Q. 29

C. 6

9 29

IOANNES DE Imola, super Prima Infortiati.

COMMENTARIORVM Iuris, vtriusque Monarchæ Domini Ioannis Imolensis, pars Prima super Infortiato, complurium Iureconsultorum adnotationibus illustrata: ac Summariis nouiter vnicuique legi appositis diligentissime ad studiosorum vtilitatem in lucem prodit.

LVGDVNI,
1549.

Rubrice huius voluminis.

¶ Lectura aurea domini Joannis Imolensis super Prima Infortiati parte, feliciter exorditur.

¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Rubri.

Summarium.

1 ¶ Continuatio ad proxima esse debet.
2 Decisionibus decretalibus stari debet.
3 Infortiatum quare ⁊ a quibus sic fuerit vocatum.
4 Argumentu a vi nominis appellatiui qn̄ sit validum.
5 Statuta a iure cōi exorbitantia sunt stricte interpretāda.
6 Matrimonium multis modis ⁊ causis soluitur.
7 Uxor an teneatur virum sequi vagantem vel relegatum.
8 Matrimonium quo iure possunt serui contrahere.
9 Repetens an dicatur petere.
10 Fructus augent iudicium in iudicijs vniuersalibus.
11 Preciū loco rei nō succedit in singularibus licet bene in dote.
12 Fructus dotis augent dotem.

Antequam veniamus ad Rubricā forēt hic quatuor vidē da. pmo qd sit subiectū hui⁹ legalis sciētie. scdo q̄ sit cā efficiēs. q̄ sit formalis. q̄ finalis. q̄ materialis. tertio qs libri titulus. q̄rto cui pti philosophie supponat. ⁊ q2 hic non est caput libri: ideo omitto. s3 remitto vos ad illud qd̄ tāgit Bar. in prin. digestorū. ⁊ cōiter alij ibi. Aliqui tñ ista ponūt in prin. C. ⁊ gl. rubrice hic posite sex facit vt infra patebit. ad quā venio. ¶ In gl. rubrice. ibi vel dixit. hec scda vera ⁊ cōis quā Bart. ampliādo latius reci-
1 tat. prima autē cōiter nō tenet q2 † cōtinuatio d3 esse ꝓxima. iuxta illud qd̄ dr̄ in. l. ij. §. de sta. ho. Gl. tñ alibi sing. dixit qd̄ vbi est principiū libri nō est ex toto necesse facere cōtinuationē ad ꝓxima vt no. gl. s. in rubrica, de cōdi. fur. qd̄ dictū tñ nō facit ad ꝓpositū cū hic nō sit caput libri vt. j. tangit gl. ¶ In ea. gl. ibi l. ij. §. post hos. adde q2 qd̄ dixit gl. hic nō esse caput libri. dicūt doc. verū accipiēdo librū ꝓ libro partionali ꝓut in numero distinguit ab alio libro. vt primus a scdo. ⁊ sic de singulis. s3 si accipiat liber ꝓ volumine ꝓut accipit in. l. librorū. j. de leg. iij. tūc pōt dici qd̄ hic sit caput libri hoc est voluminis. S3 aduerte q2 ꝑdictis ob. qd̄ hr̄ in simili in. l. argētarius. §. edi. s. de edē. nā cū hic liber tradat nobis ad instructionē vr̄ qd̄ in prin. libri debuit nobis tradi vt ꝑfecta esset instructio. ar. d. §. edi. s3 solue qd̄ hoc factū est gratia cōmodioris voluminis ne alias volumen digestorū fuisset nimis magnū si forte iste tit. cū alijs q sequunt pertinētib⁹ ad istā materiā fuisset cōiunctus dicto volumini. ar. l. gaius. j. de leg. ij. vbi stāte idētitate fundi interdū cā cōmodioris diuisionis diuidit fund⁹ in ptes ꝑ patrēfa. fm Bar. Tu potes aliter r̄ndere primo vc3 qd̄ in ꝯrio loquit qn̄ pars tātūmodo rationis edebat. secus si tota rō ederet. l3 in diuersis voluminibus factis gratia forte cōmodioris diuisionis ꝑpter multitudinē agēdorū ⁊ ita fuit hic: q2 totus liber de do. inter vi. ⁊ vxo. sub quo iste titulus esse d3 tradit nobis l3 in diuersis voluminibus factis cā cōmodioris ⁊ aptioris diuisionis. Uel scdo pt̄ dici qd̄ ꝯriū ꝓcedit qn̄ pars vnius rationis edit. secus qn̄ sunt plures rationes separate ⁊ altera totaliter edit ⁊ ita hic. nā plures sunt tituli separati sub dicto libro iter quos est hic titulus q nobis a suo principio tradit. Ideo sufficit ⁊ hoc facit qd̄ sufficiat ꝓducere rubricā vnius statuti cū ipso statuto sub ipsa rubrica collocato l3 nō sufficeret ꝑ tit. vnius ꝓducere de quo ꝑ Bar. supra rubricā de ope. no. nū. Tertio pōt dici qd̄ ꝯriū ꝓcedit qn̄ pars facit editionē particularē: q2 illa est suspecta ne in fauorē suum aliā partē subijciat. secus si fiat editio ꝑ personā nō suspectā puta per legislatorē vel ꝑ iudicē: q2 tūc sufficit particularis editio. Hinc est qd̄ l3 heres teneat totū testm̄ edere iudici ad instantiā legatarij: tñ sufficeret qd̄ iudex faciat edi particulā tantūmodo legatario q̄ ad ipsum spectat vt ꝑ Cy. in. l. fi. C. de preci. impera.
2 offe. † Hinc est etiā qd̄ stamus decretalib⁹ decisionibus quarū pars nobis ꝑ cōpilatorē decretaliū tātūmō fuit tradita vt p3 in. c. cū oēs. de cōsti. ⁊ in multis alijs decisionib⁹. facit qd̄ hr̄ in l. j. ⁊ ij. s. ad. l. aql. ¶ In ea. gl. ibi erit eius substātiuū. hec pma
a expositio nō est bona. q2 tūc debuisset dicere infortians[a] ⁊ non infortiatū. ⁊ q2 scdm expositionē gl. digestū vetus vel nouū eadē ratione pōt dici infortiatū: q2 est redditū valde forte ꝓpter leges hui⁹ voluminis declarātes etiā plures ex illis. Sequēs sol. q̄ est scda, in ordine pōt i se esse bona. l3 gl. videat eā reprobare. nā scdm veritatē habemus in hoc volumine. l. gallus. difficiliorē in tex. ⁊ in materia quā in toto corpore iuris. nec alibi reperit lex adeo lōga vl' difficilis. Itē in ti. ad. l. fal. ⁊ i ti. de bo. pos. sunt text⁹ difficiliores scabrosioresq sint i corpe iuris. Tertia ibi alij ab inuētore cōiter non tenet: q2 nō reperit tale fuisse nomē a'l' cuius autoris hui⁹ voluminis vt pt3 ex his q̄ hn̄r i ꝓemio digestorū. ⁊ i ꝓemio isti. ⁊ in. l. ij. C. d̄ vete. iu. enu. Quarta sol. est i
3 se bona ⁊ sil'r quinta quā t3 Dy. † s3 cōclude qd̄ istud nomē infortiatū fuit nomē magistraliter inuētū a magistris ⁊ doc. vt dixit quarta sol. Ratio aūt ꝑsuasiua quare sic nominet potuit eē qd̄ hr̄ in scda ⁊ penultima expositione. ⁊ nota bñ ex penultima
4 † qd̄ l3 argumētatio a vi nominis appellatiui qn̄ stat in vi appellatiui sit licita si nō repugnat diffinitioni vocabuli vt legit ⁊ no. in. l. ij. §. appellata. s. si cer. pe. ⁊ in. l. j. j. de testa. ⁊ in. l. j. j. de acq. pos. tñ nō est licita argumētatio a vi nominis ꝓprij vel ēt a vi nois appellatiui stātis in vi ꝓprij. vt hic ꝓbat scdm dictā expositionē ⁊ est rō q2 noia ꝓpria imponunt ad beneplacitū ad res recognoscēdas. secus in appellatiuis. l. si qs in fundi vocabulo. j. de leg. j. ⁊ l. ad recognoscēdas. j. de ingenu. manu. ⁊ hec faciūt ad qōnē de qua hic ꝑ doc. vc3 qd̄ si cōcesse sunt represalie in ciuitate ista ꝯ ꝑusinos non possit ꝓ illis capi vocatus perusinus nisi aliter ꝓbet qd̄ sit de perusio. ꝓ hoc facit optime tex. in l. imperatores. §. pe. j. ad munici. ꝓut autē nomē perusinus sumit in appellatiuo idē est dicere qd̄ de perusio vt est tex. cū glo. in. l. s3 ⁊ reprobari. §. ampli⁹. j. de excu. tu. ⁊ in. c. significātis. extra de rescrip. de qua etiā ꝑ Bar. in. l. j. j. ad munici. An aūt supposito qd̄ sit perusinus. ⁊ sic de ꝑusio possit in dicto casu capi ꝓ represalijs si perusij nō habitet. vide ꝑ Bart. in. l. ꝓuinciales. j. de ver. signi. ⁊ ꝑ eundē in suo libello represaliarū in. ij. ⁊ iij. q. vij. q principalis. ⁊ ibi cōcludit qd̄ si h3 incolatū hic vbi ꝯcesse sunt represalie nō intelligant ꝯ talē ꝯcesse. si vero alibi ⁊ nō in ciuitate ꝑusina. nec in ista: tūc si subijt munera ꝑ se vel aliū in ciuitate perusina ⁊ sit municeps ipsius ciuitatis iuxta illud qd̄ hr̄ in. l. j. j. ad munici. tūc poterūt exerceri represalie ꝯ talē etiā dato qd̄ ipse nō deliquerit. facit qd̄ hr̄ in. c. dn̄s noster. xxiij. q. ij. ⁊ i. l. nullus. ⁊ qd̄ ibi no. C. de iude. ⁊ de materia represaliarū plene per Bar. in. d. l. libello. ⁊ ꝑ Ja. de bel. in auf. vt nō fiāt pig. ⁊ in tex. ⁊ gl. in. c. ⁊ si pignorationes de iniu. ⁊ dā. da. lib. vj. ⁊ per Joā. an. super regula nō d3 aliqs. de reg. iu. lib. vj. Quid aūt si priuilegiū sit cōcessum ciuibus ⁊ ciuitatibus regni q̄ ꝑsone vel loca cōprehendant remittit hic Ang. ad no. per Jac. de belui. in auf. qui. mo. na. effeci. sui. col. vij. Tu adde qd̄ ibi cōcludit attēdi de-
5 bere mentē cōcedētis. si de illa constat. † In dubio autē q2 in priuilegijs tanꝙ exorbitātib⁹ a iure cōi stricte d3 fieri interp̄tatio ꝑ id qd̄ habet in. l. qd̄ vero. s. de leg. ⁊ in regula que a iure. de re. iur. lib. vj. nō cōprehendent castra nec cōsequēter comitatiui. s3 solū loca ciuitatū ⁊ persone habitantes in ciuitatib⁹ ⁊ in suburbijs ciuitatis. ar. l. q̄ in cōtinentibus. j. de ver. signi. ⁊. c. si ciuitas. de sen. excō. lib. vj. Bar. autē vr̄ voluisse ꝯriū in. l. ij. j. de verbo. signi. vbi vr̄ velle cōprehendi comitatenses. s3 pōt forte dici ꝓ concordia opinionū qd̄ in dispositione lata sui natura. vt in legatis ⁊ in cōcessionibus principū. beneficia nō dico priuilegia cōcedētiū. iuxta id qd̄ hr̄ in. l. bñficiū. supra de ꝯsti. prin. ꝓcedat snia Bar. In dispositione vero stricta vt in priuilegio ꝯ ius cōmune cōcesso ꝓcedat snia Ja. de bel. ar. regule odio. de reg. iur. lib. vj. ⁊ l. cum qdā. j. de lib. ⁊ posthu. ⁊ qd̄ no. in. c. olim tibi. extra de verbo. signi. ⁊ in. c. cū dilecti extra de dona. imo plus videtur hoc casu ꝙ nō cōtineant suburbia per ea q̄ habent in. d. l. ij. de ver. sig. Nec ob. c. si ciuitas. vbi in dispositione penali qn̄ refertur snia interdicti in ciuitatē l3 stricta deberet fieri interpretatio tñ cōprehēdunt suburbia q2 ibi est sp̄ale vt litera sentit ne alias ꝑ indirectū illuderet snia lata ꝑ superiorē q ratio cessat in casu nostro. ¶ In eadē gl. ibi q2 vltime dispositiones hic sunt supple ⁊ pro maiori parte huius voluminis. l3 in parte alia cōtineant. idō nimirū si sumpsit nomē a potētiori ⁊ maiori pte ar. l. q̄ritur. s. de sta. ho. ¶ In ea. gl. ibi q̄ in his cōtinent. supple sub scda dispositiōe iuris ciuilis vsq3 ad librū de bo. pos. vbi primo incipit tractare de iure preto. qd̄ cōpetit ꝯdito testō vsq3 ad ti. si tabu. te. nulle exta. demū tractat de iure pretorio abintestato vsq3 ad ti. de suis ⁊ legi. vbi vltimo tractat de iure ciuili circa successionē abintestato vsq3 ad finē libri. ¶ In eadē gl. ibi qd̄ nō pl3 ⁊ bñ. q2 Irner. posuit gl. suas in hoc titulo. vt pt3 in. l. ij.
6 in prin. j. e. ¶ In alia gl. ibi ꝙ multis modis fit supple † q2 dissoluitur morte iteruenīete. Itē seruitute. sec⁹ si sola ciuitas ꝑda tur q2 tūc nō dissoluit matrimoniū si adinuicē affectionē retineāt. l. j. C. de repu. ⁊ l. ex q. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. dissoluebat etiā olim misso libello repudij scd3. l. j. ⁊ per totū. s. de repu. ⁊ poterat olim fieri ex mera volūtate. postea ex certis causis q̄ vltima-

[a] ¶ Infortiās Add plene alber. de rosa. hic i pnc. ⁊ q̄ ibidē dixi in prima addi.

ꝫe demū fuerūt valde restricte vt no. in l. cōsensu. C. de repudi. ⁊ hec fuit lex Mosaica originaliter ꝓut le. ⁊ no. in c. gaudem⁹. extra de diuor. hodie vero scd'm ius canonicū qd' in matrimonijs ꝓualet iuri ciuili vt no. in glo. sing. in §. fi. insti. de gradi. ⁊ in l. j. C. de secū. nup. nō dissoluit mr̄imoniū carnali copula cōsummatū quo ad vinculū nisi ꝑ solā mortē: q2 quos deus cōiūxit homo nō separet vt in c. ij. extra de trāsla. ꝑla. ⁊ no. gl. in l. diuortio. ff. de neg. gest. ⁊ in d. l. cōsensu. quo aūt ad separationē thori pōt dissolui ꝓpter adulteriū vt in c. tua. extra de ꝓcura. nō tñ dissoluitur. tūc vinculū matrimonij vnde nō possit vir aliā vxorē accipe
7 re illa viuēte adultera. † An aūt vxor teneaꝫ seq virū vagātē vel incarceratū vel etiā in exiliū no. gl. singu. xiij. q. ij. i. c. vnaqueqꝫ. alias est sub. c. embron. de quo etiā in c. j. extra de cōiu. lepro. ⁊ ꝑ Bart. i. l. meuia. §. j. ff. de annuis lega. ꝑ Cy. i. l. liberte. C. de ope. lib. potes cōcludere in vagabūdo si sciebat eius ꝯditionē teneꝫ seq. alias secus. In carcerato vel in exiliū dato videꝫ dicēdū qd' qd' si ꝓpter delictū ⁊ culpā viri id cōtingat nō teneꝫ sequi argu. eorū q no. in c. j. q ma. accu. pos. alias forte sec⁹ ar. eorū q not. gl. in d. c. vnaqueqꝫ ⁊ ff. eo. in l. si cum dotē. §. finautē in seuissimo. ¶ In ea. gl. ibi ⁊ semꝑ hic tit. locū habet expone semꝑ. i. regulariter fm Ang. nā fallit qñ dissolutū esset mr̄imoniū ꝓpter adulteriū. ⁊ sic culpa mulieris scd'm l. ꝯsensu. C. de repu. Itē fallit qñ interuenit pactū de lucrādo dotē muliere ꝑmoriēte. l. j. ⁊ ij. C. de pac. dota. ⁊ facit qd' no. ff. eo. l. ij. in prin. ꝑ glo. de decrētis decurionū lib. x. sup rubrica. ¶ In ea. glo. in fi. ⁊ de hoc dic vt not. plene ꝑ glo. ⁊ doc. i. l. auūculo. ff. de ꝯdi. sine causa. ⁊ in §. aduersus. insti. de nup. ibi bona glo. ⁊ i. l. q ꝯtra. C. de incest. nup. ⁊ in c. ⁊ si necesse. extra de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ facit etiā qd' habeꝫ i. l. si cū dotē. §. fi. ff. eo. tit. vbi etiā tractaꝫ qualiter repetaꝫ dos pu-
8 tatiua vt sic ꝑfecte habeaꝫ materia tituli. † ⁊ adde qd' lꝫ de iure ciuili inter seruos nō possit esse mr̄imoniū. sꝫ dicaꝫ ꝯtuberniū vt l. cū ancillis. ff. de incest. nup. tñ secus etiā de iure cano. inter sciētes ꝯditionē ꝑsonaꝝ. vt in c. j. ⁊ ꝑ totū. extra de cōiu. seruo. quid aūt sit mr̄imoniū recurre ad l. j. de ritu nup. ⁊ ad tex. xxvij. q. j. in §. j. ¶ In gl. queādmodū. in fi. ibi ⁊ aliis supple legib⁹. ¶ In eadē gl. in fi. addit Dy. ⁊ qualiter de quo in l. de diuisione ⁊ in l. diuortio. ff. e. Itē qualis sit causa dotis de quo. ff. in l. j. ⁊ nota bene ex glo. qd' dictio queādmodū nedū no. qualitatē ⁊ modū. sed etiā ꝑsonas ⁊ tēpus ⁊ ponitꝫ hic interrogatiue fm doc. quasi rubrū q̄rat ⁊ in nigro hoc est in l. nigri fiat solutio. ⁊ simile dicāt in rubrica queādmodū testa. ape. Tu potes dicere qd' ponitꝫ determinatiue quasi sit sensus qd' in legib⁹ huius tit. determinaꝫ queādmodū soluto mr̄imonio dos petaꝫ. ¶ In glo. petaꝫ ibi. i. repetaꝫ. Dy. saluat literā qñ dos esset data ab extraneo ⁊ nō a muliere vel qñ cōstituta esset a viro de quo an bene dicat dic vt hic ꝑ Bar. ⁊ adde qd' futur⁹ vir nō videꝫ posse cōstituere dotē mulieri cū ꝯferat donationē in tp̄s ꝓhibitū. l. j. ⁊ l. qd' spōse. C. de dona. ante nup. qd' vr̄ esse verū nisi iusta causa subsistat vt q2 ignobilis diues recipere vult mulierē nobilē pauperē dotādo eā. nā talis donatio q̄ sibi i recōpēsationē fieri videꝫ licita est vt videꝫ tex. cū glos. sing. i. l. si volūtate. C. de do. ꝑle. ⁊ facit qd' no.
9 Bar. in l. si ita stipulat⁹. §. possum. de verbo. obli. ¶ † An autē ex ꝓprio significato repetēs dicaꝫ petere. an vero sit ex extēsione gl. quedā sentit qd' ex extēsione in l. verbū reddēdi. ff. de ꝟbo. signifi. qd' pōt ꝓcedere si sumaꝫ i specie ꝓut est species distincta a repetiōe. sec⁹ si in genere ꝓut gen⁹ cōprehēdit etiā suā speciem vt ꝓbaꝫ i. l. ampli⁹. ff. rem ra. ha. iūcta. l. semꝑ. ff. de reg. iur. ⁊ hoc facit fm Ang. ad statutū dicēs qd' petēs ab alio aliqd ꝑ libellū debeat soluere certā gabellā vel decimā vel possit cogi ad ꝯpromittēdū an habebit locū in repetēte. nā cōcludit qd' sic quasi statutū intelligaꝫ sumpsisse ꝟbū petere in sui genere. Tu adde qd' forte in his exēplis hoc non ꝓcedit cū fauorabilior videaꝫ esse causa repetētis quā petētis. ar. eorū que habenꝫ in l. videam⁹. ff. de vsu. ⁊ in l. cū fundus. ff. si cer. pe. ⁊ l. si filius. §. j. de ꝟb. ob. ⁊ in l. j. C. de imponē. lucra. descrip. li. xj. ⁊ sic nō videꝫ eadē ratio omniū sub indefinita locutiōe cōprehēsorū. facit qd' no. Dy. sup rubrica de reg. iur. lib. vj. ⁊ qd' not. in l. j. ff. de regu. iur. ⁊ in c. vt circa. extra de elec. lib. vj. vbi aūt statutū disponeret tale qd in quo esset eadē rō oim sub indiffinita cōprehēsorū posset ꝓcedere dictū Ang. ¶ An autē habētes arbitriū sup bono ⁊ pacifico statu ciuitatis seu sup cōtinentib⁹ publicā vtilitatē possunt facere statutū vel ꝓuisionē qd' qs teneaꝫ ad cōpromittēdum vel qd' si vna dom⁹ faciat brigā cū alia incurrat tātā penā tetigit Bar. in ꝓemio. C. ⁊ i. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. de quo aliquid tangā in l. j. ff. eo. Extra glo. tāgit hic Bart. diffinitionē dotis ⁊ impugnat diffinitionē Azo. ⁊ vltimo ponit suā Ange. hic primo mordet diffinitionē Bart. inquātū adijciꝫ in ea ꝓpter onera mr̄imonij supportāda nā secūdū eū hoc non semꝑ est verū vt est videre qñ mulier affectās habere iuuenē formosum dat sibi dotē pacto apposito qd' etiā vult se alere qd' toleraꝫ a iure. l. iiij. ff. de pac. dota. ⁊ l. fi. ff. de doli excep. sed tu adde qd' imo etiā pōt dici tūc dos deseruire onerib⁹ mr̄imonij. nā vltra alimenta etiā ad onus mr̄imonij spectat habere vestes ꝑciosas ⁊ ornamēta ⁊ iocalia ꝑciosa vt docet experiētia. facit. l. vestes. §. muliebria. ⁊ l. argumēto. §. ornamēta. de au. ⁊ ar. leg. ꝓterea pōt dici qd' Bar. ⁊ similiter Azo q dicta ꝟba posuit inspexerūt cōmuniter accidētia ar. l. ad ea. ff. de legi. ita nititꝫ saluare diffinitionē Azo. dicēs qd' Azo inspexit cōem vsum loquēdi scd'm quē res data in dote cōsueuit dici dos ꝓut etiā accipiꝫ in l. dedit dotē. ff. de collatio. bo. ⁊ in l. dotē. ff. de iu. do. talis aūt modus loquēdi debet attēdi. l. anniculus. ff. de verb. sig. ⁊ rūdet ad allegata ꝯ Azo. primo ad l. qd' diciꝫ. ff. de impē. qd' ibi sumiꝫ dos pro quodā iure vniuersali: hic pro ipsa re data. Itē secūdo rūdet ad l. itē veniūt. §.
10 fruct⁹. cū ibi no. ff. de peti. he. † vbi patet qd' in vniuersalib⁹ iudicijs fruct⁹ augēt ipsum iudiciū. ⁊ ea dē actiōe petunꝫ nō diuersa. nec simpliciter officio iudicis. sec⁹ in singularib⁹ vt ibi no. in dote autē fruct⁹ augēt ipsam dotē. vt in l. si marito. §. fi. quia respōdet qd' rei fruct⁹ dotalis ꝓprie nō augēt dotē sꝫ bene cōuertunꝫ in dotē. l. dotis fruct⁹. §. i. ff. de iure do. ⁊ sic vbi diciꝫ qd' augeāt debet exponi. i. cōuertanꝫ. Itē rūdet ad l. mater. C. de rei
11 ven. † vbi in singularib⁹ preciū nō succedit loco rei ⁊ tñ in dote sic. l. res que ex dotali. ff. de iure do. ⁊ l. labeo. §. itē si dñs. de verbo. signi. facit qd' no. in l. si rem ⁊ preciū. de peti. here. quia respōdet qd' speciale est fauore dotis vt preciū succedat loco rei sicut ⁊ alia multa sunt fauore dotis specialia vt. ff. l. j. ⁊ facit qd' habeꝫ in l. si ex pecunia C. de rei ven. Tu adde qd' inspecta ꝓpria locutione quā debem⁹ sequi diffiniēdo diffinitio Bar. videꝫ melior per d. l. qd' diciꝫ. cui nō est responsum sufficiēter per Ange. imo
12 potius ipsius respōsio firmat sententiā Bar. nec placet † qd' fructus dotis nō dicanꝫ ꝓprie augere dotē: q2 in cōtrariū est text. in l. si marito. §. fi. ff. eo. nec sequiꝫ si cōuertanꝫ, ergo nō augent imo potius sequiꝫ oppositū. cōuertunꝫ ergo augent ⁊ faciūt illā maiorē ⁊ cōsequēter illā augent quod verisimiliter verius est. ⁊ ideo melior videꝫ opi. Bar. ꝓpter supradicta ⁊ ꝑ ratiōes suas. licet rationi. l. mater. potuisset respōderi ꝓut dixit Ang. sed vltra illā alie rationes etiā punguntur de quibus hic per eum.

Summarium.

1 Mulier quare in actione de dote priuilegietur.
2 Dotis causa quare sit priuilegiata.
3 Instantia super dotis causa quo ad quid sit priuilegiata.
4 Iudex ecclesiasticus potest de causa dotis cognoscere.
5 Causa dotis agitari potest diebus feriatis.
6 Priuilegium prelationis in alium non transmittitur.
7 Filius matrem dotare non tenetur.
8 Patruus neptem ex fratre non tenetur dotare.
9 Mulier muta matrimonium contrahere potest.
10 Filia absqꝫ patris assensu matrimonium contrahere potest.
11 Pater filiam nuptam dotare non cogitur.
12 Matrimonio faueri debet.
13 Nobilis cum alio brigā faciens puniri potest stante statuto ⁊c.
14 Interesse affectionis non auget condemnationem.
15 Roma est communis patria que ⁊ venit vrbis appellatione.

1 **Dotis causa.** † Mulier in actiōe de dote ꝑuilegiata est ꝓpter fauorē reipublice q versaꝫ in sobole ꝓcreāda ⁊ replenda liberis ciuitate. h. d. fm Dy. ⁊ Ange. vel sic fm
2 Bar. † Causa dotis est ꝑuilegiata ꝓpter fauorē reipublice q versaꝫ in liberis ꝓcreandis. h. d. ⁊ sunt tres partes q̄ patēt in litera prout tāgit gl. j. in fi. ⁊ aduerte q2 ponit hic Bar. casum in specie exēplificādo post Dy. sed Ange. dicit ⁊ forte meli⁹ qd' casus est in genere ponēdus ⁊ in nube ⁊ demū declaratio fiēda ꝑ exēpla. ¶ In gl. j. ibi vel aduētitia sume ista verba late ꝓut ꝯgruūt etiam mulieri existēti sui iuris vt colligiꝫ ex l. j. §. j. C. de rei vxo. act. ⁊ facit qd' habeꝫ i. l. ꝓfectitia. §. pe. ff. de iu. do. nō aūt sumas stricte ꝓut cōcernat dotē datā ꝑ fil. fa. tātū iuxta illud qd' hr̄ in simili in l. fi. C. de inoffi. test. ¶ In glo. ij. ibi dotis cōditio. i. aptitudo seu natura. l. cū veterū. C. de dona. aū nup. fm Iac. de are. ¶ In ea. glo. in fi. pro hac expositione facit q2 qñqꝫ statuitꝫ fauore cause ipsam esse breuiorē. vt. l. si qs a liberis. ff. de libe. agno. ⁊ in l. j. C. de tēpo. appel. licet qñqꝫ etiā ꝓpter odiū abbreuieꝫ. vt in l. j. ⁊ ij. C. vt intra cer. tem. cau. cri. termi. ⁊ sic pꝫ qd' hec expositio pōt saluari ꝓut tāgit hic etiā Bar. ⁊ Ray. lꝫ Dy. reprobet
3 istā. † Et ꝯclude qd' instātia sup causa dotis est ꝑuilegiata quo ad dilatiōes vt iudex posset breuiores dare q̄ dari ꝯsueuerunt. ar. l. ij. ff. de re iudi. ⁊ ꝑ id qd' no. Spe. in tit. de ferijs. §. sequiꝫ. in prima col. vbi dicit qd' causa alimētorū ⁊ dotis pōt tractari etiā die feriata ad hoim necessitates ꝑ l. ij. ff. de fer. nō aūt est ꝑuilegiata fm Bar. ⁊ Ang. quo min⁹ debeat dari libell⁹ ⁊ lis ꝯtestari. l. si cū dotē. §. eo aūt tp̄e. ff. e. nec ēt qd' nō duret triēnio iuxta. l. ꝓperādū. C. de iudi. nec ēt qñ regranꝫ plene ꝓbatiōes. vt. l. doce. C. de rei ve. nec ēt qñ possit appellari. l. fi. C. de sen. q̄ sine cer. quāti. Nec ob. ꝑdictis clemētina dispēdiosā. ex. de iudi. vbi videꝫ ꝓbari qd' possit ꝓcedi i cā dotis sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ꝑ cōsequēs

cõsequẽs sine libello ⁊ sine cõtestatione iuxta cle.sepe. extra de verbo.sig.qꝛ rñdet Bart.ĩ.eo.l.si cõstãte.remittẽdo ad ibi not. Ange.ꝓ hic.dicit qꝺ illa cle.habet locũ qñ causa dotis incidẽ 4 ter tractat̃ cũ causa mr̃imonij principaliter intẽtata.† quo casu sup dote põt adiri iudex ecclesiasticus vt in.c.de prudẽtia.extra de dote post diuoꝛ.secꝰ si principaliter tractat̃ causa dotis quo casu ꝼm eũ nõ cognosceret iudex ecclesiasticꝰ.Tu adde qꝺ etiã imo ꝑncipaliter iudex ecclesiasticꝰ adiri põt sup dote cũ videat̃ causa pia spectãs ad ecclesiã vt expꝛesse tenet Inn.⁊ Hosti. Joã. an.post eos in.d.c.de prudẽtia.pro qbꝰ videt̃ casus in.c.literis. de pig.⁊ facit qꝺ no.ĩ.c.cũ lit.⁊.c.licet.extra de fo.cõpe. Itẽ etiã videt̃ qꝺ in causa dotis tractat̃ principaliter cũ sit de tãgẽtibꝰ matrimoniũ cũ nõ posset esse dos sine matrimonio,ꝓcedi possit sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊ sic sine libello vel litis ꝯtest.ꝑ tex. in.d.cle.dispẽdiosam.ibi aut eas quoquo mõ tãgẽtibꝰ.⁊ qꝺ ibi no.sicut etiã de spõsalibꝰ dicitur qꝺ qꝛ possunt dici esse de tangẽtibus matrimoniũ lꝫ principaliter tractet̃ tãtũmodo cã spõsalioꝝ hꝫ locũ illa cle.vt ibi no.ꝑ glo.in ver.matrimonijs.⁊ hoc etiã vcꝫ ꝙ in dote habeat locũ dicta cle.tꝫ reuerẽdꝰ dñs pr̃ dominus floꝛẽtinus.Tu potes dicere pro concoꝛ.ꝙ illa cle.seruet̃ in foꝛo ecclesiastico.sed in foꝛo seculari ꝓcedit sñia Bar.⁊ Ange.Itẽ in terris ecclesie foꝛte habeat locũ illa cle.In foꝛo seculari etiã per id qꝺ not.per glo.in.c ij.de arbi.li.vj.⁊ pro p̃dictis ꝙ de iure ciuili reqrat̃ ꝯtestatio ⁊ solẽnis oꝛdo iudicioꝝ .facit qꝺ no.i.l.iij.C.de do.ꝓmis.ibi iure iudicioꝝ ⁊c.subdit tñ hic Ang. 5 †ꝙ etiã de iure ciuili videt̃ causa dotis tanꝙ tẽdẽs ad pietatẽ tꝑe feriato pro necessitatibꝰ hoim tractari posse ar.l.ij.ꝯ.de fer.⁊ qꝺ no.Spe.in.d.§.si qui.in ti.de ferijs.Itẽ aduerte ꝙ omnes expositiones gl.possunt in se esse bone.nã quoddã est priuilegium datũ actioni de dote.puta ꝙ habeat tacitã hypothecã.l.vnica. §.j.C.de rei vxo.act.⁊ sic ꝓcedit ꝑma expositio gl.quoddam est priuilegiũ datũ doti.i.fũdo dotali.puta ꝙ nõ possit alienari.ꝯ. de fun.dota.l.lex iul.vbi ꝙ in dubijs ꝓ dotibꝰ iudicet̃.ꝯ.de iure do.l.in ambiguis.⁊ sic ꝓcedit scꝺa expositio.⁊ similiter tertia ⁊ quarta q̃ tẽdũt ad eũdẽ finẽ cũ prima ⁊ secũda.Quoddã est priuilegiũ datũ ꝯctui dotis vt qꝺ fingat̃ tacita stipulatio interuenisse vt.d.l.j.§.j.C.de rei vxo.act.⁊ sic ꝓcedit quinta expositio. Quoddã est priuilegiũ datũ instãtie cause dotis de quo.ꝯ.dixi ⁊ sic ꝓcedit vltima expositio.Quoddã autẽ est priuilegiũ datũ mulieri in actione ꝑsonali de dote vt p̃ferat̃ alijs.⁊ similiter in hypothecaria vt p̃ferat̃ alijs habẽtibꝰ hypothecã tacitã prioꝛẽ. 6 de quo in.l.si.C.q po.in pig.ha.† ⁊ istud ꝑuilegiũ p̃lationis nõ trãsit ad aliũ.ideo dicit̃ dari ipsi ꝑsone mulieris in actiõe ꝑsonali vel hypothece nisi foꝛte essent liberi eiusdẽ mr̃imonij vt.d.l.si. §.exceptis.⁊.ĩ.e.l.etiã.Alia autẽ priuilegia de quibus dixi bene trãseũt ad heredẽ ideo simpliciter dicunt̃ dari mulieri.facit qꝺ habet̃ in.§.fuerat.insti.de actio.Aduerte tñ qꝛ priuilegiũ p̃lationis in hypotheca videt̃ habere locũ in dote data.secꝰ in dote cõfessata.vt est tex.cũ glo.no.in.d.l.si.lꝫ Bar.hic eũ reprehẽdat qñ esset trãsactũ tẽpus opponẽdi exceptionẽ nõ numerate dotis.sꝫ Ang.no.dicit hic ꝙ si mulier ꝯcurrat cũ alijs creditoꝛibꝰ probãtibꝰ verã ⁊ realẽ dationẽ tũc indistincte ꝓcedit dicta glo. Si vero ꝓbent ꝑ solã confessionẽ sicut ⁊ mulier qꝛ in pari causa tũc potioꝛ est ꝯditio mulieris ar.l.in ambiguis.⁊ sic ꝓcedit opi. Bar.⁊ sic limita qꝺ dixi anno in.l.ita stipulatꝰ.§.grisogonꝰ.de ver.obli.Itẽ aduerte quia priuilegiũ p̃latiõis hꝫ ipsa mulier nõ aũt maritꝰ nec etiã extraneꝰ ꝑ id qꝺ no.in.§.fuerat.insti.de act. ⁊ similiter nec pr̃ nisi viuẽte filia.vt no.in.d.§.fuerat.⁊.ĩ.e.l.post dotẽ.qꝺ tamẽ dixi de marito intellige verũ nisi esset scꝺs maritus cui ꝓmissa fuisset dos ꝑ heredes primi viri ꝼm Dy.ar.l.doli exceptio.§.diuersum.de noua.facit qꝺ no.i.l.aliã.ĩ.de noua. videt̃ eñ priuilegiũ cõpetens mulieri contra heredes primi viri trãsfusum in ꝓmissionẽ factã marito.cũ etiã id tẽdat in vtilitatẽ mulieris.ar.eoꝝ q.ꝯ.dixi de patre ⁊ que dicã.ĩ.de muliere nupta secũdo viro.Itẽ aduerte qꝛ extraneꝰ nõ habet priuilegiũ p̃lationis vt dixi nec hꝫ etiã tacitã hypothecã nec etiã fingit̃ stipulatio ꝓ ipso imo si nihil paciscit̃ incõtinẽti cũ ꝓmittit dotem vel cũ illã dat.vbi dos incipit a datiõe videt̃ mulieri donare vt illã dat vbi dos incipit a datione videt̃ mulieri donare vt in.§. accedit.de rei vxo.actio.⁊ in.l.ex moꝛte.C.de pac.conuen.⁊ est actio cõpetẽs extraneo stricti iuris vt no.ĩ.eo.l.ij.ver.nec cogit̃. ¶ In gl.semper ibi nã ante matrimoniũ ⁊ sic dum litera dicit dotis.supple sperate vel vere vel que data fuit ⁊ sic cõpꝛehẽdit oia tꝑa.glo.idẽ videt̃ velle si putatiue dotis causa.per id quod habet̃ in.l.si.ꝯ.de cõdi.sine causa.⁊ in.l.j.⁊.ij.ꝯ.de ꝑui.credi.⁊ lꝫ cõstare matrimoniũ ⁊ ipsum esse solutũ sint inuicẽ ꝯtraria:qꝛ tñ est eadẽ ratio cõtrarioꝝ i hoc casu ⁊ sic videret̃ qꝺ contraria deberet esse dispositio.l.⁊ si ꝯtra.ĩ.de vul.⁊ pup.tñ eadẽ est dispositio qꝛ eadẽ est ratio.ar.l.diẽ ꝓferre.§.stari.ꝯ.de arbi. ¶ In ea. glo.ibi nudo pacto dos cõstituitur hoc secũdũ ista tẽpoꝛa hodie fingitur stipulatio interuenisse etiã ex parte mariti vt est gl. not.valde i.l.j.§.j.C.de rei vxo.actio.quã sequunt̃ doct.lꝫ foꝛte

tex.nõ clare hoc ꝓbet ibi.⁊ lꝫ hoc casu foꝛte actio nõ querat̃ marito:interest tamẽ mulieris:qꝛ si dans nõ est pactus vel stipulatus sibi reddi mulieri q̃rat̃ actio soluto matrimonio.vt ĩ.§.accedat.in.d.l.vnica.Itẽ quia melius per virũ tractabit̃ mulier dotata ꝙ si nõ esset dotata vt.in.§.si qs enim.in auť.de nup.col.iiij. ¶ In eadem gl.ibi de bonis patris.supple etiã si negotia filie administrat etiã si filia esset emãcipata.vt ꝓbat̃ in.l.si.C.de ꝓb. secus in extraneo administrãte bona mulieris ꝓ qua dat dotẽ qꝛ in dubio vr̃ de bonis mulieris dotare ꝑ.l.nẽsenius.ꝯ.de nego.gest.secꝰ si de ꝓpꝛio dotaret vel si nõ gereret negotia mulieris qꝛ tũc videretur donare dicta.l.j.§.accedit.nisi pacisceret̃ sibi reddi vt ibi ⁊ in.l.ex moꝛte.ad finẽ.C.de pac.cõuen.Itẽ secus si pater aliã impẽsam faceret ꝓ filio cuiꝰ bona administraret.l.si. cum ibi no.ꝯ.de pet.here.⁊ qꝺ.ꝯ.dixi in patre idem dico in auo paterno ꝑ.l.dedit dotẽ.de colla.bo.secus in matre ⁊ auo mater 7 no.⁊ secꝰ in fratre vt hic ꝑ doc.†An aũt filiꝰ teneat̃ dotare matrẽ.dixit hic ang.qꝺ nõ ꝑ.l.tutoꝛ.scꝺm dignitatẽ.§.si. de admi.tuto.⁊ qꝛ ipsius nubẽtis cõtristant̃ filij primi mr̃imonij.vt in.§. soluto.in auť.de nup.coll.iij.⁊ de nõ eligẽ.scꝺo nubẽ.§.greriana.ver.ꝓspeximus.Contristat̃ etiã anima viri ꝼm Ang.ꝑ p̃di8 cta iura.sed certe hoc non dicunt si bene aduertantur.†An aũt patruꝰ teneat̃ dotare neptẽ ex fratre.cõcludit Ang.qꝺ nõ.nec ob.l.nihil.ꝯ.de in rem verso.qꝛ loquit̃ de nepte quo ad auũ.Itẽ qꝺ dixi de patre ꝓcedit in patre legitimo ⁊ naturali.secus ĩ naturali tñ.l.vxoꝛẽ.§.pater naturalis.ĩ.de le.iij.⁊ hec nota diligẽter qꝛ secundũ hoc nõ videt̃ bona eqparatio dotis ad alimẽta. nã pater tenet̃ alere filiã naturalẽ licet non spuriã de iure ciuili quãꝙ de iure cano.et spuriã.vt in auť.lꝫ.C.de natu.lib.⁊ in.c. cũ haberet.extra de eo qui dux.in ma.⁊ tamẽ non tenet̃ dotare vt ptꝫ ex predictis.pro hoc faciat etiã qꝛ filiꝰ tenet̃ alere matrẽ ⁊ etiã soꝛoꝛẽ vterinã,vt.l.si qs a liberis.ĩ.de lib.agnos.⁊ tñ non tenet̃ dotare vt dicta.l.tutoꝛ scꝺm dignitatẽ.⁊.ꝯ.tetigi.Bart. tñ videt̃ voluisse contrariũ in.l.si.ĩ.de his qui.vt indig.vbi dotẽ videt̃ parificare alimẽtis in materia ista.sꝫ foꝛte qꝺ supra dixi est verꝰ.nã nõ videt̃ etiã eadẽ ratio cũ facilꝰ pꝛestent̃ alimẽta que minuatim pꝛestant̃ quã dos q̃ in magna quãtitate p̃statur.ar.l.plane.ꝯ.fa.her.posset etiã foꝛte dici qꝺ lꝫ pr̃ teneret̃ dotare filiã naturalẽ:tamẽ non habeat priuilegium qꝺ in dubio videat̃ pr̃ dotare ꝺ suo vt.d.§.pater.secꝰ in filia legitima. ¶ In.e. 9 gloss.ibi de tacita stipulatione.supple qꝛ fingit̃ interuenisse.et hoc clarũ in valẽtibꝰ loqui.†si aũt esset mulier muta qꝛ põt etiã cõtrahere matrimoniũ:qꝛ lꝫ inter volentes loqui verba requirãtur ad matrimoniũ vt in.c.tue.extra de spon.⁊ est gl.sing.i.l.cũ notissimi.in prin.C.de p̃scrip.xxx.an.tamẽ nõ requirit̃ in nõ valente loqui vt.l.mutus.C.de iure do.tunc dic qꝺ fingit̃ stipulata per seruũ si ipsũ habeat.si autem nõ habeat fingitur stipulata per seruum publicum hoc est per tabellionem ar.l.non quasi. ĩ.rem pupil.sal.fo.⁊ erit hoc casu mirabile qꝛ solũ vtilis stipulatio quereret̃ mulieri cũ alias querat̃ directa.Et adde circa istã fictam stipulationẽ id qꝺ no.Bar.i.l.j.ĩ.de his que in testa. delentur.vbi dicit qꝺ priuilegiũ cõcessum per statu.instrumẽto in quo continetur pꝛomissio nõ habebit locũ in dicto instrumẽto in quo a iure fingit̃ dicta stipulatio. ¶ In ea.gl.ibi in arbitriũ supple idẽ si in volũtatẽ ꝼꝫ Cy.in.l.iij.C.de do.ꝓmis.⁊ sequitur hic Ang. ¶ In ea.glo.ibi.l.qꝺ autẽ ibi ꝓpꝛie nil est speciale qꝛ data a viro mulieri intelligitur ex cã dotis qꝛ id tacite agebat̃ ab vtraqꝫ partiũ.⁊ idẽ esset in alijs casibꝰ.l.cũ quid.ꝯ.si cer.pet. 10 ¶ In eadẽ gl.ibi qui liberos ibi cogitur pater dotare filiam.⁊ adde † qꝺ de iure canonico filia põt cõtrahere sine cõsensu pr̃is vt in.c.cũ apud.extra de spõsa.⁊ no.gl.i.l.paulus.ꝯ.de sta.ho. ⁊ hoc casu si contrahat sine eius volũtate cogitur pater etiã eã dotare [a] glos.est sing.in.c.hoc sanctũ.xxxij.q.ij.⁊ hoc etiã videt̃ voluisse gl.in.l.obligamur.§ lege.ꝯ.de act.⁊ oblig.scꝫ qꝺ etiam postꝙ filia est maritata potest imploꝛare officiũ iudicis vt cogatur pater eã dotare lꝫ nõ loquat̃ expꝛesse qñ filia sine ꝯsensu patris contraxit matrimoniũ plus tamẽ ibi videtur sentire gl.vcꝫ qꝺ pater sit obligatus qꝺ repꝛobat Bar.ibi qꝛ solũ officiũ iudicis cõpetit filie vt cogat patrẽ dare dotẽ per.l.q liberos.ꝯ.alle. qꝺ officiũ iudicis nõ p̃supponit obligationẽ.l.q ꝑ collusionẽ.ꝯ. de ac.emp.repꝛobat etiã Bar.ibi post Guli.gl.p̃dictã dicẽs.ꝙ 11 licet † pater possit cogi ad constituendã dotem pro filia anteꝙ sit nupta tamẽ postꝙ est nupta nõ potest cogi ad ipsam dotandã:qꝛ ideo cogitur dotare vt nubat.ideo ipsa nupta cessat causa ergo cessare debet dispositio legis arg.l.qꝺ dictũ.ꝯ. de pac.⁊ l.adigere.§.ꝙuis.de iu.pa.⁊ hec intelligit vera saluo nisi ꝓmisisset filia dotẽ vt habere possit maritũ qꝛ tũc pater posset cogi lꝫ filia esset nupta.sed certe gl.p̃dicte vident̃ melius dicere.pꝛimo ꝑ dictã.l.qui liberos.vbi pater astringitur ad duo vcꝫ ad nubendũ ⁊ ad donãdum.⁊ iõ lꝫ pꝛimũ sit impletũ cogit̃ nihilominus implere secundũ ar.l.si heredi plures.de condi.insti.Itẽ qꝛ non videt̃ cessare ratio in filia iam nupta per ea que.ĩ.dicentur.⁊ q̃ etiã no.Bar.hic in pe.col.circa fi.⁊ in.l.nupta.ĩ.eo.⁊ qꝛ etiã in

[a] ¶ Eam dotare. Adde Bar. hic in ver.sꝫ si nupsit filia legitia.Pau. de cast.consilio.cxxxj.

tereſt mulieris licet ſit nupta habere dotē vt ſic melius tractet̃ a viro arg. eoꝝ que habent̃ i. §. ſi quis aūt alias eſt ver. ſub. §. ſic itaqꝫ. in auẗ. de nup. col. iiii. ¶ In ea. gl. ibi nō pōt alienari hoc clarū ſi res eſt immobilis ſecus ſi mobilis q̄ ſeruādo ſeruari nō pōt. l. res in dotem date. de iu. do. ⁊ dicitur ſeruādo ſeruari non poſſe ſi eſt pecunia. vt eſt glo. que fuit ſing. in. l. j. §. queſitū. ī. ad treb. Itē ſi nō pōt durare per triēniū vt eſt gl. no. i l. ij. ſi aduer. ſol. i. ſi autem poſſet ſeruari poteſt alienari ſed reuocat̃ alienatio ſoluto matrimonio ſicut dici ꝯſueuit in re ſubiecta reſtitutioni. facit. l. iij. §. ſꝫ marcell⁹. ſ. de in diē adie. ſaluo niſi fuerit alienata ſm auẗ. ſiue. C. ad vellei. ⁊ ibi etiā tangit̃ qd de re īmobili eſtimata de quo i. l. ſi eſtimatis. ī. eod. vel niſi fauor libertatis aliud ſuadeat p. l. j. C. de ſer. pig. dato manu. ⁊ no. i. §. ⁊ cū lex. ⁊ adde qꝺ no. de eſtimatiōe in. l. ſi inter virū ⁊ vxorē. C. de iu. do. Item allegat̃ qꝺ id qꝺ dixi de re mobili pōt hodie ꝓcedere p. l. ī reb⁹. C. de iure do. vbi ſoluto mr̄imonio retrāſfert̃ dn̄iū. ſec⁹ ſm hec iura ſcꝺm que nō retrāſferebat̃ ipſo iure vt. l. q̄dā. ī. de acqrē. re. do. ⁊ l. j. ſ. de fun. dota. ⁊ no. Bar. in. l. ſi mora. ī. e. ti. ⁊ hoc iō q² ſolū in re immobili videbat̃ loq. l. iulia. vt. ſ. de fun. dota. l. lex iulia. ⁊ no. gl. inſti. q. alie. licet. in prin. lꝫ aliter loquatur in. l. libertas. ī. de reg. iur. ⁊ in. d. l. j. §. ⁊ cū lex. ¶ In ea. glo. ibi. §. taceat. de hoc dic vt. ī. eo. l. diuortio. §. ob donationes. vbi gl. vr̄ notare cōtrariū. ¶ In ea. glo. ibi ſubaudi fere. no. qꝺ dictio p̄ciſa vt eſt dictio ſemper recipit limitationē. ⁊ ꝓ hoc eſt bo. tex. cū gl. in c. ſicut tibi. ⁊ c. nūquā. de cōſecra. di. v. qꝺ facit ad dictū teſtis dicentis qꝺ vidit titiū ſemꝑ poſſidere talē rem de quo hic ꝑ doct. ¶ In ea. gl. in fi. ⁊ adde etiā potes ponere exēplū ſꝫ ang. vltra p̄dicta per id qꝺ habet̃ in. l. vxor. ſ. de iudi. ⁊ adde etiā ſecūduꝫ eum qꝺ mulier in dubio videt̃ omnia bona ſua in dotē dare. vt no. gl. in. l. mulier bona. ſ. de iure do. ſed tu adde qꝺ illud poſſet ꝓcedere ſi primo viro dediſſet. alias erit matrimoniū ſine dote qꝺ eſſe pōt. l. fi. C. de dona. aū nup. de quo plene ꝑ Bart. in ſua q̄ſtione q̄ incipit mulier q̄dā. ⁊ adde ēt ꝙ per illā. l. in ambiguis. alle. in gl. pōt dici ꝙ vbi vtrinqꝫ in materia dotis ſunt opi. qꝺ i dubio ſit amplectenda opi. que fauet doti niſi forte illa eſſet cōmuniter reprobata ar. l. minime. ſ. de legi. ⁊ bn̄ facit qꝺ no. Joan. in ſili in. c. ij. extra de cog. ſpi. vbi dicit

12 † ꝙ iudex corā quo vertitur queſtio matrimonij dꝫ amplecti opi. q̄ fauet mr̄imonio. et nota bn̄ hic propter id qꝺ no. in. l. dos a patre ꝓfecta. ſ. ſol. ma. ⁊. ī. e. l. poſt dotē. Itē adde ſm Ang. ꝙ eſt reperire iudiciū ꝯtrariū in actione de dote vt eſt gl. ſing ſm opi. Roge. in. l. ⁊ omno. ī. de impen. de quo dic vt ibi. Itē adde etiā ſcꝺm eū ꝙ poſſum ꝓmittere dotē titio ꝓ vxore ꝑ ipſum accipiēda nō determinata ꝑſona. l. ſi titio. ī. de ver. ob. Itē adde ſecundū eū qꝺ ſi mulier occupauit bona viri rōne hypothece ꝓ dote nō cogit̃ illa reſtituere creditoribus offerentibus quātitatē dotis ſi velint ſibi cedi iura cū priuilegio p̄latiōis. allegat no. ꝑ Cy. in. l. ſi tibi. C. q po. in pig. ha. ſꝫ Cyn. ibi hoc nō dt tn̄ dictū in ſe eſt verū ꝑ no. in. l. j. de priui. do. ⁊ in. l. ex plurib⁹. ī. de admi. tuto. ¶ In gl. ⁊ vbiqꝫ ibi omni loco. ſꝫ hoc ꝯtra. l. j. §. ⁊ cū lex. C. de re. vx. ac. niſi dicas qꝺ ibi recitet̃ quedā opi. q̄ ibi reprobat̃. vel dic vltra doc. qꝺ ibi recitetur quedā diſpoſitio q̄ erat aū tpe ſfoꝝ que ibi colligit̃ ſec⁹ ſecundū iura ſfoꝝ. ⁊ hoc modo etiā dꝫ intelligi qꝺ habet̃ inſtit. q. alie. lꝫ. in prin. vbi litera videt̃ cōfundere primā opi. quā ſequit̃ Bar. ⁊ Ang. ⁊ ꝓ ſolutione. ⁊ facit qꝺ no. in ſimili de ac. ⁊ ſtipulatu. in. l. ij. ī. eo. ¶ In glo. nā ⁊ reipublice. ibi ⁊ ꝓ etiā ⁊c. nota bene qꝺ dictio etiam eſt implicatiua. ¶ In eadem glo. ibi concordat ſecus ſi diſcordat vt ſequitur in gl. ⁊ ſecundū hoc habes qꝺ publica vtilitas principaliter prefertur priuate principaliter lꝫ ſit publica ſecūdario ſi ab illa diſcordet quod eſt verū regulariter ſm Ang. ⁊ ſic vbi reperit̃ ꝯtrariū eſt caſuale ⁊ ſic intelligatur l. ij. C. de priuile. fiſ. Bar. tn̄ dicit hic aliter cōſiderās quadruplicem publicam vtilitatē dic per eū cui adde qꝺ in vltimo membro non vr̄ bene dicere. nā ſubiectos eſſe locupletes videt̃ poſſe afferre vtilitatē etiā in cōi cū ꝑ ipſos poſſet ſubueniri neceſſitati

13 reipublice vt puta guerre vel alterius neceſſitatis. † An autē habentes arbitriū ſuꝑ bono ⁊ pacifico ſtatu ciuitatis poſſint ſtatuere qꝺ nobilis faciēs brigam cū alio puniat̃ in tantū, Bar. ī. de decre. ab or. fa. in. l. ambitioſa. tetigit ⁊ cōcludit qꝺ ſic ꝑ rōnē quā hic pono. ſꝫ forte melior eſt ratio que colligit̃ ex. l. ij. ſ. de iu. om. iudi. ⁊ l. ad rē mobilē. ⁊ l. ad legatū. ſ. de ꝓcu. q² qn̄ aliquid cōmittitur alicui videt̃ eſſe cōmiſſum id ſine quo cōmiſſum p̄ncipaliter expediri nō pōt. ⁊ ſimiliter an poſſunt facere ſtatutum qꝺ litigātes teneant̃ cōpromittere. tetigit Bar. in p̄ma cōſtitutione. C. ⁊ cōcludit qꝺ ſic cū illud videat̃ ſpectare ad publicā vtilitatē vt ibi. ſꝫ certe necubi reperiet̃ qꝺ decidere lites per cōpromiſſum ſpectat ad publicā vtilitatē. imo videt̃ ꝙ ius habeat talē deciſionē pro deteſtabili vt pꝫ ex his q̄ habent̃ in. l. ſi dictū. §. ſi cōpromiſſo. ſ. de euic. ⁊ l. ſi in empt. §. j. ſ. de mino. Itē innuit ibi Bar. ꝙ ſtante validitate ſtatuti nō poſſit pars appellare. ſꝫ cōtrariū videtur idē ipſe ſenſiſſe i. l. fi. C. de iudi. vbi dicit qꝺ qn̄ pars neceſſitat̃ ad cōpromiſſum pōt appellare a ſnia talis arbitrij. facit. c. ab arbitris. extra de offic. deleg. in. vj. Tu ꝯcorda qꝺ attendenda ſit forma ſtatuti q² ſi iudex ſimpliciter iubet cōpromitti ⁊ ſic ſimplr̄ cōpromittat̃ ꝓcedat qꝺ no. in. d. l. fi. ſec⁹ ſi iubeat cōpromitti ſub pena q² tunc videt̃ velle qꝺ metu pene pareat̃. arg. l. j. C. de arbi. iūcta. l. ſi ſtipulatus. ſ. de vſu. ⁊ qꝺ ibi no. in. l. ſi vno. in prin. ſ. loca. ¶ In. e. gl. in fi. adde huic gl. p̄mo ꝙ vbi lucrū eſt cū alterius iactura nō hr̄ illius ratio vt eſt gl. no. in l. ſi qs vxori. §. pe. ī. de fur. ⁊ ſimiliter nō habet̃ ratio intereſſe extrinſeci eo caſu quo pōt cadere intrinſecū ⁊ ſic ꝓprie loquit̃. l. ſi ſterilis. §. cū per vēditorē. ſ. de act. emp. ſecus qn̄ nō poſſet cadere intrinſecū. l. nummis. de in litē iurā.

14 † Itē adde ſcꝺo qꝺ licet intereſſe affectionis vel ſimile nō faciat augeri condēnationē regulariter. fallit in caſibus in q̄bus iuratur in litē. l. in actionib⁹. ſ. de in litē iurā. tn̄ bene facit dari actionē vbi alias nō daret̃ vt in gl. no. in. l. fi. ſ. de oper. ſeruo. nā facit dari cunctis bone fidei. Itē ſtricti iuris vt. l. cū ſeruus. hic alle. loquor in ſtricti iuris habētibus naturā bone fidei. ar. l. ſi cui. ſ. alle. iūcta. l. in minoꝝ. C. in qui. cau. idē in alijs qn̄ debet dari cōtra illū qui habet cām lucratiuā vt. l. libertus q ſoluēdo. hic alleg. ſec⁹ cōtra eū qui haberet cauſam oneroſam vt in. §. ⁊ alias videam⁹. hic alle. lꝫ glo. aliter videat̃ allegare illū. §. ſaluo tn̄ caſu. l. ea lege. ſ. de ſer. expor. ⁊ de materia intereſſe plene in. l. vnica. C. de ſen. q̄ ꝓ eo. ¶ In gl. ſuꝑ ver. ſobolē. ibi ⁊ ſic ad pariēdū no. hec verba gl. q² a ꝯtrario videt̃ qꝺ mulier nupta nō habeat priuilegiū in dote quā dederat primo viro nec ſimiliter mulier ſterilis. ſed tene cōtrariuꝫ in vtroqꝫ q² lꝫ mulier ſit nupta tn̄ intereſt ſua poſſe recuperari dotē a p̄mo viro vt tractet̃ melius a ſecūdo ar. §. ſi qs aūt. i auẗ. de nup. ⁊ q² iam priuilegiū fuit in eſſe cauſatū. ⁊ ſic nō extīguit̃ ꝑ cōtractū ſcꝺi matrimonij de quo in. l. nupta. ī. eod. Itē lꝫ mulier ſit ſterilis habet p̄uilegiū primo ꝑ. l. fi. C. q po. in pig. ha. ibi ſiue mulier habeat filios ſiue nō ſm Ja. de are. ⁊ q² aliqua ex rōnibus poſitis in. l. fi. ſ. fragilitas ſexus ⁊ q² vir vtit̃ perſona ⁊ rebus mulieris hꝫ locū etiā hoc caſu lꝫ deficiat rō de qua hic in litera. ſufficit enim vna ex rationibus finalibus adeſſe lꝫ alie ceſſent vt eſt gl. no. in. l. libertoꝝ. §. notant̃. ſ. de his qui no. infa. ⁊ in. l. ſi venter. §. in bonis. ī. de priuile. credi. ⁊ ꝓ hoc etiā bene facit. l. ſi qs poſthumos. ī. de li. ⁊ poſthu. vbi debet attēdi naturalis aptitudo ⁊ cōſuetudo cōis hominū ⁊ mulierū nō aūt accidētale impedimētū ꝓpter defectū etatis. vel aliud impedimentuꝫ. ⁊ voluit hic Jac. de are. qꝺ ratio poſita in lege nunq̄ intelligat̃ finalis. ideo licet ceſſet non ceſſabit diſpoſitio generalis. ſecus ſi cōſtaret de mente per eādē legē vel aliā. ⁊ ſic intelligit. l. ꝓſpexit ſ. qui ⁊ a qui. tu vero de hoc dic ꝑ Bar. in. l. ij. §. fi. ī. de dona. ⁊ i l. oēs ppl'i. in matria interp̄tatiōis ſtatutoꝝ. ¶ In gl. ciuitatē. ibi. ſ. romanā.

15 † dic qꝺ Roma eſt cōis patria ſꝫ Pe. l. roma. ī. ad munici. ⁊ nota bn̄ ex tex. cū gl. qꝺ ſicut appellatiōe vrbis in dubio intelligit̃ de roma ita etiā appellatiōe ciuitatis. facit qꝺ hr̄ inſtit. de iu. na. gen. ⁊ ciui. §. ſꝫ ius. ¶ In gl. vltima. in fi. ſupple vt ſcholaris poſſit ꝓhibere ne faber malleet iuxta ſcholas. plus vr̄ ſentire Jaco. de are. qꝺ ⁊ doctor poſſit ꝓhibere ne iuxta domū ſua malleet. de quo hic latius ꝑ eū. Idē videt̃ ſentire Bar. ⁊ Ang. de ſcholari. ſꝫ tu adde qꝺ in ſcholari nō videt̃ eadeꝫ rō q² ꝑ exercitiū doctoris affert̃ publica vtilitas pluribus ſecus ꝑ exercitiū ſcholaris. Itē q² priuilegiū cōceſſum doctori ⁊ artifici nō extēdit̃ ad addiſcētes. ⁊ ſic ad ſcholares vt. l. j. ⁊ ij. C. de exc. artifi. lib. x. ⁊ no. Bar. in. l. legatis ſeruis. §. ornatricib⁹. de le. iij. ⁊ in. l. j. §. nec caſtrēſe. ī. de colla. bo. vbi dicit qꝺ ſcholaris nō dꝫ habere quaſi caſtrenſe lꝫ doctor ſit. ⁊ ꝓ hoc qꝺ male dixerit hic Ange. dū dixit qꝺ ſicut filiefa. poterat ſcꝺm iſta tpa donari ex cā dotis vt. l. pōponius filadelphus. fami. her. ita etiā filiofa. ex cā ſtudioꝝ. nō vr̄ verū ꝑ p̄dicta. ⁊ per no. ꝑ Bar. in. d. §. nec caſtrēſe. An autē ſi ſcholaris nō reperiat domū poſſit ꝓuideri vt cogat̃ qs ſibi locare. dixit hic Ang. qꝺ ſic ꝑ no. ꝑ Gul. i. l. decernimus. C. de epi. ⁊ cle. vbi etiā dicūt debere ꝓuideri religioſo de loco. ⁊ ſubdit etiā hic Ang. qꝺ cū hic ꝑ iſtā gl. vtilitas publica ſtudioꝝ parificet̃ publice vtilitati dotis vr̄ qꝺ pari paſſu ambulet ſolutio fienda doctori ꝓ ſalario ⁊ mulieri pro dote. ⁊ hoc noto ad iſtam. l. q² multa habetis vtilia ⁊ menti tenenda.

Summarium.

1. Dos matrimonio ſoluto mulieri redditur.
2. Maritus non cogitur alij quam mulieri dotem promittere.
3. Immobilia matrimonio ſoluto non ſunt ilico reſtituenda.
4. Satiſdare quis cogitur actione ſtricti iuris exiſtente ⁊ die obligationis nondum veniente.
5. Satiſdatio an locum habeat in actionibus ſtricti iuris.
6. Actio contra virū extraneo cōpetēs pro dote inſolidū cōpetit.
7. Dos profectitia ꝓ filiafa. data patris ⁊ filie communis eſt.
8. Modus agendi debet ponderari.
9. Contradicens conſentienti parificatur.
10. Furioſus qn̄ pro conſentiente ſit habendus.
11. Contradicens ſine iuſta cauſa pro contradicente habetur.

1 SOluto. †Soluto matrimonio dꝫ dos mulieri reddi ⁊ ad nutū mulieri ꝓmitti vel aliȷ̃ si marito nō nocet. h.d. ⁊ diuidit̃ in duas vsqꝫ ad ver. ꝙ si: qꝛ primo ponit qd in restitutione dotis an ⁊ qñ ⁊ cui fieri possit. In scđa ibi nec cogit̃. loquit̃ iste tex. qñ mulier ē sui iuris. 2 †No. ꝙ nō cogit̃ maritꝰ aliȷ̃ dotē ꝓmittere ꝗ̄ mulieri si hoc ei sit incōmodū. Itē not. qđ mulieri dꝫ ꝓmitti vel ēt aliȷ̃ si sibi nō nocet. Itē no. attēdi casum ⁊ aduersaꝫ fortunā qñ ꝑsens statꝰ rei illā iudicat de quo in. l. inter stipulātē. §. sacrā. de 3 verbo. obli. ¶ In gl. ȷ̃. ibi olim innuit glo. †qđ immobilia secūduꝫ ista tpa nō restituebant̃ incōtinēti ⁊ hoc tenet gl. ȷ̃. eo. l. diuortio. §. interdū. sed in ꝯtrariū sensit in. l. si mulier. §. rerū. ȷ̃. rerū amo. ⁊ illa ꝑior. ¶ In ea. gl. ibi si ab hostibꝰ. §. fi. cōclude ꝓ declaratione ꝑdictorū si soluit̃ matrimoniū culpa mulieris tantū tūc nō restituit̃ dos. secꝰ si culpa viri tm̄ etiā si pactū de lucrāda dote interuenisset vt ptꝫ ex his q̄ habent̃ i. l. si ab hostibꝰ. ȷ̃. e. ti. idē si culpa cōi interueniēte: vt. l. cū mulier. alle. i gl. si aūt neutriꝰ culpa cōcurrat restitui dꝫ nisi pactū lucrādi doteꝫ interuenerit. qđ pactū valet si mulier precedat. secꝰ si vir: vt. l. ȷ̃. ſ. de pac. do. An aūt valeat pactū de lucrāda dote i cā diuortiȷ̃ matrimoniȷ̃ recurre ad tex. ⁊ gl. meliorē de corpore iuris in. l. j. ȷ̃. de do. ꝑleg. ¶ In ea. gl. ibi ⁊ pactꝰ est sibi. sꝫ intellige ſm no. ꝑ gl. in. §. accedit. ⁊ in. l. ex morte. ad fi. C. de pac. conuē. ¶ In ea. gl. ibi parti mulieris. no. ſm Bar. qđ viri ꝑsona ponit̃ ꝓ tota pte pluriū ꝑsonarū facit ꝙ habet̃ in tex. in. l. fi. C. qui po. in pig. ha. ⁊ ista expositio concernit solū istas duas fallentias. ¶ In ea. gl. ibi. l. quēadmodū. vbi proprie nō agit̃. actiōe de dote vt ibi patet. ¶ In ea. gl. ibi tertius. ⁊ hoc casu ⁊ sequenti est ratio ideo qꝛ vir tēdit ad extremā inopiā cū bonis priuet̃. ¶ Idē esset ſꝫ Bal. si exbāniret̃ qꝛ vr̃ male inchoare vti substātia sua vt. l. vbi adhuc. C. de iu. do. ⁊ auf. qđ locū. C. de col. ⁊ dicetur in. l. si ꝯstante. ¶ In ea. gl. ibi. l. quāuis. ⁊. l. se. ⁊ ibi est causa ꝓbabilis restitutiōis dotis vt ibi ptꝫ. secus si nō esset ꝓbabilis vt. ȷ̃. sequit̃ in gl. nec ob. l. cū in fundo. §. j. ſ. de iu. do. qꝛ ibi restitutio fit ꝓbabilis qꝛ ſm legis dispositionē. alias esset secus vt dictū est ſm verā opi. lꝫ Iac. de are. cōtrariū teneat quod bene no. ¶ In gl. nec cogitur ibi vel etiā si extraneus not. ex hac gl. tria. primo qđ actio cōpetens extraneo est stricti iuris. scđo ꝙ illa non cōpetit sibi statim soluto matrimonio. sed demū post annū ad mobilia data i dotē. sicut ⁊ in muliere dici solet qđ sing. nota ꝓ declaratiōe. l. i. §. exactio. 4 C. đ rei vxo. act. ¶ †Nota ex gl. qđ vbi actio ē stricti iuris ⁊ dies obligatiōis nōdū venit cogitur quis ita demū satisdare si nō est sibi laboriosum alias secꝰ. facit. l. ȷ̃. §. si dubitet̃. ſ. de iudi. sed in bonefidei iudiciȷ̃s indistincte cogatur satisdare. ⁊ cū hac cōclusione videt̃ trāsire bar. hic ⁊ similiter Bal. q cōsiderat quatuor mēbra. Primū est qñ ꝓpter pendentiā dilationis petit̃ satisdatio. Scđm qñ ratione imminētis suspicionis petitur satisdatio. Tertiū qñ nō petit̃ satisdatio sed cautio ratione habende ꝓbationis. Quartū qñ petitur cautio ratione implemēti ꝯtractus. Quintū qñ petitur cautio ad augmētū obligationis. ¶ Circa primū mēbrū distinguit vt colligitur ex gl. ⁊ statim dixi. qꝛ aut actio bōefidei. aut stricti iuris ⁊ si stricti iuris, aut laboriosuꝫ est satisdare. aut nō. sed tu adde qđ hec distinctio vr̃ reprobari per hunc tex. cū gl. scđm vnā expositionē quā oēs tenēt nā hic loqtur nedū qñ extraneus dedit dotē ⁊ vult sibi satisdari. sꝫ etiā qñ ipsa mulier dedit ⁊ vult sibi satisdari. cōstat aūt actionē cōpetentē mulieri esse bonefidei vt dixit gl. ⁊ tamē litera etiā in illa dicit nihil ei noceat ⁊c. ⁊ hec opi. videt̃ etiā destrui per. d. l. in oibus. vbi litera dicit causa cognita prestandā satisdationē si nondū dies euenit ⁊ sic nō vult sufficere solā pendentiā dilationis. propter hoc forte Ang. licet nō insistat in predictis nec recitet illa dixit ꝙ nō est fienda differētia inter cōtractū bonefidei ⁊ stricti iuris. sed vtrobiqꝫ est dicendū ꝙ causa cognita debeat satisdatio ꝑstari puta si supueniat suspicio post cōtractū alias secus. l. si creditores. ȷ̃. de priuile. credi. ⁊ ita intelligatur. d. l. in omnibꝰ. ⁊ ita videt̃ intelligere gl. ⁊ clariꝰ Bart. ibi firmat hanc opi. ⁊ in d. l. si creditores. ⁊ hec vera nisi esset debita ex vltima voluntate qꝛ eiꝰ fauore est indisticte satisdādū. l. i. ⁊ ꝑ totū. ſ. vt lega. no. caue. ⁊ hoc mihi placet adde etiā ꝙ vbi dilatio dat̃ a lege ex quadam indulgētia ⁊ miserationis causa cōtra regulas iuris vt est videre in dilatione annali sup actione de dote ⁊ i dilatione quadrimestri q̄ datur iudicatis. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. ac. ⁊ l. si cū multi. ſ. de cōpēsa. ⁊ no. Bart. in. l. ita stipulatꝰ circa questiones. ff. de verb. obl. tunc sola pendentia dilationis facit satisdari. ar. l. eū qui. ſ. de iureiur. ⁊ ita pōt intelligi. l. si constante. §. quoties. ȷ̃. eo. ⁊. l. si debitori. ſ. de iudi. ⁊ qđ no. in quadā gl. parua in. d. l. in omnibus. alias aūt fit secus. ⁊ scđm hanc distinctionem videtur debere intelligi glo. in. l. in possessione. ȷ̃. vt in pos. ea. Quid aūt si debens satisdare tūc nō possit, qualiter succurrit̃, Dic recurrendū ad remediū dicti. §. quoties. ⁊. d. l. in possessiōe. adde etiā qđ habet̃ in. l. generaliter. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ hec de primo mēbro. ¶ Circa scđꝫ distinguit bal. aut est actio bone fidei aut stricti iuris. ⁊ si stricti iuris: aut culpa debitoris peruenit suspicio. aut sine eiꝰ culpa. ⁊ hoc vltimo casu aut est laboriosuꝫ dare fideiussorē aut nō. Tu dic quod hec distinctio sapit equitatē tamen iure nō videtur probari. ideo dic idem in cōtractu bone fidei ⁊ stricti iuris vt vtrobiqꝫ teneatur ad satisdandum superueniente suspicione. ⁊ si non possit satisdare tunc recurratur ad remedia de quibus dixi in primo membro. ¶ Circa tertiū mēbrum quando petatur quod fiat instrumentum videtur quod hec sit cōmunis opi. doc. ꝙ possit cogi ad faciendū instrumētū sed istud non videtur bene dictū qꝛ alia remedia possunt esse vt qđ examinentur testes ex parte rei ad eternā rei memoriaꝫ. ⁊ ex parte actoris recipiantur testes quādo est dubiū de eorum morte vel absentia diuturna iuxta. c. quoniā frequenter. vt li. nō cōtesta. ⁊. l. in lege aquilia. ſ. ad legē aqui. ⁊ in auf. sed ⁊ si qs. C. de testi. ⁊ qđ ibi no. ꝑ Bar. vnde Bar. in hac materia aliter fuit locutus in. l. si finita. §. elegāter. de dam. infec. vbi cōcludit qđ reo debet fieri sed actori nō nisi quādo est dubiū de morte testiū vel eius absentia ⁊ sic dicit intelligēdū. l. in omnibus. ſ. de iudi. ſm alium intellectū prout ibi intelligitur de cautione nuda ad finē clare ꝓbatiōis. ⁊ dū litera ibi dixit causa cognita. ⁊ facit qđ not. in glo. ȷ̃. sed certe contra ipsum facit qꝛ alio remedio pōt ꝓuideri reo ⁊ actori vt est dictū. ⁊ qꝛ nō videtur cautuꝫ in iure clare in alio actu quā in vltima volūtate ꝙ cōpellatur qs ad facienduꝫ instrumētū nisi forte in casibus specialibus. puta fauore libertatis. l. vbi agit̃ de debito fiscali. vel si velis eū saluare dic ꝙ nō est equū duo remedia extraordinaria ex eqtate circa idem induci. iuxta no. in. l. ex morte. C. ad. l. aqui. ⁊. l. j. §. per hāc. ſ. de rei ven. ⁊ ꝑdicta quādo agit̃ de instrumēto fiendo de nouo. si naūt ageretur de antiquo reficiendo qꝛ forte vetustate corrūperetur clarū ꝙ pōt cogi ad reficiendū vt in. c. vlti. alias. c. penul. extra de fi. instru. ⁊. l. chirographis. ȷ̃. de admi. tuto. Itē si reus nō soluisset clarū ꝙ posset dicere nolo soluere nisi facias mihi instrumētū. facit. l. plures apochis. C. de fi. instr. ⁊ qđ no. gl. i. l. ne casu. C. de discu. li. x. ⁊ in. l. sicut datā. C. de lib. causa. ¶ Circa quartū nō est insistendū sed dicendū vt in. l. mutiane. ⁊. l. quibus diebus. §. fi. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. j. C. de pac. ⁊. C. de transac. l. siue apud acta similiter nec circa quintū ꝑ no. per gl. in dicta. l. in omnibus. circa fi. 5 ¶ †Et ex predictis no. ꝙ in actionibus stricti iuris gl. fuerunt varie. nā quedā voluerūt ꝙ in ipsis nō debeat satisdari vt patet ex notatis in. l. dedi. ſ. de condi. ob causam. Quedā voluerūt debere satisdari. sicut in bone fidei vt patet ex notatis ꝑ gl. in. d. l. in omnibus. ⁊ in. l. possessionem. preallegata. Tertia fuit opi. huius gl. que nō est alibi ⁊ per ipsam vident̃ alie reduci ad cōcordiā. vcꝫ an sit laboriosum satisdare vel nō q̄ tñ opi. an ꝓcedat pꝫ ex supradictis. ¶ In glo. suspectū. ibi ⁊ alie alleg. ad soli 6 dum. †No. bene ꝙ actio q̄ cōpetit extraneo cōtra virū ꝓ dote cōpetit insolidū. Quod intelligo quoniā a principio ipse extraneꝰ dat dotē ⁊ stipulatur. Sed si a principio mulier dedisset dotē ⁊ postea ipsa stipularetur tūc attendēda esset forma stipulationis ⁊ ꝓmissionis iuxta notata in. l. si prior. ȷ̃. eo. ⁊. l. nēsenius. ȷ̃. de re iudi. ¶ In gl. suspectā. ibi responde ꝙ ideo forte not. istā glo. ſm bal. vt iudex nō cōcedat capturā indisticte qñ allegatur suspicio. sed querat de causa suspiciōis an sit ꝓbabilis vel nō ⁊ aliter nō concedat. ⁊ si inueniat ꝓbabilē ꝯcedat capturā alias nō. attende tamē qꝛ tria debent cōcurrere. scilicet ꝙ debitum plene probet̃. Itē debet allegari ꝙ suspicio supuenit post cōtractū ꝑ l. si creditores. de priui. credi. alias si simpliciter allegata fuerit suspicio captura nō videt̃ iuridica. qđ est valde notādū ſꝫ Ang. in. l. nemo carcerē. C. de exact. tri. lib. x. Tertiū est ꝙ ꝓbet̃ suspicio predicta que tñ ꝓbabitur per iuramentū ꝓpter periculū qđ est in mora ad finē vt cōcedat̃ captura. sed postea debet ꝓbari plenarie suspicio aliter redderet̃ captura iniusta ſꝫ Ang. in. d. l. nemo. ¶ In ea. gl. ibi so. ibi speciale hec est ꝯa ⁊ ꝑ hoc nō placet qđ dicit hic bal. ꝙ si aliqs creditor est se absentaturꝰ qđ tūc debitor etiā extra casum dotis cogat̃ aliȷ̃ ꝓmittere nā videt̃ ꝯ l. j. ⁊. l. nec creditoris. C. đ noua. ⁊ qꝛ creditori posset succurri ꝯstituendo ꝓcuratorē vel cedēdo vt. d. l. j. ⁊ per predicta ⁊ per id qđ no. Bar. hic vcꝫ circa illud brocardum an quis teneat̃ facere id qđ sibi non nocet ⁊ alteri ꝓdest videt̃ dicendū ꝙ nō bene dixit Bar. in. l. si nō sortē. §. libertus. ſ. de condi. inde. qđ vbi quis est obligatus alteri ad factū coherens persone non pōt cogi vt aliȷ̃ ꝓmittat secus si nō coheret ꝑsone puta scribere librū qꝛ tūc pōt secūdū eū ibi si nil illi nocet. nā hoc vltimū non videt̃ verū ꝑ dictā. l. nec creditoris. ⁊ per supradicta. ⁊ ꝑdicta faciunt ad qōnē de vasallo an si dñs vēdit terrā ꝓ qua est vasallꝰ cogat̃ alter iurare fidelitatē. nā videt̃ ꝙ nō ꝑ ꝑdicta. facit. l. inuitus. ſ. de fidei cō. lib. ⁊ qđ no. gl. in. l. oēs. §. fi. ſ. de vsufr. quēad. ca. qđ tenet hic Dy. nisi necessitas aliud suadeat. ar. l. medicꝰ. ⁊. l. patronꝰ. ȷ̃. de oper. liber. Idē dicit Iac. de are. si cū vniuersitate sit facta vēditio quia tūc etiā debet cogi iurare. Idē si sine vniuersitate si sit facta alienatio in maiorē dñꝫ vel equalē. secꝰ si in minorē. vt in c. j. ver. eadē. in tit. de capi. cora. facit tex. in ti. de ꝓhi. alie. feu. per

fredericū. §. j. ꝛ §. aliud. alias est sub tit. de diui. feu. ꝛ de materia per Cy. in. l. j. C. de nouatio.

Quod si in patris. Patris ꝛ filie cōis est actio dotis ꝓfecticie nec alter in alterius p̄iudiciū potest repetere rē vel delegare. h. d. ꝛ p̄mo ponit vnum dictū. secundo aliquas illationes. tertio quid si cōtrafiat. quarto remouet vnū dubiū. secunda ibi deniqꝫ. tertia ibi ceterū. quarta ibi ſʒ vtrū. ¶ † Nota qȝ dos ꝓfecticia data ꝑ filiafami. est cōis patris ꝛ filie. ¶ Itē nota qȝ in tali dote quod pater non p̄iudicat filie nec ecōtra. pactum tamen filie nocet ei postea sui iuris effecte. ꝛ sic facit ista. l. qȝ si filia sola renūciat iuri hypothecarū scōm. l. iubem⁹. ꝛ. l. etiā. C. ad vellei. non noceat p̄ri seu filie postea facte sui iuris. ꝛ sīr qȝ ꝓpter adulteriū filie nō tollatur actio de dote patri licet gl. contra in. l. si dotez. C. de iu. do. de quo etiā in. l. consensu. C. de repu. ꝛ in auć. cōtra si filij. et in corpore vnde sumit̄. in eo. ti. ¶ Itē no. qꝛ videt̄ ista litera innuere intelligēdo qȝ si filia fecit stipulari aīo nouandi qȝ possit filia si eēt sui iuris p̄iudicare sibi in dote qȝ videt̄ cōtra. l. de die. ꝛ. l. atilicinus. ff. de pac. dota. ꝛ itellige qȝ soluto m̄rimonio hic fiebat sec⁹ si ante vel eo cōstante vt no. gl. in. l. cum dos. circa fi. ff. de pac. dota. ꝛ quod habetur in. d. l. atilicin⁹. ſʒ gl. sentiat contra in. l. ꝛ heredi. §. filia. ff. de pactis. ꝛ non bene sentit illa gloss. ¶ † Itē no. ponderandū esse modū agendi. facit qȝ habet̄ in. l. ff. si mēs. fal. mo. di. ꝛ in. c. examinata. de iud. ꝛ in. c. ex literis. de rescri. ¶ In glo. ꝓfecta. ibi in aduētitia. idē in ꝓfectitia si p̄r fit stipulatus filie reddi p. l. pōponius filadelphus. ff. fa. her. sic cōsuluit Jac. bu. ꝛ Ja. de bel. fm̄ Bal. ¶ In ea. gl. ibi vel scdʒ Jo. hec ꝟba nec placet qȝ dicit hic Ang. qȝ vbi p̄r stipulat̄ sibi dotē reddi quā dat ꝑ filia in p̄tāte qȝ cōsolidat̄ actio i filiā ipa emācipata. all'. gl. in. §. accedit. sed certe gl. ibi hoc nō dicit ꝛ hec opi. etiā videt̄ cōtra casum. l. filie. cū ibi no. ff. eo. de hoc tamē dicetur. ff. eo. l. post dotem. ¶ Extra gl. tetigit Dy. an ille q̄ timet offendi ab aliquo possit petere qȝ ille cogat̄ satisdare de nō offendēdo. ꝛ breuiter dicit qȝ si ex officio iudex velit facere reqrit̄ modica cause cognitio. si aūt ad instantiā partis tūc requiritur magna esse cognitio. ꝛ sic discutiat̄ an subsit iusta causa timoris vel nō ꝛ causa erit si appareat qȝ sit minatus ꝛ sit homo qui cōsueuerit minas mittere executiōi. alias secus p. l. metum. ff. qȝ me. causa. ꝛ. l. j. C. si qs impe. male. ꝛ. l. vani. ff. de reg. iuris. Sʒ tu potes dicere qȝ vtrobiqꝫ eādē cāe cognitionē iudex adhibere dʒ cū sit eadē rō maxime ne quis grauet̄ ad satisdandū qȝ sepe v̄r laboriosum vt in ꝟ. nec cogitur. cū ibi no. ꝛ in. l. ij. §. si dubitetur. ff. de iudi. ꝛ de materia vide in. l. denunciamus. C. de episc. ꝛ clericis.

Voluntatem. Filia sane mētis ꝺ velle si p̄sens sit ꝛ nō ꝯdicat idē in furiosa. secus si est absens. h. d. ꝛ p̄io ponit dictū in filia p̄sente. secūdo in absente scda ibi ſʒ si absens. ¶ † No. qȝ nō ꝯdicere videt̄ parificari ꝯsensui. ad idē qȝ no. in. l. quo em. §. j. ff. rē ra. habe. ¶ Itē no. scdo. ar. qȝ vbi in dispositiōe aliqua fit mētio de volūtate sufficiat quē eē p̄sentē ꝛ nō ꝯdicētē ꝛ v̄r ꝓbari ex isto text. iūcto ꟝. deniqꝫ. ff. eo. ꝛ sic facit ad statutū fm̄ Bal. dicēs ꝙ minor non possit rē alienare sine volūtate duoꝝ ꝯsanguineoꝝ vt sufficiat illos esse p̄sentes ꝛ tacētes. ſʒ ꝯtrariū ꝺ eē verū p. l. j. in fi. ff. de auto. tu. ꝛ ꝑ tex. istū dū ꝺ videri ꝯsentire ꝛ q̄ñ ex volūtate q̄ꝟba vidētur notare fictionē. Cōstat aūt ꝙ statuta debēt intelligi in casu ꝟo ꝛ nō ficto vt no. i. l. iij. §. hec ꝟba. ff. de neg. gest. ¶ † Itē no. ꝙ furiosus h̄r ꝑ ꝯsentiēte in actu quo nō posset ꝯdicere si eēt sane mētis de quo hic latius p doc. ¶ Itē no. ꝙ vbi filia ē absens reqrit̄ ipsam scire patrē agere ꝛ ꝙ nō ꝯdicat al's nō v̄r ꝯsentire. ¶ Itē no. ꝙ lʒ ꝯiūcta psona possit agere ꝑ ꝯiūcta nō tñ v̄r solutionē posse recipe de quo etiā in. l. pxi. ꝛ p gl. in. l. ꟝o ꝓcuratori. ff. de solu. ꝓbat̄ etiā in. l. ij. ff. vt lega. no. ca. ¶ † Itē no. ꝙ ꝯdicētes sine iusta cā habent̄ ꝑ nō ꝯdicētib⁹. facit quod h̄r in. c. j. extra de his que fi. a ma. par. capi. ¶ Itē nota ar. ex isto tex. iūcto. §. ꝙ. si in patris ꝙ vbi aliqd cōmittit̄ in volūtate alicuius nō possit p̄ferre iniquū equo. ꝛ simile ptȝ in cōpromissis si qs cōmittit se in volūtatē aduersarij. l. pe. ff. de arbi. ꝛ in dotis ꝓmissione vt no. p Cy. in. l. iij. C. de do. ꝓmis. nec ob. ff. de leg. iij. l. fidei cōmissa. §. quāꝙ. qꝛ ibi nō tractat̄ de p̄iudicādo iuri alteri q̄sito. ſʒ poti⁹ de impediēdo seu offerēdo lucro fʒ Bal. Tu adde ꝙ regulariter vbi aliqd cōmitt̄r in volūtate alteri⁹ nō importat̄ arbitriū boni viri ꝛ iō pōt p̄ferre iniquū equꝓ cessante dolo. l. creditor. §. luci⁹. ff. māda. faciat. l. fideicōmissaria libertas. ff. ꝺ fidei. lib. de quo p Bar. in. l. si sic. de leg. j. ꝛ in sua extrauag. ad reprimēdā in ver. vr. ¶ In gl. ꝯdicat in fi. de hac materia tetigit hic Ja. de are. ꝛ etiā Bal. ꝺ qua p Bar. ff. e. l. q̄ dotis. ꝛ attēde qꝛ dicit hic Bal. ꝙ si qs gerit actū noīe alteri⁹ ſʒ tēdat ad p̄iudiciū illius. si tñ scit ꝛ nō ꝯdicit v̄r tacite approbare. allegat dictū notabile Inn. in. c. ex parte decani. extra de rescrip. vbi dicit qȝ si qs agit noīe alterius in iudicio dño sciēte non ꝯdicēte videtur dominus habere ratū. ſʒ tu adde ꝙ ipse Inn. videt̄ tenuisse ꝯtrariū in. c. quāuis. extra de re iudi. Sed potes saluare dictū primū eius in aliquib⁹ casib⁹. Primo si agens alias habuit mandatū ſʒ fuit reuocatū ar. l. semp. ff. de reg. iur. cū ibi no. ꝛ sic v̄r loq̄ dcm̄ Inn. Itē scdo q̄ñ erat verus ꝓcurator sed excessit in aliquo fines mādati. vt est tex. in. c. olim abbas. extra de offi. dele. Tertio pōt intelligi q̄ñ erat ꝯiūcta ꝑsona per id qȝ no. Cy. in. l. inuit⁹. C. de ꝓcur. Quarto saluabat ipsum do. Ant. de bu. in cle. j. de ꝓcu. quādo interueniebat ex parte rei cū necesse habeat se defendere. ꝛ sic v̄r vtiliter facere cōparens nomine suo ad ipsum defendēdū. Idē dicebat si interueniebat ex parte actoris in casu auć. qui semel. C. q̄ño ꝛ q̄ñ iudex. cū tunc necesse habeat actor ꝓ seq̄ litē vt ibi. ſʒ certe iste due vltime solutiones nō vident̄ bone qꝛ tales nō vident̄ vtiliter agere nisi obtineāt hinc est ꝙ al's nō repetunt sumptus vt h̄r in. l. ex parte. ff. fami. her. ꝛ in. l. iij. §. pe. ff. iudi. sol. ꝛ in. l. j. ꝛ. ij. C. mand. vnde alie vident̄ meliores ꝛ maxime due prime. nā in cōiūcta ꝑsona videt̄ expsse Inn. in litera c. quāuis. tenere ꝯtra tertiā saluationē. ſʒ posses dicere ꝙ nō bñ dicit ꝑ ea q̄ no. i. d. l. inuitus. ꝑ Cy. ¶ In gl. credit in fi. not. bñ hāc cōcordiā gl. qȝ si furiosa haberet cām ꝯdicendi si esset sane mētis nō haberet̄ ꝓ cōsentiente qȝ est no. ꝓ limitatione huius litere. ¶ In gl. sed si absens ibi ꝙ corpus p̄sens no. bene ꝙ qs pōt esse p̄sens corpore ſʒ nō animo. ꝛ sic facit ꝙ si testis interrogatus de cā sciētie dicat ꝙ p̄sens fuit si nō addicit etiā ꝙ vidit vel audiuit q̄ñ est actus q̄ pcipit̄ ꝑ auditū ꝙ nō ꝓbat cū necessario dicta rō nō videat̄ inferre cū potuerit esse presens corpore ꝛ nō animo. ꝛ sic residet Bal. remittens ad not. in. l. testiū. C. de testi. Tu adde ꝙ cōtra istud dictū v̄r casus ibi in. d. l. testiū. dūʒ dicit p̄sto sint ꝛc. ꝛ hoc etiā tenuit Bart. in. l. j. in fi. de auć. tu. ꝑ quo etiā faciat ꝙ istud verbū p̄sens in homine sane mētis a iure hʒ determinatū ꝛ certū significatuʒ ꝙ intelligat̄ de p̄sente ꝛ intelligēte. l. diē. §. corā. ff. de arbi. sec⁹ est in ver. ꝓmittere. qȝ nō hʒ certū ꝛ determinatū significatū qꝛ pōt referri ad stipulationem ꝛ ad pactū saltim q̄ñ nō ꝓfert̄ in scriptura ideo nō ꝓbat̄ stipulatio licet testis dicat de ꝓmissione. vt not. in. l. j. C. de vsu. ¶ In glo. penul. in fi. an aūt vēditori scienti litē motā emptori sit necessaria denūciatio gl. dicit ꝙ nō in. l. emptor. C. de euict. ſʒ ibi dicat tutius esse ipsam fieri qȝ sequit̄ Dy. in reg. cū q̄ certis. de reg. iur. in. vj. ſʒ Bar. hic. ꝛ in. l. denūciasse. §. qd tñ. de adul. ꝛ in. l. nō solū. §. morte. de ope. no. nū. qꝛ ista denūciatio nō fit solū ad certificādū ſʒ etiā ad incitādū vēditorē vt veniat ad assistendū liti ꝛ ad defēdēdū ēptorē. l. empti act. ꝛ. l. si parētes. C. de euic. l. j. C. de picu. ꝛ cōmo. rei ven. ꝛ iō nō sufficit venditorē scire litē motā. vt dicto. §. qd tñ. idē sequit̄ hic Bal. ſʒ ꝑ gl. bene facit. l. si cū q̄stio. C. de euic. vbi videt̄ litera velle ꝙ suff. ciat denūciare vēditori litē motā lʒ sit verū ꝙ teneat̄ emptorē defendere ꝛ assistere liti vt dictis iuribus. ꝛ sic videt̄ sufficere sciētia litis mote. ex quo sufficit denūciare litē esse motā. nec ob. d. l. denūciasse. qꝛ pōt dici ibi speciale fauore mulieris vt possit facili⁹ nubere ar. l. j. ff. eo. bene facit. l. adulter. ff. de adul. Ang. tñ. ff. de fideiuſ. l. si fideiussor. dicit ꝙ si vēditor scit litē motā nō est necesse ei denunciari litē motā ſʒ vt veniat ad defendēdū. tutius est semꝑ denūciare litē motā ꝛ vt veniat ad assistēdū liti ꝛ ad defendēdū ꝑꝑ opi. vitādas. tñ forte de iure pōt sustineri opi. gl. p. d. l. si cū questio. ¶ In gl. fi. ibi aliud si eius ꝓcurator hoc nō videt̄ esse verū per l. alia. in prin. ff. eod. ꝛ. l. si cum ꝓcuratorē. ff. de re iudi. ꝛ hoc tenebat Andre. de pis. Itē hoc etiā vult ius dicens ꝙ etiā procurator agens ex mādato patris actione iniuriarum cōpetenti filio non tenetur satisdare saluo nisi esset dubiū de mandato. iuxta l. j. C. de procura. ¶ Ultimo inducitur iste text. ad q̄stionē ꝙ si aliquis patitur aliū dicere, do tibi istū ꝑ fideiussorē. ex quo tacet habeatur ꝑ cōsentiente an obligetur ꝛ videtur ꝙ sic. ar. huius tex. ꝛ. l. cū ostēdimus. de fideiuſ. tut. ꝛ. l. honores. §. fi. ff. de decu. nec obstat ꝙ fideiussor obligat̄ verbis. l. blāditus. C. de fideiuſ. qꝛ istud verū in oblōne expssa secus in tacita. l. j. C. de rei vx. act. ꝛ. l. his ꟝bis. ff. de adoptio. ꝛ nota in. l. j. §. j. de ꟝b. obli. ꝛ hoc v̄r tenere Dy. qȝ sequit̄ Bal. si de hoc facta sit scriptura p. d. l. cūʒ ostēdim⁹. vt qꝛ passus sit se scribi in fideiussorē vt ibi, alias sec⁹. nec ob. l. honores. §. fi. ꝛ. l. ij. ff. ad munici. ꝛ qꝛ ꝺ ibi speciale fauore reipublice. Tu adde ꝙ etiā pōt dici speciale fauore pupilli in d. l. cū ostēdim⁹. cū pupill⁹ ꝛ respublica eqparent̄. l. j. C. de iu. rei pu. li. xj. ꝛ facit ꝙ dicit i. d. l. j. §. j. ꝛ qȝ not. bar. i. d. l. cū ostēdim⁹.

Non solum. De dote cui⁹ actio est cōis solutio fctā vni no p̄iudicat alteri nisi pecunia in ei⁹ comodiū sit ꝯuersa. h. d. cū se q̄ueti. vel sic. Cōsensus filie circa dotē exigit̄ nō solū in iudicio. ſʒ in solutiōe spōtanea ꝛ ex supueniēti cōsensu vel ex tate pōt ꝯualescere solutio q̄ a principio fuit ineff. ex. hoc dicit. ¶ † Nota ꝙ cuius cōsensus requirit̄ in agendo eius cōsensus reqrit̄ in solutione recipiēda. ꝛ ex hoc nota ꝙ petere ꝛ recipere solutionē vident̄ ad paria iudicari. qȝ est verū q̄ñ eadē est rō. alias secus ꝛ ad hoc reducit̄ substātifice distinctio quā facit hic Bart. ꝛ ꝑ hoc etiā p̄nt decidi aliquę qō. de quibus hic per eū.

2 ¶ † Itē no. qđ aliud est exigere aliud solutionē recipere. nā exi
gere ꝓprie ptinet ad iudicia. ⁊ est ab inuito extorqre. l. fideicom
missa. §. si rē. ff. de le. iij. Et ex hoc no. ar. qđ ꝓcurator dat⁹ ad exi
gēdū nō possit recipere solutionē a spōte soluēte factā nec eū li
berare q2 ad hoc nō hʒ mandatū. idem sentit spe. in tit. de ꝓcu.
§. vt autē. ver. notabiliter aūt ꝑ hāc legē cū glo. penul. sed cōtra
riū hic tʒ Iac. de are. per. l. inductā. C. de solu. ⁊ per. l. nō abstu
lit. C. de noua. ⁊ hec opi. cōiter approbaꝛ ꝑ doc. modernos fa
cit. l. verbū exactio. ff. de verb. signi. ¶ Itē no. qđ lʒ p̄r sit cōiun
cta ꝑsona tñ ei solui nō pōt ⁊ sic lʒ cōiuncta ꝑsona videaꝛ habe
re mandatū ad agendū cum cautione de rato non tamen vide
tur habere mādatū ad recipiendū solutionē de qua dixi. s̄. in. l.
pxi. facit. l. qui aliena. §. quāq̄. s̄. de neg. gest. ⁊ l. iij. §. j. ff. iudi. sol
ui. Idē dicas de affine ꝑ. l. cū maritū. C. de solu. iūcta. l. marit⁹.
3 C. de procu. ¶ † Ultimo no. qđ id qđ nō valet a principio cōfir
maꝛ ex postfacto ꝓpter superueniētē equitatē de quo in r'la nō
firmaꝛ ꝑ gl. ⁊ Dy. de reg. iur. lib. vj. ⁊ ff. de reg. iu. l. qđ ab initio.
¶ In gl. ij. ibi respōdeo sicut duob⁹. ista responsio ⁊ sequēs nō
est bona vt hic dicit Bar. vñ dat aliam Dy. de stipulatione in
diuidui q̄ etiā nō est ꝑfecta vt ipse dicit. Tu adde qđ melior si
militudo esse videꝛ ꝑ id qđ habeꝛ in. c. prudētiā in princi. cū ibi
no. extra de offi. delega. vbi diciꝛ qđ si cā delegaꝛ duob⁹ penes
quēlibet ipsorū est iurisditio insolidū sed non exercitiū. q2 vnus
sine alio exercere nō pōt. ⁊ ita videꝛ esse in proposito. facit ꝙ no.
Bar. i. l. duos iudices. ⁊ l. pōponi⁹ scribit si vni. ff. de re iud. hec
tñ etiā ex toto nō est ꝑfecta similitudo. lʒ sit magis similis quā
alia. ⁊ est ratio q2 vnus iudicū nō potest alio cōtradicente exer
cere iurisditionē lʒ pater possit filia cōtradicente exercere actio
nem si nō habet iustā causam cōtradicendi. Et aduerte q2 hec
ꝓcedūt ƀm ista tempora ƀm que soluto matrimonio nō retrāsfe
rebaꝛ dñium in mulierē ipso iure vt no. ꝑ Bar. in. l. si mora. ff. e.
sed cū hodie retrāsferaꝛ ꝑ. l. in reb⁹. C. de iur. do. ⁊ sic ꝓ dote cō
petant tres actiones. s. actio ꝑsonalis de dote ex stipulatu ⁊ vti
lis rei vēdi. ⁊ actio hypothecaria. sicut in sil'i cōtingit in legato.
vt. l. j. C. cōia delega. est dubiū qualis erit cōmunio hoc casu in
dote profectitia attēto qđ duo nō possunt esse insolidū dñi eius
dē rei. l. iij. §. ex cōtrario. ff. de acquirē. pos. ⁊ l. sicut certo. §. si duobus
vehiculū. s̄. cōmo. Bal. dixit qđ pōt dici qđ penes vtrūqʒ sit q̄
libet p̄dictarū actionū insolidū. ⁊ similiter dñium insolidum pe
nes quēlibet ⁊ sic inter eos erit cōmunio nō denotatiua partiū
sicut in. l. ea que. C. fami. her. sed denotans ius quoddā cōnexū
qđ est penes quēlibet insolidū cōnexum tantummodo ⁊ ī quo
plures vt vna ꝑsona repetanꝛ ⁊ cōtraria dicit ꝓcedere in nō cō
nexis ⁊ separatis. sed certe istud nō videꝛ bñ dictū q2 nō videꝛ
esse possibile qđ dñiū eiusdē rei eodē respectu sit penes duos in
solidū. vñ forte tutius est dicere qđ in dote ꝓfectitia nil sit inno
uatū ⁊ ꝓ ea nō cōpetat rei vendicatio sʒ alie due actiones supra
noiate. ⁊ in alia v̄r etiā dicendū qđ secuta exactione sit dñiū pe
nes patrē ⁊ sic vt ita dixerim facta in ipsum cōsolidatio per. l. fi.
C. cōia vtri. iudi. vbi videtur casus. faciat auꝛ. sed quāuis. C. de
rei vxo. act. ⁊ est simile videre in exacto per actionē iniuriarū q̄
est ꝓpria filij quo ad ꝓprietatē etiā ƀm iura ffōrū. l. filiusfa. ⁊ l. ī
factū. ff. de actio. ⁊ ob. nā tale exactū erit in dñio p̄ris. facit. l. j. §.
f. ff. si q's a pa. fue. ma. posset etiā forte dici qđ actio de dote erat ꝓ
pria filie ƀm ista tꝑa sicut etiā alique alie actiones vt videtur vo
luisse gl. in. l. si longius. §. si fili⁹. s̄. de iudi. ⁊ facit. l. pōponius. s̄.
fa. hercis. cū ideo dicebaꝛ cōmunis q2 filia non poterat exercere
sine patre. nec ecōtra. vt in. l. ij. §. j. s̄. eo. ⁊ hic. ⁊ si dicas quomō
cōsolidaꝛ in patrē mortua filia. dic eo mō quo actio iniuriarum
mortuo filio. facit. l. si vn⁹. §. filio. ff. de iniurijs. ⁊ sicut id qđ habe
bat fili⁹ ex castrēsi peculio cōsolidabaꝛ in patrē mortuo filio ab
4 intestato. l. tā ex cōtractib⁹. cū ibi no. s̄. de iudi. ¶ † No. in. l. si p̄r. qđ
quādo directa solutio liberat ipso iure: indirecta liberat ope ex
ceptionis vt videꝛ probari in hac iūcta precedenti. de quo. in l.
si opera. s̄. de doli excep. ⁊ l. si liber. s̄. de ne. gest. ⁊ l. solutū. §. so
lutā. s̄. de pig. act. ⁊ ꝑ hoc pʒ quare in. l. p̄cedēti liberatio cōtin
gat ipso iure hic autē ope exceptionis. ⁊ hāc so. seqꝛ Dy. ⁊ bal.
sʒ Bar. reprobat illā vt hic ꝑ eū. sʒ forte verior est solutio Dy. ꝑ
istū tex. dū dicit doli mali exceptione. nec videꝛ bona sol. Bar.
q dixit qđ hic loquiꝛ de exceptione facti seu intētionis ⁊ qđ iō
cōtingebat liberatio ipso iure q2 erat solutū ei q particeps erat
obligationis. secus qñ fit solutio creditori qui non erat parti
ceps obligatiōis cuius vigore facta est solutio creditori vt i. d.
l. si opera. Sed certe si bñ ponderet maritus secundus nō erat
particeps obligationis q̄ cōpetebat cōtra primū virū patri ⁊ fi
lio. ideo nimirū si ipso iure nō debet contingere liberatio. ⁊ per
hoc v̄r qđ gl. pe. precedentis. l. inquātū voluit qđ filia exegit so
la dotē ⁊ ipsam vidit scđo viro qđ tūc liberet primū virū vel ei⁹
heres ipso iure non bñ dixit. sed demū qñ directe pecunia per
uenit ad patrē ex postfacto. ⁊ sic intelligatur. l. precedens. nam
etiam in dicto casu bene adaptatur solutio Bar.

De diuisione.

Legiꝛ duob⁹ modis in gl. vno mō qđ matrimo
niū durauit plurib⁹ annis ante ꝑfectionē vltimi an
ni separatū fuerit. scđo ꝙ durauit min⁹ anno ⁊ nō est
dr̄ia nisi in facti cōtingentia de q̄ in gl. j. ⁊ breuiter hoc intēdit.
Ubi ꝓcedit mr̄imoniū ⁊ sequiꝛ traditio dotis ex die traditiōis
cōputaꝛ ann⁹ ad sciendū ꝓ quota parte fruct⁹ ptineāt ad virū ⁊
ꝓ quota ad vxorē mr̄imonio dissoluto. h. d. ⁊ attēde q2 tria tꝑa
cōsideranꝛ ī litera. s. d' tꝑe mr̄imonij. de tꝑe ꝓmissiōis dotis. ⁊ de
tꝑe traditionis. ¶ In tex. ibi de diuisiōe supple fructuū scđm
1 Iac. de are. ¶ † No. qđ vbi disputam⁹ de tꝑe nisi sciam⁹ p̄nci
piū opʒ nos ignorare ꝓgressū ƀm bal. facit qđ no. Ia. de are. i. l.
testiū. C. de testi. ¶ Itē no. scđo ƀm eū qđ in tꝑe nō possum⁹ itel
ligere hāc ꝓpositionē desinit nisi sciam⁹ hāc ꝓpositionē icipit.
2 ¶ † Tertio no. qđ ann⁹ emergens[a] pōt incipe qñcūqʒ. nā nullā
a regulā hʒ ī inchoatiōe nisi quaten⁹ ex facti emergētia cōtingit.
idē in mēse. idē ī ebdomada. ⁊ sic facit ad not. ī. l. libellorū. ff. de
accu. ⁊ i. l. diuortio. §. itē si messes. ff. e. ti. ⁊ ē ann⁹ emergēs. ccclxv.
dierū. l. cū hr̄s. §. stich⁹. ff. d' sta. libe. Dies ꝟo emergēs ē. xxiiij. ho
rarū. facit qđ no. ī. l. more romano. cū ibi not. s̄. de ferijs. ⁊ i. l. ij. ff.
de ꝟ. sig. Mēsis ꝟo emergēs quot dies hʒ recurre ad glo. sing.
q̄ nō est alibi ī. d. c. quā sit. de elec. lib. vj. vbi glo. cōcludit qđ tot
dies hʒ quot mēsis ille in quo fit mētio d' mēse emergēti. vñ si iu
dex. xxvj. februarij det terminū mēsis ad ꝓbādū finiꝛ. xxvj. mar
tij. ⁊ sic habebit tm̄modo. xxviij. dies ꝓut mēsis februarij. ī quo
fit mētio de mēse emergēti. facit qđ no. Bar. in. l. cū bissext⁹. ff. d'
ꝟb. sig. ⁊ de mā quot dies hʒ mēsis cōsueuit tāgi i. l. fi. C. d' iu. d'li.
3 ⁊ in. l. fi. C. de tēp. appel. ¶ † Ultimo no. qđ dñiū rei dotalis nō
trāsit in maritū sine traditione qđ v̄r esse verū ēt si vniuersa bo
na fuerūt data in dotē. vt est gl. sing. q̄ nō ē alibi in. l. j. in p̄n. in
b versi. vniuersale. ff. ꝓ dote. ¶ Et ex predictis[b] no. qđ qdā est an
nus cōmunis q incipit a natiuitate ī aliquib⁹ partib⁹. vt ī lom
bardia qdā ad incarnatiōe. vt in tuscia. quidā ꝟo est ann⁹ emer
gens ⁊ iste incipit ƀm facti cōtingētiā. itē potes notare ꝙ tūc d'
mum daꝛ p̄ncipiū alicuius rei qñ oia requisita ad illi⁹ essentiaʒ
cōcurrāt. ¶ In glo. fi. in fi. no. bñ ex glo. duo. primū est ꝙ actio
ex stipulatu cōpetēs viro ꝓ dote est bone fidei. Scđm qđ marito
fit mora re ipsa absqʒ interpellatiōe aliqua si sustinet onera ma
trimonij ⁊ nō soluiꝛ sibi dos ꝓmissa qñ ꝓmittēs dotē ꝑcepit fru
ct⁹. nec cōstituit maritū in mora in recipiendo. ¶ Circa primū
dicit glo. verū siue actio ex stipulatu cōpetat cō mulierē siue cō
tra extraneū. lʒ quidā hoc vltimo casu dicūt eā stricti iuris sʒ nō
bñ ꝑ id qđ habeꝛ i. l. j. §. j. ⁊ §. sʒ nō ignoram⁹. C. de rei vxo. act.
⁊ in. §. fuerat. insti. de actio. in quib⁹ simpliciter diciꝛ qđ actio ex
stipulatu ꝓ dote est bone fidei. cū ergo illa nedū cōpetat mulieri
sed ēt viro tā cōtra mulierē quā cōtra extraneū. vt pʒ ex his que
habenꝛ in. d. l. j. §. j. ⁊ iō indistincte itelligā qđ in omnib⁹ dictis
casib⁹ erit bone fidei. arg. l. de p̄cio. cū ibi not. s̄. de publi. ¶ Cir
ca scđm attēde qđ lʒ Iac. de are. reprehēdit glo. ꝑ. l. fi. §. p̄terea.
C. de iur. do. vbi nō v̄r mora cōmitti nisi ꝑ iterpellationē vl' lap
sum biēnij. tñ bar. ⁊ idē Bal. saluāt glos. qñ dos ē ꝓmissa ꝑ mu
lierē. sec⁹ si ꝑ extraneū ⁊ sic saluaꝛ opi. Ia. de are. sʒ certe non vi
detur bona ratio diuersitatis inter ꝓmissionē factā ab extraneo
⁊ factā a muliere. nā illa nō est bona q2 actio cōpetēs cōtra mu
lierē est bone fidei sʒ illa q̄ contra extraneū sit stricti iuris: q2 hec
opin. non est vera vt. s̄. dixi. nec etiā est bona ratio quā assignat
Bar. scilicet q2 mulieri fit implementum qñ vir sustinet onera
matrimonij. ideo quādo ipse promisit constituiꝛ in mora sʒ ipsi
extraneo qui ꝓmisit nō fit implemētū cū nullū cōmodū sentiat
sed ipsa mulier viro sustinente onera matrimonij. hec eñ ratio
nō satisfacit q2 imo satis v̄r qđ dicatur impleri extraneo ex quo
impleꝛ mulieri de ipsi⁹ voluntate argu. l. si rē. §. satisfactā. s̄. de
pig. act. ⁊ l. solutū. ff. de solu. ideo pōt attētari qđ indistincte mo
ra nō cōmittaꝛ re ipsa siue mulier siue extrane⁹ promisit ꝑ. l. fi. §.
preterea. s̄. alleg. Nec ob. l. curabit. de act. emp. q2 loquitur ī cō
tractu ī quo ē omnimoda correlatio: q2 nō pōt esse vēditor sine
emptore nec ecōtra. l. fi. ff. de acceptil. ideo facili⁹ ex quo cōtract⁹
est bone fidei. ⁊ iplementū est factū ex parte vēditoris cōtrahiꝛ
mora re ipsa. sʒ hic sunt duo cōtract⁹ separati. s. cōtract⁹ mr̄imo
nij ⁊ cōtract⁹ dotis quorū vnū pōt esse sine reliquo q2 matrimo
niū sine dote licet nō ecōtra. l. fi. C. d' dona. ante nup. ideo nō sic
faciliter cōtrahiꝛ mora re ipsa ⁊ maxie q2 vir nō ꝑfecte ipleuit
ex parte sua. ꝓut fecit vēditor q tradēdo ꝑfecte ex parte sua iple
4 uit. ¶ † Ultimo ad d' dictis Bar. iquātū dicit ābasiatorē venie
tē in tertijs debere habere salariū ꝓ tota illa die: nā ꝓ hoc bene
facit qđ habeꝛ i. l. ab hostib⁹. §. sʒ qđ simpl'r. s̄. ex quib. cau. ma.

Si ante nuptias.

Ubi p̄cedit tradi
tio noie dotis ⁊ nu
ptie subsequunꝛ ann⁹ ex die nuptiarū dinumeraꝛ. h.
d. ¶ No. qđ illud tꝑs itelligiꝛ esse p̄ncipiū actus de
1 quo queriꝛ in quo cōcurrūt essentialia ipsi⁹ act⁹. ¶ † Itē no. an
nuʒ emergētē incipientē vna die determinari simili die sequētis

a ¶ Annus emergēs. ad de Bal. hic ⁊ Iaco.

b ¶ Et predictis. Uide hic ample Bal. ⁊ qđ diciꝛ in ad. in litera a.

anni. ꝛ idē in mēse. ꝛ in ebdomada emergētib⁹. facit ꝙ dixi. s. l. pxi. ¶ Itē no. ꝙ annus diuidēdoꝝ fructuū dinumerat ex die nuptiarū vbi pcessit traditio vt h̄ ptz. sz ecōtra vbi pcesserūt nuptie traditionē dinumerat ex die traditiōis vel more vt. s. l. pxi. ꝛ no. bn̄ ꝙ caute h̄ dicit de die nuptiarū nō de die mrīmonij qꝛ ex die festiuitatis nuptiarū incipit sustinere onera mrīmonij l. sancim⁹. C. de nup. ꝛ illud tps pprie dz inīpici cū nō sufficiat ɔctū esse mrīmoniū nisi et ā sustineat onera mrīmonij. vt no. s. l. pxi. ¶ † Itē no. ꝙ fruct⁹ pcepti ań mrīmoniū augent dotē ꝛ sic veniūt restituēdi nō aūt diuidēdi. ¶ † Itē ex h̄ ēt no. qđ iudiciū de dote vr̄ vl'e de quo dixi sup rubrica. ¶ Ultimo no. qđ principiū ꝛ finis anni primi dinumerat numeros posteriores. ¶ In fi. gl. fi. opi. azo. lz sic equa tū cōiter de iure non tenet. qꝛ eqtas nō scripta succūbit rigori scripto p no. i. l. j. C. ꝺ legi. salua ri tū pōt in aliqb⁹ casib⁹. prim⁹ est si mulier esset maior. xxv. an. ꝛ solū essent sponsalia p vba de futuro ɔcta nec esset secuta copula. nā aliter trāsirēt in mrīmoniū vt in. c. fi. extra de spon. nā tūc si vir sustinet onera expēsarū mrīmonij ꝛ dos fuerat data vr̄ data vt lucret fructus ar. l. sed si lege. §. ɔsuluit. de pe. here. ꝛ l. si vo nō remunerādi. §. idē papinianus. s. mād. ꝛ idē multofortius si esset factū pactū de lucro fructuū. Itē etiā vr̄ dicendū idē si vir putabat illā maiorē. xij. an. ex aspectu forte nā tunc vr̄ ꝙ ppter bonā fidē etiā lucret fruct⁹ ar. l. insulā. §. fruct⁹. ff. eo. saltē si dos fuerit data cū autoritate tutoris ꝛ decreto iudicis iuxta. l. lex q̄ tutores. C. de admi. tu. ꝛ qđ no. in. l. titia. s. de iur. do. ꝛ hoc casu etiā vr̄ posse tolerari pactū expressum ꝙ vir lucret fructus etiaz si sciat illā minorē. xij. an. cū videat subesse iusta cā ꝛ solūmodo alienant fructus q seruando seruari nō possunt ar. l. cū plures. §. pe. ff. de admi. tuto. ꝛ forte etiā tacite vr̄ h̄ agi. ar. d. §. ɔsuluit. ꝛ dicti. §. idē pompon⁹. tū istud vltimū est magis dubium.

Summarium.

1 Fructus sunt deductis expensis intelligendi.
2 Uir ꝛ vxor ad paria sunt iudicādi in recuperādis sumptibus.

FRuctus. Fruct⁹ dicunt deductis ipensis tā a marito ꝙ ab vxore factis. h. d. ꝛ prio loqt qn̄ mrīmoniū durauit min⁹ anno. scđo qn̄ plurib⁹ ānis vltio nō cōpleto. scđa ibi ꝛ ita. ma subdiuidit: qꝛ pmo ponit dictū. scđo illud declarat. tertio exemplificat. Scđa ibi ꝙ sceuola. tertia ibi nā si mulier. ¶ † Not. ꝙ fruct⁹ in ppria ꝛ ciuili significatiōe intelligunt deductis ipēsis. ¶ Scđo no. ꝙ expēse facte p fructib⁹ primi anni a muliere deducunt de vltimis. ¶ † Tertio no. ꝙ vir ꝛ vxor in sumptib⁹ recuperādis ad paria iudicant. Extra glos. tāg. t Bar. an ꝛ qn̄ appellatiōe fructuū intelligat deductis ipēsis. de q̄ et hic p bal. q addit dictis Bar. prio ꝙ vbi fit mētio a lege de fructib⁹ itelligit deductis ipēsis pterꝙ in decimis pdialib⁹ de qb⁹ i. c. pastoralis. extra de deci. nā addit Bal. ꝙ idē vr̄ dicēdū i gabellis pncipis ꝙ in decimis ar. l. fi. C. de sa. san. ec. sz certe lz ibi ius publicū ꝛ diuinū equiparent quo ad casuz illū nō tū seqtur ꝙ vbi aliqd cōstituit i fauorē iuris diuini intelligat idē statutū vbi agit de fauore publico qꝛ nō est eadē rō p oia qꝛ aia q̄ respicit ius diuinū est ptiosior cūctis reb⁹. l. sancimus. C. de sa. san. ec. Itē addit ibi ꝙ vbi fit mētio de fructib⁹ a ministro legis puta a iudice intellig. t fm naturā iudicij. de q̄ agit. l. j. C. de fruc. ꝛ lit. expen. Itē addit ꝙ vbi fit mētio ꝺ fructib⁹ a testatore vel ēt a ɔhētib⁹ ex cā lucratiua ꝙ intelligunt deductis expēsis p. l. fundi trebatiani. ff. de vsuf. leg. ꝛ facit ꝙ no. i. l. si qs argētū. C. ꝺ dona. sec⁹ si ex cā onerosa. tu adde ꝙ etiā si ex cā onerosa fiat vr̄ ꝙ intelligātur deductis ipensis p. l. istā. cū dos sit titulus onerosus quo ad virū. l. oēs. ꝛ. l. seq. ff. de act. ꝛ obl. Sil'r vr̄ ꝙ Bal. nō bn̄ dicat inquātū absolute dicit ꝙ si fit mētio de fructibus extātibus nō intelliguntur deductis impēsis. nā fm h̄ si mulier dicat do tibi istū fundū cū fructibus extātib⁹ ꝛ pēdētibus in fundo nō intelligerētur deductis impēsis. ꝙ tū est falsuz. ꝛ ɔ̄ hāc. l. vnde intellige dictū suū regulariter esse verū fallit in casu isto in quo ratio suadet oppositū rone equalitatis seruāde nā cū vir possit detrahere expēsas fuit cōueniēs ꝙ etiā mulier possit. alias stādū vr̄ distinctioni Bar. nec vr̄ verū dictū Bar. qꝛ fm eū sequeret qđ si dono rē cū fructibus pendētibus qđ deduci debet sumptus quod nō vr̄ verū ar. l. fructus pendētes. s. de reivē. nisi forte donās nō deberet accipe fructus sed pēsionē p quo locasset fundum. nā tunc nō intelligeretur donasse fructus q debēt pcepi p eū ꝛ sic vr̄ loqui. l. fundi trebatiani. ff. de vsufru. lega.

Summarium.

1 Fruct⁹ dotalis rei qual'r inter virū ꝛ vxorē sunt diuidēdi.
2 Modicum quod est pro nihilo reputatur.
3 Fundus plenus in dotem datus differt a vacuo.
4 Statim dictio, quid importet.
5 Fructus a muliere ante matrimoniū pcepti nō conferuntur.
6 Mulieri non habenti vnde alatur heredes viri dotē restituere aut eam alere tenentur.
7 Cōpēsatio estimatiōis rerū amota. cū fructib⁹ dotis admittit.
8 Argumentum a proportione temporis est licitum.
9 Fructus rerum mobilium pro rata vltimi anni sunt inter virū ꝛ vxorem diuidendi.
10 Emphyteuta vel ali⁹ colon⁹ nō dz arbores icidere fructiferas.
11 Expense probabilis ꝛ vtilis ratio habenda est.
12 Statutū in viro locum habet in socero.
13 Impēse cā fructuū querēdoꝝ facte sunt de fructib⁹ deducēde.
14 Expēsa in sementē facta de eiusdē anni detrahit vindemia.

DIuortio. Si fundus plen⁹ fructib⁹ dat in dotē tps locationis inspicitur vt sciamus qd pcip. t. tps vo mrīmonij inspicit vt sciamus p qua parte vir lucret. sed si fundus vacu⁹ dat in dotē tps locationis p nullo inspicit. h. d. Et diuidit vsqꝫ ad §. ob donationes. in tres partes pncipales: qꝛ pmo ponit di. tū in genere. scđo exēplificat qn̄ fundus plenus dat in dotē. tertio exēplificat qn̄ dat vacuus. scđa ibi vtqꝫ. tertia ibi ex contrario. Scđa subdiuidit in tres qꝛ prio remouet quādā falsaz opi. scđo illud pbat reducēdo ad incōueniens. tertio cōcludit ꝛ exēplificat. scđa ibi alioqum. tertia ibi itaqꝫ. Tertia pars principalis diuidit sil'r in tres qꝛ pmo ponit qn̄ fundus datus fuit vacuus ꝛ ex eo marit⁹ nullos fructus pcepit. Scđa qn̄ pcepit aliquos fructus sed nō integros. Tertio ex premissis ponit vnam illationē. scđa ibi itē si messes. tertia ibi apparet. E aduerte qꝛ h̄ gl. j. ponit casum vsqꝫ ad. §. ob donationes. excepto versi. item si messes. in quo dicta gl. prima nō ponit casum sed casus colligi pōt ex gl. dicti. §. q triplicē pōt hr̄ intellectū. quoꝝ vnus ponit in glo. j. d. §. alius in scđa ꝛ tertius in vltima glo. d. §. Item aduerte qꝛ dixit dicta gl. j. in vo. siue inspicias de tertia parte vindemie ꝛ mercedis intellige nō totius mercedis sed q̄rte partis ipsius mercedis vt ptz lr̄a. ¶ † No. ꝙ fruct⁹ ꝛ pensiones rei dotalis inter virū ꝛ vxorē diuidunt p rata anni dinumerādi nō ex die locationis sed ex quo cepit esse fundus dotalis de q̄ in. l. de diuisione. s. eo. ¶ Et ex hoc etiā no. qđ siue fructus pueniāt īmediate ex re dotali siue mediate pter rem dotalē vt est pēsio idē est iudiciū qꝛ diuidunt pro rata vltimi anni mrīmonij. ꝛ sic no. qđ nō oēs fructus pceptos lucrat vir sed p mēsura tēporis quo matrimoniū durauit. secus in fructuario qꝛ omnes fruct⁹ pceptos lucrat etiā si vna die tm̄ durasset vsusfructus de quo in glo. hic ꝛ in. l. defuncta. s. de vsufru. ꝛ ibi etiā qd de fructib⁹ fundi feudalis. Quid aūt in fructibus pbēde vel bn̄ficij tetigit glo. C. de anno. ciui. lib. xi. l. j. ꝛ ibi etiā aliqd p Bar. de quo etiā hic tāgit Bal. sed dic de h̄ plene vt no. p gl. ad quā totus mundus recurrit in. c. psenti. de offi. or. li. vj. ꝛ p archi. de rescrip. statutū. §. assessorē. lib. vj. ꝛ p Hosti. in. c. vlti. extra de pecu. cle. Itē secus in fundo vēdito quā h̄ dicat de quo etiā hic tāgit glo. in l. ij. in fi. de iur. fis. ¶ † Itē no. qđ illud dz factū tpe vindemie qđ fit parū ante tps vindemie vt hic in ver. neqꝫ em̄. ꝛ sil'r vr̄ quod dicatur tpe guerre ꝙ fuit factū in feruore ꝛ tpe cepte discordie fm Bal. ꝛ sic facit ad saluandū dictū testis q dicit esse factū aliquid tpe guerre cuz tū parū ante guerrā fuerit factū. posses tū dicere qđ general'r erat tps vindemie lz nōdū esset vindemiata vel icepta vindemiari vinea data in dotē ꝛ sic nō faceret ad id ꝙ est supra dictū. ¶ † Itē no. ꝙ lōga est dr̄a an fundus detur plenus in dotē an vo vacuus: qꝛ si dat plenus tūc cū pēsione pcepta iuris itellectu ꝛ nō cū pcipiēda ɔfundunt fruct⁹ pcepti ꝛ diuidūt p rata tpis q̄ durauit mrīmoniū ꝛ vir substituit onera mrīmonij. vt h̄ in ver. itaqꝫ. Si vo fuit dat⁹ vacu⁹ ɔfundunt seu cōmiscet pēsio pcepta iuris itellectu ꝛ ēt pcipiēda toti⁹ āni. vt in vo. ɔ̄rio. ꝛ q̄ sit rō diuersitatis tāget in gl. in vo. ex ɔ̄rio. ꝛ supra ea. ¶ Itē no. vbi. in ɔ̄rio in vo. statim iūcta gl. † qđ dictio statim interdū notat spaciū tpis ꝛ mēsis sicut in sili dictio mox, de qua. s. eo. l. fruct⁹: ꝛ sic facit ad qōnē ꝙ si qs est accusat⁹ ꝙ fecit insultū mox vel statim feritā in titiū vtrū intelligat p tpis interuallū ꝛ p ɔ̄ns debeat puniri de vtroqꝫ. an vo insult⁹ intelligat inesse ferite seu mulieri. ꝛ p ɔ̄ns cōfundat iuxta no. p glo. sing. in. l. q de crimine. C. de accu. dic qđ verba sunt equiuoca vt ptz ex pdictis, ꝛ sic in dubio intelligent in mitiorē partē fm Bal. p. l. si pses. ff. de pe. ꝛ qđ psides cōsueuerūt adijcere tpis interuallū vt possint punire de vtroqꝫ tū non dz fieri nisi sit de veritate.

¶ † Ultimo no. qđ fruct⁹ pcepti a muliere ante mrīmoniū nō veniūt i collationē nō em̄ sequunt esse ex q̄ sepati sunt ab illa. facit. l. iul. §. si locati. s. de act. ꝛ ēpt. ¶ Itē no. ꝙ fruct⁹ sunt coloni i totū qn̄ nūmis colit. p gte vo qn̄ eēt colon⁹ ptiari⁹. s. loc. l. si merces. §. si vis maior. ꝛ. ff. de fur. l. si seru⁹. §. locaui. ꝛ. l. cū duobus. §. si i coeūda. s. p so. ¶ In gl. fi. no. ex hac gl. tria. prio ꝙ vxor alēda ē post mortē viri p vnū annū ab hr̄dib⁹ viri si nō hz vn̄ se alat. ¶ Scđo no. ꝙ hr̄des viri tūc lucret fruct⁹ illi⁹ anni ac si cōstaret mrīmoniū ex q̄ sustinet onera mrīmonij. p quo facit. l. fi. C.

l.fi.C.de bo.ma.vbi dicit͏̃ durare in eodē mrīmonio.ex quo sic vidua remansit.¶ Tertio not.a ɔ̄rio sensu ꝙ post annū mulier nō est alenda.¶ Circa primū aduerte qꝛ gl.nō videt͏̃ bñ dicere qꝛ cū hic loquant͏̃ qñ res immobilis data est in dotē que statim debet restitui soluto matrimonio vt in.§.exactio.hic alle.⁊ sic nō erit dare qđ mulier nō habeat vnde se alat.sed gl.possit procedere qñ pecunia seu res mobilis data esset in dotē quo casu nō dꝫ fieri restitutio nisi post annū vt in.d.§.exactio.tūc enim ne mulier pereat ⁊ ꝓpter reuerētiā prioris matrimonij si nō habet vñ se alat cogunt͏̃ heredes viri ipsam alere qꝛ etiā interim habent emolumentū retinēdi ipsam pecuniā vsqꝫ ad annū.Sꝫ tūc surgere pōt questio an mulier debeat operari ad vtilitatem heredum.de quo vide glo.in.l.sicut patronus.ī.de ope.lib.⁊ an mulier necessitet͏̃ recipere alimēta in domo mariti vel ipsorū heredū an vero possit petere illa sibi exhiberi extra domū ⁊ qd iuris si nō fuit operata ad vtilitatē heredū.de qbus dicēdū est vt hic p Bar.⁊ Ang.qui ɔcordāt.Et ex p̄dictis pꝫ qđ gl.relata ad tex. nō ꝓcedit qꝛ loquit͏̃ qñ res immobilis data est in dotē ⁊ sic voluit in effectu Dy.⁊ Bal.lꝫ Bar.nō tāgat.¶ Circa scđm cōclude qđ oē emolumētū qđ ꝑcipit͏̃ ex dote si ē pecunia data ī dotē dꝫ esse interim heredū viri.sꝫ si fuisset fundus dotalis datꝰ in dotē ⁊ mulier fuisset alimētata.dicit Bal.qđ tūc vsqꝫ ad ɔcurrētem quātitatē alimentorū debēt esse ipsorū heredū residuū vero debebit esse mulieris ex quo de necessitate nō tenebant͏̃ alere p ea que.s̄.dixi.¶ † Circa tertiū dixit hic Ang.qđ si mulier non hꝫ aliūde vñ sꝫ alat ⁊ hr̄des sunt in mora restituēdi debebūt p̄stare alimēta.ar.l.fi.C.de do.ma.⁊ sic intelligit ꝓcedere qđ vbi dixit Cy.post Ricar.malū.q dixit qđ donec mulier ē vidua alēda est ab heredibꝰ viri.alias aūt secus per.l.titia.ī.de sol.⁊ sic intelligit qđ no.Bar.in.l.at q natura.§.nō tm̄.s̄.de neg.ge.⁊.ī.e. in.l.insulā.§.vsuras.Bal.vero dicebat qđ tūc debebat͏̃ intereē ꝓpter morā per.l.si mora.ī.eo.sed Inn.⁊ Ioā.an.post eū in.c. salubriter.de vsur.vident͏̃ velle qđ vbi dos est ī pecunia post annum mulier nihil debeat percipere etiā si heredes sunt in mora qꝛ illud cēseret͏̃ lucrū vsurariū ꝙ est ꝓhibitū.vt in.c.qđ in omnibus.extra de vsur.⁊ no.in auf.ad hec.C.de vsu.Tu potes dicere qđ opi.Inn.intelligat͏̃ qñ aliūde hꝫ vñ se alat.vel qñ si esset solicita possit de facili recupare.sꝫ nō curat qꝛ potiꝰ vellet lucrū quā pecuniā.nā istis casibꝰ nō debebit͏̃ aliqd mulieri.secꝰ si nō hꝫ aliūde vnde se alat nec pōt recuperare de facto lꝫ faciat quātum pōt in lite qꝛ videt͏̃ eadē ratio q̄ est intra annū.facit qđ no. Bar.in.l.j.C.de sen.q̄ sine cer.quātita.l.j.Idē vr̄ si mulier esset cōsueta dare aliis pecūias suas mercatoribus ad honestū lucrū. nā tūc rōne more haberi debebit rō interesse cōsistētis in lucro. qđ verisimiliter mulier fecisset sicut fecit de alijs suis pecunijs. ar.l.ij.§.fi.s̄.de eo q cer.lo.⁊ qđ no.Bar.in.l.vnica.C.de sen.q̄ p eo.alias extra casus p̄dictos nō video ꝙ mulier aliqd possit petere nomie emolumēti vel alimentorū.⁊ ad p̄dicta qđ no.Bal. authē.ei q iurat.C.de bo.aut.iudi.pos.⁊ no.bene p̄dicta qꝛ quotidiana sunt.⁊ Ang.dicit se sepiꝰ cōsuluisse in hac materia.Et ex p̄dictis etiā no.qđ diligēter ponderāda est practica libellādi qꝛ nō dꝫ petere mulier alimēta ꝓpter morā dote existente in pecunia quando aliunde pōt se alere.vel licet non possit de facili recuperare dotē sed bene pōt petere heredes condēnari ad īteresse ex eo qꝛ tm̄ esset lucrata ex pecunia dotali quātū ipsa cōsueta est lucrari ⁊ lucrata est ex alijs suis pecunijs datis ad ptē iusti lucri mercatoribꝰ.Itē aduerte qꝛ quatenꝰ dixit hic Bar.qđ vbi heredes viri p̄stant intra annū alimēta mulieri lucrant͏̃ oēs fructus etiā si excedāt quātitatē alimentorū.⁊ hoc procedit qñ dos est in pecunia ⁊ sic in re mobili quo casu habēt dilationem annalē.⁊ sic eius dꝫ esse illa dilatio.secus qñ fundꝰ est datus in dotē qꝛ tūc statim deberet restitui nec tenet͏̃ de necessitate alimētare mulierē.iō si alimēta p̄stant͏̃ fructus sunt heredū viri soluꝫ vsqꝫ ad quantitatē cōcurrentē alimentorū residuū mulieris.sꝫ si nō sufficerent ad quātitatē alimētorū tūc satis vr̄ qđ nihil possit repetere quasi videant͏̃ indubie illud plus soluisse aio nō repetendi.arg.l.qđ in vxorē.C.de neg.gest.¶ In gl.ait.in fi.no. ex ista gl.qđ nō vitiat͏̃ laudū etiā si scribatur in tertia ꝑsona per ipsos arbitros.⁊ facit qđ hr̄ in.c.pe.extra de ɔuer.cōiu.⁊ ibi bo. text.vbi dicitur qđ nō est vis an instrumentum sit cōceptum in prima persona vel tertia.¶ In gl.iiij.portio.ibi vt sciamus qd percipit͏̃ quasi velit qđ ad hoc vt sciamus quātū debet poni in aceruo vel cumulo inspicimus annū locationis.sed vt sciamus quātū ex aceruo dꝫ sumi inspicimus annū matrimonij.¶ In ea.gl.ibi qꝛ ille totus est perceptus.⁊ sic vult gl.qđ merces solū intelligat͏̃ percepta pro rata temporis pro qua tempus fluxit a die locatiōis.⁊ sic videtur velle qđ pro illa rata statim possit peti merces ⁊ pensio.sꝫ cōtrarium videtur notari in.l.edem.C.loca.s.qđ ante finē anni nihil possit peti.de quo hic tetigit Bart. ⁊ Bal.⁊ aliquid tangit͏̃ etiā in.l.si seruus cōis.§.fi.de stipu.ser. Conclude primo attēdi debere id qđ est actuꝫ ⁊ sic si locatio facta est pro.xij.ad annū hoc acto qđ vnus aureus soluatur quolibet mēse:tūc clarū qđ ꝓcedit hic glo.si nō cōstat de mēte partium debet attendi consuetudo vt no.glo.in.d.l.edē.his cessātibus dicit Bal.qđ quo ad natiuitatē actiōis inspicimus diē locatiōis.l.si a colono.ī.de fideius.saluo eo qđ habet͏̃ ī.d.l.si seruꝰ cōmunis.§.fi.Si vero querit͏̃ quo ad interpretationē iuris intelligit͏̃ percepta pro illa rata ꝓ qua prestita est patientia.vt est glo.hic cum tex.Si vero queritur quo ad exactionē tūc in fine anni exerceri potest effectualiter actio ⁊ fieri exactio vt not.ī.d. l.edē.arg.l.iul.§.offerri.s̄.de actio.emp.Tu adde qđ forte pōt attentari hoc ꝓcedere in predio rustico in quo patiētia in parte temporis nō aufert tm̄ vtilitatem in parte quātam in toto respectu totius.secus in predio vrbano vt in domo in qua patiētia in parte affert vtilitatē in illa parte temporis quā affert patientia totius tēporis respectu totius iuxta ea que not.in.l.iteꝫ quare.§.qui impleto.s̄.loca.⁊ in.l.stipulationes nō diuidūtur. ff.de ver.obli.vnde in ipsa domo videretur qđ de iure posset peti pensio pro rata tēporis pro qua prestita est patientia ꝙ not. qꝛ est noua cōsideratio.⁊ hec ꝓcedūt in locatione rerū ex q̄ ēt satis patet quid ī locatiōe operarū de quo ēt hic p Bal.¶ In ea.glo.ibi.ī.de reg.iur.l.minus.hec responsio nō est sufficiēs ꝓpter ī qđ habet͏̃ in.§.ex cōtrario.⁊ qꝛ scđm veritatē etiā quarta portio mercedis cū sumꝰ in predio rustico nō pōt actualiter exigi nisi actū esset qđ ꝓ singulo mēse vnꝰ aureꝰ daret͏̃ qđ est diuinare.¶ In ea.glo.ibi mulier grauat͏̃ ī colono.hec respōsio nō vr̄ sufficiens per id qđ habetur in.§.ex cōtrario.vbi etiā viget hec ratio.¶ In ea.glo.ibi habet necesse stare videtur intelligere glo.precise.sꝫ Dy.intelligit causatiue si nō vult ad interesse teneri marito per.l.si filio.§.fi.ī.eo.Bal.videtur tenere glo.dicens qđ si colonus expellitur pōt implorare iudicis officiū ꝓ re recuperanda per id qđ habetur in.l.aquilius.ī.de do.Sꝫ certe pōt dici Dy.melius dicere per dictā.l.si filio.nec ob.not.ī.l.aquilius.qꝛ loquunt͏̃ qñ expellitur colonꝰ a nō habēte ius expellēdi.hic autē esset secus cū mulier sit domina ad quā res ē reuersa licet videat͏̃ teneri ad iteresse marito.¶ In ea.glo.ibi nā hic fit trāslatio ex necessitate.no.hic glo.sing.que nō est alibi.q̄ decidit an ⁊ qñ singularis successor teneat͏̃ stare colono:qꝛ si est successor voluntarius nō tenet͏̃ stare.l.emptorē.C.loc.⁊ ibi hoc per Cy.secus si ex necessitate succedit preter volūtatem spōtaneam vt hic de quo hic per Bal.⁊ Bar.in.d.l.si filio.vt ibi dicetur.¶ In ead.glo.ibi.l.vēditiōe.Bal.dicit ibi speciale odio cōtumacis.sed certe hoc nō vr̄ bene dictum qꝛ deterius esset cōtumaci qđ nō teneretur ibi creditor missus in possessionē stare colono.¶ In ea.glo.ibi ⁊ sic nec contribuit.sed certe hꝫ tertia responsio etiā nō est bona qꝛ etiā cū effectu nō potuit peti quarta pars ante fineꝫ anni vt superius est dictū.⁊ sic glo.videt͏̃ potuisse verā solutionē tenēdo opi.Azo.⁊ Ruge.qđ hꝫ nō veniat in cōtributione nisi sola quarta mercedis q̄ opi.vr̄ de mēte tex. ⁊ cōmuniter approbat͏̃ vnde quarta fuit solutio extra glos.veꝫ qđ licet obligatio sit orta marito ꝓ tota mercede.tamen in effectu nō censeat͏̃ sibi deberi nisi pro ea rata pro qua prestitit patiētiā.⁊ sic solū pro quarta parte tēporis pro qua patientiam prestitit pro residuo effectualiter debebit͏̃ mulieri q̄ ꝓ residua parte habebit p̄stare patiētiā.facit qđ habet͏̃ in.l.si seruꝰ cōmunis meuij.§.pe.de stip.ser.sꝫ certe hꝫ respōsio nō vr̄ bona ꝓpter ea q̄ habent͏̃ in.§.ex cōtrario.nā attēta hac respōsione etiā ibi non debet venire in cōtributione nisi portio ꝓ qua maritꝰ p̄stitisset patientiā.licet Bar.videat͏̃ istam amplecti.Bal.vero dixit ꝙ ideo nō venit in cōtributione residua pars mercedis:qꝛ nō est certum omnino debituꝫ iri pro futuro tēpore cū nō sit impletꝰ cōtractus ex parte locantis.sed certe hec responsio videtur laborare eodem morbo quo p̄cedēs.ideo potes dicere qđ ratio fuit ne simul confundantur in eodē aceruo fructꝰ integri duorū annorū ⁊ culturarū diuersarum qđ esset absurdum.cū satis debeat esse marito qđ ponantur in aceruo fructus vnius anni. ⁊ si dicas quare ergo etiā quarta portio mercedis ponit͏̃ ī aceruo cum illa sit de cultura alterius anni.Responsio colligitur ex eo qđ.ī.tāgit gloss.in fi.⁊ ex hoc etiaꝫ patet ratio quare qñ fundus vacuus datur in dotem tota merces venit in cōtributione.nā vera ratio esse videtur qꝛ tunc non cōfunduntur culture duorum annorum sed agitur solum de cultura vnius anni.⁊ ex hoc etiam patet ratio.§.itē si menses.quia licet vir ꝑcepisset merces in.d.§.tamen si dissoluitur matrimonium ante vindemiā perceptam contribuitur etiam spes mercedis vindemie qꝛ vindemia ⁊ messis erant de cultura eiusdem anni.⁊ hoc videtur fuisse etiam de mente Dyn.originaliter.⁊ etiam hic tetigit Bal.⁊ per hoc patet quod non est perfecta ratio quam posuit glo.in.§.ex contrario.⁊ quam sequitur Iaco.de are.⁊ Bar.sꝫ qđ ideo quādo fūdus est datꝰ vacuꝰ cōtribuit͏̃ tota merces:qꝛ tēpore quo agit͏̃ de contributiōe nihil ꝑceperat vir.secꝰ qñ fundus datus fuit plenꝰ.nā hec rō tollit͏̃ p.§.itē si merces.si bñ aduertat͏̃ vbi pꝫ qđ lꝫ tpe q̄ dꝫ fieri cōtributio vir aliqd ꝑceperat, puta messes seu pecuniā messiuꝫ nihilominꝰ fit cōtributio mer

cedis future vindemie. ¶ In eadē glo. ibi q. d. vno mēse ḋtra
cto hec verba dupliciter possunt itelligi. vno mō vt detrahat
vnus mēsis de anno locationis q tñ suppleat in annis mrīmo
nij. put declarat gl. ī. in ṽ. nā si nouē. Alio mō qḋ detrahit ex
toto vt illi⁹ noni mēsis nō habeat ratio sʒ cedat lucro mulie-
ris ex toto. ⁊ scḋʒ hoc habes ꝙ vbicūqʒ ann⁹ locatiōis excedit
annū matrimonij p ea rata p qua excedat vir nihil penit⁹ dʒ
habere nec venit in cōtributione ⁊ hoc dictū in se sequit ħ bar.
licet nō teneat opi. Ioā. quo ad itellectū tex. sʒ aduerte qꝛ opi.
sua vr̄ contra casum. §. ex ḋrio. vbi locatio fuerat facta calēdis
martij ad annū. ⁊ matrimoniū inceperat in calēdis octobris. ⁊
sic annus locationis in multo excedebat annū matrimonij. ⁊
tamē ibi dicit qḋ tota merces venit in cōtributione ⁊ sic ēt hic
p rata tpis excedētis annū mrīmonij. Bar. hic soluit ꝙ ille tex.
dʒ intelligi qñ locatio fuit intra annū ita qḋ claudit intra an-
nū matrimonij ex eo qꝛ oēs fruct⁹ ꝯsueuerūt esse percepti ante
calēdas octobris quasi voluerit qḋ locādo in calēdis martij p
vno anno itelligant locasse vsqʒ ad calēdas octobris. ⁊ sic i ef-
fectu itellexisse annū pro septē mēsib⁹ cū afferāt vtilitatē toti⁹
anni. sʒ certe hec sua opi. nō vr̄ de mēte tex. dū dixit nō solū par
tem duodecimā mercedis. ⁊ sic vr̄ cōsiderasse annū debere fini
ri in calendis martij postea finituri nō in calēdis octobris. ⁊ p
hoc etiā nō videt posse saluari opi. sua intelligēdo qḋ cōtrahen
tes voluerūt habere oculos retro vt tps intelligeret incipere ex
calēdis octobris p̄cedētib⁹ qḋ facere potuissent. ar. l. huiusmo-
di. la. ij. ī. de ver. obli. nā ⁊ tūc idē in effectu fuisset ann⁹ locatio-
nis ⁊ annus matrimonij qḋ est cōtra mētē tex. ideo potes dice
re qḋ ēt si ann⁹ locatiōis excederet annū mrīmonij nihilomin⁹
ēt ī eo qḋ excedit habebit ratio vt ꝯtribuat qñ fundus fuit da
tus vacu⁹. ⁊ ħ dūmodo non capiat de re collecta vindemiarū
⁊ mēsiū sequētis anni taliter qḋ includant fruct⁹ duorū anno
rū. ⁊ ita recte cōtingit in. d. §. ex cōtrario. qꝛ solū habet vnā mes
sem ⁊ vnā vindemiā lʒ se extēdat vsqʒ ad calēdas martij alteri
us anni. ⁊ iste vr̄ verus intellectus illi⁹. §. itē aduerte qꝛ vbi fun
dus datur plen⁹ si ē facta locatio ⁊ diuortiū fit eodē anno. nō
vr̄ qḋ in cōtributione veniāt nisi fructus pcepti. per. l. fructus.
§. eo. ⁊ per hoc etiā dicit Bar. qḋ si etiā locasset fundū maritus
in dicto casu pro certa quantitate fructuum percipiendorū ex
ipso fūdo p isto casu. qꝛ locatio censet cōditionalis si fruct⁹ na
scant. l. j. ī. de cōdi. ⁊ demō. tūc nil veniet ī cōtributionē de illa
mercede. ⁊ sic limitat principiū huius. l. qꝛ intelligit qñ merces
erat in pecunia vel in genere. ita qḋ erat debitum in effectu in
diem ⁊ sic orit obligatio ⁊ actio lʒ obstet exceptio. Sed potes
dicere qḋ indistincte pcedat dictū qꝛ etiā spes obligatiōis con
ditionalis pōt vendi. l. spem. C. de dona. ⁊ sic dʒ posse in cōtri-
butionē venire p rata tēporis pro q̄ pstitit patietiā ⁊ maxie qꝛ
eueniēs cōditio trahit retro. vt. l. qui balneū. §. qui po. in pig.
ha. ⁊. l. sub cōditione. ī. de sol. Ange. ⁊ Bal. tñ videt trāsire cū
Bar. ¶ In ea. glos. ibi vel fiet. vel dic scḋo qḋ posset fieri con-
tributio ei⁹ qḋ actualiter perciperet ex venditiōe nominis ipso
rū decem vt colligi pōt ex his que ibi tangit gloss. in ver. aliū ꝙ
cauerat. ¶ In ea. glo. ibi scḋm Azo. ⁊ rug. ħ pꝫ ⁊ cōmuniter
tenet ⁊ magis amica litere. ⁊ sic patet qḋ i isto pncipio duplex
est intellectus principalis. vnus fuit Azo. ⁊ rug. ꝙ nouē nulla
tenus cōtribuantur. Ali⁹ fuit Ioā. qḋ etiā noueʒ cōtribuant.
⁊ hoc subdiuiditur qꝛ scḋm vnū intellectum cōtribuuntur no
uem in spe. scḋm alium intellectū contribuentur re ipsa. ⁊ ħ du
pliciter poterit fieri. vno modo expectādo finem anni. ⁊ tūc cō
tribuēdo realiter vel vno mēse detracto vel partiēdo nonū mē
sem vt. §. tetigit glo. Alio modo pōt fieri cōtributio re ipsa sta
tim facta venditiōe nominis ⁊ preciū redactū ex venditiōe cō
tribuendo. ¶ In ea. glo. ibi nihil lucri habuerit hec ratio nō ē
simpliciter bona p id qḋ habetur in. §. itē si messes. vbi vir tēpo
re cōtributionis fiende aliquid iam perceperat ⁊ tñ tota mer-
ces vindemie venit in cōtributiōe ideo dic qḋ ratio est quā. §. te
tigi: qꝛ in. §. ex cōtrario. ⁊. §. iteʒ si messes. agitur de cultura eius
dem anni. ⁊ per hoc etiā nō placet qḋ dicit hic Angel. qui dice
bat qḋ vbi fundus datur p parte vacu⁹. puta iā percepta mes-
se ⁊ p parte plenus. puta ante vindemiam qḋ tunc ideʒ est di-
cendū ac si ex toto datus esset vacuus nam per hoc nō vr̄ ve-
rum per istud principium. nec ob. qḋ habetur in. d. §. itē si mes-
ses. quia ibi fructus messiū erat perceptus per virum. nos autē
loquimur quādo esset perceptum per mulierem ⁊ sic essemus i
casu diuerso. ¶ In ea. glo. ibi sed hic cōtra. hec vera nisi i sub-
sidium puta viro existente absente ita quod nō possit ei⁹ copia
haberi per id quod habet ⁊ not. in. l. damni. §. fi. §. de dā. infec.
¶ In glo. econtrario. ibi pōt dici. hec prima vera ⁊ communi
ter tenet ⁊ adde qḋ dixi. §. i glo. proxi. ¶ In ead. gloss. ibi ma-
gna est in facti accidentia. adde p̄terea etiaʒ secūdum istos nō
esset eadē similitudo qꝛ in pn. inspicitur dies locationis vt scia-
mus quātū poni debet in aceruo. sʒ hic in isto. §. ex cōtrario ēt
sm opin. eorūʒ inspicimus diem locationis aliquo modo: sed
tantūmodo diē matrimonij ⁊ traditi fundi. nisi dicas qḋ isti vo
luerūt intelligere qḋ aītū fuerit p partes tps locationis trahi re
tro ad tps matrimonij qḋ est ꝯtra mētē tex. q aperte vult annū
locationis incipere ex calendis martij. ¶ In gl. statim in fi. no.
bñ qḋ dictio statim nō semp est precisa tpis interuallū. ⁊ sic fa-
cit ad ea q̄ dixi in no. Dic tñ qḋ de sui natura ista dictio statim
vel mox. vel hoc ipso. ⁊ simila excludūt tpis interuallū. ⁊ iō in
dubio sic dʒ intelligi cū nō sit recedendū a ppria significatiōe vo
cabuli. vt. l. non aliter. de leg. iij. ⁊ p no. p gl. in auť. de ince. nup.
in prin. ⁊ per gl. in. c. ꝙ sit. de elec. li. vj. ⁊ facit qḋ no. Dy. ⁊ bar.
in. l. imperator. ī. de iur. fis. ⁊ qḋ no. etiā in. l. eas causas. ī. de con
di. ⁊ demō. ⁊ hec vera nisi ratio contrarietatis vel subiecte mate
rie aliud suaderet per no. in. d. l. eas. ⁊ in. c. nihil obstat. ⁊ in. c. pre
terea. extra de ver. sig. ¶ In gl. debebit spes future vindemie
⁊ sm hoc intellige literā. dū dicit de mercede loqui de mercede
messis tātūmodo. si aūt intelligeres illā de mercede messis ⁊ vin
demie tūc gl. inepte fuisset locuta. ¶ In ea. ibi in predio vēdito
vbi pensio cuius dies nō cessit debet singulari successori. sʒ ibi
vēditio fit ex volūtate. hic redditur fundus dotalis ex necessitate
pambuli ꝯctus ideo magis fauet ipsi viro ar. l. si fideiussor. §. q
necessaria. §. qui satis. cog. ¶ In fi. eiusdē gl. pꝫ qḋ vsufructua
rius decedit fructibus iā collectis pensio q̄ debet p ipsis fructi
bus debebit ipsi heredi etiam si dies eius nondū venerit ⁊ de-
bet tota. sed dic qḋ in fructuarijs debent fructus nō ob certaʒ
cām ⁊ satis est qḋ fructus sint iā recollecti quorū vigore pensio
debet arg. l. vsufructuarius messem. cū ibi no. §. g. mo. vsufruc.
ami. sʒ hic loquimur in pdio dotali qḋ dat ad onera matrimo-
nij. iō nō est conueniens qḋ vir habeat fruct⁹ nisi p rata p qua
sustinuit onera matrimonij. ¶ In gl. messes. ibi calēdis augu-
sti. ⁊ sic durauit nouē mensibus si bene cōputas. ⁊ no. bene gl.
inquantū dixit eodē modo calēdis augusti cū tñ prius calēdis
nouēbris. ⁊ sic vr̄ supponere qḋ de eodē anno possit esse mēsis
nouēbris. ⁊ mēsis augusti qḋ nō vr̄ verū siue ꝯsideres annuʒ a
natiuitate siue ab icarnatiōe. lʒ dic ꝙ gl. nō habuit respectū ad
annū cōeʒ sʒ ad annū emergentē sub quo dicti mēses pñt clau-
di. facit qḋ dictū fuit in. l. de diuisione. ⁊. l. seq. §. e. Et hec faciūt
ad qōnē si aliqs de mēse augusti accuset titiū dicens ꝙ ipse vul-
nerauit eū de mense nouēbris proxime p̄teriti eodē anno vt su-
stineat libellus accusatorius ⁊ intelligat de anno emergēti sm
Bal. ⁊ hoc dicit etiā tenere Ja. bu. insti. de act. in prin. facit qḋ
no. Bar. in. l. libellorū. ī. de accu. ¶ In ea. gl. ibi vel mulier aū
matrimoniū no. bñ ⁊ signanter istā gl. que vult qḋ nō sit diffe-
rentia an mulier ante matrimoniū locauerit fundū an vir post-
ea locauerit. qḋ pōt pcedere qñ fundus fuit datus vacuus i do
tē. sed si fuisset datus plen⁹ vt in casu principij esset magis du-
biū. qꝛ sicut vir nō haberet aliud si nō locasset ex fructibus non
dū perceptis. vt. l. fructus. §. e. ita videret qḋ esset hoc casu ⁊ ma
xime attēta opi. Bar. q voluit qḋ etiā si vir locauerit p certa p-
te fructuū nasciturorū qḋ tūc qꝛ est cōditionalis obligatio nihil
dʒ habere sed forte cōtrarium est verius per gl. istā que loquitur
indistincte ⁊ qꝛ opi. Bart. nō videtur tuta per id qḋ dixit sup
glo. in ver. quarta portio. ⁊ aliud forte est qñ nec mulier nec ipse
locat qꝛ tūc vr̄ sibi imputādū. sec⁹ qñ iā est facta locatio per mu
lierem. ⁊ no. bene qꝛ forte gl. sentit qḋ etiam vir stare tenetur co
lono qñ simplr sibi dat fundus locat⁹ in dotē. sicut ecōtra mu
lier qñ restituit sibi locatus. ⁊ hoc operet rō equalitatis seruan-
de ar. l. si. C. de fruc. ⁊ li. t. expen. ⁊. l. fructus. §. eo. ⁊ qḋ hoc etiā fa
ciat eqtas qꝛ sic verisimile est mulierē intellexisse ne alias tenea-
tur ad interesse ipsi colono attento qḋ nullū preciū recipit rei li-
cet receperit alimenta q̄ ratio cessat in emptore. ⁊ no. bñ hoc qꝛ
forte nō reperies clare tactū p doc. Quid aūt si fundus plenus
datur in dotem ⁊ demum aliquas impēsas in cultura sequētis
anni facit vir nec locauit fundū ex quo nō debet habere de fru
ctibus sequētis anni soluto matrimonio ante perceptionē q̄li-
ter recuperabit expēsas qꝛ non videnť deducende de fructib⁹
precedētis anni ⁊ pcedētis culture. Sʒ potes dicere qḋ deduce
retur de fructibus iā perceptis cū illi cēseant fructus illi⁹ anni
vt tetigit gl. magna. in si. ¶ In glossa sequuntur. in fi. no. hic bñ
hunc intellectū scḋm, qui nō est forte alibi quod vbi mulier lo-
cauit fundū ad annū ⁊ statim pcepit pēsionē si postea dat fun
dum illum in dotē ⁊ eodē anno forte post menses sex dissolui-
tur matrimonium vir nihil habebit de fructibus illius anni qꝛ
spectant ad colonum nec de mercede qꝛ iam percepta est p mu
lierē sed habebit de fructibus futuri anni. q succedūt loco isti⁹.
⁊ hoc sequit hic Bar. facit. l. si vnus. §. loc. sed Bal. dicit hic qḋ
pēsionē pceptā per mulierem correspōdentē tempori matrimo
nij debebit cōferre. qꝛ nō dʒ vacuū esse tēpus matrimonij ⁊ sic
cessabit qḋ dicit gl. de suppletione. Forte posset dici pro concor
dia qḋ gl. pcedat qñ sciebat vir qḋ actū erat. nā imputet sibi. qꝛ
si accepit fundū cuʒ debuit pspicere hic posse euenire. ar. l. si qs
domum. §. j. §. loca. sed vbi ignorasset mulierem pcepisse pensio
nē posset pcedere opi. Bal. qꝛ nō est verisimile maritū intellexis
se annum

se annū matrimonij esse vacuū nec dfuinare debuit pensionē iā esse solutā.arg.l.si putator.§.ad.l.aq. ¶ In gl.vindemie.ibi vel dic hic est tertia lectura quā reputo verā in se lʒ Bar.nō videatur tenere ipsam.⁊ puto etiā idē dicendū si ecōtra fund⁹ esset locat⁹ nūmis respectu vindemie sʒ nō respectu messis:q₂ eadē rō ⁊c.vt.l.illud.ad.l.aqui. ¶ Extra gl.tangit hic Ang.qd iuris si datus fuit fund⁹ estimat⁹ in dotē.ū postea restituit fund⁹ ipē nō pecunia an diuidanť fructus.put hic d'cit.⁊ cōcludit qd sic si electio erat mulieris eligēdi estimationē vel reʒ.si vero electio erat viri q₂ ex volūtate restituit nō diuident fruct⁹ si erūt mulieris.si percipiat illos mulier postea sicut dicimus in ēptore.in.l. fi.ff.de iu.fi.ratio diuersitatis q₂ primo casu vir reddit ex necessitate scd̄o ex voluntate.Tu potes dicere qd aut electio dať viro forte intelligiť data scd̄m materiā subiectā arg.l.si vno.§.loca.⁊.l.si stipulat⁹.§.de vsu.⁊ sic videbiť fuisse mens qd habeat ipsum restituere si hoc eligat eo modo quo alias ɔsueuit reddi. Quid autem si nō apparet de initio anni matrimonij q₂ forte sunt.xxx.vel.xl.anni.⁊ nō fuit factū instrumētū nec supsunt testes qui possint ɸbare quomodo tūc cōputabim⁹ principiū anni.dicit Ang.qd in dubio recurremus ad annū cōmunē iuxta cōsuetudinē loci.⁊ sic ad annū a natiuitate domini si talis sit cōsuetudo in loco.quod est notandum.

7 **Ob donationes.** †Estimationis rerū amotarū vel donatarū cū fructib⁹ dotis admittiť cōpensatio.h.d. ¶ In glos.cōpēsationes ibi solu.hic nō est dos no.bene qd idē fauor nō dať accessorio dotis qui datur ipsi doti.⁊ hoc intelligit Bar.in fructibus qui pcipiunť post dissolutū matrimoniū.secus dicit in pceptis ante matrimoniū q₂ illi efficiunť dos.vt.l.ante nuptias.§.e.sed certe si bene ponderet glo.voluit qd indistincte aliud sit in fructibus rei dotalis aliud in ipsa dote q₂ satis faueat ipsi rei dotali absq₃ eo qd faueat etiā fructibus perceptis ex ipsa dote.facit.l. tutor.C.de nego.gest.⁊ adde qd dicet in.l.rei iudi.§.ff.eo.tit. ¶ In ea.glo.in fi.no.bene glo.q̄ vult qd quantitate fructuū si extāt nō possit opponi cōpēsatio ad quantitatē pecunie.⁊ hoc cōiter teneť lʒ gl.sentiat ɔtra in.l.rem ad fi.C.de cōpē.⁊ no.bñ pro practica quotidiana in qua dz peto a te fruct⁹ tales quos pcepisti si extāt ⁊ si nō extāt peto estimationē q₂ videť pcedere de quo hic etiā tāgit Bald.⁊ Ang.Adde qd no.ipse Bart.in l.cū qui.ff.de his qui.vt indig.⁊ adde qd cū iudiciū dotis sit vniuersale nō est mirabile si peti pōt hic estimatio cū in vniuersalibus pciū succedat loco rei sʒ in singularib⁹ esset magis dubiū. tñ videť posse tolerari q₂ officiū iudicis poterit iplorari ad estimationē si res est ɸempta post morā de quo tñ dicēdū est vt in l.si seruū.§.fi.de ver.ob.⁊ in.l.vnū.si cer.pe.⁊ hoc qñ debebanť actione psonali si aūt reali si mala fide sunt cōsumpti possent petiac si extarēt quasi dolo desierit possidere.l.is q̄ domū.§.de rei ven.vel etiā ex ɔdictione sine causa vt.l.si me ⁊ titiū q₂ equū sit quod quatenus factus sit locupletior ex re mea mihi restituat.

Quod in anno. Qd i anno dz itelligi dʒ de bina cultura siue sit maioris tpis siue minoris.h.d. ¶ No.ar.ad eū q̄ emit vnas vel rosas viridarij que fructificāt bis in anno q₂ non debebit habere nisi pmas vuas vel pmas rosas.⁊ ita dicit Bal.post Cy.fuisse disputatū vltra montes.nec ob.l.defuncta.§.de vsufruc.⁊.l.cū manumissa. §.ex sylua.§.de ɔhē.emp.q₂ loquunť in alijs casib⁹ si bñ aduertanť.⁊ p decisione pdicta bñ facit.l.boue.§.hoc sermone.cū suis cōcor.ff.de ver.sig. ¶ Itē no.qd lex loquēs de certo tpe attēta ei⁹ rōne pōt restringi ⁊ ampliari.facit.l.adigere.§.quāuis.cū ibi no.ff.de iur.patr. ¶ Itē no.qd in fructu dz id qd ɸstať sup ordinariā ɸstationē ⁊ sic facit ad q̄stionē de archidiacono q vendit fruct⁹ archidiaconatus an intelligať vēdidisse in dicta vēditione illud qd sibi dať i ei⁹ iocūdo aduētu suo seu in ingressu.iste tex.facit qd sic.sʒ ɔtrariū dt Bal.Oldr.term nasse p.l.sta.§.medico.ff.de an.leg.⁊ p ea q̄ hñr in.l.his verbis.§.alūno.ff.de le.iij.p

8 ea q̄ habent.ff.eo.ti.l.si vero.§.itē quicquid. ¶ †Ultimo no.qd licitū est arg.a ɸportione tēporis.In fi.gl.in anno tene primā ⁊ secūdā solutionem. ¶ In ea.gl.ibi sed hic bis.nec prima vera ⁊ similiter sequēs q̄ tendit ad eadē effectū.tertia eni sane intellecta est vera in se quarta cōiter nō teneť.⁊ est sensus illi⁹ quarte qd quo ad quid ħ est q̄ad deductionē fiēdā expensarū est vnus fruct⁹.⁊ quo ad quid nō ħ est quo ad diuisionem fructuū.vt hic tetigit Bal.post petrū. ¶ In ea.gl.ibi ideo idem supplesse in illis sex mēsib⁹ qd esset si vno ⁊c.vt in gl qo itelligit Ang.pcedere qñ terra bis semināť ⁊ colligiť in anno p olerib⁹ ⁊ porris.Bart.aūt hic dicit qd si ideo sem naš in aīus sex mēsib⁹ milliū: q₂ no esset sufficiēs terra ad portādū bis frumentū censetur totus esse fruct⁹ vni⁹ anni.alias secus.⁊ tūc pcedit glo.⁊ p hoc dicit qd terre nostrarū partiū que solū semel intra biennium pñt sufferre semē frumēti reputāde sunt ferre fructū i bienniū.⁊ sic ps qd nō suffic post frumētū terrā scīdi ⁊ cultiuari.vt p hoc dicaťfruct⁹ recolligēd⁹ eo de anno eē fruct⁹ sepat⁹ vt faciat haberi cōsiderationē ad semestrem.⁊ huic intellectui videť applaudere communis consuetudo.

Non solū. In animaliū fetu ⁊ pdiorū vrbanorū pēsionib⁹ fit diuisio sicut i fructib⁹ pdiorū rusticorū.h.d. ¶ †No.qd fruct⁹ rerū mobiliū diuidunť p rata

9 vltimi anni inter virū ⁊ vxorē sicut rerū immobiliū de quo ħ tetigit Bar.⁊ bal.⁊.ff.e.l.si cōstāte.§.qties.⁊ bñ in.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.actio.⁊ itellige fm Ang.qd hic solū semel in anno rēdebanť ⁊ fructū faciebāt.si aūt bis ħ cōtingeret haberet locū qd dictū est in.§.qd in anno. ¶ Ultimo no.qd nō solū inspiciť tēp⁹ finis toti⁹ cōsummatiōis act⁹:sʒ etiā tps pcessus eiusdē qd ē notādū fm Bal.q dicit hoc fuisse dictū Cy. ¶ In glo.percipiunť ibi cuʒ medio tpe.meli⁹ dixisset cū cōpleta ē vsucapio medio tpe interueniēte absentia de q̄ ēt i.l.q̄ tēpore.de restitu.mili.Extra glos.vř mirandū qd hi fruct⁹ de qb⁹ in litera diuidanť inter virū ⁊ mulierē cū marito deť dilatio annalis ad restituēdū mobilia data in dotem ⁊ olim annua bina trina die fieret restitutio.l.vnica.⁊.cū aūt.⁊.§.exactio.C.de rei vxo.actio. ⁊ sic fruct⁹ pcepti intra dilationē deberēt esse viri.arg.not.i.l.i fideicōmissaria.ff.ad trebel.Bal.dicit qd vir ɸpter talē dilationē solū hʒ cōmodū accessiōis mere ciuilis abstracte ab oī naturalitate vt est accessio q̄ colligiť ex pecunia.sec⁹ in accessione naturali vel ciuili nō mere vt est pensio.sʒ certe hoc nō ē tollere cōtrariū sʒ respōde tūc qd hic dať dilatio ex miserationis cā ɔtrariū pcedat in alia dilatione.vel fm eū qñ dos cōsistit in genere tūc habeat illius generis emolumentū q₂ ɸprie generis nō est fruct⁹.Tu potes addere qd fm i ta tpa solū habebat marit⁹ dilationē in reb⁹ mobilib⁹ qñ cōsistebāt in pondere numero vł mēsura al's sec⁹.vt.d.l.i.§.cū aūt.⁊ sic nō obstaret cōtrariū fm ista tēpora.hodie vero attēto.d.§.exactio.dic vt.§.tetigi.⁊ p Bartol.ff.e.l.si constante.§.quoties.

Si fundū. Arbores cedue ɔputanť i fructib⁹.sec⁹ i arborib⁹ fructiferis ⁊ i thesauro.h.

10 dicit. ¶ †No.arg.qd ēphiteuta vel et ali⁹ ɔducēs rē ad nō modicū tēpus vt fructuari⁹ vel feudatari⁹ ⁊ similes nō possunt i cidere arbores fructiferas.qd ēt hic tenuit Dy.Bar.⁊ Bal.⁊ plus dixit Bal.qd ēphiteuta icidēs tales arbores quasi rē deteriorē faciat poterat expelli.⁊ sic dicit se de facto dixisse.p auť. q reʒ.C.de sacrosan.eccle.sʒ forte pōt dici hoc de expulsione speciale i ēphiteuta ecclesie in q̄ loquiť dicta auť.nō in alio nō vř hoc casū p ea q̄ no.in.l.fi.⁊.l.fi.C.de iur.emphi. ¶ Itē no.q̄ arbor vi ventorū eiecta non cedit ad lucrū mariti ⁊ eadē ratione vř idem si sit desiccata qd forte est intelligendū nisi loco illi⁹ aliam subrogaret.arg.l.arboribus.§.de vsufruc.⁊ hoc etiam nō ɸpter emphiteutas ⁊ similes.de qbus.§.dixi. ¶ In glo.tenebitur.ibi.§.si maritus.⁊c qd ille.§.nihil facit q₂ loquitur qñ res erat ɸpria mulieris ⁊ vir dat dānū vel econtra hic autē res dotalis cōstante mřimonio ē viri l.doce.C.de rei vendi.⁊ actio legis aquilie nō datur cōtra dominū sed domino.l.item mella. §.legis.§.ad legem aqui.⁊ ideo Barto.tenet primam.Bal.autem saluat istam quia hic maritus nō habet dominium liberū sʒ qualificatū patet hic ex fi.§.ideo vtilis actio legis aquilie potest competere cōtra eum.argu.l.sed si proprietarius.⁊.l.sed si ipse.§.ad.l.aqui.

Si viri. Lapis q̄ nō renascitur nō ē in fructu.alias sec⁹ idē in argentifodinis ⁊ cretifodinis:h.d. Ex premitte scd̄m Bal.q̄ quedā ē expensa q̄ respicit rei commoditatem.quedā rei incommoditatē.quedam fructuū vbertatem.⁊ de qualibet videť hic tangi. ¶ In tex.ibi nō esse ɸstādum subaudi quaten⁹ facta est pro inuētione marmoris q₂ illa deducēda ē de ipso marmore si renasciť sicut alie expēse gratia fructuum de fructib⁹ deducuntur.⁊ bene dixit si renascitur q₂ nec in fructu ⁊c.vt sequitur in litera.⁊ scd̄m hoc non mutabiť casus in ver.q₂ nec.quod sentit glo.in ver.q₂ est alia ratio.licet glo.iij.huius.§.aliter dicat ⁊ doc.sequuntur illam.⁊ not.qd nō dicitur esse in fructu nisi id quod renascitur.⁊ sic facit ad questionem de eo notario qui legauit vsumfructum bonorum vxori an id qd percipitur ex ɸthocollis debeat esse vxoris de quo hic p Bar.Item facit ad questionem si mulieri dedit i dotē castrū cum sua iurisdictione an mulcte que interim percipiuntur sint viri de quo hic per Bal.⁊ Bar.in.l.fi.ff.eo.†Itē not.quod p

11 balis ⁊ vtilis expense nō autem improbabilis ratio est habenda. ¶ In gloss.mariti.ibi ⁊ sic mutat hic casū vel dic quod nō mutat exponendo literam vt dixi in text. ¶ In ead.gloss.ibi tunc de dolo.hoc tenet Barto.a matrimonium ē dissolutū sʒ Bald.dicit competere actioe neg.gest.p.l.i.§.sed neq₃.C.de rei vxo.actio.sed certe ille.§.loquiť de impensa facta gratia vtilitatis perpetue rei.hic de impensa facta gratia fructuum ⁊ licet adhuc nō fuisset percept⁹ tamen ex quo in ɸrimo erat pcipiendus videtur qd veniat in cōstitutione cū alijs fructibus p no. in.l.interdū.i glo.magna.ff.eo.Ang.vero dixit glo.verā si ē expēsa facta gratia fructuū.sʒ si gra rei tūc cōpeteret fm eū actio

de dote. sz certe hoc vltimū non vī verū per. d. §. sed neqz. vbi cō petit tūc actio mādati vel neg. gest. nisi dicas cōtrariū iudicium de dote dari marito de quo dicet̃ i. l. ꝛ oino. ff. de impē. ¶ Et ad verte q2 lz glo. videat̃ velle qd qñ nō renascit̃ lapis expensa, factā in remouēdo lapides sit inutilis. hoc vī intelligendū qñ melius erat fundū sic stare quam talem impēsaz facere ex eo q2 terra de lapidibus est valde debilis ꝛ modicū fructifera. alias forte esset secus ꝛ sic ex accidentia facti hoc est iudicandum. ¶ Ultimo queri pōt qd si aliqs emit officiū v iurisditionē alicu9 loci pro vno anno ꝛ alius ꝑ sequenti anno. si maleficiū cōmissum est in primo anno forte circa finē ꝛ multa percepta in sequēti āno in quo accusatus ꝛ cōdēnat9 fuit re9 ad quē spectat talis mulcta de q̃ tetigit Bal. s. ea. l. in fi. prin. ꝛ dicit sequēdo Cy. in. l. fi. ad fi. s. de iud. om. iu. qd spectabat ad primū. arg. l. defuncta. s. de vsufr. adde q̄ forte pōt dici cōtrariū per. l. met. q2 ibi fruct9 erat percept9 cuius vigore debebat̃ pensio. hic aūt nō erat percept9 sed tantūmodo vt ita dixerim seminatus. ꝛ ideo sicut fructus pendētes nō spectāt ad fructuariū ita nec spectaret ad fructuarium talis fructus de quo est dictum.

Interdum. Si fundus restituit̃ pēdētib9 fructib9 mulier viro cauet. si aūt eis perceptis ꝛ matrimonio soluto post annū marit9 nihil de fructib9 restituit. Si vero intra annū fuerit dissolutū tūc restituit̃ ꝓ rata q̄ ēt ad socerū ꝛ ad ei9 hr̃des extendit̃. h. d. ¶ No. qd de futuris est cauēdū de p̄teritis autē soluendū est qd solui dz fm Bal. facit q̄ habet̃ in. l. statulib. rationē. s. de sta. lib. ¶ Itē no. qd interdū restituit̃ vxori fund9 plenus ꝛ tūc tenet̃ cauere ꝑut dr i litera. ꝛ sic facit fz Bal. qd diuisio q̄ interdū faciūt quidā q fructus pēdētes in agro diuidūt hac forma vt vnus habeat citra fossatū. alius vltra nō sit rōnabilis lz fieri possint si partes hoc velint. fa. l. gaius. de leg. ij. ¶ Itē no. qd qñ fruct9 restituunt̃ vt accessio ad fundū dotalē vir nō habet annū in restitutione fructuum. ¶ Itē no. qd ꝓ parte fructuū quā habere debet maritus nō habet retētionē fundi. qd intellige nisi fructus essent maturi q2 tūc pōt retinere vsqz ad separationē vt hic tetigit gl. facit q̄ habet̃ in. l. vlti. ff. de vsufr leg. ꝛ. l. si qnis nec causas. §. si pignori. s.

12 si cer. pet. ¶ †Ultimo no. qd illd qd statuit̃ in viro habet locū etiā in socero vl' eius herede. de quo. ff. eod. in. l. si vero. §. de viro. ¶ In gl. cauet̃. ibi §. quoties. ꝑ illū. §. tenet Pe. qd requirat̃ satisdatio ꝛ q2 vbi fit mētio de cautione a lege ciuili vel p̄toria. in dubio intelligit̃ de satisdatione ꝑ ea que no. in. l. si creditores. ff. de priui. cre. ꝛ in. l. in oibus. s. de iudic. non ob. l. sancimus. q2 loquit̃ quando verbū cautiōis ꝓfertur ab homine. secus si a lege. Tu potes saluare glo. fm doc. multipliciter q2 primo ꝛ etiam supposita opi. Pe. qd ver. cautio. platū a lege ciuili i dubio itelligitur de satisdatiōe. Tu potes dicere q̄ illud fallit qñ ꝓfertur inter socios q2 tūc intelligunt̃ de nuda. l. verum. §. itez sciendū. s. pro socio. ꝛ eadē rōne inter virū ꝛ vxorē. inter quos est societas diuine ꝛ humane dom9. l. aduersus. C. de cri. expi. here. Nec ob. §. quoties. q2 ibi lex vltra ꝓcedit in casu illo fm Ang. declarādo de satisdatione. vl' subtilius fz Bal. ibi maritus habebat dilationē ex quadā misericordia cum de rigore iuris soluto matrimonio statim debet dos reddi. l. ij. in prin. s. eo. ꝛ facit q̄ no. in. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. ideo ibi grauat̃ i onere satisdādi sed hic mulier habebat dilatiōnē de iure ex natura rei l. interdū. ff. de verb. obli. ꝛ. l. j. ff. de cōdi. ꝛ demō. ideo minus arctatur mulier vt sic sufficiat nuda cautio. Et no. bñ hāc solutionē propter ea que dixi in. l. ij. §. nec cogit̃. s. eo. pōt etiā dici q̄ opi. Pe. nō est vera q2 licet nomen cautionis prelatū a lege pretoria itelligat̃ cū satidatiōe legis p̄torie. ff. de p̄to. sti. tñ sec9 est qñ a lege ciuili vt no. gl. in. d. l. sancim9. facit. l. in rōne sui. C. cōmunia de legatis iūcta dicta. l. sancim9. ꝛ hāc opi. etiā sequitur Bar. ꝛ Ang. hic nō ob. ꝯtraria q2 fallit istud primo si lex vltra precedat. vt. d. §. quoties. secundum vnū intellectum. fallit secundo quando dicitur causa cognita cauendū quia tunc si iudici videatur prestabitur satisdatio: vt. d. l. in omnibus. secūdū vnum alium intellectū. que tamen secūdum alium potius facit contra prout ibi patet. fallit tertio quādo nomen cautionis nō profertur simpliciter sed cum alio adiuncto. puta sufficienti vel idoneo quia tunc intelligeretur de fideiussore. l. si debitori. cum ibi nota. s. de iudicijs. in. l. si mandato titij. §. finali. s. manda. Aduerte tamen q2 licet regulariter intelligatur de nuda quādo profertur a lege ciuili tamen tenebitur cum pena promittere q2 hoc est sibi facile vt est gl. singu. fm Ang. in. l. ij. §. si dubitet̃. s. de iudi. tenebitur etiam sub hypotheca seu obligatiōe bonorum promittere cum hoc sit sibi facile ꝑ ea que notant̃ in. l. filio. ff. vt leg. no. ca. ꝛ per hoc patet qd vbi fit mētio de cautione idonea no sufficiat tantum cum hypotheca nisi dētur fideiussores vel pignora actualiter. licet gl. non bene sentiat cōtrariū in. d. l. si mandato titij. §. fi. ¶ Ex predictis patet qd cautio qñqz profertur a lege ciuili. qñqz a lege p̄toria. qñqz a testatore quo casu loquitur. d. l. sancim9. qñqz a ꝯhente quo casu idem qd quando a testatore. ¶ In gl. reddet ibi quomodo stat tantū fruct9 nō. bene hanc gl. que sentit qd fruct9 hoc est frumētū ꝛ vinū cōmuniter non pōt durare vsqz ad triennium quin corrumpant̃ ꝛ hoc dicit gl. clarius in. l. j. C. si aduer. vsuca. Itē not. qd gl. etiā sentit qd immobilia fm ista tēpora nō statim restituebant̃. Sed hoc est fallum vt est tex. in. l. cū in fundo. §. si fundus. s. de iur. do. ꝛ in. l. vnica. §. cū autē. C. de rei vxo. actio. ꝛ no. gl. in. l. ij. §. fi. ff. de do. prele. ¶ In ea. gl. ibi si nō mortis alias est. §. si quis nō mortis. sub. l. pōpo. ¶ In ea. glos. ibi vel etiā nō diminuēdis dic de vtroqz cauendū. ff. de fructib9 restituēdis ꝛ nō diminuēdis vel baratandis ꝛ hoc dicit Bal. esse generale vbicūqz de fructib9 dz caueri vt de vtroqz caueatur. facit. l. senatus. s. de offi. presi.

13 **Impendia.** †Impendia facta cā querendorū fructuū de fructib9 deducunt̃. sz facta cā rei necessaria ꝛ vtilia repetunt̃. h. d. ¶ In fi. gl. ibi tutelā in fin. vel dic qd hic loquit̃ qñ expensa erat modica ꝛ sic spectabat ad illū q ꝑcipiebat fruct9 arg. l. in reb9. §. ꝓfit. s. cōmo. sec9 si fuisset magna ꝛ sic intelligit̃ ver. plane in dubio esse vī magna in expēsis positis in. d. ꝟ. plane. ¶ In gl. satis faciēdū ibi ꝛ hoc plz. ꝛ hoc cōiter approbat̃. ꝛ ad ꝯriū r̄ndē vt hic ꝑ Bar. ¶ In gl. necessaria in fi. ibi vel tertio dr necessaria. q2 quodāmō dicebat̃ res perire vel deterior fieri q2 nō reperiebat cultorē nisi ibi esset domus ꝛ sic absqz vtilitate aliqua fuisset res qd maxime cōtingit in possessionib9 lōginquis a fortilitijs. ¶ In gl. actionē ibi nō tenebat ibi matrimoniū. No. bñ hāc gl. solutionē ex qua habes qd lz vbi matrimoniū est putatiuū ꝑpter bonā fidē vir lucret̃ fruct9 tñ grauat̃ in alio qd expēsas ēt factas gratia vtilitatis rei dz deducere de fructibus si fieri pōt ꝛ si nō pōt tunc demū repetet. faciat qd hr̄ in simili in. l. sumpt9. ꝛ. l. emptor. de rei ven. sec9 qñ verū fuit matrimoniū qd est no. ꝛ adde qd i alio etiā est dr̄ia inter putatiuū matrimoniū ꝛ verū: q2 maritus putatiu9 nō hz bñficiū ne cōuenatur nisi quatenus facere pōt vt est tex. iūcto dicto doc. maxīe Jo. an. i. c. j. extrā de do. post diuor. resti. lz ibi gl. aliter sentiat. secus in marito ver. l. marit9. ff. eo. Et aduerte etiā qd qñ qs est bone fidei possessor ꝛ non hz causam a dño si facit sumptus aliquos ꝑprie loquit̃. d. l. sumpt9. s. de rei vend. scdm Bal. ¶ Extra gl. tāgit hic Ang. quid de expēsa custodie facta ꝑ maritū i custodiēdo castra data in dote an talis expēsa venit deducēda de fructib9 an ꝓo veniat repetēda a muliere ꝛ dicit q̄ venit repetēda q2 cēset̃ expēsa grā rei nō grā fructuū. ꝛ sic dr de facto se cōsuluisse apud vrbē veterē ꝑ ea q̄ no. ꝑ Bar. in. l. cū qreret̃. §. ꝑdijs. ff. de leg. iij. Tu adde qd Bart. vī tenere ꝯriū in l. fi. ff. ti. j. ꝑ illū tex. Tu potes cōcordare qd si est expēsa tꝑanea puta q2 dat tm̄ singulo mēse custodib9 tūc ꝑtineat ad maritū. secus si fuerit ꝑpetua vt q2 forte emit seruos q ꝑpetuo ibi debent esse in custodia. facit qd habet̃ in. l. seru9 ad custodiā. ff. de al. lega. Nec ob. p̄dictis. §. cū qreret̃. q2 ibi testator legauerat fundū ꝛ ea q̄ parata erāt cā culture. iō nimirū si nō venit seruus saltuarius q2 non operatur circa culturā. secus forte si legasset ea que parata essent gratia fructuū ꝑcipiendorū cū seruus saltuari9 sit paratus vt facilius ꝛ melius percipiantur fructus.

Si fundus. Comodū lapidicinarū existētiū in re dotali ꝑtinet ad maritū nisi aliud sit dictū. h. d. ¶ Itē no. q̄ a toto vniuersali pōt excipi aliqd ꝑticulare q̄ veniebat de natura cōtract9. ꝛ sic facit fz Bal. q̄ qs possit dare rem in emphyteusiz reseruato sibi fructu arbor. facit q̄ no. gl. in. l. certo generi. C. de ser. rusti. pre. ꝛ in. l. dāni. §. si is qui. ff. de dam. infec. ꝛ in. l. obligationū fere. §. placet. ff. de actio. ꝛ ob. ¶ In gl. cedit̃ ibi scdz Azo. hāc primā tenet Bar. sed Dy. tenet sequentē. potes ꝯcordare qd si ex fundo nullus alius fruct9 percipit̃ procedere posset scda opi. q2 si diceremus oppositū posset mulier remanere cū modica dote si forte durasset matrimoniū tanto tēpore q̄ vir incidisset tot lapides qd pauci restarēt. ideo videt̃ qd tunc ꝑciū lapidū intelligat̃ esse in dotē vt sic in dubio benigna interpretatio fiat pro dote arg. l. i ambiguis. s. de iur. do. ꝛ. l. j. s. eo. secus si ali9 fruct9 perciperetur q2 tunc possit procedere prima opi. facit optime ad predicta quod tangit glo. sequens in vltima solutione.

Quod in semētē. Iste. §. est sing. scdz Jo. de palearēib9 q fuit senensis vt refert hic Bal. ꝛ hoc intēdit. Impēsa facta in certis fructib9 deduci pōt in alijs fructibus eiusdē fundi. ꝛ eiusdem anni. h. d.

14 ¶ †No. q̄ expēsa facta in semētē detrahit̃ de vindemia eiusdē anni. ¶ Itē no. q̄ expēsa facta gtēplatiōe fruct9 anni di supplet̃ ex fructu l. qdo eiusdē āni. ¶ Ultimo no. a ꝯrio sensu q̄ expēsa facta in fructibus vnius anni no venit deducēda per maritum de fructibus alterius anni ꝛ sic bene facit pro gl. §. precedētis.

Summarium.

1 Uir de dolo tenet̃ ꝑ morā mulieris i accipiēdo fūdū dotalē.
2 Mora per creditorem commissa debitorem alleuiat.
3 Mora proprie nec dolus est nec culpa.

Si mora

1 SI mora. † Mora mulieris in accipiēdo fū
dum dotalē facit maritum teneri
de dolo dūtaxat ꝛ de fructibꝰ quos ꝑcipit.h.d. Et
p̄rio ponit̄ dictū.scd̄o ratio.tertio aliud dictū de fru-
2 ctibꝰ.scd̄a ibi ne facto.tertia ibi fructꝰ tū. ¶ † No. vnū effectuʒ
more qñ ꝯmittit̄ ex ꝑte creditoris q̄ȝ alleuiat debitorē vt teneat̄
ī aliq̄ minꝰ quā p̄riꝰ teneret̄ ex natura ꝯtractꝰ de aliis effectibꝰ
ꝛ presertim qñ ꝯmittit̄ ex parte debitoris habet̄ in.l.mora.s̄.d
vsu.ꝛ.l.qd̄ te.si cer.pet.ꝛ per Cyn.in.l.minorū.C.in quib.cau.ī
integ.restitu.nō necessa.per Inn.in.c.ꝑꝑ.extra de loca. ¶ In
glo.j.ibi vt equꝰ.no.bñ qd̄ in speciebꝰ nō cadit cōsignatio ꝛ de
positio fm Bal.ꝛ idē videt̄ notari i.l.acceptā.C.d vsu.in.j.gl.
Ang.vero hic aliter loquit̄.nā dicit qd̄ quedā sunt q̄ solo v̄bo
p̄nt offerri vt res immobilis.l.ij.C.qñ ꝛ quibꝰ q̄.pars debe.lib.
xi.quedā autē sunt in quibꝰ cadit oblatio ꝛ cōsignatio in sac-
culo vl'ni fallor depositio vt pecunie.q̄dā aūt sunt in quibꝰ ca
dere pōt oblatio ꝛ depositio sed nō cōsignatio i sacculo vt pʒ
in equo ꝛ in istis nō requirit̄ cōsignatio sed bñ oblatio ꝛ depo
sitio. Bar.vero vr̄ intelligere glo.voluisse qd̄ in aīalibꝰ nō ca-
dat ꝯsignatio ꝛ depositio ꝛ sic in illis nō sit necessaria,sʒ suffici
at sola oblatio ꝛ hoc vr̄ fuisse magis de mēte huiꝰ gl.si bñ pon
derēt̄ v̄ba eius ꝛ de mēte gl.in.d.l.acceptā.in gl.j.ꝛ per hoc vr̄
qd̄ in casu aut̄.dos data.ꝛ in corpore vñ sumit̄ .C.de dona.añ
nup.idē operet̄ sola oblatio ī aīalibꝰ qd̄ opet̄ oblatio ꝛ ꝯsigna
tio ꝛ depositio ī pecunia.nō tñ intelligas qd̄ operet̄ per oīa idē
qd̄ oblatio cōsignatio ꝛ depositio q̄ȝ qñ tria īteruenīūt libera-
tur debitor ab obligatione ipso iure.l.acceptā.C.de vsu.ꝛ.l.ob-
signatiōe.C.de solu.ꝛ ibi no.sʒ vbi sola oblatio interuenit nō
liberat̄ qs a debito nisi secuta rei perēptiōe ꝛ tūc liberat̄ ipso iu
re si debitū erat ī specie.l.si ex legati cā.ꝟ.de ver.obl.sed vbi esset
debitū in genere liberaret̄ ope exceptiōis.l.qui decē.in p̄n.ꝟ.de
solu.nisi in casu speciali fauore dotis de quo ibi. Itē aduerte ꝙ
sola oblatio v̄balis regulariter nihil operet̄. Fallit primo qñ fit
de re immobili q̄ȝ illa nō pōt re ipsa fieri.d.l.ij. qñ ꝛ qui. quar.
pars debe. Fallit scd̄o qñ fit de re mobili puta de pecunia ad fi
nē impediēdi vēditionē pignoris q̄ȝ tūc ꝛ si illā ipso iure nō im
pediet tñ prebet iustā causam vt debeat rescindi officio iudicis
vt probat̄ ex.l.fundꝰ qui.scd̄m vnū intellectū lʒ gl.ibi aliter lo-
quat̄.s̄.de rescin.vē.iuncto eo qd̄ no.in.l.si residuū.C.d distra.
pig.ꝛ sic pʒ qd̄ leges q̄ regūt oblationē intelligunt̄ de obla-
tione reali regulariter nō de verbali facit qd̄ no.in.l.i preter.§.
si qs paratꝰ.ꝟ.de ope.no.nun.per Bar. An aūt eo casu quo pe
cunia realit̄ offert̄ sufficiat eā offerre in vno sacculo.gl.est no.ꝛ
forte sing.in aut̄.vt exa.instā.do.circa fi.col.vij.que sentit ꝙ sic
ꝛ illā vr̄ sequi Bar.in.l.acceptā.ad fi.C.de vsur.sʒ tu limita h̄
verū qñ pecunia numerata fuit corā testibus ꝛ postea reposita
ī sacculo ꝛ forte sigillata.nā tūc testes possunt deponere de nu
mero.alias aūt secus cuʒ de facili posset esse qd̄ minor pecunia
eēt i sacculo ꝛ ideo nō sufficiat.faciat.l.j.§.si cista.ꝛ ꝙ ibi not.s̄.
depo.ꝛ hoc ēt voluit Bar.in.l.cū fuit.ad fi.ꝟ.de ꝯdi.ꝛ demō.
Itē aduerte q̄ȝ eo casu q̄ dixi verbalē oblationē sufficere reme-
diū esset qd̄ ecōtra pars cui offert̄ verbalr̄ similiter ecōtra ver-
bo offerat se paratā recipe vt sic offerens verba ꝓ verbis repor
tet vt in simili dicit tex.ī.§.hoc ita.xiij.q.j.ꝛ de materia oblatio
nis tetigit h̄ bal.alias Ange.circa fin.l. Tu dic clarꝰ vt colli-
gi p̄t ex his q̄ no. Bar.in.l.acceptā.s̄.de vsu.ꝛ ī.l.pe.ff.d distra.
pig.ꝛ aliqd̄ in.d.§.si qs paratus. Et adde etiā qd̄ not.gloss.in
d.l.si residuū.C.de distrac.pig.ꝛ eo.ti.in.l.si priꝰ.ꝛ extra d elec.
si capiētes.§.si vero in discordia.in ver.cōtempserint.lib.vj.ali-
quid ēt per glo.in.d.l.acceptā. Itē adde p̄dictis qd̄ qñ debitū
est dubiū forte rōne administratiōis facte sufficit separatiʒ offer
re reddere rōnē ꝛ si pars debiti est liquida illā realiter offerre de
residuo aūt debet offerre fideiussorē nō v̄botenꝰ sed realiter ha
bēdo ipm secū vt est no.tex.in.l.heredi.ad fi.ꝟ.de sta.lib.ꝛ facit
in eo.tit.l.statulib.rōnē.ꝛ qd̄ ibi no.que sic etiā debet intelligi.
vñ dicit Ange.qd̄ omni casu in quo qs debet satisdare debet
realiter ipsum offerre ꝛ sic habere eū secū.facit.l.si dubitet̄.ꝟ.de
fideius. Itē attēde qd̄ hic erat res immobilis q̄ȝ ager vt litera
dicit.vñ nimirū si hic non cadebat ꝯsignatio cū nec caderet ēt
realis oblatio vt est dictū. ¶ In ea.gl.ibi si est tacite.hoc nō est
verū in casu isto q̄ȝ ager seu fundus ꝛ sic res immobilis erat in
dotē que statiʒ debet restitui soluto mr̄imonio vt dictū fuit.s̄.
e.l.diuortio.§.interdū.dies aūt soluti mr̄imonij cū habeat vim
cōditionis tanquā incertꝰ ꝛ nō nascit̄ saltim obligatio ꝛ actio
añ ipsam diē nō pōt hr̄e vim interpellatiōis.nec cōsequēter cō
stitueret quē i mora ne eodē tꝑe quis obliget̄ ꝛ cōstituat̄ i mo-
ra cōtra ea que habent̄ in.l.quoties.de verb.obl.sed in alia die
certa que tacita inesset posset ꝓcedere gl.ex qua nota diligēter
qd̄ dies tacita ita iterpellat ꝓ hoīe sicut ex p̄ssa.facit.c.potuit.
extra de loca.ꝛ.l.ij.C.de iu.ēphi.hic alleg.qd̄ no.ꝓ declaratiōe
ꝛ ampliatiōe.l.magnā.C.de cōtrahē.ꝛ cōmit.stip.ꝛ no.bñ fm
hūc intellectū gl.qd̄ mora in qua ꝯstituit̄ creditor per debitorē
hʒ duplicē effectū q̄ȝ purgat p̄cedētē morā ꝛ etiā cōstituit credi
torē in mora.de quo plene dixi in.l.si seruū.§.sequit̄.ꝟ.de v̄.ob.
lʒ Ang.hic aliter loquat̄. ¶ In fi.eiusdē gl.potes etiā dicere ꝙ
ꝛ si maritꝰ nō fuisset in mora tñ vtile erat sibi offerri vt possit al
leuiari ab obligatiōe qua tenebat̄ fm naturā cōtractꝰ.ꝛ sic cō
sequeret̄ bñficiū legis nostre vcʒ ꝛ nō teneat̄ de leui culpa. Itē
est vtilis oblatio vt impediat̄ mora cōmitti qñ in diē certā esset
obl'o vt.l.itē illa.ꝛ.l.sʒ si alia.s̄.de cōsti.pe.fʒ Bal. ¶ In gl.do
lū ibi p̄ponderat culpe.not.bñ gl.q̄ vr̄ velle qd̄ mora dicat̄ cul
pa.alibi vr̄ dici qd̄ mora sit dolꝰ.l.dolū.s̄.m ā.ꝛ.l.nō pōt videri
3 ꝟ.de reg.iur.† Alibi vr̄ qd̄ mora nō sit ꝓprie dolꝰ nec ꝓprie cul
pa.l.si vehēda.§.idē iuris.ꝯiūcta gl.s̄.ad.l.rho.de iac. Cōclude
qd̄ si mora est cōiūcta cōtēptui magistratꝰ vr̄ includere dolū.d.
l.nō pōt.ꝛ eadē rōne vr̄ in cōtumacia idē dicēdū.lʒ q̄ ad qd̄ nō
cēseat̄ ex toto delicto.iuxta no.ꝑ gl.in.l.j.C.de mō mul. fʒ bal.
idē vr̄ in casu.d.l.dolū.alias aūt si est ex ꝑte creditoris cēset̄ cul
pa vt hic.sʒ si ex ꝑte debitoris cēset̄ plus quā culpa vt.d.§.ideʒ
iuris.ꝛ rō diuersitatis est de se patēs q̄ȝ creditor tractat d dāno
debitor de lucro fm Ray. Et ex p̄dictis etiā pʒ an ꝯtumacia
cēseat̄ delictū vel maleficiū.gl.valde notabilis tenuit qd̄ sic in.l.
si filius.§.de interrogatoriis.s̄.de inter.act. Bal.hic dt qd̄ ꝯtu
macia vel mora nō est ꝓprie delictū in cōmittēdo sʒ negligētia
in omittēdo si sic nō est vere maleficiū.sʒ interp̄tatiue vt tangit
gl.pe.iō cū statuta stricte debeant intelligi statutū loquens de
maleficio nō habebit locū in cōtumacia.ꝛ sic pʒ qd̄ si bānitꝰ ꝓ
maleficio possit impune occidi nō poterit impune occidi bāni-
tus ꝓ cōtumacia.de quo ꝑ Bart.in.l.oē delictū.§.contumacia
ꝟ.de re milit.ꝛ ꝑ Cy.sup rubrica.C.de crimine stellionatꝰ.fallit
etiā qd̄ no.gl.iij.q.j.in summa. Et adde differētiā inter delictū
ꝛ maleficiū vel pctm̄ de qua ꝑ gl.in regula peccatū.de reg.iur.
li.vj.ꝛ ꝑ Bar.q no.loquit̄ in.l.aut facta.in p̄ncipio.ꝟ.de penis.
¶ In gl.culpā ibi dolo ꝯparat̄.de hoc an lata culpa eq̄paret̄
dolo tāgit Bal.ꝛ Ang.lʒ dic plene vt ꝑ Bar.in.l.j.§.nō aūt.ꝟ.
si qs testa.li.esse ius.ꝛ in.l.qd̄ nerua.s̄.depo. ¶ In ea.gl.ibi sed
certe.hec vera ꝓ qua facit.l.si vt certo.§.nūc vidēdum.s̄.como.
¶ In ea.gl.ibi excusat a leui.supple in omittēdo secꝰ in facien
do.vt in gl.sequēti. Item adde fm Ange.gl.ꝓcedere qñ vir est
soluendo ibi autē nō est soluēdo solū tenet̄ de dolo ꝛ lata ꝛ sic ī
tellige.l.etiā.§.j.ꝟ.eo.ꝛ bene facit lʒ nō alleget qd̄ no.gl.ī.l.verū.
§.itē videndū.ꝛ.§.tempus.s̄.pro socio. ¶ In gl.in ver. nec fa-
teor ibi rñdeo tenet̄ hec vera ex qua nota qd̄ maior reputat̄ cul
pa ꝛ maius delictū in faciēdo quā in negligēdo.ꝛ sic maiꝰ ē de
lictū cōmissionis quā omissiōis.facit.l.q eos.§.j.ꝟ.de fur.ꝛ facit
qd̄ no. Cy.in.l.ij.C.si aduer.deli.ꝛ ad hoc sepe all.ad idē qd̄ no.
gl.in.l.diuus.ꝟ.ad sille.ꝛ eo.tit.l.j.§.impuberes. ¶ In ea glos.
ibi nota factū.ar.qd̄ in factis negatiuis debeat i accusatiōe po
ni locus sicut in affirmatiuo.lʒ in ꝯtrariū faciat q̄ȝ nō entiū nulle
sunt cause.l.actor.C.de ꝓbat.dic vt ꝑ Bar.in.l.bellorū.ꝟ.de ac
cu.ꝛ ꝑ Jo.an.in spe.de accu.in.iiij.parte.in prin.secūdū Bald.
¶ In ea.glo.ibi cū res sue sint.hoc nō ꝓcedit hodie scd̄m.l.i re
bus.C.de iu.do.vbi pʒ qd̄ soluto matrimonio statiʒ retrāsfert̄
dominiū i mulierē sʒ olim scd̄m ista tꝑa poterat ꝓcedere secun-
dū q̄ opi.gua.poterat esse vera fm Bar. Sʒ tu adde qd̄ ēt scd̄m
ista tēpora videt̄ qd̄ possit cōpetere vtilis acql'.ꝑ ea q̄ dixi in.l.
diuortio.§.si vir in fundo.s̄.eo. Itē adde qd̄ Bal.ꝛ Ang.post
eū hic dicūt qd̄ qñ res immobilis dat̄ in dotē.ꝛ secūdū ista tē-
pora statim ipso iure retrāsfert̄ dñiū in mulierē cū statim debe-
ret reddi soluto matrimonio.l.diuortio.§.interdū.s̄.eo.ꝛ ibi di
xi ꝛ ꝓ hoc tex.iste dū dixit agrū eius.s.mulieris.iūcta.l.ij.§.in lo
cū.s̄.de religio.sed vbi dos ꝯsistebat i re mobili tūc q̄ȝ annua bi
na trina die debebat restitui nō trāsferebat̄ dominiū ꝓpter pē
dentiā diei.ar.l.sempronius attallus.ꝟ.de vsufru.leg. Sʒ tu dic
qd̄ ipsorū opi.est cōtra casum.l.j.in fi.s̄.de fun.dota.ꝛ.l.quedā
ꝟ.de acqui.rerū do.in quibus pʒ qd̄ scd̄m ista tēpora penes he
redes viri erat dominiū fundi dotalis ꝛ sic rei immobilis. Non
ob.tex.iste quia respōsio colligi pōt ex his q̄ nota.gl.in.l.diuor-
tio.§.si vir.s̄.e.vel scd̄m Pe.vere est viri sed fictione iuris intel-
ligit esse mulieris iuxta not.in.d.l.in rebꝰ. ¶ In ea.gl.ibi.l.bo-
ne fidei.sʒ ibi erat possessor bone fidei credēs rē esse suā hic mari
tus sciebat rē ad mulierē spectare.iō sibi minꝰ succurrit̄. Extra
gl.inducit Ang.istū tex.cū gl.penulti.ad q̄stionē si officialis sit
electꝰ cū pacto ꝙ nō teneat̄ reddere rōnē administrationis sue
nisi de furtis ꝛ baratariis qd̄ nihilominꝰ tenebat̄ de culpa leui
ꝛ leuissima i faciēdo ꝯmissa fm eū q̄ȝ talia non vident̄ remissa
nec dec̄ materia delinquēdi ꝯ.l.ꝯuenire.de pac.do. Tu potes di
cere qd̄ forte mēs eligētis est in oppositū inquātū excepit soluʒ
furtū ꝛ baratariā q̄ sunt in cōmittēdo.ar.no.in.l.q̄ntū.§.idē rñ
dit.ꝟ.de fun.instruc.vbi exceptio firmat regulā in aliis.nec ob.
rō sua q̄ȝ cessāre vr̄ ex quo dolus nō adest. ¶ Vltimo adde in q̄
stione Dy.de ꝯducto.ad custodiā castri ꝓ certa mercede q̄ȝ an
ge.vr̄ tenere ꝯ ipm nisi fuerit ꝓtestatꝰ qd̄ remanebat i castro ex
gratia.nō aūt aīo recōducēdi custodiā.sʒ notabilior vr̄ eē opin.

Dy. ꝛ aduerte q2 volūt qđ vr̄ tacite etiā recōducere. Bar. tū sen sit oppositū in. l. itē q̄rit. §. q impleto. s̄. loca. ex eo q2 dn̄s cui dз obligari ad mercedē nihil agit. vñ ex sola patiētia nō dз induci obligatio ꝯ eū ad mercedē. q rō cessat in casu dicti. §. q2 ille qui est futurus obligari ad mercedē aliqd agit. s. insistēdo in re ipsa facit qđ not. Inno. in. c. olim alterū. de resti. spo. vbi factū positiuū est fortioris effectus quā factū neglectiuū. ꝛ adde etiam ad materiā hui⁹. l. qđ no. Inn. in. c. extirpande. extra de preben. in fi. vbi ponit an qñ pena imponitur a iure ꝓ facto negatiuo req ratur monitio iudicis seu interpellatio de quo hic tetigit Bal. q2 si pena adijcit̄ facto negatiuo regritur monitio hois vel tēporis. faciat. c. l. canō. de elec. in. vj. sed si adijciat̄ facto affirmatiuo secus q2 facta patent nō facta latent. vt dicit Inno. in. d. c. ꝛ sic patet qđ dictū Inno. in facto negatiuo inquātū dicit requiri monitionē debet limitari nisi dies sit apposita vt probat̄ in. d. c. licet. quāuis Bal. nō alleget nec sic declaret.

Summarium.

1 Maritus vxorem occidens nil de dote lucrari debet.
2 Pactū de lucrāda dote nō hз locū in marito vxorē occidente.
3 Meritum ex maleficio nullus reportare debet.
4 Beneficiū facti nō est ad homicidā extendendum.

Si ab hostibus. Dos a patre ꝓfecta ad eū redire dз lз filia apud hostes decesserit. h. d. No. qđ idē iuris est si ue filia decedat in ptāte patris vere siue ficte.

1 2 Si vir vxorē. † Qui occidit mulierē non dз aliqd ex dote lucrari. h. d. ¶ † Not. qđ pactū de lucrāda dote nō vēdicat sibi locū si vir occidat vxorē. ¶ No. qđ pactū in dubio ita est interptandū vt delinquēti nō ꝓsit ad h̄ q2 verba referenda sunt in dubio ad merētes non ad indignos vel odiosos. l. lucius titius. §. lucius titius dāmā. de leg. ij. ¶ † No. qđ nemo dз premiari seu meritū ex maleficio 3 reportare. ꝛ sic facit ꝺm Bal. qđ si statuto gn̄ali ciuitatis caueat̄ qđ occidēs exbānitos mereat̄ premiū. ꝛ alio statuto caueat̄ qđ occidens certos exbannitos mereat̄ dimidiā penā seu eidē imponat̄ pena minor pro dimidia eius qđ alteri iponeret̄. qđ occidens talē exbānitū de quo est media pena non mereat̄ pmiū ꝓ 4 qua facit etiā qđ h̄ gl. tetigit in ver. vel dic. † Itē no. qđ beneficium facti nō extēdit̄ ad homicidā. ¶ In gl. lucrifacere. ibi q2 modicū forte. No. bene ex hac gl. qđ maritus vel alius q ꝑpter mortē persone sperat lucrū nō debet illud sperare si dat causam morti inferende persone aliquid faciendo vel etiā negligendo ipsam ꝑsonā infirmā circa ipsam curādā. Et no. bene qđ dicit̄ negligentia si medicū nō adhibeat siue malū adhibeat an autē agens contra maritū debeat ꝓbare medicū potuisse haberi vel peritiorē tangit hic Bar. Item no. scḋm Bal. q̄ si vulneratus nō adhibuit medicū in curādo vulnus presumat̄ mortu⁹ propter suā negligentiā si postea moriat̄ nō autē ex eo q2 vuln⁹ fuerit mortale. saltē si iudicio medicorū nō reputabat̄ mortale. facit qđ no. in. l. q occidit. §. fi. s̄. de ad. leg. aql. ꝛ hoc est valde not. in practica ꝓ defensiōe accusati de vulnere. ¶ In ea. gl. ibi qđ ei non lз. a ꝯrio sensu si forte ei liceret ex forma statuti vr̄ quod tūc lucret̄ dotē quod tenuit h̄ Bar. ꝛ idē Cy. in lucro legali. secus in lucro ex pacto q2 tale lucrū dз iudicari scḋm mentē partiū. l. nō omnis. ff. si cer. pet. nō autē est verisimile partes de tali casu intellexisse. Bal. dicit qđ etiā in lucro legali videtur, dicendum id qđ in cōuentionali vt ipsum nō habeat vir quasi eligendo ꝓpria autoritate executionem penē delicti videtur renūciasse pene legali ꝑ tex. sing. q nō est alibi in. l. interdū. §. qui furem. ĵ. de fur. sed Ang. tenet opi. Bar. ꝑ hanc glos. a cōtrario sensu. nec ob. §. qui furem. q2 ibi facta fuit executio circa rem recuperabilē hic autē recuperabilis erat verecūdia ꝛ rancor scḋm eū. sed certe si a trāseunte ꝛ ignoto exportabat̄ res poterat ibi esse periculū etiā circa recuperationē rei vnde forte verior est opi. Bal. ¶ Extra glo. adde dictis Bar. inquantū dicit quod vbi delictum cōmittitur in ipso acquisitionis fiende actu qđ ipedit̄ ex toto tūc acquisitio vt h̄. secus vbi ex postfacto cōmittit̄ post q̄situ lucrū q2 tūc applicat̄ fisco. l. iij. ĵ. de his quib. vt indig. ꝛ. l. ei qui mortē. co. ti. nā cōtra primū dictū fortiter facit. l. fin. ad fi. ĵ. de bo. dā. vbi videtur qđ etiā tūc applicet̄ fisco. solut hic specia le esse in lucro nuptiali. arg. l. ij. C. de secun. nup. sed certe non vr̄ bona ratio specialitatis cū etiā in alijs casib⁹ videat̄ nō esse habēda ratio fisci cū agat̄ de correctione morū. Ideo forte Bar. aliter dixit in. l. fina. ad fi. ĵ. de his qui. vt indi. scilicet quod vbi lucrū ex dispositione legis deberet venire tunc veniat fiscus. secus si ex facto hominis, ita hic faciat in ar. qđ hr̄ in. l. celsus. s̄. de arbi. sed certe hec responsio videt̄ cōtra casum dicte. l. fi. in fi. ĵ. de bo. dami. inquantū loquit̄ de muliere herede instituta venenāte testatorē ideo potest dici qđ aliud sit in lucro hereditatis quam in alijs lucris cum lucrum hereditatis difficilius perdatur vt patet ex his que habentur in. l. iij. in fin. cum sequēti. ꝛ l. ex parte. ĵ. de adi. lega. ꝛ facit etiam quod no. Bar. in. l. hec cōditio. la picola. ĵ. de condi. ꝛ demon. ¶ In glo. fin. in fi. supple quia hic constabat delictum esse commissuз. ibi vero non cōstabat delictum esse commissum. constabat tamen donationē fuisse factam per virum vxori.

Summarium.

1 Exceptio dominij non obijcitur agenti ex cōtractu actione personali.
2 Reum se ex mera negatiua fundantem non agere qualiter intelligatur.

Si alienā. Mulieri repetēti dotē nō potest obijci exceptio q̄ nō sit, dn̄a. h. d. 1 † No. qđ agēti actione personali ex cōtractu nō obijcit̄ exceptio dominij de quo ꝑ Bar. ꝛ Bald. ¶ In gl. ij. in fi. de hoc plene hic ꝑ Bar. ꝛ Bal. ꝛ adde dictis Bar. qđ qñ agit̄ reali de iure tertij pōt ita demū obijci si fit elusoriū ipso iure iuris agētis. vt no. gl. in. l. his cōsequēter. §. j. s̄. fa. herc. ꝛ de isto ēt ꝑ Bar. i. l. ij. ĵ. de exce. rei iu. Itē adde qđ etiā eo casu quo agit̄ ꝑsonali Bal. ꝯsiderat qđ aut agit̄ ex ꝯtractu. aut ex quasi. aut ex maleficio vel quasi. Circa primū cōsidero qđ aut dn̄iū est cā validitatis ꝯtus vt in mutuo. Aut est causa nullitatis vt in emptiōe rei sue. Aut ecōtra ꝯtus est cā dn̄ij vt est ꝯt⁹ emptionis regulariter ꝛ hoc vltimo casu dicit qđ nō admittit̄ exceptio dn̄ij tertij nisi immineat euictio in limine ꝯt⁹. l. pe. §. fi. s̄. de rescin. vē. In alijs duob⁹ dic vt bar. lз qñ ex q̄si ꝯtu remittit ad l. indebiti. §. lз si nūmi. ff. de cōdi. indeb. qñ vero ex maleficio vel quasi remittit ad. l. ꝛ ideo. §. nerati⁹. de ꝯdi. fur. Tu adde q̄ forte lз in quasi ꝯtu nō admittat̄ exceptio dn̄ij tertij. vt in. d. §. sed si nūmi. tñ forte admittet̄ exceptio dn̄ij ꝓprij ꝯuēti. ar. l. bona fi-2 des. s̄. depo. ¶ † Altio q2 bal. dixit qđ reus fundans se ex mera negatiua non dз agere vr̄ velle qđ nō incūbat sibi probatio. sed de hoc dic vt per Inno. in. c. super his. extra de accu. ꝛ per Bar. in. l. hoc iure. de ver. obli. ꝛ ibi dixi.

Summarium.

1 Beneficium personale personam non egreditur.
2 Priuilegium an in dubio personale esse censeatur.

Maritū. Maritus hз beneficiū vt nō ꝯdēnet̄ nisi quatenus facere pōt. qđ nō porrigit̄ ad heredes lз porrigat̄ ad defensorē. h. d. cum se. 1 ꝛ prin. se. ¶ † No. primo q̄ bn̄ficiū ꝑsonale nō egredit̄ personam de quo in. l. omnibus. ꝛ in. l. priuilegia. ĵ. de re. iu. ꝛ aliquid in. l. iij. i fi. ĵ. de cēsi. ꝛ. l. forma. §. quāquā. in eo. ti. ꝛ. l. j. in fi. ĵ. de iu. immuni. ꝛ est valde bona glo. in. l. sordidorū. C. de excu. mune. li. x. per Dy. ꝛ Jo. an. in regula priuilegiū. de re. iu. in. vj. ꝛ per glo. in. c. cū venissent. extra de insti. ꝛ. xxv. q. ij. in summa. ꝛ hic ꝑ Bar. ꝛ in. l. pe. ĵ. de ser. lega. ¶ In gl. j. ibi nō post. subaudi nisi forte actio q̄ postea intentat̄ habuerit ortū costāte matrimonio vt vr̄ voluisse gl. quā doc. sequunt̄ i. l. diuortio. circa pn. s̄. de ne. ge. in gl. aliqualiter magna. ꝛ sic etiā limita qđ no. in. l. non tantum. ĵ. de re iudi. ¶ In gl. ij. ibi sed de suo si. c. i. nato ex eodem matrimonio siue est in potestate siue nō: vt. l. etiā. in pn. ĵ. e. licet gl. ibi sentiat idē esse in liberis alterius matrimonij sed nō bene ꝺm doc. cōmuniter vt ibi dicet ꝛ sic verbū suus. sumit̄ hic late. stricte aūt dicit̄ tātūmodo q est in potestate vt in. §. sui. insti. de here. quali. ꝛ differentia. ¶ In gl. in. l. alia. ibi. §. si quis aliena. solue quod ibi large dicitur quis cōueniri nomie alieno qñ obligatio habuit origině a facto alieno licet ex propria obligatione quis immediate cōueniat̄. hic aūt stricte dicitur suo nomine conueniri q immediate cōuenit̄ ex propria obligatiōe vt pз in fideiussore qui ex propria stipulatiōe obligat̄ ꝛ similiter in herede q suo quasi cōtractu immediate cōuenitur. l. apud iulia. in fi. ꝛ qđ ibi no. ĵ. ex q. cau. in pos. ea. stricte etiā dicitur quis cōueniri nomine alieno qñ immediate ex aliena obligatiōe nō ex sua ꝯuētiōe vt i defensore. ¶ Extra gl. est notādū q̄ doc. hic tā 2 gūt an ꝛ qñ priuilegiū trāseat ad hr̄des. † Itē an in dubio priuilegiū intelligat̄ esse ꝑsonale. ꝛ ꝺ hoc vltio bar. h̄ remisit ad. l. pe. ĵ. ꝺ ser. leg. ibi aūt remittit de hoc dubio ad hoc no. ꝑ eū ꝛ sic nō vr̄ fuisse clare locutus. vnde adde dictis suis primo qđ vbi agit̄ de cōmissiōe officij in dubio intelligit̄ ꝑsonale. l. cui⁹ bonis. ĵ. de cu. fu. ꝛ. l. an ꝑe. ĵ. de tut. ꝛ hoc tetigit hic bar. ꝛ ang. Tu potes h̄ dicere verū saluo tamē eo qđ habet̄ in. c. quoniam abbas. extra de of. dele. vbi pз qđ si cōmittit̄ causa alicui sub noie dignitatis trāsit ad successorē. alias sec⁹. facit qđ no. in. l. more ꝛ. l. ꝛ q2. s̄. de iur. om. iu. Item adde qđ videtur sentire q̄ in casu. l. iij. §. qđ autem. s̄. q̄ quilqз iu. ibi in dubio transeat ad heredē quasi causet exceptionē peremptoriā ꝛ sic cosummauerit effectuз suū. sed cōtrariū ibi voluit glo. ꝛ idem voluit Bar. ibidē ꝛ hoc forte veri⁹, vt. ĵ. tāget̄. Itē adde q̄ Bal. hic in hac materia ꝯsiderauit quatuor

tuor casus principales: q2 aut priuilegiū concedit̃ psone ꝑpter personā. aut psone ꝑpter causam aut simpliciter ipsi cause. aut sumus in dubio. ⁊ hoc vltio casu subdistinguit an ledat ius tertij. ⁊ tūc nō transeat vt in. c. cū venissent extra de insti. alias sec⁹ In alijs mēbris et̄ subdistinguit sed satis tēdit i effectu ad idē qđ Dy. Tu potes cōcludere ꝙ aut priuilegiū cōcedit̃ vniuersitati vel loco ⁊ tūc trāsit ad successores. l. forma. §. quāꝗ̄ de cēsi. q2 eadē vr̃ vniuersitas lȝ hoīes sunt renouati. l. proponebat̃. ff. de iudi. ⁊ siſr idē locus lȝ hoīes renouētur. Aut cōcessuȝ est rei ⁊ tūc similiter trāsit ad quēcūqȝ trāseat res. l. etatē in fi. ff. de cēsi. ⁊ l. si aqueductus. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ facit qđ not. in. c. ex lr̃is extra de pig. Aut cōcedit̃ bñficiū dignitati vel ecclesie ⁊ tūc similiter itelligit̃ cōcessio realis vt no. p gl. i. c. cū venissent extra de insti. Aut fit cōcessio psone ⁊ tūc aut cōcedit̃ beneficiū et similiter intelligit̃ cōcessio realis ⁊ trāseat ad heredē ar. l. beneficiū. ff. de cōsti. prin. Aut cōceditur priuilegiū qđ est ꝑprie cōtra ius cōe. iij. di. i. c. priuilegia. ⁊ facit qđ no. in. l. qđ fauore. C. de legi. ⁊ qđ no. Io. an. in. c. olim sup gl. extra de ꝟb. sig. tūc fm glo. in dubio intelligit̃ ꝯcessio realis vt no. gl. in. l. forma. §. quāꝗ̄. ff. de cēsi. ⁊ idē gl. xxv. q. ij. in summa. sed ꝯ̄triū voluit gl. in. d. c. cū venissent. ⁊ istud videt̃ verius p text. hic in. l. q2 tale. ⁊ in. l. priuilegia. ff. de reg. iur. ⁊ idē voluit Io. an. i reg'la priuilegiū. i mercu. de reg. iu. i. vj. qđ est clarū si ṗuilegiū iducit exceptionē dilatoriā vt ħ voluit tāgere bar. si aūt induxit exceptionē ꝑemptoriā tūc fm eū i dubio trāsit ad heredē p. l. nō solū de resti. in iteg. et l. etiā. C. ad vellei. si aūt sit dubiū an vel t iducere exceptionem ꝑemptoriā vel dilatoriā tūc potes dicere lȝ Bar. hic nō tāgat qđ si ꝟsat̃ ṗuilegiū circa vnicū debitū ꝑticulare vel circa plura ꝑticularia tūc videat̃ inducere dilatoriā ⁊ sic pōt itelligi qđ no. gl. in. d. l. iij. §. qđ aūt si cōcedit̃ alicui ṗuilegiū qđ nō teneat̃ rūdere creditorib⁹ suis. vel ꝙ nō possit ꝯueniri ab eis pōt intelligi qđ nō teneat̃ donec viuat rūdere. ⁊ siſr ꝙ nō possit ꝯueniri donec viuat. ⁊ iō in dubio solūmō itelligat inducere ipam dilatoriā maxīe q2 ṗuilegia q̄ tēdūt ad lesionē tertij debēt restringi vt ledēt quātomin⁹ fieri pōt ar. l. necauus. C. de emā. libe. ⁊ l. iiij. §. merito. ⁊ §. si qs a principe. ff. ne qđ in lo. pu. ⁊ i. c. cū dilectus extra de cōsue. si aūt ṗuilegiū ꝯcernat ius vniuersale sub quo pn̄t esse multa ꝑticularia. puta q2 ꝯcedit̃ alicui ṗuilegiū imunitatis vt nō teneat̃ ad collectas vl' munera. ⁊ tūc satis vr̃. qđ q̄ ad ꝑticularia q̄ viuo defuncto habuissent ortū ⁊ ꝯ̄r ꝯ̄ quē exceptio fuisset ꝯfuncto acqsita tūc trāseat ad hr̃dē lȝ nō quo ad alia. l. j. i fi. ff. de iure imu. ⁊ ħ oīa ꝑcedūt qñ nō fit mētio de herede vl' ꝯ posteris. Si autem alicui ⁊ posteris suis concedat̃ ṗuilegiū dic vt hr̃ in. d. l. j. in fi. ⁊. d. l. ij. si aūt cōcessio fit alicui ⁊ hr̃dib⁹ vel alicui ⁊ hr̃di ipsi⁹ recurre ad no. p Bar. i. l. gall⁹. nūc de leg. ff. de li. ⁊ posth. Itē hec vera qñ cōcessio fit a principe vel a lege. si aūt a priuato recurre ad no. p Bar. i. l. pe. ff. de ser. leg. ⁊ ad ea q̄ habent̃ in. l. si sic. ⁊ qđ ibi dixi. ff. de ꝟb. ob. ⁊ in. l. iure gentiū. §. pactorū. ff. de pac. ⁊ qđ dixi bñficio vt trāseat ad heredē itellige nisi natura rei aliud inducat. ar. l. stipulatio ista. §. si qs ita. de ꝟb. oblig. ¶ Ultimo ad predicta vide notabilia verba Bart. in. l. post dotem. in vltima col. ff. eo.

Summarium.

1. Pactum cōtra bonos mores censetur qđ maritus vltra posse conueniatur.
2. Pactum contra ius reuerentiale est inualidum.
3. Pactū qđ creditor aucte ꝑpria debitorē caper̃ possit ē nullū.
4. Debitor ad carcerem se obligare non potest.
5. Pactum quo renunciatur beneficio cessionis est inualidum.

Legāter. 1 †Pactū vt maritus conueniat̃ vltra quā facere possit nō valet velut ꝯ̄ bonos mores. h. d. ¶ 2 †No. ꝙ nō valet pactū ꝯ̄ ius reuerēciale ⁊ sic facit qđ si eccl'ia est exēpta seu liberata p epm nihilomin⁹ ipsi epo diocesano reuerētiā dȝ exhibere. facit. l. fi. C. de bon. lib. ⁊ de ħ p cano. in. c. pastoralis. extra de dona. ⁊ i. c. cū venerabilis. ex de cēsi. ⁊ ibi plene p Io. an. Itē no. ꝙ pactū ꝯ̄ bonos mores est nullius momēti. Item no. ar. ꝙ nō vȝ pactū qđ creditori liceat capere debitorē nō soluētē vel p qđ debitor se obligat ad carcerē si nō soluat i termino vel si nō renūciat bñficio cessiōis de qbus hic p Bar. ⁊ ang. ¶ In gl. negat. ibi rūdeo nec tūc vȝ. hāctȝ dy. p tex. istū q loqtur indistincte p rōnes quas hic allegat Bar. nō ob. l. lȝ ꝯ̄r. ff. all'. q2 ibi loquit̃ ecōtra qñ pactū soluto mr̄imonio sit i detrimētū dotis. ⁊ ꝑteres ibi dr̄ qđ vȝ demū ex cā puta paupertatis vt ibi exēplificat gl. nā tūc vȝ pactū qđ lōgiori die dos reddat̃. sed Bar. tȝ ꝯ̄triū. s. qđ vȝ pactū in qōne gl. p. l. diuortio. de ne. ge. sed tu potes rūdere ꝙ ibi ꝑpter culpā mariti illud ꝯtingit qđ tenet̃ insolidū vt ibi ꝓbat̃ in tex. ⁊ ibi etiā no. gl. ⁊ sic etiā non est sine cā teneat̃ insolidū. lȝ hic nulla ꝓsupponit̃ esse cā ideo vr̃ ꝙ pactū nō valeat p rōnes Dy. sec⁹ si forte marit⁹ culpā ꝯmisisset in rebus dotalib⁹ q2 tūc forte posset valere pactū. ⁊ sic forte ꝯcordari pōt opi. ¶ 3 †Extra gl. ꝯclude qđ nō vȝ pactū ꝙ debitorez nō soluēte in termino possit capere creditor ꝑpria autoritate, licet Bal hic sentiat ꝯ̄triū p. l. ait pretor. §. si debitorez. ff. de his q̄ in frau. cre. lȝ intellige ⁊ limita dictū suū ꝓcedere qñ pactū itelligat̃ factū sup casu a iure alias cōcesso. aliter non valeret cuȝ nemo sit dn̄s mēbrorū suorū ⁊ ꝯ̄r nec psone sue. l. liber homo. ff. ad le. aquil. 4 †Itē cōclude qđ non pōt debitor se obligare ad carcerē si nō soluat in termino ꝙ est clarū si obligat se ad carcerem priuatū q2 ille omnino est prohibitus. l. j. C. de pri. car. saluo tū eo qđ habet̃ in. l. capite quinto. ff. de adul. idē dicas si ad publicū licet Bal. hic sentiat cōtrariū sed non bene q2 nemo vt dixi est dn̄s psone sue. nec pōt se obligare ad id qđ sapit speciē seruitutis. l. ij. ff. de li. ho. exhi. ⁊ in. l. titio cētū. §. ij. vbi tex. valde no. ⁊ ibi de hoc p Bar. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ ideo nō poterit virtute pacti capi per officiales ⁊ incarcerari nisi forma statuti aliud haberet. nā plus potest statutum ꝙ pactū per no. p gl. in. l. neqȝ pignus. §. priuatorum. ff. de re. iu. ⁊ in. l. nec ex pretorio eo. titu. ⁊ Bar. i. d. §. ij. ⁊ in. l. oēs populi de iusti. ⁊ iu. licet gl. sing. sentiat opositū in rubrica de decur. lib. x. lȝ non bene vt in. d. l. oēs populi. ⁊ in. d. §. ij. per Bar. ⁊ p Io. an. in. c. fi. de consue. vnde illa gl. pōt procedere affirmatiue vt qđ potest pactū possit ⁊ statutū sed nō negatiue. 5 ¶ †Itē adde dictis Bar. inquātū dicit nō valere pactū p qđ renunciatur beneficio cessionis. nā ange. hic tenet cōtrarium. sed tu tene cū Bar. q2 per tale pactuȝ in effectu qs obligat se ad carcerē vt ptȝ ex his que habent̃ in. l. j. C. q bo. ce. pos. ⁊ ideo nō dȝ valere per supradicta ⁊ per no. in auc. īmo. C. de act. ⁊ ob. ⁊ hoc limita nisi in duobus casibus de qbus hic per Bar. Adde duos alios. vnus est qñ nollet cedere nec acceptare inducias quinquennales vt. l. fi. cū ibi no. C. q bo. ce. pos. ⁊ hoc ponit hic ang. sed certe impropria est locutio q2 tūc posset vti beneficio si vellet. si vero non vult vti nec acceptare inducias: fateor qđ satis potest dici renunciare beneficio cessionis. alius casus est qñ acceptauit quinquennalles inducias. nā postea nō poterat recurrere ad beneficium cessionis. vt no. gl. in. d. l. fi. ⁊ ibi per Ang. Tertius casus posset addi quando forma statuti ita haberet. vide etiam de hac materia per Salyce. in. l. fin. qui bo. cede. pos.

Summarium.

1. Exceptio cōpēsationis obligationē naturalē tollit ⁊ ciuilē.
2. Exceptio ꝯpēsationis cōtra repetitionem dotis obijci potest.
3. Societas cum mulieribus contrahi potest.
4. Iudicium etiā matrimonio cōstante inter virū ⁊ vxorē eē ꝑt.
5. Exceptio iuris marito cōpetēs post sn̄iam opponi potest.
6. Sententia iudicis per errorem lata non redditur nulla.

Rei iudicate. Ubi aliquē esse locupletē est cā ꝯdēnatiōis moderande inspicimus tēpus sententie. h. d. ¶ In gl. j. in fi. nec ob. §. litis. ff. alleg. cū si. quia ibi quem esse locupletem erat causa dande actionis. ideo inspicitur tempus litis contest. hic autem erat causa moderande condemnatiōis ideo inspicitur tempus sententie. si autem esset causa vtriusqȝ inspiceretur vtrunqȝ tēpus scd̄m Ang. ⁊ sic loquit̃. l. si a patre. §. quo tpe. de peti. he. Tu adde qđ etiā i casu dicti. §. litis. vr̄ considerandū etiā tps sn̄ie q2 lȝ nō eēt locuples tpe ꝯtestate litis. si tñ eēt locuples tpe sn̄ie videret̃ sufficere quasi supuenirēt actio pēdente iudicio ex causa de preterito ⁊ sic videatur sufficere p. l. si rem. §. j. ff. de pig. act.

Heredi mariti. Heres mariti pōt obijcere cōpēsationē ob res donatas ⁊ amotas nō ob mores. h. d. ¶ 1 †No. qđ exceptio cōpēsatiōis ipo iure naturalē ⁊ ciuilē obligationē vr̃ tollere de quo p gl. ⁊ facit qđ not. in. l. inter tutores. ff. de admi. tuto. ¶ Itē no. qđ hic heres mariti nō pōt obijcere vxori id qđ marit⁹ sub silētio ꝑtrāsiuit. puta adulteriū. ⁊ sic pōt intelligi tex. hic in fi. scd̄m vnū itellectū. facit. l. fi. C. de reuo. dona. idē si sunt mores. nō ledētes pudicitiā seu castitatē mulieris. vt q2 forte fuerit ebriosa ⁊ sic et̄ pt itelligi ħ in fi. scd̄m aliū intellectū. facit qđ no. in. §. taceat. C. de rei vxo. ac. ⁊ in. l. fi. ad fi. C. de repu. 2 ¶ Ultimo not. qđ exceptio cōpēsatiōis pt obijci ꝯ̄ repetitionē dotis de quo dicet̃ cū glo. ⁊ aliqd etiā tāgit̃ p gl. in. l. j. ⁊ in. l. diuortio. §. ob donatiōes. ff. eo. ¶ In gl. pecuniaria. ibi tūc cōdicit̃ estimatio. not. sing. ex hac glos. ꝙ in obligatione rē restitui si res est ꝑempta post moram succedit obligatio ad interesse seu in estimatiōe rei. idē sentit gl. lȝ nō ita clare in. §. ob donationes. cōtrariū voluit gl. in. l. in re furtiua. hic al. lȝ hec gl. vr̃ verior p tex. in. d. l. in re furtiua. de q̄ tū plene dicēdū vt in. l. stipulatiōes nō diuidunt̃. ff. de ver. obli. ¶ In ea. gl. in fi. ⁊ sic vult gl. qđ qñ hincinde versat̃ quātitas i obligatiōe obijci possit cōpēsatio repetitiōi dotis. ⁊ idē glo. in §. ob donationes. ⁊ in. §. taceat. lȝ gl. sentiat ꝯ̄triū in. l. j. ff. e. Cōcludit̃ ꝙ aut qr̃it̃ de retētiōe donatiōis. aut de ꝯpēsatiōe. aut de estimatione. primo casu nō hȝ locū retētio dotis pp aliud debi

tũ ꝛ sic intelligat̃.§.taceat.scd̃m vnũ itellectũ quẽ sequit̃ h̃ bar. ꝛ scd̃m h̃ differẽtia erit in modo pcticãdi.q2 aliud erat si heres mariti dicat se velle retinere dotẽ ꝑpter aliud debitũ.an ꝓ obijciat cõpẽsationẽ vt patebit ex sequẽtib⁹. Scd̃o casu qñ q̃rit̃ de cõpẽsatione ꝛ tũc aut querit̃ nunq̃d possit obijci ꝯ repetionẽ fructuũ rei dotalis.ꝛ sic ꝯ accessoriũ dotis.ꝛ põt obijci.vt est casus cõiuncta glo.in.§.ob donationes.de quo et̃ ibi dixi.aut obijcit̃ ꝯ ipsaꝫ dotẽ ꝛ tũc aut fuit dos tãtũmodo cõfessata ita q̃d nõ apparet de reali traditiõe lꝫ lapsuꝫ sit tp̃s opponẽdi exceptionẽ nõ numerate dotis ꝛ tũc põt obijci cõpẽsatio vt ẽ casus scd̃m vnã lec.in.l.vterqꝫ.C.de cõpen.facit ꝙ no.glo.in.l.fi.C.q po.i pig.ha. Aut cõstat de reali traditiõe dotis ꝛ ꝓsat̃ hincide quãtitas ꝛ hic casus dubi⁹ an tũc hꝫ locũ ꝯpẽsatio.gl.cõiter sẽtiũt ꝙ sic excepta glo.l.j.s̃.eo.ꝛ hãc partẽ q̃d habeat locũ sequit̃ Bar.ꝛ Ang.Sali.tñ vt refert Bal.i.§.ob donatiões.dicebat hoc casũ nõ esse locũ cõpẽsationi vt sit speciale in dote.ꝛ sic i effectu tenet glo.l.j.ꝛ ꝓ ista parte facit q2 si nõ põt obijci retẽtio.ergo nec obijci cõpẽsatione alias lex sit iposita ꝓ bis ꝛ nõ reb⁹ cõtra.l.ij.C.cõia.de leg.ꝯ opi.tñ Bar.multũ facit tex.in.§.bone fidei.isti.de actio.vbi statim excepit cãm depositi in q̃ dicit nõ habere locũ cõpẽsatione:cũ tñ in pcedẽti.§.locutus fuerit de dote lꝫ quo ad aliud ꝓposituꝫ.ꝛ sic si voluisse idẽ esse in dote q̃d i ꝓposito verisimiliter id exp̃ssisset ꝛ ideo forte tutior est hec opi.tertio casu qñ agit̃ d̃ extenuatione puto q2 mulier pcepit fruct⁹ ex re obligata ꝓ dote ꝛ tũc hꝫ locũ si fruct⁹ sint cõsumpti ꝛ dos cõsistat in quãtitate vt ꝓbat̃ in.l.titio.j̃.de so.ꝛ facit q̃d no.ꝑ doc. ꝛ maxime per Bal.in.d.§.ob donatiões.ꝛ sic habes istũ articulum latius expeditũ quã alias audiueris.¶ In gl.non hꝫ.ibi sed hodie nõ põt reijci hoc verũ si sunt mores nõ ledẽtes pudicitiam puta q2 ebriosa.sec⁹ si lederẽt pudicitiã seu castitatẽ vt q2 cõmiserat adulteriũ:q2 tũc etiã hodie posset reijci.l.ꝯsensu.C.eo. repu.ꝛ intellige ꝙ poterat reijci ꝓpria autoritate de iure ciuili: sꝫ de iure canonico opꝫ ꝙ autoritate eccl'ie reijciat̃ petendo fieri diuortiuꝫ quo ad thorũ.vt in.c.tue.extra de pcu.in.c.porro.ꝛ.c. significasti.extra de diuor.ꝛ adde predictis q̃d si mulier cõmisit adulteriũ ꝛ vir nihil dixit ꝛ mortuus est q̃d heredes nõ possunt de tali adulterio excipere q̃d est claꝝ si vir sciuit ꝛ dissimulauit.ꝑ ea q̃ tetigit gl.sꝫ magis est dubiũ si ignorauit q2 non põt dici remisisse id ꝙ ignorauit.l.mater decedẽs.s̃.de inoffi.testa.tñ bal. hic no.sentit idẽ q2 videt̃ hoc remediũ tẽdere ad merã vindictã per theoricã glo.q̃ reputat̃ sing.in.l.cũ emancipati.§.emãcipatis.j̃.de colla.bo.ꝛ sic videt̃ ꝙ nõ transeat ad heredẽ ex quo nõ est facta contestatio per.d.§.ꝛ ꝑ.l.iniuriarũ actio.j̃.de iniurijs.

Socero quoqꝫ.

Socero ex vtraqꝫ parte ꝛ et̃ mulieri dat̃ hoc bñficiũ ꝙ dat̃ marito.h.d.cũ se.ꝛ prin.sequẽtis.¶ No.illud vulgatũ ꝑpter ꝙ vnũquodqꝫ tale ꝛ illud magis.aut.multo magis.C.de sacrosan.eccle.¶ Itẽ no.scd̃o ꝙ illud q̃d reperit̃ in scd̃a causa multo fortius reperit̃ in prima ẽm Cy.ꝛ Bal.¶ † Itẽ no.societatẽ cuꝫ mulierib⁹ contrahi posse ꝛ est ar.ẽm Bal.ad q̃nẽ fratrũ simul habitantiũ ꝛ simul omnia cõiter faciẽtiũ sicut faciunt mulieres rustice q̃ ligonizãt iterdũ ꝛ oĩa faciũt sicut masculi vt inter talẽ mulierẽ ꝛ fratrẽ itelligat̃ tacita societas cõtracta sicut ꝛ iter plures fratres masculos de quo ꝑ Bar.i.l.titiũ ꝛ meuiũ.§.altero.j̃. de admi.tuto.ꝛ in.l.si patruus.C.cõia vtriusq̃.iu.¶ Itẽ no.ꝙ tacita societas q̃ est inter virũ ꝛ vxorẽ nõ est minus priuilegiata q̃ exp̃ssa q̃ est inter alios vt pꝫ in litera ẽm Bal.q̃d intellige sane q2 societas inter virũ ꝛ vxorem est scd̃m ea q̃ habent̃ in.l.aduersus.C.de crimine expi.hr̃di.non aũt q̃d illud q̃d q̃rit vir teneatur cõicare vxori q̃ ad ꝓprietatẽ nisi forte aliud haberet cõsuetudo vt in.c.penul.extra de cõsue.¶ Itẽ not.ꝙ aliud est tenere locũ alicuius ꝛ aliud est esse illũ vere ꝛ ꝓprie.facit ꝙ not.in l.mercis.j̃.de ꝟ.sig.ꝑ glo.ꝛ Bar.ꝛ in.l.si marit⁹.§.j.j̃.de adult.

¶ † Ultimo no.q̃d inter virũ ꝛ vxorẽ põt esse iudiciũ etiã ꝯstante mr̃imonio.¶ Itẽ vltimo in.l.ex diuerso ad fi.no.q̃d i stipulatiõe nõ ad sit vinculũ naturalis obl'onis de q̃ in.l.j.s̃.de pac.ꝛ aliq̃ h̃ in glo.ꝛ hoc ar.sumit̃ in.l.ex diuerso.in fi.pn.¶ In gl paretis.in fi.ꝯclude ꝙ vxor vere est in ptãte p̃ris sui legitimi ꝛ naturalis:sed quadã fictiõe iuris interpretatiõe cẽset̃ esse etiam in ptãte patris viri q̃ ad reuerentiã eidẽ exhibẽda tãq̃ patri cũ ꝛ etiaꝫ ipse pater viri quo ad affectionẽ censeat̃ pater vxoris.l. fi.j̃.de his q.vt indi. Quãtũ aũt ad seruitia maritalia ꝛ ad operãdũ censet̃ esse in potestate viri.l.sicut patronus:cũ ibi no.j̃.de ope.lib.ꝛ no.i.l.si vxorẽ hic alle.in glo.ꝛ isti.ad tertu.§.j.¶ In glo.iustũ esse.ibi sed eo soluto subdistinguit̃ no.bene hãc glo.ꝑ intellectu istius tex.ꝛ.l.sicut.in fi.cum.l.se.de re iu.nã aduertẽdũ ꝙ in hoc.§.socero.ꝛ duab⁹ legib⁹ sequẽtib⁹ parificat̃ socer ex parte vite viri ꝛ socer ex parte mulieris:sꝫ in.d.l.sicut cũ se.videtur diuersificari ꝛ aliqual'r et̃ illud videt̃ innuere Bar.itẽ in socero ex pte mulieris vr̃ ibi distingui an cõstet mr̃imoniũ an sit solutũ ꝛ sic i hac mater ia iste leges vident̃ varie loq sꝫ scd̃m mẽtẽ huius glo.vera cõclusio videt̃ esse ꝙ idẽ sit in socero ex parte viri ꝛ ex parte mulieris cum vtrobiqꝫ sit eadem ratio. Itẽ q̃d idẽ sit siue agat̃ cõstãte matrimonio siue eo soluto q2 vtrobiqꝫ dat̃ hoc priuilegiũ.saluo nisi interuenerit dolus ipsi⁹ soceri.ꝛ sic ꝓprie loquit̃.l.pe.s̃.de iu.do.¶ In ea.glo.ibi vt lucret̃ dotẽ ex pacto quãdo valeat tale pactũ q̃d marit⁹ vel eius heres lucret̃ dotẽ muliere ꝑdecedẽte recurre ad.l.ij.s̃.de pac.do.ꝛ ad ea q̃ habentur in.l.j.j̃.de do.ple.vbi est gloss.magna melior de corpore iuris.¶ In glo.ciuili.ibi ꝛ naturali.Sꝫ forte ideo dixit de iure ciuili quia stipulatio est effectus inuẽtus de iure ciuili nõ naturali seu gentiũ vt no.in.l.ex hoc iure.s̃.de iusti.ꝛ iure.

Si in iudicio.

Exceptio q̃ nõ oppugnat sñiaꝫ põt oppo ni post ipsam.h.d.ẽm bar.vel sic.Exceptio cõpetẽs marito ne vltra q̃ facere possit exeutiat̃ posset obijci et̃ post sñiam.h.d.¶ † No.ꝙ exceptio seu beneficiũ iuris cõpetens marito põt opponi post sñiam.¶ Item no.ꝙ p erronem sñiam iuris bñficium nõ excludit̃ q̃d in casu isto est clarũ:sed alias possit esse hoc dubiũ an hoc dubiũ an h̃ ꝯ̃aliter ꝓcederet de quo.j̃.tangetur.¶ † Item no.q̃d sñia iudicis non reddit̃ nulla lꝫ per errorẽ iuris sit lata de quo in glo. ¶ In glo.insolidũ.ibi nõ expresso errore in sñia.h̃ põt esse si iudex cõdẽnauit maritũ ad dandũ centũ data in dotẽ.ꝛ idẽ si cõdẽnasset ad dãdũ integra centũ quia possibile est in facto quod ipse vir esset soluendo ꝛ ideo nõ dicit̃ cõtinere tunc expressum errorẽ secus si dixisset cõdemno maritũ ad dãdũ cẽtũ vxori non deducto ne egeat.nã tunc expresse cõtineret in se errorẽ iuris:sꝫ forte etiã isto casu nõ cõtinet expressum errorẽ.tñ si esset soluẽdo nõ vitiaret̃ sñia:sed forte dic q̃d iudex i sñia addidit licet nõ sit soluẽdo ꝛ not.bñ ex hac glo.q̃d lꝫ error expressus in sñia vitiet illam ipso iure tñ secus est vbi tacitus est ꝛ velat⁹.ꝛ hec est cõis opi.que probat̃ per.ll.alle.in glo.ꝛ per.l.titian⁹.s̃.q̃d cũ eo.ꝛ.j̃. ad treb.l.seruo inuito.§.cũ ꝑtor.ꝛ.l.cũ putarẽ.s̃.fami.her.ꝛ est ratio.diuersitatis ẽm Bal.q2 error express⁹ inducit vitiũ forme sed tacitus vitium materie ideo primũ fortius appellatur.facit q̃d habet̃ in.l.fi.C.de edic.diui adri.tol.ꝛ in.l.si is qui quadringẽta.§.quedã.j̃.ad legẽ fal.ꝛ q̃d not.in.l.si q̃s legatũ.j̃.de fal.ꝛ in.c.detrahe.j.q.j.h̃ intellige nisi in sñia cõtineat̃ error expresse ꝑ relationẽ ad aliud.ad q̃d sñia expresse se refert q2 tũc sẽtẽtia esset nulla.exemplũ in sñia lata in causa appellatiõis cõfirmatoria prime in q̃ erat expressus error calculi.l.j.§.j.q̃ sen.sine appel.rescin.ꝛ ꝑ hoc videt̃ q̃d nõ ꝓcedat dictũ Inno.in.c.quoniã cõtra fal.extra de ꝓba.vbi dicit ꝙ si iudex condemnat titiũ ad decẽ ex causa mutui q2 sic ꝓbatũ ꝑ a.ꝛ b.testes q̃d licet testes dixerint se nihil scire nihilominus valebit sñia ꝛ transibit in rẽ iudicatã si nõ appellet̃:ex q̃ extenore sñie nõ deprehẽdit̃ error.nã nõ videtur ꝓcedere hoc dictũ q2 per relatationẽ ad acta ad q̃ se expresse refert sñia patet d̃ errore.ideo cẽset̃ sñia habere i se errorem expressum ꝛ sic nõ dꝫ valere.ꝛ pro hoc optime facit.c.cum bertoldus.extra de re iudi.li.vj.de quo et̃ Inno.opponit ꝛ nõ soluit.vnde forte per illud voluit remanere in cõtrario. Itẽ nõ ob.predictis inquãtũ dictũ est errorẽ tacitũ nõ vitiare sñiam si dicatur q̃d sñia in dubio debet referri ad acta per no.ꝑ glos.in l.si q̃s ad exhibẽduꝫ.j̃.de excep.rei iud.ꝛ.l.hoc enim.j̃.de suspe. tu.ꝛ in.c.si ꝯfirmatis.de elec.in.vj.q2 illud verũ quo ad declarãdã sñiam stãte ipsius validitate:sꝫ in dubio non dꝫ referri acta vt ipsa inualidet̃ per talem relationẽ ar.l.quoties.j̃.de ver.obli. obli.c.ꝛ abbate.extra de ꝟ.sig. Itẽ nõ ob.q̃d taciti ꝛ expressi est eadẽ ꝯditio q2 illud verũ regulariter ꝛ vbi stãte validitate act⁹ q̃rit̃ de mẽte partiũ.l.cuꝫ quid.s̃.si cer.pe.sed nõ eadẽ est dispositio ad finẽ inualidãdi actũ vt ꝓbat̃ in iuribus alle.in glo.ꝛ in alijs supradictis ꝛ ex rõne quã.s̃.tetigi.facit.l.non vn̄q̃.j̃.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ hec est veritas.lꝫ Ja.de ra.ꝛ Cy.post eũ hic aliter dicãt ꝛ in.l.j.C.de er.calcu.¶ In ea.glo.ibi hoc speciale.ꝛ hec opi.videt̃ vera per tex.istum qui supponit q̃d iudex inique tulit sñiam dum dicit ignorãtia iuris iudex lapsus est ꝛc. Iteꝫ per.l. maritũ.s̃.eo.vbi patet q̃d priuilegiũ cõpetẽs marito recte respicit cõdẽnationẽ fiendã ꝛ sic si aliter fit iniqua est sententia ꝯtra ius partis.ꝛ sit rõ sp̃alitatis reuerẽtia maritalis.l.alia.§.fi.s̃.eo. ꝑpter q̃ reuerentiã etiã vr̃ q̃d maritus nõ possit se obligare ad solidũ renũciãdo priuilegio suo.vt.d.l.alia.§.elegãter.ꝛ.l.q̃d si maritus.de consti.pecu.ꝛ sic sicut exp̃sse non põt renũciare priuilegio suo:ita nec tacite patiẽdo sñiam ꝯtra se ferri.ar.l.si mulier in iure.s̃.ad vellei.sic etiã est sp̃ale fauore libertatẽ exercẽtis q̃d post sñiam q̃ trãsiuit in rẽ iudicatã põt hoc bñficiũ opponere.l. nesennius.§.fi.s̃.de re iudi.ꝛ ꝑ hoc videt̃ q̃d socius omittẽs opponere hãc exceptionẽ nõ possit illã obijcere.post sñiam q̃ trãsiuit in rẽ iudicatã:q2 videt̃ impugnare sñiam ꝑ p̃dictã ipso nõ est exp̃ssum q̃d possit post sñia ꝛ cessant rõnes q̃ hñt locũ in marito ꝛ donatore ꝛ sic stãdũ est regule.l.peremptorias.ꝛ ꝓ.h̃ facit q̃d no.gl.in.d.§.elegãter.ꝛ.l.si cõuenerit.j̃.de re iudi.ꝑ hoc etiã videt̃ ꝙ heres omittẽs exceptionẽ sibi competentẽ ex cõfectione inuentarij nõ possit illã obijcere post sñiam q̃ trãsiuit in rem iudicatã.licet Mar.ti.syl'.Bart.Bal.ꝛ Ang.sentiant ꝯtrariũ.

ꝛ hoc

z hoc vr fuisse satis de mēte huius gl. istud aūt est clarū q vbi exceptio nō impugnaret sniam q2 tunc d3 posse postea opponi vt.l.pe.ff.de cessio.bo.z in.l.pe.ff.de cōfes. ¶ In gl.doli ibi q̄ est odiosa.imo nō est odiosa cū hic loquat de exceptione doli gña lr q̄ cōcurrit cū qualibet exceptione vt est gl.sing.q̄ fuit additio z nō est alibi in.l.q se debere.in pn.s.de cōdi. ob cām.z sic erit idē post sniam q8 est ante sniam. ¶ In ea.glo.ibi z sic repetit, istud t3 Dy.si soluit erro2e facti.sec9 si iuris ad instar debiti na turalis soluti de quo in.l.cū qs.C.de iur.z fac.igno.sed bar.dicit nō repetit siue sit erro2 facti siue iuris.l.nā z si maritus.s.de cō di.inde.z.l.q8 nomine.z vide gl.p hoc insti.de except.s.perpe tue.in gl.magna.z idē bal.p.l.si testō.s.j.ff.de fideiuss.q2 non est lesa obligatio ciuilis nec naturalis.nec obstat q8 d3 haberi rō interusurū q2 istō nō vr vez qñ agit cōditione indebiti q̄ intro ducit a lege ex id q8 agit vt no.Bar.in.l.j.ad fi.C.de cōdi.inde. z i.l.cū qs ad fi.C.de iur.z facti igno.s3 p dy.fortiter facit.l.q ex ceptionē.s.si qs.ff.de cōdi.ide.l3 posses dicere q nō qrit de inter usurio ibi s3 de expēsis factis quarū vigo2e cōpetebat retētio rei.

Summarium.

1 Priuilegium marito con cessum ad filios eiusdem matrimonij potest extendi.
2 Culpa in rebus p2op2ijs culpatur.
3 Intentio magis q factum debet inspici.
4 Usurarius dissipans omnia bona sua ne ad restitutionē tenea tur an per hoc liberetur.

Etiam filios. Hac exceptione cōuenia tur marit9 nisi quatenus facere potest trāsit ad filios eiusdē matrimonij.h.d. ¶ 1 No.q priuilegiū cōcessū marito extēdit ad filios eiusdē mrimonij. ¶ In gl.j.ibi ēt si sint nati ex alio mrimonio. hec cōiter nō tenet z gl.est cōria in.l.sciēdū.z.l.si cū pcurato2.ff. de re iudi.z in.s.itē si de dote.insti.de actio. ¶ In gl.j.ibi in ec clesiastica.trāsit tātūmodo ad filios z nō ad extneos heredes et sic vr q8 si cōcedit p eccl'az alicui res z heredibus suis in emphi teusim q8 sub appellatiōe heredū solū cōp2ehēdētur filij ratiōe subiecte materie.z hoc tenuit Bar.in plurib9 locis vc3 in.l.gal lus.s.qdā recte.ff.de lib.z posthu.z in.l.si tibi.s.pact9.s.de pac. z in.l.q8 dī.z ibi plene dixi.ff.de ver.ob.sed aduerte q2.s.emphi teusis hic alleg.vr esse co2rectus p.s.licētiā.in auf.de alie.z em phi.col.ix.z sic vr q hodie hec gl.nō bene dicat nec cōīr Bart. bal.hic dicit q8 ille.s.emphiteusis.co2rigit quo ad tps nō q̄ ad qualitatē successo2ū.nisi fo2te cōsuetudo haberet oppositū quia tūc illa esset seruāda z vltra q pmitteret cōsuetudo nō esset faciē dū de quo vltimo aliqd p doc.in auf.q rem.C.de sac.san.eccl.z hec solutio fuit o2iginaliter Jo.an.i.c.in pñtia.sup gl.extra de p2ob.l3 eū nō alleget.s3 cōriū vc3 q8 dictus.s.sit ex toto co2rect9 tenuit Spec.de loca.s.nūc aliqua.v.vij.quare z bal.etiā cessan te cōsuetudine vr idē tenere in auf.si quas.C.de sac.san.eccle.et idē ibi Bar.z Cy.z doc.cōiter.vnde de hoc dic vt plene dixi in d.l.q8 dicit. ¶ In ea.gl.ibi z sic in feudis.z sic vult.gl.q si rex vel alius baro cōcedit re3 aliquā in feudū alicui z suis heredib9 q nō cōp2ehēdant heredes extranei.z istud etiā cōiter tenet p c.j.alle.in gl.l3 Ja.de ra.cōtra vt hic refert bal.de quo p Cy.in l.liberti liberteq3.C.de ope.lib. ¶ Extra glos.dixit hic Ang.q priuilegiū cōpetēs marito adeo est psonale q8 l3 trāseat ex iuris dispositione ad filios eiusdē mrimonij nō tñ trāsibit ad nepo tes vel pronepotes q2 illi sunt ex alio matrimonio.z p hoc facit q2 in priuilegijs q̄ sunt cōtra ius cōe stricte fieri d3 interp2etatio. ar.l.q8 vero.z.l.ius singulare.de legi.z in.l.s3 z milites in fi.pn. ff.de excu.tuto.vbi bo.tex.z facit ad materiā q8 no.Bar.i.l.libe ro2ū.ff.de ver.sig.z vide quod not.gloss.insti.de act.in.s.fuerat.

Licet. Beneficiū q8 h3 marit9 pdit rōne doli i reb9 p2o p2ijs cōmissi in fraudē mulieris vel in dotalib9 cō missi qualitercūq3. Itē qñ marit9 tenet rōne doli vel culpe p eū cōmisse nō liberat cedēdo actiōes.sec9 qñ tenet ex culpa alteri9 q2 tūc cessio actiōis h3 ip3 liberare.h.d.z diuidit in tres partes principales.qñ p2io loqt qualr z dol9 z culpa obligēt maritū. scdo qualr dol9 z culpa faciūt hoc priuilegiū pdi.scda ibi cū tñ. Scda diuidit in duas q2 p2imo loqt qñ dol9 cōmittit in p2o 2 p2ijs.scdo qñ in dotalib9.scda ibi officius aūt. ¶ 2 Nota q8 in reb9 pp2ijs culpa culpat s3 nō punit.facit.ff.eo.l.si cōstante.s.si 3 marit9. ¶ 3 Itē nota magis inspici intētionē quā factū q8 p2o cedit in depēdētib9 ab aio de q̄ in.l.eū q.s.cum aliqs.z.s.si nu pta.ff.de iniur.z facit q8 no.Cy.i.l.qñ multa facino2a.C.ad le gē.iul.de vi.z Bar.i.l.diu9.ff.de sica. ¶ Itē no.q8 magis obli gat dolus q directe offendit aliū quā ille q idirecte.i.p obliquū. facit q8 hr in.d.s.cū aliqs.z sequēti. ¶ Itē nota optimā distin ctione de cessiōe actiōis q2 ille q incidit in obligationē vitio p2o p2io nō liberat cedēdo actione sec9 si vitio alieno. ¶ Ultio no. lōgā differētiā an qrat de obligatiōis vinculo in actioe de do te an vero de pdēdo priuilegio. ¶ In gl.culpā.ibi z etiā diligē

tiā z sic etiā de leuissima si in suis marit9 sit diligētissim9 vt aper te etiā dixit gl.in.l.in reb9.hic all.al's stam9 in regula q ex quo cōtract9 est celeb2atus grā vtriusq3 tenet de dolo lata etiā leui, vt.l.si vt certo.s.nūc vidēdū.s.cōmo. ¶ In gl.culpa.ibi.l.cum autē.s.fi.solue q in hac.l.z p2ecedēti res nō erat simpliciter alie na pter spē redhibitionis.ideo nocet culpa in illis cōmissa vt de illa ibi empto2 teneat sicut z nocet cōmissa in dotalib9.nam maritus tenet de culpa cōmissa in dotalib9 q̄ sunt aliena quo ad spē restitutiōis dotis z nō simplr sunt sua vt.l.si cōstāte.s.si maritus.ff.eod.hic aūt loqtur in re q̄ est simplr pp2ia. ¶ In ea. gl.ibi s3 hic est p2o.vel pōt etiam soluere vt ibi tetigit gl. ¶ In ea.gl.in fi.solue q ibi ex qualitate rei psumit dolus q2 fiebat q8 nō erat licitū in re aiata specie hūana.facit.l.iustissime.s.de edi. edi.hic aūt solū culpa in pp2ijs erat cōmissa cessante dolo vero vel psumpto.S3 ex pdictis cōclude si qrit an culpa in reb9 p2o p2ijs puniat vel dolus q2 aut est res simplr p2op2ia.aut nō est simplr pp2ia q2 subiacet restitutiōi.p2o casu aut cōmittit cul pa z ista nō punit vt hic.aut cōmittit dolus z tūc si tēdit tā tūmodo ad piudiciū cōmittētis dolū h est impunitū.Fallit i ca su dicte.l.j.s.fi.qñ cōmittit dol9 in verberādo seruū excessiue p2o pter rōnē ibi positā z in.d.l.iustissime.Si vo respiciat piudiciū tertij z tūc punit respectu illi9 tertij respectu cui9 est cōmissus et nō respectu alteri9.l.fulcini9.s.q si aduersus.ff.ex q.cau.in pos. ea.z q8 dixi de culpa fallit etiā qñ cō iuris dispositionē cōmittit culpa in faciēdo.vt est videre in.l.j.C.de fal.mo.z.l.iij.z.l.qcūq3 C.de hereti.Scdo casu hñ punit culpa vt pt3 i.d.s.pedi9.z.d. l.cū aūt.s.fi. ¶ In gl.quēlib3 aliū.i fi.solue fm Ja de bel.q8 re gulare est qri debere cui dol9 est factus.fallit i.d.l.illud.vbi est spāle rōne psumpte fraudis q2 psumit q8 ēpto2 sicut fraudauit circa rē ēptā illū quē sciebat credito2ē.ita silr fraudasset z al os si sciuisset.vl' solue f3 Dy.hic loqt de dolo debito2is q tractat de retinēdo.iō i alijs fauet vt inspiciat aduersus quē dolū cōmi sit.ibi de dolo ēpto2is q tractat de acqrēdo.iō minus sibi subue nit vt nō ispiciat aduersus quē voluit cōmittere.vl' potest solue re tertio f3 Bar.ibidē q ibi dol9 p debito2ē fuit cōmissus aduers9 oēs credito2es l3 ēpto2 sciuit tñmō q aduersus vnū credito2em iō sibi succurrit oibus credito2ib9. ¶ In gl.fi.i fi.z rō diuersi a tatis est quā tetigi i notabilib9 q2 vbi cōmittit i dotalib9 directe respicit piudiciū mulieris.iō facili9 ibi tenet marit9 quā qñ com mittit i pp2ijs q2 tūc idirecte respicit piudiciū mulieris iō ibi stri ctio2 fit interp2etatio. ¶ Extra gl.est dubiū an pp culpā cōmissaz in dotalib9 reb9 marit9 pdat bñficiū.gl.sensit q8 nō in.l.j.s.cu3 aūt.C.de rei vxo.act.cōriū sensit in.l.verū.s.tps.s.p socio.p2imā tenet h Bar.z Jac.de belui.in.d.s.cū aūt.z ēt Dy.s3 Bal.vr tenere secūdā nō faciēs mentionē de p2ima.z p2o opiū.Bal.fa cit tex.in ver.cū aūt.al's in hoc.s.in ver.q2 a cōrio sensu inquan tū dicit q8 culpa in rebus p2op2ijs nō erat exigēda a marito et sic a cōtrario videt secus in dotalib9.z p2o hoc est p2incipiū.s. sed tenēdo cōem potest dici q8 cōtrarius sensus non d3 ibi su mi q2 eodē modo in.s.offili9.a cōtrario sensu inquantū dicit so lūmodo de dolo cōmisso circa res dotales posset dici sec9 si cul pa sit cōmissa.nō ob.etiā p2in.s.q2 loqt q̄ ad obligatiōis vincu lū nō aūt ē quo ad pdēdu3 bñficiu3 p2out loquit ver.cu3 tñ.nō 4 pōt tñ negari quin hic articulus sit aliqualr dubius. ¶ 4 Ulti a mo inducit tex.iste ad qstionē de vsurario q dissipauit bōa[a] vt nō teneret ad restitutionē q8 teneat pinde ac si haberet bo na de quo dicit bar.recurrēdū ad theologos.idē Ang.Tu cō clude q8 q̄ ad forū cōtentiosum talis tenet z pōt cōdemnari ad restitutionē z p executione snie facta executiōe z ipso nō reper to soluēdo poterit incarcerari donec soluat p ipso nec tueri po terit bñficio cessionis pter dolū p.l.j.in fi.ff.de his q̄ in frau.cre. z facit q8 habet in.l.j.C.q bo.cede.pos.z in.c.debito2es.ex de iureiu.z in.l.iij.s.pe.ff.de suspe.tu.i fo2o aūt cōsciētie quo ad deū tu cōclude q8 si habuerit ex postfacto verā cōfessionē z cōtritio nē remittit sibi peccatu3 absq3 eo q8 restituat si nō pōt q2 non obligat deus ad impossibile.facit q8 hr in regula peccatū de re. iu.lib.vj.z q2 in quacūq3 ho2a ingemuerit pctō2 delictū suū re mittit sibi extra de pe.di.j.c.j.z.ij.tñ meret duplicē penitētiam vnā p2opter exto2sionē vsurarie prauitatis,aliā p2opter dissipa tionē dolose factā.facit q8 habet in.c.super eo.extra de rapto.

Si mulier. Si pēdēte iudicio deficiat aliqd q8 est cā cōcedēde actiōis expirat iudiciū.h.d. ¶ No.q8 exceptio qñcūq3 supueniēs pē dēte iudicio vr reo opitulari de quo p Bar.i.l.j.de ex cep.z h in perēpto2ijs exceptionib9.facit.l.si post excep.s.de rei vēdi.idē vr i dilato2ia p no.i.l.ij.C.de cōso2.eius.li.z i.c.insinuā te.ex de offi.dele.z in.c.cū.m.ferrariēsis.i p2in.de cōsti.z in.c.pa sto2alis.ex de excep.z in.c.exceptionē.e.ti.z h si dilato2ia est me ra exceptio.si aūt posset ēt p viā actiōis pponi id q8 causat dila to2iā tūc nō poterat exceptio opponi post l.cōte.l3 postea supue nerit s3 demū si aū li.cōte.supuenerit vt ē videre i exceptionē spo liatiōis tñ cōsiderata dispōne canonica de qua i.c.vltio al's pe

[a] ¶ Usurarius dissipās bona vt non teneat ad restitutionem an peccet mo2taliter,vi de i p2ima pte summe domi ni anto.et que ibidem dixi.

nul.de or.cog.⁊ h fuit dictū singulare Inn.in.c.ij.extra de or/di.cogni.qđ est sing.no.fm Ang.ſ; vt dicebat do.Ant.de bu.i dicto.c.ij.istud dictū forte nō seruaret in practica q2 bene iure nō pbatur.⁊ habet cōtra se regulā oppositam cū ea que de no/uo emergāt nouo indigeāt auxilio.l.de etate.§.ex causa de inter.actio.⁊.d.c.insinuante.¶ In glo.iudiciū ib: vel ei ⁊ patri.caue q2 si bene pōderas hic glo.videt cōtradicere his q̄ prime dixi in prin.ideo ɔclude qđ si incōtinēti reintegratū est matrimoniū nō curat an patri vl'extraneo vel mulieri debeat dos restitui q2 iuris fictiōe cēset nō esse factū diuortiū.l.q calore.ſ.de reg.iur.⁊ l.plerique.ſ.de ritu nup.Si aūt ex interuallo fuerit reintegratū mrimoniū tūc idē si dos erat restituenda mulieri.Si vero extra neo vel patri ⁊ mulieri est necesse qđ re integratio fuerit facta de volūtate pdictor.al's nō noceret pri vl'extraneo p iura all'.i gl.

Summarium.

1 Restitutio dotis matrimonio constante potest fieri tribus ex causis.
2 Frater fratrem alere tenetur inopem.
3 Filia non tenetur dotem expendere vt patrem liberet a carcere.

QUauis. Si maritus soluit mulieri in causas iustas vel ipse in causas iustas expē dat p muliere ea ten⁹ actio de dote toll.t.h.d.cū seq. ¶ In tex.ibi necessarias id ē ɔuictas.vt.l.ij.ff.de in ius vo.vt eant. ¶ In tex.ibi euanescit.i.nō nascit.nā q nō ē di citur euanescere. ¶ †No.ex tex.qđ ex tribus causis pōt fieri resti tutio dotis cōstāte mrimonio.s.ex cā necessitatis vrgētis ipsam mulierē puta pp̄ter es alienū.Secūdo pp̄ter causam vtilitatis.puta vt pdia ideonea emat pp̄ter q̄ valde melior efficit ɔditio dotis.Tertio ex cā pietatis ⁊ honestatis puta vt subueniat pso nis ɔiunctis egentib⁹ ⁊ vt redimat ipsos ab hostib⁹.⁊ h vltimū facit qđ possit etiā sibi solui vt satisfaciat voto p redēptione aie sue vel parētū suorū m.l.sancim⁹.C.de sac.san.eccle. ¶ †Item no.ar.qđ frater vel soror teneat alere fratrem vel sororē inopē. ¶ Itē not.scđo ibi ſ; ⁊ ii.qđ piū esse videt indistincte liberare quē a vinculis etiā si incarceratus sit p maleficio ⁊ cōdēnat⁹ sit ad penā pecuniariā cū tex.hic nō distinguat.⁊ sic facit fm bal.qđ executores deputati ad distribuēdū bona in pias causas vel p redimēdis captiuis.possint etiā distribui dicta bona p libe/rādis icarceratis ad penā pecuniariā impositā p maleficijs ⁊ đ hoc vide Bal.in auf.res que.C.cōmunia de leg.⁊ in auf.cōtra rogat⁹.C.ad treb. ¶ Itē no.qđ illud qđ soluit p carceratis nō vr soluere animo donādi ſ; repetēdi vt hic i pn.⁊ multo magis. ¶ Itē no.qđ non refert a quo soluat pro carcerato.vn statim facta solutiōe est excarcerād⁹. ¶ Item no.ar.qđ si pater soluit ɔdēnatione filij ɔdēnati pro maleficio videat animo cōpēsan/di sibi filio i suā legitimā.⁊ sic facit q minorē portionē dz habe re tpe diuisiōis cū fratrib⁹ de quo dic vt plene per Barto.post Ja.de are.i.l.stich⁹.de pecu.lega.ſ.⁊ aliqd per Guili.de cu.in l.frater a fratre.ad fi.ſ.de cōdi.inde.⁊ adde etiā.l.liber captus.C.de cap.q̄ videt facere in oppositū.sed dic vt per Bar.in.d.l. stich⁹. ¶ Itē not.qđ lz filia nō cogat expendere dotē vt patrē liberet a carcere tū si hoc facit pie facit ⁊ lex ipsam commendat marit⁹ etiam in hoc cōmēdat lz nō teneat restituere si nōvellet vt no.p gl.in.l.mutus.ſ.de iu.do. ¶ In.l.sed ⁊ si.in glo.bone fidei.ibi ɔpēsata.⁊ aduerte quia fiebat ɔpēsatio ipso iure in iu dicijs bone fidei etiā fm ista tpa ſ;,secus in actiōe stricti iuris vt pbat in.l.debitor.ſ.de nego.gest.⁊ pp̄ter h litera ponde/rauit hz actionē de dote esse bone fidei.hodie vero etiā in stri/cti iuris iudicijs fit ɔpēsatio,ipso iure facta tū oppositione ab homine vt pbat i.§.i.bone fidei.insti.de actio.⁊ facit q habet in.l.fi.C.de ɔpē. ¶ In glo.maxime.ibi maxime abūdat.vel po tes dicere q etiā fm istū intellectū non abūdat q2 implicat idē esse si tpe quo fit sumpt⁹ iteruenit volūtas mulieris siue tūc nō iteruentat ſ; ex postfacto.vbi aūt mulier contradiceret anteq̄ fieret clar qđ tūc sumpt⁹ nō habet ratio p.l.fi.C.de nego.gest. ¶ In ea.gl.ibi forte idē si nō habeat ratū.hoc clarū si sumpt⁹ sit fact⁹ i redēptione captiui cui mulier erat successura et cuius hrditas erat locuples nā alia fuisset pu̇ata hereditate in auf.captiui.C.de epis.⁊ cle.sed ibi nō fuisset successura tunc nō vtili ter cr⁹ negotiū gestū videt ⁊ sic non videt qđ taliū sumpt⁹ tunc habeat rō ad pıudiciū mulieris ⁊ sequit hoc Ang.per ea q̄ ha bent i.l.si pupilli.§.titij seruū.ſ.de neg.gest.sed certe ille.§.pa/rū.facit si bene ponderet vnde aly tenēt qđ etiā hoc casu habe ri debet rō talis sumptus ad pıudiciū mulieris quia cēset fuis/se negotiū mulieris saltē quadā naturali ratione qua tenet con iūctis subuenire.⁊ hāc opi.sequit hic Bar.⁊ p ista facit tex.iste q loquit indistincte ar.l.de pcio.ſ.de pub.pterea etiā tūc potest dici q mulieri q̄sita eēt actio cōtra illū q esset redēpt⁹ ex quo de ei⁹ dote est facta redēptio.ar.l.si me ⁊ titiū.ſ.si cer.pe.⁊ sic non est omnino sine vtilitate mulieris talis solutio saltē si ille eēt sol uēdo ſ; vbi non esset soluendo tunc esset maius dubium tamē idē videretur dicendum per tex.istum sic indistincte loquentez.

Summarium.

1 Prouisio specialis hominis derogat prouisioni generali iu ris.
2 Dispositio limitata ad vnum casum non trahitur ad alium.
3 Mors ciuilis quādo sit naturali equiparanda.
4 Extraneus quis dicatur.
5 Filia familias heredem in dote non potest habere.
6 Exigere verbum verificari potest in eo qui sponte soluit.
7 Pater quando filiam denuo dotare teneatur.
8 Dolus dans causam delegationi illam non vitiat.
9 Dos ⁊ legatum in falcidiam iure nature debitam cōpensant.
10 Pater bannitus non perdit patriam potestatem.
11 Exceptio banni est personalis.
12 Consensus in iudicio requisitus tempore litis cōtestationis ad esse debet.
13 Contestatio litis in actione de dote fieri debet.
14 Pater existens turpis persona filio pupillariter nō substituet.
15 Consentiēs non dicitur ob reuerētiam contradicere omittēs.
16 Contradictio iniusta reputatur nulla.
17 Uir ⁊ vxor infortunia sua pariter ferre debent.
18 Negatiua mera cadere potest in sensu rationis.
19 Matrimonium duabus causis legitimis dissolui potest.
20 Furiosus quis probatur ex actibus.
21 Uir vxoris infelicitatem spernere non debet.
22 Medicine non veniunt alimentorum nomine.
23 Potestas quando iudici infirmo teneatur prebere medicinas.
24 Alimenta secundum quantitatem dotis sunt vxori prestāda.
25 Bona viri sunt pro alimentis vxoris obligata.
26 Actio de dote contra quem detur.
27 Pater tenetur se obligare pro dote filie.
18 Matrimonium inter liberam ⁊ seruum dirimi potest.
29 Priuilegium non est domino in actione de peculio pferendū.
30 Dūs in actione de peculio in rebus in dotem datis an pferat.

SI cum dotem. Qui sibi puidet in vnū casum alij renūciare vide tur.h.d.scđm vnā lec.q sequit glo.⁊ Bar.vel sic.ca/sus omissus remanet in dispositiōe iuris cōis.hoc.d. scđm aliā lec.quā sequit Pe.⁊ etiā Bal.h de rigore iuris.⁊ sic patet q iste tex.hz duas pncipales lecturas vt patet ex dictis summarijs. ¶ †No.primo secundū intellectū glo.q specialis puisio hoīs derogare videt generali puisioni iuris quo ad ipm qui sibi specialiter puidit.facit q habet in.l.fi.C.de pac.ɔuen.⁊ in.l.⁊ habet.§.cū qs.ſ.de preca. ¶ Scđo nota q puisio in vno casu nō porrigit ad aliū casum per viā inclusionis sed poti⁹ in/ducit tacitā exclusionē ɔsensus in alio casu. ¶ †Itē nota scđm intellectū petri q dispositio limitata ad vnū casū nō operatur nisi in illo ne q̄d ad pıudiciū. ¶ Itē nota scđm vtranq lectu.q p pactū patris vel extranei dotantis mulierem pōt actio dotis acquiri ipsi dotāti ⁊ pıudicat mulieri i casu expsso. ¶ In glo.ſ.in fi.forte hoc dixit glo.pp̄ter ea que tangunt.ſ.in glo.ij.circa pncipiū vbi dicit longā esse differētiā an extrane⁹ paciscat vel pater.vel forte h dixit pp̄ter id qđ tangit in eadē glo.ij.circa fi. vt sic sit sensus q i casu omisso qn̄ extrane⁹ dat dotē actio fit so li⁹ mulieris:sed qn̄ pater dedit tūc actio in casu omisso fit mulie ris ⁊ patris:sed de hoc dicendū est vt dicet in dicta gl.ij. ¶ In glo.qn̄ ibi indistincte.i.siue patre siue extrane⁹ fuerit q pepigit. In eadē ibi si pbo a patre nil valet.⁊ sic forte voluit glo.q pbū pepigit positū in litera quaten⁹ refertur ad extraneū stet pprie ſ; quatenus refert ad patrē suppleri đbeat.s.per stipulationē ⁊ sic idem verbum relatū ad diuersas psonas diuersimode intelli gat.facit q habet in simili i.l.ij.ad fi.ſ.de of.pcō.⁊ lega.ſ; alij dicunt q etiā in patre pōt intelligi ita quādo pepigit p pactum incōtinēti appositū.nā lz tale pactū non valeat i casu expresso tamē operabit renūciationē in casu omisso.ar.l.plane.el pmo.ſ. de leg.ſ.⁊ hoc sequit hic Bar.ſ; certe iste intellect⁹ nō videt bo nus ex eo q2 per puisionē inutilē nūquā videt qs velle sibi piu dicare in iure suo alias sibi cōpetente vt.l.certi condict.o.§.qm.ſ. si cer.pet.⁊ bene facit.l.si iure.ſ.de lega.iij.nec ob.d.l.plane.qa responderi pōt dupliciter.primo q ibi cōstabat de expssa adem ptione id eo lz trāslatio esset inualida tū ipsa expssa adēptio de/bet tenere ex quo potest:cū legata ēt in minus solēni volūtate possint adimi saltim vt ope exceptiōis nō debeant.vt.l.militis codicillis.§.veteranus.ſ.de testa.mili.⁊ q le.⁊ no.in.l.iij.in fi.⁊ l.ex parte.ſ.de adi.leg.hic aūt nō cōstabat đ expssa renūciatio ne in casu omisso,⁊ hāc solutionē in simili voluit Bar.in.d.l.si iure.Secūdo potest dici q ibi agebat đ pıudicādo legatario p testatorē hic aūt de pıudicādo sibijpsi paciscēti in iure suo.ideo istud nō sic faciliter fit vt pbatur i.d.§.quoniā.⁊ p declaratiōe prime solutionis adde q no.in.l.⁊ si trāsferā.ſ.de adi.lega.⁊ in l.sicut.đ adi.lega.⁊ i.l.si fortidianū.C.de lega. ¶ In ea.gl.ibi ⁊ est ratio

est ratio vt ibi.ꝛ ibi assignant plures ratiões de qb⁹ lati⁹ dicetur.ꝭ.e.l.quoties.tñ illa satis videt bona ꝙ ideo pater nõ pôt per pactũ sibi appropriare qꝛ in alio sibi ius subuenit videlꝫ qꝺ etiã si nõ ꝓuideãt sibi ꝑ stipulationẽ vel pactũ nihilomin⁹ actio est cõmunis sibi ꝛ filio ꝛ ipse haberet exercitiũ de voluntate filie seu ipsa nõ contradicente.l.ij.in prin.ꝛ.ꝭ.volũtate.ꝭ.eo.ideo ius grauauit patrẽ in alio ar.l.eũ qui.ꝭ.de iureiur.sed in extraneo nulla ꝯpetit actio sibi qñ nõ ꝓuidet per stipulationẽ vel pactũ incõtinenti appositum.nam queritur tunc mulieri cui in dubio videtur velle donare vt in.ꝭ.accedit.C.ꝺ rei vxo.actio.in.l.ex morte.ad fi.C.de pact.conuen.ꝛ in.l.cum his.ꝭ.j.ꝭ.de cõdi.inde.ideo lex sibi in alio magis subuenit.arg.ꝺ.l.eum qui.nec placet ratio bal.qui hic dixit qꝺ istud operatur natura actionis de dote que est vt sit communis patri ꝛ filie,ꝛ etiam onus paternum in dotãdo vt si predicta nõ possint tolli per pactum.sed certe eadẽ.ratione debuisset statui ꝙ nec per stipulationeꝫ predicta possent ledi cuius contrarium tamen est verum.nec placet etiaꝫ ratio ange.que dixit qꝺ ratio esse poterat quia pactum appositum in traditione necessaria nõ valet vt le.per glos.singu.in.l.traditionib⁹ ꝭ.de pac.sed traditio patris est necessaria cũ teneat dotare filiã vt in.l.fi.C.de do.ꝓmis.ꝛ.l.qui liberos de ritu nup.ideo ꝛc.ꝗ ratio cessat in extraneo.nã hec ratio non videt bona quia secũdũ illã sequeret qꝺ pater dãs dotẽ ꝓ filia emãcipata non posset pacisci ꝑ pactũ sibi reddi attento qꝺ etiã ꝓ filia emancipata tenet dare dotẽ vt est casus in.ꝺ.l.fi.C.de do.ꝓmis.ꝛ tñ hoc nõ est verũ vt ꝓbat in.ꝭ.accedit.iuncto.ꝭ.extraneũ.C.de rei vxo.actio. ¶ In ea.glo.ibi sed solue vt ibi.supple qꝛ ibi stipulat⁹ fuit i omnem casuꝫ dissoluti matrimonij.hic in vnũ casum tñ.ꝛ sic ibi plenius ꝓuidet sibi.Certe illud genus subalternuꝫ in casu legis cõtrarie nõ pôt dici cõprehendere casus particulares q nõ sunt de speciebus ipsius generis sicut erat casus omissus vcꝫ matrimonij nõ secuti.ideo dic qꝺ ibi non intelligitur prospexisse in casu omisso vt veniat ex vi forme cõtractus seu actiõe ex illo descẽdete sed bene datur ꝯdictio ob cãꝫ que qñqꝫ dat extra id qꝺ agit l.si is q.ꝭ.si liberũ.ꝭ.cõmo.ꝛ si dicas qꝛ nõ intelligũt renũciasse.illi conditioni ob cãm in casu omisso sicut hic intelligit renũciarei vxoꝛie in casu omisso.responde ꝙ i casu isto opatur ꝭ fauor dotis q pôt habere locũ matrimonio secuto ſꝫ nõ hꝫ locũ matrimonio nõ secuto de quo hic pleni⁹ per bart. ¶ In ea.glo.ibi secus si deportatur:rõ qꝛ tũc nõ dissoluit matrimoniũ sed remanens in ciuitate retinet affectionem.l.C.de repu.sec⁹ ꝑ ingressuꝫ religionis qꝺ intellige qñ nõdũ interuenerat copula carnalis.nam tũc dissoluit matrimoniũ cõtractũ per verba de pñti ꝛ etiã altero inuito.vt in.c.ex publico.extra de cõuer.cõiuga.si aũt interuenisset copula tunc ambobus trãseuntib⁹ ad religionẽ dissoluit matrimoniũ sed altero in seculo remanẽte cõcludo ꝙ non pôt alter cõiugũ altero inuito trãsire ad religionẽ quinimo nec eo volẽte:nisi remanẽs in seculo trãsiuerit in dies suos ita ꝙ nõ sit suspicio de incõtinẽtia.hec ꝓbant in.c.verũ.ꝛ in.c.cõiugatis.ꝛ.c.cũ sis.extra de quer.cõiug.nec dissoluit etiã tũc quo ad vinculũ.vñ nõ posset remanẽs i seculo ex quo iteruenit copula trãsire ad aliud matrimoniũ vt in dictis iurib⁹ probat.secus tñ si copula non interuenisset.ꝺ.c.ex publico.ꝛ ꝑ hoc forte posset dici qꝺ qñ interuenit copula lꝫ scꝺm leges altero ingrediẽte dissolueretur matrimoniũ sicut ꝑ mortẽ ꝛ pactũ factũ in casu mortis trahceret ad dictuꝫ casuꝫ.tñ secus de iure canonico.vnde forte i pacto expectaret mors naturalis cũ non habeat eundẽ effectũ tũc mors ciuilis.ar.eos.ꝗ hũr in.l.ex ea parte.ꝭ.insulã.de verb.obli.

5 ¶ † In ea.glo.ibi lꝫ sit ar.cõtra.solue ꝙ vbi mors ciuilis operat eundẽ effectũ quo ad actũ seu casuꝫ de quo querit tũc equiparat mors ciuilis naturali ꝛ sic loquunt iura q sequunt i glo.qñqꝫ non operat eundẽ effectũ in casu de quo qrit.vt est videre in casu deportationis q ad dissolutionẽ matrimonij ꝛ tunc nõ eqparat mors ciuilis naturali.vt.l.j.C.de repu.ꝛ de materia in.l.ex ea parte.ꝭ.penul.de verb.obli.ꝛ ibi plene dixi ꝛ per Cy.in.l.deo nobis C.de epis.ꝛ cle.ꝛ in hoc vide Bar.in.l.statius florus.ꝭ.de iur.fis. ¶ In ea.gl.ibi.C.de posth.hẽ.insti.l.fi.sed ar.cõtra solue ꝙ in.l.fi.hic alleg.verba erãt dubia ꝛ apta nata adaptari ad vtrunqꝫ casuꝫ vt ibi no.f.m vnã sol.ideo nimirũ si vterqꝫ casus includat vt i dubio poti⁹ res valeat ꝙ pereat.ang.ꝟo dicebat ꝙ ibi odiosum esset includi aliũ casum ꝛ cõtrariũ esset menti testantis qui voluit testatus ꝛ nõ intestat⁹ decedere cuius cõtrariũ sequeret similis casus nõ icluderetur q rõ hic cessat.sed certe hec solutio non est bona qꝛ videt contra casum.l.commodissime.ꝭ.de liber.ꝛ posth.ideo ratio pcedens est tutior ꝛ de intellectu dicte.l.fi.dicẽdũ ẽ vt ibi no.ꝛ ꝓut dicet i.ꝺ.l.cõmodissime.ꝛ ꝓpter pdicta tractant hic aliqui an ꝓuisio facta in vnũ casum trahat ad aliũ de quo ꝑ Bar.in.l.gallus.ꝭ.ꝛ quid si tantũ.ꝭ.de lib.ꝛ posth.ꝛ per Bal.hic q cõcludit tria mẽbra.qꝛ aut ꝓuisio facta tẽdit ad effectum odiosũ.aut ad effectũ fauorabilẽ.aut est neutralis seu idifferẽs primo casu nõ porrigent per.l.fi.C.de iterdi.ma.qꝺ videt limitandũ lꝫ ipse nõ dicat saluo nisi i casu alio esset maior rõ ar.l.cui pacto.ꝭ.ꝺ ser.expor.Scꝺo casu trahit ad aliũ similẽ vt.ꝺ.ꝭ.ꝛ qꝺ si tñ ꝛ qꝺ ibi nota.per glo.ad dissimilẽ autẽ non trahit ꝑ ibi no.fallit primo si extẽsio reperiat facta ꝑ.l.ad aliũ casũ seu si lex expresse disponat aliũ casum induci vt.l.iã ꝭ iure.ꝭ.de vul.ꝛ pupil.fallit tertio si sit minor ratio.l.si qs filiũ.ꝭ.penul.cũ ibi no.ꝭ.de col.bo.ꝛ facit.ꝺ.l.cui pacto. ¶ Tertio casu ꝯcludit ꝙ si sumus in his i quib⁹ certa forma ꝛ determinata requirit nõ includit alius casus in quo cessat forma ar.l.diligẽter.ꝭ.manda.ꝛ in.l.q rome.ꝭ.flauius.ff.de ver.obl.alias includeret si sit eadeꝫ ratio vel maior.ar.l.fi.ꝭ.mã.ad materiã facit qꝺ dicet.ꝭ.eo.si cõstãte ꝛ in.l.si vero.ꝭ.de viro.ꝛ.ꝺ.ꝭ.qꝺ si tantum. ¶ In ea.glos.ibi.l.maritus.ꝛ pro hoc etiã faciat Dyn.quia ꝓuisio hominis expressa facit cessare ꝓuisionẽ legis.sed certe ꝭ ratio non est bona qꝛ ꝓcederet quãdo ꝓuisio legis esset extraordinaria lec⁹ qñ esset ordinaria.vt est glo.singu.que forte nõ est alibi in.l.ij.C.ꝺ iu.emp.sed ꝓuisio legis quatenus ꝓuidit patri danti do.filia in potestate est de iure communi cũ filiafa.de iure cõmuni sit icapax acquisitionis.vt.l.placet.ꝭ.de acqui.here.lꝫ ex quodã iure speciali ꝛ extra ordinario fauore dotis sit iductũ ꝙ habeat cõmunionẽ cũ patre ꝛ sic ꝭ respectu i dote habeat aliqꝺ ꝓpriũ.vt.l.põponi⁹ filadelph⁹.ꝭ.fami.her.Itẽ lꝫ ꝓuisio.hois faciat cessare ꝓuisionẽ legis i eo casu in q facta est ꝓuisio ꝑ hoiem ꝛ ꝓuidebat per l.tacite a li.vt.C.de pac.quẽ.l.fi.tñ nõ tollit ꝓuisionẽ legis i alio

4 casu. ¶ † In ea.glo.ibi.l.si qñ ꝛ ꝑ hoc etiã qꝛ extrane⁹ appellat omnis q nõ habet i potestate.l.vnica.ꝭ.extraneũ.C.de rei vxo.act.ꝛ sic sufficiebat tũc secunduꝫ istã lectu.tãtum modo expssisse de extraneo. ¶ In ea gloss.ibi sed in aliũ casum soli patri ꝛ suis heredibus.quasi velit ista tertia lect.quod in extraneo in casu omisso sit solius mulieris sed in patre casu omisso actio sit cõmunis patri ꝛ filie ꝛ sic cõiungat pater cuꝫ extraneo i themate tñ postea in responso diuersificabatur vt tetigit etiã glos.ꝭ.sed ꝭ lectura certe videt literã violare qꝛ vbi vna oratio determinat duo determinabilia in dubio debet determinare equalitate seruata.l.iã hoc iure.ꝭ.de vul.ꝛ pupi.si hoc fieri potest ꝛ.l.ꝗuis.C.de ipu.ꝛ aliis substi.secus si nõ possit determinare equaliter ar.l.ij.ꝭ.fi.ꝭ.de offi.ꝓcõ.ꝛ lega.ꝛ hoc respõderi pôt ad rñsioneꝫ ꝙ facit hic Bal.volendo tollere rationẽ q fit cõtra istã lec.ꝑ.ꝺ.l.ij.ꝭ.fi.nã ei⁹ obiectio ꝓcedit in casu in quo nõ possit aliquo modo determinare equaliter.alias sec⁹. ¶ In ea.glo.j.ꝓma placet ꝛ illa communiter tenet aduerte tñ qꝛ illã videt limitare bart.in l.si ꝯstãte.in qnta qstione scꝺe partis principalis vcꝫ ꝙ illa habeat locũ qñ filia erat presens tpe stipulatiõis.secus qñ erat absens qꝛ tũc ꝓpter absent ã nõ pot resultare tacitũ pactuꝫ in quo reqrit cõsensus tacitus pa t.ũ.l.j.ꝭ.de pac.ideo cum tũc agat de renũciando iuri futuro cum nõ pôt renũciari simplici renũciatio sed remanebit casus omissus tunc in disposit one iuris cõmunis ꝛ sic si filia erit emancipata habebit locũ scꝺa lec.si ꝟo in potestate habebit locu tertia.sed certe ꝭ sua limitatio nõ placet: qꝛ lꝫ in pacto expsse requirat partiũ psentia vel nũci⁹ vel epistola iter absentes tñ in tacito nõ reqrit partis psentia.vt no.in.l.ij.ꝛ.l.si creditores.C.de pac.ꝑ doc.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ ideo cum ꝭ agat de tacito pacto non videt curãdũ de psentia filie.ꝛ ꝑ et tex.iste q indistincte loquit ꝛ sic indistincte dꝫ intelligi vt in.l.de pcio.de publi.Itẽ diuinare est intelligere hic filiã fuisse presentẽ ideo non est ꝭ amplectendũ ꝑ not.ꝑ glo.elegantẽ in.l.filiũ quẽ habẽtẽ.C.fa.her.vbi dicit diuinationẽ esse refugiũ miserorũ.Itẽ aduerte quia cotra intellectuꝫ primũ ꝛ contra omnes fortiter facit.l.inter.ꝭ.cuꝫ inter.ꝭ.de pac.dota.vbi videt ꝓbari ꝙ in casu omisso dos debeat remanere penes virũ non aũt dꝫ cõpetere actio mulieri in dicto casu.ꝛ ꝑ hoc etiã facit qꝺ no.Dy.in.c.qꝺ ob gratiã.ad fi.de reg.iu.vj.istud est difficile cõtrarium in quo variauerunt doc.vt hic refert Bar.Bal.ꝛ Ange.Dy.etiaꝫ in quodã suo cõsilio fortiter dubitauit vt hic refert Bal.finaliter dixit ꝙ in.ꝺ.ꝭ.cuꝫ inter.fuit facta mẽtio liberorũ qꝛ dictũ fuit ꝙ si filia decederet sine liberis in matrimonio dos restitueret patri ꝛ sic a sensu cõtrario tacite videt fuisse actũ ꝙ si filia decederet cũ liberis dos remaneret penes virũ ꝛ sic ibi casus nõ fuit omnino omissus sed tacite ꝓuisus ꝑ a contrario sensu ꝙ in dubio videt venire ex mẽte dispõẽtis vt.l.apud antiqs.cum ibi no.C.de fur.ꝛ in.l.q testamẽta.ꝭ.mulier.ꝭ.de testa.ſꝫ i casu isti⁹ pncipij agit de casu omnino omisso ideo tũc actio est mulieris.sꝫ aduerte ꝙ lꝫ videant cũ hac respõsiõe trãsire Bal.ꝛ Ang.nõ tñ videt bona qꝛ tunc recte cõsiderãdo pôt dici ꝙ hic dꝫ etiam resultare tacita ꝓuisio arg.a cõtrario sensu.nã si pater stipulat sibi reddi dotẽ si dissoluat matrimoniũ ꝑ mortẽ cõsequẽter a cõtrario sensu videt voluisse ꝙ si aliter dissoluat ꝙ ꝑ mortẽ puta ꝑ diuortiũ ꝙ sibi nõ restituat.ꝛ sic deberet resultare tacitus cõtrari⁹ sensus ꝙ remanet tũc penes virũ sicut in simili in.ꝺ.ꝭ.cũ inter.bar.ꝛ Iac.de belui.nõ facta mẽtione de eo qꝺ dixi intelligunt.ꝭ.cũ inter.quod retineat ibi maritus nomine filiorꝫ tãquã hẽdũ matris ꝛ sic cõcordabat cũ isto tex.ꝛ ꝑ hoc dicunt esse ca

sum in l. beblius. §. de pac. do. sꝫ certe illa lex si bene respiciatur nihil facit quia ibi nō euenit casus ꝓuisus a patre ꝛ factū fuit diuortiū ꝛ dos appropriata mulieri propter mortē p̄ris et ꝓpter prelegatū factū filie de dote. vnde nimirū si filia ibi ex quo erat sui iuris potuit testari de omnibus bonis ꝛ sic etiā de dote ꝛ cōsequēter habere heredē filiū ꝛ fratrem quos instituit. hic autem nos querim⁹ de filiafa. ꝛ sic nō facit ad ꝓpositū. ꝛ si dicas quomodo filiafa. pōt habere heredē scḋm ista tp̄a. Respondebā p̄edictis speciale in dote per dictū §. cuꝫ inter. ꝛ per. d. l. beblius. ꝛ per. l. post dotē. ſm lec. Dy. ī. eo. sed certe cōtrariū tꝫ glo. in. l. fi. ḣe. ī. eo. vbi dicit q̄ etiā in dote nō pōt habere heredē scḋm ista tp̄a nec iste tex. ꝓbat oppositū. nec dictus. §. cū inter. si bene pōderēt ꝛ nec. d. l. post dotē. maxie attento q̄ habet multas lec. vnde nō vr̄ q̄ in dubio possit probare istud q̄ est valde exorbitās scḋm ista tp̄a. ꝛ sic vr̄ q̄ intellect⁹ Bar. ꝛ Jac. de bel. nō procedat ad. §. cū inter. maxie q: ibi videt diuinare ad tex. illum qui nullā facit mētionē q̄ retineat vir noīe filiorū tanquā heredū matris imo potius sonat oppositū vcꝫ q̄ ex vi taciti pacti a cōtrario resultātis retineat dotē. q̄ innuit etiā ibi glo. dū dixit q̄ cognitio vnio cōtrariorū cognoscit qd iuris in reliquo. 5 †Et pro p̄dictis q̄ filiafa. ſm ista tp̄a nō habeat heredē in dote alleg. Bal. ꝛ Ang. q: aliē resultaret absurdū vcꝫ q̄ q̄s haberet heredē in re certa lꝫ nō esset miles q̄ esset absurdū cū pagan⁹ nō possit pro parte habere heredē ꝛ ꝓ parte nō: sꝫ certe huic rationi posset respōderi q̄ cuꝫ dos sit quodā ius vniuersale vt dictū fuit sup rubrica. nō esset absonū q̄ in ipsa hereditate haberet heredē i certa vniuersitate ꝛ in alio nō. arg. l. i. C. de testa. mili. vt sic q̄ operat ibi fauor militie operet etiā fauor dotis: sed fortior rō vr̄ esse q̄ si in castrēsibus filiusfa. nō habebat heredē ab intestato. vt no. in. l. tā ex ſctibus. ō. de iudi. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. pr̄ q castrense. ī. de castren. pec. multo mi⁹ vr̄ posse filiafa. habere heredē in dote. nā plus iuris habet filiusfa. in castrensib⁹ q̄ mulier in dote q: in castrēsibus testari pōt sol⁹ i iudicio esse pōt vt no. in. l. lis nulla. ō. de iudi. sec⁹ i dote ꝛ sic nō vr̄ iuri ꝯsonū q̄ filiafa heredē habeat i dote de quo tū dicet in. d. l. post dotē. Et ex predictis pꝫ q̄ remanet insolutū ꝯriū dicti. §. cū inter. vnde tu potes attētare q̄ interdū casus resultās a ꝯrio sensu nō potest euenire viua filia tūc resultat ꝯtrarius sensus cōmodū mariti et sic loquit. d. §. cū inter. nā casus ibi resultans a cōtrario est si filia decesserit in m̄rimonio cū liberis. ꝛ iō tūc ius nō fauet mulieri q̄ nō dꝫ supesse in dicto casu. ꝛ sic frustra tractaret de fauore mulieris vel dotis ex quo ipsa mortua casus fortuitus cōtingit q̄n vero casus resultās a cōtrario sensu pōt euenire viua filia et tūc fauore dotis ꝛ mulieris q̄rit in dicto casu ipsi mulieri actio ꝛ ita hic. nā si pater stipulat sibi reddi dotē si dissoluat m̄rimoniū p mortē resultat ꝯrius sensus si dissoluat aliter q̄ p mortē. puta p diuortiū casum q qdē casus indubitāter viua filia cōtinget ꝛ silr̄ si stipulat sibi reddi dotē si dissoluat m̄rimoniū p diuortiū resultat ꝯrius sensus si dissoluat aliter q̄ p diuortiū puta p casum mortis q quidē casus pōt in vita filie cōtingere puta viro p̄moriēte quo casu etiā nō valeret pactū q̄ vir lucraret dotē vt. l. iij. ō. de pac. dota. ideo tunc querit mulieri. Et si dicas posset etiā cōtingere dissolui matrimoniū p mortē mulieris. fateor tū hoc casu etiā nō q̄ret marito sꝫ poti⁹ mulieri ex eo q: iste casus vna cū alio q̄n vir decesserit pariter resultat a ꝯtrario sensu ꝛ tacite includit sub casu indiffinito mortis. ideo vniformis resultat dispositio vtrobiqꝫ. arg. l. iā hoc iure. de vulga. ꝛ pu. et ex quo dꝫ esse vniformis in dubio fauēdū est mulieri. ar. l. j. ō. e. ꝛ hec sunt vtilia si pater stipulat dotē sibi reddi si filia decedat sine liberis in m̄rimonio ꝛ postea ꝯtingat ipsam decedere cū liberis. nā si vir venit noīe filiorū tāquā heres si filij aliquo casu essent sui iuris et repudiarent hereditate materna deuoluere ad alios ꝓpinquos matris. sicut esset si ex vi pacti deberet remanere penes maritū. Itē aduerte q̄ id q̄ not. p bart. in. §. ꝛ qd si tm̄. de cōditione necessaria ad actū vel actus effectū nō facit ad propositū q: ibi loquit q̄n dispositio p̄ambula potuisset nō valere nisi fuisset postea facta ꝓuisio sub ꝯditiōe cōcepta i vno casu de necessarijs vt est videre ibi in ꝓuisione facta de nepote in casu galli q̄ fuit facta vtrū irritaret aliq̄ casu istitutio filij p̄ambula. hic aūt valebat datio dotis nec irritabat ēt si pr̄ nō fuisset in aliquo casu stipulat⁹. ¶ Ultio inducit hec. l. ꝛ q̄. ō. dicta sūt ad q̄ōnē si statuto caueat q̄ nō extantibus masculis filia femina succedat. q̄ si ꝯtingat masculos extare excludat femina. ar. coꝝ que dicta sunt ꝛ maxie in. d. §. cū inter. nā sicut in ſctibus resultat tacita ꝓuisio in sensu ꝯrio vt ibi sic vr̄ etiā i statutis cū statuta videant quedā ciuiū ꝯuentio tacita. ar. l. de qbus. ō. de legi. sic ꝯsuluit Cy. in ciuitate florentie ſm Bal. ꝛ idem Ange. sed aduerte q̄a cōtra istā decisionē fortiter facit. q: lꝫ in cōtratibus qui ex mente partiū dijudicant attēdēdus sit cōtrarius sensus. facit. l. j. §. si cōuenerit. ō. depoli. tū secus videt i statuto quādo ꝯtrarius sensus esset iuri cōmuni ꝯtrarius vt esset in casu ꝓposito vt. l. fi. C. de libe. pr̄te. nā tūc in effectu resultaret legū correctio que est euitanda. l. sancimus. C. de testa. ꝛ q: vt eleganter dixit gl. sing. in decre. cupiētes. §. q̄ si per. ex. de elec. li. vj. ꝓ repetitiones vel subauditiones vel tacitos intellectus nō debet induci legū correctio. ꝛ ꝓ hoc etiā q̄ no. i. l. ij. C. de cōdi. inser. vbi nō dꝫ sumi ar. a cōtrario sensu q̄n resultaret iuri cōtrarius intellectus vt no. gl. c. vno. de eta. ꝛ quali. li. vj. ꝛ ꝓ hoc etiā q: in statutis nō debet sumi ar. a cōtrario sensu q̄n resultaret iuri cōmuni cōtrarius intellectus. vt no. bar. in. l. oēs populi. in vltia char. in illa questione an statuta recipiāt interp̄tationē extēsiuā ver. iuxta p̄dicta. sꝫ si velles sustinere opi. predictā posses dicere q̄ hoc casu sit speciale vt possit sumi ar. a ꝯtrario sensu lꝫ sit iuri cōmuni contrarius quia alias statutū diceretur inane operari per no. per Bar. in simili in. l. iiij. §. pretor. ō. de dā. infec. ꝛ sic nō erit simpliciter ex vi cōtrarij sensus sed ex illo alio iuncto vcꝫ vt statutum aliquid operetur ar. l. si quando. de lega. j.

Si post solutum. Per solutionē factā filie actio patri nō tollit nisi ex iustis causis soluat filie nō p̄dit iure. h. d. ¶ 6 †No. ex tex. cum gl. q̄ verbū exigere verificat etiā in sponte soluente scḋm subiectam materiā de quo in. l. nō solū. ō. eo. ¶ No. scḋo in ver. ceterū. scḋm Ang. q̄ licet q̄n quis mutuat statim cōsumpturo non habeat act. vt. l. si q̄s cū sciret. ō. pro emp. tamē secus videt quādo q̄s soluit illud q̄ debet creditori statim p̄dituro vt hic i isto ver. iūcto. ver. sꝫ mortuo. iuncta etiā gl. ꝛ sic secūdū eū iste tex. limitat dictā. l. si q̄s. sꝫ dic q̄ hic nō loquit de cōsumpturo in certū ꝛ determinatū maluꝫ vsum de quo loquit. d. l. si q̄s. ꝛ sic hec lex possit limitari scḋm illā vt sic dicat. aut soluēs scit q̄ ille cui fit solutio est cōsumpturus in certū ꝛ determinatū malū vsum: aut simpliciter scit q̄ est cōsumpturus vt primo casu nō liberetur. scḋo sic. ¶ In gl. volūtatē. in fi. no. sing. istā gl. que declarat multū istā materiā ꝛ de facili alibi nō reperit: q: vbi filius agit regrit q̄ habeat expressam volūtatē p̄ris alias dꝫ cauere de rato. sec⁹ q̄n pater agit q: sufficit q̄ filia nō cōtradicat ꝛ per cōsequēs tacita volūtas. vt in. l. ij. §. volūtatē. ō. eod. ꝛ sic aliqualiter quo ad hoc pinguius ius habet pr̄ in dote quā filia. ¶ In gl. superest ibi r̄ñ de sic hoc verū si vult agere adiuncta p̄sona filie hoc est ipsa cōsentiēte vel non contradicente. secus si vult agere adiūcta persona filie. hoc est nomine filie de quo plene in. l. ij. §. sed vtrū. ō. eo. bene facit. l. filiusfa. §. sꝫ ꝛ filia. ō. de ꝓcu. sequēs so. cōiter nō tenet q: ꝓmissio ꝛ solutio ad paria iudicant vbi est eadeꝫ equitatis rō. l. fi. C. ad leg. fal. ¶ 7 †In ea. gl. in fi. cōclude q̄ aut maritus est soluēdo ꝛ tūc cū pater nō sit remansurus in dāno si iterato dotet filiā cū possit recuperare a viro q incaute soluit filie tenebit pater interiñ dotare. ar. l. fin. C. de do. pre. et. C. de rei vxo. act. aut. sꝫ q̄uis. ꝛ sic intelligat prima opi. gl. q̄ sic vr̄ intelligēda referendo ipsam ad tex. aut marit⁹ modo nō est soluēdo ꝛ tūc ꝓcedat opi. vt distinguimus an sua culpa mulier ꝑdiderat dotē ꝛ nō teneat dotare ar. l. etiā. §. fi. ō. eo. ꝛ aut. q̄ locū. C. de colla. An vero sine culpa ꝛ tūc teneat dotare i. d. l. fi. et d. aut. sed q̄uis nec ob. l. si socius ꝓ filia. ad fi. ti. ff. ꝓ so. q: loquitur in obligato obligatione hoīs hic in obligato obligatione legis. inter que est differētia vt pꝫ in simili ex not. per docto. ꝛ maxie Bar. in. l. si is a quo. §. fi. cū. l. sequēti. ī. vt in pos. lega. ꝛ in l. ij. ī. de fideius. ꝛ sic intelligat opi. Bar. quā sequitur Bald. et Ang. ¶ In gl. cōis ibi sed primū verius. hoc tenet Bar. Bal. ꝛ Ange. q̄n solutio fuit facta ex causa volūtaria lꝫ iusta. secus si ex cā necesseraria ꝛ pecunia fuit postea p̄dita casu q: tūc marit⁹ erit liberatus p. l. fi. ꝛ. l. seruus. ō. de in rē verso. Tu potes attētare q̄ siue sit causa volūtaria siue necessaria ex quo facta est solutio: dūmodo fuerit iusta ꝛ mulier verisimiliter nō esset perditura vt q̄a erat honeste vite ꝛ bone discretionis ꝛ apta ad retinendū ꝛ cōseruandū ꝛ sic diligēs in suis agēdis ꝛ sic cōiter reputabat lꝫ postea casu perdat pecunia q: fuit furto sibi subtracta absqꝫ eius culpa vr̄ liberat⁹ maritus ex eo quia soluit autoritate legis ꝛ i nulla culpa fuit. ergo dꝫ dici liberatus ne alīs reperiatur decept⁹ legis autoritate ꝯtra. l. ij. C. de his q ve. eta. impe. ꝛ l. gracchus. C. ad legē iul. de adul. ꝛ q: lex nō dꝫ eē captiosa nec inijcere alicui laqueū. vt i. c. l̄ras. ex de resti. spo. ꝛ. xxvij. q. j. c. de viduis. ꝛ idē etiā vr̄ dicēdū sub dubio forte lꝫ mulier ex postfacto culpa sua p̄diderit ex quo maritus nō fuit in culpa tp̄e solutionis cū videat ipsam diligētē ꝛ verisimiliter talē que nō erat perditura. sec⁹ si verisimiliter debuit scire vel dubitare ipsam ꝑdituram tp̄e quo soluebat arg. l. si quis cū sciret. ī. de vsuca. pro emp. ꝛ sic intelligat tex. iste. Nec ob. d. l. seruus qui. in prin. cū si. ō. alleg. q: loquunt in actione de in rē verso. cuius talis est natura vt pꝫ in. l. si ꝓ patre. §. in rē versuꝫ. ō. de in rē ꝟ. hic aūt nos loquimur q̄n est solutio in casu permisso autoritate legis. iō dꝫ esse debitor liberatus. ¶ Ultimo q̄ dixi. ō. q̄n mulier perdit doteꝫ sui culpa facit ad questionē q̄n pater soluit legitimā pro maleficio filijs. de quo tetigi i. l. sꝫ si ideo. ō. e. ꝛ. ī. de pecu. leg. l. stich⁹.

Si mulier. Delegatio pauperis debitoris ignorāte muliere actionē de dote no perimit. hoc. d.

8 h.d. ¶ † No. q̄d lz regulariter dolus dans cām delegationi nō vitiet illā ipso iure sicut nec alios ꝯtus stricti iuris. C. de inuti. stip. l. dolo. fallit tñ qñ fit ꝑ causa dotis faciat. l. mulier. §. si dos. s. q̄d me. cau. ¶ No. scd̄o ar. ſm Bal. ꝛ Ang. ꝯ illos debitores q dant in expromissores mercatoris quos sciunt de ꝑximo rupturos, vt nō ꝑ sit eis ꝑpter dolū sed remaneāt obligati primitiua obligatione si erat obligatio dotis vel si erat alia saltē de tur de dolo ꝯ ipsos iuxta q̄ tanguntur in glo. sz aduerte q2 istud dictū satis videt habere eq̄tatē si ille q dederit talē mercatorez nihil debebat ab eo recipe. sz si debuisset recipe ab ipso eandez quātitatē vr̄ q̄d tūc ex qualitate facti nō arguit dol⁹ q̄si videatur id fecisse cā cōseruandi se indēnē nō ꝑncipalr aīo aliū decipiēdi. attēdi aūt dz principale ꝑpositū ar. l. si qs nec cām. §. res pignori. cū ibi no. s. si cer. pet. ꝛ q̄d no. in. l. flumi nū. §. fin. de dā. infec. ꝑ Dy. ꝛ Bar. Itē ꝑ illud vulgatū. prima charitas a seipso incipit. l. p̄ses in ꝑuincia. C. de serui. ꝛ aqua. forte tñ posset dici q̄d succurrat etiā isto casu quare ignorās del gatū esse soluēdo nō videat illū velle acceptare si nō reperiat soluēdo ꝑ no. in l. inter causas. §. abesse. s. mā da. ꝛ q̄ no. etiā ꝑ gl. ꝛ Bart. in. l. ij. ſ. de fideiuſ. verū q2 hec ratio nō videt tuta. ſ. dicetur. posset alia rōne dici succurrēdū esse vcz q2 lz edificāda in suo liceat in cōsequentiā nocere vicino dūmodo id nō fiat principaliter vt noceat alteri sed vt prosit facīēti vt est videre in faciēte puteuz in suo q ꝑcidit venas putei vicini iuxta no. in. l. fluminū. §. fi. tñ ꝯhēdo cū alio etiā sup re sua nō lz facere id si res sua est vitiosa ꝛ illud scit dn̄s ꝛ alter ꝯhens ignoret vt ꝑbat in. l. j. in fi. ꝛ in. l. q̄ro. ff. de act. emp. ꝛ in. l. j. ꝛ ꝑ totū. ff. de edi. edic. faciat in ar. q̄d habet in. l. si p̄sidiū. C. de ac. emp. dol⁹ aūt p̄sumet qñ post delegationē infra breue tp̄s delegat. fefellit seu fregit vel fugā arripuit ar. l. si vētri. §. in bonis. cū ibi no. de priui. credi. ꝛ in. l. post ꝯctū de don. ꝛ sic etiā hic sentit Ang. ¶ In glos. monebit. ibi vel decepta. hec cōiter tenet ꝛ plus sentit ꝛ Bar. q̄ si etiā nō interuenit dolus delegātis dūmodo mulier putauerit delegatuz esse soluēdo cū nō esset q̄d sibi p̄iudicet mulier vel ali⁹ quasi insit tacita cōditio si nomē delegatū sit idoneū sz demū fiat p̄iudiciū qñ qs sciebat nomē nō esse idoneū tñ ꝛ recepit eū ꝑ no. in. d. §. abesse. ꝛ in. l. ij. ſ. de fideiuſ. sed forte posset dici q̄ aliud est qñ qs tenet ad dandū fideiussorē quo casu si alias det aliqs ꝛ nō idone⁹ distinguit an sciēter an ignorāter recipiat ꝛ sic loquūt no. in. d. l. ij. aliud qñ īteruenit delegatio q2 tūc etiā īteruenit nouatio p̄cedētis obligatiōis cū delegatio nō fiat citra nouationē. vt. l. j. C. de noua. iō vr̄ q̄ tūc nō sit remediū nisi dolus interuenerit. vel nisi sit fauor dotis ꝑ ea q̄ sequunt in gl. ꝛ hec no. ad ea q̄ tetigi in tex. ¶ In ea. gl. ibi vel verius. hec vera ꝛ cōiter tenet. ¶ In ea. gl. ibi rn̄deo tūc minus. no. hāc glos. q̄ peregrina est ſm Bal. ꝛ Ang. q̄d sicut dos nō pōt solui mulieri cōstante matrimonio ita nec pōt dari ali⁹ expromissor ꝑ ea aīo nouādi q̄ est clarū ſm Ange. si ille nō sit soluēdo. si aūt ille eēt soluēdo forte eēt sec⁹ ꝑ. l. ij. §. nec cogit. s. e. vbi vr̄ q̄ de voluntate mulieris possit ꝑmittere marit⁹ alij dotē. an aūt possit dari expromissor aīo nouādi ꝑ dote. recurre ad no. in. l. j. C. ne fideiuſ. do. dent.

Si pater. Legatū vr̄ relictū aīo cōpēsandi in debitū necessariū. h. d. ¶ In text. ibi tm̄ ꝛc. si aūt minus vsq3 ad cōcurrētē quātitatē fiet cōpēsatio. ar. auf. ꝑterea. C. vn̄ vir ꝛ vxor. ¶ Itē no. istā regulā vulgatā q̄ illi⁹ psone ex q̄ qs sentit lucrū ei⁹ factū nō dz ip̄robare. facit regula ex q̄ ꝑsona ꝛc. ff. de re. iu. ¶ In gl. accedit sibi si hz vltra falcidiā ꝛ ꝑcedit qñ facta esset inst. tutio. sz qñ legatū tm̄ de hoc nō eēt

9 tractādū. de quo hic plene ꝑ Bar. ¶ † In ea. gl. ibi de qua falcidia. nā in falcidiā debitā iure nature cōpēsat dos ꝛ legatū vt. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. testa. secus in falcidia debita iure institutionis de qua plene in. l. in quarta. ſ. ad. l. fal. ¶ In ea. gl. ibi vel ibi vir hec scd̄a cōiter tenet ꝛ rō diuersitatis est q2 vir est debitor ex cā volūtaria. ideo nō videt relinquere aīo cōpensandi. l. creditorē. ſ. de lega. ij. sed pater est debitor ex cā necessaria cū ex dispositione legis teneat dotare filiā ꝛ cōseruare dotē filie. iō videt relinquere aīo cōpensandi. ꝛ q2 in necessitatib⁹ nemo liberalis existit. l. rē legatā. ſ. de adimē. leg. ꝛ sic facit hec so. ad. q. q̄tidianā. si statuto ciuitatis cauet q̄d vir lucret dimidiaz dotis muliere p̄decedēte i mr̄imonio an si mulier testet ꝛ aliqd relinquat viro videat relinquere aīo cōpensandi vt sic cōputet ī dimidia quā dz lucrari. nā videt q̄ sic ꝑ p̄dicta ꝛ ꝛ tenuit Ja. de are. ꝛ Bar. ꝑ qbus facit iste tex. ꝛ. C. vn̄ vir ꝛ vxor. auf. preterea. ꝛ ibi etiā hoc tenet Saly. Fre. de scal's disputādo tenuit cōtrariū. ꝛ idē hic Ray. mouent q2 lucrū q̄ dz facere maritus trahit originē a principio volūtario. q2 a cotractu matrimonij ꝛ dotis ꝛ ideo nō dz attēdi obligatio necessaria veniēs in consequentiā p̄ambuli cōtract⁹. l. ꝛ si q̄s seruū. de ac. emp. cū ibi no. q̄ rō cessat in patre cū principiū obligationis paterne sit oīno necessariū. ꝑ hoc etiā allegat Bal. q2 cū in casu. §. cū mulier habebat dotē ex cā lucratiua ꝛ similiter legatū ꝯcurrerēt due cause lucratiue in eadē persona ꝯtra. l. meuius. §. duobus. de leg. ij. vnde dubitauit ꝛ nō decidit q̄stionē. dixit tñ q̄ si mulier diceret. lego tali viro meo de bonis meis. c. q̄ bōa itelligant deducto ere alieno. l. subsignatū. §. bōa. ſ. de ꝟ. signi. q̄ tūc nō vr̄ relinquere animo ꝯpēsandi Ang. ꝯcordat opi. q2 opi. Bar. ꝛ Jac. de are. habeat locū qñ mulier ꝑmisit dotē ꝛ nō soluit: q2 tūc recte debitor legat creditori ꝛ est debitor necessari⁹. ideo vr̄ relinquere animo ꝯpēsandi. si vero dos erat soluta viro habeat locū opi. Frede. q2 tūc mulier nil debet viro. sz ecōtra vir in dimidiā dotis ꝛ sic creditor hoc casu dicit legare debitori ideo nō videt tractādū de cōpensatione. aliter tamē nō rn̄det rationibus supra factis. Tu potes rn̄dere ad rationes factas in oppositū. nā nō ob. prima ratio in qua dr̄ q̄ in q̄stione ꝑposita obligatio trahit originē a principio voluntario. q2 hec ratio aperte confunditur per auf. ꝑterea. ꝛ in corpore vn̄ sumit. C. vnde vir ꝛ vxo. nā vt ibi ptz obligatio qua vir astringit ad relinquēdū quartaz partē vxori inopi mr̄imonio cōtracto sine dote trahit originē a principio volūtario: q2 a ꝯtractu matrimonij sicut ꝛ contingit etiā recte in q̄stione ꝑposita. ꝛ tñ relictū ꝑ maritū in casu. d. auf. intelligit relictū in dubio animo ꝯpēsandi vt ibi ꝑbat. ergo eodē modo ꝛ in ꝑposito ꝛ sic dicta rō nō bona. nā licet posset tolerari dicta rō quo ad casum istius. §. nō pōt tñ tolerari quo ad casum dicte auf. ¶ Itē nō ob. scd̄a ratio in qua dr̄ q̄d in filia concurrerēt hic due cause lucratiue. secus in marito q dimidiā quā hz ex forma statuti vr̄ lucrari ex causa onerosa q2 ꝑpter onera matrimonij supportata. arg. l. ꝑ oneribus. C. de iu. do. ꝛ q̄d habet in. l. oēs. cū. l. se. ſ. de act. ꝛ obli. nā ista ratio nō videt bōa q2 licet due cause lucratiue in eadē ꝑsona concurrere nō possint circa eandē rē ad oculū demonstrabilē. vt. l. meuius. §. duobus de lega. ij. tñ p̄nt cōcurrere circa diuersam rem et in eadē persona. hinc est q̄d ex cā lucratiua pōt qs stipulari fundū ꝛ etiā eiusdez fundi estimatiōnē vt. l. fundū cornelianū. ſ. de noua. ꝛ sic dicta ratio nō bōa. Itē aduertēdū q̄ nō vr̄ ꝑcedere distinctio Ang. nā etiā si dos fuerit soluta vere vr̄ q̄d dici possit mulier obligata in vita ad nō petēdū seu ad relaxādū partē dotis viro quā sibi dat statutū. nā attēdēdū q̄d nō pōt negari quin de mero rigore soluto mr̄imonio ꝯpetat heredib⁹ mulieris actio de dote ad solidā dotē recuperādā lz attēta forma statuti causata sit exceptio ꝑemptoria ipsi viro retinēdā dotis iuxta formā statuti. nō eī perimit actionē ip̄o iure statutū sz poti⁹ causat exceptionē ptz q2 dicit lucret vir dimidiā dotis ꝛ sic loqtur ꝑ verba futuri tēporis ergo ip̄o iure nō perimit iuxta doctrinē gl. in. l. in criminali. C. de iur. om. iud. ꝛ in. l. iubem⁹. §. sane. C. de sac. san. eccle. ꝛ in decre. si diligēti. ex de fo. ꝯpe. ꝛ de reg. iur. i penis lib. vj. ꝛ sic ex quo statutū causat exceptionē ꝑemptoriā in ꝯsequētiaz obligat mulierē ad nō petēdū. sicut in simili etiā dicit q̄d faciēs pactū de nō petēdo causat exceptionē pereptoriā parti et obligat etiā ad nō petēdū in. l. si vnus. §. pactus. s. de pac. ꝛ ibi not. ꝛ sic idē vr̄ in statuto arguēdo de pacto ad statutū q̄ ē licitū salte affirmatiue. ꝑ no. ꝑ gl. de decre. decu. li. x. sup rubrica. Itē aduerte q2 nō vr̄ curādū an dos ꝯsistat in quātitate ꝛ id q̄d legat in sp̄ē. an vero vtrūq3 in quātitate q2 vtrobiq3 idē vr̄ dicēdū ꝑpter id q̄ habet i hoc. §. ꝛ in. d. auf. preterea. ꝛ ꝛ puto vez. licet Bal. aliter dixerit in. l. qm̄ in priorib⁹. C. de inoffi. testa. ꝛ de materia ꝑ bal. ꝛ Sal. in auf. ꝑterea p̄alleg. ꝛ in. l. qm̄. Nec ob. q̄ habet in. l. fi. C. de ꝯpēsa. vbi dr̄ de specie ad quātitatē nō admitti cōpēsationē q2 illud vez qñ agit de ꝯpēsatione fienda in iudicio ex dispositione legis altera parte inuita. hic aūt de ꝯpēsatione fienda ex presumpta mēte disponentis q2 potuit disponere prout voluit ꝛ iō secus. ar. eorū q̄ habētur in. l. cū questio. ad fin. C. de leg. ꝛ in. §. disponat. in auf. de nup. colla. iiij. ¶ In ea. gl. in fi. hec scd̄a cōiter tenet. ¶ In gl. lucro in fi. vl̄ dic ſm Dy. q̄ ista verba ꝯditionaliter ponūtur ꝛ est sensus q̄ si ꝑpter legatuz mulier lucrat tātū q̄ sufficiat ad quātitatē dotis tūc nō pōt petere dotē. secus si nō lucraret vt q2 lz aliud esset sibi relictū cogeret tñ alij restituere. facit q̄d habet in. l. mulier. §. cum proponeretur. ſ. ad trebellia. ꝛ in. l. imperator. §. si centum. infra de leg. ij.

Si patri. Propter p̄ris absentiā necessariā p̄t solui dos mulieri cauēti patrē rē ratā habiturū.

10 h. d. ¶ † No. ex isto tex. q̄ ꝑpter bānū nō vr̄ pater perdere patriā potestatē q̄ dicit ang. esse verū in bāno dato ex forma statuti cū statuēs nō habeat potestatē nisi q̄ ad ea q̄ sunt sue iurisdictionis. l. cū vnus. §. j. de bo. auf. iu. pos. secus dicit i bāno cesaris seu iperiali cū potestas impatoris vbiq3 extēdat de qua remittit ad no. ꝑ se in q̄stiōe q̄ incip t bononiēsis bānitus. ꝛ de materia istoꝝ bānitoꝝ ꝑ Bar. in sua q̄stione q̄ incipit statuto ciuitatis lucane. Tu adde q̄ si est simplex bānū scd̄z formā iuris cōis ꝛ put no. ꝑ gl. in. l. j. de req̄ui. re. nō ꝑdit indubitāter patriā potestatē ꝛ fac. t q̄ no. Bar. in. l. diuus. ſ. de cust. reo. si vero esset ta l s bān. t⁹ q posset impune offendi vt est videre in casu. c. ꝑ hu

11 mana. de homi. lib. vj. tūc ꝑcederet dubitatio p̄dicta. ¶ † Itez no. q̄ exceptio bāni vr̄ esse ꝑsonalis. hinc est q̄ lz bānit⁹ nō possit ꝑ se petere in loco in quo est bānit⁹ tñ pōt per aliū. ꝛ hoc cla

rum in isto casu in quo bānū inducebat̃ ꝓpter relegationē ꝛ sic non perdebat ea q̄ sunt iuris ciuilis vel gentium nec ꝓhibebat̃ p ꝓcuratorē agere vt. l. papinianus exuli. §. de mino. si autē ex forma statuti bāniti ñ debēt audiri tūc succedit q̄d an exceptio q̄ obstat ipsi bānito habebit obstare suo ꝓcuratori siue sit ꝓcurator in rē suā siue sit simplex ꝓcurator. de qua q̄one tetigit hic Dy. ꝛ in. l. doli exceptio. ff. de noua. ꝛ ibi plene dixi ꝛ s̄ilis est q̄d de excōicato an exceptio excōicatōis obstet cessionario seu ꝓcuratori ipsi⁹ cedētis de q̄ p gl. in. c. vnico. de iure patro. li. vj. ꝛ ibi in nouella p Joā. an. de vtraq; q̄one. ꝛ de h̄ etiā p Barto. in. l. apud celsum. §. de autoris. ꝛ. §. si cum legitima. ff. de do. excep. ꝛ aliq̄d etiā hic p Bal. q̄ sequit̃ verba Dy. ¶ In gl. opz ibi per nūciū vel epl'am. no. bene ex glo. q̄d vbi regrit̃ ꝯsensus alicuius in iudicio videt̃ posse illū p̄bere p nūciū vel epl'am ꝛ sic determinauit Ja. de bel. vt refert hic Ang. p. l. honores. in fi. ff. de decurio. l3 nō allegauerit hāc gl. secus tñ videt̃ qñ autoritas requirit̃ q2 illa in ipso actu d3 interuenire ꝛ est differētia inter cōsensum ꝛ autoritatē ꝛ etiā de differētia inter iussum ꝛ licentiā in. l. si qs mihi bona. §. iussum. ꝛ ibi per Bar. ff. de acquir. here. ꝛ per Inno. extra de ꝯsue. c. cū cōsuetudinis. ꝛ in. c. j. de reb. eccle. nō alie. lib. vj. ꝛ de h̄ ibi p glo. ¶ In ea. ibi sed contra. puto hec vera si pater nō h3 iustā cām cōtradicendi alias ꝓcedat p̄cedens opi. ꝛ h̄ sequitur Bar. s3 forte pōt dici q̄d idistincte prima opi. sit vera cū exercitiū actionis de dote videat̃ esse penes partē vel eius ꝓcuratorē. ff. e. l. §. si soluto. ꝛ facit. l. sed ꝛ si vnus. §. filia. ff. d iniur. ꝛ iō videt̃ q̄d ꝓcurator patris debeat p̄ferri filie. ꝛ ꝓ hoc optime q̄d habet̃ in. d. §. si soluto. vbi curator p̄ris furiosi q loco absentis reputat̃. l. ij. §. furiosus. de iur. codi. p̄fert̃ filie ꝛ ꝓ h̄ etiā tex. iste inquātū simpliciter vult filie debere cauere de rato ꝛ sic innuit patris voluntatē necessariā. facit q̄d habetur. §. ea. l. §. j. in gl. j. ꝛ hoc intellige nisi forte pater esset vilis ꝑsona adeo quod etiā si esset presens repelleretur. vt. ff. ꝑxi. §.

Eo autē tēpore. Ante litē ꝯtestatā pōt filia mutare volūtatē. Itē ex cā qñq; dat̃ actio d dote p̄ri ꝛ filie denegat̃ qñq; eꝯ. h. d. ¶ † No. q̄d vbi in iudicio regritur ꝯsensus expedit illū adesse tpe litis cōte. ꝛ sic facit ad no. in. l. si cōuenerit. §. de iu. om. iu. ¶ Itē not. q̄d p mutationē status inducit̃ tacita mutatio voluntatis. nec mirū in casu isto q2 ꝓpter emācipationē ꝯsolidat̃ actio de dote in solā filiā. l. j. §. ꝛ h̄ ex rei. C. de rei vxo. act. facit. l. si cū corneli⁹. ff. de so. ¶ † Itē no. q̄d in actiōe d dote fit litis ꝯtestatio ꝛ sic de iure cōi instantia cause dotis videtur esse ordinaria de quo dixi in. l. j. §. eo. ꝛ p hoc pt3 q̄d statutū dicens instr̄m dotale mādandū esse executioni sicut sniam esse cōtra ius cōe ꝛ sic restringere f̄m Ang. ar. l. q̄d vero. ꝛ. l. ius singulare. de legi. faciat. l. quicqd astringende. de ver. ob. ꝛ regula q̄ a iure. li. vj. ¶ Itē no. quod vbi pater est persona turpis ꝛ filia ꝯtradicit sibi petēti dotem d3 iudex ex officio se interponere ad cōsulēdū vtriq;. ꝛ sic not. quod iudex ex officio d3 iura partiū tueri. ¶ Ex hoc etiā not. q̄d iudex qñq; interponit officiū suū ad partis ꝑuatā vtilitatē de quo in. l. iiij. §. h̄ aūt iudiciū. de dā. infec. ꝛ in. c. bona extra de postu. ꝑl. ¶ † Itē no. q̄ si p̄r est turpis ꝑsona nō possit filio pupillariter substituere q̄ pt3 Bar. in. l. ij. ff. de vul. ꝛ pu. sed ꝯrium tenet Ang. h̄ ꝛ ibi de quo ibi dicet̃. ¶ Itē no. q̄d magis timetur qs in p̄sentia quā in absentia q̄d no. f̄m Bald. ꝛ dicit fuisse dictū vltramontanoꝝ. ¶ † Itē no. q̄d nō ꝯdicēs ꝓpter reuerētiā nō habet̃ p cōsentiente. faciat. l. pe. ff. de fur. ꝛ sic facit ad no. in. l. j. §. que onerande. ff. qua. re. actio nō datur. vc3 q̄d succurratur mulieri vel filie q̄ ꝓpter mariti reuerētiā vel patris consensit in aliquo actu. sed aduerte q̄d nō videtur q̄ talis reuerētia excuset. ꝓ hoc adducit q̄d habetur in. l. si patre. §. de ri. nup. facit q̄d no. glos. in. c. insinuante. extra qui cle. vel vouē. vbi glo. sup hoc arguit p ꝛ cōtra. ꝛ facit etiam q̄d habetur in. c. ex l'ris. extra de despō. impu. q̄ facit ꝓ prima parte. c. presens clericus. xx. q. iij. Tu potes dicere quod interdū ꝓpter merā reuerentiā cōsentiūt predicti ne forte alias incurrerēt eoꝝ odiū vel indignationē. ꝛ istud nō habet rescindere actū p. d. l. si patre. quādoq; nō interuenit simpl'r reuerentia sed etiam mine vel verbera ꝛ tūc officio iudicis succurrit̃ dato q̄ alias propter talia nō induceret̃ metus in virū cōstantē. nā tūc saltē officio iudicis succurrit̃ ꝛ sic intelligitur gl. in. d. §. q̄ onerāde. de quo et ibi p Bar. ꝛ p Inno. in. c. causam matrimonij. extra de offi. dele. ꝛ hec distinctio v̄r satis fuisse de mente gl. in. d. l. si patre per quā alia iura ꝛ alie gl. possint reduci ad concor. Aduerte tñ q2 dixit glo. in. d. c. presens q̄ l3 matrimoniū carnale cōtractū per filiā ꝓpter reuerentiā paternā inualidet̃ p. d. l. si patre quod intellige vt predixi. tamen secus videtur in matrimonio spirituali seu in ingressu religionis facto per filiū coactū ex reuerentia paterna per. d. c. presens. que glos. forte nō est alibi. deberet tamen forte intelligi secūdū distinctionē. §. dictā. nisi dicas q̄ maior libertas regrit̃ in matrimonio spirituali cū voluntariū mil'item ꝛ nō coactū eligat sibi christus. xiiij. q. v. si quid inuenisti. ꝛ hec sunt notanda ad ea q̄ quotidie contingūt q2 qñq; filie inuite propter reuerentiā paternā ingrediūtur monasteriū an tūc vitietur ingressus vel professio. ¶ In glo. mutauerit ibi. l. sicut conclude q̄ mutationē voluntatis precipue tria seu quatuor impediunt primo obligationis vinculū vt in. l. sicut hic alleg. ꝛ. l. in cōmodato. §. sicut. §. cōmo. Scd̄o ius alteri q̄sitū ar. l. fin. §. de pactis. Tertio si res non sit integra q̄ tantū dicit̃ esse vsq; ad litē contestatā in iudicio. l. ante litis cōtesta. §. de ꝑcu. ꝛ no. in. l. mādatum. C. man. Itē quarto si prima volūtas traxit secū executionē. l. apud aufidiū. alle. in gl. Itē in quinta pōt addi. s. qualitas dispositionis de cuius natura est q̄ non debeat esse in pendenti vt est videre in vltimis volūtatib⁹. l. fi. ad fi. §. com munia ꝑdi. ꝛ facit q̄ no. p doc. i. l. huiusmodi. §. stichū. ff. de le. j. ¶ In gl. ꝛ filie. ibi vel in subsidiū. hāc tenet Bar. sed Ang. tenet p̄cedētē q2 debebat dari curator patri qui postea aget sicut in simili in. l. fi. §. sin autē patre recusante. C. de bo. q̄ lib. s3 tu tene secure q̄ si tēpore quo agit̃ de repetitione dotis adest curator patris ille debet audiri. alias autē filie cōpetet actio vt ꝓbatur in. §. si soluto. ff. e. l. ¶ In glo. cogat̃. in fi. vel forte poterit iudex ꝓnunciare se ratum habiturū q̄d pater faciet ar. l. j. §. idem pōponius. ff. q̄d fal. tut. aut. ¶ In gl. nimia. in fi. Dy. tenet primā: sed Bar. dt officio iudicis relinquēdū q hēbit cōsiderare an filia habeat iustam causam contradicendi vel non. satis tamen videtur quod siue fuerit maritus merēs siue nō. sit tamen hec iusta causa contradicendi ꝛ sic saluetur sentētia Dyn. licet Bar. nō dicat. ¶ † Ultimo tene menti quod contradictio sine iusta causa habetur pro nō contradictione. facit quod habetur in. c. j. extra de his q̄ fi. a ma. parte ca. ꝛ sic facit ad questionē. si statutum dicat mulierem non posse testari sine cōsensu cōsanguineorum. quod si consangui nei cōtradicant sine iusta causa habeantur pro nō contradicentibus hoc autem poterit p officium iudicis declarari de quo hic do. Bar.

Si maritus. Furiosus nō pōt vxorē repudiare nec ipse d3 hac cā repudiari nisi furor sit intollerabilis. h. d. ¶ † No. primo q̄ vir d3 esse particeps infortunij mulieris ꝛ ecōtra. ꝛ p hoc dixit Jaco. de are. in. l. vbi adhuc. C. de iu. do. vt hic refert Bald. ꝛ Ang. q̄ vbi vir absq; culpa sua venit ad inopiā q̄ tūc nō possit agere mulier ꝯ viruꝫ constante matrimonio. secus qñ ex culpa sua ꝛ sic intelligit. d. l. vbi. ꝛ. §. eo. si ꝯstāte. sed certe hec opi. videt̃ ꝯ mentē dictarū. ll. que simpliciter ꝛ indistincte loquunt̃ ꝛ sic indistincte debēt intelligi. l. de precio. cū si. §. de publi. nec ob. iste tex. q2 verū est q̄ debet esse particeps vxor infortunij viri sine p̄iudicio tñ dotis vt in dictis legibus. ꝛ p hoc etiā videt̃ q̄ si ꝓpter partialitatē vir expellat̃ de ciuitate quāq̄ id sit quoddā infortuniū ꝯsiderātis morib⁹ modernis q̄ nō debebit dos mulieris vsurpari p ꝑfidē existētē in loco s3 poti⁹ locus erit restitutioni q2 vir inchoet male viuere incipiat vergere ad inopiā cū exiliū deducat ad paupertatē ꝛ etiā inducit celeris mortē vt voluit glo. in auf. oēs obe. in. §. j. de quo. ff. eo. l. si cōstāte. an autē mulier teneat̃ seq virum expulsum ꝓpter partialitatē saltē si vir hoc velit q offerat etiaꝫ se paratū exhibere alimēta. an vero poterit mulier remanere in ciuitate ꝛ petere sibi restitui dotem vt tenuit Albe. Odo. disputando quod nō teneat̃ sequi ar. l. meuia. §. fi. ff. de ali. ꝛ cib. le. ꝛ. l. q̄ nisi. §. fi. ff. de ope. lib. sed forte posset dici hoc verū qñ ex culpa sui fuisset expulsus. alias secus p no. per glo. in. c. vnaqueq; xxij. q. ij. ꝛ q̄d dixi. §. super rubrica. eo. ti. ¶ † Scd̄o not. q̄ l3 mera negatiua nō possit ꝓbari p testes vel nō cadat in sensu testis cadere tñ videt̃ in sensu rōnis vt pt3 hic dū dicit sanitati nulla spes superfit. ꝛ ideo credēdū est medico experto sicut etiā creditur si dicat vulnus esse vel non esse mortale. vel si dicat q̄ ex illo remāsura est cicatrix. facit q̄ habet̃ i. l. semel. C. de re mili. li. xij. ꝛ q̄d no. in. l. j. §. j. ff. de vē. inspi. ¶ † Itē no. duas cās legitimas scd̄m leges ad dissolutionem matrimonij. vna est qñ est furor insupportabilis. alia est quādo deficit spes ꝓcreande sobolis. facit. l. consensu. ꝛ. l. in causis. C. de repu. sed de iure cano. nulla dictarū causarū videtur esse legitima cū sola mors possit separare quos deus cōiunxit. facit q̄ habet̃ in. c. ij. extra de coiu. lepro. ꝛ in. c. ij. extra de transla. ꝑla. ꝛ in. c. dicat aliqs. ꝛ. §. ecce. xxxij. q. iiij. ¶ † In gl. ferendus. in fi. not. bene modū ꝓbādi quem esse furiosum. nā ex eius actibus atq; gestis ꝓbare furere. l. qui dā in suo. ff. de cōdi. insti. ꝛ. l. is qui. ff. de tu. ꝛ cur. da. ab his. ꝛ inter ceteros actus videt̃ esse qñ ꝓijcit lapides ꝛ ꝟberat alios. facit optime. l. j. ꝛ ibi no. C. de iudeis. ꝛ. l. ob q̄ vitia. §. de edi. edic. ¶ Et ex predictis no. posse formari articulū q̄d talis vadit per vicos ꝛ plateas ꝓijciēdo lapides ꝛ ꝑcutiēdo quos repit: nā h̄ ꝓbato ꝓbatus erit eius furor. ¶ In gl. fortuitis. ibi. l. res q̄. so. q̄d fuit ibi delictū: h̄ infortuniū. ꝛ sic d3 esse particeps pene infortunij nō pene dlicti f3 dy. ¶ In gl. ꝑticipē. ibi ꝛ vna aia. i. vna volūtas ꝛ sic q̄d vult vn⁹ d3 velle ꝛ ali⁹. ꝛ p h̄ surgit q̄d vnus reputat̃ suspect⁹ ad differēdū testimoniū vel ad iudicādū in causa alterius. l. presenti. §. sicubi. C. de his q ad eccle. cōfu. ꝛ quod not. in. c.

no.in.c.gaudemus.extra de diuor. ¶ In gl.licētia in fi.vel dic qđ satis cōtinet̃ sub clausula generali ibi posita ⁊ propter que habentur in.l.in causis.eo.ti.⁊ hoc de iure ciuili:secus tamen vi detur de iure canonico vt dixi super litera.

Sin autē i seuissimo. Maritus cogi tur vxorē furio 21 sam alimētare:⁊ si dissipat dotē dos sequestrat̃.h.d. ¶ †No.ꝙ vir nō dꝫ spernere infelicitatē vxoris. ¶ Itē no.ꝙ cognati seu propinqui pn̄t iudicis offiū implorare vt alimēta prestent̃ fu riosoꝛ:nec expedit ꝙ caueat de ratoꝛ:⁊ hui⁹ rō est q2 furiosa non pōt ratū habere ⁊ q2 vtiliter gerit̃ ipsi⁹ negotiū ⁊ sic ꝑ rata dꝫ 22 haberi. ¶ †Itē no.ar.ꝙ appellatione alimētoꝝ nō veniūt me dicine ptꝫ q2 iterponit̃ hꝫ copula iter ista q̄ hꝫ copulare diuersa vt ptꝫ sup rub.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ in.l.de statu.ꝭ.de testa.idē tn̄ iudiciū vr̄ esse de medicinis ꝙ de alimētis.ꝑ not.i.l.si ab ho stib⁹.§.fi.s̄.e.scđꝫ Bal.ſꝫ certe vt tetigit hꝫ Dy.⁊ successiue ang. lꝫ nō faciat mētionē de Dy.vr̄ ꝙ appellatiōe alimētoꝝ nō ɔti neant̃ medicine ꝑ no.in.l.ꝟbo vict⁹.cū.l.se.ꝭ.de ver.si.⁊ sic copu la ponit̃ hꝫ tāꝗ inter gen⁹ ⁊ specīe.facit ꝙ no.sup rub.C.de ser 23 ui.⁊ aqua. ¶ †Itē no.ar.ꝙ potestas teneat̃ iudici infirmo ꝓbe re medicinas ꝙ intelligit ius esse veꝝ qn̄ expēsa esset parua.ar. l.in reb⁹.§.pn̄t.s̄.cōmo.sec⁹ si esset magna ꝑ id ꝙ no.i.l.diuoꝛ tio.§.impēdia.s̄.eo.Bar.vero lꝫ hic ꝑdicta nō tāgat de hoc te tigit in.l.legatis.ꝭ.de ali.le.⁊ ibi ɔcludit ꝙ tenet̃ ad expēsas pul loꝝ ⁊ similiū q̄ tēdūt ad cibādū nō ad medicinas q̄ nō tēdunt ad cibādū ſꝫ ad euacuandū.facit.l.nō omne.ꝭ.de pecul.leg.vn̄ cū ptās nō teneat̃ iudici ad alimēta ꝙ ptꝫ q2 nō tenet̃ ad vesti mēta ⁊ similia q̄ al's venirēt sub noīe alimētoꝝ vt.d.l.verbo vi ctus.ſꝫ tenet̃ ad cibaria:iđ vr̄ qđ nō teneat̃ ad medicinas.facit ꝙ habet̃ in.l.diarijs vel cibarijs.ꝭ.de ali.leg.forte tn̄ ꝙ dictū est de expēsa pupilloꝝ vr̄ tēperādū qn̄ esset modica.ar.dicti.§.pn̄t ⁊ ei⁹ ꝙ.s̄.dictū est. An aūt famul⁹ siue capifer infirmus debeat habere salariū ꝑ tpe infirmitatis no.gl.in.l.arboribus.§.de illo. s̄.de vsufr.de quo ꝑ Bar.in.l.opere.de vsufr.leg.ꝭ.⁊ i.l.si vno. §.itē cū quidā.s̄.loca.vbi vr̄ tenere cōtra illā gl. De iudice aūt vel potestate an tpe infirmitatis debeat habere salariū vide.l. diē functo.s̄.de offi.asses.⁊ plene i.l.j.§.diuus.ꝭ.de va.⁊ exoꝛdi. 24 cogni. ¶ †Itē no.ꝙ alimēta sēꝑ vxoꝛi prestāda sunt secūdū quātitatē dotis:hꝫ est scđm redditū q̄ percipit̃ ex dote nō autem simpliciter attēdit̃ quātitas dotis q2 pōt esse res magni valoꝛis ⁊ modici reddit⁹.⁊ facit optime.l.q̄ bonis vbi text.est not.ꝭ.de cessi.bo.⁊ facit ꝙ habet̃ in.l.cū vnus.§.fi.⁊.l.pe.in pꝛin.ꝭ.de ali. leg.⁊ adde ꝙ no.Cy.in.l.cū vxoꝛē.C.de neg.gest.qđ tetigit hic etiā Bal.post Iac.de are.⁊ Ang. ¶ Itē no.casum in quo fit sequestratio ⁊ de materia sequestrationis latissime ꝑ Archid.in c.q2 res.xj.q.⁊.j.⁊ ꝑ doc.in.l.vnica.C.de prohi.se. ¶ Ultio no. ꝙ licet a pꝛincipio vir male tractauerit mulierē tn̄ si postea be ne tractet nō perdit lucrū dotis vt vr̄ hic probari in ver.pactis. iuncto precedenti tex.⁊ per hoc limitat̃ qđ habet̃ in.l.si ab ho stibus.§.fi.s̄.eo.⁊ hoc intelligit sane quando re integra muta uit volūtatem vt prouisum est mulieri:secus forte si propter eius culpā mulier trāsisset iam in infirmitatē moꝛtalē ꝑ nota.in.d.§. fi. ¶ In gl.scđm quātitatē ibi ꝙ est falsum imo est verū si mu lier haberet aliunde vnde posset viuere:sed si aliun de nō habet vir debet succurrere:⁊ sic intelligat̃ glo.⁊ cōclude qđ si vxoꝛ est in seruitio viri ⁊ ei operat̃ debet prestare alimēta etiā vltra quā titatē dotis si illi nō sufficiat.facit ꝙ no.i.l.sicut.ꝭ.de ope.liber. Itē si nō est i seruitio viri culpa viri interueniēte.ar.l.labeo scri bit si mihi bibliothecā.s̄.de cōtrahen.emp.secus si seoꝛsum ha bitet a viro culpa sua mulier q2 tūc non tenet̃ prebere alimenta etiā scđm quantitatem dotis.arg.l.iul.§.offerri.s̄.de act.emp.si autem neutris culpa intercedente seoꝛsum habitet a viro tunc succedit litera ista q2 scđm redditū dotis est alimentan da ⁊ nō in plus scđm Ang.sed tene qđ dixi q2 hoc verū si mulier aliūde potest sibi subuenire.al's vir debebit succurrere vt voluit glo.et idem etiā hic Bal. ¶ In eadē gloss.in fi.supple si vir non tra ctet vxoꝛē maritali affectione prout decet.quod intelligit Bal. nisi forte marito non soluatur dos q2 tunc non tenetur ipsam maritali affectione tractare.allegat text.cum gloss.in auꝭ.de nō eligen.secundo nuben.§.illud.col.j.⁊ facit quod habetur in.c.si cut ex literis.extra de sponsalibus.

Item pater. Pater potest agere pro se ⁊ filia fu riosa ⁊ ꝑ ea repudiū mittere ⁊ patre furente ei⁹ curatoꝛ vel filia agit de dote:⁊ idē patre capto.h.d. ¶ Itē tex.ibi filie vel sue.i.sibi nomine sue filie.nota qđ secun dū ista tempoꝛa pater poterat soluere matrimoniū contractum per filiāfa.hodie secus de iure can.ꝑ no.in.l.paulus.s̄.de sta.ho. 25 ¶ †Ultio aduerte qđ bar.in.§.sin autē.tetigit an bōa viri sint obligata pꝛo alimentis vxoꝛis.⁊ dicit qđ sic:ſꝫ contrariū tenuit in.l.lucius.ꝭ.de alimen.leg.solue nisi essent ex pecunia dotali:ſꝫ forte de rigoꝛe iuris videtur dicēdū qđ nō sunt obligata cū pe tant̃ ex officio iudicis tantūmodo ⁊ non actione de dote cū illa nō nascatur cōstante matrimonio viro nō vergēte ad inopiam. ⁊ sic cum viresse presupponatur soluendo ⁊ non possit deuenire ad tertium possessoꝛē ꝑ hypothecariā nisi excusso pꝛincipali vt in auꝭ.hoc si debitoꝛ.C.de pig.nō videt̃ vtilitas inuestigatiōis huius questionis de quo etiā per Io.an.in addi.Spe.super ti. de do.inter vi.⁊ vxo.qui videtur inclinare in opi.Iaco.de rufi nis.quam refert hic Bar.sed certe questio posset habere locum moꝛtuo viro infra annum si mulier non habet vnde se alat.

26 **Transgrediamur.** †Actio de dote dat̃ cōtra maritū si dotē recepit ꝑ se vel ꝑ aliū.Itē cōtra socerū si sibi vel ei⁹ iussu dos est soluta fil:eal's tn̄ de peculio tenebit̃.h.d. ¶ Not.ꝙ paria sunt soluere alicui vel alteri de ipsi⁹ volūtate.facit.l.solutio.ꝭ.de sol. ¶ Item nota aduersus quem cōpetit actio de dote siue mari tus sit sui iuris siue sit filiusfa. ¶ In gl.volūtate:ibi fugitiuus ⁊ ratio specialitatis ibi patet qđ quādo soluitur fugitiuo queri tur dominium domino per ipsum fugitiuū:ideo liberatur sol uens in casu illius.l.tūc ipso iure:que ratio cessat quando soluit alteri extraneo de volūtate serui. ¶ In ea.glo.ibi.§.in alienis. ibi speciale vt tollatur materia discoꝛdie que posset esse inuento thesauro. ¶ In ea.gl.ibi.§.quesitū.ibi est speciale secūdū vnū intellectū qđ licet dominus possit incontinenti recuperare ꝑ se possessionem a qua est expulsus nō tamen poterit per alium:sed secundū alium intellectū non est ibi speciale:q2 ex interuallo nō potest recuperare per aliū sicut nec per se.⁊ de materia in regula pōt quis.de regu.iuris in.vj. ¶ In glo.absolute.in fi.quasi ve lit qđ si soluitur filio dos vt nuncio patris non teneatur tunc fi lius:sed si soluitur filio vt marito ⁊ soluitur animo tantūmodo obligandi ipsum ⁊ sic constet licet iussus patris precedat nō ob ligabitur nisi ipse filius:si autem cōstet quod voluit vtrūqꝫ ob ligare vterqꝫ obligabitur i dubio ex quo soluit filie de iussu pa tris videtur velle habere animum obligandi vtrūqꝫ argumen. l.in ambiguis.s̄.de iure dotium.⁊ eodem modo dicas si soluit patri aut socero de voluntate filij. ¶ In fine.gl.extitit.nota be ne ex glo.quod agenti contra filium ex debito paterno necesse est allegare filium esse heredem ⁊ probare.al's autem videt̃ qđ agens succumbere debeat tanꝗ nō probans id quod est causa sue intentionis.⁊ hec communis est opinio secundum quā etiā cōsuluit Dy.vt refert hic Bal.de quo etiā ꝑ Bar.in.l.necessa rijs.ꝭ.de acquirē.here.Cy.tamē dicebat qđ si filius negat se he redē nō presumitur heres.al's aūt in dubio ꝓsumitur heres esse saltē si est processum contra istū filiū presentem licet non fecerit actum per quē inducatur aditio:⁊ idē sentit si processum sit con tra ipsum cōtumacē.⁊ huic opi.videtur adherere hic Ange.sed cōmunis opi.est cum glo.vt predixi:⁊ pro hac opi.bene facit.l. nā nec emancipatus.ꝭ.de leg.j.⁊.l.cū bonis.ꝭ.de acquiren. he 27 redi. ¶ †Extra gl.adde dictis Bar.inquantū tangit an pater teneat̃ se obligare ꝑ dote filie.nā Oldra.tenuit simpliciter opi nio.Dy.⁊ sic ꝑ.l.quemadmodū.s̄.de iu.do.⁊.§.illud.in auꝭ.de resꝫ.instan.do.qđ videt̃ etiā sequi Bal.⁊ Ang.vbi filius dixisset vxoꝛē nō dignam.per.l.non tantū.§.si emācipatis.infra de cō tra tabu.ſꝫ forte tutioꝛ videtur opi.Bart.q2.d.l.quemadmodū loquitur de dote que datur pꝛo vxoꝛe patris.vt ibi no.glo.⁊ sic non facit ad propositum.Item in.§.illud.non probatur qđ de necessitate pater habeat se obligare sed dicitur quod mulier po test offerre dotem viro.quod potest intelligi quando est sui iu ris:aut patri quando esset in potestate:⁊ dos esset pꝛomissa pa tri.Item tene mēti theoꝛicam suam an cōsentiens actui ex tali consensu obligetur q2 non loquitur quid iuris si in instrumēto pater ⁊ filius cōfessi sunt se recepisse dotem ⁊ pꝛomittunt illam restituere an quilibet teneatur insolidū vel ꝑ parte de quo hic ꝑ Bal.⁊ Ang.nam videtur quemlibet pꝛo dimidia teneri per.l. reos.§.cū in tabulis.ꝭ.de duo.reis.⁊ hoc clarum de rigoꝛe:ſꝫ de equitate dicebat Cy.quod si pater gubernatur a filio presume batur pecuniam totam peruēnisse ad filium.⁊ sic solus filius de bebat teneri:secus si ecōtra filius gubernabatur a patre q2 tūc pater tenebit̃ insolidū ⁊ presumet̃ ad eū peruenisse pecuniam. tamen dicit hanc equitatē succumbere rigoꝛi scripto per not.in l.j.C.de legi.⁊.l.pꝛospexit.ꝭ.qui ⁊ a quib. Tu potes dicere secu re ꝙ quilibet teneat̃ pꝛo parte per.d.§.cum in tabulis.tamen si queratur ad quem pecunia presumatur peruenisse forte tamen stādū erit distinctioni Cy. ¶ Ultio adde qđ iuris si filius habi tat seoꝛsum a patre an possit petere quod pater assignet sibi do tē vxoꝛis sue.Ang.hic simpliciter tenet qđ sic per regulā.l.si is qui.§.ꝙ dicit̃.s̄.de iu.do.Tu potes cōcludere hoc verū si emāci pauit eū q2 ex hoc videt̃ posuisse eum in libertate alibi moꝛādi cum per emancipatiōnē dicatur exiuisse familiā paternam.l.fi. s̄.de capi.diminutio.⁊ ideo cum vxoꝛ non debet separari coha bitatione viri ⁊ dos debeat deseruire oneribus matrimonij me rito tenetur dare dotem ipsi filio:⁊ hoc tenet etiam hic Bal.in emancipato.si autem non emancipasset eum tunc si cum volun tate patris seoꝛsum habitat:idem videtur dicendum eadem ra

tione.secus videret si absq3 volūtate patris q2 tunc iputet filio ex quo seorsum vult habitare nisi forte ppter aliquā iustā cām nō possent simul habitare cū patre.nā sicut ex causa pōt cogere patrē ad emācipandū iuxta ea q no.in.l.nec auus.C.de emen.libe.z.l.quidā cū filiū.ff.de ver.obli.ita videtur q ex causa possit seorsum ab ipso habitare forte tamē si filius suspect9 esset de mala administratione sufficeret patrem pbere alimēta cum ipse sit ille qui sit obligat9 ad restitutionem dotis.z sic nō d3 cogi restituere nisi sibi.sit cauēdū.ar.l.ij.§.j.z.l.pater.ad fi.ff.de do.plega.

Si mulier. Uxor putatiua habet priuilegiū actiōe de peculio ꝯ omnes preter dnm z contra eū in rebus extātibus q ppter impēsas poterūt retineri.h.d.

28 cū.l.se.C†No.q8 inter liberā z seruum non est matrimoniū.z hoc clarū qū errat in cōditione q2 putauit eum liberum idē si sciuit scdm ius ciuile.vt.l.cū ancillis.C.de icest.nup.sec9 de iure canonico q2 inter scientes bene tenet matrimoniū l3 nō inter ignorātes nisi postea ratificet vt in.c.j.z.ij.extra de coniug.seruorū.

29 C†Item no.q nullū priuilegiū preferet dño in actiōe de peculio quo min9 ante oia sibi debitū deducat.z est rō q2 tāto min9

30 in effectu censet esse in peculio quātū dño debet.C†Itē no.q in reb9 datis in dotē vel cōparatis ex dote si extāt non pfertur dñs in actiōe de peculio.rō est q2 ille res nō censent esse in peculio cū videant esse in dñio mulieris.l.in reb9.C.de iur.do.z.l.res pecunia.ff.de iu.do.C In glo.act.ibi sed z tacitā hypothecā.supple in bonis peculiarib9 z sic putatiuis ipsius viri dūmodo haberet liberā administrationē peculij.alias nō posset expsse obligare.l.si cōuenerit.§.fi.ff.de pig.act.z ꝯñs nec ēt tacita ar.l.cū qd.ff.si cer.pet.h3 etiā extra glo.aliud priuilegiū q8 res empta ex pecunia dotali cēset dotalis.ꝯtra.l.si ex causa.C.de rei vē.z.l quas.§.fi.ff.d fur.C In glo.date.ibi tertiū adiacēs.expone fm Dy.i.vbū tertie psone null9 certi act9 determinationē cōtinēs ꝯnotat em merā existētiā subiecti cū pcedētia regant ex parte ante.z nō h3 determinationē ex parte post.Bal.autē exponit id est tertium requisitū vt mulier preferat q2 requiritur pcipue q8 res data i dotē tūc existat nec sufficiat dotē fuisse nisi existat. Bar.ēt aliter exponit s3 plus placet expositio Dy.C In glos.seruab.ibi in vera dote.no.bene differētiā iter dotē verā z putatiuā z adde q dictū fuit in.l.rei iudicate.§.i.ff.e.C Ultimo induci iste tex.ad.q.quotidianā qū aliquis vēdidit aliquas res mercatori q postea arripuit fugā z extāt ipse merces empte an vendēs pferri debeat omnibus alijs in ipsa merce extante.nā videt q8 sic p tex.istū z idē videt si qs mutuauit pecuniā mercatori predicto z ex illa pecunia certas merces cōstat esse emptas. nā videt q8 ille qui mutuauit pecuniā ex qua dicte merces extātes empte sunt pferat:sed cōtrariū cōmuniter tenet per.l.pcuratoris.§.sed dedi.z.l.qdā fundū.ff.de in rē verso.q8 itelligit bal. nisi forte tēpore venditionis mercator pcōcepisset fraude fugiēdi q2 tunc dol9 dedisset causam habēde fidei de precio z sic,pinde haberi debet ac si fides nō fuisset habita de pcio ar.l.si quasi.ff.de pigno.act.iuncta.l.q8 vendi.ff.de contrahen.emp.z sic dominium videtur remansisse penes venditorē.vt.d.l.q8 vēdidi.z hoc sequit etiā Ang.dicens q8 ex breuitate tēporis psumetur fraus vt si forte die sequēti arripuit fugam.ar.l.si vētri.§.in bonis.ff.de pui.credi.z no.in.l.post cōtractū.ff.de dona.z adde circa mutuantē pecuniā ex qua postea emit merces id q habetur p glo.z tex.in.l.q8 quis in nauē.z in.l.si ventri.§.in bonis ff.de pui.credito.facit q8 dictū fuit.ff.eo.l.si cū dotē.§.si mulier.

Summarium.

1 Actio de dote non datur nisi matrimonio soluto.
2 Extensio per identitatem rationis in exorbitantibus a iure cōmuni licita est.
3 Paupertas qualiter probetur
4 Actio de dote non nascitur matrimonio constante.
5 Condemnatio fit statim deducto interusurio medij tēporis qū dilatio datur miserationis causa.
6 Donatio inter virum z vxorem valet quādoq3 matrimonio cōstante.
7 Culpa in alienis culpatur z punitur sed in proprijs tamen culpatur.
8 Uitium litigiosi non impedit alienationem factam per confiscationem.
9 Fiscus non per omnia locum heredis tenet.
10 Iura veniunt in omniū bonorum publicatione.

SI constante. Si bona mariti ad dotez nō sufficiūt ꝯpetit mulieri dotis exactio cōstāte mrimonio.h.d.z pmo ponit thema z q0.scdo respōsio.secūda ibi z ꝯstat.C†No.

1 q l3 regulariter actio de dote nō det nisi soluto mrimonio vt.l.ij.in prin.ff.eo.z.l.ij.in pri.ff.de do.prele.tñ hoc fallit ppter inopiam viri ppter quam etiam constante matrimonio agi potest contra maritum pro dote.C Not.secūdo ex quo tēpore ppter inopiā mariti vxori incipiat actio cōpetere de dote cōstāte matrimonio.C In glo.ij.i fi.no.bene ex hac glo.q8 vbi mulier cōstāte matrimonio vult agere cōtra vir ppter eius inopiā nedū pōt agere actione personali sed etiā hypothecaria z h vlt imuz tenēt oēs per.l.vbi adhuc.C.de iur.dotiū.sed dubiū ē de actiōe personali.nā Ja.de are.dixit illam nō competere sed solū hypothecariam per.d.l.vbi adhuc.sed tu tene cōtra.z sic est cōmunis opi.doc.quam sequit Cy.Bar.Bal.z Ang.z p hoc primo iste tex.qui videtur loqui de actione psonali.vt eti3 sensit hic glo. maxime cū secundum ista tempora mulier non haberet tacitam hypothecā p dote cū videat inductū p iura.C.l3 haberet actionē de dote priuilegiatā.inter alias psonales vt dicit colligi ex.l.fi.C.q po.in pig.ha.z voluit Cy.in.d.l.vbi adhuc.Secūdo ista parte videt tex.i.l.in rebus.C.de iu.do.vbi dicit actionē psonalem z hypothecariā cōpetere p dote.z etiā interdū vtilē in rem z tū postea subdit q incipit posse prescribi istis actionib9 ex tēpore ex q possunt moueri.z subdit posse moueri soluto mrimonio vel ipso cōstante viro vergente ad inopiā.Tertio p hoc facit q2 licet postq cepit cōpetere psonalis z hypothecaria possit quādoq3 subsistere hypothecaria sine psonali.z sic loquunt.ll.alleg.p9 Ja.de are.vc3.l.si heres pecuniā.cū ibi no.ff.ad trebel.z q no.i.l.si pignori.ff.fa.her.tū nō reperit q8 icipiat nasci hypothecaria anteq nascat ipsa actio psonalis facit.l.cū soluēdo.ff.de di.pi.q no.in simili p Bar.in.l.fideiussor obligari.§.fideiussor.z.§.fi.ff.de fideius.nec ob.ēt pdictis.l.impator.§.fi.ff.de pub. q2 respōsio pt3 ex ibi no.p glo.z p pdicta ēt nō placet opi.bal. z Ang.q dicūt q vbi agit ppter inopiā viri pōt agi rei vēdicatione vbi alias posset soluto matrimonio cū hec nō sit vera restitutio vt tetigit glo.sequēs z sic dñiu3 ex hoc debeat dici esse viri nā hec opi.vr cōtra.d.l.reb9 inducēdo ipsa3 vt ibi dixi in secūda ratiōe.z hāc partē ēt hic sequit Bar.circa quartā partē pncipalē in prima qōne.z ad pdicta ad8 q8 no.gl.in.l.dote.C.de rei vēdi.vbi videt tetigisse aliquas d opi.pdictis.C In gl.mariti.ibi idē in socero.z hec cōiter tenet p qua facit.l.diuortio.§. interdū.ff.e.z q8 habet i.l.rei iudicate.§.fi.ff.e.fortiter tū ob.q habet in.l.si vo.§.ij.ff.e.ppter q8 Bar.hic viro instat in responsione z tangit etiā aliqua circa materiā extensionis.s3 de h dic

2 vt dicet in.d.§.de viro.C†Et no.bū ex hac glo.q etiā in exorbitantib9 a iure cōi z regulari licita est extēsio p idētitatē rōnis de quo pleni9 dicet in.§.de viro.C In ea.glo.ibi nō posse agi aduerte q2 primo esset videndū an qū maritus z socer ꝯfitentur se recepisse dotē teneant insolidū.nā Ja.de are.dixit q sic.s3 tene cōtrariū fm Dy.q sequit etiam hic Bar.Bal.z Ang.p.l.reos.§.cū in tabulis.infra de duo.re.dixi.ff.eo.l.si cū dotem.§.trāsgrediamur.supposita aūt q8 obligassent se tanq duos reos tūc pcedit qō glo.in qua cōclude q8 cōtra illū q vergit ad inopiam pōt agi ꝯ aliu3 aūt agi nō pōt fm Bal.z Ang.ne factū vnius alteri preiudicet ar.regule non d3 aliquis de re.iu.li.vj.z q2 tolerat inequalitas in duobus reis ex post facto supueniēs alle.l.sicut reus.cū ibi no.ff.de fideius.sed melius facit q habet in.l.eandē.§.sed z si quis.de duo.re.sed Bar.sentit h verū quādo nō sunt corei vt q2 soluta fuit dos socero cōtēplatiōe mariti z soceri iuxta no.i.l.si cū dotē.§.trāsgrediamur.ff.e.sec9 si essent obligati tanq duo rei siue socij essent siue nō:cū pauptas vni9 habeat alteri nocere.vt in auf.h ita.C.de duo.reis.z in corpore vnde sumit.Tu potes dicere q forte glo.pōt sustineri indistincte tenēdo cōem opi.q8 hodie cū res icipit male geri statim possit agi de quo dicet cū glo.se.nā tūc nō est simpliciter factū vni9 q noceat alteri sed est dispositio legis inducta fauore mulieris disponēs q possit dos repeti vbi incipit res male geri.z hoc ēt videt fuisse de mente But.in.l.vbi adhuc.C.de iur.do.z p hoc etiā forte posset attētari idē dicendū si solū p parte quilibet esset obligatus vt q2 simpliciter cōfessi essent dote3 se recepisse.z hoc etiā forte voluit glo.z Jac.bu.in.d.l.vbi adhuc.debuit ergo pcogitare obligans se p dote hūc casum posse euenire ideo nō h3 de quo cōquerat ar.l.si qs domū.§.j.ff.loc.C In ea.gl.ibi cu3 z ipse teneat.z p hoc etiā q2 actio de dote est cōis patri z filie.l.ij.§.j.ff.eo.z sic eo ipso q dicit h ipsam cōpetere mulieri.In cōsequētiā videt dici q cōpetat etiā patri.z hoc qū actio de dote est cōmunis patris z filie.si aūt pater esset stipulat9 dotē sibi dari vel etiā filia esset emācipata tūc videret dicēdū vt in qōne sequenti q ponit glo.C In ea.glo.ibi nec etiā hic casus reddende.no.bene istā ratiōnē q sepe ponderant doc.z cum decisione glo.oēs doc.quasi trāseūt.sed dubiū est qualiter succurret ipsi extraneo de quo Bar.hic tangit.z adde dictis ei9 circa secūdā partē pricipalē in.vj.q.z primo q2 vult q actio de dote ꝯpetēs extraneo sit bone fidei.nā cōtrarium ipse tenuit in.l.de diuitiōe ff.eo.vc3 solū illa q cōpetit viro vel mulieri sit bone fidei nō illa q cōpetit extraneo z illud videt veri9 p ea q ibi dicta fuerūt.tē adde q q2 videtur velle q i materia ista nō habeat locū satisdatio de dote restituenda prout sentit in.d.vj.q.secunde partis z etiā in quinta oppo.sed ꝯtrariū ipsemet videt tenuisse in.§.quoties.vbi

ties ubi dicit qd regulariter nõ habeat locum satisdatio de do te restituẽda: tamẽ fallit in casu inopie: ꝛ scđm hoc extraneo po terit cõsuli ꝑ satisdationẽ predictã. Itẽ poterit consuli ꝑ seque strum scđm Bal. cũ iste due vie videant se cõpati simul vt in. c. ꝑ vestras. extra de do. inter vi. ꝛ vxo. sed istud videret esse verũ s. qd habeat locũ sequestrum si mulier cõsentiat vel si nõ possit satisdari de dote restituẽda vel si mulier forte sit suspecta de di lapidatiõe: facit. l. si cũ dotẽ. §. sinaũt in seuissimo. s. e. al's vr̃ qd nõ habeat locũ sequestrũ ꝛ sic vr̃ de mẽte. d. c. ꝑ vestras. ꝛ facit qd. j. dicet circa intellectũ dicti ca. ❡ In fi. eiusdẽ glo. no. bene gl. ad id qd supra dixi, de extẽsione vt possit fieri etiã in exorbitã tibus a iure cõmuni ꝑ idẽtitatem rationis: de quo dicã in. d. §. de viro. j. ❡ In glo. nõ sufficere: ibi hodie vero rem. ꝛ sic sentit gloss. qd ius autẽticorum corrigat dispositionẽ istius. l. ꝛ. l. vbi adhuc. sed cõtrarium sentit glo. in vlti. solutione in quo residet in. §. illud. hic alle. in gl. ꝛ illã sequit̃ Dy. vcz qd ille. §. illud. nõ corrigat ista iura: sed potiꝰ illa declarat ꝛ ista lex. ꝛ. l. vbi adhuc intelligant̃ fm illũ. §. ꝛ ille. §. scđz dispositionẽ huius legis. ꝛ sic erit sensus qd si vir incipiat male vti substãtia sua. s. talit̃ qd ap paret facultates viri nõ sufficere ad dotis exactionẽ ꝛ ad satisfa ciendum creditoribꝰ tũc incipit cõpetere actio de dote. cõiter tñ tenet̃ qd ille. §. illud. corrigat ista iura ꝛ plenius ꝓuideat. Bart. ẽt h̃ cõsiderauit h̃ tria tpa. scz ius digestoꝝ istius. l. Itẽ ius. C. l. vbi adhuc. qd ꝓuidet scđm eum pleniꝰ quã istud. Itẽ ius au tenticoꝝ ꝛ hoc adhuc plenius ꝓuidet quã ius. C. de quo latius hic ꝑ eum. sed tu adde qd lz cõis opi. sit quã supra dixi. ꝛ diffici le esset in practica obtinere oppositũ ꝛ maxime qꝛ in dubio fa uẽdum est doti. vt. l. j. s. eo. ꝛ. l. in ambiguis. s. de iur. do. tñ forte de iure verior est opi. in scđa so. in. d. §. illud. quam secutus fuit Dy. vt dixi supra: qꝛ si bñ põderet̃. l. vbi adhuc nõ intẽdit ibi de nouo inducere aliud circa tp̃s exactionis dotis: sz circa reme dia dãda ꝑ recuperationẽ dotis. vñ simpliciter dt qñ maritus est ad inopiã deductus qualr̃ ꝯsulat̃: ꝛ sic videt̃ se referre ad le gẽ istã ꝛ ipsam ꝓsupponere que etiã ꝑpter inopiã permittebat agi. Itẽ si põderet̃. §. illud. nõ intẽdit quoquo mõ aliqd induce re de nouo circa tp̃s exactionis dotis sed dicit qd mulieri sui iu ris existẽti venienti ad collationẽ cũ fratribus est imputãdũ cum scđm leges viro inchoãte male vti substãtia sua nõ egit ꝯ ipum prout poterat presertim ꝑ. l. vbi adhuc. ꝛ sic ille. §. nõ facit ad id ad qd cõiter alle. ❡ In ea. gl. ibi vt tñ cũ tẽperamẽto: ꝛ sic vide tur velle ista glo. relata ad tex. qd qñ mulier agit cõstãte matri monio ꝯtra virũ ꝑpter eius inopiã habeat̃ tẽperamẽtũ ꝛ ratio priuilegij mariti ne ꝯueniat̃ nisi quatenꝰ facere põt deducto ne egeat iuxta. l. maritꝰ. s. eo. ꝛ qd habet̃ in. §. itẽ si de dote h̃ alle. sed cõtrarium voluit gl. in. l. vbi adhuc. C. de iu. do. Bar. hic in viij. q. vltime partis cõcordat istas gl. vt glo. in. l. vbi adhuc. ha beat locũ qñ agit̃ hypothecaria quo casu remanet omne priui legiũ saluũ viro in casu dissoluti matrimonij ꝛ interim eo cõstã te nõ põt agere cũ redditus q̃ percipiunt̃ debeãt deseruire one ribus matrimonij: sed ista gl. habeat locũ qñ actũ esset actione ꝑsonali de dote ꝛ petita esset adiudicatio quo casu cum mulier efficiat̃ domina ꝑ adiudicationẽ nõ esset saluũ priuilegiũ mari to soluto matrimonio postea qꝛ ꝯueniret̃ rei vẽdicatione tanq̃ quilibet extraneus: ꝛ sic nõ haberet priuilegiũ iuxta no. in. l. ma ritum. s. eo. ꝛ ꝑ Guil. in. l. qd nomine. s. de cõdi. inde. Tu adde qd ꝯ istã opi. videt̃ esse casus in. l. si filio. j. e. lz ipse hic nitatur re spondere tñ ipse idẽ Bar. videt̃ tenuisse ꝯriũ eius qd dicit hic in. d. l. si filio. vbi cõcludit qd qñ maritus ꝯuenit̃ rei ven. ꝑ do te qꝛ conuenitur tanquã vir hz priuilegiũ vt deducat̃ tantũ qd nõ egeat: secus esset qñ nõ cõueniret̃ rei ven. sed pro alia re mu lieris non dotali. ꝛ pro hoc etiã facit qꝛ ista restitutio q̃ fit con stante matrimonio intelligeret̃ saluo iure mariti in omni suo iu re qd cõpeteret sibi soluto matrimo. vt ꝓbatur in. l. vbi adhuc. ad fi. C. de iure do. ergo vr̃ qd indistincte nõ debeat haberi ra tio ne egeat qñ agitur ꝯstãte matrimo. cum isto cõstante agere nõ possit: qꝛ restitutio facta debet deseruire oneribus matrimo nij: vt. d. l. vbi adhuc. ꝛ qꝛ remanet ibi saluum ius suũ in casu so luti matrimonij: nec ob. hec gl. qꝛ posset intelligi qd nõ debeat referri ad tex. ne ꝯtradicat glo. in. d. l. vbi adhuc. sed debeat re ferri ad. §. itẽ si dote. alleg. in gl. preterea etiã posset dici qd lz vbi mulier dedit in dotẽ rem imobilẽ si agat rei vẽ. contra virũ so luto matrimo. nõ possit vti vir priuilegio de quo tamẽ dicet̃ in d. l. si filio. an id procedat tamẽ quãdo mulieri est quesitum do miniũ ꝑpter adiudicationẽ sibi factã de re viri ꝯstãte matrimo nio ꝑpter eius inopiam cum illa talis assignatio intelligat̃ sal uo priuilegio viri i casu dissoluti matrimonij: vt. d. l. vbi adhuc. videtur qd tunc soluto matrimonio licet reali conueniatur ad dictã rem nihilominus possit vti suo priuilegio ꝛ sic indistincte videtur vera glo. l. vbi. ❡ Extra gl. adde ei qd dicit Bar. in. v. oppositione reprehẽdẽdo Cy. qui dixit cum remedio huius le gis cõcurrere remediũ. l. in omnibus. s. de iudi. nam illud repro bat Bar. qꝛ fideiussor nõ põt dari ꝑ dote restituẽda: vt. l. j. ꝛ. ij. C. ne fideius. do. den. nã non videt̃ bene reprehẽdere: ex quo su mus in casu inopie in quo casu etiã ipse idẽ Bar. dixit posse da ri fideiussorẽ. j. in. §. quoties. per. c. per vestras. extra de do. inter vi. ꝛ vxo. Itẽ qꝛ cõis opi. esse videt̃ qd possit dari fideiussor pro dote restituẽda lz nõ ꝑ dote ꝯseruãda de quo in Spec. de do. inter vi. ꝛ vxo. §. pe. ver. illud. ꝛ ibi ꝑ Ioã. an. in dicta addi. q vr̃ tenere cõez opi. ꝛ ibi ẽt tractat an supposito qd nõ possit fideius sor dari ꝑ dote restituẽda an possint duo rei ꝯstitui in dote. nã qdã dixerũt indistincte qd sic de quo etiam ꝑ Bar. in. l. fi. C. de do. cau. nõ nu. ꝛ ꝑ Ang. in. §. quoties. j. e. l. Alij dixerũt ita de mus posse duos reos interuenire ꝛ sic essent ꝑsone cõiuncte al's secus: ꝛ hoc videt̃ tenere ibi Io. an. si teneremꝰ qd fideiussor nõ possit dari ꝑ dote restituẽda ex ꝓuiri qd ẽt voluit Bar. i. d. §. quoties. sed vt dixi inclinat in opi. in oppositũ. s. qd dari possit ꝑ dote restituẽda. ❡ Itẽ adde his q̃ tãgit h̃ Bart. circa primã parte in prima qõne: circa intellectũ. l. cũ de lega. s. de proba. iũ cta glo. sua: nã ꝑ illã. l. cũ gl. dicit qd ꝓe dr̃ ꝓbari facultates vi ri nõ sufficere sir̃ ꝓbet tot debita esse ꝛ asserat tot bona esse in bonis mariti ꝛ dicat qd nõ sufficiũt ad satisfaciendũ creditori bus dotis. nã Ja. bu. in. l. actor. C. de ꝓba. videt̃ dicere qd illa ꝓbatio nõ cõcludit qꝛ nõ sequit̃ mulier asserit tot bona esse: er go nõ sunt plura. Nec ob. d. l. cũ de lege. qꝛ rñde qd ibi non erat q̃stio inter ptes an plura bona essent: sz solũ de valore rerũ qua si al's esset questio de quãtitate bonoꝝ nõ sufficeret illa assertio. Tu adde quãtũ ad intellectũ illius. l. q̃ loquit̃ in herede volẽte vti falcidia qd si heres fecit inuentariũ ꝓsumptio est pro ipso iõ volẽs dicere plura esse ꝯ hoc ꝓbare cũ ꝓsumptio trãsferat onꝰ ꝓbãdi in aliũ. l. siue possidetis. C. de ꝓba. ꝛ sic loquit̃. l. fi. §. licen tiã. C. de iur. deli. si autẽ loqmur scđm iura digestorũ ante inuẽ tarij beneficiũ inuentũ adhuc forte idẽ qꝛ ꝓsumptio vr̃ fuisse ꝑ herede ex eo qꝛ si occultasset rẽ aliquã priuabat falcidia in illa l. rescriptũ. j. de his qui. vt indi. ꝛ ideo in dubio nõ debeat pre sumi fecisse id ex quo incurreret penã. ar. l. merito. s. pro so. ꝛ qd no. Bar. in. l. egerit. j. de acq. here. ❡ Quãtũ autẽ ad materiaz nostrã vr̃ qd nõ sufficiat mulierẽ asserere tot bona esse nec plu ra qñ agit̃ de preiudicio tertij ad quã mulier vult venire ꝑpter hypothecariã nisi assertio mulieris iuuet̃ ꝑ executionẽ bonoꝝ factã inter vicinos ꝛ notos. l. cũ qdã. j. de lega. ij. ꝛ auf. hoc ita. C. de pig. cũ ibi no. ꝛ qd no. ꝑ Bar. in. l. illa. j. de verbo. obliga.

3 a ❡ † Qualiter aũt ꝓbet̃ paupertas[a] tetigit hic Bar. in. ij. q. cui adde etiã qd no. bu. in. l. vbi. C. eo. ꝛ in. d. l. actor. ꝛ. l. si ꝓo. §. qui ꝑ rei qualitate. s. q satisda. cog. ❡ Itẽ adde ei qd dicit in. i. ij. q. de mercatore qꝛ ꝓcederet dictũ suũ tenẽdo istã opi. suã vel com munẽ circa intellectũ. §. illud secus si teneat̃ opi. de qua. s. dixi sup gl. fi. ❡ Itẽ adde ei qd dixit in. v. q. de bãnito. qꝛ dubiuz ẽẽ põt an ꝓcedat dictũ suũ qñ est solũ pars bonorũ viri publicata ꝑea que dixi in. l. si marito. j. e. Tamẽ potes dicere qd ex eqtate etiã scđm ista iura det̃ actio saltẽ ꝑ illa parte cõfiscata ne ꝑ illa parte remaneat indotata ex quo nõ est penes virum nec penes ipsaz. ar. l. j. C. de repu. arguẽdo de toto ad partẽ. l. q̃ de tota. s. de rei ven. Attẽde tñ qꝛ forte scđm ista iura nõ poterat agi nisi ꝑ parte publicata ꝯstãte matrimonio nõ autẽ ꝑ alia dũmodo al's remaneat vir diues ꝛ soluẽdo: nec cõtrariũ dicit. l. si marito. si bene inspiciatur: hodie autẽ tenẽdo cõmunẽ intellectũ ad. §. illud. est clarum qd possit tota dos exigi. ꝛ idez videtur si nulla sit facta publicatio sed solum bãnitus tenẽdo cõmunem intel lectum predictum per rationẽ quã posuit hic Bar. secus vide retur tenẽdo aliũ intellectũ de quo dixi super glo. fi. ꝛ not. bene qd dixi circa intellectũ. l. si marito. qꝛ est nouũ dictũ: ꝛ adde etiã si maritus sit excõicatus an mulier tũc possit repetere dotẽ de q̃ Io. an. in addi. Spec. in ti. de dona. inter vi. ꝛ vxo. §. fi. versi. qd si vir est in banno. vbi cõcluditur nõ esse locum restitutioni nisi aliud concurrat cum etiã mulier teneatur tunc cohabitare cum viro. ꝛ in. c. inter. extra de sen. excõ. ❡ Itẽ adde ei qd dt Bar. in. vj. q. quãdo vir ab initio est nõ soluẽdo: vbi cõcludit ipse ha bere locũ remediũ harũ. ll. per. c. per vestras. de dona. inter vi. ꝛ vxo. nam adde opi. Dy. ꝛ Cy. q tenuerunt imputãdum mulie ri si sciuit per. l. si is a quo. j. vt in pos. leg. tenuit Ioã. an. in ad di. Spe. in ti. de do. inter vi. ꝛ vxo. §. fi. ver. sed cũ mulier. ❡ Itẽ adde qꝛ potes cõcludere qd aut vir est suspectꝰ de dilapidatiõe: ꝛ tũc forte posset h̃ibere locũ opi. Bar. ꝛ vr̃ sensisse gl. in. d. c. ꝑ vestras. dũmodo mulier nõ sit suspecta: al's deberet sequestra ri penes mercatorẽ ad partẽ honesti lucri vt dixi in. l. si cũ dotẽ §. sin autẽ. s. eo. si vero vir est pauper tamẽ al's non suspectus de dilapidatione tunc non hz locum opi. Bart. quicqd ipse dicat nec ꝓbat̃ per. c. per vestras. imo ibi potius ꝓbatur oppositum: nam si opi. Bar. esset vera esset locus remedio huius. l. ꝛ sic mu lier repelleret virum per regulam dolo facis de qua in. l. dolo. j. de do. excep. Cuius tamen oppositum ibi dicitur vnde ꝑ illam decretalem aliud remedium introducitur h̃ casu: videlicet qd dos soluatur viro ꝓstita idonea cautione si illã prestare põt ꝛ iudici videatur qd in dubio debet videri si potest prestare vt ibi

[a] ❡ Pauptas. Adde Bart. i. l. vbi adhuc. C. de iur. do. ꝛ in. l. si vero. §. q pro rei. ꝛ ibi Bal. ꝛ Ang. ff. qui satisda. cog.

etiã tetigit Inno.al's aũt dos deponẽda erit penes mercatorẽ ad ptẽ honesti lucri.ꝛ sic nõ erit penes virũ nec penes mulierẽ. ꝛ iste vr̃ verus intellectus illius.c.Bal.tñ ꝛ Ang.hic sequũtur opi.Dy.ꝛ Azo.q2 pactũ istud qđ resultat est fm materiã dotis sc3 qđ nõ agat̃ ꝯstãte mr̃imonio ideo valet.l.si vnus.§.pactus.ꝟ.qđ in spẽ.ṡ.de pac.ꝛ sic dicit Bal.notare Cy.in.l.vbi adhuc s3 certe hec rõ parũ valet q2 imo hoc pactũ est ꝯ naturam dotis cũ d: natura dotis sit qđ dos soluat̃ soluto matrimo.vel etiam eo cõstante si vir vergat ad inopiã vt patet in hac l.ꝛ.C.e.l.vbi ideo dic.vt.ṡ.dixi. ¶ Circa secundã partẽ principalẽ adde dictis Bar.inquantũ facit differentiã circa intellectũ principij.l.si cum dotem.an filia fuerit p̃sens tpe stipulationis paterne an vero ipse absens.nã hec differentia nõ videtur bona cũ tex.ille indistincte loquat̃ de quo plene dixi in.d.l.si cum dotẽ.in prin. ¶ Secundo adde his q̃ tangit in.vj.q.nã iuncto eo qđ tetigit in.v.oppo.videt̃ innuere qđ l3 fideiussor nõ possit dari mulieri pro dote restituẽda tamen poterit dari extraneo q dotẽ stipulatus est sibi reddi qđ est sing.no.ꝛ limitaret.l.j.ꝛ.ij.C.ne fideiuſ.do.den.tenẽdo opi.suã ꝛ gl.s.quod ꝓ dote restituẽda nõ possit dari fideiussor mulieri de q̊ dic vt tetigi.ĩ.e.l.§.quoties. Et põt esse ratio diuersitatis inter mulierẽ ꝛ extraneũ q2 nõ videtur oriri perfidia inter virum ꝛ mulierem quando prestatur extraneo satisdatio.secus qñ prestatur vxori.facit qđ habetur in.l.ij.C.ne fideiuſ.do.dẽ. ¶ Tertio adde his q̃ tãgit in.vij.q.vbi cõcludit quod si pater vel extraneus stipulatur sibi dotẽ reddi in omnẽ casum ꝛ euentũ dotis restituende quod nihilominꝰ actio cõpetit mulieri ad repetendã dotẽ cõstante matrimonio ꝓpter inopiam viri quasi iste nõ sit ꝓprius casus restituende dotis. facit qđ dixit hic glo.in ver.mariti.ad fi.nam ꝯtrium sensisse videtur Spec.ꝛ Jo.an.post eũ in ti.de do.inter vi.ꝛ vxo.§.nũc dicamꝰ circa prin.vbi concludit latiorẽ esse formã quãdo quis stipulatur in omnẽ casum ꝛ euentum restituende dotis ꝙ sit ille quando qs stipulatur in omnem casum dissoluti matrimonij. ꝛ idem voluit Odof.in.d.l.vbi adhuc.vt refert Jo.an.in addi.in loco.ṡ.alleg.ꝛ istud videt̃ verius cũ absq3 dubio nõ possit negari qn iste sit casus ꝛ euẽtus restituẽde dotis. fateor tamẽ qđ debebit deseruire oneribus matrimonij,l3 ipse extraneus repetat vel pater sicut deseruiret si mulier repeteret per.d.l.vbi adhuc.ꝛ quia verba debẽt intelligi scđm subiectã materiã ꝛ naturã ꝯtractus l.si vno.in prin.ṡ.loc.ꝛ.l.si stipulatus.ṡ.de vsur.cũ si.Nec ob.p̃dictis.d.l.vbi adhuc.vbi videt̃ dari actio mulieri q2 illud d3 intelligi qñ ipsa mulier dat dotẽ vel si alius dedit nõ fuit stipulatus dotẽ sibi reddi in talem casum alias secus.ar.l.quoties.ĩ.eo.ꝛ q2 illa lex ꝛ ista nõ ꝓhibẽt quod nõ possit extraneus taliter stipulari quãdo dat dotẽ.ꝛ ideo intelligit̃ potius ꝓmisisse.ar.d.l.quoties. ¶ Quarto adde his q̃ tangit in.ix.q.qñ mortua est mater relictis filijs ꝛ vir vergit ad inopiã.nam cõcludit qđ filij possunt petere restitui sibi dotẽ si dos erat in pecũia per.l.imperator.ĩ.ad trebel.ꝛ p.l.fi.C.de sen.paſ.nam non videtur dictum eius de iure procedere q2.d.l.imperator.loquitur quando pater dolose ꝛ in fraudem fideicommissarij bona dissipabat.hic autẽ nõ constat de fraude vel dolo. Item nõ ob.d.l.fi.q2 ibi loquit̃ quando pater iam perdiderat administrationem ꝓpter deportationem.vnde nimirum si facilius impeditur illam reassumere propter ipsius malam administrationem.hic autem loquit̃ quãdo non perdiderat administrationem sed ipsam habebat.ideo difficilius ei tollitur arg.c.quẽadmodum.de iureiu.ꝛ qđ habetur in.l.patre furioso.de his qui sunt sui vel alie.iur. Et ꝓ hoc facit etiam quia videtur qđ sufficeret patrem satisdare filiorum cum hodie inter patrẽ ꝛ filium ex causa aduentitia possit esse obligatio.vt.l.iubemus cum ibi no.C.ad trebel.ꝛ pro hoc optime facit d.l.imperator.a ꝯtrio sensu licet Bar.ibi aliter videatur dicere. Item non ob.predictis qđ habetur in.l.ij.§.j.in glo.in ver.sui iuris.ad fi.q2 ibi potius succurritur filie propter cõmunionem quam habet in dote ꝙ succurratur hic istis filijs qui nullã communionem habẽt in administratione bonorũ propter hoc forte Jo.an.in addi.Spec.in ti.de do.inter vi.ꝛ vxo.§.fi.ad fi.dixit qđ poterit agi qđ fiat restõ filijs assecurato p̃re de vsufructu ꝛ istud dicit sibi placere.Sed forte de iure verius est qđ sufficiat patrẽ satisdare si potest ꝛ vult.alias si nõ potest officio iudicis cõsulendũ erit filijs vt pecunia sequestretur penes mercatores vel res aliqua loco pecunie assignetur ꝛ vsusfructus nihilominꝰ sit patris nisi forte filij egerent ꝛ nõ haberent aliunde vñ se alerent q2 tũc debebit ꝓuideri eis ne egeãt ex eo q2 pater tenet̃ alere filiũ etiã de proprijs bonis vt.ĩ.de libe.agno.l.si qs a liberis ergo multo fortiꝰ de vsufructu bonorum maternorũ.vel forte eẽt equũ tũc assignari filijs dimidiã vsufructꝰ sicut fieri d3 de emãcipato.l.cũ ops.§.pe.C.de bo.que lib.facit ad p̃dicta qđ habet̃ in.c.ꝑ vestras.extra de dona.inter v.r.ꝛ vxo.ꝛ etiã qđ no.glos.in.d.l.ij.§.j.ṡ.alleg. ¶ Ultimo adde circa istam partem in vltima questione qñ mulier sit excõicata vel bannita.ꝛ filij nolunt agere.nã dat triplex remedium.de quibus hic per eum. Tu adde qđ nõ vr̃ ꝓcedere de rigore iuris si qs bñ aduertat q2 filiꝰ hoc casu nõ est ꝓprie ꝓcurator in rẽ suã cũ oẽ cõmodũ restitutionis nõ spectet ad eũ s3 solũ circa particularia ꝛ sic vr̃ cessare primum remediũ. Itẽ nec est tũc quesita actio noie ipsorũ filiorum sed est quesita matri suo proprio nomine.licet lex astringat eum exigẽte dotẽ etiã ad alendũ filios ꝛ ideo nõ habet locũ proprie scđm remediũ ꝑ eũ tactũ qđ colligit̃ ex.l.j.ꝛ.ij.ṡ.de insti. Itẽ nõ videt̃ qđ ad instãtiã filiorum debeat fieri sequestratio.presertim qñ mater nõ dilapidat res dotales per no.per eundem Bar.in.iij.q.prime partis principalis.vnde solũ ex quadã equitate videntur remedia sua procedere. Remediũ autẽ iuridicũ esse vr̃ si filij egent qđ petãt sibi decerni alimenta ꝛ si dubitent ne possint in posterũ prestari ꝓpter malã administrationẽ patris petãt ex officio iudicis ꝓuideri.ar.l.cũ dotẽ.§.eo aũt tpe.ṡ.eo.ꝛ qđ habet̃ in.l.egi.ꝛ in.l.harũ.ṡ.si serui.ven.ꝛ in.l.equissimũ.ṡ.de vsufru.

¶ Circa tertiã partẽ principalẽ adde primo ei qđ dicit in.iij.q.an possit mulier auocare supellectilia q̃ non veniũt al's in generali obligatione vt.ṡ.de pig.l.gñali.nã l3 nõ tangit Bar.videt̃ tñ dicẽdũ qđ sic q2 nõ interest viri ex quo d3 alimẽtari ex dote vt.d.l.vbi adhuc.ꝛ ideo si mulieri videat̃ expediens vr̃ qđ possit ẽt suppellectilia auocare ꝑ hypothecã q2 cessat hoc casu ratio.d.l.obligatiõe ꝛ sic cessare d3 dispositio.arg.l.qđ dictũ.ṡ.de pac. ¶ Scđo adde ei qđ dicit in.iiij.q.qñ minor accipit vxorem ꝛ dotẽ sine decreto iudicis an eius bona immobilia sint obligata ꝓ dote nã ipse ꝯcludit qđ nõ ꝑ suas rõnes de quibus hic per eũ.s3 ꝯtrariũ tenet hic Bal.ꝛ Ang.dicẽs qđ in hypotheca necessaria nõ requirit̃ decretũ secꝰ in volũtaria.ꝛ rñdet ad.l.lex que tutores.qđ ibi nõ agit̃ de hypotheca vel obligatione accessoria s3 de obligatiõe principali que ꝛ in quibus rebus cõsistat remittitur decreto iudicis.idẽ tenet Jo.an.in addi.spe.in tit.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ ver.quid si mulier.sed tu tene secure cũ Barto.q2 nõ sequit̃ minor nõ habẽs curatorẽ põt se obligare actione personali ad dotẽ.ergo etiã tacite obligant̃ bõa sua q2 certũ est qđ minor non habẽs curatorẽ potest se obligare ad quantitatẽ et tñ nõ põt pro illa quantitate obligare bona sua.l.j.ꝛ.ij.ĩ.de re.eo.iũcta.l.fi.C.de re.alie.nõ alie.sicut ergo nõ possit expresse sic nec debet posse tacite.ar.l.cũ quid si cer.pe.ꝛ si non est necessaria cõsequentia potest se obligare ad quantitatem.ergo ꝛ bona pro illa quantitate hypothecare. ¶ Et adde etiã ei quod dicit an mulier in dubio videatur dare omnia sua bona in dotem de quo in.l.mulier bona.ṡ.de iu.do.quãdo aliter loquit̃ ipse Bar.circa hoc in sua.q.que incipit.quedam mulier habens magnum patrimonium. ¶ Tertio adde qđ tangit̃ in.vj.q.an requiratur libellus vel contestatio in iudicio de dote quia non perfecte videtur hic locutus:sed dic vt dixi in.l.j.ṡ.eo.vbi etiam tetigi de intellectu cle.dispendiosam.de iudi. ¶ Quarto adde his que tetigit in.vij.q.vc3 que exceptio admittatur in hoc iudicio.nã nõ videtur perfecte dixisse propterea que dicit cum glo.fin.huius prin. Itẽ inquãtum dicit qđ si mulier aduocauit bona viri per hypothecariam propter eius inopiam qđ creditores viri nõ possunt sibi offerre dotem.nam contra.dicit Bal.ꝛ Ang.q2 sicut vir potuisset offerre ꝛ repellere eã ita videtur qđ ꝛ creditores.ar.l.mulier.ṡ.qui po.in pi.ha.licet ipse idem Ange.videat̃ tenuisse opi.quã t3 hic bar.in.l.j.ṡ.eo.Sed hec opi.Bal.videt̃ verior per rationem suã ꝛ maxime q2 potest succurri mulieri quia poterit pecuniam dotalẽ deponere penes mercatorem idoneũ ad partem honesti lucri.iuxta.c.per vestras.extra de do.inter vi.et vxo.ꝛ ideo equũ est etiam consuli creditoribus per viam obligationis ex quo id fieri potest sine preiudicio mulieris Si autẽ non possit forte reperiri mercator idoneus penes quẽ deponeretur pecunia dotalis oblata tunc esset equa opi.Bart.ꝛ ꝑ hec sit expedita ista tertia pars principalis.

¶ Circa quartam partem principalẽ adde dictis Bar.in.iiij.q.quando vir extra iudiciũ cõfessus est se vergere ad inopiam ꝛ restituit dotem vxori.nã tene qđ tenet restitutio dummodo nõ extendat̃ modꝰ circa preciũ rerũ.ꝛ hoc idem tenet hic Dy.ꝛ Bar.Bal.ꝛ Ang.q2 talis cõfessio tendit ad executionem obligationis preambule:nõ autem ad obligationem inducendam. Item inquãtũ dicit qđ si vir confitetur cõstãte matrimonio se recepisse pecuniam in dotem q2 ista cõfessio nõ valet ad preiudicium creditorum.an autem valeat ad preiudicium ipsius viri remittit ad no.per Cy.in l.qđ de suo.C.de dote cau.adde qđ ipse idẽ dixit quod viro preiudicat auť.sed iam necessa.C.de dona.ante nup.ꝛ ibi ꝛ de hoc per Cy. ¶ S3 tu potes ex hoc cõcludere qđ aut vir simpliciter cõfitet̃ se recepisse tantã pecuniã in dotem nec renũciat exceptioni nõ numerate dotis.ꝛ tũc hec cõfessio non preiudicat sibi nec creditoribꝰ suis infra tp̃s opponẽdi exceptionẽ ꝑ dicta.l.fi.cum auť.sua.C.de dot.cau.aut renũciauit exceptioni non numerate dotis.ꝛ tũc aut istã cõfessionẽ ꝛ renunciationẽ facit ante contractum matrimonij ꝛ ista p̃iudicat sibi ꝛ habet vim donationis in effectu q̃ põt fieri ante mr̃imoniũ.l.qđ spõse.C.de dona.añ nup.ꝛ similiter puto qđ p̃iudicat creditoribꝰ secuto postea matrimonio

nio reclamat.in

nio scdm distinctionem tamē quam dixi post Ang.in.l.j.§.eo. Aut talis cōfessio ꝛ renunciatio fit ꝯstāte matrimonio ꝛ tūc videtur qđ nō p̄iudicet ipsi viro q2 hꝫ vim donationis ꝛ iđ posset illā reuocare. nisi al's probet̃ realiter pecuniā datā. facit.l.q testamentum.cum ibi no.§.de proba.ꝛ qđ no.in.d.auf. sed iā necesse. si tamen nō reuocat morte cōfirmabitur scdm ea que not. in.l.qđ de suo.preal.de quo dicvt ibi.ꝛ sic multominus preiudicabit creditorib⁹.ꝛ idē voluit Jo.an.in addi.Spe. sup rubrica de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ aduerte q2 auf.sed iā necesse.ꝛ in corpore vnde sumitur nō vr̃ facere ad ꝑpositū si recte intelligatur q2 illa auf.videtur loq qn̄ mulier hꝫ bona immobilia:ꝛ sic facit augmentū dotis in rebus mobilibus quo casu etiā si notarius in instrumēto attestatur dationē illarū rerū nō habebit mulier priuilegiū ꝯ creditores in tali augmento qđ haberet in dote.sꝫ bene seruabit ius cōmune in tali augmento vt aperte vult tex. ibi ꝛ in corpore ꝛ sic nō loqtur ibi quādo ꝯstat de datione ipsarū rerū mobiliū ꝑ solā cōfessionē viri:sed aliter. nam si ꝑ solam viri cōfessionē ꝯstaret obstaret mulieri exceptio nō dati augmēti nisi illud appareret:ꝛ sic etiā ius cōe in repetēdo tali augmēto non seruaretur mulieri vt habeat hypothecā lꝫ non priuilegiatā. ¶ Itē pondera bene qđ illa auf.nō videtur habere locū si mulier tp̄e dati augmēti nō haberet immobilia sed solū mobilia q2 tūc videt̃ velle qđ etiā i tali augmēto haberet hypothecam priuilegiatā. ¶ Itē adđ ei qđ tāgit in.vij.q. inquātū dicit qđ si facta restitutione scdm formā huius.l.supsunt fruct⁹ vltra alimēta ꝛ onera matrimonij.i. vltra quātitatē que expendetur in alimētis ꝛ oneribus matrimonij qđ illi debeat restitui viro. nam hoc videtur verum si tp̄e dissoluti matrimonij apparet aliquid superesse.ꝯstante aūt matrimonio cum videat̃ licentia esse mulieri abutēdi.i.in totū cōsumēdi fructus in alimēta ꝛ onera matrimonij:vt est tex.in.d.l.vbi adhuc.cōiuncta gl.ver.abutat̃ videtur qđ vir nō possit fruct⁹ aliquos petere interim cōstante m̃rimonio nec similiter creditores.ꝛ ꝓ hoc faciat tex.in.d.l.vbi adhuc.ad fi.vbi postq̄ dixit mulierē posse ꝛ debere consumere fructus ꝓ se ꝛ viro ꝛ liberis alendis dixit creditorib⁹ subueniēdū esse in postea querēdis per virū ꝛ sic videt̃ innuere tacite qđ nullatenus ꝯstante matrimonio nō habeat intromittere ꝛ ipedire de fructib⁹ nisi forte dicas qđ cū restitutio fiat mulieri ob certā cām.s.vt sit secura de dote ꝛ vt se virū ꝛ liberos alat dicta restitutio limitatū debeat habere effectū ꝛ sic nō debeat habere fruct⁹ nisi quaten⁹ sit sibi expediēs ꝓ dictis alimētis: cum limitata cā limitatū debeat parere effectum.l.ita autē. in prin.ff. de admi.tu.ꝛ.l.in agris.ff.de acqui.re.do. huic tamē intellectui fortiter obstat ver.abutat̃.positū in.d.l.vbi adhuc ꝛ qđ supius dixi.ideo cogitādū relinquo. ¶ Itē adde ei qđ tāgit in. viij.q. vtrū petitio quā fecit vxor in casu huius.l.habeat effectū solide exactionis:q2 nō videtur ꝑfecte loq ꝑpter ea q̄ tetigit in glo. fi. ꝛ que ipse idē tetigit in.l.si filio.ff.eo. ¶ Itē adde ei qđ tāgit in ix.q.qn̄ vir post restitutionē factā ꝺm formā huius.l.postea factus est diues an recuperet dotē a muliere.nam tenet quod nō per.l.sciendū.§.fi.§.q satis.cog.sꝫ Bal.ꝛ Ang. hic tenēt cōtrariū:quasi causa ꝑpter quā lex voluit restitutionē fieri redacta sit ad nō causam:ideo debet euanescere dicta restitutio. alle. ꝓ casu.c.ꝑ vestras.extra.de do.inter vi.ꝛ vxo.sed cum Bar.inclinat Jo.an.in addi.spe.in ti.de do.inter virū.ꝛ vxo.§.fi. ver. qđ si vir.vbi etiā refert multas opi.super hoc ꝛ hec opi. placet per rationes Bar. Nec ob.d.c.per vestras.q2 si bene pōderet̃ hoc nō dicit vt ptꝫ ex his q̄ supra dixi circa intellectū illius.c. ¶ Ultimo adde qđ dixit hic Ang.qđ in hac materia est aduertēduꝫ in practica qđ mulier nō dꝫ petere dotē restitui:sed ipsam in tuto collocari vt possit se ꝛ suos alere. Cui autē sit cōcedēda administratio dicit qđ h̄ iudex ex officio habebit declarare all'.d.c. ꝑ vestras.sed tu tene secure qđ mulier pōt ꝯcludere ꝑpter inopiā viri dotē sibi restitui vt patet ex hac.l.ꝛ in.d.l.vbi adhuc.fateor tamē qđ si mulier apta foret ad dissipationē, iudex prouidebit ꝛ faciet dotē esse penes tertium idoneum q habebit fructus expendere in onera matrimonij.arg.§.eo.l.si cum dotē.§. eo autē tempore.ꝛ.§.si autem in seuissimo.nec ob.d.c.per vestras. quia non probet id quod dicit Ang.ꝛ etiā alio casu loquitur vt ptꝫ ex supra dictis circa intellecum illius.c.

Si exheredato.

Inopia cōtingēs ꝑ exheredationē incipit esse euidens ex die adite hereditatis.h̄ dicit ꝺm Bar.adde dictis Bar. duꝫ saluat sentētiam Rugerij positam in gl.j.saluatio sua videtur aperte fuisse de mēte glo.in.l.sed si pro dote.§.j.ff.de leg. prestā.

4 ¶ † Itē adde qđ pro cōmuni opi.qđ non nascatur actio de dote nisi soluto matrimonio lꝫ certū sit solui debere matrimoniuꝫ. facit optime ꝺm Bal.l.iul.§.de cōdi.inde.vbi si promitto.x. siue nauis ex asia venerit siue nō certū est debitū iri.ꝛ tñ nō nascitur actio anteq̄ cōstat alterā partē cōditionis euenisse.ad ideꝫ etiam allegat Ang.l.nisi finita.ff.de tute.ꝛ ra.dist.vbi actio tutele nascit̃ demū fin.ita tutela ꝛ cum certum est tutelā finiri debere pubertate veniente.

Quoties.

Si per maritū nō satisdat̃ cū posset statim insolidū cōdēnat̃:sed si nō pōt medij temporis interusuriū deducet̃ nec mulier poterit volūtatē mutare. h.d. ¶ Nota qđ vbi dilatio ꝯcedit̃ a lege satisdare dꝫ debitor de soluēdo die aduenientē:idē si cōcedat̃ dilatio a lege animata. vt a principe.l.q̃ties.l.vniuersa.C.de preci.impera.offe.si ꝟo cōcedat̃ ab homine tūc nō dꝫ satisdare nisi cā cognita.ꝛ sic intelligat̃.l.in omnib⁹.§.de iud.ꝛ in.l.si creditores.ff.de pri.cre.hoc vltimū intellige nisi dilatio data ab homine succedat in locum dilationis legalis:vt ꝓbat̃ hic iūcta gl.j.iūcto ver.vel dic pacto. facit qđ no.Bar.in.l.stipulatiōes non diuidunt̃.in illa q̄stione an possit qs cogi precise ad factū. ¶ Itē dixi de dilatiōe legali intellige qn̄ dat̃ miseratiōis cā vt ptꝫ hic ꝛ in.l.j.§.exactio.C. de rei vxo.acti.ꝛ facit.l.si cū militi.§.de cōpen.sec⁹ videretur si daret̃ ex natura rei.exēplū.l.interdū.ff.de ver.obli.ꝛ facit qđ dixi.§.in.l.ij.§.nec cogit̃.

5 ¶ † Itē no.qđ qn̄ dat̃ dilatio miserationis cā ꝛ nō pōt satisdari ꝑpter ipotētiā statim fit ꝯdēnatio deducto interusurio medij tp̄is:sec⁹ qn̄ dilatio ab homine esset apposita.l.si tibi mādauero.ij.r̄nso.§.māda.ꝛ ex h̄ etiā no.ar.pro practica iudiciū q condemnāt aliquē ad penā deducta quarta parte ꝑpter formā statuti nō vr̃ talis deductio fieri posse ar.huius tex. ¶ In gl.de solutiōe ibi q2 iudiciū est bone fidei innuit gl.qđ in stricti iuris iudicijs nō satisdet̃:sed certe hoc non est verū simpliciter ꝑ.l.in omnibus.§.de iudi.ꝛ ibi gl.ꝛ in.l.si creditores.ff.de priui.cre.ꝛ facit qđ dixi in.l.ij.§.nec cogit̃.§.eo.ideo dic qđ ratio est q2 dilatio a lege miseratiōis causa indulgetur.ideo debet satisdare nisi expresse aliud lex diceret.l.verū.§.item vidēdū.§.pro socio. ¶ In ea.gl.in fi.ꝛ sic vult glo.qđ fideiussor pro dote restituēda nō possit dari cōstante matrimonio:sed alij tenuerūt oppositū vcꝫ qđ lꝫ nō possit dari ꝓ dote ꝯseruāda:tñ dari possit ꝓ dote restituēda:ꝛ sic cōsuluit Dy.ꝛ sic dicit gl.in.l.j. C.ne fideius.do.den.seruari bononie.sed Barto.nitit̃ hic hanc opi.impugnare per rōnes ꝛ potissime q2 nō vr̃ ratio diuersitatis inter fideiussorē de dote ꝯseruāda ꝛ fideiussorē de dote restituēda. Itē q2 l.ij.C.ne fideius.do.den.q̄ venit ampliatiue vt litera ibi dicit al's nil adderet ad.l.j. Sed tu potes dicere saluare sentētiā Dy.maxime ꝑ.l.fi.C.de do.causa nō nu.vbi ptꝫ qđ in dote possunt interuenire duo rei pro dote restituēda:ꝛ tñ ꝯstat qđ ille ad quē nō perueniat dos videt̃ pro alio fideiubere.iuxta no.in.l.vir vxori.§.fi §.ad velle.ꝛ sic eadē rōne debet posse dari fideiussor pro dote restituēda.nec vr̃ respōsio bona Bar.ad legem illā inquantū intelligit eam qn̄ cōiuncta persona sed obligat cū marito q2 illud est nimis restringere.l.illaꝫ.ꝛ maxime q2 cū tex.ibi primo dixerit qn̄ filius vna cū patre recipit dotē subdit postea qđ idē est dicendū in omni alia persona que cū marito scripta sit se recepisse dotē ꝛ sic videt̃ permittere qđ etiam extraneus vna cum marito se possit insolidū obligare pro dote restituēda:nō ob.qđ eadē videat̃ ratio in fideiussore de dote restituenda que est in fideiussore de dote cōseruāda:q2 hoc nō videtur verū vt hic dicit Bal.ꝛ Ange.nā in fideiussore de dote restituenda inest cōditio si matrimoniū dissoluat̃:sec⁹ in fideiussore de dote cōseruāda qui videtur etiam respicere tempus matrimonij:ideo illa tanquam nutriens perfidiam reprobat̃ constante matrimonio.que ratio cessat in fideiussore de dote restituenda. Itē non ob.qđ.l.ij.nō videatur aliquid addere ad primam scdm iustū intellectum q2 istud non est verū.nam in.l.j.reprobat̃ lex municipalis vel cōsuetudinaria que arctat mmarituꝫ ad satisdandū de dote cōseruanda:sed.l.ij.addit qđ etiā sponte si prestetur ꝑ maritum nō teneat talis satisdatio.ꝛ ꝓ ista opi. etiam facit illa regula vulgata:q2 paria sunt aliquid tēpore permisso fieri vel conferri in tēpus permissum vt in.l.tempus.ff.de heredi.inst..ꝛ pro ista etiā parte facit qđ vbi est dubietas,opi.in materia dotis amplectenda est opi.illa que fauet doti in dubio iuxta no.in.l.in ambiguis.§.de iu.do.ꝛ qđ dictum fuit in.l.j.§. eo. ¶ In gl.ferenda:ibi cum iam erat lata sentētia ꝛ sic ammodo nō poterat mulier ipsam impugnare.l.si seruus pluriuꝫ.§.j. ff.de lega.ij.ꝛ facit quod no.in.l.stipulatio ista habere in prin.ff. de verbo.obliga.ꝛ sic sentit gl.secus est si non esset lata sententia ꝛ hoc videt̃ hic sequi Bal.ꝛ Ange.sed Bart.intelligit ideꝫ si lata non est sententia dūmodo mulier potuerit satisdari q2 ex tūc a lege defertur electio marito an velit satisdare vel si nō possit qđ soluatur dos deducto interusurio de quo hic per eum:sed forte verior est opi.gl.q2 propter fauorem mulieris videtur hoc inductuꝫ qđ ex quo sibi non satisfiatur salteꝫ habeat hoc remediū qđ facere possit statim cōdēnari maritū deducto tñ interusurio medij tp̄is:ideo videt̃ qđ si mulier nō vult vti hoc remedio nō agat̃ ar.l.qđ fauore.C.de legi.ꝛ hoc saltē qn̄ mulier nondū petijt ipsum statim cōdēnari ante dilationē lꝫ potuerit satisdari. Si autē petijsset ipsum cōdemnari forte coget̃ persistere in petitione.ar.auf.qui semel.C.quomodo et quando iu.et sic potest saluari tunc opi.Bartol. ¶ In ea.gloss.ibi vel dic vt ibi.l.quia

hoc loquitur qñ dilatio dat̃ a lege marito miseratiõis cã ⁊ dat̃ demũ si maritus satisdet al's nõ dat̃ cũ minus saltẽ cõdẽnetur deducto interusurio. ibi autẽ dilatio nõ dabat̃ a lege sed proueniebat ex natura actus ⁊ ex mẽte cõtrahentiũ ideo simpliciter ibi standum est dilationi. facilius eñ lex limitat suã dilationez q̃ dilationẽ ꝯtrahẽtiũ ar. l. fi. C. qui po. in pig. ha. ⁊ ibi no. ꝑ gl. vel extra glo. solue ſm Bal. ⁊ Ang. qꝺ h̃ loquitur in dilatione data miserationis cã. ibi in alia: sed certe hec solutio satis recidit in idẽ cũ precedẽti. ¶ In ea. gl. in fi. solue vt ibi no. ꝑ gl. q̃ hoc spãle fauore dotis vt mulier citius dotẽ cõsequat̃. vel potes dicere qꝺ ille casus est omnino diuersus ⁊ nõ aduersus.

Si vir vxori. Uir tenet̃ restituere quicqd h̃z vel habere sperat a liberto dotali nisi aĩo donãdi ꝑmissuz fuerit sibi manumittere. h. d. ¶ † No. casuz vbi tz donatio inter vi. ⁊ vxo. ꝯstãte matrimonio ⁊ est rõ q̃ nõ cẽset̃ qs locupletior ex hoc solo qꝺ h̃z libertũ. vt. l. naturalis. §. fi. s̃. de prescrip. ver. ⁊ l. plane. la. ij. §. fi. j̃. de leg. j. ¶ Itẽ not. q̃ vbi occasione preambuli cõtractus prestatur cautio suꝑ hereditate alterius toleratur a iure de quo aliquid hic in gl. ⁊ plene in l. stipulatio hoc modo concepta. j̃. de ver. obli.

6

Si maritus. In bono sufficit maritũ esse talem in rebus dotalib⁹ qualis est i suis secus in malo. h. d. ¶ † Not. illud vulgatũ qꝺ culpa in alienis culpat̃ ⁊ punit̃. sz in ꝓpriis tm̃modo culpat̃ de quo in. l. etiã. §. j. s̃. eo. ¶ In glos. culpãda ibi sz tuti⁹ h̃ cõiter tenet̃. dicit tñ h̃ Ange. qꝺ lz marit⁹ teneat̃ de leui culpa etiã in negligẽdo non tñ ꝓpter leuẽ culpã cõmissam in dotalib⁹ ꝑdit bñficiũ nec ꝯdẽnet̃ vltra q̃ facere poss. t sz tm̃modo ꝓpter dolũ ⁊ latã culpã ꝑ l. etiã. §. j. s̃. e. ⁊ ꝑ ea q̃ dicta sunt in. l. maritũ. s̃. e. ⁊ aduerte q̃ tãgit h̃ Bal. qd sit lata culpa ⁊ qd latior. post And. de pis. ⁊ qño etiã qdã est dolus ver⁹ qdã p̃sumptus. ⁊ qño etiã vterq̃ predictorũ qñq̃ ꝓbat̃ vere: qñq̃ p̃sumptiue: sed de materia ista plene dicendũ vt ꝑ Bar. in. l. qꝺ nerua. s̃. depo si. refert etiã Cy. dixisse qꝺ diligẽs nõ tenet̃ de leui. qꝺ etiam probat ⁊ bene ꝑ ea q̃ habentur in. d. l. qꝺ nerua. ⁊ l in rebus. s̃. de iure do.

7

Si vxor. Qui ꝓpter doluz tenet̃ restituere rẽ statim cõdẽnat̃. q̃ vo ꝓpter culpã consequit̃ dilationẽ ad eã ꝑquirẽdã alias secus. h. d. ¶ No. qꝺ si est in obligatione rẽ restitui re perempta deuenit̃ ad extimationẽ ita etiam qñ res nõ apparet ⁊ res cõtra volũtatẽ dñi ad aliũ deuenit qꝺ no. ad no. in. l. in re furtiua. s̃. de ꝯdi. fur. ¶ In gloss. j. sed. h. d. hec vera: q̃ ex quo ꝯstãte matrimonio nõ fuit nata actio penalis nõ nascet̃ ex postfacto sine noua ꝯtrectatione. ⁊ sic facit ſm Bal. qꝺ vulnerãs exbãnitũ nõ dz puniri, lz postea ille bannitus eximat̃ de bãno q̃ ponderãdũ est pricipiũ. facit. l. qd ergo s̃. de his q̃ no. infa. ¶ In ea. gl. ibi hic casus nõ est ibi, sed certe lz iste casus nõ sit p̃cise ibi tñ similis videtur esse. s. qñ agit̃ de rebus amotis ideo an hodie habeat locum compẽsatio recurre ad ea q̃ dicta fuerũt in. l. rei iudicate. §. j. s̃. eo. ¶ In gl. modicũ ibi imo arbitrio iudicis hec vera. ¶ In gl. prebẽti. ibi, vel actionẽ cedat hoc nõ est verũ in isto casu qꝺ nõ liberatur qs cedẽdo actionẽ quãdo ex culpa sua incidit in obligationẽ. secus qñ sine culpa ⁊ sic loquitur lex quã habes alleg. in glo.

Si bona mulieris. Si iudiciũ tenet ꝓ ꝑte tũc sufficit ꝓ ꝑte ferri sñiam. Itẽ fiscũ nõ trãsit instantia iudicij. h. d. ⁊ non est alibi in hoc vltimo dicto ſm Ja. de are. ⁊ Bal. ¶ † No. qꝺ vitiũ litigiosi nõ impedit alienationẽ q̃ fit ꝑ cõfiscationez. ⁊ sic limita. l. fi. C. de litigio. ¶ Itẽ no. qꝺ interdũ valet sñia suꝑ parte regulariter ꝯ. vt. l. in hoc iudicio. s̃. fa. her. sed hic est speciale q̃ ꝓ parte iudiciũ est extinctũ. ¶ † Itẽ no. qꝺ fiscus nõ tenet ꝑ oĩa locũ heredis qꝺ patet q̃ instantia inchoata nõ transit ad eũ. alias esset cõtra. vt. l. si eum hoiem. j̃. de fideius. ⁊ facit qꝺ no. per glo. in. l. inter reos. s̃. eo. ti. ¶ † Itẽ no. qꝺ publicatis bonis publicant̃ ⁊ iura ⁊ sic appellatione bonorũ continent̃ ⁊ iura lz nõ videantur cõtineri sub appellatione bonoꝝ mobiliũ vel immobiliũ. l. quãtuberonis. §. pe. ⁊ fi. s̃. de pecu. ⁊ sic facit qꝺ si ꝑ sñiam publicarent̃ bona imobilia vel bona mobilia vel etiã bona mobilia ⁊ immobilia: nõ ideo ex hoc essent publicata noĩa debitorum que vidẽtur tertia species separata de quo hic per Bal. ⁊ Ang. ⁊ ꝑ glo. ⁊ Bar. in. l. mouentiũ. j̃. de ver. signi. ⁊ in. l. potest s̃. de aut. tu. no. etiã ſm Bal. qꝺ statutũ puniens violentiam factam cum armis cõprehẽdit etiã mulieres vt hic colligit̃ iũcta prima gl. ¶ In gl. tota ibi in. v. legibus. imo etiã in alijs cuz h̃ loquat̃ soluto matrimonio qꝺ pz q̃ loqtur de lege iul. de vi priuata. in pma ꝑte q̃ nõ numerat̃ inter dictas. v. leges, ⁊ sic si mrĩmonium tũc nõ fuisset dissolutum etiam pro parte nõ debebat publicari. ⁊ ideo dic gl. verã qñ publicatio haberet fieri ꝯstãte matrimonio: sed secus eo dissoluto q̃ tũc ex oĩ cã põt fieri publicatio q̃ alias est iure ꝑmissa. ¶ Extra gl. mirandũ videt̃ qꝺ instãtia nõ trãsierit h̃ ad fiscũ cũ transeat in successorẽ vniuersalem vt. l. si eũ hoiem. j̃. de fideius. ⁊ fiscus videt̃ successor vniuersalis. vt. l. ij. C. ad legẽ iul. de vi. ꝓpter h̃ dixit Pe. qꝺ expirat iudiciũ quo ad mulierẽ vt h̃ dicit Bal. quo ad fiscũ. sz hec solutio videt̃ literã violare. iõ Ja. de are. aliter dixit. cui⁹ opi. refert hic Bar. ⁊ reprobat ipsam ꝑ. l. tã ex ꝯctibus. s̃. de iudi. iõ dixit finaliter ipse Bar. spãle fauore fisci q̃ h̃z suos iudices. vt. l. j. ⁊ ij. C. si aduer. fis. sed hec opi. nõ videt̃ bona q̃ ſm ipsam sequeret̃ qꝺ si fiscus esset heres institut⁹ a priuato nõ trãsiret instãtia cũ defuncto inchoata ꝯ fiscũ. qꝺ nõ videt̃ verũ ꝑ. d. l. si eũ hoiem. ⁊ ꝑ. l. heredẽ. j̃. de re iudi. ⁊ iõ dixit h̃ Bal. ⁊ Ang. post eũ qꝺ interdũ q̃rit̃ de successione bonoꝝ ⁊ nõ ꝑsone vt q̃ ꝑsona est annihilata ⁊ sic nõ põt rep̃sentari. vt est videre in casu huius. §. ⁊ tũc ad talẽ successionẽ nõ trãsit instãtia ⁊ ita hic sec⁹ si esset successor bonoꝝ ⁊ ꝑsone ꝑsona non annihilata ex dispõne iuris: q̃ tũc trãsiret instãtia ⁊ sic loquãtur ꝯria. Et ꝑ h̃ inferũt qꝺ filij succedẽtes hodie in bonis parẽtũ ſm formã aut. bona dãnatorũ. C. de bo. dã. q̃ sunt successores bonoꝝ ⁊ nõ ꝑsone nõ succederẽt in instãtia ⁊ no. dictũ sed ꝯ istã opi. facit qꝺ habet̃ in prima parte h̃ vbi loqtur de relegato cũ publicatione tertie partis bonoꝝ. vt pz ex tex. iuncta gl. illa ⁊ tñ extinguit̃ instãtia ꝓ illa tertia parte lz nõ annihilet̃ ꝑsone ex dispositione iuris cũ relegat⁹ nõ ꝑdat ciuitatẽ nec libertatẽ vt loqtur ⁊ no. in. l. quidam serui pene. j̃. de pe. vñ potes dicere qꝺ iõ nõ trãsit instãtia in fiscũ q̃ obligatio principalis ꝑsone delinquẽti adherẽs cui accedit instãtia accessorie extinguit̃ lz effect⁹ eius trãsferat̃ in fiscũ. vt. l. si debitori deportato. j̃. de fideius. iõ nõ est mirũ si extincta principali obligatione extinguit̃ accessoria. ar. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ in. c. inter dilectos. §. ceterũ. extra de fi. instru. q̃ rõ cessat ĩ alijs casibus de q̃ plene dixi in. d. l. si eũ hoiem. p̃terea etiã rõ eẽ põt q̃ nõ trãsit instãtia in casu isto vcz qꝺ dz sñia eẽ cõformis petitioni. l. vt fundus. s̃. cõi diui. ⁊ l. fi. C. de fideico. liber. ⁊ ideo cum in petitiõe ꝯcludat̃ dari agẽti ⁊ nõ possit amodo formari sñia ad ipsius vtilitatẽ nec referri ad aliũ q̃ representet ipm cuz fiscus nõ veniat ꝓpter representationẽ sed ꝓpter trãslationẽ q̃ fit in eũ ꝓpter delictũ agentis. ideo necessario sentẽtia non põt ferri proportionabilis petitioni ꝓ tanto nimirũ si expirat iudicium ⁊ idẽ videretur ecõtra si reus delinq̃ret taliter qꝺ ei⁹ bona publicarẽtur cũ eadẽ sit rõ. ⁊ si dicat̃ delictũ rei nocebit agenti q̃ oportebit ipsum nouã instãtiã inchoare põt dici qꝺ istud cõtingit in quandã cõsequẽtiã vt deseruiatur regulis iuris iõ toleratur. sicut ⁊ alias videmus in simili qꝺ lz pena nõ ꝯsueuerit afferre premiũ delinquẽti. l. relegatoꝝ. §. fi. j̃. de interdi. ⁊ releg. tñ interdũ ꝑ quandã cõsequentiã affert premium vt deseruiat̃ regulis iuris. patet in. l. decreto. j̃. de suspe. tu. ⁊ quod no. in. l. ij. §. ignominie. s̃. ex qui. cau. ma. ¶ Ultimo adde dictis Bar. in quantũ dicit qꝺ si conuentus reali desinit possidere absq̃ sua culpa rem pro parte sufficit ferri sñiam solum super parte quaz possidet etiam si de alia nil dicatur ex eo q̃ expirat iudicium super alia parte per. l. j. C. de alie. iud. mutan. nam potes dicere qꝺ imo non expiret sed debet sequi absolutoria in alia parte quam nõ possidet ꝑ ea que habẽtur in. l. si a te. in prin. ⁊ §. j. j̃. de exce. rei iudi. ⁊ in. c. aduersario. extra de except. alias sequeretur qꝺ si ferretur cõdemnatoria suꝑ toto nõ teneret sentẽtia saltẽ in parte quam non possideret quod videtur esse contra. l. is qui se obtulit. cum ibi no. s̃. de rei vend. ⁊ facit quod habetur in. d. c. aduersario. ⁊ in. l. cum putarem. s̃. fami. herci,

8

9

10

Summarium.

1 Cõditionis melioris est qs in casu dubij q̃ in casu certi.
2 Quasi possessio releuat quem ab onere probandi.
3 Iudex secularis an possit cognoscere de periurio.

TItia. Exceptio apposita a tertia ꝑsona cuius interest obstat ⁊ venit examinãda in iudicio ⁊ habet impedire ꝓcessum. h. d. ⁊ legitur duobus modis vno modo vt colligi potest ex gl. j. alio modo extra glo. per Bar. de quo hic per eum. ¶ Nota primo ꝓ forma cõmissionum que quotidie fiunt consultoribus. nam committitur causa consulenda vt visis actis ⁊ actitatis in causa cõsulat que sint partes iudicis. ¶ Not. secũdo quod quãdo duo sunt coniunctim ꝓbãda deficiens in vno deficit in toto de quo per gl. in. l. iij. §. hec autem. j̃. de iti. actuq̃ priua. ⁊ hic per Bal. ⁊ per gl. ⁊ Jo. and. ⁊ Joan. calde. in suis distin. in. c. ij. extra de rescrip. ⁊ aliquid etiam ꝑ recolende memorie dominum ⁊ preceptorem meum dominum Anto. de but. in. d. c. ij. ⁊ in. c. exhibita. extra de iudi. nam cõcludit Bal. aut sunt plura quorũ alterum tantũ sufficit ⁊ infert in materia cause vel articuli de q̃ q̃ritur. ⁊ tunc est necesse ꝓbare vtrũq̃ al's secus. si vero nõ sunt plura sed est vnũ qualificatũ tunc si qualitas est de substãtia actionis vel defensionis vtrũq̃ dz ꝓbari. s. actum ⁊ qualitas. l. habebat. de insti. ⁊ l. pretor. §. docere vi bo. rap. secus si nõ sit de substantia actionis vel defensionis quia tunc deficiens in ꝓbatione qualitatis

ne qualitatis solius nihilominꝰ vincit in principali facto. alle.l. in delictis.§.si detracta.de noxa. Et subdit qꝺ quatuor sunt de qbꝰ dubitatꝛ an sint de substātia ꝓbationis.s.cā conditio modꝰ ⁊ demōstratio. Et ↄcludit ꝙ si talis cā sine qua nō ↄpetit actio actori vel reo defensio illa est de substātia ⁊ ꝓbāda ab allegāte secus si sit ipulsiua.l.ij.§.fi.de dona.de quo etiā remittit ad.l.damus.ff.de ↄdi.inde.⁊ ad ibi no.ꝑ se. Cōditio ꝟo semꝑ vꝛ ꝺ substātia ⁊ sic ꝓbanda l.meuius.⁊.l.qui heredi.cū si.de cōdi.⁊ demonst.s.qñ ꝺt ꝙ in ↄctibus innoīatis ꝺꝫ probari impletio.l.ex placito.C.de re.permu.in contractibus vero noīatis nō est necesse ꝓbari implemētū quo ad fundandā originē petitionis: ſꝫ quo ad executionē sic si excipiatꝛ de modo nō impleto.l.insulā.§.fi.s.loc. ¶ Et adde quid iuris si modus inseratur in sententia vt no.in.l.cū eoꝝ.C.de sen.⁊ interlo.om.iudi. In demonstratione dicit ꝙ si absqꝫ probatione illius demonstrationis res remanet certa nihilominus ꝑ alia signa vel circūlocutionē tunc nō est necesse demonstrationē illā ꝓbari.l.j.§.j.ſ.de do.prele.facit quod no.in.l.j.§.si quis argentū.ff.de po. ¶ Adde ei quod dixit de qualitate.vcꝫ qꝺ deficiens in qualitate ꝓbationis vincit in simplici facto si qualitas nō erat de substātia.nā hoc videtur contra.l.diuus.cum ibi no.ꝑ Bart.ſ.de re iudi.⁊ contra.c.licet cām.cum ibi no.ꝑ Io.and.de proba. vbi indistincte ꝓponens aliqd qualificare: videtꝛ in dubio se astringere ad illud ꝓbandū sed potes dicere ꝙ in.§.si detracta.qualitas illa nō inducit nouum delictum nec mutat delictum vel nomē actionis. vt not. ꝑ Bar.in.l.edita.C.de eden.secus in casu.d.l.diuus.⁊.d.c.licet qꝛ qualitas corruptele inducit nouū delictū. nā testis delinqt si dicit falsum etiā nō corruptus. ⁊ similiter peccat si sit corruptus pecunia etiā si dicat verū vt no.in.l.j.ſ.de fal.lꝫ vtrūqꝫ eadem lege puniatur. ¶ 1 † Itē nota qꝺ nō ꝺꝫ esse melioris conditionis quis in casu dubij ꝙ in casu certi.ad idē.l.ordinata.§.fi.ſ.de libe.cau. ¶ In glo.j.ibi implorādo officiū iudicis de multis remedijs cōpetētibus hoc casu vide gl. ordinariam in.l.j.§. ꝑ hanc.s.de rei vē.⁊ per Inn.in.c.inter quatuor.extra de ma.⁊ obe.⁊ no.bñ quia vult glo.qꝛ hic principaliter intentabatꝛ cā status existentium sui iuris.⁊ similiter successiue intentata fuit actio de dote ꝑ istam titiā cōtra istū maritū: sed hoc nō vꝛ bene dictū quo adꝫ mentē lr̃e qꝛ tūc partes iudicis debuissent esse in ꝓnunciādo supersedendū fore iudicio de dote ꝓpter qōnē status preiudicialē pendentē per.§.preiudiciales.insti.de actio.et ideo melius videtꝛ dicendū ꝙ principaliter actū fuerit ꝑ istum titiū iudicio de dote ⁊ ꝙ ex aduerso mlier se opposuit dicēs ad se spectare exactionē dotis vt matrēfamilias. ⁊ ħ intellectꝰ sine dubio est planior ⁊ ipsum sequitꝛ Bar.reprobato ꝑmo ſꝫ Bal. saluat primū qꝛ pēdente cā status ꝑiudiciali silere debēt alie qōstiones inter eosdē sed nō inter extraneos ꝑ.l.ordinata.ſ.de li.cau.⁊ sic nō ꝺꝫ silere inter titiā ⁊ maritū. Sed tu potes dicere ꝙ imo ꝺꝫ silere inter titiā ⁊ maritū ꝑ rōnem litere.qꝛ ex quo ipsa mulier ꝑtendit se matrefā.⁊ sic sibi actionē cōpetere interim anteqꝫ hoc decidatꝛ nō ꝺꝫ cōpetere actio patri siue ei q asserit se patrē ⁊ illā habere in potestate.fateor tū ꝙ si ipsa titia vellet agere interim contra suū maritū cū interim ordinata cā status habetur loco matrisfa.vt.d.l.ordinata.⁊.l.lite.C.de libe.cau.ipsa poterit agere.sed tū nō debebit ꝑ sententiam diffiniri cā dotis ante iudiciū diffinitū statū vt no.gl.in simili in.d.l.ordinata.⁊ 2 sic intelligo glo.ſ.in ver.denegādū.in ver.sed an titia. ¶ † Infi.no.ex gl.ꝙ quasi possessio releuat quē ab onere ꝓbādi de quo hic tetigit Bal.sed meo iudicio ꝑfectius tetigit Bar.in.l.si patri in.iij.q.⁊.v.oppositionibus tertie partis.ſ de oper.no.nun. Tene tū mēti qꝺ ꝺt ħ Bal.vcꝫ qꝺ vbi status quē inducit pñs possessio nō pōt haberi sine priuilegio ⁊ preiudicio iuris tertij: qꝛ tūc nō releuat vt est casus in.c.ad decimas.extra de rest.spo.lib.vj.⁊ de materia vide etiā duas veras gl.vna est in.l.circa.s.de ꝓba.alia est.l.sicuti.§.sed si qratꝛ.s.si seruit.vē.⁊ facit etiā qꝺ no.in.l.nō epistolis.⁊.l.neqꝫ natales.C.de proba. ¶ In gl.ij.ibi etiā in ꝑfectitia dic imo tūmodo in ꝑfectitia agi pōt nō autem in aduētitia qꝛ ꝑ illa non agit pater etiā si filia est in ꝑtāte vt ꝓbatꝛ.s.e.l.ij.§.qꝺ si in patris.a cōtrario sensu.⁊ ibi no.⁊ hodie est clarū ꝑ auꝛ.qꝺ loci.C.de coll. ¶ In gl.denegādā.ibi ꝙ ꝓbat legitimā.hoc est de legitimo matrimonio natā.⁊ secūdū hoc videtꝛ ꝙ iudex secularis possit cognoscere de cā matrimoniali incidēter.qꝺ tenet hic Bar.qñ disputatur de matrimonio non ad essentiā matrimonij inter ipsos cōiuges sed ad aliud fine altero forte cōiugū mortuo vt hic fiebat.illud autē nō est dubiū ꝙ si nō sit questio de matrimonio sed de natiuitate qꝺ pōt ꝓbari corā seculari: sed tu adde qꝺ de cā matrimoniali nullo modo pōt cognoscere iudex secularis etiā incidēter etiā ad fin. de quo loquitꝛ litera vt est tex.in.c.tuam.extra de ordi.cog.⁊ in 3 c.causam.q.extra qui filij sint legi. ¶ † Itē adde supra qꝺ dicit de exceptione vsuraria inquantū dicit quod de illa pōt cognoscere secularis iudex si est questio super facto ⁊ non super iure quia gl.sensit contrariū in cle.dispendiosam.in glo.tamē repetuntur de iudicijs.licet ipsi referant super hoc opi.cum Bar.tamen cōcor. Pau.de liaza.in cle.consuluit.extra de vsu.⁊ ita consuluit re.me.do.Gas.de cal.⁊ do.Pe.de anch.preceptor meꝰ. licet aliter videatur loqui in lectu.d.cle.cū Bart.etiā cōcor.do.⁊ preceptor meus do.Ant.de but.in.d.c.tuam.⁊.c.cū sit generale.extra de foro cōp. Aduerte tamen quia dixit hic Bal.hoc verum qñ factum est abstractum ab oī spiritualitate alias cognoscere habebit iudex ecclesiasticus.faciat.c.quanto.extra de iudi.⁊ ꝑ hoc forte posset attentari ꝙ qñ est qōnio facti an ꝯtractus sit initus de duplo sortis vel in fraudē vsurarū cum possit cadere dubietas an probationes q̄ fient sint sufficiētes vel nō ad cōuincendū de vsuraria prauitate ꝙ forte ħ casu iudex ecclesiasticus habebit cognoscere ⁊ debebit ad eū remitti.nam vsurarij sunt valde exosi iuri canonico.⁊ ideo vult per famam ⁊ indicia ⁊ alias cōiecturas cōtra ipsos probari.vt in.c.cum in diocesi.extra de vsuris.⁊ facit qꝺ not.in.c.ex literis.extra de iureiurando.⁊ in.c.ad nostrā.extra de empti.⁊ vend.⁊ sic forte iudex ecclesiasticus admittit aliquas ꝓbationes quas forte nō admitteret secularis: ideo equius videtꝛ qꝺ in dubio ipse cognoscat.

4 ¶ † Itē adde de exceptiōe periurij an possit cognoscere iudex secularis recurre ad not.per Ioan.and.in.c.cum.C.laicꝰ.extra de foro cōpe. Et adde qꝺ de heresi nō videtur posse iudex secularis se quoquo modo intromittere vt in.c.vt inquisitionis.§.ꝓhibemus.de heret.li.vj. An aūt possit cognoscere de exceptiōe excoīcationis videtꝛ pendere ex eo qꝺ dixit.s.de exceptio.vsur.⁊ maxime ꝓpter no.in.c.pia.extra de excep.lib.vj.⁊ in.c.licet extra de sen.excō.co.l.b. Et adde etiam qꝛ sentit hic Bald.ꝙ lꝫ secularis nō possit per viā contētiosam cognoscere de causa spirituali.tū secus dicit si de plano se vellet informare.si aūt cōtētiose in dubio nō reuocatꝛ.facit quod no.Spec.in ti.de reconuentione.§.ij.in.ij.versi. ¶ In ea.gl.ibi interim agere potest.intellige etiā de dote nedū de alia re per id quod dixi.s. cum gl.j.tamen nō feretur sententia ante latam sententiam super preiudiciali, vt.s.dixi. ¶ Extra gl.adde qꝺ ideo admittitur hic ista mulier excipiendo qꝛ intererat sua.secus si nō interfuisset vt no.Spec. in tit.de rescrip.presen.§.ratione autem forme.vers.sed pone tues.qꝺ intellige nisi in casu singulari.l.ij.C.de neg.gest.vb.fauore pup.lli admittitꝛ tertius cuius nō interest ad excipiendū ⁊ de materia tertij venientis ꝑ suo interesse tangitur aliquid in.l.tatū.§.quoties.ſ.ad treb.⁊.l.a diuo pio.§.si sup rebus.ſ.de re iud.⁊ in.c.veniēs.lo.ij.extra de testi.⁊ per Inn.ibi.⁊ in.c.cū super.extra de re iudi.⁊ per.Bar.in.l.a sententia.ſ.de appel.

Liberta.

Liberta q̄ legitime recedit a patrono potest ab eo petere dotem.h.d.

1 Delictum vnius non debet alteri nocere.
2 Nomina debitorū veniunt in generali cōfiscatione bonorum.
3 Debitor confiscati liberabitur si fisco soluerit.

Si maritus.

Maritus nō perdit priuilegium etiā si fiscus succedat vxori.h.d. ¶ No.qꝺ debitor creditoris cōfiscati nō tenetur fisco nisi quatenꝰ tenebatur creditori primi-1 tiuo. ¶ † Scdo no.qꝺ delictum ⁊ punitio vnius non ꝺꝫ alteri 2 nocere. ¶ † Itē no.ꝙ in generali cōfiscatione bonorum veniūt 3 noīa debitorꝫ. ¶ † Vltimo no.ꝙ debitor cōfiscati creditoris soluēs fisco liberatꝛ.⁊ sic facit ad qōnē debitorum exititiorum creditorꝫ expulsorꝫ de ciuitate ꝑ partialitatē an si soluant fisco liberentꝛ de quo plene dicēdum vt ꝑ Bart.in.l.creditor.in prin.ſ.de solu.⁊ aliquid etiā in.l.paulo callimacho.§.fi.ſ.de le.iij. ¶ In gl.j.in fi.ibi quinqꝫ legibus.⁊ hoc verū si publicata sit constante matrimonio sed si eo soluto etiā ex alijs legibꝰ posset fieri vt.l.si constante.§.fi.cum ibi no.s.eo.

Item.

Nō vꝛ filia ↄdicere q̄ iustā cām ↄdicēdi nō hꝫ.h.d. ¶ No.ꝙ improbabilis ↄdictor hꝛ ꝓ nō ↄdictiōe. ¶ Itē no.ꝙ nō ꝺꝛ ↄdicere q nō hꝫ iustā cām ↄdicēdi.qꝺ est verū in actu iustificādo ꝑ cām Bal.secꝰ si pēdeat ex libera volūtate.facit.l.fideicōmissa.§.ꝙꝙ.ſ.de le.iij.qꝺ no. ¶ In gl.j.ibi.l.j.in pn. solue ꝙ ibi cēsetꝛ legitie fieri qꝛ fit iuris autoritate vt ibi pꝫ. ¶ In ea.gl.ibi.l.hac.l.ſꝫ dic qꝛ ibi agitꝛ de re ꝑpria disponēda.hic aūt de tollēdo exercitiū actionis cōis.ꝓ qō reqritꝛ iusta cā hic ibi secꝰ. ¶ In ea.glos.ibi.l.qꝛ poterat: ſꝫ dic ꝙ ibi volebat se exonerare aliū nō aggrauādo ħ aūt volebat ipedire exercitiū actiōis cōis. ¶ In ea.gl.ibi renitētes electiōibꝰ.supple vt si sine cā remittatur ⁊ ↄdicāt electiōi facte ꝑ electores de aliq̄ ꝙ habentꝛ ꝓ nō ↄdicētibꝰ.ad id qꝺ hꝛ i.c.j.extra de his q̄ fi.a ma.par.ca.⁊ qꝺ hꝛ in.l.iperator.§.fi.ſ.de decu.⁊ ħ itellige qñ electio est facta a maiori pte.ar.l.qꝺ maior.ſ.ad munici.⁊ qꝺ plene hꝛ i decre.c.qꝛ ꝓpter.ex de ele.secꝰ si nō eēt facta a maiori pte electoꝝ seu habētiū eligere: qꝛ tunc nō valet electio vt ꝓbatꝛ in.d.l.qꝺ maior.⁊ in d.c.qꝛ pp.⁊ eo.ti.in.c.auditis pōt ēt esse sensus ꝙ renitētes electionibꝰ ex postfacto si a principio nō ↄdixerūt habeantꝛ ꝓ cōsentiētibus de quo in.d.l.imperator.§.fi. Itē pōt esse sensus qꝺ

electi nõ possint ꝯtradicere electionibus de se factis. ⁊ hũc itellectuꝫ videtur sequi Bald. qui dicit glo. esse no. ꝯtra electos ad officia vel ad consulendum vel ad aliud ministeriuꝫ vt sic non possint cõtradicere sine iusta causa: sed tu dic qđ si electus est ad beneficium ecclesiasticum nõ cogitur acceptare q2 nemo cogit̃ acquirere inuitus vt in. c. gesta. lxxiij. dist. ⁊ facit qđ habet̃ in. c. quã sit. extra de elec. lib. vj. si autẽ foret electus ad officiũ publicum tunc bene cogitur acceptare nisi habeat iustam causam de quo in. l. hi qui ad ciuilia. C. de appel. ⁊ aliquid ꝑ Inno. in. c. j. extra de his que fi. a ma. par. ca. nec obstat ei qđ dixi de bñficio ecclesiastico. l. si quenq̃. C. de epi. ⁊ cle. q2 ibi nõ cogitur precise acceptare beneficium vt ibi patet.

Summarium.

1 Aditio hereditatis per creditorem facta de hereditate debitoris habet vim compensationis.
2 Adiens hereditatem damnosam creditoribus insolidũ tenet̃.
3 Animus donãdi si appareat causa mortis presumi debet.
4 Adhibitus ad stipulandum quandoqꝫ animo donãdi quandoqꝫ vero vt minister nudus adhibetur.

Que dotis. Adhibitus ad stipulãdũ ptẽ dotis aĩo donãdi vr̃ adhibitus ⁊ marit⁹ mulieris hr̃s ei tenebit̃ ẽt si hr̃ditas nõ fuit soluẽdo. h. d. scđꝫ intellectũ Bar. vel sic fm bal. vir succedẽs vxori tenet̃ extraneo stipulãti restituere dotẽ quã nõ accepit. h. d. prio ponit̃ thema ex q̊ tacita elicit̃ qõ. Secũdo rñsio ad. q. tertio rñdet cuidã tacite obiectiõi. scđa ibi, nihilominus. tertia ibi nec ad rẽ. ¶ No. fm vnũ itellectũ qđ dos est in casu restõnis qñ nõ intercessit numeratio ꝟa si intercedit numeratio ficta. ¶ † 1 Not. scđo qđ aditio hr̃ditatis facta ꝑ creditorẽ de hereditate debitoris hꝫ vim cõpẽsationis. de qua in. l. si debitori. C. de pac. ⁊ plene dixi vobis i. l. heres a debitore. §. fi. ĩ. de fideius. vbi ẽt ꝑ Bar. ¶ † 2 Ultimo no. ꝙ adiẽs hereditatẽ dãnosaꝫ tenet̃ insolidũ creditorib⁹ qđ intellige vt hic tãgit gl. ¶ In gl. j. ibi. p̃sumit̃ qđ nõ aĩo donãdi. ⁊ sic vult gl. ꝓ ista leg. itelligat̃ i casu certi qñ ꝯstabat istos adhibitos aĩo donãdi. qđ ñ plꝫ bar. q2 est diuinare. iõ đt qđ in dubio in casu istius vident̃ adhibiti aĩo donãdi q2 fuerũt adhibiti ad stipulãdũ partẽ dotis nõ totã dotẽ ⁊ sic nõ vr̃ posse capi alia cõiectura quã donationis. q̃ rõ cessat qñ sunt adhibiti ad stipulãdũ totã dotẽ q2 tũc mulier p̃t id fecisse cã honestatis ne nomẽ suũ ponat̃ in instr̃o. l. pupillus. §. pupillus. ĩ. de aut. tu. ⁊ l. optimã. C. de ꝯhen. ⁊ cõmit. stipu. q̃ rõ cessat qñ adhibuit aliũ ad stipulãdũ ptẽ dotis ⁊ ipsa stipulatur aliã ptẽ. vel nõ qñ aliã partẽ nõ stipulat̃ sꝫ dimittit in dispositione iuris: sed tu adde qđ cõis opi. est gl. nã illã sequit̃ Dy. h̃ ⁊ etiã Bal. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de iu. do. ⁊ ꝓ ista parte etiã facit. l. ij. C. de iure do. vbi loquit̃ qñ quis fuit adhibitus ad stipulandũ partẽ ⁊ tñ dicit ita demũ nõ posse habere locũ penitentie si nõ animo donãdi fuit adhibitus. ⁊ sic vr̃ qđ in dubio nõ p̃sumat̃ donatio. Itẽ scđo q2 tex. hic loquit̃ qñ isti fuerunt adhibiti ad stipulandũ partẽ dotis distracto hoc est so. ma. ⁊ sic in oẽm casum soluti matrimonij. vt. l. cum querebatur. ĩ. de verbo. signifi. ⁊ sic vident̃ adhibiti fuisse etiã in casu soluti matrimonij ꝑ mortẽ viri supueniẽte muliere: sed in dicto casu nõ pñt adhiberi aĩo donãdi ne fiat deterior cõditio dotis supuiuente muliere. vt. l. ij. ⁊ l. de die. s̃. de pac. do. ⁊ l. j. in pñci. ĩ. de do. prele. sed solũ pñt adhiberi in dicto casu vt nudi ministri. ergo in dubio vt potius valeat quã pereat. ar. l. quoties. ĩ. de ver. ob. vt in dubio eadẽ determinatio determinet plura equalitate seruata. ar. l. iã hoc iure ĩ. de vul. ⁊ pu. dꝫ itelligi qđ videãtur adhibiti ad stipulãdũ ptẽ dotis oĩ casu soluti matrimonij tanq̃ nudi ministri. p̃terea no. Bar. nõ est multũ efficax qñ adhibet aliquos ad stipulandum partẽ si aliã partẽ mlier nõ stipulet̃. nã possibile est qđ ꝓpter honestatẽ voluit adhiberi nomẽ alteri⁹ in parte. nec voluit illi donare ⁊ in alia pte voluit succedere dispositionẽ legis. Itẽ adde dictis Bar. circa intellectũ. l. cũ maritus. §. fi. đ pac. do. nã dicit Bar. qđ lꝫ ibi sit facta mẽtio mortis tñ p̃sumit̃ animo donãdi inter viuos. s. q2 p̃cessit pactũ qđ fecerat mulier cũ viro vt daret dotẽ fratri soluto matrimonio ꝑ mortẽ mulieris ⁊ postea secuta fuit stipulatio fratris in dicto casu. nã gl. ibi tꝫ ⁊ est cõis opi. qđ ibi cõstabat qđ volebat donare inter viuos. nec vr̃ bona responsio Bar. q2 ibi secũdus actus vr̃ tendere ad executionẽ p̃mi iõ nõ dꝫ inducere donationẽ quã nõ inducit p̃mus ar. cle. j. de prebẽ. ⁊ qđ habetur in regula accessorium. de reg. iu. lib. vj. ⁊ q2 regulariter quãdo sunt duo quorũ neutrũ de per se aliqd operatur simul iuncta nõ opabunt̃. l. spadonẽ. §. qui iura multa. ĩ. de excusa. tu. ⁊ iõ videt̃ intellectus glo. tutior ⁊ cõis ad illum. §. ¶ In ea. gl. ibi. l. procula. dic melius circa intellectũ illius. l. vt colligitur ex gl. l. libertus. la. ij. §. j. ĩ. de ali. ⁊ ci. leg. vel q2 ibi non est simplicit̃ rõ diuturni tpis sꝫ fraternitas ⁊ sepi⁹ calculata rõ absqꝫ eo qđ haberet̃ rõ fideicõmissi debiti. forte tñ sufficeret sepi⁹ calculatã esse rõnẽ etiã si fuisset extraneus ꝓpter tex. d. l. procula. cuius rõ principaliter sup dicta calculatione rationũ videtur fundari: tñ tene mẽti gl. in. d. l. libertis. ⁊ gl. istã ex qbus videtur esse mens gl. qđ tria debeant cõcurrere in casu illius. l. scꝫ diuturnitas tpis. Item fraternitas seu cõiunctio. Item sepius calculata rõ. ⁊ sic videt̃ esse mens gl. qđ cessante aliquo p̃dictorũ nõ habeat locũ illa. l. qđ est valde no. ꝓ intellectu. d. l. sed forte sufficeret de iure vltimũ ꝑ id qđ. s̃. tetigi. ¶ In ea. gl. ibi. l. si seruus cõmunis. adde ꝙ ibi ꝓprie nõ presumit̃ imediate donatio sed cõsensus donationi rei facte per aliũ de quo hic ꝑ Bar. ¶ In ea. glo. ibi vicissim facte donationis. adde casum singu. fauore dotis in quo cessat istud dictũ gl. nec presumit̃ donatio, rõne actus vicissitudinarij. vt ꝓbatur in. l. idẽqꝫ. §. si cui cũ se. s̃. mãda. vbi ptꝫ ꝙ lꝫ mater donauerit dotẽ filie lꝫ filia postea adhibeat eã ad stipulandũ nõ vr̃ ꝓpter hoc eã adhibere ad stipulãdũ aĩo donãdi. qđ est no. ¶ In ea. ibi i dubio p̃sumi cã mortis not. bñ gl. q̃ vult † 3 ꝙ vbi apparet mẽtẽ eẽ donãdi in dubio dꝫ p̃sumi cã mortis. ꝯ tꝫ gl. in. l. fi. C. de do. cau. mor. ꝙ in dubio dꝫ p̃sumi inter viuos. sed cũ ista ꝯcor. gl. in. l. seia. ĩ. de do. prele. in gl. fi. sed gl. pe. d. l. seia. aliter loquit̃. ⁊ ꝑ ipsam possunt alie reduci ad cõcordiã: q2 si fit mẽtio mortis in actu de quo q̃rit̃ presumetur donatio cã mortis etiã si alias qs sit infirmus. l. seia. §. fi. ĩ. de do. cau. mor. vbi est casus valde not. ⁊ hoc etiã tenet hic Dy. ⁊ similiter Bal. nisi aliud appareat ex coniecturis. ⁊ idem Cy. in. l. ij. C. de iur. do. lꝫ Pe. dixerit oppositũ vcꝫ ẽt si fiat mentio mortis nõ presumat̃ cã mortis: nisi forte occasio mortis dederit cãm donationi. l. j. ⁊. ij. ĩ. de do. cau. mor. secus si fiat mẽtio mortis ad taxationẽ tpis. per. l. j. C. vt actio. ab here. ⁊. l. ad hereditariũ. ĩ. de bon. auto. iud. pos. sed tene qđ dixi superius ꝑ. d. l. seia. de do. prele. vbi videtur casus cõiuncta gl. ⁊ cõiuncta. d. l. seia. ad fi. de do. cau. mor. ⁊ scđm predicta intellige gl. l. fi. C. de pac. dum loquit̃ ꝓmissione oĩm bonoꝝ facta post mortem. nã in dubio debet interpretari ꝙ sit causa mortis. nec ob. p̃dictis l. cũ maritus. §. fin. s̃. de pac. do. qđ dꝫ intelligi qñ cõstabat donationem esse factã animo donandi inter viuos. facit. l. vbi ita donatur. ĩ. de do. cau. mor. lꝫ Bar. aliter dicat circa intellectuꝫ illius. §. s̃. dixi. ¶ † 4 Ex predictis ptꝫ qđ adhibitus ad stipulandũ qñqꝫ adhibetur animo donãdi qñqꝫ adhibet̃ vt nudus minister qñqꝫ dubitat̃. Itẽ eo casu quo adhibetur aĩo donandi. qñqꝫ cõstat ꝙ adhibetur aĩo donãdi inter viuos interdũ ꝯstat ꝙ adhibeatur animo donãdi cã mortis. interdũ dubitatur an animo donãdi inter viuos an cã mortis. ⁊ quid iuris in oĩbus casibus p̃dictis satis ptꝫ ꝑ ea que dicta sunt de quo etiã aliqd hic ꝑ Bal. ⁊ plenius ꝑ Cy. in. l. ij. C. de iur. do. Et aduerte q2 cõcludit Bar. ⁊ idẽ Cy. in. d. l. ij. ꝙ vbi in dubio nõ p̃sumit̃ adhibitus aĩo donãdi: tñ hoc fallit qñ ascendẽs adhibet descendẽtem ad stipulandũ. nã tunc scđm eos vr̃ adhibitus aĩo donandi ꝑ id qđ habet̃ in. l. publia. in prin. s̃. depo. ⁊ qđ no. in gl. in. l. donationes. §. pe. ĩ. de ver. ob. sed certe istud videt̃ ꝯ. l. cũ qs decedens. §. nuptura. ĩ. de leg. iij. vbi mater adhibuit filium ad stipulandũ dotẽ ⁊ sic ascendẽs descendentẽ. ⁊ tñ in dubio ibi nõ videtur adhibitus aĩo donãdi. Bar. hic nõ tãgit nec alibi soluit hoc cõtrarium. Cy. tetigit in. d. l. ij. ⁊ rñdet q2 ibi dꝫ intelligi qñ cõstabat qđ fuit adhibitus vt nudus minister vel etiã dicit qđ ex forma mandati facti filio vt stipulet̃ poterat id colligi sꝫ certe prima so. vr̃ diuinare. scđa vero videtur recidere in idẽ cũ prima nisi forte intelligat̃ vt infra dicã. vnde potes dicere qđ ibi filius fuit adhibitus ad stipulandũ dotẽ in oẽm casum dissoluti matrimonij. ⁊ sic etiã in casu in quo dissolueret̃ ꝑ morteꝫ viri viuente muliere quo casu nõ põt adhiberi animo donãdi. vt. s̃. dixi. ⁊ ideo in dubio dꝫ dici adhibitus vt minister vt sic potius valeat q̃ pereat. ⁊ vt dispositio vniformiter intelligatur ꝓut dixi. s̃. in intellectu illi⁹. l. ¶ In gl. ij. in fi. ⁊ sic vr̃ velle gl. ꝑ leges quas allegat qđ hic successio habebat vim so. sed Bar. dicit qđ imo solũ tollit̃ obligatio ꝑ successorẽ in casu isto iure ꝯfusionis ꝑ. l. vrãnius. ĩ. de fideius. sed tu potes dicere qđ ex vtroqꝫ iure tollit̃ obligatio cũ nõ sit magna vis ar. l. si đbitori creditor. ĩ. de fideius. ⁊ h̃ etiã videt̃ h̃ sentisse Bal. ⁊ si dicas qđ hoc erit dãnũ mariti: q2 habebat vim solutionis qđ esse nõ dꝫ ꝑ ea que habent̃ in. d. l. vrãnius. Respõdeo qđ imo nõ erit ei dãnũ nam licet dos sit soluta marito non tñ sequitur qđ teneat̃ nisi quatenus facere potest. vt. l. maritũ. s̃. eo. ergo multominus tenebit̃ in plus qñ est ficta solutio nõ vera qđ tñ intellige vt dicet̃ in gl. fi. ¶ In gl. ceteris. ibi nisi fieret inuẽtariũ dicit Dy. hic ideꝫ ẽt si fiat inuentariũ cũ maritus h̃ cõueniat̃ ex ꝓpria obligatione nõ ex hereditaria. beneficiũ autẽ inuentarij videtur iuuare quo ad obligationes hereditarias. sed Ja. de are. tenet glos. ⁊ bene fm Bal. q2 hic maritus nõ tenetur simpliciter ex ꝓpria obligatione sed ex hereditaria propter aditionẽ per eum factã qđ ptꝫ declarando ipsam vltra quã dicat Bal. q2 si marit⁹ nõ adiuisset hereditatẽ vxoris tenebat̃ solũ ad cedenduꝫ actioni quam habebat ꝯtra hereditatem vxoris, vt. l. quod debetur. s̃. de pecu. iuncta. l. si extraneus. s̃. de iur. do. ⁊ sic effectualiter nõ tene-

batur.sed vbi adiuit hereditatem q2 facto suo confusa est actio z nō pōt cedere ideo propter traditionē hereditatis modo effectualiter tenetur cum nō possit liberari cedendo actionem contra seipsum q̄ est confusa.¶Et ex p̄dictis nota bene q̄d aut obligatio mere est hereditaria z tūc p̄dest beneficiū inuētarij.aut est obligatio tantummodo propria z tunc non prodest.aut est obligatio quodāmodo mixta z tūc p̄dest beneficiū inuētarij.vt est gl.fin.hic cōiuncta cū tex.z forte non est alibi q̄d nota p̄ declaratione.l.fi.C.de iu.deli.maxime q2 Bar.hic nihil tāgat.In glo.fi.ibi his inquātū facere potest hoc intellige scd̄m nota.s.l.proxi.q2 debet attendi forma stipulationis vt ibi tetigit gl.Extra glo.adde dictis Barto.primo in questione illa qñ stipulor vel contraho nomine alterius q2 clarius loquendo quā ipse dicat debēt cōsiderari duo casus:q2 aut ex actu quem facio nihil mihi q̄best z tunc videor tanq̄ negotiorū gestor illius facere.l.si ego.z.l.pe.s̄.de ne.ge.z adde bo.gl.z no.in.l.hmōi in prin.j̄.de leg.j.z in.§.alteri.insti.de inu.sti.qñq3 vero ex actu quē ego facio aliquid mihi abest z tunc procedūt dicta sua si queraẗ an videar aio donandi facere adde circa casum.l.filie.C.fa.ercis.q̄d si pater rem noie filie ematlicet nō ascribat illam in priuilegium nec tradat vel illā tradi faciat filie si tū tradit sibi presente filia vr̄ facta donatio in filium z sic intelligaẗ.d.l.filie.fm Pe.facit q̄d ibi no.Cy.z q̄d habeẗ in.l.falsis.§.j.j̄.de fur.z q̄d no.in.l.papinianus.s̄.de don.inter vi.z vxo.z in.l.quod de suo.C.de do.cau.Item adde his que dicit qñ quis consentit venditioni rei sue.nā vr̄ q̄d quis vendit rem meam tanquam suam z pro illa recuperat pretiū me presente z q̄sentiēte q̄d indistincte mihi p̄tiū diceẗ etiā in pretio nisi cōsenserim saluo iure meo in pretio p̄ l.codicil.§.j.j̄.de leg.ij.l3 Bar.intelligat q̄d illud contingat ex eo q2 vendēs erat patronus.sed non vr̄ bonus intellect⁹ cū lr̄a non videaẗ illud ponderare.z q2 gl.in.l.si fundum per fideicōmissum quā etiā sequitur ibi Dy.intelligit q̄d ideo non pōt peti pretiū q2 simpliciter consensit secus si cōsentiret saluo iure suo in pretio z ita intelligit.l.si fundū.z sic etiā intelligit Pe.z Cy.in.l.mater.in pe.q.C.de rei vē.z p̄ hoc etiā q2 ibi nō vr̄ posse cadere alia cōiectura quā donationis ex quo facio rem meā vēdi ab alio tanq̄ propriam z recipere pretium tanq̄ de re propria.Itē p̄ hoc faciat q2 sicut imputat illi qui h3 ratā vēditionē rei sue re nō perempta nec prescripta.vt dicit.l.mater.cū ibi no.z.l.fi.C.de neg.gest.z.l.si eum seruum.s̄.si cer.pe.ita videtur imputandū illi qui a principio cōsensit venditioni rei sue q̄ fit ab alio vr̄ opi.sua non vr̄ sine scrupulo.Item adde his que tangit qñ consentio leganti rem meam:q2 ipse hunc articulum nō examinat in.l.si fundum per fideicōmissum.sed in.l.cum qs.in princ.in glo.fi.j̄.de leg.iij.z in effectu vr̄ q̄d mihi preiudicem sicut qñ donanti consentio cum legatū est quedam donatio.vt.l.legatū j̄.de leg.ij.secus qñ quis esset presens leganti rem suā z taceret q2 tūc nihil sibi p̄iudicat.vt not.gl.in.l.si fideius.§.pr̄.s̄.de pig.z in.l.gaius.s̄.de pig.act.Itē adde his que tangit an tacēs videatur consentire q2 qñq3 est simplex patientia.qñq3 vero est iūcta cum actu positiuo z hoc vltimo casu bene preiudicat,vt.l.si filiusf.s̄.ad mace.z in cle.j.de proc.z in.l.qui rē ex parte.de eui.Itē ei q̄d tangit de subscribente z sigillante adde quid iuris in subscribēte schedulā vacuā z illā sigillāte an sibi p̄iudicet.de q̄ p̄ Inn.in.c.ij.extra de fi.instru.vt plene dixi in.l.si ita stipulat⁹ §.grisogonus.de ver.obl.z adde etiam q̄d no.Ja.de are.z ray.in.l.ij.§.fi.s̄.eo.z.l si cū dotē.§.eo autem tēpore.vbi ponit regulam q̄d tacens habetur pro consentiente.z ponit postea.xiij.fallētias que p̄nt colligi ex iurib⁹ hic allegatis p̄ Bart.z ex.l.fi.C.de remis.pig.z adde etia3 q̄d Bar.vr̄ male loqui inquantū dicit q̄d vbi agiẗ de preiudicio iuris p̄sonalis l3 regulariter tacēs nō habeẗ pro cōsentiēte tū fallit fauore pupilli in.l.si filius.j̄.de tute.nā vt ibi p3 nō est verū q̄d simplex taciturnitas ibi obliget patrē.sed bene fallit in.l.cū ostēdimus.§.fi.de fideius.tut.z in.l.ij.j̄.ad muni.¶Ultimo dicit hic Bal.q̄d cōsiderand⁹ est quadruplex actus vnus est permissiuus z an iste videaẗ in dubio fieri aio donādi remittit ad not.in.l.ij.§.circa.j̄.de doli exce.z in.l.cāpanus.j̄.de ope.l.b.Sed tu dic plene de hoc vt3 in.l.a titio.j̄.de ver.ob.q̄dā est actus traditiuus z an iste in dubio videaẗ fieri aio donādi remittit ad.l.cū q̄d.si cer.pet.z.l.triticū.j̄.de verb.oblig.Sed tu dic de hoc vt dixi in.d.l.a titio.Quida3 est actus confessiuus siue cōfessionatiuus.z de hoc remittit an videatur fieri animo donādi ad.l.nuda.j̄.de dona.z.l.cum de indebito.§.fi.s̄.de probat.de quo etiam in.c.si cautio extra de fi.instru.z in.l.generaliter.C.de non nu.pecu.vbi etiam plene per Cynu3 Quartus est actus adhibitiuus z an iste videatur fieri animo donandi recurrendum est ad not.in hac.l.z nota bene quia videtur ponere predicta vt diuersa.z sic facit ad id quod dixi in d.l.a titio.

1 Peculij nomine venit q̄d est in nominibus debitorum.
2 Compensatio mulieri ad dotem agenti potest obijci.
3 Maritus dotem restituens de dolo tenetur z culpa.
4 Actionum quot sunt species.
5 Periculum rerum dotalium ad q̄rem spectet.
6 Locatio ad longum tempus facta non dicitur q̄ per quinquēnium fieri reperitur.
7 Successor prelati an teneatur stare locationi facte per predecessorem.
8 Successor vniuersalis colono stare teneẗ:nō autē successor particularis.
9 Colonus ius retentionis habet in re p̄ expensis in ipsa factis.
10 Succedens in beneficio an teneatur soluere debita per predecessorem contracta.
11 Emptor rei periculum z casus fortuitos in se suscipit.

Si filiofa. In peculio filij esse videẗ omne id q̄d mulier d3 filio z ideo mulier illud poterit compensare.h.d.¶[1]Nota q̄d in peculio etiam esse censetur id quod est in nominibus debitorum facit.l.quā tuberonis.§.pe.s̄.de pecu.¶In gl.prestādu3 ibi per cōpensationem supple.si res desierūt extare alias nō eēt tractandū de cōpensatione sed posset tunc fieri retētio loco pignoris z sic etiam potest intelligi hic.¶In ea.gl.ibi est prohibita.contrarium sent.t glo.in.l.rei iudicate.§.j.s̄.eo.z illa communiter tenetur de quo ibi plene dixi tamen aduerte z attende quod presupposito q̄d vera esset opi.huius glo.s.q̄d [2]hodie mulieri agenti ad dotē non possit obijci cōpensatio tū nihilomin⁹ etiam hodie procederet tex.iste q2 non obijcitur mulieri compēsatio seu retentio sed ipsa mulier obijcit ad sui vtilitatē ideo d3 posse per regulam.l.quod fauore.C.de leg.

Maritum. [3]Marit⁹ q dotē restituit teneẗ tūc de dolo z culpa z si nō restituerit iuraẗ i lite.h.d.¶In gl.culpa ibi z sic amisse sunt.h̄ reprobat Jac.de are.z Ange.post eū p̄.l.lege iul.cū.l.seq.s̄.de fun.dota.Tu salua q̄d l3 marit⁹ nō possit alienare seruitutes p̄ pactū z sic intelligant Jzia s.lex iulia.cū.l.seq.vt voluit gl.interlinearis i dictis legibus tū sec⁹ est per prescriptionē.facit q̄d not.in simili in.l.lōge.j̄.de diuer.z tēp.p̄sc.¶In gl.iurauerit ibi est p̄pria species [4]actionū quasi sit tertia species de q̄ sc [4]sed verius videẗ q̄d due sunt tantūmodo species actionū principales q2 quedā bonefi.quedā stricti iuris.Scd̄a tū subdiuidiẗ q2 quedā sunt mere stricti iuris.q̄dā arbitrarie ex eo q2 iudex maius h3 arbitriū in illis q̄ in alijs stricti iuris de quo in.§.preterea.insti.de act.¶In gl.vestras ibi nō re.not.bene ex ista gl.relata ad tex.q̄d solu.matr.nō retransferẗ diuum rei dotalis in mulierē.sed dic hoc verum fm ista t̄pa per.l.j.s̄.de fun.do.hodie secus per.l.in rebus.C.de iur.do.de quo etiam tetigi in.l.si mora.s̄.eo.

Si post. [5]Post morā periculū rez dotaliū spectat ad maritū z vir teneẗ suis expensis p̄seq̄ seruos fugitiuos sui culpa.h.d.cū seq.¶In gl.omodo ibi alijs zc.p̄ma cōiter teneẗ.nec ob.ll.alle.pro hac scd̄a:q2 loquunẗ qñ cōuētus habuit iustā cām litigādi nō obst.etiam.§.quod si homo h̄ allega.q2 ibi speciale in casu illo propter penam tripli ad quā tenetur vt ibi dixit text.z de materia plene in.l.nemo rē suam.§.j.j̄.de ver.obli.z in.l.quod te.s̄.si cer.petatur.

Si vir. Uxor teneẗ stare colono z pēsiones sequētiu3 annorū spetāt ad eā:preteritorū vero ad virū.h.d.¶[6]No.fm bal.z ang q̄d locatio q̄ fit ad qnquenniū nō d2 facta ad lōgū t̄ps q̄d p3 ex eo q2 marit⁹ pt illā facere de fundo dotali:z tū maritus nō h3 potestatē alienādi fundū dotale3.vt.l.lex iulia.s̄.de fund.dota.z tū certū est q̄d p̄ locationē ad longū t̄ps d2 fieri q̄dā alienatio cū trāsferaẗ vtile dīm iuxta no.in.l.j.§.q̄d ait.j̄.de supfi.z in.l.j.z.ij.s̄.si ager vecti.vel emph.pe.z sic facit q̄d l3 plat⁹ nō possit alienare rē ecclesiasticā sine solēnitate debita de qua in.c.sine exceptiōe.xij.q.ij.z in.c.j.extra de re.ecc.nō ali.lib.vj.z in auc.hoc ius porrectū.C.de sac.san.ec.tū poterit locare fundū ad quinquenniū imo vr̄ fm Ang.q̄d imo etiam vsq3 ad noue annos:cū id nō dicaẗ lōgū t̄ps s3 t̄ps.x.anno.l.s3 si fideicōmissum.§.arist.j̄.q z a q.z quod h̄r sup rubrica.C.q̄ sit lon.consue.z de hoc in cle.j.extra de re.ec.nō alie.z in glo.z Jo.de lig.Aduerte tū q2 dixit gl.sing.in.l.codic.§.instituto.z.j̄.de le.ij.q iod locatio etiā vsq3 ad centū annos nō est alienatio s3 illa gl.reprobaẗ cōiter maxime p̄ Dy.z Bar.de quo etiā p̄.gl.in d.cle.j.Itē no.q̄d successor singularis teneẗ stare colono de quo hic per Bar.z Bal.z Ang.z glo.in.l.diuortio.in ma.glo.z ibi etiā aliqd p̄ Bal.s̄.eo.z per Cy.in.l.emptorē.C.locati.[7]Quid aūt de successore plati vel canonici an teneaẗ stare locatiōi facte p̄ p̄decessorē.tetigit hic aliqd bal.z ang.S3 tu dic plene vt no.Inn.Jo.an.z host.in.c.vl.extra ne pre.vi.suas.z per Arch.xij.q.ij.in.c.alienationis.¶[8]Extra glo.si q̄raẗ an teneaẗ successor stare colono dic q̄d successor vniuersalis teneẗ stare p̄.l.heredē.j̄.de reg.iu.successor vero particularis nō tenet stare p̄.l.emptorem.C.loca.fallit in casib⁹ primo si colonus habeat ius in re.vt l.j.§.quod ait.j̄.de superfici.z hoc clarum qñ habet ius in re vel vtilis dominij.Idē dicit Barto.si h3 ius hypothece cum illud

inhereat rei.nā actio hypothecaria est in rē ꝛ sequit̄ possessorē: vt in.§.itē seruiana.insti.de act.ꝛ in.c.ex lris.extra de pig.ſ; forte illud vltimū nō est verū qꝛ obligatio hypothecaria est accessoria ad obligationē principalē q̄ q̄dē est solū ad interesse i casu in quo colon⁹ nō hꝫ patiētiā.l.si qs fundū.ſ.loc.ꝛ sic vr̄ qd nō ampliat obligationē principalē sed solū tēdat ad obseruātiam ipi⁹ obligatiōis principalis cui⁹ virtute certū est ꝙ colon⁹ non pt se tueri ꝯ emptorē vt.l.emptorē.C.loca.Fallit scdo qn̄ successor nō succedit in plenū ius vt.l.i vēditione.§.j.ſ.de bo.auc.iud.pos.fm vnū itellectū posset ēt dici qd ibi succedit ex quadā necessitate pueniēdi ad sibi debitū.ar.l.fi.ſ.de sepa.bo.Tertio fallit qn̄ succedit qs ex necessitate vt in casu isto.puta ex dispositione legis.ꝛ facit qd no.per glo.in.d.l.diuortio.Bal.tn̄ istud vr̄ reprehēdere qꝛ fꝫ hoc videret̄ sequi qd si extraneus daret dotē p muliere ꝛ stipularet̄ sibi reddi qd tūc cū ex volūtate preambuli ꝯct⁹ fieret restitutio nō deberet tūc stare colono ꝛ sic deterioris ꝯditionis esset mulier ad quā rediret fund⁹ dotalis ꝙ extrane⁹ ſ; certe vt dixit hic Ang.bonū intellectū habuit hic Bar.qꝛ satis dꝫ fieri ex necessitate ex quo ꝑpter cām dissoluti mr̄imonij fit restitutio fundi ēt inuito marito.pōt tn̄ assignari alia ratio vcꝫ qd sit speciale in dote ex eo qꝛ vir nō tenet̄ simplr̄ restituere fundū dotalē.ſ; cū sua cā.ꝛ hoc ꝑpter plenā administrationē quā habuit vir in re dotali ēt ad p̄iudiciū ei⁹ cui dꝫ restitui fundus ꝛ qꝛ casus fortuitus nō dꝫ spectare ad virū tp̄e quo fuit locatio facta p virū q̄ rō cessat in vēditore ꝛ hoc reputat Bald.subtile. Fallit in quarto fauore fisci ne teneat̄ ad iteresse colono si expelleret̄ vt ꝓbat̄ i.l.fi.ſ.de iu.fis.iūcta.d.l.emptore.C.loc.Fallit quinto qn̄ hoc esset actū p pactū iter successorē ꝛ autorē nā q̄rit̄ ius excipiēdi ēt colono ex tali ꝯuētione.l.si mercedē.§.fi.ſ.de actio.

9 emp.iūcta.l.ēt si in rē.ſ.de iureiu.†Fallit sexto qn̄ colonus aliquas expēsas fecisset in re nā tūc habet ius retētionis saltē donec expēse sibi restituant̄.l.colonus.ſ.de vi ꝛ vi ar.ꝛ p hoc vr̄ qd posset saluari dictū Bar.de quo dictū est.ſ.qn̄ colonus haberet bona hypothecata ꝛ sic ēt ipm̄ fundū locatū.nā vr̄ ꝙ possit vti iure retētionis ꝑpter hypothecā donec sibi soluat̄ suū interesse ꝛ sic vr̄ sentire idē Bar.in.l.emptorē.C.loca.Itē adde qd dixit Bal.hic ꝛ in.l.diuortio.ſ.e.qd vbi fit successio nō p trāslationē iuris in aliū ſ; p priuationē illius q locauit ꝛ ēt extinctionē qd nō tenet̄ successor stare colono vt est videre in casu.l.si qs domū.§.j.ſ.loca.qn̄ scꝫ extinguit̄ vsufruct⁹ vsufructuarij q locauerat fundū ꝛ p hoc vr̄ qd cū bn̄ficiatus ecclesiastico bn̄ficio cōparat̄ fructuario vt no.glo.in.c.p̄nti.extra de offi.or.in.vj.qd successor in bn̄ficio nō tenet̄ stare colono qd est verū nisi locatio fuerit facta ꝓ vtilitate ecclesie de quo plene dicet̄ in.c.fi.extranei pla.vi.

10 suas.†An aūt successor in bn̄ficio teneat̄ ad debita ꝯcta p p̄decessorē ꝯclude qd de ꝓpo p̄rimonio nullaten⁹ tenet̄ satisfacere ar.l.ꝓuidēdū.C.de decu.lib.x.An aūt d p̄rimonio eccl'ie tenet̄ satisfacere.dic silr̄ qd nō nisi essent debita ꝯcta ꝓ vtilitate eccl'ie ꝛ ministrorū eius vt in.c.j.ꝛ.ij.extra de sol.de quo dicēdū vt ibi nūq̄d aūt prelatus vel bn̄ficiatus possit locare ad suā vitam vel cōductoris fundū eccl'ie tex.qd nō q̄si cēseat̄ facta ad nō modicum tp̄s in cle.j.extra de re.ec.nō alie.Itē attēde qꝛ pōt esse dubiū an in casu huius.§.mulier teneat̄ p̄cise stare colono ꝛ ponit hic Bar.qd nō sed solū cātiue.ꝛ idē Py.in.l.diuortio.ſ.eo.sed Bal.ꝛ Ange.vnr̄ hic sentire oppositū.ꝛ si dicat̄ fm eos qn̄ ergo tenebit̄ vir colono de violētia illata colono cū videat̄ ꝯ.l.im

11 pulsos.C.d act.emp.†R̄ndēt qd aliud in emptore ad quē trāsit periculū rei ꝛ casus fortuiti.l.necessario.ſ.de peri.ꝛ cōmo.rei vēdi.ideo ꝑpter violētiā sibi illatā nō agit ꝯ suū venditorē.aliud aūt in colono ad quē nō trāsit periculū casus fortuiti.cū in eum nō trāseat dominiū.ideo ꝑpter violētiā sibi illatā aget ꝯtra locatorē.l.si quis fundū.ꝛ.l.hec distinctio.ſ.loca.sed forte melior est opi.Bar.per tex.istum qui nō dt qd precise teneatur mulier stare colono.sed potius causatiue qꝛ tenetur cauere viro de indēnitate.ꝛ hoc etiam voluit glo.fm vnum intellectū in.l.ij.§.fi.ſ.de do.prele.qd etiam voluit Cy.in.l.emptorem.C.loca.Cautus ergo sit vir qui locauit fundum vt nō alter ipsum restituat nisi ibi prius caueatur de indēnitate propter contrarietatē opinionum vitandam.

Summarium.

1 Mora vltima moroso est nociua.
2 Promittētes se mutuo non offendere si tandem alter alterum offendat ꝛ ex interuallo lesus offendat ledentem an incidat ambo in penam.
3 Agere non potest ad penam conuentionalem qui venit cōtra conuentionem.

1 **Semel mora.** Oblatio sequens purgat morā p̄cedētē ꝛ ei⁹ effectū h.d.¶†No.qd vltima mora nocet.facit.l.illud.ſ.de l.ꝛ cō.ꝛ.l.vē.ꝛ.l.si qs a se fundū.C.ad legē iul.de vi.ꝛ hic facit ad q̄nē fꝫ Bal.si duo fecerūt pacē adinuicē ꝛ ꝓmiserūt se nō offendere sub certa pena ꝛ demū vnus ipsorū vulnera

2 uit aliū†ꝛ postea ex interuallo vulneratus vulnerauit vulneratorē qs eorū possit agere ad penā.nā vr̄ qd scd's agere possit.ar.l.§.sed si is.ſ.de ope.no.nū.Ecōtra vr̄ qd nō possit agere scd's ſ; p̄m⁹ p hāc.l.cū si.ſ.al.Itē dꝫ qd neuter possit ꝯ aliū agere p.l.cū per delictū.§.illi.ſ.de re.iu.ꝛ.ſ.e.l.ꝓ.Itē videret̄ qd vterqꝫ possit p.l.ij.§.q hoc dicit.ſ.de a iul.Cōclude qd si querit̄ de publica pena seu criali vterqꝫ venit puniēdus.p.d.§.q hoc dicit.si vero q̄rat̄ de pena ꝯctus vr̄ ꝙ neuter possit agere ex quo vterqꝫ venit ꝯ ꝯuētionē p no.in.l.cū ꝓponas.C.de pac.ꝛ in.l.q fidē.ſ.d trās ac.ꝛ.d.l.cū par.§.illi.ꝛ in.c.peruenit.qd est.c.ij.extra de iureiu. Nec ob.iste tex.qꝛ loquit̄ de mora in negligēdo.sed in casu ꝓposito cōmissuꝫ est delictū faciēdo.Itē nō q̄rit̄ hic de aliqua pena couētionali.sec⁹ est in casu ꝓposito.facit qd hr̄ in.l.qro.§.inter locatorē.ſ.loc.nō ob.ēt.d.l.si qs a se fundū vbi scd'a violētia cōsumit primā qꝛ ibi loquitur quo ad tollendum remediuꝫ iuris.

3 hic†aūt nos loquimur de pena ꝯuētionali ad quā non pōt agere ille q vnit ꝯ couentionē vt.d.l.q fidē.ꝛ.d.l.cuꝫ ꝓponas.cum aliis.ſ.alle.ꝛ hec vera nisi forte esset apposita clausula rato manēte pacto ꝛ qd toties pena cōmittat̄ quoties fuerit ꝯfactū.nā tūc videret̄ qd vterqꝫ posset agere cū tūc hinc ꝛ inde fieret cōpēsatio.l.fi.C.de cōpē.dixit ēt hic Bal.qd primus ꝯueniēs ſ; soluat penā poterit agere ꝯ scd'm quasi solutio pene facta p eū habeat̄ loco implemēti.¶In gl.decesser.t.ibi ꝛ culpa mariti no. bene hāc gl.fin.q̄ vr̄ innuere qd vltima mora solum purget primam nō autem constituat creditorem in mora ꝛ ideo teneat̄ ſ; de hoc dic vt dictū fuit in.l.si mora.ſ.eo.ꝛ ideo dn̄s gl.dicit culpa intellige delata.nā de leui non tenetur maritus propter moram mulieris creditricis cum fm verā opi.vltima mora nedum purgat primam.sed etiam constituat creditorem in mora vt dictum fuit in.d.l.si mora.ſ.eo.

Summarium.

1 Actionis qualitas non mutatur ad mutationem persone actoris.
2 Frater quando possit fratrem ad compromissum cogere:statuto stante ꝛc.

1 **Si post.** †Licet ꝑsona actoris mutet̄ nō tn̄ mutat̄ qualitas actiōis respectu couenti. h.d.¶No.qd dixi in summario ꝛ sec⁹ eēt si mutatio ꝯtingit ex parte actoris:ꝛ q̄rat̄ de priuilegio ex parte actoris.l.maritū cū.l.se.ſ.eo.ꝛ sic facit ad.q.fm Bal.si statutuꝫ dicat qd frater nō possit facere capi fratrē ꝓ debito qd si fr̄ cedit actionē alteri nō possit ꝑpter hoc fr̄ capi.sec⁹ si statutū dicat qd fr̄ possit cogere fratrē ad ꝯpromissum qꝛ tūc si frater cedit actionē alteri nō poterit ille cogere fratrē ad cōpromissum.ꝛ ad hoc vltimū facit qd no.Bar.in sua q̄ne q̄ incipit.Cōciliū pisane ci

2 uitatis decreuit†qͥ tāgit an si ex forma statuti fr̄ possit cogere fratrē ad cōpromissum ꝛ fr̄ ingetet emptorē reivēdite sibi p frēꝫ si cōpareat fr̄ vēdēs ad defensionē ēptoris an possit cogere fratrē mouentē litē ad cōpromissum.Circa prima vr̄ esse dubiū qꝛ forte pōt dici ponderāda esse verba statuti qd pro debito cōtracto cū frē nō possit frater capi.ꝛ tūc ꝓcedit dictuꝫ Bal.an vero dicat qd frater nō possit facere capi fratrem ꝓ debito quia tunc forte cessionarius poterit facere capi.faciat qd dixi de excōicato ꝛ bānito in.l.si cum dotem.§.si patri.ſ.eo.

Summarium.

1 Patrimonij nomine venit qd a debitoribus exigi potest.
2 Debitor semper soluendo esse presumitur.

Facere posse. Qd vir adv̄rorē ei⁹ pōt exigere i ei⁹ bonis cōputat̄ ꝛ illud dicet̄ posse facere.h.d.¶†No.qd i p̄rimo

1 nio eē vr̄ ēt qd exigi pt̄ ēt a debitorib⁹.ꝛ sic facit fm bal.qd no possit iurari suspect⁹ ille q plures hꝫ debitores ſ; forte h̄ dictū nō est verū:qꝛ ille vr̄ dici posse suspect⁹ q non possidet immobilia vt.l.sciēdū.ſ.q sat.s.cog.nisi forte salues eū qn̄ debitores eēnt magnꝫ ꝛ quātitatū ꝛ tales qd facilis sit exactio vt qꝛ boni cāpsores ita qd nō est verisimile qd ipse fugeret dimittēdo talia debita.facit qd no.in sili Bar.in.d.l.sciēdū.de illo q possidet multa bona mobilia in loco de quo faciliter amouere nō pt

2 q̄ sunt magni valoris.¶†In gl.ij.in fi.imo dicit idē ꝛ si de facto nō possit exigi qꝛ no sit soluēdo.nā quo ad se debitor semp vr̄ eē soluēdo vt.l.ꝯquerebat̄.ꝛ.l.nesenn⁹.ad legē fal.¶In gl. sub ꝯditione.in fi.de hoc dic vt no.p gl.in.l.si qs mādato.ſ.de ne.ge.ꝛ facit iste tex.cū gl.qꝙ fideiussor de euictione non possit petere se extrahi a fideiussiōe:ſ; diu steterit in fideiussione re nō dū euicta.ꝛ hoc tꝫ Ja.de are.ideo dicebat Bal.qd vis est in forma practicādi.nā nō ꝯcludit libellus si fideiussor petat se extrahi de fideiussione qꝛ diu stetit in fideiussione.sec⁹ si dicat qꝛ diu occasione fideiussionis fuit obligatus.nā tūc cōcludit libellus

l.Iucius

l.lutius.§.manda.nō tamen dicatur diu stetisse in obligatione nisi longum tempus transiuerit post rem euictam.

Summarium.

1 Pater qñ actionem de dote sibi appropriet.
2 Pater sponsalia filie inuite potest dissoluere.
3 Solutio que fit alteri ꝙ creditori non liberat debitorem.

1 **Quoties.** †Pater appropriat sibi actionez de dote si añ mrimonium stipulet̃ vel post tpe traditiōis al's sec⁹ nisi filia ꝯsentiat.h.d. ¶ In gl.ex cōtinēti ibi traditiōi dotis supple nisi ꝑ cedat ꝓmissio q2 tūc attēdit̃ tps ꝓmissiōis ⁊ nō traditiōis vt le. ⁊ no.i.l.ex morte.ad fi.C.de pac.quē.⁊ i.§.accedit.C.de rei vxo. 2 act. ¶ †In e.gl.ibi vt i.l.auia no.⁊ ꝺ h̃ dic vt dictū fuit i.l.si cū dotē.in pn̄.§.e. ¶ In gl.stipulari in fi.ſ3 certe hec ratio non est bona nā fm eā sequeret̃ qꝺ si extraneus stipularet̃ sibi reddi qñ cūq3 añ nuptias sibi appropriaret qꝺ falsum q2 in extraneo nō sit differētia an añ nuptias vel post ſ3 solū an fiat incōtinēti tpe traditionis dotis qñ ꝓmissio nō ꝓcessit vel tpe promissiōis: ideo dic qꝺ rō est q̄ colligit̃ ex.l.adoptiuū.§.i.§.de iure do.s.q2 pater pōt dissoluere spōsalia de futuro inuita filia.⁊ sic semp res videt̃ eē integra añ nuptias.sec⁹ qñ ꝯtū ē mrimoniū q2 nō pōt illꝺ dirimere pr̄ sine volūtate filie.l.dissētientib⁹.C.de repu.⁊ l.i spōsalib⁹.§.de rit.nu.⁊ h̃ fm leges ſ3 iure canonico nō vr̄ ēt posse dissoluere spōsalia inuita filia ꝑ no.i.l.paul⁹.§.ꝺ sta.ho.⁊ ſ3 h̃ iste tex. plane hodie erit correct⁹ attēta dispōne iuris canonici q̄ ꝑualet iuri ciuili i mrimonijs.vt no.gl.i.l.i.C.ꝺ sec.nu.⁊ i.§.fi.isti.ꝺ gra.

Si quis pro. Si extraneus stipulat̃ dotē solutio facta vxori nō liberat virum.h.d.
3 ¶ †No.qꝺ solutio facta ꝑ debitorē alteri ꝙ creditori nō liberat ⁊ ꝑ h̃ ēt ꝺt h̃ ang.ꝙ caut⁹ d3 eē debitor vt nō soluat alteri ꝙ creditori ª sine ipsi⁹ volūtate facit.l.q hoiem.§.si bulla.ſ.ꝺ solu.per hoc ēt dixit ꝙ si aliqs est cōdēnat⁹ de maleficio ⁊ soluit cū tñ re vera nō fuisset ille q deliquisset ſ3 alius ꝙ per hoc nō liberat̃ verus delinquēs de quo etiā est casus in.l.q seruū.§.de interro.ac.

Summarium.

1 Dos qñ communis sit ⁊ qñ ad mulierem spectet.
2 Culpa non obijcitur ex qua lucrum sentitur.

Nupta. In tex.ibi experiat̃ supple cū suis ꝑuilegijs ꝯtriū videbat̃ q̄si cessaret cā legis dātis ꝑuilegiū ex q̄ erat nupta attēta.l.i.in rōne sui.§.e.ſ3 tñ hic decidit̃ ꝯtriū q2 interest etiā mulieres nuptas cōseruari in dotibus per no.in.l.fi.C.q pot.in pig.ha.

Quoties. Nō pōt qs petere id ꝙ exactū cogeret reddere ſ3 satis est debitorē liberare.hoc dicit.
1 ¶ †No.qñ pr̄ ꝓmittit dotē ꝓ filiafa.in dubio tūc dos est cōis si ꝺo ex̃ne⁹ ꝓmittit dotē ⁊ aliꝺ nō ꝺ2 i dubio dos spectat ad mu-
2 lierē facit ꝙ dixi.§.l.pri.in an. ¶ †Itē no.ꝙ qs nō pt obijcere culpā alteri ꝑsone ea q̄ ipse sentit lucrū faciat.l.cū i fundo.§.i.§. de iu.do.⁊ h̃ est ratio isti⁹ tex.⁊ ad mām isti⁹ tex.viꝺ magistralē tex.i hūc mā.i.l.si extrane⁹.§.de iu.do.⁊ ꝙ hr̄ i.l.ꝓmittēdo.ſ. e.ti. ¶ In gl.decesserit ibi ⁊ sic nō h3 hr̄dē no.gl.q̄ vult apte ꝙ filiafa.nō habeat heredē i dote.idē gl.in.l.filie.§.e.de quo tactū fuit in.l.si cū dotē in prin.§.eo.⁊ dicetur in.l.post dotem.ſ.eod.

Summarium.

1 Fiscus tenetur creditoribus velut successor vniuersalis.
2 Liberare quem a pena differt ab eo qꝺ est ipsum restituere.
3 Restitutio in integrū ab homine non trahitur ad ea que per fiscum sunt alienata.
4 Bona ad aliquem sub nomine quote aliquando nō sub nomine quod possunt transire.
5 Pactum personale dicitur si persona verbo executiuo adijciat̃.
6 Contestatio litis fieri debet in actione de dote.
7 Sententia non facit ius ad heredem transire.
8 Coheredes filij qui conditionaliter instituuntur nō nisi ꝓ portione hereditaria interim conueniuntur.
9 Fructus dotē agere dicet̃ ⁊ qꝺ i dote idē i ei⁹ augmēto seruat̃.
10 Accessoriū ꝙ petit̃ offō iudicis ñ durat p⁹ extictionē ꝑncipal3.

Si marito. Pro ea pte ꝓ qua bona mariti publicant̃ ꝓ ea pte fisc⁹ tene-
1 tur.h.d. ¶ †Not.ꝙ fisc⁹ tāꝙ successor vniuersalis tenet̃ creditoribus de quo etiā in.l.ij.C.ad.l.iul.de vi. ¶ In gl.ij.in fi.qꝺ aũt si ex grā reuersus fuit an teneat̃ creditoribus tetigit hic Bal.⁊ Ang.⁊ cōcludūt ꝙ si nudus exulauit: ita nud⁹ reuertit̃ per.l.tutelas.§.si libertatē.§.de capi.di.⁊ sic videtur loqui qñ omnia bona fuerūt publicata.⁊ hoc verū intelligitur nisi restitut⁹ fuerit ad bona.l.i.⁊.ij.⁊.l.fi.C.de sen.pas.⁊ ꝑ hoc infert Ang.qꝺ cū lazaro fuerit solū reddita vita non videt̃ qꝺ recuꝑauerit bona de quo i.l.ex his.§.de legi.ibi ꝑ gl.⁊ doc. ⁊ in.l.seruus effectus.ſ.de actio.⁊ obliga.⁊ in.l.ea que raro.ſ.de re.iu. Tu adde qꝺ cōiter tenet̃ ꝯtriū.s.qꝺ recuperauerit ēt bona. vt no.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.l.ex his.non em̄ minus debet cōcedi sibi quā posthumo post eius mortē nato vt ibi tāgit gl.⁊ q2 beneficiū diuinū latissime d3 interpretari ar.l.beneficiū.§.de cōsti.ꝑn.
2 ¶ †Itē adde ꝑdictis qꝺ aliud est principē liberare quē a pena vel indulgere ei penā:⁊ aliud ipsum restituere q2 primo casu nō recuperat bona.scꝺo sic vt.l.i.⁊.l.ij.de gene.abo.iūcta.l.i.⁊.ij.C.
3 de sen.pas. ¶ †Itē adde ꝙ restō in integrū q̄ fit ab hoīe nō trahit̃ in dubio ad alienata ꝑ fiscū ꝑ not.in.l.gall⁹.§.⁊ qꝺ si tm̄.de lib.⁊ posth.⁊.l.fi.⁊ ibi Bar.C.de sen.pas.qꝺ nota ꝓpter restitu-
4 tiones bonor̃ q̄ fiunt sepe delinquentibus. ¶ †Itē aduerte ꝙ qñq3 bona trāseunt ad aliquē nō sub noīe quote.qñq3 trāseunt sub noīe quote.⁊ hoc scꝺo casu contingit interdu3 ꝙ trāseūt ex dispositione legis inanimate.qñq3 ex dispositione legis animate vt principis.qñq3 ex dispositione hominis inter viuos qñq3 ex dispositione testatoris.⁊ de his oibus dic vt plene colligi ꝑt ex his q̄ no.ꝑ Bar.i.l.ꝑnceps bona.ſ.de ꝓ.fi.⁊ i.l.i.⁊.ij.ꝺ bo. pos.⁊ in.l.fi qs seruo.§.fi.cū.l.seq.ſ.de le.ij. ¶ In glo.necesse.ibi nō tenet̃ subaudi sc3 ipso iure.⁊ hec est vera opi.vt no.gl.in.l.si debitori deportato.ſ.de fideiu.l3 gl.variauerūt vt p3 ex not.in l.vbicūq3.ſ.de fideiu.⁊ in.l.fi.ſ.de duob.re. ¶ Extra gl.ꝑ istu3 tex.dicit hic Bal.⁊ successiue Ang.qꝺ vxor nedū non possit impedire cōfiscationē bonorū viri ꝓpter dotē suā:sed nec etiā pōt impedire incorporationē bonorū.hinc est qꝺ necessario vxor h3 agere ꝯ virū ꝓ parte publicata.ēt fit rō q2 icorporationē h3 ipedire ꝓprietas alterius ⁊ possessio.l.fi.C.de bo.vacā.li.x.cū autē mulier nō habeat ꝓprietatē rerū viri nec eorū possessionē merito nō pōt illā impedire.facit qꝺ no.ꝑ glo.⁊ doc.in.l.ob marito rū.C.ne vxor ꝓ ma.⁊ in.l.i.C.de priui.fis. ¶ Ultimo ꝑ istū tex. dixit Bar.in.l.si ꝯstāte.in pn̄.§.e.in.iij.col.qꝺ eo ipso qꝺ publicatur pars bonorū viri ꝯstante matrimonio qꝺ eo ipso loc⁹ est exactioni dotis etiā cōstāte matrimonio.sed posses dicere qꝺ iste tex.loquit̃ sol.ma.q2 ante mulier nō est creditrix viri nec vr̄ qꝺ possit agere si bona viri alias sint sufficiētia ad dote3 nec videtur absonum differre exactionē cōtra fiscum in casu dissoluti matrimonij cum successiue videat̃ in ius viri.faciat.l.inter.§.fi. §.de pac.do.de quo tangetur in.d.l.si constante.

> ¶ No.istud dcm̄ in quo multi falluntur vc3 qꝺ nullus debitor sine volūtate creditoris alteri soluere non debet.

5 **Si pater.** Pr̄ soluto mrimonio nō exigit dotē sibi pacto remissa3.h.d. ¶ No.ex tex.ꝙ vbi ꝑsona adijcit̃ ꝺbo executiuo vr̄ pactū esse ꝑsonale.ad idē.l.q in futurū.§.si ex altera.§.de pac.Bar.tñ tenuit ibi cōtra nisi adiecta sit dictio taxatiua tm̄:⁊ sic deberet suppleri iste tex.fm eū de quo ꝑ Bar.in.l.si sic.ſ.de ver.ob.⁊ per Cy.in.l.veteres.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.stip. ¶ Itē no.optimū ar.ex isto tex.fm Bal.et Ang.ꝙ si vsurarius cōfiteatur se recepisse centum ⁊ de alijs fecit ꝯtationē qꝺ illa de quibus facta est quietatio nō possint ab eo repeti l3 alias vsure solute possint repeti vt no.in.c.debitores extra de iureiu.⁊ de multis fraudibus q̄s excogitāt feneratores ad paliādū suos ꝯct⁹ ne videant̃ feneratitij.tetigit Jo.an.in.c. ex lr̄is extra de iureiu.in.c.ad nostrā extra de emp.⁊ vē.⁊ q2 infinite sunt sepe cōstōnes synodales ꝓuidēt de modo cōuincēdi vsurarios. ¶ In gl.cepit in fi.primā t3 Dy.sed ꝓ secūda facit qꝺ habetur in.l.si donaturus.§.fi.§.de condi.ob causam.

Si voluntate. Actio iudicati post mortē pr̄is cōsolidat̃ i ꝑsona filie sicut actio
6 de dote.h.d. ¶ †No.prio qꝺ i actiōe ꝺ dote fit ꝯtestō litis ⁊ sic vr̄ qꝺ nō sit iudiciū summariū ⁊ ꝑ hoc vr̄ qꝺ statuta disponētia instrumēta dotalia mādāda eē executiōi sicut sñias exorbitare a iure cōi de quo aliqꝺ per Ang.in.l.si cū dotem.§.eo autē tpe.
7 §.eo.⁊ plene dixi vobis in.l.i.§.eo. ¶ †Ite3 nota mirabile fm Bal.qꝺ ēt lata sñia nō trāsmittit̃ ius ad heredē ⁊ sic no.ꝙ sñia nō facit ius trāsmissibile vbi al's de sui natura nō erat trāsmissibile ⁊ sic facit ꝙ si sñia lata est ꝓ feudatario poti⁹ fiat trāsmissio ad agnatū ex natura feudi quā ad extraneū heredē. ¶ Itē no. ꝙ nedū l.tis ꝯtestatio ſ3 nec sñia ipedit ꝯsolidari actionē de dote in filiā ⁊ sic ꝑ dictos modos pater nō pōt appropriare videt̃ tñ ꝯsolidari in patrem si exegerit illā per no.in.l.fi.C.cōmunia vtri.iud. An aũt impediat̃ consolidatio si pater stipulatus fuit sibi reddi dixit Ang.ꝙ nō ꝑ.l.i.§.accedit.C.de rei vxo.actio.de quo dixi in.l.ij.§.eo.⁊ dicet̃.ſ.eo.l.post dotē. ¶ In gl.iudicata ibi facta cōdēnatione ratio est q2 tūc deueniūtur ad pecuniaria3 extimationē q̄ trāsmissibilis est ad heredes:ſ3 ibi petitio operarū soli ꝑsono cōpetebat ⁊ non erat alias cōis.iō faciliter ibi fit trāsmissio hic aũt actio de dote erat cōis patris ⁊ filie. ¶ In ea. gl.ibi.§.si debitori.supple vbi p3 qꝺ ille debitor q cōsensit creditori vt alienet pignus videtur etiā consensisse heredi ⁊ sic videretur idem in casu huius.§.vt filia consentiens patri videretur consensisse eius heredi:sed solū qꝺ ibi consentiebat ex volūtate hic ex necessitate que aderat solū respectu heredis.ideo nimirum si non extenditur ad heredem. Dyn.tamen aliter soluebat vt hic tangit Baldus.⁊ Barto.sed non bene vt etia3 hic dixit Barto.⁊ Bal.

Cum patri. Quatenus solutũ est mulieri eatenus vir a coheredib⁹ suis non repetit. h. d. 8 † No. ꝙ coheredes filij cõditionaliter instituti nõ conueniunt in terim nisi ꝓ hereditaria portiõe. ⁊ sic facit ad no. ꝑ glo. in. l. ij. §. si pars here. peta. de quo etiã ꝑ Bart. in. l. plane. la. j. §. si duob⁹ ꝭ. de leg. j. qđ autẽ remediũ sit mulieri pendente conditione dic quod erit q2 poterit petere dari curatorẽ parti conditionali. l. si qs instituatur. ꝭ. de here. insti. ℂ In gl. habetur ibi si maritus. si autẽ maritus esset exheredatus haberet vtile iudiciũ fa. herc. vt. l. ij. §. j. ꝭ. de do. prele. Aduerte tu q2 hoc casu qñ est exhereda tus vel etiã quando pro parte tãtũmodo est institutus nõ cogẽ tur coheredes soluere nisi prius sibi prestet cautionẽ de cõseruã do eos indẽnes a muliere so. ma. vt. d. l. ij. §. j. ⁊. l. pater ad fi. ꝭ. de do. prele. ⁊ ex hoc videtur quod soluto matrimonio nõ erit ma ritus exheredatus cõueniendus pro dote a muliere nec erit cõ ueniendus insolidum qñ pro parte est institutus licet gloss. vi deatur aliter sentire in. d. l. si maritus.

9 **Si fundũ.** † Fructus augent dotẽ ideo qđ iuris est in dote est in fructibus. h. d. Nota ex text. primo qđ illud ꝙ seruat̃ in dote seruat̃ ⁊ in eius augmẽto facit. l. inter. §. j. ⁊. ij. de pac. do. ℂ Not. scđo qđ accessoria q̃ pñt peti iure actionis non pereunt lꝫ satisfactũ sit de principalibus de quo in. l. centũ capue. ⁊ in. l. fi. ꝭ. de eo qđ cer. lo. ⁊ ex hoc not. ꝙ interdũ rõne pticularis accessoriũ interesse durat actio princi palis quãꝙ̃ pncipali debito sit satisfactũ. ℂ In gl. de dote ibi lꝫ nõ sit dos ⁊ ħ tꝫ Bar. lꝫ Bal. sentiat ꝯ. sed plus placet dictũ Bar. ꝑ suã rõnem. ℂ In ea. glo. in fi. tu dic qđ no. in. d. l. iul. §. j. nõ faciunt ad ꝑpositũ q2 hic nõ soluit̃ totũ ꝙ debetur. ibi au tẽ soluitur totũ sed deficiebat aliqđ ius in re de quo dicendũ vt ibi ⁊ in. l. elegãter. §. nõ solum. ꝭ. de dolo. ⁊ per Cy. in. l. exhibi tionis. C. ad exhi. ℂ In glo. ancillarũ. in fi. so. vt ibi no. q2 vere ⁊ proprie partus ancille non est in fructu sed quo ad quid quã doꝗ censet̃ in fructu ⁊ sic loquitur ibi. ℂ In glos. post diuor tium ibi cõtemplatione tñ mulieris. qđ in dubio videtur iudi candũ alio nõ apparente vt no. glo. in. l. si legato. de iur. dot. ⁊ facit. ꝭ. de acqui. here. l. aditio. ℂ Extra glo. dixit ħ Ang. quod 10 † accessoriũ qđ petit̃ solo officio iudicis nõ durat ext. ncto prin cipali fallit ꝺm eũ in casu singulari ꝺm vnũ intellectuꝫ in. l. ij. §. itẽ iul. ꝭ. de eo ꝙ cer. lo. nã ibi est speciale ꝺm eũ ne debitor locu pletet̃ cũ aliena iactura nõ interueniẽte facto creditoris. ⁊ ideo ex quadã naturali equitate cõpetit officiũ iudicis etiã sublato principali sed mihi plus placet intellectus Bar. ibi q2 iste est ni mis exorbitãs a regulis iuris ⁊ nimis gratiosus fugiendi autẽ sunt intellectus q trahũt iura ad grãs seu ad ius gratiosum vt dicit Jo. an. in. c. ex parte ade. extra de test. Itẽ aduerte q2 tan git ħ Bar. an fructus sint necessario petẽdi ⁊ an exprimẽda sit quãtitas de quo ẽt ꝑ Cy. in. l. certũ ad fi. C. de rei vẽ. ⁊ in. l. cum ꝓpria. C. si qs al. vel sibi. ⁊ ꝑ Bar. in. l. j. ꝭ. de edẽ. ⁊ in. l. ex diuer so. §. j. ꝭ. de rei vẽ. in qb⁹ Bar. vr̃ aliqual'r variasse sꝫ dic vt dixi in. l. si fili⁹. §. j. ꝭ. de ꝯ. ob. ⁊ ꝑ Inn. in. c. grauis extra de resti. spo. ⁊ in. c. tanta. extra de excef. pla. Itẽ an iudex teneat̃ exprimere in sñia. dic ꝑ eũdẽ in. c. inter dilectos. extra de dona. ⁊ ꝑ Bal. in l. j. C. de fruc. ⁊ lit. expẽsis. ℂ Ultimo dixit ħ Bal. no. qđ lꝫ dos sit soluta mulieri, tñ põt petere offiũ iudicis ꝑ alimẽtis sibi non ꝓstitis rõ q2 tale officiũ iudicis separatũ est ab actiõe de dote q2 cõpetebat etiã ꝯstãte matrimonio si vir nõ alebat eã etiã dato qđ nõ cõpeteret tũc actio dotis ⁊ iõ durat etiã si dos sit soluta. ⁊ ħ nota q2 facit ad qõnẽ illã an bona viri sint obligata ꝑ ali mẽtis mulieris sicut sunt ꝑ dote de' quo ꝑ Bar. in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ꝭ. eo. nã videtur quod non per predicta.

Summarium.

1 ☞ Obligatio tanta est in termino referente quanta in eo ad quem fit relatio.
2 Relatiuũ idẽ cõtinet quod suum ipsius antecedens.

1 **Si prior.** Qui ꝓmittit qđ dꝫ itelligit̃ ꝓmisis se de debito cũ effectu. h. d. ℂ † No. ꝙ tãta ⁊ talis est obligatio in termino referẽte quã ta ⁊ qualis est in termino ad quẽ fit relatio. ℂ Item no. ꝙ termini referẽtis ⁊ termini ad quẽ relatio est eadẽ potẽtia 2 ⁊ virtus. ℂ † Ultimo no. ꝙ illud includit̃ in relatiuo qđ inclu ditur in antecedẽti. ℂ In gl. ij. ibi per hec verba. ⁊ sic non est istud ꝙ hic dicitur ex vi priuilegij extendendum cõtra credito rem sed vi forme contractus ⁊ ex natura relationis faciat. l. me uio. §. a me ⁊ quod ibi no. ꝭ. de leg. ij. ꝺm Pe. ⁊ Bal.

Summarium.

1 ☞ Filius vt heres ꝯuẽt⁹ excipere põt nõ vt heres sed vt ipse.
2 Filius quando tenendo sponsalibus per patrem factis cõsen tire dicatur.

Titius. Spõsalia ꝯtracta ꝑ patrẽ nõ extin guũt ius petẽdi dotem vel retinẽdi ius filio ꝯpetẽs ꝑ culpã mulieris. h. d. ℂ No. ꝙ luci⁹ dotis ꝑpter diuortiũ mulieris factũ filius facto pr̃is 1 nõ perdit etiã si succedit. ℂ † Itẽ no. qđ lꝫ filius cõueniatur vt here tñ põt opponere exceptionẽ que competet sibi non vt he redi sed ex sua persona. ℂ Et ex hoc no. qđ heredi q excipiẽdo nõ vtit̃ adminiculo ex ꝑsona defuncti non obstat factũ defun cti ex quo nõ fuit nata actio nec exceptio. de q̃ hic tãgit gl. ⁊ bñ ꝯcordat ꝺm Jo. de paliarẽ. vt refert bal. qđ no. gl. in. l. an vitiũ. §. ex facto. ꝭ. de di. ⁊ tẽ. ꝑscri. ⁊ in. l. q̃situ. §. fi. ꝭ. de preca. ⁊ bñ fa cit qđ no. bar. in. l. cũ vir. ꝭ. de vsuca. ℂ In gl. ij. ibi lꝫ secus in fi lio. lꝫ cõtrariũ tenet glo. vcꝫ qđ idẽ sit in filio qđ i filia vt sic vter qꝫ tacite videat̃ cõsentire nisi cõtradicat in. d. l. sꝫ ea q̃. ꝭ. de spõ. ⁊ illa tenet̃ per Jaco. de are. ⁊ doc. communiter. facit qđ habet̃ in. c. vno ad fi. extra de despõ. impu. li. vj. dixit tñ hic Bal. quod etiã si filius fuisset presens ⁊ nõ contradixisset tamen nõ videt̃ cõsensisse tacendo propter preiudiciũ qđ sibi generaret̃ in amis sione lucri dotis faciãt nõ alleget qđ habet̃ in. l. sicut. §. non vr̃. ꝭ. qui. mo. pi. vel hypo. solu. ⁊ in. l. filiusfa. §. multis. ꝭ. de procu. 2 ℂ † Et ex hoc nota limitationẽ ad. d. l. sed ea q̃. q2 illud qđ dici tur qđ filius tacẽdo vr̃ cõsentire sponsalibus factis per patrem noĩe suo hꝫ locũ qñ tãtummodo tractat̃ de approbatione ipso rũ spõsaliorũ sec⁹ si posset ex hoc generari aliqđ preiudiciũ ⁊ sic possent intelligi ⁊ saluari prin. huius gl. ⁊ ꝑ hoc vr̃ hic casus cõ iuncta glo. ⁊ dicto Bal. qđ est sin. no. ℂ In ea. gl. q2 nõ est cõ sensus talis nota bñ gl. ad id qđ dixit in tex. vcꝫ qđ factũ defun cti nũquã hꝫ obstare heredi qñ est tale qđ ex eo nõ datur actio vel exceptio de quo plene in. l. cũ vir. de vsuca. ℂ In ea. glo. ibi vel verius. hãc sequit̃ bal. ex eo q2 patris cõsensus salus al's de buisset sufficere ad remittẽdũ mulieri ipsam dotẽ cũ ꝺm ista tpa qñ filius lucrabat̃ dotẽ viuo patre lucrũ plenarie acquirebatur patri vt est tex. cũ glo. no. in. l. dotẽ. ꝭ. de castren. pec. Nec ob. l. si vxor. §. fi. de adul. q2 ibi ꝯtũ fuit matrimoniũ de presenti ⁊ sic facta perfecta reconciliatio. hic aũt solũ sponsalia fuerũt de fu turo cõtracta q̃ etiã nõ durarunt ⁊ ideo per illa nõ fuit sublatũ ius quesitũ cõtra mulierẽ ad lucrũ dotis. sed tu potes tenere cõ tra. ꝑ istũ tex. non violando ipsum qm̃ aperte innuit qđ si filius consensisset sponsalibus qđ tunc non haberet lucrum dotis et pro hoc faciat q2 etiã consensus vr̃ demonstrari per sponsalia nedũ per matrimoniũ. l. vl. ꝭ. de diuor. ⁊ hoc etiã sequit̃ in effe ctu hic Pe. ⁊ Bar. nec ob. qđ no. in. d. l. dotẽ lꝫ Bar. nõ rñdeat q2 põt dici qđ ibi loquit̃ de lucro dotis fiendo ex pacto ⁊ sic ac quirendo ex conuentione licita. hic aũt de lucro dotis acquirẽ do ex dispositione legis ꝑpter iniuriã illatã filio repudiato sine cã legitima ideo voluit ius qđ pater posset absꝗ cõsensu filij re mittere istud ius vel hãc iniuriam que commissa erat actam cõ iuncta persona. ar. eius qđ habetur in simili in. l. papinianus in prin. C. de inoffi. testa.

Summarium.

1 ☞ Delicta paria tolluntur cõpensatione mutua.
2 Cõpẽsationũ alia est debiti ad debitum alia delicti ad delictũ.
3 Reconuentio quando vim exceptionis habeat.
4 Exceptio criminis q̃ cõtra criminaliter accusantẽ obijci possit.
5 Replicatio doli quando non detur contra exceptionem doli.

1 **Viro.** † Paria delicta mutua ꝯpẽsatione tollun tur. h. d. ⁊ ad hoc all'. ℂ No. ꝙ ver. accusa re adaptat̃ ẽt ad ciuilẽ petitionẽ. qđ est verũ vbi in libello concludit̃ ad vtilitatẽ partis q2 tũc ꝓprie est actio ciuilis secus si ꝯcluderet̃ ad vtilitatẽ publicã ⁊ punitionẽ criminalẽ q2 tũc vr̃ agi criminaliter. facit qđ no. Bar. in. l. agra ria. ꝭ. de ter. amo. ⁊ qđ dixi vobis in rubrica. ⁊ in. l. j. de pub. iud. 2 ⁊ qđ habet̃ in. l. q accusare. C. de eden. ℂ † Itẽ no. qđ interdũ lo quimur de cõpẽsatione debitorũ ⁊ ista est proprie cõpẽsatio. l. si ambo. ꝭ. de cõpen. Interdum de compensatione delictorũ et hec non est ꝓprie cõpensatio sed quedam cõfusio ⁊ de ista loq tur hic. facit qđ no. in. l. si mora. ꝭ. eo. Item qđ ille qui peccat in matrimonio nõ põt aduersario imputare simile delictũ de quo in. c. intelleximus. extra de adul. ⁊ ibi per Inn. vbi tractat̃ illud generale. an paria delicta inuicẽ tollant̃. ⁊ an exceptiõe doli da tur replicatio doli de quo ẽt aliquid per gl. in. c. dilecti. extra de except. ⁊ in eo. titu. cũ ecclesiasticis ℂ Item no. quia in ꝓbabi li iudicio ꝓcedit libell⁹ declaratorie ⁊ similiter põt ferri sñia de clatoria. nã declarata cã statim tacite includit̃ effectus illi cause cõiunctus ꝺm Ja. de are. ⁊ Bal. ⁊ idem etiã voluit hic bart. fa cit optime. l. qđ tñ. §. si arbiter. ꝭ. de arbi. ⁊ in. l. si pretor. in prin. 3 ꝭ. de iudi. ℂ † Ultio no. ꝺm Bal. qđ qñ cã cõuẽtionis ⁊ recõuẽ tionis se perimunt tũc exceptionis vim hꝫ recõuentio et necesse est simul pronunciari. secus qñ non perimunt sed sunt separata ita qđ ex vna cã finita inducitur exceptio i alia. nã tũc no est ne cesse ꝙ vna sñia diffiniatur de quo tñ dicẽdũ vt in. l. j. an fi. ꝭ. que

sen.sine ap.rescin.⁊ attēde q᷑ istud notabile colligit̃ nō ſm̃ intellectū gl.ſed ſm̃ intellectū Ja.de are.quē ēt poſuit Bar.vc3 ꝙ hic eſſent due cauſe ꝑ viā ꝯuētionis ⁊ recōuētionis nō aūt vna ꝑ viā actionis ⁊ exceptionis ꝑut intellexit gl.hec no.q᷑ vtilia. ¶ In gl.ij.ibi vel diuerſorū criminū.hoc io q᷑ lʒ eſſent diuerſa reſpiciebāt idē.ſ.ꝑiudiciū eiuſdē m̃rimonij. ¶ In gl.lege ibi in definite lege.dic lege quaſi velit gl.qđ cōmittēs in legē nō iuuet̃ eadē lege vel alia.ſʒ de iure dic vt ꝑ gl.⁊ doct.in.c.q᷑ fruſtra extra de vſu.vbi gl.ꝯcludit qđ cōmittēs in legē nō iuuet̃ eadē lege ſʒ alia ſic niſi expꝛeſſe aliud ſit diſpoſitū in iure.plus ēt dixit Inn.i c.intelleximus de adul.qđ ēt cōmittēs in eādē legē circa diuerſa pōt ſe iuuare circa aliud ex eadē lege.vtputa ſi filiusf.recepit pecuniā mutuo a titio ſine cōſenſu p̄ris iuuabit̃ macedoniano cōtra ipſum lʒ ipſe filiusfa.alteri filiofa.mutuauerit pecuniā ſine cōſenſu p̄ris illi⁹ cui mutuauit.nec ob.hic tex.nec qđ dixit gl.ꝑcedēs de diuerſis criminib⁹:q᷑ vt dixi iſta diuerſa crimina reſpiciūt idē m̃rimoniū. ¶ In gl.fi.in fi.vbi pʒ qđ cōmodās rem cōtubernalibus cōi periculo ſi poſtea res ſubtrahat̃ cōi culpa iteruenīete agit cōmodās ꝯ̃ ſocios ſeu ꝯtubernales lʒ cōis culpa interuenerit.⁊ ſic nō fit cōpēſatio culpe ad culpā.Sed dic ꝙ iſtud eſt ne bis qs puniat̃.nā cōmodās nō agit ꝑ parte ſeu rata ſua ꝑpterea q᷑ fuit in cōi culpa ⁊ iō dʒ poſſe agere ꝑ partibus aliorū ne alias bis ex eadē culpa puniat̃ ⁊ q᷑ ſic v̄r fuiſſe mēs partiū ex quo cōmodata fuit cōi periculo q̄ rōnes hic ceſſant.vel ſolue vt ibi no.ſm̃ Jac.de belui.⁊ de materia dic vt tetigit Dy.in regula in pari.li.vj.vbi plene examinat iſtud brocardū ⁊ etiā hic tetigit diſtinguēdo an agat̃ criminaliter an vero ciuiliter ꝑut

4 ēt voluit ſentire gl.ij.⁊ adde dictis ſuis inquātū dicit † qđ cōtra accuſantē criminaliter nō pōt obijci exceptio criminis niſi lenocinij ꝑ.l.ij.§.q hoc dicit de adul.nā idē ſi eſt exceptio criminoſa ihabilitās pſonas:puta qđ eſt excōicatus vel infamis.facit.l.ꝙ ꝓhibet.ſ.de poſt.Itē hoc verū de iure ciuili ſed de iure canonico ꝯ̃ accuſatorē pōt obijci ad repellēdū ipſum qđ eſt criminoſus ⁊ de quolibet crimine vt in.c.j.extra de accu.Itē adde inquātū dicit ꝙ vbi dolus ꝑ plures eſt cōmiſſus nō eſt vis an circa idem vel circa diuerſa.nā ꝯ̃ v̄r velle gl.in.l.ſi duo.ſ.de dolo.ꝑ.l.quēadmodū.§.j.ſ.de noxa.⁊.l.colon⁹.⁊.l.cū fundus.de vi ⁊ vi ar. ſʒ certe iſte due vltime.ll.parū faciūt ꝙ erāt ibi delicta diuerſa ⁊ cōcernētia oīno diuerſas pſonas ēt alias ꝙ eas inter quas erat iudiciū potes dicere qđ vbi circa idē fiat cōpēſatio ipſo iure.ꝫ.l.ſi ambo.ſ.de cōpē.ſʒ vbi cira diuerſa tūc nō fiat niſi opponat̃ ab hoīe ſicut ēt alias nō fit cōpēſatio debitoꝝ.Itē intellige p̄dicta niſi ſit caſus in quo ſcđʒ delictū tātūmodo debeat attēdi vt

5 eſt videre in.l.ſi.qs ad ſe.C.ad legē iul.de vi. ¶ † Extra gl.adde dictis Bar.inquātū dicit qđ ꝯ̃ exceptionē doli nō dat̃ replicatio doli ſi replicās tractaret đ lucro.nā iſtud v̄r fallere in duob⁹ caſib⁹.p̄rio in.c.cū eccl'iaſtice.extra de exce.vbi ſi ꝯ̃ petētē bñficiū excipit̃ qđ eſt pluralis.i.hʒ plura bñficia replicari p̄t ꝙ excipiēs nō dʒ audiri q᷑ eſt ēt pluris.ꝙ qualr̃ intelligat̃ dōm eſt vt ibi.Itē fallit ſcđo ſm̃ Inn.in.d.c.intellexim⁹.qñ qs eſt ordinatus ab epo ſine titulo ad ſacros.i.ſine bñficio.nā ſi agit ꝯ̃ ep̄ʒ vt ſibi ꝓuideat ⁊ ep̄s excipiat ꝙ fuit i dolo patiēdo ſe ordinari ſine titulo pōt replicari ꝙ ip̄e ēt fuit i dolo ordināđo.faciat.c.cuʒ ſm̃ apoſtolū.ex de p̄bē.lʒ ēt circa intellectū illi⁹.c.nitat̃ dare alios intellect⁹.Itē adde dictis Bar.inquātū đt ꝙ vbi verſat̃ in dāno ſeu tractat de dāno vitādo agēs ⁊ ꝯñr replicās tunc ꝯ̃ exceptionē doli dat̃ replicatio doli.nā iſtud eſt verū regulr̃ fallit in duob⁹ caſibus.primus odio feneratoꝝ in.c.q᷑ fruſtra.extra de vſur.vbi pʒ ꝙ lʒ repetēs vſuras verſet̃ in dāno ſeu tractat de dāno vitādo tñ contra ipſum pōt replicari q᷑ ipſe etiā eſt vſurari⁹ ⁊ extorſit vſuras ab alijs.⁊ ſic potior erit cōditio excipiētis quā de lucro tractantis.Item fallit qñ exceptio q̄ obijcit̃ concernit inhabilitatē perſone ad agendū.nā tūc ēt iudex officio poſſet repellere.l.quos prohibet.de poſtu.⁊ in.c.exce.de exce.eo.ti.c.pia.li.vj.⁊ ideo ſi contra agentem ad ſibi debitum excipiat̃ de excōmunicatione vel banno q᷑ non debet audiri tanꝙ bānitus nō poterit replicari qđ excipiens ſimiliter eſt excommunicatus vel bannitus vt probatur in.c.dilecti.extra de excep.⁊ facit ꝙ not. Bar.in.l.cum mulier.ſ.eo.

Summarium.

1 Filia heredem habet in dote profectitia.
2 Uoluntate alicuius aliquid fieri vel eius mandato equiparant̃.
3 Stipulatio conditionalis non tollit obligationem ante euentū conditionis.
4 Numeratio dotis p̄ſumitur interueniſſe tempore inſtrumenti.
5 Actio de dote non conſolidatur in filiam patre mortuo q ſibi dotem reddi ſtipulatus fuerat.
6 Pater ſibi aut filie dotem reddi ſtipulans ordine ſucceſſiuo intelligitur.
7 Mulier in dote profectitia heredem habere non poteſt.

Poſt dotē. Diuidit̃ hec lex in duas ꝑtes.nā in p̄ma ponit̃ thema ex quo reſultat tacita q̄ſtio.i ſcđa bimembris r̄ſio.ſcđa ibi ſed cōditio.⁊ ſecundū membꝛū ibi viua.⁊ nō pōt cōmode ſummari propter varietatem lect.cū habeat.v.in gl.⁊ in iij.extra gl.de quibus hic per Bar.vel pōt ſummari ſic ſecūdū lec.Dy.Pater ſtipulando dotē mandato filie videt̃ ſtipulatus vt eius ꝓcurator ex qua ſtipulatiōe filia mortua ſine liberis agit pater vt heres filie.ſʒ filia viuēte ius agēdi patri nō cōpetit.h.đ.l.poſt dotē.vel ſic ſcđm Bal.Dos data ſtipulata per patrē filie volūtate exiſtēte cōditione repetitionis pōt repeti per patrem ſi filia ſine liberis obijt ſed ſi filia ſuperuiuit patri ob.exceptio niſi

1 repetat̃ cōſenſu filie.h.đ. ¶ † No.ex tex.primo ar.ꝙ filia de iure iſto habeat heredē in dote etiā ꝓfectitia vt v̄r hic colligi a ꝯtrario ſenſu inquantū dicit ſine liberis.qđ an ſit verū infra tanget̃.⁊ de hoc etiā tetigit glo.in.l.nupta.§.j.ſ.eo.⁊.l.filie vice.ſ.eo.đe. ¶ Itē no.qđ poſtquā actio eſt facta cōmunis patris ⁊ filie nō videt̃ ꝙ pater poſſit appropriare illā ſtipulando poſtea etiā de filie volūtate donec viuit ipſa filia de quo aliqđ in.l.pe.§.pe.ſ.e.

2 ⁊.ſ.tanget̃ etiā. ¶ † Itē not.ſm̃ lec.Dy.qđ paria ſunt aliqđ fieri voluntate alicui⁹ vel eius mādato.de quo hic per Bart.circa vj.lec. ¶ Itē not.ſecundū eandē lec.qđ vbi precedit mandatū de aliquo faciēdo faciēs poſtea vi facere in dubio pretextu mādati.⁊ ſic tāꝙ illi⁹ ꝓcurator.facit qđ not.Bart.in.l.q in aliena.§.ſi is qui putat.ſ.de acqui.here.⁊ quod habet̃ in.l.qui ſeruuʒ.ſ.de interro.act.ꝙ eſt no.ꝯtra infideles procuratores q qñqʒ recipiunt mandatum de re aliqua emēda ⁊ poſtea illā emunt ſimpliciter ⁊ volūt illa in retinere vt ſic ſuo noīe intelligant̃ empta:nā faciūt predicta qđ teneat̃ actione mādati ad ipſaʒ reddēdā. ¶ In gl.j.ibi.§.ſed ſi latitet.hec prima lec.nō videt̃ bona q᷑ litera videt̃ preſupponere qđ vnica fuerit cōditio cum in ſingulari dicat ſi cōditio ſtipulationis.ar.l.fi.ad tre.Itē q᷑ in fi.dicit ꝙ ſubmouet̃ pater ⁊ tñ ſecundum iſtam lect.ipſo iure nō deberet cōpetere actio ex quo duplex fuiſſet ꝯditio ⁊ altera ipſaꝝ nō eueniſſet.ar.l.cedere diē.ſ.de ver.ſigni.niſi dicas quod intelligatur de exceptiōe facti vel intētionis vel niſi dicas qđ in fine agebat̃ p̄rimitiua actione de dote que fuit cōis patris ⁊ filie.nā tūc illa bene cōpetit cum nō ſit nouata ſed ſperetur nouari in cōditionis euentum ſi tñ interim agat̃ obſtabit exceptio.vt.l.pecuniaʒ.ſ.ſi cer.pe.Sed tūc eſt dubiū qđ ſi pater ageret p̄rimitiua de cōſenſu filie an obſtaret exceptio Bar.hic tenuit qđ nō ex q̄ nullū preiudiciū pōt eſſe ipſi⁹ debitoris.ar.no.in ſimili in.d.l.pecuniā circa contrariū.l.pure.de do.excep.⁊ ꝓ hac parte allegabat do. Bñdictus de plū.tex.cū gl.in.l.ſi debitor.ad fi.tit.ſ.de iur.dot. Et in contrariū dicebat eſſe gl.in.l.debitor.eo.tit.in v̄.nuptie.⁊ illā tenebat ex eo maxime q᷑ cū actio p̄mitiua fuerit ſublata ex cōſenſu pluriū.ſ.p̄ris ⁊ filie ⁊ mariti nō poterit reſuſcitari niſi voluntas oīm predictoꝝ intercedat ⁊ ſic niſi etiā cōſentiat maritus ar.l.pōponius ſcribit ſi negotiū.ſ.de neg.geſt.⁊ ſic dicebat etiā ſentire hic Bal.ſʒ certe Bal.circa iſtā primā lec.hic nō dicit lʒ circa ſcđam aliquid tangat qđ poſſet quodāmodo applicari circa iſtā lec.Itē nec videt̃ verū qđ actio prima ſit ſublata q᷑ il

3 la nō tollit̃ niſi in euentū cōditionis.vt.ſ.dixi † cū ſtipulatio cōditionalis interpoſita aio nouādi ante euentū conditionis nō tollat obligationē.vt.l.quoties.ſ.de noua.⁊ ſic videt̃ ꝙ de mero iure interim poſſit agi lʒ obſtet exceptio q̄ videt̃ tolli ex q̄ conſentit ille i cui⁹ fauorē ſperabat̃ obligationē nouari.Itē gl.i.d.l.debitor.nō v̄r facere ad propoſitū ſi bñ pōderetur quia nil dicit ibi.An poſſit mulier ibi agere de cōſenſu mariti cōtra đbitorē delegatū marito in cauſam dotis.ſʒ ponit rōnē dubitādi an poſſet fieri acceptilatio ipſi debitori de volūtate mulieris añ nuptias ex quo nōdū euenerat cōditio promiſſionis facte marito:cū intelligat̃ ꝓmiſiſſe ſi nuptie ſequant̃.nā videbat̃ qđ ex quo erat obligat⁹ ꝑpter pēdentiā obligatiōis nō poſſit ibi cadere acceptilatio ⁊ ſic ſi bñ pōderet̃ nō facit ad ꝓpoſitū.⁊ ſic v̄r dictuʒ Bar.poſſe ſaluari. ¶ In ea.gl.ibi primo ⁊ ſcđo caſu inepte poſuit verbū primo cū in illo nulla replicatio cōpetat ideo glo.fuit corrupta.Itē aduerte q᷑ hec ſcđa lec.nō videt̃ bona q᷑ aut pater vult agere ex ſtipl'ōne ſcđa ⁊ tunc non ſubmouet̃ exceptiōe ex quo filia cōſenſit.l.quoties.§.ceterū.ſ.e.Aut vult agere p̄mitiua ⁊ tunc nō pōt q᷑ illa fuit nouata per ſecundā ſtipulationē.inſti.qui.mo.tol.ob.§.preterea.nec pōt reſuſcitari ꝑ cōſenſuʒ ſolius patris ex quo fuit ſublata volūtate pluriū lʒ quidā ꝯtra.ſʒ male ſm̃ Bal.per.l.pōponius ſcribit ſi negotiū.ſ.de neg.geſt. ¶ In ea.glo.ibi.§.griſogon⁹.quidā ſtāt huic cōtrario.⁊ ꝑ hoc reprehendunt hanc lec.ſed cōiter ſaluat̃.⁊ ad contrariū tripliciter r̄ndetur.primo ſm̃ Dy.qđ nō ſubintelligatur perſona extriſeca in quā verba ſtipulationis intelligant̃ ꝓlata.ſʒ bñ ſubintelligit̃ pſona cuius noīe intelligat̃ ſtipulatio facta.ſʒ certe hec reſponſio nō eſt bona tenēdo hanc lec.cum etiā hic ſubintelligat̃ perſona in quā verba ſtipulatiōis intelligant̃ collata ex quo pater intelligit ſtipulat⁹ ſibi ⁊ filie.ſʒ ꝓcederet hec ſol.tenēdo lect.

Dy. quā Bar. h. vj. loco posuit. ¶ Scda sol. est qd regulariter nō subintelligit̃ psona extrinseca. fallit ppter naturā actus pre ambuli sup quo interponit̃ stipl'o nā tūc stipulatio intelligit̃ eē facta ſm naturā ipsius actus vt est ar. in. l. si stipulatus. cū fi. de vsur. ꝛ sic intelligat̃ hec lec. q̄ nō est alibi. ꝛ limitat dictū. §. griso gonus. ꝛ p hoc vr̃ qd si extraneus dat dotē p muliere ꝛ stipula tur simplr̃ dotē reddi videat̃ stipulat' reddi mulieri. ꝛ h̄ tenuit Bal. in. l. gaius. j. eo. s3 forte vt ibi tetigi in extraneo est sec': q2 sibi pararet̃ maius p̄iudiciū q̄ paretur patri in casu isto. ꝛ ideo vr̃ qd remaneamus in dicta regula dicti. §. grisogonus. ꝛ maxi me q2 hic loquit̃ qn iam actio erat cōis cū ex interuallo fuerit in terposita scda stipulatio. sed in casu in quo extraneus dat dotē ꝛ tpe dationis stipulat̃ simpliciter stipulat̃ eo casu quo nondū erat actio mulieri q̄sita. ꝛ sic non vr̃ eadem ratio. ¶ Tertia fuit so. Old. quam hic refert Bar. qd contrariū procedat vbi redde ret̃ stipulatio inutilis si tertia persona subintelligeret̃. secus vbi non redderet̃ inutilis vt est hic cū pater possit filie stipulari do tem quinimo ꝛ extraneus vt. j. e. l. gaius. ꝛ hec respōsio facit etiā ad illud qd proxime dixi de extraneo simpliciter stipulante. ꝛ l3 forte de iure sit verū qd dixi tamen forte seruaretur in practica cū illa opi. sit magis equa ꝛ fauorabilior doti. ar. l. in ambiguis. s̄. de iu. do. ꝛ eorū que dicta fuerūt in. l. j. s̄. e. ¶ In ea. gl. ibi vel quarto. hec in se vera. tñ vr̃ lr̃am violare ꝛ d3 intelligi qn̄ vir pu tās se obligatū pmittere ipsi patri pmisit. secus si sciēs se nō te neri pmisit: q2 tūc non opponeret exceptionē contra patrem ar. l. sed ꝛ si qs. §. fi. s̄. si qs cau. ¶ In ea. glos. ibi vel quinto. hec non vr̃ litere conformari. maxime q2 in fi. dicit qd exceptiōe sub mouetur pater ꝛ tamen deberet ipso iure non cōpetere actio ex quo in effectu pater fuit stipulat' sub duplici cōditione. s. si fiat diuortiū ꝛ si filia volet nisi salues vt tetigi circa primā lec. ꝛ dicit hic Bar. q̄ est speciale fauore dotis qd filia moriēdo videat̃ vel le sicut ꝛ in vltimis volūtatib'. l. j. de le. ij. Tu adde qd alr̃ loqui tur ibi ꝛ forte melius. Itē adde q2 Bal. hic dicit qd aut ꝯfirma tur substātia dispōnis ad volūtatē alterius. aut exercitiū p̄mo casu siue respiciat inchoationē dispōnis siue durationē finita volūtate p morte finit̃ ꝛ ipsa dispositio. Scdo casu nō finitur ꝛ ita hic. sed certe hec theorica in scdo mēbro non vr̃ bona p not. in. l. item q2 in fi. s̄. de pac. ꝛ in. l. fenerator. s̄. de nau. feno. iō non est tuta ſm do. Benedi. de plumbino. fac. t. l. quibus diebus. §. quidam titio. ꝛ qd ibi no. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ qd no. in. l. seius sa turnin'. j. ad treb. Et dixit ēt hic Bal. qd si legat' ponit aliquē ad ꝯfinia quādiu reuocauerit q̄ si moriat̃ extinguunt̃ ꝯfinia p p̄dicta. Tu adde q̄ ꝯ eū vr̃ casus in. c. si delegatus. de of. deleg. li. vj. ꝛ in. l. cētesimis. §. fi. de ver. ob. ꝛ ideo ꝯ eū tenet Bar. For te potes dicere p ꝯcordia q̄ si morit̃ re integra añquā sit duct' ad cōfinia pcedat dictū Bal. cū mors re integra interueniēs vi deat̃ inducere tacitā reuocationē. l. si defuncta. s̄. de pcur. bene facit q̄ habet̃ in. d. c. si delegatus. alias pcedat opi. Bar. ꝛ not. bene ex gl. qd ista verba volūtate filie vel ad volūtatē filie indu cunt cōditionē de quo per Bar. in. l. j. j. de cōdi. ꝛ demō. ¶ In ea. glo. ibi si dos est pfectitia q2 sentit glo. a contrario qd in do te aduētitia filiafa. habeat heredē scdm hec tpa. l3 secus in pfe ctitia de qua. j. dicetur. ¶ In ea. glo. in fi. Bar. hic posuit alias lec. extra gl. quarū vna fuit Dy. ꝛ in effectu ponit tres de qbus hic plene per eū. Et adde q̄ ex. ix. habes no. limitationē que nō est alibi ad. l. quoties. §. ceterū. s̄. eo. q2 inquantū ibi innuit̃ q̄ si pater ex interuallo post dotē datā p filia stipulet̃ de volūtate fi lie sibi dari dotē quo possit pater sine ꝯsensu filie agere qd illud est verū nisi filia expresse contradicat ꝛ causam cōtradicēdi ha beat. Tamen hec lec. non clare colligit̃ ex lr̃a cū nil dicat q̄ filia habuerit cām contradicēdi vel qd expresse contradixerit. tñ nō est absonū q̄ sic intelligat̃ ppter contrarietate euitandā: tñ q2 hoc satis suadet rō cū pater ēt si sibi appropriauerit actionē de dote teneat̃ cōseruare dotē filie vt in auē. s3 q̄uis. C. de rei vxor. act. ꝛ sic si filia suspicat̃ verisimiliter dotē posse consumi debet posse obuiare. ar. l. si cū dotem. §. eo aūt tpe. s̄. eo. Item aduerte q2 aliqui voluerunt dicere q̄ filia non posset sibi preiudicare in dote cōsentiendo ex postfacto patrē sibi appropriare ꝛ sic intel ligunt istū tex. in fi. per. l. de die. de pac. do. S3 certe istorū opin. confundit̃ per. l. quoties. §. ceterū. ꝛ per illud q̄ dictum fuit in. l. pe. §. pe. j. e. ꝛ in. §. filia. nā vr̃ lex tolerare q̄ hoc casu possit filia si bi preiudicare quasi censeatur sibi esse modicū preiudicium cū pater teneatur sibi reseruare dotem ꝛ cogatur eā dotare. Et per hoc nō ob. l. d' die. q̄ alio casu loquit̃. Itē nec facit p istis. l. aliud eo. ti. de pac. do. q2 ibi interuenit solū factū patris. vnde nō pre iudicat filie que ei nō cōsenserit nisi sit eius heres. ꝛ ad materiā facit q̄ plene dixi in. l. si socer. §. lucius. s̄. eo. ¶ Nona lec. addit̃ per aliquos qd loquat̃ hic in dote aduentitia puta p extraneū data pro filiafa. nā si ex postfacto pater filie volūtate stipuletur vr̃ stipulari ipsi filie vel saltē sibi pcuratorio noie filie. ꝛ ideo ni mirū si viua filia agēs repellit̃ sed ea mortua sine liberis habet actionem vel tanquā heres filie tenendo qd ſm ista tpa filiafa. haberet heredem in dote aduentitia vel saltem q2 occupabit il la iure peculii sicut in simili in. l. ij. j. de castrē. pec. Et hāc lec. vo luit sentire glo. in. vj. lec. vt patet ex his q̄ tetigi circa illā. sed hec lectura videtur diuinare licet in se possit sustineri. Ideo decima lec. datur per do. benedictum de plū. vc3 qd hoc intelligatur in dote profectitia ꝛ qd ex interuallo ꝛ sine volūtate filie pater sti pulatus est dotem dari filie facto diuortio volūtate. s. ipsorū cō iugū. i. facto diuortio volūtario. ꝛ sic verbū filie erit casus dati ui ꝛ construetur cū verbo dari: non autē erit casus genitiui nec construet̃ cū verbo voluntate ꝛ sic ſm hanc lec. summabat. Pa ter stipulatus filie datā dotem in casu volūtarij diuortij postea euenientis viuente filia nō repetit. secus ea sine filijs decedente h. d. ſm eum. s3 certe hec litera vr̃ multum literā violare ꝛ trāspo nere verba ꝛ propterea non vr̃ habere magnum dubiū contra l. qd labeo de car. edic. ¶ In glo. fi. in fi. aduerte q̄ aut intelligi mus q̄ actio erat cōis patris ꝛ filie put voluit tertia lect. tūc est subaudiendum maxime tenendo cōem opiū. de qua in. l. dos a p̄re pfecta. vc3 qd de iure indistincte debeat reddi hoc casu pa tri l3 de cōsuetudine seruet̃ opi. Bar. q voluit qd extātibus li beris nō reddatur. sed si intelligamus qd actio de dote erat p pria filie vt q2 pater esset filie stipulat' vel sibi pcuratorio noie fi lie. quo casu in effectu cēsetur esse actio filie per. l. idēq3. §. si cui. s̄. man. tunc clara est rñsio q̄ in. d. l. dos a patre. loquitur qn̄ actio erat cōis hic autem quando erat propria ipsius filio. Et no. be ne q̄ ſm vnam lect. vr̃ hic casus q̄ sicut querit̃ vtilis actio filie qn̄ pater stipulatur ipsam dotē ipsi filie ita ꝛ qn̄ stipulatur sibi noīe filie q̄ est no. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. qd iuris si appa reat instr̄m in quo vir est cōfessus se recepisse dotē a socero ꝛ pro mittit aliā sibi socero reddere. an sit appropriata actio ipsi soce ro. Si alr̃ nō cōstat de volūtate filie. ꝛ ꝯcludit q̄ sic † q2 p̄sumit̃ numeratio interuenisse tpe instrumēti ex quo ponit p glo. fin. q̄ nō est alibi in. l. j. C. de fi. instru. ꝛ iu. ha. fis. li. x. de quo hic pleni' p eū. Adde qd Bal. idē t3 hic ꝛ assignat aliā rōnē vc3 qd pater vr̃ habere fundatā suā intentionē ppter stipulationē ꝛ ideo fi lia ecōtra dicens ex interuallo stipulationē factā cū videat̃ fun dare ex illo intētionē suā d3 pbare gl. fin. ꝛ valde no. in cle. vlti. de rescri. in glos. pe. Sed tu adde qd illa gl. si bñ ponderetur fa cit ad oppositū q2 cōcludit q̄ fundās intētionē suā ex exceptio ne contra regulā d3 illud pbare. sed pater vr̃ esse ille q2 regula est qd actio de dote est cōis nisi in certis casib' de qb' in. l. ij. s̄. eo. ergo ꝛc. Ideo plus placet ratio Bar. ꝛ facit q̄ ipse not. in. l. non solū. §. s3 vt pbari. j. de no. ope. nū. Itē adde ei qd dicit in scda q̄one. † qn̄ pater stipulatus est sibi dotē reddi: an cōsolidet̃ actio in filiā eo mortuo. nā cōcludit qd nō de iure ffor. ꝛ dicit eē casum in. l. j. §. j. de colla. do. nā potes dicere q̄ imo non facit cū ille possit intelligi in dote aduētitia. facit. l. filie dotē. C. de colla. dictū tñ puto verū maxime per illam rationē q2 non debet im pediri retētio actionis iā q̄site ppter emācipationē q̄ postea se quitur sicut nec impeditur acq̄sitio qn̄ p emācipata dat dotem. Itē adde q̄ casus. l. fi. C. cōia vtri. iudi. per quem ipse limitat in duobus casibus de iure. C. cōsolidari actionē in filiā. singularis est ꝛ nō est alibi. Itē adde inquātum dicit q̄ ſm ius autentico rum est immutatum q2 si in prio matrimonio nō appropriauit sibi nō poterit appropriare in scdo. ꝛ sic dicit sensisse glo. in auē. sed q̄uis de rei vxo. act. nā hoc non vr̃ verū cum ille tex. ꝛ in cor pore vnde sumitur phibet minui dotis mensurā ꝛ sic quātitatē in scdo matrimonio. non aūt phibet patrē appropriare ꝛ ꝯstat ista esse diuersa. ideo ius antiquū nō d3 esse correctū in dubio ar gu. l. pcipimus in fi. C. de app. nec ob. glo. in. d. auē. sed q̄uis. q2 d3 intelligi qn̄ habuit respectū qn̄ diminueretur mēsura dotis vel si bene ponderetur nil dicit an in scdo mr̄imonio possit fieri appropriatio vel nō ꝛ si forte voluisset illud sentire nō vr̃ bñ p bari iure ꝛ veri' vr̃ oppositū p supradicta. Itē adde dictis bar. inquātū tractat an onus dotādi trāseat ad heredē. nā hodie nō vr̃ insistēdū nā aut filia fuit instituta cū fratribus ꝛ tūc eo casu quo fratres hñt in sili lucro quātū est quātitas dotis ꝛ tunc d3 habere dotē pcipuā. vt. d. l. fi. C. cōia vtri. iur. aut nō hñt fratres dictū lucrū ꝛ tunc dos venit diuidēda sicut ꝛ reliquū patrimo niū ex quo exacta fuit p patrē vel appropriata p stipulationē ꝛ sic mulier poterit dotari de bonis q̄ sibi obuenerūt p sua parte. Aut fuit istituta cū extraneis ꝛ tūc añ partē d3 habere dotē vt in. d. l. fi. Aut fuit exheredata ꝛ tūc si legitime vr̃ qd nihil posset petere cū ēt perdat ius petēdi alimenta. l. si qs liberis. §. si qs ex his. j. de lib. ag. Si autē fuit exheredata iniuste tūc rūpit testamē tum ꝛ sic ex bonis q̄ aduocabit poterit se dotare. Si aūt decesse rit pater nullo ꝯdito testamēto tūc videt̃ q̄ si sola sit qd non h3 dubiū sed si superessent fratres recurrendū esset ad ea q̄ haben tur in. d. l. fi. C. cōia vtri. iud. † Itē adde qd iuris si pater stipula tur sibi aut filie de q̄ bar. hic no tetigit s3 ponit. l. vxorē. §. testa mēto. j. de le. iij. vbi ꝯcludit qd videtur stipulatus ordine succes siuo ꝛ sic primo sibi si ipse extet tpe restitutionis dotis ꝛ per cō sequēs nō erit necesse qd caueat de rato nec impedit̃ agere ni si filia

si filia expresse ɔtradiceret ꝛ haberet causaꝫ cõtradicẽdi ꝑ illud quod dixit hic Bar.in.viij.lec. Itẽ adde inquãtũ dicit in tertia q.quod in dote aduẽtitia filiafa.hꝫ heredẽ de iure isto ꝑ.l.auus. in prin.ff.de iure do.ꝛ respõde ad.l.ij.de castrẽ.pecu.ꝙ ibi,loquitur de filiofa.qui nõ põt habere descendẽtes q nõ sunt in ptãte aui ꝛ sic patris sui vel saltẽ ab eo emãcipati ꝛ io ibi nõ hꝫ hr̃dez l.j.§.si nepos.si quis a pa.fu.manu.que rõ cessat i filiafa.nõ ad de primo quod.d.l.auus.hoc nõ ꝓbat quia licet loquaṫ ibi qñ auus qui dedit dotem nepti non cõtemplatiõe patris neptis sit mortuus tempore restitutionis dotis nõ tamen loquitur expresse quando neptis esset mortua tempore restitutionis dotis.ꝛ sic potest intelligi qꝺ ibi matrimonium fuit dissolutum morte viri vel diuortio.vnde cũ dos censeṫ aduentitia nõ cõpetebat actio patri neptis sed ipsi nepti.j.e.l.gaius. Itẽ necvideṫ bona respõsio ad dictam.l.ij.de castrẽ.pecu.quia filiusfa.potest habere descẽdẽtes ex fil a qui nõ erunt in ptãte aui materni patris ipsius filie nec emãcipati ab eo ꝛ tamen ibi tales nõ pñt hr̃e heredes.ꝛ sic ratio sua nõ videṫ bona.ꝛ sic etiã sentit hic dñs bñdict⁹. Nõ ob.etiã.d.l.j.§.nepos.qꝛ rõ illius tex.pꝫ ex his que ibi ponũtur in tex.nã ibi illud nõ cõtingit ne fraus fiat quo emãcipati volẽtis succedere nepoti quẽ emãcipauerat q̃ rõ cessat in casu nostro in quo nulla emãcipatio interuenit ꝛ sic vr̃ ꝙ Bar.nõ bñ dixerit qꝛ si filiusfa.nõ põt habere heredẽ i castrẽsi peculio in q̃ plus iuris hꝫ quã filia in dote aduẽtitia cũ ipse possit de illo testari.vt in.d.l.ij.ꝛ tñ nõ potest filia testari ꝺ dote ꝛ sic multo forti⁹ dicta filia nõ dꝫ hr̃e heredẽ i dote ar.auƭ.multo magis.C.de sac.san. ecc.ꝛ hoc etiã hic tꝫ Bal.sed per aliã rõnẽ.s.quia secundum eũ esset incõueniẽs qꝺ haberet heredẽ in ipsa dote ꝛ nõ in alio ar gu.l.j.§.si ex fundo.ff.de he.insti. Itẽ qꝛ sequereṫ incõueniẽs vꝫ ꝙ haberet heredẽ ꝛ nõ haberet.si ponam⁹ ꝙ hꝫ debitores ꝛ creditores.nã quo ad illos nõ habebit heredẽꝫ tñ in dote sic.ſꝫ certe iste rationes parum valent.nam prima tolliṫ per id ꝙ habeṫ in simili de filiofa.habente aliquã rẽ in castrensi peculio.nam in illa habebit heredem ꝛ nõ in aliis.facit qꝺ no.in.l.si arrogator. de adop. Itẽ secũdo tolliṫ qꝛ dici põt qꝺ ille qui esset heres i dote teneret creditorib⁹ mulieris sicut etiã teneṫ ille qui est heres i castrensi peculio creditorib⁹ filij.l.j.ꝛ.l.pater q castrẽse.ff.de cast. pec.ꝛ si mulier habebit aliquos obligatos ex alia cã quaꝫ dotis istud querebat patri.l.placet.de acq.her. Et per hoc inferri põt

7 ad illud ꝙ tangit in.iiij.q.vꝫ† an habeat heredẽ in dote ꝑfectia qꝛ videtur qꝺ nõ ꝑ predicta. Nec ob.iste tex.quia habet multas lect.ꝛ ex eo non potest bonum fieri fundamentum saltꝫ ad istud quod est valde exorbitans.ꝛ pretereavidetur subaudiẽdũ maxime dum litera dicit sine liberis:qꝛ nõ debet sumi ar.a ɔtrario sensu quãdo resultaret cõsensus cõtrarius alteri legi vel rõne alterius legis in simili casu ꝛ quod de iure isto filiafa.nõ habet heredem in dote videtur velle Bar.in.l.in quarta.in vltima col. ff.ad legẽ fal.vbi sentit contrarium eius quod hic tenet. Itẽ ad de ei quod dicit in.q.v.circa effectum tertiuꝫ qui resultat an dicam⁹ opi. Bar.verã de iure.vel de cõsuctudine.nã dubitat ipse an nepos veniẽs ad successionem qui teneaṫ ɔferre dotẽ mater nam quã habet vel.ex vi opi. Bar.vel ex vi consuetudinis.naꝫ de ista questione etiã tetigit in.d.l.in quarta.in fi.ff.ad legeꝫ fal. Et cõcludit ꝙ si dicam⁹ solũ ex vi ɔsuetudinis dotẽ spectare ad nepotẽ qꝛ immediate aufert ab auo ꝛ dat nepoti debebit quartam sibi imputare.si autem esset vera opi. Bar.ꝛ veniret tanq̃ heres mr̃is nõ clare decidit hic nec ibi in.d.l.in quarta.nã hic videṫ inclinare qꝺ tũc nõ cõputaret in quartã cũ immediate hꝫ a matre.ſꝫ in.d.l.in quarta.vr̃ inclinare qꝺ cõputet sibi in quartã ꝑ.l.qñ nouella.C.de inoffi.testa. Tu potes dicere ꝙ si venit ad successionẽ aui cũ patruis qꝛ tũc hꝫ necesse assumere ꝑsonaꝫ matris qꝛ aliter excluderet ꝑ patruos.ꝑ sunt i primo gradu defuncto cum ipsi sint in scꝺo.insti.de here.q̃ ab intesta.§.cũ filius.tũc teneatur sibi coputare sicut facere mater.secus si veniat ad successionem aui cũ aliis nepotibus ex altero filio qꝛ tunc nõ hꝫ necesse assumere personam matris cũ sint oẽs in primo gradu. Et secundũ predicta põt intelligi dicta lex quoniã nouella.q̃ si bñ inspiciatur nõ probat absolute qꝺ nepos dotẽ datam matri sue teneatur sibi cõputare.ſꝫ potius videtur loqui de dote data ipsi nepoti.ꝛ ad materiã facit qꝺ habeṫ in.l.illã.C.de colla. Itẽ adde his que dicit circa finẽ quod si cessio fiat ex necessitate trãseat priuilegium prelationis qꝺ hꝫ mulier in actiõe de dote in cessionarium.ꝑ.l.fi.C.de iur.fis. Nam hoc nõ videṫ verũ per.l.ex pluribus.ff.de admi.tu.vbi cessio fiebat ex necessitate qꝛ tutore soluẽte ꝑ alio cotutore cui debeat fieri cessio iuxta no.in.l.j.C.de trãsac.ꝛ tñ ibi priuilegiũ ꝑlationis ꝙ hꝫ pupillus nõ trãsit in ipsuꝫ cessionarium. Posses dicere ꝙ ibi erat priuilegiũ qꝺ ad nullum heredem trãsibat sed hic trãsibat saltẽ ad filias eiusdẽ matrimonij.ꝛ hanc responsionẽ voluit sentire Bar.in.l.j.C.de priui.fis.ſꝫ forte rñsio nõ est bona qꝛ rõ tex.in.d.l.ex pluribꝰ hꝫ locũ etiã in casu nostro ex quo agiṫ de trãsferendo priuilegiũ in extraneũ ꝛ sic dꝫ stare eadẽ dispositio ar.l.a titio de ver.obli. Itẽ videṫ esse casus cõtra eũ in auƭ.de exac.insti.do.§.j.col.vij.vbi dicit creditorib⁹ mulieris nõ cõpetere hoc priuilegiuꝫ ꝛ tñ vr̃ qꝺ illis mulier de necessitate teneaṫ cedere cũ teneaṫ satisfacere ei.nec ob.d. l.fi.de pri.fis.qꝛ loquitur in priuilegio qꝺ datur fisco qꝺ sui natura est perpetuum cum fiscus nunq̃ moriaṫ.ar.c.si gratiose de rescrip.in.vi.ꝛ.d.l.ꝑponebaṫ.C.de iudi.vñ nimirũ si illud priuilegium erat faturum extingui cũ persona.ꝑ bar.facit quod habetur in.l.papinianus.§.ꝛ quid tamẽ.ff.de acqui.here.ꝛ.l.peto.§. prediuꝫ de leg.ij.sed potes dicere quod aliis casibus loquiṫ nec loquuntur proprie de concesso in priuilegium persone. ¶ Vltimo not.bene illud quod tangit in fi.vꝫ qꝺ si moritur descẽdẽs relicto patre ꝛ matre qꝺ in bonis prouẽtis a patre vel linea paterna prefertur pater per text.singu.qui non est alibi in.l.qꝺ satis.C.de bo.que libe.

1 ☞ Dos p actionẽ de dote repetitur si matrimoniũ dissoluaṫ.
2 Indebitum ignoranter solutum qua actione repetatur.

1 **Si pater.** † Dos soluta soluto matrimonio repetitur per actionẽ de dote hoc dicit. ¶ In gl.j.ibi sol.vt ibi dic ꝙ ibi sol.primo qꝺ hic specialiter fauore dotis.nã actio de dote erit cõis patri ꝛ filie.secus foret in cõdictiõe indebiti.iõ fauore dotis cõpetit actio de dote vel scꝺo dicit ibi gl.qꝺ ibi qꝺ soluiṫ erat indebitum.hic autẽ erat debitum.faciat qꝺ habeṫ.j.e.l.si socer.§.lucius ideo nimirum si nõ repetiṫ per condictionẽ indebiti.ſꝫ aduerte contra istud facit:qꝛ imo videṫ indebitũ cum obstaret exceptio dolo facis qꝛ petis quod es restiturus vt in.l.§.lucius.ff.

2 alleg.ſꝫ rñde ſm Bal.ꝛ no.qꝺ† interdum cõpetit exceptio que ex sui natiuitate elidit actionẽ ꝛ tũc solutum ignoranter repetitur per condictionẽ indebiti.l.q excep.ff.de cõdi.inde. interduꝫ nõ elidit a sui natiuitate.ſꝫ ita demũ si opponaṫ vt est exceptio compensationis ꝛ tunc non facit indebituꝫ anteq̃ opponatur ꝛ ita hic no. Alij vero dicunt qꝺ hꝫ locum nedum actio de dote:sed etiã cõdictio indebiti.ꝛ subaudiunt ad literaꝫ dũ dicitur nedũ ꝑ indebiti ꝛc.s.tñ ſꝫ certe h̃ sol.violat literã iõ nõ est bõa.

1 ☞ Mors ciuilis est equiparanda naturali.
2 Iura que in bonorum confiscatione non veniant.
3 Matrimonium inter seruam ꝛ liberum est inualidum.
4 Marit⁹ restituere teneṫ fruct⁹ extãtes rõne mr̃imonij putatiui.
5 Testes ad concordiam reduci debent si vnus ante guerrã alter post quid factum deponat.
6 Gener pro rata dotis non solute potest vsuras recipere.
7 Onus alimentorũ dꝫ esse apud eum penes quem est dos.
8 Maritus an possit aliquod emolumentum petere pro dote ꝓmissa ꝛ non soluta.
9 Factum aliquorum tertio non preiudicat.

1 **In insulã.** Mors ciuilis patris facit actionem ꝺ dote esse filie ꝑ solido.h. d. ¶† No.ꝙ mors ciuilis equiparatur naturali vbi hꝫ eadẽ effectũ quẽ naturalis sicut est hic cũ filia efficiatur sui iuris per deportationem patris sicut per mortẽ naturalẽ de quo in.l.ex ea parte.§.insulam.ff.de ver.obli.vbi ꝑ Bar. ꝛ Dy.ꝛ ibi etiã dixi vobis. ¶ No.scꝺo ꝙ sunt quedã iura q̃ nõ veniunt in cõfiscatione bonorũ sup quo dat Bal.hic doctrinã ꝙ iura que expirãt post mortẽ ciuilẽ nõ cõfiscanṫ.ꝛ similiter nec iura que expirant post mortẽ ciuilẽ nõ cõfiscanṫ ꝛ similiter nec iura q̃ nõ cõpetũt nisi certo generi personarũ.hinc est ꝙ iura q̃ nõ transeũt nisi ad filios nõ cõfiscanṫ vt no.in.l.j.C.de bo.liber. ꝛ in.l.iij.ff.de interdi.ꝛ rele.ꝛ ꝑpter hoc etiã dicim⁹ ꝙ cũ emphyteusis ecclesiastica aliter nõ vadat nisi ad filios vt no.i.l.etiã.ff.e. de quo dicẽdũ vt ibi dixi ꝛ in.l.qꝺ dꝫ.ff.de ver.ob.nõ cõfiscaṫ.facit qꝺ habeṫ in auƭ.de ali.ꝛ emphy.§.j.col.viij.ꝛ qꝺ no.Bar.in l.si finita.§.si de vectigalib⁹.ff.de dã.infec.ꝛ h̃ faciũt in ar.ad.q. illã an cõfiscatis bonis intelligaṫ cõfiscatũ ius patronat⁹ eccl'ie ꝑsertim qñ cõfiscatio est facta ꝑ iudicẽ secularẽ.nã glo.sensit qꝺ nõ.in cle.pastoralis.de re iu.ſꝫ ɔ̃ sensit bar.brix.in.c.filijs ac nepotib⁹.xvj.q.vij.ꝛ ꝑ opi.Bar.facit qꝛ ius patronat⁹ ecclesie nedũ trãsit ad filios sed etiã ad extraneos.vt no.gl.in.d.c.filijs.et ibi ꝑ Archy.ꝛ per gl.ꝛ doc.in cle.vltima.de iu.pa.ꝛ sic vr̃ ꝙ debeat trãsire in fiscũ cũ vniuersali cõfiscatione bonoꝝ ꝑ ea q̃.s.dixi post Bal.ꝛ facit ꝙ no.ꝑ gl.i.d.cle.j.ꝛ.d.l.iij.ꝛ q̃ habenṫ in.c. ex lr̃is.ꝛ.c.cũ ſm.extra de iu.pa.ſꝫ primã opi.tenet do. Ant.de bu.in.d.cle.pastoralis.moueṫ qꝛ ius patronat⁹ est quid sp̃ale vt in.c.quãto.extra de iud.ꝛ ideo illo nõ põt iudex secularis ꝑnũciare tacite vel expresse directe vel indirecte ꝛ.c.tuaꝫ.extra de or. cogni. Itẽ qꝛ certi sunt modi iducti a iure canonico ꝑ quos trãsferri põt ius patronat⁹ in aliũ sine licẽtia ep̃i de quibus i.d.c.cũ ſm.ꝛ in.c.j.de iu.pa.li.vj.sed inter illos modos nõ reperitur iste ꝑ viã cõfiscationis iudicis secularis.ergo stabim⁹ sub regula negatiua.ꝛ maxie qꝛ istꝺ vr̃ exorbitãs ꝙ ius sp̃uale sine licẽtia episcopi laicũ in aliũ transferaṫ ꝛ sic nõ dꝫ fieri extẽsio ar.l.si vero.§.de viro.ff.so.ꝛ regule.q̃ a iure.de regu.iur.li.vj. Subdit tñ forte qꝺ iudex eccl'iast.c⁹ ꝑꝑ delictũ ꝑfatũ ex q̃ bona veniũt ɔfiscãda po

terit illis ingrossare fisco eccl'ie. ar. no. p gl. i. c. q2 ad diuersitatē ex de gces' pbē. 2 hec ps forte de iure rio2. 2 adde q no. gl. valde no. i. c. sat s guersū. lvj. dist. vbi tāgit an p'e dānato de crie maiesta tis pdat fili' bñficiū eccl'asticū 2 cōcludit qd nō. qd forte qñ do natur ppter crimen cōmissum contra dominum tēporalē. secus forte si propter crimen maiestatis cōmissum contra ecclesiaz. ar. c. vnici de schisma. lib. vj. 2 C. quicunqz. de heredi. eo. lib.

Fructus. Uir nō lucrat' fructus dotis putatiue: reti net quaten' in vxorē cōsumpsit vel quaten' necessario vel vtiliter expē. it. h. d. ¶ In text. ibi videbant'. nō tñ re vera cū inter liber. 2 seruā nō sit mrimoniū. ¶ In tex. ibi liberalē. §. finitū. 2 sic facit ad id qd infra dicā. ¶ No. q mri moniū inualidū nō facit maritum putatiuū lucrari fruct' rōne ipsius mrimonij sz solū lucrat' rōne possessionis bone fidei. 2 sic facit qd matrimoniū imperfectū nō suffragāte etate nō inducit lucrū fructuū de quo plene in. l. si ante nup. §. eo. ¶ † Itē no. q inter liberū 2 seruā nō est matrimoniū qd est clarum de iure ciui li. vt. l. cū ancill s. C. de ince. nup. idē de iure canonico iter igno rantes. secus inter sciētes a principio vel etiā ex postfacto 2 ra tū habētes. vt in. c. j. 2. ij. ex de cōiu. ser. ¶ † Itē no. qd fruct' nō cōsumptos 2 sic extātes occasiōe matrimonij putatiui tenet' vir restituere sicut etiā bone fidei possesso2 fruct' extātes restituere tenet' vt le. 2 no. i l. fruct'. 2 in. l. ex diuerso. §. de rei vē. 2. C. d rei vē. l. certū. 2 hoc forte verū in casu isto nisi ipse vir tātūdē de suis fructibus consumpsisset in onera mrimonij: q2 tunc vr q extan tes loco cōsumptorū possit retinere ar. eorum que no. in. l. fruct' §. eo. ¶ In gl. j. in fi. inepte vr posita hec gl. sup hoc principio. nā videt' poti' respicere fi. huius. §. si bene ponderent' eius rba. ¶ In gl. sol. ma. in fi. de hoc ideo dixit gl. q2 si mrimoniū fuis set verū vir lucraret' fruct' pceptos cōstāte matrimonio 2 sic illi nullo modo extenuarent debitum sumptuū seu expēsarū facta rū in pdio dotali. l. diuortio. §. impēdia. §. e. sec' est hic in mrimo nio putatiuo. ¶ In gl. pceptis. ibi. l. hoc iure excep. dic hanc tz Dy. p. l. si in area. de cōd. inde. quasi det' exceptio nō actio: sz cō trariū tenet' h Pe. 2 Bald. post eū p ea q habent' in. d. §. sed nec ob impēsas alle. in gl. Nec ob. l. si in area. q2 ibi volebat neminē obligare cū putaret rē simpliciter esse suā: ideo nō dat' actio, vt. l. in hoc iudicio. §. cōmuni diui. hic secus q2 nō putauit suaz sim pliciter sed dotalē 2 sic habebat animū obligādi ad expēsa. repe tionem 2 ideo obligat' ille ad quē re vera spectat negotium per l. si cū putarē. 2 qd ib. no. §. de neg. gest. nec ob. ei qd dixi cōpete re etiā excep. 2 sic retentionē in re dotali propter expēsas per id qd habet' in. d. §. sed nec. q2 ibi loquit' in dote vera: hic in puta tiua dote q nō est sic priuilegiata. §. e. l. si cum dotez. §. fi. 2 qd ibi no. ¶ Extra gl. addit hic Bal. his que dicunt doc. 2 gl. hic qd fructus cōpensant' cū sumptibus si fructus sint percepti p bone fidei possessorē q2 illud verū si sint percepti simpliciter ex re alie na: sed si esset ppria restitutioni subiecta tūc non cōpensant' cū sumptibus fruct' per gl. quā reputat singu. in. l. emptor. §. de rei vendi. qd pōt esse verū quo ad fructus pceptos antequā casus restitutionis euenerit. nā quo ad perceptos postea est eadem rō q est in re simpliciter aliena. ¶ Ultimo tāgunt hic doct. maxie Ja. de are. Bar. 2 Bal. † an testes debeāt reduci ad cōcordiā si vn' dixit aliqd factū añ guerrā alius post guerrā. 2 cōcludūt q sic q2 dz intelligi ante guerrā. s. finitā 2 post guerrā. s. incohatā 2 sic videret' velle qd nō solū reducant' ad cōcordiā vt euitēt pe nam falsi sed etiā vt probent. contrarium tñ alibi voluit Bar. i l. j. C. de vsufruc. 2 in. l. inter stipulantem. §. j. de ver. ob. 2 Ja. de bu. in. l. sed si possessori. §. itē si iurauero. in antiqua recollecta. §. de iureiu. 2 p cano. in. c. cum tu. de testi. 2. c. ix. nostra. eo. titu. dic plene vt dixi in. d. l. inter stipulatem. §. j. §. alle. Addit tñ Bal. h vnū dictū Inn. in. c. cum contingat. extra de off. dele. quia con cordia secundū eū fieri dz in pari numero. secus qñ est impar. vt si duo dicūt aliquid factū post guerrā 2 vnus dicit ante guer ram q2 tunc fieri non dz sed standū est maiori numero de quo plene dicendum vt dixi in. d. l. inter stipulantem. §. j.

Usuras. Debitū hincinde ex cā vsurarū cōpensat'. Itē marito q nō alit' vxorē nō debent' vsu 6 re dotis nō solute. ¶ † No. ar. qd sit licitū genero recipere vsuras prata dotis nō solute de quo hic per Bar. 2 per cano. in. c. salu briter. extra de vsur. 2 j. dicet'. ¶ Itē no. q lz marit' q nō perci pit dotē nō teneat' alere vxorē vt no. in aut. de nō eli. lcdo nubē. §. fi. col. j. tamen si eam nō alat nō potest vsuras petere vel alimē ta qd no. ¶ In gl. i petat in fine. no. bene ex prima so. qd actio ex stipulatu pro dote nedū est bone fidei qñ competit mulieri sz etiaz qñ cōpetit patri mulieris de quo in. §. fuerat. insti. de act. 2 §. eo. l. post dotē. 2 aliquid etiā. §. eo. l. de diuisione. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. an licitū sit viro recipere vsuras ppter dotez sibi nō solutā 2 concludit qd sic q2 ppter morā tenet' quis ad itereē iste autem vsure videntur quodammodo tūc tanquā iteresse pe ti ppter onera matrimonij que supportauit ideo videnf licite p pō. in. l. socium qui in eo. §. p so. 2 in. c. cōquestus. extra de vsur.

secus dicit in muliere que vellet petere post solutū mrimoniū p pter dotē nō solutā solu. ma. quia ille pprie forēt vsure 2 sic non debent'. vt in. c. q2 in oibus. extra de vsuris. 2 facit qd no. in aut. ad hec. C. de vsuris. 2 sic dicit tenere Inn. 2 Jo. an. in. c. salubri ter. extra de vsuris. Tu adde qd doc. ibi aliter vident' loq. nā vi dent' intelligere illū tex. stricte vt in casu illo tantūmodo sit licitū viro aliqd vltra sortē recipere puta qñ recipit fruct' ex re pigno ri data pre dotali. secus dicūt si vellet recipere aliquā pecuniaz p ipsa dote in pecunia cōsistēte donec soluat' q2 tūc id nō erit li citū cū hoc non sit iure cautū 2 regula sit in oppositum q2 qcqd sorti accedit vsura est. xiiij. q. iij. pleriqz. nec est eadē rō q in fructi bus ex pignore cū illi subijciant' dñi iudicio. sed do. ant. de but. ibidē dicit qd si mora sit facta in solutione dotis pcedit. d. c. sa lubriter. 2 sit eadem rōne poterit aliqd emolumentū percipere in penā cū id veniat tāquā interesse ex mora. facit. l. stipulatio nes nō diuidunt'. §. j. de verb. obli. 2. l. ij. §. fi. de eo qd cer. lo. sec' dicit si ab ipso principio cōueniat' de dote dāda ad tēpus quia tunc non erit licitū pacisci de aliquo emolumento percipiēdo p illo tēpore. nec etiam tūc procederet casus. d. c. salubriter. q2 solū ratione temporis pciperetur emolumentum 2 sic nō videt' lici tū. faciat. c. in ciuitate. extra de vsur. sz certe hec opi. videt' nimis restringere. d. c. salubriter. qd simpliciter 2 indistincte loquitur 2 sic nō videt' bona. Itē opi. Inn. 2 Jo. an. etiam nō videt' bona quia licet fructus subijciatur dñi iudicio tamē cōmuniter perci pitur 2 ideo non deberet esse pmissus. nam 2 alias si dicta ratio attēderetur etiam creditori mutuanti deberet esse licitum perci pere fructus ex re pignorata ideo videtur in effectu satis eadem ratio vtrobiqz maxime attēto qd dicitur mutuū dātes nil inde sperantes vnde forte potest dici qd aut vir facit pactuz de perci piendo aliquid nomine vsurarum 2 istud nullo modo est licituz cum vsure sint prohibite supra dictū est. Aut paciscitur vt ali quid detur p alimentis 2 hoc videtur esse licitum q2 etiam vale ret pactum qd ille qui promittit dotem ex quo non dat debeat alere ipsam vxorē. l. pater. §. j. de doli excep. faciat. l. iiij. §. d pact. do. 2. l. si pater. §. ij. eo. ti. §. de pac. do. 2 pro hoc etiā faciat illa. l. 7 si is q. §. qd dicit'. §. de iu. dot. † vbi pz qd penes illum debet esse alimentorū onus penes quē est dos. ergo ex quo dos remanet i effectu penes pmittentē 2 sic ad ipsum deberet spectare on' ali mētorū mulieris. ergo vr licitū pactū qd aliquid pstet p alimen tis mulieris. An aūt si quid superesset vltra alimenta teneat' re stituere. dic vt colligit' ex tex. cū gl. valde no. in. l. creditor. §. si in ter vrū. §. māda. q2 si erat nudus minister tenet' restituere. alias non. Aut fit pactū qd vir debeat habere ad rationē de sex p cē tenario p alimētis 2 iste casus est magis dubius q2 quodāmo do videt' velle qd pecunia pariat pecuniā qd esse nō debet vt ple ne no. Jo. an. i regl'a peccatū. de re. iu. li. vj. tñ forte pt dici oppo situm ex quo p alimētis que sunt licita fit promissio vt sic in du bio res potius valeat q pereat. ar. l. quoties. de ver. obl. psertim qñ dicta qtitas forte vix sufficit ad alimēta vel saltē nō multuz excedit. facit qd no. Bar. in. l. vna. §. exactio. C. de rei vxo. act. et q ibi no. Qñqz vir facit pactū qd recipiat ad rationē de sex pro centenario nec dicit p alimētis 2 hoc casu est etiā maior dubita tio tñ cū id intelligi possit noīe vsurarum 2 etiam alimentorum videt' debere fieri interptatio vt potius res valeat q pereat ar. d. l. quoties. 2. c. abbate. extra de ver. si. tuti' tñ est ppter opi. vi tandas practicare casum. d. c. salubriter. vt debeat cōuenire qd aliqua res imobilis det' in pign' 2 qd fruct' illi' cedāt onerib' mrimonij. nā hoc casu vr nō peccare p. d. c. salubriter. 2 i dubio maxie vbi agit' de piculo animarū tutior via est eligēda. vt in. c. iuuenis. extra de spōsa. ¶ Et p pdicta et vr dicēdū qd si aliquo casu alimenta debeant' mulieri q qñ sit dixi plene in. l. diuortio. §. eo. qd tūc in eodē casu licitū est mulieri pacisci qd aliquid per cipiat noīe alimētorū 2 gsequēter recuperet fructus ex re pigno 8 rata in dictū casum. ¶ † Sed iuxta pdicta remanet dubiuz an maritus cui dos est pmissa 2 nō soluta aliquo casu possit petere aliqd emolumētū nulla sup hoc procedente cōuentione. naz qñ pcessit quētio an sit licita satis supra est dictū. gclude q aut mo ra nō est cōmissa in dote soluenda forte q2 promissa fuit ad diē 2 nōdū venit dies 2 tūc nihil vr posse petere cū dilatio videatur esse in fauorē debitoris. l. eū qui calēdis. §. de ver. ob. Aut mora est cōmissa in dote soluenda q qñ sit collige ex his que habent' in. l. de diuisione. §. e. 2 tūc videretur qd posset petere vsuras nō tanq vsuras sz vt interesse loco alimētorum vt hic voluit Bar. 2 facit qd habetur in tex. sing. cum gl. in. l. socium qui in eo. §. p socio. qui text. forte in corpore iuris ad hoc nō habeat sociū. Sz in contrarium fortiter facit quia si vult petere vsuras vt vsuras quo casu non dubium quod petere non potest cū ille sint prohi bite hodie saltē de iure canonico vt no. in aut. ad hec. C. de vsu. Aut vult petere vsuras vt interesse 2 sic principaliter intereē q lato sumpto vocabulo pōt dici vsura quia accedit sorti lz vere 2 stricte non sit vsura: 2 tunc videt' qd nō possit quia cū simus in obligationibus dandi non succedit obligatio post morā ad in teresse

teresse.vt.l.si seruū.§.fi.de verbo.obliga.licet secus sit in obligatione facti vt in.l.stipulationes non diuiduntur. Aut vult petere interesse ꝓpter morā officio iudicis cū actio sit bone fidei ꝛ sic videt̄ peti posse per.d.l.sociā qui in eo.ꝛ ad instar eius quod dicitur de actionibus arbitrarijs in.l.ij.§.fi.ff.de eo qđ cer.loco.et tunc etiā vr̄ qđ possit q2 interesse videtur venire in homine consueto negotiari ꝛ sic lucrari ex pecunia ꝛ sic ꝓut loquit̄.d.l.sociū qui in eo.vbi erāt socij mercatores.ꝛ sic ēt loquit̄.d.l.ij.§.vt apte pꝫ in tex.ꝛ no.etiā Bar.in.l.vna.C.de sen.que pro eo ꝙ inter. in.ll.q.an habeat rō interesse cōsistētis in lucro.ꝛ sic videt̄ ꝙ si marit⁹ nō sit consuet⁹ negotiari ex hoc capite venire non possit. sed ita demū si sit cōsuet⁹ negotiari.nō videt̄ etiam nō posse agere actione neg.gest.quasi onus alimētādi vxorē spectet ad aliū ex quo sibi dos nō soluit̄ vt est tex.cū gl.in.d.§.fi.in aut.de non eli.scđo nubē.ꝛ no.Cy.post humber.de bo.in.l.qđ in vxorē.C. de nego.gest.ꝛ Bal.etiā.ff.e.l.si cū dotē.§.trāsgrediamur.nam videt̄ qđ repetere nō possit ꝓpter ea que habent̄ in.d.l.qđ i vxorem.ꝛ sic vr̄ qđ vnicum remedium tm̄ habeat.s.remittere vxorē ad domū p̄ris.sꝫ forte pōt dici qđ aut iste vir protestatur qđ facit sumptus animo repetēdi ab eo ad quē spectat alere ipsā vxorem ꝛ tūc ꝙ repetere possit p actionē neg.ge.p no.in.l.alimenta. C.de neg.ge.ꝛ in.l.nesenn⁹.ff.de ne.ge.Nec ob.d.l.qđ i vxorē. q2 loquit̄ in casu dubij nō aūt in casu certi qñ interuenit ꝓtestatio de laroria animi vt ibi pꝫ.aut nō interuenit aliqua ꝓtestatio ꝛ tunc vr̄ qđ nō possit repetere p.l.tū forte cōtra.pot dici si mulier ipsa sit sana ꝛ nō infirma.si aūt expēsa sit facta in ipsam infirmā q2 tūc maior est pietas vr̄ ꝙ in dubio videat̄ fieri ex affectiōe maritali ꝛ sic loquat̄.d.l.ꝙ in vxorē.alias sec⁹ ꝛ p hac distictione facit qđ no.in.l.fi.ff.p derelicto.vbi sil̄r distinguit̄ iter seruum sanū ꝛ infirmū.ꝛ maior fauor adhibet̄ eo casu quo est infirmus. Et p p̄dicta vr̄ qđ nō simpliciter ꝓcedat dictū Bar. iquātū dicit peti posse vsuras vt interesse p virum quia non videtur hoc verū si veniat p hanc viam nisi vir sit cōsuetus negotiari.sꝫ si vellet venire per aliam viam agendo actione neg.gest.contra illū ad quē spectabat alere vxorē tūc posset saltē si sit protestat⁹. vel forte etiā si nō fuit ꝓtestatus muliere nō existēte ifirma. Nec ob.p̄dictis qđ habet̄ in.l.curabit.C.de actio.emp.ꝛ in.c.cōquestus extra de vsur.vbi vr̄ qđ in actionibus bonefidei habeat rō interesse post morā etiā in lucro.hinc est qđ venditor post morā cōmissam p̄ emptorē in ꝓtio soluēdo videt̄ posse petere haberi rōnem interesse ꝛ vsuras petere vt interesse: q2 sub noie vsurarū nullo modo petere pōt.pōt tū petere qđ habeat̄ rō interesse ad quantitatē fructuū perceptorū ex re vēdita q2 nō est equū ꝙ emptor gaudeat re vendita ꝛ ꝓtio.vnde illud ibi contingit q2 ipse emptor ꝑcipit fructū ex re vēdita cui⁹ occasione dꝫ ꝓtiū.sꝫ hic ꝓmittens dotē in pecunia ex ipsa pecunia nō ꝑcipit fructuꝫ cū pecunia naturaliter nō pariat pecuniā vt plene no.per Jo.an. in dicta regula peccatum.ideo non est eadē ratio in casu isto.

Ad virum.

Reintegrato m̄rimonio iudiciū de dote iceptū p ex̄ncū ñ pimit̄.h.d. ¶ †No. ꝙ factū aliquorū nō p̄iudicat tertio post ius eidē q̄situ.facit.l.fi. ff.de pac.ꝛ.l.si post mortē.§.fi.ff.de ꝫtab.ꝛ sic facit scđꝫ Bar. ꝙ si duo nobiles faciūt pacē sub pena applicāda ecclesie vel cōitati qđ si aliqs eorū pacē frāgit ꝛ postea se recōciliant non tollat̄ actio ecclesie vel cōitati. Tu adde ꝙ ꝯsiderari dꝫ an ex pacto ꝓtiū possit q̄ri ius cōitati vel ecclesie.de quo est dicendū vt no.per Bar.in.l.inter castellanū.ff.de arbi.ꝛ in.l.j.ff.de iu.fis.

1 Fructus ex nominum reddituquādoqꝫ percipitur.
2 Mulieri dotem repetēti plus fauetur que viro pauperi.
3 Uiro a quo relinqui dos quātū repeti debeat.

Si maritus.

Marit⁹ non dꝫ dānari vltra quam facere possit. h.d ¶ †No.fm̄ Bal.ꝙ qñqꝫ ex redditu nominū qs percipit fructū vt est videre in reddituꝙ ꝑcipit̄ ex pecunia mōtis in ciui.florētie ꝛ venetiarū.an aūt talis reddit⁹ sit licitus nō tāgit hic Bal.sed tāgitur p cano.in.c.in ciuita.extra de vsuris. ꝛ disputatū fuit ꝛ determinatū ꝯtrario mō per quosdā theologie magistros quorū vn⁹ fuit de ordine predicatorū. ali⁹ de ordine heremitarū sancti Augustini vt plene refert i quodā tractatu suo.c.ꝯsuluit.de vsur.exim⁹ ꝛ famosus doc.do.Laur. de redolphis de floren.lꝫ adhuc sub iudice lis sit.do.Pet.de ancha.in ciuitate ista disputādo tenuit illū redditū licitū.hic not. ¶ Capio apparatū.extra gl.adde dictis Bart.inquātū dt post Ja.de Are.ꝛ idē etiā bal.†ꝙ si mulier est paup ꝛ sil̄r vir qđ tūc vir nō hꝫ priuilegiū ne cōueniat̄ nisi quaten⁹ facere p̄t q2 magis fauēdū est mulieri q̄ repetit qđ ꝓ ea est datū quā viro q tractat de lucro ex quo ammodo non sustinet onera m̄rimonij.nā Jaco.de bel.tenuit mediā viā eligendā ꝓpter repugnātiā iuriū et regularū.nā cū aliqua faciāt pro marito vt iste tex.cū similibus qui indistincte loquunt̄ ꝛ aliqua ꝓ muliere vt patet ex his que no.Bar.in.l.maritū.ff.e.dicit esse diuidēdā p mediū ꝛ sic maritū cōdemnandū in dimidia eius qđ facere pōt:sed nō insolidū.sed forte verior est opi.Bar.p rationē suā. Nec ob.qđ vxor dꝫ eē ꝑticeps infortunij viri vt.l.si cū dotē.§.sin autē in seuissimo.ff.e.q2 illud verū cōstante matrimonio secus eo dissoluto.ꝛ de hoc per Ja.de bel.super.l.vnica.C.de rei vxo.act. ¶ Secundo adde qđ iuris si maritus habeat possessionem magni valoris ꝛ modici reddit⁹ quo vix viuere pōt an cogat̄ illā vēdere.bal.remittit ad.l.q bonis.ff.de cessio.bo.ꝛ sic videat̄ sentire ꝙ non teneat̄ vendere.sen cōtrariū videt̄ verius si ex illa pōt satisfieri mulieri ꝛ ex residuo p̄cij ipsi viro cōuertendo in aliā rem maioris redditus vel ponēdo pecuniā penes mercatores ad partē honesti lucri.ar.eius quod habet̄ in.c.qui pōt.ff.de reg.iur.vbi dicit litera ꝙ qui pōt facere vt possit posse facere videt̄. Nec ob.d.l.q bonis.q2 ibi loquit̄ de bonis quesitis post cessionē in quib⁹ iura fauent ei qui cessit bonis.hic aūt de quesitis ante cessionē in quib⁹ iura fauent creditorib⁹ vt patet in toto ti.de cessi.bo. ¶ †Ultimo adde an debeat relinqui viro tm̄ ꝙ sufficiat sibi ad victum secūdū qualitate cōditiōis ꝑsone sue an vero sufficiat tantuꝫ relinquerē sibi ex quo sine necessitate ducere possit vitā suā.naꝫ tenet h̄ Bal.post Ja.de Are.istđ vltimū qđ est no.nil tū allegat. si potes dicere ꝙ hoc verū qñ mulier indigeret alias si mulier foret diues videtur primuꝫ tenendū per.l.nepos proculo.ff.de ṽb. signi.vbi attendi debet conditio persone ꝛ id dicit̄ quis posse facere quod cōmode potest secundum conditionē persone sue.

1 Solutio ficta personā succedētis nō exit in tertij p̄iudiciū.
2 Fictio tantum operat̄ in ꝑsona que fuit fictionis causa.
3 Dos viro debetur etiam matrimonio soluto.
4 Pactum personale censetur si ꝑsona verbo executiuo apponit̄.
5 Pactum de dote non petenda est inualidum.
6 Pactū ꝙ dos vlteriori die q̄ a iure statutū sit reddat̄ est iuali.
7 Pater onus filiam maritandi habet.
8 Donatio per virum vxori facta quando fit valida.
9 Uerba enūciatiua que per modū cause proferuntur actionē parere ꝛ exceptionem inducere censetur.
10 Uir vel dotem exigere vel actionem cedere tenetur.
11 Interusuriuꝫ mediū tēporis quando in repetente sit attēdēdū.
12 Facta plura nō impediunt que impedirent fienda.

Si socer.

Successio soceri q̄ facit genero nō ꝑimit ius cōsolidatiōis filie.h.d. ꝓin. ¶ †No.ꝙ ficta solutio nō extēdit virtutē suam vltra personā succedētis ad dānū tertij ad hoc semp all'. ¶ †No.etiā secūdū Bal.q̄ fictio nō operat̄ nisi i ea ꝑsona q̄ est cā et principium fiction's.sed certe hoc no.nō est simpliciter verū vt patet ex gl.hic positis. Capio ergo gl.i'gi.j.in fi.dic melius ꝙ successio habet vim solutionis ad preiudiciuꝫ tertij de cuius damno tractatur ne alias succedens lucretur cum dāno tertij de quo hic latius per Bar.ff. ¶ In gl.dicem⁹.ibi de patre in eam dicit.nota bene ex gl.ꝙ intelligendo eā vt differat a sequēti membro in glo.posito videtur velle ꝙ si pater incontinenti stipulaur dotē sibi reddi non impediatur consolidari actio de dote in filiā eo mortuo vel ipsa effecta sui iuris ꝛ hoc tenet̄ expresse gl.i.l.vnica.§.videam⁹.C.de rei vx.act.de quo aliqđ per Bald. hic ꝛ plenius per Bar.in.l.post dotē.ff.eo.ꝛ ibi dicet̄. ¶ In gl. conueniri ibi officio iudicis consuletur.no.bene ꝙ cuꝫ officiū iudicis nō presupponat obligatio.vt.l.qui per collusionē.de acti. emp.innuit gl.ꝙ pater nō sit obligatus sed solū cōpetat officiū iudicis contra cum. Contrarium tamē sentit gl.in.l.obligat̄.§. lege.ff.de act.ꝛ ob.sed verior de quo ibi per Bar.

Lucius.

Qui petit illud qđ restitutur⁹ est alteri q̄ illi a quo petit dolo facere nō vr̄.h.d.§.luci⁹ titi⁹.ꝛ primo thema.scđo questio.tertio rñdet cuidaꝫ tacite obiectioni. quarto ꝓbat illud p reductionē ad incōueniēs.quito iuxta p̄dicta format vnā qōnē.scđa ibi:rñdit.tertia ibi:nec quarta ibi:alio quin.quinta ibi:sed si ex parte. ¶ †No.ꝙ etiā solu.ma.dicit̄ dos deberi viro qñ nō fuit soluti ꝛ sic facit ad no.in.l.si pater.ff.eo. ¶ Iteꝫ no.q2 siue soluatur matrimoniū viuo patre siue eo mortuo consolidat̄ actio in filiā quod est no.facit.ff.eo.l.si marito.§. si voluntate. ¶ Itē no.qñ habeat locuꝫ regula dolo facis q2 qñ quis est restiturus ei a quo petit.secus si alij de quo plen⁹ hic p Bar.ꝛ Bald. ¶ †Itē no.ꝙ vbi ꝑsona adijcit̄ ṽbo executiuo etiā si nō adijciatur taxatiua tm̄ videt̄ esse pactum personale de quo plene in.l.si sic de ver.ob.ꝛ ibi vobis dixi aliquid in.l.q in futurū.§.si ex altera.ꝛ.l.iuris gētium.§.pactorum.ff.de pactis. ¶ Itē no.ꝙ videt̄ valere pactuꝫ per qđ diminuit̄ ius dotis ad p̄iudiciū mariti de quo tangetur cum glo ꝛ ibi etiaꝫ dicetur an aliquo casu valeat pactū per qđ diminuit̄ ius dotis ad p̄iudiciū mulieris. ¶ In glo.j.i fi.no.bñ ex hac gl.ꝙ pactū ad p̄iudiciū mariti valet.sed in cōtrarium videtur tex.in.l.iiij.ff.de pact.do. Conclude ꝙ aut vir facit pactū circa doteꝫ ꝓmissam.aut circa dotē datā.primo casu si facit pactū de dote promissa nō petēdo est dubiū an valeat.tū conclude ꝙ aut facit istud pactū constante matrimonio aut ante contractū matrimoniū.si cōstāte matrimonio nō videt̄ valere cū sapiat dona.cū dos debeat deseruire oneribus matrimonij.l.p oneribus.C.de iu.do.casus est iuncta gl.in.l.si p̄r.§.ij.ff.de pact.dota.ꝛ bñ facit.e.ti.l.si liberis.§.fi.qđ

intellige nisi forte ecōtra in recōpensationē factū,foret pactum ꝙ ipsa mulier deberet se alere vel ꝓmittere dotē.nā ꝛ fruct⁹ dotis ſtāte ꝯstāte mr̄imonio possent dicta de cā dari mulieri vt se aleret l.ex annua.ꝛ qđ ibi no.s̄.de doñ.inter vi.ꝛ vxo.Scđo casu qñ fit ante matrimoniū tūc idē dicendū videtur ꝑ.l.ꝙ sponse.s̄.de dona.ante nup.nā videt̄ cōferri in tēp⁹ mr̄imonij ideo nō videtur valere vt ibi:sed forte potest dici ꝙ imo teneat per hūc.§.cū ꝯcor.suis.ꝛ qđ habet̄ in.l.iul.s̄.de iu.do.Nec ob.d.l.qđ spōse.qꝛ loquitur qñ aliquid de ꝓprio dat mulieri hic autem quādo super dote ꝓmissa paciscitur quod videtur esse licitum per iura predicta cū etiam posset mulierē absqꝫ dote recipere.l.fi.C.de do.ante nup.In hoc tamen cogitandum relinquo qꝛ nō est absqꝫ dubitatione.Pro predicta tamen responsione optime facit qđ.j̄.dicam in secundo casu qñ dos fuit data ꝛ qđ habetur in.l.si liberis.§.fi.s̄.alleg.vbi recte considerando videtur probari hec responsio coniuncta.d.l.quod sponse.Et ex predictis habes no.limitationem ad.d.l.ꝙ sponse.ꝛ attende ꝙ minus leditur ius dotis qñ fit pactū ne viuo socero dos petatur cum possit contingere socerū mori cōstante matrimonio q̄ꝫ ledat̄ qñ fit pactum ne a muliere petatur que dotē promisit ꝛ tñ videtur valere vt.d.l.iul.s̄.de iur.do.Secundo casu principali qñ dos fuit data conclude ꝙ si fit pactum per quod minuitur ius dotis aut fit cōstāte matrimonio ꝛ cadit in dona.ita quod fit locupletior mulier ꝛ tunc non valet.l.si liberis.§.fi.de pac.do.sec⁹ si fecit solum pactū res esset solū periculo mariti que alias non esset periculo ipsius vt.l.pompo.s̄.de pac.do.nam valet tunc vt ibi:aut fit dictum pactum ante matriomonium.ꝛ tunc si fit pactum ꝑ qđ minuit̄ ius dotis in fructibus nō tñ ex toto omnes perdunt̄ vt si fiat̄ pactū qđ certo creditori mulieris de fructib⁹ satisfiat vl' ꝙ ipsa mulier lucret̄ fruct⁹ vltimi anni mr̄imonij ꝛ tūc valet vt.d.l.si liberis.§.fi.ꝛ.l.bebli⁹.§.fi.alias est.l.pe.s̄.de pac.do.sec⁹ si fiat pactū per ꝙ vir perderet omnes fructus qꝛ tūc nō valeret quasi cōtra substātiā actus de quo agit̄ cū debeat dos data deseruire oneribus matrimonij ꝛ sic loquit̄.d.l.iiij.faciat.l.cū p̄cario.ff.de preca.qđ itellige verū regulariter.fallit in casu de quo in.d.l.iiij.qñ mulier forte duplū dedisset viro eius qđ esset alias daturā nam sustinetur pactum cum saltem aliqđ emolumētū possit habere ex vsu precij ex fructibus redigendi vt ibi dicitur.Generaliter autē conclude qđ pactū ad preiudiciū mariti super dote valet nisi in casibus de quibus dixi ꝛ nisi fiat constante matrimonio ꝛ sapiat donationē.facit qđ habet̄ i.l.de die.ꝛ.l.ꝛ attilicin⁹.ꝺ pac.do.ꝛ i.d.l si liberis.§.fi.ꝛ hoc ꝓcedit qñ pactuꝫ fit ad p̄iudicium dotis ex parte viri:sꝫ dubiū est an indifferenter pactuꝫ ex parte mulieris sup dote tendēs ad eius p̄iudiciū nō valeat nā videret̄ qđ indistincte non valeret ꝑ.d.l.de die.ꝛ.l.attilician⁹.¶ In ꝯtrariū vr̄ tex.ad literā in.l.ꝛ heredi.§.filia.s̄.de pac.ꝛ in.l.cū dos.s̄.de pac.do.ꝛ in.l.ij.§.nec cogit̄.s̄.eo.ꝛ in.l.q̄ dotis.itelligēdo ꝙ in dictis iuribus extraneus fuit adhibitus animo donādi ad stipulādū dotē glo.etiam super hoc vidētur variare vt potest colligi ex his que habentur in.d.§.filia.ꝛ in.d.l.cum dos.Cōclude qđ aut mulier facit pactū de dote nō petēda aut facit pactū de ipsa petenda,vlteriori die q̄uis statuat ꝛ sic de ipsa non petēda tēpore statuto a iure qñ adhibet aliū ad stipulādū qñqꝫ facit pactum dubiū ex quo potest sequi damnū ꝛ cōmodum mulieri.primo casu si facit pactum de dote nō petenda videretur valere ꝑ d.§.filia.ꝛ.d.l.cū dos.¶ †In contra.videt̄ qꝛ si nō valet pactū qđ vlteriori die reddat̄ vt.j̄.dicet̄ ꝛ ꝓbat̄ i.d.l de die multo minus dꝫ valere pactū de ipsa dote nullatenus petēda cū fortior sit ratio ꝓhibitionis in dicto casu ꝛ multo magis ledat̄ vtilitas publica de quo in.l.j.s̄.eo.ar.aut̄.multo magis.C.de sa.san.ec.nā si de quo magis videt̄ inesse ꝛ nō inest nec id de quo min⁹.facit.c.cū in cunctis ꝛ qđ ibi no.extra de elec.ꝛ.l.ei⁹ pacto.de ser.expor.Potes dicere qđ p̄mo cōsiderandū est qđ iura in certis casib⁹ videnṫ tolerare illud pactū ꝛ in certis ꝓhibere.vt patet i.l.ij.s̄.de pac.do.ꝛ in.l.j.j̄.de do.prele.in p̄n.ꝛ ibi glo.melior de corpore iuris.nō pōt valere si fiat in casu dissoluti matrimonij ꝑ mortē mulieris p̄morientis viro.vel etiā si fiat in casu soluti matrimonij per diuortiū f̄m ista tēpora si dissoluatur communi culpa interueniente ꝛ liberis existentibus.vel etiā culpa mulieris quo tñ casu etiam propter solā culpā deberet ꝑdere dotē.l.lucius.et.l.viro.s̄.eo.secus si fiat in casu dissoluti matrimonij ꝑ mortē viri muliere supstite vel etiā in casu diuortij extra casus p̄dictos hoc premisso cōsidera ꝙ aut pactū tale qđ dos nō petatur ꝑ mulierē fit cōstante matrimonio:an fit ante matrimoniū:aut fit post ipsum dissolutū.si fit cōstāte matrimonio non videt̄ valere cū sapiat vim donatiōis.ar.d.l.si liberis.§.fi.ꝛ i.d.l.si pater.§.ij.s̄.de pac.do.ꝛ sic intellige glo.que aperte hoc dixit in.d.l.ꝛ heredi.§.filia.si vero fit ante matrimoniū tūc videret̄ valere ꝑ.d.§.filia.ꝛ iura superius alle.Nec ob.si dicat̄ qđ imo dꝫ valere cū cōferat̄ in tp̄s dissoluti matrimonij ꝛ sic quodāmodo in tp̄s ꝑmissuꝫ ꝑ.l.si cū vxore.§.fi.cū.l.seq.s̄.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ videt̄ h̄ ēt innuere glo.in.d.l.qđ sponse.qꝛ potes respōdere qđ ita demū donatio q̄ cōfert̄ in tp̄s dissoluti si fit cōstante matrimonio valet qñ agitur de modico preiudicio vt qꝛ est donatio reuocabilis sui natura:sicut est donatio causa mortis.ꝛ sic loquit̄.d.l.si cū vxore.§.fi.ꝛ sic dꝫ etiā intelligi glo.in.d.l.qđ spōse.que mouet̄ per.d.l.si cū vxore.secus si sit magni preiudicij vt qꝛ sit irreuocabilis donatio inter viuos:qꝛ tūc nō vꝫ etiam si cōferatur in tempus dissoluti matrimonij.vt est casus sing.apert⁹ in.l.vbi ita donat̄.j̄.de dona.cā mor.ꝛ secundū hoc ratio iuriscōsulti in.d.l.si cum vxore.§.fi.cū seq.fuit trāscursoria ꝛ persuasiua ꝛ ad illam dꝫ subaudiri maxime naꝫ nō est omnino necessaria vt patet ex predictis.si vero fiat dictū pactū ante matrimoniū ꝛ tunc videtur qđ valeat ar.d.l.si liberis.§.fi.ꝛ qđ ibi no.in.d.l.si pater.§.ij.ꝛ hoc etiā aperte tenet gl.in.d.l.ꝛ heredi.§.filia.¶ Sed in contra.videtur aperte casus in.d.l.de die.ꝛ.l.ꝛ attilia.de pac.do.vbi pꝫ ꝙ †pactum qđ dos reddat̄ longiori die quā al's de iure debeat reddi nō valebit siue fiat cōstāte mr̄imonio siue añ matrimoniū ꝛ sic multo minus dꝫ valere pactū de dote nō petēda qđ est maioris preiudicij.ꝛ hoc forte etiā voluit tenere glo.in.d.l.cuꝫ dos.s̄.de pac.dota.vbi vr̄ cōcludere qđ tale pactuꝫ nō valet nisi fiat solu.ma.Sed potes dicere ꝓ cōcor.qđ dictū pactū valebit in casu in quo al's de iure permittit̄.puta muliere p̄decedēte in matrimonio ꝛ in alio casu de quo dixi supra ꝛ sic intelligat̄ glo.in.d.§.filia.sed in alijs casibus in qbus a iure nō permittitur nō valebit dictū pactū ꝛ sic intelligat̄ gl.in.d.l.cū dos.faciat ꝙ habet̄ i.d.l.ij.de pac.dota.ꝛ in.d.l.j.in p̄n.de do.prela.Nec ob.p̄dictis.d.l.si liberis.§.fi.qꝛ ibi pactū respicit p̄iudiciū mariti:hic aūt respicit p̄iudiciū mulieris cui iura magis fauēt vt pꝫ ex.d.l.ꝺ die.ꝛ.l.ꝛ attilicinus.si vero fiat dictū sol.ma.tūc videretur valere ꝛ hoc tꝫ gl.in.d.l.cū dos.sed in ꝯtra.videt̄ tex.in.l.lꝫ.e.ti.vbi pactū de dote vlteriori die reddenda nō valet etiā si fiat sol.ma.nisi ex iusta cā interueniēte fiat.ꝛ sic etiā videt̄ intelligere Dyn.i.l.alia.§.fi.s̄.eo.lꝫ Bar.ibi aliter sentiat.sed potes dicere pro cōcordia qđ si interuenit iusta cā valebit dictū pactū ar.d.l.lꝫ.ꝛ sic intelligatur glo.in.d.l.cum dos.secus si nō interueniat iusta causa ꝑ d.l.lꝫ.non cauillādo eaꝫ.dico aūt iustā causaꝫ satis adesse si fiat in casu in quo al's de iure permittit̄ añ matrimoniū fieri qđ qñ sit superius dixi.ꝛ hec sufficiāt ꝺ isto casu qñ est pactū ꝺ dote nō petenda ad preiudiciū partis mulieris.Scđo casu qñ est pactuꝫ factū de dote vlteriori die reddēda.cōclude qđ si fit cōstāte matrimonio vel añ matrimoniū non valet quin aduerset̄ publice vtilitati cum ꝑ tale pactū si valeret necessario mulier induceretur ad tardius nubendū cōtra mentē.l.j.s̄.e.Idē si dictū pactū fiat post dissolutū matrimoniū saluo nisi iusta causa tūc interueniat qꝛ forte ꝓpter paupertatē mariti nō pōt sic statim solui vt est tex.cū glo.in.d.l.lꝫ.ꝛ hoc qñ fit pactum per ipsam mulierēꝫ.sed si fieret pactū per patrē mulieris dotē dantē tūc hoc casu valeret ꝓpter reuerentiā paterne pietatis,vt.l.aliud.ꝛ ibi casus singu.s̄.de pac.do.†Et pro hoc etiaꝫ faciat qꝛ ipse pater hꝫ onus maritādi eā ꝛ tradēdi dotē vt.l.qui liberos.de ritu nup.ideo in hoc possit sibi preiudicare hinc est qđ si consolidaret̄ actio in filiam non noceret sibi nisi esset heres patris ꝛ cōsensisset vt in.d.l.aliud.forte tamen sufficeret ipsam esse heredem patris per id quod ibi no.gl.¶ Tertio casu quando adhibet alium ad stipulandum animo donandi videret̄ qđ valeret per ea que habent̄ in.l.que dotis.ꝛ in.d.l.ij.§.nec cogitur.cum se.s̄.eodem.sed in contra.videtur tex.in.d.l.ij.de pac.do.qꝛ si non potest mulier facere pactū de dote nō petēda qꝛ remaneret indotata eodē mō ꝛ eadē ratione nō dꝫ posse adhibere aliū ad stipulādū animo donandi qꝛ remaneret indotata.Potes cōcludere ꝓ ꝯcordia ꝙ si adhiberet aīo donādi in casu in quo al's p̄t pacisci de dote ꝯpetēda puta ipsa p̄moriēte viro.ꝛ tūc teneat talis adhibitio:sec⁹ si adhibeat̄ ad stipulādū in casu quo nō possit mul'ier pacisci ꝺ dote nō petēda puta viro p̄moriēte ipsa supstite qꝛ tūc nō valeret ꝑ rōnē supius dictā qꝛ mulier remaneret indotata.ꝛ sic aduersaret̄ publice vtilitati de qua in.l.j.s̄.e.Si aūt sit simpliciter adhibit⁹ ad stipulādū aīo donādi valebit in casu ꝑmisso ꝛ in alio nō vel forte in dubio videbit̄ adhibit⁹ in casum tātūmodo permissum vt sic res poti⁹ valeat quā pereat ar.l.q̇ties.de reb.du.ꝛ c.abbate.ex de v̄b.si.ꝛ qđ dixi de adhibito aīo donādi itellige inter viuos qđ aūt si fuit adhibit⁹ aīo donādi cā mor.vel esset dubiū an eēt adhibit⁹ aīo donādi inter viuos vel causa mor.ꝛ qđ iuris si sit simpliciter adhibit⁹ ad stipulādū.nec apparet an aīo donādi an sit nud⁹ minister qđ tūc in dubio p̄sumēdū recurrere ad ea q̄ dicta fuerūt in.d.l.que dot.s̄.e.Et ex his que hic dixi ꝛ que dixi in.d.l.q̄ dot.posset fieri repetitio.ꝛ scđꝫ p̄dicta debet intelligi iura supius alle.¶ Quarto ꝛ vltimo casu qñ est pactū dubiū qꝛ pōt tēdere ad p̄iudiciū ꝛ fauorem mulieris:an valeat adueniēte casu p̄iudicij videret̄ ꝙ sic ratione dubij.ar.l.de fidei cōmisso.C.de trāsac.ꝛ.l.si pater.§.fi.ꝛ pe.s̄.ꝺ pac.do.sed in contra.videt̄ apte casus i.d.l.ꝛ attilicin⁹.vñ Bar.ibi valde fuit miratus ꝺ illo casu dicēs ꝙ cōiter nesciens illā.l.diceret oppositū.Potes dicere qđ si potest afferri p̄iudiciū mulieri in eo qđ induceretur ad tardius nubēdum tunc non valeat adueniente casu talis preiudicij:ꝛ sic loquitur.d.l.ꝛ attilicinus.sed vbi tale pre-

iudiciū

iudiciũ nõ fieret.l3 forte posset in aliquo dos minorari sicut et au geri.vt est videre i casu dicte.l.si pr̃ tũc rõne dubij euet⁹ tolerat pactũ etiã aduenięte casu piudiciũ cũ nõ iducat ꝙ ꝟ mulier ad tardius nubẽdũ q2 dotẽ quãta erit recipiet die a iure statuta.et sic intelligat.d.l.et hec sufficiãt de ista materia q̃ cõfuse vr̃ fuisse tradita ꝑ iuriscõsultos.et gl.et doc.de qua etiã ꝑ Azo.in sum.C. de pac.cõuẽ.Et attẽde bñ q2 Azo in sum.de do.ante nup.no.et

8 sing.limita totã mãm de do.inter vir.et vxo.†nã dicit illam ha bere locũ qñ fit donatio ꝑ virũ vxori postꝙ eã traduxit ad do mũ sec⁹ si fiat añ.l3 post ɔtctũ matrimoniũ ꝑ verba de pñti ꝙ est valde no.et ꝓ eo facit rõ q2 nõ vr̃ tũc interuenire tãta domestici tas nec ɔtr̃ supest eadẽ rõ ꝓhibitiõis.et ꝑ ꝟ in partib⁹ lõbardie in qb⁹ vir post despõsatiõe cõuersat in domo vxoris et haben do secũ copulã anteꝙ traducãt et faciãt festũ nuptiarũ qd nũꝙ faciũt nisi data integral'r dote nõ h3 locũ dictũ Azo.nõ est tñ si ne scrupulo.vide etiã q̃ forte dicã in.l.meuia.in fi.prin.ff.e. circa istud dictũ Azo.an sit vez no.tñ ꝑdicta q2 ex illis et istis q̃ dicta sunt.i.l.q̃ do.possz repetitio formari i hac materia quã forte al's nõ audiuisti ita discussum.¶ In gl.reddit⁹ ibi vñ dos et lega ta vr̃ nota bñ hãc gl.et istã ꝑmã sol.q2 vr̃ velle glo.si bñ põderet

9 qd †verba emãcipatiua ꝓlata ꝑ modũ cause nedũ inducãt exce ptionẽ s3 etiã pariãt actionẽ.s3 ɔtrũ no.gl.i.l.emptor.§.ancilla. ff.de rei vẽ.vez ꝙ solũ pariãt exceptionẽ et nõ actionẽ bar.ɔcor. qd pariãt actionẽ ꝑsonalẽ vt hac gl.s3 nõ realẽ.vt i gl.ɔtia.et est rõ q2 ex talib⁹ ꝟbis colligit tacita testatoris dispõ nõ aũt expꝑs sa iõ nõ cõpetit actio realis ꝑ id qd habet in.l.seruũ filij.§.fi.cuz ibi no.ff.de leg.j.et qd not.etiã in.l.ꝑ eundẽ.de leg.j.et cũ ꝟ dicto cõiter trãseunt doct.Sed aduerte q2 forte de iure posset defendi ꝙ etiã introducat actionẽ realẽ seu in rẽ q2 certũ est quod verba enũciatiua de ꝑterito principal'r ꝑpter se ꝓlata habẽt viz relicti expressi etiam quo ad actionẽ in rẽ iuxta id ꝙ hr̃ in.l.ex hac scri ptura.ff.de dona.et facit ꝙ habet in.l.verba.C.de testa.et i.l.j.C. cõia de leg.et tñ dicta verba expresse nõ disponũt s3 solũ enũciãt et asserũt factũ de ꝑterito.et sic dispositio q̃ colligit põt dici taci ta ex mẽte testãtis ꝑpter verba ꝓlata.ergo eodem modo cũ pa riter cõstat de volũtate testãtis ꝑ verba enũciatiua ꝓlata ꝑ mo dũ cause debẽt eundẽ effectũ habere.nec ob.qd habet in.d.l.ser uũ filij.§.fi.q2 ibi colligit mẽs testãtis ex iuris interꝑtatione ne al's legatũ vsusfructus ibi sit inutile nõ aũt colligit ex tenore ꝟ boz ũ sec⁹ aũt est in casu ꝓposito iõ remaneam⁹ sub regula.d.l.j. et.ij.C.cõia de leg.et d.l.ex hac scriptura.ff.alleg.et eo idẽ mõ rñ dit ad no.in.d.l.j.de le.j.Nec ob.ꝑdictis.d.§.ancilla.q2 ibi ideo dr dari exceptionẽ q2 filia possidebat vñ nõ negat qd si nõ pos sideret qd nõ daret sibi actio alias sequeret ꝙ etiã actio ꝑsona lis nõ deberet dari ex quo sola exceptio cõpeteret ꝙ est cõtra su perius dicta et ɔtra.d.l.seruũ filij.§.fi.Itẽ nõ ob.l.titia cũ testõ. §.gaius.ff.de leg.ij.quã alleg.gl.in.d.§.ancilla.q2 ibi qd pete batur tãquã legatũ nõ includebat ex vi verboz testãtis.vt ibi patet et in.l.penes.ff.de ver.sig.ideo nimirũ si ad illud nõ cõpe tit actio.l3 verba enũciatiua qñqz inducãt dispositionẽ nõ tñ il lã inducũt vltra vim verboz.vt ibi et plene no.ꝑ Bar.in.d.l.ex hac scriptura.¶ In ea.gl.ibi vel meli⁹.dic hec vera.nã ꝑcedẽs nõ est in se bõa q2 ꝑpter legatũ factũ mulieri nõ deberet vir gra

10 uari.l.ab eo.C.de fideic.¶ † In gl.fi.dic.et sic patet ꝙ tenet vir vel exigere dotẽ vel acti.cedere cuius aũt sit electio hui⁹ alterna tiue dixit pe.qd mulieris fauore dotis et sic intelligit istũ tex.sed Bal.t3 ɔ̃ et melius q2 maritus tenet solũ ex eo q2 actionẽ h3 iõ liberari d3 cedẽdo eã ꝑ regulã.l.qd debet.ff.de pecu.¶ In gl. fi alij ibi qd eidẽ etc.hoc intellige qñ incõtinẽti eidẽ d3 restitue re hoc est l.q dũ sec⁹ si nõ esset liqdũ debere incõtinẽti restituivt l.j.§.redigunt.ff.quoz lega.fm vnũ intellectũ et faciat.l.fi.C.de compẽ.Itẽ secus si ex interuallo si dilatio nõ datur miseratio nis causa.l.fi.§.j.qñ di.le.ce.sec⁹ si miseratiõis causa q2 tũc idẽ est ac si incõtinenti deberet restitui et hoc si agat de petitiõe.nã in repetẽte attendit etiã dilatio miseratiõis causa ꝑ.l.j.C.si con

11 stan.ma.dos so.fa.de quo hic plen⁹ ꝑ Bar.†sed tu adde qd in repetẽte nõ videt attendi cõmodũ interusurij medij tp̃is siue di latio det miseratiõis cã siue nõ vt.l.i diẽ.ff.de cõdi.inde.et.l.naz si cũ moriar.eo.ti.et no.gl.in.l.cũ qs.C.de iur.et fac.igno.vbi vr̃ residere in hac parte qd debitũ in diẽ si soluat añ diẽ quocunqz errore soluat nõ repetit.et idẽ ibi Cy.idẽ et ibi Bar.iuxta finez vbi cõcludit ꝙ in remedio dãdo pe.l.nõ habet ratio interusu rij medij tp̃is.Idẽ sensit gl.i.l.fideiussor quãuis.ff.mãda.Po tes dicere ꝑ ɔcor.ꝙ interduz nata est repetitio.et hoc est certũz et tunc cõseruabitur ꝑpter interusurium medij tp̃is et si dilatio det miserationis cã.et sic intelligit.d.l.j.cum ibi no.C.si dos cõ stan.ma.nã ibi nata fuit repetitio viro q̃ soluit dotẽ cõstãte ma trimonio mulieri cum sapiat naturã donatiõis q̃ nõ cadit inter vi.et vxo.Interdũ vero nõ est.certũ ab ipso principio nataz esse repetitionẽ et tũc nõ nascit ꝑpter tale interusuriũ.et sic intelliga tur.d.l.in diẽ.et qd no.Bar.i.d.l.cum qs faciat ꝓ ratione diuer

12 sitatis q2 † multa impediunt fieda q̃ nõ ipediunt iã facta.l. pa tre furioso.de his q̃ sunt sui vel alie.iu.et in.c.quẽadmodũ.extra de iureiu.mirũ tñ videt qd si soluat ante diẽ per errorẽ facti ꝓ babilẽ qd nõ debeat posse repeti ꝑsertim qñ dies est valde ꝓlixa vel esse põt vt q2 est dies incerta sed certa an vt dies mortis ter tij de qua loquit.l.nã si cũ moriar.et maxime attẽto qd tũc nõ est nata obligatio nec actio scdm verã opi.de qua ꝑ glo.in.l.oib⁹.ff. de reg.iu.et plene ꝑ bar.in.l.ita stipulat⁹.de ver.ob.et in.l.j.C.vt act.ab here.et ɔ̃ heredes et maxie attẽto ꝙ cõdi.inde.est fundata super nali eqtate.l.nã natura.de cõdic.inde.¶ In ea.gl.ibi et in possessorio.dic hoc verũ in possessorio adipiscẽde si fit l'qduz ius excipiẽtis vt no.i.l.ij.C.de edi.di.adri.tol.et.l.fi.C.quoz bo.sec⁹ in possessorio recuperãde odio spoliantis.l.si qs ad se fundũ.C. ad.l.iul.de vi.de quo etiã per Dy.in regula q̃ ad agẽdũ de reg. iu.li.vj.et per bar.in.l.naturaliter.§.nihil cõe.¶ In ead. ibi nõ qñ alij.dic subaudien dũ nisi ille alius sit restituturus incõtinẽti ei a quo petitur.vt d.l.si donaturus.§.fi.de condi.ob causam.

Summarium.

1 Notarius et in prima et in tertia persona instrumentum con ficere potest.
2 Ascendens per lineam maternam actionem descendẽti nõ q̃rit.
3 Ascendens ex linea materna dotis fauore actionem querit de scendenti.
4 Alternatiua que inter personas quibus queri potest ponit sti pulationem viciare non censetur.
5 Dos aduenititia filie in potestate queritur.
6 Obligatio persone queritur stipulantis alternatiua inter per sonas quarum altera est persona stipulantis cadente.
7 Determinatio plura concernens determinabilia equaliter de terminabit illa.
8 Ascendens descendenti querere potest in casib⁹ in quib⁹ extra neus extraneo.

Gaius seius. Ex pacto aui materni do te ɔ dãtis actio q̃rit mu lie

1 ri solu.matri.h.d.d.l.gaius sei⁹.¶ † No.ꝙ nõ est vis annotari⁹ cõcipiat in tertia ꝑsona instr̃m vel in ꝑma.

2 et de ꝟ est tex.melior d corpe iuris i.c.dudũ.de quer.ciu.¶ † Itẽ no.qd ascẽdẽs ꝑ lineã maternã regul'r nõ q̃rit actionẽ descẽdẽti sicut nec extraneo.faciat.l.pactũ.C.de pac.con.et.l.debitor.§.fi. ad treb.¶ No.scdo qd paria sunt aliquẽ stipulari sibi aut titio vl' titio aut sibi nã vtrobiqz titi⁹ vr̃ adiect⁹ ad sol.ad idẽ.l.j.§.pe.

3 ff.de sti.ser.de quo tangit cũ glo.ij.¶ † Itẽ not.qd ex eqtate fa uore dotis ꝑ ascẽdẽtẽ ex linea materna q̃rit vtilis actio descen dẽti et idẽ vr̃ in extneo volẽte acq̃ri act.ꝓ dote mu'eri ex sua stipu la.vt ꝟ est casus ꝑpter implicatiuã maxime q̃ icludit idẽ esse etiã si nõ verset effectus personarũ.vt no.glo.in.l.illud.ff.ad.l.aquil.

4 ¶ † Itẽ no.qd alternatiua posita inter ꝑsonas qb⁹ põt q̃ri non vitiat stipulationẽ etiã scdm iura digestoz qd videt contra.l.ꝑ inde.§.fi.cũ.l.seq.ff.de stip.seruo.Sed potest dici speciale hoc ca su fauore dotis.An vero querat vtriqz vel alteri et cui inferius

5 tanget.¶ † Itẽ not.hic casum apertũ qd etiã de iure digestoz dos aduentitia queritur filie in potestate et pro illa agere potest sine consensu patris.hodie est clarum per aut.qd locũ.C.de coll'. qd no.de quo etiã ꝑ gl.in.l.ij.§.j.ff.e.licet gl.sentiat contra in.l.ti

6 tia.ff.eo.¶ † In gl.cõpetere videt in fi.nota bene ex gl.qd vbi alternatiua cadit iter personas quarũ altera est persona stipulã tis tunc videt obligatio queri ipsi ꝑsone stipulãtis siue ꝑ prius siue per posterius nominet.et est ratio fm Bal.q2 cũ sit ꝑsona ꝑncipalis ideo et principaliter q̃ri d3 obligatio.qd intellige ve rum qñ per prius noiatur et alteri non potest queri obligatio.si aũt posset alteri queri obligatio quid iuris inferius dicet.itẽ si non per prius sed per posterius nominetur intellige illud verũ qñ primo noiato queri nõ potest.si autẽ queri posset quid iuris inferius dicet.si vero per prius nominat persona alterius si sibi queri nõ põt obligatio an tũc poterit solui sentit hic Bar.ꝙ nõ cum videat adiecta ad obligationẽ et idẽ sentit glo.seq.S3 con trariũ sentit ista glo.et melius vt aperte probat ex text.isto q2 qñ illi tertio queri non põt obligatio semper videt adiectus ad so lutionẽ siue per prius siue ꝑ posterius nominet.et hoc etiã pro bat per.l.j.§.pe.de stipu.ser.et hoc etiã sentit Bal.in vno not.in quo dixit de rigore nepti posse solui q2 si nõ põt valere stipula tio scdm ordinẽ scripture d3 valere secundũ iuris ordinẽ l3 nõ al leget qd habet in.c.causa q̃ extra de rescrip.Si aũt ꝑsona tertij per prius nominet et sibi posset actio queri tunc clarũ qd potest sibi solui et etiã querit sibi actio an aũt tũc querat stipulãti infra dicet si aũt imponatur ꝑsona stipulãtis et tertio adiecto nõ põt queri actio clarũ qd põt sibi solui si aũt actio sibi queri possit tũc sibi querit fm Bal.et idẽ hic vult bar.mouetur ꝑ tex.istũ.in ꝟsi. sed dicendũ iuncto ꝟ.sed ꝑmittẽdũ vbi videntur parificari ista duo stipulari sibi aut nepti vel ecõtra nepti aut sibi.s3 tũc insur git dubiũ an stipulatori q̃reretur actio de quo.ff.etiã tãget.sed aduerte q2 cõtra istũ tex.et ꝑdicta facit q2 vbi alternatiua cadit

inter personas quibus pōt queri obligatio videt̄ secūdū ista tē pora stipulatio vitiari. vt. l. pinde. §. fi. cū. l. seq. ff. de stip. ser. ꝛ hodie vr̄ resolui in cōiuncta alternatiua. ꝛ sic vtrīq; pariter queri ꝓ dimidia vt ꝓbat̄ i. l. pe. C. de ꝟ. sig. ꝛ sic vr̄ qd̄ iste tex. q vult integrā actionē dotis esse neptis nō procedat de iure isto nec de iure nouo. soluit hic Bal. post pe. ꝙ interdū alternatiua cadit iter personas in quib⁹ ratio iuris disponit pariter q̄ri ꝛ tunc ꝓcedunt ꝯria. interdū cadit inter personas in quibus ratio iuris suadet q̄ri ordine successiuo. vt est videre i casu isto cū ponat̄ iter ꝑsonā ascēdētis ꝛ descēdentis. ꝛ tūc itelligunt̄ dicta ꝟba ꝓlata ordine successiuo ꝛ ꝭm ordinē charitatis ꝛ sic p̄rio q̄rat̄ ascendenti si viuit ꝛ post mortē eius querat̄ descendēti. ar. l. vxor. §. testamēto. lo. ij. ff. de leg. iij. ꝛ qd̄ habet̄ in. l. gallus. §. quidā recte. ff. de libe. ꝛ posth. ꝛ sic si au⁹ hic viueret cōpeteret sibi actio ꝛ sic ꝓualeret ordo charitatis ordini scripture. ſ; q2 mortu⁹ erat vt litera supponit venit neptis ex ordie successiuo. nō tn̄ erit necesse qd̄ sit heres cū simpl'r sibi vt nepti sit stipulat⁹ ꝛ hoc etiā dicit hic ꝓbari ista tum nō sine ministerio l'ra posuit alios hr̄des institutos. ꝛ h̄ faciunt ꝭm eū ad. q. eius q recipit in emphiteusim rē pro se ꝛ suis filijs ꝛ nepotib⁹ vt veniāt filij ꝛ nepotes etiā dato ꝙ nō sint heredes de quo ꝑ Bar. in. l. qd̄ d2. ꝛ ibi plene dixi vobis. ff. de ꝟ. ob. ꝛ in spe. de loca. §. nūc aliqua. ꝟ. clix. qd̄ limitat Bart. alibi in. l. vt iureiur. §. si liberi. de ope. liber. q̄n nullo modo facta est mētio heredum. secus si etiā sit facta mētio heredū nedū filiorū vt ibi per eū. sed Bald. hic post Ray. dicit qd̄ si aliq̄s accepit in emphiteusim pro se ꝛ heredib⁹ masculis vsq; in tertiā generationē ꝙ hoc casu veniūt filij etiā nō heredes quasi illud adiectiuū masculis declaret ver. heredib⁹ preābulū. ꝛ sic dicit ipsū tenuisse in quadā disputatione que incipit: quidā habens duos filios emancipatos. ꝛ sic trāsit Bal. ſ; certe nō video ꝙ ꝟ. masculis. de necessitate declaret ꝟ. heredib⁹. itelligi d̄bere in filijs cū et̄ extrane⁹ mascul⁹ ꝛ silr̄ femina possent institui heredes ꝛ in emphiteusi ꝓuati etiā extranei possunt succedere masculi ꝛ femine si hoc velint cōtrahētes vñ satis esset qd̄ operaret̄ ad excludēdas feminas extraneis heredibus institutis. Fateor tn̄ qd̄ in. q. sua q2 subiūctū fuit vsq; i tertiā generationē forte ꝓcedit ꝙ ipse dicit qd̄ videat̄ referri ad liberos tn̄ q2 potuit illos noīare sub nomine liberoꝝ ꝛ nominauit sub noīe heredū videt̄ mens sua fuisse qd̄ debeant esse heredes prout dixit Bar. de quo dicendū vt dixi plene i. d. l. qd̄ dicit̄. ſ; hoc dictū Ray. nō allegauerim. sed aduerte redeundo ad intellectū tex. ꝛ solutionē cōtrarij formati videt̄ qd̄ dicta solutio nō sit bona cū iste. tex. procedat etiā in extraneo dotē dāte ꝛ stipulāte mulieri reddi aut sibi vt p3 hic in fin. in iplicatiua marie ꝛ sic ibi nō est ordo charitatis de q̄ dixit ꝑe. ꝛ bal. ꝛ ideo hec solutio nō videt̄ bona. vñ Bar. ſ; nō faciat mētionē de ꝑdictis. dixit mulieri queri act. itegrā. ꝛ auū adiectū videri ad solutionē vt sic ex qua equitate mulieri ꝑmo nominate querit̄ actio ex eadē equitate videat̄ stipulās adiect⁹ ad solutionē fauore dotis ꝛ nuptiarū ꝛ sc̄dm hoc q̄n ponit̄ hic de morte aui notabit accidētiā facti. ꝛ hec opi. forte vera in casu tex. in q̄ stipulatio fuit cōcepta i casū diuortij ꝛ sic tpe dissolutiōis necessario mulier tūc extabit in rerū natura. sed si fuisset ꝯcepta in casum dissoluti mr̄imonij per mortē tūc videt̄ qd̄ si mulier sit ꝑmortua viro querat̄ actio auo ꝛ ei⁹ heredib⁹. q2 hic cessat fauor nuptarū ex quo mulier est mortua ꝛ ampli⁹ nubere nō pōt ꝛ sic cū casus iste sit exorbitās nō est extēdendus ad aliū casum in quo nō est eadē ratio. secus si vir precedebat q2 tūc eadē est ratio que in casu diuortij de q̄ litera loquit̄. si aūt foret stipulatus in omnē casum dissoluti mr̄imonij tūc vr̄ qd̄ adueniēte casu diuortij idē sit dicēdū ac tm̄ modo i casū diuortij tm̄ cōcepta sit stipulatio. si aūt eueniat casus mortis idē sit dicēdū qd̄ supra dicit de casu mortis. Nec ob. l 7 iā hoc iure de vul. ꝛ pu. i rōne sui vbi p3 ꝙ† vnā determinatio respiciens plura d3 illa eq̄liter respicere q2 illud est verū q̄n subest eadē rō. alias sec⁹. facit qd̄ no. bal. ꝛ qd̄ dixi ibi. ſ. e. l. si cū dotē. ꝛ ꝑ hoc nō placet qd̄ dicat̄ vtrīq; quesita actio tāq̄; duob⁹ reis. ar. l. si titio aut seio. ff. de le. ij. q2 hoc esset cōtra mentē text. q vult actionē taliter q̄ri mulieri ꝙ nō defraudet̄ cōmodo dotis. Sed si predicta essent ꝟa ꝙ essent duo rei posset defraudari dote ꝑ occupationē vt. l. ex duob⁹. ff. de duo. reis Itē nō placet si dicat̄ ꝙ attento ordine scripture q̄rat̄ mulieri primo nominate si viuat ꝛ si nō viuat q̄reret̄ stipulāti ar. l. cū pater. §. pe. ff. de le. ij. ꝛ. l. heredes mei. §. fi. ff. ad treb. q2 ista opi. non pōt esse vera quo ad casū tex. qui loquit̄ de casu diuortij in quo casu necessario mulier superuiuet ꝛ ideo sibi querat̄ act. nec curandū si postea decedet ex quo semel est sibi actio q̄sita. ar. eoꝝ que habent̄ in. l. fi. ff. vnde liberi. ꝛ qd̄ no. Bar. in. l. q2 ꝑsonale. ſ. e. tn̄ hec opi. posset esse vera q̄n stipulatio cepta esset in casu dissoluti matrimonij ꝑ mortem q2 si dissoluet̄ per mortē mariti querat̄ mulieri si per mortē mulieris queretur stipulanti vt patet ex his que supra dixi. ꝛ q̄ dicunt̄ in auo dicas in extraneo ꝓpter dictionē marie vt supra dixi. ꝛ cōclude ꝙ aut extrane⁹ dās dotē vel etiā auus materne simpliciter stipulat̄ dotē reddi ꝛ tūc vt in̄gt hic Bar. videt̄ stipulatus mulieri per. l. post dotē. ꝭm vnā lect. ſ. e. sed certe ibi loquit̄ i patre stipulāte cui nō fit magnū preiudiciū si intelligat̄ stipulatus ꝭm formā iuris ꝓpter exercitium qd̄ habet in actione de dote. licet sit cōis patri ꝛ filie. sed secus in extraneo cui maximū fieret preiudicium si intelligatur stipulatus ꝭm formā iuris ꝓpter exercitiū quod habet in actiōe de dote licet sit communis patri ꝛ filie. sed secus in extraneo cui maximū fieret preiudiciū si intelligatur stipulatus mulieri quia tūc nulla ipsi stipulanti cōpetet actio ideo videtur ꝙ remaneamus sub regula. l. si ita stipulat⁹. §. grisogonus. de ꝟb. ob. vc3 ꝙ ꝑsona extrinseca nō debeat subītelligi ꝛ qd̄ ipersonalitas ex parte verbi executiui referat̄ ad stipulantem. l. stipulatio ista. §. si aūte. de ꝟb. ob. Interdum vero stipulatur dari sibi ꝛ mulieri ꝛ tūc querit̄ vtrīq; pro dimidia. ar. l. si mihi ꝛ titio. ff. de ꝟb. ob. Interdū stipulat̄ mulieri reddi aut sibi. ꝛ quid iuris hoc casu superi⁹ est plene dictū. Interdū stipulatur sibi aut mulieri reddi. ꝛ hoc casu Bar. sentit idē qd̄ in precedenti. ꝛ etiā hic Bald. vt. ſ. tetigi ꝑ tex. in ver. sed dicendū. ſ; aduerte q2 istud nō videt̄ hic bene probari nā licet quo ad potestatem solutiōis fiēde mulieri equiparent̄ ista stipulari mulieri aut sibi ꝛ stipulari sibi aut mulieri tn̄ ista nō equiparant̄ quo ad querendā obligationē mulieri. nec videtur etiā eadē ratio q2 q̄n preponitur nomē mulieris videtur stipulans illam adijcere ad obligationem. ideo satis fuit equū dari actionē mulieri ex mēte stipulantis. sed eo casu quo postponitur nomen mulieris tūc videtur adijci ad solutionē nec vr̄ voluisse q̄rere actionē mulieri ſ; posset vt videtur probari in. l. stichū. §. quesitum. ff. de solu. nā filie emancipate queri posset vtilis vt no. Bar. in. l. qd̄ dicit̄. de ꝟ. ob. ꝛ tn̄ litera indistincte dicit i. d. §. q̄sitū. qd̄ si stipulat̄ sibi aut filie videt̄ filius adiectus ad solutionē. ideo predicta opi. nō vr̄ bñ iure ꝓbari. ſ; sit valde fauorabilis doti ꝛ ꝓ ipsa faciat. l. i ambiguis. de iu. do. Interdū stipulat̄ sibi aut cui de iure debebit̄ ꝛ tūc dixit Bar. q̄ri mulieri q2 ipsa est illa cui de iure debebit restitui cessante stipulatione. vt. l. vnica. §. accedit. C. de rei vx. act. ꝛ forte h̄ pōt tolerari q̄n stipulās videat̄ voluisse stipulari dotē reddi ei cui de iure alias deberet reddi cessante stipulatione. ꝛ ꝑ hoc pōt iferri ad aliū casum si stipulat̄ sibi reddi aut mulieri aut cui de iure debeb. t̄ ꝛ iste est casus valde vsitat⁹. nā vr̄ qd̄ tūc similiter mulieri q̄rat̄ eadē rōne ꝛ ita vr̄ iterp̄tari. ꝯsuetudo q̄ est optima legū interpres. l. minime. ꝛ. l. si de interpretatiōe. ſ. de legi. ꝛ in. c. cū dilect⁹ ex̄ de cōsue. tn̄ de rigore posset dici ꝙ illa verba cui de iure debebit̄ possent ꝟificari i hr̄dib⁹ stipulatoris vel alijs successorib⁹ vniuersalib⁹ vel et̄ singularib⁹ mediāte cessiōe. Quid aūt si stipulet̄ mulieri dari nō videt̄ dubitādū illi q̄ri ꝛ sit speciale fauore dotis qd̄ extraneus pōt mulieri querere. facit ꝙ tanget̄ cū glo. pe. ꝛ si. si aūt stipuletur sibi stipulāti dotem reddi hic casus indubitabilis est per. l. quoties. ſ. e. ꝛ hoc in extraneo stipulāte dotē datam. Quid aūt in patre dic vt dicetur in. l. post dotē. ſ. e. Itē aduerte q2 nō obst. predictis inquātū dixi ꝙ si stipulat̄ extrane⁹ sibi aut mulieri ꝙ mulieri nō q̄ritur actio. l. vxore. §. testō. lo. ij. d̄ le. iij. q2 ibi loquit̄ i p̄re stipulāte sibi aut filie idō ibi illa intelligunt̄ sc̄dm ordinē charitatis. facit ꝙ no. i. l. gall⁹. §. q̄dā recte. hic aūt in extraneo i quo cessat dicta rō. ¶ In gl. posse solui. ibi hoc speciale dic ſ; certe hec non videtur bona rō specialitatis cū loq̄tur de rigore nec seq̄ns et̄ videtur bona cū innuat ꝙ nō posset solui huic nepti si nō esset sibi actio q̄sita qd̄ est falsū. ideo dic melius ꝙ hic adiecta fuit ꝑsona stipulātis et tertij ideo si illi tertio non q̄rit̄ actio tn̄ semp pōt solui q2 saltē vr̄ adiect⁹ ad solutionē vt l'ra hic dicit. ſ; ibi loq̄tur q̄n solū tertij persona exprimitur quo casu si illi nō q̄ritur obligatio nō pōt solui. faciat. l. si duo rei. de ꝟ. ob. ¶ In gl. pe. ibi q2 agetur h̄ casu. ſ; hec solutio nō bona ꝑ. l. certi cōdictio. §. q̄m ꝛ. §. si nūmos. ſ. si cer. pe. ꝛ hoc clarū secundū ista tp̄a. S3 dubiū esse posset an ista solutio hodie procederet ꝑ. l. ij. C. per quas perso. nob. acq. ſ; de hoc dic vt colligi pōt ex his q̄ dixi in. l. si ita stipulatus. §. grisogon⁹ d̄ ꝟ. ob. ideo dic q2 hoc sp̄ale fauore dotis. ¶ In ea. ibi solue vt ibi supple. q2 ibi de rigore hic de eq̄tate ꝓ qua facit. l. p̄r. ꝓ filia. de pac. cōuē. vel dic ꝙ ibi ñ ꝟsat fauor dotis h̄ sic. ¶ In ea. gl. ibi. l. publia. dic ibi q̄rit ascēdēs ꝑ lineā materna descēdēti. ꝛ tn̄ nō agit̄ fauore dotis ꝛ sic potius facit cōtra. ſ; dic ꝙ ibi etiā extraneus quereret. etiā in casu illo per. l. si res. C. ad exhi. et tāgit hic Bal. an ascēdēs possit stipulari vel acquirere descēdēti vel ecōtra. † Cōclude ꝙ in casibus in quibus extraneus pōt q̄rere extraneo poterit etiā ascendens descendenti ꝛ econtra de 8 q̄ dicēdū vt in. l. stipulatio ista. §. si quis insulam. de ver. ob. ꝛ ꝑ hoc infert̄ ꝙ stipulari pōt tāq̄; ꝓcurator ꝓcedēte mādato expsso vel tacito. facit. ſ. e. l. post dotē. vl' etiā sine mādato stipulādo sibi noīe descēdētis vel econtra. l. huiusmodi. in princi. ꝛ qd̄ ibi no. de le. j. Itē vt nuncius possit cōtrahere in casibus in quib⁹ per nunciū pōt cōtrahi. dicit tn̄ Bal. q2 hoc verū quādo ꝓcedit mandatū. nā factū falsi nuncij nō potest ratificari ꝭm eum ſ; factum falsi ꝓcu. sic per. l. multū. C. si quis alteri vel sibi. ꝛ sic dicit tenere. Pe. quāq̄; etiā possit approbari d. latio rei facta per nuncium.

ciuz. Sed de hoc an factū fa lsi nunc̄ poss̄ ratificari dic vt teti git Bar. in. l. certe. §. pcurator. ff. de preca. Si aūt alias vult acq rere ascēdēs descendēti cōclude qd aut stipulat̄ sibi vt extraneo aut vt heredi: aut vt descēdenti: aut dubitat̄ de qb⁹ dic vt in. l. si tibi. §. si pactus. ff. de pac. & de quo etiā dic vt dixi. l. qd dr. de v. obli. Attēde tñ qd si stipulat̄ vt descēdēti est differētia an sit ascēdēs per lineā maternā q2 tūc nō valet stip'latio regul'r fallit in casu isto si vero sit p lineā paternā tūc si sit in ptāte. dic vt i. l. qd dicitur. si vero sit emācipatus vr̄ nō qd q̄rat̄ actio nisi sicut in descēdente p lineā maternā per. l. si genero. ff. de iu. do. s3 q̄tīū te nēt Pe. & Dy. & cōiter doc. pter religas pcedētis ptātis. ar. l. talē. §. fi. ff. de hr̄. insti. & ar. l. qdcūq3. ff. de ver. ob. iuncta. l. in tps. de here. isti. ecōtra aūt indistincte teneas qd descēdēs nō pōt sti pulari a scēdēti nisi sicut extrane⁹. & sic etiā fili⁹ emancipat⁹ nō queret patri de quo p Bar. in. d. l. qd dr faciat in arg. l. scripto. ff. vñ liberi h̄ not. q2 vtilia sunt. ¶ In gl. fi. i fi. dic q2 h̄ loquit̄ qñ ēt psona stipulātis fuit apposita ibi qñ psona stipulātis nō fuit apposita in quo casu pcedere pōt solutio glo. & sic remanet ma gna specialitas in casu isto ex quo psona stipulātis fuit adiecta & nihilomin⁹ querit̄ mulieri. facit qd dictū fuit supra cū gloss. ij.

Summarium.

1 Legatum inutile acceptans ab vtili antecedentis debiti pe titione non repellitur.
2 Acceptans beneficiū inutile an preiudicet sibi in beneficio qd obtinet.

1 Ui dote. Legatū qd nō pōt capi non pōt in dotē cōpēsari. h. d. ¶ † No. qd acceptās legatū iutile nō repellit̄ ab vtili petitiōe de biti antecedētis sic eñ d3 intelligi ista. l. qñ mulier ac ceptauit legatū al's nō haberet dubiū qd possit petere dotē & vi det̄ h̄ verū indubitāter si ignorauit legatū esse inutile: q2 in du bio pter errorē nō videt̄ renūciasse petitiōi dotis. ar. l. mr̄ dece dēs. ff. de inof. test. si aūt sciuisset legatū inutile tūc est magis du biū an litera pcedit tñ vr̄ idē dicendū quasi acceptari nō possit qd nullū est cū nō entiū nulle sint cause. l. actor. C. de pbat. & i. c. ad dissoluendū. extra de despō. impu. & q2 imputādū vt testato ri qui tale legatū fecit ar. l. nihil. §. pe. & l. filijs. ff. de inoffi. testa. &
2 hec faciūt i arg. fm bal. l3 pdicta nō sic declaret † qd acceptās be neficiū iutile nō preiudicet sibi in beneficio quod obtinet idē si euincat̄ beneficiū qd acceptat ar. l. si sub hac. ff. de ioffi. testa. & l. meuia. §. fundus. ff. e. ti. de quo dic licet ipse nō remittat vt leg. & no. in. c. grat. e. & de rescri. li. vj. in gl. fi. & super ea. & in. c. si bñficia de preben. li. vj. ¶ In glo. fi. ibi que sunt edib⁹ affixa. hoc exem plum cōiter reprobatur q2 tunc saltez debetur extimatio. vt no. in. l. cetera. §. si duobus. ff. de leg. j. ideo pone exemplum per ea q̄ habentur in. l. apud iul. §. fi. ff. de leg. j.

Summarium.

1 Nepotes tam ex filio quā ex filia veniunt liberorum nomine
2 Nomen filiorum & nepotum est determinatum: liberorum autē non est certo gradui deputatum.
3 Nepos ex fratre non venit nepotis appellatione.
4 Frater patruelis non venit nomine fratris.

1 Si dotalis. † Appellatiōe liberoz cōtinen tur nepotes. h. d. ¶ Not. qd di xi i summario & intellige qd ɔtinet̄ ēt nepos ex filia.
2 vt. l. j. C. de cō. inser. ¶ † No. qd nomē liberoz ē nomē inde terminatū certo gradui nō deputatū. sec⁹ i noīe filioz & ne potū. & h̄ faciūt p recipientib⁹ i emphiteusim p se & liberis suis q2 latior esse videtur forma quam si recipiat pro se & filijs suis ac nepotib⁹: an aūt si aliquis recipiat emphiteusim pro se & filijs & nepotib⁹ cōprehendat̄ nepos ex fratre cōsuluit Dy. qd nō vt h̄ refert bal. in cōsi. qd incipit. In christi noīe amē. diligēter ɔside rata &c. alleg. q2 nepotes vr̄ dici illi q descēdūt ex filio. l. iuriscō sultus. §. ij. gradu. ff. de gradi. & insti. de gradi. §. ij. & sic residet h̄ bal. Nec ob. l. si instituta. §. pe. ff. de inof. te. q2 ibi dr nepos p re spectū ad auū p respectū ad fratrē de quo etiā ibi p Bar. q di
3 xit iure ciuili nō reperiri tex. pbantē qd † appellatione nepotis cō tineat̄ nepos ex fratre l3 de iure canonico videat̄ pbari. in. c. vni co. de schisma. lib. vj. l3 tu adde qd de hoc ēt est casus exp̄ssus in c. j. §. itē nepotē. in ti. qui. mo. feu. ami. col. x. & ibi p Ja. de bel. qui dicit sep⁹ obtentum in palatio bonoñ. p illū tex. qd appellatio ne nepotis veniat etiā nepos ex fratre & istud vr̄ veri⁹ p illos tex. preal. & sic etiā videt̄ se habere cōsuetudo seu cōis vsus loquen di cui in dubio est standū. l. liberoz. §. qd tñ cassius. de leg. iij. & l. cū de lanionis. §. asinā. ff. de fun. instr. & instr. leg. † An aūt appel
4 latione fratris cōtineat frater patruelis vide p Bar. in. l. lucius §. quesitū. ff. de leg. ij. vbi ɔcludit in dubio qd nō. ¶ In glo. ibi Mar. op. pualet intelligas hoc scz de cōsuetudine. l3 de iure p ualet opi. Jo. quā cōiter sequūt̄ doc. excepto petro de quo plene in. l. post dotē. ff. e. & in. d. l. dos a patre pfecta. ¶ In ea. glo. ibi

s3 ar. d solu. vt no. in. §. fi. insti. q da. tu. pos. & melius fm Dy. i. l. filij. ff. de ver. si. q2 regulariter appellatiōe filij nō cōtinet̄ nepos. fallit in aliquibus casibus de quib⁹ in iurib⁹ cōtrarijs & p gloss. in. d. l. filij. & plene per bar. in. l. liberoz. de ver. sig. & aliquid etiaz tangitur in. l. gallus. ff. de li. & post. & ibi forte aliquid dicam.

Summarium.

1 Exceptio criminis vel doli excludit̄ propter replicationem criminis vel doli.
2 Reprobare non possum quod per me est approbatum.
3 Lenocinium qualiter & quando committatur.
4 Approbatio tantū post factū quantum ante operatur.
5 Accusatio denegatur cui & exceptio.
6 Persona turpis turpem accusare nequit.
7 Exceptio bona de mente legis procedit.
8 Ratio legis & mens eiusdem sunt idem.
9 Statutum in ciuilibus quando ad criminalia extendi possit.
10 Maritus qui non commisit lenocinium dotem lucrat̄ p vxo ris adulterium.
11 Obijciens lenocinium non fatetur adulterium.
12 Nomen rei quando inter reos receptum dicatur.
13 Maritus an possit per viā exceptionis dotem lucrari.
14 Error iuris excusat a pena criminali.
15 Dos statim amissa censetur cum per sententiam adulteriuz per mulierem commissam declaratur.
16 Maritus vxorem adulterij insimulans se inscribere debet.
17 Mulier de adulterio accusa ta in monasterium detrudi debet.
18 Muliere ob adulterium detrusa in monastetium ad quem de ueniant ipsius bona.
19 Maritus vxorem in adulterio deprehensam interficiens dotez ipsius non lucratur.
20 Mulier de lenocinio excipiens an censeatur adulterium fateri.
21 Exceptio de lenocinio negationem habet implicitam.
22 Pena legis antique quādo per penā legis noue ablata cēseat̄.
23 Dolus quando sit cum dolo compensandus.
24 Replicatio de dolo dat̄ si per excipientē de damno tractet̄.
25 Replicatio contra exceptionem nō datur merita cause seu per sonam non concermentem.
26 Actore & reo in pari cā existentibus non semper obtinet reus.
27 Dol⁹ cū dolo compēsatur qñ cerca idem ab vtroq3 cōmittitur.
28 Maleficia secundum suos fines sunt distincta.
29 Compensationem petere non possunt qui pacem inter se factaz ambo fregerunt.
30 Interdictum quod vi aut clam iustum exigit possessorem.
31 Ordinatus potest ɔtra ordinantem agere vt sibi prouideat in digenti.
32 Ordinari se faciens sine titulo an sit puniendus.
33 Usurarius contra vsurarium nō agit ad vsuras repetendas.
34 Culpa in faciendo leuissima leui culpe in nō faciēdo pponderat
35 Compēsatio doli nō admittit̄ vbi dolus circa diuersa cōmittit̄.
36 Bannitus excipiens de banno contra bannitum se accusantez vel offendentem an sit audiendus stante statuto quod bannit⁹ non audiatur.

1 Cum mulier. Siue marit⁹ excipiat de adulterio vt dotez lucret̄ siue criminal'r accuset lenocinij replicatione vel exce ptione repellit̄. h. d. fm bar. vl' sic fm bal. Si exceptio & replicatio cōtinet dolū d3 replicatio obtinere s3 si petitio & ex ceptio dolū cōtineāt d3 excipiēs obtinere. h. d. vel aliter fm eū. Exceptio adulterij p lenocinij exceptionē repellit̄ & similiter ac cusator adulterij per exceptionē lenocinij repellit̄. h. d. vel sic fm Inno. in. c. intelleximus extra de adul. Quādo vtraq3 pars est in dolo semp est deterior cōditio eius qui incipit de dolo pponere. h. d. fm eū. Et diuiditur fm bal. in duas partes principales. nā primo determinat nunqd exceptio criminis adulterij impediat̄ per replicationē criminis lenocinij. scdo determiat an accusator adulterij impediat̄ per exceptionē lenocinij scda ibi si tñ. pma in duas diuidit̄. nā primo ponit̄ dictū. scda ratio dicti. scda ibi cur
2 eñ ¶ † No. primo qd exceptio criminis vel doli excludit̄ pter replicationē criminis vel doli: de quo hic per Bar. & Ja. de a re. & lati⁹ p Bal. hic & per gl. in. c. dilecti. extra de excep. & eo. ti. cuz ecclesiastice. & p Inno. i. c. intelleximus de adul. vbi ponit magnā glo. & p glo. & ibi etiā in tex. l. apud celsum. §. marcell⁹. de doli ex cep. & in spe. de excep. & repli. §. fi. ad fi. & facit etiā ad materiā qd no. in. l. viro. ff. eo. ti. & in. l. is q reus. ff. de pub. iud. & l. negāda. C. q accu. nō pos. ¶ † No. scdo qd illud approbaui reprobare non
3 possuz de q̄ plene i. l. pompo. scribit si negotium. ff. de neg. ge. & in. l. dispēsatorē. ff. de sol. ¶ † Not. tertio qd vir dicit̄ cōmittere le nocinū nō solū si ei⁹ instigatiōe vel cōsensu mulier adulteriū cō mittat: sed etiā si eo inscio a pncipio cōmiserat sed ex post fcto cū
4 sciuit eā nō respuit sed admisit & retinuit. ¶ † No. q̄rto qd tm ope rat̄ approbatio post factū quātū illa q̄ fit ante factū. facit. l. pau

lus respondit non tantum verbis. ff. rem ra. ha. et quod no. per glo. et doc in c. j. de offi. dele. et i. cle. j. de penis. ¶ † No. quinto quod cum denegatur exceptio multo fortius accusatio. facit quod no. in
6 simili in. l. nec intentio. C. de transac. ¶ † Not. sexto quod turpis persona non videtur posse accusare turpem. vnde leno nihil improbare videtur posse meretrici. facit. l. quoniam. §. inter se. C. de here. et. C. de inoffi. test. l. in aream de quo in. c. j. extra de accu. et eo. ti. c. nulli. et preal. l. is qui reus. et in. l. neganda. et. ij. q. j. prohi
7 bentur. ¶ † Not. quod illa dicitur bona exceptio que procedit de mente legis. et per consequens econtra illa non erit bona que non procedit de mente legis. facit quod no. per gl. et Cy. in. l. ita pudor. C. de adul. et per glo. et
8 Bar. in. l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. ¶ † Not. octauo quod ratio legis et mens legis idem esse videntur. nam ex ratione legis colligitur mens. facit quod habetur in. l. j. C. que sit lon. consue. et quod no. per Dy. in. c. vlti. de reg. iu. li. vj. an autem indifferenter attendi debeat ratio legis recurre ad ea que dixi in. l. si vero. §. de viro. s. e. et ad ea que no. per Bar. in. l. adigere.
9 c. Quis. de iure pa. ¶ † No. nono quod statutum in ciuilibus extenditur ad criminalia quando est eadem ratio. facit quod habetur in. l. absentem. ff. de penis. et quod no. in. l. accusatorem. de publi. iu. et in. l. omnem. s.
10 de iudi. ¶ † No. decimo a contrario sensu quod si vir non commisisset lenocinium lucretur dotem excipiendo et sic videtur quod non sit necesse si vult lucrari dotem quod accuset crimialiter mulierem de adulterio licet gl. aliter sentiat in. l. consensu. §. vir. in prima gl. et. §. virum. in gl. habere. C. de repu. et similiter Bar. in. l. miles. §. socer. ff. de adul. de quo
11 inferius tangetur. ¶ † Not. vltio quod obijciens exceptionem lenocinij non videtur confiteri se adulteram. nam alias si videretur confiteri deberet condenari ex sua confessione sine vllo ordine iudiciario per ea que no. Inn. i. c. qualiter. lo. ij. extra de accu. facit quod habetur i. c. cum sup. extra de confes. de quo aliquid in. l. si filium. C. de lib. causa. et per bart. in. l. si confessus. ff. de custo. reo. et per glo. in. c. j. extra de testi. li. vj. hec no. ad legem
12 istam procedo modo ad apparatum. ¶ † In glo. fi. ibi receptum inter reos. quando autem dicatur nomen rei receptum inter reos consueuit dubitari. Bal. hic in. xj. op. sentit quod iudicatur esse receptum inter reos quando reus respondet accusationi vel inquisitioni contra eum facte de quo plene in. l. is qui reus. ff. de publi. iudi. et etiam tetigi ibi. Quare autem posset obijci ante nomen receptum inter reos et non post. ratio esse potest quia hec videtur esse exceptio dilatoria tendens ad repellendam personam vnde in ciuilibus non obijcitur post lit. conte. l. ita demum. C. de procura. ita et in criminalibus non obijcitur post nomen receptum inter reos. facit l. maritus. §. prescriptione. cum ibi no. ff. de adul. Exceptio autem peremptoria que tangeret merita cause etiam in criminalibus posset obijci post receptum nomen rei inter res per ea que habentur in. l. j. secundum vnam lec. C. qui accu. non pos. et quia si in ciuilibus peremptoria potest obijci vsque ad sententiam ante conclusionem in causa. l. peremptorias. C. senten. rescin. non pos. multo fortius debet obijci in criminalibus in quibus de maiori preiudicio agitur. ar. l. j. §. sed et si quis. ff. ad carbo. et. c. vbi periculum. de elec. li. vj. Quare autem mulier post nomen rei inter reos admittatur ad excipiendum de lenocinio licet exceptio tunc non habet effectum repulsiuum sicut primitiuum et secus sit in extraneo in dicto casu vt patet ex. l. ij. §. quod ibi dicit. et. §. si publico. et. §. extraneus. ff. de adul. tangitur ibi per Bart. sed plenius tetigi in. d. l. si is qui reus. super. gl. ij. et sup gl. pe. ad fi. Et aduerte quia inquantum dixi. s. quod per responsionem factam per reum accusationi vel inquisitioni dicitur nomen rei inter reos et habetur pro contestatione dicit hic Bal. in. xj. contrario hoc verum si fiat iudice sedente pro tribunali in loco consueto non in domo priuata vel in campo vel in alio loco priuato. allegat. l. ij. C. de custo. reorum. et quod no. per gl. i. l. iubemus. C. de lib. causa et per hoc faciat quia licet in confessionibus que tendunt ad preparationem iudicij non sit necesse quod iudex sedeat vel quod fiat i loco solito. l. voluit. s. de interro. act. tamen secus est in confessionibus emanantibus ad decisionem iudicij et per modum contentiose iurisditionis vt not. Dy. i. l. vnica. C. de confes. i. ij. questione. Et tangit etiam incidenter Bal. in. d. xj. no. quomodo sicut aliud est crimen aliud est pena ita lex interdum perimit crimen interdum penam. Et subdit quod lex interdum punit delictum ex eo quia iustificat factum. exemplum i. l. si seruus. C. de his qui ad ec. confug. et. l. j. et. ij. C. quando licet vnicuique. vin. se siue iu. et. l. iij. §. fi. ff. de sic. Interdum perimit delictum non ex eo quia iustificet factum sed quia deficit causa materialis ex eo quia agitur de delicto nominato cuius diffinitio deficit vt in furto. exemplum in. l. si is qui. §. si tu titium ff. de fur. et istis duobus casibus dicit quod sicut contra principalem agi non posset ex eo quia non dicitur perpetratum delictum ita etiam non poterit agi contra auxiliatorem. Interdum autem lex non iustificat factum nec deficit causa materialis ex eo quia non agitur de delicto nominato cuius diffinitio deficiet sed potius de quodam facto innominato seu non habente nomen specificum exemplum in. l. si quis id quod. §. fi. de iu. om. iu. et tunc licet non posset agere contra principalem propter qualitatem inherentem persone facientis: forte quia est furiosus tamen punietur dans auxilium vt ibi: secus si non punitur propter qualitatem inherentem passo vt quia est bannitus qui potuit impune offendi quia sicut tunc non potest agi contra principalem ita nec accessorie. et potest esse ratio licet non dicat: quia hoc vltimo casu lex videtur iustificare factum vt in filij in. d. l. si seruus. et. d. l. j. et. ij. quando li. si. iu. vin. de materia per Bart. in. d. l. si tu titium. et in. d. l. si quis id quod. §.
13 fi. cum se. ¶ Item tangit hic secundo principaliter Bal. in. xiij. op. † An maritus per viam exceptionis posset lucrari dotem. nam videretur quod sic per hunc tex. In contrarium facit quod imo non lucretur nisi criminaliter accuset de adulterio et se inscribat. l. miles. §. socer. ff. de adult. bart. sed certe vt dicit hic bal. ille tex. habet duos intellectus de quibus per Bar. ibi et secundum vnum intellectum facit potius pro: quia vult quod possit se tueri exceptione vt possit etiam lucrari dotem et etiam accusari criminaliter et si fit protestatus se accusaturum non tamen accusauerit si postea recedit a protestatione excluditur a iure accusandi et ita loquitur ibi non autem dicit quod excludatur a iure excipiendi imo potius innuit contra. dum dicit quod fuit contentus dotem retinere etiam dum dicit quod commodum dotis non erubuit preponere vindicte domus sue. et pro hoc facit quia inclusus a iure agendi non videtur per hoc excludi a iure excipiendi. l. licet si exceptio. s. de euic. alias de excep. Bart. tamen ibi licet alium intellectum per tex. in. §. quia vero plurimos in auf. vt li. ma. et auie. coll. viij. vbi dicitur quod vir debet se inscribere et accusare vxorem de adulterio. et hoc etiam videtur tenere glos. in. l. consensu. §. vir quoque. et in §. virum. C. de repu. aliter tamen non respondet Bar. ad istam legem nec de ipsa facit mentionem. sed Bal. hic tenet contra Bar. sequendo primum intellectum in. d. §. socer. mouetur primo per. l. fi. C. de adul. vbi dicitur quod mortua muliere vir opponit heredi mulieris exceptionem adulterij. et tamen certum est quod tunc accusare non potest criminaliter de adulterio cum crimen sit extinctum morte mulieris. l. ex iudiciorum. ff. de
14 accus. ¶ † Item secundo per. l. fi. s. de condi. sine causa. cum ibi no. vbi patet quod error iuris excusat a pena criminali. faciat. l. si adulterium cum incestu. §. idem polioni. ff. de adul. et sic non potest accusari mulier de adulterio et tamen tunc perdit dotem vt ibi no. facit quod habetur in. l. quod contra. s. de incest. nup. et in. c. plerunque. et. c. si necesse. extra de dona. inter
15 virum et vxo. ¶ † Item tertio per hunc tex. quia videtur dare viam excipiendi et viam accusandi et videtur sufficere alterum et sic statim cum per sententiam est declaratum quod mulier commisit adulterium videtur dos amissa. faciat. l. viro. a contrario sensu. s. eo. Et per hoc concludit quod si eligit viam exceptionis potest. si autem eligit viam accusationis deberet se inscribere secundum formam que habetur in spe. de adul. in prin. que inscriptio in via exceptionis non est necessaria in. c. super his. extra de accusa. Et subdit quod nedum competat dicta via excipiendi imo putatur quod etiam ciuiliter agi possit hoc modo si vir agit contra vxorem ad perditionem dotis ex eo quia commisit adulterium. allegat no. per Ja. de are. in. l. viro. s. e. et de materia tamen remittit ad no. in spe. de excep. §. dicto. ver. item quia et eius. Tu adde primo quod rationes Bald. non videntur stringere contra Bar. nam due prime procedunt eo casu in quo non est possibile viro accusare criminaliter mulierem vnde nimirum si tunc lex non dicat eum teneri ad accusandum cum nemo debeat ad impossibile arctari. vt. l. impossibilium. ff. de reg. iu. vnde per hoc non sequitur quod eo casu quo possit accusare non debeat imo lex arctas ad accusandum intelligitur arctare in causa possibili. ar. d. l. impossibilium. et. l. ita autem. in prin. ff. de admi. tu. Item ad hanc legem posset dici quod debeat determinari per dictum. §. socer. et per dictum. §. quia vero vt sic demum posset excipere saltem hodie quando criminaliter mulier conuicta est de adulterio. nec nouum quod vna lex determinetur et distinguatur per aliam legem vt. l. non est nouum. et. l. licet et posteriores. s. de legibus. Fateor tamen quod primus intellectus in. §. socer. magis applaudet litere. Item adde quod dictus. §. quia vero. et auf. sed hodie. C. de adul. que sumitur ex dicto. §. non videtur probare opi. Bar. imo
16 potius oppositum quia ibi dicitur quod † quando vir accusat mulierem de adulterio criminaliter debet se inscribere. et si probetur debet mulier puniri vt ibi dicitur quia debet detrudi in monasterio et certa pars substantie sue applicatur monasterio certa pars parentibus et liberis saluis pactis dotalibus et sic expresse innuit quod vir tunc non lucretur dotem ex tali iudicio licet posset vi pacti lucrari nec potest dici quod intelligatur saluis pactis dotalibus vt sic non preiudicet patri propter delictum filie per no. in auf. s. si filij. C. de repu. quia illud diuinare est. et quia litera ibi dicit saluis vero pactis dotalibus. i. ad vtilitatem viri iuxta id quod habetur per gl. in. l. j. s. de consti. prin. et sic mirandum est quomodo Bar. et gl. allegauerunt illum. §. ad istud quod vir lucretur ibi dotem si accuset criminaliter et inscribat: vt patet ex predictis cum potius probet oppositum. dictus etiam. §. socer. vt predixi magis etiam applaudet primo intellectui vnde primo nihil placet quod tetigit butri. in auf. sed hodie. quia aut mulier accusatur ab extraneo de adulterio eo casu quo potest. hoc dico propter no. in. l. Quis. el. ij. C. de adul. et tunc habet locum pena de qua in dicta auf. et sic per hoc maritus est lucratus dotem. aut criminaliter accusatur a viro et tunc idem quia habet locum pena dicte auf. nec per hoc lucratur dotem. Fatetur tamen quod licet egerit criminaliter poterit postea agere ciuiliter vt sic pronunciet mulierem perdere dotem per. l. consensu. C. de repu. et per hoc puto quod poterit excipere si conueniat ad dotem. per hanc legem et quia cui datur actio multo fortius exceptio. l. si creditores. C. de fideicommis. et. l. j. §. quod ait. ff. de superficie. et sic in hoc verior videtur opi. Bal. que videtur etiam fuisse alber. papien. vt refert spec. in. d. ver. item queritur. et dicit ibi Jo. an. in addi. quod illam opi. Alberti videtur seq accur. i. l. vnica. §. illo

ca.§.illo.C.de rei vxo.ac.Sed certe si bñ põderet loq̃r ibi gl.qñ mulier nõ põt accusari de adulterio q2 iã erat mortua quo casu est min⁹ dubiũ per ea q̃ supra dixi.z hãc partẽ q̃d marit⁹ posset lucrari dotẽ pter adulteriũ mulieris agẽdo ciuiliter vel excipiẽdo nec fit tũc aliqua inscripto necessaria q̃ nõ est necessaria in ciuili via sed in criminali extra de accu.sup his tz etiã Ja.de bel. in.d.§.q2 vero plurimas p dictã.l.cõsensu.C.de repu.z p.§.maiores ad finẽ.alias est sub.§.z rursus.in auẽ.de nup.coll.iiij.Sz aduerte q2 isti articuli multũ dependẽt ex.d.§.q2 vero plurimas z ex eius intellectu.nã cõtradicere videt aperte.§.adulterã.in auẽ.vt nulli iud.coll.ix.ex quo.§.adulterã.fuit assumpta auẽ.sz hodie posita sup.l.Quis.non aũt ex.d.§.q2 vero plurimas.vñ lz dicta auẽ.sz hodie.z.d.§.adulterã.nõ facit p opi.glo.z Bar.tñ videt facere ille.§.q2 vero.Glo.ibi in.§.q2 vero.z in.d.§.adulterã.laborat in soluẽdo cõtrarietatẽ illoz tex.nã in illo.§.q2 vero soluit primo q̃d ille.§.hz locũ qñ mulier nõ dz detrudi in monasterium.sed.§.adulteram habet locũ qñ debet detrudi:sed certe

17 vt z ibi tãgit gl.hec solutio bona nõ vr̃ †cũ semp hodie qñ accusatur criminaliter mulier de adulterio dz detrudi i monasteriuz p dictũ.§.adulterã.Ideo dat̃ scđa solutio scz q̃d in.§.adulterã nõ loquit̃ de dote sz de alijs bonis.In.§.q2 vero.loquit̃ de dote sed certe hec solutio nõ est bona primo q2 in.§.q2 vero ẽt tractatur de alijs bonis mulieris.cum igit̃ dicat̃ q̃d vltra dotẽ vir habebit etiã certã partem bonoz mulieris filijs nõ extantibus. Itẽ in.§.adulterã.dicit seruãda fore pacta viro super dote z sic expsse innuit q̃d vir expsse nõ lucrat̃ dotẽ absqz pacto.s; disponatur de dote sicut de alijs bonis ibi dr̃.Uñ tertia solutio dat̃ in illo.§.q2 vero.q̃d ille.§.intelligat̃ ẽm illũ.§.adulterã.sed certe nõ percipio intellectũ huius solutionis cõsiderato quod 2ria simul stare nõ pñt.z illi.§.videant̃ adinuicẽ 2tradicere:nisi forte velit dicere illa solutio in effectu q̃d ille.§.q2 vero.corrigat̃ p.§.adulterã.q̃ solutio expresse ponit̃ in.d.§.adulterã.sz hec solutio pma facie nõ videt̃ bõa vt iuriũ correctio euitet̃.Ideo alia fuit solutio q̃d ille.§.q2 vero loquit̃ qñ vir accusat de adulterio sz.§.adulterã.qñ extraneus.sed certe hec solutio videt̃ violare illum §.adulterã.qui vr̃ loqui indistincte qñ mulier accusat̃ de adulterio vñ vltimate dat̃ alia solutio q̃d ille.§.q2 vero.loquat̃ qñ ciuiliter agit̃.sz.§.adulterã.qñ criminaliter sed certe hec solutio est cõtra dictũ.§.q2 vero vt patet aperte q̃d loquit̃ qñ mulier accusatur criminaliter q̃d patet ex eo q2 dicit q̃d vir dz se inscribere q̃ inscriptio nõ est necessaria in via ciuili vt superi⁹ est dictũ z sic vr̃ remanere cõtrariũ illud insolutũ.Ja.de but.circa itellectũ illoz iuriuz in.d.auẽ.sed hodie tenet id q̃d dixi supra.Sed eius intellectus videt̃ violare illũ.§.adulterã.vnde Jac.de bel.in.d.

18 §.adulterã.breuiter sic dixit†q̃ aut accusat̃ mulier criminaliter vt detrudat̃ in mõasteriũ z tũc habet locũ ille.§.adulterã.z illo casu corrigant̃ iura antiqua z nõ lucrabit̃ vir dotẽ nisi ex pacto z sit spãlr in casu illo ex eo q2 mulier detrudit̃ in monasteriũ ad penitẽtiã peragendã z q2 p ingressum monasterij abstergit̃ ois macula.vt in auẽ.de monachis.in prin.coll.j.z fauore religiõis z monasterij cui debẽt applicari bona mulieris si trãscẽdit bienniũ z vir nõ repetit eã put ibi dr̃ ar.l.sunt psone.ß.de relig.Aut accusat̃ mulier criminaliter ad aliã penã vel agit̃ ciuiliter agendo vel excipiẽdo z tũc vir lucret̃ dotẽ z hz locũ ille.§.q2 vo.Sz certe iste intellect⁹ nõ vr̃ bon⁹ q2 innuit q̃d possit accusari criminaliter ad aliã penã q̃ detrusiõis in monasteriũ quod nõ vr̃ verũ nec etiã cõiter tenet̃ q2 cõis est opi.q̃d hodie pena adulterij i muliere sit pena detrusiõis in monasteriũ z in hoc corrigant̃ iura antiqua vt etiã ipse idẽ videt̃ velle in.d.§.adulteraz.Et ideo forte posset dici q̃d voluit intelligere de accusatiõe criminali ad separatiõe thori q̃ tñ pprie nõ est criminalis iuxta.c.tue extra de procu.alias nõ video qño posset saluari dictũ suũ z secundũ hoc põt dici q̃d sit in electiõe viri hodie an agat̃ ciuiliter vel excipiat de adulterio vel accuset etiã ad separationẽ thori vt sic his casibus lucret̃ dotẽ.An vero accuset criminaliter de adulterio: nã si accuset criminaliter de adulterio vr̃ q̃d eligat viã p quã fiat sibi piudiciũ dotis p ea q̃ hñr in.d.auẽ.sed hodie.z i corpore vñ sumit̃.z sit ratio quare sibi tũc piudicet fauor monasterij z religionis z alia q̃.ß.tetigi.Et sic erit speciale h̃ casu q̃d p viã criminalẽ fiat preiudiciũ ciuili lz regulariter cõtra.l.j.cũ ibi not. C.qñ ciui.actio.preiu.cri.z hoc puto satis fuisse de mẽte Jac.de bel.in loco preal.lz Ja.bu.2tra senserit in.d.auẽ.sed hodie.vbi aperte dicit q̃d si vir accusat vxorẽ criminaliter.lz per viam illã nõ lucret̃ dotẽ tñ poterit postea agere ciuiliter.vt.ß.tetigi.lz ei⁹

19 opi.in hoc non plz.¶†Itẽ aduerte q2 istud q̃d dictũ est de lucro dotis pcedit saluo nisi vir mulierẽ occidisset q2 tũc nõ videt̃ lucrari dotẽ.ex quo talez viã extraordinariã executiuã elegerit. arg.l.interdum.§.qui furẽ.ĵ.de fur.q̃d tenet hic bal.de quo dic vt plene dictũ fuit in.l.si ab hostib⁹.§.j.ß.eo.¶Item aduerte hoc procedit qñ vir viuit.an aũt hr̃des viri excipere possint de adulterio videt̃ q̃d nõ p ea q̃ hñr in.l.rei iudi.§.heredi.ß.eo.q̃d tenet hic bal.in.ij.alias.xv.op.ex eo q2 istud ius excipiẽdi sapit vindictã z ideo nõ trãsmittit̃ ad hr̃dẽ.ar.l.cũ emãcipat⁹.ĵ.de colla.bo.z l.C.si.de re.dona.sz istud it lligit Jac.de bel.i.d.§.q2 vero.si vir ipse approbauit mores mulieris vel sit dubiũ.secus expresse reprobasset de quo etiã aliqd in Spe.in ti.de dona.in

20 ter vi.z vxo.§.fi.ver.qd si mulier.¶†Tertio principaliter tãgit hic bal.circa questiones in ver.deinde quero cũ mulier qño procedit istud q̃d mulier possit excipere vel replicare de lenocinio z quale est cõsiliũ hui⁹ legis circa hoc nã vr̃ q̃d sit malũ cõsiliũ nã videt̃ q̃d videat̃ cõfiteri etiã adulteriũ.sine q̃ ipsum lenocinium esse nõ põt z per cõsequẽs debeat mulier sine vllo ordine iudiciario per iudicẽ condemnari per ea q̃ hñr in.l.pro inde.§.j.ß.ad.l. aquil.z per Inno.de accu.qualiter.lo.ij.z de elect.c.per inquisitionẽ.z de cõfes.c.cũ super z pro hoc etiã faciat q2 dato q̃d nõ videret̃ confiteri tñ saltẽ dz sibi fieri preiudiciũ p testes suos quos producit super lenocinio qui in consequentiã probabũt etiã de adulterio.¶Sed ad istud respõdet̃ primo q̃d mulier poterit excipere negatione premissa dicẽdo q̃d nõ cõmisit adulteriũ z si cõmisit mediante lenocinio viri.faciat q̃d habet̃ in.l.si quidẽ.C.de excep.z in.d.l.si filiũ.C.de lib.cã.z sic etiã poterit formari articulus.nã interdũ etiã admittit̃ positio z articul⁹ conditionalis vt no.Inno.de rescrip.c.ex parte.s.Sed huic obstat q̃d pbatio testiũ fit simplr̃ z nõ cõditionaliter z sic saltẽ vr̃ q̃d illa preiudicet. ¶Sed potes dicere q̃d illa sit ante li.cõte.itẽ z ad aliũ finẽ vcz dedinatorie exceptionis.ideo nõ dz nocere quo ad condẽnationem faciat q̃d habet̃ in text.cũ ibi not.in.c.veniẽs.el.ij.extra de

21 testi.¶†Scđo põt dici q̃d lz excipiẽs videat̃ cõfiteri tñ etiã hec exceptio hz iplicatã negationẽ:z ideo nõ põt separari vnũ a reliquo sed oportet q̃d vel ex toto acceptet̃ vel ex toto rejiciat̃.z h̃ fuit opi.Bar.in.l.nemo de excep.facit q̃d habet̃ in regula ex eo. de reg.iu.in.vj.z q̃d no.in.c.serpẽs de peni.dist.j.vbi dicit gl.q̃ eua per illa verba nõ fuit vere cõfessa.Sed certe vt dicit hic bal. licet hec opinio possit tolerari in causa ciuili tñ i causa criminali nõ videt̃ posse pcedere q2 iudex corã q̃ qõ criminalis agitabatur posset dicere excipienti ego totũ approbo z cõfiteor q̃d fuit adultera z ille leno.vnde illũ p nũc rejicio z te punire intẽdo q2 notoriũ est crimẽ p tuã confessionẽ z sic possuz supplere.z faciũt no.in.l.ij.ß.de fer.z in.l.iiij.§.hoc aũt iudiciũ.ß.de dã.infe.z q̃d habet̃ in.d.c.qualiter.vnde verior vr̃ solutio q̃d simpliciter excipiens nõ videt̃ cõfiteri q2 q̃d fit ad exclusionẽ nõ dz 2trarium operari.l.ex facto etiã agitatũ.ĵ.de here.insti.hinc est etiã q̃d qui soluit animo declinãdi iudiciũ nõ videt̃ confiteri nec litem cõtestari.l.si reus paratus.z q̃d ibi not.ß.de procu.facit etiã l.cancellauerat.ĵ.de his que in testa.delẽ.vbi illud q̃ fit ad vnũ effectũ nõ operatur aliuz vel eius contrarium ad idem.l.legata inutiliter.de leg.iij.cũ similibus.z hoc videtur de mente gl.in.c. j.de testi.alias de reg.iur.in.vj.z in dicta rl̃a exceptionẽ objiciẽs eo.li.z ad id q̃d dixi.ß.qñ vir occidit mulierẽ in adulterio deprehensam bene facit q̃d no.glo.in.c.admonere.xxxiij.q.ij.itẽ non ob.ei q̃d dixi.ß.q̃ pro adulterio mulier hodie debet detrudi in monasteriũ si diceret̃ q̃d pena noue legis nõ tollit antiquã quo ad originẽ sed solũ in effectu exactionis q2 videt̃ q̃d electio sit iudicis q̃ imponat lz vna imposita nõ debeat alia imponi p no. in.c.fraternitatis.xxxiij.di.vel videt̃ esse in electione partis ad q̃ agat p no.in.l.j.z ibi per Bar.ĵ.de vi bo.rap.z in.l.quoties.ĵ de act.z obli.z per Cy.in.l.q sepulchri.C.de sepul.vio.z sic videret q̃d.§.q2 vero in auẽ.vt lice.ma.z auie.etiam hodie remaneat

22 icorrect⁹ nã põt iũderi q̃ verũ est† q̃ p penã legis noue nõ tollit̃ antiqua nisi aliud ex cõiecturis de mẽte legis noue esse appareat vt etiã no.Bart.in.d.l.j.sed in casu nostro vr̃ de mẽte legis noue satis apparere q̃d voluit in muliere tollere penã antiquaz pz q2 in.§.adulterã.in auẽ.vt nulli.iudi.ex eo q̃d pcedit z sequit̃ patet q̃ in adultero expsse dicit remanere penã antique legis z postea dic.t q̃d in muliere adultera vult seruari penã detrusiõis in monasteriũ.z sic aperte collig̃t q̃ mẽs legis fuit in muliere

23 tollere penã legis antiq̃ lz ipaz nõ tolleret i adulterio.¶†Quarto pñcipalr̃ tractat hic Ja.de are.bar.z bal.post eũ an z qñ cõtra exceptionẽ doli det̃ replicatio doli z sic qñ dol⁹ cũ dolo 2pẽset̃ sup quo vario modo loquũtur glo.z docto.nã glo.in.l.si dolo.ß.de dolo.simplr̃ dixit q̃d si cõmittit̃ circa idẽ tũc dol⁹ cũ dolo cõpensct̃ z sic innuit q̃d 2 exceptionẽ doli tũc det̃ replicatio. sec⁹ si cõmittatur circa diuersa.sz h̃ solutio nõ vr̃ perfecta pmo: q2 inquantũ cõmittit̃ circa idẽ videt̃ cõtra casum in.l.apud celsuz.§.marcell⁹.ĵ.de dol.exce.itẽ in quãtũ cõmittitur circa diuersa videt̃ 2 casum.c.intelleximus.extra de adult.vbi pz q̃ diuersa erãt adulteria quorum vnũ erat comissum a viro aliud a muliere z tñ admittit̃ cõpensatio.Itẽ videtur cõtra no.a.l.si ambo.ß.de cõpen.coniuncta gl.vbi similiter circa diuersa etiã videtur fieri cõpensatio.Gl.i.c.dilecti extra d̃ exce.al ter dixit z similiter Spe. in ti.de excep.§.fi.ad fi.vcz q̃d vbi si daret̃ replicatio actor ex dolo suo reportaret cõmodũ tũc nõ dat̃ replicatio z sic intelligit illud.c.dilecti.z preallag.§.marcellus.nã scđm dictã gl.si in dicto c.cũ dilecti cõtra exceptionẽ excõicationis oppositaz cõtra agẽ

lem daret replicatio excõicationis contra reuz actor ex sua malicia seu excõicatiõe reportaret cõmodū. secus vbi non reportaret cõmodū sed potius reus lucraret̃ ⁊ sic intelligit dictū. c. intellexim⁹. ⁊. c. iij. extra de except. Sed certe si bñ cõsideret̃ h̃ theorica nõ vr̃ bona q2 i. d. c. dilecti. actor nõ fūdat se ex sua excõicatiõe imo ex iure sibi q̃sito licite. ⁊ ẜm formã iuris ⁊ ideo nõ põt ꝓprie dici qḋ ex sua excõicatione lucretur q2 vt dixi ex illa se nõ fundat. ẜ3 alias fundat intẽtionẽ suã licite ẜm formã iuris cũ dictio lex denotat causam primã. l. nõ dubiū. C. de legi. cũ ibi no. ⁊ sic satis videt̃ qḋ ipse nõ icipiat a dolo ẜ3 ad hoc vt debeat obtinere ꝑ no. per Inn. in. d. c. intellexim⁹. ⁊. s. etiã tetigi. Preterea etiã dici posset ꝙ in. d. c. intellexim⁹. lucrat̃ etiã replicans seu sentit ↄmodū ex sua malicia q2 nõ obstãte adulterio sentit ↄmodū matrimonij ⁊ sic hec solutio nõ videt̃ perfecta. Ja. de are. h̃ 24 dicit † ꝙ si excipiẽs tractet de dãno vel sit in pari cã cũ actore tũc nõ datur replicatio de dolo. vt in. §. marcellus. secus si replicãs tractet dãno ⁊ reus de lucro ⁊ sic intelligat̃ hec lex ꝓealle. c. itelleximus. ẜ3 aduerte q2 h̃ theorica simpliciter sumpta non vr̃ ꝑfecta. nã Bar. h̃ in effectu qḋ dictū est qñ agens tractat de dãno ⁊ reus de lucro dari replicationẽ hoc limitat tripliciter nã pmo hoc fallit qñ in replicatiõe idẽ allegaret qḋ in actiõe allegauerat. exẽplū in. l. j. ⁊. ij. de cõdi. ob tur. cãm. qñ actor tũc agit cõtra reū ad repetendū datū ob turpẽ cau. ⁊ reus excipiat de pari turpitudine l3 tractet ꝺ dãno vitãdo q2 replicatio ↄtineret idẽ qḋ actio. secus qñ nõ cõtineret idẽ vt in casu huius legis. bald. hic in quinta op. aliter dicit videl3 ꝙ in illa. l. j. ⁊. ij. hoc contigit q2 illa res nõ est integra ex eo q2 deuẽtū est ad executionẽ facti. iõ tũc nõ fit cõpẽsatio. ⁊ est duplex ratio tũc ẜm eũ. pmo q2 ista ↄpẽsatio delictoꝝ h3 se ad instar alteri⁹ ↄpẽsatiõis debitoris. ẜ3 illa nõ h3 locū facta traditione ⁊ executione ergo nec ista. Itez est ratio q2 vbi est facta traditio tũc ꝓxima causa h̃ est volũtas tradentis nõ tollitur ⁊ ideo merito talis executio nõ ipedit̃. alle 25 gat no. l. j. pe. s. de cõdi. ob tur. cau. ¶ † Scđo fallit qñ exceptio q̃ obijcit̃ non respicit merita cause seu ꝑsonã vt est videre in exceptione excõicationis ⁊ simili. q2 tunc cõtra talẽ exceptionem nõ datur replicatio licet replicans tractet de dãno forte q2 repeteret sibi debitū ꝑ no. in. d. c. dilecti. ⁊ est ratio q2 prouocãs reuz ad iudiciū videt̃ eoipso reputare eum habilem ad litigandū et ideo potest postea impugnare eius personã. facit ꝙ no. Inn. in c. cũ inter. extra de excep. que ratio cessat in reo respectu persone actoris: q2 ex quo reus nõ est ille qui trahit actorẽ ad iudiciū nõ potest dici q3 approbauerit eius personã ideo potest contra eũ excipere opponendo declinatoriã cõtra personã. sed vt dicit nõ poterit actor replicare declinatoriã opponendo. qḋ vltimū intellige regulariter nã fallit i casu. c. nulli. extra de accu. vbi patet ꝙ si aliqs accusat episcopū de aliquo crimine ⁊ eps excipiat opponendo declinatoriã ꝙ nõ d3 audiri q2 est criminosus iuxta. c. j. e. ti. poterit replicare re⁹ qḋ non debet audiri episcopus contra eum quia ipse fuit eius familiaris et sic eius mores approbauit. ¶ Tertio põt dici qḋ fallit vltra bar. qñ ex iteruallo post pmū dolum cõmissus est alius q h3 extinguere primū seu eius effectū exemplum in. l. si quis a se fundū. C. ad leg. iul. de vi. vbi si ego te spoliaui fundo ⁊ tu postea me ex iteruallo spolias eodẽ fundo nã si agã cõtra te iterdicto vnde vi. l3 tu tractes de dãno ⁊ ego de lucro nihilomin⁹ ego obtinebo nec poteris replicare de pria violẽtia: q2 illa iuris dispositiõe fuit cõsumpta ⁊ ei⁹ effect⁹ sublatus ꝑ secundã violẽtiã vt ibi patet qḋ ꝓcedit ex ipsa violẽtia expulsiua vñ alias esset secus vt est videre in. l. si fili⁹. §. est ⁊ alia 26 ⁊. §. bellissime. ſ. ꝙ vi aut clã † Itẽ aduerte inquãtū est dictū ꝙ si vterq3 sit i pari causa ꝙ tũc obtinet reus. videt̃ istud fallere i. l. fi. C. si minor se ma. dix. vbi p3 ꝙ si minor petit se restitui ꝙ etiaz põt facere q̃ ad lucrū. l. ⁊ si sine. §. j. ⁊. ij. s. de mino. si excipiat̃ ↄ eũ ꝙ fuit i dolo asserẽdo se maiorẽ põt replicare ꝙ fuit dolo ad h̃ inductus ẜ3 illud iõ cõtingit q2 per talẽ replicationẽ confunditur oĩno dolus allegatus per reũ cũ sciẽti ⁊ volẽti nõ dicat̃ dol⁹ inferri. l. cũ donatiõis. C. de trãsa. ⁊. c. sciẽti. de reg. iu. li. vj. bal. vero hic in. xij. op. dicit ꝙ in. d. l. fi. dolus confundit̃ cũ dolo ⁊ iõ minor remanet in eo statu in quo esset si neuter ↄmisisset dolū ⁊ sic cũ nõ fūdet se ex dolo sed ex minori etate ⁊ lesione. merito d3 obtinere quasi velit qḋ hoc casu minor non est ille q incipiat de dolo opponere. ideo ex quo fundat intentionẽ suã de iure cõmuni d3 obtinere. ⁊ hoc voluit etiã sentire Inn. in. d. c. intellexim⁹. Itẽ huic dicto fortiter obstare vr̃. c. cũ ecclesiastice. ex̃ de except. vbi patet ꝙ si aliquis petat bñficiū qḋ dicit sibi esse collatū ⁊ excipiat̃ per aliquẽ de ecclesia ꝙ nõ d3 obtinere q2 est prelatus ꝙ admitt. t̃ replicatio cõtra illū ꝙ nõ d3 audiri excipiens q2 ipẽ est prelatus ecclesie. Cuius tñ contrariū videtur esse dicendum ex quo vterq3 videtur in pari causa ⁊ actor annullet etiaz ad lucrū consequẽdi beneficiū. sed forte potest dici qḋ ibi excipiens nõ excipiebat ad ꝓpriã vtilitatẽ ⁊ ideo non sic faciliter audit̃ replicans nec põt succedere regula ꝙ in pari cã sit potior ↄditio possidẽtis cũ nõ excipiat vt retineat qḋ possidet ex eo quia ipse tale bñficiū nõ possidet. sed regula data. superius. ꝓcedat vbi reus molestat̃ circa illud qḋ possidet. ⁊ hec theorica sic itellecta satis videt̃ tolerabilis. ¶ Tamẽ aduertẽ q2 Bal. hic etiã limitat illã multipliciter. pmo q ꝓcedat qñ agit̃ ciuiliter sec⁹ si criminal ter. vt hic tangit Bal. in scđa oppo. q2 tunc dolus cũ dolo cõpẽsat̃ ꝑ no. in. l. is qui reus. de pu. iudi. ⁊ no. per gl. in. l. viro atq3 vxore. s. e. ⁊ quod no. in. c. sicut. extra de iureiu. ⁊ qḋ dicit in crimmali nõ admitto cõpensationem intellige exclusiuam seu cõfusiuã delicti. sed bene admittitur qñq3 cõpensatio exclusiua ꝑsone vt 27 ſ. dicetur. ¶ † Secūdo fallit ẜm eum inquantū loquimur in ciuilibus quia istud procedit ẜm eum in tertia opp. qḋ dolus cũ dolo compensatur quando vtraq3 pars cõmisit dolum circa idem secus qñ circa diuersa crimina quia tunc non fit cõpẽsatio delictoꝝ. monet̃ per. l. quemadmodū. §. si nauis alterã. s. ad. legez aquil. vbi dicitur ẜm euz qḋ si pari ipetu euerti tuã nauim ⁊ tu meam non fit compensatio sed vterq3 tenebit̃ alteri ad emẽdatiõne sue nauis. ex quo infert ꝙ si duo pari ipetu se isultãt vterq3 h3 actionẽ iniuriarū: q2 vniuscuiusq3 delictū de ꝑ se decernitur ⁊ ideo vnusquisq3 punitur. ⁊ per hoc etiã infert qḋ nõ est vera gl. in. l. j. §. cũ arietes. s. si qua. pau. fe. di. que videtur velle qḋ si duo animalia pari impetu se insultant ꝓ nullo cõpetat actio vel ẜm eũ si velis saluare illam gl. potes dicere qḋ ibi est speciale ex eo q2 illa actio de pauperie est extraordinaria ⁊ sic facili⁹ tollitur quã ordinaria ⁊ nihil allegat ẜ3 bñ facit quod hr̃ in simili. s. nau. cau. l. fi. §. idẽ ait. Nec ob. predictis. l. sciẽtiã. §. cũ stramenta. s. ad legez aqui. q2 respõdet ꝙ ibi neuter fuit in culpa ⁊ ideo neuter tenetur. ẜ3 certe hec respõsio diuinat ad illū tex. qui videtur loq indistincte siue vterq3 fuerit i culpa siue neuter. ⁊ sic i dubio indistincte d3 intelligi ar. l. de pretio. cũ si. s. de publi. ꝓ hoc etiã bñ facit qḋ not. glo. in simili in. d. §. cũ arietes. nec videt̃ illa actio esse extraordinaria ẜ3 potius ordinaria in casu q̃stiõis gl. l3 in casu. l. pe. e. ti. forte aliud posset dici. Itẽ nec. §. fi. s. allegat⁹ ꝓbat id ad qḋ all', sed solū ponit casum qñ culpa tua nauis tua euertit meã vel qñ sine omni culpa propter vim vẽtoꝝ seu tẽpestatis. ⁊ ideo forte etiam nõ procedit quod dixi de duob⁹ se inuicem insultantibus si ageret̃ ciuiliter ar. d. §. cũ stramenta ⁊. d. gl. in. §. cũ arietes. l3 si criminaliter ageret̃ forte ꝓcedere posset dictū suū. ⁊ sic patet qḋ exempla per eum posita non videantur tuta. an aũt i se hec fallẽtia possit sustineri patebit ex sequẽtib⁹. ¶ Tertio fallit ẜm eum in quarta op. inquãtū dictū est qḋ in ciuilibus non fit compẽsatio si dolus cõmittatur circa diuersa crimina seu delicta. nã illud ꝓcedat qñ diuersa delicta habẽt diuersos effectus. secus si habẽt eundẽ ⁊ principalẽ effectū q2 tũc ꝑ vno crimine habent̃ per nota. per Cy. in. l. ij. C. si reus vel ac 28 cusa. mor. fue. ⁊ de iu. om. iud. l. si familia. ⁊ † q2 fines distinguūt maleficia. l. q iniurie. ſ. de fur. ⁊ sic vbi est vn⁹ finis nõ cẽsent̃ plura delicta all'. no. in. l. q de crimine. C. de accu. ꝑ gl. ⁊ per Dy. i. l. nunq̃. ſ. de priua. deli. iõ tunc admittit̃. cõpensatio l3 sint diuersi tit. criminis. exẽplū ẜm eũ in hac. l. ⁊. s. e. l. viro. nã h̃ lenocinium ⁊ adulteriū adeū idẽ finẽ tẽdebãt. S3 aduerte q2 istud dictū nõ videt̃ ꝑfectū. q2 ẜm h̃ sequeret̃ qḋ si vir accusat mulierẽ de adulterio ↄmisso cũ titio nõ possit mulier excipere de adulterio ↄmisso ꝑ virū cũ berta cũ sint diuersa crimĩa ⁊ ad diuersuz finẽ quod tñ nõ est verū p. c. intellexim⁹. extra de adul. nisi dicas qḋ aliud sit de iure canonico aliud de iure ciuili. facit qḋ hr̃ in. l. j. C. ad. l. iul. de adul. vel nisi dicas qḋ l3 sint diuersa crimĩa tñ circa idez itelligunt̃ cõmissa q2 ad ꝑiudicium eiusdẽ matrimonij. vt dixit Inn. i. c. intellexim⁹. circa mediū mag. gl. ¶ Quarto fallit ẜm euz in quinta op. qñ res nõ est integra vt q2 deuẽtū est ad executionẽ facti q2 tunc non fit compensatio. l. iij. ⁊. iiij. s. de cond. ob causaz. ⁊. l. j. ⁊. ij. e. ti. Et assignat duplicẽ rationẽ quã retuli. s. eo. opi. Jac. de are. ⁊ Bar. vbi etiã aliū itellectū dictaꝝ leguz dixi. 29 ¶ † Quĩto fallit ẜm eũ in. vj. op. qñ l3 sint diuersa facta: tñ i idẽ redūdãt. exẽplū ponit si inter te ⁊ me est facta pax vel cõcordia ⁊ pariter eã infringim⁹ nõ fiet. cõpẽsatio ⁊ neuter ab altero poterit petere penã etiã si ex interuallo diuersum qd facẽdo ab altero alter infringeret q2 ita demū potest petere qui extra omnẽ culpam ⁊ quia non debet quis consequi premium ex cõtractu quẽ nisus est impugnare. c. ex eo. de re iudi. li. vj. ⁊. ſ. de reg. iur. l. cum par delictum. ff. loca. l. querõ. §. inter locatorem. ⁊ de lega. ij. l. cũ pater. §. libertus. Sed certe satis circa idẽ potest dici hoc casu fieri delictum per vtrunq3 quia in preiudicium eiusdem cõtractus vt. s. a simili dixi de matrimonio. ¶ Sexto fallit ẜm eũ in. vij. op. quando ex conuentione vnius culpe cuz alia resultat vnus ⁊ idem effectus q2 tunc fiet compẽsatio l3 sint diuerse culpe exemplum in. l. ex damni. §. quoties. ſ. de dam. infec. nã si tu ex latere tuo fodis communem parietẽ seu iuxta communẽ parietẽ ⁊ ego ex latere meo ipono onera ⁊ ꝑ hoc ruat paries fit cõpẽsatio l3 facta videant̃ diuersa vt ibi. sed certe si bñ ↄsideretur dicũtur versari circa idẽ id est circa eundẽ parietẽ. ¶ Septimo fallit secūdum eum in. viij. op. in casu. l. si alius. §. est ⁊ alia. s. qḋ vi aut clam. vbi dicit̃ quod si tu edificasti clã ⁊ ego ex interual

lo illud clā destruxi qđ nō teneor tibi interdicto qđ vi aut clā: qꝛ culpa cū culpa cōpensat̄. ⁊ tamen factū tuū ⁊ factū meū nō ten dunt ad eūdē finem sed potius ad oppositū: sed illud contingit 30 scđm eū ex eo quia illud interdictū qđ vi aut clam requirit iustū petitorem: sed tu nō videris esse iust⁹ petitor tu qui pertēdis in teresse ex iniquo opere. l. ij. §. idē ait. ff. ne qd in lo. pu. l. itaqꝫ ful lo. ff. de furtis. sed certe hoc casu potest dici qđ licet facta in di uersa tamen circa eandem rem versant̄. ideo nimirum si fit com pensatio vt dictū fuit in simili. s. eo. circa. l. ex damni. §. quoties. ¶ Ultimo scđm eū in. viij. op. qđ dictū est supra cōpēsationem fieri qñ sunt diuersa delicta etiā in ciuilibus, procedit qñ queritur de cōpēsatione confusiua debitorū que nō habet instar solutio nis sed impugnationis vel replicationis secus in cōpensatione debitorū que habeat instar solutionis. l. si debitor. q po. in pig. ha. l. si ambo. s. de cōpen. cū ibi no. vbi patet qđ si tu fecisti mihi furtū ⁊ ego dedi tibi dānū in alia re qđ pōt fieri cōpēsatio vsqꝫ ad cōcurrentē quātitatē qñ agitur ciuiliter. Et pro conclusione materie an dolus cum dolo compensetur iungit hic dicta Ja. de Are. cū dictis Dy. cōsiderando duos casus principales: qꝛ aut agit̄ criminaliter aut ciuiliter primo casu aut agit̄ de cōpen satione extinctiua pene ⁊ hec nō fit. l. is q reus. ff. de pu. iudi. l. ij. §. si publico. ff. de adul. Si vero qrit̄ de cōpēsatiōe exclusiua per sone q opponit̄ ad psonā repellēdā ⁊ tūc dicit qđ ista nō fit ipso iure ope exceptionis etiā nō fit si opponit̄ post litē ↄte. seu no mē receptū inter reos vt tactū fuit cū gl. pro q 10 facit. l. si mari tus. §. prescriptione. ff. de adul. si aūt obijcitur ante litem cōtest. tūc si idē est delictū accusatoris ⁊ accusati admittit̄ exceptio. l. si filiū. C. de libe. cā. ⁊ C. de testi. l. qñ liberi. ⁊ in. c. j. de testi. in. vj. si autē est diuersum delictū: ⁊ tūc si esset contiguū seu cōnexū vt adulteriū ⁊ lenociniū ⁊ reputant̄ pro vno tūc fiet cōpensatio vt hic patet. si aūt sunt separata ⁊ vnū nō infert i aliud tūc nō fiet cōpensatio cū multiplicare incōueniens nō sit soluere. l. is q re⁹. de pu. iudi. Secūdo casu qñ ciuiliter tunc breuiter se expedit qꝛ refert an ex cōi delicto qs velit pmiū cōsequi ⁊ nō audit̄ siue sit actor siue reus vt probat̄ in hac. l. ⁊ in. l. apud celsum. §. marcel lus. ff. de doli excep. sꝫ si vult euitare damnū vel tueri ius suū iā radicatū ⁊ tūc audit̄ vt hic ⁊. l. viro. s. eo. nā in pari turpitudine petitor debet excludi a cōsecutione premij qꝛ turpitudo nō de bet esse cā premij sed nō debet qs excludi ab intētione al's fun data de iure cōi. ⁊ hec vera in cōpēsatione cōfusiua delictoꝝ. nā fatet̄ qđ alia est ēt cōpēsatio vnius debiti ad aliud debitū etiā si descēderet ex crimine vt superius tetigi. ⁊ sic residet in effectu: sꝫ aduerte: qꝛ dicta distinctio nō vr̄ ex toto pfecta vt patere pōt ex his que superius tetigi ⁊ ex his q. ff. tāgent̄. vnde attēdendo q̄ Inn. in. d. c. intelleximus. vt. s. tetigi tractauit hāc materiā. ⁊ ibi i gl. mag. instat circa solutionē cōtrarij. l. apud celsum. §. mar cellus. q vr̄ obstare illi. c. sicut obuia etiā huic legi. ⁊ prio dicit q̄ ille. §. loquit̄ prio qñ actio ⁊ exceptio versant̄ circa idē. secus in diuersis delictis ⁊ sic loquit̄ illud. c. sꝫ certe hec pria so. nō vr̄ bo na qꝛ multo fortius dꝫ admitti cōpēsatio circa idē quā circa di uersa iuxta no. p gl. in. l. si duo. s. de dolo. vnde pter hoc forte ibi dixit scđo qđ i. d. marcellus. ponitur regula que fallit fauore matrimonij ⁊ ita loquit̄. c. intelleximꝰ. sed etiā hec so. non videt̄ vera qꝛ in. d. c. potius poni videt̄ ius cōmune regulare scꝫ quod dolus cū dolo cōpēsat̄: vt in. d. l. si duo. ⁊ qđ paria crimina mu tua cōpēsatione tollant̄. vt hic ⁊. l. viro. s. eo. ⁊ sic potius ecōtra debuisset dici qđ in. d. §. marcellus. sit speciale qđ dolus cū dolo nō cōpenset̄. vnde pter hoc finaliter dixit mētaliter cōsiderā do q̄ tres casus possunt cōsiderari. nā qñqꝫ duo faciunt ↄ legē delinquendo ⁊ crimē cōmittēdo. qñqꝫ faciunt cōtra legē crimē nō committendo. qñqꝫ duo faciunt fm legē. ⁊ in oibus istis tra ctat an vnus iuuetur cōtra aliū ⁊ an cōtra exceptionē detur re plicatio. ¶ Circa primū concludit Inno. in effectu quod dete rior erit cōditio illius qui incipit de dolo pponere. ⁊ ideo si erit actor nō poterit cōtra reū excipientē replicare ⁊ sic intelligit. §. marcellus. ⁊ hoc casu fm eū procedit qđ in pari causa turpitudi nis potior est conditio rei. l. ij. C. de condi. ob turp. causam. Itē qđ dolus cū dolo cōpēsat̄. l. si. de dolo. Itē qđ paria delicta mu tua cōpensatione tollunt̄. vt hic dicit̄. ⁊. s. e. l. viro. secus si re⁹ in cipiat de dolo pponere nā tūc cōtra reū poterit replicari de do lo. exēplū ponit per. l. iij. C. si mi. se ma. dix. qꝛ si minor petit resti tutionē tanqꝫ lesus ⁊ re⁹ excipiat nō debet audiri qꝛ dolo asser uit minore se poterit replicari qđ dolo rei fuit inductus ad hoc asserēdū ⁊ ideo sibi nocere nō debet. ¶ Nec ob primo dicto in quātū dixit q̄ vbi actor incipit de dolo pponere qđ cōtra reum excipientē nō admittit̄ replicatio iuxta id q̄ hr̄ in. c. cū scđm. de 31 prebē. † vbi vr̄ q̄ lꝫ qs fuerit in dolo faciēdo se ordinari ad sa cros ordines sine titulo tñ audiat̄ si agat ↄtra ordinatorē dicēs se ordinatū sine titulo ⁊ petēs sibi puideri qꝛ rñdet Inn. primo pōt dici qđ illud sit speciale ne qs cogat̄ mēdicare in opprobriū cleri. ar. c. diacon⁹. xc. ij. di. ¶ Uel scđo fm eū pt dici q̄ ibi agēs nō fundabat se ex dolo nec ipm allega . at sꝫ dicebat se pauperē ⁊ in sacris ⁊ ideo petebat ab epō puideri q tenet̄ pauperib⁹ p uidere etiā si forte al's ad titulū foret qs ordinatus. facit qđ ha 32 bet̄ in. c. pastoralis. vij. q. j. ⁊ in. d. c. cū fm. ¶ † Uel tertio pōt di ci q̄ nō peccat faciēs se ordinari sine titulo: sed potius meret̄ cū faciat se scribi in sortē dñi. vt. d. c. cū secundum. Nec ob. qđ pena imponit̄ ordināti qꝛ illud est in odium ordinantis sine titulo. facit qđ habet̄. lxx. di. c. j. sed scđa so. videt̄ magis tuta ⁊ hec di cit vera qñ dolus cōmittit̄ p duos circa eandē rē seu circa idē se cus si circa diuersa nā tūc nō admittit̄ cōpensatio nec pōt obijci exceptio de diuerso crimine nisi in casibus in quib⁹ expresse re periret̄ dispositū cōtrariū vt est videre in aliqbus casib⁹ de iure ciuili que habent̄ in. l. prohibent̄. ff. de accusa. canonizata. ij. q. j. ⁊ de iure canonico pōt obijci exceptio cuiuscunqꝫ criminis vt obijciens nō debeat audiri tāq̄ criminosus vt in. c. extra de ac cusa. ⁊ in casibus istis qꝛ talis exceptio introducit̄ de rigore cō tra oēs generaliter ⁊ nō specialiter inodiū certe psone cōtra talē exceptionē nō dabit̄ replicatio ⁊ sic intelligi. c. dilecti. de except Nec ob. huic dicto prealle. c. intelleximus. vbi erāt diuersa adul teria ⁊ sic diuersa crimina ⁊ tñ fit cōpēsatio qꝛ rñdet qđ ibi erāt cōmissa circa idē quia circa preiudiciū eiusdē matrimonij. ⁊ eo dē modo pōt intelligi qđ habet̄ in. c. cū ecclesiastice. extra de ex cep: qꝛ ibi illa delicta respiciūt preiudiciū eiusdē ecclesie ⁊ sic ma trimonij spiritualis cū ecclesia cōtracti. ¶ Scđo casu principa li cōcludit qđ tūc ↄtra exceptionē nō dat̄ replicatio per. no. in. c. 33 qꝛ frustra. extra de vsu. † vbi si vsurari⁹ repetat vsuras pōt exci pi qđ ipse etiā est vsurarius ⁊ sic etiā nō dꝫ audiri nec iuuari ex lege in quā cōmisit. facit. l. auxiliū. §. in delictis. de mi. no. pro hoc etiā q̄ habet̄ in. l. in arenā. C. de inoffi. testa. nec ob. fm eū si dica tur q̄ ↄtra excipientē debet posse replicare q̄ ipse nō debet au diri qꝛ ⁊ ipse in eandē legē cōmisit qꝛ pōt dici fm eū qđ petitio agētis venit lacerāda tanq̄ cōtra ius per no. per eundem in. c. j. seu. ij. de offi. vica. ⁊ q habent̄ in. l. j. ff. de offic. asses. sed certe hec responsio nō vr̄ bona qꝛ tūc venit petitio lacerāda quādo ex eius serie deprehendit̄ notorie qđ est cōtra ius vt patet ex no. in iuri bus prealle. q̄ nō cōtingit in casu isto si mere petitionis tenorē cōsideremus. Itē fm hāc theoricā sequeret̄ qđ si vnus filiusfa. mutuasset alteri filiofa. ⁊ sic fuisset cōtra senatuscōsultū macedo nianū si postea alter mutuaret sibi qđ nō possit excipere de sena tuscōsulto macedoniano qꝛ cōtra illud cōmisisset qđ nō vr̄ ve rū p no. in. l. j. ⁊ p totū. s. ad macedo. Ideo finaliter dicit q̄ de iu ris rigore qñ duo faciūt cōtra legē circa diuersa lꝫ faciāt contra eādē legē nō debet de vno ad aliud obijci pter rerū diuersitā tē. iō dicit q̄ de iuris rigore repetēs vsuras a petro quas ei soluit nō deberet repelli exceptione pter vsuras quas recipit a mar tino propter diuersitatē rerū ⁊ psonarū: sꝫ cōtrariū ex equitate fuit statutū odio vsuraꝝ vt. d. c. qꝛ frustra. ⁊ sic restat qđ in alijs remanet regula in oppositū. ⁊ sic satis est q̄ cōmittēs i legē non iuuet̄ in eo in quo deliquit: sꝫ in alio in quo nō deliquit poterit iuuari ēt ex eadē lege nisi specialiter sit statutū oppositū. ⁊ hoc no. p intellectu. d. c. qꝛ frustra. ⁊. d. l. auxiliū. § in delictis. ⁊. l. vi ro cū gl. s. e. Nec ob. pdictis. d. l. in arenā. qꝛ loquit̄ in psona pri uata q certū ministeriū approbauit vnde nō pōt illud detestari in psona filij: sꝫ hic nos loquimur in iudice qđ dꝫ iustitiā ministra re. ¶ Tertio ⁊ vltio casu qñ duo faciūt fm legē ⁊ querit̄ an vn⁹ cōtra aliū iuuet̄. ⁊ ↄcludit q̄ sic p. l. si. ff. ex q. cau. ma. Et vltima te subdit q̄ lꝫ dolus cū dolo ⁊ culpa cū culpa ↄpēset̄ sꝫ pdicta tñ dol⁹ ppōderat culpe etiā late ⁊ lata culpa pponderat leui et 34 leuis leuissime allegat. l. itē si obstetrix. §. fin. ad le. aq. † Et adde q̄ culpa leuissima in faciēdo ppōderat culpe leui in nō faciēdo iuxta no. in. l. si mora. s. eo. tit. Sed aduerte qꝛ intellectus Inn. circa. §. marcell⁹. nō videt̄ bene de mente illius tex. qui non pō derat quis incipiat de dolo pponere: sꝫ poti⁹ qs tractat de dā no vnde magis videt̄ amicare illi. §. intellect⁹ Ja. de are. ⁊ bar. ⁊ licet sup hoc satis sit dictū tamē breuius posset dici qđ dol⁹ cū dolo ↄpēsat̄ quādo cōmittit̄ circa idē siue eodē tempore siue di uerso ⁊ cōtra exceptionē doli dabit̄ regulariter replicatio doli fallit vbi aliqua ratio euidēs suaderet oppositū. Potissime aūt suadet qñ ex dolo surgit exceptio dilatoria vt qñ duo essent ex cōicati etiā ex eadē causa. nā si vnus agit ⁊ excipiat̄ qđ nō pote rit agere qꝛ excommunicatus non poterit replicari qđ reus nō debet audiri cū sit ex eadē causa excōmunicatus p ea que. s. di xi pmo loco post Bar. ⁊ p. d. c. dilecti. Item suadet qñ secūdus dolus ↄsumeret pmū. l. si quis ad se fundū. C. ad. l. iul. de vi. l. iij. C. si mi. se ma. dix. Itē tertio quando si fieret ↄpensatio alter re maneret in dāno vt in. d. §. marcellus. saluo tamē eo qđ dixi cir ca intellectū. l. ij. de condi. ob tur. causaꝫ. Itē nisi aliter reperiat̄ 35 expssum. vt in. c. cū secundꝫ. de prebē. † Si vero circa diuersa sit dol⁹ cōmissus nō sit cōpensatio nec poterit excipi nisi in casib⁹ a iure expssis. vt. s. tetigi post Inno. saluo etiā qđ habet̄ in. c. nul li. extra de accu. Et ex hoc patet defensataꝫ theoricam gl. sane ipsam intelligendo in. l. duo. s. de dolo ⁊ hec sufficiāt circa theo ricā hui⁹ legis per que patet declaratā esse legē ⁊ eius materiaꝫ

substantialē sed est aduertēdū q̄d materia huius legis ꝛ potissi me q̄d tetigi circa articulū vltimū an dolus cū dolo cōpensetꝛ ꝛ an ↄtra exceptionē doli deꝫ replicatio doli inducitꝛ in practica ad aliquas. q. p Ja. de are. ꝛ successiue p Bar. ꝛ postea latius p

3 Bal. hic. † Prima est si statuto caueꝫ q̄d bannitus possit ipune offendi an si bannit⁹ offendit bānitū ꝛ offensus accusat offēdē tem ꝛ cōuentus excipiat q̄d nō debet audiri q2 bannitus an po terit contra eū replicari q̄d ipse similiter est bannitus ꝛ sic nō dꝫ audiri cū forte statuto ḡnaliter caueaꝫ q̄d bannit⁹ nō audiaꝫ nā videreꝫ q̄d possit replicari p hāc. l. in primo responso. ꝛ q2 pos se offendere bānitū est beneficiū datū statuto. beneficia aūt sta tutorū nō danꝫ bannitis q̄ sunt extra ꝓtectionē ipsi⁹ cōmunita tis iuxta no. in. l. amissione. §. q̄ deficiunt. ff. de capi. di. ꝛ ibi per Bar. ꝛ in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. facit ꝙ not. Cy. in. l. j. C. de naturali. libe. ꝛ p Bal. in. l. gallus. §. ꝛ q̄d si tātū. ff. de libe. ꝛ posthu. facit q̄d habeꝫ in. c. j. in ti. hic finit lex corradi. ꝛ i. c. j. d noua forma fidelita. in gl. bū dixit. Nec pōt dici q̄d huic banni to patrocinetur statutū nō tāꝫ statutum sed poti⁹ ius cōmune q̄d ↄfirmat statuta vt. l. oēs pupuli. ff. de iustitia ꝛ iur. q2 h̄ casu ius cōmune nō pōt p se cōsiderari sine ipso statuto ꝛ ideo vꝛ sta tutū esse illud q̄d patrocineꝫ. facit q̄d no. in. l. j. in prin. ff. cōmo. ꝛ in. c. j. de consti. in. vj. sed cōtra. teneꝫ p Ja. de are. ꝛ Bar. ꝛ sequi tur Bal. q2 respublica videꝫ tractare de lucro inquantū tractaꝫ de pena i ponēda ad publicā vtilitatē. iuxta no. in. l. apud celsū §. de auctoꝝ. ff. de do. excep. ꝛ sic re⁹ videtur tractare de damno ergo potior videꝫ esse eius causa per id quod dicitur hic in secun do responso ꝛ per theoricam supra datā ꝛ quia bannito datur defensio sed nō impugnatio. extra de excep. capi. cū inter. ff. de accusa. l. seruos. ꝛ pro hoc etiam quia agitur de exceptione dila toria. Nec obstat.

Summarium.

1 Actiones mandantur dum instrumentum traditur.
2 Jus agendi competit per traditionem instrumenti.
3 Uerba que ad personam referuntur secundum qualitatem ꝑso ne intelliguntur.
4 Traductio vxoris ad domum viri nō attenditur vbi matrimo nium contractum esse scitur.
5 Dolus patris in dote est nociuus filie.
6 Obligatus est ad non petendum qui potest repelli exceptione.
7 Actio an desinat competere desinente interesse.
8 Mulier in dote causam habet lucratiuam: vir autem onerosā.

1 **Meuia.** Marit⁹ non teneꝫ de periculo nois si sibi culpa iputari nō pōt. h. d. † Not. ꝙ p traditionē īstrumēti videnꝫ actiōes mādate. fa cit q̄d h̄r. l. j. C. de dona. ꝛ sic videꝫ in casu isto nedū competat vtilis actio viro ꝓpter nomen datum in dotē sꝫ etiam 2 cōpetat exercitiū directarū. † Et no. bū q̄d ex traditiōe instru menti cōpetit ius agendi quod est clarū secundū Bar. quando precedit causa habilis ad administrationē cōcedendā vt in. l. fi. C. de pac. conuen. exemplū si tradatur instrumētū debitoris per mulierē viro cōcedentē ipsi viro administrationē parafernaliū. l. fi. ff. alleg. s. de pac. cōuen. Si vero talis cā nō precedat tūc q̄nqꝫ operatur liberationem vt q̄n reddiꝫ instrumentū debiti p credi torē debiti iuxta id q̄d habeꝫ in. l. postꝙ. de pac. alias autē ope ratur depositū scd̄m Bal. q̄d potest forte dici verū nisi q̄litas persone aliud suadeat vt q2 instrumēta sint tradita ꝑsone q̄ con sueuit exercere off. cū procuratoris. nā tunc videꝫ q̄d presumaꝫ traditū ad finē vt ille agat nomine tradentis ꝛ sic in dubio vide tur presumēdū si ipse recipiēs allegat saltē vt cum cautione rati admittaꝫ si dn̄s sit forte absens a loco q2 etiā si nō ↄstaret tradi tionē factā eo ipso tn̄ q̄d haberet iura penes se ꝛ allegaret ibi da tum mandatū presumptio esset ꝓ eo vt saltē cū cautione rati ad mittereꝫ vt in. c. corā d. lecto. extra de offi. deleg. no. Bar. in. l. iij. §. due cause. ff. de carb. edic. faciat ad p̄dicta. l. plenū. §. equitū. in ratione sui. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ in. c. solite. ꝛ q̄d ibi habeꝫ extra de 3 ma. ꝛ obe. in q̄b⁹ pater q̄d † vba relata ad ꝑsonā intelligunꝫ s̄m qualitatē ꝑsone ꝛ ad predicta etiā facit q̄d no. Dyn. in regula. j. ff. de regu. iur. li. vj. In gl. nuptiū in fi. no. gl. de significato su pini de significato aūt gerūdij tetigit bar. in. l. si tu ex parte. ff. de acq heredi. ꝛ in. l. j. ff. de cōdi. ꝛ demon. Extra gl. adde dictis bar. q̄d si mulier dicat, do tibi istud nomē. p. x. in dotem vꝛ taci te estimatū p ipsis decē. ꝛ sic intelligit hic bal. post Ja. de are. Et adde q2 ipse h̄ dicit ꝙ si delegat sibi nomē debitoris mulieris ꝛ ipse sciēs nō esset soluēdo recipit ꝓmissionē illi⁹ q̄d sibi p̄iudicat p. l. pm ttēdo. §. si a debitore. ff. de iure do. nā ipse idē vꝛ voluisse ꝫ in. l. si cū dotē. §. si mulier. s. e. Sꝫ potes cōcordare q̄d si recipit ꝓmissionē an̄ m̄rimoniū sibi p̄iudicet cū tūc posset donare mu lieri. sec⁹ si recipiat m̄rimonio ↄstāte quo casu donare nō pōt mu lieri. ꝛ sic loquaꝫ q̄d ipse no. i. d. §. si mulier. ꝛ attēde q̄d lꝫ allega uerim dictū Azo. in. l. si socer. §. luci⁹. ff. e. ad limitationē ti. de do

na. inter vi. ꝛ vxo. tn̄ dictū suū nō vꝛ verū p legem penul. ff. de do 4 na. inter vir. ꝛ vxo. vbi vdeꝫ aperte velle lr̄a q̄d nō attēdaꝫ † tra ductio ad domū q̄n cōstat matrimoniū esse cōtractū. sed tūc attē damus an ante matrimoniū an post fiat donatio. sꝫ vbi esset du bium an donatio esset facta ante matrimoniū vel nō: tūc ad ꝓbā mēdū an fuerit facta post vel ante bene videꝫ attendi quādoqꝫ traductio, ꝛ illud ꝙ tangiꝫ in. d. l. pe. ꝛ facit quod not. glo. in. l. cum iure. C. de dona. ante nup. ꝛ hoc adde ad id quod dixi. ff. in d. §. lucius. su per prima glo.

Fundus. Si ꝑdiū estimatū in dotē datū sine culpa mariti euincaꝫ nō debetur estimatio mulie 5 ri. h. d. † No. q̄d dol⁹ patris nocet filie i dote vt hic in fine tex 6 tus. † In glo. nō teneri. i. fi. no. bū ex tex. cōiuncta gl. ꝙ ille q̄ pōt p exceptionē repelli dꝫ esse obligat⁹ ad nō petēdū. ꝛ sic facit ad q̄stionē si mulier renūciat iuri hypothecarū ꝓ dote viro se ob ligāte creditori an teneat renūciatio saltē hodie p auꝫ. si q̄ muli er. C. ad vellei. de quo dicēdū vt hic p Ja. de arena ꝛ bar. In gl. obsesse. ibi sed actionē cedet. dic cōmuniter teneꝫ cōtra. ꝙ nō hꝫ actionē ꝛ sic nō pōt cedere q2 solutū est matrimonium ꝛ sic dos nō dꝫ esse penes eū: sꝫ penes mulierē iō nō dꝫ posse agere. ar. l. si donatur⁹. §. fi. de cōdi. ob causam. ꝛ hoc sequitur Ja. de are. ꝛ bar. sed Bald. tenet gl. dicens ꝙ mulier nō poterit agere sine cessione. sꝫ si sibi cedaꝫ actio p virum sic. allegat lꝫ modicū faciat l. pater. ff. de euic. Tu potes cōcordare ista dicta duob⁹ modis. primo ꝙ opi. Bal. ꝓcedat si cōstāte m̄rimonio fund⁹ fuit eui ct⁹ q2 tūc nata fuit sibi actio de euictiōe. Sꝫ opi. bar. ꝓcedat q̄n sol. m̄rimo. fund⁹ fuit euict⁹: q2 tūc nō vꝛ nasci actio viro cū sua nō itersit tn̄ an h̄ solutio ꝓcedat pēdet ex his q̄ h̄nr i. l. q. aūt. §. j. 7 ff. si q̄s caut. † vbi tractaꝫ an desinente interesse desinat actio cō petere, vnde pōt secūdo dici q̄d si querim⁹ de vtili actione ex em pto que datur ad interesse ꝓcedat opi. Bart. Sꝫ si queram⁹ de stipulatiōe de dupla pene noie si illa sit interposita tūc q2 in illa nō inspiciꝫ an itersit vt. l. stipulatio ista. §. alteri quesita est actio viro. ideo videꝫ q̄d debeat cedere mulieri per. l. quoties. ꝛ. l. non 8 solū. ff. de iu. do. † In gl. fi. ibi cū habeat causam lucratiuā no. bene q̄d mulier diciꝫ habere lucratiuā cām in dote lꝫ vir dicatur habere onerosam ꝛ ꝓ hoc est tex. melior de corpore iuris in. l. fi. §. j. ff. de his q̄ in frau. credi. In ea. gl. in fi. solue ꝙ hic nō no cet filie dol⁹ patris q2 etiā si esset dolus extranei nocere ex q̄ filia hꝫ causam lucratiuam. vel dic q̄d ille est casus diuersus. nam ibi tractatur an assertio patris noceat filio de quo dicēdū vt ibi ꝛ in. l. j. §. iulianus. ff. de li. agno. hic aūt an dolus patris noceat fi lie. de quo etiam in dic. l. qui cōtra. ꝛ plenius in. l. diui. de iur. pa tro. ꝛ per Dy. in regula nō debet. de reg. iur. lib. vj.

Summarium.

1 Fundus dotalis estimatus an possit alienari.
2 Res mobilis que inestimata in dotem datur inalienabilis cēseꝫ.
3 Estimatio quedam est emptionis inductiua ꝛ quedā est que em ptionem non facit.
4 Fundū dotalem vendi nō posse etiam vxore consentiente quali ter intelligatur.

Si estimatis. Fundus estimat⁹ tali esti matione que nō facit em ꝑtionē pōt alienari volēte muliere. h. d. ꝛ est singula ris scd̄m Bal. sed certe satis cōcor. l. fi. ff. de pac. dota. 1 † No. summariū q̄d lꝫ fundus dotalis estimat⁹ nō possit alie nari etiā consentiente muliere. vt est expressum insti. qui. ali. licet in prin. ꝛ i. l. vnica. §. ꝛ cū lex. C. de rei vxo. act. tn̄ secus vꝛ q̄n da tur fundus estimatus in dotē q2 tunc videꝫ posse alienare cōsen tiente muliere: q̄d intellige si remanēt alia bona ex quib⁹ pōt sa tisfieri mulieri p ea q̄ habenꝫ in auꝫ. siue a'me. C. ad vellei. ꝛ i hoc 2 est sing. ista lex. lꝫ satis ↄcordat. d. l. fi. ff. alleg. † Itē no. arg. ꝙ res mobilis dotalis inestimata in dotē nō possit alienari. de quo in l. j. ff. e. vbi per bar. ꝛ ibi dixi. In gl. ij. ibi vel recipit ad nullā dic vt q2 forte cessum est ab ipsa estimatiōe ꝛ aduerte q̄d primā solutionē glo. tenuit Dy. sed scd̄a cōiter teneꝫ p doc. ꝛ illa vꝛ ve 3 rior p istū tex. nō cauillādo ipsū. ꝛ p. l. fin. de pac. dota. † Itē at tende q2 duplex est estimatio. q2 q̄dā est estimatio q̄ hꝫ vim em ptionis ꝛ ista facit fundū ex toto desinere esse dotalē adeo ꝙ et sine cōsensu mulieris pōt p virū alienari tanꝙ res ꝓpria. quedā autem est estimatio q̄ nō facit emptionē sed fit ad finē vt videaꝫ augmentū vel diminutio valoris rei. ꝛ de ista proprie loquitur hic ꝛ ista nō facit simplr̄ fundū desinere esse dotalē vt. l. q̄d si fun dus. ff. de fun. dot. sed eligiꝫ tūc quedā media via q2 nō pōt alie nari sine cōsensu mulieris vt hic ꝓbaꝫ. ꝛ. d. l. q̄d si fundus lꝫ sec⁹ q̄n extimatio facit emptionē: sꝫ bū pōt alienari ↄsentiēte mulie re vt h̄ ꝓbaꝫ a ↄtrario sensu nō cauillādo h am. ꝛ superi⁹ est di ctū lꝫ sec⁹ in fundo dotali oino inextimato vt supius tactū ē. Si aūt extimatio facta sit simplr̄ nec apparet q̄ aio sit fc̄a tūc in du bio vꝛ facta vt faciat ēptionē. vt legiꝫ ꝛ not. in. l. si interest virū C. de iure do. ꝛ facit quod habeꝫ in. l. plerūqꝫ. ad finē. ff. de iure

dotiū

auf.siue a mē.C.ad velleia.¶ In ea.ibi q̄ ad ⁊c.dic quatenus dictū erat de ꝓhibenda alienatione donationis nō quatenus dictū erat de ea ꝑmittēda ⁊ hoc est ꝙ in effectu voluit gl.Glo. tū in cōtrario dicit illum ver.posse intelligi qñ res mobilis licet inextimata est data in dotē q2 pōt alienari ſm formā ill⁹ auf. de quo dicēdū vt dictū fuit in.l.j.ſ.e.¶ Extra gl.aduerte quia hic vr̄ casus ꝙ res mobilis data in dotē nō possit alienari muliere nō cōsentiēte cuius ꝯriū no.gl.insti.q.alie.l3.in pn̄.Bar.dicit ꝙ pōt alienari sed reuocat̄ tāꝙ res subiecta restitutioni cum retrāsferrat̄ dñiū in mulierē.l.i reb⁹.C.de iure do.S3 aduerte q2 hec rūsio nō vr̄ bona secūdū ista tpa scđm que dñiū rei dotalis nō retrāsferebat̄ in mulierē soluto matrimonio vt sentit gl.in.l. si filio.ſ.marit.ſ.eo.⁊ dictū fuit ibi.⁊.l.si mora.ſ.eo.Unde potes dicere qđ pōderāda est litera que nō dixit alienationē nō tenere:sed dixit res reddendas perinde ac si nulla extimatio interuenisset:⁊ sic vult ꝙ si erat res immobilis illa oino reddat̄ cum alienatio fuerit nulla.Si autē sit res mobilis tūc tenebit̄ ad illā reddendā3 q2 sic obligatus est.facit.l.si seruū.ſ.fi.de ver.ob.et si nō reddat̄ saltē debebit prestare extimationē rei etiā si plus valeat tūc ꝙ sit extimatio que fuit facta ex ꝗ̄stione q2 illa nō debet attendi ex quo res extat quin debeat rē ipsam restituere ⁊ si nō restituit facto suo vt est in casu proposito ꝓpter alienationē ꝑ ipsum factā d3 cōdēnari ꝓpter extimationē presentis tpis si plus valet.⁊ attēde q2 dubiū faciebat in.l.an illa verba nō extarēt deberēt intelligi.s.in rerū natura.An vero nō extarēt:sc3 penes maritū ⁊ interpretat̄ lex qđ nō verificent̄ qñ nō extāt in rerū natura.¶ †Ultimo adde dictis Bar.inquātū dicit qđ non possit fundum dotale vendere mulier cōsentiente viro cum dos nō possit restitui mulieri cōstante matrimonio qđ illud est verū ſm Bal.nisi fieret ad finē vt melior fieret conditio dotis vt probat̄ in.l.fi.ſ.de iur.do.Itē intellige hec vera qñ nō interuenit iuramētū.nā alias videt̄ secus p.c.cū cōtingat.extra de iureiur. idē tenet Spec.in ti.de emp.⁊ ven.ſ.iij.loco versi.verū si res dotalis.¶ Glo.tū sing.q̄ nō est alibi in.c.ij.de iureiur.lib.vj.videtur dare remediū vt nō firmet̄ etiā iuramēto vt puta si pri⁹ mulier forte ad instātiā patris vel alterius dātis dotē iurauit non alienare fundū dotalē nā tūc sequēs iuramētū tanꝙ cōtrariū3 primo nō valebit qđ est singulariter menti tenendū.An tamen procedat vobis tāguam in.l.si qs pro eo.in prin.de fideius.quā intēdo vobis legere diebus festiuis q2 omisi anno preterito.

Extimate. Ista lex extimate seipsam summat l3 no.ꝙ p posteriorē vsu3 rei appreciate nō vr̄ recessum a pambula extimatione ⁊ ideo pōt peti extimatio nō obstāte qđ vxor vsu consumpserit res extimatas in dotē datas ꝙ est no.ſm Bal.quia quotidie mulieres rusticane dāt res appreciatas seu extimatas q̄s postea vsu cōsumūt.nam perinde est ac si per vsum mariti forent consumpte.⁊ est etiam ratio q2 extimatio in dubio facit emptionem vt dixi.ſ.l.prox.ideo post extimationem debet res esse periculo accipientis illā extimatam sicut est periculo emptoris.

Summarium.

1. Obligatio patris in multis differt ab obligatione filij quādo filio est dos data.
2. Filiusfamilias sicut ⁊ sui iuris existēs beneficiū habet ne i plus quam possit condemnetur.
3. Fili⁹ cōdēnatus peculiū adimere pōt etiā i ꝑiudiciū creditorū.
4. Sentētia inter easdē personas executionē sortit̄ absq3 noua debiti vel cause probatione etiā si status persone mutetur.
5. Executio an possit fieri in filium patria durante potestate.
6. Carcerari pro debito nemo debet nisi omnino non sit soluēdo.
7. Creditor cui post sententiam non soluitur duplicem viam contra debitorem habere censetur.
8. Executio in non conuentum nec citatum non est fienda.
9. Maritus inops rei vendicatione ad fundum dotalē conuētus non in plus quam potest condemnabitur.
10. Dominus qui fuit semel presumitur Dominus semper.

Si filio. Fili⁹ recipiēs dotē tenet̄ isolidū.pater vero de peculio.cōdēnat̄ tū filius q̄tenus facere pōt ⁊ sic q̄tenus est in peculio tpe sentētie nec deducit̄ tūc de peculio ꝙ fili⁹ debet alijs etiā pri secus si pater de peculio cōueniat̄.h.d.l.filiofa.Et primo ponit vnū dictū cōmuniter in filio ⁊ patre.Scđo tollit tres dubitationes in filio tm̄.Tertio tollit vnū dubiū in patre tm̄.Quarto tollit aliud dubiū in filio tantū.Scđa ibi:nec interest.Tertia ibi:at qñ.Quarta ibi:at cū.¶ Not.plura q̄ patēt ex summario.Scđo sio.†plures differentias inter obligationem patris ⁊ filij quando filiofami.dos est data.nam vna est q2 filius tenetur insolidū pater vero de peculio.Secūdo q2 filius de iure ciuili:pater de iure ptor.o.Tertia q2 pater deducit ꝙ sibi debetur per filium sed qñ filius cōuenitur non fit deductio.Quarta quia non est differentia quando filius cōuenitur an habeat rem vel pecuniā dotalē in peculio.secus qñ pater cōuenit̄ vt hic tangit gl.¶ Not.casum in quo filius cōdēnatur solū in effectu quatenus est in peculio simile in alio casu singulari contingit q̄ habet̄ in.l.si filius.ſ.de iudi.alias regl'r condemnat̄ insolidū facit.ſ.de pecu.l.si qs cū filio.¶ †Itē no.ꝙ nedū vir existēs sui iuris habet bñficiū ne condēnet̄ nisi quaten⁹ facere pōt:sed etiā filiusfa.⁊ sic existēs in potestate patris.¶ Ultio potes notare ex ver.nec interest.arg. ꝙ si dom⁹ vel fundus det̄ in dotē ⁊ soluto mr̄imonio vir nihil aliud habeat qđ nō debeat cōdēnari ad solidā restōnē s3 solum quaten⁹ facere pōt vt vr̄ ꝓbari in.d.ver.iūcto ver.s3 quaten⁹ de quo hic p Dy.Bar.⁊ Bal.⁊.ĵ.dicet̄ post gl.¶ In gl.cōdēnādus est ibi prio q2 pater:dic s3 certe istud primū remediū gl.satis est debile q2 parū est habere plura remedia si neutrū in effectu est efficax.Scđm remediū est in se no.ex quo habes ꝙ ꝓbatiōes facte iter easdē personas faciūt fidē etiā variato statu alteri⁹ earū.Tertiū remediū est satis debile hodie cōsiderato ꝙ oēs vsure legales sunt correcte per ius cano.vt not.Azo in summa.C.de vsur.¶ In ea.gl.in fi.no.bene tria ex gl.†primū est ꝙ l3 filius sit cōdēnat⁹ tū pōt adimere peculiū ad ꝑiudiciū creditorū.Secundū ꝙ filiusfa.pōt ꝯdēnari ⁊ tacite innuit gl.ꝙ nō possit fieri executio cōtra filiū anteꝙ efficiat̄ sui iuris.⁊ hoc clari⁹ dixerūt due alie gl.quarū vna est in.l.iij.ſ.sed vtrū.ver.⁊ qdē.ſ.de mino.alia est in.l.ꝙ si minor.ſ.si seru⁹.e.ti.¶ Tertio not.ex gl.ꝙ si pr̄ non adimit peculiū ex sententia lata cōtra filiū fiet executio cōtra patrem de peculio.¶ Circa primū attēde q2 dixit Bar.post Iac. de are.id verū si fiat bona fide adēptio.al's secus p.l.summa cū rōne.ſ.de pecul.S3 tu addꝰ ꝙ si pater adimit peculiū ⁊ penes se retinet vr̄ dolo hoc facere ⁊ sic nō d3 nocere creditorib⁹ peculiaribus.⁊ pro hoc videt̄ tex.nō cauillādo in.d.l.summa cū rōne.⁊ p hoc etiā bene facit in arg.ꝙ habet̄ in.l.oēs.ſ.lucius.ſ.de his que in frau.cre.⁊ hoc videt̄ clarū si sciebat creditores peculiares esse ⁊ multo forti⁹ si sciebat filiū iam alicui ipsor cōdēnatū.⁊ p hoc etiā faciat q2 fili⁹ obligat patrē etiā inuitum de peculio.l.si quis seruo.ſ.etiam si de peculio.⁊ sic nō d3 pater posse ius quesitū creditorib⁹ absq3 eorū facto taliter extiguere ar.l.fi.ſ.de pac. idem videt̄ ⁊ si ignorasset creditores peculiares esse q2 saltē tūc cum scit dolo videt̄ facere nō satisfaciēdo eis ex quo scit se fuisse ipsis obligatū ⁊ peculiū penes se esse ar.l.ij.ſ.circ.ĵ.de doli exce. Interdū aūt nō adimit peculiū sed forte rē aliquā trāsfert:forte illi donādo ⁊ tūc si bona fide facere videt̄ id posset tolerari.sicut ⁊ qñ debitor bona fide aliquā rē de suis alienat.secus si mala fide ⁊ in fraudē creditorū forte cū suspicaret̄ aliquē creditorē cōtra se acturū vt ꝓbat̄ in.d.l.summa cū rōne.vbi aūt totū peculiū alteri tertio donaret vel maiorē partē tūc si sciebat creditores subesse vr̄ fraus ꝓsumi arg.l.oēs.ſ.lucius.ꝓalle.sec⁹ forte si nesciret.⁊ sic etiā posset intelligi dictū Bar.⁊ gl.⁊ hec sufficiāt de primo.¶ †Circa secūdū attēde primo q2 vt predixi habes ex gl.qđ snīa inter easdē ꝑsonas meret̄ executionē ēt mutato statu ꝑsone sine noua ꝓbatiōe debiti vel cause.¶ An aūt mittat̄ executioni sine citatiōe tāgit hic.Bal.⁊ recitat Inno.tenuisse ꝙ sic in.c. ex rōne.de appel.sed Cy.tenuit ꝯriū in.l.ab executore.C.quorū appel.nō reci.⁊ in.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ hoc ipse tenet salte3 quo ad executionē indirectā.vñ dicit qđ nō poterit carcerari ꝑsona nisi prius facta citatiōe ad ꝯdicēdū ne ꝓnūciet̄ snīam esse executioni mandādā cū multe sunt exceptiones que pñt obijci post snīa vt no.in.d.l.j.⁊ executio snīe debeat etiā fieri cā cognita.facit ꝙ no.p gl.intra vtile.ſ.de mino.Tu dic plene de h̄ vt no.Bar.i.l.meminerint.C.vñ vi.⁊ in.l.a diuo pio.ſ.in vēditione.de re iudi.¶ †Itē aduerte vt tetigi dubiū est an fieri possit in filiū durāte patria ptāte.nā vr̄ ꝙ nō per gl.superi⁹ alle.⁊ quia videt̄ impediri ꝓpter paupertatē p ea q̄ habet̄ in.l.titi⁹.ſ.de pecu.s3 certe illa lex facit in oppositū si ben⁹ attēdat̄ ⁊ similiter ꝙ ibi no.doc.l3 aliqua ibi no.p glo.faciāt pro eo.allegat etiā Bal. in.l.j.C.de iudi.li.x.Sed certe illa nihil facit si bene ponderetur allegat etiā q2 videt̄ imputādū creditori qui sciebat eū nō soluēdo p.l.si creditores.ĵ.de priui.cred.sed certe illi imputat̄ quo ad hoc vt nō possit satisdationē petere ex quo a prin.sciuit ei⁹ cōditionē sed non quo ad alia.Ideo tenet post Ricar.malū.⁊ butri. ꝙ pōt fieri executio tū q2 difficultas nō impedit obligationem vt.l.cōtinu⁹.ſ.illud.de ver.ob.tū q2 ꝓpter paupertatē qs incarcerat̄.vt.l.iij.ſ.pe.ĵ.de suspe.tut.iūcta glo.tū etiā q2 videt̄ casus in l.cum ⁊ filij.C.qui bo.ce.pos.vbi videt̄ carcerādus nisi cedat bonis.ꝙ dicit esse verū in filiofa.sec⁹ in seruo vel monacho per l.nō qcq̄d.ſ.j.ſ.de iudi.nisi forte sit monachus habēs administrationē p ea que habet̄ in.c.ꝓuenit.extra de fideius.sed melius facit ꝙ habet̄ in.c.cū deputatis.extra de iud.Sed aduerte quia videt̄ velle Bal.⁊ clari⁹ Bar.in.d.l.iij.ſ.pe.ſ.de suspec.tu.†qđ nō possit qs carcerari pro debito nisi qñ nō habet bona ex qb⁹ possit satisfieri creditorib⁹ ⁊ sic laborat inopia.p quo facit q2 nō venit ad immobilia capienda pro executione sentētie:nisi facta pri⁹ excussiōe bonorū mobilium nec ad nomina debitorum nisi prius facta excussione bonorū immobilium ⁊ eis nō repertis vt

d.l.a diuo pio.§.ij.ergo multo minus videtur debere deueniri ad captionem persone nisi prius constet bona non extare per executionem. Sed aduerte quia istud videtur contra casum.§.quod autem.ver.sed hec quidam iuncta glo.in ver.cedere in auth.de fideius.col.j.vbi videtur probari quod eo ipso quod constet de debito per confessionem iudicialem et sic eadem ratione per sententiam que transiuit in rem iudicatam.quod si debitor non soluit post tempora a iure statuta de quibus in.l.debitoribus.ff.de re iu.possit capi pro debito nisi cedat bonis etiam si habeat mobilia sufficientia ad debitum et pro hoc facit.l.j.C.qui bo.ce.possunt.vbi indistincte dicit quod condemnati non soluentes detrudantur in carcerem nisi cedant bonis.nec ob.glo.i.d.§.pe.quia si bene ponderentur iura que allegat glo.videntur velle quod vbi quis pro crimine esset mulctandus pecuniariter si non possit soluere propter inopiam tunc puniatur in corpore iuxta.l.j.in fi.de penis.ff.non autem intendit dicere id ad quod allegat Bar.tamen meo iudicio mens illius tex.fuit quod debeat carcerari ne fugiat vt possit veritas

7 erui:si forte aliquid occultauit de bonis pupilli † et sic videtur quod creditori detur duplex via post sententiam si sibi non soluitur et transactus est tempus quod datur iudicatis ad soluendum et pronunciatum est sententiam mereri executionem preter citata propter id quod.s.dixi.ar.l.nam ita diuus.ff.de adop.et.l.in cause.§.causa cognita.de mino.quia potest petere executionem fieri in bonis secundum formam.d.l.a diuo pio.s.alias potest etiam petere debitorem carcerari et sic fieri executionem in persona nisi cedat bonis.facit ad materiam quod no.bar.i.l.sacrilegij.§.fi.ff.ad legem iul.peculatus.et secundum ista tempora videtur hoc verum nisi debitor velit dare insolutum rem aliquam de melioribus quas habet iuxta formam.d.§.quod autem.et auth.hoc nisi.C.de sol.quia tunc non posset incarcerari licet non cedat bonis nec soluat pecu

8 niam quia illam non habeat:vt i dictis iuribus et hoc sufficiant de secundo. ¶ † Circa tertium videtur quod non possit fieri executio in patrem non conuentum nec citatum.ar.l.j.per to.C.res inter alios acta.et hoc tenebat Pe.quod bar. reprobat illa ratione quia oporteret secundum hanc opi.creditorem agere actione ex eo contractu cum adiectione de peculio.iuxta id quod no.i.l.iij.§.cui cognruit.ff.de pecu.et sic pater possit sibi deducere debitum quod si innuatur quando filius est condemnatus et agitur contra patrem non debet deducere sibi debitum:sed certe istud est falsum et contra istum tex.qui aperte vult quod indistincte pater possit deducere sibi debitum licet filius sit condemnatus quod quod non possit filius in condemnatione de ea fienda petere deducere quod debet patri.vnde melior est ratio quia ex processu qui fit contra filium nascitur etiam obligatio et actio contra patrem.et ideo non est necessaria citatio de eo ex quo in consequentiam sibi preiudicat per id quod no. glo.i.l.de vno quoque.ff.de re iu.et quia pater potest equiparari fideiussori contractus quia quotidie ex processu qui fit contra filium nascitur obligatio contra et sic deducitur ad iudicis potestatem et consequenter virtualiter includi potest in eius sententia que ratio cessat in fideiussore contractus de quo in.l.j.ff.iudi.so.et hec vera quando condemnatio sit ex causa ciuili.sed si propter delictum condemnaretur filius non videtur teneri pater nisi forma statuti aliter se habeat per id quod no.glo.in rubrica de decre.decu.lib.x.et tunc si propter contumaciam procederetur contra filium an noceret patri dic vt no.in.l.cum filius.de ver.ob.et facit quod habetur in auth.gaza

9 ros.C.de here.et i.l.ij.C.de modo mulct. ¶ † Ultimo extra glos. inducitur tex.quod si maritus conuenitur rei vendi.ad fundum datum in dotem et sit inops quod habeat priuilegium ne condemnetur nisi quatenus facere potest vt hic videtur probari in ver.nec interest.et tetigi in no.Nec ob.l.si cum dotem.§.fi.ff.eo.quia ibi matrimonium erat putatiuum non verum quo casu maritus non habet priuilegium vt ibi dixi.et no.Jo.an.in.c.j.extra de do.post diuor.et tamen Ja.de bel.disputando i.l.vna.C.de rei vxo. actio. ¶ Item no.ob.quod conuenitur et quilibet possessor.vt.l.nensenius.§.ij.ff.de re iu.et facit.l.de eo.§.fi.ad exhi.quia ibi processit traditio que videtur tollere priuilegium ar.auth.sed cum testator.C.ad.l.fal.et hoc tenuit Dy.quia ista rei vendicatio non proponitur secundum eum de iure communi sed contemplatione dotis.l.in rebus.C.de iu.do.ideo qualitercunque dicatur libellus in principio tamen in processu cause fiet commemoratio dotis et sic videtur quod licet conueniatur vt possessor possit tamen excipere de proprio priuilegio et hoc etiam tenet Bal.dicens quod ex hoc apparet quod licet dominium rei dotalis retransferatur in mulierem non tamen retransfertur ipso iure quia tunc traheret secum executionem si cessaret priuilegium alle.l.dotis.C.sol. secus dicit si maritus qui promisit restitutionem dotis constituisset se in eum casum precario pro muliere possidere quia tunc transiret possessio et consequenter ipso iure dominium retransferretur sine traditione.faciat.l.quod meo de acqui.pos.et ista est cautela secundum eum ad faciendum cessare priuilegium et poneret nos extra opi.alle.l.ij.C.de acqui.pos.et hanc cautelam dicit notandam.Sed tu adde quod de iure isto non retransferebat dominium ipso iure tamen hodie retransfertur ipso iure.vt.l.in rebus.C.de iure dotium.et sic hec cautela hodie nihil valet nisi salues hanc cautelam alio respectu vt quia propter illam propria autoritate poterit apprehendere possessionem et non habebit necesse agere in iudicio ar.l.colonus. et quod ibi no.ff.de vi et vi ar.et eorum que habentur in.d.l.fi.et quod not.in.l. iij.C.de pig. Item aduerte quia opi.Dy.etiam videtur sequi hoc bar. concludens quod si agitur actione personali habet priuilegium Item si reali si agatur pro re data in dotem.secus si pro re alia mulieris. Aliter tamen dixit in.l.maritum.et in.l.si constante in vlti.col.ff.eo. Sed tu dicere potes quod etiam si agatur actione personali ad fundum datum in dotem non habet maritus priuilegium quia illud videtur habere solum quando est obligatus ad quantitatem seu ad consistentiam in pondere numero vel mensura vt videtur probari apperte i.l.vna.§.cum autem.C.de rei vxo.ac.et.l.si maritus in id.ff.et in.l.diuortio.cum similibus.ff.eo.in quibus indistincte dicitur fundum dotalem debere restitui.nam et satis videtur dici posse facere:ex quo habet rem datam in dotem.Nec ob.tex.in ver.nec interest:quia nihil facit si ponderetur glo.nam verum est quod non interest quin teneatur insolidum siue res dotalis sit in peculio siue non tamen bene interest si condemnetur quatenus facere potest:quia si res est in peculio indubitanter facere potest si non est non potest facere nisi quantitas peculij ascendat ad dotem.facit quod habetur i.l.in bone fidei.ff.de pecul.item aduerte quod si agitur rei vendicatione per mulierem contra virum videtur quod possit fundari libellus eo modo quo contra extraneum quia mulier narrabit rem ad se spectare iure dominij vel quasi et talem indebite et iniuste detinere et recusare restitutionem quare petet eum condemnari ad restitutionem et sufficiet

10 mulieri probare ex qua causa quesiuit dominium etiam ante matrimonium † quia semel dominus hodie presumitur dominus vt probatur in.l.cum res.C.de proba.et si vir excipiat illam fuisse datam in dotem replicabit mulier matrimonium fuisse dissolutum.et sic patet quod a principio libellus fundatur omnino vt contra extraneum vnde non debet attendi quod incidenter postea fiat mentio de dote.ar.no.i.l.si quis nec causam.§.res pignori.ff.si cer.peta.

Summarium.

1 Dos condicitur que indebite redditur.
2 Errans non presumitur precedentem firmare contractum.
3 Dote non data non refert an matrimonium constet an non.

1 **Maritus.** † Dos idebite reddita potest condici.h.d. ¶ † No.quod errans non videtur firma
2 re contractum precedentem. ¶ In glo.† post diuortium ibi secus si
3 diuortium.quia quando dos non est data non est vis an constet matrimonium an vero sit dissolutum.sed vbi est data est differentia.et sic itellige glo. ¶ In ea.ibi.l.quem admodum illa.l.non facit ad propositum quia hoc loquitur quando vir soluit.ibi autem quando mulier soluit ei quod non debebat dotem recipere.

Maritus. In estimatione inquantum quis facere potest non fit deductio eris alieni nisi in donatione.hoc dicit.

Summarium.

1 Onus quod rei contemplatione persone annectitur ossibus affigi censetur.
2 Compositio super decimis futuris est inualida.

Cum mulier. Uiro restituendi dotem debet a muliere caueri de indemnitate.h.d. ¶ † No.quod onus annexum persone contemplatione

1 rei remanet affixum ossibus etiam post rei restitutionem.et ideo prestatur hic cautio marito.et sic est ar.secundum Bal.quod si quis venit ad compositionem super decimis occasione predij quod sibi postea euincitur nihilominus perpetuo teneatur.quod dicit esse verum facto suo euincatur si alias secus secundum Ja.de are.per.l.meuia.§.fundus.ff.eo.pro quo facit quia obligatus ad quantitatem respectu certe speciei videtur liberari specie perempta.vt no.in.l.ij.C.de rescin.vend.et i.l.in naue sauphelli.ff. loca.et pro hoc etiam quia hec videtur esse mens contrahentium ideo debet attendi ar.l.non omnis.ff.si cer.pe.et per hoc etiam potest inferri quod si emptori gabelle auferatur gabella pro futuro tempore non teneatur ad promissionem factam occasione gabelle si absque facto suo auferatur alias secus.facit quod no.per Buli.in.l.fi.ff.de consti.pec.et quod no.per Bar.in.l.is cu

2 quo et in.l.i dic.ff.de aqua plu.ar.† Et adde ei quod dictum est de decimis quod non valet compositio super decimis futuris licet super preteritis sicut est glo.ordi.in.c.vlti.extra de re.permu.et in.c.possessiones.de re eccle.non alie.et ista vera:licet Bal.innuat oppo.

Summarium.

1 Genus suas continet species.
2 Mors ciuilis potius morti accedit naturali quam diuortio.

1 **Si quis.** Stipulatio generalis refertur ad omnem casum soluti matrimonij.h.d.no. quod genus includit omnem suam speciem.facit.l.si quid earum.§. interemptum.et quod no.i.l.j.ff.de suis et legit. ¶ Item no. quod stipulatio collata super restitutione dotis absolute icludit omnem casum restituende dotis siue per mortem naturalem siue ciuilem et sic est argu.secundum Bal.quod impetrans beneficium tanquam vacans conseque qui debeat beneficium siue vacet per mortem siue per renunciationem siue per vxorationem.gl.tamen iuris canonici secundum eum in.c.susceptum.de rescrip.in.vj.dicit quod includit solum casum vacationis per mortem:sed certe illa glo. hoc non dicit si bene ponderetur licet dicat quod vbi fit mentio de morte in dubio intelligatur de naturali de quo plene dicendum vt ibi per Jo.

2 an.et Lapum Abb,in addi. ¶ † Item no.quod mors ciuilis potius accedit morti naturali quam diuortio vel renunciationi.quod est,no. ¶ Ultimo no,ar.quod ver.mortis simpliciter platum intelligatur etiam de ciuili de quo dicendum vt in.l.ex ea parte.§.insulam.de ver.obli.et.d.c. susceptum. ¶ In glo.ij.in fi.dic de iure cano.quod in hoc est seruandum quid

dum, quid habeat facere mulier quando vir est captus ab hostib⁹ vel alias absens, recurre ad ea q̄ habent̄ in.c.i pñtia.extra de spōsa. ¶ In gl.si deportatio i fi.solue.vt ibi plene no.p doc. ꝛ dixi in.l.si cū dotē.§.eo.ꝛ vide q̄ hic eūdē effectū habet mors ciuilis quē naturalis: sed tāgit hic bar.si dans stipulatus dotē eā illam reddi in oēm casum ꝛ euentū restituende dotis an poterit illam petere viro ad inopiā vergente ꝛ cōcludit ꝙ nō cum iste nō videat̄ casus vere restitutionis iuxta id ꝙ no.in.l.si constante.in prin.per gl.§.sed cōtrarium videt̄ verum vt dixi in.d.l.si cōstante.ꝛ videt̄ voluisse Spec.in ti.de do.inter vi.ꝛ vxo.§.ij.circa prin.ꝛ idē ibi Jo.an.in additio.

Summarium.

Usufructus. Usufructus in dotē datus in re ꝓpria mulieris sibi ꝛ heredi restituit̄ facto diuortio in re vero mariti datus mulieri dūtaxat restituit̄.in aliena vero dat⁹ sibi ꝛ heredi d3 rest.tui q̄ ad ꝯmoditatē pcipiēdi fruct⁹. h.d. Et diuidit̄ in quinq3.q2 p̄rio ponit in quo simpliciter dicit̄ vsumfructū mulieri ꝛ ei⁹ heredi debere restitui.nec apparet cuius erat fundus tpe dationis in dotē.l3 appareat q̄d sit alienus tpe diuortij. Scd̄o ꝙ dictū est de herede reuocat in dubiū. Tertio declarat qñ mulier dedit vsufr.fundi q̄ erat mariti. Quarto declarat qñ mulier dedit in dotē vsumfructū fundi q̄ erat mulieris ꝛ durauit ei⁹ nec alienauit. Quinto prosequit̄ duos casus cōiter.s.qñ dedit in dotē vsumfr.fundi ipsius mulieris: s3 ꝓprietas nō durauit sua.vel qñ datus fuit i dotē vsufr.fundi alieni. scd̄a ibi ꝙ an sit.tertia ibi: sed cu3 heredi.quarta ibi ꝙ si fundi. quinta ibi si vero alienata. Et hec vltīa diuidit̄ in duas.q2 p̄rio loqtur de restitutiōe q̄ fit mulieri. Scd̄o de illa q̄ fit heredi.scd̄a ibi: nā ꝛ fingere.ꝛ premitte ad euidētiā fm bal.p̄rio† ꝙ in iuribus inseparabilibus a p̄sona nō cadit vera restitutio.l.si vsufru.ff.de nouatio ꝛ.l.si patroni.§.fi.ꝛ.l.q2 p̄in de.ff.ad treb. Scd̄o ꝙ vsufr.finit̄ ex p̄sona ei⁹ in cuius p̄sona formaliter radicat̄ ꝛ nō ex p̄sona habētis nudā cōmoditatē vt.l.necessario.§.fi.§.de pi.ꝛ cōmo.rei ven. Tertio ꝙ in.l.nostra nō est principaliter dubiū an fieri debeat restitutio.s3 est dubiū an cōmodū restitutionis trāseat ad heredē mulieris. Itē est dubiū in modo restitutionis q2 natura iuris inseparabilis a p̄sona repugnat vere restitutioni.ꝛ iō d3 veniri a restitutione p obliquū ꝛ indirectū eo modo quo fieri pōt ꝛ in hoc laborat ista.l.† Quarto ꝙ quidā est vsusfructus abstract⁹ a ꝓprietate ꝛ iste dicit̄ vsufr.formalis. Quidā vero est vsusfructus cōiūctus siue cōcretus ꝓprietate ꝛ iste appellatur causalis. Quinto ꝛ vltio ꝙ actus agentiū regulatur scd̄m duplicē p̄sonā.s.scd̄m potētiā p̄sone agētis ꝛ scd̄m aptitudinē p̄sone recipiētis.ꝛ ideo in ista materia requirit̄ ad verā restitutionē q̄d ipsa tradere possit in recipiētem.alias q̄d nō pōt fieri directo opoꝛtet q̄d fiat eo mō quo pōt. Et est no.secūdū eū q̄d nō est aliqua.l.que ita pfecte loquit̄ in restitutione iuris inseparabilis a p̄sona. ¶ No.primo arg.ꝙ si iudex vult dare in solutū rē emphiteuticā ꝓ debito licet videat̄ fieri nō posse cu3 videat̄ quedā vēditio q̄ nō pōt fieri de ipsa emphiteusi vel de inseparabili a p̄sona.l.fi.de iu.emphi.tñ possit quo ad cōmoditatē percipiēdi fructus ꝛ sic v̄r q̄d si det insolidū simpliciter ipsam rē in dubio videat̄ dedisse quo ad commoditatem potius quam ipsum ius vt sic res potius valeat qua3 pereat.ar.l.quoties.de verbo.obli.de q̄o p Bar.in.l.si finita.§.si de vectigalib⁹.ff.de dam.infec. ¶† Itē no.ar.ꝙ laico possit cōcedi cōmoditas decimarū l3 nō ius ipsum ꝙ est speciale de quo i.c.ij.extra de loca. ¶ Itē ꝙ vbi nō cadit restitutio momētanea deuenit̄ ad successiuā p modū cautionis. ¶ Itē no.q̄d aliquid debet fieri eo modo quo pōt ꝛ sic facit ꝙ si tutor ꝓmisit suo fideiussori extrahere eū de obligatione l3 nō possit durāte tutela d3 tacere id q̄d pōt vc3 idonee satisdare se facturū ꝛ curaturū ꝙ ille fideiussor nō molestabit̄ p illa fideiussione. ¶ In gl.j.in fi.gl.in oībus bene loquunt̄ preterꝙ in vno vc3 qñ dat⁹ fuit vsufruct⁹ fundi q̄ erat viri quo ad ꝓprietatē in dotē ipsi viro q̄ quidē vir postea alienauit ꝓprietatē ꝛ sic tpe restitutiōis dotis solū vsumfructū reperitur hic.nā inquātū dicit gloss.quod debet heredi mulieris ꝯmoditas restitui male d.cit q2 mulieri debebat̄ vsufru.formalis q̄ nō d3 incipere eo casu quo finiret̄.vt.l.titio cū moriet̄.§.de vsufruc.ꝛ q2 nō fuit radicat⁹ vsufruc.formatus i p̄sona viri ex facto mulieris q2 imo fuit causalis tpe dationis ꝛ nō plus d3 mulier habere quā si semp remāsisset vsufru.penes eā. Et aduerte q2 istū casu3 dicit Barto.nō decidi in litera l3 glo.dicat decidi. ¶ Sed tu potes dicere ꝙ satis decidit̄ in ver.sed puto vbi indistincte dicit̄ ꝙ mulier nihil relinqt heredi suo qñ ipse heres habēs vsumfructū in fundo viri vsumfru.dedit viro in dotē.nec distinguit an ꝑe vir alienauerit ꝓprietatē postea vel non l3 distinguat̄ i ver.ꝙ si fundi.ꝛ se.qñ mulier dedit viro i dotē vsumfructū fundi ꝓprij.ꝛ sic v̄r fuisse mēs tex.ꝙ indistincte ꝓcedit q̄d dicit̄ in ver.s3 puto.ꝛ sic pt dici ꝙ decidat̄ dict⁹ casus in litera nō tñ decidit̄ vt dixit gl. mo aliter vt est dictū. ¶ In gl.i cautionib⁹ interpositis.ibi nūmo vno.dic iō tolerat̄ in isto casu q̄d fiat vēditio vl' locatio vno nūmo q2 h̄ fit ꝓpter quādā necessitatē cū nō possit cadere restō ꝓpter ius inseparabile a p̄sona.al's nō teneret nisi res eēt digna tā paruo pcio vt no.p gl.i.l.si q̄s añ.ff.de acqrē.pos. ¶† Et no.bñ ex gl.ista ꝛ ex eo ꝙ seqt̄ in ea et ex tex.ꝙ multiplex pt esse remediū qñ agit̄ d̄ restituēdo vsufructu seu iuris inseparabilis a p̄sona.nā p̄rio pōt esse remediū ꝙ p̄stetur cautio ꝙ patiat̄ vti frui illū cui d3 fieri restō ꝛ sic q̄d in effectu ꝯcedat illi cōmoditatē vtēdi ꝛ fruēdi. Scd̄o ꝙ locet vel vendat vno nūmo eidē cui d3 fieri restō. Tertio ꝙ ille cui d3 fieri restitutio vēdat ius suū ꝓprietario ꝛ pat.at̄ ꝙ vsufruct⁹ ꝓprietario restituat̄ ꝛ sic ꝯsolidet̄ cū ꝓprietate. Quarto pōt esse remediū ꝙ de ꝯsensu ꝓprietarij restituat̄ vsufruct⁹ ei cui d3 restitui nā tūc videbit̄ in effectu p̄rio restitut⁹ ꝓprietario.ꝛ scd̄o p ꝓprietariū illi cui debebat fieri.ꝛ sic vn⁹ act⁹ occultabit̄ ꝓpter celeritatē cōiūgēdoꝝ actuū ar.l.singularia.si cer.pet.ꝛ.l.iij.§.sciēdū.de dona.inter vi ꝛ vxo.hoc habetis mō declaratū. ¶† In ea.gl.in fi.no.bene ꝙ extinctione vsufructus inspicit̄ p̄sona ei⁹ in quo vsufru.est radicat⁹ nō aūt p̄sona illi⁹ i quo est tantūmō cōmoditas. Et attēde q2 siue vir sit in mora siue nō ꝓcedit q̄d hic d̄r cū vir nihil debeat lucrari ex dote soluto m̄rimonio.imo si q̄d lucrū est d3 esse poti⁹ mulieris ꝛ eius heredis. ¶ Extra gl. adde dictis bar.inquātū dicit q2 si data est res emphiteutica vl' feudalis p mulierē in dotē viro q̄d si q̄ratur de restōne dotis poterit fieri p modos de q̄b⁹ tāgitur in.l.ista.ꝛ.§.dixi.nā forte pōt dici ꝙ ēt poterit cōstitui p virū mulieri ipsa res emphiteutica vl' feudalis absq3 alio dñi ꝯsensu.q2 dñs a principio cōsentiēs v̄r cōcensisse fm naturā act⁹ ꝛ subiecte materie ar.l.si vno locati.ꝛ sic v̄r q̄d nō sit necessari⁹ alius consensus ꝛ ꝙ suspēsa fuerit interim obligatio mulieris q̄ postmodū solu.m̄rimonio vires reassumit arg.l.cū alijs.C.de cura.fu. Nec ob.q̄d hic d̄r de vsufructu ꝯstituto in dotē p extraneū q̄ tñ nō restituit̄ sol.ma.fine ei⁹ ꝯsensu q2 ius vsufructus est magis inseparabile a p̄sona. Hinc est ēt ꝙ nō trāsit ad heredē vt i.§.finit̄ insti.de vsuf. ¶† Itē adde ꝙ mulier v̄r posse dare in dotē rē emphiteuticā vel feudalē q̄ ad ꝯmoditatē pcipiēdi redditū ēt absq3 ꝯsensu dñi p.c.nup.extra de do.post diuor.ꝛ adde ad materiā hui⁹ legis ꝙ no.bar.in l.si finita.§.si de vectigalib⁹.ff.de dā.ifec. ¶ Itē adde q2 vt h̄ refert bal.ꝯsuluit bar.ꝙ q2 emphiteusis eccl'ie est ius inseꝑabile a certo gñe p̄sonaꝝ vt no.i.l.ēt.§.eo.ꝙ si ēphteutica eccl'ie donat̄ alteri rē emphiteuticā statim reuertit̄ dñiū ad dñm ꝛ sic ad ecclesiā p casum.l.ij.C.de rei do.vel tēplo.s3 certe illa lex fm Bal. d3 intelligi qñ emphiteuta donat in ꝓprietatē nā.tūc interuertit ius dñi ꝛ ꝓpter delictū statim ꝑdit ius suū.s3 vbi donat quo ad ꝯmoditatē ꝛ saluo canone eccl'ie tūc t3 dōatio.l.j.C.de fun.pri.li.xj.ꝛ hāc d̄t esse cōem opi.antiquoꝝ ꝛ verā. ¶† Tu adde ꝙ fuit q̄stio an emphiteuta l3 ꝓhibeat̄ vēdere sine cōsensu dñi an possit donare.ꝛ gl.cōiter tenēt ꝙ sic vt p3 ex not.in.l fi.C.de iur.emphi.ꝛ p gl.ꝛ Jo.an.in.c.potuit de loca.tñ satis v̄r ꝙ hoc sit intelligēdu3 cū limitatione Bal.qñ nō donat simpliciter tāꝙ rē oīno ꝓpriā s3 tāꝙ emphiteuticā ꝛ saluo iure ecclesie in canō. Bar.tñ aliter dixit in.d.l.fi.de iu.emphi.sed cōis opi.v̄r esse cū gl.vt p3 ex his q̄ no.gl.in.d.c.potuit.ꝛ Jo.sup ea. An aūt sit verū q̄d emphiteusis ecclesie nō trāseat nisi ad certū genus p̄sonarū tetigi in.l.ēt.§.eo.ꝛ plenius in.l.q̄d dicit̄.ff.de ver.ob.ꝛ in Spe.de loca.§.nūc aliqua ver.vij. ¶ Itē attende q2 presupposita opi.q̄d nō trāseat nisi ad certu3 genus p̄sonarū vc3 descendētiū illius cui cōceditur forte teneri s̄nia Bar.cu3 non debeat istud ius q̄d est inseparabile a certo genere personarū posse cedi extraneo.ar.huius.l.ꝛ.§.finitur.insti.de vsufr.ꝛ.l.si vsufru.§.de iur.do. Nec ob.glo.in.d.l.fin.C.de iur.emphi.q2† pōt intelligi in emphiteusi priuati que potest transire etiā ad extraneos heredes vel etiā in re.eccle.eo casu q̄d pōt trāsire ad extraneos heredes quod qñ sit dixi in.d.l.q̄d dicitur.secus qñ tractatur de re emphiteutica ecclesie que non habet trāsire nisi ad certum genus personarū q2 tunc procedit dictū Bar.per iura superi⁹ alle.etiā si donet̄ saluo canone p.d.l.ij.C.ne rei do.vel templo.q2 fatendum v̄r q̄d intelligi debeat quando alienat̄ simpliciter vt propria ꝛ non saluo canone cum ibi equiparet emphiteusim ecclesie et emphiteusim reip.et in emphiteusim reipublice.d.l.ij.

limitet per.d.l.j.C.de fun.pat.li.xj.ꝙ habeat locũ saluo nisi cõ
cedatᷣ saluo canone nisi forte dicas qᵭ illa.l.j.solũ limitet i ẽphi
teusi reipu.non autẽ in emphyteusi ecclesie ⁊ tunc.d l.ij.bene fa
9 ceret ꝑ Bar.† An aũt sit vera opi.qᵭ emphyteusis ꝑuati possit
donari domino nõ reqnisito sed nõ vendi.videretᷣ ꝙ sic ꝑ gl.ꝑal.
ergo cessare videtᷣ rõ que est in venditione.nam in venditiõe ha
betur respectus ad precium.qᵭ eque bene potest offerri ꝑ dñm
sicut ꝑ extraneũ sed donatio consueuit fieri propter merita que
quandoqꝫ ꝓcedunt in extraneo ⁊ non in domino:⁊ ideo nõ est
eadem ratio donãdi vt extraneo.⁊ sic videtᷣ qᵭ dñs tunc debeat
cõsentire si requiratᷣ vt cõsentiat donationi fiende in extraneũ
⁊ si nõ cõsentiat forte posset cogi si aliꝰ foret eque idoneꝰ ad sol
uendũ canonẽ ⁊ vellet se obligare cũ id nõ noceat tũc dño.ar.l.i
terdictioni.s̃.de euic.⁊ ar.c.nullꝰ.⁊ qᵭ ibi not.extra de iu.pa.⁊ si
eo irrequisito sit facta donatio remediũ erit ꝙ si nõ soluitᷣ sibi ca
non qᵭ vendicet rem quasi recaducam per.l.ij.C.de iure emphi.

Summarium.

1 ☞ Dos aliquo casu matrimonio constante restitui potest.
2 Desiderium mulieris non corrigitur nisi corã testibus publicetᷣ.
3 Seruus dotalis cuius contemplatione censeatur institutus.

SEruus. In rebꝰ q̃ ad alienũ cõmodũ gerũ
tur cõsiliũ est illius volũtatis exqui
rere vt gestor a ꝑiculo gestiõis exoneret.h.di. ¶ In
tex.ibi debet scꝫ de rigore cũ sit domina seruiˀ sꝫ de cõ
1 silio tenẽda est via que sequitᷣ. ¶ † No.casum in q̊ dos põt resti
tui constãte ma.vcꝫ quo ad effectũ restitutionis momẽtanee ra
tione cõmoditatis inde emergentis.Et ex h̃ no.qᵭ tenet trãsla
tio dominij facto alieno hoc acto vt momẽto resideat penes eũ
dũ tñ aliquã vtilitatẽ afferat talis trãslatio alias secus.l.q soluit.
2 ĵ.de solu. ¶ † Itẽ no.qᵭ desideriũ mulieris corã testibꝰ publica
tũ nõ põt corrigi ad hoc qᵭ no.ꝑ glo.in.l.rura.C.de omni agro
deser.vbi no.qᵭ desideriũ publicatũ apud acta non põt corrigi
qᵭ intellige in casu illo ⁊ quãdo nõ allegatᷣ error alias dicendũ
esset vt in.l.error.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ i.l.ij.ĵ.de cõfessis. ¶ In
3 glo.obligetᷣ.in fi.† conclude si queratᷣ in dubio cuius cõtẽplatio
ne videatᷣ seruus dotalis institutus primo inspici debere quali
tatẽ ꝑsone instituẽtis quia si est consanguineꝰ vel amicꝰ viri ꝑsu
mitur eius contemplatione:si vero est amicus vel consanguineꝰ
mulieris ꝑsumitᷣ cõtẽplacione mulieris.ꝑ ea que habẽtur in.§.
in arrogato.⁊ in.c.requisisti.extra de testa.Si vero est extraneꝰ
vel eque amicus qui instituit tũc attende verba q̃ si dicit insti
tuo seruũ talis mulieris presumitur eius contemplatione.secus
si dicat seruum viri talis nominãdo virũ.vt in.l.cum aliquis.de
iure deli.si vero simpliciter instituat stichũ tũc presumitur in du
bio contẽplatione mulieris vel saltẽ ipsius serui ⁊ sic queri debet
mulieri per.l.additio.ĵ.de acqui.he.⁊ sic debet intelligi ꝙ no.gl.
in.l.si legato.⁊ in.l.si ex legato.s̃.de iure do.

Summarium.

1 ☞ Renunciatio que fit in fraudẽ expectantis ei nõ ꝑiudicabit.

a ¶ Fraudulẽ tum.Adde ꝑ hoc dictã decisionẽ q̃stionis posite hic in addi. ad Bar.

FIlie. Repudiũ fraudulẽtũ[a] pr̃i nõ ꝑiudicat.h.d
¶ † No.ꝙ renũciatio facta in fraudẽ expe
ctantis nõ preiudicat expectanti.⁊ hoc est expressum
hodie in beneficialibꝰ i.c.ij.extra de renun.li.vj.⁊ ibi
etiã declaratᷣ an i dubio ꝑsumatᷣ fraꝰ.nã videtᷣ ꝙ sic.ex quo filia
erat egra seu infirma vt vr̃ mnuere iste tex.⁊ etiã dicitᷣ in tex.illo
qui ſm Bal.de vtero huiꝰ.l.emanauit.⁊ ibi statuit ꝙ renuncia
tio vel ꝑmutatio facta i fraudẽ expectãtis apostolici nõ valeat:
sed attẽde q̃ forte posset dici per illũ tex.qᵭ demũ ꝑsumatᷣ fraus
qñ grauis causatᷣ infirmitas.⁊ sic ꝑsimiliter dubitabatᷣ de mor
te alias forte secꝰ.arg.a contrario sensu illius tex. ¶ In glo.j.ibi
nõ haberet heredeꝫ iure isto no.bene glo.cum qua cõcor.glos.i
l.nupta.s̃.eo.sed de hoc dicetur in.l.post dotem.s̃.eo.

Summarium.

1 ☞ Expensas funeris mulieris de dote fieri debere qualiter in
telligatur.

SI filia. Expẽsa fũeris statim repetitᷣ nõ expe
ctata dilatiõe legali.h.d. ¶ † No.ꝙ ex
1 pẽsa funeris mulieris dꝫ fieri de dote.qᵭ qualr̃ itelli
gatᷣ dic plene vt in.l.sed si nõdũ.⁊.l.qᵭ si nulla.⁊.ll.ꝑ
cedentibꝰ ⁊ se.s̃.de relig. ¶ In glo.ibi qñ nulla est dos dic.s.⁊
pater nõ est soluẽdo alias ꝑmo loco spectaret ad patrẽ.vt.l.q̃ si
nulla h̃ alle.qd aũt si mulier habeat dotẽ ⁊ alia bona:tũc dic ꝙ
expẽsa funeris dꝫ fieri ꝓ rata de oĩbus vt ꝓbatᷣ i iuribꝰ hic alle.

Summarium.

1 ☞ Maritus potest seruum dotalem manumittere.
2 Dominus vasallo permittens vendere rem quam in feuduꝫ ha
bet totum ius remittere censetur.
3 Cessio an cẽseatᷣ facta cõtra fideiussorẽ si facta sit cõtra debitorẽ
4 Maritus seruũ dotalem manumittẽs muliere inuitã an tenea
tur ad precium serui.
5 Ius patronatus quando loco serui succedat.
6 Communitati vel principi an debeatur id qᵭ suis ambasiatori
bus datur.
7 Maritus ⁊ eius heres de acquisitis ⁊ querendis tenentur.
8 Prouisio legis contra ius commune contra id qᵭ exprimitᷣ nõ
est extendenda.
9 Uerba legis que ad certas diriguntur personas ad alias exten
di non debent.
10 Lex generaliter loquẽs quãdo restrictionem patiatur.
11 Lex loquens specialiter an possit extensionem recipere.
12 Canon censetur correctus ipsius ratione correcta.
13 Extensio in correctorijs an sit fienda ad alium casum ob idẽtita
tẽ vel maioritatem rationis.
14 Argumentum a contrario sensu in statutis non est sumenduꝫ.
15 Correctio quandoqꝫ inducitur ex rationis maioritate.
16 Correctio facta in ecclesia non est ad ciuitatem trahenda.
17 Extensio fieri debet vbi absonus intellectus resultaret.
18 Extensio an sit fienda ex rationis idẽtitate.
19 Extensio in fauorabilibus fieri potest.
20 Filius furiosi non potest ꝑ sententiam ad matrimonium inha
bilitari.
21 Extensio seu queuis alia dispositio de minore ad ecclesiaꝫ an sit
licita.
22 Beneficium qᵭ militi armate militie conceditur ad militeꝫ cele
stis militie extenditur.
23 Doctoribus ecclesie quibus ⁊ in quibus sit magis credendum.
24 Extensio quando sit in penalibus fienda.
25 Constitutio penalis quando liget ignorantes.
26 Extensio quando inter easdem personas sit fienda.
17 Dispositio de testamẽto vsurarij manifesti ad eius codicillos ex
tenditur.
28 Extensio in mere penalibus non fienda ex rationis identitate.
29 Clericus seipsum percutiens in penam canonis si quis suaden
te incidit.
30 Delictum affirmatiuum grauius est q̃ negatiuum.
31 Soluere differens donec in iudicio conueniatur est magis cõtu
max q̃ is qui differt extra iudicium.
32 Extensio in non correctorijs nec penalibus nec exorbitantibꝰ li
cita est ex idẽtitatis ratione.
33 Neptis ex filia premortua an excludatur a filio stãte statuto ⁊c.
34 Nepos venit appellatione filij.
35 Argumentatio an sit licita a sensu contrario.
36 Cedens rei liberatur qui propter rem tenetur.

DOtalem. Si vir manumittit seruũ dotalẽ i
uita muliere restituit oĩa que ꝑ illũ
percipit.si vero manumittit volũtate mulieris donã
tis nihil restituit.secꝰ si manumittit vxore volẽte eius
negotiũ nõ ꝯsequitᷣ vt patronus sed vt qlibet.h.d.vsqꝫ ad.§.da
bit.in.l.si vero.ĵ.eo. ¶ Et aduerte q̃ tractat h̃ iuriscõsultꝰ mãm
de seruo dotali manumisso vsqꝫ ad.l.pe.ĵ.e.⁊ ꝑmo loquitᷣ qñ ma
numisit vxore ꝯtradicente.Scdo qñ ea cõsentiẽte aĩo donandi.
Tertio qñ ea ꝯsentiẽte ⁊ volẽte nõ aĩo donãdi scda ibi.l.ꝙ si vir.
1 tertia ibi.l.si vero negotiũ vsqꝫ ad fi.l. ¶ † No.ꝙ maritꝰ põt ma
numittere seruũ dotalẽ.⁊ ex hoc not.ꝙ res subiecta restitutioni
põt alienari qᵭ intellige ſm bal.qñ ꝯctus afficit personã ⁊ nõ rẽ
vt plene le.⁊ no.i.l.ea lege.C.de ꝯdi.ob cau.vbi ꝑ glo.⁊ Cy.⁊ ꝑ
Bul.i.l.nemo.s̃.de pac.⁊ facit qᵭ dictũ fuit de re mobili data i
dotẽ an possit alienari in.l.j.s̃.eo.Ex hoc tñ no.nõ habetᷣ ꝑfecte
2 intellectꝰ tex.ideo dicẽdũ vt h̃ tetigit Bar.⁊.ĵ.dicetᷣ. ¶ † No.se
cũdo ex lege ⁊ definit argu.ꝙ si dñs permittit vasallo vẽdere rẽ
quã habet in feudũ videretur remittere totũ ius ita qᵭ non põt
agere ad preciũ pro quo facit.l.codicillis.§.j.ĵ.de lega.ij.secũdũ
Ja.de are.⁊ idẽ Cy.hic ſm Bal.i emphiteuta.allegat.l.sicut.§.
venditor.s̃.q.mo.pig.vel hypo.so.Sꝫ aduerte q̃ iste tex.modi
cũ facit q̃ loquitᷣ qñ cõstat ꝙ animo donãdi ꝯsentit:sꝫ nõ dicit
qd in dubio.vnde de hoc dicendũ vt tetigit Bar.i.l.que dotis.
⁊ ibi etiaꝫ tetigi.s̃.eo.⁊ in.l.si fundũ per fideicommissum.ĵ.de le
3 ga.ij. ¶ † Tertio no.ex.l.si vero.in ver.sed ⁊ si.ar.qᵭ cessione fa
cta cõtra debitorẽ nõ videatᷣ facta cõtra fideiussorẽ cũ hic litera
requirat qᵭ cessio fiat cõtra vtrũqꝫ.ad idẽ.l.qui filij.s̃.de heredi.
vel.act.vendi.In cõtrariũ facit.l.si a creditore.⁊.l.solutione.C.
de actio.⁊ obliga.ſm Ja.de are.sed tu dic de hoc vt le.⁊ no.i.l.si
heres pecuniam.ĵ.ad trebel.vbi per Bar.⁊ i.l.heres a debitore
in ꝑn.ĵ.de fideiuſ.⁊ facit qᵭ no.in.l.si pignori.s̃.fa.herc.Aduer
te tñ q̃ forte posset dici ꝙ.d.l.si a creditore.⁊.l.si insolutũ.loquã
tur quo ad hypothecariã sꝫ nihil dicũt de fideiussione in qua
videtᷣ diuersa rõ:q̃ si datur nomen in solutũ videtᷣ dari in solu
tũ ius qᵭ cõpetit cõtra debitorem in personã suã ⁊ res eius sed
nõ sic de facili ius quod concernit personã tertij.ar.huius tex.⁊

d.l.qui

d.l.qui filij.gl.tñ in.d.l.si heres pecuniã.vr̃ dicere q̃ facili⁹ trã sit fideiussoria obligatio quã obligatio pignoris.sed forte non bene in casu isto.qñ aũt tractaret̃ de restitutiõe trebellianica vel qñ venditur hereditas.recurrendũ ad.d.l.si heres.z.d.l.heres a debitore. ¶ In glo.in.l.dotalẽ.ibi si modo est soluendo no.bñ 4 q̃ innuit glo.†marit⁹ manumittẽs seruũ dotalẽ inuita muliere teneat̃ ad preciũ serui.alias eñ nõ videtur põderãdũ esse an sit soluẽdo vel nõ.cuius cõtrariũ dicit glo.z ꝑ hoc etiã facit q̃ facto mariti absq̃ volũtate mulieris nõ debet ipse maritus liberari quin saltẽ estimationẽ pstet.ar.eorũ q̃ habent̃ in.l.si seruũ. ꝟ.de ver.obli.z.l.si ex legati cã.eo.ti.z ꝑ hoc patet q̃ ius patronatus nõ simpliciter succedit loco serui.lz cõtra hic senserit Ja. de are.z Bar.z lz maritus teneatur ad id q̃ pcipit ex iure patronatus z etiã aliter vt litera dicit.nõ tñ est cõueniẽs q̃ liberetur ab estimatione serui.cũ si non esset manumissus so.ma.ideo mulier haberet seruũ z etiã quesita per ipsum scd̃m ea q̃ habentur.s.eod.l.seruus dotalis.z per hoc patet q̃ inepte est locutus Bar.quo ad contra.l.ibi summa.§.pe.s.de dõ.inde.q̃ re vera nõ ob.imo potius cõcor.q̃ ibi si recipiens seruũ indebite sciat te obligatũ ad restitutionẽ z manumittat tenetur ad p̃ciũ intellige z etiã ad alia q̃ hic dicũtur.similiter z etiam tenet̃ maritus manumittẽs seruũ dotalẽ in manu mulieris.Si aũt manumisit ibi ignorãs se obligatũ ad restituẽdũ tũc nõ tenetur ad p̃ciũ serui sz ad id q̃ percipit vt patronus vt ibi ptz.z est rõ ꝑpter bonã fidẽ ꝑpter quã nõ est equũ q̃ teneat̃ vltra q̃ sit locupletior. vt.l.si nõ fortẽ.§.libertus.z.l.nã natura.de cõdi.ind.z sic nõ est tũc quid sibi imputãdũ.ex quo fuit in bona fide.hic aũt secus ex quo marit⁹ manumisit inuita vxore. ¶ In ea.gl.ibi.q̃ est dñs. sed aduerte q̃ hec rõ nõ vr̃ bona q̃ licet sit dñs tñ subiacet restitutioni ille seruus.l.in reb⁹.C.de iu.do.z sic vr̃ q̃ nõ possit manumitti ꝑ.l.seruũ sub cõditione.ꝟ.de manumis.z.l.fi.ꝟ.C.communia de lega.sed dic q̃ scd̃m ista tẽpora scd̃m q̃ nõ retrãsferebat̃ dñium in mulierẽ ipso iure vt in.l.si filio.§.maritum.cũ ibi.not. s.eo.z scd̃m que res mobilis nõ erat ꝓhibita alienari vt not.gl. insti.q.alie.licet.in prin.z dictũ fuit in.l.j.z.l.si mora.s.eo.Ideo nimirũ si poterat manumitti q̃ poterat etiã donari z vẽdi alij licet maritus remaneret obligatus ad reddẽdũ z si nõ reddebat nec reddere poterat q̃ nõ habebat penes se nec poterat forte recuperare a donatore vel venditore debebat pstare extimationẽ.ar.l.si seruũ.§.fi.de ver.obl.sed hodie est magis dubiũ cũ cesset ratio predicta ex quo retransfertur dominiũ ipso iure q̃ tũc videtur eadẽ ratio q̃ in vltima volũtate.z sic videtur q̃ nõ possit manumitti sicut nec qñ debet̃ sub conditione ex vltima voluntate.Bar.dixit speciale fauore libertatis z ꝑpter votũ partiũ q̃ videt̃ esse vt perpetuo res sit penes virum.l.j.z.ij.s.de iu. do.z.l.ij.eo.tit.sed certe hec ratio non videt̃ bona.q̃ ver.perpetuo.exponit̃ donec viuat vir iuxta ea q̃ habent̃ in.l.j.s.pro so. nã z soluto matrimo.debet dos redire ad mulierẽ.l.ij.s.eo.z sic attenta dicta ratione videret̃ q̃ si testator legat titio seruũ vt eũ habeat perpetuo donec viuat z post mortẽ reddat seio quia tũc posset titius eum manumittere q̃ est cõtra.d.l.seruum.ideo põt dicere alterũ de duobus.primo q̃ forte hodie hoc est correctũ q̃ vir hodie nõ poterit manumittere seruũ dotalẽ inuita muliere:cũ correcta videatur ratio.l.antique.vt patet ex supradictis z per cõsequens ipsa lex antiqua videat̃ correcta ar.eorũ que habent̃ in.c.miramur.extra de ser.nõ or.vbi aperte vr̃ probari q̃ correcta rõne legis videat̃.l.correcta.de quo tanget̃.ꝟ. eo.l.si vero.§.de viro.vel potes dicere vt videt̃ correctio q̃ ratio potuit esse fauor libertatis z reuerẽtia z societas maritalis cũ maritus cẽseat̃ socius diuine z humane dom⁹.l.aduersus.C.de crimi.expi.here.z.l.j.z.ij.supra de ri.nup.z in.l.ex diuerso.§.j.s. eo. ¶ In gl.debet.in fi.z q̃ sit rõ q̃ ad istud q̃ percipit vt patronus dent̃ remedia supra dicta z actio de dote.tãgit glos.sequẽs que cõiuncta cum ista videtur velle q̃ nõ detur actio de dote ad percipiẽdũ id q̃ habuit vt patronus.sed Jac.de are. 5 quẽ sequit̃ Bar.dicit etiã ad illud dari iudiciũ dotis† z de mero iure q̃ ius patronat⁹ succedit loco serui.sed ad aliã partẽ detur de equitate ex qua equũ est etiã id quod augeat dotẽ prestari z sic intelligunt tex.istum z sic videret̃ innuere q̃ nõ teneat̃ maritus ad p̃ciũ serui.q̃ nõ placet ꝑ ea que.s.dixi cũ gl.j.z sic nõ est verũ simplr̃ q̃ ius patronatus succedat loco serui.vnde alia vr̃ esse mens lr̃e q̃ nõ fuit mẽs litere diuersificare portionẽ quã percipit vt patronus ab alia ex eo q̃ primo casu nõ detur iudiciũ dotis secũdo sic vt dixit gl.vel q̃ ius patronatus succedat loco serui.z ob idẽ directo detur iudiciũ dotis vt dicit Jac. de are.z Bar.sz q̃ de portiõe quã percipit vt patronus erat minus dubiũ cũ illa debeat restituere etiã si voluntate mulieris gerens eius negotium manumittat.z sic multofortius si illa inuita manumittit sz aliã deinũ restituit si inuita muliere manumisit. ¶ In gl.sup versi.voluerit ibi z potuit.sz mirũ vr̃ q̃ cũ maritus sit dñs serui dotalis vt.l.seru⁹.s.eo.z res ꝓpria alicui donari nõ põt.l.res ꝓprias.C.de leg.Soluit Bar.q̃ non est vera donatio z ꝓ tanto litera in.l.z desinit dixit q̃uodãmodo.sed tu potes dicere q̃ lz res mea regulariter mihi non possit donari id est verũ qñ irreuocabiliter est mea.sec⁹ si est reuocabiliter mea q̃ tũc bene põt mihi donari ꝑ illũ qui poterat reuocare arg.eius q̃ habet̃ in simili in.l.in bello.§.si qs seruũ.ꝟ.de capti.z.l.sequit̃.§. lana.ꝟ.de vsucap.in quib⁹ pz q̃ quis rez suã põt vsucapere q̃ reuocabiliter erat sua.Nec ob.dictio quodammõ.posita in.l.z desinit.q̃ nõ ponit̃ ex eo q̃ nõ possit eadẽ esse donatio in casu isto.sed q̃ nõ fuit expressa donatio sed mulier tãtũ cõsensit manumittenti animo donandi.z sic occultus videtur actus donationis ex celeritate coniungendoz actuũ.l.iij.§.sciẽdũ.s.de dona.inter.vi.z vxo. ¶ In gl.restituere posita ibi si vero mãdati actionẽ dedit quasi diceret si mandatũ interuenit det̃ actio nego.gest.sed hec reprobat Bar.q̃ sm̃ hoc cũ remedia ista essent ordinaria deberet fieri extensio ꝑ identitatem rationis ad socerũ z heredes eius.vt.ꝟ.eo.§.de viro.quod est cõtra illũ text.z. q̃ ex quo alterius volũtate manumisit nõ vr̃ locupletior ex eo q̃ ius patronatus hz.l.naturalis.§.fi.cum ibi no.s.de pscrip.ver. z ideo dicit dari cõdictionẽ ex.l.iulia.per.§.dabit.ꝟ.e.l. Sed aduerte q̃ lz qñ qs manumittat volũtate alterius seruũ suũ quem nõ tenebat alteri restituere nõ cẽseat̃ locupletior vt dicta.l.naturalis in fi.tamẽ qñ quis manumittit seruũ proprium quẽ tenetur alteri restituere volũtate illius cui debet fieri restitutio gerẽs illius negotiũ nõ bene vr̃ iure probari q̃ tũc nõ censeatur locupletior q̃ hz ius patronatus.z hoc casu prior loquit̃ hec.l.vnde per intellectũ.§.de viro dic vt ibi dicet̃. ¶ In gl.ibi patron⁹ q̃ dicit postea intellige vt no.in.l.j.C.de ope.li.z in.l.cãpanus.ꝟ. 6 de ope.lib. ¶ †In glo.quasi patronũ.ibi est ar.ad causam ambasiatorũ dic q̃ voluit gl.q̃ distingui debeãt duo casus q̃ aut donat ambasiatoribus tanq̃ ambasiatoribus z tũc q̃rat̃ cõitati ar.huius tex.aut tãq̃ ipsis z nõ tãq̃ ambasiatoribus z tũc acquirat̃ nõ cõitati sz eis.si aũt sit dubiũ gl.nihil dicit.Sed posses dicere recurrẽdũ ad cõiecturas vt si habuisset eos notos añ ambasiatã psumet̃ ipsis tanq̃ ipsis donare ar.l.qui habebat.ꝟ.de re.du.Si aũt nõ habebat eos ante notos inspici debeat an precedãt noĩa appellatiua an ꝓpria vt sic attẽdi debeat q̃ prior loco positũ est ar.l.si cõis seruus.ꝟ.de stipu.ser.sed melius videtur dicẽdũ q̃ si cõstet cui vellet q̃ri ipse donãs ei q̃rat̃ in dubio videat̃ velle q̃ri ipsis ambasiatoribus cũ sic cõsueuerint remunerari.vt.d.l.diuus.ꝟ.de bo.dam.de quo hic latius ꝑ bar.z ꝓ hoc etiã facit sm̃ Bal.q̃ ambasiatores lz gerãt officiũ in pũctis ambasiate in dubio nõ gerent personã sub noĩe officij z ideo sibi q̃ret̃ de quo hic latius ꝑ eũ q̃ z nitit̃ distinguere aliquos casus aliter quam dicit Bar.sed plus placet conclusio Bar.

7 **Dabit.** †De acquisitis z de his q̃ potuerũt acquiri tenet̃ marit⁹ z eius heres.secus de his q̃ nõ potuerũt acquiri vel que ꝑ aliũ quã ꝑ eũ vel ei⁹ heredẽ sunt quesita.h.d. ¶ No.q̃ paria sunt aliqd peruenire ad aliquez vel dolo fecisse q̃ minus pueniat.facit.l.ij.§.puenisse.s.de here.vel ac.vẽ. ¶ In gl.exheredauerit.ibi z semper obtine q̃ hic dicitur.hoc est clarũ qñ exheredatus fuit mala mẽte.sed magis est dubium qñ nõ mala mẽte.q̃ dicitur esse quando ad tempus in effectu est exheredatus vt quia debet sibi restitui hereditas cũ peruenerit ad.xxv.annũ.vt in.l.si patronus.§.si quis nõ mala mente.a l le.in glo.z sic vr̃ q̃ cũ fideicõmissarius effect⁹ sit heres.l.si filius s.quod cum eo.z tanq̃ patronus veniat ad bona liberti seu filius patroni videretur q̃ deberet mulieri restituere.ex quo peruenit ad illum qui sit heres in effectu z peruenit vt patrono nisi dicas q̃ necesse est q̃ deueniat ad illum qui sit heres directo.sz certe secundum hoc de facili maritus posset fraudare vxorem z ideo non est sine scrupulo quod sequitur glo.

8 **De viro.** †Prouisio legis cõtra ius cõe nõ extendit̃ vltra illud q̃ exprimit̃ in.l.lz eadẽ sit ratio. h.d.sm̃ Bar.vel.sic sm̃ Bal.qñ lex ꝓuidet de remedio extraordinario si cessant verba legis cessare vr̃ z mens.z ideo nõ fit extensio de similibus ad similia q̃ talis extẽsio non fit nisi ex mẽ 9 te legis z virtute mẽtis.l.gñalis.h.d.sm̃ Bal. ¶ †No.q̃ quando verba legis sunt adaptata ad certas psonas non dz trahi.l. ad al's.Itẽ no.q̃ qñ cessant ṽba z mẽs legis nõ hz locũ remediũ directũ vel vtile.Itẽ no.ar.q̃ in statutis exorbitãtibus a iure cõmuni nõ sit fienda extensio ex identitate rationis de quo ꝑ Bar.in.l.oẽs populi.in penul.chart. ¶ In glo.ij.in fi.hanc gl. communiter sequunt̃ doc.sed forte põt dici q̃ alius est intellectus litere vcz q̃ hic non ponatur nouus casus quando socer manumittit sed prosequat̃ casũ superius comprehensum.s.qñ vir manumisit de voluntate mulieris.nam hic reuocatur in dubiũ an si hoc casu aliquid peruenit de bonis liberti ad socerum mulieris heredẽ eius soceri an debeat id restitui mulieri z dicit̃ hic q̃ non in.l.iulia.loquitur solũ eo quod peruenit ad virũ manumittentẽ z heredẽ eius.ratio tñ dubitandi erat eadẽ que in §.precedenti.vcz q̃ pater z filius censentur eadẽ psona.l.fin.C. de impub.z alijs sub.z sic videbat̃ q̃ si aliquid perueniebat ad

filium viri deberet id restitui mulieri z siłr si aliqd pueniret ad
patrem viri z sic ad socerum mulieris ꝙ deberet ei restitui. cũ cõ
trariũ determinat̃ in p̃ce. §. si filiũ. z in hoc. §. ex q̃ non sunt here-
des ipsius viri. z sic non est conueniẽs qd restituat̃ sicut nec resti
tuat̃ extraneus cui libert⁹ aliqd reliquisset. vñ forte põt dici qd
si socer ipse manumisisset seruũ dotalẽ de voluntate nurus z ali-
qd ad eum perueniret tanq̃ patronũ de bonis liberti qd tũc for
te tenet̃ restituere mulieri cũ eadẽ ratio per oĩa videretur q̃ in vi
manumittente. nec ob. ratio quam hic tangit Bar. vt dicet̃ cũ
glo. se. ¶ In glo. non erit. in fi. hec secunda lectu. cõmuniter nõ
tenet̃ q2 videt̃ esse cõtra mentẽ tex. z q2 iste due negatiões posi-
te in litera referri videntur ad diuersa: vna ad remediũ directuz
alia ad vtile z sic nõ ad idẽ ideo nõ dꝫ importare affirmationẽ
per id qd no. in. l. duob⁹. ĩ. alle. in glo. z in l. j. C. de ser. fugi. z i. c.
z si christ⁹. extra de iureiur. prima autem lectu. cõmuniter tenet̃
sed tunc ob. q2 vt tetigit gl. deberet fieri extensio cum videat̃ ea
dem ratio equitatis gl. dixit imo non est eadem rõ sed nõ decla-
rat quare. vnde Barto. dixit quod lꝫ sit eadẽ equitas vel s rõ non
tñ dꝫ fieri extensio q2 sumus in exorbitantib⁹ a iure cõmuni q2
cõtra. alias stet regula qd manumittens seruũ de volũtate alte
rius nõ censeat̃ locupletior nec ad aliquod teneri videat̃ vt le. z
no. in. l. naturalis. §. fi. de prescrip. ver. z in. l. pane. lo. ij. §. fi. de le.
j. z ideo lꝫ det̃ cõdictio ex. l. iulia. contra virũ z heredẽ eius vt re
stituat qd peruenit ad eũ occasione iuris patronat⁹ acquisiti ꝓ-
pter manumissionẽ factã de voluntate mulieris nõ tñ h̃ debet
extendi ad socerum. z per hoc etiam reprehẽdi glo. in pri. hui⁹
l. in ver. restituere. vt ibi etiã tetigi dũ dicit gl. ibi cõtra maritum
competere hoc casu actionẽ mãdati vel neg. gest. q2 imo illa nõ
cõpetit sed cõcludo qd ex. l. iuli. z q2 si illa ɔpeteret d̃beret fieri ex
tẽsio cũ illa sint remedia iuris cõmunis. ¶ Sꝫ attẽde: q2 ex quo
in casu isto datur actio cõtra virũ qd ex aliqua equitate fuit idu
ctum nõ videt̃ dicẽdũ qd hic fuerit ex alio nisi fauore mulieris z
vt aliquid habeat loco dotis cũ illud ius patronat⁹ videat̃ suc
cedere loco dotis iuxta id quod tangit̃ i. l. dotalẽ. s̃. e. z sic videt̃
qd statutũ isto casu tãq̃ sit exorbitãs ex quo tñ est casus fauora
bilis z fauens quodãmodo doti videt̃ qd possit extẽdi ꝑ idẽti-
tatẽ rõnis ꝑ ea que no. ꝑ glo. z bart. met in. l. si constante in p̃n.
s̃. eo. z ideo forte verior est itellectus quẽ tetigi sup glo. p̃ambu
la. z per ibi no. patet rñsio ad contraria. z ꝓ hoc etiã facit q2 for-
te posset dici qd iste casus non sit exorbitãs. nã lꝫ qñ quis manu
mittit seruũ nõ subiectũ restõni de volũtate alteri⁹ nõ dicat̃ locu
pletior vt ꝓbant iura alleg. tñ qñ quis manumittit seruũ subie
ctum restõni de voluntate illius cui dꝫ restitui z gerẽs illi⁹ nego
tium nõ bene reperitur expressum cum nõ dicat̃ tũc fieri locuple
tior z nõ debeat restituere imo solũmõ habemus tex. istũ in hoc
casu disponẽtẽ qd iuris. Bal. ꝟo dicebat qd ratio isti⁹ tex. erat
quam tetigi summando in secundo summario. sꝫ certe illa ratio
non videt̃ bona q2 etiam remediũ extraordinarium quãdoqꝫ ex
tenditur ad similia. vt pꝫ ex his q̃ habent̃ in. l. j. §. ꝑ hãc de rei
ven. cũ ibi no. ꝑ gl. z doc. z Inno. in. c. inter q̃tuor. de ma. z obe.
z ꝙ no. etiã ꝑ doc. in. c. non ex vobis. extra de spõ. ¶ Extra glo.
pro declaratione materie huius. §. de qua tetigit Bar. in. l. si cõ
stãte. s̃. e. in. ix. q. p̃me partis z etiã in. l. oẽs populi. de iusti. z iur.
in penul. charta circa materiam iterp̃tatiõis statutoꝝ. z aliqd ẽt
in. l. nõ dubiũ. C. leg. z in. l. p̃tor. §. est differẽtia. ĩ. vi bo. rap. z ali
quid etiam per Ja. de are. in. l. j. s̃. eo. z aliquid etiã per Cy. i. l. j.
s̃. que sit lon. cõsue. z aliquid etiã per Ja. de belui. in. l. fi. C. de in
terdic. ma. z per Dy. in regula in ar. de reg. iur. li. vj. Cõclude ꝙ
cõsiderãdi sunt duo articuli principales. primus est an lex gene
raliter loquẽs pati debeat restrictionẽ. secund⁹ est ecõtra an lex
specialiter loquẽs in certo casu possit vel debeat extẽdi. z sic pri-
mus respicit interpretationẽ restrictiuã. secũdus interpretatio-
10 nẽ extensiuã. ¶ † Circa primũ cõclude ꝙ aut restrictio fit ꝑ aliã
legem z hec indubitãter fieri potest per id qd habetur in. l. quesi
tum. ff. de testi. z in. l. de precio. ff. de publi. z in. c. qd si dormierit.
xxxj. q. j. z qd no. in simili. in. l. obest. C. de predi. mino. z i. l. ita pu
dor. C. ad legẽ iul. de adulte. z i. l. serui nomie. ĩ. de vsucap. Aut
restrictio nõ fit per aliã. l. z queritur an solũ ex vi ratiõis debeat
z possit restringi per hominẽ z tunc cõclude qd aut nisi fieret re
strictio quis puniretur contra mentẽ legis z tũc fieri potest. l. adi
gere. §. quãuis. ĩ. de iure pa. z qd le. z no. in. l. ij. C. de noxa. Aut i
debite lucraretur z idẽ. vt. l. vt gradatim. §. z si lege. ĩ. de mune. z
hono. Aut quis perderet lucrũ indebite. z tũc non fit restrictio.
vt. l. ꝓsperit. ĩ. qui z a qui. qd videt̃ ꝓcedere etiã si ratio sit exp̃s-
sa in. l. vt est tex. cũ gl. in cle. j. de elet. iuncta glo. in ꝟ si. heres. vbi
patet qd statutũ generale ibi positũ nõ restringitur ꝑ rõne p̃am
bulã. z sic magis attẽdimus ibi ꝟba statuti z dispositiõis gene
ralis q̃ ꝟba ronis specifice z ꝓcedit hic ẽt si agat̃ de correctiõe
iuris antiq. vt pꝫ ibi ex gl. j. z ad p̃dicta bñ facit qd no. Bart. in
d. l. adigere. §. ꝙuis. An aũt alias generaĺr vbi agit̃ de correctio
ne lex noua gñaliter loq̃ns dꝫ generaliter intelligi videt̃ ꝙ sic ꝑ
id qd habet̃ i aut. ex cã. C. de lib. p̃te. z i aut. ex testamẽto. de co

la. z i. c. cõtra xp̃ianos. de hereti. li. vj. In ɔtra. facit aut. offerãt.
C. de li. cõces. z ꝙ no. in. l. nõ est nouũ. z. l. sꝫ z posteriores. s̃. de le
gi. Potes dicere ꝙ si cõstat legẽ nouã velle corrigere iura antiq̃
z gñaliter loquit̃ tũc gñaliter intelligat̃: q2 sic videt̃ esse de mẽ
te disponẽtis ꝓpter generalẽ locutionẽ. at. l. j. §. z gñaliter. ĩ. de
leg. prestã. z. l. in fraudẽ. ĩ. de testa. mili. cũ similib⁹. z sic loquit̃.
d. aut. ex testamẽto. qñ cõstat venire ad correctionẽ iuris antiq
vt pꝫ ex tex. in corpore vñ sumit̃. in vlti. col. Si ꝟo nõ cõstat de
mẽte qd velit corrigere in materia de qua querit̃ lꝫ cõstet forte
qd i alia corrigat z tũc lex noua generaliter loquẽs distigui po-
terit ꝑ antiquã z sic loquit̃ aut. offerat̃. nam lꝫ cõstet ꝙ corrigat
inquãtũ vult libellũ offerri in scriptis qd olim non erat. l. j. ff. de
edẽ. tñ nõ cõstat qd in materia fideiussionis statutũ velit corrige
re. iõ qd ibi dicit simpĺr de fideiussione p̃stãdo dꝫ distingui ẽm
legẽ veterẽ qñ nõ possidet imobilia. Itẽ vr̃ si cõstat qd vellet cor
rigere. sꝫ nisi fiat restrictio qs indebite vexaret̃. vt pꝫ ex not. in.
l. fi. §. in cõputatione. C. de iu. deli. vbi pꝫ qd lꝫ statutũ corrigẽs
ius cõmune disponat ꝙ qs possit ostenso instrumẽto capi ꝓ de-
bito z hꝫ executionẽ paratã sicut si ꝑ sniam esset cõdẽnat⁹. tñ ẽt
stringit̃ nisi sit heres q cõfecerit inuẽtariũ etiã si statutũ expresse
dicat. de debitore z eius herede ꝓ hoc q2 multo forti⁹ i correcto
rijs dꝫ fieri restrictio quã in alijs de qb⁹ s̃. dixi. ergo sicut fit re-
strictio in casu. §. quãuis. l. adigere. ne quis indebite puniat̃: ita
fieret in casu isto. An aũt statutũ disponẽs idẽ qd ius ɔmune dꝫ
limitari ẽm ius cõmune: an vero debeat generaliter intelligi: cõ
clude qd si põt aliquid operari debet limitari ẽm ius cõmune cũ
z censeat ius cõmune quodãmodo vt pꝫ ex his que no. ꝑ glo. i
c. j. de cõsti. lib. vj. z per Bar. in. l. j. circa prin. ĩ. ad legem fal. sec⁹
si aliquid non operaret̃. ar. l. si quando. ĩ. de leg. j. z decreta. si pa
pa de priui. lib. vj. z sic loquit̃ qd no. bar. in. l. iiij. §. p̃tor. ĩ. de dã.
infec. vbi dicit qd statutũ disponẽs qd quis possit citari persona
liter vel ad domũ simpliciter dꝫ intelligi vt sit in electione habẽ
tis facere citari etiã si possit habere copiã persone citande lꝫ sec⁹
sit de iure cõmuni vt pꝫ ex ibi no. z in. c. causam. z. c. put. extra d̃
11 do. z cõtu. z hec de primo arti. sufficiãt. ¶ † Circa scõm articulũ
cõsidera quatuor casus pricipales: q2 aut ex extẽsione sequeret̃
correctio legis. z sic agit̃ de extẽsione fienda i correctorijs aũt se
queret̃ ampliatio fallẽtiarũ regule. z sic agit̃ de extẽsiõe fienda i
exorbitantibus a iure cõmuni z regulari. Aut sequeret̃ amplia-
tio pene ad aliũ casum z sic agit̃ de extẽsione fienda in penalib⁹
aut sequeret̃ ampliatio ad aliũ casum in his q̃ sunt ẽm ius vel p̃
ter ius. z sic de extensione fienda in nõ correctorijs nec exorbitã
tibus nec penalib⁹ primo casu aut extensiõe sequeret̃ correctio
de ratiõe dispositi z statuti ad ipsum dispositũ z statutum. z hic
est querere an correcta ratione legis eo ipso intelligat̃ lex corre-
cta. z h̃ casu cõclude q2 si rõ erat impulsiua nõ iducit̃ correctio
dispositi vel statuti ꝑ. l. j. §. sexũ. s̃. de postu. Si vero erat finalis
z tũc aut erant plures rõnes finales ipsi⁹ statuti z vna correcta
nõ intelligit̃ lex correcta in statuto vel disposito: q2 sufficit vnã
ex plurib⁹ rationib⁹ finalibus remanere ad hoc vt remaneat z
nõ cesset. l. ꝑ id qd le. z no. in. §. affinitatis. insti. de nup. z in. l. li-
beroꝝ. §. notãter. ff. de his q no. infa. per glo. z doc. z i. l. si vẽtre.
§. in bonis. de priui. credi. z in aut. de nup. §. si ꝟo etiã rõnabiĺr.
col. iiij. z bene facit qd no. i. l. z si nõ lex elli asentia. ĩ. de here. insti.
Aut erat vnica rõ finalis z hic cas⁹ videret̃ dubi⁹. nã videret̃ ꝙ
non intelligat̃ correcta ꝑ. c. a multis. extra. de eta. z quali. vbi pꝫ
qd correcta erat ratio canõis z tñ dubitabat̃ an ipse canõ foret
correct⁹ z papa ibi nouũ ius statuendo vr̃ statuere z corrigere
canonẽ antiquũ. patet q2 ibi dicit statuim⁹ z nõ dicit d̃claram⁹
z sic vr̃ notare editionẽ noui iuris per id qd no. glo in cle. fi. i ꝟ.
statuimus. de rescript. Sꝫ in ɔ̃riũ vr̃ tex. in. c. miramur. extra de
ser. nõ ordi. vbi videt̃ declaratiõe propterea procedere z dicere
12 qd eo ipso qd † correcta erat rõ canonis debebat itelligi canonẽ
immutatũ z sic correctũ. z hoc forte est tenẽdũ ꝑ. d. c. miramur.
secũdũ qd debebit intelligi. d. c. a multis. qd i se re vera est dubiũ
an vellet statuere declarãdo an vero nouũ ius statuẽdo z iõ po-
tius attẽdatur. d. c. miramur. qd clari⁹ vr̃ loqui z hec pars z vr̃
clare esse de mẽte gl. z bar. in. l. j. in prin. ĩ. de legi. tu. in ꝟ. prudẽ-
tia. quã gl. reputo singu. facit ꝙ no. Bart s̃. e. l. mulier. Fateor
tñ qd ad tollẽdũ omne scruplũ cõsiliũ est per legislatorẽ statutũ
tollatur vel declarat̃ sublatũ. ar. d. c. a multis. z. d. c. miramur. fa
ciat in ar. qd habet̃ in. l. iij. C. de interdic. ma. z ꝓ hoc etiã faciat
illud generale ꝙ cessãte rõne finali legis cessare dꝫ z legis dispo
sitio. vt i. c. cũ cessante. extra de appel. z. l. qd dictũ. s̃. de pac. z sic
hoc casu. quodãmodo põt dici eẽ extẽsio passiua ex vi regule an-
13 tiq̃. facit qd. ĩ. tãgit̃. z hec quo ad istũ p̃mũ casuꝫ sufficiãt. † Aut
ex extẽsione sequeret̃ correctio in alio casu z sic q̃rit̃ an extẽsio i
correctorijs debeat fieri ad aliũ casum ẽt ex idẽtitate vel maiori
tate rationis z hoc casu cõclude ꝙ si maioritas ron. s surgat vi
regule cui lꝫ. de reg. iur. li. vj. z. ĩ. de reg. iu. l. nõ dꝫ cuiqꝫ. z ita est
ꝑmissa q2 in effectu surgit vi regule antique z sic poti⁹ d̃r extẽsio
passiua autoritate legis q̃ extẽsio hominis. facit qd no. i. l. si qs
seruo.

seruo.ff.de fur.z qd.j.dicet si uo alias surgat maioritas rõnis dic idẽ esse dicẽdũ ac si solũ subesset idẽtitas rõnis quo casu cõclude q regulariter nõ est licita extẽsio p id qd le.z no.in.l.pcipim⁹.ad fi.C.de app.z in.l.sancim⁹.C.de testa.z in auf.de adm.off.§.fi.col.iij.z qd no.p gl.z doc.in.l.tã his.§.j.de dona.cau.mor.z in auf.quas actiões.C.de sac.san.ec.p glo.z doct.z ibi vr̃ pbari q etiã ex maioritate rõnis nõ sit fiẽda extensio ad aliũ casum.facit de elec.cũ expediat.l.b.vj.z sil'r nõ d3 fieri correctio p repetitiones subauditiones aut tacitos intellectus.vt no.gl.sing.in.c.cupiẽtes.§.qd si p.xx.de elec.lib.vj.in ver.preterea.nec similiter p ar.a ↄ̃trio sensu p id qd habet.i.l.ij.C.de cõ 14 di.inser.z p Bar.in.l.oẽs ppl'i in vlti.charta.vbi † cõcludit qd i statutis nõ d3 sumi ar.a ↄ̃trio sensu qñ sequeret correctio iuris cõis. An aũt p dictionẽ taxatiuã tantũ inducat correctio.tetigit Bar.in.l.iij.§.cũ titio.j.de ali.leg.vbi inclinat q nõ ↄ̃si non dicat expsse cõstare de mẽte disponẽtis q velit corrigere.facit qd habetur in.l.si qs ita heres instituat excepto fundo.z.l.quoties.§.si dno.j.de here.insti. Itẽ an inducat p dictionẽ nõ obstãtib⁹ est tex.ↄ̃iuncta gl.in auf.de here.q ab intest.§.j.col.ix.q sentit q nõ nisi aliter appareat qz intelligat nisi obstãtib⁹.j.his q cõtradicũt z nõ alijs. Et idẽ Bar.in extraua.ad reprimẽdã.i ver.nõ obstãtib⁹.j.his q ↄ̃dicũt z nõ alijs. Et idẽ Bar.in extrauag.ad reprimẽdã.in ver.nõ obstãtib⁹. Et sic in dicto casu nõ fit correctio vi dicte clausule sed ex vi statuti p ius nouũ in contrariũ ei⁹ qd erat statutũ de iure antiquo.nã illud solũ sufficit vt l.antiqua tollat.nec est necesse q in.l.noua corrigẽte expsse fiat mẽtio de lege antiqua vel q expresse tollat.l3 qñq3 ad cautelã fiat de illa mẽtio p id qd le.z no.in capitulo primo extra de cõsti.lib.vj.z in.c.cõtra christianos.de hereti.lib.vj.z quod nota.etiam per Barto.in.l.omnes populi.supra de iustitia z iure.

¶ Sed aduerte quia cõtra predicta facit quod imo ex idẽtitate vel maioritate rõnis debeat fieri correctio p id qd habetur in cle.vlti.de rescrip.in glo.j.z.ij.iuncta gl.pe.z fi.q volunt quod illa cle.ponat ius nouũ z correctoriũ.z tñ gl.j.z.ij.illã extendunt ad aliũ casum ex idẽtitate z maioritate rõnis. Sed dicere potes q nõ d3 fieri extẽsio saluo nisi forte resultaret absurdũ arg. l.scire oportet.§.illud.j.de excusa.tut.z ei⁹ qd infra dicet.z qd no.Bar.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.z Bar.in.d.l.oẽs ppl'i.in materia interpretationis statutoꝝ in.vj.q.pncipali.z sic loquat id qd not.in.d.cle.vltima.inquãtũ glo.id qd d̃r de habẽte literas pape extẽdit ad habẽtẽ literas legati.nã absurdum esset dicere qd habẽs literas legati plus cõsequeret quã habens literas pape in eadem forma cũ ecõtra esse debeat vt in.c.hi qui.de pbẽ.lib.vj.z.c.si pluribus.faciat.l.nã absurdũ.j.de bo.liber.quatenus autẽ glo.ibi extendit illã cle.ad literas concessas vt incerte psone puideat vel vt quis habeat fructus bñficij vacaturi nõ vr̃ pcedere pp̃ter regulã superius datã z iura supius allegata z maxie qz nõ est eadẽ rõ in illo casu cũ illa grã cẽseat fauorabilis p quã mandat puideri incerte psone.vt pt3 ex his q legunt z no.in.c.dudũ.iuncta gl.in ver.beneficia.cũ ibi no.p Lap.in addi.z.c.is cui.de prebẽ.li.vj.sed gratia p quã mãdat puideri certe psone cẽsetur ambitiosa z nõ fauorabilis.vt in.c.quãuis.lo primo.de pbẽ.lib.vj.z similiter in scd̃o casu qñ puidet p literas vt qs habeat fructus bñficij vacaturi.nõ videt gl.bñ dicere p no.in.d.auf.quas actiões.z maxie qz ille casus vr̃ esse fa favorabilis saltẽ qñ ↄ̃cedit gratia plato sup fructib⁹ bñficij vacaturi in sua dioceṡi pp̃ter debita ecclesie subleuãda.vt le.z no.in.c.si pp̃ter tua.debita.de rescri.lib.vj.z sic non est eadẽ rõ q in casu ibi expresso q censetur ambitiosus z nõ fauorabilis vt pt3 ex.d.c.q̃uis. Et ex pdictis pt3 vna fallẽtia a regula pmissa qz fallit vbi si nõ fieret extẽsio resultaret absurdum. fallit scd̃o fm quosdã qñ rõ est expressa in.l.p tex.cũ gloss.q cõsueuit reputari sing.in cle.j.in ver.eligatur.de elec.z h̃ tenebat ibi do.Ioã.de fantu.prout refert ibi reuerẽdus dñs meus dñs Anto.de but.all'.l.fi.C.de indic.vidui.sed certe illa loquit in correlatiuis put infra dicet.pterea cõtra istã fallẽtiã vr̃ esse tex.cũ gl.in cle.auditor.de rescrip.iũcta glo.in ver.romana.nã ibi exprimit rõ in litera.s.vt circuit⁹ euitet q rõ fortius sibi vẽdicat locũ in auditore dato extra curiã p papã.tñ ibi gl.dt illã nõ extendẽdã ad casum illũ ad idẽ faciat.d.cle.j.de ele.iuncta gl.in ver.prelatũ.vbi similiter gl.vr̃ velle q l3 rõ ibi fuerit expressa tñ nõ fiat extensio ad aliũ casum. Potes dicere q aut agitur de extẽsione fienda ad aliũ casum qui nullo modo cõprehẽdi põt ex verbis statuti vel legis in casu expresso z tũc nõ fit extensio etiã ex maioritate rõnis vt in.d.auf.quas actiões.z sic loquat glo.in.d.cle.audi 15 ditor.z in cle.j.in ver.platũ. Nec ob.qd no.p gl.z doc.in auf.pterea C.vnde vir z vxo.vbi † vr̃ pbari q saltẽ ex maioritate rationis induci debeat correctio.z hoc tenet ibi Bar.de sal.z in l.illud.C.de sa.san.eccle.qz respõderi põt primo q illa gl.nõ pcedit p no.in.d.auf.quas actiões.verũ qz cõiter illa glo.approbat p doc.ibi potest secũdo dici q illud cõtingit qz nõ proprie agi videt de extensione sed de cõprehensione qz casus glo.videtur ↄ̃prehẽdi ex verbis tex.i corpore.d.auf.vbi dicit si quatuor habeat liberos aut minus.iũcta.l.illud.§.minus.ff.de tribu.et hoc vr̃ fuisse ibi etiã de mẽte Cy.aut agitur de extẽsione fienda ad casum q põt cõprehendi expresso saltim sublata significatione z tunc possit fieri extensio.z sic intelligat gl.in.d.cle.j.in ver.obligat.iuncto eo qd ibi no.pau.de liaza.nam sub electione de qua loquit ibi põt includi puisio in lata significatiõe:qz q puidet alteri de beneficio eligit eũ ad beneficiũ.facit qd habetur in c.querelã.de elec.z in.c.relatũ.de preben.ad idẽ etia3 bñ facit q no.per gl.z doc.in.c.j.extra de re.permu.li.vj.z in cle.j.eo.ti.vbi etiam glo.z doc.videntur pati in materia exorbitãte dictam extensionẽ ad idẽ gl.in.d.cle.auditor in ver.beneficio.z idem videtur sentire gl.in auf.vt ibi qui obliga.prohi.habere res minorũ.§.j.in ver.curat.coll'.vj.z hec vera qñ oĩno est eadem rõ.al's secus vt est gloss.in.c.ij.de eta.z quali.in ver.in eisdem al's etia3 ad casus predictos non debet fieri extensio etiam ex vi ratiõis expresse q maxime pcedit quãdo ratio expressa fortius locum habet in casu expresso quam in alio,quia tunc potissime nõ est fienda expressa extensio licet ratio sit expressa in.l.prima vt est casus cum gloss.in.d.c.cuostitutio.iuncto.c.vt circa. Ide3 si casus non expressus nõ est eque fauorabilis qz tũc etiã non fit extẽsio l3 ratio sit expressa in.l.vt in.c.in fidei.de hereti.lib.vj. Itẽ hic in extẽsione fienda in dispositione legis:na3 in dispositione hominis nõ fit extensio ad alium casum etiã si sublata significatione comprehendat.vt in.c.fi.de preben.z eo.ti.c.cum in illis.li.vj.z de rescrip.c.susceptũ.eo.li.z in.c.cui de nõ sacerdotali.de prebẽ.li.vj.faciat.l.dilig̃eter.ff.mãda. Tertio fallit regula pmissa qñ agit de extẽsione fiẽda in correlatiuis vt est casus in.l.fin.ff.de indi.vidui.faciat.l.fi.j.de acce.q intellige qñ est eadẽ rõ vt ibi al's.secus.vt.l.curatorẽ.C.de iterdic.ma.cũ ibi no. ¶ Quarto fallit qñ agit de extẽsione passiua vt de illa q fit vi regule iuris antiqui.vt est tex.cũ gl.in.l.si quis seruo.C.de fur.iuncta.l.vt tantũ.ff.de seruo corrup.z facit quod not.gl.in.l.quod vero.ff.de legi.z per Bar.in.l.oẽs.populi.in pe.quarta.de iusti.z iu.et in.l.j.§.j.ad legẽ fal.z in.l.j.§.j.de mune.z hono. ¶ Quinto fallit scd̃m quosdã si agat de his q in iure cõiter sunt parificata in materia de qua agit iuxta id q legitur z no.per gl.in.c.si postq̃.§.j.z.§.line.de elec.lib.vj.sed certe hec fallentia non placet in correctorijs p ea q habent in.l.fin.C.de sacr.sanc.eccle.z in auf.quas actiones.vbi in materia prescriptionis saltem in casibus 16 positis i.d.l.fi.est equiparata ciuitas z ecclesia † z tñ correctio facta in ecclesia nõ trahitur ad ciuitatẽ.z hoc quãdo agitur de extensione fienda ad aliam personam secus forte si agat de extẽsione fienda inter easdẽ personas qz tũc forte põt procedere dicta fallentia quãdo esset omnino eadẽ ratio vel maior vt vr̃ esse in gl.in auf.z eo nõ obseruato.C.de testa.iũcta.l.iubem⁹.eo.ti.z illã gl.reputo sing.q prima facie videt cõtradicere glos.in auf.quas actiones.s3 cocorda illas vt pt3 ex predictis. An aũt pcedat hec fallẽtia i exorbitãtib⁹ vel penalib⁹.j.dicet. ¶ Sexto fallit qñ extẽsio fieret ex mẽte intrinseca seu cõprehẽsiua z nõ extẽsiua que mẽs intrinseca colligi põt ex tribus primo ex communi vsu loquendi z iõ fieret extẽsio ad casum qui cõprehendi tur sub expresso scd̃m cõmunẽ vsum loquendi.l3 nõ ex ppria significatione p id q le.z no.in.l.liberorũ.§.q tñ cassius.j.de leg.iij.z in.l.cũ delanionis.§.asinã.de fun.instruc.z instru.vel facit q no.Bar.in.l.nõ dubiũ.ff.de legi.z i.d.l.oẽs populi.in penul.char. Itẽ colligit ar.qñ p eadẽ legẽ vel aliã declarat aliqd exẽpli gratia fuisse dictũ.l.j.§.q vulgo.ff.de vi z vi ar.z.l.dãni infecti stipulatio pertinet.ff.de dã.infec.z bñ facit q no.in.l.j.ff.vti 17 pos. ¶ † Itẽ tertio colligit qñ resultaret al's absonus intellect⁹ p id q habet in.d.l.scire op3.§.aliud.de excusa.tuto.z p bar.in d.l.no dubiũ.z in.d.l.oẽs popul.al's aũt si solũ ex vi rõnis colligat mẽs illã appellabo mẽtẽ extẽsiuã z procedent que superi⁹ dixi.ideo nõ erit fiẽda extẽsio nisi in fallẽtijs supra positis.z hec sufficiant de isto casu principali qñ queritur an extensio sit fienda in correctorijs. Secundo casu qñ agit ex extensione fienda in exorbitantibus z tũc conclude q in casibus in quib⁹ dixi supra fieri posse extẽsionẽ in correctorijs multo fortius poterit fieri in istis cũ magis sit prohibita extẽsio in correctorijs quam in aliquo alio casu vt patet ex his que habent in auf.quas actiones.z in.d.l.pcipimus cũ alijs pall'. In alijs vero casib⁹ ↄ̃clude q aut agit de extẽsione fienda ex maioritate rationis aut de fienda ex idẽtitate rõnis.primo casu aut maioritas surgit ex vi regule cui l3.de re iu.li.vj.z.l.nõ d3 cuiquã.j.de re iur.z hoc i effectu est extẽsio passiua z est pmissa.vt est tex.cũ gl.in.l.j.C.de pa.qui fi.dist.vbi dicit pr̃ põt vẽdere filiũ pp necessitatẽ famis.ita põt eũ obligare cũ plus sit vẽdere quã obligare z sic cũ liceat vẽdere licebit obligare.ad idẽ q habet in.l.nec in ea.§.ius occidẽdi.j.de adulte.z q ibi no.p Bar.z per Cy.in.l.j.ad fi.C.que sit lon.ↄ̃sue.z iõ si statutũ pmittit impune occidi bãnitum poterit etiã vulnerari ipune l3 statutũ hoc nõ dicat cũ plus fit occidere quã vulnerare si aũt surgat ex alio maioritas ratiõis nõ videbit

ꝙ sit permissa extẽsio ꝑ id ꝙ no. Cy. in. d. l. j. C. q̃ sit lon. cõsue. ⁊ ideo si ꝓ homicidio imponatur pena pecũiaria ꝑ statutũ. ⁊ corrigit̃ lex nõ intelligetur correcta iu alio crimine minori homicidio in quo esset pena ꝑsonalis lʒ maior rõ videatur minorandi penã in minori.

18 † Scdo casu qñ q̃rit̃ an fiat extẽsio ex idẽtitate rõnis ⁊ tũc cõcludo ꝙ si agit̃ de extẽsione fiẽda inter easdẽ ꝑsonas ad aliũ casum silẽm põt fieri extensio si dispositio in se est fauorabilis ex humanitate inducta. vt i. l. j. cũ gl. sua. C. de his q̃ ante ap. tab. vbi ptʒ ꝙ lʒ exorbitãs a regula sic hereditatẽ nõ aditã trãsmitti ⁊ specialiter disponat̃ ꝙ hereditas ascendentis delata ex testamento lʒ nõ adita trãsmittat̃ ad descendentẽ tñ extẽdit̃ etiã ad hereditatẽ delatã ab intestato. ꝙ videt̃ ꝓcedere etiã si prõptior sit rõ in casu expsso quã in alio vt ptʒ ibi q2 prõptior est rõ in trãsmissione successionis ex testõ q̃ fit ex voluntate expressa quã in illa q̃ fit ab intestato ⁊ ex volũtate tacita vt. l. cõficiunt̃. ff. de iu. codi. ⁊ hec ꝟa si dispositio cõtinet qd fauorabile. secus si cõtineat qd valde odiosum q2 tũc nõ fiet extensio ad aliũ casum. vt. l. j. cũ gl. sua. C. de pa. qui fi. di. ⁊ h̃ forte verũ si est dictio taxatiua in lege vt est ibi alias forte secus ꝑ no. ꝑ Dy. in. c. in argumẽtũ. de reg. iu. lib. vj. ⁊ Bar. in. l. si ꝯstãte. in. ix. q. ⁊ ꝑ Jac. de bel. in. d. l. fi. C. de interdi. ma. Si ꝟo agit̃ de extensione fiẽda ad alias ꝑsonas tũc nõ dʒ fieri regulariter extẽsio vt ꝓbat̃ in. c. q̃ a iure. de reg. iur. lib. vj. cũ ibi not. ⁊ in. c. questionũ. ⁊ c. nõ solũ. de regula. e. li. ⁊ cle. dudũ. de sepul. ⁊ in. d. l. fi. C. de interdic. ma. ¶ Fallit primo si agit̃ de extẽsione fienda ad aliam ꝑsonã q̃ ſm latã significationẽ põt cõprehẽdi sub expssa vt ꝓbat̃ in. l. senatuscõsulto. ff. de ritu nup. ⁊ in. l. filiũ habeo. ad macedo. iuncta. l. liberorũ. §. sed ⁊ papirius. ff. de verb. sig. ⁊ qd no. Cy. in. l. j. C. q̃ sit lõ. cõsue. ⁊ ꝙ no. ꝑ gl. ⁊ Bar. in. l. miles. §. lx. in prin. ff. de re iudi. ⁊ idẽ videt̃ si fiat extẽsio ad aliã ꝑsonã q̃ scdm iuris interpretationẽ reputatur eadẽ cũ expressa vt. l. si libertũ. §. j. de ritu nup. ⁊ hoc si sit eadẽ rõ alias secus. vt est gloss. in cle. ij. in ver. hisdẽ. de eta. ⁊ quali. ⁊ ꝓbatur in. l. lege iulia. §. hoc capite. ff. de ri. nup. Jtẽ intellige hanc fallentiã nisi dispositio sit valde odiosa q2 tũc nõ fiet extẽsio aliquo mõ vt. l. patri. ff. de adulte. Jtẽ si agat̃ de modico preiudicio in casu in quo nõ fieret extẽsio q2 tũc nõ fiet vt. l. sed ⁊ milites. §. j. ff. de excus. tu. iuncto eo ꝙ no. Bar. in. l. libero2. ff. de ꝟb. sig. ⁊ h̃ saltẽ qñ in casu primo nõ fiat extẽsio ꝓcedit qñ ageret̃ de ampliatione seu extẽsione oneris coherẽtis ꝑsone vt est onus tutele de quo loqtur. d. l. sed ⁊ milites. §. j.

19 ¶ † Fallit secũdo qñ sumus in fauorabilibus qbus iura fauent ꝓpter publicã vtilitatẽ vel piã cãm vel similẽ nã tũc fieri põt extẽsio vt ꝓbat̃ in. l. illud. cõiuncta gl. sua in ꝟ. alia cã. C. de sac. sanc. eccle. ⁊ eo. ti. l. fi. cõiuncta gl. in ver. captiuorũ. ⁊ in. l. si constãte. in prin. iuncta glo. ⁊. l. ij. §. quod si in patris cũ gl. in ver. sui iuris. ff. eo. ⁊ in. d. l. miles. in pñ. de re iudi. cũ gl. sua. ⁊ h̃ potissime ꝓcedit qñ nõ reperit̃ expresse regula in cõtrariũ tradita ⁊ sic intelligat̃ ꝙ no. Bar. in. l. ij. in prin. in materia pupillaris in pe. col. de vul. ⁊ pul. ¶ Fallit tertio qñ aliqua sunt cõiter in omni materia vel saltẽ in materia de qua agitur equiparata a iure vt in. d. c. si postq̃. §. j. ⁊ §. fi. cũ ibi no. ꝑ gl. de electi. in. vj. ⁊ bene dico in materia de qua agit̃ secus si nõ esset facta equiparatio seu parificatio in materia de qua agit̃ vt est tex. cũ gl. in. c. j. ne cle. vel mona. li. vj. ⁊ in. c. lʒ canon. cũ gl. sua. d elec. eo. li. iuncta decretali dudũ. lo. scdo. de elec. ⁊ decre. de multa. de ꝑbẽ. ⁊ bñ facit etiã ꝙ habet̃ ꝑ gl. in. c. j. de eta. ⁊ qual. lib. vj. ⁊ ꝙ no. in. l. si qs seruo. C. de fur. iũcta. l. vt tñ. §. j. ff. de ser. corrup. ⁊ ꝙ not. in. l. qd vero. ff. de legi. ⁊ ſm ꝑdicta põt intelligi. l. furiosi. C. de nup. q̃ prima facie multũ vr̃ repugnare ꝑdictis ⁊ impedire videtur saltẽ q̃ ad alias ꝑsonas extẽsionẽ in exorbitãtibus etiã si agat̃ de materia fauorabili nã dico ꝙ dicta lex recte itellecta nõ facit ꝯ sed ꝓ q2 ibi fit extẽsio de filiafami. furiosi ad filiũfa. furiosi ⁊ de filiofa. mẽte capti ad filiũfa. furiosi. q2 casus i se est fauorabilis inquãtũ agit̃ de habilitate ad m̃rimoniũ ꝯhendũ. l. j. ff. e. ⁊ etiã sublata appellatiõe mẽte capti cõprehendi põt furiosus q ẽt est mẽte capt⁹. Nec obst. si dicat̃ ꝙ imo illa lex fortiter facit in oppositũ q2 vr̃ innuere ꝙ nisi illa lex fuisset facta nõ fiebat extensio ⁊ ꝑ hũc modũ vr̃ ipsam allegare Bar. in auf. quas actiões. ff. de sac. san. eccl. lʒ rñdeo ꝙ verũ est ꝙ ante illã legẽ de h̃ erat dubiũ tñ iudex debebat sic iudicare etiam ante illã ꝓut ibi est decisum ꝓpter idẽtitatẽ rõnis ⁊ ꝓpter ea q̃ superius dixi. Fateor tñ ꝙ iudicis sñia ꝯtra ꝑ quã ꝓnunciasset cõtra illud quod ibi dicitur decisum nõ fuisset nulla quasi lata cõtra ius ꝯstitutionis ex quo cõstitutio expssa nõ erat sup casu illo ⁊ regula erat in oppo. vt. l. ij. ff. de ritu nup. secus esset hodie

20 post illã legẽ q2 † sñia ꝑ quã ꝓnũciaret̃ hodie ꝙ filiusfa. furiosi nõ possit ꝯhere matrimoniũ esset ipso iure nulla tãq̃ lata ꝯtra ius ꝯstitutionis. vt. l. ij. C. qñ puo. nõ est ne. ⁊ in. c. j. extra de re iudi. ⁊ sic interꝑtatio q̃ ante illã legẽ debebat magistraliter fieri redacta est ad interꝑtationẽ necessariã ⁊ iure. facit qd no. per gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. de legi. ⁊ in. c. j. extra de postu. ꝑl. ⁊ xj. q. j. §. ex his. ⁊ ff. de legi. l. nõ pñt. ⁊. C. de legi. l. cũ de nouo. ⁊ h̃ de iure ciuili. nã de iure canonico clarũ ꝙ põt filiusfa. ꝯhere matrimoniũ sine patris ꝯsensu. vt no. gl. in. l. paulus. ff. de sta. ho. Jtẽ secundũ ꝑdicta põt intelligi ꝙ no. ꝑ Bar. in. l. ꝑxime. in fi. ff. de his q̃ ab intesta. dele. ⁊ in. l. cũ de in rẽ verso. in. j. col. ff. de vsur. vbi dispositũ in libertate trahit̃ ad aliã piã cãm ⁊ dispositũ in alimẽtis. trahit ad cãm dotis. ⁊ qd no. etiã ꝑ gl. in. §. itẽ mixta instit.

21 de act. ⁊. C. qñ ex fac. tu. l. iij. vbi † dispositũ in minore trahitur ad ecclesiã lʒ posset dici ꝙ etiã h̃ cõtigit ex alio capite vcʒ ex vi regule q̃ hʒ ꝙ eccl'ia fungit̃ iure minoris vt est hodie expressũ in. c. j. extra de resti. in inte. de iure tñ ciuili nõ habemus regulã illã ita expressam. Attẽde tñ q2 videtur ꝙ dicta extẽsio de minore ad ecclesiã sit licita in his q̃ disposita sunt in minore. ⁊ nõ sunt nimis exorbitantia: alias secus sicut est ꝙ ꝑscriptio tꝑalis regulariter ipso iure nõ currat minori vt. l. fi. C. in q. cau. in integ. resti. nõ est ne. nã nõ vr̃ h̃ extẽdi ad eccl'iam vt ꝓbat̃ in. d. auf. quas actiões. vbi ptʒ ꝙ vsucapio triẽnij de iure ciuili etiã autẽticorũ currit ꝯ ecclesiã. ⁊ tñ nõ currit contra minorẽ vt in. d. l. fi. facit quod no. Jo. an. post Jnno. ⁊ hosti. in. d. c. j. ⁊ eo. ti. c. pe. ⁊ fi. ⁊ scdm predicta etiã intelligi põt quod no. glo. sing. in. l. ij. C. de cura. fur. vbi ea q̃ dicũtur de minoribus trahit ad furiosum ꝓ qua bñ facit tex. ille. ⁊ ꝑ predicta etiã videt̃ ꝙ gl. i. d. l. miles.

22 in prin. de re iu. inquãtũ dicit ꝙ † bñficiũ militi cõcessum armate militie ne ꝯueniat̃ nisi quatenus facere põt etiã extendat̃ ad militẽ celestis militie cũ etiã clericus dicat̃ militare. vt i. c. j. extra de cle. egro. ⁊ q2 sumus in materia fauorabili ⁊ in qua ius propter publicã vtilitatẽ beneficiũ cõcedit. facit etiã qd habet̃ in. l. sacrosancte. C. de epi. ⁊ cle. vbi d2 habere castrense seu quasi castrẽse peculiũ sicut ⁊ miles. ⁊ lʒ Jo. an. post hosti. in. c. odoard⁹. extra de sol. sup gl. videat̃ sentire oppositũ tñ magis vr̃ credendũ accur. in hac materia legali tanquã verisilr̃ magis perito in

23 ea ar. eorũ q̃ no. gl. sing. i. c. vt veterũ. ix. di. vbi dicit gl. † magis credẽdũ Augustino vbi alij doc. theologi sunt varij in materia disputatiua tãquã magis perito. ⁊ Hieronymo in interꝑtationib⁹. ⁊ Gregorio in moralib⁹. ⁊ Ambrosio in sacramẽtis. h̃ ẽt fuisse de mẽte gl. in. d. c. odoardus. lʒ gl. fi. videat̃ aliter sentire. ⁊ ꝓ h̃ etiã bñ facit. d. c. odoardus nõ diuinãdo nã ibi nihil dicitur de cessiõe ⁊ tñ reꝑhendit iudicẽ q excõicauit clericũ q nõ poterat soluere ⁊ sic videtur ꝙ clericus ⁊ silr̃ miles secularis possit cedere bonis si vellet. ⁊ similiter posset vti priuilegio absq̃ cessione ⁊ sic intelligit̃ dictũ. c. ⁊ eodem modo põt intelligi. c. peruenit. d fideius. nã ⁊ dici ꝑt ꝙ ibi nõ opponebat cleric⁹ exceptionẽ predictã. Jtẽ nõ ob. ꝑdictis. c. si ꝓpter tua debita. de rescri. lib. vj. q2 ibi nõ negatur qn clericus habeat dictũ bñficiũ. ⁊ si dicas cur ergo impetrauit ibi priuilegiũ sup fructibus beneficiorum vacaturorũ ꝓpter debita eccl'ie subleuãdi. Respondeo qd interest ꝑlati vt cõcedat̃ sibi tale priuilegiũ ꝑ papã vt sic integraliter satisfaciat creditoribus ad hoc vt facilius in posterũ reperiat subueniẽtes ecclesijs. Nec ob. ꝑdictis qd no. Bar. C. de iu. ⁊ fac. igno. l. j. vbi dicit post Cy. ꝙ priuilegiũ ꝯcessuʒ ꝑ illã legẽ militi secl'ari nõ trahit̃ seu trahi nõ dʒ ad militiã celestis militie seu ad clericũ q2 potes dicere pr̃o ꝙ forte de iure ciuili nõ ꝓcedit istud ꝑ no. in. d. l. miles. vel potes dicere ꝙ illd ꝓcedit q2 hodie sic videt̃ approbatũ ꝑ ius canonicũ in. c. iter monasteriũ. ⁊ c. suborta. extra de re iud. vel tertio potes dicere ꝙ i materia habẽte multas fallẽtias fiat extẽsio q2 ꝓpter multitudinẽ fallẽtiarũ cẽset̃ de facili extẽsibilis ex quo materia est fauorabilis. ⁊ sic loquat̃ qd habet̃ in. c. d. l. miles nã multe sunt ꝑsone habentes dictũ priuilegiũ ne ꝯueniat̃ nisi quatenus facere possunt vt pʒ ex his q̃ habẽtur in. l. sunt q. cũ legib⁹ se. ff. de re iudi. ⁊. l. alia. §. fi. ⁊. l. rei iudica. §. fi. cũ se. ff. eo. secus in materia habẽte paucissimas fallẽtias ⁊ sic nõ de facili extẽsibili ⁊ sic loquat̃ qd habet̃ i d. l. j. C. de iu. ⁊ fac. igno. nã ꝙ possit opponi exceptio ipugnãs sñiam nõ dico executionẽ tm̃ post sñiam q̃ trãsiuit in rẽ iudicatã ⁊ sic validã ⁊ ꝙ nõ possit dici nulla paucissime exceptiões reperiũtur vt ptʒ ex ibi no. ⁊ h̃ sufficiãt de secũdo casu ꝓncipalis

24 huius articuli. ¶ † Tertio casu principali qñ q̃ritur de extẽsione fiẽda in penalib⁹ ⁊ tũc ꝯclude ꝙ in casibus in quibus dixi fieri extẽsionẽ in correctorijs fiet in penalibus cũ magis stricte sit ꝓcedendũ in correctorijs vt superius dixi. Jn alijs cõclude aut agitur de pena euitanda tũc fieri põt extẽsio saltẽ vt iã factũ excusetur a pena lʒ añ factuʒ tuti⁹ sit abstinere ꝑ id qd not. Jo. an. in. c. nihil est. extra de elec. sup gl. lʒ fines. facit qd not. ꝑ eundẽ in. c. statutũ. sup gl. j. eo. ti. lib. vj. ⁊ in. c. significauit. de iudi. sup gl. j. ⁊ in cle. j. de priuile. Aut agitur de pena incurrenda ex extẽsione ⁊ tũc attẽde quia si verba sint ambigua ⁊ dubia ⁊ pñt se habere ad casuʒ de quo q̃ritur ⁊ etiã ad aliũ ꝓpter diuersam pũctuationem vel silẽm cãm ⁊ tũc ex idẽtitate rationis fit extensio seu intelligimus gñaliter ⁊ indistincte in vtroq̃ casu vt est tex. cũ gl. in. c. j. in ver. clericũ. de tẽpo. ordi. lib. vj. ⁊ hoc si sit eadẽ rõ. alias secus. vt in. c. si cõpromissarius. ad fi. de ele. lib. vj. iuncto. c. cũ in cũctis. de elect. Si ꝟo verba sunt certa ⁊ clara tunc aut q̃rit̃ an fiat extẽsio ex maioritate rationis aut ex idẽtitate.

tate. primo casu si surgit maioritas rõnis ex vi regule cui lз de reg.iu.li.vj.ꝛ tũc fieri põt extẽsio qꝛ ista poti⁹ videt̃ extẽsio passiua ꝛ q̃ fit ꝑ aliã legẽ.vt supius dixi in alio articulo facit quod no.Cy.in.l.j.C.q̃ sit lon.cõsue.ꝛ Bar.in.l.nec i ea.§.ius occidẽdi.ff.de adulte.ꝛ in.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ꝛ.§.seq.ff.de interdic.ꝛ rele. Aut surgit alio respectu ꝛ tũc dic vt i casu sequẽti qñ agit̃ de ea fiẽda ex idẽtitate rõnis.q̃ casu ꝯclude qꝺ aut dispositio est penalis solũ respectu nullitatis act⁹ ꝛ tunc videt̃ qꝺ fieri possit extẽsio ꝑ tex.cũ gl.in.c.fi.de elec.in.vj.in gl.ij.ꝛ qꝺ ibi no. Jo.an.sup ea.ꝛ qꝺ no.ꝑ eũdẽ in regula odia.in solutiõe qõnis de reg.iur.li.vj.vbi cõcludit qꝺ pena nullitatis actus nõ est ꝓprie pena cũ nõ sit diminutio patrimonij nec iuris iã quesiti ad 25 idẽ qꝺ no.Pau.de liaꝫa.in ꝓoe.cle.in ver.de cetero.vbi † concludit qꝺ lз cõstõ penalis nõ liget ꝓbabiliter ignorãtes tñ h̃ ꝓcedet in pena extrinseca secus in pena nullitatis act⁹.ꝛ ꝑ p̃dictis etiã bñ facit tex.cũ gl.in cle.j.in ver.p̃sidẽtes de rescrip.Sз ꝯ̃ sensit Jo.an.in.c.dispẽdia.de rescrip.li.vj.vbi dicit illũ text. nõ ꝓcedere in realibus quaten⁹ agit̃ de pena nullitatis actus ꝛ hoc forte veri⁹ qꝛ nõ põt negari qn cõstitutio tũc sit exorbitãs quatenus ipso iure annullat actũ vbi al's regulariter nõ annullatur ꝛ iõ videtur qꝺ regulariter nõ debeat extẽdi ꝑ id qꝺ dixi supra in p̃cedẽti casu qñ agit̃ de extẽsiõe fiẽda in exorbitãtib⁹ cũ h̃ tñ stare põt dictũ Pau.de quo supra.sed dictũ Jo.an.in d.c.fi.nõ videt̃ ꝓcedere quãtũ ad h̃ lз forte extẽsio quã ibi facit glo.de elec.ad presentationẽ possit saluari ex alio capite vcз qꝺ sublata significatione electionis contineꝫ etiã p̃sentatio cũ presentãs satis dicat̃ eligere eũ quẽ p̃sentat:vt i.c.querelã.extra de elec.ꝛ bñ facit qꝺ supra dixi in primo casu principali ꝛ in s̃cꝺo. Aut agit̃ de alia pena ꝛ tũc aut est pena nõ mera sicut est pena expẽsarũ q̃ est pena respectu soluẽtis nõ respectu recipientis aut est mera pena respectu recipiẽtis.si nõ est mera pena sicut est pena expẽsaꝝ vt tetigi ꝛ tũc põt fieri extẽsio ex idẽditate rõnis ꝛ sic intelligat̃ gl.in cle.j.in ver.p̃sidẽtes.iũcto tex.de rescri. qꝺ maxime ꝓcedit qñ casus expꝛ̃ssatus fuit expꝛ̃ssus qꝛ sic cõiter cõtingebat vt ptз ex gl.pal.si ꝟo agit̃ de mera pena qꝛ vt est pena etiã respectu recipiẽtis.ꝛ tũc cõclude qꝺ regul'r non dз fieri extẽsio ex idẽtitate rõnis.nec forte ex maioritate qñ non surgit maioritas ex vi regule cui lз.ꝑ ea q̃ no.Cy.in.d.l.j.C.q̃ sit long. cõsue.ꝛ ꝑ no.ꝑ Jo.an.in regula odia.de reg.iur.lib.vj.maxime in prima rõne prime partis iuncta sol.qõnis.ꝛ bñ facit text. in regula in penis.de regu.iur.lib.vj.ꝛ qꝺ habetur in dicta regula odia.ꝛ in.l.cum quidã.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ in.l.si preses.ꝛ.l.si de interpretatione.ff.de penis.ꝛ de peni.di.j.§.pena.ꝛ qꝺ not. gl.in.§.itẽ mixta.insti.de actio.ꝛ qꝺ habet̃ in.c.statutũ.de elec. lib.vj.ꝛ in.c.j.ne cle.vel mona.eo.lib.ꝛ in cle.j.de re.eccl.nõ alie. bene facit.l.fi.C.de interdi.ma.ꝛ in.c.j.de tempo.ordi.lib.vj.in glo.in ver.Jtalie lз glo.illa cõsueuerit ꝑ aliquos allegari ad oppositũ dicẽtes glo.illã velle qꝺ vbi est eadẽ rõ ꝛ omnimoda similitudo qꝺ tũc fieri possit extẽsio etiã in penalibus.tñ gl.licet illud dicat arguẽdo finaliter ibi decidit oppositũ ꝛ sic etiã sentit Jo.an.ibi sup illa gl.fallit.d.regula primo qñ extẽsio nõ fit ad alias personas sed ad aliũ casum omnino similem ꝛ in quo est eadem ratio vel maior sic ꝛ intelligat̃ gloss.in cle.ij.in ver. lineã.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ ꝓ illa etiã facit qꝛ al's si teneremus oppositũ eius qꝺ ibi dicit glo.sequeret̃ absurdũ vcз qꝺ clericus portãs infulã sericã minus puniret̃ quã portãs lineã qꝺ vr̃ absurdũ ideo fieri possit extẽsio ar.l.scire opз.§.aliud.ff.de excusa.tu 26 to.† ꝛ bene dixi supra fieri extẽsionẽ inter easdẽ ꝑsonas ad casum oĩo similẽ.nã sec⁹ vr̃ si nõ est oĩo similis qꝛ tũc nõ videt̃ fieri debere extẽsio saltẽ ex idẽtitate rõnis ꝑ ea que no.ꝑ Joan. and.in.c.odia.de reg.iur.lib.vj.vbi disputãdo tenet ꝙ pena.c. cũ in cũctis.de elec.q̃ loqtur in eligẽtibus episcopũ illiteratũ vel criminosum:nõ debeat extẽdi ad eligente bigamũ,lз in eo videat̃ eadẽ rõ vel maior vt ipse ibi tangit in prima ratione p̃me partis.Nec obst.qꝺ habet̃ in tex.in.c.j.vltra mediũ.in.§.sed qꝛ natura.in ti.q̃ sit prima cã benefi.amit.coll'.x.vbi tex.videt̃ velle qꝺ fiẽda sit extẽsio ꝑ idẽtitatẽ vel maioritatẽ rõnis in penalibus:qꝛ potes r̃ndere multipliciter.primo ꝙ intelligat̃ qñ fieret extẽsio ad casum oĩo similẽ inter easdẽ ꝑsonas ꝛ sic etiã posset intelligi ꝙ no.gl.arguẽdo in.c.j.de tẽpo.ordi.lib.vj.in ꝟ.Jtalie. Uel s̃cꝺo põt dici qꝺ ille tex.debeat intelligi in materia quodãmodo extẽsibili ꝓpter pluralitatẽ casuũ in qbus eadẽ pena imponit̃ qꝛ tũc fit mẽs iuris qꝺ alij casus nõ expꝛ̃ssant̃ qꝛ de facili enumerari nõ p̃sit.ar.l.nõ p̃nt.ff.ꝺ legi.nõ aũt qꝛ velit diuersum esse in alijs casib⁹ nõ expꝛ̃ssis ꝛ sic intelligat̃ ibi.nã multi casus ibi exprimunt̃ in qb⁹ eadẽ pena locũ hз. Uel tertio põt dici qꝺ ibi non agit̃ de mera pena qꝛ agit̃ ibi de amissione feudi ꝙ dз reuerti ad dominũ qui recipit quod dedit ꝛ sic non est mera pena quod ad eũ ꝛ ꝓ tanto nimirũ si facilius ibi fit extẽsio ex idẽtitate vel maioritate rõnis: secus vbi agitur de mera pena ¶ Fallit secundo dicta regula quando alias nisi fieret extensio dispositio expꝛ̃ssa posset de facili esse elusoria vt est tex. cum

27 gl.in.c.quãꝗ̃ ad fi.de vsur.libro.vj.vbi istud † qꝺ dicit̃ in tex.de testõ manifestoꝝ vsurarioꝝ glo.extẽdit ad codicillos ꝛ donatio cã mortis.nã al's de facili posset eludi dispositio illius decre. nõ faciẽdo testamentũ sed codicillos vel donatiões causa mortis:ꝛ sic põt intelligi qꝺ no.Pau.in cle.j.de sepul.vbi illud qꝺ est ibi dispositũ de sepeliẽte manifestos vsurarios in cimiterijs extẽdit ad sepeliẽtes in ecclesijs qꝛ est eadẽ rõ ꝛ maior nã ibi nõ fit extẽsio ad alias ꝑsonas lз inter easdẽ ad casum valde similẽ ꝛ in quo si nõ fieret extẽsio resultaret absurdũ qꝛ minus puniretur peccãs in ecclesia quam in cimiterio ꝛ qꝛ al's de facili posset eludi dispositio illius cle.sepeliẽdo vsurarios nõ in cimiterijs lз in ecclesia.iõ nimirũ si ibi fit extẽsio.ar.optimũ in.c.si ciuitas.de sen.ex.li.vj. ¶ Jtẽ ꝛ tertio vr̃ fallere si agat̃ de extẽsione fienda in cõiter equiparatis in iure in materia de qua agit̃ ꝑ ea que habent̃ in.c.si postꝗ̃.§.j.ꝛ.§.fi.de elec.li.vj.lз Joan.an.in regula odia.in solu.q̃stionis ad finẽ.videat̃ valde dubitare an illa extẽsio surgat ex idẽtitate rationis.an vero ex vi noui statuti.tñ qꝺ dixi satis sentit in.d.§.fi.cũ gl.sua.ꝛ facit qꝺ habet̃ in.l.si qs seruo.C.de fur.iũcta.l.vt tãtũ.§.j.ff.de ser.corru. ¶ Jtẽ quarto vr̃ fallere si fiat extẽsio in his q̃ p̃nt sublata significatione cõprehẽdi.vel ex iuris interpretatiõe ꝑ.l.senatuscõsulto.ꝛ.l.libertũ.§. j.ff.de ritu nup.iũcta.l.pe.C.de interdic.ma.saluo nisi forte pena esset valde odiosa qꝛ tũc nõ fieret extẽsio.vt.l.p̃ris.ff.de adul. 28 al's extra casus p̃dictos vr̃ stare regula † qꝺ in mere penalibus nõ sit fiẽda extẽsio ex idẽtitate rõnis.ꝛ multo minus si nõ sit eadẽ rõ:vt.d.l.fi.C.de inter.matri.s̃cꝺm vnũ intellectũ quẽ ibi tetigit Ja.de bel.Nec ob.p̃dictis si dicat̃ ꝙ imo indistincte ꝑ maioritatẽ rõnis dз fieri extẽsio in penalibus ꝑ ea que habetur in l.§.C.de patri.q fili.dist.in.l.nec in ea.§.ius occidẽdi.de adul.et l.relegatoꝝ.§.interdicere.de interdic.ꝛ rele.qꝛ satis patet r̃nsio in supra dictis.nã in illis fit extẽsio ex eo qꝛ maioritas rationis 29 surgit ex vi regule cui lз. ¶ † Jtẽ nõ ob.qꝺ not.in.c.ꝯtingit.de sen.ex.vbi clericus ꝑcutiẽs seipsum multo fortius incurrit penã canonis si qs suadẽte.xvij.q.iiij.quã si aliũ clericũ ꝑcussisset qꝛ ibi nõ est ꝓprie extẽsio.lз potius canõ ĝnaliter loquẽs de percutiẽte clericũ intelligit̃ ĝnaliter ẽt si percutiat seipsum qꝛ ꝛ clericus est cũ eadẽ sit rõ ꝛ maior quã si aliũ percussisset.iõ ĝnaliter ꝛ indistincte debeat intelligi.l.de p̃cio.cũ similib⁹.de publicia. Jtẽ hec vera qñ pena imponat̃ ipso iure.si aũt veniret ꝑ s̃niam iudicis:dicũt qdã qꝺ si pena venit̃ imponẽda ex delicto affirmatiuo fiet extẽsio ꝑ.l.fi ꝛ ꝑ id qꝺ.§.qꝺ si dũ proponit̃.ff.de iurisdi. om.iud.ꝛ in.l.lз ꝛ hi.§.j.iũcta.l.j.§.j.ff.de publi.ꝛ.l.eum q vectigal.ff.de ver.sig.ꝛ per id qꝺ no.gl.in.l.si qs in tantam.C.vnde vi.in quãtũ id qꝺ ibi dicit̃ extẽdit ad iura incorporalia.qꝺ dicũt verũ saluo nisi pena esset valde irrationabilis ꝑ ea q̃ habent̃ in l.quisquis.C.ad legẽ iul.maie.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.j.de verb.sig.ꝛ Cy.in.l.quicũqꝫ.C.de ser.fug.Si aũt imponat̃ ꝓ delicto negatiuo ꝙ cõmittit̃ omittẽdo puta nõ soluẽdo tũc nõ fiet exten- 30 sio per gl.in.§.itẽ mixta insti.de act.† Et ratio diuersitatis inter delictũ affirmatiuũ ꝛ negatiuũ est qꝛ leuiora cẽsent̃ delicta q̃ fiũt in omittẽdo quã in cõmittẽdo.per id qꝺ habet̃ in.l.si mora.ff.eo.ꝛ in.l.ij.C.de libe.ꝛ eoꝝ liber.iũcta.l.solo.C.de lib.cau. vnde mitior pena tũc imponet̃ quã ordinaria.facit qꝺ no.in.c. inquisitionis.extra de accusa.sed certe hec doctrina nõ placet. propter iura superius alleg.ꝛ per tex.in regula.in penis.de reg. iur.li.vj.ꝛ.l.si preses.ꝛ.l.si de interpretatiõe.ff.de penis.Nec ob. qꝺ habet̃ in.d.l.si qs id qꝺ.qꝛ ibi fit extẽsio inter easdẽ ꝑsonas ad casum oĩo similẽ expꝛ̃sso iõ põt fieri extẽsio per ea que superius dixi. ¶ Jtẽ nõ ob.qꝺ habet̃ in.d.l.sed ꝛ hi.§.j.qꝛ ibi fit extẽsio ad casum q s̃cꝺm latã significationẽ vocabuli cõtinebatur sub expꝛ̃sso vt ptз in.l.respublica.ex qui.cau.ma.cũ ibi not. ꝛ in.d.l.eũ q vectigal.ꝛ eodẽ modo põt respondẽri ad id qꝺ no. in.d.l.si qs in tantã.nã ibi fit extẽsio inter easdẽ personas ad casum qui sublata significatione ꝯprehendit̃ sub expꝛ̃sso cũ late incorporalia dicant̃ possideri:vt.l.fi.ff.de serui. Jtẽ in.d.§.mix- 31 ta.iõ nõ fit extẽsio ad aliũ casum qꝛ ibi nõ est eadẽ ratio:† nam maior est cõtumacia illius qui differt soluere vsqꝫ quo conuenitur in iudicio quã eius qui differt extra iudic.ũ soluere ꝛ iõ videret̃ ꝙ si esset eadẽ rõ vt qꝛ pena imponeretur differenti solutionẽ vsqꝫ ad cõtestationẽ posset extẽdi ad casum qñ quis differt vsqꝫ ad actũ qui loco contestationis haberetur vt si forte ex forma rescripti superius ꝓcedi deberet sine strepitu ꝛ figura iudicij quo casu nõ est necessaria ꝯtestatio.vt in cle.sepe.de verb. sig.facit qꝺ no.in.l.ꝓcuratoribus.ꝛ.l.nullã.C.de ꝓcu.ꝛ in.c.cũ.M.ferrariensis.in prin.extra de ꝯsti.ꝛ in.c.j.in ver.absentia.de elec.li.vj.ideo forte posset dici aut agitur de pena ciuili applicãda parti:ꝛ tũc nõ fiat extensio nisi in casibus de qbus dixi.naz tũc opз qꝺ cõpetat actio ad penã illã ꝛ sic condictio ex lege vel actio in factũ.ideo vr̃ sine actione experiri qꝛ ageret extra casus predictos in quib⁹ vtile remediũ locũ haberet.Si aũt pena alia nõ explicãda parti tũc remanet pena extraordinaria arbitrio iudicãtis:si i casu de quo queritur aliter nõ est expꝛ̃ssa pena vt

in.l.sanctio legū cū ibi no.j.de penis. Posset aūt iudex tūc arbitrari de silibus ad similia ex quo in arbitrio suo esset. p hoc allego tex.cū gl.z ibi no.sup ea p Joā.an.in.c.si cōpromissarius.§.fi.de elec.li.vj.z sic poterit iudex īponere penā similē casui exp̄sso.z adde q̄ vbicūq; dixi supra nō fieri extēsionē semp intellige nisi extēsio fiat p aliā legē q2 tūc illa fieri pōt etiā si in.l.pambula esset dictio taxatiua vt pbaꝛ in tex.cū gl.in.l.ob es.C.de pd.mi.z in.l.ita pudoꝛ.C.ad le.iul.de adul.cū ibi nota.p glo.z Cy. qd no.p Bar.in.l.serui noīe.de vsuca.z.l.j.§.j.j.qd vi aut clam z in.l.si cōstante.in prin.in.ij.q.prime partis. z hec sufficiāt de

32 tertio casu principali. ¶ †Quarto casu qn̄ agit de extensione fiēda in nō coꝛrectorijs nec exoꝛbitātibꝰ nec penalibus.ↄclude q2 licita est extēsio p idētitatē rōnis p.l.nō possunt.z.l.iura nō in singulis.s.de legi.z p id qd habeꝛ in.c.trāslato.extra de cōsti.z in.c.ij.extra de trāsla.p̄la.z facit qd no.Jo.an.de argumēto a simili in.c.nō pōt ad fi.sup gl.de p̄bē.li.vj.z attēde q2 videꝛ potiꝰ ex idētitate rōnis fiēdā esse extēsionē in casu isto quā p̄cedere p argumētū a ↄ̄rio sensu p ea q̄ habētur in.d.l.nō p̄nt. z in alijs iuribꝰ.s.alle. Quid autē si sit dubiū an recurri debeat ad similē legē:an vero ad similē cōsuetudinē. tetigit Jo.an.in c.fi.in vlti.mēbꝛo summule sup materia cōsuetudinis. extra de cōsue. Et ibi in effectu cōcludit qd si casus occurrēs est de materia ↄsuetudinis recurraꝛ ad sil'e ↄsuetudinis.si de materia legis recurraꝛ ad sil'e legis.si materia indifferens recurraꝛ ad id qd est rōnabilius: si vtrūq; est rōnabile: recurraꝛ ad sil'e legis qd p̄sequere p exēpla vt ipse ibi tāgit. z facit qd no. Cy.in.l.ij. C.que sit long.cōsue.z hec sufficiant.de quarto casu principali.

33 ¶ †Et p p̄dicta pōt inferri ad.q.quotidianā de qua tetigit hic Bal.vcꝫ qd si statutū dicat qd extāte filio masculo filia femina nō succedat.an si supest neptis ex filia p̄moꝛtua excludaꝛ afilio vr̄ qd nō p hūc tex.q2 statutū loqtur de filia nō de nepte ad idē l.sed z milites.§.j.z.l.libertū.in rōne sui.j.de excu.tu. In ↄ̄riū facit q2 videtur eē melioꝛis ↄditionis neptis quā filia in cuius locū neptis succedit.ar.l.si vina.C.de bo.ma.z hāc partē tenet Cy.scd̄m Bal.in.l.j.C.q̄ sit lon.cōsue.z in.l.de q̄bus.s.de legi. z idē sentit tenere Oldr.rn̄det ad istū tex.q2 hic v̄ba non poterāt adaptari ad casum de quo q̄rit scd̄m latā significationem: sed nomē filie pōt bn̄ adaptari nepoti vel nepti scd̄m latā significationē.l.liberoꝛū.§.sed z papirus.j.de ver.sig.hoc dictū placet Bal.sed non rō vn̄ scd̄m eū vera rō est q2 statutū duo facit: nā includit filiū quo ad vniuersalē successionē z filiā excludit z sic ex capite inclusionis filius venit ad caput sufficit lꝫ cessent verba capitis exclusiui.ar.l.in rerū.§.si post.de leg.j.z p h̄ etiā infert qd ecōtra si filius decedat relicto nepote nō excludit filiā vel neptē ex ea q2 nepos nō includiꝛ in v̄bis p̄clusionis statutarie ad hoc allegat.l.illā.C.de coll.circa mediū.z qd habeꝛ i auf. de resti.fidei.§.manifestū.z in.d.l.sed z milites.§.j.z sic scd̄m eū punctus q̄ōnis nō stat in stricta vel larga significatione sed in subtilioꝛi rōne. Tu adde qd inquātū dicit neptē ex filia femina excludi p filiū masculū bn̄ dicit sed inquātū dicit nepotē ex filio masculo non excludere filiā feminā vel neptē ex ea ex vi statuti p̄missi.Jac.de bu.disputādo.z Jaco.de are.tenuerūt ↄ̄rium. z Bar.post eos in.l.liberoꝛū.j.de ver.sig.potissime p illā rōnem q2 nepos assumit personā patris sui.vt in.§.cū filius.insti.de hered.ab intest.z facit qd no. Cy.in.l.j.C.ad.l.iul.de adulte. Tu potes foꝛte dicere p̄ro concoꝛdia qd aut in statuto exprimiꝛ rō aut nō exprimitur. Si exp̄mitur,tūc ↄsidera qualis sit.nā si dicit volētes fauere filijs masculis p̄mi gradus,statuimꝰ zc.vel liberis zc.tunc nepos ex filio masculo nō excludit filiā feminā.arg. l.iubemus.C.ad treb. Si v̄o dicat volētes qd bona remaneāt in agnatos masculos statuimus z ex tūc p̄cedat opi.Butri.et Bar.ex quo expressa est rō in lege p quā colligiꝛ mens dispo-

34 nētis.l.j.C.q̄ sit lon.cōsue.z.l.cū mulier.s.eo.z † sublata significatione vocabuli appellatione filij etiā cōp̄rehendaꝛ nepos:vt s.tetigi facit qd supra dixi in p̄io casu p̄ncipali z in scd̄o scd̄i articuli z etiā in tertio. Si aūt nulla rō sit exp̄ssa tūc cūs statutū sit valde preiudiciale z coꝛrectoꝛiū iuris cōis z sumus in dubio an voluerit fauere filijs primi gradus an vero assignationi in dubio restringitur vt quāto minus fieri pōt ledaꝛ ius cōe,arg. eius qd habeꝛ in.c.cū dilectus.extra de cōsue.vbi bonꝰ tex.z in l.ij.C.de nox.z sic vr̄ qd in dubio nepos ex filio masculo nō excludit filiā feminā vel neptē ex ea.ar.d.l.sed z milites.§.j.z.d.l. iubemꝰ.z sic pōt intelligi opi.Bal. An aūt licita sit extēsio de casu v̄o ad casum fictū,tetigit Bar.in.l.oēs populi.in pe.char. z Jo.an.in.c.fi.de ↄsue.in nouella.in.vj.dicā in.l.gallus.§.z qd

35 si tm̄.de lib.z posth. †An aūt licita sit argumētatio a ↄ̄rio sensu ↄcludit regul'r qd sic.l.j.§.huiꝰ rei.ff.de offi.eius cui mā.est iuris.z in.c.cū apostolica.de his q̄ fiūt a p̄la. Fallit primo si resultaret absonꝰ intellectꝰ.l.ij.C.de cōdi.inser.scd̄m vnū intellectū. Fall.t scd̄o qn̄ resultaret iuri ↄ̄rius intellectus:vt.d.l.ij.secundū aliū intellectū.z no.p glo.in.c.j.de eta.z quali.in.vj.z in cle.j.de sent.excō.z p Joā.and.in.c.publicatio.de elec. Fallit tertio qn̄ resultaret ↄ̄rius intellectus rōni alterius legis in simili casu per l.nō possunt.de legi.z p id qd supra dixi. Et de materia in.l.cōuenticulā.de epi.z cle.z de h̄ arg.a ↄ̄rio sensu foꝛte alibi pleniꝰ dicā.j.de testa.l.q testamēto.§.taliter. Et de extēsione an possit fieri ad casum fictum.dicā in.l.j.§.lex falcidia.j.ad legē falci. et hec sufficiant loco repetitionis huius.§.de viro.

¶ Uide ad hanc.l.gl. In no.in.c.cū dignū de homi. And. Barb. hic in addi.ad bar. aliqua p bar.in cōsi.incipiē. Bar. de tuderto.

Quod ait lex.

Qn̄ qs teneꝛ ad quātitatē respectu cui te specie dādo speciē liberatur.h.d. ¶ †Nota qd q teneꝛ p̄pter rē liberari vr̄ cedendo rei

36 qd est verū fm̄ Bal.qn̄ res erat cā nō solū materialis sed etiā finalis ipsius debiti.secus si materialis tm̄ vt in re empta nā non liberaꝛ emptoꝛ a p̄retio lꝫ vellet restituere.z adde qd no.p Bar. in.l.is cū quo.j.de aqua.plu.arcē.z facit qd habeꝛ in.l.in naue saupheli.s.loca.z.l.si fundum per fideicōmissum.j.de lega.j. ¶ In gl.p̄stare.in fi.subaudi fm̄ Jac.de belui.qd h̄ loquiꝛ qd cōtineaꝛ appellatione pecunie.ibi v̄o qd ↄtineaꝛ appellatione summe.vel scd̄o fm̄ eū ibi loqtur de rigoꝛe.h̄ de eqtate. Tu potes dicere z tertio q in effectu nō ↄdicit.nā ibi nedū cōtinetur res coꝛpalis appellatiōe summe imo etiā pecunia.sic etiā z h̄ in effectu,vtrūq; cōtinetur possit vir dare pecuniā vel res ipsas.

Hec actio.

Ista lex est breuis z ideo summario nō indiget. ¶ In gl.j.i fi.vel dic qd loqtur de ↄdictiōe ex lege iul.de q̄ in.§.dabit.s.e.in.l.p̄cedēti.nā p̄ma expositio qd loquaꝛ de actione mādati vel nego.ge.est dubia p̄pter ea q̄ dixi in.l.si v̄o.in p̄n.z in.§.de viro. Secūdo q2 loquaꝛ de condictione sine cā nō vr̄ bona q2 imo videꝛ eē cū cā penes maritū cū sit patronus.z q2 cōpetere videtur ↄdictio ex lege iul.q̄ videtur eē subsidiaria.l.j.s.de ↄdi.ex lege.alie due in glo.posite diuinant.

Summarium.

1 Maritus de dolo z culpa leui tenetur in obligatiōe speciei.
2 Periculum in quibus contractibus sit debitoꝛis.
3 Culpe leui ascribitur qd ob inimicitias alicuius p̄petratur.
4 Datum quod propter inimicitias alterius alicui datur an illiꝰ culpa datum censeatur.
5 Uestimēta dare vel pecuniā p vestimētis emēdis paria sunt.
6 Uestimēta talia restitui debēt qualia a viro processerunt.
7 Cōpensatio obijci pōt contra verbis petitionem.
8 Famulo recedēte an possit ei dn̄s vestem quā dederat auferre.
9 Uestes mulieris ad virum z eius heredes pertinent.
10 Oꝛnamenta vxoꝛis an sint viri.
11 Uestimēta vxoꝛi a viro data an censeātur dari aīo repetendi.
12 Oꝛnamēta z iocalia mulieri ↄcessa an sol.ma.sint restituēda.
13 Uestes viduales facte mulieri post moꝛtem viri an possint in dotem excomputari.
14 Actio quatenus in filiam consolidari censeatur.
15 Pactū qd sup p̄ncipali initur nō semp ad accessoꝛiū poꝛrigiꝛ.
16 Erroꝛ in p̄mittente nō autē in recipiēte attenditur.
17 Mulier eadē lege in matrimonio redit q̄ a principio fuit.
18 Ciuilitas p̄ristina restituitur ei q in ciuitatē reintromittitur.
19 Mulier in dubio oīa bona sua in dotem dare p̄resumitur.
20 Dos q̄ accepto fertur sicut z dos data q̄nq; repetitur.
21 Confessio que principaliter fit spe future numerationis differt ab ea que fit spe future p̄romissionis.
22 Culpa non imputatur ex qua lucrum sentitur.

In his autem.

Dānū datū ab inimicis mariti culpa mariti vr̄ datū:iō maritꝰ tēneꝛ.h.d. ¶ †No. qd in obliga-

1 tione spēi maritꝰ tenet de dolo z culpa leui.de quo in l.si moꝛa.z.l.etiā.§.j.z.l.si constante.§.si maritus.supra eodem. z in.l.in rebus.supra de iur.do.sed in obligatione quantitatis vel generis omne periculum est mariti.arg.l.incendium.supra si certum petatur.z quod plene le.z no.in.l.quod te.s. si certuꝫ

2 petatur. ¶ †Itē not.qd in contractibus de quoꝛum natura venit culpa leuis z non leuissima si obligatio cōtrahatur in genere omne periculum est debitoꝛis.quod intellige nisi esset genus subalternum quod in totū periret quia tunc liberaretur illius interitu vt est casus in.l. in nauē saupheli.s.loca.z facit.l.in ratione.§.diligēnter.j.ad legem falci.z.§.in certe. ¶ Itē not.qd dannum quod contingit mulieri p̄pter seditionem vel delictū

3 viri debet ei emēdari.facit.c.ex literis.extra de pign. ¶ †Item nota quod id quod fit propter inimicitias alicuius annumeratur culpe leui per illum commisse z nō leuissime nam al's hic nō tenetur vir qui regulariter secundum naturā contractus de leuissima non tenetur.l.si vt certo.§.nunc videndum.s.commo. ¶ In glo.vel propter pecuniā.ibi vel nisi sint estimate.dic sub ea estimatione que faciat emptionē de quo dicendum vt dictū

4 fuit in.l.estimate.z.l.si estimatis.s.eodem. ¶ †Extra glo. tāgit hic Bart.an damnum datum alicui propter inimicitiam alterius cēseatur illius culpa datum indistincte etiam si inimicitia sit oꝛta absq; culpa. z cōcludit qd sic pro quo videtur esse glos. in.l.si merces.

in.l.si merces.§.culpe.ff.loca. Bal.vero hic dicit q si est inimicitia publica ista ānumeratur casui fortuito p.l.si merces.§.vis maior.ff.loca.z eo.ti.l.itē querit.§.exercitū.sed si est priuata ita demū ānumeratur culpe si ex culpa est causata inimicitia.sec⁹ si sine culpa qr tunc esset 9 oēm naturalē equitatē qd ascriberetur culpe z sic dicit tenere Cy.vñ tunc ascribitur casui fortuito fm eum z simil'r dicit qd qñqz ex facto preambulo causatur inimicitia sequēs nō pōderat in actu pambulo vt pbatur in.c.cū.P. extra de accu.z in auf.si dicat.C.de testi.in qb⁹ ptz q accusans aliū de crimine vel testificās 9 eū in casu criminali pter id efficitur suus inimicus.nō tñ repellitur ab illo testimonio preambulo nec ab illa accusatione:sz bene repelleretur ab alio testimonio postea ferēdo z sic predictis ptz q Bal.post Cy.cōtradicit Bar.z gl. in.d.§.culpe. Potes dicere primo qr dictū Bar.sit verius qr lz regulariter qs sine culpa nō puniatur verū est nisi subsit cā vt in regula sine culpa.de re.iu.li.vj.z in.c.ij.cū ibi no. extra de cōsti. q cā hic videtur esse ex quo pter odiū alterius quis recipit damnū. Uel potes dicere secundo qd aūt iste q sciebat se habere inimicitiā lz absqz culpa sua nō faciebat custodiā nisi sicut si non haberet inimicitiā z tūc pcedat opi. Bar.qd videtur eē in culpa nō faciēdo diligētiorē custodiā pter inimicitiā quā alias faceret aut faciebat diligētiorē custodiā pter inimicitiā z put cōiter qlibet diligēs sciēs se hr̄e inimicitiā fecisset z tunc videatur qd nō teneatur:z sic posset loq opi. Bal.z Cy.z hec distinctio satis vr̄ fuisse de mēte gl.si bñ ponderētur ei⁹ verba in.d.§.culpe.

Seruus. Facto diuortio marit⁹ vestimēta data dotalib⁹ seruis recupat qualia sunt alias cōpēsantur in dotē.h.d. ¶ †No.q paria sunt pecuniā dare vel vestimēta h̄ est p vestimētis emēdis z dare ipsa vestimēta.' z facit fm Bal.p abbatibus monasterioꝝ qd siue dent monachis vestimēta siue pecuniā in vestimēta sufficiat z idē debeat censeri.

¶ †Itē no.q q̄lia sunt vestimēta q̄ a viro pcesserūt talia debēt restitui so.ma.z sic attrita put sunt pter vsum de his factū vel ipsoꝝ estimatio q̄tenus valēt vestimēta sit attrita. ¶ †Itē no. q 9 petitionē dotis obijci pōt cōpēsatio de quo in.l.diuortio.§. ob donationes.z l.rei iudicate.§.j.ff.e. ¶ Ultimo nota ar.qd si famulus vel famula recedit a dño infra annū z nō reddit vestimēta attrita put extāt dñs possit retinere de salario quātū est pretiū vestimētoꝝ. An aūt possit expoliare z accipere vestes p pria autoritate tetigit h̄ Bar.z Bal.z ad materiā facit qd no. in.l.si nō sortē.§.si cētū.ff.de cōdi.inde.z in.l.sub ptextu.C.cō. ¶ In gl.vestiariū:ibi sine quo poterat seruire. dic vel intellige qd h̄ loquatur de seruis dotalibus quos tenetur tunc alere z p consequēs vestire donec sunt in seruitio eius.l.v̄bo victus.ff. de verbo.sign.ideo cōpensat quatenus deteriorata sunt vestimēta cū oneribus ipsius serui.gloss. autē pcedet in alijs seruis mulieris quā dotalibus. Et attēde qr dixit h̄ Bar.qd qñ datur vestis cum vsu cōsumatur videtur in effectu dari pecunia.l.j.z.ij.z.l.si vni.ff. de vsufru.ea.re.q̄ vsu cōsu.sed certe hoc non pcedit in casu isto qr tunc deberet reddi pretiū viro qd cōstituerūt ipsa vestimēta nō aūt pretiū qd valeret tunc tpis qñ restituuntur z sic dictū suū procedat in materia illius tituli de vsufru.ea.re.sed nō in casu istius.§.z si dicas quare ergo nō restituitur precise ipsa vestis qualis est.dic qr videtur subesse iusta cā nō restituēdi ne qs nudus in publicū cogatur cōparere.ar.l.in ea.ff.'ex qui.cau.ma.z ideo sufficit qd tunc estimatio prestetur. ¶ †In gl. cōpensatu rū.in fi.dic de hoc vt hic p Bar.z successiue p Bald.qui addit dictis Bar. inquātū dicit qd qñ vestis est data estimata z famulus vult recedere antequā sit cōpletum tēpus p quo recepit salariū q pōt ppria autoritate retinere vestē nisi soluatur qd sibi debetur.z qd plus recepit famul⁹ qr p̄sumuntur fugitiui z suspecti sunt de fuga.nā dicit Bal.q id nō vr̄ verū qr lz famuli plures p̄sumantur nō tñ p̄sumūtur fugitiui p id qd habetur in tex.z gl.in.l.iul.§.j.ff.de act.emp.z ideo dicit qd nō possunt retineri vestes ppria autoritate ex quo sunt estimate. secus qñ sunt inestimate z nō p cōtinuo vsu tradite qr tūc videtur pcario cōcesse dicte vestes vel in cōmodatū.iō ppria autoritate illas pōt accipere cū remāserint sue.l.si seruus.C.qd cū eo.sed tu potes saluare Bar.qr dictū eius loqtur.in famulis q sunt liberi hoies et de ciuitate in ciuitatē quotidie incedūt:sed.d.l.iul.§.j.loqtur in seruis q nō possunt ad libetū recedere sed debēt esse apud dños suos qui possunt illos reuocare a fuga ideo in illis nō sic de facili presumatur qd sint fugitiui.z sic dictū Bar.pcedit attenta cōi accidētia facti quia cōmuniter sunt suspecti famuli liberi de fuga.lz quādoqz cotingat oppositū vcz qd nō sint suspecti de fuga z tunc non possit dominus propria autoritate expoliare eū vestibus z si cotingat qd eū expoliauerit eo casu quo sibi nō licet incidit in.l.extat.ff.qd met.cau.z si oriatur contentio inter dñm z famulū an esset suspectus vel nō iudex ex circunstantijs habebit hoc arbitrari p ea que no.per Bar.in.l.ait ptor.§.si debitore.ff.de his que in frau.credi.z facit qd habetur in.l.j.C.si quis impera.iua. Itē attēde qr aūt famulus accipit ad certum tps pro alimētis p̄stādis absqz alio salario z tūc si traduntur sibi vestes quotidiane z velit recedere añ tps debebit illas reddere tales quales sunt:aut pciū ipsarū quātū tūc valent.nō dico quāto cōstiterunt qr illud plus cōpēsat sibi dñs cū operib⁹ pceptis. ar.hui⁹ tex.si vero accipiat famulus p certo salario emitur sibi vestis quotidiana z tradit tūc si ante tps vult recedere proprie est debitor in reddēda pecunia quā in effectu reperit plus recepisse seu p eo soluta fuisse z sic nō liberaretur volēdo dimittere vestē dño inuito secus in casu pcedēti. ¶ Extra gl.tāgūt hic doc. de vestibus factis mulieri p virū an sol.ma.debēt esse mulieris an vero heredum viri vel si mulier sit premortua an debent esse heredū mulieris:an vero ipsi⁹ viri superstitis.super quo fuerūt opi.quarū bar.hic refert tres.bal.quatuor. Reperio etiā quintā fuisse de qua nō faciūt mētionē.vñ aduerte qr vna fuit q indistincte debeant esse viri z heredū ipsius maxie per.l.si vir lana. de dona.inter vi.z vx.z arg.l.estimate.ff.eo. ¶ Secūda fuit ecōtra q oēs indistincte sunt mulieris z heredū eius pe.l.sed vsufr. §.dos.cū gl.sua.ff.ad legē fal.z.l.fi.ff.de au.z ar.le.z hec fuit opi. 9 guil.in.l.id vēstimentum.de pecl'. ¶ †Tertia fuit Dy.q vestes necessarie mulieris sint viri z heredū eius cū in illis non videatur donatio facta a viro qr necessitatur ad illas faciēdas.secus in alijs quia vr̄ illas donare iō spectabant ad mulierē:nisi reuocata sit donatio expsse vel tacite.z sic videretur q vestes quotidiane z viles deberēt esse heredum viri sz pciose nō:q videtur absonū.ideo quarta fuit opi.ecōtra q pciose essent heredū viri.sz nō alie quotidiane qr iste videntur omnino spectare ad mulierē.l.si qs p vxore.§.fi.e.l.ex animo.de dona.inter vir.z vxo.secus aūt i pciosis. ar.l.si vt certo.§.lz interdū.ff.cōmo.z.l.mortis sue causa.in fi.ff. de dona.cau.mor.qdā tamē dicūt q ibi non tradidit sz passus fuit nec pcedebat causa ex qua teneretur pati.al's secus.argu.l.ij. cū ibi no.C.de acqui.pos.z facit quod habetur i.l.papinianus.de do.inter.vi.z vxo.z hanc sequitur Bar.z Bal.z subdit bal.q̄stionē de lecto quē haberet mulier separatū a lecto viri.nā videtur qd nō sit fienda distinctio an sit pciosum vel nō qr ibi nō interuenit traditio sz qdā pmissio iure familiaritatis.ideo sit heredū indistincte. De plis aūt z ornamētis dicit illa esse heredū viri.ar. l.ornamētoꝝ.ff.de auro z ar.leg. Quinta fuit opin.q in vestib⁹ necessarijs mulieri procederet opi. Dy. In alijs distinguatur an sint magni valoris vel nō vt scdo casu p̄sumatur donatio non in prio.ar.l.vtrū.ff.de do.iter vi.z vxo.z facit q no.i.l.si filij.C.de do.iter vi.z vxo. Alij tñ tenēt indistincte q et pciosas z magni valoris vr̄ donare. Nec ob.d.l.vtrū.cū si.qr loqtur de expēsa alia facta nō in psonā vxoris.secus de ista que fit in psonam vxoris ar.l.q in vxorē.cū ibi no.C.de neg.gest.z hāc opi.tenebat dñs Signorolus de homo.de Mediolano in quodā suo cōsilio all'. etiā no.p Cy.in.l.alimēta.C.de neg.gest.sz posset dici q illa.l.q in vxorē.loqtur de expēsa facta in vxorē infirmā q̄ expēsa est magis fauorabilis.sec⁹ forte qñ fit in ea sana et in re q̄ sit separata 10 a persona vt est vestis.†Tu potes cōcludere q aut constat de mēte viri q solūmodo vult cōcedere ad vsum mulieris.aut constat q vult donare aut dubitatur.prio casu clarū q sunt viri z heredū ei⁹.d.l.mortis sue cā.in fi.z.ff.eo.l.estimate. Secundo casu cōclude q sunt mulieris si donatio nō est reuocata expresse nec tacite qr etiā si nō tenuisset cōfirmata est p mortē viri precedētis mulieri.l.cū hic status.§.j.z p totā legē.ff.de dona.iter vi.z vxo. sed tacite vr̄ reuocari si interueniat diuortiū vel si mulier pdecedat.l.cū hic status.§.diuortiū.z.§.j.preall'.an aūt possit reuocari 9clude q si donatio excedit vires redditū dotis indubitāter vr̄ posse reuocari cū nō teneat ab ipso principio vt.d.l.ex aio.sz si nō excedat vires redditū dotis vel in modico excedat tūc est magis dubiū.nā aliqui dicūt q donatio irreuocabiliter tenet adeo q si solū incepisset a promissione posset peti.z hoc tz odofre.in.d.l.ex animo. Secūda fuit opi.q nō possit peti.sz si est tradita nō possit repeti.z hoc tenuit glo.in.d.l.sz vsufruc.§.dos.ff. alle. Tertia fuit opi.qd etiā si sit tradita possit repeti nisi mulier illi⁹ respectu tātūdē de suo 9sumpserit.z sic sentit gl.in.l.si stipulata.ff.de do.inter vi.z vxo. Pria opi.hz in se equitatē z etiam scda.sz forte hec tertia verior de iure p id qd habetur in.d.l.si quis pro vxore.§.fi.z quidā tñ dicūt loqui in expensa momentanea hic in successiua.z scdm illā tertiā opi.posset intelligi qd habetur in.d.§.dos. Tertio casu qñ est dubiū an voluerit donare vel so 11 lū ad vsum cōcedere.†Cōclude qd si est vestis quotidiana z necessaria p tpe p quo hz durare mrimoniū nō pōt dici pprie qd videatur donare sz tradere in cām alimētoꝝ ad q̄ tenetur ipsi vxori z quorū appellatione veniūt vestes.l.v̄bo vict⁹.ff.de ver.signi. z.l.si cū dotē.§.finaūt in seruissimo.ff.e.z pro tpe pro quo mrimonū posset solui.vr̄ q et quo expēsa est modica q debeat videri donare.ar.l.vtrū.ff.all'.z qr in huiusmodi non est fienda nimis amara interpretatio.vt.l.si id qd.§.si q̄s.de dona.inter vi.z vx facit qd le.z not.in.l.qd i vxorē.C.de neg.gest. Nec ob.pdictis iste.§.vbi expēsa modica vestimētoꝝ nō vr̄ fieri aio donādi qr potes dicere qd hic loquitur quando diuortiū interuenit.ideo

etiā si donatio videret facta reuocatio vt hic dicit gl. secus forte si matrimoniū fuisset morte solutū. vel scđo hic de expēsis vestiū factis p seruis in qb' non cadit verisimiliter tanta affectio quāta in psona vxoris. faciat qđ habet in. d. l. qđ in vxorē. z. l. j. z. ij. j. de do. inter vi. Prima placet p. l. vtrū. Itē nō ob. q vestis q fit vxori ob cām alimētor dz reddi cessante cā z sic solu. mat. quo tpe vxor regulariter nō dz ali qz potes dicere q lz cesset cā alimētorū nō cessat cā affectionis q etiā videt fuisse cā donationis vestis vltra cām alimētorū. facit. l. aduersus. C. de crimi. expi. here. z. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. ideo non cessat dispositio ex quo vna ratio remanet. l. liberorū. §. notanter. ff. de infa. Itē nō obst. pdictis. d. l. sed si vir sana. qz dz intelligi qn vestis erat nō parui ptij. ar. d. l. vtrū. vel ibi nō dt q nō videat donare sed q est viri. q pcedit etiā si videat donare: qz nō tenet donatio cōstāte matrimonio. Si vo sit vestis alia nō necessaria tunc si est magni valoris nō vr donare. ar. d. l. vtrū. qđ est clarū si dicat accipe vel tolle cū possit cadere alia cōiectura q donationis vcz vt in vsu habeat pter honorē viri. ar. eorū q habētur in. l. cū quid. cū gl. sua. ff. si cer. pe. Idē forte si vteret verbo dona. si esset vestis sine qua esset verecūdia viro mulierē esse sine illa. nā tunc vr impropriari verbū dono iuxta subiectā materiā vt intelligat. s. ad vsum. arg. l. si vno. in prin. loca. iūcta. l. pecunie forte. j. de ali. leg. z. l. quintus. ff. māda. z eius qđ no. Bart. in. l. j. §. nec castrense. in. iiij. col. j. de colla. bon. z iuncta. l. rē legatā. j. de adi. leg. secus si forte posset mulier esse sine illa absqz verecūdia viri: qz tunc stabimus vbo donat. arg. d. l. si vno. in fi. prin. z h

12 de vestibus sufficiāt. ¶ † Sz de ornamētis vel iocalib' videtur q eodē mō posset distingui an cōstet q volūt donare an veri similiter ad vsum cōcedere an vero dubitet. tū aduertendū q si ante matrimoniū ɔctum talia donarent z hoc cōstaret teneret donatio irreuocabiliter: saluo nisi p mulierē staret quo minus postea sequeret matrimoniū vt est casus i. l. cū veterū. C. de do. ante nup. z idē videret si ingredit monasteriū. vt est casus in. l. deo nobis. in principio. C. de episco. z cle. Si aūt matrimoniū sit cōsummatū z postea dissoluat remaneret mulieris z heredū ei' in dicto casu aū matrimoniū fuit facta donatio. sed si esset facta cōstāte matrimonio tūc nō teneret ab ipso initio. sed posset cōfirmari morte vt supius est dictū. Itē attēde qz i dubio si aū matrimoniū mittat iocalia nō vr donare. ar. d. l. si vt certo. §. sz interdū. qđ intellige qn sunt magni valoris. z dicit q mittit nō aūt dicit q donat. saluo nisi forte verecūdia esset nisi illā rē mitteret qz tunc impropriabitur verbū dono vt superius dixi in simili. alias forte stabim' pprio significato verbi. si aūt res essent parui valoris tūc forte viderent donate. ar. d. l. vtrū. z scdm pdicta potest intelligi z limitari qđ no. Bar. in. d. §. nec castrense. Si aūt sit dubiū an ante matrimoniū an post sit facta donatio qz eadē die reperit facta quo factū est matrimoniū. recurre ad tex. cū gl. z ibi per Cy. in. l. cū in te. C. de do. ante. nup. z hec sufficiāt de ornamētis vel iocalib'. An autē res sit magni valoris vel parui relinquendū est arbitrio iudicis inspecta cōditiōe psonarū p id qđ no. gl. in aut. preterea. C. vnde vir z vxo. z. l. sed si

13 susciperet. §. j. ff. de iudi. ¶ † Quid aūt de vestib' vidualibus factis mulieri post mortē viri an heredes ei' possint excōputare in dotē vel ptiū illarū repetere vel ipsas vestes tetigi post Ang. in. l. si ex re. §. fi. j. de sti. ser. Potes dicere q aut sum' in casu i q heredes nō tenent ad alimēta vxori pstāda. aut sumus in casu in quo tenent ad alimēta pstanda vt qn mulier nō lz vnde se alat z dos est in pecunia vt vidistis in. l. diuortio. ff. primo casu si cōstet de mēte illā seruā. In dubio satis vr eque posse dici q si sunt vestes nō magni valoris videātur heredes velle donare pter honorē mariti in reuerētiā prioris matrimonij. ar. l. fi. C. de bo. ma. z. l. seruos. z. l. pe. C. de qđ. iuncta. l. vtrū. z. l. si seruus cōis. ff. de do. inter vi. z vxo. z eorū q no. ff. e. l. q dotis. Si autē essent vestes magni valoris forte nō quotidiane tūc in dubio nō videātur donare cū posset subesse alia cā quā donationis. s. vt seruet honor viri z teneat vestes donec velet vidua esse. arg. d. l. fi. C. de bo. ma. vnde si postea maritet tenebit illas restituere quales erūt vel ipsarū ptiū qtū tūc valebūt z p h ptz q heredes h casu nō tenerent induere de rigore si nō vellent lz ex honestate astringant. Scđo casu bene astringunt ad vestiēdū ex quo tenent ad alimēta tū an tunc teneat mulier restituere vestes si maritetur vel ptiū ipsarū satis patet qd dicendū ex pdictis qz vr q nō si nō sunt magni pretij p suprascripta z h in dubio secus si constaret de mente qz illa deberet seruari nā non tenebantur ad alimenta nisi infra annuz z si vidua permaneret iuxta no. in. l. diuortio. ff. eo. Et ex predictis etiā ptz qd iuris si mulier de ppria pecunia vestiat an possit repetere ab heredib' viri nam videt q nō nisi eo casu quo heredes tenebantur eam vestire. z hec sufficiant de ipsis vestibus vidualibus q no. z predicta omnia vera nisi cōsuetudo aliter se habeat qz ista esset seruāda. ar. l. minime. ff. de legi. ¶ Ultimo tetigit hic Bal. extrauaganter an per nō factū inducat aditio. z sic an si delata fuit hereditas vxoris filijs suis z moriatur aliter non apparente de aditione an videātur adiuisse an vo sit delata ad alios attinentes vxoris. dicit Bar. in. l. gerit. vo. venio ad quartū. j. de acq. here. Bal. vo h ɔ. z qs eorū verius loquat dicetur in. d. l. gerit.

14 **Filia.** Uolūtas filie de soluēdo pri nō impedit ius cōsolidationis. h. d. ¶ † No. q eaten' cōsolidat actio i filiā quaten' vigere reperit tps mortis pris. ¶ Itē no. a contrario sensu si pater appropriasset sibi actionē de dote p stipulationē aīo nouādi q tunc nō cōsolidaret actio in filiā. z sic facit qz si a principio tpe date dotis pater stipuletur dotē sibi reddi q nō cōsolidetur actio in filiā lz gl. teneat ɔ in. l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. act. sed posset responderi fm Ray. z Bal. q hoc est imputandum mulieri que ex postfacto cōsensit vt pater sibi appropriaret. secus qn a principio pater absqz volūtate filie stipulatus sibi reddi qz tūc cessat rō predicta de quo dicetur in. l. post dotem. z ibi per Bar. ff. eo.

15 **Mancipia.** Si ad maritū spectat periculū ancille dotalis ad eū etiā spectat partus ancille. h. d. ¶ † Nota qđ pactū factū sup principali nō semp porrigit ad accessoriū vel ascendit qn id nō suadet ratio. z intellige literā de partu habito ante pactū nā natus post pactū esset mulieris ad quā pter pactū spectaret postea periculū. ¶ In gl. tutus. ibi sol. vt ibi dic qz hic fuit vera estimatio q faciebat emptionē: ibi secus. Extra gl. sentit hic Bar. qđ si mutuo tibi. c. libras in bon. hoc pacto qđ reddātur in florenis sub eadē estimatione lz postea valor florenor sit diminutus nō teneat debitor refundere illud creditori quasi sit sensus q in eadē estimatione qua dantur etiā reddantur z sic sufficiat reddere totidē numero. Et certe istud nō videtur verū q lz nō possit esse variatio bonitatis intrinsece tū potest esse variatio in bonitate extrinseca respectu valoris ideo illa videtur attendi. nā z alias consueuit dici q eo casu quo in re nō cadit interesse intrinsecum habetur rō extrinseci. l. nūmis. C. de in li. iur. z no. plene in. l. j. C. de sent. que p eo qđ inter. z qz nō est verisimile q creditor in dubio voluerit pati illud dānū ar. l. cum de indebito. ff. de proba.

16 **Mulier.** Si maritus p errorē pmisit plus debito nō pōt exigi vltra debitū. h. d. ¶ † Nota ɔsiderari errorē in pmittēte z nō in recipiēte. ¶ In gl. erranter. in fi. so. fm Jac. de bel. ibi in iuramento p habet p veritate. vel dic meli' fm Bar. q consideranda est forma verborū stipulationis p ea q no. gl. in. l. si prior. ff. eo. in prin. l. Extra glo. attende q dicit Bar. hic q si vir cōfitetur cōstante ma. recepisse dotē videt scđz eum id facere animo donādi per. l. qđ de suo. C. de do. cau. z idē dicit si post dissolutum ma. quia ibi nō cadit verisimiliter spes future numerationis. secus si cōfiteat ante ma. sed certe si bene ponderetur. d. l. quod de suo. videtur loqui in casu certi. et sic ibi videtur etiam intelligere Cy. vū videtur q in dubio non debeat presumi animo donādi ɔstante ma. ar. l. cum de indebito. ff. de proba. de quo dixi in. l. si constante. ff. eo.

17 **Uxor.** Dos primi matrimonij itelligit i sequēs matrimoniū recepta lz mrimoniū tertiū in medio interuenit. h. d. ¶ † No. q eadē lege videt mulier in mrimoniū redire q fuit a principio. z ex hoc no. ar. q si primū cōpromissum factū inter aliquos expirauit z de nouo fit cōpromissum inter eadē partes lz nō sit apposita pena intelligat repetita tacite pma pena sed ɔ tz Bal. post Dy. qz in pena q petit ex cōtēptu requiritur verbor expressio z sic stipulatio. l. seru' ea lege. ff. de ser. expor. facit etiā qđ no. Bar. in. l. itē qrit. §. impleto. ad fi. ff. loca.

18 ¶ † Itē no. ar. q reintromissus in ciuitatē intellig. t redire in pristinā ciuilitatē. ¶ Ultio no. ar. q mediū matrimoniū nō impediat legitimationē filiorū susceptorū ex ɔcubina si vltimate cū illa matrimoniū ɔhatur. z h cōiter tenetur de quo per Bar. post Ja. de are. in. l. q mihi. t. j. de so. z p Guil. in. l. paulus. ff. de sta. ho. z. l. benignius. ff. de legi. z p Jo. an. in regula sine culpa.

19 in mercu. de reg. iur. li. vj. ¶ † No. etiā ar. q in dubio mulier videat oia sua bona dare in dotē de quo p gl. in. l. mulier. ff. de iu. do. z p Bar. ff. e. l. si ɔstāte. i pe. char. i illa. q. an mior possit obligare bōa sua p dote nne ɔcreto z plenī' p eūdē i qđ. quā disputauit q incipit quedā mulier habēs magnū patrimonium.

20 **Si vir.** † Dos accepto lata pōt repeti sicut dos data. h. d. ¶ In gl. iussu. ibi alias sec'. no. bū gl. cuz tex. qz vr velle q mulier sibi possit pindicare in dote etiā ɔstāte ma. qđ videt esse cōtra ea q habētur in. l. de die. de pac. Sz potes dicere primo q ibi loqtur qn ad vtilitatē viri tendebat pactū. h secus. vel secundo ut hic speciale qn ex facto mulieris cōmodū affertur patri cū ipse sit q dotē pmiserit z quem etiā lex grauat ad dotādū mulierē. p h facit qđ habet i. l. post dotē. ff. eo. vbi patet q lz prima actio esset cois patri z filie: tū potest filia sibi pindicare cōsentiendo q pater appropriet sibi p stipulationē actionē de dote z hec adde his q dicta fuerūt in. l. si socer. §. lucius. ff. e. z intellige etiā tex. aūt qn interuenit acceptilatio q hz vim solutionis vt ptz etiam ex tenore verborum ipsius acceptilationis

acceptilationis de quibus insti.q.mo.tol.ob.§.j. secus si tãtum modo pactũ de nõ petẽdo.vt.s.e.l.si marito.§.j. p istũ tex.etiã videtur reprobari gl.in.l.dotẽ.s.de iu.do. inquãtũ in casu isti[9] l.facit differentiã inter patrẽ ⁊ extraneũ. nã vtrobiqʒ videt̃ idẽ quãdo interuenit acceptilatio vel stipulatio aĩo nouãdi et hoc voluit etiã Ja.de are.¶ Extra gl.tãgit hic Bar. quid si vir cõfitetur se recepisse.c.in dotẽ pro muliere ⁊ postea aliquis ꝓmittit nomine dotis.c.pro ipsa muliere:an so.ma.p mortẽ viri siuir forte nondũ recepit dotẽ ex ꝓmissione p̃dicta poterit agere cõtra heredes viri an liberẽtur cedendo act.Bal.hic tenuit qꝺ cũ ista cõfessio videat̃ fieri spe future numerationis vel ꝓmissionis qꝺ si icõtinẽti forte eadẽ die post cõfessionẽ emanet dicta ꝓmissio vel etiã ex interuallo infra tpa infra que cõpetit exceptio nõ numerate dotis:quod tunc potuerunt heredes mariti excipere contra mulierẽ de dote nõ numerata ⁊ liberabũtur cedẽdo ac. p.l.si socer.§.lucius.s.e.⁊ arg.l.si vẽter.§.in bonis.de priui. credi.⁊.l.si cui.C.de nõ nu.pec. secus dicit si iã esset transactũ tps opponẽdi exceptionẽ nõ numerate dotis:q2 ex quo semel actio esset quesita mulieri nõ posset facto alteri[9] tolli.ar.l.fi.C.de pac. ⁊ sic dixit Bal.in.§.mulier.s.eo.sed Bar.hic voluit ꝫ. ⁊ videt̃

21 qꝺ meli[9] ⁊ subtilius cõsiderauit.nã † lõga est differẽtia an fiat cõfessio principaliter spe future numerationis.quo casu bñ habet locũ exceptio nõ numerate dotis:an ꝓo fiat p̃ncipaliter spe future ꝓmissionis ꝓut est in casu nr̃o quo casu secuta ꝓmissione nõ subest cã quare efficaciter nõ debeat teneri marit[9].q vide tur voluisse fore de illa ꝓmissiõe ꝯtẽt[9] vt sic ex illa possit postea agere vñ illa cedit loco solutiõis.ar.l.iter cãs.§.abesse.s.mãda.

Si quis. Pro ea parte ꝑ qua mulier tenet̃ soluere ꝑ ea parte ad virũ non spectat̃ periculũ.h.d.

22 ¶ † No. qꝺ sicut nõ põt qs imputare alicui culpam ex qua ipse sensisse lucrũ.l.cũ fundo.§.j.s.de iu.do.sic nec põt imputare culpã ex qua auctor cui successit sensit lucrũ.⁊ hec est rõ litere.

Summarium.

1 Accessorij dotis ⁊ rei p̃ncipalis in dotẽ date idẽ est iudiciũ.
2 Imperator quod ad quid mundi dominus dicatur.

In partem. Uir tenet̃ de dolo ⁊ culpa ĩ querẽdo ⁊ ꝯseruãdo peculio ⁊ fructus peculij spectãt ad virũ.h.d.

1 ¶ † No. qꝺ ita iudicam[9] de accessorio dotis sicut in ipsa re p̃ncipali data in dotẽ.¶ Itẽ no.ar.ex q̃ vir tenet̃ acqrere tenea t̃ etiã facere vtiles ĩpẽsas in re dotali.cuius tñ ꝯtrariũ est verũ cũ repetãtur act.neg.gest.qꝺ alias non esset.l.vnica.§.taceat.C.de rei vxo.act.de quo p gl.⁊ Bar.in.l.j.§.j.s.ti.Hec ob.iste tex.q2 loquitur qñ ageret̃ de acquisitione fiende propter legatũ vel hereditatẽ relictã seruo dotali de quo.s.e.l.seru[9] dotalis.¶ Itẽ no.ar.qꝺ si mulier dat castrũ in dotẽ fructus q ꝑcipiũtur ex iurisdictione vt pena q̃ ꝑcipit̃ ꝓpter mulctas ĩpositas vel ꝯfiscationes videt̃ esse viri ⁊ nõ debeat restitui sicut nec fruct[9] rei dotalis.de quo h̃ p Bar.⁊ Bal.⁊ videt̃ hic Bal.ꝯdicere Bar.nã cõcludit qꝺ si aliqd ꝑcipitur p virũ ex bãno cõfiscationis quod coheret territorio illud veniat rest.tuẽdũ.alias non fieret plena restitutio territorij mulieri.secus si nõ coheret territorio:vt puta q2 non cõfiscatur res immobilis:sed venit certa quãtitas soluẽda nã tũc erit viri ⁊ nõ restituet.ʒ tene cũ Bar. qꝺ vtrobiqʒ est viri ⁊ nõ restituit.Hec est verũ qꝺ nõ dicat̃ fieri plena restitutio territorij si territoriũ ꝯfiscatũ nõ restituat̃ cũ mulier nõ sit domi

2 na rerũ ꝑticulariũ ipsi[9] castri lʒ sit dña iurisdictionis. facit † qꝺ no.in simili de imperatore q dr̃ dñs mundi quo ad iurisdictionẽ: sed nõ vt dicat̃ habere dñium singulariũ rerũ cuiuslibet.in l.bene a zenone.C.de quadri.p̃scri.⁊ sic plenarie dicit̃ restituere ex quo restituit plenarie respectu iurisdictiõis.forte tñ dictũ Bal.posset saluari qñ esset delictũ ex quo res feudales concesse in feudũ p ipsam mulierẽ debẽt cõfiscari. nã tũc ad cameram fiscalem mulieris dʒ reuerti.faciat.c.j.que fu.prima causa benefi. amit.col.x.⁊c.Et sic sit finitus iste titulus. Laus deo.

¶ De testamentis ordinandis. Rubrica.

Summarium.

1 Dictio iusta multipliciter exponi potest.
2 Sententia quãdoqʒ capitur pro deliberata voluntate.
3 Monasteriũ fieri ordinãs ipsum heredẽ fecisse censetur.
4 Institutio nulla cẽsetur vbi qs ad aliquẽ institutũ cõpellitur.
5 Promissio de dando omnia bona sua presentia ⁊ futura post mortem suam an sit valida.
6 Testamẽtũ an valere dicatur in quo filius exheredatur.
7 Testm̃ nullũ reddit̃ in quo cã exheredationis nõ inseritur.
8 Correctio nõ est p repetitiones seu subauditiones fienda.
9 Uerba euacuato ⁊ rescisso:apposita in testõ quid importent.
10 Mors q̃tuplex sit ⁊ an noĩe mortis debeat itelligi mors nãlis.
11 Mors ciuilis quedam casualis ⁊ quedam virtuosa.
12 Monasterium non semper filij loco est habendum.
13 Testamentũ reuocare potest existẽs infra annũ probationis.
14 Mors que requirat̃ vt testamentum irritetur vel validetur.
15 Mors naturalis religionẽ non mendicantum ingressi spectatur vt testamentum effectum sortiatur.
16 Mors ciuilis in ingrediẽte religionẽ esse dicit̃ ꝓfessione facta.
17 Bona ingressi religionẽ ad quẽ spectent.⁊ nu.18.
19 Testamentum quid sit.

Testamentum. Ponit diffinitionẽ testamẽ

1 ti:⁊ aliter summari nõ põt.¶ † Not.de verbo iusta.ꝙ multipliciter exponit̃.vt hic p gl.Exponit̃ iusta.i.perfecta.l.cum filio.ꝟ.de lega.iij.

2 ¶ † No.etiã de ꝟbo sñia q̃ ponit̃ pro delibera

3 ta volũtate.¶ † Itẽ nota arg.ꝙ si qs ordinauit fieri monasteriũ de bonis suis p hoc dicat̃ eũ fecisse heredẽ.de quo tãgit hic Bal.⁊ remittit ad no.p Bar.in.l.cẽturio.de vulga.⁊ pup.⁊ facit ꝙ habet̃ in.l.his verbis.ꝟ.de here.insti.¶ In gl.j.ibi si quis

4 aliũ testari ꝓhibuerit.† Nota singulariter hãc gl.q2 videt̃ velle ꝙ si aliqs cogit aliquẽ ad se instituẽdũ vel aliũ qꝺ institutio sit nulla.de quo in.l.j.hic allegata.vbi aliqui videt̃ velle ꝙ institutio teneat sed fiscus auferat tãq̃ ab indigno.Sed pro hac gl. facit ꝙ libera dʒ esse volũtas testãtis.l.j.C.de sac.san.ecc.cum si. Et sic videt̃ velle ꝙ coactio interueniẽs annullet actũ ipso iure. sicut ⁊ matrimoniũ ex eo:q2 ibi dʒ esse plena libertas. vt in.c.cũ locũ.⁊ in.c.veniẽs.extra de spõ.vt no.in.c.cũ abbas.ꝙ me.cau. ⁊ ꝙ habet̃ in.l.mulier.§.si dos.s.ꝙ me.cau.⁊ pro hoc videt̃ esse casus in.l.q testamẽto.§.fi.ꝟ.eo.Si eñ coactio facta sit testibus reddit testamẽtũ nullũ. multo forti[9] si sit facta testatori.nec iura allegata p do.i.d.l.j.videt̃ bene loqui in casu isto.sed potius in diuerso si recte ponderẽtur. ideo d ligẽter tene mẽti hanc gl. quã reputo singularẽ circa intellectũ illius.l.cõcordat glo.in.l.j. in fi.s.de auto.tu.pro qb[9] bene facit tex.in.l.q testamẽto.§.fi.ꝟ. eo.ti.¶ In ea.gl.ibi qui bona sua ꝓmittit alicui.de hac ꝓmissione omniũ bonorũ post mortem an valeat ⁊ an sit donatio cã mortis vel inter viuos.dic vt per glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de pac.Et no.bene ꝙ nõ dicit presentia ⁊ futura.vnde tunc solũ venisset p̃

5 sentia ar.l.si ita.ꝟ.de au.⁊ ar.leg.† Si aũt ꝓmisisset aĩo donandi irreuocabiliter omnia bona sua present a ⁊ futura post mortem suã an valeat an vero vitietur ⁊ an vitietur ex toto an vero sola adiectio futurorũ tetigit bar.⁊ non decidit in.d.l.fi.dic vt plene dixi in.l.stipulatio hoc modo cõcepta.de verb.ob.⁊ adde ꝙ donatio causa mortis quo ad modum ordinãdi dicitur magis accedere contractui quã vltime voluntati vt tetigit hic bal.⁊ not. glo que reputatur sing.in.l.ij.in pri.ꝟ.de do.p̃le. Ex eo quia accedit contractui cum possit pendere ex alieno arbitrio ꝙ non est in vltima voluntate.l.tam is.§.j.cum ibi no.ꝟ.de dona.caus. mortis. Item requirit p̃sẽtiam partis vt proprie sit donatio. vt.l.inter mortis.ꝟ.de dona.cau.mor. secus in vltima volũtate. l.cũ pater.§.surdo.⁊.§.donationis.ꝟ.de leg.ij.⁊ sic in modo ordinandi solum accedit vltime voluntati respectu numeri testiũ: quia requiruntur quinqʒ sicut in codicillis.l.fi.C.de dona.cau. mor. Sed quantum ad effectum accedit vltime volũtati ꝓpter numerum testium qui requiruntur cum in ea habeat locum ius accrescendi:quod nõ habet locum in contractibus.l.j.in fi.C.de cadu.tol.iuncta.l.si mihi ⁊ titio.de verb.ob.¶ In ea.gl.in fi.cũ

6 hac concordat gl.j.e.si q̃ramus.in glo.fi.† Cõclude ꝙ interdum in exheredatiõe nulla exprimit̃ causa. Interdũ exprimit̃ sed mi n[9] legitima vt q2 nõ est de causis enumeratis in.§. aliud quoqʒ capitulum.⁊.§.causas.vt in auf.vt cuʒ de appel.cog.coll.viij.⁊ no.glo.in.c.quintauallis.extra de iureiu. Interdũ in exheredatiõe est expressa causa legitima sed nõ probata per heredẽ: quia forte nõ vera. Interdũ inseritur cã legitima ⁊ vera q̃ ꝓbat̃ per heredẽ. Olim in omnib[9] casibus predictis testamẽtũ tenebat licet veniret rescindẽdũ per querelã vt.l.j.⁊ per totũ.s.de inof. test.nã ⁊ olim nõ erant determinate cause exheredatiõis.⁊ sic fm illa tpa clare ꝓcedit gl.hodie vero post auf.nõ licet.⁊ auf. ex cã.C.de lib.p̃te.⁊ exhe.⁊ tex.in corpore vt cũ de appel.cog. §.aliud quoqʒ capitulũ.⁊ se.⁊ cõiter tenetur ꝙ in duob[9] p̃mis casibus exheredatio est nulla:quasi peccet in forma ⁊ redditur testm̃ nullũ p.d.auf.nõ lʒ.⁊ i corpore vñ sumit̃.siue loquamur in filio ĩ potestate exheredato a patre:siue in filio emãcipato:siue in filio exheredato a matre.⁊ hoc tenuit gl.melior de corpore iuris q̃ reputari ꝯsueuit singularis i auf.de here.⁊ fal.i.§.exheredatos.coll.j.Tertio casu cõiter tenet̃ ꝙ testm̃ veniat rescindẽdũ p q̃relã lʒ Martin[9] aliter dixerit.vt no.p glo.i.d.§.aliud quoqʒ cap.de q̃ hic p Bar.⁊ Bal.q hoc tenẽt ⁊ vbiqʒ Ange. Quarto casu nõ est dubiũ ꝙ testm̃ tʒ ⁊ dʒ sortiri effectũ.⁊ dixit hic bal.ꝙ an cã sit legitia vel nõ ꝯsistit in iure:ʒ an sit falsa vel vera ꝯsistit in facto.Et subdit ꝙ i declaratiõe eorũ q̃ sunt ĩ iure põt cognoscere iudex sine ordine iudiciario.ʒ secus in declara

tione eorū q̃ sunt facti. ꝛ hoc dicit alibi dicere Inno. ꝛ nō allegat ubi. Adde ꝙ hoc dicit in. c. cū inter vos. extra de cōsue. ꝛ in c. cū inter. R. seniorē. extra de elec. ¶ † Itē adde p̄dictis ꝙ licet cōis sit opi. quā dixi vc3 ꝙ ubi nō est inserta cā in exheredatione vel minus legitima ꝙ testamētū redditur nullū quo ad institutionē heredū ꝓpter defectū forme date a iure ꝛ a tali cōi opinione nō esset discedendū in cōsulendo vel in iudicādo ꝑ no. in l. minime. §. de legi. ꝛ qd not. Bar. in. l. fi. C. de pena iudi. q ma. iudi. ꝛ Ja. bu. in. l. j. C. q ꝓ sua iuris. ꝛ Cy. in. l. j. C. de ac. ꝛ obli. ꝛ Jo. an. in. c. j. extra de cōsti. ꝛ eo. ti. c. ne innitaris prudētie tue. ꝑ Inn. ꝛ Jo. de ligna. ꝛ zenzelinū in cle. ne romani. de elec. et qd no. Jo. an. in. c. vt debit⁹. extra de appel. tñ videt̄ de iure posse defendi ꝛ dari noua opi. in hac materia. vc3 ꝙ etiā tūc qñ in exheredatiōe nulla cā est exp̄ssa vel min⁹ legitima ēt hodie veniat testamētū rescindēdū ꝑ q̄relā. vt voluit forte glo. ista q̃ simpliciter ꝛ indistincte dicit testm̄ tenere in quo filius est exheredatus. ꝛ idē glo. in. l. si queramus. p̄alleg. ꝛ ꝓ hoc faciat ratio q2 legu3 correctio est euitanda nec debent dici iura antiqua correcta nisi quatenus expresse reperiant̄ correcta. l. p̄cipim⁹. C. de appel. ꝛ l. sancimus. cū si. C. de testa. ꝛ extra de elec. c. cū expediat. lib. vj. † ꝛ q2 ꝑ repetitiones aut subauditiones aut tacitos intellectus nō d3 induci correctio. vt est glo. sing. extra de elec. ꝛ in. c. cupiētes. §. ꝙ si ꝑ. xx. li. vj. ꝛ ideo cū de iure antiquo clarū esset testm̄ tenere sed debere rescindi ꝑ q̄relā vt superius est dictu3 nec reperiatur hoc expresse mutatū. q2 hoc clare nō dicit̄ in. d. auł. non licet. ꝛ in auł. ex causa. nec in corpore vñ sumitur si bñ inspiciatur tex. ergo remaneamus in iure antiquo. Nec obst. si dicat̄ qd imo hodie hoc est immutatū q2 forma videt̄ data a lege ꝑ quā debeat exheredatio fieri cā legitima expressa. vt in. d. auł. nō l3. ꝛ in corpore vñ sumitur. ꝛ sic videtur ꝙ si aliter fiat actus reddat̄ null⁹. ꝑ. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ. x. dist. c. vides q2 potes multipliciter r̄ndere. primo ꝙ ubi forma datur a lege ita demū reddit̄ actus nullus forma nō seruata si lex vltra nō ꝓcedit. ꝓuidēdo de remedio incisorio. alias sec⁹. vt. l. j. ꝛ ꝑ totū. §. qd me. cau. ꝛ no. Bar. in. l. nō dubiū. ad finē. C. de legi. ꝛ dixi plene in. l. cū lex. ff. de fideiusso. Sed ita vr̄ esse in ꝓposito: q2 lex videt̄ processisse vltra ꝓuidendo de remedio rescissorio. vt patet ex no. in. §. aliud quoq3 capitulū. ꝛ. §. sine igit̄. ver. si autē hec obſuata nō fuerint. ꝛ. §. si tales. nā cū dixisset nō debere filiū exheredari nisi inserta causa ꝛ legitima q̄ ꝓbet̄ ꝑ heredē. Postea subdidit ꝙ si hec obseruata nō fuerint euacuato testamento quo ad heredis institutionē cetera firma permanent. vt dicet̄ in. §. sine igitur ꝛ in. §. si tales. dū dicit rescisso. † Et illa verba euacuato ꝛ rescisso intelligunt̄ ꝑ querelā. vt pt3 ibi ex gl. q̄ cōmuniter approbatur ergo videt̄ ꝙ etiā qñ cā non est inserta vel minus legitima veniat testm̄ rescindendū ꝑ querelā. Nec ob. si dicat̄ ꝙ inquantū exponitur euacuato sc3 ꝑ querelā: ꝛ rescisso. s. ꝑ querelā quod d3 referri ad casum qñ causa legitima est inserta sed non probata per heredē. nō autē ad causum qñ causa est inserta sed nō legitima: quia hec non videtur vera. nā cum supra pariter fuerit locutus dicendo causam deberi inseri ꝛ legitimā. ꝛ ꝑ heredē probari. ꝛ postea dicat' si hec obseruata nō fuerint euacuato testamento ꝛc. videtur pariter se referre ad oīa supradicta maxime cū in plurali loquit̄. ꝛ sic nō vult cōp̄rehendere casum tantum modo qñ causa legitima est inserta s3 nō ꝓbata arg. regule pluralis locutio. ꝗ. de reg. iur. in. vj. ꝛ de testibus. l. ubi numerus. et sic d3 in dubio predicta omnia determinare equalitate seruata ꝛ sic vniformiter. ar. l. iā hoc iure. ꝗ. de vulg. ꝛ pup. Nec ob. si dicat̄ ꝙ illa ꝟba debēt diuersimode intelligi vc3 rescisso vel euacuato. s. ꝑ querelā qñ cā legitima est inserta sed nō ꝓbata. s3 qñ nō est inserta vel minus legitima intelligat̄ ipso iure p̄sertim cū videatur suadere hec ratio diuersitatis: ex eo q2 ubi cā nō inseritur vel minus legitima peccatur in eo qd reqrit̄ ab initio. ꝛ debebat adesse ꝓ solēnitate in principio ipsius actus. secus qñ nō probat̄ ex postfacto cā inserta. argu. eorū q̄ no. Bart. in. l. vniuersa. C. de preci. impera. offe. iuncta. l. ij. §. fi. §. de offi. procon. ꝛ lega. cum ibi no. q2 respondet̄ ꝙ l3 diuersitas aliqualis possit assignari: tñ ex quo sumus in materia correctoria in dubio non debemus accipe intellecto p̄sertim impropriando verba ꝑ que inducatur correctio. ꝑ id qd habet̄ in. d. l. p̄cipimus. ꝛ in. d. glo. §. ꝙ si ꝑ. xx. in. c. cupiētes. extra de elec. li. vj. imo potius accipere intellectū ꝑ quē iura iurib⁹ cōcordētur. facit qd habet̄ in. l. j. C. de inoffi. dotibus. ꝛ. §. qbus. in prima ꝯstitutiōe codicis. Itē nō ob. inquātū ibi dicit̄ in. ver. si aūt hec obseruata nō fuerint ꝙ nullū p̄iudiciū filijs generat̄: q2 illud intelligit̄ quātū ad effectū. nā certū est sic debere exponi inquātū includit casum qñ cā est legitime inserta: sed non probatur. ergo eodē modo sic etia3 exponatur inquātū includit casum qñ cā est inserta sed minus legitima. Et sic equaliter itelligatur vt euitetur legū correctio. vt. §. dixi in si. facit in ar. qd habet̄ in. c. cū dilect⁹. extra de cōsue. Nō ob. etiam quod habetur in auł. ex causa. inquantum dicit irritum est testamētū: q2 illa verba nō sunt in corpore. vt ibi no. glo. ꝛ fuerunt verba guarnerij. q nō habuit potestatē legis cōdende. pōt etiā dici ad dictā auł. nō l3. ꝛ sic ad cōtrariū p̄mo loco formatū ꝙ inquātū datur forma exheredatiōis illa forma nō seruetur illa exheredatio erit nulla. ꝛ sic si erit fili⁹ in potestate q2 dicet testamētū nullū tanquā preteritus si erit filius emācipatus cōtratabulabit. Sed filius exheredatus a matre aget q̄rela ac si omnino fuisset p̄terit⁹. ꝛ sic nō inualidabit̄ ex vi illi⁹ forme testamentū sed solū ille act⁹ exheredationis. tñ illa prima solutio prius data plus placet. ꝛ si dicat̄ in quo ergo ius antiqrū fauet filijs in materia exheredationis. pōt dicere ꝙ fauet restringēdo causas exheredationis ad. xiiij. de qb⁹ in. §. causas. Itē q2 demū scriptus heres pōt ꝓbare filiū ingratu3 qñ causa legitima est inserta: alias nō. olim ꝟo añ ius antiquorū poterat ꝓbare eū ingratū dūmodo pt3 eum exheredasse. l. omnimodo. C. de inoffi. testamēto. ꝛ sic videt̄ ex predictis ꝙ dicta opi. possit defensari l3 sit opi. noua a doctorib⁹ nō tacta. ¶ In gl. sup ver. qui sibi. de prima ꝑsona melius dic ꝙ de ꝓnomine prime ꝑsone transit ad tertiā nō aūt de ꝑsona prima ad tertiā. cū hic dictio mea posito in litera sit tertia ꝑsona fm̄ Bal. ¶ In gl. sup ver. morte in fi. no. ex gl. ꝙ † duplex est mors. nā q̄dā est naturalis: quedā ciuilis iuris artificio inuēta seu introducta. An autē in dubio si fiat mētio de morte debeat intelligi de naturali tm̄: an etiā de ciuili dic vt no. in. l. ex ea pte. §. insulā. ꝗ. de ꝟb. obli. ꝛ ibi etiā dixi. ꝛ ꝑ Cy. in. l. fi. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ ꝑ glo. in. c. susceptū. extra de rescri. lib. vj. ꝛ in. c. placuit. xvj. q. j. Item aduerte ꝙ triplex est mors ciuilis vt etiā tetigit hic Bal. nā q̄dā est mors ciuilis rōne penalitatis. de qua in. l. j. §. penul. ꝗ. de cōtra. ꝛ in. l. si necem. §. si deportat⁹. ꝗ. de bo. liber. cū si. † Quedā est mors ciuilis casualis. vt illa que cōtingit rōne captiuitatis ꝑsone cum ꝑ casum capture ab hostibus qs censeat̄ seruus ipsorū hostium. iuxta id qd habetur in. l. j. ꝛ. l. hostes. ꝗ. de captiuis. ꝛ ꝑ totū. seruitus aūt mors ciuilis esse videt̄. l. seruitutē. ad fi. ti. ꝗ. de reg. iu. Quedā est mors ciuilis virtuosa seu cōtingēs ꝓpter actum virtuosum ꝛ meritoriū. vt si qs ingrediat̄ monasteriū. vt ꝓbatur in l. deo nobis. C. de epi. ꝛ cle. Hoc p̄supposito aduertēdum est qd circa istā triplicem mortem ciuilem cōsueuit dubitari de tribus. Primo an ꝑ quālibet speciē dicte mortis ciuilis supueniētis irritet̄ testamētū ante factū. Secundo an presupposito ꝙ nō irritetur possit reuocari. Tertio p̄supposito ꝙ nō irritet̄ nec reuocet̄ an statim sortietur effectū: an ꝟo spectabit̄ semp mors naturalis. ¶ Circa primū articulū cōclude ꝙ si est mors ciuilis penalis supueniēs irritabit̄ testamētū. vt ꝓbat̄ in. l. eius qui. §. j. ꝛ §. fi. ꝗ. e. ꝛ. ꝗ. de iniusto testamēto. l. si qs filio exheredato. §. irritū cum similibus. Si vero est mors casualis ratiōe capture ab hostibus tūc irritat̄ de mero rigore sed subuenit̄ de equitate ꝑ legē corneliā. si decedat apud hostes vel p'ius postliminij si reuertatur. ꝓpter fictionē iuris ꝑ quā decedēs ibi fingit̄ decessisse preambula hora captiuitatis. ꝛ reuertēs fingitur nunꝗ̄ captus vt no. in. l. lege cornelia. ꝗ. eo. ꝛ in. l. postliminij ius. ꝛ in. l. retro. ꝗ. de capti. ꝛ. ꝗ. de vulg. ꝛ pupil. l. lex cornelia. Si ꝟo est mors ciuilis propter actū meritoriū: cōclude ꝙ si religionē ingredit̄ mēdicātium de facto tantū sed nō de iure vt sunt fratres seruoꝝ sancte marie. vt no. Jo. an. in. c. j. de reli. do. in. vj. tunc dic idē quod dicam. ꝗ. in nō mēdicātibus ꝑ no. in. d. c. j. Si ꝟo sunt mendicantes de iure nō de facto tm̄ vt p̄dicatores ꝛ minores: ꝛ tūc nō irritatur testamētū: quia censet̄ mutatio status fieri in meli⁹ cū seruire deo regnare sit. facit qd habetur in auł. de monachis. §. j. ꝛ in. §. illud. coll. j. ꝛ hoc etiā voluit. Bart. in auł. si qua mulier. de sac. san. eccl. ꝛ satis etiā vr̄ de mēte dicti. §. illud. ꝛ de mēte gl. in. d. auł. si qua mulier. ex quo monasteriū est incapax bonoꝝ in particulari ꝛ in cōi. Si aūt qs fuerit ingressus religionē nō mēdicantiū tunc si aliqd reliqt monasterio iure institutionis scd̄m oēs nō irritatur testm̄. vt pt3 ex no. ꝑ glo. ꝛ doc. in. d. auł. si qua mulier. ꝛ ꝑ gl. ꝛ archi. xix. q. iij. si qua mulier. ꝛ ꝑ Jo. an. ꝛ Inn. ꝛ Host. in. c. in presentia. super verbo minorādis in textualib⁹ extra de ꝓbatio. Si aūt hic reliquisset monasterio tūc cōmunis est opi. ꝙ testm̄ irritetur quasi agnatione posthumi preteriti. cū scd̄m eos monasteriū habeat loco filij. d. c. in presentia. ꝛ. §. sed hoc de presenti. in auł. de san. epis. colla. ix. Et hāc opi. videtur etiā sequi Inn. in. d. c. in presentia. Sed Bart. tenuit oppositū ꝛ forte eius opi. est verior de iure: q2 † nō videt̄ bene iure exp̄ssum ꝙ monasteriū habeat loco filij ꝛ p̄supposito ꝙ in aliqb⁹ casibus habeatur loco filij. vt pt3 in. d. c. in p̄sentia. ꝛ. d. §. sed hoc de p̄senti. tñ nō reperit̄ ꝙ ḡnaliter habeatur loco filij. ꝛ ideo b̄ nō est trahendū ad casum rupti testamēti fauore testamēti. ar. notatorum in. l. placet. ꝗ. ti. j. ꝛ hec sufficiant de primo articulo. ¶ Circa scd̄m an possit reuocare eo casu quo non irritatur: tenuit Bar. hic ꝙ sic. ꝛ in dicta auł. si qua mulier. ꝑ. l. sed si mors. de donatio. inter virū ꝛ vxo. sed Ange. hic non facta mētione de dicto Ber. tenet cōtra. q2 ex quo p̄dit potestatē testandi videt̄ etiā ꝙ ꝑdat potestatē reuocādi. arg. notatorū in auł. ingressi. C. de sacrosanc. eccle. Tu potes dicere ꝙ si mors fuit casualis ꝙ poterit

q8 poterit reuocare ipsum testamē. ipso existente in captiuitate saltim si nō reuertit per.l.quedā.ff.de iure codi. Itē si reuertitur respectu institutiōis heredis p no.in.l.j.§.j.ff.de leg.iij. Si nauté vellet mutare postq̄ esset reuersus nō esset dubiū in morte ciuili

13 meritoria:puta p igressuz relig. ¶ †Cōclude q8 infra annum pbatiōis indubitāter posset reuocare cū interiz nō habeat pro mortuo simplr cū possit redire ad seculū.vt in.c.bñficiū.cum ibi not.extra de regula.lib.vj.z in.c.cū ad monaste.extra de regula. Si aūt esset pfessus tūc pcedit dubitatio siue pfessus sit reli. mendicātiuz siue aliā tamē de iure verior videtur opi. Ang.per rōnez suā.z ille debet posse destruere qui posset cōstruere.argu. not.in.l.tria predia.ff.cōia prediū.z.in.l.ij.ff.de re iudic.z in.c.cū inferior.extra de ma.z obe.nec obstat.d.l.lz si mors .q2 ibi loqtur in donatione cā mortis que magis accedit cōtractui quam vltime volūtati.vt no.in.l.j.in prin.ff.de do.preleg.z ideo cuz de portat9 sit capax ɔtractus.l.si mādauero.§.is cui9 bona.ff.mā. nimirū,si donatio in illa cā mort is facta vxori nō publicatur p publicationē bonoz ipsi9 vt ibi,pz.nec mirū q2 nec publicat pe culiū pfectitiū cōcessuz filiofa.lz put l.cent bona paterna patre forte deportatio.vt,est casus singularis in.l.iij.§. sed vtrū.ad fi. ff.de mino.merito debet ipse deportatus talē donatiōez reuocare.z sic loqtur ille tex.sed secus qñ agit de reuocatione testamē. fienda per illū qui nullo modo posset testari.vt in casu pposito. nā tūc stat regula q̄ sicut nō posset facere de nouo sic nec dz posse reuocari nec tollere iā factū ar.iuriū p real.z pro hoc etiā facit q2 sola reuocatio verbalis testatoris nō videt sufficere nisi institua t heres.vt no.Bar.in.l.si iure.ff.de lega.iij.z ideo cū nō posset facere heredē nō videtur indubitanter facere posse reuocationem verbalē nec videt etiā posse facere reuocationē per actū facti.puta incidendo vel in cācellādo p rōnes viura palleg.z hoc videt verius de iure:siue fuerit ingressus religionē mēdicantiuz siue nō mēdicantium. Ex predictis q̄ nō possit fieri reuocatio testamēti bñ facit auf.si qua mulier per locū a spāli.nā ibi est spāle.q8 in casu illo post ingressuz monasterij possit aliqd ordinare remaneat regula in ɔtrariū.vt.l.ius singulare.ff.de legib .z hec

14 sufficiant p scdo articu. ¶ †Circa tertiū articulū cōclude q8 si est,mors penalis nō ē tractādū de effectu testa.cū sit irritū. Si est est casualis cōclude q8 spectabit mors naturalis nec sufficiet ciuilis.l.nec nos.C.de capti.z in hac glo.Si vero est mors ciuilis meritoria cōclude q̄ aut est ingressus religionē mēdicantiū de facto.z dic idē q8 dicā infra in nō mēdicātib9.aut mēdicantiū de iure.z hoc casu sunt opi.nā bar.hic dt q̄ statim sortiet effectū testū per talē mortē ciuilē.z idē hic bal. Subdens hoc clarū si ingressus sit relig.minoz.z idē dicit debere esse de iure si ingressus esset religionē pdicatoz.sed de facto secūdū eū possidet immobilia.z papa scit z tollerat.z sic videt illa approbare.z sic videt inuere in illis esse secus quasi plus capacitatis videantur habere pdicatores quā minores. Idē sensit bar.i suo libello minoricarū.li.vj.c.j.de heredib9. Fede.etiā de senis in opere suo cōsil.xij.dicit minores mēdicantes esse ex regula z ɔstitutionibus sed predicatores solūmodo esse mendicātes ex ɔstitutionibus ipsoz nō aūt ex regula. Ang.vero hic dicit q̄ de duobus erit alterū nā vel talia bona poterūt occupari nomine eccle roma. vel poterūt occupari dicta bona noie eccl.roma. per dictos fratres z teneri z vsufructuari ad vitā ingredietis.vel poterūt illa vēdi respectu cōmoditatis vtēdi i vita illius.z sic post mortē naturalē habebit effectū dictū test.etiā si qs sit ingressus ordinē mēdicātiū.ar.l.statius.§.cornelio.ff.de iu.fis.facit q8 not.Cyn.in.l.

15 deo nobis in vlti.q.C.de episc.z cle.z idē fm eum †videtur dicē dū si fuerit ingressus religionē nō mēdicātiū q2 spectab.it mors naturalis vt testū habeat effectū.hoc tñ casu dominiū rerū erit penes monaste.ex quo est capax bonorū in cōmuni facit q8 habetur in auf.ingressi.hic allega.z in.d.§.illud.in auf. de monachis.z in hoc cocordat etiā bar.z bal. Tu potes in hac materia sic dicere:q̄ aut cōstat de mēte ipsi9 disponētis q8 voluerit spectari mortē naturalē z tūc illa spectabit.l.stati9.§.cornelio.ff.de iur.fisci.z hoc etiā sensit hic Bal.volens hoc procedere etiā si ingressus fuerit qs religionē mēdicātiū. Aut cōstat q8 ipse disponēs voluit statim post mortē ipsaz ciuilē test.sumere effectū seu p ingressuz relig.z tūc statim sumet effectū.arg.eoz que habētur in.l.in conditionibus primū locū.ff.de cōdi.z demon.z in.§.illd in auf.de monachis.col.j. Aut sumus in dubio. z tūc cōsidera q8 aut qs facit testamētū sciens se ingressum monasteriū z tunc satis videt posse dici q̄ vellet dispositionē suā sortiri statim effectū per id q8 habet in.d.§.illd. Nō eni videt tūc esse mēs eius q̄ transeat in monasteriū illd q8 sibi nō reliquit sed alteri. Et ideo cū sciret ingressum monasteriū haberi p mortuo.vt.l.deo nobis. C.de epis.z cle.videt q̄ in dubio voluerit dispositionē suā statiz sortiri effectū per ipsaz mortē ciuilē. Q8 videt pcedere siue sit ingressus religionē mēdicantiū siue etiā monast.nō mendicātium cū rō vtroqz casu videatur cōcludere istud.vt patet ex predictis. Satis tñ puto q8 si sciēs se ingressurum monasteriū voluerit et ordinauerit disposita statiz sortiri effectū post mortē suā intelligat in dubio sensisse de naturali.ar.l.ex ea.§.insulā.de ver. obli. z.l.fin.C.de his qui ve.eta.ipe. Et sic q8 supra dixi procedit qñ

16 simpliciter reliquit nō facta mēt.ōne aliqua de morte.† Itē itelligo q̄ mors ciuilis in ipso ingrediēte dicit esse demū factū pfessionē z nō ante p not.in.c.benefic.extra de regu.li.vj.si aūt quis facit testamentū nō cogitās de ingressu monasterij lz postea ex postfacto illud ingrediat tūc cōsidera:aut ingreditur monasteriū nō mēdicātiū.aut ingredit monasteriū mēdicātiū.primo casu videt q̄ debeat spectari mors naturalis: cū hec ciuilis nō habeat omnino eundē effectū quē naturalis.z q2 iste ingrediēs potest recipere emolumētū saltim in cōmuni de suis bonis. vñ dz spectari mors naturalis.arg.d.l.stati9.§.cornelio. de iure fisci.z

17 ita procedat opi.Bar.† Scdo casu qñ est pfessus religionē mēdicantiū,tūc,aut intrauit religionez fratrū minorū z tunc q2 illi sunt funditus incapaces ex eorū regula z presertim successionū vt in.c.exiuit.in.§.cupiētes.extra de ver.signi.in cle.tūc testamētum statim sortiet effectū cū illa mors statiz habeat effectū eūdē quē natural.z z sic idē debet operari.ar.l.fi.ff.mādati.z.l.mulier ff.ad treb.z sic intelligat etiā opi.Bar.z Bal.hic posita.nec puto q̄ hoc casu nomine romane ecclesie aliqua possit fieri occupatio.q2 hoc casu nomine romane eccle aliqua possit fieri occupatio.q2 hoc expresse est phibitū in quadā extrauaganti Jo.xxij. q̄ incip.q2 a conditore.de qua facit mētionē Bar.in suo libello minoricarū li.ij.in ātepenultima charta.nec simpliciter puto q̄ debeāt ipsi fratres capere vt possint vēdere emolumētum vtēdi fruēdi ad vitā illius qcquid dixerit Ang.q2 hoc est cōtra mētē tex.in dicto.§.cupiētes.z in.c.exit q seminat. de ver.signi.in.vj. z hoc etiā est de mēte Jo.an.in addi.Spec.in titu.de statu mona.§.j.sup ver.tertio querit.z sequenti.z in.c.j.de religiosis domibus.li.vj.super gl.Et apertius,fuit ibi de mēte Lap.in addi

18 tionibus suis.† Aut ille fuit ingressus religio. predicatoruz vel aliū ordinē mēdicātiū.z tūc forte posset tolerari opi. Ange.scz vt fratres possint accipere vt vendāt cōmoditatē pcipiendi fructus illorū bonorū ad vitā illius ingressi.z preciuz illud couertere in necessitates monasterij q2 isti nō videntur adeo incapaces vt sunt minores. nam si velint accipere vt teneant ipsa immobilia hoc nō pñt tanq̄ eorum incapaces vt pz in.c.j.de religio. domib9.tñ nō vident incapaces vt vendant illa bona z in eoz necessitates distribuāt per id q8 not.glo.quā reputo singularez in.d.c.j.z pro hoc bene facit q8 no.Jo.an.ibi z Lapus z infra dicet.nā vt supra dixi isti non sunt mēdicātes ex regula lz solū ex constitutionibus.vt no.Frede.in opere suo ɔñ.xij.z hec pcedūt qñ quis fecit testamētū ante ingressuz. Quid aūt si aliquis nō facto testamēto ingrediat monasteriū. dubitari pōt qd fiet de eius bonis. Conclude q̄ si nō ingrediat monasteriū nō mēdicātiū clarū q̄ bona trāseūt in ipm monaste.vt in auf.ingressi. C.de sacrosan.ecc. Si vero ingrediat monaster.mendicantium z hic fuerūt multe opiniones cōsiderato q̄ monasteriū est incapax in cōmuni nedū in particulari.vnde.vna fuit opinio q̄ occupāti cōcedātur tanq̄ habita p derelictis.ar.l.j.z p totū.ff.pro derelicto. Scda q̄ deueniāt bona ad deuenientes ab intestato quasi iste habeat p mortuo.ar.l.deo nobis.C.de epis.z cle. Tertia q̄ occupent noie romane ecc.vt tetigi Cy.in.d.l.deo nobis. Quarta fuit q̄ epis.possit occupare.ar.notatorū in.c.q̄ vere.xvj. q.j. Quinta fuit opi.q̄ bona apprehēdātur p monaste.z vēdātur z preciū in necessitates ipsoz fratrū z monasterij couertat.z hec vl.placuit spe.in.d.ver.tertio qrit.z seq.z Archi.xviij.q.iij. q2 ingrediētibus.Joan.an.post Innoc.z Ho.recitauit opi.de materia in.c.psentia.in ps.in mozādi.ex.de pbat. Pōt dici z sic puto fuisse de mēte Jo.z Lapi.per id q8 scribit ipse Jo. and.in addi.spe.in loco pal.z ipse Joā.z Lapus in.d.c.j.q̄ aut qs ingredit religionē fratrū minoz z tūc bona veniāt ad veniētes ab intest.cū talis habeatur pro mortuo.facit.d.l.deo nobis. C.de epi.z cle. Et ideo cū dicta mors habeat eūdē effectū quē naturalis vt supra dixi: veniēt veniētes ab intestato.non aūt,occupabunt bona noie romane eccl.nec per ipsos fratres ad fratrē vt ipsi vendāt per id q8 in simili supra dixi qñ factū est testamētū nec etiam occupabunt tanq̄ habita pro derelictis:q2 titul9 pro derelicto habet locum qñ constat quem habere bona pro derelicto z remanet habilis hñs ipsa pro derelictis que cessant in casu nostro cū nō constet q̄ habeat pro derelictis.nec etiam remanet habilis sed habetur pro mortuo vt dictū est.nec puto ɔriuz q̄ possint per epm occupari cū id nō suadet sed potius opposi tum.nec hoc probetur et p ea que habentur.in.d.c. qui vere,.ff. al.vbi de hoc nihil dicit.aut iste est ingressus ordinē predicatoz vel alioz mēdicantiū:z tūc possit procedere opi.spe. z Archid. quē etiā sensit latis Jo.an.z Lapus in locis pall. pcedere hoc casu.z de materia etiā p gl.in.c.de viduis.seu in.c.de puellis.lo. j.xxvij.q.j.z hec sufficiāt circa istū articulū. Ad materiā tñ facit q8 no.in.auf.ingressi.z in auf.si qua mulier.z.xviij.q.iij.si q̄ mulier. ¶ In gl.fi.ibi large dicitur testamētū.facit hic gl.fm Bal.

an excuseť tabellio a vitio falsitatis. si dicat talis volēs facere te
stamētū reliquit titio decē. ⁊ sic nullā fecit hic institutionē. ⁊ sic
non proprie fit testm̄. ¶ In ea. gl. ibi intellectuale. hoc est dice-
18 re ꝙ ītellectualiter ⁊ significatiue loquēdo † testm̄ est mēs testās
scripta seu nuncupata vel promulgata nō aūt proprie testamē-
tū est ipsa scriptura vel figura literarū. ⁊ ita voluit dicere gl. secū
dū Bar. nō tn̄ solueť notario ꝓ vno testō si plura testamēta fe-
cerit, propter multiplicatū laborem. arg. l. seia. in prin. ī. de au. ⁊
ar. lega. de quo hic etiam per Bal. ⁊ Ang.

Summarium.

1 Ratio iuris non prius ꝙ personarum attenditur.
2 Exceptio etiam persone inhabilitatem respiciēs perēptoria d̄r.
3 Processus an vitietur, si ordo exceptionum omittatur.
4 Reus an sit in probando actori preferendus.
5 Testari qui nequeant.
6 Mutus ⁊ ex crimine damnatus sic sunt intestabiles vt cū eis dispensari nequeat.

Si queramus. Priꝰ q̄rendū est de iu-
re ꝑsone testātis quam
1 de solēnitate vl' forma testādi. h. d. ¶ † No. ꝙ nō ꝑus
iuris est rō habēda quā ꝑsonarū. Itē ꝙ de personis
aū oīa est querendū. l. nō ignorat. C. qui accu. nō pos. ¶ In gl.
super verbo pactionē. ibi est eīn peremptoriū. dic alias est in gl.
preposterū. ⁊ tūc facit ꝙ habeť in. l. vt debitū. C. de here. vel act.
ven. alias est perēptoriū. Et tunc no. ex glo. cū tex. qd inter exce-
ptiones perēptorias est dare ordinē: nā de illa est prius discutiē
dū ꝑ quā querit̄ de inhabilitate ꝑsone quā de illa de qua q̄ritur
2 de defectu solēnitatis in actu. ¶ † Et no. etiā qd lz exceptio re-
spiciat inhabilitatē ꝑsone d̄r perēptoria ⁊ nō dilatoria. ꝙ v̄r mi
rū ꝯ illa q̄ hn̄r in. l. ita demū. C. de ꝓcu. Sz dic qd istud cōtingit
q: exceptio nō obiicit̄ ꝯ ꝑsonā i qua fundat̄ iudiciū ⁊ q̄ sit pars
iudicij. sz ꝯ personā aliā ex qua fundat̄ validitas alicuiꝰ actus
deducti i iudiciū. ⁊ voluīt sentire gl. notabiliter in. l. iij. C. de edic.
di. adri. tol. Itē aduerte q: hic videť sentire Bar. ⁊ Bal. ꝙ ista
exceptio q̄ opponit̄ cōtra ꝑsonā defuncti nō possit obiici ad ꝓ-
cessum; ⁊ sic sit mere perēptoria. Sed cōtrariū videť sensisse idē
Bar. in. l. liber. C. de pe. her. vbi videť velle ꝙ possit opponi ad
ꝓcessum ⁊ ad impediendā cōtestationē litis. ⁊ pro illo dicto bn̄
facit illud ꝙ no. ipse in. l. cū querebať. ī. iudic. solui. vbi cōcludit
dādo theoricā ⁊ doctrinā ꝙ oīs exceptio ꝑ quā cōcludit̄ ip̄o iu
re agēti ius nō cōpetere ꝙ illa possit obiici ad processū ⁊ ad im
pediendā cōtestationē. l. si pupilli. §. videamꝰ. s̄. de neg. gest. vn̄
cū certū sit ꝙ per istā exceptionē cōcludit̄ agēti ipso iure ius nō
cōpetere. si illa theorica est vera videť qd possit obiici etiā ad ꝓ-
cessum. tn̄ dubiū esse videť an sic gn̄aliter ꝓcedat, ꝓpter ea q̄ hn̄r
in. c. j. de litis cōte. li. vj. vbi solū certas exceptiōes perēptorias ex
primit quas dicit posse obiici ad ꝓcessum inter quas nō v̄r hec
enumerari. ⁊ ideo nō habeo illā theoricā ex toto expeditā sz for
te alibi de hoc diceť. Quid aūt eo casu quo īter exceptiones est
dare ordinē si preponať illa q̄ scdo loco erat preponēda an fiat
preiudiciū in alia tetigit hic Bal. Et cōcludit ꝙ si illa erat dila
toria sit preiudiciū ar. l. sz si susceperit. s̄. de iud. secus si fuerit ꝑ-
emptoria. ⁊ pro h᷑ alle. gl. not. in. l. ꝓpter litē. §. j. s̄. de exc. tu. Et
ad p̄dicta etiā facit qd no. Jo. an. Inn. ⁊ gl. in. c. inter monaste-
riū. ex̄ de re iu. Itē dubitat hic Bar. ⁊ Bal. an qn̄ īter exceptio-
nes est dare ordinē si omittať vel ꝑuertať ꝓcessus reddať nullꝰ.
Et cōcludit h᷑ Bar. ꝙ nō: sz in ꝯ̄triū facit. c. exhibita. extra de iu.
Bal. h᷑ dicit ꝙ spe. in. ij. ꝑte speculi. in p̄n. cōcludit qd si omittit̄
ordo ī his q̄ expediēda sunt añ li. cōte. qd tūc nō vitiať ꝓcessus.
rō q: ante litis cōte. nō est ꝓprie iudiciū. l. ampliꝰ nō peti. ī. rem
ra. ha. in. c. sup q̄stionū. §. j. extra de offi. dele. ⁊ i. §. si vero initiū
in auť. de litigio. secꝰ si ꝑuertit̄ ordo in his q̄ fiūt post litis cōte.
q: ille videť ordo substātialis. l. ꝓlatū. C. de sentētijs. sz Bal. di-
cit ꝙ in primo dicto pōt dicere verū spec. q: ea q̄ fiunt ante litis
cōte. sunt ꝑemia ⁊ p̄ludia. vt est tex. cū gl. in auť. vt in medio li-
tis. §. fi. coll. viij. In scdo dic ꝙ d̄t verū si ordo sit de substātialibꝰ
enumeratis in. d. l. ꝓlatā. secꝰ si sit ordo occurrēs ex facti cōtingē
tia vt est videre in terminis nr̄e legis. q: tūc nō vitiatur ꝓcessus
vt dicit Bar. ⁊ aliter nō r̄ndet ad dictū. c. exhibita. Angel. vero
videť hic r̄ndere: q: ibi loquitur qn̄ procedebať per delegatū q
peruertebat ordinē sibi assignatū in delegatione. ideo nimirū si
vitiať tunc ꝓcessus. ⁊ ita loquit̄. d. c. exhibita scdm eum. ⁊ ita di
cit limitandū dictū Bar. Limitat etiā scdo dictū Bar. procede
re nisi in emergēti agať questio iurisditionis: q: tunc si procedit̄
cōtra absentē super ea oportet pronunciari expresse alias nō te-
net processus allegať dictū Inn. in. c. p̄terea. extra de d. la. in gl.
magna. ver. sed tn̄ cognoscere de principali. secꝰ vero dicit de iu
risditione cōtendit̄ inter p̄ntes: q: tūc sup iurisditione videť ta-
cite pronūciari ꝑ processum ad vlteriora. allega. l. ij. §. si dubiteť.
ī. de iud. ⁊ bn̄ facit lz ipse nō alleget quod habetur in. c. ex parte
M. extra de app. Tu adde predict. s primo ꝙ istud quod dicit

Spe. ⁊ Bal. de ordine occurrentiū ante contestationē nō videť
simpliciter verū. nā ⁊ aliqua que occurrunt ante ꝯtestationē nō
sunt de substātia ordinis iudiciarij: vt libelli oblatio si petať. de
quo in. l. j. ⁊ auť. offerať. C. de li. ꝯte. ⁊ in cle. sepe. in gl. sup verbo
necessario nō exigat. vbi gl. est melior de corpe iuris. de ver. sig.
⁊ etiā glo. i. c. de causis. extra de offi. deleg. ⁊ tangitur in. c. iij. ex
tra de libel. obla. Itē dilatio ad deliberate r̄ndendū libello si pe
tatur. vt est gl. no. in. c. vxor felicis. xvij. q. iiij. Itē adde qd ꝑ pre-
dicta non videtur ꝑfecte declaratus intellectus. c. exhibita. vbi
textus videtur simpliciter se fundare ex ratione quā sentit An
3 gel. ideo † potes cōcludere ꝓ intellectu predictorū qn̄ simul pro
ponunť plures exceptiones inter quas est ordo an si omittit̄ or
do vitieť ꝓcessus vt est maxie videre qn̄ vna est dilatoria respi-
ciēs ꝓcessum alia perēptoria. Nā aduerte: aut ꝓcedit̄ super alte
ra tantū aut procedit̄ simul super vtraq̄. si procedit̄ sup alte
ra tm̄ videtur qd processus teneat: q: per processum ad vlterio-
ra super principali v̄r tacite pronunciatū super ipso emergēti vt
probať in. d. c. ex parte. m. nec hoc casu loq̄t̄. c. exhibita. Hoc tn̄
limita tripl'r. p̄mo qd hoc est verū ꝙ valet tūc ꝓcessus nisi forte
ꝑuertať ordo mādati. ar. d. c. exhibita. ⁊ extra d offi. dele. c. vene
rabili. ⁊ de rescri. c. cū d. lecta. ⁊ facit de resti. spo. c. pisanis. Fallit
scdo qn̄ ꝑ talē ꝓcessum ad vlteriora omittereť ordo substātialis
vt q: reciperentur testes lite nō cōte. vt est casus in. d. c. exhibi-
ta. Fallit tertio qn̄ opposita fuisset exceptio emergēs respiciens
iurisditionē ⁊ ipsam ip̄o iure excludēs. q: si ꝓcedať in absentem
sup p̄ncipali ⁊ nō ꝓnunciať super ipsa exceptione emergēti nō
tz ꝓcessus. vt voluit Inn. in. d. c. p̄terea. de quo dicēdū vt ibi ꝑ
eū. Scdo casu qn̄ super vtraq̄ procedit̄. ⁊ tūc si peruertit̄ ordo
substātialis vt q: recipiunť testes lite non cōte. vel forma māda
ti nō seruata no valebit processus vt est casus scdm vnū intelle. i
d. c. exhibita. ꝙ proprie loquitur qn̄ proceditur super emergēti
⁊ super pricipali si vero cessent predicta ⁊ iudex det forte termi-
nū ad probandū super vtroq̄ tunc videtur posse dici ꝙ si am-
be exceptiōes sup eādē ⁊ ab eādē parte ꝓponanť ꝙ tūc ꝓcessus
valeat. ex quo processum est neutra parte reclamāte. ar. eorū q̄
hn̄r in. l. j. §. qd aūt. ī. quorū lega. ⁊ ꝙ not. Bar. i. l. naturaliter. §.
nihil cōe. in scda q̄stione principali. ī. de acq. pos. vbi ꝯcludit qd
interdū sustineť processus factus super his contrarijs partibꝰ
tacētibus est ꝓcessum. Si aūt proponebanť a diuersis partibꝰ,
vel forte ꝓponebať exceptio dilatoria ad ꝓcessum ꝑ reū ⁊ actor
petebat ꝓcedi in principali nō obstāte exceptione opposita per
reū: tūc si iudex ꝓcedit simul super p̄ncipali ⁊ super exceptione
reo tacēte videť ꝙ processus sit nullꝰ. ⁊ ita videť esse casus scdm
aliū intellectū in. d. c. exhibita. Nō q: iudex tūc ꝓnūciādo exp̄s-
se vel tacite procedendū super principali ⁊ dicta exceptione pro
nunciauit exp̄sse cōtra ius legis seu cōstitutionis cū priꝰ sit pro-
cedendū sup exceptiōe opposita ad processū iuxta no. in. c. j. ex
tra de or. cog. ⁊ in. l. j. C. de ordi. iudiciorū. facit. c. j. extra de re iu.
4 ⁊ quod habeť. l. ij. C. qn̄ prouo. nō est necesse. † Quid aūt si reꝰ ⁊
actor simul cōcurrūt ad inuicē ⁊ vnusquisq̄ desiderat p̄mo pro
bare q: forte quilibet habet suos testes paratos qs preferať tā-
git hic Ang. ⁊ cōcludit ꝙ ille prefert̄ q probando reddit oīno
inutilē intētionē aduersarij ⁊ eius ꝓbationē. alle. Inn. in. c. acce
pta. extra de rest. spo. ⁊ in. c. ꝑut extra de do. ⁊ cōtu. de quo dicē-
dū vt in locis prealle. ⁊ hec sufficiūt quo ad questionē predictā
5 quā tetigit hic Bar. ad intellectū. d. c. exhibita. ¶ † In ea. glos.
ibi prohibenť aūt. adde ꝙ oēs ꝑsone ifra enumerate pn̄t cōpre
hēdi his versibꝰ. Testari nequeūt ipubes ⁊ religiosus. Filiꝰ i sa
cris morti dānatꝰ ⁊ obses. Prodigꝰ ⁊ stultꝰ seruꝰ dubiꝰ ⁊ furio
sus. Et se dānatꝰ cū muto surdꝰ ⁊ ille. Qui maiestatē lesit: sit ce-
cus ⁊ ipse. Et adde etiā casū auť. oēs peregrini. C. coīa d succes.
Et aduerte q: lz dicat Bar. per statutū posse dispēsari ꝙ ipubes
testari possit si sit doli capax: tn̄ cotrariū tenet hic Ang. per. l. fi.
C. de mi. testa. vbi iperator reuocat p̄uilegiū cōcessū super testā
do in casu illo. Et subdit ꝙ nullo mō id fieri concedit. nec v̄r ꝙ
per statutū vllo mō possit dispēsari. nā id videnť importare illa
verba vltimo loco prolata. ⁊ pro h᷑ bn̄ facit gl. lz ipse nō alleget
in cle. hi qui. in prin. in ver. concedať. de eta. ⁊ quali. vbi gl. v̄r cō
cludere ꝙ per illa verba prolata in. l. impediať oīno potestas di
6 spensandi. † Itē aduerte qd cū muto non potest dispensari per
statutū nec etiā cū damnato ex crimine ex quo factus sit qs in-
testabilis de iure cōi. Et per hoc infert hic Ange. qd cū talibus
etiā legatus de latere nō dispensabit q: in dispēsatione simplici
nō veniet reseruata pape vel imperatori. vt in. c. qd trāslationē
extra de offi. dele. Sz bene dispēsabit collegiū cardinalium qd
equiparatur senatui. in. c. cōstantinꝰ. xcvij. di. Et qd idē de rege
francorū qui scdm eum nō subest principi. vt in. c. per venerabi
lem. qui filij sint legi. de quo per Inn. in. c. cū te. extra de re iudi.
Adde circa p̄dicta ꝙ dixi in simili in. l. infamē. de publi. iudic.
Itē adde etiā ꝙ dānatus ad mortē adeo est intestabilis qd nō
poterit testari etiā ad pias causas. ⁊ sic tenuit Jo. and. vt refert
Bar. in. l. eius qui. ī. eo. sz nō allegat vbi. Tu allega ꝙ posuit in
c. quanq̄

c.quāquā.in nouella de vsu.lib.vj.Itē qꝺ dixit gl.de ceco.intel-
lige sane q2 nō est oīno intestabilis:sed pōt testari cū solēnitate
l.hac cōsultissima.C.qui te.fa.pos.⁊ per hoc dixit Bal.ꝙ si sta-
tutū dicāt qꝺ valet testm̄ factū corā quinqꝫ testibus.qꝺ ī dubio
tale statutum non trahatur ad testamentum ceci.

Summarium.

1 ☞Testari nequit qui per infirmitatem loquelam amisit.
2 Sanitas mentis non percipitur per sensum corporis.

In eo qui. Sanitas corporis nō requirit in testāte sʒ mētis integritas.h.
1 d.¶†Tangit hic Bal.duo an ille q ꝑdit loquelaʒ
ꝓpter infirmitatē possit testari.⁊ ꝯcludit qꝺ nō.ꝑ.l.
hac ꝯsultissima.§.ꝑ nūcupationē.⁊.l.iubem⁹.C.de testa.Et hoc
ēt clarū ꝑdidit itellectū.Si aūt intellectū nō ꝑdiderit tunc dicit
qꝺ lʒ nō possit facere testm̄ instituēdo heredem poterit tm̄ fidei-
cōmissum relinquere ꝙ etiā nutu hoc casu videt̄ posse relinqui.l.
nutu.ꝭ.de leg.iij.Et etiā qꝺ poterit testari ad pias causas.qꝺ est
notādū ꝑ no.in.c.cū tibi.extra de testa.⁊ sic vr̄ qꝺ etiā possit isti
tuere ad pias causas nutu.qꝺ est notādū vt predixi.Itē etiā tā
git an si notarius dicat talis sanus mēte lʒ corpore lāguēs.pro
bet̄ ꝑ hoc ꝙ testator fuerit sane mētis.⁊ ꝯcludit post Dy.ꝙ nō
2 †q2 quē esse sane mētis nō percipit̄ immediate ꝑ sensuʒ corporis
sed per rationē mētis.ideo per talē scripturā nō probat̄. Itē ꝓ
babit̄ sane mētis ex iuris ꝑ̄sumptione de quo in.l.nec codicil-
los.C.de codicillis.Sʒ tu adde qꝺ forte pōt dici ꝙ etiā ꝑ tale in
strumētū ꝓbet̄ sanitas mētis:q2 officiali iurato in pēdētib⁹ ab
officio suo est credendū in dubio vt pʒ ex his q̄ habent̄ in.l.di-
uus.de custo.reo.⁊ in.c.cū parati.extra de ap.⁊ i.c.qm̄ cōtra fal-
sam.extra de ꝓba.⁊ ꝑ Bar.in sua extrauagāti ad reprimēdā.i
ver.per nūciū.ideo cū tabellio in sua creatione iuret bn̄ ⁊ legali
ter cōficere instrumenta ⁊ iuret nō cōficere instrumētū ꝙ fiet ab
hoīe nō sane mētis.⁊ sic spectat ad ei⁹ officiū inquirere an ille q
rogat eū ⁊ actu sit sane mētis.ideo videt̄ ꝙ ī dubio sit sibi credē
dū.nā ⁊ si id nō ꝑcipiat immediate ꝑ sensuʒ corporeū tm̄ potuit
percipere ex circūstantijs.vcʒ ex sermonibus ⁊ gestis illi⁹.l.is q.
ꝭ.de tuto.⁊ cu.dat.ab his.⁊.l.quidam in suo.ꝭ.de condi.insti.
⁊ hoc verū in dubio.secus si ex tenore verborū prolatorū ī istro
resultaret presumptio opposita.vt.d.l.quidam in suo.

Summarium.

1 ☞Argumētū de pacto ad statutū est licitum.
2 Testamentum non valet coram vnico teste factum.
3 Solennitas testamentorum seruari debet in terris romano im
perio subiectis.
4 Spurius ex testamento capere nequit: ex contractu autem sic.
5 Ordinatio superioris an preferatur conuentioni inter aliquas
ciuitates facte.
6 Spurius succedere nequit etiam si statutum hoc dictauerit.
7 Naturalis succedere potest cum legitimis.

Testamēti Nō summat̄.¶In glo.j.ibi vel quarto ꝑuatus ⁊c.vel dic
1 pacto ꝑuati.¶†No.bn̄ hāc gl.ꝙ argm̄ ꝺ pacto ad
statutū vr̄ esse licitū ꝑ no.i gl.sing.C.de decretis de-
curio.li.x.sup rub.vr̄ dicēdū ꝙ sicut pacto priuatorū non possit
omitti solēnitas inducta a iure circa actū testādi sʒ solū per pnci
pē.ita nec videt̄ posse remitti seu diminui vel tolli.⁊ eadē ratiōe
nec per cōsuetudinē.ar.l.de quib⁹.ꝭ.de legi.⁊ tenuit Ja.de are.
ꝑ.l.si nō speciali.C.de testa.⁊.l.fi.e.titu.Sʒ cōtrariū cōiter tenet̄
vt pʒ ex his q̄ habent̄ in Spe.de instru.edit.§.cōpendiose.ꝟ.sʒ
nunqd de cōsuetudine.⁊ ver.sʒ nunqd dicem⁹.vbi spe.hoc aper
te tenet.Et ꝑ hoc dicit ibi Jo.an.in addi.parua post Ubertuꝫ
de bobio.super.d.ꝟ.sed nunqd dicemus.qꝺ cōsuetudo vni⁹ ꝓ-
geniti pōt hāc solēnitatē imutare in ꝓgenie illa.qꝺ est valde no.
⁊ dicit Ang.qꝺ nō meminit se alibi hoc dictū legisse.Bartol.⁊
Bal.tenēt cōtra Ja.hic de quo etiā ꝑ Bar.in.l.j.C.de sum.tri.
⁊ fi.ca.q2 nō videt̄ ſm eū in iure reperiri cōtrariū.ergo in dubio
dʒ posse operari statutū ⁊ cōsuetudo per no.in.l.omnes populi.
de iusti.⁊ iure.⁊ pro hoc dicit etiā esse casuʒ in.l.ij.C.quēadmo.te
sta.aperi.Idē etiā tenet hic Ange.dicit tm̄ hoc verū in solēnita
te introducta a iure ciuili.secus introducta de iure gētiū vel di-
2 uino.vt est in illa:ꝙ in ore duorū vel triū stat oē verbū†vr̄ ꝙ nō
valeat statutū ꝙ corā vno teste possit fieri testamentū validū.et
ita pōt saluari opi.Ja.de Are.Itē pōt saluari in solēnitate ītro
ducta de iure ciuili qm̄ illa sublata posset falsitas excogitari.vt
nō sit necesse ꝙ tūc sint in aspectu testatoris.nā hoc non poterit
statuto vel ꝯsuetudine īduci.d.l.si nō speciali.⁊ ita ꝓcedit opin.
Bar.⁊ subdit ꝙ silr̄ nō poterit tolli statuto laicoꝝ solēnitas iu-
re canonico inuēta vt ꝑiculo animaꝝ obuiet̄.ar.c.quāꝙ.ꝺ vsur.
li.vj.⁊ ar.c.ecclesia sancte marie.ex̄ de ꝯsti.c.tua.de ordi.cog.Sʒ
ꝯ̄ opi.Barto.⁊ cōiter oīm fortiter facit dicta.l.fi.C.de testa.vbi
aperte videtur innui qꝺ nō valeat cōsuetudo diminuēs solēnita
tem tēstamēti nisi sit approbata per principē.dicit etiā ꝙ cōsue-
tudo nullo modo approbat̄ extra casuʒ illius.l.Bar.post Cy.ī
d.l.fi.⁊ in.d.l.j.de sum.tri.⁊ fi.ca.rn̄det qꝺ vbi dānat̄ cōsuetudo
preterita que diminuebat solēnitatē testādi:nō aūt futura.Sed
certe hec solutio nō videt̄ bona:q2 eadē ratio est in dānando ꝑ̄-
terita ⁊ futura.ergo verisimile est legislatorē etiā futurā voluisse
prohibere cū ratio.l.sit illa que regulat ipsam.l.j.C.que sit lō.cō
sue.⁊.l.cū mulier.ꝭ.so.ma.ideo nō videt̄ ꝟisimile ꝙ legislator vo
luerit aliquo modo permittere futurā.ꝓ hoc facit q2 alias seq̄re
tur absurdū videlicet ꝙ illi rustici de quibus in.l.fin.potuissent
desistere ab antiqua cōsuetudine ⁊ nouā inducere forte magis
remittentē solēnitatē testādi.puta ꝙ cū quatuor vl' quinqꝫ testi
bus possit quis testari.⁊ ꝓ tanto faciliter potuisset elidi disposi-
tio illius.l.qꝺ est absurdum.⁊ sic euitandū ar.l.nā absurdū.ꝭ.de
bo.liber.Ideo forte Bal.in.d.l.dedit aliā solutionē que fuit ori
ginaliter Bart.in.l.oēs populi in prima q̄stione.vcʒ ꝙ ideo ibi
in.d.l.fi.nō valet illa ꝯsuetudo nisi approbet̄ ꝑ principē q2 erat
facta seu inducta ab vniuersitate ville q̄ non habebat potestatē
l.cōdēde.⁊ ideo sec⁹ videret̄ in alia vniuersitate ciuitatis habē-
te potestatē legis cōdende.vt.d.l.oēs populi.iūcta.l.de quibus.
3 †Sʒ hec rn̄sio etiā nō videt̄ bona:q2 in.d.l.fi.dicitur absolute ⁊
indistincte ꝙ in oībus ciuitatib⁹ ⁊ castris subiectis romano im
perio vbi hr̄ copia peritorū vult seruari legē loquētē de solēnita
te testamēti.postea aduersando dicit.in alijs vero locis in q̄bus
copia peritorum non habet̄ seruetur cōsuetudo dūm̄ quinqꝫ te
stes adsint.⁊ sic videt̄ ꝙ in ciuitatibus ⁊ castris in quibus habe
tur copia peritoꝝ.Et sic etiā in vniuersitatib⁹ habētib⁹ ꝑtātem
legis cōdēde vt est vniuersitas ciuitatis q̄ hʒ potestatē legis cō
dende vt legitur ⁊ no.in.d.l.oēs populi.nō debeat ꝯsuetudo di
minuens solēnitatē testādi seruari cū natura aduersatiue sit ad-
uersari precedētibus.facit ꝙ habetur in.l.ij.§.sed ⁊ si fortius.ꝭ.
ne quis eū q in ius voca.est vi eximat.Et ideo quicq̄d dicat̄ vi-
det̄ ibi aꝑte casus ꝙ solēnitas testādi extra numerū testiū nō pos
sit detrahi ꝑ cōsuetudinē vel statutū nisi in casu illius legis.⁊ h̄
sit introductū vt falsitas ī testamētis euitet̄.ar.l.fi.C.de fideicō-
missis.Nec ob.d.l.ij.C.quēadmo.test.aperiā.q2 ibi nō loq̄tur de
cōsuetudine diminuēte numerū testiū sʒ de quadā alia cōsuetu
dine circa formā aꝑiendi testm̄ in qua nō versat̄ tm̄ periculū iō
nimirū si est in illa secus q̄ȝ in ea q̄ derogat numero testiū.Et sic
ꝑ ꝑ̄dicta videt̄ ꝙ de iure verior sit opinio Ja.de are.lʒ cōis opi-
4 nio sit ī oppositū.¶†In gl.ibi nō possit institui nō capax.dic
vt spuri⁹ de quo est certū ꝙ nō pōt capere ex testō:an aūt possit
capere ꝑ ꝯ̄ctū gl.valde notabilis tenuit qꝺ sic in.l.qui testiuꝫ.ꝭ.
de ꝓba.Sʒ cōtrariū cōiter tenet̄ ꝑ.l.j.⁊.iij.C.de natu.libe.⁊ hoc
tenuit Bar.⁊ Bal.in.l.si is qui.ꝭ.de vul.⁊ pup.An aūt qm̄ insti
tuit̄ nō capax seu spuri⁹ veniāt veniētes ab itestato.an ꝟo fisc⁹.
Cōcludit hic.Bar.tria verba notabilia q2 aut est non capax ꝓ
pter delictū testātis.⁊ tunc veniunt venientes abintestato.l.nec
apud.C.de here.insti.de quo etiā per Bart.in.l.fi.C.de his qb⁹
vt indignis.De materia etiā vide in.l.hereditas.C.de his q.vt
indi.aut est incapax propter delictū ipsius instituti.⁊ tūc aut est
incapax ꝓpter verū delictū ei⁹.⁊ tūc applicat̄ fisco.l.papinian⁹.
§.meminisse.ꝭ.de inoff.test.ꝙ limita qm̄ nō ex toto ⁊ fundit⁹ est
incapax alias secus vt est in dānato ad metallū.l.iij.ꝭ.de his q
ꝓ nō scrip.haben.Quid aūt in deportato:an funditus sit inca
pax an vero accipiet sʒ ad cōmodū fisci.dic vt no.in.l.j.C.de he
re.insti.⁊ i.l.si deportati seruo.ꝭ.de here.insti.aut est institut⁹ nō
capax propter suū delictū qꝺ nō est vere delictū sed potius mali
mores:⁊ tūc nō applicant̄ fisco.l.j.C.de secū.nup.quo casu non
applicat̄ fisco vt ibi patet lʒ mulier nubens intra tp̄s luct⁹ dica
tur delinq̄re nō tm̄ est verū delictū sʒ potius mali mores.qꝺ pʒ
ex eo qꝺ tenet mr̄imoniū qꝺ alias nō esset.ar.l.nō dubiū.cū ibi
no.C.de legi.⁊ ex hoc apparet vera ratio illius.l.ſm eū.An aūt
per statutū possit fieri ꝙ spurius succedat dicet̄ post gl.Nec ob.
ꝑ̄dictis si dicat̄ ꝙ dānata consuetudine videt̄ damnata ꝑ̄terita
nō futura.ꝓ h̄.vr̄ gl.q̄ cōsueuit reputari singularis in cle.statu-
tū.in vera cōsuetudine extra de elec.⁊ in cle.vna.ad fi.in gl.pe.ꝺ
reb.ec.nō alie.q2 pōt responderi dupliciter primo qꝺ ille gl.non
bene dicāt ⁊ reprehendunt̄ ꝑ doc.nā aperte ꝯ̄riū tenuit lapus i
d.cle.statutū.⁊ idē paul⁹ de leaꝫa.vt ibi refert lapus.Et pʒ ex
his q̄ no.ipse paulus in cle.j.de elec.Itē aperte tenuit Cy.in.l.
ij.ad fi.C.q̄ sit lō.cōsue.Itē vr̄ fuisse de mēte gl.c.j.de cōsti.li.vj.
vbi tex.dicit ꝙ cōsuetudo ita demū valet ꝯ̄ ius si est rōnabilis.⁊
gl.ibi sentit illā dici rōnabilē qm̄ ius simplr̄ dānat cōsuetudineꝫ
vt pʒ ex iurib⁹ ibi alleg.in gl.Scꝺo dici pōt qꝺ dicte gl.possint
ꝓcedere qm̄ cōsuetudo emanat super casu de quo erat dubiū an
ad illū se extēderet cōstitutio.vt est videre in terminis.d.cle.sta-
tutū iūctis his q̄ ibi notant̄ per gl.de quo etiā tetigi in.d.cle.sta
tutū.¶In ea.gl.ibi sec⁹ in ꝯ̄ctibus facit hec gl.iūcta cū tex.ad
5 qōnē†Si cōtingat aliquas cōuētiones fieri inter aliquas ciuita
tes ⁊ postea sūꝑueniat ordinatio superioris ꝯ̄ra an ꝑualeat or
dinatio an vero dicta cōuētio.nā facit hic gl.ꝙ ꝑualeat conuē-

tio. Sed in cõtrariũ facit qꝛ cõuentio facta inter ciuitates videt̃ esse p̄uati iuris. ar. l. eũ q vectigal. ff. de ver. sig. Ordinatio vero superioris vr̃ esse publici iuris. l. j. §. j. ff. de iu. ⁊ iu. ⁊ sic vr̃ preferẽda ar. huiꝰ tex. Itẽ p̄o hoc facit. l. itẽ vlpianꝰ. ff. de excu. tut. vbi autoritas superioris videt̃ eximere ab obligatiõe preãbula. Itẽ ⁊ tertio p̄o hoc facit qꝛ videt̃ excepta autoritas superioris. vt i c. veniẽtes. extra de iureiu. ⁊ ff. ad muni. l. fi. Videret̃ prima facie distinguẽdũ an superior scierit preãbulã ꝯuentionẽ an nõ ꝑ dictã. l. itẽ vlpianꝰ inquãtũ põderat certã sciẽtiã superioris. vt in §. j. tũc vltima rõ quã tetigi vr̃ indifferẽter cõcludere. Bal. hãc tetigit q̃õnẽ ⁊ dicit eã de facto fuisse suo tp̃e ⁊ non decidit. Tu potes dicere ꝙ aut cõuentio fuit facta sup̄ his sup̄ qbꝰ nõ potuerũt sine autoritate sup̄ioris: ⁊ tũc fuit inualida. ⁊ iõ p̄ualet ordinatio sup̄ioris etiã si nõ fiat i illa mẽtio de cõuẽtione preãbula ex quo est nulla. sicut in simili nõ est necesse in impetratiõe facere mẽtionẽ de rescripto preãbulo inualido. vt est gl. notabilis i. c. ex tenore. extra de rescrip. ⁊ in. c. nr̃a extra de cõces. p̄bẽ. Aut cõuẽtio fuit facta sup̄ his sup̄ qbꝰ poterãt sine autoritate sup̄ioris eẽ de quo vide qd̃ no. Bar. in. l. oẽs populi. in. §. prime questionis p̄ncipalis. ⁊ tunc dic ꝙ preualet ꝯuentio nisi ex causa superueniat cõtraria ordinatio sup̄ioris. nã tũc p̄ualet ordinatio: qꝛ ex cã p̄t superior ius alteriꝰ auferre: vt plene legit̃ ⁊ no. in. d. l. oẽs populi. in. d. q̃stione principali. ⁊ in. l. rescripta. C. de p̄ci. impe. offe. ⁊ ꝑ Inn. in. c. que in ecclesiarũ. de cõsti. ⁊ per Bart. in prima. q. ff. forum. ⁊ facit. qd̃ habet̃ in. l. j. ⁊ per totũ. C. de bonis damna. ꝙ no. etiã Inn. in. c. inquisitioni. extra de sen. excõ. ⁊ no. gl. in. c. cõstitutus. extra de reli. do. ⁊ in cle. pastoralis. extra de re iudi. nec multũ facit ad ꝓpositũ. d. l. itẽ vlpianus. §. j. qꝛ dicta rõ fuit immediate causata ex dispõne legis cũ tutor det̃ inuitus ⁊ inuito. vt. l. j. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. ⁊. l. tutor. eo. ti. Ideo nimirũ si illa obligatio facilius põt tolli ꝑ superiorẽ. arg. eiꝰ ꝙ no. gl. in. l. assiduus. C. qui po. in pig. ha.

6 ¶ † Extra gl. tangit hic Bar. an per statutũ possit fieri qd̃ spuriꝰ succedat. Et ꝯcludit qd̃ nõ per suas rationes ⁊ precipue allegat illã: qꝛ videtur esse cõtra ius diuinũ vbi dicit̃: non erit heres filius ancille cũ filio libere. Sꝫ tu adde qꝛ nõ videt̃ multũ vrgere: qꝛ precepta iudicialia veteris legis nõ vident̃ obligare in noua nisi quatenus approbata sint per habẽtẽ autoritatẽ legis cõdende. vt ꝓbat̃ in. c. trãslato. extra de cõsti. ⁊ plene. per Thomã de aquino in prima scd̃e q̃stione centesimaquarta. articulo tertio. de quo etiã aliquid tãgit̃ in. c. fi. extra de cõsue. ⁊ in. §. in his ita. di. vj. Itẽ adde qd̃ Bal. tenet idem ꝙ Bar. maxime qꝛ vr̃ prohibitũ spuriũ succedere propter turpitudinẽ testãtis. Et sic ex quo est actus ꝓpter turpitudinẽ reprobatus non videt̃ valere cõsuetudo. vt in auc. vt nulli iudi. §. j. colla. ix. Et per id qd̃ habet̃ in. c. ex parte. extra de cõsue. nã videt̃ tũc prohiberi cõsuetudo vel statutũ sicut si esset cõtra ius diuinũ. sꝫ Jac. bu. in. l. j. ⁊. ij. C. de iure au. anu. dicit qd̃ aliud est q̃rere an ꝑ statutũ filius spurius possit legitimari. ⁊ dicendũ est qd̃ nõ. ar. dicte. l. j. ꝙ aliud est querere an per statutũ possit disponi ꝙ spuriꝰ succedat. ⁊ dicit qd̃ sic: qꝛ ius succedendi vr̃ esse de iure ciuili vel p̄to. vt patet. ff. de bo. pos. per totũ. ⁊. ff. de suis ⁊ legi. per totũ. ⁊ insti. de here. que ab intest. defer. Sed Bal. in. d. l. j. tenet oppositum. ⁊ sic esse cõmunẽ opi. allegat vltra rõnes tactas ꝑ Bar. qꝛ per tale statutũ videt̃ inuitari quis ad delinquendũ ⁊ sic nõ dꝫ valere. ar. l. cõuenire. ff. de pac. do. Adde ꝙ hec opi. placet ꝑ tex. in auc. qui. mo. nat. effi. sui. §. fi. col. vij. nã vt ibi patet iũctis superioribus imperator nõ vult ꝑ aliqua ordinamẽta ciuitatis spurium habere participiũ illius legis. nec etiã per suũ rescriptũ. cuꝫ ergo tractatũ fuit in p̄cedentibꝰ de effectu successionis: ergo merito nõ poterit per statutũ prouideri ꝙ spuriꝰ possit succedere. qꝛ sic haberet participium in aliquo ex his que. ff. dicta sunt ꝙ esse non debet propter signum vniuersale negatiuũ positũ in dicto §. fi. arg. l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de rebꝰ dubijs. Itẽ qꝛ de legitimatione tractatur in illo titulo principaliter ꝓpter effectũ successiõis vt patet in dicto ti. ⁊. §. j. iũcto. §. legitimi successores. nec mirũ qꝛ ille est effectꝰ principalior ⁊ maioris ponderis. et iõ verisimiliter ex mente videtur prohibuisse in. d. §. fi. legitimationem fieri in effectu quo ad p̄dictum officium. nec multum curarẽt spurij de alijs effectibus. ⁊ bene facit ratio quã supra tetigi propter illud statutũ qd̃ videret̃ dare materiã delinquẽdi. ⁊ per hoc forte põt attentari qd̃ licet de iure ciuili valeret statutuꝫ qd̃ naturalis tantũ succedat cũ ille coitus cõcubinarius non sit dãnatus a iure ciuili. l. antepeñ. ff. de cõcubinis.

7 † ⁊ sic videtur valere statutũ ꝙ naturalis etiam succedat cuꝫ legitimis. tñ qꝛ de iure canonico oĩs copula p̄ter vxoriã est prohibita. vt in. c. nemo sibi blandiatur. xxxij. q. iiij. videtur qd̃ tale statutũ inquantũ disponit naturalẽ succedere cũ legitimis non valet de iure canonico: quia sic differenter habilitando naturaleꝫ preberet materiã delinquendi: ideo non videtur valere. ⁊ quia in materia peccati preualet ius canonicũ iuri ciuili vt no. glo. in. c. possessor male fidei. extra de reg. iu. in. vj. ⁊ no. in. c. fi. extra de p̄scri. iõ videret̃ ꝙ nullo modo tale statutũ valeat qñ sic indifferenter habilitatꝰ. seꝯ si tãtũmodo nõ extãtibꝰ legitimis inuitat ad successionẽ: qꝛ tũc nõ sic p̄bet materia delinquendi. ideo videt̃ tunc posse valere licet de iure cõi nõ succedat ab intestato in toto olim. hodie vero esset dicendum. vt in auc. licet. C. de natu. libe.

9 ¶ Is cui bonis. Limita hãc. l. nisi testetur inter liberos. bal. cõs. ccxxxv. p̄o vol. et ita deci. i deci. rote. ccclxvj. i antiq̃s.

Summarium.

1 Accusatus de crimine carceri potest mancipari.
2 Dictio in, pro non, capi potest.

1 **Si quis post.** † No. ꝙ accusatꝰ de criẽ dꝫ detineri i carceribꝰ qñ ẽ accusatus de criẽ capitali vel de crimine ex q̃ venit iponẽda pena corporis afflictiua. idẽ vr̃ si sit subijciẽdꝰ torture ꝓpter iudiciũ vel si nõ possit satisdare eo casu quo tenet̃. de quo hic ꝑ Bal. ⁊ latius per eũ in. l. j. ff. de cust. reo. in text. ⁊ gl. ⁊ ibi etiã ꝑ Bar. 2 ¶ † Itẽ no. de dictione in, q̃ ponit̃ ꝓ nõ. de q̃ in. l. gallus. §. ille casus. ff. de lib. ⁊ posth. ¶ Vltimo no. qd̃ dubitãs de pena futura dũmodo alias sit certus de statu suo nõ impeditur testari facit. ff. eo. l. qui a latronibus. §. fi. cum seq.

Qui manus. Qui nõ hꝫ manꝰ põt testari. ⁊ h̃ itellige qñ amisit manus ꝑ casum. secꝰ si ꝑ sñiam si est talis sñia ex q̃ infamia sequatur reddat̃ intestabilis: qꝛ testamẽtũ eius non valet. l. ictus fustiũ. ff. de his qui notantur infamia.

Obsides. No. videri ꝑmissum de iure liberũ hoĩem dari ꝓ obside. Circa qd̃ vide qd̃ tangitur in. c. ex rescripto. de iureiurã. ⁊ in. c. vt pridẽ. in tex. ⁊ gl. xxiij. q. viij.

Summarium.

1 Mortuꝰ i captiuitate fingit̃ mori preãbula captiuitatꝭ hora.
2 Fieri proprie quid ⁊ qñ dicatur.
3 Furioso queri potest ex eisdem causis quibus ignoranti.
4 Testamentum ad mentem sanam reducti est validum.

1 **Lege.** Testõre decedẽte apud hostes testm̃ añ fcm̃ ꝑ. l. corneliã cõfirmat̃. h. d. ¶ † No. fictionẽ. l. cor. q̃ fingit captũ ab hostibꝰ ibi mortuũ mori preãbula hora captiuitatis. Itẽ qd̃ vbi lex confirmat aliqd ꝑ fictionẽ vel aliquẽ actũ ꝑ fictionẽ operat̃ tꝫ cõfirmatio ꝑinde ac si mero iure teneret. facit. l. j. §. j. ff. ad. l. fal. 2 ¶ † Item no. ꝙ illud nõ dr̃ ꝓprie fieri ꝙ fit ꝑ fictionẽ sꝫ demũ qñ ꝑ veritatẽ facit. l. iij. §. hec verba. ⁊ ꝙ ibi no. ff. de ne. ge. ¶ Itẽ no. ꝙ suitas interdũ fundatur sup̄ veritate interdum sup̄ fictione.

Filiusfamilias. Capti a latronibꝰ ⁊ legati apd̃ extraneos possint facere testm̃. h. d. ¶ Qui nõ hꝫ testamẽti factionẽ actiuã ꝓpter sui delictum habere põt passiuã. h. d. 3 ¶ † No. qd̃ ex illis causis ex quibꝰ q̃rit̃ ignorãti põt etiã q̃ri furioso. ¶ Itẽ no. ꝙ legatũ queritur etiaꝫ ignoranti qd̃ intellige reuocabiliter qꝛ repudiare poterit. l. si qs ita hereditatẽ. ff. de cõdi. insti. ⁊ in. l. cũ pater. §. surdo. ff. de le. ij. ⁊ intellige nedũ quo ad personalẽ actionẽ sed etiã quo ad realẽ si legans fuit dñs. facit. l. a titio. ff. de furtis.

4 **In aduersa.** Alienatꝰ mẽte ꝑꝑ infirmitatẽ nõ põt testari. h. d. ¶ † No. a ꝯ̃rio sensu lr̃e ꝙ lꝫ aliqñ qs fuerit mẽte alienatꝰ si tñ postea sit reductꝰ ad sanam mẽtẽ vꝫ testm̃ ꝙ tũc fit cũ est sane mẽtis ẽt si postea incidit i mẽtis alienationẽ. ⁊ hoc itellige qñ ꝯstat testm̃ eẽ factũ eo tp̃e quo qs est sane mẽtis. Quid aũt in dubio si apparet ꝙ aliqñ fuit furiosus vel mẽte captus an presumet̃ testm̃ factũ esse tp̃e sane mẽtis. tetigit gl. in. c. iudicãs humanũ. iij. q. ix. ⁊. c. fi. extra de succes. ab intesta. ⁊ Bar. in. l. ij. de bo. pos. fu. ⁊ infan. delata.

Summarium.

1 Prodigo per legẽ bonis interdicitur.
2 Testm̃ nõ vitiat̃ licet quis intestabilis suo facto efficiat̃. ⁊ nu. 4.
3 Testis esse non potest qui testamenti factionem non habet.
5 Intestabilis effectus nec testari nec testificari potest.

a **Is cui bonis.** a Interdictio bonoꝝ facta a iudice ipedit iterdictũ testari. sꝫ nõ tollit̃ testm̃ priꝰ factũ. h. d. ¶ In tex. ibi testamẽti factionẽ. supple ꝓpter sui viriuꝫ ⁊ sic remanet rõ bona q̃ alias nõ cõcluderet. vt pꝫ in filiofa. qui põt eẽ testis. l. ad testiũ in prin. ff. eo. ⁊ tñ nõ hꝫ testamẽti factioneꝫ actiuam. ff. eo. l. qui in potestate. 1 ¶ † No. ar. quo per legẽ interdicat̃ bonis ꝓdigo. ⁊ sic nõ sit necesse iudicẽ iterdicere. Sꝫ cõiter tenetur oppositũ de quo hic in gl. ⁊. l. is cui bonis. ff. de ver. ob. ⁊ ibi plene dixi. ⁊. ff. d cur. fu. l. j. 2 ¶ † Itẽ no. ꝙ nõ vitiat̃ testamẽtũ lꝫ quis efficiat̃ intestabilis facto suo etiã vitioso nõ tñ criminoso. 3 de h̃ ꝑ gl. in. l. corne. ff. e. ⁊. l. j. §. exigit. de bo. pos. s̃m tab. ¶ † Vltimo no. qd̃ q nõ hꝫ testamẽti factionẽ actiuã suo vitio ẽt absq̃ crimine nõ põt esse testis qd̃ est valde notandũ. ¶ In glo. ibi. l. quesitũ. ⁊ est casus in. §. testis, insti. de testa. 4 ¶ † Extra gl. si queritur an qñ quis efficit̃ intestabilis vitiet̃ testamentũ an factũ. conclude

conclude aut efficit intestabilis absqz fcõ suo: aut fcõ suo. Primo casu nõ perdit ciuitatē nec libertatē neqz mutat statũ: sed soluz mutat qualitas corporis forte de sana mente ad nõ sanā ⁊ tũc nõ vitiat testamētũ. ŝ. e. l. qui in ptāte. §. j. ⁊ sic intelligat qd no. gl. in. l. lege cornelia. in ꝟ. vnumquēqz. ŝ. e. Aut mutat stat⁹ vel ꝫ nõ secundũ fictionē: ⁊ tũc idē vt in. d. lege cornelia. Scdo casu aut est factũ ex quo qs efficit intestabilis est criminosũ ⁊ tũc vitiat testamētũ. l. ei⁹ q. ŝ. eo. ⁊ sic intelligat ꝙ habet in. l. j. §. exigit. ĵ. de secũ. tab. Aut nõ est criminosum ⁊ tũc si bona nõ sunt in aliũ trāslata ꝫ remanet dñs nõ vitiat testm̄ etiā si tale factuz fuerit vitiosum vt hic ꝓbat. Interdũ autē perdidit dñium ⁊ in aliũ trāsfert. ⁊ tũc si est tale factũ ex quo nõ habet ꝓ mortuo vitiatur testm̄. vt insti. q. mo. te. infir. §. nõ tñ. Secus si est tale factũ ex quo reputet ꝓ mortuo. vt est videre in ingrediēte mõasteriũ ꝙ est capax acqsitiõis bonoꝝ in cõi: qꝛ nõ vitiat testm̄ saltiꝫ si in aliquo instituit monasteriũ. de quo in autē. si qua mulier. C. de sacrosan. ec. Interdũ vero pdidit dñiũ ⁊ in aliũ nõ transfert vt est videre qñ ingreditur religionem mendicantiũ: ⁊ tunc etiam non vitiatur testamentũ: qꝛ ⁊ tunc habet pro mortuo: vt dictuz fuit in. l. j. ŝ. eo. adde ad predicta que tangit gl. fi. ĵ. §. proximo.

a 5 **Si quis ob.** [a] Dānatus ob crimē famosum testari nõ põt. h. d. ¶ †Not. qd vbi aliqs reddit intestabilis eo ipso vr̄ nõ posse facere testamentum nec esse testis. ⁊ ad illud qd ħ dr de crimine famoso vide. l. lege cornelia. §. fi. cum se. ĵ. de iniurijs.

Summarium.

1 Testamentum inutile tractu tpis non põt conualescere.

1 **Si filiusfa.** No. ex hac. l. fm Bal. ꝙ † testm̄ a principio inutile tractu tpis nõ recõualescit ipediēte regl'a cathonianā ꝫ cesset cā ipedimēti. Sꝫ tu adde qd fm hoc sentit Bal. ꝙ regula cathoniana hꝫ locũ in testamēto ⁊ hr̄dũ institutiõe. ⁊ sic i hr̄ditate. Sꝫ in cõtrariũ videt tex. in. l. j. ⁊. ij. ⁊. iij. ĵ. de re. ca. ⁊ etiam in. ij. illi⁹ tituli. ⁊ de hoc dic vt in dictis legib⁹ dicit tñ angel⁹ ꝙ ꝫ testm̄ a principio inutile nõ conualescat tractu tpis ꝫ cesset cā impedimenti tamē secus est in codicillis. vt probat in. l. j. §. j. cũ ibi no. ĵ. de le. iij. ⁊ facit hec lex ad questionem de vsurario manifesto qui post testamētũ prestitit cautionem an valeat. de qua i c. quāqꝫ. de vsur. li. vj. ⁊ in cle. j. de sepul. ⁊ in. l. filio preterito. ad fi. per Bar. de iniu. ru. ⁊ ir. te. ĵ. eo.

Summarium.

1 Seruus redimentis non efficitur qui pecunia aliena ab hostibus redimitur.
2 Legatarius an possit testis esse in testamento in quo sibi legatũ factum est.
3 Tutor testis esse non potest in causa quam agitat actor qui sibi datus est.
4 Filius nõ potest esse testis in testamento patris.
5 Furiosus tpe furoris non potest esse testis.
6 Testis qui in iudicio esse nequit nec in testõ poterit.
7 Argumentũ de iudicijs ad voluntates vltimas est licitũ.
8 Mulier in testamento testis esse nequit.
9 Argumentatio est licita a sensu contrario facta.
10 Mulier testis esse põt in testõ inter liberos condito.
11 Argumentũ a sensu ꝯrio in tribus casibus est inualidũ.
12 Seruus participium iuris ciuilis vel pretorij non hꝫ.
13 Testm̄ inualidũ censetur in quo testes adesse cogunt.
14 Testis non nisi de his que sub sensu corporeo cadunt testificari debet.

Qui testamento. Heres vel ipubes aut existēs in ptāte testatoris nõ põt esse testis in testõ sec⁹ in legatario vel tutore meo dato. pater aũt vel frater militis in illius testõ põt esse testis. h. d. ¶ † No. ꝙ redēptus ab hostib⁹ ex pecunia aliena nõ est ꝓprie seru⁹ redimētis. ¶ In gl. j. ibi qꝛ ħ ꝓ solēnitate gl. multũ variat in solutiõe hui⁹ cõtrarij vt colligit ex hac gl. ⁊ gl. §. legatarijs. insti. de le. ⁊ in. l. oibus. hic allegata. ⁊. l. si qs ita. ĵ. de cõdi. insti. ⁊. l. null⁹. ŝ. de testi. Ex qb⁹ colligunt qttuor solutiões quas refert hic Bal. ⁊ addit quintā quā refert etiā hic Ang. sed nõ placet: qꝛ illa nõ decidit qñ est questio inter institutũ ⁊ venientē ab intestato. Ang. etiā hic ponit suā opi. qꝛ in effectu videtur tenere solutionē huius gl. vt si constet de veritate per confessionē forte partiũ non reddat testamentũ inualidũ ex defectu solēnitatis si legatari⁹ fuit in eo testis. facit ꝙ no. in sũ in. l. j. C. de testa. Joā. an. tetigit de materia in. c. insup. sup gl. j. extra de testi. ⁊ ibi cõcludit ꝙ si in omnē euētũ legatari⁹ est habiturus legatũ etiā si testamentũ nõ valeat forte ꝓpter clausulā codicillarē tunc legatari⁹ poterit esse testis ⁊ plenaria fides sibi dabitur. Si autem sit habiturus legatum demũ si valeat testamentũ admittat ad testificandũ ꝫ minus sibi credat quā alteri testi ꝓpter affectionem quam verisimiliter hꝫ ad eā vt dixit Simõ vicentin⁹ ⁊ ita intellexit tex. istũ ar. aut. si dicatur. C. de testi. ⁊ †secũdũ hoc sequit qd si tantũmodo septē testes quoꝝ vn⁹ est legatarius nõ ꝓbabit testamentum hoc vltimo casu ex quo oēs septē testes non sunt oino omni exceptione maiores. sec⁹ si essent octo quoꝝ forte duo essent legatarij: qꝛ tũc illi duo habebant saltim loco vni⁹: vt no. in fili Ja. bu. in. l. parētes. ⁊. l. oib⁹. C. de test. Potes iũgere simul opiniones hoc mõ qd si qstio est tantũmodo de solēnitate nõ de veritate valeat testamentũ etiā si forte oēs testes vel maior pars essent legatarij. ⁊ sic posset intelligi iste tex. fm vnũ intellectũ. Si vero disputet etiā de veritate tũc si in oēm euentũ legatarius est habiturus legatũ possit testificari legatarius ⁊ plene ꝓbabit. Si aũt demũ valente testamēto est habiturus legatũ tũc possit ꝓcedere opi. Jo. an. ⁊ Simonis: vt sic admittat legatarius: tñ nõ plene ꝓbet ꝓpter affectionē sicut alius testis. ⁊ hec opi. satis hꝫ in se equitatem ⁊ rationez forte tñ ð iure posset defendi ꝙ etiā plene ꝓbet hoc casu ex quo questio est principaliter inter hr̄dē scriptũ ⁊ veniētē ab intestato: qꝛ cũ in illa principaliter disputet de hereditate q̄ nullo mõ dꝫ spectare ad legatariũ ꝫ aliqd ꝑ viā relicti dꝫ habere de ipsa hereditate. ⁊ sic in quādā cõsequētiam circa aliud ꝙ circa illud de quo qrit possit cõmodũ resultare vr̄ ꝙ nõ repellat a testimonio. ar. l. j. ad fi. ij. de auf. tut. ⁊ huius tex. cũ similibus q simplr̄ ⁊ indistincte loquit: ⁊ per hoc nõ obstat ꝙ habet in. l. null⁹. de testi. de vēditore q nõ põt eē testis in causa emptoris qꝛ ibi in effectu cõmodũ ⁊ incõmodũ illius litis spectabat ad vēditorem. nõ obstat etiā ꝙ dicit de proxeneta in. c. j. de testi. li. vj. ⁊ in. §. qñ. i auf. ð testi. coll. vij. qꝛ ibi deponebat sup actu qui mediāte ipsi⁹ ministerio fuerat celebrat⁹. hic aũt sec⁹. Tenete ꝙ placet vobis qꝛ nõ põt negari qn iste passus sit dubi⁹. ¶ Et ꝓ clariori intelligētia ipsi⁹ materie aduerte qꝛ qñqꝫ agit de testamēto condito in scriptis. qñqꝫ de testõ nũcupatiuo. primo casu cũ cõiter illud fiat in secretis. ⁊ tutor ei⁹ ignoret a testibus qui habēt subscribere ipsi testamēto clauso ⁊ sigillare. vt no. in. l. hac consultissima. C. de test. ⁊. ĵ. e. l. fi. hoc casu nõ ꝓprie põt dici q cõpellat ad recognoscēdũ suā subscriptionē ⁊ suũ sigillũ. iuxta no. in. l. j. C. quē ad. testa. aperi. ⁊. l. cũ ab initio. ⁊. ll. sequētib⁹. ĵ. quemadm. testa. aperiā. nõ põt qs repelli tanq̄ legatari⁹ cũ illud ignoret ⁊ illo casu clare ꝓcedit qd hic dicit in tex. Scdo casu querit de testamēto nũcupatiuo: nā si est cõfectũ manu tabellionis publici etiam ꝓcedit tex. qꝛ videt adhibiti testes in effectu ad solēnitatē: cũ non sit necesse eos in iudicio deponere sed satis ꝓbet testm̄ per ipsam publicā scripturā. Qñqꝫ vero testamentũ non est scriptũ manu publici tabellionis ⁊ est nũcupatiuũ tũc si est qstio tātuz modo de solēnitate qꝛ partes fatent tantũmõ factũ ⁊ in ea forma qua dicit: ꝫ dicũt minus solēne: qꝛ vn⁹ ex testibus est legatarius: ⁊ tũc similiter ꝓcedit iste tex. vt. ŝ. dixi. Qñqꝫ est questio de solēnitate ⁊ volūtate nec est necesse testes deponere in iudicio. Tũc cõsidera aut est qstio inter ꝑtendētē se heredē ex testamento ⁊ venientē ab intestato. aut est qstio inter heredem scriptum ⁊ vnũ ex legatarijs q vult ꝓducere iter alios testes vnũ q similiter dicit legatarius. Aut est questio inter ipsum heredē ex testamento ⁊ legatariũ qui vult vna cũ alijs testificari ꝓ suo legato. Aut est qd inter heredē venientē ab intestato ⁊ ꝑtendentē se legatariũ in codicillis. Primo casu si pretendēs se hr̄dē articulat de tota forma testamēti. ⁊ sic qñ fuit institut⁹ corā talib⁹ testib⁹ ⁊ qñ talia legata fuerũt relicta in eodē testõ corā eisdē ⁊ tũc hoc casu est dubitatio an ille q dicit legatari⁹ in dicto testamēto possit testificari pro herede. ⁊ ꝫ hoc casu equa videret opi. Joā. an. de q. ŝ. dixi: tñ forte verior est opinio ꝙ possit testificari p illud ꝙ ŝ. dixi. ⁊ hoc casu vr̄ qd si ex postfacto orirent cõtētio inter hr̄dē ⁊ legatariũ: qd tũc heres nõ sit audiēd⁹ ex quo semel approbauit testamētũ fore cõfectũ in dicta forma ⁊ vsus est adminiculo legatarij ꝑ ea q̄ hic dixit Bal. ⁊ ar. eoꝝ q habent no. ꝑ Bar. in l. nuda rõ. ĵ. de dona. Posset tñ dicere heres legatũ ademptũ si ħ velit ꝓbare insti. de adēp. le. §. j. Si aũt articulauit heres hac forma vt qꝛ dixit qd talis facit testamētũ in quo inter cetera instituit ipm heredē corā talib⁹ testib⁹: ⁊ tũc videt qd multo fortius ꝓcedat ꝙ hic dr in casu isto ꝙ in ꝑcedēti qꝛ nõ repellet pretēdēs se legatariũ qꝛ ꝫ asserat se legatariũ nõ apparet ꝙ heres ħ asserat nec cõstat adhuc ⁊ poterit esse qd postea forte nõ ꝓbabit eũ esse legatariũ. facit qd no. gl. in. l. oibus. C. de testi. Secundo casu videt qd possit esse testis ꝓ alio qui dicit esse legatarius ꝫ ipse testis etiā dicat legatarius qꝛ nõ deponit in causa ꝓpria sed aliena. ⁊ pro hoc facit qd no. gl. in. § legatarijs. insti. de leg. Tertio casu qñ vult deponere ꝓ suo legato ⁊ tunc nõ potest: qꝛ testificaret in causa propria: ⁊ ideo si esset testamētũ cõditũ corā septē testib⁹ tantũmodo quoꝝ vnus esset legatarius ⁊ expediret ꝓbari legatũ suũ ꝑ testes: vt qꝛ fuisset testamentũ nũcupatiuum de quo nõ esset cõfecta publica scriptura nec heres eēt cõfessus formā testamēti qd hoc casu nõ possit ille legatari⁹ ꝓbare suũ legatũ ex quo diceret cũ factũ i testamēto corā septē testib⁹.

[a] ¶ Dānat⁹. Adde bal. i l. fi. C. si a nõ compe. iud. Bald. in. l. ð secũ. nup. Joan. an. in reg. infamibus.

vnde cautela esset qd tūc adhiberent octo. ⁊ per hoc etiaȝ patet quid dicendū in quarto casu. Et ex p̄dictis patet qualiter solutiōes gl. ⁊ doc. in certis casibus pn̄t verificari. ¶ In ea. gl. in fi. qd dixit, de tutore dic vt hic p Bar. ⁊ successiue per Bal. ⁊ ang. qui videt cōtradicere Bar. in actore dato a iudice cū ille piculo tutoris det. ⁊ 3 † videt qd tutor i cā quā agitat talis actor nō possit esse testis. que ratio cessat in prelato cōstituente procuratorē cū cōsensu capituli. vel in capitulo cōstituente consensu prelati vt talis pcurator tūc nō constituat periculo prelati. Itē q tūc prelat⁹ possit esse testis. adde eis qd no. Jo. an. in. c. insup. extra de testi. vbi cōcludit qd si prelat⁹ nō pōt esse testis in causa ecclie sue si est cā spectās ad mēsam suā etiā si forte cōstituerit pcuratorē cū consensu capituli. sec⁹ qn̄ nō spectaret ad mēsam suam. ⁊ sic posset intelligi dictū Bar. ⁊ q no. Inn. in. c. p̄sentiū. de testi. li. vj. Adde dictis Bal. hic inquātū dicit per gl. in ver. posse. qd sicut iudex pōt ex officio suo q̄rere de fama absqȝ eo q testes deponant in figura iudicij. vt not. Inn. in. c. cum in tua. ex̄ de sponsa. ita poterit querere a testibus inhabilibus. naȝ licet hoc fatear tamen nō debebat adhibere fideȝ maliuolis. ⁊ suspectis. vt in. c. qualiter ⁊ qn̄. el secundo, extra de accusa.

Quecunqȝ. Iste. §. hȝ duas lec. p̄ncipales. nā pria lec. est qd referat ad supiora nō ad pxima. q̄ dicta sunt in vers. p cōtrariū. Alia lectura est qd referat ad pxime dicta in ver. per ꝯriuȝ. Et illa scda subdiuidit in tres vt patet ex gl. magna. nā vna est qd referat ad casuȝ subauditū nō ad expressum. ⁊ dū litera dicit acquirat intelligat scȝ patri. ⁊ hec lec. ponūt in gl. magna in ver. sed quidā dicūt. Alia ⁊ scda fuit qd referat ad pxima ⁊ casum subauditū. ⁊ q dicit acqrat intelligat scȝ filio. ⁊ hic ponit in gl. in versi. vel fm Joā. Tertia fuit lectura qd referat ad pxima ⁊ ad casum expressum in vers. per cōtrariū. ⁊ hic ponit in gl. in ver. vel hoc qd dicit. ¶ Itē aduerte q² alias est in litera phibēdis. alias inhibēdis. ⁊ iste due litere in idem sonant. Alia est litera prohibendis. ⁊ hoc multū facit pro vltima lec. supra dicta. Secundū primā lec. principalē 4 que ponit in gl. vsqȝ ad ver. sed quidā hoc intendit: † sicut fili⁹ nō pōt esse testis patri in testamēto sic nec in aliquo negotio p qd patri aliquid acquiratur. Uel sic scdm scdam lect. qd dictuȝ est de prohibendo patris testimonio pro filio nō militante, locū habet in oībus negotijs ex quibus patri aliquid quereretur. h dicit fm scdam lec. que ponitur in ver. sed quidē. Uel sic fm tertiā. Qd dictū est q pr̄ non pōt esse testis in testamento filij non militātis habet locū in omnib⁹ casib⁹ in quib⁹ filio aliqd quereretur hoc dicit fm tertiā lec. q̄ ponitur in ver. vel fm Jo. Uel sic fm quartā. Ea q̄ dicta sunt vt pater possit testificari in testamēto filij militantis habent locum in omnibus casibus in quib⁹ quereretur ipsi filio militanti. hoc dicit ⁊ hic ponitur in fin. gl. in ver. vel hoc qd dicit. cum prima lec. approbatur per gl. ⁊ planior est. adde dictis doc. gl. in. §. cogitandum. in aut. de mona. colla. j. que gl. facit qd licet frater recipiatur pro fratre in causa ciuili tamen minus ei credatur quam alteri. credo tamē hoc relinquendū arbitrio iudicātis inspecta qualitate persone ⁊ qualitate cause. arg. l. j. §. j. C. de testi. ibi tu magis scire potes ⁊c. ⁊ vide specu. in ti. de teste. §. j. ver. sed quid si vasallus.

5 **Nec furiosus.** † Furios⁹ tpe furoris nō p̄t eē testis. testamētū tn̄ factū ante furorē vȝ. h. d. ¶ No. qd dixi in summario. an aūt sufficiat ad validādū actū factū per aliquē probare qd ante illum actuȝ fuerit furiosus. ⁊ sic debeat presumi furiosus tempore ipsius act⁹. gl. not. tenuit qd nō in. c. iudicas. iij. q. ix. vt tetigi. s̄. e. l. filiusfami. ⁊ idem gl. in. c. fina. de succes. abintesta. Sed contrarium voluit Bar. in. l. j. j̄. de bo. pos. fu. vel infan. de la. vbi vult qd sit necesse pbare furore adesse tpe actus celebrati. potest ꝯcordare q si ex interuallo actus fuit celebrat⁹ post tp̄s de quo pbatur procedat dictū Bar. saltē si interuallū sit locum. secus si incontinenti seu post modicū interuallū. ar. l. si ventri. §. in bonis. de priui. credi.

6 7 **Eum qui le.** † Qui nō p̄t esse testis i iudicio nec ēt in testamēto. h. d. ¶ † No. gl. cita est ar. de iudicijs ad vltimas volūtates. ¶ In glo. super ver. qm̄. in versi. fi. Dy. tenet qd heretici hodie nullo modo possunt esse testes i aliquo actu. p. l. j. C. de sum. tri. Tu potes dicere vltra bar. qd ibi nō phibetur esse testis in cōtractibus sȝ bene in testamētis vt hic. Sed aduerte q² huic solutioni videat obuiare. d. l. qm̄ nisi forte dicas q hic loquat in testō in scriptis qd magnā solēnitatē requirit. ibi autē in testō sine scriptis. tutius est tamē tenere alteram de solutionibus doc. ⁊ gl.

8 9 **Mulier.** † Mulier nō pōt esse testis in testamento sed i alio negotio sic nisi sit ifamis, h. d. ¶ † No. qd licita est argumētatio a cōtrario sensu. de quo aliqd hic per Bal. ⁊ Ang. ⁊ per Cy. in. l. couenticulā. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ibi p butri. ⁊ Joā. an. in. c. publicato. extra de ele. ⁊ aliquid per. c. j. de eta. ⁊ quali. lib. vj. ¶ Item no. quod qui de vno phibet de alio 10 permittere videt. facit. l. cum pretor. s̄. de iudi. ¶ † In glo. j. i fi. adde qd pōt etiā mulier esse testis in testamento cōdito iter liberos. vt. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. cū aut. posita. cum ibi no. gl. C. de testa. ⁊ hoc clarū si sint liberi legitimi ⁊ naturales. si autem essent naturales tantū qui possunt succedere ex testamēto si instituant nō extantibus legitimis. vt in aut. lȝ. C. de nat. libe. Est dubiū ⁊ refert hic bal. spe. tenere idē ar. l. fi. C. de cōfir. tuto. non allegat vbi nec etiā potuit reperire vbi verisimiliter deberet ponere vȝ in ti. de testa. ⁊ in titu. de instru. edi. §. cōpendiose. refert q quidā doc. cōsuluerūt cōtrariū. q nō videt eadem rō que in legitimis cū illi abintestato veniant ad solidā hereditatem seu naturales tantū nō veniunt nisi ad certas vncias etiaȝ non extantis legitimis. d. aut. lȝ. ⁊. l. ij. j̄. eo. titu. ⁊ sic residet plus non dicens. Adde q hec opi. placet per rationē predictam. ⁊ q² secundū tempora codicis ⁊ illius. §. ex imperfecto. naturalis tātum, non poterat in solidū institui etiā nō extantibus legitimis quia illud fuit introductū per ius autenticū. vt in. d. aut. licet. ⁊ sic necessario. d. §. ex imperfecto. loquebat in legitimis ⁊ naturalibus: non autē in naturalibus tantū. ⁊ licet hodie sit statutū q possint institui non extantibus legitimis non tamen est eadem ratio extendendi dispositionem illius. §. ex imperfecto. ad tales naturales per illud q dixi. facit q habetur in. l. si maritus. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. fina. s̄. de calū. ¶ In glo. super ver. argumēto. in fi. de hoc arg. a cōtrario sensu varie loquunt doc. vt colligitur ex remissionibus. quas dedi in notabilib⁹. nā bal. hic psequitur tria membra: q² dicit q qūqȝ est probabile ⁊ necessarium vt quādo sumit a defectu conditionis vel per locum a speciali. Quandoqȝ pbabile ⁊ non necessarium. vt quando a defectu cause finalis per. l. adigere. quamuis de iure patro. nec declarat quasi nō sit necessariū. forte hoc dixit ppter. l. psperit. j̄. qui ⁊ a qb⁹. Circa cuius intellectū. dic vt dixi in. l. si vero. §. de viro. s̄. so. ma. ⁊ per Bar. in. d. §. quāuis. Quādoqȝ nec probabile nec necessarium. vt quādo ab effectu cause impulsiue. de quo hic latius per eum. Tu potes dare regulā planioremqȝ doctrinaȝ videlicet q regulariter licita est argumētatio a contrario sensu. vt 11 hic cū concordantijs. Fallit in tribus casibus † Primo quando resultaret iuri cōtrarius intellectus. l. ij. C. de cōdi. inser. secūdum vnum intellectum. ⁊ ad. l. conuenticulam. secundum vnū intellectum. Item fallit quando resultaret absonus ⁊ contrarius intellectus. vt. d. l. secundū alium intel. ⁊. d. l. conuenticulā. Fallit etiam quando resultaret sensus contrari⁹ rationi alteri⁹ legis. vt dicta. l. conuenticulam. iūcto. c. decenter. de immunita. eccl. lib. vj. Et ex hoc patet quod in dubio argumen. a contrario sensu est validum nisi obuiet aliquibus de predictis. ⁊ per hoc etiam patet quod non habet locum in statutis vbi resultaret sensus contrarius iuri communi. ⁊ hoc etiam tenuit Bal. in l. oēs populi. in vltima charta. de iust. ⁊ iu. ad materiā eorū que habent in. c. cū aplica. extra de his que fi. a prela. ¶ Ultimo p hunc tex. inquantū dicit mulierem non posse esse testem in testamento dicit Jac. de are. idem in causa capitali ppter grauitatē preiudicij: sed communiter tenetur contrarium de iure ciuili argu. huius tex. a contrario sensu ⁊ q² nō reperitur hoc casu mulier prohibita de iure canonico cōmuniter tenent quod mulier non potest esse testis in causa criminali. ⁊ sic intelligatur qd habetur in. c. forus. §. fi. extra de verbo. signi. ⁊ ibi de hoc per gl. ⁊ qd habetur in. c. mulierē. xxxiij. q. v. ⁊ facit quod habetur. xxxij. q. vij. c. proposuisti. sed i causa ciuili ex crimine poterit bene esse testis. vt in ca. tam literis. extra de testi. ⁊ no. gl. in. d. c. porro. §. fi. ⁊ hoc etiā in Spe. in tit. de teste. §. j. ver. ite quod est mulier. et se. ⁊ ibi p Jo. an. in addi. Equitatē tn̄ videtur habere opi. Ja. de are. qui dicendo de causa capitali videtur innuere quod sec⁹ de alia causa criminali non ita graui.

12 **Seruus.** Seruus nō potest esse testis in testamēto. h. d. ¶ † No. qd seruus hȝ participiū iuris ciuilis vel pretorij. licet in naturali equitate ius pretoriū sit fundatū. ¶ In gl. super ver. in totū. pōne aūtas diuas positiones gl. ⁊ adde qd habetur per glo. in cle. in plerisqȝ. de elec.

Ueteres pu. Testis adhibit⁹ ad testm̄ dȝ pseuerare donec testamētū sit pfectū ⁊ testificari debet de eo qd sensu corpore percipit. h. d. ¶ Nota vbi quis adbibet ad aliquē actū debet perseuerare vsqȝ ad perfectionem actus. 13 ¶ † Itē no. qd non valet testamentū in quo testes sunt coacti ibi ad esse. ⁊ sic facit quod nō valeat instrumētum vel testamentum quādo notarius est coactus illud conficere quod nota propter nobiles qui quandoqȝ tabelliones ad conficienda instrumenta secundum Bal. Adde qd nō valeat testamentum si testator etiam sit coactus illud facere. ⁊ sic videtur hic casus de eo quod dixi. s̄. eo. l. j. licet gl. aliter sentiat ⁊ si14 militer doct. in. l. j. ⁊. ij. C. si qs aliquē te. phibue. ¶ Ultimo no. qd testis dȝ testificari de eo qd percipit sensu corporeo, de quo p Inn. ⁊ Joā. an. in. c. cuȝ cām. extra de testi. ⁊ adde glo. in. c. testes. iij. q. ix. q̄ dicit qd sensus visus est gn̄alis ad omnē sensum corporis. i. specifice sint quīqȝ. de qb⁹ per gl. in. l. qd meo. §. pe.

ĩ.de acq.pos.Adde his que dixi.s̃.de coactione que reddit actũ nullum qð vr̃ ꝓcedere in testamentis.sed in aliis actibus vr̃ ꝙ actus de mero rigore teneat sed veniat cassandus per ea que habentur in.l.j.⁊ per totũ.⁊.l.si mulier.§.si dos.s̃.qð metus causa.⁊ in.c.abbas.extra qð me.cau.Adde no.per Bar.C.de testibꝰ.his que dixi de sensu corporeo.qð notat Bar.in.l.solam.C.de testibus.

Summarium.

1 Testamentum quotuplex sit.
2 Presens potest non intelligere.
3 Affirmantibus duobus plus creditur ꝙ̃ multis in ipsuȝ quod asseritur negantibus.
4 Notorium de quibus esse possit.
5 Declarans nil noui facere censetur.
6 Testis absqȝ iuramẽto nouo suum dictũ declarare potest.
7 Declarare censetur suum ipsius errorem corrigens.
8 Declarat qui qualitatem adiicit.
9 Testm̃ p̃mũ tollit si hr̃des scripti corã septẽ testibꝰ reuocent.
10 Testes in testamento adhibendi rogari debent ⁊ certiorari.
11 Testamentũ vitiat si actus extraneus illi admisceatur.
12 Assignatio liberti ⁊ inter viuos ⁊ in vltima voluntate p̃t fieri.
13 Actus siue ꝯctus testõ admixtus qñ ip̃m vitiet testm̃.⁊ nu.seq.
15 Clausula si non valet iure testamẽti valeat iure donatiõis iter viuos quid operetur inserta in testamento.

HEredes. In testõ in scriptis heredes debẽt scribi.in nũcupatiuo vero debẽt palã noĩari vt testes exaudiãt.h.d. ¶ †No.ꝙ duplex est testm̃ scȝ nũcupatiuũ ⁊ in scriptis. ¶ Itẽ no. qð i nũcupatiuo hr̃des debẽt palã noĩari.Et no.ꝙ palã dr̃ fieri illud qð fit altero de duobus modis.scȝ ꝙ fit in loco publico vl' etiã qñ fit corã septẽ testibꝰ ita vt exaudiant.⁊ sic facit ſm bal. qð vsurarius publicus dicat ille q põt cõuinci per septẽ testes de vsuraria prauitate corã illis cõmissa.Sȝ de hoc qs dicat vsurarius manifestus recurre ad no.per gl.i.c.j.⁊.c.quã ꝙ̃.de vsur. li.vj.Itẽ facit tex.ille ad dictũ testis deponẽtis de fama eẽ ⁊ assignãtis rõnẽ q̃ sic publice dr̃ an ꝓbet.de q̃ hic per Bal.⁊ Bar. in.l.de minore.§.tormẽta.ĩ.de q̃õnibus.Et cõiter tenet ꝙ nõ: q̃ põt audiuisse dici in loco publico ꝑ paucos tñ. ¶ † Itẽ not. ꝙ possibile est quẽ eẽ p̃ñtẽ actui ⁊ nõ intelligere illud qð fit.⁊ sic facit ꝙ si testes dicũt aliquid factũ corã se ⁊ corã A.⁊ B.lȝ A.⁊ B.dicãt nil scire de actu illo nõ sint ꝯtrũ primis testibꝰ.de quo hic ꝑ Bal.⁊ Ang.Tu adde oĩno qð no.Bar.in.l.j.§.pe.s̃.de auc.tut.vbi limitat istud dictũ.⁊ tene mẽti ꝙ cõcludũt isti ꝙ p̃sentia scð̃ȝ ciuilẽ intellectũ includit etiã intelligẽtiã ꝑ.l.diẽ.§.corã.s̃.de arbi.secus scð̃m naturalẽ ꝓlationẽ. ¶ † Itẽ no.arg.qð plꝰ debeat credi duobꝰ affirmãtibꝰ ꝙ̃ multis negãtibꝰ.de quo est gl.singularis in.l.diẽ ꝓferre.§.si plures.s̃.de arbi.de quo dic vt ibi ꝑ Bar.qui hoc tãgit ⁊ hic etiã ꝑ Bal.⁊ Ang.Et ad materiã facit qð no.Inn.in.c.qd ꝑ nouale.extra de ꝟ.sig.⁊.e.tit.c. veniẽs.li.vj.⁊ gl.in.c.j.ad fi.de p̃scri.eo.li. ¶ In gl.suꝑ ꝟ.palã ibi.l.palã.Bar.dicit hic attendi diuersitatẽ materie.⁊ etiã ꝯcludit † ꝙ notoriũ põt esse solũ de his que habẽt cãm permanentẽ vel successiuã.nõ de his q̃ habẽt cãm momẽtaneã per auc.qui semel.C.qũo ⁊ qñ iu.Tu dic secure ꝙ etiã notoriũ põt esse cã de habẽtibus causaȝ momẽtaneã.vt si titius occidat seiũ in platea corã toto populo vel maiori parte.de quo plene in.c.vestra.per Io.an.⁊.e.tit.tua.ꝑ Inn.extra de coha.cle.⁊ mulie.Fateor tñ ꝙ facilius transeũt in notoriũ ea que habẽt actũ permanentem vel successiuũ ꝙ̃ illa q̃ habẽt actũ momẽtaneũ.⁊ sic loqt.d.auc. qui semel. ¶ In ea.gl.ibi,itẽ dicunt.in quo differat hec qõ a p̃cedenti.Instat hic Bar.⁊ cõcludit ꝙ si intelligat precedẽs q̃stio qñ noĩa testiũ sunt exp̃ssa reincidit in istã.⁊ sic non differt ab ea.si vero noĩa testiũ nõ fuerunt exp̃ssa ⁊ tũc bene differt ab ista que loquit qñ nomina septem testiũ fuerũt expressa.⁊ p̃cedens in effectu recidit in q̃stionẽ illam an solẽnitas testamenti possit ꝓbari per duos testes.de qua.in.l.ij.C.de bo.pos.secũ.tabu.Tu adde ꝙ nõ ꝑfecte nec ex toto bene videt dixisse.Ideo cõclude ꝙ illa qõ in hoc ver.posita ꝓprie habet locũ qñ notariꝰ posito millesimo die ⁊ mense.postea tenerẽ ponit testamẽti qð asserit testatorẽ fecisse.⁊ demũ in fine dicit se rogatũ corã septem testibbs similiter rogatis ⁊ illorũ oĩm nomina exprimit.nã tũc illud instrumentuȝ hȝ vim septem testiũ qui continent in eo.secus si noĩa duoꝝ exp̃ssisset.⁊ subderet aliis quinqȝ ad hoc rogatis.q̃ tũc nõ ꝓbaret tale instrumentũ ex quo oẽs testes nõ sunt nominati.nã possibile est ꝙ illi qui non fuerũt noĩati fuerũt inhabiles ⁊ sic testamentũ non fuit solẽne.⁊ ideo in dubio tũc nõ ꝓbabit.⁊ hoc est etiam de mẽte Bal.⁊ Ang.hic.Questio vero precedẽs multipliciter põt intelligi.vno modo qð notarius in principio apponit millesimũ mẽseȝ ⁊ diẽ.⁊ postea dicat pateat oĩbus hoc instrumentũ inspecturis tali die ⁊ tali mẽse fecit testamentũ tenoris infrascripti corã septẽ testibꝰ ⁊ dicit de alia die ⁊ de alio mense ꝙ̃.s̃.posuerit ⁊ tunc hoc casu si dicit se rogatũ de instrõ corã duobus vel tribus testibꝰ non tñ ꝓbabit istud instrumentũ voluntatẽ testatoris.arg.auc.si quis.in aliquo.C.de edẽdo.etiã si nomina testium septẽ corã quibꝰ dicit factũ fuisse exprimat per dictã auc.imo videtur qð etiã tunc nõ probet solẽnitatẽ:q̃ in effectu tabellio attestat de dicto testatoris asserẽtis se solẽniter testatũ.non aũt asserit se presentẽ fuisse ille solẽnitati.⁊ ideo secus in duobus testibus qui deponũt se fuisse p̃sentes qñ actus fuit celebratus corã numero septẽ.Et per hoc patet ideȝ dicendũ si notarius dixit expresse de assertione testatoris.vt q̃ dixit pateat oĩbus inspecturis hoc testamentũ ꝙ talis testator asseruit coram septẽ testibus se fecisse testametũ ⁊c.Quãqȝ vero notarius dicit in subscriptione se rogatũ corã septẽ testibꝰ quos exprimit ⁊ tunc si in principio posuit aliã diẽ in qua effectu se rogatũ dicit ab illa in qua dicit testamentũ fuisse factũ.vel dato qð exprimit eandẽ ponit diuersos testes in subscriptiõe ab illis corã quibus dicit testamẽtũ factũ fuisse.⁊ tunc nõ probat illud qð asserit ꝑ dictã auc.si quis in aliquo.Fateor tñ ꝙ dicta ꝟba tanꝙ̃ enunciatiua p̃ncipaliter ꝓpter se ꝓlata inducerẽt dispositionẽ iuxta.l.ex hac scriptura.ĩ.de dona.Ubi aũt in principio instrumẽti apponit diẽ:sȝ postea cũ dicit testamẽtũ factũ fuisse nullã apponit diẽ:tũc si dicit illud factũ corã septẽ testibus nec noĩat eos tũc presumi põt ꝙ sint illi idẽ de quibus fit mentio in subscriptione:⁊ lȝ verba sint preteriti tp̃is presumat actũ tũc factum per no.in sili in.l.post dotẽ.s̃.so.ma.⁊ sic hoc casu esset in effectu hec qõ eadẽ cũ p̃cedenti.Si aũt noĩat expresse testes tũc si noĩat eosdẽ quos subscribit idẽ dicendũ qð in primo casu.Si vero nominat diuersos:tũc dicẽdũ idẽ qð.s̃.dixi qñ diuersa est dies. ¶ Ultimo adde dictis Bar.in quãtũ tangit an valeat testamentũ si testator fuerit interrogatus an velit ꝙ titius sit suꝰ heres.⁊ rñdit ꝙ sic.per illud qð no.in specu.de testa.§.j.ꝟ.sed si his.⁊ qð no.ibi ꝑ Io.an.in addi.vbi notabiliter valde loqt.et tãgit quid de testamẽto dictato ꝑ cõsanguineos.si testator fuerit postea interrogatus an velit testari sicut ibi est scriptũ ⁊ iter cetera allegat vnã rationẽ quã no.vcȝ ꝙ infirmi ad oĩa de facili rñdent affirmatiue qð sic.⁊ ideo cautus debet esse tabellio ⁊ discretus vt bene disquirat diligenter de volũtate testãtis ab ip̃o testante anteꝙ̃ publicet vt ibi tetigit Io.an.de quo etiã aliqd in.c.cum tibi.per dñm Ant.de bu.extra de testamentis.

a ¶ Si qd pᵒ Add dñi.ð facto gemi. in.c.j.de sũ. tri.lio.vj.

a Si quid post. a In mutando vel addẽdo reqrit eadẽ solẽnitas q̃ in cõstruendo.secus i declarãdo.h.d. ¶ In tex.ibi errauit in noĩe supple q̃ nõ errauit. ¶ No.ꝙ aliud est mutare ⁊ aliud est declarare. ¶ † Itẽ no.ꝙ q declarat nil de nouo inducit.ꝑ hͦ facit.l.adeo.§.cũ qs.ð acqui.re.do.Itẽ no.ꝙ in declaratione non reqrit eadẽ solennitas q̃ requirit in actu faciẽdo vel mutãdo.⁊ sic facit ad multa. primo ꝙ libellus possit declarari post lit.cõte.lȝ non mutari.de quo in.l.edita.C.de edẽ.Scð̃o ꝙ a populo ab interlocutoria facta in scriptis possit declarari sine scriptura lȝ non interponi.vt no.in.l.ij.⁊.iij.de ap.reci.⁊ i.c.j.de ap.li.vj. ¶ Itẽ ꝙ testis possit declarare dictũ suũ sine nouo iuramẽto ⁊ sine partis citatiõe.de quo ꝑ Inn.in.c.cũ clamor.extra ð testi. ¶ † Itẽ q̃ iudex possit declarare suã sententiã etiã ex interuallo:lȝ nõ possit addere.de quo i.l.paulꝰ.ĩ.de re iudi.⁊.l.ab executore.ĩ.de ap. ¶ † Itẽ no. qð declarare dr̃ q errorẽ corrigit.qð itellige qñ erat talis error qui nõ vitiabat actũ vt hic tãgit gl. ¶ † Itẽ no.ꝙ adiiciẽs qualitatẽ videt declarare.ꝙ intellige nisi illa qualitas variaret subiectum iuxta not.ꝑ Bar.i.l.denũciasse.§.quid tñ.ĩ.de adul.⁊.l. edita actio.C.de edẽ.q̃ mens testatoris colligit interdũ ex precedẽtibus vel sequẽtibus.de quo in.l.seruus pluriũ.§.j.ĩ.de le.j. ¶ Itẽ no.attendẽdã cõsuetudinẽ patrissa.⁊ regionis.sȝ ꝑ priꝰ cõsuetudinẽ patrisa.cũ ꝑ illã magis p̄sumi põt eius voluntas. ¶ In gl.suꝑ ꝟ.si quid post.in fi.Cõcludit in hac materia vt hͦ ꝑ Bar.⁊ tetigit etiã hic Bal.⁊ adde ꝙ habet in.l.iij.⁊ in.l.tutor datus.s̃.de testa.tu.vbi,pȝ ꝙ lȝ tutor possit tãtũmõ dari in testamẽto vel codicillis testamẽto cõfirmatis.tñ indistincte potest mutari in codicillis.nec mirandũ q̃ saltẽ semper tacite vidẽtur cõfirmati.vt no.in.l ante.ĩ.de codi.⁊ sic idẽ dȝ operari ꝙ expressa cõfirmatio.ar.l.cũ quid.si cer.pet. ¶ † Item pondera gl. que videt voluisse quod si testator corã septẽ testibus dicit qð nõ vult heredes scriptos esse heredes ꝙ tollat primũ testametũ. Sed de hoc dic vt in.l.si iure.ĩ.de le.iij.⁊ facit ꝙ dicet in.l.si ita scriptũ.§.regula.ĩ.de lib.⁊ posth.⁊.l.paterfa.ĩ.de here.insti.de cancellatione testamẽti an tollat ipso iure an ope exceptionis.⁊ an veniãt veniẽtes ab intestato:an fiscꝰ.dic vt plene i.l.nostrã. C.de test.⁊.C.de his quibus vt indig.l.hereditas. ¶ In gl.super ver.posse.ibi corã duobꝰ.hoc iõ q̃ agit de declaratione volũtatis valide.secꝰ si de cõfirmatione volũtatis inualide.q̃ tũc requirunt quinqȝ.vt no.gl.in.l.j.C.ð codi.⁊ in.l.q liber.§.testõ ĩ.de secũ.tab.⁊ sic trãseunt doc.Adde hoc verũ qñ ꝯfirmat voluntas inutilis que a principio fuit vtilis ⁊ valida lȝ ex postfacto iualidata.exemplũ in.d.l.j.⁊ in.d.§.testamẽto.secꝰ si a prin

cipio fuisset inualida. q2 tunc nõ suff. ciunt quinq3 s3 requirunt tot quot sunt necessarij i actu de nouo faciẽdo. l. j. §. j. cũ ibi no. ff. de leg. iij. Et p ratione diuersitatis facit. l. cum filius. §. heres ff. de le. ij. ¶ In gl. sup ver. significabat ibi. l. lege. Sol. q ibi declarat actũ iam validũ ibi aũt confirmat actũ inualidũ z an cõfirmans videatur dare. dic vt per Bar. in. l. more z. l. z quia. de iur. om. iudi. z. l. legitima. ff. de pactis.

10 **In testamẽtis.** † In testõ debẽt testes esse rogati z certiorati ad quid sunt adhibiti: d3 etiã testm̃ vno cõtextu fieri. h. d. ¶ No. q idẽ videtur esse testes rogare z certiorare eos ad qd adhibent. ¶ Itez no. q satis dr ad testm̃ adhibitus q cert. orat̃ d actu fiẽdo l3 ab initio ob aliã cãm venerit. z sic facit q si statuto cauet̃ q nõ teneat actus factus nisi cõuocatio sit facta per bidellum: q l3 cõuocatio sit facta p vno actu ex q̃ sunt ibi legitime cõgregati. si postea de alio actu certiorẽtur v3 act9 fact9 postea seruata solẽ-

11 nitate statuti. ¶ † Itẽ no. qd actus extraneus admixtus testõ vitiat illud secus si nõ sit extraneus. ¶ Not. bñ gl. singularẽ q̃ est in auẽ. de tabell. §. nos autẽ. q̃ vult q in dubio tabellio p̃sumat̃ rogatus. ¶ In gl. sup verbo alienũ ibi. l. testẽ. sed certe ibi non est actus extraneus sed pertinẽs ad testm̃ l3 fiat ad abũdãtẽ cautelã. ¶ In ea. gl. ibi r̃ndeo t3 vẽditio. z idẽ vr̃ de donatione eadẽ ratione l3 glos. nõ dicat. Et põdera bene qd gl. dicit vẽditionẽ tenere z nõ dt an testm̃ teneat. z sic fm Bal. z Ang. male allegat̃ hec glo. q qñ 9tractus fit in testamẽto p valeat testamẽtũ. S3 certe si põderet̃ mens gl. pp̃ter legẽ quã allegat videtur satis innuere testm̃ tenere. z q2 dixit si in testõ dicã zc. cũ testm̃ pp̃rie nõ dicat̃ qd est nullũ arg. l. nõ putaui. §. nõ queuis ff. de cõtratab. z. l. iiij. §. cõdẽnatum. ff. de re iudi. cũ similibus. et ideo cõiter intellig̃ glo. etiã voluisse testm̃ tenere z sic intelligit Dy. in. c. p semel. de re. iur. lib. vj. z Cy. in. l. cũ antiquitas. ad fi. eo. ti. z Bar. hic. Aduerte tñ q. l. alleg. p gl. nõ videt̃ pbare di-

12 ctum suũ. q2 † loquit̃ in assignatione liberti q̃ põt fieri iter viuos z etiã in vltima volũtate etiã parte absente vt. l. j. §. assignare. z dicta. l. assignare. ff. de assig. liber. facit. ff. de verb. signi. l. assignare. z ideo nõ censet̃ actus oĩno extraneus sed vẽditio z donatio que requirũt cõsensum ambarũ partiũ z sunt mere cõtractus vident̃ esse actus extranei oĩno ad testm̃. facit. l. verba gesserũt. ff. de verb. sig. z qd no. in. l. fi. C. de sen. pas. z ideo video q iste act9 tanq̃ oĩno extraneus vitiat testm̃ quasi nõ fuit solennitas z iure tradita obseruata p hũc tex. nõ cauillãdo eũ. Huius etiã potuit esse ratio: q2 in actu tã solẽni put est testm̃ in quo etiã lex oĩbus modis nitit̃ puidere q habeat sincera mẽs testãtis. z falsi-

13 tas excludat̃. vt. l. fi. C. de fideicõ. voluit lex q † nõ hr̃et intermisceri act9 extrane9 vt fit de magis deliberata z magis sincera mẽte testãtis appareret. nã quodãmõ vacillare vr̃ volẽs testari si primo incip. t testari demũ facit 9tũ. z postea redit ad testm̃ legata alia faciẽdo. z ideo forte voluit lex q tũc vitiet̃ testm̃ ex defectu solẽnitatis omisse z imputet̃ testatori q actũ extraneu3 intermisit. Bal. hic cõcludit q si ante testm̃ inchoatũ fiat venditio l3 postea incõtinenti sequat̃ testm̃ valebit vtrũq3. z sic posset intelligi hec gl. Idẽ dicit q si post perfectũ testm̃ incõtinẽti fiat vẽditio. z sic etiã posset intelligi glo. z sic ratio l3 nõ clare dicat. q2 ius nõ phibet istos actus successiue fieri l3 incõtinẽti fiat vn9 post aliũ. sed videt̃ solũ phibere qñ in actu testãdi intermiscet̃ actus extraneus. z sic qñ act9 extrane9 mediat ipm̃ actũ testãdi. facit. l. j. §. in flumine. ff. de flu. Interdu3 vero fit vẽditio vel alius 9tus intermiscẽdo ipm̃ in acta testãdi vt q2 fit post testm̃ inchoatũ z ante ipm̃ pfectũ. z tũc si est pertinẽs ad testamentũ quoquo modo valebit vtrũq3. z sic etiã intelligat̃ hec gl. al's nõ valebit testm̃ p hũc tex. z p hoc infert q si testator dixit lego titio dimidiã fundi corneliani aliã dimidiã sibi vẽdo p. x. q si titius est ibi p̃ns z acceptãs valebit vtrũq3. z sil'r si dicat testor q si nõ valet iure testamẽti valeat iure donationis inter viuos nõ v tiabit testm̃. dicit tñ q dicta clausula durabit donec mutet̃ testamentũ nec impeditur mutare p clausulã illã cũ adiecta sit in actu testãdi z ne videat̃ sibi auferre liberã voluntatẽ testãdi. ar. eorũ que habent̃ in. l. stipulatio hoc mõ cõcepta. ff. de v. ob. z q no. in. l. si qs in principio testi. ff. de le. iij. z cũ hoc trãsit etia3 hic Ang. Tu adde primo q plus placet opi. bal. in primis duob9 casib9. sed qñ cõtractus fit in principio ante inchoatũ testm̃. vl' qñ fit post ipsum pfectũ. Si aũt fit in medio adhuc satis placet opi. sua. Puto tñ aduertendũ q quidã sunt actus qui participãt de vltia volũtatẽ vt assignatio liberti vel donatio cã mor-

14 tis. z tũc nõ habeãt vitiare testm̃ p dictã. l. assignare. † Quida3 aũt sunt actus oĩno extranei. z tũc si ptinenter fiant ad testm̃. vt in exemplis Bald. ff. positis. adhuc nõ vitiat testm̃ per tex. hic in fi. Si aũt nõ fiant pert. nentur ad testm̃ tũc puto q de iure vitiabit testm̃ l3 gl. aliter hic sentiat z sil'r doc. coiter. nã no videt̃ bene dicere per istu3 tex. z per rationẽ quã. ff. tetigi. forte tñ tũc teneb. t ipsa vẽditio: l3 testm̃ non valet: q2 in actu vẽditionis nõ est tradita solẽnitas a iure q fiat vno 9textu l3 satis est q appareat de mẽte partiũ. que ratio cessat in actu testãdi. vt hic appareat. z iõ imputet sibi testator q ptermittit solẽnitatẽ a iure sta-

15 tutã. † Itẽ adde ad clausulã illã si nõ v3 iure testi valeat vt donatio inter viuos. qd dicta clausula in testõ nil' vr̃ operari. nam aut testm̃ valet z nil operat̃ q2 deficit cõditio sub qua d3 operari. aut testm̃ nõ valet z tũc etiã dato q heres ibi p̃ns z acceptãs nõ videt̃ inducere donationẽ inter viuos q2 per illã in effectu videret̃ donare hereditatẽ ipsi heredi. Et sic per actũ inter viuos vellet facere sibi heredẽ z sibi donare in effectu oĩa presentia z futura q fieri nõ põt. vt no. i. l. pact9. C. de pac. cõue. z in. l. fi. de pac. Si aũt esset apposita in codicillis in qbus facta essent certa legata. z legatarij essent p̃ntes z acceptãtes. z dictũ esset si nõ v3 iure codicillor z valeat vt donatio inter viuos. forte tũc dicta clausula opat̃ si illa volũtas nõ valeat vt codicilli ne auferet̃ testatori potestas testãdi q2 de alijs bonis potest testari. nec forte poterit clausulã reuocare iuitis legatarijs. et no. in. l. j. C. de fal. cã adie. leg. Et ex p̃dictis p3 qd iuris si testator dicat in testõ q legat titio. x. q 9fitet̃ ipsi titio debere ex cã mutui ad instantia3 ipsius titij p̃ntis z stipulantis. vt iã de facto vidi ipom in testõ. nã p hoc nõ vitiat̃ testm̃ cũ dictus act9 cõfessionis ptinẽter fiat ad testm̃. facit q habet̃ z no. in. d. l. j. C. de fal. cã. Nec posset dicta 9fessio ammõ reuocari nõ cõsentiẽte dicto titio etiã si mutaret testm̃ vt no. in. d. l. j. maxime p Bar. Quid ergo si post publicatũ testm̃ anteq̃ testes rogent̃ fieret vẽditio. Bal. vr̃ sensisse p ea q. ff. dixi q nõ vitiet̃. S3 forte posset dici oppositũ. ex quo iste extrane9 act9 intermiscet̃ inter actus q sunt necessarij ad solẽnitatem testamẽti. z ideo caueat sibi testator ne tales actus extraneos intermisceat. Sed an possit exhiberi cautela per quã testamentũ fiat irreuocabile. recurre ad no. p gl. in. l. si quis in principio testamenti. de leg. iij.

Summarium.

1 Conditio testis inspicit̃ qualis fuerit tpe testamẽti.
2 Testis in testõ adhibitus an possit esse seruus.
3 Factum ab omnibus dicitur qd fit a maiori parte.
4 Testis post testamenti factionem factus seruus vel infamis an possit de eo testificari.
5 Cõditio test. s ad testificãdũ adhibiti scd̃m q tp̃s debeat ĩspici.
6 Testes testamenti quales debeant adhiberi.
7 Persona nõ cẽset̃ ab aliquo approbari in defectu supueniẽti.
8 Apertura testimonij non est de testi. officio.
9 Adultus põt deponere de his que vidit in infantili etate.
10 Notarius quis in dubio presumitur.
11 Testamentum potest alieno signari sigillo.
12 Contentum signatur continente signato.

Ad testiũ. Pater z filius p̃t esse testes in testamẽto tertij. similiter duo fratres in potestate patris existentes. h. d.

1 **Conditionẽ.** † Tempore testamẽti inspicit̃ cuius conditionis sit testis nec casus postea ei superueniens nocet. h. d. ¶ In gl. conditionẽ ibi vel putatiue. per hoc dicit hic Barto. z in. l. j. eo quod non pcedit articulus vel exceptio si dicatur testamẽtũ non valere. q2 vnus ex testibus adhibitis sit seruus sed debet addi z sic etiã reputabatur. nã alias necessario non concludit vt patet ex hoc tex. iũcta. d. l. j. Sed certe dici potest cõtrariũ q2 satis videtur esse qd dici possit quod exceptio vel articulus concludat secũdũ regularem dispositionem per not. per gl. in cle. vltima. de rescrip. qd no. in. l. oẽs. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. z quod no. Bar. i. l. ij. ff. si quis in ius vo. nõ ierit. z Inno. in. c. ij. extra de dila. sed regularis dispositio videtur esse quod seruus non possit esse testis in testamento. vt. l. qui testamentum. §. seruus. ff. eo. ergo videtur quod talis exceptio sit apta z in vim replicatiõis debeat per partem aduersam dici quod licet fuerit seruus tñ cõmuni opi. reputabat̃ liber z sic itelligitur. d. l. j. z hoc tenebat ibi dñs

2 z preceptor meus dominus fran. de rãponibus. ¶ † Item aduerte quia dicũt aliqui quod ad hoc vt valeat testamentũ sufficit nedum quod adhibitus in testem fuerit reputatus liber ab oibus cognoscentibus eum licet forte fuerit seruus iuxta. l. j. C. eo. imo etiã sufficit si a maiori parte fuerit reputatus liber. hoc etiam voluit spe. in. ti. de teste. §. j. v. item qd est seruus. z v. quid si a maiori. hoc etiã sequitur hic Ang. Sed in contrarium forti ter facit tex. in. d. l. j. dum dicit quod ab oibus liberorũ loco habiti sunt z quod nullus mouerat cõtrouersiam status. z sic videtur quod non sufficiat quod a maiori parte sit reputatus liber. ar. eorum que habẽtur in. l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de rebus du. z quod not. in. l. a procuratore. C. man. z etiam quod not. Barto. in. d. l. j. circa fi. Potes dicere quod si erat mota cõtrouersia nõ sufficiat quod a maiori parte fuerit reputatus liber per textum in dicta. l. prima a contrario sensu. z facit. §. sed cum aliquis. institutio. eodem. Si vero controuersia status nõ erat mota tũc est maius dubiũ pp̃ter id quod habetur in. l. qd maior.

maior.ff.ad municipa.p quã.l.videt͂ ꝙ satis poss͂.t dici ab oib⁹ factũ qđ a maiori parte fit tñ forte posset dici oppositũ p dictã l.j.a cuius verbis in dubio nõ est recedendũ ꝛ qꝛ videt͂ tũc ipu tandũ illi q talẽ tũc adhibuit in testẽ de quo verisimiliter poterat dubitari an esset liber.ꝛ sic in dubio debu͂t tutiorẽ viã eligere.ar.c.iuuenis.extra de sponsa.que ratio cessat qñ ab omnib⁹ reputabat͂ liber.nec obstat.d.l.qđ maior.qꝛ loquit͂ in his q̃ gerunt͂ per vniuersitatẽ ad eorũ commodũ vel preiudicium.quo casu suff.cit maiorẽ partẽ cõsentire:vt ibi ꝛ in.c.i.extra de his q̃ fi.a ma.parte ca.que ratio cessat in casu ꝓposito. ¶ In gl.cõtigerit ibi testamentũ tñ permanet quasi velit qđ testamẽtum valebit sed nõ poterit ꝓbari ꝛ sic deficit probatio:sꝫ nõ ius.faciat l.duo sant titij.ff.de testa.tutela. Sed certe scđꝫ hoc iste tex.parũ vtilitatẽ nobis dabit:qꝛ parũ ꝓdest valere si nõ põt ꝓbari:vt d.l.duo sunt titij.ꝛ facit qđ habetur i.l.lege.ff.de cotrahẽ.emp. Tñ dicũt aliqui qđ vtilitas poterit esse si de testamẽto sit facta publica scriptura:qꝛ illa ꝓbabit nec erit necessaria ꝓductio testiũ.ar.l.cũ precib⁹.C.de ꝓba.ꝛ qđ no.in.l.heredes palã.i pñ.ff.eo.ꝛ l.fi.C.de fideicõ. Idẽ si pars fateat͂ testamẽtũ sic esse factũ sed dicat nõ solẽne:qꝛ vnus ex testibus effectus est seruus quia tunc nõ est necesse qđ de tenore testamẽti testis deponat cũ probet͂ per cõfessionẽ partis. Idẽ si testes deposuerũt in iudicio antequ͂ appareat de hoc defectu nã testimonium redditũ nõ vitiabit͂ lꝫ postea detegat͂ aliqs defectus testis facit qđ legit͂ ꝛ no.i l.furti.ff.de his q no.infa.ꝛ qđ no.i.§.si vero qs in auf.de testi.coll.vij.ꝛ in spec.de teste.§.j.ṽ.qđ si erat ꝛ sequẽti ꝛ qđ habet͂ i regula factũ legitime.de reg.iur.lib.vj.ꝛ aliquos de istis modis sensũt gl.i.l.j.C.e.ꝛ tetigit hic Bal.ꝛ i istis nõ vꝛ esse dubitatio
4 magna. ¶ †Sed restat dubiũ an si expediat testes testificari i iudicio poterit testificari effectus seru⁹ vel infamis post testm̃. Bar.hic refert opi.azo.ꝛ successiue opinionẽ Dy.ꝛ illã tꝫ vꝫ ꝙ possit ex q̃ fuit adhibit⁹ ad solẽnitatẽ.bal.hic posuit aliã opi.vꝫ qđ vbicũ qꝫ apparet testẽ fuisse rogatũ qđ possit deponere i iudicio nõ obstãte defectu superueniẽte.allegat tex.cũ gl.in.§.ꝛ lꝫ ad fi.§.iacta glo.in verbo inuit quã glo.reputa singularẽ i auf.de testi.col.vij.ꝛ qꝛ testes vident͂ tũc approbati a partib⁹: ideo nõ videt͂ cõtra personas eorũ posse obijcere arg.l.si qs testib⁹.C.de testi.ꝛ hãc rationẽ sensit h̃ Bal.ꝛ p pri⁹ Ja.de bel.i d.§.ꝛ lꝫ.ad fi.ꝛ pro hoc etiã faciat qꝛ nil videtur posse iputari partib⁹ q̃ adhibuerũt istos testes ꝓ hoc allego tex.valde bonũ in.c.j.an remoueri debeãt testes q desierit esse pares in vsibus feudorũ. Sed certe ꝯ opi.azo.ꝛ Dy.fortiter facit.l.qñ liberi.C.de testi.q̃ indistincte loquit͂ ꝛ simpliciter.l.iij.§.due cause.ff.de car.edi.nec ob.iste tex.qꝛ nõ ꝓbat de necessitate qđ seru⁹ existẽs
5 tꝑe depositionis possit testificari.† Sed dicit qđ dꝫ ispici ꝯditio testis scđm tꝑs cõditi testamẽti.nõ scđm tꝑs mortis vnde pt intelligi altero de duob⁹ modis vno modo ꝙ solũ disputabat͂ de valore testamẽti nõ aũt de voluntate. Itẽ põt intelligi qđ non inspiciatur tꝑs mediũ inter tꝑs depositionis ꝛ tꝑs testamenti: ꝛ sic nõ inspicit͂ tꝑs mortis qđ est mediũ inter tꝑs depositionis ꝛ tẽpus testamẽti facit qđ habetur in simili in.l.sed si in ꝯditione.§.solemus.ff.de here.insti.nõ ob.C.eo.l.j.qꝛ põt respõderi primo quod solũ disputabat͂ de valore testamenti nec dicit͂ ibi an essent serui vel liberi tẽpore depositionis sed solũ qđ fuerunt serui tẽpore testamẽti qđ nõ dꝫ inspici sꝫ cõmuni opinione reputabant͂ liberi. Aperte ergo sonat lex illa ꝛ sic nõ decidit an existẽs seruus tꝑe depositionis si expediat deponere in iudicio qđ possit. Et eodẽ modo põt responderi ad.§.sed cũ aliquis.instit.eodẽ:qꝛ ponit casum dicte.l.prime.ꝛ solũ se refert ad tẽpus cõditi testamẽti dicẽdo ꝙ valet perinde ac si testis fuisset liber ex quo cõmuni opi.fuit reputatus liber.ꝛ per hoc videt͂ ꝙ de iure posset defensari opi.glossarũ quã etiã sequit͂ Ja.but.in.l.j.C.e.ꝛ sic non videt͂ esse vera opi.Bal per.d.l.quoniam liberi.ꝛ per.d.§.due cause nec obstat dictus.§.ꝛ licet qꝛ si bene põderet͂ nõ pro
6 bat illud qđ ibi dicit gl.imo pot⁹us oppositũ† nam dicit ꝙ cum supra dixerit testes esse debere fide dignos ꝛ rogatos in casu de quo ibi loqtur ꝙ testes volẽtes deponere in dicto casu in quo requirit͂ eos rogatos ꝛ fide dignos si vel nt deponere qñ nõ fuerunt rogati ꝓsumantur suspecti ꝛ iõ subijciãtur tormẽtis ꝛ ideꝫ fortius si nõ sint fide digni.ꝛ sic nõ loquitur tantũ qñ nõ sunt rogati ꝛ nõ fide digni imo vꝛ loqui in vtroqꝫ casu predictorũ siue non sint rogati siue sint rogati sed suspecti seu non fide digni.qꝛ simpliciter dicit si vero quales diximus fuerint. Itẽ ꝛ supra dixerat eos debere eẽ rogatos ꝛ fide dignos.nã quodcũqꝫ predictorũ deficiat verũ est dicere qđ nõ sunt quales superi⁹ dicit faciat.l.si is qui ducẽta.§.vtrũ.ff.de rebus du.nõ obstat etiam ꝙ videantur approbati a partib⁹ qꝛ satis est testes esse rogatos a parte ꝓ qua fit act⁹ sicut in simili dicimus de tabelliõe in auf.de tabel.§.nos aũt coll.v.ꝛ qꝛ alias alia pars de facili nũꝙ rogaret͂ ꝛ sic pars q̃ nõ rogauit nõ dꝫ dici approbasse ꝛ p ꝯsequẽs
7 cõtra illã producantur dꝫ posse excipere.† Preterea nõ vꝛ qs approbare personã in defectu qui postea superuenit ar.l.de eta te.§.ex causa.ff.de iterro.actio.ꝛ qđ no.in.l.ij.C.de cõsor.eiusdẽ litis.ꝛ i.c.insinuante.extra de offi.dele.ꝛ in.c.nulli licere.de ele.lib.vj.nõ obstat etiã dictũ.c.j.qꝛ ibi nõ superuenit defect⁹ respiciẽs seruitutẽ vel infamiã vel aliũ defectũ q verisimiliter detrahat fidei testis ideo facili⁹ ibi admittet͂ testis hic aũt secus per dictã.l.qñ liberi.ꝛ in.d.§.due cause. Ang.dixit speciale i testamento per tex.in.l.j.C.eo.dũ dicit in hac causa ꝛ per textũ in.d.§.sed cũ aliquis dum dicit ꝙ imperator subuenit testamẽto. Sꝫ certe si bene ponderent͂ illi tex.loquit͂ de valore testamẽti:vt.ff.tetigi.ꝛ sic restat qđ opi.gl.de iure verior vꝛ vel saltim tanꝙ verior põt defensari. Tu potes addere nouũ intellectũ videlicet ꝙ sit speciale i testamẽto in scriptis in quo testes nõ deponũt nisi de facto suo:qꝛ nõ habẽt nisi recognoscere suas subscriptiões ꝛ sua sigilla:vt.l.si qs ex signatorib⁹.ff.queadmodũ testa.apiant͂. Cõstat aũt qđ ẽt seru⁹ põt de facto suo interrogari i iudicio vt l.interrogari.C.de q̃sti.ꝛ ideo signãter hec l.tera loquit͂ de testamẽto in scriptis dũ dicit signarẽt ꝛ simil ter.l.j.C.e.dũ dicit signaret͂.ꝛ siliter tex.in.d.§.sed cũ aliqs.que rõ cessat in testõ nũcupatiuo cũ habeãt deponere de volũtate testãtis que ꝓbãda videt͂ per testes habiles nõ per inhabiles q ex officio iudicis vt dent͂ posse repelli etiã si pars aduersa nõ repellet ar.l.qđ prohibet.ff.de postu. ¶ In ea gl.ibi ante aperturã factus seru⁹ nota
8 bene ex glo.qđ† apertura testimonij nõ proprie dicit͂ de officio testis facit qđ no.glo.in.§.si ṽo qs in glo.j.glo.j.admittitur in auf de testibus.vbi tꝫ gl.ꝙ testimoniũ qđ poterat elidi ꝛ elidebat͂ p exceptionẽ nõ reassumit vires lꝫ post apertutã cesset causa exceptionis. Itẽ facit ꝙ si dat⁹ est termin⁹ ad ꝓbãdũ qđ sufficit testẽ deposuisse infra terminũ lꝫ nõ sit publicatũ vl' appertũ ei⁹ dictũ infra terminũ.ꝛ hoc tꝫ Archi.in cap.pia.de excep.in.vj.ꝛ adde etiã qđ no.gl.in aũt.de testi.§.j.vbi ponit differentiã inter infamẽ ꝛ impuberẽ.in gl.duo dixerũt. Et adde etiã qđ no.i.§.sancim⁹.ff.eodẽ auf.in gl.j.in bonis morib⁹. ¶ In ea gl.ibi nota argumẽtũ qđ pubes factus hoc ar.nõ colligit͂ ex toto hic qꝛ in casu litere mutat͂ cõditio de bono i malũ sed in casu glo.mutat͂ cõditio de malo i bonũ tñ de q̃stione dic vt hic p bar.Spe.de teste.§.j.ṽ.sed nunquid pubes.ꝛ ibi p Jo.an.in addi.vbi reprobat.gl.q̃ est in.§.pupill⁹.insti.de inuti.stip.inquantuꝫ dicit qđ doli capax ꝓsumit͂ esse impubes si excessit mediũ tꝑs ꝙ est inter etatẽ infantilẽ ꝛ etatẽ pubertatis dicit ꝛ intra ibi allegata p gl.id nõ ꝓbare qꝛ tex.institu.quib⁹ modis tu.fi.nõ determinat hoc sed qñ dicat͂ pubes masculus vel femina.itẽ textus insti.quibus ex ca.manu.nõ pot.in.§.fi.id nõ ꝓbat qꝛ loquitur quo ad aliã materiã ꝛ in diuerso casu ꝛ in maiore pubere in quo decisio etiã illa fuit volũtaria hic est ꝙ corrigit͂ ꝑiura auteticorũ vt ibi no.gl.ꝛ qꝛ in alia materia aut in m͂rimonijs nõ vꝛ illa theorica vera.j.facit ꝙ no.i.c.puberes.ꝛ c.nobis.extra ꝺ despõsã ipube. ideo dicit attendendã materiã de qua agi.nã † talis põt esse ꝙ
9 poterit maior fact⁹ deponere de eo qđ vidit in ifantili etate vel in etate illi proxima vt si deponat qđ al qs est maior.xxx.an q recordat͂ qđ fuit secũ in scholis dũ erat septẽ annorũ vel circa ꝛ ꝙ tũc erat vni⁹ anni vel duorum maior eo ꝛ qđ mõ ipse testis est.xxxvj.annorũ sec⁹ si materia de qua agit͂ nõ caderet i fãtẽ vel pximũ ifantie:vt qꝛ deponeret monetã falsaꝫ fuisse factã i aliq̃ loco ipo vidẽte tꝑe erãt septẽ vel octo annorũ.ꝛ sic loquit͂.l.j.§.puberes.C.de fal.mo. Sꝫ ꝓ gl.potes allegare.qꝛ iura faciũt mẽtionẽ de pximo ifantie:vt i.d.§.pupill⁹.nõ est aũt dubiũ ꝙ primus ifantie põt dici q magis appropiquat se versus extremũ i fantilis etatis ꝙ versus extremũ pubertatis. Sꝫ talis est q non excessit mediũ tꝑs iter infantilẽ etatẽ ꝛ pubertatẽ ergo vꝛ glo.quo ad mẽtẽ iuris bene dixisse forte etiã dictũ Jo.an.põt i suo casu tolerari. ¶ Extra gl.tãgit hic.Bal.de instrumẽto cõfecto ab illo q nõ est tabellio siue nõ sit qꝛ al's fuerit ꝛ perdiderit officiũ siue qꝛ nunꝙ fuerit creatus siue fuerit creatus ꝛ creatio nõ valuerit de quo ẽt in Spe.de instru.edi.§.restat.ṽ.ꝛ scias.ꝛ ṽ.qđ si tabellio.ꝛ ibi per Jo.an.in addi.q vꝛ cõtradicere Bal.in
10 quantũ dicit qđ † in dubio ꝓsumendũ sit quẽ esse notarium qñ plura instrumenta confecit tãꝙ notarius ꝛ sic cõiter reputabatur nã illa quasi possessio non videt͂ releuare ab onere ꝓbandi cũ sit ꝯtra naturalẽ statũ scđm quẽ qs nõ nascit͂ tabellio facit ꝙ no.in.l.si prius de ope.no.non.per Bar.idẽ etiã gl.i.c.decernimus.de senten.ex.c.libro.vj.que tangit quid de notario excommunicato. Adde etiam glos.in capi.vt officium.§.ad conscribẽdas.de hereticis in sexto.que tangit de laico notario facto sacerdote vel monacho.adde etiam quod notat Bar.l.eadem.§.j.ff.ad legem iul.repetum.ꝛ quod no.gio.in.§.penulti.in auf.de tabellio.

11 **Si ab ipso.** Testis põt sigillare testm̃ cuꝫ anulo testatoris vel alterius.h.d. ¶ † No.qđ põt signari ẽt alieno anulo.qđ itellige dummodo fiat expressa mẽtio i subscriptiõe.de q̃ in Spec.de ꝓbatiõib⁹.§.fi.ṽ.si.ꝛ not.ꝛ ṽ.si.illud etiã scias.de quo etiã hic tangit Ange.ꝛ addere partes ꝙ dixi in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.de verborũ.oblig.

Si signo. Si testator turbauerit signa nō videt̃ testamētū signatū. h. d. ¶ No. summariū. ⁊ no. a cōtrario sensu secus esse si ab alio sint turbata: vt. C. eo. l. si vnꝰ. ¶ In gl. in verbo signa. Solue qđ ibi ꝑuenit ad actū verbi hic ad actum facti. ¶ In glo. turbata ibi secus post. tūc non tollit̃ ipso iure: sed ope exceptionis. de quo in. l. nostram. C. eodem.

Si quis ex. Requirit̃ signatio ⁊ subscriptio ĩ testamento in scriptis. ⁊ nō valet alterū sine altero. hoc dicit.

Signum. Signari pōt anulo vel sigillo. h. d. No. ꝙ dixi in sūmario. ¶ In gl. anulo. in fi. cōiter nō tenet̃ qđ dicit gl. qꝛ sequeret̃ ꝙ nonposset sigillari cum sigillo habēte characteres ⁊ signa qđ nō est verisimile legislatorē voluisse cū nō sit dare bonā rōnē diuersitatis. ideo dixit spec. qđ illud qđ leges appellāt anulum in hac materia canones appellant sigillū in spe. de proba. §. fi. ver. ⁊ no. ⁊ ver. item etiā scias.

Posse et nocte. Dic de hoc vt habet̃ ĩ. l. more romano. s̃. de ferijs. ⁊ dixi in. l. qua etate. s̃. eo.

12 **Signatas.** Signate tabule dicunt̃ si sit signatuꝫ id qđ tabulis adheret. hoc. d. ¶ † No. ꝙ signato continēte intelligitur signatū ⁊ cōtentū. ⁊ sic facit qđ acta dicant̃ esse sigillata si sacculus ĩ quo sunt acta sit signatꝰ ⁊ sigillatꝰ. ⁊ similiter facit ad questionē de notario qui posuit plura folia ĩ sacculo. ⁊ ligat sacculū ⁊ sigillat ⁊ appēdit schedulā in qua scribit qđ in illo sacculo sunt sue rogatiōes. ⁊ sic attestatur ēt ĩ illa schedula apponēdo suū sigillū. de quo h̃ ꝑ Ang. ¶ In gl. in expressa. in fi. Sol. ꝙ in ꝯrijs loquit̃ quo ad diuersos casus vel dic qđ hic fiebat in re coherenti testō. in cōtrarijs secus ⁊c.

Summarium.

1 Impubes testari nequit.
2 Dies ceptus ꝓ cōpleto habet̃ vbi de bñficio inchoando agit̃
3 Nox diei precedentis quādo diei attribuat̃ sequenti.

In qua etate. Puberes possūt facere testamētū ⁊ quantū ad hoc dies ceptus habet̃ pro cōpleto. h. d. ¶ † No. qđ ipuberes nō testant̃. ¶ † Itē no. qđ qñ agit̃ de bñficio
2 inchoādo dies ceptus habet̃ pro ꝯpleto siue sit dies artificialis siue naturalis secꝰ vbi agit̃ de odio inchoādo vel bñficio finiē-
3 do. l. iij. §. minorē. ff. de mino. ¶ † Itē no. qđ nox diei antecedentis ⁊ desinētis post medietatē ipsiꝰ attribuit̃ diei sequenti. sꝫ ante medietatē attribuit̃ p̃cedēti: ⁊ sic dꝫ scribere tabellio si de istrumēto fuerit rogatus. ⁊ ita tenet Inno. in. c. consuluit. de offi. de leg. de quo aliqd in. l. nō minorē. C. de trāsactio. ⁊ in. l. more romano. de ferijs. an aūt valeat sentētia lata de nocte: dic vt in dictis legibus ⁊ iuribus ⁊ per glo. ⁊ Jo. an. in. d. c. cōsuluit. ⁊ etiaꝫ ibi per Inno. ¶ In gl. super ver. cōpletū in fi. que autē sit ratio huius rationis vcꝫ quare mulier citius est viripotēs tetigit gl. ĩ. l. ij. C. de his qui ve. eta. impet. Sed Bald. hic post hosti. in. c. iij. extra de desponsa. impū. vbi ꝑ Jo. an. dicit qđ rō est naturalis ⁊ philosophica: qꝛ mulier citius cōsumit̃ ⁊ finitur q̃ vir. iō etiam citius perficit̃ sicut est etiā videre in plātis ⁊ alijs aīalibus que sicut cito cōsumunt̃ ita cito ꝑficiunt̃. Et adde ad materiā huiꝰ l. qđ no. in. l. nō minorē. C. de transactio. ⁊ in. l. more romano. s̃. de ferijs. ⁊ in. c. consuluit per glo. ⁊ doc. extra de offi. dele.

Summarium.

1 Dies ceptus quando pro completo sit habendus.
2 Nox diei precedētis post ipsius mediū censet̃ esse diei sequētis.
3 Volūtas vltima ab arbitrio nonpendet alieno.
4 Argm̃ a sensu cōtrario nō vꝫ qñ effectus iuri ꝯrius resultaret.
5 Surdus ⁊ mutus nō testant̃ nisi eis a principe ꝑmittatur.
6 Testamētū nō vitiat̃ ob defectū absqꝫ testātis facto superueniēte.
7 Surdus ⁊ mutus codicillari possunt.

Qui in potestate. Puberes pñt facere testm̃ ⁊ quātum ad h̃ dies ceptꝰ habet̃ ꝓcōpleto. h. d. ¶ No. qđ
1 ipuberes nō testant̃. ¶ † Itē no. qđ qñ agit̃ de bñficio inchoādo dies ceptꝰ habet̃ ꝓ cōpleto. siue sit dies artificialis siue dies naturalis secꝰ vbi agit̃ de odio ichoādo vel bñficio
2 finiendo. l. iij. §. minorē. ff. de minori. ¶ † Itē no. ꝙ nox diei antecedētis ⁊ desinētis post medietatē ipsius attribuit̃ diei sequēti. ⁊ sic dꝫ scribere tabellio si de instrumento fuerit rogatꝰ ⁊ ita tenet Inno. ĩ. c. cōsuluit de offi. de quo aliquid. l. nō minorem. C. de trāsac. ⁊ in. l. more romano. de ferijs. An aūt valeat sñia lata de nocte: dic vt in dictis legibꝰ ⁊ iuribꝰ ⁊ ꝑ glo. ⁊ Jo. an. ĩ. d. c. consuluit. ⁊ ibi per Inno. ¶ Venio ad glo. super ver. nihilomagis ibi dūmodo hoc expresse comittat de hoc dicit h̃ Bal post Cy. in. l. ij. C. q te. face. po. qđ si pater ꝑmittit filio in ptāte testari ⁊ postea adiciat̃ clausula in fine qđ si nō valet iure testamēti valeat iure cuiuslibet vltime volūtatis qđ non valebit vt donatio causa mortis ex quo est facta de ipsa mentio specialis ꝑ illud ꝙ dicit hic gl. ⁊ ꝑ. l. filius in gl. alle. ⁊ idē etiā tenuit Dy. idē spe. in ti. de instru. edi. §. cōpendiose. ver. quid si filius. Sed angelus dicit hoc verū si non fuit presens ⁊ acceptans ille in quem cōferebat̃ dispositio: qꝛ donatio causa mortis exigit saltem nudū pactū. ⁊ illo solo hodie etiā perficit̃: vt no. gl. singularis in. l. cū pater. §. meuio. de leg. ij. cui tñ satis cōcordat alia gloss in. l. ij. C. de iur. dotium. Si aūt fuisset presens ⁊ acceptās tūc credit cōtrariū qꝛ tūc illa acceptatio trāsit in pactū ⁊ hoc operat̃ scđm eū natura dictionis cuiuslibet q̃ idē importat quod singularis demonstratio subiecti. l. sicui in annos. s̃. qui. mo. vsufru. amit. ⁊. l. q liberis. §. hec verba. de vul. ⁊ pupil. de lega. ij. l. si pluribus. ⁊ in. l. hoc articulo. ĩ. de here. insti. ⁊ maxime scđm eū post enumerationē specierū: vt si dictū esset si nō valet iure testamēti valeat iure codicillorū ⁊ cuiuslibet alterius vltime volūtatis ar. l. sed ⁊ si qs ij. quesitū. cū ibi no. s̃. si quis cautio. Sed aduerte qꝛ vbi non est facta numeratio specierū nō vr̃ sufficere dicta vniuersalis oratio in his in qbus reqrit̃ specialis expressio: vt est casus in. c. qui ad agēdū extra de ꝓcu. lib. vj. ⁊ bñ facit ꝙ no. in. d. §. quesitū. et ideo nō vr̃ ꝙ illa nō sufficiat ex q̃ in casu isto reqrit̃ specialis expressio: vt voluit h̃ glo. ⁊ lex allegata ĩ ea. Nec ob. leges allegate ꝑ Ang. qꝛ nō loquunt̃ in casibꝰ in quibꝰ reqrat̃ specialis mētio ideo nimirū si tūc sufficit vniuersalis arg. l. eius. C. de quadri. p̃scri. ⁊ ĩ. l. is q ducēta. §. vtrū. ĩ. de rebꝰ dub. vbi aūt p̃cedit enumeratio speciei: qꝛ tūc sub vniuersali nō vr̃ posse cōprehēdi nisi donatio cā mortis cū alia nō sit spēs vltime volūtatis q̃ testamēti ⁊ codicillorꝫ vl' donatiōis cā mortis facit. l. fi. C. de codicillis ⁊ l. fi. C. de dona. cā mortis. videret̃ sufficere dicta vniuersalis ⁊ haberi ꝓ speciali exp̃ssione ꝑ illud qđ habetur in filii in. l. ij. cum ibi no. ꝑ Bar. ĩ. de lib. ⁊ posth. ⁊. l. si qs ĩ p̃ncipio testi. ĩ. de le. iij. p̃sertim cū p̃cessit enumeratio specierꝫ ar. dicit. c. q ad agendū. ⁊ sic h̃ casu vr̃ posse saluari opi. Ang. tñ nō ē sine dubio p̃mo qꝛ dictū Bar. in. d. l. ij. ⁊ in. d. l. si qs in principio testamēti nō vr̃ ꝓcedere vt dixi in. d. l. ij. Itē qꝛ hic nō fuit facta expressio alicuiꝰ speciei ꝑmisse. ⁊ sic sumꝰ extra terminos. c. q ad agendū. vnde forte de rigore nō ꝓcedit opi. Ang. lꝫ equitatē in se cōtineat. ¶ In eadeꝫ gl. ibi testamēti factio publici iuris lꝫ aliqui hāc rōnē impugnēt pōt tñ saluari vt pꝫ ex his q̃ tetigit Cyn. in. l. ij. §. j. C. qui test. fa.
3 po. ⁊ Bar. ĩ. l. iiij. s̃. e. † Alia tñ ratio assignat̃ hic ꝑ doc. vcꝫ ꝙ vltima voluntas non dꝫ depēdere ab alieno arbitrio secꝰ in ꝯctu cui accedit magis donatio causa mortis. vt no. glo. que reputat̃ singularis in. l. ij. in p̃n. ĩ. de dote p̃lega. đ quo hic ꝑ Bar. ⁊ bal. Et no. hoc qꝛ facit ad qōnē an possit filiusfa. testari vel codicillari ad pias cās. nā Bar. hic quē sequit̃ bal. ⁊ ang. dicit ꝙ sic per c. lꝫ de sepul. li. vj. Et qꝛ cessare vr̃ rō in relictis ad pias causas cū illa possint pēdere ex alieno arbitrio. vt in. c. cuꝫ tibi extra de testi. Sꝫ aduerte qꝛ iste passus est dubiꝰ. nā ꝓ hac parte bñ facit gl. pe. in. d. c. lꝫ vbi exponit iudicare. i. in vltima volūtate relinquere ꝓ hoc ēt bñ facit ibi tex. ibi lr̃a đt ꝙ ꝓpter assensuꝫ p̃ris nō pōt filius ꝓ aīa iudicare nisi in castrēsibꝰ. ⁊ sic videt̃ velle ꝙ cū patris cōsensu possit ꝓ aīa iudicare. ⁊ pōderādū est ꝟbū iudicare. ꝙ est verbū gñale aptū ꝯprehendere oēm vltimā volūtatē nedū donationē causa mortis. ¶ Itē pōderādū est ꝙ dicit pro anima. nā si verbū iudicare cōprehenderet solū donationem cā mortis: frustra dixisset pro anima: qꝛ pro alia cā patre consentiente pōt donare cā mortis. l. tā his. §. j. ĩ. de dona. cā mortis ⁊ sic vr̃ de mēte tex. fuisse inducere aliquid speciale in relictis ad pias cās. Sed in cōtrarium facit qꝛ ibi expresse non decidit̃ sed
4 solū colligit̃ † per argumētū a cōtrario sensu: quod nō dꝫ sumi qñ resultaret iuri cōtrarius effectꝰ. vt no. in. l. ij. C. de cōdi. inser. ⁊ in. c. j. de eta. ⁊ quali. lib. vj. ⁊ maxime vbi tractat̃ de correctione. l. q̃ est euitāda. l. p̃cipimꝰ. ad fi. C. de app. ⁊ pro hoc ēt facit ꝙ lꝫ vna rō assignet̃ inter testamentū ⁊ donationē cā mortis. vcꝫ ꝙ vltima voluntas nō dꝫ pendere ab alieno arbitrio: tum etiā alia assignat̃: vt. s̃. dixi. ⁊ ideo licet vna dictarū rationū cesset altera nō cessante non dꝫ cessare iuris dispositio. per. §. affinitatis insti. de nup. ⁊ no. ꝑ gl. valde notabilē in. l. liberorū. §. notantur s̃. de his q no. infa. ⁊ pro hoc facit gl. fi. dicti. §. lꝫ. q̃ allegauit. d. l. tā his. ⁊ sic vr̃ restrinxisse verbū iudicare ad donationē causa mortis, ⁊ hoc voluit Jo. an. in. c. si pater. de testa. in nouella. vñ hec pars forte de iure est verior quod dixit Federicus in opere suo cōsilio. cclxxxiiij. ⁊ plenius in ꝯsi. ccl. ꝙ nō auderet cōtra hāc partē consulere. tamen dicit ꝙ alia pars sibi videt̃ equior ⁊ magis sibi placet. ⁊ credit illam fuisse de mente dicti. c. licet. presertim cum verbū pro anima. ibi alias esset superfluum. ⁊ quia canones non sic currant de subtilitatibus legalibus. vt no. in. c. dicti. extra de iudi. Et modica aut quasi nulla videt̃ differentia secūdū eū inter donationē cā mortis ⁊ aliam vltimā volūtatem Sꝫ certe lꝫ ipse sic dicat multe sunt differētie q̃ assignent̃ ꝑ glo. in. §. j. insti. de dona. ⁊ facit ꝙ no. Bar. in. d. l. j. ⁊. l. tam his. §. j. ⁊ l. inter mortis. ĩ. de dona. cā mortis. licet in multis cōparent vt in. d. l. j. ad. fi. C. de cadu. tol. Et ideo videt̃ concludēdū ꝙ lꝫ dicta opi.

cta opi.fit valde equa.tñ qꝛ non debemus in dubio assumere argumentum a cõtrario sensu.quando esset iuri contrarius. sꝫ potius conformare se cõmuni iuri videtur dicendũ qꝺ inquantuꝫ assumatur argumentum a contrario sensu verbum iudicare debet assumi pro donatiõe causa mortis.⁊ quod litera dicit ꝓ anima subaudiendum erit maxime.

5 **Surdus.** †Surdus ⁊ mutus nõ possunt testari nisi ꝑmissu principis.hoc tñ vitiuꝫ supueniẽs
6 testamentum precedẽs nõ rũpit.h.d. ¶ †Not.primo qꝺ vbi superuenit defectus post testamentũ absqꝫ facto testantis nõ viciatur testm̃ de quo vide gl.in.l.j.§.exigit.ꝭ.de bo.pos.scꝺm tab.⁊ de materia huius.l.dic vt habetur in.l.discretis.C.qui te.fa.
7 pos. ¶ In glo.ibi iure isto non testatur.†Aduerte tñ qꝛ lꝫ nõ possit testari sine licentia principis tamẽ mutus ex accidẽti videtur posse codicillari,⁊ nutu fideicõmissuꝫ relinquere.l.nutu.ꝭ.de leg.iij.Et bñ facit qꝺ no.gl.in.l.iubemus.C.de test.⁊ multo fortius videt̃ posse codicillari surdus ex accidenti,cũ ille videat̃ minus debere impediri ꝙ mutus per no.in.l.discretis.C.qui testa.fa.pos.⁊ ex hoc habes qꝺ iure isto poterat quis ꝗñqꝫ codicillari qui non poterat testari licet regulariter esset contrariuꝫ.l.ij.ꝭ.de lega.iij.hodie autẽ de isto muto ⁊ surdo dicendũ est vt in.d.l.discretis.ad quam gl.vt patet ex sequentibus se remittit.

Summarium.

1 Testamentum a principio inualidum non validatur per tẽporis tractum.
2 Bona deliquentis publicantur eo tempore quo damnatur.
3 Infamia quelibet non reddit quem intestabilem.
4 Fiscus non est successor necessarius.
5 Damnatus ad mortem an ilico libertate priuetur.
6 Banniti ad mortem bona an statim censeantur publicata.

Eius quia. Testamẽtũ factũ qñ quis erat seruus hostiũ nõ valet.h.dicit.
1 ¶ †No.qꝺ testamẽtũ qꝺ a principio nõ vꝫ tractu tẽporis nunꝗ conualescit.l.qꝺ ab initio.ff.de reg.iur. ¶ In gl.j.ibi testamẽto cõfirmati valent.hoc verũ si redeat ab hostib⁹.qꝛ tũc fingit̃ nunꝗ fuisse captus.secus si ibi decedat:qꝛ tũc codicilli facti i captiuitate nullo mõ valẽt.l.ꝗdã.ꝭ.de iur̃ cod.

Si cui. Dãnatio ꝗ ꝑdit̃ vita libertas vel ciuitas impedit testm̃ fieri.⁊ rũpit iã factũ.sec⁹ in dãnatione
2 ꝑ quã fama tm̃ ledit̃.h.d. ¶ †No.qꝺ bona ꝗ habet delinquẽs tꝑe quo dãnat̃ publicant̃.⁊ sic videt̃ qꝺ ea ꝗ postea querit non publicent̃.facit,si tibi mãdauero.§.is cui bonis.ꝭ.mãdati.ꝙ intelligit̃ qñ nõ perdit libertatẽ licet perdat ciuitatẽ.nã talis põt acqrere ex cõtractu iuris gẽtiũ vt.d.§.is cui.In illis tñ moriẽs no habebit heredem.l.ij.⁊ ibi casus singularis.C.de bo.ꝓscrip.vnde remediũ esset scꝺm Bal.qꝺ bona ꝗ ipse quesiuisset anteꝙ
3 moreret̃ curaret alienari in aliũ. ¶ †Itẽ no.qꝺ quelibet infamia nõ reddit quẽ intestabilẽ qꝺ patet qꝛ relegatus infamat̃.l.cognitio.§.minuit̃.ꝭ.de va.⁊ extraor.cogni.⁊ tñ nõ impedit̃ tastamẽtum facere.de quo in.l.fi.§.is cui.ꝭ.eo.ti.Et vbicũqꝫ imponit̃ pena a legib⁹ que pene hodie nõ sunt in vsu poterit arbitrio iudicis imponi pena ꝯsimilis ⁊ cõformis ar.l.ꝭ accusare.§.omnib⁹.ff.de accu.facit.l.si fugitiui ⁊ aut̃.hodie.C.de seruis fugi.⁊.l.j.§.expilatores.ꝭ.de effracto. ¶ In glo.ij.ibi successit deportato ꝭ verũ de iure ciuili sꝫ de iure canonico videt̃ successisse excõicato cũ excõicato nullo modo debeat cõicari etiã in loquela.xj.q.iij.c.cũ excõicato.saluo casu extreme necessitatis.vt si forte alias periret fame.facit qꝺ no.ꝑ Jo.an.in c.cũ volũtatẽ.extra de sen.excõ. ¶ In glo.super verbo publicant̃.ibi hodie corrigit̃.hoc dicũt quidã verũ qñ quis dãnat̃ ad mortẽ sꝫ si superuiuat vt deportatus vel dãnatus in metallũ dicũt nõ corrigi iura loquẽtia de publicatione.⁊ ꝭ videt̃ hic sequi Bal.Sed glo.in aut̃.bona dãnatorũ.C.de bo.dã.⁊ i corpore vnde sumit̃ illa aut̃.sentit ꝙ siue superuiuant siue nõ dũmodo ꝑdat ciuitatẽ nõ corrigant̃ ista iura loquẽtia de publicatione.sec⁹ vbi nõ perderet ciuitatẽ vt in relegato qꝛ tunc ꝓpria pena publicationis videt̃ afficere euꝫ penes quẽ remãsissent ꝓpria bona,⁊ ideo tũc nil corrigat̃.que ratio cessat in aliis casib⁹.⁊ hec opi.cõiter tenet̃.⁊ ipsam sequit̃ Bar.i.l.j.ꝭ.de bo.dã.⁊ ꝑ ꝭ ptꝫ qꝺ vbi publicant̃ expresse eo casu quo tacite nõ veniebãt publicãda.remanẽt iura antiqua icorrecta.Et per hoc videt̃ qꝺ in casi⁹ in qbus iura volebãt publicari dimidiã vel tertiã bonorũ vt.l.j.C.ad.l.iul.de vi.qꝛ illud veniebat ex publicatiõe expssa:⁊ nõ in ꝯsequẽtiã ex eo qꝛ dãnat⁹ retinebat libertatẽ ⁊ ciuitatẽ qꝺ nil erat immutatũ.licet Bar.teneat ꝯtrarium in.d.l.j.ad fi.sed non videt̃ bene dicere ꝑ ꝓdicta.In eadẽ glo.in fine subaudi qꝛ etiã ꝑdit ciuitatẽ ⁊ sic ea ꝗ sunt iuris ciuilis.Et ideo ẽt ꝑdit testamẽti factionẽ que censet̃ esse de iure ciuili.l.iij.ꝭ.eo.⁊ facit qꝺ habet̃ in.l.ij.C.de bo.dã.⁊ hoc qñ qs ꝑdit ea que sunt iuris ciuilis de iure cõi.Si vero ꝑdat ex forma iuris municipalis vt qꝛ sit bãnit⁹ scꝺm formã statuti:vt qꝛ habeat̃ ꝓ confesso vt qꝛ possit impune offendi.Tũc ꝯcludit hic barto.post

Iaco.de are.qꝺ nõ poterit testari scꝺm formã priuilegiatã sue ciuitatis vbi vigeret statutũ qꝺ corã quinqꝫ testibus valeret testamentũ.sed posset bñ testari scꝺm formã iuris cõis.⁊ hoc sequit̃ hic Bal.ꝑ multas rationes.de quo etiã ꝑ Bar.in sua questione que incipit statuto lucane ciuitatis.⁊ videt̃ hec questio habere locũ qñ intra territoriũ ciuitatis sue testat̃.alias si extra nõ esset dubiũ quod non posset testari secundũ statuta ciuitatis sue cum attẽdi debeãt statuta ⁊ etiã cõsuetudines loci vbi fit testamẽtũ l.ij.C.quemadmo.test.aperiã.⁊ hec vera qñ bannitus nõ venit in fortiã ipsius cõmunitatis.Si autẽ perueniret in fortiã cõmunitatis an possit tunc testari ꝭ.dicet̃. ¶ In glo.sup verbo lucro
4 sa.i fi.⁊ sic patet†qꝺ fiscus nõ est successor necessari⁹ qꝛ nõ tenet̃ necessario agnoscere bona.vt nota.in.l.j.§.an bona.allegata in glo.⁊ vt hic patet põt in effectu approbare sentẽtiã quo ad ꝑsonam.licet nõ approbet quo ad bona.qꝺ notandũ est scꝺm bal. ¶ In glo.sup verbo perdũt.ibi hodie cõtra.⁊ sic innuit glo.ꝙ indistincte hodie ex supplicio nemo efficiat̃ seruus.Sꝫ contrarium voluit glo.in aut̃.sed hodie.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.vbi cõcludit qꝺ in dãnatis ad mortẽ iura antiqua remanẽt incorrecta.Sed in supuiuẽtib⁹ vt in dãnatis ad metallũ,iura antiqua corrigunt̃.⁊ ꝭ cõiter tenet̃.Sed pro prima facit qꝺ text.in aut̃.sed hodie.indistincte dicit qꝺ nemo dãnatus ex supplicio efficit̃ seru⁹.⁊ nec etiã matrimonium dissoluit̃.⁊ sic lꝫ illatio videbitur cõcernere superuenientes tñ ex quo dictũ est generale videt̃ qꝺ generaliter debeat intelligi.nec est absonum imo iuri consonuꝫ ꝙ dictũ generalius est sua illatione.Sed potes dicere quod illa fuerũt verba guar.qui non habuit autoritatẽ legis condẽde.vt no.in simili in aut̃.ex causa.vnde text.in corpore in.§.qꝺ auteꝫ aliter loquit̃.nam dicit qꝺ olim si quis dannabat̃ in metallum fiebat seruus.⁊ sic ex supplicio inducebat̃ seruit⁹.⁊ ꝑ ꝭ dissoluebat̃ matrimoniũ.vnde volens hoc corrigere statuit qꝺ nemo ex supplicio dãnatus efficiat̃ seru⁹.⁊ per cõsequẽs no dirimat̃ matrimonium.⁊ sic attenta ꝑfatione solũ videt̃ fuisse de mente legislatoris corrigere in superueniẽtibus colligit̃ etiam ex legis prefatione.l.fi.ꝭ.de heredi.institu.Et pro hoc facit qꝛ illa aut̃.de nup.principal.ter intendit tractare ea que spectãt ad factum nuptiarum ⁊ sic cũ respectu eorũ qui statim debẽt frustra tractaret̃ de ipso matrimonio nõ videt̃ similiter fuisse mens legislatoris
5 aliquid statuisse de statim morituris.§.qꝺ autem. ¶ †Et aduerte quia qꝺ dicit̃ qꝺ dãnatus ad mortem statim perdit libertatẽ ꝓcedit qñ de iure cõi est condẽnatus.sed si ex forma iuris municipalis vt in bannito reducto ad fortiã cõis est maius dubium.tñ Bal.videt̃ sentire qꝺ sit idem ex quo reductus sit in fortia cõis ⁊ nc verisimiliter speratur executio.licet secus dicat̃ de bãnito in absentia licet sit bãnit⁹ ad mortẽ si nõ est reductus ad fortiam cõis:qꝛ talis potest testari de iure cõi vt supra dixi.Idẽ etiam sentit hic Ange.sed cõtrariũ sensit ideꝫ Bal.in.l.si quis filio.§.irritũ.⁊.§.eius.ꝭ.de iniusto testa.qꝛ iste non videt̃ damnatus ex diffinitiua ꝗ ꝯsueuit fieri lite ꝯte.sꝫ ex interlocutoria ipi⁹ bãni.⁊ iõ nõ vr̃ effici seru⁹ ex tali interlocutoria ꝑ no.in.d.§.ei⁹ ⁊ ꝑ ꝭ facit qꝺ no.glo.i.l.j.C.de mõ mul.Itẽ ꝓ hoc ẽt qꝛ iste est dãnat⁹ cõtra formã iuris cõis.l.absentẽ.ꝭ.de penis.ergo ex quo statutũ nõ dicit eũ effici seruũ remanebim⁹ in dispositiõe iuris cõis.ar.l.ius singulare.ꝭ.de legi.Itẽ qꝛ iste dãnat⁹ est ex ꝑsumptionibus:qꝛ ex presumptiõe ꝯtumacie qꝺ esse nõ debet.d.l.absentem.facit.l.ipuberi⁹.ff.de suspec.tu.ergo videt̃ qꝺ talis sententia nõ habet eũdẽ effectũ quẽ hꝫ snia lata ex vera ꝓbatiõe.ꝑ ꝭ ẽt facit qꝛ omissio modi vel forme mutat dispositionẽ legalẽ l.grome.§.flaui⁹.de ꝟbo.obli.ergo ex quo mutatus est mod⁹ introduct⁹ a iure cõi in tali snia etiã intelliget̃ esse mutat⁹ effect⁹.⁊
6 ꝑ hoc vr̃ qꝺ lꝫ qs sit bãnitus ad mortẽ nõ per hoc intelligantur bona publicata nisi aliud exprimat̃.⁊ ꝭ verũ qñ fieret executio imediate virtute bãni.sꝫ si posteaꝙ eẽt capt⁹ fatet̃ crimẽ.⁊ ꝑ hoc dãnaret̃ tũc in ꝯfessum nõ sunt ptes iudicis nisi in cõdẽnãdo.⁊ absqꝫ alio ordine iudiciario põt seq diffinitiua etiã ad penã mortis vt voluit Inno.i.c.qualiter ⁊ qñ.extra de accu.⁊ not.i.l.si cõfessus.ꝭ.de custo reo.tũc de iure cõi efficeret̃ seru⁹.⁊ sic nõ posset testari.nec videret̃ in hoc posse ꝑ statutũ dispẽsari.ex quo ista inhabilitas ꝓuenit a iure cõi.ar.l.j.§.de qua.ꝭ.de poli u.⁊ qꝺ not.bar.i.l.iij.⁊.iiij.ꝭ.e.lꝫ de fctõ ꝗñqꝫ sup hoc statuta disponãt ⁊ seruent̃.sꝫ de iure nõ vident̃ valere nisi eẽnt approbata ꝑ habẽtẽ potestatẽ.puta ꝑ papã in terris eccl'ie.vel ꝑ ꝑncipẽ in terris iperij.Quid aũt in populis nõ recognoscẽtibus qualiter cũqꝫ superiorẽ.vide ꝙ dixi in.l.infamẽ.ꝭ.de publi.iudi.⁊ ad predicta facit quod no.Bal.in.l.gallus.§.⁊ quid si tãtum.ꝭ.de libe.⁊ posthu.

Summarium.

1 Carceratus ante sententiam testari potest.
2 Accusatus de crimine debet in carceribus retineri.
3 Incarceratus testari non prohibetur.
4 Accusatus de crimine capitali põt incarcere detineri.
5 Presbyter non est subiiciendus torture.

Si quis post. Pendēte pcessu in causa capitali nō impedit qs facere testamentū. h. d. ¶ † No. qd carceratus ante sniam nō est intestabilis. ¶ † Itē no. qd accusatus de crimine debet retineri in carceribus qd videt esse verū qn fuit accusatus de crimine capitali vel ex quo veniebat imponēda pena corporis afflictiua. Idē videt z si sit forte subijciēdus torture ppter indicia vel si nō pōt satisdare eo casu quo tenet de quo dic p Bal. z latius in. l. j. de custo. reo. in tex. z glo. z ibi etiā per Bart. ¶ Itē no. de ista dictione in. que ponit pro nō. de qua in. l. gallus. §. ille casus. ff. de libe. z posthu. ¶ Itē no. qd dubitās de pena futura dum alias sit certus de statu suo nō impedit testari. facit. j. eo. l. qui a latronibus. §. fi. cū. l. sequēti. ¶ † No. bene qd incarceratus non prohibet testari de quo etiā tangit. j. eo. l. qui a latronibus. z ibi dicet. Aduerte tñ qd hec lex videt loqui qn quis est detētus in carcere publico. facit. l. custodias. j. de publi. iudi. C. de custo. z exhi. reo. i rubro z nigro. sed. l. qui a latronibus loquit qn quis detinet in carcere priuato. de quo loquit etiā. l. j. C. de priua. car. ¶ † Itē no. qd accusatus de crimine capitali videt detinedus in carcere pēdēte accusatione de tali enim accusato videt loqui hec l. qz alter si esset cōdēnatus nō irritaret testamentū. s. l. pxima. ver. sz relegati z hinc sumpta occasione tāgit hic Bald. qūo ex duplici causa quis incarceret in cā criminis. primo si est dānandus de crimine capitali. secūdo si veniat imponēda pena afflictiua corporis. facit. l. ictus. s. de his qui no. infa. tertio si ɔtra accusatū sunt indicia sufficiētia ad torturā. subdit tñ qd si habita tortura reperiatur innocēs debebit relaxari. ar. l. j. z. ij. de custo. reo. de quo etiā p Bar. in. l. fi. j. de questio. vbi tāgit de materia torture. z p Cy. in. l. fi. C. de questio. z p Jo. an. in regula cū in cōtēplatione. de regu. iur. z facit etiā qd no. in. c. j. extra de deposito. vbi no. qd † presbyter nunq debet subijci torture nisi sit vilis psona vel diffamatus de crimine. z adde qd habet i. l. presbyteri. C. de episc. z cle. Quarto incarcerat quis qn non dat fideiussorē qn dare debet. Quādo autē in causa criminali quis sit relaxādus fideiussori. vide no. in. l. j. j. de custo. reo. fallit tñ hoc vltimū in muliere que hoc casu non videt incacerāda. vt in aut. nouo iure. C. de custo. reo. Ultimo etiā tene mēti qd licet quis dubitet de futura pena nō impedit testari. nā per hoc nō minus respectu presentis tpis est certus de iure suo. facit. l. filio exheredato. §. ibi autez. j. de iniust. test. ¶ In glo. j. ibi nisi morte sibi cōsciuit. de h dic vt plene no. in. l. ij. C. q test. fa. pos. ¶ In ea. glos. in fin. Solue vt ibi no. z p Dy. in. l. fi aliqs. j. de dona. cau. mor. bal. hic soluit z Ange. post eū qd hic criminosus erat defunctus z sic seq nō poterat cōdēnatio. ibi viuebat z secuta est cōdēnatio merito oīa in piudiciū fisci attētata reuocant. Uel dic tertio qd ibi est spāle in libertate: qz sicut illa difficilius reuocat ita facilius impedit. facit qd not. in simili i. l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. Quid autē si aliqs sit condēnatus per iudicē incōpetētē de crimine capitali: an reddatur intestabilis. tetigit. hic Ange. s. l. pxima. z est casus i. l. filio exheredato. §. fi qs. j. de iniusto test. z ibi etiā tetigit qd si dānatus per iudicē cōpetentē casualiter euadat forte per fugā vel qz arreptus est de manu familie an talis cēseat intestabilis. z tenet qd nō. de quo etiā p Bar. in. l. cunctos populos. de sum. tri. z ibi etiā tangit quid de snia lata per iudicē cōpetētē ad tumultum populi ad mortē: an reddat quē intestabilē. z videt concludere qd sic p. l. pe. j. de sicarijs. sed forte istud esset vez nisi iudex propter impressionem tulerit sententiam. nam tunc forte sententia erit nulla per no. in. l. j. z. ij. in prin. z. §. j. s. de iudi. saltim quādo iniuste ferretur, secus forte si solum aggrauaretur pena contra culpabilem propter sedandum tumultum. vt. d. l. pe.

Ei manus. No. bene qd mutilatio mēbrorū non impedit quē testari. z hoc clarum si est casualis. Si autem facta sit pro executione snie late pro delicto est magis dubiū. nam eum talis pena mutilationis membrorū dicatur capitalis per no. in. l. ij. C. de offi. eius qui vi. alte. ge. v ideret reddi intestabilis. Sed contrariū tenet hic Bal. z Angel. nam pena mutilationis membrorū secundū veram opi. non est capitalis. vt not. per Bar. in. l. j. j. de publi. iudicis. z ideo nō reddetur intestabilis. nisi damnatus sit ex tali causa que alias reddit intestabilem vt in. l. is cui. §. fi. j. eo. z hoc dicit Bal. verum qd talis mutilatio etiā ex causa delicti nō reddit quem intestabilem etiam si casualiter sequat mors propter talē mutilationē: qz talis mors casualis non cōtingēs ex ppposito iudicātis nō reddit quē intestabilē.

Summarium.

1 Homo liber potest obses dari
2 Ciuitas romana subdita impio pōt alteri ciuitati obsides dare.
3 Clericus non potest obses dari.

Obsides. † No. pmo q de iure videt esse pmissum liberū hominē dari p obside. sup quo vide qd no. in. c. ex rescripto. de iureiuran. z in. c. vt pridem in tex. z gl. xxij. q. viij. ¶ In glo. j. ibi romani ab hostibus secus in ob fidibus qui dantur ab vna ciuitate alteri. vt hic tetigit Dy. z Bar. ¶ In eadem gl. ibi etiam facta tenenda. sz mirum videtur secundū Bal. qd hoc casu reddat talis obses intestabil s: qz si pax est facta ergo illi desierunt esse obsides. z per cōsequens existentes obsides apud eos vident esse sue potestatis z sic posse testari. z per hoc videt reprobare hāc secūdā expositionem. Ang. hanc saluat qn dātur obsides pro pace facta cū illis apud quos nullū est nobis hospitiū z cōmerciū licet hostiliter vnus nō debeat currere contra aliū. nam tunc censetur adhuc esse in numero hostium vt est casus in. l. postliminij ius. §. in pace. j. de capti. z bene facit q no. gloss. in. l. hostes. j. de capti. z de materia huius libelli remittit ad not. per se in. d. l. hostes. z p Inn. in. c. olim causam. extra de resti. spo. Adde etiā qd no. idez Inno. in. c. sicut. z. j. extra de iureiur. z in. c. qd super his. de voto. ¶ Et no. bene ex text. cū gl. qd videt permissum esse obsides dari. z hoc videtur procedere qn dantur ab hostibus populi romani. vel econtra. z sic ab hostibus imperij vel pape. vel ecōtra. † Sed an sit licitum dare ab vna ciuitate subdita imperio alteri ciuitati similiter subdite imperio. gloss. in. l. ij. C. de patri. qui fi. distra. dixit de iure fieri non posse sed consuetudine hoc esse supportatum: sed qd de iure etiā possint dari facit. c. ex rescripto. extra de iureiuran. z. xxij. q. viij. c. vt pridem. Potes cōcludere si queritur an sit licitū dare obsides. qz aut dantur ab hostibus imperij vel ecōtra. z licitū est vt hic est casus. aut alias dant. z tūc aut dant pro pace tenēda vel faciēda. z videt licita p illud q hic tetigit glo. z qd no. per glo. in. d. c. vt pridē. aut pro alia re: z tunc querit an de iure possint dari. z vr qd nō per. l. ob es. z aut. imo. C. de act. z obli. z qd no. in gl. in. d. l. ij. aut queritur nūquid possint dari de cōsuetudine in locis in quibus est cōsuetudo. z dicēdum est qd sic tunc tamē nō constituit ius obligationis i ipsis velut liberis hominibus. facit. l. liberis. s. de contrahē. emp. sed causatur quoddā ius retētionis. ar. l. j. C. etiam ob chiro. pe. z facit qd no. glo. in. d. c. ex rescripto. vt pridem. z hec in laicis. † An tu clericus vel religiosus possit dari in obsidē. veritas est quod nō ad finem vt inuitus teneatur sine licentia pape: sed vt sponte maneat in loco pro obseruantia conuentorū videt posse dari per ea que plene no. in dicto. c. rescripto.

Summarium.

1 Captus ab hostibus si ibi moriatur preambula hora captiuitatis mori fingitur.
2 Factum proprie non dicitur qd fieri fingitur.
3 Fictio quid operetur.

Lege cor. Testatore decedēte apud hostes testm̄ ante factū p. l. cor. cōfirmatur z ponit primo dictuz, scdo duas illationes scda ibi queritur. ¶ † No. fictionē legis cor. que fingit captum ab hostibus ibi mortuum mori preambula hora captiuitatis. ¶ Item no. quod vbi. l. confirmat aliquē actū per fictionem operat cōfirmatio perinde ac si mero iure teneret. facit. l. j. §. j. ad. l. fal. ¶ † Itē no. qd illud nō dicit ppie fieri qd fit per fictionem scdm Bal. sed demuz qn per veritatem facit. l. iij. §. hec verba de neg. gest. z qd ibi notat. Itē q snias interdū fundat super veritate interdū super fictione. ¶ † No. precipue vnuz in hac. l. qd fictio facit actum operari ac si absqz aliqua fictiōe actus fuisset vere celebratus. Fictio enim in casu in quo fingit operatur idē qd veritas z habet pro veritate: vt no. in aut. de san. epi. §. si vero constante. col. ix. z facit qd no. glo. in. l. j. §. accedit. C. de rei vxo. act. vbi ponit differētiā inter fictionē z psumptionē. nam fictio sup certo psumptio sup dubio facit qd no. in. c. is q. extra de spō. ¶ In gl. sup v. vnūquodqz. ibi z sic de alienis testatis. subaudi qd fieri nō pōt: vt in aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. z in. l. cōficiunt. §. si post. j. de iure cod. ¶ In ea. gl. ibi h remanet nullius sub. qz bona capti ab hostibus interim nullius sunt. l. nec nos. C. s cap. Et no. bñ vbi interuenit capitis diminutio iterdū bona trāsferunt in aliū interdū remanent nullius. z pcedit hec distinctio qn habet spes prioris status. Similiter dicit Bal. posse eā habere locū si nō habeat spes prioris gradus vt qn qs pfitet religionē approbatā nā qnqz trāsferunt in aliū vt cū ingredit religionē habentē ppriū in coi. Qnqz remanēt nullius vt cū ingreditur religionē nō habētē ppriū in cōi: vt religio minorū z alioz mēdicātiū z hoc casu veniūt bona ad scriptū si fecit testm̄. alias ad succedentes ab intestato de quo dic vt dixi in gl. pe. l. j. s. eo. z subditur posse dici ad ɔtria qd in illis nō erat aliqua fictio hic sic. ¶ In. e. gl. ibi corporis qual tas exponebat. i. habitudo vel sensualitas sz clarius pz exēplū in. l. ij. s. eo. z de hac materia an casus superueniens post testamentū vitiet testamētū habes bonā gl. in. l. j. §. exigit. j. de bo. po. scdm tab. sed latius dic vt dicā. j. eo. in l. is cui. ¶ In gl. sup ver. mutus in fi. z no. bene qd qnqz qs est suus z necessarius per fictionem quandoqz per veritatez vt ptz ex tex. isto iunctis iuribus allegatis in gl.

Summarium.

1 Carceratus an testari possit ₇ an contrahere.
2 Libertus potest testari ₇ bona habere.
3 Ambasiatores non sunt pro represalijs capiendi.
4 Pendentia cause appellationis idē qđ causa pncipalis operaꝛ.
5 Appellatio extinguit pronunciatum.
6 Testm̄ condemnati de crimine lese maiestatis est inualidum.
7 Pendentia temporis ad appellandum dati idem qđ pendētia appellationis operatur.
8 Damnatus de crimine capitali ilico intestabilis efficitur.
9 Sententia interlocutoria que contra contumacē ferꝛ an cōtra eius heredes executionem mereatur.
10 Statutum a iure communi exorbitans est restringendum.
11 Executio actualis fieri non debet nisi precesserit sententia.
12 Bannitus an possit impune offendi quia sententia banni appellauit.
13 Offendens bannitum qui appellationē deseruit an sit puniendꝰ.
14 Bannitus q petijt bannum rescindi an possit interim offendi.
15 Petitio que ₇ qñ faciat executionem suspendi.

Uia latronibus. In glo.j.ibi de capto a mutinēsibꝰ tetigit gl.i.l.j.§.nō fuit.ff.de dolo. Et ad materiam facit qđ habeꝛ in tex.₇ glo.in.l.nā ₇ seruus.ff.de ne.ge. In gl.super ver.pñt ibi sed non cōtrahere cum quo libet. Innuit gloss.differentiam esse inter actum testandi ₇ contrahendi.sed cōiter teneꝛ qđ nō est dñia.vñ cōcludit Dy.₇ bar. post eū qđ cū detinente vel suo participe nō pōt qs contrahere nec ad dictorū vtilitatē testari.ſ3 cū alijs ₇ ad aliorū vtilitatem ꝯhere pōt ₇ testari per.l.metū.§.sed l3.ff.ꝙ metus cā.₇.l.si pater §.j.ſ.de dona.₇ qđ habeꝛ etiā in.l.nā ₇ seruus.in princ.₇.§.j.ff.de ne.ge.sic simpliciter trāsit Ange. S3 Bald.dixit hoc verum qñ iniuste qs fuit detentus.₇ sic intelligꝛ qđ habeꝛ in.l.qui in carcerē.ff.qđ metus cā.sicut dicit si iuste fuit detentus:q2 tūc poterit etiam cum detinente vel participe ₇ ad eius vtilitatē cōtrahere ₇ testari ar.l.fi.ff.qđ me.cā.in prin. S3 Bal.hic vꝛ solū ponderare an qs fuerit detētus in carcere priuato vt tūc non possit cū detinente vel participe vel ad eius vtilitatē ꝯhere vel testari. secus si in carcere publico detineꝛ.₇ sic dicit loq.l.si qs post.ff.e. Inn.vero in.c.qđ locum extra de spō.simplr̄ dicit qđ nō potest detentus aliqđ disponere super eo sup quo est detētus:sed super

1 alijs sic vlterius nō distinguēs.† Tu potes sic ꝯcludere qđ aut qs detineꝛ in carcere priuato ₇ tūc nō possit ꝯhere vel testari ad vtilitatē detinentis vel participis p no.in.l.q in carcerē.sed ad vtilitatē alterius sic.vt hic est casus.₇ bene faciūt iura superius allegata vs3.d.§.sed l3.cū alijs.ff.all.₇ ratio q2 talis carcer est ꝓhibitus,vt in.l.j.₇ rubro.C.de pri.carce.₇ iste vꝛ ꝓprie appellari carcer.vt patet in.d.l.j.₇ rubro.C.de priua.car. Quãꝗ vero qs est detentus in carcere publico q proprie d3 appellari custodia, vt.l.si qs post.ff.eo.₇ in rub.C.₇.ff.de cust.reo. Et tūc cōclude ꝙ aut qs fuit detentus rite ₇ iuste.₇ tunc pōt contrahere ₇ testari ad cuiuslibet vtilitatē ar.d.l.fi.nō est eīm verisimile qđ ī custodia publica aliqd prim illicitū cogaꝛ facere:p illud qđ habeꝛ in.d.l.fi.₇.l.j.₇.ij.₇ fi.C.de cust.reo.aut fuit detentus iuste:ſ3 tñ non rite.vt forte q2 erat debitor.tamen nō erat casus in quo de iure possit capi.sed forte ꝓpter potentiā creditoris potētis in ciuitate de facto fuit incarceratus.₇ tūc vꝛ idē dicēdum ac si in carcere priuato fuisset detentus ex quo constat qđ pꝰ potētiā ₇ impressionē fuit detētus.nā l3 hoc in dubio nō d3 p̄sumi vt.d.l.fi.tñ succumbit presumptio veritati qñ de illa constabat per ea q ibi no.₇ in.l.siue possidetis. Et multo fortius idē dicendū si nec rite nec iuste fuisset detētus ꝓpter potentiam asserentis se creditorē. Interdū vero qs est rite captus ſ3 nō iuste vt q2 fuit captꝰ virtute instrumēti cōfessionati cuiꝰ vigore ex forma statuti possit qs capi cū re vera erat solutū vel alr̄ ꝓ eo satisfactum.₇ tunc idē dicēdū ac si rite ₇ iuste fuisset captus:q2 nō est p̄sumptio ꝙ fiat sibi iniustitia si petat se relaxari ₇ alleget debitū solutū arg. d.l.fi.in pn.₇ sic nō est verisimile qđ ꝓpter hoc cogiꝛ ad aliqđ illicite faciendū.₇ p hoc etiā p3 qđ dicendu3 qđ iuris si qs fuerit nō rite captus.forte nō seruata solēnitate statuti.tñ hoc nō fuit ꝓpter potentiā creditoris sed forte ꝓpter simplicitatē iudicis q cōcessit illā credens forte illud potuisse fieri.nā hoc casu vꝛ dicēdum ac si rite ₇ recte fuisset captus quo ad potestatē contrahēdi ₇ testādi:q2 nō est verisimile ꝙ si dicat capturā nullā ₇ petat se relaxari nō ministretur sibi iustitia.ar.d.l.fi.ff.qđ me.cau.₇ ex predictis p3 qđ cautela qua vtunꝛ aliq dum volūt cōtrahere cū carcerato in custodia publica faciunt eum extrahi taliter tñ qđ non possit fugere nō vꝛ necessaria.₇ maxime q2 talis d3 censeri adhuc esse in carcere ex quo ad libitū recedere non pōt per illud qđ habetur in.l.qui neq3.₇.l.qui in vinculis.ff.de ver.sig.₇ tenementi predicta qñꝗ quotidiana sunt per que vꝛ etiā dicendu3 qđ non procedit distinctio Inn.quam ponit in.d.c qđ locum

2 † In glo.super verbo cum liberi ibi item liberti.melius dixisset glo.sunt liberi.sed ꝓut cōiter hꝛ in glo.itē liberti.nō bñ dixit glo.dū innuit libertū nō posse testari:q2 imo testari pōt ₇ bona h3 seu habere pōt l3 teneaꝛ relinquere dbitā portionē patrono. insti.de succe.liber.§.sed nr̄a. In gloss.super verbo fingiꝛ in fi.no.bene ex gl.iūcta cū tex.₇ ex.l.quā allegat qđ ambasiatores

3 nō pñt nec dñt de iure capi ꝓ represalijs fm bal.facit qđ habeꝛ in.l.ij.§.legatis.ff.de iu. Extra glo.tāgit hic Bar.an legatꝰ populi romani existēs apud hostes possit testari fm ꝯsuetudinē ipsorū.₇ concludit qđ nō q2 testamēti factio est publici iuris.l.iij.ff.e.sed hostes populi romani nō habēt ea q sunt iuris ciuilis ergo ₇c. Nō obstat si dicaꝛ qđ d3 attēdi cōsuetudo loci vbi fit testamentū.l.ij.C.quēad.testa.ape.q2 dic illud verū qñ fieret in loco subdito populo romano:secus qñ fit in loco hostiū.nā tūc d3 fieri fm leges ₇ ius cōe.₇ sic intelligit text.istū. Sed tu adde qđ forte pōt defensari contrarium q2 hostes populi romani in eorū locis sunt liberi ₇ habent dñia rerū.hinc est qđ extñs de populo romano si capiatur ab hostibus d2 eorū seruus effici.l.j.₇ p totū.ff.de cap.₇.l.si qs exheredato.§.irritū.ff.de iniu.testa.₇.l.hostes. cū ibi plene no.ff.de cap.₇ per ꝯñs vꝛ qđ possint in suis locis cōdere leges ₇ sua statuta habere.₇ silr̄ suas ꝯsuetudines ₇ sic nō vꝛ absonū dicere qđ sufficit tunc testamentū esse ꝯditum fm.l.illius loci.l3 forte etiā possit dici fm ius cōe qđ forte requireret maiorē solennitatē ꝙuis loci.₇ ita posset intelligi hic.ꝓterea l3 hic dicaꝛ qđ tales legati possint cōficere testm̄ non negat qñ possint cōficere fm legem illius loci.nec ratio stringit ad oppositum.vt p3 ex supradictis.ergo in dubio pōt etiam intelligi scđm generalitatem.d.l.ij.quema d.testa.ape.

4 **Si quis incapax.** † No.ex tex.quod pēdētia cause appellatiōis operaꝛ idē qđ pendentia cause pncipalis.vt h ꝓbaꝛ iuncta.l.si qs post.ff.e.qđ intelligitur nisi bona expresse ₇ principaliter sint in sententia adempta:q2 tunc quo ad bona plus operabiꝛ pendētia cause appellationis:q2 illā tenetur ꝓsequi heres quo ad bona etiā mortuo defuncto pendente ipsa appellatione ꝙ nō cōtingeret principali mortuo pendente causa principali.l.fin.C.si reus vel

5 accu.mor.fue. † Ite3 no.qđ appellatio extinguit ꝓnunciatū. de quo aliquid hic in glo.₇ in.l.j.in fi.ff.ad turp.₇ in.c.venientes extra de iureiu. In glo.sup verbo appallationē in fi.not. bñ ex glo.qđ l3 appellatio extinguat infamiā ex snīa irrogato illud est verū de infamia iuris nō facti ₇ ideo talis dānatus appellatiōe pēdēte nō d3 assumi ad nouos honores l3 retineat veteres sicut ₇ retinet testamēti factionē fm Ang. Adde q2 potes dicere nō mirādu3 ex eo q2 effectꝰ īfamie facti non vꝛ īsurgere l3 ex accusatiōe īstituta.hinc est qđ pēdēte cā pncipali vꝛ posse dici infamis de facto nec d3 ꝓmoueri ad honores.vt.l.reꝰ.ff.de

6 mu.₇ ho.facit qđ no.per Io.an.post Inno.in.c.omnipotēs.extra de acc.₇ i.c.accusatū.de simo. † In gl.fi.ibi crimine maiestatis inuit gl.qđ si fit cōdēnatus de crimine maiestatis nō valebit testamētū l3 pēdeat appellatio.sed.ff.in fi.alr̄ loquiꝛ:q2 dicit qđ interim est in pēdēti an valeat.ſ3 veritas est ꝙ interim v3 sed postea irritabiꝛ si contingat cōfirmari primam snīam.nā l3 moriaꝛ accusatus pendente appellatione nihilominus in cā maiestatis post mortē ꝓcedeꝛ.₇ poterit dānari memoria defuncti vt i.§.pꝯriū.insti.de here.q ab inte.₇ tūc secuta snīa irritabiꝛ testamentū.vt ibi probaꝛ.₇.ff.de iniust.testa.l.si qs exheredato.§.sed nec eorū.plus dixit hic Bar.qđ hoc ꝓcedit qđ testamentum debeat irritari ꝓpter snīam q sequiꝛ post mortem quādo est crimē ex quo dānaꝛ memoria defuncti.secus si esset aliud crimē in quo post mortē posset procedi:tñ non damnareꝛ memoria defuncti: q2 tūc non irritabiꝛ testamētū:sed bona auferenꝛ heredibꝰ ₇ sic remanebunt firme tabule pupillares ₇ dationes tutelarū qđ est notabile fm eū. Ang.dicit h verū nisi p snīa3 essent ablata oīa pñtia ₇ futura ex forma statuti q2 tūc necessario testm̄ rescindiꝛ ex eo q2 apparet testamētū fuisse nullū qui non erat nec poterat esse dñs rerum.ergo ₇c.vt in auꝛ.ingressi.C.de sac.san.eccle.sed certe adhuc vꝛ defendi dictum Bar.quia per hoc videtur inferri quominus interim iste fuerit dñs precedente appellatione.₇ sic cōsequēter vꝛ fuisse testatus ille qui est dñs.vnde l3 ꝓpter sententiā veniat bona auferēda heredibus necessario non sequitur testamētū esse irritū. Ite3 q2 nō videꝛ qđ tale statutū habeat effectū quo ad bona posita i alieno territorio.ar.l.cū vnꝰ.§.j.de bo.auꝛ.iu.po.₇ extra de consti.c.vt aiarū.§.statutis.li.vj. In eadē gl.ibi morte sibi cōsciuerit.hoc intellige vt plene per docto, ₇ gl.i.l.ij.C.q te.fa.poss. In ea.gl.ibi qdā dicūt speciale.h nō videtur bona per.l.si quis exheredato.§.sed nec eorum.ff.de iniusto test. In eadē gl.ibi specialiter dānato admittaꝛ.sub.₇ pricipaliter ₇ nō accessorie prout tacite innuit.qđ declara vt hic

7 tetigit Bar.extra glo.tāgit hic Bal.†an pēdētia tēporis dati ad appellādū operēt idē qđ pēdētia appellatiōis.₇ allegat gl. sing.q non est alibi fm.Dyn.in.l.ex iudiciorū.de appel.q dicit qđ sic.₇ idē sequiꝛ hic ange.dicens qđ quo ad impediēdā execu

sic. ꝛ idē sequitur hic Ang. dicens q̄d quo ad impediēdā execu tionem sententie illud idem operaṫ pendētia dicti tēporis quod pen lentia appellationis. ꝛ dicit hic procedere in pendentia tē poris dati ad appellandū a d. ff. nitiua. allegat q̄d no. in l. j. ff. nil no. ap. pen. secus dicit in interlocutoria. ꝛ ita dicit fuisse obtētuȝ in priuata examinatione. Spe. vt ipse refert in ti. de ap. §. restat. in fi. Tu adde quod istud procedit quo ad executionē facti im pediendi. vt est casus hodie approbās dictam distinctionē in. c. nō solum. de app. in. vj. Sed quo ad executioneȝ iuris puta quo ad effectū infamie vel seruitutis vel perditionis ciuitatis resul tantis ex sentētia nō operatur idē pēdētia tēporis appellatiōis q̄d diffinitiua. vt patet in. l. qui vltimo. ff. de penis. ꝛ ibi Bar. i l. furti. in prin. ff. de his qui not. infa. ꝛ facit quod no. Bar. in. d. l. j. nil noua appella. pen. an autē opereṫ idē quo ad effectum de quo loquiṫ tex. noster. ꝛ. d. l. ex iudiciorum patebit ex sequētib᷒ nā bar. in. d. l. ex iudicioꝝ. dixit q̄d no. ꝛ iō dixit q̄d snīa preiudi cabit heredi᷒ nisi ipsi appellent. Bal. vero dicebat q̄d si in snīa bona sunt expresse adēpta q̄d preiudicabit heredib᷒ si nō appel lant. Itē nō debet pl᷒ operari talis pēdentia tp̄is predicti ꝙ̄ si esset appellatū. sȝ si esset appellatū p̄iudicaret heredib᷒ nisi prose quereṫ vt est dictū. ꝛ probaṫ in. l. iij. C. si pen. ap. ergo ꝛc. Sȝ for te pōt dici q̄d idistincte nō operaṫ idē quo ad effectū tex. nostri.

8 ꝛ. d. l. ex iudicioꝝ. †q2 ex eo q̄d qs p snīaȝ est dānat᷒ de crimine capitali statim surgit effect᷒ iuris q̄ fact᷒ est intestabil's ꝛ ꝑdit libertatē vel saltim ciuitatē. ꝛ sic ea q sunt publici iuris. l. quidā sunt serui. ff. de penis. ꝛ. d. l. q vltimo. ꝛ sic pȝ ꝙ ex quo nō fuit ap pellatū viuo ipso accusato decessit itestabilis ꝛ iā irrito facto te stamēto. facit q̄d hr̄ in. d. l. si qs exheredato. §. irritū vbi simplr̄ li tera vult q̄d statim post latā snīam dicaṫ testamentū irritū. facit in ea. l. §. hi aūt. ꝛ sic vr̄ q̄d talis nō possit habere heredem. ergo frustra tractaṫ an heres possit appellare. ex quo talis in tali sta tu decessit q̄d nō habuit nec hr̄e potuit heredē. Fateor tñ ꝙ hoc maxime ꝓcedit qñ bona fuerūt expresse ꝛ principaliter adēpta in snīa. ꝛ hoc pl᷒ placet ꝙ̄ illud q̄d dixi anno p̄terito in. l. defun cto. ff. de pub. iud. vbi tenui q̄d qñ bona nō sunt expresse adēpta cuȝ pena criminis afflictiua psone q̄ est q̄d p̄ncipale extinguaṫ morte. ex quo snīa nōdū efficaciter trāsiuerat in rē iudicatā vi detur q̄d publicatio bonoꝝ q̄ venit in consequentiā pene capi talis. l. deportatorum. C. de penis. debuisset similiter distingui. lȝ secus qñ expresse ꝛ principaliter fuissent adēpta. nā dicta opi. nō videṫ tuta ex quo snīa trahit secum executionē ꝛ q̄d ad effect᷒ iuris ēt infra dictuȝ tp̄s. ex quo resultat q̄d decedit i tali statu in quo nō hȝ nec habere pōt hr̄dē nec ēt bona. facit. l. iij. C. d boñ. proscrip. Et ex predictis vr̄ q̄d glo. i. d. l. ex iudicioꝝ bene dixe rit. nec filr̄ Bar. ibi nec bal. hic q̄ ad effectū. de quo loquiṫ tex. iste est. d. l. ex iudicioꝝ.

9 ¶ †Scd̄o tangit hic Bal. q̄d in snīa in terlocutoria bāni que ferṫ in contumacē lite nō contestata q ex forma statuti habereṫ ꝓ cōfesso. an mereaṫ executionē ꝯ hr̄des ꝛ refert Dy. in. l. ex iudicioꝝ. ff. de accu. tenere q̄d nō ꝓ quo alle. l. j. in fi. si qs ius dicē. nō ob. ꝛ. l. ei᷒ q delatoreȝ. cuȝ ibi no. ff. de iu. fisci. Bar. in. d. l. ex iudicioꝝ. vr̄ tenere cōtrariū. sed Bald. nitiṫ ꝯcordare: q2 dicit opi. Bar. verā si post interlocutoriā secuta est diffinitiua alias ꝓcedat opi. Dy. facit lȝ nō alleget q̄d no. glo. in. l. j. C. de mō mul. Sȝ tu potes dicere ēt si secuta sit diffinitiua forte nō trāsibit i heredes. nā illa cōsueuit ferri ꝯditionalr̄. puta q2 cōsueuit dānari ad mortē vel similē penā si venerit in fortiā cōis. ꝛ sic pena videatur capitalis. ꝛ in cōsequētiam continere publicationem bonoꝝ iuxta. l. deportatu. ff. de penis. ꝛ. l. iij. C. si pen. ap. mors inter. tñ ex quo est cōditionalis suspēdiṫ ei᷒ effe ctus in cōditionis euentū. l. j. §. biduū. ff. qñ app. sit. ꝛ sic interim nō hȝ effectū cōtra ipsū danatū in ipsa pena capitali. ꝛ cōseque ter in publicatione ergo nec cōsequēter ꝯ heredē si interim mo riaṫ. ar. hui᷒ tex. ꝛ. l. si qs filio exheredato. §. hi aūt. ꝛ. §. q̄d si quis ꝛ. §. ei᷒ qui. ff. de iniusto testa. ꝛ hoc est fm̄ ista tp̄a. nā hodie mul to fortius idē cū bona dānatoꝝ ad mortē nō publicent in cōse quētiā criminis. in auṫ. bona dānatoꝝ. C. de bo. dānat. ꝛ sic nō publicanṫ ex forma dicti statuti si expresse h̄ nō dicit ꝛ maxime cū stricte sit intelligēdū. ar. l. qcq̄d astringēde. de ver. ob. ꝛ quod no. p Dy. in. l. j. ff. de ver. signi. ꝛ bene facit ꝙ not. etiā Bald. i. l. gall᷒. §. ꝛ quid si tñ. ff. de lib. ꝛ posth. vbi etiā hoc videṫ sentire. ꝛ facit etiā q̄d ipse idē no. in. l. eius qui. §. j. ff. eo. ꝛ idē etiā videtur dicendū si talis bannitus possit impune offendi. nā lȝ videaṫ pe na capitalis iuxta no. per Bar. in. l. iij. de pub. iu. ꝛ videaṫ statim

10 posse pati executionē tñ †q2 dictū statutū est exorbitās a iure cōi inquātū vult cōtumacē haberi pro cōfesso ꝛ snīam ferri posse in absentē de crimine capitali. etiā lite nō cōte. cōtra. l. absentem. ff. de penis. dȝ restringi vt superius dixi. ꝛ maxime attēta dispōne auṫ. bona dānatoꝝ. Itē q2 talis pena nō facit eum ꝑdere ea q̄ sunt iuris ciuilis cōis: sed solū ea q̄ sunt iuris illius municipalis iuxta not. per Bar. ꝛ Bal. in. d. l. eius qui. §. j. q̄d secus cōtingit in alia pena capitali: q2 per eā perdunt ea q̄ sunt iuris ciuilis cō munis. l. quidā sunt serui. ff. de penis. ideo statutū de pena capi tali nō videṫ trahendū ad hanc penā que non operatur eūdem effectū p oīa. ꝛ hoc qñ p snīaȝ bāni exp̄sse bona nō sunt publica ta si aūt fuissent exp̄sse ꝛ pure publicata. tunc si ex forma statuti snīa trāsiuisset i rē iudicatā vr̄ q̄d afficeret heredē. ex quo iā affe cerat defunctū p ea q̄ hn̄r in. d. l. ex iudicioꝝ. ꝛ. l. iij. C. si pē. app. Itē ēt aduerte q̄d vbicūqȝ ex delicto iponiṫ pena publicatiōis bonoꝝ ipo iure vel ipso facto nūq̄ crimē extinguaṫ morte vt h̄ tetigit Bal. ꝛ Ange. facit. l. gai᷒. ad silr̄. ꝛ. l. cōmissa. de publica. ꝛ ꝙ Bart. i. l. iperator. ff. de iure fisc. ꝛ ꝙ hr̄ i. c. cū fm̄ leges. de he

11 re. lib. vj. ibi †tñ est exp̄ssum q̄d nō poterit fieri actualis executio nisi p̄cedat snīa declaratoria sup delicto ꝙ no. ꝓ practica. Et ad de ēt ꝙ vbi lex iponit penā eo ꝙ vult aliquē haberi ꝓ ꝯfesso nō trāsibit pena ad heredē nisi p̄cedat snīa declaratoria sup facto añ mortē defuncti. casus est singularis ꝛ nō est alibi. i. l. ei᷒ q de latorē. ff. de iure fisc. ꝛ ibi p Bart. ꝙ est valde notandū. Et ex hoc habes ꝙ lȝ lex dicat ꝙ recusans p̄stare iurm̄ de calūnia habeaṫ ꝓ ꝯfesso. l. j. §. ꝙ si actor. C. de iu. cal. ꝛ. i. c. pe. ꝛ vl. ex̄ de iu. cal. ꝛ ꝙ recusans ꝯtumaciter rn̄dere positiōib᷒ habeaṫ ꝓ ꝯfesso. iuxta d cretalē. ij. de ꝯfessis i. vj. tñ si talis moriaṫ añ snīam declaratoriā latā sup facto nō afficiet hec pena hr̄dē ꝙ est no. dignū ꝓ decla ratiōe p̄dictoꝝ iuriū. Et subdit ēt h̄ Ang. ꝙ mortuo reo crimi nis nulla pōt fieri executio i psonā ꝛ iō fm̄ eū errāt assessores q qñqȝ ꝯtrū faciūt faciēdo hoies mortuos suspēdi allegat no. per Cy. a. l. ij. C. q test. fa. po. Sȝ tu adde circa hoc q̄d dixi i. l. defun

12 cto. ff. d pub. iu. ¶ †Tertio tāgit h̄ bal. ad si. ex forma statuti bā nitus possit ipune offendi ꝛ appellatū sit a snīa bāni. an tūc po terit ipune offendi. ꝛ ꝯcludit post Dy. q̄d nō q2 pēdēte interim appellatiōe nil inouari dȝ vt ꝓbatur i. l. j. ff. nil no. ap. pē. ibi nec nulla alia iuiuria ꝛc. ꝛ no. plene Dy. i. l. iij. §. si seru᷒. ff. de acq. pos. vbi ēt p Bar. Nec ob. si dicaṫ ꝙ pēdētia appellatiōis nō dȝ no cere tertio. vt est gl. q̄ reputaṫ singularis i. l. creditor. i pn. ff. mā. Pro q̄ vr̄ tex. in. c. romana. §. i alia. de ap. i. vj. q2 rn̄de ꝙ illud ve rū qñ terti᷒ aliq̄d inouās nō vult inouare p̄textu ꝓcessus factis cā p̄ncipali nec illi adherere al's sec᷒. ꝛ ita loqtur h̄. ꝛ ita esset in casu ꝓposito. ꝛ iō nil p̄t inouari. Facit decretalis vt circa. de ele. i. vj. ꝛ q̄d no. in. c. nō solū. i materia attētatoꝝ appellatiōe pēdēte

13 melior de corpore iuris de ap. li. vj. ¶ †Quarto tāgit hic Bal. q̄d si iterim fuerit offensus ip̄e bānit᷒ tñ post desertauerit appel latiōnē an debebit offendēs puniri vr̄ q̄d nō ex quo deserta fuit appellatio q̄ fingit retro nō appellatū. l. furti. §. j. ff. de his q not. infa. Sȝ ꝯtrū ipse notabiliter determinat: q2 tp̄e q̄ fuit offensus bānit᷒ factū fuit illicitū ꝛ sic q̄sitū fuit ius fisco reipublice ad pe nā ꝯ talē offendētē. ꝛ p ꝯñs negligētia nō p̄sequētis appellatio nē nō dȝ tollere ius iā q̄situ reipublice. ꝛ allegat in ar. l. qties. §.

14 fi. ff. de noua. sȝ meli᷒ facit. l. fi. ff. de pac. ¶ †Ultio tāgit hic bal. q̄d si nō appelleṫ a bāno sȝ petaṫ ꝓnūciari bānū eē nullū vel pe taṫ cassari vel alr̄ rescindi: an iterim poterit bānit᷒ offendi. Dy. tenuit ꝙ sic in. d. §. si seru᷒. p illū tex. sȝ bar. ibi ꝯctū q2 nō dȝ dici bānitus q nō est vere bānitus. l. iiij. §. ꝯdēnatū. de re iu. tñ q2 nō vr̄ referre an snīa suspēdaṫ p appellationē vel alio remedio. l. si qs filio. §. q̄d si qs. ff. de iniusto testō. tum etiā q2 nō dr̄ debitor a quo non pōt inuito extorqueri: q2 exceptione posset se tueri. l. de bitor. ff. de ver. si. Sed ꝓ Dy. facit q2 aliud est quē esse liberum ꝛ aliud liberādū vt. l. j. C. si aduer. lib. Bal. dt q̄d opi. Bar. p̄t esse vera qñ petitio est iusta: sec᷒ si est iniusta: q2 tūc ꝓcedat Dy. ꝛ se cus si in appellatiōe q2 in illa ꝯsideraṫ iustitia. ꝛ istud leqṫ ēt hic Ang. Sed tu potes dicere q̄d aut petiṫ bānū declarari nulluȝ:

15 aut petiṫ cassari vel rescindi. †Prio casu aut petitio notorie est iniusta ꝛ illa nō suspēdit executionē. l. satis apte ꝛ q̄d ibi no. i. C. de fal. ꝛ iō vr̄ ꝙ iterim poterit offendi. Aut petitio notorie est iu sta. ꝛ tūc illa impedit executionē. iuxta ea q̄ no. in. d. l. iiij. §. cōdē natū. ꝛ. l. si cū nulla. de re iu. ꝛ q̄d etiaȝ habeṫ in tex. in. d. §. cōdē natū. ꝛ in. l. nō putauit. §. non queuis. de contratab. ꝛ in. l. nullo C. de ser. Aut est dubiū an sit iusta vel nō. ꝛ tūc si obtulit se incō tinenti illā velle ꝓbare debet audiri. ꝛ suspēdit executionē iuxta ea q̄ no. Bar. in. d. §. cōdēnatū. ꝛ facit q̄d habeṫ in. l. iij. §. ibideȝ ff. ad exhib. ꝛ in. l. si is a quo. ff. vt in po. leg. Aut non obtulit se paratū ꝓbare incōtinenti: ꝛ tūc videreṫ q̄d nō suspēdaṫ execu tio p ea q̄ habenṫ in. d. §. ibidē. ꝛ que no. in. d. §. cōdemnatū. Sȝ contrariū videtur dicendum q2 illud videtur procedere qñ exe cutio est retractabilis. secus qñ executio nō est retractabilis vt i casu ꝓposito q2 tunc illa talis executio suspenditur ꝓpter execu tionē exceptionē vel petionē nullitatis. vt no. singulariter pau lus de liazaris in cle. j. de re iu. vbi sic limitat illā cle. que dicit q̄d vbi qs habuit tres snīas conformes super eodē non suspēditur executio p̄textu exceptionis nullitatis. nā limitat illud ꝓcedere nisi executio sit retractabilis. ꝛ ꝓ hoc facit q2 tūc ꝯsueuit caueri de reponēdo rē in pristinū statū facit q̄d habeṫ in auṫ. que sup plicia. de ꝑciampe. off. q̄d hoc casu fieri nō possit. Scd̄o qñ petiṫ cassari vel aliter rescindi. similiter ꝯsidera q̄d petitio notorie est iniusta ꝛ nō suspēdit executionē. ar. d. l. satis aperte. aut est noto rie iusta. ꝛ tūc suspēdit nā restitutio in inte. suspēdit executioneȝ

snie:saltim si de illa statim põt ɔstare vt no. Bar. in l. pe. §. d au. tu. ꝛ sic multo fortius dꝫ suspēdi hoc casu ꝓpter notorietatē si vero petitio est nulla tūc si offert se statim paratū ꝓbare de iure suo ꝛ tūc idē qđ no. in d. l. pe. si ꝓo nō offert tūc est magis dubiū nā videret qđ nō impediret executio ꝑ no. in d. l. pe. Sed ɔtriuꝫ videret veri⁹ ex quo executio est retractabilis ꝑ ea q̄ no. ꝑ pau. in d. cle. j. ꝛ qꝛ restitutio in integrū petita ɔ sniam vr̄ suspendere executionē snie dūmodo nō sit p̄sumptio contra illā petentē vt vr̄ etiā casus in l. j. C. de in inte. resti. ꝛ in c. suscitata. extra de resti. in inte. per q̄ duo iura vr̄ qđ nedū si incontinēti possit ꝓbari sed ēt si illud incōtinenti nō possit dūmodo nō sit p̄sumptio calūnie contra petentē suspēdi debeat executio snie petita restōne in integrū lꝫ Bar. alr̄ dixerit in d. l. pe. adde etiam qđ dixi supra de pendē. appel. qꝛ illud vr̄ veruꝫ nisi appellatio esset manifeste friuola ꝑ ea que hn̄r in c. romana. §. si autem post sniaꝫ. de app. in vj. Item hec vera quādo offendēs sciuit predicta. sed si ignorasset ꝛ fuisset in ignorantia iuris vel alia non iusta cā recurre ad no. ꝑ Bar. in l. pe. j. de adul. ꝛ qualiter possit argui facti sciētia recurre ad gl. in l. si tutor. C. de periculo tutoris. ꝛ plenius ꝑ Bar. in l. is potest. j. de acqui. here.

Summarium.

1 Errans differt a dubitante.
2 Factum a procuratore ante susceptionem mandati non valet.
3 Exercitium officij procurationis qn̄ incipiat.

Qui i domini testamēto.

1 Dubi⁹ de statu suo non põt testari. h. dicit. ¶ † No. differentiam inter errātē ꝛ dubitātē vt hic in gloss. ꝛ in rub. C. de iu. ꝛ fac. igno. ¶ Not. ex hac. l. ꝛ sequēti ar. ꝙ si existēs ꝓcurator ignorat se ꝓcuratorē ꝛ interim faciat aliquē actū noīe dn̄i: nō dꝛ factū a ꝓcutatore. ꝛ per ɔn̄s nō valet. facit. l. qro j. de eo qui pro tutore. ꝛ l. iij. §. sed qđ de tutoris. j. rem ra. hab. ꝛ hoc Jo. an. post archi. isto. c. is q. de pc. lib. vj. lꝫ Bal. hic refert Dy. consulere contrariū. sed vr̄ qđ non bene per predicta ꝛ ꝑ ea que no. Bar. licet Bal. nō alleget in l. si pupilli. §. itē si procurator. de ne. ge. Adde etiā qđ plus vr̄ sentire Jo. an. in d. c. is qui
2 post archi. ꝛ cōpostolanum. ꝛ spe. in ti. de procu. §. j. versi. † Sed quid si procurator antequaꝫ suscipiat mādatum faciat aliquid tanquam procurator ꝛ etiā sciat se ꝓcuratorē constitutum dūmodo non susceperit mādatū. dic qđ illud non valeat per text. in d. l. is qui. de ap. c. super eo. li. vj. ꝛ l. obseruare in fi. s̄. de offic. ꝓcō. ꝛ leg. pro quo faciat qꝛ cōtractus ꝓcurationis vel mādati contrahit ɔsensu interueniēte nūcio vel epistola inter absentem facit. l. j. ꝛ ij. s̄. de ꝓcu. ꝛ l. consensu. de act. ꝛ obli. ꝛ sic vr̄ qđ non sufficiat ꝓcuratorē scire se ɔstitutū esse nisi hoc fuerit sibi intimatū per nunciū dictū vel eius lr̄as. ar. eo. q̄ hn̄r in l. j. in fi. s̄. de cō
3 trahen. emp. † Et ex predictis vr̄ qđ ptās exercēdi officij ꝓcurationis incipiat nō a tp̄e constitutionis. sꝫ a tp̄e intimate constitutionis per dn̄m. ꝛ officij suscepti ꝑ ꝓcuratorē. vr̄ tn̄ satis suscipere officiū eo ipso ꝙ literas recipit a domino ꝛ nō contradicit vt est hodie tex. in cle. instrumentum. de procu. ꝛ bene facit. l. si filiusfa. ff. ad macedo. ¶ In glossa. super verbo nō potest in fine dic corrupta est vitio scriptoris. ꝛ debet diceret econuerso. s. quādo contraho cum ligata quam credo solutam secundum Tho. de for. ꝛ Angelum.

Summarium.

1 Ignorare dubitare errare ꝛ nescire differunt.
2 Dubitatio medium quoddam est inter errorem ꝛ nescientiam.
3 Dubitatio quot modis ꝛ quare iudici inesse possit.

De statu suo.

1 ¶ In gl. j. i fi. † no. tn̄ hāc gl. assignātē dr̄iā inter dubitare ignorare ꝛ errare ꝛ nescire. de quo ēt ꝑ gl. supꝛ ruo. s̄. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ ꝓpter illud qđ dicit glo. ꝙ ꝓprie ignorare quis dꝛ qn̄ nō scit qđ scire dꝫ. descēdit illud apostoli. qui ignorāt ignorabuntur. de quo trāsumptiue in c. qꝛ fa. xxxviij. di. Et facit etiā hec gl. ꝓ respōsionibus q̄ fiūt positionibus in qb⁹ qn̄qꝫ dꝛ rn̄dēdo dubitat. i. ignorat. de quo in l. ij. §.
2 ꝙ obseruari. de iur. cal. ¶ † Itē not. ex gl. qđ dubitatio ꝓprie tꝫ mediū iter errare ꝛ nescire. Est aūt dubitatio ꝰꝫ philosophū vt h̄ refert Bal. Eq̄litas q̄dā ɔtriorū motiuorꝫ seu ɔtriarū rationum mētis. ꝛ hec dubitatio qn̄qꝫ inest parti. vt hic pꝫ. qn̄qꝫ iudici. de quo ꝑ Ja. bu. i. l. j. s̄. de ꝓcu. ꝛ ꝑ Bar. i. l. admonēdi. ff. de iureiu.
3 † Hec aūt dubitatio ꝓut inest iudici qn̄qꝫ inest a ṗncipio cause puta ꝓpter affirmationē ꝛ negationē. l. fi. C. q. ad li. ꝓcla. nō lꝫ. qn̄qꝫ i medio. ꝛ hoc dupliciter: qꝛ qn̄qꝫ ꝓpter semiplenā ꝓbationē. iuxta ea q̄ hn̄r in l. admonēdi. ꝛ i. l. i bone fidei. C. de iureiu. ꝛ in c. vl. extra de iureiu. qn̄qꝫ ꝑꝑ ɔtrietatē probationuꝫ. l. scripturas. C. de fide instru. ꝛ in c. in nr̄a. extra de testi. ꝛ in c. fi. extra de re iudi. ꝛ l. si pars. s̄. de inoffi. testa. quandoqꝫ inest in fine cause propter ɔtriā disceptationē seu opinionū varietatem in intelle

ctu iuris ꝰm ea q̄ habent in l. dos a patre ꝓfecta. C. sol. mat. ꝛ l. §. qbus. in prima consti. codicis. ¶ Interdū est post sniam propter interiectā appellationē. facit. l. qui a latronibus. §. fi. s̄. eo. ꝛ dicit hic Bal. ꝙ in dubio iudex debet differre appelationi. allegat no. in spe. in ti. de appe. tu adde etiam qđ idem no. in c. vt debitus. extra de appel. vbi per Jo. an.

Summarium.

1 Testamenti factionē passiuā habere põt actiuā nō habens.
2 Surdus testamentum condere nequit.
3 Nomina verbalia a quibus verbis significationem recipiāt.
4 Actio personalis ꝛ hypothecaria ex eisdem causis furioso queritur quibus dominium ignoranti.

Filiusfa.

1 † Qui nō hꝫ testamēti factionē actiuā ꝓpter sui delictū habere põt pas
2 siuā. h. d. ¶ In tex. ibi fictionē. s. passiuā. † No. ex hac l. qđ surdus testari nō põt. ꝛ intellige de eo q oīno nō audit. ꝛ intellige ēt hodie ꝰm determinationē. l. discretis. C. qui test. fa. pos. ꝛ que habent. s̄. eo. l. qui in potestatem. ꝛ l. se. si auteꝫ qs audiret sed multū tarde ille appellat surdaster. ꝰm ang. q dicit de hoc esse glo. singularē in l. pe. s̄. de testa. tu. sed certe corrupte allegauit qꝛ imo est in l. pe. s̄. de legi. tu. ꝛ sic ēt olim poterāt
3 testari per ea que hn̄r in d. l. discretis. ¶ † No. scđo qđ noīa verbalia interdū accipiunt significationē a verbo actiuo: interdū a
4 passiuo. de quo in l. j. j. de duo. re. ¶ † No. tertio qđ ex qbus causis acquirit dn̄iū ignorāti ex eisdē acquirit actio ꝑsonalis ꝛ hypothecaria ēt ex eisdē causis acquirit furioso. q est no. ꝰm Bal. ꝛ qđ dicit legata acqri ignorāti intellige reuocabiliter tn̄ vt no. glo. in l. si qs ita hereditatē. ff. de cōdi. insti. ꝛ in l. cū inter. §. surdo. ff. de le. ij. Et intellige nedum quo ad personalē actionē: sed etiam realem si legatus fuit dominus. l. a titio. ff. de fur.

In aduersa.

No. ex hac. l. qđ si propter egritudinē corꝑalē inducit mētis exiliū nō põt qs testari. secus si nō inducat mētis exiliū. l. ij. s̄. e. Quid aūt si aliqs habeat linguā ita igrossatā ꝙ ei⁹ sermonis snia nō sic itelligibilis an poterit testari dic ꝙ nō qꝛ hic mortuo filius est. l. iubemus. C. e. secus si lingua sit balbutiēs tn̄ intelligat lꝫ cū difficultate ꝰm Ang. alleg. text. cum glo. in l. quoniam indignum. eo. ti.

Summarium.

1 Testm̄ ꝙ a ṗncipio validat ob dfectū supueniētē n̄ mutat.
2 Notorium quo ad declarandum sententie equiparatur.
3 Damnatus de crimine famoso quare testari nequeat.
4 Infamis a quibus repellatur actibus.

Is cui bonis.

1 † No. ex glo. qđ testm̄ a ṗncipio validū nō imutat ex defectu postea supueniēti. de quo remittit bal. ad gl. singularē ꝙ dicit nō esse alibi in l. j. §. exhibit. j. de secū. tab. Sꝫ tu sup hoc distingue vt hic plene dicit i distinctiōe sup hac. l. Et facit qđ dixi in l. lege. s̄. eo. ¶ In glo. j. ibi. Alij dicūt legē interdici. hāc tenebat Pe. in l. his q bonis. de ver. obl. ex eo qꝛ notoriū ꝛ snia eqparat. l. emptor. s̄. de act. emp. Sed cōtrariū tenet hic Bar. ꝛ idē Bal. post And. de ipsis. ꝛ silr̄ Ang. qꝛ imo exigit ministeriū iudicis. vt no. in l. is cui. j. de verb. obl. vbi ēt de hoc ꝑ Bar. ꝛ ibi ēt dixi facit. l. j. s̄. de cu. fur. ꝛ l. tres tu
2 tores. ad fi. s̄. d admi. tu. † Nec ob. qđ notoriū ꝛ snia equiparant qꝛ verum est quo ad declarādū. ratio quo ad aliqd de nouo inducēdū vel prohibendū. vt ꝓbatur ex his q̄ hn̄r in l. sed ꝛ si possessori. §. pe. s̄. de iureiu. ꝛ ibi glo. fin. que dicit qđ ex probatione nō orit actio lꝫ oriat ex snia. ꝛ tn̄ ꝓbatio inducit notoriuꝫ sicut snia. vt i. c. cū olim extra de ver. si. ꝛ hic. l. nr̄a ꝛ in c. fi. extra de coha. cle. ꝛ mul. Ang. adducit hic etiā aliā glos. quā dicit esse in §. fuerat. isti. de ac. dū dicit ꝙ ex iuro iudiciali nō agit lꝫ hēat vim ꝓbatiōis. ¶ Et ex p̄dictis pꝫ qđ lꝫ quo ad liquidationē facti snia ꝛ notoriū equiparent nō tn̄ quod ad effectū iuris i quib⁹ eligitur ministerium seu autoritas iudicantis. qđ est no. ꝰm Bal.

Si qs ob car.

3 † No. bn̄ rōnē q̄re dānat⁹ de crimie famoso no p̄t testari nā rō est qꝛ h̄ est i iure expssuꝫ qꝛ sic est scriptū i. l. facit. l. q testō. §. eū q. j. e. ꝛ ꝑ h̄ ifert ꝙ reliq infames q nō ꝑdūt vitā ciuitatē vel libertatē erūt testabiles. vt hic ꝓbat a ɔtrio sensu. ꝛ est casus in l. j. C. de se. nup. ꝛ l. ei⁹ q. §. sed relegari. s̄. e. iūcta. l. cognitionē. §. ɔsumit. de
4 va. ꝛ extraor. cog. † Et si dicat ifamis repellit a legitimis actib⁹. vt i. c. lꝫ ex quadā extra de testi. ūde qđ illud veꝝ reglr̄ in actib⁹ ɔcernētib⁹ publica officia seu publicā vtilitatē. sec⁹ i respiciētib⁹ priuatā. hic est qđ infamis põt esse ꝓcurator. vt hr̄ in §. fin. isti. de exce. Uel põt dici illud de iure canonico ꝰm qđ ꝰm aliquoꝝ opi. ifamis nō põt esse ꝓcurator. de quo i. c. cū deputati. extra de iudi. ꝛ iij. q. vj. §. tria. ꝛ c. infames. Prima tn̄ so. tenet h̄ ꝑ Bar. nulla facta mētione de scđa. ꝛ hoc no. ꝓ itellectu dicti. c. lꝫ ex quadā inquatū simplr̄ dicit infamē repellēdū a legitimis actib⁹. nā

ex generalitate illius tex. iuncta. l. iij. §. eo. vř qđ nullus infamis possit testari cũ tñ contrarium cõiter tenetur ꝛ tunc hic Bar. ꝛ Bal. ꝛ Ang. ꝛ sic ille tex. debet limitari ſm predicta.

Summarium.

1 ☞ Renasci potest res facilius ꝙ de nouo induci.
2 Testes testamenti in suis subscriptionibus de sigillis ꝛ eorum forma mentionem facere debēt.

Si testamentum. Si testm̃ resignatur sufficiũt noua sigilla cuꝫ subscriptionib⁹ p̃mis. h. d. ¶ †1 No. res facili⁹ renascit̃ ꝙ de nouo inducat̃. de quo hic p'glo. ¶ In glo. iperfectũ ibi nõ cãcellauit supple nisi forte cãcellasset taliter qđ illa cãcellatio potuisset remoueri. nã si remouisset quia tũc interuenisset actus retro priori similis valeret testm̃ ſm Ja. de are. ꝛ bar. ꝛ hoc in pagano. In milite dic vt in. l. tribun⁹. §. fi. ĩ. de testa. mi. ¶ In ea. glo. ibi ꝙ de nouo nascat̃. nã hic nõ est necesse qđ interueniat noua subscriptio nã sufficit prima subscriptio. ꝛ hoc clarũ si testes scđo loco sigillãtes sunt illi idẽ q primo fuerũt. Si aũt essent diuersi esset maius dubium cũ hoc casu idẽ tenent Bal. ꝛ ang. †2 Sed forte nõ ꝓcedit cũ testes ĩ subscriptionibus đbeant facere mẽtionẽ de sigillis ꝛ de forma sigillorũ vt plene no. Spe. in ti. de instr. edi. §. vt aũt versi. ad huius. cuꝫ seq. vbi ponit formã testamẽti in scriptis ꝛ ẽt testamẽti sine scriptis ꝛ sic nõ cõcordarent tũc subscriptiones ꝛ sigilla. ideo tutius est intelligere qđ hic erant iidẽ testes non tamẽ requirit̃ noua subscriptio. ꝛ sic intelligatur iste tex.

Summarium.

1 ☞ Scripture plures possunt de vno ꝛ eodem testamẽto ꝯfici.
2 Notario dicenti exemplum de suo originali sumptum esse quãdo credatur.

Unum testamentum. De vno testamẽto pñt fieri plures scripture seu plura publica instr̃a. h. d. ¶ †1 No. qđ testm̃ est qd itellectuale. hinc est ꝙ stãte vnitate testamẽti plures pñt de illo effici scripture nec p̃ hoc min⁹ đr vnicũ testm̃. de quo in. l. j. ad fi. p̃ glo. §. eo. ꝛ sic facit ſm Bal. qđ si notarius de suo falso rogatu plura instrumẽta cõfecit idẽ cõtinẽtia qđ vnica pena veniat puniendus quasi vnicum cẽseat̃ maleficiũ. ꝛ idẽ vř si testis circa idẽ pluries vniformiter falsum deposuit. nã vnica vř falsitas ſm eũ. forte tñ posset dici ꝙ si ex reiteratione scripture vel dicti sit secutũ nouũ p̃iudiciũ. ꝙ tũc hoc nõ ꝓcedat ꝓpter pluralitatẽ offense. ar. l. nũꝙ plura. ĩ. de p̃. del. ¶ †2 Ulti mo no. ex tex. iũcta gl. ꝙ si notar⁹ dicat hoc est qđdam exemplu sumptuꝫ de meo originali. ꝛ obijciat̃ qđ nõ faciat fidẽ lꝫ sit in forma publica. p̃ aut̃. si quis in aliquo. C. de edẽ. qđ id nõ habeat obstare. qꝛ illud verbuꝫ exemplum ponitur im proprie: cum re vera sit autenticũ ex quo eadem manu est confectum. ꝛ sic potest exponi exemplũ: id est exemplar. facit ꝙ nota. in. l. ij. §. de fide instru. ꝛ facit ad predicta qđ notat̃ in. l. sempronius proculo. ĩ. de lega. ij.

Summarium.

1 ☞ Uoluntas imperfecta nil valet
2 Actus nullus censetur si ceptus non perficiatur.
3 Testamentum quid indiuiduum dicitur. ꝛ nu. 9.
4 Imperfectio quotuplex sit.
5 Uoluntas quot causis ꝛ rationibus imperfecta censeatur. ꝛ numeris sequentibus.

Si is qui. Et testõ nõ cõpleto nihil debet̃ ẽt in eo qđ testator expressit. h. dicit ¶ †1 No. ex tex. ꝙ volũtas iperfecta null⁹ est momẽti ¶ †2 Itẽ not. qđ act⁹ cept⁹ ꝛ nõ ꝯsũmatus cẽsetur esse null⁹. ¶ Itẽ no. qđ actus ceptus in dubio alio non secuto presumit̃ perfectus: nisi aliud probet̃. nã nõ presumitur quis aliud habuisse i mẽte ꝙ dixerit ore nisi aliud appareat. ¶ Itẽ no. ſm Bal. qđ forma essentialis testamenti vř concludi in pũcto indiuisibili ꝛ sic i vltima lr̃a testamẽti videt̃ introduci forma substãtialis ipsius. facit qđ habetur in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. ¶ Et no. ex p̃dictis qđ q̃dã est imperfectio rone volũtatis. q̃dã rone solennitatis. Illa autem valeat voluntas imperfecta rone volũtatis i relictis ad pias causas vel inter liberos. tꝫ hic bal. ꝛ 5 Ang. qđ nõ de quo tãget̃ cũ glo. ¶ †3 No. qđ testamẽtũ censetur quid indiuiduũ. ꝛ qui partẽ indiuidui fecit nil fecisse videtur facit. d. l. furiosum. ¶ In glo. furiosos ibi vel melius imo hoc cõiter nõ tenet̃. sed dic qđ ibi sit volũtas perfecta ratione volũtatis sed nõ rõne solẽnitatis in certa parte. hic aũt fuit volũtas imperfecta rõne volũtatis. ¶ †4 Et ꝑ euidentia glo. ꝛ eorũ que sequuntur no. qđ multiplex ẽit imperfectio. q̃dã rone solẽnitatis. q̃daꝫ ratione voluntatis. quedã ratione grammaticalis coustructionis. vt qꝛ deficit verbũ principale. quedam interdum dicitur imperfectio ꝓpter scripturã nõ factã. quedã etiã interdũ đr iperfectio qꝛ script⁹ est heres q nõ capit ad suũ cõmodũ lꝫ accipiat ad cõmodũ fisci. ꝛ de oĩb⁹ istis. ĩ. tãgit gl. ¶ In ea. gl. ibi. i. nõ solẽni. No. bñ hãc sol. q̃ vř velle qđ †5 volũtas impfecta rõne volũtatis nõ valeat inter liberos. sec⁹ si sit impfecta rõne solẽnitatis. ꝛ hoc vř sequi hic bart. ꝛ bal. ang. Sed ipsemet bar. videt̃ sensisse ꝯtrariũ in. l. fideicõmissa. §. j. ĩ. de lega. iij. ꝛ in. l. in testamento. ĩ. de fideicõ. vbi vř cõcludere qđ volũtas impfecta etiã rõne volũtatis valeat inter liberos ꝛ ad pias causas. †6 Tu potes cõcludere qđ interdũ volũtas est impfecta qꝛ nõ fuit publicata corã testib⁹ ꝑut testator volebat facere al's fuisset scripta ꝓpri⁹ manu ꝛ nõ fuit publicata: qꝛ morte fuit p̃uent⁹ anteꝙ veniret tabel. vel haberẽtur testes: ꝛ tũc satis vř qđ valeat iter liberos ꝛ etiã ad pias cãs si cõstet illũ esse scriptũ manu testõris: qꝛ sufficit de illa cõstare q buscũqꝫ indicijs inter liberos. l. fi. C. fa. herc. ꝛ eadẽ rõne ad pias cãs. ar. eorũ q̃ legunt̃ in. c. cũ tibi. ꝛ i. c. cũ esses. ꝛ. c. relatũ. extra đ test. Interdũ †7 vero est impfecta rõne volũtatis: qꝛ testõr volebat vltra disponere ꝙ sit dispositũ. Sꝫ nõ potuit ꝓp morbũ supueniẽte vl' mortẽ vt in casu nr̃e legis ꝛ tũc p̃t dici qđ interdũ ꝛ obseruãtia volũtatis de q̃ appet posset seq scãdalũ: vt discordia inter fr̃es ꝓp inequalitatẽ ꝛ tũc non seruaret̃ argu. l. cũ opꝫ. §. j. C. de bo. q lib. ꝛ. l. cuꝫ př. §. dulcissimis. ĩ. de leg. ij. ꝛ in. c. ij. extra de ope. no. nũ. †8 Interdũ vero nõ timet̃ scãdalũ ex obseruãtia volũtatis exp̃sse. ꝛ tũc si cõstat ꝙ illa veniebat diminuẽda ex eo ꝙ testõr ꝓposuerat facere vt est videre i casu nr̃o: qꝛ diminuta fuisset portio primoꝝ hr̃dũ: ꝛ tũc silr̃ nõ valẽt ar. hui⁹ tex. ne reperiat̃ plus habere noiatus ꝙ voluerit testator. vñ ꝓp repugnantiã regulaꝝ. qꝛ nõ p̃t decedere ꝑ p̃te testat⁹ ꝛ ꝑ p̃te nõ: nõ valebit talis volũtas. Interdũ verisimil'r nõ mutasset p̃mã dispõnẽ nec etiã ex illi⁹ obseruãtia sequet̃ verisil'r scandalũ. vt si mandauerat fieri capellas in aliquo loco ꝛ qđ expẽdit ducẽta: tũc vř ꝙ valeat: qꝛ illa volũtas de se est p̃fecta q̃ ad actuꝫ illuꝫ de q̃ querimus. nã nec verisil'r testõr se correxisset. ar. l. nã ad ea. ĩ. de cõdi. ꝛ demõ. ergo nõ dꝫ vitiari ex alio actu omisso separato. arg. regule vtile de re. iu. in. vj. †9 Nec ob. qđ testm̃ cẽset̃ qd indiuiduũ. vt i. l. furiosum. C. q test. fa. pos. qꝛ illud verũ ex dispõne iuris ciuilis sꝫ ꝯtriuꝫ vř ex eq̃tate iuris gen. ꝛ etiã al's ex mẽte regulari iuris ciuilis in alijs actib⁹: qꝛ ex quo dispõ sit sup plurib⁹ reb⁹ separatis vř qđ tot censeant̃ esse dispões quot sunt ipse res. ar. l. scire. debemus. ĩ. de ver. ob. ꝛ sic eq̃tas indubitãter suadet talẽ voluntateꝫ debere seruari: ex q̃ de illa cõstat q̃ satis de se est p̃fecta q̃ ad id de quo q̃rit̃. ꝛ sic intelligat̃ qđ no. Bar. i. d. l. in testõ. facit quod hr̃ in. c. clerici. ꝛ. c. q oblatiões. xij. q. ij. ꝛ qđ legit̃ ꝛ not. in. c. cum tibi. ꝛ. c. cũ esses. ꝛ. c. cũ relatuꝫ. ꝛ h̃ oĩa qñ cõstat qđ testõr volebat aliđ disponere. Si aũt nõ cõstat tũc lꝫ supueniat morb⁹ reddẽs ip̃m mutũ nõ vitiabit̃ act⁹ preãbulus. vt hic est casus valde notabilis nec i dubio p̃sumet̃ impfectio volũtatis qđ est valde notãdũ. sec⁹ si cõstet qđ vellet aliud disponere ꝓpter vba añ ꝓlata vel qꝛ vnũ disposituꝫ dicat. Itẽ volo ꝛ statim ipse fact⁹ sit mut⁹. nã tunc satis bñ cõstabit de impfectitione volũtatis. q̃ indubitãter vitiat regl'r oĩa p̃ tex. istũ ꝛ gl. Sꝫ an vitiet̃ dispõ iter liberos vel ad piã cãm dic vt. §. dixi. ¶ In ea. gl. ibi vř velle ꝯ̃ Bal. hic vř tenere opi. Andree de pisis. quã hic refert Bar. referẽs etiã opi. Ray. Sꝫ tu tene cuꝫ Bar. q tꝫ idistincte hãc vltimã p̃tẽ. ꝛ silr̃ Ang. ¶ Extra gl. tene mẽti dcm̃ bal. q đt ꝙ si ad camerã actoꝝ reperit̃ sñia scripta sꝫ nõ sunt ibi illa verba lata ꝛ publicata ꝛc. qđ nõ faciat fidẽ. arg. huius tex. ꝛ eoꝝ q̃ hic tetigit bar. ꝛ que hñr in. l. j. ꝛ. ij. C. de sen. ex peri. recitan.

Summarium.

1 ☞ Dictio intestabilis multa importat.
2 Processus est nullus in quo auditur bannitus.
3 Infamia notoria a testimonio repellit.

Cum lege. Uerbũ intestabilis iportat vt qs nõ possit testari nec eẽ testis in testõ nec ei testimoniũ dici. h. d. ¶ †1 No. de significato hui⁹ verbi intestabilis. qꝛ multa cõprehẽdit. vt hic tãgit gl. verũ tñ vř ꝙ sic late accipiat̃ cũ i penalib⁹ stricta debeat fieri interp̃tatio. l. si p̃ses. ĩ. de pe. in regula in penis. de reg. iur. in. vj. Sꝫ potes dicere ꝙ istud ꝓcedit in rõne subiecte materie q̃ hoc suadet: qꝛ ex tali cã est dãnatus q̃ suadet talẽ interp̃tationẽ. facit qđ hic tãgit gl. ¶ †2 Ultimo p̃ hunc text. dicit h̃ bal. qđ si ex forma statuti bãnito nõ dꝫ ius reddi vel nõ debet querelã bãnitoꝝ audiri ꝙ si iudex ꝓcessit ꝛ recepit testes nõ valet it ꝓcessus qꝛ vbi p̃sona ẽ inhabilis ꝓpter odiũ ei⁹ media annullãt̃. sic dicit tenuisse Ja. de are. disputãdo. Sꝫ tu adde qđ ꝯ̃ ip̃m facit: qꝛ ꝓhibitũ est excõicatum in iudicio admitti. ꝛ tñ si fuit admissus tenet iudiciuꝫ. vt in. c. pia. de excep. in. vj. ꝛ sic videt̃ necessario ex forma dicti statuti inferri nullitas ꝓcessus nisi aliud appareat. ꝛ ad materiã facit ꝙ no. Bar. i. l. j. §. j. ĩ. ad treb. ꝛ. l. j. §. id qđ aut̃. §. de aleatorib⁹. nã videt̃ p̃ no. per euꝫ in dictis locis ꝓcedere dictũ Bal. tñ si bene ponderent̃ nõ ex toto faciunt ꝯtra

id quod

1 id quod dixi. ¶ † In gl. putāt in fi. Innuit gl. quod infamia demū repellat a testimonio si sit notoria. dic hoc verū in testimonio extraiudiciali. vt in adhibendo. in testō fiendo. nā tūc satis est qd cōi opi. qs sit bone fame z habilis. vt voluit sentire hic gl. quod est valde no. z forte singularis amplians. l. j. ff. eo. Sed si agat de testimonio ferendo in iudicio tunc si super testamento dic vt dictum est in. l. ad testamentū. §. j. Si vero super alio actu dic quod repellitur siue sit notoria infamia siue nō dummodo de illa fidei iudici fiat per ea que habentur. l. iij. §. lege iulia. ff. de testa.

Summarium.

1 ☞ Scriptor testamenti potest de contentis in eo testificari.
2 Querenti stulte potest responderi dure.
3 Officio duplici potestq uis fungi.

Domitius. Scriptor testamēti nō phibetur esse testis in ipso testō. h. d. scdm glo. Uel sic scdm Bar. Adhibitus ad scribendū testamentū intelligit etiā rogatus vt sit testis et in numero testiū cōputat. h. d. fm intellectū Bar. z non est alibi fm Ang. Et intellige scdm eū quando se subscripsit. sicut et
1 alij testes testatore patiente. de quo hic per eū. ¶ † Nota quod scribēs instrumentū potest testificari. z sic facit quod tabellio q scribit cōputetur in numero testiū. Sed certe hic erat scriptura priuata. z sic probatio non sumebatur ex illa. sed ex testibus et depositionibus ipsorū. secus si probatio sumeretur ex scriptura: vt qz esset publica. nam tūc non debet computari tabellio in numero testiū. vnde nō probaret scriptura tabellionis si in ea dicatur actū coram me notario z titio testibus ad hoc rogatis. licet postea subscribat se vt tabellio. nā regulariter reqrit qd apponat duos testes ad minus in subscriptione z diuersos ab ipo tabellione. al's scriptura nō pbaret. Posset tñ pbatio fieri p testes inter quos ipse tabellio posset testificari. z hec fuit in effectu snia gl. fm sniaz valdini q nō est alibi in. l. hac cōsultissima. C. q testa.
2 fa. pos. ¶ † Ultimo no. quod stulte quereti rūdetur cū improperio non benigne. z sic dicebat Pe. quod pōt rūderi aduocato qñ facit qōnē cornutā seu ineptā. potes dicere quod regulariter est benigne respōdēdū p ea que habētur i. l. pcibus. C. de impu. z alijs sub. z in. l. vt responsum. C. de trāsac. z in. c. de muliere. extra de spō. Fallit primo qñ rō subiecte materie aliud suadet. vt in. l. mercalē. C. de cōdic. ob tur. causam. Fallit scdo si qrens est psona que verisimiliter dz instructa esse. vt est iurisperitus. Et facit qōnem modicū dubiā. sic loquitur hic. facit. l. ij. §. seruus aūt sulpitius. ff. de origi. iuris. ibi turpe est viro patritio ignorare ius in q versa-
3 tur. ¶ † Itē no. quod pōt qs duplici officio fungi. scriptoris et testis. de quo in. l. si cōsul. ff. de adop. z in. c. ex l'ris. extra de proba. ¶ In glo. j. ibi. nō est necesse vt rogetur ad scribēdū. hoc potest procedere in casu isto qñ scribebat vt priuata psona. sed quādo fit tabellio z scribit tāq tabellio requirit qd sit rogatus vt in. §. nos aūt. in auc. de tabellio. col. v. ¶ In gl. super verbo adhibitis in fi. dic vt dixi in notabilibus z dic vt hic p doct. ¶ Extra gl. tene menti. qz sentit hic Bart. qd eoipso qd apparet testē se subscripsisse eoipso satis dicat z psumit rogat'. et sic limitabit quod habet in. l. heredes. §. fi. ff. e. Et hoc satis pōt tolerari quando apparet quod sciente z patiēte illo de cui' actu gerit se subscripsit. ar. l. q patitur. ff. mādati. alias forte secus cū possibile sit quod se subscripserit etiam non rogatus z solennitas extrinseca non presumatur. l. quecunqz. in fin. ff. de publicia.

Summarium.

1 ☞ Testamentum manu priuata scribi potest.
2 Argumentum de scriptore testamenti ad testem est inualidum.
3 Tabellio rogatus esse debet vt eius actus valeat.

1 **Seruus.** Seruus pōt scribere testamentū. hoc dicit. ¶ † Not. ex text. quod testm̄ etiā pōt scribi manu priuata. tñ tūc illa scriptura de se nō faciet fidem nisi iuuet depositionibus testium
2 l. si qs ex signatoribus z. l. j. z. ij. ff. quemad. testa. aperi. ¶ † Item no. quod nō videtur esse licita argumētatio de scriptore testamenti ad testē: qz seru' pōt esse scriptor testamēti vt hic. z tñ nō pt esse testis. vt. l. q testō. §. seru'. ff. e. z sic facit ad no. p doc. in. d. l. q te-
3 stamēto. §. qcūqz † In gl. phibet. ibi testator posset scribere. facit hec gl. quod tabellio possit scribere z publicare suū testamētū. z hoc tz hic Bar. Sed aduerte qz cōtra ipm facit: qz notarius debet esse rogat' vt in. §. nos. in auc. de tabel. et sic vr̄ quod dz esse distinctio inter rogantē z rogatū. ar. c. cū ad nostrā. extra de institu. z quod no. in. c. ex insinuatiōe. in. c. de iure. ex̄ de iure patro. in qbus pz quod etiā in actibus q sunt volūtarie iurisditionis nō pōt qs fungi duplici psona. vnde nō dz esse idem cōferens z ille cui cōfert. nec psentās z ille cui psentat. Sed potes dicere quod rogatio reqrit in tabellione vt p hoc appareat quod de volūtate gerētis actū ɔficit scripturā. z idō cū satis de illa appareat si ipsemet tabellio scribit in publica forma ergo alia rogatio nō reqrit. ar. l. adigere. §. quāuis. ff. de iu. pa. z. c. cū cessante. extra de ap. Sed in iuribus predictis superius allegatis rō suadet oīno distinctas esse debere personas ne semp qs seipsum eligat. nā nō debet qs seipsuz eligere sed expectare vt vocetur ab alio. vt in. c. qualiter. extra de elec. nam z tanq ambitiosus videretur repellendus. faciat. l. si quequ. C. de epis. z cleri.

Summarium.

1 ☞ Scriptura nō completa nec iure testamenti nec iure codicillorum est valida.
2 Legata non debentur ex testamento imperfecto.
3 Testamētū iure testamēti inualidum trāsit in vim codicillorū.
4 Demens nec testari nec codicillari potest.
5 Natus in quo differat a nascituro.

1 **Ex ea scriptura.** Ex scriptura non lecta vel nō publicata corā testibus nō pbat testm̄. h. d. ¶ † No. quod scriptura nō completa nō valet iure testamenti nec iure codicillorū fm Bal. fm quē hic loqt i testō in scriptis. Sed. ff. eo. l. si is q. loquit in nūcupatiuo. ¶ Itē not. qd clausula si nō valeat iure codicillorū nō hz locū qñ deficit testm̄ propter imperfe-
2 ctionē volūtatis. ¶ † Itē no. quod ex testō imperfecto nō debent legata etiā pro aīa fm Bal. z quecunqz sint illa z idē dicit i codicillis non cōpletis. sed de hoc dic vt tetigi in. d. l. si is qui. Et aduertē qz hec lex pprie vr̄ loqui qñ scriptura erat facta de volūtate testantis. sed nō fuit subscripta solēniter p testes vel nō fuit publicata p notariū. z hoc innuit litera dū dicit parabat. et de hoc etiā loquit tex. dū gl. in. l. si fideicōmissa. §. j. ff. de leg. iij. z sic pōt dici quod hic fuit imperfectio rōne solennitatis. z ex his etiam no. quod scriptura nō lecta vel nō publicata nō vz zc.

Ex his verbis. Clausula si nō vz iure testamenti valeat iure codicillor ipoetat vt debeant relicta a venietibus ab intestato. h. d. Uel sic z magis ad literā. † Testm̄ quod nō vz iure testamēti trāsit i vim codicil-
3 lorū si hec sit itētio testatoris de qua intētiōe apparere pt qbuscūqz verbis ad hoc aptis. ¶ In gl. vbis ibi sz hoc qdē. z de hoc etiā est tex. i. l. qrebat. ver. vt z. ff. de test. mili. vbi institutio trahit ēt ad cām fideicōmissi. Sz h' itellige verū fm Bal. in oībus exēplis gl. ff. positis. pterqz in prio: qz in prio nō ɔprehēdit institutio q nō est legatū nec fideicōmissuz lz possit dici relictū. vt sensit hic gl. z lz vbū lego in. l. xij. tabul'. sit gñale z ɔprehēdat institutionē. vt. l. vbis legis. ff. de vb. sig. facit ad materiā quod hr̄ in. l. his verbis. de here. isti. z adde gl. singularē fz Bal. i. l. q filio. §. seruus. ff. de heredi. isti. q i effectu vult quod clausula codicillaris ad sui ɔfirmationē de necessitate reqrat aditionē hereditatis ab inte-
4 stato. z p illa gl. bñ facit. l. ij. ff. de fideicō. libe. ¶ † In ea. gl. i fi. supple qz ibi rūpit testm̄ tāq a demēte factū p qrelā inofficiosi. iō rūpit et clausula codicillaris. qz sicut demēs nō pt testificari ita nec codicillari. faciat. l. ij. §. furiosus. ff. de iure codi. z h' est claz fm iura antiq āñ auc. ex cā. quod vbi rūpebat testm̄ p qrelā: quod erat qñ qs erat exheredat' vl' lz eēt ptērit' haberet p exheredato vt in pteritiōe linee maternee quod tūc nihil operabat clausula codicillaris. hodie vero est dubiū an aliqd opet. de quo p gl. in. d. auc. ex cā. z ibi ēt p doc. vbi cōiter tenet quod nō opat q ad legata. qz illa validant p auc. illā nō p dictā clausulā sz respectu istitutiōis reducēde ad fideicōmissuz bñ opat. qz color de inofficioso quo rūpebat testm̄ hodie vr̄ sublat' qz nō rūpit ppter dictū colorez testm̄ sed quasi cā iserta nō sit vera. Sz dubiū est qñ testm̄ ē nullū ppter pteritionē q nō habet p exheredatiōe: vt qz fili' i ptāte ē pterit' vl' qñ rūpit agnatiōe posthumi pteriti. an clausula oparet aliqd fm ista iura. de q p glo. z doc. i. d. auc. ex cā. vbi hec tetigit Bal. nā triplex fuit opi. vna quod nihil opet p. l. titia hic alle. z p. l. ij. ff. de dolo. z fm istā opabit solū qñ vficit testm̄ solū ratiōe solēnitatis vel alia simili cā nō ppter defectū pteritiōis vel exheredatiōis. Scda fuit opin. quod lz nō oparet qñ testm̄ rūpit p qrelā tñ bñ opabat qñ erat nullū ppter pteritionē vel rūpebat natiuitate posthumi p. l. gñaliter. §. ex testō. quē casuz reputo singularē. ff. de fideic. lib. Tertia fuit opi. qd nō opet qñ testm̄ a pncipio est nullū ppt pteritionē filij in ptāte. z de hoc videt eē casus i. d. l. ij. ff. de leg. iij. Sz bñ opat qñ ex postfacto rūpit natiuitate posthumi pteriti si dicebat in clā illa quod si nō valet vel valebit. ita quod ɔprehēderet ēt tps futurū. nā al's secus p. l. si a colono. ff. de vb. ob. z quod tūc opet qñ sunt vba futuri tpis vel aliū futurū tps importātia vr̄ eē casus singularis i. d. §. ex testō. z hāc opi. vt refert hic bal. seqbant Ray. Ja. de are. Old. Et assignabat rōnē diuersitatis Old. inter iā natū z nascituruū. qz aliō ē nō curare naturalē erga liberos charitatē vt ɔtingat in iā nato pteritoz aliō est errare in cōsilio galli vel vellet. dū quo in. l. gallus. ff. ti. j. vt ɔtingit in nascituro tñ Bar. post Cy. in dicta auc. ex cā. tz secūdā opi. quod indistincte etiā in iam nato operabat clausula. z hoc sequit ēt hic Bal. z Ang. dicētes se sic sepi' ɔsuluisse. hodie tñ h' qō quo ad legata nō haberet locū cū illa valeāt vt dicta

tuk. ex cā. Sꝫ haberet locū circa isti tutionē an deberet trahi ad fideicōmissuꝫ. Et ꝑ opi. scōa adde q2 nō reperitꝰ iure cautū clausulā codicillarē nō sortiri effectū nisi qñ rūpebatꝰ ꝑ q̄relā. vt. d. l. titio. ꝛ in. l. patronꝰ. §. fi. ff. de leg. iij. ergo in dubio fauēdū ē volūtati testātis. ar. l. si pars. §. de inoff. test. ꝛ q2 cū simus ī materia permissoria ī suo gñe iuxta. l. j. ff. ad. l. fal. dꝫ posse testator oē id ꝙ nō reperitꝰ sibi expresse ꝓhibitū. ar. l. nec nō. §. lꝫ qḋ eis. §. ex q. cau. ma. Nec obstat dicta. l. ij. de leg. iij. q2 intelligitꝰ qñ noīatim ab ipso filio p̄terito fideicōmissuꝫ erat relictū. secus qñ generalꝛ ex vi clausule codicillaris vt ibi no. per Bar. ꝛ per hoc etiā facit quia equa quo ad hoc debeat esse cōditio in posthumo superueniente eius natiuitate qḋ in iam nato. ar. l. iij. §. j. ff. tit. j. ꝛ ideo sicut clausula operatꝰ in posthumo ita operetur etiā in iam nato.

Summarium.

1 Testis per se debet se subscribere.
2 Heres in testamento in scriptis nominari debet.

1 **Singulos.** † Testis dꝫ subscribere ꝑ se ꝛ nō aliū ꝯmittere. h. d. ¶ Not. ꝙ qñ ꝯmittitꝰ aliqd pluribꝰ faciēdū ī actu solēni. nō vꝛ̄ sufficere aliquos facere de voluntate aliorꝫ. facit quod no. in. l. sicuti. §. de arbi. De forma subscriptiōis tāgit hic Bart. Tu vide plenius in specu. de istr. edi. §. vt aūt. §. ad huiꝰ. ꝛ seq.

2 ¶ † In gl. chirographo potes dicere ꝙ si vult testari ī scriptis expedit ꝙ nūcupet nomē heredis ī casu illiꝰ. ꝛ sic participat tūc de natura testi in scriptis ꝛ nūcapatiui. sicut in filii in. l. iubemꝰ eo. ti. tū si vellet sine scriptura testari satis vꝛ̄ ꝙ nulla regreretur subscriptio ꝛ esset mere nūcupatiuū. vt ibi tāgit gl. ꝛ de itellectu huius. l. dicendum vt ibi. ꝛ ꝑut tetigit Bar. in. l. conficiuntur. §. j. ff. de iure codi.

Ius bona. Uerba ꝓlata cū iactātia nō īducunt dispositionem. h. d. ¶ Extra gl. adde dictis Bar. inquātū soluit ꝯ̄riū dicte. l. pāphilo. §. ꝓpositū. ff. de leg. iij. nam potes aliter soluere ꝙ ipse dicat ꝯm Bal. q2 ħ apposuit ꝟbū futuri tp̄is circa institutionē. vt q2 dixit ꝑ certo faciā hr̄ dē meū iperatorē. ibi est verbo velle. ꝛ ꝟbo desideratiuo. p̄ntis tp̄is ꝛ optatiui modi sup actu depēdēte a mera volūtate. vt est actꝰ relinquēdi. ideo si deliberate ꝓferꝰ inducit dispositionē. vt ibi iuxta ea q̄ no. i. l. ser ui electiōe. ff. de leg. j. in. l. emētis. C. de cōtrahē. emp. Uel dic ꝯm Ang. qḋ ibi loquitꝰ in legato qḋ facilius itroducitꝰ ꝙ īstitutio. l. nutu. ff. de leg. iij. hic autem loquitur in institutione.

¶ De liberis ꝛ posthumis heredibus instituendis vel exheredandis. Rubrica.

Summarium.

¶ In glo. rubrice i fine. No. ꝙ participiū futuri tēporis sui natura instruit qd agendū sit. dicimꝰ etiā de gerūdis vt pꝫ ex his que habentur in rubrica de eden. ꝛ in rubrica de postula.

1 Nominatiuum fieri quid dicatur.
2 Demonstratio rei que sufficiens dicatur.
3 Filius est nominatim exheredandus.

1 **Quid sit.** † Illud dꝫ fieri noīatim ꝙ ita exprimitꝰ vt de eo nequeat dubitari. Et p̄mittꝛ ꝑ euidētia ꝙ hr̄ i. l. titius. ff. e. ꝛ institu. de exhe. libe. §. j. ꝛ in. l. fi. C. de libe. pte.

2 ¶ † No. ꝙ sufficit rem taliter demonstrari ꝙ sit certa nec de modo certitudinis cūratꝰ. qḋ intelligunt hic Bal. ꝛ Ang. esse verū nisi modus demonstrandi sit ꝺ forma. nō simplꝛ ꝺ demonstratiōe. ꝛ ideo si statutū dicat ꝙ in instrīs ꝯficiēdis tabellio debeat ponere nomē ꝑnomē ꝛ cognomen nō sufficiet alterū tm̄ ēt si ponatꝰ nomē singulare vt galo p̄ssus qui fuit bidellus azo. de quo ꝑ gl. in. l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. po. Sed aduerte q2 lꝫ Ang. sic trāseāt. bal. sentit. ħ esse verū qñ lex vltra ꝓcedit irritādo actū si nō fiat qḋ est statutū. alꝛ̄s in dubio nō videtꝰ esse de forma. ꝛ hoc credo verū ꝑter. ꝛ

3 glo. in. d. l. hac cōsultissima. ¶ † Itē no. qḋ filiꝰ noīatiꝫ est exheredādus. de quo in. d. l. titius. ꝛ i iuribꝰ pal. ¶ In gl. j. in fi. no. bene glo. q̄ sentit qḋ scōm iura digestoꝝ in forma exheredādi erat differētia inter masculos ꝛ feminas. ꝛ sic ēt rōne vꝛ̄ sentire ꝙ silꝛ erat differentia inter filios primi gradus ꝛ alios ꝑut tangitꝰ in. d. l. fi. hic allegata. ꝛ isti. de exhere. lib. i pri. ꝛ. §. j. ꝛ sic facit ad ea que habētur in. l. lꝫ in cōditiōe. §. nepotes. ff. de here. insti. ꝛ in. l. seruus quoqꝫ. §. j. eo. ti. ¶ In gl. nomē in fi. dicas melius vt no. gl. in. l. si noie. C. de test. vbi gl. dicit ꝙ prenomē est illud qḋ ponitꝰ ad differētiā ꝓpriū nois. lꝫ agnomē dꝫ ꝓprie id ꝙ euenit ab aduētu. ¶ In glo. sufficere. in fine. So. ꝙ ibi admittebatꝰ vnū qḋ erat de forma substātiali ideo vitiat. hic aūt no requirebatꝰ pro forma sed ad certitudinem, ideo suff. cit alterū si ꝑ id mens disponentis reddatur certa.

Summarium.

1 Nomen appellatiuum quando equipolleat proprio.
2 Indefinita non est in odiosis vniuersali equiparanda.
3 Incertiudo actu sup eruenieus ipsum vitiabit.
4 Miles cum duobus testamentis decedere potest.
5 Citatio incerta non arctat citatum.

1 **Nominatim.** Indefinita q̄ nō pōt nisi ad vnum referri eqparatꝰ oratiōi singulari. h. d. ¶ † No. ꝙ qñ nomē appellatiuū conuenit vni tm̄ eqpollet nomini ꝓprio. ¶ Itē in not. ꝙ ī odiosis benigna iterꝑtatio esse vꝛ̄ ꝑ ꝙ qs excluditꝰ ab

2 odi oꝛ a pena ēt si actꝰ reddatꝰ nullꝰ. ¶ † Itē no ꝙ in odiosis definita non equipollet vniuersali si pōt in pluribꝰ ꝟificari. de quo per Bart. in. l. si pluribꝰ. ff. de leg. ij. ꝛ per dy. super rubrica de reg. iur. in. vj. ꝛ per glo. in. c. vt circa. extra. de elec. li. vj. ¶ In

3 glo. nullū. in fi. † Aduerte q2 in istis duabus legibus vltimo allegatis nō tractatur de odio sed de fauore ꝛ tamē icertitudo viciat. ꝛ similiter in. l. iij. §. si duobus. ff. de adimē. leg. nō tractatur ꝓprie de odio cum adēptio legati ꝓprie nō sit odiosa nec fauorabilis. ꝛ sic videtur quod glo. non perfecte dixerit in hac materia. ideo conclude quod si testator exprimit nomē appellatiuū ꝛ tunc ꝓcedit theorica glo. qñqꝫ exprimit nomeꝫ ꝓpriū: qua sub icerta demonstratione q2 forte plures reperiuntur tali noīe sic vocati. Et tūc aduerte: q2 aut illud nomē propriū ponitur in legato aut in adēptione. si ponitur in legato: ꝛ tunc si respicit personam cui legatur non valet legatū ratione incertitudinis. vt ī l. cū ex pluribus hic allegata. vel si valet nō valet quo ad effectū quia deficit ꝓbatio. vt. l. duo sunt titij. hic allꝛ. ꝛ facit qḋ habetur in. l. si quis seruū. §. si inter duos. ff. de legat. ij. si vero respicit rem legataꝫ tūc valet legatū ꝛ heres debet declarare de qua re senserit testator. Exemplū si legaui sticho cētū cū plures essent stichi. facit qḋ habetꝰ in. l. si quis a filio. §. si quis plures. ff. de le. j. Si aūt fiat mētio de ipso nomine ꝓprio in adēptione ꝛ sit nomē ipsuꝫ incertū ꝓpter pluralitatē. recurre ad glo. magistrā. in. l. si fuerit. ff. de re. du. ꝛ est ratio diuersitatis īter casuꝫ qñ in legādo exprimitur nomē appallatiuū. ꝛ qñ in legando exprimitur nomē proprium incertuꝫ tm̄. q2 hoc secūdo casu testator sensit tantūmodo de vno ꝓpter expressionē nominis proprij. ideo plures venire nō possunt. que ratio cessat quado nomē appellatiuū est expressum ¶ Extra glo. reprehēdit hic Ang. Bart. inquātum dicit ꝙ vbi vnicū testamētū precedit sufficit in secundo apponere clausulaꝫ

4 generalē per quā casset ꝛ irritet omne aliud testm̄: † q2 hoc non procedit scōm eū ex eo q2 vnicū tm̄ validū videtꝰ ꝓcedere cū nō possit quis decedere cum duobus testamētis nisi sit miles. ꝛ sic semper deberet suff. cere clausula gñalis predicta qḋ est cōtra. l. si quis in pricipio testamēti. q2 hoc videtꝰ cōtra illā legē si bene ponderetꝰ vt ipse hic tangit nō respondet tm̄ ad hanc legē. Tu potes rñdere qḋ hec. l. nō facit ꝑ Bar. q2 hic loqmur i materia in qua suff. ceret vniuersalis dispositio. vt no. in. l. titius. ff. e. i. §. j. insti. de exhere. lib. in. l. iij. §. ꝑ nul. ff. tit. j. ideo nimirū si sufficit indefinita qñ refertur ad vnicū subiectū. que ratio cessat in materia dicte. l. si qs in pricipio testamēti. quia ibi nō sufficit oratio vniuersalis facit optime qḋ habetur in. c. qui ad agendū. de ꝓcur. i. vj. Itē tangit hic Ang. an ꝓcedat practica bar. de qua in. l. demonstratio. ff. de cōdi. ꝛ de. ꝛ qua etiā vtuntur assessores. vcꝫ an sufficiat qḋ reperto bāno per qḋ sit bānitus petrus martini de perusio. ꝛ sit captus vnꝰ qui sic vocetꝰ ꝛ cōstet plures esse sic vocatos an sufficiet qḋ confiteatꝰ captus se esse illud corpꝰ ꝺ

5 quo cōtinetꝰ i bāno. nā Ang. videtꝰ tenere ꝙ nō † q2 citatio icerta videtꝰ fuisse nulla ꝛ nō arctasse. ar. l. eū quē temere. cū gl. sua. §. de iudi. ꝛ ideo dat practicā aliaꝫ qḋ ille cōfiteatꝰ maleficiū. quia tunc poterit sine alio ꝓcessu condēnari ad quācūqꝫ penā ꝑ dictum Inno. in. c. qualiter ꝛ qñ. el. ij. de accusa. Tu adde ꝙ forte practica Bar. pōt sustineri quia si cōstat de corpore de quo sentit iudex nō videtꝰ curandū de noie. §. de iudi. l. si in noie. ꝛ ideo aut si cōstaret ex alijs circūstantijs ꝙ iudex sensisset de isto q est captus vt q2 iste erat diffamatus: alꝛ̄ nō. ꝛ q2 sit iste citatꝰ ad domū sue habitationis ꝛ alius non posset fieri executio. ita dꝫ posse fieri etiam in casu illo ex quo cōstat de corpore ꝑ confessionē ipsius. nā ista cōfessio venit ad iuuandū ꝛ declarādū ꝙ est factū nō ad inducēdū de nouo. ideo dꝫ operari etiā si post sniam fiat argu. l. heredes palaꝫ. §. sed si notā. §. titu. j. ꝛ ꝑ hoc ēt facit qḋ no. i. l. j. §. de edē. ꝛ in. l. ij. C. de sen. que si. certa quā. vbi i execution e adīttitꝰ ꝓbatio ad rē certificādam. Nec ob. gl. dicte. l. eū quē temere. q2 imo potius facit ꝓnā innuit ꝙ ī dubio vocatus dꝫ venire sed si nō sit ille de quo est sensuꝫ sibi debent refundi expense. ꝑ hoc facit q2 regula est ꝙ in dubio citatus dꝫ cōparere. l. si qs ex aliena. §. de iudi. Nec ob. qḋ no. in. l. aut qui aliter. §. j. ff. qḋ vi aut clā. q2 hic certus erat actus ad quē citabatꝰ ꝛ etiā certa bona. lꝫ posset esse dubiū an ipse esset ille q cōtinebatꝰ i citatiōe. ꝛ ideo in dubio debuit cōparere ibi aūt secus. Si tm̄ vellet

tenere

tenere opi. Ang. posses allegare pro eo tex. qui melius facit in. l. pomp. scribit si frumētū. §. fi. ff. de rei ven. vbi videt esse casus ꝙ snīa reddat nulla ratione incertitudinis ꝓpter pluralitatē personarū eodē nomine vocatarū. nec ob. d. l. si in nomine. quia ibi nō allegabatur incertitudo sed dicebatur erratum.

Summarium.

1 Contumelia que testamento admiscetur ipm̄ vitiare nō dꝫ.
2 Exheredatio conditionalis est inualida.
3 Medium est ad extrema restringendum.
4 Clausula que in principio ponitur ad sequentia refertur.
5 Clausula in fine posita referri potest ad precedentia.
6 Testamentum a secundo gradu vires accipere debet.
7 Perimi potest id quod nullum est.
8 Accessorij seu dependentis natura que sit.
9 Testamentum non debet rumpi ante natiuitatem posthumi.

Et si pepercerit. Si ꝓpter adiectionem matris ꝯstat de q̄ fit exheredatio ꝑ noīatim exheredato habet̄ et cū cōuitio pt fieri exheredatio. h. d. ¶ No. ꝙ sufficit exprimere nomē matris. Itē no. ꝙ cōtumelia dꝫ ēt si nō deueniat̄ ad speciē ꝛ sic facit ad statutū imponēs penā ꝑ verbis cōtumeliosis vel iniuriosis. ¶ †Itē no. ꝙ cōtumelia admixta testamēto nō vitiat testm̄ sic nec etiā ꝯctū testm̄ cōtingēs. l. heredes palā. §. fi. ff. ti. j. de quo hic ꝑ Bal. ꝛ An. ¶ In gl. adulterio ibi quātū ad carbonianū. hec distictio vr̄ ꝯtra. l. q de inofficioso. ff. de inoffi. testa. Bal. hic nō soluit istud ꝯriū. ſ; potes dicere q̄d ibi erat certū ꝙ testator sciebat illū esse filiū suū. secus qn̄ credebat eū nō esse filiū suū vel erat dubiū ꝛ exheredat eū tāꝗ̄ natuz ex adulterio. qꝛ tūc in dubio debemus ꝑsumere ꝙ voluerit eum esse exheredatū si fuerit suus filius. ideo si est impubes succurrit̄ interim sibi ꝑ carbonianū. postea veniēte pubertate disputabitur an sit filiꝰ ꝛ an crediderit testator eū esse filiū. ¶ In ea gl. ibi stetit in genere alias medio. dic melius q̄d ista distinctio nō cadit in exheredatione sed in legatis sic secundum docto.

Pure autem. †Exheredatio dꝫ esse pura non aūt ꝯditionalis vel in diē. ¶ In gl. pure ibi ꝛ in defectū exheredatus supple dato coherede. al's nō posset effectuz sumere exheredatio. de q̄ plene i. l. si pater. hic allegata. ꝛ in. l. filius a patre. ff. eo. ¶ In fi. gl. ibi. ꝓprie i posthumo. de quo in. l. sub conditione. ꝛ. l. cum posthumus. ff. eo.

Filius inter. Clausula posita itra eūdē gradū ad illū tm̄ refert̄. ſ; posita itra gradꝰ vl' ante oēs gradꝰ vl' post oēs refert̄ ad oēs ꝛ exheredatio fcā a certa ꝑsona vel sub ꝯditiōe nō vꝫ. h. d. ꝛ prio loquit̄ qn̄ exheredatio est facta itra gradū. scd̄o qn̄ a certa ꝑsona. tertio qn̄ post aditā hereditatē. quarto qn̄ añ oēs gradꝰ. quinto qn̄ itra gradus. sexto qn̄ post gradū. ꝛ itra gradū scd̄a ibi nisi. tertia ibi quēadmodū. q̄rta ibi añ. quinta ibi ſ; iter. sexta ibi i eo. ¶ †No. ꝙ medīū restringit̄ ad extrema. ꝛ iō exheredatio facta itra gradū illū solū cōprehēdit. ſ; si est facta intra gradꝰ oēs ꝯprehēdit: qꝛ medīū pariter respicit extrema. ¶ Itē no. ꝙ exheredatio a certa ꝑsona nō vꝫ sic nec a certa re. vt. l. cū q̄dā. ff. eo. Itē nec a certa pte tpis. Ratio qꝛ ꝑ altera ꝑsona re vel tpe reperit̄ filius ꝑteritus: ꝛ sic testm̄ nullū: cū nō possit testm̄ ꝑ pte tenere ꝑ pte non ab ipso initio. l; qn̄qꝫ ex postfacto sit v t. l. circa. ff. de ioffi. test. ¶ †Itez no. ꝙ clausula in pricipio posita refert̄ ad oīa sequētia. qꝛ initiū in dubio pariter respicit oīa sequētia. l. si qs ex argētarijs. §. si initiū tabularū. ff. de edē. ¶ †Itē no. ꝙ clausula in fi. posita similiter refert̄ ad oīa qn̄ eadē est rō. l. j. C. eo. ꝛ de materia an clausula referat̄ ad oīa habet̄ i. l. talis scriptura. ꝑ Bar. ff. de leg. j. per cano. in. c. ij. regris. ꝛ. c. inquisitioni. extra de ap. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. qualiter cognoscat̄ an debeat eē. §. vl' litera grossa seu virgula rotūda. Tu adde gl. q̄ vr̄ aliter loq in. l. vnū ex familia. §. fi. de falcidia. ff. de leg. ij. q̄ vr̄ velle ꝙ ꝓprie loquēdo nō debeat esse. §. qn̄ ꝓsequit̄ eādē materiā ſ; demū qn̄ trāsit ad materiā separatā gl. tn̄ cū tex. in. c. vnico. §. sub ead. de postu. prela. li. vj. videtur velle ꝙ etiam possit esse. §. circa eandem materiā. si tamen aliquid specifice diuersū a precedētibus statuatur: sed forte illud procedit improprie ꝛ late loquendo.

Si ita testatus. Si nō valet institutio, testm̄ capit vires a substitutione. ¶ †No. ꝙ testm̄ pōt sumere vires a scd̄o gradu seu a substitutione. ꝛ sic no. ꝙ ad existētiā seu valorē substitutionis vulgaris nō est necesse primū gradū valere siue deficiat primus gradus propter defectū preteritiōis vt hic pꝫ: siue ꝓpter defectū instituti q forte est oīno incapax. ar. l. ij. ff. de here. insti. siue deficiat qꝛ institutus nō sit in rerū natura. siue deficiat qꝛ institutus sperabat̄ nasci. ſ; postea nō est natus siue etiā qꝛ institutus decedat viuo testatore. l. vnica. §. in prio. ꝛ. §. ꝑ scd̄o. C. de cadu. tollē. ꝛ. l. q ventri. ff. de ven. inspi. Ratio tollit̄ ex. l. j. ꝛ. C. de here. insti. qꝛ illa verba si institutus heres nō erit. intelligūtur vel qꝛ nō possit qn̄cū ꝗ cōtingat impotētia. ¶ †Itē no. ꝙ perimi dꝫ interdū id ꝙ est nullū ꝛ facit ꝑ sustētatiōe libelli in quo petit̄ snīaz nullā q̄ re vera est nulla cassari nā itelligit̄ ꝙ cassari debeat quatenus de facto ꝓcessit. facit ꝙ hr̄ in. l. j. §. j. cū gl. ff. de ferijs. ¶ In gl. filium ibi vitiat̄ ꝛ accessoriū hec rō ꝙ scd̄s gradꝰ dꝫ depēdere a prio ꝛ est illi accessoriꝰ. reprehēdit̄ hic ꝑ Bal. qꝛ nō pōt dici ꝓprie depēdere ꝛ accedere ex eo qꝛ secūdꝰ gradus suscipit effectū ex defectu primi gradꝰ ꝛ sic illo deficiēte nō aūt ex illius existētia. vt hic pꝫ tetigi i notalibus. †De natura aūt depēdētis ꝛ accessorij est ꝙ sumat effectū ex existētia illius a quo dependet ꝛ cui est accessoriū. hinc est ꝙ cāssato pricipali ꝯsueuit cassari accessoriū. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ in. c. inter dilectos. ꝟ. ꝛ ceterū. ex̄ de fide instru. Nō placet ēt hec rō. ang. ꝓpter rōnes quā hic ponit. vꝫ qꝛ nō vr̄ vlis: qꝛ legata qn̄qꝫ dependēt ab institutione. tn̄ ea irrita legata cōseruant̄. l. fi. ff. de here. instit. ꝛ. l. cancellauerat. ff. de his q̄ in te. delē. melius facit l; ipse nō alleget. l. si miles. ff. ti. j. iō dicit bal. ꝛ successiue Ang. ꝙ rō est qꝛ vbi preterit̄ iā natꝰ a primo gradu absqꝫ aliq̄ facto ipsiꝰ ꝑteriti ius ciuile agit in graduz annullādo eū. ſ; qn̄ ꝑterit̄ posthumus ipsemet nascēdo agit in testm̄ ꝛ rūpit ipm̄ vt sibi viā aperiat succedēdi nō alteri. ꝛ hoc sonat tex. in. l. nā ꝛ fi. §. rūpēdo. ff. ti. j. ꝛ hāc rōnē voluit sentire Ja. but. in aut. ex cā. C. de lib. pte. secus si posthumus nascēdo non posset agere in testm̄. vt qꝛ instituti essent mortui a qbꝰ esset preteritus. l. j. §. si venter. ff. de vē. in pos. mit. Tu adde ꝙ hec rō ruditer intellecta nō vr̄ bona: qꝛ posthumus ꝓprie loquēdo non est ille q rūpit ſ; lex propter natiuitatē posthu. facit. l. j. ꝛ. ij. C. de posthu. here. insti. ꝛ sic vr̄ ꝙ sicut rūpit lex tātūmodo primum gradū in iā nato l; rūpat ꝓpter illius fauorē. ita vr̄ ꝙ dꝫ facere etiā in posthumo secuta natiuitate eiꝰ. nā ante nō fuit equū rūpi testm̄: qꝛ nō erat certū ꝙ posthumꝰ nascēret̄ ꝛ sic adhuc sup est dubitatio q̄re lex voluit ꝙ rūperet̄ totū testm̄ ꝑ natiuitatem posthumi ipso ꝑterito a prio gradu ꝛ tn̄ non in filio iā nato. vn̄ potes dicere ꝙ rō fuit qꝛ in posthumo hereditas versabat̄ i primo gradu saltē spe cū a principio esset aliqs ꝛ posthumus posset nō nasci nō aūt versabat̄ i scd̄o gradu. ꝛ iō fuit equū ꝙ si lex rūpebat pm̄ū gradū ꝓpter posthumi natiuitatē rūperet ad vtilitatē ipsius posthumi nō ad vtilitatē ipsius substituti cū i ipso gradu substituti non versaret̄ hereditas. que rō cessat in iā nato preterito a prio gradu cū a principio semp gradus sit nullus ꝛ nūꝗ̄ sit reperire tps in quo versēt̄ hereditas in primo gradu facit ꝑ hac rōne ꝙ habet̄ in. l. nō putauit. §. j. gradu. ff. de cōtra tabu. ꝛ. d. l. j. §. si vēter. ¶ In gl. solo. in fi. vl' dic ꝙ si plures sunt instituti in prio gradu nō vꝫ exheredatio facta a ꝑsona qꝛ non pōt tūc dici facta a toto gradu. secus si vnica ꝑsona tm̄ sit instituta quia illa videt̄ repūtare totū gradū. ideo forte tunc tenebit exheredatio facta ab illa persona quod hoc videtur esse casus non cauillando in. l. si a primo herede. ff. eod. titu.

Summarium.

1 Institutio posthumi ad omnē est trahenda posthumum.
2 Posthumi appellatione venit tantū primus in exheredatiōe.
3 Exheredatio de posthumo omnem comprehendit posthumū.

1 **Placet omnē.** †Institutio posthumi trahit̄ ad oēm posthumū nedū ex p̄nti vxore ſ; ēt ex posteriore natū. h. d. ¶ In gl. sup ꝟbo is q; sibi ꝓpter fauorē institutionis. hoc nō vr̄ bn̄ dictū ꝓpter id ꝙ. ff. dicit gl. de exheredatione. ꝛ iō fm̄ Bar. meliꝰ stetisset gl. sine ħ. Bal. aūt ħ post Pe. ꝛ Ja. de ra. †dicit ꝙ si exheredet̄ posthumꝰ solū ꝯprehendit̄ posthumꝰ q prio nascet̄ ꝛ sic itelligit tex. i. l. iij. §. pe. ff. ti. j. Ang. ꝟo hic sentit ꝙ si vnꝰ tm̄ nascet̄ itelliget̄ exheredatꝰ. ſ; si plures exheredatio erit nulla. ꝑ. l. ij. ff. eo. Tu adde ꝙ ꝯriū tꝫ ipsemet Ang. in l. ij. ff. eo. vbi dicit ꝙ exheredatio facta de posthumo ꝯprehēdit omnē posthumū ēt si plures nascant̄: qꝛ nō pt odiū dirigi plus ad vnū ꝙ̄ ad aliū cū ad incognitū nō ordinet̄ affectio. l. titius. ff. de obseq. Tu potes dicere ꝙ si fiat institutio de posthumo idubitāter illā ꝯprehēdet omnē posthumū etiā si plures nascātur: qꝛ ista est fauorabilis ꝑ no. ꝑ gl. i. d. l. ij. Sꝫ si exheredet̄ posthumus cū in eo nō cadat odiū ꝓpter ipm̄. ſ; forte pp matrē. l. si qs in suo. C. de ioffi. testa. vr̄ ꝙ debeat referri ad posthumū q nascetur ex vxore quā tūc hꝫ nō ad nascēdū ex alia cū nō sit eadez rō odij. forte tn̄ ꝯprehēdet oēm nasciturū ex illa etiā si plures nascatur cū eadē rō sit odij ad oēs tales. ꝛ sic itelligat̄ hec glo. ꝛ ħ ibi voluit Ray. †ꝙ exheredatio de posthumo ꝯprehēdat oēm posthumū ꝛ hec vera fm̄ ista tpa. hodie vero posthumꝰ nō pt exheredari: qꝛ nō pōt ingratitudinē ꝯmittere. et si exheredet̄ habet̄ pro preterito. vt voluit gl. in. l. si posthumꝰ a prio. ff. eo. scd̄m predicta vr̄ intelligēdū quod habet̄ in dicta. l. iij. §. penulti.

Sed ꝛ quesitum. Qui impedit̄ genere propter accidens non impeditur posthumum instituere. secus si impeditur a natura. hoc dicit.

Summarium.

1 Testamentum annullatur in quo filius preteritur.
2 Lex per usum facti dicitur approbari.
3 Testamentum secūdum ratione preteritionis imperfectum tollit primum.
4 Jura sunt secundum materiam tituli intelligenda.
5 Testamentum quādo nullum dicatur si filius in eo pretereatur
6 Testamentum de iure pretorio validum non tollit precedēs de iure ciuili validum.
7 Testamētum ob filij preteritione nullum non annullatur propter solēnitatis defectum.
8 Volūtas testatoris nō ōseruatur si alius q̄ i testō ōscriptus succedat.
9 Recōualescētia scdi testi post mortē nō sufficit ad p̄mū tollēdū.
10 Filius preteritus in sui preiudiciū pōt approbare testamētum.
11 Gradus primus ita se hz ad scdm sicut scdm testm̄ ad primum
12 Testm̄ in quo filius p̄terītur ita demū nullū est si nullū dicatur.
13 Filius testm̄ patris contratabulās qualiter approbare dicatur.
14 Testm̄ quale esse sufficiat vt detur bonoꝝ possessio cōtratabulas.
15 Cōtratabularū remedium datur ad rescindendum.
16 Contratabularū remediū quibus olim ꝛ qbus hodie competat.
17 Interdictum quorum bonorum potest incontinenti intentari bonorum possessione contratabulas decreta.

Si filius. Testamētum scdm in quo filius in potestate est preteritus nō tollit p̄cedēs validum omni iure. etiā si filius viuo testatore decedat. h. d. ꝛ primo repetit thema ex quo tacita elicitur questio. scdo respondet q̄stioni predicte. tertio soluit vnū dubium circa predicta. quarto ōfirmat ꝛ approbat predicta etiā ex facti obseruātia. scda ibi testm̄. tertia ibi nec spurius. quarta ibi ꝛ eo iure. ¶ 1 † No. q̄ testm̄ in quo filius in potestate est p̄teritus ipso iure est nullū. ¶ Not. etiā q̄ tale testm̄ non recōualescit etiā si filius viuo patre decedat. ¶ Not. q̄ testm̄ secundū peccans in preteritione filij in ptāte nō rūpit precedēs validū. ¶ Et ex hoc etiā no. q̄ ex tali testamēto secūdo nullo casu videt̄ posse adiri hrēditas. nā alias videret tolli primū p ea q̄ habetur in. l. cū in secundo. ꝟ. ti. j. ꝛ facit qd ibi no. in gl. et qd legit̄ etiā ꝛ no. in. l. si qs eū. §. fi. ꝟ. de vul. ꝛ pup. ꝛ qd habet̄ in tex. in. l. pater filio. ꝟ. de her. 2 insti. ¶ † Ultimo no. q̄ lex approbat̄ etiā per vsum fa ti. facit q̄ habet̄ in. l. fi. C. que sit longa cōsue. ꝛ qd habet̄ in. §. leges. iiij. distin. qd legit̄ ꝛ no. in. c. j. p gl. extra de treuga ꝛ pace. ꝛ in. l. de qbus. s. de legibus. ¶ In gl. rūpetur ibi sed alius est ibi casus. forte voluit glo. p ibi loquatur qñ sunt instituti veniētes ab itestato: hic qñ sunt istituti extranei. Sed certe hec solutio diuinat ad hanc legē. p̄terea videt̄ esse cōtra tex. in. l. filio p̄terito. ꝟ. ti. j. vbi testamētum in quo filius in potestate est p̄teritus qñ sunt in eo instituti veniētes ab intestato recōualescit ex post facto de equitate filio approbāte. ꝛ sic videt̄ qd a principio fuerit nullū. ad idē lege posthumus versi. idē ꝛ circa. ꝟ. titu. j. ideo glo. voluit sentire aliā solutionē ver. itē ꝛ deficit. vcz q̄ in contrario testamentum erat imperfectum ratione solēnitatis. hic rōne p̄teritionis. Sed aduerte qꝛ cōtra istā solutionē videtur casus in. l. si duobus. §. si 3 prius. ꝟ. de cōtratab. vbi videt̄ pbari q̄ lz † scdm testm̄ sit imperfectū ratiōe p̄teritionis: tñ tollat primū si in eo sunt instituti veniētes ab intestato. Bar. hic dicit q̄ ibi loquitur in filio emācipato preterito. quod casu testamētū tale est validū de iure ciuili. vt. l. si ex duobus. in principio. ꝟ. de contrata. ꝛ in. l. is qui in potestate. §. sz si scriptus. ꝟ. de leg. prestā. Ideo nimirū si tollit primū lz possit contratabulari per ipsum filiū emācipatū preteritū. Sed aduerte qꝛ huic intellectui fortiter ob. qꝛ si ille. §. si prius. loquit̄ in emācipato nō videt̄ curādū an in ipso secūdo testamēto sint instituti veniētes ab intestato vel nō: qꝛ semper videtur q̄ sit validū de iure ciuili p iura. s. allegata. ꝛ qꝛ emancipatus nō erat cognitus a iure ciuili. faciat. l. j. ꝟ. de cōtratab. Propter istud cōtrariū Bar. sibi cōtradicit. nā in. d. §. si prius. dicit q̄ attenta rōne predicta ille. §. nō poterat loq in filio emācipato. s; tñ in filio in potestate. ꝛ sic let ad ratione allegat. i. q̄ vbi testm̄ erat etiā imperfectū rōne solēnitatis omisse. ꝛ ideo fuit expediēs q̄ ibi essent instituti veniētes ab itestato. ꝛ hoc pbat litera ibi dū dicit sequēs imperfectū ꝛc. nā imꝑfectio videt̄ ꝑpter solēnitatē omissaꝫ notare. vt. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. ꝛ facit qd no. in. l. si is qui. s. tit. j. ꝛ si dicatur quō tunc cōtratabulat̄ illa volūtas cū nō valeat vt testm̄ sed vt volūtas intestati. vt. d. l. hac consultissima. §. si qs. ꝛ tñ ad hoc vt detur cōtratabulas vr̄ q̄ sit necesse tale esse testm̄ q̄ ex ipso possit adiri hereditas vel peti bonorū possessio. vt. l. qd vulgo. ꝟ. de cōtrata. dic vt sensit glo. in. d. §. si prius. qꝛ hoc casu improprie datur cōtratabulas ex quo valet solūmodo vt volūtas intestati. Vel fm̄ Ang. dispensatiue datur cōtrata bulas. nā qua ratione ius dispēsauit vt talis volūtas lz minus solēnis valeat saltim vt voluntas intestati. eadē rōne debuit dispēsare vt filius possit illā ōtabulare nā alias sibi noceret ꝛ ne magis noceret volūtas minus solēnis q̄ volūtas solēnis. tu potes addere q̄ si in. d. §. si prius. erat institutus vnus de liberis in ptāte q̄ tūc valebat illa volūtas etiā vt testm̄. vt est casus i. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. ideo nimirū si tūc pōt cōtratabulari. Nec ob. d. §. si qs. vbi vr̄ pbari q̄ qñ vltima volūtas deficit ratione solēnitatis si in ea sunt istituti veniētes ab intestato valeat solū vt volūtas intestati qꝛ illud verū qñ venientes ab intestato instituti nō sunt de liberis: alias aūt valeret vt testm̄ licet esset imperfectū rōne solēnitatis vt dicto. §. ex imperfecto. ꝛ no. glos. quā reputo singularē in. l. filij. C. fa. hercis. ¶ Et ex p̄dictis patet qd defensari pōt itellectus iste qd. §. si prius. loquatur in filio emācipato quē sequit̄ hic Bar. ꝛ seqbat̄ do. Frāciscus de 4 rāponibus. nec erat diuinatio fm̄ eū † cū iura sint intelligēda fm̄ materiā tituli. ar. l. imperatores. ff. de i di. adie. ꝛ sic qd materia cōtratabularū fuerit inuēta ꝑpter emācipatos nō videt̄ incongruū illū. §. si prius. q est in materia contratabularū intelligere i filio emācipato. Sz aduerte qꝛ lz fatēdū sit qd possit loq in filio emācipato tñ non pōt negari quī videat̄ diuinatio restringere ipsum ad filiū emācipatū tm̄ cū ille. §. simplr̄ ꝛ indistincte loquitur in filio p̄terito ꝛ qꝛ lz remediū cōtratabularū fuerit introductum ꝑpter emācipatos tñ fuit ēt extēsum ad filios in ptāte. vt pbat̄. l. fi. C. de libe. p̄te. ꝛ in. l. j. §. j. ꝟ. de ōtrata. ꝛ. l. illō. §. fi. e. ti. ꝛ l. is q i ptāte. ꝛ. l. si duo. ꝟ. de leg. p̄stā. Sz vidēdū ē an possit susti 5 neri q̄ loquat̄ i filio i ptāte. Bar. ibi dicit qd sic tenēs q̄ † testm̄ in q̄ filius i ptāte est p̄teritus si in eo sunt istituti veniētes ab intestato est aliqd de iure ciui. Et ita demū est nullū si filius ipsum dicat nullū. ideo nimirū si ibi tollit̄ primū testm̄. vñ intelligit qd hic nō erāt instituti veniētes ab itestato i scdo testō. ꝛ sic approbat primā solutionē quā voluit hic sentire gl. ad. §. si qs. licet hic illā nō teneat. Sed aduerte qꝛ cōtra istū intellectū videt̄ casus in l. filio p̄terito. ꝟ. ti. j. ꝛ in. l. posthumus ver. idē ꝛ circa. in qbus patet qd licet sint istituti veniētes ab intestato in testō in quo filius in ptāte est p̄teritus testm̄ recōualescit ex post facto de eqtate tm̄ modo p̄tōria scdm cōmunē ppi. vel p approbationē filij. vt i. d. l. filio. vel p mortē ipsius filij preteriti in vita patris. vt dicta. l. posthumus. ꝛ sicut euidēter pz q̄ a pncipio erat nullū omni iure s. ciuili ꝛ p̄torio. ꝛ iō iste itellectus nō vr̄ bonus nec vr̄ posse defensari ex his q̄ scribit Bar. in. §. si prius. ideo dixit hic Bal. q̄ lz cōis 6 opnio glossarū sit q̄ † testm̄ validū de iure pretorio tm̄ non tollit precedēs validū de iure ciuili. vt no. glo. in. l. cū in scdo. ꝟ. titu. j. ꝛ in. l. si quis eū. §. fi. ꝟ. de vul. ꝛ pupi. tñ ipse tenet opi. ex eo qꝛ lz tale testm̄ scdm tāq̄ minus potēs qꝛ validū de iure pretorio tm̄ cū primū sit validū de iure ciuili ꝛ p̄torio nō possit ipsum primū tollere īmediate tñ ipsum tollet indirecte ꝛ p quādam cōsequentiā ex vi incōpassibilitatis ꝛ ex vi regule q̄ hz q̄ paganus non pōt decedere cū duobus testamētis validis. l. posthumus. §. si paganus. ꝟ. tit. j. ꝛ ideo tollet̄ primū vt sic stetur scdo tanq̄ posteriori cum in vltimis volūtatibus volūtas posterior incōpassibilis cū prima debeat ꝑualere. vt in. §. posteriore. insti. qui. mo. te. infir. ꝛ in. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. ꝟ. de lega. j. ꝛ ideo dicit q̄ in. §. si prius. scdm testm̄ esset validatū de iure p̄torio merito tollit̄ primū. hic aūt scdm nullo iure erat validū. Sed aduerte primo quia dubiū est an ꝑcedat dictū Bal. inquātū reprobat gl. d. l. cū in secundo. ꝛ. d. l. si qs eū. §. fi. de quo dicet̄ in. d. l. cū in scdo. Secūdo aduerte qꝛ nō declarat Bal. qua de causa in. d. §. prius testamētuꝫ esset validū de iure p̄torio plus q̄ hic. nā aut voluit intelligere q̄ ab ipso principio testm̄ ibi sit validū hoc iure p̄torio. ꝛ non videt̄ bene dicere p casum. d. l. filio p̄terito. ꝛ dicere. l. posthumus inducēdo vt. s. induxi. aut vult intelligere q̄ ex post facto fuerit validatū de iure p̄torio. ꝛ tūc cū filius supuixerit post mortē patris nō pōt dici illud contingere nisi per ipsius approbationē. certū est aūt q̄ ibi nō approbauit testm̄ patris. imo īpugnabat agēdo cōtratabulas. vñ nō vr̄ q̄ possit cōsiderari q̄ sit validatū de iure p̄torio. nisi teneamus opi. Bar. q voluit q̄ filius i potestate cōtratabulādo dicat̄ approbare testamētum vt factū sed nō vt sic factū ar. l. iij. §. falsus. ꝟ. rem ra. ha. de qua opi. Bar. p eū in. l. posthumus C. de ōtabu. ꝛ in. l. filio p̄terito. ꝟ. tit. j. Sz aduerte qꝛ primo est dubiū an dicta opi. Bart. de qua. ꝟ. dicet̄ sit vera. Scdo facit dubiū posito q̄ esset vera qꝛ nō approbat filius simplr̄ nec videt̄ peti posse bonoꝝ possessio fm̄ tab. ex quo pōt peti ōtabulas. vt. l. illud. §. fi. ꝟ. de ōtab. ꝛ. l. ij. §. spectandi. ꝟ. de bono. pos. scdm tabu. Preterea nō vr̄ q̄ hec cōualescentia iuris p̄torij que supuenit post mortē habeat tollere primū testm̄ p id qd not. in. l. cū in scdo p Bar. Ideo Ange. hic dixit q̄ in. §. si prius. erat du 7 plex defectus. scz solēnitatis ꝛ p̄tertionis † ꝛ ideo cū illud testm̄ nō valeret vt testm̄. ꝑpter defectū solēnitatis nō erat cōsiderabile vitiū p̄teritiōis qꝛ nō poterat annullare id qd de se erat nullū. ꝛ ideo sicut si vnicū tātūmodo vitiū fuisset. scz solēnitatis omisse in scdo testamēto tolleret̄ primū. ita hoc casu tollat̄ primū qñ est duplex defectus p̄missus. ꝛ ita loquat̄ ille. §. si prius. secus qñ in scdo tantūmodo est vitiuꝫ p̄teritionis. qꝛ tūc est nullū. vt hic patet. ꝛ bene pōt cōsiderari tunc hoc vitiū. ideo nō tollit primū testamētū. Sed aduerte qꝛ hec opi. Ang. nō videt̄ bona. primo

quia

q2 in ea videt̃ cõtineri absurdũ vcʒ ꝙ scḋa volũtas in qua sunt duo defectus potius tollat primã ꝙ illa in qua solus est vnicus defectus.nã minus dʒ esse potẽs volũtas in qua sunt plures de fectus ꝙ volũtas in qua est vnus tñ.Itẽ q2 hec opinio videtur esse falsa ex eo q2 lʒ vitiũ preteritionis nõ sit cõsiderabile quo ad hoc vt possit annullare id ꝙ est nullum:tñ nõ põt negari quin vtrũqʒ vitiũ cõcurrat in ordinatione testamẽti ⁊ eodẽ tpe ergo licet vitiũ solẽnitatis tollatur per institutionẽ venientiũ ab inte stato tñ remanet vitium preteritionis ꝙ cõcurrit eodẽ tpe vt di xi ⁊ est in causa annullationis testamenti.ergo licet remouea̋t vna causa nõ sufficit ex q̃ remanet alia.arg.eoꝝ q̃ habent̃ in.§. affinitatis.insti.de nup.⁊ in.l.⁊ si nõ lex.ff.de here.insti.⁊ in.l.si seruitus.ff.de serui.vrba.pdio.⁊ in.c.pastoralis.extra de priui. ⁊ per ꝯñs ex quo remanet vitiũ preteritionis nõ sublatũ dʒ di ci testm̃ nullũ.⁊ ꝑ hoc facit ꝙ notat̃ in simili i.l.iij.§.ex pluribꝰ. ff.de acqui.pos.vbi dr̃ ꝙ lʒ dñiũ nõ possit haberi ex pluribꝰ cau sis successiue cũ semel dñs non possit amplius effici dominus.l. res ꝓprias.C.de lega.tñ haberi põt ex pluribus causis eodem tpe cõcurrẽtibus.sic igit̃ in proposito licet testm̃ ꝙ est nullũ nõ possit postea annullari.l.nam ⁊ si sub cõditione.§.rũpẽdo.ff.tit. j.⁊ in.c.ad soluendũ.extra de despõ.impube.tñ põt esse nullum ex pluribus causis eodem tpe cõcurrentibus.facit ꝙ no.in simi li Bar.in.l.si expressim.in pe.⁊ vltima colũ.ff.de ap.⁊ Inno.in c.cum cõtingat.extra de offi.dele.⁊ propter hoc nõ placet predi cta opi.¶ Unde quarta fuit opinio ꝙ in.d.§.si prius.succede retur ab intestato per vnde liberi vt ibi tetigit gl.nã cũ illa volũ tas de qua in.d.§.si prius.cõseruet̃ vt voluntas intestati et in ter succedẽtes ab intestato filius reperiatur obtinere primũ gra dũ ideo ibi venit per vnde liberi.Sed certe hec opinio non pla cet nec eã sequit̃ ibi gl.tñ quia ille.§.est situatus in materia con tratabularũ.⁊ sic verisimiliter nõ loquit̃ de bonoꝝ poss.vnde li beri.ar.l.imperatores.ff.de in diẽ adiec.¶ Itẽ q2 qñ propter in stitutionẽ veniẽtiũ ab intestato cõseruat̃ volũtas minus solen nis vident̃ inuitari illi q̃ sunt descripti in ipsa voluntate vt pʒ 8 in.l.hac cõsultissima.§.si quis.C.de testa.alias † nõ diceret̃ pro prie talis volũtas cõseruari:ex quo alius ꝙ ibi descriptus succe deret.⁊ sic nõ videt̃ de mẽte iuris ꝙ filius posset ibi venire per vnde liberi.ex eo q2 illa volũtas cõseruetur vt voluntas intesta ti.ex quo in ea filius nõ est vocatꝰ sed preteritus.¶ Ideo quin ta fuit opi.ꝙ in.d.§.si prius.primũ testm̃ sit sublatum ꝑ secũdũ ex eo quia fuit approbatum per cõtrabulationẽ filij ⁊ etiã vali datũ de iure pretorio sequendo opi.Bar.de qua tetigi superius vnde volũt isti ꝙ testamentum validum de iure pretorio tantũ tollat precedens validũ omni iure etiã circũscripta ratione incõ passibilitas.de qua tetigi.ff.post Bal.nã dicunt ꝙ licet pretor nõ possit facere quem heredẽ directo:tñ facit in effectu.vt in.§. quos aũt.insti.de bo.pos.⁊ facit optime ꝙ habet̃ in.l.j.§.bono rũ.ff.ad treb.cũ ibi no.per Bar.⁊ in.l.in cõditionibus.§.si patro nus.ff.de cõdi.⁊ demon.Et concludunt isti ꝙ qñcũqʒ superue niat recõualescentia iuris pretorij:siue in vita testãtis siue post mortem ꝙ semper sufficiat per id ꝙ no.etiã Bar.in.l.non puta uit.§.primo gradu.ff.de cõtrata.in.ij.col.quã ibi ponit intelligẽ do illũ.§.in filio in potestate.⁊ hec fuisse opi.reuerendissimi do mini Cardinalis sancti eustachij.vcʒ domini Jacobi de Isola nis.Sed aduerte q2 an ista opi.ꝓcedat primo pẽdet ex dubio il lo an cõtratabulãs testamẽtum dicat̃ approbare testamentum vt improbet.⁊ sic an procedat opi.Bar.qui istud tenet.Secun do pendet etiã ex alio an glo.in.d.l.cum in secundo.in.d.l.si qs eum.§.si procedant vel nõ de quo dicetur in.d.l.cũ in scḋo.Itẽ si ista opi.esset vera videret̃ ꝙ in casu legis nostre primũ testa mẽtũ deberet esse sublatũ cũ sufficiat ad tollendũ primũ ꝙ ex se cundo posset institutus heres existere.vt.d.l.cum in secundo.et in.l.pater filio.vbi bonus tex.ff.de here.insti.⁊ sic si sufficit queʒ esse heredem effectu.⁊ sic de iure pretorio.lʒ ex secũdo tollat̃ pri mũ.vt est dictũ.⁊ possibile fuit in casu nostre legis institutũ ali quo casu fore heredẽ de iure pretorio:q2 filio preterito approbã te post mortẽ patris.ergo licet non fuerit approbatũ nõ videt̃ curandum sed deberet tolli primũ ar.dictorũ iuriũ.⁊.l.iij.§.sed si stãte.ff.ti.j.nisi sustinendo velles euadere hãc vltimã rõnẽ qd̃ qñ ptãs succedẽdi de iure pretorio est ad actum redacta tũc tol lat primũ.secus qñ nõ est ad actũ redacta.si a principio testamẽ tum sit nullũ de iure pretorio.vt est in casu isto qñ filius in pote state est preteritus.vt.l.j.ff.ti.j.in fi.ff.si tabu.testa.nulle exta.⁊.ff. eo.l.fi.tñ q2 nõ apparet respõsum alijs rationibꝰ an hec opi.pro cedat pendebit ex his que.ff.dicam.⁊ in.d.l.cum in scḋo.¶ Sex ta fuit opi.dicentium ꝙ in dicto.§.si prius.fuerunt instituti ve niẽtes ab intestato.⁊ sic fuit possibile testamentum conualida ri de iure pretorio in vita testantis per mortem ipsius filij.l.post humus.ver.itẽ ⁊ circa.ff.ti.j.ideo nim rũ si bñ tollit̃ primũ per ea que habent̃ ꝑ Bar.in.d.l.cũ in secũdo.sʒ i casu nostre legis non fuerũt instituti veniẽtes ab intestato.⁊ sic nõ poterat recõuale scere de iure ꝑtorio i vita testãtis:q2 nõ ꝑ mortẽ filij in vita te

stantis ex quo nõ sunt instituti veniẽtes ab intestato.vt hic ꝓ bat̃ ⁊ in dicto versi.ideʒ ⁊ circa.a ꝯrio sensu.⁊ iõ lʒ posset recõua 9 lescere post mortẽ nõ curat̃:q2 † recõualescẽtia superueniẽs post mortẽ nõ sufficit vt primũ tollat.vt no.Bar.i dicta.l.cũ i scḋo. Sʒ certe hec solutio non vr̃ bona:q2 ex quo a ꝑncipio testm̃ est nullũ de iure ꝑtorio ꝓpter preteritionẽ filij in ptãte non dʒ tolli primũ ex hoc solo ꝙ possit euenire casus in quo testm̃ postea re cõualescat ex quo nõ sumus certi an eueniat vel nõ.ar.eoꝝ que habent̃ in simili.ff.l.j.ꝓxima.vbi posthumꝰ in vẽtre nõ rũpit te stamẽtũ lʒ sit possibile eũ nasci.sʒ ita demũ rũpit si nascat̃.⁊ ideo absurdũ vr̃ dicere ꝙ ex quo testm̃ a principio est ipso iure nullũ nec supuenit recõualescẽtia ꝙ debeat dici sustulisse pmũ.⁊ sic in d.§.si prius.lʒ essent instituti veniẽtes ab intestato ex quo filius ibi nõ sit mortuꝰ in vita pr̃is sʒ supuixit post mortẽ patris non deberet dici pmũ testm̃ sublatũ ꝑ scḋm.¶ Septima fuit opi.d. onofrij de peruſio in.l.hac cõsultissima.§.si qs.C.de test.vbi con cludit ꝙ iõ in.§.si prius.testm̃ scḋʒ ibi tollit primũ:q2 in ipso se cũdo erãt instituti veniẽtes ab intestato.⁊ q2 cũ in prio testõ fi lius esset exheredatus ⁊ in scḋo ꝑterit9 redũdaret in eius odiũ ⁊ preiudiciũ in scḋm testm̃ simpliciter esset nullũ.⁊ iõ tunc est vali dũ ⁊ ita demũ est nullũ si dicat nullũ.nam alias si esset ipso iure nullũ introductũ in eius fauorẽ retorqueret̃ in eius lesionẽ con 10 tra.l.ꝙ fauore.C.de legi.ꝙ pʒ q2 † introductũ est fauore filij in potestate ꝙ testm̃ in quo est ꝑteritus sit nullũ.hinc descẽdit qd̃ põt ipm approbare.vt legit̃ ⁊ no.in.l.filio ꝑterito.ff.ti.j.⁊ in.l.j. in princ.ff.de leg.iij.ꝑ Bar.mõ si in casu.d.§.si priꝰ.scḋm testm̃ esset nullũ ipso iure hoc cederet ad lesionem filij:q2 si remaneret primũ validũ ⁊ nõ sublatũ ⁊ opʒ ipm agere q̃rela cõtra ipsum primũ in qua dubiꝰ est euẽtus litis.ar.l.ꝙ debetur.ff.de pecul. Sed si scḋm testm̃ sit aliqd̃ tũc primũ erit sublatũ ⁊ poterit dice re etiã fm nullũ si vellet.⁊ sic absqʒ litigio habebit successioneʒ paternã ⁊ ꝑ hec infert ꝙ secus si in primo testõ filius fuisset in stitutus q2 tũc scḋm esset ipso iure nullũ.faciat.d.§.si prius a cõ trario sensu.⁊ sic posset intelligi hec lex.Idẽ dicit si in prio fue rit exheredatus sed in scḋo ꝑteritus.⁊ in eo nõ fuerũt instituti ve niẽtes ab intestato ꝑ.d.§.si prius.a cõtrario sensu.Idẽ dicit si vnicũ tñ est testm̃:q2 tunc ipso iure erit nulluʒ:siue sint instituti veniẽtes ab intestato siue nõ ⁊ sic intelligatur.l.filio preterito. Sed aduerte q2 hec opi.nõ vr̃ bona.primo q2 si attendatur rõ sua eo casu in quo filius in prio testamẽto fuit exheredatus ⁊ in scḋo preteritus nõ vr̃ curãduʒ an in scḋo sint instituti venien tes ab intestato vel nõ q2 etiã si essent instituti extranei odiuʒ ⁊ preiudicium esset filio si dicimus testm̃ scḋm simplr̃ ipso iure esse nullũ.⁊ sic etiã tũc deberet esse ita demũ nullũ si filꝰ diceret nul lũ.⁊ sic nõ vr̃ curandum an in scḋo sint instituti veniẽtes ab in testato an extranei:cuius tñ cõtrarium ipse tenet ⁊ etiã dr̃ in.d. §.si prius.vnde ista distinctio meo iudicio presupposita sua opi. nõ deberet habere locũ qñ testm̃ in vitio preteritionis peccat.sʒ forte posset habere locũ si esset vera qñ testamẽtũ scḋʒ peccabat etiã in vitio solẽnitatis lʒ ipse videat̃ intelligere illuʒ.§.qñ soluʒ aderat vitiũ preteritionis.Itẽ nõ videtur bona per ea que ha 11 bentur in.l.iij.§.fi.ff.eod.† nam sicut se habet secũdum testamẽ tum ad primuʒ.ita se hʒ primꝰ gradus ad scḋm.q2 scḋm testm̃ nõ põt valere stante validitate primi.sed demũ primo sublato. ⁊ similiter secundus sumit effectũ ex defectu primi.⁊ sic vr̃ qd̃ si filius esset preteritus a primo gradu ⁊ exheredatus a secundo ꝙ primus gradus deberet esse validus.⁊ ita demũ nullus si filius diceret nullũ vt sic filius non habeat necesse agere querela.naʒ poterit cõtratabulare primum gradũ sicut ⁊ emancipatus per id ꝙ habet̃ i.l.nõ putauit.§.prio gradu.ff.de ꝯtratab.⁊ que ha bet̃ in.l.fin.ff.de lib.prete:⁊ in.§.eadẽ.insti.de heredi.q ab inte sta.vbi bonus tex.⁊ sic nõ habebit necesse dicere ipsum primuʒ gradũ nullũ ⁊ sic stãte ꝙ sit validus ⁊ possit cõtratabulari non incipiat testm̃ a scḋo gradu nec habebit necesse filius agere que rela.ꝙ erat sibi graue scḋm ista tpa scḋm que debebat probare se gratũ lʒ hodie secus.l.oimodo.de inoffi.testa.⁊ sic vtilius erat sibi agere ꝑ cõtratabulas.q2 nõ habebat necesse ꝓbare se gratũ sʒ eo ipso ꝙ erat preteritus debebat obtinere.Si ergo istud tale preiudiciũ nõ attẽdit̃ in casu.d.§.fi.d.l.iij.ita nec vr̃ debuisse at tẽdi in dicto.§.si prius.Ideo potes dicere in hac materia ponẽ do aliũ intellectuʒ vcʒ ꝙ aliud est q̃rere an testm̃ scḋm in quo fi lius in ptãte est ꝑteritus immediate tollat primuʒ.⁊ dicendum ꝙ nõ.⁊ sic intelligat̃ ista.l.nec ꝯriuʒ dr̃ in.d.§.si prius si bene in spiciat̃.Aliud est q̃rere an scḋm testm̃ in q̃ filius in ptãte est pre teritus possit ꝯtabulari etiã si filius petat cõtratabulas.⁊ ꝑ hoc in effectu auocet hereditatẽ tollat in effectu primuʒ testm̃.⁊ di cẽduʒ ꝙ sic.⁊ sic intelligat̃ ille.§.⁊ si dicat̃ qñõ ꝑt cõtratabula ri testm̃ in q̃ filius in ptãte est preteritus cũ videat̃ nullũ ipo iu re etiã de iure ꝑtorio ꝑ.l.j.ff.ti.j.dũ dicit nullius momẽti est.⁊ ꝑ l.qui vxorẽ.ff.ti.j.dum dicit continuo ⁊c.⁊ per id quod habetur in.l.fin.ff.eod.⁊ in.l.inter cetera.ff.eod.⁊.l.j.in fin.ff.si tabu.testa. nulle exta.⁊ ꝙ no.per gloss.in.l.iij.ff.de exce.rei iud.facit.l.bona.

§.fi.ff.de capti.et remediũ contratabulãdi videat' dari ad rescindendũ.vt.l.liberis.C.de collatio.dum tex.dicit rescisso &c.et facit l.j.ff.de leg.prestã.et qd habetur in.l.fi.de libe.prete.ibi stare non patiat' ppter hoc multe fuerũt opi.vna fuit Mar.quam tetigit glo.in.§.eadẽ.s.allegata.Scda fuit aliorũ dicentiũ qd testamẽ
12 tum tunc est validũ de iure pretorio.¶ †Tertia alioꝝ qui dicũt ꝙ est ita demũ nullũ si dicat' nullũ.vt colligitur ex no.per gl.in l.is qui in ptãte.et.l.si duo.ff.de le.prest.i.et in.d.l.filio preterito et in.l.qd vulgo.ff.de cõtratabu.et in.l.non putauit.§.si quis emancipatũ.eo.ti.et.l.ij.C.de contratab.et.l.si ita.§.testamẽtis.ff.eo.Sz iste non videtur bone ppter iura preallegata superius opponẽdo.Ideo quarta fuit opi.vltramõ.dicentiũ qd testamentum in quo filius in potestate est preteritus põt approbari de equitate pretoria ideo lz sit nullum etiã de iure pretorio ideo ad tollẽdum istam spẽ detur cõtratabu.nã etiã interdũ illud qd est in spe dicitur tolli vel rũpi.vt in.l.si a primo.et in.l.posthumus.ff.eo.d.l.nã et si sub cõditione.ff.ti.j.et hanc opi.sequebat' dñs fran.de rãpo. Sed contra istam facit qr talis spes nõ est verisimilis cũ tendat ad odiũ filij nam per approbationẽ excluderet' ab hereditate.ergo nõ debet attẽdi.arg.l.nõ est verisimile.ff.qd me.causa nec leges superius allegate nõ eis faciũt qr loquunt' in spe verisimili et quã non est verisimile deficere.secus in casu nostro.Itẽ nõ videtur bona qr datur contratabulas etiam eo casu quo testamẽtum non potest approbari.vt.j.dicam.Unde alia fuit opi.Bar
13 to.† qui dixit ꝙ filius contratabulãdo dz approbare testamẽtũ vt improbet.et sic approbare factũ.sed non vt sic factum.vt in simili cõtingit in.l.iij.§.falsus.ff.rem ra.ha.et in.l.pompo.scribit si negotiũ.de neg.ge.Sed certe hec opi.non videtur bona.primo qr videtur repugnãtia qd eodẽ iure quis approbet quo etiã nitatur reprobare.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur.Itẽ videtur ꝯtra casum.l.filiũ.ff.de contratab.vbi patet qd bo.pos.contratab.nõ requirit de necessitate validitatem testamẽti tpe quo intentatur patet quia datur etiã hereditate repudiata vel mortuis institutis ante illã aditam.et eodẽ modo põt induci.l.non putauit.§.primo gradu.Item per hoc facit tertia quia sequeretur ꝙ si fil.⁹ in potestate esset preteritus et emancipatus institutus vl' etiã preteritus non posset ipse emãcipatus contratabulare ante ipsum filium in põtestate.quod est cõtra.l.si duo.et.l.is qui in potestate.ff.de leg.prestan.et similiter sequeretur qd si duo essent filij in potestate preteriti non possit vnus sine alio contratabulare:cõsiderato ꝙ ex solo fauore tantũmodo vnius eoꝝ testamentũ nõ redditur nullum imo ex vtriusqz ipsoꝝ fauore.et tñ hoc videtur esse falsum per id qd habetur in.l.illud.§.fi.et.l.si post mortẽ.§.fi.ff.de cõtratab.et in dicta.l.fi.C.de lib.prete.Constat enim ꝙ vn⁹ predictoꝝ non posset sine alio approbare et sic nõ deberet etiã pos
14 se sine alio cõtratabulare.qd tñ est falsuz vt dixi.p† tãto videt' in hac materia aliter dicẽdum vcz ꝙ ad hoc vt detur bo.pos.cõtratabu.sufficit testamẽtum esse tale ꝙ si non adesset vitiũ preteritionis posset ex eo adiri hereditas vel peti bo.pos per ea q̃ habentur in.l.quod vulgo.ff.de contratab.et sic nõ curabit' annullatio que cõtingat ex preteritione filij.sed bene curabitur nullitas ex alio capite descẽdẽs.puta si forte instituti essent mortui in vita testantis.vt.d.l.qd vulgo.et.d.§.primo gradu.et hoc voluit h glo.quã reputo singularẽ in.d.l.qd vulgo.vbi expresse ponit istam solutionẽ ponderans notabile exemplũ illius legis.facit etiã qd habet' in.d.§.a primo gradu.et no.bene ꝙ sufficiat testamentũ esse tale prout predixi tpe mortis testantis adeo qd vitiũ postea superueniẽs nõ attendit'.et ideo non curat' si postea instituti post mortẽ testatoris moriant' vel si repudient hereditatem filio emãcipato existente preterito.vt.d.l.filium.et.d.l.qd vulgo.et.d.§.a primo gradu.ex quo enim cõtratabulas semel cepit post mortẽ defuncti cõpetere nõ desinit cõpetere ex casu postea superueniente circa personã instituti.vt pbat' in dictis iuribus.et ma
15 xime in dicto.§.a primo gradu.et in dicta.l.illud.§.fi.† Nec ob. qd cõtratab.datur ad rescindendũ.vt in iuribus.s.alleg.qr verum est si reperiat aliquid qd rũpat'.vt pater quãdo datur emancipato p̃terito repudiata hereditate per institutã.vel ipso mortuo post mortem ante aditã hereditatẽ.et sic dz remediuz rescissiuũ ex eo qr aptum natũ est ad rũpenduz lz nõ semp rũpat.facit ꝙ dz in.l.momẽtanee.C.vnde vi.vbi dz iudiciũ possessoriuz esse momẽtaneum:qr eius effectus aptius nat⁹ est durare momẽto lz quãdoqz multũ duret.vt patet ex his que habẽtur in.§.cõmo
16 dũ.insti.de interdi.et in.c.j.extra de causa pos.et ppri.†Et pro predictis faciat qr lz remediũ contratabularũ a principio fuerit introductũ ppter emancipatum qui erat incognitus de iure ciuili.vt in.§.emãcipati.insti.de heredi.que abintest.et facit quod legitur et no.in.l.illud.§.fi.ff.de contrata.et eo.ti.in.l.emancipatus.tñ pretor voluit illud remediuz etiam cõpetere existẽtibus in potestate eo casu quo cõpetebat emancipato vt patet ex his q̃ habẽtur in.§.eadẽ.vbi bonus tex.insti.de heredi.que ab intestato.faciat etiam.l.fi.C.de lib.prete.et qd habetur in.l.j.§.notãtur.ff.de contratab.sicut ergo filius emãcipatus possit cõtratabulare secundum testamẽtum in quo est preteritus precedente primo in quo est exheredat⁹ ita et debet posse filius in potestate:cũ pariter filio emancipato et filio in potestate pretor dat cotratabulas vt pz in dictis iuribus.maxime in.§.eadẽ.al's non cõpeteret pariformiter nec in omni casu filio in potestate remedium contrabalandi quod competeret filio emancipato.qd est cõtra mentem iurium predictoꝝ.Et ex predictis põt inferri quod est reperire casum in quo quodãmodo est necessaria bono.posses.contratabu.filio in potestate vt est videre in casu dicti.§.si prius.ne habeat necesse se exponere dubio euẽtui litis querele intentãde contra primũ testamentum.facit quod no.glo.i.l.si emancipatus.e.l.j.ff.de contratabu.i pri.legis.dum dicit quod contratabu.est inuenta maxime ppter emancipatos.et sic ppter dictionem maxime que est implicatiua innuit qd etiam propter filios in potestate.¶ Item ex predictis videtur etiaz insurgere aliud mirabile intelligendo etiam.l.non putauit.§.primo gradu.in filio emancipato.nã ibi postꝙ hereditas est deuoluta ad graduz secundũ de iure ciuili et pretorio validum ppter mortẽ instituto ris in primo contingentẽ hereditate nõ adita:post mortẽ testantis aduocatur hereditas a quocũqz possidẽte pposita cõtratab.contra testamẽtum simpliciter.vt no.i.d.§.primo gradu.nec est verũ qd in dicto casu rũpatur gradus scds eo qr habeat depẽdẽtem a primo qr tpe quo contratabulat' primus gradus ipse primus iam est nullus ppter mortẽ predictã institutoris.ergo scds nõ põt dici habere dependẽtiã ab eo nec sufficit habuisse dependẽtiã in preteritũ nisi nunc habeat tpe quo agitur de inualidãdo primum gradum.vt.l.j.§.si venter.ff.de ven.in po.mit.et i.l.nam et si.in fi.a contrario sensu.ff.ti.j.Item aduerte ꝙ intentata cõtratabulas et obtenta nõ est necesse ꝙ filius intẽtet aliud iudicium puta petendo bo.po.vnde li.lz Ang.voluit contra.in.l.illud.ff.de acqui.here.qr si est vnicum testamẽtũ et instituti sunt mortui post mortẽ testantis ante aditam hereditatem contratabulas que semel cõpetijt põt intentari.vt dicta.l.filiũ.et.d.l.non putauit.§.primo gradu.ff.de contratabu.et tñ cuz testamentum tñ semel sit redactũ ad causam intestati ppter mortẽ institutoris hereditate non adita vel etiã si fuerit per ipsos repudiata.vt.d.l.filiũ.iuncta.l.eam quã.C.de fidicõ.non põt amplius reduci ad causam intestati.ergo patet ꝙ per ipsam cõtratabulationẽ immediate hẽditas obtinet' et saltim causat' ius agẽdi bonoꝝ po.hereditatis petitione:sicut quilibet alteri admisso ad bo.posses.vnde li.vel scdm tabulas.l.j.et.ij.s.de bo.pos.heredi.peti.Secũdo per hoc faciat dicta.l.filium.aliter inducẽdo.nã ibi emãcipato contratabulanti non põt exheredatus venire per vnde liberi ab intestato.sed opz ꝙ agat querela et tñ si testamẽtũ esset ruptũ de iure pretorio et aperta esset via sucessioni ab intesta.per vnde liberi deberet exheredatus dicto iure posse venire.qd est contra dictã legẽ.Tertio pro hoc faciat.l.j.§.j.ff.si tabu.te.nul.exta.vbi agnita contratabulas nõ põt agnosci vnde liberi.sz si esset ppa ratoria ipsa bonoꝝ pos.contratabulas saltẽ posset postea agnosci vnde liberi lz prius esset agnita contratabulas.Quarto pro hoc facit qr alias ista bo.pos.cõtratab.nõ tribueret ius in pprietate sz esset bo.pos.vñ lib.que hic tribueret.qd est falsum:qr contratabulas numerat' inrer bonoꝝ pos.ius tribuentis.in.l.fin.C.vnde legi.Itẽ quinto videt' casus in.l.j.C.quoꝝ bo.vbi ad habendũ illud interdictũ sufficit ꝙ pbet' filiatio et qd iam sibi data est cõtratabulas sed si hoc nõ esset requireret' etiam tertiũ scilicet qd accepta esset bo.pos.vnde li.qd est cõtra illũ tex.Ultimo pro hoc faciat.l.cũ emãcipatus in prin.ff.de contratabu.vbi per bo.pos.contratab.cõstituit' quis loco heredis adeo ꝙ incontinenti ipso agente petitionẽ hereditatis iudex debet facere tradi oĩa filio q̃ possidet heres institutus.et hoc videt' fuisse de mente bar.
17 i.l.iij.§.si causa cognita.ff.de bo.pos.vbi† dicit qd decreta bonorum possessione cõtratabulas intẽtari possit incõtinenti interdictũ quoꝝ bonoꝝ vel bonoꝝ possessoriã hereditatis petitionẽ p d.l.j.C.quoꝝ bo.Idẽ etiã sent'.l.lz cũ patrono.ff.de bo.pos.vbi dicit ꝙ data cõtratabulas patrono nõ põt concurrere vñ legitimi.hoc etiã expresse tenet Bal.i.l.pater filiũ.C.de inoffi.testa.dicens glo.ibi hoc etiã velle dñ dicit questionẽ ibi positã in gl.non habere dubiũ si intentet' contratabu.q̃ est valde dubia si intẽtetur querela.quasi vellet dicere glo.scdm eũ qd cõtratabulas est remediũ imediate aduocatoriũ:querela vero est remediũ preparatoriũ.Ex p̃dictis pz nõ mirãdũ si filio cõtratabulãte secundũ testamentũ in casu dicti.§.si prius.in effectu tollit' primũ.h aũt ex quo filius est mortuus viuo patre nec testamẽtum fuit cõtratabulatũ nõ mirũ si non est ruptũ primũ testamẽtum.Et aduerte qr scdm intellectũ videt' ꝙ in.§.si prius.vltra vitiũ preteritionis fuerit etiã vitiũ solẽnitatis.alius nõ fuisset necesse ibi fore institutos venientes ab intestato.sed qr testamẽtum peccabat i vitio solẽnitatis ideo fuit expediẽs qd essent instituti.nã alias nõ potuisset cõtratabulari.quia etiã cessante vitio p̃teritionis esset tale vitium qd impediret posse hereditatem adiri vel peti posse bo.pos.faciat.d.l.quod vulgo.et hec suff.ciant pro nũc circa istã

matũ[?]

materiā & reliquā pertinētiā ad hāc materiā tangenē in.l.cū in secundo.& in.l.filio preterito.ff.tit.j.¶ In eadem gl.ibi.& est ratio adde etiā quod no.glo.in.l.ad eum.§.lucius.ff.de dona.

Si a primo. Jam natus statim rūpit gradus a qbus est preterit⁹ posthumus vero demū cū nascit.h.d.¶ In tex.non exheredauero sed preteriero.no.ex litera q interdū dicitur rūpi illud q non est in re sed in spe.facit.l.iij.§.j.ff.vsufru.queādmo.ca.& q habetur in.l.sempronius.ff.de vsufruc.lega.¶ Item no.quod posthumus equiparat iam nato quando exheredatio est facta a primo gradu & pteritio a scdo secus esset qn ecōtra.vt pz ex.l.iij.cū ibi no.ff.eo.& ibi colligi pōt ratio diuersitatis.¶ In glo.vt natus ibi iure pretorio no.bene glo.singularem q̄z.l.posthumus.ff.ti.j.que loquit in testamēto respectu primi gradus trahitur etiā ad scdm gradū lz illa lex videat esse cōtra regulas iuris & exorbitans & sic non extendenda.ar.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.sed potes dicere q propter omnimodam identitatem rationis et quia sumus in fauorabilibus videlicet vt testamentum et conseruetur ideo sit licita extensio.

Summarium.

1 Natura potius q̄ accidens est attendenda.
2 Consuetudo est altera natura.
3 Rumpere testamentum ratione preteritionis quis possit.
4 Qualitas que verbo iungit secundum tps verbi intelligitur.
5 Edicto successorio quando locus sit in querela.
6 Edictum successorium proprie dicitur quando remedium primo competens ad secundum defertur.
7 Contratabularū remediū non datur ex femina descendenti.
8 Posthumus nepharie nasciturus institui non potest cui⁹ etiā institutio nulla est.

Si quis posthu. Non pōt quis instituere posthumū quē nō pōt habere impediēte natura vel iure.secus si ex accidēti generare nō possit.& posthumū ex vxore aliena qs nō pōt instituere.h.d.¶ 1 Not.q magis attēdit natura q̄ accidēs.& sic magis cā naturalis q̄ accidētalis.de quo dic vt in.l.j.§.bestias.ff.de posthu.& in.l.si eadē.ff.de off.assessorū.& l.qui habet.§.j.ff.de tute.¶ 2 Itē no.ex tex.cū gl.q consuetudo est altera natura.ad hoc pōt allegari.¶ In gl.j.ibi ne rūpatur testamētū supple vltimū.nā primū bene rumpit vt hic ptz.vel dic q hic referē ad adoptiuū q̄z nō poterat habere ex se nascitu rū.sed secus est in dicta.l.fideicōmissum.q̄z poterat habere ex se nasciturū.& per hoc dixit hic Bal.quod si clericus in sacris instituit sibi posthumum intelligetur de adoptiuo qui est mere filius datiuus vel etiā de mixto.vt si habuerit filium quem fecerit legitimari q pōt dici natiuus & datiuus plus dixit hic Ang.quod si testator instituit filium in sacris existentem & grauauit eum onere fideicō.si decederet sine liberis quod excludeē fideicōmissarius si habuerit spurios ipse institutus:q̄z alios habere nō pōt.ideo de illis videatur intellexisse.Et si in contrarium dicas quod per hoc inuitabitur ad delinquendum.respondēt q̄d non inuitat sed casus contingentiam ponit.Tu adde q istud dictum non est verum & ipsemet post Bar.tenet contra.in.l.heredibus.§.fi.ff.ad trebel.Posset tamen forte saluari si talis fili⁹ esset legitimatus.nam videtur quod tunc excludatur substitutus.an aūt alias generaliter filius legitimatus excludat substitutum.posuit Ang.in sua questione que incipit.Nobilis quidā genere.& tāgit etiā per aliquos in.l.generaliter.ad finē.C.de insti.& substi.vbi per dominum Bar.de saly.& per dñm Ant.de bu.in.c.p venerabilē.extra qui filij sint legitimi.¶ In ea.gl.in fi.vel dic quod si ex accidēti nullo modo potest habere id nō attendatur:quia saltem potest adoptare.secus si naturaliter nullatenus potest habere.dictum tamen glo.plus placet hic Bal.quam dicit singulariter notandam.nam facit secundum euz q existens in articulo mortis vt dum desperatur de vita nō possit quis contrahere matrimonium cum cōcubina ad hoc vt filij nati legitimētur & istud videtur sibi placere.Sed certe cōis opi.est in contrariuz vt patet ex no.per Cy.in.l.nuper.C.de na.li.& per Joā.an.in.c.tanta.qui filij sint legi.& super regula sine culpa.de regu.iur.in.vj.& pro ista parte facit solutio quā dedi que videtur placere Bar.hic.& in.l.sed est quesituz.ff.eodem.

Si filium. Filio exheredato a querela excluso morte vel repudiatione nepos ex eo q tēpore mortis primū locum non tenuit preteritus testamētuz nō rūpit:alias secus.sed institutis repudiantibus succedere pōt vt legitimus.hoc dicit.¶ 3 No.quod ad hoc vt quis admittatur ad rūpendū testamentū rōne preteritionis oportet quod obtineat primū locū vere & scdm fictionē scdm tps mortis testātis.alias nō rūpit vt preteritus.facit.l.si qs filio.ff.ti.j.& sic facit ad questionē de qua tetigit hic Bal.vcz si statutū disponat q nō succedat femina quādiu filius masculus superuixerit si cōtingat q tpe mortis erat fili⁹ institut⁹ & filia pterita an si post mortē pris postea moriaē fili⁹ sine filijs an filia pōt rūpere testm̄ in qua dicit fuisse cōsultū pro & contra per collegia doctorum.& finaliter tantū cōcludit idē q Bar.in.l.fi.ff.ad tertul.vbi posuit Barto.istam questionem licet Ray.& quidā alij aliter diceret.¶ 4 Itē no.ar.pro & cōtra.q̄d qualitas adiuncta verbo intelligit scdm tempus verbi de quo in.l.in delictis.§.si extraneos.ff.de noxa.¶ In glo.moriēte ibi.§.illud.Aduerte q̄z aliud est qn̄ filius exheredatur absqz eius consensu postea vult renunciare querele.hoc casu loquit glo.Aliud est quando ab ipso principio cōsentit se exheredari:q̄z tūc videē esse iusta causa exheredādi.& sic videē rite facta saltem secūdū ista tempora.l.nō putauit.§.si quis sua manu.ff.de cōtratab.& pro hoc q̄z iniuria nō infert volenti & cōsentienti.l.cū donationis.C.de transa.Itē aliud videē esse an filius cōsentiat se exheredari.quo casu cū sit seruata forma.l.inter cetera.ff.eo.testamētū valet.Aliud quādo cōsentit se preteriri:q̄z tūc nō est seruata forma dicte.l.inter cetera.& sic testamētum videē nullū.nec videē sibi fecisse preiudiciū cū agaē de futura successione in qua nō vz pactū.l.pactuz.C.de colla.de quo dicēdū vt in.l.si qn̄.§.fi.per gl.& doc.C.de inoffi.testa.Ang.tamē hic vr̄ equiparare dictos casus preteritionis & exheredationis.¶ In glo.fuerit.in fi.hec glo.& glo.j.huius §.& gl.ff.in verbo omiserit cōcludūt i effectu q in querela non sit locus successorio edicto.Ita videntur sentire intelligendo eas ruditer put sonāt verba.super quo fuerūt opi.de quib⁹ in.l.pater filiū.ff.de inoffi.testa.& aliquid per glo.in.l.posthumorū.ff.tit.j.& in.l.si qs filiū.C.de inoffi.testa.& ibi per Cy.Et pro ista parte fortiter facit dicta.l.si qs filiū.in quantū dicit quod nepos erat destitutus omni remedio.sed ad illud respōdeē cōiter quod verū erat ex psona patris sed nō sua ppria persona volēdo venire ex successorio edicto per.l.pater filiū.& l.si is.ff.de inoff.test.& l.iij.§.si emācipatus.ad fi.ff.de ɔtratab.& hāc opi.sequit Bar.Bal.& Ang.& cōiter omnes.Sed dubiū fortiter facit qn̄o nepoti preterito dabiē querela cū preterito cōsueuerit dari cōtratabulas vel ius dicendi nullū & exheredato querela.l.j.in prin.& §.j.ff.de cōtratab.Bar.dixit q preteritione vlterioris in gradu habetur pro exheredatione cū in ipsuz nō cōtinueē dñium sicut & preteritio materna.de quo plene per eū in.l.in suis.ff.eo.& dicta.l.pater filiū.Sed hec ratio nō placet Bal.q̄z in emancipato nō cōtinuatur dñium tamen nō habeē preteritio eius pro exheredatiōe et ideo dicit q ratio est quare iste nepos habebit querelā q̄z nō poterit dicere testamētū nullū ex quo nō obtinebat primū gradū.vt hic pz.Itē nec pōt venire p cōtratab.q̄z illa vr̄ dari preterito qui obtinet primū gradū & qui posset dicere testamentum nullū si esset suus.l.j.§.j.ff.de cōtrata.& ideo cum videaē destitutus alijs remedijs recurriē ad querelā tanquā ad remediū subsidiariū.vt in.§.tā aūt.insti.de inoff.test.Sed aduerte q̄z hec sua ratio nō vr̄ bona:q̄z si illa simpliciter attēdaē & ponam⁹ filiū & nepotē emācipatos preteritos nō esset locus successorio edicto in cōtratabulis.cui⁹ tn̄ ɔriū tenuit gl.in.l.illud.§.pe.& l.si ex duobus.§.fi.ff.de cōtratab.& Ang.hic aperte tenet q in cōtratabulis sit locus successorio edicto.Dñs Bar.de saly.in.l.si qs filiū.vbi late tractat hāc materiā fuit in opi.singulari q̄z tenet q demū in q̄rela sit locus successorio edicto qn̄ vterqz sit exheredat⁹ vel p exheredato habitus.vt q̄z esset de linea materna.& sic intelligit.l.si is.ff.de inoffi.test.Sz vbi prim⁹ tn̄ est exheredat⁹ sequēs pterit⁹ nūquā est loc⁹ successorio edicto in querela.sz bene poterit venire sequēs preterit⁹ p cōtratab.excluso primo a querela.si erat talis pteritus q si obtinuisset primū gradū dareē sibi cōtratabulas.& sic intelligit.l.pater filiū nā intelligit verbuz querelā late.& verbū de inofficioso late.tūc exponaē pro contra tabulas.q̄z etiā cōtratabulās diciē querelare ibi testm̄ & finaliter late dz etiā tūc testm̄ inofficiosum:q̄z factū cōtra officiū pietatis.facit q̄d no.glo.in.l.iij.C.de inoffi.testa.sic etiā intelligit.l.iij.§.si emācipatus.ad finē.ff.de cōtrata.intelligēdo q̄d ibi fuerit filius exheredatus & nepos preteritus q̄z excluso patre veniet nepos per contrata.vt ibi etiā sentit gloss.& si vis dicere q veniāt per querelā intellige scdm eū vtrūqz exheredatū vel illū nepotē tm̄ exheredatū fuisse & obtinuisse primū locū tēpore mortis.Et finaliter cōcludit q si fili⁹ in potestate est exheredatus & nepos in potestate similiter sit preteritus.q̄d q̄z excludiē ex vi suitatis pris sui ipse nepos non veniet excluso patre nepos aliq̄ mō ad hereditatē auitā nec p ius dicēdi nullū vt hic.nec p cōtratab.eadē rōne nec p q̄relā.p.d.l.si qs filiū.dū dicit nepotē destitutum omni remedio.Si vero fili⁹ & nepos essent emācipati & fili⁹ exheredat⁹ & nepos preterit⁹ excluso filio a querela veniet nepos p cōtratabulas.& sic intelligit dictū.§.si emācipatus.ex quo non excluditur p suitatē patris sui.Idē dicit si vterqz fuisset pterit⁹ & pater exclusus a cōtratabulis.Si aūt filius esset emācipatus et exheredatus et nepos in potestate preteritus excluso filio a

q̄rela veniet nepos p̄ cōtrata. eadē rōne qua ī primo casu. facit l. i. §. si pater. ī. de cōiungē. Si aūt cōtingat ecōtra q̄d filius sit in p̄tāte exheredatꝰ ⁊ nepos emācipatꝰ p̄teritꝰ videret dicēdū idē q̄ in primo casu qñ vterq̄ʒ est in p̄tāte. tñ ipse tʒ ɔ̄rium: q̄r h̄ casu p̄pria emācipatio excludit hūc nepotē de rigore nō suitas. iō poterit venire ad cōtratab. p̄ dictā. l. iij. §. si emācipatus. ⁊ vr̄ p̄bari ī dicta. l. pater filiū. inquātū loquit̄ de nepote suscepto ex filio post emācipationē ⁊ exheredato. Sʒ aduerte q̄r istud vltimū dictū nō videt̄ p̄cedere: q̄r dato q̄d emācipatio sibi obstaret nō minꝰ ēt suitas patris obstabit. ⁊ sic duo īpedimēta erāt ɔ̄ hūc nepotē. ergo multo minus deberet subueniri huic nepoti q̄ ī primo casu ī quo vnicū tm̄ est impedimētū. ¶ Itē ī. d. l. pater filiū. exponere q̄relā p̄ cōtratabulas. est literā violare. cū ex sui significato videat̄ ɔtinere q̄relā inofficiosi. ⁊ sic ēt dʒ ītelligi p̄pter subiectā materiā tituli. arg. l. imp̄atores. s̄. de in diē adie. Sil'r videt̄

6 diuinatio ītelligere ī. l. si is. q̄ vterq̄ʒ fuerit exheredatꝰ. † Preterea successoriū edictū p̄prie vr̄ esse qñ remediū cōpetēs primo deferat̄ ad scdm. l. j. ⁊ ij. de succe. edic. ⁊ sic absomū videt̄ decere q̄d inferat de remedio q̄rele ad remediū ɔ̄tabularū. iō potes tenere cū cōmuni opi. vt iura iuribꝰ cōcordētur. ar. l. vnica. C. de inoffi. do. alias eñ nō bene posset cōcordari dicta. l. si q̄s filiū. ⁊ dicta. l. pater ⁊ dicta. l. si is. Et si dicas q̄re tūc p̄terito dat̄ q̄rela. rñdeo q̄ nō est rō quā dixit Bar. q̄d talis p̄teritio habeat̄ p̄ exheredatiōe nec illa quā dixit Bal. q̄ recurrēdū sit ad q̄relā tāq̄ remediū subsidiariū. sed illā puto fuisse q̄r iura voluerūt q̄d ex quo aperta erat via ad rūpādū testm̄ vel p̄ q̄relā vel cōtratab. excluso primo deberet ius illud rūpendi ex successorio edicto trāsire ad sequētē: q̄r erat talis q̄ si fuisset in p̄mo gradu habuisset idē remediū q̄ dabat̄ ipsi primo excluso. absonū enim fuit visum legislatori q̄ extraneo īstituto ⁊ filio exheredato deberet sequēs excludi ab hereditate etiā primo excluso dūmodo alias p̄pter suā ingratitudinē nō possit repelli. inhumanū hic fuisset extraneū habere hereditatē ⁊ nepotē vel p̄nepotē vel patrē testātis excludi ab hereditate ex hoc solū q̄ testator habuit etiā filiuʒ primi gradus quē exheredauerit q̄ postea a q̄rela est exclusus. ideo voluit q̄d esset locus successorio edicto in q̄rela. ⁊ eodē mō in iure cōtratabulādi. aduerte tñ q̄ vbi nepos venit ex p̄sona patris ratione trāsmissionis disputabit̄ de demeritis patris tm̄ nō ipsius nepotis. secus qñ nepos veniret ex successorio edicto. vt dicta. l. iij. §. si emācipatus. ⁊ sic p̄ hoc ptʒ q̄ aliqua fuit vtilitas l. si q̄s filium. etiaʒ dato q̄ nepos posset ex successorio edicto. de rōne aūt bar. dicet̄ in. l. in suis. Itē attēde q̄r circa p̄dicta posset esse dubiū q̄d si aliq̄s decessisset filia emācipata p̄terita ⁊ sil'r nepote ex filio extraneo īstituto qual'r succurrebat̄ nepoti ex filia exclusa filia emā-

7 cipata a ɔ̄tabulis forte p̄ repudiationē. nā † nō videt̄ q̄ posset sibi succurri p̄ ɔtratabulas q̄r nō datur descēdēti ex femina p̄ id q̄d hr̄ in. l. illud. §. ad testamēta. ī. de cōtratab. nec videt̄ etiā dari querela: q̄r ille nepos non obtinebat primū gradū tp̄e mortis. nec etiam illi qui est exclusus competijt ipsa querela sed contratabulas. ⁊ sic remanet casus iste dubius non tactus per glo. vel doc. Sed forte pōt dici q̄ in subsidiū ex quo agitur de iure rūpēdi testamētum ⁊ nō pōt cōmode aliud remediū cōpetere: cōpeteret querela. ar. §. tā aūt. insti. de inoffi. testa. ⁊ eius q̄d dixi. s̄. post Bal. ⁊ sic erit mirabile hoc casu q̄d de iure cōtratabulandi erit locus successorio edicto ad querelam.

Sed si ex ea. Non pōt institui posthumꝰ nepharie nasciturus sʒ ille sic cuiꝰ natiuita-

8 tē expectare nō est turpe. h. d. ¶ † No. q̄ institutio facta de posthumo nepharie nascituro habet̄ p̄ nō facta. ideo redditur testa-

1 mētuʒ nullū. facit q̄d glo. in. l. iij. q̄uēadmo. testa. aperi. ⁊ cōtra cōtrahentes matrimonium cum professa vel monacha emanauit hodie clemētina eos qui. de consangui. ⁊ affini. in clemē. vbi etiā ponitur pena monachi contrahentis matrimonium.

Summarium.

1 Casus qui omittitur pro omisso habetur.
2 Prouisio que fit de vna persona ad aliam non est porrigenda.
3 Conditio quandoq̄ʒ vim demonstrationis potest habere.

Commodissime. Qui prouidet sibi in vno casu in alio omisso nō dʒ p̄uidere ⁊ simplex p̄uisio ad oēm casū

1 refert̄. h. d. ¶ † No. q̄ casꝰ omissꝰ habet̄ p̄ omisso. so. de quo in. l. si cum dotē. s̄. sol. ma. ⁊ l. si extraneus. s̄. de condi. ob

2 causam. ¶ † Itē no. q̄d p̄uisio facta de vna persona nō porrigitur ad aliā. faciat. l. si vnus. §. ante oīa. s̄. de pac. de quo hic etiaʒ

3 tangit ang. ¶ † Itē not. q̄ cōditio nedum interduʒ habet vim conditionis sed etiā demonstrationis. ⁊ sic facit q̄ si testator instituit sibi filiā nasciturā que maritabit̄ in mille. ⁊ filiā nascitura que ingredietur monasterium in quingentis q̄ nō videat̄ instituta filia q̄ velit seruare castitatē in domo vel assumendo tertiū ordinē sancti frācisci. de quo etiā hic p̄ Bar. ⁊ Ang. ¶ In glo. intelligit̄ ibi q̄r credebat. vel dic vt in vltima solutione. vt no. in contrario quam sequitur Bar. in contrario in. d. l. si cū dotem. in pri. ⁊ etiā Bal. ⁊ Ang. hic vcʒ quod ibi verba erāt ambigua: hic certa. ⁊ ista iunge cū precedenti. ⁊ habebis veritatem. ¶ In ea. glo. ibi. l. filio. in fi. So. q̄ ibi simpliciter facta erat dispositio vel institutio s̄m Dy. vel dic q̄ ibi fuit īstitutus heres titius ⁊ sic sub proprio nomine. vnde nimirū si ibi valet testamētum q̄r p̄ adiectionē noue qualitatis non mutabatur substantia persone. hic aūt fiebat institutio de persona incerta certificanda per qualitatem sibi inherentem. ideo si alia qualitas inest nō est illa persona de qua est dispositum. ideo vitiatur dispositio: vt etiam sentit Ang. hic. ¶ In ea. glo. ibi. §. illud. Sol. q̄d ibi p̄pter naturam casus expressi fit p̄ductio ⁊ extēsio ad casuʒ omissuʒ ex quadam vi attractiua. Idem si dispositio de sui natura duos casus comprehendit quorum vnus exprimatur. l. iam hoc iure de vulga. ⁊ pupillari.

Summarium.

1 Dictio quodammodo impropriietatem quādam importat.
2 Minus licet si quod plus est liceat.
3 Filius in potestate non arctatur statuto arctante scriptum heredem ad gabellam soluendam.
4 Filius emancipatus preteritus testamentum rūpere potest.

In suis. In suos heredes dicit̄ cōtinuari dominiū nō hr̄ditas ipsis licet possint

1 exheredari. hoc dicit. ¶ † No. ex tex. cōiuncta glo. q̄ dictio quodāmodo est no. p̄prietatis. facit quod no.

2 in simili de dictione quasi in. l. si ante. s̄. so. ma. ¶ † Itē not. q̄d cui licet quod est plus lʒ etiā q̄d est minus. ⁊ sic facit ad statutū dicens q̄d bannitus possit impune occidi vt virtute talis statuti omnis alia iniuria realis ⁊ personalis possit impune illi inferri pro quo etiam facit. §. pe. de adul. facit etiam regula cui licet. li. vj. videbatur contra q̄r statuta nō recipiūt interpretationē extēsiuam vt legit̄ ⁊ not. in. l. constitutionibus. ī. ad municipal. ⁊ l. quicquid astringēde. ī. de verbo. obli. sed vt dixit hic Ang. hoc non est ex vi extensionis sed ex vi cuiusdam necessarie cōprehensionis cum in maiori contineatur ⁊ minus. de quo per Cy. in. l. j. C. que sit long. consue. ⁊ tetigi in. l. si vero. §. de viro. in materia

3 extensionis. s̄. so. matri. ¶ Item no. ar. q̄ † statutum arctās scriptum ad soluendum certā gabellam de hereditate quam percipit non arctet filium in potestate qui non dicitur tam percipere quā in eum dñium continuari vt hic patet s̄m Ang. Adde q̄d in contrarium videtur etiā si nō sit de liberis in potestate per id quod habetur in. l. vna. C. de impo. lucra. descrip. li. xij. ⁊ in. l. fi. C. de codi. ¶ In gl. j. ibi. §. sunt qui ī potestate. hoc ītelligas vt ibi no. in glo. ⁊ in. l. fi. ī. de condi. insti. ¶ Extra glo. tangit hic Bar. quare preteritio filij in potestate nō habet̄ p̄ exheredatione: ⁊ tñ p̄teritio linee materne sic ⁊ per rationē suam quā hic ponit infert ad materiā illam an in querela sit locus successorio edicto. Sed aduerte quia ratio nō placet quo ad materiam successorij. in querela vt plene in. l. si quis posthumus. §. j. Sed an alias procedat est dubium. nā Bal. hic simpliciter tāsit cum illa licet reprehenderit eam in. l. si quis posthumos. §. si filium proprie id q̄d dicimus in emancipato preterito in quē non cōtinuatur dominium, tñ non habetur pro exheredato. Ang. etiā hic dixit rationē Bar. non esse vniuersalem. q̄d demonstrat per tria que tāgit de quibus hic per eū. ⁊ de quibus etiā satis patebit ex rñsione inferius dicēda. Tu adde q̄ ratio Bar. videt̄ posse sustineri per istū tex. qui alias videt̄ frustatorie positus in hoc titulo. non ob. q̄d dictum est de emancipato: quia si cōsideremus ius. l. xij. tab. absq̄ʒ dubio nō infringebatur hec ratio cum illo iure emancipatus esset omnino incognitus. vt in. §. emācipati. insti. de here. que ab īte. Sed si consideremus ius pretoriū postea superueniēs etiam non obstaret: q̄r ius pretoriū in vocatione quam fecit de emancipato preterito prouidit sibi de remedio contratabularum reputans in effectu ipsum loco sui quod satis fuit visum.

4 pur attento quod pur filius erat † licet emācipatus faciliter posset rumpere testamētum. ex quo erat preteritus. l. j. in prin. ⁊ §. j. ī. de contrata. ⁊ ideo non potuit esse locus querele que est remedium subsidiarium, vt in. §. tam autem. insti. de inoffi. testa. ⁊ cōsequēter non pōt dici q̄ preteritio illa habetur pro exheredatione. Sed si pretor vocasset ipsuʒ emācipatū preteritū non p̄uidēdo de remedio fecit senatusconsultū orficianū vocando filiū ad hereditatē maternam: ex quo non cōtinuabatur dñium in eum necessario testamētū fuisset aliquod ⁊ opus fuisset recurrere ad querelā tanq̄ ad remedium subsidiariū. ideo fuisset tūc habita preteritio pro exheredatione. Potes etiā dicere q̄ in emācipato vt eius preteritio non habeat̄ pro exheredatione illud cōtingat p̄pter reliquias precedētis patrie potestatis. vt in simili no. glo. in. §. fi. insti. de tutel. q̄ ratio cessat in matre, ⁊ alijs ascendentibus per lineā maternā q̄ nō habet nec habere pōt in potestate. facit ad hoc vltimū quod no. dñs Bart. de salx. in. l. si q̄s filiuʒ. C. de inoffi. testa. Non ob. etiam rationes Ange. nā primo non obstat

obstat ꝙ dicit de filia in ptāte ꝑterita q̄ euertebat ꝑ ius accrescēdi testm̄ ad certā portionē.l.fi.C.e.q2 illud ꝓcedebat ſm mediā iuris prudētiā q̄ in effectu voluit dn̄iū ꝯtinuari in filiā feminā. ꝛ q̄ cōsequēter approbauit tacitā priuationē factā de filio. Itē no ob.quod dicit de filio instituto sub cōditione potestatiua ꝛ de filio instituto factis legatis:q2 in dictis casibus equitate suadente ius approbat tacitā priuationē resultantē de filio sicut in simili approbat priuationē tacitā factā ꝑ militē de filio i potestate.l.sicut certi.ꝛ.l.si cū vel in vtero.C.de mili.testa.

Summarium.

1 Filius ex secto ventre tractus testm̄ rumpet preteritus.
2 Homo monstruosus homo est.

1 **Quod dicitur.** † Etiā q ex secto vētre trahit̄ ꝑteritus rumpit testm̄.h.d. Ibi integrū aīal forte q2 q̄tuor digitos 2 tm̄ hēbat i manu. ¶ † No.ſm bal. ꝙ hō monstruosus dr̄ hō.nā eēntia hois ꝯsistit ex spū ꝛ aīa. ꝛ sic facit ſm eū ꝙ occidēs talē hoiē mōstruosū tāꝙ homicida dēat decapitari. Sz itellige h̄ vt voluit h̄ Ang.qn̄ forte erat mōstruosus:q2 officia mēbroꝝ erāt diminuta vel āpliata:vt q2 pauciores digitos hēbat vel pl'es q̄ alij:sec⁹ si fuisset mōstruosus ex eo q2 habuisset caput aīalis.nā tūc iste nō cēset̄ hō.l.pe.C.e. Plus sensit hic Ang. ꝙ si hr̄et caput ex opposito ꝟsus spatulas ꝙ nō censeat̄ tūc hō forte istd nō eēt veꝝ si alias hr̄et effigiē humani corpis. ꝛ ex p̄dictis etiā ptꝫ an puer mōstruosus debeat baptizari.

Summarium.

1 Prouisio d simplicib⁹ facta d benignitate trahit̄ ad mixta.
2 Legatus habens ptātē legitimādi quos legitimare possit.
3 Cōnexa simul tolluntur que connexe in esse deducuntur.
4 Seruus non potest hereditatem habere sine libertate.
5 Testamētū solēne corā septē testibus reuocatū an valeat.
6 Exheredatio ꝓ nulla habetur que non rite facta est.

Si ita scriptū. Prouisio facta in casib⁹ separatis porrigit̄ ad casū i quē illi duo simul iūgunt̄.h.d. ¶ † No.ꝙ dispō 1 facta de simplicib⁹ trahit̄ ad casū mixtū ex q̄dā benignitate ꝙ ꝓcedit i fauorabilib⁹ ꝛ vbi h̄ suggerit rō al's sec⁹:vt l.vim passam.§.ꝑscriptionē.j.de adul. ꝛ sic facit tex. iste ad qōnē illā.† an legatus cui papa ꝯcessit ptātē legitimādi natos ex 2 adulterio. Itē natos ex incestu an possit legitimare natū simul ex adulterio ꝛ icestu.nā videret̄ ꝙ sic ꝑ istū tex.h̄ tꝫ Bar.i.l.ij.i pn̄.j.de ꝟ.ob.ꝛ etiā Ang.h̄ ꝛ ibi. Sz ꝯ2iū tenuit Jo.cal.disputādo in sua qōne q̄ icipit papa ꝯcessit ꝛ idē Jo.an.in addi.spe. sup rubrica q filij sint le.ad finē.ꝛ h̄ etiā sequit̄ dn̄s Pe.de anc. in.d.l.ij.ꝛ mihi placet vt ibi dixi ꝑ.c.cū dilect⁹.alias ꝙ dilectio. extra de ꝯsangui.ꝛ affi.ꝛ bn̄ facit etiā ꝙ habet̄ in.c.j.ꝛ.ij.de fi. ꝑsby.li.vj.vbi tales dispēsatiōes cēsent̄ odiose ꝛ sic restringit̄. Et de multiplici mixtura siue ꝯtingat circa personas siue circa alia ꝓsequit̄ h̄ angelus. ¶ In gl.humanitatis.ibi sed arg.contra.Sol.ibi dispositio fuit facta in vno simplici tantū:h̄ autem fuit facta in quolibet simpliciū ideo trahit̄ ad casum mixtum.

Regula. Qn̄ sunt duo quoꝝ vnū nō pōt sine alio tolli sublatū virtute ꝑmanētis durat.hoc dicit. 3 ¶ † No.ꝙ ea q̄ ꝯnexe hn̄t in esse deduci ꝯnexa etiā debēt tolli. facit qd hr̄ in.l.tria p̄dia.s̄.de ser.ru.p̄di.ꝛ sic facit ſm Bal. qd si alicui sit collat⁹ canonicatus ꝛ p̄bēda ꝙ nō teneat renunciatio facta postea soli⁹ canonicat⁹ ar.isti⁹ tex.ꝛ q2 p̄bēda ē accessoria est ad ipm̄ ius canonicat⁹ de q̄ in.c.cū.M.extra de constit. ¶ In gl.eodē testō.in fi.ꝛ sic vult gl.qd si vtrūqꝫ simul vel separatim in eadē volūtate adimat̄ tꝫ ademptio.nā ex q̄ fit ante actū oīno ꝑfectū ꝛ cōsummatū fingit̄ nō datū ꝙ prio loco fuit datū:vt no.i.l.heredes.§.si qd post.s̄.ti.j. Si aūt alterū tm̄ adimat̄ siue in eadē volūtate siue in alia clarū ꝙ nō tꝫ adēptio.ꝛ h̄ ꝟa qn̄ nō hꝫ coheredē.si aūt habeat coheredē tꝫ Bar.simpl'r ꝙ tenebit adēptio alteri⁹ tm̄. Sz Ang.dicit h̄ verū si adimat̄ hereditas:q2 poterit remanere libertas q̄ ꝯfirmabit̄ aditione coheredis.sec⁹ si adimat̄ tm̄ libertas:q2 † nō pōt seruus habere he4 reditatē sine libertate iō nō tenebit adēptio soli⁹ libertatis. Tu adde ꝙ forte de iure pōt sustineri ꝙ teneat etiā adēptio soli⁹ hereditatis lꝫ habeat coheredē.pmo ꝑ istū tex. q simpl'r ꝛ indistincte loquit̄. Scdo ꝑ tex.in.l.ſꝫ si in ꝯditiōe.§.fi.j.de here.insti.iūcta.l.ex parte.j.de acq.her. Nā rō quare libertas nō videt̄ posse adimi qn̄ est heres institut⁹ cū libertate. vr̄ esse illa q2 libertatē hꝫ a seipso:vt.d.l.ſꝫ si in ꝯditione.§.fi. Sz certū est qd ista rō hꝫ locū ēt dato coherede:vt.d.l.ex parte.ergo ꝛc. Itē pro h̄ faciat tertio q2 qn̄ seruus instituit̄ cū libertate testator voluit ꝙ libertatē haberet a seipso nō expectata aditione coheredis. Sz istud esse nō posset si diceremus adēptionē hereditatis tenere.ergo cū ista duo sic se habeāt ꝙ vnus sine altero esse nō posset eo modo quo voluit testator nō videt̄ ꝙ possit alterū predictorū tantummodo adimi per istum text.ꝛ iura allegata in gl.sequēti. ¶ In gl.habebit ibi apparere supple ꝙ adimēdo vnū voluerit adimere vtrūqꝫ.nā tūc tenebit adēptio.ꝛ hoc sequūtur doc.cōiter. Sz cōtra hoc facit q2 qui vult vnū vr̄ velle aliud sine quo id esse nō potest.l.illud.j.de acqui.heredi.ꝛ.l.ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatū.s̄.de procu. Sed certū est quod adimendo vnum ex istis de quibus in litera non pōt adimere nisi adimat̄ aliud.ergo videt̄ ꝙ volēdo adimere vnum videat̄ voluisse adimere vtrunqꝫ ꝛ sic semꝑ deberet tenere ademptio:vnde forte posset dici ꝙ ista glo. nō procedit quasi sit imputandū testatori q nō ademit vtrunqꝫ cū posset:sed alterū tm̄.vel si vis sustinere glo.dic ꝙ in dubio fauore libertatis nō surgit dicta presumptio ar.§.fi.isti.de dona.

5 ¶ † Extra glo.posset tangi qd iuris si aliqs fecit testamentum solēne ꝛ postea corā septē testibus dicit ꝙ non vult illud valere an reuocatū sit illud testamentū nō facta alia institutione heredis.de quo ꝑ Bar.in.l.si iure.j.de le.iij.vbi cōcludit qd non valet talis ademptio nisi dicat ꝙ nō vult tale testamētū valere:q2 vult obtinere hereditatē ad veniētes ab intestato.nā tūc adēptio pōt cōfirmari per aditionē veniētiū ab intestato.secus vbi nō potest cōfirmari:q2 simpliciter dixit nolo valere tale testamētū. Tu adde ꝙ hoc casu vr̄ qd primū testamentū sit sublatū: q2 dicēdo ꝙ nō vult testamentū preambulū valere in cōsequētiā satis tacite dicit ꝙ vult decedere intestatus.ꝛ sic vult venire ad veniētes ab itestato .facit.l.cōficiunt̄.§.j.j.de iure codi.ideo videtur ꝙ primū testamentū sit sublatū.pro hoc faciat ꝙ no. dn̄s Onofrius in.l.hac consultissima.§.si quis.C.de testa.vbi etiam hoc videt̄ tenere. Nec ob.l.sed si in conditione.§.fi.j.de here.insti.q2 ibi ademptio non poterat sortiri effectum propter regulā istius tex.que ratio cessat in casu proposito. Nec ob.etiam.l.milites codicillis.§.veteran⁹.j.de testa.mili.ꝛ.l.sancimus.C.de testa.quia ibi voluntas testatoris fuit declarata corā minori numero testium q̄ septē.ꝛ sic in minus solenni voluntate:hic sec⁹. facit ad materiam quod dicetur in.l.paterfamil.j.de here.insti. ꝛ.d.l.sed si in conditione.§.fin.

Testamentum. Exheredatio que ꝑ aditionē cōfirmari pōt in vita exhere6 dati ipso iure est nulla.h.d. ¶ † No.ꝙ exheredatio nō rite facta habet̄ pro nulla.ꝛ sic remanet filius tanꝙ preteritus.ꝛ ideo testamētū reddit̄ nullū. Itē no.ꝙ nō rite exheredatus nō repellitur a successione libertorū paternorū.ꝛ sic a cōtrario sensu secus si fuerit rite exheredatus. ¶ In glo.exheredatus ibi iure pretorio valet. No.signanter ex gl.ꝙ testamentū in quo filius in potestate est preteritus est validū de iure pretorio.de quo etiā in.l.ij.C.de cōtratab. Sed cōtrariū cōiter tenet̄:q2 si a principio esset validū de iure pretorio nō recōualesceret ex postfacto de eqtate pretoria:ꝙ est cōtra.l.posthumus versi.idē ꝛ circa.ꝛ.l.filio preterito.j.eo.pro hoc etiā facit quod dixi in.l.si filius in potestate.de hoc dicetur in.l.filio preterito. Ang.vero hic dicebat ꝙ re vera testm̄ est nullū statim de iure pretorio.tamen cū p̄tor videt filiū velle cōtratabulare validat illud ex sua equitate:vt sic possit per ꝯtratabulas rumpi. Sed certe ista sua opinio iure nō probat̄ nec videt̄ esse vera:q2 cōtratabulas dat̄ eo casu in quo non potest validari testamentum:vt puta institutis mortuis.l. non putauit.§.primo gradu.ꝛ.l.filiū.j.de contratab.

Summarium.

1 Posthumus olim exheredari poterat hodie autem non.
2 Posthumus gradum rumpēs a quo preteritus est rumpit omnem sequentem.
3 Causa intestati quando ad se trahat causam testati.
4 Exheredatio non rite facta habetur pro non facta.
5 Causa finalis erronea exheredationis ipsam reddit nullam.

Si posthumus. Posthumus preteritus rūpit spē eius gradus a quo est ꝑterit⁹ statim cū nascit̄:nec cōfirmat̄ gradus ille lꝫ nat⁹ ante decedat q̄ loc⁹ illius gradus eueniat.ꝛ natiuitate posthumi preteriti rūpit̄ totū testamētum 1 nō ꝓpter partē.h.d. ¶ † No.ex tex.prio ꝙ scdm ista tpa posthumus poterat exheredari:hodie secus:vt tāgit hic gl. Itē nedū id ꝙ est in re:ſꝫ etiā id ꝙ est in spe pōt rūpi:secus si nō esset in re nec in spe.l.nā ꝛ si.§.rūpēdo.j.t.j.facit ꝙ dictū fuit in.l.si a pri2 mo.s̄.e. ¶ † No.scdo ꝙ posthum⁹ rūpendo gradū a quo est ꝑteritus rūpit ēt omnē sequētē etiā dato ꝙ sit exheredatus ꝙ videtur mirū:secus tm̄ in iā nato preterito.vt.l.iij.§.fi.s̄.eo.de quo di3 cēdū vt ibi. ¶ † Itē no.ꝙ vbi rōne preteritionis oportet testm̄ rūpi pro parte rumpit̄ etiā ꝛ in totū.ꝛ sic causa intestati trahit ad se causam testati.et hoc ex eo quia rumpitur testamentū tūc ratione defectus forme.l.inter cetera.j.e.secus quando rumpi

tur per querelã. nã tũc interdũ rũpit̃ solũ ꝑ parte: q2 illa dat̃ ad rescindẽdũ quatenus est factũ ꝯ officiũ pietatis. l. circa. §. de inoffi. test. ¶ Ultimo no. ꝙ natiuitate posthumi p̃teriti interdũ aperit̃ via rũpẽdi ꝛ succedẽdi ad vtilitatẽ posthumi: interdum solũ aperit̃ via rũpẽdi ꝛ nõ succedẽdi: vt qñ ꝯtingit posthumũ mori anteꝙ ad eũ hereditas fuit deuoluta: qđ est not. fm Bal.

4 ¶ † In gl. j. in fi. no. signãter hãc gl. qđ vbicunq3 exheredatio nõ est rite facta habet̃ ꝑ nõ facta ꝛ cẽlet̃ filiꝰ p̃teritus. ꝛ ꝑ hoc etiã vr̃ casus in. l. nõ putauit. §. nõ quis. ĩ. de ꝯtab. ꝛ sic facit ad ea q̃ tetigi in. i. j. sup gl. magna ad finẽ. §. de test. ¶ In gl. ex institutis in fi. vel dic qđ excludit̃ ipse posthumꝰ ꝑpter mortẽ q2 mortuus fuit tp̃e quo vnꝰ heredũ repudiauit. Si aũt viueret deuoluta esset hereditas tota ad eũ ab intestato etiã respectu partis alterius coheredis q̃ nõ repudiauit. ꝛ est rõ q2 nõ põt dici ꝙ posthumus sit ꝑ parte preteritus ꝛ ꝑ parte exheredatus scđm Bal. l. cũ quidã. ĩ. eo. ideo nimirũ si rũpitur totũ testm̃ l3 vnus solus ipsorum heredum repudiauerit ex quo a secundo gradu erat preteritus. Et aduerte q2 tãgit hic Ang. de intellectu. l. pe. ĩ. ti. j. de quo dicet̃ ibi tangit etiã de materia. l. quoties. §. si duo. ĩ. de here. insti. videlicet an ꝛ quando testator possit prohibere ius accrescendi. de quo dicetur in. d. §. si duo.

Quod vulgo. Filius institutus in primo gradu in totũ vel ꝑ parte l3 sit p̃teritꝰ in scđo gradu nullatenus testm̃ rumpit. h. d. ¶ No. qđ habes in summario: ꝛ ratio ipsius est q2 nõ videtur filio fieri iniuria per preteritionem in gradibus sequentibus: ex quo est institutus in primo gradu: ꝛ hoc clarũ si sit institutus pure vel sub conditione potestatiua. l. iã dubitari. ĩ. de here. insti. ꝛ. l. fi. ĩ. de condi. insti. imputet enim sibi filius quare tunc nõ implet eam.

Si quis ita scrip. Exheredatio facta cum cã q̃ respicit filiationẽ si cã falsa ꝓbetur irritat testm̃. h. d. vel sic. † Error in cã finali exheredationis reddit exheredationẽ nullã. tũ interim anteꝙ declaret̃ sup nullitate p̃sumit̃ ꝓ testõ nec p̃sumit̃ erratũ. h. d. cum seq. ¶ In gl. ꝓbet̃. ibi q2 nõ erat in possessione: secus videtur si fuisset in quasi possessione filiationis: q2 tũc releuaret̃ ab onere ꝓbãdi nõ obstãte qđ sermo paternus esset cõtra eũ in casu isto: vt videt̃ ꝓbari. in. c. ꝑ tuas. extra de ꝓba. ꝛ sic hec prima ratio melior est ꝙ seqũs. seqũs tñ adminiculat̃ stante hac prima: s3 ꝑ se sola scđa nõ sufficit. ¶ In ea. gl. ibi vel solue vt ibi: dic ꝙ si filius est ꝛ ꝓbetur, redditur testm̃ nullũ: q2 reperitur tunc preteritus: sed vbi ꝓbatur nõ filius testm̃ remanet aliquod: q2 tũc non põt dici testamentũ rũpi preteritione filij: ex quo iste non est filius. ꝛ licet exheredatio sit inepta in extraneo: hoc potius reddat exheredationẽ ipsam nullã ꝙ reddat testamentum nullum. in dubio anteꝙ constet sit filius vel non stamus testamento. ꝛ sic tenet testamentũ quo ad presumptionẽ. Potes etiã dicere scđm Bald. quod exheredatio non dicitur ex toto inepta quãdo fit de illo de quo non est certum an sit filius an vero extraneus: sed vbi est certũ qđ qs est extraneus. est inepta in eo: nisi prius fuerit institutus. l. si certarum. §. si eodem. ĩ. de testa. mili. ¶ In gl. fi. ibi. §. semel. Sol. ibi fuit causa vera: licet nõ iusta. hic autem fuit erronea. ¶ In ea. gl. ibi. l. si alij. Solu. vt ibi no. secundum ruge. quia ibi non constabat de errore. ¶ In eadem glo. in fi. vel dic vt no. in contrario.

Summarium.

1 Existentia sui heredis transmissionem non operatur si suo vulgaris substitutus detur. ꝛ nu. 8.
2 Datio vulgaris substituti transmissionem impedit.
3 Adiens ex substitutione vr̃ iure trãsmissionis repudiare.
4 Suus heres hereditatẽ nõ agnitã nõ transmittit.
5 Filius institutus an nõ obstãte pendentia natiuitatis posthumi preteriti possit hereditatẽ transmittere.
6 Cõditio potestatiua in vltimo vite spiritu impleri nequit.
7 Interim dictio multis modis capi potest.
9 Datio coheredis extranei q̃ ad qđ tollat existẽtiã sui heredis.
10 Substitutio vulgaris quando suitatem tollat.
11 Suitas suspenditur si filius sub cõditione si voluerit instituat̃.

Si filius heres. Ista lex ꝑpter litere obscuritatẽ intelligit̃ multis modis tñ fm intellectũ Bart. h̃ intẽdit. 1 † Si suo datus est substitutus vulgaris existentia sui heredis nõ operatur trãsmissionẽ. h. d. Sed certe iste summarius nõ videtur aptus dum dicit existentia suitatis nõ operari transmissionẽ cũ illa scđm intellectũ Bar. sit sublata per dationẽ substituti vulgaris ideo seqũdo intellectum Bart. põt aliter summari. vt tetigit hic Ang. 2 † Datio substituti vulgaris impedit transmissionẽ. ꝛ seqũs in gradu succedit vt suus ꝛ institutio facta sub conditione potestatiua que ad impleri non põt vltimo vite spiritu in eodẽ momẽto testatorem reddit intestatũ ꝛ eidem ab intestato succedit filius sub dicta conditione institutus. h. d. Et diuidit̃ fm istũ intellectũ in duas partes principales. nã in prima parte loquit̃ qñ filius est institutus pure dato ei substituto vulgari. secundo qñ est institutus sub ꝯditione que nõ põt impleri vltimo vite spiritu. scđa ibi quod si nemo. Illa secunda subdiuiditur in duas primo ponit dictũ in nube: secundo illud exemplificat. scđa ibi sicut. Tu potes cõsiderare qđ hec. l. videt̃ habere prima facie tres partes scđa videtur ibi qđ si nemo. tertia ibi sicut. Itẽ cõsidera qđ p̃ma pars variatur duobꝰ modis. nã vno mõ intelligit̃ qđ filius fuit institutus pure scđo modo ꝙ fuerit institutus sub cõditione prima variatur in plures nã quidã dicũt nepotẽ esse suũ auo ex substitutione ex eo q2 suitas seu existẽtia sui heredis fuit sublata ꝑ dationẽ substituti vulgaris. ꝛ hãc sequit̃ Bar. Alij scđo dicũt qđ existentia suitatis nõ fuit sublata: sed ideo succedit nepos auo: vt suus ex substitutione q2 sic elegit ipse nepos. nã poterat venire ex trãsmissione facta ex existentia sui heredis si voluisset. potuit etiam venire ex substitutione repudiando expresse ex iure transmissionis cum ꝛ eius pater potuisset etiã repudiare etia3 de iure ciuili secundũ Bal. secundũ quẽ testator dando sibi substitutum videtur dare potestatẽ abstinẽdi ipsi filio. ar. l. j. §. si ꝓponatur. ĩ. si qs omi. cau. testa. ꝛ sic cũ potestas testãdi sit de iure ciuili. l. ij. §. e. vr̃ tunc filius habere p̃tãtem abstinendi de iure ciuili ideo si tunc abstinet nullo modo remanet heres etiã nomine: secus qñ filius a testatore nõ habuisset potestatẽ abstinẽdi: s3 de iure pretorio vellet abstinere: q2 tũc remanet heres nomine l3 non effectu cũ pretor nõ possit facere quẽ desinere esse heredẽ ipso iure. l. ꝛ si sine. §. s3 qđ papi. §. de mino. ꝛ facit qđ habet̃ in. §. quos autẽ. insti. de bo. pos. ꝛ in. §. sui. insti. de here. quali. ꝛ diffe. ꝛ. l. necessarijs. ĩ. de acqui. hered. 3 † Tacite etiã videtur repudiare iste nepos ex iure trãsmissionis adeundo ex substitutione. ꝛ sic intelligatur hic fm Bal. ꝛ Ange. nec mirandum si ista electio detur huic nepoti an velit venire ex iure trãsmissionis an vero ex substitutione q2 sic cõtingit in simili in. l. recusare. §. titius. ĩ. ad trebel. Tertij intelligũt quod hic nepos fuit suus auo ex substitutione ꝑpterea q2 filius nõ potuit esse suus propter pendentiam natiuitatis posthumi preteriti. ꝛ si dicat̃ illa nõ videt̃ attẽdẽda per. l. cũ quidã. §. quod dz. ĩ. de acqui. her. rñdetur quod illud verum qñ venter fuisset vacuus sed si fuisset plenus nõ est dubiũ qđ interim erat dubium de viribus testi. ꝛ sic interim nõ potuit dici qđ filius esset suus heres. nã nõ ex testamẽto quod dubitabatur de viribus testamenti: nec etiã ab intestato q2 spes poterat esse testamẽtũ valere si posthumus nõ nasceretur. Et ideo si interim pendente natiuitate posthumi existentis in vẽtre moriatur filius ꝛ postea posthumus nascatur abortiuus cũ filius nõ fuerit suus heres. merito vr̃ qđ nepos tanꝙ suus ex substitutione veniat. ꝛ sic videtur posse iste intellectus defensari licet Bar. h̃ ipsum reprobet ꝛ Bal. Ang. videnẗ cũ hac reprobatione transire: facit qđ habet̃ in. d. l. cũ quidã. §. qđ dicit̃ ver. quid ergo si pregnans. ꝛ ver. suũ heredẽ ꝛc. ¶ Scđs intellectus p̃ncipalis subdiuiditur: q2 scđm aliquos loquitur de filio instituto sub cõditione potestatiua que vltimo vite spiritu potest impleri scđm aliquos de illa que non potest impleri vltimo vite spiritu. ꝛ ex his etiam potes colligere variationem in secũda parte. Nam aduerte q2 põt intelligi primo qđ in illa filius fuerit pure institutus sicut etiã in prima parte: sed differat a prima: q2 in illa fuit datus substitutus nepos. in scđa nullus fuit datus substitutus. Sed tunc ob. q2 videtur qđ filius fuerit suus heres patri suo ex testamẽto nõ ab intestato. cuius cõtrarium sentit litera. pro hoc. l. iij. C. de iure deliberandi. propter h̃ dãnatur hec lec. ꝑ Bar. sed Bal. dicit illam posse sustineri si teneamus opi. gl. de qua in. d. l. si fratris. 4 † q̃ voluit quod suus heres nõ transmittit hereditatẽ nõ agnitã. quod tenuit etiã Jac. de bel. regulariter ꝓcedere in auf. de triẽ. ꝛ semis. col. iij. Et secundum hoc d3 exponi dum dicit ipse filius supple idemq3 nepos: vt in gl. pe. hec tamen saluatio sibi non placet: q2 opi. gl. ꝛ Jac. de bel. cõmuniter nõ tenetur ꝑ. d. l. si fratres. ꝛ per alias leges hic allegatas per eum. de quibus plene per Bar. in. l. ventre. ĩ. de acq. here. ꝛ ideo reprobat istũ intellectũ omnino. Tu adde qđ videtur posse saluari intelligendo qđ posthumus fuit preteritus: vt in prin. legis. ꝛ ꝙ ventre pleno decessit filius post mortẽ patris l3 postea natus fuerit abortiuus ꝛ differat a principio solũ in hoc quia in principio fuit datus nepos substitutus: sed in hac secũda parte nullus sit datus substitutus l3 tam in prima ꝙ in secunda filius fuerit institutus pure nam nõ potuit ex testamẽto filius heres esse ꝑpter pendentiam natiuitatis posthumi: vt probatur in. l. ventre. ĩ. de acquir. here. ꝛ ideo ex quo alius non est substitutus succedit ipse filius tanꝙ suus ab itestato in vltimo vite spiritu. ꝛ scđm h̃ dictio sicut posita in tertia p̃te ponet̃ similitudinarie ꝛ loq̃tur qñ filius fuit institutus sub cõditione potestatiua q̃ non põt impleri vltimo vite spiritu. facit. l. fi. ĩ. de condi.

condi.insti.⁊.l.suus.§.fi.ff.de heredi.insti. ⁊ iste intellectus videtur multū litere amicari ⁊ sine diuinatione trāsire tamē contra
5 ipsum facit.d.l.ventre.ꝙ allega.inquātum † vult ꝙ filius institutus transmittat hereditatē nō obstāte pendētia natiuitatis posthumi preteriti.posses dicere ꝙ illa sit noua ꝓuisio que non erat tēpore huius.l.vel scdo posset intelligi litera aliter dum dicit decreto succurrendū de decreto resti.in integrū prout ibi tenuit Ang.cōmuniter tamē tenetur ꝙ ipso iure succurrat ipsi filio:vt patet ex ibi no.vñ videtur quod ex quo fit transmisso secundum cōem intellectū nato postea posthumo abortiuo retro videat filius fuisse suus arg.l.neratius.ff.de manu.testa.⁊ ei⁹ ꝙ habet in.l.illud.§.fi.cum.l.seq.ff.de ꝯtabu. scdm vnū intellectū quē ibi tetigit Bar.lꝫ gl.aliter intelligat. ⁊ sic tenēdo qꝺ prouisio illius legis foret tēpore huius legis male videtur posse defensari iste intellectus nisi respondēs ad.d.l.neratius qꝺ loquatur quādo venter re vera erat vacuus secus si erat plen⁹ ⁊ postea nascitur abortiuus vt videtur voluisse Bar.in.l.cū fiue.ff.qñ di.leg.cedat. Tamen re vera tex. ille videtur loqui indistincte et
6 forte distinctio illa nō bona.† Potest etiā intelligi ista secūda pars in instituto sub cōditione potestatiua q̄ nō potest impleri vltimo vite spiritu.⁊ istā sequitur Bal.⁊ Ang.⁊ etiā Bar.dicētes quod tunc dictio sicut stat exēplificatiue scdm tñ Ange. pōt stare similitudinarie intelligēdo ipsum de ꝯditione ptātiua que pōt impleri vltimo vite spiritu.⁊ intelligendo quod veniat similitudinarie non ad hāc secundā partē:sed ad primā: ⁊ sic deberet iūgi cū ver.quod si nemo. Posset etiā dici ꝙ veniat similitudinarie ad secundaꝫ partē tamē nō faceret omnimodā similitudinē sed solū quo ad effectū nā in secunda parte nepos esset suus heres auo ꝑ mediā personā patris: sed in hac vltima parte esset ex persona sua immediate suus heres auo. an autem ista secunda pars possit intelligi in filio instituto sub cōditione potestatiua que pōt impleri vltimo vite spiritu gl. sensit qꝺ sic: sed cōmuniter reprobat ꝑ id qꝺ dicit litera certū esse incipit ⁊c. Sed aduerte qꝛ hec lectura posset saluari exponēdo moriat id est mortuus sit.⁊ dū dicit ipse filius intelligat id idē qꝺ nepos.
7 tamē hec lectu.valde violaret literā vt patet ex p̄dictis.† Item aduerte qꝛ illud verbū interim positū in prima parte potest intelligi multis modis vt tetigit gl.licet scda expositio glo.cōiter reprobet pōt etiā exponi interim.i.pendēte natiuitate posthumi.⁊ istud videt valde conforme litere vt predixi. Itē pōt intelligi qꝺ posthum⁹ fuit p̄teritus qui credebat esse in vētre tamē nō erat ⁊ tunc de hoc nō esset curandū vt tetigit hic Bart. ad finē potest etiā intelligi qꝺ credebat esse in ventre si vere erat ⁊ tunc ꝓcedit intellectus de quo.s.dixi. Ex predictis etiā ptꝫ qꝺ illa verba ipse filius possunt dupliciter intelligi vt tetigit glos. pt.tñ secunda magis litere amicat. Ex predictis potes notare tria.primo qꝺ datio substituti vulgaris impedit existētiā sui heredis:vt hic colligit fm lec.Bar.scdo ꝙ vbi dubitat de ruptura testamēti propter pendētiā natiuitatis posthumi p̄teriti impeditur suitas: vt hic colligit scdm aliū intellectū tertio qꝺ vbi filius est institutus sub conditione potestatiua impedit suitas cōditione nō impleta:vt hic colligitur scdm alium intellectum.
8 † Restat videre an sit vera opi.qꝺ datio substituti vulgaris impediat existētiā sui heredis nā videt qꝺ sic ꝑ istū tex. ⁊ vr̄ glo.ꝫ tenere que reputatur singularis in.l.papi.§.iiij.s.de inoffi. test. facit.l.j.§.si proponat.ff.si quis omi.cau.testa. Bal.hic tenet cōtrarium dicens Bart.in hoc sibi cōtrariari. nā in materia vulgaris in.l.j.ff.de vulg.⁊ pu. ⁊ in l.iij.C.de here.insti.dicit quod substitutio nō impedit ius trāsmissionis allegat.l.si quis filium §.j.ff.de acqui.here. Itē secundo qꝛ dñium cōmutabile nō īpedit trāsmissionē.allegat gl.in.l.fi.§.fi.C. de cura. furio. ⁊ qꝺ habet in simili de legato in.l.si qs ita hereditatem.ff.de cōdi.insti. Itē tertio qꝛ datio coheredis extranei nō videt tollere existentiā sui heredis:vt.l.si fratris ergo videt etiā datio substituti vulgaris cū datio coheredis sit quedā tacita substitutio.l.si titio ⁊ meuio.§.iulia.ff.de leg.ij.nec placet sibi respōsio Bar. dicentis
9 † qꝺ datio coheredis extranei tollat existentiā sui heredis quo ad dependentiā ex testamēto vt est cōfirmatio tabularū pupillariū.l.apud iulia.§.idē iulia.ff.ad treb.secus in his q̄ pendēt ex prouisione legali vt est transmissio hereditatis:vt.d.l.si fratris. nā dicit Bal.qꝺ si trāsmittit:trāsmittit vt ex testamēto.⁊ sic eo iure quo est delata. ⁊ consequēter cōfirmabitur testm̄ si virtute transmissionis adeatur hereditas ꝑ consequēs etiā quo ad dependentiā ex testamēto operabit vnde cōcludit qꝺ ꝑ dationē substituti vulgaris vel coheredis extranei tollit sola necessitas nō aūt suitas.⁊ sic intelligit etiā glo.in.d.§.quarta q̄ nihil dat suitatis scdm eū.⁊ ad hanc.l. etiā respondent vt tetigi superius qꝺ hic voluit venire ex substitutione nepos.Et ex p̄dictis etiā cōcludit quod qdā sunt heredes necessarij tantū vt serui.quidā volūtarij tantū vt extranei.qdā sui ⁊ necessarij vt liberi existentes in potestate nō habētes potestatē abstinēdi a testatore. quidam vero sui ⁊ volūtarij.vt liberi in potestate habētes potestatem abstinēdi a testatore. Aduerte aūt qꝛ pro Bar.v̄ hic casus in hac.l.q nō videt posse bene aliter intelligi saltē tenēdo ꝙ tēpore huius legis erat ꝓuisio legis vētri.nec vr̄ vera rñsio Bal. qꝛ videt nimis literā violare.⁊ ꝑ prius scdm eū filius esset suus heres patri q̄ nepos.⁊ sic nō debuisset simpliciter dicere nepotē esse suū heredē auo:sed cōditionaliter si repudiare voluerit ex iure transmis.cū autem hoc non dixerit videtur litera absolute voluisse nepotē esse suū heredem auo.⁊ nullo modo patrē.arg.l. vnice.§.sin autē ad deficientis.C.de ca.tol. Itē nec videt bona responsio ad glo.d.§.quarta.nā licet prima facie videatur dicere verū de necessitate.tñ mentaliter intellexit de suitate patet qꝛ glo.ibi vult propter dationē substituti vulgaris nō cōfirmari libertates vt patet ex glo.in ver.rñdeo idem distinguendum.cōstat tamen ꝙ si suitas nō esset sublata libertates cōpeterēt.l.cuꝫ quasi.§.sed ⁊ si quis.ff.de fideicō.liber.⁊ sic ptꝫ ꝙ nō sufficiēter illi glo.est responsum.nō ob.ꝙ no.Bar.in.d.l.iij.C.de here.insti.qa non loquit in transmissione que fiat a iure suitatis:sed ex vi iuris deliberandi scdm.l.cū antiquioribus.C.de iure deli.vel ex vi legis vnice.C.de his qui ante aper.ta.vnde secus videt in transmissione q̄ hꝫ fieri ex vi suitatis cū illa sit sublata per dationē substituti vulgaris per hāc.l.⁊ rationes supra tactas quē rō cessat qñ transmissio hꝫ fieri ex alio capite ꝙ non tollitur per dationē substituti vulgaris. An tamen sit verū dictū Bar.ꝙ posuit in.d.l.iij.dicet in.l.j.ff.de vul.⁊ pupil. Itē non ob.gl.in.l.fi. de cura.furio.quia imo potius facit pro si bene ponderetur.nā loquitur in legatis.⁊ secus dicit in hereditate:vt ibi tangit glo. ⁊ etiam in eadem.l.§.j.in gl.magna. Item non ob. quod dicit de datione coheredis extranei:quia aliud videt in datione coheredis q̄ in datiōe substituti:vt etiā Bal.met hic sentit.nam si equiparemus omnino dationem coheredis dationi substituti sequeretur ꝙ sicut quando est datus coheres suus non tollit suitas nec necessitas aliquo respectu:vt no.glo.in.l.quidam eulogio.ad finem.in gl.magna.C.de iure delib.ita etiā si daretur substitutus qui esset de suis. quod nō videtur esse verū per hāc l.etiam secundum suum intellectum. Preterea non videt veruꝫ quod datio coheredis extranei tollat necessitatem secus videt in.l.cum heredi.ff.de here.insti.non cauillando.⁊ pro hoc optime quod habetur in eo.ti.in.l.ex parte.vbi etiā in simili vr̄ esse casus.licet Bar.etiā senserit in hoc contrariū in.l.si posthum⁹. §.quod vulgo.s.eod. Et si dicas quare ergo non confirmantur tabule pupillares:vt in.§.idem iulian⁹ posset dici ꝙ illud ideo contingit quia testator non fuit simpliciter cōfisus de prouisione legis ex quo dedit coheredem extraneū non autem illud cōtingat ex eo qꝛ suitas vel necessitas sit sublata.⁊ sic poterit stare responsio Bar.licet Bal.impugnet.nam non videtur bona impugnatio.quā q̄ enim pupillus institutus transmittat hereditatem ad sibi substitutum:tamen oportet quod substitut⁹ per prius adeat hereditatem pupilli ante q̄ acceptet aliquid ex iure transmissionis.⁊ sic necessario oportet tabulas pupillares aliter esse validatas.⁊ sic per predicta videt posse defensari opi.Bar. ⁊ verior est q̄ opi.Bal licet Ang.hic sequatur opi.Bal.potissime per casum.l.lucius.ff.de vul.⁊ pupil. Sed certe si bene aduertatur videtur presupponere hereditatem ibi fuisse agnitam.vt patet ibi dum dicit non ad sequen.si quis eorum postea decessisset iuncta gl.⁊ licet dicat posse sequi inconueniens ex opi.Bart.si forte filius cui datus erat substitutus erat in remotis ⁊ nesciebat forte aliquē sibi substitutum datum nec forte se institutuꝫ. nā videtur absurdū ꝙ nō transmittat hereditatem quā nō trāsmittet ex quo suitas est sublata:sed potes dicere ꝙ hoc casu succurretur filio ex equitate.l.pantonius.ff.de acquir.here.⁊ ꝑ hoc substantifice potest responderi ad omnes. Ang.tamen pro cōcor.
10 posset sic dici † quod aut substitutio vulgaris est facta potius in suitate q̄ in hereditate.exemplum quando est facta secundū consilium galli vel vellei.⁊ tūc talis datio substituti vulgaris nō tollit suitatem.l.gallus.§.⁊ quid tantum.⁊ ibi de hoc per Bar.ff.eo.aut substitutio vulgaris est aliter facta ⁊ tūc aut est facta per hec verba si heres esse non poterit:aut est facta per hec verba si heres esse noluerit.aut per hec verba si heres nō erit vel per hec verba.⁊ idem vulgariter substituo talem.primo casu non videtur quod sublata sit suitas quia casus voluntatis includitur sub casu expresso non potentie ex iuris interpretatione.non ex vi verborum testantis.⁊ ideo non tollitur suitas sicut nec tollitur per tacitam vulgarem comprehensam in pupillari expressa.l.iulianus scribit si pupillus.⁊.l.filius qui se paterna.ff.de acqui.here.⁊ hoc etiam fuit de mente Bar.in.d.§.⁊ qd si tantū.⁊ facit ꝙ habetur in.l.iij.⁊.j.vltimo responso.ff.de adi. lega. Secūdo casu videtur ꝙ tollat suitas qꝛ videtur filius sub cōtraria cōditione institutus videlicet si volueris ar.l.si aliquādo.ff.de cond.⁊ demon.⁊.d.l.iij.§.j.primo rñso.de adi.lega.⁊ qꝛ vt est dictuꝫ videtur sibi data abstinendi potentia a testatore. Nec ob.quod hic dicit Ange.dum dicit ꝙ licet filius sit institutus sub conditione si voluerit vel sub alia cōditione potesta-

tiua nō videꝛ sublata suitas per.d.l.iam dubitari.cum gloss. in verbo nō ab re.inquātum dicit ꝙ pōt se īmiscere. ⁊ iūcto fine in quātum dicitur ꝙ pōt se abstinere: que verba vidētur cōgruere
11 suis: q̄ꝛ pōt dici qđ qñ filius est institutus sub cōditione si volue rit suspēsa fuit suitas sicut ⁊ qñ sub alia ꝯditione potestatiua.l. fi.ꝭ.de cōdi.instit.⁊.l.cōditionibꝰ pupillus.ꝭ.de cōdi. ⁊ demon. lꝫ in aliquo sit differentia inter hāc ꝯditionē si voluerit. ⁊ alias tangiꝛ in.d.l.iā dubitari iō nimirū si etiā satis pñt ꝯgruere illa verba de qbꝰ dictū est.s̄.tñ si cōditio nō impleꝛ: q̄ꝛ nō declarat se velle remanet qđ nunꝙ̄ fuit locus suitati ꝓprie loquēdo.⁊ sic tunc vꝛ quodāmō īproprie loq̄ se abstinere. Tertio casu videꝛ dicēdū ꝙ cū verba illa sui natura ex vi verborū verificētur in ca su nō potētie ⁊ volūtatis videaꝛ data potētia abstinēdi q̄ꝛ ca sus si noluerit pōt dici expressus saltē in genere ꝑ testantē pꝰ id qđ habeꝛ ꝑ gl.in.l.p̄cibus.in gl.fi.C.de impuber.in gl.fi.inquā tū dicit substitutiones cōprehēsas in breuiloquia esse expressas ⁊ idē vꝛ dicēdū in quarto casu qñ dixit ⁊ eidē vulgariter substi tuo talē cū eadē sit rō vt ptꝫ ex p̄dictis. ⁊ hec sufficiāt de isto ar ticulo. an datio substituti vulgatis tollat existētiā sui heredis. reliqua ꝑtinētia ad materiā suitatis dicenꝛ in.l. si filiꝰ q̄ patri.ꝭ. de vul.⁊ pu.nō omitto tñ qđ dixit h̄ Bal. qđ suitas ex duplici respectu descēdit.nā dicūꝛ sui rōne domesticitatis ⁊ ꝓpter cōti nuationē dñii.de quo in.l.in suis.vt ꝓbaꝛ in.§.sui.insti.de he re.qua.⁊ dif. Itē q̄ꝛ pater filiꝰ in ptāte cēseꝛ eadē ꝑsona allegat gl.in.l.ii.C.q̄ etate.li.x.ꝓ h̄ etiā tex.in.l.fi.C.de impuber.

Filij etiā hoc. Exheredatio pōt fieri ꝑ verba preteriti imperfe cti vel etiā futuri tēporis.h.d. ¶ No. qđ dixi in sum mario. Quid autē in contractibus an possit fieri per verba futuri temporis vide qđ not.in.l.v.§. stipulatio.ꝭ.de ver. obli.l.in emētis.C.de contrahen.emptio.

Summarium.

1 ☞ Pater filium exheredare potest.
2 Exheredatio quādo ad cōmodū filij censeatur fieri.

Multi. Exheredatio qñq̄ꝫ fit ad bonū ⁊ ad cō modū filij.h.d. ¶ †No.qđ licitū est pa
1 tri exheredare filiū ad cōmodū ipsiꝰ filij. ⁊ intellige cū effectu ita qđ nō poterit agi q̄rela ad rumpendū testm̄.⁊ iste est effectꝰ illiꝰ.l.facit qđ habeꝛ in.l. si emācipatus.ꝭ. de ꝯtabu. An autē ista exheredatio hodie sit ꝑmissa tangit hic Bar.⁊ tetigit gl.in.l.si pater puelle,⁊.l.qm̄ in prioribus,⁊.l. sci mus.§.repletionē.C.de inoffi.test.⁊ in.l.cū ex filio.ꝭ.de vulga.⁊ pu.⁊ ibi ꝑ Bar.de quo etiā habeꝛ ꝑ Ang.q̄ in effectu sequitur id qđ tenet Bar.in.d.l.cū ex filio.lꝫ Bar.met aliter h̄ videatur loqui. Sed melius videtur dicere ⁊ plenius in.d.l. cum ex filio.
2 ¶ †Itē no.quod qñ exheredatur impubes extraneo instituto ⁊ grauatur institutus de restituēdo hereditatē filio cum in suā tutelā ꝑuenerit.quod in dubio videtur fieri exheredatio ad cōmodum filij.facit quod habetur in.d.l.cum ex filio.

Summarium.

1 ☞ Fauores ampliandi sunt odijs restrictis.
2 Ius accrescendi in exheredatione locum non habet.

Cum quidā. Licet institutio possit fieri in certa parte: nō tñ pōt fie
1 ri exheredatio.h.d. ¶ †No.qđ odia sunt restringen da ⁊ fauores ampliādi.de quo in.c.odia.de re.iur.li.
2 vj. ¶ †No.scđo qđ in exheredatione nō est locus iuri accrescē di rō est fm̄ Bal.⁊ Ang. q̄ꝛ priuationi nō cōuenit ꝙ accrescat p̄uato sed cōcessioni ⁊ acq̄sitioni bñ cōgruit incremētū.⁊ ꝑ h̄ di cebat Bal.quod etiā si exh̄r̄datio nō esset odiosa: vt q̄ꝛ esset fa cta fm̄ formā legis precedentis tamen procederet hec lex. Sꝫ forte posset dici quod tunc exheredatio teneret: quia non vide tur etiam tunc testamentum irritari ratione p̄teritionis, ex quo id quod est factum, est factum ad commodum filij: vt in.l. si e mancipatus.ꝭ.de contratabu.nisi dicas illam.l. loqui in eman cipato quo casu testamentum a principio non est nullum ratio ne preteritionis licet veniat contratabulandum. ratio tamen ⁊ mens illius.l.⁊.l.precedentis satis videtur habere locum etiā in suo. Quid autem si filius exheredetur ab illa quota quam esset habiturus ab intestato, puta a dimidia in casu huius.l. an teneat exheredatio. tenet hic Bar. quod sic de quo hic per eū ⁊ Ang. ¶ In glo.adiuuande.ibi.§.exercitum. Solue vt not. per Dy.in regula odia.de reg.iu.in lib.vj.nā vbi vꝛ sp̄āle fauo re reipublice ⁊ ne maleficia remaneāt impunita ar.l.ita vulne ratus.s̄.ad le.aq̄l. q̄ꝛ ibi fuit eadē rō totiꝰ ad partē.hic secus.

Sub cōditione. Ut q̄s sit suus hr̄s patri req̄riꝛ qđ non sit in ptāte alterius tp̄e mortis, testatoris ⁊ conditio nis veniētis.h.d. ¶ No.a ꝯrio qđ filiꝰ pure institutꝰ est suus et necessarius patri. ⁊ est verū inspecta.l. duodecim ta bu.sꝫ inspecto bñficio p̄toris est suus ⁊ nō necessarius: q̄ꝛ pōt se abstinere lꝫ tūc remaneat heres noīe: vt in.§.sꝫ his.insti.de her. qua.⁊ diffe.⁊.l.cū quasi.§.sꝫ ⁊ si q̄s.ꝭ.de fideicō.liber. ¶ In gl. dederit.ibi nec aliquo momēto est heres Bal.⁊ An.videnꝛ in h̄ tenere ꝯ ꝑ.l.cū filio.ꝭ.de leg.j.lꝫ de h̄ dicendū vt ibi, vbi Bar. videꝛ seq̄ hāc gl. Aduerte qđ hec rō alio respectu nō videꝛ bo na nā videꝛ cōtra legē q̄ in aliena.§.interdū.ꝭ.de acq. here. vbi videꝛ esse casus singularis qđ existēs in ptāte testantis si sit ab eo institutus lꝫ nō obtineat primū gradū tñ dicatur suus ⁊ ne cessarius ⁊ sic iura alia q̄ vidētur sonare oppositū intelliguntur qñ non est inuitatus a testatore. ¶ Ultimo facit.l. ista ad que stionē si filius institutus sub conditione post mortē patris in grediꝛ monasterium: q̄ꝛ tunc trāsit in potestatē abbatis: vt no. in gl.in.l.si ex cā.§.pe.s̄.de mino.qđ tunc lꝫ eueniat cōditio nō sit heres necessarius patri.de quo hic per Bal.⁊ Ang.

Si filiū. Uolūtas posterior derogat priori potis sime cū est fauorabilis, ⁊ primo odiosa. h.d. ¶ No.quod vltima derogāt prioribus facit.l.pa cta nouissima.C.de pactis.

Cum sub cōdi. Sufficit qđ tp̄e nati uitatis filius reperiat se pariter institutū.h.d. Et facit qđ.l.qm̄ in prioribꝰ C.de inoffi.testa.nō habeat locū in posthumo si gra uamen deficiat ante eius natiuitatem.

Summarium.

1 ☞ Ciuis verus non potest censeri fictus.
2 Qualitas naturalis potius ꝙ̄ accidentalis attēdi debet.
3 Banna nō statim tolluntur qđ ciuitas bānita recōciliatur.
4 Res habent suos de facili queq̄ꝫ recursus.
5 Institutio q̄ fit de certa ꝑsona effectum sumit semper in ea.

Filio quē. Qñ veritas ⁊ fictio tendunt ad eundē finē veritas p̄ualet fictio
1 ni.⁊ sic inspiciꝛ veritas ⁊ nō fictio.h.d. ¶ †Not. ex tex.arg.qđ verus ciuis nō possit censeri ciuis fictitie.
2 ¶ †Itē no.quod inspiciꝛ qualitas naturalis potius ꝙ̄ accidē talis quādo tēdunt ad eundē finem. Quid autē si ad diuersos. recurre ad.l.qui habet.§.si pupillus.s̄.de tuto.cū ibi no.ꝑ Bar. ⁊ in.l.j.§.bestias.s̄.de postula. ¶ Itē not. differentiā inter ver bum trāsferri ⁊ reddi.⁊ sic facit ꝓ opi.illorum qui dicunt ꝙ per donationem factam per constantinū beato siluestro de terris ecclesie dicatur potius fuisse facta redditio ꝙ̄ trāslatio. de quo aliq̄d hic tetigit Bal.⁊ Ang.⁊ ꝑ Guil.⁊ Bar.in prima consti tu.digestorū ⁊ ꝑ Ja.bu.⁊ alios in prima cōstitutione codicis.
3 ¶ †Ultimo no.ar.fm̄ Bal.qđ si ciuitas vel terra aliqua fuerit bānita ꝑ dñm qđ licet postea fuerit recōciliata nō tolluntꝛ ban na.sicut ⁊ hic nō tolliꝛ exheredatio prius facta: lꝫ filius patri re cōcilieꝛ.qđ videꝛ mirū. Sed contrariū tñ tenet hic Ange. q̄ꝛ re pugnantia videtur qđ sit recōciliata terra remaneāt bāna. Sꝫ hic nō est repugnantia scđm eū qđ remaneat filius exheredatꝰ. Tu potes addere qđ cū exheredatio sit solēniter facta ī actu so lēni testamēti nō videꝛ ꝑ actū minꝰ solēne ꝓut est ipsa arroga tio alio nō interueniēte tolli ꝑ ea q̄ habentur in.l. heredes palā §.si q̄d post.s̄.eo.⁊ ideo opus est qđ pater solēniter reuocet ipsā exheredationē ⁊ potissime q̄ꝛ alias si diceremꝰ simplr̄ exhereda tionē sublatā remaneret filiꝰ preteritꝰ.⁊ sic testm̄ nullū.ꝙ in du bio nō est interp̄tādū.arg.eoꝝ q̄ no.in.l.pe.s̄.eo. ⁊ eoꝝ q̄ no. in l.ex parte.ꝭ.de adi.leg.alias de heredi.insti. Potes tñ dicere qđ si est dñs q̄ habet merū ⁊ supremū imperiū ⁊ pōt ex mera volū tate absq̄ꝫ solēnitate aliqua tollere bannū tunc procedat opin. Ang. secus si nō posset sine certa solēnitate tolli bānū: q̄ꝛ tunc ꝓcedat opi. Bal.arg.huius tex.⁊ eiꝰ quod ꝓxime dixi. ¶ Itē potes notare quod exheredatio que apprehendit certū corpus
4 ꝑsone retinet illā etiā si qualitas in ipsa alteretur. ¶ †Ultimo no.ꝙ res faciliter redit ad naturā suā de quo.xxxv.di. ab exor dio.⁊.l.si vnus.§.pactus.ver.quod si in spē.de pac.

Si titius. Sufficit reperiri nepotē adoptiuum scri ptū hr̄dē lꝫ nō fuerit scriptꝰ vt adoptiuꝰ
5 h.d. ¶ †No.qđ institutio facta de certa ꝑsona sumit effectum semꝑ in ea lꝫ qualitas varieꝛ ⁊ idē in exheredatiōe qñ est vali da vt in principio huius.l. secus si exheredatio sit inualida: vt q̄ꝛ sit facta de extraneo: vt notatur in prima glo.huius legis.

Posthuma. Si tempore natiuitatis post huma nō reperitur legitime in stituta rumpit testamentum.h.d.

Summariū.

Summarium.

1 Exheredatio quando nominatim fieri dicat̄.
2 Exheredatus inter ceteros quando quis dicatur.
3 Error allegari ⁊ coram iudice probari debet.
4 Dispositio generalis ad ignorata non est referenda.
5 Exheredatio q̄ fit ꝓpter odium nō cadit in posthumum.
6 Liberorum nomē generalius est nomine filiorum.
7 Institutio generalis facta de liberis an comprehendat eū quē testator putat mortuum.
8 Prouisio que fit in vnū casum quādo porrigatur ad alium.
9 Verba que ad futurum referuntur interdum in sensu preterito verificantur.
10 Maleficium quando mane vel sero committitur an de die vel nocte fieri dicatur.

Titius testamēto.

Qui exhr̄dat filias in plurali vr̄ noīatim exheredare. ⁊ exheredatio nō porrigit̄ ad filiū quē ignorauit se habere. h. d. ¶ † Not. qđ exheredatio dr̄ noīatim facta si exprimit̄ nomē speciei: lꝫ nō exprimat̄ nomē indiuidui ⁊ sic facit ꝙ lꝫ requirat̄ quē expresse renūciare casibus fortuitis ꝙ sufficiat si dicat ꝙ renunciet omnibus casibꝰ fortuitis. vel ꝙ dicat ꝙ suscipiat oēm casum fortuitū in se: ꝙ videt̄ tenere hic Bar. de quo in. l. sꝫ ⁊ si qs. §. quesitū. ff. si quis cau. Sꝫ in contrariū facit tex. in. c. q ad agendū. de ꝓcura. lib. vj. vbi nō sufficit dicere: do tibi mādatū ad oia que requirunt speciale mandatū nisi alia fiat expressio vel nisi aliqua specialia exprimant̄ subiecta clausula predicta sic vr̄ eodē modo qđ debeant exprimi aliqui casus fortuiti ⁊ subijci clausa p̄dicta. Fateor tū̄ ꝙ si nō esset tanta generalitas lꝫ nō esset deuētū ad indiuidua sufficeret vn̄ videt̄ sufficere si quis dat mandatū ad petendū restitutionē in integrū quoties opus erit ⁊ sic lꝫ non exprimat signāter casum in quo peti debeat restitutio de quo in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. lꝫ aliqui cōtra de quo etiā p Cy. in. l. vna. C. etiā per procura. causam in integ. resti. agi posse. ⁊ eadē rōne videret̄ qđ si qs diceret suscipio in me oēm casum fortuitū cōtingentē ꝓpter quodcunq̧ incendiū qđ hoc casu bene teneret cū ista dispositio nō stat adeo in terminis ḡnalibus sicut illa qñ qs suscipit in se oēm casum fortuitum de
2 materia etiam p Jo. an. in. c. vno. extra de cōmoda. ¶ † Not. ꝙ lꝫ in exheredatione ponat̄ verbū ceteri non ex hoc solo dicet̄ esse inter ceteros exheredatꝰ sed demū dicit̄ inter ceteros exheredatus dūmodo alias nomē speciei exprimat̄ saltem cum signo vniuersali. Idē si sine signo vniuersali ⁊ duo tātū sint ad quos possit referri sermo pluralis. ar. l. vbi numerꝰ. ff. de testi. secus si essent plures q̄ duo. vt h̄ etiā sensit Aug. nā tunc vitiaret̄ exheredatio lꝫ facta esset p verba pluralis numeri indefinite. sicut ⁊ si esset facta p v̄ba singularis numeri plures eēnt filij. l. ij. ff. eo.
3 ¶ † Itē no. illud ꝙ error dꝫ allegari ⁊ corā iudice ꝓbari d̄ quo vide bonū tex. in. l. si adulteriū cū incestu. §. idē pollioni. ⁊ ibi p Bar. ff. de adul. ⁊ de materia plene in. l. error. C. d̄ iur. ⁊ fac. ign.
4 ⁊ in. l. ij. ff. de ɔfes. ¶ † Ultimo etiā no. ꝙ dispositio ḡnalis non refert̄ ad ignorata. facit. l. q cū tutoribꝰ. §. pe. ⁊ fi. ff. de transa. ⁊ in. l. tres fratres. ff. de pac. de quo. in. l. sub ꝓtextu specierū. ⁊. l. si decreta. C. de trāsac. ¶ In gl. j. ibi cōprehendunt̄ etiā posthumi. hoc intelligunt doc. cōiter si sit facta mentio de posthumis in aliqua parte testamēti al's secꝰ p. l. q filiabus. ff. de lega. j. ⁊ ad l. si qs filiabus. rn̄det Bart. qđ ibi agit̄ de datione tutele q̄ est fauorabilis hic de exheredatione q̄ est odiosa. ff. eo. cū quidam. Sed certe hec rn̄sio vr̄ ɔtra. d. l. q filiabus vbi agitur de legato qđ pōt dici fauorabile sicut ⁊ institutio ar. l. si hereditatē. ff. mādati. ⁊ tū̄ in dubio ibi nō cōprehendit̄ posthumꝰ in legato facto filijs nisi aliqua parte testamēti sic facta mētio d̄ posthumo vt ibi ptꝫ. Vn̄ rn̄dere potes melius vt ibi melius sensit glos. q2 aliud tutela q̄ datur rōne filiationis ⁊ aliud in legato ꝙ cōsueuit dari rōne affectionis ⁊ ꝓpter merita q̄ nō sic cadūt in posthumū qui nōdū est in rerū natura arg. l. titius. ff. de obseq. sicut
5 vbi nō cadit meritū ita nec demeritū ideo † nimirū si exheredatio que cōsueuit ꝓpter odiū ⁊ demeritū fieri in dubio nō comprehendat posthumū. nā multo minus debet comprehendere ex quo legatū ꝙ est fauorabile nō cōprehēdit. posses tū̄ saluare referendo ipsum ad tex. q videt̄ loq qñ vnicū tm̄ filiū habebat testator ⁊ ideo necessario dicēdo in plurali ceteri oēs filij filieq̧ ⁊c. cōprehendunt̄ posthumi. arg. l. fi. ff. ad treb. ⁊ qđ habet̄ in. l. pediculis. §. itē cū q̄reret̄. ff. de auro ⁊ arg. lega. ⁊. l. meuius. §. cū. qui. ff. de leg. ij. ¶ In glo. recte. ibi. §. j. hec glo. cōiter tenetur. lꝫ gl. aliter loquat̄ in. d. §. j. nō faciendo differentiam inter verbū liberi ⁊ verbū filij sed an apponat̄ signum vniuersale an non:
6 sꝫ vt dixi hoc cōiter tenetur ex eo q2 † nomē liberorū est magis generale q̄ nomē filij: q2 cōprehēdit nedū filios primi gradus: sed etiā vlteriores. l. liberorū. ff. de ver. sig. sꝫ verbū filios videtur cōprehēdere filios primi gradus tū̄ saltem in materia odiosa. Unde dixit Bal. ꝙ si statutū est ꝙ aliqs cū suis filijs nō possit stare in ciuitate nō cōprehēdent̄ nepotes ⁊ vlteriores. facit qđ no. gl. in. §. manifestū. in auť. de restit. fideicōmissi. ⁊ ꝙ plene no. in. d. l. liberorū. ⁊ per predicta etiā dixit hic Bald. qđ si diceret omnes liberos primi gradus exheredo vel omnes hos liberos demonstratis filijs satis diceret̄ exheredatio nominatim facta. facit. l. que extrinsecus. ff. de ver. ob. ¶ In gl. op3 ibi quē ignorat habere signanter no. hāc glo. Bal. cū. l. hic alle. ⁊ successiue Ang. ex qua habes ꝙ dispositio generalis non trahit̄ ad ignorata seu ad incognita. ⁊ istud facit scđm eū3 an aūt ex causa inquantū cōseruat legata habeat locum qñ rumpitur testamētū3 natiuitate posthumi preteriti quē testator ignorabat esse in vētre nā facit scđm eum ista gl. ꝙ non. ⁊ sic intelligat̄ glo. in. l. j. de posthu. secus si sciebat ⁊ sic intelligat̄ glo. in. l. vxorē de manu. testa. ⁊ in. l. j. C. de codi. tū̄ ipse qñ testator ignorauit posthumū est in vētre. cōcludit ꝙ si sunt legata necessitatis vt facta p male ablatis incertis vel pro restitutione vsurarū illa debebunt̄ secus si essent voluntatis si nullum filiū habebat nec habere sperabat ar. l. cū acutissimi cū si. C. de fideicō. secꝰ tū̄ dicit si habuisset filiū iā natū quē instituisset ⁊ etiā legata fecisset. nā tunc licet ignorasset de posthumo: debebunt̄ nihilominus legata q2 verisimile est ꝙ si cogitasset de eo noluisset legata deberi sicut et de iam nato ar. sequentis. §. ⁊ subdit hoc verū qñ nominatim non est factū legatū alias nō deberet̄ saltē ab alio a quo nō est relictum ar. l. pe. ff. de iure codi. Ang. tū̄ aliter hic vr̄ loqui lꝫ quo ad mentem forte idē senserit. Sed de hoc dicendū vt plene dicet̄ in
7 l. filio preterito. ff. tit. j. ¶ † In eadē gl. ibi respondeo idē. s. vt facta institutione generaliter de filijs nō cōprehēdat̄ ille quem testator putauit mortuū. Sed istud nō videtur esse verū arg. l. iij. ff. de inoffi. testa. ⁊. l. fi. C. eodē. ⁊. §. seq. Nec ob. iste tex. q2 loquit̄ in exheredatione que est odiosa ⁊ restringenda. ff. eo. l. cum quidam. ⁊ in qua non est etiam eadem ratio que est in institutione nam in institutione si cogitasset verisimiliter instituisset. sed nō sic in exheredatione q2 tūc verisimiliter nō sic eū cōprehendisset cum forte non esset demeritus. Non obstant leges allegate in gloss. quia in eis institutio reddebatur incerte: hic autem verba erant certa licet generalia ⁊c.

Lucius titius.

Propter fauorē testamenti ⁊ ignorātiā testatoris natus habetur pro nō nato. h. d. scđm Dy. scđm quē iste casus nō est alibi. Vel sic. † Prouisio facta in vnū casum porrigit̄ ad aliū infra
8 quē similiter prouidisset si de eo cogitasset. h. d. ¶ No. etiam ex tex. ꝙ illud ꝙ fit in rure p̄sumit̄ ignorari p existentē in ciuitate etiā si sit cōiunctus similiter ecōtra scđm Bal. Sed hoc intelligit Ang. qñ festināter seu in breui est factū alius aūt cōiunctus presumit̄ habere notitiā factorū cōiuncti arg. l. octaui gradus.
9 ff. vn̄ cogna. ⁊. l. de tutela. C. de restitutio. in integrū. ¶ † Item no. ꝙ verba ad futurū relata interdū verificātur in sensu preterito. ⁊ hoc ideo est q2 hic actus nō erat reiterabilis si aūt fuisset reiterabilis videret̄ distinguēdū an testator sciuisset vel ignorasset per. l. si iam facta. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ sic facit scđm Bald. et Ang. ꝙ litere gratiose super prima vacatura emanate nō extēdant̄ ad vacantē tēpore date cū vocatio sit reiterabilis: vt in. c. dilecto extra de prebēdis. ⁊ hoc tenet hic Bal. Ange. tū̄ videt̄ distinguere an sciuerit papa beneficiū vel prebendā vacare an nō ⁊ in dubio presumatur ignorantia. l. verius. ff. de probati. ⁊ idē etiā finaliter tenet hic Bal. Tu adde ꝙ gl. videtur indistincte tenere ꝙ dicte litere trahantur etiā ad vacantē q2 id qđ vacat tēpore date verū est dicere ꝙ etiā vacabit. l. verbū erat. ff. de verbo. signi. ⁊ hoc tenet gl. in clemē. cū ei quē in gl. ad notitiam vacationis. de conces. preben. in cle. Ultimo tangit hic Bart. ⁊
10 successiue Bal. ⁊ Ange. † an maleficiū factū de mane vel de sero debeat dici factū de die an vero de nocte si statutū duplicet penā de nocte ⁊ vario modo loquitur ⁊ in. l. qui duos. ff. de maumis. test. ⁊ in. l. aut facta. §. tempus. ff. de pe. Conclude ꝙ si in loco cōsueuit pulsari cāpana per quam propter hoc cōsueuerūt pene duplicari tunc hoc clarū in alijs locis serua ꝙ ipse dicit in §. tempus. quia si factū sit de mane ante ortum solis dicat̄ factū de nocte. idem si de sero ante occasū solis secus si de mane post ortum solis vel de sero post occasum quia tunc dicitur de die ⁊ ideo cautus sit articulans vt explicite articulet. Si autem simpliciter sit articulatum et probatum quod est factum de mane: vel quod est factum de sero in dubio videtur factum de die vt sic in penis benignius interpretetur arg. regule in penis. in. vj. ⁊. l. si preses. ⁊. l. fi. de interpretatione. ff. de penis. ⁊ sic intellige ꝙ dixit hic Bald. ⁊ Bart

Filiusfamilias.

Miles potest exheredare sicut ⁊ paganus. h. d.

Posthumum.

Nasciturus ex vidua cū qua testator pōt ɔ̄here matrimoniū pōt heres istitui. h. d. ¶ In tex. ibi natum. i. nasciturum: vt not. in. l. proxi. §. si quis ⁊c.

Summarium.

1 Exheredatio in conditionis defectum quando possit confirmari per aditionem alterius instituti.
2 Exheredatio aliqua a principio suitatem non impedit licet sit euacuata ex postfacto.
3 Conditio potestatiua quedam potest impleri vltimo vite spiritu alia non.
4 Legatum vsusfructus factum vxori an valeat herede post ipsius vxoris mortem a testatore instituto.
5 Relinquo verbum ad institutionem trahi potest.
6 Institutus in re certa põt eã apprehendere autoritate ꝓpria.
7 Institutio post mortem facta ad fideicõmissum trahitur.
8 Priuilegium cessat eius causa cessante.
9 Posthumi quatuor modis nasci possunt.
10 Factum hominis facto differt ab eo quod fit facto nature.
11 Dispositio limitata limitatum producit effectum.
12 Matrimoniũ de iure ciuili cũ ancilla nõ põt contrahi.
13 Possibile est quod possibile fieri potest.
14 Actus in cõtrarijs si nullus sit nõ firmabit̃ tractu tẽporis.

Filius a patre. Si exheredatio facta in cõditionis defectũ nõ possit cõfirmari aditione testm̃ est nullũ: filius aũt succedit patri ab intestato secus si possit confirmari.

1 h. d. ¶ † No. qd nõ sufficit filiũ institui sub cõditione casuali et exheredari in eius defectũ nisi exheredatio possit cõfirmari per aditionẽ alteriꝰ instituti. ⁊ sic limita. l. si pater. C. de insti. ⁊ sub.
2 ¶ † Itẽ no. scd̃m Ang. qd exheredatio a principio aliq̃ licz ex postfacto euacuetur ꝓpter aliquẽ casum nõ impedit suitatẽ qd apparet scd̃m eũ q2 ea euacuata filiꝰ incõtinẽti heres existit patri ab intestato. ⁊ idẽ dicit si euacuet̃: q2 sñia sit lata ꝯ testm̃ qd est no. scd̃m eũ cũ iã dominiũ plene fuerit trãslatum in institutum. allegat. l. pap. §. si cõditioni. s. de inoffi. test. ⁊ sic intelligit Ang. qd in casu huiꝰ. l. exheredatio a principio fuit aliqua. Sz ꝯriũ tz h̃ Bal. ⁊ bene q2 exheredatio a pñcipio est nulla ex quo certũ est qd nõ põt cõfirmari ꝑ aditionẽ. facit. l. si ita. §. fi. s. eo. ⁊ sic habet̃ ꝓ preterito in defectũ ꝯditiõis ab ipso pñcipio. arg. no. in. l. si posthumꝰ. in pn̄. §. e. Itẽ lz sit suspẽsa suitas qñ tz exhr̃datio tñ si rescindat̃ ꝓlata q̃rela tũc cessat suspẽsio ⁊ assumit vires sicut cõtingit etiã instituto sub ꝯditione potestatiua vt te
3 tigi in. l. si filiꝰ heres. s. e. lz Ang. aliter hic loquat̃. ¶ † In gl. pendẽte. in fi. gl. diceret verũ in cõditione ꝑtãtiua q̃ põt est impleri vltimo vite spiritu nõ in illa que nõ põt impleri vltimo vite spiritu: q2 illa deficit viuo filio in vltimo vite spiritu. l. si filius heres. vltimo rñso. s. eo. ⁊. l. fi. j. de cõdi. insti. ⁊ sic glo. relata ad tex. nõ bñ dicit. Si aũt cõditio erat casualis tũc ꝓprie stat litera: q2 põt pẽdere cõditio eo viuo ⁊ eo mortuo. Et aduerte quia vbi cõditio est potestatiua nunq̃ req̃rit̃ exheredatio in eiꝰ defectũ. l. si libertꝰ sub cõditiõe. §. libertꝰ. ꝟ. existimo. j. de bon. liber. ¶ In gl. heredẽ. ibi sed male diceret coheres. Sz certe põt saluari pileꝰ si intelligat̃ qd fuit datꝰ substitutꝰ in defectũ cõditionis in qua filiꝰ fuit exheredatꝰ ⁊ nihilominꝰ fuit coheres datꝰ post mortẽ in dimidia. Lec. autẽ Azo. quã tetigit gl. vcz q2 hic filiꝰ tñ fuerit institutꝰ sub cõditione in dimidia ⁊ datꝰ coheres post mortẽ in alia dimidia põt ꝓcedere si fuit institutꝰ sub cõditiõe potestatiua secꝰ si erat casualis ex quo nõ erat in defectũ exheredatus. Lectu. aũt gl. positã. s. tetigit hic Bal. dicẽs speciale fauore testamẽti cõseruãda qd dies incerta reijciat̃ ex quo alias testm̃ non põt habere effectũ secus vbi posset habere effectũ. nã tũc nõ dz reijci sed expectari vt ꝯditio. l. si cũ heres. j. qñ di. leg. ced. ad. l. si ita. §. fi. respõdẽt qd ibi testator magis peccauit: q2 ibi tantũmodo exheredauit hic aũt instituit sub ꝯditiõe lz exheredauerit in eiꝰ defectũ. Sz certe hec sol. vr̃ diuersificare casus ⁊ ideo nõ vr̃ bona ꝑsertim: q2 si est fauor testamẽti cõseruãdi q hoc operat̃ in casu isto debuisset etiã idẽ opari in. d. l. si ita. ꝑterea ꝯditio post mortẽ sui natura nocet qd solũ possit adiri hereditas secuta morte ⁊ nullo mõ in vita. l. inter illã. j. de ꝟ. signi. ⁊ sic attẽto ꝓprio significato verborũ exheredatio videt̃ nulla cũ possit cõfirmari in vita filij absurdũ videt̃ qd contra significatũ verborũ faueamus exheredationi q̃ est odiosa. l. cum q̃dã. s. eo. vñ iste intellectꝰ nõ placet etiã Ang. lz nõ allegat formaliter rõnes predictas ⁊ ꝓpter hoc dat aliũ vcz qd in hoc ꝟ. heredẽ mutet̃ casus ⁊ nõ ꝓsequit̃ eundẽ casum ⁊ intelligit qd filius fuit institutus heres pure ex parte ⁊ coheres sibi datus post mortẽ qui intellectus est satis in se verus sed habet modicum dubiũ ideo tenet alterum de his de q̃bus simpliciter dixi: vcz pil. vel Azo. Intellectus tñ gl. inducit̃ ꝑ Bal. ad q̃stionez
4 illã quotidianã. † Si testator reliq̃t vsumfructũ omniũ bonorũ vxori ⁊ post mortẽ vxoris instituit aliquẽ heredẽ an valebit legatũ vsusfructus. nã videt̃ qd nõ cũ dies vsusfructus legati cedat sub adita hereditate. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. Sed hereditas non videtur posse adiri in vita vxoris ⁊ vsusfructus etiã videt̃ extingui cũ morte vxoris. l. titia cũ moriet̃. s. de vsuf. ergo videt̃ qd nõ valeat tale relictũ: vt. d. l. titio. Sed ꝯ tenet h̃ Bal. dicẽs qd fauore testamẽti ꝯseruãdi reijciet̃ dies mortis q̃ ad valorẽ legati lz nõ quo ad emolumẽtũ qd nõ habebit heres nisi post mortẽ vxoris ꝑ hũc tex. scd̃m intellectũ gl. Sed vt dixi intellectus gl. nõ videt̃ bonus nec vr̃ etiã eadẽ rõ esse in casu gl. ⁊ in casu dicte q̃stionis q2 in casu gl. testamentũ reddere nulluz ex toto nisi posset adiri hereditas in vita sed in casu dicte questionis testamentũ esset validũ: sed solũ redderetur inutile legatũ vsusfructus. qd non est absurdum: vt pz in. d. l. titio et facit qd habet̃ in. l. j. C. de his que pe. noĩe. Unde Ang. dixit hic aliter vcz si vxor instituit̃ in vsufructu ad vitaz ⁊ post mortẽ eius instituit̃ alius heres vniuersalis qd vxor sit instituta in re certa ⁊ pure trahit ad se interim vniuersum patrimoniũ sicut si nullũ coheredẽ haberet vel haberet sed repudiantẽ ex quo in vita coheredẽ non reperitur habere. faciat qd no. in. l. ex facto. la grande. j. de here. insti. ⁊ ad dictã. l. titio cum morietur. s. de vsufruc. per quã videt̃ qd dispositio ꝑdicta reddatur inutilis cũ vsusfructus videatur quodãmodo relictus post mortẽ. Responde qd illa procedit qñ directo dispositio vsusfructus cõfert̃ post mortem: sed hic fuit collata in vita ⁊ pure licet adiecta fuerit conditio seu qualitas cuius obseruãtia est impossibilis vt dispositio teneat ideo illa qualitas remoueat̃ de medio ⁊ habebit plenã ꝓprietatẽ ⁊ post mortẽ suã deuoluet̃ institutio in cãm fideicõmissi. pro hoc dicto lz nõ alleget facit qd no. Bald. in. l. similes ita heredẽ in prin. j. de test. mil. Sed aduerte q2 hec opi. videtur oĩno cõtra mẽtẽ testãtis. qui voluit vxorẽ solũ habere vsumfructũ ⁊ nõ ꝓprietatẽ nec voluit etiã qd posset retinere quartã aliquã cuius cõtrariũ cõtingeret scd̃m opi. Ange. ideo in dubio si aliter mẽs testãtis saluari põt ꝓut vr̃ posse in casu suo: vt. j. dicetur. nõ est tenẽda hec opi. cũ deseruiẽdũ sit mẽti testanti: vt in. l. in cõditionibus primũ locũ. j. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ in. l. cũ virũ. C. de fideicõ. cũ similibus. Ideo põt dici qd in hac materia cõsiderãdi sunt aliqui casus nã aut testator reliq̃t vsumfructũ bonorũ suorũ vxori ⁊ post mortẽ instituit aliũ aut instituit vxorẽ i vsufructu bonorũ ⁊ post mortẽ instituit heredẽ aliũ aut ĩstituit vxorẽ in vita ⁊ aliũ instituit heredẽ in vita eius primo casu vr̃ qd tale relictũ vsusfru. sit nullũ cũ non possit adiri hereditas in vita vxoris ⁊ dies vsusfructꝰ nõ cedat nisi ab adita hereditate. ⁊ sic quodãmodo vr̃ relictus post mortẽ arg. l. si ita. §. fi. s. eod. ideo non valet: vt. d. l. titio cũ moriet̃ nec põt dici qd hoc casu
5 verbũ † relinq̃ cũ sit adiectũ certe rei q2 vsufructui lz vniuersorũ bonorũ trahat̃ ad institutionẽ ꝑ id qd habet̃ in. l. his verbis. j. de heredi. insti. ⁊. l. cogi. §. generaliter. j. ad trebel. nec obstat iste textus scd̃m intellectũ gloss. ⁊ Bal. q2 ille intellectus nõ vr̃ bonus: vt. s. dixi. Itẽ ꝑsupposito qd esse verus nõ ꝑ hoc posset inferri ad casum ꝓpositũ in quo nõ est eadẽ rõ: nã in casu huius legis nisi posset adire in vita institutus post mortẽ testm̃ ex toto redderet̃ nullũ sed in casu q̃õnis ꝑmisse testm̃ nõ redderetur nullũ: sed solũ dictũ relictũ ergo nõ fienda extẽsio ꝯ significatũ verborũ ad casum dissimilẽ in quo nõ est eadẽ rõ nec etiam est absurdum qd in testamẽto reperiatur aliqd legatum inutile. faciat. l. j. ⁊ qd ibi no. C. de his q̃ pe. noĩe. iputet ergo sibi testator qui nõ disposuit taliter qd scd̃z formã iuris posset relictũ habere effectũ facit q̃ habet̃ in. l. si titius. j. de cõdi. insti. ⁊ in hãc partẽ videt̃ inclinare Joan. an. in addi. spe. in ti. de pig. §. j. sup ꝟ. porro. si vsufructuariꝰ. q recte videt̃ loq hoc casu qñ factũ est relictũ ⁊ nõ qñ facta est institutio si bene ponderent̃ ipsiꝰ verba. ¶ Scd̃o casu qñ fuit instituta in vsufructu puto satis dici posse q̃ si tenemus opi. Bar. de qua in. l. ex facto. j. de heredi. insti.
6 circa institutũ in re certa † vbi cõcludit q̃ institutꝰ in re certa ꝓpria autoritate apprehendere põt rẽ in qua est institutus quasi videat̃ sibi data licentia ex quo ꝑ verbũ instituo qd est verbuz mere directũ est inuitatus. facit qd habet̃ in. l. titia cũ testamento. §. j. j. de leg. ij. Itẽ q̃ per agnitionẽ factã per ipsum institutũ in re certa testamẽtũ ꝯfirmet̃ q2 si nõ sequit̃ aditio alterius remanebit heres insolidũ arg. l. j. §. si ex fundo. j. de heredi. insti. ⁊ sic in omnẽ euentum testamẽtũ habebit effectũ tunc claruz est qd possumus deseruire verbis ⁊ menti testãtis q2 poterit dicta vxor apprehẽdere vsumfructũ ꝓpria autoritate ⁊ si cõsenitiat q̃ post mortẽ eiꝰ nõ adeat̃ hereditas apparebit ipam fuisse retro heredẽ vniuersalẽ si ꝟo adeat̃ hereditas apparebit eã retro fuisse heredẽ ex re certa ⁊ cũ aditione secuta fingat̃ retro heres fuisse ex tp̃e mortis testantis ille qui adiuit. l. heres q̃nq3. j. de acq. here. attenta predicta fictione apparebit vsumfru. ꝑceptuz post aditã hereditatẽ saltim iuris fictione ⁊ ideo fuisse validum nec ob. d. l. vnica. §. in nouissimo. que videt̃ velle qd nõ possit peti vsusfru. nisi ab adita hereditate: q2 illud verũ qñ tantũmodo vsusfructus legat̃ vel relinquitur: q2 tũc si hereditas nõ adiretur reddit̃ relictũ inutile. l. eã quã. C. de fideicõ. secus qñ q̃s instituit̃ in vsufr. quo casu nõ põt reddi relictũ inutile si agnoscat̃ tunc vsufruc. ꝑ id qd. s. dixi. ⁊ ꝑ id q̃ no. Bar. in. d. l. ex facto. ⁊

sic videt qd h casu no pcedat opi. Bal. nec opi. Ang. ¶ Tertio casu pprie videtur habere locu id qd not. Bal. in. d. l. miles vbi vr tenere qd ipsa vxor erat heres insolidu. s p fideico. tenebit restituere hereditate instituto post morte ipsius vxoris. Sz tu potes dicere qd aut costat de mete testantis q voluit vxore habere administratione in vita totius hereditatis & dare eidez coheredem in parte post morte eius. & tuc claru qd stabitur me ti testatis. sicut & si testator instituisset simpliciter vxore & aliuz sub conditione instituisset. & sic coherede coditionale dedisset. facit qd le. & no. i. l. ij. §. si pars here. pe. & p Bar. in. l. plane. el pri mo. §. si coiunctim. ff. de leg. j. No enim repugnat quod ipsa habeat administratione solide hereditatis in vita. & tn an sit heres insolidu vel pro parte declaretur postea ex futuro euentu. vt pt; ex no. in. d. l. ij. & p Bar. in. d. l. plane. aut costat qd testator voluit ipsam herede esse insolidu in vita. & sic no tantumodo solida administrationem habere & post morte voluit alium insolidu herede esse. & tuc cu hereditas no possit dari ad diem. l. hereditas ex die. ff. de heredi. insti. reijcitur dies de medio vt hic & sic heres erit insolidum ipsa vxor & videbit rogata p fideico. de restituendo instituto post morte vxoris. Ratio qz institutio tunc facta de alio post morte nullo tpe potuit valere iure directo: cu sit facta in casum in quo alius reperitur ia heres ergo & post adita hereditate non possit alius directo vocari p no mili tem. iuxta id qd leg. & no. in. l. in testameto. C. de test. mil. & in. l. pcibus. C. de impu. & in. l. centurio. ff. de vulg. & pup. nisi forte caderet in pupillarem substitutionem qd hoc casu non cotingit.

7 ideo institutio facta post morte ex quo nullo tpe pot valere iure directo trahitur ad fideicomissum. iuxta id qd habetur in. l. sceuola. ff. ad treb. & in. l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. & pu. secus esset in milite. vt in. d. l. miles ita in prin. & sic posset intelligi opi. Bal. in. d. l. miles. qnqz sumus in dubio: qz simpliciter vxor est instituta in vita cu alius sit institutus post morte & lz iste casus sit magis dubius tn vr dicendu qd testator videat voluisse ipsam esse herede insolidu in vita. na p hoc qd dixit in vita vr voluisse qd nullatenus diceret post morte ex quo illa vba sunt indefinite plata. & sic vniformiter vident respicere tota hereditate ar. l. ia h iure. ff. de vul. & pu. cu simi. & sic vr qd dicta dies vite reijciat & remanet insolidu heres: sz videat grauata de restitue do instituto post morte cu institutio de tali instituto post morte no possit valere tuc iure directo. & sic trahi debeat ad fideico missum vt predixi. & sic etia possit intelligi opi. Bald. posita in d. l. miles. Et nota bn pdicta qz quotidiana sunt & sepe de facto ztingut. & de materia etia p Bal. i. l. extraneu. C. de here. insti. & vide Bal. in. l. id qd paupib in. xiij. q. de epis. & cle. vbi vr tenere ide qd hic tenet: & p Fede. in opere suo zsi. liij. alias est in lvj. tn ibi no attingit h dubiu lz termini qonis tangant dubiu. An aute qn filius instituitur sub conditione casuali hodie debeat remoueri conditio per. l. quoniam in prioribus. an vero testamentum sit nullu tetigit hic Ang. de quo dicetur in. l. suus quoqz. ff. de here. instituen.

Filiusfamilias. Qui morte aui reincidit i ptate patris si ante reperit instiitutus vel exheredatus testm valet alias rumpit. h. d. Et pmo ponit thema & qo. scdo arguit a partiu enumeratione q testameti no rupatur. tertio arguit & determinat p alia parte quarto format noua questio & decidit scda ibi non quide. tertia ibi sed tn quarta ibi sed si heres. ¶ † Not. qd cessante ca priuilegij

8 cessat priuilegiu. & ideo lz preteritio militis habeat p exheredatione vt. l. sicut certi. C. de mili. testa. h est veru qn militat secus si desinit militare etia dato qd fecerit testamentum tpe militie.

9 ¶ † Ite no. quatuor modos nascedi posthumos vel qsi q habent in lra. Quintus etia addi pot fm Bal. qn legitimat filij facit qd no. ff. l. proxi. §. & quid si tantu. Adde etiam sextum fm communem opi. de qua habetur in auf. si qua mulier. C. de sac. san. ec. qz qn quis ingreditur monasterium videtur tn qn testamentum non rumpatur si monasteriu inueniatur in aliquo institutum etiam dato quod fecerit testamentum etiam tempore quo non putauerit se ingressurum monasterium. per id qd ha

10 betur hic in vltimo responso. & l. filio. §. fi. & eo. ¶ † Nota vltimo aliud esse aliquid fieri facto hominis: & aliud esse aliqd fieri facto nature. & ideo dixit gl. insti. de capi. dimi. circa principiu. quod no dicitur capite; diminui qui efficitur sui iuris facto nature secundum Bal.

11 **Si quis ex.** † Dispositio limitata limitatu parit effectu ad h allegat. & facit. l. in agris ff. de acq. re. do. Vel sic. Prouisio velata ad certa psona no egredit illa. h. d. qd intellige vt dictu fuit in. l. titius. §. fi. & l. comodissime. §. eo. ¶ No. vltra summariu qd in periculu incidit q se nimis astringit. & ad hoc allegari potest fm Bal. & Ang.

Si quis eo. Quis pt istituere posthumu nascitu rum ex ea q tuc vxor no est sz honesta e spes qd esse possit & institutus in parte nullo alio istituto insoli

12 du heres erit. h. d. ¶ † No. q cu ancilla no pot esse matrimoniu qd est veruz de iure ciuili. C. de incest. nup. l. cu ancill s secus de iure ca. inter sciete: vt in. c. j. & ij. extra de coiug. seruoru. ¶ Ite no. q no pot esse matrimoniu cu illa cuius tutela quis gessit vel pater eius nisi illa effecta maior. xxv. annis. & transacto vtili anno ad restitutionem petendam dato & reddita ratione administrationis an tamen hoc impedimetu sit sufficies de iure canonico est recurrendu ad ea que habentur in summula Jo. an. super quarto libro decretalium. & ad id qd habetur in. c. vno extra de cogna. lega. ¶ Item no. q no inspicitur patris status sz coideratur etiam q contingere potest honeste. & hoc fauore testamenti coseruandi regulariter contra: vt in. l. quod scimus. §. 13 de codi. ob causam. ¶ † Ite no. qd dicit possibile id qd fieri pot possibile licet nuc non fit. & sic sufficit aliquid esse possibile potentialiter lz non sit possibile presentialiter qd est no. secudu Bald. ¶ Ultimo no. ex tex. coniuncta gl. in verbo statu. ar. q si papa cocedit alicui potestate dispensandi super inhabilibus ad beneficia obtineda in qualicuqz statu. qd no videtur cocessa potestas dispensandi cu inhabilib propter mores a natura seu defectu naturalem. sed solum cum alijs quibus rigor iuris resistit. facit q habet in. c. literas. extra de resti. spo. fm Ang. Bal. vero aliter loquit. nam dicit q iste sermo in qualicuqz statu no refertur ad prohibita de iure diuino vel naturali. & ideo si qs habet potestatem a papa dispensandi cu qbuscuqz in qualicuqz statu. no tn poterit dispesare in prohibitis iure diuino vel natura li. sz ta

14 tu in prohibitis iure positiuo. q dicit esse bene notadu. ¶ † In glo. super verbo herede. in fi. Solue qz in cotrarijs actus ab initio est nullus. ideo tractu tepois no firmat. vt in regula no firmatur. de reg. iur. in. vj. sed hic a principio testamentum fuit aliquod pter spem possibile & honesta qua expectare no erat turpe. & ideo no inualidat actus licet status presens aliqualiter repugnaret. Nec ob. §. sacra. vbi videt debere inspici status presens & no id q pot euenire. qz ibi erat turpe & inhonestum expectare illud q poterat euenire. ideo ibi dispositio redditur nulla propter statu presente ibi repugnante. ¶ In glo. fi. ibi arg. contra. So. q licet ibi non esset coheres seu collegatarius tn esse sperabatur hic nec erat nec esse sperabatur. ideo hic non facit partem de quo in. d. l. si duobus per gloss.

Summarium.

1 Posthumus in iure varijs sumitur modis.
2 Posthumus alienus quis dicatur.
3 Posse verbum non semper liberam importat potestatem.
4 Partus legitimus decimo mense a morte patris potest nasci.
5 Dictio tunc extremitatem temporis importat.
6 Juuenes acuti sunt ingenij: senes vero sapientes.
7 Posthumus alienus quare institui prohibeatur.
8 Consiliu Galli de posthumo instituendo an sit necessarium.
9 Mulier an possit decem mensibus fetum in vtero portare.
10 Nepos secundo die post decimum mensem natus comprehenditur in consilio Galli.
11 Generare potest quis in die sue mortis.
12 Nepos post mortem filij nasciturus venit in institutione facta de filio & nepote.
13 Superfluitas verborum redarguitur.
14 Antiqui a recentioribus corriguntur.
15 Instituo verbum ponitur pro substituo.
16 Substitutio vulgaris fit per hec verba titium instituo & seium substituo.
17 Testatore filium & nepotes emancipatos instituente ipsi pariter vocandi sunt.
18 Dispositio que fit inter personas in quib cadit ordo an cesea tur fieri ordine successiuo.
19 Dictio cum vel simul connexitatem importat: dictio vero & cotinuationem ex ordine.
20 Inuitari simul ad successionem quando aliqui dicantur.
21 Inuitari simul quando qui dicantur & qn ordine successiuo.
22 Frater fratrem non necessario instituere tenetur.
23 Disiuncta in coniunctam resoluitur si inter personas ratione affectionis coniunctas ponatur.
24 Dispositio in contractibus quando plures personas simul et quando successiuo ordine concernere dicatur.
25 Usufructus in persona filij alius est q in persona patris.
26 Emphyteusis priuati potest in extraneos transmitti.
27 Reprehensio curialiter fienda est.
28 Dictio &c. quid importet. & nu. 31.
29 Substitutio non fienda preterito.
30 Pronepos non venit nepotis appellatione.
32 Mortis nomine no solu naturalis sed etiam ciuilis continetur.
33 Prouisio in vnum casum trahitur ad alium similem.
34 Lex in vno casu corrigens ad alium trahi potest.
35 Pena interdictiois aque & ignis remanet hodie in ercolcatis.

36 Statutum in casu vero non trahitur ad fictum.
37 Mandans maleficium an eadem pena puniatur qua mandatarius.
38 Extensio qñ ad casum dissimilem fieri possit & quādo nō.
39 Filius emancipatus preteritus testamentum non potest dicere nullum.
40 Filia emancipata preterita an possit testamētū dicere nullū.
41 Restitutio ad bona alteri quesita non trahitur.
42 Dispositio facta in casu vero trahitur ad fictum.
43 Nepos ex spurio an possit institui.
44 Nepos institutus simpliciter quo casu cēseatur institutus.
45 Pronepos non venit nepotis nomine nec proauia auie appellatione. & nū.46.
47 Spurius sub conditione si legitimabitur institui potest.
48 Nepos quando filij appellatione cōprehendatur.
49 Jus Galli ius antiquum & ius Velleij ius nouū appellatur.
50 Dubietas quelibet non facit vt libellus reijciatur.
51 Fictio super impossibili locum non habet.
52 Veritas prefertur fictioni.
53 Legitimatus an possit excludere substitutum.
54 Preteritio nepotis an irritet substitutionē pronepotis.
55 Preteritio existentis in potestate testamentum vitiat.
56 Potestas naturalis & ciuilis equiparantur.
57 Legitimatio per procuratorem potest fieri & cōpaternitas contrahi.
58 Filius debet restitui quando testamentum conditur secundū consilium Galli.
59 Testamētum ex preteritione filij in potestate vitiatur etiam venientibus ab intestato institutis.
60 Dispositio facta in vno casu ad alium non trahitur casu in psona substituti contingente.
61 Argumentum a verbis legis est licitum.
62 Nepos natus tempore testamenti non rumpit testamentum.
63 Interpretatio pro declaratione sumitur quandoqȝ.
64 Substitutio non confirmatur vbi ob preteritionem testamentum rumpitur.
65 Heres extraneus non venit heredis sui appellatione.
66 Vocatus secundo ad successionem non plus habet quam qui primo.
67 Copulatiua inter duo adiectiua non necessario requirit cōcursum vtriusqȝ copulati.
68 Interpretari quandoqȝ capitur pro declarare.
69 Dispositio que fit in casu interpretato eundem quē casus originalis effectum habet.
70 Dictum generaliter debet intelligi similiter.
71 Audacia cōmendabilis est in bona parte sumpta.
72 Interpretatio declaratiua ex vbis ſȝ extēsiua ex mēte pcedit.
73 Nepos iam natus iure antiquissimo potest institui.
74 Dictio in, pro valde seu augmentatiue sumitur.
75 Mox dictio breue significat interuallum.
76 Permittere differt ab eo qđ est non vetare.
77 Institutus non iuridice est pro preterito habendus.
78 Bannitus nec succedere nec institui potest.
79 Actor quo iure agat dicere cogi potest.
80 Argumentum est licitum ex coniunctione legum.
81 Disgressio de herede suo in nō suū an vitiet institutionem.
82 In dictio multis capitur modis.
83 Posthumus alienus secundum que iura institui possit.
84 Questio mixta scȝ partim realis & partim personalis corā quo debeat iudice terminari statuto stante &c.
85 Institutio quotuplex exheredatio totuplex.

GAllus. Diuidit Bal. hic solēnizādo hāc.l. Prio diuidit eā i gñe generalissimo. Scđo in gñe subalterno. Tertio in specie. Sȝ tu potes diuidere scđm Dy. quem doc. cōiter sequunt̃ in tres partes pncipales. qm̄ in prima parte ponit cōsiliū galli cū reprehēsionib⁹ & suppletionib⁹ sceuole quas circa ipsum ↄsiliū galli fecit. In scđa parte ponit̃ puisio.l.velleij in duob⁹ capitibus in qb⁹ gallus non puiderat. In tertia parte ponit̃ puisio iul. in quodā casu difficili. scđa ibi nūc de lege. tertia ibi ſȝ ille casus. Prima pars subdiuidit̃ in.v. nā primo ponit cōsiliū galli. scđo ponunt̃ reprehēsiones & suppletiōes sceuole. tertio ponit̃ breuis ordinatio testamēti. quarto decidunt̃ alique dubitabiles questiones. qnto tradūtur quedā regule generales. secunda ibi quidā recte. tertia in.§. instituēs. al's vt instituēs. quarta in §.si ei⁹. qnta in.§.in oibus. Prima pars vsqȝ ad ver. quidā recte. hoc intēdit in summa. Cōsiliū galli est vt nepotes nascituri ex filio viuēte tpe testamēti. q̄ alias nō possunt heredes institui tanquā posthumi alieni nō obtinētes pmū gradū instituant̃ in casu in quo futuri essent sui ne pteriti rūpant testm̄. h.d. Vel breui⁹ cōsiliū galli est vt nepotes nascituri post mortē aui instituant̃ in casu i quo fili⁹ viuo testāte moriat̃, ne pteriti rūpāt te-

1 stamētū. h.d. ¶ † Et p euidētia pmitte qđ posthumus varijs modis sumit̃ in iure. vt colligit̃ ex his q̄ habētur. s.l. xxi. §.i. & j. tit.j.l. posthumū. & no. C. eo. sup rubri. pprie tñ & stricte posthumus dr q post mortē parētis nascitur q̄si posthumū. i. sepulturā vel humationē parētis natus. Scđo premitte qđ olim ante hāc legē posthumus alienus qui nō erat obtēturus primū locū testatori si tunc nasceretur nō poterat heres institui de iure ciuili. vt in.§. posthumo. insti. de le. & in.§.j. insti. de bo. pos. et j. hac.l.§. ille casus. Et ex hoc insurgebat qđ si filius qui erat institutus moriebat̃ anteq̄ testator si postea nascebat̃ nepotes ex illo q erat in vētre tpe testi tūc nascēdo reperiret se in prio loco & in prio gradu sui heredis. & reperiret̃ pteritus. cū nec testator potuisset illū instituere velut posthum⁹ alien⁹ tpe testamenti rūpebat testamētū. Ideo ne rūperetur testm̄ gallus prouidet

2 eo modo quo dicit̃ hic in prin. † Et sic ex pdictis ptȝ qđ re testanti si nascat̃ imo etiā dicet̃ alienus dato quod nō habeat at posthumus alien⁹ nedū dicit̃ ille qui in nullo habebit attinere si nō erat obtēturus primū gradū testāti. si nasceretur tpe testamenti. & hoc iure ciuili. Sed de iure ptorio fuit postea introductū qđ posthumus alien⁹ possit de iure institui. vt. d.§.j. institu. de bo. pos. Itē postea de iure ciuili per quādam constitutionē silr fuit inductū vt possit institui. vt probatur in. d.§. posthumo & sic hodie cōsilium galli redditur superfluū & similiter disputatio huius.l. licet fuisset vtilis fm sua tpa. Multa tñ notabilia & vtilia etiā hodie que tractātur in materia huius.l. habe-

3 būt effectū. vt patebit ex infra dicēdis. ¶ † No. qđ verbū posse interdum non notat liberam potestatē de quo etiam hic in gl. & etiam per doc. ¶ Item not. qđ verbum instituo quandoqȝ ponitur p substituo: nec mirū: q2 omnis substitutio dicitur cōditionalis institutio.l. in ratione.§. si filio. &.§. quod vulgo. j. ad legē fal. ¶ Itē no. qđ nepos nasciturus ex filio appellat̃ post-

4 humus de quo hic glo. ¶ † Itē no. qđ pōt nasci partus legitimus infra.x. mēses a tēpore mortis patris seu viri mulieris de quo etiā hic in gl. ¶ Ultimo no. qđ posthumus alienus inspecto principio a tēpore testamēti pōt institui heres cū suus erit. & sic in casu in quo nō est futurus alienus. facit.l. in tēpus. j. de

5 heredi. insti. ¶ † No. etiā de dictione tūc. que notat extremitatē tēporis. de qua hic p Ang. & p gl. in.l.j. C. de cōdi. & p glo. in cle. cum ei quē. de cōces. prebē. & p Jo. an. in.c. pterea requisisti. extra de appel. in nouella. ¶ In glo. sup verbo posse ibi p cōstanti habuit gallus. & hoc clare pbatur in.l. si mater.§.j. j. de vulg. & pup. Bar. tñ hic dicit qđ lȝ hec esset mens galli tñ etiā in terminis tex. nō facta institutione filij valebit ne testamentū quicqd dicat hic gl. q2 tacite videtur filius inuitatus si superuiuat post mortē testantis.l. si quis ita heres instituat̃. in pe. charta. j. de here. insti. &.l. conficiunt̃.§.j. j. de iure codi. ideo valet testamentū p dicta iura & p hāc.l. nō diuinādo. p hoc etiā lȝ non alleget videtur esse casus in.l. cū in testē. j. de heredi. insti. & in.l. coheredi.§. fi. j. de vulg. & pu. p hac etiā facit q2 filio nō videtur tunc inferri iniuria ppter tale preteritionē. ideo debet tenere testamentū, ar. eorū q̄ habentur in.l. multi nō note. s. eo. & in.l. filius matrē. C. de inoffi. testa. & in aut̃. vt cū de appel. cog.§. hoc autē. in pe. col. ibi preteritionis & exheredationis iniuriā abolere. & sic loquit̃ qñ p preteritionem & exheredationem infertur filio iniuria q̄ hoc casu nō videtur inferri. ex quo est tacite inuitatus vt dixi. sed certe hec opi. nō videtur vera. Primo q2 contra eā videtur casus expresse in.§. idē credendū ver. nā & si filius iūcto ver. ita sane. nō violādo literā illā vbi patet aperte qđ si testator hȝ filiū & nepotē & vxorē nepotis pregnantē si filiū instituit & nepotē preterijt. & ita cōcipiat verba in psonam pronepotis nascituri vcȝ si filius & nepos moriantur viuo ipso testante tūc pronepos qui nascetur post mortē ipsius testantis sit heres rūpitur testamētū, ppter preteritionē nepotis si contingat primo filiū mori viuo testante & successiue ipsum nepotē viuo ipso testante. cuius tñ cōtrariū esset dicendū scđm opi. Bar. cum nepos tūc tacite videatur inuitatus si superuiuat ipsi testāti. Secundo p h̄ etiā videtur casus nō violādo in.l. si qs eū.§. fi. j. de vulg. & pu. Tertio p hoc etiā optime facit tex. j. ea.l.§. in oibus. Quarto p hoc facit quia illa verba conditionaliter prolata si filius viuo me morietur nō videtur inducere dispositionē de filio. arg.l. ex facto etiā agitatum. j. de here. instit. & in.l. cum tale.§. fi. j. de condi. & demonstra. & quod no. Bar. in.l. ex hac scriptura. j. de dona. Quinto pro hoc bene facit.l. posthumorum. versic. ne ergo. j. titu.j. Ultimo pro hoc facit quia si substitutio vulgaris posset fieri sine institutione eadem ratione pupillaris quod est contra.l.ij.§. quisquis. j. de vulga. & pupilla. Nec obst. iste tex. cū alijs similibus. s. allegatis. quia debet intelligi quando filius fuit institutus vt patet expsse in. d.l. si mater.§.j. Non obstat etiam dicta.l. si quis ita. quia ibi loquitur in venientib⁹ ab intestato qui de necessitate non debebant institui hic secus vt. j. co.l. inter cetera. Item non ob. qđ iniuria nō videatur fieri filio ex quo tacite inuitat̃ si supuiuat q2 imo videtur inferri ex

quo parens

quo parens ven't ad actū testādi.ꝛ de filio nō facit mentionē. ar.l.filiū.§.si legata.ꝟ.de leg.i.ꝛ ideo ratione forme tradite a iure in.d.l.inter cetera.vitiabatur testamētū.Preterea in.l.multi.ꝟ.eo.fuit expresse exheredatus.ꝛ in.l.filius matre fuit pro exheredato habit⁹ q2 pteritus a matre:vt in.§.mater.instit.de exhere.lib.ideo nimiruꝫ si valet testm̄:hic aūt fuit preteritus.Preterea vt in.d.l.multi.ꝛ in.d.l.filijs.fuit hereditas relicta p fideicōmissu filio:ꝛ sic expresse inuitat⁹ ex testamēto hic.ꝛ hāc partē etiā tenet Bal.ꝛ Ang.dicit tñ ange.ꝙ opi.bar.posset procedere in milite:ꝛ credo ꝙ bñ dicat:q2 preteritio milit.s facta de filio sciēter habet̃.p exheredatione.l.sicut certi.ꝛ.l.si cū vel in vtero.C.de test.mili.ꝛ hoc fm istā tpa ꝫ que in exheredatione nō est necessaria insertio cause:hodie vero cū cā in exheredatione sit necessaria:ꝛ similiter in preteritione materna vt no.in.l.filio preterito.ꝟ.tit.j.ꝛ in.§.exheredatos.in auf.de here.ꝛ fal.esse pōt dubiū an in pteritiōe facta a milite sciēter requirat̃ insertio cause.de quo in.l.si cū vel i vtero.C.de testa mili.ꝛ dicet̃ i.d.l.filio.¶In gl.super verbo posthumos.vbi ꝛ fm secūdū supple respectuꝫ.ꝛ sic vult gl.ꝙ habito respectu ad tēpus testamēti:q2 tunc nō obtinet primū locū.seu nasciturus nō est in primo gradu:dicitur quasi posthumus:ꝫ habito respectu ad tps natiuitatis postea occurrētis:q2 nascit̃ in primo gradu ꝛ posthumū parētis dicit vere posthumus.¶In ea gl.in fi.no.bñ gl.q allegat̃ p singulari ꝙ lꝫ vn⁹ titul⁹ sit ꝯtinuād⁹ ad aliū.l.ij.ꝟ.de sta.ho.tñ vna lex nō est ad aliā continuanda:quod intellige de necessitate nisi aliud appareat ex tenore ipsarū legū:tñ nō est absolutū ꝙ quis etiā interdum continuet vnā legē ad aliā si ratio subiecte materie hoc patitur.glo.tñ vult in hoc non esse laborandum.¶In gl.si filius.sed vbi.sed velleius etiam qui natis.Adde qꝺ infra dicā in gl.sup ver.meā.ibi ꝛ in alijs pōt notari vt ptꝫ.ꝟ.in gl.in verbo nepos.Ibi ꝛ qñ iuniores:pōt exponi.i.moderniores.qui sunt perspicaciores:q2 viderunt scripta aliorū.ꝛ sic magis pñt

6 speculari.†Pōt etiā exponi iuniores etate ꝫ non placet:q2 l.cꝫ iuuenes sint acutiores intellectus tñ in antiquis est sapiētia et in lōgo tpe prudētia.¶In ea.gl.ibi sed certe ibi p velleiū.et sic ptꝫ ꝙ si substitutio vulgaris facta in vnū casuꝫ nō trahebatur ad aliū ꝛ hoc iō q2 testator nō poterat puidere in illo alio casu obstāte regula ꝙ posthumus alienus nō poterat heres institui de quo hic p bal.ꝛ Ang.ꝛ sic habes quātūcūqꝫ lex sit iniqua tñ vbi agitur de correctione legis lꝫ inique correctio facta in vno casu nō trahit̃ ad aliū ex idētitate rōnis:ꝛ sic ampliat no.in auf.quas actiones.C.de sac.san.ecc.Sꝫ tu potes dicere ꝙ ideo non fiebat extēsio ad natū in vita:q2 nō erat eadē rō tūc cū superesset testōr q poterat tūc puideri sibi:q ratio cessat qñ nascit̃ post mortē testātis.ideo nimirū si fuit necessaria puisio legis velleie:ꝛ sic gallus nō pariformiter puidit vtroqꝫ casu.q aūt potuit esse rō ꝙ olim posthumus alienus nō poterat heres institui.non reperio clare hoc tactū in iure.nec etiā tāgit̃ per doc.Potes dicere ꝙ fuit altera de duab⁹ rōnibus:vna q2 noluit ius posse institui ꝙ nō erat in rerū natura.Cōsiderato ꝙ ēt possibile erat ꝙ etiā in futurū nō nasceret̃:ꝫ hec rō nō placet:q2 sicut poterat disponi de fratrib⁹ nascituris q nō erāt i rerū natura.l.i.ad fi.ꝟ.de cōdi.ꝛ demō.l.interdū.ꝟ.de verb.ob.ita debebat posse disponi de posthumo nascituro in casu q̄ nasceret̃.Preterea si illa fuisset rō debuisset gall⁹ idifferēter iducere posthumū alienū posse institui:cū semp eēt eadē rō.Idē nō debuisset posse istitui posthumus etiā futurus suus:vñ alia rō esse potuit vꝫ rō euitāde sinistre suspicionis q̄ potuisset generari in mētib⁹ aliquorū vidētiū testatorē instituere nasciturū ex vxore aliena cōsiderato qꝺ affectio nasc.tari nō poterat ppꝛ ꝯsiderari cū circa incognitū nō pprie cadat affectio.l.titius.ꝟ.de obsequijs.ꝛ hec vr̄ bōa rō. Ideo gallus cōsiderās ꝙ cessante rōne legis dꝫ cessare dispositio.l.adire.§.quāuis.de iure patronatus.c.cū cessante.extra de appella.cū simi.Cōsiderās etiā ꝙ qñ testator instituebat nepotē nasciturū post mortē suā ex filio pmortuo:tūc hoc videbat̃ facere ex quadā necessitate ne rūperet̃ testm̄ ei⁹ tpe quo nō posset prouidere.ꝛ sic cadere poterat alia rō q̄ rō sinistre suspicionis:ideo nimirū si declarauit ꝛ induxit ꝙ dicto casu posset heres institui.de nascituro aūt in vita testātis lꝫ tūc cessaret dicta ratio nō prouidit:q2 tunc non erat per omnia eadē ratio cū superueniens posset sibi prouidere ꝙ non contingebat qñ nascebatur post eius mortē:ꝛ sic nō obstat etiā quod habetur in.l.in tempus.ꝟ.de here.insti.per quā.l.videret̃ quod posthumus alienus debuisset posse institui ēt olim i omni casu quo nasciturus erat su⁹ in prio loco seu gradu.Nā pt dici ꝙ illa.l.pcedit nisi lex resistat initio.l.si minor.ꝟ.de ser.expor.Preterea etiā dici pōt ꝙ etiam fm mentē ipsius legis pcesserit puisio galli:ꝛ sic nō obstabit.d.l.Et ex predictis patet ꝙ nō obstat si dicat̃ ꝙ iā natus indistincte poterat institui.ꝛ sic videtur ꝙ existens in ventre debuisset posse institui indifferēter cum natus erit per.d.l.in tēpus.quia hoc fieri nō poterat ex eo q2 eadem erat ratio siue institueret̃ nasciturus simpliciter siue cum natus erit.ideo cū rō vitāde suspicionis sinistre.de qua.ꝟ.dixi pariformiter locū haberet.Potest dici ꝙ lex phibēs posthumū alienū institui dicebat̃ resistere initio.vt superius tetigi:ideo nō poterat fieri talis institutio in cōferendo in tempus permissum.Nec ob.etiā si dicat̃ ꝙ ratio predicta vitande euidentissime sinistre suspicionis videt̃ cessare inter coniunctas personas.ar.l.si quis presbyter.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ in.c.penul.extra de coha.cle.ꝛ mulie.ꝙ lꝫ sit verisimile delictuꝫ nō cōmitti inter tales psonas tñ possibile est oppositum.vt in.l.

7 j.ꝛ p totū:de incest.nup.†Et ideo ad omnē suspicionē tollēdā indifferenter phibuit lex posthumum alienū institui.Item aduerte q2 intelligit hic Bal.ꝙ cōsilium galli ꝛ ista lex necessario debeat intelligi quando filio datus est coheres:nā alias cuꝫ testamentū esset effectū quasi caducum ꝛ inualidū p mortē filij instituti decedētis in vita testantis.vt in.§.pro scdo.C.de cad.tol.nō potuisset id ꝙ nullū erat amplius rumpi ex natiuitate nepotis preteriti.argu.l.nā ꝛ si sub conditione.§.rumpendo.ꝟ.titu.j.

8 †Sed tu potes dicere ꝙ cōsiliuꝫ galli indistincte fuit necessariū:siue filio fuerit datus coheres siue non si testator volebat habere heredem ex testamento.Si autē datus erat coheres filio hoc clarū q2 si nepos reperiebat se preteritum rumpebat testamentū.Si etiā nō erat datus coheres nō poterat instituere heredeꝫ nasciturū tāqꝫ posthumū alienum:ꝛ ideo fuit necesse ꝙ si testator volebat habere heredē ex testamēto prouideri ꝙ posset institui nepos nasciturus:ꝛ sic relinquit̃ ꝙ consiliū galli indistincte fuit necessariū si testator voluit habere heredeꝫ ex testō filio premoriente in vita testanti.¶In gl.super verbo in.x.mensibus.

9 vel paucos dies.puta per duos.vt tangit gl.in fin.†Contrariū videtur voluisse glo.s.quod post.x.menses non nascatur part⁹ legitimus.l.septimo mēse.ꝟ.de sta.ho.pro qua videtur casus in l.intestata.§.post.ꝛ.ꝛ.§.fin.in auf.de resti.ꝛ ea q̄ pa.alle.in glo. Cy.vt hic refert Bal.dicebat recurrendū ad iudicium medicorum:quasi esset presumptio iuris ꝙ nō nascat̃ legitimus post.x.mēses:tñ posset pbari oppositū.Sed cōtra cū facit.d.§.post.x.vbi statuēdo vr̄ determinare ꝙ nō posset nasci post.x.mēses.et sic videtur ꝙ nō admittatur pbatio in contrarium.ꝛ sic residet Bal.ꝛ plus nō dicit.Adde ꝙ pro hac parte bene dicit ꝙ super hoc vident̃ esse opiniones varie inter medicos ꝛ philosophos:vt hic tāgūt doc.ꝛ plenius Gentilis de fulginio in quodā tractatulo quē fecit ad instātiā dñi Cy.de quo facit mentionē hic Bar.ꝛ opi.fuit Ipocratis doctissimi medicorū ꝙ nō possit nasci post.x.mēses.vt refert idē Gentilis.facit ꝙ habetur in.d.l.septimo mēse.Et sic videret̃ ꝙ lex inter opiniones illas approbauerit opi.Ipocratis:iō vr̄ de alijs nō curādū.ex q̄ habemus opi.p tex.approbatā.ꝛ presertim q2 lex adaptat̃ ad ea que frequenter cōtingunt ꝛ nō rarissime.l.nā ad ea.ꝟ.de legi.ꝛ hoc videtur de iure tenendū:lꝫ Gentilis in dicto tractatu dicat recurrēdū ad iudiciū peritorū medicorū:q fm eū habebūt cōsiderare qualitatē ꝯditionis pueri ꝛ cōditionis matris.nā posset esse fm eū ꝙ partus esset debilis nature ꝛ tarde informationis ꝛ mulier copiosa in sanguine ad nutriendū partū etiā post.x.mēses.sed

10 de mēte iuris credo potius esse ꝙ dixi.¶No.tñ ex gl.ꝙ in casu ꝯsilij galli vr̄ cōpzhendi nepos qui nasceretur etiā post.x.mēses p duos dies lꝫ in ipso fiat mētio tñ de decē mēsibus faciat.l.titius.§.fi.ꝟ.eo.ꝛ.l.fi.C.eo.Nec ob.l.si ita quis.ꝟ.de vulg.ꝛ pupil.vbi dispositio limitata ad temp⁹ nō egreditur tēpus.q2 ibi qñ tps adijcit̃ voluntarie:q2 vr̄ adijci ad limitandum:hic sec⁹. ¶In ea.gl.ibi cōputat̃ in.x.mēsibus.nota bene ex gl.duo primo ꝙ dies termini vr̄ cōputari in termino.ꝛ h̄ tenet hic Ang. nisi apponat̃ dictio denotās separationē.putē dictio a vel ab.l.rō.§.si per vēditorē.de ac.emp.sed tu tene ꝯtrariū:q2 in dubiū nō vr̄ ꝙ dies termini cōputet̃ in termino p no.in.c.frequēs.de resti.spo.in.vj.ꝛ in.c.pia.de excep.ex.li.ꝛ sic ēt tenet Bar.in.l.j.

11 si quis cau.de quo dicit vt ibi p eū.¶†Itē no.ex glo.qꝺ in ea die in qua qs morit̃ pōt generare:ꝛ sic facit ad questionem illā an laborās in extremis posset desponsare cōcubinā in vxorem:nā vr̄ ꝙ sic.ar.huius gl.ꝛ q2 potius dꝫ spectari aptitudo naturalis ꝙ impedimētū accidentale.l.si qs posthumos.in prin.ꝛ.l.sed est ꝗsitū.ꝛ ibi dixi.ꝟ.e.Tñ potes dicere ꝙ gl.loquit̃ in eo de quo erat certū ꝙ poterat generare i eadē die.vt q2 de mane fuerat sanus ꝛ recēs.ꝛ de sero mortu⁹ est vel interfectus.sicut etiā

12 posuit in sim li Ja.de bel.sup.l.j.C.quorū bono.¶†Extra gl. tāgūt hic doc.q si mulier post mortē primi viri forte eadeꝫ die vel in scda die nupserit alteri postea pariat infra decimū mēsem cuius debeat cēseri fili⁹ an primi viri an scdi.Et eadē qō esset si post duos mēses nuberet ꝛ postea pareret in nono ppter id qꝺ habet̃ in.l.septio mēse.nā fuerūt opi.de qbus hic p Bart.ꝛ etiā p Ang.Sꝫ forte posset dici ꝙ debeat in dubio iudicari ꝙ sit filius scdi viri p.l.filiū diffinim⁹.de his q sunt sui vl̄ alie.iur.nā ille iudicād⁹ est fili⁹ q nascit̃ ifra tps deputatū a iure infra ꝙ pōt nasci ex viro ꝛ vxore:ꝫ talis est iste ꝙ clarū est si vir viuit.et idē si tūc tpe natiuitatis sit mortuus:cū mulier vidua censeatur durare in eodē matrimonio quod est vltimo dissolutum.l.fi.C.de

bo. mater. Et hoc etiã facit: quia cum vir scõs debuerit cogitare hunc casum verisimiliter posse euenire qõ pareret infra tps pdictũ. ar. l. si qs domũ. §. j. §. loca. debet sibi imputare per. d. l. ꝛ videtur ꝑ hoc quodãmõ ponere ipm in quadã possessione filiatiõis. ergo merito iudicãdus est in dubio filius scõi viri nisi ꝓbaretur oppositum scõm formã eorũ que habent in. d. l. filius diffinim᷑.

Quidam. Hec est scõa pars. prime partis in q̃ reprehẽdit p᷑io gall᷑ de supfluitate. scõo de insufficiẽtia circa ꝑsonas. tertio de isufficiẽtia circa casus. scõa in. §.

12 itẽ credẽdũ. tertia in. §. ꝛ quid si tantũ. ꝛ hoc intendit. † Institutio facta ꝺ filio ꝛ nepote trahit ad nepotẽ nasciturũ post mortẽ filij. h. d. vel sic. Cũ fit substitutio de nepote in casu de quo gall᷑ prouidit nõ est necesse vt de morte filij fiat mẽtio. h. d. Et aduerte ꝙ licet scõꝫ cõmuneẽ intellectũ ꝭ ponat reprehẽsio de superfluitate. ꝛ in sequentib᷑ reprehẽsio de sufficiẽtia. adeo qõ nisi fuisset ꝓuisio sceuole nõ sufficeret ꝓuisio galli in. §. idem credẽdum. tñ tenẽdo qõ dixi in principio legis qõ ꝓuisio galli emanauerit ex mẽte legis a ratiõe cessante. posset dici qõ in hoc. §. ꝛ sequentib᷑ ponunt interpretatiões ꝛ declarationes sceuole circa consilium galli. ꝛ sic etiã fuisset dicẽdũ dato qõ sceuola etiã hoc nõ ꝓuidisset. ꝛ hoc videt satis de mente tex. in ver. idẽ credendũ est. dũ dicit idẽ credendũ est gallũ estimasse.

13 ¶ † No. quẽ posse reprehẽdi de superfluitate verborum. facit. l. fi. §. in refutatorijs. C. de app.

14 ¶ † No. etiã antiquos corrigi ꝑ iuniores. ꝛ rõ põt esse quã tetigit glo. in prin. huius. l. in ver. si filius. ¶ Itẽ no. qõ in dubio ꝟba simpliciter ꝓlata sunt referenda ad iuris intellectũ. facit. l. dãni infecti. §. qõ in stipulatione. ff. de dã. infec. ¶ Itẽ no. ꝙ in dubio ꝓsumit act᷑ fieri ꝓut de iure fieri põt. ꝛ sic facit qõ illa actio intelligi debet intẽtata que ex verbis libelli colligi põt. de quo in l. edita actio. C. de edẽ. ¶ Itẽ not. scõm primũ intellectũ positũ in glo. qõ substitutio vulgaris põt fieri verbis affirmatiuis. fa-

15 cit. l. fi. C. de here. insti. ¶ † Itẽ not. fm eũdẽ intellectũ qõ verbũ instituo ponit ꝑ substituo. ꝛ sic facit fm Ang. qõ si testator istituit vxorẽ i vita ꝛ aliũ post mortẽ instituit. expõit. i. substituit. de quo dic vt plene in. l. filius a patre. in pñ. §. eo. de quo etiã i. l. hereditas ex die. ff. de here. insti. ꝑ Bal. ¶ Itẽ no. fm scõm ꝛ penultimũ itellectũ ꝙ vbi copula cadit inter personas inter quas cadit ordo iuris nõ hꝫ cõiũgere vt simul vocent. ꝫ ex ordine vocat p᷑io vocãd᷑. de q̃. ff. dicet. ¶ Itẽ no. fm tertiũ itellectũ casũ in quo substitutio vulgaris facta per hec verba: si heres nõ erit cõprehendit solũ casum impotentie. ꝛ hoc ideo qꝛ cõprehẽdere nõ poterat casum volũtatis. alias sec᷑. l. ij. C. de here. isti. ¶ Itẽ no. scõm eũdẽ intellectũ qõ verba dicunt esse simplicia etiã si exprimat cõditio inherens scõm naturã rei qõ est notãdũ propter statuta q̃ dicũt quãdoqꝫ qõ qs teneat simpliciter respõdere positioni. de quo etiã per bar. in. l. j. §. si qs simpliciter. ff. de ver. ob.

16 ¶ † Ultimo no. scõꝫ penultimũ intellectũ qõ ꝑ hec verba titiũ instituo ꝛ seiũ substituo. vr̃ facta vulgaris substitutio. ꝛ sic nõ cõprehendit fideicõmissaria. de quo hic per bar. ꝛ in. l. cẽturio. ff. de vulg. ꝛ pu. ¶ In glo. sup verbo nisi opprimat ibi sed arg. ꝯtra. Solu. fm Iac. de belui. qõ ordo dꝫ attẽdi qñ sumus i dubio ex cõceptione sermonis affectione personarũ. ꝛ sic loquat qõ. §. dixit glo. Sed vbi cõstat de mẽte disponẽtis nõ curat de ordine. ꝛ ita loquat cõtraria glo. ꝛ de materia in. l. quoties. §. de vsufr. vbi per Ia. de belui. ꝛ per Dy. i. l. nõ em̃. ff. de solu. ꝛ ꝑ Bar. pleni᷑ in. l. ij. §. prius. ff. de vul. ꝛ pu. Et sic ptꝫ qõ Ia. de bel. tenet se cũ glo. vcꝫ qõ cũ instituit filius ꝛ nepos iam natus videat nepos iuitatus ordine successiuo ꝫ potuisset inuitari simul cũ patre ex quo erat iã natus: qꝛ in nepote iam nato nõ erat ꝓhibitio: sed in nascituro velut posthumo alieno. Et cum glo. concor. Dy. Cy. Bar. Andre. de pisis. ꝛ Bal. ꝛ ẽt Ang. ꝛ sic est cõis opi. cũ gl. quã ꝫ gl. dicit Dy. alibi non reperiri. Sed Ia. de are. tenuit oppositũ: qꝛ nõ est eadẽ ratio in nepote nascituro ꝛ in iam nato qꝛ iã nat᷑ poterat institui cũ patre etiã inuitãdo simul eũ ꝫ sec᷑ in nascituro. Et ideo quod hic dr̃ de nascituro non est trahẽdum ad iam natũ in quo nõ est eadẽ ratio. Et ꝑ hãc opi. ẽt facit qꝛ in dubio nõ est recedendũ a ꝓprio significato ꝟborũ. l. nõ aliter. cũ similib᷑. ff. de leg. iij. ergo cũ copula ꝛ ex sui significato pariter inuitat ꝑsonas inter quas ponit. C. de cad. tol. §. his ita. ꝛ facit ꝙ no. in. l. j. C. si plu. vna sen. ergo i dubio deseruiẽdũ est verbis: ex quo legẽ nõ habem᷑ i oppositũ. nã iste tex. nõ facit vt pdixi. itẽ

17 ꝑ hoc vr̃ casus in. l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. † vbi si testator istituit filiũ ꝛ nepotes emancipatos pariter vocant: ꝛ tñ certũ est ꝙ certo cãu habebat necesse istituere nepotes. vcꝫ filio ꝑcedẽte i vita testãtis. nã alias rũperet testñ ꝑ cõtrata. fm ista iura. vt. l. j. ff. de cõtratab. ergo eodẽ modo dicã in qõne gloss. idẽ fili᷑ ꝛ nepos sunt in ptãte testãtis. Nec ob. si dicas qõ in casu q̃stionis. glo. nepos residebat in potestate patris sui post mortẽ aui. l. fili᷑ a patre. §. j. C. eo. ꝛ sic nõ poterat sibi querere ꝫ patri suo. l. q in aliena. §. interdũ. ꝛ. l. placet. ff. de acq. here. qꝛ ñ. qõ id nõ dꝫ cõsiderari ex eo qꝛ possibile erat ꝙ ante mortẽ testãtis nepos efficeret sui iuris ꝛ q̃ ad acquisitionẽ in relictis in vltima volũtate

nõ inspicim᷑ tempus testamenti. l. q̃ legata. ff. de reg. iu. ꝫ sec᷑ in cõtractib᷑. vt plene no. in. l. si fili᷑. ff. de ver. obl. Nõ ob. rõ Bar. in quãtũ dicit qõ rõne affectiõis ꝑsonarũ cõiũcta resoluit in disiũctã ꝛ disiuncta in cõiunctã. vt. l. generaliter. C. de insti. ꝛ. l. si isq ducẽta. §. itẽ si pariter. ff. de re. du. qꝛ ibi ideo ne extranei succedãt qꝛ al's succederẽt exclusis descẽdẽtib᷑. qõ nõ est verisimile fuisse de mẽte testãtis. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. que rõ cessat in casu isto in quo ẽt filius reperit institut᷑. ꝛ iõ de iure verior vr̃ opinio Iac. de are. ꝫ cõis opi. sit cũ glo. Et ꝓpter pdicta tãgit hic bar.

18 ꝛ successiue bal. an † dispositio facta inter ꝑsonas inter q̃s cadit ordo videat facta vt oẽs videant simul iuitati. an ꝟo ordine successiuo. Et p᷑io ꝓsequñt hoc in vltimis volũtatib᷑. scõo in contractib᷑ de quo ẽt hic posuit Ang. ponẽdo quinqꝫ cõclusiones in vltimis voluntatib᷑. ꝛ tres in ꝯctib᷑. quas dicit fuisse de mente bar. Sꝫ re vera male videt recitasse bar. ꝛ ei ꝯdixisse in aliquibus vt patere poterit intuẽti scripta vtriusqꝫ. tñ qꝛ hec materia nõ videt ꝑfecte declarata ꝑ pdictos. P᷑io põt circa vltimas volũtates sic cõcludere: qꝛ interdũ dispositio fit sub nõie collectiuo puta familie: ꝛ tũc inspicit ꝛ videtur facta dispositio secũdũ ordinem charitatis seu affectiõis. l. peto. §. fratre. ff. de le. ij. ꝛ. l. fi. C. de ver. sig. Interdũ dispositio est facta ꝑ alternatiuã: ꝛ tũc idẽ: videt inuitatio facta ordine successiuo: ꝛ nõ simul. cũ pater. §. pe. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. heredes mei. §. fi. ff. ad trebel. ꝛ hoc quãdo dispositio fit inter personas inter quas cadit ordo naturaliter vt pdixi qꝛ hãc materiã ꝓsequor. al's recurrẽdũ esset ad. l. cuꝫ quidã. C. de ver. signi. cum ibi no. Interdum dispositio fit per dictionẽ simul vel vna que idem importat. vel per dictionem cũ. ꝛ tũc videntur inuitati simul nõ ordine successiuo. vt est casus secundũ vnum intellectũ quem sequitur Bar. in. l. fi. C. de impube. ꝛ in. l.

19 si mulieri. §. de vsufru. ac. nam † scõm eũ dictio cũ vl' simul notat quãdã cõnexitatẽ vel simultateꝫ magis quã dictio ꝛ. q̃ põt notare quandam cõtinuationem ex ordine. facit. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. iij. Interdũ vero dispositio fit inter perdicta personas per copulatiuam. ꝛ tunc cõcludo qõ aut ipsa dispositio non põt simul fieri sed ex ordine successiuo. ꝛ tunc videtur facta eo modo quo fieri potest de iure: ꝛ sic ordine successiuo. ꝛ ita est hic casus fm secundum ꝛ vltimum alias penultimũ intellectũ. nã secũdũ ista tempora nõ poterat simul institui filius ꝛ nepos nasciturus sed ex ordine si filius premoriet viuo auo: ideo nimirũ si quãdo simpliciter istituebatur filius ꝛ nepos nasciturus ex eo videbãtur iuitari simul ordie successiuo: vt sic videat dispositio facta eo casu quo de iure fieri põt. vt sonat litera. Interdũ vero poterat dispositio sortiri effectũ ivi copulatiue ꝛ de iure simul poterãt

20 iuitari. † Et tũc aduerte ꝙ aut dispositio fit inter dictas ꝑsonas inter quas nõ cadit ordo affectiõis vel charitatis ꝛ cõsequẽter nec ordo iuris vel necessitatis: ꝛ tunc vident simul inuitari. exẽplum qñ testator instituit titiũ qui est omnino extrane᷑ ꝛ filios eius. ꝛ iste est casus fm vnuꝫ intellectũ quẽ voluit hic sentire gl. in. l. fi. C. de impe. ꝛ ali. substi. ꝛ hoc intellige nisi ex aliqb᷑ coniecturis appareret oppositũ. vt qꝛ diceret, instituo titiũ ꝛ eius filios ꝛ heredes. nam cũ viuens non habet heredẽ. l. ij. §. de here. ven. videtur filij titij inuitati ex ordine inquãtum titius nõ superesset. ꝛ idẽ qõ dixi qñ instituit titium extraneũ ꝛ filios ei᷑. videtur dicendũ si instituat titium ꝛ filium sempronij. arg. l. interdũ. ff. de heredi. insti. Interdum vero inter dictas ꝑsonas cadit ordo. affectiõis ꝛ charitatis. ꝛ tunc aut ille ordo nõ est abstract᷑ a rõne debiti naturalis ẽt attẽta dispositiõe de qua agit ꝛ tũc videt dispositio facta ordine successiuo scõm opi. glo. hic posite in ver. qd autẽ si filiũ. ꝛ cõmunẽ quã omnes sequunt excepto. Ia. de are. vt predixi. Nã in casu questionis glo. fuerat institut᷑ fili᷑ testãtis ꝛ nepos iam natus. vñ ꝫ dispositio potuisset fieri copulatiue tñ qꝛ inter dictas personas cadit ordo naturalis ꝛ etiã ordo ordinate affectionis ꝛ charitatis respectu testãtis. ꝛ cũ ꝭ cõcurrit ratio necessitatis debiti naturalis respectu dispõsitiõis de qua querit: qꝛ nisi nepos reperiret se institutũ rũperet testñ filio testatoris patreqꝫ eius nepotis premoriente in vita testantis. l. posthumorũ. ff. ti. j. Et ideo qꝛ saltẽ testator in certo casu habuit ipsum nepotem instituere ne testamẽtũ rumperet. ideo vr̃ vocatus nepos ordine successiuo. secus si ordo affectiõis ꝛ charitatis esset abstract᷑ a ratiõe seu necessitate debiti naturalis: vt qꝛ nõ fieret institutio sed fieri legatũ copulatiue filio ꝛ nepoti. nã tũc viderent simul inuitati. ar. l. si mulier. de vsufr. acc. fm aliũ intellectum. ꝛ hec est communis opi. quã communiter sequũtur doct. excepto Iaco. de are. vt dixi. ꝛ excepto Bar. in hoc vltimo de legato. qui videtur velle qõ etiã tunc nepos videtur inuitat᷑ ordine successiuo. Sed verior de iure esse videt opi. Iac. de aret. ꝛ consequẽter in actu legãdi multo fortius per ea que superius dicta sunt. ꝛ etiam que inferius dicentur.

21 † Interdũ vero dispositio fit inter personas predictas inter quas cadit ordo affectiõis ꝛ charitatis: abstractus tamen ab omni necessitate debiti naturalis. vt quia fit inter personas que erant successure abintestato testantis licet ex ordine quãꝙ de necessitate non deberent instituı vel

tui vel aliqd ei relinq.& tūc cōis est opi.vt videant̄ simul inuitati.& hoc etiā hic sequit̄ Bal.& ang.& per hoc infert Bald.q̄ si frater instituit fratrē & filios eius:q̄ tunc vident̄ inuitati simul nō ordine successiuo. Idē dicit si qs instituat filiū naturalē non extātibus sibi legitimis & filios ipsius filij:nā tūc videbuntur simul inuitati,nō ordine successiuo:nā lʒ inter p̄dictas psonas cadat ordo affectionis & ordinate charitatis:qꝛ tñ est abstractus

22 ab omni necessitate vident̄ simul inuitati.† Nō em̄ frater de necessitate tenet̄ instituere fratrē.de q̄ in.l.fratris.C.de inoffi.test. nec etiā tenet̄ qs de necessitate instituere filiū naturalē tantū:qꝛ licet ille nō extātibus legitimis possit succedere ex testō si inuitetur:vel etiā abintestato:& sic etiā p̄ter volūtatē vel ſm volūtatē nunq̄ tñ succedere pōt cōtra voluntatē.nec de necessitate tenet̄ testator aliqd ei relinquere.vt est gl.no.in.l.j.in prin.ꝭ.de cōtrahē.em.Sʒ Bar.hic voluit oppositū dicēs:q̄ ex quo cadit affectio ordinate charitatis īter dictas psonas:qꝛ ab intestato erāt successuri defūcto ex ordine vr̄ inuitati ordine successiuo & nō simul.mouet̄ p hāc gl.& per hūc tex.Sed re vera nō faciūt vt pʒ

23 ex p̄dictis.† Mouet̄ etiā qꝛ disiūcta posita iter psonas rōne affectiōis & charitatis cōiūctas resoluit̄ in cōiūctā.l.gñaliter.C.de insti.& subst.ergo eadē rōne cōiūcta resoluat̄ in disiūctā.Sʒ nō dubiū qꝛ si fuisset disiuncta apposita q̄ viderent̄ inuitati ordine successiuo.vt.ſ.dixi.& pbat̄ i.d.l.cū pr̄.ꝭ.pe.de leg.ij.ergo.&c. Sed certe hec opi.nōn vr̄ bona p ea q̄ dixi.ſ.post Jac.de are.& vltra eā etiā vr̄ tex.apertus in.c.raynutius.extra de testamētis. vbi pʒ q̄ testator habēs duas filias vcʒ adiectā & alderochā instituit heredē vniuersalē adiectā & aliā i re certa.& si adiecta decederet sine liberis substituit alderochā & eius filios:& tñ ibi dicit̄ q̄ si adueniēte casu substitutiōis qꝛ decesserit adiecta sine filijs vocat̄ alderocha simul cū filijs. Ad idē etiā bñ facit eod.tit. raynaldus.vbi vr̄ pbari q̄ si aliqs instituit patruū & filios ipsius patrui vel aliqd reliqt patruo & filijs eius q̄ simul inuitant̄ quodā ordine successiuo. Nec ob.p̄dictis rō Bar.palleg.qꝛ satis superius rñdi. Et aduerte:qꝛ dixit hic Ang.q̄ vbi primo ex ordine scripture p̄uidet̄ filijs & scđo patri:puta qꝛ relinquit filijs titij & ipsi titio.q̄ hoc casu simul inuitant̄:ex q̄ ex ordine scripture prio nō est inuitatus pater. Fallit ſm eū vbi dispositio redderetur inutilis nisi cōuerteret̄ ordo scripture.l.ij.ꝭ.prius.ꝭ.de vulga.& pup.Sʒ tu adde q̄ ꝯriū tʒ hic Bar.qꝛ talis ordo scripture nō dʒ attēdi ſʒ potius affectio charitatis ordinate.ar.l.talē.ꝭ. de heredi.insti.& in hoc vr̄ melius dicere Bar.qꝛ nō vr̄ curādum de tali ordine.tñ an simul debeāt inuitari recurre ad ea q̄.ſ.di

24 xi.& hec sufficiēt circa vltimā volūtatē. ¶ † In actibus vero varie loquunt̄ doc.nā varie loqt̄ hic Bar.aliter Ang.Sʒ tu potes cōcludere iūgendo dicta omniū.q̄ aut dispositio fit sup re q̄ pōt esse insolidū penes plures:& tūc p dispositionē vident̄ simul inuitari.exēplū si ꝯcedat imunitas patri & filijs.l.j.&.ij.ꝭ.de iur. immu.nā cōpetet tale priuilegiū immunitatis filijs etiā viuo patre & sic nō vident̄ inuitati ordine successiuo. Interdū dispositio fit sup re cuius dñiū vel ius nō pōt esse insolidū penes plures. Et tūc ꝯclude q̄ aut dispositio fit sup re q̄ nō pōt cadere i psona filij in vita pris:& tūc intelligit̄ facta ordine successiuo. Exēplū si pr̄ stipulet̄ a liberto opas sibi & filijs:nā cū ope debeantur rōne iuris patronatus q̄ nō ꝯpetit filio in vita pr̄is merito vr̄ stipulatus pr̄ ordine successiuo.l.vt iurisiurādi.ꝭ.si liberti.ꝭ.de ope.li. & facit q̄ no.Cy.in.l.liberti liberteq̄ʒ.ꝭ.de op.li.& q̄ habet̄ in.l. seruus patroni.ꝭ.fi.cū.l.se.ꝭ.de op.li.& sic sentit hic Bal. Aut dispositio fit sup re q̄ pōt cadere in psona filij in vita pris:& tunc aduerte:qꝛ aut fit sup re q̄ sui natura nō trāsit ad filiū nec ad extraneū si nō exprimit̄ & est res mere coherēs psone.puta vsufru. & tūc bal.vr̄ hic sentire q̄ dispositio hic intelligat̄ copulatiue.& sic videant̄ inuitati.dicit em̄ q̄ h̄ casu nō hʒ locū glo.l.si tibi.ꝭ.si pactus.ſ.de pac.dū dicit q̄ in dubio pr̄ semp vr̄ stipulari filio vt heredi.ex q̄ est res q̄ nō trāsit ad heredē.sed ang.hic tenet oppositū dicēs q̄ tūc vident̄ inuitati ordine successiuo.& sic filius demū post mortē pr̄is habebit vsumfru.& h̄ ne dispositio sit inuti

25 lis ſm eū.ar.l.qđcūqʒ.ꝭ.de v̄bo.ob.† Alius tñ erit vsusfructus in psona filij q̄ fuerit i psona pr̄is.vt habet̄ in.l.stipulatio ista.ꝭ.si qs ita.ꝭ.de ver.obl.Sʒ tu ꝯcor.opi.qꝛ aut pr̄ stipulat̄ vsumfructū pro se & filio emācipato.& procedit opi. Bal.nā tūc cessat ratio Ang.cū dispositio tūc possit esse vtilis in psona filij:& qꝛ ista dispositio est volūtaria.ergo nō attēdit̄ ordo charitatis q̄ sit inter psonas:lʒ stari dʒ significatio v̄boꝝ ex q̄ fieri pōt vt dixi.ſ.circa vltimas volūtates.& h̄ p̄cedit qñ aliqs ab extraneo stipulat̄ vsumfructū p se & filio emācipato cū respectu extranei eius p̄mittētis nō cadat affectio ordinata ad psonas in stipulatiōe positas.ar. eius q̄ hic dicit gl.circa ꝯtrariū.l.fi.C.de impu.& eius q̄.ſ.dixi circa vltimas volūtates. Aut stipulat̄ qs p se & filio i ptāte vsumfructū & tūc p̄cedat opi. Ang.cū in cōtractibus inspiciamus quo ad acquisitionē tp̄s cōtractus.l.filius.ꝭ.de verb.obli.& sic dispositio esset inutilis respectu filij.nisi videat̄ inuitatus ordine successiuo:cū ipsi filio ex causa p̄fectitia etiam hodie queri non possit l.cū op3.in prin.C.de bo.que lib. Videt̄ aūt hoc casu esse p̄fectitiū.ex quo ex prouisione paterna & eius cōtēplatione fit acquisitio.vt dicta.l.cū op3.& hāc ratione videt̄ etiā hic sensisse Bar.si bene pōderent̄ eius verba. Interdū dispositio fit super re que nō mere coheret persone:& tunc si pater stipulatur p se & filijs & heredibus clarū vr̄ qđ stipulatus ordine successiuo cū vinēs nō habet heredē.l.ij.ſ.de here.ven. An autē tūc requirat̄ copulatiue q̄ sit filius & heres:an vero sufficiat alterū tñ. Item an sufficiat q̄ sit heres ex re certa recurre ad no.per Bar.in.l.vt iurisiurādi.ꝭ.si liberti.ſ.all.& aliqd etiā tāgit.ꝭ.e.l.ꝭ.etiā si parente. Interdū vero stipulat̄ pater pro se & filijs:& tūc cōcludit Bar.& cōcordat Bal.q̄ vr̄ stipulatus ordine successiuo. Si tñ sit res q̄ trāseat ad heredē extraneū videbitur stipulatus filio vt heredi. Si autē sit res que trāseat tantūmodo ad filiū vt filium nō vt ad heredē vt emphiteusis:& tūc videbit̄ stipulatus filio vt filio lʒ post mortē suā:vt dixi p no.p gl.in.d.l.si tibi.ꝭ.si pactus.& intellige qđ dixi de emphiteusi procedere in emphiteusi ecclesie:que ſm vnā opinionē nō pōt trāsire ad extraneos etiā ex pacto de quo per gl.in.l.etiā.in prin.ſ.soluto matrimonio.& ibi dixi.& plenius

26 in.l.quod dicitur de ver.obl.† Emphiteusis vero priuati nō dubiū q̄ posset transire in extraneos.licet secus in feudo nisi forte expresse agatur quod feudum etiam ad extraneum transeat.de quo in.d.l.vt iurisiurādi.ꝭ.si liberi. Ang.vero hic dicit q̄ si prouidet sibi & filijs vt heredibus:non dubium quod inuitant̄ filij ordine successiuo.sed vbi prouidet sibi & filijs tūc in his que trāseūt ad filios vt filios adhuc videntur inuitari ordine successiuo.alias videbunt̄ simul inuitati.exēplū ſm eū si pater emit rem pro se & filio suo.& hoc indicat virtus copule. Sʒ aduerte qꝛ hec opinio Ang.nō vr̄ bona:qꝛ quando est res que pōt trāsire ad extraneū heredē videt̄ tunc pater stipulando sibi & filio vt heredi stipulari.vt voluit gl.in.d.ꝭ.si pactus.& sic debet esse perinde ac si stipulatus esset expresse sibi & filijs:vt heredibus.preterea nō videt̄ bona ratio diuersitatis quare magis inuitent̄ ordine successiuo quando est res que potest trāsire ad filium vt filiū:q̄ qñ res que potest trāsire nedum ad filium sed etiam ad extraneū iō potest dici qđ aut pater stipulatur pro se & filijs emancipatis:& tūc vident̄ inuitati simul:ex quo dispositio copulatiue pōt sortiri effectū.facit.l.codicillis.ꝭ.instituto.ꝭ.de lega.ij.& qꝛ standuʒ est significatio verboꝝ i dubio nisi aliud repugnet.l.nō aliter. de lega.iij.nil aūt repugnare videtur hoc casu.vt patere pōt ex his que.ſ.dixi.& hoc procedat siue sit res que transeat ad filiuʒ vt filiū.siue etiam possit transire ad extraneū. Interdū vero stipulatur pro se filijs in potestate:& tunc videat̄ stipulatus ordine successiuo ne alias dispositio quodāmodo sit inutilis.ar.d.l. quodcūqʒ.& eius quod.ſ.dixi.& vr̄ hic sentire Bar.in quadam ratione.& que siue sint res que possint trāsire ad filiū vt filiū siue vt extraneū.& hoc casu p̄cedat opi.bar.& Bal. Interdū stipulat̄ p se & filijs quoꝝ aliq sunt in ptāte:aliqui emancipati & pōt dici q̄ videat̄ stipulatus ordine successiuo.vt sic dicta dispositio pariformiter intelligat̄ quo ad oēs arg.iā hoc iure.ꝭ.de vul.et pupil.& hoc qñ stipulat̄ pater p se & filijs. Quid autē si stipulat̄ filio tm̄:siue filius sit in ptāte siue emācipatus.dic vt plene not. in.d.l.q̄ dicit̄ de v̄bo.obl. ¶ Vltimo dixit hic Ang.q̄ si qs stipulatur emphiteusim pro se & filijs & nepotibus.q̄ nepotes eiusdē filij vocabunt̄ ordine successiuo sʒ nō filij p̄defuncti:q̄ nō placet:quia video bonam rationem diuersitatis maxime cū in successione intestati pariter vocentur in stirpes tantum.vt in.ꝭ. cum filius.insti.de here.que abintesta.

Idē creden. Hic ponit̄ secūda reprehensio sceuole cōtra gallū de insufficiētia circa psonas. Et prio loquit̄ qñ solus nepos superest & pnepos nascitur ex eo sperat̄. Scđo qñ viuit solus filius & sperat̄ nasciturus ex nepote p̄mortuo. Tertio qñ viuit tā filius q̄ nepos & pronepos sperat̄. Quarto limitat p̄mie dictū ſm vnū intellectū vel ſm aliū ponit̄ ratio primi & secundi casus.scđa ibi sʒ & si viuo.tertia ibi nā & si.quarta ibi sans put ponit̄ limitatio.sed prout ponit̄ rō.quarta est ib i ne successione.& hoc intēdit. Sicut instituti pōt nepos & nasciturus ex filio secundum consilium galli sic pronepos ex nepote:siue solus nepos supersit tempore testamēti:siue solus filius.siue supsint filius & nepos.hoc tñ testm̄ euertitur si cōtingat viuo proauo decedere filiū institutū deinde ne

27 potē preteritum.h.d.scđm verū intellectū. ¶ † No.ex tex.iūcta glo.qđ curialiter est fienda reprehensio.& est ar.contra illos qui obloquendo & nimis aspere alios reprehendunt. An tamē possit fieri aspera reprehensio.vide q̄ not.in.l.domitius.& ibi dixi. ſ.de testa. Et adde etiam q̄ filius interdū reprehendit patrem in iure.l.ij.ꝭ.ij.ſ.de ꝯdi.ob cau. In facto aūt nō lʒ reprehende

28 re.l.cū oporter.ꝭ.pe.C.de bo.q lib. ¶ † Itē no.de hac dictione &c.qua multū vtunt̄ tabelliōes i suis p̄thocollis & ibreuiaturis. nā p ipaʒ vr̄ importari id q̄ deficit.& de q̄ cōsueuit exprimi i eadē materia vel simili.de quo hic p Bar. Bal.& Ang.& facit qđ no. Bar.l.si is q.ſ.de testa.de quo etiā in specu.de instru.edi.

29 §. ostenso. ff. qd sit imbreuiatura. ¶ † Ite no. q substitutio no vr posse fieri pterito eo casu quo per pteritione cotingit testm rupi. z sic videt esse casus no cauillado. ver. na z si. iuncto ff. ita sane. cotra opi. Bar. de qua dixi in principio huius legis. vbi pcludit nepote posse substitui filio pterito. facit qd no. glo. i. l. luci. ff. de here. insti. z in. l. si qs ita heres istituat. in penultima charta. ff. de

30 here. insti. ¶ Ultimo no. ar. qd appellatioe nepotis non cotineatur pnepos. z sic facit q lz auia possit venire hodie ad tutela nepotis p auf. mri z auie. C. qn mu. tu. offi. fungi pot. non tn possit pauia. cu de illa no exprimat. qd tenet hic Ang. lz Bar. ptra. d quo dicet in. §. instituet. ff. ea. l. ¶ In glo. pnepos in fine. nota si gnater hac glo. pter ea q quotidie cotingunt. na sepe pcuratores i eoru scripturis recitat dicta aduersarij vt no videant in dubio illa fateri cu vt plurimu recitat z postea nitunt illa ipugna

31 re ¶ † Ultimo tagit h bar. de hac dictioe zc. qd iportet siue exprimat extese siue imbreuiat. qd sepe faciunt notarij i eoru pthocollis. de q dic vt hic per eu. Et adde q sentit hic bar. q in actu in quo de necessitate requirit scriptura qd ide notari vel ali no pot extedere illud qd dicat importari sub vbo zc. ibreuiate scripto. Sz p vr hic velle bal. z ange. mouent q hic loquit i testo in distincte. z per pns siue fiat i scriptis siue sine scriptis. z tn hic vr posse extedi q importat p dictione zc. Ite p id q habet i aute. h inter liberos. C. de testametis. z meli in. l. quotiens. §. sz z si qs pentu. ff. de hered. insti. vbi et in testo in scriptis pot scribi vnu c. p cetu. Sz tu potes defendere Bart. q casus facit p eo in. l. cotract. C. de fi. instru. iuncta gl. in verbo instrumeta. z in ff. in mudu. vbi pz qd no sufficit in tali actu si notari fecit pthocollu vel rogatione: nisi postea fecerit istrumetu extesuz z fuerit a partib approbatu. vt ibi approbat. z insti. de pne. emp. §. j. Et ideo et ide notari no poterit extedere sine cosensu ambaz partiu per d. l. nec ob. iste tex. q ista sunt verba iurisconsulti q gra breuitatis posuit dictione zc. no aute verba testatis. Ite no ob. q habet in d. auf. h inter liberos. z. d. §. sz si qs. q ibi vna lra ponit p vna dictioe qd no est absurdu qn sic coiter cosueuit fieri. sed h sub dictione zc. nedu vna dictio sed z plures cotinerent Ite adde q dixit hic Cy. vt refert Bal. qd qn notari ponit in suo pthocollo verbu zc. recurredu est ad ei stilu. z vbi de stilo no appareat coprehedent substatialia actus non accidentalia. Et ex h infertur ad duas qones. ¶ Prima est si notari fecit pthocollu z imbreuiatura de instrumeto mutui vel depositi. An sub verbo zc. comprehedet verbu guarentigie q fm forma statuti in loco hz executione parata. na si appareat de stilo notarij q sic psueuit extedere illud verbu zc. coprehedet virtualiter. als si no appareat de stilo notarij ille no coprehedet: q ille no est de substatialib actus sz de accidetib. ¶ Scda est an si fecit testm alicuius z dixi hac sua voluntate zc. sub illo. zc. possit extedere clausula p qua derogat pmo testameto z verbis derogatorijs in eo positis. na videt qd attedi debeat stilus notarij si de illo appareat. vbi aut de illa no appareat videret et qd tunc virtualiter coprehedat q dicta clausula vr de essentialib ipsi testi: cu aliter no valeat. ex quo primu testm hz clausula derogatoria ad scdm. l. si quis i pncipio testi. de leg. iij. Bal. dicit. q. fuisse de facto z no determinat. Tu potes dicere qd dicta clausula no pprehedetur: q no e de essentia testi in gne sumpti: lz esset de essentialib huius testameti in spe sumpti. z io in dubio no subitelligitur nisi aliud appareat de mete testat. s. z p hoc bn facit. d. l. si quis in pncipio testameti. vbi specialiter z expresse dz apparere de volutate testatis voletis derogare prio testo. sz h casu taliter non apparet. ¶ Ultimo adde q dicit h Bal. z sequitur et Ang. q qn act no reqrit de substatia scripture. lz illa sit facta ad pbatione q imbreuiatura sua ide notari poterit extedere et absqz aliqua autoritate iudicis vel volutate partiu: du tn no ponat clausulas omnino extraneas z insolitas. sz alius notari cui post morte notarij rogati cocessum est reducere in publica formam rogationis tabellionis mortui fm ea q habent in. c. cu. p. tabellio. extra de fi. instr. tunc no poterat extedere aliq mo illa dictione zc. sz dz oratione scribere put iacet. arg. eoru q no. i. l. poponi scribit si frumetu. §. fi. supra de rei ven. z. l. inter stipulantem. §. j. ff. de verb. obli. z intelligat dictu Bar. Fallit si de autoritate z madato iudicis ca cognita precipiet. z sic parte citata. ar. l. na ita diuus. §. d adop. extedat sub forma sibi madata p iudice. qua forte iudex percepit viso stilo notarij predefuncti esse iuxta dictam formam.

Si quid si. Hic reprehedit gall. d isufficietia circa omissione casuu. z h intedit. Substo facta de nepote in casum mortis filij. extedit ad oem casuz p que fili desineret esse in potestate testatis. z nepos obtineret primu locu. Et pot diuidi in duas ptes. na prio ponunt duo casus im prouisi p gallu. Scdo rndet cuida obiectioni. Tertio reducit pdictos casus ad puisione galli. ex snia. l. velleie. scda ibi hi eni. tertia ibi: hec snia. ¶ In tex. ibi cociperet. i. substitutione nepotis formaret z substituedi. no vr sufficere puisio galli. pter id qd sequit. qd eni zc. fm Dy. ¶ In tex. ibi odim. i. supple suppledo puisione galli q ad psonas. vt pz i. §. ide credendu. ¶ In tex. ibi emacipat esse. sub h casu no est sufficies cosiliu galli. Et q posset dicere aliqs qd forte sufficiebat puisio legis velleie. rndet i sequetib qd illa et quo ad vba no sufficiebat. z hoc est qd sequit

32 ibi eni zc. ¶ † No. qd verbu mortis indefinite platu vr coprehedere nedu morte naturalem sed etiam ciuilez qd est veru in casu in quo mors ciuilis per oia representet eundem effectum quo ad id de q querit que in naturalis. alias secus. l. fi. C. de his qui ve.

33 eta. impe. z in. l. ex ea pte. §. insula. z ibi de hoc de ver. ob. ¶ † Ite no. q puisio facta in vnu casum trah. t ad sibi simile etia dicitur sibi similis quado representat eundem effectum. ¶ Ite no. qd substitutio vulgaris facta in vnu casum trahit ad simile casu si

34 bi. facit. l. fi. C. de insti. z substi. ¶ † Ite no. qd. l. corriges in vno casu vr porrigi ad aliu casum. vt patere videt ex isto. iunctis his que tetigi in principio legis. Sz posses dicere vt hic tagit ang. q illud cotingit ex vi extensionis passiue: cu p iura antiqua equipa rentur casus per oia representantes eunde effectu. l. fi. §. mada. de quo hic pleni per Ange. Si tn teneres qd tetigi in pricipio qd puisio galli fuit fuit ex mete. l. antiq. phibetis institui posthumum alienu a rone cessante no esset mirandu si prouisio facta in vno casu trahit ad sibi simile in quo est p oia eade ratio. ¶ In glo. j. in fi. secuda tenet Dy. sz tertia saluat hic Bar. que sequit

35 hic Ang. de quo dic vt hic p eos. ¶ † In glo. sup vbo z ignis. Ang. hic dicebat qd h pena iterdictiois aque z ignis. remanet hodie in excoicatis quibus nullo mo debemus coicare. vt not. i c. pastoralis. extra de exceptio. z in. c. cu excoicato. xj. q. iij. z in. c. pia. de exceptio. in sexto. Sed tu adde qd hoc veru regulariter sz fallit in casu extreme necessitatis. vt si forte als fame periret. vt no. i. c. cu volutate. z in. c. si vo extra de snia excoi. ¶ In glo. super ver. emancipat. ibi secus si per ptore. Sed aduerte q multum ob. huic tex. q ibi vr qd lz institutus emacipet no per h excludat institut. imo multo forti debeat vocari p no. in. §. alienus. insti. de here. insti. Sz sol. qd ibi substitutio fuit facta solu i hereditate: h aut in suitate: q voluit testator institutu demu veni re si veniret, vt suus. Sz tuc etia ob. q per datione substituti vulgaris vr tolli existentia sui heredis. z sic suitas. vt. l. si fili. §. e. z per no. p glo. in. l. pap. §. quarta. Bar. hic. rndet dupliciter vt hic p eu. z p prima eius responsione bene facit glo. in dicto. §. quarta. Secunda impugnat hic Ang. dices qd oes casus coprehensi sub vulgari dicunt expressi. Sed tu salua Bar. q dictu Ange. pcedit qn substitutio vulgaris fit per illa verba si heres no erit. nam ex vi verborum pot coprehedi casus nolutatis z casus no potentie. secus qn exprimitur solum casus impotentie: q tuc ex vi verboru no coprehedit casus nolutatis sz ex iterpretatione de quo etia dixi in. d. l. si filius heres. item aduerte q dici potest respodedo ad cotrariu supra formatu qd hic sub casu impotentie no poterat pprehendi casus nolutatis: q posthumus alien no poterat in tali casu in q filius institutus supuiueret z nollet esse heres. z sic in casu nolutatis no poterat instituti: q tunc no erat obteturus primu locu. ideo nimiruz si per tale substitutione facta per cosiliu galli no tollebatur suitas: cu illa nullo modo coprehedetur. nec posset coprehedere casuz noluntatis. vnde sec videtur qn nepos ia natus substituebat ipsi filio in potestate: q cu ia natus nepos posit tuc institui seu substitui in casu nolutatis. z sic simpliciter tuc bn tollebatur existetia. vt e casus i. d. l. si filius heres. fm intellectu Bar. ¶ In eade glo. ibi similis expressio. doctores h tagunt materia illaz an dispositio seu puisio facta in vnu casum trahatur ad aliu. de quo hic per Bar. bal. z ang. z satis placet theorica bar. lz Ang. nitatur reprehedere illa p. l. comodissime. §. eo. Sz rnsio patere pot ex his que tetigit ide bar. in pncipio hui legis. z cu bar. in effectu cocordat bal. Adde tn duo vel tria. pmu est qd id qd dicitur q dispositio facta i vno casu extenditur ad sibi simile. z nc tuc nil refert qd ex equipolletib fiat. na dicit hoc veru qn sunt eqpolletia fm veritate. sec si fm fictione p. l. fi. C. de his q ve. etatis. z sic vult qd dispositio facta in casu vero no trahatur ad fictu. p q facit qd notatur i. l. iij. §. h verba. ff. de nego. ge. Sz in cotrariu facit tex. in. §. proximo. vbi etia de hoc p Bald. z ibi vr tenere oppositum z reprehendere

36 Barto. in. l. oes populi. de iusti. z iure. ff. vbi in ma interpretationis extensiue couenit q statutu in casu vero no trahitur ad fictu. z p hoc etia q debeat trahi ad fictu bene facit. l. j. §. j. ff. ad legez fal. Tu potes dicere in hac materia lz doc. variet. qd aut qritur i dispositione iuris cois: aut in dispositioe statutor: aut in dispositione hois. pmo casu statutu in casu vero trahitur ad casuz fictum qn eadem ratio etia si materia sit exorbitans. vt videtur pbari in hoc. §. z se. iuncto eo qd no. in pri. l. p hoc et q habetur in. d. l. j. §. j. nec ob etia. d. l. iij. §. hec verba. q poti facit p. na lz casus fictus no coprehendatur sub vero ex vi verborum: tame ex mete z interpretatione coprehedit qn est eade ratio. hinc est q ibi est eade dispositio iuris in casu vo z in casu ficto. Scdo casu aut statutu est exorbitas a iure communi: tuc videtur q no fiat extesio ad casuz fictu. ar. l. precipimus. C. de appel. z ira. testi.

gatur dy.

gat dictū bar.in.l.oēs populi.aut est preter ius vl'm ius et tūc trahit etiā ad casuz fictū in quo est eadē rō.vt voluit Joā.an.in simili ⸗suetudine in.c.vlti.de cōsuetu.lib.vj.ꝓ hoc etiā q2 tūc et h3 locū ar.a ⸗trario sensu.et ꝓcedi pōt ex mēte de similibus ad similia.vt no.bar.in.d.l.oēs populi.Tertio casu cōclude ꝙ aut loqmur i rescriptis.et tūc rescriptū in casu vero nō trahit ad casum fictū ēt si sit eadē rō.vt est casus in.c.susceptū.de rescrip.lib.vj.aut querim⁹ in alia dispositiōe hoīs.et tūc si ex casu ficto resultat precise idē effectus q ex vero quo ad id de quo q̄ritur.et tunc trahit ad casum fictū.vt hic est casus et in.§.se.et in.l.deo nobis.C.de epis.et cleri.al's secus.et sic loquit.d.l.fin.C.de his q ve.eta.impe.nā impetratio venie etatis nō ꝑ oīa facit haberi ac si quis esset legitie etatis.nā nō pōt alienare immobilia sine decreto.vt

37 ibi facit ēt.l.ex ea pte.§.insulā.cū ibi no.de verb.obl.†Et hec faciūt ad qōnē si statutū puniat aliqua pena faciētē maleficiū:an eadē pena puniat mādās illud fieri q ꝯm fictionē vr̄ illud fecisse.l.j.§.deiecisse.de vi et vi arma.de qua.q.tāgit Bal.in.§.ꝓxi.et bar.in.l.sed si vn⁹.§.seru⁹ meus.ff.de iniur.et in.l.si is q ꝑempt.ff.de vsucap.Nā sol.satis pōt patere ex predictis.forte tñ posset dici ꝙ ex vi regule antique nō.q̄ vr̄ velle ꝙ nō referat an qs per aliū facit maleficiū.vt vr̄ ꝓbari in.d.§.deiecisse.et in.c.j.extra de offi.dele.indistincte puniat mādās eadē pena ēt si sit pena exorbitās a iure cōi:quasi hic insurgat ex vi interꝑtatiōis passiue ex regula iuris antiq.arg.no.in.l.si qs seruo.C.de furtis.Itez aduerte q2 dicit scd̄a bal.ꝙ dispositio trahit retro ad casum similē qñ sum⁹ in materia lata.alias sec⁹ in materia stricta allegat ēt.c.suscepto.de rescrip.li.vj.s3 hoc nō vr̄ bñ dictū ꝑ.l.deo nobis.C.de epis.et cle.iuncta.l.quicqd astringende.de verb.obl.ideo dic melius ꝙ in.d.c.susceptū.est speciale in materia rescriptorum.et hoc clarū ꝙ cōcedunt ad impetrationē:q2 tūc sunt ambitiosa et restringēda.vt in.c.quāuis.de ꝓben.in.vj.tñ idē vr̄ si motu proprio cōcedant.q2.d.c.indistincte loqt:et sic indistincte d3 intelligi et est ibi valde ꝓpalissimū:ꝙ l3 resultet ꝓcise idē effect⁹ ex casu

38 ficto q ex vero q̄ ad id de quo q̄rit:tñ nō fit extēsio.¶Adde ēt tertio ꝙ ad casum dissimilē nō fit extēsio:nisi casualiter ex legis ꝓuisione.et ex interꝑtata mēte disponētis aliud sit iductū.vt est videre in substitutione vulgari q̄ cōprehēdit in se tacitā pupillarē et ecōtra.vt.l.iā h̄ iur.ff.de vulga.et pup.et facit etiā ꝙ habetur in.l.ij.in prin.§.si qs cau.et in.l.si stipulat⁹ sum ꝑ te nō fieri.ff.de verb.ob.et in.l.aduersus.§.de arbi.¶In ea.gl.ibi qñ nullū est factū in testō.no.bene hāc gl.que aperte dicit ꝙ differētia emācipatiōis et patrie potestatis demū est sublata qñ nullū est ⸗ditū testm̄.cū qua cōcor.gl.in auꝯ.ex causa.C.de li.prete.cū aliis gl.hic all'.per bar.Sed cōtrariū videt velle gl.in.l.ij.ff.de coniūgē.vbi indistincte dicit illū titulū correctū.et sic siue sit cōditum te-

39 stamētū siue nō cui cōcordāt alie gl.hic ꝑ Bar.allega.¶†Et ex hac gl.habes primo ꝙ si filius emancipatus ⸗dito testō preterit nō dicit testamētū nullū sicut nec olim.l3 filius in potestate sit.sed cōtrarium sentiunt alie gl.Sed tertia gl.q̄ est singularis nec est alibi in.§.exheredatos.in auꝯ.de heredi.et fal.col.j.cōcor.alias gl.q2 si preteritus emācipatus sine cā dicet testamētū nullū ex defectu forme ꝑ auꝯ.nō licet et in corpore vnde sumit.C.de lib.prete.secus si causa sit incerta.q2 tūc habebit necesse cōtratabulare:l3 suus posset dicere nullū.de quo tāget in.l.filio ꝑterito.ff.ti.j.¶Scd̄o habes ex hac gl.ꝙ iste tex.hodie est incorrectus.et eadē ratione vr̄ voluisse gl.ꝙ si filius emācipatus instituit et nepos ex eo in potestate preterit.ꝙ testm̄ sit nullum sicut olim.sed cōtrariū tenēt cōiter doc.dicētes ꝙ iste.§.est cōiter correctus et ꝙ nepos nō poterit hodie rumpere testamētū:maxime q2 ille nō d3 admitti ad rumpēdū testamētū vel dicendum nullū qui nō admitteret ab intestato rupto vel annullato.vel nullo penitus cōdito testō.l.posthum⁹.§.si quis ex his.§.de inoffi.test.et no.in.l.pater filiū.ff.eo.ti.et q2 nō vr̄ tunc fieri iniuria nepoti cū sibi nō debeatur legitima:q2 legitima est tertia pars ei⁹ ꝙ ab intestato quis esset habiturus.vt.l.cū queritur et auꝯ.nouissima.C.de inoffi.testa.et.l.pap.§.iij.ff.de inoffi.testa.et in.c.raynutius extra de test.S3 talis nepos in casu ꝑdicto nil esset habiturus ab intestato ꝓpter existētiā p̄ris emācipati ergo et c.vt.l.cuz queritur.C.de inoffi.testa.et.l.pap.§.iij.ff.de inoffi.testa.et in.c.raynutius.extra de testa.¶Et hoc facit ad qōnē.si statutū dicat ꝙ extātibus agnatis vsq3 ad quartū gradū filia femina nō succedat.an si sit factū testm̄ filia preterita poss.t testm̄ rūpere.nā videtur qd sic cū statutū loquatur ab intestato et sit correctoriū iuris cōis:et sic nō d3 attēdi ad alium casum sed cōtrariū vr̄ dicēdum per predicta.Ang.hic dicit ꝙ ipsa poterit habere beneficium dicēdi nullum testamentū venale.arg.l.filiuz.§.erit.ff.de cōtra tab.de quo ēt tāgit Bal.Sed aduerte q2 ille tex.nō facit.nā certū erat beneficiū cōpetere instituto.de quo fit ibi mētio.idō nimirū si datur ei facultas faciēdi illud venale s3 in casu nostro nō videtur cōpetere per superius dicta.et sic nō potest dicere qd

40 possit facere venale beneficiū:ꝙ non competit† vnde potes dicere quod si filia esset emancipata et preterita.aut sunt instituti in testō agnati.et tunc excludat ex toto filia a iure rūpendi vel dicēdi nullū per rōnes supra tactas.et hoc etiā hic tenet Ange.an erat institut⁹ extrane⁹.et tūc si filia emācipata et preterita cū cā.videt qd posset cōtratabulare:quia ꝑ illud remedium nō reducit res simpliciter ad cām intestati.facit.l.si ex duob⁹.ff.de cōtra tab.et.l.vt liberis.C.de colla.et insti.de bo.poss.§.sunt autē.et presertim cū dictū remediū sit aduocatorium non autē simpliciter aperiat viā successioni intestati.vt dixi in.l.si fili⁹ qui in potestate.§.e.et voluit gl.sentire in.l.pater filiū.§.de inoff.test.ideo ex quo de iure cōi filia inuitatur.et ꝟba statuti que loquūtur ab intestato nō repugnāt nec ēt mens statuti ex q̄ agnati nō inuitātur s3 extrane⁹ cū statutū factuz fuerit fauore agnatorum videtur qd filia debet admitti.et idem videtur si fuit ꝑterita sine cā.vel ēt fuerit in potestate.nam l3 nō intersit sua dicere testamētū nullū.tñ interest sua posse contratabulare.et sic vt nō excludatur ab illo remedio quod de iure cōi sibi competit.vt.l.fi.C.de libe.ꝑte.Nec ob.rōnes prealle.q2 l3 prima obstet quo ad ius dicēdi nullū tñ nō obstat quo ad ius ⸗tabulādi.nō ob.secūda q2 fateor ꝙ ille cui nō debet legitima.nec de iure cōi nec de iure speciali.non admittitur ad rūpēdū.sec⁹ in eo cui legitima debetur de iure cōi l3 nō de iure speciali:q2 tūc d3 posse cōtratabulare ex quo sua interest.et de iure cōi sibi ꝓditum est illud remedium.et cessant verba et mēs iuris specialis.ꝓut est videre in casu predicto.De differentia tñ emancipationis et patrie potestatis late hic prosequit Ang.plus quā expediat.cū hic tractet solū de materia successio-

41 nis.¶†In gl.ibi nisi repetitio esset post mortē.no.bñ ꝙ restitutio nō trahit ad bōa alteri q̄sita.de q̄ hic ꝑ Bar.Bal.et ang.et adde ꝙ no.Bar.in.l.fi.C.de sentē.passis.Et adde etiā q2 per hoc videt ꝙ restitutus nō recuperat bona in aliū trāslata.qd dicit Bal.esse verū nisi immediate sint in aliū trāslata ex vi sentētie.ꝑ.l.siue patron⁹.ff.de bo.liber.s3 tu potes dicere ꝙ ibi fuit potius facta suppressio ꝙ trāslatio.et per hoc pōt decidi q̄stio.ꝙ si ex forma statuti bōa occidētis debēt applicari ꝓ dimidia fisco.et ꝓ alia dimidia heredib⁹ occisi.ꝙ restitut⁹ nō recuperabit bona que sunt applicata heredibus occisi.et hoc finaliter t3 hic Bal.licet nō respōdeat ad.l.siue patronus.¶Ultimo ei quod dicit hic Bal.de legitimatione et qd successiue tangit Ang.an trahat retro adde ꝙ in effectu cū dicto Ang.concor.Jo.an.in regula sine culpa.de re.iur.in.vj.in.ij.q.principali.

a **Quod si is qui.** Si substituitur nepos nasciturus ex filio capto ab hostibus nō euertit testm̄.siue nepos nascat patre viuo q postea in captiuitate decedat siue mortuo patre et auo.marie post prouisionē.l.velleie.vel sic.Si fili⁹ institua et nepos nasciturus sibi substituat sub ⸗ditione.si filius decedat viuo auo substitutio locū habebit si fili⁹ tūc erat i captiuitate et i ea moriat.h.d.Et reprehēditur hic gallus circa omissionē alterius casus.¶In tex.ibi habeat et sperat nepotē nasciturū ex eo.¶In tex.ibi rediret siue decederet et nasceret nepos post mortē aui infra.x.mēses a die captiuitatis filiū esset heres ipsi auo.¶In tex.ibi idē nepos sub nasceret post mortē aui qd est infra.¶In tex.ibi illis viuis.expone id est illo viuo.scilicet filio apud hostes ꝯm verū intellectū.

42 ¶†No.qd dispositio facta in casu ꝟo trahit ad fictū.de q.§.§.proximo dixi.¶Itē no.ꝙ publice vtile est interꝑtari an qd in dubio testamēta nō rūpantur ꝙ alibi clare nō reperitur secūdū bal.tñ satis facit qd habetur in.l.vel negare.ff.quemad.test.aperi.¶In gl.super ver.casus ibi ad.l.velleiā.ꝑcipaliter.licet hoc communiter reprehēdatur.tamen potest glo.saluari ex eo q2 filio decedente apud hostes ex quo erat captus tempore testm̄ fingit mortuus preambula hora captiuitatis.et sic an testm̄ et sic casus iste ꝓprie attēta fictione nō vr̄ spectare ad velleianū si bñ pōderētur ꝟba primi capitis et scd̄i.Et aduerte q2 glo.§.male dixit i aliqb⁹ casib⁹ vt hic per Ang.¶In gloss.super ver.de inde.in fi.tene tertiā expositionē.ex qua habes ꝙ interdū plurale exponit ꝓ singulari.et sic facit ad questionē statuti puniētis ꝓducētes falsos testes.an debeat puniri ꝓducēs vnū.quā nō decidit.vide per Bar.in.l.ij.§.hoīes.vi bo.rapto.¶In glo.sup ꝟ.admittetur.ibi dic ergo meli⁹.dicit ꝙ hec iterꝑtatio fit circa ꝟba galli.per id qd no.glo.in.§.si eius.Nec ob.qd dicit tex.viuis illis.q2 expone.id ē illo filio viuo apud hostes.vt ꝑdixi:et si diceres h̄ loq de ꝓnepote nascituro et filio et nepote captis ab hostibus tūc illa ꝟba possent stare in vi pluralis.vt ēt tetigit h̄ Bal.

43 ¶†Ultimo tāgit bal.hoc hic de nepote legitimo ex filio spurio an possit institui.et cōcludit ꝙ sic si nō instituit cōtēplatiōe p̄ris.et hoc vr̄ tenēdū l3 bal.§.e.l.§.qdā.rōe nititur ꝓbare ꝙ ꝓhibitio facta de filio spurio extēdatur ad nepotē natū ex eo.S3 re vera rōnes sue sunt cōtra tex.l.fi.C.de na.libe.si bene ponderetur et plus ibi vr̄ ꝓbari ꝙ ēt si sit nepos spuri⁹ nat⁹ ex spurio possit ꝑ auū institui.et ideo multo forti⁹ si sit nepos naturalis nat⁹ ex filio spurio.quimo tūc cū talis nepos spuri⁹ vel naturalis non sit in potestate sui patris.et sic nihil h3 illi querere.nō vr̄ necessaria tūc distinctio bar.quā hic ponit.s3 solū in nepote legitimo nato

a ¶Quod si is q.Est memorie commēdādū qd interest reipu.ne testamēta rūpantur et est iste tex.hic melior de corpore iur.secūduz Bald.et vide glo.in.l.j.ff.de origi.iur.

ex filio spurio. Itē si filiꝰ spuriꝰ esset mortuus ⁊ filiꝰ legitimꝰ vel nō ex eo supesset videreť qd nō extantibꝰ legitimis possit īstitui ⁊ ita possit intelligi .d. l. fi. ꝙ vr̄ loqui qn̄ extat nepos ex filio naturali ꝓmortuo. nec clare loquiť qn̄ extat nepos ex filio naturali viuēte. ¶ Itē adde dictis Bar. inquātū dicit qd si est dubiū cuiꝰ cōtēplatione nepos legitimus ex filio sit institutꝰ: an vsufructꝰ tūc spectet ad ipsum nepotē. nā sentit qd sic in hoc. §. ⁊ ī. l. i. s̄. de adm. tu. Sȝ Ang. hic voluit ꝯtrariū. s. qd tūc ex toto dispositio vitieť Et ꝓ eo facit qd no. Bar. in. l. impuberē. §. i. ĵ. de falsis. Sȝ re vera alia rō in casu ibi posito facit dispositionē nullā ex toto. q̄ hic cessat. vn̄ pōt dicere qd si est factū legatū vitiať q̄ ad vsūfructū ar. l. quare. ĵ. de bo. lib. Et qꝛ ex quo respectu vsufructꝰ nō valet. legatū remanebit penes heredē. ar. eoꝝ q̄ habētur ī. l. j. §. in prīo. C. d cad. tol. nec ob. ꝙ vsufructꝰ dȝ accrescere ꝓprietati: qꝛ illud verū qn̄ al's deficit vsufructꝰ quā rōne rnutilis legati facti ipi legatario ꝓprietatis. Si aūt esset facta īstitutio ī re certa alio vniuersali īstituto: videtur idē qd in legato ar. l. quoties. de here. insti. sed si esset institutio vniuersalis tunc forte posset procedere dictum Bar. ex quo nō est cui querať vsufructus. ⁊ sic q̄ritur tūc ipsi nepoti. arg. auť. ex tempore. C. de bo. que libe.

Instituēs. Hic est tertia pars ꝓme partis ī qua poniť breuis ordinatio testi. ⁊ diuiditur in duas ſm gl. qꝛ prīo poniť breuis ordinatio gn̄alis q̄ ad casus. scd̄o gn̄alis quo ad ꝑsonas ⁊ casus. scd̄a ibi atqȝ. ⁊ ſm h̄ illa dictio atqȝ stādit similitudinarie ⁊ nouū casuȝ ponet. sȝ ſm bar. venit ad determinādū ⁊ declarādū primū dictū. ⁊ ſm glo. breuiter

44 h. d. † Nepos īstitutꝰ simpl'r dꝛ institutꝰ in casu in q̄ tp̄e mortis aui reperireť suꝰ. h. d. vel sic ſm bar. institutio fc̄a de nepote simpliciter extēdiť ēt ad ꝓnepotes ⁊ ceteros tāquā sit gn̄alis quo ad oēs ꝑsonas īferiores ⁊ quo ad oēs casus. h. d. An aūt intellectꝰ bar. ꝓcedat patebit ex seq̄ntibꝰ. ꝓ bar. facit gl. ij. vt ipse alle

45 gat sȝ certe illa pōt itelligi ſm ꝓmā gl. vt illi nō ꝯdicat. ¶ † No. ſȝ itellectū glos. ꝙ appellatiōe nepotis nō ꝯtineť ꝓnepos. sȝ ſm bar. hoc est iō qꝛ fit mētio de nepote ex filio nascituro. ⁊ sic refert se ad certū corpꝰ. ar. l. ꝓcedētis. §. si qs ex certa. secus si ad certum corpꝰ ſm eū nō fieret relatio: qꝛ oīs ꝓnepos satis pōt dici nepos arg. l. cui eoꝝ. §. i. s̄. d postu. ⁊ ꝓpterea ibi dicit se cōsuluisse de facto. qd lȝ auť. mr̄i ⁊ auie. C. qn̄ mu. offi. tu. fū. po. loquať de auia tn̄ habebit locū ēt in proauia. Sȝ ꝯtrariū tenet hic Ang. ⁊ s̄. eadē lege. §. itē credēdū. cōcludēs qd appellatiōe nepotis nō vr̄ cōpre

46 hēdi ꝓnepos in materia correctoria. vt vr̄ ꝓbari ī hac. l. † Et eadē rōne appellatiōe auie nō ꝯtineť ꝓauia in mā correctoria vt est in dicta auť. matri ⁊ auie. ⁊ ꝓ h̄ addit casum in autē. de here. abintestato. §. ex his. col. ix. vn̄ sumiť dicta auť. vbi dꝛ qd mr̄i ⁊ auie solis deferť tutela. ⁊ sic nō ꝯprehēdiť ꝓauia q̄ corpore differt ab auia. sȝ si velles sustinere bar. posses dicere ꝙ illa dictio solis nō excludit casuȝ simile ꝑ id ꝙ habeť in. l. ob es. C. de ꝓdi. mi. ⁊ ī. l. illud. C. de sacrosan. eccle. ⁊ qꝛ ēt ex vi regule antiq̄ in materia correctoria fit extēsio. vt no. in. l. si qs seruo. C. de fur. ⁊ sic vr̄ posse fieri extēsio ꝑ scd̄m. l. cui eoꝝ. facit qd. ĵ. diceť. ꝓ Ang. facit ꝙ ipē no. in auť. bona dānatoꝝ. C. de bonis dāna. Sȝ potes dicere ꝙ ibi ē illud qn̄ agitur de preiudicio fisci. itē non dicitur ibi ꝙ ꝓnepos olim nō cōtinereť quando solum dimidia reseruabatur. sed qd hodie qn̄ omnia reseruanť cōprehēdiť ⁊ pronepos ⁊

47 non vlterior. ¶ † Ultimo no. argumētū ꝙ possit īstitui spurius sub ꝯditiōe si legitimabiť. ⁊ h̄ tenet h̄ bal. ⁊ dicit idē tenere Jac. de are. ī. l. libertas. ĵ. de ma. te. ⁊ dicit ꝙ interiȝ pēdēte cōditione poterit dari curator hr̄ditati iacenti ipse spuriꝰ. ꝙ est no. facit ꝙ no. Bar. in. §. ꝓcedēti. forte tn̄ pōt dici qd nō necessitabitur iudex illū dare curatorem: ne alias forte de facili fieret fraus legi.

48 ¶ † Ultimo tāgit h̄ bar. vt ꝓdixi. an appellatiōe filij cōprehendať nepos de quo ipse pleniꝰ posuit ī. l. liberoꝝ. ĵ. de verb. signi. Tu potes ꝯsiderare tres casus quo ad ꝓpositū: qꝛ aut ꝓferť a testatore: aut a iure cōi: aut a statuto. prīo casu si ꝓfertur disponēdo circa filiū de testa. ꝓsenti seu per modū d spositionis de ꝓsenti. vr̄ qd nō cōprehendatur nepos ꝑ. l. quid si nepos. ĵ. de testa. tuto. in rōne sui. que ratio generaliter ꝯcludit siue testator disponat circa filiū dādo tutorē sibi siue legādo vel instituēdo. ⁊ sic general'r in oībus ꝓdictis dȝ eē eadē dispositio ar. l. a titio. de ver. ob. cū si. ⁊ sic nō vr̄ ꝓcedere rn̄sio q̄ dat Bar. ad illā. l. dū restringit eā solū quo ad tutele dationē. pro hoc etiā. facit qꝛ ꝟba ī dubio debent intelligi ſm cōem vsum loquendi. l. liberorū. §. sȝ qd tn̄ cassius. ĵ. de leg. iij. sed ſm cōem vsum loquēdi aliter appellať filiꝰ aliter nepos. vt. d. l. quid si nepotes. ⁊ no. in. §. fin. insti. q da. tu. pos. ergo ⁊c. Ex his vr qd testator hȝ filium ⁊ nepotē. ⁊ legat filio. x. no cōprehendať nepos. Idē si dicat instituo filiū meū ꝓ hoc addo glo. s̄. ea. l. §. qdā recte. q̄ alias supuacuo induxisset modū qd īstituať filiꝰ ⁊ nepos. ex quo institutio facta d filio simpl'r cōprehēdisset ēt nepotē. nō obstat ꝓdictis. l. latiꝰ. ĵ. de here. isti. ꝑ quā moueť bar. in. d. l. liberoꝝ. qꝛ pōt rn̄deri dupliciter. primo ꝙ ibi iō appellatione filioꝝ cōtinētur nepotes ⁊ ceteri ne al's extranee substitutꝰ ꝓferať agnationi defuncti. qd in dubio nō ē verisimile. ar. l. cū acutissimi. C. de fideicō. ⁊ hāc rn̄sionē tetigit hic Bal. Vel potes dicere scd̄o ꝙ ibi dispositio nō fuit facta de p̄nti de filio. sȝ collata in quēdā euētū futurū in quē verisimiliter erit dubiū an tūc extarēt filij primi gradꝰ an vero nepotes vel vlteriores. ⁊ iō verisimile est ꝙ tūc late intellexerit ꝟbū filijs ꝓsertim cū verisimil'r par affectio debeat ꝓsumi fuisse testātoris erga nepotes si illi filij extarēt filijs ꝓmortuis. q̄ rō cessat qn̄ dispositio fit de p̄nti extāte filio ⁊ nepote. Et ex h. s ꝑt decidi qō facti quā tāgit h̄ Bal. si testator instituit fratrē suū. ⁊ sic decesserit sine filijs substituit filios sempronij. an si postea cōtingat fratrē mori sine liberis ⁊ extāt nepotes sempronij mortuis filijs: an illi inuitenť. ⁊ vr̄ qd sic ꝑ ꝓdicta. ⁊ sic pȝ ꝙ lōga drīa ē an dispō fiat de p̄nti. an ꝟo ꝯferať in euētū futuꝝ. adde tn̄ ꝙ si sit de p̄nti appellatio filij nō ꝯprehēdit nepotē si tūc extat vterqȝ. secꝰ si tm̄mō extaret nepos ⁊ sic dispō tūc potiꝰ valeat q̄ ꝑeat. ar. l. si qn̄. de lega. j. et hoc ēt tenuit h̄ Bal. Scd̄o casu qn̄ a lege cōi satis vr̄ ꝙ ꝯprehēdať nepos si eadē sit rō. ꝑ. l. filiū habeo. cū si. ad mace. nisi sit aliqs de casibꝰ specialibꝰ positis ꝑ Bar in. d. l. liberoꝝ. Tertio casu qn̄ fit mētio de filio instituto si statutū nō est exorbitās a iure cōi. satis vr̄ ꝙ cōprehēdat nepotē si est eadē rō cū tūc recipiat extēsionē iuxta no. l. oēs populi. si est exorbitās. vr̄ idē si rō statuti sit vniformis ēt ad nepotē. al's secꝰ si nō est vniformis vel sumꝰ in dubio. de quo dixi in. l. si vero. §. de vero. s̄. sol. matri. An aūt appellatiōe nepotis cōtineať ꝓnepos. satis vr̄ posse dixi ꝙ si ꝓferť a lege ꝯprehēdať si est eadē rō. Et eadē rōne appellatione auie cōprehēdať proauia. ⁊ ita vr̄ posse saluari opi. Bart. sed si proferať a testatore: qꝛ aliter appellať in cōi vsu loquēdi nepos aliter pronepos forte potest dici vt supra dixi de filio.

Si eius. Hic est quarta pars prime partis in q̄ ponūtur dubitabiles q̄ones vsqȝ ad. §. ī oībꝰ. Et diuidiť in tres ꝑtes vqȝ ad. §. forsitā. nā prīo ponit vnā q̄onē in nepote. scd̄o aliā ī ꝓnepote ſȝ verā literā. tertio determinat vtrāqȝ scd̄a ibi ꝙ querendū. tertia ibi sȝ cū testm̄. ⁊ hoc intendit. Nepos apud hostes editꝰ viuo p̄re ⁊ auo rediēs illis mortuis non rūpit testm̄ aui in quo reperiť patri substitutꝰ. ꝙ hȝ locū ēt ī pronepote ab hostibꝰ redeūte patri suo substituto. h. d. ¶ In text. ibi pariat. ⁊ ꝑ h̄ vr̄ ꝑtinere ad ꝓuisionē vellej: ex q̄ natꝰ est viuo p̄re ⁊ auo. ¶ In tex. ibi redeat. ⁊ sic videreť ꝑtinere ad cōsiliuȝ

49 galli. ¶ † No. ꝙ ius galli appellať ius antiquū ⁊ ius vellej nouū. ⁊ sic facit ad no. ī. l. fi. ĵ. de reg. catho. ¶ Itē no. illud vulgatū noli plus sapere quā oporteat. ad idē facit tex. ī. c. de renū. li. vj. ¶ Itē no. ꝙ vbi sumꝰ certi de dispōne legis nō expedit inuestigare de rōne ipsiꝰ. l. ꝙ itelligo respectu dispositi expīse ꝑ. l. Sȝ si agať de extēsiōe fiēda ad casuȝ nō expresse dispositū expedit inuestigare rōne legis: vt sic videamꝰ an fiēda sit extensio q̄

50 nō deberet fieri nō existēte idētitate rōnis. ¶ † Itē no. ꝙ non oīs dubietas hȝ facere reijci libellū nō sufficere. vr̄ ꝙ in oī casu resultat dispō iuris. Et sic facit ad tres q̄ones. pria si narreť factū in libello ex q̄ p̄nt resultare plures actiōes nō sit necesse aliter determinare ex quo ex facto narrato oino resultat ius. sed hoc vr̄ cōtra no. ī. l. fi. C. de an. excep. ⁊ in. l. edita actio. C. de edē. ⁊ intellige h̄ qn̄ factū est certū ⁊ specificū. secus si est ī gn̄e tm̄mō. vt qꝛ dico meuiū mihi obligatū ad. x. nec declaro ex q̄ cā. nā lȝ ꝓcedat libellꝰ si reꝰ nō opponit. vt no. gl. in. d. l. fi. tn̄ si opponať debebit cā exprimi. Itē itelligo h̄ verū qn̄ ex facto narrato resultāt plures actiōes ī effectu ad idē tēdētes. exēplū pȝ ꝑ no. in. l. certi cōdictio ī ꝓn. s̄. si cer. pe. secꝰ si resultarēt plures actiōes diuerse ad diuersa ꝯpetēs. vt in. l. ex duobꝰ. §. colonus. §. de iureiu. nā si ex ꝯclusiōe libelli nō appareat q̄ intēdať reo instāte cogeť declarare ꝑ no. ī. d. l. edita. ⁊ ita dȝ intelligi ꝙ no. ī. c. dilecti. ex̄ de iud. Itē facit si aliquis petat aliquē puniri ſm formaȝ iuris ⁊ statu. vel petat quē puniri scd̄m formā iuris vel statutorū. nā si imponať eadem pena per statutū que ꝑ ius cōmune: nō cogeť eligere. alias forte secus arg. eoruȝ que supra proxime dixi. itē facit si quis petat rē ab emphyteuta: vt qꝛ dicat eū nō soluisse canonē ꝑ triēniū in priuato. vel alienasse cōtra formā debitā qd admitteť petitio. Sed cōtrariū tenet hic Bal. qꝛ factū est alternatiuū ⁊ petitio facti alternatiui non admittiť qn̄ est in potestate agētis id eligere. vt no. Bar. in. l. vbi aūt. §. q illud. ĵ. de verb. obli. ¶ In glo. super. ver. qd querendum. ibi alo vt pȝ. h̄ lex ab omnibꝰ reprobať. qꝛ secūdum hoc nepos erat facturus suus ex quo tēpore testamēti nemo eū precedebat. ⁊ sic etiam qn̄ gallū vel velleiū poterat heres institui nec in eo fuisset necessaria ꝓuisio galli vel vellej. ¶ Et not. qd gloss. ĵ. corrupte allegat capita. l. vellej. i. §. nunc de lege. ⁊. §. etiam si parente. ⁊. §. ille casus. Et corrupta est etiam glo. in fi. dum dicit cū hoc superius responsum datum vel leie. nam debuit dicere cum spurius responsum aptetur ad gallum. ⁊ hoc ad velleium. ⁊ respexit opin. vnam positam. ĵ. i gloss. mag. in ver. solutio tamē glo. ibi etiam aliter loquitur ⁊ melius ibi dixi. sed quidā dicunt velleiū aptari in precedenti. ⁊ gallum in hoc presenti: vt sensit hec glo. ⁊ sic h̄ glo. vr̄ bn̄ dixisse. ¶ In glo. sup ver. excludať. hec glo. in effectu prīo voluit tollere vnum

de ī diē

côtrariû.scôo reuocat i dubiû questionê nô solutû in tex.sc3 an id qô dicit̃ hic maxime in primo casu pertineat ad gallu3 an vero ad velleium. Tertio arguit qô nô spectet ad gallu3:siue côsideremus veritatê siue fictionê cornelie vel posthumi.quarto arguit qô velleia.nô h3 locû.quinto arguit q̃ vtru3q3 ius galli et vellei h3 locu3:sexto soluit septimo rñdet ad côtraria:scôa ibi qd ergo:tertia ibi vr̃ quarta ibi velleia quinta ibi côtra.sexta ibi solutio.septima ibi nec ob. ¶ In ead.gl.ibi sicut & mortuus sub. q2 mori non potest q2 non est natus. ¶ In ead.glo.ibi & viuête filio. Sed certe hoc casu nô loquit̃ fm caput velleij:q̃ loquit̃ in nepote nato tpe testamenti.sed bene hoc casu loquit̃ prouisio iul.de qua.j.eo.§.ille casus.& sic per hoc potes arguere qô nedû cessat velleius in primo & scôo capite sed etiam prouisio iuliani. ¶ In ea.gl.ibi respiciût ad regulâ galli no.bñ doctrinâ huius gl.quâ côiter doc.sequunt̃.ex quo redarguunt̃ alique opi.tacite in aliquib9 gl.superi9 tenêtib9 oppositû.maxime.§.qd is.in ver.admittent̃.& in prima gl.illius.§.& in gl.ij.cû glo.in ver.qô querêdû.in hoc.§. ¶ In ea.gl.ibi & in hoc pñti.i.in hoc ver.querêdû.& ibi nepos est mortuus.melius dixisset nat9 est vere.s.viuête auo.sed vere cû redit tûc primû agnoscit̃.nâ ante erat.& sic

51 illud tps nô pôt inspici. ¶ † In ea.gl.ibi q2 hoc erat impossibile no.gl.q̃ sepe allegat̃ q̃ fictio nô cadit sup impossibili.ad ide3. l.nâ adoptio.cû.l.pcedête.s̃.de adop.& l.q ad certû.s̃.loca.Sed côtrariû sentit gl.in.l.q sub 2ditione.j̃.de solut.bar.hic nô declarat s3 remittit ad no.p se in.l.si is q pro emp.j̃.de vsuca.& ibi tâgit in.ij.q.principali.dû tractat de fictione inductiua.Et côcludit q̃ pôt cadere sup impossibili in spê dûmmô sit possibile i suo genere in terminis similibus.S3 huic theorice ob.l.q in vtero. s̃.de sta.ho.que vr̃ fingere existentê in vtero vnî mêsis vl̃ duorû esse natû.& tñ impossibile est i suo genere aliquê nasci tali tpe perfecte & viuû.facit q̃ no.in.l.septimo mêse.s̃.de sta.ho.Bart. ibi nô tâgit h̃ 2trariû vñ potes cogitare prñso. potes etiâ forte dicere qô ibi nô fit fictio sed quedâ dispositio p quâ.l.vult q̃ ille q tûc erat in vtero si postea nascat̃ h3 illud cômodû qô habuisset si vere tûc fuisset natus. ¶ In ea.gl.ibi q2 redijt cû mr̃e. hec so.côiter nô tenet̃ q2 ibi loquit̃ qñ qs est côceptus apud hostes:hic erat añ 2ceptus.ideo si redit etiâ sine patre & matre bñ h3 ius postliminij.vt ibi no.S3 tûc ob.q2 attêta hac fictiôe postliminij:cû fingat̃ semp in ciuitate fuisse vr̃ q̃ spectet ad velleiû. Sed potes dicere quod vere demû est suus cû redit vt est dcm̃.

52 Et ideo illa veritas d3 inspici & nô dicta fictio postliminij:quia vbi veritas & fictio têdût ad eûdê finê inspicimus potius veritatê.l.filio quê pr̃.s̃.eo.& hoc est q̃ voluit gl.hic. ¶ In ea.glo.ibi vere decessit corrupta est gl.& melius dixisset natus est. Hic tan-

53 git bal.†an legitimatus excludat substitutû & dicit hic.q.fuisse de fcô disputatâ & terminatâ q̃ si dictû fuit q̃ si decesserit sine filijs vel si decesserit sine filijs legitimis tûc filius legitimat9 excludet substitutû.sec9 si dictû fuit si decesserit sine filijs legitime natis:vel si decessit sine legitime descêdêtib9.q2 l3 legitimat9 possit dici legitim9 nô tñ d2 legitime natus vel legitime descêdens. de quo dicâ in.l.ex facto.j̃.de vul.& pu. Idê tñ tenuit ang.i sua. q.que incipit nobilis qdâ genere.& idê dicit Ant.de bu.in.c.p venerabilê.extra qui fi.sint legi.vbi late tractat hâc materiâ legitimatorum.& Spe.in ti.de succes.ab inte.ad fin.

Forsitan. Hic ponunt̃ alie dubitabiles qônes. Et diuidit in tres partes scôm verû intellectû:q2 primo loquit̃ in pronepote nato post mortê nepotis q erat illius pater & post mortê aui sui. Scôo i pronepote nato post mortê pr̃is sui & proaui. Tertio loquit̃ de eo q adoptat̃ est existês apud hostes.& reuersus est post mortê omnium.scôa ibi ergo.tertia ibi atq3.& hoc itêdit.

54 † Preteritio nepotis filio instituto nô irritat substitutionê pronepotis si nepos moriat̃ antêq̃ pronepos ab hostibus reuertatur eius patre ia3 mortuo sicut nec rumperet̃ testm̃ si pronepos ex nepote emâcipato adoptatus existês apud hostes reperiret̃ institutus.h.d.Et vt dixi ponit três casus.§.iste l3 aliq vt tangit gl.velint q̃ ponant̃ duo tm̃.& prim9 duret vsq3 ad ver.atq3 & ibi ponat̃ scôs.& fm istos in ver.ergo nô ponet̃ nouus casus sed qdâ 2clusio casus pcedêtis.sed pria lec.côiter tenet̃. ¶ In tex.ibi isq3 mortuo pr̃e.al's est viuo pr̃e.al's mortuo.& hec scôa est vera.Et no.bñ q̃ hic substituebat̃ p testatorê pnepos nasciturus ex nepote nascituro.& p h̃ differt a.§.idê credêdû. ¶ In tex.ibi nô recte institut9.i.nullo mô institut9 erat pr̃ huius nepotis l3 filius testâtis esset institutus:s3 nô est curâdû de pteritiôe nepotis si pdecedit ante filiû. ¶ In tex.ibi ergo & si.al's deficit dictio si.e.lr̃a est planior.al's est si.& tûc pôt exponi p certe pôt etiâ stare proprie fm vnâ expositionê gl. ¶ In tex.ibi viuo filio ppter h̃ q2 lr̃a innuit pnepotê natû viuo filio expedit intelligere cû nat9 sit apô hostes & redierit post mortê oim al's nô ptineret ad gallum. ¶ In text.ibi ex eo.sub nepote emâcipato. ¶ In tex.ibi nat9 sub.& 2ceptus ipse pnepos.al's remâsisset in ptâte aui & fieret adoptio frustra. ¶ In tex.ibi esset adoptatus sub.existês apô hostes.q2 si exñs i ciuitate adoptaret̃ stati esset su9 & sic viuo pauo iciperet tenere pmû locû alijs pmortuis.& sic

55 nô spectaret ad gallû. ¶ † No.q̃ nô ois pteritio exñtis in ptate vitiat testm̃:q2 nô illa q̃ fit de eo q nô obtinet primû locû:dûmô viuo testâte nô subintret eû. ¶ Itê no.ar.q̃ l3 qs neget sniâ3 recte latâ nô p hoc necessario vr̃ fateri sniâ3 esse latâ.& sic negâs qualitatê facti nô vr̃ necessario fateri ipm factû q̃ est no.f3 bal.

56 ¶ † Itê no.q̃ ptâs naturalis & ciuilis eqparant̃. ¶ Itê no.q̃ adoptio pt fieri de exñte apud hostes qô intellige p rescriptum pncipalis:vt tetigit bar. ¶ Itê no.q̃ narratio 2ditiôis substituti nô facit deficere substitutionê dûm3 fiat de vna 2dône capace ad aliâ capacê. An aût variatio 2ditiôis istituti h̃ casu faciat locû substituto.dic vt dcm̃ fuit.s̃.e.§.& qd si tm̃.q2 facit locû si facta fuit i suitate.al's sec9 vt ibi fuit dictû. ¶ In gl.sup v̂s. an.i si.facit hec glo.q̃ toleret̃ repetitio earûdê dictionû qñq3 pp

57 clariorê itellectû. ¶ † Extra gl.tâgit hic bar.an legitimatio possit peti fieri p pcuratorê.& côcludit q̃ sic de quo dôm vt h̃ p eû. & êt p bal.& ang. Tâgit êt bar.an côpaternitas possit 2hi p procuratorê.& 2cludit q̃ nô:q2 ad illâ côtrahêdâ requirit̃ psentia psone & factû coherês psone explicâdû p ipam psonâ nâ d3 tenere côpater ppriis manib9 puerû supra fontem.& ipm leuare de fonte.& p ipo rñdere.xxx.q.j.c.de his.& c.ois.& hoc êt t3 Io.an. in mercurialibus sup regula pt.de re.iu.lib.vj.Et plus ibi dicit q̃ verus 2pater ille erit q leuat seu t3 in ipo batismo l3 pcuratorio noie alterius faciat:q2 sepe extra id q̃ agit̃ tacita nascit̃ obligatio.l.si is q.§.si libera.s̃.cômo.& sic 2stituês pcuratore3 tunc nô erit 2pater.l3 sepe de facto vocet se côpatrê.dixit tñ Ang.q̃ l3 côpaternitas nô possit 2hi p pcuratorê tñ poterit 2hi p nunciû:q2 ille q facit p nûciû d2 vere quodâmô p seipsum facere.l.q aût.§.j.s̃.de côsti.pe.& facit q̃ hr̃ in.l.si pr̃.j̃.de manu.vin.Sed hec opi.nô pl3 q2 rônes hoc casu phibitiue pariter 2cludût etiâ ad nunciû.nec vr̃ posse cadere distinctio iter pcuratorê & nûciû attêto actu & attêtis verbis q̃ in batismo interueniût.& p h̃ nô obstât 2ria.nec obst.in.d.l.si pater.q2 alio casu loquit̃.& rô etia3 ad illâ legê ponitur p glo.in.l.nec mulierê.C.de ma.vin.& in.l.j. in fi.C.de manu.Et p hoc etiâ pt3 qd iuris de syndico 2stituto ab vniuersitate vt teneat aliquê in baptismo noie vniuersitatis:q2 tenês erit côpater:nô vniuersitas.nâ syndicis vniuersitatis hoc clarû:q2 aliud singuli de vniuersitate aliud vniuersitas.l.sicut.§.fi.s̃.qô cuiusq3 vni.& xij.q.ij.qui manumittit̃.nec ipa vniuersitas put est psona ficta & repñtata.iuxta.l.mortuo.j̃.de fideiuss.& de decre.romana.§.i vniuersitate.de snia excô.i.vj.q2 pp̃ verû actû requirit̃ vera persona.& sic etiâ tenet Fred.de senis in opere suorum côsi.consi.xv.licet de facto in predictis sepe côtra fiat.& ideo tene mêti predicta:q2 sût vtilia ad videndû an matrimonium impediatur.& inter quas psonas rône talis cognatiôis spiritualis.iuxta id q̃ habetur in.c.j.&.ij.de cogna.spiri.in.vj. Aduerte tñ q2 Fred.de senis in loco preallegato circa finem.& idê ibi Lapus abbas in additionibus t3 qô 2hit̃ côpaternitas cû pcuratore vel syndico nô etiâ cû ipsa vniuersitate.Sed plus placet opinio Io.an.per ea que supra tetigi.& q2 nô est absonû qô pcurator ex actu volûtario nomine pprio obliget̃ l3 pcuratorio noie faciat.vt no.in.l.procurator q euictione.s̃.de pcu.q aût tenet puerû in baptismo obligari dicitur pro eo apud deu3 & etiâ quasi fideiussor illius est.vnde tenetur eum instruere in fide saltim in oratione dominica & in symbolo Credo in vnum deum.de côse.dist.iiij.c.in baptismate.& c.vos ante omnia.Tamê in dubio videtur q̃ tutius sit abstinere a matrimonio quod alias phibetur propter cognationem spiritualem contractam in baptismo.iuxta decre.j.&.ij.de cogna.spiri.li.vj.

a **In oîbus.** [a] Hec est vltima pars prime ptis pricipalis in qua ponunt̃ tres regule pricipales

58 & gñales. ¶ † Pria est q̃ qñ fit testm̃ fm côsiliû galli fili9 d3 institui. Scôa q̃ pteritio filij capti ab hostibus si ibi decedat non facit testm̃ rûpi. Tertia qô filij pñt institui & nepotes preteriri. q2 si prius decedât ipsi nepotes q̃ filij testm̃ nô rûpêt.& h̃ sit loco summa.& diuisionis.scôa regula ibi q̃ nô est.tertia ibi & i nepote. ¶ In tex.institutus.sub.nô aût d3 exheredatus esse:q2 illa nô valeret tâq̃ in effectu facta post mortê.iô bñ sequit̃ nâ &c. ¶ No.ar.q̃ ñ sit necesse hâc legê itelligere nec 2siliû galli dato coherede filio.nâ si sic itelligeret̃ tenere exheredatio pura facta de filio ppter dationê talis coheredis.l.filius a patre.in fi.i pn. s̃.eo.cui9 2riû innuit h̃ tex.in ver.nâ frustra.& iô l3 bal.& Ang. restringât hâc.l.qñ dat9 est coheres.vt tetigi in pncipio hui9 legis tñ veri9 vr̃ esse q̃ indistincte pcedat.vt ibi et â tetigi.et ibi etiâ satis rñdi ad rône eoz in oppositû. ¶ No.scôo argumêtu3 qô scôm ista tpa nô sufficit filiû esse institutû in re certa.s3 demû si ex aliqua pte hereditatis.hodie vero certû est tenere institutionê factâ de filio in re certa.vt in auf.vt cû de appel.cogno.§.ceterû.col.viij.& not.in.l.quoties.C.de her.insti.an aût sufficeret scôm hec tpa q̃ filius quoquo relicti titulo.an vero esset necesse q̃ haberet iure institutiôis est dubiû.ppter duos tex.qui 2tiari

a ¶ In oîbus adde hic fm Bald.qô successorium edictum nô h3 locû in iure rûpêdi & vide p eû in.l.si qs possum.s̃.eo.

v̄ñr. Unus eſt in.l.ita tñ.§.q rogatꝰ.ī.ad tre.ꝛ ibi innuit ꝙ nō ſufficiat hr̄e quoquo relicti titulo. Alius eſt in.l.papinianꝰ.ſi.ſi qs mortis.de inof.teſta.vbi innuit ꝯ̄riū de quo dicā.ī.eo.l.inter cetera. Hodie tñ eſt clarū qđ habere debet iure inſtitutionis ꝑ iusautēticoꝝ,vt in.§.aliud quoqꝫ capitulū.in auſ.vt cū de ap.
59 cog. ¶ †Jtē no.qđ vr̄ vitiari teſtm̄ ex preteritione filij in ptāte.lꝫ ſint inſtituti veniētes abinteſtato:nā hic reperiebaꝛ iſtituto nepos q ſucceſſurus erat abinteſtato filio in ptāte p̄terito p̄moriente in vita patris qđ vr̄ cōtra.l.poſthumus.ver.idem ꝛ circa cum ibi no.ī.ti.j.ꝛ facit etiā qđ no.in.l.ſi duobus.§.ſi prius.ī.de ꝯ̄trata.ſm vnū intellectum. Sed potes dicere qđ de rigore eſt nullū ſed de equitate cōualeſcit:vt.d.l.poſthumus.vel forte tp̄e huius.l.nō emanauerat ꝓuiſio illius.l.poſthumus. Ultimo qđ ſm cōſiliū galli neceſſario dꝫ p̄cedere inſtitutio filij.ꝛ ſic non dꝫ dici tacite inſtitutus ꝓut voluit Bar.in prin.huiꝰ.l.vt ibi dixi. ¶ Jn glo.ſuper ver.dūtaxat.in fi. No.bene glo.que ſimpliciter dcidit qđ p̄teritio emācipati nō reddit teſtm̄ nullū.qđ eſt clarū ſm iſta tp̄a.idem hodie ſi ſit preteritus cū cā ſecus ſine cā vt no. glo.in.§.exheredatos in auſ.de her.ꝛ fal.ꝛ dixi in.§.ꝛ qđ ſi tm̄.

Nunc de le. Hic eſt ſcđa pars principalis huiꝰ.l.q̄ diuiditur ī quatuor partes inaꝫ prio cōtinuat ſeipſam.ſcđo ponit ſimpliciter mentē vtriuſqꝫ capitis l.velleie.tertio tractat de primo capite.l.velleie.quarto tractat đ ſecundo capite.ſcđa ibi ꝛ voluit.tertia ibi ꝛ vr̄.quarta ibi ꝛ ſi parēte. Et illa tertia ſubdiuidiꝛ in qnqꝫ:qꝛ primo ponit mētē primi capitis.ſcđo per modū illationis rē ſubijcit in exēplo tertio qđ proxime dixerat ꝓſequiꝛ declarādo ſm Dy.vel oſtēdit qđ addat lex velleia ad.l.xij.tab.ſm Bar.quarto probat mentē.l.velleie eſſe verā per rationē.quinto ꝯ̄firmat illud ꝑ expreſſa verba.l.velleie.ſcđa ibi ergo.tertia ibi vt non ſolū.quarta ibi quid eſt.quinta ibi nam ꝛ ſi.ꝛ hoc intendit. Siue nepos naſciturus inſtituaꝛ filio iam mortuo ſiue filio viuo poſtea tñ moriente anteꝙ̄ naſcatur nepos valet inſtitutio ex prouiſiōe primi capitis legis velleie.h.d. ¶ Jn tex.ibi ſi nepos.q alias deeſt relatiuum qui.ꝛ lr̄a eſt planior.dum.ī.ſubdit ēt ſi viuo patre dꝫ exponi.ſ. patris ſui.ꝛ ſic auo ſm verū intellectū:qꝛ tūc determinaꝛ a ꝟbo naſcaꝛ.alias habeꝛ cū relatiuo:ꝛ tūc qñ relatiuū ꝛ nomē nō debent regi ab eodē verbo acceſſorio dꝫ ſic ſubaudiri aliud verbū hac forma.ſi nepos qui.ſ.naſcaꝛ qđ eſt.ī.id ē naſcetur eo tp̄e inſtituaꝛ quo filius non ſit.ꝛ dū ſubdit verū.ꝛ ſi viuo patre ſubaudi inſtituaꝛ.ꝛ tunc pōt intelligi viuo patre.ſ.ſuo ipſius nepotis ꝛ determinaꝛ a verbo inſtituaꝛ repetitio.ſi autem repetas ꝟbū naſcaꝛ tūc exponi dꝫ viuo patre.ſ.ſui patris.ꝛ ſic auo vt p̄dixi. ꝛ hoc ideo qꝛ qñ nepos naſcitur viuo teſtatore.ꝛ ſic auo ꝛ viuo patre ſuo:ꝛ ſic filio teſtātis nō ꝓuidit p̄mū caput legis velleie.ꝙ ꝓuidet ſolum qñ nepos tēpore natiuitatis naſcitur ſuus.vt patet in ver.ꝛ videtur.ꝛ in ver.nam ꝛ ſi ita.ſed ꝓuidit ſcđm caput velleij.de quo in.§.etiā ſi parente. ¶ Jn tex.ibi nam ꝛ ſi expone ꝓcerte ꝛ ibi erat ꝛc.ſub iſto ꝛc.cōprehēdiꝛ hr̄s eſto vel heres ſit
60 vt hic tangit gl.in ver.nā ꝛ ſi.ad finē. ¶ †Not.qđ diſpoſitio facta ī vnū caſū nō vr̄ trahi ad aliū caſum.qñ caſus cōtingit in ꝑſona ſubſtituti.ꝛ ideo fuit neceſſaria ꝓuiſio velleij.ꝛ hoc ideo ēt poterat contingere qꝛ ꝑ mutationem talis caſus ſurgebat quodam mō mutatio ꝑſone.l.cōmodiſſime.ſ̄.e.facit qđ no.bart.in prin.huiꝰ.l.ſecus qñ mutatio cōtingebat in ꝑſona inſtituti.vt i §.ꝛ ꝙ ſi tm̄. ¶ Jtē no.ꝓuiſionē primi capitis.l.vellei.q̄ hꝫ locū
61 in duobus caſibꝰ de qbꝰ hic in ꝟ.vt nō ſolū. ¶ †Jtē no.ꝙ a ꝟbis legis licitum eſt arguere.nā in dubio a b illis nō dꝫ recedi.l.non aliter,de lega.iij.ꝛ.l.j.§.ſi is q nauē.ꝟ.in re igitur dubia.ī.de exercito. ¶ Jn gl.j.in fi.no.bñ glo.ponentē verā opi.vcꝫ ꝙ l.vellei.hꝫ duo capita.ꝛ declarat etiā quid cōtineat p̄mū caput ꝛ qđ ſcđm.ꝛ ponit veritatē.lꝫ gl.aliter loquaꝛ in.§.qđ ſi eiꝰ.in ꝟ. qđ querendum.ꝛ in gl.mag.in ver.excludaꝛ.ſed ille gl.habuerunt originē ab opi.azo.de qua facit mētionē glo.j.in ver.q eo. q̄ cōiter non tenetur. ¶ Jn glo.ſuper ver.primū caput.in fi.ꝛ ꝓ hac gl.facit tex.i.§.fi.ꝟ.iuliano tñ.ꝛ in ver.quaſi duobus capitibus.facit etiā illa gl.ad no.i.l.iulianꝰ.§.ſi finita.ff.de dā.infec. ¶ Jn glo.ſuꝑ ver.ſi eo ibi.ꝛ no.qđ azo.dic qđ opi.azo.cōiter reprobaꝛ:qꝛ ſi primum caput quo ad primaꝫ ſententiā cōtinebat in ſe ſcđm fruſtratorie emanaſſet ſecūdum.ꝛ ſic potuiſſet velleiꝰ de ſuꝑfluitate redargui.qđ nō eſt dicēdū ꝑ no.ꝑ glo.in pri.huiꝰ l.vnde tene quod dixit glo.in p̄n.huius.§.ꝛ ver.vero.ꝛ ꝟ.vt nō ſolū exponere vt dixi ſuꝑ tex. ¶ Jn gl.ſuꝑ ꝟ.nā ꝛ ſi.ibi vl'dic p̄cedēs vera vt dixi in alia gl.ſ̄. ¶ Jn eadē glo.in fi.ꝛ forte voluit pil'.ꝙ ꝛ illa ꝟba virilis ſexꝰ eſſent caſus genitiui.ꝛ exponenꝛ i.deſcendēs ex virili ſexu.ꝛ ſic ēt ſatis ī effectu vr̄ inclinare bar. lꝫ ang.aliter ītelligat pilleū vt ħ ꝑ eū. Et facit hec glo.ſm bald. ꝛ ſm hunc ītellectū ad qōnē.ſi recipit qs rē in emphiteuſim ꝓ ſe ꝛ ſuis deſcendentibus ꝑ virilem ſexuꝫ ꝙ poſſit venire neptis ex filio:lꝫ nō poſſit venire nepos maſculꝰ ex filia femina.ꝙ eſt valde notandum.ꝛ hoc intelligēdum niſi conſuetudo aliter eſſet īterpretata dicta verba ar.l.minime.ſ̄.de legibus.

Etiā ſi pa. Hoc icipit tractare verba ſcđe ptis.l.velleie. Et diuidiꝛ ī duas p̄ncipales vſqꝫ ad §.ille caſus.l.nā prio đclarat itellectū.l.velleie ī ſcđo capite.ſcđo repetit verba ſcđi capitis vt ea extēdat ꝛ declaret.ſcđa in.§.videndū. Et prima ſubdiuidiꝛ ī quatuor qꝛ prio ponit mēteꝫ.l.velleie in ſcđo capite.ſcđo illā declarat ꝑ exēpla.tertio cōmendādo l.velle.ponit eiꝰ ꝟba lꝫ īperfecta.ꝛ declarat ad quos caſus porrigaꝛ.quarto ponit vnā dubitationē circa p̄miſſa ꝛ illā tollit:ſecūda ibi ꝛ ita.tertia ibi ꝛ bñ.quarta ibi nec ſolū.ꝛ hoc intendit: ſi nepos iā natꝰ ſubſtituaꝛ filio iſtituto moriēte filio ante annū non rūpiꝛ teſtm̄ ex ſcđo capite.l.velleie.h.d. ¶ Jn tex.ibi deſierit ſub.liberi eiꝰ ꝛ ceteri in locū ſuoꝝ ſuccedentes inſtituti nō rūpāt vt colligitur ex.§.videndum. ¶ Jn tex.ibi dūmodo.ſub ħ
62 vltimo caſu qñ nepos ſuperuiuit patri ſuo. †No.prio diſpoſitionem ſcđi capitis.l.velleie.que prouidet in effectu qđ nepos natus tp̄e teſtamēti nō rumpat teſtamentum ſi forte ſubintret primū gradū viuo teſtāte:dūmō reperiat ſe inſtitutū.ꝛ idem in ꝓnepote ꝛ ſimilibus de quo ēt ꝑ glo.in.§.nunc de lege.in glo.j. ¶ Jtē no.qđ ille cōmēdatiōe merito eſt dignus q adeo ꝑfecte loquiꝛ ſeu eſt locutꝰ ꝙ nō īdiget correctiōe ſuppletiōe vel emen
63 datione. ¶ †Jtē no.ꝙ interpretatio qñqꝫ ſumiꝛ ꝓ declaratiōe qꝛ ꝓcedit etiā ex vi verboꝝ.ꝛ hec poteſt appellari interpretatio intrinſeca ſm Bal.q̄ locū hꝫ etiā in ſtatutis.ſecus in extrinſeca q̄ nō venit ex vi verborū ſed ex identitate rōnis:qꝛ illa non habet locum in ſtatutis.qđ intellige qñ exorbitant a iure cōmuni de quo ꝑ Bar.in.l.oēs populi.in materia interpretationis.facit qđ no.in ſimili de ſolēnitate intrinſeca ꝛ extrinſeca in.l.ſciendū.ī.de ver.ob. ¶ Jnterdū interpretatio ſumiꝛ aliter ꝙ̄ pro interpretatiōe.de qua ꝑ glo.in.l.in prin.ſ̄.de ori.iur. ¶ Jtē nota qđ illud qđ cōprehēdiꝛ ex vi verboꝝ dr̄ eſſe ex verbis ꝛ mēte ſeu ſnīa.facit qđ habetur.ſ̄.§.pxi.ver.nam ꝛ ſi ita. ¶ Jtem no.qđ illud qđ cōprehēdiꝛ ſub vl'i vel indefinita ſatis vr̄ cōprehēdi ex verbis.facit qđ hr̄ in.l.ſi ſeruitus.ſ̄.de ſer.vr.pre.ꝛ in.l.ſi pluri
64 bus.ī.de le.j.vbi no.ꝑ Bar. ¶ †Jtē no.qđ vbi ꝓpter cām p̄teritionis rūpiꝛ ſubſtitutio nō vr̄ ꝯ̄firmari:lꝫ ceſſet vitium in vita teſtātis. Et ſic vr̄ qđ.l.poſthumus.in prin.ī.ti.j.nō habet locuꝫ niſi reſpectu primi gradus in quātū vult ꝯ̄firmari teſtm̄ ceſſante defectu in vita teſtantis. Sed cōtrarium ſentit gl.in.l.ſi a primo.ꝛ.l.ſi poſthumus.ſ̄.eo.q̄ cōiter reprobaꝛ:cū eadē ſit ratio in ſcđo gradu q̄ in primo.vñ potes dicere qđ hic loquitur de rigore:ſecus de equitate.d.l.poſthumus.vel ſm iſta tempora nōdū
65 emanauerat illa.l.poſthumus. ¶ †Jtē no.qđ appellatione ſui heredis non cōtineꝛ heres extraneus ꝛ ſic facit ad qōnē. Si aliqs recipit emphiteuſim ꝓ ſe ꝛ ſuis heredibꝰ ꝙ nō ꝯ̄prehēdanꝛ extranei qđ tenuerūt aliq de qbus fit mētio in ſpe.ꝛ in addi.eiꝰ in ti.de loca.§.nūc aliqua.ver.cxiij.ꝛ facit qđ tetigi in.l.qđ dicit ī.de ꝟ.ob.de quo ēt hic ꝑ bar. ¶ Extra gl.tāgit hic bar.vt tetigi an appeliatiōe ſui heredis vel heredis ſimpl'r veniāt heredes extranei de quo dic vt hic ꝑ eū.qui no.loquitur.ꝛ cū ipſo trāſit hic Bal.ꝛ Ang. Addit tñ hic bal.ꝛ dicit fuiſſe dictū Ray.qđ ſi ſit mētio de hr̄de maſculo.ītelligiꝛ de deſcēdēte ꝑ id ꝙ habeꝛ in.c.ſi cliētulus.ī ti.de ali.feu.in vſi.feu.ꝛ facit qđ here in.c.j.de feu.ſuc.eo.li. Sed certe illa iura loquunꝛ qñ dicta verba ꝓferuntur ſuꝑ re q̄ trāſit.tm̄ mō ad deſcēdētes:vt qꝛ in materia feudali ꝛ ſic nō ꝓbāt in alia materia qñ proferunꝛ ſuꝑ re tranſmiſſibili ad quoſcūqꝫ.qñqꝫ dicta verba reſtringanꝛ ad deſcendētes tm̄.ꝛ forte tūc eēt ſtādū ſignificato ꝟboꝝ vt cōprehēdanꝛ ēt hr̄des maſculi ēt extranei.ſaluo tñ caſu.l.ex facto.ī.ad treb.i.§.fi. Tāgit etiā hic Bar.quid iuris ſi aliquis inſtituit fratrē ꝛ ſi deceſſerit ſine liberis ſubſtituit titiū ꝛ eiꝰ heredes.an mortuo fratre ſine liberis poſſint venire heredes extranei titij ipſo titio premortuo. Et ꝯ̄cludit ꝙ nō ꝑ rōnē.l.publiꝰ.in fi.ī de ꝯ̄di.ꝛ demō. Sꝫ certe vt hic dicit ang.illa.l.nō facit ad ꝓpoſitū qꝛ mēs illiꝰ
66 l.eſt qđ †in dubio nō vr̄ eſſe mēs teſtātis qđ plus hꝫ ille q ſcđo loco vocaꝛ ꝙ̄ haberet ille q primo loco vocaꝛ.ꝛ iō cū titiꝰ prio loco vocatꝰ adueniēte caſu ſubſtōnis in caſu qōnis ꝓpoſite preferreꝛ heredibꝰ extraneis ipſiꝰ frēs ſine liberis decedētis:ita vr̄ qđ heredes titij ſcđo loco vocati ſil'r p̄feranꝛ ipſo titio nō ſuperextāte:ex quo vis verboꝝ hoc importat a qbus nō eſt recedēdū l.nō aliter.de le.iij.nec mēs teſtatoris ēt veriſimiliter repugnat ex quo ſcđo loco vocatū nō vult plꝰ habere ꝙ̄ primo loco vocatū.alias enim eſſet ſecus.ꝛ ita loquiꝛ.d.l.publius.in fine.ꝛ ideo melior vr̄ in hoc opi.Ang. Tāgit ēt tertio quid ſi teſtator inſtituit frēm.ꝛ ſi deceſſerit ſine liberis ſubſtituit titiū ꝛ eius filios ꝛ heredes.an ſi eueniat caſus ſubſti.p̄mortuo titio ſit neceſſe ꝙ copulatiue tūc extēt filij q ēt ſint heredes:an vero ſufficiat qđ ſint filij ēt nō heredes:vel ꝙ ſint extranei heredes.ꝛ inclinat ꝙ lꝫ ex
67 vi ꟗboꝝ deberet ſufficiere alteꝝ p̄dictoꝝ extare qꝛ †copulatiua nō regreret neceſſario ꝯcurſū copulatiuoꝝ ex q̄ cadit copulatiua inter duo adiectiua indeterminate poſita:nō reſpectu certe ꝛ determinate ſubſtātie ar.l.ea tñ adiectio.de le.iij.tñ ex mēte teſtantis quā vr̄ colligere ex rōne.d.l publius.in fi.vr̄ velle qđ requiratur

rãť q̃ꝺ sint filij ꝛ heredes copulatiue. Sed ɔ̃trariũ ħ sentit Ange. vcȝ qꝺ stãdũ sit significato ꝟboꝝ iuxta dictã .l. ea tñ adiectio. ꝛ ꝓ ipso facit qꝛ nõ ꝓbaŧ dictũ bar. ꝑ dictã .l. publi⁹. vt dixi i ꝓxi. q. Et ẜm ħ vr̃ qꝺ si extẽt filij tm̃ illi admittunť. si extẽt extranei tm̃ heredes illi admittenť. Ang. tñ vr̃ sentire qꝺ nõ sufficiat filios extare nisi sint heredes qnimo nõ sufficeret qꝺ sint heredes ex re certa: ȝ est necesse qꝺ sint heredes ex quota ꝓ quo facit qꝛ heres ex re certa nõ est simplex hr̃s. ɔ̃trariũ tñ tȝ bar. i. l. vt iurisiu. §. si liberi. ĵ. de oper. lib. ȝ de ħ an sufficiat qꝺ sit heres ex re certa diceŧ i materia instõnis i re certa. de q̃ i. l. ex fctõ el grãde. ĵ. ꝺ here. insti. ꝛ in. l. qties. C. de here. insti. Sȝ casus dubi⁹ eẽt qꝺ si extarẽt simul filij q essent vel nõ eẽnt heredes. ꝛ etiã extranei heredes instituti: an tunc vocarenť simĺ. ꝛ dubiũ facit qꝛ videreŧ qꝺ ex ordine videanť ꝑus vocati filij. ar. l. cuȝ pater. §. fi. ĵ. de le. ij. nec obstãt ea q̃ tetigi. s̃. eo. §. q. dã recte. qꝛ loquiť q̃n dispõ fit de ꝑnti. ħ q̃n cõferť in certuȝ euẽtuȝ in quẽ ɔ̃tat testatorẽ ordinẽ ɔ̃siderasse: cuȝ pri⁹ videaŧ vocasse titiuȝ ꝙ filios ꝑꝑ mẽtionẽ subiunctã heieduȝ vt ibi etiã tetigi. ꝛ istud prima facie satis videŧ applaudere ꝛ fuisse verisimiliter de mente testantis.

Videndũ. Hic repetit ꝟba scꝺi capitis vt ea ꝑ interꝓtationẽ extẽdat ꝛ declaret. Et diuidiť in tres: qꝛ prio ponit. q. ꝛ ei⁹ exẽpluȝ. scꝺo rõnẽ dubitãdi. tertio rõnẽ decidẽdi ꝛ decisioneȝ. scꝺa ibi nihil em̃. tertia ibi in se. ꝛ ħ itẽdit. Si fili⁹ capt⁹ ab hostib⁹ moriaŧ apud hostes viuo patre vel eo iã mortuo nepos institut⁹ nõ rumpit testm̃ ex ꝓuisione ꝛ interpretatione scꝺi capitis legis velleie. h. d. ꝛ incipe casum. in
68 ver. si filiũ. ¶ † No. ẜm vnũ intellectũ qꝺ iterꝓtatio sumiť ꝓ declaratione. ꝛ sic ꝓ interpretatione declaratiua. ad idẽ. s̃. e. §. etiã Scꝺm aliũ intellectũ interꝓtatio poniť ꝓ extẽsione. ꝛ sic ꝑ interꝓtatiõe extẽsiua. facit qꝺ no. bar. in. l. oẽs ꝑꝑli circa materiã interꝓtatiõis extẽsiue ꝑmũ intellectũ sequiť ħ Dy. ꝛ Bal. scꝺm
69 seqtur Bar. ꝛ Ang. de quo. ĵ. diceŧ. ¶ † Itẽ no. q̃n dispõ fctã in casu iterꝓtato, hȝ eũdẽ effectũ quẽ casus originalis. ꝛ sic facit qꝺ eadẽ actio oriaŧ ex snĩa iterꝓtata q̃ oriebaŧ ex origiali snĩa ẜm Cy. ꝛ bal. ad idẽ qꝺ hr̃ i auť. de fil. añ do. instru. na. §. j. ꝛ i. c.
70 statutũ. in gl. sup ꝟ. ɔ̃suetudine. de ele. in cle. ¶ † Itẽ no. qꝺ nõ debem⁹ plus ingrere ꝙ̃ regrant ꝟba legis vel statuti. ¶ Item no. qꝺ indistincte dictũ indistincte gñalr̃ dȝ intelligi. de quo in l. de ꝑtio. s̃. de pub. ꝛ i. l. j. §. ꝛ gñalr̃. ĵ. de le. ꝑstã. ¶ Vltimo no. qꝺ ꝓuisio facta in casu ꝟo nõ vr̃ de rigore habere locũ in casu i q̃ lȝ adsit ꝟitas subsit spes qꝺ possit resolui. ꝛ sic facit ad q̃ones de qua ħ tãgit bar. vcȝ an pena statuti puniẽtis alienãtẽ rẽ suã imobilẽ vel cõsentiẽtẽ hñtẽ actionẽ ꝑsonalẽ ad ipsaȝ rẽ ɔ̃sequẽdã: ꝛ sic spẽ ipi⁹
71 rei cõsequẽde. de quo etiã ħ ꝑ Ang. ¶ † No. ẽt qꝺ audacia cõmendaŧ q̃n est in bona ꝑte facit. viij. q. j. audacter. sec⁹ q̃n i mala. l. si qs in tantã. C. vñ vi. ¶ In gl. sup ꝟ. dixisset ibi ꝑ interꝓtationẽ. ȝ ɔ̃ ħ facit qꝺ habeŧ. s̃. eo. §. ꝛ bñ vbi lr̃a apte dicit qꝺ ꝟba scꝺi capitis adeo sunt gñalia qꝺ cõprehẽdũť ex vi ꝟborũ oẽs casus q supplenť ꝑ sceuolã in snĩa galli. ȝ certũ est qꝺ casus captiuitatis suppleť in snĩa galli. s̃. eo. §. qꝺ si is. igiť vr̃ qꝺ cõtineat in verbis scꝺi capitis velleie. ꝛ ꝑpter ħ Dy. reprehẽdit in effectu gl. dicẽs qꝺ iste casus ꝑtinet ẽt quo ad ꝟba ad scꝺm ca
72 put. l. velleie. ꝛ † lr̃a dũ dicit interꝓtãdũ. itelligit de interꝓtatione declaratiua. q̃ etiã ex verbis ꝓcedit nõ de extẽsiua q̃ ꝓcedit ex mẽte. ꝛ ħ sequiť ħ Bal. ȝ Bar. quẽ seqŧ Ang. stat cũ gl. nec ob. §. ꝛ bñ qꝛ intelligũt lr̃am ibi dũ dicit su⁹ heres esse desierit. qꝺ exponat verbũ desierit. lȝ ꝟe ꝛ irreuocabiliter ꝛ sic nõ cõprehẽdit casum q̃n desijt esse ꝟe sed nõ irreuocabiliter. vt est in casu hui⁹. §. iõ necessaria fuit interꝓtatio extẽsiua sceuole q̃n filius moriebaŧ post mortẽ testãtis apud hostes. ꝛ sic ꝟba scꝺi capitis bñ cõprehẽderẽt oẽs casus suppletos in snĩa galli q̃n desijt fili⁹ esse su⁹ ꝟe ꝛ irreuocabiliter. vt puta q̃n ꝑ deportationẽ vel emãcipationẽ. secus si nõ irreuocabiliter ꝑpter spẽ posthumi. ꝛ huic intellectui applaudet satis lr̃a ista inquãtũ institit i inuestigatiõe isti⁹ casus. lȝ ꝓ intellectu Dy. ꝛ Bal. fortiter faciãt ꝟba vniuersalia. §. ꝛ bñ dũ dicũt ad oẽs casus ꝛc. ¶ In ea. gl. in fi. ꝛ sic ɔ̃cludit gl. qꝺ iste tex. loquaŧ in nepote iã nato. Bar. tñ vr̃ sentire qꝺ loquaŧ i nascituro ȝ meli⁹ videŧ dicere gl. cũ ħ agaŧ de interꝓtatione scꝺi capitis velleie. qꝺ loquiť in nepote iã nato. vt ꝑtȝ. s̃. e. §. etiã si parẽte. ꝛ no. in. ĵ. gl. §. nũc de lege. Sed aduerte qꝺ ẜm ħ mirãdũ vr̃ q̃re iurisconsul. sceuola hic adeo dubi
73 tauerit: an iste casus ꝑtineret ad scꝺm caput velleie vel nõ. † Nã ex q̃ nepos erat iã nat⁹ claȝ qꝺ poterat institui etiã de iure antiq̃ssimo: qꝛ ꝓhibitio solũ erat de posthumo alieno. vt dixi in ꝓn. hui⁹. l. ꝛ sic nõ videbaŧ dubitãdũ an teneret testm̃ vl̃ rũpereŧ siue fili⁹ decederet apud hostes viuo testãte siue post ei⁹ mortẽ cũ se repiret se istitutũ facit. l. filio quẽ pr̃. §. fi. s̃. e. Et eadẽ rõne vr̃ ꝙ parũ ꝑficua fuit ꝓuisio scꝺi capitis velleie. nisi dicas qꝺ ꝓuidet dãdo cõsiliũ vt instituaŧ nepos. ne postea succedẽdo in locũ sui heredis repiẽs se pteritũ rũpat testm̃ tñ si solũ ɔ̃sulẽdo emanauerit dictũ caput. ex quo hic ꝓ cõstãti in hoc. §. poniť nepotẽ istitutũ vr̃ ꝙ nõ debuerit dubitari testm̃ nõ rũpi. Dicere põt lȝ doc. nõ tãgãt ꝙ de iure antiq̃ssimo lȝ iã nat⁹ possit instituit: tñ si postea sub intrabat graduȝ suitatis rũpebat testm̃ ẽt si fuisset institut⁹ pri⁹: quasi nõ sufficeret illa institutio antea facta. cum iste quodãmõ cẽsereŧ nouus hõ: ex eo qꝛ locũ alterius subintrabat ꝛ ideo qꝛ istud est nimis rigorosum emanauit ꝓuisio secũdi capitis velleie. ꝑ quã nõ ꝑmisit istitui nepotẽ iã natũ: qꝛ id nõ erat necesse cũ iã esset ꝑmissum vt est dictũ: ȝ vetauit rũpi testm̃ in casu in quo locũ suitatis subintraret ꝛ repiriret se institutũ. ꝛ pro hoc bñ facit tex. in. §. seq. ver. posteriore. ꝛ iõ nõ mirãdum si tex. in casu nr̃o inuestigauit an ꝑtineret ad ẜm caput velleie. nã si nõ ꝑtinuisset remãsisset sub regula antiq̃. ꝛ sic testm̃ fuisset ruptũ nõ obstãte institutiõe nepotis. nec ob. ll. ꝑdictis. l. filio quem pater. §. fi. s̃. e. ꝑ quã vr̃ ꝙ ẽt añ velleiũ non deberet rũpi testm̃ in dicto casu: qꝛ rñdeŧ ꝙ illa. l. fuit papiniani q diu fuit post sceuolã ꝛ velleiũ. nã etiã vr̃ fuisse post iulianũ: cũ de ipso nõ fiat mentio in. l. ij. s̃. de ori. iur. vbi vltimo loco fit mẽtio de iuliano. ꝛ sic licet illa. l. sit prior in ordine tñ fuit posterior i cõpositione sicut l. multi note. s̃. eodẽ que fuit. l. vlpia. qui tamen fuit indubitãter post sceuola m ꝛ post iulianũ.

Ille casus. Ista est tertia ꝑs ꝑncipalis. l. i qua poniť ꝓuisio iul. Et diuidiť i quatuor ꝑtes: qꝛ prio q̃ꝺ seu thema ex quo tacite eliciť q̃ꝺ. scꝺo rõ dubitandi. tertio ꝓuisio iuliani ꝑ quã decidiť q̃ꝺ. quarto decisio nõue q̃nis. depẽdẽtis ex snĩa iuliani. scꝺa ibi nõ em̃. tertia ibi iuliano. quarta ibi q̃rim⁹. Scꝺa subdiuidiť. qꝛ prio oñdit in casu ꝓposito nõ hȝ locũ primũ vel scꝺm caput. l. velleie. scꝺo illꝺ clari⁹ ꝓsequiť: tertio ꝑ quãdã rõnẽ ɔ̃cludit testm̃ rũpi. scꝺa ibi deniq̃ȝ tertia ibi porro. ꝛ ħ intẽdit. Si nepos nascitur⁹ substituaŧ filio ꝛ nascaŧ nepos filio viuo: ꝛ fili⁹ postea moriaŧ viuo testãte nõ rũpet nepos testm̃ ex ꝓuisiõe iuliani: lȝ ꝓuisio legis velleie ꝛ galli nõ videãtur ad hũc casuȝ adaptari. ꝛ emãcipat⁹ lȝ añ emãcipationẽ fuerit heres institutus est heres volũtari⁹ ꝛ nõ necessarius. h. d. ¶ In text. ibi decedat. sub. ꝛ dubitabaŧ an talis nepos rũpat testm̃. ꝛ vr̃ ꝙ sic nã vr̃ ꝙ iste casus nõ ꝑtineat ad ꝑmũ vel scꝺm caput velleie nõ em̃ ꝛc. vt seqŧ i lr̃a. ¶ In tex. ibi nasciť. ꝛ sic nõ vr̃ ꝑtinere ad ꝑmũ caput ꝙ loqŧ de nascituro. ¶ In text. ibi et supiore. i. prio capite. ¶ In tex. ibi ꝓcedere dȝ interrogatiue loquiť. q. d. ꝓcedere nõ dȝ. ¶ In tex. ibi nullo iure. q. d. nec iure vel leij respectu ꝑmi capitis vl̃ scꝺi. vt est dictũ. nec iure galli: qꝛ natus est viuo testãte. ꝛ gall⁹ loquiť de nascituris post mortẽ testãtis. ꝛ sic vr̃ remanere sub regula iuris antiq̃ ꝓhibitiua qꝺ nondũ natus qui erat posthumus alienus ꝛ sic nõ obtẽturus ꝑmũ gradũ si nat⁹ esset tꝑe testamẽti nõ poterat istitui. vt dictũ fuit in princip. huius. l. ¶ In tex. ibi adire possit. sub mortuo patre
74 suo testãte viuo ꝛ successiue ipo testatore. ¶ No. de hac dictiõe i q̃ iterdũ poniť augmẽtatiue. ꝛ seu ꝓ valde. de q̃ hic i gl. q̃nq̃ȝ poniť ꝑuatiue. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. ꝛ. l. ij. §. si indẽnitas. ĵ. de admi. re. ad ciui. ꝑti. de q̃ hic ꝑ bar. melius
75 loquẽtẽ ꝙ alius. ꝛ ꝑ archi. in. c. si papa. xl. di. ¶ † Itẽ no. de hac dictiõe mox q vr̃ notare breue interuallũ. de qua tangit aliqd Bal. ꝑ gl. in. c. qua propter. extra de elec. nã ẜȝ subiectã materiã alr̃ ꝛ alr̃ vr̃ accipi. Et sic facit ẜm bald. ꝙ si ꝑmitto tibi dare. x. incõtinẽti cũ iterpellaueris me sub certa pena: ꝙ nõ sit necesse ꝙ statiȝ post iterpellationẽ eadẽ hora fiat solutio: qꝛ dȝ itelligi cũ tẽperamẽto ne qs cogaŧ stare semꝑ cũ sacco parat⁹ vt. l. cũ di
76 cim⁹. ĵ. de sol. ¶ † Itẽ no. ꝙ aliꝺ ẽ aliqꝺ ꝑmittere aliꝺ nõ vetare. ꝛ sic facit ẜm bal. ꝙ si ꝓhibeaŧ statuto ne qs feneret ad rõnẽ vltra duos denarios ꝓ libra i mẽse nõ videat ꝑ ħ ꝑmittere fenerari ad duos denarios. sup q̃ vide ꝙ no. i cle. j. ex de vsur. lȝ ipe
77 nõ alleget. ¶ † Itẽ no. ꝙ vbi qs nõ est vtiliter seu recte vel iuridice istitut⁹ hr̃ ꝓ pterito: ꝛ iõ rũpit testm̃. facit ꝙ dcm̃. fuit i simili de exheredatiõe in. l. si posthumus. i ꝓn. s̃. eo. ꝛ qꝺ hr̃ in. l. non putauit. §. nõ quis. ĵ. de cõtrata. Et facit ẜm Ang. quod si statuto ciuitatis caueŧur ꝙ quis possit facere testm̃ corã. v. testib⁹. qꝺ si qs corã. v. testibus instituit filiũ ꝛ substituit nepotẽ bãnitũ ꝙ cũ iste nepos perdiderit iura illi⁹ ciuitatis ꝑpter bannũ ꝙ non valeat instõ facta de ipso nepote. ꝛ sic ẜm eũ poterit venire ab intestato. ꝛ plus dicit ꝙ nõ ꝑstabit legata ẽt hodie per auť. ex cã. qꝛ loquitur q̃n quis est ꝑteritus. iõ qꝛ tunc subuertitur ꝑpter iniuriã ꝑteritionis ꝑstantur legata. q̃ rõ cessat in casu isto ex quo fuit institutus lȝ nõ recte. Sȝ ɔ̃ ipsum facit ꝑmo: qꝛ si nõ est recte institutus haberi dȝ ꝓ preterito vt satis vr̃ hic esse de
78 mẽte litere. ¶ † Itẽ qꝛ aut dicemus illum bannitũ ꝛ bona publicata ꝛ tũc videtur ꝙ nõ possit venire ad talẽ successioneȝ cuȝ sit successio iuris ciuilis ꝛ in ciuitate sua videaŧ perdidisse iura ciuilia. sed forte Ang. voluit idẽ qꝺ Bar. ꝛ Ja. de are. videŧ velle qꝺ perdidit iura ciuilia. s. illius ciuitatis: sed nõ iura cõia ẽt respectu iuris succedẽdi de iure cõi in bonis sitis in illa ciuitate. ȝ Ray. in. l. j. ĵ. de here. insti. in additio. quas fecit ad lecturã Cy. tenet qꝺ etiã iura ciuilia cõia respectu illius ciuitatis perdat. q̃ opi. videŧ rationabilis ex quo est hostis illi⁹ ciuitatis per. l. amis

siõe.§.q̃ deficiũt.de capi.dimi. Aut dicemus q̃d bona nõ sunt publicata. ꝛ tũc clarum ꝙ d3 dici ꝑdidisse ius succedẽdi nisi statutum aliud voluerit cuz talis bãnitus tunc potius equparet̃ relegato.vt no.gl.i.§.relegati.insti.q.mo.ius pa.po.sol. De h̃ tñ cui equiparet̃ bãnit⁹ ꝛ q̃d ꝑdat tetigit Bar.in sua.q. que incipit statuto lucane ciuitatis.ꝛ Bal.s̃.e.l.§.ꝛ q̃d si tñ. ¶ † Itez no.arg.ꝙ q̃s cogat̃ dicere q̃ iure agat.facit extra de ele. ꝯstitutus.de quo in.l.j.ff.de edẽ.ꝛ in.l.edita actio.C.de edẽ. ¶ Item no.q̃d illud videt̃ eẽ ꝓhibitũ q̃d nõ reꝑitur de iure ꝑmissum.q̃d est verũ in his q̃ sunt de gñe ꝓhibitorũ.alias secus de quo in.l. necnõ.§.q̃d eis.s̃.ex qui.cau.ma.ꝛ in.c.ij.extra de trãsla. Et ex h̃ etiã potes notare illud vulgatũ erubescimus cũ sine.l. loquimur.de quo in.l.regula.C.de colla. ¶ † Itẽ no.q̃d licitũ est arguere ex ꝯiunctiõe legũ quod itellige in materia nõ exorbitãte. alias necessaria eẽt ꝓuisio supiorᷣ hñtis ꝑtãtẽ legis cõdẽde sicut h̃ iteruenit autoritas iuliani iuriscõsulti qui hẽbat ꝑtãtẽ legis ꝯdẽde.de q̃ h̃ ꝑ Bar.ꝛ Ang.ꝛ facit etiã h̃ ad ea q̃ no.in.c. veniẽs.el.j.extra de test.vc3 ꝙ si vnus testis in cã ciuili deponit de veritate ꝛ duo de fama.sup eodẽ ꝓbẽt vt simul iungant̃ dictum ipsoꝝ ad effectũ plene ꝓbatiõis.de q̃ et ꝑ Bar.in.l.admonẽdi.de iureiur.facit etiã ꝙ satis dicat̃ ꝓbari incestus si ꝑ duos testes ꝓbetur ꝯsanguinitas ꝛ ꝑ duos copula.facit q̃d habetur iij.q.ix.c.testes.ꝛ.c.nihilominus. ¶ † Itẽ no.in.§.q̃tenus ꝙ disgressio qualitatis de suo herede in nõ suũ nõ vitiat institutionẽ. An autẽ disgressio icapacitatis instituti ad capacitatẽ iꝑediat instõnẽ.tetigit Bald.s̃.ea.l.§.forsitã ꝛ in.§. etiã si. Et aduerte q2 ꝯcludit bal.i.d.§.forsitã.q̃d aut mutat̃ ꝯdõ instituti de nulla i aliquã.aut eꝯ de aliqua in nullã. aut de aliq̃ in alia aliquã. Primo casu dicit nõ nocere.l3 valere instõnẽ ꝑ id q̃d habet̃ in d.§.forsitã ꝛ.§.si eius. S3 certe ꝑt dici q̃d illud tolerat̃ ꝑ fictionẽ postliminij.de qua in.l.j.cũ gl.sua.C.de capti. al's videt̃ sec⁹ ꝑ.l.si alienũ.§.in extraneis.j̃.de here.insti. Scd̃o casu dicit recurrendũ ad.l.sed ꝛ si in ꝯdõne.§.solemus.j̃.de here.instit. Tertio casu dicit ꝓcedere q̃d habet̃ in h̃.§.in fi. Si autẽ mutet̃ cõditio testãtis distinguit sil'r tres casus in.d.§.etiã.q2 aut mutatur de nulla in aliquã. aut eꝯ de aliqua in nullã. aut de aliqua in aliquã. ꝑmo casu dicit testm̃ nõ valere si funditus erat nulla ꝑ id q̃d habet̃ in.l.filiusfa.ꝛ.l.eius qui apud hostes.s̃.de testa.secus si ꝓpter aliq̃d accidẽs iꝑediatur exẽplũ in.l.qui soluẽdo.j̃.de here.insti.ꝛ ꝑ hoc t3 testm̃ factũ ab vsurario manifesto reconualescẽte.si postea ꝑstetur cautio f̃m formã.c.quãq̃.de vsur.lib.vj. de quo dicẽdũ vt in.l.filio ꝑterito.j̃.ti.j. Scd̃o casu ꝯsiderat an mutet̃ de delicto vel nõ ꝑ no.in.l.ij.in prin.j̃.de secund.tab.ꝛ ꝑ h̃ infert testm̃ factũ ab eo qui nõ est manifestus vsurarius inualidari:si postea manifeste cõmiserit vsurã.ꝛ sic suo delicto efficietur intestabilis. Tertio casu certũ est valere testm̃ si vtraq3 ꝯditio erat habilis ad testãdũ. ¶ In gl. sup ꝟbo indifficilis ibi.i. valde.† De hac dictiõe i plene h̃ ꝑ bar.cui adde ꝑmo inquãtũ dicit ꝙ si simpl'r ponit̃ ꝛ nõ in cõpositiõe ꝛ adijcit̃ loco q̃d disti guid3 an ponat̃ i accusatiuo an i ablatiuo q2 i ablatiuo no.itrisecitatẽ sec⁹ i accusatiuo. nisi rõ ꝯrietatis vitãde aliud inducat nã bal.dt h̃ ꝓcedere qñ apposita est dictio iꝑortãs motũ iuxta versus vulgares in cãpo curro si ꝛc.sec⁹ si adijciat̃ dictiõi notãti terminũ q2 tũc sup notabit itrisecitatẽ ẽt i accusatiuo saltẽ ex intellectu iuris ꝑ.l.ij.§.in loco.s̃.de religio. S3 tu posses dicere ꝙ ibi adijcit̃ ꝟbo ꝑteriti tpis.q̃d significat rẽ ꝑfectã.ꝛ iõ in accusatiuo no.etiã intrinsecitatẽ. Et q2 tãgit h̃ icidẽter Bar.de ꝯcordia testiũ dic vt plene dixi in.l.inter stipulãtẽ.§.j.de ꝟ.ob. ¶ Scd̃o addit Bal.q̃d qñ dictio in adijcit̃ ꝑsone vt si statutũ imponit certã penã faciẽti iniuriã in ꝑsonã. an cõꝑrehẽdit scindentẽ vestes iniuriose.nã videtur ꝙ sic ꝑ id q̃d habet̃ in.l. l3 est ꝯõnis.j̃.de iniur.ꝛ ibi ꝑ Bar.ꝛ bñ facit q̃d habetur ꝑ Inn. in c.nuper.de sentẽ.excõ.vbi ponit an capiens frenũ equi super q̃ est clericus ꝛ impediens eum ire sit excõicatus ac si manus iniecisset violentas in clericuz. Et eodẽ mõ si aufert vel scindit ei vestes.facit q̃d no.Bar.in.l.licitatio.§.q̃d illicite.s̃.de publi. Itẽ tangit Bal.an factum in ostio dicatur factũ in domo vel extra domum.ꝛ dt q̃d d2 part.in factum in domo ꝛ partim extra. de h̃ recurre ad no.in.l.j.§.j.j̃.de cloa.ꝛ ꝑ gl.in.c. dum statim.i gl. q̃ incipit de ezechiele.de peni.di.ij. Itẽ adde dictis Bar.nũquã tum dicit q̃d si dictio in adijcitur tẽpori d3 distingui an in accusatiuo an in ablatiuo. nã h̃ nõ videtur bñ dictu3 ꝑ ea q̃ dixi in l.qui h̃ anno.j̃.de ver.ob. ¶ In ea. glo.ibi nã natũ eo tpe quo iã est mortuus.hec glo.nõ videtur bñ dicere inquãtum vult ꝙ scd̃m caput velleie h3 locum qñ nepos nascitur viuo testante ꝛ mortuo patre suo tpe testamẽti:q2 tunc cum talis nepos sit nasciturus suus etiã f̃m tps testamẽti poterat institui etiã f̃m legẽ.xij.tab.ꝛ ideo reprehẽditur hec gl.ꝑ Ang. Tu potes saluare eã referendo ipsa3 ad.§.vidẽdum. Uel scd̃o ꝙ in scd̃o capite duo disponit q̃ h̃ tãgit glos. tñ in scd̃o tantummõ addidit legi xij.tabu. sicut in simili dictum fuit de ꝑmo capite.s̃.eo.§. tunc de le.ꝟ.illud nõ solum. ¶ In glo.super ꝟ. nõ ꝑmittit in fi. hec vltima vera sane intellecta: q2 in h̃ capite nõ permittit institui iã natum:q2 id nõ erat necesse.cu3 ibi satis esset permissum ꝑ legẽ.xij.tab.q̃ solum ꝓhibebat institui posthumu3 alienu3.s3 bñ vetat rumpi testm̃ si reperiat̃ institutum. licz ꝯtrium videretur dicẽdum.ex quo quodãmõ videbatur nouus hõ subintrando locu3 alienũ in suitate.de quo dixi plene.s̃.§.xxi. ¶ In gl.sup ver.nullo iure.in fi.† Et aduerte q2 dixit gl.in.l.pe.j̃.de le.ij.q̃d de iure ciuili poterat posthumus alienus institui f̃m iura ffoꝝ. s3 nõ f̃m iura antiq̃ssima.s3 illa gl.male dt q̃d etiã f̃m iura ffoꝝ nõ poterat institui posthumus alienus nisi in casib⁹ de quibus in hac.l.facit.l.posthumus.s̃.de inoffi.test. Hodie ꝟo et ꝑ ꝯstitutionẽ iꝑatoris posthum⁹ alien⁹ põt heres institui de iure ciuili dũmõ aliter nõ ꝓhibeatur.de quo tãgit̃ h̃ ꝑ Bar.ꝛ Ang. ¶ In gl.vltima ibi sed certe.hec põt habere locu3 qñ tpe emãcipationis viuebat pater nepotis.alias posset ꝓcedere alia. Et aduerte q2 h̃ loquitur qñ mutatio cõtingit in persona substituti:q2 est vltima persona de q̃ ꝓuidit testator. secus qñ cõtingit hmõi mutatio in ꝑsona instituti. ꝛ substitutio fuit facta in suitate.s̃.e.l.§.ꝛ quid si tñ. ¶ Extra gl.q̃d d2 h̃ de coadunatione capitũ inducit̃ ad duas q̃ões per bal.post Cyn.† Una est si statutũ dicat q̃d in ꝑsonalibus tñ talis sit iudex ꝛ in realibus tñ alius sit iudex. Q̃d si cõtingat q̃stĩ omixta poterũt se coadunare iudices ꝛ simul de ipsa cognoscere.ar.huius tex. ꝛ h̃ qñ simul incipiunt.dt tñ ꝙ vr̃ posse esse locus ꝑuetioni. arg.l.j.s̃. de offi.cõsu.ꝛ.l.pe.s̃.de iur.om.iudi.sed certe ibi loquit̃ qñ iurisditio cõpetebat pluribus insolidũ.iõ vr̃ q̃d vel debebat simul coadunari vel debeat adiri supior q̃ ꝓuideat huic casui.ar.l.commodissime.s̃.eo.ꝛ.l.titie textores.cũ ibi no.s̃.de le.j.l3 bal. ꝑtrãseat cũ Cy. ¶ Scd̃a q̃õ est si dicit statutũ q̃d i causis a cẽtũ libris ĩfra talis sit iudex. Et aliud statutũ dicit ꝙ in causis ꝓpilloꝝ ali⁹ sit iudex.ꝙ si ꝯtingat q̃õnẽ esse a cẽtũ libris infra ꝛ cũ pupillo q̃d iudices debent se coadunare vel sit locus ꝑuentioni. ꝛ sic trãit Cy.sed Bal.dicit inuestigãdũ ꝙ statutũ sit magis spãle. nã sicut species derogat gñi:ita indiuiduũ spẽi. iuxta no. super rubrica de reg.iur.vñ q2 nõ põt h̃ bñ ꝯꝑẽdi in casu nr̃o:q2 hñt se vt excedẽtia ꝛ excessa. nã vnũ est magis spãle quo ad casus. aliud quo ad ꝑsonas iõ dicit debere inspici cãm magis priuilegiatã ꝛ magis fauorabilẽ.ar.l.priuilegia.j̃.de priui. credi. ꝛ sic innuit stãdũ statuto loquẽti de pupillis seu de causis pupilloꝝ ꝛ h̃ idẽ voluit Bar.l3 ipse Bal.nõ alleget in extraua.ad reprimẽdũ.in ꝟ.nõ obstãtib⁹.de materia in simili ꝑ Jo.an.in decre. statutũ.de rescri.in.vj.ꝛ ibi etiã ꝑ dñm meũ dñm Pe.de anch. ¶ † Ultimo tãgit h̃ Bal.ꝙ institutio est triplex. vt ꝓpria q̃ fit in quota hereditatis.alia impropria que fit in quota bonorum. alia improꝓrijssima q̃ fit in certa re. Et similiter dicit esse triplicẽ exheredationẽ. ꝓpriã. improꝓriã.ꝛ iꝑroꝓrijssimã.ꝛ idẽ tãgit de preteritione de qua per Bar.in.l.filio preterito.j̃.ti.j.

1 Testamentum annullatur si filius in potestate pretereatur.
2 Preteritus d2 qui nec institutus nec exheredatus reperitur.
3 Titulus directus est honorabilior obliquo.
4 Testamentum ilico inutile censetur in quo filius preteritur.

INter cete. † Testm̃ in q̃ fili⁹ in ꝑtãte ẽ ꝑterit⁹ est nullũ:sec⁹ si tũc nõ eẽt i ꝑtãte.h.d.cũ seq. ¶ In tex. ibi rũpat̃ h̃ põt ad aptari ad posthumos. ꝛ q̃d sequitur ad iã natum. ¶ † No.ꝙ ꝑteritus dicitur q̃ nõ est institutus nec exheredat⁹. ꝛ sic facit ꝙ nõ sufficiat etiã hereditatẽ esse relictã ꝑ fideicõmissum. ꝯtriũ sentit gl.in.l.scimus.§.cũ autẽ.C.de ioffi.test. q2 fideicõmissarius est loco heredis.l.si filius.s̃.q̃d cũ eo.sed ꝯtriũ hic t3 Bal.ꝛ idẽ Ang.s̃.l.ꝓxima.§.fi. per hunc tex. ꝑ h̃ etiã allegat Bal.† q2 honorabilior est titulus directus q̃ obliquus. facit l.filius.§.oĩbus.j̃.de leg.prestã.ꝛ in.§.l3 ꝛ si portio. ꝛ ꝑ istis vr̃ casus l3 nõ alleget in.l.ita tñ.§.q rogatus.j̃.ad trebel. Sed contrariũ videt̃ tenere ipsemet Ang.in.l.ex asse.j̃.ad legẽ fal. ꝑ illũ text. Sed rñde vt ibi dixi.vel dic q̃d ibi d3 intelligi qñ fili⁹ fuit exheredat⁹.ꝛ legatũ sibi factũ ꝑ id q̃d habet̃ in.§.ꝓdesse.instit. de succes.lib.ꝛ ꝑ h̃ q2 ibi nõ disputat̃ an testm̃ sit validũ sed de alio q̃rit̃ vt ibi ꝑ3.iõ vr̃ tex. ibi presupponere testm̃ fuerit validũ:al's nõ esset tractãdu3 de eo q̃d ibi q̃rit̃. ¶ In ꝯtrium vr̃ casus in.l.pap.§.si q̃s mortis.s̃.de inoff.test.dic ꝯsiderãda ee tria iura.ꝑmo ius ffoꝝ.scd̃o ius.C.ꝛ tertio ius autẽticoꝝ.de iure codicis clarũ q̃d sufficiebat habere quoquo relicti titulo.l. oĩmodo.C.de inoff.test.ꝛ idẽ de iure auẗ.s3 auẗ.nouissima.ꝛ in corpe vñ sumit̃.C.de inoffi.test.secus de iure auẗ.nouissimo. vt i auẗ. vt cũ de ap.cogno.col.viij.§. aliud quoq3 capl'm vbi ea exꝑssi3 q̃d d3 habere oĩno iure institutionis.de iure ffoꝝ erat dubiũ ꝓpter ꝑdicta tñ põt dici q̃d de iure digestoꝝ est necesse ꝙ habeat iure instõnis ꝑ hãc.l.ꝛ per.d.§.si q̃s rogat⁹. nec ob.§.si q̃s mortis.q2 põt triplicier responderi q̃d illud fuit additũ a cõpositoribus noui iuris attẽta dispositiõe.C.ꝛ est simile.q̃d no.in.l.ij.j̃. ti.j. Scd̃o põt dici q̃d ibi intelligi debet quãdo fuit exheredat⁹ ꝓpter materiã tituli in qua est situatus ille.§.ar.l. imperatores

de l die a liec. vñ dubitabat an deret hre q̃relã ex q̃ testõr nil i testõ reliq̃ at. Uel tertio põt dici q ibi loquat qñ ltia fuit data actualr filio in vita testãtis. io tũc suff ciebat. sec⁹ qñ pvia relicti in testõ: qz mlti casus poterãt ipedire executionẽ relicti. q̃ nõ po

4 terãt ipedire id qd nõ erat executũ. ¶ † Itẽ no. q testm̃ in quo fil.⁹ i ptãte est pterit⁹ statim ẽ inutile. z sic nullũ. z sic nõ vr̃ necesse qd dicat nullũ. facit. ff. e. l. si. z. ff. ti. l. j. de q̃ dicã i. d. l. j. z i. l. filio pterito. z ẽt. ff. l. pri. No. ẽt vnũ q vr̃ ee d forma substãtiali testi.

Cum apud. Insto filij apud hostes existẽtis nõ est necessaria reb⁹ sic se habẽtib⁹. h. d. ¶ No. q ius succedẽdi ab itestato regulat ius rũpẽdi. de quo. s. e. l. gall⁹. §. z qd si tm̃. z ea. l. §. in oibus.

Summarium.

1 Edictum de contratabu. per preteritum non est exheredato committendum.
2 Testm̃ de iure pretorio est nullũ filio in ptãte preterito.
3 Exheredatio q̃ ob testamẽti nullitatẽ ex vi pteritionis surgentem est nulla exheredatum a contratabu. repellit.
4 Agens inepte nil censetur agere.

Si filio emã. Exheredato nõ dat ẽtab. ẽt si alr fili⁹ i ptãte sit pterit⁹. h.

1 d. ¶ † No. q p pteritũ nõ cõmittit edictũ de ẽta. exheredato. lz cõm ttat instituto. l. si post mortẽ. §. fi. ff. de ẽtab. z. l. si

2 duo. z. l. fili⁹ i ptãte z. l. nõnũ. §. ff. de le. pstã. ¶ † Item not. arg. qd fili⁹ i ptãte est pter t⁹ testm̃ ipso iure est nullũ etiã de iure ptorio. nã emãcipat⁹ fm̃ lz iura ab intestato solũ de iure ptorio vocabat. facit. l. j. in fi. ff. si tab. test. nul. exta. z qd tãgit in. l. j. ff. tit. j. ¶ Itẽ no. q vbi apta est via alteri pp pteritionẽ filij i ptãte nõ vr̃ fili⁹ posse approbare testm̃ i piudiciũ alteri⁹. facit. d. l. si post

3 mortẽ. §. fi. de quo dicet i. l. filio pterito. ¶ Itẽ not. q lz exheredatio videat nulla pp null tatẽ testi surgẽtẽ ex vi pteritiõis filij in ptãte: tñ repellit exheredatũ a ẽtab. q vr̃ mirũ p id q habet in. l. nõ putauit. §. nõ queuis. ff. de ẽtab. sed alio casu ibi loqtur vcz qñ ex alia cã q ex vitio pteritiõis eẽt inualida. z facit qd not. i fi. l. j. l. q vulgo. de bo. pos. ẽtabu. Itẽ itellige qd h ot pcedere qñ est exheredat⁹ ab oĩ gradu qz tũc nõ aperiet sibi edictũ de ẽ

4 tab. l. nõ putauit. §. si exheredat⁹. ff. de ẽta. ¶ † Ultio not. q ille q inepte agit nil vr̃ agere. z sic facit q ẽt i casib⁹ i qb⁹ sine figura iudicij pcedit repellat iepta pet tio. de q̃ dicẽdũ vt i cle. sepe. de v. sig. z p Bar. i extraua. ad repmẽdã. sup v. figura iudicij. ¶ In gl. fi. ibi q hodie no. bñ gl. q edictũ de ẽiũgẽdis hodie est sublatũ. Sz ẽriũ vr̃ notari i. §. z qd si tm̃. s. e. l. gall⁹. lz dic de B vt p Bar. i. l. j. de ẽiũgẽ. ibi vr̃ ẽcludere qd si nullũ ẽt cõditũ testm̃ ille titul⁹ est correct⁹ nõ solũ p iura a tẽticoz lz ẽt codicis p. l. memanum⁹. C. de legi. hr̃dib⁹. vbi dt simplr qd emãcipatus succedit ad silitudinẽ sui. nec distinguit an succedat cũ fratre i ptãte existẽte an vo cũ filio suo i ptãte attẽto. Si aũt est factuz testm̃: tũc si i totũ rescindit p q̃relã vel dicẽdo nullũ ita q res i totũ reducit ad cãm itestati: z tũc idẽ eadẽ rõne p dictã. l. meminim⁹. Sz si aliqd fili⁹ haberet necesse venire p ẽta. vel alid ius ptoriũ. tũc in dicto casu ille titul⁹ nõ est correct⁹ lz addit noua forma succedẽdi p ius ciuile filio emancipato. z si ipse illã eligit venit i totũ. lz si venit p ius ptoriũ cõiũgit cũ filio. Sz certe ista vident ee expsse ẽ not. i. l. gall⁹. z qd si tm̃. vbi fili⁹ emãcipatus pterit⁹ hz necesse venire p ẽtab. si fuit pterit⁹ cũ cã. z si sine volũtate põt venire p ẽtab. iuxta not. p gloss. in. l. exheredatos. in auf. de heredi. z fal. z tñ nõ ẽiũgit cũ filio suo in ptãte. imo illũ excludit vt ibi habet. Et ideo vr̃ q dict⁹ titul⁹ hodie indistincte sit correct⁹. qcqd dixerit Bar. i. d. l. j. in pñ. ff. de ẽiũgẽdis cũ emã. libe. cui⁹ opi. vr̃ reprobari ex no. p ipsum in. d. §. z qd si tm̃. Et p pdicta ptz q vbi conditũ ẽ testm̃. lz possit dici qd ad modũ rũpẽdi si emãcipat⁹ pterit⁹ sit cũ cã ille titul⁹ remaneat icorrect⁹ tñ i mõ succedẽdi ẽ correct⁹ simplr p no. i. d. §. z qd si tm̃. lz bar. alr dicat i. d. l. j. ¶ In ea. gl. i fi. dic vt i. l. labeo. de v. sica.

¶ De iniusto rupto z irrito testamento. Rubrica.

Summarium.

1 Testamentum quot modis irritetur.
2 Testamẽtum annullatur in quo filius in potestate pteritur.
3 Testamentum secundum quando tollat primum.
4 Pater filium in codicillis instituere nequit.

1 Testamẽtũ. † Testamẽtũ est nullũ alte ro de duobus modis vel qz deficiũt solẽn. a iuris. vel qz su⁹ est pterit⁹. Rũdetur aũt testm̃ agnatiõe sui heredis pteriti z testõ posteriori. Irritat autẽ hereditate nõ adita. oportet tñ ex posteriori adiri posse hereditatẽ vt pmũ tollat. z sic pfectũ. alias nõ tollit pmũ nisi in eo sint instituti venietes ab intestato. z in pmo extranei. z lz gl. j. diuidat tex. in qnq3 partes. tñ diuidi põt in tres pncipalr: qz prio loquit de testõ iniusto ponẽs duo exẽpla. secũdo de rupto illius. duo exẽpla silr subijciẽs. tertio de irrito vnũ ponẽs exẽplũ. scdo ibi aut rũpit. tertia ibi aut irritũ. In. l. tunc aũt ponit duplex limitatio ad id q dcm̃ erat de posteriori testõ. ¶ In tex. ibi agnatiõe sui heredis puta posthumi vel nepotis subitratis locũ pris. z idẽ si arrogauit aliquẽ i filiũ vt gl. tãgit.

2 ¶ † No. q testm̃ i quo fili⁹ in ptãte est pterit⁹ nullius est momẽti. z sic facit q ab ipso initio sit nullũ ẽt si nõ dicat nullũ. al's eẽt alicui⁹ momẽti. scz donec diceret nullã. lz qdã ẽ. de quo p glo. z doc. i. l. filio pterito. ff. eo. z. l. is q i po. ff. de leg. pstã. facit ẽt q nedũ sit nullũ de iure ciuili. imo ẽt de iure ptorio lz aliq̃ glo. sentiãt ẽriũ. vt ptz ex no. i. l. si ita. §. testm̃. s. ti. j. z in. l. ij. C. de bono. pos. ẽta. z i. l. filio pterito. ff. eo. facit qd hr̃. s. ti. j. i trib⁹. ll. vltimis. de quo tãget in. d. l. filio. Nec ob. pdictis. l. si duo. ff. de leg. pstã. vbi su⁹ pterit⁹ ẽtabulat testm̃: qz rũdet hic Ange. q electa via cõtratabulãdi ptor insufflat spiritũ vite in testm̃. z eo iure q̃ ẽfirmat eodẽ iure finalr infirmat lz eũ q cõcludit qd ab ipso initio est nullũ de iure ptorio: qz in nullo vsari põt equitas ptoris ad validãdũ eũ tũc cũ pteritio sit iniuriosa. l. pe. C. de fideicõ. cũ al's hic allegatis p eũ. Tu adde pmo q nõ vr̃ bñ dictũ qd pretor in sufflet spiritũ vite qñ fili⁹ ẽtabulat: qz cõtrab. dat interdũ testõ nõ valẽte. l. filiũ. ff. de ẽtab. Et iõ melius quo ad hoc dic vt dictũ fuit i. l. si fili⁹ q in ptãte. s. ti. j. vbi declaraui qualr possit dari cõtratab. filio i ptãte pterito. Scdo adde q rũsio sua lz possit adaptari ad pñ. dicte. l. tñ nõ vr̃ cõgruere fini vbi vr̃ litera innuere qd lz fili⁹ in ptãte sit pterit⁹ emãcipat⁹ inst. tut⁹ possit succedere ex testõ. z sic vr̃ q testm̃ sit aliqd z alicuius momẽti. vñ gl. ibi sentit qd possit adiri hereditas de iure ciuili z ẽt peti bonoz possessio. Sz certe primũ dictũ nõ vr̃ bonũ p hãc. l. lz Bar. ibi nitit saluare q hic loquat qñ in testõ sunt instituti extranei. sec⁹ si veniẽs ab intestato: ẽt si tñ de iure pretorio veniebat vt erat ibi emancipatus. Sz hec solu. vr̃ cõtra tex. in. l. posthumus. v. idẽ z circa. z in. l. filio pterito. ff. eo. vbi ptz qd in dicto casu instituti venientes ab intestato testm̃ ex postfacto ẽfirmat de equitate filio premortuo in vita testãtis vel post mortẽ approbãte testm̃. z sic vr̃ qd ab initio fuerit nullũ z sic nõ vr̃ pcedere illud primũ dictuz. Scdm̃ aũt dcm̃ qd possit peti fm̃ tab. nitit ibi defendere Bar. dicẽs qd cõcurrere põt bo. pos. fm̃ ta. cũ bonoz possessione ẽta. qñ pterit⁹ z institut⁹ sunt eiusdẽ grad⁹ z sic intelligat ibi. al's secus. l. ij. §. expectãdi. ff. de fm̃ tabu. Sz certe hec rũño vr̃ aperte cõtra casuz. l. illud. §. fi. cũ seq. ff. de ẽtrata. vbi vr̃ q lz sint i pari gradu tñ nõ possit peti fm̃ ta. z si dicat illud est ex eo qz sperat nasci posthum⁹ vt voluit dicere Bar. fugiẽdo i. d. §. expectãdi. nõ vr̃ bona rũsio: qz frustra ds expectari euẽt⁹ q nil operaret. et iõ si posset peti fm̃ tab. p institutũ post natiuitatẽ posthumi pteriti. q videret posse fieri si vera eẽt regula Bar. eodẽ mõ. z multo forti⁹ debẽt posse peti fm̃ ta. p institutum pẽdẽte natiuitate posthumi. cuius tñ ẽriũ ibi dr z sic dicta rũsio nõ vr̃ bona nec dicta theorica. Ideo scda fuit opi. Pet. quã ibi tãgit Bart. vcz qd ibi nõ venit institutus adeũ do nec fm̃ tab. lz ex portiõe reseruata cõiuncte psone p. l. filiũ. §. sed z si portio. ff. de leg. prestã. Sed istã impugnat ibi Bar. qz ille qui venit ex portiõe reseruata tenetur pstare legata solu3 cõiunctis personis. d. l. filiũ. §. his autẽ. z tamen ẽriũ dicitur in. d. l. si duo. z sic vr̃ qd nullo modo possit sustineri casus dicte. l. si duo. in fi. Quid igitur dicẽdũ: potes substinere hãc tertiã. z ad dictũ. §. his aũt. rñde qd ibi loquit qñ ille cui erãt portiones reseruate erat talis q nõ poterat cõtratabulare: vt qz forte de descen entibus per lineã femininã. facit. d. l. filiũ. §. si quis. secus si sit de illis qui pñt ẽtratabulare: qz tũc nõ ẽtratabulãdo vr̃ frui plena voluntate defuncti: nõ tũc oibus pstet legata. Et facit pro hoc d fferentia qd no. gl. in sim li in. d. l. is q in ptãte. §. sed si scriptus. in ver. ceteris psonis.

3 fm̃ vnã sol. ¶ † No. qd ad hoc vt scdm̃ testm̃ tollat primũ requi tur q ex eo posset heres existere: z sic vr̃ q regrat adiri posse hereditatẽ de iure ciuili: nec sufficiat de iure pretorio: cũ pretor nõ faciat quẽ heredẽ: vt in. §. quos aũt. insti. de boñ. pos. facit. l. pater filio. ff. de he. insti. de q̃ p glo. z ibi dicet in. l. cũ in si do. ff. eod. ¶ In gl. ij. ibi lz alij dicũt hec gl. põt substineri attẽta diuisiõe quã dedi. ¶ In ea. gl. i fi. Sol. qd in. l. j. de formulis: loquit de solẽnitate inutili q̃ est sublata z recess t ab aula: hic de solẽnitate vtili z substãtiali. Ad. §. fi. l. codicilis. dic q ibi ppter defectũ solẽnitatis nõ valet vt testm̃ sed bene valet vt codicill⁹: quia ibi aderat solẽnitas sufficiẽs ad codicillũ z de mẽte testãtis fuerat valere iudicium suũ eo mõ quo poterat. ¶ In gloss. sup verbo in potestate insi. qd dicit glo. de emãcipato intelligitur hodie vt no. gl. i. §. exheredatos. in auf. de here. z falc. z dictũ fuit i. l. gallus. §. in oibus. s. ti. pri. ¶ In gl. sup v. alio testamẽto. ibi naturalem possibilitatẽ. de hoc verbo põt tractat hic Bar. z etiã aliquid Bal. adde q no. i. c. suscitatus. ex de rescrip. vbi etiã datur versus. Posse quidẽ rebus: dãt ius natura potestas. Officij meritũ quãtũ diuina volũtas. Et dixit hic Bal. q qñ verbũ põt/ponitur principaliter z negatiue nõ importat necessitatez. licet hoc dicat gloss. in. c. j. de regu. iu. in. vj. sed importat impossibilitatem que est contraria necessitati. Sed tu potes dicere quod

pro tāto & importare necessitatē q2 necessitat hō seruare termios phibitos. ¶ In.l.qd vulgo.sup ꝟ.pōt. ibi a cōpilatoribus est additū.s3 Jaco.de are.vr̄ velle qd etiā de iure antiquo.hoc fuit per istū tex.z p.l.duob⁹.§.si prius.ꝭ.de ꝯtrata.Tu potes vtrāqꝫ opi.saluare dicēdo qd de iure antiquo fuit qd hic dic.s3 clari⁹ fuit indictum z declaratū p theodosium:quia dicit de numero qnqꝫ testiū z qd volūtas valeret vt volūtas intestati. ¶ In ea. gl.ibi z sunt qnqꝫ testes.hoc verū qñ instituūtur alij venientes ab intestato ꝙ descēdētes.alias sufficerent duo p no.i.l. hac cō sultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.z no.gl.singularis in.l. fi. lij.C.fami.her.de quo etiā hic tetigit Bal. ¶ † Extra gl. tāgit hic Ang.an pr̄ possit instituere filiū in codicillis.z t3 qd nō: di cēs spāle in milite.vt.l.militis codicillis.ꝭ.de testa. mili.l3 Bar. ibi teneat oppositū eqparādo patrē testantē inter filios militis. p no.in.d.§.ex impfecto.S3 p Ang.facit qd no.glo.in.d.l. filij put etiā ipse hic tangit.p h̄ etiā allego:q2 non vr̄ ex toto bona eqparatio Bart.nā alias sequeret qd pater testādo inter filios posset decedere cū duob⁹ testis.Itē possit decedere p pte testat⁹ z p pte itestat⁹ sicut z miles ꝙ tū nō vr̄ vex nec aliq iure pbari. s3 poti⁹ oppositū,ar.l.ius singulare.s.de legi.Et tene'mēti glo. in.l.ꝗ filio.§.seru⁹.de here.insti.p quā dicit h̄ Ang.ꝙ nō debe tur relicta in testō etiā si sit adiecta clausula codicillaris.nisi sal tē hereditas adeat ab intestato.de quo dic vt hic p eū.Tāgit etiā hic Ang.qñ pcedit testm̄ validū z scdo fit institutio in codi cillis an trahat istitutio ad fideicō.z sentit ꝙ nō nisi fuerit sub stitut⁹ in testō z institut⁹ in codicillis z codicilli confirmati p.l. cū qs.§.seio.de leg.iij.iūcta.l.hereditas.C.de his qui.vt indig. sed ꝯtrariū credo verū per.l.sceuola.ad treb.nec ob.l.hereditas.q2 intelligit qñ tantūmodo fit ademptio in codicillis vel instituit nō capax.alias videt sec⁹ ex quo a principio nō pōt valere iure directo.facit quod no.in.l.verbis ciuilibus ꝭ.de vulga.z pup.

Summarium.

1 Posthumus proprie quis dicatur.
2 Posthumus pōt noiatim exheredari z vl'i signo z indefinito.
3 Posthumus preteritus gradum z spem eius rumpit a quo pre teritus est.
4 Gradus scds quare rūpat prio p natiuitatē posthumi rupto.
5 Rumpi non potest quod nullum est.

Posthumi. Posthum⁹ exhr̄dād⁹ est exē plo natoz noiati z nat⁹ testm̄ rūpit z natus ilico reddit testm̄ iniustū.z ppꝛie dicit posthum⁹ q nascit post mortē pr̄is.s3 iproprie q na scitur testm̄.h.d.vsqꝫ ad.§.noiatim. ¶ † Not. quid ppꝛie dicat posthumus.multos tū modos qbus quis dicit posthum⁹ la to sumpto vocabulo tetigi in.l.fili⁹ a pr̄e.§.j.s.ti.j. ¶ No. illud vulgatū qd cadere debet dispositio vbi diuersitatis ratio reddi nō pōt. ¶ No.ꝙ sufficit testm̄ scdm esse tale qd etiā p momen tum valuerit ad hoc vt tollatur primū.qd est no.scdm Bal.

Nominatim. De re nō habēte nomē ppꝛie & disponi noiatim si sub noie sui gnīs disponat.h.d. ¶ † No.qd noiatim & exheredari posthu mus siue exhr̄det vl'i signo:siue indefinito.z sic fm Ang.h̄ ca su indefinita eqpollet vl'i: nō tū p oia: q2 qñ exheredatio est in definita t3 exheredatio si vnic⁹ tm̄ posthum⁹ nascat siue i vita siue post mortē.sec⁹ si plures nascant:q2 tūc nō valebit exhere datio.sed ꝯtrariū sentit hic Bar.dicēs spāle fauore testamēti con seruādi:q2 exheredatio cōprehendat oēs posthumos.z idē vo luit Ang.qui in hoc fuit sibi cōtrarius in.l.ij.s.ti.j.S3 forte ve ri⁹ est h̄ qd dicit h̄ Ang.q2 si fauore testamēti h̄ indefinita eq polleret vl'i.eadē rōne deberet eqpollere in iā nato.cuius ꝯtrariū est verū.vt pt3 in.l.ij.s.ti.j.de quo dic vt dixi.s.ti.j.l.placet.

Licet aūt post. † Posthum⁹ pterit⁹ rūpit gra dū z spē ei⁹ grad⁹ a quo est pte ritus z oēm sequētē:pcedētē ꝟo nō rūpit.h.d.vsqꝫ ad.l.si quis. i.l.deniqꝫ. ¶ In tex.ibi declarātib⁹.subaudi z postea repudiā tibus. ¶ In.l.nā z si.in tex.ibi grad⁹.i.spes grad⁹:q2 pēdebat cōditio z sic nondū sumpserat effectū. ¶ No.ꝙ vbi aliqd rūpit ex postfacto rūpi videt etiā qd ab illo depēdet.facit qd habet i l.nō dubiū C.de legi. ¶ † Itē no.cām quare rupto primo gra du p natiuitatem posthumi rūpit z scds.Nā duplex vr̄ esse rō. vna q tollit ex pambulo notabil.alia q2 posthum⁹ rūpēdo rū pit ad sui vtilitatē z nō vt alij locū faciat.z q2 ei⁹ facto iterce dē te rumpit testm̄.qd nō cōtingit i iā nato:q2 nihil agit vt rūpat testm̄.imo absqꝫ ei⁹ facto legis imediate testm̄ reddit inutile.d quo p gl.z ibi dictū fuit in.l.iij.§.fi.s.ti.j.Aduerte tū q2 prima rō nō videtur tuta p id qd habet in.l.nā z si.in fi.iūcta gloss. fi. vbi pt3 ꝙ l3 scds gradus habuit depēdētiā a primo posthumo existēte,soluēdo.si tū ante natiuitatē posthumi moriant institu ti in pmo.z sic rūpat pmus gradus.nō p h̄ inualidat scds a q posthum⁹ est exheredat⁹.vt h̄ et tāgit Ang.de quo dic vt ple ne dictū fuit in.d.l.iij.§.fi.Et adde fm Ang.qd l3 iā nat⁹ pte ritus solū reddat iniustū gradū a quo est pterit⁹ nō aūt sequē tē si illū gradū ꝯtabulat.z sic cōtra ipsū aliqd agat aperit sibi viā ꝯtra oēm gradū sequē.sicut z posthum⁹ p.l.nō putauit.§.j. gradu.cōiūcta gl.j.de ꝯtabu.intelligēdo illū.§.de filio in pote state.ꝙ est valde notādū:q2 limitat multū.d.l.iij.§.fi.z istā.l.nā

5 z si.§.fi. ¶ † Itē no.ꝙ id quod est oino nullū rūpi nō pōt.z ad hoc sepe allegat.ꝙ intellige qñ est nullū oino z sic re z spe. na3 si est aliqd in spe posset rūpi.l.nā z si prin.Itē intellige ꝙ rūpet id quod nō t3 de iure nec reuocabit nisi forte quaten⁹ de facto pcessisset.vt in tex.cū gl.in.l.j.§.si ꝟo.s.de fer.z facit quod hr̄ i l.ex empto.§.si is cui iura.de act.emp.z in.l.si minor.in pnc.s. de euic.vbi aūt nullo iure subsistit neqꝫ de facto neqꝫ in rē nec in spe:tūc vbi inuenis h̄ ꝟbū rūpi rescindi vel cassari.d3 exponi ruptū vel rescissū vel cassatū declarari.facit ꝙ no.in.d.§.si ꝟo.z quod hr̄ in.c.cū dilect⁹.extra de cōsue.z in.c.audi.extra de elec. z h̄ no.p sustētatiōe libelloz. ¶ In gl.super.q2 null⁹.i fi.So lu.vt dixi in notabilib⁹.Uel dic ad.l.iij.§.hic alleg.put ibi no. z in.l.nō pōt.ad fi.ti.de reg.iur.Ad alia dic vt in eis noꝛtū ille so.satis recidunt in idē cū illa quā tetigi i notabilib⁹. ¶ In gl. sup ꝟ.s3 vixerit.in fi.z sic pt3 ex tex.isto iūcta gl.ꝙ scds gradus q habuit dependentiā a pmo a pncipio valido nō rūpit rupto prio qñ pmus rūpit aliter ꝙ p natiuitatē posthumi.nec mirum q2 scds grad⁹ nō d3 sumere vires pmo assumēte vires:imo prio deficiēte z ppter ei⁹ defectū.facit.l.iij.cū ibi no.C.de here.insti. iō regulariter deficiēte pmo locus est scdo.Fallit qñ prim⁹ rū pit ppter natiuitatē posthumi pteriti ppter rōnē quā.s.tetigi. vbi autē aliqd dependet ab alio z ex eo q2 assumere debeat vi res primo assumēte vires:z tūc pcedit scdo primo gradu cassa to vel nō valēte nō valet depēdens ab illo.z ita loquitur.l.nō dubiū.C.de legi.z extra.de fi.instru.c.inter dilectos.§.ceterū.

Summarium.

1 Institui vel exheredari non est necesse eum qui non tenet primum locum.
2 Edictum successoꝛium locum nō h3 in iure dicēdi nullum.
3 Nepos tempoꝛe moꝛtis aui non conceptus ad eius successio nem nullo iure vocatur.

Si quis ex. Nepos pteritus rūpit testm̄ si tpe moꝛtis aui ipsum filius nō pcedit ꝟe vel ficte.ab intestato vere succedit vt su⁹ si tpe quo destruit testm̄ pximioꝛ iuenit.si tū tpe moꝛ tis aui erat cōcept⁹.h.d.vsqꝫ ad.§.siue aūt.Et diuidit in qnqꝫ: q2 pmo ponit determinatio vni⁹ dubij.scdo determinatio alte rius.tertio rō vtriusqꝫ.quarto limitatio secūdi dicti.qnto limi tatio primi dicti.scda ibi plane.tertia ibi vtrūqꝫ.quarta ibi sed h̄ ita.qnta ibi sed si pr̄. ¶ In text.ibi pēdēte conditione sub.z postea existēte.alias nō ppꝛie haberet locū deliberatio.de qua j.subdit. ¶ In tex.ibi reuersus.supple.s.ipse fili⁹. ¶ † Not.ꝙ

1 nō est necesse institui vel exheredari eū q nō t3 primū locū tpe te stamēti nec ēt repit tenere tpe moꝛtis testātis.sec⁹ si nō teneret tpe testamēti.s3 postea tpe moꝛtis reperiret tenere.l.posthumo rū.ꝭ.e.ti.z.l.gall⁹.§.in oib⁹.s.ti.j. ¶ Itē no.ꝙ ille demū admit

2 titur ad rūpēdū quē nemo pcedit tpe moꝛtis testātis. ¶ † Itē no.ꝙ in iure dicēdi nullū nō h3 locū successoꝛiū edictū.z itē fm Bal.in iure rūpēdi ꝙ causat a pteritione.vt in bo.pos.ꝯtab.et sic vult ꝙ in iure ꝯtabulādi nō sit locus successoꝛio.Cōtrarium t3 gl.i.l.illud.in pn̄.ꝭ.de ꝯta.de quo dixi in.l.si qs posthumos. §.j.s.e.ti. ¶ Itē not.ꝙ in successiōe intestati inspicimus tps ꝗ pmū hereditas defertur.z sic tps moꝛtis ei⁹ de cui⁹ successione tractetur qñ nullū est ꝯditū testm̄ vel tps ꝗ destituitur testm̄ qñ

3 testm̄ est ꝯditū.cōcoꝛ.ꝭ.eū autē.insti.de here.ꝗ ab inte. ¶ † Itē no.ꝙ nepos q nō est ꝯcept⁹ tpe moꝛtis aui nullo iure vocat ad ei⁹ successionē nec ciuili nec ptoꝛio.ꝙ vr̄ mirū saltē de ptoꝛio:cū ptoꝛ naturalē eqtatē iseqtur.vt i.§.emācipati.de here.ab inte. S3 h̄ cōtingit ex eo q2 deficiēte substātia deficit qlitas.l.ei⁹ qui in pūincia.z qd ibi no.s.si cer.pe.z sic si nō fuit aial i rez natu ra tpe moꝛtis aui nō pōt dici fuisse ipsi⁹ attinēs.Et ex h̄ collige regulā gñalē ꝙ nemo succedit ab itestato defuncto q non erat saltē ꝯcept⁹ tpe moꝛtis defuncti.Intellige tū ꝙ nō pōt venire ex ppꝛia psona:s3 de eqtate ex psona pr̄is posset talis nepos ve nire ad hereditatē aui z iure trāsmis.ex eqtate.l.j.C.de his qui añ ap.ta.z h̄ cōiter tenēt doc.z fuit oꝛiginal'r opi.Dy.j.l.gall⁹ in distinctiōe magna.i fi.Et ex h̄ pt3 ꝙ si pr̄ repudiasset heredi tatē nō posset tūc talis nepos venire.secus si fuisset ꝯcept⁹.Et ex pdictis pt3 ꝙ tūc potius deueniret hereditas repudiata ad fratrē defuncti.z sic trāsuersalē ꝙ ad talē nepotē.quāqꝫ sit de li beris z descēdētibus.z pma cā cōsueuerit esse descendentiū z li beroz in aut.in successione.C.ad oꝛfi.quod est valde no.

Siue autē. Jus postliminij datur ēt par tui:z succedentes in suitate te stamētū nō rūpūt si se inueniāt institutos vel exhere datos.h.d. ¶ No.bñ ꝙ partui dat postliminiū ēt si fit conceptus

sit ꝯcept⁹ apud hostes qđ itellige qñ fuit reuersus vna cũ pr̄e ꝛ matre. alias si sine pr̄e reuertať ꝯcept⁹ apud hostes cẽseť spuri⁹. l. diu⁹. ff. de capti. ꝛ i. l. j. C. e. ti. ibi no. ꝛ i. l. gall⁹. §. si ei⁹. i magna gl. ꝛ idõ tũc testm̃ nõ rũperet. ꝛ ideo sic limita hunc textum.

Summarium.

1 Sententia que super crimine capitali fertur statim executionem sortitur.
2 Dãnatus ex interlocutoria non efficitur intestabilis.
3 Deportari aliud est: aliud est quẽ deportandum pnunciari.
4 Intestabilis ex interlocutoria an efficiatur quis.
5 Tẽpus date rescripti potius attendiť quã presentationis.
6 Ecclesia sua clerico succedit absq3 propinquis decedenti.
7 Appellatione pendente nil innouari debet.
8 Testari quis possit.
9 Appellatione potest quis pro alio in casu capitali.
10 Leges transgredi licitum est ob scandalũ vitandum.
11 Sñiam p appellationẽ retractari vel alio modo paria sunt.
12 Ius postliminij ꝛ ius cornelie ꝛ ius restitutionis equiparanť.
13 Testamẽtum non irritatur si status testatoris mutetur.
14 Miles deportatum ꝛ bannitum instituere potest.

Irritum. Eius q pdit ciuitatẽ libertatem vel vitã p sñiam, testm̃ rũpiť. fallit i milite cui p sñiaȝ h̃ reseruať. ꝛ q põt de nouo testari forti⁹ põt pmũ testm̃ ꝯfirmare. h. d. ¶ †1 No. qđ sñia lata sup crie capitali q ad effec⁹ iuris statim trahit secũ executionẽ adeo ꝙ nõ est necesse qđ de facto sit sñia executiõi mãdãda. Et sic facit ꝙ dãnat⁹ ad mortẽ sit itestabilis. l3 forte post ea eripiať de manib⁹ familie. ꝛ p h̃ effugiat penã. Et idẽ dt hic Ang. in bãnitis nr̃i tp̃is q postea in fortiã bãniẽtis sunt deducti nã sufficit euenisse casum quo sñia p̃t mãdari executiõi. Contrariũ tñ sentit Bal. ĩ. ti. pri. †2 q2 scđm eũ dãnat⁹ ex intelocutoria nõ vr̃ effici intestabilis p id qđ habeť. ĩ. §. pri. s3 tales sunt bãniti nostri tp̃is q ex ꝯtumacia habenť p ꝯfessis. facit qđ no. gl. in. l. j. C. de mo. mul. ꝛ idõ vr̃ ꝙ sec⁹ in illis. facit ꝙ not. Bal. in l. gall⁹. §. ꝛ qd si tm̃. vbi tãgit de istis bãnitis nostri tp̃is. ¶ Itẽ no. ꝙ p verbũ credo. recte videť rñderi. ꝛ sic facit p cõsulẽtibus q vtunť hoc verbo. ꝛ facit etiã ad no. p gl. in. l. diem pferre. §. si plures. ff. de arbi. vbi gl. vr̃ etiã hoc verbũ tolerare in iudice pnunciãte. De verbo vr̃ habes. in. l. qd tñ. §. pe. ff. de arb. ¶ Itẽ no. ꝙ cui pmittiť aliqd facere de nouo multo forti⁹ pmittiť iaȝ factu cõfirmare. nec ob. l. i. §. j. ĩ. de leg. iij. q2 ibi testamẽtũ a principio fuit nullum fm Dy. ¶ In gl. sup ver. passus. de sentẽtia hac excõicationis. dic vt p gl. in. l. fi. C. si a nõ cõpe. iud. ꝛ prout habeť in tex. ꝛ gl. in. c. pastoralis. extra de ap. ꝛ extra de sen. exc. c. j. ꝛ c. solet. ꝛ c. 13. li. vj. ¶ In gl. sup ꝟ. efficiť. ibi nemo nat⁹ ꝛc. cõiter teneť qđ in his q debent mori nil sit immutatũ s3 solũ in habẽtibus supuiuere: vt in dãnatis ad metallũ. vt no. gl. i auť. sed hodie. C. de dona. inter vir. ꝛ vxo. ¶ In gl. sup ver. pmittitur ibi impetrauit a iudice ꝛ in castrẽñ ꝛ cum damnať de delicto militari. alias altero istoꝝ triũ cessante nõ possit testari. ꝛ sic facit qđ pagano nõ possit hoc pmitti a iudice. ꝛ hoc etiã t3 hic Ang. ¶ In gl. sup ꝟ. militari. ibi cõcedi videť. no. bñ ex gl. qđ verba relata ad psonã intelliguntť scđm qualitatem psone. ꝛ nc vbi pmittiť aliqd alicui in dubio videť permitti scđm qđ alias sue dignitati licebat. facit qđ habeť in. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ in. c. solite. de maio. ꝛ obe. vel dic fm Old. vt h̃ ẽt refert Bal. qđ. l. ñ qñ. loquiť qñ de nouo cõceditur hic qñ refirmatur. ꝛ sic alia est natura cõcessionis ab a refirmationis fm eũ. ¶ In gl. sup ver. si militari. in fi. sed dubiũ est qđ si nõ apparet an voluerit id valere. Bar. tenet qđ valet: q2 in dubio nõ d3 intelligi imutasse voluntatẽ. facit. l. eum q tacitũ. ff. de proba. licet Ang. hic teneat cõtrariũ. per. l. qui liberis. §. testamẽto. ĩ. de te. tu. ꝛ per no. per glo. in. l. j. §. j. ĩ. de leg. iij. Sed tene cũ Bar. qui satis rñdet ad predicta iura quia in illis loquitur quãdo ex facto voluntario testãtis ruptum est testamentum.

Eius qui. Si dãnatio suspẽdiť p rescriptionẽ pncipi factã testm̃ interim nõ rumpiť etiaȝ si reus ante cõprobationẽ pncipis decedat: saluo nisi ꝯsciẽtia criminis se occidat. h. d. vsq3 ad. §. hi aũt. ¶ In tex. ibi deportať. i. pnũciať deportãdus p p̃sidẽ. ¶ In tex. ibi ꝯsciuerit. i. se interfecerit ob ꝯsciam criminis. ¶ †3 No. ꝙ aliud est quẽ actualr̃ deportari: aliud pnũciari quẽ deportãdũ. nã p̃ses l3 nõ possit primũ sine ꝯsciẽtia pncipis põt scđm. facit qđ no. in. l. i. C. si aduer. liber. vbi aliud est pnũciare quẽ codemnandũ vel absoluẽdũ: aliud absoluere vel condẽnare. facit etiã qđ no. per canon. in. c. trãsmisso. extra de elec. p Io. and. post Host. ꝛ p glo. ij. q. vj. biduũ. §. si aduersũ. ꝛ sic faciũt ista ꝙ l3 ex forma statuti nõ possit ptãs qñ est in fine sui regiminis p mẽse3 aliquẽ absoluere in criminali qđ statutũ vr̃ esse iustũ: q2 semp iuxta finẽ regiminis cõsueuerũt esse magis liberales. facit qđ no. gl. i. l. meminerit. C. vñ vi. i si possit pnũciare eũ absoluẽdũ si sibi videbiť. ꝛ poterit successor id approbare si iustũ sibi videbiť. de q̊ hic aliqd p Bald. ꝛ facit ꝙ dixi in. l. j. §. ij. ĩ. de ver. obl. ¶ †4 Itẽ no. ꝙ ex interlocutoria nõ vr̃ qs fieri intestabilis. ꝛ p hoc q2 regulariter nõ sit qs infamis ex illa. facit ꝙ habeť in. l. j. C. de modo mulcta. ꝛ facit ꝙ habeť in. l. ictus. ff. de his q no. infamia. Et sic facit qđ ex interlocutoria bãni lata fm formã statuti nõ reddat quẽ intestabilẽ. de quo hic tãgit Bal. ꝛ dixi. in. l. eius q. ff. de test. ¶ Itẽ no. qđ ille q est in casu cõdẽnationis d3 diligẽtius custodiri. vnde tũc cõsueuerũt poni in cõpedibus seu cippis dato ꝙ sint in carcere. de quo in. l. j. ꝛ. ij. ĩ. de custo. reo. Et no. bene ꝙ l3 a superiore pẽdeat approbatio pcessus inferioris iudicis: tñ interim custodiri debet p ipsum inferiorẽ ꝛ nõ remitti ad ipsum superiorẽ facit ꝙ habeť in. l. eos. §. sup his. ꝛ ꝙ ibi no. p Guli. de cu. C. de app. et hoc intellige saluo eo ꝙ habeť de eo q captus est p iudicẽ secularẽ ꝛ repetiť tãꝗ̃ clericus p iudicẽ ecclesiasticũ in. c. si iudex laic⁹. de sen. excõ. lib. vj. De capto etiã ob heresim p inquisitorẽ q d3 cõicare pcessum ep̃o habeť in cle. j. de here. ¶ †5 Itẽ not. in casu isto attẽdi debere tp̃s date rescripti. ꝛ nõ tp̃s p̄sentationis. Et ideo si ante presentationẽ ꝛ post rescriptuȝ decederet decessisset intestatus. an aũt alias d3 inspici tp̃s presenta. vel date rescripti. dicẽdũ vt in. c. dilect⁹. extra de prebẽ. ꝛ aliqd etiã in cle. j. extra de rescrip. ¶ Itẽ no. ar. ꝙ si decedit artifex nõ extãtibus sibi ppinqs debeat sibi succedere vniuersitas siue artis. facit qđ habeť i. l. j. ꝛ. ij. C. de here. decu. An aũt debeat preferri ipsa vniuersitas vxori. an ꝟo ecõtra. tetigit hic Bal. dicẽs vxorẽ preferẽdã si est inops alias secus: sed tenet indistincte ꝛ est cõis opi. vxorẽ preferẽdã: q2 est magis cõiũcta viro ꝗ̃ ipsa vniuersitas. facit ꝙ hr̃ in. c. debitũ. extra de biga. de quo p doc. in. l. j. C. vnde vir ꝛ vxo. †6 Et sic facit ꝙ si clericus decedit nõ extãtibus ppinquis sibi debeat succedere ecclesia sua. de quo in. c. ij. de succes. abinte. ꝛ in. c. p̄sbyteri. de penis. ¶ In gl. sup ver. nõ statim. ibi. §. qui vniuersas. de hoc etiã dic vt no. p Bar. in. l. relegatorũ. ĩ. de interdic. ꝛ rele. Extra gl. dubitat hic Bald. quo poterit apparere ꝙ qs se occiderit ob cõsciẽtiã criminis cũ cõsciẽtia sit de secretis animi ꝛ nõ videať posse probari per testes: vt voluit Inno. in. c. sup hoc. extra de renũ. ꝛ facit ꝙ no. gl. in. §. alie. insti. de act. ꝛ. c. statutũ. §. assessorẽ. de rescrip. in. vj. Rñ fm Dy. ꝙ presumetur illud si erat iã cõfessus crimẽ vel in eo deprehensus vel accusatus. p no. in. l. post cõtractũ. de dona. s3 sibi nõ placet vltimus casus p hũc tex. q in accusato vr̃ distinguere an ob ꝯsciẽntiã criminis se interficiat vel nõ. nec ob. no. in. l. post ꝯctu q2 loquunť in actu alienationis que facilius fit: hic in actu occisionis sui ipsius q nõ sic faciliter sit. Sed quicquid dicat tene cum Dy. p casum expressum loquẽtẽ etiã de casu occisionis sc3 p casum. l. fi. ĩ. de bo. eo. scđm quã d3 intelligi iste tex. Fateor tñ ꝙ l3 in dubio tũc presumať se iterfecisse ob cõsciẽtiã criminis tñ hoc erit verũ nisi adsit alia cõiectura alterius cause. vt q2 tp̃e quo est interfectus grauissimũ dolorẽ patiebať. facit ꝙ habeť in. l. ij. C. q testa. fa. pos. Tãgit etiã hic Bal. an si decedat aliquis nullis ibi relictis propinquis: sed solũ superstite quodã extraneo dato in tutorẽ an ille excludet fiscum. ꝛ est gl. singularis qđ sic in. l. qđ tutela. ĩ. de reg. iur. licet Bal. ibi illã reprobet p. l. nutritoribus. C. co. de succes. Sed Bal. dicit illã. l. posse intelligi in simplici nutritore. ꝛ sic aliud potest dici in nutritore qui fuit tutor. et sic non ex toto. per illã. l. videtur reprobari illa gloss.

Hi autem. Testm̃ damnatoꝝ de crimine capitali nõ rũpiť si appellauerint: siue appellatio fuerit recepta siue nõ. nisi appellatũ fuerit i cã i qua executio sñie nõ suspẽdať. h. d. ¶ †7 No. ex tex. fm Bal. vnã limitationẽ ad regulã illã qua d2 pẽdẽte appellatiõe nil inouãdũ: q2 illđ est verũ p iudicẽ. s3 bene põt p partẽ. ꝛ ita dicit voluisse Inn. extra de consti. c. cũ. M. Sed certe proprie loquẽdo cũ pars vtiť iure suo in eo ꝙ ante appellationẽ erat sibi licitũ nõ d2 proprie aliqd innouare. vt patet in eo q cõtinuat suã possessionẽ. facit ꝙ habetur in. c. j. ꝛ. ij. extra vt lite pẽ. secũdo limitat dictam regulaȝ per ea que habenť in. l. creditor. in princ. cũ glo. sua notabili. ff. mãdã. q2 põt innouari per tertium. intellige non adherentem processui. p ea que no. idẽ Bal. in. l. qui a latronib⁹. §. fi. ff. de testa. ꝛ facit qđ no. gl. melior de corpore iuris in materia reuocationis attẽtatorũ lite pẽdẽte vel appellatione in. c. nõ solũ. in gl. magna. de ap. li. vj. ꝛ bñ facit. eo. ti. ꝛ li. c. romana. §. in alio. Tertio limitat dictã regulã p. l. posthumã. §. impator. ĩ. vt le. no. ca. S3 certe ibi pprie nõ est innouatio: q2 fiebat appellatione pendẽte id qđ fieri poterat lite principali pendẽte. vt ibi probať per Bar. Quarto limitat p no. p Inn. in. c. q2 nobis. extra de elec. q2 hoc verũ qñ fieret ꝯtra appellationẽ. secus si scđm vel p̄ter. ¶ †8 Itẽ no. qđ ad hoc vt qs possit testari sufficit eũ esse certu de statu suo respectu tp̃is p̄sentis. l3 respectu futuri dubitet. ꝛ ita d3 limitari l. de statu. ff. de testa. ¶ Itẽ no. qđ appellatio appellari videť libellus. vt hic videtur colligi ꝛ in. l. scio. ĩ. de ap. Et sic facit ꝙ in causa appellationis sufficiat pducere appellationẽ loco libelli. ꝙ etiã sensit Inn. vt hic refert Bal. per. c. cũ cõtingat. extra de

offi. dele. tutius tñ est libellũ nouũ formare qꝛ ꝑ appellationem nõ videt̃ peti a supiore ad quẽ appellat̃ vt ex serie verboꝝ appellatiõis apparet ꝛ iudex nõ dꝫ impartiri officiũ suũ nõ petitũ. l. iiij. §. hoc autẽ. ff. de dã. infect. In summariis autẽ in qbus sufficit qualis qualis petitio. hoc esset clarũ. ꝛ in illis ẽt videret̃ qd inscriptũ possit ꝓduci loco libelli. ꝛ ita intelligat̃ Inn. in. c. 9 dudũ. el. ij. extra de elec. facit qd hr̃ in cle. sepe. de ꝟ. sig. ¶ † Itẽ no. qd in cã capitali quis potest pro alio appellare. l. nõ tantuz. ff. de ap. An aũt posset postea sequi. dic vt in. l. j. ff. an ꝑ aliũ. ꝛ in 10 l. pe. §. ad crimẽ. de pub. iudi. ꝛ in. c. veniẽs. extra de acc. ¶ † Ultimo no. qd ex causa ꝑpter vitandum futurũ periculũ vel scãdalum licitum est quãdoqꝫ ll. transgredi. facit qd no. Inn. in. c. j. extra de consti. Et no. istum tex. contra illos qui quandoqꝫ faciũt executionem pene. postea volũt videre an bene fecerint. qd nõ est fiendum. ¶ Itẽ no. qd in notoriis nõ admittitur appellatio. de quo in. c. ꝓposuit. ꝛ in. c. cõsuluit. extra de app. ¶ In gl. super ver. permittit̃. ibi. q. ij. vult allegare. q. iij. ꝛ solue quod ille tex. potius cõcordat qꝛ dicit quod dꝫ iudex pati discuti sententiam suã per superiorẽ. speciale est tamen in sententia excõicationis qꝛ illa trahit secum executionẽ ꝛ nõ suspenditur executio per appellationẽ. vt in. c. pastoralis. extra de appel.

Quod si quis. Snĩa q̃ est irritãda alio' mõ q̃ ꝑ appellationem vel q̃ est ipso iure nulla interim testi factionẽ nõ tollit. ꝛ in casib' in qbus memo 11 ria defuncti dãnat̃ testm̃ retro irritat̃. h. d. ¶ † No. qd paria eẽ videnẽ siue sẽtẽtia veniat retractãda per appellationem siue alio modo. ꝛ sic facit ad no. ꝑ Dy. ꝛ Bart. in. l. iij. §. si seruus. ff. de acq. pos. vbi tractat an bãnit' possit offendi pẽdẽte cã irritationis bãni al'r q̃ ꝑ appellationẽ. de q̃tetigit Bal. in. l. q a latronibus. §. fi. ff. de testa. ¶ Itẽ no. qd snĩa lata a iudice nõ cõpetẽti nõ vr̃ sortiri effectũ. ꝛ sic facit qd lꝫ ꝑ iudicẽ secularẽ danet̃ cleric' ad penã furcarũ nõ ꝑ h̃ reddat̃ intestabilis. ¶ Itẽ not. qd lꝫ qs cõmiserit crimẽ lese maiestatis nõ vr̃ testm̃ qd postea fecerit eẽ nullũ: sꝫ demũ irritari postea lata snĩa. ꝛ sic facit ad no. in. d. l. q a latronibus. §. fi. Et no. qꝛ h̃ videt̃ parificari crimẽ lese maiestatis ꝛ aliud de quo in glo. ꝛ sic facit ad no. ꝑ gl. in. d. §. fi. Qualiter aũt possit snĩa ferri post mortẽ qñ dꝫ dãnari memoria recurre ad gl. singularẽ in. §. ꝑ ꝯ̃riũ. insti. de here. ab intesta. ¶ In gl. sup ver. nõ tenuerit. in fi. ꝛ intellige fm̃ Bart. in. d. §. iste. qd hic nõ fuit expressus error in sententia. alias snĩa fuisset ipso iure nulla. ꝑ id qd habet̃ in. l. j. C. qñ ꝓuo. nõ est neces. Sꝫ posses dicere qd ista solu. videt̃ aliqualiter violare istũ text. qui vult qd in snĩa exp̃sse dãnauerit decurionẽ: ꝛ sic fecerit mẽtionẽ de decurionatu. ꝛ tñ videt̃ velle gl. iuncta cũ text. qd tũc teneat de mero iure. ꝛ idẽ videtur velle tex. in ꝯ̃trario. vnde posset etiã dici qd lꝫ decurio dãnari non debeat tamen si dãnetur teneat de mero iure sententia. arg. l. j. §. biduũ. ꝛ quod ibi no. ff. quãdo ap. sit nã multa fieri nõ debent q̃ facta tamẽ tenẽt. scd̃m intellectum tñ Bar. nõ fuisset necessaria expositio glos. si error fuisset exp̃ssus in snĩa: vt qꝛ fuisset facta mẽtio de decurionatu.

Quatenus. Licet de iuris rigore testm̃ capti ab hostib' irritet̃ tñ eo reuerso fictione postliminij vel eo ibi mortuo fictione cornelie cõfirmat̃ qd obti 12 net etiã in restituto a ꝑncipe. h. d. ¶ † No. h̃ eq̃parari ius postliminij. ꝛ ius cornelie. ꝛ ius restitutionis. ꝛ est verũ quo ad id de quo hic dicit̃. alias aũt nõ ꝑ oĩa eq̃parat̃ restitutio dictis iurib' ꝑ ea que no. ꝑ glo. ꝛ doct. in. l. fi. C. de sen. pas. ꝛ in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantũ. ff. ti. j. qd restitutio nõ trahitur retro. secus in iure postliminij ꝛ cornelie. ¶ Et no. ar. ꝛ quasi casum qd lꝫ testamẽta ciuium ciuitatis rebellis ecclesie irritent̃: tñ cõualescere videtur si restituant̃ ad gratiã. an autẽ recõualescat de iure sine alia declaratiõe volũtatis. tetigit hic Bar. ꝛ tenuit quod sic ex quo facto volũtario irritatũ est testamẽtum. ꝛ ꝑ hoc nõ ob. quod habetur in. l. qui liberis. §. testamento. ff. de secund. tabu.

Filiusfamilias. Siue pr̃is morte siue emãcipatiõe filiusfa. efficiat̃ sui iu 13 ris testm̃ tñ nõ irritat̃. h. d. ¶ † No. qd lꝫ testator mutet statũ: qꝛ de hoĩe nõ sui iuris efficiat̃ sui iuris: nõ ꝑ h̃ irritat̃ testm̃. nec mirũ qꝛ h̃ casu mutat in melius qꝛ redditur ꝑ hoc magis habilis. ¶ Itẽ no. qd in castrẽsi peculio filiusfa. habetur ꝓ pr̃efamil'.

Si miles. Si primus gradus q solũ iure sp̃ale tenebat rũpat̃ nõ tñ rũpunt̃ sequentes. h. d. ¶ No. qd dixi in summario. Quid aũt si pmus grad' rũpatur de iure cõi. recurre ad ea que dixi in. l. nã ꝛ si sub cõditione. §. fi. 14 ff. e. ¶ † Itẽ no. ex tex. cõiũcta gl. quod miles põt instituere deportatũ: ꝛ eadẽ rõne bãnitũ. An autẽ possit instituere spuriũ. dicit hic Bal. ꝛ Ang. q̃ nõ: qꝛ eius institutio est ꝓhibita pr̃is odio. ꝛ vr̃ cõnderari castitas in milite plus q̃ in pagano. l. militia. §. mulier. ff. de test. mil. ¶ Itẽ not. qd testm̃ militis nõ valet in re militari post annũ missionis. ¶ In glo. sup ꝟ. militari ibi vt deportatũ. no. bñ ex tex. cũ glo. q̃ deportatus videt̃ oĩno incapax de iure cõi adeo quod nõ põt accipere etiã ad cõmoduz fisci. alias ex q̃ aliqualis subsistẽtia fuisset in gradu etiã post annũ missionis si potuisset accipere ad cõmodũ fisci debuisset impediri secũdus gradus. cuius ꝯ̃riũ hic dicit̃. vt sic remanet qd funditus est incapax deportatus. quod no. ad intellectũ eoruz q̃ habentur in. l. j. C. de here. insti. vbi quidã tenuerũt cõtrariuz. facit quod habetur in. l. ex facto. §. iulius. ff. de vulg. ꝛ pup.

Summarium.

1 Filiafamilias p̃terita iure digestoꝝ rumpit testamentum.
2 Testamentũ rumpitur si filius naturalis p̃teritus legitimetur.
3 Fil.' p̃mi grad' quo ad emãcipationẽ differt a filia ꝛ nepote.

Certũ est. Adoptione vel arrogatione filij rũpit̃ testm̃ emãcipati tñ nõ rumpũt. h. d. ¶ In tex. ibi rũpi. sub. si nõ reperiãt se institutos. ¶ In tex. ibi nõ rũpũt. sub. ẽt si sint p̃teriti. ꝛ hoc de iure ciuili. sed ꝑ ꝯ̃tabu. de iure p̃torio emãcipat' p̃teritus bñ põt rũpere. de quo dic vt dixi in. l. gallus. §. in oĩbus. ff. tit. j. 1 ¶ † No. qd hic vr̃ exp̃ssum q̃ scd̃m iura ffoꝝ filiafamil'. p̃terita rumpebat testm̃ quod videt̃ ꝯ̃ casum. l. fi. C. de lib. p̃teri. vbi videt̃ dici q̃ nõ rũpebat in totũ testamentũ sed ꝑ ius accrescendi certã portionẽ aduocabat nisi dicas quod ibi fiat mẽtio de q̃dã iure antiq̃ssimo añ iura digestoꝝ sꝫ certe istud esset diuinare ꝛ nõ fuisset hoc necessaria. pulsio illi'. l. ex quo ꝑ ius digestoruz tale ius fuisset correctũ vñ potes rñdere ad hũc text. q̃ h̃ loq̃tur qñ filia veniebat quasi posthuma. quo casu nõ erat drĩa quo ad h̃ inter masculũ ꝛ feminã. qñ data preteritione alterius eorũ in potestate testm̃ rũperet̃. l. posthumoꝝ. ff. e. ꝛ facit. l. gallus. in pñ. ff. e. ꝛ q̃ habet̃ insti. de exhere. lib. §. j. ꝛ §. posthumũ. lꝫ in modo exheredãdi esset aliqua drĩa inter posthumũ masculũ ꝛ posthumam feminam: vt ptꝫ in. d. §. posthumi. ꝛ sic potentius rumpebat posthumus superueniẽte eius natiuitate quã iã natus. facit qd dictũ fuit in. l. nã ꝛ si. §. fi. ff. e. ꝛ quod dicet̃ in. l. sed ꝛ si in cõ 2 ditione. §. nepotes. ff. de here. insti. ¶ † Itẽ no. arg. quod ꝑ legitimationem filij naturalis p̃teriti rũpatur testm̃ de quo hic per Bal. q̃ põt ꝓcedere qñ pater facit eum legitimari per istũ tex. vel qñ post mortẽ patris ordinatione patris legitimatus fuit legitimatus iuxta auf. itẽ si qs. C. de naturali. lib. Si autẽ p̃ter patris ordinationẽ post mortẽ patris legitimat̃ an possit auferre hereditatẽ scriptis heredib' recurre ad ea q̃ dicta fuerũt ꝛ tacta per doc. in. l. gallus. ꝛ qd si tantum. ff. de libe. ꝛ posthu. ¶ In gl. sup ꝟ. qui vna. ibi. sed in filiis extinguunt̃ tres. Not. 3 bñ gl. cũ tex. qꝛ videt̃ innuere † qd scd̃m iura ffoꝝ inter filiũ primi grad' ex vna pte ꝛ filiã feminã ꝛ nepotẽ ꝛ alios descendentes vlterioris gradus ex alia parte esset differẽtia quo ad emãcipationẽ lꝫ hodie sic sec'. ꝛ ꝑ h̃ facit: qꝛ si solũ fm̃ iura antiquissima ante iura ffoꝝ illa differẽtia fuisset ꝛ nõ scd̃m iura ffoꝝ frustratorie emanasset dispositio codicis correctoria talis iuris iaꝫ correcti. ꝓ hoc etiã faciat qꝛ etiam in alio scd̃m iura ffoꝝ videt̃ fuisse differẽtia inter predictos ꝑ ea que tetigi. in pñ. hui'. l. nã videt̃ qd filia iã nata vel nepos iã natus obtinẽs primũ locum tpe testamẽti fm̃ tpa ffoꝝ ex sui preteritiõe nõ rumperẽt funditus testamentũ. lꝫ secus esset in filio primi gradus in ptãte preterito. vel qñ nepos vel filia venirent quasi posthumi. l. posthumorũ. ff. e. ꝛ hinc etiã vr̃ descẽdere q̃ non erat necesse nepotẽ in ptãte existẽte tpe testamenti instituere pure vel sub conditione potestatiua. imo poterat institui etiã sub casuali. vt est casus cui nõ põt rñderi in. l. j. §. sciendũ. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ. l. sed ꝛ si in conditione. §. nepotes. ff. de here. insti. hodie ꝟo ꝑ ius. C. fateor idẽ dicendũ in filia in potestate qd in filio in ptãte ꝛ idẽ in nepote obtinẽte primũ gradũ tpe testamẽti qd in filio primi gradus vt ꝓbatur aperte in. l. fi. C. de libe. p̃te. de quo dicet̃ in. d. §. nepos. ¶ In gl. fi. ibi si essent in ptãte. hec gl. iũcta cũ tex. videret̃ destruere ea statim dixi. Sꝫ intellige hãc gl. ꝓcedere fm̃ iura codicis. vel qñ isti venirẽt quasi posthumi. alias nõ videtur bñ dixisse ista gl. secundũ hec tpa ꝑ ea que supra dixi. Et an hodie emãcipatus p̃teritus aliquo casu possit dicere testm̃ nullum recurre ad gl. in. §. exheredatos. de here. ꝛ falci. que cõiter tenetur. licet Cy. dixerit vt refert hic Bal. qd quidẽ moderni sui tẽporis dicerent illam glos. solum procedere in preteritione materna sed Bal. tenet cum glo. de quo in. l. filio. ff. eo.

Si pater ab. Per reuersionẽ quã pr̃ facit ab hostib' ei' testm̃ nõ rũpit̃. ꝛ idẽ in filio reuertẽte pri' instituto. h. d. ¶ In gl. sup ꝟ. testo. ibi qꝛ nõ põt testari. Sed ꝯ̃tra hoc fortiter facit qꝛ ex quo pater est captus. ꝛ sic seruus hostiũ filius vere tũc est sui iuris. ꝛ sic inspecto tunc p̃senti statu videt̃ eẽ cert' de statu suo lꝫ sit dubi' respectu futuri ꝑpter dubiũ reuersiõis patris. ꝛ sic videt̃ qd deberet posse trahi in. l. si q filio. §. hi autẽ. ꝟ. nec videbunt̃. ff. e. Potes soluere lꝫ doc. nõ tãgunt qd hic futurus euẽtus sui nõ trahit retro ꝑpter fictionẽ postliminij ꝛ propter spẽ reuersionis que ꝓbabil' ꝛ verisim. lr̃ dꝫ attendi ꝛ ideo ꝑpter talẽ dubietatẽ redditur intestabilis. q̃ ratio dubietatis cessat in. d. §.

sat in.d.§.hi autē.q2 ibi futurus euentus non trahitur retro ex co q2 si ferat in cā appellationis snia cōfirmatoria prime agere tur ex confirmante nō ex confirmato.l.si quis priore. cū ibi no. ĵ.ad trebel.⁊ hoc casu si nō prosequeretur appellationē fingere tur retro inhabilis.l.furti.§.j.cum ibi not.ĵ.de his q no.infa. tñ hoc nō debet attendi:quia non est verisimile in causa capitali quē fore negligentem propter grauitatem preiudicij.

Summarium.

1 Testamētum nullum validum,testamētum tollere nequit.
2 Negatiua qualiter ⁊ per que probari possit.
3 Scripture beneficio nō vtetur qui in ea non nominatur.

Si bine tabule. Testm̄ scdm nullū nō rūpit primuz.h.d.vel sic.Illud qd nō ꝯtinet in scriptura nō pōt dici ꝯuinci vel pbari p ipsaz scripturā.h.d. ¶ 1 †Not. qd testm̄ validū nō tollit p testm̄ nullū. ¶ 2 †Itē not. q negatiua pbari pōt p inspectionē oculoꝝ vel aperturaz libri ⁊ inspectionē scripture.facit.l.ij.C.de erro.aduo.⁊ in.l.ad pbationē.C.de pba. vnde dixit hic Bal.q bona est pbatio negatiue si testis dicat qd titi⁹ nō fuit tali die tali hora i scholis:q2 vidit eas dicto tpe vacuas ab eo.sed Ia.de are.cōtra vt refert hic Ang. q2 posset esse in loco occulto ⁊ nō videri:vt.l.j.§.j.ĵ.de iti.actuqꝫ puato.⁊ hoc seqtur hic Ange.rñdēs ad hāc.l.q hic loqtur in scriptura cuius vacuitas ⁊ plenitudo subijcitur plene oculis corpis.facit qd habet in.§.si vo adsunt.in aut.de her.⁊ falci.⁊ iō dicit qd talis negatiua erit pbāda indirecte pbādo videlicet qd eēt alibi.l.optimā.C.de cōtrahē.stipu. Sed tu dic posse saluari opin. Bal.si testis subiungat q diligēter pquisiuit p oīa loco scholarum.⁊ q nō potuisset ibi esse qn vidisset.facit quod no.Bar.in l.fi.alias est.l.ij.ĵ.quēad.testa.aper.Et de materia negatiue an possit aliquo casu directe pbari recurre ad ea q̄ no.Cyn.in.l.actor.C.de pba.⁊ plene p Io.an.in.c.bone.el.j.sup gl. extra de elec.⁊ ibi etiā p Io.cal.in suis distinctionibus.⁊ de materia p Bar.in.l.in illa.ĵ.de ver.ob.⁊ ibi dixi. ¶ Itē no.argu.ad literas sigillatas q nil importāt si reperiant vacue.de quo p Inno.in.c.ij.extra de fi.instru.Et ex hoc etiā no. q pena dissigillātis literas nō vēdicet sibi locum in dissigillāte vacuas si forte p statutū aliqua pena sit imposita. ¶ 3 †Itē no.q nō pōt vti bñficio scripture ille q nō est nominatus in ea. hac practica vtunt aduocati contra potentes executionē instrumentorum.dicunt enī tu nō es in instrumēto descript⁹.ergo eo nō iuuaris.vnde dicit Bal.qd tunc dꝫ replicari ⁊ probari quod lꝫ nō sit descript⁹ habet tamen causam ab ibi descripto:quia ei successit.

Summarium.

1 Possessio bonorum secundum tabulas quibus sit necessaria casibus.
2 Possessio bonorum peti potest de iure pretorio ⁊ hereditas de iure ciuili aditur.
3 Res de facili redit ad suam naturam.
4 Miles cum duobus potest decedere testamentis.

Posthumus. Agnatione posthumi pteriti rūpit testm̄. sꝫ reconualescit de eqtate ptoria si testatore viuēte moriat.h pmo. Itē testm̄ nullū pteritione iā nati vel irritū factū capitis diminutiōe sil'r cōualescit si iā nat⁹ decedit testatore viuo vel capite diminuto de medio tollit ⁊ instituti sint de veniētib⁹ ab intestato.h.d.fm verū intelle.⁊ nō est alibi.Et sic pꝫ qd cū est pterit⁹ posthum⁹ nō reqrit qd sint instituti venitētes ab intestato.⁊ diuidit in tres ptes:q2 pmo vnū dictū. scdo illi⁹ illatio.tertio duo dicta cū quadā limitatiōe.scda ibi:idcirco. tertia ibi idē ⁊c. ¶ 1 †No.hic tres casus in qbus etiā hodie est necessaria bo.pos.fm tabu.de quo in.l.fi.C.vñ legi.vbi p gl.⁊ doc. ⁊ est lōga dr̄ia an adiri possit hereditas an necessaria sit bo. pos. fm tab.q ius adeūdi est ppetuū.l.lꝫ.C.de iure deli. sed ius bonorū possessiōis est tēporaneū.l.j.§.largi⁹.ĵ.de succe.edic.⁊.l.j.q admit.ad bon.pos.⁊ q2 bonoꝝ possessio agnosci dꝫ corā iudice sed hereditas adiri pōt etiā extra iudicium.l.fi.C.qui admi. ad bo.pos. ¶ Itē no.qd testm̄ in quo fili⁹ in potestate est pteritus vr̄ nullū lꝫ in eo sint instituti veniētes ab itestato.de quo dicet in.l.filio.ĵ.e. ¶ Itē not.limitationē ex isto tex.ad ea q̄ habētur in.l.qui liberis.§.in testō.ĵ.de secū.tab.vbi vr̄ requiri p nouā voluntatē cōstare de confirmatione testamenti irritati per capitis diminutionē.nā facit qn in eo sunt instituti veniētes ab itestato. ¶ In gl.sup v̄.signatū i fi.⁊ aduerte q2 exponi pt si signatū fuerit.i.solēniter factū i scriptis.nā tūc hꝫ locū directa bo pos. fm tab.sed vbi testamētū esset nūcupatiuum. ⁊ nō in scriptis ⁊ tunc haberet locū vt talis bo.pos.fm tab.vt patet in.l.ij. h alle. ¶ 2 †In gl.sup v̄.hereditatē.ibi al's rē q̄ clare pcedit intellectus cōis qui vult qd in casu isto solū de iure pretorio possit peti.bo. pos.⁊ nō adiri hereditas de iure ciuili.⁊ sic casus in quo etiam hodie sit necessaria bo.pos.fm tab.vt no.glo.in.l.certū.C.vnde legi.⁊.ĵ.eo.l.qui vxorē.⁊ est longa dr̄ia an possit peti bo.pos.an etiā adiri hereditas:vt tetigi in notabilibus.sed prout habet in litera hereditatē.videt facere oppositū vcꝫ q nedū possit peti bo.pos.sed etiā adiri hereditas de iure ciuili.⁊ pro hoc facit etiā litera dū innuit hoc pcedere ex cōsti.imperatorū.Cōstat enī cōstitutiones imperiales esse de parte iuris ciuilis.l.ius ciuile.de iusti.⁊ iur.Sed cōem intellectū tenēdo potes rñdere ad literam primo dū dicit hereditatēqꝫ obtinebit.q respicit effectū nam ⁊ bo.pos.heres est effectus:vt.l.j.§.bonorū.ĵ.ad trebel.⁊.l.cōditionibus.§.si patronus.ĵ.de condi.⁊ demō.⁊ in.§.quos autem.insti.de bo.pos.⁊ loquitur cōsecutiue ad id quod superius est dictū q heres scriptus potest petere scdm tab.nam vult dicere qd consuetiue per hoc in effectu obtinebit hereditatem.facit q habetur in simili in.l.si manumissori.C.de obseqꝫ.cōiuncta glos. sua. ¶ Itē non ob.q dictuꝫ est hic procedere ex constitutione principū:q2 cōstitutio non disponit posse hereditatē adiri:sꝫ bonorū possessionē posse peti.⁊ ideo tunc non pōt adiri hereditas ex quo solū disponitur de bono.pos.per id q habet in.l.j.ĵ.vt ex le.⁊ sena.ve.consul.bo.pos.det. ¶ In ea.glo.ibi hic in vita. hec prima so.est vera ⁊ cōiter tenet.⁊ est ratio diuersitatis:quia si morit in vita testantis cessat tūc impedimētū tempore quo superest causa efficiens.iō tunc reconualescit:cū etiā testator tunc videat in eadē volūtate perseuerare.ar.optimū in l.fi.s̄.cōmu. predi.que ratio cessat qn posthumus morit post vitam testātis: q2 tūc cessat impedimentū tempore quo non superest causa efficiens:ideo nō sic reconualescit vt in.d.l.fi. ¶ In ea.gl.ibi solu. in nato tpe testamēti.⁊ est rō diuersitatis:q2 quando preteritus est iā natus in potestate testamētū a principio est nullū.l.j.s̄.eo. Sed vbi preterit posthumus testm̄ ab ipso principio est aliqd: licet postea fuerit ruptum natiuitate posthumi.l.iij.§.ex his.s̄. eo.⁊ ideo propter bonū initium ⁊ principium quod habuit testamentū qn posthumus fuit preteritus licet postea rumpat facilius reconualescit.nā multū operatur principiuꝫ ⁊ primordiū veritatis.l.j.C.de orig.iur.⁊.l.cum filius.§.heres.ĵ.de lega.ij.et 3 †q2 res de facili reuertit ad suū primeuum statum ⁊ primeuam naturā.l.si testamētū.s̄.de test.⁊.l.si vnus.§.pactus.ver.sed qd in spe.s̄.de pac.⁊ in.c.ab exordio.xxxv.dist.que ratio cessat in filio in potestate iā nato preterito cuꝫ ab ipso initio testm̄ fuerit nullū vt est dictū.Et per hoc ptꝫ nō esse verā opi.aliquarū glo. ⁊ sequentiū dicētiū q testm̄ in quo filij in potestate sunt preteriti est aliqd a principio:⁊ ita demū est nullū si filius dicat nullū. de quo in.l.filio.ĵ.e.⁊ in.l.is q i potestate.ĵ.de lega.prestā.⁊ pro hoc etiā facit q2 si dicta opi.esset vera testamētū secūdū in quo filius in potestate est preteritus.ex quo possibile esset ex illo principio adiri hereditatē ⁊ a prin.esset aliqd indistincte deberet tollere primū.ar.l.iij.§.sed si stante.s̄.eo.⁊.ĵ.eo.l.cū in scdo.q tñ est cōtra casuꝫ.l.si filius q in ptāte.s̄.ti.j.Et aduerte q2 licet hec gl. videat simpliciter tenere q testm̄ in quo filius i potestate est preteritus nō recōualescat filio moriēte in vita testātis:tñ ꝯtrariuꝫ tenuit gl.in.l.fi.ĵ.de reg.catho.Sꝫ cōcorda illas q si sunt instituti veniētes abintestato cū filio vel post ipsum tūc recōualescit. vt hic est casus in ver.idē ⁊ circa.fm verū intellec.⁊ hoc fauore testamēti.ex quo nō preiudicat in auferēda hereditate veniētibus abintestato.ar.l.hac cōsultissima.§.fi.C.de testa.⁊.l.si duobus.§.si prius.ĵ.de cōtrata.Nec ob.si dicat q h casu si testm̄ a principio dꝫ esse validū p dictū.§.si prius.q2 rñde vt colligi pōt ex his que dixi in.d.l.si filius qui.Si autē nō essent instituti veniētes abintestato tūc non reconualesceret.⁊ idē si essent instituti si filius post mortē patris moreret:nisi appareret de expressa vel tacita approbatione scdm ea que habent ⁊ not.in.l.filio.ĵ.e. Itē aduerte q2 limitauit Ang.hanc.l.procedere qn nō pcedit aliud testm̄ alias dicit q nullo modo reconualesceret per ea que habent in.l.cū in secūdo.in gl.ij.ĵ.e.⁊ q ibi dicet.Sed Bar.sensit oppositū ⁊ credo qd melius cū iste tex.indistincte loquitur ⁊ sic indistincte dꝫ intelligi ar.l.de precio.de publi.⁊ ad no.in.d. l.cū in scdo.dic vt ibi dicet.Et dixit etiā hic Ange.qd illud qd dicit morte preteriti decedētis in vita testatoris testm̄ cōfirmari:debet intelligi si decedat viuo instituto.secus si decederet eo mortuo lꝫ viuis sequētibus in gradu vlteriori substitutis.p ea que habent.s̄.ti.j.l.gallus.§.nūc de lege.de quo etiā tetigi ibi sꝫ hoc non placet cū eadem sit ratio diuersitatis in alijs gradibus etiam fauore testamenti.⁊ sic idem ius debet dici.l.illud.s̄.ad.l. aquil.⁊ hoc etiā voluit glo.in.l.si a primo.⁊.l.si posthum⁹.s̄.tit. j. ¶ In ea.gl.in fi.sub.q2 licet ibi moriatur naturaliter viuo testante:tamen iam mortuus fingit siue mortuus erat per fictionē legis cornelie.vl' dic q ibi erat tpe mortis preteriti cā efficiēs inhabilis:q2 testator erat seruus hostiū.⁊ ideo nō poterat recōualescere.hic aūt supererat causa efficiens habilis. ¶ In gl.fi. ibi alij referunt hec vera.tamen dum gloss.dicit.ĵ.subaudiri debere maxime male dicit.Et aduerte:quia vt patet ex summario quatenus refertur ad irritum cessante postea impedimenta

recōualescit ipso iure absq3 nouo iudicio volūtatis, si instituti erāt veniētes ab intestato. ita est hic casus singularis q nō est alibi. alias si nō essent instituti veniētes ab intestato requireretur noua declaratio. l. qui liberis. §. testamento. ff. de bon. pos. scōm tabu. Et no. bene ex predictis tres casus singulares q nō sunt alibi qui colliguntur ex isto tex. & in summario. in quibus etiam hodie necessaria est bonorum possessio.

Si paganus. Qū primū testm̄ ɔfirmat p scōm pmū nihilominꝰ rūpit: lz tūc valeat iure codic. illoꝝ. h. d. ¶ † No. qd lz miles possit decedere cum duobꝰ testis validis. tn̄ sec⁹ est in pagano. facit qd legit & no. i l. j. & ij. C. de test. mili. ¶ No. scdo qd illa v̄ba clausule codicillaris q ɔsueuit apponi i test. s si nō valeret iure testamēti valeat iure codicilloꝝ cōprehēdat et hr̄dis institō vt illa trahat ad cām fideicōmissi. de q in l. j. ff. de iure codi. p Bar. & in aut. ex cā. C. de lib. pte. Quid aūt si testator dixit si non v3 vel valebit vt testm̄ valeat iure codi. & postea facit aliud testm̄ nulla facta mētione de prio an reducet institutio facta in pmo ad cām fideicō. videretur q sic p istū tex. Sz ɔtrariū t3 Ric. de nea. vt hic refert Bal. qz dicta cla codicil. nō trahit ad casum in q testm̄ pmū ɔtinēs clam inualidat ex volūtate testātis postea. ar. l. iij. §. fi. ff. de adi. lega. nec ob. iste tex. qz hic in scdo ɔfirmauit pmū. ¶ Extra gl. imaginarī v̄r qd in casu isto institutꝰ in pmo nō videat ēē coheres cum instituto in scdo. dixit hic Bar. & Bal. & Ang. q hic ɔtingit: quia nō fuit nūcupatū noīe heredis scripti in prio. put debuit. iuxta l. iubemꝰ. C. de testa. Sz hec solu. nō plz: qz suffi. cere v̄r nomē heredis iplicite noīari p id q no. Bar. in l. si ita scripsero. ff. de ɔdi. & demō. nā & suffi. cere v̄r q p relationē ad aliud certū appareat. ar. l. certū. §. si cer. pe. saluo casu dicte. l. iubemꝰ. Et iō melior rō v̄r qz cū institutis in prio data fuerit tota hereditas v̄r magis cōgruere mēti testātis cōfirmātis primū testm̄ vt primus sit in solidū heres effectꝰ qz p fideicōmissum. iuxta. l. cū filiꝰ. §. qd cum eo. q qd talis sit coheres. & sic solū habeat dimidiā hereditatis. & ideo in dubio dicta interpretatio p hāc. l. fuit approbata.

Summarium.

1 Jura sui heredis quis obtinere dicatur.
2 Substitutio vulgaris non potest filio preterito fieri.
3 Edictum successorium locum non habet in querela.

Posthumorū. Filio sublato de medio nepos obtinet locū sui: nō testm̄ rūpit si nō reperit institutꝰ vel exheredatꝰ. h. d. ¶ † No. q ille solꝰ obtinet iura sui heredis qui obtinet pmū locū & est in ptāte. ¶ † Itē no. q nō v̄r posse fieri substō vulgaris filio pterito & sic nō v̄r filꝰ tūc tacitis inuitatis ex testō facit l. ex facto. la picola. ff. de her. insti. q no. glo. in l. lucius. & l. si qs ita heres instituat. in vlti. char. ff. de hered. insti. lz Bar. voluerit ɔ. & nō bn̄ vt dictū fuit in l. gallus. in pn. ff. ti. j. Nec ob. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de leg. ij. qz ibi loquit in psonis in gbꝰ necessaria nō erat instō vel exheredatio. ¶ Itē not. qd nō v̄r sufficere si filꝰ habeat iure fideicō. hereditatē: de q dixi in. l. inter cetera. §. ti. j. ¶ In glo. viuo. ibi sz illud forte spāle. no. bn̄ glo. q vult qd † in querela nō sit locus successorio edicto de gradu in gradū: sz de capite in caput: puta de capite liberorū in caput ascēdentiū: qz oēs sunt in prio gradu defuncto. s. filiꝰ defuncti & pr̄ defuncti. Et no. ēt q locꝰ est successorio edicto de q̄rela in cōtratabu. qū ille q vult venire ex successorio est talis qd si esset preteritus & primū locū obtineret nullo alio existente hz ɔtab. quasi secus si habiturus esset querelā si nemo eū precederet & esset preteritus: qz tunc esset locus successorio edicto de querela in querelā. hoc directo videtur tenere hic Bal. dicens quod in iure dicēdi nullū nō est locus successorio edicto. nec de cōtratab. in cōtrata. de quo etiam hic tangit Bal. Sed dic melius vt dixi in. l. si quis posthumos. §. si filium. §. ti. j.

Summarium.

1 Prouisio in simplicibus ad mixta trahi potest.
2 Uerbum presentis temporis trahitur ad futurum.
3 Exheredatio facta sub conditione non suspendente filio nato non reijcitur a iure.
4 Masculinū in odiosis femininum non concipit.

Si ita facta. Cōditio nō suspēdēs exheredationē post natiuitatē posthumi nō facit posthumū dici pteritū. h. d. vel sic. Prouisio exheredationis facta separatim in duobꝰ casibꝰ porrigit ad vtrūq3 simul cōcurrētē. h. d. fm verū intellectum. ¶ † No. ex tex. q puisio facta in simplicibus trahit ad casum mixtū etiā in odiosis: qd intellige qd ad casum mixtū verisimiliter adaptari pōt mēs disponētis ppter idētitatē rōnis. als secus. l. vim passum. §. pscrip. ff. de adul. nā ibi maiꝰ est delictū mixtū ex duobꝰ simplicibus ex quo cōcurrit in eiusdē psona q esset delictū simplex. & iō maius tps regrit in ipso pscribēdo q i aliq ipsoꝝ simpliciū. vbi aūt dispō esset facta in fauorabilibꝰ tūc clarū est qd puisio facta in simplicibꝰ trahit ad mixtū. l. si ita. §. ti. j. ¶ † Itē no. qd v̄bū psentis tpis interdū trahit ad futurū ex mēte dispo nētis. facit q hr̄ in. l. filiꝰ. §. si qs ex certa. §. ti. j. ¶ † Itē not. qd exheredatio facta sub ɔditiōe q nō suspēdit post natiuitatē filij nō reijcit a iure. ¶ In gl. j. cū tacite itelligat. Hec sol. reprobat p aliqs p. l. iij. §. filꝰ. §. ti. j. ĭūcta l. filiū. §. sz cū exheredatio. ff. de ɔtab. io dicunt qd hic loqtur in ɔditione q nō suspēdit post natiuitatē filij. & iō tolerat ar. l. cū posthuma. §. ti. j. secus si haberet suspēdere post natiuitatē. ar. l. posthuma. §. ti. j. & hoc t3 Dy. Bal. & Ang. Posses tn̄ saluare pmā: qz hic exprimit cōditio eo mō q inerat. secus in casu dicti. §. filꝰ. de quo dicēdū vt ibi. ¶ In gl. ij. in fi. † No. qd mascul nā nō cōcipit femininū in materia odiosa. qd est verū qū odiū nō est rationabile. l. qsqs. C. ad le. iul. ma. secus si esset rōnabile. iuxta id qd no. p gl. & ibi p Bu. in l. si qs in tant. C. vn̄ vi. & in l. j. C. de rap. virg. & de materia plene per Bar. in l. j. ff. de v̄. sig. & p Cyn. in l. qcuq3. C. de ser. fugi. ¶ In gl. fi. ibi omnium. No. bn̄ hāc expositione fm Bald. qz facit ad questionē si al. quis constituit titium & seium pcuratores suos & vtrūq3 eorū quod lz non adijciatur verbum insolidum tamē videatur quilibet eorū insolidū constitutus. pro hoc faciat licz nō alleget: qz illa verba & vtrūq3 eorū redderent alias supflua ɔ. l. si qū. ff. de leg. j. Et hoc no. p ampliatione. c. si duo. de pcur. lib. vj. & eius quod habetur in. l. pluribus. §. de procura. ¶ In ea. gl. ibi vel dic hec vera vt dixi in summario.

Qui vxorē. Statim cū posthumus nascit etiam patre viuo apud hostes rūpit testm̄ & nō ɔualescit filio interim decedēte. h. d. ¶ In tex. ibi habebat & supple vētrem preterierat. ¶ In tex. ibi ad neminē scz heredū scriptoꝝ. no. qd testm̄ in q filꝰ in ptāte est pteritꝰ v̄r ab ipso initio esse nullū: nā si pteritur posthumꝰ ipso nato cōtinuo. & sic statim rūpit testm̄. vt hic pt3. ergo eodē mō ab ipso initio pterito iā nato statim testm̄ est nullū. nā paria sunt filiū esse natū vel posthumū secuta natiuitate. vt pt3 ex his q habentur in. l. si a prio. in fi. §. ti. j. & l. iij. §. ex his. §. eo. p hic etiā tex. insti. de exhere. libe. in pn. vbi hic est expssum. nā apte ibi dr qd ab ipso initio nō v3. & p h. l. si filꝰ q in potestate. §. ti. j. & l. j. & l. posthumꝰ. & vtrobiq3 dixi. §. e. ¶ Itē no. qd vbi posthumus morit post mortē fictā patris nō recōualescit testm̄ lz pater vere viuat sicut nec recōualesceret si moreret post mortē verā patris. iuxta l. ij. C. de postu. de quo dictū fuit in. l. posthumꝰ. in pn. §. eo. & est iste casus singularis fm Bal. ¶ In gl. ij. ibi vel dic ppter hec vera. & cōiter a doctoribus tenetur.

Summarium.

1 Testamentum primum rumpitur per secundum.
2 Conditio impossibilis que institutioni adijcitur non vitiat sed vitiatur.
3 Testamentum secundum quando possit primum tollere.
4 Ultima derogāt prioribus.
5 Ratio potentior duas debiliores vincit.
6 Conditio impossibilis in dispositione apposita ne vitiet est reijcienda.
7 Dictio si & quia, in quibus differant.

Cum in secundo. Per scōm testm̄ in quo qs institutꝰ pure vel sub ɔdōne pmū rūpit nisi cōditio sit talis p quā scōm testm̄ statim infringat. h. d. Et prio ponit dictū. scdo latiꝰ declarat. scda ibi maxim. ¶ † Not. ex tex. prio qd p scōm testm̄ ex q possibile est hereditatē adiri. lz postea de facto nō adeat rūpitur primū. & hic intellige qū testamentum a principio est aliqs. facit. l. iij. § lz si stāte. §. e. Si aūt a pricipio esset nullū sed posset recōualescere an tūc tollat primū. dicendū qd nō ante recōualescētiā. l. n filꝰ. §. ti. j. & insti. de exhereda. lib. in prin. Sz an poss. t recōualescere taliter qd tollat primū tāget infernus & plenius. ff. l. pxi. ¶ † No. scdo qd ɔditio impossibilis adiecta institutioni vitiat & no vitiat. qd intellige nisi sit impossibilis pp pplexitatē. l. si titiꝰ. ff. de cōdi. insti. vel nisi testator credebat ɔditionē fore possibile: qz tūc vitiat & nō vitiat. vt i. l. seruo manumisso. de ɔdi. inde. & no est alibi fm Ang. ¶ Ultimo no. fm Bal. qd vbi testm̄ scōm est p no scripto. vt qz a pn. nullū h3 fundamentū nō tollit primū. secus qñ est in causa caduci vel quasi. & rō est qz hic scdo casu fuit possibile ex eo hereditatem adiri. secus in pmo. facit qd no. in l. mil. p gloss. in. l. ij. ff. de here. insti. ¶ In gl. j. ibi sicut no capacē, intellige qd si est no capax funditus. puta dānatus in metallum. l. ij. ff. de his que pro non scrip. habētur: tūc recte eqparat mortuo. vt ibi & l. pe. eo. ti. Sed vbi esset nō capax quo ad sui comodū accipere tn̄ posset ad vtilitatem fisci:

tatem fisci.tūc nō eqpararet iā mortuo.Añ videret tūc scdm te stamentū tenere in quo talis esset institutus ⁊ rūperetur primū ar l.ex testō.§.iulius.ꝟ.de vul.⁊ pu.⁊ sic dʒ limitari hec glos.ꝼm pe.⁊ an.de pi.⁊ sensit ēt hic Bal.lʒ Ang.alr loquat̃ ſʒ non bñ. ¶ Et no.ex p̄dictis duplicē itellectū ad.d.l.cū quidā.An⁹ est ꝙ loquat̃ in funditus nō capace instituto in scdo testamēto in quo declarati fuerūt indigni scripti in primo.Alius est intellectus qd loquatur in scdo testamēto in quo fuit institut⁹ nō capax ad sui cōmodū.sed bñ capax ad vtilitatē fisci.vñ hoc casu tollit̃ primū.tñ hr̃ditas aufert̃ vt ab indigno ab instituto in secundo.Sed in p̄cedenti casu non tollit̃ primū vi scdi.ſʒ auferretur hereditas scriptis in prio tāꝙ idignis.⁊ de materia in.l.hr̃ditas.C.de his qbus vt indi. ¶ In gl.potuit.in fi.No.bene ex hac gl.duo primo qd testamentū in quo filius in ptāte est p̄teritus ipso approbāte nō reconualescit de iure ciuili ſʒ solū de iure p̄torio.⁊ sic etiā hodie tūc necessaria erit bo.pos.ꝼm tab.vt no. gl.i.l.certū.C.vñ legi.⁊ hec est cōis opi.doc.de qua in.l.filio p̄terito.Alia fuit opi.qd tūc recōualesceret de eqtate ciuili:qr ex eqtate inuēta iuriscōsultis quorū responsa sunt pars iuris ciuilis l.ius ciuile.š.de iusti.⁊ iu.Nec addit qd peti debeat bo.pos.vt pʒ ex.d.l.filio.ergo vr̃ qd de eqtate ciuili ibi recōualescat.lʒ sec⁹ sit.in.l.posthum⁹.i p̄nc.qr ibi ex p̄sse dr̃ qd peti dʒ bo.pos.faciat l.vna.ꝟ.vt ex lege ⁊ ex senatuscō.bo.pos.detur.⁊ hāc opi.forte voluit sentire gl.insti.de exhe.li.in p̄n.vbi dicit qd in.l.filio p̄terito vʒ testm̄ de iure equo.⁊ nō dixit de iure pretorio.⁊ hāc sententiā sequit̃ etiaʒ Ang.de quo lati⁹.ꝟ.dicet̃.Sʒ huic opi.obst. ꝯ̄riū gl.qr ꝼm hoc ex quo possibile esset adire hereditateʒ de iure ciuili ex scdo testō in quo fili⁹ in potestate est p̄terit⁹ deberet tolli primū ꝑ istā tex.⁊.l.pater filio.ꝟ.de here.insti.cuius ꝯ̄riū dr̃ in.d.l.si filius.Sed si vis defensare hanc opi.potes dicere quod interdū a principio testamētū est aliqd ex quo possibile eēt adire hereditatē de iure ciuili tūc bene tollat̃ primū.Interdū vero a principio est nullū vt in casu ꝓposito i quo nō p̄t recōualescere sine extrinseco facto ipsius p̄teriti.⁊ tūc per tale testm̄ scdʒ nō tollit̃ ⁊ sic intelligat̃.d.l.si filius.Et hoc clarū anteꝙ supueniat recōualescētia.an aūt illa possit supuenire taliter ꝙ ꝑ illā tollat̃ primū.tangit̃ in.d.l.filio.nam dubium est an.l.filio p̄terito habeat locū qñ p̄cedit aliud testm̄ validū.nā videretur ꝙ nō cū tūc ius videatur quesitū scriptis in primo:⁊ sic vr̃ soluʒ habere locū qñ vnicū fuit testamētū in quo filius est preteritus:qr tūc sibi aperta est via veniēdi ab intestato.Et ideo nō mirū si pōt tūc sibi p̄iudicare approbando.⁊ sic vr̃ hic Bar.sentire de quo ibi dicet̃. ¶ †No.scdo ex hac gl.ꝙ ad hoc vt testm̄ scdʒ tollat p̄mum non sufficit de iure pretorio posse peti bon.pos.sed reqrit̃ qd hereditas possit adiri de iure ciuili.⁊ in hoc reputat̃ hec glo. singularis cū qua cōcordat gl.l.si qs eū.§.fi.ꝟ.de vul.⁊ pup.an autē hec gl.p̄cedat reperio fuisse quatuor opi.p̄ma fuit qd indistincte ista gl.p̄cedat.⁊ hanc sequit̃ hic Ang.⁊ sequebant̃ antiqui.Secunda fuit opi.qd indistincte hec gl.nō procederet:⁊ hāc vr̃ sequi Bal.in.l.si filius q in potestate.Tertia fuit opi.ꝙ si testm̄ ab ipso initio fuit validū de iure p̄torio.vt qr reijcit̃ coditio de iure pretorio tantum.de quo tangetur super gl.n.tūc tollatur primū testm̄ secus si testamentū scdm fuerit nullū ab ipso initio oi iure:qr tunc non poterat postea reconualescere de iure pretorio nec tollere primū lʒ alias si vnicū tm̄ fuisset testamētū ⁊ p̄cessisset aliud potuisset conualidari ⁊ valere de iure pretorio.⁊ hāc opi.sensit hʒ Bal.⁊ ipam approbare sibi vr̃ dñs Onofrius in.l.hac consultissima.§.si qs in repetitione illius.§.C.de sta.⁊ sic vult ista tertia opi.ꝙ nō sufficeret recōualescētiā supuenire in vita testantis qñ a principio scdm testm̄ fuisset nullum. qd an sit verū.ꝟ.patebit.Quarta fuit opi.Bar.in hac.l.⁊ etiaʒ in.l.i.ꝟ.de vulga.⁊ pup.vcʒ qd vbi recōualescētia supueniat in vita testātis sufficiat ⁊ tollat̃ primū.sec⁹ si supueniret post mortē.sic intelligat̃ hec gl.Vidēdū est igit̃ que opi.p̄dictarū sit verior.Pro prima vr̃ esse casus in.l.pater filio.ꝟ.ti.i.in.l.i.š.e.in qbus dicit̃ qd ad hoc vt scdm testm̄ tollat primū requiritur ꝙ ex ipso heres existere potuerit.⁊ sic dʒ posse adiri hereditas de iure ciuili:qr pretor nō facit quē heredē.inst.de bo.pos.§.quos aūt. Scdo ꝓ hoc faciat.d.l.si fili⁹ q in potestate.iūcta.d.l.filio p̄terito.vt voluit inducere hec gl.Tertio ꝓ hoc faciat qr ex quo p̄cedit primū testm̄ validū de iure ciuili ⁊ p̄torio nō videtur qd per scdm validū de iure p̄torio tantū possit tolli primū.cū pretor nō possit facere desinere quē esse heredē vt ꝓbatur in dicto.§.ꝙ autem.⁊.l.⁊ si sine.§.ſʒ ꝙ papi.š.de mino.Quarto ꝓ hoc facit qr duo vincula debēt esse fortiora ꝙ vnū vt in.c.i.extra de treug. ⁊ pace.⁊ auẗ.itaqʒ.⁊ in corpore vñ sumit̃.C.communia de succes. ⁊ sic cū testm̄ primū sit validū duplici iure vcʒ ciuili ⁊ p̄torio nō videt̃ posse tolli per secundū validum de iure pretorio tātum ⁊ ꝓ ista p̄te facit etiā autoritas istius gl.⁊ dicte.l.si quis cū.Et ꝓ ista parte etiā facit qr min⁹ potēs nō dʒ tollere id quod est magis potens:sed poti⁹ ecōtra arg.l.queritur.š.de sta.ho.⁊ ꝑ consequēs testamentū validū de iure p̄torio tantū tanꝙ minus potens:qr validū vno vinculo tantū non dʒ posse tollere testamētum preambulū validū de iure ciuili ⁊ pretorio.qd vr̃ esse magis potēs.velut duplici vinculo munitū.arg.eoꝝ que habent̃ in.d.auẗ.itaqʒ.C.cōia d̃ succes. ¶ Sʒ aduertēdū qr ꝓ scda opi. similiter multe rationes.nā facit primo qr videtur qd testm̄ secūdū validū de iure pretorio tantū debeat tollere testamentū precedens validū vtroqʒ iure ex vi incōpatibilitatis ⁊ vi regule iuris ciuilis qua cauet̃ qd nemo pōt decedere cū duobus testamētis validis si nō est miles.l.posthum⁹.§.si pagan⁹.š.eo.† Et sic vr̃ ꝙ ex vi alteri⁹ regule iuris.ciuilis q̄ hʒ qd vltia derogāt p̄oribus.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.ꝟ.de le.i.⁊.l.pacta nouissima.C. de pac.iuncta cū precedenti.debeat tolli prima testamētū.⁊ sic nō tollet̃ immediate ex potestate p̄toria:sed immediate ex potestate ⁊ vi iuris ciuilis.⁊ hec fuit ratio Bal.in effectu in.l.si fili⁹ q in potestate.š.ti.i.lʒ Ang.ibi nitat̃ rñdere.qd ex quo necessario est alterū inualidari,inualidari dʒ id ꝙ est magis debile ⁊ minus potēs.⁊ sic testm̄ secundū validū de iure pretorio tantū ꝑ ea que supra sunt dicta.Secundo pro hac opi.secunda facit qr lʒ iura videant̃ dicere qd ad hoc vt scdm testamētū tollat p̄mū requiratur qd ex secūdo potest heres existere vt patet in iurib⁹ allegatis supra ꝓ alia parte.tamen videt̃ qd illud verbū heres verificetur etiā in succedēte de iure pretorio per id qd habet̃ in l.in cōditionib⁹.§.si patron⁹.ꝟ.de cōdi.⁊ demō.vbi pʒ qd illud verbū heres ꝓlatū in cōditione verificat̃ etiā in successore de iure pretorio.⁊ tñ cōstat qd verba cōditionū debent sumi ꝓprie ⁊ impleri in forma specifica.l.meuius.⁊.l.q heredi.ꝟ.de cōdi.⁊ demō.Ad idē etiā bñ facit qd legit̃ ⁊ no.in.l.i.§.iuncto.§.bonorū.ꝟ.ad treb.Tertio ꝙ hoc facit qr lʒ p̄tor nō possit facere queʒ de mero iure heredē facit tñ quātū ad effectū ⁊ emolumētū.vt ꝓbat̃ in dicto.§.quos aūt.Quarto ꝓ hoc faciat qd lʒ pretor nō possit facere desinere quē heredē de mero iure tñ facit desinere q̄ ad effectū.vt pʒ in.l.⁊ si sine.§.ſʒ ꝙ papi.š.de mino.⁊ patet ēt in.l.i.⁊ ꝑ totū in.l.cū emancipatus.in princi.ꝟ.de cōtrata.⁊ sic saltē quātum ad effectū dʒ posse tollere primū testm̄.Quinto ꝓ hoc facit qr si vbi succedit̃ cōtra voluntatē testantis facit queʒ desinere in effectu hr̃dē esse,vt pʒ in.d.l.cū emācipat⁹.⁊ in.d.§. quos aūt.ergo multo fortius dʒ posse qñ hʒ secū cōcursuʒ voluntatis defuncti.cū hic tūc sit fauorabili⁹. Sexto ēt ꝓ hoc faciat qr ex quo scdʒ testm̄ est validū de iure p̄torio vr̃ tollere vinculū iuris p̄toriū.qd est in primo.ar.eoꝝ que no.in simili in.l.si vn⁹.§.si acceptilatio.š.de pac.⁊ sic remanebit secūdū vinculū iuris ciuilis qd tāꝙ in rigore fundatū videt̃ debere succūbere vinculo iuris p̄toriū secūdi testamēti tanꝙ in eqtate fundati.ar.l.placuit. C.de iudi.iuncta.l.in bo.fi.š.de eo ꝙ cer.lo.Nec ob.huic rōni si dicat̃ qd ex quo in p̄mo testō duo vincula fuerūt a p̄cipio vnita scʒ iuris ciuilis a p̄toriū nō videt̃ posse vnū sine reliquo tolli. ar.l.si ita.§.regula.š.ti.i.qr pōt dici qd illud ꝓcederet i cōnexis quoꝝ vnū sine alio esse nō pōt.vt est videre in casu illi⁹.§.sec⁹ in casu isto.nā possibile est reperiri testm̄ validū de iure ciuili tātū vt qñ extraneus est institut⁹ filio emācipato p̄terito.Itē reperitur qñqʒ validū de iure p̄torio tantū.vt in.l.posthum⁹.in prin. š.e.qñqʒ etiā validū reperitur vtroqʒ iure.vt est videre regulariter i testō solēni.⁊ sic pʒ ꝙ dicta vincula nō habēt necessario cōnexitatē adinuicē.⁊ iō vnū dʒ posse tolli sine alio. ¶ †Vltio ꝓ hac parte faciat:qr iterdū vna rō si est potētior vincit duas.vt habet̃ in.l.nā ⁊ si parētib⁹.š.de off.test.⁊ sic vr̃ ꝙ secūdū testamentū ꝓ quo facit eqtas iuris p̄toriū tanꝙ potētior:ex quo vltimo loco venit ⁊ ptātē hʒ quātū ad effectū facere desinere quē heredē dʒ tollere primū.⁊lʒ opi.gl.cōiter teneat̃ ꝑ āntiquos tamen forte ista scda de iure verior ꝑ rōnes supradictas ex quib⁹ satis rñso ad rōnes factas ꝓ alia parte.de quo.tñ iferius dicet̃.Et aduertēdū ꝙ ista opi.loquit̃ qñ p̄supponit̃ testm̄ scdm eē validū de iure p̄torio.Sʒ circa illā insurgit dubiū an testamentū ꝙ a p̄cipio est nullū de iure ciuili ⁊ pretorio:vt qñ filius in p̄tate est p̄teritus ⁊ posset recōualescere de iure p̄torio si nullū precederet testm̄:vt est videre in casu.l.posthum⁹.§.idē ⁊ circa.š.e.i casu.l.filio p̄terito.ꝟ.e.possint simil'r recōualescere qñ p̄cedit aliud testm̄ validū.nā videret̃ qd sic ꝑ dicta iura q̄ vident̃ idistincte loqui.ꝯ̄riū tenuit Ang.⁊ circa casum.l.posthumus.dic vt dicam statim circa quarta opi. ¶ Circa casuʒ vero.l.filio.p̄supposito qd ibi recōualescat solū de eqtate p̄toria tenuit Bal.ꝙ non possit reconualescere.vbi p̄cessit aliud tm̄ validū.mouet̃ qr vbi est apta via ꝑꝑ nullitatē testamēti alij ꝙ p̄terito nō vr̃ tūc p̄teritus in p̄iudiciū alteri⁹ posse approbare ar.l.si post mortē.§.fi.ꝟ. de ꝯ̄tab.⁊.l.i.in fi.ꝟ.si tab.testa.nulle extra.⁊.l.fi.š.ti.i.sed in casu ꝓposito videt̃ ex nullitate scdi testamēti apta fuisse via instituto in primo testō valido.scdo videt̃ qd filius nō possit ad illius p̄iudiciū approbare.Itē qr tūc demū dʒ cōpetere bo.pos.scdʒ tab.instituto qñ desinit cōpetere ꝯ̄tab.p̄terito arg.l.si ipubes. §.fi.ad car.⁊.l.ij.§.expetēdū.ꝟ.de secū.tab.Sʒ huic filio p̄terito nō videt̃ posse desinere cōpetere cōtratab.ex eo qr illa no vr̃ sibi cōpetysse ꝑꝑ exheredationē factā de eo in p̄mo testō.ꝟ.de cō

tratab.l.illud.§.testm̄.z.l.j.in p̄n.z.l.nō putauit.e.ti.ergo non
pōt cōpetere quoquo modo ẜm tab.instituto in scđo.z sic nō dꝫ
posse reconualescere de iure pretorio qn̄ precedit aliud testamē-
tum validū.z sic limitaꝛ.l.filio p̄terito.hic z in.l.si filiꝰ qui in po
testate.§.ti.j.Sed an hec secūda opi.ꝓcedat diceꝛ i.d.l.filio.Et
pro hac scđa opi.vr̄ esse casus non diuidendo in.l.posthumus.ꝑ
prin.iuncto ver.idē z circa intelligēdo illū tex.simpliciter z indi
stincte prout iacet.Et sic siue procedat aliud testamētū siue nō
nā intelligēdo qđ loquaꝛ quādo p̄cedet aliud testamētū ibi erit
casus expressus ꝓ hac parte.nā ibi scđm valebat de iure p̄torio
tantū.dicto ver.idē z circa.z tn̄ tollet p̄cedēs validū omni iure.
Ad idē etiā bn̄ facit tex.in.l.filio preterito.j.eo.intelligēdo qđ
ibi recōualescat solū de equitate pretoria z qđ ꝓcedit idistincte
6 etiā si aliud testamētū p̄cedat.† Itē ꝓ hoc bene facit hec.l.in fi.
inquātū dicit qđ impossibilis cōditio reijciꝛ de secūdo testamē-
to z sic in effectu tolliꝛ primū.vt etiā sensit gl.fi.nam certū est qđ
impossibilis cōditio interdū reijciꝛ iure pretorio tantū.vt pꝫ ex
his que habenꝛ in.l.cōditiōe.la.ij.j.de condi.insti.z.§.tetigi.et
sic cū hic dicaꝛ qđ impossibilis cōditio reijciꝛ de scđo testamēto
z tolliꝛ primū indistincte ꝓcedit siue sit imposibilis de natura
siue sit impossibilis de iure:z siue reijciaꝛ a iure ciuili siue a preto
rio.ex quo indistincte vult impossibilē cōditionē reijci de scđo.
Nec ob.si dicaꝛ qđ hic subijcit exēplū de conditione impossibili
de natura etiā q̄ reijciꝛ a iure ciuili.vt.d.l.cōditiones.qꝛ illud po
nit gratia exēpli.que aūt exēpli gratia ponit nō restrigūt dictū.
l.dāni.ifec.stipulatio ꝑtinet.j.de dā.infec.z bn̄ facit qđ no.in.l.
j.C.vti pos.Itē pro hac parte videꝛ etiā esse casus ẜꝫ vnū intel-
lec.in.l.si duobꝰ.§.si prius.de cōtracta.intelligēdo qđ ibi scđm
ideo tollat primū:qꝛ filius cōtratabulādo diciꝛ ipsum approba
re de equitate p̄toria ad finē vt finaliter improbet ẜꝫ opi.Bar.
quā tetigi i.l.filio p̄terito.z facit qđ no.ipse i.l.ij.j.de ꝯtratab.
z facit bn̄ qđ habeꝛ i.l.nō putauit.§.j.gradu.j.de ꝯtratabu.tn̄
de hoc intellectu an ꝓcedat.dic vt dixi.in.l.si filius q in potesta
te.§.ti.j.Et aduerte qꝛ ẜm intellectū predictū nedū testamētuꝫ
scđm efficieꝛ validū de iure pretorio.Et nedū ex quo posset peti
ex eo bo.pos.ẜm ta.tollet primū.imo itē erit etiā si nō posset peti
ẜm tab.etiā si effectualiter veniat expugnādū de iure p̄torio.qđ
esset valde notādū si esset verū:sed recurre ad dictā.l.si filius qui
in potestate. ¶ Circa tertiā opi.aduerte qꝛ pro illa videꝛ esse ca
sus hic in fine iūcta glo.fi.ẜm opi.primā.z iūcto eo qđ habetur
in.l.facta.§.si sub cōditione.z.§.si in dāda.j.ad trebel.in quibꝰ
videꝛ ꝓbari qđ cōditio turpis seu impossibilis reijciꝛ de iure p̄to
rio.z tn̄ hic in fi.vr̄ dici qđ per tale scđm testamētū iquo reijciꝛ
dicta cōdictio tollaꝛ primū.Sed Ang.hic dixit qđ illa cōditio
demū reijciꝛ a p̄tore cuius impletio nō est reprobata iure ciuili
nec pretorio:sed solū datur libertas scripto heredi vt illā nō im
pleat si nō vult.exēplū si istituaꝛ aliquis sub cōditione si iuraue
rit se daturū.x.nā cōditio iurisiurādi relaxaꝛ ab ipso iure p̄torio
lꝫ nō ipsa cōditio dādi.l.que sub cōditione.§.quoties.j.de cō-
di.insti.vel cū instituiꝛ quis sub cōditione si nomē vespiliōis seu
turpe portauerit.quā cōditionē nulliꝰ interest impleri.ſꝫ potius
pertinet ad dedecus instituti.vt.d.l.facta.§.si in dāda.tn̄ istitu
tus posset iurare si vellet z posset defferre dictū nomē si vellet:qꝛ
nec iure ciuili nec p̄torio ꝓhibeꝛ lꝫ relaxaꝛ sibi ꝑ p̄torē necessitas
iurādi z deferēdi dictū nomē.z sic ab initio vr̄ testm̄ tenuisse de
iure ciuili z p̄torio.z ex eo adiri potuisse hr̄ditatē lꝫ institutꝰ nō
impleat si formaliter cōdi.oporteat ipsum petere bo.pos.ex quo
a iure ciuili cōditio nō est sibi relaxata sed a iure p̄torio tm̄.ideo
nimirū si hoc casu rūpiꝛ primū testm̄ per scđꝫ:ex quo ex illo scđo
fuit possibile adiri hereditatē lꝫ de facto postea nō adeaꝛ sed pe
taꝛ bono.pos.ar.l.iij.§.sed si stāte.§.eo.z sic ẜm eū nō ꝓbaꝛ hic
ista opi.lꝫ Bar.erret.Bal.hic z dn̄s Onofrius i.d.§.si quis.di-
cāt illā hic ꝓbari.Sed forte pōt predictorū opi.iuuari ꝑ ea que
habenꝛ in tex.z gl.in.l.cōditiones.la.ij.j.de ꝯdi.insti.vbi ponit
exemplū qđ si aliquis instituiꝛ sub cōditione si dolo vel metu in
duxerit aliquē ad aliqđ faciēdū:tunc reijciꝛ illa ꝯditio a solo iu
re pretorio:vt ibi patet ex tex.cū gl.z tn̄ certū est qđ ius p̄toriuꝫ
reprobat illius implemētū.l.j.z per totū.§.de dolo.z.§.qđ met.
cā.z sic in ista vr̄ posse verificari opi.p̄dictorū ꝗcquid dixerit an
gelus.z hāc opi.puto verā ꝑ ea que.§.dixi z que.j.dicam scꝫ ꝙ
hoc casu tollatur precedēs testm̄ validum vtroqꝫ iure per istud
secūdū in quo reijciꝛ ab ipso initio cōditio de iure pretorio.pro
quo facit qđ diceꝛ statim in sequēti opi. ¶ Circa quartam opi.
aduerte.qꝛ pro illa opi.videꝛ esse casus in.l.posthumꝰ.ver.idē.z
circa intelligēdo indistincte illū tex.siue precedat aliud testamē
tū siue nō:z sic indistincte videꝛ loqui.ergo sic etiā idistincte dꝫ
itelligi.arg.l.de precio.cū similibꝰ de publi.z hoc puto verꝫ licet
Ang.tenuit ꝯtrariū ibi dicens illā.l.nō procedere qn̄ testamē-
tū aliud precessisset sed nō videꝛ bene dixisse per predicta z pro
ista parte etiā facit:qꝛ nō dubiū ꝙ illđ qđ ibi diciꝛ de posthumo
in principio ꝓcedit siue precedat aliud testamētū siue nō.ergo
eodē modo idē debemus dicere i dicto ver.idē z circa qđ habet

relationeꝫ ad principiū dicte.l.Nec ob.hec gl.qꝛ patet respōsio
ex supra dictis circa secūdā opi.Itē aduerte qꝛ p̄dicte quatuor
opi.habent locū qn̄ p̄supponitur scđm testamentū esse validuꝫ
de iure pretorio z nō loquūtur qn̄ a principio esset nullū de iu-
re pretorio z ciuili:sed posset reconualescere si nōdum redacta
est potētia ad actū.Et iō quinta fuit opi.aliorū qui plus dixe-
rūt ꝙ nedū secundū testm̄ validū de iure p̄torio tollit primū sed
etiā si nō sit validum dummō possit esse validum.z recōualescē
tia supuenire in vita testātis:vt est videre in casu.l.posthumus.
ver.idē z circa.nā tunc ab ipso initio tolleꝛ primū etiā anq̄ su-
ꝑueniat recōualescētia.z sic intelligūt.l.si duobus.§.si prius.j.
de ꝯtrata.qꝛ ibi fuerunt instituti veniētes ab itestato in secūdo
testamēto in quo filius in ꝑtāte erat preteritus.z sic poterat re
cōualescere filio decedēte in vita testātis.vt i dicto ver.idē z cir
ca.secꝰ qn̄ recōualescētia demum posset supuenire post mortē
vt in casu.l.filio p̄terito.qꝛ tunc saltē ab initio ꝑ scđm testm̄ nō
tolleꝛ p̄mum.vt.d.l.si filius qui in ꝑtāte.sed tolleꝛ tunc demū
si potētia ad actum reducaꝛ.q̄ an tn̄ posset reduci diceꝛ in.d.l.
filio.z.§.tetigi.sed hec opi.nō placet.vt tetigi in.d.l.si filius.qꝛ
ex quo a principio testamētū secūduꝫ est omni iure nullū absur
dum est dicere qđ ꝑ ipsum qui est funditus nullū ab ipso initio
tollaꝛ precedēs validū vtroqꝫ iure z presertim qꝛ nō sumus cer
ti an recōualescētia superueniat vel no:z sic in dubio debemus
potiꝰ fauere validitati p̄mi testamēti sicut in simili fauemꝰ testō
an̄ natiuitatē posthumi:qꝛ nescimꝰ an nasceꝛ.facit.l.iij.§.ex his
z qđ ibi no.§.e.z ad dictū.§.si priꝰ.dic vt dixi.Et ex p̄dictis po
tes ꝯcludere in hac materia aliquos casus.nā qn̄qꝫ scđm testm̄
est validū de iure ciuili z p̄torio:z tunc nō est dubiū ꝙ tollit pri
mū.saluo tn̄ eo qđ habeꝛ in.l.si qs.in prin.testa.de leg.iij.quan
doqꝫ secundū testm̄ nō est validū vt ex eo possit adiri hereditas
vel peti bo.pos.tn̄ valet vt voluntas intestati.vt sic propter illā
ab intestato possit adiri.exemplū in.l.hac consultissima.§.si qs.
§.de testa.z tunc tolliꝛ primū vt ibi ꝓbatur z no.Interdū secū
dum testm̄ est nullū omni iure.tn̄ superuenit causa recōualescē-
tie ex post facto talis.qđ si nullū p̄cederet testm̄ reconualesceret
de equitate ciuili.exēplū in.l.filio p̄terito.ẜm vnū intellectuꝫ.et
tūc anteq̄ superueniat cā recōualescētie indubitāter nō tollitur
primū.postea autē est dubiū an tūc posset recōualescere de quo
diceꝛ in.d.l.filio.scđo p̄supposito qđ nō possit an tūc tollaꝛ pri
mū.Et dicēdū est qđ sic ꝑ ea q̄ supra dicta sunt z ꝙ inferiꝰ etiaꝫ
diceꝛ.Interdū testm̄ est etiā validū solū de iure p̄torio:z tunc
ab ipso initio est validum de iure p̄torio.exēplū in hac.l.i fin.qn̄
esset conditio impossibilis q̄ reijcitur a iure pretorio.z tūc tolli-
tur primum:vt hic est casus inducendo vt.§.induxi.z sequitur
etiam hic Bar.z Bal.z dn̄s Onofrius in.d.§.si quis.Inter-
dum vero testm̄ est a principio nullum omni iure sed postea su
ꝑuenit rōne recōualescētie ꝓpter quā si aliud testm̄ nō precede
ret recōualesceret de iure p̄torio tm̄.exēplū in.l.posthumꝰ.versi.
idē z circa.z tūc hic est dubiū an recōualescat ex quo aliud p̄ce-
dit.z tene ꝙ sic ꝑ.d.l.posthumꝰ.indistincte intelligēdo.lꝫ ang.
ibi illā restringat qn̄ aliud nō p̄cedit.Scđo p̄supposito ꝙ recō
ualescat an tollaꝛ primū validū oi iure.z tene ꝙ sic.ꝑ dictā.l.in
distincte loquētē.z hoc etiā voluit hic Bar.ex quo cā recōua-
lescētie superuenit in vita.Bal.tn̄ forte sensit cōtrariū inquan
tuꝫ voluit qđ demū qn̄ ab initio testm̄ est validū de iure p̄torio
tollat p̄mū.z idē qđ Bal.sensit dn̄s Onofriꝰ in.d.§.si qs.ſꝫ me
lior vr̄ opi.Bar.per dictā.l.posthumꝰ.q̄ cū indistincte loquaꝛ
indistincte debet intelligi:vt superius dictū est.Interdū super
uenit cā recōualescētie post morteꝫ testātis.z talis ꝙ si aliud nō
p̄cederet recōualesceret de iure p̄torio tm̄.exēplū in.l.filio prete
rito.ẜm cōem opi.z tūc hic est duplex dubiū.primo an possit re
conualescere ex quo aliud testm̄ validū p̄cedat de quo diceꝛ in
d.l.filio.scđo p̄supposito ꝙ possit recōualescere de equitate p̄to
ria an tūc tollat primū:z lꝫ Bar.hic sentiat qđ nō:tn̄ ꝯtrariū vide
reꝛ dicendū per dictam.l.filio indistincte ipsaꝫ intelligēdo z ꝑ
ea que dixi superiꝰ circa primā opi.tn̄ aduertēdū qđ isto casu in
dubitāter nō tolleret primū anteq̄ supueniret cā recōualescētie
ex quo a p̄ncipio erat nullū.per ea q̄ habenꝛ in.d.l.si filius q in
potestate.z q̄ superiꝰ dixi. ¶ In glo.qđ si ad p̄sens ibi nugato
ria.exponit Dy.i.impossibilis de natura:qꝛ q nunq̄ fuit natꝰ
nō potuit mori.Ja.fo de Are.exponebat nugatoria.i.nedum
falsa.ſꝫ ēt nugatoria.h̄ est derisoria qꝛ derisoriū vr̄ esse tractare
an ille q nunq̄ fuit natꝰ sit mortuꝰ an fo viuat.z iō reijciꝛ sicut
ipossibilis. ¶ In ea.gl ibi ꝓpter amplā significationē hāc tene
ẜm doc.cōiter lꝫ Pe.alr̄ diceret:vt h̄ tāg.t Bal.z Ang.Et fa-
cit ista sol.ꝙ si testor dicat.si nō p̄t valere testm̄:vt testm̄:valeat
iure codicillorū.ꝙ idē fit ac si dixisset:si nō valeat vel valebit:qꝛ
cōditio illa pōt se extēdere ad futurū de q̄ ꝑ Bar.in.l.j.j.de iu-
re co.z.l.si ita.j.de au.z ar.le. ¶ In ea.gl.ibi z ita ipossibile.nā
reddebat futurū ibi positū ipossibile ꝑꝑ falsitatē eiꝰ qđ de p̄sen
ti ponebaꝛ.z iō vitiaꝛ cōdō z nō vitiat z iste est verꝰ itellectꝰ:lꝫ
Ang.hic aliter dicat sentiēs legatariū habere debere legatū si
deficiat

deficiat cōditio ꝑ casum.qđ est ꝯ.l.legatū.C.de cōdi.inser.⁊ no. in.l.j.C.de insti.⁊ substi.¶ In ea.gl.in illa. Si referas gl.ad ꝓ xime dicta.⁊ sic ad ꝯriū.l.cū tale.§.pe.nā sic debuit glo.s. allegare,lʒ corrupte alleget.§.fi.Gl.ista ñ bñ đt:qꝛ ī terminis.illiꝰ.§. 7 nō est vis siue ponat̃ dictio siue sit dictio qꝛ†sed si ītelligas ī illa s.de p̄terito gl.pōt ī se dicere verū.qꝛ ī simplici cōditiōe de p̄terito lōga est differētia an ponat̃ dictio si ⁊ sic fiat cōditiōaliter exp̄ssio:qꝛ tūc p̄sumit̃ cā finalis.an ponat̃ dictio qꝛ ⁊ sic causatiue:qꝛ tūc p̄sumit̃ cā īpulsiua.vt pʒ ī.§.itē si fūdū.h allegato.de q̊ plene dicēdū vt ibi ꝑ bar. ¶ In ea gl.ibi nō de ea q̄ īplet̃.corrupta est gl.vsqʒ ad fi.qꝛ dʒ dicere nō de ea q̄ īplicet cōditi.q̄ sit ꝓ ꝑte de p̄nti ⁊ ꝓ parte de futuro.¶ In gl. si priꝰ rūpit̃.scđm Jo.⁊ h vr̃ esse satis de mēte tex.hic si bñ pōderet̃.⁊ sic ītelligamus in cōditiōe q̄ reijcit̃ a iure ciuili.qđ qñ sit collige ex.l.cōditiōes.j.de cōdi.isti.⁊ dixi.s.cū gl.ij.tūc hoc erit clarū.⁊ hec opi. Jo.ī nullo ꝯdicet opi.sue.¶ In gl.ij.ibi sinaūt.ītelligas de cōditiōe q̄ reijcit̃ a iure p̄torio.tūc est magis dubiū:qꝛ scđʒ h Jo. vr̃ velle qđ scđʒ testm̄ validū de iure p̄torio possit tollere primū cuiꝰ ꝯriū sensit ī gl.ij.⁊ ꝑꝑ hoc Jac.de are.reprobabat hāc opi. ⁊ tenebat se cū gl.ij.Sʒ tñ salua eū.nā ex q̊ recōualescētia supuenit in vita vr̃ hic esse casus clarꝰ qđ tūc dʒ tolli primū.⁊ p̄sertim qñ ab ipso initio testm̄ vʒ de iure p̄torio.⁊ gl.ij.loquat̃ qñ post mortē supuenit cā recōualescētie ⁊ sic Jo.fʒ h sibi nō ꝯdixit.tñ an Jo.bñ dixerit i.d.gl.plene ibi dixi sup ea.¶ In ea.gl.ibi vl' dic p̄mū rūpi.corrupta est ⁊ dʒ dicere nō rūpi.alias nō differret h opinio a p̄cedēti.¶ Extra gl.tenet h bal.si statuto caueat̃ qđ si bānitꝰ habuerit pacē ab offenso rebāniat̃:an verificet̃ nedū ī illo q habuerit pacē post statutū sʒ ēt ī illo q hūerit añ. Et ꝯcludit qđ sic:qꝛ illđ ꝟbū hūerit ē ꝟbū īplicatiuū īplicās futur ⁊ ēt p̄teritū cū ēt reperiatur p̄terito et futuro subiūctiui.⁊ idē sequit̃ h ange.Sʒ ꝯ eos facit.qꝛ đ natura statuti ⁊.l.ē dare formā futuris negotijs.l.leges.C đ legi.⁊ sic ī dubio ꝑꝑ subiectā materiā dñt ꝟba ītelligi ī futurū.ar.l.si vno.i prin.s.loca.⁊ hoc ēt videtur apperte tenere bar.i.l.oēs ppl'i.ī materia interpretatiōis statutorū ī pe.charta.Sʒ posses dicere eos saluādo ꝙ istđ ꝓcedat fauore liberatiōis ar.l.arianꝰ.j.đ act.⁊ obl.⁊.l.si plures.⁊.l.maiorē.s.de pac.vñ secus est si statuo ep̄i caueat̃ qđ quicūqʒ furtū fecerit sit excōicatꝰ.nā ītelligat̃ solū de his q post statutū furtū fecerint.de quo in.c.vt animarum.§.statuto.de consti.in vj.

Summarium.

1 Legata non debentur ex testamento ex causa preteritionis inualido.
2 Filius in potestate preteritus agēs petitione hereditatis testamentum censetur dicere nullum.
3 Testamentum nullum censetur in quo filius in potestate preteritur.
4 Testamentum conualescit filio in potestate preterito ipsum approbante.
5 Equitas est rigori preferenda.
6 Testamentū ruptum ex causa preteritionis rumpitur in totū.
7 Emancipatus preteritus an prestet legata cōiunctis personis.
8 Querela olim necessaria erat filio exheredato hodie autem non.
9 Legata olim ex priuilegio militis hodie ꝑ auf.ex causa. conseruantur.
10 Legata nō debētur vbi preteritio a sciente efficitur.
11 Legata ⁊ libertates valēt pretertione a matre ignorāte facta.
12 Uerba in dubio sunt proprie intelligenda.
13 Precedentia ⁊ sequentia se mutuo declarant.
14 Hereditas parentum magis est debita filys quam filiorū parentibus.
15 Preterire verbum dupliciter sumi potest.
16 Exhereditationis cause per ius autenticorum sunt restricte.
17 Desideria defunctorum deprehenduntur ex actibus viuorū.
18 Regule legatorū inualidatiue que olim fuere.
19 Codicilli nō rumpūtur natiuitate posthumi.
20 Circum scripto quotuplex sit.
21 Dimidia quando ven at partis appellatione.
22 Ius autenticorum quare fuerit introductum.
23 Promissa sine conditione impleri debent sine conditione.
24 Accessorium deficit principali deficiente.
25 Exheredans filiuʒ causa non inserta in duobus peccare cēset̃.
26 Preteritio que fit a sciente differt ab ea que fit ab ignorante.
27 Ius autenticorum an innouet aliquid in modo rumpendi in posthumo.
28 Preteritio matris causa legitima non inserta testāmentū reddit nullum.
29 Autentica ex causa.an habeat locū in filio emācipato p̄terito.
30 Preterire verbum quid proprie significet.
31 Causa in exheredatione necessario inseri debet.
32 Legata siue relicta an confirmētur per auf.ex causa.
33 Preteritio filij militis sciēter facta pro exheredatione habetur.
34 Parentes quare magis grauentur ꝙ liberi.
35 Pater miles dum exheredat filium an possit ipsius querelari testamentum.
36 Frater vterinus testamentum fratris impugnare non potest.
37 Lex sic intelligi debet vt in absurdum non sonet.
38 Conditionis implende causa facienda an conseruentur ꝑ auf. ex causa.⁊ in cuius persona impleri debeant.
39 Clausula codicillaris que in testamēto rupto apponitur an quali quid operetur.
40 Institutio ex re certa an possit conseruari per auf.ex causa.
41 Testamētum validum requirit institutionem vel exheredationem expressam.
42 Actus a principio est nullus si in solennitate sit defectus.
43 Hereditas de iure ciuili potest adire filio preterito testamentum approbante.
44 Testamentum in quo filius in potestate preteritur an omni iure nullum censeatur.
45 Gradus primus est secundo incompossibilis sicut primū testamentum secundo.
46 Possessio bonorum contra tabulas ꝓpter emācipatos reperta ad filium in potestate extenditur.
47 Testamentū nullum an possit aliquo casu reconualescere.
48 Remediū contratabulandi ad quid inuentum fuerit.
49 Filius dicens testamentum nullum an hoc ipso censeatur se immiscere.
50 Testamentum tacite impugnare dicitur qui se hereditati immiscet.
51 Filius successioni renunciās de iure pretorio a iure succedendi non excluditur de iure ciuili.
52 Querele per quinquennij lapsum non prescribitur.
53 Ius succedendi de iure pretorio distinguitur a iure succedendi de iure ciuili.
54 Pupillo infanti non cedit dies petende bonorum possessiōis.
55 Heres scriptus non admittitur ad secundum tabulas filio ad carbonianam admisso.
56 Testamentum reconualescens an de equitate ciuili vel pretoria reconualescat.
57 Testamentum de equitate iuris ciuilis reconualescit filio ipsum confirmante.
58 Filium consentire se exheredari differt ab eo quod est consentire se preteriri.
59 Filius preteritus etiam causa inserta potest testamentum dicere nullum.
60 Testamentum nullum qua equitate reconualescat filio ipsum approbante.
61 Heres effectu censetur qui in possessione bonorū reperitur.
62 Iura in fauorem filiorum introducta que sint ⁊ quot.
63 Testamentum in quo filius preteritur de iure pretorio ⁊ ciuili nullum censetur.
64 Testamentum peccans in solēnitate an possit approbari.
65 Testamentum in quo posthumus preteritur facilius cōualescitꝰ ꝙ in quo iam natus.
66 Testm̄ in quo filius p̄teritur an possit ex toto approbari.
67 Ius contratabulandi equiparatur iuri nullum dicendi.
68 Legata nullo modo debentur filio testamentum dicēte nullū.
69 Filius preteritus quo casu testamentum nulluʒ quo ad oīa approbare possit.
70 Preteritus non preiudicat exheredato quominus partē suaʒ habeat ab intestato.
71 Testamentū vsurarij de iure nullum an possit aliquo casu conualescere.
72 Prestatio cautionis an sit de solennitate testamenti vsurarij.
73 Testamentum filijfamilias in castrensi remanet validum ipso sui iuris effecto.
74 Electio non est nulla propter defectum vocationis absentiuʒ.

Filio preterito. Filio in potestate p̄terito existēte relicta in testō nō debent̃ nisi filius p̄teritus ius suū omiserit.h.d.vel sic scđm Bal.nō valet testamentū in quo filius ī potestate est p̄teritꝰ licet alij filij sint instituti.nec etiā debentur legata si preteritus suo iure vtitur:sʒ si ius suū omittit testamentū de eqtate cōualescit quo ad institutiones ⁊ legata. h.d.Et due sunt ꝑtes quoniā p̄mo loquit̃ qñ p̄teritus nō omisit ius suū.⁊ sic in effectu dixit testamētū nullū.scđo qñ omisit ⁊ 1 sic se abstineat ⁊ sic qñ tacite approbat testm̄.scđa ibi qꝫ si.¶ † Nota.ꝙ testō existēte inualido ex cā p̄teritiōis aliq̄ legata nō debētur ēt si sint libertates ⁊ sic ēt si sint multū fauorabilia:⁊ ꝑ h vr̃ ꝙ etiā nō deberēt legata ad pias cās.facit ꝙ no.ī.l.prime.§.fi. ꝑ Bar.j.ti.j.⁊ hoc de iure isto.An aūt hodie sit secꝰ ꝑ auf.ex cā

2 tangeř in gl.ꝛ sup ea ꝑ doc.¶†Itē no.ꝙ filius in ptāte p̄terit⁹
videř dicere testm̄ nullū si agit petitiōe hereditatis ꝓ auocāda
parte sibi obueniēte ab intestato.facit ꝙ habeř in tex.ꝛ gl.in.l.
3 suus.C.de repu.here.ꝛ in.l.j.C.de ord.iud.¶†Itē no.ꝙ testm̄
in quo fili⁹ in potestate est p̄teritus est nullū licet in eo sint insti
tuti veniētes ab intestato de quo in.l.si duob⁹.§.si pri⁹.j.de cō
tratab.ꝛ tactū fuit in.l.si filius q in ptāte.s.de libe.ꝛ posth.ꝛ.l.
j.ꝛ.l.posthum⁹.s.e.ꝛ aliqd in.l.si is qui.s.de testa.¶Itē not.
arg.pro ꝛ ꝯ ꝙ tūc demū sit nullū si fili⁹ dicat nullū. nā facit ꝓ
inquantū litera dicit qd̓ si auocat partē a fratribus legata non
debenť.facit ꝯinquātum innuit quod lꝫ se abstineat tū de rigo
re remanet nullū.nā al's de rigore deberet esse validū:ex quo fi
lius nō dicit nullū sꝫ se abstinet.ꝛ ꝓ h̄ etiā facit:qꝛ si a ṗncipio
esset aliqd̓ ꝛ ita demū nullū esset si diceret nullū ꝑ scd̓m testm̄ in
quo fili⁹ in ptāte esset p̄teritus deberet tolli ṗmū ꝑ ea que habē
tur in.l.cū in secundo.ꝛ.l.iij.§.sed si stante.s.e.cuius tū ꝯtriū est
verū.l.si filius qui in potestate.s.de lib.ꝛ posthu.de quo hic tā
giť in gl.fi.¶Itē no.qd̓ vbi fili⁹ se abstinet a bonis p̄ris vr̄
ex hoc approbare testamētū lꝫ aliter exp̄sse nō approbet.ꝛ ītel
lige qn̄ se abstinet refutādo.sꝫ si abstineret tacēdo ꝛ nullū actū
gerēdo tūc esset magis dubiū de quo hic ꝑ Bar.ꝛ infra tāgeť.
De pria tū abstētione videť ꝓprie loqui lr̄a per ea que habenť
in rubri.C.de iure deli.ꝛ q̄ habenť in.l.j.ꝛ.ij.C.si vt se ab he.ab
4 sti.ꝛ in rubro.¶†Itē no.ꝙ vbi fili⁹ ī ptāte p̄terit⁹ approbat te
stamētū tacite vel expresse cōualescit de eqtate.An aūt cōuale
scat de eqtate p̄toria an ꝟo d̓ eqtate ciuili lr̄a nō aperit.ꝛ iō fue
rūt opi.de qb⁹.j.tangeť.Itē an ꝯualescat quo ad legata tm̄ an
vero quo ad institutiōes.in casu isti⁹.l.fuerunt opi.nā Bal.hic
sensit ꝙ ēt quo ad institutiones:vt patet ex eius summario.sed
5 Bar.sensit cōtrariū i.l.si post mortē.§.fi.j.de ꝯtratab.¶†Itē
no.ꝙ eqtas p̄ferť rigori de quo i.l.j.C.de legi.ꝛ.l.placuit.C.de
iud.ꝛ in.c.vl.extra de trāsa.¶In gl.j.in fi.Et sic resoluuntur
isti ablatiui in orationē cōditionalē.l.si filius est p̄teritus.l.euic.
agris.s.de vsu.ꝛ ꝑ hoc cessat oppositio si dicať qd̓ esset mala la
tinitas.qꝛ ista ꝟba filio p̄terito nō videnť habere ꝟbū a quo re
ganť ꝯ.l.plauti⁹.de au.ꝛ ar.lega.ꝛ.j.i.c.ad audiētiā.de rescrip.
nā nō est necesse qd̓ habeāt a quo reganť:ex quo sunt ablatiui
absoluti.¶In gl.ij.ibi nec īstituti fratres.sꝫ cōtra hoc fortiter
facit.l.si duo.j.de le.p̄stā.sꝫ dici pōt vt hic tetigit bar.qd̓ h̄ fili⁹
ī ptāte dixit testm̄ nullū.vn̄ nec ipse nec fratres instituti debēt
legata aliqua etiā ꝯiunctis ꝑsonis iure isto:sꝫ in ꝯrio non dixit
nullū sꝫ ꝯtratabulauit.vel potes dicere qd̓ ibi loquiť qn̄ institu
tus erat emancipat⁹ qui non erat cognitus a iure ciuili.ꝛ ideo
p̄tor magis eū grauauit vt teneať p̄stare legata cōiunctis ꝑso
nis.ꝛ interdū etiā oib⁹ ꝟm distinctionē ibi positā.sup quo vide
qd̓ dixi in.l.j.s.e.sꝫ hic loquiť qn̄ fratres instituti erant in ptāte
q erāt cogniti a iure ciuili.ꝛ ideo minus grauabanť.ꝛ sic patet
qd̓ qn̄ fili⁹ in ptāte erat p̄terit⁹ ꝛ frater institutus aut fili⁹ in po
testate dicebat nullū testm̄.ꝛ tunc nec ipse nec institut⁹ p̄stabat
legata etiā si institut⁹ fuisset emancipat⁹.nā nec tūc videť emā
cipat⁹ posse intētare cōtra tabulas ex quo aperta est via succes
sioni ītestati ꝑ ea q̄ habenť i.l.j.j.si tab.testa.nulle exta.ꝛ sic nil
pōt sibi iputari quare tūc nō cōtratabulat.aut filius in potesta
te ꝯtabulat.ꝛ tūc ipse īstitut⁹ etiā ꝯtabulat.aut ipse institutus
est emācipat⁹ ꝛ p̄stabat legata cōiunctis ꝑsonis.nec ob.l.is q
in ptāte.j.de le.p̄stā.ꝛ ibi videť ꝙ etiā emācipat⁹ nō prestat cō
iunctis ꝑsonis qn̄ preterit⁹ est suus:qꝛ potes dicere ꝙ illa corri
giť per.l.si duo.eo.ti.ꝛ hāc sequiť Bar.in.d.l.is q̄.in prin.ꝛ.§.
j.Uel forte pōt dici ꝙ ibi loquiť qn̄ etiā emācipat⁹ erat p̄terit⁹
ꝛ nō institut⁹.ideo p̄tor noluit tūc talez grauare cum prōptior
fuit rō grauādi institutū q est honoratus q̄ p̄teritus qui est in
iuria affect⁹.ar.l.pe.C.de fideicō.ex quo etiā filius in potestate
erat preterit⁹.hoc dico qꝛ qn̄ solus emancipatus est preteritus
nō dubiuz qd̓ lꝫ sit affect⁹ iniuria p̄teritionis.tū pretor grauat
eū ad legata cōiunctis ꝑsonis.l.j.ꝛ per totū.j.de leg.prest.ꝛ hec
sol.forte nō mala vt legū correctio euiteť.lꝫ Bar.nō sequať i.d.
l.is q.An aūt hoc casu qn̄ fili⁹ in ptāte est p̄terit⁹ et emācipat⁹
institut⁹ possit emācipat⁹ filio in potestate cōtratabulāte agno
scere bonorū possessionē ꝟm tabulas.vel adire hr̄ditatē.tetigit
gl.ꝛ Bar.in.d.l.si duo.ꝛ dixi in.l.j.s.e.ex quo pꝫ intellect⁹ illi⁹
l.si duo.in vltimo responso.Aliq tū dicūt qd̓ ibi filius in ptāte
approbauerat testm̄ iō nimirū si ibi legata debenť omnib⁹.Sꝫ
certe illud nō videť de mēte lr̄e que videť īnuere qd̓ lꝫ emācipa
tus nō acceperit ꝯtabulas.tū videť p̄supponere qd̓ ipse filius
ī ptāte accepit.ꝛ potissime qꝛ dicit eū tuendū in partē.nā si fili⁹
in potestate approbasset testm̄ nō debere dici qd̓ teneť in ꝑte se
cūdo in toto in quo esset īstitut⁹ ꝑ hāc.l.Ang.hic ēt videbať di
cere qd̓ ibi institut⁹ adiuit ab ītestato.Sꝫ male dicit duplici de
causā prio qꝛ id est īpossibile ꝟꝫ hec tpa cū ibi loquať ī emācipa
to ꝛ ab intestato de iure ciuili nō erat cognit⁹ vt insti.de he.ab
intest.§.emācipati.scd̓o qꝛ tūc legata nō prestaret oib⁹ nec frue
reť plena volūtate testantis cui⁹ cōtrariū ibi diciť.ideo ꝓ intel

lectu illi⁹ vltime partis omnino vide qd̓ ibi no.Bar.ꝛ qd̓ dixi
in.l.j.s.eo.Aut fili⁹ in ptāte est preterit⁹ institutus est frater in
potestate.ꝛ tūc lꝫ vterqꝫ ꝯtabulet:tū neuter p̄stabit legata.vt
hic est casus ꝟm istū intellectū.ꝛ forte nō est alibi.aut ipse filius
approbauit testm̄.ꝛ tūc legata debēt p̄stari oib⁹ vt hic est casus
in vltima ꝑte.ꝛ de materia vide ꝙ no.Bar.j.d.l.is q in ptāte.ī
prin.§.j.ꝛ in.l q aūt.§.hoc edictū.j.si qs omis.cā testa.¶In ea.
gl.ibi nec filius p̄stat.supple qꝛ ipse fili⁹ p̄terit⁹ erat in ptāte:sed
sec⁹ si ipse fili⁹ p̄terit⁹ fuisset emācipat⁹:qꝛ tūc p̄stabat cōiūctis
ꝑsonis si auocabat hereditatē a scripto.l.j.ꝛ ꝑ totū.j.de le.p̄stā.
ꝛ rō qꝛ p̄tor subueniebat ei vocādo eū lꝫ nō esset cognit⁹ de iu
re ciuili.iō in alio voluit eū grauare ar.l.eū q.s.de iureiu.que rō
cessat in filio in ptāte p̄terito.¶In ea.glo.ibi ex toto sit nullū.
6 †nā vbi rumpiť testm̄ ex causa preteritionis semꝑ rumpiť in to
tū lꝫ secus sit qn̄ rumpiť per querelā:qꝛ interdū rumpiť ꝓ ꝑte.l.
circa.s.de inoff.test.Et que sit ratio diuersitatis diceť in.l.pe.
j.eo.¶In ea.gl.ibi scripti erāt extranei.expone.i.emancipati
fratres qui pn̄t dici omnino extranei.l.j.§.extraneum.C.de rei
vxo.act.ꝛ tūc bene sequiť in gl.qd̓ ab eis partē frater auocauit.
al's si fuissent penitus extranei tunc auocareť totū per filium p̄
teritū.An aūt etiā in penit⁹ extraneo ꝓcedat hec.l.sentit gl.qd̓
sic aliq tū vt refert hic Bal.dicūt qd̓ hec.l.nō ꝓcedit saltē in se
cūda ꝑte:qn̄ instituti essent extranei dicētes ꝙ tūc nō posset fili⁹
testm̄ approbare:ꝛ sic sit speciale hoc casu fauore venientiuz ab
intestato qd̓ possit testm̄ approbari.facit ꝙ habetur in simili in
l.posthumus.ver.idem ꝛ circa.s.eod.ꝛ.l.si duobus.si prius.j.
de ꝯtab.Sꝫ cōiter teneť oppositū vt hic etiā tāgit Bal.qꝛ lꝫ ex
tranei sint instituti:tū videť fili⁹ preteritus posse approbare te
stamentū cū eius fauore sit nullū.cū qlibet possit suo fauori re
nūciare.l.pe.C.de pact.ꝛ in.c.ad apostolicā.extra de reg.ꝛ hoc
voluit ēt Bar.in.l.j.in prin.j.de le.iij.nec ob.d.l.posthum⁹ ver.
idem ꝛ circa.qꝛ loquiť qn̄ filius moriť viuo testōre nulla facta
approbatione.q̊ casu bn̄ distinguiť an sint instituti venientes
ab itestato an nō vt primo casu recōualescat.scd̓o nō h̄ aūt loq
tur qn̄ fili⁹ approbauit.Nō ob.etiā.l.si duob⁹.§.si prius.qꝛ ibi
nō d̓r ꝙ filius nō possit approbare testm̄:lꝫ essent instituti extra
nei.ꝛ de intellectu illius.§.dicendū est vt dictū fuit in.l.si filius
qui in ptāte.s.de lib.ꝛ posth.pro alia tū opi.fortiter facit:qꝛ nō
habemus aliū text.q̄ istum loquentē de approba.qui solū loq
tur qn̄ fratres erāt instituti ꝛ nō extranei ꝛ sic lꝫ equitas sit scri
pta in casu isto ꝛ deroget rigori iuris.tū ex quo nō reperiť scri
pta in alio casu vr̄ ꝙ stare debeam⁹ rigori ꝑ ea q habenť i.l.j.C.
de legi.ꝛ in.d.c.vl.de trās.ꝛ qd̓ not.Jo.an.i.c.si ꝓpter.extra de
rescrip.li.vj.ꝛ in.c.j.de re.ꝑmu.eo.li.ꝛ maxīe cū nō videať oino
eadē rō qn̄ est institutus extraneus vr̄ qd̓ stādū sit rigori.de q̊
hic in litera.¶In ea.gl.ibi.§.posthumus.vbi vr̄ ꝙ legata de
beanť:sed dic qd̓ ibi testamētuz erat cōfirmatū.hic aūt testamē
tum erat nullū nec erat cōfirmatū.Et aduerte qꝛ dixit hic An
ge.qd̓ inquātū gl.dixit qd̓ nec extranei p̄stāt legata si ītelligas
de extraneis hoc est emācipatis ꝓut superius fuit actuz tūc di
cit subaudiēdum ad gl.qd̓ nō prestat nisi exceptis personis de
quibus in.l.j.j.de leg.p̄stan.Sꝫ tu de hoc dic plenius vt.s.teti
gi.Itē subdit ꝙ hec vera hoc iure.sꝫ hodie ꝟm eum emācipati
nullis p̄stāt legata cū a iure ciuili cognoscanť vt sui ꝛ sui nō p̄
stāt vt hic pꝫ ergo ꝛc.Tu adde ꝙ istud dictū posset ꝓcedere an̄
auť.ex cā.ꝟm tpa.l.meminimus.C.de legi.here.nā ex q̊ ꝑ illā.l.
cognosciť emācipat⁹ a iure ciuili sicut suus.correcta vr̄ rō ꝑ illā
7 l.q̄ mouit p̄torē ad volendū ꝙ † emancipatus p̄teritus p̄staret
legata cōiunctis ꝑsonis ꝛ ꝑ cōsequens vr̄ fuisse correcta dispo
sitio ꝑ ea q̄ hn̄r in tex.cū glo.in.l.j.s.de legi.tu.ꝛ que dixi plene
in.l.si ꝟo.§.de viro.s.sol.ma.Hodie aūt ꝟm cōem opi.ꝑ auť.ex
cā.ꝛ in cor.vn̄ sumiť.suus preteritus prestat legata oibus.ꝛ sic
multo fortius emācipat⁹.de quo.j.diceť.¶In ea.gl.in fi.ꝛ sic
vult gl.qd̓ hodie ꝑ auť.ex cā.cōseruenť legata ꝛ libertates non
obstāte hac p̄teritione filij etiā si nō approbet sꝫ ipugnet testa
mentū.Et ex hoc no.qd̓ auť.ex cā.habet locum ēt in preteritio
ne paterna.Sed gl.tꝫ cōtrariū in.§.aliud quoqꝫ capitulum.in
auť.vt cū de ap.cogno.col.viij.dū dicit ꝙ verbū preterire referť
ad matrē ꝛ ad lineā maternā.ad idem q d̓ no.gl.in auť.nō licet
C.de lib.prete.ꝛ hāc opi.dicebat Cy.vt refert hic Bal.eē cōem
Sed certe vt dicit Bal.imo non est cōis.nā gl.communiter te
net primā partē vt pꝫ ex hac gl.ꝛ ex gl.l.vxorem.j.d̓ manu.te
sta.ꝛ gloss.l.generaliter.§.ex testamento.j.de fideicō.lib.ꝛ in
alijs hic allegatis per Bar.Pe.tamen sequebať scd̓m ex eo qꝛ
8 auť.ex cā,videtur fuisse inducta in fauorē filioꝝ.ꝙ pꝫ† qꝛ olim
necessaria erat q̄rela qn̄ erat exheredatus:hodie nō est necessa
ria si cā nō est inserta vel minus legitima vt.d.§.aliud quoqꝫ ca
pitulū.ꝛ iō nō dꝫ retorqueri in ei⁹ lesionē.l.qd̓ fauore.C.de leg.
cū si.ꝛ ideo cū de iure antiquo filius in ptāte preteritus nō p̄sta
ret legata.vt hic patet.vr̄ qd̓ etiam hodie nō debeat p̄stare.ꝛ ꝓ
h̄ etiā faciat:qꝛ tex.in.§.siue igiť ver.sin autē hoc obseruata nō
fuerunt.in auť.vt cū de appel.cogno.vbi dū tractat de cōfirma
tione

tione legatorum. solũ loquitur de heredi. ergo nõ habebit locũ in preteritis cum iurium correctio sit euitãda, vt. l. precipimus cũ cõcor. C. de appel. Bar. hic cõcor. opi. dicẽs qꝺ si legata sint facta scienter pretereũte filium. tũc debebunt per auf. ex cã. secꝰ si testator ignoranter preterierit filium ignorãs se illum habere nam tunc etiã hodie nõ debebunt legata. Mouet per ratione l. cum acutissimi. C. de fideicõ. q nõ videtur verisimile quod si de eo cogitasset tot legata fecisset. etiã qꝺ ptulit extraneũ filio. ẽt si essent legata ad pias causas. arg. huius quod no. gl. in. l. si qs ad declinãdam. C. de epi. ⁊ cle. Item q si donatio reuocatur ꝓpter superueniẽtiam liberorũ. l. si vnq̃. C. de reuo. do. ergo multo fortius legatũ: q donatio nititur cõsensu duorum. ⁊ sic videtur firmior actus quã legatũ qꝺ nititur voluntate vnius. facit qꝺ no. in. l. j. C. de pac. ⁊ q legatũ est etiam quedã donatio. l. legatum de leg. ij. ⁊ q donatio perfecta nõ põt reuocari. l. pfecta C. de do. que sub modo. ⁊ tamẽ legatum potest reuocari. l. iij. in

9 fi. cũ sequẽ. j. de adimen. legat. † Item q sicut cõseruãtur hodie legata p auf. ex causa. ita conseruabant olim ex priuilegio militis. nõ obstante preteritione: sed demum in testamẽto militis conseruabantur quando sciẽter preteriret filium ⁊ non quãdo ignorãter. l. sicut certi. ⁊ l. si cum vel in vtero. C. de testa. mili. ergo ⁊ eodẽ modo dicendum hodie in auf. ex causa. vt distinguatur an preteritio fiat a sciente an ab ignorante. Item etiã hoc cõfirmo: q talis videt esse etiam voluntas testãtis verisimiliter vꝫ qꝺ nõ pstẽtur legata qñ filius fuit preteritus ignorãter ex ratione. l. cũ acutissimi. ⁊ idem dicit si vnũ filiũ instituit ⁊ alium ignoranter preteriijt. q nõ est verisimile quod testator tot legata relinqueret qñ habet plures filios sicut quando hꝫ vnum vt videt pbari ſm eum in. l. penul. j. de iure codi. ⁊ bene facit licet nõ alleget qꝺ habet in. l. si filio. j. de leg. iij. Et nitit respondere ad rationes supra factas in oppositũ primo qꝺ auf. ex cã. etiaꝫ facta est fauore testatoris. qꝺ patet q cõseruat legata etiaꝫ vbi olim non cõseruabant. vt pꝫ in. l. papi. §. si ex causa. s. de inoff. testa. ⁊ pro hoc etiam tex. in. §. ⁊ hoc disponemus. in auf. vt cuꝫ de appel. cogno. vbi videtur dici qꝺ ad vtriusqꝫ partis cautelã emanauit auf. ⁊ sic filiorum ⁊ parentũ testãtiũ. ad id quod dicitur de. §. siue igitur. versi. sinautem. vbi videtur solum loqui de exhereda. respondent quod vbi sumitur exheredatio late vt cõprehendat preteritionẽ factam a sciente non latissime ideo non comprehendit preteritionem factã ab ignorante. ⁊ distinguit triplicem exheredationem strictam latã ⁊ latissimã. de quo dic vt hic per eũ. Bal. tamẽ in. l. gallus. §. fi. s. de liber. ⁊ posth. vbi tractat de triplici exheredatione aliter loquitur q̃ hic loquatur Bar. ⁊ ibi etiã tractat de triplici institutione. ⁊ de triplici pteritione. de quo dic vt p eũ ibi. Quantũ tamen ad hanc materiaꝫ refert hic Bal. qꝺ dñs Signorolus de mediolano ⁊ collegium

10 mediolanense consuluit contrariũ eiꝰ qꝺ tenuit Bart. vꝫ † qꝺ vbi preteritio est facta a sciẽte nõ debeant legata. sed vbi facta est ab ignorãte debeant. Mouet p id q no. in. l. cũ mater. s. de inoffi. testa. ⁊ q vbi preteritio fit a sciẽte testator peccat in duobus scꝫ impietate. nã impie videt fecisse ptereundo scienter filiũ. ar. l. pe. s. de inoff. testa. Itẽ peccauit in solennitate: q nõ seruauit solẽnitatem a iure circa institutioneꝫ filij. l. inter cetera. s. de libe. ⁊ posthu. Sed vbi pteriijt ignorãter tunc solũ peccauit in vno scꝫ in solẽnitate. ideo tũc testatori magis succurrat ex quo minus deliquit. Bal. vero hic tenet sentẽtiam Bar. p rationes suas cũ certa tñ limitatione. nã dicit verũ esse q legata nõ debẽtur qñ preteritio est facta ab ignorante si legata sint facta ex ꝓpria liberalitate testatoris. ⁊ sic si sint legata volũtaria. secꝰ si necessaria. puta si fiant ꝓ restõne vsurarũ vel male ablatorũ. nã cũ illa fiãt necessario cũ ipso definito ⁊ ꝓ saluti aie sue. vt in regula peccatũ. de reg. iur. in. vj. ⁊ oĩs ordinata charitas incipiat prio seipso. vt in. l. pses. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ in. c. nisi. extra de auf. et vsu pallij. vr verisilr testõr illa voluisse pstari ẽt a filijs ⁊ sic pferre salutẽ aie sue cõmodo filiorũ. ar. l. sancimꝰ. C. de sa. san. ec. ⁊ sic vult qꝺ alia legata volũtaria ẽt si sint ad pias causas nõ debeãtur. ꝓ quo facit qꝺ no. in. d. l. si qs ad declinandã. ⁊ hec ꝺt vera qñ testõr nõ habebat filiũ nec hr̃e sperabat. si aũt haberet vnũ filiũ ⁊ ipsuꝫ instituisset ⁊ legata fecisset ⁊ aliũ ignorasset se habere quẽ pteriisset. tũc dicit h simplr q institutꝰ pstaret ꝓ sua pte. sꝫ aliꝰ ignorãter pteritꝰ nihil pstaret p. l. pe. j. de iure codi. Sꝫ in l. titiꝰ in pn. s. de libe. ⁊ posth. vbi ẽt de hoc tetigi. vr dicere hoc verũ qñ legata essent nominatiꝫ relicta a psona institut: q tũc nõ pstabunt nisi ꝓ pte. saluo nisi essent indiuidua ⁊ subesset fauor libertatis: q tũc pstarent insolidũ. l. q in graui. ⁊ l. seq. ⁊ pncipio sequẽtis. j. de iure codi. secꝰ si esset simplr relictum: q talia simpliciter relicta non nominatim insolidum pstabunt etiã ꝓ rata a quolibet. ar. eius qꝺ habet in. l. j. §. fi. j. de leg. iij. ⁊ l. cũ pater. §. cũ estimaret. j. de leg. ij. lꝫ ille. ll. vt hic dicit Bal. nõ ꝓprie loquant in terminis nostris: sꝫ qñ abintestato in codicillis fiũt relicta. ⁊ illud qꝺ tꝫ Bal. in. d. l. titiꝰ. vr sequi hic Ange. dicẽs q si legatũ esset indiuiduũ supple ⁊ nominatim relictũ in nihilum prestarent. sꝫ fallit fauore libertatis. vt. d. l. q graui. ⁊ idem dicit sub dubio forsan si adesset fauor alicuiꝰ alteriꝰ pie cause facit q no. Bar. in. l. ꝓxime. de his q in test. delẽ. in fi. j. tit. ꝓxi. Subdit tñ Ange. q hec vera. qñ testõr non cogitauit de filio in genere nec in specie. secus si cogitasset in genere lꝫ nõ in specie: q tunc cõseruarent legata p. l. q iure. j. de testa. mil. ⁊ rñdet ad. l. cũ mr.

11 de inoff. test. vbi † vñr legata ⁊ libertates valere qñ pteritio fuit facta a matre ignorãte. vt ibi pꝫ in primo rñso illius. l. nã respõdet qꝺ primũ respõsum corrigit per sequens respõsum ſm vnã lec. ibi positã. quã sequit etiã Bar. vel ſm eũ illud iõ q ibi expugnabat testm̃ solũ ratione ignorantie. secus vbi expugnabat rõne pteritionis vel exheredationis. Sed aduerte q gl. ordinaria relata ad tex. vr aperte tenere qꝺ ẽt si preteritio fiat ab ignorãte nihilominus hodie cõseruent legata p auf. ex cã. vt est gl. no. ⁊ singularis in. l. vxorẽ. j. de testa. ⁊ hãc opi. sequebatur do. Franciscus de ram. in auf. ex cã. ⁊ etiã in repetitione huius. l. ⁊ maxime p rationẽ: q tex. in. d. auf. ex cã. ⁊ in cor. vñ sumit indistincte vr loqui ⁊ indistincte vr cõseruare legata fauore ipsorũ relictorũ. ⁊ sic indistincte vr debere intelligi argu. l. in fraudẽ. §. fi. j. de test. mil. ⁊ l. de pretio. cũ si. de pub. Quid dicẽdũ inter tot ⁊ tantorum opi. mihi vr primo ⁊ ante oĩa cõsiderãdũ an dicta auf. ex causa. ⁊ in cor. vnde sumitur habeat locũ in preteritione paterna. scꝺo supposito q habeat locũ in preteritione facta ab ignorante vel si non habeat locũ an habeat locũ in preteritiõe facta ignoranter a matre. ¶ Circa primũ cõsidera ordinẽ text. in auf. vt cũ de ap. cog. vnde sumit auf. ex causa. nã primo in. §. aliud quoqꝫ capitulũ. vbi icipit de materia tractare tradit formã preteritioni ⁊ exheredatiõi. scꝺo in. §. causas. exprimit. xiiij. causas q sunt sufficiẽtes ad exheredationem liberorũ. tertio tractat de cõseruatione legatorũ in. §. siue igit. ⁊ in vers. sinaũt hec obseruata nõ fuerint. quarto dat formã pteritioni ⁊ exheredationi fiẽde de parẽtibus p liberos. ⁊ exprimit etiã certas causas legitimas exhr̃dationis parentũ. ⁊ hoc facit in. §. ⁊ hoc qdẽ vsqꝫ ad. §. si tales. ibi qnto tractat de cõseruatione legatorũ relictorũ in testamẽtis liberorũ ptereuntiũ vel exheredantiũ parentes. demũ aliqua incidẽter ponit ad rõnẽ pmissorũ demõstrandã. ⁊ ad determinationẽ eorũ. vt pꝫ in ver. ⁊ h qdẽ. ⁊ in ver. ⁊ h disponemꝰ. cũ seque. Hoc pmisso aduerte si q̃rat an quatenus dat formã pteritioni ⁊ exheredatiõi in. d. §. aliud habeat locũ ĩ pteritiõe paterna. ⁊ dico q sic quicqd ibi dixerit glos. Moueor q tex. ille simplr ⁊ indistincte loquit de pteritione. ⁊ sic de qualibet pteritiõe. ar. j. l. de ptio. cũ si. de publi. ⁊ l. si pluribus. j. de

12 leg. ij. ¶ † Itẽ q verba in dubio potiꝰ debent cõprehendere ꝓprium significatum q̃ alium. l. nõ aliter. cũ ibi no. j. de le. iij. Sꝫ vera ⁊ ꝓpria pteritio ⁊ q habet effectum preteritionis est pterito paterna. nã preteritio materna nõ habet effectũ preteritionis: sed potius exheredationis cũ preteritio matris habeat ꝓ exheredatiõe. vt in. §. mater. insti. de exhe. lib. ergo potissime de ipa paterna dꝫ intelligi. ⁊ ꝓ hoc etiã faciat: q pteritio dicit qñ nõ est facta mẽtio institaẽdo nec exhr̃dãdo. vt hr ĩ. l. ij. cũ si. sua C. de libe. pte. ⁊ ĩsti. de exhe. libe. glo. ĩ pn. ergo vbicũqꝫ nõ reperit filiꝰ institutꝰ nec exhr̃datꝰ ibi est dare pteritionẽ ẽt si h ꝯtingat in pr̃e testãte. ergo indistincte habebit locũ illũ tex. etiã ĩ tali pteritiõe. ex q ṽba sunt apta nata ipsam cõprehẽdere ex eorũ significato. ⁊ vltimo h cõfirmat: q litera ibi ꝺt q nõ lꝫ penitꝰ pr̃i aut matri. auo auie. proauo aut ꝓauie. filiũ aut filiã. vel ceteros pterire liberos vel exheredare: etiam si quoquo relicti titulo aliqd sit relictũ nisi cã legitima ingratitudinis inseratur ⁊ ꝓbetur. aut ergo dices qꝺ illud verbũ pterire: ⁊ similiter exheredare referant pariter ad patrẽ ⁊ ad matrẽ de qbus premiserat ⁊ habeo ꝓpositũ. Aut dices q illud verbũ pterire. debeat referri ad alterũ eorũ tantum. ⁊ tunc in dubio attẽto ordine scripture potius debet referri ad patrem cũ primo de eo sit factus sermo. ar. l. cũ pr̃. §. pe. j. de leg. ij. ⁊ l. heredes mei. §. fi. j. ad tre. ⁊ sic nõ est verũ qꝺ ad matrem tm̃ debeat referri. imo potius ad vtrũqꝫ cũ in vtroqꝫ possit cõsiderari preteritio que vt dixi dicitur esse qñ filius nõ est institutus nec exheredatus. vel non sit facta mẽtio de filio instituendo vel exheredando lꝫ preteritio matris nõ habeat effectũ preteritionis, vt. s. dixi. nec videtur aliqua ratio vrgens ꝓpter quã dictum verbũ pterire solũ ad matrẽ debeat referri. ergo in dubio referat ad omnia pcedẽtia ar. l. talis scriptura. cum ibi no. j. de leg. j. ⁊ p cõsequẽs ad patrẽ ⁊ matrẽ de qbꝰ pmiserat. Nec ob. si diceret q in. §. siue igit. in vers. sinaũt fit solum mentio de exheredatis. ⁊ sic pro hoc vr innui q spuriꝰ solũ sit locutus de exheredatis vel ꝓ exheredatis habitis. ⁊ sic de pteritione tm̃ materna q hr pro exheredatione vt dixi in. d. §. mater. ⁊ ar. l. si seruus pluriũ. §. fi. j. de leg. j. vbi per sequẽtia declarant pcedentia. nam potest responderi primo vt hic in simili respondit Bar. ⁊. s. tetigi qꝺ illud verbũ exheredati sumitur late vt comprehẽdat etiam preteritionem facta a sciente. ⁊ sic declaret p pcedentia ⁊ per ea que dicta erant in. §. aliud. arg. d. l. si

13 seruus pluriũ. † Itẽ sicut sequentia declarãt precedẽtia ita ecõ-

tra. ꝛ sic pōt dici qḋ potius ille ver. sinautē. declarat̃ p̄cedētia quā ecōtra. ꝛ potissime qꝛ ad hoc magis vrget rō propter ea q̄ superius dixi. Uel scḋo pōt dici qḋ illo versi. sinaūt. loquit̃ quo ad aliū effectū. vcꝫ q̄ad p̄statione legatoꝝ. sꝫ in. §. aliud. loquit̃ respectu forme preteritionis ꝛ exheredatiōis. ꝛ sic quo ad aliū effectum. ideo de vno ad alium nō infert̃ velut ex separatis. ar. l. pap. exuli. ff. de mino. ꝛ. l. fi. ff. de cal. cū similib⁹. ꝛ hec secūda solu. videt̃ de iure melioꝛ per ea que inferius dicam. ꝛ hoc qñ queritur de forma preteritionis ꝛ exheredationis. Si aūt q̄rit̃ quo ad cōseruationē legatoꝝ lꝫ cōmunis sit opi. glo. ꝛ doc. qꝛ habeat locū etiā in p̄teritione paterna: tñ forte de iure verioꝛē opi. opposita. qꝛ tex. i. d. ꝟ. sinaūt hec obseruata nō fuerint. vbi tractat scꝫ de seruatiōe legatoꝝ solū loquit̃ de exh̄r̄da. ergo nō habet locū in preteritis: cū legū coꝛrectio sit euitāda. vt i. l. p̄cipimus. cū concoꝛ. C. de appella. nec per repetitiōes vel subauditiōes vel tacitos intellectus inducēda est coꝛrectio. vt ē glo. singularis in. c. cupientes. §. qḋ si per. ex. de elec. in. vi. ꝛ ꝑ h̄ ēt faciat qꝛ ex quo ꝑmiserat. ff. de preteritis ꝛ exheredatis i. §. aliud quoqꝫ capitulū. ꝛ postea in. d. ꝟ. sin aūt. quo ad cōseruationē relictoꝝ loquit̃ solū de exh̄r̄datis. ergo videt̃ voluisse illud non habere locū i preteritis. ex quo de eis nō repetūt. ar. l. cū p̄toꝛ. ff. de iudi. ꝛ extra de p̄sump. c. nōne dicim⁹. nā facile fuisset exprimere si voluisset. ergo ex quo nō expressit nō videt̃ de ipsis itellexisse. ar. l. j. §. deficientis. C. de cadu. tollē. ꝛ. c. ad audiētiā. extra de deci. Nec ob. qḋ in. d. §. aliud. fit mētio de p̄teritiōe qꝛ ad aliū effectum fit ibi mentio vt. ff. dixi. ꝛ similiter nō ob. qḋ i. §. ꝛ hoc quidē. ꝛ in ver. ꝛ hoc disponimus. fit mentio de p̄teritiōe: qꝛ ibi fit mētio ꝓpter ea que dicta sunt etiā i. §. aliud quoqꝫ capitulū. nō aūt est verisimile qḋ ibi faciat mētionem qꝛ voluerit i. d. § sinaūt sub exheredatione. cōp̄rehēdit preteritionē cū ibi agat̃ de materia coꝛrectoꝛia in qua ꝑ subauditionē vel suppletionē nō debet induci coꝛrectio. ꝛ in qua verba debent sumi ꝓp̄rie ꝛ stricte cū materia coꝛrectoꝛia sit de se stricta ꝛ nō extēdēda ꝛ sic ꝟba debeāt accipi ꝓprie stricte. ar. l. quicquid astringēde. de verb. ob. Itē nō ob. qḋ habet̃ in eadē auf. §. si tales. vbi simpliciter dicit qḋ quādo inualidat̃ testamentū liberoꝝ ex eo qꝛ nō seruauerint ea q̄ dicta sunt. ff. circa parētes debent̃ legata ꝛ nihil ibi exprimit de h̄r̄ditatis vel p̄teritis ꝛ sic cū d̄ vtroqꝫ superi⁹ dixerit: d̄ vtroqꝫ ibi itellegeret. ꝛ ꝑ ꝯsequēs vr̄ ꝙ eodē modo debēt itelligi in. d. ver. sinaūt qñ eꝫ agit̃ de testamētis factis a parētib⁹. ar. l. nā ꝛ si parētibus. ff. de inoffi. testa. nā pōt respōderi dupliciter. ꝑmo qḋ lꝫ in. d. §. si tales. videat̃ indistincte loqui: tñ in dubio debet limitari ꝛ restringi ad exh̄r̄datos tñ ex quo ecōtra sic erat limitatū ꝛ restrictū. in. d. versi. sinautē. ar. d. l. nā ꝛ si parentibus. nā cōuenientius est qḋ. l. indistincte loquēs distinguat̃ ꝑ. l. specifice ꝛ distincte loquētē ꝙ ecōtra. l. specifice loquēs i propriet̃ ꝑ indistincte loquētē. facit ꝙ habet̃ in. l. non est nouū. ꝛ. l. lꝫ ꝛ posterioꝛes. ff. de leg. ꝛ in auf. offerat̃. ff. de lit. contesta. Scḋo pōt dici qḋ aliud sit qñ liberi habent

14 succedere parētib⁹ aliud qñ parētes liberis. † nā magis est d̄bita hereditas parētū filijs ꝙ ecōtra. l. scripto. ff. vnde li. vnde nō esset absurdū intelligere qḋ h̄ ius autēticoꝝ magis grauasset parētes in p̄statiōe legatoꝝ ꝙ liberos. ꝛ posset etiā esse rō quare aliud statuit ius in filijs exheredatis aliud in p̄teritis: qꝛ circa exh̄r̄dationē filioꝝ ius multū fauit filijs: qꝛ voluit cām debere exprimi in exheredatiōe. al's esset nulla ꝙ nō erat olim ante ius autēticoꝝ. itē determinat cās legitimas exh̄r̄datiōis causas alias excludēdo qḋ erat olim. vnde nimirū si ius autēticoꝝ ex quo sic fauet exheredatis noluit grauare eos in prestatiōe legatoꝝ sed p̄teritis non sic fauet. nā si erat filius in potestate ēt olim dicebat nullū ēt si esset p̄terit⁹ cū cā. vt est glo. sing. q̄ nō ē alibi in. §. exh̄r̄datos. in auf. de here. ꝛ fal. col. j. ꝛ similiter etiaꝫ hodie pōt dicere nullū vt dicit illa gl. quia ius autēticoꝝ i. d. §. aliud quoqꝫ capitulū. venit dādo formā p̄teritiōi ꝛ exh̄r̄datiōi in fauoꝛe filioꝝ. ꝛ sic nō dꝫ retoꝛqueri i lesionē. ar. l. qḋ fauoꝛe. C. de legi. ideo vbi olim poterat dici testm̄ nullū deberet hodie etiā posse dicere p̄teriti. nec ob. si dicat̃ qḋ imo videt̃ tūc testm̄ valere qñ est p̄terit⁹ filius suus cū causa: qꝛ videt̃ tūc ꝑmissa p̄teritio ꝑ illū. §. aliud i excep. ibi posita: qꝛ fateoꝛ qḋ tūc nō deficit testamētū ex eo qꝛ p̄teritio peccet i forma. ꝛ h̄ voluit ille tex. sed bene pōt deficere ꝛ deficit ꝓpter p̄teritionē factā de filijs i potestate. sicut ꝛ olim deficiebat: qꝛ intentio illi⁹ litere ē vt dixi augere ius filioꝝ circa formā preteritiōis ꝛ exh̄r̄da. nō minuere ergo nō dꝫ tollere filio i potestate p̄terito fauoꝛē impēsum a iure antiquo. ar. l. legata inutiliter. ff. de adim. lega. Nec ob. etiā qḋ habet̃ in. l. iij. C. de libe. p̄te. ꝑ ꝙ vr̄ qḋ talis p̄teritio facta cū cā habeat vim exheredatiōis: qꝛ ibi nō simpliciter dixit p̄tereo filiū meū vel de filio meo mētionē nō facio qꝛ tale qḋ cōmisit. sꝫ plus dixit vcꝫ qꝛ nolebat eū esse alienū a sua h̄r̄ditate. ꝛ sic ꝓlata fuerūt verba equalētia exh̄r̄dationi. Itē nō ob. l. q volebat. ff. de here. insti. qꝛ ibi nō simpl'r p̄terīt sꝫ expresse fecit mētioneꝫ de exheredatione: lꝫ per verba p̄teriti tēpoꝛis ꝛ ꝑ modū cause

15 hic sec⁹. † Et sic ex predictis etiā ꝑtꝫ ꝙ p̄terire pōt sumi dupliciter. vno modo pōt p̄terire. i. nullā mentionē facere. ꝓut colligit̃ ex. l. omnimodo. C. de inoffi. testa. ꝛ no. glo. in. l. iiij. de li. ꝑ te. ꝛ h̄ modo sumēdo non posset bene poni exēplū ꝙ preteritio fieret cū cā seu cū insertione cause. Alio modo dicit̃ p̄terire. i. nō instituere neqꝫ exheredare. vt est tex. expressus i. §. ea dē. insti. d̄ he. q̄ ab intesta. ꝛ tex. cū glo. insti. de exhe. li. in prin. ꝛ i. l. nā ꝛ is. i ꝑn. ff. de inoffi. test. ꝛ ꝓbat̃ etiā in. §. aliud quoqꝫ capitulū. vbi etiā patet qḋ p̄teritus dicit̃ qui nō est istitutus neqꝫ exh̄r̄dat⁹. etiā si relinquat̃ quoquo relicti titulo. patet ibi nec si ꝑ quālibet donationē ꝛc. nā illa dictio nec ē iplicatiua ꝛ resoluit in copulā ꝛ negationē: vt est tex. glo. in. l. quidā testamēto. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ hoc modo bñ pōt exēplificari p̄teritio cū insertione cause. puta si dicat̃ filiū meū p̄tereo: vel de filio meo mētionē nō facio. vl' filium meū nō instituo nec exh̄r̄do. vel filio meo relinquo. x. ꝛ nō plus: qꝛ tale quid ꝯmisit. Itē nō obstat ei qḋ. ff. dixi si dicat̃ ꝙ ius autēticoꝝ saltē fauit emancipato p̄terito: qꝛ hodie pōt dicere testamētū nullū si causa nō est inserta vbi olim habebat necesse ꝯtratabulare. vt no. glo. i. d. §. exh̄r̄datos. in auf. de here. ꝛ fal. ꝛ sic videret̃ qḋ debuisset grauare in legatis emancipatū p̄teritū cuius tñ ꝯtrariū esset dicēdū si dicas qḋ solū i exh̄r̄datis cōfirmant̃ legata. Sꝫ pōt respōderi qḋ lꝫ i eo qḋ dictū sit fauerit emancipato: tñ non erit valde magn⁹ fauoꝛ: qꝛ eo ipso ꝙ apparebat eū esse filiū ꝛ preteritū obtinebat i contratabulis. ꝛ sic in effectu aduocabat h̄r̄ditatē. facit qḋ dixi in. l. si filius q i potestate. ff. de li. ꝛ posthu. ꝛ qḋ habet̃ etiā. ff. de cōtratab. i. l. cū emācipatus: ideo ꝓpter hoc forte voluit eū grauare sicut grauauit exh̄r̄datū cui multo plus fauit ꝙ circa insertionē cause: qꝛ ea nō inserta tēstamētū reddit̃ nullū nec poterit ꝓbari ingratus: sꝫ olim erat secus qꝛ testamentū erat validū ꝛ reppellebat̃ si erat ingrat⁹. ꝛ si i hoc magnus fuit fauoꝛ adhibit⁹ filio exh̄r̄dato.

16 † Itē restricte fuerūt cause exhereda. ꝑ ius autēticoꝝ ad certū numerū qḋ olim nō erat: ꝛ sic in multis fauit exhere. ideo nimirum si plus grauauit. ꝛ ꝑ hoc etiā nō obstat dicat̃ qḋ p̄teritus etiam fauit etiam si sint in potestate. inquantū ius autēticoꝝ introduxit qḋ nō sufficeret reliquere quoquo relicti titulo sꝫ iure insti. alias diceret̃ p̄terit⁹ qḋ olim nō erat. vt patet ex. d. l. oīmodo. ꝛ in auf. nouissima. ꝛ ēt in coꝛpoꝛe vnde sumit̃. C. de inoffi. testa. qꝛ pōt dici qḋ lꝫ in hoc fauerit p̄teritis tñ qꝛ in plus seu i pluribus fauit exhere. ideo illos magis grauauit nā modicus fauoꝛ est qḋ habeat iure insti. qꝛ per hoc nō habet maius ꝯmodū seu mai⁹ emolumētū. sꝫ honoꝛabilioꝛē ti. lꝫ casualiter talis titul⁹ ēt possit esse vtilis: vt qꝛ repudiaret vel aliter deficeret vniuersaliter institut⁹ iuxta ea que habent̃ in. l. i. §. si ex fūdo. ꝛ. l. ex facto. ff. de here. insti. ꝛ. l. quoties. C. de here. isti. Itē nō ob. auf. ex cā. qꝛ illa fuerūt ꝟba guarn. q nō habuit ꝑtātē legis cōdēde. vñ ei⁹ ꝟba attēdi nō debēt sꝫ ꝟba tex. in coꝛpoꝛe vnde sumit̃ vt voluit glo. ꝛ ēt doc. i. d. auf. ex cā. itē nō ob. si dicat̃ ꝙ vna d̄ rōnibus positis in. d. ꝟ. sinaūt. videt̃ adaptari etiā ad p̄teritionē vel forte ēt vtraqꝫ. nā ibi dicit̃ ne liberi falsis accusationib⁹ cōdemnent̃ q̄ ratio pōt adaptari ad exheredatū cū cā etiā ad p̄teritū cū cā. Et subdit̃ etiā vel aliquā circūscriptionē i bonis parētū patiant̃. q̄ ratio videt̃ adaptari posse ad ipsum p̄teritū. ꝛ sic videt̃ qḋ etiā in preterito debeat intelligi: qꝛ respondet̃ ꝙ ex q̄ tex. ille solū loquit̃ de exh̄r̄datis. rō subsequēs ne liberi falsis accusatiōib⁹ cōdēnent dꝫ itelligi de exheredatis cū cā ꝛ qḋ subdit̃ vel aliquā circūscriptionē patiant̃. dꝫ intelligi de exheredatis sine cā. Pōt etiā vtraqꝫ rō itelligi in p̄teritis a matre cū cā. vt in prima rōne. vel sine cā vt in secūda. nā licet ibi loquat̃ de exheredatis: tñ cū p̄teritio matris habeat̃ ꝓ exheredatione per regulā antiquā. vt in. §. mater. institu. de exh̄r̄da. li. ex vi regule antique. qḋ ibi dicitur de exheredatis trahendū est. ff. ad p̄teritos per matrē. ar. eo. q̄ no. i. l. si quis seruo. C. de furtis. ꝛ in l. qḋ vero. ff. de legi. pōt etiā dici qḋ rationes ibi posite respiciāt qḋ dictū erat supra nō debere fieri p̄iudicium liberis quādo nō fuit seruata forma tradita in preteritione ꝛ exhereda. nō auteꝫ respiciat qḋ dixi de prestatione legatoꝝ: qꝛ ad id ꝓprie nō possunt adaptari. Et ex his patet defensatū qḋ de iure dicta auf. nō habeat locū in p̄teritione paterna quo ad ꝯfirmationē legatoꝝ ꝛ hec opi. forte de iure verioꝛ: ꝛ sic tenui in publica disputatiōe: lꝫ cōis opi. habeat oppositū a qua iudicādo ꝛ cōsulēdo difficile esset recedere maxime ꝓpter ea q̄ no. Jac. d̄ but. i. l. j. C. q̄ ꝑ sua iurisdi. ꝛ bar. i. l. fi. ff. de pena iudi. ꝛ Jo. an. in. c. j. de cōsti. ꝛ qḋ no. ēt i. l. minime. ff. d̄ legi. ꝛ hoc supposito restat videre an habeat locū in p̄teritione materna facta ab ignoꝛāte vl' ēt i paterna facta ab ignoꝛāte. Supposito qḋ ꝟa esset opi. ꝙ haberet locū i preteritiōe paterna. ꝛ vt dixi. ff. Bar. ꝛ cōiter moderni vt Bal. ꝛ Ang. tenēt qḋ nō: lꝫ Bal. ꝛ ang. i aliquo limitet. idē sequebat̃ domin⁹ pet. de anc. ꝛ sic etiā cōsuluit ꝑ rōnes. ff.

17 tactas ꝛ qꝛ † desideria moꝛiētiū ex actib⁹ viuoꝝ d̄p̄rehēdere d̄bem⁹. l. iiij. C. d̄ natu. li. facit. l. tale pactū. §. fi. ff. d̄ pac. ꝛ sic cū videam⁹ ꝙ homines habētes filios cōiter pauciora legata faciūt

quam

quā nō habētes.verisimiliter vr̄ qꝺ testatoꝛ q ignoꝛās filium se
habere multa legata fecit,illa non fecisset si sciuisset se habere.ſ3
dn̄s Frācis.de rāpo.in repetitiōe huius legis t3 oppositū.ꝛ sic
t3 qꝺ indi stincte etiā in p̄teritione facta ab ignoꝛāte cōseruarē-
tur legata.vt etiā voluit gl.singularis in.l.vxoꝛē.p̄allegata.ī.
de manu.test.Mouet potissime qꝛ tex.in coꝛ.auť.ex cā.loquiť
indistincte.ꝛ sic indistincte d3 ītelligi.vt ī.l.de p̄cio.cū si.de pu-
bli.Itē qꝛ rō vr̄ esse vniformis vc3 fauoꝛ ipsoꝛū relictoꝛū q̄ vr̄
fuisse ratio cōseruationis ipsoꝛū.ergo cū illa ratio vēdicet sibi lo
cū etiā in pꝛeteritione facta ab ignoꝛante habebit locū ꝛ dispo
18 sitio.ꝛ hāc p̄tē puto verā de iure.†Pꝛo cui⁹ declaratiōe est ad-
uertendū ꝙ ante auť.ex causa.due reperiebanť tātūmodo regu
le inualidatiue legatoꝛū q̄ alias de se valerēt.hoc dico pp̄ lega-
ta turpia.vna est:qꝛ qn̄ testamentū a pꝛincipio nō valebat vel
inualidabať ex postfacto:ex quo pꝛincipale nō tenebat cū insti
tutio sit caput pꝛincipale testamēti.insti.de lega.§.ante hr̄dis.
nō valebat etiā accessoꝛiū legatoꝛū.l.si nemo.ſ.de test.tu.ꝛ.l.eā
quā.C.de fideicōmissis.facit.c.inter dilectos.ver.ceterū.extra ꝺ
fide instr.ꝛ.l.nō dubiū.C.de legi.cū si.Scꝺa regula erat qꝺ vbi
legatū erat nominatim relictū nō debeať ab alia p̄sona si cōtin
gebat aliū succedere.l.j.§.fi.cū ibi no.ī.de le.iij.ꝛ qꝺ legiť ꝛ no.
in.l.cū pater.§.cū estimaret.ꝛ.l.celsus.§.qꝺ alicui⁹.ī.de le.ij.vbi
aūt cessabant iste regule tūc legata debebanť etia3 a successoꝛe
quē ignoꝛauit testōꝛ.hic est qꝺ si testōꝛ faciebat codicillos nul-
lo cōdito testō ꝛ relinquebat legata nō nominatim debebanť
talia relicta etiā si cōtingeret postea posthumū sibi nasci ex in-
sperato:vt p̄bať in.l.si qs cū nullū.§.j.ī.de iure codi.ꝛ.l.ab inte
stato.eo.ti.ſ.de iure codicilloꝛū.ꝛ bn̄ facit.l.pe.e.ti.a 𝔠ꝛio inquā
tū vr̄ loq de legatis nominatim relictis.Et est rō:qꝛ in dicto ca
19 su cessabant p̄dicte regule.nā cessat pꝛima:qꝛ†codicilli nō rum
punť natiuitate posthumi:ex quo nullū est 𝔠ditū testamētū.vt
p3 ex his que leguntur ꝛ no.in.l.j.C.de codi.in.d.l.ab intestato.
faciat.l.q graui.ī.e.Itē cessabat scꝺa ex quo noīatim legata nō
erāt relicta.vnde nō erat absurdū ipsa p̄stari a quolibet succes-
soꝛe.nā talis vr̄ a iure fuisse volūtas testātis q sciebat vel scire de
bebat dispositionem iuris que volebat qꝺ vbi legata nō relin-
quunť noīatim nec inualidať volūtas i qua sunt relicta.qꝺ tūc
debēt ab omni successione p̄stari.vt patet ex dictis iurib⁹ ēt sal
tem in genere videť voluisse quēcunq3 successoꝛē debere p̄stare:
ex q̄ nō nominatim relinquit ꝛ sic etiā in genere grauasse filiu3.
iō tunc pꝛestabat legata talis filius postea natus ex insperato.
facit.l.q iur.ī.de test.mili.ergo debebat sibi imputare testatoꝛ:
qꝛ debebat relinquere nominatim si nolebat pꝛestari legata in
casu in quo cōtingeret eū habere filiū:vt saltē aliquā p̄stationē
apponere ipsis legatis per quā appareret de eius mēte.ꝙ facili
ter facere poterat.ideo si nō faciebat videbatur velle stari gene
ralitati verboꝛū p̄ quā grauauerat quēlibet herede3 ad legata
ex quo nominati3 nō relinquebat.sup̄uenit postea auť.ex cā.q̄
dispēsauit 𝔠 istas duas regulas.nā voluit legata deberi l3 te-
stamentū esset nullū ex causa p̄teritionis vel exheredatiōis vel
ex dicta cā inualidareť.vt p3 i.d.auť.ex cā.ꝛ in coꝛpoꝛe vn̄ su-
mitur.Itē dispēsauit 𝔠 aliā regulā regulā:qꝛ l3 legata essent no
minatim relicta ab hr̄de scripto:tn̄ voluit illa p̄stari p̄ p̄teritu3
vel exheredatū succedētē ab intestato:vt p3 in dicta auť.ex cā.
ꝛ in coꝛpoꝛe vn̄ sumiť.vbi simpl'r ꝛ indistincte cōfirmat legata
relicta in testō:ꝛ sic siue noīatim siue nō noīatim essent relicta:
qꝛ in h̄ voluit faueri vltime volūtati cū in multis alijs fuisset fi-
lijs.ꝛ sic restat qꝺ ex quo 𝔠 illas regulas est dispēsatū nec ē alia
regula impeditiua p̄statiōis legatoꝛū indistincte hodie p̄ auť.
ex cā.voluit p̄stari legata etiā si p̄teritio sit facta ab ignoꝛāte.ꝛ
p̄ h̄ facit:qꝛ ex quo testōꝛ scit vl' scire d3 dispōnē iuris dicte auť.
ex cā.ꝛ sic dispēsatū 𝔠tra dictas regulas.nō p̄uidēdo aliter.vr̄
in dubio acqescere dispositioni legali.ꝛ sic saltē ex mēte genera
li testatoꝛis:cū verisimiliter potuerit cogitare ꝙ posset euenire
casus qꝺ eius testamentū rumpereť ex p̄teritione nō p̄uidēdo
aliter vr̄ voluisse legata p̄stari ſm foꝛmā iuris.Potuit enim fa-
ciliter p̄uidere faciēdo aliquā p̄teritionē circa legata p̄ quā ap-
pareret ꝙ nollet p̄stari legata si cōtingeret eū habere filiū.iō si
nō fecit vr̄ acqeuisse dispōni iuris quā sciebat vel scire debebat.
vt.ſ.in simili dixi.al's sequereť ꝙ eadē rōne olim qn̄ testōꝛ facie
bat tm̄.codicillos ꝛ nō relinquebat legata noīatim.ꝙ si postea
ex insperato sup̄ueniebat sibi fili⁹ nō debuissent legata p̄stari.
ꝙ est 𝔠 mētē dicte.l.si qs cū nullū.ꝛ dicte.l.ab intestato ꝛ silr̄ si
habuisset vnū filiū ꝛ sup̄uenissent ex insperato postea alij.nō de
buissent legata p̄stari.nā si aliqs hēat mille in bonis ꝛ habeat
vnū filiū ꝛ grauet eū in codicillis nullo cōdito testō in quingē-
tis.ꝛ postea ex insperato nascať vnus alius filius vel duo non
deberēt aliqua legata p̄stari:qꝛ qn̄ est vnic⁹ filius remanerēt si
bi qngēta l3 p̄starēt legata.S3 qn̄ sūt duo si p̄staret p̄ rata sua
solū nō remanerēt ducētū qnquaginta.ꝛ si essent tres multo
min⁹ remaneret.Facili⁹ aūt verisimiliter grauabit qs filiū suū
in quingētis qn̄ remanēt sibi alia qngēta q̄ in ducētis qnqua
ginta qn̄ solū remanēt sibi ducētū qnquagīta.faciat.l.si filie.ī.
de le.iij.ꝛ sic nō deberēt legata p̄stari ꝛ tn̄ p̄stanť p̄ p̄te filij quē
testatoꝛ sciebat se habere l3 nō p̄stenť p̄ p̄te alterius quē ignoꝛa
bat si noīatim erāt relicta.vt.d.l.q graui.ꝛ.l.pe.de iure codi.ꝛ si
noīatim nō erāt relicta ēt ab illo p̄ sua rata p̄stabanť vt dictis
legib⁹ a 𝔠ꝛio sensu.ꝛ.d.l.si qs cū nullū.§.j.ḡ rō quā tetigit bart.
nō fuit bona:qꝛ ap̄te est 𝔠 mētē.l.si qs cū nullū.§.j.ꝛ.d.l.ab in-
testato.ꝛ.l.q graui.ꝛ.l.pe.l3 Bal.illā.l.pe.p̄ se alleget.S3 re v͛a
facit 𝔠 eū subtiliter intuēdo vt patet ex p̄dictis.nec est oīno ab-
surda hec opi.cū nō videať oīno hic esse 𝔠 mētē testātis:ſ3 po-
tius ſm ei⁹ mētē q sciuit vel scire debuit dispōne iuris volentis
ēt isto casu legata p̄stari.ſ.qn̄ sup̄uenit filius.vel qn̄ rūpiť ex p̄-
teritiōe facta ꝛ aliter nō p̄uidit.Et p̄ p̄dicta p3 ꝙ cu3 hodie in
testamētis regulr̄ apponať cl'a.si nō v3 vel valebit.ꝛ per illam
cl'am videať grauare quēlibet successoꝛē ab intestato ꝛ sub ge-
neralitate v͛boꝛū includať casus in quo v3 testm̄ vel inualidať
ex p̄teritione.ꝛ sic in genere ēt de casu p̄teritionis cogitauerit
testatoꝛ p̄pter gn̄alitatē v͛boꝝ.q̄ apta nata est cōpꝛehēdere illū
casum.multo foꝛti⁹ debebunť legata ēt si cōtingat testm̄ iuali-
dari pp̄ p̄teritionē ab ignoꝛāte facta.ar.eoꝛū q̄.ſ.dicta sunt.et
l.q iure.ī.de test.mi.ꝛ ei⁹ ꝙ dixi.ſ.post Ang.l3 Bart.tenuerit
oppositū in.l.j.ī.de iur.codi.S3 puto ꝙ nō bn̄:qꝛ dato ꝙ sine p̄
iudicio opi.sua esset v͛a qn̄ cl'a p̄dicta nō est apposita:tn̄ saltem
qn̄ est apposita p̄ut cōiter aponiť nō vr̄ p̄cedere:cū p̄ dictam
cl'am qlibet successoꝛ ab inte.videať rogat⁹.ꝛ sic dēat cōpꝛehē-
diēt fili⁹ q postea ab inte.ex insp̄ato succedit de quo ēt saltē in
gn̄e vr̄ cogitasse p̄.d.l.si qs cū nullū.§.j.de iure codi.ꝛ.l.gn̄al'r.§.
ex testō.ī.de fideic.lib.vn̄ in casu isto saltē auderē cōsulerē 𝔠 eū
p̄pter rōnē p̄allegatā.quā tene mēti:qꝛ est no.dignū p̄pterea
qꝛ in testamētis quotidie cl'a p̄dicta apponiť.Et p̄ ista parte ēt
bn̄ facit:qꝛ vna de rōnib⁹ positis in.§.finaūt hec obseruata nō
fuerint vr̄ habere locū etiā in p̄teritione facta ab ignoꝛāte na3
litera dicit ibi pꝛimo ne liberi falsis accusationibus cōdēnenť
ꝛ hec rō vr̄ respicere p̄teritionē ꝛ exheredationē factā cū cā seu
cū insertiōe cause.ꝛ sic a sciēte.Et postea subdit vel aliquā circū
scriptionē in bonis parentū patianť.q̄ rō vr̄ habere locū indi-
stincte qn̄ cā nō fuit inserta:ꝛ sic siue ab ignoꝛāte siue a sciēte sit
20 facta p̄teritio.†Et p̄ hoc faciat qꝛ circūscriptio est duplex.vna
sc3 q̄ fit ex p̄posito.alia q̄ fit re ipsa.vt colligi pōt ex his q̄ habē
tur in.l.j.ſ.de resti.in integrū.ꝛ.l.j.ſ.de mi.ꝛ.l.nā ꝛ postea.§.si
minoꝛ.ſ.de iureiu.ꝛ.l.fi.C.de in integ.rest.ꝛ in.l.itē si p̄cio.§.j.cū
gl.sua.ſ.loca.ꝛ sic cū indistincte dicat ne aliquā circūscriptionē
patianť cōpꝛehēderet vtrāq3 circūscriptionē ꝛ sic etiā illā q̄ fit
re ipsa ab ignoꝛāte testōꝛe:l3 nō fiat ex p̄posito.nō eñ vnā tātū
circūscriptionē voluit cōpꝛehendere:sed vtrāq3:ex quo dixi ne
21 aliquā.†Et p̄ hoc etiā bene facit qꝺ no.gl.in cle.j.de foꝛo 𝔠pe.
vbi gl.notabiliter dicit ꝙ l3 vbi fiat mētio simpliciter de parte
appellatione p̄tis cōtineať dimidia.l.nomē filiaꝝ.§.poꝛtiōis.ī.
de ver.sig.tn̄ vbi adijciť verbū aliqua tūc cōpꝛehēdit quācūq3
partē.vt ibi est tex.cū gl.sic igiť dicā ꝛ in p̄posito.qꝺ l3 alias v͛
bum circūscriptio simpl'r p̄latū cōpꝛehenderet circūscriptione3
dolosam seu ex animo.vt dicit gl.quā reputo singularē in.d.l.
itē si pꝛecio.§.j.tn̄ ex quo adijciť verbū aliqua 𝔠pꝛehendere d3
vtrāq3 circunscriptionē.ar.notatoꝛū in dicta cle.j.extra de fo-
ro cōpe.Itē p̄ hac parte faciat.l.iij.C.de inoffi.test.vbi litera di
cit qꝺ si mater fecit testm̄ ꝛ instituit filios aliquos ꝛ ex inspera-
to nascať sibi alius ꝛ moꝛiať mater anteq̄ posset pꝛouidere re-
manet testm̄ firmū ꝛ fingiť etiā talis filius a iure institutus.nec
diciť ibi qꝺ p̄pter hoc legata inualidenť.ꝛ sic videť ꝙ rō bar.
nō fuerit bona.ꝛ per cōsequens l3 sua opi.videať multū equa:
tn̄ nō videť de iure vera per p̄dicta ꝛ pꝛesertim qn̄ est apposita
clausula codicillaris vt.ſ.dixi.l3 ipse dicat i.l.j.de iur.codi.illa3
clausulā nō debere multū ponderari:qꝛ cōsueuit apponi poti⁹
ex cōsuetudine tabellionū quā volūtate testatoꝛis.S3 certe etiā
ex voluntate testatoꝛis videť esse cū publice testm̄ legať coꝛam
eo.ꝛ qꝛ videť velle in dubio nisi aliud dicat ꝙ circa validitate3
testamēti tabellio apponat clausulas cōsuetas.argu.l.qꝺ si no-
lit.§.q assidua.ſ.de edil.edic.ꝛ.l.ex ea p̄te.ī.de ver.ob.Restat re
22 spondere ad contraria.†Nō ob.pꝛimo ratio si dicať qꝺ ius au
tenticoꝛū sit introductū in fauoꝛē filioꝛum.ꝛ sic debet retoꝛque-
ri in lesionē:qꝛ verū est qꝺ fuit introductū quo ad ea q̄ concer-
nūt institutionē ꝛ sic quo ad foꝛmā p̄teritionis ꝛ exhr̄datiōis
ſ3 quaten⁹ ius autēticoꝝ cōfirmat legata nō fuit in fauoꝛē filio
rū imo in grauamē:cū illa p̄stare teneanť.ꝛ p̄ h̄ facit tex.in coꝛ.
auť.vt cū de appel.cogno.in.§.hec aūt disponem⁹.dn̄ ꝺt illā cō
stitutionē ad vtriusq3 partis cautelā fuisse p̄latā.ꝛ vt parētes ꝛ
filios ab iniuria p̄teritiōis ꝛ exhr̄datiōis liberaret.quāq̄ posset
dici qꝺ ille text⁹ nō multū faciat:qꝛ voluit dicere ꝙ disposuit li
beros a parētib⁹ nō debere p̄teriri vel exheredari nisi cā insera-
tur ꝛ p̄beť ꝛ silr̄ e𝔠 parētes nō debere p̄teriri vel exheredari a li
beris.Nō ob.rō pꝛesumpte volūtatis quā allegat Bart.quasi
testōꝛ verisimiliter dicta legata nō fecisset si putasset se habere

filiũ q2 illa rõ nõ vr̃ esse bona ad inualidationẽ legatoꝝ qñ cessant alie regule impeditiue vt pꝫ ex .l. si qs cũ nullũ. §. j. ⁊ .l. ab intestato ⁊ .l. q in graui .l. pe. de iure codi. ⁊ superi⁹ plane declaraui. nã testõr vr̃ in dubio acqescere dispositiõi iuris simpl'r cõfirmãtis legata. ex quo al'r nõ ꝓuidit. nã vt dixi poterat facil. ter ꝓuidere faciẽdo ꝓfationẽ ⁊ dicẽdo ꝙ iõ legata reliquebat: q2 filiũ nõ habebat. facit .l. fi. ff. de her. inst. Itẽ nõ ob. .l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. q2 illa põt ꝓcedere respectu institutiõis nõ respectu legatoꝝ q̃ simpl'r cõfirmaẜ ꝑ ius autẽticoꝝ ipsoꝝ fauore ꝓterea illa .l. loqẜ qñ aliqd specifice est filio assignatũ ⁊ grauat⁹ est post mortẽ altera restituere. vñ nimirũ si tũc lex fauit filio. ex q̃ sibi specifice erat assignatũ ſꝫ hic nos q̃rim⁹ de legatis q̃ nũꝙ fuerũt filio assignata. iõ lex nõ ita fauit. nã facili⁹ retineẜ iã quesitũ ꝙ interduꝫ requiraẜ. ar. .l. seruus. C. de pact. ⁊ ar. .l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alieni iuris. ⁊ sic nõ est eadẽ ratio vtrobiqꝫ. ⁊ ꝓ hoc faciat q2 illa .l. cũ acutissimi. videẜ exorbitare a regulis iuris cõis. nã ex quo fili⁹ erat simpl'r ⁊ sine vlla cõditione grauat⁹ post mortẽ restituere. ⁊ testator potuit verisimiliter cogitare ꝙ hẽret filios vr̃ qð ex quo nullã cõditionem apposuit de iure deberet restituere ẽt si liberos hẽret. facit ꝙ hr̃ .xxxij.

23 q. vij. c. vltimo † vbi lr̃a dicit q̃ sine cõditiõe vouenẜ ⁊ ꝓmittunẜ sine cõditione debẽt impleri. ⁊ iõ cũ ex equitate ꝯ regulas iuris emanauit illa lex nõ vr̃ extendẽda ad aliũ casuꝫ. saltẽ in quo nõ est eadẽ rõ ꝓpter predicta forte imperator admirat⁹ fuit de tali intellectu qð intelligi debeat cõditio si decesserit sine liberis in d. .l. cũ acutissimi. ⁊ i .l. cũ auus. de cõdi. ⁊ demõ. Itẽ nõ ob. .l. sicut certi. ⁊ .l. si cũ vel in vtero. C. de test. mili. q2 põt multipliciter rñderi. nã primo posset dici qð ibi nõ diciẜ legata nõ debere ꝓstari vñ posset intelligi qð ibi testm̃ nõ vꝫ quo ad institutioneꝫ qñ ꝓteritio est facta a milite ignorante. sed bene quo ad legata. et ꝓ hoc bene facit .l. cũ mater. fm̃ vnũ intellectũ. ff. de inoffi. testa. Uel scðo ꝑt dici ꝙ ibi fauore militis. ⁊ sic fauore ꝑsone validat testm̃ q fauor videẜ cessare qñ ignoranter preterijt: cũ tũc nõ videatur esse fauor qð eius filius ꝓter eius voluntatẽ excludatur hic autẽ testm̃ validatur quo ad legata fauore ipsoꝝ relictoꝝ. q̃ rõ indistincte hꝫ locũ. Uel tertio ⁊ melius põt dici qð qñ preteritio fit a milite ignorante legata non prestantur non ꝓpter ꝓsumptã mẽtẽ testãtis immediate q̃ dicaẜ verisimiliter fuisse vt nõ ꝓstẽtur legata sed ex eo q2 ꝑꝑ ignorãtiã ꝓteritio nõ hꝫ vim exheredationis sicut nec in pagano. ⁊ ex hoc successiue seqẜ ꝙ testm̃ est nullum. ⁊ consequenter quod non valent relicta in eo propter regulas de quibus. ff. dixi: quia si nõ valet principale nõ vꝫ accessoriũ. ⁊ q2 ex testamẽto ex quo nõ põt adiri hereditas nõ debenẜ legata .l. eã ꝙ. C. de fideicõ. ⁊ sic cũ ratio illi⁹ .l. hodie sit correcta: q2 testamẽto existente nullo ex cã preteritiõis legata nihilomin⁹ debẽtur. vt in auẜ. ex cã. ⁊ in cor. vñ sumiẜ illa .l. in hoc hodie esset correcta ꝑ id qð hr̃ in tex. ⁊ gl. in .l. j. in ꝑn. ff. de legi. tu. ⁊ q̃ plene dixi in .l. si vero. §. de viro. solu. matri. ⁊ hoc etiã sensit ibi gl. in d. .l. si cũ vel in vtero. Itẽ nõ ob. qð habeẜ in .l. si nunꝙ. C. de reuo. do. q2 põt multipliciter rñderi. p̃io ꝙ ibi sit spãle qñ donatio fit in libertũ q est magis astrictus patrono ꝙ alius extraneus ꝓpter maximũ bñficiũ libertatis qð recepit ab eo. facit qð hr̃ in .l. si nõ fortẽ. §. libertus. de cõdi. inde. secũdo pot dici qð illa .l. loquiẜ in donatiõe in qua est diuersa oratio ꝙ in legato. nã donatio erat multũ preiudicialis: q2 ex quo semel erat ꝑfecta nõ poterat reuocari .l. ꝑfecta. C. de dona. q̃ sub mõ. sec⁹ in legato qð põt reuocari expꝛsse ⁊ tacite vsqꝫ ad mortẽ .l. iij. in fi. ff. de admini. legat. ⁊ ideo lex magis voluit ꝓuidere in ipsa donatione ꝙ in legato: q2 vbi mai⁹ ꝑiculũ ibi cautius agẽdũ. in c. vbi ꝑiculũ. de ele. in .vj. .l. j. §. sed ⁊ si qs. ff. ad carbo. Et ꝑ h̃ etiã facit q2 nõ ꝑt negari ꝙ illa .l. nõ exorbitet a regulis iuris inquãtũ donatio ibi in totũ reuocatur ⁊ nõ vsqꝫ ad legatũ. q2 ex quo donatio erat simpl'r ⁊ sine aliqua conditione facta. ⁊ verisimiliter donans poterat cogitare qð aliquo casu poterat contingere eũ hr̃e filiũ ex quo simpliciter donauerat debebat sibi iputare ⁊ sortiri effectũ donatio sine aliq̃ cõditione. ar. d. c. vlti. xxxij. q. vij. ⁊ sic saltẽ nõ est extẽdẽda illa lex ad casuꝫ aliũ in quo saltẽ nõ sit eadẽ rõ. ⁊ maxie ẽt vbi quodãmõ repiẜ dispositũ esse oppositũ ꝓut vr̃ repiri ꝑ dictã .l. si qs cũ nullũ. §. j. cũ alijs ꝓallega. ⁊ sic pꝫ ꝙ d. .l. si nũꝙ. q̃ singularis est ⁊ nõ est alibi solũ ex quadã equitate emanauerit. ⁊ nõ de rigore iuris. ⁊ sic ante illã legẽ de iure ex quo eqtas nõ reperireẜ scripta fuisset dicendũ oppositũ. ⁊ similiter in d. .l. cum acutissimi. Quid aũt si in casu dicte .l. si nunꝙ. fuisset facta donatio monasterio vl' eccl'e. recurre ad no. per Bart. in .l. titia. §. imperator. ff. de lega. ij. ⁊ ad text. in c. vltimo. xvij. q. iiij. Nõ ob. etiã ꝑdictis .l. cũ mater. ff. de inoffi. test. q2 qð ibi dr̃ in principio corrigiẜ in fi. qð pꝫ: q2 eodẽ casu loquiẜ ⁊ ꝑcise dicit oppositũ. ergo necessario induciẜ correctio. cũ posteriora derogẽt p̃oribus .l. pacta nouissima. cũ si. C. de pac. ⁊ pro hoc faciat in fine nõ dicit litera ꝙ ꝓteritio fuit facta a sciẽte ⁊ sic re ⁊ consilio: sed simpl'r loquiẜ lex circa casum p̃mũ: ergo nõ est verũ dicere ꝙ ibi ꝓbeẜ distinctio an ꝓteritio sit facta re tm̃ h̃ est ab ignorãte. an re ⁊ cõsilio. hoc est a sciente. ⁊ ꝓ hoc ẽt faciat q2 stant regule quas. ff. dixi. q2 si testm̃ inualidaẜ vtroqꝫ casu q̃ ad institutionẽ ꝓut inualidabaẜ fm̃ oẽs ꝓlata q̃rela in casu dicte .l. ergo ẽt inualidabanẜ legata ex quo ex testõ nõ poterat adi-

24 ri hereditas † ⁊ q2 deficit accessoriũ deficiẽte ꝑncipali. nec ob. ꝙ paulus ibi nõ habuerit autoritatẽ rephendẽdi imperatorẽ tãꝙ maiorẽ. vt in c. cũ inferior. de maio. ⁊ ob. .l. nã ⁊ magistrat⁹. ff. de arbi. q2 poterat respondere vt ibi dicit Bart. qð opi. pauli fuit approbata ꝑ iustinianũ q approbauit cõpillationẽ illã ff. oꝝ. vt pꝫ in ꝓemio ff. oꝝ. ⁊ in .l. ij. C. de vete. iure enucle. ⁊ i ꝓemio institutionũ. vel põt tertio dici ꝙ impator fecit illud obseruare i speciali casu tũc occurrẽte ꝯ regulas iuris. tñ regulariter debebat seruari oppositũ ⁊ hoc est ꝙ ibi subdit paul⁹ qñ dicere voluerit qð ꝑncipis factũ fuit specialis ꝓuisio in casu illo: ſꝫ de iure ⁊ regulariter dicẽdũ erat oppositũ qð legata ⁊ libertates nõ deberenẜ inualidato testõ ẽt ꝑꝑ ꝓteritionẽ factã a mr̃e ignorante. ⁊ scðꝫ h̃ paul⁹ nõ corriget dictũ ꝑncipis: ſꝫ declarabit illam fuisse specialẽ ꝓuisionẽ in casu suo. Itẽ nõ obstat si dicaẜ ꝙ pl⁹ delinquere vr̃ ꝓteriẽs sciẽter ꝙ ignorãter ꝓut dicebat dñs signorol⁹: q2 lꝫ illud esset verũ qð ille q ꝓteribat sciẽter peccabat in duob⁹. f. in impietate ⁊ in solẽnitate. ⁊ ille q ignorãter solũ i solẽnitate. tñ h̃ nõ dꝫ attendi: q2 si cõsideram⁹ ius antiquũ talis dr̃ia nõ attẽdebaẜ: q2 vtrobiqꝫ legata inualidabanẜ ꝓpter rões quas ff. dixi. Itẽ si cõsideram⁹ ius autẽticoꝝ ẽt talis differẽtia nõ vr̃

25 cõsiderari. pꝫ † q2 si qs exheredat filiũ nõ iserta cã iste peccat hodie in duob⁹. f. i ipietate ⁊ ẽt i solẽnitate nõ seruãda circa formã datã exheredatiõi in. §. aliud quoqꝫ capl'm. ⁊ tñ tũc legata ꝯfirmãtur sicut ⁊ qñ solũ i vno peccabat. vꝫ in ipietate. vt q2 cã legitima esset inserta in exheredatiõe. vt pꝫ i. d. §. si nõ hec obseruata nõ fuerint. Preterea rõ ibi posita dñ dicit. ne aliquã circũscriptionẽ patianẜ. cõprehẽdere vr̃ ẽt ꝓteritionẽ factã ab ignorãte vt. ff. declaraui. ergo dicta distinctio expꝛsse vr̃ reprobari ꝑ illũ tex. Et ex ꝑdictis patere põt rñsio ad ꝯ̃ria superi⁹ formata. ⁊ ꝑ h̃ ꝑt ꝯcludi vt ꝑdixi ꝙ lꝫ opi. bart. sit nullũ equa: tñ de iure nõ sit s̃ua. ⁊ hoc qñ q̃riẜ de ꝓteritiõe filij iã nati in potestate. Sꝫ dubiũ est qd de posthumo. an auẜ. ex cã. ⁊ in cor. vñ sumiẜ. hẽat i eo locũ si sit ꝓterit⁹. Et si qdẽ si teneam⁹ ꝙ nõ hẽat locũ in ꝓteritione paterna. quo ad cõfirmationẽ legatoꝝ. claꝝ ꝙ in eo nõ habebit locũ. Si aũt teneam⁹ opi. cõem qð in ꝓteritiõe p̃rna habeat locũ: tũc adhuc est dubiũ lꝫ in iã nato hẽat locũ: an habebit locũ in ipso posthumo: nã videreẜ dicẽdũ ꝙ sic: tũ q2 tex. simpliciter ⁊ indistincte vr̃ loqui. tũ q2 in hac materia vr̃ eqparari posthumus ⁊ iã natus .l. fi. C. de lib. ꝓte. tũ q2 sicut qñ ꝓstabanẜ legata ꝑ titulũ. de leg. ꝓstã. nõ erat differẽtia inter posthumũ ⁊ iã natũ .l. j. ff. de lega. prestã. ita vr̃ dicendum hodie in terminis auẜ. ex cã. f. qñ ꝓstanẜ legata ꝑ dicta auẜ. Sed in contrariũ faciat primo: q2 in corpore nõ fit mẽtio de posthumo: ergo non vr̃ debere trahi ad posthumũ cuꝫ sit materia correctoria. faciat in arg. .l. qui filiabus. ff. de lega. j. Secũdo ꝓ hoc faciat q2 litera dicit ibi ex cã preteritionis. vt pꝫ in auẜ. ex causa: sed causa exheredationis vel ꝓteritiõis nõ põt cadere i posthumũ fm̃ tꝑs autenticoꝝ ⁊ scðm tꝑs codicis .l. si qs in suo. §. legis. C. de inoffic. test. ergo ad eũ nõ vr̃ adaptari verba legis. ⁊ cõseq̃ter nec dispositio. ar. .l. qð ꝯstitutũ. ff. de test. mili. ⁊ c. idẽnitatib⁹. §. pe. de elec. in .vj. Itẽ ꝓ hoc faciat ⁊ tertio. q2 exceptio declarat regulã .l. nam qð. §. fi. ⁊ ibi tex. ff. regularis. ff. de penu. leg. Sꝫ tex. in cor. primo ponit regulã in. §. aliud quoqꝫ capitulũ. qð nõ lꝫ ꝓterire vel exheredare filios: demũ ponit exceptionẽ dicẽs: nisi cã ingratitudinis inseraẜ ⁊ ꝓbeẜ: ſꝫ hec exceptio nõ cõuenit posthumo: q nõ põt cãm ingratitudinis cõmittere vt dixi: ergo nec regula in eo locũ habebit ⁊ ꝑ cõsequens ex quo in. §. aliud non loquaẜ de posthumo nõ habebũt ẽt sequẽtes parati in posthumo cum habeãt relationẽ ad. §. aliud. vt pꝫ ꝑsertim in. §. si nõ hec obseruata nõ fuerint. al's est ver. sub. §. siue igiẜ. Quarto ꝓ h̃ faciat rõ: q2 qñ posthum⁹ est ꝓterit⁹ testm̃ ab initio est validũ: ⁊ sic legata incipiũt hẽre depẽdẽtiã ab insti. ergo si illa postea cõquassetur cõquassabunẜ legata. q̃ rõ cessat in iã nato ꝓterito: cuꝫ ab initio testm̃ sit nullũ. faciat qð hr̃ in .l. ij. §. fi. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ ꝓpter has rationes aliqui ⁊ presertim Jaco. de but. in auẜ. ex

26 cã. tꝫ hãc vltimã partẽ. Bar. † distinguit inter ꝓteritionẽ factã a sciẽte ⁊ ignorãte. ꝓ qua distinctione alleg. .l. si nunꝙ. C. de reuo. do. ⁊ alias rões. ff. factas. Sꝫ frãcis. de rãpo. tꝫ qð indistincte hẽat locũ etiã in posthuma etiã quo ad cõfirmationẽ legatorũ ꝑ tex. in cor. q simpliciter ⁊ indistincte loquiẜ. ⁊ ꝓ hoc faciat: q2 appellatione filij vr̃ etiã cõtineri posthum⁹ .l. etiã. ff. de verb. sig. .l. si qs filiab⁹. ff. de testa. tutela. ⁊ insti. qui da. tu. pos. §. pẽñ. ⁊ fi. Nõ ob. rões allegate in oppositũ: q2 nõ ob. p̃mo qð appellatione filij nõ cõtineaẜ posthum⁹ si nõ fit mẽtio ꝑ .l. q filiabus. q2 illud verũ qñ fit mẽtio de filio in vltia volũtate legãdo: sec⁹ si fiat aliter ꝓuidẽdo. d. .l. si qs filiabus. ⁊ secus si fiat mentio de filio a lege. vt. d. .l. etiam. de verb. sig. Item nõ ob. fm̃ q2 verba auẜ. ex cã. fuerũt verba ꝯuar. q nõ habuit autoritatẽ iuris ꝯdẽdi. vt ibi

di.vt ibi no.&.s.fuit tactū.Nō obstat tertia ratio q̄ fundat̄ ex.l.
nā qd.§.fi.de pe.lega.q2 aduertēdū q2 aliq habent ibi omne pe
nū in neutro.aliq habēt omnē penū in masculino.Si habetur
prima l̄ra.pōt dici ꝙ non obstat.q2 testator ibi dixit.lego ti
tio omne penu pter vinū ꝙ rome erit vñ illud relatiuum quod
pōt referri ad vinū & etiā ad penu.vñ nimirum si ad vtrūq3 re-
ferret̄.ar.l.talis scriptura.de leg.j.vbi pt3 ꝙ cl'a in dubio d3 re-
ferri ad omnia.q̄ ratio cessat in proposito.Si autē habet̄ l̄ra in
masculino tūc magis obstat.Sed pōt r̄nderi qd ille tex.proce-
dit i dubio & qñ verisimiliter aliud nō sit de mēte disponentis.
al's eēt sec⁹.vt si forte ex tali itellectu seq̄ret̄ aliqua absurditas.
ar.l.scire op3.§.op3.&.§.aliud.s.de excu.tu.S3 in ꝓposito si per
dictā exceptionē positā in.d.§.aliud.q̄ nō h3 locū in posthumo
diceremus etiam regulā ibi positā nō habere locū i posthumo,
sequeret̄ ꝙ sufficeret etiā hodie posthumo aliqd esse relictū quo
quo relicti titulo:l3 nō relinqueret iure instōis ꝓut olim suffi-
ciebat p legē codicis vc3 p.l.oīmodo.C.de inoff.test.& ēt p ius
autenticorū.etiā ante.§.aliud quoq3 capl'm.p id qd hr̄ in auf.
de triē.& semi.§.j.col.iij.vñ sumit̄ auf.nouissima.C.de ioffi.test.
l3 de iure digestorū esset sec⁹.vt.s.dixi.& in.l.inter cetera.de li.&
posthu.qd est incōueniēs:cū magis debeat faueri ipsi posthu-
mo ꝙ iā nato.ar.eo2 que habent in.l.j.§.& generaliter.j.de ve.
in pos.mit.Itē sequeret̄ aliud incōueniēs:q2 si nō haberet locū
in posthumo eadē rōne nec in infante iā nato nec in furioso vel
mēte capto q nō possunt causas ingratitudinis cōmittere.cui⁹
tñ cōtrariū cōiter tenet̄.ergo merito dicēdū est ꝙ indistincte re
gula habeat locū in posthumo & in alijs:s3 dicta exceptio refe
ratur ad eos ad ꝙ pōt:& sic non ob.d.l.nā qd liq de.Itē nō ob.
qd legata habuerint dependētiā ab institutione.hec rō exp̄sse
reprobat̄ in.§.sinaūt hec obseruata nō fuerint.vbi litera vult
ꝙ si cā sit inserta in exheredatione & postea nō ꝓbet̄ ꝙ nihilo
minus legata debeant̄:& tñ certū ꝙ a principio testm̄ fuit vali-
dū & legata habuerūt depēdentiā ab institutione.ergo quo ad
materiā istā dicta rō nō ēst bona:l3 dicta rō depēdētie possit ꝓ-
cedere quo ad aliā materiā de qua hr̄ in.d.l.iij.§.fi.Preterea vt
ibi ēt dictū fuit pōt dici ꝙ illa rō depēdentie q̄ ibi assignat non
est bona:sed alia ratio q̄ est colligit̄ inter iā natū & posthumu3
in casu illius.§.q̄ colligit̄ ex.l.nam & si sub cōditione.§.rūpēdo
s.eo.de quo plene dixi in.d.§.fi.Non obstat etiā.d.l.si nūq̄.cū
alijs.s.alleg.q2 satis patet r̄nsio per ea que dicta fuerūt in p̄ce-
denti articulo.Et ex predictis clarius pōt cōcludi an auf.ex cā.
& in cor.vnde sumitur.habeat locū in posthumo:q2 aut querit̄
nunqd tex.in cor.vnde sumit̄ auf.ex cā.quaten⁹ dat formā p̄-
teritioni & exheredationi.in.§.aliud quoq3 capitulū.& vult qd
nō sufficiat habere quoquo relicti titulo.habeat locū in posthu
mo.& dicēdū est ꝙ sic:q2 regula ibi posita h3 locū i eo siue p̄ter-
eatur a patre siue a matre siue exheredet̄ ab altero eorū.vel al-
qd relinquat̄ nō iure institutionis & siue posthumus nascitur⁹
sit futurus suus siue nō:vt q2 nasciturus sit ex filio emācipato
vel mortuo & conceptus ante emācipationē.Fatendū est tñ ꝙ
exceptio ibi posita dū dicit nisi causa ingratitudinis inserat̄ &
probet̄ non h3 locum in eo nec debet referri ad eu3 non possit
causam ingratitudinis cōmittere:sicut nec etiā refert̄ ad iā na-
tū infantē vel furiosum vel mente captū:qui tpe non sane men-
tis nō possunt causa3 ingratitudinis cōmittere.An aūt ꝓpter
ingratitudinē cōmissam tpe sane mētis possint exheredari si tē
pore testamēti sint nō sane mētis.dixi in.l.ex facto.j.de vulg.&
pu.& ex hoc sequit̄ ꝙ si posthumo nihil sit relictū iure institutio
nis vel furioso vel mēte capto natiuitate posthumi rūpet̄ testm̄
si nascit̄ suus.& p preteritionē talis furiosi vel mēte capti si sint
in potestate reddet̄ testm̄ nullū.Si aūt posthumus nascat̄ nō
suus vt q2 cōceptus fuerit ex filio emancipato.tūc vr̄ ꝙ debeat
contratabulare p.l.j.& per totū.j.de ꝯta.Uel forte poterit dice-
re nullū sicut & emancipatus iā natus p̄teritus nulla cā inserta
vt no.gl.in.§.exheredatos.in auf.de here.& fal.col.j.pōt hodie
dicere nullū.l3 olim haberet necesse ꝯtabulare.& ꝓ hoc faciat re
gula dicti.§.aliud.dās formā & regulā p̄teritioni & exheredatio
ni:ex quo dicta regula h3 locū etiā in posthumo.Si aūt queri-
tur nunqd text.in cor.vnde sumit̄ auf.ex cā.quaten⁹ loquit̄ de
cōfirmatione legatorū in.§.sinaūt.hec.obseruata non fuerint.
habeat locū in posthumo.conclude ꝙ si fuerit exheredatus vr̄
habere locū l3 exhr̄datio peccauerit in forma:q2 non fuerit cau
sa legitima inserta nec potuerit inseri cū tex.in.d.§.sinaūt refe-
rat se ad oia premissa.& sic ad casum etiā qñ exheredatio peccat
in forma.Si aūt fuerit p̄teritus si fuerit p̄teritus a matre idem
cū eius p̄teritio habeat̄ ꝓ exheredatione vt superius est dictu3.
Si vero sit p̄teritus a patre tūc si tenem⁹ ꝙ quaten⁹ in.d.§.sin
aūt.cōfirment̄ legata.nō habeat locū in p̄teritione a patre:cu3
ibi de eis nihil dicat de quo eti.s.dixi.tunc claru3 qd nō habe
ret locū in posthumo p̄terito a patre quo ad cōfirmationē reli-
ctorū.Si aūt tenemus ꝙ hēat locū in p̄teritione paterna etia3
quo ad cōfirmationē relictorū:tūc dicēdū est ꝙ habebit locū in
posthumo p̄terito a patre:siue fuerit preterit⁹ scienter siue igno
27 rāter per ea q̄ superius dicta sunt.†Et ex predictis etiā pt3 an
ius autēticorū aliqd innouet in modo rūpēdi in posthumo:q2
certe sic.nā vbi olim posthum⁹ erat p̄terit⁹ q non erat futurus
su⁹:vt q2 cōcept⁹ ex emācipato habebat necesse ꝯtabulare ho-
die poterit dicere nullū.itē vbi olim posthum⁹ p̄terit⁹ a matre
habebat necesse agere q̄rela.vt.l.j.& p totū de inoff.test.hodie
poterit dicere nullū.cū talis p̄teritio peccet i forma q2 nō iser-
ta causa p̄teritionis nec pōt inseri.& idē videt̄ dicendū si fuisset
expresse exheredat⁹ a matre:& scdm hoc vr̄ qd.l.si qs in suo.§.
leg.C.de inoff.testa.in quātū dicit qd posthum⁹ nō pōt exhr̄da
ri:vr̄ debere intelligi qñ ip̄se obtineat in q̄rela nec possit ꝓbari
ingratus.tñ de mero iure tenebat exhr̄datio.glo tñ in.l.si post
humus a pmo.s.de lib.& posth.videt̄ sentire in glo.j.qd ꝓ illā
l.si quis in suo.nō posset posthum⁹ exhr̄dari.& si exheredabat̄
habebat̄ ꝓ preterito.S3 potes dicere qd illa glos.intelligat̄ in
exheredatione facta a patre vbi preteritio reddebat testm̄ nul-
lum natiuitate posthumi si erat futur⁹ suus.sec⁹ in exhr̄datio
ne materna in qua p̄teritio ei⁹ nō reddebat testm̄ nullū:vt i.§.
mater.insti.de exhere.lib.& sic l3 talis exheredat⁹ a matre habe
ret̄ pro p̄terito nō p hoc reddebat̄ testm̄ nullū scdm tēpora co-
dicis:l3 hodie videat̄ secus per ius autenticorū.ex quo cā non
est inserta nec inseri pōt per regulā traditā in.d.§.aliud.iūcta.l.
non dubiū.C.de legi.& h̄ tenēdo qd exheredatio facta causa le
28 gitima nō inserta hodie reddat testm̄ nullū.nā† tūc etiā p̄teri-
tio matris facta causa legitima non inserta reddet testamētu3
nullū:secus esset tenēdo qd hodie testm̄ nō reddat nullū qñ cā
legitiā nō est inserta in exheredatione de quo.j.dicā.na3 tunc
preteritio matris causa legitima nō iserta habeat̄ ꝓ exhr̄datio
ne:etiā hodie nō reddet testm̄ nullū.& sic pt3 qd vbi est posthu
mus exheredat⁹ a patre si erat nasciturus suus nil est innoua-
tū per ius autenticoru3:q2 etiā scdm tpa codicis poterat dicere
nullū ex quo habebat̄ ꝓ preterito p.d.l.si quis in suo.§.legi.iū
cta glo.dicte.l.si posthum⁹.Si aūt nō erat futurus suus:tū bñ
pōt dici innouatū:q2 vbi olim habebat̄ pro p̄terito & habebat
necesse venire p ꝯtratabulas:hodie poterit dicere nullū ex quo
nō est causa inserta nec inseri pōt.in filio aūt tā nato in potesta
te p̄terito nō innouat̄ aliquid in modo rūpēdi:q2 & olim hodie
pōt dicere nullū ipso iure & cōtratabulare.l.fi.C.de lib.prete.ēt
si fuerit preterit⁹ causa inserta:vt est glo.sing.i.d.§.exhr̄datos
& supra dixi.Nec ob.exceptio posita in.§.aliud.vbi videt̄ inue
re ꝙ testm̄ teneat si cā inserat̄ & probet̄ q2 illa exceptio d3 refer
ri ad exheredatos vel habitos ꝓ exheredatis vel ad emancipa
tos non ad suos.Uel si vis qd referat̄ etiā ad suos:tūc itellige
ꝙ sensus erit litere & illi⁹ exceptiōis.ꝙ vbi cā legitima iserit̄ nō
vitiat̄ tūc testm̄ ex defectu forme p̄teritionis & h̄ velit ille tex.s3
nō negat quin ex alio capite possit testm̄ reddi nullū p regula3
traditā p ius antiquū.i.l.iter cetera.de lib.& posthu.nō eni d3
tacite sumi sensus ꝯtrarius iuri.& ex quo resultaret correctio p ea q̄
habent̄ in.l.ij.C.de cōdi.inser.i.c.cupiētes.§.qd si p.ex.de elec.
j.eod.& hoc coadiuuat ēt ratio quā.s.tetigi:vc3 qd ille.§.aliud
quoq3.sit introduct⁹ in fauorē filiorū.& sic nō d3 retorqueri in
ei⁹ lesionē & taliter iterpretari qd tollat etiā ius nullitatis ꝯces-
su3 sibi a iure antiquo.p.d.l.iter cetera.cū simi.& qd.s.dixi.de ex
hr̄da.cā nō inserta.qd hodie videat̄ peccare in forma & redde
re testm̄ nullū.ꝓcedit tenēdo cōe3 opi.q̄ hoc sequit̄.de qua per
Bar.hic.& in.l.j.s.de testa.sed tenēdo qd etiā hodie l3 causa nō
sit inserta in exheredatiōe opus sit remedio querele:tūc hoc nō
ꝓcederet de quo plene dixi in.d.l.j.de testa.& hec de preteritiōe
ipsius posthumi vel exheredatione:qd aūt in quasi posthumo
p̄terito an habeat locū auf.ex causa.& text.in cor.vñ sumit̄.Cō
clude qd si est p̄terit⁹ a linea materna.& querit̄ quo ad cōfirma
tionē legatorū habebit locū.Si vo a patre vel a linea paterna
nō haberet locū q̄.ad cōfirmationē legato2 si tenemus qd i p̄-
teritione paterna nō habeat locū.S3 tenendo qd habeat locū
bñ habebit locū ēt in eo quo ad cōfirmationē legatorum vt est
etiam glos.in.l.j.s.de testa.tu.Quo ad regulā autem tradita3
in.§.aliud.nō habet locum nisi de consilio velleij.ex quo obti-
net primū locū tempore testamēti.l.gallus.§.nunc de leg.s.de
libe.& posthu.&.s.e.l.posthumorū.& no.bene q2 bar.i hac que
stione sentit qd litera in.§.sinaūt hec obseruata nō fuerint.dū
dicit:vel ne aliquam circūscriptionem patiantur.habeat locu3
etiam in circūscriptione:licet ipse aliter senserit dum loquitur d
preteritione iam nati in potestate obtinentis primum locum.
Sed istud videt̄ verius vt.s.etiā tetigi.& per ea que.s.dixi.& q̄
infra dicent̄ poterit patere an aliquid inouet̄ i hoc quasi post
humo in modo rūpendi per ius autēticorū.Quid aūt de emā-
cipato p̄terito an in eo habeat locū auf.ex cā.& in corpore vñ
29 sumit̄.†Cōclude ꝙ aut querit̄ quo ad regulā traditā i.§.aliud
quoq3 capl'm.& h3 locum cum indistincte loquat̄.& ex hoc seq
tur:vt.s.etiā tetigi qd filius emancipatus hodie d3 habere iu-
re istitutiōis aliquid sicut & filius in potestate.nec sufficit habe

re quoquo relicti titulo.itē sequit̄ qd̄ si est p̄terit⁹ sine cā dicere
poterit testamētū nullū cū p̄teritio peccet in substantia seu for
ma substātiali ex quo causa nō est īserta vt pz glo.i.d.§.exhere
datos.Si aūt esset preterit⁹ cū causa tūc haberet necesse ꝯtabu
lare vt olim.Si vero esset heredat⁹ sine cā scd̄m cōmunē opin.
diceret nullū cū exheredatio peccet ī forma.z idē si causa min⁹
legitima esset inserta:sec⁹ si causa legitima fuisset īserta.qz tūc
haberet agere querela.z ex hoc ptz in modo rūpēdi aliqd sit in
nouatū in emācipato p ius autēticorū.qz innouatuz est ī duo-
bus.primo qñ est p̄terit⁹ sine causa legitima inserta.scd̄o qñ est
exhr̄dat⁹ sine causa legitima inserta.Qd̄ tñ scd̄m nō pcederet
scd̄m opi.quā tenui in.l.j.de testa.Sz primū bene pcederet qz
in.§.finaūt.solū loquit̄ de exhered.z sic ī preteritis remanet re-
gula:z per cōsequēs factū cōtra eū erit nulluz ex quo de alio re
medio nō esset puisum p.l.non dubiū.C.de legi.Si aūt querit̄
quo ad cōfirmationē relictorū.de qua in.§.finaūt h̄ obseruata
nō fuerint.tenēdo qd̄ habeat locū in p̄teritione paterna habe-
bit locū etiā in ipso emācipto z sic titulus de leg.prestā.hodie
est superuacuus z correct⁹ inquātū vult solū cōiunctis psonis
debere prestari legata emācipato existēte preterito.Si autē te-
neamus q̄ nō habeat locū in p̄teritione paterna.tunc ille titu
lus remanebit incorrect⁹ etiā hodie:qd̄ videret̄ ēt verū qñ cau
sa fuisset inserta in preteritione quo casu necessaria est ꝯtabula
tio.z nō pōt venire nisi de iure pretorio.Sed vbi nō esset īser-
ta causa tūc qz testamētū esset nullū z posset venire ab ītestato
de iure ciuili per.l.meminimus.C.de legi.hered.nullis personis
deberent̄ legata ex q̊ testamētuz esset nullū de iure ciuili.z fili⁹
vocaret̄ etiā de iure ciuili.z sic cessaret ratio tituli d̄ lega.prestā.
Nec ob.predictis inquātuz est sublata differētia inter suum z
emancipatū.§.nullā.in auf.de here.q̄ ab ītest.vbi videt̄ subla
ta differētia emācipationis z patrie potestatis:qz illud verū qñ
succeditur ab ītestato:nō qñ succeditur ex testamēto.vt no.i.l.
si emācipati.C.de colla.z i.l.gallus.§.z qd si tm̄.de libe.z post-
hu.z hoc de emācipato.Quid aūt de p̄terito a matre vel linea
materna.dixerūt qdā q̄ in eo nō hz locū auf.ex cā.nec ī cor.vñ
sumitur.cū p̄teritio matris nō hz pprie effectū p̄teritiōis.vt i.§.
mater īsti.de exhere.lib.z sic vbū p̄terire positū in.§.aliud quo
qz caplm̄.p istos d̄bebit referri ad patrē cuius p̄teritio pprie hz
effectū preteritiōis.z hāc opi.tetigit Jaco.de but.in auf.ex cā.
z sic ista opi.ē opposita ad aliā.q̄ hz qd̄ auf.ex cā.nō habeat lo
30 cum in p̄teritione pater.† Sed cōiter tenet̄ cōtrariū:qz pprīū si
gnificatū verbi p̄terire est qñ quis nō est institut⁹ nec exhr̄dat⁹
vt est tex.in.§.eadē.insti.de heredi.ab ītesta.z glo.insti.de exhe
red.lib.in prin.z in.l.nā is.s̄.de inoff.test.z sic si recte qs ꝯside
ret congruere pōt nedū patri sed etiā matri.z ideo ī vtroqz dz
intelligi.ex quo litera simplr̄ z īdistincte loquit̄.arg.l.de p̄cio.
cū similib⁹.de publi.imo plus vr̄ qd̄ neduz regula tradita i.§.
aliud habeat locū in p̄teritione materna.imo etiaz id qd̄ d̄r de
cōfirmatiōe legatorū in.§.finaūt.qz lz ibi loquat̄ de exhr̄datis
tñ z vi regule antique colligit̄ lex.§.mater.insti.de exhere.lib.
trahi dz ēt p̄teritos a matre cū ei⁹ p̄teritio p exheredatiōe ha-
beat̄.de quo ēt.s̄.dixi.An aūt in isto preterito a matre in mo-
do rūpēdi aliqd sit īnouatū p ius autēticorū:cū ei⁹ p̄teritio ha
beatur p exhr̄datione.patebit ex sequētib⁹.Illud tñ est certū
qd̄ nō sufficit matrē relinquere filio quoquo relicti titulo sz opz
q̄ relinquat iure institutiōis.sicut z pater.vt.d.§.aliud.z h̄ de
p̄terito a matre.qd aūt de exhr̄dato a p̄re vel a matre.an auf.
ex cā.z in cor.vñ sumit̄ indistincte habeat locū ī eo.fuerūt opi.
nā primo est p̄mittēdū qd̄ fuit opi.mar.q̄ hodie nō esset op⁹ q̄
rela.nec posset aliq̊ casu intētari.Sz ista opi.reprobat̄ cōmuni
ter.de quo p Bar.in.l.j.s̄.de testa.Alia est opi.cōis qd̄ vbi cā
nō est inserta in exheredatiōe tūc nō sit opus querela z reddat̄
testm̄ nullū.sec⁹ si cā legitima sit inserta.qz tūc necessaria est q̄
rela.z si p heredē pbet̄ cā legitima excludet̄ fili⁹ in totum ab
hereditate.vbi aūt nō probet̄ rescindi p querelā.Si autē cā mi
nus legitima esset inserta testamētū esset nullū quasi peccaret
exheredatio in forma:cū paria sint cām nō esse exp̄ssam vel mi
n⁹ legitimā.ar.l.quoties.s̄.q satisd.cog.z.c.ij.extra de trāsla.p̄
la.Tertia fuit opi.noua quā dedi in.d.l.j.de testa.qd̄ omni ca-
su quo olim opus erat q̄rela hodie sit necessaria q̄rela.de quo
dic vt dixi in.l.j.Et ex his patere pōt qualiter intelligi debeat
regula.§.aliud quoqz caplm̄.quatenus loquit̄ de exhr̄datiōe.
z an aliqd sit innouatū in modo rūpēdi ī exhr̄dato p ius autē-
ticorū:qz ī hoc est innouatū:qz ibi olim sufficiebat habere quo
quo relicti titulo vt excluderet̄ a q̄rela hodie reqrit̄ q̄ habeat
31 iure institutiōis:† itē vbi nō erat olim necesse cām inseri in exhe
redatiōe nec determinate essent cause exhe.hodie determinate
sunt cause z redacte ad.xiiij.de qb⁹ ī.§.cās.ī auf.vt cū de app.
cogno.cū sequēti.itē hodie ē necesse cām legitimā inseri z pba
ri p hr̄dē.z ex hoc sequit̄ aliud qd̄ si hodie cā aliqua nō ē īserta
vel min⁹ legitima nō videt̄ posse pbari fil⁹ ingrat⁹:qz nō pōt
pbari causa aliqua ingratitudinis si illa nō est expressa nec he

res admittit̄ ad pbandū cām quā forte testator noluit admitti
ex quo non exp̄ssit.z si expressa sed min⁹ legitima nō dz admit
ti ad pbationē illā expressaz:qz ipsa pbata nil releuabit.arg.l.
ad pbationē.C.de pb.z.c.cū cōtingat.ad fi.extra de off.de leg.
nec dz admitti ad pbādū aliā nō expressam:ex quo testator de
illa nō vr̄ sensisse cū eā nō exp̄sserit.Itē est īnouatū tenēdo cōez
opi.de qua ī.l.j.s̄.de testa.qz vbi hodie nulla inserit̄ cā in exhere
datiōe vel min⁹ legitima exheredatio peccat in forma z reddit
testm̄ nullū:hodie secus.Hoc tñ vltimum non pcederet tenēdo
32 opi.de qua in.d.l.j.† Si aūt querit̄ an quo ad cōfirmationē reli
ctorū habeat locū auf.ex cā.in heredato.de qua cōfirmatiōe lo-
quit̄.§.finaūt.tūc fuerūt tres opi.vna fuit azo.q̄ vbi cā legitima
est inserta tūc legata nō cōfirment̄:qz habuerūt depēdentiā ab
institutiōe:sec⁹ qñ cā nō fuit īserta tenēdo qd̄ tūc testm̄ sit nullū:
z hāc opi.multi sequunt̄.tñ in rōne diuersitatis reddēda diuer
sificant.nā aliā rōnem assignauit azo.aliā scd̄o hugo.aliā z ter-
tio Ja.de are.aliā z quarto Ja.bu.de quib⁹ hic plene p Bart.
scd̄a fuit opi.ecōtra que d̄r fuisse dy.q̄ vbi cā legitima est inser-
ta tūc dico cōseruent̄ legata:secus qñ nulla est inserta.de qua ēt
hic p bar.tertia fuit opi.q̄ īdistincte siue cā sit inserta ī exhereda
tione siue nō legata cōfirment̄.z hec est cōis opi.q̄ vr̄ de iure ve
ra p generalitatē dicti.§.finaūt hec obseruata nō fuerint.referē
do ad oīa superiora.nā cū supra dixerim cām debere inseri z p-
bari:z postea subdat finaūt hec obseruata.nō fuerint ītelligitur
qz forte cā nō sit īserta put debuit fieri vel min⁹ legitima.vel si
est inserta nō fuit pbata.z sic cōp̄hēdet oēs casus.Ideo īdistin
cte vr̄ cōcludēdū quo ad cōfirmationē relictorū auf.ex cā.hēat
locū in heredato.Nec ob.qd̄ no.in.l.iij.§.fi.de lib.z posth.qz illa
differentia an testm̄ ab initio tenuerit vl̄ nō pcedit quo ad ma-
teriā de qua ibi:sed nō quo ad materiā cōseruationis legatorū
de qua loq̄t̄:cū in ea ius autēticorū fauore relictorū indistincte
voluerit ꝯfirmare ea vt ptz ex generalitate dicti.§.finaūt.z assi-
gnat hic Bar.q̄dā rōnē q̄ mihi nō plz:vcz q̄ si testator voluit
priuare filiū tota hereditate exheredādo multo fortius graua-
re in legatis:qz si ista rō fuisset bōa etiā de iure antiquo añ auf.
ex cā debuisset fili⁹ exheredat⁹ p̄stare legata rupto testamēto p
querelā.cui⁹ tñ ꝯrium est verū.Itē vbi testator instituebat extra
neū:qz illū magis diligebat quā veniētes ab intestato:ex quo
grauabat eū legatis multo fortius vr̄ f̄m hoc fuisse eius mens
grauare veniētes ab intestato.z sic debuissent indistincte p ip̄m
legata p̄stari si hereditas nō fuisset adita ex testō.cui⁹ tñ cōtra-
riū est verū,vt.l.eā quā.C.de fideicō.Ideo melior rō est qz ipe-
rator voluit in hoc fauere ipsis relictis z parētib⁹ ip̄a relinquē
tibus cū eꝯ etiā in aliquib⁹ fauisset ipsis filijs.Et hec sufficiant
de exhr̄dato z de testamētis factis p parentes q̊ ad liberos.qd
aūt eꝯ si testm̄ sit conditū p liberos in q̊ sit p̄terit⁹ vel exhereda
tus ascēdens an habeat locū auf.ex cā.in cor.vñ sumit̄ z ad ali
qd sit innouatū in eis in mō rūpēdi.Cōclude qd̄ si p̄terit̄ vel ex
heredat̄ ascēdēs p lineā maternā a filio q est sui iuris:tūc q̊ ad
cōseruationē relictorū z quo ad regulā traditā in.§.z hec qdē.
in auf.vt cū de ap.cogno.d̄t idē qd̄ dixi in liberis preteritis vel
exheredatis a linea materna.z idē si q̄rit̄ an in modo rūpendi
aliqd sit innouatū.Sinaūt q̄rit̄ de ascēdētib⁹ p lineā paternaz
preteritis vel exhr̄datis:tūc cōclude qd̄ si testm̄ est cōditū ab eo
q nō hz potestatē cōdendi:vt qz est in potestate alterius.nec hz
castrēse vel quasi.nō pcedit q̄stio:qz testm̄ nō valet omnino.vt
l.q in potestate.s̄.de testa.z ideo tex.in.d.§.z hec quidē.notan
ter loquit̄ in casu quo filius potest facere testm̄.Si autē sumus
in casu in quo filius possit testari:tūc si esset emancipatus:cōclu
de idē quo ad legata z quo ad modū rūpēdi q̄ dixi.s̄.qñ filius
emācipatus preterit̄ vel exheredatur a patre.Si autē sit filius
in potestate q habeat castrense vel quasi:tunc hic fuerunt tres
opiñ.vna qd̄ indistincte tale testm̄ nulli subiaceat q̄rele.de quo
in.l.j.s̄.de inoff.testa.Alia qd̄ agatur cōdictione ex.l.ad legiti
mā de qua in auf.presbyteros.C.de epis.z cleri.Tertia qd̄ ho-
die tale testm̄ subiaceat querele.de qua in.l.fi.C.de inoff.testa.z
hec vltima videtur esse cōmunis per tex.in.d.§.z hec quidē.vbi
loquit̄ in casu in quo filius possit testari.z per consequens etiā
in casu in quo facit testm̄ in castrēsi.Et scd̄m hoc cōclude q̄ aut
talis ascendēs fuit preterit⁹ aut fuit exheredat⁹.Si fuerit pre-
teritus vr̄ idē dicendū quo ad cōfirmationē relictorū.z ad mo-
dum rūpendi qd̄ dictū est ecōtra qñ filius in potestate est prete
ritus.ar.l.nā z si parētib⁹.s̄.de inoff.testa.z hoc sequit̄ etiā hic
Bar.Sed hic occurrit dubiū qd si talis filius esset miles.Bar.
expresse non tangit sed videt̄ sentire idē dñs Francisc⁹ de rāp.
33 hic † dicit qd̄ si talis preteritio hic sit facta a sciēte habetur p ex-
heredatione etiam hodie.z idem ecōtra si testator miles preteri
ret filium etiam in potestate sciēter dicit tamen qd̄ si causa non
fuit inserta in preteritione:talis preteritio peccabit in forma.z
sic erit nulla per dictū.§.z hec quidem.z idem sentit ecōtra qñ
pater miles preteriret filium in potestate scienter causa non ex-
pressa.z sic etiam videtur velle gloss.in.l.si cum vel in vtero.C.
de testa.

de test.mili. Si aūt causa legitima sit inserta: ꝛ sic facta p̄teritio a sciēte habebit ꝑ exheredatione ex priuilegio militis. qꝺ quantum ad hoc etiā hodie remanet incorrectū scꝺm eū. sed tñ subiacebit querele ꝑ dictū. §. ꝛ h̄ quidē. cū indistincte loquat̃ in quolibet filio qui possit testari. ꝛ sic cōprehēdere videat̃ etiā militē. ar. l. de pretio. cū si. de pub. ꝛ in hoc corrigunt̃ iura antiqua. Et idē sentit ecōtra qñ pater miles p̄teriret filiū sciēter. arg. l. nā ꝛ si parētib⁹. š. de inoffi. test. ꝛ h̄ no. q꞉ meo iudicio nō est sine scrupulo: q꞉ videt̃ qꝺ in illa dispositiōe generali de qua in. d. §. ꝛ h̄ qdē. nō deberet cōprehēdi miles: q꞉ est ꝑsona valde a iure priuilegiata. vt pꝫ i. l. j. ꝛ ꝑ totū. ĩ. de test. mil. ex quo nō tollit̃ ibi expresse eius priuilegiū. nā vbi de mēte iuris est tollere priuilegiū cōsueuit hoc exprimi: vt in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opꝫ. imo plus ibi sentit gl. qꝺ lꝫ expresse ibi tollat̃ priuilegiū nō tñ intelligat̃ sublatū priuilegiū clausum in corpore iuris qꝺ tamē an indistincte ꝓcedat ad presens nō examino: q꞉ forte illud dictū nō simpl'r ꝓcedit. faciat etiā qꝺ habet̃ in. c. veniens. de p̄scrip. vbi in dubio nō videt̃ tolli priuilegiū qñ nō fit mētio de ipso. ꝛ sic videt̃ qꝺ forte esset intelligere illū. §. ꝛ h̄ qdē. qñ filiusfa. nō miles testat̃ in castrēsi vel quasi: ꝛ nō intelligere eū in milite in quo est maior fauor priuilegij. tñ equitatē hꝫ precedēs opi. ꝛ pro illa etiaꝫ facit generalitas. d. §. q̄ videt̃ cōprehendere oēm casum in quo filiusfa. possit testari. Si aūt esset exheredat⁹ ascendēs tūc si erat emācipat⁹ dic idē qꝺ ecōtra quo ad modū rūpēdi ꝛ quo ad legata. sed si a filio in ptāte eo casu quo pōt testari: tūc si in castrēsi tūc idē qꝺ ecōtra qñ filius exheredatur a patre: q꞉ hodie tale testamētū subiacet querele: sed si esset miles an habeat tūc locū. pēdet ex his q̄ dixi. š. ꝛ an etiā cōprehēdat̃ p̄teritio facta ab ignorāte quo ad cōfirmationē relictorū dic vt dictū fuit ecōtra. ꝛ hec de testamētis liberoꝝ quo ad ascēdētes siue querat̃ quo ad cōfirmationē relictoꝝ siue an aliqd in modo rūpendi sit innouatū: q꞉ quantū ad ꝯfirmationē relictoꝝ videret̃ dicendū indistincte qꝺ siue testm̄ a principio sit aliqꝺ sed veniat rescindēdū ꝑ cōtrata. vel ꝑ q̄relā siue ab initio sit nulluꝫ ex cā preteritionis vel etiā exheredationis: qñ cā legitima non est inserta tenēdo opi. cōem de qua in. l. j. de testa. legata confirmabunt̃ ꝑ. §. ꝛ hoc qdē. iūcto. §. ꝛ si tales. i aut. vt cū de appel. cogno. cuꝫ illo. §. ꝛ si tales. indistincte loquat̃ nec exprimat de p̄teritis vel exheredatis. ꝛ. š. de ambob⁹ fuerit locut⁹: videt̃ qꝺ in ambob⁹ habeat locū. ꝛ scꝺm h̄ tenēdo opi. quā dixi. š. verā de iure. ꝛ qꝺ vbi filius preterit̃ a patre nō confirmant̃ legata. ꝑ. §. sinaūt hec obseruata nō fuerint. vbi solū loquit̃ de exhr̄datis in hoc esset differētia inter parētes ꝛ liberos q꞉ vbi liberi p̄tereū-

34 tur a parētib⁹ nō cōfirmarent̃ legata ꝑ aut. ex cā: secus eꝯ. † Et posset assignari rō diuersitatis quare magis grauent̃ parentes quā liberi per. l. scripto. ĩ. vñ liberi. vbi pꝫ qꝺ magis dꝫ debita hr̄ditas parētū filijs quā ecōtra ꝛ scꝺm istā opi. v̄bū rescisso positū in. §. si tales. itelliget̃ ꝓprie ꝛ īproprie. nā itelligeret̃ ipso iure qñ parēs esset p̄terit⁹ a filio in ptāte in castrensi cā inserta vel nō inserta. ꝛ qūo possit qs preteriri cā inserta tetigi. š. tetigit ēt Bar. in. l. j. in prin. ĩ. si quis a parē. fuerit ma. ꝛ idē forte sequendo intellectū istū qꝺ dict⁹. §. si tales. habeat locū etiā in p̄teritis parētib⁹: si esset pater p̄teritus a filio emancipatus sine cā legitima. vel exheredat⁹ sine cā legitima: secus qñ esset p̄terit⁹ a filio emācipato cū cā vel etiā exhr̄dat⁹ cū cā ab ipso emancipato. vel etiā a filio i ptāte in castrēsi: q꞉ veniret rescindēdū ꝑ querelā qñ est exheredat⁹ cū cā vel ꝑ cōtratabu. qñ est p̄terit⁹ cū cā ab emācipato: ꝛ sic illud verbū rescisso. diuersimode intelligeret̃: nam necessario sic diuersimode vr̄ debere intelligi q꞉ sicut qñ fili⁹ in potestate erat p̄terit⁹ cū cā a patre olim dicebat testm̄ nullū: ēt hodie vt no. glo. in. §. exheredatos. in aut. de here. ꝛ fal. ꝛ dixi š. Ita videt̃ qꝺ ecōtra hodie si in castrēsi p̄tereat̃ pater habēs filiū in ptāte ab ipso filio possit dicere testamentū nullū. arg. l. nā ꝛ si parētib⁹. š. de inoffi. test. ꝛ sic ex quo tūc intelliget̃ verbū rescisso. s. ipso iure qñ est exheredat⁹ cū cā legitima intelligit̃ scꝫ ꝑ q̄relā nā est necessariū qꝺ similiter intelligat̃ ipso iure qñ cā legitima nō est inserta in exheredatione vel etiā in p̄teritione facta ab ipso emācipato. vel forte posset dici qꝺ cōsiderato qꝺ oli nullo casu ꝓpter defectū forme redderet̃ testamētū nullū qñ pr̄ erat p̄teri⁹ vel exheredat⁹ a filio qꝺ pꝫ q꞉ si p̄teriebat̃ vel exheredabat̃ a filio in potestate testm̄ erat nullū: nā ex defectu forme: sed ex defectu potestatis: q꞉ filiusfa. testari nō poterat. l. qui in ptāte. š. de testa. nisi in castrēsi. vel nisi esset miles. ꝛ tūc olim nulli subiacebat q̄rele ꝛ erat validū. l. fi. C. de inoffi. test. Si autē erat emācipat⁹: tūc si exheredabat patrē opus erat q̄rela. si preteribat opus erat remedio ꝯtabularū. l. nā ꝛ si parētib⁹. š. de inoffi. testa. l. j. ĩ. si qs a parē. fu. manu. Eodē mō hodie non possit dicere nullū ex defectu forme: sed posset rescindere ꝑ cōtratab. qñ est p̄teritus siue a filio in castrēsi siue ab emācipato. Si vero exheredet̃ ꝛ tūc ꝑ querelā ex quo tex. in. d. §. si tales. ponit verbū rescisso. qꝺ intelligit̃ indubitāter nō ipso iure: sed ꝑ querelā quādo cā legitima fuit inserta in exheredatione. ꝛ cum vniformiter possit intelligi vcꝫ qꝺ nullo casu sit rescissum ipso iure: sed veniat rescindēdū per sniaꝫ mediāte querela: qñ est exheredat⁹ cū causa vel sine vel mediāte remedio cōtrata. qñ est preteritus vniformiter debebit itelligi. ar. l. iā hoc iure. cū si. de vul. ꝛ pu. et ei⁹ qꝺ dixi in. l. j. š. de testa. ꝛ sic scꝺꝫ hoc esset dicēdū qꝺ nullo casu hodie parēs p̄terit⁹ vel exheredat⁹ a filio posset dicere testm̄ nullū: sed haberet necesse rescindere vel ꝑ querelā. vel ꝑ cōtrata. ꝛ est noua opi. q̄ multo magis ꝓcederet si dicam⁹ qꝺ lꝫ in. d. §. si tales. simpliciter loquat̃ quo ad cōfirmationē legatorū nec se restringāt ad exheredatos: tñ debeat restingi ꝑ ea que habent̃ in. §. sinaūt hec obseruata nō fuerint. vbi ecōtra litera se restringit quo ad cōfirmationē legatorū i liberis exheredatis. ꝛ qꝺ sic deberet restringi. facit in arg. l. nā ꝛ si parētib⁹. š. de inoffi. testa. de

35 quo etiā aliqd. š. tetigi. † Qñ aūt filiusfa. esset miles qui testaret̃ quid dicēdū tetigi. š. ex quo etiam pꝫ qd ecōtra: qñ pater esset miles q testaret̃. lꝫ forte posset dici qꝺ tūc cū de iure antiquo pater miles posset exheredare filiū nec subijciebat̃ q̄rele tale testm̄ ꝛ similiter poterat p̄terire sciēter: ita hodie idē sit dicendū cū in hoc nihil reperiat̃ correctū. ar. l. p̄cipim⁹. C. de appel. lꝫ gl. aliter senserit in. l. si cū vel in vtero. š. de testa. mili. Nec obst. §. sed hec quidē. in aut. vt cū de appel. cogno. q꞉ pōt respōderi dupliciter. primo qꝺ nō loquit̃ in milite: sed qñ facit testm̄ in castrensi: vt š. tetigi. Scꝺo ꝙ p̄supposito qꝺ loquat̃ etiā in milite loquit̃ ecōtra qñ filiusfa. testat̃. ꝛ sic in diuerso casu: ꝛ ꝑ ꝯñs nō dꝫ induci correctio ad casuꝫ aliū qñ ecōtra pater miles testaret̃. ꝛ p̄sertim q꞉ nō videt̃ ꝑ oia eadē rō cū maiorē habeat ptātē pater in filiū propter patriā ptātē quā ecōtra. ar. l. in suis. š. de lib. ꝛ posth. ꝛ eius qꝺ habet̃ in. l. patri. ĩ. de adul. sed dñs Frā. de rāpo. vt etiā tetigi. š. volebat idē esse qñ pater miles testabat̃. qꝺ ē ecōtra qñ filiusfa. miles testat̃. ꝛ hec opi. vr̄ sapere eq̄tatē ex eo q꞉ magis est debita hereditas parētū filijs quā ecōtra. l. scripto. ĩ. vñ libe. tñ alia opi. forte de rigore iuris verior ex quo i ipso patre milite nō reperit̃ aliqd correctū. ꝛ hec de ipsis ascēdētib⁹ p̄teritis vl' exheredatis a descēdētib⁹. ¶ Quid aūt de collateralibus an ha-

36 beat locū aut. ex cā. in eis. † Cōclude ꝙ si est frater vterin⁹ nō p̄t aliq̊ modo īpugnare testm̄ fratris: sꝫ si est frater cōsanguine⁹ vl' vtrinqꝫ cōiunct⁹. tūc pōt īpugnare ꝑ querelā si est exheredat⁹ ꝛ turpis ꝑsona īstituta sit. l. fratres. C. de inoff. tes. Et idē si sit preterit⁹ cū talis p̄teritio habeat̃ ꝓ exheredatione iuxta no. in. d. l. fratres. ꝛ eo. ti. in. l. cū filiū. ꝛ hoc intellige nisi ꝓbet̃ cōtra fratrē aliqua de quatuor causis enumeratis in. §. ingratitudinē. i aut. de nup. col. iiij. q꞉ tūc succūberet in querela. An aūt possit dicere testm̄ nullū si sit p̄terit⁹ vel exheredat⁹ sine cā legitima. de qb⁹ in. d. §. ingratitudinē. quasi p̄teritio vl' exheredatio peccet in forma: ꝛ sic reddat testm̄ nullū. sicut cōtingit in liberis p̄teritis vel exheredatis a patre scꝺm cōmunē opi. tenꝫ qꝺ nō q꞉ nō reperit̃ forma tradita tali p̄teritioni vel exheredatiōi facte a fratre: sed solū quatuor cause enumerate ꝑ q̄s frater pōt excludi si ꝓbent̃ cōtra eū: vt pꝫ i. d. §. igratitudinē. Nec ob. aut. ex causa. ꝛ in corpore vñ sumit̃: q꞉ nō loquit̃ de p̄teritiōe vel exheredatiōe fr̄is. Et ex hoc etiā infert̃ qꝺ legata hodie nō cōseruant̃ rupto testō per querelā intētatā ꝑ fratrē ꝯ testm̄ fratris turpi ꝑsona institutа: q꞉ certū est qꝺ de iure antiquo legata īualidant̃ rupto testamento ꝑ querelā. l. papi. §. si ex cā. de inof. test. qui. §. hodie nō videtur īmutat⁹ hoc casu: q꞉ vt dixi aut. ex causa. ꝛ in cor. vñ sumitur. nō loquit̃ de p̄teritione vel exheredatione fratris. Et hoc sequit̃ ēt hic expresse dñs Fran. de rāpo. ꝛ scꝺm hoc reperiret̃ interdū pl⁹ habere frater cōtra volūtatē fratris de hereditate fratris quā fili⁹ de hereditate ipsius patris. vel econtra. qꝺ lꝫ p̄ma facie videat̃ iniquū tñ vr̄ seruādū cū lex quāꝙ dura sit seruāda. l. ꝓspexit. ĩ. qui ꝛ a quib⁹. ꝛ sic satis est qꝺ in fratre rūpēte testm̄ fratris ꝑ querelā nō reperiat̃ aliqd innouatū: vt sic stem⁹ dispositiōi. l. papi. §. si ex causa. de inoff. test. Et ex hoc pꝫ an circa collaterales sit aliqd innouatū per aut. ex causa. quo ad modū rūpendi vel quo ad cōfirmationē legatorū. Restat nūc discutere inquantū dicit̃ in aut. ex causa. ꝛ in corpore vñ sumit̃ qꝺ cetera firma manēt an a p̄ncipio substitutio dicat̃ pupillaris: de quo dic vt fuit dictū in. l. j. ad fi. ĩ. de vul. ꝛ pup. Itē an cōprehēdat̃ substō vulgaris. dic qꝺ nō: cū illa sit īstitutio directa ꝑ quā succedit̃ testatori. isti. de vul. subst. i p̄n. ꝛ tex. i corpore īualidet substitutionē de quo etiā hic ꝑ Bar. An aūt cōprehēdat fideicommissum vniuersale vt cōfirmet illud. cōiter tenet̃ qꝺ sic. arg. l. si seruū. §. j. ĩ. si quis omi. ca. test. lꝫ aliqui cōtra de quo per Bar. in l. ita tñ. §. quoties. ĩ. ad treb. An aūt cōfirmet legata facta ipsi⁹ preteritis vel exheredatis. Bar. tꝫ qꝺ nō hic i. l. fi. C. de libe. p̄te. sed dñs Frā. hic tenet oppositū ꝑ tex. i corpore q simpl'r loquit̃ de qbuscūqꝫ relictis. ꝛ cōfirmat illa fauore ipsorū relictorū. ꝛ sic indistincte debet intelligi vt. l. de precio. cū similib⁹. ꝛ nitit̃ rñdere ad rationes Bar. Sed tu potes tenere cū Bar. q꞉ al's sequeretur absurdū qꝺ plus haberet filius exheredatus vel preterit⁹ quam alter filius institutus quod est absurdū nec aliquo iure tolerat̃: nam lꝫ reperiatur qꝺ interdū minus habebat filius pre-

teritꝰ ꝙ exheredatꝰ: vt no. gl. in. d. l. maximū vitiū: tn̄ nūꝙ repe-
rireť qd minus habeat filius institutus ꝙ p̄teritus vel exhr̄da-
37 tꝰ. † Lex aūt debet intelligi taliter ꝙ nō sonet in absurdū. l. scire
oportet. §. opꝫ. s. de excu. tu. ꝗ videť dicta auť. limitāda ⁊ ītelli-
gēda in aliīs relictis quā factis ipsis exheredatis vel p̄teritis: ne
al's sequať absurdū qd dixi. puta qn̄ duo essent filij ⁊ vnꝰ īsoli-
dū institutꝰ alius exhr̄datꝰ vel p̄teritꝰ ⁊ ei factū legatū. nā si cō
seruareť tale legatū haberet dimidiā hereditatis ab īestato ta-
lis p̄teritus vl' exheredatus: sicut ⁊ alius institutus ⁊ vltra hoc
haberet legatū. ⁊ sic plus haberet ꝙ institutus quem testator ī
tātum dilexit. ꝙ ē absurdū vt ille qui est ītātuꝫ dilectus minus
habeat ꝙ alter exosus testatori. ⁊ bene appellaui preteritū illuꝫ
cui aliqd est legatū: qꝛ nō sufficit relinquere quoquo relicti titu-
lo ꝫ iure insti. vt in. §. aliud quoqꝫ capitulū. ī auť. vt cū d̾ appel'
cogno. ⁊. s. tetigi. ⁊ ꝓ ista parte etiā faciant rationes Bar. ⁊ re-
gula gn̄alis: qꝛ nō debet qs ꝯmodū reportare ex eo ꝙ nititť im
pugnare. l. pap̄. meminisse. de inoffi. testa. in regula ex eo. d̾ reg.
iur. ī. vj. ⁊. j̄. de vul. ⁊ pu. l. is qui ꝯtratabulas. ⁊ sic lꝫ in. d. auť. vi
deať indistincte loq nō est absonū ꝙ limiteť ⁊ distiguať ꝑ regu
lam. l. antique. ar. l. nō est nouū. ⁊. l. sed ⁊ posteriores. s. d̾ lega. ⁊
38 eius ꝙ hr̄ in auť. offerať. C. de lit. ꝯte. † Tāgit etiā hic successiue
Bar. an ꝙ ipleri dꝫ cā ꝯdi. iplēde ꝯseruet ꝑ auť. ex ⁊ an impleri
dꝫ ī ꝑsona heredis scripti: an in ꝑsona heredis veniētis ab inte-
stato: ⁊ sentit ꝯseruari: ſꝫ in cuiꝰ ꝑsona debeat ipleri remittit ad
l. q hr̄di. §. j. j̄ de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊. l. is cui. s. de ꝯdi. inde. quasi ve-
lit ẜm. d. Frā. ꝑ dictas remissiōes ꝙ ipleri debeat in ꝑsona here-
dis scripti: cū implemētū ꝯditionis ꝯsistat in facto ⁊ formaliter
impleri debeat. l. meuius. ⁊. l. q heredi. j̄. de ꝯdi. ⁊ demō. Sꝫ ipse
dicit ꝙ aut testamētū a principio est aliqd sed venit rescindēdū
per cōtrata. ⁊ tūc clarū ꝙ dꝫ impleri in ꝑsona heredis scripti: qꝛ
ille est heres de iure ciuili nec ꝑ ꝯ̄tabulas desinit esse. cū ꝑ illā so-
lū rūpať testm̄ de iure p̄torio ⁊ nō de iure ciui. l. ex duobꝰ. §. fi. cū
l. se. j̄. de vulg. ⁊ pu. aut a principio est aliqd sed venit rescidēdū
per q̄relā: ⁊ tūc idē: qꝛ satis est ꝙ a p̄ncipio semel fuit heres ar. l.
ī substitutiōe. j̄. de vul. ⁊ pu. aut a principio testm̄ est nullū ⁊ tūc
dicit ꝙ nō dꝫ ipleri ī ꝑsona heredis scripti: ex quo ille nullo mo
do est heres ex quo testm̄ est nullū ab ipso initio ꝓpter p̄teritio-
nē vl' exheredationē sequēdo cōeꝫ opi. qn̄ cā nō est iserta. Item
nec est iplēdū in ꝑsona heredis ab ītestato: qꝛ de illo nō sensit te
stator. ⁊ sic h̾ casū nō ꝓcederet opi. Bar. Tu adde ꝙ ꝯ̄ istā opi.
videť casꝰ in. l. is q in pāte. §. fi. j̄. de leg. p̄stā. vbi est casus singu
laris ⁊ forte nō est alibi ꝙ qn̄ olim rūpebať testm̄ per contrabu
las ꝯditio q̄ debebat impleri in ꝑsona heredis vel etiā extranei
qd est plus debebat impleri in persona ipsius cōtratabulātis ꝑ
illū cui legatū erat relictū sub ꝯditione. ⁊ cui ꝯseruabať relictū
ꝑ titulū de leg. p̄stan. ⁊ sic eadē ratione videť ꝙ hodie inquātū
indistincte cōseruať legata per auť. ex causa. etiā nō cōiunctis
ꝑsonis debeat intelligi qd illi quibꝰ cōseruāť legata debeāt im
plere ꝯditionē adiectā in eorū legatis. ⁊ sic dicit qd debebāt da
re cā cōditionis implēde heredi scripto vel extraneo implere ⁊
39 dare hr̄di ab ītestato q ī effectu est ille q reperiť grauatꝰ. † Quid
āt de clausula codicillari si sit apposita in testamēto ꝙ rūpiť ex
cā preteritionis vel exheredationis an aliqd opereť. recurre ad
no. ꝑ glos. ⁊ doc. in auť. ex cā. in glo. fi. ⁊ sup ea. C. de li. prete. ⁊
ibi etiā ꝑ Bar. in. l. j. j̄. de iure codi. ⁊ aliqd ēt supra tetigi. ⁊ ad d̾
tex. singularē in. l. gn̄al'r. §. ex testō. de fideicō. liber. vbi ptꝫ qd lꝫ
olim clausula codicillaris nihil operareť qn̄ rūpebať testamētū
ꝑ querelā. l. titia. s. de in officio. testa. ⁊. l. patronꝰ. §. fi. de leg. iij.
tn̄ secꝰ erat qn̄ rūpebať ex cā p̄teritiōis. ⁊ attēde etiā qd lꝫ auť.
ex cā ꝯfirmet legata: intellige nisi essent relicta ab ipso exhereda
to vl' p̄terito: qꝛ talia sūt fundicꝰ nulla. l. penul. C. de leg. ⁊. l. pe
nul. C. de fideicō. ⁊. l. ij. j̄. de le. iij. ⁊ hoc etiā cōiter tenēt omnes.
ex q̊ lꝫ illa auť. indistincte ꝯseruet legata: tn̄ limitať vt nō habe
at locū in talibꝰ relictis ab exheredato vl' p̄terito. ⁊ sic nō est cō
gruū etiā dicere qd limiteť vt nō habeat locū in relictis ipsi p̄te
rito vel exheredato ne sequať absurdū de quo. s. dixi ⁊ ꝓpter re
gulā, ex eo de reg. iu. in. vj. de quo. s. dixi. ⁊ hec sufficiāt quo ad
cōcernētia materiā auť. ex causa. ⁊ per h̾ sit expedita hec glos. ij.
cū suppletionibꝰ suis q̄ vt ptꝫ hꝫ mām subtilē ⁊ ꝓfūdā ⁊ in qua
in multis dubijs opus esset decisione cesarea: vt etiā h̾ Bar. at-
40 testať. † An aūt cōserueť institutio ex re certa ꝑ auť. ex cā Bal.
hic allegat glo. singularē in. l. liberis. j̄. de doli excep. q̄ vr̄ velle
qd nō cōserueť. Sꝫ potes dicere qd illa loquiť ẜm iura antiqua
ante auť. ex cā. hodie aūt ꝑ istā auť. est dicēdū qd quatenꝰ sapit
naturā legati cōfirmať: sed nō quatenꝰ sapit nām institutionis
vniuersalis, ꝓut hic etiā in effectu voluit sentire Bar. de q̊ ꝑ eū
ī. l. ex facto. el grāde. j̄. de here. insti. itē inquātū dictū est ꝯfirma
ri substi. pupillarē allegat bal. in ꝯtrariū: qꝛ per eā nō tā filio ꝙ̄
ēt patri videť succedi. l. paterfa. j̄. d̾ vulga. ⁊ pupil. Sꝫ dic ꝙ p̄n
cipaliter succediť pupillo. vt isti. de pu. substi. in p̄n. nō patri. ni
si ipse pupillus sit heres ipsius patris. ⁊ tūc in consequētiā illud
cōtingit: ideo nō hꝫ obstare. ⁊ presertim quia si frater pupilli in
potestate esset p̄teritꝰ. ⁊ ip̄e pupillꝰ insolidū īstitutꝰ nō posset pu
pillus esse heres patri: nisi ꝓ dimidia ab intestato. ⁊ sic bene ptꝫ
qd nullo modo tūc cōseruareť titulꝰ institutionis ⁊ succedereť
abintestato. ¶ In gl. fi. ibi vl' passiuū. Et aduerte qꝛ ꝓut stat in
significatiōe passiua tūc dꝫ subaudiri casus ablatiuꝰ. ⁊ ẜm hoc
erit sensus qd volūtas testōris ex bono ⁊ equo tuebiť. igiť de-
fensabiť a p̄tore ẜm vnū intellectū. vel ab hac. l. ẜm aliū. Sꝫ ꝓut
stat in significatione actiua tūc dꝫ subaudiri accusatiuꝰ. ⁊ scd̄m
hoc ē sensus qd volūtas testōris ex bono ⁊ equo tuebiť. i. defen
sabit relicta ī testamēto. ⁊ ẜꝫ hoc cessat ꝯtrariū si diceret qd tex.
iste obscure fuit locutꝰ ⁊ nō declarauit qd est qd tuebiť. Itē nō
videť bona grāmatica cū istud verbū tuebiť nō videať hr̄e suā
determinationē. ¶ In ea. gl. ibi si ipse velit dicere nullum. hāc
opi. sequiť etiā gl. ī. l. si is q in potestate. j̄. de leg. p̄stā. ⁊. l. si duo
eo. tit. ⁊ in. l. qd vulgo. j̄. de cōtrata. Sed aduerte qꝛ ꝯtrariū sen-
sit gl. in. l. ij. j̄. de excep. rei iudi. ⁊ ꝓ illa etiā facit tex. in. l. j. s. e. dū
dicit qd nullius est momēti. ad idē. l. q vxorē. s. eo. dū dicit cōti-
nuo rūpi testamētū ⁊c. Itē ⁊ tertio ꝓ hoc bn̄ facit insti. de exhe
reda. lib. in prin. vbi lr̄a dicit ꝙ ab ipso initio nō valet testm̄ in
quo filiꝰ ī potestate est p̄teritꝰ. Item diciť qd ad hoc vt valeat
testm̄ non sufficit p̄cedens obseruatio. s. que dicta erat in titulo
41 de testa. † Sed reqriť etiā ad hoc vt valeat testm̄ qd filius in po
testate sit institutus vel exheredatꝰ. ⁊ sic ptꝫ qd sicut defectꝰ so
lēnitatis positꝰ in titulo de testa. ordi. reddit testm̄ nullū ipso iu-
re etiā si filius nil dicat. ita etiam dꝫ reddere si filius in ptāte sit
preteritus. Itē ꝓ ista parte facit ⁊ quarto: qꝛ si testamētum in
quo filiꝰ in ptāte est p̄teritus esset a principio aliqd ⁊ ita demū
esset nullū si filius diceret nullum: ⁊ testm̄ scd̄m in quo filius in
ptāte est p̄teritus esset a principio aliqd: ⁊ ita demū esset nullū si
filiꝰ diceret nullū. ⁊ sic testm̄ scd̄m in quo filius in ptāte est p̄teri
tꝰ deberet tollere primū ꝑ regulā. l. §. lꝫ si stāte. s. e. ⁊. l. pr̄ filio. j̄.
de here. insti. in quibꝰ ptꝫ ꝙ ad hoc vt scd̄m testm̄ tollat primū
sufficit qd sit aliqd. ⁊ ꝙ ex eo aliquo casu possit adiri hereditas.
lꝫ possibile sit ꝙ rūpatur. ⁊ sic etiā postea actualiter rūpi cōtin-
gat. ⁊ tn̄ hoc cōstat esse falsum per. l. si filius q in ptāte. s. ti. j. vbi
patet qd secūdū testm̄ in quo filius in potestate est p̄teritꝰ non
tollit primū. Item ⁊ quinto ꝓ hoc faciat ista. l. nā si a pricipio
esset aliqd si postea filiꝰ se abstineret deberet remanere in suo ro
bore: nec esset necesse ꝙ de equitate recōualesceret. cuiꝰ tn̄ cōtra
riū hic diciť. ergo merito ptꝫ qd ab ipso initio debet dici nullū
etiā si filiꝰ nō dicat nullū. Sexto etiā ꝓ hac parte eodē mō pōt
induci. l. posthumus. ꝟ si. idē ⁊ circa. s. eo. nā si ibi ex postfacto
ꝓpter mortē filij sup̄uenientē in vita testātis recōualescit testm̄
si quo erāt instituti veniētes abintestato: lꝫ filiꝰ in ptāte esset p̄-
teritus ergo ab ipso initio erat nullū. nā alias nō erat necessaria
recōualescētia ex quo filiꝰ erat mortuus in vita testātis. ⁊ sic eo
casu quo verisimiliter nō dixerat nullum cū de hereditate viuē
tis nō sit tractandū. l. j. ⁊. ij. s. de here. vel ac. ven. Vn̄ iō hec opi.
nō videť bona, nec ob. iste tex. qꝛ nō dicit illud qd dicit gl. nec il
lud ꝓbat imo oppositū potiꝰ inquātū vult qd ex post facto fi-
lio abstinēte d̾ eqtate recōualescat vt. s. tetigi. ⁊ ꝓ hac ꝑte facit
42 scd̄m Bal. qꝛ † vbi actꝰ deficit rōne solēnitatis vr̄ a p̄ncipio esse
nullꝰ. facit. l. cū hi. §. si p̄tor. s. de trāsac. ⁊. C. d̾ testa. l. nō dubiū.
sꝫ hic videť esse nullꝰ rōne solēnitatis date a iure. l. iter cetera. s.
tit. j. ergo a principio erit nullū. etiā si nō diciť nullū ⁊ hoc etiaꝫ
voluit sentire gl. in. l. j. in fi. j̄. si tabu. testa. nulle exta. ⁊ in. l. ij. j̄. d̾
excep. rei iudi. ⁊ ꝑ hoc nō ob. si dicať qd vbi reddiť nullus fauo
re alicuius ita demū dꝫ reddi nullꝰ si ipse dicat nullū. ꝑ ea q̄ ha
benť in. l. j. ⁊. ij. s. si ager ve. vel emphy. qꝛ rn̄deť qd est nullꝰ sim
pliciter ex mero fauore filij: sꝫ etiā ex rōne solennitatis omisse vt
supra dictū est: lꝫ illa solēnitas possit etiā dici fauore filij itrodu
cta. ¶ In ea. gl. ibi sed hic de equitate. No. bene qꝛ hic nō dicit
de qua eqtate: an ciuili an p̄toria: qd no. ꝓpter intellectū istius
l. ⁊ eorū q̄ infra diceť in illo articulo. An testamentū in quo fi
lius in potestate est preteritꝰ recōualescat de eqtate ciuili an p̄-
toria: ad idē pōt pōderari gl. insti. de exhere. libe. in prin. ⁊ in. l.
ij. C. de posth. here. institu. ⁊ qd hic intelligať de eqtate ciuili vi
deť sensisse gl. in. l. certū. C. vn̄ legi. vbi inter casus in qbꝰ hodie
necessaria est bono. pos. nō enumerauit istud ad idē etiā gl. in. l.
si duo. de le. prestā. ⁊ in. l. si pater. C. de insti. ⁊ substi. in qbus gl.
43 vr̄ † velle qd hereditas possit adiri de iure ciuili filio ī potestate
preterito approbāte testamētū. Et ad idē etiā glo. j̄ tit. ij. l. suus
quoqꝫ. §. j. in verbo fecerit. Cōtrariū tn̄ sensit gl. s. qd hic intelli-
gatur de eqtate p̄toria in. l. ij. C. de bo. pos. ꝯ̄ta. ⁊. j̄. de ꝯtrata. in
l. qd vulgo. ⁊ in. l. j. s. de peti. her. de quo. j̄. diceť. Aduerte tn̄ qꝛ
inquātū hec solutio sentit qd testamētū in quo filiꝰ in potestate
est preteritꝰ ab initio de eqtate sit aliqd qd videť etiā sensisse gl.
in. d. l. ij. C. de bo. pos. cōtrata. ⁊ in. d. l. qd vulgo. nō videtur esse
vera per tex. in. l. j. s. e. cū alijs superius allegatis. siue intelligas
de equitate ciuili siue de pretoria: ⁊ pro hoc qꝛ si esset de eqtate
ciuili a principio aliquod deberet secūdum testamentū in quo
filius in potestate est preteritus tollere primum. per. l. iij. §. sed
si stante

si stante.s.e.qd est ꝯ.l.si filius q in ptãte.s.ti.j.& ꝙ non sit aliqd de equitate ciuili ab ipso initio faciũt multe rõnes superius tacte.& potissime q2 nõ esset expediens ꝙ ex postfacto reconualesceret de eqtate filio abstinẽte vt hic dr.Itẽ nõ põt dici esse aliquod ab initio de eqtate ptoria p.l.j.in fi.ſ.si tab.testa.nulle exta.& l.fi.s.ti.j.vbi ꝓpter ptitionẽ filij in ptãte ab ipso initio ptor defert bo.pos.vnde li.ab intestato emãcipato exheredato i testõ in quo filius in ptãte est ptérit⁹.qd esse nõ deberet si ab ipso initio esset aliqd de iure pretorio p regulã.l.anteꝙ.C.cõia de succes.q2 ꝙdiu põt esse locus successioni ex testamẽto non dz ex eodẽ iure esse locus successioni ab intestato.& p ista pte bñ facit

44 l.vltia & pe.s.ti.j.& sic ptz ꝙ hec solutio nõ est bona.¶†Pro declarãda tñ ista materia aduerte:q2 plures fuerunt opiniones in hoc articulo:an testm̃ in q̃ filius in ptãte sit ptéritus sit nullũ oi iure.Una fuit opi.ꝙ esset oi iure nullũ.& p hoc bñ facit.l.j.s.eo.cũ alijs pallegatis.& l.antepe.et vltima.s.tit.j.& ꝙ dixi in.d.l.j.& l.posthumus.& l.g vxorẽ.s.e.& hec est opi.cõis.Scda fuit opi.ꝙ ita demũ esset nullũ si filius diceret nullũ.de qua hic tetigit gl.sed opi.nõ videt̃ bona p ea.q.s.dixi sup glo.Tertia fuit opi.ꝙ qñ erant instituti veniẽtes ab intestato in tali testõ:tunc ꝓcedat scda opi.ꝙ ita demũ sit nullũ si filius dicat nullũ.alias ꝓcedat prima.& hanc sequit̃ Bart.in.l.si duobus.ꝗ.si prius.ſ.de ꝯta.Sed certe hec opi.videtur ꝯ hãc.l.vbi erãt instituti veniẽtes ab intestato.& tñ hec litera videt̃ velle ꝙ hic ab initio testamẽtũ erat nullũ.& ꝙ ex postfacto recõualescit de eqtate filio abstinẽte.ꝓpter h̃ Bar.in.d.ꝗ.si prius.dixit ꝙ nõ videbat qũo illud ꝯriũ posset tolli.nisi dicam⁹ ꝙ ille.ꝗ.si prius.fuit addit⁹ a cõpositorib⁹ noui iuris p quẽ vr̃ ꝓbari sua opi.& sic i effectu vult ꝙ ille tex.corrigat istũ.alias dixi ꝓ solutiõe cogita.Sz certe hec respõsio nõ vr̃ bona cũ legũ correctio sit euitãda.vt in.l.pcipimus.de app.cũ si.& q2 diuinare est qd ipse dicit.q̃ diuinatio est refugiũ miseroꝝ vt dicit gl.in.l.filiũ quẽ habẽtẽ.nec ob.ille.ꝗ.vt patebit ex infra dicẽdis.Uñ quarta fuit opi.ꝙ testm̃ in quo filius in ptãte est ptéritus ab ipso principio est aliqd.& ita demũ est nullũ si dicat nullũ si fauor est filij.ꝙ ab ipo initio sit nullum alias sec⁹.& hãc opi.sequebat̃ dñs Onofrius de perusio in repetitione.ꝗ.si qs.l.hac cõsultissima.C.de testa.Declarat & explicat p dictũ.ꝗ.si prius.qñ pcedit testm̃ primũ in quo filius emãcipatus est ptéritus.& sequit̃ scdm in quo filius in ptãte est ptéritus.nã fauor est filij:ꝙ scz ab initio nõ sit nullũ.lz ita demũ si velit dicere nullũ qd ptz ꝙ ex hoc tollet̃ primũ.& per consequẽs nõ habebit agere qrela.nec erit disputandũ de eius meritis an fuerit grat⁹ vel ingrat⁹.imo ex quo primũ erit sublatũ p ꝼm poterit postea dicere secũdũ nullã & venire ab intestato.& sic non erit necesse disputari de eius ingratitudine.& sic est sibi fauor ꝙ scdm sit a principio aliqd.& ita demũ sit nullũ si dicat nullũ.sec⁹ si vnicũ sit tm̃ testm̃ in quo fili⁹ in ptãte sit ptéritus:q2 tunc fauor ei⁹ est ꝙ ab ipso initio sit nullũ & id tũc statim est nullum & sic intelligit hãc.l.Et idẽ dicit qñ pcederet aliud testamẽtũ i quo filius in ptãte esset institut⁹ & in scdo ptérit⁹.videt̃ tñ limitare qd dixi qd testm̃ scdm in quo fili⁹ in potestate est ptérit⁹ a pncipio sit aliqd.& ita demũ sit nullũ si filius dicat nullũ si fauor filij est ꝙ ita sit ꝓcedere quãdo in eo sunt instituti veniẽtes ab intestato.& sic intelligit hic no.ꝗ.si pri⁹.Sed certe hec opi.nõ vr̃ bona.primo q2 hec limitatio nõ videt̃ necessaria si opi.sua eẽt vera nã si cõsideramus fauorẽ filij cuius fauore lex voluit testm̃ esse nullũ ꝓpter ei⁹ ptéritionẽ indistincte deberet dici ita demũ esse nullũ si eius fauor sit ꝙ sit nullũ.& sic etiã si in secũdo testamẽto in quo filius in ptãte eẽt ptérit⁹ essent instituti extranei.ex quo in primo eẽt fili⁹ exheredat⁹.& sic si ibi eẽt fauor ꝙ esset aliqd.& ita demũ nullũ eẽt si diceret nullũ:vt sic posset tollere ex vi regule.l.iij.ꝗ.lz & si stante.s.eo.etiã tũc deberet tale testamẽtũ ab ipo initio esse aliqd lz in eo nõ essent instituti veniẽtes ab intestato.nec habuit necesse hãc limitationẽ facere p.ꝗ.si prius.q2 põt dici ꝙ vbi erat duplex defect⁹ ptérionis filij in ptãte.Itẽ solẽnitas numeri testiũ.& hoc innuit lr̃a satis dum dicit sequens imperfectũ &c.vñ ꝓpter defectũ solẽnitatis fuit necessaria istitutio veniẽtiũ ab itestato.vt ẽt tetigit Bar.in.l.si fili⁹ q in ptãte.ſ.tit.j.Itẽ nõ videt̃ vera dicta opi.q2 scdz illã sequeret̃ ꝙ.si fili⁹ in ptãte esset ptérit⁹ a pmo gradu istitutoꝝ.& a scdo scz substitutoꝝ exheredat⁹.nõ deberet testamentũ incipere a scdo gradu.cuius ꝯriũ aperte dicit tex.in.l.iij.ꝗ.fi.s.ti.j.nã fauor esset filij quod primus grad⁹ esset valid⁹.& ita demũ null⁹ si dicat eũ nullũ nam scdm hoc non versabit̃ hereditas in scdo gradu:q2 ꝙdiu põt esse loc⁹ instituto nõ est locus substituto.l.ꝙdiu.ſ.de acq.her.& sic expediret sibi potius ꝯtabulare primũ gradum ꝙ agere qrela cõtra scdm:q2 i qrela disputabit̃ de ei⁹ meritis.& an fuerit ingratus vel nõ.ſ.de cõtratab.l.iij.ꝗ.si emãcipat⁹.Sz in cõtratabulis obtinebit eoipso ꝙ apparebit eũ filiũ & ptéritũ.facit.l.filio.ꝗ.cõtratabulas.s.de iniusto testamento.ergo videt̃ ꝙ hec opi.

45 nõ sit bona.†nã sicut primũ & scdz testm̃ nõ possunt simil ꝯpati.ita nec prim⁹ grad⁹ cũ scdm.facit.l.iij.ꝗ.si pri⁹.ſ.de bo.pos.scdm tab.nec ob.dict⁹.ꝗ.si prius.q2 hz duos intellect⁹ pricipales.vn⁹ est ꝙ loquat̃ in filio emãcipato ꝓpter cui⁹ ptéritionẽ testamẽtũ nõ reddit̃ nullũ de iure ciuili.vt.ſ.de contratab.l.si ex duob⁹.in princi.ideo nimiruz si tollit̃ primũ.& ideo requirit̃ ibi institutio veniẽtiũ ab irestato:q2 testm̃ scdm peccabat i defectu solẽnitas vt.s.tetigi.& hũc intellectũ sequit̃ Bar.in.l.si fili⁹ q i potestate.& sequitur hic dñs Frãcisc⁹ dicẽs ꝙ ille.ꝗ.nõ pẽt loq i filio i potestate quia tunc nõ deberet tolli pmũ testamẽtuz cũ scdm esset nulluz:tñ iste intellect⁹ minus restringit illũ tex.& sapit diuinationẽ lz ipse dicat ꝙ nõ sit magna diuinatio intelligere i emãcipato illũ.ꝗ.q est positus in materia cõtrabularũ q̃ sunt pricipaliter inuẽta ꝓpter emãcipatos.l.illud.ꝗ.fi.cuz se.cũ ibi not.ſ.de cõtrata.& qd habet̃ i.ꝗ.emãcipati.insti.de here.q̃ ab intesta.

46 †Hoc tñ nõ placet:q2 lz bonoꝝ possessio cõtrata.fuerit inuẽta ꝓpter emãcipatos:tñ fuit extẽsa ad filiũ i potestate ne pl⁹ iuris haberet emãcipat⁹ ꝙ suus.vt in.ꝗ.eadẽ.instit.de here.q̃ ab intesta.& l.fi.C.de lib.pte.Uñ ali⁹ est itellect⁹ ꝙ ille tex.loquat̃ etiaz in filio in potestate quẽ sequit̃ bar.in.d.ꝗ.si pri⁹.Sed tunc fortiter ob.q2 p scdm testamẽtũ nõ deberet tolli primũ.p.l.si fili⁹ qui in potestate.vbi plene examinaui intellectũ illi⁹.ꝗ.Et adde etiã qd dixi in.l.cũ in scdo.s.eo.ex qb⁹ ptz ꝙ hec quarta opi.nõ ẽ bona.Quinta fuit opi.ꝙ a principio esset nullũ de rigore:sed de eqtate eẽt aliqd.& hec subdiuidit̃:q2 qdã intelligunt ꝙ est aliqd d iure ciuili:alij ꝙ de eqtate ptoria vt.s.tetigi.Sz certe hec opi.nõ placet p ea q̃ dixi sup gl.circa scdã solutionẽ.ideo tene primam opinionẽ que est cõmunis vt.s.dixi.¶Hoc pmisso est secundo vidẽdũ an testamẽtũ in quo filius in potestate est ptérit⁹ aliquo casu recõualescat.Tertio est vidẽdũ an eo casu qui recõualescit

47 recõualescat de eqtate ciuili an ptoria.¶†Circa scdm cõclude qd interduz recõualescit p mortẽ filij cõtingentẽ in vita testatoris si in testamẽto sunt instituti veniẽtes ab intestato.vt ẽ casus singularis qui nõ ẽ alibi in.l.posthum⁹ ꝑ idẽ & circa.s.e.Quid aũt si filius a pncipio cõsentiret se ptériri vel exheredari.recurre ad glo.& doc.i.l.si qñ.ꝗ.fi.C.de inof.testa.& l.nõ putauit.ꝗ.si qs sua manu.ſ.de cõtratabu.nã certo casu videt̃ valere saltẽ de eqtate.vt ptz ex ibi no.Itẽ recõualescit si filius post mortẽ patris se abstinet ab h̃ditate paterna.vt h̃ est casus.ꝙ est clarũ qñ se abstinet exprimẽdo astinere sicut sumit̃ i rubro & nigro.C.si vt se ab here.absti.& idẽ videret̃ si acceptaret legatuz i testõ relictũ argu.l.pe.s.de inoffi.testa.idẽ multo fortius si diceret expsse approbo testm̃.naz sic abstinendo sequit̃ ex h̃ tacita approbatio:cuz talis abstẽtio in suo sit idẽ ꝙ repudiatio in extraneo.iuxta id ꝙ habet̃ i rubrica.C.de iure deli.& in.l.nã nec emãcipati.ſ.d leg.j.& l.eũ q bonis.ſ.de acq.h̃r.ergo multo forti⁹ dz posse approbare expsse.& ꝓ hoc faciat ꝼm bal.q2 si cõsensus filij ꝯsentiẽtis a principio se ptériri vel exheredari validat testm̃.iuxta no.in.l.si qñ.ꝗ.fi.ergo multo fortius cõsensus filij supueniens post mortẽ patris:cuz plus iuris habeat post mortẽ patris in bonis paternis ꝙ i vita.Dixit etiã Bar.ꝙ si contratabulat videt̃ tacite approbare vt pugnet.arg.l.iij.ꝗ.falsus.ſ.rẽ ratam haberi.Sed istud multi reprobãt & maxime dñs Frãcisc⁹ de rãpo.& Ang.h̃

48 & in.d.l.iij.ꝗ.falsus.†Potissime q2 remedium ꝯtabulãdi est remediũ inuẽtũ ad impugnãdũ & rumpẽdum de iure ptorio.& sic nõ dz iducere validitatẽ.& nitunt̃ r̃ndere.ad.ꝗ.falsus.ꝙ ille ẽ casus diuersus:q2 illud testm̃ peccabat in solẽnitate.vt.l.inter cetera.s.tit.j.Sz in.ꝗ.falsus.snia nõ peccabat in solẽnitate.lz solũ erat iualida quo ad piudiciũ dñi q2 non dederat mãdatum.vñ cũ dñs appellãdo videat̃ habere ratũ iudiciũ ꝙ fecit ille tãꝙ pcurator:& sic habeat̃ p inde ac si fuisset pcurator:nimirũ tunc si validat̃ iudiciũ ꝓpter ratihabitionẽ q̃ surgit tacite ex illo actu appellatiõis.hic aũt nihil est gestuz noie filij.et sic cessat rõ illi⁹ ꝗ.¶Cõtra istã opi.bar.etiã facit qd plene dixi in.l.si filius q in ptãte.& si dicas quõ ergo põt cõtratabulare testamẽtũ filius in potestate ptéritus ex quo testamẽtum est nullũ.nec dicit̃ approbare p cõtratabulationẽ:cuz ꝯtabulas videat̃ dari ad rumpenduz.vt.l.vt liberis.C.de colla.dic vt dixi in.d.l.si filius.Si autẽ fili⁹ se imisceret h̃ditati tunc videret̃ dicere testamẽtũ nullũ vt h̃ est casus in prima parte.An aũt si dicat nulluz videat̃ se imiscere videret̃ ꝙ nõ p.l.q de inofficioso.s.de inoffi.test.Sed ꝯtrarium tenet Bar.in.l.cuz qdã.ſ.de bono.pos.& i.l.suus.C.de repu.here.ꝙ vr̃ tenere hic bal.qñ in dubio dixit nulluz sec⁹ videt̃ sentire si extra iudiciuz ꝙ facere põt p.l.q sub cõditiõe.ꝗ.fi.ſ.de cõdi.institu.Bar.tñ sentit indistinite ꝙ in dubio videat̃ tunc velle adire.& se immiscere.ꝙ facere põt cuz aditio cõsistat in solo aio.l.auia.C.de iure deli.Sz istud dictuz meo iudicio nõ est sine scrupulo:q2 lz dicat nulluz nõ sequit̃ necessario ꝙ velit habere h̃ditatẽ.nã possibile est ꝙ velit testamẽtũ esse nullũ & hereditatẽ venire ad veniẽtes ab intestato.lz ipsa eã nolit.& sic talis act⁹ põt fieri citra ius & nomẽ h̃dis.& sic videret̃ ꝙ nõ iudicat aditionẽ p ea q̃ habent̃ in.l.p herede.in prin.& ꝗ.j.& ij.ſ.de acq.h̃di.bal.tñ h̃ pl⁹ sentiebat ꝙ filius in potestate ptérit⁹ nõ posset dicere testamẽtũ nullũ si se abstinere volebat per tex.in se

cundo responso.ꝛ scd̃m hoc si diceret testm̃ nullum esset actꝰ q
nõ posset geri citra ius ꝛ nomen heredis.ꝛ sic deberet inducere
aditionẽ:siue in iudicio siue extra iudiciũ filiꝰ p̄teritꝰ dicat nul
lũ cuius ꝯrium ipse dicit.nec vr̃ ẽt istud dictũ verũ:qꝛ lꝫ pateat
in dubio vbi filiꝰ dicit ꝙ se abstinet:ꝛ sic in effectu repudiat bo
na p̄rna tacite videat̃ approbare testm̃ nullũ:ꝛ sic itelligit̃ scd̃a
pars huiꝰ.l.tñ.secus videt̃ qñ exp̄sse ꝯstaret de mẽte ipsius filij
qd̃ nollet testm̃ approbare:lꝫ se abstineret.ꝛ ꝓ hoc facit qd̃ dice
bat hic Ang.q videt̃ sentire qd̃ lꝫ filius se abstineat nõ ꝑ hoc se
quit̃ qd̃ approbet testm̃:qꝛ lꝫ renũcient hr̃ditati:ista stãt simul
renũciare hereditati ꝛ nõ approbare nec improbare testamẽtũ.
Sed istud dictũ Ang.intelligo qñ cõstaret de volũtate filij.al's
in dubio se abstinet.videt̃ approbare testamentũ.vt h̃ est casus
non cauillando in scd̃a parte.Et pro p̄dictis bene facit qd̃ no.ĩ
simili Bar.in.l.cũ quidã.ff.de bo.pos.Pro opi.aũt bar.de qua
49 s̄.tetigi.†videlicet qd̃ filius dicẽdo nullũ videat̃ se immiscere ꝛ
in effectu adire hereditatẽ.bene facit.l.j.ꝛ.ij.C.de repu.here.vbi
patet qd̃ si filiꝰ habitat ĩ domo paterna:lꝫ possit habitare vt cu
stos vel inquilinus ꝛ nõ vt heres posset etiã habitare vt hr̃s.ꝛ
sic ille actus posset geri citra ius ꝛ nomẽ heredis:tñ in dubio in
ducit aditionẽ ꝛ sic eadẽ rõne idẽ videt̃ dicẽdũ ꝛ ĩ ꝓposito.for
te tñ posse ꝓbabiliter dici hoc esse verũ qñ hereditas erat lucro
sa.sin aũt esset dãnosa tũc videret̃ secus.arg.eoꝝ que habent̃ ĩ si
mili in.l.q patit̃.s̄.man.ꝛ que no.Bar.in.l.gerit.ver.ad scd̃m.ff.
de acq.here.Si aũt esset dubiũ an esset lucrosa vl' nõ tunc an vi
deatur adijsse dicẽdo nullũ videret̃ stãdũ declarationi ipsiꝰ filij
per ea que habent̃ in.l.pro herede.§.j.ff.de acqui.hered.ꝛ q̃ no.
Bar.in.d.l.gerit.in.d.ver.ad scd̃m.Et ex p̄dictis pater ꝙ qñqꝫ
filius expresse approbat testm̃.qñqꝫ tacite:ꝛ h̃ multipliciter.nã
qñqꝫ id facit se abstinẽdo.qñqꝫ legatũ petẽdo vel acceptãdo ex
ipso testamẽto:qñqꝫ cõtratabulãdo ẜm opi.Bart.ꝙ̃ tñ supra
nõ tenui.qñdoqꝫ vero filius impugnat testm̃:ꝛ illud põt cõtin
gere expresse ꝛ tacite.expresse vt qñ expresse dicit nullũ ꝙ põt fa
etiã extra iudiciũ.ꝑ.l.que sub cõditione.§.fi.de cõdi insti.ꝛ qꝛ ĩ
depẽdentibus ex animo põt animus declarari extra iudiciũ vt
50 legit̃ ꝛ no.l.põpo.scribit si negotiũ.s̄.de nego.gest.†Tacite di
cit̃ impugnare qñ se immiscet hereditati vel petit hereditatem
vt hic ꝓbat̃.ꝛ ẜm hoc duplex põt esse practica vna ꝙ petat pri
cipaliter testamẽtũ pronũciari nullũ.ꝙ põt fieri ẜm Ange.ꝯdi.
ex lege.allegat.l.cõtra maiores.C.de inoffi.testa.vel officio iudi
cis allegat no.ꝑ Inno.in.c.fi.extra de offi.iudi.ꝛ hoc vltimũ te
nuit Bar.in.d.l.q̃ sub cõditione.§.fi.ꝛ in.l.si expressũ.de appel.
faciat qd̃ legit̃ ꝛ no.ꝑ glos.ꝛ doc.i.l.j.§.j.s̄.d ferijs.Itẽ põt agi
petitiõe hereditatis.ꝛ si excipiat̃ de testamẽto replicabit̃ de nul
litate.l.suꝰ.C.de repu.here.iuncta glo.sua.ꝛ.l.j.C.de or.iudi.an
aũt dicẽdo nullũ videat̃ se imiscere.supra tetigi.Interduꝫ vero
filiꝰ oĩno tacet ꝛ sic nõ facit actũ per quẽ exp̄sse vel tacite videat̃
approbare vl' impugnare.ꝛ tũc glo.hec videt̃ velle ꝙ videatur
approbare dũ dixit nõ si semꝑ taceat.Bar.h̃ dicit ꝙ si tacet ꝑ
xxx.annos tũc videt̃ approbare qꝛ tanto tẽpore videt̃ tolli ius
se imiscẽdi ꝛ cõsequẽter ius dicẽdi nullũ.l.lꝫ.C.d iure delibe.ꝛ.l.
omnes.ꝛ.l.sicut.C.de p̄scrip.xxx.anno.ꝛ paria sunt quẽ esse ex
clusum tꝑe vel repudiatione.l.ij.§.expectandi.ff.de secũ.tab.plꝰ
dixit h̃ bal.ꝙ videret̃ qd̃ nullo tꝑe posset p̄scribi iuri nullũ vel
adeũdi:qꝛ illa videt̃ mera facultas quã nõ est necesse reduci ad
iudiciũ:cuꝫ possit qs extra iudicialiter dicere nullũ ꝛ adire.vt te
tigi.s̄.ꝛ sic nõ debere p̄scribi.ar.l.viã publicã.de via pu.fru.fate
tur tñ qd̃ cõis opi.est in cõtrariũ ꝛ cũ illa finaliter residet ꝑ dictã
l.lꝫ.ꝓ hoc faciat qd̃ no.etiã Bar.in.l.vna.s̄.de cõdi.ex lege.rã
lꝫ h̃ sit q̃dã facultas tñ hꝫ mixturã iuris:qꝛ deducẽdo ipsaꝫ ad
exercitiũ acquirunt̃ actiões hereditarie actiue ꝛ passiue.q̃ ratio
cessat in.d.l.viam.ideo nimirũ si p̄scribit̃.vt est casus nõ cauillã
do in.d.l.lꝫ.ꝛ facit ꝙ no.glo.in.l.iij.ff.de acq.here.Interdũ ꝓo
filius solũ nõ tacet per annũ.ꝛ hoc casu dixit Bar.qd̃ ꝑ lapsuꝫ
anni excludit̃ filius ex toto a potẽtia succedẽdi.ꝛ cõfirmat̃ testa
mentũ de eq̃tate p̄toria.Mouet̃ qꝛ tacẽdo tãto tꝑe renunciat
bonorũ pos.ꝯtab.ꝛ bono.pos.vnde liberi.l.j.§.largius.s̄.de suc.
edic.Sed qꝛ renũciat successioni de iure p̄torio:intelligit̃ ꝛ renũ
ciare etiã successiõi de iure ciuili qñ aliqs ꝓpter talẽ renũciatio
nẽ posset succedere ex intestato.ideo dat̃ tunc ẜm tab.instituto.
allegat ꝓ casu.l.si ipubes.§.fi.ff.ad carbo.cõiuncta glo.sua.vbi
pꝫ qd̃ eo ipso ꝙ filiꝰ in potestate p̄teritus nõ petijt bono.pos.in
fra annũ aperit̃ via scripto hr̃di petẽdi ẜm tabulas.q̃ nõ esse a
51 perta si testm̃ posset dici nullũ.ꝛ rñdet ad.l.suũ.C.d iure delib.†
videt̃ casus cõtra eũ qd̃ lꝫ filius renũciet successioni de iure p̄to
rio nõ ꝑ h̃ excludit̃ a iure succedẽdi de iure ciuili.qd̃ illud ideo
est:qꝛ filius erat institutus.secꝰ vbi est p̄teritus ꝛ aliꝰ institutꝰ q
ꝓpter hoc poterit succedere ex testamẽto.Sꝫ Bal.hic ipugnat
illud dictũ qꝛ ius dicẽdi nullũ est remediũ iuris ciuilis.ꝛ sic saltẽ
deberet durare vsqꝫ ad.xxx.annos:sicut alia remedia iuris ciuilis.
l.oẽs.ꝛ.l.sicut.C.de p̄scrip.xxx.anno.ꝛ insti.de ꝑpe.ꝛ tẽpo.act.ĩ
pn.ꝛ ad.§.fi.rñdet ꝙ ibi nõ dicit̃ ꝙ ius dicẽdi nullũ sit sublatũ

tñ aliter nõ rñdet inquãtũ innuit ibi dari ẜm tab.scripto here
di.ꝛ sic rñsio nõ vr̃ ꝑfecta.Ang.h̃ idẽ tenebat dicẽs ꝙ i.d.§.fi.
potiꝰ est casus cõtra bart.ex eo qꝛ ibi dat̃ impuberi bo.pos.car
bo.q̃ nõ daret̃ si filiꝰ esset exclusus ab oĩ potẽtia succedẽdi.l.j.ꝛ
iij.in eo.ti.nõ dꝫ admitti ad petẽdũ eã in vacuũ.l.ꝙ vulgo.ff.de
cõtratab.Nec obstat ẜm eũ ꝙ in dicto.§.fi.scriptꝰ cõcurrit cum
impubere.ad petẽdũ ẜm tabu.qꝛ illud cõtigit ex eo qꝛ cũ impu
bes sit exclusus ab oĩ bonorũ pos.cõtrata.ꝛ vñ liberi.cõsidera
uit legũ lator ꝙ lꝫ remãsisset filio p̄terito ius dicẽdi nullũ de iu
re.ꝛ propter hoc daret̃ etiã sibi carboniana:tñ forsitã ipe filius
nullo tꝑe dicet nullũ cũ cõcedit̃ sibi scd̃m tab.scripto vel institu
to sub cõditione.allegat.l.j.§.si sub cõditione.ꝛ.l.si sub cõditio
ne.ff.de secũ.tab.Et ꝓ hac parte etiã adducit.l.contra maiores.
52 preallega.†vbi nõ p̄scribit̃ q̃rele ꝑ lapsum quinquẽnij ei q dixit
nullũ.nã nõ possemus tractare de lapsu quinquẽnij si nullitas
infra annũ ĩ iudicio fuisset deducta:cũ non potuisset tãto tꝑe h̃
est infra quinquẽniũ sꝫ solũ ifra triẽniũ durare instãtia vt.l.pro
perãdũ.C.de iudi.nisi suꝑuenisset appellatio de qua nõ dicit̃ in
illa.l.Tu adde prĩo ꝙ illa.l.cõtra maiores.nõ multũ facit ad ꝓ
positũ.prĩo qꝛ põt dici ꝙ ibi dicebat̃ nullũ testm̃ ex cã falsitatis:
hic aũt ex cã p̄teritionis.Itẽ qꝛ lꝫ nullitas tolleret̃ anno,tñ illud
intelligeret̃ nisi esset lis cõtestata.nã tũc perpetuatur in.xxx.an
nos.l.fi.C.de p̄scrip.lõ.tẽpo.ꝛ lꝫ periret instãtia:tñ iste effectus
iã cõfirmatus duraret iuxta ea q̃ no.in.l.ij.ff.iudi.so.ꝑ bart.ꝛ sic
bene pꝫ ꝙ poterat tractari de lapsu quinquẽnij.Itẽ adde se
cũdo ꝙ rñsio ad.d.§.fi.nõ vr̃ bona:qꝛ si filius petit carbonianã
ꝛ dat̃ sibi ẜm eũ ex eo qꝛ cõpetit ius dicẽdi nullũ.ergo apparet
ꝙ intẽtio est filij dicere nullũ.ergo nõ deberet dari scripto here
di ẜm tab.cũ videat̃ deficere cõditio de qua dicit Ange.Dñs
Frãcisc.de rãpo.hic tꝫ idẽ ꝙ Bal.ꝛ Ange.tñ ad illũ.§.etiã ipse
nõ ꝑfecte videtur rñdere.nã dicit ꝙ ille.§.nõ probat illud quod
dicit Bar.nec vr̃ etiã posse ꝓcedere ꝙ videatur renunciare bo
norũ possessioni cõtrata.vel vnde lib.ipse filius qꝛ erat impubes
qui nõ posset expresse renunciare.vt tãgit etiã hic Bar.circa cõ
trariũ.l.ij.C.de posthu.here.insti.ꝛ sic nec dꝫ tacite.ꝛ aliter non
rñdet.Sed certe hec rñsio videt̃ cõtra illum tex.ꝛ p̄sertim iũcta
gl.que videt̃ velle ꝙ ibi filius licet impubes fuerit exclusus tꝑe
ambarũ possessionũ.s.cõtratabulas vnde liberi.nec vr̃ bona cõ
sequẽtia nõ põt renunciari expresse:ergo nec tacite ꝓ lapsu tem
poris ꝑ no.in.c.delictũ.de reg.iur.in.vj.vbi ꝙ lꝫ delictũ prelati
in cõmittẽdo nõ noceat ecclesie:tñ in negligẽdo ꝓpter cursum
tꝑis p̄iudicat.ꝛ sic nõ vr̃ sufficiẽter rñsum illi.§.qui fortiter facit
pro opi.Barto.ꝛ ꝓ ipso etiã facit.l.ij.§.j.versi.ꝙ si tẽpus.intelli
gendo indistincte etiã in filio in potestate preterito.ff.de secun.
53 tab.Quid dicẽdum in hoc articulo.breuiter dicẽduꝫ ꝙ de iure
verior sit opi.Bal.ꝛ Ange.qꝛ †distinctum est ius succedendi
de iure p̄torio a iure succedendi de iure ciuili.ꝛ sicut si exp̄sse re
nũciet vni iuri nõ ꝑ hoc excludit̃ ab alio.l.j.§.sed vidẽdum.ꝛ ꝙ
ibi no.ff.de succe.edi.ꝛ qd̃ habetur in.d.l.suum.C.de iure delib.
in tex.ꝛ etiã ꝑ doc.ergo.eodẽ modo si tacite excludit̃ ab vno per
lapsum tꝑis non intelligit̃ esse ꝑ hoc exclusus ab alio qd̃ hꝫ di
uersum tp̄s.facit qd̃ habet̃ in.l.ij.C.de sui.pig.ꝛ qd̃ habet̃ in.l.
si seruitus.de seru.ru.predio.ꝛ in.c.pastoralis extra de priuile.
Nec obstat.d.§.fi.qꝛ aduertendũ prĩo ꝙ aut intelligimꝰ ꝙ ille
ipubes nõ habeat tutorẽ:ꝛ tũc nõ cedebat sibi dies in bo.pos.ꝛ
est tex.cũ gl.ff.de bono.poss.l.seruus.§.fi.ꝛ sic nõ poterat dici ꝙ
per lapsuꝫ anni esset exclusus a bo.pos.ꝛ hec est ratio quare tũc
sibi dat̃ carboniana.facit.l.j.ꝛ.iij.eo.ti.ꝛ si dicas quare tũc dat̃
scripto heredi ẜꝫ tab.dic ꝙ ex quo lapsus erat annus ꝛ nõ erat
petita aliqua bono.pos.noĩe filij:qꝛ scriptꝰ habebat ꝓ se testa
mẽtũ ꝛ nõ fuit ꝯdictũ:fuit sibi data q̃ postea nõ reuocat̃ lꝫ post
ea filiꝰ tãꝙ̃ p̄teritꝰ petat carbonianã:qꝛ fiat sibi q̃stio status ꝛ
bonorũ.Sed differet̃ effectꝰ in tp̄s pubertatis sicut ꝛ differt̃ lis.
adueniẽte aũt pubertate si filius obtinebit deteget̃ retro bono.
pos.ẜm tab.dictã scripto fuisse nullã.ꝛ solũ de facto datã.si aũt
succumbat apparebit ꝙ de iure fuit sibi data.ꝛ si dicas quomõ
potuit dari ẜm tab.cũ filiꝰ nihil sciret.respondeo ꝙ potuit dari
ex eo qꝛ nõ fuit necessaria citatio in dãda illa.iuxta ea q̃ haben
tur in.l.iij.§.si cã cognita.ff.de bo.pos.ꝛ tetigit bar.i.d.§.fi.i.d.l.
si ipubes.ꝛ ẜꝫ hoc videret̃ ille tex.ꝓcedere qñ scriptus anticipa
uit filiũ ĩ petẽda bo.pos.siue ifra annũ siue post annũ.ꝛ sic dũ li
tera dt nõ accepisset.p̄t intelligi.s.tꝑe quo scriptꝰ petit ẜm tab.
ꝛ dũ subdit ꝙ simul filiꝰ ex carboniana ꝛ scriptus habebit ẜm
tab.dꝫ itelligi simul hoc est eodẽ tꝑe reperiet̃ ꝙ data est scripto
ẜm tab.ꝛ filio carboniana.tñ successiue vna post aliã fuit data
ꝛ prĩo ẜꝫ tab.Aut dicemꝰ ꝙ ipse ipubes habuit tutorẽ.ꝛ tunc
aut tutor ignorauit delatã bo.pos.pupillo.ꝛ tũc nõ cucurrerat
sibi tp̄s vt est casꝰ ĩ.d.l.ẜuꝰ.§.fi.cõiuncta gl.ꝛ tũc circa itellectũ
lr̃e dicẽdũ eẽt vt supra ꝓxime.Aut tutor sciuit bo.pos.delatã ꝛ
lapsus est annꝰ.ꝛ tũc adhuc vr̃ ꝙ nõ cucurrerit tp̄s ad p̄iudiciũ
ipsiꝰ filij ꝑ ea q̃ habent̃ i.l.j.ff.de bo.pos.furio.ꝛ infan.delata.nã
licet cedat dies a tempore sciẽtie tutoris quo ad cõmodum pu
pilli

pilli nō tamē quo ad eius p̄iudiciū p ea que habentur in.d.l.j.et in.d.l.seruus.§.fi.et.l.se.et ibi exp̄sse hoc tz Bar.et Cy.in.l.bonorum.in.iij.q.C.qui admit.ad bo.pos.et sic nō pōt etiā tunc dici qd per lapsum anni fuerit exclusus a bonorum pos.contratab. vel vnde liberi Et si dicas quare ergo fuit data bonorū pos.fz tab.scripto.dicere potes vt supra.qz puenit filiū.et sic vr̄ qd gl.i dicto.§.fi.et etiā Bar.inquātū voluit ibi filiū fuisse exclusū a bono.pos.contra tab.vel vnde liberi nō bene dixisset. Aduerte tamen qd lz cōmunis opi.sit quā dixi qd †pupillo nō cedat dies petende bo.pos.ad eius p̄iudiciū:tamē forte posset dici illud verū qn̄ esset infans.et sic loquit̄.d.l.j.de bon pos.et infan.et fu. de la.secus forte si esset pupillus saltem proximus pubertati q sicut poss.t adire cū tutoris autoritate.l.potuit.C.de iure deli. Ita ēt posset dici q̄ sibi currat tēpus de mero rigore: lz posset restitui scdz hec tpa.et sic posset saluari gl.in.d.§.fi.lz hodie ipso iure nō curreret p.l.fi.C.ex qui.cau.in integrū restit.nō est ne. Et p hac parte qd pupillo saltē pximo pubertati curreret tps petēde bo. pos.si habebat tutorē et sciebat delatā.optime facit.l.ideoqz.j. ad carb.vbi p hoc vr̄ tex.et si dicas lz currat tps ad petendū bonorū pos.et sic pupillus tpe excludat ab ea p lapsum anni.iuxta l.j.§.largius.de succes.edic.de quo t si remanet ius dicendi nullum et sic remanet testamētū nullū et per cōsequēs inutile.vt est dictum.ergo nō videt̄ posse peti bo.pos.secūdū tab.ex eo p.l.hi demū.j.de secū.tab.et.l.nō est.§.fi.j.de bo.pos.et facit qd tetigit gl.in.d.§.fi.cuius contrariū videt̄ dici in.d.§.fi. Respōderi pōt qd cōtrariū pcederet vbi constaret testamētū esse nullū. Sed in casu dicti.§.hoc nō cōstabat.qz obijciebat̄ filio qd nō erat filius vel qd lz esse filius erat seru⁹.sic nō debebat venire ad successionē defuncti.et sic obijciebat̄ questio status et bonorū.ideo tūc voluit ptor q̄ ppter dubiū saltē si lapsus esset annus petē.bo.pos. cōtratab.et vnde liberi admitteret̄ institutus ad scdm tab.et nihilominus darēt etiā ipuberi carboniana pp̄ter p̄sum.facientē pro ea.ppter quā verisimiliter competebat adhuc ius dicendi nullū:cū effectus petite bono.pos.fm tab.penderet ex aduentu litis fiende post tpa pubertatis:cū infra tpa pubertatis differatur p carbonianū.facit qd no.Bar.in.d.l.ideoqz.et sic pz q̄ in dicto.§.si filius.nō erat omnino expulsus a iure dicendi nullū. nec obstat inquātū dixi q̄ lz filius excludat̄ a iure succedēdi de iure pretorio per repudiationē bo.pos.vel per lapsū tpis p̄fixi ad petēdū bo.pos.nō per hoc excludit̄ a iure dicendi nullū seu succedendi de iure ciuili qd no.gl.in.l.suū.C.de iure delibe. vbi dicit q̄ si filius institut⁹ repudiat bo.pos.et sic successioni de iure ptorio excludit̄ oino.et sic etiā a potētia succedēdi de iure ciuili.et admittit̄ substitut⁹:qz illa gl.cōiter reprobat̄ p doctores. vt ibi etiā no.Bar. Et ex p̄dictis etiā patere pōt rn̄sio ad.l.scri-

55 ptus.j.ad carb.vbi †simpliciter videtur dici q̄ scriptus nō debeat admitti ad fm tabu.qn̄ filius admittit̄ ad carbonianū:qz pōt respōderi dupliciter.primo q̄ filius ibi puenerat in petēda carboniana.et sic videt̄ sonare litera illius legis. Scdo pōt dici q̄ ibi loquit̄ qn̄ nōdū lapsus erat annus.lz vbi lapsus est ann⁹ tūc ppter negligentiā cōmissam in petenda bo.pos.et ppter dubium quia non constat de nullitate admittit̄ scriptus ad scdm tab.lz filius admittat̄ etiā ad carbonianā.et effect⁹ illi⁹ bonorū possessionis pendebat in euētū litis instituēde in tps pubertatis.vt dixi.s. Pro p̄dictis faciat qd habet̄ in.l.sed si is.§.j.et.§. quoties.j.eo.titu.ad carbo.vbi ppter negligentiā cōmissam ex parte pupilli in satisdādo vel defendendo mittit̄ in possessionē scriptus nisi alias mitteret̄.vbi aūt certū esset testamētū esse nullum:tūc nō daret̄ fm tabulas.vt.l.hi demū.s.allegata. Posset etiā intelligi.d.§.fi.in filio emācipato.tamē hoc nō placet ppter id quod ibi dicit̄ de bonorū pos.ab intest.que tūc nō cōpeteret filio emancipato pterito.l.si ex duobus.j.de cōtrata. Nec ob. predictis.d.l.ij.ver.q̄ si tēpus.qz debet intelligi in filio emancipato et maiore.patet qz loquit̄ in eo qui pōt repudiare.secus in impubere saltē infante p ea que p̄dixi. Itē secus in filio in potestate pterito cui lz maiori si excludatur tēpore a bonorū poss.et sic a iure succedendi de iure ptorio:nō tamē excludit̄ a via succedēdi de iure ciuili p ea q̄ habent̄ in dicta.l.j.§.sed videndū.de succe.edi.et in.d.l.suū.C.de iure deli. Et addo q̄ hodie sola agnitio bono.pos.suff.cit corā iudice et in absentia patris.vt.l.fin.C. qui admit.ad bo.pos.qd pcedit etiā in bon.pos.pe.et qd pcedit etiā in bonorū pos.contrata.lz illa veniat ad rūpēdū testamentum.vt est gl.singularis in.l.fi.§.sed cū antiquitas.s.de cur.furio. Et hec d isto articulo an aliquo casu possit recōualescere te-

56 stamētū. ¶ †Circa tertiū an eo casu quo recōualescit recōualescat de equitate ciuili an ptoria.fuerūt opi. Nā vna fuit opi.q̄ d equitate ciuili.vt sensit gl.in.l.si duo.j.de lega.p̄stā.et in.l.si pr. C.de insti.et tetigi etiā.s. Sz ang.hic dicit q̄ gl.i.l.si duo nihil facit:qz pōt intelligi q̄ ibi institut⁹ adiuit ab intestato: cum testamētū esset nullū ex preteritione iā nati in potestate. Sz certe responsio est pessima:qz ibi loquit̄ in emancipato qui ab intest. de iure ciuili nō cognoscebat̄ scdm hec tpa.vt supra dictuz est.

licet ex testamēto vt glibet extrane⁹ posset adiri.l.fi.s.de iterro. act.cū ibi no. Itē tunc nō frueret̄ plena defuncti volūtate.cui⁹ contrariū ibi dicit litera. Respōdebat tamē eodē modo ad glos. d.l.si pater.vel secūdū eū pōt respōderi aliter q̄ ibi ideo testamētū cōfirmatur de iure ciuili:qz ibi filius nō fuit omnino preteritus sed institutus sub conditione et in ci⁹ defectū nō exheredatus:quo casu si approbat etiā tacite pōt adiri hereditas de iure ciuili.faciat.l.suus.§.j.cū glo.in verbo fecit.j.tit.ij. Secūda fuit opi.q̄ solū de equitate pretoria recōualesceret.et hoc sensit glo.i l.j.s.de peti.heredi.et in.l.ij.C.de cōtrata.et in.l.q̄ vulgo.j.de cōtrata.et.s.ēt tetigi. Alique glo.ambigue loquunt̄ qz simpliciter dicunt de equitate recōualescit.et nō dicūt de q̄ equitate.vt gl. hic et glo.l.ij.C.de posthu.et insti.de exhere.lib.in pn. Cōmunis est opi.q̄ sequit̄ Dy.bar.et Cy.q̄ d iure ptorio tm̄ recōualescat Mouent̄:qz si recōualesceret d iure ciuili possibile esset aliquo casu ex eo hereditatē adiri.et sic deberet tolli primū pcedēs testamētū p secūdū in quo fili⁹ in potestate esset preteritus per regulā.l.cum in secundo.s.eo.et ibi de hoc in glo.et.l.pater filio.j.tit. ij.cui⁹ cōtrariū est verū.vt in.l.si filius q in potestate.s.de lib.et posthu. Sed Ang.tenuit q̄ de eqtate ciuili recōualescat p istaz l.q̄ simplr̄ loquit̄.et q̄ ponit equitatē iurisconsulti:et sic iuris ciuilis.l.ius aūt.s.de iusti.et iure.et ita dicit se tenuisse in repetitione huius.l.et.l.q se patris.C.vnde liberi.p hoc etiā adducit rationē qz equū est hanc valūtatē seruari:ex quo filius exp̄sse approbat lz iuris subtilitas refraget̄ per ea q̄ habent̄ in.l.iter cetera.s.tit. j. Pro isto allegat hic Bar.lz videat̄ resedisse cū cōmuni opi.qz si filius a principio tēpore testamēti cōsentit pteriri vl̄ exhrdari videtur valere testm̄ de iure ciuili p ea q̄ hebent̄ in.l.si qn̄.§.fi. C.de inoffi.testa.et.l.nō putauit.§.si qs sua manu.j.d cōtratab. ergo multo fortius debet recōualescere de iure ciuili qn̄ fili⁹ post mortē patris approbat:qz potēti⁹ ius habet post mortē patris in bonis eius filius q̄ in vita.et hoc etiam tenebat hic Ange.q̄ si filius cōsentit a principio pteriti valet testamētū de iure ciuili. Subdit tamē q̄ vbi nō approbasse exp̄sse sed tacite tūc solū de equitate ptoria recōualesceret.et tūc esset necessaria bo.pos.fm

57 tab.etiaz hodie.de quo in.l.certū.C.vnde co.† Et finaliter gcludit q̄ si filius confirmat testm̄ ex p̄sse tūc recōualescit testamētū de equitate iuris ciuilis a iurisconsultis inducta.et sic dicit h̄ esse casuz intelligēdo q̄ pterit⁹ renūciauit ex eo qz dixit se velle stare dispositioni paterne.et sic intelligit gl.l.si duo. Sz vbi ex p̄sse nō approbat lz tacite.tūc necessaria est bonorū pos.fm tabu.fallit i duob⁹ casib⁹.prim⁹ est qn̄ fili⁹ nō fuit oimo pterit⁹ lz institut⁹ sub cōditiōe.nec i ei⁹ defectu exheredatus.et sic intelligit gl.d.l. si pater.et.l.suus.§.j. Scdo fallit qn̄ testm̄ est cōditū corā principe.nā tūc siue pterit⁹ sit iā natus q viuo testatore decedat.intelligo istitutis veniētib⁹ ab itestato.scdm.l.posthum⁹.s.eo.siue sit posthumus q eodē modo decedat.siue sit fili⁹ q superuiuat post mortē patris et approbet testamētū expresse vel tacite poterit ex illo adiri hereditas de iure ciuili.tex.est singularis fm vnā lec.et nō est alibi in.l.omniū ad fi.C.de testa.alias extra istos casus si tacite approbat necessaria est bonorū pos.et sic solū de eqtate ptoria recōualescit.et sic intelligit glo.in.l.j.de peti.hered.et.d.l.q̄ vulgo.et.d.l.ij.de cōtratab. Nec ob.p̄dictis si dicat̄ q̄ si testamētū pōt recōualescere de eqtate ciuili.ergo semp dz rūpi primū testamētū p scdm i quo filius in potestate est pterit⁹ ex quo possibile est aliquo casu adire hereditatez de iure ciuili p id quod habet̄ i tex.et gl.sup.l.pxima.et.l.si qs eū.§.fi.d vulg.et pupil.et.l.pr̄ filio.j.de heredi.insti.qz respōdet Ang.q̄ cōtrariū pcederet qn̄ ex secundo testamēto possit hereditas adiri iure ciuili absqz aliqua cōfirmatiōe.et sic qn̄ a pricipio esset aliqd.lz hic ab ipso principio est nullū et nō pōt adiri nisi superueniente cōfirmatiōe.ideo non tollit primū.qd intelligo anteq̄ superueniat cōfirmatio.sz an possint tollere superueniēte cōfirmatione pēdebit ex infra dicendis. Itē adde dictis Ang.primo inquātū intelligit hāc.l.qn̄ expresse fili⁹ approbauit testamētū.et facit differētiā iter approbationē exp̄ssam et tacitā non videt̄ bene dicere:qz nō diuinando tex.hic vr̄ loq in approbatione tacita q̄ surgit ex abstensione cū hic nihil aliud dicat̄ nisi q̄ se abstinuit.et sic vr̄ etiā qn̄ tacite cōfirmat recōualescat de eqtate ciuili:qz ex equitate huius.l.q̄ est ex respōsis prudētū seu iurisconsultorū.q̄ respōsa dicunt̄ esse pars iuris ciuilis.vt.l.ius autem.s.de iusti.et iure.faciat etiam contra ipsū regulā.l.cū quid.ff.si cer.pe.vbi pz q̄ taciti et expressi eadē

58 dz esse cōditio.† Itē adde q̄ magna videt̄ esse differētia an fili⁹ cōsentiat se exheredari.an vero cōsentiat se pteriri.quasi si gsentit se exheredari testm̄ nō peccat i forma seu solēnitate substātiali.ex quo fili⁹ reperit̄ exhrdat⁹ p.l.iter cetera.s.tit.j.io tūc videt̄ esse validū de rigore et de eqtate nec debebit posse agere querela ex quo cōsensit p.l.nō putauit.§.si quis sua manu.j.de gtabu. Nec obstat.l.si qn̄.§.j.C.de inoffi.test.qz aliud est querere an per pactū posset filius p̄iudicare sibi in qrela.et dicendū q̄ no vt ibi. aliud est ab ipso initio consentire exheredatio.et sic ipedire natiuitatem querele.et istud facili⁹ fit.vt.d.§.si quis.nā facilius im-

peditur fiendū q̄ tollat factū. l. patre furioso. de his q̄ sunt sui iu
ris. facit qđ no. Cy. in. d. l. si qñ. in. §. fi. in fi. Et si dicas pōt esse q̄
filius paciscet de nō agendo querela faciendo pactū anteq̄ sit
cōditū testamētū: z tñ nō videt valere per. d. l. si qñ. §. j. quia pos
set respōderi primo qđ ille. §. debet intelligi qñ fit post cōditū te
stamētū. ar. d. §. si qs. vel pōt dici scđo subtilius qđ lz fiat pactū
ante testamētū de nō agendo q̄rela nō agit filius impedire nati
uitatē querele: sed eius exercitiū si contingat eā nasci. ideo illud
fieri nō pōt p pactū. sec⁹ qñ ab ipso initio cōsentit exheredari: q2
tunc agit impedire illius natiuitatē. faciat. l. cū donationis. C. đ
transac. z hoc clarū fm ista tpa per. d. §. qs. Sed hodie vt dixit
Bar. in. d. l. si qñ. §. fi. videret qđ nō sufficiat exheredari cuz eius
consensu nisi exheredetur inserta causa in exheredatiōe: q2 ipse
cōsentit per auf. nō licet. z in corpore vnde sumit. C. de lib. p̄te.
z sufficiet illa cā lz nō numeret in. §. causas. in auf. vt cū de ap
pel. cogno. q2 ibi numerant solū cause per quas inuitus fili⁹ pōt
exheredari. Sed forte posset dici qđ etiam si nulla causa exprīa
tur in exheredatione facta de filij cōsensu nihilomin⁹ valeat p
d. §. si qs sua manu q nō reperit correctus ergo zc. q2. l. p̄cipim⁹
C. de appel. Nec ob. auf. nō lz. z in corpore vnde sumit: q2 quate
n⁹ dat ibi formā exheredatiōi vt inserat cā: loquit qñ exhr̄dat
filius inuitus vt ptz declaratione causarū q̄ ibi subijciunt in. §.
causas. z sequētibus in dicta auf. vt cū de appel. cogno. z sic qñ
exheredat cōsentiēs remanet ius antiquū vt valeat exhr̄datio
dūmodo cōstet ipsam factā de eius cōsensu. vbi aūt fili⁹ i p̄tāte
p̄terit de ei⁹ cōsensu videt q̄ testm̄ de rigore sit nullū: q2 deficit
forma substātialis testamēti. de qua in. l. inter cetera. Facit etiā
iste tex. ibi lz iuris subtilitas zc. vnde si dicat, valere videt q̄ solū
de equitate debeat dici valere ar. huius. l. Et de q̄ equitate an
ciuili an p̄toria pēdet ex infra dicēdis. Aduerte tñ q2 dixit bar.
in. d. l. si qñ. §. fi. q̄ ita demū valebit si p̄teritus sit cā iserta: q2 cō

59 sensit. al's sec⁹ p dictā auf. nō li. † Sz certe nō vr̄ pōderāda inser
tio cāe in p̄teritione filij in ptāte: cū ipse hodie dicat testm̄ nullū
si sit preteritus ēt causa inserta. vt no. glos. in. §. exheredatos:
in auf. de hr̄. z fal. z dixi. s̄. sup glo. ij. z etiā ipsemet bar. tz. z iō
videt dicēdū q̄ h̄ casu etiā si nō inserat causa valeat testm̄ de eq
tate argu. hui⁹. l. Et lz nō possit fili⁹ facere pactū de nō succedē
do vt. l. pactū. C. đ colla. Et facit. d. l. si qñ. §. j. illud videt esse ve
rū qñ p pactū fili⁹ vult se astringere a nō succedēdo. z sic tollere
ius successiōis etiā si cōtigat sibi q̄ri. sec⁹ qñ ab ipso initio ipedit
natiuitas iuris sibi alias q̄rendi. ar. d. §. si qs sua manu. z ei⁹ qđ
s̄. dixi. Nec ob. p̄dictis. d. l. inter cetera. q2 loquat de rigore z qñ
a principio filius nō cōsensit p̄teriri: sec⁹ qñ p̄ncipio cōsentit p̄
teriri: q2 tūc saltē de eqtate vr̄ valere. ar. huius. l. iuncto. d. §. si qs
sua manu. z si sic possit itelligi qđ no. gl. z doc. in. d. l. si qñ. §. fi. z
per hec etiā ptz qđ nō est necesse tractare de insertione cause: q2
quo ad p̄teritionē filij in ptāte ius autēticorū nihil inouat i mo
do rūpēdi. Itē q2 ius autēticorū videt loqui quando preteritio
vel exheredatio fit filio nō cōsentiēte: vt patet ex qualitate cau
saꝝ ibi expressataꝝ i. §. causas. z qđ dixi. s̄. đ cōsensu filij: intellige
quādo est cōsensus sp̄ōtane⁹. z deliberat⁹. alias nō preiudica
ret filio. per no. p doc. in. d. l. si qñ. §. j. z hoc facit ad id qđ tetigit
hic Bal. qđ si filia renūciat succes̄ oni paterne cū iuramēto non
possit postea impugnare testamētū ratione p̄teritionis. Sed cer
te istud nō sequit ex p̄dictis: q2 aliud est quādo in p̄ncipio ipso
actu testādi filia cōsentit. aliud quādo ante vel post vult se p pa
ctū astringere. vnde de iure ciuili nō ipediret dicere testamētuz
nullū p. l. nō dubiū. C. de legi. z p no. in. l. pactū. C. de colla. Sz đ
iure canonico forte posset hoc p̄cedere. ex q̄ pactū esset iuramē
to vallatū. vt i. c. q̄uis de pac. in. vj. Itē aduerte q2 ex eadē equi
tate videtur valere tūc quādo a principio consentit ex qua va
let quādo ex postfacto approbat post mortē testantis. nam i vi
ta nō videret posse approbare sine iuramēto: cū i effectu esset pa
ctū de nō succedēdo per ea q̄ habent in. d. c. q̄uis. in. d. l. pactuz
z ideo videt eadē eqtate valere: q2 vtrobiq3 rigor iuris resistit
d. l. iter cetera. z vtrobiq3 subest eadē eqtas. s. ex quo fauore filij
illa solēnitas instituēdi vel exheredādi est introducta possit fili⁹
suo fauori renūciare nec reperit ex alia. l. posse, hāc equitatē fili⁹
dari quā ex ista, etiā qñ a principio cōsentit lz tunc aliqualiter
sit p̄roptior ratio ex eo q2 tūc agit de impediēda natiuitate, iu

60 ris. sed hic agit de tollēdo iure iā quesito. itē attende q2 lz pos
sit tolerari opi. z p̄babiliter defendi qđ testm̄ recōualescat p ap
probationē filij de eqtate ciuili. z similiter q̄ valeat a principio
qñ cōsētit: tñ cōis opi. est in oppositū. s. qđ solū de eqtate p̄toria
valeat z cōualescat. z hāc sequit hic Bal. allegat ēt rōnē: q2 cer
tuz est qđ ius ciuile resistit tali testamēto: vt hic ptz: ibi lz iuris
zc. z. d. l. iter cetera. ergo nō dz reconualescere de eqtate ciuili: ne
alias ius ciuile sibiipsi cōtrariari videat: sz poti⁹ de q̄tate p̄toria
Sz certe hec rō lz sit suasiua nō est multū necessaria: q2 nō ē ab
sonū q̄ qđ rigor iuris vni⁹ legis p̄dicat eqtati alterius legis
ēt iuris ciuilis. vnde dicim⁹ qđ eqtas stricta p̄ualet rigori. l. pla
cuit. C. đ iudi. z. l. j. C. de legi. z sic lz sit absonū q̄ eadē lex sibiipsi

cōtradicat. l. vbi repugnātia. j̄. de re. iudi. tamē nō est absonū q̄
vna. l. alteri priori legi cōtradicat z illā corrigat ex eqtate. facit
qđ habetur in. l. cōte. §. fi. j̄. de publi. z qđ no. Jo. and. in. c. vlti
mo. in materia cōsuetudinis. extra de cōsue. facit qđ habet in. l.
exigēdi. C. de p̄cur. z hāc opinionē cōmunē tz hic dñs Franc.
de rāpo. Assignat tñ solū rationē cōmunē que fuit originali
ter glo. in. l. cū in secūdo. s̄. eo. sed illi respōd. s̄. post Ang. Item
attende q̄ si contingit testm̄ recōualescere p̄pter mortē posthu
mi in vita patris vel p̄pter mortē iam nati in vita patris quan
do hoc scđo casu sunt istituti veniētes ab intestato: an recōuale
scat de iure p̄torio tm̄: an vero etiam de iure ciuili. cōmuniter te
netur q̄ de iure p̄torio per. l. posthumus. s̄. eo. In cōtrariuz tñ
facit qđ etiā de iure ciuili litera. d. l. posthumus. dū đt qđ pote
rit peti bo. pos. p scriptū. Itē qđ obtinebit hereditatē. z sic vide
tur qđ de iure pretorio z ciuili recōualescat. Sed vt ibi tetigi te
nēdo cōmunē opi. pōt respōderi qđ dū litera ibi dicit heredita

61 tē quā obtinebit loquit cōsecutiue z respexit effect⁹ † q2 eo ipso
q̄ qs est bonoꝝ possessor est heres effectu. facit q̄ habet in. l. si
filius. s̄. qđ cū eo. z in. §. quos aūt. insti. de bo. poss. Itē aduerte
q2 longa differentia est an recōualescat de iure ciuili an p̄torio
tm̄: q2 si recōualescit de iure ciuili pōt hereditas adiri etiā extra
iudiciū z ius adeundi est perpetuum z durat saltē per triginta
annos. Sz si solū recōualescit de iure pretorio: tunc tm̄ pōt peti
bonorum pos. que durat solum centum diebus in extraneo vel
anno in liberis. l. j. §. largius. de succes. edic. Itez per actū extra
iudicialē nō poterit fieri bonoꝝ possessor: sed erit expediens q̄
etiā corā iudice agnoscat bonoꝝ pos. l. fi. C. q admit. ad bo. pos.
z nō suff. ciat infra annuz vel centū dies se imiscere heredita
ti nisi in iudicio agnoscatur bo. pos. faciat. l. j. in p̄ncipio. cuz ibi
no. C. de iure delibe. z ideo cautus sit ille cui defertur bo. posses.
vt agnoscat illā infra tp̄s debitū corā iudice. alias nō sufficeret
sibi se gerere p herede vel bono. posses. Et de hoc isto tertio ar
ticulo an eo casu testamentum quo reconualescit recōualescat
de eqtate ciuili vel p̄toria. Et ex p̄dictis z potissime que dixi cir
ca p̄mū articulū patere pōt an. l. hac cōsultissima. §. ex impfecto
C. de testa. habeat locū in testamēto impfecto ratione p̄teritio
nis filij in potestate. nā videt dicendū q̄ nō: q2 tale testamētuz
nō vr̄ valere etiā si in eo sint instituti veniētes ab intestato. z sic
loquitur solū qñ est impfectū ratione solennitatis omisse forte
numeri testiū. z hoc sensit gl. in. d. l. si quis. s̄. de testa. z Bar. ibi
z etiā hic quo ad corticē. tamē ex his q̄ hic tangit z ex remissiōe
quam facit ad. l. duobus. §. si prius. j̄. de p̄tab. z ex his q̄ ibi sen
tit videtur sentire vt hic tetigit Ang. q̄ si fili⁹ expsse approbat
testm̄ tunc iure cōmuni sustinet de equitate. vt hac. l. Si aūt im
pugnet z dicat nullū tunc nō valeat. vt hac. l. Sz vbi tacet tūc
si sint instituti veniētes ab intestato sit aliqđ donec dicat nullū.
allegat qđ hr̄ in. l. fi. C. fami. herc. z qđ hr̄ in auf. de testa. imper
fe. coll. viij. Sed hec opi. nō videt bona vt ptz ex his que. s̄. di
xi circa primū articulū. nec plz etiā hoc Ang. q dicit qđ h̄ filius
nō approbauit expsse testamētū: lz renūciauit hereditati. quāq̄
Bar. aliter sentiat scđm eū. nā hec stāt simul renūciare hr̄ditati
z nō approbare nec improbare volūtatē defuncti. ¶ Not. hoc
dictū Ange. cōtra ipsummet in eo qđ dixi. s̄. inquātū intellexit
hāc. l. in expssa eius approbatione. z fecit differētiā inter tacitā
z expssam. de quo. s̄. dixi. Itē an bñ dicat q̄ renūciādo nō videa
tur sibi approbare z etiā se abstinēdo plene declaraui. s̄. Sub
dit etiā ipe Ang. q̄. §. ex impfecto. nō loquit nisi solū qñ testm̄
est nullū pp defectū alteri⁹ solēnitatis q̄ p̄teritionis. ptz fm eū
q2 cōtinuatiue se hz ad p̄cedētia q̄ nō loquunt nisi de defectu
solēnitatis respectu numeri testiū. alias no esset vera cōtinuatio.
Itē nō ob. d. l. fi. q2 fm eū potius cōtradicit dicto suo inquātuz
dicit volūtatē parētis obseruari vt volūtatē intestati. Sz in §.
ex impfecto. obseruat ei testamētū solēne inter liberos. sup quo
lz ipse nō alleget vide bonā gl. i. l. filij. C. fami. hercis. q̄ declarat
etiā intellectū. l. hac cōsultissima. §. si quis. z facit qđ dixi in. l. si fi
lius q in potestate. s̄. de libe. z posthu. Itē nō ob. text. in dicta
auf. de testa. impfec. q2 ille tex. scđm Ang. se refert ad. d. l. fi. sta
tuēda vt illa dispositio valeat vt voluntas intestati z ad dictū.
§. vt valeat vt testm̄ dūmō qñ parēs testat in scriptis adhibeat
certa solēnitas q̄ ibi ponit. z i auf. q̄ sine. posita sup dicto. §. ex

62 impfecto. z in auf. si mō. posita sup. d. l. fi. † Et p pleniori intelli
gētia cōsiderabat quatuor iura introducta in fauorē filioꝝ. pri
mū fuit cōstantini in. d. l. fi. q p̄cessit parētibus p lineā masculi
nā ius disponēdi iter liberos suos z emācipatos q̄tuor modis.
scz testādo codicillādo epistolādo z hr̄ditatē diuidēdo simplr̄.
z voluit volūtatē istoꝝ parētū de qua solēniter nō cōstabat: lz
ex indicijs seruari vt volūtatē intestati. Scđo supuenit theodo
sius. i. §. ex impfecto. z extēdit dictā. l. fi. loquētē solū de mascu
lis parētib⁹ ēt ad feminas. z sic ad matrē z similes vt possint te
stari iter liberas min⁹ solēniter. z sic corā duob⁹ testib⁹. de alia
volūtate nihil dixi vñ illa volūtas p̄seruabat vt testm̄ si voluit te
stari. z i h̄ corrigebat cōstātinū. z sic nō loquit. d. §. de filio pre

terito

terito q2 nõ eẽt ampliatio s3 noui casus inductio scdm eũ. Tertio supuenit iustinianus q statuit q parẽs inter liberos nõ possit testari eo mõ quo dicit. §. ex imperfecto. qñ staret in scriptis nisi seruaret certa forma posita in dicta auť. q siue. Quarto secũdũ cũ supuenit idẽ iustinian⁹ in. §. q sepe. in cor. in auť. de tri. & se. coll. iij. q. §. l3 sit prior in ordine tñ scdm eũ fuit posterior in inuẽtione & cõpositione. & ibi statuit ad pcidẽdã materiã oim litiũ que oriebãtur inter fratres modificauit. d. l. fi. & statuit qd taliter deberet volũtas testãtis apparere q nulli ambiguitati sit locus. & sup h certã formã tradidit. de qua ibi & trãsumptiue in d. auť. si modo. posita in. d. l. fi. Et sic ex pdictis ↄcludit duo patere. prio q. d. §. ex imperfecto. nõ loquit de iperfectiõe rõne pteritionis: iõ ad illã nõ possumus trahere illũ. §. cũ habeat se correctiue ad iura antiqua. vt p3 ex pdictis. ar. l. pcipimus. C. de ap. Scdo q ille. §. nõ habet locũ in filijs naturalibus ex quo primo ius antiquũ loqbať de emãcipatis & suis: deinde postea solũ fit extẽsio ad vtrũq3 parẽtẽ. & ita dixit ipse de facto fuisse iudicatũ perusij ipso aduocãte. Tu adde dictis ange. prio inquãtũ dicit q. §. & sepe. fuit posterior in ↄpositione q titulus de testa. imperfectis. nã nõ vř id verũ nec põt corrigi ex dictis tex. imo potius oppositũ. & p hoc etiã q no. gl. sup. l. fin. C. fa. her. & sup auť. ibi posita. vbi gl. vř innuere q nedũ in ordine s3 etiã in ↄpositione precessit. d. §. q sepe. vnde sumpta fuit auť. si mõ. ibi posita. auť. qd siue. que posita est in. l. hac cõsultissima. & sumit ex dicto titulo de testa. imper. ptcrea etiã diuinatio vř ex quo in ordine pri⁹ reperiť. §. q sepe. Itẽ adde inquãtũ dicit q. §. ex imperfecto. nõ habet locũ in filijs naturalibus. nã istud nõ vř verũ cũ ibi simpliciter loquať de liberis. & sic vř ↄprehẽdi etiã naturales quatenus pt adaptari. l. tutelas. š. de capi. di. & sic vř q si relinquať sibi portio ↄmissa a iure p patrẽ. vel si mater testeť inter liberos suos naturales dũmodo nõ sint ex dãnato coitu: nec sit illustris fm ea que hñr in. l. si qua illustris. C. ad orfi. cum tales succederẽt ẽt ab intestato vř q debeat tenere testm̃ p mř3 inter tales cõditũ. ex quo. d. §. simpľr & indistincte loquiť. arg. l. de pcio. cũ si. de publi. l3. d. l. fi. nõ sic ample loquereť. tñ satis est qd. d. §. ex imperfecto. postea simpľr de liberis fuerit locutus. ar. d. l. de precio. & l. in fraudem. §. fi. ĵ. de testa. mili. & hoc etiam tetigi hoc anno.

63 † Itẽ aduerte q2 psupposita opi. cõi q testm̃ in quo filius in potestate pterit⁹ solũ recõualescat per approbationẽ de equitate pretoria. p3 qd tale testm̃ a pricipio ẽ nullũ de iure ciuili & pretorio ẽt de rigore & equitate iuris ciuilis & pretorij. Itẽ est nullũ re & spe de iure ciuili. s3 licet sit nullũ re de iure pretorio: tñ spe ppter spẽ approbationis põt dici nõ omnino nullũ & sic pt dici quodãmodo de equitate pretoria subsistere seu fingi subsistere ppter ipam spẽ approbatiõis & hoc mõ pt saluari gl. in. l. ij. C. de cõtrata. cũ alijs similibus. que vř dicere qd de equitate saltẽ ptoria subsistat. Et ppter hoc ẽt dicebat h dñs Frãcisc⁹ de rãpo. q põt dici dari ↄta. ↄtra tale testm̃: q2 dať ad tollẽdũ seu rũpẽdũ spẽ approbationis. cũ vt dixerũt vltramõ. interdũ ẽt dicatur rũpi id qd est in spe. l. sempronius attalus. ĵ. vsufru. leg. & l. si a primo. š. de lib. & posthu. Sed certe hec opinio q cõtrata. deť nõ vř tuta propter ea que plene dixi in. l. si filius q in potestate. š. ti. j. An aũt possit approbari testm̃ qd deficit rõne solẽnitatis numeri testium. tex. est cũ gl. qd nõ in. l. non dubiũ. C. de testa. & hic per Bar. & Bal.

64 † Quid aũt si testm̃ peccet in solẽnitate numeri testiũ & etiã in pteritione an possit approbari. dic fm predictos qd sic ñ sunt instituti venientes ab intestato. & sic ppter talẽ institutionẽ subuẽtũ sit defectui solennitatis numeri testiũ. iuxta ea que hñr in. l. si duobus. §. si prius. de cõtratab. & l. hac cõsultissima. §. si quis. de test. Quid autẽ si testm̃ sit approbatũ & postea scriptus repudiat bonorum pos. an debebunt legata. tetigit hic Bal. nã videretur qd nõ q2 hoc casu videntur potius inualidari ppter repudiationẽ quam alia cã. & sic nõ debẽt valere. ex quo ex testõ nõ agnoscitur hereditas. l. si nemo. š. de testa. tu. Sed cõtrarium ipse notabiliter tenet: q2 ipso repudiante remanet pria cã nullitatis ratione pteritiõis. & sic ↄ3 manere effectus conseruationis legatorum per auť. ex cã. Sed certe hec opi. mihi nõ placet. q2 auť. ex causa. videť subuenire relictis qñ testm̃ rũpiť ex cã pteritionis. & sic ↄsequẽter si durat ruptũ ex eadẽ cã. arg. l. si p patre. §. versum. de in rẽ verso. ergo cũ in pposito nõ durant ruptũ nõ subueniet auť. ex cã. s3 remanebimus in regula. d. l. si nemo. & l. eã quã. C. de fideicõ. Itẽ ei qd dixi. š. circa itellectũ. l. si qñ. §. j. C. de inoffi. test. Adde qd dixi in. l. si qs posthumus. š. si filiũ. š. de inoffi. test. Et ei qd dixi. š. de clausula codicillari. Adde omnino qd dixi in. l. antepe. §. j. š. de test. Adde etiã circa intellectũ. §. ex imperfecto. q dixi i. l. si is q. š. de test. ¶ Restat nunc expedire quartũ pncipale. vc3 an testm̃ in quo filius in potestate est preterit⁹ possit appellari ex toto nedũ quo ad legata sed etiã quo ad institutiones. Itẽ an ad preiudiciũ alteri⁹ cui aperta esset via nullitatis de quo dicã post. gl.

65 ¶ † In ea. glo. in fi. Hec solu. communiter reprobatur. quia facilius debet recõualescere testm̃ in quo posthumus est preteritus q iam natus p. l. posthumus. š. eo. ideo gl. in cõtrario aliter soluit: vc3 qd ibi loquiť de rigore hic de eqtate. S3 certe etiã hec solu. non est pfecta: q2 testm̃ in quo fili⁹ in ptãte est pteritus ab ipso principio est nullũ de iure & equitate ciuili & pretoria. vt. š. est dictũ. & sic natiuitate posthumi pteriti rũpiť testm̃ omni iure si nascitur suus. vt. d. l. ij. C. de posthu. & facit. l. si a prio. š. ti. j. Ideo cõmuniter dr qd hic loquiť in iã nato q approbauit testm̃. quo casu recõualescit de equitate. ibi loquitur in posthumo nato post mortẽ testãtis q decessit anteq posset approbare: q2 in etate in q̃ approbare nõ potuit: iõ nimirũ si ibi nõ cõfirmat etiã de equitate. An aũt ius dicẽdi nullũ trãsmittitur ad heredẽ tetigit hic Bal. circa fi. & dixit qd sic fierat suus q2 trãsmittit ius immiscẽdi & ↄñr ius dicẽdi nullũ. facit. d. l. ij. & l. si qs filiũ. §. j. de acq. here. ¶ Idẽ si nõ esset suus sed esset de liberis q trãsmittit ex titulo de his q ante aper. tab. Idẽ de extraneo moriẽte. ĵ. annũ iuxta. l. cũ antiquioribus. C. de iur. deli. Qñ aũt extraneo cõpetat via nullitatis patebit ex sequẽtibus. ¶ Expeditis gl. redeo ad

66 quartũ de quo proxime dixi † an possit testm̃. in quo filius in potestate est pterit⁹ approbari ex toto etiã ad piudiciũ alteri⁹ cui apta est via nullitatis. Et in h reperio tres opin. Una fuit Ja. de bel. i auť. vt cũ de appel. cog. de qua tetigit hic bar. q l3 olim posset ex toto approbari ad piudiciũ alteri⁹: tñ hodie sit secus p §. si aũt hec obseruata nõ fuerint. vbi lrã disponit quod rupto testõ ex cã pteritionis vel exheredatiõis diueniat hereditas ad oẽs liberos. & sič ecõtra qsi parẽte pterito rũpitur testm̃ dispõnit q vadat ad veniẽtes ab intestato. vt in. §. si tales. eod. ti. & iõ si tales non supersint dici non posset ad eorũ preiudiciũ approbari testm̃. Scda fuit opi. q testamentũ posset ex toto approbari etiã ad piudiciũ alteri⁹ p hãc. l. q vř indistincte loq. & sic indistincte d3 intelligi ar. l. de pcio. cũ si. de pu. & hãc sequiť h Bart. rñdẽs ad. d. §. si aũt. & ad. d. §. tales. qd debẽt intelligi & limitari p hãc. l. nisi filius approbet testm̃. nec est nouũ q lex noua indistincte loquẽs distinguať p pcedẽtẽ distincte loquẽtẽ. iuxta ea que hñr in. l. nõ est nouũ. & l. sed & posteriores. š. de leg. & in auť. offerať. C. de lit. cõte. Tertia fuit opi. qd posset approbari q̃ ad legata: sed nõ quo ad institutiões. & hãc tetigit Bar. in. l. si post mortẽ. §. fi. ĵ. de cõtrata. S3 aduerte q2 cõtra scda3 fortiter facit: q2 si aperta est via nullitatis alteri nõ vř q ad eius preiudicium possit approbari per ea q̃ hñr. i. l. si post mortẽ. §. fi. de ↄtratab. faciat in arg. l. fi. š. de pac. Ad istud cõtrariũ rñdent qdã primo qd aliud sit in iure cõtratabulãdi de quo loquiť. d. l. si post mortem. aliud in iure dicendi nullũ de quo hic loquimur. Sed hãc solu. impugnat Bar. in. d. l. si post mortem. §. fin. per. l. j. §. j. ĵ. de

67 cõtratab. † vbi ius cõtratabulandi & ius dicẽdi nullũ equiparãtur: licet quo ad quid differant: quia exheredato nullũ cõmittiť edictum de cõtratab. per preteritũ. vt. d. l. si post mortem. §. exheredati. sed ius dicẽdi nullũ sic. l. j. in fin. ĵ. si tab. te. nulle exta. & l. fi. š. ti. j. Unde alij soluũt scdo q ita demũ ↄmittiť ius cõtratab. vel eius dicẽdi nullũ si preterit⁹ prio petierit cõtratab. vel dixerit nullũ. vt etiã voluit gl. in. l. iij. §. si qs ex liberis. ĵ. de ↄtrata. iõ si fili⁹ pteritus nõ dixit nullũ nec ↄtratabulauit nõ erit ↄmissu3 edictũ: nec apta via cõtratabulãdi vel dicẽdi nullũ ideo nimirũ si poterit approbare ex quo ius nõ erit alteri q̃sitũ. Sed certe l3 hãc sol. sequať bar. in. d. §. fi. tñ nõ vř vera p tex. i. d. l. si post mortẽ. §. fi. & p. l. allud. §. fi. & p. l. nõ vnq. & l. si duo. ĵ. de lega. prestã. in qbus probať q eo ipso qd filius est preteritus cõmittiť edictũ instituto etiã si filius preteritus nõ petierit ↄtratab. vt aperte probať in. d. l. nõ vnq. & patet etiã in. d. l. illud. in fi. vbi intẽtať ↄtratab. etiã nondũ nato posthumo preterito & sic anteq posthumus pterit⁹ petierit facit q dixi in. l. si fil⁹ q in ptãte. š. ti. j. & l. j. š. eo. Itẽ dať scda solu. q põt approbari quo ad legata. & ita intelligať hic. & faciat. l. nõ vnq. ĵ. de leg. prestã. s3 non quo ad institutionẽ. & sic rõ diuersitatis: q2 respectu legatorum tractať de lucro: sed respectu hereditatis tractať de debito. vel quasi debito: cũ hereditas parẽtũ sit debita seu quasi debita liberis. l. fi. C. de codi. & hec opi. vř placere Bar. vt. d. l. si post mortẽ. §. fi. Si tenemus cõmitti edictũ ipso iure. q tenet etiã gl. in. d. l. si post mortẽ. §. fi. S3 certe hec sol. vř multũ restringere hãc. l. & pro tãto dixit hic dñs Frã. de rãpo. & est quarta opiñ. q l3 vera videať de iure opi. q cõmutať edictũ ipso iure dicẽdi nullus vř cõtratabulãdi p ea que. š. sunt tacta. & p. l. j. in fin. ĵ. si tab. testa. nulle exta. nõ diuinãdo. & l. fi. š. ti. j. tñ põt dici qd si preteritus approbat testm̃ anteq accepteť beneficiũ cõtratabulãdi vel dicẽdi nullũ: per eum cui est cõmissum qd isto casu peteret approbare testm̃ ex toto etiã ad preiudiciũ illius. & sic intelligit. l. ista3 secus si beneficiũ esset iã acceptatũ p illu3 cui esset ↄmissum quia tũc nõ poterit sibi fieri piudiciũ saltẽ i hereditate l3 q̃ ad legata sic. p. d. l. nõ vnq. nã scdm eũ vř q ad legata teneať tũc ex titulo si qs omis. cau. testa. p. l. q aũt. §. hoc edictũ. cũ ibi no. ĵ. si qs omis. cau. test. & p no. p Bar. in. l. si qs in ptãte. ĵ. de leg. prestã. & intelligo qd tenebiť ad legata ex dicto titulo si cõtingat preteritum contratabulare coniunctis personis. per ea que habentur in. l. si

duo. de leg. pstã. ꝛ iterdũ etiã tenebiť oibus vcꝫ si cõtingat filiũ
68 approbare per hãc. l. ꝛ per. l. si duo. in fi. ꝛ per. d. l. nõ vnq̃. † Si aũt filius etiã diceret nullũ testm̃ tunc nullo modo deberenť legata scõm hec tpa vt hic est casus. ꝛ tetigi sup gl. ij. ꝛ tenet ẽt h̃ Bar. hodie secus per auť. ex causa. Et assignat ratiõẽ diuersitatis inter casum qñ bñficium est acceptatum ꝛ casum qñ nõ est acceptatuꝫ nã facilius vr̃ posse preiudicare in beneficio non acceptato q̃ in iã acceptato. ꝛ qd habeť in simili in. l. si seruum. §. ait pretor. de acqui. here. ꝛ presertim in casu isto in quo beneficiũ nõ cõpetit iure pprio sꝫ alieno. ꝛ qd dixi de pstatiõe legatorum dicit etiã pcedere quo ad institutuꝫ. sꝫ in exheredato fm h̃ tpa erat secus: ꝛ sic ad piudiciuꝫ exheredati cui esset aperta via nullitatis post beneficiũ per ipsum acceptatũ nõ poterat filius approbare testm̃ aliquo modo. ꝛ sic intelligit. l. fi. s̃. ti. j. ꝛ. d. l. j. in fi. j. si tab. testa. nulle extã. ꝛ sic vult qd i ditcis legib⁹ si anteq̃ exheredatus beneficiũ nullitatis acceptat preteritus approbet testm̃: posset id facere ꝛ preiudicare ipsi exheredato. ꝛ sic limitentur ille leges. ꝛ est notabilis ꝛ singularis limitatio fm eum: in qua sub dubio forte residet dicẽs se nõ inuenisse consociuꝫ. Et subdit ẽt qd dicta potestas approbandi ad piudiciũ alteri⁹ ante bñficiũ acceptatũ per eũ h̃ casu surgit ex eo: qꝛ duplex videť esse ratio annullans testm̃ in quo filius est pteritus. Una est pter defectũ solẽnitatis. de quo i. l. iter cetera. s̃. ti. j. ꝛ pter hãc ẽt absqꝫ facto filij aperiť via etiam alteri: vt. s̃. tetigi. Scda rõ est fauor filij. ꝛ hec fuit etiã causa precedentis: ꝛ propter hãc surgit qd põt ipsum testamẽtum ex quo suo fauore est nullũ approbare ẽt ad preiudiciũ alterius anteq̃ bñficiuꝫ sit acceptatum p hanc. l. ꝛ per id qd. s̃. dixi. Faciat lꝫ nõ alleget q̃ no. Bar. in. l. j. j. de le. iij. ꝛ qd dixi de approbatione respectu legatoꝝ fm h̃ tẽpora pcedebat. nã hodie p auť. ex cã. validanť. ꝛ sic quo ad euꝫ modicũ operať approbatio: nisi in casib⁹ in qb⁹ teneremꝰ auť. ex cã. nõ habere locũ. Quo ad institutiones aũt quas nõ confirmet auť. ex cã. remanet qd supra dixi. nã ꝛ pt esse vtile illi cui apta est via qd nõ possit ad eius piudiciũ approbari: qꝛ põt essꝫ qd pter hoc maior portio sibi obueniet q̃ ex iure institutiõis p. l. nõ putauit. §. fi. j. de contrata. ꝛ. l. filiũ. in. §. sed ꝛ si portio. j. de lega. prestã. ꝛ. l. fi. §. j. j. de le. iij. Sed aduerte qꝛ hec opi. vr̃ multuꝫ violare ꝛ restringere. d. l. j. in fi. si tab. test. nulle exta. ꝛ. d. l. fi. s̃. ti.
69 j. † Unde p clariori intelligentia hui⁹ articuli est aduertenduꝫ qd aut ex pteritione filij in ptãte nulli alij aperiť via q̃ sibi. Exẽplũ qꝛ vnicũ ẽ testm̃ ꝛ nõ supest aliqs abintestato q vna cũ filio veniret. ꝛ tũc isto casu vr̃ indubitatũ qd fili⁹ põt approbare testamẽtũ idistincte ꝛ quo ad oia: qꝛ de nulli⁹ alteri⁹ piudicio agitur ex q̃ ipse sol⁹ abintestato esset successurus. ꝛ sic mere de ipsi⁹ fauore vel piudicio agiť. ꝛ p q̃ñs cessant oẽs rõnes phibitiue. iõ ex toto debebit posse idistincte testm̃ approbari p euꝫ p hãc. l. ꝛ ar. l. qd fauore. C. de legi. Aut est aperta via alij. ꝛ h̃ põt esse duplr̃. Nã interdũ aperiť via extraneo scripto in primo testamẽto valido secuto testõ scdo inualido pter pteritionẽ filij in ptãte. iuxta. l. si filius q in ptãte. s̃. ti. j. ꝛ hoc casu si querať an possit filius approbare scõm ad piudiciũ extranei instituti in prio. aduerte qd si tenemus cõem opi. qd solũ possit recõualescere de eqtate ptoria. Itẽ q̃ scõm testm̃ validuꝫ de iure pretorio nõ tollat primuꝫ validuꝫ vtroqꝫ iure. de quo plene dixi in. l. cuꝫ i scdo. s̃. eo. tunc clarũ qd nõ posset approbare. Sed si tenemꝰ q̃ posset recõualescere etiã de eqtate ciuili de quo supra dixi vel ẽt qd testamẽtum validũ de iure ptorio tm̃ tollat validũ vtroqꝫ iure tũc est magis dubiũ. tamẽ satis videreť posse dici qd ex quo iste extraneus certat de lucro qd posset p filiũ approbari sed ad illi⁹ piudiciũ. ar. eorũ que hñr in. d. l. nõ vnq̃. j. de leg. pstand. ꝛ q̃ ẽt supra tetigi ꝛ psertim si hoc faciat ante agnitionẽ hereditatis factã per extraneũ per ea que supra dixi. lꝫ idem videať adiuisse. ar. d. l. non vnq̃. ꝛ est vtile ipsi filio posse hãc approbationẽ facere: nã poterit illud beneficiũ facere venale respectu instituti in pmo ꝛ in scdo ꝛ cõplacere ei cui sibi videbiť. ar. eius qd habeť in simili in. l. filiũ. §. erit. j. de cõtrata. Interdũ aperiť via alteri q̃ extraneo. puta alteri veniẽti abintestato q erat successurus vna cũ filio pterito abintestato. ꝛ tũc aduerte q̃ aut ille cui aperitur via erat institutus insolidũ vel in maiori parte q̃ esset successurus abintestato. vel saltẽ in tãtã. ꝛ tunc vr̃ qd possit pteritus approbare testm̃ ex toto. ꝛ ita vr̃ esse hic. nã hic loquiť qñ pteritus auocabat patrẽ a fratribus. ꝛ sic pprie vr̃ loqui qñ fratres erãt instituti insolidũ. vel saltẽ vltra portionẽ q̃ eis contigebat. nam alias pterit⁹ nõ debuisset ali qd ab eis auocare sꝫ ab alio extraneo cũ cis instituto. ar. l. i. §. pe. s̃. si pars her. pe. ꝛ in. l. circa. s̃. de inof. testa. vnde hoc casu põt ex toto approbari. ꝛ nimirũ qꝛ nõ interest ipsi⁹ veniẽtis abintestato approbationẽ nõ fieri. ex quo p ius dicendi nullũ nõ cõsequiť maiorẽ portionẽ q̃ illã ex qua esset institutus. ꝛ sic nõ erat differẽtia nisi in titulo. q̃ dña nõ vr̃ debere attẽdi. ar. l. gallus. §. si eius. de lib. ꝛ posth. cũ ibi not. ꝛ. l. fi. s̃. mã. cũ similibus. nec põt ptendere qd itersit sua respectu legatoꝝ q̃seruandoꝝ: qꝛ clarũ hodie qd nõ põt ptendere fm auť.

ex cã. que validat illã ẽt circa approbationẽ. Itẽ nec poterat ita legare scõm hec tẽpora: qꝛ tale lucrum legatorũ non videbatur q̃ ad hoc hic debere attẽdi. vt pbatur aperte in. d. l. nõ vnq̃. ꝛ hoc vr̃ pcedere siue approbatio fiat ante beneficiũ acceptatũ p institutũ siue postea p ea que hñr in. d. l. non vnq̃. vbi loquiť ẽt post beneficiũ acceptatũ. Si aũt veniẽs abintestato esset institutus in minore portione quã sibi obueniret abintestato: tunc an possit filius approbare hic est magis dubiũ. ꝛ surgũt opi. de quibus. s̃. dixi. Tamẽ forte posset dici de iure qd nõ posset fili⁹ approbare ad piudiciũ illius siue beneficiũ acceptauerit siue nõ p regulã. d. l. si post mortẽ. §. fi. ꝛ. l. fi. s̃. de pac. nec ob. iste tex. qꝛ nõ loquiť h̃ casu si diligẽter aduertať. loquiť eñ qñ frẽs sunt instituti in maiori portione q̃ eis obueniret ab intestato. alias vt dixi nõ potuisset pterit⁹ ptẽ ab eis auocare. Et sic ex quo h̃. l. non puidet in casu de quo qrimus remaneret sub regula. d. l. si post mortẽ. §. fi. ꝛ. d. l. fi. de pac. ꝛ pro hoc bene facit tex. nõ cauillãdo in. d. l. j. in fi. si tab. testa. nulle extã. ꝛ in. d. l. fi. s̃. tit. j. vbi absolute
70 diciť qd exhr̃datus veniet ab intestato vna cũ ipso pterito. † ꝛ sic videť qd pteritus nõ possit piudicare quo min⁹ exhr̃dat⁹ habeat partẽ suã ab itestato: siue acceptauit bñficiũ nullitatis anteq̃ filius velit approbare siue nõ: ꝛ hoc vr̃ respectu portiõis hereditarie. Sꝫ an possit approbari fm tpa respectu legatorũ est magis dubiũ. p. d. l. nõ vnq̃. forte hoc casu scꝫ qñ est institut⁹ i minori portiõe quã esset habiturus ab itestato. nõ dico qñ erat exheredatus pter ea q̃ supra dixi post dñm Frãcis. põt tolerari qd possit approbare quo ad legata p illã. l. lꝫ posset ẽt illi legi respõderi q̃ ibi loquať qñ erat institutus in portiõe q̃ sibi obueniebat ab itestato: vel in maiori. nã tũc bene põt verificari q̃ ibi dicit lr̃a qd pterito omittẽte cõtratabulas petita p institutum cõuertiť in fm tabulas. Sꝫ h̃ nõ põt bene verificari qñ maiorẽ partẽ habuisset per cõtratabulas quã esset sibi debita ex institutione. Si aũt esset institutus in minori portione quã in legitima tũ videreť clarũ qd nõ posset approbari ad ei⁹ piudiciũ: cũ hoc nõ reperiať iure cautum nec hec. l. hoc casu loquať nec ẽt. d. l. nõ vnq̃. ꝛ potissime qꝛ nõ põt dici q̃ pterito omittente qtra tabulas petita p institutũ qũertať in fm tab. qꝛ esset nimis piudicia le ipsi istituto. nã p hoc cẽsereť approbare testm̃ cui⁹ q̃rim fuit mẽs eius q̃trabulãdo. Itẽ piudicaret sibi in querela quã fm h̃ tpa habebat institutus in min⁹ legitima. l. pap. §. iiij. s̃. d inoffi. testa. ꝛ. l. cũ queriť. s̃. de inoff. testa. lꝫ h̃ casu eã nõ habebat: qꝛ cũ querela sit remediũ subsidiariũ. vt in. §. tam aũt. insti. de ioff. testa. ꝛ cõpeteret sibi cõtrab. ꝛ ex edicto cõmisso per institutum merito nõ cõpetebat querela que hodie etiã nõ cõpetit sed agiť ad supplementũ qñ testamẽtũ esset validũ. vt. l. oino. C. de ioffi. testa. ꝛ h̃ sufficiãt de isto articulo. Et hec q̃ dixi de approbatiõe quo ad legata procedunt fm hec tpa vel etiã hodie in casib⁹ in quibus auť. ex causa. nõ haberet locũ. alias ex quo validaretur p auť. ex causa. nõ esset tractãdũ an validenť p approbationẽ. ar. l. sequiť. §. lana. ꝛ qd ibi no. j. de vsuca. ꝛ. l. res pprias. C. de le. ꝛ tetigi etiã superi⁹ ꝛ hec sufficiãt d isto articulo. ꝛ p hec sit expedita materia scde partis hui⁹. l. q̃ vt pꝫ ex pdictis cõsistit in quatuor qõnib⁹. ¶ Prima an testm̃ in quo fili⁹ in ptãte est pterit⁹ sit omni iure ꝛ omni respectu nullũ. ꝛ tã de rigor quã de eqtate ptoria vel ciuili. ¶ Scda an psupposito q̃ sit oĩ respectu nullũ. possit aliquo casu validari. ¶ Tertia an eo casu q̃ valideť valideť de eqtate ptoria an ciuili. ¶ Quarta an p approbationẽ filij pteriti valideť testm̃ ex toto nedũ q̃ ad legata sꝫ ẽt q̃ ad istitutiões ꝛ ẽt ad piudiciũ ei⁹ cui apta eẽt via nullitatis. Et p itellectu declaratiõe ẽt pdictoꝝ ꝛ totius materie adde qd dixi i. l. j. ꝛ l. posthumus. in prin. ꝛ. l. qui vxorẽ. ꝛ. l. cũ in scdo. s̃. eo. ꝛ i. l. si filius qui in ptãte. s̃. ti. j. ꝛ in. l. ex duob⁹. §. fi. cũ. l. seq. j. de vul. ꝛ pupil. ¶ Ultimo induciť hec lex p doc. ꝛ maxime per bal. ad. q. illã vulgatã. de qua in. c. q̃q̃. ad fi. de vsur. lib. vj. † vcꝫ an cũ testa
71 mentum man. festi vsurarij cõditũ non prestita cautiõe de restituẽdis vsuris scõm formam ibi positã sit nullũ ꝛ non valeat. vt ibi dꝛ i fi. an recõualescat si ex postfacto prestať dicta cautio saltem de equitate. nã vr̃ qd sic per hanc. l. ꝛ hoc etiam tꝫ ibi glos. ꝛ sequiť etiã Jo. an. in nouella sup dicta glo. qñ cautio pstať i vita ipsius testãtis. sed si prestet post mortẽ per heredes: tũc non vr̃ sufficere quo ad hoc vt testamentũ recõualescat. ex q̃ tpe testamenti ꝛ mortis testamẽtuꝫ fuit nullũ sꝫ bñ sufficiet prestatio dicte cautionis ad habilitandũ corpus defuncti ad sepulturã. ita vr̃ tenere in cle. j. de sepul. ꝛ pro ista parte q̃ testamentũ reconualescat facit id qd tenet Nic. de mata. i sua disputatiõe vbi hoc idẽ tenet. ꝛ p respõsione ad cõtraria cõsiderabat quatuor casus: qꝛ interdũ testamẽtuꝫ deficit pter defectũ psone testantis. ꝛ tunc nõ recõualescit ex post facto lꝫ cesset effectus: vt. s̃. de testa. l. filius. ꝛ. l. j. j. de leg. iij. Aut deficit ratione solennitatis: ꝛ idẽ per ea q̃ habenť in. l. nõ dubiũ. C. de testa. Aut deficit rõne persone instituti ꝛ adhuc vr̃ idẽ per ea que habentur in. l. si alienum. §. in extraneos. j. de here. insti. Aut deficit ex alio accidenti extrinseco. ꝛ tunc vr̃ posse recõualescere si cesset effectus p. l. qui

soluendo

soluẽdo nõ erat.ĩ.de here.insti.vbi deficiebat testamẽtũ ꝓpter extrinsecũ accidẽs:vcꝫ ne fraudarent creditores.et iõ ibi ex post facto cessante impedimẽto cõualescit institutio.Sic igit̃ fit et in proposito nã vr̃ testm̃ nõ valere ex quodã accidenti extrinseco ne fraudẽtur creditores ꝓpter nõ p̃stitã cautionẽ:scđm formã. d.c.Ideo vr̃ posse recõualescere cessante cã impedimenti.et pro hoc etiã faciat qꝛ dictũ.c.quicq̃.nõ vr̃ inhabilitare psonã manifesti vsurarij ſꝫ solũ subtrahere sibi habilitatẽ testãdi ex cã p̃dicta extrinseca vcꝫ ne creditores fraudent̃. Itẽ nec vr̃ esse ibi defe-
72 ctu solẽnitatis†nã p̃statio illa cautiõis nõ vr̃ debere dici de solẽnitate testamẽti:cũ possit p̃stari dudũ ex interuallo añ testm̃. Solẽnia aũt testamẽti vno cõtextu debeãt fieri.l.heredes palã. §.et vno ꝯtextu.ſ.de te.et ꝓ hoc etiã adducit Io.an.in.d.c.quicq̃.in nouella sup gl.q̃ habet̃ in fiñ in.c.qꝛ ꝓpter de elec.vbi litera dicit vocãdos esse absentes ad electionẽ q ꝯmode vocari psit. et electionẽ fiendã esse a maiori et saniori parte et subditur qđ electio aliter facta nõ vꝫ.et tñ ꝑ illa verba vltimo loco prolata non intelligunt̃ inhabilitati eligẽtes in quo licet casu et etiã si absentes nõ fuerint vocati:qꝛ illud est de preãbulis.et nõ de his que fiunt in ꝯtextu electiõis põt ꝯfirmari electio.vt in.c.qđ sicut.de elec.lꝫ sec⁹ eẽt qñ deficerẽt ea q̃ fieri debẽt i ꝯtextu electiõis vt in c.aud.tis.de elec.Sꝫ aduerte p̃io qđ he rõnes vñr ꝯcludere:q̃ etiã si post mortẽ p̃stet̃ cautio debeat recõualescere testm̃.Item aduerte q̃ cõtrariã opi.vcꝫ.q̃ nullo mõ recõualescat tenet Io. monachi et garsias in.d.c.quicq̃.ꝑ regulã qđ ab initio.ĩ.de regu. iur.et.l.filius.ſ.de test.et.l.j.ĩ.de leg.iij.Et pro ista parte facit q̃ etiã hic tetigit bal.nã vt ipse dicit dicta decretalis quicq̃.prohibet testes adesse in testõ vsurarij qñ dicta cautio nõ p̃stat̃:et sic vr̃ testm̃ deficere respectu solẽnitatis testiũ quoꝝ cõditio dꝫ inspici ſm tps testamẽti.l.ad testm̃.§.ꝯditionẽ.ſ.de testa. Ipse tñ remittit ad ea q̃ ipse dixit in.l.gall⁹.§.etiã.ſ.de li.et post.et in effectu tꝫ simpliciter q̃ testm̃ recõualescat p̃stita cautiõe.nã dicit ipse q̃ interdũ ꝯditio testatoris mutat̃ de nulla in aliquã interdũ de aliq̃ in nullã iterdũ de aliq̃ in aliã aliquã.p̃io casu qñ mutat̃ de nulla i aliquã:tũc si erat penit⁹ nulla nõ recõualescat testm̃ vt.d.l.fili⁹.Si ṽo nõ erat oĩno nulla vt est videre ſm eum in casu nr̃o qꝛ poterat testari saltẽ p̃stita cautiõe.et sil'r in casu dicte.l.q soluẽdo.tũc bñ recõualescit de eqtate.arg.d.l.q soluẽdo. et arg.hui⁹.l.Scđo casu qñ ecõtra de aliqua in nullã mutatur.et tũc dicit recurrendũ ad gl.l.j.§.excipit.ĩ.de secũ.tab.qꝛ si mutat̃ interueniẽte debito vitiat̃ testm̃:al's sec⁹.et ꝑ hoc ibi dicit q̃ si aliqs testm̃ fecit tpe q̃ nõ erat manifestus vsurari⁹.et postea effect⁹ est manifestus vsurarius q̃ ex hoc inualidat̃ testm̃ nisi p̃stet̃ cautio.Plus etiã dixit Fed.in opere suo ꝯsi.vij.qđ vsurarius manifestus fecit testm̃ et p̃stitit cautionẽ si postea supuixit et perseuerat in crimine qꝛ cẽsetur nõ fuisse bñ emẽdat⁹.ar.l.si q adulterij.C.de adul.nõ tenebit testm̃.Et plus etiã dixit hoc procedere etiã si post testm̃ nõ cõmittat manifeste vsuras dũmodo exerceat vsurariã prauitatẽ ꝑ rõnẽ p̃dictã.et vt tollat̃ materia fictionibus ne vcꝫ fingãt se emendatos et nõ sint cõtra decreta lẽ quãto.de diuor.qđ vltimũ hꝫ i se magnã equitatẽ et est valde notãdũ.nõ est sine scrupulo ex quo.l.nõ interdicit p̃tãtẽ testãdi
73 nisi manifesto vsurario.†Tertio casu qñ de aliqua i aliquã.vt qꝛ filiusfamilias testat̃ in castrẽsi.et postea efficit sui iuris:et tũc clarũ q̃ nihilominus testm̃ remanet validũ.facit q̃ habet̃ in.l. gallus.§.ille casus.ſ.de lib.et posthu.Dñs Frãciscus de rãpo. hic tenet q̃ testm̃ nullo mõ recõualescat.Mouet̃ ꝑ regulã q̃ ab initio.ĩ.de reg.iur.et.c.nõ firmant̃.de regu.iur.in.vj.et.d.l.filius.
74 †Itẽ qꝛ ius canonicũ vr̃ inhabilitare psonã manifesti vsurarij saltẽ ꝑ indirectũ:qꝛ subtrahit sibi necessaria ad testm̃:qꝛ testes in eius testõ adesse ꝓhibet.et certũ est q̃ eis subtractis nõ põt valere testm̃.ergo nõ dꝫ recõualescere sicut nec recõualesceret testm̃ factũ a seruo vel filiofa.si seruus efficiat̃ liber vel filius sui iuris: nec testm̃ factũ a dãnato de crimine famoso.iuxta.l.is cui.§.fin. ſ.de testa.licet postea restituet̃ ꝑ.d.l.filius.et.l.j.ĩ.de leg.iij.Itẽ qꝛ vbi deficit actus rõne solẽnitatis nõ vr̃ posse recõualescere ex postfacto ꝑ factũ partiũ.ꝑ ea q̃ hñr in.l.nõ dubiũ.C.de testa.et in.l.ij.C.cõia vtri.iudi.et in.c.dudũ.ꝑ Inn.de re.eccle.nõ alie.in vj.et in.c.cũ cõsuetudinis.de cõsue.et facit etiã q̃ ipse no.in.c.cũ dilecti.et sic cũ deficere videat̃ testm̃ hoc casu rõne solennitatis omisse tradite a iure in.d.c.quicq̃.nõ vr̃ qđ possit recõualescere. nec ob.q̃ superius dictũ est q̃ illa p̃statio cautionis nõ vr̃ esse de solẽnitate cũ nõ sit necesse eã p̃stari in contextu testamẽti:qꝛ rñdet q̃ nõ oĩs solẽnitas semp necessario dꝫ interuenire in contextu ipsius actus lꝫ al's sit de solẽnitate substãtiali.vt est videre in snia q̃ hꝫ certas solẽnitates q̃ reqrunt̃ tpe snie et i ipsius cõtextu.l.j.et.ij.C.de sen.ex peri.reci.Habet etiã et alias q̃ ante sententiã exigunt̃ etiã ex interuallo.vt libelli oblatio et litis cõtestatio et iuramẽtũ de calũnia si petat̃ vt habet̃ in.l.prolatam.C.de senten.et interlo.om.iud.et in.c.de causis.extra de offi.deleg.et tñ iste solẽnitates lꝫ sint preambule si omittant̃ reddũt sniam nullã q̃ nõ poterit cõfirmari per consensum partiũ vt valeat vi snie lꝫ possit valere vi pacti talis ꝯfirmatio ꝑ ea que habent̃ et no.in l.ij.C.cõia vtri.iu.et q̃ no.in.d.c.cũ ꝯsuetudinis.et q̃ hr̃ in.l.ista. C.de vsur.reipu.li.x.Nec ob.huic rñsioni q̃ habet̃ in.d.c.qđ si-
75 cut qꝛ ibi†electio nõ reddit̃ nulla ꝓpter defectũ vocationis absentiũ:sed venit cassanda.iõ nimirũ si põt cõseruari si cõtempti nolũt ꝓsequi cõtẽptũ.Sed hic a principio reddit̃ nullꝫ ꝓpter cautionẽ nõ p̃stitã vt.d.c.quicq̃.ad fi.et lꝫ in.d.c.qꝛ ꝓpter simpliciter dicat aliter electio facta non valeat intelligit̃ qñ electio peccat in alio q̃ in vocatione absentiũ.et hoc ideo qꝛ expresse reperit̃ declaratũ q̃ tũc nõ sit nulla sed veniat cessanda vt in.d.c. qđ sicut.alias illa verba deberẽt intelligi vniformiter.et sic omni casu reddere electionẽ nullã si nõ fuissent seruata q̃ superi⁹ dicta erãt.ar.l.iã hoc iure.ĩ.de vul.et pu.Itẽ nõ ob.d.l.qui soluendo q̃ ibi nõ erat ꝓhibita psona testari actiue vel passiue:sed solum prohibeat̃ plures seruos facere sibi simul necessarios heredes ne fraudarent̃ creditores.iõ nimirũ si cõtingat alterum mori.et sic impedimẽtũ cessare:tũc testm̃ esset validũ.sed hic erat ꝓhibita ꝑsona testari:saltẽ ꝑ indirectũ ex quo ius ꝓhibet testes interesse in testõ vt pꝫ i.c.quicq̃.ad fi.et supra dixi.et etiã est ꝓhibita hic ꝓpter odiũ criminis seu vsure.et sic casus valde diuersus.p̃terea põt et alio modo rñderi qđ ibi testm̃ nõ deficiebat propter defectũ iuris.sed ꝓpter defectũ ꝓbationis rõne incertitudinis:qꝛ si notũ fuisset quẽ testor ex illis seruis voluisset esse heredẽ et liberũ in casu in quo ambo esse nõ possent tũc ille fuisset liber et heres:vt ibi etiã no.gl.vñ nimirũ si facilius ibi testm̃ sumit vires cessante incertitudine ꝓpter casum mortis alterius serui subsecute.facit q̃ habet̃ in.l.duo sunt titij.ſ.de testa.tut.et.l.si quis seruũ.§.si iter duas.ĩ.de le.ij.Sed in casu nostro testm̃ a principio est fundit⁹ nullũ ex defectu iuris nõ ꝓbat.Nõ obstat etiã hec.l.qꝛ testm̃ hic erat nullũ fauore filij.ideo nimirũ si põt approbari qđ eius fauore erat nullũ.Sed in q̃ne ꝓposita testm̃ est nullũ in odium criminis et ipsius vsurarij manifesti.et sic nõ est eadẽ ratio q̃ ex facto ipsius vsurarij debeat testm̃ reconualescere.et hãc partẽ dicit cõsuluisse Io.de lig.et successiue Io.calde.et qꝛ ꝑ aliquos refricatũ fuerat ꝯsiliũ in dubiũ ꝓpter rationes que allegant̃ pro alia parte iterato fuit cõsultũ per Io.de lig.et firmatũ qđ testm̃ nõ recõualescat.et sic dicit etiã se cõsuluisse.Sed aduerte qꝛ lꝫ forte hec opinio sit de iure verior.tñ cõtraria opi.sapit equitatem et forte seruaretur in practica ꝓpter autoritatẽ glo.in.d.c.quicq̃. et Io.an.ibi in nouella.et Nic.de matha.Barto.et Bal.qui secuti sunt hanc opinionẽ.et potissime ꝓpter regulaꝫ.l.que habet quod in casu testamenti assumẽda est opinio in dubio que magis fauet testõ.iuxta ea que hñr in.l.si pars.ſ.de inoffi.testa.et in.c.fi.de re iu.lib.vj.facit qđ no.Ioan.an.in simili in.c.j.et.ij.extra de cogna.spiri.et pro hac opi.etiã suggerit equitas vt sic facilius inducantur scripti heredes ad prestandum cautionem si videtur testamentum debere reconualescere.et sic per hoc facilius cõsulatur creditoribus.nam alias si non debet testamentũ reconualescere non curabunt heredes cautionem prestari et sic nõ sic de facili subueniretur creditoribus.et hec sufficiãt de ista. q.Et per hec sit expedita hec.l.et sufficiant predicta loco repetitionis istius legis.

Si quis heres.

Arrogatio non facit viciari institutionem prius factam de arrogato.hoc dicit.

Summarium.

1 Substitutio vulgaris facta de pluribus in persona cuiuslibet verificatur.
2 Testamentum agnatione posthumi in totum rumpitur.
3 Substitutio inutilis ius accrescendi cessare facit.
4 Substitutorum alter sine alio adire nequit.
5 Ius accrescendi non facit gradum per se.

a ¶Si ego et titius. Adde cõsil.lxxvij. inci.faciolus grãdi.vbi allegat istũ tex. q̃ testator põt prohibere ius accrescendi.

a Si ego et titius.

a Agnatiõe posthumi preteritia gradu substitutorum tm̃ rũpit̃ totũ testm̃ nisi instituti sint inuicẽ substituti.h.d.Et tres sunt partes q̃ patẽt ex lr̃a nã p̃io loqt̃ qñ alij substituti q̃ istituti.scđo qñ istituti erãt iuicẽ substituti.tertio reddit ad p̃mũ casuꝫ et circa illũ decidit vnũ dubiũ.scđa ibi sꝫ si ego.tertia ibi i p̃ia.
1 ¶†No.ex tex.ar.q̃ substitutiõe vulgaris facta de plurib⁹ vr̃ verificari i psona cuiuslibet.Sꝫ tñ doc.cõiter intelligũt q̃ hoc separatim cuilibet institutorum dat⁹ fuit separat⁹ substitutus.et an al's notabile ꝓcedat:recurre ad ea q̃ hñr in.l.heredes mei.§.cũ ita.ĩ.ad tre.vbi ẽt tractat qđ iuris qñ plures ꝑ fideicõmissuꝫ substituunt̃.seu ẽt qñ pluribus fit substõ fideicõmissaria an verificet̃ ẽt in psona vni⁹.de quo dicẽdũ vt ibi.vbi ẽt tãgit̃ de pupillari facta pluribus.de q̃ ẽt in.l.
2 pe.C.de ipu.et alijs sub.¶†No.scđo q̃ vbi testm̃ rũpit̃ agnatione posthumi rũpit̃ in totũ et nõ ꝓ parte:lꝫ ex postfacto rũpat̃.secus tñ qñ rũpit̃ ꝑ q̃relã:qꝛ tũc p̃t rescindi ꝓ parte vt hic tetigit gl.et dicet̃ sup ea rõ diuersitatis.faciat.l.circa.ſ.de inoffi.testa.
3 ¶†Itẽ no.q̃ substitutio ẽt inutilis facit cessare ius accrescẽdi

que aũt sit hui⁹ rõ dixit Dy. q2 potẽtius est ius substitutiõis q̃ ius accrescẽdi faciat. l. vnica. §. in prĩo. C. de cad. tol. Sz certe il lud esset verũ qñ substõ esset vtilis. l. ij. §. si duo. ff. de secũ. ta. ideo dixit bar. qd istud est q2 pp̃ter substitutionẽ phibituz fuit ius accrescendi. z ideo hoc casu cã intestati trahit ad se cãm testati. Sed certe hec rõ nõ est bona. tñ p. d. l. ij. §. si duo. in qua idẽ deberet dici qd hic si hoc esset pp̃ter phibitionẽ iuris accrescẽdi: tum ẽt q2 testõr nõ põt phibere ius accrescẽdi in hereditatib⁹ vt no. in. l. seruus cõis ab extero. ff. de acq. here. lz in legatis sic. z sic loquat i. l. dñs. §. j. ff. de vsufru. Ideo dic qd vera ratio est: q2 posthumus rũpit gradũ a quo reperit se p̃teritũ. z rũpit vt sibi locũ faciat z nõ alteri. l. nã z si. §. fi. ff. e. z istud ẽt voluit hic bal. z ange. z satis ẽt sentit in effectu Bar. z si dicas quare ergo non est idẽ qñ instituti sunt inuicẽ substituti si est p̃teritus posthum⁹ a gradu substitutoz. rñde q2 vbi nõ sunt idẽ substituti repudiãte vno instituto z dz deuenire hereditas ad substitutũ. z q2 posthumus rũpit primũ gradũ vt sibi locũ faciat: iõ excludit alter institutus. Sz qñ sunt inuicẽ substituti tũc repudiãte vno ipsoz alter potest venire ex vi substõnis vel ex vi iuris accrescẽdi. facit. l. nec ig. §. hr̃s. ff. de acq. here. z l. recusare. §. si titius. ff. ad tre. z ideo nõ hz necesse venire p viã substõnis. sed põt venire p ius accrescẽdi. qd nõ vr̃ ẽt hoc casu voluisse phibere testõr lz poti⁹ fortifica
4 re iuxta ea q̃ hñr in. l. si qs heres. z. l. q prĩ. ff. de acq. her. ¶ †Itẽ casum i quo vn⁹ institutoz nõ põt adire sine alio pz rõ h̃ in lra.
5 ¶ †Ultio no. q lz ius accrescẽdi videat q̃dã tacita substitutio. l. si titio z meuio. §. iulian⁹. ff. de leg. ij. nõ tñ vr̃ facere gradũ de p se. ¶ In gl. ruptũ. in fi. z q̃ sit rõ diuersitatis inter q̃relã inofficiosi z rupturã q̃ fit ex cã p̃teritiõis. no. gl. in. l. antiq. in glo. pe. ff. si ps here. Sz potes dicere ẽm bal. z forte meli⁹ qd vbi rũpit p q̃relã rũpit pp̃ter pietatẽ nõ seruatã. q̃ cũ in parte sit seruata z in parte nõ facit tũc solã pro parte rũpi pro qua non est seruata. z sic loquit. l. circa. Sz qñ rũpit ex cã p̃teritiõis rũpit pp defectũ solẽnitatis omisse: q̃ solẽnitas respicit totũ testm̃. vt pz i. l. iter cetera. ff. ti. j. z insti. de exhe. li. in prin. iõ merito tũc rũpit totũ testm̃. nec placet multũ ratio glo. in. d. l. antiqui. q2 qua ratiõe ibi ex facto iudicis rescindentis testm̃ rescindit solũ pro parte q2 agẽs solũ habebat ius pro parte. eadem ratione in pposito ex quo testamẽtum a principio fuit validũ z agens solũ haberet ius i parte si poneremus extraneũ institutuz in dimidia z filiũ iam natum in alia dimidia z posthumũ preteritũ. z sic essemus in similibus terminis. d. l. circa. deberet solum p parte rumpere ipse posthumus: q2 nõ est absurduz qd ex postfacto decedat testator p parte testatus z pro parte intestatus. z ex quo ipse posthumus solũ in effectu habiturus est ius in dimidia. z sic solũ p dimidia deberet rũpi per eius natiuitatẽ sicut rumpit solũ p dimidia per querelã in casu. d. l. circa. ¶ Extra glo. tãgit hic Ang. an z qñ testator possit phibere ius accrescẽdi. z an z qñ causa testati trahat ad se causam intestati. de quo tãgetur in. l. quoties. §. si duo. z. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti.

Lucius titius. Factũ tpe sane mẽtis nõ inualidat p̃ter fcm̃ tpe furoris. h. d. ¶ No. h̃ qd dr hic p his q̃ dicũt q̃tidie notarij dũ dñt talis sanus mẽte z corpore. interdũ ẽt dicũt ẽm facti ɔtingẽtiã talis san⁹ mẽte lz corpore lãguẽs facit qd hr̃ in. l. ij. ff. de testa. z. l. ij. C. q testa. fa. pos. ¶ Itẽ not. q lz tabule testamenti nõ extent tpe mortis: tñ si absq̃ voluntate legitima defũcti desierũt extare non impedit heres adire hereditatem. An aũt impediatur petere bo. pos. tangitur. ff. ti. j. in. l. j. in glo. in verbo non extent. z. C. de testa. l. nostram.

¶ De his que in testamento delentur. Rubrica.

Summarium.

1 Legi potest qd oculis corporis percipi potest.
2 Factum incaute pro non facto habetur.
3 Uerba generalia referuntur ad cogitata.
4 Argumentum de toto ad partem est licitum.
5 Hereditas quando efficaciter data dicatur.
6 Legatum cessat causa finali legati cessante.
7 Instrumẽto cuius maior pars indictiõis est corrosa nõ credit.
8 Bannum cancellatum a non habente autoritatem cancellãdi pro non cancellato habetur.

Que in testamẽto. Consulte a testatore vl' ab alio ei⁹ iussu dleta siue legi possint siue nõ. non dbent. sec⁹ si icõsulte dũmõ legi possit vl' ẽt nõ possit dũmõ tũc qñ nõ põt legi deletio sit facta post testm̃ p fectũ z incõsulte ab ipo testãte vl' ab alio ẽt ɔsulte sine volũtate. z testãtis. z deletio fcã ab istituto vl' substituto operat vt ipse q deleuit sit hr̃ditate priuat⁹: quasi ei hereditas nõ fuerit delata. h. d. Et priopo nit tria dicta. scdo exponit verbũ legi. tertio verbum inc õsulto. quarto verbũ cõsulto. quinto verbũ in iussu. scdã ibi legi. tertia ibi sed nolentibus. quarta ibi sed cõsulto. q̃nta ibi si vero alius. lz Bal. aliter diuidat. ¶ No. ex principio tres regulas q̃ patet
1 ex summario. ¶ †No. scdo qd illud dr posse legi qd oculis corporeis põt percipi. secus si nõ possit oculis corporeis percipi. lz possit percipi vel psumi ex subtilitate ingenij vel ex his que p̃cedũt vel sequunt. Et sic no. qd sensus visus pp̃rie vr̃ cõsistere in oculari z corporali ispectiõe: z nõ i intuitu rõnis. z sic facit q testis deponẽs de visu debeat reddere rõnẽ p visum oculi corporei: z nõ oculi itellectualis. de q̃ p Inn. i. c. cũ cãm. extra d testi. Dicit tñ hic Bal. z post eũ Ang. qd triplex est visus. vn⁹ pp̃ri⁹ qñ aliqd pspicit oculis corporeis. Ali⁹ impp̃rie qñ sumit p oĩ sensu corporeo iuxta id qd no. gl. i. c. testes. iij. q. ix. z p Cy. i. l. testiũ. C. de test. Quidã ipp̃rijssim⁹: vt ille q oculo itellect⁹ pcipit. l. qd tñ. §. si arbiter. ff. de arbi. z bñ facit lz nõ alleget. l. itẽ apud labeonez. §. si qs sic accepit. ibi video dñm iniuriarũ agere posse. ff. d iniurijs. z sic facit qd si testis deponat cõtẽta i capitulo vera eẽ q̃ potuit pcipere p sensuz visus. z dicat interrogat⁹ in cã scientie. q2 videt sic eẽ qd nõ pbet: q2 illd v̄bũ videt. vr̃ referri ad iudiciũ itellect⁹ ex quo res nõ est i psentia. itẽ facit iste tex. q appellatio nõ dicat i scriptis iterpposita nisi sit scripta talr qd legi possit. z similiter facit q nõ dicat lata snĩa nisi iudex ispiciẽdo oclo corpo
2 reo ipsam legerit. ¶ †Itẽ no. q icaute factũ habet p nõ facto.
3 ¶ †Itẽ no. q v̄ba gñalia i dubio restringi debẽt ad cogitata z nõ debẽt referri ad icogitata. facit. l. cũ aquilianã. z. l. q cũ tutoribus. ff. de trãsa. ¶ Itẽ not. q v̄bũ vel factũ excedẽs mẽtẽ restringi dz ad mẽtẽ. z sic magis mẽs q̃ v̄ba vel factũ dz attẽdi. facit l. cũ iure. C. de fideicõ. cũ cõcor. ¶ Itẽ no. p cautela q̃ sepe vtuntur notarij: q2 in fine instrumẽti in subscrip. dicũt z attestant q iterlineaturas z cãcellatiões supra factas ipsi fecerũt tñ q2 talis gñalitas nõ referret ad incõsulte facta: cautela est z sic seruat q specifice faciãt mẽtionẽ d tali interlineatura z cãcellatura. z no est iste tex. alibi ẽm Dy. ¶ Itẽ no. q icõsulto delata inualidant
4 p exceptionẽ. de q̃ dicet cũ glo. ¶ †Itẽ no. q licita ẽ argumẽtatio de toto ad p̃tẽ. facit. l. q de tota. ff. de rei vẽ. ¶ Ultimo no. q hereditas semel data non de facili admittit de quo in gl. z in. l. pater familias. ff. de hr̃. insti. ¶ In gl. ij. in fi. no. bñ hãc gl. cũ q̃ ɔcor. satis alia infra in v̄bo lz cõ sulto. z. ff. de testa. l. ad testiũ. §. lz si signa. p q̃ videt cõcordari due alie gl. que vident ɔrie i hac materia. Una est in. l. nostrã. C. de test. q̃ simplr̃ vr̃ dicere q p cãcellationẽ vel icisionẽ testamẽti tollit testm̃ ope exceptiõis. alia ẽ in. l. iij. §. nõ solũ. ff. de adimẽ. le. q̃ dicit absolute dicto casu ipso iure tolli testm̃. z bar. ẽt vr̃ fuisse varius in hac materia. nã hic z i. d. §. nõ solũ. absolute tz gl. d. §. nõ solũ. sed. l. q liberis. §. testõ. ff. de secũ. ta. absolute vr̃ tenere glo. l. nostrã. Sz certe hec gl. vr̃ posuisse veritatẽ. z p ipsaz possunt alie cõcordari: q2 si cãcellatio vel incisio fuit ante cõsũmatũ testm̃: tunc ipso iure tollit testm̃ z hr̃ q̃si p nõ facto. al's si sit iã ɔsũmatũ tollet ope exceptiõis. Sz tũc fortiter ob. q2 si tollit solũ ope excep. ergo vr̃ q lz testator icidat testm̃ iã ɔsũmatũ vt hereditas veniat ad veniẽtes abitestato: nõ vr̃ qd tũc veniẽtes abintestato possint auocare hereditatẽ a scriptis i testõ. lz possent se tueri exceptiõe si possiderẽt. ar. l. militis §. veteran⁹. ff. de testa. mili. tñ ɔriũ decidit in. l. fi. ff. e. z. l. j. §. pe. ff. si ta. te. nul. exta. pp̃ter h̃ Bal. dubitauit in. l. pe. ff. e. z non decidit. Ang. v̄o hic dixit qd heres script⁹ erat heres de mero rigore. lz veniẽtes abintestato erũt heredes vtiliter. i. cũ effectu. sicut in filij ɔtingit in. l. j. §. j. ff. ad tre. z. l. z si fine. §. fi. q pap. ff. de mino. z p hoc ẽt all'. glo. i vna sol. in. l. d. l. j. §. pe. Sz ɔ istã sol. fortiter facit qd habet in. d. l. q liberis. §. testõ. ff. de sec. tab. vbi vr̃ p bari q isto casu script⁹ in testõ inciso possit se tueri exceptione z possit ẽt cõtra tertiũ agere: lz nõ possit agere ɔ veniẽtes ab intestato. Istud ɔriũ nõ reperio tactũ per doctores nec bñ declaratum. Potes dicere sustinendo pdicta qd qñq̃ testator incidẽs testm̃ vult hereditatẽ deuenire ad aliquẽ ad quẽ nõ posset facere peuenire sine noua solẽni volũtate etiã dato qd testm̃ q incidit penitus cassaret ex postfacto. vt est videre in casu. d. §. testõ. vbi ideo incidit scdãs tabulas: q2 nolebat venire ad scriptos in primo testõ qd fuerat ipso iure sublatũ p scdm̃. vt. l. posthumus. §. si pagan⁹. ff. ti. j. z tũc script⁹ i testõ inciso solũ repellet exceptiõe ab illo ad quẽ testator voluit deuenire. nõ aũt ab alio tertio. q2 quãtũ ad illũ tertiũ cessat cã exceptionis. nec posset etiã tunc ille scriptus in primo agere ɔ scriptũ in scdo. z sic loquit. d. §. testõ. Interdũ vero testõr incidẽs testm̃ noluit hereditatẽ peruenire ad veniẽtes ab intestato ad quos pueniret sine alia volũtate dũmodo testm̃ cassaret. z tũc hoc casu fauore veniẽtiũ ab intestato dabit eis ẽt actio contra institutũ in tabulis incisis. z sic intelligat. l. fi. ff. eo. z. d. l. j. §. pe. facit qd habet in. l. ij. z in. l. posthum⁹. v̄o idẽ z circa. ff. ti. j. z. l. si duob⁹. §. si pri⁹. ff. de ɔta. z in. l. hac ɔsultissima. §. si qs. C. q testa. fa. pos. Uel forte põt dici qd lz regulariter tollat testm̃ q excep. qñ post ipsum ɔsummatũ fit cancellatio vel incisio. vt hic in. §. sed ɔsulto. tñ sit speciale in casu. isto qñ cã cellatio

cellatio vel incisio fit vt succedāt veniētes ab intestato q ipo iu re tollat testm̄ p talē actū facti:lz videat volūtas min⁹ solēnis: ꝛ hoc fauore veniētiū ab itestato.ar.d.l.hac ꝯsultissima.§.si qs. ꝛ scdꝫ istā sol.nō ob.l.ei q.ad fi.ti.ꝟ.ti.j. ¶ In gl.nō data effica
5 citer.voluit dicere gl.q †demū hereditas vr̄ efficaciter data qn̄ testor est mortu⁹ ꝛ heres adiuit:nā nō posset ille q sic efficaciter esset heres desinere esse heres saltē mero iure:lz qnqꝫ etiā de me ro iure desinat esse heres.vt qn̄ rūperet testm̄ p querelā in totū.l. in substitutionē.ꝛ q no.ibi.ꝟ.de vulga.ꝛ pupil.Sꝫ legatū etiaꝫ habitū post mortē testātis bn̄ pōt ipso iure in aliū trāsferri.l.fi. C.de leg.hic aūt adhuc viuebat testator.ꝛ sic nondū efficaciter fuit data hereditas:ideo facilius p̄t adimi vt litera dicit ꝛ ēt gl. ¶ In ea.gl.ibi qꝛ aliter nō deferē no.bn̄ hāc gl.ad notata in.l. ꝟ.C.de here.instit.qꝛ qn̄ fisc⁹ aufert hereditatē ex psona institu ti saltē dꝫ posse esse de mero iure heres ꝛ nō fundit⁹ incapax.al's nō posset venire fisc⁹.faciat.l.aliud est capere.ꝟ.de.ꝟ.sig.an aūt qn̄ hereditas auferri dꝫ tāq ab indigno fisc⁹ ita demū veniat si heres adierit.an ꝟo possit venire etiā si nō adeaē hereditas.teti git gl.in.l.recusare.§.si fisco.ꝟ.ad treb.tāgiē etiā i.l.si sequēs gra dus.ꝛ ibi p bar.ꝟ.ad sill. ¶ In ea.gl.ibi vel ad eū quē i po.no. bn̄ gl.q parificat istos duos casus qn̄ testator incidit testm̄ vt he reditas deueniret ad legitimū.ꝛ qn̄ incidit vt veniat ad institu tū in priori:tn̄ re vera nō vr̄ bona equiparatio p oia propter ea q̄ dixi.s.e.gl ij. ¶ In ea.gl.in fi.sol.q ibi nō loquiē in hereditate
6 sed in legato:ꝛ dr ibi† q cessante cā finali legati cessat legatū:qꝛ adēpto fideicōmisso q fuit cā legati:vr̄ adēptū legatū:ꝛ sic cas⁹ est diuersus nō aduersus. ¶ Extra gl.tāgit hic bar.qd si statu to ciuitatis caueē q instr̄m publicū vel instr̄m cōfessionatū mā deē executioni:si apparet instr̄m publicū in quo vir cōfessus est se recepisse dotē ꝛ aliter nō apparet in instro q pmiserit restitue re dotē.an tale instr̄m debebit mādari executiōi:nā vr̄ q nō per istū tex.qꝛ ex quo i instro nō p̄t legi pmissio vel obligatio:qꝛ nō est ibi peti q mādeē executioni.nā al's potius mādareē executio ni puisio legis disponētis fingi tacitā stipulationē apparēte re ceptione dotis.l.vnica.s.de rei vxo.act. In ꝯriū tn̄ allegat.l.si duo patroni.§.pe.s.de iureiur.q tex.valde bn̄ facit:nā lꝫ iura mētū sit stricti iuris.vt i.c.pe.extra de iureiu.tn̄ si qs iurauerit se dedisse dotē trahiē iuramētū vt videaē iurasse etiā sibi pmissaꝫ dotē restitui vt ibi pꝫ.ꝛ hāc ptē etiā sequiē hic bal.prio qꝛ lꝫ bn̄ ficiū.l.fi.C.de edi.diui.adr.tol.fundeē ex scriptura tn̄ vr̄ habere locū in tacita substitutiōe cōprehēsa in alia expressa.iuxta.l.iā h iure.ꝛ q ibi no.ꝟ.de vul.ꝛ pup.ꝛ notari vr̄ in.d.l.fi.scdo qꝛ illud q pōt presumi ex vi instrumēti vr̄ esse de tenore instrumēti.l.iu ris gē.§.qd fere.s.de pac.ꝛ sic dicit seruari in practica.ꝛ idē etiā hic sentit Ang.ex eo qꝛ illud q⁹ virtual'r cōtineē in instro dꝫ in telligi esse scriptū in eo.ar.l.asse toto.ꝟ.de her.insti.ꝛ.l.si ita scri psero.ꝟ.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ ista pars etiā mihi placet:nā non ob. tex.iste qꝛ hic loquiē qn̄ ex eo qd nō pōt legi in lr̄a surgit verisi militer defectus mētis disponētis vt pꝫ ex eo qd hic tetigit gl. in verbo factū:q rō cessat in casu nostro.Itē p hoc faciat:qꝛ sta tutū loquiē simpl'r de istro publico vl' cōfessionato: ergo cū isto sit instrumētū publicū ꝛ confessionatū merito in illo verificanē verba statuti.nā instrumētorū publicorū vel cōfessionatorū q̄ daꝫ sunt in quib⁹ etiā est expressa obligatio. quedā sunt in qb⁹ nō est expssa sed subintelligiē a lege.vt in casu nr̄o.ꝛ ideo cū sta tutū idistincte loquaē idistincte debeat intelligi arg.l.de pcio. cū sil'ib⁹ de publi.ꝛ maxime qꝛ vr̄ eadē rō vtrobiqꝫ:qꝛ ēt vt ex no torio pcedit qn̄ ex cōtento i instrumēto surgit obligatio a lege p̄sumpt. nā dispositio legis notoria est.l.leges sacratissime.C. de legi.ꝛ iō cū mēs ꝛ rō statuti videaē fuisse qd tūc fiat executio ppter quādā notorietatē surgentē ex vi scripture fiat executio. facit qd no.i sil'in.d.l.fi.C.de edi.diui adri.tol.ꝛ qd habeē in.l. oēs.§.lucius.de his q̄ in frau.cre.cū ibi no.p Bar.merito vtro biqꝫ dꝫ habere locū dispositio statuti ar.l.illud.ad legē aql.cū si milib⁹.Et p hoc bn̄ facit in rōne sui.d.l.si duo.§.pe.ꝛ p hoc pꝫ qd multo forti⁹ idē est dicēdū si vir cōfessus est se recepisse dotē quā vxori restituere pmisit ꝛ de heredib⁹ nihil dixit.nā multo fortius habebit cōtra heredes viri executionē paratā stāte sta tuto p̄dicto.Et sic dicit An.fuisse iudicatū qꝛ obligatio heredū in instrumēto virtualiter cōtineē ar.l.j.C.si cer.pe.ꝛ.l.si pactū.s. de pba.intellige q̄stionē qn̄ trāsacta erāt tpa opponēdi excep. nō numerate dotis.vel illi erat renūciatū.alias secus:vt.l.si.cū
7 auē.ibi posita.C.de do.cau. † Itē facit iste tex.ad q̄stionē si repe riē instrumētū antiquū in quo corrosa est maior pars idictiōis ita qd nō pōt bene apparere quota fuerit idictio.q cū indictio sit de substātialib⁹ instrumēti vt no.in auē.vt prepo.no.imper. coll'.v.ꝛ.l.generali.C.de tab.li.x.ꝛ.c.inter dilec.extra de fi.instr. qd nō debeat tali instrumēto dari fides.nec dꝫ executiōi māda ri:lꝫ forte ex iudicio intellect⁹ possit percipi qd ibi descripta fue rit indictio.Sꝫ ꝯriū tꝫ hic Bal.q ex q̄litate facti ppendiē q ex postfacto post instrumentū perfecte scriptū surrexit defect⁹ pre dict⁹.ideo non vr̄ vitiari instrumentū.ex quo iudicio intellect⁹ percipi pōt indictionē ibi fuisse.ꝛ hoc credo verū in indictione quā in dubio possum⁹ colligere ex numero annoꝝ.vt no. p gl. in.d.c.inter dilectos.ꝛ in.l.j.C.de emē.iusti.codi.ꝛ qꝛ si error es set inter indictionē ꝛ annos dn̄i poti⁹ p̄sumerem⁹ errorē fuisse in indictiōe vt no.Bar.in.l.si librari⁹.ꝟ.de reg.iu.vn̄ sec⁹ puto si essent corrosi anni dn̄i.ex quo corrosio eēt i pte substātiali:qꝛ ex q̄ tūc nō posset inde cōprehēdi numer⁹ annoꝝ nō vr̄ qd in strumētū pbeē p ea q̄ not.in.l.j.§.fi.ꝟ.de secū.ta.ꝛ in.l.si vn⁹.C. de testa.Allegaē etiā iste tex.qd delēs scripturā aliquā nō pōt ampli⁹ illa vti.ꝛ idē dicim⁹ in falsificāte acta:qꝛ pdit causam.l. in fraudē.§.quoties.ꝟ.de iure fis.ꝛ idē dicit hic Ang. in disigil lante acta que trāsmittebanē ꝯsultori.Sed certe nō reperio hoc iure cautū qd ex hoc pdaē cā nisi aliter falsificarenē acta.facit qd habeē in.c.olim tibi.extra de rescri.ꝛ in.c.cū olim.el scdo.ex
8 tra de offi.dele. ¶ † Ultimo allegaē qd bānū cācellatū a nō ha bente autoritatē cancellandi habeē pro nō cācellato.facit.C.si a nō cōpe.iudi.per totū.Interdū tn̄ est econtra qd nō cācellatū habeē pro cācellato ex mēte disponentis.l.emptor.§.luci⁹.s.de pac.ꝛ hoc est valde vtile pro exbānitis ꝛ exititys q rebanniunē vel remittunē vel reintroducunē ꝛ i capitulis adijciē qd oēs ex bānitiones seu bāna ipsorū habeanē pro cassis ꝛ cācellatis.vt sic quātū ad effectū habeaē perinde ac si vere cācellatio esset fa cta:etiam dato quod postea actualiter non reperiatur cācellati.

Si qs codicillos.

Ex codicillis cōsulto de letis nihil debetur .h.d. ¶ No.qd scriptura consulto deleta nō valet etiā si possit legi. ¶ No.scdo qd confirmans scripturam per se fiendā intelligiē cōfirmare scripturā que nō reperiaē deleta ex conscientia ipsius.

Summarium.

1 Causa que cācellationi adijcitur eius effectū restringere dr.
2 Cancellare ꝛ inducere differunt.
3 Legatum quod ab vno heredum relinquiē ab alio nō debeē.

1 Cancellauerat. †Causa adiecta cācel lationi in dubio restri git cācellatiōis effectū.Et pmo poniē thema ꝛ q̄stio, secūdo ei⁹ solutio alti⁹ exordiēdo ꝛ distinguēdo.scda ibi dicebā.Illa scda subdiuiē i duas:qꝛ pmo soluit casum in q̄ nomē vni⁹ ex heredib⁹ tm̄ induxit.scdo qn̄ oim noia.scda lꝫ si oia.Et illa etē subdiuidiē i tres.pmo qn̄ certū est qd vni soli adi mere voluit.scdo qn̄ certū est qd oib⁹.tertio qn̄ dubitaē an vni
2 vel oib⁹.scda ibi qd si putauerit.tertia ibi in ambiguo. ¶ † No. qd differētia est inter cācellare ꝛ inducere.sup quo vide gl.in.l. si quis libertatē.in ver.inducaē.s.de pet.here.ꝛ in.l.inductū.C. de solu. ¶ Itē no.qd cā facti restringit ipsum factū seu ei⁹ effe ctum.ꝛ eadē ratiōe fm̄ Bal.causa verbi restringit verbū.facit qd habeē in.l.quod dictū.s.de pac. ¶ In gl.voluntas.ibi vel
3 solue vt ibi melius.dic†qd regulariter pcedit id qd ibi diciē qd legatū nominatim relictū ab vno heredum regulariter nō de betur ab alio.fallit si ex coniecturis aliud appareat fuisse de mē te testātis.prout videē fuisse in casu pposito.ex quo solū nomen heredis cancellauit ꝛ non nomē legatarij.ꝛ ista videē esse mēs isti⁹ tex.ꝛ ideo dū litera dicit si ea volūtas fuit supple prout vr̄ esse in dubio.ex quo solū nomē heredis cācellauit per ea q̄ infra sequiē ꝛ que habenē in.l.sequenti. ¶ In gl.questio ibi nō sol uitur.vel posses dicere qd imo soluiē in ver.in ambiguo.si tamē intelligas questionem esse quando propter vnū heredem cācel lauit totum testamentum ꝛ voluit omnibus nocere: tūc dic qd nocebit etiā in legatarijs.ꝛ ista questio etiā tūc expresse hic non solueretur.Sed si non sunt cancellata legata vel si sunt cācella ta:tamē testator adijcit causam cancellationi. si nō apparet ali ter de mēte testātis qd voluerit propter vnum omnib⁹ nocere. restringetur cancellatio ꝛ effectus eius ad personā propter quā est facta.ꝛ facit tex.iste qd si tres reperiant bāniti in eodē bāno ꝛ quilibet cōdēnatus ad mille qd si reperiaē bānū cācellatū:qꝛ vnus eoꝝ soluit mille nō per hoc intelligētur alij duo cācellati.

Summarium.

1 Imperator in causa propria iudex esse potest.
2 Exceptio declinatoria contra principem locum non habet.
3 Imperator ꝛ quiuis dn̄s suos patiēter debet audire subditos.
4 Testamentum nullum censetur in quo non nominatur.
5 Iudex cum aduocatis litis consilium habere non debet.
6 Factum limitatum sine effectu esse non debet.
7 Fideicommissum nutu non relinquitur.
8 Testator quare nomina heredum cancellare presumatur.
9 Iudex super iure ꝛ super facto partem quandoqꝫ interrogat.
10 Cancellatum vel inductū in testamēto presumiē cōsulte factū.

Proxime. Si testator cācellat noia heredū hereditas applicat fisco. Lega ta autē ꝛ libertas in testamēto relicta valēt.h.d.fm gl. ¶ No.pmo qd in dubio benignior interpretatio

1 est assumenda.facit.l.benignı⁹.s̄.de le.¶†No.scd̄o ꝙ impator
pōt esse iudex in cā ꝓpria.ꝛ ad hoc sepe allegaꝛ.ꝛ hoc idē cōiter
dicit in quolibet nō recognoscēte supiorē.tn̄ an de iure reperiā-
tur reliꝗ aliqui nō recognoscentes superiorē suū:tangit i.c.cū
ꝑ venerabilē.extra qui filij sint legi.ꝛ dixi in.l.infamē.j.de pub.
iudi.ꝛ tāgit etiā in.l.hostes.j.de captiuis.ꝛ an papa possit esse
iudex in cā ꝓpria tāgit i.c.cū venissent.extra de iudi.An autez
ep̄s pōt esse iudex in causa ecclesie sue tangit ibidē.ꝛ per Inno.
in.c.ex parte.extra de ꝟb.sig.ꝛ i.c.si quis erga.ꝛ.c.si quis ab epi
2 scopo.ij.q.vij.¶†Itē no.qd̄ contra principē nō videtur habe
3 re locū exceptio declinatoria.¶†Itē no.ꝙ iperator ꝛ per cōse
4 quēs quilibet p̄sidēs debet patiēter audire subditos.¶†Itē h̄
no.illud vulgatū qd̄ nō pōt testamētū valere qd̄ nō hz heredē.
tn̄ fallit in casu c.cū tibi.extra de testa.vbi vz dispositio ad pias
causas etiā si expresse non sit facta institutio heredis.sz solū cō-
5 miserit qs dispositionē suoꝝ bonoꝝ i alteri⁹ volūtatē.¶†Itez
no.qd̄ iudex nō debet habere cōsiliū cū aduocatis litis.de quo
hic in gl.licet ipsoꝝ allegatiōes debet audire.¶In glo.vēdica
rentur.ibi rn̄deo fauore legatoꝝ.hāc glo.reprehendit Dy.quē
sequit Bar.ꝛ etiam Cy.in.l.vestram.C.de testa.ex eo q2 nemo
dz presumi indign⁹ nisi appareat l.cū pater.§.rogo.cū gl.ꝛ.l.cū
quidā.de le.ij.ꝛ ideo dicit qd̄ in dubio debēt venire veniētes ab
intestato.ꝛ si dicat tūc legata nō debebunt.rn̄deo qd̄ magis fa
uendū est veniētibus abintestato ꝙ̄ sit fauendū legatarijs.ar.l.
fi.C.de codi.ꝛ.l.hac ꝯsultissima.§.si qs.C.ꝺ testa.Salua tn̄ glo.
in duobus casib⁹.scz qn̄ probaretur heredes scriptos fuisse idi
gnos.vel qn̄ scripti fuissent veniētes abintestato ꝛ sic limitat ꝛ
intelligit hāc.l.Pe.tn̄ dixit vt h̄ refert Bal.qd̄ etiā siue veniat
hereditas ad veniētes abintestato tacite vīr legata repetita.ꝛ
6 hoc placet hic Bal.tum q2 †factū limitatū dz parere effectuz.l.
j.§.iul.j.de iti.actuqꝫ pri.tum q2 fiscus non vr̄ hic auferre vt ab
indigno.sz tāq̄ caducū.ꝛ videt qd̄ fiscus debeat legata ēt si nō
adeatur hereditas.ꝛ per consequēs eadē ratiōe debebūt veniē-
tes abintestato.ꝛ hoc etiam sequit hic Ang.ex eo q2 licet hr̄di
tas veniat ad venientes abintestato:tamē scriptus heres de me
ro rigore est heres.ꝛ sic eius aditione cōfirmabunt legata ꝛ de
bebūt prestari a venientibus abintestato quo erūt vtiliter here-
des.vt tetigi in.l.j.sup gl.ij.s̄.e.Tn̄ exponebat lr̄am hic dū dicit
ꝙ petebant bona vt caduca.i.ad istar caducoꝝ.Sz tu posses di
cere qd̄ hic respexit tp̄s quo ad caduca vl' q̄si deuoluebant ad fi
scū cū honore suo iuxta.l.itē veniūt.§.p̄die.s̄.de pet.here.itē ad
uerte qd̄ lz opi.Dy.cōiter teneat:tn̄ opi.glo sequit Iac.but.in
l.vestrā.C.de testa.ꝛ ꝑ ipsa facit iste tex.non diuinando ꝓut fa-
cit Dy.qui restringit hāc.l.ad alterū de duob⁹ casibus de qb⁹
dixi.Itē ꝑ gl.vr̄ esse casus in.l.cū quid.ver.qd̄ diuus marc⁹ ꝛ i
l.cū in talibus.§.fi.j.de his q.vt indi.in quibus vr̄ ꝓbari ꝙ hoc
ipso qd̄ nomē heredis inducit venit illi⁹ portio applicāda fisco.
Pro hac parte etiā vr̄ esse casus in.l.j.§.pe.in prin.j.si tab.testa.
nulle exta.a ꝯtrario sensu dū dicit.voluitqꝫ intestatus decedere
nā innuit a cōtrario qd̄ si id nō apparet qd̄ in dubio nō veniēt
veniētes abintestato.nec obstāt rōnes Dy.q2 ꝓcedūt i dubio
qn̄ nulle apparēt circūstantie facti ex quibus verisimiliter possit
p̄sumi qd̄ qs fuerit indignus vel reputatus indignus.sz i casu
nr̄o vr̄ esse secus:q2 ꝓpter factū cancellationis vr̄ testator repu-
tasse ipsum idignū.ꝛ sic vr̄ hoc ius p̄sumere ꝛ ideo secus vl' pos
set ēt dici qd̄ aliud est querere an qs presumat indignus ꝛ lo-
quunt iura allegata ꝑ Dy.aliud est q̄rere an testator videat ꝑ
actū cācellationis reputasse quē indignū.ꝛ de hoc ꝓprie q̄rim⁹
an si testator aliquē reputauit indignū.auferri dz hr̄ditas ꝑ fi
scū vt.l.hr̄ditas.C.de his q bus vt indi.Itē aduertendū ꝙ nō
vr̄ bona opi.Pe.ꝛ sequacium.vcz qd̄ tacite videant repetita le
gata a veniētibus abintestato.ex hoc debeat qn̄ testator cācel-
lauit noīa heredū vt decederet itestat⁹.nā certū est ꝙ ex quo ex
illo testō pōt adiri hereditas pn̄t cōsequēter deberi legata.l.eaz
quā.C.de fideicom.nisi constet de solenni voluntate saltē corā
qnqꝫ testibus qd̄ testator voluit legata p̄stari.nō obstāte ꝙ iua
lidū sit testm̄.Cū ergo testōr nihil dixerit de legatis nō vr̄ qd̄ le
gata possint dici repetita.p̄sertim si tm̄modo corā duob⁹ vl' tri-
bus testib⁹ cācellauit.q̊ casu ēt si exp̄sse voluisset repetere nō va-
7 luisset.†Et idē si corā qnqꝫ si poterat loq:q2 nutu nō pōt fidei-
cō.relinqui a valēte loqui.l.nutu.j.de le.iij.Itē nec vr̄ tutū ꝙ di
cit Ang.vcz qd̄ scripti adibūt cū sint mero iure heredes:q2 for-
te poterit esse ꝙ nolent adire.presertim sentientes cōmodū he-
reditatis nō debere eos seq.ꝛ p̄terea satis est illud dubiū.an ex
facto testātis possit vn⁹ eē heres directo alter vtiliter extra casū
tituli ad treb.nā hoc vr̄ esse contra.l.ei q.j.ti.j.Et ideo ꝑ declara
tione hui⁹ materie cōclude.qd̄ aut testator cā cellauit totū testm̄
aut ptē testamētı.pmo casu aut cōstat qd̄ cācellauit volēs ꝺcede
re intestatus.aut ꝯstat qd̄ cācallauit reputās oēs indignos.aut
dubitat si ꝯstat ꝙ voluit decedere itestat⁹ nō est dubiū ꝙ.l.j.§.
pe.j.si tab.test.nulle exta.scd̄o casu silr̄ nō est dubiū ꝑ.l.hr̄ditas
C.de his qbus vt indi.tertio casu dic qd̄ videt cancellasse vt de

cedat intestat⁹.nō em̄ pōt tūc attēdi fauor legatarioꝝ ex quo le
gata sunt cācellata ꝛ totum testm̄.Itē videt hoc ꝓcedere ēt si
scripti essent veniētes ab intestato:q2 hoc casu nō potest ꝑpendi
quare magis cācellauit testm̄ an ꝓpter heredes an ꝓpter lega
tarios.ꝛ nō est verisimile qd̄ oēs voluerit reputare indignos ꝛ
delinquētes:cū de facili nō cōtingat plures sit delinq̄re.l.sz si ex
dolo.s̄.de dolo.ꝛ ideo in dubio poti⁹ vr̄ fecisse vt decedat ex to
to intestat⁹.ꝛ hec vera nisi cōstet qd̄ ꝓpter vnū tm̄ cācellauerat
totū testm̄.quo casu stādū est distinctioni.l.precedētis:q2 aut cō
stat qd̄ voluit ꝓpter illū oīb⁹ nocere.aut cōstat qd̄ voluit illi tm̄
nocere.aut dubitat.duobus vltimis casib⁹ illi tantū nocebit se
cundo casu principali qn̄ partē tātū cancellauit:ꝛ tūc aut cācel
lauit legata vel partē legatorū.aut cācellauit heredis institutio
nez.Si cācellauit legata vel partē legatoꝝ:tūc si cōstat de mēte
testantis quare cācellauit vel vt veniāt ad fiscū vel vt remaneāt
penes heredē.illud serua.in dubio videt qd̄ legatarij exceptiōe
repellant ꝛ remaneāt legata penes illos qbus sunt relicta ꝑ.l.j.
§.sz cōsulto.s̄.e.ꝛ facit.l.militis.§.veteranus.s̄.de testa.militis.
8 †Si vero cācellauit noīa hr̄dū:tūc attēde aut cācellauit nomē
vnius vel duoꝝ tm̄.aut noīa omniū heredū.Si cācellauit nomē
vnius vel duoꝝ.tūc si apparet de mēte testātis quare cācellaue
rit vel vt veniat ad fiscū vel vt veniat ad coheredes.illā serua ꝑ
id qd̄ dixit glo.Si vero nō apparet tūc vr̄ qd̄ i dubio videat re
putasse illū idignū per.l.cū quidā.ꝛ.l.cū tabulis.§.fi.de his qb⁹
vt indig.ꝛ rō diuersitatis inter legatū ꝛ heredis istitutionē est:
q2 legata capiunt ab herede.sz hereditas a seipso.facit.l.ex par
te.j.de acq.here.ideo legata i dubio reuertunt ad eū a quo sunt
relicta.q rō cessat in heredis institutiōe.ideo in dubio videt tūc
heres script⁹ reputat⁹ indign⁹.Interdū ꝟo cācellauit noīa oīm
hr̄dū ꝛ tūc si constat de mēte testātis vel qd̄ voluerit venire ad fi
scū vel qd̄ veniat ad veniētes ab intestato.illā serua.h̄ tn̄ vltio
casu nō puto legata deberi nisi exp̄sse essent repetita i ipso testō
vel ꝑ testatorē corā quinqꝫ testibus tp̄e cācellationis.ꝛ idē forte
si exp̄sse nō repetijt.si tn̄ cācellauit noīa hr̄dū tm̄ corā quinqꝫ te
stibus.ꝛ ex accidēti q2 tunc forte erat mutus.quo casu possit sal
uari opinio Pet.Si aūt dubitat de mēte testātis:tūc si probari
pōt ipsos indignos videat reputasse ipsos indignos ꝓpter deli
ctū pambulū.ar.notatoꝝ i silī in.l.hec em̄.s̄.de suspec.tu.Idez
si nō ꝓbat si modo scripti erāt de veniētibus ab itestato.vt hic
est casus fm intel.Dy.nō em̄ tūc alia cōiectura pōt capi ꝙ̄ ꝙ re
putauerit eos idignos.Si vero fuissent scripti extranei ne ꝓba
rent indigni.tūc si repetita erāt legata i testō a veniētib⁹ ab in
testato tūc nō videt reputasse illos idignos.nā cessat tūc fauor
legatoꝝ.de quo in gl.Tn̄ forte posset dici oppositū ꝑ dictā.l.cū
quidā.ꝛ ꝑ istū tex.qui loquit indistincte.Si autē legata nō erāt
repetita tūc videt reputasse eos idignos vt hic est casus.nā tūc
etiā dicunt vēdicare bona tanq̄ caduca lato sumpto vocabulo.
qn̄ auferunt vt ab indigno.vt est tex.cū gl.i.l.itē veniūt.§.p̄die
9 fm vnā expositionē.s̄.de peti.here.¶In gl.iduxit.in fi.†Not.
bn̄ ex tex.cū gl.qd̄ qn̄qꝫ iudex iterrogat ptē ꝺ eo qd̄ ē iuris:qn̄qꝫ
ptē iterrogat sup facto.vt.l.offilius.hic alleg.qn̄qꝫ vero ps iter-
rogat partē i iudicio:ꝛ tūc dicit glo.singularis qd̄ p̄mo debet
illud pars iterrogās ponere ꝛ iurare qd̄ nō calūnie cā ponit.ꝛ
sic seruat i practica vt est gl.singularis in.c.iudicātē.xxx.q.vlti.
fm Bal.¶In gl.remotis.in fi.Solue qd̄ illa lex dz itelligi fm
istā:q2 aduocat⁹ pōt allegare corā iudice donec iudex imponat
sibi silētiū.nā nō dz esse nimis ꝟbosus.l.ampliorē.§.in refutato
rijs.s̄.de ap.An aūt qs possit cogi ad consulēdū.dic vt hic per
Bar.ꝛ est bona gl.in.l.i sacris.C.de ꝓximis sacroꝝ scrineoꝝ.
10 li.xij.¶In.gl.inserat.in fi.No.†bn̄ ex tex.cū glo.qd̄ regularit
si reperitur aliquid inductū vel cācellatū in testō p̄sumit esse cō
sulte factum.ꝛ sic ex cōsciētia testātis.Fallit fauore libertatis.ꝛ
idē dicit Bar.fauore pie cause.argu.l.illud.cū ibi notatis.C.de
sacrosan.eccle.qd̄ est valde nota.ꝛ hoc clarū qn̄ testamētū reper
tum est penes testātē.alias est maius dubiū.nā Bal.i.l.j.s̄.e.
post Cy.in.l.vestrā.ꝛ.l.si vn⁹.C.de testa.sentit secus esse.Sed tu
potes dicere qd̄ aut testm̄ reperit clausum ꝛ sigillatū ꝛ tunc in-
distincte penes quēcūqꝫ reperiat p̄sumat cōsulte factū.ar.nota
torū per glo.in.c.ex literis.extra de fide instru.Si vero nō esset
clausum:tūc esset maius dubiū tūc videret idistincte idē dicen-
dum per istū tex.ꝛ sic transit etiā Bar.Et pro hoc facit qd̄ no.ꝑ
eūdē in.l.labeo.ꝛ.l.postq̄.s̄.de pac.qd̄ forte posset limitari nisi
ꝑsona esset valde suspecta penes quā repertū est testm̄.ar.l.vnice
§.sed ne fraudādi.C.de lati.lib.tol.An aūt presumat cācellatio
facta ante perfectū testamētū an postea.dixit Bal.in.d.l.j.qd̄
presuzit facta tp̄e testamenti.ar.l.si quis ex argentarijs.§.si ini
tium tabularum.s̄.de eden.quod est notandum.

Summarium.

1 ☞ Contractus in instrumento cōtentus nō annullatur ꝑ cācel
lato.ionem n cancellatoinbreuiatureexten sno.
2 Cācellatio vnica nō sufficit si bānū in plurib⁹ libris scriptū sit.

Presertim

3 Presertim dictio quid importet.
4 Causa testati aliquo casu concurrit cum causa intestati.

PLuribus. Si aliq̃ ex plurib⁹ tabulis vni⁹ testamēti sit deleta testm̄ non ꝓpter h̄ constituit̃ irritū nisi testator dixerit se velle decedere itestatū.h.d. ¶ † No.ex isto tex.qđ si repe- rit̃ ibreuiatura notarij cācellata si nō est cācellatū extēsum: nō ꝑ hoc eneruabunt̃ vires ꝯctus contēti in ipso instr̄o.† Et sic fa cit qđ si bannū sit in pluribus libris descriptū nō sufficiat vna cancellatio nisi cancellet̃ de oibus: ꝛ ideo cautus sit exbannit⁹ vt faciat oēs scripturas cancellari: ꝛ hoc simpl'r sequit̃ hic An ge. Sed potes limitare hoc verū nisi sit adiecta cā cancellatio- nis respiciēs oēs scripturas. vt q: cancellatū sit ex eo: q: soluit condemnationē ex qua erat bannitus.ar.l.ij.ff.e. ꝛ eius qđ tan git hic Bar. de instr̄o cācellato ꝑ creditorē ꝛ tradito debitori: qđ ꝓdest sibi ad liberationē si rogationes notarij nō sunt can- cellate. ¶ In gl.irrita.ibi dictio p̄sertim.† No. bñ qđ dictio p̄- sertim iportat idē qđ dictio maxie: ꝛ sui natura iplicat.facit qđ no.in.l.illđ.ff.ad.l.aql.ꝛ i.c.ad abolēdā. ex̄ de filijs p̄sb. ꝛ sentit hec p̄ma opi. qđ ipso iure testm̄ tollat̃ si alie tabule nō extarēt. Sꝫ ꝯtrm̄ sentit sequēs solutio.dic vt dixi in.l.j.,sup gloss.ij.ff.eo. ¶ In gl.fi.ibi ꝑ legitimos: lꝫ aūt aduocet̃ hereditas a scriptis ꝑ legitios: tñ fm Ang.de mero iure scripti erūt hr̄des.l.j.§.pe. hic alleg.vbi hec gl.sentit in p̄ma sol. Et ex h̄ no.Ange. casum nouū † in quo cā testati ꝛ intestati inuicē ꝯcurrūt: nā script⁹ hē bit solidū ꝛ veniēs ab intestato filr: tñ script⁹ habebit ius dire- ctū: sed veniēs ab intestato habebit vtile tm̄: sicut in fili cōtin- git qñ institut⁹ restituit̃ aduersus aditionē hereditatis: nā re- manet directo heres ꝛ veniēs ab intestato est heres vtiliter.l.ex cōtractu.ff.de re iud.ꝛ.l.j.§.si qs adita.ff.ad tertu. Sꝫ certe istud dictū Ang.est dubiū ꝓpter.l.ei q.ad finē ti.ff.ti.j.q: semel heres nō pōt ex facto testātis desinere esse heres. Saluo casu tit.ff.ad treb. Et ideo forte posset teneri oppositū qđ script⁹ nullo mō sit heres.vt tetigi i.l.j.sup gl.ij.ad finē.ff.e. Nec ob.gl.in.d.§.pe.q: nō remanet in illa sol. ¶ In ea.glo.ibi. ꝛ sic legata nō debent̃ imo debent̃ fm pe.q̃si repetita a veniētib⁹ ab intestato.ꝛ h̄ seqt̃ Ang.ꝛ etiā Bal. Sed tu dic vt plene dixi in.l.precedenti.

¶ De heredibus instituendis. Rubrica.

¶ In glo.rubrice.in fi. Hec cōtinuatio nō videt̃ bona: q: non videt̃ fieri ad ꝓxima contra ea que habentur in.l.ij.ff. de statu ho. Unde potes dicere supplēdo ad gl. qđ primo tractauit de filijs ꝛ alijs descēdētibus quō debeāt institui vel exheredari ve rū q: si nō instituuntur nec exheredant̃ testm̄ reddit̃ iniustum ꝛ nullū: ꝛ interdū etiā rumpitur: ꝛ interdū etiā irritat̃. vt in.l.j. ff.de iniusto testa.ideo post titulum de liber.ꝛ post hu.posuit ti- tulum de iniusto testō. Et q: testm̄ interdū etiā redditur inuali dū alia rōne: vcꝫ q: est cancellatū vel deletū: ideo subiunxit titu lū de his q̃ in testa.delent̃. Et q: in testamentis nedū liberi sed etiā extranei instituuntur ideo post titulos p̄dictos hic subiun- xit titulum generalem de heredibus instituendis.

Summarium.

92 Oratio imperfecta perficitur si verbū principale subaudiatur.
93 Credo verbum idē quod presumo importat.
94 Latinitas mala vel oratio imꝑfecta instrumētū nō vitiat.
95 [illegible] verbum sui natura est directum.
96 Error notarij quando vitiet instrumentum.
97 Sententia scribi ⁊ cum magna deliberatione ferri debet.

Quitestatur. Diuiditur hec lex vsqꝫ in finē in qnqꝫ partes. nā primo ponit quo ordine fieri habeat testū. scdo qualiter debeat heres institui. tertio qs possit institui. quarto qbus verbis. quinto vtrū institutio ex re certa debeat vel possit trahi ad vniuersum. scda ibi institutū. tertia ibi mutus. quarta ibi qui neqꝫ iuncto ver. sin autē. vsqꝫ in fi. qui dꝫ cōtinuari ad. §. hꝰ autē. in fi. dimisso. §. si ex fundo. vbi est quinta pars fm Bald. Posses etiā dicere qd quīta pars est in. §. si ex fundo. ⁊ sexta in §. si aūt. vbi redit ad materiā quarte partis. Et ista sexta durat vsqꝫ ad finē legis. Et scdm hoc diuideretur in sex partes vt ptꝫ ex predictis. Et pōt sic summari vsqꝫ ad. §. si ex fundo. q testari vult fm ordinatā dispositionē dꝫ incipere ab heredis instōne. potest tū si vult etiā ab exheredatione initium facere. ⁊ similiter a legatis. ⁊ dr institutus etiā qui solū est nuncupatus. ⁊ mutus ⁊ surdus pōt heres institui. ⁊ quinqꝫ verbis pōt testū confici ꝑ eū qui nec legare vel exheredare vult. quinimo etiā tribus. hoc dicit tex. cōiuncta glo. ⁊ sic habetis diuisionē ⁊ casum vsqꝫ ad §. si ex fundo. ¶ In tex. ibi testaꝛ. i. testari vult fm Dy. ¶ In tex. ibi debet. expone vt in glo. i. pōt vel solet. ⁊ iō dicit plerūqꝫ qꝛ olim cōiter inchoabaꝛ ab heredis institutione. insti. de leg. §. ante heredis. hodie vero inchoatur cōiter a legatis. ⁊ vltimo loco ponitur institutio postea legata. ⁊ nihilominus valet testū ꝑ id qd sequiꝛ in litera. ⁊ ꝑ id qd habeꝛ in. d. §. ante heredis. ⁊ in. l. ambiguitatis. C. de testa. ¶ In tex. ibi habēdū. itellige dū modo cōstat de quo lucro testator senserit. nā alias posset reddi dispositio incerta ex pluralitate nominis si plures dicto noie reperirenꝛ vocati. l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. ⁊ l. si qs seruū. §.
1 si inter duos. de leg. j. ⁊ l. si fuerit. ff. de reb. dub. ¶ † Not. primo ex litera qd testū fm ordinatā dispositionē debet incipere ab heredis institutione. nec mirū: qꝛ illud est caput testamēti: vt in §. ante heredis. insti. de lega. ⁊ ideo olim aliter nō valebat vt ibi ptꝫ hodie tū secus: qꝛ hec preposteratio nō nocet. vt hic ptꝫ ⁊ in
2 preallegato. §. heredis. ¶ † Itē no. qd exheredatio que fit de filio debet fieri noiatim. ⁊ qn̄ dicaꝛ fieri noiatim dic prout habe-
3 tur in. l. j. ⁊ ij. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ † Item no. qd intestabilis actiue passiue tū testabilis pōt heres institui. secus si oīno etiā passiue esset intestabilis. vt ꝓbatur. ff. de testa. l. is cui lege. §. fi.
4 ⁊ insti. de leg. §. legati. ¶ † Itē no. qd mutus pōt heres institui. ⁊ ex hꝰ ptꝫ qd etiā pōt hereditatē adire ⁊ qꝛ nō pōt cōsentire nisi nutu: qualiter tūc notarius cōficiet instrumētū de aditione. recurre ad no. ꝑ Bar. in. l. mutū. ff. de acqui. here. An aūt mutus possit donare recurre ad tex. cū glo. in. l. quicquid. §. mutus. ff. de dona. ⁊ an etiā possit testari habes in. l. si mutus. ff. de testa. ⁊ in
5 l. discretis. C. qui testa. face. pos. ¶ Itē no. qd valet testū etiam sine vllo legato vel fideicōmisso. de quo ꝑ glo. in. l. heredes pa-
6 lā. ff. de testa. ¶ In glo. j. in fi. † No. ex glo. iuncta cū text. qd lꝫ ꝟbū dꝫ sui natura ⁊ ex ꝓprio significato iportet necessitatē. iuxta id qd no. in. l. sepe. ff. de of. ꝓū. tū rōne ꝯrietatis vitāde iterdū importat solā potestatē ⁊ nō necessitatē vel solā cōgruētiā. facit etiā qd habetur in. l. iij. C. de pig. Et bene facit etiā ad predicta qd notauit gl. in. l. eas causas. ff. de cōdi. ⁊ demon. vbi gl. notabiliter dixit qd nō est absonū qd vna dictio exponaꝛ pro alia vbicūqꝫ sit expediens qd tene mēti. ¶ In glo. nō est. in fi. pōt etiā dici qd lꝫ scriptura interueniret in actu testādi. Si tū testator se nō restringit ad actū testādi in scriptis valebit institutio heredis qui est nuncupatus lꝫ nō sit scriptus vt est text. no. fm vnū intellectū in. l. fi. ff. de iure codi. ⁊ sic etiā posset intelligi hic. Sed vbi constaret quod testator valebat testari in scriptis. tunc ꝓcedit qd dicit gl. ¶ In gl. possunt ibi adire. s. nutu. vt si sit tantummodo mutus ⁊ interrogatus an velit adire talē hereditatē. annuat capite. vt dicit gl. in. l. itē qꝛ. ff. de pact. ⁊ in. l. j. §. si quis ita. ff. de verb. oblig. Et etiā accipiēdo res hereditarias astringendo illas ad pectus. vt dicit Bar. in. l. v. ff. de acq. here. ¶ In glos. testatur in fi. hec scda melior. nā subscriptiones testiū respiciunt effectū testiū. nō autē factū testatoris. qd hic vo-
7 luit iuriscōsultus cōsiderare. † An aūt testes presumanꝛ eē rogati. Odofre. vt hic dicebat Bal. dicebat qd sic tribus cōcurrētibus. vꝫ si notarius erat peritus ⁊ similiter testator. ⁊ si erāt instituti illi de qbus erat verisimile alias secus. fm eum. presumi tū debet notarius peritus ꝑ id qd notauit gl. in. l. j. C. de vsu. ⁊ in. l. de inuti. stipu. §. si scriptū. Itē presumitur fm eū rogatus ipse tabellio. vt notauit glos. singularis in. §. nos aūt. in aut. de tabel. colla. v. ⁊ sicut recitat Bal. Sed tu dic in testibus qd si se subscripserunt presumuntur rogati. vt. l. domitius. ff. de testi. ⁊ ibi ꝑ Bar. alias nō ꝓsumiꝛ qd sint rogati nisi notariꝰ hoc dicat. vel aliter ꝓbeꝛ ꝑ ea q̄ ibi notanꝛ. ⁊ in. l. quocūqꝫ. §. fi. ff. de pub. Sufficit tū notariū dicere in scriptura p̄ntibus talibus testibus ad hoc adhibitis. lꝫ nō dicat rogatis. qꝛ satis ꝑ hꝰ videꝛ dicere eos esse rogatos. vt per no. per Bar. in. d. l. domitius. ⁊ in. l. sciēdū. ff. de ꝟ. ob. In notario ꝟo recurre ad no. ꝑ Inn. in. c. j. extra de fi. instru. ⁊ in. c. ij. extra de eo qui fur. or. recepit. ⁊ pleniꝰ ⁊ melius ꝑ Bar. in. l. sciēdū. ff. de ver. ob. ¶ In gl. abūdat. in fi. Solue qd hic loquiꝛ in vltima volūtate in qua nō refert cū quo qs loquaꝛ. l. cū pr. §. donationis. ff. de leg. ij. fm Ray. vel fm Bal.
8 solue † qd impsonalitas nō nocet dispositioni testatoris velut fauorabili. facit. l. j. C. de sa. san. ec. sed bn̄ nocet extēsioni obligationis velut odiose. l. arianus. ff. de act. ⁊ ob. Uel tertio pōt dici fm Bar. ⁊ Ang. qd est impersonalitas ibi ex parte eius cui dꝫ obligari, ideo vitiat. secus si ex parte eius cui dꝫ obligatio acqri vel eius qui disponit: qꝛ tunc nō nocet: nā subintelligiꝛ tunc persona loquentis: vt hic ptꝫ. ⁊ in. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ⁊ ibi per Bar. ff. de ver. obli. Et aduerte qꝛ gl. hic dū allegat. l. si quis ita. videtur corrupta vitio scriptoris: qꝛ illa lex non reperitur in ti. C. de consti. pecu. vt ibi patet.

Si ex fundo. Institutꝰ in re certa nullo alio instituto ꝯsequiꝛ totū sicut si simplr
9 fuisset institutus nō facta mētione rei. h. d. ¶ † No. ex litera qd particularis institutio nullo alio instituto trahitur ad vniuersum. ⁊ ad hoc sepe allegaꝛ. Et ratio est quia nō potest quis decedere pro parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. l. ius nostrum. ff. de reg. iur. ideo ne sequatur dictum incōueniens dictā institutio trahitur ad vniuersum. Fallit tamen hec regula in aliquibus casibus vt tangit hic Ang. nam primo fallit si fuerit ꝓhibitum ius accrescendi expresse ꝑ testatorem. vt quia dictū fuerit qd plus petere nō posset. per id qd habetur in. l. quoties. §. si duo. ff. e. ⁊ ibi plene ꝑ Bar. vbi etiā de hꝰ diceꝛ. ⁊ etiā tāgit Ange. in. l. pe. ff. ti. ij. Secūdo fallit si tacite sit ꝓhibitū ius accrescēdi ꝑ dationē substituti vulgaris siue sit vtiliter siue inutiliter datus fm Bar. ꝑ. l. pe. preallegatam. Sꝫ hoc nō placet Ange. vt ibi no. ꝑ eū. Et nō ob. illa. l. qꝛ alius est casus illiꝰ. l. ⁊ alia mens eiꝰ vt ibi no. ꝑ eū de q̊ etiā ibi dixi. ⁊ dicā in. d. §. si duo. in p̄alle. l. quoties. ff. e. Tertio fallit si institutꝰ ex re certa hꝫ coheredē institutū ex vniuerso vel simplr. nā tūc nō trahiꝛ institutio particularis ad totū nisi repudiāte aut aliter excluso eo q ex vniuerso vl simpliciter est institutꝰ. q̊ casu ad totū vocabat ꝑ ius accrescendi scdm vnā opi. quā dicit Ang. verā. de qua in. l. quoties. C. e. vbi hoc tenet Guil. de cu. ⁊ Cy. ⁊ etiā Bar. ⁊ idem no. ipse Bar. in. l. ex facto. el grande. ff. e. Aliū tamē vt Rich. de matha.
10 Marti. de syl. ⁊ Ja. de but. tenuerūt oppositū ex eo † qꝛ succedētes iure diuerso nō solēt habere locū ius accrescendi. iuxta id quod consueuit dici in. l. j. C. quādo nō pet. partes. ⁊ l. sed cum patrono. ff. de bo. pos. Et ideo cum institutus ex re certa loco legatarij sit habendus alio vniuersaliter instituto. l. quoties. C. e. ⁊ sic diuerso iure succedat tunc institutus ex re certa ⁊ institutꝰ vniuersalis non dꝫ habere locum ius accrescendi. Et ꝓ hoc qꝛ inter legatariū ⁊ heredem nulla est cōiunctio. ergo ⁊ per consequēs habere nō dꝫ locū ius accrescendi quod causaꝛ ab aliqua cōiunctio. l. re cōiuncti. ff. de leg. iij. ⁊ d. l. j. C. qn̄ nō pet. partes. ⁊ pro ista parte etiā facit qꝛ nō videtur bene iure cautū quod hoc casu institutus ex re certa habeat ius accrescēdi. ergo nō est nostrū hoc inducere: qꝛ erubescimus cū sine lege loquimur. l. illā. C. de colla. Nec ob. iste tex. qꝛ loquiꝛ qn̄ nullus alꝰ est institutꝰ vt ptꝫ ex litera. Et sic a ꝯrio sensu secus videꝛ qn̄ alius est institutus ꝑ. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. est iuri. Et pro hꝰ
11 etiā qꝛ videꝛ diuersa ratio diuersitatis. † nā qn̄ alius a ꝓncipio est datus coheres vniuersalis testator videꝛ voluisse istū particularem institutū haberi loco legatarij. ⁊ iō lꝫ deficiat coheres nihilominus tanq̄ legatarius vr̄ cēsendus ꝑ id qd habet in. l. quo loco. §. j. ff. e. que ratio cessat qn̄ a ꝓncipio nullus est datus coheres. vt patet ex isto. §. cōiuncta. l. quoties. C. e. ⁊ istā partē tenet dn̄s meus dn̄s Frā. de rampo. dicēs hanc opi. de iure verā lꝫ ꝯria opi. esset cōis. Ang. hic vt dixi tenet primā opinionē ex eo. qꝛ inter predictos fm eum dꝫ habere locū ius accrescēdi: qꝛ sunt heredes. ⁊ inter heredes etiā nullo modo cōiunctos hꝫ locū ius accrescendi ꝓpter euitandū incōueniens ne quis decedat ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. l. j. §. is ita. ⁊ §. sin autē. C. de cadu. tol. ⁊ no. gl. in. l. si seruꝰ cōis ab extero. ff. de acqui. here. Aliter tū nō respōdet ad alias rōnes ⁊ itelligit hꝰ verū qn̄ nullus ex institutis ex vniuerso est heres. alias sibi soli accresceret excluso instituto ex re certa fm Guil. in. d. l. quoties. quinimo fm eū diciꝛ in. d. l. quoties. qꝰ si testator credebat institutū ex vniuerso viuere qui decesserat adhuc institutꝰ in fundo habebit totum. ar. l. seruo manumisso. ⁊ qd ibi no. ff. de ꝯdi. inde. Sꝫ aduerte qꝛ ꝑ dicta angeli non est respōsum oībus rōnibus supra factis sed aliqbus. nā bn̄ est responsum illi rōni: quia inter succedētes iure diuerso nō est locus iuri accrescendi: qꝛ possunt dici

dici satis succedere eodē iure: ex quo vterqꝫ iure hereditario succedit: lꝫ vnus in re certa: ali⁹ in vniuerso. Itē nō est rñsum alteri rationi dñ dicit̄ qd inter heredē ꝛ legatariū nō est cōiunctio: qꝛ de hoc nō curādū qñ agit̄ de hereditate: qꝛ etiā īter heredes nullo modo cōiunctos hꝫ locū ius accrescendi. vt not. gl. no. in d. l. si seruus cōis ab extero. ꝛ superius est dictū. Item nō obst. alia ratio dñ dicit̄ qd hoc nō reperit̄ iure cautū qꝛ pōt respon-
12 deri qd lꝫ nō reperiat̄ cautū expresse reperit̄ tñ tacite† cuꝫ paria esse vident̄ coheredē nō esse datū a principio vel esse datum: sed postea deficere p id qd no. in. l. si res aliena. §. fi. ff. ad treb. ꝛ in. l. neqꝫ eñ. §. fi. ff. de testa. mili. ꝛ in. l. si qs sub cōditione. s. de testa. tute. Itē nō ob. alia ratio dñ sumit̄ argumentū a cōtrario sensu qꝛ nō dꝫ sumi qñ resultaret prauus vel absonus intellect⁹ iuri. l. ij. C. de condi. inser. cū ibi no. nā satis videt̄ de mēte iuris esse qd idē iuris sit qñ ex postfacto deficit esse coheres: cū tūc ēt videat̄ eadē ratio: ꝛ per consequēs eadē iuris dispositio. l. illud. cū fi. s. ad. l. aquil. ꝛ facit qd no. in. l. scio questiū. al as incipit quesitum scio. s. de testi. ꝛ in. l. de precio. de pub. Itē nō obst. vltima ratio de. l. quo loco. §. j. ff. e. qꝛ qñ instituitur quis in re certa ꝛ dat̄ sibi coheres vniuersalis: qd tūc institut⁹ ex re certa habeat̄ loco legatarij: hoc ꝓcedit ex legis dispōne q̄ expresse hoc dicit. l. qties. C. eo. non aūt ex dispositione testatoris: qꝛ hoc nō dicit. ꝛ ideo cū lex vel't qd vbi nō est datus coheres institut⁹ ex re certa trahatur ad totū. Idē videtur voluisse si datus sit coheres vniuersalis si talis donatio nō habet effectū: cū tūc sit eadē ratio ne qs decedat pro parte testatus ꝛ pro parte intestat⁹: ꝛ qꝛ paria vñr esse in iure a principio nō esse datū coheredē vel esse datum: sed postea deficere per id qd no. in simili in. d. l. si res aliena. §. fi. cuꝫ alijs similibus. s. allegatis. Sꝫ in. l. quo loco. §. fi. lꝫ reperiat̄ mortuus ille qui est institut⁹ in quadrantē nō tollitur quominus testator ex sua dispositione transiuerit ad dispōdiū. ex quo primo instituit vnū in quadrāte aliū in dodrātē etiā postea tertiū simpliciter: nā siue viuat siue moriat̄ institut⁹ in quadrāte apparet testatorē voluisse trāsire ad dispōdiū qꝛ instituit tertiū post distributū totū assem ꝛ sic oīno videt̄ voluisse in aliū assem tertiuꝫ instituere: ꝛ illa est ratio illi⁹ tex. Et p hoc patet qd quo ad aliū effectū ibi loquit̄. ideo nō hꝫ obstare Bal. tñ in. l. quoties. C. eo. dixit qd si institutus est extrane⁹ in re certa nō habeat locū ius accrescēdi repudiāte vniuersali instituto. ꝛ fit ꝯa opi. Ia. de bu. ꝛ sequaciū. Si vero esset istitut⁹ fili⁹ tūc habeat locū alia opinio
13 put voluit mar. de syl. ꝛ sit rō scdꝫ eū: qꝛ† institutio facta de filio reducit̄ ad ius vniuersale: qꝛ ad quotā hoc est ad tertiā quā dꝫ hēre pro sua legitima in auf. nouissima. ꝛ. l. oīmodo. C. de inoffi. testa. q̄ ratio cessat in extraneo. Et si dicat̄ qd in filio reducit̄ ad quotā bonoꝝ nō hēditatis cū legitima debeat̄ deducto ere alie
14 no. l. papinian⁹. §. quarta. de ino. te.† Et dr̄ia est iter q̄tā bonorū ꝛ quotā hereditatis. vt colligit̄ ex no. in. l. nō ampli⁹. §. j. ff. de leg. j. ꝛ. l. si qs seruū. §. fi. cū. l. seq. ff. de leg. ij. per quā rationē Iac. de but. ꝛ Bar. reprobāt opi. mar. de syl. dicit Bal. q̄ nihilominus facili⁹ dꝫ habere locū ius accrescendi in filio q̄ in extraneo: cū institutio filij pur reducat̄ ad quotā. vt est dictū. ꝛ secus in extraneo. ꝛ sic magis assimilat̄ institutioni vniuersali q̄ instit. tutio extranei: ideo facilius habeat locū ius accrescēdi: qꝛ in habētibus symbolum facilior est trāsitus. l. in re. §. item quecūqꝫ. s. de
15 rei ven.† Et qd extrane⁹ nō dꝫ habere ius accrescēdi ostēdit̄: qꝛ alias posset seq absurdū ꝛ incōueniēs. si forte testator instituit filiū vniuersalē heredē. ꝛ matri sue relinquit mille. ꝛ ecclesiā parochialē instituit in quinqꝫ libris: nā si repudiaret filius hereditatem veniret tūc ecclesia per ius accrescēdi ad totū: qꝛ haberet titulū institutiōis ꝛ nō mater. que tñ fuit multo magis predilecta: qꝛ vocata in mille. ꝛ ecclesia solū in quinqꝫ. qd nō videt̄ esse de mēte testātis. ar. l. publius. §. j. ff. de cōdi. ꝛ demō. nec dꝫ attēdi scdm eū qd sit positū verbū institutionis in relicto ecclesie: qꝛ sepe notarij apponūt verba ad placitū suū in testamentis. Sal. in. d. l. quoties. tenet opi. cōeꝫ modernoꝝ. qd etiā in extraneo habeat locū ius accrescēdi per rationes superius allegatas: ꝛ quia etiā lex voluit qd filius haberet titulo institutiōis: ꝛ sic est verisimile qd voluerit illū titulū honorabilē haberi, non solū ꝓpter honorē sed etiā ꝓpter vtilitatē. ꝛ p cōsequēs ꝓpter ius accrescēdi. facit. l. filiū. §. si legata. ff. de le. pstā. al's ēt sine vtilitate dato coherede vniuersali qd nō est dicendū. ꝛ ad ratione Bal. rñdet quia magis predilecta fuit mater institutione vniuersali habēte effectū: sec⁹ si illa nō haberet effectū: qꝛ tūc mag s p̄dilecta fuit ecclesia cui dat⁹ fuit titulus institutionis: ꝛ sic honorabilior q̄ matri: ꝫ erat apt⁹ natus trahi ad vniuersum nō existēte coherede vniuersali: ꝛ ideo nimirū si tunc prefert̄. Nec ob. qd dicit bal.
16 de notario: qꝛ† i dubio p̄sumit̄ notariū esse peritū. vt notauit gl. in. l. j. C. de vsu. ꝛ insti. de inuti. stip. §. si scriptū. ꝛ sic p̄sumi dꝫ qd nō apposuit verba nisi scdm qd testator voluit. ꝛ hec opinio cōmunis modernoꝝ mihi placet: qꝛ stāte diuersitate opinionū in dubio fauendū est opinioni: ꝛ assumi dꝫ opi. q̄ fauet testamēto. secundū theoricā iurisconsulti in. l. si pars. s. de inoffi. test. ꝛ etiā

idē habetur in. c. vl. extra de re iudi. ꝛ pro predicta opi. bene facit qd habet̄ in. l. ij. §. si duo. ff. de bo. pos. fm ta. iūcta. l. pe. s. ti. ij. nā certū est qd p dationē substituti vulgaris videtur prohiberi ius accrescendi. vt in. d. l. pe. cum ibi notatis. ꝛ tamē demū intelligitur facta ꝓhibitio si substitutio sortiatur effectū. ꝛ sic substitut⁹ adeat. secus si repudiat vt in. d. §. si duo. ꝛ eodē modo pōt induci. l. ij. §. obijcit̄. iūcto. §. sed ꝛ si ipsa. ff. ad tertu. vbi pꝫ qd lꝫ lex dicat patrē obstare matri ne succedat filio. vt iñ. d. §. obijcit̄ tñ illud intelligitur nisi ipse repudiet. vt in. d. §. sed ꝛ si ipsa. ꝛ sic eodē modo ī casu ꝓposito lꝫ lex dicat heredē ex re certa haberi loco legatarij alio vniuersaliter instituto intelliget̄ ipso acceptāte sec⁹ si repudiet: cū tūc sit perinde quo ad effectū ac si a principio nō sit dat⁹. ꝛ eodē modo pōt induci qd habet̄ isti. de succes. lib. §. sꝫ nr̄a. iūcta. l. ꝛ si ex modica. §. si filius. ff. de bo. li. vbi lex dicit filiū liberti impedire ne patronus succedat liberto: tñ intelligit̄ si ipse velit acceptare. facit ēt qd habet̄ i. l. paulo callimachō. §. j. cū ibi no. ff. de le. iij. Nec ob. p̄dictis. l. iij. §. sed si stante. s. ti. ij. vbi sufficit testū scdm potuisse habere effectū ad hoc vt tollat̄ primū: lꝫ postea cōtingat ipsum secundū inualidari. ꝛ sic videret̄ q̄ eodē mō sufficeret heredē vniuersalē posse adire vt impe-
17 diat̄ heres ex re certa. lꝫ postea nō adierit: qꝛ† pōt rñderi q̄ q̄ ad tollendū pmū testm̄ sufficit qd possibile fuerit heredē existere ex secundo. l. pater filio. ff. eo. ꝛ hoc ne qs videat̄ decedere cū duobus testamentis validis secundum est de se validum eo ipso qd est tale quod possibile est hereditatē ex eo adiri. ideo nimirū si tollit̄ primū. fa. it qd habet̄ in. l. si quis priore. ff. ad trebel. ꝛ. l. posthum⁹. §. si pagan⁹. s. ti. ij. Sꝫ quo ad impediēdū ius accrescendi nō sufficit possibile esse hereditatē adire. imo requirit̄ qd adeat̄. al's locū habeat ius accrescēdi si repudiat. l. j. cū ibi no. C. qñ nō petentiū partes. Itē nō ob. qd inter heredē ꝛ legatarios nō est loc⁹ iuri accrescēdi. vt in. l. eā quā. C. de fideic. ꝛ. l. si nemo. s. de testa. tute. qꝛ pꝫ responsio ex supra dictis: ꝛ qꝛ illud in mere legatarijs sec⁹ i instituto ex re certa q nō esset mere legatari⁹. vt pꝫ in isto. §. nā lꝫ nō sit etiā ex toto heres: tñ participat de natura heredis quo ad quedā. vt notauit Bar. i. l. ex facto. la. ij. ff. e. ꝛ p̄cipue quo ad istud vt habeat locū ius accrescēdi p rationes superi⁹ tactas. Nec ob. si dicat̄ qd testor instituēdo in re certa vr̄ ꝓhibere ius accrescēdi. ar. l. marit⁹. C. de ꝓcur. ꝛ. l. lucius. §. que habebat. ad fi. ff. ad treb. qꝛ pōt rñderi qd nō. p hoc apparet demanifestissima volūtate testātis. q̄ requirit̄ vt videat̄ ꝓhibuisse ius accrescēdi. vt. l. quoties. §. si duo. ff. e. ꝛ p hec sit expedita tertia fallētia. Quarto fallit p̄dicta regla fm Ang. qñ v̄ba institutionis particularis non sunt ad honoratū relata p. l. pater filiū. §. fi. ff. de leg. iij. qui tex. nō est alibi secundū aliquos: sed certe secundū Ang. bene concor. l. luci⁹. §. fi. eo. ti. Tu potes dicere qd in dictis legib⁹ erat coheres vniuersalis: ideo nimirū si nō trahit̄ ad vniuersum. l. quoties. C. eo. ꝛ sic ibi nō colligit̄ fallētia diuersa a p̄cedēti. Itē qñ non sunt verba ad honoratū relata vident̄ esse verba obliqua: qꝛ sonāt qd de manu alteri⁹ qs debeat recipere: ideo nimirū si tūc nō trahunt̄ ad vniuersum p. l. cogi. §. ꝛ gñaliter. ff. ad treb. Sꝫ hic loquit̄ qñ est facta p v̄ba directa ciuilia. facit qd notauit bar. i. l. cēturio. ad fi. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ qd statim dicā. ꝛ qd notauit etiā gl. i. l. eā quā. C. de fideic. ¶ Quita fallētia est fꝫ eū vbi institutio particularis nō est facta p verba ciuilia directa: sed inflexa puta si testator dixit: relinquo titio
18 fundū† nā verbū relinquo adiectū rei particulari nō trahit̄ ad vniuersum. vt pbat̄ in. l. cogi. §. fi. alias. §. ꝛ gñaliter. ff. ad treb. q tex. nō est alibi scdm Dy. ꝛ facit qd no. p gl. i. §. si vero nulla. al's est ver. sub. §. ꝛ hec quidē. in auf. de here. ꝛ fal. coll. j. vbi gl. bo. Et qd no. p gl. ꝛ doc. in. l. his verbis. ff. eo. hoc tñ limitā scdm eū nisi per dicta verba inflexa vniuersum suum patrimonium diuiserit inter plures: nam tunc dicta verba sapiunt vim directarum si alias testm̄ habuit debitas solēnitates qa quilibet idiota nescit dicere titiū instituo: vt no. gl. singularis i. l. quoties. C. fam. her. Tu adde qd verbū relinquo pōt dici verbū cōe: qꝛ est aptū natū dñ directā institutionē ꝛ obliquā ꝛ sic iflexā: nā si dico relinquo titio fundū possum dicere iure institutiōis. Itē possuꝫ dicere iure fideicōmissi. ꝛ sic ad vtrūqꝫ adaptat̄: ideo dꝫ
19 dici cōe per no. per Bar. in. l. cēturio. circa finem.† Fateor tñ qd verbū cōe adiectū certe rei nō trahit̄ ad institutionē vniuersalē per ea q̄ hñr in. d. §. ꝛ generaliter. ꝛ q̄ no. in. d. l. his verbis. ꝛ in d. §. si vero. secus si adijcitur vniuersitati. vt no. in iuribus preallegatis. vnde si dico: relinquo titio bona mea per hoc videbit̄ ipse institut⁹. vt no. in dictis iuribus. Itē aduerte qꝛ lꝫ institutio particularis trahat̄ ad vniuersum. vt hic pꝫ tñ sec⁹ est in fideicōmisso particulari qꝛ nō trahit̄ ad fideicōmissuꝫ vniuersalē vt in. d. §. ꝛ gñaliter. ꝛ in. d. §. si miles eadē. l. ꝛ est rō fꝫ Ray. ibi qꝛ hic nullus reperit̄ institutus vniuersaliter: ideo tūc trahit̄ ad vniuersum ne decedat p parte testat⁹ ꝛ p parte intestatus. Sꝫ lꝫ fideicōmissū particulare nō trahat̄ ad vniuersale nō p hoc sequit̄ dictū incōueniēs: qꝛ remanebit residuū penes heredē vniuersaliter institutū facit. l. j. §. j. ꝛ. §. pro secūdo. C. de cadu. tollen.

Itē subdit h Ang.qđ sicut īstitutio ī p̄rio gradu facta ex re cer ta trahit̄ ad vniuersū vbi nō est coheres vniuersalis:sic etiā erit in directa substitutiōe pupillari vel etiā vulgari vl' exēplaria:qr facta ex re certa trahet̄ ad vniuersitatē alio nō existēte substitu to vniuersali:qr eadē est rō ꝛ ꝑ cōsequēs idē ius.l.illud.ad legē aql.ꝛ qr substitutio pupillaris est testm̄ pupilli ꝛ habet̄ perinde ac si ipse pupillus sibi instituisset hr̄dē.l.patris ꝛ filij.ff.de vulg. ꝛ pup.quo casu esset clarū vt hic pȝ.ꝑ hoc est casus i.l.coherede di.§.fi.fm̄ vnū itel.ꝛ.l.sȝ si plures.§.ad substitutos.ff.ti.j.vbi substitut⁹ pupillariter i bonis paternis ꝛ sic i re certa fm̄ eū nihilo minus habēt vniuersalia bona pupilli:nisi testator fuerit miles. vt in.d.§.ad substitutos.ꝛ per bar.in.l.coheredi.§.fin.sec⁹ tū est in fideicōmissaria substitutione:qr si fiat in re certa nō trahit̄ ad vniuersum.vt i.d.§.ꝛ gñaliter.sepi⁹ allegato.ꝛ idē dixit barto. si fiat substitutio ꝑ verbū cōe in re certa:qr illa nō trahit̄ ad vniuersū.ex quo nō est facta per verba directa ciuilia.per ea q̄ habent̄ in ꝑallegato.§.ꝛ gñaliter.ꝛ superius tetigi.ꝛ no.ipse i.l.cēturio.in vltima charta.in ṽ.quero vlteri⁹ qđ si substitutio ꝯpē 20 diosa fiat ꝑ verbū cōe in re certa. ¶ †Sexta fallētia posset addi qr hec regula hȝ locū in pagano.secus videt̄ in milite q pōt decedere ꝑ parte testatus ꝛ ꝑparte intestatus.l.vj.ff.de mili.testa. ꝛ voluit hic gl.fm̄ vnū intellec.de q̄ dicet̄ cū illa.ꝛ ex predictis patet qđ quarta ꝛ quinta fallētia nō ꝓprie sunt appellāde fallētie.Successiue iuxta predicta est videndū an institut⁹ ex re certa sit legatari⁹ an vero heres.Sup quo fuerūt opiniōes.Una fuit qđ vere est heres quātū ad oia preterq̄ quo ad actiōes hereditarias actiue ꝛ passiue.de q̄ per gl.i.l.ex facto.el.ij.ff.e.ꝛ illā tenuerūt Ja.de ra.ꝛ Jac.de baldouinis.ꝛ eis appropriat Cy.i d.l.quoties.C.eo.nō faciendo mētionē de gl.Sed re vera ꝑ prius fuit opi.gl.vt patet ex.d.l.ex facto.Hec tū opi.nō videt̄ vera:qr 21 †si eēt heres quo ad oia alia nō dƀeret pati falcidiā a coherede: qr coheres nō detrahit falcidiā a coherede i eo q̄ iure hereditario accidit.l.i singulis.ꝛ.l.id aūt.ff.ad leg.fal.ꝛ tū heres ex re certa patit̄ falcidiā in illa.vt ꝓbatur in.d.l.ex facto.ergo hec opi. nō bona.ꝑterea ex quo alius est vniuersal' istitut⁹.ꝛ sic est vniuersalis heres defuncto.ergo nō videt̄ q̄ institut⁹ i re certa possit dici heres defuncti.qr vni nō possunt esse duo vniuersales heredes.l.qđ cōtra.§.vni duo.ff.de re.iu.Et eadē ratione in eadē parte nō possunt esse heredes duo insolidū.Itē in herede dicit̄ esse ius vniuersale.l.quoties.§.heredes.ff.e.ꝛ.ff.de reg.iur.l.hereditas.Sed in herede ex re certa non est dare ius vniuersale sed solū particulare illius rei.ergo deficit subiectū requisitū ad hoc vt possit dici heres.ꝛ ideo hec opi.nō videt̄ bona.Secūda fuit opi.qđ loco legatarij est quo ad oia ꝑterq̄ quo ad exclusionē q̄rele ei⁹ odio.ꝛ hec opi.ponit̄ per.gl.i.l.si qs ꝓ re.ff.ad treb.Sȝ certe h opi.nō vr̄ bona:qr fm̄ illā nō haberet ius accrescēdi.q̄ videt̄ esse falsum ꝑ ea que supius dixi.Et qr tm̄mō est honor ṽbalis sine vtilitate esset filio hr̄e iura institutiōis.cōtra id qđ habet̄ in simili i.l.ij.ad finē.C.cōia de leg.qr lex dȝ esse imposita rebus ꝛ nō verbis.vt ibi.ꝛ facit de elec.cōmissa.§.porro.li.vj.Tertia fuit opi.q̄ nō dato coherede vniuersali est heres.vt h pȝ.d. l.ex facto.ꝛ.l.si alterius.ff.eo.Sed eo dato loco legatarij habet̄.ꝛ hec opi.tangit̄ per gl.in.d.l.quoties.C.e.sȝ certe ista opi.nō meruit recitari:qr questio dȝ itelligi dato coherede vniuersali i toto vel i parte.al's questio nō haberet dubiū:qr casus est exꝓssus legis hic ꝛ i iuribus ꝑallegatis.ꝛ questio dȝ esse de dubitabili.l. ancille.cū ibi no.C.de furtis.ꝛ.l.qđ labeo.ff.de carb.edi.Quarta 22 fuit opi.mar.de syll'.dicētis† q̄ si fili⁹ est institut⁹ in re certa itelligit̄ heres.sec⁹ in alijs qƀ⁹ nulla legitima debet̄.ꝛ rō diuersitatis est fm̄ eū:qr res i qua est institut⁹ ille cui debet̄ legitima succedit in locū legitīe ꝛ sic quote:qr olim erat quarta hodie tertia. l.cū querit̄.ꝛ aut̄.nouissima.C.de inoffi.test.ꝛ hāc opi.etiā sequitur bal.in.l.quoties.C.e.vt etiā tetigi superius.ꝛ h opi.cōiter reꝓbat̄ maxime per But.ꝛ Bar.ꝛ sequit̄ Ang.ꝛ Salycetus.nā lȝ filio dat̄ legitima illa est quota bonoꝝ ꝛ nō hereditatis:cū đbet̄ deducto ere alieno.l.pap.§.iiij.ff.de inof.test.ꝛ.l.nō ampli⁹. §.j.de leg.j.ꝛ facit qđ no.in.l.si quis seruū.§.fi.cū.l.seq.ff.de le.ij. Aū quinta fuit opi.Bar.videlicet q̄ institutus ex re certa nō ē heres simpliciter:qr verbū heres simpliciter prolatū cōcernit ius vniuersale.d.l.quoties.§.heredes.ff.e.qđ nō hȝ istitut⁹ ex re certa nec est simpliciter etiā legatarius:qr tūc nō haberet ius accrescendi repudiāte vniuersali istituto:cū inter heredē ꝛ legatarios 23 nō sit locus iuri accrescendi.l.eā quā.C.de fideicō.ꝛ†ideo istitutus ex re certa non est simpliciter legatarius nec simpliciter vniuersalis sed est tertia species per se que appellat̄ institutio ex re certa.vt colligi hic potest.ꝛ.ff.e.si alteri⁹.ꝛ.l.ex facto.ff.eo.ꝛ dicit Bar.qđ ista tertia species participat de natura legati ꝛ natura institutiōis.sicut in simili dicim⁹ de participio q̄ partim capit a noie ꝛ partim a ṽbo.nā capit ab institutione vniuersali qr hȝ locū ius accrescēdi vt hic pȝ.item qr pōt capere ꝓpria autoritate ipsā rē in qua est institut⁹:sicut ꝛ heres vniuersalis q h pōt.vt l.cū heredes.ff.đ acq.pos.ꝛ ꝑ hoc facit qr sicut testator pōt dare legatario licentiā propria autoritate accipiēdi legatū.vt.l.titia cū testō.§.j.ff.de le.ij.ita tacite videat̄ dare eo ipso q̄ titulo institutionis.ꝛ sic per verbū mere directū ciuile vocat ipsum institutū ad illā rē.nā tale ṽbū ꝓprie sonat q̄ đ manu sua qs accipiat.facit qđ no.in.d.l.eam quā.ꝛ no.Bar.in.l.cēturio.ff.tit.j.circa fi. A natura aūt legati capit:qr patit̄ falcidiā vt i.d.l.ex facto.ꝛ similiter qr nō tenet̄ creditorib⁹.vt no.i ꝑalegata.l.ex facto.Et 24 ex ꝑdictis etiā possunt đcidi quatuor dubia. ¶ †Primū ē an si decedat institut⁹ nō agnita ipsa institutione illā trāsmittat.nā videret̄ qđ nō cū illa sapiat qui hereditariū ꝑpter ius accrescēdi.de quo dictū est iuncta.l.qm̄.C.de iure deli.ꝛ.l.vnica.§.i nouissimo.C.de cadu.tollē.Sȝ dicēdū videt̄ fm̄ eū qđ ipsā rē trāsmittit sicut ꝛ legatū.l.cū pater.§.surdo.ff.de le.ij.ꝛ.l.vnica.§.j.de cadu.tol.Sed nō trāsmisit i⁹ accrescēdi qđ capit ab ipsa vniuersali institutione.nā respectu effectū cōcernētiū ipsam rē censetur legatari⁹.Sȝ quo ad effectus extrinsecos:vt respectu iuris accrescēdi ꝛ similiū nō cesēt̄ legatarius.ꝛ hoc vr̄ clarū quando ipse nō agnouit in vita ipsā institutionē particularē.Quid autē si illā agnouisset:an tūc trāsmisisset ius accrescēdi patebit ex seque 25 tibus. ¶ †Secūdū dubiū est an talis institutio ꝯfirmet̄ ꝑ auf. ex causa.Et dicendū est qđ sic quo ad effectus cōcernētes ipsā rē:sed nō quo ad alios:qr solū legata cōfirmant̄ ꝛ nō istitutiōes 26 vniuersales.vt ibi pȝ. ¶ †Tertiū dubiū est an si istitut⁹ i re certa agnoscit ipsam institutionē:cōfirmet̄ testamētū ꝛ consequenter tabule pupillares.Ang.hic refert bar.tenere qđ nō:qr illa iura que ꝯpetūt heredibus nō cōpetūt tali scripto pro ipsa re sȝ tātummodo pro eo qđ hereditariū appellatur.Sed certe Bar.in l.ex facto.ꝑallegata.ꝛ etiā in.l.quoties.C.eo.tenet expresse oppositū dicens qđ cōfirmabitur testamentū ex eo qr in oēm euētum est habiturū effectū.sicut si vnus ex pluribus heredib⁹ adiret.qđ sufficit ad cōfirmationē testamenti vt patet in.l.si nemo. ff.de testa.tute.ꝛ.l.si seruo legato.§.fi.ꝛ.l.seruum testamēto manumissi.§.j.ff.de manu.test.Qđ aūt in omnem euentū habiturū sit testamētū effectū patet.qr si istitutus vniuersalis adibit hoc erit clarū.si aūt nō adibit adhuc idē:qr iste institutus in re certa q agnouit habebit totum vt hic patet.ꝛ sic in omnē euētū testamētum habebit effectū.Sed aduerte qr hic pōt esse dubiū an si post agnitionē factā ꝑ istitutū in re certa istitut⁹ vniuersalis repudiet an erit necessaria noua agnitio.bar.fȝ vnū itellectū videtur sentire q̄ sic in.d.l.quoties.ꝛ sic intelligit eū ibi Saly.sȝ ipse Saly.tenet cōtra.qr ius accrescendi ipso iure ibi sine noua agnitione obuenit sibi.l.j.cū ibi nota.C.qñ nō peten.partes ꝛ credo qđ hoc fuit etiā de mēte Bar.nā intelligo dictum ei⁹ qđ reqrit̄ agnitio.s.institutionis ex re certa vt ipse habeat vniuersalē hereditatē.Et not.bñ qr Saly.sequit̄ bart.inquantū dicit qđ ꝑ agnitionē factā per institutū in re certa confirmat̄ testamētum vnde dicit etiā idē saly.qđ si post agnitionē per institutū factā i re certa decedat ipse institutus deliberāte vniuersali herede qđ si postea repudiat vniuersalis qđ heredi q̄ successit istituto ex re certa accrescet ipso iure dicta hereditas sine noua agnitiōe per ea que habent̄ in.d.l.j.C.qñ nō peten.partes.ꝛ.l.si ex plurib⁹.ff. de legiti.heredi.lȝ dicat Bart.sensisse requiri nouā agnitionē in herede ex quo nō fuit repudiata hereditas viuo instituto.ꝛ per consequēs nec agnita per institutū ex re certa.Sed puto satis đ mēte Bar.fuisse idē in effectu:qr voluit q̄ si istitutus in re certa decedit sine agnitione itelligo ipsius rei in q̄ est facta istitutio nō trāsmittit hereditatē ad heredē eius lȝ cōtingeret illā esse repudiatā.secus si decessisset facta agnitiōe dicte institutiōis par 27 ticularis.an aūt h opi.sit ṽa patebit ex.ff.dicēdis. ¶ †Quartū dubiū est an institut⁹ ex re certa habeat bñficiū.l.fi.C.de edict. diui adri.tollē.Ang.hic refert Bar.tenere q̄ nō.Sȝ certe cōtrariū aperte tenet ipse in.d.l.ex facto.ꝛ in.l.quoties.C.e.nā ex quo pōt habere ius accrescēdi ꝛ per eius agnitionē cōfirmat̄ testatū.ꝓpria autoritate pōt accipere.videt̄ qđ debeat habere bñficiū dicte.l.fi.C.de edicto.lȝ gl voluit cōtrarium in.d.l.fiñ.C.đ edic.diui adri.qñ est datus coheres vniuersalis. Bal.i.d.l.ex facto.sequitur hāc opi.nisi fm̄ eū ipsa institutio particularis esse redacta ad naturā legati.ꝛ aliter nō đclarat.forte voluit dicea qđ non habeat remedium dicte.l.si vellet illud habere postq̄ i stitutus vniuersalis adiuisset:qr tūc habet̄ loco legatarij.vt.d. l.quoties.secus si nōdū adiuisset:qr tunc non esset omnino talis institutio ex re certa redacta ad naturā legati.qr posset habere ius accrescēdi ex quo institut⁹ vniuersalis nondū adiuit.iō tūc habeat locū opinio Bar.vt possit habere beneficiū dicte.l.fin.ꝛ hāc opi.reperio Saly.tenere i.d.l.quoties.lȝ nō faciat mētionē de verbis Bal.Aduerte tū qr aliqua videt̄ esse defferentia iter opi.Bal.ꝛ Saly.nā Bal.videt̄ velle qđ solū excludat̄ abeneficio.l.fi.de edicto diui adri.institut⁹ in re certa alio vniuersaliter istituto qñ institutio illa particularis est redacta ad naturā legati.ꝛ sic postq̄ adiuit heres vniuersalis:qr ex tūc itelligit̄ redacta ad naturā legati.vt.ff.dixi.ꝛ sic videt̄ velle qđ alias habeat bñficiū edicti.ꝛ ꝑ cōsequēs anteq̄ ipse institutus vniuersalis adeat vel repudiet

vel repudiet: qꝛ tūc adhuc nō est redacta ad naturā legati. Sal. ꝟo in. d. l. quoties. vult ꝙ demū institutus ex re certa possit hr̄e bñficiū edicti si institutus vniuersalis repudiauit: qꝛ tūc intelligit̄ in totū institutus in re certa. vt h̄ pꝫ. iō nimirū si tūc hꝫ bñficiū edicti. qđ hꝫ locū in instituto insolidū vel ex parte. ptꝫ in. l. fi. C. de edict. diui adri. secus si adiuisset institutus vl'is. vt est dictū. Itē secus si deberet. ꝛ sic nōdū adiuit vel repudiauit: quia tūc interim institut⁹ in re certa nō cēset̄ institut⁹ insolidū. sed interim est in suspēso ꝛ pēdet ex futuro euētu. facit qđ habet̄ in. similī in. l. si miles titio. ī. de mili. test. ꝛ ī. l. q̄dā. ī. de reb⁹ du. ꝛ idē videt̄ etiā velle Ang. in. d. l. quoties. vcꝫ ꝙ solū habeat bñficiū edicti īstitutus in re certa qñ institutus vniuersalis repudiauit. ꝛ hec pars videt̄ mihi de iure verioꝛ: qꝛ interim dū deliberat heres vniuersalis nō pōt dici institutus ex asse vel ex quota. iō nō vr̄ habere locū. d. l. fi. de edic. p tex. d. l. cōiuncta glo. Et hoc etiā potissime ꝓcederet tenendo ꝙ p agnitionē instōnis ex re certa nō cōfirmetur testm̄. de quo inferi⁹ dicet̄. Et opi. p̄dictā qđ nō habeat institutus ex re certa bñficium edicti nisi qñ institutus vniuersalis repudiauit. videt̄ etiā hic sequi Ange. inquātū dixit Bar. tenere qđ institutus ex re certa nō hꝫ bñficiū edicti ꝑ ipsa re. ꝛ transit cū tali dicto. ꝛ facit etiā qđ. ī. dicā post eū. sꝫ nō bñ refert Bar. vt. s̄. dixi. Itē attende qꝛ hāc opi. qđ instō ex re certa sit tertia species de per se. ꝛ qđ censeat̄ legatarius quoad effectus cōcernentes ipsam rē. ꝛ qđ nō sit heres simpliciter. sed heres ex re certa. sequit̄ ipse Ange. in. d. l. quoties. ꝛ etiā Saly.

28 ibi adducēs etiā simile † de re publica alteri⁹ ciuitatis quā romanoꝝ: qꝛ illa nō est simpliciter res publica sꝫ cū adiectiōe. puta res publica bononiēsiū. l. eū q vectigal. cū ibi no. ī. de ver. sig. ꝛ qđ no. ī. l. fi. C. de sac. san. ec. ꝛ in. l. res publica. C. ex q. cau. ma. hāc etiā opi. sequit̄ Bal. in. d. l. ex facto. Sed ipse Ang. in hoc §. aliter dicit. nā dicit ꝙ forma loquēdi ipsi⁹ bar. sibi nō placet: qꝛ nō videt̄ semp vera. nā si quis instituit̄ solus in re certa. vel etiā cū alio vniuersaliter instituto. sed hereditas tota repudiāte vniuersali instituto ad eū deuenit iudicabit̄ heres simpl'r etiaꝫ in re illa. ꝛ habebit beneficiū edicti: qꝛ non pōt esse simul heres insolidū ꝛ legatari⁹. ne simul ꝛ semel inueniant̄ debitoꝛ ꝛ credi

29 toꝛ sibimet. facit lꝫ nō alleget. l. legatū. §. j. ī. de le. j. † Et iō cōcludit qđ institutus in re certa interdū instituit̄ solus: ꝛ tūc oī respectu erit heres: etiā respectu ipsius rei p rōneꝫ supra dictā. Interdū sunt plures scripti heredes ex rebus certis nullo dato vniuersaliter instituto. ꝛ tūc quilibet intelligit̄ p̄legatari⁹ respectu rei sibi assignate ꝛ in residuo intelligunt̄ heredes ꝓ equalibus partib⁹ nō attēta distinctione partiū rerū p̄legatarū. l. quoties §. si duo. ꝛ. l. si alterius. ꝛ. l. ex facto. el scđo. ī. eo. ꝛ facit qđ habet̄ in. l. titi⁹ fundi. ī. e. Si tñ vrgeret es alienū ita qđ nihil supesset redderent̄ instōnes p̄dicte inutiles fm eū. sicut alia legata. ꝛ si aliqd supest ere alieno deducto resecabunt̄ dicta p̄legata per falcidiā p p̄legatā. l. ex facto. Interdū ꝟo instituit̄ vn⁹ ex fundo alter ex vniuerso. ꝛ tūc hereditate adita p scriptū ex vniuerso institut⁹ in fundo erit loco legatarij oī respectu fm eū. ēt si sit filius. nā sufficit ei semel potuisse hr̄e ius accrescēdi. Si ꝟo gradus vniuersalis instōnis deficit forte repudiāte ipso vniuersali instituto vel etiā omittente. ꝛ sic excluso expresse vel tacite forte tp̄is lapsu. tūc institutus ex re certa p ius accrescēdi habebit totū. vt hic ptꝫ. ideo in respectu erit heres. Si autē institut⁹ ex vniuerso deliberat ꝛ superest tūc etiā institutus ex re certa tunc fm eū quantū ad exclusionē querele script⁹ ex re certa habet̄ loco heredū. ꝛ sil'r vt nō possit dicere testm̄ nullū vt i auf. nouissima. C. de inoffi. test. ꝛ in auf. vt cū de ap. cog. §. aliud quoqꝫ capl'm. iuncto. §. ceterū. ad fi. d. auf. col. viij. Quantū ꝟo ad reliqua totū pendebit ex euētu futuro: qꝛ si scriptus ex vniuerso hereditatē agnosceret script⁹ ex re certa videbit̄ fuisse legatari⁹ quo ad oia: si repudiabit retro instō erit nulla: sicut etiā reliqua legata nisi in casib⁹ in qbus cōseruat̄ legatū. lꝫ ex testō nō adeat̄ hereditas. de qbus in. l. eā quā. C. de fideicō. Et intelligit Ange. lꝫ expresse hoc nō dicat: qꝛ instō erat nulla: decessisse institutus ex re certa interim deliberāte vniuersali. Ideo dicebat qđ ius accrescēdi ad heredē suū nō trāsmisit: cū nunquā fuerit hereditas adita. ꝛ sic nō ob. l. si ex plurib⁹. ī. de suis ꝛ legi. Et plus dicit ꝙ ēt si īstitut⁹ ex re certa sit su⁹ heres: h̄ est de numero suoꝝ hr̄dū. vt qꝛ sit fili⁹ in ptāte: nō trāsmittet dictā hr̄ditatē cū nūq̄ fuerit sibi delata: nisi ꝓuideat̄ sibi p decretū. l. vētre. ī. de acqui. here. ꝛ h̄ dictū dicit mēti tenēdū: qꝛ forsitā alibi nō reperiet̄. Idē tñ tenuit ipse Ang. in. d. l. ex facto. el. ij. ī. e. Tu adde dictis Ange. plura. Primo inquātū dicit ꝙ forma loquēdi Bar. sibi nō placet p rationē p ipsum assignatā: qñ rō sua nō cōcludit nisi qñ hereditas tota deuenit ad institutū ex re certa. quo casu clarū est nō procedere dictū Bar. Sed nō est verisimile Bar. se restrinxisse ad dictū casuꝫ. imo potius dictū suū dꝫ intelligi ī casu ī quo habeat dubiū. arg. l. qđ labeo. de carb. edic. Itē scđo adđ inquātū dicit qđ si duo sunt instituti in re certa. ꝛ adeo vrget es alienū ꝙ vltra res illas nihil supest: qđ instōnes tūc erūt inutiles. nā hoc dꝫ intelligi scꝫ ad cōmodū ipsoꝝ institutoꝝ: tenebūtur tñ creditoribus hereditarijs ēt vltra vires hereditarias fm ista tp̄a. si agnouerūt hereditatē. ꝛ ēt hodie si nō facerēt inuentariū. l. j. §. si is q q̄dringēta. ī. ad treb. ꝛ. l. fi. ī. de iure delib. Itē adde tertio inquātū dicit ꝙ si instituit̄ vn⁹ ex re certa: alter ex vniuerso ꝙ agnita hereditate p scriptū ex vniuerso script⁹ in re certa loco legatarij est habēdus etiā si sit filius: naꝫ male vr̄ dicere

30 etiam in filio: qꝛ † etiam tūc filius habetur loco heredis quo ad exclusionē q̄rele ꝛ ius dicendi nullū. vt ptꝫ in. §. aliud quoqꝫ capitulū. ꝛ. §. ceterū. in auf. vt cū de ap. cogno. ꝛ voluit gl. in. l. si qs prioꝛe. ad treb. ꝛ etiā Saly. in. l. quoties. C. e. ꝛ dū gl. in. d. l. si qs prioꝛe. ī. ad treb. dicit speciale esse odio querele. supple ꝛ iuris dicēdi nullū: qꝛ nō poterit dici preteritus ex quo hr̄ titulo institutionis. Uel intellige gl. accepisse late verbū querela vt nedū cōprehēdat q̄relā inofficiosi: sed etiā querelā iuris dicēdi nullum. nā ꝛ tūc etiā late pōt dici fili⁹ querelari de testō. Itē adde quarto inquātū dicit ꝙ interim dū liberat heres vniuersalis pēdet ex futuro euētu effectus institutiōis ex re certa. ꝛ interim pōt dici in suspēso. In h̄ etiā cōcoꝛ. Saly. in. d. l. quoties. facit ꝙ hr̄ in simili. l. si sic. §. fi. s̄. de leg. j. ꝛ. l. si miles titio. ī. de mili. testa. ꝛ. l. proinde. ī. si cer. pe. ꝛ. ī. de rebus dub. in. l. quedā. cū similibus. ꝛ fa

31 cit etiā ꝙ habet̄ in. l. sꝫ ꝛ si qs. s̄. de vsufru. † Itē adde quinto inquātū dicit ꝙ si scriptus ex vniuerso repudiat hereditatē: qđ institutio ex re certa retro cēsebit̄ nulla. nā hoc dꝫ intelligi vt predixi. qñ repudiat vniuersalis institut⁹ mortuo instituto ī re certa. nā si veniret posset habere totū p istuꝫ. §. ꝛ p ea q̄. s̄. dixi post eū. Itē aduerte qꝛ dictū suuꝫ vr̄ procedere qñ deliberante vniuersali instituto decessit institutus in re certa nō facta agnitiōe ipsius institutioni. nā si fuisset facta agnitio institutionis cōfirmatū fuisset testm̄ fm opi. Bar. ꝛ Saly. ꝛ trāsiuisset ius accrescēdi ad heredē. forte tñ de mente Ang. fuit intelligere dictū suuꝫ etiā si institutus in re certa decessisset agnita institutione: qꝛ hic refert Bar. tenere ꝙ p agnitionē talis institutionis nō cōfirmatur testm̄ neqꝫ tabule pupillares. ꝛ trāsit cū illo dicto: licet vt dixi male retulerit Bar. Que autē opi. sit vera ex predictis an videlicet hec opi. Ang. qñ p agnitionē institutiōis ex re certa nō cōfirmet̄ testm̄: An vero opi. Bar. ꝛ Saly. statim patebit ex se

32 quētibus. Sꝫ nō omitto ꝙ Saly. in. d. l. quoties. dixit † ꝙ si deliberāte script⁹ vniuersali decedit institutus ex re certa nō facta agnitione ipsius institutiōis. ꝛ cōtingat postea institutū vniuersalē repudiare: ꝙ si institut⁹ ex re certa erat extraneus nō trāsmisit hereditatē nec ius accrescēdi ad heredē suū saluo nisi fuisset infra annū iuris deliberādi. iuxta. l. cū antiquioꝛib⁹. C. de iure delibe. Si aūt erat suus heres dicit ꝙ tenēdo cōem opi. vcꝫ ꝙ trasmittat hereditatē ad quoscūqꝫ. de qua plene dixi in. l. vētre. ī. de acq. here. ꝛ etiā p Saly. in. l. apud hostes. C. de suis ꝛ legi. ꝙ tūc dicēdū esset ipsum trāsmisisse ipsam hereditatē ad ipsius heredē. ꝛ sic tāgit dubiū Ang. ꝛ cōtradicit ei. vt pꝫ ex predictis. Sꝫ tu potes dicere ꝙ neuter eoꝝ pfecte dixit si tenemus ꝙ hereditas nō fuit delata ipsi instituto in re certa. ꝙ nō veniat ꝓprie p ius accrescēdi. vt statim dicā. nā si nō erat delata tp̄e mortis ei⁹ ergo nō pōt trāsmittere ius deliberādi p. l. cū antiquioꝛib⁹. qꝛ illa hꝫ locū tm̄mō qñ qs sciēs hereditatē sibi delatā decedit. vt pꝫ ex tenoꝛe dicte. l. Et sic nō bñ dixit Saly. inquantū dixit extraneū decedentē. ī. annū iuris deliberādi trāsmittere. Itē nec bñ dixit inquātū dixit suū trāsmittere qꝛ si hereditas nō est delata etiā su⁹ nō trāsmittit. vt est casus in. l. vētre. ī. de acq. here. ꝛ sic in hoc meli⁹ dixit Ang. Inquātū tñ Ang. subdit ꝙ ꝓuideđ sit suo p decretū. l. vētre. vr̄ male dixisse: qꝛ illud decretū hꝫ locū qñ suus in oēm euentū erat successurus. vt ibi pꝫ. Sꝫ in casu nr̄o in omni euētu nō erat successurus qꝛ nō succedebat in ipsa hereditate vniuersali instituto adeūte. nec ēt pōt sucurri p. l. scriptis. ī. ad carb. qꝛ ibi hereditas erat delata hic secus.

33 ¶ † Pro cui⁹ declaratiōe est aduertēdū ꝙ lꝫ dicam⁹ institutū ex re certa habere ius accrescēdi repudiāte vniuersali īstituto nō vr̄ ꝓpria locutio: qꝛ ꝓprie nō hꝫ locum tunc ius accrescēdi tūc stricte sumptum: qꝛ illud accrescit partioni ꝛ nō rei. l. si totā. ī. de acq. here. ꝛ. l. si ex plurib⁹. ī. de suis ꝛ legi. iō dixit Saly. i. d. l. quoties. ꝙ tūc nō est ꝓprie accrescere. sꝫ q̄dā delatio hereditatis ex quadā tacita volūtate defuncti. q̄ colligit̄ ꝓpter titulū institutionis quē dederit instituto ex re certa: qꝛ vr̄ velle ꝙ habeat p hoc totuꝫ deficiente vniuersali instituto. vt pꝫ in hoc. §. forte tñ pōt dici ꝙ illa dilatio hereditatis p̄ncipaliter ꝛ p pri⁹ est ex legis dispositiōe. q̄ voluit ꝙ institutio ex re certa trahat̄ ad vniuersum ne alias qs reperiat̄ decedere ꝓ parte intestatus. cōtra. l. ius nr̄m. ī. de regu. iur. hinc est ꝙ sec⁹ esset in milite q pōt decedere ꝓ parte testatus ꝛ ꝓ parte intestat⁹. vt. l. vj. ī. de mili. testa. ꝛ hoc tāgit̄ in glo. Et istā ptē ꝙ nō veniat p ius accrescēdi: audiui tenere Ange. in recollectis floꝛētinis. lꝫ in paduanis in. l. quoties. sequat̄ cōem. ꝛ hic etiā trāseat cū cōi mō loquēdi. ꝛ in floꝛētinis allegat qđ non reperit̄ bñ in iure cautuꝫ qđ habeat ius accrescēdi. sꝫ poti⁹ ꝙ intelligat̄ institut⁹ i totuꝫ detracta fundi mētiōe vt h̄ pꝫ. Et alle

gauit etiã qñ vna directa instõ cõuertit in aliã.l.fi.C.de he. insti.z facit etiã qd habet in.l.ij.§.si sub cõdi.ff.de secũdis tabu.lz illa posset adduci ad oppositũ:qz ibi fm tabulas ꝯuertit interdũ in ꝯtabulas.z sic in speciẽ diuersam. Sed ipse vult quod nõ fiat cõuersio in speciẽ diuersaz.z sic qd nõ habeat ius accrescẽdi ex quo nõ est institut⁹ in certa portiõe quã respicit ius accrescẽdi.sed in certa re.lz bñ instõ particularis cõuertat in vniuersalẽ.z sic quo ad effectũ cõcordat cũ Saly.z etiã cõcor.cũ cõi opi.

34 modernoꝝ. vcz qd † institut⁹ ex re certa habeat totũ repudiãte vli instituto.lz in verbis aliqualiter discrepet a cõi modo loquẽdi.Sed potes saluare cõem modũ loquẽdi fm impropriã z latã significationẽ. Sz ꝓprie loquẽdo ꝓcedat qd institutio particularis cõuertit in vniuersalẽ.z qd tũc dz deferri hereditas ipsi instituto ex re certa q̃ ante nõ erat delata.z facit qd dicã sup gl. Et ex hoc sequit qd lz istitut⁹ ex re certa deliberãte scripto vniuersali agnoscat suã institutionẽ nõ p hoc cõfirmabit testm̃:qz nõ põt dici agnouisse hr̃ditatẽ q̃ nondũ sibi erat delata. z ideo si interim decederet nõ trãsmitteret.z p ꝯñs non põt dici testm̃ cõfirmatũ:qz nõ est certũ ipm habiturũ effectũ si interim post illã agnitionẽ decederet deliberãte vniuersali instituto.z sic i effectu quodãmõ cõditionalr̃ intelligit sibi delata hr̃ditas si deficiat vniuersalis institut⁹.iõ nimirũ si ante nõ dicit delata. nec ante põt illã agnoscere lz possit agnoscere ipsam instõnem ex re certa sicut z legatari⁹ suũ legatũ.l.si qs ita hereditatẽ.cũ ibi no.ff.de cõdi.insti.z hec opi. videtur ipsa veritas quicquid senserit Bar.z Saly.z p p̃dicta etiã patet qd institutus in re certa nõ hz beneficiũ edicti siue institutus vniuersalis deliberet siue adiuerit:sed demũ qñ esset exclusus ab hereditate repudiatione vel alio modo quo etiã supius dixi.Quid aũt si institutus ex re certa z alius institutus in dimidia hereditate z nullus alius institutus:an institut⁹ ex re certa aliqd habebit.dicẽdũ qd nõ. imo sol⁹ institut⁹ i dimidia:qz ille est istitut⁹ in q̊ta.z portio accessit portioni z nõ rei vt supi⁹ est dictũ.z qz casus est ad literã in.d.l. q̊ties.vbi dz qd institut⁹ ex re certa loco legatarij habebit alio instituto vniuersaliter vel ex quota vel simplr̃.z h̃ etiã tz Saly. in.d.l.q̊ties.nã vt ibi pz sufficit quẽ institutũ ex q̊ta.vt institut⁹ in re certa habeat loco legatarij.z p h̃ nõ obstat iste tex. qui dz intelligi fm illũ. ¶ In gl.sol⁹ ibi sec⁹ si habeat coheredẽ intellige diuerse forme.puta vlem:vel ex quota:aut simplr̃.vt pz in d.l.quoties.sec⁹ si eẽt eiusdẽ forme.vt qz hr̃et coheredẽ aliuz in re certa.nã tũc hr̃et etiã in effectu locũ dispositio hui⁹.§.vt pz i l.quoties.§.si duo.z.l.si alteri⁹.cũ.l.seq.z.l.si ex facto.ff.e. Itẽ intellige fm Ang.in.l.quoties.C.eo.qñ hz coheredẽ vlem in eodẽ testõ.nã sec⁹ fm eũ si in diuerso testõ.l.si qs a priore.ff.ad trebel.z insti. qbus modis testa. infir.§.sed si qs. z in se bene dicit

35 Ang.lz iproprie est locut⁹:qz † coheredes ꝓprie sunt q in eodẽ testo vocant.vnde melius dixisset secus si coheres vlis sit scriptus in vno testõ z postea in alio scribat heres ex re certa: quia tũc hz locũ iste.§.z rũpit pmũ testm̃ p scdm.vt pz in iurib⁹ p̃allegatis. Itẽ intellige gl.qñ hz coheredẽ vlem qui adiuit.secus si repudiaret:qz tũc institut⁹ in re certa haberet locũ p ius accrescẽdi fm cõem modũ loquẽdi:sed improprie vt predixi. z istam partẽ qd habeat totũ repudiãte vniuersali hr̃de tenet etiã Jo.an.in addi.spe.in ti.de testa.§.j.ad fi.sup ver. pone A. post petrũ de ceruotis in.j.q.ibi posita:qz debemus conari ad iuuãdas voluntates defunctoꝝ ne pereãt.p id qd habet i.l fi.C.de post hu.here.insti.z in.l.cogi.in prin.ff.ad treb.cũ si.Bal.tñ i.l.quoties.§.si duo.ff.eo.dixit qd hec opinio nõ est oĩno clara p duas rationes. ¶ Prima qd qñ nõ est institutus vniuersalis heres tunc bene dz habere totũ vt hic dicit.Sed ratio huius tex.cessare videt qñ alius est vniuersaliter institutus. ideo videt tunc secus.Sz certe hec ratio tollit:qz videt qd sit eadẽ rõ ex quo deficit ex postfacto vniuersalis institutus p ea que superius dixi. z p.l.si quis in senatorio.z.l.eos q.s̃.de ritu nup.z.l.z si contra.

36 C.de nup.z etiã tetigit Jo.an.in additione p̃allegata. ¶ † Secunda ratio est qz qñ est datus coheres vniuersalis videt instõ particularis cepisse habere certã determinationẽ.vcz vt loco legatarij habeatur.l.quoties.C.eo. z sic videtur qd postea ex tpe nõ variet per id qd in simili no.in.l.centurio.ff.de vulg. z pup. z in.l.precibus.C.de impub.z aliter nõ declarat.Sed in.l. quoties.C.e.tenet precise in extraneo nõ habere locũ ius accrescẽdi sz in filio vel alio cui debeat legitia sic.Ipse tñ Bal. in.l. ex facto el.ij.ff.eo.p̃cise sequit opi.Bar.vt institut⁹ in re certa veniat ad totũ repudiãte vli vñ dicit ibi qd institutio in re certa trahitur ad naturã vniuersalis qd habeat ius accrescẽdi. Itẽ qd ei⁹ agnitione ꝯfirmetur testm̃. z in his duobus ibi sequitur Bar. Item tertio tenet fm Bar. qd possit a seipso ꝓpria autoritate apprehẽdere rẽ ipsam.Sz istud tertiũ nõ placet ibi Bal.qz tũc ex illo sequeret qd nõ acqreret dñium rei ante agnitionẽ seu apprehẽsionẽ:qd est falsum:qz imo acqritur sicut in legatis.l.a titio.ff.de furtis.nã quo ad rẽ ipsaz hz vim legati.vt ẽt Bar. attestat.Sz certe reprobatio Bal.friuola est si bñ ispiciat: qz nõ valet cõsequẽtia:si põt ꝓpria autoritate accipere rẽ ipsam.ergo nõ acquiret dñium nisi accipiatur.nã patet instãtia z fallentia per ea que habentur in.l.titia cum testõ.§.j.ff.de leg.ij. nã vt ibi

37 pz † p testatorẽ põt dari licentia legatario ꝓpria autoritate accipiẽdi rem legatã. z tñ nemo dixerit dominiũ tunc nõ trãsiret in legatariũ recta via anteq̃ accipiat cũ.l.a titio.de fur. loquat indistincte.z sic indistincte dz intelligi vt.l.de p̃tio.cũ si.de publi.z qz inductũ in fauorẽ nõ dz retorqueri in lesionẽ.l.quod fauore.s̃. de legi.z ideo si testator fauore legatarij vult qd possit ꝓpria autoritate accipere non dz nocere legatario.z sic male vr̃ Bal.reprehẽdisse Bar.Et ex p̃dictis pz Bal.variasse in h̃ articulo:an institutus in re certa vocet ad totũ repudiãte vniuersali instituto.nã in.l.quoties.§.si duo.ff.e. dimisit sub incerto.sz in.l.ex facto.el.ij.p̃cise tz opi.Bar.postea ꝯo in.l.quoties.C.eo. distinxit inter extraneũ z filiũ vel aliũ an debeat legitia. Sz tene opi.cõez qd vocet ẽt si sit extrane⁹:qz eadẽ est rõ ne.s. repiat testatũ ꝓ pte decedere.s.z ꝓ parte intestatũ.z qz deficiẽte vli instituto habet p inde ac si a p̃ncipio nullus fuisset institut⁹ vlr̃ p iura superius allegata.quo casu est claꝝ vt pz in h̃.§.Pro hoc etiã allegabat Jo.an.post Pe.de ceruotis in additione supius allegata.qz.l.quoties.C.eo.nõ dicit qd institutus in re certa sit legatari⁹ sed qd habet loco legatarij.z sic innuit qd vere nõ est

38 legatarius.† nã aliud est esse tale:aliud haberi ꝓ tali vt in regula ꝓ possessore.de reg.iur.lib.vi.z.l.is q dolo.s̃.de rei vẽdi. z est tex.cũ gl.lz nõ alleget in.l.mercis.ff.de ꝟ.sig.Posset tñ hec rõ retorqueri in cõtrariũ:qz lz vere nõ sit legatarius tñ ex quo habetur ꝓ legatario deberet vt de legatario iudicari. p id qd habet in.l.j.§.lex fal.ff.ad le.fal.z qd notauit Bar. in.l.si marit⁹ sit in magistratu.§.j.ff.de adul.iõ p̃cedẽtes rõnes vident meliores. Et ad rõnẽ Bal. scdam supius factã põt rñderi quod lz substõ q̃ precise z simpliciter a p̃ncipio hz certã z determinatã naturam postea nõ varietur. vt pz in substõne cõpendiosa facta p verba mere directa pupillo.tñ secus est instõne particulari alio vlr̃ instituto:qz lz a principio reb⁹ sic se hñtibus interim quo ad qd habeat loco legatarij:qz interim donec pẽdet an istitut⁹ adeat nõ est sibi delata hr̃ditas:tñ nõ p̃cise z simplr̃ hr̃ loco legatarij omni respectu.imo pẽdet ex futuro euẽtu z interim est in suspẽso.vt supius dixi.facit qd habetur in sili in.l. sz z si qs.§.j.s̃. de vsufr.cu alijs si.s̃.allegatis. Et sic pz qd a p̃ncipio nõ hz p̃cise simpliciter z oi respectu determinatã naturã: ideo nimirũ si ex euẽtu futuro põt effectus variari.secus qñ dispositio a p̃ncipio p̃cise simplr̃ z omni respectu hz determinatã naturã z sic loquitur no.in.d.l.cẽturio. Itẽ aduerte qz dispositio hui⁹.§.hz locuz in pagano in milite secus.vt tãgit gl.in fi.q̃ qualiter intelligat

39 dicã statim sup ea.† Et ex p̃dictis põt ꝯcludere si qrit an institut⁹ in re certa vocet ad totũ:qz aut decedit testator cũ duobus testis in quorũ p̊mo est institutus vlis: in scdo institutus in re certa.z tũc recurre ad.l.si qs priore.ff.ad treb. qz ruptũ est p̊mũ z valet tm̃modo scdm.z p inde est ac si cũ illo scdo tm̃ decessisset vt ibi pz.Aut decedit qs cũ vno testõ tm̃:z tũc aut erat miles. z vr̃ q̃ nõ trahat ad totũ p id q̃ hic dicit glo.z q̃ habet in.l. si miles ex fundo.ff.de mili.test.sz statim de h̃ dicã in fi.gloss. aut erat pagan⁹.aut erat miles si erat paganus:z tũc aut non erat ali⁹ institut⁹.z claꝝ q̃ vocat ad totũ vt hic est casus. Aut erat ali⁹ institut⁹:z tũc si erat forme eiusdẽ vt qz erat ali⁹ institut⁹ ex re certa.z hz locũ.l.quoties.§.si duo.z.l.si alteri⁹ cũ seq.z.l.ex facto.el.ij.ff.eo.qz p̃dicti ambo veniũt ad totũ ac si simplr̃ essent istituti detracta fundi mẽtiõe.nec veniũt ad hr̃ditatẽ fm partes assignatas in fundo.sed equaliter nisi aliud appareat de mente testatis: ad ipsas tñ res veniẽt fm pares assignatas vt no.in d.l.si alterius.ff.eo.Aut hz coheredẽ diuerse forme:qz vniuersalẽ vel simplr̃ vel ex quota.z tũc aut ille vniuersalis adiuit z habet institut⁹ in re certa loco legatarij.l.quoties.C.e.p̃terq̃ quo ad q̊relã z ius d.cẽdi nullũ.vt no.in.l.si qs pore.ff.ad treb.Aut repudiat vlis institut⁹.z tũc lz tres fuerũt opiniones vna butrigarij q̃ nõ vocet ad totũ sz inualidet z testm̃ z ꝯsequẽter legata.z p ꝯñs dicta institutio in re certa vt sic habeat loco legatarij p.l.ea quã.C.de fideicõ.iuncta.l. quoties.C. eo. Scda fuerit q̃ hoc verũ in extraneo instituto in re certa:secus in filio. quã sequit mar.de syl.z Bal.i.l.quoties.Tñ tertia est z cõis opinio

40 modernorũ.qd † siue sit fili⁹ siue extraneus admittet ad totuz ex quo deficit institutio vlis sicut si a p̃ncipio nõ reperiret vniuersalis.z hãc sequtur Bar.z Ang.z hic z Bal.in.d.l.ex facto. z Jo.an.in addi.preallegata.z Saly.in.d.l.quoties. z ista etiã opi.ꝓ lz vt supius dixi. Si aũt deliberaret scriptus interim quo ad q̊dã habet loco legatarij.nec p eius agnitionẽ confirmatur testm̃.lz Bar.z Saly ꝯ.z etiã Bal.in.l.ex facto.Sz Ange. hic tenet ꝯ.z plus placet vt.s̃.dixi.Sed quo ad alios respectus pẽdet ex futuro euẽtu.vt.s̃.ẽt tetigi post Saly.z Ange. quãtũ tñ ad exclusionẽ q̊rele ẽt interim hr̃ loco heredis p id qd habet in

41 l.si qs priore p̃allegata.† Et ex p̃dictis pz qd instõ particularis interdũ ꝯuertit in vniuersalẽ.nec mirãdũ qz z al's videmus

qđ vna bonoꝝ possessio in aliā cōuertit.vt ptꝫ ex.l.ij.§.si sub cō
ditiōe.cū ibi no.de scđis tab.⁊ in.l.illud.§.fi.de ꝯtab. An autē
filiꝰ institutus in legitimo debeat cēseri institutꝰ vniuersalis seu
in vniuersitatē. Bal.in.d.l.ex facto.el.ij.ff.e. videt dicere qđ sic:
qꝛ poterit intētare actiones ꝓ rata ipsius legitime: ⁊ sic est he
res respectu cōmodi in pte vniuersitatis:sꝫ nō respectu incōmo
di qđ nō possit cōueniri a creditoꝛibꝰ.l.pap.§.iiij.de inoff.test.⁊
sic pōt dici heres in quota quo ad actiones actiue sibi dādas:lꝫ
nō passiue vt dent ꝯ eū.facit qđ habet in.l.ij.§.fi.s.qđ cū eo.⁊ se
cus videt dicere in extraneo q nō reducit ad aliquā quotā: ⁊ ꝑ
hoc etiā infert qđ si qs accepit emphyteusim ꝓ se ⁊ heredibus
veniet etiā ad illā emphyteusim etiā filiꝰ institutꝰ in legitima ꝓ
rata ipsius legitime vna cū aliis.allegat etiā qđ no. Spe.in ti.đ
test.§.j.ver.pone A. Sed aduerte qꝛ inquātū Bal. diuersificat
extraneū ab ipso filio in casu ṗdicto vr̄ male loq: qꝛ si intelligit
extraneū institutū in certa re ⁊ tūc termini nō essent pares qꝛ ṗ
supponit filiū in legitiā.⁊ sic in q̊to bonoꝝ institutū: qꝛ olim in
quarta hodie in tertia:sꝫ extraneꝰ tūc eēt institutꝰ in re certa:vñ
nimirū tūc esset dr̄ia:sꝫ si intellexit secꝰ esse in extraneo instituto
in tertia bonoꝝ:nō vr̄ bñ dixisse:qꝛ eodē mō vr̄ qđ tūc ꝯtra ex
traneū nō cōpetāt actiones passiue:sed bñ actiue si cōpetāt per
id qđ habet in.l.nō amplius.§.j.de lega.j.⁊ qđ habet in.l.si qs
seruū.§.fi.cū seq.de leg.⁊ in.l.mulier.§.fi.ad treb. facit qđ hr̄ in
l.ex legato.C.de leg.⁊ sic videt qđ bona nō fuerit sua differētia.
An aūt qñ qs recipit in emphyteusim ꝓ se ⁊ heredibꝰ itelligit
de filiis:an ꝟo etiā de extraneis:an ꝟo reqrat vtrūqꝫ.⁊ qd iuris
si quis recipit ꝓ se filiis ⁊ heredibꝰ.recurre ad no.ꝑ Bar.in.l.iu
risiurādi.§.si liberi.ff.de ope. lib. ⁊ ibi etiā qd si recipit ꝓ se ⁊ fi
liis nō adiiciēdo heredibus. de quo etiā per eū in.l. qđ dicit.ff.
de ver.ob.⁊ ibi plenissime dixi ꝑ que patet qđ Bar.in.d.§. si li
42 beri.nō ex toto ꝑfecte fuit locutꝰ. † Et qꝛ dictū est supꝛa quod
ꝟbū directū instituo vel hr̄s esto adiectū certe rei trahit ad vni
uersum:secꝰ in verbo cōi relinquo. Pōt esse dubiū an hoc ꝓce
dat etiā in filio.vt si relinquit sibi legitima vel aliqua res ꝓ sua
legitima vel falcidia vel etiā simpliciter aliqua res sibi relinqui
tur nec adiicit iure instōnis vt in ipsa eū heredē instituo:an tūc
trahat ad institutionē vt testm̄ valeat pōt esse dubiuꝫ supꝑ quo
multas reperio opiniones de quibus dicā post gl. Itē similiter
pōt esse dubiū an testatoꝛ paganus posset ꝓhibere ius accrescē
di ⁊ ꝑ cōsequēs impedire ne institutio particularis trahat ad
totū alio vniuersaliter nō instituto.de quo tangit in.l. quoties
§.si duo.ff.eo.sed istud etiā post glo.declarabo. ¶ In ea.glo.in
fine no.diligēter ex hac gl.relata ad tex.qđ lꝫ institutio in re cer
ta facta a pagano alio vniuersaliter vel ex quota non instituto
43 trahat ad vniuersum:tñ secꝰ est in milite:qꝛ † instō facta ab eo
in re certa nō trahit ad vniuersum.⁊ rō esse pōt q̄ tāgit in.l.se
xta ħ allegata qꝛ miles pōt decedere ꝓ pte testatꝰ ⁊ ꝓ pte inte
statꝰ ex ṗuilegio militari:secꝰ in pagano.vt.l.ius nostrū.ff.de re.
iur.⁊ scđm hoc habes vnū intellectū in.d.l.vj.vcꝫ qđ institutio
in re certa facta a milite in dubio nō trahit ad vniuersum. Sed
aliꝰ intellectꝰ ibi ponit in gl.⁊ in.l.j.C.de test.mil.vcꝫ qđ ita de
mum in residuo decedat intestatus si ꝓbet talē esse militis volū
tatē.alias trahet ad vniuersuꝫ in dubio in milite. sicut ⁊ in pa
gano a.l.si certaꝝ.ff.de test.mil.⁊ hec opinio est cōis glossarū et
doctoꝝ ꝓ qua facit qꝛ in dubio nō videt miles velle vti priuile
gio militari ꝑ.l.quāq̄.C.de test.mili.⁊ istud etiā sequit Saly.in
l.quoties.C.eo. Et cōcludit gl.⁊ doc.in milite qđ si fiat institu
tio in re certa alio nō instituto vl'r vel ex quota in dubio trahit
ad vniuersum ꝑ id qđ statim est dictū. Idē si duo instituant q
libet in re certa.qꝛ est idē qđ in pagano.vt trahat ad vniuersuꝫ
⁊ cēseant instituti equal'r detracta fundi mētione ꝑ.d.l. si certa
rū secꝰ si aliꝰ esset vl'r institutꝰ ꝑ.l.quoties.C.e. Nec ob.d.l. si cer
tarū.qꝛ dū litera ibi dicit qđ aliū instituit bonoꝝ pꝛedioꝝ aliuꝫ
bonoꝝ rusticoꝝ.alium certarū rerū dꝫ exponi certarū.i.ceteraꝝ
aliaꝝ rerū.al's institutꝰ in ceteris rebꝰ videret vniuersalis insti
tutꝰ.l.ceteroꝝ.ff.de ver.sig.⁊ vr̄ tex.in.c.Raynu.⁊ in.c.Raynal
dus.extra de testa.lꝫ doc.nō allegēt.⁊ sic nō ꝓcederet qđ ibi dꝛ
qđ oēs intelligant hr̄des sine partibꝰ.⁊ sic intelligit ibi Bar.⁊
ēt Saly.in.d.l.j.de test.mil.⁊.d.l.q̊ties.aliq tñ hñt in lr̄a aliarū
certaꝝ rerū.⁊ tūc lr̄a eēt plana. Interdū ꝟo miles istituit i vnū
vno pr̄imonio:puta i castrēsibꝰ:⁊ tūc nō trahet illa instō ad pa
ganica.⁊ idē eꝯ.l.ij.c.đ te.mil. Et rō est qꝛ diuersa pr̄imonia: iō
nimirū si tūc instō facta in vno nō trahit ad aliud patrimoniū.
qnimo si instituit vnū in castrēsibꝰ ⁊ aliū in paganicis altero eo
rū repudiāte nō accresceret alteri qꝛ cēsent eē diuerse hr̄ditates
⁊ diuersoꝝ testatoꝝ iuris fictiōe.in qbꝰ nō hꝫ locū ius accrescē
di.l.sub cōditione.s.qui.mod.vsufr.amit.saluo casu.l. si certa
rū.§.j.de test.mili.qꝛ in casu illo hꝫ locū ius accrescēdi.qñ.s. vnū
patrimoniū nō esset soluēdo.⁊ hoc ne priuilegiū militis tūc pꝛe
iudicet creditoꝛibus.arg.l.cū filius.eo.ti.⁊ facit qđ habet in eo.
ti.in.l.si duobꝰ.⁊ qđ ibi no.ꝑ gl.⁊ in.l.ipuberi.s. de admi.tuto.
Interdū ꝟo instituit vnus in vncia aliꝰ in duabꝰ.⁊ iste est ca
sus.l.quāq̄.C.de testa.mil.qꝛ tūc vr̄ ꝯfusum vtrūqꝫ pr̄imoniuꝫ
⁊ ipsum totū simul mixtū diuisisse i tres partes vt sic nō habeat
institutꝰ i vna vncia:al's duas partes institutꝰ in duabꝰ.⁊ sic vi
deret diuisisse in tres vncias grossas totū suū pr̄imoniū nō in
tres minutas ꝯpꝛehēsas sub.xij.iūcta.l.hereditas.§.j.de her.in
sti.qꝛ tūc remaneret intestatus in nouē vnciis.cuius ꝯꝛiū ibi dꝛ.
Interdū institutꝰ heres in vncia:⁊ aliꝰ in castrēsibꝰ ⁊ ħ casu vr̄
velle gl.in.d.l.j.⁊ etiā doc.ꝙ institutꝰ in vncia ex q̊ cōfuse est in
stitutus ħ est nō facta mētione paganicoꝝ vel castrensiū habe
bit de vtroqꝫ pr̄imonio semiūciā ⁊ institutꝰ in castrēsibus habe
bit castrēsia excepta media vncia. Itē istitutꝰ in vncia hēbit oia
paganica:qꝛ illa media vncia paganicoꝛuꝫ attrahet ad se resi
duū pr̄imoniū paganicū sicut instō in re certa:ēt i milite attra
het ad se totū:⁊ sic in effectu institutꝰ i vncia habebit oia paga
nica ⁊ semiunciā castrēsiū:⁊ si cōtingat institutū ex castrēsibus
repudiare accresceret instituto ex vncia ꝓpter ꝯmunionē quam
hꝫ in eodē pr̄imonio castrēsi rōne semiuncie.i.dimidie vncie:qꝛ
in eodē pr̄imonio bñ hꝫ locū ius accrescēdi. Si aūt ipe institutꝰ
in vncia repudiat:tūc media vncia castrēsiū accrescet instituto
in castrēsibus:⁊ scđm aliquos accrescēt etiā paganica: pꝛopter
cōiūctionē paganicoꝝ ⁊ castrēsiū factā in vncia. Sꝫ alii dixerūt
44 ⁊ plꝫ Saly.in.d.l.qnquaginta † ꝙ cū institutꝰ in castrēsibꝰ taci
te videat ꝓhibitus habere paganica vt etiā voluit glo.in.d.l.j.
nō veniet ad paganica:qꝛ in illis intelliget tūc decedere itestatꝰ.
nisi forte institutꝰ in castrēsibus esset de veniētibꝰ ab intestato:
qꝛ tūc venire posset tāq̄ veniēs ab intestato:qꝛ solū iure testamē
ti vr̄ ꝓhibitꝰ habere paganica ꝑ id ꝙ habet in.l.si filiꝰ.§.j.ff.de
bonis libe.⁊ voluit gl.in.d.l.j. Aliqui tñ voluerūt dicere ꝙ insti
tutus in vncia nihil habebit de castrensibꝰ ex quo illa specifice
aliis sunt data:iō intelliget ēt institutꝰ in vncia alioꝛum alteri ex
pꝛesse nō datoꝝ ⁊ sic in vncia paganicoꝝ cū spēs derogat gñi.
l.vxoꝛē.§.felicissimo.cū cōcoꝛ.de lega.iij.⁊ in regula generi ꝑ spe
ciē.de reg.iur.in.vj. Sed hec opi.non placet Saly.in.d.l.j.ꝑ.l.si
dño stichus.⁊ ꝙ ibi no.de lega.j.ꝑ quā legē post dominū suum
dominū Ricardū tenet aliam opi.de qua.s.dixi qꝛ institutio in
vncia nō est simpliciter generalis.ideo nō habet locū illa regula
generi ꝑ speciē.sicut in simili ptꝫ in.d.l.si dñs qꝛ si legat vni sti
chus ⁊ alteri optio seruoꝝ.⁊ sic vnꝰ de ipsis seruis q eliget.⁊ sic
incertus de certis.poterit hñs optionē eligere etiā stichum alte
ri legatū:qꝛ sibi nō sunt generaliter oēs serui legati.sed vnꝰ de
seruis.ergo eodē modo in pꝛoposito ex quo nō relinquit totuꝫ
patrimoniū alteri sed solū vna vncia de ipso patrimonio.iō vr̄
qđ cōcurrat cū institutio in castrēsibꝰ respectu semiuncie:vt est
dictū. Et hec est cōclusio cōis gl.⁊ doc.in hac materia. Restat
tūc videre an dicta cōclusio sit vera vnde aduertēdū ꝙ inquātū
gl.⁊ doc.cōiter dicūt ꝙ instō in re certa facta in milite in dubio
trahit ad vniuersuꝫ vr̄ male dicere ⁊ ꝯ tex.expꝛesse in.l.si miles
vnū ex fundo.q̄ est lex.vj.ff.de test.mili.vbi aperte dꝛ ꝙ si miles
vnū ex fundo instituit credit hoc ⁊ ṗsumit a iure in residuo pa
trimonio intestatus.⁊ sic vr̄ velle exṗsse ꝙ in casu dubii nō tra
hat ad vniuersuꝫ. Sꝫ gl.⁊ doc.ibi exponūt credit.s.si ꝓbet mili
tē id voluisse.sed certe ista expositio violat oimodo illū text.q vt
dixi vr̄ loq in casu dubii ⁊ nō in casu certi qñ cōstat de mēte.et
hūc itellectū vr̄ ēt velle gl.hic relata ad tex.vt superius dixi. Et
45 iste intellectꝰ veriꝛ vr̄ † qꝛ i dubio nō est recedēdū a ꝟbis legis
l.j.§.is q nauē.ꝟ.in re igit dubia.s.de exercito.⁊ facit ꝙ habet
in.l.nō aliter.de le.iij.nec ob.huic intellectui.d.l.si certaꝝ.eo.tit.
qꝛ illa lex loquit qñ miles vniuersuꝫ pr̄imoniū suū distribuit in
particulares instones.iō nimirū si ibi trahunt ad vniuersuꝫ.ar.
eius ꝙ hr̄ in.l.qd ergo.ff.de lega.j.⁊ facit ꝙ no.in.l.quoties per
gl.C.fami.her.⁊ hoc ptꝫ satis ex lr̄a ibi in.d.l.si certaꝝ.dū dicit
ꝑinde haberi ac si res oēs suas ꝑ ṗceptionē cuiqꝫ distribuisset le
gādo.i.ṗlegādo,hoc etiā satis ptꝫ ex eadē.l.dū dicit ꝙ aliū insti
tuit heredē vꝛbanoꝝ pꝛedictoꝛū.aliū rusticoꝝ.aliū ceterarū re
rū.intelligēdo ꝙ illud verbū ceterarū.sit verbū iuriscōsulti.nā si
fuisset ꝟbū testatoꝛis ille tertius intelligeret vniuersaliter insti
tutus ꝑ id ꝙ hr̄ in.l.ceteroꝝ.ff.de ꝟbo.sig.⁊ in.c.raynutius ⁊.c.
raynaldꝰ.ex de test.⁊ nō intelligerent oimode sine ꝑtibus insti
tuti cuiꝰ ꝯꝛiū dicit ibi lr̄a.nisi forte velis dicere ꝙ ex q̊ ṗmo insti
tuit vnū heredē vꝛba.ṗdio.aliū postea rusticoꝝ:⁊ tertio aliū ce
terarū:rerū qꝛ tertiū vr̄ instituisse i aliis rebus a superiꝰ dictis ꝙ
tūc cēseat institutio tertii particularis ꝑ id ꝙ notauit Bar.in.l.
cogi.§.ij.ff.qd trebel.⁊.l.titius rogatus.eo.ti. Sed nō puto opi
nionē istā esse verā ꝑ text.in.d.c.raynutius.⁊.c. raynaldus.vbi
hoc vr̄ expꝛessum.nec etiā videtur verū dictū Bar.ꝙ si qs heres
vtiliter institutus rogetur restituere hereditatē deductis legatis
⁊ ere alieno qđ nō cēseat fideicōmissuꝫ vtile:saltē ex equitate ꝑ
tex.in.d.l.cogi.§.j.⁊ in.§.inde q̄ritur.lꝫ bar.aliter dicat in.d.l.ti
tius.sꝫ nō bñ ꝑ ṗdicta.⁊ facit ꝙ ibi dixi.⁊ in.d.l.cogi.§.sed ⁊ si
46 miles.† Itē nō obstat rō dū dꝛ ꝙ miles in dubio videtur vti iu
re cōmuni non pꝛiuilegio militari.per.l.quāq̄.C.de testa.mili.⁊
sic videt ꝙ institutio facta a milite i re certa in dubio debet tra

hi ad vniuersuz sicut in pagano: qꝛ rñderi pōt ꝙ qñq3 mēs ꝛ si gnificatum ꝟboꝝ cōuenire possunt intellectui iuris cōis: ꝛ tūc nō videtur vti p̄uilegio militari. ꝛ ita loqtur. d. l. quāq̄. nam ibi instituit vnum in vncia aliū in duabus. Et pōt tūc esse dubiuz an intelligat̄ dixisse de vncijs minutis q̄ cōphēdūtur sub asse. iuxta. l. hereditas. §. j. de her. insti. ꝛ tūc remaneret itestat⁹ i nouē vncijs ꝛ solū in trib⁹ testat⁹. ꝛ h̄ nō posset esse sine priuilegio militari: qꝛ nō pōt regulariter decedere ꝓ parte testat⁹ ꝛ ꝓ pte intestatus. l. ius nr̄m. j. de reg. iu. nisi sit miles. vt in. d. l. vj. Ali⁹ pōt esse sensus in casu p̄dicto qñ instituit vnū ex vncia aliuz ex duab⁹ ꝙ intellexerit de vncijs grossis cōprehēdētib⁹ totā here ditatē vt sic videatur diuisisse illā in tres partes seu in tres vncias grossas tantūmodo. qd etiā possit facere paganus vt sic vi deatur voluisse hereditatē suā diuidi in tres ptes. quaꝝ vnā ha beat institutus ex vncia ꝛ alias duas ptes ex tribus institutus ex duab⁹ vncijs. ꝛ h̄ casu reperietur in totū testat⁹ ꝛ de iure cōi qꝛ idē etiā esset in pagano. qꝛ igitur mēs testantis ꝛ verboꝝ significatū nō repugnat intelligeṫ militē voluisse itelligere de vn cijs grossis ꝛ solū diuidere in tres ptes suā hereditatē ꝛ non in xij. iō tūc accipitur a iure dict⁹ itellec⁹ vt videat̄ testat⁹ ꝺ iure cōi

47 sup toto: ꝛ nō vt solū sup pte videat̄ testat⁹. † Interdū ꝟo mēs ꝛ significatū verboꝝ nō bn̄ patitur ꝙ itelligam⁹ militē testatū de iure cōi: ꝛ tūc vr̄ ꝙ debem⁹ itelligere eū testatū de iure sp̄ali. ꝛ iste est casus nō cauillādo in. d. l. si miles vnū ex fundo. nā mi les instituēdo vnū ex re certa vr̄ tacite velle ꝙ nō habeat alias res. ar. l. marit⁹. C. de pcur. ꝛ. l. cū ptoꝛ. cum ibi notatis. ff. de iu. ꝛ extra de p̄sump. in. c. nōne. nec etiā tunc bn̄ patit̄ significatuz verboꝝ ꝙ trahat̄ ad vniuersum: qꝛ quo facta est i re certa dūta xat vt de se pt3. iō nimirum si tunc vr̄ voluisse vti priuilegio mi litari: qꝛ tunc ad h̄ cōcurrit verisilr̄ testātis mēs ꝛ verboꝝ signi ficatum iō talis intellect⁹ est sumēdus p id qd habetur in. l. ab oibus in p̄n. j. de lega. j. Et sic pt3 ꝙ si instō fit in re certa siue fiat de vno siue de duob⁹ a milite nō trahet̄ ad vniuersuz: imo in residuo remanebit intestat⁹ nisi ꝓbet̄ aliā fuisse militis volū tatē: secus si diuisisset totū p̄rimoniū suū p instōnes particulares: qꝛ tūc traherētur bn̄ ad vniuersum. ꝛ sic bn̄ loqtur. l. si certa rū. de test. mili. ꝛ bn̄ facit. l. quid ergo. de leg. j. Saly. tn̄ in. d. l. j. C. de testa. mili. posuit nouā opi. videlicet vt distinguat̄: qꝛ aut miles in actu testandi adhibuit solēnitatē iuris cōis. ꝛ tunc institutio pticularis trahit̄ ad vniuersuz alio nō instituto vniuer saliter vel ex quota. ꝛ sic intelligit̄ opi. cōis gl. ꝛ doc. Aut i actu testādi nō adhibuit solēnitatē iuris cōis. ꝛ tūc videat̄ testatus ex priuilegio militari. vt sic actus potius valeat ꝙ pereat. facit l. iij. j. de testa. mili. ꝛ ideo tunc institutio ex re certa nō trahet̄ ad vniuersum. ꝛ sic potest intelligi ꝼm eū. l. si miles vnū ex fundo. nisi aliud ꝓhibet̄. Et ꝓ hoc adducit qd no. in simili p gloss. in. l. quoties. C. fami. her. ꝛ dicit ꝙ libēter vellet habere cōsociū in hac opi. Sed tn̄ ꝓpter autoritatē glossarū ꝛ doctoꝝ nō audet recedere a cōi opi. glo. ꝛ doc. Sed certe l3 hec opi. sit coloꝛata: tn̄ de iure non vr̄ ꝟa p tex. dicte. l. si miles vnū ex fundo. vbi simpliciter dicit ꝙ instō ex re certa nō trahit̄ ad vniuersum. nec distinguit an in actu testādi miles adhibuerit solēnitatez iuris cōis vel non. ꝛ sic indistincte vr̄ intelligēda p. l. de ꝑtio. cū ff. de

48 publi. † Itē qꝛ l3 miles adhibeat solēnitatē iuris cōis nō tn̄ vr̄ in dubio se restringere ad illā vt est tex. exp̄sse in. l. iij. j. de tes. mi li. ergo vr̄ ꝙ nō per hoc possit colligi qd nō voluerit decedere in testat⁹ i residuo p̄rimonio: qꝛ q̄ ad h̄ potuit velle vti priuilegio militari: ex quo nō vr̄ se restrinxisse tantūmō ad ius cōe. vt dicit d. l. iij. ꝛ istud vt dixi magis vr̄ ꝯuenire mēti militis ꝛ significatio verboꝝ. ꝛ iō hic intellectus potius vr̄ amplectēdus ar. dicte l. ab oib⁹ i p̄n. j. de leg. j. Et p p̄dicta etiā vr̄ ꝙ si miles instituit vnū ex vncia: si aliū nō instituit: qd h̄ casu in residuo nō itellige tur intestat⁹. ꝛ intelliget̄ de vna ex. xij. nā ex q̄ voluit eū habere vnā vnciā hereditatis. ergo videt̄ voluisse qd nō hēat totū. arg. dicte. l. maritus. de pcu. ꝛ facit qd no. gl. i simili in cle. j. de p̄bē. in glos. q̄ incipit de isto ꝛ sic pt3 qd aliud vr̄ qñ instituit vnū ex vncia aliū ex duab⁹ qꝛ tūc vr̄ diuisisse vt dixi totā h̄r̄ditatē i tres vncias aliud qñ i vncia istituit: qꝛ tūc necessario vr̄ dicere qd ta cite videat̄ in alijs vncijs voluisse decedere itestat⁹. ꝛ iō nō trahet̄ tūc illā instō ad vniuersum p dictā. l. si miles vnū ex fundo Et p h̄ etiā videt̄ ꝙ si istituit vnū in vncia aliū in castrēsib⁹ qd institut⁹ ex vncia habebit vnciā titi⁹ patrimonij ꝯmixti. ꝛ sic se miunciā castrēsiū ꝛ semiunciā paganicoꝝ si p̄rimonia sint eq̄lia. als forte haberet ꝓrata. ꝛ sic in residuis paganicis erit inte

49 stat⁹. l3 doct. alr̄ dicāt vt supi⁹ dixi. † Et ex h̄ etiā pt3 ꝙ miles in eodē patrimonio pt decedere ꝓ pte testat⁹ ꝛ ꝓ pte intestat⁹. l3 Saly. aliter videat̄ sentire in. d. l. j. C. de test. mil. l. vbi vr̄ velle qd bn̄ pōt in patrimonio castrēsi decedere testat⁹. ꝛ in paganico intestat⁹ vel eꝯ. S3 in eodē patrimonio nō. qd nō credo veꝝ nec puto iure vnū ꝓbari imo poti⁹ p dictā. l. si miles ex fundo. intelligēdo qd instō facta de fundo eēt ibi facta fundo vni⁹ pa trimonij tn̄. ꝓut etiā cōiter ꝯtingit. nā raro eueniet qd idē fundus sit acquisit⁹ ex vtroq3 patrimonio. ꝛ iō itelligēdo ꝙ ex vno tn̄ fuerit acquisit⁹ ibi casus aptus etiā ꝼm intellectū gl. qd pōt in eodē patrimonio decedere ꝓ pte testat⁹ ꝛ ꝓ pte itestatus. nā saltē si ꝓbet̄ talē esse volūtatē ꝼm intellectū gl. erit in residuo in testat⁹. ꝛ vt dixi nō credo iure cautū de opposito. ꝛ iura ēt simpliciter dicūt qd miles pōt decedere ꝓ pte testat⁹ ꝛ ꝓ pte itestatus. vt p3 ex. d. l. si miles vnū. in fi. ꝛ. l. miles ita. §. ꝛ qꝛ dixim⁹. ꝺ test. mil. Et h̄ sufficiāt circa intellectū. l. j. ij. ꝛ. iij. C. de test. mili. ꝛ

50 dicte. l. si miles. ꝛ. l. si certaꝝ. ¶ † Extra gl. restat videre an suffi ciat filio relinq̄ aliqd ꝓ legitia vel sua falcidia. vel simplr̄ certā rē. si nō adijcit iure istōnis. vel illa ꝟba ꝛ i illa heredē instituto. Et aduertēdū qꝛ in extraneo ꝟbū relinq̄ adiectū certe rei non trahit̄ ad instōnē nec vniuersitatē: qꝛ est ꝟbū cōe ꝛ nō mere directū. vt supius tetigi. ꝛ facit. l. cogi. §. ꝛ gn̄alr̄. ꝛ qd ibi not. per Dy. ad treb. Et iō restat qō in filio vel alio cui debet̄ legitima.

¶ Et h̄ aduertēdū: qꝛ repio plures opi. nā vna fuit opi. gl. qd si ꝓfert̄ in solēni volūtate trahat̄ ad instōnē: qꝛ quilibet nescit dicere heredē instituo. sec⁹ si in min⁹ solēni. ꝛ hāc posuit glo. in l. q̄ties. ꝛ. l. fi. ij. C. fa. her. S3 ꝯ istā facit qꝛ inter filios min⁹ solēnis volūtas habet̄ ꝓ solēni. l. hac cōsultissima. §. ex impfecto. C. ꝺ testa. ꝛ iō dicta dn̄a nō vr̄ bona. Illā tn̄ tetigit gl. i. c. si pater in ꝟbo instituit. de test. li. vj. ¶ Scḋa fuit opi. qd distiguat̄ an testoꝛ relinq̄t legitimā vt tūc trahat̄ ad instōnē: qꝛ religt quotā sec⁹ si nō religt legitimā s3 rē certā ēt ꝓ legitima. ꝛ istā voluit tā gere Saly. in. l. fi. C. fa. her. S3 certe legitia est quota bonoꝝ et nō hereditatis. l. pap. §. q̄rta. de inoffi. test. iūcta. l. si qs seruū. §. fi. cū seq. j. de leg. j. nā legitima debet̄ ere alieno deducto vt dicto. §. quarta. qd nō ꝯtingit in quota hereditatis. vt. d. l. si quis seruū. §. fi. cū seq. ꝛ. l. mulier. §. fi. cum ibi no. j. ad treb. ¶ Tertia fuit opinio qd si relinquit̄ legitia vel aliqua res ꝓ sua legitima vel ꝓ sua falcidia cū ꝟbū falcidia hoc casu sumat̄ ꝓ legitia vt in auṫ. vñ si parēs. ꝛ ibi no. C. de ioffi. test. ꝛ tūc trahat̄ ad instō nē: qꝛ legitimā iure instōnis d3 habere. vt in. §. aliud. in auṫ. vt

51 cū de ap. cognoscit̄. col. viij. † Et i dubio p̄sumi debēt oia solēni ter acta ꝼm naturā ipsoꝝ verboꝝ. l. sciēdū. de ver. obli. insti. de inutili stipu. §. si scriptū. ꝛ insti. de fideius. §. fi. Et idē si dixit relinquo talē rē filio meo ꝓ pte sua: qꝛ eadē est rō cū pars sua sit legitima. ꝛ facit qd habet̄ in. l. peto. in p̄n. j. de leg. ij. cū ibi notatis p Bar. sec⁹ si simplr̄ relinquat̄ filio aliq̄ res si nō adijcit ꝓ sua ltia vel ꝓ sua falcidia vel ꝓ sua pte vel aliud simile. qꝛ tunc nō trahet̄ ad instōnē p. d. l. cogi. §. ꝛ gn̄aliter. ꝛ p id qd habetur in. §. aliud quoq3 capitulū. Et ad p̄dictū membrū qñ relinqui tur ꝓ legitima bene facit. l. humanitatis. C. de impub. ꝛ hanc opi. sequit̄ Bar. i auṫ. vñ si parēs. C. de ioffi. test. ꝛ idē ibi bald.

52 ¶ † Quarta fuit opi. qd idistincte ex quo relinquat̄ filio: qꝛ ver ba relata ad p̄sonā itelligunt̄ ꝼm qualitatē p̄sone. l. plenuz. §. equitij. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ i. c. solite. extra de maio. ꝛ obe. ꝛ ideo cū ipsi filio debeat relinqui iure istitutionis. ꝛ verbū reliquo sit cōe ꝛ possit itelligi scilicet iure institutionis. vñ ꝛ testatoꝛ etiam cōgrue dicit relinquo iure institutionis filio meo talē rē. ꝛ possit itelligi iure legati vel fideicōmissi. in dubio videt̄ qd debeat i terp̄tari qd voluerit relinq̄re iure instōnis. ex quo relatū est ad p̄sonā q̄ tali titulo debeat habere. ꝛ ꝓ h̄ etia3 facit: qꝛ in dubio d3 fieri interp̄tatio vt res poti⁹ valeat ꝙ peat. l. quoties. j. de re. dub. ꝛ. l. quoties. j. de ver. ob. ꝛ extra de ver. sig. abbate. ꝛ p̄sertim cū qlibet nesciat dicere instituo vel h̄r̄ dē facio. facit qd not. gl. i. d. l. quoties. fa. her. Itē ꝓ hac pte vr̄ eē casus nō diuināāo vel violādo l̄ram in. c. Raynu. extra de test. vbi religt filie vltra dotē domū ꝛ agrū. ꝛ tn̄ supponit̄ ibi testm̄ valere. ꝛ hāc ptē seq̄ bat̄ Ja. de ra. ꝛ sequit̄ ēt Bal. in. l. quoties. C. eo. ti. ꝛ ꝺt Bal. i d. l. quoties. qd absurdū ꝛ iniquū vr̄ dicere oppositū p rōnes p̄dictas. ꝛ maxie qñ testoꝛ apposuit clausulā codicillarē: qꝛ tūc vr̄ etiā de mēte ei⁹ fuisse qd valeat eo mō q̄ meli⁹ pōt. S3 an h̄ opinio sit ꝟa patebit ex. j. dicēdis. ¶ Quinta fuit opi. Hosti. vt di camus qd de eq̄tate canonica valeat testm̄ ꝛ intelligat̄ religsse iure instōnis p. c. Raynu. secus de iure ciuili ꝛ posuit gl. in. d. c. si pater. ꝛ istā sequit̄ Bal. in. l. fi. C. fa. her. s3 an h̄ etiā sit ꝟa pa tebit ex sequētib⁹. ¶ Sexta etiā fuit opi. qd testm̄ nō valeat: qꝛ fili⁹ d3 habere exp̄sse iure instōnis. vt in auṫ. vt cū de ap. cogno. §. aliud. iuncto. §. ceterū. ꝛ iō ex quo nō est seruata forma data a lege testm̄ est nullū: qꝛ ꝟbū relinquo adiectū certe rei etiā in filio nō trahet̄ ad instōnē p ea q̄ h̄r̄ in. d. §. aliud. ꝛ. d. §. ceterū. ꝛ. d. l. cogi. §. ꝛ gn̄alier. j. ad treb. ꝛ hāc opi. t3 Bart. in. l. his ꝟbis. j. eo. ti. ꝛ illā etiā tenuit ibi Bal. hāc opi. dicēs esse cōem opi. citra montanoꝝ. l3 Ja. de ra. ꝛ aliqui vltramontani ꝯ. ꝛ hāc opi. seq tur Saly. in. d. auṫ. nouissima. ꝓ tex. in. d. §. aliud. ꝛ. §. ceterū. vbi videt̄ ꝓbari qd de forma sit exp̄ssio verboꝝ. s. qd iure instōnis relinquat̄: iō si nō seruet̄ forma vitiabitur actus. l. j. §. j. j. de ꝟ. ob. ꝛ. l. fi. C. de nouatio. ꝛ facit. l. si is qui quadringēta. §. quedā. j. ad. l. fal. ꝛ iō nō valebit testm̄ indistincte etiā si relinquat̄ pro legitima vel falcidia. Nec ob. scḋm eū. l. humanitatis. qꝛ loquitur scḋm iura codicis scḋm q̄ sufficiebat relinqui quoquo relicti titulo

titulo.vt.l.oimodo.C.de inoffi.test.vel illa verba relicta legitima sunt verba imperatoris nō testatoris.Itē nō ob.fm eū.c.Rayn. qr rñdet primo loquitur fm tpa codicis:scōm q̄ vt dixi sufficiebat quoquo relicti titulo relinq̄re. Istud tñ posset perpendi ex cronicis gliderādo quo tpe facta fuerit illa decretalis ⁊ qs fuerit autor ipsius decretalis. Alia solutio potest dari:φ ibi sunt verba autoris legis:s₃ non testatoris.⁊ ideo debent suppleri ⁊ intelligi φ reliquit.s.iure institutionis:⁊ sic ibi supplet gl. Ite₃ nō ob.l.sciendū.de ver.ob.qr nō pōt habere locū presumptio h̄ casu ex quo lex pforma requirit expressionē vt dixit Saly.Hec tñ rñsio nō videt ex toto euacuare 9riū: qr etiā stipulatio requirat expressionē verbo₂.vt.l.j.de ver.ob.⁊ tñ interdū illa presumit vt patet in.d.l.sciendū.⁊ in.§.si scriptū.insti.de ver.obliga.

53 † Sed tenēdo istā partē op₃ dici φ de forma est oino qd relinquat filio iure instōnis. ⁊ nō suffi.ciat als quocūq₃ relicti titulo relinquere.vt videt pbari in d.§.aliud iūcto.§.ceterū.ideo si dicta forma nō seruat reddit actus nullus p iura superius allegata.⁊ hāc opi.dixerūt glo.esse tutiorē:⁊ ideo tenēdā in preallegato.c.si pater.in verbo institu.t arg.c.iuuenis.de spon. ⁊ ista₃ opi.etiā sequit glos.in.d.c.Raynu.⁊ sic videt hec esse opi.cōis saltē qñ simplr relinquit aliqua res filio. Et istā partē etiā secutus fuit Richar.de malū.in sua disputatione q̄ incipit titius ex predefuncta imo ibi etiā plus dixit qd si testator subiūxit φ volebat testm̄ dictari iuxta cōsiliū sapiētis φ sapiēs nō poterit addere illud verbū iure instōnis.qr testm̄ est nullū ex defectu forme nō obseruate.⁊ ideo nō poterit validari ex dicto sapiētis. Ja. tñ de are.in h̄ vltio tenuit 9riū dicēs φ sapiēs bñ poterit addere illa verba pvaliditate testamēti.de quo p gl.⁊ doc.⁊ maxime p Bar.in.l.illa instō.j.e.Et istā opi.Ja.de are.sequit Jo.an.i addi.Spe.in ti.de instru.editione.§.instrm̄.sup ver.qd si a contrahētibus.vbi dicit φ qcqd dicat de facto seruat qd sapiens pōt dicta verba addere.cū ⁊ illud videat etiā esse de mēte testātis qui iō videt haberi voluisse cōsiliū sapiētis vt sua volūtas non inualidet:⁊ etiā hoc cōtingit scdm eū qñ testator instituit masculū vniuersalē ⁊ filie dotate aliqd reliqt:nā vr̄ dicta verba apponere ne filia possit inquetare masculū vniuersalē heredē Bal. in.d.l.illa instō.recitat opi.⁊ nō clare decidit. S₃ Bar.ibi non facta mētiōe de opi.Jo.an.tenet opi.Richar.p rōne suā: qr ex q̄ testm̄ est nullū ppter defectū forme nō pōt ex postfacto ppter dictū sapiētis validari:qr nec etiā possit idē testator id facere:nisi de nouo oia ex integro fierēt solēniter p id φ habet in.l.heredes palā.s.de testi.⁊ h̄ opi.vr̄ verior de iure:lic₃ alia sit equior. Saluo nisi ex 9suetudine seruata fuisset dia opinio Ja.de are. ⁊ Jo.an.qr tūc in loco in q̄ fuisset seruata dicta opi.deberet obseruari:qr rōne cōsuetudinis tūc validatū esset testm̄ argu.l.de qbus.cū materia sua.s.de legi.Nec ob.opi.qua.s.dixi:qd verbū relinquo adiectū certe rei etiā relatū ad psona₃ filij vel alterius cui debet legitima:nō trahit ad instōnē qd no.gl.in.l.quoties. C.fa.her.vbi gl.vr̄ velle oppositū:qr illa gl.inquātū facit mētionē de quota videt bñ dicere.S₃ inquātū dicit de certa,re videt male dicere:⁊ in effectu vr̄ reprobari p doc.p ea q̄ dixi.s.⁊ p ea q̄ no.Bal.in.d.l.his verbis.j.eo.Uel scdo pōt dici qd illa gl.loquit qñ testator faceret relicta distribuēdo totū p̄rimoniū suū p relicta rerū particulariū:iō tūc facili⁹ trahit ad instōnē.argu. eo₂ q̄ habent in.l.qd ergo.j.de leg.j.Secus qñ nō distribuisset totū p̄rimoniū p dicta relicta.Forte iste vltim⁹ intellect⁹ de iure nō pcedit:qr videt tūc deficere testm̄ rōne forme:l₃ distribuat totū p̄rimoniū p talia relicta.vt pt₃ in.d.§.aliud quoq₃ capl'm.

54 † Itē nō ob.si dicat qd in dubio d₃ fieri interptatio vt res potius valeat φ pereat: qr illud verū qñ seruat forma data a iure als si nō seruat nō sum⁹ in casu dubij s₃ poti⁹ in casu certi:cum certū sit actū nō valere nō suata forma.l.cū hi.§.si ptor.de trāsactio.⁊.l.si is q quadringēta.§.qdā.j.ad.l.fal.p h̄ etiā non ob. si dicat qd genus ruditer platū d₃ intelligi esse platū in specie in qua magis pōt valere saltē qñ p imperitū est platū.vt dicebat Bal.in.d.l.quoties.⁊ sic videt φ verbū relinq̄ debeat intelligi iure instōnis:l₃ fm eū esset sec⁹ si legasset aliqd vel iure legati reliquisset: qr verbū lego l₃ fm tpa antiqssima cōprehēderet et instōnē.l.verbis legis.j.de ver.signi.tñ p iuris prudētia postea subsecutā nō cōprehēdit.⁊ distincta sunt legata ab instōnibus.vt pt₃ ex diuersitate titulo₂.de her.insti.⁊ de leg.in.C.⁊.ff. Nā pōt huic rōni rñdere qd nō pcedit ppter defectū forme nō seruate vt est dictū.Et vt dixit etiā Saly.in.d.l.quoties.circa fi.si pfert verbū lego ab imperito videt platū rudi mō: ex quo nō intelligat nec scit dicere iure instōnis:⁊ sic in simplici vi relicti vr̄ ptulisse.Et ideo φ dicit Bal.de imperito potius facit ad oppositū fm eū.⁊ imputetur sibi quare nō habuit consiliū cu₃ peritis.ar.l.in bono₂.j.de bo.pos.Itē nō ob.si dicatur qd vbi sunt opiniones 9rie.quarum vna fauet testamēto altera impugnat:debet accipi illa q̄ fauet p illa q̄ habētur in.l.si pars.s.de inoffi.test.qr illud verū nisi cōis opinio esset in oppositum.nā a cōi opi.in dubio nō est recedēdū.vt no. Bar.in.l.j.C.de pena

iudi.q male iudi.⁊ Jo.an.in.c.j.extra de cōsti.⁊ facit qd no.Inno.eo.ti.in.c.ne innitaris.⁊ φ habet in.l.minime.s.de legi.⁊ ēt in prima cōstitutione.C.§.quibus.Et p predicta videtur φ nō sit recedendū a dicta opi.presertim in indicādo ⁊ cōsulendo.et sic etiā pridie p illa de facto cōsului apud ciuitatē paduanā.nā vt pt₃ ex predictis cōis opi.est saltē qñ simpliciter relinquit aliqua res ipsi filio:sed qñ adijcit p legitima vel pro falcidia vel p parte sua vel relinquit legitima:tūc est magis dubiū qr Bar.⁊ Bal.vr̄ tenere tūc secus esse:tñ tenēdo opi.cōem in casu precedēti de iure vr̄ etiā tenēdū in casu isto quicquid dixerit Bart.et Bal.per tex.in.d.§.aliud vbi dicit qd nō sufficit quoquo relicti titulo relinquere filijs debitā portionē ⁊ sic vr̄ expresse loqui etiā qñ legitima relinquit.⁊ istā partē ēt tenuit Saly.in.d.l.quoties.

55 circa fi.⁊ in auç.vñ si parēs.C.de inof.test.† Et ex predictis cōcludere potes si qrit an verbū relinquo trahat ad instōnē:quia adijcit certe rei aut vniuersitati.primo casu aut loqmur i extraneo ⁊ clarū φ nō p.l.cogi.§.⁊ gnaliter.cū ibi no.j.ad tre.Aut in filio vel alio cui debet legitima.⁊ tūc fuerūt opi.de qb⁹ dixi.s.et de quib⁹ etiā p gl.in.l.quoties.⁊.l.filij.C.fami.her.⁊ p glo.in.c. si pater.de test.lib.vj.vbi etiā alie opi.ponunt.tñ vt dixi cōis esse vr̄ citramōta.φ idē sit in filio φ in extraneo.vt dixit Bal.i.l.his verbis.j.eo.Scdo casu qñ adijcit vniuersitati:⁊ tūc aut in volūtate in qua nō pōt fieri instō.puta i codicillis.l.hereditatē.C.de codicil.⁊ tūc nō trahit ad instōnē:qr hoc nō patit natura vltime volūtatis in qua pfert.arg.l.imperatores.s.de in diē adie. ⁊.l.fi.cū ibi no.s.de cōdi.inde.⁊.l.si vno.in prin.§.locati.aut pfert in volūtate solēni in qua adsunt septē testes:⁊ tūc aut non est alius vniuersaliter institut⁹ ⁊ tūc trahit ad instōnē:vñ si dico relinquo bona mea titio.videor ipm instituisse.l.diuus.j.de testa.mi.⁊ no.gl.in.d.l.his verbis.⁊ i auç.de hered.⁊ fal.§.si vero nullā.in verbo relictis.coll.j.Sec⁹ si ali⁹ esset vniuersaliter institut⁹:qr tūc importaret fideicōmissu₃.l.nā φ.§.fin.cū.l.seq.ad treb.Si aūt nō reliquisset oia bona s₃ partē alio vniuersaliter instituto:tūc differētia est an relinquat certā partē bono₂u₃ puta tertiā vel quartā an vero relinquat certā partē hereditatis:na₃ primo casu est simplex legatū ⁊ nō vniuersale fideicōmissum seu vniuersitatis:secus in scdo.vt.l.mulier.§.fi.cū ibi not.j.ad treb. ⁊.l.seruū.§.fi.cū.l.seq.de leg.ij.⁊ hec fuerūt de mēte.Saly.i.l.qm indignū.C.de test.⁊ facit φ no.gl.⁊ Bal.in.d.l.his verbis.S₃ aduerte:qr imperfecte vr̄ esse locutus qr nō declarat ibi qñ relinquit certa quota alio vniuersaliter nō instituto:tñ ipse idē in.l. fi.C.fa.her.vr̄ velle φ trahat ad instōnē.ex quo alius nō est vniuersaliter institut⁹ p id φ habet in.c.raynutius.⁊.c.raynald⁹. extra de testa.⁊ i.l.cogi.§.⁊ generaliter.j.ad treb.⁊ fm hoc si corā septē testib⁹ qs dicit relinquo titio tertiā partē bono₂ meo₂ vel tertiā partē hereditatis alio vniuersaliter nō instituto trahetur ad instōnē.⁊ idē vr̄ sentire Bal.in.d.l.fi.s₃ nō puto hāc opi. esse verā qr ex mēte testātis vr̄ esse qd iste habeat solū quotā sibi assignatā ⁊ nō aliā.ar.l.maritus.C.de procu.cū si.⁊ hoc etiā sonāt verba iō in dubio debem⁹ accipere intellectū p quē saluetur mēs testātis ⁊ significatū verbo₂ū.arg.l.ab oibus.in prin.j. de le.j.⁊.l.in his.⁊.l.gditio.pmā locū.j.de gdi.⁊ demō.⁊.C.de fideicō.in.l.volūtatis.S₃ talis itellect⁹ est itelligere φ nō iure institutiōis s₃ iure legati a veniētibus abintesta.accipiat dictā q̄tā ergo istū itellectū debem⁹ poti⁹ accipere.nō aūt itellectū qd trahat ad instōnē ⁊ successiue ad totū 9 mēte testāt s ⁊ significatū verbo₂.Nec obstāt p̄allegata capitula qr ibi reliqrat certas res ⁊ postea dixit cetera vo bona alia relinq tali.vñ nimirū si tūc illa dispositiō ex q̄ ali⁹ nō est vniuersaliter institut⁹ trahat ad institutionē:qr i effectu ibi oia bona reliquit:except.s p̄ticulariter distributis:l₃ hic sec⁹.⁊ hāc partē puto verā quicqd dixerit bal.

56 ⁊ Saly.p rōnes preallegatas.† Quid aūt si dixisset corā septē testibus lego bona mea titio:an trahetur ad istitutionē. Bal. φ sic.in.d.l.fi.fami.hercis.p.c.raynald⁹.extra de testa.vbi vr̄ casus.S₃ Bar.tenuit oppositū in.l.cētur o.in prima questione principali ad finē.de vulg.⁊ pupil.Et pro h̄ facit qr vt dixit Bart. ibi ⁊ etiā Bal.in.d.l.quoties.l₃ verbū lego fm antiquissima tēpora traheret ad institutionē.vt.l.verbis legis.de vb.sig.tamē postea restrictū fuit significatū p secutā iuris prudētiā ⁊ etiā ex cōi vsu loquēdi.iō nō d₃ trahi ad instōnē:qr verba fm cōmunē vsum loquēdi sunt intelligēda.l.libro₂.§.φ tñ cassius.de le.iij.⁊ l.cū delamonis.§.asinā.de fundo instruc.⁊ hāc ptē ēt secut⁹ est Saly.in.d.l.fi.Nec ob.c.raynald⁹:qr verbū legauit relatū ad psonā patruo₂ ponit impropie p instituit vel reliquit.l₃ relatū ad psonā auūculo₂ fiat pprie.vt ibi no.gl.⁊ i.c.si pater ⁊ in verbo instituit.ad fi.de testa.li.vj.Et nō est mirādū qr sepe cōtingit φ vnū verbū respectu diuerso₂ ponit pprie ⁊ īpropie vt.l. ij.cū ibi notatis.de offi.prō.⁊ lega.⁊ p p̄dicta vr̄ φ multomin⁹ trahat ad instōnē si qs leget certā partē bono₂ vel vniuersitatis:etiā alio vniuersaliter nō instituto.l₃ Bal.aliter senserit i.d. l.fi.¶ Iuxta p̄dicta restat dubiū an sicut filius ⁊ ceteri descendentes debēt hr̄e iure instōnis ab eo₂ū ascendētibus:ita ē eō

tra ipsi ascēdētes debeāt hr̄e ab ipsis descēdentibus. ꝛ dt Bar. ꝙ nō imo sufficit quoquo relicti ti. q2 hoc nō reperit iure cautū in ascēdētib9. ergo ꝛc. l. illa. C. de colla. ꝛ q2 iure codicis sufficiebat hr̄e quoquo relicti ti. ꝛ nō reperit correctū nisi in filijs ꝛ descēdētib9: ergo in ascēdentib9 remaneat ius antiquū incorre-

57 ctū p. l. pcipim9. C. de ap. † Itē q2 pater equiparat patrono. l. j. in pn. si qs a pa. fuerit ma. ꝫ in patrono sufficit quoquo relicti titulo vt ibi no. ergo eodē mō in ascēdentib9. Et p h̄ q2 tex. in. §. aliud quoqꝫ caplm. ꝛ etiā gl. loquunt in descēdentibus. ꝛ nihil dicūt in ascēdentib9. ꝛ hāc opinionē etiā tenuit Bart. in. d. auē. vñ si parēs. ꝫ Jac. de bel. in sua qōne q̄ incipit titius ꝛc. tenuit oppositū. primo p regulā. l. nā ꝛ si parētib9 de inoffi. test. vbi ex eadē rōne pietatis debet hereditas descēdentiū ascēdētibus put ecōtra. ꝛ per illā. l. ꝛ eius rōnē etiā dicit Bart. ibi hodie esse auctā portionē ascendētiū: q2 ex regula iuris antiqui fit extēsio noue legis etiā in correctorijs. ꝛ cēset extēsio passiua. l. si qs seruo. cū ibi no. C. de furtis. Et no. ipse in. l. oēs ppli. in materia interpretationis statutor. Scđo p h̄ allegauit q2 eadē rō ꝛ maior vr̄ esse in ascēdentib9 q̄ in descendētib9. ꝛ p. ɔ̄ns idem ius dꝫ esse. l. illud. ad le. aquil. cū simi. nā in filio est ratio vt seruetur sibi honor. ꝛ habeat titulū honorabilē. l. filiū. §. legata. ꝯ. de leg. presta. Sed ista eadē rō multo fortius hꝫ locū in patre quia maior honor debet patri a filio q̄ ecōtra. facit qđ habet in. l. liberto. ꝯ. de obsequijs. ꝛ qđ habet in. l. iulian9. §. si qs omi. cau. test. Tertio p h̄ allegauit tex. in auē. vt cū de app. cogno. in. §. ꝛ

58 hec quidā. vbi† dicit qđ illa q̄ statuta sunt in descēdētibus hec eadē iustum est statuere in ascēdentibus cū certa moderatione ꝛ sic etiā statuit. vñ salua moderatione ibi posita q̄ est vt ex pluribus causis possit fili9 exheredari q̄ pater in ceteris remaneat eadem dispositio. Ultimo licet alias rōnes allegat tex. vbi videtur casus in. §. hec autē. in eadē auē. vbi dicit hec autē est nostre serenitatis intētio vt parētes ꝛ liberos ab iniuria preteritionis. ꝛ exheredationis liberemus. ꝛ postea subiungit ver. ceterū. dicens. ceterū si q̄ heredes in certa rescripti sunt ꝛc. Nec dicit de filio magis q̄ de patre ꝛ sic videt ꝙ ver. ceterū. ad vtrūqꝫ referatur. ꝛ p hoc etiā q2 in fine ipsius ver. ceterum. subiungit. sola enim est nostre serenitatis intentio a parentibus ꝛ liberis exheredationis ꝛ preteritionis iniuriam abolere. ꝛ sic dicatur intelligi ꝙ in precedētibus de vtroqꝫ intellexit. ꝛ sic in dicto ver. ceterū. ꝛ p h̄ q2 clausula in medio duorū posita trahit ad quodlibet extremor. l. iij. §. fili9. ꝟ. de liber. ꝛ posthu. ꝛ hec pars mihi placet p rōnes supra dictas ꝛ maxime p hāc vltimā. ꝛ sic pdie cōsului apud paduā. Nec ob. ꝙ in patrono sufficit quoquo relicti titu. q2 magis est debita parentib9 hereditas filior q̄ liberi patrono. l. si qs legatū. cū ibi no. ꝯ. de fal. facit qđ legit ꝛ not. in l. patron9. ꝯ. de dona. nec ob. alie rōnes Bar. q2 satis apparent solute p supi9 dicta. Unū nō omitto circa istā materiā q2 dixit Bal. in. l. si adulta. C. de her. actio. ꝛ qđ si pater religt filio certā rē ꝛ iussit eū plus nō petere. qđ videtur velle rem illā cōpensare cū legitima. ꝛ sic iure instōnis relingtar. l. si debitor. ꝯ. ad. l. fal. ꝛ ideo saltē in dicto casu sustentabit testm̄. Sed Saly. ibi tenet ɔ̄riū ꝛ bñ: q2 lꝫ videat cōpensare ꝛ h̄ bñ pbat. l. si debitor. tñ nō apparet ꝙ relinquat iure instōnis. nec h̄ pbat. d. l. si debitor. et ideo cū forma nō sit seruata nō valebit testm̄ p ea q̄ supius sunt dicta. ꝛ hec sufficiāt de isto articulo. ¶ Et ex supradictis patet Bal. variasse in materia ista qñ filio relinquit aliqd simplr. nec adijcit iure instōnis. nā qñqꝫ tenuit opi. cōem. vt ptꝫ ex no. per eū in. l. his vbis. ꝯ. eo. qñqꝫ tenuit opi. Bar. vt ptꝫ ex notatis p eū in auē. nouissima. C. de inoffi. test. qñqꝫ tenuit opi. Ja. de ra. ꝛ vltramō. vt pꝫ ex no. p eū. C. eo. ti. Quid tenēdū superi9 dixi.

59 † Restat nūc vltio loco discutere an testator possit phibere ius accrescēdi quā materiā posuit bar. i. l. quoties. §. si duo. ꝯ. e. ꝛ ibi ēt aliqd p bal. ꝛ p eūdē bal. i. l. si ita qs heres instituat excepto fundo. ꝯ. e. alias in. l. si ita qs heres instituat si legitim9. ꝛ. C. qñ nō petē. partes. l. j. in. ix. q. ꝛ p Ang. in. l. j. C. de test. mili. ꝛ in. l. pe. ꝟ. de iniusto test. ꝛ p Saly. in. l. quoties. C. e. Pro cui9 declaratiōe est aduertēdū ꝙ dict9. §. si duo. in. l. quoties. ꝯ. eo. pōt in fine ei9 duplr̄ itelligi. vno mō ꝙ instituti in re certa de qb9 ibi dꝫ nō erūt heredes equaliter. ꝫ put testator voluit si de ei9 volūtate manifestissime ɔ̄stat. Et iō si ɔ̄stat ꝙ voluit esse hr̄des p rata sibi assignata in fūdo erūt heredes p illa rata. Sec9 si nō ɔ̄stat de volūtate testātis. ꝛ iste itellect9 satis applaudet illi. §. ꝛ fm̄ illū. §. ille nō dꝫ allegari ad istū articulū an testor possit phibere ius accrescēdi: q2 fm̄ istū itellectū nil faceret. Scđo mō pt itelligi ꝙ instituti ibi in re certa erāt heredes eqlr̄ nisi testor manifestissime voluerit ɔ̄riū: vt q2 noluit eos qcq̄ vltra hr̄e q̄ esset sibi assignatū i instōne pticulari: q2 tūc nihil habebūt: ꝛ reducet res ad cām intestati ꝛ tūc bñ faciat ille. §. qđ testor possit phibere ius accrescēdi. Dicit tñ Ang. ibi ꝙ nō itelliget eē phibitū si testator dixit instituo titiū i fundo tm̄: q2 fm̄ eū vr̄ se referre ad pñs tps. l. ita. ꝯ. de au. ꝛ arg. leg. ꝛ facit ꝙ no. in. l. q rome. §. duo fratres. de vbo. ob. Jō ex q̄ nihil dicit de potētia petēdi in futurū nō intelliget phibuisse ius accrescēdi. ꝛ sic fm̄ eū erit sensus instituo titiū in fundo tm̄: id est ad pñs aliud sibi nō assigno. Sꝫ aduerte q2 Bar. in. d. l. si duo. sequit fm̄ intellectū: ꝛ dicit pmū nō esse de mente illius litere dū dixit si mō patrisfamilias manifestissime nō refragat. nā fm̄ eū circa distributionē partiū hereditatis nō requirit manifestissima volūtas sed sufficit manifesta dicta. l. quoties. §. j. ꝯ. eo. ꝛ ideo ad distributionē partiū non vident dicta verba referri. Sꝫ Ang. in. d. §. si duo. vr̄ velle primū intellectū posse tolerari: lꝫ nō respōdeat ad rōnē Bar. ꝛ saly. in. l. quoties. pallegata. expresse tꝫ primū intellectū dicens: ꝙ clausula in fine posita dꝫ referri ad ea ad q̄ cōmode referri pōt l. si idē cū eodē in fi. ꝟ. de iurisdi. om. iud. tñ nō rñdet ad rōnem Bar. ꝛ similiter Bal. in. d. l. si ita quis. videt sequi primū intel-

60 lectū sed nō rñdet ad rōnē Bar. † Tu potes rñdere ꝙ manifestissima dꝫ esse volūtas q̄ etiā apparet ex cōiecturis. vt est text. in l. si qs locuples. ꝯ. de manu. testa. ꝛ facit ꝙ no. gl. in. l. si tutor. C. de pericu. tuto. ꝛ ꝙ habet in. l. ꝫ imperator. ꝯ. de leg. j. ꝛ iō quantum ad iuris intellectū satis dꝫ manifestissime ɔ̄stare id de quo manifeste cōstat. p ea q̄ habētur i iuribus pallegatis. ꝛ iō forte litera ibi dixit manifestissime: q2 videbat ꝙ ex rata assignata in instōne particulari deberem9 psumere mētē testatoris, fuisse ꝙ haberēt eandē ratā in hereditate. tñ istud nō sufficit sed opꝫ ꝙ aliter manifestius ɔ̄stet de volūtate testātis ad hoc vt nō veniāt equaliter ad ipsam hereditatē. ꝛ iō lr̄a ibi dixit. si mō voluntas manifestissime nō refragat ꝛc. quasi requireret aliter constare quā ex assignatione facta ex instōne particulari. sed nō ex eo q2 si aliter manifeste cōstaret ꝙ voluisset p dictis ratis eos venire ꝙ id nō sufficeret. Quid em̄ si forte grauasset eos aliqd dare alicui p ratis assignatis in instōne particulari. Certe tūc vr̄ ꝙ illđ sufficeret vt dicat testatorē voluisse eos venire ad hereditatē p dictis ratis. ar. l. quoties. ꝛ. l. nō vnq̄. cū ibi notatis. ꝯ. ad treb. ꝛ tūc dicet satis manifestissime ɔ̄stare de volūtate: q2 h̄ est ɔ̄iectura a iur approbata p dictas. ll. iō. ꝛc. p id qđ no. gl. i. d. l. si tutor. ꝛ hunc intellectū puto posse sustineri ꝛ fore de mēte lr̄e qcqd dixerit Bar. ¶ Hoc premisso est aduertēdū qđ varie fuerūt opi. i hac materia. Una fuit opi. Dy. quā refert Bal. i. l. si qs ita heres istituat legitim9. ꝯ. e. ꝙ nō possit testator phibere ius accrescēdi. mouet p. l. si qs ita hr̄s īstituat excepto fundo. ꝯ. eo. Scđo q2 spāle vr̄ in milite p id ꝙ habet in. l. si miles vnū ex fundo. ꝯ. de test. mil. ꝛ. C. de test. mili. l. j. ꝛ. ij. sic in ɔ̄riū vr̄ ius cōe in paga-

61 no. l. ius singulare. ꝟ. de legi. † Tertio q2 nemo pōt facere ꝙ leges nō habeāt locū in suo testō. l. nemo pōt. ꝯ. de leg. j. ꝛ iō q2 leges velint qđ accrescat ne qs decedat p pte testat9 ꝛ p pte intestatus. l. ius nr̄m. de reg. nō poterit testator disponere ɔ̄riū. Et istā opi. sequit Bal. in. d. l. si ita qs. ꝛ p ea pte allegauit quarto gl. ordi. in. l. seru9 cōis ab extero. ꝯ. de acq. here. vbi glos. vr̄ velle ꝙ ius accrescēdi de necessitate obueniat ne qs decedat p parte testatus ꝛ p pte intestat9. ꝛ rñdet ad. §. si duo. in fi. qđ dꝫ referri ad distributionē partiū ꝛ nō ad phibitionem iuris accrescēdi. Itē rñdet ad glo. l. dñs. ꝟ. de vsufru. q̄ videtur velle ꝙ testator possit phibere ius accrescēdi. qđ illa loquit in legatis in qbus bñ pōt phibere ius accrescēdi. l. luci9. §. q habebat. ꝯ. ad treb. secus in hereditatibus. ¶ Scđa fuit opi. Bar. q tenuit oppositū vꝫ qđ possit phibere ius accrescēdi. Mouet primo p dictū. §. si duo. scđo q2 dispositio testatoris pplexa vitiat. l. si titius. ꝯ. de cōdi. insti. talis aūt vr̄ esse dispō testatoris qñ phibet ius accrescēdi ꝙ nō possit decedere p parte testat9 ꝛ p parte intestatus ideo vitiet tota dispō ꝛ p ɔ̄ns reducet res ad cām intestatus.

62 † Tertio mouetur q2 sicut instō in re certa tacite attrahit ad se aliud. vt m h̄. §. si ex fundo. ita instō facta de seruo tacite attrahit ad se hodie libertatē. l. pe. C. de necessarijs seruis. ꝛ tñ si ɔ̄stet de mēte testōris ꝙ velint istituere seruū ꝛ nō dare sibi libertatē nō habebit libertatē ꝛ vitiabit instō. iuxta no. in. d. l. pe. ꝛ isti. eo. ti. §. j. cū ibi no. ꝛ. l. sed ꝛ si cōditioni. §. fi. ꝯ. eo. ergo eodē mō si cōstet de volūtate testātis ꝙ nō voluit institutū ex re certa hr̄e totū vitiabit instō. ꝛ sic cā intestati trahet ad se cām testati propter phibitionē ꝛ volūtatē testatoris. facit. l. si quis ita instituatur si legitim9. ꝯ. eo. ti. Quarto mouet p. l. pe. ꝟ. de iniu. test. ꝛ. l. si posthumus ver. si cū duobus. de lib. ꝛ posthu. vbi ptꝫ ꝙ testator dādo substitutū vulgarē videt phibuisse ius accrescēdi. iō ibi cā itestati attrahet ad se cām testati. Quinto ꝛ vltio allegat ad h̄ glo. in. l. dñs. ꝟ. de vsufru. ꝛ demū nitit rñdere ad aliquas rōnes q̄ faciūt in oppositū sup quo nō insisto: q2 ex. ꝯ. dicendis patebit qd dicendū. ¶ Tertia fuit opi. Bald. in. d. l. vna. C. qñ nō peten. partes in. ix. q. vbi videt quodāmō mediā viā elegisse. ꝛ sic quodāmō opi. cōcordasse: nā dicit ipse ꝙ in legatis clarū est ꝙ pōt phibere p no. in. d. l. dñs. In hereditatibus vo dt ꝙ aut instō trahit ad vniuersum ex iuris fictione. exēplū in h̄ §. si ex fundo. ꝛ tūc testor possit phibere accrescēdi. l. quoties. §. si duo. ꝯ. e. facit ꝙ habet in. l. apud iul. §. j. in glo. magna ad fi. ꝯ. ad treb. Aut instō trahebat ad vniuersum ex iuris necessitate prout est videre in instituto ex quota: ꝛ tunc nō possit phibere.

facit lz nõ alleget qõ hr̃ in.l.si seruꝰ cõis ab extero.ff.de acq.her.
63 † nã actus testãdi est indiuiduꝰ z nõ põt ꝑ parte valere.l.furio
sum.C.q test.face.pos.Nec põt qs facere qõ.ll.nõ habeãt locuz
in suo testõ ideo inualidat̃ dicta ꝓhibitio dicit tamẽ qõ si tres
essent heredes instituti ex quota z ꝓhiberet testator in ꝑsonam
vnius eorũ ius accrescẽdi qõ vr̃ hoc facere cõtemplatione alio-
rũ duoꝝ.z iõ teneret ꝓhibitio:qz nõ decederet tũc ꝑ parte testa
tus z ꝑ parte intestatus.facit lz nõ alleget qõ habet̃ in.l.peto.
ff.de lega.ij.Tñ forte põt dici qõ nõ obstãte dicta ꝓhibitione si
vnus ex tribus repudiat accrescet aliis duobus ꝓ rata:qz por
tio accrescit portioni ꝓ rata de mero rigore.l.si totã.ff.de acqui.
here.tñ ꝓhibitus habere ius accrescẽdi videbit̃ in effectu roga
tus restituere alteri coheredi partẽ sibi accrescẽtẽ ar.d.l.peto.lz
ipse h̃ nõ sic declaret.Et ibi etiã subdit an possit renũciari iuri
accrescẽdi.z dicit ꝙ sic in legatis z fideicõmissis.facit.l.luciꝰ.§.
q habebat.ff.ad treb.sz nõ in hereditate directa.Forte tñ i lega
to z fideicõmisso ꝑticulari bñ dt:sz in fideicõmisso vl'i forte secꝰ
cũ ille sit heres effectu.l.si filiꝰ.supra qõ cuꝫ eo.z portio vt.s.est
dictũ accrescit portioni:vt.d.l.si totã.nisi forte defensando eã
dicas ꝙ tũc portio deficiẽs remanebit penes heredẽ vl'em ar.l.
j.§.in primo.z.§.ꝓ scdo.z.§.in nouissima.C.de cad.tol.z h̃ vr̃
bene dictũ nisi institutus fuisset coactus adire hereditatem ad
instantiam vnius ex fideicõmissariis:qz tũc nõ deberet aliquo
mõ sentire aliqõ incõmodũ inuitus.l.j.§.j.ff.ad treb.Et ibi etiã
subaudit an si qs cõmisit delictũ ꝓpter qõ bona de iure cõi pu
blicant̃ si hz bona in duobꝰ locis.puta bononie z perusij.z fi-
scus bononiẽsis nolit bona q̃ sunt bono.an accrescẽt fisco peru
sino.z dt qõ nõ:qz fiscus nõ est ꝓprieheres iuxta ea q̃ not.in.l.
quoties.ff.de noua.z.l.inter eos.§.si.de fideiussoribus.Super
quo ẽt adde qõ notauit Bar.in.l.cũctos ppl'os.ad fi.C.de sum
ma trini.Ang.variauit in hac materia.nã aliter fuit locutꝰ in
l.j.C.de test.mil.aliter z in.l.pe.de iniusto testa.nã in.d.l.j.in ef
fectu sequit̃ opi.Bar.nã ibi dicit qõ in milite q põt decedere ꝑ
parte testatꝰ z ꝑ parte intestatꝰ.bñ est fatendũ qõ põt ꝓhibere
ius accrescendi.Sz in pagano dicit Dy.tenere oppositũ.z de-
mũ dicit Bar.tenere qõ possit ꝓhibere exp̃sse z tacite.Et de ex
pressa ꝓbat ꝑ.§.si duo.z de tacita ꝑ.l.pe.Ipse ṽo cõcludit qõ
si ꝯstet de exp̃ssa testãtis volũtate illa est seruãda.z sic testator
reddet̃ intestatꝰ z cã itestati attrahet ad se cãm testati ꝑ.d.§.si
duo.Si ṽo q̃rit̃ an tacite videat̃ ꝓhibere ita qõ sit intestatꝰ cõ
64 cludit qnqz casus.¶ † Primus est qñ instituit aliquẽ z ꝓhibet
eũ plus petere.z tũc dicit qõ si alius nõ est institutꝰ reducet̃ res
ad cãm intestati ꝑ dictũ.§.si duo.secus si alius esset institutus:
qz tũc videret̃ ꝓhibitio facta elꝰ cõtẽplatione.z ideo si testator
instituisset filiũ masculũ vniuersaliter z filiã in re certa z prohi-
buisset eã plus petere videret̃ ꝓhibuisse respectu ipsiꝰ masculi.
Et iã si masculꝰ deficeret vel repudiaret qz cessaret cã ꝓhibitio-
nis veniret filia ad totũ.Et h̃ ẽt tenuit Bar.in.d.§.si duo.et ẽt
Bal.ibi dicẽs de facto sic se ꝯsuluisse.z etiã Ange.i.d.l.pe.vbi
dicit etiã de facto se sic cõsuluisse.¶ Scds casus est qñ instituit
vnũ in vna re alia excepta.z nullũ aliũ instituit.nec alteri illam
exceptã assignat.z tunc dicit ꝙ si instõ est ꝑticularis z exceptio
vl'is:tũc cã intestati tanꝙ potẽtior trahet ad se cãm testati.Se
cus ecõtra si instõ est vl'is z exceptio ꝑticularis:qz tũc cã testati
tanꝙ potẽtior trahet ad se cãm intestati.z sic loquit̃.d.l.si qs
ita instituat̃ excepto fundo.facit.l.q̃rit̃.s.de sta.ho.¶ Tertiꝰ
casus est qñ instituit vnũ in vna re z de alia nihil dicit:z tunc
clarũ ꝙ nõ vr̃ esse ꝓhibitũ ius accrescẽdi imo trahet̃ ad totũ ꝑ
istũ.§.si ex fundo.¶ Quartus casus est qñ instituit vnũ in vna
re z aliũ in alia.z tũc idẽ dicendũ:qz trahent̃ ad vniuersum di-
cte instõnes.d.l.quoties.§.si duo.¶ Quintus casus est qñ in-
stituit vnũ in semisse z ꝓhibet eũ plus petere.nã tũc qz cã testa-
ti est eque potẽs cum cã intestati.z vt fauorabilior trahet ad se
cãm intestati.Et ibi etiã tãgit si instituit vnũ in vno z aliũ i alio
cui dat substitutũ vulgarẽ.z sic tacite ꝓhibet ius accrescẽdi.nã
dicit qõ tũc si substitutio reddat̃ inutilis fauore veniẽtiũ ab ite
stato.puta rõne ꝑteritionis.vt est videre in casu dicte.l.pe.tunc
cã itestati trahet ad se cãm testati.secꝰ si alias substõ reddat̃ inu
tilis:l.ij.§.si duo.ff.de secun tab.Et h̃ etiã fuit in mẽte Bart.in
d.l.pe.z si bñ cõsideres in effectu sequit̃ opi.Bar.Sed ipse idẽ
aliter fuit locutus in.d.l.pe.nã ibi dicit qõ vbi ꝑ ꝓhibitionẽ iu
ris accrescẽdi nõ incidimus in ꝯtradictionẽ cause testati z inte
stati simul ꝯcurrẽtiũ.exẽplũ in legatis:qz lz vnius portio defi-
ciat z nõ vadat ad collegatariũ ꝓpter ꝓhibitionẽ iuris accrescẽ
di:sz ad hr̃dẽ nulla est ꝯdictio.z tũc est clarũ qõ tz ꝓhibitio:vt
in gl.dicte.l.dñs.Sz vbi necessario in dictã ꝯdictionẽ opz icur
rere sicut est in instõnibꝰ cũ aliqs instituit̃ in fundo vel i quota
z ꝓhibet̃ plꝰ petere.tũc ꝯcludit ꝙ si instõ est vl'is z exceptio ꝑti
cularis.vt qz istituit̃ titiꝰ i vniuerso excepto fundo.itelligo ẽt si
ꝓhibeat̃ exp̃sse illũ hr̃e:tũc nihil operat̃ exceptio.imo cã testati
velut potẽtior attrahit ad se exceptionẽ minꝰ potẽtẽz:z sic cãm
intestati.Et iõ institutus in dicto casu nõ obstãte dicta prohi-

bitione habebit fundũ.z ita intelligit dictã.l.si qs ita heres in-
stituat̃ excepto fundo.Et ecõtra si exceptio est vl'is instõ parti
cularis vt qz istituat̃ titiꝰ in fundo ita qõ plus petere nõ possit
tũc exceptio vl'is velut potẽtior trahet ad se cãm testati.z veniẽ
tes ab itestato habebũt fundũ.d.l.q̃ties.§.si duo.Sz si vtraqz
esset eq̃ potẽs:vt qz istituit̃ titiꝰ ex semisse z ꝓhibet̃ plus petere
tũc cã testati tãꝙ nobilior:z fauorabilior trahet ad se cãz itesta
ti z hz totũ institutꝰ cũ maiꝰ nobile attrahat ad se minꝰ nobile.l.
q̃rit̃.s.de statu ho.z facit qõ habet̃ in.c.vno.de consecra.eccle.
vel alta.li.vi.Et p̃dicta dicit ꝓcedere qñ ꝓhibitio iuris accrescẽ
di est facta solũ fauore veniẽtiũ ab intestato.secꝰ si fauore veniẽ
tiũ ex testõ.exẽplũ ponit in filia istituta in re certa masculo isti-
tuto ex vniuerso z iussa plꝰ nõ petere:qz tũc repudiãte masculo
habebit totũ.nã dz itelligi ꝓhibitis rebꝰ sic se habẽtibꝰ.ꝑ id ꝙ
no.Guil.de cu.in.l.seruo manumisso.de condi.inde.z facit qõ
habet̃ i.l.paulo callimacho.ff.de leg.iij.z qõ hr̃ in.l.qõ seruꝰ.de
65 cõdi.ob cãm.Et sic dicit se consuluisse vt.s.dixi.† Et vltimate
dicit p̃dicta in pagano sz in milite dicit qõ ꝓhibitio iuris accre
scẽdi est obseruãda siue sit exp̃ssa siue tacita ꝑ id qõ hr̃ in.l.j.C.
de militi.Et dicit esse tacitã vbi miles paganica vel castrẽsia
vni rel qt.z de aliis nihil dixit secus dixit si institueret vnũ ex
fundo z ex quota patrimonij z de residuo nihil diceret:vt ptz
ꝟm eũ ex ꝯiunctiõe triũ legũ vcz.l.ij.C.de testa.mili.z.l.si miles
vnũ ex fundo.z.l.si certarũ.de test.mil.Sz de hoc vltimo dic vt
dixi.s.sup ſi.gl.Et aduerte:qz si ponderas dicta Ange.in.d.l.
pe.vult ꝙ solũ attẽdat̃ q̃ cã sit potẽtior nec curet̃ ex exp̃ssa ꝓhi
bitione.z in hoc vr̃ variasse ab eo qõ dixi in.d.l.j.de test.mil.qz
ibi voluit seruari expressam ꝓhibitionem.Salv.ṽo in.d.l.quo-
ties.tenuit opi.Dy.z sic primã opi.qõ nõ possit ꝓhibere.z alle
gauit vltra allegata supius:qz h̃ nõ reperit̃ iure cautũ qõ cã in
testati h̃ modo trahat ad se cãm testati.ergo zc.ar.l.illam.C.de
colla.Itẽ scdo dicit esse casum in.l.quoties C.e.nã ibi instituti
in re certa erãt iussi esse ꝯtẽti illis rebꝰ.z tñ si nullus alius fuisset
vniuersaliter institutus venissent ad totũ ex illo tex.ꝯiuncta gl.
ergo zc.¶ Ultimo ꝓ hoc allegat qz testator ꝑ suã ꝓhibitionẽ
nõ põt facere quo minus qs habeat id ad qõ alias de iure voca
bat̃ ex quadã iuris necessitate vt ptz in.§.ceterũ.in aut.vt cũ de
appel.cognoscit̃.vbi si filius instituit̃ in re certa z ꝓhibet̃ plus
nõ petere nõ tenet ꝓhibitio quo minꝰ petat vsqz ad legitimã.l.
oĩmodo.z.l.qm̃ in prioribꝰ.C.de inoffi.testa.ergo eodẽ modo
in ꝓposito.nec dicas speciale ibi in filio scdm eũ:qz ibi nõ est spe
ciale vt retineat qõ nõ dz magis in extraneo:vt.ff.dicet̃.sed nõ
vt petat.z nitit̃ rñdere ad rõnes Bar.nã rñdet ad.§.si duo.qõ
dz referri ille tex.in fine ad distributionẽ partiũ:vt.s.est dictũ.
Itẽ rñdet ad.l.pe.de iniusto testa.qz ibi nõ simpl'r ꝓhibet ius
accrescendi sed dat substitutũ loco alterius instituti.z quod ibi
venient venientes ab intestato nõ est simpliciter ꝓpter ꝓhibi-
tionẽ iuris accrescẽdi:sed ꝓpter preteritionẽ factã a gradu sub-
stituti.ideo ex quo gradus rumpit̃ z rumpit̃ fauore posthumi
vt faciat sibi locũ:z nõ aliis.l.nã z si sub cõditione.§.rũpendo.
s.de iniusto test.ideo nimirũ si tunc est locus successioni ab inte
stato.ideo secus esset vt est dictũ si al's substõ fuisset facta inuti-
lis.vt qz substitutꝰ fuisset mortuꝰ vel repudiasset.d.l.ij.§.si duo.
de bo.pos.z no.idẽ Bar.in.d.l.pe.Preterea in.d.l.pe.ab initio
sup toto fuit testatꝰ.h̃ aũt volebat ꝑ parte a ꝑncipio esse intesta
tus.z sic casus est diuersus.Itẽ ob.si dicat̃ qõ ꝟm hoc fiet con
tra volũtatẽ testãtis si dicamus institutũ ꝓhibitũ plus nõ pete
re habere totũ:qz rñdet Salv.dupliciter.vno mõ qõ imputan
dũ est testatori q non expressit ꝑsonã cuius cõtẽplatione fecerit
ꝓhibitionẽ.ideo cũ sit simplex ꝓhibitio vr̃ nõ valere.l.filiusfa.
§.diui.ff.de leg.j.z hanc solutionẽ sensit glo.in.l.peto.in prin.ff.
de leg.ij.Sed vt ipse dicit illa glo.cõiter non tenetur:qz.§.diui.
loquit̃ qñ ꝓhibitio testatoris respicit fauorẽ ꝓhibiti vt ptz in ꝓ
hibitione de nõ alienãdo rem aliquã:sed hec ꝓhibitio respicie-
bat onus z grauamen z sic nõ hz locũ dictus.§.diui.Ideo rñ-
det secũdo modo ꝙ nõ fiet omnino cõtra voluntatẽ testantis:
qz ꝓhibitꝰ plus nõ petere tenebit̃ residuũ restituere veniẽtibus
ab itestato quoꝝ fauore vr̃ facta dicta ꝓhibitio argu.d.l.peto.
de le.ij.z facit etiã qõ no.in.l.quoties.C.fa.her.nã in effectu ꝓ-
pter dictã ꝓhibitionẽ videt̃ rogatus de restituẽdo residuũ ve-
nientibus ab intestato vt est dictum.z loco quarte trebelliani-
ce poterit retinere id qõ sibi est assignatũ ꝑ testatorem.facit qõ
habet̃ in tex.z glo.z.d.l.quoties.z si id qõ est assignatum non
sufficeret videret̃ qõ posset accipere tñ qõ suppleret̃ in effectu
ipsa trebellianica.Sed in ꝯtrarium facit qz ex quo prohibitus est
plus nõ petere videt̃ prohibuisse trebellianicã detrahi vltra id
quod est assignatum.Et ideo dicit qõ incideremus in opinio-
nes an testator posset trebellianicã ꝓhibere.de quibus ꝑ glo.z
doc.in aut.sz cũ testator.C.ad.l.falci.z in.l.marcellus.§.qõ au-
tẽ.z ibi ꝑ Bar.z ibi ẽt dixi.ff.ad treb.z dixi et in.l.j.§.si.ff.si cui
plusꝙ ꝑ.l.falcidiã.z.l.j.§.ad eos.ff.ad le.fal.z sic remaneat i cõ-
66 clusione Salv.qõ testm̃ vz.† Sed institutꝰ in re certa vel quota

ꝓhibitus plus nõ petere cogeꝛ residuũ restituere veniẽtibꝰ ab intestato. Et ꝓ ista opi. ꝙ ꝓhibitio nõ reducat testm̃ ad cãm intestati. allegat dictã.l.si ita qs hr̃s istituaꝛ excepto fundo.ipsaꝫ sic iducẽdo:qꝛ exceptio manifestissime repugnat regule.l.q̃situ §.idẽ respõdet.ĩ.de fundo instructo.ꝛ.l.in his.cũ ibi no.s̃.de legi.ꝛ sic vr̃ qꝺ si instituiꝛ qs excepto fundo manifessima videꝛ esse voluntas testantis institutũ non habere fundũ.ꝛ tñ ꝯ̃triũ ibi diciꝛ. Et aduerte qꝛ opi.Saly.vr̃ differre ab opinione Dy. nã Dy.vr̃ velle simpl'r qꝺ reĳciaꝛ ꝓhibitio.ꝛ sic institutus effectualiter habebit totũ. Sed Saly.vult qꝛ lꝫ institutus de rigore habeat totũ tñ in effectu nõ habebit totũ:qꝛ cogetur residuũ restituere veniẽtibus ab itestato. Itẽ aduerte qꝛ nec Saly.nec alĳ doc.respõdẽt ad duos ex rationibus Bar. vꝫ ad illam de perplexitate.ꝛ ad illã.de.l.pe.de necessarĳs seruis tñ possit responderi primo ad illã de perplexitate.qꝺ † quedã est perplexi-
67 tas indissolubilis:vt qꝛ est concepta sub duplici cõditione quodãmodo reciproca. Exẽplũ in.l.si titius.de condi.insti.vt si dicit si titius heres erit seius heres esto.ꝛ si seius heres erit titius heres esto.ꝛ tunc bene vitiaꝛ dispositio:qꝛ non est bñ possibile dictã perplexitatẽ dissolui.cũ vtraqꝫ dispositio sit cõditionalis ꝛ ꝑplexa.ꝛ sic loquiꝛ cõtrariũ Bar.† Quedã vero est perplexi-
68 tas q̃ põt dissolui.ꝛ tũc nõ vitiaꝛ ex toto dispositio:vt patet ex his q̃ habenꝛ in.l.ꝑ seruũ.§.j.s̃.de vsu ꝛ habitatione.ꝛ.l.j.ĩ.de adimẽ.leg.in q̃bus ptꝫ qꝺ si testator dicit lego vsumfructũ detracto vsu.vel actũ detracto itinere vꝫ dispositio.lꝫ videaꝛ perplexa.ꝛ reĳciaꝛ detracto velut facta ꝯ̃ formã iuris.ꝛ iõ valebit legatũ vsusfructus ꝛ ẽt actꝰ ac si nulla detractio eẽt facta.ꝛ ita eodẽ modo vr̃ dicẽdũ in ꝓposito qꝺ valere debeat instõ ꝑinde ac si nulla ꝓhibitio eẽt facta ex q̃ ꝓhibitio est ꝯ̃ formã iuris.ar. preallegatorũ iuriũ.ꝛ.ĩ.de leg.j.l.nemo põt. Itẽ nõ ob.rõ quã facit per.l.pe.de necessarĳs seruis:qꝛ qñ qs instituit seruũ ꝓpriũ qꝺ intelligaꝛ tacite data libertas.illud est ex p̃sumpta mẽte testantis a lege:vt ptꝫ in.d.l.pe.iõ nimirũ si cõstet de expressa volũtate testãtis ꝙ voluit ipsum hr̃e libertatẽ si tũc illã non hꝫ qꝛ in incertis nõ certis locus est cõiecturis.l.cõtinuus.§.cũ ita.de ver.ob. Sed in casu nostro institutus ex re certa non hꝫ totũ ex p̃sumpta mẽte testãtis imediate:qꝛ potiꝰ p̃sumi põt oppositũ cũ assignando vnã rẽ videaꝛ de reliquis ꝓhibere.l.maritus.C.de ꝓcu.cũ similibus. Sed cõtinet illud qꝺ habeat totũ ex dispositione iuris.ex eo qꝛ nõ põt qs decedere ꝓ parte testatus ꝛ pro ꝑte intestatus.q̃ rõ est vniformis ẽt si testator ꝓhibeat ipꝫ plus petere.ꝛ iõ vr̃ ꝙ vniformiter habeat locũ.l.dispõ.ar.l.illud.ad l.aquil.ꝛ sic ptꝫ qꝺ.d.l.pe.nõ habeat obstare. Ad.§.si duo satis est rñsum superius ꝛ similiter ad glos.l.vñs ꝛ ad.l.pe.de iniusto testa.ꝛ sic ptꝫ rationes Bar.necessario nõ cõcludere. Itẽ aduerte qꝛ opi.Saly.lꝫ prima facie apparet colorata ꝛ equa tñ vr̃ esse ꝯ̃ casum.d.l.si ita qs heres instituaꝛ excepto fundo.naꝫ s̃m eũ in casu.d.l.deberet institutus habere totũ.sed restituere fundũ veniẽtibus ab intestato.cuius ꝯ̃triũ vr̃ ꝓbari in.d.l.coniuncta glos.nã ibi d̃r qꝺ in dicto casu perinde est ac si sine dicta instõne fuisset institutus. Sꝫ si fuisset institutꝰ simpl'r sine dicta exceptione clarũ esset qꝺ haberet totũ in effectu.nec aliq̃d restitueret. Ergo eodẽ mõ ꝛ i casu p̃dicto nihil restituet ex mẽte.d.l.ꝛ ꝓ h̃ etiã faciat qꝛ tacitũ ꝛ expressum eq̃paranꝛ ꝑ.l.cum qs.si cer.pe. Sicut ergo qñ tacite ꝓhibeꝛ plus petere.vt qñ instituiꝛ in re certa ar.d.l.maritus.de ꝓcur.hꝫ totũ cũ effectu ꝛ fingiꝛ institutus detracta fundi mẽtione:vt in hoc.§.ergo eodẽ mõ qñ expresse ꝓhibeꝛ vltra nõ petere.facit qꝺ notauit gl.in.d.l.si ita qs.§.ea lege.in verbo ea re.dum allegauit istum.§.si ex fundo vbi glo.vr̃ eq̃parare casuꝫ illius legis casui huius.§.si ex fundo ꝛ istam parteꝫ puto de iure veriorẽ ꝑ.d.l.si ita qs.ꝛ sic plꝫ mihi de iure opi.ista ꝑ rõnes ꝛ iura ꝓ ipsa allegata.ꝛ ꝑ ea q̃ habẽtur in.d.l.si ita qs. Nec obst.p̃dictis.l.peto.quã allegauit Saly.qꝛ illa loquiꝛ qñ precedit institutio suꝑ toto.ꝛ postea iubeꝛ quis esse ꝯ̃tẽtus certa re ꝓ sua portione.quo casu bñ fateor qꝺ videbiꝛ rogatus de restituẽdo residuũ veniẽtibus ab intestato.q̃ꝛ fauore vr̃ tũc fieri dicta dispositio ꝑ quã iubeꝛ esse contẽtus certa re ꝓ sua portione.nec aliq̃d tũc repugnet.sed hic loquiꝛ qñ a p̃ncipio nõ est suꝑ toto testatus sed super parte.ꝛ adiecit exceptionẽ vel ꝓhibitionẽ q̃ est ꝯ̃tra formã iuris.ideo tũc reĳciꝛ illa exceptio vel ꝓhibitio.ꝛ habeꝛ perinde ac si simpliciter esset institutus per id qꝺ hr̃ in.d.l.si ita qs.ꝛ in hoc.§.ꝛ in.d.l.per seruũ.§.j.ꝛ in.l.j.§.j.si vsusfru.peta.ꝛ in.d.l.j.de adi.leg.ꝛ in hoc.§.ꝛ in.l.nemo potest.ĩ.de leg.j. Et ꝓ ista responsione facit qꝺ idẽ Saly.no.in.d.l.quoties.nam ibi dicit qꝺ si instituo titium in semisse ꝛ seium in alia semisse ꝛ grauo seium vt sit cõtẽtus ꝓ sua portione habere certã rem quod hoc casu vterqꝫ erit heres vniuersalis ꝓ dimidia.sed seius cogeꝛ restituere partẽ suã coheredi ꝑ.d.l.peto.de leg.ĳ. Nec ob.d.l.quoties.coniuncta gl.C.eo.s̃m eũ:qꝛ loquiꝛ qñ a principio aliqui sunt iussi esse cõtẽti certis rebꝰ.nec p̃cedit alia instõ de eis.hic secꝰ.ꝛ sic ptꝫ qꝺ lõga est differẽtia an a p̃ncipio precedet dispõ suꝑ toto.ꝛ postea iubeatur esse contẽtus certa re quo casu ꝓprie loquiꝛ.l.peto. Aliud qñ a principio instõ fit in certa re vel quota.ꝛ ꝓhibeꝛ plꝰ nõ petere.ꝛ sic vr̃ ex p̃dictis qꝺ opi.Dy.sit verior.nec ob.dicte opi.l.si ita qs heres instituaꝛ si legitimꝰ.ĩ.e.tit.qꝛ ibi voluit ex toto decedere intestatꝰ si legitimi veniẽtes ab intestato velit hereditatẽ:qꝺ iuri nõ repugnat. Sꝫ hic voluit decedere ꝓ parte testatꝰ ꝛ ꝓ par-
69 te intestatꝰ.qꝺ iuri repugnat.vt in regula ius nr̃m. † Et ex p̃dictis potes cõcludere si q̃riꝛ an testator possit ꝓhibere ius accrescẽdi qꝛ aut queriꝛ in legatis vel fideicõmissis:ꝛ tũc clarũ qꝺ sic.cũ nõ possit deuenire ad incõueniẽs vt qs decedat pro ꝑte testatus ꝛ ꝓ ꝑte intestatꝰ.ꝛ sic loquiꝛ glo.que reputaꝛ singularis in l.dñs.s̃.de vsufruc.facit qꝺ no.i.l.luciꝰ.§.q̃ habebat.ĩ.ad treb.ꝛ qꝺ dixi de fideicõmissis.intellige particularibꝰ. An aũt i vniuersalibꝰ indistincte ꝓcedat recurre ad ea q̃ dixi circa opi.Bal. Aut q̃riꝛ in institutiõibꝰ directis:ꝛ tũc aut q̃riꝛ in milite.ꝛ dic qꝺ sic:qꝛ ille põt decedere ꝓ parte testatꝰ ꝛ ꝓ parte intestatꝰ.l.sꝫ si plures.§.substitutos.ĩ.de vul.ꝛ pupil.ꝛ.l.vj.ĩ.de testa.mili. Aut q̃riꝛ in pagano:ꝛ tũc aut q̃riꝛ in filio vel alio cui debeaꝛ legitima institutio in re certa q̃ nõ valet legitimã ꝛ ꝓhibita plus nõ petere.ꝛ tũc clarũ qꝺ ꝓhibitio nõ tenet vsqꝫ ad legitimã qꝛ reĳciꝛ tãq̃ grauamẽ ipsiꝰ legitime.per.l.qm̃ in prioribꝰ.ꝛ.l.omnimodo.C.de inoffi.testa.ꝛ per id qꝺ habeꝛ in.§.ceterũ.in auf.vt cũ de app.cognosciꝛ. Aut q̃rimus in extraneo vel in filio instituto in legitima vel in re valẽte legitimã vel vltra:ꝛ tunc aut aliꝰ est institutꝰ cuiꝰ fauore p̃sumi põt factã ꝓhibitionẽ:ꝛ tũc s̃m Bar.ꝛ oẽs nõ opabaꝛ dicta ꝓhibitio deficiẽte alio istituto vl' repudiãte:qꝛ cessat tũc cã ꝓhibitiõis.ꝛ sic cessare dꝫ effectꝰ.l.qꝺ dictũ.ff.de pac.ꝛ in.c.cũ cessante.extra de appellatio. Et qꝛ debet intelligi facta rebꝰ sic se habẽtibus.l.paulo callimacho.§.j.de leg.iĳ.ꝛ.l.qꝺ seruus.de condictio.ob causam. Aut nõ apparet alius institutus cuius contẽplatione presumi possit factã dictã ꝓhibitionẽ.ꝛ h̃ casu fuerũt quinqꝫ opi.vna fuit Dy.qꝺ nõ teneat ꝓhibitio.ꝛ istitutꝰ habeat totũ. Scda Bar.qꝺ testm̃ nõ valeat.ꝛ veniãt veniẽtes abintestato. Tertia Bal.in.d.l.vna.C.qñ nõ petẽ.partes.in.ix.q.vt distinguaꝛ an institutio trahaꝛ ad vniuersum ex iuris fictiõe.vt cõtingit in instituto ex re certa q̃ fingiꝛ institutꝰ in totũ.detracta fundi mẽtione.vt in hoc.§.ꝛ tũc teneat ꝓhibitio ꝛ reducaꝛ res ad cãꝫ intestati.ꝛ ꝓcedat tũc opi.Bar.ꝑ.§.si duo. Aut istitutio trahaꝛ ad vniuersuꝫ ex iuris necessitate.vt ꝯ̃tingit instituto ex quota.puta ex dimidia vel tertia ꝛ tũc nõ teneat ꝓhibitio ꝛ ꝓcedat opi.Dy. Quarta fuit Ange.i.l.pe.de iniusto test.vt distiguaꝛ an cã testati sit potẽtior ꝙ̃ cã intestati an ecõtra. Et diceꝛ s̃m eũ potẽtior qñ ẽ vniuersalior vel eque vl'is.ꝛ si est potẽtior tũc trahet ad se cãm intestati ꝛ valebit testm̃.al's erit ecõtra qꝛ cã intestati si sit potẽtior trahet ad se cãm testati.ꝛ nõ valebit testm̃. Quinta fuit Sal.q̃ dixit testm̃ valere ꝛ etiã ꝓhibitionẽ quo ad effectũ.lꝫ de mero rigore ꝓhibitio nõ valeat.ꝛ ideo dixit qꝺ istitutꝰ habebit totũ sꝫ tenebiꝛ residuũ in quo est facta ꝓhibitio restituere veniẽtibꝰ abintestato. Sꝫ vt dixi supra plꝰ plꝫ opi.Dy.ꝑ ea q̃ suꝑius dixi. Et nõ ob.
70 dicte opi.cõsiderãdo Ang.qꝛ illa iure nõ ꝓbaꝛ ꝛ † qꝛ dicere possũ qꝺ semꝑ cã testati reputeꝛ potẽtior ex eo qꝛ magis fauorizaꝛ a iure.ꝛ in dubio pro illa potius debemꝰ iudicare ꝑ.l.si pars.de inoffi.test. Et sic nõ debet attẽdi an sit vniuersalior an nõ ꝙ̃ cã intestati:qꝛ semꝑ stat regula dicte.l.si pars.ꝛ ideo vr̃ qꝺ facta cõsideratio nõ sit bona. Sed iuxta predicta vltimo põt esse dubiũ de vno casu quẽ posuit Bart.in.d.§.si duo.in fi.puta si testator instituit ventrẽ vxoris si nasceꝛ vniuersalẽ heredẽ.ꝛ i casu quo nõ nascaꝛ nihil dixit.ꝛ instituit titiũ in re certa ꝛ ꝓhibitꝰ plus nõ petere.an titius poterit hr̃e totũ si non nascaꝛ venter.an vero veniẽt veniẽtes ab itestato.ꝛ dixit ipse qꝺ veniẽt veniẽtes ab intestato:qꝛ eoꝝ fauore vr̃ facta ꝓhibitio ex quo nõ erat institutus heres alius in oẽm euentũ. Sed forte de iure põt dici oppositũ:qꝛ cũ sumus dubĳ de mẽte testãtis an voluerit ꝓhibitionẽ facere solũ ꝓpter ventrẽ.an vero ꝓpter veniẽtes abintestato.et lꝫ videaꝛ qꝺ indisticte fecerit.ꝛ sic fauore vtriusqꝫ facta in casu suo tñ ex quo aliter nõ sumꝰ certi de volũtate testatis videꝛ qꝺ debeamꝰ p̃sumere qꝺ solũ fecerit fauore vẽtris.ꝛ sic in dubio faueamꝰ testõ ꝛ p̃sumamꝰ potiꝰ ꝓ illo intellectu per quẽ testamẽtũ magis cõseruaꝛ.ar.dicte.l.si pars.de inoffi.test.ꝛ sic ẽt si opi. sua esset vera qꝺ testator possit ꝓhibere ius accrescẽdi.tñ decisio sua nõ vr̃ vera in dicto casu. Tenendo aũt opi.Dy.est clarũ qꝺ ꝓhibitio p̃dicta reĳcereꝛ.ꝛ sic nõ nato posthumo haberet totũ.
71 † Et adꝺ his q̃ dixi de ꝟbo relinquo:qꝛ idẽ vr̃ de verbo assigno.nã ꝛ illud etiã vr̃ cõe:qꝛ põt intelligi iure institutionis ꝛ etiã iure legati.ꝛ ideo est trahibile ad instõnẽ eo casu quo ꝛ verbũ relinquo.ꝛ ꝓ hoc do glo.quã reputo singularẽ in.l.quoties.C.fami.her. Tãgit vltio i.d.§.si duo.Bar.ꝛ Sal.in.d.l.quoties.si testator instituit vniuersaliter vnũ quẽ putabat viuere.ꝛ titiũ i re certa an si mortuꝰ sit tꝑe testamẽti vniuersaliter institutꝰ habebit institutus in re certa totũ vr̃ qꝺ nõ:qꝛ inspecta opi.testantis habeaꝛ loco legata.facit.l.quo loco.§.j.ĩ.e. Sꝫ cõtrariũ teneꝛ predicti post

cti post guil. de cu. in. l. seruo manumisso. de cōdi. inde. Nec ob. opi. testatoris: qꝛ nō dꝫ inspici qñ ꝺm illā sequeret̃ aliqd. ꝯ iuris dispositionē: vt esset hic qꝛ decederet ꝓ parte testatus ꝛ ꝓ parte intestatus: secus qñ non sequeret̃ ꝯ iuris dispositionē illā inspiciendo. ꝛ sic loquitur. l. quo loco. §. j. ꝛ hec sufficiant loco repetitionis huius. §. j. iiij. ij. j. de mense iulij prope finem.

Si ex fundo. Istū. §. alias solēniter ꝛ plenarie cōmētaui tractādo in eo plures articulos de quibꝰ tanget̃ in ꝓcessu tituli. Sꝫ ꝓ mō ꝓ declaratiōe tex. ꝛ glossarū tractabo vnū articulū tm̄. vcꝫ an indifferēter institutio particularis in re certa trahat̃ ad vniuersum patrimoniū. ꝛ primo in pagano scđo in milite. ꝛ hoc intēdit ī summa. Institutus in re certa nullo alio īstituto ꝯsequit̃ totū sicut si simplr̄ fuisset institutꝰ nō facta mētione rei. h. d. ¶ †No. ex tex. qđ particularis institutio trahit̃ ad vniuersum patrimoniū qñ nullꝰ alius est institutus. ꝛ ad h̄ sepe allegat̃. ꝛ ratio est: qꝛ nō pōt qs decedere ꝓ parte testatus ꝛ pro ꝑte intestatus. l. ius nostrū. j. de re. iur. ideo ne sequatur dictū inconueniens dicta institutio trahit̃ ad vniuersum pr̄imoniū. ¶ In gl. in verbo solꝰ ibi vniuersalē id est vniuersaliter institutū. ꝛ idē si ex quota vel simplr̄ ꝑ id qđ habet̃ in. l. quoties. C. e. Et intellige in quota hereditatis. nam quota bonorū censet̃ esse particularis institutio. ꝑ id qđ legit̃ ꝛ no. in. l. nō amplius. §. j. j. de lega. j. ꝛ in. l. si quis seruū. §. fi. cū. l. sequēti. j. de leg. ij. ꝛ ex p̄dictis pꝫ qđ dū gl. dicit secꝰ si hꝫ coheredē. dꝫ intelligi. s. diuerse forme puta vniuersalē vel ex q̊ta vel simplr̄ vt pꝫ in. l. quoties. allegata in gl. secꝰ si esset coheres eiusdē speciei vt qꝛ haberet coheredē ēt in re certa. nā tūc etiā haberet locum dispō huius. §. vt patet in. l. quoties. §. si duo. ꝛ in. l. si alteriꝰ. cū. l. sequē. ꝛ. l. ex facto. j. e. Itē intellige glo. ꝺm Ang. in d. l. quoties. qñ hꝫ coheredem vniuersalē in eodē testamēto. secꝰ ꝺm eū si in diuerso testō. l. si qs priore. j. ad treb. ꝛ insti. qui. mod. test. infir. §. j. ꝛ bñ dixit Ang. ī se. tñ improprie est locutꝰ: qꝛ †coheredes ꝓprie sunt qui in eodē testamēto sunt dati. vñ meliꝰ dixisset secus si heres vniuersalis sit scriptꝰ in vno testō ꝛ postea alius scribat̃ heres ex re certa in alio testamento: qꝛ tūc hꝫ locū iste. §. ꝛ rūpitur primū testamentū per secundū: vt pꝫ in iuribꝰ preallegatis. Itē intellige glo. qñ habuit coheredē vniuersalē qui adiuit. secus si repudiauit: qꝛ tūc institutus in re certa habebit totū ꝺꝫ cōmunē opi. per ius accrescēdi de quo plene. j. dicet̃. ¶ In ea. glo. in fi. no. diligenter hanc gl. relatā ad tex. ꝛ id qđ s̄. dixi. nā videt̃ velle qđ lꝫ institutio in re certa facta a pagano alio vniuersaliter vel ex quota aut simpliciter instituto trahat̃ ad vniuersuꝫ patrimoniū. tñ secꝰ si sit in milite: qꝛ† institutio facta ab eo in re certa nō trahit̃ ad vniuersuꝫ patrimoniū in casu p̄dicto. ꝛ rō esse pōt q̄ tāgit̃ in tex. in. l. qnta. allegata in gl. qꝛ miles pōt decedere ꝓ ꝑte testatꝰ ꝛ ꝓ ꝑte intestatꝰ ex ꝓuilegio militari. secus in pagano. l. ius nr̄m. j. de reg. iur. Et ꝺm hoc habes vnū intellectū ad dictā. l. quintā vcꝫ qđ institutio in re certa facta a milite in dubio nō trahit̃ ad vniuersuꝫ. Sꝫ talis intellectꝰ ibi ponit̃ in gl. ꝛ in. l. j. C. de test. mili. vcꝫ qđ ita demū ī residuo decedat intestatꝰ si ꝓbet̃ talē esse militis voluntatē. al's trahet̃ ad vniuersum patrimoniū in dubio in milite sicut in pagano. ꝑ l. si certarū. j. de test. mili. ꝛ hec est opi. cōis gl. ꝛ doc. de qua ꝛ an indistincte ꝓcedat inferiꝰ dicet̃. †Vñ ꝓ declaratiōe tex. ꝛ gl. vidēdū est an instō particularis trahat̃ indifferēter ad vniuersuꝫ patrimoniū ꝛ primo in pagano: scđo ī milite. Primo casu qñ institutio ꝑticularis fcā est a pagano. ꝯcludit hic Ang. qđ regulariter trahit̃ talis instō ad vniuersuꝫ pr̄imoniū. Fallit ꝺm eū ī quatuor seu qnqꝫ fallētijs seu casibꝰ. nā p̄mo fallit ꝺm eū si ꝓhibitū fuit ius accrescēdi exp̄sse ꝑ testatorē: vt qꝛ dictū fuit qđ plꝰ petere nō possit ꝑ id qđ habet̃ ī. l. quoties. §. si duo. j. e. ti. vbi plene ꝑ Bar. ꝛ ibi plene de hoc dicet̃. de quo ēt tāgit̃ ꝑ Ang. in. l. pe. s̄. ti. ij. scđo fallit ꝺm Bar. si tacite sit ꝓhibitū ius accrescēdi ꝑ dationē substituti vulgaris siue sit vtiliter siue inutiliter datꝰ ꝑ. l. pe. s̄. ti. ij. Sed hec fallētia nō placet Ang. vt no. ꝑ eū in. d. l. pe. Nec ob. illa. l. qꝛ alia est rō illiꝰ legis. vt ipse ibi tangit de quo ēt tanget̃ in. d. l. quoties. §. si duo. Potes tñ pro mō dicere qđ licet Ang. hic adaptet istā fallentiā ad casum huiꝰ. §. tñ ꝓprie nō vr̄ cadere hic: qꝛ in. d. l. pe. nō fuit facta instō in re certa sed ī quota. Et datꝰ fuit substitutꝰ vulgaris: q̊ casu qꝛ substō vulgaris ibi fuit inutilis ꝓpter p̄teritionē filij seu posthumi q rūpit gradum substitutiōis vt sibi locū faciat. l. nā ꝛ si. §. rūpēdo. s̄. ti. ij. iō nō hꝫ locū ius accrescēdi respectu alterius coheredis. secus vbi substō redderet̃ inutilis ex alia cā: qꝛ illa nō ꝓhibet ius accrescēdi per l. qdā testō. j. de vulg. ꝛ pup. ꝛ ꝑ. l. ij. §. si duo. j. de scđꝫ tab. ꝛ voluit ēt Bar. ī. d. l. pe. ꝛ ꝺm p̄dicta dꝫ itelligi eiꝰ dcm̄. Sꝫ vbi vnꝰ primo eēt institutꝰ ī re certa puta in fundo aliꝰ ī domo: ꝛ datꝰ eēt substitutꝰ instituto ī fundo si institutꝰ in fundo repudiaret succedere vr̄ substitutꝰ loco eiꝰ. ꝛ sic vr̄ qđ tūc substitutꝰ ꝛ institutꝰ in domo haberent̃ ꝓ vlr̄iter institutis. Et si hoc casu qñ est facta substō p̄dicta redderet̃ substō inutilis forte qꝛ substitutꝰ repudiaret ex alia cā q̄ p̄teritiōis: forte qꝛ decederet substitutus añ repudiationē instituti ī fundo tūc īpedit̃ īstitutꝰ ī domo hr̄e totū. secꝰ si ex cā p̄teritiōis substō redderet̃ inutilis ꝑ ea q̄ habēt̃ in. d. l. pe. Tertio fallit ꝺm Ang. si institutꝰ in re certa habeat coheredē institutū vlr̄iter ex quota aut simplr̄. vñ non trahit̃ instō ꝑticularis ad totū pr̄imoniū: vt ꝓbat̃ in. l. quoties. C. eo. ꝛ hic a ꝯrio sensu. Qđ limita ꝛ intellige ꝺꝫ eū nisi repudiante aut aliter excluso illo q in vniuerso vel ex quota aut simplr̄ erat institutus quo casu ad totū vocabitur per ius accrescēdi scđꝫ vnā opi. quā Ang. hic dicit esse verā ꝛ que vr̄ esse cōis. de qua ī. l. quoties. C. eo. ti. vbi hoc tꝫ Guil. de cu. Cy. ꝛ Bar. ꝛ idem etiā ibi Ang. ꝛ idē Bar. ī. l. ex facto. el grāde. j. e. Alij tñ vt Rich. de martha. ꝛ marti. sill'. ꝛ Iac. Bu. tenuerūt oppositū. s. qđ ēt instituto vlr̄i repudiāte nō vocet̃ ad totū ꝑ ius accrescēdi institutꝰ in re certa. †Mouētur p̄dicti qꝛ inter succedētes iure diuerso nō hꝫ locum ius accrescēdi ꝑ id qđ legit̃ ꝛ no. in. l. sꝫ cū patrono. j. de bo. pos. ꝛ facit qđ no. ꝑ doc. in. l. j. C. qñ nō petē. ꝑtes. ꝛ iō cū institutꝰ in re certa loco legatarij sit habēdꝰ alio vlr̄iter instituto. l. quoties. C. eo. ꝛ sic diuerso iure succedat: tūc institutus ex re certa ꝛ institutus vlr̄is nō dꝫ hr̄e locum ius accrescēdi inter eos. sicut nec hꝫ locū inter legatariū ꝛ heredē. l. eam quam. C. de fideicō. ꝛ. l. si nemo. j. de reg. iur. Et ꝓ hoc faciat qꝛ inter legatariū ꝛ heredē nulla est cōiunctio. ꝛ ꝑ ꝯñs non dꝫ hr̄e locū ius accrescendi. qđ causat̃ ab aliqua coniunctione vt legitur ꝛ no. in. l. re cōiuncti. j. de leg. iij. Et ꝓ ista parte etiā facit qꝛ nō vr̄ bene iure cautū qđ institutꝰ ex re certa h̄ casu habeat ius accrescēdi. ergo nō est nr̄m hoc inducere qꝛ erubescimꝰ cū sine lege loqmur. l. illā. C. de colla. ꝛ. ij. q. v. c. cōsuluisti. Nec vr̄ obstare iste tex. qꝛ loquit̃ qñ nullꝰ alius est institutꝰ vt pꝫ ex lr̄a. ꝛ sic a ꝯrio sensu vr̄ secus qñ aliꝰ est īstitutꝰ ar. l. j. §. huiꝰ. rei. s̄. de offi. eiꝰ cui mā. est iurisdi. ꝛ sic potiꝰ vr̄ facere opi. Richo. de matha. ꝛ sequaciū. ꝛ ꝓ dicta opinione ēt facit: qꝛ† qñ alius a principio est datꝰ coheres vlr̄is testator vr̄ a principio voluisse hūc particulariter institutū hr̄i loco legatarij. ꝛ iō lꝫ deficiat heres vlr̄is nihilominꝰ heres particularis vr̄ cēsendꝰ esse legatariꝰ ꝑ id qđ habet̃ in simili in. l. quo loco. §. j. j. e. q̄ ratio cessat qñ a p̄ncipio nō est datꝰ coheres: vt pꝫ ex isto. §. iūcta. l. quoties. C. e. ꝛ iō cum diuersa videat̃ esse rō inter casum qñ a p̄ncipio est datꝰ: sꝫ ex postfacto deficiat ꝑ repudiationē vel per mortē vlr̄is instituti vr̄ qđ tūc nō habeat locū ius accrescēdi ꝛ istā partē tenebat de iure dñs Frā. de rāpo. dicēs esse verā de iure lꝫ cōtraria opi. sit cōis. Sed Ang. hic tꝫ primā opi. ex eo qꝛ vt dixi inter cōiūctos debet habere locū ius accrescēdi ꝺm eum: qꝛ sunt heredes. ꝛ inter fratres ēt nullo mō ꝯiūctos hꝫ locū ius accrescēdi ꝓpter vitādū incōueniēs ne decedat ꝓ ꝑte testatus ꝛ pro ꝑte intestatus. l. j. §. is ita. ꝛ. §. sin aūt. C. de cad. tol. no. gl. ī. l. si seruus cōis ab extero. j. de acq. here. ꝛ alr̄ nō rñdet ad al's rōnes factas superius in ꝯriū. Et intelligit hoc esse verū qñ nullꝰ institutus ex vniuerso vel ex quota est hr̄s. alias illi soli accresceret excluso īstituto ex re certa ꝺm Guil. de cu. ī. d. l. q̊ties. vbi plꝰ dixit qđ si testor credebat errādo institutū ex vniuerso viuere q decesserat qđ īstitutꝰ ī fundo habebit totū ex q̊ īstitutio vlr̄is nō hꝫ effectū. ar. l. seruo manumisso. cū ibi no. s̄. de ꝯdi. inde. Sꝫ aduerte qꝛ ꝑ dicta Ang. nō est rñsum oībꝰ rōnibus supra in ꝯriū factis lꝫ aliqbus. nā bñ pōt dici esse rñsum illi rōni qđ inter succedētes iure diuerso nō est locus iuri accrescēdi qꝛ satis possunt dici succedere eodē iure p̄dicti. ex quo vterqꝫ iure hr̄ditario seu vt heres succedat lꝫ vnus ī re certa alter ex vniuerso. Itē ꝑ predicta etiā satis est rñsum alteri rationi dū dꝛ qđ inter heredē ꝛ legatariū nō est cōiūctio: qꝛ de hoc nō est curādū qđ nulla sit cōiūctio quo ad ius accrescēdi: qꝛ agit̃ de hereditate iter heredes institutos. nā ēt inter hr̄des nullo mō ꝯiunctos hꝫ locū ius accrescēdi: vt est gl. notabilis ī. d. l. si seruꝰ ab extero. j. de acq. here. Itē nō obstat illa rō dū dꝛ qđ nō reperit̃ iure cautū exp̄sse: reperit̃ tñ tacite: cū paria videant̃ eē coheredē nō esse datū a p̄ncipio vel eē datū sꝫ postea deficere ꝑ ea q̄ hn̄r ī. l. res aliena. §. ad treb. ꝛ. l. neqꝫ. §. fi. j. de testa. militis. ꝛ. l. si qs sub cōditione. j. de testa. tute. Itē nō obstat alia rō sumit̃ hic ar. a cōtrario sensu qñ resultaret prauus vel absonus intellectꝰ iuri. l. ij. ꝛ ibi not. C. de ꝯdi. inser. ꝓut cōtingeret in casu ꝓposito. nā satis videret̃ de mente iuris esse qđ idē iuris sit qñ ex postfacto deficit ip̄e heres vniuersalis sicut qñ a principio deficeret cū tunc etiā videat̃ esse eadē ratio. ꝛ ꝑ cōsequens eadē iuris dispositio ar. l. illud. cum si. s̄. ad l. aqui. ꝛ facit qđ legit̃ ꝛ no. in. l. seio quesitū. s̄. de testa. ꝛ in. l. de precio. de publicia. ¶ Itē nō ob. vltima rō q̄ fit per. l. quo loco. §. j. j. eo. qꝛ potes respōdere qđ† qñ instituit̃ qs in re certa ꝛ dat̃ sibi coheres vlr̄is qđ tūc institutus ex re certa habeat̃ loco legatarij. hoc procedit ex legis dispositione. q̄ expresse hoc dicit in. l. quoties. C. eo. nō aūt ꝓcedit illud ex dispositione testatoris qꝛ hoc nō dixit. ꝛ ideo cū lex velit qđ vbi est datus coheres vniuersalis institutus ex re certa trahat̃ ad totū: idē cēsendū est ius voluisse si datus sit coheres vlr̄is si talis datio nō hꝫ effectū: cū tūc sit eadē rō vcꝫ ne qs decedat ꝓ parte testatus ꝛ ꝓ ꝑte intestatꝰ ꝛ qꝛ paria vident̃ esse in iure a principio non esse datū coheredē

vniuersalē vel datū.sed postea deficere p ea que habent in fil'i. in.d.l.si res aliena.§.fi.cū si.§.allegatis.sed in.l.quo loco.§.j.lz reperiat mortuus ille qui erat institutus in quadrāte nō tollit quo min⁹ testator ex sua dispositiōe trāsiuerit ad dispōdiū hoc est ad scdm assez ex quo instituit vnū in quadrāte ꝛ postea aliū in dodrāte ꝛ demū tertiū simpliciter:nā siue viuat siue moriat institutus in quadrāte siue sit mortuus apparet testatorē voluisse trāsire ad dispōdiū:q2 instituit tertium post distributū totū assem ꝛ sic vr̄ voluisse in aliuz assem instituere tertiū.ꝛ illa est ratio illius tex.Et p hoc p3 qd ibi quo ad aliū effectū loquitur ꝛ ideo nō h3 obstare.Bal.tū in.d.l.quoties.C.eo.dixit cōcordādo opi.qd si institutus est extraneus in re certa nō habeat tūc locū ius accrescendi repudiāte vniuersali instituto:ꝛ tūc sit vera opi.Jac.But.ꝛ sequaciū.Si vero fuisset institutus fili⁹ in re certa tunc habeat locum alia opi.put et marti.silly.ꝛ sit rō

79 fm eū:q2 †instō facta de filio reducit ad ius vniuersale q2 ad q̄tā hoc est ad tertiā quā d3 habere p sua legitima in auf nouissima.C.de inoffi.testa.que ratio cessat in extraneo.ꝛ ideo secus scdm eū quē sequit Bar.ꝛ si dicatur qd institutio filij reducit ad quotā bonorū non ad quotā hr̄ditatis:cū legitima debeat deducto ere alieno.l.papi.§.iiij.de inoffi.test.ꝛ dr̄ia est iter quotā bonorū ꝛ quotā hr̄ditatis:vt colligit ex his q̄ habentur in l.nō ampli⁹.§.j.ī.de leg.j.ꝛ.l.si quis seruum.§.fi.cū.l.seq.de lega.ij.que quota bonorū equiparat particulari relicto:vt p3 ex no.in iurib⁹ p̄allegatis.ꝛ sic videt p dictā rationē qd nō pcedit opi.marti.de silly.quā reprobāt Ja.But.ꝛ Bar.per rationē p̄allegatā.Dicit Bal.qd h̄ nō obstāte nihilomin⁹ vr̄ pos-

80 se sustineri opi.mar.silly.†q2 facilius d3 habere locū ius accrescēdi in filio q̄ in extraneo cū institutio filij saltē reducatur ad quotā:vt est dictū licet nō sit quota hr̄ditatis sed bonorū ꝛ secus sit in extraneo.ꝛ sic magis assimilat institutio filij in re certa institutioni vniuersali q̄ institutio extranei.ideo facilius in filio h3 locū ius accrescēdi q2 in habētibus symbolum hoc est similitudinē facilior est transitus.l.in rē.§.item quecūq3.§.de rei ven.Et pro hoc etiā qd extraneus nō debeat habere ius accrescēdi nititur ostēdere:q2 alias posset scdm eū sequi absurdū ꝛ incōueniens.ꝛ si forte testator instituit titiū vniuersalē hr̄dē ꝛ matri reliquit mille ꝛ ecclesiā parochialē instituit in quinq3 libris nā si repudiaret filius hereditatē veniret tūc ecclesia p ius accrescēdi ad totū q2 haberet titulū institutiōis ꝛ non mater q̄ nō h3 titulū institutionis cū tū multomagis p̄dilecta videatur fuisse a testatore q̄ eccl'ia parochialis:q2 vocata fuit in mille.ꝛ ecclesia solū in quinq3 ꝛ sic videt verisimiliter de mente testatoris fuisse qd eccl'ia nō pferat matri.arg.l.publius.§.j.ff.de cōdi.ꝛ demon.nec d3 attēdi scdm eū qd appositū sit ꝟbū instituo in relicto eccl'e q2 sepe notarij apponūt ꝟba ad placitū suū i testamētis.ꝛ sic residet bal.in.d.l.quoties.Saly.aūt ibi t3 opi.cōem modernorū.s.qd etiā in extraneo instituto in re certa vniuersali instituto repudiāte habeat locū ius accrescēdi p rōnes.§.allegatas.itē p hoc allegat q2 lex voluit qd fili⁹ haberet id q̄ sibi relinquit ex titulo institutionis ꝛ sic est verisimile scdm eū qd voluerit filiū talē titulū honorabilē habere nō solū pter honorē sed etiā pter vtilitatē ꝛ sic pter ius accrescēdi facit q̄ habet in.l.filiū.§.si legata.ꝛ.§.omnib⁹.ī.de lega.j.Si autē nō haberet ius accrescēdi coherede vniuersali repudiante talis titul⁹ institutionis relicti filio esset sine vtilitate qd nō videt esse dicēdū scdm eū.Et ad rationes seu inconueniēs de quo.§.dixi post Bal.responde qd verū est qd magis fuit p̄dilecta mater i institutione vniuersali habēte effectū secus si nō haberet effectū:q2 tūc magis p̄dilecta fuit ecclesia cui datus fuit titulo institutionis ꝛ sic honorabilior q̄ matri q erat aptus nat⁹ trahi ad vniuersum nō existente cohr̄e vniuersali ideo nimirū si tūc prefer

81 tur.Nec ob.etiā qd dicit Bal.de notario:†q2 i dubio p̄sumit notariū esse peritum:vt no.glo.in.l.j.C.de vsur.ꝛ isti.de inuti.stip.§.si scriptū.ꝛ sic presumi d3 qd nō apposuit ꝟba nisi scdm qd testator voluit.ꝛ ista opi.cōmunis modernorū vr̄ esse verior de iure ex eo q2 stante varietate opinionū.in dubio fauēdū est opi.q̄ fauet testamēto scdm theoricā Bar.in.l.si pars.§.de inoffi.testa.ꝛ facit qd habet in.c.fi.extra de re iudica.ꝛ pro predicta opiniōe et bene facit qd habet in.l.ij.§.defertur.ꝛ.§.si duo ī.de bo.pos.scdm tab.ꝛ.l.quidā testamēto.ī.de vulg.ꝛ pup.iūcta.l.pe.§.ti.ij.nā certū est qd per dationē substituti vulgaris vr̄ phibitū fuisse ius accrescendi.d.l.pe.cū ibi no.ꝛ tū ita demū intelligitur facta phibitio si substitutio sortiatur effectū.ꝛ sic si substitutus adeat secus si repudiet:vt colligit i.d.§.si duo.ꝛ.§.defertur.ꝛ.d.l.quidā.ꝛ eodē modo potest iduci.l.ij.§.subijcit.iuncto.§.sed si se.ī.ad tertul.vbi patet qd lz lex ibi dicat scdm illa iura patrē obstare matri ne succedat filio tū illud intelligitur nisi ipse repudiet:vt p3 in.d.§.sed si ipse.ꝛ sic eodē mō in pposito vr̄ dicēdū qd lz lex dicat heredē institutū ex re certa haberi loco legatarij alio vniuersaliter instituto tū illud vr̄ intelligendum ipso vniuersaliter instituto acceptāte:secus si repudiet ea dem ratione nā paria esse videntur quo ad effectum coheredē nō esse datū a principio vel fuisse datū:sed postea deficere.ar.iuriū p̄allegatorū.ꝛ eodē modo pōt induci qd habet in.§.s3 nostra.insti.de successio.liber.iuncta.l.modica.§.si ex.ī.de bo.liber.vbi lex dicit filiū liberti impedire ne patron⁹ succedat liberto.ꝛ tū intelligit hoc demū procedere si ipse fili⁹ velit acceptare vt ibi p3 facit,et pro hoc qd habet in.l.paulo calimacho.§.j.cuz ibi no.de leg.iij.ꝛ in.l.qd seruius.§.de cdi.ob.cām in quibus p3 q̄ dispositio facta in dubio intelligit reb⁹ sic se habētibus.ꝛ sic vr̄ qd licet lex dicat institutū i re certa haberi loco legatarij alio vniuersaliter instituto.d.l.quoties.C.eo.illud vr̄ intelligendū si ipse vniuersalis institutus velit acceptare hereditatē alias secus arg.iurium p̄allegatorū.Nec ob.predictis q̄

82 habet i.l.iij.§.s3 si stāte.§.tit.ij.† vbi sufficit testū scdm potuisse hr̄e effectū ad h̄ vt tollat primū lz postea cōtingat ipm scdm testū inualidari ꝛ sic videretur qd eodē modo debeat sufficere heredē vniuersalē posse adire vt impediatur hr̄s ex re certa hr̄e totū lz postea nō adeat q2 pōt respōderi qd illud nō pcedit in d.§.sed si stāte.q2 quo ad tollendū primū testū sufficit heredē posse existere ex scdo.l.pater filio.ī.eo.ꝛ hoc ideo ne videat qs decedere cū duob⁹ testamētis validis tpe mortis sue:nā scdm de se validuz est eo ipso qd est solēne ꝛ tale qd possibile est ex eo adire hr̄ditatē ideo nimirū si tunc tollit primū.facit qd legit ꝛ no.i.l.si qs priorē.ī.ad trebe.ꝛ in.l.posthum⁹.§.si paganus.§.ti.ij.sed quo ad impediendū ius accrescēdi nō sufficit possibile esse hereditatē adiri.imo requirit qd adeat alias si repudiet h3 locū ius accrescēdi.l.j.cū ibi no.C.qn̄ nō petē.partes.itē nō ob.si dicat qd inter hr̄dē ꝛ legatariū non est locus iuri accrescēdi.l.eā quā.C.de fidicō.l.si nemo.§.de testa.tu.q2 satis patere pōt rūsio ex.§.dictis.nā illud pcedit in mere legatarijs.secus i instituto in re certa qui nō est mere legatari⁹:vt p3 i.l.j.§.nā lz nō sit ex toto seu per oīa heres tū participat de natura heredis q̄ ad quedā:vt no.Bar.in.l.ex facto.el.j.ī.eo.ꝛ ibi dicetur ꝛ precipue videt participare quo ad istud vt habeat ius accrescēdi p rōnes.§.allegatas.itē nō obstat si dicat qd testator instituēdo ex re certa vr̄ phibere ius accrescēdi argu.l.marit⁹.C.de pcura.ꝛ.l.lucius.§.q̄ habebat.ad fi.ī.ad treb.q2 pōt rūderi q̄ nō per h̄ apparet de manifestissima voluntate testātis q̄ vr̄ requiri vt videat phibuisse ius accrescēdi per id qd habet i.l.quoties.

83 §.si duo.ī.eo.† item non obstat si dicat q̄ portio accrescere d3 portioni.ꝛ sic nō rei certe per id qd legit ꝛ no.i.l.si totā de acq.here.ꝛ i.l.si titio.§.j.§.de vsufru.q2 rūderi pōt qd illud est verū vbi reperit portio cui possit accrescere qn̄ tractat de iure accrescēdi:sed vbi nō reperitur protio cui nō possit accrescere ꝛ expediat tractari de iure accrescēdi vt cōtingit in casu pposito qn̄ instituto vniuersali repudiāte reperitur solū institut⁹ in re certa tunc expedit dicere qd totū accrescat instituto in re certa ne alias reperiatur testator decessisse p pte testatus ꝛ p parte intestat⁹ ꝯ.l.ius nostrū.de reg.iu.ideo tūc institutio particularis rei attrahit ad se totū vt sic in effectu habeat totum sicut si simpl'r sine mētione rei fuisset institut⁹ ar.hui⁹.tex.ꝛ sic saltē late pōt dici institut⁹ in re certa habere ius accrescēdi inquantum institutio i re certa attrahit ad se totū.ꝛ sic pōt saluari locutio doc.ꝛ p hec sit expedita tertia fallētia ꝛ sequētes facili⁹ expediētur.

¶ Quarta fallētia est q2 fallit dicta regula.scdm Ange.qn̄ ꝟba particularis istitutiōis nō sunt relata ad honoratū seu grauatū per.l.pater filiū.§.fi.ī.de leg.iij.q tex.non est alibi scdm aliquos:s3 scdm Ang.bene ꝯcordat.l.lucius.§.fi.eo.ti.Tu potes dicere quod in dictis legib⁹ erat coheres vniuersalis iō nimirū si nō trahit institutio particularis ad vniuersalē.l.quoties.C.eo.ꝛ sic nō bene colligit ex dictis legib⁹ diuersa fallētia pcedētib⁹.Preterea i dictis.ll.loqtur qn̄ verba nō sunt relata ad honoratū s3 ad grauatū:ꝛ sic sunt obliqua.q2 sonāt qd de manu alteri⁹ debeāt accipere:ideo nimirū si nō trahit ad vniuersum in dicto casu p.l.cogi.ꝛ gnāliter.ff.ad trebel.sed hic loquit qn̄ istitutio in re certa est facta p verba directa ciuilia.facit qd no.Bar.in.l.cēturio.ad fi.ī.de vul.ꝛ pup.ꝛ qd inferius dicet ꝛ q̄ no.glo.in.d.l.eā quē.C.de fideicō.¶ Quinta fallētia est scdm Ang.vbi institutio pticularis nō est facta per ꝟba directa ciuilia sed inflexa puta si testator dixit relinquo titio fundū.naz verbū relinquo adiectū rei particularis nō ttahit ad vniuersuz l.cogi.§.ꝛ gnāliter.ī.ad treb.q tex.nō est alibi scdm di.Et facit qd no.gl.in.§.nulla.alias est ver.sub.§.ꝛ h[illegible]dā.i auf.de here.ꝛ fal.vbi bona glo.ꝛ q̄ no.p gl.ꝛ doc.i.l.his.[illegible]erbis.ī.e.hoc tū est limitādū scdm eū nisi p dicta ꝟba iflexa totū p̄rimoniū diuiserit inter p'les.nā tunc dicta ꝟba sapiūt vim directoꝝ si alias testū habuit suas solēnitates q2 qbet idiota nescit dicere talē i stituo vt dixit gl.notabilis.i.l.qties.C.fami.her.s3 tu potes addere qd Ang.nō vr̄ pfecte locut⁹ ex eo q2 ꝟbū reliquo nō ē isse xū seu obliquū s3 ē verbū cōe:q2 est aptū natū adaptari ad directā istitutionē ꝛ et ad obliquā ꝛ sic inflexā.nā si dico relinquo titio fundū possum dicere iure institutiōis.Itē possum dicere iure

iure fideicõmissi vel legati. ⁊ sic ad vtrũq; adaptat̃. ⁊ ideo h3 dici cõmune p no. p Bar. in. d. l. cẽturio. circa fi. Fateor tñ q̃d verbũ cõe ⁊ sic etiã verbũ relinquo adiectũ certe rei nõ trahit̃ ad institutionẽ vniuersalẽ qñ simpl'r fit p ea q̃ habet̃ i. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊ que no. i. d. l. his verbis. sec⁹ si adiũciat̃ vniuersitati: vt no. in. d. l. his verbis. ⁊ in. d. §. nulla. vnde si dico relinquo titio bona mea videbit̃ institutus titius: vt no. in iurib⁹ p̃allegatis. ⁊ dicet̃ in d. l. his v̲bis. 84 † Itẽ aduerte q2 lz institutio p̃ticularis trahat̃ ad totũ vt hic p3: sec⁹ tñ est in fideicõmisso p̃ticulari: q2 non trahit̃ ad vl'e: vt. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊. §. si miles. eadẽ. l. ⁊ est rõ fm ray. ibidẽ: q2 hic null⁹ reperit̃ institut⁹ vl'is ideo tũc trahit̃ ad vniuersalẽ ne p parte q̃s decedat intestat⁹ ⁊ p parte testatus. S3 lz fideicõmissum p̃ticulare nõ trahat̃ ad vniuersale: nõ p̃pterea sequit̃ hoc incõueniẽs: q2 remanebit residuũ penes heredẽ vl'r institutũ. facit q̃d habet̃ in. l. j. §. j. ⁊. §. p secũdo. C. de cadu. tollẽ. Item subdit hic Ang. q̃d sicut istitutio facta i p̃mo gradu ex re certa trahit̃ ad vniuersum patrimoniũ vbi nõ est heres vniuersalis. Sic etiã erit dicendum in directa substitutione pupillari vel vulgari aut exẽplaria: q2 facta ex re certa alio nõ existẽte vniuersali substituto trahet̃ ad vniuersum patrimoniũ: q2 eadẽ est rõ. ⁊ per q̃ñs idẽ ius arg. l. illud. cũ si. §. ad le. aql. Et p hoc q2 substitutio pupillaris cẽset̃ eẽ testũ pupilli ⁊ sic p̃inde haberi d3 ac si ipse pupill⁹ instituisset heredẽ. p id q̃d habet̃ in. l. patris ⁊ filij. ff. de vulg. ⁊ pup. quo casu esset clarũ vt hic p3. Et p hoc etiã vr̃ casus in. l. coheredi. §. fi. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ in. l. sed si plures. §. substitutos. ⁊. ti. vbi substitutus pupillaris in bonis paternis ⁊ sic in re certa. nihilomin⁹ h3 alia vniuersa, bona pupilli nisi testator fuerit miles. d. §. substitutos. ⁊ no. p Bar. in. d. l. coheredi. §. fi. Sec⁹ tñ est in substitutiõe fideicõmissaria si fiat in re certa: q2 non trahet̃ ad vniuersale fideicõmissum: vt in. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊ idẽ dixit Bar. in. d. l. cẽturio. ⁊ in ver. q̃ro vlterius q̃d si substitutio cõpẽdiosa fiat p verbũ cõe vbi si substitutio fiat in re certa p verbũ cõe nõ trahet̃ ad vniuersum patrimoniũ: ex quo nõ est facta p verba directa ciuilia. p ea q̃ habent̃ in. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊ p ea q̃ superius dicta sunt. Et p̃dicta p̃cedũt qñ institutio p̃ticularis est facta a pagano: secus vr̃ qñ est facta a milite q põt decedere p parte testatus ⁊ p parte intestatus: vt hic vr̃ voluisse gl. ⁊ vr̃ p̃bari in. l. quinta. ff. de testa. militis. Et p hoc põt addi sexta fallentia vt regula de qua supra habeat locũ in pagano. Et aduerte q2 qc q̃d dixerit Ang. q̃rta ⁊ q̃nta fallẽ. nõ p̃prie sunt appellãde fallẽtie. Et p̃ hoc sit expeditus p̃mus articul⁹ p̃ncipalis qñ institutio p̃ticularis fit a pagano. ⁊ q̃rit̃ an trahat̃ ad vniuersum patrimoniũ. 85 † Nũc restat de scd'o casu qñ facta est a milite an trahat̃ tũc ad vniuersum patrimoniũ: nã gl. hic vr̃ voluisse q̃d nõ p. l. quintã. ff. de testa. mili. S3 gl. ibi ⁊ in. l. j. C. de testa. mili. vr̃ velle oppositũ vc3 q̃d ita demũ i residuo decedat intestat⁹ si p̃bet̃ talẽ fuisse voluntatẽ militis. alias trahet̃ ad vniuersum patrimoniũ in milite sicut ⁊ in pagano. per. l. si certarũ. ff. de testa. mili. ⁊ ista est cõis opinio glo. ⁊ doc. p qua bene facit q2 in dubio vr̃ dicẽdũ q̃d miles nõ videat̃ velle vti p̃uilegio militari p id q̃d habet̃ in. l. quãq̃. C. de testa. mili. ⁊ istã opi. ẽt seqtur Saly. in. l. quoties. C. eo. Et aduerte q2 cõcludunt gl. ⁊ doc. in milite q̃d si fiat institutio in re certa alio nõ instituto vniuersaliter vel in quota: in dubio trahet̃ ad vniuersum p̃rimoniũ p id q̃d statim est dictũ. Itẽ si duo instituant̃ q̃libet in re certa: q2 idẽ erit dicendũ q̃d dicit̃ in pagano vt trahat̃ ad vniuersalẽ vt sic cẽseant̃ instituti equal'r detracta fundi mẽtione p. d. l. si certarũ. secus si alius fuisset vniuersaliter institutus p. l. quoties. C. e. Nec ob. d. l. si certarũ. q2 dũ litera ibi dicit q̃d aliũ instituit vrbanorũ p̃diorũ heredẽ: aliũ rusticorũ aliũ ceterarũ rerũ d3 exponi verbũ ceterarũ. i. certarum aliarũ rerum. alias institut⁹ in ceteris reb⁹ videret̃ vniuersaliter institutus p. l. ceterorũ. ff. de verb. signi. ⁊ videt̃ etiã tex. lz doc. nõ allegẽt in. c. ray nu. ⁊ i. c. raynal. de testa. ⁊ sic nõ p̃cederet illud q̃d ibi dicit̃. s. q̃d omnes intelligãtur esse heredes sine partib⁹. ⁊ sic exponit etiã Bar. ibi illũ tex. ⁊ etiã Saly. in. d. l. j. C. de testa. mili. ⁊ in. d. l. quoties. Aduerte tñ q2 alij habẽt in l'ra ibi aliũ certarum rerũ. ⁊ sic nõ habẽt verbũ ceterarũ. ⁊ tũc l'ra esset plana. Potes etiã dicere p̃ut habes ceterarũ q̃d illud nõ sit verbũ testatoris sed iuriscõsulti. Interdum vero miles vnũ instituit in vno patrimonio puta in castrẽsibus ⁊ tũc nõ trahit̃ illa institutio ad paganica. ⁊ sic ad aliud patrimoniũ. ⁊ idẽ ecõtra: vt p3 in. l. j. ⁊. ij. C. de testa. mili. ⁊ est ratio: q2 86 † cũ sint vniuers[illegible] patrimonia institutio facta i vno patrimonio nõ trahit̃ ad a[illegible]: nã etiã si miles instituat vnũ in castrẽsibus aliũ in paganicis altero eorũ repudiante patrimoniũ in quo est institut⁹ nõ accrescat alteri: q2 cẽsent̃ esse diuerse hereditates ⁊ diuersorũ testamẽtorũ iuris fictiõe in quibus nõ h3 locũ ius accrescẽdi. l. sub cõditione. §. quibus modis vsufru. amitta. Saluo tñ casu. l. si certarũ. §. j. ff. de te. mili. q2 in illo casu h3 locũ ius accrescẽdi de vno patrimonio ad aliud: qñ. s. patrimoniũ repudiatũ nõ esset soluẽdo: nã tũc accrescet alteri patrimonio. ⁊ hoc ne p̃uilegiũ militis tũc p̃iudicet creditoribus. arg. l. cũ filius. ff. eo. ti. ⁊. l. si impuberẽ. §. de admini. tut. ⁊ facit q̃d habetur in. l. si duob⁹. cũ ibi no. p glo. ff. de testa. mili. Interdũ vero instituit̃ p militẽ vnus in vncia ali⁹ in duab⁹. ⁊ iste est p̃prie casus. l. quãq̃. C. de testa. mili. q2 tũc videnť patrimonia cõfusa esse ⁊ simul mixta ⁊ totũ patrimoniũ simul mixtũ videt̃ diuisisse in tres p̃tes: vt sic vnã partẽ habeat institutus in vncia alias duas p̃tes habeat institutus i duab⁹. ⁊ sic vr̃ diuisisse in tres vncias grossas suũ patrimoniũ nõ in tres minutas cõp̃hẽsas sub. xij. vncijs, de quibus in. l. seruũ. §. hereditas. ff. eo. ⁊ insti. eodẽ. §. hereditas: q2 tũc remanet intestatus in. ix. vncijs. cuius cõtrariũ d2 in. d. l. quãq̃. Interdũ vero instituit̃ p militẽ vnus heres ex vncia ⁊ ali⁹ ex castrẽsibus ⁊ hoc casu videt̃ velle gl. i. d. l. j. ⁊ etiã doc. ibi q̃d institutus in vncia ex quo cõfuse facta est institutio: hoc est nõ facta mẽtione paganicorũ vel castrẽsiũ habebit de vtroq; patrimonio semiunciã seu dimidiã vncie. ⁊ institut⁹ in castrẽsib⁹ habebit castrẽsia excepta media vncia. Itẽ institutus in vncia habebit tota bõa paganica: q2 illa media vncia paganicorũ attrahet ad se residuũ patrimoniũ paganicũ. sicut etiã istitutio facta in re certa a milite attrahit ad se totũ scd'3 cõem opi. gl. ⁊ doc. ⁊ sic in effectu institut⁹ in vncia habebit oĩa paganica ⁊ semiũciã castrẽsiũ. ⁊ si cõtingat institutũ ex castrẽsib⁹ repudiare accrescet instituto ex vncia p̃pter cõionẽ quã h3 p̃pter patrimoniũ castrẽsium rõne semiuncie id est dimidie vncie q2 i eodẽ patrimonio bene h3 locũ ius accrescẽdi. Si aũt ipse institutus in vncia repudiat tũc media vncia castrẽsiũ q̃ spectabat ad institutũ i vncia accrescet instituto in castrensib⁹. ⁊ scd'm aliquos ẽt accrescẽt paganica p̃pter cõiunctionẽ paganicorũ ⁊ castrẽsiũ factã i vncia. S3 alij dixerũt ⁊ pl3 Saly. in. d. l. j. C. de test. mili. q̃d cũ institutus in castrẽsib⁹ tacite videat̃ p̃hibit⁹ hr̃e paganica: vt ẽt vr̃ velle glo. in. d. l. j. nõ veniet ad paganica, q2 in illis tũc intelliget̃ decedere intestatus nisi forte institutus in castrẽsib⁹ esset de veniẽtibus ab intestato: q2 tũc posset venire tanq̃ veniẽs ab intestato ex eo q2 tũc solũ vr̃ fuisse p̃hibit⁹ hr̃e paganica vigore testamẽti ideo nõ p̃hibet̃ hr̃e ab intestato p ea q̃ habent̃ in. l. si fili⁹. §. j. ff. de bonis libertorũ. ⁊ voluit gl. in. d. l. j. Alij tñ voluerunt dicere q̃d institut⁹ in vncia nil habebit de castrẽsib⁹: iõ intelliget̃ tũc institutus in vncia aliorũ alteri exp̃sse nõ datorũ. ⁊ sic in vncia paganicorũ cũ species deroget generi. l. vxore. §. felicissimo. ff. de leg. iij. ⁊ etiã in regula generi per speciẽ. de reg. iur. in. vj. S3 hec opinio nõ pl3 Saly. in. d. l. j. per. l. si dño stichus. ⁊ q̃d ibi no. ff. de leg. j. per quã legẽ post dñm suũ dñm Ricar. de Sal. t3 aliã opi. de qua. s. dixi. vc3 q̃d institutus in vncia habeat etiã semiunciã castrẽsiũ ex eo q2 institutio facta in vncia nõ est simpliciter gñalis. iõ tũc nõ h3 locũ illa regula generi p speciẽ sicut in simili p3 in. d. l. si dño. vbi si legat̃ vni stich⁹ ⁊ alteri optio seu electio seruorũ ⁊ sic vnus de ipsis seruis q eliget̃ ⁊ sic incert⁹ de certis poterit habẽs optionẽ etiã eligere stichũ alteri legatũ: q2 non sunt sibi oẽs serui gñaliter legati: sed vn⁹ de seruis. ⁊ ideo eodẽ mõ in casu p̃posito ex quo nõ relinquit totũ p̃rimoniũ alteri s3 solũ vna vncia merito vr̃ q̃d cõcurrat cũ instituto in castrẽsib⁹ respectu semiuncie vt est dictũ. ⁊ hec est cõis opi. doc. ⁊ gl. in hac materia vt p3 ex not. in. d. l. j. Sed aduerte q2 videndũ est an dicta cõclusio sit vera. vnde aduertendũ inquantũ gl. ⁊ doc. dicũt q̃ institutio in re certa facta a milite in dubio trahitur ad vniuersum patrimoniũ videnť male dicere ⁊ cõtra tex. expressum in. l. quinta. ff. de test. militis. vbi aperte dicitur 87 † q̃ si miles vnum ex fundo instituit credit̃. id est p̃sumit̃ a iure in residuo patrimonio intestatus. ⁊ sic aperte videt̃ velle q̃d i casu dubij nõ trahat̃ ad vniuersu3 patrimoniũ. gl. tñ ⁊ doc. ibi exponũt dicit reddit̃ s. p̃bet̃ militẽ id voluisse s3 certe ista expositio violat oĩno illum tex. qui vr̃ loqui in casu dubij ⁊ non in casu certo qñ constat de mẽte. ⁊ hũc intellectũ vr̃ etiam voluisse glo. hic relata ad tex. vt superi⁹ dixi sup illa circa p̃ncipẽ. ⁊ iste intellect⁹ vr̃ verior de iure q2 in dubio nõ est recedendũ a verbis legis. l. j. §. si is qui nauẽ. ver. in re igit̃ dubia. ff. de exercito. ⁊ facit q̃d habet̃ in. l. non aliter. de lega. iij. ⁊ extra de decimis. c. cum audiẽtia. Nec obst. huic intellectui. d. l. si certarum. per quã gl. ⁊ doc. mouẽtur: q2 illa lex loquit̃ qñ miles vniuersum patrimoniũ suũ distribuit in particulares institutiones ideo nimirũ si tunc trahuntur tales institutiones ad vniuersum p̃rimoniũ arg. eorũ que habent̃ in l. quid ergo. cũ ibi no. ff. de leg. j. ⁊ bene facit q̃d no. p gl. in. l. quoties. C. fa. her. ⁊ hoc etiã satis vr̃ patere i litera in. d. l. si certarũ. dum dicit perinde haberi ac si res oẽs suas p p̃ceptiones cuiq; distribuisset legãdo. i. p legãdo. hoc etiã satis vr̃ patere ex eadẽ lege dũ dicit q̃d vnũ instituit heredẽ vrbanorũ p̃diorũ aliũ rusticorũ aliũ ceterarum rerũ. intelligẽdo q̃d illud verbũ ceterarũ sit verbũ iuriscõsulti. ⁊ sic in effectu exponat̃. i. aliarũ certarũ rerũ. nã si fuisset verbũ testatoris ille terti⁹ intelligeret̃ vl'r institut⁹. per id q̃d habet̃ in. l. v̲bo ceterorũ. ff. de ver. sig. ⁊ i. d. c. ray nu. ⁊ in. d. c. raynal. ⁊ sic nõ intelligerent̃ tũc oẽs sine partib⁹ instituti. cui⁹ cõtrariũ ibi dicit l'ra. Et ideo nõ vr̃ posse intelligi q̃d illud verbũ ceterarũ fuerit v̲bum testatoris nisi forte velles dicere q̃d

ex quo primo instituit vnū heredē pdiorū vrbanorū aliū postea rusticorū ꝛ tertio aliū ceterarū rerū: qꝺ qꝛ tertiū videaꝛ instituisse in alijs reb⁹ a superi⁹ noiatis qꝺ tunc censeaꝛ institutio tertij fuisse pticularis. p id qꝺ no. Bar. in. l. cogi. §. j. ꝛ i. l. titi⁹ rogat⁹ ff. ad trebel. Sꝫ certe ista opinio nō vr̄ eē vera p tex. in. ꝺ. c. raynuti⁹. ꝛ in. ꝺ. c. raynald⁹. vbi vr̄ hoc expssuꝫ. Nec vr̄ ēt verū dictū bar. positū in. ꝺ. l. cogi. ꝛ i. ꝺ. l. titi⁹ inquātū dicit, qꝺ si heres vl̄r institut⁹ rogeꝛ restituere hr̄ditatē ꝺductis legatis ꝛ ere alieno qꝺ nō cēseaꝛ esse fideicōmissuꝫ vle: qꝛ imo saltē ex eqtate vr̄ esse fideicōmissum vle p ea q̄ habenꝛ i. ꝺ. l. cogi. §. j. ꝛ in. §. itē qriꝛ lꝫ bar. aliter ibi dicat ꝛ in. ꝺ. l. titi⁹. Sꝫ vr̄ qꝺ nō bene p pdicta ꝛ p id qꝺ dixi in. ꝺ. l. cogi. ꝺ. §. j. ꝛ. §. idē qriꝛ. ꝛ. §. sꝫ ꝛ si miles. itē nō ob. opi. quā dixi de iure vera ratio q̄ allegaꝛ in ꝯtrariū vcꝫ qꝺ miles in dubio vr̄ vti iure cōi: ꝛ nō priuilegio militari per. l. ꝙ C. de testa. mili ꝛ sic vr̄ qꝺ institutio facta a milite in re certa in dubio ꝺꝫ trahi ad vniuersuꝫ patrimoniū: sicut ꝺꝛ in facta a pagano: qꝛ ꝛ̄n deri pōt qꝺ q̄ncꝫ mēs ꝛ significatū ꝟborū cōuenire possunt intellectui iuris cōis. ꝛ tūc nō vr̄ vti priuilegio militari. interdū vero mēs ꝛ significatū ꝟborū nō bene patiꝛ qꝺ intelligam⁹ militē fuisse testatū de iure cōi. ꝛ tūc vr̄ qꝺ debeam⁹ itelligere eū testatū de iure spāli. pmo casu pprie loquiꝛ. ꝺ. l. ꝙ. ꝛ in scḋo casu. ꝺ. l. quinta. nā in. ꝺ. l. quāꝙ. instituit miles vnū in vncia aliū in duab⁹. ꝛ poterat tūc esse dubiū an intelligaꝛ dixisse de vncijs minutis q̄ cōprehenduntꝛ sub asse. iuxta. l. seruū. §. hr̄ditas. ff. eo. ꝛ tūc remaneret intestat⁹ in nouē vncijs ꝛ solū in tribus esset testat⁹. ꝛ hoc nō posset esse sine priuilegio militari: qꝛ

88 † nō pōt qs regulariter decedere p pte testatus ꝛ p parte intestat⁹. l. ius nr̄m. ff. de reg. iur. nisi sit miles: vt pꝫ in. ꝺ. l. qnta. ꝛ. l. miles ita. §. qꝛ dixim⁹. e. ti. Alius pōt eē sensus i casu pdicto qn miles istituit vnū ex vncia aliū ex duab⁹ ꝙ itellexerit ꝺ vncijs grossis ꝯprehēdētibus totā hr̄ditatē: vt sic videaꝛ diuisisse illā in tres ptes seu in tres vncias grossas tātūmō. ꝙ ēt facere pōt pagan⁹ vt sic videaꝛ voluisse hr̄ditatē suā diuidere i tres ptes quarū vnā hēat institut⁹ ex vncia. ꝛ als duas ptes ex trib⁹ habeat institut⁹ in duab⁹ vncijs. ꝛ hoc casu reperireꝛ in totū testat⁹ miles ꝛ de iure cōi: qꝛ idē eēt in pagano: qꝛ qꝛ mēs testātis ꝛ ꝟborū significatū nō repugnat qn intelligam⁹ militē voluisse itelligere de vncijs grossis ꝛ voluisse suā hereditatē diuidere solū i tres partes ꝛ nō in. xij. ideo tūc accipiꝛ a iure talis itellect⁹: vt videaꝛ testat⁹ fuisse miles de iure cōi sup toto ꝛ nō vt super pte tm̄ videaꝛ testat⁹ ꝛ sup alio itestat⁹. Sꝫ sec⁹ est qn mēs ꝛ significatū ꝟborū nō bn̄ patiꝛ qꝺ intelligam⁹ militē fuisse testatū de iure cōi: qꝛ tūc debem⁹ intelligere fuisse testatū de iure spāli ꝛ iste est casus nō violādo lr̄am in. ꝺ. l. v. nā miles instituēdo vnuꝫ i re certa vr̄ tacite velle ꝙ nō habeat alias res ar. l. marit⁹ C. de pcur. ꝛ. l. cū ptor. cū ibi no. ff. de iudi. ꝛ extra ꝺ presump. c. nōne. nec ēt bn̄ patiꝛ tūc significatū ꝟborū qꝺ trahaꝛ ad vniuersum institutio facta de re certa ex quo ē facta in certa re: vt de se pꝫ. iō nimirū si tūc ꝺꝫ intelligi qꝺ miles voluerit vti priuilegio militari: qꝛ tūc ad istud ꝯcurrit verisil̄r mēs testātis ꝛ significatū ꝟborū. ideo talis intellect⁹ est assumēd⁹ p id ꝙ habeꝛ in. l. ab oib⁹. in prin. ff. de leg. j. Et p pdicta pꝫ qꝺ si fiat institutio ꝺ re certa: siue fiat ꝺ vno siue de duob⁹ a milite. nō traheꝛ ad vniuersum p̄rimoniū. imo i residuo remanebit intestat⁹ nisi pbeꝛ aliā fuisse militis volūtatē. sec⁹ si diuisisset p̄rimoniū suū p institutiōes pticulares: qꝛ tūc bn̄ traherenꝛ ad vniuersū p̄rimoniū ꝛ ita vr̄ loq. l. si certarū. ff. de testa. mili. ꝛ facit ꝙ habeꝛ in. ꝺ. l. qd ergo de leg. j. Saly. th in. l. j. C. de test. mili. posuit nouā opi. vt distinguam⁹ qꝺ aut miles in actu testādi adhibuit solēnitatē iuris cōis. ꝛ tūc istitutio pticularis trahiꝛ ad vniuersū p̄rimoniū alio vl̄r istituto vl̄ ex toto. ꝛ sic itelligaꝛ opi. cōis gl. ꝛ doc. aut i actu testādi nō adhibuit solēnitatē iuris cōis ꝛ tūc videaꝛ testat⁹ iure militari: vt sic act⁹ poti⁹ valeat ꝙ peat ar. l. quoties. ff. de reb⁹ dubijs. ꝛ. l. iij. ff. de testa. mili. ideo tūc institutio facta de re certa nō traheꝛ ad vniuersum p̄rimoniū ꝛ sic posset intelligi scḋm eū. ꝺ. l. v. nisi aliud pbeꝛ. Pro quo adducit qꝺ no. p gl. i fili. i. l. quoties. C. fami. her. ꝛ dicit qꝺ libēter vellet habere ꝯsociū i hac opiniōe. tū ppter autoritatē gl. ꝛ doc. nō audet recedere ab opi. cōi ipsoꝝ. Sꝫ aduerte qꝛ lꝫ dicta opi. videaꝛ colorata tū de iure nō vr̄ ꝟa p. ꝺ. l. quintā vbi simpl̄r ꝺꝛ ꝙ istitutio in re certa facta a milite nō trahiꝛ ad vniuersum patrimoniū nec distinguiꝛ ibi an i actu testādi miles adhibuerit solēnitatē iuris cōis vel nō ꝛ sic indistincte vr̄ intelligēdū ar. l. de pcio. §. de publiciana. itē qꝛ lꝫ miles adhibeat solēnitatē iuris cōis in actu testādi nō tū in dubio p hoc vr̄ se restringere ad illā: vt vr̄ apte pbari in. l. iiij. ff. de test. mil. ꝛ iō nō vr̄ qꝺ p hoc possit colligi ꝙ nō voluerit decedere intestat⁹ i residuo p̄rimonio: qꝛ quo ad id ꝙ qriꝛ potuit vti priuilegio militari: ex quo nō vr̄ se restrinxisse solū ad ius cōe: vt ꝺꝛ i. ꝺ. l. iij. ꝛ istud etiā vt superi⁹ tetigi vr̄ magis cōuenire mēti militis ꝛ significato ꝟborū. Et iō iste itellect⁹ vr̄ poti⁹ amplectēdus arg. l. oib⁹ in pn. ff. de leg. j. ꝛ p pdicta ēt videret posse inferri qꝺ si miles istituit vnū ex vncia ꝛ aliū nō instituit qꝺ hoc casu itelligiꝛ decessisse intestat⁹ ꝛ intelligiꝛ de vna vncia ex. xij. de qb⁹ in. l. seruū. §. hereditas. ff. eo. nā ex quo solū istituit i vna vncia vr̄ voluisse qꝺ nō habeat totū. ar. l. marit⁹. cū si. C. de pcur. ꝛ. l. si miles vnū ex fundo. qꝛ ē lex quinta in ordine tex. sꝫ gl. vr̄ illā habuisse p sexta. vt pꝫ ex ordine glossādi ff. de test. mili. ꝛ sic vr̄ qꝺ aliud eēt dicēdū qn vnū instituit solū i vncia nullo alio istituto. aliud qn instituit vnū i vncia ꝛ aliū in duab⁹: qꝛ tūc vr̄ voluisse totā hereditatē diuidere in tres vncias vt superi⁹ dixi: sꝫ qn instituit solū in vncia vr̄ qꝺ voluerit decedere itestat⁹ in alijs vncijs ꝛ sic nō trahiꝛ dicta istitutio ad vniuersum p̄rimoniū ar. ꝺ. l. si miles ex fūdo. ꝛ p pdicta ēt vr̄ dicēdū qꝺ si miles istituit vnū ex vncia: aliū in castrēsib⁹ ꝙ istitutus ex vncia habebit vnciā toti⁹ patrimonij cōmixti: ꝛ semiūciā castrēsiū ꝛ semunciā paganicoꝝ ꝛ sic in residuis paganicis vr̄ ꝙ erit intestat⁹ quāuis doctores al̄r dicāt: vt superi⁹ dixi. ꝛ ex pdictis ēt pꝫ posse inferri qꝺ miles in eodē p̄rimonio pōt decedere p pte testat⁹ ꝛ p pte itestat⁹: lꝫ saly. i. ꝺ. l. j. C. de test. mi

89 li. videaꝛ velle ꝯ̄ri. vbi † vr̄ velle qꝺ bene pōt miles in patrimonio castrēsi decedere testat⁹ ꝛ in paganico itestat⁹ vel ecōtra: sꝫ nō possit in eodē p̄rimonio decedere p pte testat⁹ ꝛ p pte itestatus qꝺ certe nō credo verū nec vr̄ iure pbari imo oppositū pbatur in. ꝺ. l. si miles ex fūdo. intelligēdo qꝺ ibi institutio facta de fundo erat facta de fūdo vni⁹ p̄rimonij tm̄ put cōiter cōtingit ꝛ sic intelligēdo ibi eēt casus ꝯ̄ eū scḋm itellectū gl. ibi posite: nā saltē si pbeꝛ talē fuisse volūtatē militis erit in residuo itestatus. ꝛ p hoc qꝛ iura simpl̄r dicūt qꝺ miles pōt decedere p parte testat⁹ ꝛ p parte intestat⁹. ꝺ. l. si miles. in fi. ꝛ. l. miles ita. §. ꝛ qꝛ dixim⁹ eo. ti. ꝛ per hoc habes declaratū intellectū. l. j. ij. ꝛ. iij. C. de test. mili. ꝛ. ꝺ. l. si miles vnū ex fundo. ꝛ. l. si certarū. ꝛ satis puto de iure defensari posse opinionē quā sensit gl. hic ꝛ superi⁹ dixi: lꝫ difficile eēt in practica obtinere ꝯ̄ opi. glo. q̄ est cōis doctorū

90 i. ꝺ. l. si miles vnū ex fūdo. † Et ex pdictis potes ꝯcludere si dubitet an istitut⁹ i re certa voceꝛ ad totū qꝛ aut testator decessit cū duob⁹ testamētis in quoꝝ primo est institut⁹ vn⁹ hr̄s vl̄is. ꝛ in scḋo est institutus i re certa: ꝛ tūc recurrēdū est ad. ꝺ. l. si qs priore. ff. ad treb. qꝛ tūc rūpiꝛ pmū p scḋm ꝛ pinde ē ac si cū illo scḋo solū decessisset vt ibi pꝫ. Aut qs decessit cū vno testamēto tm̄. ꝛ tūc aut erat miles. ꝛ tūc an trahaꝛ ad totū tres fuerūt opiniones vna ꝙ sensit hic gl. ꝙ itelligaꝛ in residuo p̄rimonio intestat⁹. ꝛ sic nō trahiꝛ ad totū. alia cōis doctoꝝ ꝛ glossarū qꝺ trahaꝛ ad totū sicut in pagano pbetur fuisse de volutate militis: vt no. p gl. ꝛ doc. in. ꝺ. l. si miles vnū ex fūdo. ꝛ in. l. j. C. de testa. mili. Tertia fuit Saly. in. ꝺ. l. j. q distinxit an miles adhibuerit solēnitatē iuris cōis vel nō: vt. s. dixi. Aut testator erat pagan⁹ ꝛ tūc aut nō erat alius istitut⁹ ꝛ clarū qꝺ trahiꝛ ad totū talis institutio vt hic pbaꝛ. Aut erat alius institut⁹: ꝛ tūc si erat institut⁹ eiusdē forme. vt qꝛ erat ali⁹ istitut⁹ i re certa ꝛ tūc hꝫ locū. l. quoties. §. si duo. ꝛ. l. si alteri⁹. cū. l. seq. ꝛ. l. ex facto. el. ij. ff. e. qꝛ pdicti ambo ꝯcurrerēt ad totū ac si simpl̄r eēnt istituti ꝺ tracta fundi mētiōe nec veniēt ad hr̄ditatē scḋm ptes assignatas i re certa sꝫ equal̄r nisi aliud appareat de mēte testātis. Ad ipsas tm̄ res veniēt scḋm ptes sibi assignatas: vt no. i. ꝺ. l. si alterius. Aut habuit cohr̄dē diuerse forme: qꝛ vl̄em vel simpl̄r aut ex quota ꝛ tūc aut ille vl̄is adiuit ꝛ institut⁹ i re certa habetur loco legatarij. l. quoties. C. e. qꝺ itellige preterꝙ quo ad qrelā ꝛ ius dicēdi nullū vt no. i. l. si qs priore. ff. ad treb. vbi bona gl. aut repudiat vl̄is istitut⁹ ꝛ tūc lꝫ tres fuerint opi. vna Jac. Bu. ꝛ sequaciū qꝺ nō voceꝛ ad totū sꝫ inualideꝛ testm̄ ꝛ ꝯsequēter legata. ꝛ p ꝯ̄ns dicta institutio in re certa vt sic habeaꝛ loco legatarij ꝛ peat sicut alia legata p. l. eāꝙ. C. de fideicō. ꝛ. ff. ꝺ reg. iur. l. nemo. ꝛ̄ncta. l. quoties. C. e. Scḋa fuit ꝙ hoc sit verū in extraneo instituto sec⁹ in filio quā sequiꝛ Mar. syll. ꝛ Bal. i. ꝺ. l. quoties. C. e. Tm̄ tertia est q̄ est cōis modernoꝝ vcꝫ ꝙ siue sit fili⁹ siue extrane⁹ admittaꝛ ad totū ex q̄ deficit istitutio vl̄is sicut admittereꝛ si a pcipio nō repireꝛ aliqs vl̄is institut⁹. ꝛ hāc sequiꝛ ēt Bar. ꝛ Bal. i. l. ex facto el. ij. ff. e. ꝛ Ang. hic ꝛ Jo. an post petrū de ceruot. in addi. spec. in ti. ꝺ test. in. §. j. sup ꝟ̄n. pone in. j. q. ibi posita. ꝛ saly. i. ꝺ. l. quoties. ꝛ ista opi. satis plꝫ vt superius dixi. Si aūt deliberaret suprascript⁹ hr̄s vl̄r. tūc instiut⁹ in re certa habereꝛ loco hr̄dis quo ad exclusionē qrele iuxta no. in. l. si qs priore. ꝛ quō ad qdā habeꝛ loco legatarij scḋm aliques. ꝛ quo ad qdā ex futuro euētu pēdet an habeat loco legatarij vel hr̄dis de quo hic tetigit Ang. ꝛ ēt hic dixi in cōmēto huius. §. ꝛ tāgit Bar. ꝛ Bal. in. ꝺ. l. ex facto el. ij. An aūt fili⁹ institutus i legitima debeat cēseri institut⁹ vl̄is seu in vniuersitate. bar. tetigit in. ꝺ. l. ex facto el. ij. de q̄ ibi tāgetur. ꝛ aduerte quia bal. i articulo an istitut⁹ in re certa admittaꝛ ad totū repudiāte vl̄r instituto variauit nā multū dubitauit in. l. quoties. §. si duo. ff. e. ꝛ dimisit sub incerto per duas rationes quas ibi tāgit. Sed io. l. ex facto. el. ij. pcise tenuit opi. Bar. Postea vero in. l. quoties. distinxit inter extraneū ꝛ filiū ꝛ vel aliū cui ꝺbeꝛ legitima. Sꝫ potes tenere opi. cōem qꝺ voceꝛ ad totū ēt si sit extraneus institutus

institut⁹:vt.s.dixi.q2 eadē est rō ne reperiaꝛ decedere pro parte testat⁹ ꝛ ꝑ pte intestat⁹:q2 deficiēte vl'r istituto habeꝛ ꝑinde ac si a pncipio null⁹ fuisset vl'r institut⁹ ꝑ iura supi⁹ allegata.ꝛ per id qd̄ habeꝛ in.l.si qs in senatorio.ꝛ in.l.eos q.ff.de ritu nup. ꝛ pro hoc allegat ēt Jo.an.d.l.quoties.q̄ nō dixit qd̄ institut⁹ in re certa sit legatari⁹ ƺ habeꝛ loco legatarij ꝛ sic innuit scd̄m eū qd̄ nō est vere legatarius:q2 aliud est esse tale aliud est haberi ꝑ tali.allegat qd̄ habeꝛ in regula ꝑ possessore.de reg.iur.lib.vj.ꝛ bene facit.l.mercis.cū ibi no.ff.de ꝟb.sig.Hec tñ rō posset retorqueri i ɔ̄riū.q2 lƺ vere nō sit legatari⁹ tñ ex quo habeꝛ ꝑ legatario deberet iudicari tāq̄ de legatario ꝑ id qd̄ habeꝛ in.l.j.§.lex falcidia.ꝭ.ad.l.falci.ꝛ qd̄ no.Bar.in.l.si marit⁹ sit in magistratu.§.j.ꝭ.de adul.Nec obstant p̄dicte rōnes Bal.de qbus in.§.si duo.nā nō obstat primo inquātū vr̄ moueri ꝑ istū tex.a ɔ̄rio sensu:q2 satis est rn̄sum cū nō debeat sumi talis sensus ɔ̄ rōnē iuris cū eadem rō videaꝛ qñ deficit ex postfacto instō vl'is sicut qñ a principio deficeret.Itē nō obstat scd̄a dū dicit qd̄ qñ est datus coheres vl'is vr̄ institutio pticularis incepisse hr̄e certā determinationē vcƺ vt sit loco legatarij.d.l.quoties.C.eo.Et sic vr̄ qd̄ postea ex tpe nō varieꝛ ꝑ no.ꝑ gl.ꝛ doct.in.l.cēturio.ꝭ.de vul.ꝛ pup.ꝛ i.l.pcib⁹.C.de impub.nā pōt rn̄deri qd̄ lƺ instō q̄ simpl'r ꝛ pcise hƺ determinatā naturā postea nō varieꝛ:vt pƺ i substitutione cōpēdiosa facta ꝑ verba mere directa facta pupillo:tñ secus est i substitutiōe pticulari alio vl'r instituto:q2 lƺ a pncipio reb⁹ sic se hn̄tib⁹ interim q̄ ad qd̄ habeaꝛ loco legatarij:q2 interim donec pēdet an institutus adeat nō est sibi delata hereditas tñ nō pcise ꝛ simpl'r hr̄ loco legatarij imo pendet ex futuro euētu ꝛ interiƺ est in suspēso:vt.s.tetigi.ꝛ tāgeꝛ in.l.ex facto el ij.facit qd̄ habeꝛ in sili i.l.ꝛ si qs.§.j.cū si.s.de vsuf.Et sic pƺ qd̄ a pncipio nō hƺ pcise ac simpl'r ꝛ omni respectu certā ꝛ determinatā naturā ideo nimirū si ex futuro euentu pōt effectus variari secus qñ dispositio pcise omni respectu hƺ determinatā naturā.ꝛ sic loquunꝛ no.i.d.l.cēturio.ꝛ in.d.l.pcibus. ¶ †Ultimo aduerte qd̄ lƺ dicamus cōiter institutū in re certa hr̄e ius accrescēdi repudiāte vl'i instituto nō vr̄ ꝑpria locutio:vt.s.tetigi:q2 ius accrescēdi ꝑprie ꝛ stricte sumptū accrescit portioni ꝛ nō rei l.si ex pluribus.ꝭ.de suis ꝛ legi.ꝛ.l.si totā.ꝭ.de acq.here.ꝛ ꝑ hoc dicit saly.in.d.l.quoties.C.e.qd̄ tūc nō est ꝑprie accretio:sed est quedā delatio hereditatis ex quadā tacita defuncti volūtate q̄ colligiꝛ scdƺ cū ꝑpter titulū institutionis quē dedit instituto ex re certa:q2 vr̄ velle qd̄ ꝑ hoc hƺ totū deficiente vl'i istituto scd̄m eū.Sƺ certe ista opi.saly.nō vr̄ bona:q2 illa delatio hereditatis potius vr̄ venire ex legis dispositione q̄ ex tacita mēte testātis nā voluit lex qd̄ institutio ex re certa ideo trahaꝛ ad vniuersuƺ ne alias qs reperiaꝛ decedere ꝑ parte testatus ꝛ ꝑ parte intestatus ɔ̄.l.ius nostrū.ꝭ.de re.iur.Hinc est qd̄ secus esset in milite q̄ pōt decedere ꝑ parte testat⁹ ꝛ ꝑ parte intestatus:vt hic voluit gl.ꝛ pbaꝛ in.l.si miles vnū ex fundo.palle.Et pro hoc q̄ tacita mēs testātis potius vr̄ esse in oppositū instituēdo solū in re certa arg.l.marit⁹.C.de pcur.ꝛ istā partē qd̄ nō venit ꝑprie ꝑ ius accrescendi tenuit Ang.in recollectis florētinis lƺ in paduanis in.l.quoties.sequaꝛ cōem opinionē loquēdi ꝛ ēt hic. Et moueꝛ in florētinis:q2 nō bene reperiꝛ iure cautū qd̄ habeat ius accrescēdi:ƺ poti⁹ qd̄ habeaꝛ ꝑ instituto in toto detracta fundi mētiōe vt hic pƺ.Et ꝑ hoc ēt allegat qd̄ vna directa instō cōuertiꝛ in aliā.l.fi.C.de here.insti.ꝛ facit etiā qd̄ habeꝛ in.l.ij.§.lƺ si sub cōditione.ꝭ.de scd̄is tab.ꝛ sic in effectu cōcordat cū saly.ꝛ cū cōi opi.modernorū vcƺ qd̄ institutus in re certa habeat totū repudiāte vl'i instituto lƺ in verbis videaꝛ discrepare a cōi mō loquēdi doctorū inquantū dicūt hr̄e locū ius accrescēdi.Sƺ potes saluare cōem modū loquēdi saltē scd̄m latā significationē:q2 sicut portio attrahit ad se portionē ꝛ ꝑ hoc dr̄ hr̄e ius accrescendi.sic instō particularis attrahit ad se totū.ꝛ sic satis pōt dici institutioni particulari accrescere residuū scd̄m latā significationem ꝛ hoc mō salaaꝛ cōis locutio doctorū.Et ꝑ hec habeas expedita ea q̄ cōcernūt materiā textus ꝛ glossarū ꝑ intellectu ipsoꝝ licet alia possent hic tractari pcipue an institutus in re certa sit cēsendus legatari⁹ an vero heres an vero quo ad quedā cēsend⁹ sit legatarius ꝛ quo ad quedā heres de quo hoc tetigit Ang.ꝛ ēt dixi supra in cōmēto ꝛ tangiꝛ per Bar.in.l.ex facto.el scd̄o.ꝭ.e. vbi etiā per Bal.ꝛ ꝑ Saly.in.d.l.quoties.vbi etiā ꝑ alios.ꝛ an testator possit prohibere ius accrescendi tangit Bar.in.l.quoties.§.si duo.ꝭ.eo.ꝛ.s.dixi.

Siñautem[a] **sic.** Cōtinuaꝛ iste.§.cū.§.hec aūt.i fi.s.e.ꝛ ibi dƺ cōiūgi nō cū isto §.si ex fundo.ꝛ hoc intēdit in summa.Instō cōcepta ꝑ ꝟba truncata pficiꝛ ex subaudito siue tñ deficiat suppositū siue appositū tñ siue tantūmodo verbū principale orōnis sec⁹ si duo ex istis deficiāt.h.d.Et primo ponit tria dicta scd̄o ꝑbat duo primo ꝑ locū ab autoritate tertio ponit dictū iuliani in certo casu qd̄ reprobat scd̄a ibi diu⁹ tertia ibi idē iul'. ¶ †No.qd̄ orō trūcata ꝛ impfecta pficiꝛ subaudiēdo ꝟbū pncipale:vt hic colligiꝛ ꝛ pro hoc facit q2 dƺ fieri interpretatio salua rōne recti sermonis:vt.l. plautius.ꝭ.de au.ꝛ argē.lega.ꝛ facit.l.cū pr̄.§.cū pfecta.ꝭ.de le.ij.ꝛ.l.verbū volo.C.de fideic. ¶ In tex.ibi credim⁹.i.psumim⁹ Itē no.qd̄ † ꝟbū credo idē importat qd̄ psumo.ꝛ sic respicit casuƺ dubiū.ꝛ hoc facit ad intellectū.l.si miles vnū ex fundo.ꝭ.de test.militis.ꝛ ad ea q̄ dixi in.§.pcedēti.sup gl.fi. ¶ †Itē no.qd̄ oratio imperfecta nō vitiat instr̄m nec sil'r mala latinitas facit. l.imperatores.s.de statu ho.ꝛ qd̄ habeꝛ in.c.dudū extra de cōuersio.cōiuga.Itē no.qd̄ si in dispositiōe testatoris deficit vnū verbū de trib⁹ nō vitiaꝛ dispositio sed potius suppleꝛ secus qñ duo deficiūt.Et rō diuersitatis est q2 facili⁹ suppleꝛ vnū q̄ duo sicut lex facili⁹ facit vnā fictionē q̄ duas:vt legiꝛ ꝛ no.in.l.j.C. de dotis ꝑmis.Itē no.q2 qñ est vna dictio tñ ꝛ nō oratio non pōt aliquē pfectū sensum gn̄are in aīo auditoris ideo ex toto vitiaꝛ. ¶ †Itē no.qd̄ ꝟbū sum es est.est ꝟbū directū sui natura si natura aliorū adiūctorū nō repugnat. ¶ Ultimo no.qd̄ lƺ due negationes faciāt vnā affirmationē.l.duob⁹ ꝟbis negatiuis.ꝭ.de verb.sig.tñ secus est in trib⁹:q2 remanet in effectu vna negatio vt hic est casus scd̄m vnū intellectū.ꝛ in.l.j.ꝭ.de cada.punitoꝝ. quāuis q̄nq̄ abūdet vna negatio iuxta no.ꝑ Cy.ꝛ doc.i.l.j.C. de seruis fugi. ¶ No.in gl.ij.in fi.hui⁹.§.ꝛ no.bene glo.ꝑ litere intellectu.nā vt dicit Ang.tūc oratio imperfecta pficiꝛ ex ꝟbo subaudito qd̄ pōt subaudiri.salua rōne recti sermonis qñ ɔ̄stat qd̄ testator se disposuerat ad testādū al's sec⁹ eēt.ꝛ dicit ang.attēdendā eē rectitudinē sermonis.l.plauti⁹.ꝭ.de auro ꝛ arg.leg. ¶ In glo.nō vtiliter ꝛc.ibi faciūt vnā affirmationē ꝛc.supple q2 prima negatio scd̄aƺ destruit ꝛ ideo si essent tres negationes vt erat hic remanebit tertia nō destructa.ꝛ sic remanebat orō negatiua:sec⁹ qñ sunt due tm̄.facit qd̄ dixi i notabilib⁹.Potes etiā dicere qd̄ hic tertia negatio respicit verbū diuersum:ideo nimirū si illa remanet.facit qd̄ no.per Cy.ꝛ doc.in.l.j.C.de seruis fug.ꝛ ꝑ cano.in.c.ꝛ si christus.de iureiurā.Et facit etiā ad p̄dicta qd̄ habeꝛ in.l.j.de cada.punitoꝝ. ¶ In eadē gl.in fi.prima opi.cōiter teneꝛ per istū tex.reiecta opi.pla. †Potes tñ cōcludere qd̄ interdū testator expressit oīa tria verba hic posita lƺ notarius solū scripsit duo.ꝛ tūc clarū q̄ tƺ testm̄ etiam si fuerit testm̄ in scriptis:q2 ex iuris interpretatiōe subaudiꝛ tertiū.Interduƺ vero notarius scripsit solū vnū verbū ex trib⁹ de qbus hic cū tñ testator oīa tria dixerit vel saltē duo ꝛ tūc vƺ ex quo notarius ꝑ errorē omisit alia scribere ꝑ.l.errore.C.de test.ꝛ ꝑ illud qd̄ etiā hic gl.dixit lƺ tñ nō tenebit ut testm̄ in scriptis q2 obmissio solēnitatis substātialis cōtingēs ēt ex errore notarij vitiat actū.Et ideo dixit Cy.in.l.ambiguitates.C.de testa.fuisse de facto obtentū q̄ bāna non explata ex errore notarij nihil importēt nec valeāt stāte statuto q̄ nisi sint explata nullū habeant effectū ꝛ ideo in dicto casu in quo vnū tm̄ verbū est expssuƺ in scriptura: lƺ illud fuerit ꝑ errorē notarij nō tenebit tñ vt testm̄ in scriptis ƺ Ang.lƺ bn̄ poterit tenere tāq̄ testm̄ nūcupatiuū.Facit lƺ nō alleget q̄ habeꝛ in.l.fi.ꝭ.de iure codicilloꝝ.cū ibi not.ꝑ Bart.q̄ intellige nisi forte se restrinxisset ad actum testādi in scriptis al's sec⁹.ar.l.si miles.ꝭ.de test.mili.Aduerte tñ q2 satis vr̄ q̄ si duo verba eēnt scripta subintelligereꝛ tertiū ex iuris dispositione ēt in testō in scriptis ꝑ istū tex.Et scd̄m p̄dicta posset saluari in certo casu opi.placē.Interdū vero ipse testator solū expssit vnū de trib⁹ ꝟbis:ꝛ tūc dicēdū q̄ nihil opaꝛ vt hic pbaꝛ.lƺ placē.hic aliter dixerit ꝛ nō bene.ꝛ ꝑ p̄dicta cōcludit hic Ange.q̄ vbi in ptāte gerētis actū est cōficere illū sine scriptis:tunc si dispositio fuit pfecta ꝑ ipsuƺ actū agētē:q̄uis notari⁹ errauit error nō nocebit ꝑ istū tex.ꝛ ꝑ id q̄ habeꝛ i.d.l.errore.C.de test.Saluo nisi fortasse se arctauerit seu restrinxerit vt q2 nō voluerit aliter actū valere nisi in scriptis:q2 tūc requiriꝛ oīno scriptura ꝑ.l.ɔ̄ct⁹.C. de fi.instru.sec⁹ dicit vbi dispositio non poterat valere nisi vbi esset pfecta scriptura:sicut ɔ̄tingit in sn̄ia diffinitiua.vt legitur ꝛ no.in.l.fi.C.de sentē.ꝛ interlo.om.iu.q2 tūc nō tenebit actus neq̄ sn̄ia:lƺ ꝑ errorē notarij fuerit facta omissio.ꝛ hoc facit ad q̄stionē de qua hic tāgiꝛ ꝑ doc.nā inducit iste tex.ad q̄stionē si iudex absoluit aliquē diffinitiue.ꝛ postea dicit ꝛ victū victori in expēsis ꝛ plus nō dicit.vel dicit ꝛ victū victori in expēsis taxatione nobis ꝛ nr̄is successorib⁹ reseruata.an quo ad expēsas valebit dicta sn̄ia.nā videꝛ q̄ nō:q2 nō ɔ̄tinet ɔ̄dēnationē neq̄ absolutionē expēsarū:cū neutrū dictoꝝ ꝟboꝝ sit expssum q̄ ad expēsas.iō nō vr̄ valere ꝑ.l.pses.C.de sen.ꝛ interlo.om.iu. In cōtrariū facit iste tex.q2 vr̄ q̄ subaudiri debeat ꝟbū pncipale.s.cōdēno.Nec obstat si dicaꝛ q̄ i sn̄ia reqriꝛ scriptura:q2 ēt in testō i scriptis reqriꝛ scriptura.l.hac ɔ̄sultissima.C.de test.Et tñ subaudiaꝛ i eo ꝟbū pncipale vt h̄ pƺ.Nā ēt loqꝛ hic i testō in scriptis ptƺ dū dicit min⁹ scriptū.ꝛ facit q̄ habeꝛ.s.eo.§.hec aūt scriptura.Et istud dubiū tāgit h̄ bar.ꝛ i aliqb⁹ lec.nō decidit.ꝛ ita vr̄ habuisse ang.Sƺ i alijs lecturis ꝛ sic habeo in mea decidit q̄ valeat sn̄ia ꝑ id q̄ habeꝛ in isto tex.i simili.Sƺ Bal.hic tƺ opposi tū ex eo q2 in vltima volūtate loquiꝛ q̄ est fauorabilior.ꝭ.de reg. iur.l.in testamētis.Sƺ q̄stio loquiꝛ in actu sn̄ie ꝛ i actu odioso.C.

[a] ¶ Sinautem. Adde gl.in.c.j.de vi.ꝛ hone.cleri.gl.in.c.qs quis.de pecu.cle.ꝛ in.c.q2 nos.de appel.ꝛ in.c.j.de preben.

cōdēnatiōis.ꝛ sic nō ē eadē rō ar.l.arian⁹.de actio.ꝛ obli.iō vr̄ qꝺ snia vitieᷓ i expēsis nō obstāte eo qꝺ hic ꝺꝛ ꝛ idē tꝫ ħ Ang. dicēs ꝙ hic ē spāle in vltima volūtate vt cōserueᷓ per subauditionē ꝛ iō sec⁹ erit in snia in exēplo p̄dicto ꝛ silr̄ in stipulatiōe est stricti iuris. Facit qꝺ habeᷓ in auẗ.si qñ.C.de ꝯsti.pec.vbi orō trūcata ex pte ei⁹ q futur⁹ est obligari nō recipit supplemētū nec subauditionē ꝛ sic dicit fuisse de facto i ciuitate pusij iudicatū. Tu adde ꝙ ip̄e Bar.in.ꝺ.l.p̄ses.tꝫ istā ptē.s.qꝺ snia nō tenuerit.ꝛ dicit aliud eē in vltima volūtate:vbi nō sic iputaᷓ testatori si non ꝑfecte loquiᷓ cū tūc sit verisilr̄ mortis cogitatiōe turbatus.facit.l.iubem⁹.C.de test.ꝛ.l.hac cōsultissima.C.q test. facere pos.† Sꝫ snia ꝺꝫ ferri cū magna ꝺliberatiōe ꝛ pri⁹ scribi. l.ij.C.de sen.ex piculo recitā. Iō vr̄ iputādū iudici si ꝑfecte nō scripsit. Et ꝓ hoc facit qꝛ nō vr̄ aīo deliberato scripto ex q̊ ꝑfecte nō ē scripta.ꝛ ꝑ p̄dicta vr̄ qꝺ ħ ps sit verior de iure ꝙ seqᷓ bar.in.ꝺ.l.p̄ses.ꝛ ēt Bal.ꝛ Ang.hic lꝫ ip̄e Bar.hic in aliquib⁹ lec.ꝓut ego in meis habeo tenuerit oppositū ꝛ sic vr̄ fuisse i ħ sibi ꝯ̄rius. Aduerte tñ qꝛ si velles defensari opi.quā hic tenuit: posses allegare ꝓ ea qꝺ ratio hui⁹ tex.esse potuit non simplr̄ fauor vltime volūtatis ꝓut volūt cōtrariū tenētes. Sꝫ ēt ex eo qꝛ verisilr̄ ex ꝟbis ꝓlatis possum⁹ p̄sumere fuisse de mēte ꝓferētis subaudiri debere verbuꝫ p̄ncipale.ista aūt rō vr̄ militare ēt in snia qꝛ mēs iudicis sine dubio vr̄ fuisse ꝯdēnare qꝛ aliud ꝟbū pricipale nō potuit subaudiri cōgrue nisi verbū cōdēno.salua rōne recti sermonis ꝛ maxime ħ ꝓcedere vr̄ qñ adiecit ꝛ reseruam⁹ taxationē nobis ꝛ successorib⁹ nr̄is iō vr̄ qꝺ i dicto cāu debeat subaudiri ꝟbū p̄dictū ar.hui⁹ tex.ꝛ ꝓ hoc facit qꝛ sufficit vnā ex plurib⁹ rōnib⁹ finalib⁹ adesse vt notauit gl.q̄ reputaᷓ notabilis in.l.liberorū.§.notanᷓ.ꝺ his q no.in fa.ꝛ facit ꝙ habeᷓ in.§.affinitatis.isti.ꝺ nup. Forte tñ in practica seruareᷓ alia opi.q̄ vr̄ esse magis cōis lꝫ ꝓcedēs videaᷓ posse defensari ꝺ iure ꝑ id qꝺ ē dictū. Ubi aūt iudex dixisset cōdēnam⁹ in petitis ꝯ̄ eū ꝛ victū victori in expēsis tūc scꝺm bar.in.ꝺ.l.p̄ses lꝫ q̊ ad expēsas nō fuerit appositū ꝟbū cōdēno tñ snia valeret:qꝛ ꝟbū cōdēnamus p̄cedens videᷓ repetitū in sequētib⁹ ar.l.seie.§.j.ff.de fun.instru.ꝛ instru.lega.ꝛ sic teneatis mēti istā materiā supra scriptā:qꝛ sepe de facto poterit contingere.

Summarium.

1 Institutio vitiaᷓ cōditione de p̄senti vel p̄terito deficiente.
2 Conditio que per relatiuum apponitur conditioni per dictionem si expresse apposite equiparatur.
3 Conditio de futuro depēdens ex facto testatoris differt a cōditione de preterito a quouis dependenti.
4 Preceptum testatoris duo esse censetur.
5 Argumentū de contractib⁹ ad volūtates vltimas est validuꝫ.
6 Institutio an vitieᷓ si conditio non impleatur.
7 Preceptū vnicū est tāꝙ duo cēsendū si a principio sit validū.

a Circa eos. Adde bar. in cōsi.incipiē.i q̄stione ꝓposita.

Circa eos. a † Defect⁹ cōditionis de p̄nti vel de p̄terito vitiat istōnē sec⁹ si sit de futuro si ex facto testatoris depēdet.h.ꝺ.ſm Ang. Nec plꝫ mihi summariū Dy.ꝛ Bar.inquātū dicunt qꝺ cōditio de futuro purificat istōnē si ex facto testatoris depēdet:qꝛ nō est cōditio q̄ purificet sꝫ mēs testatoris p̄sūpta q̄ vr̄ penituisse de appositiōe ꝯditiōis qñ illa nō purificat vt tāgit hic gl.ꝛ Ang.ꝛ diuidiᷓ ſm bal.in q̄tuor ptes nā prio poniᷓ opinio bimēbris marcelli circa cōditionē de futuro q̄ reprobaᷓ quo ad vtrūq; mēbrū scꝺo poniᷓ vera opinio quo ad cōditionē de p̄terito tertio reprobaᷓ q̄dam silitudo marcelli q̄rto addit nouū casuꝫ qñ cōditio nō est relata ad factū testatoris sꝫ tertij:scꝺa ibi alr̄.tertia ibi sꝫ marcell⁹.q̄rta ibi qñō. † No. ex tex.p̄mo ꝙ eq̄paraᷓ cōditio q̄ apponiᷓ ꝑ relatiuū ꝯditiōi q̄ exp̄sse apponiᷓ ꝑ dictionē si de quo aliqd ꝑ glo.ꝛ bar.i.l.stich⁹ q me⁹ erit.j.de leg.j ꝛ pleni⁹ ꝑ bar.in.l.j.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ facit ꝙ legiᷓ ꝛ no.i.l.si titio.j.qñ dies leg.cedat. † Itē no.drīā esse inter ꝯditionē de futuro q̄ depēdet ex facto testatoris ꝛ cōditionē de p̄terito:siue ꝺpēdeat a facto testatoris siue a fcō tertij. Et rō diuersitatis ē qꝛ qñ ē de futuro ꝛ pēdet ex facto testatoris si testator illā nō iplet nō ꝺꝫ dici esse falsa sꝫ poti⁹ reuocata:qꝛ testator poti⁹ vr̄ penituisse de insertione cōditiōis scꝺm Dy.facit.l.pe.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ.l.cum pr̄.§.fi.j.de leg.ij.ꝛ qꝺ habeᷓ in.l.j.§.sꝫ cōsulto.s̄.ti.j.ꝛ in.l.iij.§.cōditio.j.de adimē.lega.q rō cessat in cōditione falsa de p̄terito:qꝛ si est falsa reddit dispositionē tūc iualidā ꝑ.l.cū i scꝺo.s̄.ti.ij.ꝛ.l.cū ad p̄sens.s̄.si cer.pe.ꝛ iō nō est tractādū vlteri⁹ de validitate ipsi⁹ istōnis ex quo a principio est nullū ꝓpter malū initiū:vt hic tetigit gl. Et facit iste tex.qꝺ si iudex in snia facit reseruationē dicēdo saluo ꝙ.j.dicā qꝺ si postea nullā facit reseruationē remaneat snia pura.ꝛ sic facit ad no.ꝑ gl.i.l.itē labeo.s̄.fami.her.vbi ē gl.notabilis q̄ vult dictā reseruationē fieri posse.facit ēt ꝙ no.di.i.l.triticū j.ꝺ ꝟ.ob. † Itē no.ꝙ vnū p̄ceptū testatoris cēseᷓ eē duo:vt colligiᷓ hic ibi qꝛ duplici ꝛc.facit.l.celsus.§.ideꝫ ait.s̄.de arbitris.tris. Et no.bene ꝙ hoc ē verū qñ p̄ceptū est de se a p̄ncipio validū sec⁹ si a principio eēt inutile vt hic in verbo aliter. Et sic facit ad q̄stionē de ciuitate de qua diceᷓ post gl. In gl.j.ibi.ꝛ ita cōsideraᷓ initiū. No.bene ex gl.ꝙ multū ē ꝯsiderādū initiū seu fundamētū an a principio fuerit validū.facit qꝺ habeᷓ i.l.cū fili⁹.§.hr̄s.j.de leg.ij.ꝛ etiā qꝺ.j.tāgiᷓ in gl. In ea.gl.i fi. aduerte lꝫ illa lex loquaᷓ in cōtractib⁹.ꝛ ħ in vltimis volūtatib⁹ † tñ vr̄ ꝙ sit licita argumētatio de cōtractib⁹ ad vltimas volūtates ꝑ id qꝺ habeᷓ ꝛ no.in.l.pactū iter heredē.s̄.de pactis.ꝛ i.l.seruū filij.§.eū q chirographū j.de le.j.ꝛ qꝺ no.isti.de lege fusia canina.ꝛ i.l.fi.C.de leg. Sꝫ potes soluere qꝺ i.l.si cōita.s̄.allegata.ꝓ ꝯ̄ria cōditio de futuro pendebat a volūtate tertij iō si deficiebat vitiaᷓ ibi dispositio ꝛ ꝯ̄ct⁹. Sꝫ ħ cōditio de futuro pēdebat a ptāte testātis iō si illā nō purificauit vr̄ de illa tacite penituisse ꝑ id qꝺ habeᷓ in.l.si testū hic allegata.ꝛ ꝙ dixi i notabilib⁹ ꝛ qꝺ no.j.e.l.si qs ita scripserit hr̄dē. Dy.tñ soluebat ꝙ ibi loquiᷓ in ꝯ̄ctib⁹ in qb⁹ nō recediᷓ a ꝑsona.l.fi.C.de ꝯtra.emptio.hic aūt in vltimis volūtatib⁹. Nec obstat etiā huic legi id qꝺ habeᷓ in.l.meui⁹.ꝛ in.l.q heredi.j.de ꝯditio.ꝛ ꝺmōstra.in qb⁹ ꝺꝛ ꝙ iō ꝺꝫ ipleri in forma specifica al's deficit dispositio qꝛ illud ꝓcedit qñ cōditio pēdet a ptāte tertij vel a virib⁹ fortune sec⁹ qñ pēdet a volūtate testātis:vt ħ pꝫ. Unde potes ibi cōcludere ꝓut tāgit hic bal.post Dy.si † q̄riᷓ an si deficiat cōditio vitietur istō:qꝛ aut fuit apposita cōditio de p̄terito vel de p̄senti.ꝛ tūc si est falsa vitieᷓ institutio ꝛ est ratio ſm Bal.qꝛ falsuꝫ de preterito censeᷓ impossibile scꝺm eū.allegat qꝺ habeᷓ i.l.cū in.ij.s̄.ti.ij.ꝛ bene facit qꝺ habeᷓ in.l.verū.j.de reg.iur.ꝛ sic nō pēdet mutatio a facto testatoris que ratio cessat in cōditiōe de futuro. Sed certe ista ratio nō videᷓ bona:qꝛ si cōditio falsa ꝺ preterito cēsereᷓ simplr̄ impossibilis deberet reijci:qꝛ conditio impossibilis i vltima volūtate apposita vitiaᷓ ꝛ nō vitiat.l.obtinuit.j.de ꝯdi.ꝛ demō. Iō dicēdū ē ꝙ ꝯditio falsa de p̄terito vitiat institutionē:saluo nisi oīno fuerit impossibilis.vt qꝛ nō fuit nec esse potuit saltē imediate.exēplū.in.l.si mihi meuia.j.e.titu.qñ testator dixit si filia mea viuit.ꝛ nunꝙ habuit filiā:qꝛ filia que non fuit in rerū natura nō potuit viuere.iō tunc cēseᷓ oīno impossibilis ꝛ reijciᷓ.vt ibi pꝫ.sec⁹ si fuisset in reꝝ natura lꝫ nō viueret tp̄e testamēti:qꝛ ex quo fuit in rerū natura possibile fuit eā viuere lꝫ nō vixerit. Et iō melior vr̄ esse rō quā voluit glo.ꝛ dixi in notabilib⁹.interdū vero cōditio istitutiōis pēdet a ptāte testātis:ꝛ tūc aut lꝫ nō purificeᷓ cōditio dispositio tñ remanet in se certa ꝛ tūc valebit dispositio vt hic ꝓbaᷓ. Interdū vero dispositio nō remaneret certa vt qꝛ nō apparet ꝑsona cui acq̄rereᷓ:ꝛ tūc vitiaᷓ dispositio.l.q plures.j.ꝺ vsuf.le. Interdū vero ꝛ tertio pēdet cōdictio ex facto honorati:ꝛ tūc si deficit iplemētū vere ꝛ iterpretatiue deficit dispositio.l.hec ꝯditio.cū si.j.de cōdi.ꝛ demō.l.suus.§.j.j.e.sec⁹ si deficiat vere sꝫ nō iterpretatiue.vt si remaneat ꝑ eū in cui⁹ ꝑsona ꝺbebat honorat⁹ iplere.l.iure ciuili.j.de cōdi.ꝛ demō.facit qꝺ legiᷓ ꝛ no.in.l.j.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ in.c.imputari.de reg.iur.i.vj.per glo.ꝛ Dy. Et p̄dicta faciūt ad q̄ōnē ſm Bal.si legat⁹ mādauit alicui ꝙ iret ad ꝯfinia ad locū quē sibi assignaret.ꝙ si postea moriᷓ anteꝙ assignet locū qꝺ tūc tale mādatū nō ꝺocat sortiri effectū.ꝛ vitieᷓ rōne icertitudinis ex quo nō apparet ad quē locū ire debeat ꝑ id qꝺ habeᷓ in.ꝺ.l.q plures.itē aduerte qꝛ id qꝺ ħ ꝺꝛ de relatiuo iūcto ꝟbo futuri tp̄is vt nō vitiet dispositionē si nō ꝟificeᷓ vr̄ ꝓcedere qñ nō respicit rē q̄ sit de substātia dispositiōis sꝫ potius q̄litatē quādā vt ꝯtingit in casu ħ posito:qꝺ pōt fieri recte institutio lꝫ nulla sit facta partiū assignatio. Sec⁹ si relatiuū respiciat rē in qua ꝯsistat substātia dispositiōis:qꝛ tūc si nō ꝟificaᷓ deficit dispositio.vt pꝫ i.l.stichū q me⁹ erit.j.de lega.j.ꝛ ibi no.ꝑ bar.vñ ibi diciᷓ qꝺ si testator legat stichū q su⁹ erit si nō erit postea suus deficiat legatū:qꝛ substātia dispositiōis ꝯsistit in re q̄ si testatores scꝺm tp̄s mortis. Sꝫ iuxta p̄dicta pōt eē dubiū.qd si testator dixerit istituo titiū si ascēdero capitoliū an si nō ascēdat valebit istitutio vr̄ dicēdū qꝺ sic ꝑ istū tex.ꝛ ꝑ id qꝺ dicūt doc.vꝫ qꝺ vbi deficit ꝯditio de futuro q̄ pēdet a ptāte testatoris nō vitiaᷓ institutio. Posset tñ rūderi huic textui ꝙ ħ ꝯditio nō respiciebat substātiā dispositiōis.sꝫ partiū distributionē.ꝛ io videreᷓ sec⁹.ꝛ ħ tenuerūt qdā. Sꝫ ꝯ̄rīū vr̄ posse ꝺfensari ꝑ rōnē istius tex.ꝛ ꝙ tetigit hic glos.ꝛ tāgūt doc.ꝛ ꝑ id ꝙ habeᷓ in.l.pe.C.de insti.ꝛ substi.vbi ēt vr̄ adijci cōditio substātie dispositiōis:qꝛ dixit esto hr̄s scꝺm cōditiōes quas.j.scribā.ꝛ sic nō adijciᷓ ibi cōditio ad distributionē partiū.lꝫ ad substātiā institutiōis seu dispositiōis.ꝛ tñ nō vitiaᷓ institutio si deficiat cōditio:qꝛ nō purificeᷓ ꝑ testatorē.ꝛ rō ē:qꝛ tacite vr̄ penituisse ex q̊ no purificauit cū pēderet a ptāte sua. Ultimo vt ħ tāgit bal.facit iste text.ad q̄ōnē si aliqs citaᷓ vt cōpareat in die q̄ ē feriata vt valeat.q̄si cēseaᷓ esse duplex citatio ꝛ duplex p̄ceptū iudicis.vꝫ ꝙ cōpareat.itē qꝺ in die feriata. Facit qꝺ habeᷓ in.l.celsus.§.idē ait.s̄.de arbitris.ꝛ in.c.cū dilecti.extra de dolo ꝛ cōtu.ꝛ sic vr̄ qꝺ licet q̊ ad scꝺm nō teneat citatio:tñ

teneat

teneat quo ad primũ. Sʒ pe. refert Cy. in. l. fi. C. de ferijs. ꝛ bal.
7 hͦ tenet ꝯ̃riũ ex eo qꝛ † ita demũ ꝑceptũ vnicũ cẽseri põt vt duo qñ a pncipio est validũ. secꝰ qñ est inualidũ a pncipio. vt hͦ ptz in ꝟ. aliter. ꝛ iõ dicta citatio ꝛ dictũ ꝑceptũ cũ a principio reddat̃ inualidũ. l. ñ. §. fi. ß. si qs in ius voc. nõ ierit. iõ ꝓ nulla parte põt valere. ꝛ ꝓ hͦ etiã facit fm̃ Pe. qꝛ lʒ vnicũ ꝑceptũ possit censeri duo qñ tps nõ esset de substãtia actꝰ de q̃ agit̃: tñ secus vr̃ qñ esset de substãtia: qꝛ tũc remaneret dispositio sine tpe ꝛ sic incerta. vt ꝯtingeret in casu ꝓposito si dicerem: valere citationes ꝛ ꝑceptũ quo ad pmũ lʒ nõ valeret q̃ ad scd̃m: qꝛ remaneret citatio sine die. Sed vt Bal. dixit ista rõ nõ vr̃ bona: qꝛ vbi in citatione nõ exp̃mit̃ certa dies. vr̃ qd̃ subintelligat̃ tacite tps vt cõpareat cũ pmũ poterit p. l. cõtinuꝰ. §. cũ ita. ff. de ꝟ. ob. de quo plene dixi in. l. liber hõ. §. decẽ. ff. de ꝟ. ob. ꝛ facit qd̃ no. Jo. an. i d. c. cũ dilecti. ꝛ in. c. cũ parati. extra de ap. Et de materia an valeat citatio facta vt qs cõpareat ad diẽ feriatã vel in die feriata hr̃ in speculo de citatio. §. j. in ꝟ. itẽ excipit̃ ꝙ fuit facta ad diẽ. ꝛ p Inn. ꝛ Jo. an. in. c. fi. extra de ferijs ꝛ ibi de hͦ dixi. ꝛ p Bart. etiã de materia in. l. j. §. nũciatio. ff. de ope. no. nũ. ꝛ ibi ẽt de hͦ dixi. vbi ẽt tracto qd̃ si citatio fiat in die feriata, ꝓ die nõ feriata. ꝛ sic vt nõ cõpareat in die nõ feriata an valeat. de q̃ etiã dixi i. d. c. fi. ꝛ p Bar. in. d. §. nũciatio. ꝛ hũc articulũ tangã in. l. j. tps. ff. eo. ti. ¶ Ultimate posses dicere ꝙ ꝯ̃ istũ tex. ꝛ ea q̃ tãgũt hͦ doc. vr̃ facere qd̃ no. Bar. in. l. si is q testiũ. ß. de test. vbi dicit ꝙ si in scriptura notarij reperiat̃ scriptũ. titius vẽdidit seio talẽ rẽ pro centũ cũ pactis ꝛ cõditionibus ĩ̃ scriptis. vcʒ ꝛ dimisso spacio plus nõ dixit. ꝙ talis scriptura nõ facit fidẽ tanq̃ incerta. nam vr̃ dicẽdũ oppositũ ex q̃ cõditiones poterat apponere notariꝰ ꝛ nõ apposuit. ar. huius tex. Sʒ potes rñdere ꝙ illud contingit qꝛ illa fuerũt verba notarij nõ partiũ. qui notariꝰ nõ vr̃ habuisse scripturã ꝓ ꝑfecta. ꝛ ideo nisi aliter appareat de mẽte partiũ talis scriptura non ꝓbabit p id qd̃ habet̃ in. l. ꝯ̃ctus. C. de fide instru. nã nõ videt̃ fuisse habita ꝓ ꝑfecta ꝛ absoluta p ipsũ notariũ. Sed hic loquimur in dispositione facta p testatorẽ a cuꝰ ptãte pendebat purificare vel nõ purificare cõditionẽ pendẽtẽ ex ꝓꝑius ptãte. iõ si nõ purificat videt̃ de illa penituisse. ¶ In glo. in verb. si minus. in fi. potes dicere qd̃ ibi fuerunt verba de preterito. hic de futuro. lʒ gl. alias solutiones etiã ibi ponat.

Summarium.

1 Suspẽdẽs libertatẽ suspẽdit qcqd a libertate dependet.
2 Testator conditionem adijciens vult quod conditione existente valeat dispositio.
3 Cõnexa pura si simul alterũ pure ꝛ alterũ sub cõditione cõcedantur id quod pure datur in conditionis euẽtum differtur.
4 Qualitas succedendi mutatur ad tempors mutationẽ.
5 Seruus hereditatem adiens dominũ suũ facit heredem.
6 Frater fratri substitutus ipsius hereditatem nõ agnitam trãsmittere potest.
7 Heres necessarius quis dicatur.

Seruus. Si seruũ.

In institutione vr̃ adiecta cõstitutio q̃ adijcit̃ libertati. h. d. Uel aliter scd̃m Bal. † Id qd̃ suspẽdit libertatẽ: suspẽdit etiã qcqd a libertate depẽdet. h. d. No. fm̃ Bal. ꝙ dispositio ꝯditionalis attrahit ad se purã nõ ecõtra. Sʒ hoc intellige nec erres qñ pura nõ põt habere effectũ sine cõditionali. al's solũ inspiceret̃ pura tanq̃ plenior. per. l. si te solũ. ꝛ. l. si ita scripserit si titius. ff. eod. nec ob. l. pe. C. de seruis necessa. here. insti. p quã vr̃ purã dispositionẽ hic factã posse habere locũ sine conditionali. ꝛ sic deberet statim valere: qꝛ illud qd̃ ibi dr̃ nõ ꝓcedebat scd̃m hͦ tpa. Et idẽ etiã hodie est dicẽdũ in casu huius. §. qꝛ ex institutiõe nõ consequet̃ seruus libertatẽ qñ facta est mẽtio expresse de libertate ẽt sub conditione: cũ expssam faciat silere tacitũ. l. cũ ex filio. §. j. cũ ibi no. ff. de vul. ꝛ pu. Et hͦ voluit etiã glo. hic in ver. quãq̃ pos-
2 set dici. ¶ Itẽ no. ꝙ † vbi testator apponit conditionẽ vr̃ velle qd̃ existẽte cõditione valeat dispõ ꝛ ea deficiẽte nõ valeat. ꝛ ꝙ
3 interim suspẽdat facit. l. si qs locuples. ff. d manu. test. ¶ † Ultimo no. fm̃ Ang. qd̃ qñ duo cõnexa simul cõcedũtur. vnũ pure aliud sub cõditione. datũ pure differt̃ in ꝯditiõis euẽtũ si illud pendet a cõditionali cõcesso. Si aũt vtrũqꝫ ꝯcedat̃ pure. ꝛ vnũ adimit̃ pure. an illud adeptũ trahat ad se non adeptũ an vero ecõtra. ꝯcludit ꝙ si adeptio est vtilis ꝓpter aliqd̃ accidẽs trahit ad se nõ adeptũ. al's secus. p id qd̃ dictũ fuit in. l. si ita. §. regula. ß. de lib. ꝛ posthu. ꝯiuncta. l. si seruo. ff. de adimẽ. leg. Et istud dicit esse vtile si postea cõcedit alicui canonicatũ sub cõditiõe prebendã canonicatui annexã pure. qd̃ etiã ipsa prebẽda intelligat̃ cõcessa sub cõditione ꝛ ita residet. Sʒ aduerte qꝛ vr̃ male dixisse dñ dixit ꝙ si adẽptio est vtilis ꝓpter aliqd̃ accidens qd̃ trahit ad se non adẽptum. per id qd̃ habet̃ in. l. quoties. §. si seruus. ff. eo. ꝛ in. l. si in diẽ. §. j. ff. de cõdi. ꝛ demõ. in quibus patet ꝙ si data est seruo libertas ꝛ hereditas si alienet̃ postea serꝰ nõ vitiat̃ instũ lʒ vitiet̃ libertas. nec. d. l. si seruo. dicit oppo. ꝛ sic non videt̃ bene dixisse. ¶ In gl. j. huius. §. ibi diuus pius. solue vt ibi no. qꝛ ideo ibi valeat legatũ nõ facta mẽtiõe libertatis: qꝛ data fuerat libertas in substitutione facta de seruo q̃ intelligit̃ repetita in legato. ß. hic loqmur qñ nulla facta fuit mẽtio libertatis. ¶ In ea. gl. ibi quãq̃ posset dici. subaudi ꝛ bene: qꝛ expressum facit silere tacitũ vt dixi in notabilibꝰ. ¶ Ultimo tãgit hic bal. vnã qõnẽ si aliquis reliquit domũ vt ibi fiat hospitale ꝛ postea vendidit dictã domũ sic deputatã ꝓ hospitali ꝛ demũ redimat an legatũ reassumat vires. nã vr̃ qd̃ nõ per id qd̃ habet̃ in. l. cũ seruus. ff. de adimẽ. leg. Sʒ cõtrariũ vr̃ tenere p id qd̃ habet̃ in l. verũ. ff. de manu. testa. vbi si libertas fuit data seruo ꝓprio qui postea fuit alienatꝰ. ꝛ sic vr̃ libertas tacite reuocata. si tñ postea redimat̃ reassumit vires legatũ. ꝛ est spẽale fauore libertatis. sed in alio legato secus. d. l. cũ seruus. Et sic equiparãdo piã causaʒ libertati: qd̃ vr̃ posse fieri p no. per Bar. in. l. prime. §. fi. ß. ti. pri. vr̃ idẽ dicendũ in casu ꝓposito. Allegat tñ in ꝯ̃riũ. l. post mortẽ C. de fideicõ. ꝛ non soluit. sed põt dici ꝙ nõ facit in cõtrariũ. sʒ est casus diuersus: qꝛ ibi dr̃ ꝙ grauatus de restituẽdo post mortem potest ante restituere si vult. de quo dicendum vt ibi. ꝛ in. l. sed si antẽ. ff. ad trebellianum.

Si quis ita.

De aditione alteriꝰ alteri põt adijci cõditio. h. d. ¶ No. ex tex. vltra summariũ qd̃ hec ꝟba si talis hr̃s erit intelligunt̃. i. si talis hereditatẽ adierit. nõ aũt si talis heres fuerit scriptus vel institutꝰ vt hic aperte colligit̃. Et ex hoc habes aptẽ rõnẽ dubitãdi ꝛ decidẽdi. ¶ In gl. ij. huiꝰ. §. ibi sed patet rñiõ. supple qꝛ in cõtrario fuit adiecta cõdit. o in legato per illa ꝟba si heres erit in ꝑsona ipsiꝰ grauati q̃ tacite inerat. vt ibi patet. ideo nõ facit cõditionẽ. tacit. l. iij. ff. de le. j. sed hic in institutiõe seu fuit expressa cõditio si titius heres esset que tacite nõ inerat ideo reddit dispositionẽ sẽij conditionalem. facit qd̃ no. in. l. si ita. ß. de inoffi. test.

Qui fideicõmissariã.

Licet ius instẽnis nõ mutet̃ tñ q̃litas acqsitiõis mutari pt̃. h. d. ¶ † No. vltra summariũ ꝙ ex mu-
4 tatione tpis mutat̃ q̃litas succedẽdi. vt hic vr̃ colligi fm̃ Dy. ꝛ Bar. ꝙ vr̃ mirum cũ istud fiat post agnitã hereditatẽ ꝓpter id qd̃ habet̃ in. l. sicut. C. de repu. here. lʒ anteqũ hereditas sit infixa seu agnita possit variari. vt habet̃. ff. §. ꝓmo. Sʒ dicere põt qd̃ ideo hoc tolerat̃ qꝛ ꝯtingit ex cã de ꝑterito. facit ꝙ habet̃ in fili in. l. fundo. ff. ad le. fal. Et ex ꝑdictis no. etiã arg. ex isto tex. ꝙ substitutio cõpẽdiosa facta sine distributione tẽpoꝝ recipiat variationẽ ex diuersitate tpis vt sic infra tpa pupillaris etatis valeat vt pupillaris ꝛ postea vt fideicõmissaria. facit ꝙ habet̃ in. l. pater. §. cõditionẽ. ff. de condi. ꝛ demon. Gl. tñ tenet cõtrariũ in l. precibꝰ. C. de impub. ꝛ alijs substi. ꝛ in. l. cẽturio. de vul. ꝛ pu. de quo dicendũ vt no. p gl. ꝛ doc. in locis ꝑallegatis. ꝛ dixi plene in. d. l. centurio. ¶ In gl. in verbo desinat. ibi noie sʒ no re. ꝛ sic nõ habebit obstare quo minus aliꝰ possit habere hereditatẽ facit. l. j. §. si qs adita. ff. ad tertul. ꝛ sic facit iste tex. iuncta gl. ad no. in. l. qui se patris. C. vnde liberi. ꝛ no. bene ex gl. fm̃ Ang. ꝙ ille q abstinet se ab hereditate iã agnita etiã ex mero beneficio iuris ciuilis adhuc tñ remanet heres noie. ꝛ sic alius erit heres effectu. Qñ aũt quis abstinet de iure pretorio: tunc non dubiũ ꝙ remanet heres noie. vt contingit in filio suo repudiãte p beneficium abstinẽdi datum a pretore ꝛ in minore per pretorẽ restituto aduersus aditionẽ. vt hic tangitur in gl. qd̃ est no. secun-
5 dum eũ. Dicit etiam hic esse casum mirabilẽ quod † seruus adiens hereditatem non fit heres noie etiã momẽto: sed dñm suum facit heredem. l. cũ ꝓponas. C. eo. ꝛ. l. placet. ff. de acqui. here. de quo etiam consueuit dici in. l. cum filio. de leg. j. tñ si dicta agnitio retractetur de volũtate eius ex postfacto ꝛ alius remanet heres noie. Item aduertendum secundũ eum ꝙ si quis fuit heres ꝛ de iure ciuili ꝓpter suũ delictum priuatur hereditate. ꝛ illa hereditas vt hereditas transit in alium talis desinit esse heres: intellige omo per tex. in auẽ. hoc ampliꝰ. ꝛ in corpore. vnde sum. t. C. de fideicõ. secus si nõ trãsit in aliũ vt hereditas sed vt bona vacantia seu que etiã deferuntur in fiscum. exẽplũ qñ per fiscum aufertur hereditas vt ab indigno: quia tunc non desinit esse heres mero iure. ꝛ sic remanet heres noie. l. cum quidam. ff. de his qui. vt indignis. ꝛ bene facit licet nõ alleget qd̃ habetur in. l. in substitutione. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ In ea. gl. in fi. hanc secũdã tenebat Ja. de are. ꝛ Bal. vt hic si repudiet desinat omo esse heres. ꝛ sic etiam noie. nam hoc non est absonũ ex quo per beneficium iuris ciuilis se abstinet per ea que no. in. d. l. in substitutione. ꝛ licet hec opi. satis videatur esse colorata: tamen prima videtur esse magis amica ꝛ de mẽte litere. ¶ In gl. in ver. successionis. fi. sol. Bal. ꝙ hic nemini ꝑiudiciũ generabat̃ si dispositio heredis sortiebat̃ effectũ ante euẽtũ cõditionis primi testatoris ideo valuit dispositio heredis. Sed in contrarijs si factum he-

redis tenere possit fieri ꝑiudiciũ aliis q posset supuiuere tpe quo dꝫ fieri restitutio.iõ nõ ꝑiudicat tũc factũ heredis. ar.l. cũ pr̃.§. a filia.⁊.§.hereditatẽ.cũ ibi no.ĩ.de leg.ij. Sed tu potes rñdere aliter ⁊ primo ad.l.vnã ex familia.ꝙ electio facta ꝑ heredez in suo testõ de vno ex illis de familia cũ esset pure rogatus de restituẽdo rẽ vni de familia post mortẽ suã nõ auferebat aliqd cõmodũ ex suo testõ etiã in tpe:cũ statim post mortẽ suã debebat restituere.ideo legatũ factũ tali d familia electo nullã afferebat vtilitatẽ ex testõ ipsius heredis ꝓ tanto nõ valebat sicut nec vꝫ qñ debitor legat creditori.l.si creditori.ĩ.de lega.j. sed h' afferebat dispositio heredis cõmodũ respectu tpis: q2 nõ debebatur libertas nisi adueniẽte cõditiõe.ideo valuit dispositio heredis. Ad.l.sed si ante. potes dicere ꝙ ibi ante cõditionẽ nõ põt fieri restitutio ad finẽ vt trãseant actiones ex trebelliano: q2 ille demũ transeunt qñ restitutio fit.scd̃m volũtatem testantis: vt ibi plene not.⁊ in.l.post mortem.s̃.de fideicommissis.

Aperture. Iste.§.est aliqualr̃ intricat⁹ in tex.⁊ in gl.vñ vt clare intelligas dic ꝙ legit̃ in gl.varijs modis.ꝓpter ꝯ2iũ.l.sub cõditione.s̃.de lib.⁊ posthu.⁊ nõ põt bene summari ꝓpter varietatẽ lecturarũ ⁊ diuidit̃ scd̃z glo.in duas ptes.⁊ primo ponit̃ regula.scd̃o exẽplũ.scd̃a ibi vt solemus.⁊ ista diuisio cõcernit oẽs lecturas excepta vna q̃ posuit in ℣.possit etiã f̃m Jo.nã scd̃m aliter diuidit̃:q2 p̃mo ponit dictũ.scd̃o ponit silr̃ ꝑ ꝯ2iũ ⁊ tunc exponit̃ dictio vt ꝓ sicut.vt patet in gl.in.d.℣. Itẽ aduertendũ ꝙ duplr̃ habet̃ hic lr̃a. naz vno mõ habet̃ litera negatiua ꝓut habuit rogerius alio modo habet̃ litera affirmatiua ꝓut habuit pylleus sine dictione nõ. Itẽ aduertendũ q2 scd̃m primã literã scꝫ negatiuã duplr̃ põt poni casus ⁊ sic duplex põt eẽ lectura.vno mõ ꝓut ponit̃ i p̃n. gl. Alio mõ ꝓut ponit̃ circa fi.gl.in ℣.vel dic olim sui.⁊ ista litera negatiua est magis plana q̃ affirmatiua. Et not.etiã ꝙ illa verba aperture testamẽti dilatio.stant ꝓprie scd̃m lec.positã in ver.vel dic ꝙ aliũ iuxta fi.gl. Sed scd̃m alias lecturas tã secundũ literã affirmatiuã q̃ scd̃z negatiuã dꝫ exponi.i.mutatio status ꝯtingẽs in dilatione aperture tabularis. qñ tñ cõtingit in vita testãtis.iproprie loquit̃ vt dicit gl.⁊ ꝓbat in.l.j.⁊ in.l.ij.§. si dubitat̃.ĩ. queẽadmo.testa.aper. sꝫ ꝓut hr̃ litera affirmatiua legit̃ trib⁹ modis.vno mõ in ℣.si deest.alio mõ in ℣.vel f̃m hũc casum.lꝫ Ang.dicat illud debere referri ad literã negatiuã.tertio modo legit̃ in ℣.posset etiã f̃m Jo.⁊ scd̃m primã lec.⁊ etiaz scd̃am expone mutat.i.mutare põt.subaudi nõ tñ mutat semꝑ vt solemus dicere in substituto impubere.vcꝫ si filiũ impuberẽ. ⁊ impuberẽ instituit ⁊c.vt ponit̃ in gl.in p̃ma lec.lr̃e affirmatiue.⁊ cũ gl.dixit ⁊ puberi ipuberẽ substituit.debuit dicere econtra.vcꝫ ⁊ ipuberi puberẽ substituit. Uel scd̃o dic ꝙ non mutat semꝑ vt tãgit gl.i.ij.lec. vbi vel scd̃m hũc casum. ⁊ ꝓsequere illã vt in gl. Sꝫ scd̃m tertiã lec.positã in ℣.posset etiã f̃m Jo. dꝫ litera affirmatiue legi h̃ mõ apture testamẽti dilatio.i. status cõtingẽs in dilatione apture testamẽti mutat ius necessarij hr̃dis in dilatione heredis mutat ius.si forte filius pubes emãcipat⁹ fuerit q efficit̃ volũtarius vbi pri fuisset necessarius.vt.i.sicut solemus dicere.s̃.in cõtrario casu qñ vcꝫ de volũtario fit necessarius.vt q2 extraneus substitutus ipuberi fuit arrogat⁹ ꝑ testãtẽ vt d2 in gl.põt etiã scd̃m vtrãq3 literã tã negatiuã q̃ affirmatiuã intelligi ꝓut dixit gl.in ℣.itẽ põt poni f̃m vtrãq3 literã. Aduerte tñ q2 dũ glo.dixit ꝙ fili⁹ ipubes p̃dict⁹.debuit dicere fili⁹ pubes p̃dict⁹ ⁊ dũ subdit̃ ⁊ erit patri necessari⁹. ⁊ subijcit ⁊ nõ erit dꝫ suppleri vel erit.subaudi fratri impuberi necessarius.ꝓut erit sui iuris vel nõ tpe mortis ipsius impuberis:q2 erit necessarius ipuberi si erit sui iuris tpe mortis ipsius ipuberis.al's si nõ erit sui iuris tpe morte p̃dicte nõ erit necessarius ipsi ipuberi sed voluntarius.vt ptꝫ ex p̃dictis. Et ꝑ hoc habes declaratũ tex.⁊ gl.⁊ adde qd.ĩ.dicet̃. Aliqua notabilia ex supradictis nõ psit notari:q2 ex tex.gl.de se patet.⁊ no.in glo.j.in fi. Et transmittebat supple ad quoscũq3.vt vr̃ sentire gl.⁊ sic tꝫ p̃ma gl. ꝙ hr̃ditas nõ adita ꝑ suũ heredẽ trãsmittat̃ ad quoscũq3.⁊ idẽ glo.ĩ.l. prima.§.apud quos.lꝫ gl.cõiter tenẽt cõtrariũ.vt no.in.l.iij. et l.si infanti.C.de iure delibe. Sꝫ ista opi.quã voluit hic gl.cõiter tenet de quo ꝑ Bar.plene.l.vẽtre.ĩ.de acq.here.⁊ ꝑ Cy.l.apud

6 hostes.C.de suis ⁊ legi. ¶ †No.etiã f̃m Ange.qd sicut fili⁹ in ptãte hereditatẽ patris nõ agnitã trãsmittit ad quoscũq3:ita ẽt hereditatẽ fratris ipuberis cui fuit substitut⁹.vt h̃ est casus. qd intellige scd̃m eũ nisi fratri substituto fuerit datus substitutus vulgaris si ipse noluerit esse heres sui fratris ipuberis.nã tũc relaxata est sibi certitudo ꝓpter quã solã erat heres ipuberi ipso iure.ideo nõ trãsmittet hereditatẽ ipuberis nõ agnitã sed aperiet̃ seu apta erit via vulgariter substituto.sec⁹ tñ dicit si filio instituto a patre sit datus vulgaris substitutus: q2 tũc scd̃z eũ nõ tollit̃ suitas q̃ opat̃ trãsmissionẽ scd̃m opi. suã. de qua plenius dixi post eũ.l.si fili⁹ heres.s̃.de lib.⁊ posthu.vbi Bar.tꝫ oppositũ ⁊ ibi ẽt dixi an opi.Bar.possit saluari. ¶ Ultimo ꝓ declaratione tex.⁊ eo⁊ q̃ tãgunt̃ in gl.cõclude f̃m Ang.ꝙ † ille erit

7 necessarius heres q tpe mortis eius de cui⁹ hereditate tractat̃ nõ repetit se in ptãte alteri⁹. iõ si tpe mortis testãtis nõ repetit se in ptãte alterius q̃ testãtis erit necessarius testãti. ⁊ silr̃ si tpe mortis ipuberis nõ erit in ptãte alteri⁹ erit ẽt necessari⁹ ipuberi ꝑ.l.sꝫ si plẽs.§.quos possum.ĩ.ti.j. sec⁹ si tpe mortis testantis nõ sit in ptãte testãtis: q2 tũc nõ erit necessarius testãti nec etiã ipuberi:q2 ille q nõ est necessari⁹ testanti. nõ est etiã necessarius ipuberi.ꝑ regulã positã in.d.§.qs possum. Si aũt tpe mortis testantis tũc erit necessarius testãti.sꝫ nõ ꝑ hoc semꝑ erit necessarius ipuberi.sꝫ demũ si reperiat̃ sui iuris tpe mortis impuberis. quo casu erit necessari⁹ impuberi:etiã si post mortẽ impuberis trãseat in ptãtẽ alterius.vt q2 dederit se ad arrogandũ alteri.secus si ante mortẽ impuberis dederit se ad arrogandũ alteri. et sic trãseat in ptãtẽ alteri⁹:q2 tunc lꝫ fuerit tpe mortis testantis in ptãte testãtis nõ erit necessarius impuberi.sed testanti tñ est necessarius qñ pure erat institutus vel si sub ꝯditione qñ ante euentũ cõditionis nõ dedit se ad arrogandũ. alias secus per.l. sub cõditione.s̃.de libe.⁊ posth. Quidã tñ dicũt ꝙ hoc casu qñ fuit necessarius testanti erit necessarius ipuberi.lꝫ ante mortem impuberis dederit se ad arrogandũ ⁊ sic statum mutauerit per preallegatũ.§.quos possum. Sed certe melior vr̃ opi. glo. q2 sicut nõ fit necessarius testatori qñ mutatio ꝯtingit post mortez testantis ante hereditatẽ delatã.d.l.sub conditione. ita etiã videtur eadẽ rõne qd nõ sit necessarius ipuberi si mutet̃ conditio anteq̃ fuerit delata hereditas impuberis. Aduerte tñ q2 qd ꝓxime est dictũ vt nõ sit necessari⁹ impuberi si mutauit statũ mutauerit ante mortẽ impuberis videt̃ ita demũ ꝓcedere si abstinuit se ab hereditate paterna ille q fuit institutus a patre ⁊ substitutus impuberi.secus si eã agnouisset:q2 tũc etiã si fuisset heres voluntarius testatori.tñ erit necessarius ipsi pupillo: etiam si statum mutauerit:vt q2 dedisset se ad arrogandũ ꝑ.l. quidaz eulogio.C.de iure delib.vbi indistincte d2 qd ille q agnouit paternã hereditatẽ cogit̃ etiã adire pupillarem.⁊ sic intelligo illã l.per quã etiã limitat̃ iste.§.⁊ ea q̃ dicũtur hic in gl. quã.l. dixit Bal.facere dubiũ in h̃.§.⁊ in hac materia.dicẽs qd lꝫ qualitas ꝑsone nõ semꝑ faciat necessariũ heredẽ impuberi tñ imixtio hereditatis paterne videt̃ facere necessariũ impuberẽ.ꝑ.d.l.quidã eulogio.etiã si dederit se ad arrogandũ attento potissime quod hodie filiusfa.põt suo arbitrio etiã nõ precedẽte iussu adire hereditatẽ ⁊ facere se heredem re ⁊ noĩe saltem quo ad ꝓprietatẽ. vt no.l.cũ nõ solũ.C.de bo.que libe. Et aliter nõ declarat.sed ex superius dictis patet declaratio qualiter illa.l. possit euadi respectu illorum que hic dicuntur.ideo vlterius nõ insisto.

Summarium.

1 Heres suus sub qua possit institui conditione.
2 Hereditas nõ aditur si de ruptura testamenti dubitetur.
3 Suus quis sit.
4 Suus quilibet sub potestatiua conditione institui potest.
5 Institutio an valeat facta in re que nõ est in rerum natura.
6 Conditio potestatiua que dicatur.
7 Conditio potestatiua que institutioni inseritur in vita instituti potest quandocunq3 impleri.
8 Posse simpliciter censetur qui facere potest vt possit.
9 Tẽpus ad adeundũ instituto statui põt ad instãtiã substituti.
10 Immiscere se hereditati in vltimo vite spiritu nemo põt.
11 Cõditio potestatiua quãdo dicatur desinere impleri posse.
12 Judicati quantum tempus habere dicantur.
13 Contractus nõ semper differunt ab vltimis voluntatibus.
14 Liberi gradus vlterioris ad filium possunt sub omni conditione institui.
15 Tempora extrema potius attendi debent q̃ media.
16 Institutio non vitiatur que ad casum a quo incipere non põt deducitur.
17 Mox dictio verificatur quandoq3 in triennio.
18 Prescriptio iacente hereditate inchoari potest.
19 Pupillus ante substitutionis euentum acquirere potest.
20 Libertas sola nõ adimit̃ si seruus cũ libertate instituatur.
21 Testñ nil operatur nisi ꝑ aditionẽ hereditatis cõfirmetur.
22 Seruus libertatẽ a seipso habere d2 si cũ libertate instituatur.
23 Libertas quid sit ⁊ an sit in bonis testantis.
24 Recipiens a dante personaliter distingui debet.

1 **SUus quoq3.** †Suus heres põt sub oĩ cõditione institui. filius vero sub potestatiua tantũ cui si nõ paret ab hereditate excluditur.⁊ coheres statim põt adire.hoc dicit. Et diuiditur in quatuor partes vsq3 ad.§.puto.nam primo ponitur dictum.secundo exceptio a dicto.tertio format vnam questionem circa premissa. quarto ponit vnam illationem. secũdo ibi sed excipiendus.tertia ibi sed vterum.quarta ibi ⁊ ideo.

In tex.

¶ In tex. ibi submotū esse supple ad rūpēdū testm̄: q2 nō rūpit᷑ siue pariat siue nō. z intellige qñ h3 coheredē. alias si nō habe-ret coheredē vel substitutū nō parēdo destitueret᷑ testm̄: q2 nul-
2 lus esset heres ex eo. Itē ibi expectari debet supple q2 † vbi du-bitat᷑ de ruptura testa. nēti nō pōt hereditas adiri. l. pe. s. tit. ij. Sed h̄ casu nō facit patrē intestatū etiā si nō pareat cōditioni vt innuit᷑ satis in ꝟ. iul. ideo nō tenebit᷑ coheres expectare an fi-
3 lius pareat conditioni. ¶ † No. ex tex. ꝙ excepto filio qlibet est suus. z sic q est in ptāte testātis pōt institui sub oī ɔditione z sic casuali vel mixta. facit. j. eo. l. sed si cōditioni. §. nepotes. Aduer te tñ fm Bal. ne erres scdm eū. nā dicit ꝙ istud est verū in eo q est suus potētialiter z instituit᷑ sub ɔditione casuali vel mixta: q2 tale testm̄ a pncipio tenet l3 nō sit exheredatus in defectū cō ditionis: q2 talis suus pōt pteriri. l. gallus. §. in oibus. s. de libe. z posthu. secus si esset suus pncipalr q2 cū institutio cōditiona-lis interim inducat pteritionē testm̄ tūc interim esset nullū. p id qd h̄r in. l. posthumorū. s. ti. ij. z sic scdm eū nō erit dria in gra-du: dūmodo qs teneat primū gradū tpe testamēti. sed in quali tate instituti. an vc3 sit suus potētialiter an pn̄tialiter. Et p hoc infert᷑ qd si nepos sit institutus sub cōditiōe casuali vel mixta. z a principio nō teneat primū locū v3 testm̄ inspecto pricipio. s3 si postea viuo testatore incipiat tenere primū locū pēdēte cōdi tione ipso iure rūpit testm̄: q2 inuenit se preteritū. z sic tenet Ja. de ranē. z petrus vt refert Cy. l. si pater. in. v. q. C. de insti. z sub sti. z sequit᷑ etiā hic Ang. z ipse Bal. z est cōis opi. gl. z doc. qd nepos in ptāte obtinēs primū locū tpe testamēti nō possit insti tui sub cōditione casuali vel mixta. sicut nec filius in potestate. S3 cōtra istā opi. fortiter facit tex. q2 excipiēdo de filio vr̄ psup ponere regulā predictā in prin. l. pcedere in alio suo etiam si sit suus pn̄tialiter tpe testamenti. al's exceptio q̄ fit filio cū sit suus pn̄tialiter nō bñ fieret a regula posita in princi. si illa intelligat᷑ de suo potētialiter z nō pn̄tialr. tñ vt exceptio sit bona z pprie d3 esse de cōtentis sub regula. vt no. in. l. ois diffinitio. z. l. j. j. de reg. iur. z p Dy. extra de reg. iur. in rubri. lib. vj. Et sic vr̄ ꝙ se-cus debet esse in nepote: etiā si sit suus pn̄tialr tpe testamēti. fa-cit p h̄. d. l. s3 si cōditioni. §. nepotes. j. eo. z qd h̄r. l. j. §. sciendū.
4 j. de suis z legi. vñ qd dicendū dicet᷑ in. d. §. nepotes. ¶ † Not. scdo ꝙ oīs suus pōt institui sub cōditione potestatiua. Et ex h̄ pōt inferri fm Bal. z Ang. ꝙ cōditio potestatiua non d2 iuris intellectu interim pendēte illa inducere pteritionē: quia nō est apta suspēdere nisi quatenus vult institut᷒. facit. l. si libert᷒. §. si libertus. ꝟ. existimo. al's est. §. j. de bo. libe. z qd habet᷑ in. l. iam dubitari. j. eo. z. l. j. §. q sub ɔditio. j. si qs omis. cau. test. z qd no. h̄ in gl. in ꝟ. cōstat. ¶ In glo. j. in fi. z sic voluit in effectu gl. in telligere tex. pūt dixi post Bal. in notabilib᷒. ¶ In gl. ij. in fi. nec obstat qd habet᷑ in. l. ij. §. si sub ea. j. de ɔtrata. vbi etiā filius vr̄ posse institui sub cōditione casuali: l3 nō exheredet᷑ in ei᷒ de-fectū. Sol. ꝙ ibi loquit᷑ i filio emācipato q nō pōt rōne pteritio-nis in casu pdicto petere ɔtrata. cū possit nō petere scdm tabu. pēdēte cōditiōe. d. §. si sub ea. z. l. ij. §. si sub cōditione. j. de scdis tabu. z ideo pretor sibi denegat pēdente ɔditiōe ɔtratab. Sed hic loquimur in filio in ptāte in quo est statutū a lege qd ppter eius preteritionē testm̄ sit nullū. z ideo interim potest dicere nul lū. Sed h̄ posset dubitari an posset interim pendēte ɔditiōe pe-tere cōtrata. videret᷑ ꝙ nō sed deberet petere tūc poti᷒ scdm ta-bu. p no. in. d. l. iij. §. si sub cōditione. intelligēdo ꝙ ibi loquitur etiā in filio in ptāte. z videtur etiā velle. gl. in ꝟ. tuendū. in. d. l. si sub cōditione. nā quāuis testm̄ sit nullū posset ipm approbare. l. filio. s. ti. ij. Ideo vr̄ ꝙ denegari sibi debeat bo. pos. ɔtratab. cū possit habere scdm tab. gl. tñ in. l. j. in prin. j. de cōtratabu. in ꝟ. institui. vr̄ velle ꝙ possit petere ɔtrata. quā tene mēti. Et pro illa multū facit q2 vr̄ esse secus in filio in ptāte cū testm̄ sit nullū. z aliud sit in filio emācipato. quo casu testm̄ nō erat nullū. hinc est qd institutus nō obstāte pteritione filij emācipati pōt adire de iure ciuil. j. de ɔtrabu. l. si emācipat᷒. z. l. si ex duobus eo. ti. z sic tenete qd pl3 vobis. Et p ista parte ēt facit q2 nō vr̄ cōgruū qd fili᷒ cogat᷑ approbare testm̄ vt petat bo. pos. scdm ta. Qua-liter aūt possit peti ɔtrata. p filium in ptāte ex quo testamentū est nullū. dixi plene in. l. filius qui in ptāte. s. de liber. z posthu. ¶ In gl. iij. in fi. idē videt᷑ in coditione si decē dederit. l. si. j. de cōdi. insti. qd vr̄ intelligēdu3 si intelligat᷑ de decē nūmis q2 illa cōiter facil'r pōt ipleri. Si aūt diceret de decē florenis vel libris nō semp esset facilis. saltē si paup esset filius. Idē in conditione si ascenderit capitoliū. qñ qs esset in loco. vc3 rome vbi faciliter possit ascendere. d2 etiā potestatiua si apposuit conditionē cum testm̄ fecerit. vt est tex. not. in. l. si libert᷒. §. existimo. j. de bo. lib. z ibi est casus no. qd vbi cōditio est potestatiua l3 nō posset im-pleri vltimo vite spiritu non est necessaria exheredatio in defe-ctū cōditionis. qd est no. dignū. l3 secus sit in casuali vel mixta. Et hec pcedūt scdm ista tpa. hodie dicendū vt tangit᷑ in gloss. sequē. ¶ In gl. in ver. cōstat ibi pro cura habenda. supple fm bal. z Ang. ex iuris itellectu. z sic nō iducit pteritionē seu vitiū

pteritiōis. vt dixi i no. q2 nō est apta suspēdere nisi ad volūtatē instituti. Pōt etiā dici qd l3 re vera sit cōditionalis hinc est qd nisi impleat᷑ ipsa conditio potestatiua nō pōt filius habere he-reditatē ex testō vt hic patet. z. j. de condi. insti. l. fi. z p cōsequēs vere non est pura: tñ habenda est pro pura quo ad effectum. de quo. s. dixi. Itē quo ad effectū eius de quo dicitur in. l. j. §. q sub conditione. hic alle. vc3 vt si nolit parere conditionē nec succe-dere ex testamēto: sed venire ab intestato teneat᷑ ad legata ac si pure fuisset institutus. z repudiasset ex testō z adiuisset ab inte-stato zc. ¶ In ea. gl. ibi. l. lucius. ibi pbat᷑ ꝙ d3 esse cōditio pos sibilis. ꝙ aūt debeat esse honesta pbat᷑ in. l. fili᷒. j. de cōdi. insti. ¶ In ea. gl. ibi omne grauamē. Aduerte f3 Cy. Bal. z Ang. gl. videtur se referre ad casum quādo filius est institutus sub cō ditione potestatiua. nō autē ad casum quādo fili᷒ est institutus sub conditione casuali vel mixta q2 de illa. j. subijcit in ver. sed quid si sub mixta. z ibi nihil repetit de reiectione conditionis. z ita etiā dicūt predicti debere intelligi gl. in. l. si pater. C. de insti. z substi. vt sic nō intelligat᷑ se retulisse ad tex. alias scdm eos si il la. gl. voluisset se referre ad tex. z sic in effectu cōcludere qd ho-die conditio casualis vel mixta reijciatur de institutione filij qñ nō fuit in defectum exheredatus. nā hoc casu fm eos remanēt iura ātiqua incorrecta. z sic testm̄ erit nullū etiā hodie sicut oli. S3 Bar. hic intelligit illā gl. velle qd hodie testm̄ valeat z reij-ciat᷑ cōditio casualis vel mixta. z sic ēt intelligit istā gl. Re vera tñ ista gl. hoc nō pbat clare. sed poti᷒ videtur innuere oppositū inquātū hic nihil repetijt de reiectione cōditionis quādo appo nit᷑ cōditio casualis vel mixta scdm predictā opi. Bar. tñ tenet primā opi. qd hodie valeat testm̄ z reijciat᷑ conditio per. l. scim᷒. §. cum aūt. C. de inoff. testa. Sed ray. vt ipse hic refert responde bat ad illū. §. qd non facit ad propositū propter duo. primo qd ibi non fuit relictum aliquod titulo instōnis filio sed titulo fidei cōmissi. scdo q2 ille. §. hodie vr̄ correctus per. §. aliud quoq3 ca-pitulū. in aut. vt cū de app. cogno. sed Bar. respōdet vt hic ha-bet᷑ per eū z bene. tamē his nō obstātibus Bal. tenuit cū Ray. Cy. z vltramō. z etiā hic Ang. qd nunꝙ sibi placuit opi. Bar. z allegat certas rationes de quibus plene dixi in. l. fi. j. de cōdi. insti. vbi post glo. in ver. item aduerte q2 pōt opponi tracto pri mo plene an sit verū indistincte qd hodie conditio potestatiua reijciat᷑ vsq3 ad legitimam seu debitum bonorū subsidium. de quo hic tetigit glo. z pcipue q2 Bart. hic vr̄ voluisse qd demū reijciat᷑ qñ nimis grauat. z sic vr̄ innuere qd alias secus. cuius tñ ɔtriū tenet᷑ q2 indistincte cōiter tenet᷑ ꝙ omne grauamen: z sic ēt leue reijciat᷑ de ltima. Scdo in ꝟ. circa casuale in. d. l. fi. ple ne tractaui. an hodie ɔditio casualis vel mixta reijciat᷑ vsq3 ad legitimā vt valeat testm̄. sup quo ibi plene refero opi. aliorum z precipue Bal. z Ang. z rationes eoꝝ. z finaliter teneo mecum opi. Bar. p illū. §. cū autē. nā licet ibi nō loquat᷑ in titulo institu tionis s3 i titulo relicti seu fideicō. tñ q2 scdm iura codicis titul᷒ relicti vel fideicōmissi fuit subrogat᷒ loco tituli institutiōis. p. l. oimodo. C. de inoffi. test. q titul᷒ institutionis de iure. ff. erat ne cessari᷒ ne fili᷒ diceret᷑ pterit᷒ vt pbat᷑ in. l. ita tñ. §. q rogatus. j. ad treb. z tenuit ēt Ang. in. l. gall᷒. §. fi. s. de libe. z posth. l3 ipe teneat hic ɔtrariū vc3 qd ēt de iure. ff. sufficiebat h̄re quoquo re licti titulo. z idē tenuit. l. ex asse. j. ad le. fal. s3 nō bñ: q2 cōtra ca-sum. d. §. q rogat᷒. cui ipe nō rñdet nec pōt cōgruū dari rñsum. vt plene dixi in. l. inter cetera. s. de lib. z posth. vñ sicut si fili᷒ insti tuebat᷑ sub cōditiōe casuali z nō exheredabat᷑ in defectū ɔditio nis repibat se pteritū z dicebat testm̄ nullū. sic erat post. l. oimo do ante. l. scim᷒. §. cū aūt. s. alle. si erat sibi relictū alio titulo ꝙ in stitutionis sub cōditiōe casuali si nō erat exheredat᷒ in defectū q2 reperiebat se pteritū. ideo nisi emanasset. §. cū autē. in casu il-lius. §. testm̄ esset nullū. Sed ille. §. cū aūt. vult qd valeat testm̄ z reijciat᷑ ɔditio z sic vr̄ idē dicēdū si titulo institutiōis relinquit᷑ filio sub cōditiōe casuali. nā ille. §. voluit puidere cōtra vitiū pte ritionis ɔ qd ēt puidere. l. oimodo. e. ti. z vbi pt3 ex tex. iūcta gl. in ꝟ. vel alio mō. nec obstat qd ille. §. hodie sit correct᷒: q2 vt di cit bar. est correct᷒ vt hodie nō sufficiat habere quoquo relicti ti tulo: sed nō quo ad id qd ibi d2 de reiectione cōditiōis casualis: q2 in hoc nō reperit᷑ facta aliqua correctio: q2 ad hoc remanet d. dispositio illi᷒. §. z de hoc plene. z d intellectu. d. l. oimodo. z. d. l. qm̄ in priorib᷒. de inoffi. test. tractato in. d. l. fi. post gl. j. de ɔdi. insti. ꝟ. circa casualē. ideo hic vlterius nō insisto. Adde tñ pdictis qd Ang. hic dicit qd inquantū dictū est supra grauamē esse reij ciēdū de relicto filio: saltē vsq3 ad legitimā qd istd est verū qñ re moto grauamine relictū manet adhuc i sua spē. alias institutio reddet᷑ nulla. exēplū ponit si instituat᷑ filia i ingressu dom᷒. i. vt possit habere regressu3 habitatiōis in domo testantis cū vidua erit. vel si relinquunt᷑ ei vestimēta vidualia titulo institutiōis cū vidua erit. nā dicta institutio ēt hodie erit nulla scd3 eū q2 si tol lis viduitatē d medio z sic velis reijcere ɔditionē pdictā impos sibilis vr̄ ingressus z delatio dictoꝝ vestimētoꝝ. z sic nihil repe riet᷑ habere filia pure. ideo testamentum erit nullum scdm eum

⁊ sic dicit se de facto cõsuluisse qđ tene mẽti. Et ꝓ isto dicto fa-
cit qđ no. hic Bart. qñ filius instituit̃ in re q̃ nõ reperit̃ in rerũ
natura tpe testamẽti: q2 talis instõ nõ vƺ etiã hodie. ¶ In ea.
gloss. ibi Jo. cõtra. dic qđ hec opi. cõiter tenetur ꝑ. l. si pater. C.
de insti. ⁊ sub'ti. alle. in gloss. ⁊ hoc scđm ista tpa. An aũt hodie
conditio casualis vel mixta reĩciat̃ de institutione facta saltem
vsq3 ad legitimã ⁊ valeat testm̃: an vero sit etiã nullũ hodie etiã
sicut olim. fuerũt opi. de qbus superius dixi. glo. in. d. l. si pater.
⁊ Bar. ibi ⁊ hic tenet qđ hodie valebit testm̃ reiecta tali condi-
tione in legitima de quo hic per Bar. ⁊ plene. dixi in. l. fin. ꝟ. de
cõdi. insti. ¶ In gl. etiã si conditio ibi. §. j. hec prima expositio
satis videtur posse tolerari rõne contrarietatis: q2 tunc non est
absonũ dicere vnã dictionẽ abundare ꝑ ea q̃ habentur in. l. fin.
§. j. hic allegato. ¶ In ea. gl. ibi idẽ in contrario casu. hec secũ
da expositio põt etiã sustineri sane illã intelligẽdo: vt sit sensus
ꝙ si fili9 nõ paruit cõditioni submotus est supple rũpẽdo testa-
mẽtũ. ⁊ idẽ in ꝯtrario casu. sc3 si paruerit: q2 erit etiã submotus
a rũpendo testm̃. sed tunc nõ erit submotus ab hereditate. licet
vbi nõ pareat cõditioni sit submotus nedũ a rũpẽdo sed etiam
ab hereditate. ⁊ hec ꝓcedũt qñ haberet substitutũ vel coheredẽ
alias si nõ haberet tũc dic qđ si non paruerit cõditioni submo
tus erit: id est submouẽdus. vt tangit gl. sequẽs. ⁊ supple etiam
a successiõe intestati quo ad ꝑiudiciũ legatoꝝ q2 nõ poterit adi
re ab intestato in ꝑiudiciũ legatarioꝝ: quo minus teneat̃ legata
rĳs sicut teneret̃ si paruisset cõditioni ⁊ adiuisset per. l. j. §. q sub
cõditione. alle. in glo. se. ⁊ hoc respectu dictio etiã poterit stare
ꝓprie ⁊ implicatiue. Sequẽs aũt expositio ibi vel adiunge etiã
in se bona: q2 nedũ filius sed alius descendẽs institut9 sub con
ditione potestatiua si nõ pareret cõditioni submouet̃ ab here-
ditate ⁊ a rũpẽdo testõ ⁊c. ¶ In glo. submotũ ibi fuit nisus. i.
conatus implere conditionẽ seu illi parere filius institutus sub
cõditione potestatiua. ¶ In ea. gl. ibi videt̃ admi. melius di-
xisset vr̃ reddi testm̃ nullũ loquẽdo scđm ista tpa. ¶ In ea. gl.
ibi sed ecõtra videt̃. hec cõiter tenet̃ vt testm̃ tũc valeat ex quo
erat potestatiua cõditio scđm cõmunẽ contingentiã ⁊ frequen
tiã facti ꝑ id qđ habet̃ in. §. puto. ꝟ. ꝓximo. quãuis ex casu non
potuit pareri conditioni. ⁊ istud qđ valeat testm̃ hoc casu etiam
scđm ista tpa vt dixi cõiter tenet̃. Sed dubiũ tũc põt esse qual'r
cõsulet̃ filio. põt dici qđ scđm iura. C. satis est cõsultũ: q2 reĩcit̃
talis cõditio ab ipso ꝑncipio de legitima ꝑ. l. qm̃ in prioribus.
C. de inoff. test. scđm ista tpa est dubiũ qual'r cõsulebat̃. videret̃
dicendũ ꝙ si casu fuit impeditus habeatur ꝯditio ꝓ impleta ꝑ
l. que sub conditione. §. quoties. ꝟ. de condi. insti. ⁊ ꝑ no. in. l. j. C.
de insti. ⁊ substi. Si vero fuerit impeditus facto tertĳ: tũc si iu-
ste fuerit impeditus. ⁊ idẽ videt̃ dicendũ vt habeat̃ ꝓ impleta
cõditio. l. si titius statuas. ꝟ. de cõdi. ⁊ demon. secus si impedit9
per factũ tertĳ iniustũ: q2 tũc nõ vr̃ haberi ꝓ impleta. sed cõpe-
tit actio ad interesse cõtra tertiũ impedientẽ ꝑ id qđ habetur ꝑ
l. inde neratius. s̃. ad. l. aquil. saluo nisi ille tertius nõ esset soluẽ
do: q2 tunc haberet̃ ꝓ impleta. ar. l. si. cũ ibi no. s̃. de eo ꝑ quem
fac. erit. ⁊ facit qđ not. in. l. j. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ in. l. in testõ. ꝟ.
de condi. ⁊ demon. cũ ibi no. ꝑ Bar. ⁊ sic transeũt aliqui. S3 ad
uerte q2 inquãtũ dictũ est ꝙ vbi impedit̃ ꝑ casum hr̃ ꝓ imple-
ta: illud ꝓcedit qñ pẽdebat mere a potestate implere debentis
vt cõtingit in. d. l. q̃ sub cõditione. §. quoties. S3 vbi pẽderet a
potestate implere debẽtis ⁊ alterius. vt est illa si. x. dederis titio.
tũc vr̃ ꝙ si deficiat ꝑ casum deficiat dispositio ꝑ. l. cũ ita datur.
de cõdi. ⁊ demon. ꝑ locũ a spãli. vbi est spãle fauore libertatis:
q2 talis cõditio adiecta in libertate relicta seruo habeat̃ ꝓ iplẽ-
ta. si casu deficiat. ⁊ sic secus vr̃ in filio cũ nõ reperiat̃ h̃ expſſu3
põt tñ dici ꝙ h̃ casu ne fili9 priuet̃ hereditate succurreret̃ sibi ex
eq̃tate. l. pãtonius. ꝟ. de acq. here. vel extẽdet̃ fauor libertatis ẽt
ad filiũ ꝑ id qđ habet̃ in simili in. l. si qs ad declinãdũ. ⁊ qđ ibi
no. C. de epi. ⁊ cle. ¶ In gl. facere ibi sub mixta expone. i. pẽdẽ
te ex potestate filĳ ⁊ ex viribus fortune. vt patet ex. l. si pr̃. C. de
insti. ⁊ substi. ¶ In ea. gl. ibi admittit̃ coheres. no. sing. gl. istã
scđm istã expositionẽ. nã vult fm Bal. ⁊ Ang. ꝙ l3 vbi filius
erat institut9 sub ꝯdõne mixta pẽdẽte a sua ptãte ⁊ virib9 for-
tune testm̃ scđm hec tpa esset nullũ. ⁊ etiã hodie scđm opi. ipsoꝝ.
tñ filius poterit approbare testm̃ parẽdo ꝯditioni ⁊ adire here-
ditatẽ. ⁊ sic'r ei9 coheres. ⁊ sic recõualescebat isto casu etiã de iu-
re ciuili. ⁊ h̃ iõ q2 nõ erat oĩno preterit9: q2 erat institut9 sub cõ-
ditione. ⁊ idẽ vr̃ voluisse gl. in. d. l. si pater. s3 vbi fili9 est oĩno pre
terit9: tũc si approbet testm̃ recõualescit solũ de eq̃tate p̃toria. ꝑ
l. filio p̃terito. s̃. ti. ĳ. ⁊ scđm cõmunẽ opi. circa intellectu illius. l.
de quo ibi plenissime dixi. Bar. tñ hic voluit ꝙ etiã in casu isto
de quo loquit̃ gl. recõualescebat solũ de equitate pretoria. Sed
opi. Bal. ⁊ Ang. est magis notabilis. ¶ In ea. gl. in fi. Aduer
te tñ q2 filius nullo casu poterit invita imiscere se hereditati. nã
si erat cõditio q̃ poterat impleri etiã vltimo vite spiritu vt est il-
la si. x. dederit. q̃ põt etiã ꝑ aliũ impleri. l. si. de cõdi. insti. clarum
qđ nõ poterit se imiscere q2 demũ post mortẽ eius clarũ est illã
nõ posse impleri. si aũt erat talis que nõ poterat impleri vltimo
vite spiritu: tunc l3 in tali puncto pater censeat̃ intestatus ⁊ fi-
lius censeat̃ esse suus heres patri. ⁊ ꝑ hoc transmittat heredita
tẽ ad heredes. vt no. ꝟ. eo. §. apud iul. tñ nõ poterit se imiscere: q2
tunc non h3 potestatẽ declarãdi volũtatẽ suã. l. si. cum ibi no. ꝟ.
qñ di. le. ced. ⁊ ꝑ hoc patet qđ scđa expositio planior est ceteris.
¶ In gl. sup ver. sñia. ibi cum hec habeat̃ ꝓ pura. hoc intellige
vt dictũ fuit in no. ⁊ in. gl. iiĳ. sup ver. constat. Extra gl. tangit
5 hic Bar. an † valeat institutio facta de filio in re q̃ nõ est in re-
rũ natura exẽplũ ponit ꝑ. l. si sic. §. j. ꝟ. de leg. j. vc3 si instituat̃ in
eo qđ titius d3 testatori ⁊ nihil reperiat̃ debere. ⁊ ꝯcludit qđ ex
quo nõ reperit̃ in rerũ natura res in qua sit institutus in effectu
videt̃ in nihilũ institut9: ⁊ sic institutio est nulla. iõ habet̃ ac si
fuisset preteritus ⁊ sic põt dicere testm̃ nullũ. Idẽ dixit Bal. si
fuit institutus in re sacra vel religiosa: q2 tales res nõ sunt in cõ
mercio nostro. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ꝟ. de ver. ob. Idem di-
xit si in re ꝓpria fuerit institut9. puta in dote materna q2 nõ va
let talis instõ ꝑ. l. res ꝓprias. C. de leg. Idẽ dicit si filia fuerit in
stituta i dote sibi data etiã a pr̃e: cũ illa fuerit effecta sua. l. põp.
philadelphus. s̃. fami. her. Sed cõtrariũ tenuit glo. in hoc vlti-
mo ⁊ sequunt̃ cõiter doc. l. iĳ. §. sed vtrũ. s̃. de mino. q2 illa d3 cõ
putari i legitimã. l. qm̃ nouel. C. de inoffi. test. ergo in illa debet
posse institui: cũ possit institui in legitima l3 de cautela sit ꝙ sal
tẽ in vno nũmo vltra dotẽ instituat̃ vt dicit gl. in. d. §. sed vtrũ.
⁊ sic quotidie practicat̃: q2 vltra dotẽ instituit̃ etiã in aliq̃ quãti
tate vel re. tangit etiã h̃ Bar. qđ si res in qua fili9 est institutus
euincat̃ vel desinat esse in rerũ natura. cõcludit qđ si euincit̃ nõ
vitiat̃ testm̃ sed põt agi ꝑ filiũ cõtra heredẽ vt prestet sibi valo-
rẽ ipsi9 rei. ꝑ. l. sancimus. §. repletio. C. de inoffi. testa. ⁊ ibi casus
⁊ idẽ vr̃ sentire qñ desinit extare res in rerũ natura. ⁊ ꝓ hoc fa-
cit litera ibi pñ dicit ꝙ si filius habet minus legitima vel quali-
tercũq3 extrinsecus cõtingat diminutio rei sibi assignate pote-
rit agi cõtra heredẽ. Sed contrariũ tenuit ibi Guil. de cu. ꝑ. l. si
patronus ex debito. §. j. ꝟ. de bo. lib. vbi in simili si perit casu for
tuito res assignata patrono perit ad ꝑiudiciũ ipsius patroni. nõ
obstante. d. §. repletio. l3 nõ respondeat: q2 põt respõderi vt ibi
sensit gloss. ꝙ ibi d3 intelligi qñ diminutio fit ꝓpter fal. vel eui-
ctionẽ. vt voluit glo. in ꝟ. extrinsecus. ⁊ sic vr̃ secus qñ casu for-
tuito euenit diminutio ꝑ no. d. l. si pr̃onus ex debito. §. j. Forte
tñ posset dici h̃ ꝓcedere qñ post mortẽ testantis euenit diminu
tio. secus si in vita testãtis euenit. ⁊ potuit ꝓuidere ⁊ nõ ꝓuidit
q2 tunc imputat̃ testatori. l. neq3 eñ. §. si. cũ sequẽ. de testa. mili.
ꝟ. ⁊ qđ ibi no. ꝑ Bar. Aduerte etiã q2 hic Bar. concludit post
Guil. qđ si filius institutus in re certa quãtitate que ascẽdit ad
legitimã quod si filius noluit habere illã quãtitatem pro legiti
ma sed potius habere illam in rebus seu corporibus heredita-
rĳs quod poterit ꝑ dictũ. §. repletionẽ. non poterit tñ petere vt
habeat partem in qualibet re hereditaria. ꝑ. l. ĳ. C. qñ ⁊ q. quar.
pars debe. li. x. l3 debebit habere legitimã in vna re vel duabus
prout fuerit in concordia cum herede. vel si nõ potuerit cum eo
cõcordare debebit habere in vna vel in duabus de quibus vi-
sum fuerit iudici. per. l. nõ amplius. §. j. de leg. j. ⁊ not. in. l. filium
quẽ habẽ. C. fami. her. ⁊ hoc puto verũ. l3 Bald. hic aliter dixe-
rit. nã dixit ꝙ si filius habet cõtẽdere cũ extraneo instituto po-
terit eligere rẽ quã voluerit ꝑ. §. quã ob rem. in auf. de rest. fidei
cõ. de quo sumpta est auf. res que. C. cõmunia de leg. Si autem
cũ fratre vel fratribus: tunc dicit qđ contentio debebit dirimi
sorte ꝑ dictã. l. ĳ. vel si filius agens est minor fratre debebit sibi
dari electio ꝑ maiorem fratrem. c. j. extra de parochi. Hec enim
opi. nõ placet. nã l3 vulgo dicatur qđ per maiorẽ fratrem debe
bit dari electio minori: tñ hoc nõ reperitur iure cautum. vt not.
Bart. in. l. j. C. de his qui se defe. li. x. Nec ob. dictum. c. j. q2 hoc
nõ probat: q2 in diuerso casu loquitur. Item nõ videt̃ recurrẽ-
dũ ad iudiciũ sortis nisi in casib9 expressis in iure: vt not. Bar.
in. d. l. ĳ. C. qñ ⁊ qui. ⁊ facit qđ no. in. l. j. C. vti possi. ¶ Ultimo
tãgit h̃ Bal. an qñ filio est relictũ minus legitima: ⁊ vult agere
ad supplemẽtũ vtrũ cõtra heredẽ solũ vel cõtra heredẽ ⁊ lega-
tarios ꝓ rata. Bar. in. l. in quarta. ad fi. ꝟ. ad. l. falci. vt hic refert
Bal. tenet qđ d3 agere cõtra heredẽ ⁊ legatariũ pro rata. ꝑ. l. si
libert9. §. libert9. ⁊ l. si ex patronis. ꝟ. de bo. liber. Sed ipse Bal.
dicit qđ h̃ posset ꝓcedere qñ legata essent facta in corporib9 he
reditarĳs. secus in quãtitatibus relictis legatarĳs: q2 tũc videt̃
absonũ scđm eñ ꝙ habeat formare tot libellos quot erũt lega-
tarĳ. Sed certe hec rõ vr̃ concludere idem dici debere quando
legata essent facta in corꝑib9 hr̃ditarĳs. Ray. quẽ sequit̃ ang.
in. l. pap̃. §. si conditioni. s̃. de inoffi. test. dixit qđ d3 filius agere
cõtra heredẽ ad supplementũ. ⁊ sic nõ cõtra legatariũ. ⁊ pro h̃
videt̃ tex. nõ violando in. §. ceterũ. in auf. vt cũ de appella. co-
gno. col. viĳ. Et hec opi. vr̃ verior de iure ꝑ illũ tex. ⁊ illã tenuit
in. d. l. i quarta. l3 ibi nõ fecerit mẽtionẽ de Ray. ⁊ Ang. Limi-
tat tñ Ang. p̃dicta quando heres est sufficiẽs ad satisfaciendũ
de supplemeto. Si aũt nõ eẽt sufficiẽs: vt q2 fecisset inuentariũ
⁊ non

z nō restaret tantum penes eū de bonis hereditarijs qd posset satisfacere filio de eo quod dz sibi suppleri.tūc dicit q debet pcedere opi. Bar.qz poterit pro rata agere contra legatarios vt habeat sibi debitū vel condictionē ex lege.per dictū.§.repletionem.vel saltem per actionem in factuz que datur in subsidium quādo equū est actionem dari.si alia non cōpetit.l.quoties.de prescrip.ver.ideo si diceretur condictionē ex.d.§.repletionē nō competere saltem cōpeteret dicta actio in factum.vel heres posset soluere legatarijs pro rata tanq indebite soluisset vsqz ad quantitatem que debet filio suppleri per id quod habetur in.l.ij.z.iij.de condi.indebi.z illud quod repetet a legatarijs dabit filio vel poterit cedere actionem.z sic condictionem indebiti p dicta rata sibi competente cōtra legatarios ipsi filio.z ista duo vltima remedia videntur magis tuta.ad.l.alle.p Bar.respondeo vt dixi in.d.l.in quarta.

6 **Puto.** Conditio accidit potestatiua vel nō potestatiua scdm id quod frequēter dicitur.h.d. ¶ † No.ex tex.qd conditio potestatiua est q̄ de facili pōt impleri secūdū cōmunem facti contingentiā. Et sic pōt dici potestatiua quando mere pendet a potestate implere debentis.z nō est mixta cū viribus fortune.facit qd habentur in.l.lucius.ff.de condi.z demon.z.l.si pater.C.de insti.z substi.z qd no. Azo in summa illius ti.z facit.l.fi.C.de necessa.seruis. Si autem pendeat a facto implere debentis z tertij.z tunc lz Bal.videatur dicere q non dicatur potestatiua:tū veritas est vt tangitur in tex. q si faciliter posset impleri.quod tunc censeatur potestatiua alias secus vt patet hic in cōditione si decem titio dederit. ¶ Ultimo no. q vbi causa conditionis implende aliquid debet dari alteri implere debēti conditionem debet accedere ad eum cui debet dare.facit.l.item illa.ff.de consti.pecu.

Sed z si filio. Sub cōditione potestatiua q̄ pōt impleri vltimo vite spiritu filio instituto non admittit substitutus viuo filio nisi in ea dies fuerit adiectus.secus si vltimo vite spiritu non pōt.hoc dicit cū prin.

7 l.seq. ¶ † No. q cōditio potestatiua inserta institutioni pōt impleri qñcūqz in vita instituti.nec dz desinere posse impleri nisi p mortē. Et hoc verū nisi fuerit apposita dies in ipsa conditione quia tunc debet intra diē impleri.z post diē impleri non posset vt patet.ff.l.prima.in princi.l.thays.§.intra.de fideicō.liberta. An autem posset mora purgari.dic qd nō:qz ad actionē consequendā prout esset in casu pposito nō admittit purgatio.d.§.intra.z.l.pri.in pn.lz admittat ad actionem conseruandā.l.si ita quis.§.seia.z ibi no.ff.de ver.ob. Itē predicta vera si conditio est potestatiua que pōt impleri vltimo vite spiritu.vt est cōditio si.x.dederit que pōt p aliū impleri vltimo vite spiritu.l.fi.ff.de condi.insti.z hic in.§.apud iul.secus si est talis que nō pōt impleri vltimo vite spiritu.vt est conditio consistens in faciendo:qz illa pōt desinere impleri in vita īstituti in vltimo vite spiritu.vt patet in.l.fi.z hic in.§.apud iul. ¶ In glo.j.huius.§.in fi.facit lz glo.non alleget qd habet.ff.de acqui.here.l.quādiu.q̄ est lex tertia. ¶ In gl.in ver.vltimo vite.ibi subaudi zc.hec solutio violat istum tex.ideo dic melius vt no.p glo.quā sequunt doc.ff.eo.l.si quis instituatur.z sequit Iaco.de ra.z Pet.hic.z Bar.z Bal.nā dic ad dictā.l.hec conditio.q ibi loquit in conditione potestatiua adiecta in legato que statim impleri debet per legatariū cum primū pōt.alias nō debet habere legatū secus quādo adūcitur potestatiua conditio institutione heredis quia tunc habet locū qd hic dz vt nō sit necesse illam statim impleri cū possit heres.z sic illa nō sic faciliter vitiat.vt not.in.d.l.si qs instituat. ¶ Sed iuxta predicta pōt dubitari quid in contractibus.vt si quis pmittit decē titio si ascēderit capitoliū ipse titius.an idē erit dicendū q in legato.an videt idē q in institutione heredis. Bald.hic dicit qd erit idē dicendū qd in institutione heredis cū cōtractus videant esse firmiores cum cōsistāt ex voluntate duorum.l.j.ff.de pac.q legata que cōsistunt in voluntate vnius.facit qd no.per Bar.in.d.l.hec cōditio.z quod dixi qñ qs pmittit titio decē si ascenderit capitoliuz ipse titius Idem videt dicendū si conditio fuerit adiecta in psona ipsius pmissoris.puta si ipse pmissor ascēderit capitoliū.cū eadem ratio videat. ¶ Item iuxta predicta pōt dubitari.an qñ quis est institutus sub cōditione potestatiua dato sibi substituto:an potuit ad instātiā substituti statui tempus ipsi instituto vt ipleat cōditio.vr dicendū q sic p id qd legit z not.in.l.si qs instituat.ff.eo.z.l.quādiu.z.l.iij.ff.de acquir.heredi.z hoc tenuit Cy.post Pe.in.l.si pater.C.de insti.z substi. In cōtrariū facit tex.iste in quantū dicit q solū post mortē substituti pōt institutus venire qñ est cōditio que potest impleri vltimo vite spiritu.z hāc partē tenuit Bar.z Ang.hic z Bal.vr cum illa transire.nō obst.l.si qs instituat qz loquit qñ ad instantiā creditorū statueret tēpus.secus autem si substitutus vel sequēs in gradu instaret vt statueret tempus ipsi instituto ad implendū cōditionem quia tunc non debet audiri per istum tex. Aliqui tenuerunt opinionem Pe.z Cy.dicētes q ad instantiam substituti potuit statui tps.z si infra illud non impleat intelliget esse exclusus a potentia implendi.z cōsequēter ab hereditate.secus si fuisset pure institutus:qz haberet pro repudiāte si infra terminū statutū ad instantiā instituti non adiret.iuxta no.in.d.l.quādiu. Sed si statuatur tps ad instantiam creditoris:tūc si esset pure institutus haberet pro adeunte.facit.l.fi.C.de iure delibe.nā in odiū contumacis assumit id quod est sibi deterius.z vtilius parti aduerse.arg.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de interroga.actio.sed vbi quis est institutus sub conditione potestatiua.tunc post lapsum termini dati ad instantiam creditoris videt q nō possit haberi p adeūte ex quo conditio non est impleta. Sed possent tūc mitti creditores in possessionē bonoz.per ea que habent in.d.l.si qs instituatur.vel forte posset dici q habeatur pro adeūte.facit.l.

8 qui pōt facere.ff.de reg.iur.† vbi patet qd q pōt facere vt possit satis videtur posse facere.z sic ad ppositū non posset heres parere conditioni z adire hereditatē videtur haberi perinde ac si conditionem impleuisset z adiuisset hereditatē quo ad hoc vt teneat creditorib.z ad dictā.l.si quis institu.ver.itē si cōditioni.pōt dici q ibi conditio non erat in potestate heredis. Hec tū solutio non videt bene tuta pter principium qd loquitur de potestatiua.ideo tenendū videtur q non habeatur pro adeūte tunc quando est institutus sub cōditione lz potestatiua.vt no. Bar.in.l.quādiu.la.iij.ff.de acquiren.heredi.z in.l.si quis suus ad finem.ff.de iure deliberā.z in.d.l.si quis instituat. Et aduerte qz tenendo opinionē Bar.oportet respōderi ad no.in.l.quā

9 diu.inquātum ibi videt notari † q ad instantiam substituti pōt statui tempus instituto infra qd adeat.pōt responderi ad illud qd illud debet intelligi qñ quis erat institutus pure.secus quādo est institutus sub conditione potestatiua:qz tunc videt sibi data potestas illam implendi vsqz ad vltimū vite spiritum.ideo non pōt arctari vt ante impleat.z hec opi.videt satis posse sustineri.tamen forte non esset absonū dicere q illud quod hic dz limitaret nisi ad instantiam substituti fuerit tēpus statutū.sicut etiam contingit quādo quis est pure institutus.licet de iure habeat tēp vt possit adire vsqz ad triginta annos.l.licet.C.de iure deliberan.tū pōt statuti tēpus.ff.qd adeat ad instātiā substituti.vt no.in dicta.l.quādiu.z no.ff.de successo.edict.l.j.§.sed videndū.cū.§.sequēti.z pro ista opinione quam sequunt Petrus z Cy.facit qz debemus fauere vltime volūtati vt q citius fieri poterit sortiatur effectum argumēto.l.z qz defunctorū.ff.de in terro.actione. ¶ In glo.in ver.heres erit.ibi id est transmittit.

10 Aduerte qz ideo sic exposuit gl.propterea qz † in vltimo vite spiritu non potest quis se immiscere hereditati.l.fi.cum ibi notatis ff.quando dies legat.ced. Sed bene ex quo destituitur testamētum in vita ipsius filij:qz certum est conditionem non posse impleri in vltimo vite spiritu quādo consistit in faciēdo sicut erat hic.tunc statim erat suus heres.ex quo erat in potestate patris tempore mortis.ideo transmittit hereditatē ad suos heredes.z intellige ad oēs secūdū cōmunē opinionem.vt plene no. Bart.in.l.ventre.ff.de acquirē.heredi.etiam dato qd se non immiscuerit cum nec potuerit vt prediximus. Aduerte etiam qz illud qd dicit gl.nisi habeat substitutū.facit pro opiniōe q̄ habet q datio substituti vulgaris tollit suitatē.de qua p Bar.in.l.si filius heres.ff.de liberis z posthu.lz Bal.ibi z Ang.z etiā hic teneant cōtrarium.de quo plene dixi in.d.l.si filius heres.posset tamē responderi ad hanc gl.q nō loquit qñ filius erat pure institutus.sed quādo filius erat institutus sub cōditione potestatiua q̄ nō poterat impleri vltimo vite spiritu.quo casu qz cōditio nō fuit impleta filius nō fuit heres nec potuit esse.ideo nimirū si tunc admittit substitutus:qz tūc nō potuit trāsmittere ex quo cōditio nō fuit impleta.q̄ ratio cessat quādo pure fuit institutus z datus sibi substitutus vulgaris.z dic de materia vt dixi in.d.l.si filius.

11 ¶ † Extra gl.tāgit Bar.qñ quis dicat desinere posse aliqd facere z quando dicatur desinere posse impleri conditio potestatiua.z i effectu cōcludit q quatuor modis pōt hoc cōtingere.primo ex persona eius qui debet implere seu aliqd facere.scdo ex tēpore.tertio ex materia.de qua debet fieri implemētū.quarto ex persona eius cui debet impleri.z prosequit singulos casus.z cū eo trāsit hic Bal.z Ang.z cōcludit Bal.q tot modis desinit aliquid posse fieri quot modis icipit posse fieri.nā quecūqz sunt cause inducēdi potētiā ille remote inducūt nō potētiā.facit qd no.Bar.Bal.z Ang.in.l.j.ff.tit.ij.z dicit hic addēdū id quod Inno.no.in.c.extirpande.de prebēdis.vbi cōcludit q qñ pena venit cōmittenda ex facto affirmatiuo non est necesse monitionē aliquā precedere ad hoc vt veniat cōmittenda pena:secus si venit cōmittenda ex facto negatiuo.quod intellige nisi esset tēpus prefixū ab homine vel a iure per.c.licet canō.extra de elect. Et adde dictis Bar.inquātum tangit qñ cōditio adijcit in cōtractibus quando dicatur desinere posse impleri conditionē.z qd tēpus insit pro implēda cōditione.z distinguit duos casus q aut precedit dispositio z sequit cōditio.puta qz quis pmittit

dare stichum. et si nō dederit pmittit dare decē. et tūc intelligit vt det stichū cū interpellabit. ideo si interpellatus nō det sȝ cō ditio extare et possent peti decē. secus si non precederet disposi tio sed dictū fuisset si stichū non dederis dabis decē: qȝ tunc cō ditio erit impleta si desinat posse dari stichus. l. ita stipulatus. ff. de ver. obli. Adde qd lȝ verū dicat in se tn̄ respectu materie de qua igitur potius debuisset ponere exēplū qn̄ quis pmittit ti tio decem si ascenderit capitoliū ipse titius vel pmissor. nā tunc pōt esse dubium qn̄ talis conditio posset impleri. an debeamus idē dicere in cōtractu qd in legato. An vero sit dicendū idē qd in institutione. de quo dixi. sup gloss. in ver. vltimo vite spiritu. Idē cōclude qd in vltima volūtate si pcedat dispositio condi tionē idē est qd in cōtractibus. Exēplū si testator mādat here di vt det rē certā titio. et si nō dederit det decē. nā tenet ad decē si interpellatus nō dederit rem legatā. l. j. §. item si ita. ff. ad legē falci. et l. si cū pfinitiōe. ff. qn̄ dies leg. ced. Si vo nō pcedit dispo sitio. puta mādat testator qd si nō dederit hrēs talē rē titio det decē: tunc si nō det cū primū pōt tenet ad decē. vt dicto. §. itē si ita. et l. ita stipulat⁹. ver. idqȝ. et ibi plene no. ff. de ver. ob. et sic nō est idē hoc casu qd in contractibus. cū in illis sit necesse qd desi nat res dari posse vt cōmittat stipulatio: vt pbatur in. d. l. ita stipulatus ver. idqȝ. et ibi plene no. de ver. ob. et hoc qn̄ conditio apponitur in persona grauati. nam si apponeretur in persona honorati tunc si est affirmatiua distinguitur inter heredē et le gatariū: vt pdixi. et no. in. l. si qs ita instituat. ff. eo. Si vero esset negatiua. tunc in vltimis volūtatib⁹ impleret per cautionē mu tianā. vt. l. mutiana. ff. de condi. et demon. secus in ꝯtibus: vt no. in. l. siue apud acta. C. de trāsactio. et l. j. C. de pactis. Iuxta predicta restat vnū dubiū qȝ dictum est. s. qn̄ cōditio potestati ua dicatur desinere posse impleri siue apposita sit in contractu siue in vltima voluntate. de quo etiā h tetigit Bar. pōt dubita ri qd si in statuto dicatur ꝙ pro tali maleficio cōdemnetur qs in. c. et si nō soluerit vel soluere nō potuerit amputet sibi man⁹ vel si iudex dicto modo condēnauit qn̄ dicat desinere posse im pleri. Bar. h dixit ꝙ dubiū est ex eo qȝ pōt dubitari an ad hūc casum debeāt adaptari leges loquētes de cōtractibus an vero leges loquētes de vltima volūtate. et nō decidit Bal. h dixit ꝙ in quasi cōtractu sententie in qua sȝ quasi cōtrahi. l. iij. §. idem scribit. s. de pecu. si iudex dixit cōdēno te in qnqȝ et si nō solue ris vel soluere nō potueris amputet sibi manus. si qrat vtrū si nō detur incōtinenti cū primū dari possit intelligatur desinere

12 posse dari. † Cōcludit ꝙ si esset sentētia lata in causa ciuili intel liget esse tempus qd datur iudicatis. de quo in. l. si cū dies. §. fi. s. de arbi. et l. si debitori. de iudi. et l. fi. C. de vsu rei iudi. et l. debi toribus. ff. de re iudi. Sed in criminalibus in quibus ponit exē plum: qȝ nullū tps reperitur a iure statutum erit in arbitrio iu dicis quantū tps debeat expectari. arg. l. j. in fi. de iure deliber. Saluo nisi a statuto esset tēpus prefixū: qȝ tūc illud seruaret p id qd habetur in. l. sed si conditioni. in prin. Ang. vo hic sicco pede trāsiuit: qȝ simpliciter dixit ꝙ si cōdēnatus sit qs ad pedē si. x. soluere non potuerit dicere nō posse si elapsum est tēpus p fixum a statuto ad condēnatiōes pecuniarias soluēdas et plus non dicit. Sed idem ipse Ang. in. l. j. s. de iniusto testa. dicit ꝙ lȝ Bar. hic querat et nō soluat. tn̄ expectabit per totum tēpus quod datur iudicatis ad soluendū: qȝ tale tps inest in sentētia allegat. l. fin. C. de vsu rei iudi. et in. l. iij. ff. de re iudi. Tu adde qd considerandū an sententia incipiat a precedenti disputatione: vt qȝ cōdēnet in. x. et si nō soluerit condēnet in amputatione pe dis vel manus. an vero incipiat a precedenti cōditione: qȝ ꝯdē

13 net in amputatione pedis si nō soluerit. x. † Primo casu est ad uertendū qd nō videt esse differētiā inter cōtractus et vltimas voluntates qn̄ incipit a pcedente dispositione vt dixi. lȝ Bar. hic nō plene declarauit. et sic videret ꝙ deberet cōmitti condi tio sententie. si interpellatus non soluerit. sicut in simili ꝯtingit in contractibus et vltima voluntate. tn̄ satis puto ꝙ cū sumus in actu sententie que cōtinet condēnationē pecuniariā quāuis ex causa criminal. debet intelligi ꝙ insit tempus qd datur con dēnatis in causa ciuili ad quātitatem soluendā. si aliud tps nō sit pr. fixū a statuto. ar. l. absentē. §. j. ff. de penis. vbi in crimina libus mor. ciuliū pcedat quatenus fieri possit. et fuit de mente Ang. in. d. l. j. de iniust. test. et sic nō videtur recurrendū ad arbi triū iudicis. pat dixit Bald. Si vero sententia incipiat a prece dēti conditione. vt qȝ dixit iudex si nō solueris. x. te condēno in amputatione pedis. tūc iste casus est magis dubius. nā videt ista sententia valere qȝ si non possit fieri sub conditione. l. j. §. bi duū. ff. quādo appel. sit tamē lata tenet. et qȝ in simili casu quan do incipit a conditione est differētia inter cōtractus et vltimas volantates vt dixi superius: qȝ ista cōditio si nō dederis talem rem dec. x. vel si nō dederis. x. des talē rē in vltimis volūtatib⁹ dicit desinere impleri: si cū primū pōt nō impleret vt dixi. secus in cōtractibus: quia expectari debet donec desinat posse imple ri. l. ita stipulatus. de verbo. obl. Unde pōt tunc esse dubiū an

talis sententia regulari debeat scdȝ leges loquētes de ꝯtibus. an secundum leges loquētes de vltima volūtate. videt ꝙ poti⁹ debeat regulari scdm leges loquētes de vltima volūtate: quia alias si regularet scdȝ leges loquētes in ꝯtib⁹ deberet expecta ri vsqȝ ad terminū mortis. et sic delictū remaneret impunitū ꝯ l. ita vulnerat⁹. s. ad legē aql. ideo ne h cōtingat poti⁹ regulet scdm leges vltime voluntatis. Uel pōt dici ꝙ ex quo in hoc ca su nō bn̄ reperiret tps statutū de iure. ꝙ tunc hoc relinquēdum est arbitrio iudicantis. p id qd dixit hic Bal. et qd habet in. l. j. §. fi. de iure delib. et ista pars videtur verior de iure.

14 **Nepotes.** † Liberi sequētis gradus post filiū pht sub oī cōditione institui. h. d. ¶ Not. ꝙ dictum est in summario et aliud cōmode notari nō pōt. ¶ In gl. huius. §. ibi et pro prima. puto ꝙ gl. sit corrupta vitio scripto ris et voluerit dicere p prima opi. nā p illa bene facit illud qd se quit in glo. ꝙ liberi primi gradus interdū plus habēt a iure et maius priuilegiū ꝙ alij qui sunt vlterioris gradus. vt ptȝ in. l. iubemus alleg. in gl. et aduerte qȝ opi. Joā. et Azo. cōiter tenet. et illā sequit gl. in. l. si pr. C. de insti. et substi. Pe. et Cy. ibi et alij doc. et illā dixit hic Bar. magis equā. et sequit Bal. et Ang. h et in. l. suus. in prin. s. eo. Sed cōtra illā opi. et p secūda hic posi ta fortiter facit iste text. dū vult ꝙ etiā si redigant nepotes ad conditionē filij possint institui sub omni conditione et sic etiā casuali. et exponere verbū redigātur. i. redigi possint est literam violare. Et pro scda fortiter facit. l. suus. in princi. nam exceptio debet esse de contentis sub regula. l. nam quod. §. fi. ff. de pe. leg. et sic cū exceptio posita in principio. l. suus. de filio fiat de ipso fi lio. quādo est suus principaliter et essentialiter. ergo similiter re gula in principio posita debet intelligi de suo essentialiter et po tentialiter. nō autem de suo tantum potentialiter: qȝ tunc exce ptio que ibi fit non esset de regula. Itē pro ista parte bn̄ facit l. iij. §. si sub ea. ff. de cōtratabu. vbi nepos obtinēs primū gradū videt equiparare filio emācipato qui poterat institui sub omni conditione vt ibi patet iuncta. l. illud. §. j. eo. ti. Itē bene facit. l. j. §. itē sciendum. in vltimo responso de suis et legi. vbi equipa rat filium esse institutum sub potestatiua conditione et nepotes sub omni conditione: vt ibi patet. sicut si filius decedit pendēte cōditione: demū post ei⁹ mortē venit sequēs ita si nepos fuerit substitutus sub omni cōditione. et sic casuali si decedit illa pēdē te vult litera qd demū p mortē nepotis testamētum est destitu tum et succedit sequēs in gradu puta pronepos. quod non cō tingeret si testamētū esset nullū ex quo nepos nō obtinebat pri mū gradū. et heres institut⁹ sub cōditione casuali. et dicit Bar. qd glos. in. d. §. itē sciēdū. et dicto. §. si sub ea. videtur tenere opi nionē secūdā hic positā. Sȝ reuera nō clare apparet hoc ex illis gl. qȝ possent intelligi fm not. hic in prima opinione. nā expsse et specifice nō bene colligitur qd velit tenere secundā opinionē. fatetur tamen Bar. qd iura preallegata multū stringunt p secūda opinione. Puto qd satis posset defensari illa secūdū opi nio de iure. ff. p id qd habetur insti. de exheredat. liber. in prin cipio. §. j. et l. fi. C. de liber. pteritis. in qbus patet qd erat differē tia inter filios primi gradus pteritos ex vna parte et filias vel nepotes ex alia: qȝ filij primi gradus dicebant testamētū nullū sed filie femine et nepotes veniebāt p ius accrescendi ad certam partem. Nec obstat qd habetur in. l. posthumorū. de iniusto te stamento. quia loquitur quādo veniebant nepotes quasi post humi. nam tunc nō erat differentia inter posthumos nepotes et filios posthumos. vt habetur in dicto ti. insti. de exhere. libe. §. j. et. ij. Hodie tamē puto satis clarum qd prima opi. hic posita est vera: qȝ correctū est illud ius qd ponit differentiā inter filios et nepotes. et inter filios et filias. vt ptȝ in. d. l. fi. C. de lib. preteri. Sed de iure. ff. nō bene reperiebat qd nepos obt. nēs primū lo cū tpe testamēti diceret testamētū nullū si erat natus. sȝ bn̄ qn̄ veniebat tanꝙ posthumus vel quasi. iuxta. d. l. posthumo. et de materia dixi in. d. l. fi. circa fi. ff. de condi. insti.

15 **Solemus.** Incapacitas medij tpis institutionē nō vitiat. h. d. ¶ † No. ex tex. qd tpa ex trema sunt consideranda nō media qȝ sic statuit legislator. qd intellige verū nisi medio tpe tāta fuerit mutatio status qd ab stulerit nō solū q̄ sunt iuris ciuilis sȝ etiā gētiū: qȝ tūc talis mu tatio etiā medio tpe ꝯtingēs noceret. l. intersit. ff. de condi. et de mon. facit qd habetur in. l. res q̄. C. de dona. inter virū et vxorē. et qd not. Bar. in. l. j. §. fi. ff. de cōtratabu. ¶ Not. qd interdū fit mutatio de bono in malū. et sic de statu capacitatis ad incapa citatē. et tūc tenendū est qd hic dicit: qȝ si ꝯtingit in medijs tem poribus et solū tollat ea que sunt iuris ciuilis nō nocet. secus si in extremis temporibus vel auferat etiā ea que sunt iuris gen tium. Interdum vero mutatio fit de bono in bonū vel in me lius: et tunc nō nocet. vt habetur in. l. iij. qui fideicomissa. supra eodem. ¶ In glo. peregrinus ibi id est deportatus. et sic accipi tur h in mala parte. alibi accipitur in bona. aut. omnes peregri ni. C. communia de succes.

Seruus

Seruus alienus. Nõ sumat̃ fʒ Bar.ſʒ põt dici ſcõʒ eũ ꝙ exẽplũ ſũ marij p̃cedentis.§.ꝛ dicit tenẽdã lec.Jo.de qua in glo. Poteſt tñ ſummari ſm Bal.ſic. Ubi lex conſiderat certũ ꝛ determina tũ tẽpus quedam a principio impediũt que medio tempoꝛe nõ impediunt.hoc dicit. Uel aliter ſm Ang.†Inſtitutio cõditio nalis deducta ad caſum a quo nõ põt incipere non vitiat̃ ſi tẽ poꝛe exiſtentis condiõis ad poſſibilitatẽ fuerit reducta hoc.d.

17 ¶†No.ex tex.primo de iſta dictiõe mox.q̃ videtur interdũ ſi gnificari etiam in tempoꝛe triennij cum tanto tempoꝛe vſucapiat̃

18 res mobilis.l.j.C.de vſuc.tranſfe. ¶†Itẽ not.ꝙ iacẽte hr̃ditate videt̃ poſſe inchoari preſcriptio.qḋ videt̃ cõtra tex.l.ſeru⁹ here ditarius.de ſtipu.ſeruo. Sed rñde ſm Ang.ꝙ hic loquit̃ i pre ſcriptiõe que cauſatur a poſſeſſione vſucapiẽtis bona fide ꝛ ti tulo.itẽ etiam põt inchoari cõtra hereditatem iacentẽ.caſus eſt ſingu.ſcõm eum qḋ no.ꝛ tene menti. Sed contrariũ loquit̃ in preſcriptione q̃ non cauſatur a poſſeſſione ſed ex negligẽtia ſola non petẽtis.nã tũc non põt inchoari cõtra hereditatẽ iacẽ tẽ vt ibi patet. Nõ obſtat ꝙ habetur in.l.ſi ſeruus hereditarius ĩ.de diuer.ꝛ tempo.preſcrip.qꝛ reſpõderi debet prout ibi no.p glo. Preſcriptio vero inchoata cõtra defunctuʒ bene cõtinuat̃ cõtra hereditatẽ iacentẽ.lʒ ſm Ang.reſtitutio poſſit locũ habe re ex clauſula generali.de qua in.l.j.in fi.ſ.ex qui.cau.maio.alle gat qḋ habet̃ in.l.labeo.ſ.de nautico feno.ꝛ qḋ habet̃ i.d.l.ſi ſeruus.de diuer.ꝛ tẽpo.preſcrip.ſcõm vnum intellectum. Sed melius facit quod habet̃ i.l ſi.de nautico feno.ꝛ in.l.penul.ꝛ in l.cum filius in.§.cum in hac.cum ibi not.per glo.ꝛ doct.ĩ.de ver bo.obli. ¶In glo.j.aduerte qꝛ hec glo.fuit facta timoꝛe ſ̃rũ qꝛ vbi res deuenit ad caſum a quo non potuit incipere videtur vi tiari.l.qꝛ in eum caſum.ſ.ad leg.aqui. Sed certe illud procedit quando in extremo tempoꝛe hoc eueniret.ſecus qñ i medio vt hic fuit.ideo nõ habet nocere per id qḋ habetur in.§.preceden t.ꝛ propter h̃ tenet opinio Jo.qꝛ nõ eſſet neceſſe limitare hãc l.prout glo.l.limitauit ſecũdũ alios intellectus. Adde qꝛ puto ꝙ etiã ſi traditus fuiſſet teſtatoꝛi poſt iura.C.ex quo a p̃ncipio non habuit libertatẽ nõ habebit ſi poſtea tpe cõditiõis euenĩ tis reperiatur eſſe ab extraneo vſucapt⁹.arg.l.quod ab initio. ĩ.de reg.iuris. ¶Ultimo allegat̃ iſte tex.per Bal.ꝛ Ang.ꝙ ſi aliquis impetrauit p̃bẽdã vacuturã vel canonicatũ:ſi poſt li teras talis gratie cõceſſe ducat vxoꝛẽ que vxoꝛ poſtea decedat ſi poſtea p̃benda vel canonicatũ vacet qꝛ debeat cõſequi virtu te literarum canonicatũ vel p̃bẽdã vt ſic mediũ tẽpus nõ impi ciatur p id qḋ hic dr̃. Sed contrarium tenent canoniſte vt ipſi dicunt:qꝛ per ſequens matrimoniuʒ videtur renũciaſſe illi gra tie.allegat no.in.l.ex fine quod ait de diuoꝛ.ꝛ in.l.qḋ ſeru⁹.de conditione ob cauſam. Sed melius tñ facit quod no.in clemẽ. gratie.extra de reſcriptis ꝛc.

Si ſeruum communem. Si ſeru⁹ cõis cuʒ libertate iſtitut⁹ redimit̃ in vita teſtatoꝛis efficit̃ hr̃s neceſſari⁹. ſecus ſi poſt moꝛtẽ teſtatoꝛis redimat̃ p pupillũ:qꝛ nõ erit teſta toꝛi nec pupillo heres neceſſarius.h.d.vſqʒ ad verſi.ſʒ ſi cũ liber tate. ¶No.ex tex.primo ꝙ lʒ tpe teſtamẽti ſeruus cõis iſtitut⁹ cum libertate non ſit inſolidum teſtãtis tempoꝛe teſtamẽti.ſuf ficit tñ ꝙ reperiat̃ eſſe inſolidum teſtatoꝛis tẽpoꝛe moꝛtis.ad h̃

19 vt efficiat̃ heres neceſſarius teſtãtis. ¶†No.etiã ꝙ pupill⁹ an te euẽtum ſubſtitutiõis põt acquirere:ꝛ ꝓderit ſubſtituto. An aũt poſſit diminuere patrimoniũ in preiudiciũ ſubſtituti pupil laris videretur dicendũ ꝙ non per ea que no.in auſ.res que.C. cõmunia de leg. Sed cõtrarium tenuit hic bal.p no.in.l.j.§.ſed nõ nullos.ſ.de tu.ꝛ ra.diſ.vbi patet ꝙ ſubſtitut⁹ cogit̃ habere ratũ id ꝙ factũ fuit per pupillũ ſeu eius nomine.facit ꝙ habet̃ in.l.quoties.ĩ.de acqui.here. Non obſtat auſ.res que.qꝛ illa ha bet locum in ſubſtitutione fideicõmiſſaria nõ aũt in ſubſtitutio ne pupillari.per ea que habẽtur in pꝛeallegatis iuribus.ꝛ ſic te net hic Bal.ꝛ tangit incidẽter an filius teneat̃ dotare matrẽ i opẽ vel ſoꝛoꝛẽ inopẽ.de quo in.l.cũ plures.§.penul.ꝛ.l.tutoꝛ.§. i ſoluẽdis.ſ.de adminiſtra.tut.ꝛ in.l.nõ omni.C.de admini.tu toꝛ.in q̃bus videt̃ dicendũ ꝙ nõ niſi eſſet ſoꝛoꝛ ex eodẽ patrona ta.de quo per Sul.in.l.j.C.de inoffi.do. ¶In glo.j.hui⁹.§.ibi ſi ſimpliciter.expone id eſt ſine libertate.itẽ ibi hodie accreſcet. Adde dum glo.dicit hodie dictionẽ etiam:qꝛ ideʒ erat de iure antiquo p iura hic allegata in glo. Et aduerte qꝛ ſi erat ſolus ſeruus cõis nõ facta mẽtione libertatis:quia ratiõe partis ſocij tenebat̃ ſeruus adire pꝛo illa parte:ex quo nõ erat alius q eſſet heres teſtatoꝛis cũ ipſe ſeru⁹ inſtitut⁹ eſſe nõ poſſet accreſcebat cõſocio alia pars.ꝛ ſic in effectu ad ipſuʒ ſpectabat mediatẽ ſer uo tota hereditas in qua fuerat ipſe ſeruus inſtitut⁹.ꝛ p conſe quẽs poꝛtio ſerui teſtãtis.ꝛ p cõſequẽs ẽt poꝛtio quã habebat teſtatoꝛ ipſo ſeruo cõi accreſcebat ipſi ſocio.ꝛ ideo mediatẽ iuſ ſu ipſius ſocij poterat adire hr̃ditatẽ in qua fuit inſtitutus ipſe ſeruus cõis. Si aũt fuiſſet inſtitutus in dimidia ſine libertate ꝛ alter dat⁹ coheres in alia dimidia:tũc videt̃ ꝙ ſeruus ille cõis remanet ꝓ dimidia coheredis.ꝛ pꝛo alia eſt ſocij ꝓut erat.tñ qꝛ ipſe ſeruus nõ poterat hereditatẽ ꝓ aliqua parte ſibi acquirere illa dimidia quam de mero iure debebat habere ſocius ĩ dimi dia illa in qua ſeruus erat inſtitutus attrahit ad ſe illã aliam.ꝛ ſic accreſcebat ſibi tota illa dimidia ex iuſſu cui⁹ illã dimidiaʒ habere poterat ꝛ h̃ ꝓcedunt qñ ſeruus cõmunis inſtituit̃. Si aũt ſeruo cõi fiebat legatũ:tũc ſi cuʒ libertate nõ tenebat datio libertatis ſʒ accreſcebat pars ſerui ꝙ habebat legãs parti cõſo cij.ꝛ ſi aliud erat legatũ ſeruo illud etiã ſpectabat ad ſociũ.ꝛ ſic habebat ſeruũ q fuerat cõis ꝛ acquirebat ei inſolidũ.ꝛ ſi lr̃ lega tũ factũ ipſi tali ſeruo cõi cuierat legata libertas.l.verũ.§.ſi cõi. cũ ibi no.ſ.pꝛo ſocio. Sʒ ſi fuerat legatũ factũ ſeruo cõi nec erat legata libertas tũc ſeruus remanebat cõmunis ꝓut erat.ꝛ ſic hr̃dis teſtãtis ꝛ ſocij:ſed legatũ totũ ſpectabat ad ſociũ.d.l.ve rũ.§.ſi cõmuni.ſ.pꝛo ſocio.cum ibi no.hodie vero ſi legat̃ liber tas ſeruo cõmuni cogit̃ heres teſtatoꝛis redimere euʒ ꝛ ſoluere p̃ciũ pꝛo eo.ꝛ ſic conſequit̃ libertatẽ.l.j.C.de cõi ſer.ma. ¶In glo.in ver.nõ efficiet̃ in fi.ſupple erit tñ volũtarius hr̃s ipſi pu pillo vt hic dr̃.ꝛ dicit gl.in principio ſui. Et aduerte qꝛ h̃ limi tant aliq ſi ipſe pupillus poſt redẽptionẽ dederit libertatẽ ipſi ſeruo cũ debita ſolẽnitate.alias non erit heres aliquo modo ex quo eſt ſeruus ipſius impuberis. Sed certe hoc nõ videt̃ eſſe ve rum imo videt̃ qḋ eo ipſo qḋ eſt redẽptus per pupillũ cõſequa tur libertatẽ etiam ſcõm hec tẽpoꝛa virtute teſtamẽti paterni: qꝛ etiã ſi non fuiſſet redẽptus potuiſſet ſeruus oblato precio partis conſocio cõſequi libertatẽ etiã ſecũdum iſta iura ſcõm q̃ erat ſpeciale vt hoc caſu poſſet ſeruus q fuerat cõmunis teſta toꝛis licet non fuerat redẽptus per eũ nec per eũ poterit offerre preciũ conſocio.vt eſt caſus ſing.ĩ.titu.j.l.ſi ſeruus cõmunis.ꝛ per hoc non patet eſſe verũ quod dicũt aliqui:videlicet ꝙ vbi non fuerat redẽptus per teſtatoꝛẽ nec per pupillũ accreſcebat conſocio.nam illud non ꝓcedebat hoc caſu quãdo erat ſubſti tutus pupillo:vt patet in.l.ſi communis.ĩ.tit.j.

Sed ſi cum ſit. Si ſolus ſeru⁹ cũ libertate iſti tuat̃ libertatẽ recipit a ſeipſo. ideo a ſe ipſo adimi non põt.h.d.ſm Bar.ꝛ Ang. Uel ſic ſm

20 Bald.†Seruo cum libertate inſtituto:libertas ſola adimi nõ põt:qꝛ ſicut legari nõ põt a ſeipſo:ita nec adẽptio fieri a ſeipſo. ¶Not.ex tex.vltra ſũmariũ quod ſiue diſpoſitio q̃ fit i vltima voluntate veniat per modũ acquirẽdi ſiue per modũ adimẽdi requiritur confirmatio per aditionẽ hereditatis.ꝛ ideo in caſu iſto qñ ſeruus ſolus eſt inſtitutus cum libertate ſi valeret adem ptio libertatis vel hereditatis opoꝛteret hanc adẽptionẽ cõfir mari per aditionẽ hereditatis.ꝙ fieri nõ põt ſi facta eſſet adẽ ptio hereditatis:qꝛ ſi vnũ oppoſitoꝝ confirmaretur p reliquũ ꝙ nõ eſt poſſibile ſm Bal.ꝛ ſi facta eſſet adẽptio libertatis nõ poſſet confirmari per aditionẽ hereditatis quia nõ poſſet adi ri hereditas per ſeruum qui reperiretur ꝓprius teſtantis non habendo libertatem. ¶Ex predictis poteſt notari id qḋ dixit

21 hic Bar.verum†quod nulla clauſula teſtamẽti ſeu appoſita i teſtamẽto poteſt aliquid operari niſi confirmetur per aditionẽ hereditatis.ꝛ ideo ſcõm eũ illa clauſula caſſans ꝛ irritãs omne aliud teſtamẽtum ꝛc.videtur quod requirat aditionẽ heredita tis in ſecundo teſtamẽto in quo eſt inſerta. Sed Bal.hic dicit quod iſtud non eſt verum:qꝛ pꝛimum teſtamẽtũ per ſecũdum eo ipſo erit caſſum ꝛ ſublatũ quod ex ſecũdo poterat adiri here ditas lʒ non fuerit adita per legẽ cum in ſecundo.ſ.tit.j.ꝛ idẽ tenuit hic Ang.dicẽs dictũ Bar.procedere ſi non agnoſcitur hr̃ditas nec poſſet agnoſci.alias bene ſufficiat ſola agnoſcẽdi potentia.per.d.l.cum in ſecundo.ꝛ facit quod nota. Bart.i.d.

22 l.ſi iure.ĩ.de leg.iij. ¶†No.etiã ꝙ ſeruus inſtitutus cũ liber tate dicitur habere libertatem a ſeipſo. Similiter etiam dicitur here ditatem a ſe ipſo habere:quia nõ habet per mediam perſonam alterius ſed hʒ immediate a teſtatoꝛe hereditatẽ vel libertatem l.ex parte.ĩ.de acquirẽ.heredita.ꝛ ſic quilibet heres põt dicere a ſeipſo libertatẽ:quia directo illam habet a teſtatoꝛe ꝛ nõ p me diam perſonã alterius.ꝛ per hoc dicit Bal.ꝛ Ang.ꝙ inter co heredes nõ videtur eſſe aliqua obligatio:qꝛ quilibet a ſe ipſo ha bet partem in qua eſt inſtitutus ꝛ nõ a coherede.ꝛ ſic nõ debet dici obligatio eſſe inter coheredes. Glo.tñ dicit cõtrarium in.l. ſi poſt diuiſionem.C.de iur.ꝛ facti ignoꝛantia.ꝛ non bñ ſecũdũ eum. Sed tu dic quod illa glo.põt ſaluari quo ad aliũ reſpectũ vt ibi voluit Bar.quia ratione quaſi cõtractus aditionis effici untur res hereditarie cõmunes prout ibi tangit Barto. ¶In gl.in ver.ſed cũ libertate ibi ſed Joan.dicit h̃ vera:quia etiam ſeru⁹ cõmunis cui fuit data libertas ſi redimatur per teſtatoꝛeʒ efficitur neceſſari⁹ heres.ex quo data fuerit ſibi libertas.vt pa tet in principio huius.§.ꝛ pꝛo hoc facit qꝛ nõ apparet qḋ mu tet naturam.ꝛ ſic videtur quod etiã habeat locum in ſeruo cõ muni de quo fuit locutus.nam in illo etiã põt procedere ſi fuit redemptus:qꝛ in dicto caſu eſt neceſſarius in quo caſu loquitur

litera ista. ¶ In gl. fi. ibi qꝛ sic esset res hereditaria. bar. nō placet hec ratio: †[23] qꝛ licet libertas nō sit proprie res hereditaria ex eo qꝛ non reperitur essentialiter in hereditate. sicut reperiuntur alie res hereditarie. tñ saltē potētialiter ꝛ casualiter pōt dici qꝺ libertas fuit in bonis testantis ꝛ cōsequēter in hereditate: quia licet essentialiter non esset poterit illam causare ꝛ dare ipsi seruo suo. sicut in simili in vsufructu formali qui est seruitus. ꝛ nō est actualiter in bonis domini. sed solū potētialiter ꝛ causaliter: qꝛ potest illam causare ꝛ dare alteri. l. qꝺ nostrū. ꝭ. de vsufru. ideo Bart. dicit ꝙ ideo ꝺꝛ seruus institutus cum libertate libertatē habere ab ipso: qꝛ nō expectata alterius aditiōe virtute sue institutionis efficitur ipso iure liber ꝛ heres. ꝛ sic non habet ꝑ mediam personam alterius. facit. l. ex parte. ꝭ. de acquirē. here. vbi satis patet. quare aūt non possit adimi libertas ab ipso seruo instituto cum libertate. glo. dicit hic ꝙ ideo nō pōt adimi: qꝛ libertatem nō habet vt heres nec vt rem hereditariam ideo nō pōt adimi vt heredi. sed Bar. dicit quod hoc debet intelligi quādo seruus solus erat institutus cum libertate prout videtur sentire gl. in ver. solutio. ꝛ idem etiam dicit ipse Bar. in. l. si ita. §. regula. ꝭ. de liberis ꝛ posthumis. ꝛ Ang. hic ideo tūc est ratio quare non pōt adimi libertas: qꝛ talis ademptio sicut ꝛ alia in testamēto disposita requirit cōfirmationē per aditionē hereditatis. ꝫ hoc casu non posset confirmari: qꝛ remaneret seruus. ꝛ sic nō posset esse heres nec hereditatē adire. ideo non tenet ademptio. quia institutio serui proprij si non habet libertatē non est valida vt ꝓpterea possit adiri hereditas. facit institu. de heredi. institu. §. primo ꝛ secundo. ꝛ qꝺ no. glo. prima huius §. ꝛ per hoc Bar. vult ꝙ si seruus haberet coheredē. tunc quia eius aditiōe posset confirmari ademptio valeret. ꝛ innuit ꝙ valeret adēptio siue esset ademptio libertatis siue hereditatis. Ang. vero hic videtur velle ꝙ tunc qñ habet coheredē posset adimi hereditas ꝫ non adimatur libertas: qꝛ coherede adeūte erit liber. ꝛ coheres totam hereditatē habebit. secus videtur dicere qñ adimeretꝛ libertas: qꝛ si illa valeret ꝛ confirmaretur per aditionem coheredis remaneret pars hereditatis data seruo quam nō posset sine libertate habere. ꝛ ideo tunc videtur velle ꝙ tunc teneat ademptio libertatis. Sꝫ tu potes tenere secure ꝙ ꝫ habeat coheredē non teneat sola ademptio libertatis vel hereditatis tantū: quia etiam tūc qñ habet coheredē ꝺꝛ vtrūqꝫ a seipso habere. vt est casus in. d. l. ex parte. ꝛ ideo nō pōt vnū sine reliquo adimi ex quo simul ambo sunt data. l. si ita. §. regula. ꝭ. de liberis ꝛ posthu. ꝛ qꝛ sicut a seipso diceretur habere hereditatē: ita cēseretꝛ adēptio fieri a seipso ꝙ fieri non pōt cū a seipso non possit fieri adēptio. sicut nec a seipso posset sibi legari ꝑ. l. legata inutiliter. § fi. ꝭ. de adimē. lega. ꝛ per id qꝺ ꝺꝛ in isto tex. ¶ † In ea. gl. ibi sibi dari nō pōt. supple qꝛ inter dantē ꝛ recipiētem debet esse distinctio personalis per id qꝺ no. in. l. secūda. ꝭ. de stipu. seruo. ꝛ. c. fi. extra de insti. Et aduerte qꝛ pōt dici ꝙ illud qꝺ dicit glo. poterat ꝓcedere scōm hec tēpora. vꝫ quod si seruus solꝰ erat institutus nō poterat sibi ipsi legari. nec per hoc videbatur data libertas. sed debebat libertas expresse dari. hodie vero pōt dici ꝙ cū sit statutum ꝙ legando seruū ipsi seruo videatꝛ ex hoc velle relinquere libertatē. l. fi. alleg. in gl. videtur ꝙ hodie si seruus cōis fuerit institutus solus. ꝛ ipse sibi ipsi fuerit relictꝰ ꝙ ex hoc satis dicatꝛ etiam data libertas per dictā. l. fi. ꝛ per consequēs qꝺ habeatur perinde ac si seruus communis esset cum libertate institutus. ¶ In ea. gl. ibi quinimo nec alia res. quasi velit dicere ꝙ nedū se sibi poterit relinquere a seipso. tñ intellige vt superius dixi ꝫ nec etiā alia res pōt legari sibi a semetipso. vt probatꝛ in iuribus allegatis in glo. ¶ In eadē gl. ibi posset adimi. supple in codicillis prout loquitur litera. ꝛ cum subdit glos. ergo ꝛ hereditas supple posset consequēter adimi in codicillis cum hereditas nō possit haberi absqꝫ libertate. quod tamē vt dicit glo. non debet esse supple qa hereditas non pōt dari nec adimi. vt. ꝭ. dixi. l. hereditatē. C. de codicillis. ꝛ in. §. fi. allegato in glo. ¶ In eadem gl. ibi notatur de libertate tantum. sed certe licet hic dicat solū de libertate ꝙ illam habet a seipso non tñ negat quin etiā hereditatem habeat a seipso. ideo dicēdum est qꝺ tam hereditatem ꝙ̄ libertatē habet a seipso: quia non per mediam personā alterius nec expedit ꝙ spectet aditionē alteriꝰ. imo statim mortuo testatore efficitꝛ liber ꝛ heres. ꝭ. de acqui. here. l. ex parte. ¶ In ea. glo. ibi habeat libertatem a seipso supple ꝛ sic quodāmodo a seipso sibi ipsi videtur relinqui libertas. Itē ibi ergo melius dixisset cur ergo nō potest ei legari. supple etiam alia res a seipso. ¶ In eadē glo. ibi sunt apposita heres ꝛ legatarius supple qa alias res hereditarias reperitur in hereditate ꝛ ideo eoipso qꝺ heres acquirit hereditatē acquirit etiam dominium cuiuscunqꝫ rei hereditarie ꝫ non acquirat possessionem. l. cum heredes. ꝭ. de acquirē. posses. ꝛ sic cum semel haberet dominium ratione tituli heredis non posset habere dominium amplius rei hereditarie per legatum seu titulo legati: quia semel dominus non pōt amplius effici dominus nec potest res propria legari. l. res ꝓprias. C. de leg. ꝛ sic titulus legati ꝛ heredis in ea re se non cōpatiantꝛ. Item non pōt virtute legati effici debitor si sibi legaretꝛ res hereditaria ab ipso herede qꝛ sic esset creditor ꝛ debitor sui ipsius. quod esse non debet. l. vrānius. ꝭ. de fideiusso. Sed libertas nō dicitur proprie res hereditaria. nec reperitur in hereditate sicut alie res reperiuntur. licet potentialiter ꝛ causaliter fuerit in bonis defuncti. facit quod no. glo. in. l. manumissio. ꝭ. de iusti. ꝛ iu. ideo bene compatitur sibi libertas cum hereditate. imo dicit gl. censetur connexa: quia hereditas sine libertate haberi non potest. ꝛ sic est glo. declarata.

Summarium.

1. Condictio non expectatur cuius euentus nil operatur.
2. Seruus dupliciter alienari potest.
3. Substitutio locū nō habet quādiu spes est qꝺ institutio duret.

Si seruus. Glo. prima ponit casuꝫ. Et hoc intēdit. ſm Bal. †[1] Cōditio cuiꝰ euētus nihil operetur expectari non debet. hoc dicit. Et facit quod habetur in. l. aliquando. ꝭ. ad velleia. ¶ In tex. ibi institutus supple sub alia cōditione data libertate vt tangit glo. prima. Item ibi consecutus. supple ꝛ venit cōditio adiecta institutioni anteꝙ̄ veniat conditio adiecta libertati. Item ibi pōt ꝛc. ꝛ sic erit heres voluntarius nō autem necessarius: qꝛ vt seruus sit necessarius testatori expedit vt libertatem habeat ex testamento ex quo habet hereditatē: vt probatꝛ insti. eo. ti. in. §. seruus autē. hic autē non habebat libertatem ex testamēto ex quo illam viuo testatore fuit cōsecutus: quia forte redēptꝰ a testatore fuit manumissus vel forte propter aliquod premium ex iusta causa. l. j. ꝛ. ij. C. ex quibus cau. in premium serui. liber. accep. †[2] Itē ibi alienari potest dupliciter intelligi. vno modo qꝺ eum alienauit postꝙ̄ redemerat eū. ꝛ sic iussu emptoris qui est nouus dominus adibit hereditatem: quia per alienationē videtur soluꝫ reuocata libertas nō hereditas infra eodē. l. quoties. §. seruus. Itē pōt intelligi quod testator ipsum seruū alienauit scilicet respectu partis sue quam habebat in seruo. ꝛ ideo si alienauit alteri consocio iussu socij ꝛ emptoris cum tunc sit vterqꝫ communis poterit adire hereditatē. ꝛ sic debet intelligi iste text. Itē si vero heres post mortem. non videtur quod hoc bene posset esse: quia ex quo seruus erat institutus sub cōditione non videtur quod interim pendēte conditione alius poterit esse heres qui potuerit alienare. vnde qualiter sit intelligendum tangitur in glo. fi. ꝛ ibi dicetur. ¶ In gl. ij. ibi acquirēda socio. hoc intellige quando viuo testatore non fuit cōsecutus libertatē. nec fuit redēptus a testatore: qa tunc procedit quod dicit gl. quod si institutio fuisset data pure ꝫ libertas fuisset data sub conditione acquireretur socio ista hereditas. intellige secundum ista tempora secundum que non poterat dari libertas seruo cōmuni. ꝛ sic non fuisset curandum quod libertas fuisset data sub conditione ꝛ penderet conditio. Sed hodie debet expectari euētus conditionis libertatis. ꝛ differretur similiter libertas data in institutione secundū ea que not. in. l. quoties. §. fin. ꝭ. eo. ¶ In glo. fi. in principio glo. ista fuit facta timore cōtrarij quod tetigi sup litera. ¶ In eadē gl. ibi deficere supple vt esset substitutus vel alius qui veniret in institutione nō habēte effectum ꝓpter defectū conditionis. Sed certe illa expositio cōmuniter reprobatur quia †[3] donec est spes quod habeat locum institutio non est locus substituto vel alijs infra de acquirē. heredit. l. quādiu ꝛ sic nō potuisset substitutus vel aliꝰ tanꝙ̄ heres alienare seruū. ideo sequēs expositio cōmuniter tenetur: vꝫ quod hic erat coheres qui seruum alienauit pendēte cōditione. ꝛ intelligi debet ſm Bal. quod erat coheres simpliciter datus ꝛ de per se. qui interim pendēte conditione institutionis serui habebat administrationē solide hereditatis. iuxta nota. l. ij. ꝭ. si pars here. pe. ꝛ per Bar. in. l. plane. §. si coniunctim. de leg. primo. et dum dicit gl. qui eum seruum. supple habet quod est. ꝭ. ꝛ expone. i. habiturus est ſm Ang. ¶ In ead. glo. ibi precium partis. Aduerte si seruus non fuit redēptus ꝑ testatorē coheres videtur solū pro parte qua fuerat defuncti ipsum alienare. ꝛ sic precium illius partis habuisset. ꝛ si alienasset alteri ꝙ̄ socio interim pendēte conditione libertatis ꝛ existat cōditio institutiōis adiecta ipsi institutionis serui poterit adire iussu illius qui erat socius ꝛ iussu emptoris. per. §. seruus plurium. insti. de heredi. insti. ꝛ hoc modo coheres habebit precium patris. ꝛ seruus nō habebit libertatem. ꝫ eueniret conditio libertatis secundum ista tēpora etiam si veller dare precium partis socij per istum tex. Nec obstat. l. si seruus cōmunis. allega. in glo. quia est speciale in illo casu qꝺ seruus cōmunis cui fuerit relicta libertas posset secundum hec iura consequi libertatē dato ꝓcio partis consocio quāuis regulariter aliud esset secundum hec iura. vt no. glo. in. d. l. si seruus communis. Si autem testator eum redemerat: tūc quia non fuit pure data hereditas nec libertas ꝫ sub cōditione fuit institutꝰ ꝛ sub alia data libertas. ideo post mortē testatoris re-

manſit

mansit seruus.⁊ pendente conditione institutionis ⁊ libertatis potuit per coheredem alteri vendi.⁊ si pendēte cōditione libertatis eueniat conditio institutionis poterit adire hereditatem iussu emptoris qui interim censebitur heres ꝓ dimidia cum coherede serui. Sed si postea eueniat cōditio libertatis illa trahitur retro.facit.l.quod dicitur.ff.de acquiren.her.seu de.testa.mili.ideo habetur perinde ac si pure fuisset institutus cū libertate.⁊ sic desinet emptor esse heres.⁊ seruus efficietur heres necessarius propter causam de preterito.prout in simili dicitur in.l.iij.§.qui fideicōmis.ff.eod.vnde non erit etiam necesse qd hoc casu det seruus preciū partis alicui:ex quo fuerat redemptus per testatorē.imo precium habitū ab emptore per coheredem videtur quod sit restituēdus emptori,a quo in effectu seruus euincitur.⁊ istud puto hic fuisse de mente Ang.licet non declaret.nā dicit quod licet fuerit factus heres emptor desinit esse aduenięte conditione libertatis ⁊ ipse seruus effectus liber habebit ius directū heredis autoritate iuris ciuilis.allegat quod habetur ī l.pater filio.ff.eo.⁊ propter hoc dicit qd licet seruus adeūdo hereditatem faciat dñm heredē directo.tñ si postea deducitur ad statum ex quo pōt esse liber ⁊ heres ꝓpter causam de preterito dñs desinat esse heres ⁊ ipse recuperat ius directū.¶ In eadē ibi sicut hereditatē. Aduerte qr in casu de quo dixi si fuit facta redemptio per testatorē nō erat adēpta hereditas nedum libertas vt predixi.⁊.l.pater filio.nō loquitur in seruo cōi.sed in ꝓprio ⁊ sic potest dici ꝙ loquitur etiā satis in casu isto qñ fuit redempt⁹ per testatorē.⁊ sic fuit proprius.⁊ potes dicere ꝙ hereditatē interim adiuit sed nō perpetuo vt qr veniente cōditiōe libertatis habebit etiā tunc hereditatē vt predixi.vbi autē seruus nō fuisset redēptus videtur ꝙ tunc nō habebit libertatē nec hereditatem ꝓut litera videtur velle.⁊ sic hoc casu nō procedit gl.

Vo socij. Si hereditatis delate a duobus simul cedit dies seru⁹ vterqꝫ erit necessarius.h.d. ¶ In tex.ibi orcinū libertū.i.censebitur directo habere libertatē.⁊ sic eēt manumissus ab vtroqꝫ dr eñ orcin⁹ ab orthos ꝙ est recte.⁊ sic recte fact⁹ liber ⁊ libert⁹ vtriusqꝫ. ¶ No.ꝙ vbi nō appet pri⁹ ⁊ posterius idē iudicādū de plurib⁹ taꝙ simul ꝯcurrētib⁹.ꝙ intellige fm Ange. nisi presumptio sit ꝓ altero vel ꝯ alterū.ꝓpter aliqd accidēs. facit.l.quoties.§.cū in bello.ff.de rebus dubijs.ꝙ dixi.ff.notādū est vtile fm Ang.ad.q.de plurib⁹ ragacinis simul currentibus ad brauiū si simul currūt ⁊ nō apparet qs prius applicuerit.et plus nō dt quasi velit ꝙ facit iste tex.ꝙ vterqꝫ admittatur. Sꝫ in ꝯtrariū facit ꝙ neuter hēat.l.si pueri.ff.de reb⁹ dubijs vr de hoc dicēdū.vt.ff.e.l.hoc articulo.⁊ ꝙ ibi no.Bar.⁊.l.qui filiabus.§.penul.de lega.j. Quid aūt si equus primo venit ad brauiū sine ragacino qui cecidit currendo.no.Bar.in.l.j.§.per eū.ff.de acqui.pos.vbi dicit diligenter sunt ponderanda verba statuti an recipiunt equū currentem primo venientē.an vero primo venientē cū equo vt primo casu sufficiat equū prius venisse.secus in secūdo. Itē fm Ang.est hic vtile multum ad questionē quā disputauit Iac.de belui.de qua per Bartolum in.l.gallus.in fi.pri.ff.de liberis ⁊ posthumis vcꝫ si mulier peperit in vndecimo mēse vel decimo.⁊ non apparet an ex primo viro vel ex secūdo habuit.nam facit tex.ꝙ ad vtriusqꝫ parētis hereditatē admittatur nam quodammodo est velut orcinus.nā videtur quod debeat dici heres vtriusqꝫ sicut dixit hunc seruum esse libertū orcin⁹ ⁊ heredē duorū:cū tñ nō videatur possibile ꝙ sit orcinus libert⁹ duorū insolidū.sꝫ toleratur hoc ꝓpter causam dubietatis vt sit libert⁹ orcinus ⁊ heres duplicis familie.⁊ hec lex facit meli⁹ quā ꝓ hac parte. Sed tu de questione predicta dicvt not.per Bar.d.l.gallus.in fi.prin.⁊ ibi dixi.

Summarium.

1 Error scripture qualiter probetur.
2 Dictum qñ scripto preualeat.
3 Tabellionis qualitas attenditur vt eius dicto credatur.
4 Error in nomine appellatiuo actum vitiat.
5 Error notarij difficile probatur.
6 Quantitas minor in maiori continetur.
7 Note numerū significātes in instrō scripte ipsum nō vitiant.
8 Institutio Iacob.patriarche duplici de causa fuit valida.
9 Error in scriptura qñ vitiet dispositionem.
10 Error quot probetur testibus.
11 Conditio destinata in testamento omissa ipsum vitiabit.
12 Notarius circa factum pactum nil innouabit.
13 Error qñ ⁊ qualiter probetur.
14 Dicta in ꝓfatiōibus cēsentur repeti in sequētibus.⁊ nu.17.⁊ seq.
15 Institutio quam testatorem conditionalem facere voluit vitiatur si conditio intenta omittatur.
16 Heres esse nō presumitur qui per errorem institutioni adijcitur.
17 Error qñ presumatur ⁊ qñ simulatio.
21 Seruitus non sine facto constituitur.
22 Ciuis si ꝑ errorē inter comitatiuos describitur rei nō ꝓiudicabit.
23 Notario de falso damnato an possit in sentētia reseruari facultas conficiendi instrumenta.
24 Heres aliter ꝙ nomine proprio potest demonstrari.
25 Modus non curatur si alias certitudo habeatur.
26 Demonstratio vꝫ facta signo ac si facta esset nomine proprio.
27 Dictio vter idem qd dictio si quis operatur.
28 Inuitari potest quis ad matrimonium spe premij.
29 Heres in ius defuncti succedit.
30 Hereditas est ius vniuersale.
31 Ius an sit quid qd diuidi possit.
32 Obligatio omnis morte soluitur.
33 Institutio in re certa ad vniuersalem trahitur institutionem.
34 Successio vniuersalis in re certa assignate non commensuratur.
35 Paganus non potest partim intestatus decedere ⁊ parte intestatus.
36 Institutus in re certa iure accrescendi petitur instituto vniuersaliter repudiante.
37 Testator ius accrescendi prohibere potest.
38 Ius accrescendi non censetur prohibitum testatore dicente titium instituo in fundo tantum.
39 Manifestissimum dicitur etiam quod ex coniecturis apparere probatur.
40 Causa intestati qñ ad se trahat causam testati.
41 Seruus vt liber sit quibus verbis institui possit.
42 Causa testati vniuersalior ⁊ potentior est causa intestati.
43 Postea dictio interuallum tpis non importat necessario.
44 Verbū testis ambiguū cōtra producentem est interpretandū.
45 Instituo verbū primum ⁊ scdm gradum cōprehēdit quemadmodum ⁊ substituo.
46 Libertas reuocatur si seruus alienetur.
47 Alienatio facta non nocet vbi seruus adimitur.
48 Dies suspendit hereditatem que suspendit hereditatem.
49 Accessorium suspenditur principali suspenso.

Quoties. Diuiditur ista lex in duas ptes principales quoniam primo tractat de forma institutionis.secundo de institutionis effectu.secūda ibi.§.heredes.prima subdiuiditur.naꝫ primo ponit quando fuit erratum in corpore.secundo in quātitate.tertio quando in ipsa institutione quarto quando in appositione persone vltra mentem testantis.quinto quando dubitatur de certitudine institutionis.secūda ibi sed si nō in corpore. tertia ibi tantundem.quarta ibi sed si cum primum.quinta ibi in.§.si quis nomen.⁊ nota secundum Bal.quod primo loquitur de erroribus habentibus vitiare.secundo de his qui nō habēt vitiare. Et breuiter hoc dicit vsqꝫ ad.§.tñdem. Error in corꝑe vitiat institutionem ⁊ legatum.⁊ similiter error in nomine appellatiuo. Sed error in quātitate cōtinua vel discreta vel assensiue vel dissensiue dispositionē non vitiat.⁊ illud quod est dictū preualet ei quod est scriptum.hoc dicit vsqꝫ ad.§.tantūmodo. ¶ Et nota quod in quantitate continua loquitur in ver. sed si non corpore:vsqꝫ ad ver.sed si quis pro centum.ibi de quantitate discreta.⁊ est quātitas continua.tertia quarta ⁊ similia.discreta est decem centum ducenta ⁊ similia ⁊ pone exemplum secundum Bal.si qs intendebat instituere filium suum quem nūquam videat:⁊ occurrat sibi aliquis qui se asserit esse filium ipsius testantis.⁊ ipse hoc credens illum instituit. ⁊ similiter posset poni exemplū licet non dicat quando quis factus est cecus ⁊ occurrat aliqs ei similis in voce fratri testatoris facti ceci asserens se fratrem testatoris non tamen esset:⁊ testator illum instituit.facit quod habetur in historia iacob ⁊ esau.de qua in glo. prima. ¶ In tex.ibi patronus meus.supple heres esto.cum tñ erraret in corꝑe putās illū esse fratrē suū vel patronū cū nō eēt. ¶ In tex.ibi vestē.⁊ sic errauit in corpore rei.⁊ in noīe appellatiuo.⁊ dū litera dicit lācē dic qd erat certū vas. Itē ibi sꝫ in ꝑte supple quota.vt pꝫ ex se.⁊ qd cōtineatur appel.quadrātis vel semissis.vide.ff.eo.l.seruū.§.heredi. Itē ibi ꝑ notā puta ꝑ binū.c.

1 ¶ † No.ex pn.⁊ ēt ex eo ꝙ sequitur in text.qualr ꝓbetur error scripture:qr ꝓbatur si aliter fuit dictū ⁊ aliter reperiatur scriptū.facit ꝙ

2 dicetur.ff.eo.§.tantūdē.⁊.§.se. ¶ † Itē no.qd etiā quando est idē ille q dicit ⁊ ille qui scribit dictum preualet scripto.qd est not. et multo fortius qñ alius dicit ⁊ alius scribit. ¶ Not.fm Barto. optimum arg.pro excusatione notarij:si forte vnum fuit dictū per cotrahentes vel ꝑ notariū dum verba cōtractus proponebantur ⁊ aliter reperiatur scriptuꝫ vt nō presumatur id factū falso modo vel dolo.sꝫ poti⁹ ex errore nisi aliud appareat ex circūstantijs.ꝙ tene menti. Dicit tñ Bal.hic ꝙ contra ipsum facit qr videtur ꝙ contra tabellionē debeat ꝓsumi ratione officij:in quo debet esse diligens ꝑ ea que habentur.l.si quis ex argēta.§.j.ff.de eden.⁊ ꝙ not.in.l.cū ita.§.species.de leg.ij.⁊.l.fi.C.de mag.cō

3 ue. Sꝫ dic fm Bal.qd † cōsideranda est qualitas persone tabellionis,qr si alias fuit bonus presumatur ꝓ eo. Si vero fuerit alīs

malus presumit dolo scripsisse. p no. d. l. si quis ex argenta. §. ij.
z. l. iubemus. C. de probat. z. l. non omnes. §. a Barbaris. ff. de
re mili. Sed subdit Bal. q si notari9 omittit solennitatē est p̄
sumptio cōtra ipsaz de falsitate. z videt esse presumptio iuris z
de iure. cōtra quā nō admittit pbatio p. l. iubemus. ad fi. C. de
testa. Sz aduerte qz licet generaliter videatur loqui de notario
mittēte solennitatē. tñ puto q debeat restringi quādo notari9
omittit solēnitatē testamēti p. d. l. iubem9. vbi dt in tā necessaria
causa zc. ideo si omitteret solennitatez in alio actu vel cōtractu
forte nō pcederet dictū Bal. p tex. a cōtrario sensu. z qz in alio
casu hoc nō reperitur exp̄ssum. z qz in penis mitior debet fieri i
terpretatio. l. si p̄ses. ff. de penis. z regula in penis. de reg. iur. in
4 vj. ¶ † No. etiam q error in nomine appellatiuo vitiat actuz. z
est ratio vt tangit Bal. qz videt esse simulata volūtas qñ errat
in eo in quo nemo sane mentis erraret. vt contingit qñ errat in
nomine appellatiuo. facit. l. fi. in ratiōe sui. C. de heredi. institu.
qd intellige fm Ang. nisi fieret demonstratio de presenti forte
digito. vt qz diceret lego hunc bouē cū esset asinus ipso digito
demonstrato. nam talis demonstratio videt conseruare dispo
sitionē vt singulariter no. z nō est alibi fm Ang. in. l. que extrin
secus. ff. de verb. obligatio. Idē pōt dici licet ipse non dicat qñ
ante actum pcedit protestatio declaratoria volūtatis. vt voluit
gl. no. z singu. in. l. si quis in fundi voca. ff. de leg. i. Et q dictuz
est. s. errorē nōis appellatiui vitiare pcedi fm Bal. z Ang. qñ
est error in nomine appellatiuo vniuersali. secus si sit error in no
mine apellatiuo nominis singularis seu vnius indiuidui puta
si diceretur lego fundum botrianum. cum re vera non esset bo
trianus sed cornelianus: qz nō per hoc vitiabit dispositio per
no. in. d. l. si quis in fundi. voca. ¶ No. q scriptura implet p vi
uam vocem. qd cōtingit quādo est plus dictū z minus scripti
5 facit. l. j. s. eo. ¶ † No. q difficile est probare errorem notarij. et
difficilius est probare errorē qñ ipsemet testator scripsit. z ratio
est qz ipse testator videtur qd voluerit mutare voluntatē qz di
cendo primo vnū z aliud scribēdo. ideo difficilius pp̄ter hoc
dicit probari posse. tamē etiam in eo quādo aliud dixit z aliud
scripsit. propterea qz volūtas in dubio non presumit mutata.
nisi aliud probet. l. cum tacitum. z. l. quinquaginta. s. de pb. p
6 quot autem testes debet probari error infra dicetur. ¶ † No. q
in omni quātitate maiori siue cōtinua vel discreta inest minor.
facit. l. diem pferre. §. si plures. z qd ibi not. de arb. s. z no. l. cuz
7 questio. in gl. magna. C. de lega. ¶ † Ultimo no. qd note signi
ficatiue numeri possunt in instrumēto vel rescripto scribi z non
vitiant instr̄m vel testamentum. qd procedit qñ sunt note que
sunt in cōmuni vsu. puta vnū. v. pro quinqz. z. x. p decē. z vnuz
c. pro centum. nā tales note non vitiant regulariter. fallit tamē
in casibus in quibus lex specialiter disponit vt scribatur extēsi
ue z nō per figuras literarum. vt in auf. qd siue. z in corpore vñ
sumitur. C. de testa. z in secunda constitutione. C. in fin. z. C. de
vete. iure enuncl. l. ij. §. pe. z in prima cōstitutione. ff. §. pe. secus
in notis que nō sunt in vsu. qz illa vitiāt actum per not. l. sed cū
patrono. §. fi. infra de bono. posses. z sic vitiaret testamentū per
tales notas. qd limitat hic. Bal. procedere in testamēto in scri
ptis. sed in nūcupatiuo redacto postea in scriptis p notas inu
sitatas licet ex tali scriptura nō posset assumi probatio nec fidē
facere tamen testamentum ex se valeret: qz tunc ex quo est nun
cupatiuū habet vires a nuncupatione. nō a scriptura. z ideo vz
sicut valeret si nulla scriptura fuisset facta. facit. l. i. post pn. s. ti.
8 j. z qd habet. l. sed si pupillus. §. p̄scribere. s. de instito. ¶ † In
gl. j. in fin. potes dicere qd institutio Jacob fuit valida duplici
de causa. primo qz Isaac pater suus nō fuit omnino errās sz ti
tubās z dubitās. vnde dixit. vox quidē Jacob. sed man9 esau.
qz sensit illas pilosas pp̄ter pelles alligatas ad manus. z in illa
dubitatione vel titubatione eligit ipsum Jacob instituere. Itē
quia superueniente Esau certificatus fuit qd ille qui fuerat añ
Esau fuit Jacob. z tñ approbauit qd fecerat de ipso Jacob.
vñ dixit loquens de ipso bñdixi ei z erit benedict9. sicut habet
in historia sua. z facit qd habet in. c. pe. xlvij. di. z. xxij. qō. ij. itez
opponitur. ¶ In gl. ij. ibi hunc sextū esse fratrē. z sic error fuit
in cōsanguinitate licet nō in corpore persone. de quo per gl. in
membro precedenti. nam sicut error in consanguitate. sic z in fi
liatiōe presumitur causa finalis. vt voluit gl. in. l. si pater. ideo vi
tiat institutionē. secus qñ erraret in aliqua qualitate q̄ non in
duceret causam finalē. vt no. p Bar. in. l. demonstratio. ff. de cō
ditio. z demō. z facit ad predicta qd habetur in. l. nec apud. C. e.
ti. z. l. tale pactum. §. fi. s. de pac. ¶ In eadē gl. ibi nemo. §. qui
frater. z sic ibi nō errauit testator sed ex certa scientia sic locut9
fuit testator: qz forte diligebat eū vt fratrē. licet sciret ipsuz non
esse fratrem. hec autē scientia scdm Bal. presumit ex assidua cō
uersatione. per. l. de tutela. C. de resti. in integ. l. octaui. ff. vñ co
gnati. ¶ In gl. emisse. in fi. supple qz illa debet intelligi fm istā
put ibi no. in vltima solutiōe. Extra opponit hic Ang. qd vide
tur loqui hic de testamēto in scriptis z videt velle litera q sup

pleat scriptura p oraculū viue vocis. nā hic nō dicitur pcedere
ex quo scriptura est de substantia actus per. l. cōtractus. C. de fi
9 de in str. † Sz ipse rñdet qd interdū de actu seu de volūtate nul
la est cōfecta scriptura z tūc si peccat in forma ex quo scriptura
est de substātia dispositio vitiat z intelligat cōtrariū. Interdū
scriptura est facta sed erronee. vt qz vbi debuit cōfici de cētū et
est cōfecta de ducētis vel ecōtra. z tūc pbato isto errore scriptu
re dispositio tenet. z sic intelligat iste tex. quē dicit esse valde no
tandū: qz aliter nō videtur posse solui cōtrariū. z per hoc infert
qd si sententia est in scriptis redacta sed erronee altero dictorū
modorū. tunc errore probato valebit sentētia scdm id qd fuit i
veritate. secus si nō fuisset scripta quātitas aliqua. lz voce nō fue
rit nuncupata: quia tūc non valeret sententia que requirit ex sui
substātia scripturā. l. fi. C. de sentē. ex peri. reci. q dicit esse singu
10 lare z menti tenendū. † Per quot testes debeat error pbari con
cludit Bal. z Ang. q si error est in substantia voluntatis z dis
positionis p tot testes debet pbari per quot pbari debet ipsa
dispositio z voluntas. p nota. l. cū proponebat. z ibi per glos. z
Bar. de leg. ij. allegat etiā Bal. glo. l. j. C. de codi. in ver. literas
quam dicit non esse alibi. sed certe satis concordat gl. in. d. l. cuz
pponebatur. Si vero esset error circa accidentia. puta circa de
monstrationē vel similia. sufficit tunc errorē probari p duos te
stes. l. heredes palam. §. sed si notā. s. de testa. z ibi no.

Tantundē. Error in ɔditiōe quā testator destina
uit inserere in institutiōe vitiat institu
11 tionē. h. d. fm Bar. vel fm Bal. † Si testator destinauit insere
re cōditionē z per obliuionē nō inseruit nō valet dispositio z cō
ditio p errorē scripta nō vz. h. d. ¶ In tex. ibi pro nō instituto.
tripliciter pōt intelligi vt in gl. tangitur z super ea dicet. Item
ibi p nō instituto habet supple put reperit scriptū. sed bene he
res habebit p instituto vt voluit testōr. vt ēt voluit gl. ¶ No.
ex tex. qd nō inspicit factū notarij sed partiū seu testātis. vt ptz
12 in ver. itē tractat. ¶ † Itē no. q notari9 circa factū partiū vl' te
stātis nihil pōt addere: detrahere vel mutare. z si al'r facit nō vi
tiat tota scriptura. sz solū illud qd est additū: mutatū vel detra
ctū. z sic facit ad no. in. l. si ex falsis. C. de trās. ibi tñ vt ipse dt al
legabat falsitas z dol9. hic autem error. z facit. l. satis aperte. C.
de fal. z qd no. Inn. in. c. fraternitatis. extra d hereti. vbi Inn.
13 no. loquit fm Bal. ¶ † Ultimo no. fm Bar. q error pbat qñ
in tractu de faciēdo testamētū vel contractum aliqd exprimit.
postea aliquid aliud in factum. nam intelligitur factum per er
rorem. vt patet hic in eo qui destinauit inserere conditionem
qd oportet intelligi antequā de testamento faciendo tractauit.
z postea subdit litera z nō addidit. z debet intelligi. s. tūc cū te
stamentū faciebat. idē videtur probari in. §. se. qd dicit Bar. in
telligēdū scdm no. per eū in. l. si quis in fundi voca. ff. de le. j. z. l.
ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de ver. obli. Sed tu dic vt dicā i
§. se. ¶ In gl. j. huius. §. ibi hic tantū in corde destinauit. Hec
so. lz in se posset esse vera: qz retētuz in corde ex quo nō est aliter
exp̄ssus actus vel intētio nihil operaret. l. si repetēdi. cū ibi no.
C. de cōdi. ob cām. tñ nō videt bona: qz videt diuinare. sequēs
etiā in se pōt esse bona: qz vbi morte p̄uētus nō addidisset fuis
set testm̄ imperfectū ratione volūtatis. iō nō voluisset. l. si is q.
cū ibi no. s. de testa. tñ hec sol. diuinat. z reccurre ad solutionē p
quā surgit diuinatio est refugiū miserorū. vt voluit gl. in. l. filiuz
quē habē. C. fami. herc. Tertia vero opi. q hic sit opi. marcelli.
q̄ nō est vera. nō vr̄ bona: qz hic nō reprobat illa opi. sed cū illa
trāsit iuriscōsul. iō vr̄ standū tali opi. secus in casu. l. ij. qz ibi ex
presse reprobat opi. marcel. z sic nō videt data p gl. bona so. ad
§. sz si nō in corpore. vñ Dy. hic dixit ecōtra. ad id q dixit gl. in
prin. vcz qd erit p nō instituto. s. pure. sz p instituto sub ɔditiōe
sicut destinauit testōr. z sic p̄ualebit volūtas testatoris scriptu
re. z ɔcordabit in effectu cū. §. sz si nō in corp. Sz tūc ob. l. pe. C.
de insti. z substi. alle. in gl. Sed potes dicere q testator hic ante
quā veniret ad actū institutiōis p̄dixerat qd volebat facere in
stitutionē sub ɔdōne. iō si postea aliud reperiat scriptū qz repe
riat instō facta pure stat poti9 volūtati testātis quā scripture.
sz in ɔ̄rio nihil dixit añ actū instōnis sz post instōnē factā vel in
ipsa instōne dixit se additurū cōditionē. iō tūc si postea nō adij
ciat vr̄ penituisse. z iō remanet instō pura. veruz qz ista so. Dy.
vr̄ aliquātulū literā violare. iō Bar. h al'r dixit. z tertio idē vo
luit Pe. vt h refert bal. vcz q instō p̄sus vitiat. vt h sonat lr̄a.
z h iō qz erratū vr̄ in q̄litate substātiali z q̄ diuersificat substā
tiā dispōnis. z sic vr̄ in effectu erratū in substātia: vt ita dixerim
in corpe instōnis. nā alia est instō ɔdōnalis in substātia. alia in
stitutio pura. facit q hr̄ in sili i. l. j. §. si qs simplr̄. ff. de v. ob. z iō
talis error hic vitiauit oīno istōnē sicut ēt vitiat stipulationē p
ut hr̄ in. d. §. si qs simpl'r. z. l. ita stipula. de vb. ob. z ad. l. pe. alle.
in gl. rñdet vt. s. rñdi circa solutionē Dy. Sz Bald. hic dicit q
14 opi. Dy. pt sustineri duplici rōne. prio † qz illa q̄ i p̄statiōib9 di
cunt intelligunt repetita in seq. l. titia. §. idē rñdit. de v. ob. Itē
scdo qz in casu eo qñ destinauit facere instōnē purā z facit con
ditionalem

ditionalē detrahit conditio ꝛ valet institutio vt pura vt voluit testatoꝛ.vt ꝓbaṫ hic in scđo rñso.in ver.sed si ꝯditione. ergo eo dē modo dꝫ dici in pꝛimo rñso. quod dꝫ valere institutio vt cō ditionalis ꝑut voluit testatoꝛ ꝛ non vt pura ꝑut facta fuit seu subscripta.nā ꝛ etiā in scđo rñso vr̄ erratum in qualitate instōnis substātiali eo modo sicut in pmo rñso. lꝫ sit eꝫ ergo vr̄ q̄d vtro biqꝫ seruari debeat volūtas testātis ꝑut destinauit sicut serua uit in scđo rñso.nā ille tex. in iudicio meo cōfundit rōnē Bar. ꝛ ideo eius opi.nō videṫ bona.ꝛ melioꝛ vr̄ opi. Dyn.ꝛ ad.l.ita stipula.ꝛ ad.§.si qs simpliciter. pōt respōderi vt hic ꝑ Bal. q̄d ibi loqtur in ꝯtibus:hic in institutionibus. ꝛ sic in vltimis vo luntatis q̄ sunt fauoꝛabilioꝛes.l.in testa.ff.de reg.iur.ꝛ sic videṫ Bal.residere in opi.Dy.Ang.hic videṫ variasse.nā pꝛimo re fert opi.Dy.quā dicit se putare verā ꝑ id q̄d habeṫ in ver.idem tractat.Sed meli⁹ facit ver.sed si cōditionē.qꝛ in ver. idem tra ctat scriptoꝛ testamēti errauit scribendo aliud q̄ voluerit testa toꝛ. vnde nimirū si poti⁹ tūc staṫ volūtati testātis ꝛ habeṫ pꝛo nō instituto ꝑut reperiṫ scriptū. sed bn̄ habeṫ ꝑ instituto ꝑut voluit testatoꝛ.ꝛ sic ꝑ instituto sub cōditione vt voluit testatoꝛ ꝛ nō pure vt fuit scriptū.vt voluit gl.in ver.nō futurā.sed in se cundo rñso erroꝛ fuit in ipso testatoꝛe:qꝛ pꝛimo destinauit vnū facere.ꝛ aliud fecit.ꝛ sic ille tex.melius facit. Deinde ipse Ang. recitat opinionē Bar.simpliciter. vcꝫ q̄d nō habeaṫ ꝑ institu to aliquo casu ꝛ sic speciale hoc casu.ꝛ subdit q̄d de isto.§.Bar. facit festū in.l.ita stipula.ff.de ver.ob.ꝛ plus nō dicit. ꝛ sic vide

15 tur trāsire vltimate cū opinione Bar.† Et aduerte qꝛ vr̄ posse dici quod si testatoꝛ destinauit facere institutionē cōditionalē: ꝛ sic inserere conditionē in institutione:tn̄ non specificauit ali quā cōditionē:ꝛ tūc si postea facit simpliciter institutionē non adiecta cōditione:tūc institutio nō valet.ꝛ sic posset ꝓcedere in tellectus Bar.ꝛ ratio fit:qꝛ voluit facere institutionē purā.ꝛ iō nō pōt valere vt conditionalis ex quo nō apparet certa condi tio de qua cōditione testatoꝛ scripserit.ꝛ ideo rōne erroꝛis ꝛ in certitudinis vitiaṫ oīno institutio.Sꝫ si testatoꝛ expꝛessisset cō ditionē quā destinauit inserere:tunc si nō inserat sed simplici ter faciat institutionē:tūc valebit institutio vt cōditionaliter fa cta sub cōditione.de qua sentit testatoꝛ.ꝛ nō vt pura ꝑut voluit Dy.ꝛ sic hoc casu ꝓcedat opi.Dy.ꝑ qua bn̄ faciūt rationes su perius alle.ꝛ hoc intellige qn̄ incōtinēti ꝛ nō ex interuallo post destinationē declaratā ꝑ testantē postq̄ deuentū est ad institu tionē.sec⁹ si ex interuallo remaneret institutio: qꝛ tūc nō recessit a pambula destinatione testatoꝛis.ar.l.ꝑ retentionē.cū ibi not. C.de vsur.ꝛ q̄d no.Bar.l.pacta nouissima.C.de pac.Et aduer te qꝛ scđm p̄dicta vr̄ posse limitari id quod no.ꝑ Bar.in.d.l.ita stipulatus.inquātū dicit quod si in tractatu vel in p̄fatione fue rit actū q̄d ꝓmissio seu stipulatio fieret ꝯditionalr̄ ꝛ postea pu re quod tūc vitiaṫ stipulatio.nā illud vr̄ intelligēdū qn̄ nō fuit specificata certa conditio.alias si esset specificata cēsereṫ repeti ta in stipulatione simplr̄ si nō ex interuallo est secuta stipulatio ꝑ id quod hr̄ in.d.l.titia.§.idē rn̄dit.ꝛ secundū hoc nō esset dif ferentia quo ad predicta inter vltimas voluntates ꝛ ꝯtractus. ꝛ sic non esset necessaria responsio Bal.

16 **Sed si cū.** † Persona adiecta institutioni ꝑ erroꝛē nō erit heres.h.d. ¶ In text.ibi pꝛimū. intellige q̄d erat nomē pꝛopꝛiū instituti. ꝛ similiter intellige id quod īfra dicit de scđo. ¶ No.vltra summariū fm Bar. id q̄d dictū fuit in ꝓcedēti.§.vcꝫ quod si ī tractatu vnū est deliberatū ꝛ aliud postea factū p̄sumit factū esse ꝑ erroꝛē ꝛ nō simulatū. iō Bal.ꝛ Ang. in ꝓncipio huius legis videnṫ dicere oppositum vcꝫ quod p̄sumaṫ simulatio.ideo dicit Bal.q̄d vbi est vnū tra ctatū ꝛ aliud deliberatū si aliud reperiṫ postea scriptū ꝓbaṫ er roꝛ:qꝛ scđm eum hꝰ mō ꝓbaṫ erroꝛ ꝛ simulatio.ꝛ subdit Bal. ꝛ successiue dicit Ang.in ꝓn.hui⁹.l.q̄d est vtile: qꝛ facit ꝯ͞ vsura rios ad ipsos cōuincēdos qn̄ pꝛius tractāt de recipiēdo rem in pign⁹ ꝛ postea faciūt fieri instr̄m libere vēditionis. ꝛ p̄sumatur pignoꝛatitiū cōtract⁹ ꝛ in fraudē vsurarū. facit fm Bal.l.iteꝫ qꝛ.§.itē vsurarū.ff.de pac.de quo remittit Ang.ad no.ꝑ Bar. in.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ aliter nō declarat qn̄ p̄sumaṫ erroꝛ.ꝛ qn̄ simulatio.ꝛ vt dixit Bar.dixit p̄sumi erroꝛē ꝛ nō si

17 mulationē.ipsi tn̄ aliter dicūt vt ꝑꝫ ex p̄dictis.† Iste articulus videṫ dubi⁹ ꝛ nō bn̄ declaraṫ ꝑ doc.potes dicere q̄d interdū il lud q̄d d̄r in p̄fatiōe vel tractatu tēdit directe ad faciēdā simu latiōnē ꝛ ostēdēdā. ꝛ nūc ꝑ dicta in tractatu ꝛ p̄fatione ꝓbaṫ simulatio.explū si inter partes fuit tractatū q̄d fieret instr̄m vē ditionis certe rei ꝑ certo ꝑtio: sꝫ in rei veritate illa vēditio esset fictitia ꝛ simulata:vt vere esset cōtract⁹ pignoꝛis. vel esset oīno nulla si simulareṫ quod esset vera: ꝛ tūc si incōtinēti ꝛ nō ex in teruallo fit instr̄m vēditiōis ꝓbabiṫ postea ꝑ dictā p̄fationē ꝛ tractatū q̄d fuit vēditio simulata.vt voluit Bar.i.d.l.pacta no uissima.sec⁹ si ex interuallo factū esset instr̄m vēditionis: qꝛ tūc videret recessuꝫ a ꝯtu p̄ambulo si aliud nō apparet ꝑ.l.ꝑ retē tionē.ꝛ.l.cū in plures.§.locatoꝛ hoꝛrei.ff.loca.Saluo nisi verba

p̄fationis ꝛ tractatus respicerent tēpus futurū:qꝛ tunc idē es set si ex interuallo sequereṫ vēditio.vt voluit Bar.in.d.l.pacta

18 nouissima.† Interdū vero id q̄ diciṫ in tractatu ꝛ p̄fatiōe non tendit directe ad ostēdēdā vel inducendā simulationē: ꝛ tūc si actus q̄ sequiṫ in p̄fatione non bene cōpatiṫ cū eo q̄ dictū est in p̄fatione.aut cōmode pōt cū eo cōpati.ꝛ scđꝫ illud interdici. pꝛimo casu pone exēplū si in tractatu vel in p̄fatiōe est dictū q̄ fieret instr̄m obligatiōis certe rei in pign⁹ pꝛo certa quātitate.ꝛ postea fit vēditio rei ꝑ dicta quātitate: ꝛ tūc p̄sumiṫ erratū fuis se ꝑ id q̄d d̄r ꝛ voluit hic Bar. Ideo si allegeṫ erroꝛ ꝛ dicaṫ er ronee fuisse factū instr̄m vēditionis cū debuiss.t fieri cōtractus pignoꝛis ꝛ doceatur de eo q̄d dictū fuit in p̄fatiōe satis ꝓba bitur erroꝛ per istū tex.ꝛ q̄d habetur in.§.pꝛecedenti. ꝛ etiam in ꝓn.l.ij.§.j.ꝛ sic intelligo dictū Bar.hic.ꝛ hoc itellige qn̄ sequiṫ ipsa vēditio nō ex interuallo sed incōtinēti post tractatū ꝛ p̄ fationē.alias intelligeret recessum ab eo q̄d dictū fuit in p̄fatio ne ꝛ tractatu saluo nisi vel p̄fationes ꝛ tractat⁹ se haberēt ex presse ad tēpus futurū ꝑ p̄dicta.ꝛ q̄d no.Bar.in.d.l.pacta no uissima.ꝛ hoc intellige verū q̄d ex interuallo p̄sumaṫ recessuꝫ a tractatu ꝛ p̄fatione:nisi ex circūstātijs aliud posset p̄sumi. vt qꝛ foꝛte res fuit vēdita lꝫ ex interuallo ꝑ minoꝛi p̄cio dimidie iusti p̄cij ꝛ cū pacto de reuēdendo.nā p̄sumiṫ tūc cōtractus simulat⁹ fact⁹ in fraudē pignoꝛ ꝛ vsurarū ꝛ p̄sertim si fuerit facta vēdi tio vsuraria vel ꝑsone que cōsueuit tales cōtract⁹ simulatos fa cere in fraudē vsuraꝝ.per id q̄d habeṫ in.c.ad nostrā. de emp.ꝛ

19 vēdi.ꝛ.c.illo vos.extra de pigno.† Scđo casu qn̄ illud q̄d dictū est ī tractatu seu p̄fatiōe pōt se cōpati cū eo q̄d postea est actū.ꝛ id q̄d actū est pōt intelligi fꝫ q̄d dictū fuit ī p̄fatiōe: ꝛ tūc dictū in p̄fatione intelligitur repetitū in actu sequēti.explū in.l.itē qꝛ.§.fi.ff.d pac.qn̄ fuit actū vt mutuareṫ pecunia.ꝛ fuit dictū q̄ donec solueret vsuras soꝛs nō peteret.ꝛ si postea est mutuata pe cunia ꝛ facta cōuētio q̄d reddaṫ.intellige q̄ debeat reddi si vsu re nō soluanṫ.ꝛ hoc qn̄ incōtinēti ꝛ nō ex interuallo secuta fuit cōuētio.alias videreṫ de illa recessum nisi v̄ba ex p̄sse se haberēt ēt ad futurū.d.l.ꝑ retētionē.cū ibi no.ꝛ facit q̄ no. Bart.in.d.l. pacta nouissima. Itē pōt poni exēplū ī casu.§.tātūdē.vt pōt pa tere ex his que ibi dixi. Itē pōt poni exemplū ꝑ no.per Bar.in d.l.itē quia.puta si fuit dictū in tractatu ꝛ p̄fatione q̄ debeat certa quātitas mutuari sꝫ debeat fieri instrumētū de duplo soꝛ tis.nā si quis postea ꝯfiteaṫ se recepisse.c.ex causa mutui: intelli geret factū de duplo.ꝛ sic solū qnquagita fuerūt mutuata:qꝛ id q̄d dictū est in p̄fatione pōt se cōpati cū eo q̄d est factū ꝛ hoc sepius est dictum.tn̄ hoc intellige qn̄ nō ex interuallo sequitur actus post p̄fationē seu tractatū. Et ex p̄dictis habes declara tum quādo illa que in p̄fationibus dicunṫ intelliganṫ in se quentibus repetita. Itē quādo ex his que in p̄fationibus di cuntur pꝛobeṫ simulatio.ꝛ similiter qn̄ ex his que in p̄fationi bus dicunṫ pꝛobeṫ erroꝛ. ꝛ intellige p̄dicta qn̄ de ipsis p̄fa tionibus constat.alias si de illis nō cōstaret ꝑinde esset ac si ille nō interuenissent:qꝛ paria sunt aliqd nō esse ꝛ nō appere.vt no.

20 ff.de cōtrahē.emp.l.in lege.† Aduerte tn̄ qꝛ supradita p̄nt du pliciter limitari.pꝛimo inquātū dictū est q̄d id q̄d dictū est in p̄ fatione intelligiṫ repetitū in actu sequenti qn̄ cum illo potest se cōpati.nā illud videṫ intelligendum qn̄ ad implemētū eius q̄d dictum est in p̄fatione nō requiriṫ aliq̄d factum interuenire. vt contingit in exemplis positis.ff.sec⁹ si ad eius implemētū re grereṫ factū q̄d non interuenisset in actu sequēti.exemplum.ff. dictum fuit in p̄fatione q̄ ille qui habebat duos fundos vi cinos venderet vnū ex illis centū pꝛo certo p̄cio cū hoc q̄d tēpo re traditionis fiende de ipso fundo emptoꝛi liceret ipsi vēditoꝛi imponere seruitutem eūdi per ipsum fundū qui vendi deberet ad fundum vicinū qui erat remansurus debēti vendere alium. nam tunc si vendatur fundus de quo in p̄fatione fuit dictū

21 sꝫ in traditione nō fuit imposita seruitus:qꝛ† ad illā cōstituēdā requiriṫ factū.ꝛ sic ad implementū eius q̄d dictum fuit in p̄fa tione non intelligiṫ dictū in p̄fatione esse per omnia repetitū in actu sequēti.sed solū intelligiṫ repetitū quo ad hoc vt cēseaṫ erratum in ipso actu sequēti.ex quo omissum fuit factum quod requirebaṫ ad implemētū dicti in p̄fatione.vt ꝓbaṫ in.l.si ti bi liberū.ff.de act.empti.ꝛ.l.si binarū.ff.de seruitu.vrbano.p̄e dio.ꝛ istud fuit de mēte Bar.in.l.itē qꝛ.ff.de pact. ¶ Itē scđo inquātū dictū est si aliquid pꝛius dictū est.ꝛ postea ex interual lo sequitur actus quod videtur recessum a pꝛimo dicto:nisi ver ba dicta in p̄fatione se expꝛesse habeant ad futurum.naꝫ hoc videtur ꝓcedere in his que dicunṫ in p̄fationibus.sec⁹ in his q̄ dicunṫ in contractu ex quibus ius sit quesitum parti;qꝛ tunc etiam si ex interuallo sequatur nō videtur recessum a dicto ī cō tractu nec a iure quesito.vt satis colligiṫ ex notatis in.d.l.si tibi liberū.scđm alium intellectū.exempl pōt poni si vēdo tibi vnū fundū pꝛo certo p̄cio ꝛ appono pactum q̄ liceat mihi ī tradi tione eius imponere seruitutē eūdi ꝑ ipsum ad aliū fundū meū vicinū.nā lꝫ ex iteruallo sequaṫ traditio fundi si nō fuit imposi

ta seruitus.non propter hoc videtur recessum a iure qd cōpete bat de ipsa imponenda.sed potius intelligit ex errore factā esse omissionē fm no.in.d.l.si tibi liberum.secūdū alium intellectū. et ratio esse potest qr in dubio nō presumitur quis velle iactare ius suum.et sic remittere non videtur ius sibi quesitum.ar.l.cum de indebito.ff.de proba.et facit qd dixi in.l.titia.§.idem respō dit.ff.de verb.obli.et tene menti predicta:quia possunt de facto

22 contingere.¶†Ultimo Bal.hic textum istum inducit ad.q.si ciuis p errorē descriptus est inter comitatiuos vel ecōtra qd hoc nō habeat nocere.et similiter aliquis qui sit ciuis et alius qui nō sit ciuis simul inter ciues scribantur qd nō ciuis habeat p non scripto.Itē secundū eum facit:qr si bannum sit cancellatū p errorem nō valet cācellatio.et similiter econtra qd si aliquis tanq̄ bannitus sit descriptus in tabula vel in libro bannitorū q non debuit scribi qd talis descriptio non preiudicet sed dz cācellari.facit.l.de etate.§.ex causa.ff.de interro.act.et quod no.Bart. in.l.pe.et fi.ff.de adul.Itē scias qd Bal.in.§.precedēti.dixit qd si notarius semel cōmittēs falsum in officio notariatus amplius non debet vti illo.l.si aliquid.C.de suscep.et archa.lib.xj.et sic videtur qd instrumenta postea confecta per eū non facerent fidē quod videtur intelligendū si illa fecit postq̄ fuit deprehēsus.et sic damnatus de falsitate.vt potest colligi ex.d.l.si aliquid.alias interim donec tolerat in officio videtur qd tolerarent instrumēta que non reperirent esse falsa.p no.in.l.barbarius.ff.de offic.

23 preto.†An autē in sententia in qua condēnaretur de falso in officio notariatus posset sibi reseruari facultas cōficiendi instrumenta.dic qd sic causa aliqua pbabili suadente.vt no.p Bar. in.l.ex militari.ff.de testa.mili.et per Cy.l.et militi.C.de testa.mili.Quid autem si extra officium notarius cōmisit falsum an ex hoc sit dānatus et de tali falsitate perdat potestatē conficiēdi instrumenta.dic qd non qñ vellet conficere inter partes rogātes ipsum vt voluit Bal.in.l.ij.ff.ad.l.iul.repe.dixit etiā Bal.in.§. precedenti.qd cōmittens barattariā in officio priuatur offo seu priuari pōt etiā anteq̄ sit finitū officiū.l.iudi.C.de dignita.lib. xij.et ibi etiā dixit qd ꝓpter negligentiā qs pōt priuari offo.vt no.gl.in.l.mancip.C.de fur.et facit qd hr.l.iij.C.de pcu.¶Ultimo etiā tangit an potestas possit suū officialē durante officio delinquentē punire.de quo dicendū in.l.pars literarū.ff.de iudi.vbi videt concludi qd si deliquit in officio inspectantibus ad officium possit puniri.alias secus:quia tunc solum finito officio videtur posse puniri.

24 **Si quis nomen.** †Sufficit heredē demonstrari aliter q̄ ꝓprio noie. h.d.¶No.qd.ff.tractauit de erroribus.hic vero tractat de modo certificandi personā instituti heredis in testamēto.Not.qd dictū est in summario.¶No.vltra summariū qd illa que appo

25 nuntur ad odiū non debēt operari ad fauorē.¶†No.qd dum modo habemus certitudinē nō vr curandū de modo si certitu

26 dinem habemus.¶†No.fm Ang.qd demonstratio facta per signum indubitabile nō differt ab illa que fit per proprium nomen.non tñ putat ipse hoc esse simpliciter intelligēdū.nā si statutum exigat nomē propriū describi in libro vel ɔtractu.non vr secūdū eū qd sufficiat demonstratio per signa:qr tūc descriptio nominis ꝓprij videtur esse de forma cuius omissio vitiat actum. facit.l.si is qui.cccc.§.quidā.ff.ad legē falci.et ipse Ang.no.l.gallus.§.fi.ff.de lib.et posthu.¶In glos.in versi.demonstretur.in fi.dic fm Dy.qd extraneus ignotus pōt esse certus quo ad corpus lz nō sit certus quo ad nomē.et hoc sufficit p no.in.l.extraneū.alleg.in gl.et p hoc dicit hic bal.et Ang.qd si quis accuset vel inquiretur qd occidit hominem ignotū puta Romeū.cuius nomē ignorat qd teneat accusatio et inquisitio.et sic probet qd veniat decapitandus.et pro hoc Bald.allegat gloss.quā dicit singu.et non esse alibi in.c.libello.ij.q.viij.et sic ptz qd sufficit cōstare maleficiū esse cōmissum:lz persona cui est cōmissa sit ignota.secus autē videt si nō cōstaret de ipso delicto.licet fama esset cōmunis de hoc.videretur tamē tūc qd esset iusta causa inquirēdi p id qd habetur in.c.qualiter et qñ.de accu.el.ij.facit qd not. Bar.in.l.ij.§.publico.ff.de adul.et facit qd no.Bald.in aut.sed nouo iure.C.de seruis fugitiuis.

Si quis ita. Sufficit certas esse psonas institutorum:lz distributio portionū ex futuro euētu depēdeat.h.d.¶In tex.ibi fratribus meis supple duobus.nam fratres erāt testatoris titius et meuius.Itē ibi sed qs ex qua parte.aduerte qr pōt dici q̄ nedū incertū est ex qua parte quis est heres.sed etiā quis erit heres:qr cū essent duo fratres testatoris si nullus eorū duceret.seiam in vxorē nullus eorū esset heres:qr nō appareret quis esset ille qui venire deberet ad hereditatem.facit.l.si fuerit.de rebus dubijs.sed vbi vnus ducit eā

27 alius non:tūc sunt heredes ex partibus sibi assignatis.¶†Nota.qd dictio vter.videtur idē operari qd dictio si quis secundū

28 Bal.¶†No.scdm Ang.qd quis potest inuitari spe pmij ad matrimoniū carnale.secus in matrimonio spirituali.c.cū satis.

extra.de simo.de quo per Bar.l.titio centū.§.j.vel.ij.et ibi etiam dixi.ff.de condi.et demon.¶Ultimo no.quod sufficit personā certificari ex futuro euentu.

Heredes. Hic incipit scda pars principalis in qua tractat de institutionis effectu:et hoc intēdit.per institutionē in ius defuncti succedit et plures instituti in dubio intelligant equaliter instituti.h.d.¶In text.ibi opz

29 supple si velit eos dispariter esse hrdes.¶†No.ex tex.qd heredes succedūt in ius defuncti.p hoc facit.l.nihil aliud.ff.de verborū sign.vbi dicitur qd nihil aliud est hereditas quā successio in vniuersum ius defuncti.qd qualiter sit intelligendū declarat

30 Bar.ff.de acqui.here.in rubrica.¶†Itē not.qd hrditas dicit esse ius.intellige vniuersale sicut colligit in.d.l.nihil.et sic est vniuersitas iuris sicut peculiū et dos.facit gl.l.qd dicit.ff.de impē.

31 ¶†No.qd lz ius sit quid incorporale insti.de re.corp.et incorpo.et sic nō videatur posse diuidi tñ improprie et quantū ad effectū pōt diuidi fm Bal.et Ang.vnde secundū eos illa portio quā habet quilibet heredū fingitur seu censet esse pars iuris totalis qd erat penes defunctū.nō aūt vere diuidua:qr fm Bal. iura nō videnť esse diuidua.facit secundū eum qd habet.l.item pompo.scribit si ex eq.ff.de rei vē.Sed tu dic qd ius licet anteq̄ incorporale nō possit tangi dicto titu.insti.de re.corpo.et p cōsequēs nō possit actualiter diuidi prout diuidit res corporalis tñ ius dicit diuiduum vel indiuiduū secūdū id qd in dicto iure versat.et sic secundū id qd cōpetit vt plene no.per Dy.et Bar. in.l.ij.§.ex his.ff.de verb.obli.et.l.stipulationes nō diuiduntur. eo.titu.et ideo obligatio hereditaria.et sic ius hereditariū si cōpetat ad quantitatē vel species diuidit ipso iure inter heredes p hereditarijs portionibus.l.pro hereditarijs.C.de hered.act. secus in iure seruitutis q̄ est indiuiduum:qr illud trāsit insolidū ad quēlibet heredem.d.l.ij.§.j.nisi esset seruitus vsufructus:qr illa est diuidua.l.j.§.si vsufru.ad legem fal.et plene no.Bart.in d.l.stipulationes nō diuiduntur.licet dixerunt quidā vt refert

32 Bar.et etiam Cy.l.pacto successorum.C.de pac.qd†si morit testator per mortē soluit omnis obligatio:qr mors omnia soluit secūdū eos per.§.deinceps.in auť.de nup.colla.iiij.et sic ius qd habent heredes habēt ex iuris fictione:qr sic fingitur eadē persona cum defuncto.in auť.de iureiur.a mori.presti.in pn.Itez eadem ratione fingitur habere ius qd habuit defunctus.p hereditarijs portionibus.qd iure fuerit extinctū secūdū eos.Sed vt dicit Bal.nō est verum qd obligatio competēs defuncto extinguatur imo durat.et dicit esse in hereditate iacente donec iacet.et postea in heredibus adita hereditate.quinimo etiā si bona vacarent esset in bonis illis vacātibus.l.stichū.in pn.ff.de solu.facit qd habetur in.l.ij.§.sed vtrū.ff.de minoribus.nec obstat qd mors omnia soluit.qd nō est verum quo ad ea que sunt trāsmissibilia ad heredes.vt patere pōt ex iuribus pealle.Et ex pdictis etiā patere potest qd hic satis pōt dici eadem diuisio iuris hereditarij.vt dixi.licet ius sit incorporale.tñ censet esse diuiduum si in ea versetur quid diuiduum.

Si duo. Plures instituti in re certa diuidūt sibi hereditatem equaliter:nisi manifestissime testor aliud voluerit.h.d.et adde qd no.in gl.in.l.seq.¶In tex.ibi ex besse id est nouē vncijs.vt patet.ff.eo.l.seruū.§.hereditas.Item ibi nō refragatur dic scdm Ang.qr tūc nō erunt heredes equaliter.sed put voluerit testator eos esse heredes.et sic patet partes assignatas in fundo si hoc voluit.et iste intellectus satis applaudet litere:et tūc nō facit.iste tex.ad.q.an testator possit prohibere ius accrescēdi.vt.ff.tangeť.Secūdo pōt intelligi qd erant heredes equaliter nisi volūtas sit ɔria.vt qr noluit eos vltra id q̄ assignauit quicquā habere:tūc bene faceret qd testator possit

33 phibere ius accrescēdi.de quo.ff.tāgeť.¶†No.ex tex.qd institutio in re certa trahit ad vniuersalē institutionē et perinde est ac si nō esset facta mētio rei.et sic licet diuersa quota sit assigna

34 ta in re certa:tñ sunt heredes equaliter.¶†Et ex hoc no.q̄ vniuersalis successio nō ɔmēsurat quote assignate in re certa.qd est verū respectu hereditatis.sz respectu rei in qua est facta institutio in re certa qlibet institutor habebit ratam sibi assignatā in ipsa re certa.vt no.p gl.ff.l.pxima.et pbať in.l.ex facto.el.scdo.ff. eo.quare aūt respectu hrditatis nō cōsiderat quota assignata in re certa.tex.hic dicit hoc cōtingere qr habet pinde ac si essent instituti nō facta mētione rei.Bal.ꝓo hic dixit qd ratio esse pt qr eo ipso qd testor dicit instituo titiū heredē scdm ꝓpriū significatum verbū heres significat et denotat ipsam hereditatē.et sic ipsam vniuersitatē.ff.primo.§.ideo nō coarctat nec restringit p adiectionē certe rei.Ista tñ ratio non videť bona ex eo qr dicta ratio videť militare.et sic locū haberet etiā qñ qs esset institutus in re certa.alio simpliciter instituto.et sic etia tūc deberet institutus in re certa esse heres detracta mētione rei certe.cuius cōtrariū est verū vt probať.l.quoties.C.e.vbi melior videť esse ra

35 tio:qr†paganus nō pōt decedere pro parte testatus et p parte intestatus.vt in regula ius nostrū.ff.de reg.iur.et ideo instituto facta in re

cta in re certa attrahit totum ad se ꝛ habet perinde ac si nō eēt
facta mentio rei. ꝛ ista videt esse vera ratio. facit. l. quinta per lo
cum a speciali. ff. de test. mili. Quid aūt si duo instituunt ī re cer
ta alio non instituto ꝛ vnus ipsorū repudiet dic fm Bal. qd to
tum accrescit alteri qui habent p vniuersaliter institutis vt hic
patet. Ideo inter eos habet locum ius accrescēdi. facit qd no. ī
auf. nouissima. C. de inoffi. testa. Tangit etiam hic Bal. quid si
vnus fuerit institutus in re certa alius vniuersaliter vel simpli-
citer: an repudiāte vniuersali accrescat totū instituto in re certa.
nam videt qd nō qꝛ institut⁹ in re certa alio vniuersaliter insti-
tuto habet loco legatarij. l. quoties. C. eo. inter heredē aūt ꝛ le-
gatariū nō habet locū ius accrescendi: sed deficit legatū herede
nō adeūte. l. eā quā. C. de fideicō. ꝛ hoc videret procedere nisi ī
stitutus in re certa esset filius: qꝛ ille videt habere ius accrescēdi
ppterea: qꝛ reducitur ad quotā ratione sue legitime. facit quod
no. per gl. in. d. l. si qs priore. ff. ad trebel. Sed certe vt dixit bal.
36 cōmuniter tenet p doct. qd † extrane⁹ institutus in re certa ha-
bebit ius accrescēdi repudiāte vniuersaliter instituto. ex eo qd il
lo repudiāte perinde hr ac si a principio nō fuisset institut⁹. ar-
gu. l. pinde. ff. si cer. pe. Sed si nō fuisset a pncipio institut⁹ vni-
uersalis veniret ad totuz institutus in re certa. ergo ꝛ sic hec est
opi. cōmunis quā tenuit Cy. in. d. auf. nouissima. ꝛ Bul. in. l. ser
uo manumisso. ff. de condic. inde. sed ipse Bal. dicit qd hec opi.
nō est omnino plana ppter duo: primo qꝛ institutus in re certa
nō habet totū alio nō vniuersaliter instituto: qꝛ tunc detrahit
mētio rei. vt hic patet. ꝛ. l. j. §. si ex fundo. ff. e. que ratio videt ces
sare qñ ali⁹ fuit institut⁹ vniuersaliter. Itē qꝛ alio instituto vni
uersaliter institutio in re certa cepit habere certā naturā. videli-
cet vt censeat legatū: vt. l. quoties. C. eo. ergo ex accidēti interp
tatio ista nō debet vitiari. vt in simili no. per gl. ꝛ doc. in substi-
tutione q̄ a principio habuit certā naturā que postea nō variat
vt. l. precib⁹. C. de impu. ꝛ ali. substi. ꝛ. l. cēturio. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ
plus hic nō dicit. tñ in. l. ex facto. el. ij. ff. eo. tenet simpliciter opi.
cōmunem. sed in. d. l. quoties tenet opi. Mar. sill. vt sit differen
tia inter filiū institutū in re certa alio vlr instituto ꝛ extraneum
institutū in re certa alio similiter īstituto vniuersaliter ac si fili⁹
habeat ius accrescēdi repudiāte vlr instituto secus in extraneo:
sꝫ vt dixi cōmunis opi. est qd etiā extrane⁹ habeat ius accrescē
di de quo plene dixi. l. j. ff. e. §. si ex fundo in lec. illi⁹. §. ꝛ ēt in cō
nēto ꝛ etiā ibi rñdi ad rōnes Bal. prima nō ob. qꝛ lꝫ qñ a prin
cipio est quis institutus vlr ꝛ alius particulariter in re certa nō
detrahat tūc statim mētio de institutione rei certe tñ postea re
pudiāte vniuersali instituto detrahet cū tūc haberi debeat pin
de ac si a pncipio nō fuisset vlr institutus ne aliqs videat dece-
dere p parte testatus ꝛ p pte intestatus. Itē nō ob. scda ratio:
qꝛ not. in. l. pcibus. ꝛ in. l. centurio habēt locū qñ substitutio a
principio precise habuit certā naturā: vt qꝛ fuit facta p vba me
re directa ciuilia ꝛ valuit iure directo: qꝛ postea nō variaret vt
obliquat de quo dicēdū vt habet in dictis. ll. Sꝫ hec institutio
in re certa alio vlr instituto nō habuit a principio precise natu-
rā vt habeat loco legatarij: sꝫ pēdebat hoc ex futuro euētu, vcꝫ
37 si vlis institut⁹ adiret sec⁹ si repudiaret. ¶ † Alterius Bal. in
ducit istū tex. qd testator possit phibere ius accrescēdi facit. l. pe.
ff. ti. ij. ꝛ qd no. gl. in. l. dñs. ff. de vsufru. vbi glo. no. ꝛ sing. ꝛ hoc
etiā tenet hic Bar. qñ manifestissime de volūtate testatoris ap
paret per istum tex. ꝛ idē vr Bal. hic tenere dicit tñ qd interdū
facta institutione in re certa testator phibet ius accrescēdi fauo
re vlr instituti: vt qꝛ alio vniuersaliter instituto prohibet hrdē
particularē plus petere nam tūc in dubio videt phibere fauo-
re instituti vlr arg. l. peto. ff. de leg. ij. Interdū vero prohibet fa
uore venientiū ab intestato: vt cōtingit qñ alio vniuersaliter vl
ex quota aut simpliciter nō instituto phibet institutū in re cer-
ta s plus petere nā tunc vr phibere fauore venientū ab intesta
to ex quo de alia psona nō apparet primo casu qñ phibitio vr
fieri fauore vlr instituti dicit qd illa phibitio intelligit ex psum
pta mēte testātis durare donec durat fauore instituti vlis ꝛ sic
illo adeūte: sꝫ vbi cessaret fauor ei⁹ qꝛ repudiaret tūc nō vr du-
rare phibitio facta instituto in re certa cū videat cessare cā phi
bitionis ꝛ ꝯsequēter phibitio ar. l. qcūqꝫ. ff. de pac. ꝛ. c. cū cessan
te. extra de app. ꝛ qꝛ phibitio testatoris i dubio dꝫ itelligi reb⁹
sic se hñtib⁹ ar. l. paulo callimacho. §. j. ff. de leg. iij. ꝛ. l. qd serui⁹.
ff. de ꝯdi. ob cau. ꝛ p hoc dicit se de facto cōsuluisse qd si filia sit
instituta in mille ꝛ phibita plus nō petere: ꝛ fili⁹ masculus vlr
est īstitut⁹ qd si postea moriat mascul⁹ viuo testōre vl post mor
tē hrditatē repudiet q tūc filia poterit habere totā hereditatē.
ꝛ idē voluit hic Bar. qꝛ phibitio vr facta fauore filij. ꝛ reb⁹ sic
se habētibus. iō cessante fauore filij filia habebit totū sꝫ in alio
casu qñ quis est phibit⁹ plus petere fauore veniētiū ab intesta
to: qꝛ alius nō est vniuersaliter institutus. tūc vr qd valeat phi
bitio p istū tex. ꝛ sic reducet res ad cām intestati. ꝛ sic vitiabit
instō facta i re certa. ex quo testator phibuit ius accrescēdi vt di
xi. ꝛ sic Bar. tꝫ b qd possit ēt hoc casu phibere ius accrescēdi p

quatuor aut qnqꝫ rōnes. de qb⁹ hic p eū. ꝛ nitit ibi rñdere ad
aliqua q̄ vident facere in ꝯtriū. ꝛ cū ista opi. Barto. trāsit idem
Bal. Refert tñ quosdā q ibi volebāt qd testator nō posset pro
hibere ius accrescēdi. quo min⁹ institut⁹ in re certa habeat totū
alio nō instituto. de quo remittit ad no. p se. l. si qs ita heres in-
stituat. ff. e. vbi refert opi. Dy. tenētis istā opi. qd testōr nō pos
sit phibere ius accrescēdi. ꝛ de hac materia plene dixi in. d. §. si
ex fundo. in versi. restat nunc discutere an testator possit phibe
re ius accrescēdi. ꝛ de materia hic p Bar. ꝛ aliqd p Bal. i. d. l. si
qs ita. ꝛ p Ang. in. l. j. C. de test. mili. ꝛ. l. pe. ff. de iniust. test. bal.
in. l. j. in. ix. q. C. qñ nō pe. par. sal. in. l. quoties. C. e. Aduerte tñ p
intellectu hui⁹. §. in ver. si modo. qd ille ver. pōt dupliciter intel
ligi: vt tetigi ēt post Ang. vno modo qd instituti in re certa de
qb⁹ hic nō erūt heredes equaliter sꝫ put voluit testator si de ei⁹
volūtate manifestissime cōstat. ꝛ ideo nō erūt tūc. ꝛ iō si cōstaret
qd ipsos voluit esse heredes p rata sibi assignata in fundo: tūc
erūt heredes p illa rata sibi assignata. sec⁹ qñ de volūtate testā
tis nō apparet: qꝛ erūt heredes equaliter ꝛ nō p rata. ꝛ hic intel
lect⁹ satis applaudet lre ꝛ scdꝫ istū intellectū nō facit iste tex. qd
testator possit phibere ius accrescēdi. Scdo modo pōt intelligi
qd heredes instituti in re certa erūt equaliter heredes: nisi mani
festissime mens testatoris ꝯtria appareat. vt qꝛ nollet eos qcq̄ vl
tra habere q̄ esset assignatū sibi i institutiōe particulari: qꝛ tūc
nihil habebūt ꝛ reduceret eos ad cām intestati. ꝛ sic vitiabit in
stitutio facta in re certa. ꝛ scdꝫ istū intellectū tex. iste bñ facit qd
38 testator possit phibere ius accrescēdi. dicit tñ Ang. qd † nō in-
telligit esse phibitū ius accrescēdi si testator dixerit istituo titiū
in fundo tm: qꝛ scdꝫ eū vr referre se ad tps psens. allegat. l. si ita
ff. de au. ꝛ ar. leg. ꝛ qd no. in. l. q rome. §. duo fratres. ff. de v. obl.
iō etiā ex q̄ nihil dixit de potētia petēdi in futurū: nō intelliget
phibuisse ius accrescēdi. ꝛ sic scdꝫ eū erit sensus. instituo titiū in
fundo tm hoc est ad psens aliud sibi nō assigno. qd tene mēti.
Et aduerte qꝛ Bar. hic sequit scdm itellectū. ꝛ dixit primū nō
eē de mēte lre dū dixit. si mō volūtas patrissa. manifestissime nō
refragat. Nā scdm eū circa distributionē ptiū hereditatis: nō re
reqrit. manifestissima volūtas. sꝫ sufficit manifesta. ff. e. l. §. j. ꝛ iō
ad distributionē partiū nō vident dicta vba debere referri p-
ut referrent scdm pmū intellectū. nā fm Ang. vr qd pmus in-
tellect⁹ posset sustineri. ꝛ nō rñdet ad rationē Bar. Saly. in. d.
l. quoties. ex psse tꝫ primū dictū reprobato scdo dicas qd cla in
fine posita dꝫ referri ad qd cōmode pōt p. l. si idē cū eodē. in fi.
ff. de iuris. om. iud. ꝛ tñ nō rñdet ad rōnes Bar. ꝛ silr Bal. in. d.
l si ita qs vr seq primū intellectū. sꝫ nō rñdet ad rationē Bart.
39 † Tu rñde qd manifestissima dꝫ esse volūtas q̄ appet, ex ꝯiectu
ris. vt est tex. l. si qs locuples. ff. de manu. test. facit gl. not. l. si tu-
tor. C. de pe. tu. ꝛ qd habet in. l. lꝫ iperator. de le. j. ꝛ ideo inquā
tū ad iuris intellectū manifestissime ꝯstare dꝫ id de quo manife
ste ꝯstat. p no. in iurib⁹ pdictis. Ideo aūt forte lra hic dixit ma
nifestissime apparet: qꝛ videbat qd ex rata assignata in instōne
pticulari deberem⁹ psumere qd mēs testatoris fuisset qd habe-
ret eādē ratā in hereditate. ꝛ iō hic nō sufficit sꝫ opꝫ qd manife-
stissime cōstet de volūtate testātis ad hoc vt nō veniat equaliter
ad ipsaꝫ hrditatē. Et iō lra dixit manifestissime. q̄ si videat velle
qd debeat alr ꝯstare q̄ ex assignatiōe partiū facta in instōne p
ticulari. nō aūt ex eo qn si manifeste cōstaret qd voluisset p di-
ctis ratis eos venire qd id nō sufficeret. vñ si forte eos grauasset
dare alicui p ratis assignatis in instōne pticulari tūc vr illud suf
ficere: vt dicat testatorē voluisse eos ad hrditatē venire p dictis
ratis. ar. l. quoties. ꝛ. l. nōnūq̄. cū ibi no. ff. ad treb. ꝛ dicet tūc sa
tis manifeste ꝯstare de ipsa volūtate. qꝛ ista ꝯiectura vr manife
stissime p ꝯiecturas. ꝛ facit gl. i. d. l. si tutor. ꝛ sic vr hūc itellectū
posse sustineri qcqd dixerit hic Bar. Et p declaratiōe hui⁹ arti
culi, cōclude qd aut q̄rit in legato ꝛ clarū qd sic cū nō possit veni
ri ad incōueniēs: vt qs decedat p pte testat⁹ ꝛ p pte intestat⁹.
ꝛ rō est qꝛ pars deficiēs lꝫ nō accrescat collegatario ppter phi-
bitionē spectabit ad heredē. ꝛ sic dꝫ intelligi gl. sing. in. l. dñs. ff.
de vsufr. Aut in instōne directa cōclude qd aut q̄rit in milite.
ꝛ tūc dicit qd sic: qꝛ pōt decedere p pte testat⁹ ꝛ p pte intesta-
tus. l. v. ff. de testa. mili. l. sꝫ si plures. §. substitut⁹. ff. ti. j. Aut q̄rit
in pagano: ꝛ tūc aut querit in filio vel alio cui debet legitima
instituto in re cera q̄ nō vꝫ legitimā. ꝛ phibitus nō plus pete-
re: ꝛ tūc clarū qd prohibitio nō tenet vsqꝫ ad legitimā: qꝛ reijcit
tanq̄ grauamē ipsius legitie per. l. qm in prioribus. ꝛ. l. sino. C.
de inoffi. test. ꝛ p id quod habet in. §. ceterū. in auf. vt cū de ap.
cogno. col. viij. Aut q̄rit in extraneo. vel etiā in filio instituto ī
legitima. vel in rē valentē legitimā vel vltra: ꝛ tūc aut alius est
institut⁹ cui⁹ fauore pōt psumi factā fuisse phibitionē: ꝛ tunc
fm Bar. ꝛ oēs no operabit dicta phibitio illo alio istituto post
ea deficiente vel repudiāte: qꝛ cessat tūc cā phibitionis ꝛ sic dꝫ
cessare effect⁹. l. qd dictū. ff. de pac. ꝛ qꝛ vt pdixi dꝫ intelligi phi
bitio reb⁹ sic se habētib⁹. l. paulo callimacho. §. j. de le. iij. ꝛ. l. qd
serui⁹. ff. de ꝯdi. ob cām. Aut nō appet ali⁹ institut⁹ cuius cō-

templatione ꝑsumi posset factã fuisse ꝓhibitionē. vt qꝛ quis est institutus solꝰ in re certa ⁊ ꝓhibitus plus nõ petere: ⁊ tũc hͦ casu fuerũt quinqꝫ opi. vna fuit Dy. qđ nõ teneat ꝓhibitio. ⁊ institutus habeat totũ. de quo ꝑ Bald. d. l. si qs heres instituat̃ si legitimus. ĩ. eo. ti. Scđa fuit Bar. hic qđ testm̃ nõ valet. ⁊ venient venięntes ab intestato. Tertia fuit Bal. in. d. l. j. C. qñ nõ pe. par. in. ix. q. vt distinguat̃, an institutio particularis trahat̃ ad vniuersum patrimoniũ ex iuris fictione vt cõtingit in instituto in re certa: qꝛ fingit̃ institutꝰ in totũ detracta fundi mentione vt hic ⁊. d. §. si ex fundo. ⁊ tũc tenet ꝓhibitio ⁊ reducit̃ res ad cãm intestati. ⁊ ꝓcedit opi. Bart. ꝑ hũc. §. Aut instõ trahit̃ ad vniuersum patrimoniũ ex iuris necessitate. vt cõtingit in instituto ex quota puta ex dimidia vel tertia: ⁊ tũc non tenet ꝓhibitio. ⁊ ꝓcedit opi. Dy. Quarta opi. fuit Ang. in. d. l. pe. s̃. ti. ij. vt distiguatur an cã testati sit potẽtior ꝙ̃ causa intestati. puta qñ institutio est vniuersalis. ꝓhibitio vero particularis. puta si qs instituat̃ heres excepto fundo. tũc causa testati cũ sit potẽtior ⁊ vniuersalior ꝙ̃ cã intestati attrahit ad se cãm intestati. ⁊ valebit testamẽtũ vt ꝓbat̃. l. si qs ita heres instituat̃ excepto fundo. ĩ. eo.

40 † An vero ecõtra cã intestati sit potẽtior. vt qꝛ institutio est ꝑticularis facta in re certa. ⁊ ꝓhibitio est vniuersalis: qꝛ institutꝰ in re certa sit ꝓhibitꝰ plus nõ petere: cũ ꝓhibitio inspiciat tunc aliud totũ patrimoniũ: ⁊ tunc cã intestati attrahit ad se cãm testati: ⁊ tunc nõ valet testm̃. ⁊ facit iste tex. scđm vnũ intellectũ ⁊ qđ habet̃. l. q̃rit̃. de sta. ho. si vero cã testati erat eque potẽs cum causa intestati. vt qꝛ qs esset institutꝰ ex semisse ꝓhibitus plus nõ petere: tũc scđꝫ eũ cã testati attrahit ad se cãm intestati: qꝛ cẽseret̃ fauorabilior. facit. l. si pars. de inoffi. test. ⁊ ꝑ ꝯñs cẽset̃ potentior. ⁊ ideo trahet ad se causam intestati. ⁊ valebit testamentum. ⁊ institutus habebit totũ nõ obstãte ꝓhibitione testãtis. Quinta fuit opinio Saly. in. d. l. quoties. q dixit testm̃ valere ⁊ etiaꝫ ꝓhibitionẽ quo ad effectũ tenet. lꝫ de mero rigore ꝓhibitio nõ valet. ⁊ ideo habebit totũ nõ obstãte ꝓhibitione sꝫ tenebitur residuũ in quo est facta ꝓhibitio restituere venięntibꝰ ab ĩtestato. sed vt dixi in. d. §. si ex fundo. in repe. opi. Dy. vr̃ verior de iure per dictã. l. si quis ita heres institutus fuerit. ĩ. eo. cui nõ videt̃ sufficiẽter respõsum per Bar. vt tangit Saly. in. d. l. quoties. Itẽ qꝛ speciale videtur in milite qđ possit ꝓhibere ius accrescendi: vt vr̃ probari ex tex. coniuncta gl. in. d. l. j. de tes. milita. ⁊ sic videtur esse secꝰ in pagano. Item quia nemo põt facere qđ. ll. non habeant locũ in suo testamento. l. nemo potest. de le. j. Nec obstãt rationes Bar. qꝛ potest breuiter responderi ad. §. hunc potest dici qđ debet intelligi secundum primuꝫ intellectũ prout litera sonare videt̃: ⁊ non ꝺm secundum. ideo non ob. qđ dispositio testatoris dꝫ vitiari rõne ꝑplexitatis per. l. si titius. ĩ. ti. ij. qꝛ illud verũ ꝙ perplexitas hꝫ viciare qñ non potest dissolui vt est videre in casu dicte. l. si titius. secus qñ potest dissolui: vt cõtingit in casu isto: qꝛ resolui põt reijciẽdo prohibitionẽ factã cõtra formã iuris sicut in simili dissoluit̃ in. l. ꝑ seruũ. §. j. de vsu ⁊ habita. vbi si legatur vsusfructꝰ ⁊ postea adimit̃ vsus reijcit̃ ademptio tanquã facta contra iuris dispositionẽ. Itẽ non ob.

41 quod habetur. l. pen. C. de nec. ser. vbi † dicit̃ qđ si seruꝰ simpliciter instituitur cõsequitur libertatem. ⁊ valet institutio. ⁊ tñ si testator instituat seruum propriũ ⁊ dicat se non velle esse liberũ vitiabit̃ institutio rñderi potest: qꝛ ibi seruus ex institutione cõsequebat̃ libertatẽ ex ꝑsumpta mẽte testãtis. ⁊ ideo si testator expresse dicit oppositũ nõ dꝫ cõsequi libertatẽ: qꝛ in incertis non certis locus est cõiecturis. l. cõtinuus. §. cũ ita. de ver. ob. Sꝫ institutus in re certa nõ cõsequit̃ totũ ex presumpta mẽte testãtis qui potius videt̃ voluisse oppositum instituẽdo solum in re certa. ar. l. maritus. C. de ꝓcu. Sed ex dispositione iuris ne quis decedat pro parte testatus ⁊ pro parte intestatus. cõtra. l. ius nostrũ. de reg. iu. que ratio hꝫ locum etiam si testator prohibuerit ne quis plus petat. ideo tunc etiam dꝫ habere totũ. Item non ob. l. pen. ĩ. de iniusto testamen. vbi videt̃ ꝙ habeat locum causa intestati: qꝛ prohibuit acc. ꝑ dationẽ substituti vulgaris: sed certe illa nõ est simpliciter ratio quare ibi succedat abintestato: sed est ratio qꝛ posthumus reperit se preteritũ a gradu substituti: ideo rũpit illud nascendo vt faciat sibi locũ. ⁊ illa est rõ eiusdẽ tex. vt ibi sensit idem Bar. Iteꝫ nõ ob. gl. l. dñs. s̃. alle. qꝛ loquit̃ in legatis non in institutionibus: vt predixi. ⁊ per hoc succincte ptꝫ rñsum omnibꝰ rõnibꝰ Bar. ⁊ sic nõ vr̃ sua opi. ꝓcedere opi. ẽt Bal. de qua predixi nõ vr̃ ꝓcedere qꝛ etiã qñ instõ fit in re certa videtur trahi ad vniuersum ex iuris necessitate ne quis decedat pro parte intestatus ⁊ sic sua distinctio nõ videt̃

42 bona. Itẽ opi. Ang. nõ videt̃ iure ꝓbari ⁊ sic nõ bona: qꝛ † cã testati sit vniuersalior ꝙ̃ causa intestati. ⁊ sic econtra videtur qđ semper causa testati debeat reputari potẽtior: qꝛ magis fauet̃ a iure. ⁊ ꝑ illa in dubio dꝫ iudicari per. l. si pars. s̃. de inoffi. test. ⁊ c. fi. de re iudi. Item opi. Saly. lꝫ videat̃ colorata ⁊ equa nõ bene vr̃ de iure procedere. l. si ita qs heres institutꝰ fuerit excepto fundo. ĩ. eod. per quã ipse tenet prohibitionẽ non tenere. nã ibi dicit̃ ꝙ nõ obstante ꝓhibitione institutus habeat totũ. nec ibi dicit̃ qđ teneatur restituere venięntibus ab intestato. cuiꝰ cõtrarium ipse voluit. ⁊ ideo videt̃ qđ verior sit opi. Dy. cuꝫ qua videtur trãsire Bal. in. d. l. si ita quis heres instituat̃ si legitimꝰ. ⁊ de materia latiꝰ dixi in repet. d. §. si ex fundo. Aduerte tñ qꝛ de duobꝰ põt dubitari de qbus hic tetigit Bar. Primũ est si testator instituit titiũ in re certa ⁊ ꝓhibuit eũ plus nõ petere. deinde instituit ventrẽ vxoris sue si nascet̃. ⁊ si nõ nascat̃ aliquid nõ disposuit an titius poterit habere totũ si venter non nascat̃: an veniant venięntes abintestato. posito qđ opinio sua sit vera qđ testator possit ꝓhibere ius accrescẽdi. nã ipse dixit isto casu qđ venientes abintestato: qꝛ eorũ fauore vr̃ facta ꝓhibitio ex quo nõ erat alius institutus in casu in quo nõ nascere t̃ posthumꝰ. ⁊ sic videt̃ scđm eum qđ si nascat̃ posthumus videat̃ facta ꝓhibitio fauore eius. Sꝫ vbi nõ nascit̃ videatur facta fauore venientiũ abintestato. Sꝫ certe videt̃ dici posse oppositũ: qꝛ in casu predicto sumus dubij de mẽte testantis: an voluerit ꝓhibitionẽ facere propter ventrẽ an vero fauore venięntiũ abintestato. ⁊ lꝫ videatur qđ qꝛ indistincte fecit videtur fecisse fauore vtriusqꝫ ĩ casu suo. tñ ex quo aliter non sumus certi de volũtate testantis videtur fecisse fauore vẽtris vt sic in dubio faueamus testamẽto. ⁊ sic presumamus pro illo intellectu per quẽ magis testamẽtũ cõfirmatur. ar. d. l. si pars. de inoffi. test. ⁊ sic etiã si esset vera sua opi. qđ testõr posset ꝓhibere ius accrescendi: tñ decisio sua non vr̃ vera in dicto casu. ⁊ sic nõ nato posthumo vr̃ qđ titiꝰ debeat habere totum. Scđm est si testator instituit heredẽ vniuersaliter vnũ quẽ putabat viuere. ⁊ titiũ in re certa. an si mortuꝰ erat institutus vniuersaliter institutꝰ in re certa habebit totũ vr̃ qđ nõ: qꝛ inspecta opi. testãtis habet̃ loco legatarij. facit. l. quo loco. §. j. ĩ. eo. Sed cõtrariũ tenet hic Bar. ⁊ Saly. in. d. l. quoties. ⁊ Guli. de cu. in. l. seruo manumisso. s̃. de condi. inde. nec habet obstare opi. testatoris: qꝛ illa nõ dꝫ inspici qñ scđm eã sequitur cõtra iuris dispõnẽ vt esset hic, qꝛ decederet pro ꝑte testatus ⁊ pro parte intestatus. secus qñ nõ sequit̃ contra iuris dispositionem illã inspiciendo: qꝛ tunc illa bene inspicitur. ⁊ sic loquitur d. l. quo loco. §. j. ĩ. eo.

Si quis ita scripsit. Dictio postea non impedit diẽ libertatis ⁊ hereditatis simul cedere. h. d. Et aduerte: qꝛ forte rõ dubij fuit qꝛ videbat̃ dispõ testãtis esse ꝑplexa ⁊ ꝯ̃ ius: qꝛ seruus proprius nõ põt esse heres nisi sit liber ⁊ libertatẽ habere nõ poterat aliter nisi ipse esset heres si ipse solꝰ erat institutus. tñ decidit̃ qđ institutio valet ⁊ reijcit̃ dictio postea fauore libertatis. vt si dicit

43 liber ⁊ heres. ¶ † No. ex tex. qđ dictio postea nõ videt̃ de necessitate iportare interuallũ tꝑis. ⁊ sic facit ad. q. no. ꝑ Dy. ĩ. l. fructus. s̃. sol. ma. vcꝫ qđ si testes deponãt qđ testator ĩstituit titiũ ⁊ postea seiũ. qđ intelligant̃ ꝑdicti fuisse instituti in eo testamento. ⁊ sic vterqꝫ veniet ad hereditatẽ. nõ aũt intelligere qđ in alio testamẽto fuerit a seio institutꝰ quo casu titius nõ esset heres: qꝛ reuocatũ esset primũ testamẽtũ per secũdũ. facit etiã ꝺm Bald. ad questionẽ, si testes dicãt qđ titiꝰ fecit insultũ ꝯtra seiũ. ⁊ postea vulnerauit eũ. qđ ĩtelligi debeat vulnerationẽ nõ fuisse factã ex interuallo sed incõtinẽti post insultũ. ⁊ sic ꝯfundet̃ insultꝰ cũ vulnere. ⁊ de illo nõ poterit de ꝑ se puniri ꝑ no. l. illud. §. fi. s̃. ad l. agl. ⁊ ꝑ doct. ⁊ gl. l. qui de crimine. C. de accusa. ⁊ per hoc facit

44 ꝺm Bal. qꝛ † verbũ ambiguũ testis dꝫ interpretari cõtra ꝓducentẽ. vt est gl. singu. scđm eũ in. c. in ꝑsentia. de ꝓba. ⁊ ꝓ illa vide ibi casus. ⁊ iõ cũ dictio postea posset dici ambigua cũ possit notari ⁊ nõ notare interuallũ vt hic ptꝫ fieri debet interpretatio vt nõ notet interuallũ. Si eñ ex interuallo secuta esset vulneratio posset ẽt puniri de insultu. vt no. in iuribꝰ ꝑalle. Aduerte qꝛ hic dt Bar. qđ lꝫ dicat lr̃a hic tolli de medio dictionẽ postea põt dici hoc ꝓcedere quo ad ordinẽ tẽporũ: qꝛ simul ⁊ semel eodẽ die cedit dies libertatis ⁊ hereditatis. sꝫ scđm ordinẽ nature ⁊ intellectus dt qđ nõ eẽt necesse detrahi dictionẽ postea: qꝛ scđꝫ illuꝫ ordinẽ ꝓcedit libertas. qꝛ ꝑmo dꝫ esse ꝑsona habilis añꝙ̃ sit heres. l. si queramus. s̃. de test. ⁊. l. quidã referũt. ĩ. de iure codi. ⁊ sic est dare duplicẽ ordinẽ scꝫ temporis. de quo de se ptꝫ. Itẽ nature ⁊ intellectꝰ. de quo ꝑt poni exẽplũ in igne: qꝛ primo est ignis ⁊ postea calor nõ scđm ordinẽ tẽporis: qꝛ simul sunt. sꝫ scđm ordinẽ nature. Bal. vero hic dixit ꝙ ista duo đ qbus hic dicit̃ sic se habẽt ꝙ vnũ est causa alterius. qđ non est incõueniẽs ꝑ id qđ habetur in simili. l. heredẽ. s̃. mãda. ver. No. ꝙ interdũ aliquid est cã sue cause. ideo dicit ꝙ hic scđꝫ ordinẽ intellectꝰ nõ ꝑcedit libertas essentiã heredis. qꝛ libertas nõ cõfirmato testamẽto ꝑ essentiã hr̃dis nõ videt̃ cõpetere. ⁊ sic scđm eũ nõ est hic ordo nature sed simul ꝑcisa veritas. iõ voluit ibi Ang. ꝙ dixit qñ plura cõcurrũt quoꝝ vnũ est cã alterius ⁊ alteri alteriꝰ tũc nec secũdũ ordinẽ tẽporũ vel nature inter ꝓductionẽ eorũ est dare aliquod temporis interuallum. secus vbi vnũ est causa ꝓductiõis alterius tm̃: qꝛ tũc secũdũ ordinẽ nature semꝑ precedit causans suũ causatum. sicut habitus precedit potentiam. ⁊ sic intelligitur quod

tur quod habetur in.l.aretusa.supra de statu homi.z.l.antiq. ff.si pars here.peta.

45 **Si quis.** †Uerbū instituo z verbū substituo sunt apta cōprehēdere primū z scdm gradū.h.d. ¶ In tex.ibi ex triente expone.i.ex quatuor vncijs.ff.eo.l.seruū.§.hereditatis.ibi ex besse.i.ex quatuor vncijs.vt.d.§.hereditas.ibi repudiāte.si aūt nō repudiasset sed adiuisset:videt quod nihil habuisset tertius:qz deficeret cōditio sub qua fuit vocat⁹. ¶ No.ꝙ dictū est in summario facit.l.nam tertium.z.l.titius. cū.l.seq.z.l.cum in testamēto.§.hec verba.ff.eo.l.si pater impuberis.ff.tit.j.ex quibus scdm Bal.aperit virtus istorū verborū instituit z substituit que sepe apponunt i testō. ¶ Ultimo no. qꝺ virtus subrogationis habet relationem quam habebat ille cui fit subrogatio.z si excedat non appellat tunc proprie subrogatio sed primitiua dispositio.

Seruus cum libertate. Mutatio qualitatis 46 heredis nō nocet testō.h.d. ¶ †No.ex tex.qꝺ alienationē serui reuocet libertas:qz illa nō pōt dari seruo alieno.vt not.in.l.sed si cōditione.§.si seruū.nō intelligit reuocata institutio:qz seru⁹ alienus bñ pōt institui.ff.eodē.l.seruus.videt contrariū:quia fuit data libertas simul z hereditas per.l.si ita.§.regula.de liberis z posth.sed certe ibi loquit qñ nō fuit seruus alienatus:quo 47 casu nō pōt libertas sine hereditate adimi. ¶ †No.qꝺ vbi seruus adimit nō nocet alienatio facta.z rō est qz mutatio contingens medio tpe nō nocet.l.sed si conditione.§.solemus.ff.eo.facit qꝺ habet.l.numeri.ff.de ma.testa.z quod tangetur in.§.seq. ¶ In gl.in ꝟ.erit ibi sic in libertate.dupliciter pōt itelligi vno mō ꝙ erit necessari⁹ heres:z etiā liber.alio mō pōt itelligi ꝙ vbi sola libertas fuit relicta seruo ꝓprio si alienat z postea redimatur cōualescat libertas sicut etiā hic.z ad hoc bene facit.l.verū. all.in gl.secus tñ est in legato alterius rei ꝙ libertatis vt sequit in gl.qz si legat res propria alicui z postea alienat intellige voluntarie per.l.fideicommissa.§.si quis rem.de leg.iij.reuocatur legatū.licet postea adimat non reconualescit.vt patet in.l.cū seruus.all.in gl. ¶ In ea.gl.ibi fieret dño iniuria: hec ratio est bona respectu eius qꝺ in tex.dicitur vcz qꝺ ipso seruo redēpto erit heres necessarius z liber.sed respectu eius quod voluit glo. qꝺ si sola libertas relinquat seruo proprio lz reuocetur per alienationem:tñ si reducat reconualescit libertas ratio gl.nō esset bona:sed ratio est tūc propter fauorē libertatis.z sic facit ꝙ voluit gl.z habet in.l.verū ad questionē de eo qui ordinauit in testamēto suo vt fieret in domibus suis hospitale si contingat ꝙ alienentur z postea redimant qꝺ reconualescat legatū fauore pie cause:sicut recōualescit fauore libertatis.de quo aliquid hic per Bal.z dixi.ff.eo.in.l.seruus.z facit qꝺ no.Bar.in.l.placet. de libe.z posthu.

Si seruus qui ex die. Prio ponit duas qōnes:scdo determinat duas alias:tertio reassumit pmū.scda ibi.z qdē tertia ibi 48 z si pure.z ħ dicit fm Bald.†Dies suspēdēs libertatē ēt si sit certa dies suspēdit hrditatē:sec⁹ si suspēdit libertatē:qz tūc nec hrditatē suspēdit. ¶ In tex.ibi pure.i.simplr.si aūt expssisset ꝟbū pure:qz nō posset habere pure seu statim hrditatē cū añ diē libertatis videret institutio ꝓplexa viciari:z hoc tenuerūt qdā: sed contrariū puto:qz tūc ne impediat etiā libertas si alius nō esset institutus:vr qꝺ fauore libertatis detrahet ex iuris dispōne dictio pure:sicut i simili detrahit dictio postea.ff.eo.§.si qs ita.ibi morabat.id est differebat.Et adde ꝙ hr.ff.e.l.trebati⁹.§. fi.vbi silr libertas relicta simplr differt in euentū cōditionis adiecte institutiōi. ¶ No.prio ex tex.qꝺ dies certa q̄ sui natura nō est apta suspēdere instōnē hereditatis.ff.cod.l.hereditas ex die. tñ interdū suspēdit ipsam institutionē per quādā cōsequentiā. nā suspēdēdo libertatē suspendit in contrariā institutionē hereditatis.facit gl.hic in ver.morabat.no.qꝺ ꝓpter alienationem serui extinguit libertas ei relicta:nec expectat dies libertatis q̄ 49 ꝑ alienationē est perēpta. ¶ †No.ex ħ fm bar.ꝙ suspēso pncipali suspendit accessoriū.z amota suspēsione in principali amouet in accessorio. ¶ In gl.in ver.de veniēte not.bene ex gl.limitationē ad.l.peñ.C.de neces.seruis.vbi dr qꝺ eoipso qꝺ seru⁹ heres instituit a dño eoipso vr relicta libertas:z virtute instōnis cōsequit libertatē:nā illud est verū qñ nulla est facta expssa mētio libertatis:sec⁹ qñ est facta expssa mētio libertatis: qz tūc virtute institutionis nō cōsequit libertatē:sed virtute dispositionis expresse testatoris.facit qꝺ no.gl.l.seruū.§.j.ff.eo. ¶ In gl.post diē.in fi.dic qꝺ si cōditio hrditatis est parificata añ diē libertatis tunc erit perinde ac si ab initio institutio fuisset pura. z iō expectabit dies libertatis:sicut qñ institutio est pura.facit qꝺ hr.l.qꝺ si pēdēte.ff.de peri.z cōmo.rei vē.z.l.potior.q po.in pign.ha.z sic siue dies hereditatis existat añ diē libertatis siue post valebit institutio fm Bal. ¶ In gl.heredē existere.in fine vel dic fz bar.ꝙ lz sit alienat⁹ z nō sit manumissus z adeat hrditatē iussu dñi erit heres.vt lrā dicit noīe:sz nō quo ad cōmodū ipsi⁹ serui vt adeat hrditatē.z sic bñ facit iste tex.ꝙ seru⁹ remaneat heres noīe qñ adit hrditatē iussu dñi.lz aliq voluerint ꝯriū.de quo p Cy.in.l.iij.C.eo.z plene p Bar.in.l.cū filio.ff.de leg.j.in gl.fi.in fi.dicūt aliq qꝺ gl.ꝓcederet qñ tpe testamēti testator haberet solū ꝓprietatē in seruo z nō vsumfructū:qz pōt tūc dare libertatē z seru⁹ illā ꝯsequat oblato ptio extimatiōis vsusfruct⁹ vsufructuario.sec⁹ vr fm eos qñ tpe testamēti hz ꝓprietatē z vsumfructū.sed postea alienauit vsumfructū:qz tunc vr qꝺ nō possit ꝯseq libertatē lz velit offerre extimationē vsufructuario.z sic intelligat iste tex.Sz puto gl.bñ dixisse p tex.quē allegat qz qñ sol⁹ vsusfruct⁹ reperit esse alien⁹ nō est necesse offerre extimationē vsusfruct⁹ fructuario.imo cōsequit libertatē datā a ꝓprietario ēt nō oblata dicta extimatiōe lz dēat seruire fructuario donec vsusfruct⁹ duret.vt pz in.§.finaūt ꝓprietas. all.in gl.Nec ob.pdictis.l.j.C.de cō.ser.ma.qz illa nō hz locum hoc casu lz loquat qñ datur libertas seruo in quo vsusfructus est alienatus per proprietariū.sed loquitur qñ libertas relinquitur seruo communi.

Si alterius. Plures instituti ex diuersis reb⁹ admittunt equalr ad hereditatē.h.d. ¶ In tex.ibi ꝑ paretibus puta vnū ꝑ tertia pte ipsoꝝ fundoꝝ.aliū ꝑ duab⁹ partib⁹ ipsoꝝ fundoꝝ.z facit.l.quoties.§.si duo.ff.e.ibi tñ in vnico fundo fuerūt instituti. ¶ No.qꝺ dictū est in summario.z intellige in casu hui⁹.l.qꝺ hñr ꝓ institutis sine partib⁹ quo ad hereditatē.sz in fundis hñt ptes noiatas:vt.ff.e.l.ex facto.ex quo no.qꝺ dictio perinde,non notat oīmodā similitudinē semper.de quo p gl.z Bar.in.l.sacrilegij.§.ad.l.iul.pec.ff.z.l.j.de recep.per Bar.

Summarium.

1 Coniuncti in re certa instituti pro vno habentur si ad diuisionem veniatur.
2 Coniunctio facta circa institutionē in re certa in successiōe vniuersali inducit ius accrescendi.
3 Coniuncti in expresso censentur coniuncti in tacito.

1 **Titius.** †Cōiūcti instituti in re certa hñr pro vno quo ad diuisionē hrditatis faciēdā cū alio istituto.h.d. ¶ In text.ibi duo titū supple diuersi a prio.ibi qd tibi vr supple rescribo.z rñ 2 det vt sequit. ¶ †No.qꝺ cōiūctio facta circa institutionē i re certa inducit ius accrescēdi in vniuersali successiōe hereditatis. ¶ Not.quod spectari dz coniunctio vt hic patet licet non de3 beat partis distributio spectari.vt patet.l.precedenti. ¶ †No. quod coniuncti in expresso intelliguntur coniuncti in tacito secundum Bal.Tangit hic Bal.qualiter inducat coniūctio verbalis.nā lz aliq rñ deāt qꝺ inducat ꝑ copulā ēt si ponat inter diuersas oratiōes vt p Cy.l.fi.C.de ipu.tñ illa opi.nō est ꝟa p.l.j. §.j.als.l.sicut.§.j.ff.q.mo.vsuf.ami.iō ꝟa est opi.quā hic voluit Dy.z i.l.meuia.de le.ij.ꝙ vnitas oratiōis est illa q inducit ꝯiūctionē ꝟbalē vt.l.j.§.finaūt.de ca.tol.vt p bar.i.l.re ꝯiūcti.de le. iij.bal.hic dicēs ꝙ pars repudiata accrescit ꝯiūcto:nō aūt disiūcto.ff.e.l.itē.qꝺ sabinus.z.l.coheredi.§.qui discretas.ff.ti.j.z ibi no.probatur scdm eum qꝺ ius substitutionis regulat scdm ius accrescendi.de quo dicendum vt ibi.

Summarium.

1 Finis potius ꝙ principium attendit,z vltimo dicto stat.
2 Dictio scilicet multis capitur modis.

Si inequalibus. Etiā in institutiōe partiū vltio dictū ꝑ 1 ualet. ¶ †No.illud vulgatū qꝺ stādū est vltio dicto: z finis ꝑualet pncipio.facit.l.ñ mihi z tibi.§.in lega2 tis.de leg.j. ¶ †Not.de dictione scilicet.que vr idē importare quod dictio videlicet.z quandoqz ponitur limitatiue quādoqz non.vt potest colligi ex glos.secundum diuersas lec.facit quod notatur per Barto.i.l.quesitis.§.fina.de fundo istructo.l.legato supellectili.de supellec.lega.in glo.j.in fi.quelibet in se potest esse bona.

Summarium.

1 Neque dictio quid importet.
2 Res diuisibilis in duodecim partes diuidi presumitur.
3 Hereditas in quot partes diuidi possit.
4 Res est in multas partes diuisibilis.
5 Dipondium quid contineat z quid tripondium.
6 Dictio tertia z quarta qñ quotam hereditatis importet.
7 Nominatus quis in dubio non plus iuris habet ꝙ alij.
8 Relatiuum quis in dubio veram facit relationem.
9 Relatio propria que sit.
10 Jus institutionis z substitutionis in eadem persona concurrere possunt.

1 **Interdum.** Dictio eque, facit cōiunctos cū disiūctis equaliter admitti. ¶ †No. de virtute hui⁹ dictionis eque ꝛ eadē rōne si dicat̃, ꝑ equis portionib⁹. q2 ꝑ illā fiūt partes viriles ꝑ numero ꝑsonarū. No. q̃d cōiūcti ꝑ nomē collectiuū vnū esse plus coniuncti ꝙ cōiuncti per copulā in eadē orōne. nā primus ꝛ filij fratris sunt coniūcti in eadē oratione ꝑ copulā. ꝛ tū q2 illi filij sunt coniūcti per nomē collectiuū habent̃ loco vnius nisi adiecta fuisset dictio eque. q2 qñ dictio eque apponit̃ nō habent̃ loco vnius. ꝛ hoc satis vr̃ ꝓcedere qñ in eadē oratione in qua instituit̃ primus ꝛ inde filij fratris adijcit̃ dictio eque. sec⁹ vr̃ si in diuersa orōne vt q2 primo institutus esset primus. Scōo essent instituti filij fratris eque. ꝛ sic cū dicta dictione. q2 illa vr̃ respicere ipsos filios fratris. ꝛ istud tenēt quidā. s3 ꝯtrium est verius: q2 tūc dictio eque nihil operaret̃: q2 sine illa venirent equaliter ad dimidiā. ꝛ ideo vt aliud operet̃ vr̃ q̃d pro numero ꝑsonarū ꝛ ipsoꝝ filioꝝ quilibet videat̃ institutus. ar. l. si qñ. de le. j. ¶ No. q̃d res in plures partes est etiā diuisibilis, ꝓut pl3 dispo-

2 nenti. vt. l. si cui de serui. ¶ †No. q̃d res in dubio intelligit̃ diuidi in. xij. partes. ideo dixit hic Bar. q̃d d3 esse qs cautus in libello ꝛ in sentētijs si velit dicere de duabus partib⁹ ex trib⁹ toti⁹ rei hoc exprimat: q2 si simpl'r peteret duas partes in dubio itelligeret̃ de duab⁹ ex. xij. nisi aliud appareret vt hic ꝓbat̃. ꝛ si dicat̃ q̃d loquit̃ ibi in hereditate, certe qlibet fundus eo mō diuidit̃. l. quoties. §. si duo. ff. eo. ꝛ. C. de le. l. cū q̃d. sed si aliqs peteret duas tertias vel quartas tūc esset certū q̃d id eligeret̃ de tribus vel quatuor. vt ꝓbat̃. §. fi. j. ea. l. Ang. tū in. §. se. vbi hoc notabile cadit melius aliter dicit, de quo dic vt ibi. ¶ No. ex hoc prin. q̃d si dant̃ voces in aliquo actu capitaneo vel ancianis q̃d vnā vocem habebit capitaneus. vnā vniuersitas vel anciani. in gl. ij. in fi. de materia etiā no. in. l. fi. de impu. ꝛ alijs subsli.

Paterfamilias. Primo ponit vnū dictū. secūdo i ver. deniq3 ponit qñ testātor relingt vni ptē ꝛ alteri ptē pāio equalē scōo inequalē. tertio ponit qñ vni relingt totū alteri partē. quarto qñ relingt vni totū ꝛ alteri totū. qnto qñ pluribus relingt totū. ꝛ alteri partē. scōa pars principalis est ibi deniq3. secūda huius partis ibi s3 si excesserit. tertia ibi s3 si duos. quarta ibi in vltimo verbo sed si

3 duo. ꝛ breuiter hoc intendit. †Hereditas pōt diuidi in tot ptes quot vult testātor. oīs tū hereditas pōt reduci ad diuisionē legalē q2 diuidit̃ in. xij. vncias siue trāseat ad dispōdiū siue nō. h. d. vl' al'r ꝭm Ang. Jus accrescēdi asse nō cōpleto regulat̃ i eo q̃d superest ꝭm ratā cōcessarū portionū. ꝛ sil'r regulat̃ cū testātor trāsit ad dispōdiū ibi solēnis. i. freqñs ꝛ legalis. ibi assis. i. totius hereditatis. q̃ appellatione assis cōprehēdit̃ vt hr̃ insti. eo. §. hereditas ꝛ. j. eo. l. seruū. §. hereditas ibi reuoluit̃. supple q2 institutio de minori numero vnciarū reducit̃ ad integrū assem seu pōdus. ꝛ sic ad integras. xij. vncias. ibi ex quadrāte. i. ex trib⁹ vncijs. vt p3 in. d. §. hereditas. in qb⁹ ponunt̃ noīa vnciaꝝ. ¶ In tex. ibi vnū scripti hec iō q2 qlibet ipsoꝝ fuit institutus in quadrāte. ꝛ sic in tribus vncijs. ꝛ inter eos erāt distribute. vj. vncie. ꝛ sic restabāt alie. vj. q̃ equaliter accrescerēt. cū pares sunt in portionibus expssatis. ibi eos accrescit. ꝛ tū ille q est institutus in semisse q h3. vj. vncias h3 duplū respectu instituti in quadrāte qui h3 solū. iij. ex quadrāte. cū restet ali⁹ quadrās seu tres vncie de qbus nō est facta mētio de illis duplū habebit ille q est institutus in semisse respectu instituti in quadrāte. ꝛ h3 duas vncias ex illis trib⁹ institutis in semisse. ꝛ aliā vnciā habebit institutus in quadrāte. Itē ibi besse3. i. viij. vncias. ꝛ q̃d sequit̃ i triētē expone. i. quatuor vncias. ꝛ hoc ideo q2 ego fui institut⁹ i. xij. vncijs respectu tui q fuisti institutus in. vj. ꝛ sic vr̃ diuisa hereditas in. xviij. in qbus duplū mihi respectu tui est assignatū. iō reducēdo dictas institutiones ad assem debeo habere duplū respectu tui. q̃d recte ꝯtingit si ego habeo bessem. i. viij. vncias ex xij. ꝛ tu triētē. i. quatuor ex ipsis. xij. vncijs assis. ¶ In tex. ibi ex asse. sic in effectu in. xij. vncijs. ¶ Itē in tex. ibi duos ex. xij. ꝛ sic vr̃ distribuisse in. xxiiij. vncias tū reducēdo illas ad assem: q2 tm̄ vr̃ relictū primis quātū scōis cū cuilibet in effectu. xij. vncie sint relicte primi instituti habebūt dimidiā hr̃ditatis. ꝛ scōi aliā dimidiā vt. j. §2. ¶ Itē ibi ex dimidia ꝛ sexta. i. ex octo vncijs: q2 dimidia ꝯtinet sex vncias. sexta pars ꝯtinet duas q2 due vncie sunt pars sexta de. xij. ¶ In tex. ibi i. xij. vncias asse3 diuidēdo. h. d. iō q2 cōmode nō bñ al'r fieri possit diuisio hr̃ditatis. nec cōmode bñ reduci ad assem, ꝓpter diuersitatē portionū. Aduerte tū q2 si recte cōsideret̃, diuidēdo hereditatē in vncijs. xx. ille q h3 octo ex illis vr̃ in effectu habere duas partes ex qnq3 toti⁹ hereditatis. ꝛ ille q h3. xij. ex dictis. xx. vr̃ habere tres ptes ex qnq3 totius hereditatis. nā qnquies quatuor ꝯstituūt. xx. ꝛ sic sufficit facere qnq3 partes de quib⁹ institutus in. xij. d3 habere tres et alias duas institutus in. viij. ibi in. xiiij. vncijs. h. d. ꝓpter rōne3 iā dictā q2 ꝓp d. ꝯparitatē portionū nō vr̃ cōmode posse fieri reductio ad assem. iō h̄ casu ex ipsis. xiiij. habebit institut⁹ in. viij. de quo in glo. fit mētio q̃ cōprehēdit̃ sub illis ꝟbis. deinde asse expleto habebit octo vncias ex dictis. xiiij. ꝛ sex residuas d istis xiiij. habebit istitutus in tertia ꝛ sexta. cū ꝓpter tertiā h3 q̃tuor ꝛ ꝓpter sextā h3 duas. ꝛ sic sex in effectu. vnū si diligēter ꝯsideretur de. vij. partib⁹ hr̃ditatis h3 institutus in. viij. quatuor ptes alius institutus in tres h3 tres. ꝛ sic lr̃a dicit hereditatē diuidēdā in. xiiij. vncias tū ab ipso principio posset hereditas diuidi in. vij. partes. ꝛ sic ex illis haberet quatuor institutus in octo. ꝛ tres institutus in tertia ꝛ sexta. nā satis in effectu ad idē tēderet

4 dicta diuisio cū diuisiōe. de qua in lr̃a. ¶ †No. q̃d dixi i lr̃a q̃d res est diuisibilis in multas partes. q̃d notabile, ꝓprie cadit hic l3 ex errore ibi dixerim. ¶ No. q̃d dixi q̃d vbi qs facit mētione3 de duabus partibus intelligit̃ dicere de duabus ex. xij. nisi aliud appareat. ꝛ istud puto verū. ang. tū dixit hic Bar. dixisse q̃d ille q petit partē domus in dubio, intelligit̃ petere. xij. partē. ꝛ sibi nō placet: q2 imo intelligit̃ petere dimidiā. l. nomē filiaꝝ. §. portionis. ff. de ver. sig. ꝛ ista. l. ꝭm eū non ob. q2 loquit̃ in hereditate in q̃ portiones ꝛ noīa portionū sunt imposita a iure. §. hereditas. insti. eo. q̃d in alijs rebus nō inuenit̃ ꝭm eū. sed certe imo inuenit̃ ꝛ in alijs reb⁹. vt p3 i. l. cū q̃d. C. de legi. l. quoties. §. si duo ff. eo. Ideo pōt dici melius q̃d Bar. nō dixit q̃d petens ptē dicat̃ petere. xij. q2 nō esset verū ꝑ ꝑal. §. portionis. sed bñ dixit q̃d petēdo duas partes intelligit̃ de duab⁹ de. xij. ꝛ istud vr̃ de mēte huius tex. Si aūt rē petat simpl'r intelligit̃ de tota vt not. gl. l. si in rem. ff. de rei vē. ꝛ hoc tene. l3 glo. al'r sentiat. l. pōp. §. sed ꝛ his. ff. de prōcu. in gl. fi. Itē potes addere pro declaratione huius. l. ēt. l. iuꝛ. ꝛ. l. itē q̃d sabinus. cū. l. seq. j. eo. q̃d in iure habem⁹ ista duo noīa as ꝛ pōdus. vt insti. eo. §. hereditas. cū. §. seq. q̃d libet predictoꝝ continet in se. xij. vncias. Itē habem⁹ dispōdiū seu bipōdiū vt colligit̃. j. eo. l. itē q̃d sabinus. cū. l. seq. Itē tripō-

5 diū ꝛ quadripondiū. ꝛ sic posset ēt vlterior fieri ꝯsideratio. † Et no. q̃d bipondiū continet. xxiiij. vncias. ꝛ tripondiū. xxxvj. ꝛ sic ter duodecim ꝛ bipondiū bis duodecim. quadripōdiū quater duodecim. ꝛ sic. xlviij. Et no. q̃d etiā l3 bipondiū ꝯtineat. xxiiij. vncias. ꝛ tū non plus valerēt ille. xxiiij. ꝙ. xij. cōtēte sub asse vel pōdio q2 minus valent vncie cōtēte sub bipondio ꝙ ille q̃ cōtinent̃ sub asse. nā. ij. ex vncijs q̃ continent̃ in bipondio ꝛ i. xxiiij. valent tantū quātū vna vncia cōtenta sub asse. ꝛ potes videre exēplum in simili in vno bononino: q2 si diuidat̃ in. xij. partes quelibet valet vnū denariū sed si diuideret̃ in. xxiiij. partes tūc qlibet valebit mediū denariū ꝛ sic due partes ex illis ꝯstituerūt vnā partē de. xij. qñ in. xij. tm̄ diuideret̃ q2 constituerēt vnū denarium. vt de se p3. ꝛ ideo in simili minus valent vncie bipōdij quā vncie assis. l3 oēs simul cōsiderare valent quo ad substātiā tm̄ quantum valet as. facit ꝙ tāgā in glo. ¶ In glo. in ver. de crescent in fi. dic ꝭm Jac. de are. ꝛ Bal. ꝙ sensus gl. est ꝙ si dinumeratio testatoris est maior quā dinumeratio legalis reducitur ad dinumerationē legalē. ꝛ sic ad minorē numeꝝ quā sit numerus testātoris expressatus. ꝛ ista reductio est quo ad nomē numeri q2 reducet̃ ad minorē numerū iuxta diuisionē legalē quā dixerit testator nō aūt fit reductio vt decrescat quo ad vtilitatē vel substantiā edicti. nā qualitercūq3 fiat dinumeratio siue ꝭm testatoris expressaꝫ dinumerationē siue reducēdo illa ad minorē iuxta diuisionē legalē erit idē effectus successionis quātū ad vtilitatē capiēdoꝝ bonoꝝ. vt pōt patere in exemplo posito in ver. sed si duos. nā si ibi fieret diuisio in. xxiiij. vncijs ꝓut vr̃ testator diuisisse ille q haberet. xij. ex illis. xxiiij. haberet dimidiaꝫ hereditatis ꝛ aliā ille q haberet alias. xij. vncias. ꝛ idē cōtingit si illa diuisio testatoris reducet̃ ad diuisionē legalē. ꝛ sic ad vncias. xij. tm̄ q2 quilibet ꝑdictoꝝ h3 dimidiā illarum. xij. ꝛ sic dimidiā totius hereditatis. ꝛ istud est ꝙ voluit glo. ꝛ bene. ꝛ ide3 hic Ang. prio loco. l3 postea al'r dicat dicēs ꝙ vbi transit̃ ad dispōdiū nil detrahit̃ de numero vnciaꝝ sed bene de substātia q2 ille vncie dispōdij nō sūt ita graues seu tāti valoris ꝓut sūt vncie assis. Sed certe melius dixit gl. Ja. de are. ꝙ vbi est factus trāsitus ad dispōdiū si deducunt̃ vncie bipōdij ad assem detrahit̃ de numero q2 reducunt̃ ibi ad minorem numeruꝫ. q2 ibi ad xij. tm̄ cū fuerint. xxiiij. tū nō detrahit̃ de substātia: q2 vt dixi. ff. tū habebit quis si fiat diuisio ꝓut testator ipe expresse disposuerit quātū habebit si reducāt̃ ille vncie ad pauciores vncias ve3 ad. xij. nā vtrobiq3 quilibet in casu dicti ꝟ. sed si duos. habebit dimidiaꝫ hereditatis: q2. xij. ꝛ. xxiiij. faciunt. vj. de. xij. q2 due de xxiiij. faciūt vnā de. xij. sicut fuit i simili. ff. de bononino. ¶ In glo. triētē ibi nō trahit quasi velit ꝙ ista. l. corrigat̃ ꝑ illā. l3 ista nō est bona: q2 vitāda est correctio. l. ꝑcipim⁹. C. de app. cū fi. et in. c. cū expedit. de elec. in. vj. iō tene sequētē quā hic tenēt doc. ꝙ hic d3 intelligi qñ constabat de volūtate testātis ꝙ voluit trāsire ad dispōdiū ꝛ nō adimere a primo. Et dicit hic Bar. ꝙ si testator dixerit instituo titiū ex. xij. vncijs sed seiū in sex alijs satis p3 ꝙ noluit adimere a primo. sed in alijs. vj. diuersis instituere ideo tūc ꝓcedit ꝙ hic d2 q̃d institutus in. xij. reducēdo illos ad assem habebit bessem ꝛ sic. viij. vncias assis. ꝛ ille qui fuit in sex habebit

habebit trientē: ꝛ sic quatuoꝛ vncias assis: ꝛ hoc ideo: qꝛ attēta dispositiōe, testatoris assignauit duplū ei quē instituit in .xij. respectu eiꝰ qđ assignauit ei quem instituit in .vj. nam si fuisset diuisa hereditas in .xviij. ꝛ .viij. vncias prout videt̃ diuisisse testatoꝛ institutꝰ in .xij. habuisset duas partes de illis .xviij. ꝛ institutus in sex habebit tertiam partē de .xviij. ꝛ pro declaratione gl. ꝛ eius, qđ tangit̃ in .d. l. tū dic qđ aut cōstat qđ testatoꝛ voluerit trāsire ad dispondiū ꝛ nō adimere a primo ꝛ tunc non inducit̃ adēptio vt hic probat̃ aliqñ constat qđ voluit adimere a primo ꝛ tunc seruat̃ vt .l. cū questio .C. de leg. aut in dubio: ꝛ tūc aut reliquit vni totū ꝛ secundo similiter totū ꝛ tunc nō videt̃ adimere vt ꝓbat̃ hic in versi. sed si duos: ꝛ hoc ne videat̃ se coꝛrigere ex toto ex quo nihil primo remaneret aliquādo vero relinquit primo vni totū: scđo partē: ꝛ tunc in dubio videt̃ partē illā adimere ab ipso cui totū reliquerat nisi aliud constaret ex aliqbus coniecturis. Ideo si relinquunt̃ vni .xij. vncie alij sex intelliget̃ adimere .vj. de .xij. datis primo: ꝛ sic quilibet tunc habebit dimidiam .d. l. cum questio. secus si cōstaret ex circunstantijs qđ noluisset adimere: vt qꝛ dixisset in alijs sex instituo: ꝛ ita dꝫ intelligi ꝛ limitari iste tex. aliqñ vero ecōtra relinquit̃ vni pars ꝛ alteri totū ꝛ tunc qꝛ totum nō pōt adimi de parte videt̃ factꝰ trāsitus ad dispondium: aliqñ reliquit vni partem: ꝛ alteri similiter partē: ꝛ tunc aut reliquit primo partē maioꝛē: secundo minoꝛē: ꝛ tūc puto qđ si ambe partes claudant̃ sub asse: ꝛ nō intelligit̃ facta ademptio: exēplū si vni reliquit primo dodrantē ꝛ sic .ix. vncias deinde alteri quadrantē: ꝛ sic tres vncias: tūc intelligit̃ qđ secūdus habet tres vncias q̄ restabāt: ꝛ sic quartā partē hr̄ditatis: non autē intelligunt̃ adēpte ille tres de ipsis nouē: nā tunc instituto in nouē remanerent .vj. ꝛ institutus in tres haberet tres: ꝛ alie tres q̄ restarēt accrescerent pro rata. ꝛ sic .ij. ex illis accrescerent instituto in .vj. qui haberet duplū respectu instituti in tres ꝛ aliā vnciā haberet institutꝰ in .iij. ꝛ sic haberet quatuoꝛ ꝛ sic tertiā partē hereditatis solū: qđ nō putoverū: sꝫ vt dixi habebit solū quartā qꝛ tres vncie restabant. Si aūt id qđ datur secundo claudit̃ puta quia primo reliquisset .ix. scđo quatuoꝛ puto qđ tunc videt̃ trāsitus ad dispondiū. ꝛ sic ad .xiij. vncias. et sic nō ob. l. cū questio. qꝛ loquit̃ qñ vni assignat̃ primo totū: secundo alteri partē: vt ibi patet. si vero primo assignauit minoꝛē partē scđo maioꝛē: tunc si ambe claudunt̃ sub asse clarū erit qđ quilibet habebit partē assignatā: puta si vni assignauit .iiij. alij .viij. quia ambe partes claudunt̃ sub asse si vero scđo assignasset .x. qꝛ tunc necessario fit trāsitꝰ ad dispōdiū ꝛ sic ad .xiiij. ꝛ ꝑ hoc bn̄ declarat̃ tex. ꝛ gl. extra gl. opponit̃ de .§. finaūt. de .l. quoties .§. si duo. vbi nō attendit̃ rata partiū. dic fm̄ Ang. qđ ptes ibi fuerunt assignate in re certa. hic in quotis simpliciter.

6 **Si quis.** Oꝛdo loquēdi nō designat oꝛdinē succedēdi .h. d. ¶ †No. qđ lꝫ dictio tertia. ꝛ dictio q̄rta videat̃ sui natura denotare quotā hereditatis. tū hoc est verū nisi rōne adiūcti aliud sit ꝑsumēdū vt hic cōtingit ꝓpter institutionē ꝓambulā factā ex parte prima ꝛ scđa. Nā ꝓcedentia ꝑ sequētia declarāt. l. si seruꝰ pluriū. cū ibi no. de le. j. ¶ †No. 7 ex eo qđ dictū est in summario scđm Bald. qđ nō hꝫ plus iuris ille q̄ primo nominat̃. Et facit qđ si prioꝛ canonicoꝛuꝫ habeat primā vocem in eligendo epm̄ non erit potentioꝛ sua vox alijs vocibus canonicoꝛū fm̄ Bal. ꝛ Ang. ꝛ idē dicit Ang. in ancianis quoꝛū prima vox est vexilliferi iustitie. facit ad materiā qđ no. l. nec enim de solutio. etiā dicit hic Bal. ꝛ Ang. qđ priō nominatus nō hꝫ ius optādi seu eligēdi suā poꝛtionē. Ex hoc solo ꝙ ꝑriō fuit noiatus ꝑ hūc tex. q̄ dicit equale esse ius oim. Iō hoc ius optādi forte dꝫ dirimi. ꝛ sic pendebit ex fortuna facit. l. ij. C. qñ ꝛ q. quarta pars de. li. x. ꝛ hoc qñ diuisio fit extra iudicium. nā si fiat in iudicio iudex poterit tunc diuidere primo vt viderit fore oppoꝛtunum. l. j. ij. ꝛ iij. C. commu. diui.

8 **Iulianus.** †Relatiuū qđ in dubio facit relationē verā ꝛ ꝓpriā hoc est ꝑsonalē ꝛ in specie ꝛ nō in genere .h. d. primo. Item lꝫ in institutione nō fit factus transitus ad dispondiū hoc tū fieri pōt in substitutione .h. d. cū l. se. Ibi ꝛ ideo coniūctim potest intelligi qđ cōiuncti sint re tātū. Bal. ꝛ Ang. intelligunt qđ erāt cōiuncti verbis. nā dicūt ꝙ tāta est virtus ꝛ possibilitas relatiui ꝙ fit per ipsum coniunctio verbalis etiā inter noiatos in diuersis oꝛationibus vt hic videt̃ esse casus scđm eos quāuis alias ꝑ copulā cadentē inter diuersas oꝛationes nō inducat̃ cōiuuctio verbalis. l. sicut in annos. §. j. §. queadmodū vsuf. amit. sꝫ inducit̃ demū ex vnitate sermonis seu oꝛōnis. ꝛ qñ est vnica oꝛatio in qua aliqui coniungunt̃ l. j. §. finaūt. C. de ca. tol. facit qđ not. Bart. in .l. sabinꝰ. §. j. ꝛ .l. recōiuncti. ꝟ. de leg. iij. Potest dici qđ iste tex. necessario nō ꝓbat opi. Bal. ꝛ Ang. qꝛ cōiūcti re tm̄ simplr̄ appellant̃ coniūcti .l. j. §. is ita. cū no. ibi ꝑ gl. C. de ca. tol. ¶ †No. qđ ꝓpria relatio ꝛ 9 vera est q̄ fit ad spēm non genus. sicut qñ fit puta qñ dꝫ mulier dānauit q̄ saluauit: qꝛ illō relatiuū q̄ nō refert eādē mulierē i spē vcꝫ euā q̄ dānauit sed in genere. s. Mariā que saluauit nos. facit qđ no. i. l. dñm. C. de iniurijs. Unde relatio que fit ad genꝰ videt̃ esse impropria ꝛ abusiua q̄ in dubio fieri nō dꝫ sꝫ potius ad speciē ꝛ per hoc pōt inferri, ad .q. scđm Ang. post bald. qđ si titio ꝛ gaio existentibꝰ de numero antiquoꝛū datū est arbitriū super aliquo extra naturā officij. Et deinde immediate subdit̃ qui anciani habēt arbitriū in faciēdo cācellari bānitos vel super constructione sancti petronij: debebit intelligi q̄ anciani. s. titiꝰ ꝛ gaius ꝛ sic fiat relatio ꝑsonalis non aūt simplex ad totū oꝛdi-10 nē ancianoꝝ qđ tene menti. ¶ †No. ex ver. idē qđ in eadē persona pōt concurrere ius institutionis ꝛ substitutionis. ꝛ sic ista verba instituit ꝛ substituit talē scđm Bal. ꝛ Ang. nō sunt ꝯtraria: sed se cōpatientia. facit qđ habet̃ .s. eo. l. quoties. §. si qs primuꝫ. ꝛ qđ ibi dictū fuit. posses tū dicere qđ ista verba referūtur ad diuersas partes hereditatis: vt colligit̃ in .l. nā tertium. fatēdum tū est qđ circa idē iterdū possunt cōcurrere ꝛ tūc est optio eius cuiꝰ personā dicta verba respiciēt. facit. l. recusare. §. titiꝰ. ꝟ. ad treb. bar. in .l. cēturio. i penul. char. ꝟ. de vul. ꝛ pu. vbi ponit qñ testatoꝛ dixit si filius meus decesserit instituo ꝛ substituo talem vel substituo vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ ꝑ fideicōmissuꝫ. ꝛ ibi dicit de virtute dictoꝝ verboꝛū. ¶ In gl. penul. ibi hodie ꝓsumitur ꝛc. ꝛ sic vult glo. qđ ista. l. hodie sit coꝛrecta ꝑ .l. cū qđ. Sed contrariū tenetur cōiter: qꝛ hic loquit̃ qñ secūdo dat̃ plus qđ fuerit datū ꝑmo quo casu non pōt dici ꝙ istud qđ est plus detrahatur de eo qđ est minꝰ ideo potiꝰ videt̃ tunc factꝰ trāsitus ad dispōdiū sed .l. cū questio. loquitur qñ ecōtra secundo minus relinquit̃ quā primo fuerit relictū vt cōtingit qñ primo relinquit̃ totū secundo pars quo casu bene potest pars detrahi de toto: ideo tūc in dubio videt̃ adēpta. ¶ Et not. qꝛ glo. hic dum dixit ꝙ tres videntur ademte qua videt̃ voluisse qđ ille tres q̄ sunt vltra vt i quibꝰ primꝰ erat institutꝰ ne videat̃ trāsitus factus hodie ad dispondiū intelligūtur detracte de .vj. reictis scđo vt dixi glo. nō bene dixit: qꝛ etiā hodie stāduꝫ est ei qđ hic dixit litera per qđ ꝑdixi in gl. j. l. nam tertiū. adde ꝛ etiam not. in .l. si cōsul. s. de adoptio. ¶ Extra glo. oppo. cōtra text. l. Iulianus. inquantū ibi dicit̃ ꝙ seius ꝛ semproniꝰ incurrūt in eadē dimidia: nā imo videt̃ qđ solus semproniꝰ habeat integrā dimidiā datā seio. ex quo fuit sibi relicta sub cōmemoratiōe relicti facti ipsi seio per no. l. sicut. ꝟ. de adimē. leg. ꝛ .l. naꝫ ad ea. ꝟ. de cōdi. ꝛ demō. Solu. ray. qđ cōtrariū loquit̃ in legatis. hic in hereditatibꝰ q̄ difficiliter adimunt̃ .l. iij. ad fi. ꝟ. de adi. lega. Sꝫ Bar. in .d. l. sicut. ꝛ ideꝫ ibi gloss. voluit tenere idē in legatis. et rñdet ad .l. nā ad ea. qđ ibi loquitur qñ agit̃ de transactiōe fienda respectu eiusdem persone. Sꝫ hic loquimur qñ fit respectu diuersarū personarū qđ difficiliꝰ fit. facit quod habet̃ in simili l. j. §. fi. ꝟ. de stipu. seruo.

Summarium.

1 Institutꝰ sine pte asse nō distributo i eo ꝙ supē istitui cēset̃.
2 Institutus simpliciter in poꝛtione q̄ superest instituti censetur.
3 Instituti plures pro vno habent̃ si in eadē oꝛatiōe instituant̃.
4 Ius accrescendi in quibus locum habeat.

Item quod sabinus. hic incipit tractare aliā materiā quid iuris sit qñ aliquis istituit̃ sine parte. Et de hoc ꝑmo tractat in ꝑnci. l. secūdo in ver. vnde. idem tractat de iure accrescendi. an habeat locū iter institutos sine parte. ꝛ hoc vsqꝫ ad ver. sꝫ si asse cōpleto. ¶ Ibi reuertitur ad materiā ꝑncipij. ꝛ illā ꝑsequitur vsqꝫ ad finē. ꝛ breuiter hoc intendit. 1 † Institutꝰ sine parte asse nō distributo intelligitur institutꝰ in eo quod superest. hoc primo. ꝛ si testatoꝛ quosdaꝫ istituit in .xj. vncijs. ꝛ .ij. sine partibus vnā vnciā q̄ restat habebunt illi qui sunt scripti sine partibus. Et si vnus ex eis repudiat semiuncia accrescit omnibus .h. d. secūdo. Et si asse completo plures sine partibꝰ scribuntur heredes: omnes illi in vnum assem vocarentur. Et si vnus scribitur sine parte: duo coniuncti similiter sine parte: tātū habebit ille vnꝰ quantum illi duoꝝ si distributo dispōdio tertius sine parte vocetur tres partes de hereditate fient nō due. Et quicquid statuit̃ in pōdio vel asse distributo hꝫ similiter locū vbi est distributū bipondiū vel tripondium: ꝛ vbi pars bipondij vel tripondij est distributa institutus sine parte intelligit̃ in residuo istitutꝰ .h. d. cū .l. seq. ¶ Not. i text. ibi quātū ad ius accres. quasi velit ꝙ lꝫ alias videant̃ coniuncti eo respectu qꝛ simul venīūt ad vnā vnciā q̄ restabat: nō tū intelligunt̃ coniuncti vt habeāt adinuicē ius accres. vt sic vno repudiāte partē suā accrescat alteri. ¶ Ibi neqꝫ hos. supple de qbꝰ statim dictū est q̄ sunt istituti sine pte. Et qđ subiūgit nec illos supple de qbꝰ dictū est in ver. vñ idē. ¶ Ibi duos semisses supple quoꝝ vnū habebit primꝰ institutꝰ sine parte aliū semisseꝫ habebūt duo cōiūctiꝫ istituti sine parte quē inter se diuidūt. ¶ Ibi non in alium assem. i. non dimidiā totiꝰ hr̄ditatis fm̄ Ray. ꝛ bal. tu potes exponere nō i aliū asseꝫ supple q̄ cōtineat i se duo pōdia. ꝛ sic tm̄ quātū sunt duo

pōdia iā distributa: ⁊ per ꝯ̄ñs in effectu dimidiā totiꝰ heredita
tis. ¶ Ibi sed in triētē .i. tertiā partē hereditatis: qꝛ trāsitꝰ iste
in casu lr̄e est ad tripōdiū non ad quadripondiū qꝺ esset si vlti
2 mꝰ hr̄et duo pōdia vt duo ꝑmi ſm Ray. ⁊ Bal. ¶ † No. ex tex.
qñ aliq̄ portio superest, institutꝰ simpliciter vr̄ institutꝰ ī illa qꝺ
ꝓcedit siue super sit ex asse siue ex pōdio vel bipondio siue ex
tripōdio. vt probat̄ hic iuncta .l. proxi. ¶ No. qꝺ plures institu
ti sine partibus non sunt ꝯiuncti quo ad ius accres. Et iō vno
ipsorū repudiāte nō ꝑfert̄ alter aliis coheredibus in iure accr.
¶ No. qꝺ appellatiōe residui vel reliqui nihil continet̄ si nihil
superest. ⁊ sic facit ad no. l. suus quoqꝫ. š. eo. qñ instituit̄ filiꝰ in
re que nō est in rerum natura vel qñ nō est ī nr̄o cōmercio vt qꝛ
sit sacra vel religiosa vel ī re ꝓpria qꝺ institutio illa sit nula. ⁊
sic possit filius dicere testū nullū tāq̄ preteritus. qꝺ est not. ſm
3 Ang. ⁊ Bal. in. d. l. suus. ¶ † No. qꝺ plures īstituti in eadē ora
tione hn̄r loco vnius: vt. l. j. §. sin aūt ex his. ver. hoc tā varie. C. ꝺ
cad. tol. qꝺ procedit nedū si apposita fuerit copula sꝫ ēt si non
fuerit apposita qꝛ pūctꝰ stat loco copule vt no. gl. l. cū duobꝰ.
§. si coeūda. š. pro so. ⁊ l. ꝑcia rerū. j. ad. l. fal. facit. l. tripliciter
j. de ver. sig. ¶ Ultimo no. qꝺ vbi testator vnum assem distri-
buit deinde distribuit scdm. ⁊ postea istituit aliquē sine parte
intelligit̄ trāsire ad tripōdiū. ⁊ sic de hr̄ditate pn̄t fieri tres par
tes vt hic in fine ꝓbat̄. ¶ In glo. in ver. accresceret. ibi nō con
iunxit verbis. ⁊ sic nō istituit eos in eadē or̄one sed in diuersis
oratiōibus. ¶ In ea. glo. ibi inequales. aliq̄ hn̄t inequales ali
q̄ equales. Si habēt inequales voluit dicere gl. qꝺ ibi duo ver-
bis tantum verbis coniuncti. instituti sine partibus erant tā-
tum verbis coniuncti sed alius institutus sine parte erat re cō-
iunctus cū illis. ⁊ sic erāt inequaliter cōiūcti. tamen accrescit pa
riter pars deficiens vnius illorum tm̄ institutoꝝ sine partibus.
⁊ verbis tm̄ coniunctorum alteri consocio ⁊ alteri vltra ipsos
institutos sine parte. Quia coniunctus re tm̄ non prefertur cō
iuncto verbis tm̄ nec cōtra sed pariter admittuntur lꝫ inequa-
liter sint coniuncti qꝛ vnus re tm̄ alter verbis tm̄ vt no. in. d. l.
si ita quis heredes. ⁊ l. re coniuncti. de leg. iij. Si habes equales
dic qꝺ sunt equales quo ad effectū iuris accres. cōiūctus re tm̄ ⁊
cōiunctus verbis tm̄: qꝺ vnus alteri nō prefert̄ sed pariter ad
mittunt̄. vt est casus in. d. l. si ita qs hered. ſm verū intellectuꝫ.
¶ In ea. glo. ibi ⁊ dic voluit h̄ glo. soluere oppositionē qꝛ pos
set dici qꝺ isti duo sine parte instituti aliis existētibus in. xj. vn
ciis: lꝫ non essent verbis coniuncti qꝛ in oratione nō fuerūt in-
stituti: sed separatim quilibet insolidū sine parte fuit institutus
vr̄ qꝺ saltē dici debeant re coniuncti. Cū videbant̄ vocati ad
eandem vnciam que restabat. Et sic deberet esse inter eos locꝰ
iuri accre. ⁊ non deberet aliq̄d accrescere aliis institutis ī. xj. cu
ius contrariū hic ꝺr. Sꝫ glo. voluit ꝯ̄riū soluere dicēdo qꝛ lꝫ isti
duo sine parte essent re coniuncti. tn̄ ēt re coniuncti erant cum
aliis institutis in. xj. Ideo pars vnius eoꝝ nō accresceret alteri
tm̄ sed oibus pro rata ex quo oēs erāt re cōiūcti. Sꝫ hoc solu. ⁊
opi. glo. quā sequit̄ ēt gl. se. cōiter reprobat̄ qꝛ ex quo īstituti in
xj. vnciis fuerūt vocati ad certā ꝑtē. Et isti duo vocati sine ꝑte
nō fuerūt vocati ad illas. xj. vncias. ⁊ sic ad partē aliis assigna
tā sꝫ ad illā q̄ restabat vt hic colligit̄ nō vr̄ posse dici ꝙ isti duo
ꝯiūcti sine parte sint ꝯiūcti re cū institutis ī. xj. cū diuersa pars
sit assignata īstitutis in. xj. ab illa q̄ vr̄ assignata institutis sine
parte. ⁊ sic vr̄ qꝺ cū nō fuerint ꝯiuncti verbis cū institutis ī. xj.
isti duo sine parte instituti nec ēt sint cū illis re cōiūcti vr̄ qꝺ ni
hil debuit accrescere īstitutis in. xj. parte repudiata ꝑ vnū ex in
stitutis sine parte. Sꝫ potiꝰ ad aliū īstitutū sine parte deberet
accrescere tāq̄ ad re cōiunctū lꝫ v̄bis nō fuerit cōiunctꝰ. istud
est difficile ꝯ̄riū. Glo. l. j. §. si vero quidā. C. de cad. tol. dixerit ꝙ
quidā institutus sine parte nullo mō erat ꝯiunctus alteri insti-
tuto sine parte. iō portio deficiēs accrescit oibus. ⁊ sic ītelligūt
tex. illū. sed certe glo. hic nō declarat quare isti duo hic institu
ti saltē nō dicant̄ adinuicē re ꝯiuncti. ⁊ ideo Pe. ibi dixit ꝙ isti
erāt cōiuncti re adinuicē ⁊ ēt erāt coniūcti verbis cū institutis
in. xj. vnciis propter copulā positā inter institutionē factā de
ipsis institutis in. xj. ⁊ institutionē factā de īstitutis sine parte
ideo accrescit pars deficiēs oibus qꝛ ꝯiūctꝰ re tm̄ nō prefert̄ cō
iunctis verbis tantum. vt supra dictū fuit. sed pariter admittā
tur vt ꝓbat̄. j. eo. l. si qs ita heredes. Sed ista opi. Pe. nō est bo
na ſm bar. qꝛ copula posita inter diuersas or̄ones nō inducit
coniunctionē. l. sicut in annos. §. j. š. q. mo. vsufru. amit. sed so
lū cōiunctio verbalis per vnitatem orationis inducit̄. vñ bar.
h̄ dixit qꝺ ideo cōistituti sine parte nō cēsent̄ re cōiuncti qꝛ nō
sunt vocati ad vnciā restantē ex expressa voluntate defuncti.
Sed ad illā veniunt iuris dispositione. ideo inter eos nō cadit
ius accrescēdi. nec cēsentur quo ad illud re cōiūcti. l. j. §. si. ⁊ l. iij.
š. ꝺ vsufru. accres. vbi ꝓbat̄ qꝺ vbi aliq̄ ex iuris dispōne veniūt
ad certā rē ⁊ nō expressa volūtate defuncti non censent̄ re con
iuncti nec habēt ius accrescendi. qꝺ voluit hic Ange. dicēs ꝙ
isti duo īstituti sine ꝑte lꝫ videāt̄ esse ꝯiūcti re qꝛ vocant̄ ad eā

dē vnciā. Tn̄ qꝛ ñ vocāt ex specifica voluntate defuncti ex quo
nullā ꝑtē assignauit lꝫ vocēt̄ ex legis dispositione nō cēsent̄ esse
ꝯiūcti quo ad effectus iuris accrescēdi: qꝛ īter cōiunctos ꝯiūctiōe
legali nō hꝫ locū ius accrescēdi. l. ⁊ ꝑculo. j. de le. ij. ⁊ hoc voluit
hic tex. ſꝫ eū inq̄tū dixit ꝙ nō sunt cōiuncti q̄tū ad ius accrescē
di quasi velit dicere qꝺ alio respectu sint cōiūcti re cū vocent̄ ad
vnū ⁊ idē: qꝛ ad eādē vnciā. Nec ob. ꝑdictis si dicat̄ ꝙ si isti duo
instituti sine ꝑte fuerūt cōiuncti verbis nec ēt cēsent̄ re cōiuncti
quo ad ius accres. īter se nec sunt ēt cōiuncti verbis vel re cū insti
tutis in. xj. vnciis. iō nō vr̄ qꝺ si pars vniꝰ ipsoꝝ duorū institu-
toꝝ sine parte deficiat habeat locū ius accrescēdi. Qꝛ īter illos
q̄ nō sunt cōiuncti aliquo mō vel sunt cōiuncti cōiunctiōe lega-
li non videt̄ habere locū ius accrescēdi. l. j. ad fi. de vsufr. accresc.
de leg. j. l. huius. §. quibꝰ. ⁊ l. ꝑculo de leg. ij. Quia rñdet̄ ꝙ ꝯ̄riū
procedit in legatis. Secus in hereditate in qua qs nō pōt dece
dere pro parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatꝰ. gl. in. l. si seruus cōis
ab extero. j. de acq. here. ⁊ ꝓbat̄ in. l. liber hō. §. cū qs. j. eo. Be-
ne facit ad dictam differentiam. l. j. §. vbi aūt. cū. §. ꝑce. C. de ca-
du. tol. Et ista opi. Bar. ⁊ an. vr̄ satis posse sustineri. tn̄ cōtra il
lā fortiter facit. d. l. si ita quis hr̄de. vbi vr̄ casus qꝺ lꝫ qs fuerit
institutꝰ sine ꝑte tn̄ ꝺr esse re cōiūctꝰ cū aliis duobus īstitutis si
ne partibꝰ ꝑ equalibꝰ portionibꝰ. Nā al's portio illoꝝ duorum
deficiēs cū esset cōiūcti v̄bis lꝫ nō re īter se ꝓpter v̄bū eq̄s debe-
ret accrescere solū alteri eoꝝ. ⁊ nihil deberet accrescere p̄rio insti-
tuto sine ꝑte qꝛ nō esset ꝯiunctꝰ v̄bis cū illis duobꝰ nec ī re si nō
inducit̄ ꝯiūctio realis qñ qs īstituit̄ sine ꝑte. ⁊ tn̄ ꝯ̄riū ibi ꝺr vꝫ
ꝙ portio vniꝰ illoꝝ duoꝝ deficiēs accrescit oibꝰ. ⁊ sic necessario
opꝫ dicere ꝙ illi duo saltē erāt re cōiūcti cū primo instituto sine
parte. vt. d. l. si ita qs. ⁊ illi duo qꝛ fuerāt simul instituti in eadē
or̄one fuerūt cōiuncti verbis ꝑ no. l. hr̄des sine partibꝰ. j. e. Sꝫ
nō re qꝛ adiectū fuit pro eq̄s partibꝰ que verba impediūt ꝯiun-
ctionē q̄ fit de re. vt ibi probat̄. ⁊ no. gl. l. j. §. fi. de vsufr. accres. ⁊
Bar. l. re cōiuncti ꝑalle. j. de le. iij. ⁊ iō ibi portio vnius illorū ac-
crescit oibus ⁊ nō alteri tm̄: qꝛ cōiunctis verbis tm̄ non prefert̄
coniunctio re tm̄ nec ecōtra vt not. d. l. si ita quis ⁊ l. re coniūcti
prealleg. ⁊ voluit gloss. hic. ⁊ sic intelligitur illa. l. ibi ꝑ gl. ⁊ bart.
⁊ etiam hic similiter intelligitur per gl. ⁊ bart. ⁊ sic videt̄ aperte
illa. l. ꝓbare ꝙ vbi ēt non est facta assignatio partiū ꝑ testatorē
sit dare cōiūctionē re tm̄ cuius ꝯ̄riū hic tꝫ Barto. ⁊ Ang. posses
dicere qꝺ ibi loquit̄ qñ duo fuerūt instituti sine partibus nō fa
cta alicui ꝑ testatorē specifica alicuius partis assignatione nam
ibi fuit primo vnꝰ institutꝰ sine ꝑtibus. secūdo duo simpliciter
instituti sine parte pro equis partibus. hic autem loquit̄ qñ pre
cesserit specifica assignatio certaꝝ partiū: qꝛ fuerūt instituti aliq̄
in. xj. vnciis ⁊ postea fuerūt instituti separatiꝫ duo sine ꝑte. In
isto casu ꝓcedit opi. bar. ⁊ Ang. Secus qñ non procedit specifi
ca partiū assignatio vt cōtingit in. d. l. si ita qs. Sꝫ certe ista rñ-
sio nō vr̄ bona: qꝛ solum videt̄ diuersificare casus ⁊ accidentia
facti ⁊ non inducere diuersitatē rōnis. nā sempꝛ siue ꝑcedit spe-
cifica ꝑtiū assignatio antequā aliq̄ īstituant̄ sine ꝑte siue nō ꝑce
dat specifica assignatio partiū. semper vr̄ stare ratio Bar. quo
ad institutiōes sine parte qꝛ ex quo ꝑ testatorē nō sunt ꝑtes assi
gnate vr̄ qꝺ non debeat induci cōiunctio q̄ fit re inter īstitutos
sine partibus. cuius cōtrariū vr̄ ꝓbari ī. d. l. si ita qs. ⁊ sic non vi
detur bona opi. bar. ⁊ Ang. Et ad. l. j. §. fi. ⁊ l. iij. de vsufr. accres.
quā allegat Bar. rñde qꝺ isti de quibꝰ tractat̄ an inter eos sit
locus iuri accre. ibi nō sunt ad aliq̄d īuitati ꝑ dispositionē defun
cti nec aliquid ꝑ illā acquirūt sed potiꝰ retinent. nam ibi ꝓprie-
tas fundi hereditarii cū essent duo heredes instituti forte ex di
sparibus partibus vel ēt paribꝰ nō curo fuit titio legata vnde
dicit̄ ibi ꝙ titius solū hꝫ proprietatē ⁊ vsufruc. remanet penes
heredes pro hr̄ditariis portionibus. ⁊ si in persona vniꝰ hr̄duꝫ
deficiat vsufructꝰ nō accrescit alteri coheredi sꝫ acq̄rit̄ legata-
rio ꝓprietatis. ⁊ hoc iō: qꝛ hr̄des ꝑ tale legatū ad nihil fuerūt in
uitati sꝫ veniūt ad retētionē vsufructꝰ ex quo testator legauit ꝓ
prietatē fundi deducto vsufructu. ⁊ hoc vr̄ esse rō q̄ voluit ibi
lr̄a. sed hic qñ aliqui instituūtur sine parte tales instituti vocāt̄
ad cōmodum lꝫ nō specificetur ipsum cōmodum. ideo faciliꝰ vr̄
tractanda de cōiūctione nec vr̄ ꝑ illas. ll. posse bñ necessario di-
ci qꝺ isti nō fuerūt cōiūcti rē. Andre. ꝫāphi. de pisis vt hic refert
Bal. dixit qꝺ ideo in casu huius v̄. vñ idem tractat. illi duo in
stituti sine ꝑte separatim nō sunt cōiūcti verbis: qꝛ fuerūt īstitu
ti in diuersis or̄onibus. ⁊ sic separatim vt dixit glo. facit qꝺ hr̄
l. heredes sine ꝑtibꝰ. j. eo. Itē nō fuerūt cōiūcti re qꝛ p̄rio īstitu-
tus sine parte vr̄ fuisse īstitutꝰ ī dimidia vncie q̄ restabat. ⁊ aliꝰ
vr̄ fuisse īstitutꝰ in alia dimidia ipsius vncie. Et ideo cū videāt̄
vocati ī diuersa ꝑte ⁊ sic ad rē diuersaꝫ ⁊ nō ad idē nō debēt di
ci cōiūcti re qꝛ cōiūctio re īducit̄ qñ duo vocant̄ ad idē si faciūt
sibi partes ꝑ cōcursuꝫ. l. j. §. vbi aūt. ⁊ §. si v̄o non oēs. C. de ca.
tol. nō aūt vr̄ primus institutus sine ꝑte vocatus ad vnciā qꝛ si
sic esset cū tūc cōpletus esset as: qꝛ. xij. vncie distribute seq̄ns q̄
institueret̄ sine ꝑte videret̄ institutꝰ in alio asse ꝑ no. hic ī v̄. sed

si expleto

si expleto. et sic etiā institut⁹ sine parte deberet habere tātū quā tum haberent instituti in .xi. et ille primus institutus sine pte. et sic in effectu haberet dimidiā hereditatis. cuius ꝯtrarium hic dr. et ista est ratio text. scḋm eum sed ray. hic dicit qḋ quilibet istoꝝ institutoꝝ sine parte videt̄ vocatus ad illā vnciā que restabat et licet faciant sibi partes in illa per cōcursum nō per hoc videt̄ impediri coiunctio que re inducit̄ quādo duo ad idē vocantur qꝛ tacita diuisio partiū que surgit ex iuris dispositiōe nō impedit cōiunctionē que fit re vt per gl. l. i. §. fi. de vsufr. accre. Et sic non videt̄ bona opi. and. Sed tūc vt dixit Bal. fortiter ob. opi. Ray. qꝛ si isti duo instituti sine parte fuissent cōiuncti re adinuicem cū nō videant̄ esse cōiuncti verbis nec re cū institutis in .xi. In portione vnius ipsoꝝ deficiētis deberet preferri alter. cui⁹ cōtrariū hic dicit̄ quod imo accrescit oibus pro rata. Aliqui vo luerūt dicere qḋ hic isti duo nō fuerūt coniuncti verbis nec etiā re quo ad ius accrescēdi inter se nec similiter cū institutis in .xi. per hoc qḋ hic dicit Bar. et Ang. †tamen hꝫ locū ius accrescendi inter omnes qḋ habet locū in hereditatibus de qb⁹ hic agit̄ etiā inter nullo modo cōiunctos. vel etiā licet sit cōiunct⁹ cōiunctione legali licet sit sec⁹ in legatis. vt ṗdixi. Et ad. l. si ita quis respōdet̄ qḋ oēs ibi omnino erāt disiuncti. nā primo institut⁹ sine parte erat oīno disiunctus ab aliis duob⁹ postea institut⁹ sine parte et ibi duo qꝛ similiter erāt sine parte instituti nō erāt cōiuncti re cū primo instituto nec inter se nec etiā ꝟbis ꝯiuncti erāt inter se ꝑpter verbū equis partibus. quo cōsiderato licet in eadē oratione eos instituerit videt̄ potius celeriter eos nominasse quā cōiunxisse vt ibi litera vr̄ dicere. Sꝫ certe iste intellectus nō plꝫ qꝛ clarū est qḋ vbi duo in eadē oratione vocantur sunt cōiuncti ꝟbis vt. l. heredes sine partib⁹. ī. eo. Et si ad idē vocant̄ sunt etiā re cōiuncti. Sed vbi addiceret̄ verbū equis ꝑtibus tūc impedit̄ cōiunctio q̄ in re inducit̄ qꝛ diuersa pars vr̄ cuilibet assignata. et sic nō videtur vocati ad idē. Sed tñ nō ꝑ hoc impeditur cōiūctio verbalis vt ꝑ gl. et doc. l. i. §. fi. de vsuf. accres. et d. l. re cōiuncti. et iō in. l. si qs heredes. Illi duo qui fuerūt simul in eadē oratione instituti fuerūt verbis cōiuncti licet nō re ꝑpter verbū equis partib⁹. et sic opi. predictoꝝ qui volūt cōtrariū nō vr̄ bona. Ray. vltimate hic videtur dicere qḋ opi. gl. hic posita inquātū voluit qḋ instituti sine parte essent re cōiūcti lꝫ non verbis inter se et etiā cū institutis in .xi. possit sustineri ex eo scḋm eū qꝛ cū istis duob⁹ nō fuerit pars assignata ex dispositione defuncti sed solū veniāt tacite ex dispositione legis ad hereditatē defuncti pro partibus de qb⁹ hic dr qꝛ instituti in .xi. veniāt pro .xi. vnciis. et instituti separatim sine parte veniāt ad vnā vnciā quā diuidūt inter se pro dimidia ideo scḋm eum dꝫ dici vt hic per glo. Illi duo instituti sine parte coniūcti re inter se et etiā cū aliis institutis in .xi. ex quo nulla fuit facta assignatio partiū ꝑ testatorē institutis sine parte sꝫ solū ex dispōne legis veniūt cū aliis ad partes de quib⁹ est dictū qꝛ tacita diuisio partiū q̄ fit ex iuris dispositione nō impedit cōiunctionē re fieri. et pro ista opi. facit qꝛ testator instituēdo vnū sine parte et sic simpliciter videt̄ ex tali simplici sermone vocasse ad totū. et similiter idē vr̄ fecisse instituēdo scḋm sine parte. et sic vr̄ qḋ instituti in .xi. videant̄ habere cōcursum cū istis qbus vnicuiqꝫ videret̄ fm simplicē rei sermonē totū assignatum. et iō lꝫ ex iuris intellectu et interpretatiōe fiat diuisio hereditatis vt hic dicitur. vr̄ tamen qḋ posset dici oēs fuisse re cōiunctos adinuicē vt voluit gl. et sic videtur qḋ opi. gl. possit sustineri, prout etiā voluit ray. hoc tamē nō est sine magna dubitatione sed nō bene video qūo aliter iste tex. possit saluari a cōtrariis. et sic habetis id qḋ pōt dici de istis cōtrariis et scḋm ṗdicta inquantū litera dicit qḋ instituti sine parte nō sint ꝯiuncti quātū ad ius accresc. dꝫ intelligi. i. taliter qḋ preferant̄ aliis. ita dicit glo. sequens et voluit et alia gl. sequēs sꝫ bene erāt cōiuncti re inter se et cū aliis institutis in .xi. scḋm istū intellectū gl. q̄ videt̄ posse sustineri vt voluit Rayn. nō video tamē vt predixi qḋ non videatur remanere dubitatio circa istū intellectū istius tex. per ea que superius dicta sunt. quāuis si tenem⁹ opi. gl. satis patet responsio ad cōtraria per predicta. ¶ In gl. ex nulla in fi. vel dic meli⁹ scḋꝫ Bal. qḋ ibi fuit expressa falsitas circa causaꝫ legati ideo nō nocet per no. l. demōstratio in prin. ff. de condic. et demō. hic autē fuit falsitas expressa circa substātiā relicti seu eius qḋ relinquebat ideo vitiat̄ dispositio per. l. si sic. §. i. l. fi. de leg. i. ¶ In glo. scripsit in fi. et sic vult gl qḋ licet quo ad verba iste tex. videat̄ discordare a dicto. §. si plures. tamē quo ad sniam et effectū non discordat qꝛ tunc quo ad effectum cōpleto bipondio et tūc institutus sine parte censetur institutus in .xi. vnciis. et sic intelligetur esse factus trāsit⁹ ad tripondiū iste vltimo loco institutus sine parte debet in effectu habere tertiā partem hereditatis. nā et si diuideretur hereditas in tres vncias que faciūt tripon. l. iꝫ iste institutus sine parte haberet .xii. de illis triginta sex q̄ sunt tertia ipsius hereditatis. Et ideo hic dixit litera qḋ haberet trientem totius hereditatis. ¶ Extra glo. potest opponi scḋm Ray. contra tex. in

ver. sed si asse completo. nā videtur qḋ substitutus sine parte cōpleto asse non debeat vocari in alium assem sed in virilem pro numero personaꝝ institutarū per no. l. iii. C. de inof. test. Sꝫ solue vt ibi etiam voluit glo. qḋ hic institutus fuit a testante qs sine parte. quo casu seruandū est qḋ hic dicitur ex presumpta mēte testantis. Sꝫ ibi non fuit īstitutus a testatore ille qui venit sꝫ ex iuris dispositione fingitur institutus quo casu seruandū est qḋ hic dicitur. ¶ Ultimo potest queri pro declaratione ver. sꝫ si expleto. nunquid ille ver. procedat quādo completo asse duo instituti sunt sine partibus vt vocentur solū ad vnum assē quādo coniunctim fuerunt instituti. An vero etiā si separatim fuerunt instituti. Et satis puto dicēduꝫ qḋ vtroqꝫ casu procedat vt sic non intelligatur factus transitus ad tripondium sꝫ solū ad bipondium per not. in simili. ṡ. in ver. vnde idē tractat. vbi patet quod si duo instituantur sine parte et precipue separatim intelliguntur vocati ad vnciam vacantem. non autem intelligit̄ esse factus transitus ad bipondium. et ideo eadem ratione videtur quod in. d. ver. sed si expleto. nō intelligitur factus transit⁹ ad tripondum. licet illi duo instituti sine parte essent instituti separatim vnde de similibus ad similia valet argumen. facit quod habetur. c. ii. de transla. prela. l. illud. ṡ. ad. l. aquil. Nicolaus abbas.

Summarium.

1 Uerba denunciatiua nullam inducunt dispositionem.
2 Substitutus vulgariter admittitur vbi institutus non potest esse heres.

Quesitū. Institutus sine parte hꝫ illud qḋ de est a dispōdio. h. d. ¶ In text. ibi distribuisset forte qꝛ vltra asseꝫ fuit qs institutus in duabus vnciis. et sic restabant de bipondio decē in quibus institutus itelligit̄ institutus sine parte non autē intelligitur esse factus transitus ad tripondiū. ¶ Not. ex text. ꝙ dictum est in sumario. item not. qḋ eadem est ratio in bipondio et tripondio que est in asse. et ideo vtrobiqꝫ similis iuris dispositio seruari debet.

Ex facto. Uerba denūciatiua cōditionaliter ꝑlata dispositionē nō iducūt. h. d. ¶ †No. qḋ ꝟba denunciatiua principaliter ꝑpter aliud ꝑlata dispositionem nō inducunt vt hic colligitur ꝑut habetur litera affirmatiua. ¶ Item not. qḋ ꝑ substitutionem vulgarem factā ei qui non est institutus non inducitur institutio illi⁹ cui facta ē substitutio. et sic facit ad no. per glo. l. gallus. ṡ. de lib. et posthu. cōtra opi. Bar. quā ibi ipse tenet ideo tene mēti hunc tex. ¶ In glo. iii. ibi sed qḋ sequetur et c. melius dixisset sed qḋ ibi sempronius et c. ¶ In ea. glo. ibi sunt omnia testantis. hoc posset ṗcedere si habetur etiā in litera institueram. et sic in prima ꝑsona. Si habeatur in tertia nō video quomodo essent verba testantis. Et secundū istam literam affirmatiuam habes qḋ verba enunciatiua principaliter propter aliud prolata dispositioneꝫ non inducūt. facit per locum a speciali. C. de testa. mi. l. ex his ꝟbis. ¶ In glo. fi. ibi. s. qḋ admittatur supple scḋm Bal. tāquā institutus existente cōditione cū nō videat̄ posse venire vt substitutus ex quo ṗcessit institutio illius cui substitut⁹. et istud satis videtur posse tolerari nō ob. qḋ habetur. l. iii. §. i. ṡ. de lib. et posth. vbi substitut⁹ venit quāuis institutio fuerit nulla qꝛ ibi fuerit vere īstitutio lꝫ fuerit nulla ṗteritiōe iā nati. ideo poterit venire vt substitut⁹. Sꝫ hic nulla īstitutio ṗcessit. et si est hic casus qḋ †substitut⁹ vulgariter admittit̄ vbi ille cui fuit fcā substitutio nō pōt esse hr̄s: qꝛ nūquā fuit facta īstitutio. idē si iunti liter fuisset substitut⁹. l. iii. §. fi. ṡ. de lib. et posthu. et idē fm Ang. si nō posset esse hr̄s lꝫ ex alia cā quā illa quā testator demōstrauit. l. gall⁹. §. qd si tñ. ṡ. alle. Sꝫ cōtra ṗdicta facit qꝛ ꝯditio falsa de preterito vitiat dispositionē. l. cū in scḋo. ṡ. tit. ii. dic illud verū esse de preterito. Sec⁹ si de futuro licet implicet aliquid ṗteritū vt ħ ꝑbat̄. et. l. cū tale. §. pe. ī. ꝯ ꝯdi et mō. et ibi Bar. Nec ob. ṗdictis qḋ habetur. l. pater seuerinaꝫ. in prin. de cōdi. et de mō. per quā videt̄ qḋ ista verba si heres non erit debeāt intelligi: qꝛ noluit nō simpliciter: qꝛ nō possit. ideo r̄nderi pōt qḋ ibi loquit̄ qñ quis substituit̄ in penā alteri⁹ aliquid faciētis vt ibi no. Bar. al's sufficit ꝯditionē qualitercūqꝫ verificari vt ħ ꝑbatur. et. l. iii. C. et c. ¶ In e. glo. ibi est institut⁹ supple vt ꝑbat̄ i. l. i ratione. §. si filio. et. §. qḋ vulgo. ī. ad. l. fal. et satis ꝑ Bar. l. gall⁹ in prin. ṗalle. ¶ In ea. glo. ibi nō placet supple et bñ per rationes quas glo. ṡ. tetigit. et qꝛ etiā litera cōmuniter habet̄ anseius. ¶ In ea. glo. in fi. dic melius: qꝛ ibi fuerunt verba enunciatiua principaliter propter se prolata. ideo ibi dispositionem inducūt hic autem fuerunt principaliter propter aliud ideo dispositionem non inducunt. et precipue quādo conditionaliter ꝑfertur. facit qḋ habetur. l. si quis sub cōditione. ī. si quis cau. et. Et de materia verborum enunciationum plene notatur ꝑ Bal. ex hac scriptura alle. in glo.

Summarium.

1 Verba testatoris qualiter intelligenda sint.
2 Opinio quando potius inspiciatur quam veritas.
3 Conventio verbalis quado ius accrescendi inducat.

Quo loco. Institut' sine pte in q uacũqz pte testamẽti hz illud qd de est assi vel bipõdio.h.d. ℂNo.qd dcm est i summario. Aduerte qz hic loquit qñ est fcã distributio certa͡z partiu͡z ⁊ restabat aliqua vacans. Sz.l.hr̃des sine partib'.⁊.l. si ita qs heredes.j.eo.loquũtur qñ nulla fuit facta specificatio partium.⁊ sic in diuerso casu ab illo qui hic ponitur.

1 **Si iã mortuo.** † Verba testatoris dñt intelligi per inde ac si esset illud quod

2 testator putauit.h.d. ℂNo.qd dictũ est i summario.†Not.qd in depẽdẽtib' a nr̃a volũtate inspiciẽda ẽ opinio ⁊ nõ veritas terminor͡z vel extremorũ fm Ang.⁊ p B no.qd dispõ testãtis capit substãtiã ab ei' opinõe nõ aũt a mera existentia extremorũ.facit.l.seruo manumisso.in gl.§.de 2di.ide.⁊ ibi guli.de cu.

3 ℂ†No.q cõiũctio ṽbalis cadẽs iter honoratosq̃ ⁊ alr̃ ẽ i re͡z nãalr̃ nõ iducit ius accres.⁊ sic facit fz bal.⁊ ang.qd si recipio fũdũ p me ⁊ fratre meo mortuo quẽ credebã viuere cũ pcõ q vno in aliũ reuertat qd habebo p ius accres.totũ sicut h viuẽs hz totũ ⁊ accrescit sibi pars mortui cõiũcti͡z secũ istituti vt hic colligit in ver.qd si viuus. Aduerte qz iste tex.in prio rñso vr̃ facere 2 no.p Bar.in.l.quoties.§.si duo.s.eo.Sz potes respondere vt ibi plene dixi ideo hic nõ insisto. ℂIn glo.j.ibi sicut si verũ esset supple.⁊ istud pcedit in his q̃ depẽdẽt a volũtate testantis:qz in eis est inspiciẽda sua volũtas ⁊ opinio.⁊ ista ẽ rõ tex.in glo.fi.ibi sol.vt ibi supple qz ibi lz nõ esset in rerũ natura tamen esse sperabatur.ideo ibi facit partem hic secus.

Summarium.

1 Conditio impossibilis non vitiat institutionem.
2 Libertas commode dari seruo.

1 **Trebatius.** Nõ põt 2mode summari. ℂNot.†qd vbi 2ditio impossibilis adijcitur istitutiõi vitiat ipsa cõditio.⁊ remanet istitutio. ℂIn glos.ij.ibi hic nullus ⁊ sic vr̃ fuisse adiecta cõditio i possibilis:qz si null' fuit hr̃s istitut' null' ali' poterat esse heres ante ipsum seruum.ideo talis cõditio tanquã impossibilis reijcitur.

2 **Seruo libertatẽ.** Nõ pt cõmode summari. ℂ†No.qd seruo põt cõmode dari libertas pure ⁊ hr̃ditas sub cõditiõe,Simil'r põt ecõtra pure heres istitui ⁊ libertas dari i diẽ vel sub cõditiõe.l. quoties.§.fi.s.e.ti. ℂNo.fm Ang.si papa alicui cõcedit pbẽdã pure ⁊ canonicatũ sub cõditiõe ⁊ null' possit hr̃e pbẽdã nisi sit canonic' qd valet pbẽde 2cessio ac si fuisset cõcessa sub eadẽ cõditiõe sub qua canonicat' fuisset cõcessus. ℂIn glo.pure i fi.No.istã glo.fm hãc secũdã expositionẽ qz si seruo est data libertas pure h expsso ⁊ hr̃ditas sub cõditiõe si null' ali' est institut' q detrahit i effectu dictio pure ⁊ pẽdet libertas a cõditiõe instõnis nõ aũt vitiabit ipsa istitutio rõne pplexitatis cu͡z alio nõ istituto nõ possit statim esse liber si ipse ẽ istitut' sub cõditiõe.⁊ sic facit p eo qd dixi.l.qties.§.seru'.s.eo.Quis aliq dicãt istitutionẽ tũc vitiari qñ fuisset expssu͡z ṽbũ pure rõne pplexitatis.⁊ reprobãt istã scda͡z expositionẽ.Sz mell' est dicere q sustineamus glo.in dubio ⁊ sic erit casus cõtra opi.predictorũ scdm istã secũda͡z sol.⁊ sic erit casus cõtra istos.facit pro hoc.l. quoties.§.si quis ita.vbi detrahitur dictio postea de institutione facta de seruo cũ libertate.ergo nõ est absonũ qd detrahat dictio pure.⁊ licet posset dici qd dictio postea posset verificari scdm ordinẽ intellectus.tñ litera ibi nõ ponderauit sed simpliciter dixit qd detracto verbo postea erit heres. ℂIn glo.j.ibi si hoc expressisset supple ⁊ sic grauauit etiam venientes abintestato.facit quod tangit glossa sequens ad finẽ.in ver.min' legitimi.⁊ facit qd habet.l.si veritas.l.ex testamẽto.C.de fideicõ.

Summarium.

1 Heres institutus sub conditiõe ipsa pendẽte potest bonorum possessione͡z agnoscere.
2 Dictio tanquam quid importet.
3 Pretor viuus regulam pretoris mortui debet imitari.
4 Iudex terminum statuens conditionẽ adijcere potest.
5 Decretum secundum qualiter sit interponendum.
6 Mora purgari nequit si res integra non sit.
7 Iuri de futuro quando renunciari possit.
8 Tps ad adeũdũ statuit qñ hẽs sub 2ditiõe potestatiua istituit.
9 Curator sine iudicis decreto alienare non potest.
10 Bona pupilli an possint vendi debito a pupillo inchoato.
11 Citatus legitime impeditus an teneatur pcuratore͡z mittere.
12 Procuratorem mittere non tenetur qui idoneũ nõ inuenit.
13 Dies legati vsusfructus non cedit nisi a die hereditatis adite.

Si quis instituatur. Diuidit in duas partes principales: nã primo ponit qd potest facere heres institutus in diem certum vel incertum. secũdo quid iudex potest facere.secunda ibi sed si bonorum. Illa secũda subdiuiditur.nã primo loquit qd hz facere iudex qñ aliquis est institutus sub 2ditione potestatiua.scdo qñ qs est institutus sub conditione casuali vel alias non dependente a ptãte instituti. tertio circa pdicta ponitur vna questio ⁊ illã determinat.⁊ successiue in versi.⁊ ideo ⁊c.circa suam determinationẽ tollit vna͡z dubitationem.secũda ibi item si conditioni.tertia ibi sed si sub conditione.⁊ hoc.d.Heres missus in possessionẽ pẽdẽte 2ditione põt facere oia que põt facere curator datus hereditati.h.d.j. Et si institutus differret illã implere ei per iudicẽ ad illã implẽdã consequenter hereditatẽ adeũdã terminus statuit.h.d.scdo ⁊ pendente casuali cõditione iudex statuit terminũ.j.quẽ si nõ petit bo.pos.vel hereditas adeatur creditores in bo.pos. mittẽtur ⁊ curator cõstituetur.h.d.tertio ⁊ vltimo. ℂIn text.ibi lz hereditas obtigerit.i.nisi.j.tempus statutũ a iudice bo.pos.petita fuerit pẽdente 2ditiõe p hr̃dẽ institutũ sub 2ditiõe. fz Ia. de are.⁊ Bar.i text.ibi ad itaqz fuerit.s.post existẽtiã cõdõnis veniẽtis.j.tps statutũ a iudice.Itẽ ibi ⁊ iterim.s.pẽdẽte dilatione data heredi fm vnũ intellectũ vel expone interim.l.p lapsu͡z termini añquã eueniat cõditio post elapsum terminũ.Itẽ ibi q̃ vrgebũt.i.q̃ tpe essent pitura.alia aũt nõ poterũt distrahi p curatorẽ nisi forte imineat graue es alienũ:qz tũc,ppter illud poterit ⁊ alia vẽdere.⁊ istud est qd addit in ṽ.sz si sub cõditiõe. Itẽ ibi cause cognitiõe.iste tex.recipit multiplicẽ intellectũ de quo i gl.⁊ iste ver.Et iõ hz lr̃am diff.ciliorẽ quã aliqua pars hui' legis.Itẽ ibi sine dilatiõe qz nõ aio differẽdi sz ex necessaria cã fz

1 Dy. ℂ†No.ex tex.qd heres institut' sub cõdõne põt interim pẽdente conditione agnoscere bo.pos.No.fm ve͡z intellectum quẽ sequit Ia.de are.⁊ cõiter doc.qd bo.pos.q̃ dat istituto sub cõdõne illa pẽdẽte tribuit illã administrationẽ sibi q̃ cõpetit curatori dato bonis.Et sic talis bo.pos.interim agnita ⁊ decreta p iudicẽ facit ipsu͡z legitimũ administratorẽ nõ qd administret p suo.i.vt sua bona fm Bal.sz p inde ac si esset curator bonorũ ⁊ interim poterit agere ⁊ cõueniri sicut curator bonorũ.facit.l. j.⁊.ij.j.de cur.bo.dã.

2 ℂ†No.de dictiõe tãquã q̃ interdũ denotat veritatẽ.iterdũ silitudinẽ vt colligitur ex gl.in ver.tanquã. facit.c.nuper.extra de biga. ℂNo.qd hz facere iudex ad instãtiã creditorũ siue qs sit istitut' sub 2dõne ptãtiua siue casuali pẽdẽte ipsa conditione.nã pz ex litera ex eo qd dictũ est in summario. ℂItẽ no.qd instituto sub 2dõne potestatiua nõ solu͡z põt statui tẽpus vt impleat cõdõnem sz etiam vt adeat.qd vr̃ mirũ cũ ante impletã conditionẽ nõ põt qs adire.facit.l.q põt. j.de acqr.here.Sz dic qd istud cõtingit eo qz põt iplẽdo cõditionẽ facere vt possit adire.l.q potest.de reg.iur. ℂEt no.ex pdictis qd causatiue potest quis cogi implere cõditionẽ ptãtiuã vt h pbat.lz pcise nõ posset cogi:qz illud sui natura nõ facit necessitate.l.fi.j.de condi.insti.⁊.l.si qs sub cõdi.j.si qs omis.cã te.

3 ℂ†No.q pretor viuus dz imitari regulã pretoris mortui etiã quãtũ ad terminos ⁊ dilatiões statutas i eo.casu vel sili. ℂNo. q heres institut' sub cõditiõe potestatiua nõ arctat a iure illã

4 iplere cũ primũ põt vt hic p gl.⁊.l.fi.j.de cõdi.isti. ℂ†No.q iudex in statuẽdo terminũ potest conditionẽ addire vt no.gloss. l.obligationũ fere.§.cõditio.j.de ac.⁊ ob.vbi gl.dicit no.sniam excõicationis posse ferre 2 aliquã nisi soluerit.j.certu͡z terminũ. ℂNo.qd debeãt vel qd possint facere creditores pẽdẽte cõditione institutionis.nã colligit satis ex ver.sz si bonorũ.⁊ ex ver. Itẽ si cõditio.nã hec lex fuit facta i fauorẽ creditorũ ne dilatio cõditiõis adiecta istõni habeat eis nocere. ℂNo.ex ver.⁊ interim fm vnũ intellectũ qd lz regulariter pẽdente dilatione data per iudicẽ iudicis officiũ dz congelscere tñ illud vr̃ limitadũ quo ad illa q̃ fierẽt in preiudicium partis ad cui' instãtiã data est dilatio.Secus qñ aliquis vellet facere ad fauore͡z illius ad cuius instãtiã ⁊ fauorẽ fuerit statuta dilatio:qz tunc illud poterit facere per istu͡z tex.fm And.de pis.Bal.⁊ Ang.⁊ hoc ne dilatio data in fauorẽ creditorũ retorqueat in eorum lesionem.argu.l. quod fauo.C.de legi.vr̃ esse iusta cã vt non conquiescat si periculũ sit in mora vt hic vr̃ pbari. ℂNo.ex ver.⁊ ideo de effectu gestorũ per curatorem datũ bonis de quo per gl.⁊ dicet super

5 illa. ℂ†Vltimo not.formã secundi decreti fm Bart.qñ 2 bona defuncti agit.qz dz fm eũ hoc modo interponi.vc͡z q detur curator bonis qui illa vendat vel vendere posset vt colligit ex hac.l.secundũ eum. ℂIn gl.iiij.ibi que iuris sit.i.que a iure est permissa ⁊ dispẽsatiue concessa fm Ang.Ibi nõ que facti expone.i.non petit seu agnoscit illã q̃ sit facti.i.cum pleno effectu q̃ tribuere solet bo.pos.agnitã per succedẽtẽ pure de iure pretorio.⁊ sic nõ tribuit ius residẽs i psona istituti ita q efficiat dñs

hereditatis ⁊ rerum hereditariarū sicut efficeret̄ qñ pure esset facta institó ⁊ agnosceret bo.pos.nā tūc et̄ si casus esset in quo posset adire de iure ciuili hoc dico ꝑ no.i.l.fi.C.vñ legi.Agnoscē do bo.pos.ex quo eēt pure īstitut⁹ videret̄,et adire de iure ciuili.l.puberē.C.de iure deli.scōm vnum intellectuȝ quē ibi sequit̄ Bar.l3 gl.aliter itelligat.¶ In ea.ibi q̄d illa que est facti. Ista opi.posset saluari certo respectu si intelligat̄ q̄d pēdēte cōditione petit̄ bo.pos.q̄ est facti hoc est q̄ attribuit vt possint bōa hr̄ditaria administrari ⁊ sic ꝑ quā cōcedat̄ administratio q̄ est facti.l.cū filio.ad fi.š.de cura.fur.nō aūt petet̄ bo.pos.q̄ sit iuris hoc est que tribuat ius ipsi instituto in dn̄o hereditatis vel rerū hereditariarū.Et hoc nō pōt etiā saluari ista scd̄a opi.que i effectu tēdit ad idē cū p̄ma.¶ In ea.gl.ibi vel aliq̄d vt heres.⁊ sic concludit ⁊ residet gl.in effectu q̄d ista verba tanquā heres,referantur solū ad institutū in diē certā nō ad institutū in diē incertaȝ seu sub cōditione l3 videat̄ fateri q̄d alienata per institutū sub cōditione incerta q̄d interim pēdēte cōditione post agnitā bo.pos.cōfirmabit̄ si postea existat cōditio vel deficiat dūmō sit talis institut⁹ q̄ deficiēte cōditione haberet bo.possessio.S3 iste intellect⁹ gl.nō cōformatur litere que simpliciter loquēdo in isto ver.⁊ tanquā vr̄ se referre ad institutū sub certa die.⁊ ideo non placet doc.intellect⁹ gl.⁊ ꝑpterea dicūt q̄d etiā refert̄ ad institutum sub die incerta:q2 ex quo agnouit bo.pos.pēdēte cōditiōe nō censet̄ simpliciter extraneus s3 ex tali agnitiōe cōsequet̄ illā potestatē quā cōsecutus fuisset curator datus bonis.⁊ iō sicut curator datus bonis posset distrahere bona hereditaria saltē qñ sunt tp̄e peritura vel qñ imminet graue es alienuȝ vt patet in ver.itē si cōditioni.circa fi.iuncto ver.sed si sub cōditiōe.Ita poterit etiā distrahere ille institut⁹ sub cōditiōe post agnitā bo.pos.⁊ sic pōt dici q̄d nō distrahet tūc q2 vere sit interim heres s3 tāquā heres vt sic ista dictio tāq̄ denotat similitudinē ⁊ sit sensus q̄d sicut vero heredi est ḡnaliter cōcessum distrahere bona hereditaria.Itē huic agnoscēti bo.pos.pēdēte cōditione intelliget̄ esse cōcessum vt possit distrahere bona hereditaria ad vtilitatē creditorū in casib⁹ permissis in quib⁹ posset distrahere curator dat⁹ bonis.nā quo ad distractionē faciēdā in istis casib⁹ habet̄ tāquā heres sicut etiā ⁊ curator dat⁹ bonis ⁊ sicut et̄ heres qui distrahit in casib⁹ p̄missis antequā adeat̄ intra tp̄s sibi datū ad deliberandū.l.aristo.§.fi.ff.de iure deli.⁊ istud voluerūt Ia.de arc.Bar.⁊ Bal.⁊ Ang.vbi aūt institutus sub die certa agnosceret bo.pos.q2 ille acqrit dn̄iū hereditatis ⁊ rerū hr̄ditariarū nō est dubiū q̄d tanquā heres q̄d vere sit heres saltē effectu insti.de bo.pos.§.finaūt.q̄d poterit distrahere res hereditarias.¶ In gl.in ꝑ.edictū i fi.Dy.dicebat q̄d loquit̄ lr̄a de eo q̄d hr̄ in.l.suseru⁹.de bo.auf.iudi.possi.⁊ in.l.j.de curato.bonis dādo.S3 certe ibi nō diffinit̄ aliq̄d tp̄s vt ibi p3.⁊ ideo ista opi.nō est bona.iō dixit Bar.q̄d hic loquit̄ de edicto q̄d p̄finit tp̄s inter q̄d posset peti bo.pos.de quo.l.j.§.largi⁹.de succes.edi.vbi extraneis dant̄ cētū dies;cōsanguineis aūt ann⁹.Et ꝑ h̄ dicit Bar.q̄d isto casu istius.l.vult iudex statuere tp̄s hr̄di instituto sub cōdōne nō poterit statuere min⁹ tp̄s quā cētū dierū extraneis ⁊ annū liberis parētib⁹ ꝑ no.in.l.j.§.fi.cū.l.seq.ff.de iure delib.vbi vr̄ ꝓbari q̄d l3 maius tp̄s possit statui tñ min⁹ nō q̄d dt eē notādū q2 ꝑ hoc dictū multi ꝓcessus poterūt impugnari qñ dicat.Si minus tp̄s dabit̄ parte ꝯdicēte ⁊ postea ꝓcessum est ad dationē curatorū q̄d nō valebit datio talis curatoris nec illud q̄d erit gestū ꝑ talē curatorē.q̄d tene mēti.Bal.tñ hic videt̄ primo dicere q̄d tp̄s de quo hic loquit̄ litera pt̄ dici esse arbitrariū.l.j.in fi.de iure deli.S3 certe pōt dici q̄d est arbitrariū si velit dare maius tp̄s nō min⁹ vt p3 ex.l.ij.Dixit etiā Bal.q̄d si elapsum est tp̄s statutū a iudice etiā si fuerit statutū vt dixit Bar.q̄d si res erit integra vbi non est ꝓcessum ad dationē curatoris nec ad missionē in possessionē creditoris q2 tūc poterit īstitutus morā purgare etiā si iudex fuerit cōminat⁹ q̄d post lapsuȝ termini nō audiet ipsum institutū.all.ꝑ h̄ dictū Inn.q̄d bñ no.ſm eū ⁊ sequit̄ etiā hic Ang.i.c.cū i tua.ex q.cau.ma.acc.pos.† Secus qñ res nō est integra q2 tūc nō pōt morā purgare.l.mācipio.ff.de opti.le.⁊ ꝑ gl.⁊ Cy.in.l.si ea.C.q accu.nō pos.⁊ ꝑ gl.in cle.sepe.i ver.defensiones legitime.de ꝟ.sig.facit.c.pastoralis.cum ibi no.extra de excep.vbi vr̄ notari q̄d post lapsuȝ termini dati ad ꝓponēdū exceptiones etiā audit̄ qs re integra qñ ius aduersarij nō est factū deteri⁹.facit.l.⁊ si post tres.š.si qs cau.Ange.vero hic aliter dixit vc3 q̄d interdū statuit̄ terminus ei q pt̄ esse heres ad h̄ vt post terminū nō possit agnoscere hr̄ditatē.⁊ tūc bñ d3 dari dilatio de qua dixit Bar.⁊ de qua hr̄ in.d.l.largi⁹.⁊ in.l.j.in fi.cū.l.se.de iure deli.interdū iudex statuit terminū instituto ad instātiā creditorū q volūt ius suū ꝓseq vt sic videant an debeāt agere ꝯ hr̄dē an ꝯ curatorē quē dari faciēt ⁊ ſm euȝ tp̄s est arbitrariū.l.quādiu.la.ij.ff.de acqui.here.⁊ tunc elapso illo tp̄e ⁊ bonis distractis vel per creditores possessis adhuc poterit adire.s3 tūc nō erit heres quo ad emolumētū vt.l.si seru⁹.cōiūcta magna gl.ibi posita.ff.de bo.auf.iu.pos.⁊ iō ſm eū male dixit Bar.dicendo indistincte q̄d post lapsuȝ terminū via est preclusa q̄ ſm eū dictū Bar.est ꝯ illā.l.qñ datur terminus ad instātiā creditoruȝ.Et plus dicit q̄d qñ statuit̄ terminus q̄ p̄cludat̄ via adeundi.q̄d cōtingit qñ fit ad instantiā substitutivl̄ sequētis in gradu.tūc post lapsum terminū poterit heres adire si res sit integra vt.š.dixi post Bal.⁊ intellige rem integrā.i.qñ hereditas nō est distracta.S3 melius dixisset qñ nō est adita ꝑ substitutū vel sequētē in gradu.Et per hoc opinio Angel.patet in hoc articulo circa intellectum tex.¶ Sed aduerte q2 ipse nō vr̄ ꝑ oia bñ dicere.nā.l.q̄diu.per ipsum all.non loquitur qñ statuit tp̄s ad instantiā creditorū sed quando ad instantiā substituti vel sequētis in gradu vt ibi patet.Preterea ibi nō declarat̄ q̄ tp̄s d3 statui.⁊ sic illa.l.non probat dictū suū.ꝓpterea vr̄ ꝯ istū tex.qñ loquit̄ qñ statuit̄ tp̄s ad instantiaȝ creditorum.⁊ tñ dicūt q̄d pretor debet imitari edictū suum in quo p̄finit̄ tp̄s intra q̄d adeat̄ hereditas.⁊ sic videt̄ loqui de tempore de q̄ loqtur.l.j.§.largius.de q̄ dixit hic Bar.aduerte q2 vbi heres est institutus pure si statuit̄ sibi tp̄s ad instantiā substituti vel sequentis i gradu,si nō adiuit intra tp̄s statutū hr̄ ꝑ repudiāte.d.l.q̄diu.q̄ forte posset limitari nisi re integra incontinenti sine interuallo morā purgaret per no.l.si ita quis.§.sela.ff.de ver.ob.⁊ q̄d superius dixi post Bal.Si aūt fuerit statutum tp̄s ad instātiaȝ creditorū tunc lapso tp̄e hr̄ ꝑ adeūte.l.fi.§.pe.C.de iure deli.q̄d forte posset limitari l3 re integra.⁊ nō ex interuallo morā purgaret.⁊ rō p̄dictor est vt tangit̄ ꝑ Bar.in.d.l.q̄diu.q2 in odiū cōtumacis accipit̄ post lapsum terminū q̄d est sibi deterius ⁊ aduersario vtili⁹.l.de etate.§.qui tacuit.š.de inter.act.ideo quando tempus statuitur ad instantiā substituti:q2 vtilius est substituto q̄ habeat̄ pro repudiante ipse institut⁹ qui fuit ꝯtumax intra terminū non adeūdo nihil dicēdo.Et simil'r vtili⁹ est creditoribus qñ ad eorū instantiā datur termin⁹ īstituto vt post terminū habeat̄ pro adeūte.⁊ sic habeāt quē cōueniāt.ideo habeatur pro adeunte tanquā sit vtilius creditoribus.⁊ hec ꝓcedunt qñ heres est institutus pure vel si sub cōditione ꝯditio euenit.si autē sit institutus sub conditione nondū tñ euenit conditio tunc si est conditio potestatiua vel et̄ mixta ſm Bar.in.l.si quis suus.ad fin.ff.de iure deli.si statutus sit terminus ad instātiam substituti habetur pro repudiante.† Facit licet non alle.q2 iuri de futuro l3 extra iudiciū repudiari nō pōt simplici renūtiatione.l.si ita scriptū.§.si sub cōditione.de leg.ij.Tamen i iudicio bñ pōt renūciari vt voluit gl.l.in plurīū.ff.de acq.here.l.j.ff.de cur.bo.dan.Si autē fuerit statutus terminus ad instantiam creditorum tunc non potest haberi per lapsum termini pro adeunte ex quo conditio non est adimpleta.Et illa nō ipleta non possunt adire.vt voluit hic gl.ij.⁊ facit q̄d habet̄ in.l.is pōt.ff.de acqui.here.S3 habet̄ tūc conditio pro defecta vt sic creditores possint mitti in bon.poss.⁊ curator dari bonis.Et ita intelligit Bart.istum tex.hic ⁊ in.d.l.si quis suus.⁊.d.l.quādiu.allega.etiā q̄d habetur in.d.l.si seruus.de bon.auf.iud.pos.Aduerte q2 inquantum Bar.voluit in.d.l.si quis suus.ad instantiam substituti posse statuti terminū instituto sub conditione potestatiua.ipse ideȝ contradixit in.l.suus quoq3.š.eo.Sed forte veri⁹ est id q̄d dixit in.d.l.si quis suus.vt tetigi in.d.l.su⁹ quoq3.š.eo.Item inquantum dixit quod quando statuit̄ terminus instituto sub conditione ad instantiaȝ creditorum quod per lapsuȝ termini habetur conditio pro defecta.Ang.hic voluit cōtra.vt dixi.š.Potes concordare opin.q̄d habetur ꝑ defecta quo ad h̄ vt creditores possint mitti i possessionem ⁊ vt curator detur bonis qui possit bona distrahere ⁊ satisfacere creditorib⁹ adeo quod licet predicta conditio existat nō reuocabuntur alienata,⁊ sic procedat opin.Barto.sed alio respectu nō habetur ꝑ defecta:quia si existat conditio,poterit heres adire hereditatem ⁊ erit heres saltem nomine licet non quo ad effectum emolumenti si bona sint distracta.⁊ sic itelligatur opin.Ang.⁊ ista dicunt satis probari in.d.l.si seruus.coniuncta glos.¶ † Aduerte q2 quādo heres est institutus sub conditione potestatiua statuit̄ tēpus ad implendum conditionem ⁊ ad adeunduȝ.⁊ sic intelligit̄ ver.s3 si bonorū.S3 si sit institut⁹ sub ꝯditiōe nō potestatiua tunc non statuitur tēpus vt ipleat cōditionē ex q̄ iplemētū non pendeat ab eius potestate.facit.l.ab administratione.⁊ q̄d ibi not.C.de leg.Sed statuitur tēpus hoc modo:quia nisi intra ipsum tēpus petat heres bono.pos.vel nisi eueniat conditio ⁊ adeat hereditatem permittit iudex bona possideri per creditores ⁊ procedetur etiam ad dationem curatoris quem etiam poterat interim pendente dilatione constituere vt si possit distrahere tempore peritura.⁊ sic etiam satisfacere graui eri alieno ⁊ maxime quod crescat ex pena ⁊ maxime si sit publicum debitū vt colligitur ex ver.item si cōditio.cum.l.sequenti.¶ In glossa in ver.tempus.ibi in legato quasi velit quod vbi conditio potestatiua adijcitur legatario debet illā implere cū primum potest,alias habet̄ ꝑ defecta.Sec⁹ quādo adijcitur institutioni heredis:q2 nō habetur ꝑ defecta licet non impleuerit cū primū pōt

nā videꝛ poſſe iplere toto tp̄e vite ſue.ꝭ.de cōdi.iſti.l.fi.⁊ ratio
diuerſitatis eſt ſm glo.h̄ qꝛ heres tāquā dn̄s ſupple future to-
tius hr̄ditatis vel etiā partis nō ſic fuit grauandus ſicut lega-
tariꝰ qui ſolū eſt futurus dn̄s rei legate.Sꝫ melius pōt dicere
qꝺ ratio diuerſitatis eſt qꝛ de maiori preiudicio agiꝛ in hr̄de
quam in legatario.nā ſi cōditio habereꝛ ꝓ defecta in herede ſi
nō impleuit cū potuit deficeret teſtamētum ⁊ per cōſequēs le-
gatum.l.eam quā.C.de fideicō.ꝗ ratio ceſſat in legatario qꝛ li-
cet in eo cōditio habeatꝛ pro defecta non inualidatꝛ totū teſtm̄
ſꝫ ſolū ip̄m legatū.⁊ qꝛ ipſa ratio vr̄ cōcernere ſolū caſuꝫ quan
do vnus ſolus eſt heres inſtitutꝰ ſub cōditione poteſtatiua.po
tes etiā addere aliā rationē qꝺ in herede agiꝛ de maiori preiu
dicio ex eo qꝛ hereditas nō ſimpliciter cōtinet in ſe lucruꝫ imo
ēt bonus.Secus in legatario.l.ſi heredita.ꝭ.māda.ideo maius
tēpus fuit conueniens dari heredi quā legatario.⁊ per hoc ēt
ſatis pōt ſuſtineri ratio glo.⁊ iſta prima ſol.gloſ.cōmuniter te-
netꝛ per doc.de quo etiā ꝑ Cy.in.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.⁊
facit qꝺ not.Bar.in.l.ſeius.in prin.ꝭ.eod.Sequens autē ſo.vt
ſubaudiatur dictio etiā in.l.hec cōditio.all.ī glo.⁊ ſit ſenſus ꝙ
cōditio poteſtatiua poteſt impleri etiā cū primū poteſt:⁊ ſic im
plicabit dictio etiā qꝺ etiā poſtea poterit ipleri.Non eſt bona
qꝛ videꝛ illā.l.violare.ideo tene primā ſo.hic poſitam.⁊ qꝺ hic
diciꝛ de cōditione poteſtatiua appoſita heredi in vltima volū
tate.idē dicas de appoſita in cōtractu in perſona vnius cōtra-
hentium vt dixi in.d.l.ſuus.⁊ no.per barto.in.d.l.hec cōditio.
idē ſi adijciatur ī rubricis ſcd̄m Bal.⁊ Ang.allegat ꝙ habetꝛ
in.c.dudū.extra de preb.lib.vj.quid autē in cōmuni ꝯctu ſnīe
tetigit Bar.⁊ nō decidit in.d.l.ſuus.§.ſꝫ ſi filio.Sed ibi de hoc
plene dixi.In glo.in ver.curator.ibi q talia faciā.ſupple qꝛ vē
dant que tēpore ſint peritura ⁊ etiā ſatiſfaciāt graui eri alieno
⁊ ſic vt alia nō eo tēpore ꝓpter illud diſtrahant.Alia autē ali-
ter nō poterit vēdere curator datꝰ interim pendēte dilatiōe da
ta heredi inſtituto qꝛ tūc datꝛ curator ad cōſeruādū bona ideo
tunc ſolū poterit facere predicta duo nō aūt poterit alter bona
diſtrahere vel obligare nec actiones intētare niſi ſint tp̄e pitu
re ſcd̄m Ang.facit qꝺ habetꝛ i.l.ariſto.⁊ i.l.ait p̄tor.de iu.deli.

9 Qꝺ itellige ſm Ang.qꝺ † talis curator vbi alienat ī caſu ꝑmiſ
ſo alienare debebit cū decreto iudicis ſeu p̄toris per id qꝺ h̄ dꝛ
diſtrahi iuſſoꝝ ⁊c.⁊ facit etiā qꝺ habetꝛ in ver.⁊ ideo.ſm vnū i
tellectum.Secus dicit Ang.vbi dareꝛ curator bonis abſentis
ex eo:qꝛ nemo eſſet q defenderet iuxta id qꝺ legiꝛ ⁊ no.in.l.ab
hoſtibꝰ.i pn̄.ꝭ.ex qui.cau.ma.vel ſi dareꝛ hr̄ditati iacēti iuxta
id qꝺ habetꝛ in.l.debitorū.C.ꝺ neg.geſt.forte qꝛ nemo inuēitur
qui velit eſſe heres.⁊ ſic diu poſſet hereditas iacere ⁊ cōſequen
ter poſſent creditores diu eſſe i ſuſpēſo.facit qꝺ habetꝛ i.l.ſi diu.
⁊.l.ſi ſeruus.ꝭ.ex q.cau.i poſ.ea.nā in dictis caſibꝰ curator da-
tus habebit plenā poteſtatē ⁊ intentabit actiones etiā tp̄e nō
perituras.⁊ cōtra eū ſimiliter dabuntꝛ ⁊ bona etiā nō peritura
diſtrahet cū decreto iudicis.vbi cauſa ſuadebit ꝑ id qꝺ habetꝛ
in.d.l.ſi diu.⁊ iſte eſt verus intellectꝰ ſm eū q cōcludit qꝺ cura
tor de quo iſta.l.loquiꝛ qꝛ nō datꝛ niſi ad cōſeruandū bona nō
poterit aliquē actū gerere niſi ſolū illū qui tēdat ad cōſeruatio
neꝫ bonoꝝ.⁊ ſic ſolū poterit facere duo de quibꝰ p̄dixi ⁊ ſic reſi
det Ang.⁊ eiꝰ dictū puto verū inquātū hec.l.loquiꝛ ī curatore
dato īterim pendēte dilatiōe data heredi.Sꝫ vbi curator datꝛ
poſt lapſam dilationē datā heredi antequā veniret cōditio pu
to qꝺ talis curator haberet plenā poteſtatē ꝑ id qꝺ habetꝛ i.d.l.
ſi ſeruꝰ.⁊.l.ſi diu.⁊ ſic prima expoſitio quā dedi ī tex.ſuper ꝟ.⁊
interiꝫ.melior videꝛ quā ſcd̄a qꝛ maiorē poteſtatē videꝛ habe
re curator datus poſt lapſam dilationē datā hr̄di quā datā in
terim pēdēte dilatione.¶ In gl.in ver.nō habet ī fi.Aduerte

10 lꝫ doc.trāſeāt cū glo.pōt dicere glo.procedere † vt nō poſſit fie
ri vēditio bonorū pupilli qn̄ debitū eſt inchoatū a pupillo.nā
iſtud videꝛ itelligēdū niſi detꝛ curator bonis pupilli.⁊ ꝓcedatꝛ
eo modo q̄ ꝓcedereꝛ cōtra furioſum per id qꝺ habetꝛ in.l.fulci
nius.§.adeo.ꝭ.ex q.cau.in poſ.ea.Sꝫ vbi agiꝛ de debito pater
no non eſt neceſſe dare curatorem ſed videꝛ ſufficere ſi nō defē
datꝛ ⁊ citatis amicis ⁊ attinētibus per ꝓclama generale nemo
cōpareat qui eū defendat.facit qꝺ habetꝛ i.l.hoc autē.§.j.⁊.§.
fi.ꝭ.ex q.cau.i poſ.ea.¶ In glo.ī ver.ait.ī fin.⁊ ſic reſidet glo.
qꝺ iſtud qꝺ hic dicetur de cauſe congnitione adhibēda de reſti
tutione dāda vel non danda aduerſus geſta vel diſtracta per
curatorem ⁊ cōcludit qꝺ nō datur pupillo reſtitutio aduerſus
talia ſed abſentibꝰ ex iuſta cauſa ⁊ alijs vt hic ī l.tera.vnde da
bitur reſtitutio cā cognita.Sꝫ Bar.hic reprobat iſtum intelle
ctum dicens qꝺ non videꝛ eſſe fienda differētia inter pupilluꝫ
⁊ abſentes ⁊ alios de qbus hic dicitur qꝛ eadem videꝛ eſſe ra-
tio in omnibus predictis.⁊ ſic videꝛ eſſe eadē iuris diſpoſitio.
arg.l.illud.ꝭ.ad.l.aqui.Nō ob.l.in integrum.ꝑ quā gloſ.mo-
netꝛ qꝛ ibi loquiꝛ quādo hereditate iacēte ⁊ ſic eo caſu q̄ bona
non erāt pupilli datꝰ fuit curator.ideo tūc non datur reſtitu-
tio pupillo aduerſus geſta per talē curatorē.⁊ idē eſſet dicēdū

ſm eū ſi hereditate iacēte in qua fuit inſtitutus abſens vel aliꝰ
de quo diciꝛ datꝰ ſit curator q bona poſtea diſtraxiſſet vt ſa-
tiſfaceret creditoribꝰ qꝛ etiā ibi nō reſtituerentꝛ aduerſus geſta
per talē curatorē.Sed Bal.hic primo dicit qꝺ ꝓ differētia gl.
poſſet allegari qꝺ no.gl.in.l.cū quidā.ꝭ.de acqui.here.⁊ ꝙ ēt in
terdū minor in aliquibus caſibꝰ nō reſtituiꝛ.l.auxiliū.§.j.ꝭ.de
mino.tn̄ finaliter ꝯcludit poſt Ja.de are.⁊ Pe.⁊ ſiľr Ang.qꝺ
pupillꝰ ⁊ ēt predicti ꝓpter enorme damnū poſſent petere reſti
tutionē aditione ſecuta in caſu in quo Bar.dixit nō dari.facit
ꝓ predictis lꝫ nō allegēt qꝺ habetꝛ in.l.ſi ea cā.in pri.ꝭ.de mi.
in quo vos habetis ꝙ hr̄ditate iacēte bona nō erāt pupilli nec
p̄dictoꝝ qꝛ reſpōdēt predicti qꝛ lꝫ tunc vere nō eſſent credito-
rū:tn̄ ſecuta aditione finguntꝛ eſſe eorū qꝛ ſecuta aditione heres
retro fingiꝛ fuiſſe heres ⁊ ſic dn̄s ex tp̄e mortis teſtantis.l.he-
res qn̄qꝫ.ꝭ.de acq.here.⁊ ideo vr̄ qꝺ dari debeat reſtitutio ſaltē
ꝓpter enorme dānū.facit.d.l.ſi ea cā.Nec ob.d.l nō ītegrū:qꝛ
ibi pupillus ſe abſtinuerat ⁊ ſic erat priuatus hereditate de iu
re cōi.ideo lꝫ poſtea reſtituatur de iure ſpeciali aduerſus abſtē
tionē ſeu repudiationē non pōt retractare geſta per curatoreꝫ.
Secꝰ ſi nō fuiſſet priuatꝰ de iure cōi vt qꝛ nō adiuerat nec repu
diauerat ⁊ ſic iacebat hereditas ⁊ illa iacēte fuit datꝰ curator
qꝛ tūc vr̄ ſi ꝙ poſtea adeat potuit reſtituti ſi enormiter fuit leſꝰ
ꝑ id qꝺ habetꝛ in.d.l.ſi ea cā.⁊ in.l.ei q.e.ti.⁊ iſta opi.Bar.⁊ ſe-
quaciū ſatis vr̄ rōnabilis ⁊ poſſet de iure ſuſtineri.⁊ illā ſequiꝛ
ēt hic Ange.⁊ ex p̄dictis patere pōt qꝺ inquātū Bar.voluit
nō eſſe differētiam inter pupilluꝫ ⁊ abſentes ex iuſta cauſa qꝺ
nullꝰ ipſoruꝫ reſtituatur qn̄ datus fuit curator hr̄ditate iacēte
⁊ bona ipſius ſunt per ipſum diſtracta non videtur ꝑ omnia
bene dixiſſe.nam dictuꝫ eius poſſet tolerari inquantuꝫ equipa
rauit p̄dictos.tamē nō videꝛ bene dixiſſe inquātū voluit indiſti
cte qꝺ nō reſtituerentur aduerſus geſta ꝑ curatorē qꝛ dictū eiꝰ
lꝫ poſſet procedere qn̄ preceſſiſſet abſtētio.⁊ ſic eſſent excluſi de
iure cōi ⁊ poſtea vellēt venire de iure ſpeciali ꝑ reſtitutionē ī in
tegrū tn̄ nō videꝛ ꝓcedere qn̄ nō preceſſit abſtētio ſeu repudia
tio ſꝫ iacēte hereditate datus fuit curator ⁊ poſtꝙ vellēt adire
de iure cōi nā tunc videntꝛ reſtituēdi ſi enormiter fuerint leſi ꝑ
ea q̄ ſupra dixi.¶ Et ex p̄dictis etiā ptꝫ qꝺ id ꝙ diciꝛ de cauſe
cognitione intelligiꝛ de cauſe cognitione adhibēda in reſtitu
tiōe dāda vel nō dāda aduerſus geſta ſeu diſtracta ꝑ curatorē.
Alio mō ⁊ ſcd̄o intelligi pn̄t dicta ꝟba vt intelliguntꝛ de cauſe
cognitiōe adhibēda.An debeat differri vēditio fiēda ꝑ cura-
torē ⁊ ſic in illa ſupſederi.nā dꝫ ꝯſiderari an agatꝛ de vēditio
ne fiēda cōtra p̄ſentē ⁊ cōtēnētē parere iudici vt tūc nō diffe-
ratꝛ.Secꝰ qn̄ agereꝛ de vēditiōe fiēda cōtra abſentē ex iuſta cā
qꝛ tūc dꝫ differri niſi diu eſſet neceſſe expectari per id qꝺ legiꝛ ⁊
no.ī.l.ſi diu.ꝭ.ex q.cau.in poſ.ea.Tertio mō pōt intelligi vt lo-
quatꝛ de cauſe cognitione adhibēda:an fieri debeat vēditio ꝑ
curatorē:an vero ꝑ creditores.⁊ ſic an īteruenerit latitatio vel
nō.vt ſic prīo caſu poſſet fieri ꝑ creditores nō ī ſcd̄o.facit.l.ful-
cinꝰ.§.j.ex q.cau.in poſ.ea.⁊ lꝫ Bar.Bal.⁊ Ang.ponāt iſtū
intellectū tn̄ iudicio meo ibi non bene ꝓbatur.vnde melius vi
detur dicendū vt etiā tetigit Bal.⁊ Ang.qꝺ loquatur de cau-
ſe cognitione adiecta in edicto in quo p̄tor dat licentiam credi
toribus.an velint per ſe an per curatorē bona diſtrahere.l.cu-
ius bonis.ꝭ.de cura.furi.Itē qnto pōt intelligi de cauſe cogni
tione adhibēda vcꝫ tp̄e vēditionis vt ſic ilia nō fiat ſine cauſe
cognitione ⁊ decreto iudicis illo caſu ſicut nec fit qn̄ fit ꝯ pu-
pillū vel alium abſentē.facit.l.ait p̄tor.⁊.l.ij.de iure deli.Sexto
etiā pōt intelligi vt loquatꝛ de cauſe cognitione que verſetur ī
hoc qꝛ ſcientibus ⁊ ignorantibꝰ nō ita preciſe dꝫ ſtatui dilatio
ad adeūdū vel repudiandū ꝓut ſtatui pōt p̄ntibus qꝛ nō ſunt
ita arctandi abſentes ſicut hr̄des p̄ſentes.⁊ iſtā lec.⁊ expoſitio
nē poſuit Bal.⁊ Ang.⁊ ſic ſm illā vr̄ ſufficere ſtatui tp̄s abſē-
tibus intra qꝺ niſi cōpareāt vel alius ꝓ eis mittentꝛ creditores
in poſſeſſionē ⁊ dabiꝛ curator bonis nō aūt ſtatueꝛ terminꝰ p̄
ciſe ad adeundū vel repudiandū ꝓut pōt fieri preſentibꝰ ⁊ iſte
intellectꝰ videꝛ in ſe ſatis poſſe ſuſtineri.¶ In gl.ī ꝟ.ſine dila
tiōe ibi vel iuſta.p̄cedēs expoſitio eſt magis plana.Si tn̄ vis
tenere iſtā ſecundā vt qꝛ ſit abſens ſine multa dilatiōe forte ex
cā volūtaria vel alia intellige nō tn̄ cauſa differēdi vt dixi poſt
Dy.in apoſtilla tex.⁊ tūc poſſet ſaluari iſta ſcd̄a.¶ In ea.gl.
ibi nō ꝓcedet iudex interim.per h̄ dicit Bal.qꝺ ſi iudex dediſ-
ſet terminū ad cōparēdū ⁊ pendēte dicta dilatione ꝓcederet
ad miſſionē in poſſeſſionē vel vēditionē qꝺ nō valebit talis miſ
ſio vel vēditio ꝑ.l.ſiue pars.allegata ī gl.¶ In gl.fi.ibi vel vē
ditionē.hoc itellige qn̄ fieret ꝑꝑ graue es alienū vel ibi diu cre
ditores eſſent futuri in ſuſpēſo vt qꝛ abſentia eſſet lōga ꝑ id qꝺ
habetꝛ in.l.ſi diu.ex q.cau.in poſ.ea.⁊.ꝭ.dixi in ꝟbo curatores.
¶ In ea.gl.ibi vel ad ſnīaꝫ ſupple fiet ne dilatio.rn̄det glo.vt
ſequiꝛ.Ex iſta ſolutiōe habes vnā opi.q̄ nō ē alibi ſm bal.ī ma

11 teria illa † an citatꝰ teneatꝛ mittere ꝓcuratorē qn̄ ꝑꝑ egritudinē
vľ aliud iuſtū ipedimētū nō pōt cōparere.nā gl.hic ſingulariꝛ
dicit qꝺ

dicit qd nõ tenetur mittere ad actũ litis cõtest. nec ad actũ sen
tentie sed ad cetera cause. ꝛ sic ad alios actus sic. Et rõ diuersi
tatis potest esse: qꝛ duo primi actus sunt magis põdero si iõ in
illis non sic arcet. Glo. tñ in. §. si quis in iudicio. ꝛ in. l. j. ĵ. alle.
aliter dixit. nã in dictis locis distingit inter actorem ꝛ reũ vt sic
actor teneat mittere procuratorẽ lz sit impeditus p se esse in iu-
dicio: secus in reo. Et pro ista differentia facit qꝛ fauorabiliores
sunt rei ꝙ actores. l. fauorabiliores. de reg. iur. ꝛ. l. arrianus. ĵ. de
act. ꝛ obli. Alij vero distingunt inter impedimẽtũ patruo tpe
duraturũ ꝛ impedimẽtũ longo tpe duraturũ vt in primo non
teneat quis mittere procuratorẽ. Secus in secundo. Et pro istis
facit qd habet in. l. si longius. ĵ. de iudi. ꝛ in. l. pe. de vaca. mune.
Sz vera cõclusio est quã posuit Bar. in. l. j. de diuer. ꝛ. ꝛ tempo.
prescri. qꝛ aut loquimur in actore ad prescriptionẽ interrũpen-
dam: aut in reo ad cõtumaciã excusandã. primo casu tenet mit
tere procuratorẽ si vult interrũpere prescriptionẽ. d. l. j. secundo
casu aut est impedimentũ ratiõe dignitatis: aut aliud. Si rõne
dignitatis si dignitas est perpetua: ꝛ sic impedimẽtũ est perpe-
tuũ: ꝛ tenet mittere. l. pe. C. de pc. Secus si fuerit temporalis di-
gnitas qꝛ tunc non tenet interim mittere pcur. l. pars literarũ.
ff. de iudi. Si vero sit aliud impedimẽtum ꝛ tunc si est volunta-
rium puta propter absentiã voluntariã tenet dimittere procu-
ratorẽ. l. j. ĵ. eũ qui ap. in prouincia defen. debere. Idem si sit ne
cessaria sed ex causa iniusta puta relegationis propter delictum
per. l. papi. exuli. ff. de mi. ꝛ. l. sed si per pretorẽ. §. j. ꝛ. §. si aduer. ff.
ex qui. cau. ma. Si vero sit impedimẽtũ necessarium ex causa iu
sta tunc in causis inchoatis ante impedimentum tenet mittere
procuratorẽ. l. eundũ. ĵ. de legi. ꝛ sequit hic Bald. ꝛ Ange. In
alijs nõ inchoatis non tenet mittere si paruo tpe duraturum
est impedimentũ per id qd habet in. §. si quis in iudi. alle. in gl.
Secus si lõgo tpe sit duraturũ ar. d. l. si longius. fm Bar. in. d.
l. j. Sed adde predictis fm ang. qd vbi qs citatur vt cõpareat
personaliter nõ tenet mittere procuratorẽ. ꝛ ille est casus secun-
dum eũ in. d. §. si quis. facit licet ipse nõ alleget qd not. ꝛ legi. in
12 c. cũ dilecti. de do. ꝛ contu. ¶ † Itẽ adde secundo fz ang. ꝙ nũ-
quã tenet qs mittere procuratorẽ qñ non inuenit procuratorẽ
vel minus idoneũ per. l. ideꝗ. ff. pro so. quã. l. dicebat Bart. fm
Ang. ipso. audiente alibi non reperire qd no. ¶ Extra glo. est
aduertendũ fm bar. qd hic põt colligi practica qñ debitores va
gantur per orbẽ vel sunt in lõginquis partibus ꝛ dimittũt bo-
na in patria: qualiter sit succurrendũ creditoribus vt possint cõ
sequi sibi debitũ. nam poterit succurrere eis mediante datione
curatoris quẽ potuerũt petere a iudice. ꝛ sic det curatorem bo-
nis absentis si non reperiat qui eos velit defendere. facit quod
habet in. l. ab hostibus. ff. ex qui. cau. ma. Itẽ dicit hic bal. ꝛ an
ge. post eũ hic posse colligi practicam qñ pupillus remanet he-
res ꝛ hereditatẽ agnouit qualiter succurrat creditoribus. nam
debebit iudex vocatis per proclama gñale agnatis ꝛ cognatis
pupilli ꝛ amicis. l. hec aũt. §. i. ĵ. ex qui. cau. in pos. ea. constituere
curatorẽ qui distrahat peritura ꝛ nõ peritura propter graue es
alienũ. Et si emptor nõ reperiat poterit cũ decreto iudicis con-
cedere creditoribus bona in solutũ scdm mẽsurã debiti declara-
ti. put etiam voluit And. de pisis fm bar. ꝛ ang. Et no. bñ qꝛ li
tera hic vr velle dñ dicit de graui ere alieno qd ex pena crescit ꝙ
cõmittatur pena hereditate iacente ex solo lapsu tpis. ꝛ sic hoc
modo constituat quodãmõ in mora. ꝛ propter hoc allegat An
ge. tex. in. l. j. ĵ. de cura. bo. dã. Sed melius facit. l. ad diẽ. ĵ. de ver.
obli. ꝛ in. l. fi. ĵ. de nau. feu. Itẽ aduerte fz bal. ꝛ ang. ꝛ Barto.
qd vbi procedit cõtra heredẽ non sufficit citari heredẽ per pcla-
ma generale. Sed dz specifice citari vt probatur in. l. j. §. pe. ff. de
ven. inspi. vnde dicit Bal. qd in alijs que specifice tangũt aliquẽ
specifice dz citari. secus in tangentibus aliquẽ vniuersaliter qꝛ
tunc sufficit gñalis citatio per id qd habet in. c. fi. extra de ma-
io. ꝛ obe. ꝛ ibi per Inn. ꝛ in. c. in nostra. extra de pcu. facit quod
no. Bar. in. l. si eo tpe. C. de remis. pig. Et sic fm bal. in casu hu-
ius. l. primo debet citari heres. secundo debet statui sibi termin'
secũdũ formã huius. l. tertio debet dari curator. ꝛ si nõ seruare-
tur iste ordo nõ valebit ꝙ agit scdm eũ. ¶ Ultimo dicit Bal.
qd iste tex. facit ad duo. primo qñ instituit spurius. i. cuz legiti-
mabit ꝛ sic capax fecit. nam videt talis institutio valere. l. in tẽ
pus. ĵ. e. ꝛ no. Ja. de are. in. l. libertas testamẽto. ĵ. de manumis.
testa. nã vr qd interim anteꝗ legitimet poterit bo. pos. agnosce
re tanꝗ institutus sub cõditione. ꝛ poterit bona administrare
tanꝗ curator bonorũ. dicit tñ Ang. post Bal. qd si non legiti
mabit tenebit reddere rationem de gestis illis ad quos heredi
tas defertur. de quo per Jac. de bel. in. l. j. C. de natura. lib. ꝙ te
ne menti qꝛ fm hoc habes cõsiliũ qualiter possit prouideri spu-
rio. secũdo facit iste tex. fm Bal. ꝛ Ang. ad questionem si vxo-
ri relinquit vsufructus omniũ bonorũ suorũ ad vitam suã. Et
testator instituit fratrẽ suũ post mortẽ vxoris ꝙ possit frater in
13 vita vxoris agnoscere bo. pos. tanꝗ institut' sub ꝯditiõe. † An
aũt ex hoc legatũ vsufructus reddat inualidũ considerato qd
dies legati vsufructus nõ cedit nisi a die adite hereditatis. l. j.
ff. qñ dies vsu. lega. ce. hic nõ possit adiri i vita vxoris lz posset
peti bo. pos. dictũ fuit i. l. filius a patre. in prin. ff. de libe. ꝛ post
hu. ꝛ dicet in. l. heredi. ĵ. eodẽ. ¶ Et vltimo extrauagãter dicit
Bal. qd si aliquis obtinuit sententiam contra me vt soluã sibi
decem ꝛ sententia transiuerit in rem iudicatã: qd si postea ille
fatetur se iniuste sententiam obtinuisse qd potero petere ab epi
scopo vt cogat eum me absoluere ratiõe peccati. ꝛ dicit Inno.
hoc tenere in. c. fi. de maio. ꝛ obe. Et dicit etiam Inno. ibi tene
re qd non possit fieri statutũ cõtra iuramẽtũ. Sed certe Inno.
ibi hoc nõ dixit. sed bene voluit hoc in. c. qꝛ pleriqꝫ. extra de im
muni. eccle. ꝛ in. c. fraternitatis extra de frigi. ꝛ malefi.

SI titius. Substitutio vulgaris fieri põt v-
bis affirmatiuis. h. d. cũ duabus
ll se. ¶ No. ꝙ substitutio vulgaris põt fieri eodẽ mo
do in legatis sicut in institutionibus. No. ꝙ ẽ repe-
rire substitutionẽ vulgarẽ expressam ꝛ etiã tacitã. Et aduerte
quia tacita in casu isto prouenit ex verbis ꝛ ex mẽte testantis.
Sed vulgaris tacita que cõprehenditur in pupillari expressa
illa nullo modo comprehenditur ex verbis sz solum ex mente
interpretata per iura: ideo illa est omnino tacita. de quo plene p
Barl. i. l. j. de vulga. ꝛ pup. ꝛ aliquid tangitur hic per Bar. ꝛ
Ang. ꝛ facit qd no. gl. in. l. precibus. in glo. pe. ꝛ fi. C. de impu.
ꝛ alijs substi. expressa tamẽ vulgaris videtur fieri verbis nega
tiuis. insti. de vulga. ꝛ pup. substi. §. j.

Summarium.

1 Conditio institutioni adiecta quando expectari debeat.
2 Institutio plenior preualet minus plene.
3 Conditiones plures quid operentur si in dispositione ponant.

SI ire solum. Ubi prima institutio est pu
ra scda in eodẽ testamẽto fa
cta nil operat ꝛ idẽ sub pluribus cõditiõibus disiũ
ctiue seu vbi separatim fit institutio. h. d. ꝛ tres sunt
partes sicut tria sunt dicta que patẽt. secũda ibi sed si te. tertia
1 ibi sz plures. ¶ † No. ex tex. primo qd vbi quis est institut' pu
re ex vna parte ex alia sub cõditione dato sibi substituto i par-
te cõditionali expectari debet an eueniat an vero deficiat cõdi
tio. Respectu partis conditionaliter dare videat contrariũ qꝛ
sicut non expectat an cõditio eueniat vel nõ in parte cõditiona
li qñ nõ haberet substitutũ vel cohrẽdẽ vt patet in ver. sed si te.
ꝛ sic tunc conditio non impedit ius accrescẽdi. Sic nec videba
tur impedire: licet datus esset substitutus vel coheres. cõtrariũ
tñ hic dicit. ꝛ. ĵ. eo. l. si quis ita scripserit. Et ratio diuersitatis
est qꝛ vbi nõ ẽ dat' substitutus vel coheres frustra expectaret
euẽtus qui nihil operaret arg. l. aliqñ. §. fi. ff. ad velle. q rõ cessat
2 vbi est datus substitut' vel coheres. ¶ † Not. qd in institutio-
nibus vbi vna est plenior quã altera pualet magis plena vt h
ptz secũdo rñso. Similiter in ɔtractib' dispositio plenior pua-
let. l. si id qd. ff. de rescindẽ. vẽ. Secus in legatis in quib' serua
ri dz qd hbet in. l. nam ad ea. ĵ. de condi. ꝛ demon. ¶ Ultimo
no. qd vbi plures istitutiones fiunt de eodẽ ex eadẽ parte sepa
ratim sub diuersis ɔditionibus attẽdit illa que primo venit ꝛ
purificat institutionẽ ꝛ sic alie remanẽt inanes qꝛ frustra ipsa
rũ aduẽt' expectaret ex quo semel est purificata ɔditio. ¶ In
gl. iiij. ibi nisi habeat cohrẽdẽ. meli' dic fm Bar. qd hic loquit
qñ in eadẽ parte facta ẽ institutio pure. ꝛ demũ sub cõditiõe. q
casu siue habeat coheredẽ siue nõ ispicit illa que est magis ple
na ꝛ illa preualet vt hic dicit. Sed. l. si qs ita. hic alleg. loquit
qñ in certa parte fuit institut' qs pure ꝛ in alia sub conditiõe.
quo casu bñ distinguit an habeat coheredẽ vel nõ vt patet i. l.
si qs ita scripsit. ¶ In ea. glo. ibi in legatis supple in qb' inspi-
citur nouissima dispositio qñ sepatim est facta. ꝛ sic ex interual
lo: in eodẽ testamẽto tñ nõ incõtinẽti. Sz vbi scda dispositio i
legatis fit incõtinẽti tũc si fit sub cõmemoratione pme videt re
cessũ a pma. alias si nõ fit cõmemoratio pme ẽ in electiõe lega-
tarij quã dispositionẽ velit valere vt ptz in. d. l. nã ad ea. In in
stitutionib' aũt attẽdit q dispositio sit magis plena. ꝛ sic attẽ
dit vltia si pma est magis plena lz vltia fuerit facta ex iterual-
lo vt satis pbat hic. ꝛ rõ diuersitatis ẽ q no. i. l. si plures. de cõ
di. insti. ĵ. qꝛ magis fauẽdũ est istitutiõi vt sic citi' testm̃ sumat
vires qd capit vires ab istitutiõe insti. de leg. §. ante heredis. ꝛ
l. pri. ff. ti. j. q rõ cessat i legatis cũ ab illis nõ sumat vires testm̃.
ꝛ lz differant nõ pp h iped t q min' testm̃ hz vires. ¶ In gl.
pe. ibi si plures. meli' facit. l. si hrdi. e. ti. iferi' alle. ¶ In ea. gl
3 ibi si plures supple qꝛ cõsiderari possunt tres casus. † nã iterdũ
adijciunt plures ɔditiões copulatiue in eadẽ oratiõe ꝛ tũc opz
vtrãqꝫ existere vt dispositio habeat locũ. l. si heredi plures. ĵ. de
cõdi. isti. Si vo apponant disiunctiue tũc sufficit alterã existe-
re vt dispositio habeat locũ. d. l. si heredi plures. in fi. iterdũ vo
ponunt simplr in diuersis oronib'. puta si qs istituit titiũ sub
ɔditiõe si nauis ex asia venerit. ꝛ demũ istituit eũ si Imperator

ueniat ad italiam et tunc inspicitur que prius eueniat fauore te stamenti siue ex interuallo sit facta secunda dispositio siue i cō tinenti per id quod hic habetur et voluit etiam glo. iiij. et h in in stitutionibus. sed in legatis seruari debet qd habet in. l. nam ad ea. ff. de condi. et demon. Et qd dixi super glo. iiij. in glos. fi. in fi. supple. et non debebit expectari euentus aliarū conditionū qr tūc frustra expectaret. et per hoc habes notare et tex. cū glos. q nō debet expectari euētus qui nihil operatur. et ad hoc potest allegari. facit. l. aliquam. §. ad velle. per quā dicimus quotidie quod frustra expectatur cōditio cuius euentus nihil operatur.

Si ita quis. Uarietas ordinis institutionē nō vitiat. h. d. No. scōm dy. et Bal. qd noīa et verba trāsposita idē significāt. nā nō curatur ordo quādo de voluntate cōstat. facit. l. nec cum. ff. de solutio. ¶ In glo. j. in fi. supple nam per mortē testantis dicitur confirmari testamentū ex eo quia amplius nō potest mutari. extra de celebra. mis. c. cum marte. Sed tamē vl tra hoc requiritur etiam quod adeatur hereditas. l. si alienū. §. in extraneis. ff. eo. et l. si nemo. de testa. tute. §.

Summarium.

1 Uniuersale collectiuū quādo resoluatur in distributiuum.
2 Uerbum in vltimis volūtatibus ī dubio ad futurū referri dz.
3 Substitutio pupillaris non censetur alicui substitutum facta pter inequalitatem.
4 Dictio quisqz collectiua et distributiua potest esse.
5 Nomina collectiua que sint et que distributiua.
6 Omnis dictio in quo differat a dictione quisqz.
7 Preciū qd dat primo intrāti cui det si plures simul intrauerit.

Hoc articulo. Nomē quisqz ppriē est collectiuū sz fauore insti tutionis accipitur vt distributiuum. h. d. Et diuidit in tres partes. nā primo ponit verborum propriam si gnificationem. secundo dicit mentem testatoris seruandā. ter tio dicit qualis mens in dubio presumatur. secunda ibi in quo puto zc. tertia ibi sed humanius. et est aduertendum vt no. glos. j. qd quidam habēt in tex. dictionē quisqz. et ista est vera lectu ra. quidam vero habēt dictionem quisquis et ista lectura nō est bona: qr dictio quisquis est distributiua nō collectiua vt pba tur in. l. fin. C. de impube. et alijs substi. et l. qui liberis. §. hec ver ba. ff. titu. j. licet glo. i. l. si necessarias. §. si annua. §. de pign. act. dixerit idem in dictione quisqz qd ibi dicitur in dictiōe quisqz sed non bñ dixit per predicta. ¶ No. in text. ibi respiciendum supple vt si de illa cōstat illa debet seruari siue voluerit fore ne cesse qd vterqz eum scripsit heredem siue voluerit sufficere q al ter scripserit eum heredem vt ille posset sibi esse heres. sed in du 1 bio si de illo nō apparet seruari debet qd sequitur. ¶ †Not. q vniuersale collectiuū fauore institutionis resoluitur in distribu tiuum. si autē non versaretur fauor institutiōis et nō resultaret absurditas tunc staret in suo proprio significato collectiuo. l. si necessarias. §. si annua. §. d pigno. act. et i. l. balista. ff. ad trebel. Ideo autē hec dictio quisqz i casu huius. l. resoluit in distribu tiuum et nō dictio omnis vel vterqz propter magnam vicinita tem quam habet cū articulo quisquis qui est distributiuū. l. qui liberis. §. hec verba. ff. tit. j. et §. dixi scōs Bar. et Ange. Et de di stributiuis et collectiuis plene hic tractauit. Bar. et cum eius di ctis transit Bal. et Ange. hic. ¶ In glo. ij. ibi. l. si creditores. il la. l. videt potius facere in contrariū fm verū intellectū scōm q videt ibi verificet in vno licet non verificet in omnibus. Sz dic vt hic dicit Ange. q h loquit in dictione quisqz. sed ibi loquit in dictione quisqs vel quisqz. et sic melius fecisset allegare. l. si ne cessarias. §. si annua. §. de pigno. act. ¶ In glos. iij. ibi sec' si fi cturi supple qr tunc dispositio esset captatoria pēdēs ex aliena 2 voluntate. ideo nō valet. l. illa institutio. ff. co. †Sed aduerte qr cōtra intellectū gloss. facit qr in vltimis voluntatibus verbū q pōt se habere in pteritū et futurū vt est verbū habuerit de quo hic loquit videt qd in dubio debeat intelligi in futuro et nō in preterito. l. solemus. et l. si iam facta. §. j. ff. de cōdi. et demon. Cu ius cōtrarium hic voluit glo. Sed dic qd contrariū pcedit vbi sumendo in futurū nō vitiaret dispositio vt cōtingit in. d. l. so lemus. secus vbi vitiaret dispositio vt ɔtingit in casu huius. l. qr dispositio esset captatoria et nō valeret vt ē dictū. ideo oportet vt hoc intelligat in preteritū. Sed cōtra istā solu. facit. l. j. in fi. alle. hic in glos. vbi si accipiat i futurū vitiat dispositio et tñ ibi accipitur in futurū. Sed dic qd ibi dz supplere vt dicit glo. scri ptum habuerit. scz in tabulis quas faciet vt sic testator dicta v ba expresserit. ideo nimirū si ibi assumit in futurū qr tunc appa ret de expressa mēte testātis qd voluerit assumere in futurū. Si cus vbi nō apparet qr tūc pcederet qd ē superius dictū. et ista faciūt ad q̄stionē fm Bar. si testator dixerit in suo testamēto relinquo cuilibet filie mee q vidua erit centū vt nō veniat ad le gatū filie que vidue erāt tpe testamenti sed solū filie que postea facte fuerūt vidue et sic trāseunt Bal. et Ang. nō reprobādo di ctum Bart. Sed puto contrariū de iure dū nō prima que erat vidua tpe testamēti reperiebat etiā vidua tpe mortis testātis. nam licet fuerat vidua tpe testamenti etiā in illa verificant illa verba testatoris qr verū esset dicere tēpore mortis testatoris qd etiā illa vidua esset. et ideo debet habere locum dispositio facta put habet in. l. verbū erit. et qd ibi no. ff. de ver. sig. et qd no. glo. in cle. j. de cōces. pbē. vbi gl. in simili videt hoc determinare. nā dicit qd si papa mandauit alicui puideri in prebenda vacatu ra in tali ecclesia qd si tpe date erat aliqua pbēda vacās q post ea reperiebat etiam vacare qñ executor vult puidere qd poterit de illa puidere: qr verū est dicere q prebēda illa lz fuerit vacās tpe date tñ satis etiā pōt dici q fuit vacatura ex quo vacauit ēt postea. facit q habet in. d. l. verbū erit. et sic eadē ratione lz filia fuerit vidua tpe testamēti videt q ex quo tpe mortis fuerit et re perit vidua qd debeat habere legatū. Non obstāte eo q voluit hic Bar. in cōtrariū. ¶ In gl. in ver. oēs ibi geminat significa tionē. Aduerte: qr notabile glosse nō bene colligunt ex ista par te super qua est gl. sed potius colligeret oppositū. sz bene colligit ex eo qd habet in ver. sed humanius. ¶ In gl. pe. in fi. et sic vult gl. qd in dubio dictio quisqz assumat vt distributiuū. Sed con tra hoc facit. l. si necessarias. §. si annua. §. de pig. acti. Sz dic q istud cōtingit hic fauore institutionis. alias ex ppriо significa to in dubio intelligeret collectiue. et sic pbat in. d. §. si annua. facit q dixi in notabilibus. in fi. gl. ibi in prima inequalitas. No. bene istā gl. fm Ang. qd hec glo. recte intellecta fm eū determi nat qd ppter imparitatē psonarū de quibus loquit. l. Quis hic alleg. qcūqz ex institutis decederet repudiata hereditate portio illius deueniret ad substitutū non ad coheredē. Sed vbi esset p sonarum equalitas vt qr essent duo fratres filij testatoris insti tuti tūc nō admitteret substitutio nisi vterqz hereditatē repu diaret. ¶ Sed aduerte qr Bar. aliter intelligit gl. et videt ma 3 gis fuisse de mente gl. nā† videt voluisse glo. qd ppter inequali tatē nō intelligit facta esse substitutio pupillaris alicui institu torū in. d. l. Quis. qr illa nō potuit fieri vtriqz sed alteri tm. sz in telligit facta vtriqz substitutio vulgaris que vtriqz potuit fieri. et sic vult gl. opponēdo de illa. l. in uere. qd ex quo facta est vtri qz nō veniat substitutus nisi in vtroqz verificet ɔdō sustbōnis. et sic etiā vr illa. l. ibi itelligere. Bart. hic tñ dicit q lz ibi dicat qd vtriqz intelligat facta substō vulgaris nō tñ dicit qd vno insti tutorū repudiāte nō possit venire substitutus ad illā eius partem qd no. p intellectu illius. l. Pōt etiā dici fm eū qd si volumus te nere qd requirat ibi in vtriusqz psona debere extare ɔditionē vt veniat substitutus q illud cōtingit qd dispositio fuit facta copu latiue et sic per dictionē copulatiuā et collectiuā. sed hic fuit fctā p dictionē qsqz que lz sit collectiua sui natura tñ qr similitudi nē hz cū dictiōe qsqs ipropriat fauore instōnis. et ista solu. in se bona est tenēdo intellectū de q. §. i. d. l. Quis. ¶ In gl. ibi frater nitatis zc. hec so. nō plz Bar. nā fm eū idē eēt in extraneo alle gat. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. Sz certe illa. l. facit contra eū qr dispositio facta per nomē collectiuū vtriqz verificet in p sona vnius tm vcz qñ cōditio extat in psona vltimi morientis. et nō supest psona q verisimiliter hēat excludere substitutum. et sic facit potius cōtra eū. ipse tñ dicebat ad. l. cū qdā alle. in gl. qd ibi 4 fuit dictio vterqz q est collectiua et regrit cōcursum hoim. † Sz hic loquit i dictiōe quisqz que lz sit collectiua: tñ qr hz similitu dinē cū dictione qsquis q est distributiua facilius impropriat et ideo facilius hic verificat in vno. Sz certe melior videt so. glo. qr etiā dictio vterqz impropriat. vcz qñ nō supest psona q ex veri simili mēte testātis excludat substitutū vt pz i. d. §. cū ita. ¶ In ea. gl. ibi si qs ita scripserit supple qr accresceret illi q habuit scri ptū testatorē in aliqua pte. si aūt alius nō fuit datus coheres et sub stitutus in pte deficiēte. et hoc ne testator decedat pro parte testa tus. et p parte intestatus ɔ id qd habet in. l. ius nostrū. ff. de re. iu. ¶ In ea. glo. ibi ambo instituerat forte qlibet in dimidia et sic qlibet erit heres testāti p dimidia. et fm hoc bene ponit q̄stio q sequit q loquit qñ nō esset facta institutio in semisse p vtrunqz. ¶ In ea. gl. ibi qt ille eē vident. et sic si qlibet instituit in dodrā tē. et sic in nouē vncijs diuidet hereditas testātis in. xviij. vncijs quarum qlibet habebit nouē vncias. et sic i effectu equaliter diui deret. et p ɔsequēs reducēdo dictū numerū ad assem qlibet eorū habebit dimidiā hereditatis testātis. Et silr si qlibet eorū insti tuerit i triēte. et sic i qtuor vncijs voluit gl. q in octo vncias di uidat hrditas testātis quarum qlibet habebit quatuor. et sic dimi diā. et sic p ɔñs habēdo ɔsiderationē ad assem cū alie q̄tuor q re stāt ad coplendā assem accrescat cuilibet p rata. et sic equaliter qlibet habebit dimidiā assis in effectu. et sic dimidiā hrditatis. ¶ Extra gl. tāgit h Bar. de noibus collectiuis et distributiuis 5 dicēs q† qdā sunt noīa collectiua vt est nomē ois et nomē qsqz vt hic pbat. et l. nō distinguemus. §. cū quidā. §. de arbi. Et facit q no. gl. in. l. si pluribus. ff. de le. ij. Quedā vero sunt noīa distribu tiua vt nomē qsquis et nomē qlibet et nomē quicunqz et nomen si quis

si quis vt probat ex his que habent in.d.§.cū plures.ꝛ.l.q liberis.§.hec verba.ī.tit.j.ꝛ.l.edicto.ī.de iure fis.ꝛ in.l.q filiab⁹.§.j.
6 de leg.j. Aduertēdū tñ vt h̄ dicit Bar.qꝺ lꝫ† dictio ois ꝛ dictio quisqꝫ cōueniāt in hoc qꝺ sunt noīa collectiua ꝛ de sui ꝓprio significato nō verificant in vno sed reqrūt cōcursum oīm tñ quo ad aliud differt scꝺm eū:qꝛ dictio ois attribuit simul id de quo agit omnibus.Sed dictio quisquis attribuit cuilibet id de quo agitur nā si testator dixit lego filiab⁹ meis centū ꝓ dote inter omnes habebunt centum que inter se diuident.Secus si dicat cuilibet vel vnicuiqꝫ filiarū mearū lego centū pro dote qa tunc quelibet ipsarum habebit centū pro dote.Similiter etiā potest poni aliud exemplum:nā si aliquibus demōstratis dicatur cōstituo omnes istos ꝓcuratores meos erūt simul procuratores omnes ꝛ non quilibet insolidū.Secus si dixisset cōstituo qnēqꝫ vel vnumquenqꝫ istorū procuratorē meū.qꝛ tunc quilibet ipsorū erit procurator insolidū.facit qꝺ habetur in.l.pluribus.s̄.de ꝓcu.ꝛ in.c.si duo.e.ti.li.vj.ꝛ.l.creditores.§.duobus.s̄.māda. ꝛ idē videtur dicendū si dixerit constituo vtrunqꝫ istorū procuratorē meū qꝛ etiā tunc quilibet erit procurator insolidum.per id qꝺ habetur in.d.§.duobus.naꝫ dictio vterqꝫ licet sit collectiua attribuit actū insolidum cuilibet vt est tex.cū glo.in.§.ne autem
7 labor.in auт.de iudi.coll.vj.† Itē differt in alio dictio oīs a dictiōe quisqꝫ qꝛ facili⁹ dictio quisqꝫ quā dictio omnis improbatur vt dixi in notabilibus.Itē qꝺ dixi de dictione omnes procedit quādo profertur in plurali.Secus qñ in singulari:qꝛ tūc attribuit actū d: quo agit insolidū cuiqꝫ sicut ꝛ dictio quilibet vt voluit gl.in.l.iij.s̄.de legi.ꝛ in.l.mochis.ī.de iure fis.ꝛ hec de dictis nominib⁹ collectiuis oīs ꝛ quisqꝫ.Sꝫ vt dixi quedā sunt distributiua de quib⁹.s̄.dixi ꝛ ipsorū distributiuorū quedā necessario nō requirūt duo verba sed vnū vt dictio quilibet.quedam vero requirunt duo verba vt dictio quisquis ꝛ dictio quicunqꝫ ꝛ si quis circa illa que non requirūt nisi vnum verbū vt dictio quilibet.cōclude qꝺ attribuunt actū insolidū vnicuiqꝫ vt patet in exēplo.si dicatur quilibet istorū legit.Hoc procedit nisi natura rei repugnet.vt si dicat quilibet istorum sit mihi heres insolidū qꝛ non pōt quilibet insolidum esse heres testatori.l.qꝺ contra.§.vni duo.de reg.iu.Alia autē que requirūt duo verba habent hāc naturā qꝺ si attribuūt actū primi verbi cuilibet insolidum attribuūt etiā actū secundi.l.qui filiabus.§.j.ī.de leg.j.ꝛ.l.edicto.ī.de iure fis.Si vero solū ꝓ parte attribuūt actū primi verbi.similiter attribuūt pro parte actum secundi.l.qui liberis.§.hec verba.ī.ti.j.ꝛ.l.si quis in fundi vocabulo.§.fin.ꝛ.l.ab omnibus.de leg.j.Est etiam aduertēdū quod vbi quis vel qui adijcitur verbo cōmuni qꝺ verificatur in vno solum vt patet in l.si fuerit.de rebus dub.¶ Et ex p̄dictis decidi possunt alique
8 questiones quotidiane.† Et primo de pluribus intrātib⁹ simul castrū:an oēs simul debeant habere premium qꝺ fm preconiū est ordinatum dari primo intranti castrū.An vero quilibet eorum habebit integrū premiū.Nā concludit hic Bar.ponderāda esse verba preconij vel edicti:qꝛ si dicatur quisqꝫ primo intrauerit castrum habeat centū.tunc si duo simul primo intrāt quilibet habebit centum qꝛ de quolibet est verum dicere qꝺ quilibet eorum primo est ingressus castrū:cū nemo alius primo quā ipsi ingressus fuit.facit quod habetur in.§.discipuli.el.j.ꝛ quod ibi no.per Ja.de are.in prima consti.ff.Cum enim distributiuū quisqꝫ attribuit actum primi verbi cuilibet predictorū insolidū debet attribuere etiā actum secundi per id quod.s̄.dictū est.Secus dicit hic Bal.si dictū fuisset omnes primo intrantes castrū habeant centū qꝛ tunc cū dictio illa ois sit collectiua ꝛ nō distributiua vocat oēs illos simul ad centū.Et sic inter ambos haberent centū ꝛ nō quilibet cētū.ꝛ idē dicendū si premiū nō cōsistit in quātitate sed in specie etiā si fuerit appositū distributiuū qsqꝫ ꝛ tunc cōcurrūt simul ad premiū.Exemplū si dictū fuerit qcūqꝫ prio intrauit castrū habeat talē equū.nā tūc qꝛ p̄miū nō est multiplicabile cū cōsistat i sp̄ē.l.luci⁹.§.ipu.ī.de le.ij.ꝛ qꝺ no.bar.in l.meui⁹.§.duob⁹.ī.de le.ij.veniēt simul ad premiū qꝛ lꝫ distributiuū qcūqꝫ attribuat actū primi ꝟbi cuilibet insolidū.Tñ nō potest attribuere actū scꝺi ꝑ naturā ei⁹ de q agit. Si vero dictū fuit.si qs prio intrauerit castrū hēat tale p̄miū.tūc si duo simul intrāt neuter habebit:qꝛ de natura qs vel q determinati termino cōi est vt verificet in vno nō in plurib⁹ vt dictū est.s̄.ꝛ pbat in.d.l.si fuerit.Nisi aliud appareat ex mēte disponētis p id qꝺ hr̄ in.l.q duos.in pri.ī.de re.du.ꝛ in.l.semp.§.in negotiatores ī.de iure immuni.Et p̄dicta etiā faciūt ad questionē de plurib⁹ currētib⁹ ad brauiū ꝛ nō apparet qs prior eoꝝ venerit quis debeat habere brauiū.nā ex p̄dictis videt qꝺ sint ꝯsiderāda ꝟba statuti vl' edicti.nā si dicat q prio venerit ad brauiū habeat illꝺ. Tūc null⁹ ipsorū habebit p id qꝺ habet in.d.l.si fuerit.Sec⁹ si dictū fuerit quisqꝫ primo venerit ad brauiū habeat brauiū nā tunc vꝛ̄ qꝺ si duo primo simul veniūt qꝛ tūc verū est dicere quēlibet ipsoꝝ prio venisse ambo habebūt brauiū.ꝛ qꝛ ꝯsistit in specie tūc diuidēt illud inter se.Sꝫ hic occurrit dubiū quid si equ⁹ sine ragatio primo venit ad brauiū an dabit brauiū illi cui⁹ est dict⁹ equus.bar.hic nō tāgit:sed ponit in.l.j.§.ceterū.ī.de acq.pos.vbi cōcludit pōderanda esse verba statuti vel edicti.nam si dicat qsqꝫ primo venerit ad brauiū cū equo ille habebit brauiū qui primo cum equo ad brauiū peruenerit nō autē dabit brauium dn̄o equi primo veniētis ad brauiū sine ragatio.Si vero dicat det brauiū equo primo venienti ꝛ currēti ad brauiū tunc dabit brauiū dn̄o eqꝫ venerit sine ragatio.Si aūt verba sunt dubia vt qꝛ dicat det brauiū primo venienti ad brauiū.q verba p̄nt intelligi primo venienti scilicet equo.vel primo veniēti scꝫ cū equo.ꝛ tunc in dubio fm bar.dꝫ intelligi relata ad ipsum equū qꝛ ꝓpter virtutē ꝛ probitatē ipsius equi cōsueuit brauiuꝫ dari.ꝛ sic verba p̄dicta debēt verisimiliter intelligi ar.l.vel vniuersorū.de pig.act.ꝛ.l.plenū.§.equitū.de vsu.ꝛ habita.Itē facit questionē de pluribus accipiētib⁹ simul vexillū.si forte factū est statutum vel edictum ꝙ capientes vexillū hostiū habeāt cētuꝫ florenos.An si cōtingat duos simul capere qlibet habebit centuꝫ.An vero inter ambos habebunt cētuꝫ.ꝛ ꝯcludit h̄ bar. qꝺ lꝫ verba ita se habeāt quisqꝫ primo acceperit vexillū hostiuꝫ habeat cētuꝫ ꝛ duo simul accipiāt:tñ quilibet nō habebit cētuꝫ sed simul habebunt cētū.ꝛ rō est qꝛ isto casu act⁹ primi ꝟbi nō attribuit cuilibet insolidūꝫ sed simul.nā quilibet nō dicit accipere ꝑ se sed simul cuꝫ alio sicut qñ plures simul ferunt trabem nā nullus eoꝝ dicit trabē ferre per se sed simul cum alio.facit ꝙ not.in.l.ita vulneratus.s̄.ad.l.aquil.l.si pluribus.de leg.ij.ꝛ tenemēti predicta qꝛ quotidie possunt de facto occurrere. Tāgit etiam hic Bar.de dictione vterqꝫ de qua.s̄.dixi qꝛ ex ꝓprio significato attribuit actū primi verbi cuilibet insolidū licet qñqꝫ ratione subiecte materie impropriat.l.scriptum.§.si pacto.ꝛ ibi no.s̄.de pac.De dictione vter habet.s̄.eo.l.si quis.De dictiōe alter ꝛ vter habet in.l.si ex toto.§.j.ī.de leg.j.Et ibi i.§.fi.habet quomodo dictio octo vel nouem censetur collectiua de quo etiā dicendum vt ibi habetur.

Pignori obligat⁹.

Nexus seu obligatio pignoris nō impedit existentiā sui heredis si creditori satisfaciat.h.d.¶ In tex.ibi posse fieri supple heredē.No. primo qꝺ seruus proprius institut⁹ dn̄o cū libertate si erat pignori obligatus ita demū pōt esse heres necessarius si prius satisfiat creditorib⁹ qꝺ intellige verū qñ erat specialiter obligat⁹. Secus si solū fuisset ḡnaliter obligatus qꝛ tūc erit heres necessarius etiā non satisfacto creditorib⁹ vt legit ꝛ no.in.l.j.C.de ne.ser.ꝛ i.l.j.C.de seruo pig.da.ma.¶ Itē ex isto tex.inquātū vult qꝺ sufficiat ex postfacto satisfacere creditorib⁹.No.ar.fꝫ Bal. ad questionē de vsurario qui fecit testū nō prestita cautione de qua in.c.quanꝙ.de vsur.li.vj.vt debeat valere testū si ex postfacto ꝛ ex interuallo illā p̄stet de quo per Bar.ꝛ Bal.in.l.filio preterito.circa fi.ꝛ ibi etiā dixi.s̄.titu.ij.¶ In glo.j.ibi non aliter hoc verum intellige quando specialiter fuit pignori obligatus:secus si generaliter vt dixi in notabilibus.

Non minus.

Persona dn̄oꝝ nō seruoꝝ inspiciēda est quātū ad capacitatem vel incapacitatē relict.h.d.primo:ꝛ seru⁹ hereditarius pōt heres relinqui.h.d.scꝺo.Not.summarium ꝛ per istū tex.dicit Bal.qꝺ qñ aliquid relinquit fratri vel monacho nō dꝫ ꝯsiderari qualitas fratris vel monachi:sed capacitas ipsius monasterij.Ideo scꝺm eū fratres minores nil capere p̄nt qꝛ eoꝝ ordo nō est capax.ꝛ sic residet.Sꝫ limita hoc dictū nisi sit relictū factū ad alimēta qꝺ tñ nō sit annuū p id qꝺ no.in.l.seruos.ī.de alimē.leg.ꝛ qꝺ habet in cle.exiuit.§.cūqꝫ annui.de ver.sig.ꝛ nunqd aliquo casu fratres minores sint capaces plene no.per Bar.in suo tracta.minoricarū quē fecit super hoc.Not.qꝺ capacitas vel incapacitas serui inspicit ex persona dn̄i.ꝛ ad hoc sepe allegat.¶ No.qꝺ hereditas iacens represen tat locū dn̄i.facit qꝺ habet in.l.hereditas.ī.de acquir.re.do.an aūt ecclesia carens prelato hereditati iacēti equiparet.hic dicit Bal.qꝺ nō cū interim illā possideant clerici.allegat no.p Inn. in.c.olim.de resti.spo.ꝛ in.c.cū inoffi.extra de testa.Sed melius facit qꝺ no.per Inn.in.c.cū sup.de cau.pos.ꝛ propri.facit etiā ad predicta qꝺ no.per gl.in.l.sicut.§.fi.s̄.qꝺ cuiusqꝫ vniuer.nomi.¶ In gl.j.ibi si seru⁹ illa.l.ꝛ.l.si depꝛtati seruo.ī.de leg.iij. videt facere cōtra tex.istū.Sed gl.in dictis.ll.ꝛ in.l.neqꝫ.C.eo. videt velle rn̄dere qꝺ hic dꝫ intelligi qñ tpe acqsitiōis fiēde seruus non reperit mutasse cōditionē vel dn̄ium secus si reperiat mutasse conditionē vel dominiū dicto tpe per ea que hn̄r in dictis iuribus.de quo plene dixi in.l.si seruus eius.ī.de acq.here. ¶ In ea.gl.in fi.solue ꝛ ibi no.ꝛ in.l.neqꝫ.C.e.qꝛ si emptor cuius erat seruus erat capax ideo valuit institutio ꝛ potuit sibi q̄rere lꝫ seruus esset in causa redhibitiōis ꝛ esset redhibēdus vēditori qui nō erat capax acquisitionis ex testamēto quia hoc non

curatur. ideo isto casu mediāte redhibitione quā faciet per quā restituet seruum cum acquisitis occasione serui recuperabit precium a venditore vt patet in. l. cum autem. §. pe. hic alleg. ī glo.

Summarium.

1 Electio heredis non committitur in arbitrium alterius.
2 Dispositio de bonis suis quam facit testator post mortē suam non valet.
3 Voluntas vltima ex nostro mero arbitrio dependet.
4 Institutio debet per verba testatoris explicari.
5 Dispositio testatoris quot modis fieri possit.
6 Episcopus an debeat eligere pauperes negligente eo cui ꝯmissum hoc fuerat.
7 Interpretatio fieri debet vt res valeat potius ꝙ pereat.
8 Verbum commune obliquum efficitur si certe rei efficiatur.
9 Dispositio vltime voluntatis conferri potest in arbitriū boni viri.
10 Spurio instituto an possit addere sapiens cum capax erit.
11 Testator quare testamentum suum disponi velit ad sensum sapientis.
12 Voluntas captatoria est in vltimis voluntatibus reijcienda.
13 Legatum libertatis an possit relinqui in arbitrium tertij.
14 Dispositio captatoria non valet in relictis ad pias causas.
15 Captus ab hostibus potest heres institui.
16 Suspendere z tollere qualiter differant.

Ila institutio. Vltima volūtas nō dz pēdere ex alieno arbitrio. h. d. ¶ In tex. ibi voluerit supple īstitutio. ibi pendere supple ꝓut pēderet ī casu ꝑmisso. ideo nō valet. ¶ †No. qd electio heredis nō potest committi in arbitrium alterius. z ex hoc etiam no. qd institutio heredis nō potest pendere ex alieno arbitrio sed debet esse declarata ꝑ testantem. facit. l. iubemus. C. de testa. ideo autē nō potest electio heredis in alienum arbitrium cōmitti q2 tūc voluntas videt̃ esse captatoria cū cōferat̃ in secretū voluntatis alterius ideo nō valet. l. captatorias. ĵ. e. z. C. de test. mili. in. l. captatorias. z. l. captatorie. ĵ. de leg. j. vbi aūt mere in secreto volūtatis alterius nō cōfertur. Aut dispositio illa nō appellatur captatoria: z sic valet exemplū potest poni ſm Ang. in omni institutiōe taliter facta qd non pēdet ex mero alterius arbitrio: sed habet admixtū aliquod factū hominis vt ꝯtingit qū ponit̃ ꝯditio si titius ascenderit capitolium. facit. l. nonnunꝙ. ĵ. de cōdi. z demō. Potes ēt notare secundum aliquos qd substantia institutionis non potest in alterius arbitrium committi. Sed certe hoc nō bene hic colligitur: q2 non ipsa substantia conferatur in arbitriū alteri⁹ sed electio heredis vt hic patet. ¶ In gl. ij. ibi future nō sunt. facit ſm Bal. qd habetur in. l. seruus alienus. cū. l. seq. de cōdi. insti. Sed certe melius facit qd habetur in. l. eum qui. §. fi. s̃. de iuris. om. iudi. †Et aduerte q2 forte gl. voluit dicere qd de iuris rigore nō deberet valere dispositio quā facit testator de bonis suis post mortē suam cum videatur disponere in casu in quem nō sunt future sue. Et sic videt̃ de rigore iuris hoc non posse per d. l. eum qui. §. fi. sed dispensatiue ex equitate sit permissum ipsi testanti quod possit illud facere. z sic quodāmodo in priuilegiū videat̃ sibi concessum. ideo non potest alteri committere seu in alienum arbitrium cōferre ar. l. q2 personale. s̃. so. mat. z de reg. iur. c. priui. lib. vj. z. l. ius singulare. s̃. de legi. z extra de priui. c. sane. z hoc modo intelligendo gl. videt̃ habere colorē. Aduerte tamen q2 dicit hic Bal. z successiue Ang. qd pōt dici qd non est verum dicere ꝙ testator videat̃ disponere de rebus in eū casum in quē nō sunt future sue: ꝓpter ea q2 mortuo testatore hereditas representat personam defuncti. l. non minus. §. j. s̃. eo. z sic videtur dicere ꝙ videtur disponere in eū casum in quē ex iuris dispositione cēsent̃ esse sue. z ideo de iure valet dicta dispositio. z sic ratio glo. nō videtur bona ad inferendū qd in alienum arbitrium nō possit committi. vnde dicit hic Bald. z successiue Ang. qd ratio esse pōt quare in secretum alie voluntatis dispositio testatoris conferri nō potest ex eo q2 illa dispositio tunc videtur esse imperfecta in materia z forma z ideo videtur ipso iure esse nulla per id qd habet̃ in. l. ex causa. z in. l. si is qui. s̃. de testa. z. l. captatorias. ĵ. eo. ¶ Itē potest esse ratio ſm ang. q2 †vltima volūtas depēdet ex nr̃o mero arbitrio abstracto ab omni facto hominis: licet ei⁹ ordinatio nō sic cōsistat in mero arbitrio cum habeat certā formam datam a iure. z ideo substantia vltime volūtatis nō potest explicari per alienum arbitriū sicut nec potest quis adire hereditatem per procuratorem vel nuncium l. paulus. alias incipit ꝑ ꝓcuratorem. ĵ. de acqui. here. z ex hoc patet secundum eum que fuit ratio quare veteres decreuerunt iura testatoris non dependere ex alieno arbitrio. z per hoc etiā patet qd vltima voluntas fiat sub cōditiōe. z sic si cōferatur in euentū conditionis valet: q2 tunc certa est in materia q2 appareret quid voluerit testator in euentum cōditionis z quid etiam in eius defectum z etiā perfecta est in forma si testamentū sit solēniter factū. z ideo valet. ¶ In ea. glo. ibi nō debebat valere supple dispositio testatoris. z no. bene. qd ista glo. q̄ ƀ habetur in ver. z no. vsqz ad ver. Itē in libertate. z similiter id ꝙ dicit glo. circa fi. in ꝟ. sic ergo nō est alibi ſm Dy. z adde ad hāc glo. duas alias que faciūt etiā ad materiam glo. quarum vna est in. l. si mandato titij. §. fi. s̃. mā. z in. l. ex ea ꝑte. §. j. ĵ. de ꝟbo. ob. que glo. etiam reputantur sing. ¶ In ea. glo. ibi cuicūqz iusserit titius. Dic ſm Ang. qd dictum glo. procedit quādo ita indistincte factum esset legatum. secus si fuisset relictū incerto de certis. puta q2 dixit testator relinquit centū cuicunqz ex liberis suis dixerit titi⁹: q2 valebit legatū: ꝓpterea q2 si nulla fiat declaratio per titium tunc liberti testatoris admittentur ad legatū per id qd habetur in. l. vnum ex familia. in prin. z in. l. cum quidam. cum. l. seq. ĵ. de leg. ij. z. ĵ. de rebus dubijs in l. vtrū. §. cum quidam. Dicas tamen qd institutione credit contrarium q2 si fuerit institutus vnus ex libertis quem titius elegerit non tenebit institutio cum nullus fuerit heres ꝑ testatorem declaratus ꝓut de iure dz declarari. l. iubemus. C. de test. Nec ob. d. l. vnū ex familia cum alijs iuribus allegatis: quia ista loquūtur ī legatis z fideicommissis que possunt etiā nutu explicari. l. nutu. ĵ. de leg. iij. †Non autem loquuntur in institutione que dz per ꝟba testatoris explicari vt. d. l. iubemus. istud tamen vt hic tēdit Bal. videtur fallere in relictis ad pias causas. nā in illis videtur postea committi quis sit heres in arbitrium cōmissarij vel executoris vel tertij q2 ī talib⁹ relictis videt̃ valere volūtas captatoria ꝑ id qd habet̃ in. c. cū tibi. extra de testa. Sz Cy. vt refert Bal. dicit quosdā intelligere illud. c. in legatis: sed nō in īstitutionibus. Sed contrarium hic voluit Bar. cuius opi. bal. dicit esse veriorem. z sic valebit institutio in relictis ad pias causas commissa in arbitrium alterius. z ratio secundum eū: quia interim nō deficiet heres seu qui teneat locū heredis. nā si erit commissarius deputatus ille tenebit locum heredis alias tendit episcopus per id qd habetur in. l. nulli. z in. l. si quis ad declinandam. C. de epi. z cleri. z secundum predicta videt̃ qd valeat institutio si testator dicat instituo illos pauperes quos talis nominauerit. z istud tenuit Cy. in. l. captatorias. C. de testa. mili. z Dy. ī. l. captatorie. ĵ. de leg. j. z mouet̃ Dy. z Cy. q2 tunc nō videtur substantia dispositionis commissa in alterius arbitrium: sed electio personarum ideo debet valere per id qd habet̃ in. l. vtrum. §. cū quidam. de re. du. Sed contra istam opi. facit q2 secundum hoc videtur ꝙ deberet valere institutio de qua loquit̃ illa quando videlicet testator instituit illos quos titius elegerit q2 etiam hoc casu non videtur substantia dispositiōis cōmissa in arbitrium titij: sed electio personarum z tamē hic cōtrariū: dicitur videlicet qd nō valet sed potes dicere vt hic tangit bar. qd aliud est quādo simpliciter dicit testator instituo illos quos titius voluerit q2 tunc titio non declarāte nō apparet q debēt esse heredes. z sic in effectu quodāmodo videtur pendere ī arbitrio titij: an institutio valeat. z tunc dicta institutio reprobatur a iure. Secus quando instituit pauperes quos titius nominauerit seu voluerit seu elegerit: q2 tunc ſm Bar. ipso titio nō nominante nec volente veniēt omnes pauperes. Intelligo lz ipse nō dicat de propinquis z vicinis: naz de illius in dubio videt̃ sensisse testator per id ꝙ legit̃ z no. in. l. nulli. z. l. si quis ad declinandam. C. de epi. z cle. z in. l. que conditio. §. fi. ĵ. de cōdi. z demon. z sic hoc casu nō erit in potestate titij an institutio valeat vel nō. imo semper valebit q2 si nominauerit aliquos pauperes illi erūt heredes. Si non nominauerit erūt heredes omnes pauperes domicilij testatoris non autem omnes pauperes toti⁹ mūdi q2 solum in dubio de pauperibus domicilij sui videt̃ sensisse testator vt est dictū. z q2 nō posset bene de omnibus pauperib⁹ mundi fieri executio vt dictū est. s̃. interim anteꝙ fiat nominatio commissarius testamenti si sit deputatus tenebit locū heredis z similiter etiam postea ad commodum nominatorum vel illorum qui venient ad hereditatem. z si non sit deputatus cōmissari⁹ episcopus tenebit locū heredis per ea que. s̃. dixi z voluit etiā hic Bar. post Hos. z per predicta videtur satis voluisse hoc idē Bal. hic primo loco: sed postea videt̃ voluisse ꝯriū. nā postea in hac. l. dixit ꝙ valet dispositio qua committitur in alieno arbitrio in relictis ad pias causas. z sc̃dm eū voluit Inno. ī. d. c. cū tibi. qd tūc tacite videant̃ instituti pauperes vel relictū factū pauperib⁹ z forte voluit intelligere Bal. ꝙ si testator ꝯmisit volūtatē suā titio vt omnia sua bona distribueret tūc videant̃ institui pauperes. Sz si cōmisit vt certa bona distribueret videat̃ tunc relictū factū pauperibus. z sc̃dm ꝑdicta dicit ꝙ Inno. videt̃ velle ꝙ valeat institutio si testator instituerit pauperes quos titius voluerit qd videtur esse falsum contra istam l. sc̃dm eū z concludit quatuor casus qd interdū testator ꝯmittit aliquid disponendū per aliū z nō valet per hunc tex. z per id ꝙ etiam

5 etiā hic dicit glo.† Interdū disponit aliquid distribuēdum per modum distributionis ⁊ tūc valet p.l.cū filius.§.pater.ꝟ.de leg. ij. Interdum disponit p modū declaratiuū ⁊ tūc vꝫ p.l.theopō pus.de dot.prelegata. Interdū disponit cōmittēdo electionē ⁊ non substantiā dispositionis ⁊ tūc similiter valet.⁊.l.vtrūqꝫ. §.cū quidā.⁊ licet sic resideat Bal. Puto de iure tenendam esse opi. Dy.quā ēt sequit̄ hic Bar.⁊ ipse Bal.fuit secut⁹ circa pn cipiū hui⁹.l.⁊ maxime p ea que plene habent̄ in.d.c.cū tibi.⁊ p id qd etiā inferius dicet̄ de libertate.⁊ per hoc videt̄ ꝙ primuꝫ membrū Bal.⁊ vltimū debeat limitari ⁊ intelligi ꝯm ea que su perius sunt dicta. Ang.aūt hic dixit ꝙ ideo valeat institutio fa cta de pauperibus eligēdis per executorē qꝛ executor tꝫ locū he redis vt est dictū ⁊ satis ꝯcordat cū supius dictis. An aūt pote rit executor eligere ꝯsanguineos suos vel testatoris vere ⁊ reali ter pauperes. Dixit hic Bal.⁊ Ang.qd sic ar.ei⁹ ꝙ habet̄ in.c. pasce fame morietes.lxxxvi.di. Sec⁹ aūt si vere nō essent paupe res per tex.cū gl.i.l.illud.C.de sac.san.ec. Poterit ēt ꝯm Bal.⁊ Ang.executor talis eligere spuriū testatoris. Dūmodo nō cōfe rat in eū vltra quā suff.ciat ad alimenta. Sed solū vsqꝫ ad alimē ta poterit ꝯferre. Qꝛ tm̄ posset sibi in testamēto relinqui de iure canonico vt pbat̄ i.c.cū haberet.extra de eo qui dux.i ma. quā polluit per adul.⁊ idē voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instr. edi.§.nunc aliqua.super ꝟ.sed quid erit in prelato ecclesie.in ad

6 ditiōe q̄ icipit ꝯtinuat̄ hic alia questio.qd tene mēti. ¶ † Quid aūt si testator instituit pauperes xp̄i eligendos per titiū ⁊ nō p aliuꝫ. An titio negligēte poterit ep̄s eligere pauperes. dicit hic Ang.decisū fuisse hic bononie qd nō. Dicit ēt hoc fuisse de mē te Jo.an.in.d.§. nūc aliqua. super ꝟ. sed an etiā pauperes. ⁊ iō etiā dicit Jo.an.qd hodie dū dicit̄ eligēdos per titiū ⁊ nō aliū adiicit̄ etiā ꝙ illos tm̄ instituit.nec ob.predictis.d.l. nulli.⁊.l.si qs ad declinandā.cū auf.posita sup.d.l.nulli.vbi etiā ꝯ volūta tem defuncti ep̄s exequit̄ qꝛ rn̄det Ang.qd bene pōt ep̄s exeq disposita per defunctū lꝫ testator hoc prohibuerit sed non pōt executionē facere cōtra disposita per testātē.ꝙ dicit esse diligen ter notādū pro intellectu ⁊ declaratione dictoꝝ iuriū.⁊ facit ad predicta ꝙ inferius tanget̄. ¶ In ea.gl.ibi in arbitrium titū fa ctū. No.bene diligēter ex gl.qd substātia facti ⁊ ipsum factū nō pōt per testatorē cōmitti in arbitriū alteri⁹. Sed bene pōt com mitti dictatio alias declaratio scripture ⁊ id ꝙ i iure cōsistit seu est de iure.⁊ ad hoc sepe allegat̄ ista gl.q̄ facit ad questionē Ja. de are.vcꝫ an hoc casu si testator dixerit volo ꝙ notari⁹ scribat testm̄ ad sensum sapiētis.nunqd ꝑpter talē clausulā appositam in testō poterit sapiens addere ad relictum certe q̄titatis vel rei factū filio vel filie illa ꝟba iure institutiōis. Nā videt̄ qd sic per hanc gl.qꝛ illa verba nō cōcernūt factū seu substātiā relicti sed potius id ꝙ est iuris. Et ideo videt̄ ꝙ possit illud addere ⁊ sic valeat testm̄.ꝙ al's nō valeret per id ꝙ habet̄ in.§.aliud quoqꝫ capitulū.i auf.vt cū de ap.cogno. Et eadē ratione vr̄ ꝙ si testa tor reliquit aliqd spurio poterit addere sapiēs ad relictū hec ver ba.s.cū sapere poterit.facit.l.in tp̄s.ꝟ.e.vel poterit addere.s. pro alimētis.p id ꝙ habet̄ in.c.cū haberet.de eo qui dux. in matri. quā pol.per adul. Itē videt̄ ꝙ si precessit testm̄ hn̄s clausulā de rogatoriā poterit sapiēs ordinare notario q fecit testm̄ secundū in quo est appositū ꝙ illd faciat seu scribat ad sensū sapiētis ꝙ ipse notari⁹ apponat clausulā nō obstāte alio testō in quo sunt talia verba derogatoria.nā in oibus predictis vr̄ ꝙ sapiēs pote rit addere predicta. Et sic tenebit̄ notari⁹ scribere testm̄ i dicta forma.⁊ sic valebit testm̄ p id ꝙ dicit hic Ang.⁊ tetigit ēt Jac. de are.⁊ ad illud ꝙ dixi de spurio vt possint addi illa ꝟba cū ca pere poterit.bn̄ facit ꝙ notauit Dy.i.l.impuberē.§.ij.ꝟ.de fal. lꝫ Bar.videat̄ ibi rephendere dictū Dy. Pro predictis ēt facit qꝛ in illis nō videt̄ sapiēs tam addere ꝙ declarare id ꝙ poterat cotineri seu includi in verbis prolatis a testatore ⁊ sic vr̄ ꝙ illd fieri possit arg.l.heredes palā.§.sed si notā.ꝟ. de testa. ⁊ id ēt ꝙ dixi quod si filio vel filie testator reliquit certam quātitatē puta centum vel aliam rem poterit sapiens addere illa verba iure in stitutionis.bene facit qꝛ verbum relinquo nedū adaptat̄ ad le gatū sed etiā trahit̄ interdum ad institutionē vt ex tex. cum gl. in.§.si vero nulla.in auf.de here.⁊ fal.colla.j.⁊ no.in.l.his ꝟbis ꝟ.e.⁊ sic sapiēs in dicto casu non videt̄ addere.sed potius decla rare id ꝙ verba poterāt cōtinere.facit etiā pro predictis: qꝛ cre dendū est testatorem voluisse valere id ꝙ facit. per id ꝙ habet̄ in.l.iij.ꝟ.de te.mili. Item qꝛ quandoqꝫ lex subintelligit institu tionem.l.iij.C.de inoffi.testa.vnde sicut lex illud facit.ita videt̄ quod etiā homo possit facere.ar.l.j.C.communia de leg. ꝑterea si sapiens nō possit predicta facere illa verba nihil videnť ope rari contra id ꝙ habetur in.l.si quando.ꝟ. de le.j. facit etiam p

7 predictis qꝛ † in dubio debemus interpretari vt res valeat po tius quā pereat.l.quoties.ꝟ.de reb.du.⁊ extra de ver.sig.c.abba te.in cōtrariū facit qꝛ testator predictā institutionē nō expressit ore ꝑprio ergo vr̄ esse nulla nec vr̄ posse subintelligi p.l.iubem⁹. C.de testa. Cuꝫ enim talis institutio nō possit oculis percipi ex

testamento seu ex lectura testamenti nō videtur fuisse scripta p l.j.ꝟ.ti.j. Item quia licet voluntas incerta poss̄t declarari p re lationem ad aliam voluntatem.l.asse toto.ꝟ.e.tamē illud est ve rum quando fieret per aliam voluntatem ipsius testatoris. Sꝫ si per voluntatem alterius non videtur posse fieri talis declara tio qꝛ tunc esse videtur dispositio captatoria. Et per consequēs nulla per istum tex.⁊.ꝟ.e.l.captatorias. Jac.de Are.tenuit pri mam partem per id quod dixit hic glo. ⁊ pro ipso faciunt etiā rationes primo loco allegate.sed Ricar.mal'.vt hic tāgit Bar. ⁊ Oldra.⁊ Ni.de mata.vt hic tangit Bal.per verbum contra rium dicentes quod tabellio ad dictum sapientis non debebit de iure addere ad supradicta. Mouetur quia cōsistunt ꝑdicta in facto ⁊ in animo testatoris ⁊ ideo non videntur posse cōmit ti tabellioni. Et pro hoc etiam quia si hoc posset facere tabellio esset magis iudicium quam testimonium. Sed ad tabellionem non pertinet iudicare sed perhibere testimonium sicut ad testē. Facit.l.domitius.ꝟ.de testa.⁊ quod habetur in.l.testiū.C.de te sti. Preterea si posset predicta addere esset de nouo disponere cum dispositio de se non valeat sed nouam dispositionem non potuisset testator facere sine noua solennitate.l.heredes palā.§. si quis post.ꝟ.de testa.⁊ sic multo min⁹ debet posse fieri hoc ca su per notarium.licet sapiens sibi hoc dicat.⁊ per hanc rationē

8 Bar.tenuit hic opi. Richar. † Facit etiā p ista parte qꝛ ꝟbū cō mune vt est verbum relinquo adiectū certe rei vel quātitati cen setur tūc.l.cogi.§.⁊ generaliter.ꝟ.ad treb. Ūn si tabellio in casu permisso adderet illa verba iure institutionis trāsferret verbū obliquū ad directū cōtra naturā verboꝝ ꝑlatorū a testatore.ꝙ nō vr̄ posse fieri per.l.quoties.§.idē tractat.ꝟ.eo.⁊ hanc opi.qd nō possit sapiens dicta verba addere tenuit Bar.hic. Sed Jo. an.in addi.spe.in ti.de instr.edi.§.instrumentū.super ver. quid si a contrahentibus in̄erat supradictas opi. Et finaliter cōclu dit qd quicqd dicat̄ de facto seruat̄ opi. Jac.de are. vcꝫ ꝙ no tarius possit addere dicta verba iure institutionis de mandato sapientis: qꝛ illud nō est addere ꝯꝫ eū sed declarare qꝛ illud erat verisimiliter i mēte testatoris vallata.⁊ ista opi.absqꝫ dubio vi detur equior vt sic res poti⁹ valeat ꝙ pereat ⁊ succurrat̄ testō ne pereat prout videt̄ fieri debere per id qd habet̄ in.l.gall⁹.§. qd si is.ꝟ.de lib.⁊ posth.⁊ in.l.quoties.C.fa.her.⁊ in ista opi.videt̄ etiā residere hic Bal.q etiā hic vltimate dixit ꝙ sapiēs poterit dictare scripturā stante eadē substantia facti ⁊ poterit ꝑmittere premittēda ⁊ postponere postponēda: nō mutata substātia. Et per hoc etiam forte voluit addere ꝑdicte opi. Jaco.de Are. qꝛ nō mutat̄ substātia facti eius ꝙ voluit testator: sꝫ sapiēs addat dicta verba ꝑmissa. Et dictū sapientis venit poti⁹ ad cōfirman dū ⁊ corroborādū substātia dispositi p testatorē. Et cū opi. Jo. an.vr̄ ēt hic trāsire Ang.lꝫ dicat Bar.hic tenere ꝯriū. Et p hac opi. Jaco.de are.⁊ Jo.an.facit qꝛ in dubio vr̄ tenēda opi. q̄ fa uet testō p id qd habetur in.l.si pars.in pn̄.ꝟ.de ino.te.⁊ in.c.fi. extra de re iud.⁊ hec opi.videt̄ etiā ꝑbabiliter posse defensari p rōnes scdo loco allegatas. Ad allegata in cōtrarium cōtra opi.

9 ipsi⁹ Ja.de are.videt̄ posse respōderi.nā potest dici qd licet † di spositio vltime voluntatis nō possit conferri in merā volūtatē alterius tm̄ videt̄ posse conferri tanꝙ in arbitriū boni viri.l.j.ꝟ. de le.ij.⁊ sic vr̄ posse cōferri in volūtatē alterius q tanꝙ sapiēs habeat arbitria ar.d.l.j. Itē qꝛ licet qn̄ testator dispōit stari di cto alteri⁹ talis dispositio nō sortiat̄ effectū. Si ille aliqd dixerit nullis existentibus verisilibus cōiecturis: tm̄ qn̄ aliqd asserit sub sistentibus verisilibus coniecturis.p ei⁹ assertione dꝫ tūc stari dicto illius ⁊ censetur valere dispositio testātis.vt notauit bar. in.l.theopōpus.ꝟ.de dot.pleg.⁊ ideo videtur qd ex quo in casu proposito dispositio testatoris nō est collata in merā volūtatē alterius sꝫ poti⁹ tanꝙ boni viri ⁊ sapiens etiā ipse asserat ⁊ ad dat illa que satis est verisimile testatorē voluisse tm̄ ꝑsumēdū sit quod in dubio voluerit disposita p eum valere qn̄ hoc esse pōt ar.l.iij.ꝟ.de test.mili.⁊ ideo vr̄ ꝙ sapiēs poterit addere ꝑdicta ⁊ eius dicto standū vr̄ per ea q̄ no.in fili in.d.l.theopomp⁹. Itē nō ob.cū dicit̄ dispō testātis nō valebit. Et iō videt̄ ꝙ sapiens nō possit dicta verba addere qꝛ nec vr̄ testōr hoc facere potuis se sine noua solēnitate. Nā rn̄deri pōt qd verū est ꝙ dispō non valebit in casibus predictis si simpl'r fuisset facta sed in casu ꝑ posito nō fuit simpliciter facta: sed voluit testator qd fieret scdꝫ qd sapiens dixit.⁊ ideo si sapiēs postea addat dicta verba post ea addit cū satis sit verisimile id ꝑcedere ꝯm testōris volūtateꝫ vr̄ ꝙ habeat̄ pinde ac si ab ipso testatore a principio dicta ꝟba fuissent ꝑlata.ar.d.l.asse toto.ꝟ.eo.⁊.l.ait pretor.§.j.ꝟ.de re iudi. Et ideo sicut a principio testamēti dicta verba expressisset testa tor teneret testamentum.ita videtur etiā qd nūc teneat ex quo sapiēs illa addat ex ꝑtāte sibi data p testātē ⁊ ꝯꝫ verisimilē mētē ipsi⁹ testātis q verisl'r vr̄ ꝑsumptiue dedisse dictā ꝑtātē sapiēti ad hꝫ vt testm̄ ⁊ ei⁹ dispō non possit impugnari: ⁊ istud ēt satis clare pꝫ qn̄ apponit̄ clā de qua hic fit mētio in gl.cū in ea exꝑs se dicat̄ ꝙ dat potestatē sapiēti vt dicat eo modo quo magis de

beāt valere.ꝛ tenere que in testamēto sunt relicta ꝛ statuta.itē ad.l.iubemus.C.de testa.videt̃ posse respōderi ꝙ illa loquit̃ in institutione vniuersali que dꝫ esse expꝑssa per testantē.Sed hic loquimur in institutione particulari que habet̃ loco legati preterꝙ quo ad querelā alio vniuersaliter instituto.l.si qs priore.ꝯ.ad treb.per glo.ꝛ videt̃ ꝓbari in.l.quoties.C.eo.Ideo nō videtur esse absonū qḋ ī arbitrio sapiētis possit cōmitti qḋ talē titulū declaret cū etiā nō sit absonū in legatis aliqḋ cōmitti arbitrio sapiētis.de le.ij.i.l.j.ꝛ sic videt̃ qḋ opi.Ja.de are.ꝛ Jo.an. possit defensari que sine dubio est magis equa.fateor tn̄ ꝙ ille articulus est valde dubius ꝓpter varietatē tantorū doc.ꝛ etiā ꝓpter ꝯplexitatē rationū.Illud aūt satis videt̃ esse certū ꝙ si testator reliquisset omnia bona sua titio:qꝛ tūc sapiens posset addere illa ꝟba iure istitutiōis:qꝛ etiā sine illis dicta verba habebant ius institutionis.per id qḋ no.glo.in.§.si vero nulla.in aut.de here.ꝛ fal.ꝛ.ꝯ.eo.i.l.his ꝟbis.per glo.ꝛ Bar.ꝛ sic esset

10 poti⁹ declarare quā aliquid addere.¶†Ex p̄dictis pōt inferri an qn̄ fuerit institutus spurius poterit sapiēs addere illa ꝟba cū capax erit vel ꝓ alimētis.nā ex quo cōstat de substātia institutionis ꝛ de persona instituta per verba testātis videt̃ qḋ q̄litas ꝓ lite cōditionis vel cause ꝓpter ꝙ roboret̃ testamētū:videt̃ posse cōferri in arbitriū sapientis.per id qḋ ħ dixit glo.Et satis etiā voluit Ja.de are.lꝫ nō sit sine al.quali dubitatiōe ꝓpterea que superius fuerūt facta.ꝛ ꝓpter ea q̄ Bart.ħ tenuit itē poterit inferri an poterit sapiēs apponere clausulā derogatoriā p̄cedēti testamēto ꝛ derogare clausule derogatorie iserte in p̄cedēti testamēto.nā videt̃ qḋ sic per ea que superius dixit glo.Et videt̃ etiā satis fuisse ꝺ mēte Ja.de are.ꝛ Jo.an.i loco preallē.Sed Bar.hic tenuit cōtrariū ex eo qꝛ vbi in p̄cedēti testamēto est clausula derogatoria ad sequēs testm̄ dꝫ insequenti testamēto apparere quomodo testatorē specialiter penitet ꝺ priori voluntate prioris testamēti per id ꝙ habet̃ in.l.si qs in principio testamēti.ꝯ.de leg.iij.Sꝫ ī casu ꝓposito licet testator dixerit qḋ voluerit testamētū scribi ꝛ dictari ad cōsiliū sapiētis non tn̄ per hoc apparet qḋ specialiter voluerit penitere prioris volūtatis testamēti p̄cedētis sed solū ī genere ꝛ in nube.ꝛ ideo videt̃ ꝙ sapiens nō poterit addere clausulā derogatoriā ad p̄cedēs testamentū ꝛ eius clausulā.ꝛ per istā rationē tenuit idē Ang.Bal.aūt hic nō clare fuit locut⁹ nec bene clare apparet qḋ entie licet dicat se habuisse hāc questionē de facto.Sꝫ forte voluit addere opi.Ja.de are.īquātū illā dicit esse magis equā ꝛ qḋ nō mutata substātia poterit addere q̄ videbunt̃ sibi.Potes dicere qḋ si in loco cōsuetū est seruari opi.Ja.de are.tūc poterit dictā clausulā addere ar.l.minime.§.ꝺ legi.ꝛ extra ꝺ ꝯsuetu.c.cū dilect⁹.vbi aūt nō apparet de consuetudine esset magis dubiū.nā de rigore videt̃ verior opi.Bar.ꝛ Ang.Sꝫ ego2 videt̃ opi.Ja.de are.qꝛ

11 † testator ad aliū finē verisimiliter nō apposuit clausulā qḋ scribat̃ testamētū ad sensum sapiētis nisi qꝛ videt̃ voluisse qḋ sapiēs teneat modū qḋ omnia stent̃ testamēto in q̄ adiecit qḋ scriberet̃ ad sapiētis sensū:ꝛ sic videt̃ fuisse mens testātis qḋ sapiens possit addere omnia per q̄ veniat seruanda sua volūtas ꝛ cōsequēter videt̃ voluisse penitere p̄cedētis volūtatis ꝛ qḋ sapiēs possit clausulā derogatoriā adijcere ex quo aliter nō valeret ipsa volūtas.ꝛ istud ēt est magis clarū si apposita fuerit clausula in forma,de q̄ in glo.qꝛ ī illa expꝑsse exprimit̃ qḋ sapiēs possit dicere id ꝓpter qḋ magis de iure valeant ꝛ teneāt que in testamēto relicta sunt ꝛ statuta.ꝛ si iudex adheret isti opi.satis puto qḋ esset excusatus ꝓpter autoritatē huius glo.ꝛ Ja.de are.ꝛ p̄dicta ꝓcedūt qn̄ clausula p̄dicta ꝙ scribat̃ ad sensū sapiētis ꝯcernit istitutionē vt qꝛ sapiēs circa illā seu ei⁹ valorē velit aliqḋ addere ī testamēto.Quaten⁹ aūt cōcerneret legata vt qꝛ sapiens virtute dicte clausule velit aliqḋ circa legata addere satis videt̃ vt tāgit hic Bar.ꝛ si apparere pōt qḋ id qḋ vult addere sit de verisimili mēte testātis.itellige de qua appareat de cōiecturis verisimilib⁹ de qb⁹ in.l.cū ꝓponebat̃.ꝯ.de leg.ij.ꝛ i.l.theopōpus.ꝯ.de do.p̄leg.poterit tūc illa addere.facit qḋ habet̃ i.l.j.ꝯ.de leg.ij.ꝛ p̄dicta qn̄ ponit̃ clausula predicta qḋ aliqḋ fiat ad sensū sapientis ꝓcedūt in vltimis voluntatib⁹.¶Quid aūt operent̃ in cōtract.b⁹ glo.tāgit que reputat̃ sing.in.l.si mādato titij.§.fi.§.man.vbi cōcludit qḋ solū poterit illa addere que sunt de natura ꝯctus ꝛ nō alia.Qḋ videt̃ intelligēdū prout dicit alia glo.que etiā reputat̃ sing.i.l.ex ea parte.in pri.ꝯ.de verb.ob.nisi illud vellet addere sapiens qḋ ꝯsuetū esset apponi ꝙuis nō esset de natura ꝯtract⁹.nā tūc illud poterit addere sapiēs per id qḋ notauit glo.i.d.l.ex ea pte.ꝛ facit qḋ no.Spe.in ti.de emp.ꝛ ven.§.j.ver.quid si i testamēto.Jo.an.tn̄ in addi.ibi videt̃ dicere qḋ de cōsuetudine seruat̃ qḋ stat̃ ei qḋ declarauit sapiēs debere addi ꝛ scribi ꝑ notariū.ꝛ satis puto qḋ si de cōsuetudine tali appareat in loco in quo cōtractus est celebratus qḋ illa erit seruanda ar.l.minime.§.ꝺ le.Alias videt̃ standū ei qḋ super⁹ dixi.An aūt notari⁹ debeat sub eadē die ponere ī qua cōfectū est instrumētū id ꝙ addit seu

declarat sapiēs.tetigit hic bar.qui cōcludit qḋ sic si solū mutat verba nō mutata substātia.Sec⁹ si verbū ambiguū velit explicare ꝛ declarare qꝛ tunc de hoc debebit fieri de ꝑ se instrumētū per id qḋ habet̃ in.l.heredes palā.§.si quid post.§.de test.Nec ob.predictis si dicat̃ qḋ nō vꝫ cōtractus qn̄ cōfert̃ in arbitriū incerte ꝑsone.l.si merces.in p̄n.§.loca.qꝛ illud ꝓcedit qn̄ substātialia contractus ponunt̃ in arbitriū tertij incerti.Secus quādo accidētalia ꝑ ea que habent̃ in.l.hec vēdi.§.de ꝯtrahē.emp.

¶Juxta predicta ꝛ circa materiam huius.l.pōt dubitari qḋ si testator dixit qḋ volebat fieri ꝛ executioni mādari illa q̄ dispo suerat ī quadā schedula quā tradiderat guardiano fratrū minorū nunqḋ ꝯtēta in tali schedula debeāt sortiri effectū ꝓpter verba p̄dicta prolata in testamēto ꝑ testatorē.Uidetur qḋ nō qꝛ talis schedula est quedā scriptura ꝑuata nō habēs solēnitates requisitas ad dispositionē vltime volūtatis.Facit.l.instrumēta.C.de ꝓba.Et sic nō videtur valere ꝛ videt̃ quodāmodo esse captatoria.Cōtrarium tenuit Bar.multū no.in.l.si ita scripsero.ꝯ.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ hoc si ꝯstet illā scripturā esse de manu testantis per cōparationē literarū vel per alium modum legitimum vt in.l.cōparationes.C.de fide instru.naꝫ tunc scripta in tali schedula cēsent̃ fuisse scripta ī tali testamēto ar.in.l.asse toto.ꝯ.eo.ꝛ ideo dꝫ valere.qḋ tene mēti qꝛ potest de facto ꝯtinge

12 re.¶†In gl.ibi illa libertate.hoc fallit.Quasi velit gl.qḋ licet voluntas captatoria in vltimis voluntatibus regulariter non valeat.Tamē fallit in libertate.ꝛ sic cū simpliciter ꝛ indistincte loquat̃ gl.videtur qḋ indistincte valeat libertas collata in alteri⁹ volūtatē vel arbitriū.ꝛ sic videt̃ valere.si relinquat̃ seruo libertas si ipse voluerit.ꝛ de hoc est casus in.l.fideicōmissaria.hic all'.in ver.plane.Nec mirandū qꝛ etiā valet legatū factū legatario sub cōditione si voluerit.l.si ita reli.§.illi si volet.ꝯ.de lega.j.Et similiter videt̃ valere legatū libertatis si relinquit̃ libertas seruo si titi⁹ voluerit:ꝛ sic si ponat̃ in volūtate tertij.de hoc in tex.in.d.l.fideicōmis.in ver.sꝫ si ita.Licet secus esset in alijs legatis.l.nō vnꝙ.ꝯ.de cōdi.ꝛ demō.Itē videt̃ simpliciter valere si relinquat̃ libertas seruo si titi⁹ heres voluerit ꝛ ꝓ hoc vt hic videt̃ voluisse gl.indistincte loquēdo.ꝛ videt̃ reprobari in.d.l.fideicōmissaria.in prin.ꝛ in primo responso.Sꝫ aduerte qꝛ vltimus casus qn̄ cōfert̃ in volūtatē heredis est magis dubius.nā lꝫ in prin.d.l.fideicōmissaria.videat̃ innui qḋ valeat tale legatū libertatis.tn̄ postea ī ea.l.in ver.qḋ si ita.videt̃ dicere oppositū.vꝫ qḋ nō vꝫ.Propter qḋ gl.in.d.l.fideicōmissa.libertas.dixit qḋ licet in prin.l.dicat̃ libertatē posse dari si heres voluerit nō tn̄ ibi decidit̃ an tale legatū valeat.Sꝫ decidit̃ in ꝟ.qḋ si ita.vbi dicit̃ qḋ nō vꝫ.ꝛ istū intellectū qḋ nō valeat legatū libertatis collatū in volūtatē heredis sed bene valeat si cōferat̃ in volūtatē tertij tenuit Bar.in.l.j.C.de sac.san.ec.in pe.char.in ꝟ.ter

13 tio quero an ī relictis ad pias causas.†Limitat tn̄ istud ꝓcedere nisi testator faceret legatū libertatis ꝓ anima hoc forte expꝑsso qꝛ tūc etiā valebit etiā si in volūtatē heredis sit collatū per id qḋ habet̃ in.c.cū tibi.extra de testa.Sꝫ attende qꝛ intellect⁹ gl.videt̃ posse impugnari ex eo qꝛ in prin.l.fideicō.dꝫ qḋ libertas pōt dari si heres voluerit.ꝛ subdit ꝙuis nihil aliud in testamēto ex nutu heredis valere possit.Et sic ꝓpter aduersationē quā facit ꝑ dicta verba videt̃ satis innui qḋ tex.voluerit legatū libertatis factū sub cōditione si heres voluerit,valere.ꝛ propter hoc bal.in.l.captatorias.C.de test.mili.ꝛ etiā Ang.hic lꝫ nō tāgāt rationē predictā forte dixerūt qḋ ille.§.qḋ si ita.nō dꝫ referri ad legatū libertatis ne cōtradicat ei qḋ dictū erat in p̄n.Sed referat̃ ad alia legata de quibus dixerat in ver.queadmodū.proxime ibi p̄cedenti.Et in dicto versi.qḋ si ita subintrat f̄m Ange.ad aliā causam ꝙ libertatis.ꝛ lꝫ hic Ang.videbat̃ equiparare an legatū libertatis cōferat̃ in voluntatē tertij casus qn̄ ꝯfert̃ in volūtatē heredis.male vr̄ dixisse seu eqparasse ꝑ tex.in.d.l.fideicōmissa.Sꝫ attēde qꝛ iste intellect⁹ Bal.ꝛ Ang.nō vr̄ etiaꝫ ꝓcedere qꝛ nō bn̄ vr̄ esse de mēte.d.l.ꝓpter id qḋ ibi dꝫ in ꝟsū.sꝫ ita demū.Nā cū dixisset in ꝟ.qḋ si ita.qḋ si relinquat̃ si heres voluerit nō vꝫ relictū.statim subiecit si ita demū.s.nō vꝫ si totū in volūtatē heredis fecerit.puta si heres voluerit.Sec⁹ si totū ī volūtatē heredis nō fecerit quasi ei vt bono viro arbitriū datū sit.Quia nō dubitabat̃ tūc legatū libertatis valere.ꝛ sic satis vr̄ esse de mēte litere ꝓpter ꝯtinuationē quā hꝫ ille ꝟ.Sꝫ ita demū.ad ꝟ.ꝙ si ita ꝛ ēt tex.ī ꝟ.ꝙ si ita.voluit loq de legato libertatis ꝛ forte ꝓpter hoc lꝫ nō declaret an.de pisis vt refert bal.i.d.l.captatorias.dixit ꝯsiderādū esse qn̄ testator legat libertatē suo si heres voluerit an voluerit ponere ī merā volūtatē heredis vt si hoc ꝯstet nō valeat.Si ꝟo nō ꝯstet ꝙ voluerit ponere ī merā volūtatē heredis ꝛ tūc valeat.Si ꝟo sum⁹ ī dubio tūc sꝫ eū mēt.d.l.fideicōmissa.esse vr̄ ꝙ lꝫ testator dixerit relinq̄ libertatē titio.si heres voluerit fauore libertatis:nō itelligit̃ posuisse ī merā volūtatē hr̄dis lꝫ ꝟba aliud videat̃ sonare.ꝛ sic itelliget̃ i effectu voluisse ꝙ sit perinde ac si dixisset si debuerit velle.qḋ esse dꝫ qn̄ nō apparet indign⁹ put ī dubio p̄sumeret̃ nō esse idign⁹ ꝑ.l.cū pr.§.

rogo.de

rogo.de leg.ij.l3 in alio legato quã libertatis relicto si heres vo-
luerit dicẽdũ est sic q̃d nõ valeat.ꝛ iste est itellect⁹ And. de pis.
Sed re ꝟa vr̃ aliqualr̃ diuinare ad illũ tex. in.d.l. fideicõmissa.
nec vr̃ bñ ꝓbari opi.sua.ꝛ si velles tenere opi.gl.posses dicere ꝙ
in ꝑncipio formauit q̃one ꝛ dixit libertatẽ dari posse si hr̃s vo-
luerit.tñ postea ꝑ declaratiõe inuestigauit tres casus.ꝛ primus
fuit qñ ꝯferr̃ i volũtatẽ ipsi⁹ serui ꝛ ille ꝯtinet i ꝟ.plane.scd̃o qñ
in volũtatẽ tertij.ꝛ iste ponit̃ in ꝟ.ꝙ si ita.tertio posuit qñ in vo
lũtatẽ hr̃dis.ꝛ istũ posuit in ꝟ.q̃d si ita.vbi determinat q2 si re-
linquat̃ in volũtatẽ heredis ꝑ verbũ sonãs merã volũtatẽ vt est
verbũ voluerit ꝛ verbũ libuerit ꝛ tũc nõ v3. Sec⁹ qñ per verba
importãtia arbitriũ boni viri.vt est verbũ putauerit. ꝛ verbum
videbit̃.ꝛ ver.arbitratus fuerit.ꝛ tũc valeat ꝛ iste intellect⁹ ma-
gis vr̃ esse de mẽte litere.Et ꝑdicta faciũt an in relictis ad pias
causas valeat volũtas captatoria:ꝛ sic collata in volũtatẽ alte-
rius.Nã vr̃ q̃d sic eo casu quo v3 legatũ libertatis equiparãdo
legatũ piũ legato libertatis.Qr cẽset̃ esse verũ ꝑ id q̃d habet̃ in
sti.de dona.in.§.fi.ꝛ Bar.etiã approbat equiparationẽ talẽ in
l.pri.§.fi.ff.de his q̃ in testa.delẽ.An aũt eo casu quo nõ valet
libertas nõ valebit etiã legatũ ad pias causas.dicã in .l. capta-
torias.ff.eo.Ang.aũt hic dixit q̃d quicq̃d sit in intellectu.d.l.fi-
deicõmissa.libertas.vr̃ tñ dicẽdũ q̃d saltẽ ꝑ locũ a speciali de iu-
14 re spãli nõ valeat† dispositio captatoria in relictis ad pias cau-
sas ꝑterꝙ in libertate ꝛ ei⁹ fauore.l3 de iure canonico sit sec⁹ ꝫ3
eũ ꝑ.c.cũ tibi.extra de testa.vñ dicit seruandũ esse ei⁹ canonicũ
in terris ecclesie indisticte.Idẽ in aliјs ecclesie tribunalib⁹.ꝛ sic
in foro cõscientie.In tribunali vero seu foro ciuili in terris non
subiectis ecclesie seruabit̃ ius ciuile.ꝑ id q̃d notauit gl.in.c.pos-
sessor.de reg.iu.in.vj.ꝛ bene facit l3 nõ alleget q̃d not.gl.in.c.ij.
de arb.in.vj.ꝛ q̃d legit̃ ꝛ no.in.c.si duob⁹.extra de ap.Nec ob.
scd̃m eũ si dicat̃ q̃d relictũ ad pias causas tendit ad cõseruatio
nem animarũ.q̃d nõ sequitur ꝫ3 eũ q̃d per hoc in omni foro ser
uari d3 statutũ iuris canonici ꝑ no.per Jo.an.post Inno.in.c.
nouit.extra de iudi.Sed certe licet ibi ponant̃ aliqui casus spe-
ctante ad forũ ecclesie non excluditur q̃d qñ agit̃ de pia causa
talis causa et̃ nõ spectat ad ecclesiã.facit q̃d legit̃ ꝛ no.i.c. signi
ficantib⁹.extra de offi.dele.in.c.cũ esses.ꝛ in.c.relatũ.extra de te
sta. in quib⁹ patet q̃d regulariter tenetur q̃d in relictis ad pias
causas seruari d3 ius canonicũ.ꝛ hoc voluit bar.i.l.j.de sum.tri.
in.v.ꝛ sic videt̃ q̃d ius canonicũ i relictis ad pias causas in om
ni foro debeat seruari quicq̃d hic dixerit Ang.ꝛ bene facit ad
predicta q̃d legit̃ ꝛ no.in.c.si heredes.per gl.ꝛ Joã.an.in.c.tua
nos.extra de testa.videtur tñ dicẽdũ q̃d relictũ ad pias causas
nedũ põt peti in foro canonico:ꝛ sic coram iudice ecclesiastico:
sed etiã poterit peti in foro ciuili corã iudice seculari.vt no. bar.
in.l.solet.ff.de alimẽ.leg.¶ In ea.gl.in fi.No.bñ hãc gl. in hoc
vltimo dicto q2 singularis est ꝛ nõ est alibi.Tñ cõtra ipsam vr̃
esse casus in.l.itẽ si vnus.ꝛ.l.itẽ põponius.ff.de arbi. Bart.hic
remittit ad no.per Spec.in ti.de arbi.§.ꝛ sequitur.ver.s3 ꝛ q̃d si
dicatur.ꝛ ad no.ꝑ se in.l.j.§.si plures.ff. de exercito. vbi de hoc
tãgit circa fi.in.vj.q.Spe.in loco preallegato.recitat opi.finaliter vi
detur dicere q̃d si cõpromittatur hoc acto q̃d cõferatur sñia per
arbitriũ cũ consilio ꝛ consensu vel de consilio ꝛ de cõsensu talis
sapiẽtis.q̃d nõ valebit tale cõpromissum:q2 tale pactũ est cõtra
substãtiã arbitrij ꝛ cõpromissi cũ tollat libertatẽ arbitro ꝑnun
ciandi:ideo nõ valet per ea que vident̃ in.d.§. itẽ pompon⁹. et
per hoc videtur q̃d eadẽ ratione nõ valebit cõpromissu3 factu3
in forma de qua in glo.q2 per illam tolleretur arbitrio libertas
pronunciãdi.Secus si dicat̃ q̃d arbiter debeat requirere ꝯsiliũ
talis sapientis anteꝙ pronũciet.ꝛ q2 tenebit tunc cõpromissu3.
Preterea q2 hoc dicit Bal.hic vr̃ tunc potius dari ordo perue
niẽdi ad sñiam quã dec̃ forma sñie ferẽde.nã licet teneat̃ tũc ar
biter anteꝙ ꝑnũciet reqrere ꝯsiliũ sapiẽtis.ꝛ aliter nõ valere ei⁹
sñia.per id q̃d habet̃ in.c.cũ in veteri.extra de elec. tñ postꝙ req
sierit ꝛ illud statuerit nõ tenebit̃ illud seq̃ si voluerit ꝑ id quod
habetur in.l.titiũ ꝛ meuiũ.in prin.ff.de admi.tut. ꝛ idẽ dicendũ
si dictũ fuerit q̃d debeat ferre sñiã cũ cõsilio sapiẽtis.vel de cõ
silio talis sapiẽtis:q2 ex quo nõ est adiectũ ꝛ de consensu ꝛ volũ
tate sufficiat reqrere cõsiliũ nec tenebit̃ illud sequi si voluerit vt
voluit Spe.in loco preallegato.Et idẽ etiã Bar.in.d.§.si plures.in
vj.q.Licet aliq faciãt differentiam an dicat̃ q̃d de cõsilio talis
sapiẽtis ferre debeat sñiam.an vero dicat̃ cũ cõsilio talis sapiẽ-
tis.vt primo casu videat̃ actũ ꝙ teneat̃ sequi cõsiliũ nedũ requi
rere sec⁹ in secũdo.Tamẽ hec opi.nõ videt̃ placere spe. ꝛ expres
se nõ placet Bar.in.d.§.si plures.ꝛ facit q̃d no.Jo.an.in regu-
la nullus ex cõsilio.de reg.iu.in.vj.in mercurialib⁹. Nec vr̃ esse
bona dr̃ia an cõpromittat̃ vt ferat̃ sñia ꝑut talis sapiẽs volue
rit ꝛ tũc nõ valeat cõpromissum. An ꝟo cõpromittat̃ vt ferat̃
sñia ꝑut talis sapiẽs fuerit arbitrat⁹ ꝛ tũc valeat:q2 tũc vr̃ dictũ
sapiẽtis tanꝙ boni viri debere seq̃ vt nõ ꝫm merã ei⁹ volũtatẽ.
Licet aliqui ꝛ potissime sicut Oldra.vt refert Bar.in.d.§.si plu
res tenuerit dictã differentiã.Tñ nõ videt̃ bona q2 vr̃ esse con-
tra tex.in.d.§.itẽ põponi⁹.vbi dictũ fuit in cõpromisso q̃d arbi-
ter debeat pronũciare prout titio disceptatori vel causidico pla
cebit.Nã istud verbum placebit importat arbitriũ boni viri:vt
probat̃ in fideicõmissaria libertate.vt.l.tha.ff.§.forori.de fideic.
lib.ꝛ tñ ibi dr̃ in.d.§.itẽ põpo.q̃d nõ valet cõpromissum ꝛ eadẽ
rõne l3 in cõpromisso dicat̃ prout hic dixit gl. vc3 q̃d proferat̃
sñia per arbitriũ prout videbit̃ de iure tali sapiẽti nõ valebit l3
verbũ videbit̃ importet arbitriũ boni vt probat̃ in.d.l.fideicõ-
missaria libertas.ꝛ no.Bar.in.l.si sic.ff.de leg.j.ꝛ in extrauagã.
ad repri.in ver.videbit̃.ꝛ cũ predictis vc3 q̃d non valeat cõpro
missum si in eo dictũ fuerit q̃d debeat ferre sñiam in consiliũ ta-
lis sapientis vel scd̃m cõsiliũ alicui⁹ sapientis ꝛ sic incerti ꝛ nõ
nominati:licet valeat qñ dicit̃ q̃d debeat requirere consiliũ sa-
pientis certi vel incerti.cõcordat Inn.in.c.si pro debilitate.ex-
tra de offi.dele.ꝛ Bal.ꝛ Ang.hic refert.tñ Ang.Jo.an.in ad
di.Spe.in.d.§.sequit̃ super dicto versi.sed si dicat̃ tenere q̃d de
cõsuetudine approbat̃ opi.hui⁹ gl.ꝛ q̃d põt poni i cõpromisso
ꝙ per arbitriũ nõ ferat̃ sñia scd̃m consiliũ certi sapiẽtis vel etiã
incerti:puta alicuius sapiẽtis vt voluit hic gl.potes dicere ꝙ si
apparet in loco de cõsuetudine predicta illa esset seruanda ꝑ id
ꝙ habet̃ in.l.minime.ff.de legi. Alias de iure videt̃ dicendum
prout superi⁹ est dictũ.Itẽ aduerte q2 Inn.in.d.c.si pro debi-
litate.dicit ꝙ si delegat̃ cã alicui cũ clausula ꝙ debeat ferre sen-
tentiã scd̃m cõsiliũ talis ꝙ nõ valet delegatio sicut nec valet cõ
promissum factũ in forma predicta per id ꝙ habet̃ in.d.§.item
põpo.secus si dictũ fuerit ꝙ debeat requirere consiliũ sapientis
q2 tunc valebit delegatio:nã illud tenebit̃ requirere sed non seq
per.d.l.titiũ ꝛ meuiũ.ff.de admi.tu.ꝛ istud et̃ sequit̃ hic Ang.l3
Host.ꝛ Jo.an.in.d.c.si pro debilitate. tenent contra Inn.vc3
ꝙ possit delegari causa cũ clausula ꝙ delegatus teneat̃ seq cõ-
siliũ sapiẽtis q2 delegãs poterit dare formã sue delegatiõi. fa-
cit in ar.ꝙ habet̃ in.l.in traditionibus.C.de pac.ꝛ ad.§.itẽ põ-
po.respõdent ꝙ aliud est in iudice aliud in arbitro:q2 magis li-
bera esse debet potestas arbitri ꝙ iudicis cũ sentẽtie arbitri sta-
ri debeat siue sit equa siue iniqua.l.diẽ ꝓferre.§.stari.ff.de arbi.
Quod nõ sic cõtingit in sentẽtijs iudicis:ꝛ facit etiã ꝙ habet̃
in.l.si cõuenerit.ff.de re iud.vbi iudex põt pronũciare scd̃m illud
de quo partes cõuenerunt.ꝛ in ista opi.videt̃ residere Jo.and.
post Host.in.d.c.si ꝓ debilitate.ꝛ illã etiã videt̃ seq Bar.in.d.
§.ꝙ si plures.circa fi.quod tene mẽti:nã satis videtur dicta opi.
posse defensari.¶ Ultimo tãgit hic Bal.ꝙ si factũ fuerit ꝯpro
missu3 in aliquẽ hoc acto vt possit cognoscere de iure ꝛ de facto
sed pronũciaret de iure tñ.An si super his de quib⁹ est cõpro-
missu3 statutũ loci in aliquo cõtradicat iuri.An debeat arbiter
in pronũciãdo sequi ius cõmune:an vero ius statutariũ.Et re-
fert Dy.tenuisse ꝙ debet sequi ius cõmune:q2 vbi fit mẽtio de
iure simpliciter in dubio videtur intelligendũ de iure cõi per id
ꝙ habet̃ in.§.si vis.insti.de iu.natu.gen.ꝛ ciui.S3 ipse tenet cõ
trariũ q2 cũ ius sit approbatũ a iure per.l.oẽs populi.ff.de iusti.
ꝛ iure.videt̃ ꝙ de tali iure intelligat̃ cogitatum ex quo seruatur
in loco cõpromissi.Preterea per illa verba verisimile ꝙ debeat
pronũciare voluerint partes includere oẽ ius cõpetẽs parti:q2
nõ est verisimile ꝙ voluerint iuri suo renũciare sed poti⁹ omne
ius suũ qualecũq3 fuerit deducere.ar.l.si mater.§.eandẽ.ff.de ex-
cep.rei iud.Nõ respondet tñ aliter ad contrariũ. Sed potes re-
spondere ꝙ contrariũ põt procedere qñ in corpore iuris fit mẽ-
tio de iure.Secus qñ fit a partibus quibus est quesitũ ius vigo
re statuti:q2 nõ est verisimile ꝙ in dubio illi velint derogare.ar.
l.cũ de indebito.ff.de proba.ꝛ facit ad predicta quod no.Bar.
in.l.rerum amotarum.

15 **Is qui apud.** †Captus ab hostibus ꝛ seruus ei⁹
possũt heredes institui.h.d. ¶ In
tex.ibi iure postliminij.de quo in.l.postliminiũ ius.ff.de capti. ꝛ
in.l.j.ꝛ.ij.eo.ti.Itẽ ibi ciuitatis:supple romane.Itẽ ibi poterit.
Si autem decederet apud hostes no valuisset institutio nec po
tuisset hereditatem nõ agnitam transmittere ad heredẽ quã ha
bet per fictionem legis cornelie de quo supra de testa.in.l. lege
16 cornelie.¶ †Nota vltra summarium quod differentia est inter
suspendere ꝛ tollere.ꝛ sic facit secundum Bal.ꝛ Ang. quod si
suspenditur interdictũ latũ per episcopũ nõ possit appellari ab
ipso interdicto sicut nõ posset si nõ esset suspẽsum q2 durat l3 sit
suspensum cum aliud sit suspendere aliud tollere vt dictu est. et
hoc etiam tenuit Inno.in.c.cum inter.extra de consuetu. ꝛ cũ
dicto Inn.transit hic Ang.Et ꝙ a sententia interdicti intel-
ligo ecclesiastici per id quod no.Inn.in.c.ad hec quoniam ex-
tra de appella.vbi dicit secus esse in sententia interdicti lata per
iudicẽ secularẽ super actu temporali non possit appellari a sñia
excõmunicationis sicut ꝓbat̃ in.d.c.ad hec qm̃.ꝛ eo.ti.c. pasto
ralis.§.j.l3 Bal.ꝛ Ang.dictũ.c.non allegent.Bald. aute licet
hic recitet dictũ Inno.tñ dicit ꝙ contra ipsum facit quia sicut
natiuitas interdicti potest impediri ꝑ adiectionem diei:ꝛ sic de-
mũ lapso certo die incipiat interdictũ. sic etiã videt̃ ꝙ si ex post-

facto adijciatᷣ dies ad ipsum suspendēdū videtᷣ qđ effectꝰ ipsiꝰ
interdicti debeat posse suspēdi ad ipsam diē.ar.l.humaniꝰ.ī.đ
fideiuſ.ꝛ sic videtᷣ ꝙ tūc possit appellari. Bal. nō soluit istud cō
trarium licet formet. Sꝫ tu de hoc potes dicere vt no.ꝑ glo.ꝛ
Jo.an.super ea in pꝛealle.c.ad hᷣ quoniā.vbi videtᷣ cōcludere
Jo.an.qđ si īterdictū respicit locū vt qꝛ īterdicta sit certa eccle
sia tunc possit suspēdi tale interdictū ꝛ si suspēdatur ꝛ interim
appelletᷣ teneat appellatio per.c.dilectꝰ.§.qꝛ vero.extra de ap
pel. Et idē si interdictus fuerit homo ꝓpter alterius delictū cū
eadē ratio tunc esse videatᷣ. Secꝰ si interdicatur homo ꝓpter
eius delictū qꝛ tūc licet posset ī totum tolli:sicut etiā excōicatio
tamē nō pōt suspēdi sicut nec excōicatio. Et ideo lꝫ suspēderetᷣ
nō posset tunc appellari.ꝛ sic intelligatᷣ qđ no. Inno.in.c.cuꝫ
inter. Et facit etiā qđ ipse notauit in.c.vt ꝑuile.ꝛ in.c.cū ꝛ plā
tare.extra de pꝛiui. ¶ In glo.nō ob hoc rūpuntᷣ ibi qꝛ ciuis ro
manus non est.nā perdit libertatem ꝛ ciuitatem romanam ex
quo captus est ab hostibus nā est seruus hostiū.ſ.de iusti.ꝛ iu.
l.ex hoc iure.ꝛ sic videtᷣ fuisse incapax ꝛ per cōsequēs nō videtᷣ
valere institutio. Sꝫ contrariū videtᷣ decidi:qꝛ tunc media tem
poꝛa non nocent.l.sed si conditioni.§.solemus.ſ.eo.tamē si re
uertitur ꝑ ius postliminij habetᷣ perinde ac si nūꝙ̄ fuisset captꝰ
l.retro.ꝛ.l.postli.ius.ī.de capti.ꝛ pꝛesumitᷣ semꝑ fuisse liber ꝛ ci
uis romanus ideo valet institutio licet interim sit in suspēso an
tequā reuertatᷣ. Sꝫ si moꝛeretur apud hostes tūc īstitutio esset
nulla qꝛ censetᷣ esse moꝛtuus ꝑambula hoꝛa captiuitatis.l.lege
coꝛnelia.ſ.de testa.ꝛ.ī.titu.ꝫ.ī.l.lex coꝛnelia. Et sic attēta iuris
fictiōe reperiretᷣ instituta ꝑsona moꝛtua tēpoꝛe testamēti ideo
non valet.facit qđ habetur in.l.gallus.§.ī omnibꝰ.ſ.de libe.ꝛ
posthu. Secꝰ qñ nō instituitᷣ ipse captus ab hostibus ſꝫ seruꝰ
eius qui seruus remansit in ciuitate.nā tunc bene valet institu
tio licet captus decedat apud hostes qꝛ tunc videtᷣ seruꝰ here
ditarius fuisse in effectu institutus.vt tangit glo.finalis.

Summarium.

1 **Si quis ita.** †Nō dꝫ expectari conditio cuius euentus nihil operatᷣ.
h.d.concoꝛ.l.aliqñ.ſ.ad velle.ꝛ qđ habetᷣ in.l.aretu
sa.ſ.de statu homi. ¶ In tex.ibi iaꝫ đficiēte.supple
ꝛ sic multo foꝛtiꝰ ea pēdēte ꝛ sic bene adaptantᷣ verba q̄ sequū
tur ibi cū non ꝑsit ꝛc. ¶ In tex.ibi ꝗpe.expone id est certe bñ
ꝓbat ex simili qđ dictū est. ¶ No.qđ institutio cōditionalis fa
cta in certa parte in persona instituti pure ī alia parte nō suspē
dit ius accrescendi qñ quis est solus īstitutꝰ ꝛ ideo habetur ꝓ
2 vniuersali īstituto.† Itē no.qđ qñ ex euētu cōditiōis nō augetᷣ
effectꝰ nec aliq̄d in effectu operatᷣ nō dꝫ expectari cōditio.facit
l.si te solū.ſ.eo. ¶ In glo.ꝫ.ibi nō ē locꝰ.substituto supple vt
ꝓbatur ī.l.quādiu.ī.de acq.he.ꝛ eadē rōne nō dꝫ habere locū
ius accrescēdi qđ ē q̄dā tacita substitutio.vt legitᷣ ꝛ no.in.l.ti
tio ꝛ meuio.§.iulianꝰ.ī.de leg.ij. ¶ In ea.glo.in fi.ibi ꝯcludit
glo.post hugo.qđ si q̄s fuerit in certa parte heres institutꝰ pu
re ꝛ alius sub cōditione qđ interim institutꝰ pure solū habebit
partē in qua fuit institutus ꝛ demū habebit aliaꝫ si deficiat cō
ditio sub qua alius est institutꝰ. Sꝫ vbi quis simpliciter esset in
stitutꝰ pure ꝛ aliꝰ sub cōditione tunc pure īstitutꝰ ex quo fuit
simpliciter institutꝰ interim pēdēte cōditione habebit totum
ꝛ si deficiat cōditio remanebit sibi. Si aūt existat cōditio sub q̄
aliꝰ est institutꝰ tūc ille habebit dimidiā ꝛ cēsebitur retro semꝑ
fuisse heres solū pro dimidia institutus pure. Nō aūt fuit vere
interim heres in solidū qꝛ tūc nō desineret esse heres adueniēte
cōditiōe ex quo semel fuisset heres.l.ei q̄ soluēdo.ī.eo.ꝛ sic inte
rim solū erit heres quo ad administrationē bonoꝛū in solidū:
sed an vere insolidū sit hr̄s pēdebit ex futuro euētu cōditiōis
qꝛ si existat cēsebitᷣ solū fuisse heres ꝓ parte. Si vero deficiat cē
sebitur fuisse hr̄s insolidū.ꝛ ita dꝫ ītelligi qđ dixit glo.in.l.ij.si
pars hr̄di.pe.ꝛ ibi no.ꝑ bar.in.l.plane.§.si cōiunctim.ī.de leg.
ꝫ.ꝛ ꝑ hoc patet qđ nō hꝫ obstare ratio Dy.qui simpliciter dice
bat opi. Jo.esse verā ex eo qꝛ qui semel esset heres insolidū nō
possit postea desinere esse heres.lꝫ secus sit ī lega.pōt legatū de
vno ī aliū post tēpus trāsferri.l.fi.C.de lega.nā tenēdo ꝙ dixi
ſ.qđ heres simpliciter institutus interim vere nō sit heres inso
lidum ſꝫ solū habeat solaꝫ administrationem cessat ratio Dy.
¶ In glo.ij.ibi coheredē substitutū meliꝰ dixisset nisi in cōdi
tionali habuit substitutū vel nisi habuit coheredē. Quia etiaꝫ
si nō sit datus coheres sed solum substitutus expectari dꝫ euē
tus cōditionis. ¶ In ea.glo.in fi.licet doc.no soluant hoc cō
trarium potes soluere qꝛ ibi legatum fuit factū sub duabus cō
trarijs conditionibus alternatiue.ideo debet alteram extitis
se anteꝙ̄ legatarius decedat ad hoc vt legatuꝫ transmittatur
vt ibi dicitᷣ:ſꝫ hic fuit facta institutio pura in certa parte ī alia
sub cōditione que nō habuit suspendere purā.ideo interim po
tuit statim adire ex pura ꝛ ꝑ hoc cōsequitᷣ totū qꝛ in omnē euē
tū futurus est heres insolidū. Nā si eueniat cōditio in alia par
te hoc erit clarū.idē si nō eueniat qꝛ ex quo nō fuit datꝰ substi
tutꝰ nec coheres ꝛ sic solū ipse fuit institutꝰ necessario habebit
totū lꝫ deficiat conditio,ne testatoꝛ decedat pro parte testatus
ꝛ ꝓ parte intestatus,cōtra.l.ius nostrū.ī.de reg.iu.ꝛ ideo accre
scit sibi totū.ꝛ per ꝑdicta videretᷣ qđ si q̄s institueretᷣ sub dua
bus cōtrarijs cōditiōibꝰ alternatiue.puta si nauis ex asia vene
rit siue nō venerit quā anteꝙ̄ posset adire opoꝛtet vnā dictarū
conditionuꝫ extare per id qđ habetᷣ in.d.l.huiusmodi.qđ tene
menti pro intellectu ꝛ declaratione huius legis.

Summarium.

Hereditas. Hereditas ex die certa dari nō pōt. Similiter nec ad diē
certā vel incertā ꝛ vtroqꝫ casu dies adiecta īstitutio
ni reijcitur de īstitutione ꝛ sic nihil operabitur ꝛ re
manet institutio pura ꝛ ꝑpetua.h.d. ¶ In text.ibi ex die.sup
ple scꝫ certa.secꝰ si ex incerta vt tangitur in glo.item ibi vel ad
diem supple certam vel incertā scđm verū intellectū qꝛ po stꝙ̄
quis fuit semel heres non pōt desinere esse heres directo. Licet
per fideicōmissum sic vt pꝛobatur in.l.ei q̄ soluēdo.iuncta.l.ex
facto.ī.ad treb.itē ibi manet institutio supple pura ꝛ ꝑpetua.
1 ¶ †No.ex tex.pꝛimo qđ aliud est dare libertam ex die ꝛ aliud
ad diem pꝛopter dictionem vel,que dꝫ poni inter diuersa per
id qđ habetᷣ ī.l.hec ꝟba.ille aut ille.ī.de ver.sig.lꝫ vtroqꝫ casu
eadem sit iuris dispositio vt hic patet. Et dicitᷣ dari ex die vbi
dies se hꝫ per modum pꝛincipij qꝛ tunc dꝫ incipere esse heres:
sed ad diem dicitur dari qñ dies aponitᷣ per moduꝫ finis seu
finalis termini vt hic voluit Bal.ꝛ Ang.ꝛ satis ꝓbatᷣ ex his
q̄ habentᷣ in.l.obligationū fere.§.placet.ī.de acti.ꝛ obli.exēplū
pꝛimi patet. Si dicatᷣ instituo titiū post pascha.nā tūc post pa
scha dꝫ incipere esse heres.exēplū secūdi si dicatᷣ instituo titiuꝫ
vsqꝫ ad pascha.nā tunc est sensus qđ debeat solū durare heres
2 vsqꝫ ad pascha ꝛ nō vltra. ¶ † Itē no.qđ hr̄ditas nō pōt dari
ex die,intellige.s.certa.nā ex die incerta bene pōt dari sicut po
test dari sub cōditione.nā dies incertus habetᷣ pro cōditiōe.l.
dies incertꝰ.ī.de cōdi.ꝛ demō. Qđ intellige qñ dies est incertꝰ
an ꝛ qñ.secꝰ si esset incertus qñ ꝛ nō an.vt est dies moꝛtis insti
tuti qꝛ tūc idē dicendū de tali die incerta qñ:sed nō an.ꝙ dicitᷣ
de die omnino certa.vt est tex.scđm vnū ītellectū ī.l.extraneū.
C.eo.secꝰ qñ in institutiōe apponeretᷣ dies moꝛtis tertij qꝛ tūc
licet illa sit certa an ꝛ nō qñ,tñ facit cōditionē qꝛ icertū ē an in
stitutus viuet tēpoꝛe moꝛtis tertij vt ē casus sđm vnū ītellectū
in.d.l.extraneū.facit qđ habetᷣ ī.l.si cū heres.qñ di.le.ce.ꝛ.l.he
res meus.ff.de condi.ꝛ demon.itē qđ dixi hereditatē ex die cer
ta dari non posse.fallit in duobus casibꝰ.pꝛimus ē in milite te
stante qꝛ potest hereditatem dare ex die ex eo qꝛ sicut pōt dece
dere pro parte rerū testatus ꝛ pro ꝑte rerū intestatus:ita ēt po
test decedere pro parte tēpoꝛis testatus ꝛ ꝓ parte intestatus.l.
miles ita.§.ꝛ qꝛ diximus.ſ.de testa.mili.itē fallit secūdo quan
do nō datᷣ directo hereditas ex die ſꝫ per quādā cōsequentiam
vt cōtingit qñ seruꝰ ꝓpꝛius instituitᷣ heres ꝛ datᷣ sibi libertas
ex die.nā per quādā consequentiā suspenditᷣ etiā hereditas ad
diē qꝛ nō potest habere hereditatem nisi sit liber. Et libertatē
nō potest habere nisi adueniēte die.ꝓbatur in.l.quoties.§.fi.ꝛ
ibi etiā no.ſ.eo. Que aūt sit ratio diuersitatis quare hereditas
nō potest dari ex die certa ꝛ tamē possit dari sub cōditione vel
3 die incerta inferius tangetur. ¶ † Itē no.qđ hereditas ad diē
dari non potest qđ est clarum si detur ad diem certam tñ idem
dicas si detur ad dieꝫ incertam qꝛ vtrobiqꝫ eadē est ratio ex eo
qꝛ qui semel est heres non pōt in effectu desinere esse heres.l.ei
qui soluendo.ī.eo ꝛ ideo causa testati attrahit tūc ad se causam
ītestati:ꝛ sic sublato vitio tempoꝛis remanet quis institutꝰ pu
re ꝛ perpetuo.ita debet intelligi hec.l. Ang.tamen hic dicit qđ
hec regula fallit qñādo instituto ad tempus datur post tēpus
coheres.naꝫ tunc secundum euꝫ cessat ratio supꝛadicta qꝛ sēꝑ
per decedet

per decedet testat⁹ ꝛ nō desinet quis esse heres.allegat not.per gl.post hugo.in.l.iij.§.si pars here.pe.quā gl.dicit sic esse intelligendā.Sed certe quicquid dicat illa gl.debet intelligi vt statim dixi in.l.precedenti.ꝛ sic nō est verū qḋ in casu.d.l.ij.cū ibi no.aliquo casu vere sit heres insolidū institutus pure ante euentum cōditiōis.vt dixi in.l.prece.ꝛ forte voluit ang.in hac fallentia qḋ si aliqs est institutus vsqꝫ ad pascha ali⁹ post pascha ꝙ primus fuerit heres insolidum ꝛ similiter erit heres postea secūdus sed primus remanebit heres nomine nō effectu post tēp⁹. Sed post tēpus alius erit heres vtiliter qꝛ nō est absonum ꝼm eū quod vnus sit heres directo alius vt.liter vt ptꝫ in.l.j.ꝛ ꝑ totum.ꝟ.ad treb.ꝛ in.l.j.§.si quis additas.ꝟ.ad tertu. Sed Bart. hic aliter videꝛ dicere in ista.q.vt.ꝟ.tangā post glo.ꝛ ibi tangā an hec opi.Ang.ꝓcedat.secundo dicit ang.fallere hāc regulā qñ post tēpus nō datur coheres sed insolidū heres in penā forte heredis prius scripti ꝑ.l.j.C.de his que pe.nomi.ꝛ credit secūdum heredē esse heredē vtiliter nō aūt directo nec etiā est scđm eū heres fideicōmissarius vt sic ꝑ fideicōmissum debeat sibi fieri restitutio.Idē dicit si nō in penā sit alius post tēpus dat⁹ heres ꝑ id qḋ no.Gul.in.l.extraneū.C.e.ꝛ ideo dixi qḋ si instituit vxorē ad vitā ꝛ post eius mortē fratrem suum vel aliū agnatū qḋ erit heres frater vel agnat⁹ post mortē vxoris. Et intellige ꝙ erit hr̄s vtiliter ſꝫ nō directo:qꝛ directo remanet heres vxor que semel fuit hr̄s ar.l.sed si fine.§.papinian⁹.§.de mino.ꝛ.ꝟ.e.l.ei qui soluēdo.Et sic heredes vxoris nihil detrahēt fratri vel agnato ꝼm eū ꝛ sic dicit tenuisse Gul.in.l.extraneū.C.e. Mar. tū sill'.dixit qḋ vel frater vel agnatus erit fideicōmissari⁹ qḋ heredes vxoris detrahent quartā trebellianicā ꝛ sic tenuit d.ꝓputando scđm Ang.q ita dixit fore consulēdum ꝛ audiuit in hac ciuitate bononie.Sꝫ scđm eū opi.Guil. videꝛ vera vt frater vl' agnatus sit vtil ter heres ꝛ vxor sit directo heres cū ista videantur se cōpati adinuicē vt vnus sit heres directo alter vtiliter vt dictū est.ꝛ sic scđꝫ eū opi.Mar.de sill'.pōt esse vera vt frater vel agnatus nō sit heres directo sed nō inquātū vult qḋ sit fideicōmissarius ꝛ possit sibi detrahi quarta. Dicit tn̄ qḋ cuicūqꝫ opi. adhereaꝛ nō credit cōsulentē errare ꝛ sic residet:sed an hec sua opi.ꝓcedat dicā post gl.¶ In glo.j.ibi ad diē certā.Hoc ꝓcedit siue dies certa adiecta fuerit in institutiōe vt ex tūc incipiat institutio:ꝛ nō ante puta si qs istituiꝛ post pascha:ꝛ tūc ꝓprie institutio dꝫ facta ex die vt dixi in notabilib⁹ siue dies certa sit apposita vt tūc desinat eē ꝛ valere istitutio: puta si qs instituiꝛ vsqꝫ ad pascha:ꝛ tūc ꝓprie dꝫ institutio ad diē certā vt dixi in notabilib⁹.¶ In ea.gl.ibi in incertū eiū pōt. Si intelligas qḋ ex tūc debeat incipere institutio tūc plane ꝓcedit glo.Exēplū si instituiꝛ aliqs si titius factus fuerit cōsul vel qḋ titius fuerit factus ꝯsul.q.inter hoc nō est fiēda differētia.Et idē si aliqs instituiꝛ si nauis ex asia venerit vel qḋ nauis ex asia venerit:qꝛ talis institutio est cōditionalis institutio:ꝛ valet ꝑ id qḋ habeꝛ in.l. suus.in prin.§.eo.Saluo eo qḋ ibi dicitur de filio. ꝛ ista ꝓprie dꝫ institutio ex tpe incerto.Si aūt intelligas qḋ sit facta institutio in tp̄s incertū:vt sic vsqꝫ ad illud duret ꝛ nō vltra tūc est magis dubiū ꝛ diceꝛ ꝛ tūc ꝓprie institutio facta ad tp̄s incertū ꝑ id qḋ dixi in simili de die certo in notabilib⁹.Nā dyn⁹ in suo quodā cōsilio qḋ incipit in xp̄i noīe amē:questio talis est quidā vxorē suā dñaꝫ vsufructuariā ꝛc.Finaliter dt dubiū esse,an sicut hereditas pōt dari ex die incerta.ita possit dari ad diē incertā ꝛ nō soluit Bar.vt etiā dixi circa notabilia.Et in apostillis textualibus vult qḋ lꝫ possit dari ex tpe incerto tñ nō possit dari ad tp̄s incertū:qꝛ postꝙ qs est heres nō pōt ex dispōne testātis directo desinere esse heres.l.ei q soluēdo.ꝟ.e. Licet per fideicommissum possit desinere esse heres effectu.l.ex facto.ꝟ.ad treb. ꝛ istud etiā sequiꝛ hic Bal.ꝛ ang.qñ nullus alius est institut⁹ nisi ille q est institutus ad incertū tp̄s ideo tūc reijcieꝛ tp̄s de medio ꝛ vitio tēporis sublato remanebit institutio pura.Quid autē si alius etiaꝫ esset institutus inferius tangeꝛ. Et qḋ dixi posse fieri institutioneꝫ ex die incerta intellige qñ est incerta omnino. Si vero esset incerta qñ,sed nō an dic vt dixi in notabilib⁹.¶ In eadē ibi est in libertate ꝛc.supple quoad qd qꝛ libertas nō pōt dari ad diem certā:vel incertā:vt sic tunc desinat esse liber:sicut nec pōt hereditas dari ad diem.Sed bene pōt dari libertas ex die vt sic ante diem non incipiat.l.libertas.ꝛ.l.ideoqꝫ allega.in gl. Licet secus sit in hereditate que nō potest dari ex die certa sed libertas sic:vt est dictū ꝛ probaꝛ etiā in.l.quoties.§.fi.§.eo.An aūt libertas possit dari seruo cū morietur dic qḋ nō qꝛ non valet tale legatū sicut nec legatū vsusfructus factuꝫ alicui cū ipse morieꝛ.l.titio.cū morieꝛ.§.de vsufru.l. libertatis q̄n in vltimū.ꝟ. de manu.testa.licet gl.cōtrariū dixerit ꝛ nō bene in.l.extraneū. C.eo.vbi dicit qḋ valet legatuꝫ talis libertas ꝛ habetur pro pure data sed male dixit per.d.l.libertas que in vltimum.

¶ In eadem glo.ibi in milite supple secus quia potest dare hereditatem ex die ꝛ ad diem licet secus in pagano. vt hic ꝓbaꝛ

4 †Et est ratio diuersitatis quia miles sicut potest decedere pro parte testatus ꝛ pro pte intestatus.l.qnta.ꝟ.de testa.milita.Ita etiā debet posse decedere pro parte tēporis testat⁹ ꝛ pro pte tēporis intestatus.arguēdo de re ad tempus.vt ꝓbaꝛ expresse in l.miles ita.§.ꝙ ita diximꝰ.ꝟ.de testa.militis.¶ In ea.gl.ibi.l.q sicū ꝛc.alias incipit si filiū.ꝛ ibi diciꝛ qḋ non pōt quis adoptare aliquē in filiū ad tempus.¶ In eadē ibi sed argumentū cōtra ꝛc.intelligo.s.ad id qḋ dictū fuit hereditatē in tēpos incertū et sic sub conditione dari posse.Nam videꝛ qḋ institutio heredis sicut nō recipit diē ita nec ꝯditionē per.l.actus legitimi allega. in gl.ꝛ tūc bōa est solutio que sequiꝛ in gl.qꝛ ibi loquiꝛ in alijs actib⁹ legitimis nō in institutiōe de qua ibi nō fit mētio.ꝛ facit qḋ ibi no.ꝑ gl.ꝛ per Dy.in regula actus legitimi.de re.iur.lib. vj.Bar.aūt voluit intelligere glo.voluisse opponere qḋ cū in.l. act⁹ legitimo.nō fiat mētio de institutiōe deberet institutio posse fieri ex die.Cuius ꝯriū hic dicitur sed ipse respōdet qḋ illa lex debet suppleri ꝑ istā.Intellige respectu diei icerte.ꝛ sic ad bar. intellectū nō bene cōformatur solutio hic posita in gl. Sed melius cōfirmaꝛ dicta solutio intelligēdo gl.eo modo quo.§.dixi. ¶ In eadē glo.ibi in extraneū.Aduerte qꝛ gl. hic videtur opponere de illa.l.ad istā ꝛ nō soluit.Sꝫ pōt soluere ꝙ illa.l.habet duplicē intellectū.vnus est qḋ extrane⁹ fuerit institutus cū ipse morieꝛ.ꝛ dicitur ibi qḋ valet institutio:sed tunc intellige quod valebit vt puta istitutio sublato vitio tēporis qꝛ certū est ꝙ ipse institut⁹ morieꝛ.ꝛ sic ex die certa videꝛ institut⁹ licet sit incerta qñ ideo tunc valet institutio remoto vitio tēporis. ꝛ sic intelligendo cōcordabit cū hac.l.Alius est intellect⁹ qḋ extrane⁹ ibi fuerit institutus cū morieꝛ aliqs tertius ꝛ tūc licet sit certū titiū moriturū:qꝛ tamē est incertū in extraneis viuet tempore mortis titij censeꝛ institutio conditionalis.ꝛ expectabiꝛ an titi⁹ premoriaꝛ ipsi extraneo instituto.ꝛ tūc censebiꝛ cōditio ꝛ institutio purificata.secus si institutus morieꝛ ante titiū qꝛ tunc institutio redderet nulla tanꝙ deficiēte cōditiōe ꝑ id qḋ habeꝛ in.l. heres me⁹.ꝟ.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ in.l.si cū heres.ꝟ.qñ dies le.ce. Et isto modo intelligēdo nō cōtradicit qꝛ loquiꝛ qñ institutio est facta ex die certa.q habebat vim ꝯditiōis.Ideo ibi vꝫ sicut vꝫ istitutio ꝯditionalis.ꝛ expectaꝛ an ꝯditio eueniat vl' deficiat Alius ꝛ tertius fuit intellect⁹ qḋ extraneus fuerit institut⁹ cuꝫ morieꝛ.s.ipse testator ꝛ tūc clarū ꝙ institutio valet ꝛ censeꝛ esse pura.ꝛ sic nō obstātibus his legibus.Quartus etiā fuit intellectus quē tetigit ibi glo.qḋ extrane⁹ fuit institutus cū ipse erit in periculo mortis.Sed certe vt ibi dixit gl. Iste intellect⁹ incidit in idē quo primus qñ quis instituiꝛ cum ipse morieꝛ:qꝛ viuens moriꝛ.l.qui duos.ꝟ.de manu testa.ꝛ sic vtrobiqꝫ idē dicēdū.vt ibi etiā voluit Bal.Extra gl.aduerte.ꝛ iuxta id qḋ est tactū circa intellectū.l.ex extrane⁹.C.eo pōt dubitari qd iuris si instituatur monasteriū post mortē titij.an debeat expectari mors titij. anteꝙ monasteriū possit adire hereditatē. Dubiū facit qꝛ videtur ꝙ sic.propter id qḋ habetur in.d.l.heres meus. de ꝯdi.ꝛ de mon.ꝛ in.d.l.extraneuꝫ.ꝼm vnum intellectū.in contrariū facit qꝛ cū certū esse videatur qḋ monasterium erit tēpore mortis titij videtur quodāmodo institutio facta ex die certa. ꝛ ideo videꝛ qḋ remoto vitio temporis monasterium statim sit heres.sicut ꝛ quādo quis instituiꝛ cū ipse morieꝛ statim sit heres post mortē testantis.qꝛ certum est ipsum moriturū.ꝛ futurū extare tēpore mortis ipi⁹ cū viuēs moriaꝛ.d.l.qui duos.de manu testa.ꝛ superius dixi.Et istā partē tenuerūt aliqui vt hic refert Bar. Sꝫ hic ipse tenet ꝯtrariū per id qḋ habeꝛ in.l.hereditatē.ꝟ.ad.l.fal. circa finē principij.in ver.sic deniqꝫ.Nā videꝛ ꝙ p̄sumeꝛ monasteriū pati maximā capitis diminutionē in tp̄s.xxx. annoꝝ.sicut i simili dicit de ciuitate.ꝛ ideo vr̄ qḋ expectari debeat mors titij.Sꝫ Bal.hic tꝫ primā opi.ex eo qꝛ relicto monasterio vr̄ relictū deo immortali ꝛ sic lꝫ contingeret monasteriū dissolui.tñ ecclesia romana q̄ cēseꝛ esse vbiqꝫ vt i simili dicꝛ de fisco in.l.j.C. de quadriē.p̄scri.poterit habere bona hereditaria. ꝛ sic semper institutio habebit effectū ꝼꝫ eū.Iō dꝫ valere.Et mōasteriū post mortē testātis dꝫ posse statim adire hr̄ditatē.nō expectata morte titij.Idē tenuit ꝟ ang.ex eo qꝛ expectare dissolutionē monasterij aut erit expectare casum.ꝛ aduersaꝫ fortunā si expectem⁹ dissolutionē ꝓpter ei⁹ delictū futuꝝ.aut expectabim⁹ dissolutionē ꝑ dispositiōnē fiēdā a sede apostolica.Et certe neutrū ꝑdictorū videꝛ attendendū vel cōsiderandū.Nā primū nō videbiꝛ cōsiderandū ꝑ.l.inter stipulantē.§.sacrā.ꝟ.de ꝟb.obli.

5 † Similiter nec scđm qꝛ illud ꝙ a solo papa fieri pōt vr̄ quodāmodo impossibile.l.apud iulianū.§.fi.de le.j.ꝛ sic etiā nō videꝛ illud ꝯsiderādū ꝙ censeꝛ esse quodāmodo impossibile. Sed aduerte qꝛ vr̄ ꝙ opi.Bar.possit defensari ꝑ id ꝙ habeꝛ in.l.pater.§.tusculan⁹.ꝟ. de le.iij.vbi est casus ꝙ qñ aliqd relinquiꝛ simplr̄ monasterio vel alicui collegio si dissoluaꝛ añꝙ cedat dies ipi⁹ relicti vitieꝛ ipꝫ relictū.Et ideo videꝛ ꝙ cū possit ꝯtingere monasterium dissolui ante mortē titij videꝛ ꝙ nō debeat monasteriū ante mortē titij posse adire.nā certū est ꝙ in rei veritate possibile est monasteriū dissolui.ꝛ certū etiā videꝛ ꝙ si sic cōtingeret deficeret institutio

⁊ nõ veniret ecclesia romana ꝑ illũ tex. in. §. tusculanꝰ. q vult qꝺ omnino ꝺ̄ficiat dispositio ⁊ sic cessat ratio bal. lꝫ posset ꝓcedere qñ institutũ esset monasteriũ ꝓ anima hoc exp̄sso: qꝛ tũc secũdũ eũ in. d. §. tusculanꝰ. Si monasteriũ dissoluat dꝫ in aliam piaꝫ causam cõuerti ꝑ id qꝺ habet̃ in. l. legatũ. de vsufru. lega. vel posset etiã dici qꝺ h̄ casu nõ ꝓcedat opi. Bal. qꝛ ĩ dicto casu si monasteriũ reperiret̃ dissolutũ ante mortẽ titij nõ debuisset habere hr̃ditatẽ lꝫ illa deberet in piuꝫ vsum cõuerti. ⁊ sic videtur qꝺ ante mortẽ titij nõ ꝺ̄beat posse habere monasteriũ hereditatẽ ex quo testator voluit sꝫ ꝺ̄beat expectari mors titij vt si tunc reperiat̃ monasteriũ nõ esse dissolutũ possit habere hr̃ditatẽ. si aũt reperiat̃ esse dissolutũ tunc si simpliciter fuisset institutus deficiet institutio ⁊ deuoluet̃ hr̃ditas ad veniẽtes ab intestato: sꝫ secus si fuit institutũ monasteriũ adiecta causa respiciẽte piã causaꝫ qꝛ tũc debebũt bona distribui in aliã piã causam. iuxta id qꝺ no. Bar. in. d. §. tusculanꝰ. Nec obstat p̄dictis etiã ratio Ang. qꝛ lꝫ nõ debeamus expectare casuꝫ ⁊ aduersaꝫ fortunã monasterij tñ nõ sequit̃ qꝺ nõ sit expectandũ tẽpꝰ qꝺ posuit testator ex q̄ posset esse casus qꝺ monasteriũ nõ adesset tẽpore mortis titij. ⁊ ideo videt̃ qꝺ ante mortẽ titij nõ possit hereditatẽ adire. ⁊ ꝑ p̄dicta videt̃ posse ꝺ̄fensari opi. Bar. fateor tñ qꝺ iste casus nõ est sine dubitatione propter veritatem opi. ⁊ pro bar. satis facit: qꝛ debemꝰ seruare volũtatẽ testãtis. vbi aliquo modo põt seruari per id qꝺ habet̃ in. §. disponat. ĩ auf. de nup. colla. iiij. nec ob. p̄dictis si dicat̃ qꝺ relictũ monasterio censet̃ esse relictũ in piã causã vt. l. illud. C. de sac. san. eccle. ⁊ no. Spe. in ti. de instru. edi. §. nũc aliqua. ver. ⁊ scias. ⁊ sic videt̃ qꝺ nõ sit fienda differentia qñ monasterio aliqd relinquit̃. vel qñ ĩstituit̃ an adijciat̃ ꝓ anima vel nõ: qꝛ põt respõderi qꝺ vbi nõ adijcit̃ expresse aliqua pia cã licet tacite relictũ monasterio videat̃ relictũ in piã causaꝫ tñ vbi nõ exprimit̃ censet̃ pia cã esse p̄cise restricta ad ipsum monasteriũ. ⁊ sic ad locũ ipsius monasterij. Adeo qꝺ si dissoluit̃ omnino extinguit̃ relictũ vt ꝓbatur in. d. l. pater. §. tusculanꝰ. de leg. ij. ideo satis videt̃ rõnabile qꝺ expectari debeat mors illius post cuius mortẽ monasteriũ ĩstituit̃ vt sic videat̃ an ante dissoluit̃ monasteriũ vel nõ per ea q̄ habent̃ in. d. §. tusculanus. ⁊ l. hr̃ditatũ. §. deniqꝫ. ĩ. ad. l. fal. all'. per Bar.

¶ Hereditas q̄re non possit dari ex die certa.

6 ¶ † Ulterius pro declaratione huius. l. ẽ videndũ q̄ sit ratio diuersitatis quare hereditas nõ possit dari ex die certa vt hic patet. ⁊ tñ põt dari ex die ĩ certa vel sub cõditione. l. si qs ĩstituat̃. ⁊ l. suus. s̄. eo. ⁊ l. sub cõditione. ĩ. eo. dic ſm Dy. h̄ ⁊ ĩ regula actꝰ legit. ꝺ̄ reg. iur. lib. vj. qꝺ rõ esse põt qꝛ sicut ꝓ parte rerũ nõ põt paganus. i. nõ miles decedere ꝓ parte testatꝰ ⁊ ꝓ parte itestatus. l. ius nostrũ. ĩ. de reg. iur. ita eadẽ rõne non põt decedere pro ꝑte tp̄is intestatꝰ ⁊ ꝓ ꝑte testatꝰ vt ꝓbat̃ ꝑ locũ a speciali. l. miles ita. §. ⁊ qꝛ diximꝰ. ĩ. de testa. mili. Sꝫ si posset hr̃ditas dari ex die ⁊ sic ante diẽ ꝓ illo tp̄e decessisset testator itestatꝰ ⁊ pro tp̄e post diẽ decederet testatus. ⁊ ideo ne hoc cõtingat vitio temporis sublato remanet ĩstitutio pura ⁊ perpetua ⁊ sic habet̃ tp̄s pro nõ adiecto sicut etiã qñ qs instituit̃ hr̃s ex re certa habet̃ ꝑinde ac si nõ esset facta mẽtio rei. l. j. §. si ex fũdo s̄. eo. Sꝫ qñ qs est institutꝰ sub conditiõe vel sub die in certa q̄ habet̃ ꝓ cõditione. l. dies incertꝰ. ĩ. de cõdi. ⁊ demõ. p̄dicta ratio cessat seu dictũ incõueniẽs qꝛ sem̃ reperit̃ omni tp̄e vel fuisse testatꝰ vl' fuisse itestatꝰ. nã si eueniat cõditio trahit̃ retro. l. qꝺ dicit̃. ĩ. de testa. mili. ⁊ sic ꝑinde est ac si pure fuisset ĩstitutꝰ. ⁊ sic sem̃ cẽsebit̃ decessisse testatꝰ. Aut deficiat cõditio ⁊ sic ꝑinde habet̃ ac si nõ fuisset apposita. facit. l. ꝑinde. s̄. si cer. pe. ⁊ l. qdã. ĩ. de re. du. ⁊ sic cẽset̃ sem̃ seu ꝓ omni tp̄e fuisse intestatus. ideo cũ nõ sequat̃ dictũ incõueniẽs ꝙ ꝓ parte tẽporis qs decedat testatꝰ ⁊ ꝓ parte intestatꝰ: qñ apponit̃ cõditio: merito valet institutio facta sub cõditione. secꝰ ẽ in die certa qꝛ illa nõ trahit̃ retro lꝫ cõditio sit vt est tex. in. d. l. miles ita. §. ⁊ qd diximꝰ. iuncta. l. qꝺ dicet̃. eo. ti. Nec ob. si dicat̃ qꝺ ante euẽtũ ꝯditiõis vr̃ qꝺ interim sit intestatus sicut ante euẽtũ diei certe esset intestatus. ⁊ sic videt̃ qꝺ idẽ vtrobiqꝫ esset dicẽdũ. qꝛ põt dici qꝺ ante euẽtũ ꝯdictiõis est dubiũ an eueniet cõditio. qua eueniente trahit̃ retro ad tẽpꝰ mortis testãtis: ideo qꝛ quãdiu aliqua spes esse põt de cã testati nõ habeat locũ causa intestati. l. quandiu. la scꝺa. de acq. hr̃. l. ij. ⁊ l. anteq̄. C. cõia de succes. ideo nõ põt dici ante euẽtũ ꝯditiõis testatorẽ decessisse intestatũ. q̄ ratio cessat qñ apponit̃ dies certa qꝛ cũ illa nõ trahat̃ retro. vt dictũ ẽ. certũ ẽ qꝺ si ante diẽ decessisset itestatꝰ postea decederet testatus. ⁊ ideo secꝰ est in cõditione q̄ in die certa. Alia rõ assignat̃ hic per Ja. de are. vcꝫ qꝺ ideo aliud in cõditiõe aliud in die certa qꝛ natura diei ẽ suspẽdere solũ exercitiũ seu executionẽ nõ aũt substãtiã vel iuris effectũ. l. j. ad fi. s̄. qñ dies vsusfru. lega. ce. ⁊ l. cedere dieꝫ. de ver. sig. in casu autem proposito qñ hereditas dat̃ ex die cũ hereditatẽ capiat heres a seipso. l. ex parte. de acqui. here. ⁊ sic nõ habeat aliunde petere vel ab alio nec requirat̃ alia executio si vult ĩstitutꝰ esse heres. nisi appareat de eius voluntate nulla reperiretur executio que posset suspendi. vnde si q̄ fieri dꝫ suspẽsio suspẽderetur substãtia ⁊ effectus ipsius institutionis qꝺ esset contra naturã ipsius diei. ideo tunc nõ valet adiectio diei vt hic dicit̃. ⁊ facit in arg. qꝺ habet̃ in. l. per seruũ. §. j. s̄. de vsu ⁊ habi. sed de natura cõditionis ẽ suspẽdere nedũ executionẽ ⁊ exercitiũ sed ẽt substantiã ⁊ eiꝰ effectũ d. l. cedere diem. de ver. sig. ideo si interim suspẽdit̃ ĩstitutio nõ est contra eius naturã sed potius scḋm eius naturã. ideo valet eiꝰ institutio facta sub cõditione nec reijcit̃ conditio lꝫ reijciat̃ dies certa qñ fiat institutio ex die certa. Et inuestigatio p̄dicte rationis est vtilis ꝓpter questiones que possent de facto cõtingere. nã põt dubitari qd iuris si titius instituit̃ heres ĩ semisse vsqꝫ ad pascha ⁊ seius in eodẽ semisse post pascha ⁊ gaiꝰ ĩ alio semisse simpliciter. Quis erit effectꝰ institutionis titij ⁊ seij. Nã attẽta rõne Dy. qꝛ testator reperit̃ pro omni tẽpore testatꝰ quilibet ipsorũ ꝓ suo tẽpore erit heres ex q̄ cessat ratio Dy. ⁊ scḋm rõnẽ Ja. de are. videt̃ qꝺ reijciat̃ dies de institutione titij ⁊ seij ⁊ habeat̃ perinde ac si pure ipsi in eodẽ semisse fuissent instituti. Et aduerte qꝺ Bar. sequit̃ istã secũdaꝫ partẽ ꝑ id qꝺ habet̃ s̄. de libe. ⁊ posthu. l. filiꝰ a patre. cũ ibi no. vbi videt̃ notari qꝺ dies certa reijcitur de institutione. Et pro ista opi. facit ꝯ̄ opio. Dy. qꝛ si titiꝰ semel fuit heres nõ videt̃ qꝺ ꝺ̄beat desinere esse heres ꝑ. l. ei qui soluẽdo. ĩ. eo. ⁊ sic videt̃ qꝺ post pascha non desinat esse heres. cuius cõtrarium videtur innuere Dy. ⁊ etiam Guli. de cu. qui videtur seq opi. Dy. l. extraneũ. C. eo. sic nõ videtur bona opi. Dy. ⁊ Guli. cõtra opi. quã etiã tenet bar. facit qꝛ per illã videtur infringi volũtas testantis q videtur voluisse qꝺ post pascha solꝰ seius sit heres ⁊ totũ semisseꝫ habeat nõ autẽ fuit mẽs testãtis qꝺ quilibet eorũ haberet dimidiã semissis ipsius vnde alia videt̃ fuisse opi. per id qꝺ in simili infertꝰ tangetur qꝺ titius sit heres in ipso semisse sublato vitio tẽporis de sua institutione. ⁊ qꝺ institutio seij trahatur ad fideicõmissuꝫ ⁊ sic qꝺ intelligat̃ titius rogatus de restituendo semisseꝫ ipsum ipsi seio post pascha. Et istã partẽ videt̃ tenuisse ĩ simili Mart. de syll'. vt h̄ tetigit Ang. ⁊ bal. in. d. l. miles ita. §. ⁊ qꝛ diximꝰ. ĩ. de testa. mili. ⁊ videt̃ in illa h̄ residere ipse bal. ĩ simili q̄stione. ⁊ ꝓ ista parte facit qꝛ institutio facta de seio nõ vr̃ posse valere a principio iuris directo qꝛ videt̃ fieri post aditã hr̃ditatẽ ⁊ post quã titiꝰ fuit heres. hoc aũt esse nõ põt in pagano vt patet ĩ. d. l. ei q soluẽdo. ⁊ ĩsti. de pup. substi. §. fi. ideo videt̃ qꝺ lꝫ ĩstitutio seij sit facta per verba directa ex quo a p̄ncipio nõ põt directo iure valere videt̃ qꝺ valeat ⁊ trahat̃ ad fideicõmissum ꝑ ea q̄ no. in. l. verbis ciuilibus. ĩ. titu. j. ⁊ l. precibus. C. de ĩpub. ⁊ alijs substi. ⁊ l. cẽturio. ĩ. ti. j. ⁊ ideo videt̃ qꝺ seius solũ poterit venire per fideicõmissum. ⁊ ista videt̃ verior opi. de iure ꝑ rationẽ prealle. ⁊ per ipsam etiã magis conseruat̃ volũtas testãtis. Aduerte qꝛ Guli. ĩ. d. l. extraneũ. quẽ sequitur h̄ Ang. videtur limitare istã. l. inquãtũ dicit qꝺ hr̃ditas non potest dari ex die ꝓcedere qñ non esset datus coheres. secus dicunt qñ esset datus coheres qꝛ videretur cessare ratio huius. l. scḋm eos ex eo qꝛ pro omni tẽpore reperiret̃ quis decessisse testatus ex quo datus est cohr̃es ĩstituto ex die certa: sed ista opi. ⁊ limitatio mihi nõ placet qꝛ aut fuit quis p̄mo ĩstitutꝰ in certa parte ex die puta post pascha ⁊ alius fuit datus coheres in alia dimidia ⁊ tũc non video qꝺ si valet institutio primi ⁊ nõ reijcit̃ dies qꝺ testator nõ fuerit intestatꝰ ꝓ tẽpore ante pascha respectu partis assignare primo instituto qꝛ ad illa nõ vocat̃ ĩstitutus primꝰ dicto tp̄e nec ẽt secũdus coheres. si aũt fuit datus coheres simpliciter nõ expressa aliq̄ portiõe tunc adhuc videtur dicẽdũ qꝺ lꝫ posset dici qꝺ iste coheres simpliciter institutus interim ante diẽ p̄me institutiõis posset administrare totũ ꝑ id qꝺ habetur ĩ simili ĩ. l. ij. s̄. si pars here. peta. ⁊ qꝺ dixi in. l. si qs ita scripserit. s̄. eo. ti. tñ ante diẽ p̄me institutiõis nõ erit iste coheres simpliciter datꝰ hr̃s insolidũ. nã si esset heres insolidũ nõ desineret postea adueniente die prime institutiõis esse heres per. l. ei qui soluẽdo. ĩ. e. ⁊ ideo nõ deberet dici esse heres insolidũ ante diẽ p̄me institutionis. ⁊ sic si valeret prima institutio ⁊ nõ reijceret̃ dies reperiret̃ añ diẽ fuisse intestatus pro illa parte q̄ dat̃ ipsi primo ĩstituto post tẽpus ⁊ sic reperiretur in certa parte hr̃ditatis ꝓ parte tp̄is testatꝰ ⁊ ꝓ parte tp̄is intestatꝰ. iõ videt̃ secure dicẽdũ ꝙ siue habeat cohr̃dẽ ille q ẽ ĩstitutꝰ ex die siue nõ sem̃ vitio tp̄is detracto valeat ĩstitutio ⁊ sic habebit locũ ista. l. ẽt si datꝰ sit coheres ĩstituto in re certa.

7 ¶ † Itẽ circa p̄dicta põt dubitari an possit hr̃ditas dari ad diẽ ĩcertã. ⁊ videtur dicẽdũ vt dixit bar. hic ⁊ ẽt Bal. ⁊ idẽ ẽt voluit ang. ꝙ nõ si nullꝰ alius est institutus ⁊ ꝑ h̄ videtur ꝙ si qs ĩstituit vxorẽ vel aliũ donec vixerit ipsa vxor vel ipse aliꝰ institutꝰ ꝙ remouebitur tẽporis adiectio ⁊ durabit hr̃s etiã post mortẽ ⁊ sic remanebit hereditas penes hr̃dẽ instituti. ⁊ istud tenuit h̄ expresse Bal. si aũt aliꝰ postea ĩstituat̃ puta si vxor ĩstituat̃ donec vixerit ⁊ post mortẽ testãtis instituit̃ frater testãtis vel aliꝰ nõ curo tũc ẽ vidẽdũ de effectu dicte institutiõis. ⁊ qdã dixerũt qꝺ vxor erit heres in vita ⁊ frater post mortẽ: qꝛ nõ videt̃ seq h̄ casu icõueniẽs qꝛ ꝓ ꝑte

temporis

temporis decedat qd testatus & pro parte intestatus. Alii vero dixerunt quod cum vxor semel fuerit heres non videtur posse desinere esse heres per praeall. l. ei qui soluendo. & ideo dicunt quod detrahetur tempus appositum in institutione vxoris & sic erit heres pure & perpetuo & videbitur rogata vxor de restituenda hereditate post mortem suam fratri testatoris & istam opi. tenuit etiam Mar. de syl. & refert Bal. in d. l. miles ita. §. & quod & etiam Ang. h. & in ista opi. videtur residere h Bald. & etiam in d. l. miles. Ang. tamen h videtur velle vt dixi ante gl. quod vxor erit heres in vita & durabit heres nomine post mortem. Sed frater erit heres vtiliter & non est absonum quod vnus sit heres directo alter vtiliter vt dixi ante gl. Sed certe ista opi. non videtur bona quia licet in casibus in quibus ius permittit tolleretur quod vnus sit heres directo alius vtiliter vt contingit in herede & fideicommissario. l. j. §. ad treb. & in casu. l. j. §. si qs addita. ad tertu. non tamen reperitur quod ex dispositione testatoris possit fieri quod vnus sit heres directo alius vtiliter nisi hoc faciat per viam fideicommis. vt patet in. l. ex facto. ff. ad treb. & ff. eo. l. ei qui. & ideo videtur verior opi. Mar. de syl. Et pro illa facit ratio quam supra tetigi in simili quia institutio fratris facta post mortem vxoris: cum fiat in effectu post aditam hereditatem ab alio non potest valere a principio iure directo vt superius dixi: ergo ab ipso principio trahitur ad fideicommissum per no. in. l. verbis ciuilibus. ff. ti. j. & no. quod si institutio fratris valeret iure directo quia fit sub die incerta considerato quod non est certum an frater superuerit tempore mortis vxoris non detraheretur dies mortis sicut nec detrahitur conditio quando institutio fit sub conditione: sed tenendo quod trahitur ad fideicommissum erit fideicommissum conditionale & demum sortietur effectum si frater reperiatur viuere tempore mortis alias si premoriatur vxori remanebit tota hereditas penes vxorem et eius heredes. quod tene menti quia saepe de facto similes institutiones fiunt per testatores. ¶ Et ex praedictis patere potest quod quando testator instituit vxorem donec vixerit & fratrem post mortem vxoris non est verum dicere quod simpliciter staremus dispositioni testatoris nullo casu reperiretur decedere pro parte temporis testatus & pro parte intestatus quia immo posset contingere quod pro parte temporis esset testatus & pro parte intestatus si contingeret fratrem mori ante vxorem. quia tunc post mortem vxoris nullus reperiretur heres ex testamento & sic pro illo tempore decederet intestatus. & per consequens non videtur esse bona opi. illorum qui dixerunt standum esse simpliciter dispositioni testatoris ex eo quia non sequitur inconueniens quod decedat pro parte temporis testatus: & pro parte intestatus. Nam ratio praedicta non est vera per id quod prime dixi. & ideo necessario videtur dicendum quod de institutione vxoris detrahatur tempus & sic remaneat heres pure & perpetuo & transmittat hereditatem ad suum heredem. Videtur tamen quod heres eius tenebitur restituere hereditatem fratri si supuixerit frater post mortem vxoris alias remanebit hereditas penes heredem vxoris quia si fideicommissum conditionale non transmittitur ad heredem si moritur fideicommissarius conditione pendente. l. vnica. §. sin autem sub conditione. C. de cad. tol. ¶ Item ex praedictis patere potest quid iuris si vxor instituitur donec vixerit. & alius post mortem vxoris non instituitur quia vxor erit heres perpetuo & transmittet hereditatem ad suum heredem. & istud in effectu tenuit etiam Bal. hic & per consequens simpliciter remanebit heres sublato vitio temporis per id quod habetur in hac. l. & sic non venient post mortem vxoris venientes ab intestato ex quo de eis nihil est dictum per testantem. ¶ Quid autem si testator dixerit instituo vxorem meam in vita sua tantum & alium non instituit an idem erit dicendum quod in casu praecedenti: an vero venient venientes ab intestato h casu saltem per viam fideicommissi quasi videatur adiecta illa dictio tantum fauore venientium ab intestato ex quo non est heres alius institutus cuius respectu posset dici illam dictionem fuisse appositam. ¶ Nam videretur dicendum quod fauore venientium ab intestato videatur apposita per no. per Bar. in. l. quoties. §. si duo. s. eo. & quod no. in. l. peto. de le. j. in prin. Ista questio pendet a duobus. primo ab illo periculo an testator possit prohibere ius accrescendi respectu rerum vel temporis. secundo posito quod possit an dicatur manifestissime constare quod voluerit prohibere ius accrescendi respectu temporis. de primo articulo dictum fuit in. d. §. si duo. & plenius in coniuncto. l. j. §. si ex fundo. s. eo. in ver. restat nunc vltimo loco. quia fuerunt sup h opiniones de quibus plene ibi dictum fuit & aliqua statim tangetur. ¶ Circa secundum videtur quod non dicatur manifestissime constare de voluntate testantis quod voluerit prohibere ius accrescendi respectu temporis per not. per Ange. in d. §. si ex fundo. vbi dicit quod si testator dixit instituo titium in fundo tantum non videtur per h manifeste prohibere ius accrescendi quia potest esse sensus quod testator voluerit dicere instituo titium in fundo tantum. i. ad praesens aliud quam fundum sibi non relinquo & sic nihil dicet de futuro tempore. & sic eodem modo videtur posse dici quando testator instituit vxorem in vita sua tantum ipsius vxoris quod poterit esse sensus quod instituit eam in vita & de alio tempore non dicit. & sic non appet manifeste quod voluerit prohibere ius accrescendi respectu temporis. facit quod no. bar. in. l. iij. §. cum titio. ff. de adime. le. per h etiam faciunt quia quando instituit vxorem quodammodo tacite videtur dicere quod instituit eam in vita tantum. facit. l. cum praetor. s. de iudi. & l. imperatores. & l. & puto. s. de posth. & ff. de leg. ij. l. statuliberum. §. stichum. & tamen h non obstante remoto vitio temporis vxor est heres simpliciter & perpetuo vt hic probatur & superius est dictum. ergo idem videtur dicendum in casu praedicto. & sic videtur quod id quod dictum est procedit etiam tenendo opi. Bar. qui tenuit quod testator possit prohibere ius accre. si de eius voluntate manifestissime constat. si autem teneremus opi. Dy. qui voluit quod nullatenus possit prohibere in hereditatibus: tunc clarum esset quod vxor etiam in dicto casu esset heres simpliciter & perpetuo. & non venirent aliquo modo venientes ab intestato. Et imputandum esset testatori qui super hoc non prouidit eo modo quo potuit quia non potuit facere quod leges in suo testamento non habeant locum aliter non disponendo. l. nemo pot. de leg. j. Aduerte quod iuxta praedicta potest esse dubium de eo quod dixi post

8 Ang. † vtrum nunquid per testatorem possit alius heres insolidum dari in penam heredis scripti. puta si testator instituit heredem fratrem & rel. nquit fratri vsumfructum suorum bonorum: & adiecit seu prohibuit quod vxor non molestetur per fratrem in ipso vsufructu alias priuabit fratrem hereditate vel instituebat vxorem. Nam Ang. vult quod hoc fieri possit & quod si frater molestauerit vxorem in vsufructu ipso iure priuetur hereditate & sic ipso iure desinat esse heres & vxor directo herit heres & poterit adire hereditatem. mouetur per. l. j. C. de his que pe. no. & idem videtur velle ibi Bal. sed Bar. in. l. paterfa. ff. eo. ti. tenuit contrarium vtrum quod institutus non desinet heres esse ipse sed tenebitur restituere hereditatem per fideicommissum vxori. per l. vxore. §. heres. ff. de lega. iij. de quo dicetur in. d. l. paterfa. & ibi tangetur que opi. sit verior. ¶ Vlterius circa praedicta potest queri quid si testator instituit titium vsque ad pascha & adiecit quod nullo modo vult eum esse heredem postea. quid erit isto casu dicendum Bar. hic tenuit quod cum constet manifestissime de voluntate testatoris que in effectu vult prohibere ius accrescendi respectu temporis quod isto casu vitietur institutio ratione perplexitatis. sicut vitiatur secus cum quando prohibet manifestissime ius accres. respectu rerum vt contingit quando instituit titium in fundo & prohibet expresse quod plus petere non possit vt probatur secundum suum intellectum in. d. l. quoties. §. si duo. Sed Bal. hic sequendo Dy. l. si quis ita heres instituatur si legitimus. ff. e. tenuit contrarium quia secundum eum testator non potest prohibere ius accres. respectu rerum vel temporis & sic causa testati trahit ad se causam intestati. & idem etiam tenuit hic Ang. dicens quod ceteris paribus causa testati tanquam nobilior semper est potentior & trahit ad se causam intestati prout dicit se notasse in. l. placet. s. tit. ij. & l. j. §. si ex fundo. s. e. Sed aduerte quia ipse Ang. in dictis locis considerat an causa testati sit potentior quam causa intestati an vero econtra vt illa que est potentior praeualet & ceteris paribus praeualeat causa intestati. & dictis locis vult illam causam esse potentiorem que est vniuersalior seu magis vniuersalis quam alia. exemplum si titius instituitur heres excepto fundo. nam causa testati videtur esse vniuersalis omnium bonorum testatoris preter quam fundi nominati. Sed causa intestati tunc videtur solum respicere fundum nominatum ideo praeualet tunc causa testati: & sic institutus habet totum & per consequens ipsum fundum. l. si ita quis heres institutus fuerit. ff. e. si autem quis instituitur in fundo & prohibetur plus petere tunc causa testati est particularis respectu certe rei: causa intestati vniuersalis in omnibus aliis rebus. ideo tunc videtur potentior secundum eum causam intestati. ideo tunc illa trahit ad se causam testati. & hoc casu procedit opi. Bar. secundum eum si autem quis esset institutus in dimidia hereditatis. & prohibitus plus non petere quia tunc equalis esset causa testati & causa testati. propterea causa testati tanquam nobilior censetur hoc casu secus cum esset potentior. & sic traheret ad se causam intestati & ista est ratio in locis praeallegatis. & per hoc videtur quod si sua opi. esset vera male diceret in questione de qua prediximus. Nam si quis instituitur vsque ad pascha & prohibetur vlterius esse heres non est dubium quod maius est tempus respiciens causam intestati quam tempus respiciens causam testati & ideo deberet causa intestati trahere ad se causam testati. Secus quando esset econtra. puta quando quis instituitur post pascha & prohibet testator quod ante pascha nullo modo sit heres quia tunc causa testati continet valde maius tempus quam causa intestati: & sic bene videretur potentior & consequenter deberet attrahere ad se causam intestati. tamen tenendo opi. Dy. quam tenuit in. §. si ex fundo. quod testator non possit prohibere ius accrescendi in hereditatibus causa testati indistincte traheret ad se causam intestati. Et super hoc recurrendum est ad ea que plene dixi in commento. §. si ex fundo. ver. restat nunc vltimo loco. & Bal. hic tenuit opi. Dy. contra Bar. vt. s. dixi.

9 ¶ † Vltimo tangit hic Bal. questionem que de facto saepe potest contingere. vtrum quid iuris si testator relinquit vxori vsumfructum omnium bonorum suorum & post mortem vxoris instituit fratrem an tale legatum vsusfructus valebit. Nam videtur quod non quia dies vsusfructus legati cedit ab adita hereditate & non ante. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tolle. & l. j. §. quando dies vsusfru. le. ce. sed in vita vxoris non potest hereditas adiri quia institutio de fratre post mortem vxoris censetur esse conditionalis si frater superuixerit post mortem vxoris. l. post mortem. cum ibi no. C. de fideico. & in. l. si cum heres. ff. quando di. le. ce. & ff. de conditio. & demon. l. heres meus. & sic videtur quod in vita vxoris nullus sit heres nec possit in eius vita hereditas adiri. & per consequens videtur quod tale relictum non valeat ex quo nullatenus potest confirmari. nec potest assumere effectum post mortem vxoris cum tunc temporis extinguatur. l. titio cum morietur. s. de vsufr. Bal. hic tetigit de ista questio-

ne.z.l.si seruus.§.j.ʃ.ti.j.z.l.extraneū.C.e.z.l.filiꝰ a patre.in pn. §.de lib.z posthu.z ibi plene dixi de ista qōne. Tetigit etiā idē Bal.in.l.qd pauperibꝰ.in xiiij.q.C.de epi.z cle.z ibi pleniꝰ teti git ꝙ in aliquo loco. Hic demū videt/dicere qd relictū valebit z qd poterit frater i isto casu adire hr̄ditatē inuita vxore ex/eo qd fm eū testator appofuit tp̄s mortis vxoris nō vt suspēdat efficaciā instōnis:ʒ vt i cōmoditate vsufructꝰ pferat vxorē fratri. nā non est verisimile qd frater elegerit viā ad impugnāda sua iudicia.ar.l.iij.ʃ.de testa.mili.facit.l.ex his.C.qn̄ di.leg.ce.z idē ipse notauit in.l.seruus.§.j.ʃ.ti.j. Idē tenuit h̄ Ang.dicēs ꝙ i tētio testatoris vr̄ fuisse qd scriptꝰ heres z sic ipse frater oi tpe sit heres.z sic vt etiā in vita vxoris possit adire. ad h̄ vt vxoris possit habere vsumfructum. Alias si aliud voluisset fuisset sibi ipsi pplexus.refert tn̄ aliquos dicere relictū vsufructus eē nullū p rōnem supius allegatā z institutū adire nō posse nisi vxore mortua.z p istorū opi.adducit glo.not.quā dicit sing.in.l.qui filiū.in pn.ʃ.eo.sed precedēs opi.sibi magis placet tanꝙ benignior:qz p illā seruat scd̄m eū dispositio testatoris in totū. Et h̄ dicit multo fortius pcedere qn̄ monasteriū fuisset institutū post mortē vxoris qz tūc fm eū monasteriū vr̄ statim posse adire hereditatē post mortē testātis:vt voluit etiā h̄ Bal.z superius etiam dixi.ʒ Bart. aliter dixerit vt superius fuit dictum. Opi.tn̄ qd nō valeat relictū vsufructus h̄ casu tenuit Dyn.in ɔsilio suo de quo superius mētionē feci.z Jo.an.in addi.spe.in loco quē allegaui in.d.l.filius a patre.Et p ista opi.multū facit tex.cū gl.in.d.l.qui filiū.z qz vr̄ imputandū testatori qui sic per plexe fuit locutus attento pprio significato verborū platorū. ar.l.vbi repugnātia.ʃ.de regu.iur.z.l.si titius.ʃ.de condi.insti. ipse vero Bald.in.d.l.extraneū.dixit qd vxor de facto poterit vsumfructū accipe q cōfirmabit secuta postea aditione. arg.l. mulier.§.fi.ʃ.de cōdi insti. Sʒ certe ista opi.nō pbat p illā.l. qz ibi p actū facti cōsequit faciēs ius p qd factū pambulū confirmat. nā ibi qs fuit institutꝰ si seruū hereditariū manumitteret vn̄ si manumittit post mortē testātis de facto illud facit qz nō est suus tūc.tn̄ qz ex hoc purificatur cōditio z efficit heres cōfirmat manumissio pambula. Sʒ in casu pmisso ʒ vxor accipiat vsumfructū de facto ex tali facto nullū consequit ius ppter qd debeat ɔfirmari acceptio vsufructꝰ facta p vxorē. Ideo vr̄ qd nihil opet talis acceptio z remaneat relictū nullū. vn̄ ppter h̄ forte ipse in.d.l.id qd pauperibꝰ. dixit ꝙ aut vxor instituit in vsufructu omniū bonoꝝ.aut reliquit sibi vsufructꝰ oīm bonorū z post eiꝰ mortē instituit aliꝰ. Primo casu dixit ꝙ cū nō habeat cohr̄dē in vita hēbit totū p.§.si ex fundo.z sic poterit adire.z istud etiā vr̄ sequi Ange.in.l.filius a patre.Sed tu tene id qd ibi dixi qz istud est cōtra mētē testātis qd vxor hr̄et totū: z sic plenā pprietatē cū vsufructu in vita. Scd̄o casu dixit qd de facto fuat qd tale relictū vʒ: ʒ q̄ iure substineat dicit eē dubiū z finaliter dicit posse sustineri altero de tribus modis. Unꝰ est quē h̄ tetigit vt nō cēseat tp̄s mortis eē appositū oīno vt suspēdat substātiā dispōnis vel instōnis. Scd̄s modus vt attēdat an priuata p̄sona fuerit instituta post mortē vxoris an p̄o monasteriū eccl'ia alia vel hospitale vt in scd̄o casū valeat relictū nō in pmo. Uel tertio pōt dici fm eū qd sustineat quo ad h̄ vt officio iudicis implorato possit tale vsumfructū habere. Sʒ certe isti modi nō bn̄ vident tuti qz nō pmus ppter significatū ppriū verboꝝ cui vr̄ stādū.l.nō aliter. de leg.iij. Nō etiā secūdus p id qd dixi supius post Bar.nō etiā tertiꝰ qz nullo iure reperitur id cautū z sic nō vr̄ posse pcedere ar.l.illā.C. de colla. vnde de ista questione vr̄ dicendū vt plene dixi in.l.filius a patre. psalle.z vltimo adde qd ʒ hereditas non possit dari ex die vel ad diē vt hic patet.tn̄ secus est in legatis z fideicōmissis qz in illis nullū sequit incōueniēs z pbat in.l.fi.C.de le. z.l. sempronius attalus.ʃ.de vsufr.leg.z hec sufficiant ad istam legem.

Summarium.

1 Institutio facta de pluribus ex certis rebus est valida.
2 Judicium familie herciscunde locū habet inter coheredes eiusdem hereditatis.
3 Coheres prelegatum in forma prelegati relictum accipiens falcidiam patitur.
4 Institutus in re certa ex vi verborum in parte hereditatis nō dicitur institutus.
5 Relegatus forum non sortitur in loco vbi moratur.
6 Dominus vasallum pater filium diues seruū relegare potest propter delictum.
7 Institutus in re certa an sit heres censendus.
8 Testamentū an confirmetur per aditionem factam per institutum ex re certa de institutione sua.
9 Institutꝰ i re certa an hēat bn̄ficiū legis fi.C.de edi.di.adr.tol.
10 Institutus in re certa quo casu ius accrescendi transmittat ad heredem suum.
11 Institutio ex re certa an confirmetur per auf.ex causa.
12 Institutus in re certa pōt illā ppria autoritate accipere.
13 Filiꝰ in legitima institutꝰ an dicat institutꝰ i re certa vel i quātitate.
14 Filius in legitima institutꝰ venit p rata legitime ad emphyteusim quā pater pro se z suis heredibus accepit.
15 Heredis nomine in dubio venit tantū vniuersalis heres.
16 Inducta a colono i fundū ɔductū an cēseat eē obligata tacite.
17 Bona fides non patitur vt idem bis exigatur.

Ex facto. Lex pōt diuidi in qnqz partes fm Bar. Nā primo ponit thema z q̄stio. secūdo materiā altius aggrediēdo determinat quasdā disputationes ptinētes ad materiā questionis pposite.tertio determinat vnā questionē q̄ colligit ex themate lʒ nō exprimat.quarto ponit quandā cōferentiā ad determinationē alterius questionis q̄ ex themate colligitur z in tex. fuit expressa.scd̄o questionē ppositā determinat:scd̄a ibi dicebat.tertia ibi cū hic sint.quarta ibi:rerū autē.qnta ibi. que res. Ange.vero diuidit solū in tres partes.z pmo scd̄m eum ponit thema z questionē resultantē ex ea.scd̄o materiā altius exordit querēdo de pluribus z decidendo vt veniāt magis apte ad q̄sitū.tertio determinat.q.ppositā.scd̄a ibi dicebā. tertia ibi que res.circa fi. ¶ Sed tu adde qd vt clarius possit formari z poni casus in terminis huius.l. pōt diuidi in quatuor partes. Nam primo ponit thema z.q.resultantē ex illo scd̄o.vt aptius veniat ad decisionē tractat de virtute institutionis ex re certa z eius effectu.tertio tractat q̄ res cōtineant appel.rerū italicaꝝ.quarto soluit.q. ppositā. scd̄a ibi dicebā. tertia ibi rerum.quarta ibi: q̄ res.z sic ptʒ recte cōsiderando qd anteꝙ soluat.q. ppositā tractat de duobus. vʒ de valore z effectu institutiōis ex re certa. ¶ Item que res contineantur appellatione rerū italicarū.Et

1 hec lex breuiter hoc intēdit.† Institutio facta de pluribꝰ ex rebus certis valet z sunt heredes equaliter.z res illas tāquā plegatas accipiēt. Itē ibi dicit esse res vbi ppetuo debet esse non vbi ad tempus.z hoc dicit fm Bar.Ang. p̄o hic summat aliqualiter latius z sic.nā hoc intēdit scd̄m eum si testator diuersa possidet patrimonia z iure institutionis vnū vni alterū alteri assignat:valet institutio vt re certa:z sunt heredes equaliter. ʒ illi quibus est facta institutio habēt vt prelegatas.z si imineat falcidia ppter alia legata contribuunt cū illis z propter falcidiā resecant z res intelliguntur esse in loco vbi destinate sunt ppetuo.h.d.scd̄m Ang. Potest etiam summari fm Bal.z sic instituti in rebus certis quo ad ipsas habetur institutio loco prelegatorū sed quo ad vniuersalē successionē habētur loco heredum z tenent creditoribus p portione hereditaria: non autē p portione prelegatorū.h.d.scd̄m eū. ¶ Not.scd̄m eū qd valet institutio facta de pluribus ex rebus certis.z no. qd tūc cēsent equaliter instituti.quo ad vniuersalem successionem. ¶ No. qd tenetur equaliter creditoribus.z hoc ideo contingit qz es alienum concernit totum patrimoniū. non autē res singulares.l. fideicōmissum.§.tractatis.ʃ.de iudi.z.l.j.§.si heres.ʃ.ad trebel. Quo ad res autē in quibus facta est institutio habet perinde ac si fuissent simpliciter instituti z ipse res fuissent eis prelegate. ¶ No.ꝙ ibi dicitur esse res vbi ppetuo esse debet. Et no. etiam scd̄m Dy.qd illa q̄ aliquo tēpore a loco vbi sunt destinate absunt ad tēpus habentur ac si nō abessent.facit qd habet in clemen

2 ne romani.de elec.z.c.presenti.§.loca.de pbē.in.vj. ¶ † No. qd iudiciū fami.her.habet locum inter coheredes eiusdē hereditatis diuise per patrimonia in diuersis territorijs seu prouincijs cōstituta.secus si essent hereditates diuerse vt bonoꝝ castrensiū z paganicorum qz inter coheredes talium diuersarū hereditatum non competit iudicium fami.her.in.l.heredes.§.j.ʃ. fami. her. ¶ Itē no.etiā quod verbū attribuatur z verbū adiudicet idē importāt.z sic facit fm Bal.z Ang.quod si iudex in iudicio diuersorio dicit attribuo tali talē rē idē iportāt ac si dixisset

3 adiudico. ¶ † No. ꝙ sicut coheres accipiēs a cohr̄de plegatū in forma plegati relictū patit falcidiā ab eodē.l.coheredi.C.ad l.fal. Nisi tantūdē ille coheres recepturus esset ab eo.l.nensenīꝰ. z.l.quod de bonis.§.pe.ʃ.ad.l.fal. Sic etiā patit qs falcidiam de eo quod capit vt institutus ex re certa. Uidebat contra fm Ang.qz institutus ex re certa capit illā secūdū eū a se nō a coherede z sic residet Ang. Sed intellige dictū Ang. sane qz verū est quod capit a se propria autoritate ipsam rem in qua est institutus.z sic nō hʒ necessarie expectare factū coheredis vt h̄ etiā voluit Bar.sed tn̄ alio respectu dicitur habere rē in qua est institutus a coherede p portione hereditaria coheredis z sic talē rē hoc respectu hʒ a se pro suo pro sua portione hereditaria z p portione coheredis hereditaria habet a coherede. Et sic in effectu dimidiā ipsius rei hʒ iure hereditario. Pro alia dimidia hʒ a coherede.Facit quod habetur in.d.l.nensenius.ʃ.allega. ¶ Nota ꝙ inequalitas prelegatorū seu rerū in quibus est facta institutio singularis nō inducit inequalitatē in iure successionis.quod limita nisi voluntas defuncti euidentissime cōtra

4 diceret.l.quoties.§.si duo.ʃ.eo. ¶ † Item no.quod institutus in re certa

in re certa nō dicit institutus ex vi verboꝝ in parte hereditatis q2 hereditas in iure vniuersali ɔsistit nō in re certa.l. quoties.§. heredes.ff.eod.nec talis res est pars vcȝ quota hereditatis.⁊ iō ꝓe pōt dici qꝺ institut⁹ ex re certa est institut⁹ sine pte hereditatis. ¶ No. ꝙ illud nō dꝫ esse in loco qñ est ibi ad tps vel ad dñi bñplacitū:sed demū qñ est ibi vt ibi sit ꝑpetuo ꝟ est sine tpis co

5 arctatione.facit.l.debitoꝛ.cū ɔcoꝛ.ff.de pigno. ¶ †No.ar.ꝙ relegat⁹ nō sortit forū in loco vbi moꝛat tanꝗ relegat⁹ de quo in tex.⁊ gl.in.l.eius q.ad fi.ff.ad muni. Qꝺ ꝓcedit fm gloss.ibi nisi ipse relegatus steterit ibi ꝑ decenniū vel nisi ibi habuerit maioꝛē

6 ptē fortunarū suarū q2 tūc eēt sec⁹ vt ibi voluit gl. ¶ †Nota ar. ꝙ dñs pōt vasallū suū vel pater filiū ⁊ diues seruū ꝓpter delictū relegare in aliquā villā.Nec ꝓpter ꝟ incidit in aliquā penā priuati carceris de quo etiā tetigit Cyn.C. de pri.carce.in.l.j. ⁊ successiue etiā aliqd Bar.Bal.⁊ Ang.Pro ꝑdictis facit q2 tales videtur habere ptātem a iure talia faciēdi.vt hic voluit bal. nihil tñ allegat sed bñ facit quod habet in tex.isto ⁊ in.l.ɔgruentius.C.de pa.po.⁊.l.j.C.de emenda.ꝓpin. Itē potes addere ei qꝺ dixi de relegato in ꝑma exceptiōe vcȝ quod nō pōt ɔueniri in loco vbi est relegat⁹ ꝓ ɔctibus alibi initis:nisi steterit ibi decenniū cū qua exceptiōe trāsit gl.⁊ Bar.in.d.l.ei⁹ q.ad fi.⁊ Ange.hic. Tñ Bal.hic videt simplr velle ɔtriū dicēdo indistincte qꝺ nō possit relegat⁹ cōueniri in loco vbi est relegatus ꝓ ɔctib⁹ alibi initis.nō facit tñ mentionē de glo.in.d.l.eius qui. Sed allegat no.ꝑ Cy. in.l.ij.C.de iurisdi.om.iu.vbi Cy.in simili tenet quod scholaris nō possit cōueniri ꝓ cōtractibus alibi initis in loco vbi moꝛat cā studij etiā si vltra decenniū fuit moꝛatus.⁊ idē Dy.in.l.lex coꝛne.§.si tñ.ff.de iniur.Glo.tñ in.l. heres absens. §.j.in glo.mag.ff.de iudi.vr tenere ɔtriū vcȝ quod scholaris soꝛtiat forū in loco studij.Cōtrariū sentit gl.alia in ver.domiciliū in eo.§.Bar.ibi cōcoꝛdat dictas glo.quod soꝛtiat forū in loco studij pro ɔctibus in dicto loco initis.⁊ sic itelligat gl.magna nō ꝓ ɔctibus alibi initis.⁊ sic intelligat alia gloss.Sȝ in.d.l.lex coꝛne.§.si tñ.latius hoc declarat ⁊ cōcludit quo ad contractus alibi initos.qꝺ aut ɔstat qꝺ hȝ animū moꝛādi in loco studij ēt finito studio ⁊ tūc soꝛtiat domiciliū in loco studij ⁊ sic poterit cōueniri etiā ꝓ ɔctibus alibi initis. Aut ɔstat qꝺ intēdit recedere finito studio.⁊ tūc etiā si vltra decenniū steterit nō soꝛtiat forū ꝓ ɔctibus alibi initis.⁊ sic intelligat opi. Dy.⁊ Cy. Aut sumus in dubio ⁊ tūc si stetit ꝑ decenniū alio nō apparēte ꝑsumit hře animū ibi moꝛādi.ꝑ id quod hr in.l.ciues.C.de incolis.lib. x.⁊ sic intelligat qꝺ ibi no.ꝑ gl.⁊ in.d.l.lex coꝛne.§.si tñ.Et per hoc videt quod silr possemus distinguere tres casus in relegato vt saluet gl.in.d.l.eius q.ad fi.palle. ¶ In gl.in ver.ex eqs. in fi.⁊ sic ptȝ gl.ꝟ ponere duas solutiones ad.l.quoties.C.eo.lȝ approbet primā.Et ex illis habes etiā duas opi.in huius legis

7 materia ⁊.d.l. quoties.† an vcȝ institutus in re certa cēsendus sit legatarius:an ꝓ hřs.Nā prima fuit opi.qꝺ alio vlr instituto cēset legatari⁹ ⁊ sic loco legatarij.Sec⁹ qñ sol⁹ est istitut⁹:q2 tūc cēset heres vlis.Scđa fuit opi.qꝺ alio vlr instituto quo ad actiones actiuas ⁊ passiuas obtineat lo cū legatarij:sed quo ad alia cēseat heres.quā opi.appꝛopriāt sibi vltramōtani.vt refert Cy.in.d.l.quoties.⁊ Bar.hic.Sed originalr fuit hic opi.posita ꝑ gl.Tertia fuit opi.quā refert gl.q̄ reputat sing.l.si qs prioꝛe.ff.ad treb.vcȝ qꝺ institutus ex re certa habeat loco legatarij preterꝗ quo ad querelā.⁊ ɔsequēter etiā quo ad ius dicēdi nullū.Quarta fuit opi.Mar.de syl.vt sit differētia inter filiū ⁊ aliū descēdētē institutū vt iste habeat loco hřdis etiā alio vlr instituto ⁊ extraneo instituto in re certa vt iste habeat loco legatarij. Quinta fuit opi.Bar.qꝺ institut⁹ ex re certa nō sit ꝓprie legatari⁹ nec ꝓprie heres.Sed si tertia species separata a predictis. ⁊ sic instō facta ex re certa erit species ꝑ se ⁊ participabit partim de natura legati partim de natura heredis. sicut in simili dicūt grāmatici de participio qꝺ partē capit a nomine ⁊ partē a verbo. vnde scđm eū duo principaliter capit a natura legati.s. qꝺ patitur falcidiā in re in qua est institut⁹.⁊ qꝺ nō pōt cōueniri a creditoꝛib⁹ nec actiones hereditarias intētare. Itē capit duo a natura heredis.vcȝ qꝺ hȝ ius accrescēdi.itē q2 ꝓpria autoꝛitate pōt accipe rē in qua est institutus sicut pōt heres vlis.l.cū heredes.ff.de acq.pos. ¶ Et ex ꝑdictis etiā infert ad decisionē quatuoꝛ dubioꝝ de qbus hic ꝑ eū ⁊ inferius tanget.⁊ de hac materia plen⁹ dixi in cōmēto.l.j.§.si ex fundo.in ver.successiue iuxta ꝑdicta.ff.e.⁊ ibi ēt de materia per Ange. ⁊ ibi etiā examinaui opi.superius recitatas. Pro mō potes cōcludere qꝺ aut vnus solus instituit in re certa.⁊ tūc clarū qꝺ iste hr loco heredis vniuersalis:q2 hr ꝑinde ac si nō facta mētione rei simplr fuisset institutus.d.§.si ex fundo. Aut vltra institutū in re certa alius ēt in re certa fuit institut⁹ ⁊ tūc ambo habent ꝓ vniuersalib⁹ heredib⁹ sicut si fuissent simplr instituti nō facta mētione rei Et sic equaliter erunt heredes vniuersales vt ꝓbat in hac.l.⁊.ff.eo.l. quoties.§.si duo.⁊.l.si alterius.aut vnus fuit institut⁹ in re certa.alius vniuersaliter vel simpliciter vel ex quota.⁊ tūc ɔsidera tres casus:q2 aut institutus vniuersaliter vel simpliciter.aut ex quota hereditatis adiuit hereditatē.aut repudiauit. aut pēdet temp⁹ in quo forte deliberat an velit adire an repudiare.primo casu institutus in re certa habet loco legatarij ꝑterquā quo ad querelā excludendā ⁊ ius dicēdi nullū.⁊ sic intelligat gl.in.l. si quis prioꝛe. Itē quo ad hoc vt possit ꝓpria autoꝛitate rē recipe re in qua est institut⁹.nā certū est qꝺ testatoꝛ pōt etiā dare licētiam legatario vt rem relictā accipiat ꝓpria autoꝛitate sine licētia heredis.l.titia cū testamēto.§.j.cū ibi no. de le.ij. vnde satis videt dictā licētiā dedisse instituto in re certa ex quo ꝑ ꝟba mere directa vocauit eum ad ipsam rē vt etiā videt hic velle Bar. Scđo casu qñ repudiauit heres vniuersalis tūc lȝ aliq dicāt testamētū destitui ⁊ inualidari ⁊ cōsequēter institutionē factā in re certa.tñ cōis opi.est qꝺ institut⁹ in re certa habebit totā hereditatē per ius accrescē.⁊ sic cēsebit heres vniuersalis.⁊ istā opi. tenuit Bar.Bal.⁊ etiā Ang.hic ⁊ in.d.§.si ex fundo.⁊ Cy.in d.l.quoties.⁊ ibi etiā Sal.⁊ similr Ang. Licet But.ibi teneat cōtrariū.Et lȝ Bal.ibi faciat differētiā inter filiū ⁊ extraneū vt plene dixi.l.d.§.si ex fundo.⁊ attēde qꝺ lȝ cōiter dicat qꝺ tūc institut⁹ in re certa habeat totū ꝑ ius accrescēdi est aliqualiter impropria locutio q2 instituto in re certa nō est poꝛtio alia hereditatis assignata vt hic dꝫ in tex.in iure aūt accrescēdi poꝛtio accrescit poꝛtioni nō rei vł ꝑsone.l.si totā.ff.de acq.here. sed certe loquēdo pt saluari dicta locutio:q2 sicut poꝛtio attrahit ad se poꝛtionē vacātē ⁊ ꝑ hoc dꝫ sibi accrescere poꝛtio vacās:ita istitutio in re certa videt trahere ad se totū aliud patrimoniū qꝺ vacat instituto vniuersali repudiāte.⁊ sic pōt dici quodāmodo ipsi instituto in re certa accrescere residuū repudiāte vniuersali instituto. Aliq tñ vt ray.⁊ Ang.dicūt qꝺ nō hñt ex iure accrescēdi. sȝ ex.l.dispositiōe perinde ac si fuisset simplr institutus non facta mētione rei.sicut etiā cōtingit qñ a principio qs solus institut⁹ in re certa ⁊ null⁹ ali⁹ vlr institut⁹. Quia paria videnť esse nullū fuisse a principio vlr institutuȝ vel fuisse sed postea decessisse. facit.l.qdā.ff.de reb.dub.⁊ qꝺ plene dixi in.d.§.si ex fundo.Et licet iste mod⁹ loquēdi magis videat iuri ɔfoꝛmari:tñ etiā cōis vsus loquēdi videt posse saluari eo modo quo dixi.⁊ vterqȝ modus ad eūdē finē ⁊ effectū tēdit.Et sic de hoc nō vr multū curādū.Tertio casu qñ heres vlr deliberat.cōclude qꝺ quo ad illa in qb⁹ dixi institutū in re certa haberi loco heredis qñ heres institut⁹ vlr adiuit multo foꝛti⁹ quo ad ꝑdicta habebit loco heredis.Quo ad alia aūt an habeat loco heredis dic qꝺ pēdebit ex futuro euētu q2 si cōtingat heredē vniuersalē adire cēsebit quo ad illa fuisse cōtinue vt legatari⁹.Si vero cōtingat ipsum repudiare tūc censebit fuisse heres vlis ⁊ poterit habere totā hereditatē.⁊ hoc clarū qñ institut⁹ ex re certa extaret tpe quo repudiaret vniuersaliter institut⁹.Si aūt decessisset interiȝ tūc est dubiū an quo ad aliqd sit cēsendus fuisse heres.Cōclude qꝺ si decessisset anꝗ repudiaret vlis institut⁹ nō facta aliqua agnitione institutionis sed tūc clarū ꝙ nihil trāsmisit.nā hereditas nō agnita nō trāsmittit.l.quoniā.C.de iure deli.⁊.l.j.§.in nouissimo.C. de cadu.tol.⁊ nō trāsmisisset ipsam rem quo ad effectū:q2 testm̄ esset destitutū ꝑ repudiationē instituti vniuersalis saluo nisi relicta fuissent repetita ab intestato ꝑ no.i.l.ex testamēto.C.de fideic.nā tūc vr qꝺ rē ipsam trāsmisisset sicut ⁊ alij legatarij sua legata. Si vero anꝗ decederet agnouisset suā istitutionē anꝗuā decederet iste casus est magis dubius.nā Bart.hic vr velle qꝺ trāsmiserit ius accres.heredi suo.⁊ istud etiā sequit Salyce.in.l. quoties.ff.allegata.facit.l.si ex plurib⁹.ff.ꝺ legi.here.⁊ scđȝ Saly.accrescet ipsi hřdi inuito ⁊ nō erit necessaria alia agnitio sicut si ipse vixisset tpe facte repudiationis per heredē vniuersalē.Sȝ Ang.hic ⁊ in.d.§.si ex fundo.voluit ɔtriū q2 nō est dubiū scđm eū qꝺ anꝗuā repudiaret institut⁹ vlis nō fuit delata hereditas instituto ex re certa ꝑ.l.qties.C.eo.ergo nō potuit agnosci ꝑ id qꝺ habet in.l.is pōt.ff.de acq.here.⁊.l.delata.ff.de ꝟb.si.⁊ ꝑ cōsequēs nō pōt ipsaȝ trāsmittere.⁊ ista opi. vr verioꝛ ꝺ iure qcqd dixerit Bar.⁊ Sal.⁊ per hoc demū pōt inferri ad dubiū qꝺ hic

8 tangit Bar.an† per aditionē que fit per institutū ex re certa de sua institutione cōfirmet testm̄.nam Barto. hic voluit qꝺ sic ⁊ Sal.in loco p̄allegato q2 in omnē euentū scđm eos testamētum habebit effectū.nā si adhibit hřs vniuersalis hoc clarū si repudiauit tunc ex quo institutus in re certa agnouit suaȝ institutionem si supererit tpe repudiationis heredis vniuersalis accresceret sibi inuito totū si nō supererit accrescet heredi suo:sed Ang. voluit cōtrariū in.d.§.si ex fundo.⁊ vr verioꝛ opi. ꝑdicta q2 anꝗ repudiationē vniuersalis instituti hřditas nō fuit delata instituto ex re certa.⁊ sic illā nō potuit agnoscere licet agnouerit suā institutionē nec illā cōmuniter potuit transmittere. ⁊ sic vr qꝺ si superuiuit tēpoꝛe repudiationis bene habebit totū:sed si fuerit moꝛtuus nihil habebit eius heres ⁊ testamentum destituet repudiante instituto vniuersali.l.cam quam .C. de fideicō.⁊ sic verioꝛ videtur opi.Ang.in hoc articulo quam Bart. ⁊ Sal.q2 non est verum dicere qꝺ in omnē euētuȝ sit certū testamētū ha-

bituru effectu qn institutus in re certa agnoscit sua institutione videt patere posse ex pdictis. Item per predicta pot inferri ad aliud dubiu de quo tetigit hic Bar.vz tan institutus in re certa habeat beneficiu.l.fi.C.de edi.di.adria.tol.na Bar.h intelligit qd sic z ide Bal.dumodo institutio in re certa no fuerit redacta ad instar legati qd videt esse licet no dicat qn institutus vniuersalis adiuit z sic omni alio casu videt velle qd habeat beneficiu edicti.Sed glo.in.d.l.fi. simpliciter tenet qd institutus in re certa no habebit bnficiu illi⁹.l.finalis.C.de edi.di.adri.tol le.sed Saly.in.d.l.quoties.z Ang.in.d.§.si ex fundo. dixit qd solu in vno casu institutus ex re certa habet bnficiu illius legis vz qn institutus vniuersalis repudiasset. na tuc in effectu hr p vniuersali instituto p id quod supius est dictu. Ideo nimiru si dictu beneficiu habeat secus qn institutus vniuersalis adiuit q casu videt claru quod no sit institutus ex quota nec ad hereditate possit venire sub noie quote.z sic videtur cessare verba.d.l.fi.Ide vr si vellet dictu beneficiu habere interim du institut⁹ vniuersalis deliberat qz interim non est sibi delata hereditas nec aliqua quota hereditatis.ideo no dz interim habere beneficiu.d.l.fi.z hec opi.verior videt de iure.Licet Bar. hic z Bal. aliter sentiat.z hec sufficiat p declaratione glo. z materie gloss. quis de illa plene dixerim in.d.§.si ex fundo.in eius cometo in versi.successiue iuxta pdicta.¶ Et pot inferri p pdicta ad duo q hic tetigit Ang.Primu est si ipuberi existeti in ptate testatis z vniuersaliter instituto datus est coheres ex re certa z eide impuberi fuit datus pupillariter substitutus an datio talis coheredis extranei istituti ex re certa faciat cessare existetia suitatis vt sic pupillo repudiate no cofirment tabule pupillares.Et dicit istum casum esse dubiu z no recordari ipsum esse decisuz per doc.tn finalr gcludit quod si fili⁹ pupill⁹ viuente instituto ex re certa repudiauit quod tuc cessat existetia sui heredis ex q institutus ex re certa potuit occupare tota hereditate testatis z sic eet vniuersalis.z ideo sic noluit z sic etia repudiauit no erut tabule pupillares cofirmate sicut z si a principio habuisset coheredez extraneu in certa parte hereditatis.vt.l.apud iulianu.§.ide iulianus.ff.ad treb.Secus dicit si mortuo instituto ex re certa repudiauit filius impubes qz tuc filius inuetus est hre coherede qui posset p sua agnitione testm cofirmare z ideo no cessauit existetia suitatis.z sic valebunt tabule pupillares. quod tene menti. Sed attede qz g opi.Ang. z sic quod indistincte tollat suitas quo ad effectu gfirmationis tabularu pupillariu p aditione extranei heredis instituti ex re certa facit qz quo possibile fuit in vita filij impuberis coherede extraneu institutu in re certa habere totu:lz casualiter cotingat quod non habeat vt qz moriat ante repudiatione impuberis:tn vr quod illud suffcere debeat ad tolledu z impediedu effectu suitatis quo ad cofirmationem tabularu pupillariu:sicut in simili videm⁹ quod ad h vt tollat primu testm p secundu sufficit quod possibile fuerit ex ipso secundo adiri hereditate lz cotingat quod adita no fuerit. vt pbat in l.cu in scdo.ff.ti.ij.z sic dictu Ang.no vr esse sine dubitatione z forte no pcedit pter rone predicta.¶ †Scdz dubiu est quod hic tagit Ang.vz si vn⁹ fili⁹ in ptate instituit ex re certa.z ali⁹ filius vniuersaliter z ante aliu vniuersaliter institutum decedit institutus in re certa z sic no potuit hereditate agnoscere: quia nuq fuit sibi delata.si cotingat aliu repudiare postea an trasmittat institutus ex re certa ius accrescendi ad herede suu. z cocludit quod no ex eo qz ipse institut⁹ in re certa nuq fuit inuitatus ad portione hrditatis ex dispone testatis nec est iuris: lz solu ad re certa portio aut accrescit portioni.l.si totu.ff.de acqui. here.quod esse no pot ex h casu ex q no fuit inuitatus ad portione sibi etia no pot accrescere:qz mortu⁹ est nec potuit etia hereditate trasmittere qz no fuit delata vt est dictu.facit q no.gl. in.l.vna.C.de his qui ante aper.tab. Et pdicta vr dicere quod de rigore pcedat.Sz de equitate dicit q subueniedu erit hereditalis filij instituti in re certa decedetis ante repudiatione vniuersalis instituti p.l.venter.ff.de acqui.her.z sic p beneficiu illi⁹ legis.z hoc dicit esse notandu p filiabus q quotidie instituunt in re certa si cotingat eas mori ante repudiationez vniuersalis instituti z sic residet.¶ Sed aduerte qz dictu Ang.inquantu vult succurri heredi p beneficiu.d.l.venter. no vr pcedere: quia illa lex loquit qn in omne euentu filius erat successurus vt ibi ptz.Sed hic no omni casu filius erat successurus in hereditate: qz no erat successurus instituto vniuersali adeunte. Et io bnficiu dicte legis no videt habere locu hoc casu qcqd dixerit Ange.¶ †Ite aduerte qz p ea que superius dicta sunt pot etia inferri an institutio ex re certa cofirmet p aut. ex ca. qz vr dicedu quod sic quatenus sapit natura legati quod est respectu rei z effectu ipsam re cotinetiu.Secus quaten⁹ sapit natura heredis z sic quatenus hz ius accrescedi:qz quo ad illud no confirmat p dicta aut.¶ †Item attende et qz dixit hic Bar.vt.s.tetigi quod institut⁹ in re certa pot illa pria autoritate accipere z sic a seipso capere.na Bal.illud vr impugnare qz fm eu sequeretur quod no trasiret dnu istius rei institutu in re certa antequa illa agnosceret z acciperet.quod est falsum fm eum qz recta via vr post morte testatis dominiu trasire in eu.l.a titio.de fur. Sz certe Bal.vr bene reprobasse dictu Bal.ex eo qz ex dicto bar. no sequit id quod dixit Bal.sequi.Na videmus qd si testator dat legatario licetia accipiedi pria autoritate legatu h facere poterit vt est tex.cu glo.q reputat notabilis.l.titia cu testamento.§.j.de leg.ij.z tn tuc trasfert dnium recta via in legatariu. d.l.a titio.Ite adde his q dicta sunt an institut⁹ in re certa habeat beneficiu.l.fi.C.de edi.di.adri. na si solus sit heres institutus habebit bnficiu.d.l.qz tunc habet p vlr instituto.l.j.§.si ex fundo.s.eo.z hoc etia expresse tenuit glo.in.d.l.fi.in ver.ex parte.vnde hoc casu suff.cit tali instituto ostedere testm iudici in q no apparet aliu fore institutu.na ex hoc solo debebit iudex concedere sibi beneficiu.d.l.fi.licet fuerit institutus ex re certa.Sec⁹ qn fuisset alius vniuersaliter institut⁹ qz tuc ex sola ostesione testameti lz institut⁹ vniuersalis repudiasset no haberet beneficiu d.l.fi.Sed dema si vltra ostensione testamenti faciat fide de repudiatione vniuersalis instituti quod tene menti pro practica. ¶ Aduerte qd dispositio facto in re certa si no est facta dispo alia vniuersalis trahit ad vniuersum patrimoniu.si est facta p verba mere directa ciuilia h est a iure ciuili inueta puta instituo vel heres esto.Secus si sit facta p verbu reliquo vel p aliud verbu comune:qz tuc no trahet ad vniuersum patrimoniu p not. in.l.cogi.§.z generaliter.cu ibi no.per Dy.z Bar.ff.ad trebel. z etia voluit h Bal.¶ †Alterius iuxta predicta tagit Bal.h questione an filius institut⁹ in legitima dicat institut⁹ in re certa vel quatitate.An vo dicat vlr institut⁹ seu ex quota. Et refert Mar.syl.tenere quod cesset institutus vniuersalr p quota: cum legitima sit certa quota bonoz.na est tertia pars qn vnus est fili⁹ vel etia vsqz ad quatuor vt in aut.nouissima.C. de inof. testa.Sed z Bar.hic ista opi.ipugnat:qz legitia debet ere alieno deducto.l.papinian⁹.§.quarta.ff.de inoffi.te.z sic est quota bonoz no aut hereditas.p id qd no.in.l.no ampli⁹.§.fi.ff.de le. j.z.l.si qs seruu.§.fi.cu.l.seq.de leg.ij.Sed ipse Bal. dicit qd veritas est q institut⁹ in legitia est heres q ad comoda sed non q ad incomoda z ideo mouere poterit actiones contra debitores pro rata legitima sed no poterit couenire a creditorib⁹ hereditarijs z sic quo ad actiones actiue habebit loco heredis no passiue z p h fm eum differt ab extraneo istituto ex re certa.alio vlr existeti instituto:qz extraneus q ad actioes actiue z passiue habet loco legatarij vt h voluit glo.secus in filio instituto in legitima quo ad actiones actiue cosiderado. ¶ †Et p h infert ad questione si aliqs accepit emphyteusim p se z suis heredib⁹ qd iste institut⁹ in legitima veniet ad emphyteusim p rata legitime.z sic residet.Sed aduerte primo qz inquantu certo respectu facit differetia inter filiu institutu in legitima z institutu extraneu in re certa no p h tn dicit quin extrane⁹ repudiate vlr instituto no habeat ius accrescedi sicut z fili⁹ imo vr velle ide vtrobiqz inquantu hic simplr trasit cu Bar.dices qd institut⁹ in re certa capit a natura heredis vt habeat ius accres. ipse tn Bal. in.l.quoties.vr velle.qd extrane⁹ institut⁹ in re certa alio vlr instituto no habeat ius accrescedi:sz fili⁹ sic.qz lz fili⁹ hndo legitima dicat habere quota bonoz z no hereditatis. tn maiore filitudine hz insto filij facta in re certa vel in legitima cu salte aliqua quota dicat habere lz non sit quota hereditatis cu institutione vniuersali qua habebat institutio extranei.z ideo facilius hz ius accrescedi qz in habetibus symbolu.i.similitudine facilior trasitus est.l.in rem.§.ite si quecuqz.ff.de rei vedi. sed tame quicquid dixerit Bal. est comunis opi. quod nedu fili⁹ institutus in re certa sed etiam extraneus habeat ius accrescendi repudiante vniuersali instituto vt plene dixi in.d.§.si ex fundo. ¶ Ite attede scdo inquatu dixit Bal.quod institutus in legitima veniet ad emphyteusim p rata legitime. na ipse ide Bal. in.l.liberti.C.de ope.liber. vr velle quod solu heres vniuersalis veniet ad emphyteusim accepta p se z suis heredib⁹. Bar.vo in.l.vt iurein.ff.si liberi.ff.de ope.liber.voluit qd filij veniret equaliter lz essent inequaliter instituti vel vn⁹ in re certa alius vniuersaliter z sic in h articulo vr esse opi.Potes dicere qd aut loquimur in emphyteusi q trasit in extraneu herede. vt est empyteusis priuate psone.aut loqmur in emphyteusi que trasit solu ad filios seu ad descedetes vt est emphyteusis ecclesie scdz comunem opi.de qua per glo.in.l.etia.in prin.ff.sol.ma. z ibi etia dictu fuit.primo casu vr pcedere dictu Bal.qd ponit in.l.liberti. †qz appellatione heredis in dubio videtur intelligendum de vniuersali per nota.in.l.queda.§.his autem.ff.de eden.z.l.quoties.§.heredes.ff.eo.Scdo casu videt pcedere dictu Bar.in.§. si liberi.p id quod habet in.d.§.liberti.z.l.cu patronus.§.cuz patronus.ff.de oper.liber.vbi ptz quod qn quis stipulat a liberto operas p se z heredib⁹ qn sunt tales que solum trāseunt ad filios tunc veniunt filij equaliter instituti.sic neutro casu videtur procedere dictum Bal.quod hic posuit. Si autem aliquis accepisset

accepisset emphyteusim ꝓ se ⁊ filijs ⁊ tūc vr̄ qḋ in pmo casu qñ est emphyteusis priuati ex q̊ pñt ēt trāsire ad extraneū videat̃ pater stipulatꝰ filijs vt heredibus ꝑ no. ꝑ gl. ⁊ doc. i. l. si tibi. §. si pactꝰ. ff. de pac. ⁊ qḋ no. Bar. etiā ibi dixi in. l. qḋ dr̄. de ver. ob. ⁊ sic vr̄ qḋ idē sit dicendū h̄ casu ac si accepisset emphyteusim ꝓ se ⁊ heredibꝰ. Si ṽo essemus in scḋo casu qñ trāsit solū ad filios tūc clarū qḋ si accepit ꝓ se ⁊ filijs ⁊ veniēt filij equalr̄ etiā si inequaliter essent instituti ꝑ no. in. d. §. si liberi. Si aūt qs accepisset emphyteusim ꝓ se ⁊ filijs heredibꝰ tūc in primo casu qñ est talis q̄ trāsi. ad extraneū vr̄ qḋ ꝑinde sit ac si ꝓ se ⁊ heredibꝰ accepisset ꝑ ea q̄ sunt dicta supius. Sz ī scḋo casu qñ solū trāsit ad filios vr̄ qḋ tūc ꝓcedat opi. Bar. i. d. §. si liberi. vt filij veniāt equaliter lz sint inequalr̄ instituti ꝑ no. in. d. §. si liberi. ⁊ l. cū patronꝰ. §. cū patronꝰ. qḋ tene mēti. ⁊ facit ad materiā de qua plene dixi in. l. qḋ dr̄. j. ḋ ṽ. ob. Et ꝑ ea q̄ dixi i. d. l. qḋ dicit̃. patere pōt an id qḋ dixi. s̄. qḋ si qs accepit emphyteusim priuate psone pro se ⁊ filijs vt heredibꝰ ⁊ sic nō potuerūt habere emphyteusim nisi sint heredes nunqd illud simplr̄ ꝓcedit de quo plene dixi in. d. l. qḋ dr̄. ⁊ ad p̄dicta bñ facit qḋ no. Spec. in ti. de te. §. j. ṽ. pone A. vbi tractat si aliqs hñs duos filios, puta b. ⁊ c. ⁊ illos īstituit ⁊ grauauit C. post mortē suā restituere suā ptē B. si supuiueret. ⁊ si nō supuiueret suis hr̄dibꝰ. ⁊ ꝯtingat postea qḋ post mortē testatoris moriat̃ B. relictis duobꝰ filijs masculis institutis vlr̄ ⁊ vna filia in re certa ⁊ demū decedat C. nunqd debebit illa filia venire ad partē ipsius C. equaliter cū suis masculis ⁊ sic ꝓ tertia parte ad partē ipsius C. q sine liberis decessit. An vero solū venirēt masculi vniuersaliter instituti. ⁊ ibi arguit pro ⁊ ꝯ. finaliter ꝯcludit qḋ fauore vltime volūtatis large accipiet̃ verbū heredibꝰ vt cōprehēdat etiā filiā institutā in re certa per l. in testamētis. j. de reg. iur. Et idē dicit si ecclesia cōcedat rem in emphyteusim alicui ꝓ se ⁊ heredibus. secꝰ vr̄ dicere si priuata ꝑsona cōcedat rē in emphyteusim ꝓ se ⁊ heredibꝰ qr intelligitur tūc verbū heredibꝰ de heredibꝰ vniuersalibꝰ. ⁊ sic nō cōprehēdet̃ heres ex re certa. ⁊ ratio diuersitatis inter emphyteusim ecclesie ⁊ priuati esse pōt qr emphyteusis eccl'ie vr̄ trāsire solū ad liberos seu filios descēdētes vt supiꝰ est dictū ⁊ no. in. l. ēt s̄. so. ma. iō ibi sup ṽbo heredibꝰ. facilꝰ cōprehēdit̃ filia instituta in re certa. facit qḋ no. Bar. in. d. l. vt iureiu. § si liberi. ⁊ quod no. ēt Bal. in. d. l. si liberi. C. de ope. liber. ¶ In gl. in ṽ. nullꝰ. ibi vt valeāt preceptiones. supple qr legata ⁊ p̄legata nō valēt vltra vires hr̄ditatis. l. si vniuerse. C. de leg. ⁊ ꝓbat̃ ēt in iuribꝰ p̄alle. ¶ In gl. ibi secus si soluēdo nō est supple ⁊ imputet sibi tūc q adiret talē hereditatē nō cōficiēdo inuētariū qr tūc teneret̃ insolidū creditoribꝰ ⁊ legatarijs. l. fi. de iure delib. C. ad. l. fal. auf. sed cū testator. ¶ In gl. in ṽo istas ibi. s. lex falcidia hec vera ꝑ. l. plautius. ⁊ l. linea margaritarū. j. ad. l. falci. vbi ptz qḋ. l. falcidia. ipso iure resecat legata. sequēs auf. q̄ loquit̃ de iudice pōt habere locū quo ad resecationē facti qñ iudex esset aditꝰ super iudicio fami. her. ¶ In ea. gl. ibi vltra quartā semissis supple qr hz dimidiā ⁊ quarta semissis est solū vncia cum dimidia. ¶ In ea. gl. ibi nō ꝓficit suis legatarijs supple nisi quo ad illḋ qḋ esset detracturus coheredi si nil ab eo deberet ꝑcipe ꝑ id qḋ habet̃ in. l. nesennius. alle. in gl. ¶ In glo. in ver. in alijs in fi. melꝰ potes literā plane itelligere ꝓut sonat lz ista glo. ⁊ sequēs aliter dicat. nā potes dicere qḋ plus erat in italicis bonis ⁊ in alijs scz ꝓuincialibꝰ erat minꝰ quā in italicis. ¶ Extra glo. inducit̃ iste tex. ꝑ Pe. Cy. ⁊ successiue Bal. ⁊ Ang. ad duas questiones. vna est si scholaris infirmꝰ existēs in hac ciuitate faciēs testm̄ ⁊ relinquat socio bona q̄ hz hic bononie vt nō videat̃ reliquisse libros q̊s habebat tenere tp̄e studij hic ⁊ postea reportare ad domiciliū suū. Cōtrariū determinauit Cy. ⁊ sequuntur predicti ex eo qḋ scḋm Bal. res qbus qs vtit̃ in certo loco ⁊ ꝓpter talē vsum illas ibi hz cēsent̃ esse illius loci. allegat qḋ habetur in. l. debitor. s̄. de pigno. cū cōcor. ⁊ idē Ang. qr scḋm eū illa q̄ ad vsum nostrū deferimꝰ semꝑ intelligunt̃ esse in loco vbi sumus nisi appareat de volūtate ꝯtraria. alleg. qḋ habet̃ in. l. si non inducta. C. in qb. ca. pig. taci. cōtra. cū cōcor. ibi alle. facit qḋ hr̄ in. §. itē seruiana. insti. de actio. ⁊ sic residēt p̄dicti. Sz certe meo iudicio prealle. iura nō ꝓbāt dictū p̄dictoꝝ doc. si bñ aduertantur ⁊ sic vr̄ stādū ei qḋ h̄ dr̄ ⁊ in alijs silibus iuribꝰ. ⁊ qr ꝑ hoc vr̄ qḋ cēseat̃ legasse lectū ⁊ studiū ⁊ massaritias quas hic haberet ⁊ forte nō venirēt libri in legato q illos nō habebat ad finē vt h̄ essent ꝑpetuo sed solū ad tp̄s donec moraret̃ in studio ⁊ iō tales libri nō vidētur venire in legato. tene tñ mēti dictū ipsoꝝ.

16 † Et ꝑ eis pōt facere quod si colonꝰ ꝯduxit fundū ⁊ aliqua ibi induxit illa sunt tacite obligata si ibi esse debeāt durāte tp̄e locatiōis lz postea esse nō deberēt. Secꝰ si ꝑ totū tp̄s locatiōis nō debuissent ibi eē ꝑ no. in. l. debitor. ff. de pig. ⁊ sic forte voluerūt p̄fati doc. qḋ satis est quod ducti eēnt i loco. ⁊ haberēt ibi eē donec cā studij esset mansurus. secꝰ si aliq libri fuissent q non essent deputati vt ibi manerēt ꝑ totū tp̄s studij. Dictū tñ ipsoꝝ meo iudicio nō est sine dubitatione ꝑ id quod supius dixi. ¶ Ultimo inducit̃ iste tex. ad. q. si aliqs hz bōa in diuersis territorijs ⁊ ciuitatibꝰ q̄ sunt sub diuersis dominijs ⁊ habēt diuersas bursas fiscales si cōtingat talē delinquere taliter ꝓpter qḋ oīa bōa vbicūqz sita publicēt̃. Qḋ qñ sit lz doc. hic nō tāgāt ꝑ Bar. tñ plene tāgit̃ in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ fi. cath. ad fi. cū fiscꝰ habeat̃ loco heredis. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. qḋ vterqz fiscꝰ teneat̃ equaliter creditoribꝰ ⁊ etiā equaliter habeāt actiōes que competebāt illi cuiꝰ bona sunt publicata lz quilibet fiscꝰ bona sui loci tm̄ occupet sicut hic in simili dr̄ de duobꝰ institutis in rebꝰ ꝓuincialibꝰ alius in italicis vel vnꝰ in vno fundo aliꝰ in alio. Sed pet. ⁊ successiue Bal. ⁊ Ang. alr̄ dicūt i. q. ista nā dicūt qḋ quilibet fiscꝰ habita ꝯsideratione sui territorij ꝯueniet̃ ⁊ similr̄ aget ⁊ sic nō respectu alteriꝰ territorij vl' creditorū aut debitoꝝ alteriꝰ territorij sicut cōtingit in duobꝰ tutoribꝰ quoꝝ administratio est diuisa ꝑ certa territoria: qr vnꝰ nō ipediet se in his q̄ cōcernūt aliud territoriū. l. inter tutores. s̄. de admi. tu. ⁊ l. quero. j. de solu. ⁊ sic censebunt̃ esse hr̄des p̄fati fisci diuersaꝝ hereditatū. facit qḋ habetur i. l. hic querit̃. §. pōt. s̄. de pecu. ⁊ l. si certarū. §. j. j. de testa. mili. ⁊ l. heredes. §. j. s̄. fami. herci. ⁊ similiter allegat Bal. qr nō vident̃ tales fisci esse coheredes. ꝓpterea qr vno repudiāte bōa sui loci illa nō accrescēt alteri fisco. ⁊ ꝑ cōsequēs cū ad inuicē nō habēt ius accres. nō possunt dici coheredes sz potiꝰ heredes diuersarū hereditatū ⁊ scḋm hoc qlibet fiscꝰ tenebit̃ respōdere creditoribꝰ sui territorij ⁊ sic aget tātūmodo ꝯtra debitores sui territorij qḋ tene mēti. Sz hic occurrit dubiū qḋ fuit de facto hoc anno quid iuris si nō publicant̃ oia bona sed bona vnius loci quid erit tūc dicendū: ⁊ fuit questio de facto in vno q erat ciuis ferrariēsis. ⁊ habebat ibi bona ⁊ erat ciuis venetis. ⁊ ibi etiā habebat bona ⁊ cōfiscata erāt bona tātūmodo in ciuitate ferrarie qr nō extēdebat̃ cōfiscatio illa ad bōa sita in ciuitate venetiarū. nam hoc ꝯtingit qñqz etiā si sit facta simpliciter vt no. Bar. in d. l. j. ad fi. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. vñ dubitabat̃ de creditoribꝰ nunqd possent cōuenire illū cuius bona erāt cōfiscata in ciuitate ferrarie. ⁊ nūquid possunt conuenire ipsum in ciuitate venetiarum ⁊ potissime creditores quos habuit in ciuitate ferrarie. Doc. hic tāgunt ad questionē nec reperio ꝑ aliquē fuisse tactā nisi ꝑ Bal. i. d. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vbi nō soluit. q. sed dicit sup illā cogitādū. Uidet̃ posse dici qḋ ex quo hoc casu bona omniū locoꝝ nō sunt publicata qḋ lz sortiet̃ foꝝ ferrarie ⁊ venetijs ⁊ ꝑ hoc esset in electione creditorum in quo loco vellēt euz cōuenire anteq̄ bona essent publicata ꝑ. l. iij. §. sceuola. s̄. de eo qḋ cer. lo. Tñ qr respectu loci ⁊ fori ferrariēsis: sic secꝰ ferrariēsis vr̄ sustinere ꝑsonā ipsiꝰ cuiꝰ bona fuerūt publicata ꝑ id qḋ habet̃ in. d. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vr̄ qḋ ipse cuiꝰ bōa sunt cōfiscata sit liberatus a foro ferrariēsi. ꝑ no. i. d. l. iij. ⁊ l. si debitori deportato. j. de fideiusso. ⁊ scḋm hoc vr̄ qḋ quātū ad effectū nō erit sublata electio quā habebāt creditores in eligēdo i quo foro agere vellēt. nā etiā hoc casu in quo publicata sunt bona sita ferrarie habebūt electionē an velint agere in foro venetiarū: an vero velint agere in foro ferrariē. Sed tūc nō poterūt agere cōtra ipsum debitorē qui ab illo foro est liberatꝰ ⁊ ei in hoc loco successit fiscus ferrarieñ. ⁊ sic debebūt tūc ꝯuenire fiscū ferrarieñ. ⁊ nō ipsuz debitorē ⁊ si eis satisfiat ꝑ fiscū ferrarieñ. in loco nō poterūt postea agere cōtra debitorē in foro venetiarū.

17 † Qr bōa fides nō patit̃ vt idē bis exigat̃. de re. iuris. c. bona fides. lib. vj. Et idē esset ecōtra si esset satisfactū ꝑ debitorē in foro venetiarū nō poterit fiscus ferrarieñ. cōueniri eadē ratione. Si aūt solū ꝓ parte esset satisfactū in vno foro pro alia parte poterit agi in alio foro. Ne creditores remaneāt in damno ꝓpter delictū ipsius debitoris. arg. c. non debet. de re. iuris. lib. vj. ⁊ videt̃ esse satis rationabile qḋ per factū debitoris nō fit effectualiter preiudicatū iuri creditorū ꝯpetēti eis anteq̄ esset facta aliqua publicatio. ar. l. fi. s̄. de pac. ⁊ l. id qḋ nostrū. j. de reg. iur. ¶ Et per p̄dicta videt̃ posse dici vez qḋ etiaz qñ bona omniū locorū fuissent publicata licet tunc debitor esset liberatꝰ ab omni foro ꝑ. l. si debitori deportato. j. de fideius. Tamen qr quilibet fiscus cuiuslibet loci succedit loco debitoris in bonis cōfiscatis ꝑ id qḋ habet̃ in. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vr̄ dicēdū qḋ creditores debeāt habere electionē contra quē fiscū velint agere ⁊ sic quē forū velint eligere. sicut etiaz hñt electionē ante publicationē bonoꝝ. nā factū ipsius debitoris nō dz p̄iudicare quo ad effectū vni ipsorū creditoꝝ. arg. eorū que habent̃ in. d. l. fi. s̄. de pac. ⁊ in dicta regula nō dz. de regu. iur. lib. vj. ⁊ ꝑ consequēs videt̃ qḋ sicut ante publicationē bonorum habebant electionē in quo foro vellent agere cōtra ipsum debitorem ita videtur qḋ post publicationē debent habere electionem quem forū velint eligere ⁊ consequenter contra quem fiscū velint agere cum quilibet fiscus representat personam debitoris in bonis cōfiscatis que sunt in loco vbi fiscus ipse cōuenitur. ⁊ sic videt̃ qḋ creditores habeant electionē eligendi quēcunqz fiscum velint etiā si ad solidū debiti agat̃ licet fiscus nō effectualiter teneat̃ nisi vsqz ad valorē bonorū ꝑ no. in. l. j. §. an bona. j. de iure fis. ⁊ ista vr̄ esse rationabilior opin. ⁊ magis iuri

consona q illa quã secutus fuit Cy. Bal. & Ang. qui voluerũt q qlibet fiscus solũ teneat & agere habita cõsideratiõe sui territorij. & solũ cõuenire debitores sui territorij. nã p istã opi. multũ preiudicat iuri creditorũ sibi cõpetẽti ante cõfiscationẽ bonorum qui habeãt electionẽ agendi in quo foro vellent qd dic nõ erit. & ideo de iure verior videt opi. quã dixi potius q opi. Bald. & sequatiũ. Nec ob. iura per ipsos alleg. qr nõ pbãt dictũ eorum. & loquunt etiã qñ nulli fiebat preiudiciũ. Sed hic si teneremus opi. predictorũ fieret preiudiciũ in iure sibi cõpetenti qd nõ est dicendũ. vcз qd ppter factũ debitorũ preiudicetur iuri ipsorum creditorũ per iura superius alle. ad predicta etiã facit qd habet in. l. ij. certarũ. §. iul. ĩ. de test. mili. p quã. l. videtur qd etiã si esset vera opi. Bar. tñ si bona vnius loci nõ sufficerent creditoribus illius loci poterunt creditores pro residuo agere contra fiscum alterius loci ne remaneãt in dãno. Tamẽ qr vt dixi non vr esse rationabile etiã q per factũ creditorũ tollat ius eligẽdi forum qd cõpetebat creditoribus ante publicationẽ. rationabilior vr opi. quod quilibet fiscus possit a creditoribus conueniri.

Summarium.

1 Declaratio in futurũ collata non vitiat non sequuta.
2 Relatiuũ verbo futuri tpis adiecti conditionẽ importat.
3 Legatũ cõditionale nõ trãsmittit nõ purificata cõditione.
4 Incertitudo interueniẽs actui an illũ vitiet.

Si quis ita. Defectus cõditiõis de futuro q pendet ex facto testatoris instõne nõ vitiat. h. d. No. qd dictũ est in summario. 1 †No. q declaratio in futurũ collata nõ habet vitiare licet nõ sequat. & sic no. fm Bal. quod nõ ois declaratio est de substãtia. No. etiam qd illa q possunt valere sine declaratione nõ vitiant licet nõ fiat declaratio. facit qd no. in. l. triticũ. ĩ. de ver. ob. In gl. j. ibi institutio. & sic licet postea in codicillis scribat heres ex certa re nõ dr hereditas data in codicillis: sed potius institutio per id qd habet in. l. asse toto. ĩ. e. Et sic non ob. si dicatur qd in codicillis non datur hereditas. l. hereditatem. C. de codicillis. institu. de codicil. §. fina. quia potius censentur esse date in testamento propter verba in ipso prolata licet in codicillis pars fuerit postea declarata. In glo. ij. ibi sed de preterito sic. supple quando est falsa alias non vitiaret. In eadem glo. ibi hoc vbi testator apponit conditionem ex suo facto pendentẽ nõ ex facto extranei. In ea. gl. ibi sine preterito. supple si illa esset vera alias secus vt patet in legib' in gl. allega. In ea. gl. ibi habet pro pura. supple qr testator tunc nõ apponẽdo cõdõne pẽdentẽ ex suo facto vr de illa penituisse ideo remanet dispositio prima. l. pe. C. de insti. & substi. alleg. in glo. Que ratio cessat qñ conditio nõ pendet a facto testatoris. 2 †In ea. gl. ibi vt hic supple. qr cũ hic fuerit appositũ relatiuũ cũ verbo futuri tpis videt facere conditionẽ. l. Stichũ qui meus erit. de leg. j. sed solue qd hic relatiuũ respiciebat distributionem partiũ. que si nõ fiat supplet a lege vt. s. eo. l. itẽ qd sabinus. sed in contrario respiciebat substãtiã & essentiã legati ideo ibi facit cõditionẽ & si deficiat deficit relictũ vt ibi ẽt no. p Bar. 3 †In ea. glo. ibi illud aut illud. nã ibi videt esse legatum cõditionale. l. iij. ĩ. qui & a qui. & sic nõ deberet trãsmitti nisi purificata cõditione. l. j. §. fin. aute aliqd sub cõditiõe. C. de cad. tol. Sed dic qd re in se legatũ optionis seu potestatis eligẽdi vnũ ex seruis testantis est purũ ideo trãsmittitur ad heredes: sed respectu rei que cẽsetur esse in legato cẽsetur esse cõditionale qr illa res censibitur esse in legato que eliget & sic intelliget. d. l. iij. In eã. glo. in. l. a filio. §. fi. supple vbi patet qd tertis libertis suis testator certã quãtitatẽ pstabat seu dabat in vita sua p alimẽtis & nõ dabat omnibus. & postea dixit in testamẽto qd alimẽta q viuus pstabat libertis relinqbat libertis. vnde videbat qd solũ vocarẽtur ad legatũ liberti qbus in vita pstabat alimẽta. & sic videbatur esse cõditio ppter quã alij excluderent: sed dñũ ibi terminat qr omnes liberti veniũt ad legatũ ex eo qd relatiuũ ibi respiciat pstationẽ & quãtitatẽ alimentorum nõ aũt personas quibus fuerit prestita. & ideo nõ habet limitare psonas quas non respicit sed solũ quãtitatẽ alimẽtorum quã respicit. & sic no. diligenter esse considerandũ qd respiciat relatiuũ. facit qd dixi in simili circa. l. stichum q meus erit. In ea. gl. in fi. solue fm Dy. & doc. qd ibi erat incertitudo circa psonas q nõ supplent a lege sed hic erat incertitudo circa distributionẽ partiũ quã supplet a lege. vt. s. eo. l. item qd sabinus. & ideo nõ habet vitiare. & perinde habet ac si suppletio esset facta a testatore. facit qd habetur in. l. fi. C. si man. ita fu. alie. 4 †Et ex predictis no. doctrinã fm Bar. qd si in aliquo actu versat incertitudo an illa habeat vitiare. nã dicẽdum est qd si talis incertitudo nõ supplet p. l. habet vitiare al's secus. Et p hanc doc. dicit posse inferri ad solutionẽ duarũ. ll. q vident cõtrarie. vcз. l. si qs intẽtione. s. de iudi. & l. idẽ põponi' scribit si frumen. §. fi. s. de rei ven. nã in prima incertitudo non hз vitiare in secũda sic. & ratio est qr in secũda est incertitudo circa factũ qd lex nõ supplet. ideo habet vitiare vt ibi: sed in prima est incertudo circa ius sed circa id qd dependet a iure. & ibi supplet ex interpretatione iuris. ideo nõ hз vitiare. Et hoc etiã facit ad dicta testiũ vt illa quaten' cõtineãt qd incertũ in facto vitient cũ talis incertitudo nõ suppleat a iure. sec' si al. q incertitudo vsat circa id qd cõsist. t in iure qd supplet ex interptatione iuris. facit qd no. Inn. in. c. cũ clamor. extra de testi. Bar. in l. stipulatio ista. §. hi qui. ĩ. de ver. ob. Et qd dixi. s. circa intellectũ. l. q ples. alleg. in gl. qd incertitudo circa psonas hз vitiare. est veru qñ erãt nominãde p testatorẽ: secus si p aliũ ex mãdato testatoris p id qd habet in. l. cũ quidã. ĩ. de leg. ij. Ex pdictis no. fm Bal. & Ang. qd vbicũq incertitudo reducit ad certũ ex iuris interpretatiõe nũquã vitiat incertitudo. Ultimo p istũ tex. dicit Bal. qd si testes in numero sufficiẽti dicũt titiũ & seiũ fuisse institutũ sed nõ bene recordari pro quibus partibus qd intelligitur esse heredes in equalibus portionibus. nã habetur perinde ac si sine partibus essent instituti per hanc legem.

Summarium.

1 Testiũ vз fm Galli cõsiliũ factũ ẽt filio nõ expsse instituto.
2 Gradus primus prefertur secundo & vlterioribus.
3 Substitutio reciproca verbis affirmatiuis fieri potest.
4 Substituo verbũ & institutionẽ & substitutionẽ inducere põt.
5 Ordo scripture qñ conuerti debeat vt dispositio valeat.
6 Scriptura sequens qñ & quare restringat precedentem.

Cum in testamẽto. Nõ admittitur concursus instituti & substituti. hoc dicit. & primo ponit vnũ dictũ. scdo infert ad casum quesitum. scda ibi ex quo 1 & ic debet incipi ibi casus positio. †Nota q hic videtur casus nisi subaudiendo qd valet testamẽtum factum secundum consilium Galli lз filius nõ fuerit expresse institutus. & hoc tenuit Bar. in. l. gallus. in prin. s. de libe. & posthu. dicẽs qd tacite vr primo loco inuitatus per no. ĩ. eo. l. si quis heres instituat si legitimus. ĩ. eo. Sed in contrarium videtur tex. expressus. l. si quis eũ. §. fi. ĩ. ti. j. & facit qd habetur. d. l. gallus. §. in omnibus. & ideo hic debet subaudiri qd filius fuit institutus vt hic dixit prima glo. nam pro constanti ponit Gallus scdm gloss. in. d. l. gallus. in prin. qd institutio filij deberet procedere de quo dicẽ-2 dum vt ibi plene dictum fuit. †No. qd primus gradus pfertur scdo & tertio: & sic omnibus sequẽtibus. Nota quod gradus subalterni nõ cõcurrunt. & sic facit iste tex. qd si plures fuerint electi in potestate ciuitati bononie ordine successiuo puta vnus primo: & si ille nõ esset secũdo alius & sit successiue plures fuissent electi qd primo acceptante oẽs alij excludẽtur. facit qd not. Inno. in. c. cum terra. extra de electio.

Hec verba. Copulatiuo loco posita si est iter pcedẽtes solute posita cẽset fuisse apposita. h. d. & hoc pcedit put dr Bar. in litera put habet & Gaius. sз vbi habetur sine dictiõe & tũc fm eũ. h. d. vcз q soluta resoluit in cõiunctã. & facit qd habet in fi. l. in. l. cũ delanionis. §. qdã. de fundo instru. & l. triplici. ĩ. de v. sig. de quo plene p Bar. in. l. re cõiũcti. de le. iij. vel põt sic summari fm Ang. lз substitutio pcedat instõne fm modũ scripture: nõ tñ fm ordinẽ itellect'. facit 3 l. si ita heres. s. e. †No. q substitutio reciproca põt fieri vbis affirmatiuis. No. q vna oratio põt sortiri effectũ plurium ad inuicẽ subordinatorum. Itẽ facit ad. q. quã tãgit h Dy. & ĩ. dicet. 4 †No. etiã q p verbũ substituo interdũ etiã inducitur institutio & substitutio. quod est notãdum. Item potes notare quod per verbum substituo interdum inducitur institutio vt hic probatur. quod est bene notandum. & facit quod habetur in tex. & gl. l. si pater impuberis. infra titulo primo. Nota secundum Ange. arg. quod si duo accusantur quod vnus commisit vuln' in titium: & sic vulnerauit titium alter fecit sibi furtum quod licet non dicatur quod inuicem dederint sibi auxiliu tame subintelligatur. Sed certe non video quomodo iste textus hoc probat quia loquitur quando expresse fuit apposita dictio inuicem. et contra Angelum facit quia in dubio debet fieri interpretatio mitior in delictis. l. si preses. & l. interpretatione. infra de penis. 5 †Ultimo inducit istum tex. Cy. ad. q. si in instrumento reperitur primo loco scriptam donationem factam fuisse filio. deinde contineatur fuisse emancipatum quod debeamus converte re ordinẽ scripture vt teneat dispositio. qd sequit hic Ang. alle. l. ij. §. prius. ĩ. titulo. j. idem sequitur hic Bal. dicens Cy. hic voluisse quod vbi in instrumẽto reperitur plures actus successiue fuisse factos qd semp fingat ille actus precessisse qui facit actum validari p istũ tex. & rõ qr in casu pdicto si donatio fuisset facta filio in ptãte nõ valuisset. l. ij. C. de inoffi. donatio. sed bene valet quãdo fit filio emãcipato: ideo finget emãcipationẽ pcessisse donationẽ licet p'rio loco scripta fuerit donatio. Et ista inuestigatio est vtilis qñ res donata nõ fuit tradita. si aũt fuisset tradita tũc ẽt dato q a pnci. nõ valuisset si fuisset facta filio in ptãte

tamen

tñ fuisset cõfirmata morte donãtis.l.donatiões.C.de do.iter vi. z vxo.ex quo traditio vel aliqd qd sit loco traditiõis interuenit aliter nõ ɔfirmaret.l.papinian⁹.cũ ibi no.ff.de do.iter vi.z vxo. ¶ Ultimo no.qd oratio solũ hʒ vim copule.l.triplici.ff.de ꝟ.si. z habes duas gl.no.q dicũt qd pũct⁹ stat loco copule.l.cũ duobus.§.si in coeũda.ff.p socio.z.l.ptia rerũ.ff.ad.l.falcidiam.

Qui tres. Indefinita oratio nõ cõprehẽdit illud q spãliter est ꝓuisum.h.d.vel aliter põt sum mari.Sequẽs scriptura spãlis detrahit gñalitati poris i scriptu 6 ra pcedẽtiũ.h.d.fm bal.¶†No.ex tex.q sequẽs scriptura spã lis restringit pcedẽtẽ gñalẽ vt nõ includat illd q erat apta iclu dere.z sic nõ corrigit sʒ ipediet iclusionẽ fm bal.z ang. facit q hr.ff.eo.ti.l.q nõ militabat.§.j.z h põt ꝓcedere in exẽplo posito in lra qñ erãt tres filij.Sʒ si fuissent duo vt tangit gl.tũc sequẽs scriptura necessario corrigeret in pte.¶No.q sequẽs scriptura restringit z determinat pcedentẽ. z qz ps scda testi interptat z declarat primã.z interdũ etiã restringit.facit qd no.hic Bar.

Summarium.

1. Institutio ex die incerta fieri potest.
2. Institutus post mortem in vita legatarij adire non potens nõ confirmat legatum.
3. Conditio q̃ tacite hereditati adijcit in codicillis nõ adimitur.
4. Testamentũ ex codicillis nõ sumit adminiculum.
5. Aditio hereditatis pure relicte per conditionem libertati appositam retardatur.
6. Heres ex codicillis nemo esse potest.
7. Codicilli non valent testamento non valente.
8. Legata ad pias causas nõ debẽtur hereditate nõ adita.
9. Extinctum non reconciliatur.
10. Dispõ fundit⁹ euacuata nõ recõciliat ꝓpter aliqd cõtingẽs.
11. Conditio vera nõ dicitur que tacite subintelligitur.
12. Seruus potest simpliciter heres institui.

Ei filio. Post mortẽ legatarij põt seru⁹ legat⁹ ꝓ pte hẽs institui.h.d.¶ In tex.ibi heredẽ instituere.supple cũ libertate alrs non valuisset instõ scdm ista tpa si erat seruus ꝓprius testatoris.vt plene no.in.l.sed si ɔditioni.§.fi.ff.eo.¶ Itẽ intellige alio cohrde dato alrs fil⁹ repiret exheredat⁹ post mortẽ suã cũ olũ post ei⁹ mortẽ põt hereditas adiri.z exheredatio sumat effectũ ab adita heredita.e.l.filiũ.§.sʒ cũ exhrdatio.ff.de ɔ̃tabu. z.l.fi.C.de inoff.test.z ideo nõ valuisset exheredatio nec p consequẽs testñ.l.si ita.§.fi.ff.de lib.z posthu.Nota qd dictum est 1 in summario.† Nota etiã q põt fieri institutio ex die incerta. secus si fiat ex die certa.l.hereditas ex die.ff.eo.¶ In glo.j.in fi. No.diligẽter hãc glo.fm Ang.qz p illã videt recte decidi questio de qua dictũ fuit in.l.hereditas ex die.ff.e.qñ vcʒ relinqtur vxori vsusfructus oim bonorũ testatoris in vita ipsi⁹ vxoris.z post mortẽ vxoris instituit frater testãtis vel alius vlr.nã videtur q tale relictũ vsusfructus nõ valeat:qz in vita vxoris nemo reperit esse heres qui posset hereditatẽ adire.z p cõsequẽs confirmare testñ vt debeat relictũ vsusfructus cuius dies nõ cedit nec debet nisi ab adita hereditate.l.j.§.in nouissimo.C.de cad. tol.z.l.j.C.qñ dies vsusfru.le.ce.z sic p hãc glo. videt approbari opi.tenẽtiũ in dicto casu relictũ vsusfruct⁹ esse nullũ z nõ valere p id qd dicit hec glo.quã Ang.dicit esse no.z plus non dicit. z istã partẽ puto de iure esse veriorẽ: vt plene dixi in.l.filius a patre.in prin.ff.de libe.z posth.Licet Bal.z Ang. etiã in.d. l.hereditas ex die.aliter dicãt:z aliter etiã dixerit Bald.in.l.extraneũ.C.de heredib⁹ insti.z.l.id qd pauperib⁹.in.auth.q.C.de epi.z cle.Si quis tamẽ vellet euadere hanc glo.posset dicere qd 2 in casu isto.s.huius.§.† Si institut⁹ post mortẽ diceret posse adire vita legatarij nõ posset dici q cõfirmaret legatũ sed poti⁹ extingueret qz nõ posset adire nisi etiã esset liber.z sic nõ posset legatarius habere legatũ ex quo nõ est seruus sʒ liber.Sed secus esset in casu questionis de vxore qz si diceret institutũ post mortẽ posse adire:bene posset tũc cõfirmari relictũ vsusfruct⁹. tamẽ vt dixi videt dicendũ q legatũ vsusfructus sit nullũ qz ex quo in vita vxoris nullus reperit institutus sed solũ post mortẽ nõ videtur posse adiri hereditas in vita vxoris. Aduerte qz ratio glo.procedit nedum in secũdo responso sed etiã in primo. tamẽ in primo etiam est alia ratio videlicet qd reperiret filius exheredatus in effectu post mortẽ suã dixi supra in litera.

3 **Seruus.** † Cõditio tacite adiecta hereditati nõ põt in codicillis adimi.h.d. Et rõ eẽ põt qz si posset adimi in codicillis vr hereditas directo dari in codicillis. qd esse nõ põt.l.hereditatẽ.C.de codicil.z instit.de codicil.§. fi. ¶ No.ex tex.q conditio adiecta libertati relicte seruo intelligitur repetita tacite in institutione hereditatis simpliciter facta de seruo.facit qd habetur.l.cum seruus.ff.de condi. z demonst. 4 ¶ † Nota q testamẽtũ nõ sumit aliquod adminiculum a codicillis.qd patet qz in casu isto seruus esset statu liber ex codicillis.

5 Consequẽter statim esset liber z heres.¶ † Nota qd aditio hereditatis pure relicte retardatur per conditionẽ appositam libertati.¶ No.etiam scdm Bal.qd codicilli qui nõ possunt operari ex testamento qd expone.i.subsistẽte testamẽto.tacite videnẽ facti ab intestato:qd est bene notanduʒ scdm eum. z hoc dictũ est no.propter id qd tangetur hic in gl.fi.huius.§. z qd etiã hic tetigit Bar.¶ In gl.j.huius.§.ibi scriptus solus scdm Joan. quasi velit qd si habuisset coheredẽ nõ procederet litera inquãtum dicit ante calendas non esset liber nec heres nõ impleta cõditione. Nam cum per aditionẽ coheredis possent confirmari codicilli: si coheres adiret ante calendas essent codicilli cõfirmati:z sic videtur qd competeret libertas seruo ex codicillis etiam ante calẽdas:z sic consequẽter esset heres z liber ante calẽdas. z ideo necessario videtur tex.intelligendus quãdo solus seruus fuit heres scriptus.z sic transit Barto.z videtur cum eo trãsire Bal.z Ange.Sed puto contrarium posse dici:qz etiaʒ si habebat coheredem videtur stare eadem ratio vt ante calẽdas nõ sit liber:ex eo qz si ante calendas esset liber ex codicillis etiam quãdo habuit coheredẽ qui ante calendas adiuerit videtur remota conditio in codicillis que fuit adiecta in testamento libertati z consequenter hereditati:z sic per hoc videtur dari hereditas in codicillis sicut quando fuisset solus heres qd esse nõ põt. Ideo vtroqʒ casu hoc est siue sol⁹ fuerit institutus seruus siue habuerit coheredem videtur litera ꝓcedere.qd tene mẽti.¶ In gl.ibi neqʒ liber ibi alrs volũtarius scdm Hug.Et sic scdm opi. Hug. non frustra omnino expectabitur an cõditio eueniat ex quo diuersus effectus potest contingere adueniente cõditione ab illo qui eueniret deficiente conditione.Secus qñ omnino idem effect⁹ vtrobiqʒ sequit siue existat cõditio siue deficiat:qz tũc nõ expectaretur euẽtus cõditionis:nam frustra esset tũc expectare.l.si quis ita scripserit.ff.eo. Aduerte qd lʒ Hugo. dicat qd deficiẽte cõditione erit liber ex codicillis z etiam erit heres volũtarius ex testamẽto:tñ an hec opi.sit vera tãgit in gl.sequẽti:qz nõ vr esse vera vt ibi dicet.¶ In ea.gl.ibi vr remota ɔditio.no.bñ rationem glo.z id qd sequit in gl.nã vr ratio glo.si bene põderet habere locũ siue fuerit hic dat⁹ coheres seruo siue nõ. de q̃ dixi.ff. in gl.j.¶ In gl.ex codicillis.ibi qd hic nõ est heres. z ista opi. videt esse verior de iure:qz ex quo deficit ɔditio adiecta in testa 6 mento nõ põt esse heres ex testõ.† Itẽ nõ põt esse heres ex codicillis qz hereditas nõ fuit data nec dari potuit de codicillis.nec vllo modo põt esse hrs.lʒ sit liber ex codicillis ex quo deficit cõditio apposita i testamẽto.¶ In ea.gl.ibi habebat coheredẽ. Hec solutio in se bona quo ad relictũ ipsiuʒ libertatis qz per aditionem coheredis cõfirmatũ est testamentũ z cõsequẽter codicilli.z portio hereditatis deficiens accrescit sibi. non añt sequitur qd p dationẽ coheredis possit habere seru⁹ magis quã si fuisset solus institutus per id qd dixi.ff.¶ In ea.gl.ibi hic añt in codicillis.Tene menti hãc so.ex qua habes qd licet legata relicta in testamẽto non debeãtur qñ nõ adit hereditas.ex illo tamẽ bene debentur legata relicta in codicillis lʒ nõ adeatur hereditas ex testamento qd est singulariter no.Sed cõtra istã sol. facit qz quando fiunt codicilli facto testamẽto valor codicillorũ videt dependere a valore testamenti.z sic non valente testõ prout nõ valet si hereditas nõ aditur.l.eam quã.alleg.in gl.nõ videntur valere codicilli.l.ab intestato.ff.de iure codi.z.l.j.C.de codi. vbi rupto testamẽto rũpuntur etiã codicilli.Propter hoc Bar.hic dixit qd hoc dʒ intelligi quãdo codicilli fuerũt facti ab intestato:vt qz apparebat in illis qd voluit grauare ẽt veniẽtes ab intestato.z ideo voluerũt qd etiã dato qd testamẽtũ non valuerit qz ex eo nõ fuit adita hereditas.iste tamẽ intellect⁹ Bar.vr aliqualiter diuinare ad istũ tex.iõ vr posse dici vt voluit hic sentire Bal.subtiliter i vno notabili qd supra posui vcʒ qd codicilli vbi nõ possunt sortiri effectũ testõ existẽte valido vt erat hic in casu istius.§.tũ tacite etiã alio nõ apparẽte videatur testator voluisse legata in codicillis prestari a veniẽtbus ab intestato.z ita intelligat hic.nam si fuisset liber z heres ex testamento libertas data i codicillis frustratorie fuisset data:z sic illa intelligit solũ fuisse data si testamentũ nõ haberet effectũ qz nõ esset liber z he 7 res ex testamẽto.¶ † Et no.singulariter hãc limitationẽ ad id qd dicit qd vbi nõ valeret testamẽtũ nõ valeãt codicilli:qz illud est verum nisi in codicillis expresse essent rogati veniẽtes ab intestato vel nisi tacite intelligerent rogati.qd videt esse quando codicilli non haberent effectum testamento etiam existente valido vt hic videtur probari nõ diuinãdo scdm intellectũ quem hic voluit sentire Bal.qd ꝑpetuo tene mẽti.¶ In ea.gl.ibi alrs non tenet libertus.No. diligenter z bene hanc gl.que semp reputatur no.q̃ vult in effectu qd nũquã aliqd legatũ etiã libertatis debeat nisi adeat hereditas saltẽ a veniẽtib⁹ ab intestato. z pro hoc est casus scdm Odof.i.l.ij.ff.de fideicõmis. liber. Et pl⁹ videtur qd vbi libertas relinquitur in testamẽto nõ valeat nisi adeat hereditas ex testamẽto.Saluo nisi essent legata repetita a venientibus ab intestato vel nisi in fraudẽ repudiaretur he-

reditas ex testamento vt adireť hereditas ab intestato.l.ij.C.si qs omis.cau.te.tñ etiā in dictis casibus oportet hereditatē adiri ab intestato vt dictū est. ¶ † Et pdicta faciunt qd legata ad pias cās nō debeātur nō adita hereditate sicut nec libertates.ꝛ h tenuit Ang.h ꝛ Bar.in.l.j.C.de sac.san.ec.in lectura illius.l. Sz in repetitiōe illi⁹.l.circa finē tenuit ꝯriū:qꝛ talia delicta videnť deberi etiā si solēnitas reqsita a iure nō interueniat arg.c. cū esses.ꝛ.c.relatū.extra de testa.ꝛ p id qd habeť ad Galat. tertio in epistola Pauli ꝛ ad hebreos.viij.c. vbi videť sufficere qd testamētū sit morte ꝯfirmatū:ꝛ qꝛ qui spiritu dei duciť vt videntur duci relinquētes ad pias causas nō videť esse sub lege vt in dictis locis ꝛ i.c.lz.de regu.ꝛ.xix.q.ij.c.due.ꝛ istud tenuit etiā h Bal.dicēs qd regulariter legata nō debeanť hḋitate nō adita fallit tñ in relictis ad pias causas qꝛ illa debenť officio qd p eis pōt implorari.l.hḋitas.§.fi.ff.de peti.here. ꝛ idē tenuit ibi ꝛ in.l.eā quā.C.de fideicō.Spe.de hoc tetigit in ti.de instr. edi. §.nunc aliqua ver.sed pone qd ex eo testō non est adita hereditas.vbi aliqualiter inepte videť loqui vt etiā ibi tangit Jo.an. in addi. Et ibi videť inclinare qd nō valeant nisi in casibus expressis in iure.ꝛ idē videť ibi velle Jo.an. qui etiā ibi tangit in addi.que incipit hic omittit autor questionē. An sicut bona p libertatibus cōseruandis qñ nō adiť hereditas possunt adijci. insti.de bo.q̄ libe.cau.adi.p totū ti. ꝛ ita etiā possunt adijci pro cōseruandis legatis ad pias causas. Et ibi refert opi. nā quidā dixerūt qd nō:qꝛ h nō reperiť in iure cautū.ꝛ qꝛ cōtra libertatē nō currit pscriptio.l.j.§.fi.C.de pscrip.lon.tēpo. q̄ pro liberta. ꝛ tñ cōtra relicta ad pias causas currit pscriptio.l.fi.C. de sa.san. ec. Nico.de mat.vt refert Joā.an.in addi. pdicta tenuit ꝯriū videlicet qd possint adijci bona testatoris cā seruādoꝝ legatoꝝ ad pias causas. Moueť qꝛ si bona possunt adijci p cōseruāda libertate ꝛ tali put possunt.ꝛ pbať in dicto titulo insti.de bo.q̄ liber.cau.adi. Multo fortius debebūt posse adijci p conseruāda libertate anime que cunctis rebus est pferenda.l. sancimus ad fi.C.de sa.san.ec.xij.q.j.precipimus. Legata autē pia videntur tendere ad cōseruādā libertatē anime vt sic p illa liberetur a penis purgatorij.facit qd habeť in.c.anime dfunctoꝝ.xiij.q. ij.ꝛ in hac opi.etiā residet Jo.an.in addi.pdicta.ꝛ p hoc etiam videť sumere qd legata ad pias causas d iure nō valeāt nec debeanť nisi subueniať eis p modū predictū. Si eñ valerēt etiaz hereditate nō adita nō esset necesse subuenire eis p modū predictū.ꝛ hanc opi. qd etiā p conseruandis legatis ad pias causas possint bona adijci.tenuit Bar.in.l.j.C. de sac.san.eccl. in lect. illius.l.ꝛ hāc opi.etiā tenuit hic Ang.dicēs qd sic etiā fecit practicari in hac ciuitate.s.bononie. Bal.vo hic videť velle qd nō sit necesse subueniri dictis legatis p modū predictū qꝛ secundū eū dicta legata debenť licet hereditas nō adeať qꝛ illa debenť officio iudicis.l.hereditas.§.fi.ff.de peti.here.ꝛ idē tenuit in.l.j. C.de sa.san.ec.circa fi. Ibi tñ distinguit qd aut p dictis legatis implorať officiū iudicis ꝛ tūc nō est necesse dicere de aditiōne. Aut agit p dictis legatis actione ex testamento vel rei ven. vel hypothecaria que sunt actiones compentes pro legatis.l.j. C.cōia de lega.ꝛ tūc tales actiones nō possunt intētari nisi doceatur de aditiōe hereditatis:qꝛ illa nō cōpetūt nisi hereditate adita.l.j.§.igiť.ꝛ.§.in nouissimo.C.de cad.tol. Sz Ang.hic nō placet opi.Bal. inquātū dicit qd pōt iplorari officiū iudicis p dictis legatis hereditate nō adita. Qꝛ lz officiū nobile actiuuz inueniat subiectū in q̄ resideat.vcz psonā iudicis:nō tñ inuenit subiectū passiuū in quo possit exerceri. Nō eñ inuenit in here.de cū nullus existat hereditate nō adita nec etiā in hereditate iacēte:qꝛ ex quo nemo vult esse heres desijt esse hereditas ꝛ incipiūt esse bona vacātia.l.j.§.an bona.ff.de iure fis. Preterea ꝯtra hereditatē iacentem non videť posse agi.l.is cui.§.cessatū.ff. vt in pos.leg.ꝛ.l.si seru⁹ hereditas.ff.de stipu.seruo. ꝛ p ista parte facit etiā qd habeť in.l.si nemo.ff.de reg.iur.ꝛ hec pars ꝙ legata relicta ad pias causas de iure nō debeanť hereditate nō adita vr̄ verior de iure. Cū hoc nō reperiať iure cautū.arg.l.illā.C. de colla. Nec ob.qd habeť.l. Antonius.ꝛ.l.in testō.ff.de fideicō. liber.vbi vr̄ valere legatū libertatis etiam hereditate nō adita ꝛ sic videť qd idē sit dicendū in relicto ad pias causas qd concernit fauorē animarū.vt.l.sancimus.de sac.sanc.ec.qꝛ rñderi pōt qd ibi est speciale in illis casibus vt ibi no.ꝛ.l.eā quā.C.de fideicō.vnde legatum etiā libertatis regulariter nō debetur hereditate non adita.l.ij.C.si quis omis.cau.test. Item non ob.c. cum esses.ꝛ.c.relatū.de test.qꝛ illa.c.loquuntur quo ad solennitatez numeri testiuz qui sufficit minor in relictis ad pias causas quā in alijs causis cū sufficiūt duo vel tres testes cum in alijs requiranť.vij.ꝛ.v.codicillis.l.hac ꝯsultissima.C.de testa.ꝛ.l.fi.ad fi. C.de codicillis. Itē nō ob.autoritas apostoli dū dicit testamētum morte testātis cōfirmari:qꝛ illud dixit qd non potest amplius reuocari lz ante mortem possit reuocari qꝛ ambulatoria vsqꝫ ad mortē.l.iiij.§.fi.cum.l.sequenti.ff.de adimē.lega.ꝛ sic nō excludit quin etiā vltra mortē requirať aditio. Itē nō ob.ꝛ cum dicitur qd q spiritu dei aguñť nō sunt sub lege:qꝛ illud hz locū in illis q religionē ingrediunť:vt ptz ex no.c.lz.de regulari.ꝛ.c. due sunt inquit leges.xix.q.ij.ꝛ sic nō videť illud habere locuz in eo q est in seculo lz relinquat ad pias causas. ꝛ aduerte etiaz qꝛ lz Ang.videať velle qd debeanť relicta ad pias causas saltē si adeať hereditas ab intestato illud videť verū qñ essent repetita a veniētibus ab intestato vel essent relicta in codicillis nullo adito testō ꝛ nō sunt repetita ab intestato qꝛ videť qd nō valet nisi adeať hereditas ex testamēto vel nisi in fraudem adireť ab intest. p id qd habeť in simili de libertate.l.ij.C. si qs omis. cau. testa. Id aūt qd supius dictū est tenēdo qd legata ad pias cās nō valeāt hḋitate nō adita tñ ad instar libertatū pōt eis subueniri vt adijcianť bona cā ipsoꝝ legatoꝝ ad pias causas ꝯseruādoꝝ.satis videť pcedere ꝛ tutius est practicare dictā viā quā iplorare officiū iudicis p ipsis legatis cū cōmunis opi. videať in hoc cōsonare. Nec ob.l.hereditas.§.fi.quā Bald.allegat:qꝛ potius facit ꝯ.nā loquiť ibi qñ heres q erat iussus facere monumentū adiuit hereditatē sed negligebat iplere testatoris preceptū q̄ casu dicit ipm posse cogi officio iudicis. Et predicta pcedunt nisi ex forma statuti vel de ꝯsuetudine seruareť opi. Bal. in loco in quo peteret legatū ipsum ad pias causas.nā tūc posset pcedere opi.Bal.p no.in.l.oēs populi.de iusti.ꝛ iur.ꝛ.l.minime.ff.de legibus.ꝛ.c.cum dilectus.extra de cōsue. Nec ob. pdictis inquātū dixi qd hereditate nō adita de iure nō debētur legata ad pias causas id qd Bar.tāgit in.l.eā quā.C.de fideic. ꝛ in auť.sz cū testator.C. ad legē fal.vbi p parte illa que habet qd debeātur.allegat id qd habeť in.§.si vo expressim.in auť.de de here.ꝛ falci.ꝛ in dicta auť.sz cū testator.vbi vr̄ pbari qd si testator expresse phibuit falcidiā detrahi.si heres restitueret hereditatē nihilominus debeanť legata qꝛ hḋitas trāsit cū onere legatoꝝ ad psonas noīatas in auť.hoc amplius.C.de fideic. ꝛ sic videť qd cū p legē phibeať falcidiā detrahi de relictis ad pias causas.in auť.similiter.C.ad legē falci.eadē ratione si heres repudiat hereditatē videť qd debeātur legata ꝛ trāseat hereditas cū onere legatoꝝ ad psonas nominatas in.d.auť. hoc amplius. Nā pōt dupliciter responderi.primo ꝙ nō diciť in.d. §.si vero expressim.nec in.d.auť.sed cū testator.legata deberi si heres repudiet hereditatē:sed bene dicit ꝙ si heres non implet voluntatē defuncti qñ expresse phibuit falcidiā intelligo quia nō soluit legata integra tunc habet locū qd ibi diciť vt trāseat hereditas ad psonas supradictas.ꝛ hoc satis innuit ex lr̄a duz dicit si heres nō implet.ꝛ sic innuit qd erat heres.ꝛ p cōsequēs hereditatē adiuerat sed nō implebat volūtatē defuncti sicut ēt in simili cōtingit in.d.auť.h amplius.qꝛ postꝙ adiuerat nō interpellabat volūtatē testantis. ¶ Uel scdo pōt dici ꝙ etiā dato ꝙ diceretur in dicto casu quādo expresse prohibita est falcidia legata deberi hereditate repudiata tamē cum ille casus sit exorbitās a regulis iuris vt ptz in.l.j.§.in nouissimo.C. de cad. tol.non vere videntur trahendus ad aliuz casum in quo testator non prohibuit falcidiam. lz lex aliter prohibeat. nā magis videť esse fauenduz expresse voluntati testantis quā voluntati cui dūtaxat ius fauet.argumēto.l.j.C.de sac.san.eccl. ¶ Item nota ꝙ nō obstat dicta.l.j.inquātum dicit ꝙ liber dz esse stilus quādo aliquid relinquitur ecclesie ꝛ sic pie cause. ꝛ p cōsequēs vr̄ qd debeat esse liber a solēnitatibus iuris:ꝛ sic videť nō requiri aditio:qꝛ respōdeo ꝙ liber dz esset stilus supple volūtatis testantis.s.vallate iuris solēnitate vt expresse pbať in.l.generali. eo.ti. Nec ob.si dicať ꝙ ex testamēto militis videātur deberi relicta hereditate nō adita p.l.miles.ita.§.fi.ꝛ.l.in fraudē.§.fi.de testa.mili.qꝛ ibi hoc nō probať sed dicitur ꝙ valet substitutio pupillaris facta p militē in eius testamēto:licet ex eo nō adeať hereditas.ꝛ hoc iō qꝛ potuit pupillo pupillariter substituere:lz sibi militi ipse miles nō fecisset testamētū. nō aūt dicitur legata deberi hereditate nō adita.imo vr̄ probari oppositū p locum a speciali in.l.neqꝫ enim.§.fi.de testa.mili.vbi est spāle in casu isto qd vbi nō adeať hereditas ex testamēto militis tamē debeatur libertas ꝛ hereditas p fideicōmissum relicta.ꝛ est ibi maior specialitas qꝛ fideicōmissaria hereditas trahiť ad directum vt ibi ptz ꝛ sic nō videť bene iure pbari ꝙ debeantur legata ad pias causas in testamēto militis hereditate nō adita:sed poti⁹ oppositū p.l.neqꝫ enim.§.fi.p auť. a speciali. Nec similiter videť bn̄ pbari posse ꝙ de iure debeātur legata ad pias causas hereditate non adita:lz dicta opi.sit valde equa. ¶ Et pp̄ter predicta ipsemet Bar.in.d.l. eam quā. forte dixit tutius esse qd petanť adijci bona cā seruandoꝝ legatoꝝ sicut pōt peti cā cōseruandarū libertatū. Et nota etiā qd aliqui dicūt Spe. nō tenere legata deberi ad pias causas hereditate nō adita:ꝛ sic allegat eū Bar.in.d.l.eā quā.ꝛ dicit hoc tenere in titu.de testa.§.j.ver.pone aliquis.vbi expresse hoc nō dicit:sed forte voluit allegare in quantum ibi videtur dicere libertates deberi hereditate nō adita. Et ipse idem Bar.in.l.j.de sacrosan.eccl.in lec.dicat quod licet Specula.in titulo de instru.edic.§.nunc aliqua.ver.nec.sed pone

pone qd ex eodē testamento zc. videatur ponere opi. z nihil firmare. tñ scdm eũ vr̃ inclinare qd debeant. sed re vera ibi aliqua liter inepte fuit locutus ipe. vt ibi dicit Jo. an. in addi. vnde ali qui etiam allegant ipsum velle legata non deberi.

Si quis suũ. Sublata causa viuo testatore per quã conditio vni rei adiecta alteri intelligit̃ repetita cessat repetitio ɔditione pẽdente. Sec⁹ si tpe quo tollit̃ prior cã cõditio iã esset defecta. h. d. Et primo loquit̃ qñ seruus est institutus pure z libertas data sub ɔditione. scdo qñ libertas dat̃ seruo sub ɔditione z eidẽ dat̃ legatũ pure. scda ibi in ver. igit̃. ¶ In tex. ibi z cõstituit. i. valuit z valet institu-

9 tio. z q̃ sit rõ tangit̃ cũ gl. prima hui⁹. §. ¶ † No. ex tex. qd illud qd est extinctũ nõ recõciliat̃ lz illud qd pendet posset purificari

10 ꝑ3 Bal. z Ang. ¶ † No. qd dispositio fundit⁹ euacuata ꝓpter aliqd cõtingẽs nõ recõciliat̃ lz cesset defect⁹ ꝓpter q̃ nõ valuerit dispositio. z ratio est q2 illud q̃ emanauit dispositionem traxit originẽ a facto defuncti. alias esset secus ꝑ id qd habet̃ in. l. posthumus in prin. ff. ti. ij. z ideo hic nõ reconualescit nisi fuerit primitiua dispositio confirmata. l. qui liberis. §. ex testamento. ff. de sec. tab. ¶ Not. et q̃ vbi ꝑ testatorẽ alienat̃ seru⁹ cui reliquerat libertatẽ vr̃ tacite illã reuocare z rõ est q2 seruo alieno nõ pt̃ dari libertas. l. si alienã. ff. eo. z no. ff. eo. l. sed z si cõditioni. §. fi. z sic deuenit res facto testatoris ad casum a quo incipere nõ possit. ideo ꝑ hoc vr̃ tacite penitere z reuocare ipsam libertatẽ. facit l. q2 in eũ. ff. ad legẽ aql. Licet aũt qñ seruus est institutus cũ libertate. z sic data erit libertas z hereditas ꝑ alienationẽ factã per testan. videat̃ reuocari libertas ꝓpter rõnẽ quã supra dixi nõ tñ bene videt̃ reuocari institutio nec datio hereditatis. propterea q2 seruus alien⁹ põt institui z sic nõ deuenit tũc facto testatoris institutio seu datio hereditatis ad casum a quo nõ possit incipere. Ideo merito nõ vitiat̃ instõ lz vitiet̃ libertas. z ista est rõ huius tex. in prio rñso. Nec ob. ꝓdictis q̃ habet̃. l. si ita. §. regula. ff. de lib. z posthu. vbi p3 q̃ qñ simul dat̃ hereditas z libertas in testõ nõ põt vnũ sine alio adimi q2 illud ꝓcedit qñ solu3 interueniret verbalis adẽptio. Secus qñ interueniat tacita adẽptio ꝑ actũ facti. Ut cõtingit qñ fit alienatio ipsius serui vt dictũ est. Predicta ꝓcedũt vt hic tangit̃ in litera qñ alienatio fuit facta pẽdente ɔditiõe. sed vbi fuit alienatio serui postq̃ defecit ɔditio adiecta libertati. tũc isto casu non valet libertas nec institutio nec recõualescit ꝑ alienationẽ ipsa institutio. z est rõ q2 ex quo data erat libertas sub ɔdõne intelligebat̃ tacite instititutus sub ɔdõne eadẽ. vñ si ɔtingit ɔditionẽ libertatis deficere vitiat̃ libertas. silr̃ ẽt institutio ex quo deficit ɔditio q̃ ipsi institutiõi tacite intelligebat̃ adiecta. z iõ lz postea alienet̃ seru⁹ nõ tñ recõualescit relictũ libertatis q2 nõ põt seruo alieno libertas dari aut relinqui. Itẽ nõ recõualescit institutio q2 lz illa posset fieri de seruo alieno tñ ex quo est extincta z facta inutilis facto testãtis nõ recõualescit nisi apparet de nouo iudicio volũtatis testãtis volẽtis ipsa3 institutionẽ cõualescere ꝑ id qd habet̃. l. q li beris. §. ex testõ. ff. de secũ. tab. z sic nõ recõualescit hoc casu instõ que erat inutilis lz cessare videat̃ impedimẽtũ ex eo q2 facta fuit inutilis facto testãtis q appos̃uit ɔditionẽ libertati q̃ tacite itel ligebat̃ repetita in institutione. Secus qñ sine facto testãtis vitiat̃ istitutio in eius vita q2 tũc interdũ recõualescit cessante ipedimẽto i vita testãtis. l. posthum⁹. ff. ti. ij. z ꝑ hoc habes rõnẽ totius tex. ¶ In glo. i. §. huius ꝑ cõdõnis defectũ. Attẽde q2 ista verba q̃ fuerũt Roge. sunt obscura. Ideo vt intelligas posses apostillare gl. hoc mõ dũ dicit ꝑ ɔdõnẽ supple appositã libertati. z dũ dicit per defectũ supple q̃ per alienationẽ factã de seruo cõtingit. nõ aũt intelligas q̃ vere defecerit pria cõdõ: q2 in hoc primo responso pẽdebat conditio vt p3 ex litera. Ideo autẽ vr̃ deficere ɔdõ ꝑ alienationẽ serui: q2 testator videt̃ penituisse de relicto libertatis z illã reuocasse cum libertas nõ possit dari seruo alieno z illam tacite reuocare vt superius dictũ est. z ɔsr̃ voluit cõditionẽ appositã libertati haberi ꝓ defecta alienãdo ip3 seruũ. z hoc est qd voluit Rogerius. z dũ gl. subdit sub qua in-

11 tellige cõditione adiecta libertati. ¶ † In ea. glo. ibi q2 vere nõ est cõditio. nota bene q̃ ɔdõ que tacite subintelligit̃ nõ vr̃ esse vera conditio. z ista est rõ quare nõ ipedit trãsmissionẽ. l. conditiones q̃ extrinsecus. ff. de cõdi. z demõ. Aduerte tñ q2 lz tacita cõditio nõ ipediat trãsmissionẽ tñ impedit obligationẽ oriri sicut expressa. vt est gl. no. in. l. itẽ q2. ff. de pac. ¶ In ea. gl. ibi al's si esset vera cõditio. no. ſm Ang. z gl. diligẽter q̃ si conditio expresse apposita libertati expresse fuisset ẽt apposita in institutione: lz seruus alienaretur pẽdente ɔditione. z ꝑ hoc extingueret̃ relictũ libertatis non tamen extingueret̃ institutio ex quo in ea esset expressa cõditio. z ideo quo ad institutionẽ expectabit̃ an eueniat conditio etia3 seruo alienato. Quia si eueniat iussu emptoris poterit adire sicut põt qñ pendente cõditione alienatur seruus. qd tene menti. Nã ſm predicta apparet aliud esse qñ cõditio adiecta libertati intelligit̃ tacite repetita in institutio. et aliud qñ expsse ẽt fuit adiecta institutiõi. Nã primo casu si alienat seruus cõditione pendẽte intelligit̃ reuocata libertas z consequẽter cõditio illa adiecta z per cõsequẽs etiã intelligit̃ reuocata de institutione: z sic remanet tũc institutio pura nec erit necesse expectari euentũ cõditionis: secus aũt est in secũdo casu: q2 tũc respectu institutionis expectabit̃ cõditio ex quo illi expresse fuit adiecta. ¶ In gl. in ver. defectã conditionẽ. ibi adimit solã libertatẽ supple nõ aũt institutionẽ q2 nõ est eadẽ ratio vt dixi

12 ante gl. ¶ † In glo. in ver. inutilis ibi hodie secus: supple quia põt institui hodie seruus simplr̃ non facta mentione libertatis: non aũt intelligas gl. velle qd hodie iste tex. sit correctus: quia imo etiã hodie procederet: nã illud qd dicitur qd vbi seruus in stituitur simpliciter eoipso videtur sibi data libertas illud procedit quando de libertate nulla est expressa facta mẽtio in testamento alias si facta sit mẽtio vt hic fuit nõ habet locũ illa. l. quidam. alleg. in gl. vt no. gl. in pce. §. z sic nõ habet locũ in isto. §. vbi fuit facta expressa mẽtio libertatis. ¶ In gl. in ꝟ. extincta in fi. dic q̃ vbi legatũ inualidatur ante mortem testãtis de illo nõ est vlterius tractandũ. Sed vbi non est inualidatũ ante tps mortis. tũc inspicim⁹ tps mortis testãtis quo ad cessionẽ diei legati. l. i. §. cũ igitur. z §. in nouissimo. C. de cad. tol. ¶ In gl. decedit. ibi quasi tacite. supple legatũ q̃ est ifra. Et qd sequit̃ a seruo acqrendo. i. acquirendũ ꝑ ipsum seruũ existentẽ seruũ. Et qd subijcit libertatis ɔditione adiecta: supple q̃ adimpleta nõ fuit sed defecit: z i effectu voluit Roge. obstare ꝑ verba posita i hoc prin. gl. illud qd in effectu sequit̃ in ver. vel sic. Ideo tene illã expositionẽ. ¶ Ultimo iducit̃ iste. §. ꝑ bar. q2 si istitutio sit facta sub cõditione que etiã tacite intelligit̃ repetita in legatis. l. si titio. §. fi. z. l. si dies. §. fi. ff. qñ dies leg. ce. si ɔtingat viuo testatore vitiari institutionẽ ꝓpter defectũ ꝑteritionis vel exheredationis qd tũc q2 intelliget̃ vitiata institutio z cõsequenter cõditio illi institutioni adiecta remanent legata pura q̃ cõfirmant̃ per aut. ex cã. z pure debebunt̃ lz pẽdeat cõditio adiecta istitutioni. Idẽ puto lz ipse nõ dicat si pẽdẽte cõditiõe institutiõis post mortẽ testãtis vitiet̃ institutio forte ꝓpter natiuitatẽ posthumi preteriti q2 eadẽ videt̃ esse ratio. Sec⁹ videt̃ si ante natiuitate3 posthumi defecisset cõditio adiecta institutioni: q2 tũc testamẽtum fuisset inualidatũ propter defectũ heredis: q2 nõ potuisset ex illo esse heres ex quo defecisset cõditio adiecta institutioni et ideo q2 fuisset nullũ nõ potuisset ꝑ natiuitatẽ posthumi superueniẽtẽ post defectũ cõditionis rũpi. l. nã z si. §. rũpendo. ff. ti. ij. z sic cũ nõ rũperet̃ testũ ex causa preteritionis vel exheredationis. Sed ex alia causa nõ haberet locũ aut̃. ex causa. facit ad predicta qd no. in. d. aut̃. z qd no. ꝑ Bar. in. l. peculiũ. ff. de lega.

Heres ex parte. Quicquid post venditionẽ vẽditor acqrit mediãte seruo vendito restituit emptori vel eius heredi. h. d. vel magis ad literã scdm Ang. si emptor serui ipsum seruum heredẽ ex parte instituat anteq̃ sibi tradat̃: z iussu vẽditoris adeat totũ qd est sibi acquisitũ ex serui aditione coheredi serui d3 restitui. h. d. cũ. l. seq. ¶ No. qd dictũ est in summario. z dicit hic Ang. qd nõ credit hãc. l. esse correctã ꝑ iura noua: q2 illa loquunt̃ qñ seru⁹ qui est in dominio testatoris tpe institutiõis instituit̃ simplr̃: quo casu videt̃ libertas seruo legata: sz hic loqtur qñ tpe testamẽti instituit̃ simplr̃ q nõ est seruus testatoris lz esset testatori debit⁹: z h3 testator ius ꝑsonale ad illũ in suũ dominiũ deducẽdũ: qd tene mẽti. ¶ In gl. fi. legis idẽ ibi z traditus quasi velit qd sicut si seruus esset distractus z traditus nihil potuisset queri ipsi venditori. Sed fuisset quesitũ ipsi emptori si qd seruus acqreret vel ei⁹ hereditãs si post distractionẽ seu venditionẽ z ante traditionẽ serui aliqd acquirat̃ vẽditori ꝑ seruũ totũ debet restitui emptori vel eius heredi q2 omne cõmodũ et incõmodũ prouenĩes ex re vẽdita post vẽditionẽ perfectã licet nõ sit facta traditio spectare d3 ad ipsu3 emptorẽ. l. i. z. l. necessario. ff. de peri. z cõmo. rei vẽ. z ideo nimirũ si totũ hic debet restitui heredi emptoris. ¶ In ea. glo. ibi respondeo cõtemplatione serui. No. bene ex gl. qd vbi seru⁹ simplr̃ instituit̃ ꝑsumit̃ in dubio institui cõtẽplatiõe ipsi⁹ serui. facit q̃ no. i. l. aditio. ff. de acq. here. quo no. ꝑ glo. in. l. si seruo. ff. de iure delibe. ¶ In ea. gl. ibi l. si qs eũ. Dicit ang. hic qd illa. l. modicũ facit: vnde dicit aliter posse solui contrariũ: vz qd ideo institutus ꝓ parte hic h3 totũ lz coheres adierit partẽ suã q2 hic coniũgit̃ natura successiõis cũ natura ɔtract⁹: z sic nõ sum⁹ in simplici iure accrescẽdi q̃ nõ habet locũ post agnitã hereditatẽ per coheredẽ. facit. l. post aditã. C. de ipu. z alijs substi. z idẽ in effectu voluit hic bal. z potes etiã dicere qd institutio facta de suo hic nõ põt esse sibi vtilis q2 non habet libertatẽ nec etiã debet esse vtilis vẽditori q2 nõ d3 habere cõmodũ ex eo qd acquirit̃ post venditionẽ perfectã propter occasionẽ rei vẽdite lz nõ sit facta traditio vt superi⁹ dictũ est. Ideo nimirũ si totũ põt restitui heredi emptoris. ¶ In ea. gl. ibi instituisset sine libertate quo casu scdm ista iura nõ tenebat istitutio: z sic coheres sibi dat⁹ ꝑ ius accrescẽdi habuisset totum. Sed hodie tpe testamẽti si seruus esset proprius testãtis: z

institueret eũ p dimidia τ p alia dimidia daret coheredẽ tunc seru⁹ eẽt liber τ hrs p dimidia. l. pe. C. de neces. ser. lʒ sñ seruus nõ esset testatoris lʒ esset sibi debit⁹ vt erat i casu isto tũc lʒ eẽt institut⁹ p parte nõ haberet hodie libertatẽ sʒ stãdũ esset istis legib⁹ q̃ h casu nõ reperiunt correcte vt dixi superi⁹ post ang. lʒ glo. hic aliqualiter videat innuisse ɔtrariũ. sed nõ bene si h voluit qr legũ correctio est euitanda per. l. pcipimus. C. de app.

Summarium.

1 Contradictorie quando possint simul esse vere.
2 Conflictus rationum quando esse dicatur.
3 Institutio non extinguitur per status mutationem.
4 Imperator potest in causa propria iudicare.
5 Falsum nesciri potest.
6 Testis de his que consistunt in animo nõ debet interrogari.
7 Institutio nulla est quando testator errauit in cõditiõe psone.
8 Monachus plura similia habet cum filio q̃ cum seruo.
9 Filius non sibi sed patri querit.
10 Ius cõmune refertur iuri speciali.
11 Datio substituti vulgaris tollit existentiam sui heredis.
12 Casus voluntatis non comprehenditur sub casu impotentie.

Si paterfa. titiũ. Ista est satis bona lex τ diuidit̃ fm Bald. τ ang. in quatuor partes. nã pmo ponit̃ thema τ qõ. scdo q̃dã distinctio ex ratiocinatio. tertio quenti decisio. quarto decisionis pbatio p exẽplũ. scda ibi põt dici. tertia ibi ig̃. quarta ibi in. l. ex hac lege. Sʒ tu potes dicere qδ in scdo ponit̃ decisio q̃siti in nube τ quedã distinctio ex qua infert ad decisionẽ i specie cũ illa distinctio nõ vr̃ bene posse adaptari ad casũ q̃sitũ. τ breuiter intẽdit hoc in summa fm Old. Cy. Bar. τ Bal. τ cõiter doc. Propter repugnãtiã iuris τ rõnis admitt̃ cõcursus instituti τ substituti vulgaris. h. d. Uel sic fm ang. pp̃ter ɔflictũ τ repugnãtiã regularũ atq̃ rõnũ ɔcursus admittunt̃ instituti. τ substituti vulgaris. h. d. τ de materia huius. l. hr̃ hic τ. l. cũ pponas. C. e. τ. §. fi. insti. de vul. substi. τ alibi nõ vr̃ haberi i tex. ¶ In tex. ibi neq̃ ipse heres erit supple ad suũ cõmoduʒ mutata. s. eius conditione. vt qr de seruo sit factus liber ante aditã hr̃ditatẽ. ¶ Itẽ ibi neq̃ aliũ heredẽ fecerit. supple nõ mutata cõditione ei⁹ de seruitute in libertatẽ. τ sic in effectu qñ instituit̃ seruus sciẽter a testatore si datur ei substitutus vulgaris illa verba si heres non erit, intelligunt̃ in effectu si hrs nõ erit. s. ad sui vtilitatẽ vel mutata cõditione de seruitute in libertatẽ vel aliũ hrẽdẽ nõ fecerit nõ mutata dicta cõditione. Sʒ in libero instituto illa verba si heres nõ erit intelligunt̃ si heres nõ erit ad sui vtilitatẽ. vel ɔditione mutata aliũ heredẽ non fecerit. itẽ ibi deducti fuerint. supple τ ẽt ad eos q dederũt se ad arrogandũ vel ingressi fuerint monasteriũ. facit qδ habet̃. l. si adoptauero. ff. de pca. τ isti. de acq̃sitiõe p arrog. τ in. c. in presentia. extra de pba. τ. l. fi. C. de epis. τ cler. ¶ Itẽ ibi igit̃ vult inferre ex supradictis h modo. qδ dictũ est de significatiõe illorũ verboꝝ si heres nõ erit qñ testator nõ errauit tale significatũ nõ vr̃ bene posse habere locũ qñ testator errauit. τ ideo infert qδ in casu in quo testator errat seruari dʒ

1 illud qδ hic dr in h ver. igit̃. cũ. l. seq. ¶ † Nota primo fm Bal. qδ hic vr̃ probari qδ due cõtradictorie iterdũ pñt esse simul vere τ simul actualiter cõcurrere vt vr̃ ɔtingere i casu hui⁹ legis. nã heredẽ esse τ nõ esse sunt ɔtradictoria. τ tñ i casu hui⁹ legis vhr verificari simul τ semel actualiter ɔcurrere lʒ hoc nõ ɔtingat respectu eiusdẽ partis hereditatis. sed respectu diuerse partis. ¶ Itẽ no. qñ opi. ɔdicit veritati. τ sic ex vna parte est opi. ex alia vitas si lum⁹ i actu vbi dubitat̃ de volũtate disponẽtis tũc pp̃ repugnãtiã no iudicat i totũ fm vitatẽ nec in totũ fm

2 opi. sʒ i ptẽ p vitate τ i ptẽ p opi. ¶ † No. qδ qñ rõnes sunt hinc inde dissolubiles ita qδ vna nõ expugnat aliã. tũc dr esse ɔflict⁹ rationũ pp̃ter quẽ cõflictũ recedit̃ a regula iuris. τ accumulant̃ quodãmodo ipossibilia seu indissolubilia fm Bald. τ sic facit fm eũ in arg. qδ pp̃ter nimiã difficultatẽ arbitri qõnẽ sibi cõmissam rõne difficultatis possunt per modũ cõpositionis determinare τ partes insimul cõponere. facit qδ habet̃ i. l. j. i pñ. j. de coniũ. cu emã. libe. τ qδ habet̃ i. l. si de meis. §. recepisse. de arb. Nec ob. pdictis nec huic. l. qδ habet̃ in. l. nesennius. s. δ ne go. ge. vbi vr̃ reprobari via per quaʒ deuenit ad diuisionẽ ei⁹ de quo agit̃. Cuius cõtrariũ hic dr qr ibi erat rõ preponderãs τ potẽtior p vna parte. τ sic vincebat rõnẽ minus potẽtẽ. Hic vero erat ɔflictus rationum quare vna alterã nõ expugnabat.

3 Ideo secus. ¶ † No. qδ mutatio status nõ extinguit istitutionem. ¶ Itẽ no. optimã. l. in materia substitutiõis vulgaris q̃ interpretat verba istius istitutiois diuersimode fm ɔditionẽ quã testator sciebat inesse instituto vel iesse credebat. facit q̃ supra litera dixi τ qδ tãgit̃ cũ glo. fi. huius. l. ¶ No. etiaʒ qδ scdm varietatẽ tẽporũ vr̃ q̃nq̃ variari dispositiois interpretatio. facit qδ habet insti. de vul. substi. §. fi. τ. l. cum proponas. C. e. fm Bal. cui adde qδ ẽt hic interuenit variatio cõditiõis psone τ

4 nõ solũ variatio tpis. ¶ † Ultimo no. ex. l. τ hoc tiberius. qδ in cã propria imperator põt esse iudex. τ idẽ fm Bar. v. r̃ dicẽdũ in quolibet nõ recognoscẽte superiorẽ eadẽ rõne. facit qδ habetur in. l. pri. s. t. j. τ qδ no. p Cyn. C. ne qs in sua cã. l. j. ¶ In glo. j. ibi τ si libertũ. τ pro hoc qr eadẽ est ratio q̃ viget qñ credidit eũ esse ingenuũ. τ sic dʒ esse eadẽ iuris dispositio. ar. l. illud. s. ad legẽ aql. ¶ In ea. glo. ibi ignoramus qd ipse credit. glo. nõ vr̃ hoc bene dicere fm Ang. τ videt̃ expresse esse cõtra tex. q̃ vr̃ supponere qδ apparebat testatorẽ credidisse qδ institut⁹ q re vera erat seruus esset ingenu⁹. τ sic nõ vr̃ pcedere dictum glo. Bene tñ est verũ qδ lʒ appareat q̃ crediderit eũ ingenuũ tñ põt dubitari τ ignorari qd ipse voluerit tunc significari p verba substitutionis vulgaris. vt tãget̃. j. in glo. fi. ¶ In glos. in

5 ver. scit. in fine. † No. τ diligẽter ex ista glossella illud vulgatuʒ qδ nihil sciri põt nisi verũ. τ sciẽtia solũ ẽ verorũ seu eorũ que sunt vera proprie loquẽdo. τ sic facit fm Bal. qδ si testis dicit q̃ de ɔtẽtis in capitulo scit tñ vcʒ q̃ sic fuit τc. qδ testis p hoc vr̃ dicere verũ esse id de quo deponit. Facit ad predicta qδ habet̃ in. l. si posthumus. §. fi. s. de lib. τ posthu. vbi ponit̃ qñ i testamẽto proferẽ a testatore verbũ scio. ¶ In glo. fi. ibi vl' simile est qδ imperator τc. p hoc facit fm Ja. de ra. τ Bal. qr male dict⁹ põt dici q sibi peiorẽ partẽ eligit. vnde vulgariter dici cõsueuit chi parti non se ingãna. τ sic verisimile ẽ in dubio q̃ qs sibi meliorẽ partẽ eligit. Et facit etiã in casu huius. l. rõ quam s. tetigit glo. qr magis fieri debuit progatiua rõne veritatis q̃ rõne opiniõis. ¶ In ea. gl. ibi nã dubitabat̃ h an testator crediderit liberũ. Glo. ista nõ vr̃ hic bñ dicere qr vt dixi sup prima glo. de hoc nõ dubitabat̃ hic. imo psupponit̃ p cõstãti q̃ testator crediderit liberũ τ ingenuũ ipsum institutũ. Jõ meli⁹ dixit in eo qδ sequit̃ in ver. itẽ si crediderit. τ p declaratiõe tex. τ glo. potes ɔsiderare tres casus quorũ aliquos tetigit gl. isti. de vul. substi. §. fi. nã aut testator sciuit cõditionẽ instituti aut errauit in illa aut dubitabat̃ an sciuerit vel errauerit. ¶ Primo casu clarũ est qδ si institutus erat seruus illa verba si heres nõ erit intelligunt̃ si sheres nõ erit p se τ ad suũ cõmodũ fact⁹ liber τ sic mutata ɔditiõe de seruitute in libertatẽ ante aditionẽ vel si nõ facta dicta mutatiõe aliũ heredẽ nõ fecerit. Si aũt institutus fuerit liber tũc intelligunt̃ dicta verba si heres non erit. s. p se ad suũ cõmodũ vel mutata cõditione aliũ heredẽ nõ fecerit vt hic clare pbat̃ in ver. nã q scit. vsq̃ ad ver. igit̃. ¶ Scdo casu qñ cõstat testatorẽ errasse in ɔditione instituti. τ tũc cõcludẽ qδ aut putauit quẽ esse seruũ q erat liber tũc nõ hʒ locuʒ qδ hic dr in ver. igit̃. Sʒ poterit institutus adire hereditatẽ ex quo liber est τ excluderet̃ substitutus. τ est rõ qr cum in dubio videat̃ institutio facta fuisse cõtẽplatione instituti vt dixit gl. vltima i. l. precedẽti. verisimile est qδ testator multo forti⁹ voluit institutũ habere hereditatẽ τ sibi illã acqrere ex quo põt τ verisimiliter multo fortius instituisset eũ si sciuisset τ credidisset euʒ liberũ ar. l. barbarius. s. de off. pre. τ bene facit qδ habet̃ in. l. liber homo. j. de acq. re. do. vbi satis vr̃ probari qδ est dictũ. τ h satis videt̃ tenere glo. i. d. §. fi. insti. de vulg. substi. τ sequit̃ hic Bar. lʒ Jac. de are. dicit seruãdũ esse qδ hic dr in v. igit̃. ex quo testator errauerat in cõditione instituti. sʒ verior videt̃ esse opi. glo. τ bar. p rõnes superi⁹ dictas. Aut eõ testator putauit esse liberũ institutũ heredẽ q re vera erat seruus. τ tũc dʒ distingui vt glo. hic dixit. qδ aũt ɔstat de mẽte testãtis qd voluerit significari p hec verba si heres nõ erit. nã tũc standũ est voluntati testantis. vt dixit glo. τ pbat̃ in. l. cuʒ pponas. C. eo. aut non est certũ qd senserit testator p verba pdicta si heres nõ erit sed dubitat̃. τ tũc hʒ locũ qδ hic dr in ver. igitur. τ. l. seq. in. d. §. fi. tertio casu qñ dubitat̃ an testator errauit in cõditiõe instituti vel nõ. dic qδ istud ɔsistit in animo testatoris τ ea q̃ in aio ɔsistũt difficulter pñt pbari vt dixit glo. isti. δ act. §. alie. vnde nõ põt pbari nisi ex circũstãtijs seu p aliqδ mediũ extrinsecũ propter qδ appareat de aio τ mẽte testãtis. p id qδ habet̃ in. l. labeo. §. tubero. de supel. leg. τ. §. panonũ. insti. de re. diui. Uñ dixit bal.

6 q̃ † testis nõ dʒ interrogari de his q̃ cõsistũt i aio vt voluit Inno. in. c. sup h. extra de renũ. nã talia nõ possũt bñ sciri p testes lʒ ex actib⁹ extrinsecis cadẽtib⁹ in sensuʒ testis possent deponere. τ attende qr bal. nõ vr̃ hoc bñ declarare qñ. s. dubitat̃ an errauerit vel nõ. vñ potes dicere q̃ in dubio nõ psumit̃ errasse qr in dubio nõ dʒ psumi error nisi alleget̃ τ probet̃ per no. in. l. si adulteriũ cũ incestu. §. idẽ pollioni. ff. de adult. τ ibi etiã p bar. Fateor tñ q̃ ex circũstantijs interdũ error allegatus põt pbari vt ibi collig̃. τ facit qδ no. Bar. l. ij. j. de cõfes. τ. l. cuʒ qd. s. si cer. pe. τ facit ẽt qδ habet̃ i. l. error. C. de iur. τ fac. igno. pdicta puto esse va δ iure τ pcedere lʒ Bal. hic dixerit q̃ qñ testator errauit tũc excludit̃ substitut⁹: sʒ qñ dubitat̃ an errauerit tũc habeat locũ v. igit̃. Sʒ certe dictũ suũ pmũ eẽ istã. l. τ i scdo nõ vr̃ ẽt bñ dicere qr i dubio nõ dʒ psumi error vt superi⁹ dixi

7 nisi alleget̃ τ pbet̃. ¶ † Extra gl. põt opponi q̃ istitutio dʒ esse nulla

nulla qñ testator errauit in conditione persone.l.si pater.C.eo. Solue qđ vbi fuit error in filiatione q̄ p̄sumit̃ esse causa finalis instōnis vt etiā ibi tāgit gl.ideo si est falsa vitiat̃ instō.Sed hic fuit error in alia cōditione persone instituti ⁊ nō h₃ vitiare instit utionē:nā institutio presumit̃ fieri ꝓpter aliqđ meritū sicut et legatū.l.nec adiecit.§.pro socio.qđ meritū erga testantē pōt fieri per seruū liberū:⁊ in dubio presumit̃ etiā qs esse meritus erga testātē si aliud nō appareat.l.cū pater.§.rogo.de leg.ij.ideo nō vitiat̃ instō:sed h₃ locū qđ hic d₂.facit ꝓ differētia predicta qđ habet̃.l.tutor petit⁹.§.j.ff.de excu.tu.⁊.l.iusto.ff.de vsuca. ¶ Secūdo pōt opponi qđ nō debeat admitti ꝯcursus instituti ⁊ substituti.l.cū testa.in prin.ff.eo.Sed dic illud verū regulariter:sed fallit in casu isto ꝓpter perplexitatē ⁊ repugnātiā regularum. ¶ Ulterius ꝓ declaratione istius.l.est videndū de aliquib⁹ primo qđ si seruus sit institut⁹ ⁊ nolit adire iussu dñi:qđ posset contingere etiā si miles esset excoriatus.l.cū proponas.C.e. qđ erit tūc de hereditate.Dic qđ ad instātiā veniētis ab intestato poterit statui terminus intra quē adeat̃ vel habeat̃ pro repudiāte.l. quādiu.la.ij.ff.de acq.here.Si aūt nō statuat̃ termin⁹ interim iacet hereditas:⁊ si cōtingeret interim seruū fieri liberum:posset hereditatē ꝓ se adire.Si aūt decederet seru⁹ hereditate nō adita tūc dñs est exclusus ab hereditate q̄ veniet ad substitutū vel ad veniētes ab intestato si nō h₃ substitutū supple vł coheredē q₂ si haberet coheredē ⁊ nō substitutū veniret ad coheredē.l.j. C.qñ nō pe.par.Scđo iuxta hoc est vidēdū qđ in filiofa.instituto dic scđ₃:ista tpa idē erat dicēdū ꝙ in seruo instituto q₂ nō poterit hereditatē adire nisi precedēte iussu patris.l.si qs mihi.§. iussum.ff.de acq.here.Sed hodie pōt adire etiā sine cōsensu patris:⁊ si pater cōsentit habebit vsumfructū ⁊ filius proprietatē alias si nō ꝯsentiret fili⁹ habebit proprietatē ⁊ vsumfructū.l.fi. in prin.C.de bo.que lib.Si aūt fili⁹ repudiat hereditatē tūc pater pōt illā habere si ipsam vult perinde ac si fuisset institut⁹ per l.fi.in prin.C.de bo.q̄ lib.qđ est valde mirandū ⁊ notādū:si aūt filius interim nō adita nec̄ repudiata hereditate decederet tūc videt̃ qđ si intra tp̄s datū ad deliberādū seu intra annum a die sciētie delate hereditatis trāsmitteret ius deliberandi ad illū q esset sibi hr̄s ⁊ sic ad patrē suū.Si aūt morit̃ elapso dicto anno tunc nihil trāsmitteret de dicta hereditate:⁊ sic pater esset exclusus saluo nisi filiusfa.esset infans per id qđ habet̃ in.l.si infanti. C.de iur.delib.⁊ sic plus iuris videt̃ habere pater qñ fili⁹ repudiat ꝙ qñ morit̃ hereditate nō adita nec repudiata:⁊ hoc ideo q₂ vno casu reperit̃ expressa dispositio.l.fauens patri in alio nō ideo tūc stam⁹ in regula de qua habet̃ in.l.j.§.in nouissimo.C. de cad.tol. ¶ Tertio posset dubitari iuxta predicta qđ i monacho instituto.Inn.in.c.cū olim.el secūdo.extra de priuil.videt̃ dicere idē in monacho qđ in seruo ⁊ qđ iura loquentia in seruis trahēda sunt ad monachos.idē voluit Bar.in.l.j.ff.de stipu.ser. facit qđ no.gl.in.l.cū heredes.ff.de acqui.pos.Alij vero dicunt monachū eqparādū filiofa.q₂ ipse est liber l₃ sit sub ptāte abbatis:sic ⁊ filius liber est sub ptāte patris.facit qđ no.in.§.illud.in auт.de mona.colla.j.⁊ sic dicēdū esset idē qđ dictū est.ff.de filio. ⁊ istā partē videt̃ de filio tenuisse Bar.i.l.j.in materia vulgari. ff.de vul.⁊ pu.⁊.d.l.fi.C.de bo.q̄ lib.Et sic l₃ monach⁹ repudiaret tñ monasteriū seu abbas noīe mōasterij adire pōt.Sec⁹ si decesserit hereditate nō adita nec repudiata scđ₃ Ang.in.d.l.j.de vulg.⁊ pup.⁊ etiā hic videt̃ tenere qđ monach⁹ sit eqparādus seruo ⁊ nō filio in.d.c.cū olim.⁊ ꝓ hoc facit scđm eū q₂ nō videt̃ oīo bōa eqparatio filij ⁊ monachi:nā fili⁹ pōt vēdi a patre propter necessitatē panis.l.j.C.de patri.q fili.di.ꝙ nō reperit̃ in monacho.Itē q₂.l.fi.C.de bo.q̄ lib.inquātū admittit patrē filiofa. repudiāte est correctoria iuris antiq.ideo nō videt̃ extēdēda.ar. l.p̄cipim⁹.ad fi.C.đ app.⁊.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma. ⁊ q₂ etiā nō videat̃ eadē rō in monacho q̄ in filio:nā q₂ pater grauat̃ per ius nouū vt fili⁹ possit adire absq₃ patris iussu precedēte quod olim facere nō poterat vt est dictū:⁊ q₂ nō acqrit patri ꝓprietatē prout olim faciebat nō solū vsumfructū in recōpēsationē voluit ius nouū qđ filio repudiante pr̄ posset adire.arg.l.eū q.ff.de iureiu.⁊ ista opi.vr̄ verior de iure vc₃ qđ nō possit venire abbas ad hereditatē monacho repudiāte ꝑ sile de filio:⁊ sic posset ꝓcedere opi.Ang.s₃ alio respectu pōt saluari opi.bar.q₂ qñ monach⁹ est institut⁹ vr̄ qđ abbas cū caplo vel cōuētu possit adire ēt nō reqsita volūtate monachi istituti q₂ mōach⁹ nō h₃ nolle nec velle.s₃ oīs volūtas sua itelligit̃ esse i ptāte abbatis.xij.q.j.c.nolo.⁊.c.nō dicatis.de elec.⁊.c.si religiosus.li.vj.⁊ hoc voluit Io. an.post Inn.in.c.in p̄ntia.extra de renū.⁊ fm hoc vr̄ qđ nedū monacho repudiāte s₃ ēt ipo mortuo anteꝙ hereditas sit adita vel repudiata poterit abbas cū ꝯuētu seu capitulo si sibi videat̃ adire hereditatē ꝑ ea q̄ hñt in.d.c.in p̄ntia.⁊ sic nō erit ꝑ oia bona eqparatio de monacho ad seruū vł filiū s₃ quo ad q̄dā ꝑ ea q̄ supra dixi.In aliqb⁹ tñ pōt eqparari seruo,nā sicut seru⁹ adeūdo hereditatē iussu dñi acqrit hereditatē dño:ita si adeat iussu abbatis acqreret mōasterio.Et sicut id qđ dat̃ seruo vel illđ qđ stipulat̃ seru⁹ simplr̄ sibi vel dño acqrit̃ ipsi dño sili illud ꝙ dabit̃ monacho vel stipulat̃ simplr̄ dari sibi vel monasterio acqret̃ monasterio l₃ nō equiparet̃ seruo ipse monachus si forte seruus repudiet vel nolit adire q₂ l₃ tūc non acqrat̃ hereditas dño nec posset dñs hereditatē in qua seruus sit institutus sine volūtate serui adire:tñ secus est i monacho tenēdo opi.Io.an.in.d. c.in p̄sentia.q₂ poterit abbas noīe monasterij adire hereditatē in qua monachus est institut⁹ l₃ monach⁹ repudiet.qđ tenuit ēt Bar.l.j.ff.de vul.⁊ pup.in quarta.q.p̄ncipali. ¶ Circa qntū effectū equiparādo ipsū filiū de quo etiā tangit in.l.fi.in prin. C.de bo.que lib.l₃ Ang.dicat ipsum potius equiparandū esse seruo nō filio vt supra dixi.⁊ etiā in alio nō eqparabit̃ seruo tenēdo opi.Io.an.predictā:q₂ solus abbas cū cōuentu absq₃ aliquo ꝯsensu monachi poterit adire hereditatē in qua monach⁹

8 est institut⁹ quāuis sit secus in seruo instituto. ¶ † Aduerte tñ q₂ plura vr̄ habere similia monachus cū filio ꝙ cū seruo.nā monachus liber est si erat liber tp̄e ingressus monasterij.hinc est ꝙ admittit̃ ad testimoniū sicut qlibet liber.vt in.§.cogitandū.in aut.de mona.colla.j.secus in seruo q regulariter non pōt esse in iudicio nec regulariter esse testis.l.seruus.C.de iud.⁊.l.serui rñlo.ff.de testi.⁊ sic in hoc poti⁹ equiparet̃ filio q est liber ⁊ p̄t admitti ad testimoniū.Itē equiparat̃ filio in alio q₂ seruus p̄t vēdi ꝑ dñm sed nō fili⁹.⁊ silr̄ etiā monachus nō pōt vēdi ꝑ abbatē plus tñ vr̄ vc₃ qđ l₃ filius ꝓpter necessitatē famis pōt vēdi ꝑ patrē.l.fi.C.de patri.q fi.di.nō tñ monach⁹ poterit dicta de cā vēdi cū hoc nō reperiat̃ iure cautū.⁊ voluit etiā Ang.d.l.j.ff.ti. j.Itē equiparat̃ in alio potius filio ꝙ seruo:q₂ pr̄ cogit̃ alere filiū inopē.l.si qs in liberis.§.si vel parens.ff.de lib.agno.⁊ sic cogit̃ abbas alere monachū.c.ex parte.de accu.Secus in seruo q₂ nō cogit̃ dñs ipsum alere sed pōt eū habere ꝓ derelicto.l.fi.ff.ꝓ derelic.Itē attēde qđ l₃ Io.an.i.d.c.in p̄ntia.teneat ꝙ superi⁹ dixi.⁊ sit satis equa opi.tñ forte de iure bene probat̃.q₂ l₃ monachus non dicatur habere velle nec nolle:illud vr̄ ideo posse dici q₂ si nō interuenit ꝯsensus abbatis nihil operabit̃ suū velle vel nolle.⁊ istud etiā contingit in seruo q₂ suū velle ⁊ nolle respectu hereditatis qñ est institutus seruus nihil operabit̃ nisi intercedat etiā volūtas ⁊ iussu dñi.⁊ iō l₃ iura dicāt qđ monach⁹ nō habeat velle vel nolle.Sed potius ei⁹ volūtas cōsistit in ptāte abbatis:tñ nō videt̃ necessario ex hoc sequi qđ abbas solus possit hereditatē acquirere sine volūtate monachi.⁊ sic vr̄ qđ de iure ita demū acquirat̃ monasterio si p̄cedēte iussu abbatis adeat nā tūc acquirit̃ ēt si coact⁹ adiuerit q₂ coacta volūtas,volūtas est.l.si mulier.§.j.ff.qđ me.cau.⁊ sic vr̄ aliter nō posse q̄ri hereditatē monasterio.sicut nec q̄rit̃ ꝑ seruū dño.⁊ istđ etiā tenuit spe. in ti.de sta.mo.§.j.ver.octauo q̄rit̃.tene tñ mēti dictū Ioā.an. in.d.c.in presentia.cū quo trāseunt cōiter canoniste.⁊ istud etiā tenebat recolēde memorie dñs me⁹ dñs Frāci.de rāp.in.l.post aditā.C.de impub.i materia vulgari.quā ibi ponebat. ⁊ idē ēt tenebat in.l.iij.C.de here.insti.spe.tñ opi.forte de iure verior est quā vr̄ seq Ang.hic ⁊ in.d.l.j.ff.ti.j.An aūt sit bona equiparatio de monacho ad filiū institutū satis dixi.ff.q₂ Bar.tenuit ꝙ sic.Ang.tenuit cōtrariū per rōnes quas superius dixi.⁊ dixi ēt supra.q̄ opi.melior videat̃. ¶ Itē aduerte inquātū dixi ꝙ aliđ est qñ filiusfa.institutus repudiat. aliud qñ decedit hereditate nō adita nec repudiata.Nā l₃ quidā dixerit idē dicēdū vtroq₃ casu vt pr̄ possit venire ad hr̄ditatē tñ Richar.mal.tenuit ꝯtrariū vt refert Bar.in.d.l.fi.in prin.⁊ in.l.j.ff.tit.j.in p̄ncal.quarta q.principali circa quintā effectū.⁊ ratio diuersitatis esse pōt q₂ qñ fili⁹ repudiat superest p̄sona quā pater pōt representare cū pater ⁊ filius cēseat̃ eadē p̄sona.l.fi.C.de impu.⁊ ali.substi.q̄ rō cessat qñ fili⁹ est mortuus hereditate nō adita.Itē vr̄ in simili qđ magis nocet fideicōmissario heredē institutū ⁊ rogatū de restituēdo decedere hereditate nō adita:q₂ tūc parit fideicōmissū si decedit eo tp̄e quo nō trāsmittat ius deliberādi nec p̄cesserit iussus alicuius iudicis vt adiret.vt no.in.l.nō iustā.C.ad treb.⁊ l.eā quā.in glo.magna.C.de fideic.⁊.l.ille a quo.§.si de testō.ff. ad tre.⁊ tñ repudiatio heredis nō h₃ nocere fideicōmissario q₂ pōt cogi vt adeat.l.nā qđ.§.j.ff.ad tre.⁊ si nollet adire sufficeret iussum iudicis p̄cessisse si contigeret eū decedere.d.l.non iustā.⁊ sic vbi nō est absonū qđ eodē modo pl⁹ habeat nocere pr̄i mors filij ꝙ eius repudiatio.Preterea cū sumus in exorbitantib⁹ ⁊ correctorijs nō vr̄ licita extēsio ꝑ idētitatē rōnis.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.⁊.l.p̄cipimus.ad fi.C.de ap.⁊ no.i aut.quas actiones.ꝑ gl.⁊ doc.C.de sa.san.ec.Itē adde q₂ illa q̄ dixi supra.p̄cedūt qñ seruo filio vel monacho nō est datus substitutus vulgaris vñ est vidēdū qđ iuris tūc erit.ꝯclude in seruo si datus est sibi substitutus vulgaris.tenēdū est qđ dixi in gl.fi.in hac.l.si pater. Qđ aūt testator sciuit institutū eē seruū aut credidit eū liberū aut dubitat.⁊ si errauit aut cōstat qđ voluit testator significare ꝑ verbū si nō erit.aut illud nō cōstat vt plene dictū fuit supra illa gl.In filio vero substituto cui sit datus substitut⁹ vulga-

9 ris.† Cōclude qđ fm hec tpa qđ querebat filiusfa.q̄rebat pri-

l.j.ſ̃.de acq.here.idē erat dicendū qꝺ eſt dictū in ſimili de ſeruo
⁊ per ꝯñs erat diſtinguendū aut teſtatoꝛ ſciuit ipſum inſtitutū
eſſe filiūfa.aut credidit eſſe ſui iuris.⁊ ſic errauit in cōditiōe eiꝰ
aut dubitaꝛ.Et ſi errauit aut cōſtat:qd teſtatoꝛ voluit ſignifi-
cari per ꝟba ſi heres nō erit aut nō.⁊ ſic diſpoſitio huiꝰ.l.habe
bat locū ſꝫm hec tꝑa in filiofa.inſtituto ſi teſtatoꝛ errauit ī cōdi
tione ꝑſone ipſius filij qꝛ putauit eū ſui iuris cū eſſet filiusfa.nā
diuidēda fuiſſet hereditas ꝓut hic dꝛ.⁊ hoc expꝛeſſe tenuit gl.
in.l.ſi qs filiū in pꝛin.ſ̃.de acq.here.⁊ illā tenet Bar.ibi ⁊ h.ſꝫ
Jac.de are.tenuit cōtrariū.⁊ ſequiꝛ ēt hic ang.dicēs qꝺ aliud
eſt in ſeruo aliud in filios:qꝛ filiꝰ remanet heres ſaltē noīe lꝫ nō
reſpectu cōmodi ⁊ emolumēti.⁊ ideo ēt ſꝫm hec tꝑa excludeba
tur ſubſtitutus in totū.ſecꝰ in ſeruo qui oīno erat heres.de quo
plene ꝑ Bar.in.l.cū filio.ſ̃.de leg.j.ver.venio ad tertiā partē.⁊
ibi ēt ꝑ Ang.ſed Bar.repꝛobat hāc dr̄iam dicēs qꝺ filiꝰ ⁊ ſer
uus ſꝫm iſta tꝑa erant heredes noīe lꝫ nō reſpectu emolumēti.
facit qꝺ habeꝛ in.l.meuius.⁊.l.heredi.ſ̃.de condi.⁊ demō.⁊ ſic
quo ad hoc plus iuris nō habebat filius ꝙ̄ ſeruus qꝛ ſibi filio
nihil poterat acquirere:ſicut nec ſeruus ſibi.ſed acqrebaꝛ patri
totū ſicut ſeruꝰ dn̄o.⁊ iſta opi.Bar.melioꝛ vr̄ de iure.vt plene
dixi in.d.l.cū filio.Sꝫ iuxta p̄dicta eſt dubitandū qd erit dicē-
dum hodie ſꝫm iura noua codicis.potes dicere qꝺ ſi teſtatoꝛ ſci
uit ipſum eſſe filiūfa.nō eſt dubiū qꝺ ſi adijt hr̄ditatē nō exclu
diꝛ ſubſtitutꝰ.nā ſi pater nō cōſentiat habebit totū.⁊ ſic clarū
qꝺ ſubſtitutus debebit excludi.Si aūt pr̄ cōſentiat adhuc idē.
qꝛ reſpectu ꝓpꝛietatis q̄ queriꝛ filio hoc clarū qꝛ ī illa excludiꝛ
ſubſtitutus.idē reſpectu vſuſfructus q q̄riꝛ patri qꝛ eius mini
ſterio facit heredē patrē in ipſo vſufructu ſicut olim faciebat
ipſum patrē heredē in totū.l.fi.C.de bo.q̄ lib.ideo excludiꝛ ſub
ſtitutus ſꝫ hic occurrit dubiū qd ſi filius repudiat herdritatē
an veniet ſubſtitutꝰ an vero pr̄.glo.in.d.l.fi.tenuit ibi Cy.ray.
⁊ Bar.mouenꝛ qꝛ factū filij nō dꝫ nocere patri quo minꝰ poſ-
ſet tūc hereditatē habere ꝑ.d.l.fi.⁊.§.fi.ī pꝛin.vbi vr̄ etiā hoc ꝓ
bari.itē qꝛ pr̄ ⁊ filiꝰ cēſenꝛ eadē ꝑſona.l.fi.C.de impube.⁊ ali.
ſubſti.Itē ꝓ hoc facit tertio qꝛ qñ filiꝰ repudiat habeꝛ peride
ac ſi fuiſſet pr̄ inſtitutus.d.l.ij.§.ſiliqꝫ modo.itē facit quarto qꝛ
filius vr̄ miniſterio vel facto ſuo facere patrē heredem.ideo vr̄
qꝺ excludaꝛ ſubſtitutꝰ ꝑ id qꝺ dꝛ hic.ſꝫ Guido de ſuza.⁊ gul.
de cu.in.d.l.fi.tenuerūt cōtrariū ex eo qꝛ expꝛeſſa ꝓuiſio teſtato
ris vr̄ qꝺ debeat facere ceſſare ꝓuiſionē legis.ar.l.cū ex filio.§.
j.ſ̃.ti.j.⁊.l.fi.cū ibi no.C.ꝺ pac.ꝯuē.⁊ dꝫ diſpoſitio teſtatoꝛis.l.
ſeruari.§.diſponat.in auꝛ.de nup.colla.iiij.⁊ ſic vr̄ ꝙ ex quo te
ſtatoꝛ dedit ſubſtitutū ceſſat diſpoſitio legis vocātis patrē filio
repudiante.Nā videꝛ vocare ſubſtitutū teſtatoꝛ ſi filius nō ſit
heres.qꝺ euenit qñ repudiat ideo vr̄ tūc ſubſtitutus admitti ⁊
nō pater.⁊ iſtā partē ſub dubio foꝛte tenuit hic Ang.nā illa ꝟ
ba ſi heres nō erit quando reſpiciūt inſtitutū q pōt ad ſui vtili
tatē eſſe heres intelliguntꝛ ſi heres nō erit ꝑ ſe ⁊ pꝛo ſe hoc ē ad
ſui vtilitatē vel ſi aliū mutata cōditione nō fecerit heredē vt h̄
ꝓbaꝛ ⁊ ideo cū poſſit filius hic eſſe heres ad ſui vtilitatē.ſi non
vult eſſe heres ex quo nō mutat ſtatū.⁊ ſic aliū nō facit hr̄dē ſta
tu mutato videꝛ qꝺ debeat venire ſubſtitutus ꝑ iſtū text.Nec
ob.qꝺ diciꝛ in.d.l.fi.in pꝛin.⁊ in.§.ſimiliqꝫ mō.vbi dꝛ patrē ad
mitti filio repudiante qꝛ illud ꝓcedit quādo nō fuit datus ſub
ſtitutus.ſecus aūt qñ fuit datus ſubſtitutus per rationem quā
ſupꝛa dixi.⁊ ꝓ hoc facit qꝛ ipſe filius repudiando nō facit actū
ꝑ quē velit hr̄ditatē ſed potius per quē velit illā non habere ⁊
ſic videꝛ qꝺ potius ſubſtitutus debeat venire ex quo ꝑ eiꝰ adi
tionē aliū nō facit heredē.ſed vt dixi glo.tenuit ꝯtrariū.⁊ vn̄r
doc.cōiter ſeq.⁊ facit ꝓ glo.qꝛ illa.l.fi.§.ſiliqꝫ modo.ſimplr̄ lo-
quiꝛ nec diſtinguiꝛ an filius habuerit ſubſtitutū vel nō.bal.tn̄
hic dixit qꝺ ſi filius adijt patre cōſentiente ſubſtitutus excludi
tur:ſꝫ ſi repudiet tunc admittitur ſubſtitutus cum patre ꝑ hāc
l.Sed certe iſta.l.non loquiꝛ hoc caſu.ſed loquiꝛ eo caſu quo
errat in cōditione ꝑſone inſtituti.vnde ipſe Bal.in.d.l.fin.vr̄
tenere glo.cū certa limitatione.nā dicit glo.ꝓcedere niſi ſubſti
tutus ſit talis ꝑſona quā teſtatoꝛ voluerit pꝛeferre patri ipſiꝰ
ſubſtituti:foꝛte qꝛ erat filius teſtatoꝛis ſubſtitutꝰ filiofa.arg.l.
cū acutiſſimi.C.de fideicō.⁊ idē dicit ſi ex aliqbꝰ ꝯiecturis poſ-
ſet apparere fuiſſe de mente teſtātis qꝺ voluerit ſubſtitutū p̄-
ferri patri.nā ī dictis caſibꝰ p̄ferꝛ alias ſecꝰ,ſicut in ſimili dꝛ de
tacita pupillari q̄ non excludit patrē niſi ex conditione ꝑſone
ſubſtituti vel ex aliquibus coniecturis aliud appareat fuiſſe de
mēte teſtātis.vt apparet in.l.pꝛecibus.C.de impu.⁊ ibi ꝑ bar.
⁊ in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti.Saly.vero ī.d.l.fi.dixit glo.poſſe ꝓ
cedere niſi filius haberet coheredē vel ſubſtitutū.vel ſi habeaꝛ
pꝛocedat qñ filius in fraudem patris repudiaret.⁊ ſatis ſꝫm eū
videꝛ pꝛeſumenda fraus ſi ſciebat volūtatem patris eſſe in ha
bendo hereditatē.ſed vt non haberet repudiauit.⁊ ſic dixit ſa
tis equū eſſe limitari opi.glo.Sꝫ certe hoc ſuū dictū non bene
pꝛobatur iure ⁊ potiſſime qꝛ.d.l.aperte dicit qꝺ qñ filius repu-
diat pater admittiꝛ.vnde rationabilioꝛ videtur eſſe limitatio

Bal.lꝫ foꝛte de iure poſſet ſuſtineri opinio Gui.de ſuza.guil.
⁊ An.tamē tutius eſt tenere glo.ſaltem cū limitatione Bald.
cum qua cōiter doc.alij vidētur tranſire.⁊ facit multū pꝛo glo.
d.l.fi.⁊.d.§.ſimiliqꝫ modo.inquātū ſimpliciter loquiꝛ nec diſti
guūt an habuerit ſubſtitutū vel coheredē vel nō.vnde in iudi
cando ⁊ conſulendo tutiꝰ eſſet adherere glo.per id qꝺ no.Ja.
bu.in.l.j.C.qui pꝛo ſua iuriſdi.⁊ Bar.ī.l.fi.C.de pe.iu.qui ma.
iudi.Tenendo autem opi.glo.pōt reſponderi ad rationē Gui.
de ſuza.qꝺ teſtatoꝛ dando ſubſtitutū vulgarē filiofa.nō ītelligi
tur diſpoſuiſſe ſimpliciter qꝺ ſi filius non ſit heres pꝛo ſe ad ſui
vtilitatē veniat ſubſtitutus.ſed intelligiꝛ diſpoſuiſſe qꝺ demū
veniat ſubſtitutus ſi filius nō ſit heres pꝛo ſe vel ad ſui vtilita-
tem neqꝫ aliū miniſterio vel facto ſuo per legis diſpoſitionē fa
cit heredē ar.huius tex.Et ideo cū ipſo repudiante pꝛopter eiꝰ
factū alius fiat heres.ſ.ipſe pater ex legis diſpoſitione.d.l.fi.in
pꝛin.⁊.§.ſimiliqꝫ modo.ideo excludiꝛ ſubſtitutꝰ.facit qꝺ not.
Bar.in.l.j.in materia vulgari in loco ſuperiꝰ all'.ſ̃.tit.j.Adde
tn̄ pꝛedictis qꝺ Bal.in.d.l.ij.C.ad oꝛfi.videtur limitare.d.l.fi.
⁊.d.§.ſimiliqꝫ modo.qñ filius eſt inſolidū īſtitutꝰ vt tūc pater
poſſit venire ad hereditatem filio repudiāte.ſecꝰ dicit ſi habeat
coheredē q cū illo filio repudiante videaꝛ vocari per ius accre-
ſcendi.qꝺ eſt de iure communi.⁊ pater videaꝛ vocari ex pꝛiuile
10 gio.d.l.videtur qꝺ pꝛeferri debeat coheres:qꝛ †potētiꝰ eſt ius
cōe ꝙ̄ ius ſpeciale pꝛiuilegij.§.qꝛ vero veriſimile.in auꝛ.de nō
alie.coll'.ij.⁊.l.eius milites.§.militia miſſus.ſ̃.de teſta.mi.Et ea
dem ratione vr̄ voluiſſe lꝫ ibi nō dicat qꝺ ſi haberet ſubſtitutū
pꝛeferretur etiā patri qꝛ ſubſtitutus venit etiā de iure cōmuni.
Sed vt pꝫ ex ſuperius dictis glo.in.d.l.fi.Bar.⁊ Cy.voluerūt
cōtrāriū.pꝛo quibus facit qꝛ vt dixi ille tex.ſimpliciter loquiꝛ
in.d.l.fi.nec diſtinguit an habeat coheredē vel ſubſtitutum.⁊
ad rationem Bal.pōt reſponderi qꝺ hoc caſu nō vocaꝛ cohe-
res nec ſubſtitutus.ſꝫ ſolū pater q in hoc pꝛiuilegiaꝛ a iure ſim
pliciter ⁊ indiſtincte filio repudiāte.⁊ ratio eſſe potuit qꝛ hoc vi
detur induxiſſe ius nouum codicis in recompenſationē graua
minis.qꝺ infertur patri qñ diſponit qꝺ aduentitia non acqui
ranꝛ patri quo ad ꝓpꝛietatē:licet olim acquirerenꝛ pleno iure
l.placet.ſ̃.de acqui.here.que ratio eſt vniformis ſeu filius hēat
coheredem ſiue ſubſtitutum.ideo vtrobiqꝫ dꝫ habere locum
d.l.fi.nec obſtat dicta.l.ij.C.ad oꝛfici.quia habet plures intelle
ctus.⁊ verus intellectus eſt qꝺ hereditas materna nō adita nō
trāſmittitur ad alium etiam collateralem pꝛout eſt frater.licet
tranſmittatur ad deſcendentes.vt pꝛobatur in.l.ij.ſecūdū verū
intellectū iuncta.l.j.C.de his qui ante aper.ta.¶ Item adde
quod in.d.l.ij.videꝛ ꝓbari qꝺ ſuperiꝰ dixi qꝺ aliud eſt quando
filius excluditur ab hereditate per repudiationē ⁊ tunc veniat
pater.d.l.fi.Aliud qñ excludiꝛ per moꝛtē ſecutā hereditate nō
adita nec repudiata:qꝛ tūc pater nō pōt venire.hoc videꝛ ꝓba
ri ſcd̄m verū intellectū in.d.l.ij.ad oꝛfi.⁊ ibi etiā no.per bal.iun
cta.d.l.fi.Quid autem de renūciatiōe tacita q̄ ſurgit ex lapſu
tꝑis dati ad agnoſcendū hereditatē.an idē erit ꝙ ī expꝛeſſa.vt
pater etiā tunc poſſit venire.Bar.tetigit in.l.is q heres.§.fin.
ſ̃.de acq.here.⁊ ibi concludit qꝺ nō poterit tūc venire pater qꝛ
non reperitur hoc iure expꝛeſſum ⁊ ſumus in exoꝛbitantibꝰ.⁊
ſic nō dꝫ fieri extēſio ꝑ.l.ſi vero.§.de viro.ſolu.ma.Quod dicit
ꝓcedere niſi malitioſe pateretur filio labi tempus:qꝛ tunc ſꝫm
eū ſatis videreꝛ in effectu repudiare ꝑ.l.repudiare.ſ̃.de acq.he-
re.⁊ p̄dicta no.ꝓ intellectu ⁊ limitatione dicte.l.fi.¶ Itē ad-
uerte qꝛ p̄dicta ꝓcedūt quādo teſtatoꝛ ſciebat filiū īſtitutū eſſe
filiūfa.Sꝫ vbi teſtatoꝛ erraſſet qꝛ credidiſſet eū fuiſſe ſui iuris:qꝛ
foꝛte credebat patrē moꝛtuū cum nō eſſet vel ipſum fuiſſe emā
cipatū cū non eſſet tūc pōt eſſe dubiū ſi habeat ſubſtitutū an h̄
lex habebit locū hodie.nā olim habebat locū vt dixi.ſ̃.ſꝫm glo.
⁊ verā opi.Doctoꝛes nō videnꝛ ſpecifice h̄ dubiū tangere.vi
dereꝛ pꝛimo dicendū ꝙ cū filiusfa.hodie poſſit eſſe heres ad ſui
vtilitatem qꝺ non habeat locum hec lectu.Sꝫ foꝛte pōt dici ꝙ
ſi filius agnoſcit hereditatē.Et pater ꝯſentit ꝙ reſpectu ꝓpꝛie
tatis oīmode excludiꝛ ſubſtitutus ex quo illa queriꝛ filio īſtitu
to ſꝫ reſpectu vſuſfructꝰ pōt dici ꝙ habeat locū hec lex.ex quo
nō queriꝛ ipſi filio ſed ꝑ filiū ipſi patri.cuius contrariū putauit
teſtatoꝛ putans ipſum fuiſſe ſui iuris.⁊ ideo videꝛ qꝺ de vſufru
ctu fieri debeant duo ſemiſſes ⁊ de altero illoꝛū ſemiſſium ſubſti
tutus habeat dimidiam ⁊ pater aliam dimidiam.⁊ ſic ī effectu
pater habeat tres partes ex quatuoꝛ ipſius vſuſfructꝰ ⁊ ſubſti
tutꝰ habeat quartā partem.vbi antē filius repudiaret.tunc vi
detur qꝺ incideremus in opiniones de quibꝰ dictum eſt ſupe-
rius an debeat venire pater an vero ſubſtitutus.vel foꝛte pōt
dici ꝙ ex quo teſtatoꝛ putauit inſtitutū eē ſui iuris ⁊ voluit ꝙ
veniret ſubſtitutꝰ ſi ipſe īſtitutꝰ nō eſſet hr̄s.ad ſui vtilitatem ⁊
iō cū ſꝫm legis diſpoſitionē tenēdo opi.glo.pr̄ veniret.⁊ ſic aliꝰ
quodāmō facto filij eēt heres.videꝛ poſſe dici qꝺ cū opi.teſtato
ris videaꝛ repugnare veritati ⁊ diſpoſitioni iuris q̄ ſurgit ſꝫm
veritatē qꝺ tūc habeat locū diuiſio hr̄ditatis de qua hic dꝛ.in

ſuper hec

ſup hoc ꝟ.igiť.⁊ forte nō eſſet abſonū hoc dicere ꝑ rōnē ꝓdictā tñ ſup hoc cogitādū reliquo.⁊ ĩ filiofa.inſtituto cui dat⁹ eſt ſubſtitut⁹ vulgaris.Quid aūt in monacho inſtituto cui ſit datus ſubſtitut⁹ vulgaris.diceť in.l.ſeq. Et adde ei qđ dixi ſi filiuſfa. decedat hereditate nō adita nec repudiata qđ pr̄ nihil habebit qꝛ illud ꝓcedit ſcđm Bal.in.d.l.fi.in pn̄.niſi ꝓceſſiſſet iuſſus patris factus filio vt adiret:qꝛ tūc pr̄ ſadmitteť ar.ei⁹ qđ habeť in ſimili in.l.nō iuſtā.C.ad tre.qđ tene mēti.¶ Ultimo iduciť iſta l.ad.q.ſi aliqs fuerit heres inſtitutus ⁊ datus ſibi ſubſtitut⁹ vulgaris ⁊ demū decedat hr̄ditate nō adita intra tp̄s intra ꝙ trāſmittiť ius deliberandi ad heredē qđ tūc ſi hr̄s ad quē tranſmiſſum ius deliberādi velit adire ⁊ adeat hereditatē delatā defuncto qđ ſubſtitutus excludať.Nā vr̄ quodāmodo miniſterio ſuo ipſe inſtitutus aliū facere heredē ex quo trāſmittit ius deliberādi in aliū.ideo vr̄ qđ excludať ſubſtitutus per hanc.l.;⁊ pro iſta parte adducit etiā Bar.l.j.ꝟ.ti.j.in materia vulgaris.in q̄rta.q. principali.l.j.C.de his q̄ añ aper.tab.inquātū dicit ꝙ ſi trāſmittiť hereditas aſcēdentis ad deſcēdētes:illi deſcēdētes excludūt alios intelligēdo coheredes vel ſubſtitutos. Itē adducit tex.l. ſi qs filiū.§.j.iūcto principio illius.l.ꝟ.de acq.here.vbi vr̄ ꝓbari qđ ille in quē fit trāſmiſſio hereditatis excludit ſubſtitutum.ad idē ēe allegat qđ habeť ⁊ not.ꝑ gl.in.l.ſi pro dote.§.pe.ꝟ.de leg. ꝓſtā.⁊ ꝓ iſta parte facit ſm Bar.vt dixit hac.l.qꝛ ſatis vr̄ mutata ꝯditione ex quo moriť facere aliū heredē.vel ſm eū lꝫ nō diceret mutaſſe ꝯditionē tñ ex quo trāſmittēdo ius deliberādi vr̄ facere aliū heredē vr̄ qđ excludiť ſubſtitut⁹.Nā qđ hic dꝛ vel mutata ꝯditione aliū heredē fecerit hoc expreſſit qꝛ tūc erat magis dubiū an deberet excludi ſubſtitutus.⁊ ſic multo fortius vr̄ voluiſſe qđ excludať ſubſtitut⁹ ſi aliū facit heredē nō mutata conditiōe.Ang.vero hic tꝫ oppoſitū ex eo qđ nō eſt verū dicere qđ ſtatus inſtituti ſit mutatus imo eſt ꝑ mortē extinctus qꝛ mors oīa ſoluit.§.deinceps.in auť.de nup.colla.iiij.⁊ ſic cū non mutauerit ſtatum nec trāſmiſerit in ptātē alteri⁹ qđ vr̄ regrere iſta.l. ⁊ alia ſil'a.Ad hoc vt excludať ſubſtitut⁹ nō vr̄ qđ in dicto caſu debeat excludi ſubſtitut⁹ ſed potius venire ſubſtitut⁹ ex quo inſtitutus nō adiuit nec intelligeť trāſmittere hoc caſu ius deliberādi in ꝑiudiciū ſubſtituti.⁊ ꝓ iſta parte etiā adducit: qꝛ ipſe

11 idē Bar.in ſi'i vr̄ hoc tenuiſſe.⁊ ſic vr̄ ſibi fuiſſe ꝯtrari⁹.† nā dixit qđ datio ſubſtituti vulgaris tollit exiſtētiā ſui heredis.⁊ ſic impedit trāſmiſſionē fiendā vigore ſuitatis.l.ſi fili⁹ heres.ꝟ. de lib.⁊ poſthu.⁊ ibi dictū fuit.⁊ ſic vr̄ qđ eadē rōne debuit dicere ꝙ datio ſubſtituti vulgaris tollit ius tranſmiſſionis virtute iuris deliberādi.⁊ ſic reſidet Ang. nec aliter reſpondet ad rōnes Bar.potes dicere qđ opi.Bar.verior vr̄ de iure ꝑ.l.cū antiqoribus.C.de iu.deli. q̄ ſimpl'r vult qđ trāſmittatur ius deliberādi ſi qs moriť infra annū a die delate hereditatis:nec diſtinguiť an habeat ſubſtitutū vel nō.⁊ ſic talis trāſmiſſio nō dꝫ eſſe ſine effectu ēt ſi habeat ſubſtitutū.⁊ ſatis eſt qđ ſubſtitutus poſſit venire ſi heres in quē eſt facta trāſmiſſio repudiet vel nō adeat intra tp̄s anni.de quo dꝛ ĩ.d.l.cū antiqoꝛib⁹.⁊ ꝓ iſta opi.ēt facit qꝛ ſi excludiť ſubſtitut⁹ qñ facto ſuo volūtario mutauit ꝯdōnē ⁊ aliū fecit heredē:multo fortius vr̄ qđ excludat ſubſtitut⁹ qñ interueniēte facto neceſſario.ſ.mortis ipſi⁹ inſtituti aliū fecit heredem q̊dā mō ſuo miſterio trāſmittēdo ius deliberādi ar.l.ex hoc edicto.§.pe.ꝟ.de ali.iud.vbi magis ſuccurriť faciēti actū de neceſſitate ꝙ̄ de volūtate.facit ēt ꝙ habeť.c.ab arbi.extra de offi.dele. lib.vj.⁊.l.de die.§.q neceſſario.ꝟ.q ſatiſ.cog.Nec ob.id qđ dicit bar.qđ datio ſubſtituti vulgaris tollit exiſtentiā ſui heredis:qꝛ illud cōtingit ex eo qꝛ teſtator dādo ſubſtitutū vulgarē filio in ptāte ſi filius ipſe nolit eſſe heres vr̄ quodāmodo ſua ꝯtraria cōditione inſtitutus fili⁹.vcꝫ ſi velit eſſe heres.⁊ ideo qꝛ talis ꝯditio facit cōditionē in ſuo.l.verba.ꝟ.de cōdi.inſti.nō merū ſi nō purificať ꝯdō in vita filij ſi nō fit trāſmiſſio hereditatis ꝑ id qđ hr̄ in.l.fi.ꝟ.de cōdi.inſti.⁊.l.cornelius.⁊.l.iā dubitari.ꝟ.eo.titu.q̄ rō ceſſat in extraneo inſtituto.vt pꝫ in.d.l.verba.iō non ipediť extraneus trāſmittere ius deliberādi ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris.⁊ iō tūc nō eſt mirū ſi pōt excludi ſubſtitut⁹ ſi adeať hereditas vigore trāſmiſſionis iuris deliberādi. Nec obſtat ꝓdictis d.l.ſi qs filiū.§.j.vbi videť ꝓbari qđ etiā datio ſubſtituti vulgaris nō tollit exiſtētiā ſui heredis qꝛ pōt rñderi dupl'r.p̄rio ꝙ nō dꝫ cōiungi principiū cū.d.§.j.ꝓpter no.bar.in.l.ſi qs filius heres.lꝫ ipſe alr̄ videať dicere in.d.l.j.ꝟ.tit.j. in materia vulgaris. Uel pt̄ dici ſcđo ꝙ ibi dꝫ itelligi qñ ſubſtitutio fuit facta taliter qđ nō tollit exñtiā ſui heredis.puta qꝛ facta fuit in caſuꝫ nō potētie puta ſi fili⁹ heres eſſe nō poterit.nā tūc ꝑ dationē ſubſtitu

12 ti vulgaris nō tolliť exiſtētia ſui heredis:qꝛ† caſus volūtatis nō cōprehēdiť in caſu impotētie ex vi verboꝝ.ſed tacite ex iuris interpretatione.iō tūc nō tolliť exiſtētia ſui heredis ſicut nec tollitur ꝑ tacitā vulgarē cōprehēſam in pupillari expſſa.l.iul'.⁊.l. filius q ſe pa.ꝟ.de acq.her.⁊ facit qđ no.bar.met in.l.gallus.§.qd ſi tm̄.de lib.⁊ poſthu.⁊ ꝙ plene dixi in.l.ſi fili⁹ heres.⁊ ſic ex predictis ſatis patet defenſari poſſe opi.bar.⁊ hec ſufficiant de iſta l.adde tñ qđ ſcđm ſolutionē quā dedi in.d.l.ſi qs filium.reperio Bal.aperte voluiſſe in.l.iij.C.eo.vbi tꝫ idē qđ bar.vcꝫ qđ datio ſubſtituti nō tollit iure trāſmiſſionis virtutē iuris deliberandi: ⁊ idē tenuit bal.ipſemet in.l.cū antiquioribus.in.ij.q.C.de iure delib.vnde opi.Bal.videtur tenenda quicquid dixerit Ange.

Summarium.

1 Inſtitutio inutilis a principio quando confirmetur.
2 Regula cathoniana in legatis locum habet.
3 Jus agendi ad ſupplementum loco querele ſuccedit.
4 Obediēs teſtō ñ ꝓuať hr̄dita.ob ꝯtumaciā alteri⁹ ñ obtēperātis
5 Jus accreſcēdi locum habet in onere conditionis implende.
6 Pena non imponitur in teſtamentis ſine cauſa.
7 Hereditas a ſeipſo non adimitur.
8 Heres ſemel remanet heres ſemper.
9 Heres ob moleſtationem vxori factam hereditate priuatus an poſſit trebellianam prohibere.

Ui ſoluēdo. Si defect⁹ extrinſec⁹.tp̄e apture tabularū ceſſat teſtm̄ reconualeſcit.h.d.⁊ mirabilis caſus ſcđm Bar. cōcordat ſcđm eū.l.pignori.ꝟ.eo.¶ No. qđ dictū eſt

1 in ſummario.† No.qđ inſtitutio inutilis a pricipio ꝓpter impedimentū accidētale extrinſecū illo ceſſante ſolo tractu tp̄is cōfirmať qđ eſt notādū.Nec ob.ꝙ habeť in regula nō firmať.de re. iu.lib.vj.⁊ ꝙ ibi no.ꝑ Dy.vbi diciť ꝙ lꝫ diſpoſitio q̄ a p̄ncipio eſt inutilis ꝓpter aliqđ impedimētū,poſſit recōualeſcere ſi ceſſet impedimētū:tñ ſec⁹ eſt qñ ceſſat impedimētū ⁊ ſupueniat cauſa cōfirmās qꝛ tūc ſolo tp̄is tractu nō ꝯfirmať;nā illud ꝓcedit qñ eſt defect⁹ i forma tradita a iure vel in ſubſtātialib⁹ ſecus qñ eſt defect⁹ in accidētalib⁹ ⁊ extrinſecis:vt hic eſt caſus no.⁊ ꝑ hoc induciť iſta.l.ad.q.qđ teſtm̄ vſurarij manifeſti cōfectū nō preſtita cautiōe de qua i.c.quāꝙ̄.de vſur.i.vj.debeat recōualeſcere ſi poſtea ꝓſteť dicta cautio lꝫ a p̄ncipio nō valuerit ꝑ.d.c.quāꝙ̄ de quo plene ꝑ bar.⁊ Bal.ĩ.l.filio ꝓterito.ad fi.ꝟ.de iniuſt.teſt. ⁊ ibi etiā de hoc dixi.⁊ tetigit etiā hic Ang.q dixit aliquoſ dicere ꝙ teſtm̄ recōualeſcit nedū ſi cautio fuerit ꝓſtita i vita vſurarij ſed etiā poſt mortē.Sꝫ ꝯ̃riū tenuit gl.ĩ cle.j.de ſepul.ibi dicit ꝙ nō ſufficit ꝓſtari cautionē poſt mortē vt recōualeſcat teſtm̄ ſed bene ꝓficit vt poſſit ſepeliri i cimiterio dūmodo i teſtamēto vſurari⁹ iuſſ.t vſuras reſtitui.ipſe vero Ang.vr̄ hic velle ſub dubio forte qđ etiā ſi preſteť poſt mortē recōualeſcat teſtm̄ ſi ip̄e vſurarius cōſtituiſſet ꝓcuratorē duraturū ēt poſt mortē ei⁹ ad preſtādū cautionē ꝓdictā.facit qđ habeť.l.ſi vero nō remunerandi.§. fi.ꝟ.mada.de quo remittit ad.q.quā diſputauit q̄ incipit aſtenſis miles.Sed ſatis vr̄ dicendū cōtrariū qđ nō recōualeſcat tūc per id qđ no.gl.in cle.j.⁊ qꝛ videť qđ debeat eſſe preſtita per eū cautio predicta.tñ pro opi.Ang.multū facit hec.l.q̄ vult qđ ēt ſi poſt mortē teſtantis ceſſat effectus recōualeſcat teſtm̄. Ideo recurrendū eſt ad no.in.d.q.⁊ ad id ꝙ dixi in.d.l.filio preterito. circa fi.¶ In glo.j.ibi niſi in caſu ſupple qñ primo noīatus eſſet maioris precij quā ſcđo noīat⁹ qꝛ tunc vt minus preiudiceť creditorib⁹ ſcđo noīatus erit heres ⁊ nō prim⁹.vt not.in.l.ſi qs heres.alleg.in glo.¶ In glo.ij.ibi nō cedebat dies.dic ſecūdū Ang.qđ hec gl.nō bene dicit in caſu hui⁹.l.in quo erat inſtitutus heres q eſt neceſſari⁹.nā tūc ſtatim poſt mortē eſt heres.l.ſi poſt mortē.⁊.l.queſitū.de leg.j.⁊ tangiť.ꝟ.in fi.glo.vnde dicas ſcđꝫ Bar.⁊ ang.qđ idē iuris eſt hodie qđ olim erat i caſu hui⁹ l.vcꝫ vt inſpicere debeam⁹ ſolū tp̄s in quo tractari debet de iuribus tabularū:qđ proprie videtur eſſe tempus aperture tabularū.facit.qđ habeť in ſimili in.l.fi.de inſti.⁊ ſubſti.vbi ſi tractať an tacita pupillaris excludat matrē inſpicim⁹ an mater viuat eo tp̄e quo tractandū eſt de effectu ipſius ſubſtitutioniſ pupillaris.Extra caſum hui⁹.l.gl.pōt ꝓcedere.¶ In eadē gl.ibi ⁊ inſtituto ꝑte meli⁹ dixiſſet gl.⁊ in inſtituto ꝓ parte qꝛ inſtitut⁹ heres inſolidū ante apertas tabulas poterat adire etiā olim: facit l.j.in fi.ꝟ.de iur.⁊ fac.igno.⁊ qđ habeť in.l.iij.C.de lib.vbi pꝫ ꝙ ſuus ⁊ neceſſarius heres etiā ex parte olim etiā ante apertas tabulas erat heres.¶ In gl.in ver.heredē in fi.ſed ſolue vt tāgiť per glo.ſeq.ad fi.¶ In glo.fi.ibi alio mortuo.⁊ ſic incertitudo eſt redacta ad certitudinē:ideo nō habet vitiare. Sꝫ in ꝯtrario

2 nō fuit redacta ad certitudinē.¶ In gl.fi.i fi.† No. bñ ꝙ regula cathoniana de q̄ in.l.j.ꝟ.de re.catho.hꝫ locū i legatis nō i inſtitutionib⁹.⁊ ꝓ gl.vr̄ caſus i.l.pe.ꝟ.de re.catho.⁊ iō nō eſt abſonū ꝙ interdū a principio iſtitutio nō valeat ⁊ ex poſtfacto ꝯfirmetur vt hic pꝫ.verumtñ eſt qđ qñqꝫ ſi nō valet a principio nō cōfirmať ꝑ no.i.l.ſi alienū.§.in extraneis.ꝟ.e.⁊ Bar.i.d.l. antepe.⁊ ſic ꝑ aliquas.ll.ĩ aliqb⁹ caſib⁹ q̊ ad effectū hꝫ locū regula cathoniana vt voluit Bar.in.d.l.pe. Extra glo. qꝛ omiſi in.l. precedēti:qd iuris ſi inſtituiť monach⁹ dato ſibi ſubſtituto vulgari an ſit idē in eo qđ in ſeruo.an ſit dicendū qđ in filio eſt adiectū.cōclude ꝙ ſi inſtituiť monach⁹ quē teſtator credebat ſecularē ⁊ nō monachū vel profeſſum ⁊ ei dedit ſubſtitutū vulgarē

q̄d tūc monasteriū habebit tres partes.z substitut⁹ habebit q̄r
tā hr̄ditatis,Sic d2 in simili in.l.p̄cedēti i qn̄ testator instituit
seruū quē credebat esse libe2.nā eadē ratio est i vtroq3.q2 sicut
seruus aliq̄d sibi acq̄rere nō pōt sed dn̄o:sic monachus nō pōt
sibi acquirere s3 monasterio.c.cū ad monasteriū.de stat.mo.fa
cit q̄d no.in.l.j.d stip.ser.p glo.Bar.z Inno.in.d.c.cū olim.el
ij.extra de pri.z istud tenuit hic Ang.Si vero testator sciebat
illū ēē monachū tūc si monachus adit ex iussu abbatis substitu
tus repellit̄.Si vero nolit adire sed potius repudiare:tūc an ve
niat monasteriū an substitut⁹ pēdet ex hoc dubio an monach⁹
eq̄paret̄ seruo vel filio.nā p2io casu vt voluit Inn.nō posset ve
re monasteriū ex q̄ monach⁹ nō vult adire sicut dn̄s nō p̄t ha
bere hr̄ditatē si seru⁹ nō vult adire vt in.l.iij.C.e.ideo tūc vr̄ q̄
veniat substitutus si ad eius instantiam statutū fuisset tp̄s ad
adeūdū z esset elapsu3 p no.in.l.q̄diu.la.iij.j̄.de acq.her.si aūt
monachus eq̄paret̄ filio cui magis vr̄ assimilari q̄ seruo q2 ē li
ber sicut filiusfa.z nō p̄dit ius succedēdi p ingressum monaste
rij.l.fi.C.de epi.z cle.tūc l3 monach⁹ nolit adire poterit abbas
adire absq3 facto ei⁹ sicut pr̄ pōt adire absq3 facto filij:vt.d.l.fi.
in p2in.z.§.similiq3 modo.z hoc Bar.tenuit in.l.j.in p̄n.j̄.ti.j.i
quarta.q.p2incipali.in materia vulgaris:q2 magis vr̄ assimila
ri monacho q̄ seruo p id q̄d dixi i.l.p̄cedēti.z q̄d tenet Archi.
c.j.xviij.q.j.S3 Barto.in.d.l.fi.t3 oppositū ex eo q2 illud q̄ est
statutū in filiofa.repudiāte hr̄ditatē vt deueniat ad patrem est
exo2bitās a iure cōi.iō nō est extēdēdū ad aliū casum.ar.l.si p̄o
§.de viro.s̄.so.ma.idē tenet ang.i.d.l.j.j̄.ti.j.z potissime q2 f̄m
eū nō vr̄ ēē oīno eadē ratio i monacho q̄ est in filiofa.z ideo di
xit bar.z Ang.q̄d idē erit in monacho q̄d in seruo.S3 vt tetigi
i.l.p̄cedēti Jo.an.i.c.i p̄sentia.de p̄ba.voluit q̄d si monach⁹
est institutus p̄tās adeūdi sit in abbate adeo q̄d possit hr̄dita
tē adire non req̄sito monacho q nō cēset̄ hr̄e velle nec nolle.z
tūc clarū ēēt tenēdo dictā opi.q̄ l3 monach⁹ nolit adire poterit
tn̄ abbas adire.z vr̄ etiā velle q̄d monachus si decedat hr̄dita
te nō adita q̄d tūc possit abbas hereditatē adire l3 sit sec⁹ in ser
uo z in filio.q̄d tene mēti.z an de iure p̄cedat hec opi.dixi i.l.p̄
cedēti.z adde p̄dictis q̄d quicq̄d q̄rebat filiusfa.f̄m ista tp̄a q̄
rebat patri vel seruus dn̄o.tn̄ nō q̄rebat ius adeūdi:q2 illud nō
cēset̄ de corpore p̄rimonij.S3 in mero libero arbitrio habētis
adire vt p̄bat̄ in.l.p̄cia rerū.j̄.ad.l.fal.¶ Pōt iuxta p̄dicta du
bitari q̄d si filiusfa.institut⁹ fact⁹ sit monach⁹ z tā pr̄ q̄ abbas
iubebat vt adeat hereditatē z nolit adire.an tūc spectabit here
ditas ad patrē an ad monasteriū.tetigit Bal.in.d.l.fi.in p2in.
p̄t f̄m eū dici q̄ pr̄ nō poterit venire q2 p ingressu3 monasterij
intrauit i p̄tātem abbatis.z sic desinet esse in p̄tāte pr̄is:vt no.
in.l.si ex cā.§.papinian⁹.s̄.de mino.cū ergo sit i p̄tāte abbatis
nō p̄t esse in p̄tāte alteri⁹.facit.l.nec i ea.j̄.d adul.z isto casu so
lū ē vidēdū an possit abbas venire p̄cipue:q2 si ipse monachus
adiret acq̄reret monasterio sicut acq̄rit dn̄s seruo p no.in.d.c.
cū olim.z in.l.j.j̄.de sti.ser.z sic nō acq̄reret patri cū nec sit i ei⁹
potestate s3 i p̄tāte abbatis.vn̄ an tūc abbas possit adire mona
cho repudiāte pēdet ex illo dubio an sit eq̄parādus seruo an fi
lio.de quo satis dictū est.¶ Itē pōt ēt dubitari q̄d si filiusfa.i
stitutus fuit a matre in re vel in quātitate q̄ nō ascēdit ad legi
timā an si velit acq̄rere ad supplemētū possit pr̄ agere.bal.i.d.
3 l.fi.vr̄ iclinare q̄d nō:q2 † ius agēdi ad supplemētū succedit lo
co q̄rele.z ideo sicut pr̄ nō pōt intētare q̄relā inuito filio.l.pa
pi.s̄.de inof.test.no.glos.i.d.l.fi.ita vr̄ q̄d pater nō possit agere
ad supplemētū inuito filio.ar.l.si q̄s cū.§.iniuriarū.s̄.si q̄s cau.
ratio tn̄ sua nō ē simpliciter bona:q2 nō p oīa ius agēdi ad sup
plemētū succedit loco q̄rele.nā ad illud c̄petit c̄dictio ex lege q̄
durat perpetuo.l.j.s̄.de cōdi.ex lege.z.l.oēs.C.de p̄scri.xxx.an.
Sed querela durabit solum quinq3 annis l.si quis filiu3.z.l.fi.
C.de inof.testa.licet Bar.tenuerit q̄d ius supplementi duret so
lum quinquennio.Sed Bal.in.d.l.si quis filium.voluit cōtra
rium.nam querela datur ad rumpendum testamentū.Sed ius
agendi ad supplementum datur ad aliud.z sic ratio Bal.non
est simpliciter bona.tn̄ satis videtur posse sustineri dictū suū cū
non reperiatur iure cautum q̄d filio contradicente pater possit
agere ad tale supplementum.z licet per rationem Bal.videret̄
innui q̄d pater non possit habere rem certam vel quantitatē in
qua filius esset institutus ipso inuito:q2 videtur talis institutio
succedere loco querele.tn̄ puto contrariū propter generalitate3
l.fi.que vult q̄d pater capiat relictum filiofa.si illud non vult z
sic vr̄ q̄d non poterit acceptare institutionem factam de re cer
ta vel quantitate etiam inuito filio.

Paterfamilias. Ex facto alteri⁹ ali⁹ exhr̄
dari nō pōt vel d3.¶ In
tex.ibi hr̄ditatē nō adisset.supple nec monumētū fecisset.S3 so
4 lū illud alter heres fecit.¶ † No.q̄d obediēs testō nō pōt p2iua
ri hr̄ditate ob cōtumaciā alterius nō obtēperātis.q̄d est no.f̄m
bal.z Ang.z nō est alibi f̄m eos.¶ No.q̄ l3 iterdū nō adimplea
tur formalitur c̄ditio testatoris tn̄ nō irritat̄ dispositio testato
ris:q̄uis regulariter sit c̄trariū vt.l.meui⁹.z.l.q heredi.s̄.de cō
di.z demō.¶ No.q̄d nō q̄libet testōris volūtas est obseruāda
s3 q̄ est rōnabilis.alias sec⁹ vt h̄ p3.¶ Itē no.terminū vniuer
salē oīs distribui in singularitates f̄m Cy.z bal.de quo plene i
l.hoc articulo.s̄.eo.¶ No.q̄d exhr̄datio nō vr̄ esse res inepta
in extraneo qn̄ p̄cedit illi⁹ institutio.alias aūt esset secus vt pro
5 bat.l.q̄dā cū filiū.de ver.ob.¶ † No.q̄ sicut i hereditate h3 lo
cū ius accrescēdi sic ēt in onere implēde conditionis z ideo hic
sufficit aliū implere.¶ No.q̄d vbi onus conditionis est incertū
plurib⁹ institutis si institutio reducit̄ ad vnū solū illi soli fingi
6 tur fuisse incertū.¶ † Ultio no.q̄d in testamētis pena nō videt̄
posse imponi sine cā.z sic imponi d3 demerētibus nō aūt alijs
nō demerentibus.facit.l.vxoris.§.heres.de le.iij.z gl.z Cy.i.l.
j.C.de his q̄ pe.no.¶ No.etiā ex tex.in versi.neminē.ad id q̄d
ibi d2 in litera.z no.p glo.super dicto verbo.¶ In gl.j.ibi nō
sufficit.h̄ ideo q2 cōditio cōsistebat in facto z sic erat idiuidua
iuxta no.l.stipulatiōes nō diuidunt̄.j̄.de p̄b.ob.z.l.si ita fue
rit.j̄.de ma.test.L3 ergo adiecta fuerit duob⁹ nō sufficit p̄ par
te impleri.Sec⁹ si esset diuidua vt sequit̄.q2 tūc sufficit quēlibet
p̄ parte sua implere.¶ In ea.gl.ibi z.l.si tale.meli⁹ dixisset.l.si
legata.q2.l.si tale nō habet̄.¶ In glo.posse.ibi cācellauerit.z
sic deuenit ad actū facti.h̄ aūt ad actū p̄bi.tn̄ facit q̄d no.gl.z
Cy.i.l.nostrā.C.de test ¶ In gl.fi.i fi.potes dicere q̄ testōris
p̄ceptū regulariter est seruādū.fallit qn̄ esset cōtra ius.vt.l.ne
mo pōt.de le.j.vr̄ qn̄ esset nudū.vt.l.filiusfa.§.diuus.all'.in glo.
Itē qn̄ cōtineret quid honestū vel illicitū.vt.l.q̄dā.alle.in gl.
Itē fallit qn̄ nō esset rationabilis alias volūtas testatoris p̄ut
l.seruat̄.vt in.§.disponat.in aut.de nup.coll'.iiij.¶ Extra gl.
aduerte q2 bar.h̄ z post eū ang.dicūt.l.istā p̄cedere in suis ter
minis qn̄ vc3 institutio fuit facta de duob⁹ pure z adēptio fuit
facta sub cōditione z in odiū cōtumacis z inobediētis.quo ca
su pena p̄uatiōis nō imputat̄ obediēti p̄pter inobediētiā alte
rius vt hic est casus q nō est alibi f̄m Bal.z Ange.sec⁹ dicūt
Bar.z Ang.si institutio fuisset facta de duobus sub cōditio
ne quā testator voluisset p vtrunq3 impleri:q2 tūc altero non
implēte neuter inuitabitur ad hereditatē.vt p̄bat̄ in.l.ita fuit
j̄.de manu.testa.q̄d tene mēti p̄ limitatiōe hui⁹.l.¶ Aduerte
sc̄do q2 per hāc.l.f̄m Bar.z Ang.videt̄ limitandū q̄d alibi di
cit̄.l.q̄dā cū filiū.j̄.de ver.ob.vbi d2 q̄d exheredatio est res ine
pta in extraneo.nā illud p̄cedit qn̄ extraneus non esset institu
tus.alias secus p id q̄d hic dicit̄.z no.glo.quā tene mēti.l.si ce
terarū.§.si eodē.j̄.de test.mili.Aduerte tn̄ q̄d Bar.hic z ibi p
istum tex.dicit q̄d si extraneus fuit institutus nō pōt exhr̄dari
sine cā iusta.z si simpliciter exheredat̄ dicit sub dubio forte nō
valere exheredationē.z allegat q2 cū hr̄ditatē habeat a seipso
nō videt̄ posse adimi a seipso per no.in.l.s3 si cōditioni.§.fi.s̄.e.
z f̄m predicta intelligit secūdā lec.positā in gl.in.d.§.si eodē.z
hoc in testamēto pagani.S3 in testamēto militis clarū esset:q2
exheredatio facta de extraneo pri⁹ istituto l3 sit facta simplici
ter valebit.vt.d.§.si eodē.f3 Ang.hic ēē i testamēto pagani di
cit exheredationē factā in eo testamēto in quo extrane⁹ erat in
stitut⁹ valere l3 simpliciter sit facta.mouet̄ p no.l.si ita scriptū
§.regula.s̄.de li.z posth.vbi patet q̄d si hr̄ditas z libertas dat̄
seruo in testamēto pagani.z eidē adimit̄ vtrūq3.s3 absq3 aliq̄
causa tenet adēptio vt ibi patet.ergo eodē modo videt̄ q̄ libe
ro instituto possit hereditas absq3 aliqua causa auferri cū eadē
ratio videat̄.z sic idē ius esse d3 ar.l.illd.cū si.s̄ ad legē aqui.
Nec ob h̄.l.f̄m eū q2 sic fiebat p̄uatio seu exheredatio in penā
q̄ nō d3 inferri nō demerēti.Sed questio de qua loquimur p̄
cedit qn̄ nō fit adēptio in penā:sed ex eo q2 ita placet testanti
cui⁹ dispositiōi in eo q̄d vltimo loco facit videt̄ stādū ar.l.si ita.
7 §.in legat.j̄.de leg.j.z.j̄.e.l.si ita scriptū.z.s̄.e.l.si inequalib⁹.itē
nō ob.q̄d nō pōt adimi a seipso:q2 illud p̄cedit in p̄a adēptiōe
ex eo q2 cū fiat in eadē volūtate fingitur hereditas nō fuisse da
ta per id q̄d habet̄ in.l.si inequalib⁹.cū ibi no.s̄.e.z.l.cū i testa
mēto.i fi.s̄.e.z.j̄.de le.j.l.si ita scriptū.z bene facit q̄d habet̄.l.j.
§.pe.s̄.ti.j.Et d.§.si eodē.nō respōdet s3 pōt respōderi q2 d3 in
telligi f̄m alios intellect⁹ ibi positos in glo.z p̄ ista opi.Ang.
multū facit ille.§.regula.tenēdo q̄d ibi nō habeat cohr̄dē z tn̄
si vtrūq3 simpliciter adimit̄.s.libertas z hr̄ditas tenet adēptio.
¶ Sed iuxta predicta q̄ri pōt q̄d si p̄cedat institutio extranei
demū fiat exheredatio sub cōditione:an valebit.Bart.hic q̄
sic q2 cēsebit̄ hereditas data sub cōditiōe p not.in.l.aliq̄n.j̄.de
cōdi.z demō.Q̄d p̄cedit f̄m eū etiā si nō habeat coheredē.nec
obstat si dicat̄ q̄ exheredatio que nō pōt cōfirmari p aditionē
nō valet.l.si ita.§.fi.s̄.de lib.z posth.q2 illud f̄m eū procedit in
exheredatiōe filij nō extranei.z sic p̄cedit hoc casu.Et adde q̄
ista opi.multū fortius p̄cederet tenēdo opi.Ang.de q̄ supra.
¶ S3 iuxta predicta q̄ri pōt quid si non in eodē testāmēto in
quo extraneus fuit institutus:sed in alia vltima volūtate facta
corā septē testibus exheredet̄ ipse extrane⁹:an tenebit exhere
datio.Bar.hic dixit q̄ nō:q2 hereditas a seipso adimi nō pōt.
z sic

& sic talis adeptio nõ põt cõfirmari si nõ habeat coheredẽ. Itẽ scdm eũ nõ videt̃ valere ex q̃ simpliciter sine aliqua causa iusta est facta per heredem in hac lege. & cũ Bar. in effectu hic cõcor. Ang. dicẽs qd i casu pdicto adẽptio esset nulla ex eo q2 ex quo precessit institutio valida illa nõ infirmat̃ per sequẽtẽ volũtatẽ in qua facta fuit exheredatio cũ ex tali vltima volũtate nõ possit adiri hereditas de iure ciuili: facit qd habet̃ in. l. si qs eũ. ff. ti. j. & in. l. cũ in secũdo. §. ti. ij. & in. l. pater filio. ff. eo. Et qd habetur in. §. posteriore. & §. ex eo. insti. qui. mo. test. infir. & hãc opi. puto verã de iure. Et per ratione pdictã quã hic Ang. assignauit vr̃ dicẽdũ qd etiã si habuisset coheredẽ dũmodo nõ esset datus in secũda volũtate sed in prima in qua fuit institutus ipse extraneus: tũc dicẽdũ esset exheredationẽ predictã nõ valere: q2 staret ratio superi⁹ facta in casu predicto. Facit qd in simili dictũ fuit in. l. qui filio. §. j. ff. eo. lz Bart. hic aliter sentire videat̃: nã videt̃ velle q̃ vbi extraneus est institutus: si nõ hz coheredẽ nõ posset exheredari: sed vbi hz posset cũ causa exheredari: sed nõ absq3 causa nã videt̃ q̃ etiã si habeat coheredẽ & etiã si cũ causa exheredaret̃ i tali vltima volũtate ex postfacto facta corã septẽ testibus tñ nõ valeret: q2 nõ esset volũtas solẽnis ad adimendã hereditatẽ facit q̃ dictũ fuit in. d. l. qui filio. §. j. vnde remediũ esset q̃ tunc testator faceret aliud testũ in quo aliũ institueret: facit q̃ habet̃ in. d. l. cũ in secũdo. §. ti. ij. Attẽde etiã q2 predicta procedunt qñ exheredatio fit ante hereditatẽ acquisitã. Sz dubiũ est qd si fiat post quesitã hr̃ditatẽ. Dicit Bar. qd nõ possit fieri sine causa p hãc legẽ vt est dictũ. Sed cũ causa põt fieri: exẽplũ ponit si testator reliquit aliquẽ heredẽ & vxori sue relinqt vsumfructũ oĩm bonoꝝ & precepit heredi qd ipsam nõ molestaret in dicto vsufructu: alias exheredabat eũ & priuabat eũ hr̃ditate: nã videt̃ hoc casu tenere predicta dispositio: sed certe surgit dubium duplex primo an ipso iure priuabit̃ hereditate: secũdo cui applicabit̃ dicta hereditas.

8 ¶ † Circa primũ cõcludit̃ q̃ nõ priuabit̃ ipso iure: q2 qui semel est heres nõ põt desinere esse heres ipso iure: sed bene ex postfacto testatoris vel iudicis. l. ei qui soluẽdo. ff. eo. l. & si sine. §. sed qd pap. ff. de minorib⁹: & ideo per fideicõmissum intelliget̃ esse priuatus: & sic rogat⁹ de restituẽdo hereditatẽ alteri alleg. l. vxorẽ. §. heres. de leg. iij. que singularis est scdm eũ: vt hic etiã tãgit Ang. & scdm istã opi. ali⁹ nõ habebit hereditatẽ nisi facta restitutione. ¶ Circa secũdũ cui debet hereditas applicari videt̃ dicendũ qd ipsi vxori cuius cõtẽplatione priuat heredẽ arg. l. ij. §. si duo. de colla. bonoꝝ. & l. post legatũ. §. amittere. ff. de his quib⁹ vt indig. & l. fi. C. de leg. Cõtrarium ipse tenet hic per casum. d. §. si heres. vbi dicit singulariter hoc probari scdm vnũ intellec. vnde dicũt hoc casu applicari hereditatẽ personis nõiatis. in auf. hoc ampli⁹. C. de fideicõ. Sed ipse Bar. tenet debere applicari substituto si hz illũ: vel coheredi si illũ hz & nõ substitutũ: alias debebit applicari venientibus ab intestato p ea que habent̃ in. §. prefate. in auf. de nup. colla. iij. & sic dicit tenuisse Jac. de bel. i. d. §. Nec ob. qd habet̃ in. d. auf. hoc amplius: q2 scdm bar. ibi loquit̃ qñ quis priuat̃ hr̃ditate ex dispositione legis. §. Sed hic loquitur quando priuatur ex dispositione testantis. quo casu seruat̃ quod dictũ est. §. & qd habet̃ & notat̃ in. d. §. prefat. p Jac. de bel. & sic residet bar. hic & in. d. §. heres q̃ tene mẽti Ang. vero videt̃ limitari dictũ bar. nã dicit illud pcedere nisi testator instituerit heredẽ post plenã cõmissam seu incursam cõtra illã personã cuius contẽplatione fieret priuatio. vel etiã in aliã. Exẽplũ ponit si in casu predicto priuauit heredẽ hereditate si vxorẽ molestauerit in vsufructu & ipsam vxorẽ tunc heredẽ institueret vel aliũ: nã scdm eũ tunc in euentũ cõditionis vxor erit heres: vel alius heres: institutus nõ tñ directo: sed vtiliter facit lz ipse nõ alleget qd dixi post eũ in. l. hereditas ex die. §. eo. & §. e. l. ei q soluẽdo. & l. in tps. & in. l. si alienum. §. in extraneis. & sic residet hic Ang. Bal. nõ tãgit hic hũc articulũ: & sic trãsit hic cũ dictis Bar. Sed in. l. j. C. de his q̃ per no. videt̃ cõtra ius Bar. in aliquibus primo inquantũ dicit heredẽ ipso iure nõ priuari. Nã ipse videt̃ tenere contrariũ per. d. l. j. que simpliciter videt̃ dicere qd sit seruãda dispositio testatoris siue sit facta circa adimẽdã hereditatẽ siue circa illã in aliũ trãsferẽdã dũmodo dispositio sit honesta prout est in casu nr̃o nã pena priuatiõis hereditatis videt̃ facta ex iusta causa i casu isto vt etiã fatet̃ hic Bar. Et facit id qd no. i. l. luci⁹. §. tres heredes. ff. ad treb. Scdo ipse hic allegat q2 sicut monitio iudicis q est minister legis & testatoris facit hereditatẽ reduci ad causam caduci propter inobediẽtiã qd heres priuat̃ ipso iure. vt. d. auf. hoc ampli⁹. Ita etiã videt̃ dicendũ qd monitio testatoris facit ppter inobediẽtiã causa3 reduci ad caducũ: & qd priuet̃ ipso iure hereditate. Tertio ipse hic allegat p hoc q2 si priuaret̃ p viã fideicõmissi illa esset poti⁹ hereditatis trãslatio in aliã persona3 facta q̃ ademptio. sed leg. in. d. l. j. voluit vtrunq3 fieri posse ta3 ademptionẽ q̃ translationẽ etiã in hereditatibus nedũ in legatis & fideicõmissis ergo videt̃ qd valet adẽptio: & ipo iure priuetur heres. Nec ob. l3 eũ qd q semel est heres nõ põt desinere esse heres: q2 procedit nisi propter inobediẽtiã aliud contingat. facit ad hoc auf. hoc ampli⁹. preallegata. & qd no. in. l. in substitutione. ff. ti. j. & sic residet Bal. in preallegata. l. j. Sed si vis tenere cũ Bar. potes dicere qd inquãtũ dr̃ in. d. l. j. qd tenet dispositio testatoris facta etiã super adimẽdis & transferendis hereditatibus illud qd dr̃ de adimẽdis dz intelligi anteq̃ hereditas sit quesita sicut etiam in simili intelligit̃ qd ibi dr̃ q̃ tenet dispositio testatoris facta super adimendis libertatibus. Nã op3 intelligi anteq̃ petant q2 libertas semel habita nõ reuocatur. insti. qui. ex cau. ma. nõ pos. §. semel. Et sic non est absonũ id q̃ dr̃ de ademptione hereditatis. q̃ intelligit̃ qñ hereditas nõ est adita & sic nõdũ quesita vt tunc possit propter inobediẽtiã in alium transferri. sed vbi semel sit quesita. non vr̃ posse directo adimi sz per fideicõmissum. l. ex facto. ff. ad trebel. Et per hoc satis patere põt responsio ad rationes Bal. Opi. etiã Ang. nõ videt̃ bene iure probari ideo videt̃ opi. Bar. rationabilior vt tũc per fideicõmissum debeat restitui hereditas non aũt desinat esse heres ipso iure. Nec ob. d. auf. hoc amplius. & d. l. j. in substitutiõe. q2 ibi ex dispositiõe legis priuat̃ quis ipso iure hereditate qd fieri põt per legẽ ciuilẽ vt no. gl. in. d. l. in substitutione. sed hic surgeret priuatio ex facto testantis que nõ vr̃ ipso iure posse priuare. sed solũ per fideicõmissum p ea que habent̃ in. d. l. ei q soluẽdo. & in. d. l. ex facto. & d. l. vxorẽ. §. heres. de le. iij. Et ideo tuti⁹ vr̃ tenere opi. Bar. Itẽ aduerte q2 inquantũ Bar. voluit hic q̃ si testator heredẽ priuat hereditate si molestauerit vxorẽ in vsufructu. lz non adijciat cui hereditas debeat applicari valeat nihilomin⁹ priuatio. & applicari & restitui debeat illis quos supra dixi. Tamen Bal. vr̃ tenere contrariũ in. d. l. j. q2 tunc non vr̃ apparere persona cui debeat applicari & ideo talis dispositio nõ vr̃ valere per ea que habent̃ in. l. filiusfa. §. diui. ff. de le. j. sed tenẽdo opi. Bart. potes rñdere q̃ ibi pceptũ erat nudũ a iusta causa. q2 simpliciter phibuerat rem alienari. sed hic preceptũ & volũtas testatoris erat facta cũ causa. i. vt nõ molestaret vxorẽ in vsufructu ideo vr̃ valere priuatio & vr̃ qd tũc hereditas debeat restitui & applicari personis de quibus dixi. §. Tene tamẽ mẽti dictũ Bal. qui voluit vt dixi nihil operari priuationẽ hereditatis si testator nõ expressit personã cui debeat hereditas applicari. & tene mẽti predicta q2 sepe possunt de facto cõtingere. & vidi aliqua testamẽta in quibus fuit facta directa dispositio: q2 institutus fuerat hr̃s vniuersalis & relictus vxori vsusfructus oĩm bonorũ. & mãdatũ fuerat heredi qd vxorẽ nõ molestaret in ipo vsufructu. alias puabat eũ hereditate. Nec ob. qd. §. dixi vc3 q̃ qñ heres priuat̃ hereditate pter molestationẽ quã fecit vxori in ipso vsufru. nõ applicat̃ hereditas ipsi vxori. per id qd habetur in. l. ij. §. si duo. de coll. bonoꝝ. & l. post legatũ. §. amittere. de his qui. vt indi. & in. l. pe. C. de leg. in quibus vr̃ probari qd illd qd aufert̃ alicui applicat̃ illi cuius contẽplatione aufert̃ vel priuat̃ q2 respõderi põt qd illud pcedit qñ quis priuat̃ ex dispositione legis. secus qñ priuat̃ ex dispositione testãtis: q2 tũc est secus prout est casus singularis fm vnã lec. in. d. l. vxorẽ. §. heres. de le. iij. & ita ibi etiã voluit Bar. facit ad predicta qd not. Bal. in. l. si defunctus. C. de legitimis heredibus. Cuius dictũ vr̃ intelligi debere fm pdicta.

9 ¶ † Ultimo põt dubitari an heres q priuat̃ hereditate pter molestationẽ factã vxori poterit detrahere quartã trebellianica3. Conclude quod si teneremus quod ipso iure priuetur vt voluit Bald⁹. in. d. l. j. C. de his que pene no. tunc clarũ vr̃ quod non possit detrahere quartã trebellianicam. vr̃ tñ qd possit detrahere legitimã. si esset de personis qb⁹ debet̃ legitima per id q̃ habet̃ in simili in auf. hoc amplius. C. de fideicõ. pro quo facit q2 in legitima non põt grauari. l. qm̃ in priorib⁹. C. de inof. test. Idẽ vr̃ dicendũ si tenemus opi. Ang. in casu quẽ ponit vc3 qñ in casu priuationis ali⁹ instituit̃ vt lz heres nõ desinat esse directe tñ alius ipo iure efficiat̃ vtiliter heres: q2 tũc nõ ẽ necessaria restitutio & sic nõ posset detrahi quarta. vt videtur etiam voluisse ipse Ang. per ea que dixi post eum ibi in. l. hereditas ex die. §. eo. Si aũt tenemus opi. Bart. qd heres teneatur restituere hereditate3 tunc vr̃ q̃ posset quartã detrahere ex quo alius nõ posset habere hereditatẽ nisi facta sibi restitutio per fideicõmissum per ea que habent̃ in. l. j. & in. l. restituta. ff. ad treb. ¶ In contrariũ facit: q2 ex quo pter inobediẽtiã suã patit̃ dictã penã vr̃ qd nõ possit quartã detrahere. sicut nec ille q coactus adibat hereditatẽ. l. nõ qd. §. q cõpulsus. ff. ad treb. Et sicut etiã ille q priuat̃ hereditate a lege pter inobediẽtiã similiter ille nõ põt detrahere quartã. d. auf. hoc ampli⁹. facit q̃ habet̃ in. d. l. j. C. de his que pe. no. inquãtũ simpliciter pmitt̃ ibi adẽptio hereditatis pter inobediẽtiã factã testatori. Sed forte de iure prima pars est verior per id q̃ habet̃ in. l. j. §. item si ita. ff. ad leg. fal. vbi litera vult q̃ si prestat̃ illud q̃ noie pene est relictũ & sic pter penã iniũctã prestat̃ poterit detrahi falcidia. vñ de legato decẽ relicto in penã si heres penã nõ dederit vr̃ posse detrahi falcidia. lz si post mortẽ ad euitationẽ3 pene prestet̃ pen⁹ primo loco legata nõ detrahat̃ tunc falcidia. facit

etiā qđ habet̄ in.l.cū pater.§.j.ad.l.fal.vbi etiā pꝫ qđ propter
morā ⁊ cōtumaciā nō priuat̄ quis falcidia.⁊ hoc tenendo pōt
resꝑōderi ad aut̄.hoc amplius qđ ibi quis priuat̄ a lege:hꝫ a te
statore.itē ibi per priuationē ipso iure desinit esse heres hic aūt
ꝓpter priuationē nō desinit esse heres.sed intelligitur rogatus
de restituēdo hereditatē.ideo ex quo spōte adiuit lꝫ postea fue
rit inobediēs testatori vr̄ qđ possit detrahi trebellianica.sicut
ēt pōt qñ expresse rogat̄ de hr̄ditate restituēda vt patet.l.j.⁊ ꝑ
totum titulum ad treb.⁊ hoc tene menti qꝛ Bar.istam questio
nem non tetigit expresse.

Si mevia. Si testō adijcit̄ ꝯditio de ꝑsen
ti vel de ꝑterito q̄ sit ipossibilis
reijcit̄ ⁊ remanet dispositio valida.h.d. ¶ In tex.
ibi impossibile supple ꝓūt facit ꝯditio respiciēs ꝑso
nā filie q̄ nūꝗ fuit qꝛ ipossibile est ꝙ viuat q nūꝗ fuit. ¶ No.
qđ ꝯditio ipossibilis reijcit̄ de istitutiōe.Silr̄ ēt de legatis.l.ob
tinuit.ī.de ꝯdi.⁊ demō.⁊ in.l.j.⁊ ibi plene dixi de materia.ī.de
cōdi.insti. ¶ In glo.j.ibi in ꝑsenti tpe.posset etiā itelligi de fu
turo.puta tpe mortis vt.ī.sentit glo. ¶ In ea.gl.ibi nugato
ria ⁊ sic vult glo.qđ in casu huiꝰ legis cōditio de qua in litera
nō est ꝓprie falsa sꝫ potius nugatoria ⁊ derisoria sꝫ magis dici
pōt impossibilis ꝙ falsa qꝛ cōditio q̄ est de genere impossibiliū
nō proprie dꝛ falsa sed impossibilis.sed ꝯditio que est possibi
lis in suo genere sed in specie est falsa ista ꝓprie appellat̄ falsa ⁊
ideo cū in conditione impossibile sit qđ ille q nūꝗ fuit in rerū
natura viuat:ideo cōditio de qua in litera respectu filie q̄ nūꝗ
fuit in rerū natura potius fuit impossibilis ꝙ falsa.Et ex hoc
no.ſm Bal.qđ cōditio q̄ cōuenit rebus naturalibus sed non
accidentalibus illa proprie dꝛ falsa vt colligitur ex hac glo.iun
cto tex.melius ꝙ alibi ſm eum.

Summarium.

1. ☞ Institutione in fauorē alterius facta quid iuris.
2. Amico non confiditur vbi de magno preiudicio tractatur.
3. Voluntas testatoris que sit ex qua agi possit.
4. Offensa que dicatur.
5. Vulgaris dictio idem qđ directa importat.
6. Bannitus de iure communi capax censetur.

Quidam cum filium. Hec lex est sin
gularis [a] in suo casu ⁊ quotidiana ſm bar.⁊.h.d.ex
testamēto nō pōt cōueniri qꝛ defuncto grauatꝰ nō
reprobat̄ sꝫ cōuenit̄ ex mādato qđ suscepisse ꝓbat̄.h.d. ¶ In
tex.ibi exposui.supple narratiue dicēdo qđ volebat eū institue
re si emāciparet̄ a patre ſm Dy. ¶ In tex.ibi offensā.i.pertur
bationē ſm Bar. ¶ In tex.ibi veret̄.i.timet. ¶ In tex.ibi an
fideicōmissum.i.hereditas ꝑ fide:cōmissuꝫ. ¶ In tex.ibi aduer
sus eū.s.amicū. ¶ In tex.ibi futurā.expone.i.ꝯpetiturā filio fa
cto sui iuris. ¶ In tex.ibi eā actionē scꝫ mādati. ¶ In tex.ibi
inutilē.cōtrariū videbat̄ ex quo mandatum factū erat per filiū
tpe quo erat in potestate patris.ar.l.si filius.ī.de ver.ob.tunc
[1] cōtrariū determinat̄ ꝓpter rationē q̄ sequitur. ¶ † No.ex tex.
quid iuris qñ aliqs instituit̄ in fauorē alterius:qꝛ aut accōmo
dat fidē testatori de restituēdo.⁊ tunc tenet̄ ex cā fideicōmissi
hr̄ditatē restituere.Aut fidē nō accōmodat testatori.nec testa
tor in aliquo grauauit.nec in aliquo rogauit.sed accōmodauit
fidē illi in cuius fauorē fuit institutus.⁊ tūc tenetur actiōe mā
dati.⁊ ꝑ hoc ptꝫ qđ si vterqꝫ fidē accōmodasset teneret̄ vtraqꝫ
actiōe.Si ꝟo neutri fidē accomodasset tūc nulla dictarū actio
nū cōpeteret.sed tunc ſm Ang.forte tenebit̄ vtili actiōe nego
tiorū gestoꝝ ex eqtate.vel saltē officio iudicis ſm eū.sed certe il
lud vltimū hic no ꝓbat̄ imo potius vr̄ ꝓbari oppositū a ꝯtra
rio sensu vnde vr̄ imputandū testatori vel etiā illi in cuiꝰ fauo
rem facta fuit institutio ex quo nō ꝓuidit ei aliquo modo satis
tñ vr̄ esse equū dictū Ang.si appareat d volūtate testātis lꝫ nō
fuerit in testamēto exꝑssa.alias nō sufficeret illā habuisse si fuit
in mēte retēta.l.si repetēdi.C.de cōdi.ob cām.facit ad ꝑdicta
qđ habet̄ in.c.fi.extra de of.iud.⁊ in.l quoties.de ꝑscri.verb.⁊
in.l.sancimus.C.de sa.san.ecc.in qbus vr̄ probari.qđ vbi sua
det equitas alicui subueniri saltē in subsidiū si aliud remediuꝫ
nō cōpetit ꝯpetat actio i factū vel iudicis officiū. ¶ Itē no.ex
tex.argumētū ad illud ꝓuerbiū vulgatū respicere debet qs de
[2] quo ꝯfidat ⁊ ad hoc pōt allegari ſm Ang. ¶ † Itē ē notādū
ſm eū qđ vbi de magno cōmodo pecuniario agit nō est ꝯfidē
duꝫ de amico.nā sepe docet experiētia qđ infideliter agit vt cō
modū sibi remaneat. ¶ Itē pot allegari ſm eū de filio qui plꝰ
de amico ꝙ de patre cōfidit.vnde pōt etiā allegari qđ quis nō
dꝫ habere meliorē amicū ꝙ patrē.Propter hoc ēt dicit tex.ꝙ
nullꝰ amor vincit paternū.l.fi.C.de cur.fur. ¶ Itē no.ꝙ lꝫ ali
quis noiatus in instr̄o nō vt ei effectualiter cōmodū q̄rat̄ sꝫ al
teri non noiato:tñ nihilominus ipsi noiato querit̄ ius directū
lꝫ cogat̄ illud cedere.Facit.l.idēqꝫ.§.si cui.s̄.māda.Et sic ptꝫ
qđ ex ipso instrumēto nō queritur ipsi nō noiato aliqđ ius etiā
vtile ante cessionem licet Bal.videatur sentire oppositum ꝑ
hunc tex.sed non bene:qꝛ hic non dꝛ cōpetere vtile ius ex testa
mento sed ex contractu mandati inito ꝑ filiumfa.vt hic pꝫ.fa
cit qđ habetur in.l.iij.§.si ab ignoto.ī.de manu. ¶ Ex ꝑdictis
no.diligēter qđ testamentum non dꝛ simulatū lꝫ vnus non sit
scriptus heres in eo ⁊ alius debeat effectū institutionis repor
tare:qꝛ si esset simulatum esset nullū.l.nuda.de re.iu.hic autem
dꝛ qđ est aliqd ⁊ qđ pōt ex eo adiri hereditas ⁊ idē est dicēduꝫ
in simili in alio instrumento in quo aliqd scribat̄ ad vtilitateꝫ
alterius:qꝛ soli noiato queretur actio.lꝫ illa certus cogat̄ vt.s̄.
dixi.⁊ sic per hoc non reddit̄ instrumētuꝫ simulatum.secus est
ſm Ang.si vnus contrahit vel alium actum gerit per se ⁊ alte
riꝰ nomen facit in instrumento apponi qꝛ tunc instrumentum
est simulatum.l.multum.C.si quis alteri vel sibi.de quo dicēdū
[3] vt ibi. ¶ † Itē no.qđ non ex omni voluntate testatoris agit̄ sꝫ
solum ex illa que transit ad dispositionē.vnde non sufficit te
statorem velle nisi disponat vt hic patet.Naꝫ licet testator hic
voluerit hereditatem ad filium peruenire:tñ hic non disponit
expresse vel tacite ideo hic non agitur ex testamento. ¶ Et hic
no.ſm Bal.qđ illud demuꝫ qđ tacite agitur habetur ꝓ expres
so qñ illud tacitum transit ad dispositionem.intelligo ex iuris
interpretatione.Naꝫ tunc illud sufficit per illud qđ habetur in
l.cum quid.si cer.pe.⁊ in.l.tacitum.ī.de ver.ob.secꝰ si nō trāsit
ad dipositionem vt hic patet. ¶ Et ex predictis etiā no.ꝙ nō
sufficit aliquid esse in intentione nisi sit etiam in dispositiōe.vn
de dicit Bal.qđ ista vulgaris allegatio que sepe fit dum dicit̄
ista fuit voluntas testatoris ⁊ sic seruari debet potest reprehen
di per hanc legeꝫ:qꝛ non sufficit ita fuisse in volūtate si nō fuit
in dispositione.facit.l.si repetendi.C.de cōdic.ob causam.ideo
debet dici ista fuit voluntas ⁊ dispositio testatoris ⁊ pro tanto
sic debet seruāri. ¶ In textu ibi patris offensa exponendo vt
exposui in litera no.qđ offensa dicitur quicquid in alium ad
turbationem iuste adducitur scđm Barto.de quo remittit ad
no.per se in.l.licitatio.§.quod illicite.ī.de publica.Bald.vero
hic dicit qđ offensa dꝛ omnis actus qui fit cōtra alium que pe
nam meretur per.l.testamēto centurio.ī.de manu.testa.Item
dꝛ offensio ſm eum actus qui prouocat aliquem ad iracundiā.
allegat.l.cum te.⁊.l.filiaꝫ in orbitate.C.de inof.testa.⁊ remittit
ad no.per Bar.in.§.qđ illicite.Adde ꝙ in.d.l.cum te.⁊ in.d.l.
filiam.vr̄ probari qđ etiam actꝰ q prouocat ad iracundiam ⁊
sic ad turbationem ꝗuis iniuste prouocat dicat̄ offensa.Et sic
facit qđ dicatur offensus nedum q prouocatur iuste sed etiā in
iuste.cuius contrarium vr̄ hic voluisse Bar.item vr̄ qđ etiaꝫ si
actus non mereatur penam.sed potius certo respectu lucrū tñ
inducat offensam vt est tex.in.l.j.ī.de his quibꝰ vt indig.⁊ ibi
[4] no.per Barto. † Unde potes concludere ex predictis qđ aut ē
talis actus qui meretur penam.⁊ tunc clarum quod dicitur of
fensa.d.l.testamēto centurio.⁊ not.barto.in.d.§.quod illicite.
Aut non meretur penā.⁊ tūc aut iniuste ꝓuocat ad turbatio
nem.⁊ tunc lꝫ late possit dicti offensa tunc de illa nō habet̄ cō
sideratio a iure vt probatur in.d.l.cum te.⁊ in.l.filiaꝫ.secus vbi
iuste prouocaret ad iracundiam:qꝛ tunc bene habet̄ cōsidera
tio de tali offēsa.d.l.j.de his qui.vt indig.Que aūt dicat̄ offen
sio proprie in personam ⁊ que in rem.⁊ an verbum offensaꝫ sim
pliciter ꝓlatum comprehendat an quis offendatur in ꝑsonaꝫ
siue in rebꝰ no.plene per Bar.in.d.§.qđ illicite.Et facit quod
no.Inno.in.c.nuper.extra de sen.excom.⁊ Bal.in.l.si qs per
calūniā.C.de epis.⁊ cle.⁊ qđ habet̄ in.l.sed est questionis.ī.de i
iur.⁊ in.l.j.s̄.de his qui deiecerūt vel effu.in.§.hec auteꝫ verba.
vbi est bonus tex. ¶ Ultimo potes notare qđ mandatū ⁊ con
uentio que fuit super futura successione valeat.qđ est veriꝰ de
voluntate testantis vt hic fiunt alias esset secꝰ.l.fi.C.de pact.⁊
tangitur hic in glo. ¶ In glo.ab eo.in fi.⁊ potissime hec ꝓce
debāt secundū ista tempora secundum que quicquid filiꝰ que
rebat patri querebat.l.placet.de acqui.her.hodie esset recur
rendum ad.l.fi.in prin.C.de bo.que lib. ¶ In gl.in verbo iter
posuisse.ibi tacite testatori ⁊c.dic qđ imo nec tacite nec expresse
dedit fidem testatori ille institutus lꝫ volūtas testatoris fuerit
qđ filius finaliter haberet vt dixi in notabilibus. ¶ In glo.in
verbo inutile.ibi aliud in hereditate.hec prima solutio lꝫ quo
ad qd sit bona qꝛ quo ad effectuꝫ agitur de hereditate acquirē
da tñ non vr̄ simpliciter bona:qꝛ hic loquitur de actiōe māda
ti que oritur ex contractu mandati q factus fuit tempore quo
erat in potestate patris.⁊ ideo vr̄ qđ deberet queri actio patri
lꝫ effectus mandati sit collatus in tempus existētie sui iuris ꝑ
l.fi.in contrarium allegatam.Et ideo quo ad cōtrariū sequēs
solutio que ponitur.ī.in ver.item ibi dolo.melior videtur facit
[5] quod no.in.d.l.fi. ¶ † In.gl.pe.in fi.not.de significatiōe istius
dictiōis vulgaris.quia idem importat quod directa de multis
aūt significatiōibus ⁊ sic quomodo alio modo exponit̄ recur
re ad no.ꝑ Bar.in.l.j.in materia vulgaris.in primo principali
questione

[a] ¶ Hec ē lex singularis. Adde q̄ dicit bart.per istū text.in rubr.C.q̄ in frau.cre.⁊ vide bar.ꝑ itellectu huius.l.in.l.filius.de ver.obli.

questione.ff.ti.j. ¶ In gl.fi.ibi eadē est ⁊c.vel potes dicere ꝙ di uerse. tñ q2 ex equitate ambo cōpetūt ad idē hoc tolerat̄ per id qd legit̄ ⁊ no.in l.de pecoribus.C.ad.l.aql.⁊ in.l.j.§.p hāc.ſ.d rei vē. ¶ Extra gl.inducit̄ iste tex.ad aliquas q̄stiones. Et pri= mo inducit̄ p Bar.ad qōnē qñ aliquis instituit aliquē secularē vt restituat alicui monacho vel fratri intelligo cui⁹ ordo sit ca= pax in cōi ꝙ ꝯ talē institutū pōt agi actione mādati vt h videt̄ pbari in simili.qd est verū ſm eū si ab ipso monacho fuit adhi= bitus.si vero a testatore agi poterit ſm eū actione negatiorum gestorū q2 adhibēdo illū quē instituit ad vtilitatē ipsius mona chi videt̄ gessisse negotia ipsius monachi ⁊ cōsequēter mona= sterij. Poterit etiā agi ſm eū actione ex testō ad fideicōmissum: q2 tacite fidei eius vr̄ cōmisisse de restituēdo.facit.l.fi.C.de fidei cō.facit qd dixi in notabilibus. Itē inducit̄ p Bal.⁊ successiue p Ang.si statuto cauet̄ qd bona rebelliū ⁊ exbānitoꝝ applicent̄ fisco. si aliqs h3 filiū rebellē ciuitatis qd possit restituere amicū simplr̄ nō rogādo eū de restituēdo filio nā vr̄ qd nihil q̄rit̄ fisco sicut nec hic q̄rit̄ patri. Aduerte qd l3 p̄dicti nō dicāt qd l3 ta= lis amicus nō fuit adhibit⁹ ab ipso filio ⁊ sic recepisset mādatū ab eo si recepisset de restituēdo cū fuerit cancellatus de rebellio ne.satis vr̄ qd etiā tūc fisc⁹ nihil possit petere p id qd hr̄.secus si simplr̄ recepisset mādatū de restituēdo q2 tūc cū q̄sita esset actio ipsi repelli vr̄ qd publicaret̄ talis actio ex quo bona rebelliū ap plicant̄ fisco.ar.l.bonoꝝ.§.in bonis.ff.de v.sig. Sed vbi nō fuit adhibit⁹ ab ipso filio nec fuerit rogat⁹ p testātē de restituēdo, si restituat filio rebelli.cū ipse sit capax de iure cōi vr̄ qd fili⁹ lici te habebit.⁊ ita voluit hic Bal.⁊ Ang.qd est notādum. Tñ ꝯ istā opi.facit talis restitutio vr̄ fieri in fraudē fisci.ex quo filius nō cēsebat̄ esse capax eorū que sunt supposita ipsi ciuitati cui⁹ erat rebellis. S3 sustinēdo dictū eoꝝ potes dicere ꝙ ex quo nō appet qd exp̄sse vel tacite accōmodauerit fidē: vr̄ qd toleret̄ qd ipse filio posset restitui.facit qd no.p Bart.in.l.lucius.§.fi.ff. de le.j.⁊ h tñ nō est sine dubitatiōe pꝑter ea q̄ habent̄ in simili in l.iij.C.de natura.liber.⁊ qd no.Bar.in.l.fi.ff. de his qbus vt in dig.vnde forte posset dici qd si restituat in vita censeat̄ illud fa ctū in fraudē fisci.p ea q̄ habent̄ in.d.l.iij.secus si in vltima vo= lūtate ar.eorū q̄ habent̄ in.l.ex hoc edicto.§.alienare.ſ. de alie. iud.mut.causa fac.⁊ vr̄ in fi.Bar.h voluisse in.l.si is qui ex bo nis.ff.ti.j.⁊ ad istū tex.faciliter pōt rñderi qd hic fili⁹ poterat ca pere ad sui vtilitatē fact⁹ sui iuris. Ideo nihil querit̄ patri: q2 sic voluisse vr̄ testator. S3 in casu p̄dicto filio rebelli dū est rebellis nō pōt acq̄ri res q̄ est subiecta ciuitati cui⁹ est rebellis. Et p p̄re dicta etiā pt3 qd dicēdū si aliqs bānit⁹ sit,⁊ testator velit qd ali quid habeat.nā videt̄ qd poterat amicū instituere vel aliquid sibi relinquere nō grauādo nec rogādo ꝙ aliqd restituat ipi bā 6 nito. Sed simpliciter instituat vel relinquat. † Nā videt̄ qd cu3 bānitus sit capax de iure cōi.si postea sibi restituat̄ illd habeat ⁊ nō fiscus q2 restituitur: sed an hoc pcedat recurrēdū est ad id quod prime dixi. Et l3 in dictis casibus qñ agit̄ de rebelli vel bānito. ⁊ aliqd relinquit̄ amicō stante statuto ꝙ bona rebelliū ⁊ exbānitorū publicent̄ pcedit put supius dictū est. Tñ dicit Bald.⁊ Ang.secus esse qñ quis vellet spuriū hr̄e vel fratrē de ordine minorū.qñ nō pcederet.qd superi⁹ est dictū ex eo q2 cū tales sint incapaces de iure cōi.videret̄ fieri nō solū in fraudem hominis sed etiā legis.⁊ ideo vr̄ qd tunc id fieri non posset per l.iij.C.de natura.liber.q2 loquit̄ de spurio. Et qd frater minor sit incapax pbat̄ in c.exit qui seminat.de v b.sig.⁊ in cle.exiui. de v.sig.vñ tūc videret̄ fieri in fraudē hois ⁊ canonis. ⁊ sic nō posset illud fieri qd superius dictū est.⁊ sic residet Ang.⁊ Bal. Posses dicere in spurio si instituatur amicus simpliciter si resti tuat in vita ipsius amici ipse amicus ipsi spurio p̄sumat̄ factū in fraudē ⁊ applicabit̄ relictū psonis de quibus in.d.l.iij.⁊ in.l. j.e.ti. Sed si in vltima volūtate solū relinquat, ex quo nullo mō fuit grauatus de restituēdo.videt̄ ꝙ spurius poterit habere di cta bona p id qd not.Bar.in.d.l.si is qui ex bonis. Et hoc qñ simpliciter talis amicus fuisset institut⁹.sec⁹ si fuisset institut⁹ ⁊ rogat⁹ de restituēdo cui vellet: q2 tūc si relinquat spurio videtur qd nō possit hr̄e q2 videret̄ hr̄e ex testō patrio argumēto.l.vnū ex familia.ff.de leg.ij.⁊ h tenuit Bar.in.l.fi.ff.de his qbus vt in dig.licet aliter videatur velle in.d.l.lucius.§.fi.de leg.j.

Summarium.

1 Ultima prioribus derogant.
2 Dictio imo est correctiua.
3 Institutus priorib⁹ derogat̄ testatore ad dispōdiū trāseūte.
4 Unciarum appellatione non venit portio.

1 **Si ita scriptū.** Dictio imo est correcti= ua.h.d. ¶ † No.ꝙ vltia derogāt priorib⁹ siue ponātur in vna orone siue in 2 diuersis. ¶ † Itē no. qd dictio imo est correctiua qd

intellige vt dicet̄ sup gl. ¶ In gl.j.in v.econom⁹. ⁊ sic vult gl. qd dictio imo interdū ponat̄ correctiue.interdū etiā p copula= tiua ⁊ interdū pro disiunctiua aliter nō declarat. S3 dic vt hic voluit Bar.qd interdū apponit̄ cū copula adiūcta vl̄ cū dictio ne etiā ⁊ tūc nō ponit̄ correctiue sed implicatiue: ⁊ in effectu ha bet vim copule: exēplū patet in.§. quib⁹ allegato in gl. interdū vero dictio imo apponitur simpliciter sine dictis dictionibus ⁊ vel etiā: ⁊ tūc si p̄fert̄ a testatore ponit̄ correctiue vt hic ⁊.l.sti= chus allegata in gl. Si vero pfert̄ a lege ⁊ tūc si ponit̄ inter in= cōpassibilia ponit̄ correctiue.l.fin.ad.l.rhodiā de iactu. Si vero ponit̄ iter cōpassibilia: ⁊ tūc si in eo ꝙ sequit̄ post dictionē imo, est eadē rō vel maior que est in precedentib⁹: ⁊ tūc dictio imo re soluit̄ in dictionē vel.exemplū patet in.§.econom⁹ allegato i gl. alias si nō est eadē ratio vel maior ponit̄ correctiue per id ꝙ hic habet̄. Et inducit̄ iste tex.ad.q.si testis dicat. Titi⁹ vulnerauit seium imo semproniū qd intelligit̄ solū de vulneratiōe sempro= nij ⁊ sic incōtinēti se correxisse: ⁊ sic stari d3 vltimo dicto ei⁹ nec vitiet̄ eius dictū nec cēseat̄ per hoc vari⁹.de quo in spe.de teste. §.j.ver.qd si dicat.vide hic imo ibi ⁊c.facit qd no.in.c.preterea. extra de testi.cog. ¶ In ea.gl.in fi.solue qd ibi non sunt verba correctiua sed alterius voluntatis dispositionem continentia. quo casu recurrendum est ad ea que ibi habentur.

3 **Quidam testamēto.** † Cū testator trāsit ad dispōdiū nō de rogat̄ priorib⁹ institutis.h.d. ¶ No.qd dixi in summario. ⁊ se cundū Ang.dic ꝙ vbi fit transit⁹ ad dispondiū nihil detrahit̄ de numero vncia⁊ p̄rimo instituto⁊: q2 tot habēt quot haberēt si nō fuisset fact⁹ transit⁹ ad dispōdiū sed bene detrahet̄ de sub stātia ipsarū vnciarū prio⁊ institutorū qñ fit transit⁹ ad dispō diū q2 sunt minoris valoris vl̄ pōderis quā essent si nō fuisset fa ctus transit⁹ ad dispōdiū.vt plene dictū fuit in.l. interdū.§.j.ſ. eo.vbi plene dictū fuit de materia huius.§. ¶ In gl.fi.ibi solue illud in nato.hec prima solutio ponit solū facti diuersitatē ⁊ nō apparet bona ratio diuersitatis.ideo nō est bona solutio ⁊ eadē rōne sequēs. ¶ In v.vel dic scdo.hec solutio similiter nō est bo na solutio. Ideo tene tertiā solutionē positā in ver. vel hic vo= luit ⁊c. Et dixit hic Bal.qd si cōstat qd voluerit excedere assem hoc clarū. S3 vbi dubitat̄ tūc dicit qd vbi pl⁹ dedit scdo ꝙ de= disset primo q2 id ꝙ est pl⁹ nō pōt adimi de pauciori tūc in du= bio videtur excedere assem.idē qñ primo assignauit totū ⁊ scdo similiter assignat totū ⁊ nō partē tñ: q2 tunc nō est verisimile ꝙ voluerit se in totū corrigere ideo tūc videt̄ voluisse trāsire ad di spondiū. Et ista poterit esse ratio isti⁹ tex. Nā primo instituit fi= liā simpliciter.⁊ sic intelligit̄ illā instituisse in asse ⁊ sic in totā he reditatē.demū instituit posthumū nasciturū ex dimidia ⁊ quar ta.⁊ sic ex noue vncijs ⁊ posthumā nascituram ex quarta.⁊ sic ex trib⁹ vncijs.⁊ sic per ꝯñs posthumo ⁊ posthume videt̄ simplici ter assignasse.xij.vncias ⁊ cōsequēter tñ quātū assignauit filie. Ideo videt̄ voluisse trāsire ad dispōdiū. Secus qñ nō assignas set tñ quātū assignauit filie per id qd habetur in.l. cum questio. alleg.in gl.⁊.ff.eo.l.qui non militabat.§.filius.⁊ de materia dixi in.l.interdū.§.j.ſ.eo. ¶ In ea.gl.ibi solutio ibi de natis hec nō est bona q2 solū diuersificat casu3. Nec similiter sequēs q2 corre ctio est euitāda. Ideo tene tertiā quā tenet gl.in ver.vel verius. ¶ In ea.gl.ibi solue ibi videt̄ ⁊c.hec vera cōiuncta cōsequēti. q2 si constat de mente testātis an voluerit excedere assem vel nō illa d3 seruari sed vbi nō cōstat in dubio qñ primo dedit totū se cūdo partē videt̄ velle adimere a primo id ꝙ dedit secūdo. Nō autem videtur velle excedere assem.⁊ sic transire ad dispondiū per id qd habetur in.§.filius.⁊ in.l.cū questio.que hic allegatur in glo. Sequens autem solutio non est bona q2 est contra text. vt dicit glo.

In testamēto. Qui primo relinqt vncias post= ea partes intelligit̄ partes face= re de residuo.h.d. ¶ No.ex tex.qd vbi pri⁹ fit mētio vnciarum postea portionū intelligit̄ de portionib⁹ residui qd superest de 4 ipsis vncijs. ¶ † Itē no.qd appellatione vnciarū nō videt̄ cōti neri portio nec ecōtra. Et sic aliud videt̄ esse vncia ⁊ aliud portio qd videt̄ esse cōtra tex.in.l.interdū.§.j.ſ.eo.⁊ cōtra id qd ibi di ctū fuit.⁊ cōtra id qd habet̄ ibi in pn̄.⁊ in fi. Sed dic scdm bar. ꝙ istud cōtingit q2 vario modo testator locut⁹ est.primo de vn cijs postea de portionib⁹ vñ tūc h3 locū qd hic dicit̄.sed vbi so= lum fuit facta mētio de vncia.vel de parte vel de portione tūc idē est dicere instituo titiū in vncia ꝙ est dicere instituo titiū in portiōe.nā vtroq3 casu veniret ad vnā portione d.xij. ¶ Ultio no.tex.dū dicit cōsulebat̄ quid iuris. Ad cōmissiones causaru3 que fiunt sepe ad consiliū sapientis per dicta verba vt consulat quid iuris.nam important dicta verba vt habeat ꝯsulere quid iuris disponat in causa sibi commissa.

Summarium.

1 Relinquo verbum vniuersitati bonorum adiectum ad m=

stitutionem trahitur.ꝛ nume.2.
3 Mens testantis ꝛ verborum significatum seruari debent.
4 Legatarius vel fideicõmissarius vniuersalis an sit dicendus is cui cetera bona relinquuntur alio in re certa instituto.
5 Testamentũ nõ valet quod fit omissa forma a iure tradita.
6 Maledictionis verba vniuersalẽ nõ vitiat institutionem.
7 Institutio in demeritum conferri potest.
8 Seruus institui nequit qui manumitti non potuit.
9 Mulier seruo cũ quo peccauit libertatem dare nequit.
10 Error in demonstratione non vitiat si de corpore constat.

His verbis. No.qd verbũ dñij seu sonãs in dñiũ,intelligit̃ de directo ꝛ sic ĩtelligit̃ de potẽtiori ꝛ maiori significato. facit qd legit̃ ꝛ no.in.l.j.§.hoc in ꝑpetuũ.š.si ager vecti. vel emphy.peta. ¶ Scdo no.ſm Bal.qd si testator nullo alio instituto dicit relinq̊ vxorẽ meã dñam oim̃ bonoꝝ meoꝝ. qd ꝑ h̄ erit heres vl'is.facit qd no.Jo.an.ꝛ Hosti.ꝛ in.c.cum tibi. de test. ¶ Ubi aũt alio instituto relinq̃ret ipsam vxorẽ dñam suorũ bonoꝝ vel dñam ꝛ vsufructuariã.qd tũc ĩportet talis dispositio,recurrendũ est ad ea q̃ habent̃ in.l. titia cũ testõ.§.fi. cũ ibi no.ꝑ Dy.ꝛ bar.j̃.de le.ij. ¶ In gl.j.ibi.§.idẽ ꝑuilegiũ.alias est §.plane.ꝛ ver.sub dicto.š.Facit qd habet̃ in.l.diuus traianus.
1 j̃.de test.mil. ¶ In ea.gl.ĩ fi.no.diligẽter ex gl.† q̃ sepe allegat̃ qd verbũ relinquo adiectũ vniuersitati bonoꝝ trahit̃ ad instõnẽ qñ null⁹ ali⁹ est institut⁹.ꝛ ad hoc bene facit.d.l.diu⁹ traianus,ꝛ qd hr̃ in tex.ꝛ glo.in auſ.de here.ꝛ fal.§.si ꝟo null⁹.in ꝟbo relictis. vbi glo.vr̃ velle idẽ qd ista.sec⁹ qñ ali⁹ fuisset heres institutus vl'r .q2 tũc dicta ꝟba,si dicta relinquo bona mea tali ĩportarẽt fideicõmissum.l.nã qd.§.fi.cũ.l.seq.j̃.ad treb. ¶ Sz aduerte q2 iuxta p̃dicta est dubiũ qd si simpl'r reliquat̃ aliqd filio vel filie.puta certa res vel quãtitas nec adijcit̃ iure instõnis vel ꝟba illa.ꝛ in illa heredẽ instituo. An valebit testm̃ in q̊ ali⁹ sit institut⁹.vel etiã si nullus sit institut⁹ vt sic intelligat̃ relictũ iure instõnis.videret̃ dicendũ qd sic.q2 sicut testator qñ dicit relinquo bona mea titio.vt testm̃ valeat intelligit̃ instituisse titiũ. Ita etiã videt̃ qd ad hoc vt testm̃ valeat intelligat̃ in dicto casu religsse iure instõnis.sed cõtrariũ tenet hic Bar.qd verbum relinquo adiectũ certe rei vel quãtitati nõ trahit̃ ad instõnem l.cogi.š.ꝛ generaliter.ꝛ ibi no.ꝑ Dyn.ꝛ Bar.j̃.ad tre. Lz sec⁹ sit quãdo adijcit̃ vniuersitati bonoꝝ alio nõ instituto.vt dixit gl.ꝛ ꝓ ista parte allegat etiã qd in.§.aliud quoqꝫ capl'm.iuncto §.ceterũ.auſ.vt cũ de ap.cog.coll'.viij. vbi videt̃ probari quod nõ sufficit aliqd relinq filio vel filie nisi relinquat̃ iure institutionis.lz de iure codicis esset secus.l.oĩmodo.C.de inoffi.test.ꝛ etiã de iure auſ.primeuo de quo habet̃ in auſ.nouissima.ꝛ in corpore vnde sumit̃.C.de inoffi.test.ꝛ istã opi. citramõtanoꝝ tenuit Bar.ꝛ Ang.h̄.lz vltramontani vt Pe.ꝛ Ja.d ra. teneãt ꝯ̃riũ ꝛ nõ bñ ſm eũ.ipse tñ Bal.in.l.quoties.C.eo. vr̃ tenere opi. vltramon.q voluerunt qd verbum relinquo adijcitur certe rei vel quãtitati in ꝑsona eius cui est necesse relinq iure instõnis intelligat̃ tũc tale relictũ esse factũ iure instõnis ꝛ sic trahet̃ ad institutionẽ.lz sit sec⁹ quãdo adijcitur in ꝑsona extranei.allegat quod habetur ꝛ no.in.l.si quis priore.j̃.ad treb.ꝛ in.§.ij.in auſ. de here.ꝛ fal.ꝛ in.§.si qs aũt ꝓ redẽptione.in auſ.de here.ꝛ falci.ꝛ in §.si quis aũt ꝓ redẽptione.in auſ.de eccle.ti.coll'.ix.iuncto.§.ceterũ.in auſ.vt cum de ap.cogno.sed certe si dicta iura ꝛ notata in eis bene inspiciãtur hoc ibi nõ ꝓbat̃.nec etiã in eis hoc not. imo potius vr̃ ꝓbari ꝯ̃riuz in.d.§.ceterũ.iuncto.§.aliud quoqꝫ capitulũ.ꝛ ideo verior opi.cõis quã sequit̃ hic Bar.Bal.ꝛ Ange.Et hoc qñ simpl'r relinquit̃ certa res vel quãtitas filio vel filie vel alij descendẽti cui debet̃ legitima.ꝛ q dz hr̃e iure institutionis:sed vbi aliqd relinqueret̃.puta certa quãtitas vel res ꝓ sua legitima vel ꝓ sua falcidia vel ꝑ sua parte ꝛ nõ adijcit̃ iure instõnis:an tũc illud sufficiat:ꝛ intelligat̃ illud satis dixisse iure instõnis Bar.in auſ.vnde si parẽs.C.de inoffi.test.dicit quod sufficit tale relictũ ex quo adijcit ꝓ sua legitima vel pro sua falcidia:vel ꝓ sua parte.Facit qd ipse notauit in.l.peto.in p̃n.j̃.de leg.ij.ꝛ in.l.filiũ.§.oĩbus.ꝛ.§.si legata.j̃.de leg.prestã.Sed Saly.in.d.auſ.vñ si parens.tenuit ꝯ̃riũ.ꝛ videt̃ qd melius ꝑ id qd habet̃ in.d.§.aliud quoqꝫ capl'm.iũcto.§.ceterũ.ꝛ plene dixi in l.j.§.si ex fundo.in cõmẽto illius.§.in ver.extra gl.Et ibi etiam recitaui qño etiã sex fuerũt opiniones in hac materia:qñ filio vl' filie relinquit̃ certa res vel quantitas:ꝛ nõ adijcit̃ iure institutionis:nec adijciunt̃ illa verba:ꝛ in illa heredẽ instituo quoruz opi.alique colligunt̃ ꝑ ea q̃ habẽtur in.l.quoties.C.fa.her. ꝛ in
2 c.Raynutius.extra de testa.ꝛ in.c.si pater. de test.in. vj.† Pro cõclusione tñ eoꝝ q̃ tãgunt̃ h̄ ꝑ gl.ꝛ doc.sequunt̃ an verbũ relinquo trahat̃ ad instõnem potes dicere qd aut adijcit̃ certe rei vel q̃titati aut adijcit̃ vniuersitati bonoꝝ. ¶ Primo casu aut loqmur qñ relictũ sit extraneo:ꝛ clarũ est qd nõ trahit̃ ad instõnẽ ꝑ.l.cogi.§.ꝛ gñaliter.cũ ibi no.ꝑ Dy.ꝛ Bar.j̃.ad treb.Aut loquimur in filio vel alio cui dz relinq iure instõnis.ꝛ cui debet̃ legitima.ꝛ tũc an trahat̃ ad institutionẽ fuerũt.vij.opi. de quibus dixi in.d.cõmẽto.§.si ex fundo.in ꝟ.extra gl. Cõis est opi. qd nõ trahit̃ ad instõnẽ ꝑ.§.aliud q̊z capl'm.iuncto.§.ceterum. ¶ Scdo casu qñ adijcit̃ vniuersitati bonoꝝ.ꝛ tũc distingue q2 aut ꝓfert̃ in volũtate in qua nõ põt fieri instõ sicut cõtingit qñ fieret ĩ codicillis,vel eoꝝ qnqꝫ testib⁹.facit.l.hereditatẽ.C.de codicillis.ꝛ qd habet̃ in.§.fi.insti.de codicil.ꝛ tũc nõ trahit̃ ad institutionẽ q2 h̄ istud nõ patit̃ natura vltime volũtatis in q̃ ꝓfertur.facit.l.impatoris.š.de in diẽ adiectio.Aut ꝓfert̃ ĩ volũtate solẽni in q̃ sunt.vij.testes.ꝛ tũc põt fieri instõ. Et tũc si non est alius vl'r institutus trahit̃ ad institutionẽ. Uñ si dixit testator relinq bona mea titio vr̃ instituisse ipsuz vt voluit hic gl.ꝛ in.§. si vero nulla.in auſ.de here.ꝛ fal.coll'.j.Secus,si ali⁹ esset vniuersaliter institut⁹ q2 tũc importarẽt fideicõmissuz vt voluit hic gl. ꝛ ꝓbat̃ in.l.nã qd liqde.cũ seq.j̃.ad treb.Si aũt nõ religsset oĩa bona vel indefinite bona sua.sz partẽ alio vniuersal'r instituto. tũc est differẽtia an relinq̃t certã partẽ bonoꝝ puto si reliquat alicui tertiã ꝑtẽ suoꝝ bonoꝝ vel quartã partẽ suoꝝ bonoꝝ.An ꝟo relinquat certã partẽ hereditatis.nã primo casu est simplex legatũ nõ fideicõmissum vl'e seu vniuersitatis.Et ideo ad instãtiã illius cui esset factũ tale relictũ nõ cogeret̃ heres adire hereditatẽ.secus in scdo casu vt legit̃ ꝛ not.in.l.mulier.§.fi.j̃. ad trebel.ꝛ in.l.si qs seruũ.§.fi.vbi ẽt ꝑ Bar.j̃.de le.ij. ꝛ ista fuerũt de mẽte Saly.in.l.qm̃ indignũ.C.de test.ꝛ h̄ alias ibi etiã Bal.aliquid de p̃dictis tãgit.Sz aduerte q2 Saly.vr̃ imperfecte locutus q2 nõ declarat qñ relinquit̃ certa quota vniuersal'r alio nõ instituto.an tũc trahat̃ ad instõnẽ. tñ ipse idẽ Saly.in.l.fi.C. fa.her.vr̃ velle qd trahat̃ ad instõnẽ ex q̊ alius nõ est vniuersaliter institutus ꝑ id qd hr̃ in.c.Raynutius.ꝛ in.c.Raynaldus. extra de test.ꝛ in.l.cogi.§.ꝛ gñaliter.j̃.ad trebel.ꝛ vr̃ sensisse hic Bal.etiã in distinctiõe quã hic ponit. Et ſm h̄ vr̃ qd si qs corã septẽ testib⁹ dicat relinq̊ titio tertiã partẽ bonoꝝ meoꝝ vel tertiam partẽ hereditatis mee alio vniuersaliter nõ instituto trahet̃ ad institutionẽ.ꝛ idẽ videt̃ voluisse Bal.in.d.l.fi. Sz certe hec opi.nõ vr̃ vera. q2 de mẽte testãtis vr̃ eẽ ꝙ iste solũ habeat quotã sibi assignatã.ꝛ nõ aliud.ar.l.marit⁹.C.de ꝓcur.hoc etiã
3 sonãt verba.† Et ideo in dubio debemus accipe intellectuz ꝑ quẽ saluet̃ mẽs testãtis ꝛ significatũ ꝟboꝝ.ar.l.ab oib⁹.j̃.de le. j.ꝛ.l.in cõditionib⁹ primũ locũ .j̃.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ.l.volũtatis C.de fideicõ.sz talis est intellect⁹ si intelligam⁹ qd nõ iure institutionis,lz iure legati a veniẽtib⁹ ab intestato accipiat dictam quotã ergo talẽ intellectũ debemus poti⁹ accipe.nõ autẽ illum qd trahat̃ ad instõnẽ ꝑ quẽ cõsequẽter haberet totũ qd eẽt cõtra mẽtẽ testãtis ꝛ significatũ ꝟboꝝ.Nec obstãt capitula p̃allegata.q2 ibi testator reliq̃rat certas res.ꝛ postea dixit certa vero alia bona relinq tali.vñ nimirũ si tũc illa dispõ ex quo ali⁹ non erat vniuersaliter institut⁹ trahitur ad instõnẽ q2 ibi in effectu oĩa bona relinq̃t exceptis particulariter descriptis.h̄ secus.hãc etiã partẽ puto verã qcquid dixerit Bal.ꝛ Saly.ĩ.d.l.fi.ꝑ rõnẽ š.allegatã.Quid autẽ si testator simpliciter corã septẽ testibus dixerit lego bona mea titio an trahat̃ ad instõnẽ sicut si dixisset relinq̊ bona mea titio.Bal.in.l.fi.C.fa.her.tenuit ꝙ sic.ꝑ.c. Raynal.extra de testa.sz Bar. tenuit appositũ in.l.cẽturio. in prima qõne p̃ncipali circa fi.j̃.ti.j.Et ꝓ ista parte facit q2 vt dixit Bar.ibi ꝛ Bal.ĩ.l.quoties.C.e.ti.Licet verbũ lego ſm antiquissima tꝑa traheret̃ ad instõnẽ.l.verbis legis.j̃. de ꝟbo. sig. Tñ postea restrictũ fuit significatũ ꝑ sequẽtẽ iuris prudẽtiã et etiam ex cõmuni vsu loquendi vt solum cõprehendat legatũ.iõ non debet trahi ad institutionẽ.q2 verba sunt intelligenda secundum cõmunẽ vsum loquendi vt legitur ꝛ no. in.l. liberorũ. §.qd tñ cassius.j̃.de lega.iij.ꝛ in.l.cum delanionis.§.asinã.j̃.de fundo instructo.ꝛ hãc partẽ sequitur Saly.in.d.l.fin.ꝛ sic talis dispositio solum habebit vim legati ꝛ codicilloꝝ. Nec obstat c.Raynaldus.q2 responderi potest qd verbum legauit ibi positum relatum ad personam patronorum improprie ponitur ꝓ verbo instituit,vel relinquit.Sed relatũ ad personam auunculorum stat proprie vt ibi no.glo.ꝛ in.c.si pater. in glossa in verbo instituit ad fi.de testa.in.vj.Nec est mirandum de tali expositione.q2 sepe contingit qd vnum verbum respectu diuersoꝝ stat proprie ꝛ improprie.vt patet ex his que habentur in.l.ij.§. fi.cũ ibi no.š.de offi.proconsul.Et per predicta videtur qd multominus trahetur ad institutionẽ si qs leget certaz partem bonorum vel hereditatis etiam alio non vniuersaliter instituto.
4 licet Bal.aliter sentiat in.d.l.fi.† Sed iuxta predicta potest q̃ri quid si aliquis instituitur in re certa ꝛ cetera bona alteri relinquuntur puta seio. An seius intelligitur vniuersaliter institutus, an vero legatarius vel fideicommissarius. hãc questionẽ non reperio esse specifice tactam ꝛ videtur esse dubia. Nam si glossa hic in versiculo .ꝛ hoc nisi alium instituisset heredem intelligatur simpliciter loqui de instituto in re certa videretur velle quod in casu predicto seius non esset heres.sed ille qui esset

institutus

institutus in re certa: sed forte contrariū est verū ex quo alius non est vniuersaliter institutus. et pro hoc videtur esse casus in c. Raynutius de test. intelligendo quod testator ibi reliquit alderoce filie sue vltra dotē domū et hortū iure institutionis. vt ibi intelligit gl. in verbo relinquens et adiecte alteri filie sue certa bona reliquit nec adijcitur ibi iure institutionis. et tamē adiecta intelligitur fuisse heres vniuersalis vt ibi patet. Et forte idē dicendū si testator dixit instituo titiū in tertia bonorū meorū. Et cetera alia bona mea relinquo seio. Nā videtur quod relictū factū seio trahatur ad institutionē: ex quo testator oīa bona sua distribuit inter predictos per id quod legitur et no. in l. quoties. vbi bona gl. C. fa. her. et in l. quid ergo si ita legaui. ff. de leg. j. Et ibi in d. l. quoties. videtur velle gl. quod si testator diuisit suū patrimoniū per quotas in plures per verbū relinquo licet nō adijciat vel apponat verbū instituo. tamen intelligitur illos voluisse instituere quia vt no. et singulariter dixit ibi glo. nō quilibet scit dicere instituo. et bene facit quod habetur in d. l. quid ergo. et quod hoc voluit gl. et in d. §. si vero nulla. in auth. de here. et fal. et per consequens si testator dicit relinquo titio certā partē bonorū meorū et seio aliā tertiā: caio aliā tertiā intelligitur predictos instituisse heredes. Et plus videtur voluisse gloss. in d. l. quoties. quod etiā si per verbū relinquo adiectū certe rei particulari seu rebus particularibus diuidat totū suū patrimonium in plures quod videtur eos heredes instituere. et istud sequitur hic Ang. quod est valde no. Tamen meo iudicio istud nō est sine dubitatione propter regulā que cōiter traditur vz quod verbum relinquo adiectū certe rei nō trahitur ad institutionē de quo in l. cogi. §. et generaliter. ff. ad treb. Sed secundum istā opi. illud esset limitandū nisi testator suū patrimoniū totū reliquisset per relicta particularia. hec tamen limitatio nō videtur bene iure probari. Itē adde supradictis quod si pater reliquit filio vel filie certā rem et iussit quod plus nō peteret quod videtur rē illā velle cōpensare cū legitima vt dixit Bal. in l. si adulta. C. de here. act. et sic videtur iure institutionis secus eū satis relinquere ar. l. si debitor. ff. ad l. fal. Et ideo saltē in predicto casu sustentabitur testamētū: etiā si teneremus quod vbi simpliciter reliquisset certā rē alio nō adiecto nō valet testm̄. Nā quando adiecit dicta verba quod iussit quod plus non peteret videtur quod valeat testamētū. Sed Saly. in d. l. si adulta. tenuit contrariū. Et puto quod bene licet videatur voluisse cōpensare. et hoc satis probatur in d. l. si debitor. cū nō appareat quod relinquat iure institutionis

5 nec probat. d. l. debitor. † Et ideo cū nō sit seruata forma tradita a iure nō valebit testamētū. Et adde etiā predictis quod licet Bal. in l. quoties. C. e. videatur tenere contrariū opi. vltramon. vz quod valeat testm̄ si testator relinquit filio certā rē vel quantitatē vel legitimā: licet nō adijciat iure institutionis. et allegat aliquas rōnes. hic tamen vt dixi tenuit opi. cōmunē quod nō valeat. Glo. in c. si pater. de testa. in vj. dicit illā esse tutiorē. Et ad rōnes Bal. et vltramon. pōt responderi vt plene dixi in cōmento. §. si ex fundo post gl. Itē adde quia pōt esse dubiū ecōtra an sufficiat ascendētes a descēdētibus habere quoquo relicti titulo. an vero sit necesse quod relinquatur eis iure institutionis. sicut ecōtra per ascendētes descēdētibus debet intelligi iure institutionis vt fuit dictū nam sup hoc fuerūt opi. Nā Bar. in auth. nouissima. C. de inoffi. testa. tenuit quod sufficiat relinqui ascendētibus quoquo relicti titulo. et idē tenuit in l. siue. §. j. ff. de iure pa. Sed Ja. de bel. tenuit oppositū in auth. vt cū de ap. cogno. coll. viij. et eius opi. puto eē veriorē vt plene dixi in §. si ex fundo. in cōmēto illius. §. in ver. iuxta predicta. Et videtur esse casus pro ista parte in auth. vt cū de ap. cogno. §. hoc aūt. iuncto. §. ceterū. et ver. sequēti. vbi dicitur quod intentio est principis liberare parētes et filios ab iniuria preteritionis et exheredationis. Et postea subdit ver. ceterū. dicens quod si q sunt heredes in re certa: tūc illud sufficit nec magis dicit de filijs quam de patre et sic videtur quod ad vtrūque debeat referri. pro ista parte etiā faciūt alique rōnes quas allegaui in d. §. si ex fundo in ver. iuxta predicta restat dubium.

6 **Illa institutio.** † Verba maledictionis vniuersalē institutionē nō vitiāt. h. d.

7 ¶ † Not. quod institutio potest conferri etiam in demeritum. Et etiam no. quod gratia potest fieri demerito. quod dicit Ange. post Bal. esse verum per dominum seu per ipsum testante. Non autem per executorem. l. quidam. ff. de lega. ij. et facit ad materiam quod habetur in l. quidam consulebat. ff. de re iudic. ¶ Itē no. istū tex. secundum Ang. coniuncta gloss. quia facit quod si statutum punit maledicentē deū nō solū punitur ille qui dixit maledico deū. sed et q aliqua verba turpia contra deum protulit. Facit quod habetur in c. j. et ij. extra de maledicis. et hoc intelligit Ang. nisi cōis vsus loquēdi hūc sermonē constrigat. allegat. l. labeo. §. tubero. de sup pel. leg. forte voluit dicere quod statutū predictū trahitur ad casum qn turpia verba contra deum proferuntur nisi forte ex cōmuni vsu loquendi restringatur statutū vt nō habeat locum in dicto casu. Puto tamen quod cōis vsus nō possit facere quod nō veniat puniendus qui verba turpia cōtra deum protulit. quia talis vsus esset potius quidā abusus et mala consuetudo ideo nō valeret nec esset seruandum. in auth. vt nulli iudi. §. nulli. colla. ix.

8 **Interdum.** Seruus de adulterio accusatus a dña nō pōt institui. h. d. ¶ † No. quod seruus qui pōt manumitti etiā nō pōt heres institui. et rō est in promptu: quia seruus proprius nō pōt sine libertate heres institui vt plene fuit no. i. l. sed si cōditiōi. §. fi. s. e. ¶ No. etiā hic Bal. quod vbi est prohibitū ius capiēdi inter viuos intelligitur esse prohibitū in vltima voluntate de quo insti. de lege fusi. cani. Et facit quod habetur in. l. seruū filij. §. eū qui chirographum. de le. j. et in l. fi. C. de lega. Tamen si bene ponderet litera: hic nihil dicitur de manumissiōe inter

9 viuos: licet facta in testo: licet dictū Bal. sit verū in se. ¶ † Itē no. quod vbi mulier dicitur cōmisisse adulteriū cū seruo suo: nō pōt dare sibi libertatē antequam sit finita questio. facit quod habetur in l. j. C. de mulier. que seruis proprijs se immiscuerunt.

Si in parte. Falsa demōstratio nō vitiat institutionē: si cōstat de persona instituti. h. d. No.

10 quod error in noīe patris vel patrie nō nocet. ¶ † Itē no. quod nullus error in demōstratiōe persone licet vitiare dūmodo cōstet de corpore. Et sic facit quod si testis variat circa aliquas demōstratiōes vel circūstantias vel circa illas aliquid falsum dicat: nō propterea vitietur eius dictum nec puniatur de falso: ex quo nō dicit falsum in substātialibus. facit quod no. Bar. in l. eos. ff. de fal. vbi hoc videtur tenere: et idē etiā videtur tenere Inn. in c. fraternitatis. extra de here. Et per istū tex. dicit hic Ang. quod semel fuit hic bononie decapitatus quidā qui erat descriptus in numero bannitorum tanquam de vna ciuitate: et ipse erat de alia: nā nō credebat se fore bānitū ex quo nō erat de ciuitate de qua erat descriptus in bāno: tamen hoc nō obstante fuit captus et decapitatus: et iuste secundum Ange. quia constabat de corpore et ipsum fuisse citatū et maleficiū cōmisisse. facit quod legitur et no. in l. demōstratio falsa. ff. de condi. et demō. et quod ibi plene notatur per Bar.

Summarium.

1 Institutio ratione forme inutilis non validatur tractu temporis.
2 Libertas seruo non confertur alieno.
3 Legatum monacho factum non valet cum conditione ne monasterio queratur.
4 Filio relinqui potest cum conditione ne patri queratur.
5 Heres extraneus quam capacitatem habere debeat.
6 Media trahi possunt ad extrema et secundum ea regulari.
7 Suus et necessarius differt a necessario tantum.
8 Tempora que attendantur vt quis suus et necessarius esse sciatur.
9 Necessarius tantum ex testamento heres esse potest.
10 Institutio facta de fratre minore an cōfirmetur ipso effecto monacho.
11 Frater minor effectus monachus an possit admitti ad hereditatem patris ab intestato decedentis.

Si alienū. Inutilis est institutio serui alieni facta cū libertate: nec tractu tēporis cōfirmatur. h. d. ¶ † No. ex tex. quod vbi institutio

1 ratiōe sue forme est a principio inutilis nō recōualescit tractu tēporis et impedimēto cessante. Idē qn̄ est nulla propter incapacitatē instituti per id quod habetur. ff. §. proxi. et s. l. prima. §. interdū. sec9 qn̄ est nulla a principio propter aliquod accidēs. l. ei q

2 soluēdo. s. e. et ibi dictū fuit. ¶ † No. etiā quod seruo alieno nō pōt dari libertas quod intellige directo vt hic tāgit glo. in verbo libertas: sed per fideicommissum videtur posse relinqui: quia posset heres institutus grauari vt emat seruū alienum et ipsum manumittat interdū tamen de equitate libertas data seruo alieno ex benignitate trahitur ad fideicōmissum vt cōtigit qn̄ creditor seruo pignorato sibi relinquit libertatē. l. generaliter. §. si seruo. ff. de fideicōmissa. liberta. facit quod no. gl. in l. seruo tuo. C. de manu. testa. ¶ In gl. j. ibi secus in cōi et c. quod si fuerat institutus cū libertate et redimatur valet institutio et erit liber et necessarius vt patet in. §. si seruū allegato in glo. ¶ In ea. gl. ibi secus in proprio supple instituto cū libertate quia a principio valet institutio: licet postea alienetur per testātem vitietur sola libertas et nō institutio: vt patet in. §. seruus allegato in glo. ¶ In gl. i verbo data in fine. de materia dic vt no. per Dy. in regula nō firmatur. de reg. iu. in. vj. et per hoc gl. in l. quod

3 ab initio. ff. de reg. iur. ¶ Extra gl. iudicat iste tex. ad qstionē de eo q relinquit aliquid monacho hoc adiecto vt nō querat monasterio quod tale legatū fieri nō possit: et sic nō valeat. quia videtur habere in se repugnantiā: sicut et hic qn̄ seruus alienus instituitur cū libertate quia nō valet institutio propter adiectionē libertatis que nō pōt dari seruo alieno. Et similiter nō videtur posse fieri quod queritur monacho nō queratur monasterio quia monachus nihil pōt habere proprium. c. cū ad monasteriū. ad fi. ex. de sta. mo. Dicit tamen hic Bart. quod equū esset dictū legatū interpretari eo mō quo valere posset vt videlicet monachus haberet cōniuentibus oculis dñi. l. ij. ff.

de manu. et sic residet h Bart. Sed Bal. videt simplr velle qd tale relictū nō valeat. de quo etiā remittit ad no. p Bar. in. l. pe. ff. de stipu. seruo. et p gl. in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. vbi gl. vr sentire tale relictū tenere. Sed Bar. ibi videtur dicere illud verū qñ esset tale relictū qd valeret in persona monachi: et illud posset hre vt qr fieret pro alimentis. facit qd habet in. l. seruus. de alimen. leg. secus in alio relicto. et sic videtur quod tunc non teneret tale relictum tanq̄ repugnans iuri. Nā turpe videtur quia astringatur abbas dimittere relictū monacho si non vult ideo videtur quod nō valeat: nisi forte intelligamus qd testator voluerit intelligere q nō queratur monasterio vt sic conniuētibus oculis abbatis teneat si abbati videatur. non tñ p h abbas astringat vt nō possit habere tale relictū et nō dimittere monacho. Et si sic intellexisset posset tale relictū sustineri. Et sic puto Bar. hic voluisse q etiā dixit equū esse taliter debere intelligi dispositionem testantis. Tamen re vera verba videntur repugnare. Et ideo vr qd tūc tale relictum non valeat. et ad materiam facit qd no. Bar. in questione que incipit quidā donauit vel reliquit monacho. vbi videtur concludere q si aliquid relinquit monacho sub ea cōditione vt monasterio nō queratur valebit relictum, sed nō queritur monasterio inuito monacho. propter dictam adiectionem sed eo volente bene acquiretur. quis eius fauore vel ipsius monachi videtur dicta adiectio facta. et sic in effectu si nollet dicto monasterio queri non: valebit p relictū. seu non habebit effectum. secus vbi consentiat monasterio qri qr tūc valebit et qreretur monasterio. hec autē tamē sua decisio nō est sine dubitatione. qr qñ relinquitur monacho sub conditione vt non queratur monasterio. videtur adijci cōditio cōtra substantiā ipsius actus. et sic videtur vitiari dispositio sicut qñ relinquitur vsusfructus detracto vsu cum nō possit esse vsusfructus sine vsu. ideo tunc valet legatum per. l. seruum. §. j. ff. de vsu et habita. Et sic idem videtur dicendū quādo relinquitur monacho aliquid sub ea conditione vt monasterio non queratur. facit qd no. gl. in. d. l. p seruū. §. j. Nec obstat auf. excipitur. C. de bo. que lib. vbi pōt relinqui filiofa. † qui est in potestate patris sub ea conditione ne patri queratur qr ibi loquitur in filiofa. q fm tēpora codicis et auf. est capax acquisitionis. l. cū oportet. et fi. C. de bo. que liberis. secus in monacho q nō est capax acqsitionis. in auf. ingressi. C. de sacrosanc. ec. et in. c. cūad monasterium. ad fi. extra de sta. mona. Dixit etiā in dicta questione qd si alimēta relinquūtur monacho qui nullius monasterij est monachus tunc officium iudicis sibi competit pro alimentis. l. iij. de his que pro nō scriptis habet. et in. l. seruos. ff. de ali. leg. Sz si esset monachus alicuius monasterij queritur tūc actio ex testamēto illi monasterio. vt prestet alimēta ipsi monacho. Facit qd habetur in. c. j. xviij. q. j. et in. d. auf. ingressi. facit etiam ad predicta quod habetur in. l. quod seruus. de stipul. seruo. et quod ibi etiam not. per Bar.

In extraneis.

In extraneis heredib9 reqrit capacitas trib9 tpib9 vcz. tpe testamēti mortis et aditionis hereditatis media, tpa nō curant. h. d.

5 ¶ † No. qd in extraneis heredib9 reqrit capacitas tribus tpibus de quibus in lra. In herede aūt suo et necessario vel necessario tm, tunc que tempora respiciantur tangitur in glo. Item no. qd media tempora non curant. Et est ratio fm Ang. qr iudicantur fm extrema et in illis extremis dispositio cōfirmat. et sic nō requirit continuitas capacitatis. et sic tēporis quo ad institutiones. secus si essemus in actu in quo reqritur cōtinuatio temporis: qr tūc non sufficeret tempus interpellatum. vt est in vsucapione et in prescriptione q requirit possessionez cōtinuā. l. naturaliter. §. qd autē. ff. de vsucapione. et institu. de vsucap. §.

6 qd autē. ¶ † Et ex pdictis no. etiā fm Bal. q extrema interdū trahunt ad se media. et qd media regulātur ab extremis. Item nō debemus plus respicere q lex inspiciat. facit quod hr in. d. §. quod autē. et in. l. gallus. §. si eius. ff. de libe. et posthu. ¶ Itez nō inspici tempus testamēti vt valeat testamētum quo ad sui ordinationem. ¶ Et ex hoc etiam no. q inuita testatoris dicit valere testamentum si est factum fm iuris ordinez. An autem in vita testatoris sit publicandum no. per glo. in. l. publicati. C. de testa. Tempus mortis inspicitur vt valeat quo ad confirmationem, tempus vero aditionis quo ad acquisitionē. ¶ Item no. quod tm est dicere tria quantū est dicere duo et adijcere tertium. et sic facit fm Bal. quod si testis fuerit interrogatus quot fuerunt psentes. dixit quod duo et subiunxit de tertio. non vr vacillare in seipso. qr perinde est ac si a pncipio dixisset qd tres interfuerunt: q tene mēti. ¶ In gl. j. in fi. et sic non ob. si dicat q impubes nō pōt facere testamētū. l. qua etate. ff. de testa. et tñ pōt heres institui: qr lz nō habeat testamēti factionem actiuā tñ hz passiuā vt possit heres institui et sibi relinqui. ¶ In glos. in verbo hereditatē. ibi tps mortis et aditiōis hereditatis. et sic vult gl. q in extraneo instituto requirunt tria tpa q sunt separata abinuicē. Sz in suo et necessario vt est filius vel nepos i potestate, vel necessario tm. vt est seru9 institut9 cū libertate. et tūc licet in eis requirat capacitas tribus tēporibus. tñ tps mortis et aditionis sunt cōmixta et nō separata: qr vnū et idem tps est mortis et aditionis hoc est existētie heredis cū ipso iure censeat adire. ex quo est suus et necessarius vel necessarius tm. Nā inter mortē et existētiā heredis in suo tm, vel suo et necessario vel necessario tm. nō est dare mediū. l. j. §. sunt q. ff. si qs omis. cā test. et. l. si post mortē. et. l. qsitū. ff. de le. j. et istud in effectu voluit gl. Aduerte tñ qr gl. pōt pcedere qñ instituitur pure suus et necessari9 vel necessarius tm. si aūt institueretur sub cōditione. tūc tps mortis et aditionis seu existentie heredis nō esset idē. vnde tuc etiam inspicitur tempus eueniētis cōditionis. l. aditionibus pupillus. ff. de cōdi. et demon. et sic isto casu tria tpa separata inspicerētur. scz testamēti mortis et euenietis aditionis. ¶ Itē etiā attende qr gl. hic nō facit differentiā inter suū et necessariū et necessariuz tm. lz Jo. bene fecerit differentiā. Glo. tñ in. l. iulian9. ff. de cōdi.

7 et demō. facit † differētiā inter suū necessariū et necessariū tm qr in necessario tm nō est dare mediū inter mortē et existētiā heredis qñ est pure institutus. vel si sub cōditione qñ aditio euenit sed in suo et necessario bene est dare mediū inter existētiā sui heredis et mortē. sed potes saluare gl. istā et illā lz videant sibi cōtradicere. qd ista glo. pcedat considerando dispositionē iuris ciuilis qd facit suū necessariū statim cū delata est hereditas. et sic inspecta dispositione et institutione legali nō est differētia inter suū et necessariū et necessariū tm. Sed suspecta dispōne ptoris q dedit beneficiū abstinendi. et sic vt possit se abstinere si vellet et etiā se imiscere. §. sed his permisit. insti. de heredū quali. et diffe. sed bene pōt dari mediū inter mortē seu delatā hereditatem et immixtionē actualē. ideo si actualiter vult se imiscere requiret etiā qd illo tēpore sit capax. sicut in extraneo requiritur capacitas etiam tempore aditionis. Nam propter beneficiū abstinendi redactus est quodāmodo suus et necessarius ad instar emācipati et extranei. l. nā et emancipatis. ff. de le. prest. Et de materia tetigit Bar. in. l. iulianus. et in. l. fi. ff. de condi. insti. vbi plene de

8 materia p eum. ¶ † Item aduerte qr inquantū hic gl. dixit qd vt sciamus vtrū quis sit suus et necessarius inspiciuntur duo tēpora scilicet testamēti et mortis quo ad suū. nō videt bene dicere. nam vr sufficere tēpus mortis vt tunc sit in potestate vt voluit Jo. et videtur probari in. §. sui. insti. de heredū quali. et diferen. Facit quod hr in. l. filio. §. fi. ff. de libe. et posthu. et ad h vt qs sit suus sufficit q sit in potestate tpe mortis lz nō fuerit tpe testamēti. vt pbat in iuribus. ff. allegatis. Quod pcedit etiam qñ est institutus etiam si non obtineat primū gradum. l. qui in aliena. §. interdum. de acqui. here. Ad hoc aūt vt qs sit necessarius bene inspiciūtur duo tpa scilicet testamēti et mortis vt patet in principio huius legis. et. ff. e. l. quoties. §. seruus. et facit qd habetur. ff. l. proxi. §. interdū. Itē aduerte qr pdicta pcedūt qñ pure facta est institutio. Si aūt sit facta sub cōditiōe an debeat etiā inspici tempus conditionis euenietis vt sciamus an qs sit suus vel necessarius conclude qd sic in suo. vnde nō sufficit tūc qd quis tēpore mortis fuerit in potestate testatoris: sed etiā requiritur qd tēpore euenientis cōditionis non fuerit in alterius potestate. l. et sub cōditione. ff. de lib. et posth. alias nō esset suus vt ibi no. Sed in necessario tm nō inspicit tps cōditiōis euenietis sed tempus mortis p id qd habet. ff. eod. l. pater filio. Saluo nisi ex dispositione legis, ante euentū cōditiōis cōsequeretur libertatem: qr tūc nō esset necessarius adueniēte aditiōe. lz fuisset in potestate testātis tpe mortis. l. ante pe. ff. eo. et facit qd voluit

9 Bar. in. d. l. si sub cōditione. ¶ † Itē aduerte qr necessari9 tm solū pōt esse heres ex testamento vt etiā sensit gl. qr ab intestato nō vocaret ille q est seruus seu fuit seru9 testatoris. Sz suus pōt mitti ex testamento et etiā ab intestato. Et qñ nitit ex testō qd tēpus inspiciatur vt sciamus an sit seruus siue sit pure institutus siue sub conditione. dictū est superius. si vero vult venire ab intestato tūc dicit gl. qd inspicitur et sufficit tps mortis in suo vt sciamus an sit suus. et sic sufficit q tpe mortis fuerit i potestate. Sz tu dicas fm Bar. qd h verū qñ nullū est conditū testamētū. vel si est aditū fuit inualidū. secus si fuit conditū et validū sz ex postfacto destituitur et inualidat. Nā tūc sufficit q qs tēpore destituti tunc obtineat primū locū. lz tpe mortis nō obtinuerit dūmodo fuerit in potestate tpe mortis. Nam tunc succedit vt suus ex quo tpe destituti testamēti reperit obtinere primū locū. l. si qs exheredato. in pn. ff. ti. ij. et. l. j. §. sciēdū. ff. de suis et legi. Et p pdicta habes declarata illa q tetigit gl. lz minus pfecte fuerit locuta. ¶ In ea. gl. ibi sufficit tps mortis intellige h verū in legatis pure relictis vel in diē secus in cōditionalib9: qr tunc inspicit conditionis euentus vt no. gl. in. l. cū q post. ff. de cōdi. et demon. facit qd habet in. l. interdicit. e. ti. per quā legem videtur etiam hoc limitari: qñ nō fuit omnimodo incapacitas tā respectu iuris ciuilis q gētiū sed solum iuris ciuilis respectu. Secus si etiā respectu iuris gen. vt ibi patet. Itē hoc dicet verum cū defectus seu incapacitas est tantum in psona legatarij.

Secus

Secus si esset incapacitas mixta cõsideratione legatarij ꝛ rei legate: vel legatarij ꝛ psone testatis vt plene no.p gl.ꝛ Bar.in.l.j.ĵ.de regula cathoniana. Ratio autẽ diuersitatis quare plura tpa inspiciunt in psonã instituti ꝙ legatarij: est qꝛ institutio est actus magis solẽnis ꝙ legatũ qꝛ est caput testamenti. insti. de lega.§.ante heredis. ¶ In ea.gl.ibi solue vt ibi Glo.in.d.l. nõ opꝫ.dat plures solutiones. Sed Dy.tenet illã qꝫ ibi loquitur de inspectione facti ħ aũt de inspectione iuris: ꝛ istã etiã sequit̃ ħ Bal.ꝛ Ang.v̄nvt fiat inspectio facti inspicit̃ tps quo potest acquiri: tñ tunc etiã habebit rõ inspectionis iuris vt videat̃ an interuenerit capacitas alijs tpib⁹ reqsitis a iure. Bar. ꝓo dicebat qꝫ ibi loquit̃ in dispõne cõditionali ħ in pura. Sed precedens solutio magis placet. ¶ In ea.gl.ibi in tps glo.ibi soluit qꝫ ħ institutio fuit facta pure vel sub conditione extrinseca.ibi vero fuit facta sub ꝯditione intrinseca: vcꝫ cũ capax erit ipse institutus ideo tũc solũ inspicit̃ vnũ tps tm̃ sꝫ in quo reperit̃ capax. Et hoc intellige fm Ang.qñ incapacitas supuenit testatori mortuo: qꝛ si eo viuo supueniret: tunc tps mortis inspicit̃ ꝛ successiue tps acquisitionis: sicut ꝛ qñ stat institutio sub conditione: ꝛ purificat̃ viuo testatore. ¶ In ea.gl.ibi receptũ est.ꝛ sic fallit in casu illo qñ instituit̃ seruus nõ capax tpe testamẽti: nã sufficit qꝫ alijs duobus tẽporibus inueniat̃ capax. Bar. tñ ibi dicit qꝫ illa lex põt intelligi qñ erat seruus nõ capacis qꝛ nõ poterat capere ad cõmodũ suũ sed ad cõmodũ alienũ puta ad cõmodũ fisci.l.aliud est capere.ĵ.de ver.sig. Et ideo qꝛ ibi nõ erat oĩno incapax sustinet̃ institutio: hic ꝓo intelligat̃ qñ oĩno erat incapax. Uel secundo põt dici scđm eñ qꝫ ibi loquit̃ in seruo instituto sui contẽplatione: ideo tũc facilius saltẽ ex benignitate sustinet̃ institutio: si alijs tpibus reperiat̃ capacitas lꝫ nõ fuerit tpe testamẽti: de quo dicendũ vt etiã dixi in.d.l.si seru⁹.hic allegata. ¶ In ea.gl.ibi specialia: supple.nã primũ est speciale fauore libertatis vt inspiciat̃ tps qꝫ magis fauet libertati: scđm aũt est speciale fauore fidei christiane vt facilius quis reuertat̃ ad fidẽ: ideo lꝫ quis sit hereticus tpe mortis ꝛ reuertat̃ ad fidẽ recuperat hereditatẽ paternã.vt no.in auᵭ.ħ alleg. Fallit etiã fm Ang.regula hic posita qñ instituit̃ nõ capax tpe testamenti: ꝛ reducit̃ ad capacitatẽ.ex cã q̃ retrotrahit̃ etiam ante testamentũ: vt si fuerit in integrũ restitutus: qꝫ intelligo qñ restitueretur in integrũ viuo testãte. Facit.l.j.§.pe.ꝛ fi.ĵ. de cõtratabu. secus si restitueret̃ post mortẽ qꝛ nõ trahet̃ retro in preiudiciũ alterius cui esset ius quesitũ vt voluit gl. valde no.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tantũ.ĵ.de libe.ꝛ posthu.ꝛ de materia etiã ibi p Bar. Bal.ꝛ Ang. Facit qꝫ hr̃ in.c.ꝙuis.de rescrip.in.vi. ¶ In ea.gl.in fi.Bar.remittit ad not.in cõtrario. Ange.ꝓo remittit ad no.in.l.si qs seruo.ĵ.qui ꝛ a qbus. Sed Jac.de bel.hic soluit vt refert Bar.qꝫ ibi loquit̃ in actu ꝛ sic in actu inter viuos: ideo ibi inspicit̃ tps quo actus põt cõfirmari ꝛ nõ principium ipsi⁹ actus: qꝛ nõ est incõueniens qꝫ actus viuoꝝ sit in suspẽso.l. fi.s.cõia predio. Sed hic loquimur in vltimis voluntatibus que nõ debent esse in suspenso.vt.d.l.fi. Dy.vero soluit qꝫ ibi substãtia vẽditionis valebat. Qꝫ intellige lꝫ ipse nõ dicat quo ad preiudiciũ mulieris.facit qꝫ habet̃ in simili in.l.sed in his.C.de predijs minorũ.iõ lꝫ alienatio ꝛ dñij trãslatio esset inualida: facilius ibi confirmat̃ dicta vẽditio si contingit virum succedere vxori.ꝛ lucrari dotẽ. Ex quo ipse vir ex vẽditiõe fuit obligat⁹. Sed hic a pncipio institutio ꝑpter incapacitatem instituti fuit penitus nulla: ideo nõ ꝯfirmat̃ lꝫ interueniat capacitas tẽpore mortis. ¶ Extra glo.inducitur iste tex.ad duas qõnes p Bal.

10 †Prima est si instituatur frater minor: qui est funditus incapax hereditatis: vt in cle.exiui de paradiso.§.cũqꝫ.de verb.sig. An si postea efficiat̃ monachus quod itellige ꝛ legitime: quia põt hoc quandoqꝫ fieri saltẽ autoritate pape. facit qꝫ legit̃.ꝛ no.in cle.j.de regula.vel forte si transiret ad arctiorẽ religionem iuxta id qꝫ plene no.p Joã.an.in.c.sane.extra de regula.ꝛ eo.ti.c.licet.vel efficiatur episcopus ꝛ sic taliter qꝫ fiat capax. An institutio cõfirmabit̃.ꝛ dicit qꝫ nõ p istũ tex. qꝛ inter cetera requiritur incapacitas tẽpore testamẽti que hic nõ interuenit et ideo non valebit talis institutio.ꝛ idem dicit de rebellibus ꝛ bãnitis qui non possunt institui ex forma statuti cum eadem sit ratio. siue quis sit capax ex dispositione iuris communis siue ex dispositione iuris municipalis. Istud tamen vltimum de rebellibus ꝛ bãnitis limitat Ang.s.l.pri.§.interdum. Nisi cancellantur rebelliones ꝛ banna per remediũ restitutionis in integrum cõcessum ex mera iustitia vel de gratia.quia tũc talis institutio trahitur retro etiam ante conditum testamentum. ꝛ iõ confirmabitur. Allegat legem gallus.§. ꝛ quid si tantum. supra de liberis ꝛ posthumis.ꝛ.l.j.§.fi.ĵ.de cõtratab. ꝛ auᵭ. idem cit.C.de here. Sed certe hoc dictum Ang.videtur limitãdũ qñ restitutio concedit̃ in vita testãtis.secus si post mortẽ p not. in d.§.ꝛ quid si tantum.ꝛ superius tetigi.ꝛ quod dixi de restituto. idẽ dicit Ang.in spurio eo instituto ꝛ legitimato post testamẽtũ testatore viuo: qꝛ illa legitimatio trahit̃ retro. Et legitimatũ restituit ad primũ ius geniture etiã maculã spurietatis abolẽdo vt no.etiã per eũ in.d.§.ꝛ quid si tantũ. Et ideo ex quo efficitur prius capax virtute legitimationis.vl̃ saltẽ ex benignitate institutio cõfirmari ar.l.si seruus eius.ĵ.de acqui.here. Et qꝫ dixi nõ valere institutionẽ qñ est frater de ordine minoꝝ institut⁹ ꝓcedit etiã si fuerit fili⁹ testatoris.scđm Bal. ¶ Nec ob.qꝫ testamentũ imperfectũ valet iter liberos.l.ex cõsultissima.§.ex imperfecto.C.de test.qꝛ illud verũ qñ est iperfectũ rationis solẽnitatis secus qñ propter incapacitatẽ instituti: ꝛ similiter secus qñ esset imperfectus ratione volũtatis.vt est gl.notabilis scđm Bal.in l.fi.C.fami.her.ꝛ idẽ voluit in.l.is qui.s.de test. ¶

11 †Secũda qõ est si aliqs mor.t̃ ab intestato relicto filio fratre minore: q postea efficit monach⁹ vel eps: an poterit admitti ad hereditatẽ: ꝛ dicit qꝫ nõ: qꝛ inspicit̃ capacitas scđm tps mortis. Ideo ex quo filius non erat tunc capax fuit alteri proximiori ius quesitũ. facit qꝫ habet̃ in.l.j.§.pe.ĵ.de contratab.ꝛ ideo superueniens capacitas ipsi filio nõ hꝫ prodesse. Et hoc etiã voluit Fede.de señ. in suo cõsi.xxvj.ꝛ hoc sequit̃ etiã Bal.licet alleget in contrariũ l.filio.s.de liber.ꝛ posthu.ꝛ.l.non vt a patre.ĵ.de captiuis. Sed certe licet ipse non soluat potes dicere quod in diuersis casibus loquuntur ꝛ non contradicunt vt in eis patet.

Summarium.

1 Conditio impossibilis ab institutione reijcitur.
2 Dictio ab, separationem quandam importat.

Seruũ. Media tpa non nocent.h.d. ¶ In tex.ibi meũ fuisse ꝛc.ꝛ sic fuit capacitas vtroqꝫ tẽpore. ¶ In tex.ibi remãsit supple ꝛ factus fuit non capax. ꝛ de materia habetur.s.l.pri.§.fi.ꝛ.s.eo.l.sed si conditioni.§.solemus.

1 **Si in nõ faciẽdo.** †Impossibilis ꝯditio de institutiõe reijcitur.h.d. ¶ In glo.j.ibi non tetigerit: sed certe vt dixit bar.ista est cõditio necessaria nõ aũt impossibilis: qꝛ necessario verũ erit qꝫ digito celũ nõ tãget. Ideo pone exẽplũ si quis instituat̃ sub cõditione si nõ morief̃: nã ista est impossibilis. Nã statutũ est oẽs mori ꝛ non pepercit deus etiam proprio filio quominus moreretur. ¶ In ea.glo.ibi in faciendo: puta si celuꝫ digito tetigerit: ꝛ de materia plene in.l.j.ĵ.de condi.insti.

Hereditas. Hic iuriscõsultus ponit noĩa vnciarũ vncie tñ aliud nomẽ nõ imponit: sed dimidie vncie ꝛ duab⁹ vncijs ꝛ trib⁹ vncijs ꝛ alijs vsqꝫ ad.xj.

2 ¶ †Not.secundũ Andreã de pisis qꝫ dictio ab, notat separationẽ.facit qꝫ no.p Cy.in.l.a caligato.C.de nup.ꝛ.l.ratio.§.si per vẽditorẽ.s.de acti. ¶ In gl.quadrãs ibi. sed a certa portione assis quadrans assumit nomen a quarta parte de duodecim que consistit in tribus vncijs: si aũt assumeret nomen a numero vnciarũ quadrans importaret quatuor vncias qꝫ nõ est verũ. Et similiter triens assumit nomẽ a tertia parte de.xij.que consistit in quatuor vncijs. si autẽ assumeretur nomẽ a numero vnciarum importaret tres vncias quod non est verum: qꝛ imo importat quatuor vt dixi ꝛ tetigit hic glo.

Summarium.

1 Uerba in testamentis operari debent.
2 Expressum vitiare potest etiam vbi tacitum non vitiaret.
3 Uasalli nomine meorum ꝛ suorum veniunt.
4 Manumissio nõ derogat institutioni.
5 Uerba ad significatum improprium quandoqꝫ trahi possunt.

1 **Talem.** †Uerbũ appositũ in testõ qꝫ aliqd operari nõ põt habet̃ ꝓ non adiecto. h.d. ¶ No.qꝫ dictũ est in summario. ꝛ ꝯcordat.s.e.l.qties.§.si qs ita. ¶ In gl.ij.ibi solue vt ibi supple qꝛ ibi semel tantũ fuit institutus seruus proprius sub cõditiõe si liber erit. Sꝫ hec libertas primo fuit data pure: secũdo sub cõditione. Ideo prima datio tanꝙ plenior preualet.vt.s.e.l.si qs ita scripserit. Dy.tñ dixit qꝫ hic semel tm̃ fuit data libertas vñ nõ fuit bis data: sed bene fuit cõditio apposita: lꝫ vt dicit Bal. satis fuit de mente glo.idem velle dicere quantum ad effectum.

Si quis ita. Defectus cõditiõis expresse vel tacite intellecte vitiat dispositiones. Et seru⁹ dr̃ẽt esse ille q est manumissus in quo ius patronat⁹ semp retinet̃.h.d. ¶ In tex.ibi stichus supple seruus testõris. ¶ In tex.ibi alienat⁹ supple per testatorẽ. ¶ In text.ibi hoc exp̃ssuꝫ s.si me⁹ erit.nã tacite dicta verba subintelligebant̃. vt patet ex eo quod sequit̃: ꝛ ideo videbatur qꝫ expressio nihil operaretur per.l.iij.de lega.j. Sed contrarium est verum. qꝛ qñ exprimit̃ respicit nedũ libertatẽ sed etiã hereditatẽ: sed quãdo tacite inest respicit solum libertatem. Et sic expressio fit aliter quam inesset: ꝛ ideo non mirum si aliquid operatur. sec⁹ si fieret eo modo quo inerat.d.l.iij.de leg.j. ¶ In tex.ibi libertus.ꝛ sic habet quoddã ius seruitutis: ꝛ per consequẽs lato sumpto vocabulo põt dici

2 seruus. ¶ † No.ex tex.qd exp̄ssuz hz vitiare quãuis tacitũ non vitiaret. Et rõ est quã dixi supra in litera. Nã exp̄ssuz respicit libertatẽ z hereditatẽ z sic testator voluit ɔmodũ hr̃ditatis acqri ipsi instituto qd nõ põt fieri qñ trãsit in ptãtẽ alteri⁹ sz tacitã solã libertatẽ inspiciebat z nõ hereditatẽ. iõ hereditas nõ põt qri alteri. ¶ Itẽ no.ꝙ dictio meus nõ solũ designat dñuz sed etiã qñ aliqs aliud ius hr̃.l.seruos.z.l.nup.ĵ.de leg.iij. fm Ja.
3 de are. ¶ † Itẽ no.arg.qd vasalli cõtineant̃ appellatione meorũ z suorũ. ¶ Itẽ no.qd bñficiũ qd dñs cõtulit instituto iter viuos nõ minuit ius istõnis. ¶ Itẽ no.qd disgressio facta ad meliorẽ statũ nõ hz nocere instituto. ¶ Itẽ no.qd vnũ bñficiũ nõ
4 derogat alteri bñficio vel fauori. † vñ bñficiuz manumissionis nõ derogat fauori instõnis.z facit iste tex.in argu.fm Bal.ad qõnẽ si aliqs baro vel dñs ɔcessit alicui domicello quoddã redditũ donec esset in suo seruitio. qd si iste domicellus factus est miles z in seruitio ꝑseueret qd debeat hr̃e redditũ: qz talis disgressio facta ad maiorẽ statũ ꝑ quã honor auget̃ nõ dz nocere. Facit.l.falsa.§.j.ĵ.de ɔdi.z demon. Et facit fm Bar. si forensis assumit̃ ad ciuilitatẽ ciuitatis boñ.z dant̃ ei bñficia ciuium nõ ꝓpterea intelligat̃ esse derogatũ bñficijs q̃ ꝑ statutũ bononiẽ dant̃ forẽsi z ita dicit se de facto obtinuisse florẽtie in qõne paduani.qz augmẽtũ bonoꝝ nõ dz detrahere gratie z honoribus pmitiuis.allegat.d.l.falsa.§.j. Nec noua ɔcessio.beneficij dz esse cã tollẽdi bñficia priora que simul possunt cõcurrere qd
5 tene mẽti. ¶ † Itẽ no.ꝙ ꝟba qñqz trahunt̃ ad iproprĩũ significatũ si mens testãtis verisilr̃ nõ repugnat:lz oĩno ꝓpriũ significatũ nõ habeat̃.z sic sufficit qñqz verba lato modo adaptari posse.facit qd hr̃ in.l.j.§.si ager.z qd ibi no.ꝑ Jac.bu.s̃. si ager vectigal.vel emphy.pe. ¶ In gl.in ꝟbo mãsisset. ibi si esses heres supple si nõ mãsisset ipsius testatoris sed fuisset alienatus ꝑ eũ eo casu q̃ nõ fuit exp̄ssa ɔditio illa si me⁹ erit. ¶ In gl.in verbo palã ibi vel ille determinat̃ zc. z hec scda in qua residet vr̃ vera:qz eadẽ rõ esse vr̃ siue dictũ fuerit si meus erit.siue si erit in ptãte mea. Nã si erat manumissus lz nõ sit ex toto in ptãte mea put erat qñ erat seruus: tñ saltez quo ad aliqd est in ptãte mea ex quo est me⁹ libertus q dz mihi reuerẽtiã.l.liberto.ĵ.de obsequijs. sicut etiã late dz esse meus ex quo habeo ius patronatus lz nõ sic ex toto meus sicut erat tpe seruitutis.iõ vtrobiqz videt̃ idẽ dicẽdũ ar.l.illud.s̃.ad.l.aquil. ¶ In gl.fi.ibi nõ est alienatus supple saltẽ ex toto ex quo aliqs ius in eo habeo vcz iuã patronatus. Et ex h̃ no.qd nõ vr̃ ex toto desinere esse seruus qui manumittit̃ ꝓpterius patronat⁹ qd reuertit̃ in eo ꝓpter qd verificat̃ z adaptat̃ istud ꝓnomen meus qd vr̃ verificari nõ solũ cũ res est in dñio meo:sed etiã cũ habeo in ea ius reale.vt patet fm Jac.de are.z Ang.z doc.communiter.

Summarium.

1 Hereditas capax erit si defunctus capax fuit.
2 Hereditas iacens vicem defuncti sustinet.

Seruus. In seruo hr̃ditario ispicit̃ ɔditio defuncti nõ hr̃dis futuri.h.d. ¶ † Not.
1
2 qd hr̃ditas dz eẽ capax si defunct⁹ fuit capax. ¶ † No. etiã qd hereditas iacens sustinet vicẽ defuncti nõ autẽ heredis instituti. ¶ In gl.fi.nec obstat.l.si titio z mihi.§.j.ĵ.de leg.ij. qz ibi loquitur post aditã hereditatẽ quo casu tunc inspicitur persona heredis.Sed hic loquitur quãdo hereditas iacet quo casu inspicit̃ ꝑsona defuncti.facit.l.nouatio.ĵ.de noua.

Summarium.

1 Institutio potius q̃ substitutio preferetur in dubio.
2 Uerba sunt per prius intelligenda.
3 Nominati vltimo tantũ habent quãtum primi.

Lucius. Si testator expleto asse alios hr̃des instituit vr̃ illos in alio asse vocare. z non substituere.h.d. ¶ In tex.ibi ceteris.supple filijs vt dixit gl. Itẽ ibi heredes substituit.supple ipsos institutos. Itẽ ibi in obscuro esse.ibi sub dubio esse.nã ordo scripture vr̃ h̃ facere dubitationẽ qualr̃ tres vltimi fuerũt vocati seu in q̃ gradu. Itẽ ibi fm scripturã testi. supple attẽta poti⁹ mẽte q̃ eius
1 ordine. ¶ † No.ex tex.qd vbi dubitat̃ an aliq sint instituti vel substituti in dubio ꝑsumit̃ instõ si verba h̃ patiunt̃ fm And.
2 de pisis z Bal. ¶ † Itẽ no.fm Bal.qd qñ ꝟba pñt intelligi ꝑ pri⁹ z ꝑ posteri⁹ in dubio intelligunt̃ ꝑ prius z nõ ꝑ posterius.
3 facit qd no.in.l.gallus.§.qdã recte.s̃.de lib.z posthu. ¶ † Itẽ no.qd tm̃ habẽt vltimo noĩati quãtũ primi.z sic ex ordine noĩationis nõ auget̃ effectus cõcordat.l.si ita quis heredum supra eodẽ. ¶ In glo.an scdo ibi ante substitutionẽ primoꝝ melius dixisset cum substõne primoꝝ.nã poterat dubitari an isti tres vltimi fuissent vocati in secundo gradu. Poterit etiã dubitari an post substitutionẽ primoꝝ intelligerentur vocati vt substituti z sic an in tertio gradu essent vocati. qd videbat̃ tãgit glo. sequẽs faciendo relationẽ ad ꝓximiora ɔcernẽtia hereditatem z sic substitutionẽ factã de primis.z ista faciebãt dubiũ. In lege tñ determinat̃ qd tres vltimi videant̃ vocati in primo gradu.z sic intelligant̃ instituti.vñ cornelius salustius z varro habebũt vnã dimidiã quã inter se diuidẽt equalr̃ z sic in tres partes. Et sic seius z sempronius habebũt aliã dimidiã iter se quã diuidãt equaliter.z sic duas ptes reducẽdo instõnes predictas ad vnũ assem lz in duobus assibus videat̃ facta instõ: qz primi duo vident̃ instituti in vno asse. Et tres vltimi in alio. facit qd dictũ fuit in.l.interdum.§.j.z qd ibi habet̃.s̃.eo.ti. ¶ In glo. fi.in fi. Nec obstat litera dũ dicit fm scripturã:quia dz intelligi fm mentem testantis potius q̃ fm ordinem scripture.

Summarium.

1 Testamentum primũ quãdo rumpatur per secundum.
2 Qualitas succedẽdi variatur ad temporum variationem.

Pater filio ipuberi. Ut primũ testm̃ tollatur ꝑ.scdm sufficit esse possibile qd ex scdo adeat hereditas. Et seru⁹ substitut⁹ pupillo cũ libertate erit ipsi pupillo necessari⁹ heres:ẽt si tpe mortis pupilli nõ reperiat̃ esse heres ipsi⁹ pupilli.h.d. ¶ In tex.ibi iussit.supple cũ substõ pupillaris locũ haberet que esset facta filio. Itẽ ibi eius scz titij. Item ibi pertinet supple si dubitatur an ex testamẽto titij erit heres voluntarius an vero necessarius. Item ibi nõ possit.supple incõmutabiliter.vt dixit glo.sed bene potest consequi libertatem z hereditatem commutabiliter ex testamento titij pendẽte substitutione pupillari. ¶ No.ex tex.qd in seruo z sic in necessario tantũ sufficit ꝙ sit testatoris tempore testamẽti z mortis licet reperiat̃ alienatus adueniente conditione qz tunc nihilominus erit necessarius vt dictum fuit in.l.si alienum.§.j.s̃. eo.secus in suo necessario si reperitur eueniẽte conditione translatus in alterius potestatẽ qz tunc non erit suus nec necessari⁹ vt legitur z no.in.l.sub conditione.s̃.de libe.z posthu. Itẽ no. qd seruus substitutus impuberi põt alienari ꝑ pupillũ cum causa tamen sua seu cũ honore suo:qz ꝑ talẽ alienationẽ nõ fit preiudiciũ libertati que debetur adueniẽte casu pupillaris substitutionis. facit quod habet̃ in simili in.l.j.§.sed nõnullos.s̃.de tutel.z ra.distrahen.z in.l.qui filiũ.s̃.vbi pupil.educ.debe. In quibus pz qd hereditas censet̃ trãsire ad pupillũ cũ onere suo.
1 ¶ † Itẽ no.ex tex.in ver.vt superius.qd ad hoc vt per testamẽtum secũdũ rũpatur primũ est necesse z sufficit quod aliquo casu potuerit qs ex scdo esse heres.s.de iure ciuili prout verbũ sonat.nã alijs succedẽtes de iure p̃torio nõ appellãt̃ hr̃des ꝓprie sed bonoꝝ possessores.insti.de bo.pos.§.qs aũt.z sic nõ sufficit vt tollat̃ primũ.qz ex scdo solũ posset peti bonoꝝ possessio de iure pretorio. ¶ Et ex hoc etiã successiue not. qd ad h̃ vt ꝑ scdm tollat̃ primũ nõ sufficit ꝙ scdm sit validũ de iure p̃torio.sz oportet qd sit validũ ẽt de iure ciuili taliter qd ex eo aliqs posset esse heres:lz postea cõtingeret ꝙ aliqs nõ esset. Et istud voluit glo. q̃ reputat̃ sing.in.l.cũ in scdo.s̃.ti.ij.z idẽ voluit i.l.si qs eũ.§.fi. ĵ.ti.j. Et iste fm Bar.aperti⁹ ꝓbat ꝙ est dictũ q̃ alius q sit in iure. vcz qd vt testm̃ secũdũ habeat rumpere primũ necesse est vt aliquo casu posset ex eo heres existere de iure ciuili intellige fm eũ ex nullo extriseco adminiculo ɔcurrẽte ꝑ id ꝙ ipse no.in.d.l. cũ in scdo.z i.d.l.filio p̃terito.eo.ti.voluit dicere qd nõ sufficeret si a pncipio esset nullũ fm testm̃ de iure ciuili si postea sequeret̃ approbatio facta ꝑ p̃teritũ z tenerem⁹ qd recõualesceret de equitate ciuili qñ aliud testm̃ nõ precederet. Nã lz sequeret̃ talis approbatio z sic extrinsecũ adminiculã nõ tolleret̃ pmũ. ¶ Itez no.ꝙ variat̃ q̃litas succedẽdi fm varietatẽ tpm vt h̃ pz.z.l.iij. §.q fideicõ.s̃.e.lz nõ variet̃ substãtia.qz q semel fuit hr̃s nõ desinit esse heres saltim noĩe.l.ei q soluẽdo.ĵ.e.t.l.z ñ sine.§.lz ꝙ papinianus.s̃.de mino.z istud tenuit h̃ Ang.pmo loco. Sz vltimate h̃ vr̃ tenuisse ɔriũ dicẽs patere ex fi.istius tex.lz necessitudo in volũtatẽ ɔuertit̃.z sic si nolet eẽ hr̃s titũ desinit eẽ heres. Nec mirũ fm eũ:qz a pncipio fuit hr̃s necessari⁹. Iõ nõ obstat illa vulgaris doctrina q̃ hz q semel fuit heres nõ desinit eẽ heres qz illa locũ hz in eo q a pncipio fuit heres volũtarius. sz vbi fuit a pncipio necessari⁹ illa regula fallit fm eũ ꝑ istũ tex.d.§.q fideicõmissuz. Limitat̃ ẽt dicta regula fm eũ vt nõ possit qs desinere esse heres vcz ex dispõne iuris p̃torij.vt in.d.§.qs aũt. sz bene põt desinere esse heres ex dispõne iuris ciuilis.vt in auf.h̃ amplius.z in corpore vñ sumit̃.C.de fideicõ.z no.gl. lz ipse nõ alleget in.l.in substitutione.ĵ.ti.j.z sic residet Ang. z ꝑ ɔñs vr̃ sibi cõtradixisse in hac lege.qz pmo dixit ꝙ hic nõ variat̃ substãtia seu qualitas tñ:qz semel heres no desinit eẽ hr̃s.lz postea dixit qd hic ex quo a pncipio est necessarius z postea fit volũtarius.si nõ vult esse heres desinit oĩno esse heres.sz pma verior vr̃ ꝑ id ꝙ hr̃ in.d.§.q fideicõmissum.ibi dũ dicit nõ desinit eẽ hr̃s sz ius imutat̃ successionis. ¶ In gl.in ꝟbo nõ possit.ibi nõ fieri heredẽ

ri heredē emptoris ⁊c. Ista scđa opi. gl. nō est vera: qꝛ imo iterum fit heres ipsi⁹ emptoris cui⁹ erat seruus tpe mortis ⁊ testamēti. Et lꝫ hic fiat de volūtario necessarius. tñ hoc nō est ꝑ prius. imo prius fit necessarius pupillo. ⁊ demū fit volūtari⁹ emptori cui⁹ fuerat necessari⁹ anteꝗ̄ fuisset heres pupilli. iō tene primā opi. ¶ In gl. pe. ibi nō immutauit. supple qꝛ cū honore suo transiuit ad emptorē vt. ῑ. tāgit gl. Nā pupillus nō potuit ꝑiudicare dispositioni testātis: qui reliquerat libertatē seruo adueniēte casu pupillaris substitutionis. facit quod habet̄ in. l. via. §. fundus. de serui. rusti. predio. ⁊ extra de pigno. c. si ex literis.

Summarium.

1 Ordo testamenti per ordinem iuris rescinditur.
2 Substitutus quando sit instituto preferendus.

SI is qui. Illius serui institutio ꝓualet qui creditorū fraudādorū cā institutus nō reperit̄. h. d. ¶ In tex. ibi dꝫ. supple forte ex testō sui autoris. † No. fm Bal. qđ ordo iuris rescindit ordinē testamēti. ⁊ inducit ꝑposterationē volūtatis. ¶ Et ꝑ hoc no. fm eū qđ clausula ante ferri que a iure subintelligit̄ preposterat̄ in effectu ordinē scripture. Qđ facit ad materiā ꝓbendarū fm eū. si q̄rat̄ qs debeat preferri in ꝓbēda. nā vr̄ qđ ille ꝓferat̄ in cuius lr̄is est scripta clausula anteferri vel a iure subintelligit̄. ¶ † Itē not. fm Ang. qđ substitutus ꝓfert̄ instituto. vꝫ vbi institutus nō pōt esse heres: nisi qñ alius nō esset heres vt hic colligit̄ iuncta gl. j. ¶ Et ex hoc no. fm Ang. limitationē ad duas vulgatas regulas. vna est qđ donec est locus institutioni cessat substitutio. l. quādiu. ῑ. de acquir. here. Nā istud fallit vbi instituit̄ ille q heres esse nō pōt. vbi alius vult esse heres. Alia regula est ꝙ institutus ⁊ substitutus nō cōcurrūt. l. cū in testō. š. eo. Nā illa fallit ꝓpter repugnantiā regularum ⁊ rationū. l. si pater. š. eo. ¶ Ultimo no. casum in quo valet substitutio ⁊ nō institutio vt hic colligitur, iuncta gl. j. ⁊ no. in gl. pe.

Summarium.

1 Decedere pro parte temporis testatus ⁊ ꝓ parte intestatus quis possit ⁊ quando.
2 Regula cathoniana locū nō hꝫ in instōnibus cōditionalibus.
3 Testator facere potest vt regula cathoniana locum no habeat in dispositione sua.
4 Regula cathoniana locum habet in legatis.

POtest quis. Potest quis facere testm̄ sub cōditione si intra certū tp̄s decesserit. h. d. ¶ In text. ibi ꝓ pte. dicas scꝫ tpis. ⁊ dū dicit testatus supple ⁊ ꝓ pte intestatus. Qđ nō pōt esse in pagano lꝫ in milite sic. l. miles ita. §. ⁊ qꝛ diximus. ῑ. de test. mili. ¶ † No. ex tex. limitationē ad illā regulā que hꝫ qđ nō pōt decedere ꝓ parte tpis testatus: ⁊ ꝓ parte intestatus: qꝛ illud vr̄ verū si habemus respectū ad tp̄s qđ currit post mortē testātis qꝛ post mortē testātis nō pōt esse ꝓ parte temporis testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. Sed vbi habemus respectuꝫ ad tp̄s qđ currit in vita testātis nō est absonū ꝙ testator intra certū tp̄s se determinet vt testm̄ suū habeat effectū vt hic ptꝫ ⁊ rō etiā colligit̄ ex lr̄a: qꝛ cēset̄ tunc instō facta sub conditione. ⁊ iō si existat cēseb. t ꝓ oi tpe testatus. ar. l. qđ dr̄. ῑ. de testa. mil. Et si deficiat cēsebit̄ ꝓ oi tpe intestatus. ¶ Ultimo inducitur iste tex. in argu. qđ valeat testm̄ factū sub hac forma si testator adijciat. ⁊ volo ita demū istud testm̄ valere si decedā de ista ifirmitate. facit qđ hr̄ in. l. alūne. §. fi. ῑ. de adi. leg. fm Iac. de are. Bar. ⁊ Bal. facit etiā qđ si fiat testm̄ ꝑ militē euntē ad exercitū quod possit in illo adijcere qđ ita demū valeat si non redeat de exercitu. Nam talis conditio vr̄ posse inseri ⁊ testamentum hoc modo tempore limitari. ¶ † Itē no. qđ regula cathoniana nō habet locū in institutionibus ꝯditionalibus. de quo in. l. j. ⁊ in l. pe. de reg. catho. ¶ In glo. j. ibi nec obstat. supple qꝛ illa habet locū quādo si testator statim post testm̄ decederet dispositio per eū facta nō valeret: qꝛ tunc nō valet quādocūqꝫ decedat vt patet in. l. j. ῑ. de reg. ca. Sꝫ i casu. l. si testator. si statim post testamentū decederet dispositio valeret qꝛ verificata esset cōditio apposita ꝑ testatorē qꝛ decederet intra annū septuagesimuꝫ ideo dispositio testator s in casu legis valeret nec ei contradicit regula catho. secus videtur esse in casu qui sequitur in glo. in ver. sed si ponas. qꝛ ibi videtur obstare regula cathoniana: ꝓpterea qꝛ testator si statim decederet testamētum nō valeret dispositio qꝛ non decessisset post tempus appositum per testatorem ⁊ sic videtur qđ in casu sequēti debeat vitiari dispositio ꝑ regulam cathonianā. Contrariū tñ est verū vt dicit gloss. in ver. sed responderi. qꝛ tūc nō vitiabit̄ dispositio ꝓpter regulā catho. sꝫ ꝓpter defectū cōditiōis apposite ꝑ testatorē cū dispō testatoris deficiat qñ deficit ⁊ nō existit cōditio apposita ꝑ testōrē. ¶ In ea. gl. ibi nā sufficit ⁊c, quasi velit qđ lꝫ i casu supra posito i gl. si testator statim decederet deficeret cōditio apposita institutiōi ⁊ per ꝯsīs deficeret institutio ⁊ successiue testm̄. Tamē dicēdū est testamētū factū per testātē tenere qꝛ ad hoc vt dicat̄ tenere sufficit qđ aliquo casu possit adiri hereditas ex eo. Licet eueniat casus qđ hereditas nō possit adiri: ⁊ ideo nimirum si in questione gl. testamētū debet dici valere nō obstāte regula ca. ¶ † In ea. gl. ibi voluit eā cessare no. diligēter gl. qđ testator pōt facere vt nō habeat locū regula cathoniana in dispōne sua. Satis aūt videtur hoc velle qđ locū nō habeat qñ facit dispōnē cōditionalē qꝛ tūc videt̄ velle qđ nō inspiciat̄ tp̄s testamēti prout vult regula cathoniana. Sed tp̄s conditionis euenietis. facit qđ no. per Bar. in. l. certa. de leg. j. ⁊ hoc modo intelligēdo gl. bñ dicit. Si aūt gl. vellet indistincte ꝙ testator possit facere ꝙ regula cathoniana no habeat locū i sua dispōne nō videret̄ bene dicere ꝑ. l. nemo pōt. ῑ. de leg. j. ibi nō est in ptāte testātis facere ꝙ leges nō habeat locū in suo testō. ¶ † In ea. gl. ibi in hereditatibus no. bene ex gl. ꝙ regula cathoniana solū hꝫ locū in legatis: nō aūt in hereditatib⁹. ⁊ pro gl. videt̄ esse casus in. l. antepe. ῑ. de regula catho. qꝛ est intelligendū prout ibi no. bar. ⁊ prout dixi in. l. q soluendo. š. eo. sup gl. fi. vbi glo. cōcordat cū ista. ⁊ adde etiā qđ no. glo. ῑ. e. m. l. in tp̄s. in prin. vbi gl. concordat cū secunda solutione supra posita. in versi. vel dic. Et adde etiā qđ ad instōnes cōditionales no videt̄ pertinere regula catho. l. penul. ῑ. de regula catho. ⁊ ῑ. eo. l. in tempus. ¶ In glo. fin. ibi qꝛ tunc subaudi si pro parte temporis diceret̄ testatus institutus haberet quādocūqꝫ decederet vt sequitur in glo. supple ex eo qꝛ pars temporis testati traheret ad se partē tpis intestati ⁊ sic subduceret̄ in effectu de medio instōnis tp̄s in illa appositū iuxta. l. hereditas ex dic. š. eo. ⁊ sic haberet̄ perinde ac si simplr̄ ⁊ consequēter pro oi tpe esset institut⁹ sicut in simili videt̄ qđ si aliqs institut⁹ heres pro parte rerū alio nō instituto vel pro parte hereditatis illa pars attraheret ad se totū. l. j. §. si ex fundo. ⁊ l. si qs ita scripserit. in fi. š. eo. ⁊ ideo nō dꝫ dicere in casu lr̄e qđ fuerit pro parte tēporis testat⁹. sed potius sub cōditione ⁊ sic dicit̄ in totum testatus sub conditione vt hic tangit glo. vnde si conditio eueniat censebitur pro omni tempore testatus: si vero deficiat censebitur pro omni tempore intestatus.

IS qui soluendo. Substitut⁹ ꝓfert̄ instituto qñ institutus hr̄s esse nō pōt. h. d. ¶ No. casuꝫ in quo testm̄ incipit a gradu substituti ⁊ non a gradu instituti. facit quod habetur. š. eo. l. si is qui soluendo.

Summarium.

1 Pronomen hic hec hoc, rei presentis ad oculum est demonstratiuum.
2 Fraternitas duplex reperitur.

NEmo dubitet. Pronomen hic hec hoc est demōstratiuū rei ꝑsītis ad oculū. h. d. ¶ In tex. ibi hic supple forte demōstrato titio ibi ꝑsīte. ¶ † No. ꝙ istud ꝓnomen hic hec hoc est demostratiuū rei presentis ad oculū interdū aūt demonstrat ad oculū intellectus: ⁊ sic non demōstrat rem que subiciatur oculis. l. j. ⁊ ibi per Bar. ῑ. de operis no. nun.

Qui frater. Nominat⁹ tāꝗ̄ frater ex magna dilectiōe testātis: lꝫ nō sit frater tñ institutus vt frater succedet testōri. h. d. ¶ † Not. ex tex. ꝙ duplex pōt dici fraternitas: vno modo naturaliter qñ scdm naturaꝫ qs est frater alio mō q̊ ad affectionē ⁊ dilectioneꝫ: qꝛ diligit̄ vt frater. ¶ Itē no. ꝙ falsa demōstratio nō hꝫ vitiare qñ ꝯstat de corpore saltē qñ illa nō est oino falsa. vt qꝛ pōt certo respectu verificari: vt ꝯtigit i casu hui⁹. §. qñ qs instituit̄ vt frater lꝫ vere non sit frater. Ex q̊ tāꝗ̄ frater diligit. ¶ Itē no. argumētū fꝫ Bal. ꝙ si papa in suis lr̄is appellat aliquē abbatē fratrē suū valēt lr̄e: sꝫ vt ipse dicit đ stilo curie est ꝙ abbates appellant̄ filij: ⁊ ep̄i fratres: nihil alleg. sed ꝓbat in. c. ꝗ̄ graui. extra de crimine fal. per quē tex. pꝫ ꝙ tales lr̄e cū sint cotra stilū curie presumunt̄ false ⁊ sic nō valēt. ¶ In gl. fi. No. bene ex gl. ꝙ qs intelligit̄ i dubio alio nō apparēte credere illud ꝙ loquit̄ ⁊ no aliud. facit. l. labeo. §. idē tubero. š. de suppel. leg. iō si testtor aliquē instituit noians eū esse fratrē suū: intelligit̄ ⁊ ꝑsumi dꝫ qđ credidit eū esse fratrē suū. Et ideo si ꝓbaret̄ qđ no esset frater suus sed alteri⁹ nō valeret institutio: ⁊ hoc verū nisi costaret qđ sciuisset ipsum non esse fratrē: lꝫ noiasset eū fratre qꝛ tuc no vitiaret̄ istitutio vt hic probat̄. Qualr̄ aūt poterit ꝓbari qđ sciuerit eū nō esse fratrē: dic qđ poterit ꝓbari si ꝓbet̄ qđ erat publica vox ⁊ fama in vicinia qđ no erat frater qꝛ tūc testator presumit̄ scire ꝑ id qđ voluit gl. in l. si tutor. C. de periculo tutoꝝ. ⁊ Bart. in. l. is pōt. de acq here. ⁊ per id quod habetur in. c. j. extra de postu. prelatorum.

Summarium.

1 Liber homo institutus adiens iussu domini putatiui non est heres.
2 Error in libertate arbitrii aditionem nullam facit.
3 Adiens ex necessitate hereditati non obligatur.
4 Voluntas ultima confici potest ad contractum iam factū illā referendo.
5 Sermo dicitur ineptus alicui rationi non subiectus.
6 Diuisio circa institutionē in hereditate operatᷣ diuisionē.
7 Tempora media non curantur.
8 Institutio conditionalis non transmittitur.
9 Ius institutionis conditionalis non transmittitur.
10 Ius accrescendi ex quot ⁊ quibus causetur principiis.
11 Ius accrescendi a quo incipiat ⁊ in quē descendat.

Liber hō. Si liber hō adit hereditatē ut seruus iussu alteri⁹ nō vꝫ aditio. h. d. ¶ In tex. ibi id fecerit. supple ꝓpter iussuꝫ p̄cedētē. ¶ In tex. ibi alioqn. i. al's qn̄ ex necessitate id nō
3 faceret supple an vellet obligari est īspiciēdū ut d̄t lr̄a. ¶ † No. qd̄ liber hō institutus adiēs iussu dn̄i putatiui nō est heres nec illū facit heredē. cōcor. ī. de acq. re. do. l. liber homo. Quomodo aūt multa reqrunᷣ ⁊ p̄cipue sex ut acqrat dn̄o putatiuo. no. per
2 gl. in. d. l. liber hō. ¶ † Itē no. qd̄ error in libertate arbitrii reddit aditionē nullā. ⁊ iō nō valet aditio facta ꝑ illū q erat in libertate arbitrii. q̄ putauit se seruū cū ꝟe sit liber. Et facit iste text. cū ꝯcordā. f̄m Ang. qn̄ monach⁹ putatiu⁹ iussu abbatis putatiui hr̄ditatē sibi delatā agnouit. q̄ illā nō vr̄ q̄rere abbati putatiuo nec ꝟo q̄ illi⁹ iussu nō adiuit nec ei⁹ instituti. Idē dicit ī nouitio monacho ⁊ nō ꝓfesso q iussu abbatis hereditatē adiuit credēs se astrictū debere adire. Nā si exiuit postea mōasteriū intra annū ꝓbatiōis ⁊ si rediit ad habitū laicalē nō q̄siuit monasterio, nec ēt sibi hr̄ditatē. ⁊ sic postq̄ exiuit monasteriū potuisset hr̄ditatē adire ⁊ sibi q̄rere. ⁊ iō si decederet an̄ hereditatē nōdū aditā nihil ad suū hr̄dē trāsmitteret ꝑ regulā gn̄alē q̄ hꝫ ꝙ hr̄ditas nō adita nō trāsmittiᷣ ꝑ. l. vnicā. §. in nouissimo. C. de cad. tol. vr̄ tn̄ qd̄ si decessisset intra annū a tp̄e sciētie delate hr̄ditatis ꝙ trāsmisisset ius deliberādi ꝑ. l. cū antiquorib⁹. C. d̄
3 iure delib. lꝫ Ang. h̄ nō dicat. ¶ † Itē no. ex tex. ibi cū ex necessitate. qd̄ vbi qs ex necessitate adit nō obligaᷣ hr̄ditati. Sꝫ qd erit ī dubio dic f̄m Dy. qd̄ ī dubio p̄sumiᷣ ex necessitate adire. qn̄ facit h̄ obtēperādo iussini ei⁹ ī cui⁹ ptāte ꝯsistit. ⁊ ꝑ id qd̄ hr̄ in. l. liber hō. ⁊ in. l. hō liber. ff. d̄ acq. re. do. ꝑ q̄ iura vr̄ ꝙ ī dubio semꝑ qs cōpulsus d̄r facere qn̄ iussu eius facit in cuius est potestate. Et istd̄ est vtile f̄m Ang. ad ꝓbādū qd̄ debitores exiticiorū exacti ꝑ fiscū fuerint cōpulsi ad soluēdū. nā satis ꝓbaᷣ cōpulsio eoipso qd̄ apparebit ex iussu magistrat⁹ soluisse. ꝑ ea q̄ dicta sunt de q̄ ꝑ Dyn. in. l. creditor. in p̄n. ī. de solutio. ⁊ ibi etiā per Ang. ¶ In gl. j. ibi in gl. Jo. Caue q̄ gl. Jo. de q̄ loquiᷣ non hr̄ in. §. idē placet. vt vr̄ innuere gl. sed habeᷣ in. l. liber homo. vbi fit mētio in glo. magna. de acqui. rerū domi.

Si quis ita. Pōt relinq portio hr̄ditatis ꝑ respectum ad portionē alterius rei. h. d. ¶ In tex. ibi vt expone. i. ēt si. Et qd̄ subiicit maxie repone. i. ī
4 maxima quātitate. ¶ † No. qd̄ vltima volūtas pōt ꝯfici referēdo illā ad ꝯctū iā factū. No. qd̄ illa ꝟba ex qua parte attribuuntur quote ⁊ nō quāte. ⁊ sic verificātur respetu quote ⁊ nō respectu quāte seu quātitatis. ¶ Nota qd̄ quota institutionis regulari pōt f̄m quotā alteri⁹ dispositionis etiā inter viuos. Et sic facit f̄m Bal. ⁊ Ang. qd̄ valeat statutū bonon̄. dispones vt ꝓ homicidio iponatur pena q̄ imponitur mutine pro adulterio. Nā sicut pōt haberi relatio in actu vltime volūtatis ad actum cōtractus. ita videᷣ quod possit haberi relatio vnius maleficii ad aliud. vt pena vnius loci habeat relationē ad penā alterius
5 loci. ¶ † Vltimo no. qd̄ qn̄ sermo nō est subiectus alicui rōni diciᷣ esse ineptus ⁊ vitiosus. facit quod habetur in. c. cor episcopi. lxiii. di. vbi dicitur extirpandū esse omne qd̄ ratione caret.

6 **Titius.** Duo cōiūcti hn̄t vnū semissem ⁊ ali⁹ disiūct⁹ hꝫ aliū. h. d. ¶ † No. qd̄ diuisio circa instonē operatur diuisionē circa hereditatē. ¶ No. ꝙ tm̄ habēt duo cōiuncti quātū alter separatim institutus. Et sic facit f̄m Ang. ꝙ si rectori ⁊ vniuersitati scholariū dareᷣ ptās eligēdi notariū ꝙ tm̄ vocē dꝫ hr̄e rector quātū vniuersitas sola. de qua dictū fuit in. l. interdū. s̄. eo. quod itellige nisi de mēte statuētiū appareat aliud fuisse. ar. l. cū virū. C. de fideicō. ¶ No. ꝙ duo cōiuncti habenᷣ loco vnius. ¶ In glo. j. huius. §. ibi geminatio verborū ⁊c. no. bn̄ gl. inquantū dicit de geminatione vel repetitiōe ꝟborū: q̄ forte voluit vt hic dixit Bar. ꝙ cōiūctio verbalis induciᷣ demum ꝑ vnitatē orationis qn̄. s. plures in eadē oratione coniunguntᷣ. siue ꝯiūganᷣ ꝑ copulā siue sine copula. cū pūctus stet ꝓ copula. vt notat gl. in. l. p̄tia rerū. ad. l. fal. ⁊ sic vbi sunt diuerse orōnes īpediᷣ ꝯiūctio ꝟbalis ēt si īter illas ponaᷣ copula. facit ꝙ hr̄ in. l. sicut in annos. §. j. s̄. q. mo. vsusfr. amitta. Et lꝫ nō poneretᷣ copula tn̄ staret pūct⁹ ꝓ illa vt dictū est ⁊ ꝙ vnitas orationū sit illa q̄ iducat ꝯiūctionē ꝟbalē i. l. vnica. §. si vero ꝗdā. ꝟ. h̄ aūt tā varie. C. de cad. tol. ⁊ no. Bar. plene in. l. re ꝯiuncti. de leg. iii. Et lꝫ h̄ solutio q̄ ad tex. sit ꝟa. tn̄ q̄ ad ꝯriū nō est bona. vn̄ Dy. tꝫ so. scd̄aꝫ ibi positā ī gl. q̄ ibi liberte ⁊ liberti veniūt equal'r cū tertia ꝑsōna noiata ex eo ꝙ ꝓhibuerit rē alienari extra familiā. ⁊ sic videbaᷣ voluisse fauere libertatib⁹. ¶ In ea. glo. ī fi. dic meli⁹ ꝙ ibi opposita fuit dictio distributiua qsqs. iō ibi viriliter vocanᷣ qd̄ intellige vt ibi plene no. i. d. l. fi. hic allegat.

Cū quis. Portio deficiēs ei q nemini erat ꝯiunctus accrescit oib⁹. h. d. ¶ No. quod statutuꝫ in instituto hꝫ locū in substituto qn̄ eadem est ratio.

Si heres. Media tp̄a nō nocēt. h. d. ¶ In tex. ibi redierit supple idulgētia vel restōne sibi ꝯcessa ꝑ p̄ncipē. Et q̄ sit dr̄ia īter idulgētiā ⁊ restōnē no. gl. i. l. q̄ rōne. isti. q. mo. ius pa. po. so. lꝫ bal. alleget gl. i. §. relegati. ⁊ nō bn̄. In tex. ibi extitit. supple redierit ex idulgētia vel restōne p̄n
7 cipis. † No. nō curādū de mediis tp̄ib⁹. ꝙ itellige nisi statutuꝫ oīmō annihilarēt vt q̄ effect⁹ sit seru⁹ pene nā tūc bn̄ nocēt: cū tūc ꝑdat nedū ciuitatē: sꝫ ēt libertatē. Sec⁹ si ꝑdit ciuitatē solū vt h̄ ptꝫ ⁊ ꝓbanᷣ p̄dicta. l. iterdicit. ī. de ꝯdi. ⁊ de. ¶ Vltio no. qd̄ illud ꝙ hꝫ locū in instōnibus hꝫ ēt locū ī legatis ⁊ ī bo. pos. Qd̄ intellige vt h̄ tetigit gl. ¶ In gl. ⁊ igni. in fi. Gl. ꝟo in. §. media. insti. de capi. diminu. dicit quod pena interdictionis aq̄ ⁊ ignis est similis pene excōicationis q̄ ēt excōicatis talia interdicunᷣ q̄ cū eis cōicare nō debem⁹. facit. xj. q. iii. c. cū excōicato. ⁊ d̄ pena excōicatiōis tāgit gl. in. l. q vltio. ī. de pe. ⁊ in. l. fi. si a nō cōpe. iud. ⁊ in. l. obligationū fere. §. cōditio. s̄. de actio. ⁊ obli. ¶ In gl. in legatis ibi vnū tm̄: h̄ intellige vt plene dictuꝫ fuit in. l. si alienū. §. in extraneis. suꝑ glo. magna. s̄. eo.

Titius. Institut⁹ ex ꝑte pure ⁊ ex ꝑte sub ꝯditione si hꝫ coheredē, adeūdo ex pura ex illa est heres ⁊ ꝓ parte cōditionalis institutionis quā habiturus est in omneꝫ euentū est heres cōditione pendēte: sed ea existente est heres in totum sine noua aditione ⁊ decedens interim conditione pendente nō trāsmittit partē que erat in pendenti. h. d. cum. §. seq. ¶ In text. ita gerat scilicet ipse titius. ¶ In tex. ibi ex semisse supple; ⁊ etiam ex parte quadrantis: quod habiturus est in omnem euentū ꝑ id quod habetur in. §. sequenti. ⁊ sic ex duabus vnciis ipsius quadrantis: cū duplū habeat respectu seii. ⁊ pars deficiēs accrescere debeat ꝓ rata hereditatis. l. j. cū ibi no. C. qn̄ nō pe. partes. ⁊ sic vncia quadrātis in qua est institut⁹ titi⁹ sub cōditione erit in pendēti donec impleaᷣ vel deficiat ꝯditio. facit qd̄ habeᷣ. ī. §. proximo. nā si impleaᷣ spectabit ad titiū. si vero deficiat spectabit ad seiū. No. ꝙ dictū est ī summario ⁊ aliud cōmode notari nō pōt. ¶ In glo. ex quadrante in fine. procedit dictum glo. quando habet coheredem ⁊ si nō haberet institut⁹ ex pure habebit statim etiam conditionalem partem. per. l. si qs ita scripserit. in fine. s̄. eo.

Si ita scriptū fuerit. Summat⁹ est cū p̄cedēti. Vel pōt sic summari f̄m Ang. q instituiᷣ ꝓ ꝑte tertia pure ꝓ alia tertia sub cōditione dato sibi coherede in alia tertia adeūdo an̄ existētiā cōditionis ꝓ dimidia est heres. ⁊ sextās pēdet interim. Et si an̄ existētiā ꝯditionis decedit lꝫ postea existat ꝯditio ille sextās q pēdebat cohr̄di viuēti accrescit. h. d. in summa ⁊ in terminis. ¶ In tex. ibi ne expone. i. an. ¶ In tex. ibi ex semisse sit heres. supple qd̄ vr̄ ꝓpter id qd̄ sequiᷣ ibi nā duo ⁊c. ¶ Item ibi sed titius. hic ponit determinationem questionis. ¶ Itē ibi ex semisse heres. supple interim dum pendet cōditio vel si conditio deficit. ¶ Item ex besse. i. ex octo vnciis ⁊ subaudi si conditio euenit. ¶ In tex. ibi erit in pendenti supple ante euentū conditionis. ¶ In text. ibi accrescit supple lꝫ conditio extiterit post mortē titii: q̄ h̄ non attendiᷣ ex quo non euenit conditio viuo titio ꝓpter rōnē que sequiᷣ. ¶ Item ibi nec pōt. expone. i. non pōt. ¶ Itē ibi dandi supple ꝙ fuit tēpus in quo euenit condi
8 tio. ¶ † No. ex tex. ꝙ instō ꝯditiōis nō trāsmittiᷣ. Sed ius accrescēdi transmittiᷣ vt notaᷣ in. l. si ex plurib⁹. ī. de legi. her. ¶ Itē nota qd̄ lꝫ ius instōnis sit coniunctū cū iure accrescēdi nō videᷣ trāsmitti quod vr̄ esse contra ea que leguntᷣ ⁊ no. in. l. q patri. ī. de acquir. here. Sed dic f̄m Bal. quod hic nō est cōiunctū ius accrescēdi cū instōne nisi ex medietate trientis dati sub cōditio
9 ne. ¶ † Itē no. ꝙ ius cōditionalis instōnis nō trāsmittiᷣ sicut nec ꝯditionale legatū. facit. l. j. §. sin aūt sub ꝯditione. C. de cad. tol. Rō est f̄m Bal. ⁊ Ang. q̄ in scripto in vltima volūtate vel relicto sub ꝯditiōe nō residet nisi ꝗdā dubius euētus acquisitus circa oēm operā eius cui relinquiᷣ. ⁊ iō talis euentus est debilis ⁊ nō trāsmittiᷣ. Secus in quesito ex ꝯctu vbi interuenit factū seu oꝑa acqrētis iō trāsmittiᷣ vt legiᷣ ⁊ no. in. §. ex ꝯditionali. insti. de ver. ob. facit quod notauit gl. no. l. si vxorem. C. de condi. inser.

condi.inser.Et ideo si in vltimis volūtatibus tp̄e quo purificat̄ dubietas nō inuenit̄ subiectū.i.persona ex qua ipsa dispositio fundari possit dispositio est nulla.facit qđ hr̄ i.l.quoties.§.marcellus.ff.de noua.vbi fiscus ex ꝯctu ꝯditionali cui bona sunt cōfiscata nō tenet̄ si ꝯditio eueniat post cōfiscationē q2 fisc⁹ est successor bonorū ⁊ nō ꝑsone ⁊ sic nō reperit̄ ꝑsona in qua fundari posset obligatio ideo nō obligat̄.lʒ aūt instō cōdictionalis nō trāsmittat̄ bñ tñ transmittit̄ ius accrescēdi vt est dictū ⁊ ꝓbat̄ 10 in.d.l.si ex pluribus.⁊ ratio est ſm Ang.†quia ius accrescendi causat̄ ex duobus principiis vcʒ ex aditione.⁊ per cōsequēs ex quasi ꝯctu.l.apud iulianū in fi.ff.ex qui.cau.in pos.ea.⁊ etiaʒ ex efficiēte portione.cōstat aūt obligationes ex cōtractu vel quasi descendētes trāsire in heredes nisi natura rei repugnaret vt ꝓbat̄ in.d.§.ex cōditiona.cōiuncta.l.stipulatio ista.§.si qs ita.de ver.ob.¶Ultimo no.ex tex.dū dicit ꝙ sextans est in pendēti.nā facit ꝑ opi.q̄ hʒ ꝙ si vnus est institutus pro parte pure dato sibi coherede sub cōditione ꝓ alia parte qđ interim pēdeat illa portio cōditionalis.nō aūt institutū pure interim habeat totū de quo ꝑ gl.in.l.ii.s̄.si pars heredi.peta.⁊.s̄.e.l.si ita qs scripserit.⁊ ibi dixi.¶In gl.in ꝟ.in pendēti ibi.§.si ita.⁊ sic vult glo.qđ respectu ipsoꝝ heredū sextans est in pendēti sed nō respectu creditorū:q2 qlibet creditor poterit interim cōuenire insolidum quēlibet ipsorū heredū sicut si cōditio nō penderet.Sed intellige hoc verū qñ ageret̄ rei vē.q2 illa pōt agi insolidū ꝯ quēlibet possessorē.l.de eo.§.pe.⁊ fi.s̄.ad exhi.⁊ idē dicēdū de actiōe ꝑsonali eo casu quo cōcurreret cū actiōe reali vt cōtingit qñ species testatoris est legata vt patet in.l.i.C.cōia de leg.q2 tūc cū actio personalis cōcurrat cū reali trahit a natura realis vt det̄ insolidū contra possessorē vt est casus no.⁊ singu.in.d.§.si tu.Sʒ vbi cōpeteret actio personalis q̄ nō concurreret cū reali tūc solū qlibet heredū posset cōueniri ꝓ ea p̄te ꝓ qua heres est nō ꝓ alia.vñ respectu partis pendētis nō posset tūc agi ꝯ eos.sʒ deberet dari curator illi parti ꝑ.l.si qs īstituat̄.s̄.e.ꝯ quē possent creditores agere ꝑ id qđ ibi dr.Et sic dʒ ītelligi hec gl.scđm p̄dicta vt plene no.ꝑ Dy.⁊ Bar.in.d.l.qui fundū.§.si tu ex p̄te.alleg.in gl.¶In gl.ibi nō videt̄ sub cōditione relictus.⁊ sic videtur velle glo.ꝙ illū sextātē habeāt per quādā latentē institutionem per rōnē que sequit̄ in gl.Sed istud non placet Bal.q2 si haberet illū sextātē titulo institutionis tūc deberet habere de sextāte q est in pendenti si deficeret conditio partē cū herede.qđ nō est verū q2 imo sextans pendēs in totū spectat ad coheredē si deficiat cōditio vel si eueniat ipso mortuo vt hic ptʒ.Iō dicit Bal.qđ titius hʒ vltra trientē in quo pure est institutus sextātē ⁊ sic dimidiā triētis relicti sibi sub cōditione iure accrescēdi.Nec ob.qđ nō vr̄ hr̄e locū ius accrescēdi qñ nō deficit pars socii vt dixit gl.q2 illud nō est verū.nā etiā habet locū qñ est aliqua pars vocans quā quis habiturus est in omnē euentū.nā in illa etiā habet locū ius accrescendi vt ꝓbat̄ in.l.si ita qs scripserit.⁊.l.si te solū.s̄.eo.⁊ iste intellect⁹ Bal.vr̄ valde rōnabilis.¶In gl.nō titii heredis.in fi.nec obst.etiā huic tex.l.si ex plurib⁹.ff.de suis ⁊ leg.vbi ius accres.trāsit ad heredē q2 rñderi pōt qđ hic volebat venire ex iure instōnis directe.qđ facere nō pōt cū illa nō transmittat̄.l.i.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.non poterit etiā venire ex iure accre.q2 hic erat alius q sibi p̄ferebat̄ in tali p̄te.sec⁹ vbi nō esset alius qui prefert̄ heredi heredis instituti q2 tūc bene veniret ꝑ ius accre.⁊ sic loquit̄.d.l.si ex pluribus.ſm Dy.⁊ Bal.⁊ ꝓ predictis facit q2 hic vnū solū sextātē poterat habere iure accres.iste heres heredis q2 etiā ille primus heres solū vnū sextātem poterit habere iure accrescendi si conditio defecisset.Ideo nimirum si alter sextans spectat ad heredem.

Si attilicinus. Qui adit hereditatē heredis defuncti ex p̄te īstituti si suā ꝓpriā dimittit eius portio ꝓ p̄te sibi accrescit si hʒ coheredē.al's insolidū erit heres.h.d.Et diuidit̄ in duas p̄tes principales.vt tangit̄ in gl.i.nā primo loquit̄ qñ tres heredes fuerūt instituti.secūdo qñ duo tm̄.secūda ibi quid ergo.¶In text.ibi habebit supple qñ ipse seius suā portionē agnouit.⁊ sic suā triētē.sʒ vbi repudiasset haberet semisseʒ hr̄ditatis titii.vt supius est dictū.nā haberet ipse seius ex persona titii trientē cuius hereditatem adiuit.Itē ex eiusdē ꝑsona ꝑ ius accrescēdi sextātē portiōis ipsius seius repudiante ⁊ sic duas vncias ex quatuor in qb⁹ erat institut⁹.⁊ alias duas hʒ coheres.¶No.ex tex.qđ qñ qs.pretēdit plures institutiones ex ꝑsonis diuersorū seu ex diuersis testamētis pōt vnā agnoscere ⁊ alterā repudiare.ꝙ facit ad materiā.l.qui se patris.C.vñ libe.nec ob.l.qdā eulogio.C.de iure delib.⁊.§.titius.s̄.e.q2 ibi sunt diuerse instituēdi forme ex testō vni⁹ qđ censet̄ esse qd indiuiduū.facit qđ legitur ⁊ no.in.l.furiosum.C.qui testa.fa.pos.hic qñ sunt ex diuersis testamētis iō secus.facit ꝙ habet̄ in.l.si sub ꝯdōne.s̄.q.mo.vsu.amit.¶†Itē 11 no.ꝙ ius accrescēdi incipit ab herede ⁊ descēdit in heredē ipsi⁹.¶Et no.etiā qđ repudiatione instōnis incipit ius accrescendi.facit ꝙ habet̄.l.l.vnica.C.qñ nō petē.par.¶Itē no.ꝙ ille qui est heres ꝓ p̄te nō habens coheredē nisi seipsum ex iuris dispositione est heres insolidū.¶Ultimo no.qđ institutio p̄mi heredis adeūtis hereditatem trāsit in eius heredē quo ad tituluʒ ⁊ quo ad effectū.sicut ſm Bal.in simili dicimus qđ aqua trāsit ꝑ fistulā seu per canale.⁊ sic satis vr̄ ꝓbari id qđ no.per gl.⁊ doc.in.l.ii.⁊.iii.s̄.de petitio.heredita.facit.l.paterfa.⁊.l.qui duos.ff.ti.i.¶In gl.in ver.ex semisse.ibi habet ex sua institutione.hoc est falsum:q2 ipse seius nō adiuit ex sua institutiōe sʒ adiuit hereditatē titii.vt patet in litera.⁊ sic gl.ista forte ceruotina.vt dicunt doc.q2 fuit cōtra tex.Dicunt eñ aliq qđ accursius habuit duos filios q vocabant̄ vnus Frācisus accursii,alius Ceruotus.nā vt plurimū ceruot⁹ ille additiōes quas faciebat,faciebat cōtra tex.vnde melius dixisset gl.qđ triētē habebat ex ꝑsona titii cuius hereditatē adiuit.⁊ medietatē triētis ipsius seii habebat ipse seius ex persona titii iure accrescendi.Aliā autē medietatē ipsius triētis seii hʒ coheres si seius repudiauit.sed anteꝙ̄ repudiet seius suum triētē medietas ipsius trientis est in suspēso.⁊ dicit Bar.ꝙ forte gl.errauit in noīe personarum.tñ voluit dicere illud quod.s̄.dixi ⁊c.

Summarium.

1 Oratio verborū intellectus ordinem designat.
2 Claritas titul. preeminentiā honoris importat.

Qui soluendo. Serus primo loco institutus ab eo q nō est sol 1 uendo est heres necessarius.h.d.¶†No.⁊ tex.quod oratio verborum designat ordinē intellectus ⁊ inducit prelationem in his que non possunt appellari nisi vni ex nominatis.facit.l.quoties.s̄.de vsufru.⁊ de cōse.di.ii.c.in christo pater.¶Et ex predictis etiam no.qđ ordo denoīationis designat ⁊ declarat ordinē charitatis ⁊ dilectionis:vt sic possit p̄sumi qui magis sit predilectus.similiter ⁊ ordo sessionis demōstrat ⁊ declarat quis magis intelligatur honoratus.vñ sedēs iuxta principem censet̄ magis honoratus ꝙ̄ alius.C.de p̄positis laboꝝ.l.i.lib.xii.ſm Ang.facit lʒ nō alleget qđ legit̄ ⁊ not.in.§.aliā.ante ꝟ.decima.insti.de bo.pos.similiter scđm euʒ ordo ambulationis notat preeminētiā honoꝝ.allegat ipse Ang.qđ habet̄.C.de primicerio.in rubro ⁊ nigro.li.xii.facit ēt lʒ nō alleget quod habetur in.l.i.de albo scribē.⁊ in.c.i.extra de maio.et 2 obe.†Et similiter claritas tituli designat claritatē ⁊ preeminentiā honoris vt patet in illustribus ⁊ superillustribus ⁊ reliquis de quibus per gl.in.l.i.s̄.de offi.eius cui mā.est iuris.ꝑ hoc etiā dicit titulū institutionis denotare preeminentiā bonorū respectu legatarii.facit qđ habetur insti.de leg.in.c.ante heredis.facit etiā qđ habet̄ in aut̄.hoc amplius.C.de fideicō.vbi ex quantitate donati seu relicti p̄sumitur qs magis dilectus.¶In gl.ii.ibi sed hoc fallit.ratio fallentie est in omnibus legibus hic allegatis:q2 nō seruādo ordinē euitatur ois amaritudo fraudis creditorū ſm Ang.potes dicere ꝙ procedit quo ad alia preterquā quo ad.l.si qs heres.Quo ad al's leges potes dicere ꝙ ibi scđo nominatus erat minoris preciī ꝙ̄ primus vñ lʒ nō tollat̄ ex toto preiudiciū creditorū.tñ satis est qđ minus tunc preiudicat̄ si secundo loco noīatus q est minoris precii ꝙ̄ primus fuit heres.⁊ hoc forte fuit de mētē Ang.¶In gl.fin.in fi.dicas de materia ꝑ bar.ff.ti.i.l.ii.§.pri⁹.⁊ per Dy.in.l.nō eñ.ff.de solutio.

Summarium.

1 Uerba enunciatiua quando dispositionem inducant.
2 Exheredatio facta per verba enunciatiua quando valeat.

Qui volebat. Uerba enunciatiua etiaʒ in actu odioso prolata dis 1 positionē inducūt.h.d.¶†No.ꝙ ꝟba enūciatiua ad cōfirmationē act⁹ ꝓlata īducūt dispositionē sup 2 eo ꝙ ꝑ proferētē tūc poterat induci.¶Itē no.ꝙ valet exheredatio facta ꝑ verba enūciatiua de p̄terito reiectis verbis enunciatiuis de p̄teritis ꝑ modū cāe.¶Ultimo no.ꝙ verba enūciatiua p̄teritorū q̄ ꝑ enūciātē phit de p̄senti induci inducūt dispositionē.⁊ hoc facit ad no.per Inn.in.c.qm̄ ꝯ falsam.de ꝓba.vcʒ verba enunciatiua snīe inducāt dispositionē seu ꝓbationē enūciati si sunt facta super eo ꝙ de p̄nti potuit tūc explicari.Et idē si verba enunciatiua ꝓferunt̄ a notario partib⁹ p̄ntibus super eo qđ tūc fieri poterat per partes.ꝑ id ꝙ habet̄ in.l.optimum.⁊ qđ ibi no.ꝑ Iac.de bu.C.de ꝯhen.⁊ cōmittē.stipula.facit etiaʒ qđ no.Bart.in aut̄.si qs in aliquo.C.de edē.⁊ qđ plene dixi in d.c.quoniā cōtra fal.⁊ presertim sup gl.fi.ad materiā etiā facit quod no.Bar.in.l.sciendū.ff.de ver.ob.⁊ qđ no.gl.in.l.i.C.de fide instru.⁊ iure haste fiscal'.lib.x.que tñ gl.debet intelligi scđʒ no.plene per Bar.in.d.l.sciendū.¶In gl.i.ibi,q2 dixit qđ eēt cōtēta.⁊ sic vult gl.ꝙ per illa verba inducat̄ exheredatio.⁊ cum gl.videt̄ hic transire Ang.Sed Bar.reprobat glo.dicens qđ illa verba quoniā te cōtentā ⁊c.sunt verba enunciatiua principaliter propter aliud ꝓlata.vt de le p2ergo nō inducūt exhere-

dationē, q2 verba enūciatiua principaliter ꝓpter alid ꝓlata nō inducūt dispositionē. l. ex facto ēt. ff. eo. ergo multo minꝰ induceret exheredationē q̄ est odiosa ar. l. cū quidā. ff. de lib. ꝛ posthu. nec obst. ista litera: q2 rñdet ꝙ hic nō inducit exheredatio ꝑ illa verba qm̄ cōtētā sed ꝑ illa verba ꝓpter se principaliter ꝓlata in quātū testator dixit exheredaui te filiā. ꝛ illa verba iō. s. exhrdaui qm̄ te ɔtētā ꝛc. veniūt per modum cause ꝛ iuncta tñ cū precedētibus inducūt exheredationē. sꝫ ꝑ se sola nō inducerēt ꝓpter rōnē superiꝰ allegatā. Sꝫ fm̄ p̄dicta vr̄ ꝙ si testator dixisset te filiā volui esse cōtentā dote. ꝫ aliud nō dixisset. q2 principaliter fuissent ꝓpter se ꝓlata induxissent exheredationē vt videt̄ sensisse gl. ꝛ videt̄ etiā voluisse Bar. in quātū reph̄edit gl. q2 fuerūt dicta verba principaliter ꝓpter aliud ꝓlata. ꝛ sic satis vr̄ voluisse gl. ꝓcedere qm̄ dicta verba fuissent principaliter pp se ꝓlata. Sed cōtrariū videt̄ tenere e hic Bart. dicendo ꝙ per illa verba volo esse cōtētā dote nō inducit̄ exheredatio nec impedit̄ petere supplemētū legitime. ꝑ. l. qm̄ in prioribꝰ. ꝛ. l. oīmodo. §. repletionem. C. de inoffi. te. nec ob. iste. §. q2 rñdet ꝙ hic nō fuit inducta exheredatio ꝑ illa verba. qm̄ cōtētā te ꝛc. sed ꝑ illa ꝟba enūciatiua de p̄terito dū dicit te exheredaui. q2 ꝫ aliter nō ꝓbet̄ exheredatio: tñ dicta verba cū sint ꝓlata sup eo quod tūc fieri poterat inducūt dispositionē vel p̄sumptiuā probationem ꝑ id qꝺ habet̄ in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. ꝛ per Inn. in. c. qm̄ ɔtra fal. extra de ꝓba. Potes dicere defensando gl. ꝙ ꝑ dicta verba volo te filiā esse cōtētam dote. inducit̄ exheredatio seu exclusio ab h̄rditate. adeo ꝙ si dos sufficiat ad legitimā nihil ampliꝰ petere poterit tenēdo id qꝺ cōiter tenet̄ ꝙ sufficit dotē relinq filie ēt si n. hil aliud relinquat̄. ꝫ de cautela sit ꝙetiā vltra dotē aliqd relinquat̄ ēt modicū puta vnꝰ nūmꝰ aut vnꝰ bonoñ. vl' duo. vt no. per gl. in. l. iij. §. sed vtrum. ff. de min. Si aut dos esset minus legitima: tūc fm̄ ista tꝑa poterit agere querela ꝑ ea que habent̄ in. l. papi. §. quarta. ff. de inoffi. testa. cū ibi no. ꝑ glo. ꝫ fm̄ tꝑa codicis nō poterat agere querela: sed poterat agere ad supplementū. l. qm̄ in prioribus. ꝛ. l. omnimodo. C. de inoffi. test. Sꝫ hodie iure nouissimo authētico ꝛ. q2 nō reperit̄ expssa causa sufficiens ad exheredationē nec esset de enumeratis in. §. causas. i auf. vt cū de. appel. cogno. col. viij. ꝛ ꝑ glo. in. c. quintauallis. extra de iureiu. nō induceret̄ exheredatio valida per id qꝺ habet̄ in auf. nō licet. ꝛ in auf. ex causa. C. de lib. p̄rete. ꝛ q2 nō reperit̄ aliquid habere titulo institutionis ex hoc capite testm̄ esset nullum ꝑ id qꝺ habetur in. §. aliud quoqꝫ capitulum. in auf. vt cū de appel. cog. licet secus esset in titulo istitutionis reliquisset dotem ꝙuis non ascenderet ad legitimam licet voluisset filiam esse dote contentā. quia tunc valuisset testamētū. ꝫ. d. §. aliud uicto. §. ceterum. ff. eo. auf. licet. tunc posset agi ad supplemētū. ꝑ id qꝺ habet̄ in. d. l. oīmō. ꝛ. l. qm̄ ī priorībꝰ. ꝛ. l. qm̄ nouella. ꝛ. l. si qn̄. §. j. C. de inof. testa. An aūt in casibꝰ huiꝰ. l. cēseat̄ dos esse relicta filie ꝑ dicta ꝟba qm̄ te cōtētā ꝛc. dicit bar. ꝙ sic. q2 dicta ꝟba enūciatiua ꝓlata ꝑ modū cause in eo qꝺ cōtinet̄ in ipsa cā inducūt dispositionē quo ad exceptionē īducēdā. ꝛ ēt quo ad actionē ꝑsonalē similiter inducēdā. vt ꝓbat̄ ꝑmo in. l. emptor. §. fi. ff. de rei vēdi. ꝑ no. ꝑ gl. in. l. si socer. §. j. solu. matri. ꝫ nō inducant dispositionē qꝺ ad actionē realē. ꝛ sic intelligat̄ qꝺ no. glo. in. d. l. emptor. §. fi. Sꝫ Ang. hic aliter dicit. nā dicit ꝙ ꝑ predicta verba prolata ꝑ modū cause videt̄ introductū ius excipiēdi. ꝛ sic fm̄ eū dos videbit̄ ibi relicta per dicta verba quo ad h̄ vt sibi cōpetat ius retinēdi. per ea q̄ habent̄ in. d. l. ēptor. §. fi. ꝛ in. l. fi. §. j. ff. de do. excep. Sꝫ ius agedi ad ipsam nō solutā non cōpetit per ea q̄ habent̄ in dictis iuribꝰ. ꝛ. l. si socer. §. luciꝰ. solu. ma. Sꝫ tu de h̄ potes dicere vt plene dixi in. d. l. si socer. §. luciꝰ nā videt̄ ꝙ nedū ius retinēdi sed etiam ius agēdi actiōe ꝑsonali inducat̄ per verba ꝓlata per modū cause. ꝙuis Ang. h̄ cōtrariū dixerit ꝛ ibi ēt tetigi an i aliquo casu inducat̄ ius agēdi actione reali. de quo dicēdū vt ibi dixi. ¶ In ea. gl. ibi ex facto ēt solue fm̄ Dy. ꝛ Ray. ꝙ ibi ꝟba fuerūt apposita ad trāslatione fiendā ideo non inducūt istitutionē ne īducāt oppositū effectum ꝛ cōtrariū illi effectui ad quē dispositio erat ordinata. ar. l. legata inutiliter. ff. de le. j. sed h̄ fuerunt ꝓlata verba enūciatiua de p̄terito sup eo qꝺ poterat induci per testantē. ideo ꝫ aliter non ꝓbet̄ enūciatū inducit̄ dispositio ipsiꝰ enunciati. per id qꝺ habetur i. l. ex hac scriptura. ff. de do. vel potes soluere fm̄ bar. ꝙ in contrario verba enunciatiua fuerunt conditionaliter ꝓlata ꝛ ꝓpter aliud. sed hic fuerunt principaliter absqꝫ conditione ꝓpter se prolata ideo dispositionē inducūt per ea que dicuntur in. d. l. ex hac scriptura. ff. de dona. ¶ In ea. glos. in fin. ad. l. ex facto. dic vt superius est dictū ad. l. h aliq. resp̄ōde ꝙ illa nō ob. fm̄ intellectū rog. qui cōmuniter tenet̄. videlicet ꝙ ibi loquitur in casu dubij ideo tunc i. atur significato verborum. secꝰ vbi constaret de mente: q2 illa preferretur. l. cum virum. cū ibi no. C. de fideicom. vbi de materia per gl. ꝛ. ff. de suppel. leg. l. labeo. §. tubero. vbi ēt bona glos. ꝛ magistra. ¶ Extra glos. idu citur ꝑ Bald. iste text. ad tria primū post Jo. de are. ꝙ si iudex dicit precipio ꝙ aliquid facias intra certum tempus al's te excōmunicatū esse cognoscas ꝙ si non paret precepto iudicis erit elapso tempore excōmunicatus licet de alia excōicatione nō appareat. de quo per Inn. ꝛ Jo. an. in. c. preterea requisisti. extra de appel. ꝛ per Jo. an. in. c. j. extra de iudi. facit fm̄ Bal. qꝺ habet̄ in. l. miles. ff. de re mili. Secūdo facit iste tex. fm̄ Bal. ꝙ si iudex dicit excōico te nisi satisfeceris titio intra talem terminū qꝺ interim tu sis excōicatꝰ. ꝫ illa nō habeat effectū si satisfacias intra terminū. ꝛ ita vr̄ tenere gloss. in. l. obligationū fere. §. conditio. ff. de actio. ꝛ obli. vbi aperte in vna gl. tenet hoc. In alia tñ precedenti videt̄ sentire oppositū. vt ibi tāgit Bar. ꝛ ista pars vltima vr̄ verior: q2 illa dictio nec vr̄ exponi id est si nō feceris. sicut exponitur in vltimis volūtat. bus. l. quibus diebus. §. qui dā titio. de cōdi. ꝛ demon. ꝫ secus in contractibus: q2 videt̄ importare cōditionem resolutiuā. l. ij. cū ibi no. ff. de in diē adiec. ꝟba aūt sententie in dubio videnꝫ potius intelligēda ꝓut intelligit̄ in vltimis voluntatibus. si ex hoc resultat benignior interpretatio vt voluit Bar. in. l. centeūmis. §. fi. de ver. obli. ꝛ sic interim. intra terminū non erit excōicatus. ꝫ glo. dixerit contrarium in dicto. §. conditio. ¶ Ultimo inducit̄ qꝺ si in instrumēto ꝓferunt̄ verba preteriti tꝑis. puta q2 in eo dꝫ qꝺ qs fuit confessus se habuisse ꝛ recepisse a titio centū. nā dicta ꝟba possunt intelligi de tꝑe separato a tempore cōiūcto ipsi instrumēto. nāꝫ certe fm̄ Bal. intelligentur eo modo quo melius fieri potuit argu. huius. l. ꝛ facit qꝺ no. gl. institut. de literarū obli. in gl. mag. Tu adde quod notauit Bart. in. l. post dotem. ff. sol. ma. vbi ēt tetigi de hac materia.

Summarium.

1. Fieri aliquid tempore concesso ꝛ fieri tempore ꝓhibito paria sunt.
2. Equitas prefertur rigori.
3. Spurius qn̄ pure heres institui possit.
4. Citatio subditi extra territorium citantis facta an valeat.
5. Institutio vitiatur ob incertitudinem persone institute.
6. Heredis persona probari debet si de ea dubitetur.

In tempus. Potest quis institui in tꝑs quo capere poterit. h. dicit. ¶ 1 † No. qꝺ paria sunt aliquid fieri tꝑe cōcesso ꝛ fieri tꝑe ꝓhibito quando eius effectus dirigit̄ in tempus concessum. vt hic ꝓbatur fm̄ Dy. ꝛ Cy. sicut etiā ecōtra paria sunt aliquid fieri tempore prohibito ꝛ fieri tēpore cōcesso: quādo eius effectus dirigitur in tempus ꝓhibitū: vt ꝓbat̄ in. l. qꝺ sponse. C. de dona. ante nup. ¶ 2 † No. ꝙ institutio de qua in litera vꝫ de benignitate. ꝛ sic videt̄ qꝺ de rigore sit secus attēto principio. preualet tñ eqtas ꝛ benignitas rigori. vt ꝑꝫ. h. facit. l. placuit. C. de iudi. nec ob. l. si minor. ff. de ser. expor. vbi īspicit̄ principiū ꝛ ꝓpter hoc vitiat̄ actus. q2 ibi est defectus in cā efficiēti. hic aūt in cā suscipiente. ideo secus. ¶ In gl. j. hic ex incerto. hāc solutionē tꝫ hic Dyn. ꝛ Bar. ꝛ ratio diuersitatis est: q2 vbi apponit̄ dies certus reperit̄ testator ꝑ parte tꝑis testatꝰ ꝛ pro parte intestatus. ꝛ iō vitium tꝑis tunc de medio subducit̄. vt ꝑꝫ in ɔ̄rijs. Sed qn̄ ꝓponit̄ dies incertus q2 tunc illa habetur ꝑ cōditione. dies certus. ff. de cōdi. ꝛ demon. adueniēte conditione trahit̄ existentia cōditionis retro ad tꝑs mortis ꝛ testamēti. Et sic oī tꝑe testator reperiet se decessisse testatum. ꝛ si deficiat omni tꝑe inuenit̄ intestatus decessisse ideo valet institutio facta sub die incerta. Sꝫ ɔ̄ istā rōnē refert Ang. Bar. opposuisse ꝛ nō soluisse. nā retrotrahitio nō vr̄ hic posse habere locū ex quo institutꝰ nō erat capax tꝑe testamēti nec mortis. facit ꝫ nō alleget qꝺ legit̄ ꝛ no. in. l. huic scripture. in princ. ff. ad. l. aq. vbi ꝑꝫ qꝺ vt fiat tractio retro reqrit̄ habilitas extremorū. vt plene no. ꝑ Bar. de vsucapio. i. l. si is qui ꝓ emptore. in materia fictionis trāslatiue Bar. dixit cogitādū fm̄ Ang. Ista obiectio nō habet̄ cōiter in lectura Bar. cōtra Dy. opponit etiā Ang. qꝺ si sola incertitudo operaret̄ valorē instōnis sequeretur ꝙ si ex forma iuris municipalis bānitus ad tꝑs nō posset heres institui: q2 tūc bānitus est ad tꝑs ex quo dies est certus: ꝫ instituere tur cū capere poterit nō recte esset institutus. ꝛ sic nō valet institutio. qꝺ est falsum scđm ipsum Ang. ꝓpter repugnantiā huiꝰ litere q̄ simpliciter ꝛ indistincte loquit̄ ꝛ sic indistincte dꝫ locū habere. facit. l. cū ei. ff. de leg. ij. vnde ipse Ang. aliter soluit ɔtraria gl. dicens qꝺ contraria loquunt̄ qn̄ dies apponitur ex mera volūtate defuncti. quo casu habet locum distinctio gl. secus qn̄ dies est de substantia instōnis vt cōtingit qn̄ apponit̄ ex necessitate ꝛ ex legis cōsilio. vt euenit in casu huius. l. Jō tūc siue qs nō posset capere, vsqꝫ ad tꝑs certū siue icertū. semp poterit institui cū capere poterit vt hic ꝓbat̄ indistincte intelligēdo literā. ꝛ ista opi. fuit Bal. original. ter quā dt esse subtilē. ꝫ ang. nō faciat de ipso mētionē. Pro predictis etiā facit q2 lege permittente pōt quis pro parte tꝑis decedere testatus ꝛ ꝑ parte intestatus, vt legitur ꝛ no. i. l. si quis solicū. ff. e. ꝛ. l. j. C. de lec. nup. ꝛ simil. t er

similiter etiã lege permittente põt qs pro parte testatus decede re ꝛ pro parte intestatus.l.miles ita.§.ꝛ q2 diximus.ff.de test.mi li.Ideo nõ est absonũ dicere qð.l.hereditas ex die.qui vult here ditatẽ ex die certo dari nõ posse.ꝛ tps subducat̃ de medio solũ habeat locũ qñ dies ex mera volũtate testatoris apponit̃.secus qñ ex necessitate.vt patet in exẽplo huius principij.ex hoc patet fm Ang.qð qs põt instituere spuriũ cũ capere poterit per hãc legẽ.ꝛ erit valde vtilis institutio scðm eũ q2 poterit se facere da ri curatorẽ hereditati iacẽti per.l.si qs instituat̃.§.e.ꝛ sic admi nistrabit bona vt simplex administrator.Sed forte hoc nõ pce dit:q2 esset facere fraudẽ legi q̃ vult ꝙ spuri⁹ nõ possit se imisce re bonis paternis.l.j.ꝛ.iij.C.de natu.libe.ꝛ ideo sub tali colore non videt̃ posse se immiscere.nec videt̃ posse dari curator tũc in dicto casu.per id qð habet̃ in simili in.c.auaricie.extra de elec.li. vj.vbi patet ꝙ electus qui nõdum est confirmatus q2 nõ põt i terim administrare bona bñficij non põt illa administrare que sito colore:q2 facit se institui economũ vel pcuratorẽ:q2 id esset facere fraudẽ legi vt ibi ptz.ergo eodẽ modo videtur idẽ dicen dum in proposito.facit qð no.per Dy.in regula certum.de re. 3 iur.in.vj.ꝛ qð no.in.l.§.ꝛ in.l.fraus.ff.de legi.† Dicit etiaꝫ hic Ang.qð spurius põt etiã institui heres pure:dũmõ pure gra uet̃ de restituenda hereditate alteri:p id qð habet̃ in.l.cogi.§. hi q solidũ.ff.ad treb.ꝛ per.l.cũ ei.ff.de leg.ij.ꝛ dat cõsiliũ qð gra uet̃ de restituẽda regi francie vel anglie:q2 illis nõ vexãtib⁹ eũ nemo vexabit.ꝛ sic poterit interim hereditatem adire ꝛ oĩa face re sicut hẽs p iura pallegata.sꝫ certe istud dictũ Ange.quate nus dat cõsiliũ pdictũ vr̃ facere fraudẽ legi.nã grauat̃ restituẽ do ei ad cuius notitiã de facili nõ trãsibit.ꝛ dato qð trãsiret ve risimil'r de facili se nõ impediet.ꝛ sic attẽta cõi accidẽtia satis vr̃ fieri fideicõmissum in dicto casu in fraudẽ legis.vt sic supius ha beat qð de iure habere nõ põt.ideo nõ videt̃ valere talis dispo sitio.p ea que habent̃ in.d.l.§.ꝛ.l.fraus.ff.de legi.ꝛ de reg.iur. c.fi.in.vj.Subdit aũt ipse Ang.p id qð dictum est spurio dicẽ dũ esse in oĩbus nõ capacib⁹.vt vcꝫ possint heredes institui pu re.ꝛ per fideicõmissum pure grauari de restituẽdo.secus dicit in illis qui ex forma statuti vel legis nullatenus possint institui:q2 tũc modus predictus qð pure instituatur ꝛ pure grauet̃ nõ eẽt bonus fm Ja.de are.in.d.§.is qui.sꝫ tunc esset remediũ vt fiat institutio.sed in cõsilium huius.l.ꝛ sic residet Ange.videtur tñ posse dici ꝙ lꝫ lex vel statutum phibeat quẽ institui debeat illð intelligi quando institueretur ad suũ cõmodũ.secus si ad cõmo dum alienũ.vt cõtingit si instituat̃ ꝛ grauet̃ pure alteri restitue re per id qð habetur in.d.§.hi qui solidum.ꝛ in.d.l.cum ei.ꝛ sic videtur quod dictum Ang.non simpl'r procedat per iura palle gata.Iteꝫ potes addere pdictis qð qñ dies inserta instõni est de substantia institutionis nõ curat̃ an sit certa vel incerta.naꝫ põt dici ꝙ in quãdã cõsequentiã tunc hereditas põt dari ex die certa lꝫ principaliter nõ posset id fieri.sicut in simili leg.ꝛ no.i l.quoties.§.fi.ff.e.ti.¶ In ea.gl.ibi testator voluit regulam ha bere locũ.supple ꝛ satis videt̃ hoc voluisse eo ipso qð fecit institu tionem cõditionalem ꝛ sic voluit inspici tps testamẽti:q2 regu la cathoniana vult inspici.ff.de reg.catho.l.j.sꝫ voluit ĩspici tps cõditionis euenĩẽtis.facit qð dictũ fuit in.l.põt.ff.eo.ꝛ not.bñ ex gl.qð testator põt facere ex testamẽto qð regula carboniana nõ habeat locũ in eo.ꝛ idẽ voluit gl.in.d.l.põt.qð intellige vt 4 ibi dixi.¶† Extra gl.inducit̃ iste text.p Bal.ad duas qõnes. vna est an si iudex isti⁹ ciuitatis citet subditũ suũ existentẽ extra territoriũ vt cõpareat corã ipso intra territoriũ.an dicta citatio valeat.nã videt̃ ꝙ sic.ꝙ lꝫ iudex bononieñ.nõ videt̃ posse cita re extra locũ sue iurisditionis.l.fi.ff.de iurisdi.om.iudic.ꝛ.c.ij.§. j.de cõsti.in.vj.Illud videt̃ verũ nisi conferat actum citatiõis intra territoriũ.vt sic sint paria citationẽ fieri in loco pmisso vel fieri in loco nõ pmisso dũmodo conferatur in locum permissum ar.hui⁹.l.ꝛ istud cõiter tenet̃ qñ ambo territoria sunt sub eodẽ superiore vniuersali.lꝫ sint sub separatis magistratib⁹ ꝛ diũis. facit.l.quod pmulgatis.de off.pref.vr.ꝛ.l.oẽs.§.si vero appa ritor.ꝛ ibi per Cy.de epis.ꝛ cleri.ꝛ in.c.romana.§.cẽtes.ꝛ ibi per Jo.an.ꝛ cano.extra de fo.comp.exẽplũ patet qñ ambo ter ritoria sunt sub iurisditione ecclesie vel ambo sub iurisditiõe im perij.secus si vnũ territoriũ esset de iurisditione ecclesie aliud de iurisditione imperij.ꝛ sic sub diuersis superioribus vniuersali bus ꝛ nõ sub vno:q2 tũc nõ valeret citatio.ꝛ ideo cassata est sen tentia imperatoris Frederici.qui existẽs pisis citauit regẽ apu lie qui erat in territorio ecclesie vt patet in.c.pastoralis.de re iu di.in cle.ꝛ hoc sequit̃ Bal.dicẽs ꝙ per hoc fuit cassata sñia ipe ratoris lata contra dictũ regẽ.vt patet in dicta cle.ꝛ hoc etiã se quit̃ Bar.in.l.j.ff.de requi.reis.ꝛ de materia etiã p Ang.in sua qõne que incipit bonoñ.bãnitus.Scðã questio an si fiat citatio die feriata.vt qs cõpareat corã iudice die nõ feriata an valeat. videt̃ qð sic per istum tex.ex quo lꝫ fiat tempore phibito con feratur in tps permissum.ꝛ hoc tenet Bal.si facta est die feriata propter messes:q2 tunc secũdum eũ dicto tẽpore nõ phibet̃ cita

tio.sed phibet̃ ne qs compellat̃ dicto tẽpore cõparere vel respõ dere.l.j.ff.de ferijs.secus si fieret die feriata in honorẽ dei:q2 tũc lex videt̃ phibere citationẽ.l.fi.C.de ferijs.vbi dicit:sileat horri da vox preconis.ꝛ sic oĩno resistit citationi ꝛ voci nũcij volẽtis citare.ideo tũc citatio nõ valet.Et hoc etiã tenet Bart.in.l.j.§. itẽ nũciatio.de ope.no.nũci.ꝛ ibi de hoc etiã plene dixi.tangit̃ etiã p Jo.an.post Inn.ꝛ alios canonistas in.c.fi.extra de fer. ꝛ ibi etiã dixi.Quid aũt si fiat in ferijs repẽtinis:dixit Bal.hoc idẽ dicen dũ quod in ferijs inductis in honorẽ dei.per id qð no. gl.in cle.sepe.de verb.sig.qð tene menti.Videt̃ tñ posse dici qð illa gl.pcedit qñ ageret̃ de pcessu fiendo tẽpore feriarũ repen tinarũ.sed vbi ageretur de citatione fiẽda dicto tpe p tpe nõ fe riato videtur ꝙ valeret per istũ tex.ꝛ q2 spãle videt̃ in ferijs in ductis in honorẽ dei ꝙ dicto tpe sileat oĩno vox pconis seu nũ cij.d.l.fi.C.de ferijs.vbi de alijs ferijs nulla fit mẽtio.ꝛ sic dictũ Bal.non videtur iure bene probari.imo potius oppositum.te ne tamen menti dictum eius.

5 **Quoties.** Vitiatur institutio pter incertitudinẽ p sonarũ.h.d.¶† No.qð vbi deficit pba tio ꝛ certitudo psone institute pter pluralitateꝫ noĩum deficit substãtia instõnis ipsius fm Ja.de are.ꝛ Cy.Pe.vero vt refert Ang.ꝛ melius dicit qð nõ deficit actus in substãtia sꝫ deficit so la pbatio.C.de test.tu.l.duo sunt titij.ꝛ ista est vera locutio.et qð hic dr vitiari instõnẽ pter incertitudinẽ psonarũ idẽ dicas fm Bal.ꝛ Ang.in sñia aut citatiõe vel bãno incertis pter di ctam cãm qð tenet etiã gl.in.l.eũ quẽ temere.ff.de iud.¶ Not. ꝙ verba singularis numeri vel nũerus singularis pprie nõ si gnificat vnũ tñ sꝫ plura.l.fi.ff.ad tre.ꝛ de re.iu.c.pluralis.in.vj. 6 ꝛ.l.vbi numer⁹.ff.de testi.¶† No.ex tex.ibi aptissim⁹.ꝙ qñ du bitat̃ de persona heredis dꝫ aptissime pbari de quo sensit testa tor.Aduerte tñ q2 vt dicit Bal.ꝛ ang.qð satis dicet̃ aptissima pbatio illa q̃ fit per indicia vel p presumptiones que approbã tur a iure p id qð habetur in.l.imperator.de leg.j.ꝛ.l.si quis lo cuples.de manu.testa.ꝛ in.l.qui habebat.ff.de re.dub.vñ dicit gl.q̃ reputat̃ singu.qð pbationes iuris dicant̃ esse liquidissime l.si tutor.C.de pericu.tuto.Ad materiã huius.§.bene facit qð habetur in.l.si quis seru⁹.§.si inter duos.ff.de lega.ij.ad quã gl. hic remittit.¶ In gl.j.§.si inter duos.aduerte q2 ibi pprie loq tur qñ est dubitatio de psona legatarij:hic qñ de psona hr̃dis. ¶ In glo.fi.ibi titius amicus.intellige qñ erãt duo titij amici equali amicitia alias ille qui fuisset magis amicus intelligeret̃ institutus p id.qð hr̃ in.d.l.si quis seruũ.§.si inter duos.de le.ij. ¶ In ea.gl.ibi heres esset supple si duo essent tñ.secus videtur si essent tres vel quatuor.nisi velles dicere qð tũc pluralis locu tio indefinite cõtineat oẽs.ar.l.si plurib⁹.de leg.ij.ꝛ istud vide tur verius.ꝛ istud forte fuit de mẽte gl.¶ In ea.glo.ibi vnus supest ꝛ sic res reducta est ad certitudinẽ.ꝛ p hoc vr̃ glo.sentire qð si alter ipsoꝝ titioꝝ esset mortuus ꝛ vnus solus remãsisset ꝙ tunc ille esset heres.ꝛ hoc satis põt pcedere si tpe testamẽti vn⁹ solus viuebat:q2 tunc testõr de illo solo vr̃ sensisse.sed si vterqꝫ viuebat tpe testamẽti.sed postea alter est mortuus tũc est mai⁹ dubium an ille qui superuixit possit hereditateꝫ habere.nã vr̃ qð sic p id qð dixit ista gloss.Sed cõtrariũ videtur de iure verius ꝙ testator loquendo in singulari vr̃ sensisse de vno solo ꝛ non cõ stat de quo ergo ille q supuixit nõ poterit habere hr̃ditateꝫ nisi pbet̃ testatorẽ de ipso sensisse per istũ tex.qui indistincte loquit̃ ꝛ sic indistincte videt̃ intelligẽdus.l.de precio.de publica.Nec ob.l.ei qui soluẽdo.all.in gl.q2 ibi constabat de mẽte testatoris qð voluit instituere duos lꝫ vnũ solũ possit habere heredẽ.Jõ nimirũ si ille qui superest ibi heres.q2 ille etiã habuit volũtateꝫ testãtis.ꝛ hoc cõstat.sed hic ille titius qui supuixit nõ pbat ex tenore testamẽti qð testator de ipso senserit.ꝛ ideo nisi aliter p bet non admittitur ad hereditatem.licet solus supersit ꝛc.

Summarium.

1 Cõiunctio prelationem inducit in iure accrescendi.
2 Coniunctio ius inducit prelationis ꝛ sine coniũctione ius ac crescendi locum habet.

Heredes. Portio cõiũcti deficiẽs accrescit cõiũctis:sꝫ portio disiũcti accrescit oĩbus.h.d.¶ In tex.ibi sine partibus scꝫ expssatis a testatore:habebũt tñ partes scðm dispõnẽ iuris. 1 iuxta id qð hr̃ in.l.interdũ.§.j.ff.eo.ꝛ.l.itẽ qð labinus.¶† No. qð cõiunctio inducit platiõnẽ in iure accrescẽdi:sꝫ disiũctio in ducit exequationẽ ꝛ paritatẽ oĩm disiũctoꝝ in iure accrescẽdi. 2 ¶† Vltimo no.ex hac.l.duas regulas.vna est qð cõiũctio idu cit ius plationis.scða est qð sine vlla cõiũctione hꝫ locũ ius ac crescẽdi.qð intelligo fm Ang.ꝛ Bal.i hr̃ditatib⁹ directe reli ctis.ne ineniat̃ testator p parte testatus ꝛ pro parte intestat⁹. sꝫ in legatis ꝛ fideicõmissis etiã vniuersalibus q2 cessat dicta ra tio ppterea:q2 nõ posset ad id incõueniẽs deueniri si cessat ius accrescẽdi:q2 superest psona heredis penes quã portio deficiẽs

poterit remanere. ideo in legatis & fideicõmissis etiã vniuersalibus cessat ius accrescẽdi inter disiunctos qñ sunt oĩno disiũcti q2 non sunt re neq3 verbis cõiuncti. de quo plene in. l. re giũcti. de leg. iij. & l. vnica. §. his ita. cũ sequẽtibus. C. de cadu. tollen.

QUis seruum. Põt institui seru⁹ eius q post mortẽ testatoris nascet. h. d. No. q seru⁹ nasciturus post mortẽ testãtis & sic posthumi post mortẽ ei⁹ nascituri põt heres institui. qd videbatur cõtrariũ: q2 ante gallũ nõ poterat institui posthumus alienus. vñ videbat qd seruus alieni posthumi nõ posset institui cuius cõtrariũ hic determinatur. & sic aliud erit ĩ alieno posthumo aliud in seruo ipsius posthumi alieni. qd not. fm Ang. p limitatione eorũ que habentur in. d. l. galli⁹. Bart. vero hic dicit qd hoc põt intelligi qñ erat seruus posthumi qui poterat institui scdm cõsiliũ galli. & sic iste tex. nõ limitaret ibi notata. Finaliter tñ dixit q põt itelligi etiã de seruo posthumi qui nõ poterat institui scdm cõsiliũ galli & sic aliqd plus capacitatis censebat habere seruus talis posthumi. facit qd habet in l. seruus eius qui capere. ĵ. de acq. here. Itẽ aduerte fm Ang. q2 videbat et q instõ nõ valeret ex alio capite q2 capacitas & icapacitas serui gsiderãda est scdz ius ex psona dñi. l. si alienũ. §. j. al's l. nõ ideo. §. j. š. eo. sed iste seruus nõ habet dñm l3 speret hre. iõ videbat qd nõ posset institui. Sed cõtrariũ hic determinat: q2 scdm eũ id quod allegat in cõtrariũ, pcedit in seruo habẽte dñz vere hic aũt in eo qre nõ habebat dñm & determinat q satis est qd sperat habere dñm capacẽ quãuis interim nõ habeat sicut i simili cõtingit in seruo hereditario instituto vt dicit litera. nã veritate inspecta seruus hereditarius heredẽtate iacẽte i nullius bonis est. & sic vere nõ h3 dñm l3 iuris fictione dicat habere q2 hereditas fingit reñsentare personã defuncti. l. hereditas de acqui. rerũ domi. & pbat ex tex. iuncta gl. in. l. iij. §. hec verba š. de neg. gest. ergo dicit hic Ang. qd vbi dñs pdit ciuitatẽ nõ attẽdit incapacitas serui ex persona dñi. l. si deportati seruo. ĵ. de leg. iij. qd est intelligendũ vt ibi no. per gl. & Bar. & per eundem Bar. in. l. si seruus eius. ĵ. de acqui. here.

Summarium.

1 Uerba oneris inductiua nõ debent in fauorẽ retorqueri.
2 Commenda non confert titulum.

HEreditas. Nõ videt instituere eũ quẽ legãdo grauauit. h. d. 1 ¶ †No. qd verba ordinata ad inducẽdũ onus nõ inducunt fauorẽ nec emolumẽtũ. vñ nõ inducũt titulũ instõnis & psumptũ. Cõtra hoc tñ facit l3 doc. nõ tangãt qd hr̃ in. l. proculus. ff. de vsufruc. & l. dictũ. §. interdũ. ĵ. de pe. leg. & qd no. Bar. in. l. centurio. circa fi. iij. q. principalis. ĵ. ti. j. Sz de hoc dic 2 vt plene dixi in. d. l. centurio. ¶ †No. q cõmenda seu cõmẽdatio nõ confert titulũ. facit qd hr̃ in. l. cũ pater pluribus. de leg. ij. Et no. qd hic loquit de cõmẽda facta per testatorẽ. quid aũt si p superiorem cõmendet ecclesia alicui sacerdoti an ex hoc cõsequet titulũ. dic vt plene no. in. c. nemo deinceps. de ele. in. vj. per gl. & doc. ¶ In gl. fi. ibi seruũ fuisse cõmodatũ. supple appellãdo ipsum liberũ cum re vera esset seruus. & sic bene sequit in gl. q2 illud bene pcederet in pagano. l3 secus in milite in quo ip talia verba videret dare libertatẽ. per ea q habent in. l. ex his verbis. aliter in gl. vbi patet qd verba enũciatiua plata a milite ẽt pter aliquid inducũt dispositionẽ saltẽ fauore libertatis. d. l. ex his. ¶ In ea. gl. ibi dic legatũ supple relictũ a statio. nã tale relictũ non valet ex eo q2 nõ fuit in aliquo oneratus. & sic nõ poterat grauari p iura preallegata in glo. & per. l. ab eo. C. de fideicõ. & q2 verba inducta ad vnũ effectũ nõ operent in aliũ psertiz oppositũ. bñ facit in. l. ex facto. š. eo. & qd hr̃ & not. in. l. cũ i testõ š. eo. ¶ Extra gl. inducit iste tex. p Dy. & Bar. ad questionez. si testator dixit cõmitto abbati sancti pculi vt det fratribus pdicatoribus decem. vt per hoc nõ videat institutus heres nec valeat tale relictũ p istũ tex. iuncta gl. & hoc sequit Bal. & ang. hic. Istud tñ videtur limitari posse si abbas sancti pculi nõ fuit deputatus executor vel cõmissarius in testamẽto. al's tale relictũ nõ vr̃ valere. & censet relictum ab illo qui fuerat relictus heres vniuersalis. per id qd habet in. l. peto. §. mater. ĵ. de lega. ij. & qd plene dixi in. l. centurio. ĵ. tit. j. & facit etiã iste tex. fm Bal. & Ang. q si papa scribit alicui tanq abbati sancti pculi vt soluat certã quãtitatẽ pecunie q nõ, ppterea videt nec cẽsetur eũ facere abbatẽ si non erat. facit l3 non alleget qd habetur in cle. si summus. de sen. excõ. & in. c. si papa. de priui. in. vj. Hec ob. l. q volebat. š. e. q2 istud iõ cõtingit fm Ang. ne nũciatio sit inductiua oppositi eius pter qd facta est enũciatio. & sic ne inducat fauorẽ vbi est facta ad onus & grauamẽ. Itẽ hic aduerte q2 hic loqtur in grauamine & honore particulari. vñ põt dubitari an idẽ erit in grauamine vniuersali. puta si testator iussit oĩa sua bona distribui inter pauperes per abbatẽ sancti pculi vel per titiũ. & sic talis dispositio nõ teneat. Bar. hic no. dicit q tũc erit sec⁹ & tenebit dicta dispositio. & abbas sancti pculi vel titius tenebit locũ heredis ad cõmodum pauperũ. ex quo alius nõ fuit institutus per id quod habetur in. l. si qs ad declinandã. C. de epis. & cle. ibi tñ loquit de legitimo executore principaliter q2 de epo qñ non est datus executor in testõ. vnde idẽ in testamẽtario qñ reperit deputatus a testatore. p id qd hr̃ in. l. nulli. C. de episc. & cle. & istud voluit rofre. in tit. seu rubrica de ac. ex test. & spe. in ti. de instru. edi. §. nunc aliqua. vñ. sed pone aliquis non instituit. & plene per Bar. in. q. sua q incipit filiũ adultũ. & per canonistas in. c. cum tibi. extra de testa. & ibi etiã dixi in. l. centurio. ĵ. tit. j. facit qd vidistis in. l. his verbis. š. eo.

Summarium.

1 Coniunctus verbis tñ cõiuncto re tantũ non prefertur.
2 Copula &, verbalem inducit coniunctionem.

SI ita quis. Cõiunctus re tantũ & cõiunctus verbis tantũ ad portionem vacantẽ pariter admittitur. h. d. In tex. ibi heres esto. & sic cũ simplr̃ titius sit institutus heres vr̃ insolidũ institutus & sic in asse. facit qd hr̃. š. e. l. interdũ. §. j. Itẽ ibi ex equis partibus per hoc apparet qd gaius & meuius non fuerunt re coniuncti. per id qd hr̃ in. l. re coniuncti. ĵ. de lega. iij. Itẽ ibi heredes sunto. & sic cũ in eadẽ oratione sunt instituti gaius & meuius inuicẽ verbis sunt coniuncti per id qd dictũ fuit in. l. liber homo. §. titius. š. eo. & qd hr̃ in. l. vnica. §. si vero qdã. ver. sed hec tam varie. C. de cad. tol. & quia meuio & gaio nõ fuit certa pars assignata videntur simul vocati ad alium assem. per id quod habetur in. d. l. interdum. §. j. & l. idem quod sabin⁹. š. eo. & ideo censentur gaius & meuius cõiuncti re tantum cum titio. sed nõ verbis cum in diuersis orationib⁹ sint instituti. Itez ibi si quis tamẽ ex his supple gaio & meuio. nam deportatione titũ non erat dubium qd accrescebat omnibus pro rata. Item ibi non tam coniunxisse electiue ponitur secundum verum intellectum vt no. gl. fi. & expone non cõiunxisse. s. re gaium & meuium: q2 dixit equis portionibus. que verba impediũt cõiũctionem realẽ. vt. š. dixi. secus si fuisset omissa: q2 tũc partes hereditatis percipient non iudicio testatoris sed iuris potestate. ideo non impediretur coniunctio realis & qd sequitur in litera dum dicit celeriter dixisse. expone scz coniungendo verbis. nam coniunctio verbalis fit in celeritate verborũ in eadem oratione fm Bar. facit qd no. & dictum fuit in. l. liber homo. §. titius. š. eod. 1 ¶ †No. qd cõiunctis verbis tñ non prefertur cõiuncto re tantum nec ecõtra. & sic per hanc. l. soluitur qõ difficilis de qua tãgetur per gl. & doc. in. l. re cõiuncti. ĵ. de leg. iij. vbi fit dubiuz an cõiunctus verbis tñ preferat cõiuncto re tñ & quid ecõtra. nã ista. l. l3 Ang. est melior q aliqua alia de corpore iuris circa dubiũ predictũ. & satis decidit hic predicta qõ. ¶ †No. qd copula 2 & videtur inducere cõiunctionẽ verbalẽ. & istud est clarũ qñ ponitur inter psonas in eadẽ oratione noiatas. vt hic patet. nã ẽt si non interueniret copula idẽ esset q2 punctus staret loco copule. vt hic tangit Ang. & no. gl. in. l. cũ duob⁹. §. si coeũda. š. pro soc. & l. precia rerũ. ĵ. ad. l. fal. vbi aũt poneret inter diuersas orationes copula & vl' dato qd nõ poneret pũctus staret loco copule. per id qd est dictũ. quãuis Pet. dixerit qd tunc etiã inducit cõiunctio verbalis. & sic intelligebãt. l. istã. vcz qd oẽs isti instituti essent inuicẽ verbis cõiuncti. & ideo pariter oĩbus portio deficiens accrescebat. tñ eius opi. nõ est bona duplici rõne. pria q2 pter diuersitatẽ orationũ: q2 nõ est vnitas sermonis etiã si fuerit expressa copula. nõ inducit cõiũctio verbalis. vt pbat in. l. sicut in annos. §. j. ĵ. q. mo. vsufru. amit. & no. š. e. l. liber homo. §. titius. bñ facit pal. l. j. §. si vero quidã. vñ. hec aũt tam varie. C. de cad. tollen. Item secunda rõne non pcedit opi. pe. q2 si t ti⁹ fuisset verbis cõiunctus cũ gaio & meuio. cum sit etiam re cõiũctus preferret ipse titius si deficit portio gaij. ipsi meuio: q meuius esset ipsi gaio cõiunctus verbis tñ. vt dixi in litera: q2 giũctus re & verbis prefert cõiuncto re tñ & similiter verbis tñ propter duplicẽ cõiunctionẽ. vt pbat in. d. l. re cõiuncti. & bñ facit qd hr̃ in auf. itaq3. C. cõia de succe. & ideo intellectus pe. nullo modo pcedit & ipsum reprobat Bal. ¶ In gl. fi. ibi alij dicũt. ista scda opi. fuit facta per aliquos q tenẽt q cõiũctus verbis p ferat cõiuncto re tñ. & aliqui tenẽt grium g quos videt text. in hac. l. vnde volẽtes euitare. l. istam dixerunt quod oẽs isti videtur iuris fictione fuisse cõiuncti re tãtum. Sed certe istam opi. tex. destruit. ideo non bona. ideo tene opi. aliam. Et quod. ĵ. dicit gl. in ver. apparet. ergo etiam facit ad materiam eius quod fuit dictũ in. l. itez qd sabinus. š. eo. & de materia huius. l. plene no. p Bar. in. l. re giuncti. de leg. iij. vbi etiã p gl. & Dy. & Ray.

Summarium.

1 Uoluntas plenior minus plene prefertur.

Conditio

2 Conditio inserta in prima parte testamenti nõ censetur repetita in secunda.

Si ita scriptũ. Institõ plenior p̃ualet. h. d. ¶ † No. q̃ plenior voluntas preualet minus plene. ⁊ illa est seruãda. Nec ob. qđ habet̃ in. l. nã ad ea. de cõdi. ⁊ demõ. q2 illa loquit̃ in. l. legatis. quo casu seruãdum est qđ ibi dr. hic vero loquit̃ in institutionibus. quo casu seruari debet quod hic dr. vt no. in. l. si te solũ. s. eo. ¶ † No. qđ cõditio inserta in prima parte testamẽti non videtur repetita in secũda qđ p̃cedit in institutionibus vt dixi. facit iste tex. fm Bal. ⁊ Ang. ad plura statuta ⁊ ad plura arbitria seu cõpromissa facta super eadẽ materia ad plura p̃curatoria silr sup eadẽ materia facta vt semp qđ plenius est inspiciẽdũ est. ⁊ assumi dz. ⁊ sic residet ang. Sz Bal. vr̃ melius dixisse. nã dicit q̃ vbi reperiunt̃ diuersa p̃curatoria eiusdẽ. q̃ illud p̃curatoriũ qđ est plenius est in iudicio p̃ducẽdũ qđ p̃cedit scđm eũ si illud quod est plenius fuit posterius. per id qđ habet̃ in. d. l. si qs cũ p̃cura. §. fi. cũ ibi notatis. s. de p̃curato. ⁊ silr dicit qđ vbi plura statuta emanarũt sup eadẽ materia vl̃ plura arbitria fuerũt cõcessa pluribus sup eadẽ materia. seu facta plura cõpromissa qđ tunc plenius est inspiciendũ qñ per aliud nõ esset reuocatũ intelligendo expresse vel iuris dispositione alś esset secus per dictam. l. si quis cum procurato. s. de p̃cura. in fi. ⁊ tũc etiam non esset dare proprie pluralitatẽ si facta esset reuocatio expresse vel iuris dispositione.

Summarium.

1 Institutio qñ possit in voluntatem alterius poni.
2 Expressa nocent non autem tacita.
3 Exheredatio filij non confertur post aditam hereditatem.

Si quis sempronij. Institõ non põt cõferri i alterius volũtatẽ expssam sz tacitã, sic. h. d. ¶ † No. qđ constitutio põt in alterius voluntatẽ poni si fiat sub conditione consistente in facto. ⁊ non in mera voluntate. secus si fiat sub conditione cõsistente in mera voluntate: q2 tũc cẽsetur captatoria. ⁊ nõ valet. l. illa institutio. s. eo. ⁊. l. captatoria. j. e. ¶ † No. regulã illã vulgatã qđ expssa nocẽt nõ expssa nõ nocent. l. expresse nocere. j. de reg. iur. ⁊. l. nõnumq̃. j. de condi. ⁊ demon. ¶ No. q̃ eadẽ videt̃ significatio taciti ⁊ expressi sed non est eadẽ virtus ⁊ dispõ. ⁊ ratio est fm Bar. quia hic fuit expressio aliter quam insit. nam vbi exprimitur cõditio si voluerit pẽdet a mera volũtate ipsius titij an velit. Sz vbi apponitur conditio si titius ascenderit capitolium nõ est in mera volũtate eius dicta conditio eius: q2 poterit esse q̃ licet vellet ascẽdere nõ poterit propter infirmitatem forte cõtingẽtẽ vel aliũ casum. ideo tũc valet institutio: quia nõ pendet a mera voluntate titij. ⁊ sic nõ est captatoria nec dr facta expssio eo modo quo inerat. si exprimat̃ cõditio si voluerit. ⁊ p̃ tanto vitiat̃ tunc institutio. facit qđ no. per Bar. plene in. l. iij. j. de le. j. ⁊ est ratio diuersitatis fm Ang. quia motus animi nostri nõ potest cõsumi per motũ animi alterius nec a mero arbitrio pẽdere. vt voluit gl. in. l. sicuti. s. de arbi. facit qđ dixi in. l. illa. s. e. ⁊ qđ dicetur in. l. captatorias. j. eo. Quid aũt si testator dixit instituo semproniũ sub conditione si titius voluerit ascendere capitolium an valebit. videtur q̃ nõ per istũ tex. Cõtrariũ tenet Bal. hic q2 dicta verba intelligũtur si voluerit ascẽdere cũ affectu. facit. l. j. §. hec verba. s. qđ qsqz iuris. ⁊. l. certi cõdictio. §. fi. cũ. l. seqũẽ. si cer. pe. ⁊ qđ no. glos. in. l. in emẽtis. C. de ẽhen. empt. ⁊ qđ hr̃ in. c. relatũ. extra de cle. non residen. Nec ob. iste tex. inquãtũ dicit q̃ cõdito existens in voluntate vitiat institutionẽ: q2 illud verũ fm Bal. qñ mere volũtas respicit ipsam institutionẽ. secus qñ respicit quedã extrinseca. vt cõtingit in dicto casu. ideo tũc secus. Etiã cõcludit qđ voluntatẽ suã quis nõ põt alteri cõmittere sed impletionẽ conditionis sic. nec etiã põt cõmittere motũ animi sui alteri vt. d. l. sicuti. de arbi. ¶ † Ultimo not. q̃ exheredatio filij nõ põt cõferri seu fieri post aditã hereditatẽ. ⁊ ratio est qñ ante reperiret se preteritum ideo non valeret testm̃. ⁊ pro tãto debet esse simpliciter exheredatus vt sic omni tẽpore reperiat se exheredatũ. Nec ob. si dicat̃ q̃ inesse vr̃ exheredationi tacite si aliquis erit heres. nã alias nõ habet effectum. l. filium §. sed cũ exheredatio. j. de gra. ⁊ sic videt̃ q̃ si exprimat̃ gditio in exheredatione si institutus heres erit qđ valere debet exheredatio. ar. l. iij. de leg. j. q2 respõderi põt q2 ideo vitiat̃ exheredatio p̃pter tales expressiõnẽ: q2 tũc fit expressio aliter q̃ insit. nã tũc inerat effectiue sz mõ exprimat̃ substãtia exheredationis. ideo vitiat tal s expressio vt dixi etiã in. l. iij. §. filius. s. de libe. ⁊ posthu. ⁊ no. per Bart. in. d. l. iij. j. de leg. j. ¶ In gl. nisi hec gl. voluit opponere qđ expressa non habeãt nocere. per id qđ habet̃ in. l. prima. Ad quod cõtrariũ gl. voluit rñdere q̃ dictio quedã posita in litera tollit cõtrariũ: q2 hic dixit q̃ quedã expresse nocẽt. nõ aũt dixit q̃ oĩa expssa habeant nocere: q2 illud nõ esset verũ per id qđ habetur in. l. seq. et ideo litera dixit quedã ⁊ non dixit oĩa. Et cõcludo q̃ vbi aliter fit expressio quam insit tunc hz nocere. vt pz in hac. l. ⁊. l. si ita legatũ. §. j. j. de le. j. secus qñ exprimit̃ eo modo quo inerat: q2 tũc nõ nocet. ⁊ sic loquit̃. l. seq. ¶ In gl. ij. ibi solue vt ibi supple in quantũ dr q̃ nihil interest an aliquid derelinquitur seio si titius ascẽderit capitoliũ. an vero si titius voluerit. nõ debet itelligi litera simplr̃ p̃ut sonat de cõditione si voluerit sed dz intelligi de conditione si voluerit arbitrari. seu si volũtarie fuerit arbitratus vt ibi no. per gl. ¶ In gl. fi. ibi nõ põt exheredatio sub cõdõne supple q2 reperiret se p̃teritũ ante euẽtũ gditiõis ⁊ sic nõ esset oĩ tpe exheredatus. ideo tũc nõ valebit ille gradus a quo talis exheredatio sub cõditione fuerit facta. p̃pter filij p̃teritionẽ q̃ repe riret̃ facta añ euentũ cõditionis. vt. j. sequit̃ in gl. ¶ In ea. gl. in fi. nec ob. huic. l. qđ hr̃ in. l. iij. j. de leg. j. vbi pz q̃ expressio eoꝝ q̃ tacite insunt nihil operatur. ⁊ sic nõ vitiat: q2 ibi loqt̃ qñ exprimit̃ eo modo quo tacite inerat. hic qñ alio modo exprimitur. facit qđ dixi. s. in gl. ij. ⁊ etiam in notabilibus.

Summarium.

1 Uerba si volet instõni adiecta faciũt de necessario volũtariũ.
2 Dictio vter collectiue capi potest.
3 Hereditas non nisi volenti queritur.
4 Hereditas ignoranti non potest queri.

Cornelius. Expressio eoꝝ q̃ tacite insunt nihil operatur si exprimant̃ p̃ut insunt. secus si alio mõ exprimant̃. h. d. fm Bart. Uel al ter fm Dy. Ray. Ange. ⁊ Bal. Institõ collata in volũtatem expressaz extranei instituti nõ reddit institutionem cõditionalem. idẽ in suo ⁊ necessario: q2 nõ facit institutionẽ condititionalẽ. sed facit de necessario volũtariũ. h. d. scđm p̃dictos. Dy. tñ vr̃ in suo ⁊ necessario posuisse duplicẽ intellectũ vt. j. tangam. quorũ vnus pz ex summario. sz an ille intellectus p̃cedat ⁊ consequẽter summarium patebit. j. ¶ In tex. ibi vterqz vult. supple esse heres ⁊ queritur an possit. ⁊ rñdet ponẽdo opiniones ⁊ approbat secũdã vt. j. patet. Itẽ ibi i te ibi vterqz vel let. supple heres esse. ⁊ sic dz fieri pũctus post verbũ vellet. Itez ibi heredẽ vtrũqz esse supple ⁊ si sint de numero necessariorum. 1 ¶ † No. ex tex. q̃ per illa verba si volet adiecta institutioi necessarij heredis facit de necessario volũtariũ. facit qđ habet̃ in. l. iã dubitari. j. eo. ⁊ sic facit ad id qđ dictũ fuit in. l. si filius heres. s. de libe. ⁊ posthu. vcz qđ substitutio vulgaris facit de necessario volũtariũ. vt no. etiã gl. in. l. papinianus. §. quarta. s. de inoffic. test. ⁊ facit etiã qđ hr̃ in. l. iulianus. j. si qs omi. cau. test. ¶ Itez nota fm Ray. Bal. ⁊ Ang. q̃ lz in suo ⁊ necessario nõ insit tacite de iure ciuili arbitriũ volũtatis in adeũdo hereditatẽ sz potius mera necessitas. tñ ista verba q̃ cõferunt̃ in libero arbitrio ipsius sui ⁊ necessarij instituti nõ faciunt cõditionẽ quantũ ad substantiã institutionis sz solũ quo ad qualitatẽ heredis. vñ dicunt predicti vt Dy. fm Bal. q̃ talis institõ in suo adiecta verbis illis si voluerit nõ est cõditionalis quo ad suspẽdendũ effectum substitutionis. sz dicta gditio solũ facit imutari qualitatẽ heredis vt fiat de necessario volũtarius etiã de iure ciuili. ⁊ hoc etiã vr̃ voluisse glo. fm Bal. ⁊ Dy. in. l. iam dubitari. in gl. fin. circa fi. j. e. Idem tenet hic Ang. dicẽs quod testator põt facere de necessario volũtariũ: quia per hoc nihil agit nisi prouidetur heredi. suitatem vero secũdũ eum tollere nõ potest ipse suo inuito. de quo remittit ad no. plene per se in. l. si filius heres. s. de lib. ⁊ posthu. ⁊ ibi de hoc dixi. Sed aduerte q2 iste intellectus q̃ ista verba si volet. nõ faciũt cõditionẽ quantũ ad substantiã institutionis. nõ videtur verus q2 videtur aperte contra istum tex. dũ dicit q̃ nõ solum figurã scz conditionis. intelligo quo ad p̃ba. sed vim hoc est effectũ etiã cõditionis continẽt. ⁊ sic aperte litera vult qđ tunc dispõ sit omnino cõditionalis ⁊ per cõsequens etiã quo ad substantiã ⁊ effectum. Itez aperte videtur p̃bari i l. verba. j. ti. ij. vbi videt̃ esse tex. expressus nõ cauillãdo eũ. ⁊ p̃ B videtur q̃ si suus ⁊ necessarius instituit sub conditione si voluerit. qđ si decedit cõditione nõ impleta. ⁊ sic nõ declarata sua voluntate nõ transmitteret hereditatẽ: q2 hereditas cõditionalis pendẽte cõditione nõ trãsmittit̃ etiã ad liberos. vt no. in. l. vnica. C. de his que ante aper. tabu. per gl. ⁊ doc. ⁊ lz Dy. ponat intellectuz quẽ sequunt̃ doc. de quibus. s. ⁊ in illo residere videat̃ tñ ponit etiã aliam intellectũ quẽ veriorẽ dicit. vcz qđ dicta verba si volet in suo ⁊ necessario faciant veram conditionẽ. ⁊ iste intellectus verior videt̃ per predicta. Nec obstat predictis qđ notauit gl. in. l. iã dubitari. ad fi. vbi gl. dicit qđ illa cõditio si volet. adiecta in instõne sui nõ suspendit q2 intelligi dz quod non suspẽdit. quo ad hoc vt ipediat repudiationẽ hereditatis quaz impediret pendentia conditionis extrinsece. l. is põt. j. de acqr. here. cũ ibi not. Nõ aũt debet intelligi qđ nõ suspẽdat substãtiã ⁊ effectũ institutionis: q2 illud non videt̃ esse verũ per ea que. s. dixi. ⁊ quod dicitur. s. in gl. in. Itẽ nõ obstat ratio Ang. inquãtum dicit q̃ testator non põt tollere suitatem: q2 rñderi pt q̃ lz

non posset illam omnino tollere nisi exheredet cã legitima inser ta z vera. ita qd pbek. tñ põt illam suspendere instituẽdo sub cõ ditione potestatiua. vt patet in his que habenk. l. cõditionibus pupil. ĩ. de cõdi. z demon. z. l. suus quoqz. §. puto. in princ. §. eo. Adeo q̃ si cõditione pendente decedat nõ fit trãsmissio heredi tatis vt no. in. d. l. vna. C. de his que ante aper. tabu. z facit qd hr in. d. l. conditionibus pupil. z sic vr qd posset suspẽdi per cõ ditionẽ illaz si voluerit esse heres. z hoc satis videk posse pcede re scdm ista tpa scdm que filius poterat institui sub conditione potestatiua hodie ꝑo qr reijcik cõditio potestatiua de instõne fi lij. per. l. qñ i prioribus. C. de inoffi. testa. põt esse dubium an ẽt reijciat conditio si voluerit. de quo plene dixi in. l. fi. ĩ. de condi. insti. z ad materiã facit qd habetur in. l. iam dubitari. ĩ. eo. z qd ibi dicek etiã hic sup tex. z gl. ¶ † Jtẽ no. q̃ lz dictio vter sit di stributiua z vni tantũ videat distribuere. tñ ponik etiã p colle ctiua dictione. z sic etiã hz vim collectiue nedũ distributiue. sic ecõtra qñqz dictio collectiua ponik pro distributiua. §. eo. l. hoc articulo. ¶ † Jtẽ no. q̃ hereditas nõ acqrik nisi volẽti. z iõ ver ba relata ad volũtatem heredis extranei non faciunt cõditionẽ qr tacite insunt. Quid aũt si sint relata ad voluntatẽ necessarij heredis. satis dixi supius. ¶ Jn gl. ij. ibi trãsmittik. z est rõ lz gl. non dicat quare legatũ per relictũ trãsmittik etiã non agnitũ: qr legatũ querik post mortez testantis etiam ignoranti. l. cũ pa ter. §. surdo. ĩ. de leg. ij. adeo trãsmittik. secus aũt in hereditate: qr illa non acquirik ignoranti sed demũ scienti z volenti. z qd di xi legatũ qri ignorãti intellige reuocabiliter tñ quia poterit re pudiare si volet. vt plene no. in. l. si qs ita hereditatis. vbi bona glo. ĩ. de condi. institu. z sic demũ reuocabiliter acquirik si sciat z velit sibi acqrere. vt no. in. l. si qs ita. z ex predictis pz z õcla rius q̃ dixerit gl. quare illa verba si volet adiecta in legatis fa ciunt cõditionẽ. sed in hereditatibus nõ faciũt cõditionẽ si adij ciank institutioni heredis. nã rõ est qr illa verba si volet sunt cõ tra naturã legatoꝝ q̃ querunk etiã ignorãti. z sic exprimunk ali ter q̃ insunt qr inerant solũ acqsitioni irreuocabili. hic aũt expri munk ad substantiã legati. ideo al qd operank z faciunt legatũ conditionale. l. si ita legatũ. §. j. de leg. j. Sed in hereditatibus z in institutionibus heredũ illa verba si volet nõ sunt ꝯ ipsam na turam. imo scdm illam qr non acquirebatur nisi volenti. z sic ex primunk eo mõ quo inerant. ideo nil operãtur nec faciunt cõdi tionẽ vt hic dr. Sz aduerte qr p̃dicta videnk pcedere qñ adijciũ tur in institutione extranei. vbi aũt adijciunk in institutiõe sui z necessarij vel necessarij tm. vr q̃ tunc idem dicendũ sit qd in le gatis. nã vr esse eadẽ ratio: qr tunc querik hereditas ẽt ignorãti cũ etiã inuito de iure ciuili acquirat. l. ei q in puinciã. §. si cert. pet. z. ĩ. de acquir. here. l. necessarijs. z insti. de heredũ qualita. et differen. §. sui. z sequẽti. z sic vr tunc qr dicta verba sint ꝯ natu rã institutiõis. sicut etiã in legatis. ideo tũc videtur qd faciãt cõ ditionẽ. z hoc satis vr pbari hic in tex. z i. l. verba. ĩ. ti. ij. z licita videk esse argumẽtatio in dicto casu de legato ad institutionez factã de suo z necessario. vt satis colligi põt in. l. fi. ĩ. de cõdi. insti tu. vt iuriscõsul. dictã equiparationẽ facere vr. z istud putovez per ea q̃ dixi in notabili. lz Ray. Bald. z Ange. aliter dixerint vt dixi in notabilibus. ¶ Jn eadẽ gl. ibi respõdeo. no. istã quã tenet Dy. z sequik etiã ang. lz Bar. z Bal. nihil dicãt super in tellectu gl. Et p rñsione gl. facit fm Dy. z Ang. qr lz fiat trãs missio hereditatis nõ agnite in certis casibus. tñ dñium heredi tatis nõ acquirik anteq̃ agnoscak hereditas. secus in legatis vt patet in. d. l. cũ pater. §. surdo. ĩ. de leg. ij. z sic adhuc remanet rõ diuersitatis inter legata z hereditates in casu istius glo. z ideo nõ est idem tũc qr in legatis. z sic non ob. qd sequik in gl. dũ dr qd vr q̃ idẽ sit dicẽdũ qd in legatis. ar. eiusdẽ. l. quasi eadẽ ratio videat ex quo vtrobiqz fit transmissio hereditatis. z per hoc vi deak idẽ dicẽdũ. nã lz vtrobiqz fit trãsmissio. z sic hoc respectu videak eadẽ ratio. tñ alio respectu nõ est eadẽ ratio † qr hrditas nõ querik ignorãti lz trãsmittak secus in legatis. z ideo videtur remanere rñsio gl. qr ista vltima ratio magis est ponderãda p ea que superius dixi. z hec pcedũt qñ hereditas trãsmittik ali ter quã vigore suitatis vt ꝯtingit in casu dicte. l. vnice. C. de his qui ante apertas tabu. z qñ transmittik vigore iuris deliberãdi p. l. cũ antiquioribus. C. de iur. delib. secus qñ fieret trãsmissio vigore suitatis vel necessitatis: qr tũc eadẽ ratio esset in legatis z hereditatib9. vt superius dixi. z per consequens idẽ vtrobiqz esset dicendum. vt ẽt dixi. §. ¶ Jn gl. fi. in fi. supple scz qñ duo q̃ sunt de numero necessarioꝝ hrdũ sunt instituti adiectis illis verbis vtrũ eoꝝ volet. lz in extraneis institutis sub dicta forma superius fuerat soluta ipsa qõ. vt patet ex litera. Unde potes ex ponere gl. dũ dicit q̃ soluit primã questionẽ vt exponak. i. que stionem primo formatam qñ extranei instituti sunt z soluta in illis modo soluit qñ necessarij fuerunt instituti.

Summarium.

1 Dolus bonus a iure permittitur.
2 Dispositio captatoria in volũtatibus vltimis est inualida.
3 Institutio captatoria quo iure sit prohibita.
4 Libertas pia causa dicitur.
5 Anima testatoris vim pati vel ad perfidiam trahi non debet.
6 Voluntus vltima non ponitur in arbitrio alieno.
7 Institutio pauperum hoc mõ facta: pauperes instituo quos ꝗ lis eliget: an valeat.
8 Cõsanguineus an possit eligi ab eo qui pauperes eligere dz.
9 Dispositio captatoria valet in relictis ad pias causas.
10 Institutio in alienũ collata arbitriũ an valeat z an legatum.
11 Arbitraria an teneatur is in cuius arbitriũ collatũ est legatũ.

Captatorias. Non summak fm Bar. vel põt sic summari fm Bal. Blanditie institutionẽ nõ vitiãt. sz cõdo adie cta institutioni in merã voluntatez alterius. h. d. vel melius fm Ang. Institutio facta blando sermone iteruenięte nõ est captatoria. Institutio aũt captatoria reprobat senatus consulto. z illa intelligitur esse captatoria. cuius existentia z sub stantia intrinseca cõfertur in secretum voluntatis alterius. h. d. ¶ Jn tex. ibi multis affectionibus. supple blãdo sermone iter ueniẽte. facit. l. fi. C. si quis aliquẽ tes. prohi. Jtẽ ibi iudicia. l. vo luntatis testãtis. Jtẽ ibi aliene voluntatis. scz expresse. sec9 si ta cite. vt probat. §. e. l. si quis sempronius. ¶ † No. fm Bal. q̃ dol9 bonus est permissus a iure put videk esse qñ quis blãdo sermo ne puocat testatorẽ ad relinquẽdũ aliquid nõ vitiak testm. Jdẽ videk esse in contractu: qr blanditie interueniẽtes si pter illas fiat non vr vitiare cõtractum cũ eadẽ sit ratio. l. blanditis. C. de fideiussore. z qd hr in. l. fi. C. si quis aliquẽ testa. phi. sec9 qñ in teruenirer dolus illicitus. vt pbak in. l. j. z pꝛotũ. ĩ. si qs aliquez test. phi. z oia que illicite fiunt possunt peti officio iudicis retra ctari habek in. l. illicitas. in prin. §. de offi. presi. nã etiaz si essent nulla pñt retractari quatenus de facto pcesserũt. vt legik z no. in. l. j. §. j. §. de ferijs. ¶ † Jtem not. q̃ dispõ captatoria in vlti mis volũtatibus nõ valet. z que dicat captatoria hic declarak vt dixi in vltimo summario. z ratio est quare nõ valet q̃ ponik in. l. illa institutio. §. eo. vcz quia iura testamẽtoꝝ debent per se esse firma z non ex alieno arbitrio pendere. Jtem qr fm Ang. mot9 animi nostri nõ possunt cõsummari per motũ animi alte rius nec a mero arbitrio alterius pendere per id qd no. glo. in. l. sicuti. §. de arbi. z qd dictũ fuit in. l. illa. §. eo. vbi aũt cõditio ex trinseca z nõ consistens in nuda z mera volũtate cõferk in volũ tatẽ alterius tũc valet institutio. nam illa impleta necessaria est voluntas vt quis sit heres vt patet in institutione facta si titi9 ascẽderet capitoliũ. §. e. l. si quis semproniũ. z facit qd legitur z no. in. l. iam dubitari. ĩ. eo. z in. l. ij. §. si parendũ. §. de cõdictio. ob causam. ĩ. de cõditio. z demon. in. l. conditionib9 pupil. z hec vera in vltimis volũtatibus. in cõtractibus vero videt sec9: qr põt conferri in arbitriũ z voluntatem alterius. l. fi. C. de contra hen. emptio. facit ad p̃dicta qd legik in. l. fi. §. cõia predi. vbi pa tet qd validitas cõtractus põt esse in pẽdenti sz nõ validitas vl time volũtatis. ¶ Jn gl. j. ibi quasdã licitas. scz qñ fuerit soluz blãdo sermone interueniẽte. Et no. qd sentit gl. q̃ lato sumpto vocabulo talis institutio appellari põt deceptoria: lz sit licita. Jllicita est aũt qñ cõfertur in secretum alterius volũtatis futu re expresse vt hic dr. z in. l. illa. §. eo. ¶ Jn ea. gl. ibi permittitur deceptio in precio rerũ. supple qñ deceptio est re ipsa. z. ĩ. dimi diã insti precij. secus si esset deceptio dolosa vel vltra dimidiã iu sti precij. put legitur z no. in. l. in causa. el. ij. §. si. allegato in glo. z in. l. ij. C. de rescin. vendi. z in. c. pe. z in. c. cum dilecti. extra de emp. z vẽdi. facit etiã qd no. per gl. in. c. in ciuitate. extra de vsu ris. ¶ Extra gl. tangit hic Bar. q̃ si aliquis instituit pauperes eligendos per guardianũ fratrũ vel per aliã psonã an valebit. Dy. tenet q̃ sic in. l. captatorie. ĩ. de leg. j. z idẽ Cy. in. l. captato rias. C. de testamẽ. mil. Mouẽt predicti qr non confertur tunc substantiã institutionis in tertiã personã. sed electio pauperuz. ideo tunc vz. Adducit Bar. qd habek in. l. fi. ad fi. ĩ. de fideicõ. liberta. sed melius facit. l. vtrũ. §. j. ĩ. de rebus dub. z istud sequik hic Bar. bal. z Ang. dicũt tñ predicti scz Bar. Bal. z Ange. qd lz regulariter dispõ captatoria nõ valeat. tñ istud fallit in re lictis ad pias causas. per id qd habetur in. c. cũ tibi. z quod ibi no. per Jnn. z canonistas. extra de testa. z plus dicit hic Ang. ponderãdam esse hãc legem dũ dicit institutiones captatorias improbari per senatuscõsul. † nã per hoc videtur pbari qd insti tutio captatoria non est phibita de iure gentiũ vel naturali. sed ex sola dispositione ciuili. z ideo p statutũ secundũ eum posset disponi vt valeret institutio captatoria: sicut etiã valet statutum iuris canonici in relictis ad pias causas. z hoc dicit addendum ad ea que ipse notauit in. l. ij. §. de testa. quod tene menti. Jtem aduerte qr licet Bar. Bal. z Ang. simpliciter teneant dispoſi tionem captatoriam valere in relictis ad pias causas tñ Dyn. z Cy. in locis preallegatis videntur sentire contrarium in quã tum dicunt quod institutio de qua. §. valet: qr non cõferk sub-

stantia

stantia institutiõis in aliũ.ꝛ sic videꝛ velle a cõtrario qꝺ secus esset si cõferreꝛ in aliũ substãtia institutionis.ꝛ tñ loquũtur qñ institutio fit ad pias causas:qꝛ qñ pauperes instituunꝛ.facit.l. nulli.ꝛ.l.si quis ad declinãdũ.C.de epis.ꝛ cleri.Unde aduerte qꝛ ille titulꝰ an in relictis ad pias causas.indistincte valeat dispositio captatoria.nõ videtur bene plenarie declaratꝰ ꝑ doc. ideo hic videndũ est quid tenendũ.Pro cuius declaratione est sciendũ qꝺ lꝫ Bar.aliquid tetigerit de hac materia in dicta.l. captatorie.tñ hũc articulũ pleniꝰ examinauit in.l.j.C.de sacro. san.eccle.in.vj.ꝛ vltima questione circa solẽnitatẽ in ver.tertio quero an in relictis ad pias causas.ꝛ ibi arguit primo qꝺ nõ valeat captatoria volũtas in relictis ad pias causas. qꝛ nõ vꝫ in testamẽto militis.l.captatorias.C.de testa.militis.ꝛ tñ in testamẽto militis cessat oĩs solẽnitas iuris positiui.l.j. ꝛ maxime ibi no.per Bar.de testa.mili.cõtrariũ tñ tenet ipse Bar.in.d.l. j.Mouetur primo per dictũ.c.cũ tibi.scꝺo allegat pro hoc qꝺ relictũ libertatis põt conferri in voluntatẽ alterius.l.fideicommissa.libertas.ꝭ.de fideicõ.liber.ergo eadẽ ratione in relictis ad pias causas idem est dicẽdum.ar.eoꝝ q̃ no.per gl.ꝛ doct.in.l. illud.C.de sacrosã.eccle.ꝛ facit etiã qꝺ notauit Bar.i.l.ꝑxime. ꝭ.fi.ꝭ.tit.i.ꝛ qꝺ dixi i.l.illa institutio.sup glo.ꝭ.eo.ꝛ ꝑ hoc videtur velle Bar.qꝺ si testator dixerit instituo pauperes xp̄i si titiꝰ voluerit qꝺ valeat dicta institutio.ꝛ istud satis videtur ꝓbari per silẽ de libertate.ꝛ videtur qꝺ tunc institutio erit ꝯditionalis ꝛ si titius dixerit se nolle.nihil valebit institutio.sicut etiam cõtingit qñ libertas relinquitur seruo sub conditione si titius voluerit.hoc tñ dictũ nõ videtur ꝓbari per dictũ.c.cum tibi. quia non videꝛ loqui hoc casu sed alio qñ vꝫ quis committit extremã voluntatẽ suã dispositioni alterius.quo casu intelligitur institutus ille in cuius dispositione committitur extrema voluntas per ipsum testantẽ.ꝛ intelligitur grauatꝰ de distribuendo inter pauperes vel in pias causas.ꝛ ita intelligiꝛ illud.c. prout ibi tangit Inno.ꝛ Jo.an.ꝛ cõiter sic intelligũtur canoniste. ꝛ sic cõiter dicũt loqui dictũ.c.qñ.nõ substantia dispositionis ſꝫ potiꝰ electio pauperũ vel pie cause cõmittiꝛ in voluntatẽ alterius.qꝺ clarũ est fieri posse vt superius est dictũ. Et ꝑ id etiaꝫ qꝺ dixi post Bar.videtur ꝙ si testator instituet aliquẽ heredeꝫ ꝛ legat certã rem vel quãtitatẽ pauperibus si titius voluerit qꝺ tũc valebit tale legatũ per id quod dixi in simili.ꝭ.de libertate. Hoc tñ dictum nõ vꝫ bene ꝓbari per.d.c.cũ tibi.propter id qꝺ ꝑxime dixi.Quid aũt si testator dicat lego rẽ vl' talẽ quãtitatẽ pauperibus xp̄i si heres meus voluerit.an valebit.videꝛ qꝺ nõ qꝛ si libertas cõmittaꝛ cõditionaliter in merã voluntatẽ hr̄dis non valet vt ꝓbaꝛ scꝺm intellectũ quẽ sequiꝛ glo.in.d.l. fideicõmis.libertas.ꝛ ẽt leqꝛ bar.in.d.l.j.ꝛ illud etiã fuit secutus in l.illa istitutio.ꝭ.eo.ꝑ quo bñ facit.d.l.fideicõmissa.circa fi.ꝑn. vbi litera velle vꝫ qꝺ nõ põt cõmitti in volũtatẽ heredis an debeaꝛ libertas sed qñ debeaꝛ.ꝛ sic videꝛ ꝙ eadẽ rõne non valeat legatũ taliter relictũ ꝯditionaliter in merã volũtatẽ heredis:lꝫ factũ sit ad pias causas.Sed Bar.in.d.l.j.tenuit cõtrariũ ꝑ dictũ.c.cũ tibi.ꝛ ad dictã.l.fideicõmissaria libertas.rñdet ꝙ non dꝫ intelligi qñ libertas nõ relinquiꝛ ꝓ anima expresse ꝛ sic pro pia cã sed simpliciter.secus qñ expsse relinquereꝛ ꝓ anima:qꝛ tũc valeret scꝺm eũ ꝑ dictũ.c.cũ tibi.Sed certe illud.c.nõ videꝛ hoc bñ ꝓbare si intelligaꝛ ꝓut cõiter intelligiꝛ ꝛ ꝓut.ꝭ. dixi ꝛ etiam qꝛ illud habet varios intellectus vt ibi notaꝛ ꝛ ibi etiaꝫ plene dixi.† Preterea libertas i se vꝫ esse pia causa.ꝛ ideo multos habet fauores a iure.insti.ꝺ dona.ꝭ.fi.ꝛ facit qꝺ habeꝛ in.l. in testamẽto.de fideicõ.liber.ꝛ sic vꝫ qꝺ lꝫ adijciant illa in se ꝟba ꝓ aia in legato libertatis nihil operenꝛ:qꝛ etiã erat piuꝫ. facit qꝺ no.spec.in tit.de instru.edi.ꝭ.nũc aliqua.ver.ꝛ scias. ꝛ sic dictũ Bar.nõ vꝫ bene iure ꝓbari inquãtuꝫ vult ꝙ legatũ libertatis collatũ in merã voluntatẽ heredis valeat si exprimaꝛ pro anima.tene mẽti dictũ suũ pro limitatione.d.l. fideicõmissaria. ꝛ sic nõ vꝫ bene ꝓbari a iure ꝙ valeat relictũ ad pias causas si fuerit positũ in merã voluntatẽ heredis quãuis Bar.hoc teneat.qꝺ tene menti.Quid aũt si aliqd relinquiꝛ arbitrio heredis simpliciter nec adijcitur ad quid relinquaꝛ.dixit Bart.i.d.l.j. ꝙ in dubio intelligitur relictum ad pias causas per dictũ.c.cũ tibi.cõiũcto eo qꝺ ibi no.Inn.ꝛ Jo.an.qꝺ dicitur ꝓcedere qñ relinquiꝛ aliqd in arbitriũ alteriꝰ:qꝛ tũc intelligitur relictum ad pias causas.per ea que no.Inno.in.d.c.cũ tibi.ꝛ qꝛ vir bonus sic ita verisimiliter arbitraretur ꝛ ꝺbet arbitrari.nisi ostenderetur causa quare aliter deberet arbitrari quod interdũ posset cotingere.puta si expediret potius arbitrari pro male ablatis restituẽdis.ꝙ ꝑ distribuendo in pauperes vel in aliã piã cãm. Si aũt testator diceret relinquo taleꝫ rem ad volũtatem titij.ꝛ sic nõ dixit ad arbitrium.nec expressit ad pias causas.tũc dicit Bar.in dicta.l.j.ꝙ remanet volũtas captatoria.ꝛ sic remanet regula qꝺ dicta.l.j.ꝙ volũtas velut captatoria nõ valet.ꝑ id qꝺ hꝫ hic ꝛ in.l.captatorie.ꝭ.de lega.j.ꝛ per hoc vꝫ velle Bar. qꝺ si testator dicat extremã voluntatẽ meã cõmitto in arbitriũ titij.ꝙ tunc valeat ꝛ intelligatur ex iuris dispositione ꝙ ipse titiꝰ debeat arbitrari vt bona distribuantur in pias causas.facit qꝺ habeꝛ in dicto.c.cũ tibi.ꝛ idem videꝛ si dixit extremã voluntateꝫ meã cõmitto in dispositionẽ titij.nã hoc casu loquiꝛ dictũ c.cum tibi.ꝛ sic videꝛ qꝺ idem sit ac si cõmisisset i arbitriũ tertij. ꝛ ꝑ hoc videꝛ ꝙ verbũ dispositio videtur notare arbitrium boni viri.ꝛ istud etiã videtur velle Bar.in.d.l.j. Et etiã dicit dñs florẽ.in.d.c.cũ tibi.ꝓut ibi dixi post eum circa tertiã lec.Et ideꝫ videtur dicẽdũ si testator dixit extremã voluntatẽ meã ꝯmitto in iudiciũ titij.nã verbũ iudiciũ videtur importare arbitriũ boni viri.vt videtur ꝓbari in.l.thais.ꝭ.lucius.ff.de fideicom.liber. scꝺm veruꝫ intellectũ quẽ posuit Bar.in extrauaganti ad reprimẽ.in.l.si sic.ꝭ.de leg.j.vbi dixit qꝺ importat merã volũtatẽ ꝛ nõ arbitriũ boni viri.vt satis patere põt in dicto.ꝭ.lucius. ꝛ tenet Bar.in ꝑalleg.l.vbi aũt testator diceret extremã volũtatẽ meaꝫ cõmitto in volũtatẽ titij.tũc qꝛ verbũ volũtas est verbuꝫ importans liberã voluntatem ꝛ nõ arbitriũ boni viri videꝛ velle Bar.ꝙ dicta dispositio nõ valeat.ex quo nõ exprimiꝛ ad pias causas.ꝛ sic scꝺm eũ non ꝓcederet tunc dictũ.c.cũ tibi:qꝛ non valet talis dispositio velut captatoria ꝑ.l.captatoria.C. de test.mili.ꝛ per hanc.l.Qꝛ dñs florẽ.vt tetigi in dicto.c.cũ tibi.circa tertiã lectu.videꝛ velle contrariũ.s.qꝺ ẽt in dicto casu ꝓcedat dictũ.c.Satis puto qꝺ si teneremus opi.Hostiẽ.in.d.c. voluit qꝺ si testator dicat extremã voluntatẽ meã cõmitto i dispositionẽ titij.intelligatur ꝑ dicta verba titius institutus.nec intelligatur per dicta verba in aliquo grauatus.facit.l.his verbis.in ꝑm.ꝭ.eo.tũc satis videꝛ dicendũ qꝺ etiã i dicto casu qñ dr̄ extremã volũtatẽ meã cõmitto in voluntatẽ titij.dicaꝛ etiã tunc titius per hoc esse institutꝰ:cum videatur esse eadem ratio ꝛ per consequens idẽ ius esse debet.arg.l.illud.cum si.ꝭ.ad legeꝫ aquil.sed si teneamus quod in dicto casu.d.c.intelligaꝛ institutus ꝛ grauatus de distribuẽdo inter pauperes vel in pias causas.tunc videretur ꝙ posset ꝓcedere opi.Bar.qꝛ ex quo cõmittitur extrema voluntas in aliũ per verba importãtia merã volũtatẽ.vt est qñ dixit.extremã voluntatẽ meã cõmitto i volũtatẽ titij.videꝛ qꝺ tũc remaneat dispositio captatoria ex quo nõ sunt apposita verba importantia arbitriũ boni viri.ꝛ sic nõ videꝛ valere ex quo nõ est facta expressio aliqua de pia cã.dñs tñ florẽ.vt dixi circa tertiã lec.tenuit qꝺ etiam tunc intelligaꝛ titius institutus ꝛ grauatꝰ de restituẽdo in pias causas.quod tene mẽti tñ re vera dictũ suũ nõ ꝓbaꝛ ꝑ illud.c.qꝛ nõ loquiꝛ qñ quis cõmisit extremã volũtatẽ suã in volũtatẽ alterius.ꝛ sic per ꝟba importãtia merã voluntatẽ.ſꝫ qñ cõmisit dispositioni alterius.ꝛ sic per verba importantia arbitriũ boni viri vt superius dixi.ideo de iure videtur verior opi.Barto.in dicto casu.
¶ Sed iuxta predicta põt queri.qd si testator dixit.bona mea ꝛ animã meã pono i manibꝰ titij.dixit dñs meꝰ do.Pe.de ancha.i.d.c.cũ tibi.Bal.dicere in repeti.d.l.j.C.de sacrosan.eccl. qꝺ talis dispositio valet ꝛ ĩterpretabitur vt testator itelligatur dixisse facio titiũ heredem pro pauperibus christi.nã lꝫ pauperes nõ sint expressi.sunt tñ quodãmodo quasi nutu tacite subintellecti.ideo nihilominꝰ valet institutio.nã ꝛ alias valet tacita institutio.l.iij.C.de inoffi.test.ꝛ.l.fi.C.de posthu.here.insti.titius enim ille nõ sui contẽplatione ſꝫ cõtemplatione anime testatoris videꝛ fuisse noiatus.facit.l.cuꝫ aliquis.C.de iure delib. ꝛ.ꝭ.eo.l.quidã cum filiũ.† vnde nõ debet anima testatoris vim pati vel cũ fiducia ad perfidiã trahi.facit qꝺ habeꝛ insti.de fideicõ.heredi.in ꝑm.ꝛ.ꝭ.fi.Et ex predictis videꝛ cõcludẽdum qꝺ institutio captatoria ad pias causas valet.i alijs aũt reprobeꝛ per hanc.l.cũ concor.ꝛ ſm Bar.videꝛ esse speciale in relictis ad pias causas i quibꝰ sequiꝛ ius gentiũ nõ subtilitatẽ iuris ciuilis scꝺm eũ.facit qꝺ legitur ꝛ no.extra de testa.in.c.cum esses. ꝛ i.c.relatũ.ꝛ no.bene qꝛ Bar.in.d.l.j.de sacrosan.eccle.per id qꝺ ꝑxime dixi videꝛ velle qꝺ istitutio captatoria nõ sit improbata de iure gẽtiũ sed de iure ciuili.ꝛ sic facit ꝓ eo qꝺ dixi post Ang.in notabilibꝰ.Item attende ꝙ lꝫ Bart.dicat dispositiones captatoriã valere in relictis ad pias causas per.c.cum tibi. extra de testa.tñ alij doc.vt refert Bal.in.l.captatorias.C.de test.mili.dicũt ꝙ illud.c.nõ ꝓbat opi.Bar.qꝛ loquiꝛ in cõmissione distributiõis que põt alteri cõmitti.l.vtrũqꝫ.ꝭ.cũ quidã. ꝭ.de rebꝰ dub.ꝛ.l.nulli.C.de episc.ꝛ cle.nõ autẽ loquitur in volũtate dispositoria:qꝛ nemo põt per aliũ testari nec cõmittere alij supremũ iudiciũ cõponendũ sed distribuenduꝫ ꝛ declarandũ sic.allegat.l.illa institutio.ꝭ.e.ꝛ.l.theopõpus.ꝭ.de dote prelegata.ꝛ ideo scꝺm eũ in.dicto.c.nõ videtur esse commissum an detur.sed cui ꝛ qualiter dentur bona testatoris pro eiꝰ anima. ꝛ sic nõ faceret hoc cõmissarius testamenti.faciet ep̄s qui nõ testabitur alteri sed distribuendo exequetur.d.l.nulli.ꝛ sic residet Bal.ꝛ etiaꝫ Saly.in.d.l. captatorias.ꝛ satis vꝫ bene dicere tenẽdo cõmuneꝫ intellectũ qui fuit de mente Inn.ꝛ qui cõiter teneꝛ in.d.c.cũ tibi.videlicet qꝺ per verba de quibus in litera intelligaꝛ institutus ille cuiꝰ dispositioni cõmittiꝛ extrema vo-

luntas.z qd intelligat̃ grauatus de distribuẽdo ĩ pias causas.
nam secũdum predictum intellectũ nõ bene probat̃ opi.Bart.
qui in omnibus locis vbi tangit de materia z maxime hic z in
d.l.captatorie.z in.d.l.captatorias.z i.l.j.C.de sacrosanc.eccle.
z in repeti.illius.l.tenet simpliciter z indistincte qd captatoria
volũtas vz in relictis ad pias causas.quod videt̃ ꝓbari per di-
ctũ.c.tenẽdo intellectum supradictum sed solũ videntur posse
ꝓbari per sile de libertate.de qua habetur in.d.l.fideicõmissa
ria libertas.ff.de fideicõ.liber.de quo superius satis dixi.z facit
etiã qd inferius dicetur.¶Sed aduerte ꝙ contra predicta fa-
6 cit.nã †videtur ꝙ vltima voluntas etiam in aliis relictis q̃ in
pias causas possit imponi in alieno arbitrio.ꝑ id qd habet̃ in
l.vtrũ.§.j.ff.de re.dub.vbi videtur ꝓbari ꝙ si testator relinquit
centuz illis quos titius elegerit vel prior fratrũ predicatorũ qd
tunc valeat talis volũtas.facit.l.vnũ ex familia.ff.de leg.ij.z l.
pater.ff.de manu.testa.Soluit dñs Pe.ĩ dicto.c.cũ tibi.ꝙ ĩ cõ
trariis non substantia dispositionis sz mera electio est in aliuz
collata.quod bene fieri põt per iura p̃allegata.Unde post bal.
concludit ꝙ interdũ testator aliquid cõfert in arbitriũ alterius
per modũ distributionis fiende per illuz.z tũc valet.l.cũ filius.
§.pater.de leg.ij.vbi patet ꝙ filia instituta in certa parte hr̃di-
tatis nõ fuit grauata de restituendo illã nepotibus testatoris.
z dando vel distribuẽdo plus vni eorũ q vocabatur ex noĩe te
statoris.nã vz talis dispositio vt ibi patet.Interdũ testator cõ
fert aliquid in aliũ per modũ declaratiõis.z tũc similiter valet.
d.l.theopompus.de dot.p̃ lega.vbi testator dixit ꝙ volebat fi
liã suam tradi nuptui cuicũqz amici sui vellent.z volebat illã
habere dotẽ.quã quidã pollianus sciens mẽtẽ testatoris decla
rauit.z dicitur ibi qd valet talis volũtas stabitur declarationi
dicti polliani.Interdũ vero cõmittat̃ in arbitrium alterius.sz
electio in alienũ arbitriũ collata est.z sic loquitur dicta.l.vtruz
§.j.z.d.l.vnũ ex familia.ideo valet relictũ si testator grauat hr̃
dẽ de dando certũ fundũ vni ex familia vel vni ex libertis suis
vel vni de cognatis suis:qz non est in ipsius ptãte an debeat sz
cui debeat.z sic substantia dispositionis nõ est in illi⁹ potesta
7 te sz electio.ideo vz vt patet in dictis iurib⁹.¶†Et ex p̃dictis
põt inferri ad qõnem vtrũ valeat talis ĩstitutio si testator dicit
instituo pauperes quos talis eliget.videtur ꝙ non per.l.illa in
stitutio.s.eo.In cõtrariũ facit qz nõ cõfertur in arbitriũ alte-
rius substantia dispositionis.sz personarũ electio.z hoc tenuit
Dy.in.l.captatorias.ff.de le.j.z Cy.in.d.l.captatorias.vt etiã
dixi post glo.Sz aduerte dices tu in questione p̃dicta cõfertur
electio persone heredis in alterius volũtatẽ.z sic substantia ꝑso
ne heredis.qd videtur esse ꝓhibitum per dictã.l.illa institutio.
Bar.in.d.l.illa.rñdet ad hoc cõtrariũ.ꝙ ideo in casu premisso
valet institutio:qz cõmittitur electio certarũ personarũ ex certo
genere.s.pauperũ.ideo nõ valet institutio:qz illo nõ eligẽte ĩtel-
liguntur oẽs pauperes.intellige domicilii testatoris instituti.ꝑ
id qd habetur in.l.si quis titio.§.fi.z in.l.cum qdã.ff.de leg.ij.z
ꝙ intelligitur seu intelligi debeat de pauperibus domicilii te-
statoris.no.gl.in.c.j.de testa.in.vj.z bene facit qd legit̃ z no.in
l.q̃ cõditio.§.fi.ff.de condi.z demon.z.l.nulli.z.l.si qs ad decli-
nañ.C.de epis.z cle.Ubi aũt dr simplr̃ ĩstituo hr̃des illos quos
titius voluerit seu elegerit.tũc non vz institutio:qz illo non eli-
gẽte nõ esset aliqs nec appareret qui posset dici ĩstitutus.ideo
tunc dicta institutio nõ vz tãꝙ incerta z captatoria.z sic dz in
telligi.l.illa institutio.¶Aduertendũ tñ fm Bar.ibi ꝙ in ca-
su predicto ĩtelligi debeat qñ testator instituit pauperes quos
talis eliget ille qui dz eligere anteꝙ eligat habebit̃ loco heredis
z poterit agere z conueniri interim pro viribus hereditariis ꝑ
no.per Goffre.in suis libellis in tit.de actione ex testamento.
seu in rubrica.Spe.in ti.de instru.edi.§.nũc aliqua.ver.item po
ne qñ aliquis non instituit. z sic interim anteꝙ eligat poterit
8 agere z cõueniri tanꝙ heres fm Bar.in loco prealleg.¶†Sz
iuxta predicta incidenter põt queri an ille q tũc habet eligere
pauperes poterit eligere cõsanguineũ vl' spuriũ testatoris.Di
cit dñs Pe.in.d.c.cũ tibi.z voluit etiam Bal.in.d.l.illa institu
tio.qd cũ bona habeãt distribui in paupes.z cõsanguinei sint
pauperes poterit eos eligere.z sic in eos distribuere.multo ma
gis ꝙ in extraneos ꝑ id qd habet̃ in.c.nõ satis.lxxxvj.dist.vbi
patet ꝙ maior pietas exerceri dz circa cõsanguineos ꝙ erga ex
traneos.secus si essent diuites ꝑ id qd no.glo.z doc.in.l.illud
C.de sac.san.eccle.in spurio aũt dicit qd poterit in ipsum distri-
bui vsqz ad quãtitatẽ q̃ sufficit ad alimẽta z non vltra ꝑ id qd
habetur in.c.cũ haberet.extra de eo qui dux.in matri.quã pol-
luit per adul.¶Et ex predictis patet qd lz valeat illa instõ,isti
tuo pauperes quos titi⁹ voluerit vel elegerit.nõ tñ vz illa qñ te
stator simplr̃ dixit,insti.tuo illos quos titius voluerit vt superi⁹
dixi.z ꝓbat̃ in.d.l.illa.z sic videtur ꝙ tũc nõ intelligat̃ facta ĩ
stitutio de pauperibus ex quo hoc nõ fuit dictũ.vr̃ tñ esse limi-
tãdũ fm opi.Bar.quã posuit in repeti.d.l.j.C.de sacrosan.ecc,

in.q.illa an valeat captatoria dispositio ad pias causas.nã vide
tur qd dictũ est intelligẽdũ esse qñ fuit dictũ instituo illos quos
titius eligere voluerit.secus si fuisset dictũ quos titius fuisset ar
bitratus:qz tũc videt̃ qd intelligat̃ de pauperibus xp̃i:ex quo
appositũ fuerit verbũ importãs arbitriũ boni viri.qd tene mẽ-
ti.z facit qd habetur in.d.c.cũ tibi.scdm intellectũ Inn.z com
munẽ.Et per p̃dicta videt̃ ꝙ si testator dixit relinquo cẽtũ il.is
quos elegerit talis vl' prior fratrũ predicatorz.ꝙ tale relictũ nõ
valebit ex quo nõ fit mentio de certo genere ꝑsonarũ qz illo nõ
eligente remanebit relictũ incertũ z sic videt̃ eadẽ ratio que est
qñ qs instituit illos quos titius eligeret z pro tanto videtur ꝙ
tale relictũ nõ valeat.lz dñs Pe.aliter videat̃ sensisse ꝑ ea q̃ di-
xi.s.in ꝟ.sed aduerte.Quid aũt si aliqs instituit oẽs hoies mũ-
di.gl.sing.q̃ non est alibi scdm eũ tãgit in.§.seruus aũt pluriũ.
insti.eo.tit.z ibi videt̃ tenere ꝙ sic per illũ tex.dicit tñ ꝙ nõ vide
tur bene habere posse executionẽ talis institutio.vnde aliq re-
probant illã glo.dicẽtes qd talis institutio videtur vitiari.sicut
qñ relinquit̃ incertis personis.insti.de leg.§.incertis.sz Jo.fa-
bri dicit glos.posse sustineri:qz vno adeũte confirmabitur testm̃
per.l.si nemo.ff.de re.iur.z si alii nõ petent accrescet portio sibi.
C.qñ non peten.par.l.j.qd tene menti.¶Ex predictis põt ifer
ri quid si testator dixit.instituo pauperes christi si titius volue
rit.an valeat dicta institutio.nã Bar.in repeti.d.l.j.vr̃ voluisse
qd sic ad instar libertatis.z erit institutio cõditionalis.sicut in
libertate que vz cõditionaliter in dicto casu.z sic valebit si titi⁹
declarauerit suã volũtatẽ pro pauperibus xp̃i.alias secus. Sz
Dy.in.d.l.captatorie.z Cy.in.d.l.captatorias.videtur velle ꝙ
non valeat talis instõ.vt etiã.s.tetigi post gl.qz tunc substãtia
dispositionis cõfertur in voluntatẽ titii z nõ simplr̃ electio per-
sonarũ.z sic velle vident̃ p̃fati doc.in locis p̃allegatis ꝑ rationẽ
quã ibi assignant.z istã partẽ tenuit Bal.in repe.d.l.j.C.de sac.
san.eccl.in.ix.q.prime ptis p̃ncipalis.z sic etiã dicit tenere Dy.
z Cy.in locis p̃alle.vcz.ꝙ talis institutio nõ valeat.z ad.d.c.cũ
tibi.rñdet ꝙ illa decretalis ĩterp̃tatur testm̃ qd nõ sit dispositio
captatoria.sed collata in certos de certis.i.in pauperes eligen-
dos.vt ibi no.ꝑ doc.cano.z sic non ob.z etiam videtur sequi sa
ly.hoc in.d.l.captatorias.z eadem ratione videtur dicẽdum ꝙ
nõ valeat institutio si testator dixit instituo pauperes xp̃i si ti-
tius fuerit arbitratus.ex quo substantia dispositionis cõditio-
nalis confertur in arbitrium tertii.Sed certe licet predicti doc.
Dy.Cy.Bal.z Saly.videant̃ tenere dictã opi.ꝙ valet institu
tio si instituuntur pauperes quos titius voluerit z quos fuerit
arbitratus.tñ voluit oppositũ in.d.l.j.in loco p̃alle. z eius opi.
videtur equior z etiã de iure verior.ꝓpter simile de relicto liber
tatis.qz valet libertas etiã relicta seruo si titius voluerit vel si ti
tius fuerit arbitratus.vt patet in.d.l.fideicommissaria libertas.
videtur tñ differẽtia an dicat̃ si titius voluerit.an vero dicatur
si titius fuerit arbitrat⁹.quia primo casu si declarat se nolle non
deberetur relictũ nec aliqd inquiritur.ex quo in meram volun-
tatem apposita fuit conditio.secus in secundo casu.nam si tũc
arbitratur ꝙ libertas non detur.videtur quod tunc nihilomi-
nus debetur si bonus vir hoc arbitraretur. vt quia non appa-
ret seruum esse indignum libertatis.facit quod habetur in.l.cũ
pater.§.rogo.ff.de leg.ij.Et per predicta habent multa circa in
tellectum z declarationem capi.cum tibi.extra de test.quod ha
bet multos z varios intellectus de quibus plenissime dixi in di
cto capi.cum tibi. ¶Sed iuxta p̃dicta potest dubitari quid si
testator dixit.volo solui omnibus debentibus a me aliquid re-
cipere.z volo quod de hoc stetur simplici dicto titii fratris mei.
an valebit istud relictum.videtur quod sic per.l.theopompus.
vbi Bartol.format hanc questio.z dicit videndum esse qd im-
portat stare simplici verbo seu dicto alicuius.Et in effectu cõ-
cludit quod intelligi debet simplici dicto id est simplici assertio
ni per.l.sciendum.§.edictum.ff.de edili.edicto.z per hoc con-
cludit quod dicta dispositio nõ videtur valere quia talis dispo
sitio videtur esse captatoria.nam in voluntatem alterius con-
ferri videtur totalis dispositio.z ideo videtur inualida ꝑ hãc
l.z cum cõcor.z pro tanto dicit quod non valebit dictum ipsi⁹
fratris nisi aliquibus presumptionibus probetur z coadiuuare
tur esse verum eius dictum per id quod habetur in.l. quem he-
redum.infra de rebus du.Nec ob.dicta.l.theopompus.qz lo-
quitur in dote cuius fauore etiam legatum incertum valet.l.cũ
post.§.genera.s.de iure dotiũ.Preterea etiam vt ibi patet con
stabat illum pollionem cuius dicto testator stari voluit verũ di
xisse ex legitimis presumptionibus.ideo nil mirum si ei⁹ dicto
9 statur z valet dispositio.†Et predicta fm Barto.in loco preal
gato procedunt regulariter.sed fallit in relictis ad pias causas
in quibus valet dispositio captatoria secundũ eum.de quo qua
liter procedat.z sic intelligẽdum plenarie superius dixi zc.z ꝑ
predicta potest inferri qd iuris si testator relinquit dotẽ vxori
sue de cuius quãtitate voluit simplici ꝟbo eius stari,an tale reli
ctum

ctũ valeat, videt̃ ꝙ sic ex quo fit ob causaȝ dotis ꝑ id qđ supius dixi. Et hoc etiã satis vr̃ ꝓcedere vt debeat stari assertioni mulieris sup quãtitate dotis ſi assertio quã facit sit verisimilis ispectis facultatib⁹ ꝛ qualitatib⁹ ꝑsonarũ viri ꝛ vxoris ꝛ sic cõcurrit cũ assertione mulieris cõiectura. nã tũc videt̃ stãdũ tali assertioni ꝑ id qđ habet̃ ꝛ no. per Bar. in. d. l. theopõpus. ꝛ ꝙ habe-
10 tur in. l. cũ post. §. gener. ꝛ i. l. qro. ŝ. de iure do. ¶ Ultio ꝓ declaratione huius. l. ꝛ materie potes cõcludere ꝙ aut q̃ritur an institutio collata in alterius arbitriũ valeat. aut queritur an legatũ collatũ in alterius volũtatẽ valeat. Primo casu si q̃rit̃ de institutione cõclude ꝙ aut cõmittit̃ in voluntatẽ heredũ. ꝛ tunc valet institutio siue cõmittat̃ in volũtatẽ velatã siue in merã volũtatem expressam ꝛ siue ponatur in volũtatẽ extranei heredis siue heredis sui ꝛ necessarij siue necessarij tantũ. vt pȝ in. l. ꝓcedenti cũ his q̃ ibi dicta sunt. Licet certo respectu sit dr̃ia an adijciatur in volũtatem extranei an vero in volũtatẽ heredis sui ꝛ necessarij tantũ. vt ptȝ in. l. ꝓcedenti. cũ his q̃ ibi dicta fuerunt. Si aũt confert̃ in volũtatẽ tertij institutio heredis ꝛ tũc si in velatam valet. ŝ. eo. si qs sempronniũ ꝛ. ŝ. eo. secus si cõferat̃ in merã voluntatẽ tertij expressam. qꝛ tũc est captatoria ꝛ nõ valet. vt ꝓbat̃ in. d. l. si qs ꝛ. ŝ. e. l. illa. Fallit ƀȝ Bar. si fuerit facta ad pias causas institutio ꝑ. c. cũ tibi. extra de test. Dy. tñ Cy. ꝛ Bal. et Saly. in. l. captatorias. C. de test. mili. tenuerunt cõtrariũ. vt. ŝ. dixi. sed equior ꝛ verior videt̃ opi. Bar. ꝑ ea que superius dixi. Scđo casu principali qñ querit̃ an legatũ collatũ i volũtatẽ alteri⁹ valeat. Cõclude tres casus. nã aut cõfert̃ in volũtatẽ legatarij. aut in volũtatẽ heredis. aut in volũtatẽ tertij. primo casu aut testator relinquit simpl'r ꝛ nõ cõditionaliter ad arbitriũ legatarij. ꝛ tũc tenet legatũ. lȝ nõ fuerit facta expressio certe rei vel quãtitatis. ꝛ intelliget̃ relictũ ipsi legatario quãtũ vir bon⁹ arbitraret̃. vt ꝓbat̃ in. l. j. ff. de leg. ij. secus si reliq̃sset simpl'r ad voluntatẽ legatarij nulla re vel quãtitate exꝑssa: qꝛ tũc legatũ nõ valeret velut incertũ ꝑ id qđ habet̃ in. d. l. j. aut testator cõditionaliter relinq̃t in volũtatẽ: ꝛ arbitriũ legatarij. ꝛ tũc aut nõ fuit quãtitas vel res expressa. puta qꝛ simpliciter dixit rel nquo titio si voluerit vel relinquo titio si fuerit arbitratus. ꝛ aliud non dixit. ꝛ tũc etiã nõ valet ꝑ no. in. l. j. ĵ. de leg. ij. Aut expressit quãtitatẽ vel rem. ꝛ tũc subdistingue: qꝛ aut dixit relinquo titio taleȝ rem si fuerit arbitratus ꝛ tũc valet tñ nõ debebit̃ nisi arbitret̃. ꝛ sic deficit legatũ si ante moriet̃ ꝑ. l. vnicã. §. sin aũt sub ꝯdõne. C. de cad. tollẽ. Aut dixit si voluerit. ꝛ tũc similiter valet si declarat se velle aliter nõ. l. si ita legatũ. § alli cũ voluerit. ꝛ sic dictionẽ cum apposuit q̃ principaliter notat tẽpus ꝛ secundario conditionẽ. Sed ecõtra est in dictione si. qꝛ illa principaliter cõditionem ꝛ secũdario tẽpus. l. si titio. cũ ibi no. ĵ. qñ di. le. cedat. ꝛ tũc qñ dixit cũ voluerit. si declarauerit se velle. nõ dubiũ qđ valet. Si vero decederet anteꝙ̃ declararet tũc ƀm aliquos moriendo videat̃ velle vt videtur velle Bar. in. d. l. j. de leg. ij. Mouet̃ per l. fideicõmissa. §. fideicõmis. de leg. ij. ꝛ. l. vxore. §. penul. eo. ti. melius tñ videt̃ ꝙ debebit̃ legatũ: qꝛ censebit̃ tũc esse post morteȝ ipsius legatarij relictũ si ante nõ declarauerit ꝑ iura ꝑallegata nã voluntas finitur morte. l. iiij. ŝ. loca. ꝛ sic nõ videt̃ proprie qđ moriẽdo videt̃ velle. de quo etiã per Bar. in. l. centesimis. §. fi. ĵ. de verb. obli. ꝛ in. d. l. j. de lega. ij. ꝛ ibi etiã dixi. Scđo casu qñ in volũtatẽ heredis cõmittit̃ legatũ. ꝛ tũc cõclude ꝙ aũt testator dixit relinquo titio ad arbitriũ heredis ꝛ sic simpliciter ꝛ nõ cõditionaliter fecit relictũ. ꝛ tunc licet fuerit certa res vel quantitas expressa valet legatũ. ꝛ censet̃ esse purũ ꝛ relictũ esse quantũ bonus vir arbitraret̃. d. l. j. de leg. ij. aut cõmittit̃ ꝯditionaliter: ꝛ tũc si nõ fuerit certa res vel quãtitas expressa nõ valet legatũ. d. l. j. a cõtrario. Si vero fuerit expressa certa res vel quãtitas. ꝛ tũc si dixit si heres fuerit arbitratus valebit legatum. l. si sic. in prin. ĵ. de lega. j. valebit tamẽ vt cõditionale. vt ibi patet. iõ erit necesse qđ heres arbitret̃. vt ibi ptȝ. vel qđ sit in mora arbitrãdi ꝑ. l. thays. §. lucio. de fideicõ. liber. Videt̃ tamẽ ꝙ si arbitret̃ et male qđ poterit peti reduci ad arbitriũ boni viri. ꝑ id qđ habet̃ in. l. si quis arbitratur. cũ materia sua. ĵ. de ver. obli. Si vero dixisset testator relinquo titio centũ si heres voluerit: tũc nõ valet legatũ: qꝛ a mera volũtate heredis dependeret dicta. l. j. de leg. ij. nã sic esset in potestate mera an deberet. ideo nõ valet. l. fideicõmissaria. §. quãꝙ̃. ĵ. de leg. iij. hoc tamẽ videt̃ fallere in legato libertatis ƀm aliquos. quod nõ ꝓcedit ƀm intellectũ gl. i. l. fideicõmissa. libertas. de fideicõ. liber. Itẽ fallit ƀm Barto. in relicto ad pias causas per. c. cũ tibi ꝑalle. de quo. ŝ. dixi. si aut dixerit testator relinquo titio. x. cum heres voluerit tũc videtur relictum post mortẽ heredis. d. l. vxore. §. penul. ꝛ. d. §. quãꝙ̃. Tertio casu qñ cõfertur in volũtatẽ heredis. ꝛ tũc videt̃ ꝙ si legatũ factũ est alicui si titius voluerit. tũc nõ valet legatum qꝛ videtur esse volũtas captatoria. Istud tamẽ videt̃ fallere in duobus casibus s. in legato ad pias causas. ꝛ etiã in relicto libertatis ꝑ. d. l. fideicõmissa. libertas. ĵ. de fideicõ. liber. de quo plenius dixi superi⁹.
11 † An autẽ ille in cuius arbitriũ est collatũ legatum cogat arbitrari. tangit̃ ꝑ glo. ꝛ Bar. in. d. l. j. de lega. ij. qꝛ si cõditionaliter cõmittit̃ nõ cogitur. Si aũt nõ ꝯditionaliter: tũc si acceptauit arbitriũ cogitur. l. iij. §. tam ꝛ si. ŝ. de arbi. Si vero nõ acceptauit. tũc si aliq̃d sibi erat relictũ cogitur saltẽ causatiue si nõ vult petere relictũ nõ autẽ precise. si autẽ nõ acceptauit arbitriũ. nec aliq̃d est sibi relictũ. tunc nõ cogitur arbitrari. vt no. ꝑ Bart. in d. l. j. ꝛ etiã ibi tangit qñ dicatur nolle arbitrari. de quo dicẽdũ vt ibi. Quid aũt de illo testatore qui posuit clausulã in testamẽto suo qđ testamẽtum scribatur ad cõsiliũ sapientis. an sapiens poterit tunc adijcere clausulã codicillarẽ. si nõ valet vel valebit iure testamẽti valeat iure codicillorũ vel clausulam autẽ ferri vl' ꝑferri. puta qꝛ illud testamẽtum ꝑferatur omnibus alijs nõ obstantibus q̃buscunꝙ̃ verbis derogatorijs in alijs positis si filie sint simpl'r relicta cẽtũ. an poterit addere iure institutiõis. plene dictũ fuit in. l. illa. ŝ. eo. ꝛ tãgitur etiã ꝑ Sal. in. d. l. captatorias. C. de testa. mili. vbi videtur inclinare in opi. Ja. de are. dicẽs ꝙ lȝ illud qđ omnino fuit obmissuȝ a testãte nõ possit sapiens addere tñ illud qđ implicite sub verbis testatoris fuit dictũ vel qđ sub verbis generalib⁹ põt cõp̃rehẽdi poterit addi. de qua materia dictũ fuit plene in. d. l. illa. ꝛ hec sufficiãt loco cõmẽti hui⁹. l.

Summarium.

1 Spe p̃mij nõ põt quis ad instituẽdum cogi. ꝛ nu. 3.
2 Testamẽti factio nõ coarctatur ꝑ conditionis adiectionem.
4 Institutio libera esse debet.

Tale autẽ. Non põt qs astringi ad instituẽdũ aliũ spe p̃mij. h. d. ¶ In tex. ibi collata est. ꝛ sic sec⁹ vr̃ si in futurũ fuisset collata. Itẽ ibi dubiũ nõ est supple. ꝛ sic nõ vȝ dicta insti-
1 tutio. ¶ † No. ex tex. qđ nõ põt qs astringi ad instituẽdũ testãtem vel aliũ spe p̃mij. ꝛ similiter nec metu pene. de ver. ob. stipu-
2 latio hoc modo cõcep. † ¶ No. ƀm Bal. qđ litera testamenti factio nõ põt impediri vel coarctari per appositionẽ alicuius cõditionis facit qđ notauit gl. singu. in. l. cũ donationis. C. de trãs. vbi gl. tangit qñ qs liberat alium ab administratione per eum facta propter pollicitationem quã facit de instituẽdo ipsuȝ q liberationẽ facit. vel si fiat liberatio sub cõditione si instituetur ꝑ liberatuȝ ipse liberãs. vel si fiat sub modo liberatio vt instituat̃ liberans ꝑ eum qui liberatur. ꝛ quid iuris. in casu p̃dictorũ tan-
3 g tur ꝑ gl. ibi. ¶ † Itẽ not. qđ nõ põt quis astringi ad instituẽdum spe p̃mij. secus dicunt doc. maxime Bar. Bal. ꝛ Ang. in matrimonio tẽporali. ad quod quis potest inuitari spe p̃mij. l. titio centũ. §. j. ĵ. de cond. ꝛ demon. aliud est tñ in matrimonio spirituali: qꝛ tũc cõtraheret̃ simonia. ideo nõ videtur valere relictum si relinquitur alicui monasterio seu abbati ꝛ monachis vel abbatisse ꝛ monialibus si talẽ receperint in monachum vel monachã: qꝛ tunc tale relictũ nõ vȝ velut inducẽs simoniã qđ limitat Ang. nisi sit monasteriũ tenue adeo qđ nõ posset igrediẽtem sustentare nisi ex eo qđ portaret ad monasteriũ. vnde dicit Bar. in. d. l. titio. §. j. qđ vȝ relictũ si dicatur ꝙ si tale monasteriũ receperit talẽ in monachũ. relinquo sibi tãtũ ꝓ alimẽtis. facit ꝙ notauit gl. ꝛ Jo. an. in. c. nõ satis. extra de simo. ¶ In gl. j. ibi nõ facit cõditionẽ supple suspẽsiuã: qꝛ aut cõdicio est vera. ꝛ statim vȝ dispositio. aut est falsa ꝛ nõ valet. ¶ In gl. in ver. ostenderit i fi. hoc dixit gl. ne habeat obstare principiũ hui⁹. l. ¶ In gl. fi. ibi nec cupiditate lucri. no. bene gl. cũ text. ad id qđ dixi in notabilibus. ¶ In gl. ibi facere dȝ. supple vt ꝓbat̃ in. c. ex pte el scđo extra de offi. deleg. ꝛ in. c. j. de rerũ permu. in. vj. ¶ In eadẽ gl. ibi esset in eius potestate. ꝛ sic supple videt̃ ꝙ deberet tenere institutio per id qđ habet̃ in. l. cornelius. ŝ. eod. ſȝ dic ꝙ ideo hic nõ valet: qꝛ inuitaret̃ spe lucri ad instituendũ aliuȝ. ꝛ ꝑ hoc etiã põt solui aliud ꝯ̃riũ si dicat̃ ꝙ cũ hec cõditio nõ sit collata in merã expressam volũtatẽ alterius sed in tacitã ꝛ velatã. vr̃ ꝙ deberet valere institutio per. l. si qs semproniũ. ŝ. eo. nã actus instituẽdi cõsistit in facto. sicut ascẽdere capitoliũ. ꝛ non in mera ꝛ nuda volũtate abstracta a facto extrinseco. Sȝ dic ꝙ. l. si qs semproniũ cũ si. dȝ intelligi qñ apponit̃ cõditio ꝑ quã quis nõ inuitat̃ ad instituẽdũ spe p̃mij. secus qñ est ꝯditio per quã quis inuitat̃ ad istituẽdũ spe p̃mij. vt hic ꝓbat̃. ¶ Ultimo extra gl. inducitur iste tex. ad q̃stionẽ ƀm Bal. si duo dederunt sibi fidẽ de instituẽdo vnus alterũ ꝛ vnus instituit alterũ. alter vero nõ instituit an valeat instõ facta. vr̃ qđ non: qꝛ videt̃ esse facta sub spe alteri⁹ p̃mij institutiõis fiende ꝛ sic nõ videt̃ valere ꝑ id qđ hic dicit̃. Sȝ in ꝯ̃riũ facit ƀm Bal. qđ habet̃ in. l. lȝ. C. de pac. ꝛ. C. de inoff. test. l. si pr̃. Bal. hic videt̃ dicere seu velle qđ posset dici dictã instõnẽ valere. ꝛ ad hãc. l. dicit posse r̃nderi ꝙ hic verba fuerũt exꝑssa in forma institutionis. ꝛ sic fuit vitiũ forme. qđ nõ fuit in casu p̃dicto. ꝛ sic vere videt̃ hec lex obstare. Sȝ scđm eum gl. hic posita multũ facit qđ institutio nõ valeat: qꝛ institutio debet fieri ex mera affectiõe ꝛ nõ ex cupiditate lucri vel alterius successionis. ꝛ facit etiam qđ dixit gl. de ꝑbenda cui debet

renūciare sponte nō spe lucri. ⁊ aliter nō declarat. Ang. ꝓ hic dixit ꝙ ista. l. facit ad id qđ fit ab hominibꝰ hodiernis armorū q cōtrahunt societatē etiā ad vnū denariū data fide de se instituēdo vicissim. nā facit ista. l. qđ nil valeat dicta fides. ⁊ istud est verū ſm eū nisi sint milites militātes in seruitiū ecclesie vel imperij ꝑ id qđ habet̃ in. d. l. lꝫ. C. de pac. q̃ nō est alibi ſm eū. ⁊ sic residet Ang. Potes dicere qđ cōuētio p̃dicta per quā dāt fidē ⁊ se astringunt ad instituēdū vnus aliū nō valeat etiā in militibus in seruitiū iperij vel ecclesie: q2 hoc nō reperitur iure cautū sed potius cōtrariū. nā nō debet posse qs se obligare vel astringere ad instituendū aliū. l. stipulatio hoc modo cōcep. de verb. oblig. Nec ob. d. l. lꝫ. C. de pac. quia ibi nō dicit ꝙ possint astringere milites ad instituēdū vnus aliū. sed d2 qđ pōt fieri pactuꝫ inter eos eūtes ad bellū qđ ille qui supuixerit habeat portioneꝫ alterius. ⁊ sic in effectu succedat alteri. Et per p̃dicta videtur in questione Bal. qđ cōuentio de qua ipse loquitur fuerit nulla. iō videt̃ ꝙ si instō de qua ipse dicit fuerit facta q2 putauerit cōuētionē valere. tūc nō valebit institutio: q2 esset facta sub spe p̃mij seu alterius successionis. Si aūt sciebat nō valere videt̃ qđ tunc tenuisset. nā tunc ex quo nō eēt vitiū in forma ⁊ sciret ꝯuētionē nō valere. videt̃ qđ institutio valeat. si vero dubitatur an sciuerit cōuentionē valere vel nō presumitur sciuisse si esset in loco in quo potuisset peritiores cōsulere. per. l. leges. C. de legi. ⁊ l. in bonorū. ĵ. de bo. pos. ⁊ ad materiā huius. l. ⁊ eius qđ dictū est facit ſm Bal. l. j. §. q̃ onerāde. cū ibi no. ĵ. quarū rerū actio non dat̃. ⁊ ꝓ his q̃ superius dixi circa intellectū. l. lꝫ. C. de pact. bene facit q2 exorbitans est a iure qđ per pactuꝫ detur hereditas alicui cū illa debeat dari per testm̃. l. hereditas. de pac. cōuē. ⁊ † similiter est exorbitās a iure ꝙ qs cogat̃ aliquē instituere ⁊ nō possit libere instituere quē velit. vt hic ptꝫ. ⁊ l. stipulatio hoc modo concepta. ĵ. de verb. obli. ⁊ ideo cū in. d. l. lꝫ solū dicat̃ qđ valeat pactū factū īter milites qđ ille qui superuixerit succedat alij. satis operatur illa lex si superstes succedere pōt premorīēti in casu ī quo alteri nō reliquerit hereditatē. vnde cū ibi nō dicatur qđ p̃moriens nō posset aliū instituere si velit ⁊ sic nō dicat qđ astrictus sit ad instituēdū supuiuentē. videt̃ qđ. d. l. ad hoc nō dēat extēdi cū esset exorbitās a iure vt est dictū. ⁊ in exorbitantibus tanꝙ odiosis fieri dꝫ restrictio ⁊ nō ampliatio. l. cū quidā. s̃. de libe. et posthu. ⁊ l. qđ vero. s̃. de legi. ⁊ extra de regu. iu. c. que a iure. lib. vj. Item aduerte per id qđ tetigit Bal. ⁊ Ang. de hominibus armorū. nā modernis tēporibus aliqui armigeri faciunt se fratres iuratos. q2 iurāt ⁊ ꝓmittunt sub certa pena se tractare tanꝙ fratres. qđ videtur fieri posse sicut in simili fieri pōt qđ aliquis pōt aliquē extraneū filiū alterius tractare tanꝙ filiuꝫ sub certa pena. vt ꝓbatur in. l. quidā cū filiū. ĵ. de verbo. obli. Itē tales faciunt societatē adinuicem oīm bonoꝝ que habēt ⁊ que acquisituri sunt. qđ etiā fieri pt. l. j. §. fin. ⁊ l. iiij. §. j. ⁊ l. coiri. s̃. ꝓ so. videt̃ tū ꝙ si tunc aliqua illicite querant̃ per alterū illorū non veniāt in cōmunionē nisi expresse cōicetur per id qđ habet̃ in. l. ꝙ aūt. s̃. ꝓ so. ⁊ hoc de iure lꝫ de facto obseruent idē in illicite quesitis qđ seruat̃ in licite quesitis. Itē dant sibi inuicē ꝑtātem qđ vnꝰ eorū possit de rebus cōibus disponere vt de ꝓprijs. Per istā tū potestatē nō vr̃ data potestas donādi bona nisi aliud fuit expressum per id quod habet̃ in. l. cōtra iura. §. fi. s̃. de pact. ⁊ in. l. filiꝰ. ĵ. de dona. Nec videt̃ etiā includi in tali ꝑtāte ꝙ aliqd dolose agat: q2 dolus in dubio semꝑ p̃sumitur exclusus. l. creditor. §. lucius. s̃. māda. nec etiā remitti pōt dolus futurus. l. si vnꝰ. §. illud. de pac. cōueniūt etiā p̃dicti inter se qđ superstes succedat premorīēti. ⁊ an hoc pactū valeat. s̃. dictū est. ⁊ an etiā nō obstāte dicto pacto poterit vnus eorū aliū extraneū instituere apparet ex p̃dictis. Aduerte tū q2 si institueret turpē ꝑsonā videret̃ qđ cōmitteret̃ pena: quia videret̃ eū nō tractare tanꝙ fratrē cū frater nō debeat preteriri instituta turpi ꝑsona. l. fratres. C. de inoff. testamē. ⁊ facit qđ habet̃ in simili in dicta. l. qdā cū filiuꝫ de verb. ob. secus videt̃ si instituisset extraneū q fuisset ꝑsona q2 tunc nō cōmittit̃ pena nec videt̃ tractare aliter quā fratrē cū ēt verū fratrē liceat preterire honesta tamē persona instituta. d. l. fratres. vbi aūt nō fieret testm̃ ⁊ decederet sine testamēto: an vi pacti supstes succederet dictū est. s̃. potissime post Ange. ⁊ ptꝫ in. d. l. lꝫ. q2 videt̃ ꝙ nō de iure nisi essent milites qui essent i seruitiū imperij vel ecclesie ⁊ sic de iure vocarent̃ venientes abintestato. de consuetudine tamē superstes vsurpat ⁊ occupat bona p̃morīētis. ⁊ forte talis cōsuetudo si appareat ⁊ ꝓbet̃ ſm no. in l. ij. C. que sit lon. cōsue. ⁊ in. l. de quibus. s̃. de legi. vr̃ satis de iure posse sustineri. ex quo etiā ius ciuile approbat tale pactū ⁊ talem cōuentionē inter milites. vt pꝫ in. d. l. lꝫ. ⁊ hec sint dicta ꝓpter ea que possunt cōtingere circa tales armigeros cōuētiones ⁊ promissiōes supradictas inter se facientes.

Summarium.

1 ☞ Inducta in odium nō debēt in fauorē retorqueri.

2 Heres nō implens voluntatē defuncti, hereditate priuatur.

SI quis solidū. Nō capax est capaci sui odiū. h. d. ¶ Not. 1 qđ dictū est in summario. † Itē no. qđ illud qđ inductū est in odiū alterius nō dꝫ in eius fauorē redūdare. vel in alteriꝰ lesionē. qđ facit ad ea que. ĵ. dicent̃. ⁊ casus istiꝰ l. ſm Dy. ⁊ Bal. nō est alibi. qđ tene mēti. ¶ In gl. j. ibi filꝰ naturalis supple qui solum pōt capere vnā vnciā extantibus legitimis. vt ptꝫ in. l. ij. all'. in gloss. in fi. supple vbi ptꝫ q2 secundus vir nō pōt capere ex testamēto vxoris que ītra annū a tp̃e mortis mariti sibi nupsit vltra tertiā partē bonorū ipsius mulieris. ¶ In gl. ij. in fi. ideo sic gl. exponit q2 nō capit immediate a lege sed a testatore. ¶ In gl. pe. in fi. not. ex gl. qđ interdū aliqui sunt heredes ad cōmoduꝫ alienū ⁊ nō ad propriū. ⁊ ideo patet ex his que dixit gl. s̃. An autē illud qđ hic dicitur habeat locū in spurio. videtur ꝙ sic per rationē superius tactā in gl. ⁊ etiā ꝑ id qđ no. gl. sequēs. ⁊ tenet istud etiā Ang. in. l. in tp̃s. s̃. eo. Sꝫ cōtrariū tenuit hic Bal. q2 spurius in nihilo est capax. C. đ incest. nup. aut̃. ex cōplexu. ⁊ ideo in eo nō cadit titulus institutionis aliquo modo nisi institueretur in tēpus in quo esset capax. d. l. in tempus. ⁊ qđ nō habeat locū hec. l. in eo q in nihilū est capax ⁊ per consequens in spurio. satis voluit glo. in. l. cogi. §. hi q solidū. ĵ. ad trebel. ⁊ qđ no. gl. in. l. eā quā. in gl. mag. C. de fideicō. quā gl. sequuntur doc. ⁊ ideo in. d. l. in tp̃s. feci additionē reprehendendo opi. Ang. inquātū ibi dixit qđ spuriꝰ pōt institui si grauatꝰ sit de restituēdo alij. nā illud nō est verū. vt patet ex p̃dictis. ¶ Extra gl. pōt opponi ꝙ nō debeat esse differētia an hereditas sit soluēdo vel nō. qñ solū instituit̃ ille q est capax ꝓ parte. nā aut instituit̃ solus ⁊ videt̃ qđ tūc pars pro qua est capax attrahit ad se totū ꝑ ius accrescendi ne alias quis decedat ꝓ parte testatus ⁊ pro parte intestatus. ꝯtra regulā ius nostrū. ĵ. de reg. iuris. qđ videtur ꝓcedere etiā si hereditas sit soluēdo ꝑ dictā rationē aut habet coheredē ⁊ tunc si coheres repudiat idē vr̃ dicendū eadē ratione. Si vero nō repudiaret tunc pars ꝓ qua nō esset capax accresceret coheredi siue hr̃ditas sit soluēdo siue nō. ⁊ sic nō videtur ꝓcedere distinctio huius. l. Sꝫ dic ꝙ lꝫ pars limitata a testatore trahat secum ius accrescēdi alio nō existente herede. s̃. eod. l. si quis ita scripserit ex primo. ⁊ l. j. ⁊ l. si te solū. tamen secus est in parte limitata a lege. q2 illa nō trahit secum ius accrescendi qñ hereditas est soluēdo. sed solum quādo est nō soluendo. vt hic est casus sing. Et si dicatur secundū hoc quādo hereditas est soluēdo ex quo nō hꝫ locū ius accrescēdi reperietur quis decedere ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. quod videtur cōtra dictam. l. ius nostrum. responderi potest quod licet illud regulariter esse nō debeat: tamē istud fallit in casu isto in quo ꝓpter odium instituti cessat ius accrescendi. ⁊ in consequētiā surgit quod quis decedat pro parte intestatus sicut etiam alias ex priuilegijs contingit quod quis decedat ꝓ parte intestatus. vt in. l. si miles vnum. ĵ. de testa. mili. ⁊ per hoc vr̃ posse solui qō formata ꝑ gl. in. l. j. C. de sec. nup. vbi tāgit̃ an si scđs maritꝰ fuerit institutus ab vxore cū nō possit capere nisi tertiā partē qd erit de residuo. ⁊ ponit opi. ⁊ vltimate vr̃ residere qđ ꝓ residuo mulier erit intestata. q̃ opi. satis videt̃ ꝓbari ꝑ hāc. l. ⁊ ꝑ id qđ. s̃. dictū est. qđ tene mēti. ¶ Vlterius inducitur iste tex. ꝑ Bar. ad no. ꝑ gl. ī. §. si qs aūt nō implēs. in ꝓ. si ꝓ nullus vū sumit̃ aut̃. hꝫ ampliꝰ. C. de fideicō. nā † ibi d2 qđ heres nō 2 implēs volūtatē defuncti priuat̃ hr̃ditate ipo iure ⁊ defert̃ hereditas illis ꝑsonis de qbus ibi d2. nā vr̃ qđ si ille non vellet acceptare qđ cogi dꝫ heres institutus ipsaꝫ hereditatem habere. ar. huius. l. ⁊ sic illud qđ est statutū in odiū non debet redūdare in fauorē. facit qđ no. glo. in. d. ver. si vero nullus. ⁊ in. d. §. si qs aūt. Itē inducit̃ iste tex. ꝑ Dy. ⁊ Bal. ad q̃stionē si aliqs sit ꝓhibitus ꝓmoueri ad aliqđ officiū publicū in sui odiū qđ possit cōpelli acceptare dictū officiū si redūdet in fauorē publicuꝫ seu reipublice. Item facit in ar. ſm p̃dictos qđ exclusus ab officijs ꝑ. l. municipalē intelligat̃ exclusus ab officijs fauorabilibꝰ ⁊ nō a damnosis. ⁊ ꝑ hoc dicit Ang. qđ gibellini exclusi florētie ab officijs cōmunis. poterunt de iure assumi ad officia solū habentia grauamina. ⁊ nulla pena imposita ꝑ statutū gibellinis acceptantibus officia communis infigere eis dicto casu q2 dictorū officiorum sunt capaces qđ tene menti.

Summarium.

1 ☞ Conditio que institutioni adijcitur in vulgari substitutiōe tacite non repetitur.

SUb cōditione. † Conditio adiecta 1 institutiōi nō videt̃ tacite repetita in substitutione vulgari. h. d. ¶ In gl. j. in fi. idē tenuit gl. in. §. ꝓ scđo. hic allegato. l. qđ aliud sit in conditione casuali aliud in potestatiua vel mixta. ⁊ assignat

⁊ assignat ibi gl. rationem. qꝛ conditio casualis non est onus. sed certe lꝫ nõ grauet institutũ ad aliqd dãdũ vel faciẽdum. ⁊ sic dicto respectu nõ sit onus tñ non põt negari qd institutio nõ hꝫ annexũ onus cõditionis casualis. ⁊ sic non videt̃ esse sine onere ipsa institutio. Ideo ray. hic dato ꝙ censeat̃ esse on⁹ dixit qd iõ nõ tollit̃ cõditio casualis repetita in substitutione: qꝛ substitut⁹ vocat̃ sub conditione casuali. qꝛ sub conditione si heres nõ erit institut⁹ q̃ cõditio nõ est in ptãte substituti. ⁊ sic põt dici casualis quo ad eũ. ⁊ iõ si intelligeret̃ repetita ꝯditio casualis adiecta institutioni reperiet̃ grauari duplici onere fil'i. qd esse nõ dꝫ ar. l. nauis. §. cũ aũt. s. ad. l. rho. de iac. q̃ rõ cessat in cõditione ptãtiua vel mixta. ⁊ sic ſm eũ bene intelligitur repetita cõditio ptãtiua. sed certe hoc videt̃ esse cõtra tex. iuncta gl. in. l. que cõditio. in secũdo rñso. ff. de cõdi. ⁊ demõ. vbi ptꝫ ꝙ cõditio potestatiua si decem dederit adiecta gradui instituti nõ intelligit̃ repetita in substitutione. Et ꝑ illũ tex. cũ gl. videt̃ reprobari opi. illoꝝ q in ptãtiua distinguunt an sit potestatiua q̃ alteri afferat cõmodũ vt illa intelligat̃ repetita. d. §. ꝓ secũdo. secus si nõ affert cõmodũ ⁊c. ⁊ sic intelligitur hic. nã etiã vbi cõditio potestatiua affert cõmodũ alteri. vt est illa si heres dederit decẽ titio. tñ nõ videtur repetita in substitutiõe. vt ptꝫ in. d. l. q̃ cõditio. in scdo respõso. iuncta gl. ideo Bar. hic ⁊ in. d. l. que cõditio. aliter soluit cõtrariũ. §. pro secũdo. videlicet qd ibi loquit̃ in legatis in quibus onus adiectũ legatario intelligitur repetitũ in ꝑsona substituti legatario. Sed hic loquitur in substitutionibus. nã substitutio est cõditionalis institutio. l. in ratione. §. si filio. ⁊ §. qd vulgo. ff. ad. l. fal. licet bar. alleget. l. pe. ff. de leg. ij. que modicũ facit. Sed institutiones sunt fauorabiliores quã legata. vt. ff. dicetur in gl. fi. nã ab eis ⁊ non a legatis depẽdet virtus ⁊ effectus testamẽti. l. proxima. s. ti. j. ⁊ §. ante heredis. insti. de lega. ⁊ istã solutionem sequitur hic Bal. ⁊ Ang. q̃ facit ad id qd dicit̃ post gl. ¶ In gl. fi. ibi: de nouo grauatur ⁊c. hec prima respõsio non videtur bona. qꝛ si illa simpliciter attẽdatur nulla deberet fieri repetitio ⁊ sic legata relicta ab instituto nũquã deberẽt intelligi repetita a substituto. cuius contrariũ tamẽ regulariter est verũ vt patet in. l. cũ pater. §. ab instituto. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. licet imperator. alleg. in glo. Propter hoc dixit Dy. volẽdo saluare istã solutionẽ qd cõditio que adijcitur in formã institutionis nõ dꝫ intelligi repetita in forma substitutionis: qꝛ alia est forma institutiõis alia substitutionis. iõ onus adiectũ in formã institutiõis nõ intelligitur repetitũ in formam substitutionis. Sꝫ vbi on⁹ est p̃ter formã institutionis. vt est on⁹ legatoꝝ tunc tale onus bene intelligitur repetitã a substituto. ⁊ non hꝫ locũ ista. l. q̃ hoc casu nõ loquit̃. Sed certe ista solutio nõ videtur bona: qꝛ si legatũ fiat sub cõditione adijcit̃ tũc cõditiõe ⁊ onus in formã legati. ⁊ tamẽ tale onus intelligitur repetitum in substituto legatarij. vt ptꝫ in. l. vnica. §. ꝓ scdo. C. de cadu. tol. ⁊ nõ est dubiũ qd alia est forma legati. alia substitutionis facta legatario. ⁊ sic etiã nõ deberet intelligi facta repetitio in substitutione cõditionis apposite in formã legati. cuius cõtrariũ est verũ. vt patet in. d. §. ꝓ scdo. ideo videt̃ dicẽdũ ꝙ aliud in legatis. vt. d. §. pro secũdo. ⁊ aliud in institutionibus q̃ institutiones sunt fauorabiliores: vt. ff. dicit gl. in ver. itẽ ⁊ qꝛ. ⁊ sic illa solutio v̄r esse verior de iure. illã sequit̃ Bar. Bal. ⁊ Ange. vt dixi. s. in proxima gl. ⁊ duꝫ gl. dicit itẽ ⁊ qꝛ institutiones. supple ⁊ per ꝯñs substitutiones ſm Bart. qꝛ ille etiã possunt dici institutiones. cum omnis substitutio sit cõditionalis instituti o. l. in rõne. §. si filio ⁊ §. qd vulgo. ff. ad. l. fal. ⁊ dixi superi⁹. Et vt predixi hec est vera solutio qd aliud est in substitutionibus aliud in legatis. tñ bar. in. l. que cõditio. ff. de cõd. ⁊ demõ. videt̃ velle qd in legatis fienda sit differentia inter cõditionẽ casualẽ ⁊ potestatiuã vel mixtã. ꝑut voluit gl. j. hic in. §. ꝓ scdo. ⁊ sic casualis non intelligat̃ repetita. secus in alio. sꝫ an hoc ꝓcedat. ff. patebit. Itẽ aduerte qꝛ nõ placet opi. Jac. de bet. quã ponit in solutione ꝯrioꝝ. ⁊ refert hic Bal. nam dixit qd. iõ in hac lege sit repetitione vitietur institutio. nã hec ratio nõ est bona qꝛ lꝫ nõ intelligeret̃ repetita ꝯditio in substitutione nõ ꝑ hoc vitiaret̃. sed valeret sub dicta cõditiõe. Assignabat etiã aliã rationẽ quia substitutus admittitur ex cõtrario capite ex quo admittitur institutus. ⁊ ideo nõ debet fieri repetitio ꝑ id qd habetur in. l. fi. cõiuncta gl. que incipit substitutos. ff. ti. j. Sed certe etiã ista ratio nõ vrget qꝛ lꝫ substitutus inquãtũ admittitur sub conditione. si institutus heres nõ erit videatur admitti ex contrario capite ei ex quo admittit̃ institutus. tamẽ nõ sequitur qd posset admitti sub eadem conditiõe sub qua institutus debet admitti ⁊ sic hec ratio ipsi⁹ Jacobi necessario nõ cõcludit nec similiter tertia quã allegabat dicens qd etiã nõ fiebat repetitio ne aliquo casu reperiatur testator decedere intestatus. cũ similiter voluerit omni tpe decedere testatus. nã ista ratio nõ videt̃ bona qꝛ nõ est absonũ ꝙ ꝓpter defectũ conditionis apposite ꝑ ipsum testantẽ decederet intestatus. ⁊ sic opi. Ja. nõ videt̃ bona lꝫ Bal. simpliciter recitet eũ iõ tene solutionẽ quã. s. dixi. ¶ In ea. glo. iõ soluevt ibi. supple qꝛ ibi loquit̃ in tacita repetitiõe q̃ fit a lege. secus qñ testator expresse repetit vel substituit. ⁊ de expressa repetitione dicendum ꝑut habet̃ in. l. si cui serui oẽs. §. j. ff. de leg. j. ⁊ de substitutiõe dicendum est vt habetur. Potes dicere melius qd ibi loquit̃ in legatis. hic aũt in institutiõibus ꝑut superius dixi. ¶ Pro declaratione tamẽ huius. l. ⁊ materie eius potes sic cõcludere. naꝫ aut queritur in institutionibus. aut in legatis primo casu cõditio adiecta in institutione nõ videt̃ repetita in substitutiõe que etiã institutio dici põt. vt superius est dictũ qd ꝓcedit indubitanter si cõditio fuit casualis. Idẽ tñ dicas si fuerit potestatiua ꝑ id qd habet̃ ⁊ no. in. l. q̃ cõditio. scdo respõso. ff. de cõditi. ⁊ demon. licet gl. prima hic aliter videat̃ dicere. Scdo casu qñ q̃rit̃ de legatis. dic ꝙ aut q̃rit̃ de illis respectu instituti ⁊ substituit in h̄reditate. aut respectu substituti in legato vl' cõiuncti. aut alterius ad quẽ trãsit legatũ. Primo casu qñ queritur respectu institu ti ⁊ substituti in hereditate cõclude qd aut q̃ritur de tacita repetitiõe. q̃ fit ꝑ legem ⁊ illa regulariter intelligitur fieri et cũ cõditione casuali adiecta legato. vt ꝓbatur in. l. cuꝫ pater. §. ab instituto. de leg. ij. Fallit in casibus q habent̃ in. l. lꝫ impator. ff. de leg. j. Itẽ fallit vbi ꝑ mortẽ instituti deficeret legatũ ꝑ id qd habet̃ in. l. si qs filio in prin. ff. de lega. j. exẽplũ ibi pꝫ. Aut fit expressa repetitio ꝑ testantẽ ab ip̃o instituto. ⁊ tũc si qdẽ sub ea cõditiõe vl' die sub qua fuerat factũ legatũ ab instituto sub illa debebit̃ a substituto. nisi sit talis q̃ habeat vitiare i eaq̃ habet̃ in dicta. l. si cui serui. §. j. Si vero simpliciter expresse repetat legata a substituto que fuerũt relicta ab instituto tũc pure intelliguntur repetita. ex quo nõ repetitur dies vl' cõditio. vt ptꝫ in dicta. l. sed cui. §. j. Scdo casu qñ querit̃ respectu substituti in legato vel cõiuncti vel alterius ad quẽ transeat legatũ. Cõclude ꝙ aut legatũ deficit qꝛ fuit ꝓ nõ scripto. ⁊ tũc transit sine aliquo onere. l. vnica. §. primo. C. de cadu. tol. ⁊ no. in ꝑalle. l. q̃ cõditio. Si ꝟo deficiat qꝛ fit causa caduci vel quasi. ⁊ tũc p̃t dici ꝙ aut ꝯditio erat casualis ⁊ illa nõ intelligatur repetita. qꝛ illa nõ videt̃ proprie onus. vt dixit glo. in. d. §. pro scdo. ⁊ ibi in dicto. §. dicitur qd transit cũ onere suo. ⁊ ita videtur sensisse Bar. in dicta. l. que cõditio. tamẽ istud nõ est sine dubitatione: quia nõ reperitur bene de iure cautũ. ⁊ qꝛ videmus ꝙ quando legatum transfertur i aliã personã per testantẽ videt̃ transferri sub eadẽ conditiõe sub qua fuerat primo etiã si fuerit cõditio casualis. l. legatũ. ff. de adim. lega. ⁊ voluit glo. s. in ver. item trãslato. si vero fuerit cõditio ptãtiua vel mixta tunc videtur qd intelligatur repetita ꝑ ea que habent̃ in. d. §. ꝓ secundo. ⁊ ꝑsertim qñ affert alteri emolumẽtũ ꝑ ea q̃ ibi not. ꝑ Cyn. d. §. ꝓ secũdo ⁊ hoc verũ nisi esset cõditio coherens ꝑsone ⁊ sic que nõ posset ꝑ alium impleri. qꝛ illa tũc nõ intelligeret̃ repetita per. l. vnicã. §. ne aũt. C. de cadu. tollen. ⁊ sic habes istã materiã declaratã melius quã declararet̃ ꝑ doc. qd tene mẽti. ¶ In ea. gl. in fi. soluit Ray. qd hic i sequẽtib⁹ erat speciale grauamẽ adiectum ⁊ fcã specialis dispositio ideo dicta in precedentibus nõ intelligunt̃ repetita in sequẽtibus. in cõtrarijs erat secus. Ang. vero soluit aliter dicta cõtraria nã ad. l. quẽadmodũ. respõdet ꝙ ibi loquitur in dispositione legali in qua nisi fieret repetitio illoꝝ verborum quãti fuerit resultarẽt absurditates ⁊ iniquitates. qꝛ quod ibi dicit qd dans dãnũ tenetur quãti res fuit in qua dãnũ est datũ in diebus. xxx. primis. intelligeret̃ quãti minoris fuerit ꝑ id qd habet̃ in. l. fideiusso. ff. manda. ⁊ in regula in ob scur. de re. iur. in. vj. qd esset iniquũ ex quo dãnũ dolo vel culpa fuit datũ. Uel potes dicere qd ibi oratio quedã nõ erat imperfecta dicẽdo quãti fuit in diebus. xxx. qꝛ poterat intelligi quãti fuerit. s. quãti plurimi. Itẽ poterit intelligi quãti fuit. s. minoris. ⁊ ideo debet tunc suppleri ⁊ verisimiliter videt̃ facta repetitio per ea que superius in alio capite legis in simili erãt dicta. facit quod no. Bar. post Jaco. de bel. in. l. j. in prin. ⁊ §. j. in prin. ⁊ §. j. ff. de publi. ¶ In ea. gl. ibi si iudex. Ang. soluit qd ibi loquit̃ in indice subrogato. iõ nimirũ si intelligatur facta repetitio tpis qd primus habebat. sed hic substitut⁹ nõ subrogat̃ scdm eum loco instituti. imo testamẽtũ incipiebat a gradu ipsius substituti. facit. l. iij. §. fi. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ sic ꝑ se pricipaliter veniebat. Et de materia repetitiõis tãgitur per Bar. in. l. licet imperator. ff. de leg. j. ⁊. l. in repeteñ. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. si tibi pure. ⁊ in. l. sepe §. gaio. ff. de fun. instru. ¶ Ultimo extra glo. inducit̃ iste tex. ⁊ marie ꝑ Bal. ⁊ ang. ad questionẽ. si testator instituit si edificauerit sibi capellã in ecclesia sancti augustini. ⁊ si heres nõ erit substituit seium. an si titius nõ sit heres forte qꝛ mortuus sit hereditate nõ adita. nec trãsmisso iure deliberãdi. vl' forte qꝛ repudiauit. an seius debeat edificare capellã. ⁊ sic purificet̃ sua substitutio ⁊ possit tũc adire ⁊ nõ aliter. nã facit iste tex. ⁊ cõditio ꝑdicta nõ intelligit̃ repetita in substitutione facta de seio. Sꝫ in ꝯtrariũ facit gl. j. que vult qd cõditio potestatiua intelligitur repetita. sꝫ qꝛ solutio gl. nõ tenet ꝑ Bar. ⁊ gl. etiã aliter voluit gl. fi. in ꝟ. itẽ ⁊ qꝛ institutiões. v̄r qd pria pars verior sit. ⁊ illã sequit̃ h̄ Bal. ⁊ ang. dicẽs ꝙ si aliqs fuerit institut⁹ sub ꝯditione si capellã ꝯstruxerit honorabilẽ in loco sepulture defuncti. ⁊ si

nõ fecerit alius sit vulgariter substitutus. qd nisi cõditio capelle cõstruẽde sit repetita i substitutiõe ad illã nõ tenebit̃ substitut⁹ ₇ hoc dicit se vidisse de facto in pluribus hereditatibus delatis. fratrib⁹ montis oliueti. ₇ adiecta certa cõditiõe si certas capellas instruerent̃ gubernãdas per tot sacerdotes datis eis pluribus substitutis vulgarib⁹ ordine successiuo. ₇ nõ intelligitur in eis cõditio repetita nisi quatenus fuerit expressum. ₇ hoc videt̃ fm eũ fuisse hic de mẽte glos. si. in ver. itẽ ₇ q₂ licet gl. j. videat̃ tenere oppositũ. ₇ similiter in. §. p secũdo. C. de cadu. tollẽ. dũ allegat istã. l. p cõtratia. ₇ respõdit put respõdet hic gl. j. s₃ primam partẽ fm eũ tenuerũt bar. ₇ bal. ₇ sic residet dicẽs hoc tñ iñ tenendũ. ₇ p hoc etiã idẽ videtur tenere qd diligẽter est notandũ. nã alia opi. magis haberet equitatẽ ex quo cõditio respicit piaz causam. ₇ sic satis vr̃ verisimile qd testator voluerit etiã illã impleri p substitutũ. ₇ istud etiam videt̃ tenẽdũ qñ cõditio respicit piam causam ppter verisimilẽ mentẽ testãtis. tamẽ tene menti dictum Bal. ₇ Ange. qui expresse voluerunt contrarium.

Summarium.

1 Exceptio nõ vitiat s₃ vitiatur cõtra act⁹ naturã existens.
2 Ingressus religionis an vitietur per pactum adiectum regule contrarium.
3 Testator ius accrescendi prohibere nõ potest.

Si ita quis. Adiectio cõtra naturã istõnis vitiat̃ ₇ non vitiat instõnẽ. h. d. ¶ In text. ibi iuris ciuilis. id est ex dispositione iuris 1 ciuilis. ¶ † Not. ex tex. q exceptio q est contra naturam actus vitiatur ₇ non vitiat. De materia huius. l. habetur plene per Bar. in. l. quoties. §. si duo. s. eodem. ₇ ibi plene dixi. ₇ in. l. j. §. si ex fundo. in cõmento ipsi⁹. ¶ Extra gl. per istũ tex. dicit Bal. determinari posse questionẽ. si testator multa legata ₇ iudicia, hoc est multa fideicõmissa fecit in suo testamento ₇ postea instituit heredem suũ vniuersalem dicendo, instituo titiũ preter q in legatis ₇ iudicijs seu fideicõmissis suprascriptis. an dicta legata ₇ fideicõmissa vel iudicia includant̃ in institutione heredis. naz videtur dicendũ q sic. per hanc. l. ₇ ideo pdicta debent pcipi de manu heredis. sicut si dicta exceptio facta nõ esset. ₇ si imineat falcidia poterit detrahi p ipsum heredẽ de ipsis. ₇ istud sequit̃ Bal. ₇ An. ₇ hoc satis vr̃ pcedere qñ dicta exceptio fit in institutione heredis. sec⁹ vbi fieret in fideicõmisso. vt q₂ testator granat heredẽ istitutũ restituere alteri residuũ q restabat deductis iudicijs ₇ legatis. nã tũc nõ censebit̃ esse fideicõmissuz vniuersale. vt videt̃ voluisse Bar. in. l. cogi. §. j. ff. ad treb. de quo dicẽdũ vt ibi et dixi. Itẽ et inducit̃ ista. l. ₇ allegatur p Bal. ₇ An. ad qõnẽ de monacho ingrediẽte monasteriũ ₇ pficiente reseruata sibi potẽtia cõmedẽdi carnes. qd videt̃ esse ₇tra regulã in. c. cũ ad monasteriũ. extra de sta. regula. vl̃ reseruato sibi p̃rimonio suo vl̃ eius pte vl̃ certa re. cũ tamen monach⁹ nõ possit habere pp̃riũ. ₇ sic ₇tra regulã in dicto. c. cũ ad monasteriũ. vel reseruato qd nõ teneat̃ morari sub obediẽtia itra clausurã monasterij vt nihil teneat reseruatio pdicta. sil̃r si mulier offerret se ₇ sua certo monasterio ₇ faceret pfessionez cũ cõditione q nõ teneat̃ morari in monasterio. vr̃ qd vitiatur talis conditio ₇ reseruatio: q₂ vr̃ ₇tra regulã cũ debeat cũ alijs in eodez conclaui morari. de sta. monacho. c. j. ₇ c. ij. de iudi. i. vj. ₇ facit q habet̃ i auf. de monachis. §. cogitan. Et p pdictis etiã facit qd no. gl. ₇ Cy. i auf. ingressi. C. de sacrosã. eccle. Et etiã facit fm Bal. q habet̃ in. c. cum dilect⁹. extra de succes. abintesta. ₇ sic residet Bal. Sed Ang. hic dicit q gl. in. l. p suũ. §. j. s. de vsu ₇ habi. tenet ₇trariũ. videlicet q vitiat̃ pfessio. ₇ ista pars fm An. est vera: q₂ de substãtiali forma pfessiõis sunt tria. vcz carentia p̃prij. obediẽtia. ₇ castitas. ₇ iõ si aliqd ipsorum triũ excipit̃. peccatur in forma substãtiali. ₇ ideo actus erit nullus. l. cũ hi. §. si ptor. s. de trãsac. Itẽ q₂ iste actus cõtinet in se repugnatiam. ₇ sic videt̃ qd act⁹ debeat esse nullus. l. vbi repugnã. j. de reg. iu. facit etiã fm eũ. l. cũ pcario. j. de preca. S₃ certe illa facit potius cõtra Ang. q₂ ibi vitiat̃ pactũ qd est cõtra naturã cõtractus ₇ nõ ipse cõtractus. Et p pdicta dicit ang. se putare q si aliqs instituit̃ heres cũ reseruatiõe qd in eũ nõ trãseãt actiones actiue neq₃ passiue q instrutio erit nulla tãq peccans in substãtiali forma ₇ velut cõtinens in se repugnãtiaz. Nec ob. hec. l. fm eũ q₂ nõ repugnat aliquẽ institui ex vniuerso ₇ velle fũdũ ad aliũ pertinere. aut ad nullũ: q₂ iura vniuersalia sunt illa q in ipsum heredẽ transeunt ₇ nõ respiciunt certũ corpus nec certã rem. l. si fideicõmissa. §. tractatum. s. de iudi. ₇ in. l. j. §. si ius. j. ad trebellia. ₇ sic residet ang. Sed aduerte q₂ respõsio eius ad hanc l. nõ videt̃ bona. nam sicut ₇tra formã substãtialem est qd qs sit heres institus ₇ nõ trãseant in eũ actiones actiue nec passiue. Itẽ et videtur ₇tra formã substãtialẽ institutiõis q quis sit heres institutus ₇ nõ habeat omnes res testantis. nã propter hoc decederet p parte testatus ₇ pro parte intestatus. qd est contra substãtiã ipsius instõnis. l. ius nostrum. de reg. iur. ₇ iõ

videtur q sicut tenet institutio qñ quis scribitur heres excepto fundo ₇ vitiatur exceptio. ita eadẽ ratione videtur q debeat tenere institutio ₇ vitiari exceptio qñ qs instituit̃ heres hoc acto seu excepto qd in eum nõ trãseant actiões. argu. l. illud. cũ si. ad l. aquil. Nec ob. qd habetur in. l. per seruũ. §. j. de vsu ₇ habi. vbi videtur pbari qd qñ in eadẽ oratione seu vnico cõtextu orationis eiusdẽ adducit̃ aliqd qd est cõtra substãtiã rei ducte in dispositiõe qd tũc vitiatur tota dispositio. secus qñ in diuersa oratione fit adiectio eius qd est cõtra substantiã rei in dispositione deducte vt ibi p₃. Nã ibi dicitur qd si testator legat vsumfructũ deducto vsu. q₂ vsusfructus nõ potest esse sine vsu. ₇ sic deductio vsus est contra substantiã ipsius vsusfructus deducti i dispositione vitiat̃ legatũ. secus si testator leget vsumfructũ. ₇ deinde adimat vsum: q₂ tunc vitiat̃ adẽptio ₇ nõ legatũ. Nec ob. qd habet̃ in. l. j. §. j. si vsusfr. pet. vbi lex videt̃ pbare q nõ sit differentia an sit in eodẽ cõtextu orationis adiectũ aliqd qd nõ cõpatitur se cũ dispositione. an vo in diuersa oratione q₂ ibi illud qd adijciebatur nõ erat cõtra substãtiã seu substãtialia rei deducte in dispositione. sed erat circa accidentalia. nã ibi dicit̃ q si relinquitur vsusfructus fundi absq₃ itinere seu iure adeundi ad fundũ valet legatum ₇ vitiatur deductio itineris. Et multo fortius idẽ si relicto vsufructu fundi adimat̃ iter. q₂ vitiat̃ adẽptio nõ legatũ vsusfructus. ₇ sic habebit vtrũq₃. ₇ hoc iõ q₂ vt dixi deductio itineris vel adẽptio nõ est seu nõ fit cõtra substãtiam rei deducte in dispositione sed cõtra accidẽtalia ₇ accessoria rei deducte in dispositione. secus quãdo deducitur vsus de vsufructu. q₂ vsusfructus in substantia esse nõ põt sine vsu. ₇ ita voluit Jaco. butri. in auf. ingressi. C. de sacrosan. eccle. ₇ ẽt dñs meus dñs franciscus de rãpo. in repetitione. l. fi. de cõdi. ob cãm in. vij. vel. viij. oppositionib⁹. Unde vr̃ p pdicta qd cũ exceptio in casu huius. l. sit contra substãtiam dispositionis. ₇ sic rei deducte in dispositiõe p id qd. s. est dictũ q debuisset fieri differẽtia an in eodẽ cõtextu orationis fieret deductio. an vero i diuersa oratione. Cuius tamẽ cõtrariũ hic pbatur: q₂ etiã si sit deductio in eodẽ cõtextu orationis vitiat̃ deductio. ₇ nõ dispositio. cuius cõtrariũ videt̃ pbari in. d. l. per seruũ. §. j. Hoc cõtrarium nõ tãgunt doc. sed potes dicere q aliud est in legatis de quib⁹ loquit̃. d. l. per seruũ. §. j. aliud in institutionibus de quibus hic loquit̃. nã iste sunt fauorabiliores vt dixit gl. ideo earũ fauore fuit statutũ q vitietur indistincte deductio. siue fiat eodẽ cõte- 2 xtu in eadẽ oratiõe. siue in diuersis. ₇ valet institutio. ¶ † Et p pdicta põt inferri ad qõnes de qbus etiã superius dixi. qñ vcz qs pfitet̃ religionẽ approbatã cũ pacto q possit retinere patrimoniũ suũ vel eius partẽ vel certã rem. vel q remaneat sibi certa res vel cũ pacto qd posset comedere carnes. vel cum pacto q nõ teneat̃ stare itra claustrũ. nã gl. i. d. l. p seruũ. §. j. dixit q p illã. l. debet distingui an pactũ apponatur in eodẽ contextu orationis. ₇ tũc vitietur ingressus ₇ pfessio. an vero in diuersa oratiõe ₇ tunc vitiet̃ pactuz. Sed attento eo qd. s. dixi videt̃ qd fauore institutionis indistincte vitiat̃ deductio. nã nõ minus fauoris vr̃ deberi religiõi quã institutiõi. facit qd habet̃ in. l. sunt psone. s. de religio. ₇ istã ptẽ p hãc. l. tenuit gl. in. d. auf. ingressi. ₇ seqt̃ etiã ibi Ja. de rauẽ. Pe. ₇ Cy. Et istã ptẽ etiã vr̃ hic tenere bal. s₃ Ang. vt pdixi tenuit q vitiet̃ igressus. ₇ forte voluit hoc intelligere fm distinctionẽ glo. l. p seruũ. §. j. quã ipse allegat. s₃ certe eius opi. nõ videt̃ bona p hãc. l. q potius videt̃ attẽdẽda quã dicta. l. p seruũ. §. j. per id qd. s. dixi. tñ cũ ang. cõcor. gl. iuris cano. i. c. ij. extra de statu monacho. ₇ idẽ videtur etiã velle in. c. isinuãte. extra q cle. vel vo. ₇ idẽ tenuit in. c. fi. extra de cõdi. appo. vbi dicit hugutionẽ idẽ tenuisse in. c. nũc aũt. xix. q. vltia. Idez etiã tenuit Bar. brix. vt refert Jo. an. in dicto. c. fi. ₇ idez Pau. de leazа. in clemẽ. eos. de regu. vbi etiã per Jo. de ligna. s₃ grosse. phi. vincẽ. dama. hosti. ₇ Inn. tenuerũt opi. contrariam videlicet qd valeat ingressus ₇ pfessio. ₇ vitietur pactũ. ₇ idem Jo. gl. in. c. solet. xxxij. q. j. ₇ istud etiã sequitur Jo. an. in. d. c. fi. videtur esse communis opi. p gl. i. d. auf. ingressi. ₇ presertim canonistarum. ₇ istam opi. sequitur etiã dñs frãciscus de ram. in loco preallе. Aduerte tamẽ q₂ fortiter facit ₇tra istã opinionẽ. d. c. fi. de cõdi. appo. vbi si apponitur cõditio que sit cõtra substãtiam matrimonij carnalis vitiatur ipsum matrimoniũ. ₇ non ipsa cõditio tñ. ₇ sic videtur arguendo de matrimonio carnali ad spirituale q videtur esse licitũ p id qd legitur ₇ not. in. c. ij. de trãsl. prela. ₇ in. c. tue. extra de spõ. qd deberet eodẽ modo vitiari pfessio ₇ igressus qñ appoñt pactũ qd ₇ substãtiã ingressus ₇ pfessionis. Sed ad hoc rñdet and. in. d. c. fi. q in matrimonio carnali obligatio principal̃r erit ₇renda vtriq₃ parti. ₇ iõ ps q cõsentit cõditioni apposite p aliã partẽ cõtra substãtiã matrimonij est in culpa ₇sentiẽdo rei inhoneste ₇ incõgrue. ideo tũc nulla sibi ₇rit obligatio ex dicto m̃rimonio. q ratio cessat in matrimonio spũali. q₂ pfitẽs religionẽ obligatur principaliter. l. cet obliget mediãte ministerio abbatis recipiẽtis vice dei pfessiõez. ₇ ideo cũ deus nõ cõsentiat cõditioni vel pacto apposito cõtra substantiam

substantiā ꝓfessionis lȝ abbas consentiat nō vitiatꝛ ꝓfessio sed
ipsum pactū de quo etiā tetigi in dicta clemē. eos q. de regul. et
3 per hoc habes qd tenēdū in predictis. ¶ †Ultimo inducitꝛ iste
tex. ꝓ opi. Dy. qꝺ testator nō pōt ꝓhibere ius accrescēdi nā hic
videtꝛ casus pro dicta opi. sed Bar. q tenuit oppositū in. l. quo-
ties. §. si duo. ſ. eo. nititur respondere ad hāc. l. qꝺ nō hȝ obstare
qꝛ lȝ scꝺm euȝ testator possit ꝓhibere ius accrescēdi vt est casus
scꝺm vnū intellectū secundū eū in. d. §. si duo. Tamē illud verū
qñ manifestissime cōstat de volūtate testantis vt ibi videtꝛ dici.
ꝛ sic alias secꝰ. hic aūt scꝺm eū in hac. l. nō cōstabat manifeste ꝺ
volūtate testātis qꝛ qñ testator dicit talis sit heres excepto fun
do videtꝛ in effectu dixisse oīa bona mea illi do excepto fundo.
s. quē nō do. ꝛ sic erit sensus qꝺ nō habebit fundū immediate ex
dispositione testātis: sed tamē per hoc nō videtꝛ manifeste ꝓhi-
buisse qꝺ nō habeat ex dispositione legis ꝛ ideo nō videtꝛ mani
feste ꝓhibuisse ius accrescēdi: ſȝ certe hec rñsio nō vr̄ bona qꝛ ex
ceptio dȝ esse ꝛ sic in dubio esse intelligitꝛ de cōtentis sub regula
l. j. cū ibi no. j. de reg. iu. ꝛ extra de reg. iu. in rubrica ꝑ dy. ꝛ Jo.
an. lib. vj. Et iō si testator dicit titiꝰ heres esto excepto fundo cū
exceptio fundi fiat ab eo qꝺ dictū est vr̄ in effectu dixisse qꝺ sit
heres in aliis ꝛ nō sit heres in fundo ꝛ sic satis manifeste appꝫ
qꝺ vult ꝓhibere ius accrescēdi ꝛ p̄cipue qꝛ ꝛ manifeste ꝺꝫ appa
rere illud est ex cōiecturis approbatis ꝑ legē apparet. l. si qs lo-
cuples. j. de manu. test. ꝛ. l. lȝ. j. de leg. j. ꝛ no. gl. q̄ reputatꝛ sing. i
l. si tutor. C. de periculo ꝛ cōmo. tutorū. ꝛ tñ non tenet ꝓhibitio
iuris accrescēdi: vt hic patet ꝛ ideo verior videtꝛ opi. Dy. qꝛ te-
stator nō pōt in hoc facere qꝺ leges nō habeāt locū in suo testa
mento. l. nemo potest. j. de le. j. ꝛ de materia plenissime dixi in. l.
j. §. si ex fundo. in cōmento. ſ. e. Et ꝑ hec sit expedita ista. l. que
satis est subtilis in sua materia ꝛ tenēda menti.

SI filius. Filius preteritus in primo gradu et
vulgariter substitutꝰ succedit ex sub
stitutione vulgari. h. d. ꝛ nō est alibi ſm Ang. ꝛ Bal.
¶ In tex. ibi exheredatus supple a secundo gradu. ꝛ ideo eo.
modo dȝ nūc incipere a scꝺo gradu in quo filius est institutus
seu substitutus. ¶ No. ex tex. ſm Ang. post Bal. casuȝ peregri
nū ꝑ quē patet qꝺ lȝ impugnanti testm̄ nihil debeatꝛ ex illo, vt. l.
papinianꝰ. §. meminisse. ſ. de moffi. test. ꝛ. l. filium. §. oībus. j. de
leg. p̄stā. ꝛ. l. iulianus. j. si qs omis. cau. test. ꝛ. ſ. de test. tute. l. iu-
re nostro. ꝛ de reg. iu. c. ex eo. lib. vj. ꝛ ibi ꝑ Dyn. tñ substitutus
vulgariter si impugnat gradū instituti dicēdo ipsuȝ nullū. ꝛ ꝑ
cōsequēs testm̄ quo ad illud impugnat: qꝛ impugnat vt sibi viā
aperiat nō priuatꝛ ipsa vulgari substōne. Et est rō scꝺm eum: qꝛ
impugnat vt sibi viā aperiat veniēdo scꝺm volūtatē testantis
ex gradu substitutiōis vulgaris ꝛ sic nō simplr̄ īpugnat testm̄:
sed solū ad finē vt aperiatꝛ sibi via ex vulgari substōne. Et ꝑ h̄
infert qꝺ cū in ciuitate pusij nō teneāt testamēta nisi insinuentꝛ
ꝛ ī bononia nō teneāt nisi ponantꝛ ad camerā actorū ꝛ sic in ar
chiuo publico: qꝺ si gradum vulgaris substōnis insinuari fecit
vulgariter substitutꝰ in ciuitate pusij: aut illū graduȝ posuit ad
camerā actorū in ciuitate bononie ꝛ gradū primuȝ īpugnat ex
negligētia cōmissa ꝑ institutū circa p̄dicta nō priuabitꝛ bñficio
vulgaris substitutionis. facit ad predicta qꝺ no. gl. in. l. fi. C. de
libe. prete. qꝺ est menti tenendum ſm Ang.

Summarium.

1 ☞ Donatio inutilis testamentum non vitiabit.
2 Donatio inutilis non facit qꝺ donans non possit de rebus do
natis disponere.

1 **S**Eruus. †Donatio inutilis nō vitiat testm̄
nec minuitat q̄litatē hr̄dis. h. dicit.
¶ In tex. ibi legari pōt supple marito reuocāte do-
natiōnē. al's cōfirmaretꝛ donatio morte mariti. ꝛ sic
vr̄ ꝙ possit aliquid legari seruo donato. facit ꝙ hr̄ in. l. vxori. ſ.
de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. res q̄. ꝛ. l. donationes. C. de do. iter vi.
2 ꝛ vxo. ¶ †No. ex litera ꝙ donatio inutilis nō impedit quo mi-
nus possit de rebus donatis ꝑ donantē disponi. ¶ Itē no. qꝺ
ꝑ donationē cā mortis factā vxori ꝑ maritū de re ipsius mariti
nō trāsfertꝛ dñium in ipsam mulierem interim cōstante matri-
monio. ¶ In gl. j. ibi cōsiderabat nā si cōtingit virū p̄mori ac
gritur seruus vxori ꝛ censetꝛ seu fingetꝛ retro fuisse suus quo ad
hoc vt si seruꝰ aliqs fuerit stipulatus debeat spectare ad mulie-
rē sicut alij fructꝰ ꝑcepti de re donata. secꝰ si mulier p̄decederet.
Sȝ in veritate interim cōstāte matrimonio dñium est viri. facit
qꝺ legitꝛ ꝛ no. in. l. ſȝ ꝛ si qs. §. interdū. ſ. de vsufruc. ¶ In glos.
fi. solue ſm Ang. ꝙ ibi loquitꝛ de benignitate vt ex benignitate
teneat relictū factū seruo. lȝ de rigore nō vt hic ꝛ i. l. cū affirmes
C. de lib. cau. Et ꝑ hoc dicit Ang. ꝙ si monasteriū instituatꝛ he
res cū pacto ꝙ fructꝰ ꝛ redditus prestētur monacho filio testa-
toris. lȝ illud onus de rigore nō teneat tñ tȝ benignitate quadā
ꝛ ideo exhortandus est abbas vt votū testatoris adimpleat. fa
cit qꝺ dixi in. l. si alienum. in prin. ſ. eo.

Summarium.

1 ☞ Actio ex cōfirmante datur ꝛ nō ex confirmato.
2 Hereditas nō datur in codicillis.
3 Dies appllandi dicitur currere a die sententie.

a **A**Sse toto. a Agitꝛ ex scriptura declara-
ta ꝛ nō ex declarante. h. d. Fa
cit. l. institutio talis. j. titu. j. ꝛ. l. si ita scripsero. j. de cō
di. ꝛ demō. ¶ In tex. ibi instituit supple cū dubitatꝛ
an īstitutio titij valeat ꝛ quātū debeat valere. ꝛ respōde vt. j. se
quitꝛ. Nā p̄mo respōdet ad scꝺm. scꝺa ibi ſȝ hoc. ꝛ ibi respōdet
1 ad scꝺm. ¶ †No. ex tex. qꝺ agitꝛ ex cōfirmante, ꝛ nō ex cōfirma
to. facit qꝺ habetur in. l. si qs priore. j. ad trebellia. ꝛ facit ēt ad
materiā de qua habetꝛ in. l. eos. C. de app. ꝛ. l. furti. ſ. de his q
no. infa. an vcȝ agi debeat ex sententia lata in cā appellatiōis
cōfirmante primā. an vero ex p̄ma. nā videtꝛ qꝺ agatur ex scꝺo
cōfirmante ꝛ nō ex cōfirmata per hūc tex. de quo in iuribꝰ pre
alle. ¶ Et ex his etiā no. ſm bal. qꝺ agitꝛ ex termino ad quē sit
relatio. ꝛ nō ex termino referente sed certe puto qꝺ voluerit di
cere eꝫ. qꝛ agitꝛ ex termino referente ꝛ nō ex termino ad quem
2 sit relatio. vt h̄ colligitꝛ. ¶ †Itē nota ꝙ in codicillis nō pōt da
ri hereditas. tamē bñ pōt declarari qs sit heres. vt hic colligitꝛ.
Ex hoc no. limitationē ad. l. hereditatis. C. de codicil. ¶ Itē
no. qꝺ in vna scriptura videtꝛ cōtineri id qꝺ in alia cōtinetꝛ ad
quā se refert. Et facit ſm Bal. ꝛ Ange. qꝺ valet ista īstitutio si
aliqs instituit illū cuius nomē apparet scriptū: seu cuius nomē
descripsi si schedula quā dedi priori fratrū p̄dicatorū vl' sacriste
fratrū minorū ꝛ hoc tenet h̄ bal. ꝛ ang. Et adde ſm bal. ꝙ no.
in. l. lucius. §. in testō. j. de leg. j. Sed de p̄dicta questiōe dic cla
rius vt no. ꝑ Bar. in. l. si ita scripsero. j. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ dixi
in. l. illa institutio. ſ. eo. ¶ Ulterius inducitꝛ iste tex. ad id qꝺ
quotidie faciunt iudices ſm Bal. ꝛ Ange. successiue. nā certū
est ꝙ iudex nō pōt quē cōdēnare in expensis post snīam latā i
pricipali si alia die vult cōdēnare: qꝛ functꝰ est officio suo quo
ad illā causaȝ. l. paulus. j. de reg. iu. ꝛ. l. terminato. C. de fructi.
ꝛ lit. expen. ꝛ tñ videtꝛ ꝙ si tp̄e quo ꝓnūciat suꝑ pricipali cōdē
nat ī expēsis quas asserit se cras taxaturū vel alia die ꝙ valeat
cōdēnatio ꝛ taxatio seu reseruatio taxationis. ꝛ qꝺ postea taxa
tio facta intelligitꝛ facta eadē die qua cōdēnauit. qꝺ tene menti.
ꝛ qꝺ taliter possit ferri snīa no. ꝑ gl. ꝛ Cy. ꝛ alios doc. i. l. termi
nato. C. de fruc. ꝛ li. expē. ꝛ ibi etiā nota ꝙ vȝ snīa cōdēnatoria
expēsarū lata ꝑ iudicē reseruata sibi taxatiōe de q̄ ibi ꝑ Bart.
in. l. ab executore. j. de appel. ꝛ Jo. an. in. c. fi. extra ꝺ do. ꝛ cōtu
ma. ꝛ ꝑ Inn. in. c. j. de seques. posse. ꝛ fruc. ꝛ in. c. fi. extra qꝺ me.
3 cau. Et dicit hic ang. qoud †dies appellandi currit non a die
taxationis sed a die snīe. allegat quod legitur ꝛ no. ꝑ glo.
i. l. si cū exceptione. §. hec actio. ſ. qꝺ me. cau. qꝺ dicit ꝓcedere i
si taxādo excedatꝛ modꝰ: qꝛ tunc esset nouū grauamē. ꝛ iō tunc
inciperet tp̄s appellādi nō ante. de q̄ ꝑ Cy. in. d. l. terminato.
ꝛ Inn. in. c. suꝑ eo. qꝺ est capitulū vltimū. extra qꝺ me. cau. An
aūt sicut pōt reseruatio fieri circa accessoriū. ita possit fieri etiaȝ
in principali. gl. sing. ꝛ no. videtꝛ velle qꝺ sic i. l. itē labeo. fami.
hercis. ¶ In gl. q̄ incipit saluo ꝙ dicamꝰ. ꝛ sic trāsit Bal. Sȝ
in cōtrariū fortiter facit qꝺ no. Jac. de belui. ꝛ post eū Bar. i. l.
iudex. j. de re iudi. Sȝ dic de hoc vt ibi plenarie dixi vbi plene
demū articulū ꝛ dictā gl. declaraui: itē facit hec. l. ſm bal. ꝙ in
snīa possit reseruari ius alteriꝰ. ad idē. l. iij. C. de ꝑuilegio fis. ibi
salua igitꝛ indēnitate fisci ꝛc. Ad idē. l. bebliꝰ. ſ. de pac. dota. ꝛ
qꝺ habetꝛ in. l. ea q̄. C. cōmi. vel epi. ꝛ i. l. fi. C. de edēdo. ¶ Ulti
mo facit iste tex. ad ea q̄. ſ. dixi qñ qs capit tenutā ex prio de-
creto. ꝛ demū ex scꝺo bona sibi in solutū dantꝛ ꝙ possit ille cui
dantꝛ ꝓtestari ꝙ nō intēdit recedere ab obligatiōe p̄meua nisi
si ꝛ īquātū illa bōa efficiātꝛ sua effectualr̄. ꝛ sic ab eo nō euincātꝛ
ꝛ ista doctria satis colligitꝛ ex gl. libera. C. ꝺ lē. ꝛ. l. si qs alia. j. ꝺ
solu. ¶ In gl. ij. in fine. supple. ſȝ hoc cōtingit ideo qꝛ īstitutio
fuit pricipalr̄ facta in testamēto. lȝ declaratio fuerit facta ī codi
cillis iō nimirū si tūc institutꝰ in codicillis est hr̄s secꝰ qñ non
esset heres institutꝰ in testamēto: qꝛ tunc dari nō posset heredi
tas in codicillis per paganū licet per militē sic. vt in hac glo.

a ¶ Asse to-
to. adꝺ bal.
i. l. petēs. C.
de pact. vbi
ponit mate
riaȝ huius
legis.

Summarium.

1 ☞ Compensatio fit generis ad genus.
2 Ius excipiendi, cū alio potest compensare.
3 Precedentia ꝛ sequentia mutuo se declarant.
4 Locutio seu oratio idefinita per specialē subsequētē declaratꝛ.
5 Dictio ex reliqua, nil operatur dum nil reliquū reperitur.
6 Totum venit quandoqȝ residui appellatione.

QUi nō militabat. Illud qꝺ qs
capit ab hr̄de
coputatꝛ i q̄rtā seu i falcidiā iure exceptiōis doli. h. d.
¶ Itē in tex. ibi in pānonia. id ē i illa prīa. ꝛ silr̄ ex
pone ꝙ. j. dicit de syria. ¶ Itē ibi ex iure id est ex dispositione

iuris. ¶ Itē ibi habere cōstitit.i.vterq3 censeť institut⁹ p dimi
dia scdm dr. ¶ Itē ibi adiudicatiōib⁹ supple patrimonij pti
culariter assignati.nā adiudicare debebit cuilibet institutorū
patrimoniū sibi assignatū per testantē. ¶ Itē ibi vice numeri
i.hincide ab vno alteri.⁊ qd subijcit pstareť expone.i.pstare ⁊
beť. ¶ Itē ibi doli ratiōe.i.p exceptionē doli. ¶ Itē ibi vnū
quadrantē.i.pro quadrante sibi debito. ¶ No.qd dictum ē in
summario.⁊ cōcor.qd habeť in.l.nesenni⁹.ff.ad.l.fal.⁊ qd no.
eo.titu.l.in quarta. ¶ Itē no.qd vbi aliqui istituunť in certis
patrimonijs testātis habenť perinde quo ad ius hereditariu3
ac si simplr essent instituti nō facta mētiōe patrimonij.facit qd
no.in.l.ex facto.§.e.⁊ cēsenť talia patrimonia quodāmodo es-
1 se plegata:vt habeť in.d.l.ex facto. ¶ †Itē no.qd generis ad
genus admittiť cōpensatio ⁊ similiter vna portio in locū alte-
2 ri⁹ subrogať. ¶ †Itē no.qd ius excipiēdi cū alio iure excipiēdi
cōpēsari potest.facit qd habetur in.l.vnū ex famil.§.ex fal.cu3
alus ācor. ¶ In glo.j.ibi sec⁹ in milite.quasi velit qd tūc non
essent hrdes in omnib⁹ rebus sed solū in patrimonijs sibi assi
gnatis qd tene mēti:qr si pōderet ista glo.cū tex.decidit i effe-
ctū qd miles etiā in eodē patrimonio puta paganico potest de
cedere pro pte testatus ⁊ pro parte intestatus.Et p hoc etiā fa
cit tex.a cōtrario:vt.l.si miles vnū ex fundo.ff.de testa.mili.l3
Saly.in.l.j.C.de test.mili.dicit cōtrariū:sed vr qd non bene p
pdicta de quo etiā dixi in.l.j.§.si ex fundo.s.eo. ¶ In glo.in
ver.p actiōes.in fi.supple fm Bal.nō aūt per es alienū.⁊ hoc
forte voluit glo.⁊ Bal.per id qd tāgiť in glo.in ver.cōpēseť l3
alio respectu posset intelligi etiā de actiōibus pter es alienū:
vt voluit sentire glo.in ver.salua facidia. ¶ In glo.cōpensetur
ibi semiss.s totius hereditatis.istud qd dicit glo.qd titius debe
bit habere quinquaginta pro quarta semissis seu pro dimidia
hereditatis nō vr verū de iure:qr quarta falcidie debeť de eo
qd restat deducto ere alieno.l.imponēda.C.ad.l.falc.⁊ ideo cū
glo.dixerit.s.centū viginti fuisse debita illa ante oia debuerūt
deduci.⁊ sic solū de eo qd restabat d3 haberi cōsideratio in de
tractione falcidie.d.l.imponēda.⁊ pro tanto cū i hereditate re
starent ducētū octuaginta:qr ducētū quadraginta liberto.⁊ ti
tio quadraginta dimidia ducētorū octuaginta sunt centum
quadraginta q̄ sunt dimidia ci⁹ qd superest deducto ere ali-
no d3 titius habere quartam:qr quarta in effectu est quātitas
xxxv.qr quarta de cētū sunt.xxv.⁊ quarta de quadraginta sunt
x.⁊ sic quarta de cētū quadraginta sunt.xxxv.⁊ ideo cū titius
repeririť habere quadraginta scdm cōputationē glo.repeririť
habere plus q̄ quartā ⁊ sic nil possit detrahere a coherede.nec
similiter libert⁹ a titio multo forti⁹ qr reperiť habere mlto pl⁹
vltra quartā.Et pter h dr.⁊ Jac.de are.dānabāt cōputatio
nē glo.s3 tu potes illā saluare fm Ang.intelligēdo qr illa cētū
viginti q̄ glo.dixit fuerūt debita ex legatis seu pter legata ⁊
plegata nō pter es alienū:qr tūc nō pcederet gl.cū glibet ha
beret plus q̄ quartā si debitū esset ex ere alieno vt est dictū:sed
vbi solū debebātur ex legatis seu pter legata put vr fuisse de
mēte glo.p ea q̄ dixit gl.in ver.propter actiones tūc pcedit cō
putatio glo.⁊ dixit verū gl.qd tūc titi⁹ debebit habere qnqua
ginta p quarta q̄ sunt quarta ducentorū ⁊ sic dimidia toti⁹ he
reditatis ⁊ sic cōcludit h Ang.qd vbi plures instituunť puta
duo ex re certa ⁊ alia legata sunt facta pter q̄ tractādū sit de
lege falcidia tūc ratio falcidie est ineunda hoc modo vt qcqd
deficiat alteri cohrēdi de quarta sue dimidie suppleri debeat p
aliū coheredē plus habētē.⁊ sic nō cōicanť ille institutiōes ex
re certa:sed ille cui plus fuit ascriptū plus habebit q̄ alter cui
est minus ascriptū put voluit testator si ille cui minus est ascri
ptū pōt habere falcidiā semissis hereditatis absq3 eo q̄ aliqd
cōsequať a cohrde d3 tūc stare cōtēt⁹ als suppleri sibi debeat
qd deficit vt hic voluit glo. ¶ In ea.glo.ibi sic cōditio sit ⁊c.h
dixit gl.fm Bal.vc3 qd sit cōpensatio generis ad gen⁹ timore
cōtrarij qr in speciēb⁹ seu speciei ad speciē seu speciei ad qlitatē
nō admittiť cōpēsatio.l.fi.C.de cōpēsa.⁊ sic in corporib⁹ hrdi
tarijs nō vr cadere cōpēsatio.vnde gl.voluit rñdere qd falci-
dia cōcernit gen⁹ nō speciē.i.cōcernit quātitatē ⁊ estimationē
bonorū magis q̄ corporū.allegat.l.nō ampli⁹.§.fi.cū sequēti.ff.
de leg.j.⁊ ideo recte scdm eū dixit glo.qd fit cōpēsatio gnis ad
gen⁹ id ē portiōis debite in genere ad portiōe in gnre debitā
⁊ sic residet.Sed aduerte qr cōtra glo.⁊ Bald.facit nā lex fal
cidie videtur ipso iure resecare corpora hereditaria legata ⁊ sic
species hereditarias.l.plautius.⁊.l.linea margaritarum.ff.ad
l.fal.⁊ sic non videtur procedere dictum glo.⁊ Bal.Sed po-
tes dicere qd hrū procedit qñ a pluribus diuersis detrahenda
est falcidia qr tūc resecat legatu3 quod libet p rata.l.ij.C.ad.l.
falci.S3 vbi ab vno d3 detrahi pter plura legata sibi facta
tūc ne i plurib⁹ reb⁹ habeat hrs partē fit estimatio p iudicē vt
sic heres habeat vnā re3 q̄ ascēdit ad valorē quātitatis falcidie
detrahēde:vt p3 i.d.l.nō ampli⁹.§.fi.cū sequēti.cū ibi notatis.
⁊ ideo nimirū si qñ heres vult detrahere a coherede fit estima-
tio eius qd hincinde debeť ⁊ successiue cōpensatio p rata vt hic
probať.Et p hoc habes istā gl.declaratā in qua Bar.sicco pe
de p trāsiuit. ¶ In gl.in ver.salua falcidia.ibi tūc statim fit cō
pensatio.Potes dicere qd quatenus est certū locū esse falcidie
quo ad illud statim fit cōpensatio:s3 quatenus esset incertū pro
pter illud prestabiť cautio.Et istud etiā videť fuisse mēs glo.⁊
d3 cautio pstari nō solū pter actiones legatarior quar forte
dies nōdū venit.S3 ēt pter actiones creditorū si forte sit du-
biū ne in futurū appareat aliquid deberi pter es alienum.

Lucio titio. Due ptes intelligunť de duodecim ptibus hrditatis nisi ex aliquo adiū-
cto aliud appareat.h.d.fm Bar.⁊ facit qd hr in.l.si ita.§.in te
stamēto.s.e.⁊ qd fuit dictū.s.e.in.l.interdū.Uel aliter pt sum-
mari pcedētia p sequētia declaranť.h.d. ¶ In tex.ibi declara-
ri quasi voluerit duas partes intelligi respectu partis assignate
3 postea publio:vt sic luci⁹ duplū hēat respectu publij. ¶ †No.
ex litera qd sequētia declarāt pcedentia ⁊ ecōtra.facit qd not.in
§.se.facit.l.si seruus pluriū.§.si.cū.l.sequenti.de leg.j.Ange.vo
hic notabat qd pcedentia ⁊ sequētia declarāt media.⁊ sic sum-
mabat istū.S3 certe hoc hic bene nō colligiť l3 posset esse in se
verū per ea q̄ habenť in.d.l.si seruus pluriū.in fi. ¶ No.ēt scd3
eūqd pars vacua nō distributa p testantē diuidiť inter institu
tos pro portionib⁹ assignatis.S3 certe istud notabile nō oino
bene hic colligiť:s3 melius colligitur id qd dictum est videlicet
qd precedentia per sequentia declarantur.

4 **Filijs heredis.** †Indiffinita locutio restringi tur ⁊ declarať p specialē subse-
quētē.h.d. ¶ In tex.ibi accepisse supple ⁊ filiū fris duas.No.
qd tūc demū vr trāsitus fieri ad dispōdiū p testātē qñ noiatim
est facta distributio assis vel.xij.vnciarū de q̄ dicendū vt plene
dictū fuit in.l.interdū.§.j.s.e.⁊ aliqd dictū fuit.s.eo.l.si ita.§.j.
⁊ plene not.in.l.cū qstio.C.eo.q̄ in casu dubij qñ asse distributo
relinquiť postea pars alteri vr intelligere qd hic diciť nā hic vi
deť litera velle qd intelligať factus trāsitus ad dispondiū.Sed
ibi diciť qd intelligiť pars data adēpta esse a pmo.facit qd ple
ne dictū fuit in.d.l.interdū.§.j. ¶ In glo.accepisse in fi.supple
qd ibi d3 intelligi qd cōstat testatorē voluisse excedere assem et
sic transire ad dispondium de quo dic vt ibi dictum fuit.

Nihil. In quacūq3 pte testamēti qs sit institut⁹ sine p-
te ōrinuitat⁹ ad illā q̄ nō ē distributa.h.d. ¶ No.
qd dictū est in summario.⁊ facit fm Ang.qd si oia officia cōis
vno forsitā excepto sint distributa ⁊ assignata inter ciues ⁊ vn⁹
extrahiť ad officiū simplr intelligať extractus ad officiū vacās
⁊ alteri non assignatū facit qd no.s.e.l.itē qd sabinus.

5 **Seius.** Appellatio ptis includit ex mēte testātis to-
tūe silr appellatio residui.h.d. ¶ †No.ex tex.
qd dictio ex reliqua nihil operať qñ nihil reliquū reperiť idē de
dictiōe residua.s.e.l.itē qd sabinus. ¶ Et no.qd iste.§.pōt etiā
aliter summari q̄ dixerim put voluit hic Ang.⁊ magis ad lite
rā videlicet qd hoc modo institutus in eo qd cauere potest dato
sibi coherede vel substituto in residuo.si totū capere pōt cohere
dem vel substitutū excludi.Sed si nō sit facta mētio residui qui
libet intelligiť pariter inuitatus.⁊ si ille nihil capere pōt totu3
coheres vel substitut⁹ habebit.h.d.cū duab⁹ sequētib⁹.vbi aūt
partē tm̄ potuisset capere:tūc in residuo veniret coheres vel sub
6 stitutus. ¶ †Ultimo potes notare qd residui appellatiōe etiā
totū pōt cōtineri.facit.l.ij.C.eo. ¶ In gl.in ver.in primo.in fi.
⁊ sic videť glo.velle iurisconsul.male dixisse.S3 tu potes saluare
verba iurisconsul.ex eo qr si nemo sit capax intelligiť dat⁹ pmo
loco vnus as.⁊ scdo loco si titi⁹ fuit institut⁹ nō facta mētiōe re
liqui ex quo fuit simplr institut⁹ vr datus alter as.tū quātū ad
effectū titi⁹ in primo asse dato meuio habebit dimidiā ⁊ simili-
ter meui⁹ in scdo asse dato titio habebit dimidiā ⁊ sic in effectu
quilibet eorū habebit dimidiā hereditatis.Et potest litera sal
uari quatenus dicit qd habebit titius in asse dato titio quantū
titius.s.habebit in primo asse.s.dato meuio.

Summarium.

1 Dispositio facta in casibus simplicibus ad mixtū trahiť.

Clemens. Dispositio pudēs diuisim ēt
coniūctim pudere videtur.h.d.
1 ¶ In tex.vel expone p ⁊.†No.qd dispositio facta
in simplicibus casib⁹ extēdit etiā ad casum mixtū ⁊
istud satis pcedit in materia fauorabili vt p3 in.l.si ita scriptū
s.de libe.⁊ posth.idē decidit gl.fm Ang.no.etiam in materia
odiosa exheredationis in.l.si ita.s.de iniusto testamē.⁊ forte l3
ipse non dicat illud contingit fauore testamēti conseruādi.nā
alias in materia odiosa dispositio in simplicibus nō cōprehen-
dit casum mixtum.l.vim passam.§.prescriptione.ff.de adulte.et
allegatur illa.l.fm Ang.an priuilegium concessum comiti pa-
latino per cesarem vt legitimare possit spurios et incestuosos
qui vi istius priuilegij legitimare possit vtraq3 macula tri-
tum seu

tũ seu inuolutũ.de quo aliqd p eũ in.l.gall⁹.§.⁊ qd si tm̃.ff.de li be.⁊ posthu.⁊ in.l.ij.in prin.ff.de verb.ob.⁊ ibi etiã de hoc dixi.

Summarium.

1 Dictio qs vel q iũcta verbo futuri tẽporis facit cõditionez.
2 Dictio ⁊.pro etiam ponitur.

Si ita scripsero. Si cõditio de pteri to in testõ est adie cta illa nõ facit institutionẽ captatoriã:ſ3 si est falsa reddit institutionẽ inutilẽ.h.d.scđm vnũ intellectuz scđm quẽ ob.ↄ̃riũ.Et hoc voluit et Dy.⁊ Bal.⁊ Ang.põt etiã intelligi iste tex.qñ adiecta fuit cõditio de futuro ⁊ tũc qualiter debeat intelligi tangeť in gl.fi.⁊ super illa diceť. ¶ In tex.ibi recitasse.põt intelligi.s.in preteritũ.⁊ tũc litera est plana.põt et intelligi recitasse.s.in futurum.⁊ tunc litera est magis dubia vt ptꝫ ex gl.fi.vbi ptꝫ qualiter tunc debeat litera intelligi.Itẽ ibi nullo recitato testamẽto supple vel ⁊ recitato titio tũ nullaten⁹ herede instituto.¶ No.summariũ.Nec obstat qđ habeť in.l.si meuia.ff.eo.q2 ibi nedũ cõditio erat falsa ſ3 etiã impossibilis in suo genere:vt dictũ fuit ideo tũc nõ vitiat.¶ †No.fm Bar.ꝙ 1 sicut dictio qs vel qui cõiũcta verbo futuri tẽporis facit ↄditio nẽ.l.stich⁹ q meus erit.de leg.j.ita.etiã relatiuũ ꝗtitatis vel quo titatis facit ↄditionẽ si iũgať verbo futuri tẽporis vt hic pꝫ.de quo p Bar.plene in.l.j.ff.de cõdi.⁊ demon.facit qđ habeť in.l. qdã cũ filiũ.§.fi.ff.de verb.obli. Interdũ tñ relictũ quantitatis nõ facit cõditionẽ subiecte materie.vt pbať in.l.si titius.§.cum ita.ff.de leg.ij.Et rõ colligi põt ex his q̃ habenť i.l.si sic.§.j.ỏ le. 2 ff.¶ In gl.fi.ibi ⁊ pro etiam.†No.bene ex gl.ꝙ dictio.⁊ põt po ni pro etiã.Facit qđ no.gl.in.l.eas causas.ff.de cõdi.⁊ demon. vbi gl.no.dixit qđ vna dictio potest p alia exponi qñ expedit. ¶ In ea.glo.in fi.supple q2 scđm vtrãq3 expositionẽ institutio facta de seio erit valida ⁊ vt pura valebit ex quo testõr nullate nus recitauit titiũ heredẽ ⁊ pcedũt iste due vltime.qñ fuit adie cta cõdõ de futuro.⁊ sic intelligẽdo verbũ recitasse qđ esset futu ri tẽporis.si aũt intelligereť qđ esset pteriti tẽporis tũc litera es set clara:q2 tũc institutio videreť inanis ⁊ similiter re vera esset q2 nõ valeret pterea quasi adiecta esset cõditio de pterito que erat falsa.prima aũt gl.sol.ꝙ sit differẽtia an ↄditio adiiciať cir ca eandẽ an vero circa diuersas qñ est cõditio apposita de futu ro nõ videť vera.qđ qñ apponiť ↄditio de futuro pẽdens ex fa cto testantis si testatoꝛ postea illam nõ verificat videť de illa pe nituisse:vt dictũ fuit ⁊ ibi no.in.l.ij.ff.eo.⁊ facit.l.pe.C.de insti. ⁊ substi.ideo tunc valet institutio vt pura.hec aũt ratio videť habere locũ siue apponať circa eandẽ personaz siue circa diuer sas ideo vtrobiq3 idẽ est dicendũ arg.l.illud.ff.ad.l.aquil.⁊ simi liter idẽ dicendũ qñ fuisset conditio de preterito:q2 tunc etiã ea dem est ratio ⁊ per consequens idem ius.

Summarium.

1 Institutio conditionalis expirat conditione cessante.
2 Substitutio vulgaris heredi abintestato potest fieri.
3 Substitutio vulgaris nõ necessario instõnez pcedere supponit.
4 Leges in testamẽto locũ habẽt etiam testatoꝛe inuito.
5 Dispositio repugnantiam implicans est inualida.

Si quis ita. De volũtate defuncti pri⁹ ẽ loc⁹ successioni ab intestato ꝗ ex testamẽto.h.d.⁊ est sing.lex.fm Bal.ideo eã te 1 ne menti.¶ †No.qđ institutio cõditionalis nõ ha bet locũ deficiente cõditione.¶ No.qđ ex volũtate testãtis cã intestati precedere potest causam testati qđ est diligenter notã 2 dum.¶ †No.qđ substitutio vulgaris potest fieri etiã heredi ab 3 intestato qđ singulariter est no.⁊ ad hoc all.¶ †Itẽ no.qđ sub stitutio vulgaris nõ presupponit de necessitate institutionẽ pre cedere licet gl.aliter senserit in.l.j.ff.ti.j.hic enim fuit substitutio vulgaris facta legitimo ⁊ tamẽ legitimus nõ venit ex testamẽ to:vt hic tangitur in gl.de quo per Bart.in.d.l.j. ¶ Alterius inducitur iste tex.pro opi.Bar.de qua per eũ in.l.gallus.in pn. ff.de liber.⁊ posthu.videlicet qđ valeat testamentũ factũ secun dum consilium galli filio alias non instituto de quo dicendum vt ibi dixi:quia glo.⁊ doc.communiter ibi tenent contrarium. Sed ad istum tex.potest responderi qđ hic dꝫ intelligi qñ erat talis legitimus qui necessario nõ erat instituẽdus alias non te nuisset testamentũ per id qđ habetur in.l.inter cetera.⁊ in.l.gal lus.§.in omnibus.ff.de lib.⁊ posth.⁊ sic nõ procedat ista.l.si fi lius fuisset legitime heres:q2 nõ valuisset testamẽtũ ipso non in stituto per ea q̃ habenť in iurib⁹ pcalle.vnde potest intelligi ꝙ hic forte frater testatoris erat legitim⁹ heres:q2 erat successur⁹ ab intestato.¶ In gl.fi.ibi.sed tu dic hec vera pro qua bñ fa cit.l.ex facto etiã.⁊.l.hereditas ad statũ.ff.e.nam illud qđ appo niť in cõditione nõ inducit dispositionẽ vt pꝫ in iurib⁹ pcalle. ⁊ facit qđ habeť.ff.si qs om̃.cau.testa.l.si qs sub cõditiõe.⁊ qđ no.in.l.lucius.ff.eodẽ.¶ In gl.fi.⁊ sic no.gl.qđ licet ex ordine

regulari causa testati pcedere debeat cãm intestati.tñ hoc fal lit pter ordinẽ irregularem datũ a testatore.nã seruari debet voluntas testãtis vt locũ habeat conditio:sicut ⁊ si alia ↄditio institutioni fuisset adiecta.qđ tene mẽti.¶ Extra glo.qrit hic Dy.⁊ Bal.qd si testatoꝛ dixit instituo titiũ ⁊ meuiũ i medieta te hereditatis mee.⁊ pro alia medietate volo decedere itestat⁹. an pro illa medietate veniat legitim⁹ successur⁹ abintestato.an vero instituti habebũt totũ p ius accrescẽdi.Ista lex facit ꝙ de beat venire legitim⁹.Sed ↄtrariũ tenet Dy.ex eo q2 cã testati 4 attrahit ad se cãm intestati.facit.l.j.§.si ex fundo.ff.eo.†Itẽ q2 non põt quis facere qđ leges non habeãt locũ in suo testamen to.l.nemo põt.de lega.j.ſ3 regula legis dicit qđ qs nõ põt dece dere pro parte testat⁹ ⁊ pro parte intestat⁹.ergo ⁊c.itẽ pro hoc allegat q2 speciale est in milite qđ possit decedere p parte testa tus ⁊ pro parte intestat⁹.l.si miles vnũ.ff.de testa.mili.ergo i cõ trarium est ius cõmune.l.j.ff.ad municip.Nec ob.hec.l.q2 hic i totũ voluit decedere intestatus si legitimus accipiet hereditatẽ qđ põt fieri.Sed in casu premisso voluit decedere pro parte ite stat⁹.ꝙ fieri nõ põt:ideo tunc secus.hoc tenet Dy.⁊ Cy.scđm Bal.qui allegat etiã pro dicta determinatione glo.q̃ est in.l. si seruus cõis.ff.de acqui.here.que dicit qđ in hereditatib⁹ ha bet locũ ius accrescẽdi de necessitate.nec obstat predictis qđ ha betur in.l.quoties.§.si duo.ff.eo.q2 respõdet bal.qđ ibi in toto remanebat intestatus phibẽdo ius accrescẽdi.ſ3 certe ista rñ sio nõ videť bona:q2 in casu ꝗstionis pmisse testatoꝛ vr̃ phi buisse ius accrescẽdi in alia parte in qua voluit decedere intesta tus.⁊ sic vr̃ qđ in totũ testatus decederet.cui⁹ ↄ̃riũ voluit Dy. qui in effectu voluit qđ licet testatoꝛ voluerit phibere ius accre scendi nõ potuerit q2 non potuit facere qđ leges nõ habeãt lo cum in suo testamẽto.vnde ad dictũ.§.si duo.meli⁹ põt respõ deri tenẽdo opi.Dy.qđ ille tex.dꝫ intelligi qđ instituti in di cto.§.ita demũ.veniunt equaliter ad hereditatẽ ⁊ nõ pro parti bus assignatis in institutione certarũ rerũ:nisi appareat de cõ traria voluntate testantis.vcꝫ qđ voluit eos venire p rata assi gnata in institutione certarũ rerũ.⁊ iste intellect⁹ amicať mul tum litere ⁊ vr̃ verioꝛ de iure vt ibi dixit.ſ3 Bar.ibi ponat aliũ itellectũ scđm quẽ pbať ibi qđ testatoꝛ possit phibere ius accrescẽdi.sed ille intellect⁹ nõ videť litere amicari.vt ibi dixi.⁊ in cõmẽto.l.j.§.si ex fundo.ff.eo.ideo videť tenẽdus intellect⁹ quẽ dixi.⁊ sic nõ obstat opi.Dy.Et itẽ nõ obstat opi.Dy.i.l. dñs.cũ sua glo.ff.de vsufru.q2 respõdet Bal.qđ aliud ẽ in insti tutiõe vel substitutiõe directa aliud in fideicõmissaria vel lega tis:q2 tũc licet nõ habeat locũ ius accrescẽdi nõ põt veniri ad inconueniẽs qđ quis decedat p parte testat⁹ ⁊ p parte intesta tus cũ solũ fuerit adita hr̃ditas.⁊ qđ in substitutiõe fideicõmis saria possit testatoꝛ phibere ius accrescẽdi.bñ facit fm Bal. qđ habeť in.l.lucius.§.que habebat.ff.ad trebel.Et dicit addẽ dũ qđ notatũ fuit in.l.si qs solidũ.ff.eo.⁊.l.j.C.de secũ.nup.in quib⁹ ptꝫ qđ interdũ ẽ speciale qđ qs decedat p parte testatus ⁊ pro parte intestat⁹.Sꝫ regulariter est in ↄtrariũ vt ptꝫ in.d. l.ius nostrũ.itẽ dixit hic Ange.qđ si testatoꝛ instituit aliquẽ in quota parte ⁊.phibuit eũ plus petere.qđ tũc bar.voluit qđ tũc 5 decedat ab intestato pter dictã phibitionẽ.†Pro q̃ allegat q2 dicta dispositio videť pplexa ⁊ repugnãtiã cõtinere.⁊ p ↄ̃se quẽs videť nulla p id qđ habeť i.l.repugnãtia.ff.de reg.iu.⁊.l. si titius.ff.ti.ij.Sed cõtrariũ dicit tenuisse Dy.⁊ ipsius opinio ni dicit se assentire ex eo q2 in casu predicto cã testati ⁊ intesta ti scđm rudẽ figurã verboꝝ non preponderãt adinuicẽ cũ ꝗ libet sit vniuersalis.ideo causa testati pter suã nobilitatez ve lut potentioꝛ attrahit ad se causam intestati.put dicit se ple ne dixisse in.l.pe.ff.de in iusto testa.⁊ aliqd etiã dixi in.l.j.§.si ex fũdo.⁊.l.hereditas ex die.⁊.l.si ita heres institut⁹.ff.eo.⁊ vltra ea que dicit se dixisse in dictis legib⁹.dicit addendã hãc formã loquẽdi.vcꝫ qđ institutio vniuersalis semp firma remanet non obstante prohibitione testantis in iure accrescẽdi.secus i inter ptatiua ⁊ presumpta:q2 illa nõ trahiť ad vniuersum:si euidẽs testatoris volũtas appareat in cõtrariũ.⁊ sic dicit debere itelli gi.l.quoties.§.si duo.ff.eo.⁊ sic reñdet.Sꝫ aduerte qđ Ang.hic recitãdo Dy.put fecit videť recitasse aliter ꝗ̃ recitauerit bald. nã bal.recitat qñ testatoꝛ instituit vnũ in dimidia.⁊ in alia di midia dixit se velle decedere intestatũ.Sed an recitat qñ testa toꝛ instituit aliũ in quota ⁊ phibuit aliũ plus petere.⁊ p ↄ̃ñs p hibuit ius accrescẽdi.⁊ sic satis videť voluisse Ange.qñ qs isti tuit vnũ ex certa parte.p alia dixit se velle decedere intestatum. qđ satis vr̃ voluisse qđ institutus plus petere non possit.⁊ sic videať phibuisse ius accrescendi.qđ facit ad id qđ dixi.ff.⁊ sic ptꝫ Ange.intellexisse Dy.qđ velit qđ nõ possit testatoꝛ phibe re ius accrescẽdi.Itẽ attẽde q2 Ange.i hac materia vr̃ fuisse va rius.nã in.l.penul.de iniusto testa.vr̃ voluisse ꝙ attẽdať qñ p hibeť ius accrescẽdi an causa testati sit potẽtioꝛ an vero causa intestati.Et videť voluisse qđ tunc dicatur potentioꝛ qñ ẽ vni uersalioꝛ seu magis vniuersalis ꝗ̃ causa testati vt si qs sit illi

tut⁹ in.viij.vncijs.z sic i duab⁹ partib⁹ hereditatis z ꝓhibit⁹ plus petere nã tũc cã testati est vniuersalior z plus i se cõtinet ꝙ cã intestati. Sʒ si ecõtra qs esset istitut⁹ in quatuor vncijs z sic i tertia tñ tunc cã intestati esset plus cõtinẽs z sic vniuersa lior z potentior: vnde tũc attraheret ad se cãm testati: sʒ icasu ꝑcedẽti esset ecõtra: qꝛ causa testati tãꝙ potẽtior attraheret ad se causam intestati. Si aũt essent pares vt qꝛ qs esset istitut⁹ in dimidia z ꝓhibit⁹ plus nõ petere z tũc lʒ vna nõ cõtineat pl⁹ ꝙ alia z sic nõ sit vl'ior tñ qꝛ cã testati sua natura nobilior ẽ iõ ceteris parib⁹ censeť esse potẽtior z attrahit ad se causaʒ itestati. Sʒ in.l.si hereditas ex die.ſ.eo.vt ibi etiã dixi vr̃ voluisse ꝙ nõ attendať q̃ cã plus cõtineat: sʒ qδ indistincte cã testati tãꝙ nobilior censeať potẽtior hic aũt aliter videať loqui: nã vult ꝙ dũmodo institutio sit vera z vl'is: vt qꝛ sit facta i quota nõ distincte an illa quota plus cõtineat ꝙ causa itestati vl' nõ semp censeať esse potẽtior semper attrahet ad se causaʒ intestati nõ obstãte ꝓhibitione testãtis. Sʒ vbi instõ sit interpretatiua z ꝑ sumpta. qδ est qñ est facta in certa re qꝛ nõ est vl'is ex figura ꝟ borũ: sed iuris fictione qꝛ fingiť institut⁹ detracta mẽtione rei certe z tũc possit testator ꝓhibere ius accrescẽdi: qꝛ causa testati ex quo tunc nõ est vere vniuersalis sʒ ex fictione z interpretatione censeť cã intestati esse potẽtior vt illa ꝑualet qñ testator ꝓhibeat ius accrescendi si constet euidenter de eius voluntate. z lʒ Ang. videať sibi appropriare istã opi. tñ re ꝟa fuit opi. Bal. in.l.j.C.qñ nõ petẽ.partes.vt plene dixi in cõmẽto.l.j.ℌ.si ex fũdo.ſ.eo. z ibi etiã simpliciter tenui opi. Dyni vcʒ ꝙ testator nõ possit ꝓhibere ius accrescendi. vñ non tenui distictionẽ quã Ang. posu. t ħ nec etiã distinctionẽ quã tenuit i.d.l.pe. sʒ potius illã quã voluit i.d.l.hr̃ditas ex die. vbi sim plr̃ tenuit qδ cã testati tanꝙ potentior z nobilior attrabat ad se cãm intestati non obstate ꝓhibitione iuris accrescendi de quo dicendũ vt in cõmento.ℌ.si ex fundo.ſ.eo. vbi plene de hoc dicitur.

Summarium.

1 Impedimenta plura si interueniant etiam vno tãtũ ꝑmanente impeditur actus efficacia.

2 Amotio vnius ipedimẽti actũ ꝯ aliud ipedimẽtũ non firmat.

Si non lex. Qñ plures leges cõcurrũt ad vnũ effectũ lʒ vna cesset remanet alia z ei⁹ effect⁹. h.d. ¶ In tex. ibi eliascẽtia supple q̃ ipedit libertatẽ dari seruo in fraudẽ creditorũ qñ vult dare plur ibus. secus si vni istituẽdo ipsum qꝛ ꝑmittit illũ fieri necessariũ etiã si hereditas nõ sit soluẽdo. z sic lʒ creditores fraudenť. ¶ †No. vltra summariũ qδ vbi plura impedimenta interueniunt etiã vno tñ ꝑmanẽte impediť act⁹ efficacia scδm Old. z ꝑ hoc apparet scδm eũ qδ oportet oĩa obstãtia remoueri alias sufficeret vnũ remanere ad impediendũ actum.

¶ †Et ex hoc ẽt no. qδ amotio vni⁹ ipedimẽti nõ firmat actũ cõtra aliud impedimentũ. ¶ Et ex ꝑdictis etiã no. qδ vno iure sublato nõ itelligiť ius cõpetens esse sublatũ. facit qδ habeť in.l.si seru⁹.ſ.de seruitu. vrb. pre. vbi pʒ qδ vna seruitute remissa vel sublata nõ intelligiť alia remissa vel sublata. Ad idẽ bñ facit qδ legiť z no. in.c. pastoralis. extra de priuile. z i.c. ex tuarũ. extra de aut. z vsu palij. Et bene facit qδ no. i.ℌ. affinitatis. institu. de nup. z ꝑdicta faciũt qδ vbi plures rationes finales cõcurrũt ad dispositionẽ legis sufficiat alterã ex illis remanere z remaneat dispositio lʒ altera illarũ cesset. z de ħ etiã glo. est no. in.l. liberorũ.ℌ. notãter.ſ. de his qui notanť infa. itẽ inquã tũ hic dr qδ nõ sufficit vnũ ex obstaculis remoueri qñ plura cõcurrũt ſm bal. est valde notandũ. z multũ põt allegari in literis dñi pape: qꝛ si ꝑ illas remoueanť certa obstãtia z nõ oĩa valeãt: z ideo clausula obstãtiũ dʒ includere oĩa obstãtia vt litere valeãt. facit ꝙ legiť z no. in.c. si ꝑponẽte. extra de rescriptis. z in.c. si motu ꝑprio. de ꝑbẽ. in.vj. z no. i.c. nos ꝯsuetudinẽ. xij. di. z allegať etiã ſm Ang. qδ si comes palatin⁹ legitimat vnũ vel papa dispẽsat cũ vno remouẽdo inhabilitatẽ seu maculã z derogãdo specialiter legi de illa macula loquenti vt nõ intelligať ꝑpterea d' alijs masculis seu defectib⁹ seu inhabilitatib⁹ d' rogare. facit ꝙ no. Io. an. lʒ ipse nõ alleget in addi. Spe. i ti. de succes. ab itesta.ℌ.j. ꝟsi. ex eo facto. z iõ prudẽs dʒ eẽ ſm Ang. q facit se legitimari aut secũ dispẽsari vt oẽs maculas z defect⁹ exprimat z faciat derogari oib⁹ legibus de dictis maculis seu defectib⁹ loquẽtib⁹. facit qδ no. Io. an. post Io. cal. i addi. Spe. in tit. q si sint legi. sup rubrica. in ver. huic q̃stioni. z sic dicit Ang. cõmuniter obseruari dicẽs etiã qδ istud principium multũ allegabat per Old. qδ ipse Oldra. erat i curia romana. ¶ Ultimo no. qδ vbi aliud ẽ impedimẽtũ ꝙ legis eliascentie: nõ distinguiť an hereditas sit soluendo vel nõ. Nec ob.l. qs solidũ.ſ.eo. qꝛ ibi ꝑpter impedimẽtũ nihil poterat capere institut⁹ ibi secus. ¶ In gl. in ver. senatusconsultũ in fi. no. bñ qδ lʒ in fraudẽ creditorũ priuatorũ possit debitor vnũ seruũ instituere cũ libertate z sibi eũ necessarium facere. tñ secus est quando hoc tenderet in fraudem fisci qui esset creditor. vt voluit gl. z patet in.l. in fraudem. alleg. in gl. Et per hoc habes limitationem ad.l. qui soluendo. z similes leges.ſ.eo.

Summarium.

1 Receptus primo sub expectatione prebẽde ꝑferť scδo.

2 Nominatus primo ꝑferť in iure qδ nõ põt plurib⁹ cõpetere.

3 Qualitas triplex reperiť in heredibus directis.

Temporibus. Primo no' at⁹ fideicõmissari⁹ ex seruis testatoris q decedit existẽti nõ soluẽdo hr̃de scripto nolẽte adire succedit. z scδo noiat⁹ absente z rio succedere nõ põt. h.d. Et diuidiť in duas ꝑtes ꝑncipales. nã primo loquiť qñ pluribus seruis dať libertas directo z ex testõ z hereditas ꝑ fideicõmissum. scδo qñ predictis dať libertas z hereditas ꝑ fideicõmissum. scδa ibi ideq;. Et vt dicit Bal. lʒ sit diuersitas in facto iter dictos casus. tñ idẽtitas est in puncto seu in dispõne iuris. ¶ In tex. ibi suspectã. dicas forte qꝛ dicit eãdẽ dãnosam z nõ esse soluẽdo. z sic nolebat adire. ¶ Itẽ ibi priore loco script⁹. i. noiatus fideicõmissarius vniuersalis. facit quod hr̃ in l. q̃rebať.ſ. de test. mili. ¶ Itẽ ibi fidẽ seruãdã supple vt primo noiato restituat. In quo differat iste ver. a precedẽtib⁹ dixi in diuisione. ¶ Item ibi desideret adire. i. per heredem institutuʒ adiri: qꝛ vniuersalis fideicõmissarius nõ habet ius adeũdi. facit qδ diceť sup glos. ¶ Itẽ ibi nulla difficultas. supple qꝛ si solus venit debet sibi restitui. si autem alij etiam veniãt habet locum qδ sequiť in ver. nã si. ¶ Itẽ ibi q̃reť. supple z si hereditas reperietur soluendo oẽs erũt liberi vel omnes admittunť ad libertatem z oibus etiã fieri debet restitutio. Si autẽ ille nõ fit soluendo: tunc ille primus nominatus admittetur z ei fiat restitutio. ¶ Itẽ si futur⁹. i. remanebit ſm Dy. ¶ No. qδ dictũ est i summario. z põt etiã aliter ad literã summari ſm Ang. z sic. Quãdo plures serui instituuntur directo cum libertate per dñm qui nõ est soluẽdo primo nominatus heres extitit. sic etiã qñ eisdẽ libertas directo vel ꝑ fideicõmissum relinquiť z similiter hr̃ditas ꝑdeicõmissum. z primo noiato absente nullus sequẽs auditur. h.d. scδm eũ. ¶ †No. arg. ex ver. absente aũt. qδ qñ plures sunt recepti in vna ecclesia sub expectatione prebẽde: tũc vacãte postea prebenda secundo receptus repellitur nisi primo receptus renũciet. facit.l. si filius.ℌ.pe.ſ. de bo. libe. ſm Iac. d' are. Aduerte tñ qꝛ tũc citãd⁹ est prim⁹ z dari dʒ sibi termin⁹ ad acceptãdũ ꝑ id qδ hr̃ in.l. quãdiu.ſ. de acq. he. z de leg.ij. in.l. si tñ q busdã. z.ſ. de in diem adie.l. necesse. Et adde qd iuris si receptus fuerit scδs ante primũ: qꝛ recurrendũ est ad ea q̃ habenť i c. tibi q. de rescrip. in.vj. ¶ †Itẽ no. qδ in iure qδ nõ põt cõpetere pluribus sʒ vni tñ primo noĩatus est preferẽdus alijs ceteris partibus. ¶ In gl. in ꝟ. desiderare. in fi. scδam expositionẽ tenet Bal. vt tetigi i litera: qꝛ fideicõmissari⁹ vniuersalis nõ hʒ ius adeũdi nec venit ꝑ aditionẽ sʒ ꝑ restitutionẽ. vt pʒ in ꝟ. restituať. ante ver. idẽ. z.ſ. circa finẽ. ibi velit sibi restitui. facit qδ habeť in.l. facta. z.l. restituta.ſ. ad treb. z ista est ꝟa expositio scδʒ eũ. z ꝑ hoc dicit cõsultũ fuisse de facto qδ cũ qdã fideicõmissari⁹ vniuersalis agẽdo cõtra extraneũ possessorẽ diceret se hereditatẽ adiuisse z petebat illũ cõdẽnari ad restitutionẽ rerũ hereditariarũ possessoriarũ ꝑ eũ, qδ talis libell⁹ erat ineptus: qꝛ in eũ nõ cadit ius adeũdi. vt est dictũ. Et facit qδ no. glos. in.l. cũ filio.ſ. de leg.j. circa finẽ. z sic residet Bal. qui bene videť dicere i casu predicto. si aliter nõ narrauit sibi hereditatẽ fuisse restitutã. Si autẽ hoc narrasset videť qδ talis libellus poterit sustineri ꝑ istũ tex. iuncta prima expositione. z qꝛ illa ꝟba se adiuisse. poterant intelligi. i. agnouisse hereditatẽ. nã verba libelli si possunt saluari z illa improprie sumẽdo debẽt saluari ꝑ id qδ habeť in.l. sʒ si possessori.ℌ. itẽ si iurauero.ſ. de iureiur. ¶ In glos. fi. in fi. Bal. hic dixit qδ prima opi. est verior: qꝛ †lʒ in directis heredibus sit reperire tres qualitates: qꝛ quidam sunt heredes voluntarij vt sunt extranei. quidã sunt necessarij vt serui ꝑprij. z quidã sui vt liberi q sunt in ꝑtãte. facit insti. de here. quali. z diffe.ℌ.j. z.ij. tñ i heredibus fideicõmissarijs est sec⁹: qꝛ nunꝙ reperiť scδm eũ heres fideicõmissari⁹ nisi volũtarius. vt pʒ in isto tex. z ꝑ hoc facit scδʒ eũ: qꝛ si reperireť heres fideicõmissari⁹ esse necessari⁹: tũc directo capet ex q̃ necessario capet. z sic nõ eẽt opus restõne. qδ est falsuʒ. Et iõ ꝯcludit ꝙ siue seru⁹ siue fili⁹ sit fideicõmissarius vniuersalis semp indiget restõne vt est casus hic in seruo z filio vt.l. cũ filio.ſ. de le.j. z sic dicit de facto fuisse cõsultũ. Bar. ħ nil dicit Ang. ꝟo hic tʒ scδaʒ opi. in qua residet glo. dicẽs illã se reputare singularẽ. z illã forte sub dubio decidere. qδ sicut seruus heres scriptus directo cogiť eẽ heres velit nolit. ita ẽt si ꝑ fideicõmissum hr̃ditas z libertas fuit sibi relicta. z putat ħ veruʒ si heres script⁹ nõ vult esse heres nisi restituat. sʒ si spõte adeat hereditatẽ tunc sufficit testatori hr̃e heredẽ scriptũ. z sic nõ cogeť seru⁹ hr̃e hereditatẽ si nolit. z sic adducit se intelligere opi. Bal. q vr̃ dicere ꝯriũ. z sic residet. Sed certe si põderanť bene verba Bal. videntur

Bal. videt velle q̄ indistincte quādo p fideicōmissum relinquit hereditas seruo nō cogat esse heres. z p ipo videt hic esse casus cui nō respōdet Ang. nā hic loquit qn̄ heres scriptus non adit hereditatē sponte. imo recuset adire tanq̄ suspectā. z tamē litera videt circa fi. velle qd primo nominatus ita demū debeat habere hereditatē si velit sibi restitui. z sic videt casus ɔtra Ang. Potes ɔcordare opi. q2 opi. Bal. pcedat qn̄ plures erant serui quib9 erat data libertas z hereditas p fideicōmissum. z isto casu ppriе loquit iste tex. Sz vbi esset vn9 sol9 cui esset p fideicōmissum relicta libertas z hereditas. tūc pōt pcedere opi. Ang. q2 si heres istitut9 spōte adiuit sufficiat testatori qd habeat heredē. si vo recuset adire tūc videt q̄ sit pinde ac si seruo directa libertas z hereditas fuerit relicta. vt pbat i l. facta. §. fi. allegato i gl. z io vr̄ qd tūc erit necessari9 heres. vt voluit Ang. facit q̄ habet i. l. nec em̄. §. fi. cū. l. sequēti. z qd ibi no. i simili. ff. de test. mili. vbi pz qd etiā interdū seruus cui data est libertas z hereditas p fideicō missum cēset ex iuris dispositione fuisse directo liber z heres scriptus. z sic eodē modo videt dicēdū in casu pdicto. z ratio diuersitatis an sint plures serui an vn9 pōt esse: q2 qn̄ sunt plures vniuersales lz primus nolet verisimiliter aliqs ex alijs vellet esse heres vt libertatē cōsequat. z sic verisilr testamentū nō erit sine herede. que ratio non potest habere locum qn̄ vnicus est seruus.

Summarium.

1 Beneficium non prestat qui debitum dat.
2 Heres necessarius non efficitur is cui necessario libertas datur.
3 Extorsio quid sit.

Si seruus. Si istituit seru9 cui ex necessitate testator dz libertatē pstare nō erit sibi necessari9 sed volūtari9. h. d. ¶ In tex. ibi iuito defuncto. i. ipso herede q instituit ipm cū libertate. z q erat grauat9 p fideicōmissum de manumittēdo ipz fruū. ¶ Itē ibi extorquere. supple ex testamēto primi testātis. ¶ Itē ibi sz

1 posito. i. circūspecto seu remoto fm Dy. ¶ †No. qd nō dicitur prestare beneficiū qui impendit debitum. Concor. l. vnum ex familia. in princ. z. §. si de falcidia. ff. de leg. ij. z in. l. j. §. permittitur.

2 ff. de aqua quoti. z esti. ¶ †Itē no. q̄ ille cui necessario libertas datur heres necessarius nō efficitur illi per quem datur necessario. ¶ Item no. qd dicitur esse gratia si debitum redditur. Itē in necessitatib9 nemo liberalis existit. concor. de adimen. lega. l. rem legatam. Et ex hoc etiam no. qd qui debitum soluit nil de suo videt largiri. z sic facit q̄ vr̄ in arg. qd gabella que soluit de legatis non debet solui de reiectis de male ablatis incertis: q2 tale legatum non est beneficium sed potius debitum. Itē facit in argumentū qd vxor cui legata est dos nō debeat soluere gabellam que soluitur de legatis. qd intellige nisi forte agatur de cōmodo representatiōis. z sic non de tota summa per id qd habetur in. l. si constante. §. quoties. ff. soluto matrimonio. z in. l. ij. ff. de dote preleg. z in. l. j. §. si quis creditor. ff. ad legē fal. per hoc dixit hic Ang. q̄ legatum factum creditori nō egebit insinuatione. lz fm formā statuti legata debeant insinuari. nec erit necesse qd portetur in archiuo publico vel ad camerā actorum. licet statutum disponat donatiōes z legata debere insinuari vel poni in archiuo publico qd intellige procedere nisi aliqs cōmodū cō

3 tineret. ¶ †Ultio per istū tex. duz dicit extorquere. dicit Ang. notandum esse qd appellatur extorsio omnis exactio que fit ab initio quantumcunqz fiat iustitia suadēte. vt pbatur in. l. fideicommissa. §. si rem. ff. de lega. iij. z per hoc dicit se vidisse de facto in ciuitate perusij in officialibus electis cum pacto vt nō teneatur stare alicui sindicatui. nisi de barratarijs furtis z illicitis extorsionibus. nam dicit q̄ propter pregnantiam istius verbi extorsionibus officialis taliter electus sindicatus fuit de omnib9 iniustis sententijs quarum vigore aliquid fuit extortum. q̄ est no. tamen non videtur absqz dubitatione. q2 in pacto videt q̄ verisimiliter fuerit intellectum de illicitis extorsionibus factis p ipsum officialem ad suum commodum. z sic non videtur quod cōprehēdant extorsiōes facte ad cōmodū alienū ex iniustis sententijs: nisi forte vbi appareret q̄ sciēter z dolose fuissent late. facit q̄ hr̄ i. l. ita demū. ff. de arbi. z l. suo inuito. §. cū ptor. ff. ad treb. ¶ In gl. fi. i fi. z de plurib9 ɔstitutiōib9 circa hāc materiā vide gl. notabi. z magistrā i. l. ij. C. si ma. ita fue. alie. ne pstituat.

Summarium.

1 Disiūcta q̄ inter plures ɔditiōes apponit i ɔiūctā resoluit.
2 Dictio aut, quare pro z, capiatur.
3 Substituto non nocet filium exheredari.
4 Fratres mendicantes qui sint hereditatum capaces.
5 Expressio eorum que tacite insit nil operatur.

Lucius. Si i qualibz pte alternatiue mēs testātis nō verificat, disiūcta accipit p cōiūcta. h. d. fz Bar. z hec ē singularis fz eū. z nō hz nisi vnā ppriā z specificā cōcordātiā. vz. l. ɔnaliter. in prin. C. de insti. z substi. bñ tñ facit ad idem. l. si is q ducēta. §. pe. ff. de re. du. Uel aliter pōt summari scdz Ang. Si alicui sit substitutio sub plurib9 cōditionib9 disiūctiue positis quarū vna cōsistit in hoc si institut9 decesserit sine filijs. disiūctiua accipit p cōiuncta. z oēs cōditiones verificari opz. h. d. Et iste summari9 etiā fuit de mēte Bar. in. d. l. generalr. Et pōt dici qd rō huius summarij pōt colligi ex pcedēti: q2 tūc qn̄ dicta cōditio si sine liberis est admixta cū alijs nō verificat tūc similiter mēs testātis in qualibet parte alternatiue sola: q2 lz aliqua ex his alijs euenerit si tamē nō verificaret illa sine liberis. vt q2 decederet cū eis nō est verisimile qd testator voluerit substitutū admitti. vbi autē dicta cōditio nō fuisset admixta tūc staret disiūctiua pprie z verificaret in qualibet eius parte put habet in. l. si heredi plures. ff. de cōdi. insti. q̄ scdm pdicta dz intelligi z limitari. z aduerte vt dicit hic Ang. q̄ hec. l. hz locū nedū instituit fili9 testatoris aut eius frater. imo si etiā omnino extrane9 fuerit institut9. vt pbat. in. d. l. generalr. in prin. qd est diligenter mēti tenēdum. Et diuidit ista lex in duas partes pricipales. nā prio ponit thema z duas qōnes. scdo rñdet. z prio ad secūdā in ver. respōdi. secūdo ad primū in ver. igit. ¶ In tex. ibi queri quā heredē. i. coheredē vt tangit in gl. Itē ibi eo amplius. i. nō solū si frater adierit ibi liberis relictis. z sic requirit vtrūqz. s. defect9 liberorum z defectus cōditiōis vt substitutio vēdicet sibi locū. Itē ibi ani

1 maduertit supple fuisse per id q̄ sequit. ¶ †No. ex tex. q̄ disiuncta apposita inter plures cōditiones resoluit in cōiunctā si hoc suadet ratio naturalis. ¶ Et ex hoc no. scdz Bal. q̄ vba testatoris debēt intelligi z interpretari fm q̄ rō naturalis z necessitudo sanguinis dictat. meli9 fecisset tñ nō apponere de necessitudine sanguinis: cū ista. l. habeat locū etiā in extraneo. vt pbatur in. l. generaliter. ad fi. prin. superi9 alleg. ¶ Et ex pdictis no. ēt casum in quo disiūcta accipit pro cōiūcta. facit qd habet in. l. sepe. ff. de ver. sig. z. l. pe. cū ibi no. de verb. sig. z de materia disiunctiue z etiā copulatiue plene per Bar. in. l. is qui ducēta. §. vtrū. ff. de reb9 du. Ratio aūt quare hic sumit pro cōiuncta pz ex summario. ¶ Itē no. q̄ licet vbi testator facit mentionē de filijs ex se natis videat loqui de filijs immediatis. cū ppositio ex, denotet causam proximā z immediatā sui natura. vt legit z no. in. l. j. §. si ex incēdio. ff. de incē. ru. z nau. z. l. C. si seruus extero. tamē dicta verba porriguntur seu extēdunt ad vlteriores liberos. z sic verificat dictio ex hoc casu etiā in remotissima causa. z hoc ppter suadētē ratiōnē naturalē que inuitat ad hereditatē descēdētes z agnatos. facit. l. cōstat virū. supra quoz bonorū. z q̄ habet in l. j. §. penul. ff. de vē. inspi. z hoc satis hic pbat ex tex. isto. iūcto tenore testamēti. z potissime cū dixit testor aut filiū filiāve eē natā cū eo qd dr circa finē in respōsione dū dicit decessisset liberis relictis. z etiā dū dicit. sed etiā eos liberos. z hoc etiā tenuit bar. in. l. liberorū. in pen. col. ff. de vb. signi. z in eadē. l. etiā tenui qd appellatione filij si appositū fuerit nomē filij in cōditione extendit ad nepotes per hanc legē. z p predicta dixit hic An. q̄ si testator substituit heredi instituto si decesserit sine filijs ex suo corpore natis latissime accipit vbū filijs vt omnes cōprehēdat. vt hic est casus. z voluit Ang. in. d. l. liberorū. ¶ In gl. prima ibi aut pro. z sic dissoluit disiūcta in cōiunctā nec mirādū q2 sic ēt cōtingit in. l. penul. z in. l. generaliter. allegata in gl. z q2 etiā nō est absonū qd vna dictio ponat z exponat pro alia scdm subiectam materiā vt est gl. not. in. l. eas causas. ff. de cōdi. z demon.

2 †Que aūt sit ratio qd hic exponit dictio aut, pro z, cum hoc esse non deberet propterea q2 videtur qd verba deberēt sumi pprie z non improprie. z sic scdm ppriū significatū z nō scdm improprium. l. non aliter. ff. de leg. iij. gl. non dicit sed ratio colligi pōt ex summario z ex his que. ff. dixi videlicet qd verisimiliter mēs testantis in qualibet parte alternatiue solum cum non sit verisimile qd si liberos habuerit licet alie partes alternatiue verificantur voluerit substitutum admitti. z ideo hoc casu est speciale quod ad veritatem alternatiue non sufficit alteram partem verificari. z ideo hoc casu est speciale quod alternatiua resoluatur in coniunctam. ¶ In gloss. fina. in fin. ibi ab intestato. z sic non veniunt filij fratris ex testamento sed ab intestato tanq̄ proximiores tempore destituti testamenti. z est lōga differētia an veniant ab intestato an vero ex testamēto quia si venirēt ex testamēto possent reuocari illa que fuissent alienata per ea q̄ habent i auf. res que. C. cōia de le. qd nō poterunt facere etiā si veniāt ab intestato. vt etiā hic voluit Bart. Ratio autē quare veniunt ab intestato z non ex testamento potuit esse vt videt etiā glo. sensisse in fi. quia verba conditionalia non inducūt dispositionē. l. ex facto. z. l. si quis ita heres instituatur si legitimus. cum ibi no. ff. eo. z. l. si quis sub conditione. ff. si quis omis. cau. testa. z sic facit iste text. cum gl. quod si testator dixit si heres meus decesserit sine liberis talem substituo q̄ si institutus habuerit liberos tales liberi non poterunt ex tali testamento vendicare hereditatē per hūc tex. cū gl. fm Iac. de are. Unde dicit Bal. si liberi repudiaret hereditatē patris nō possent ex sua persona tāquā

substituti venire fm volūtatē testantis cū talia vba dispositio nem nō inducant velut plata cōditionaliter. z idē fm: Bal. te nuit Cy. h. referēdo Ja. de are. z facit qd not. idē Cy. in. l. j. C. d cōdi. inser. z qd legit z no. i. l. filiusfamilias. §. cū qs z. l. ex facto. §. si qs rogat⁹. z. §. fi. j. ad treb. Idē tenuit hic Ang. dicēs istā glo. esse diligenter notādā q2 valde quotidiana ē. z ex illa sumi tur regula qd vbicū q2 pater vel ali⁹ aliquē īstituit p2io loco. z substituit eidē vulgariter vel per fideicōmissuz sub cōditiōe si decesserit sine filiis qd nūquā liberi. z descēdētes ipsius hrdis instituti intelligerent instituti. z ideo ad hrditatē testātis nul lo modo ex testamēto vocant si institut⁹ decedat hrditate adi ta. supple z lapso tēpore ad deliberandū seu ad trāsmissionē iu ris deliberēdi aut etiā repudiata. l3 bn inuitant ex psona ipso rū liberorū ab intestato si inueniāt se proximiores tpe quo de stituit testm. facit qd habet in. l. si quis filio exhrdato. in p2inci pio. ff. ti. ij. z idē dicit si sint plures filij forte ipuberes instituti. vel etiā omnes puberes vel quidā puberes z alij impuberes z ipsis istitutis sit terti⁹ substitut⁹ post mortē ipsorū. nā scdm eū nō intelligunt inuicē substituti. z sic vn⁹ alteri solū legitimo iu re succedat. z sic abintestato z nō ex testamēto paterno. istit. de pupil. substi. §. vel singulis. vbi ēt casus inquātū dicit dicto ca su seruatū fuisse p testantē ius legitimarū hrditatū. facit. j. tit. j. l. si pater impuberis. z ita dicit se de facto vidisse iudicari in pdictis duab⁹ questionib⁹. l3 qdā doctores dicāt cōtrariū z nō bene qd diligenter tene menti. Et attēde q2 ista est cōis opi. qd si institut⁹ grauat de restituēdo hereditatē si decesserit sine li beris. vel si sit dat⁹ substitut⁹ sub cōditiōe si decesserit sine libe ris q si decedat cū liberis tales liberi nō intelligant vocati ex testamēto p ipsuz testatē vt voluit h glo. z sequit Bart. Jac. d are. Bal. z Ang. Oldra. th vt refert Saly. i. l. j. C. de 2di. isert. tenuit 2riū vc3 qd tales liberi itelligant esse vocati ex testamē to p2io per istū tex. qui videt hoc sentire dū dicit circa finē qd nedū fratrē sed etiā eius liberos ptulit substitutis. Item q2 fa uore liberorū vr esse adiecta dicta cōditio. z per cōsequens vr qd debuit ad hereditatē vocari ex testamēto ar. l. ij. si duo. j. de colla. bono. z. l. peto. in p2in. j. de leg. ij. z in hac parte videt icli nare Saly. in. d. l. j. th dixit in hoc cogitādū vidi iā de facto ali qua cōsilia p ista parte q pma facie vr valde equa z satis ratio nabilis p supi⁹ dicta. z iste passus nō vr esse absq3 dubitatiōe. Et vt p3 ex pdictis Saly. nō fuit ausus se firmare z merito p pter autoritatē glos. que est hic in cōtrariū. z etiā pter cōmu nem opi. doc. tenētiū cōtrariū pro q2 cōi opi. bn facit vt dictū est: q2 isti liberi fuerūt appositi in cōdictiōe z nō in dispositiōe z ideo non possunt dici vocati ex testamēto. z pro ista parte ēt facit qd habet in. l. filiusfa. §. cū qs. j. de leg. j. vbi p3 q l3 liberi nō essent hrdes istituti. vt q2 forte instituisset extraneū vniuer salē hrdē. z liberos i re certa excludent substituti. Et idē si libe ri fuissent exhrdati vt ibi p3 qd videt pcedere ēt si essent exhe redati mala mēte cū litera ibi indistincte loquit l3 glo. ibi de h dubitet. h indistincte vr hoc tenere in. l. ex facto. §. si quis roga t⁹. z. §. fi. z facit pro hoc rō: q2 in cōditionibus respicit merum factū. l. meuius. z. l. q heredi. j. de cōdi. z demō. z ideo videt suf ficere qd decesserit cū liberis l3 nō fuerint hrdes. z hec pars vi det habere ratiōes fortiores d iure vc3 qd dicti liberi nō possit venire ex testamēto ex quo solū fuerūt appositi in cōditiōe per ea que superi⁹ dicta sunt. Nec obstat iste text. dū dicit qd testa tor pretulit etiā liberos institutis nedū ipsuz institutū q2 pōt i telligi qd ptulit eo respectu q2 voluit ipsum substitutū venire nō solū si frater institut⁹ adiuit. l3 etiā voluit qd veniret si deces sisset institut⁹ cū liberis quāuis nō adiuerit neq3 repudiauerit hrditatē nō aūt ex eo q2 dicat inuitasse liberos ex testamēto: ex quo eos apposuit in cōditione nō autē in dispositione. Itē nō obstat si dicatur qd dicta cōditio videtur fuisse apposita fauo re liberorū: q2 satis videt cōtinere fauorē liberorū licet nō dicā tur vocati ex testamēto: q2 poterit institutus relinquere heredi tatē sibi delatā ipsis liberis si volet. Et satis etiā erit verisimile qd vollet pter naturale votū parentū. l. scripto. j. vnde liberi cū cōco2. z ideo nō sequit qd p h debeāt inuitari ex testamēto ex quo positi fuerūt solū in cōditione z nō in dispositione. itē nō ob. q habet in. d. l. ij. §. si duo. q2 ibi emācipat⁹ arctabat ad cōferēdū illi q erat in potestate si volebat venire secū ad succes sionē. ideo nimirū si emācipatus nō cōfert remanet ei⁹ portio penes existentē in potestate qui i totū succedebat de iure ciuili scdm ista tēpora licet pretor admiserit emācipatū secū vt colli git ibi z in. l. j. de cōiungē. cū emancipa. lib. itē nō ob. l. peto. de leg. ij. q2 istitutus fuit ibi rogatus vt esset cōtentus certa re tan tum. vnde si ali⁹ nō erit institutus videt id dixisse fauore veniē tiū abintestato vt debeat residuū illis restituere. z sic ibi dispo sitiue fuit locutus. ideo nō mirum si veniētes abintestato pos sunt petere ex tali testamēto sibi hereditatem restitui. sed hic te stator conditionaliter fuit locut⁹ de liberis. ideo non videtur posse venire ex testamēto z sic tutius videtur tenere opi. gloss. z

Questio no tabilis.

communem opi. pro qua dicit Ang. fuisse iudicatum quā opi. Oldra. z potissime q2 in iudicando z cōsulendo i dubio nō vi detur recedendū esse ab opi. glo. z cōmuni. p id qd not. Jacob. bu. in. l. j. C. qui p sua iuris. z Bar. in. l. fi. C. de pe. iudi. z Joan. an. in. c. j. z in. c. ne innitaris. extra de cōsti. Et ex pdictis po test determinari questio. quid iuris quādo quis est institut⁹ he res z grauat⁹ de restituēdo alteri si decesserit sine liberis an suf ficiat qd extent liberi licet non sint hrdes: vt q2 forte nō fuerit exheredati. nā videt dicendū qd nihilominus substitut⁹ exclu datur etiā si fuerint exheredati mala mēte vt superius dixi per ea que habent i. d. l. si filius. §. cū quis. z voluit etiā Pe. z Cyn. in. l. j. C. de cōdi. inser. Nec obstat qd exheredatus habet p mor tuo. l. j. §. si pater. j. de cōiungen. cū emāci. libe. z † sic nō d3 noce re substituto filiū exheredari sicut nō noceret si esset mortu⁹: q2 potest responderi vt dicit Saly. in. l. j. C. de cōdi. inser. q exhere datus habetur p mortuo quo ad se seu quo ad cōmodū suum sed non quo ad alienum. d. §. cū quis. Hec tamē solutio non vi detur omnino bona p id qd habet in. d. §. si pater. z q ibi not. Bar. vbi videtur pbari qd etiā ad cōmodū alienum habet p mortuo. S3 dic qd illud pcedit qn ille q est exhrdat⁹ vocabat z cōcurrebat in successione p modū dispositiōis cū alio si non fuisset exheredat⁹. vnde si excludit per exheredationem non concurrit cū alio. nec impedit illum in totū succedere. Sed hic loquimur quando ille qui est exheredatus impediebat aliū fa ciendo cōditionē dispositionis deficere ex qua ali⁹ venire vole bat z succedere. ideo non attendit an sit exheredatus vel nō. l3 an sui filij vt patet in. d. §. cū quis. facit qd not. Bar. i. d. §. si pa ter. Et hoc intellige scdm Ange. z fuit etiā dictum Bar. i. d. §. cū quis. q2 excluditur substitutus qn decedit cū liberis institu tus quis liberi nō sint heredes: duntamen potuisset esse. secus si non potuissent esse: vt q2 fuissent deportati vel damnati ad metallū q2 habent pro mortuis. l. j. §. fi. j. de 2tab. z. l. si necē. §. si deportatus. j. de bo. libe. z idem si tales liberi fuissent pfessi regulā mēdicantiū qui non sunt capaces hrditatū. vt sunt fra tres minores i cle. exiui. de verb. signi. nā tales liberi ex q sunt incapaces habent p mortuis: z sic operat tunc illud mors ciui lis qd naturalis. facit qd no. in. l. gall⁹. §. z qd si tantū. j. de li ber. z posthu. z qd not. per Dy. z Bar. i. l. ex ea parte. j. de vb. ob. z per Cy. in. l. fi. C. de epis. z cle. z ista est cōmunis opin. th Saly. in. d. l. j. de cōdi. inser. vr dicere qd si extaret fili⁹ deporta ti instituti: q2 in cōditionibus respicitur merū factū. d. l. meui⁹ z. l. qui heredi. substitutus excluderet. nec ob. l. ex facto. §. si qs rogatus. q2 ibi loquit de suscepto post deportationem q nō fa cit excludere substitutū: q2 tūc videt quodāmodo nat⁹ ex nouo homine scdm eū vt ibi videt colligi. secus qn erat natus ante deportationē ipsius instituti. Sed qcquid dicat vt prediti cō muniter tenet 2trariū: q2 tūc nō potest cōsiderari fauor libero rum qn sunt penitus incapaces z nihil potest eis relinqui. Et ideo tunc d3 venire substitut⁹ put volunt doc. communiter. † Et aduerte inquātū dixi de professo in ordine mendicāti um bene posui exemplū de ordine fratrū minorum. nā illi sunt penitus incapaces hrditatū. secus dicit Bal. in fratribus pre dicatoribus. l. cū acutissimi. ad fi. C. de fideicō. nā3 licet tales di cantur de ordine mendicantiū. vt patet in cle. j. de regula. z i. c. q2 quorundā. de elec. in. vj. tamen illi ex regula nō sunt incapa ces in cōmuni: q2 profitent regulā Augustini. facit qd habet in. c. certe. z. c. nolo. xij. q. j. quis ex constitutionibus per sedem apostolicā approbatis dicant mēdicantes. vnde nō sunt peni tus icapaces put sunt fratres minores q ex regula ipso2 sunt incapaces hereditatū. vc3 vt illas nō retinēt sed vēdāt z expē dāt pecuniā in eorū necessitatibus. facit qd legitur z not. in. c. j. p glo. z Joā. an. extra de reli. domi. lib. vj. z sic dicit bald. velle Frede. de se. in suis cōsilijs. facit qd ipse no. in suo cōsilio. xij. itē aduerte q2 dicit Bal. in. d. l. cū acutissimi. qd qn institut⁹ gra uat de restituēdo sub conditiōe si decesserit sine liberis. qd nō videtur liberi substituti. z h voluit glo. h. z videt esse casus in l. j. C. de pactis. vbi videt qd si ille qui erat grauat⁹ de restituē do hrditatē sibi assignatā sub cōditiōe si decesserit sine liberis. facit pactū tēpore quo nō h3 liberos de restituēda minori par te q fuerit grauat⁹. q parte indistincte post mortē suā restitue re si 2tigit qd tēpore mortis postea reperiat habere filios quos certū ē facere deficere cōditionē. ex quo extant tēpore mortis. li cet nō extarēt tēpore pacti. vt patet ex his q habent in. l. filius famlias. §. cū quis de leg. j. z in. l. ex facto. §. si qs rogat⁹. el. ij. j. ad trebe. a 2rio sensu nō pter hoc min⁹ seruabitur pactū z sic d3 restitui pars de qua fuit conuentū non obstante qd extent liberi ex rogato de restituēdo. vt pbatur i. d. l. j. qd nō cōtinge ret si liberi intelligerent substituti: q2 tūc in preiudicium eoru3 non tenuisset pactu3: per ea que habetur in. l. fi. §. j. z in authē. res que. C. cōmunia de lega. z sic necessario oportet dici ex quo pactū preiudicat ipsis liberis qd nō intelligebantur substituti. Item pro ista parte videtur esse casus in. l. ex facto. §. ex facto. ad trebellia.

ad trebellia. nā ibi dicit̃ q̄ si grauat⁹ de restituēdo si decesserit sine liberis post mortē testantis habeat liberos ⁊ adit hereditatē et postea deportet̃ q̄ tūc substitut⁹ excludit̃ ꝓpter superstitiā liberoꝝ ⁊ hereditas cōfiscata spectat ad fiscū simpliciter. vt ibi p3 ⁊ sic liberi nō intelligūt̃ substituti: q2 tūc nō trāsiret hereditas simpliciter ad fiscū s3 cū suo honere. ⁊ sic cū sua cā vt ꝓbat̃ etiā in dicto. §. in fi. ⁊ l. cū fisco. ff. ad trebel. ⁊ sic trāsiret ad fiscū cū onere restituēdi ipsis liberis si intelligerēt substituti. cuius cōtrariū ibi dicit. l3 secus q̄ liberi essent suscepti post deportationem q2 illi nō faciūt deficere conditionē vt ibi dicit̃. ⁊ iō tūc excludit̃ substitutus ⁊ hereditas trāsit ad fiscū cū suo onere ⁊ cū sua cā. ⁊ sic cū onere restituendi illā substituto per testantem vt ibi dicit̃. ⁊ si dicat̃ q̄re liberi suscepti ante deportationē vel concepti licet postea nascāt̃ faciūt deficere cōditionem ex quo ipsi nō vocant̃ sed fiscus. dic illud cōtingere q2 inspicit̃ merū factū in cōditionibus. l. meuius. ⁊ l. qui heredi. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ d. l. filius. §. cum quis. licet hoc non cōsideret̃ in cōceptis post deportationem: q2 illi cēserent̃ ex nouo quodam modo homine nati. vt ibi innuit̃: ⁊ no. bene per. d. l. j. C. de pac. ⁊ dictū. §. ex facto. q2 dicta duo iura apte vident̃ ꝓbare opi. cōmunē. nec ob. q̄ hr̃ in. l. titia seia. §. seia libertis. de leg. ij. q2 ibi loquit̃ quādo talia verba dispositiue fuerūt ꝓlata: q2 ex illis presumit̃ testatorē fecisse tacitā substitutionē. vt ibi not. per gl. ⁊ Bal. q̄ ratio cessat in casu proposito. vt dictū est sup gl. Itē aduerte q2 in casu huius. l. et testator videt̃ vocasse liberos abintestato tacite. s. qñ frater nō eēt heres ipsi testāti. nā tūc tāquā ꝓximiores tēpore quo destituit̃ testm̄ vocāt̃ ad successionē defuncti abintestato. sed vbi īstitut⁹ eēt heres ⁊ fuisset rogat⁹ de restituēdo hereditatem si decesserit sine liberis: tūc nō pōt dici q̄ liberi ipsi⁹ instituti videbāt̃ inuitari ad successionē abintestato ipsius testātis. q2 illa nō habet locū ex quo institut⁹ nō adiuit. possūt tñ dici vocati ad successionē testātis abintestato. si ipse institut⁹ q̄ fuit grauatus decedat abintestato. nā tūc eius liberi succedūt abintestato. ⁊ consequēter etiā erūt heredes testātis ꝑ illā regulā. q2 heres heredis primi testatoris poterit dici heres. l. fi. C. de here. instit. ⁊ sic respectu cause immediate poterit dici heres abintestato ipsi testatori defuncto. l3 attēta cā mediata possit etiā dici esse heres ex testamēto ⁊ institut⁹ cui succedūt abintestato ipsi liberi sint heredes ex testamēto ipsi testatori ꝑ id q̄ legit̃ ⁊ no. per gl. ⁊ doc. in. l. ij. ⁊ iij. s. de peti. here. Et per hoc habes declaratū qualr̃ debet intelligi illud q̄ dixit hic gl. fi. ¶ Extra glo. tāgit hic Bal. q̄ certū est q̄ si aliqs instituit̃ ⁊ grauat̃ de restituēdo si decesserit sine liberis. ⁊ si ingredit̃ monasteriū q̄ fit capax in cōi. ⁊ sic excludit̃ substitut⁹. vt ꝓbat̃ in authē. nisi rogati. ⁊ in corpore vñ sumit̃. C. ad trebe. ⁊ i. c. in p̄ntia. extra de ꝓba. Quid iuris si testator dixit instituo talē filium ⁊ si decesserit sine filijs ex se natis vel sine filijs ex suo corpore natis substituit titiū. an si post mortē testātis fili⁹ ingrediat̃ monasteriū q̄ fit capax bonoꝝ in cōi. an excludit̃ substitutus. vr̃ q̄ sic ſm eū ꝑ dictā auť. nisi rogati. ⁊ d. c. in p̄ntia. S3 ipse tenet cōtrariū ⁊ allegat ad hoc gl. in. c. raynal. extra de testa. Sed certe glo. ibi hoc nō dicit. sed bñ dicit ibi hoc Hosti. vt ibi refert Jo. an. super gl. ⁊ fuit etiā opi. Jaco. de belui. put apparet ex his que scripsit ipse Jac. in auť. de sanctis. epis. §. s3 hoc p̄nti. collat. viij. ⁊ p̄dictoꝝ opi. vr̃ ibi sequi Joā. an. de quo inferi⁹ dicā. secus dicit Bal. si testātor dixisset simplr̃ si decesserit sine filijs substituo titiū: q2 tūc bñ excluderet̃ substitut⁹ si fili⁹ ingressus fuerit monasteriū. intelligo q̄ fit capax bonoꝝ in cōi. vt. s. dixi sec⁹ dicit si nō ingrederet̃ monasteriū sed decederet cū filijs adoptiuis vel spurijs vel naturalibus legitimatis: q2 tunc venit substitutus ex eo q2 nō sufficit factū esse ad implēdū cōditionē. l. fideicōmissum. ff. de cōdit. ⁊ demon. ⁊ l. si ita qs. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ l. fi. C. de his qui ve. eta. impe. ⁊ sic residet Bal. S3 aduerte in quātū videtur velle q̄ naturales etiā legitimati nō excludāt substitutū. videt̃ male dicere. q2 naturalis etiā nō legitimat⁹ facit deficere cōditionē substitutionis. nisi repugnaret dignitas testatoris vt ꝓbat̃ in. l. ex facto. §. si qs rogat⁹. ff. ad treb. vbi etiā de hoc plene dixit. ⁊ sic multo fort⁹ naturalis legitimat⁹ excluderet substitutū. Sed si fuisset spuri⁹ q̄ non excludebat substitutū. an si fuerit legitimat⁹ excludat substitutū. Bal. hic vr̃ velle q̄ nō. ⁊ ita vr̃ velle in. d. l. si ita qs. §. fi. q2 l3 spurius ꝑ legitimationē efficiat̃ legitimatus tñ ſm eū nō dicit̃ legitime natus vere sed potius ꝑ fictionē. facit q̄ notauit gl. in. c. innotuit. extra de ele. Sed ipse idem Bal. videt̃ voluisse contrariū vc3 q̄ legitimatus excludat substitutum in. l. cū acutissimi. C. de fideicom. ⁊ in. l. eā quā. C. eo. ⁊ istam partē tenuit Jac. de aret. vt refert Joā. and. in addi. Spec. in tit. de succe. ab in testa. ad fin. ⁊ cū illo trāsit ibi Joan. an. ⁊ hoc idē tenuit Ang. in sua questione que incipit, nobilis quidā genere. ⁊ illa etiā videt̃ esse cōmunis opi. ⁊ illā sequit̃ do. Anto. de but. in c. per venerabilē. qui fi. sint legiti. de quo plene dixi in. l. ex facto. ff. ti. j. ⁊ in. d. l. ex facto. §. si quis rogatus. Ideo pro nūc vlterius non insisto. sed redeo ad id quod dictū est. s. quādo testator dixerit si decesserit sine filijs ex se natis vel ex suo corpore natis. an tunc si ingredietur monasterium substitutus excludatur. nam Bald. vt predixi tenuit ꝙ nō ⁊ silr̃ alij de quibus predixi. Sed Dy. in. d. l. si ita quis. §. j. tenuit cōtrarium per illam rōnē q2 illa verba ex se natis vel ex suo corpore natis. tacite subintelligebāt̃ etiam si nō fuissent expressa. q̄ patet per ea que habentur in. d. §. j. ⁊ in. d. l. fideicōmissū. in quibus patet q̄ fili⁹ adoptiuus nō excludat substitutum. q2 nō est nat⁹ ex filio suo grauato nec ex suo corpore descendit. ⁊ ideo non excluditur substitutus per ingressum monasterij quando dicta verba nō sunt expressa. vt p3 in. d. auť. nisi. ⁊ in. d. c. in presentia. ¶ Eadem ratione debet excludi quādo dicta verba sunt expressa. q2 expressio eorum que tacite insunt nihil operatur. l. iij. ff. de leg. j. Et istam partem tenuit Rycar. malū. ⁊ Cy. in. d. auť. nisi rogati. ex eo q2 ſ3 eū qñ dicta verba nō sunt expressa per ingressū monasterij excludit̃ substitutus ex eo q2 illa cōditio si decesserit sine filijs reijcitur ⁊ habet̃ pro non scripta. q2 videtur impedire vitam contemplatiuam. ⁊ sic censetur esse turpis quatenus illam haberet impedire. Ideo ne timore grauaminis quis impediatur a vita contēplatiua voluit ius quod tūc cōditio predicta reijceret̃ ⁊ haberetur pro nō valida ⁊ pro nō scripta. vt videtur ꝓbari in. d. §. sed hoc presenti. Idē tenuit Bar. in. d. l. si ita quis. §. j. adducens etiā tres rōnes. de quibus ibi per eū. Sed vt dixi, Bal. ibi tenuit cōtrarium ⁊ alij de quibus. s. dixi. ⁊ potissime Jaco. de bel. in loco preall. in publica disputatione hoc tenuit. Mouetur q2 qñ verba sunt simplicia. vt q2 dictum fuit simpliciter si filius me⁹ decesserit sine filijs tunc recipiunt interpretationē ⁊ pro tanto ius in dicto casu interpretat̃ q̄ si intret monasteriū cōditio substitutiōis reijciatur. S3 qñ verba testatoris sunt clara ⁊ aperta. vt cōtigit qñ expresse dicit ex suo corpore natis. tūc dicta vba nō egēt interpretatione. ex quo sunt certa. l. ille aut ille. §. cū in ver. ff. de lega. iij. ideo tūc stamus verbis testatoris. ⁊ sic videtur q̄ tūc nō debeat excludi substitut⁹. ⁊ hoc potissime ꝓcederet ſm Bal. in. d. §. si testator dixisset si decesserit sine filijs ex suo corpore natis volo talē substitutū esse ⁊ si ipse filius meus ingrediatur monasteriū. dicit tñ Ricar. malū. velle etiā hoc casu substitutum excludi. q2 multo fortius videt̃ tūc cōditio adiecta repugnare vite cōtēplatiue. ⁊ ideo multo forti⁹ debet reijci. sed ipse dicit communē opi. esse seruādā ⁊ obseruātiā cōmunē eē in ɔ̄riū. ex quo apparet de aperta voluntate testātis. mihi videtur q̄ decisio hui⁹ questionis stat in hoc: reijciat̃ conditio illa si decesserit sine filijs. vel si decesserit sine liberis qñ ingredit̃ monasteriū ex eo q2 videtur impedire vitā contēplatiuā ⁊ per hoc censeat̃ esse turpis. ⁊ tunc ꝓcedat opi. Dy. Bar. ⁊ Cy. ⁊ etiā ipsi⁹ Rycar. malū. Sed si teneremus q̄ in dicto casu ingredit̃ monasteriū dicta conditio si decesserit sine filijs vel sine liberis nō reijciatur ex causa quā dicit Rycar. S3 q2 sic visū fuit legislatori fauore pie cause vt ī dicto casu cōditio sit inualida ⁊ ꝓ non scripta, tūc posset ꝓcedere opi. Jac. de bel. ⁊ sequaciū. q2 interpretatio ⁊ declaratio solū reperitur facta quādo est simpliciter apposita dicta cōditio. ⁊ nō qñ apparet expresse de mente testātis. Ideo tūc videt̃ cessare dicta interpretatio ⁊ declaratio ꝓ hac pte. q2 in dicto. §. s3 hoc p̄senti. dicit̃ q̄ si grauatus intrat monasteriū conditio habet̃ ꝓ nō valida ⁊ pro non scripta. ⁊ habetur perinde ac si non fuisset apposita. vt ibi tāgit gl. ⁊ nō dicit̃ ibi in tex. nec in glo. q2 cōditio reijcit̃ vt turpis. nā re vera cōditio in seipsa nō est turpis sed honesta. vt de se p3. ⁊ ideo videt̃ q̄ nō debeat dici ꝙ reijciatur vt turpis tñ vt dixi superi⁹ Rycar. ⁊ sequaces intelligūt l3 hoc nō exprimat̃ in. d. §. s3 hoc p̄senti. ꝙ reijciat̃ qñ ingredit̃ monasteriū ipē grauatus tanꝙ impediens vitā cōtēplatiuā. q2 forte si videret substitutū debere venire ⁊ bona nō transire in monasteriū. vel nō debere distribui in pias causas. remoueret̃ ab īgrediendo monasteriū. ⁊ ideo quatenus videtur impedire vitam contemplatiuam videtur esse turpis ſm istos. ⁊ propter hoc reijcitur tanꝙ inualida ⁊ habetur pro non scripta vt dicitur in dicto. §. sed hoc p̄senti. S3 re vera tex. nō exprimit clare dictā cām ⁊ ideo iste passus nō est sine dubitatiōe. ⁊ potissime q2 si qs spiritu dei ducitur ad intrandum monasterium, non videtur mihi verisimile q̄ dimittat ingressū. licet bona trāsiret ad substitutum. ⁊ sic nō videtur q̄ tale grauamen verisimiliter remoueret quē ab ingressu. Ideo mihi videt̃ opi. Jac. de bel. multū equa. tamen vt predixi non est sine dubitatione ꝓpter superi⁹ dicta ⁊ propter opi. doc. de quibus. s. Et adde etiā predictis q̄ dicta sunt per Jo. an. in. c. Raynald⁹. super gl. videtur velle q̄ nedū qñ dictū est ex suo corpore natis. sed etiā si dictū esset sine filijs legitimis ⁊ naturalibus. q2 solū videntur comprehendi qui nascuntur in legitimo matrimonio non excludet̃ substitutus per ingressum monasterij nec ꝑ talē tm̄ vel adoptiuum l3 qñ dictū esset simplr̃ sine liberis vel sine filijs excluderetur substitutus ꝑ naturalē. vt patet in. d. l. ex facto. §. si quis rogat⁹. q̄ tene mēti. An tamen sit verum potes colligere ex superius dictis. Et aduerte q2 l3 Bal. in. l. j. C. de ɔdi. inser. tāgat qñ testātor dixit si decesserit sine liberis ex se natis dicēs q̄ nedū cōtinet̃ fili⁹ vel filia q̄

immediate nascunť ab ipso grauato lꝫ etiā aliȷ̄ descēdentes ꝓpter cōiunctionē sanguinis. lꝫ immediate nō nascunť ex grauato. tñ nihil tāgit de materia ibi superius tacta. sed bñ tāgit in auť. nisi rogati. vbi tāgit ⁊ recitat opi. Dy. ⁊ Ric. quā sequunť Cy. ⁊ Bar. ⁊ eā etiā dicit tenuisse Joā. an. i. c. in pñtia. añ glo. i nouella. super ꝟbo tene. Sꝫ certe Joā. an. ibi nō approbat opi. Dyn. nec reprobat. sed remittit ad no. per se in. c. raynal. vbi videť sup glo. dicti. c. inclinare i opin. Host. ⁊ Ja. de bel. ⁊ superiꝰ dixi. Recitat ēt Bal. in. d. auť. opi. Jac. de bel. ⁊ illam dicit etiā esse equā ⁊ pro illa allegat qꝛ in cōtractu inter viuos 𝔮ueniri ne res trāseat ad monasteriū. l. si ita qs. §. ea. ⁊ l. cū ibi no. ĵ. de ver. ob. ⁊ in. c. j. ꝺ milite ⁊ vasallo qui bellica ar. depos. in vsi. feu. ergo eadē ratione debet testatoꝛ posse disponere in vltima volūtate vt nō trāseant sua bona ad monasteriū ꝙ satis videtur facere qñ apposuit 𝔮ditionē si decesserit sine filiȷ̄s ex suo corpore natis. ⁊ ideo vř tūc qꝺ per ingressum monasteriȷ̄ nō excludať substitutꝰ. ⁊ ꝓ hoc ēt allegat qꝛ in incertis nō certis locꝰ est cōiecturis. ⁊ nō in his q̄ sunt certa. l. cōtinuus. §. ita. de ver. ob. Et ideo cū sumꝰ certi satis de mēte testatoris qñ dixit sine liberis ex suo corpore natis. ⁊ iō videť qꝺ tūc nō debet excludi substitutꝰ per ingressū monasteriȷ̄. Et ibi etiā tāgit questionē quotidianā vꝫ si testatoꝛ relinquit filie sue mille si nupserit, ⁊ quingenta si nō nupserit ⁊ intrauerit monasteriū an si ītrat monasteriū habebit mille: an vero quingēta. naꝫ Thomas de for. tenuit qꝺ habebit mille dicēs qꝺ reȷ̄icitur illa cōditio si nupserit quasi impediēs vitam cōtēplatiuam per id qꝺ habeť in. d. §. lꝫ hoc p̄senti. Sꝫ ipse dicit qꝺ cōmunis obseruantia ⁊ naturalis ratio est in cōtrariū. ⁊ hec opi. videť magis equa vt deseruiatur volūtati testātis. ⁊ etiā quādo fit mřimoniū carnale maioꝛ dos requiriť quā qñ qs intrat monasteriū ꝓpter maximas expēsas q̄ occurrūt in nuptiȷ̄s carnalibꝰ seu in matrimonio carnali. vt docet experiētia: qꝛ tot nō occurrūt in matrimonio spūali. 𝔮trariū tamē vidi de facto iudicari. vꝫ opinio Thome predicti ꝙ̄ sequiť Bart. ĵ. de his que pe. nomi. i. l. j. seu. ȷ̄ȷ̄. lꝫ ꝓ certo equioꝛ est opi. 𝔮traria quā Bal. dicit cōmunē opi. potest responderi ad. §. lꝫ hoc pñti. tenendo istā opi. qꝺ hic cōstat de expressa mēte testantis q voluit qꝺ quādo ingredereť monasteriū solum haberet quingenta. ibi autē loquiť qñ relinquitur certa res vel quātitas mulieri si nupserit. quo casu diciť qꝺ lꝫ non cōtrahat matrimoniuꝫ carnale sed intrat monasteriū nihilominꝰ habebit relictū ⁊ sic non facit contra id qꝺ proxime dixi. Saly. vero in dicta auť. nisi. dicit qꝺ qñ grauať sub cōditione si decesserit sine liberis intrat monasteriū tūc substitutꝰ excludiť scꝺꝫ glo. ⁊ aliquos doc. qꝛ monasteriū habeť loco filiȷ̄ seu filioꝛū. Sꝫ certe vt ipse dicit de iure ciuili hoc nō bene probatur nec h̄ diciť in. d. §. sed hoc de presenti. bene probatur de iure cano. in. c. i p̄sentia. extra de proba. Dicit tamē quod licet habeatur loco filiȷ̄ ciuiliter: quia nō pōt dici quod filius sit naturaliter descēdēs ex grauato. ⁊ ideo dicit qꝺ lꝫ filiꝰ ciuilis nō facit excludi substitutū: tñ fallit fauore religionis. ⁊ sic fauore monasteriȷ̄ qꝺ qs est ingressꝰ. Sꝫ vbi testatoꝛ expresse dixit sine liberis ex suo corpore natis: qꝛ tūc monasteriū nō pōt habere loco talis filiȷ̄. ido tūc per ingressum monasteriȷ̄ nō excludeť talis substitutꝰ. ⁊ sic itelligiť auť. nisi. ⁊ i corpore vñ sumiť. ⁊ i. c. in pñtia. qñ simpliciter apposita fuit 𝔮ditio si ꝺcesserit sine filiȷ̄s. secꝰ qñ dictū fuit sine liberis vel sine filiȷ̄s ex suo corpore natis: qꝛ tūc nō habēt locū dicta iura scꝺm eū. Et sic etiā dicit tenuisse Mar. de sil. ⁊ fuit etiā opi. Jaco. de belui. vt predixi. ⁊ videť etiam hanc velle esse cōmunē opi. quam tene menti: qꝛ re vera vt superius dixi hec opi. equioꝛ videť. Et ex predictis patet Bal. nō fuisse sibi 𝔮trarium in hac materia. sed potius vbi de materia tetigit tenuisse idem.

Summarium.

1 Uelle habet suum contrarium nolle, non autem non velle.
2 Exheredatio non valet facta de filio si heres esse nollet.
3 Ineptum censetur impossibile.
4 Ridiculosum fieri non expedit.
5 Conditio ⁊ sic immixtio quandoqꝫ fit per eundem actum.
6 Repudiare nequit qui volūtarie hereditatem agnouit.
7 Adire censetur conditionē implens sub qua institutus est.
8 Existentia sui heredis quid operetur.
9 Testis dicens aliquid extra articulos ꝓpositos nō auditur.
10 Suus si conditionem impleuerit ilico suus heres efficitur.

Iam dubitari Seruꝰ pōt īstitui sub 𝔮ditione si voluerit nec eget exhr̄datio ne i cōditiōis euētū. ⁊ ꝑ illā efficiť volūtariꝰ. ⁊ īplēdo cōditionē vř adire hr̄ditatē. h. d. Et diuidiť i duas partes ꝑcipales. nā prīo dicit de istōnis substantia. secūdo de acquisitiōe hr̄ditatis. scꝺa ibi non ab re. ¶ In tex. ibi ne. alias nec. etiā si habes ne expōe ꝑ an. aliq ꝟo neutrū p̄dictoꝝ habēt. ⁊ fm p̄dictas lr̄as dū lr̄a dicit possibilis expone. i. apta. ¶ Itē ibi excessus expone. i. disgressus seu disgressio. nā. s̄. de forma instōnis est dictū. nūc autē disgrediť formā acquisitiōis hereditatis ⁊ eius qualitatē. Sꝫ lꝫ iste articulꝰ sit q̄dā disgressio: tñ qꝛ aliqualiter lꝫ parum tāgit primū articulum nō ꝺꝛ esse ab re. i. absqꝫ cā fieri. vt tāgiť i glo. ¶ In tex. ibi 1 si sui pareāt. subaudi aīo se īmiscēdi. vt tāgiť i gloss. ¶ † Not. ex. tex. qꝺ cōtrariū quātū ad velle est nolle. nō aūt ē eiꝰ cōtrariū nō velle. vt hic satis colligi pōt: qꝛ nō velle ē mediū inter velle ⁊ nolle vt ꝓbať ꝑ ea q̄ leg. ⁊ no. i. l. filiȷ̄ matris. §. j. ad tertul. ⁊ i. l. ȷ̄ȷ̄. C. de iur. ⁊ fac. ig. ⁊ i n. l. q pr̄is. C. vñ liberi. vt ꝓbať ēt i simili in. l. ȷ̄ȷ̄. alias. j. §. scientiā. s̄. de trib. ⁊ facit qꝺ no. in. l. aliqñ. ĵ. de 2 cōdi. ⁊ demō. ⁊ i. l. si ita legatū. §. illi si nolet. ĵ. de leg. j. ¶ † Itē no. qꝺ exheredatio facta de filio si heres esse nollet est inepta ⁊ ridiculosa. Et est ratio qꝛ ibi exheredatio ꝺꝫ esse quedā ꝑuatio. lꝫ nolēs esse heres priuat se sua volūtate. ⁊ sic exheredatio nō inuenit quid priuet: qꝛ nō inuenit habitū qui posset ꝑuari. ⁊ ista est ratio ineptitudinis: qꝛ oīno ꝑuatio p̄supponit habitū. vt. l. 3 decē. de ꝟ. ob. ⁊ l. manumissiōes. de iusti. ⁊ iure. ¶ † Itē no. qꝺ illud qꝺ est ineptū censeť esse impossibile. ⁊ simil'r censeť esse vitiosum. s̄. eo. l. liber homo. §. j. ¶ Itē no. qꝺ licētia abstinēdi facta a testatore facit de suo volūtariū de iure ciuili. ⁊ istud ē qꝺ dixi ⁊ voluit glo. i. l. papinianꝰ. §. quarta. s̄. de ioffi. testa. qꝺ facit ad ea q̄ dixi in. l. si filius heres. s̄. de libe. ⁊ posthu. ⁊ ꝙ diceť post glo. ¶ Itē not. qꝺ nulla est magis ꝑtātiua cōditio ꝙ̄ ista si velit. qꝛ nihil ē magis liberū quā volūtas. Unde dicūt theologi qꝺ volūtas nō pōt cogi p̄cise. ⁊ ꝓbať ꝑ ea q̄ habenť in. l. cū proponas. C. eo. ⁊ l. pe. s̄. ꝺ arb. Et ex hoc ēt no. qꝺ qñ apponiť cōditio potestatiua nō expedit qꝺ filiꝰ exheredeť sub 𝔮ria condi 4 tione. ¶ † Itē no. qꝺ illud qꝺ est ineptū ⁊ ridiculosuꝫ nō expedit fieri. ¶ Itē no. qꝺ interdū fit disgressio ad aliā materiā ꝓpter aliquā cōnexitatē vt h̄ ꝓbať in ver. nō ab re. fm vnū itellectū. ¶ Et ex h̄ ēt nota ꝙ licitū ē facere disgressionē ad aliā materiā vel aliū articulū dūmodo q̊ ad aliqd lꝫ parū sit ꝑtinēs ad 5 ꝓpositū vt hic tāgit glo. ¶ † Itē no. qꝺ ꝑ eundē actū interdū impleť cōditio ⁊ sic immixtio. Est tñ differētia: qꝛ si sit actus declaratiuus volūtatis: tūc fit immixtio incōmutabilis. Si vero fit actus extrinsecus aptus ad implendū cōditionē. de quo tangeť in gloss. tunc fit immixtio legalis. ⁊ hoc ē qꝛ erit suꝰ. vt ꝓbať. ĵ. de cōdi. ⁊ demon. l. cōditionibꝰ. pupillus tñ nō perdit bñficiū abstinēdi de iure pretorio nisi cōstaret de animo: qꝛ tūc esset vera immixtio per id qꝺ habeť in simili in. l. j. §. si parendi. 6 s̄. de cōdic. ob cau. ⁊ qꝺ dicā i glo. ¶ † Itē not. qꝺ postquā qs semel spōte voluit esse hr̄s ⁊ agnouit hr̄ditatē nō pōt postmodum repudiare vel abstinere etiā si sit suus heres: qꝛ beneficiuꝫ abstinēdi qꝺ dať a p̄toꝛe suo ⁊ necessario nō vēdicat sibi locū nisi ante immixtionē naturalē alias actualē: nō postea vt h̄ ꝓbať. ⁊ in. l. in necessariȷ̄s. ĵ. de acqui. here. Nec obstat huic tex. inquantū diciť qꝺ si suus semel vult esse hr̄s nō pōt postea abstinere. facit qꝺ habeť in. l. antepe. ĵ. ad treb. ⁊ in. l. īpuberibꝰ. de acqui. here. vbi videť qꝺ licet suus acceptauerit hereditatē possit se abstinere qꝛ illud ꝓcedit si vult se abstinere ex bñficio speciali per beneficiū restōnis in integrū rōne minoris etatis. Sed de iure cōi non poterit se abstinere. ⁊ ita loquiť h̄. Et eodē mō pōt respōderi ad. l. si filiꝰ q patri. ĵ. ti. j. Uel pōt dici qꝺ vbi fuit heres solū ex immixtione legali nō ex actuali. vt ibi etiā not. hic autē fuit heres ex immixtiōe seu acceptatiōe actuali. ¶ Quid autē ecōtra si quis institutus sub hac cōditiōe si volet repudiet prīo loco hereditatē ⁊ re integra vult penitere ⁊ hr̄ditati se immiscere an poterit. Ang. dicit qꝺ sic ex bñficio. l. fi. C. de repu. hered. l. si quis suus. ĵ. de iure delibe. nā dicit qꝺ per adiectionē cōditionis predicte nō perdit suus bñficiū suitatis. de q̊ tangetur sup gloss. ȷ̄ȷ̄. Ideo ꝺꝫ posse penitere ⁊ se immiscere. qꝺ dicit ꝓcedere saluo nisi ipse suus habuisset substitutū qꝛ tunc beneficiū illiꝰ. l. nō vēdicaret sibi locū aperta iā via substituto ꝑ repudiationē ipsius instituti. vt no. ibi per Guli. ⁊ etiā i glo. ȷ̄ȷ̄. illiꝰ l. de q̊ dicēdū vt ibi no. ⁊ i. l. qꝺ si minori. §. sceuola. s̄. de mino. ⁊ in. l. si qs suꝰ. ĵ. de iure deli. vbi ēt tangiť de hac materia. Si aūt filiꝰ nō fuisset institutꝰ sub cōditione si volet. lꝫ sub alia cōditiōe q̄ posset vel posset īpleri vltimo vite spū an tūc tollať suitas remittiť ad ea q̄ ipse no. in. l. fi. ĵ. ti. ȷ̄ȷ̄. vbi vř velle qꝺ nō. ꝑ ea q̄ ibi habenť. ⁊ l. in cōditionibꝰ pupillꝰ. ĵ. de cōdit. ⁊ demō. Sꝫ certe veritas est qꝺ tūc interim ante implemētū cōditionis suitas est suspēsa ⁊ demū impleta cōditione reassumit vires. vt ꝓbať i. d. l. i cōditiōibꝰ pupillus. ⁊ facit qꝺ dixi i. l. corneliꝰ. ⁊ l. si 7 quis semproniū. s̄. eodē. ¶ † Ultimo not. qꝺ implens cōditionē sub qua est institutꝰ adire videť de quo dic vt in glo. ⁊ ꝑut sup ea diceť. ¶ In glo. j. in fi. ideꝫ ⁊ multo fortiꝰ dicas i aliȷ̄s q sunt sui vt sunt descendētes qui sunt in potestate. insti. de here. quali. ⁊ dif. §. sui. ⁊ facit quod habeť in. l. suus. in prin. s̄. eod. ¶ In glo. ȷ̄ȷ̄. ibi faciūt cōditionē. Ang. hic dicit ꝙ ista cōditio si volet in suo est cōditio quo ad acqsitionē: qꝛ nō acqriť hr̄ditas filio instituto nisi agnoscat illā. Sꝫ nō ē cōditio fm eū quo ad decla

ad declarationē hereditatis:q2 hereditas immediate pure defer tur ⁊ trāsmittit̄ fm eum licet nō agnita. Et hoc dicit sensisse gl. ⁊ Dy. post eum in.l.cornelius.§.eo.⁊ sic respectu dilatiōis insti tutio nō est conditionalis:q2 tunc nullo modo trāsmitteretur.l. vnica.§.in nouissimo.cū concor.suis.C.de cadu.tol. Et per hoc dicit q𝔡 testator non potest tollere filio beneficiū suitatis facien do eum heredem voluntarium vt hic facit.vel dando sibi here dem extraneum. Aut dando sibi substitutū vulgarem.nam ēt per exheredationē fm eū nō tollat̄ sibi beneficiū illud.l.papinia nus.§.si ex cā.§.de inoff.testa. Et sic tollit solum propter neces situdinem que solum fauore parentum est inducta.nō autē tol lit suitatem que fauore filiorum est inducta. Et per predicta in fertur quicquid operat̄ suitas quādo filius non est voluntarius sed necessarius.illud idem operatur quādo non est necessarius. sed simpliciter voluntarius.et hoc dicit esse de mente gl.fin.hic dū dicit q𝔡 solū operat̄ quod sit necessarius.de quo remittit ad not.per se in.l.si fili⁹ heres.§.de lib.⁊ posthu.⁊ sic residet Ang. Sed certe hec opi. Ang.q𝔡 qñ instituit̄ filius suus sub cōditio ne si volet.dicta verba nō faciunt institutionē conditionalē.sed solū dicūt conditionē quo ad acqsitionē hereditatis non vr̄ esse vera.nā videt̄ expresse esse cōtra tex.in.l.verba.ff.ti.j.⁊ i.l.corne lius.§.eo.vbi etiā dixi. Nec est verū q𝔡 gl.ibi dicat contrarium. sicut pōt patere ex his que ibi dicit gl.⁊ que etiam dixi super illa ⁊ gl.ista etiam aperte est cōtra Ang.vnde nō videt̄ bene dicere ēt in quātū dicit q𝔡 lʒ filius sit institut⁹ sub cōditione si volet tñ hereditas pure sibi defert̄:q2 imo nō videt̄ deferri ante existen tiā cōditiōis.⁊ sic vr̄ q𝔡 nō trāsmittat̄ cū cōditionaliter videat̄ delata per gl.in.l.vnica.C.de his q ante aper.tabu. Nec obstat etiam gl.fi.vt ibi dicet̄. Itē non obstat q𝔡 pater nō vr̄ posse tol lere suitatē sed solū necessitatē:q2 hoc nō est verū simplr̄.q2 insti tuendo eū sub cōditione potestatiua interim ante implemētum conditionis tollit suitatē.l.in cōditionibus pupill⁹.ff.de cōdi.⁊ demō.vbi ca.⁊ etiā ptʒ in.l.fi.ti.j.⁊ dixi in.d.l.cornelius.⁊ in.l.si fili⁹ heres. Itē nō est verū q𝔡 ꝑ exheredationē nō tollat̄ suitas q2 imo tollit̄ vt ptʒ in.l.in suis.de lib.⁊ posthu.saluo nisi rumpa tur testamētū ꝑ querelā q2 tūc anteq̄ rumpat̄ erit sublata vel su spēsa.sed rupto testamēto recuperat illā sicut etiā recuperat im pleta cōditiōe potestatiua.vt pʒ in.d.l.in cōditionibus pupill⁹. ⁊ sic proprie loquit̄.l.papinia.§.ex causa. An aūt per dationem substituti vulgaris tollat̄ existētia sui heredis,dixi in.d.l.si filius heres.⁊ aliquid dicā post glo. An vero tollat̄ ꝑ dationē cohere dis extranei dixi in.l.filius q patri.ff.ti.j.⁊ sic ptʒ Ang.nō bene dixisse in materia ista. Aduerte tñ q2 idē q𝔡 Ang.vʒ q𝔡 si su⁹ est institutus sub conditione si volet,institutio dicatur esse con ditionalis solum quo ad acquisitionem hereditatis.⁊ q𝔡 sit cen senda pura quo ad delationem ⁊ trāsmissionē hereditatis vide tur sensisse Dy.in.l.corneli⁹.§.e.⁊ ibi ēt tetigi.⁊ sequit̄ ibi Ray. ⁊ Bal.vt ibi ēt dixi.Sed vr̄ q𝔡 nō bene per pdicta. Nec obstat si dicat̄ q𝔡 propter beneficiū abstinendi datū per pretorem suo heredi vr̄ hodie idem esse iudicandum de suo q𝔡 de emācipato l.nā nec emācipatus.ff.de leg.j.Sed in emācipato q cēset̄ extra neus.l.j.§.extraneum.C.de rei vxo.ac.dicta cōditio si volet.non facit cōditionem sed remanet institutio pura.vt ptʒ in.l.verba ff.tit.ij.⁊ sic idem vr̄ dicēdum hodie in suo.nam respōderi potest q𝔡 lʒ suus equipararetur emācipato quo ad hoc vt nō cogat̄ esse heres inuitus.sic nec emācipatus.⁊ sic loquitur.d.l.nā nec emā cipatus.nō tñ sequit̄ q𝔡 per omnia equipararetur.nam videmus q𝔡 suus pure institutus fm cōmunē opi.transmittit etiā heredi tatē nō agnitā ad quoscūq3 vt plene probat̄ ꝑ Bar.i.l.vētre.ff. de acqui.here.⁊ ibi etiā dixi. ⁊ tamen emācipatus pure institu tus nō trāsmittit hereditatē nō agnitā nisi ad suos descēdētes l.vnica.C.de his que ante aper.tab. Et ideo non sequitur q𝔡 sit bona equiparatio de emancipato ad suū in casu huius.l.nā su⁹ pure institut⁹ interim dicit̄ heres lʒ habeat bñficiū abstinēdi et acquiritur sibi hereditas etiā ignorāti ex dispositione iuris cum beneficio tñ abstinendi. Facit q𝔡 legit̄ ⁊ no.in.l.ex militari.§.fi. cū.l.seq.ff.de testa.mili.⁊ in.l.si quis filiū.§.j.ff.de acq.here. Et sic tūc fit filio quedā acquisitio similis acquisitiōi q̄ fit legatario.an acqrit̄ legat.i etiā ignorāti cū potestate repudiādi. l.cū pater.§. surdo.ff.de leg.ij.⁊ ideo sicut cōditio si volet adiecta legato red dit legatū conditionale.l.si ita legatū.§.illi si volet.ff.de leg.j. Et ita eadē rōne cōditio si volet adiecta in instōne filij in potestate ⁊ sic sui reddit institutionē cōditionalē. Facit ad predicta q𝔡 le

8 git ⁊ no.in.l.si qs ita heredita.ff.tit.ij. ¶ Itē nō obstat si dicat̄ q̄ existētia sui heredis debet operari in fauorē filij.l.filius q pa tri.ff.tit.j. Et sic debet operari transmissionem licet filius sit in stitutus sub cōditione si volet:q2 respōderi pōt q𝔡 existentia sui heredis bene operatur in fauorē filij.quando no est sublata vel suspēsa. Sed secus quādo est sublata vel suspēsa vt cōtingit qñ filius est institut⁹ sub cōditiōe si volet, vel sub alia potestatiua. Et per hoc patet nō obstare rationes Ray.quas ipse tetigit in d.l.cornelius.⁊ de quibus etiam dixi ibi in addi. Ad illud autē

q𝔡 dixit gl.fin.in hac.l.patebit respōsio per ea q̄ dicētur sup illa. ¶ In gl.in ver.in potestate in fi.⁊ de materia dic vt dictū fuit in.l.suus in prin.§.eo.⁊ no.etiā in.l.si pater.alle.in gl. ¶ In gl. in ver.nō pōt.ibi in ciuilibus pʒ. No.bene ex glo.illud q𝔡 dicūt logici.s.q𝔡 negatio posita post signū vniuersale facit equipolle re suo cōtrario. Et hoc aperti⁹ voluit gl.in.l.legitimos.§.in legi timis.§.de legi.tu. ¶ In eadem gl.in fin.hoc declara melius ⁊ aptius per ea que dixi in notabilib⁹. ¶ In glo.in ver.nō ab re. ibi tangit parū.no.ex ista prima expositione glo.que videt̄ pla nior quo ad intellectū tex.q𝔡 licitū est facere disgressionē de vno facto ad aliud factū dūmodo illud factū saltē parū tangat pri mum factū si pertineat ad ipsum alias disgressio videtur esse vi tiosa.⁊ istud secūdū Ang.facit pro teste qui solum super articu lis porrectis iurauit dicere veritatē vt si disgrediat̄ illos nō va leat eius dictū nō teneat nisi per viā cuiusdā cōtingētie tangat articulum seu ptineat ad illū de quo remittit ad no.per Cy.in.l. mometanee.C.qui legit.perso.⁊ per hoc dicit cauē dū esse cū qs incipit loqui de certa psona an transeat ad regē Frācorū seu ad aliam diuersam rē. Sed aduerte ne erres q2 qten⁹ Ang.dicit q̄

9 si testis disgredit̄ dicēdo aliquid extra articulos quod nō per tineat ad articulos q𝔡 nō valet dictū suū.q𝔡 intellige quādo di cit extra articulos:q2 videt̄ quo ad illud dicere non iuratus ex quo iurauit solū super articulis. Secus si iurauit super articulis ⁊ tota causa:q2 tūc teneret eius dictū dūmodo ptineret ad cām licet sit extra articulū vt not.per Bar.in.l.si quis libertatē.§.de peti.heredit.⁊ in.l.si duo patroni.§.iulia.§.de iureiur.⁊ ideo sis cautus in practica vt facias testes iurare super articulis et tota causa non autē intelligas q𝔡 si testes iurant solū super articulis ⁊ aliquid dixerūt extra articulū non pertinens aliquo modo ad illū q𝔡 vitietur dictū testis etiam in eo q𝔡 dixi super articulo:q2 illud nō est verū cū vtile per inutile non vitiet̄.l.certi condictio. §.quoniā.cū ibi no.§.si cer.pet.⁊ extra de reg.iur.c.vtile.lib.vj.⁊ sic debes itelligere dictū Ang.alias male dixisset. ¶ Et no.q𝔡 secūdū istā primū intellectū est.§.j.ibi nō ab re.⁊ respicit sequētia que dicūt̄ in ver.suis itaq3.⁊ sic ibi nō est.§.fm istū intellectum. Sʒ cōtinuatur cū precedentib⁹ dictis in ver.nō ab re. Sed fm duos sequētes intellectus iste ver.non ab re.respicit precedētia nō sequētia.⁊ sic i ver.suis itaq3.q2 deberet esse.§. ¶ Itē aduer te q2 fm intellectū scōm verbū ab re.cōstruitur cū verbo subiun gitur. Sed scōm tertiū intellectū cōstruitur cum verbo excessus. secūdus tamen ⁊ tertius intellect⁹ satis ad eūdē finem tendunt. Ang.vero dicit q𝔡 gl.voluit in scdo intellectu q𝔡 non est ab re hoc est nō est absurde subiūgat̄ hic excessus.i.hic casus.⁊ hec ꝓ uisio q𝔡 instituat̄ ali⁹ si fili⁹ nolit esse heres.⁊ istā dicit esse men tem gl.in scdo intellectu. In tertio vero vult gl.scōm eū q𝔡 ex cessus.i.superfluū vitiosum ⁊ ineptum est q̄ filius institut⁹ sub conditione si velit exheredetur.⁊ scōm eū isti tres modi loquen di seu tres intellectus positi in gl.differūt inter se. q2 fm primū intellectū excessus accipit̄ ꝓ disgressione de vno casu ad alterū casum que nō improbat̄ ex quo primum casuʒ aliqualiter cōti gerit. Sed fm secundū intellectū nō accipitur pro disgressione sed pro consilio.nam cōsiliū est q𝔡 filio instituto sub eadem cō ditiōe substituat̄ alius si filius nolit esse heres. Sed scōm tertiū intellectū accipit̄ intellectus seu disgressio pro quadā superflui tate:q2 superfluū est filiū institutū sub cōditiōe si velit exhereda re in contrariū conditionis euentum. Et quēcunq3 intellectum teneas non est vis vt ipse dicit. Sed id quod dixi.§.videtur mi hi fuisse de mente glo.si bene ponderetur.licet Ang. intelligat gl.prout.§.dixi. ¶ In eadē gl.ibi futurum subiunctiui.subau di an valebit substitutio an erit variationi locus.⁊ istud scōm videt̄ fuisse magis de mente glo.propter legē quā ibi allegat. ¶ In ea.gl.ibi si quis stipulatus.vbi patet q𝔡 aliud est si quis stipulatur sibi stichum aut pamphilū si dicat quē volā.aliud si dicat ei quē voluero:q2 primo casu licet eligat vnū pōt variare ⁊ redire ad aliū.sec⁹ in secūdo casu.⁊ sic videret̄ idē dicendū in proposito.vt institut⁹ sub cōditione si volet licet semel dicat se velle posse variare.sec⁹ si dixerit si voluerit.sʒ certe vtrobiq3 idē est dicendū.vnde gl.in ver.vel dic dixit idem dicendū per que cūq3 vba facta fuerit istitutio.⁊ sic siue ꝑ verbū volet:siue ꝑ vbū voluerit:q2 vtroq3 casu si semel velit esse hr̄s nō poterit post ea se abstinere vel repudiare. Nec obstat.d.l.si quis stipulatus. q2 respondet gl.vt patet in ea:q2 aliud est in stipulationibus.⁊ sic in cōtractibus.aliud in institutionibus.⁊ sic in vltima volū tate.l.fi.C.communia predi. Unde secundam expositionē te nuit Dy. Sed Andreas de pisis.⁊ Pet.vt hic refert Bal. te nuit contrarium.⁊ sic videtur tenere primam expositionem per l.filij mater.§.j.ff.ad tertul.⁊ per id q𝔡 legit̄ ⁊ not.in.l.qui se pa tris.C.vnde liberi. Et licet Bal.sic reñdeat teneas opi. secūdā quam tenuit Dy. Nec obstat q𝔡 habetur in.l.filij mater.⁊ in.l. qui se patris.q2 ibi loquitur an ille qui semel repudiauit an pos set postea adire.quo casu dicendū est vt habetur in dictis iuri bus.⁊ in.l.si quis suus.de iure delibe.⁊ in.l.fi.⁊ in.l.si quis ma

ioꝝ.C.de repudiã.heredi.Sꝫ hic loquiꝛ an ille qui potuit ẽe heres possit postea repudiare.quo casu dicendũ est q̃ nõ de iure cõmuni vt dixi in notabilibus.q̃ procedit siue fuerit istitutus sub ꝯditiõe si voluerit siue sub ꝯditiõe si volet ꝑ istũ tex.Et istud etiã voluit glo.in scda respõsione ꝛ secũdã expositionẽ.approbat etiã Ang.hic. ¶ In fi.ibi tantũ purificat.supple ꝛ sic vt patet viã potestati adeũdi.Et aduerte q2 glo.ꝛ eius distinctio ꝓcedit in casu certi.qñ videlicet cõstat de animo implẽtis cõditionẽ,quo animo adimpleat.an animo purificãdi conditionẽ ꝛ adeũdi.ꝛ tũc nõ iducaꝛ aditio.sꝫ solũ purificatio.Quid aũt sit nõ in dubio si constet de animo sed solũ cõstet conditionẽ esse impletã.Glo.nõ dicit.Dy.ꝛ Bart.post eũ declarat.nã quãdo ꝯditio cõstat in mera ꝛ nuda volũtate.seu in nuda volũtatis expressiõe vt est ꝯditio si volet.ꝛ tũc implẽdo cõditionẽ inducit aditio.nã licet impletio cõditiõs soleat ꝑcedere aditionẽ seu immixtionẽ.tñ hoc casu fit simul per eũdẽ actũ impletio cõditiõis ꝛ immixtio.Dicit tñ Bal.q̃ iste actus per prius intellectualiter inducit purificationẽ.ꝛ per posteri⁹ immixtionẽ.ꝛ sic lꝫ simul predicta fiant eodẽ tẽpore tñ ſm ordinẽ intellect⁹ per pri⁹ dicit purificatio.ꝛ postea dicit fieri immixtio.facit q̃ habeꝛ ꝛ ꝙ dictũ fuit in.l. quoties.§.si quis ita.s.eo.Ang.vero hic dicit q̃ illud q̃ est dictũ ꝙ iducit aditio si conditio existat in nuda volũtatis expssione qñ ipsa volũtatis expressio nõ differt ab actu adeundi.ꝛ sic loquit hec.l.sec⁹ dicit si instituat fili⁹ si voluerit dicere se fidelẽ xpianũ vel si voluerit ascẽdere capitoliũ.ꝛ licet ipse nõ dicat istõ in effectu fuit dictũ Bald.in.l.si qs semproniũ.s.eo.vt patet ꝑ ea q̃ibi dixi.Si autẽ cõditio cõsistat in actu extriseco vt ꝯtingit i illa.l.si decẽ dederit vl' si capitoliũ ascenderit.tũc dicũt quidã q̃ in suo si impleat cõditionẽ videaꝛ in dubio implere animo se imiscẽdi per istũ tex.secus in extraneo ꝑ.l.j.§.si parendi.cũ ibi alleg.in glos.Sed ista opinio cõmuniter reprobaꝛ per.l.cũ bonis.j.de acq.here.vbi dicit ꝙ ille act⁹ inducit immixtionẽ in suo qui inducit in extraneo aditionẽ.ꝛ iõ nõ est fienda differẽtia hoc casu inter suũ ꝛ extraneum. Sꝫ vtrobiqꝫ est dicendũ q̃ in dubio tũc vr̃ impleri solũ animo purificãdi ꝯditionẽ per ea q̃ habẽꝛ in.d.l.j.§.si parendi.cũ aliis allegatis in gloss.Et ideo tũc poterit extraneus repudiare ꝛ similiter suus se abstinere.q̃ tñ non ꝯtingeret qñ ꝯditio fuisset impleta nedũ animo purificãdi sed ẽt adeũdi ꝛ se immiscendi: 10 q2 tũc nõ posset repudiare vel abstinere.vt hic pꝫ circa finẽ.†est tñ verũ q̃ vbi su⁹ adimplet ꝯditionẽ statim est suus heres cũ beneficio tñ abstinendi.l.i cõditionib⁹ pupill⁹.j.de cõdi.ꝛ demõ.Et in hoc differt ab extraneo qui impleta cõditione nullatenus est heres nisi adeat.l.j.§.in nouissimo.C.de cad.tollen. Dicit tñ Bar.ꝑdicta esse vera,q̃ vbi cnoditio ꝯsistit in actu extriseco q̃ nõ inducit in dubio aditio si impleat nisi ex circũstãtiis appareat aliõ.vt q2 ſꝫ eũ diu deliberasset an vellet hr̃ditatẽ habere vel nõ ꝛ postea impleuit cõditionẽ q2 tũc videꝛ animo adeũdi implere per id ꝙ habeꝛ in.l.sꝫ si alio.§.j.ꝛ.l.omnes.j.ad trebel.ꝛ facit q̃ in eis no.ꝑ bar.ꝛ in.l.si quis suus.j.d iure delib. ¶ In ea.glo.ibi ante impletã nõ subaudi repudiari posse nõ vr̃.nã ante impletã ꝯditionẽ hr̃ditas non vr̃ delata.ꝛ sic nõ vr̃ ante posse repudiare.l.j.§.decretalis.j.de succe.edic.ꝛ.l.si ita scriptũ.§.i.all.in gl. ¶ In ea.gl.ibi respõdeo ꝑt.supple ꝛ h̃ satis hic ꝓbatur in tex.ibi suis itaqꝫ.ꝛ ibi etiã in verbo sed sua nã ex quo poteit suus heres institutus sub conditione si volet spõte adire.ergo eadẽ ratione debet posse repudiare.cũ cõtrariorũ eadẽ dꝫ ẽe disciplina.l.ꝛ si cõtra.cũ ibi no.j.ti.j.ꝛ facit q̃ habeꝛ in.l.is põt.s.d acq.here. ¶ In ea.gl.ibi q̃ hec eadẽ nõ facit.No.bñ ꝛ diligenter hãc glo.q̃ aperte decidit q̃ ꝯditio si volet adiecta in institutiõe filii in potestate.ꝛ sic filii qui d2 su⁹ insti.de here.quali.ꝛ diffe.§.sui.nõ suspẽdit.Et facit secundũ Bal.ad id q̃ dixi post eũ in.l.corneli⁹.s.eo.vcꝫ q̃ talis ꝯditio nõ impedit trãsmissionẽ hereditatis in suo herede instituꝛ sub dicta ꝯditione.ꝛ pro hoc etiã facit ſꝫ Ang.ad id q̃ seq̃ in gl.dũ dicit q̃ dicta cõditio solũ hic operaꝛ vt nõ sit necessarius sꝫ volũtari⁹.Et ideo includit q̃ inter casũ in quo su⁹ est pure simpliciter institut⁹ ꝛ casũ in quo est institutus sub ꝯditione si volet.solũ est differẽtia.ꝛ in hoc:q2 prĩo casu si decedat hereditate nõ adita trãsmittit eã vt sibi quesitã ex censura iuris ciuilis cũ potẽtia abstinẽdi que erat apud eũ concessa a pretore l.necessariis.j.d acqui.here.faciat.l.si quis filiũ.§.j.cũ ibi no.j.eo.ti.Sed in scdo casu quãdo instituiꝛ sub cõditiõe si volet.nõ acquiriꝛ ei ante quã velit.Sed q2 illa cõditio nõ suspẽdit vt h̃ dixit glo.trãsmittit illã nõ acquisitã.sed vt acquirendam si voluit esse heres.allegat no.per gl.in.d.l.cornelius.ꝛ sic in effectu videꝛ velle q̃ quo ad trãsmissionẽ institutio censeaꝛ pura sꝫ q̃ ad acquisitionẽ censeatur esse cõditionalis vt dictum est super gl.ii.Sed certe vt dixi.s.d.glo.licet ray.Bal.ꝛ ipse Ange.hãc opin.videantur tenere vt etiã dixi in.d.l.cornelius.tamen nõ videꝛ vera q2 institutio facta de suo sub dicta ꝯditione si volet videꝛ vere esse ꝯditionalis per dictam.l.cornelius ꝛ.l.ṽba.j.ti.

ii.in quib⁹ est cal⁹ apertus non violãdo ipsas.ꝛ voluit etiam super gl.ii.ꝛ ideo videtur q̃ non transmittitur hereditas si non fuit agnita.ex quo fuit cõditionalis institutio per no.per gl.in l.vnica.C.de his qui ante aper.tabu.Nec ob.predictis illud q̃ dicit hic gl.s.q̃ hec cõditio nõ suspendit q2 debet intelligi.ꝛ sic fuit mens gl.s.q̃ nõ suspẽdit.s.potestatẽ adeũdi vel repudiadi hereditatẽ ante ipsã impletã.licet secus sit in aliis cõditionib⁹ potestatiuis:q2 ille suspendũt potestatẽ adeũdi ꝛ repudiãdi ante implemẽtũ ipsarũ per ea que habenꝛ in.l.si ita scriptũ.§.j.alleg.in gl.ꝛ in.l.is qui heres.§.j.de acq.heredi.ꝛ in.l.j.si parẽdi.cũ aliis allegatis superius in gl.s.de cõdi.ob cãm.Nõ autẽ intelligas q̃ nõ suspẽdat substantiã institutionis ꝛ sic q̃ nõ faciat institutionẽ ꝯditionalẽ:q2 nõ esset verũ illud imo faciat institutionẽ cõditionalẽ.vt pꝫ in.d.l.corneli⁹.ꝛ in.d.l.verba.Itẽ nõ ob.id q̃ dicit gl.q̃ dicta cõditio solũ facit de necessario volũtariũ.q2 intellige sub cõditione tñ cũ faciat institutionẽ cõditionalẽ vt dictũ est.ꝛ ideo nõ põt fieri trãsmissio ãte impletã cõditionẽ ꝑ no.per glo.in.d.l.j.C.de his qui ante aper.tabu.licet Ray.Bald.ꝛ Ange.tenuerunt oppositum.sed non bene per predicta.Et ex predictis etiã patet quod predicta institutio facta de suo sub dicta conditiõe si volet nullaten⁹ debet dici pura.Et sic dicaꝛ ꝙ faciat institutionẽ cõditionalẽ.ergo ante illã impletã hereditas nõ est delata.ꝛ per cõsequens videꝛ q̃ nõ possit repudiari ꝑ.l.j.§.decretalis.j.de succes.edic.Bal.ad hoc respõdet q̃ in casu isto nõ est ꝓprie repudiare si institutus repudiet.sed potius deficientia cõditionis:q2 deficit ꝯditio institutioni adiecta quãdo dicit nolo esse heres vel repudio hereditatẽ.q̃ dicit esse menti tenendũ q2 est subtilis cõsideratio seu subtilis pũctus ſm eũ.ꝛ satis videꝛ rationabiliter loqui ꝑ rationẽ superius tactã.q2 re vera ante implemẽtũ cõditionis nõ potest dici ꝓprie loquẽdo delata.ꝛ sic poti⁹ ꝓprie loquẽdo videꝛ deficere ꝯditio institutiõis:q2 tñ vt dixi põt dici q̃ licet sit cõditio non tñ est talis que suspẽdat potestatẽ adeũdi vel repudiãdi ante ipsã impletã.satis põt tollerari q2 sicut nõ suspẽdit potestatẽ adeũdi:ita nec suspẽdat potestatẽ repudiandi.ꝛ hoc cõtingit q2 dicta cõditio in mera volũtatis expressione cõsistit. Et aduerte q2 hec procedũt indubitanter ſm ista tẽpora.vt cõditio ista si volet adiecta i institutione filii in potestate reddit institutionẽ cõditionalẽ.Sed dubiũ esse põt nũquid hodie idem erit dicendũ.nam videtur dicendum q̃ non per.l.quoniam in priorib⁹.C.de inoffi.test.vbi videꝛ probari q̃ ois cõditio ꝛ omnis dilatio reiiciaꝛ de institutiõe filii.Sed cõtrariũ videtur posse sustineri vt iuriũ correctio euiteꝛ.ar.l.sancimus.C.de testa.Nec obstat.d.l.qm̃.q2 põt responderi q̃ ibi loquiꝛ in cõditione vel dilatiõe que haberet iducere morã in falcultate adeũdi.vl' que haberet inducere on⁹ vel grauamen per ꝙ filius grauareꝛ in dãdo vel faciẽdo aliquid extrinsecũ.q̃ nõ cõtingit in casu nr̃o.ꝛ ideo videꝛ remanere hec.l.incorrecta.q2.d.l.qm̃.videtur loqui in quo predixi.nõ in isto in quo hec cõditio nõ iducit morã aliquã in potestate adeũdi.nec ꝑ illã grauaꝛ etiã fili⁹ cũ in mera ei⁹ volũtate cõsistit implere talẽ conditionẽ.ꝛ sic est cõditio q̃ in suo implemẽto morã vel onus aut grauamẽ nõ inducit.ideo in illa nõ videꝛ habere locũ hec.l.quoniã.q2 videꝛ loq̃ qñ ꝯditio adiecta in sui implemẽto iducit dilationẽ seu morã aut on⁹ vt pꝫ ex fi.d.l.quoniã.ꝛ si dicaꝛ si illa cõditio nõ esset apposita.ꝛ si pure esset institut⁹ trãsmitteret hereditatẽ etiã nõ agnitã.ꝙ hoc casu nõ faciet vt superi⁹ est dictũ.ꝛ sic saltẽ videꝛ in hoc grauamẽ afferre.q2 impedit trãmissionẽ.ꝛ sic vr̃ q̃ debeat reiici per dictã.l.qm̃.ꝑt responderi q̃ tale grauamẽ nõ dꝫ attẽdi ex quo in mera eius volũtate erat statim habere hereditatẽ.ꝛ ideo videꝛ sibi imputãdũ quare nõ declarauit sitã volũtatẽ ar.de reg.iur.c.dãnũ.li.vj.ꝛ.j.de reg.iu.l.q̃ qs.ꝛ lꝫ aliqualiter hic videaꝛ ẽe dubiũ.ꝛ nõ reperiaꝛ tactũ ꝑ doc.tñ vr̃ satis rõnabile q̃ est dictũ vt euiteꝛ legũ correctio saltẽ in hoc.Et de mã ẽt aliq̃d dixi in.l.fi.j.de cõd.instit.Aduerte lꝫ videaꝛ defẽsari posse ꝓbabiliter id q̃.s.dixi.vcꝫ q̃ vbi fili⁹ est institutus sub ꝯditiõe ꝑtãtiua si volet ñ reiiciaꝛ dicta ꝯditio ẽt hodie ꝑ.d.l.qm̃.Tñ ꝯtrariũ tenui sub dubio forte i.d.l.fi.ꝑ rõnẽ q̃ supi⁹ tetigi.ꝛ ꝑꝑ generalitatẽ dicte.l.qm̃.q̃ reiicit omne on⁹ ꝛ nõ ꝑt negari qn inducat on⁹ respectu trãsmissiõis.Et hec opi.tutior vr̃ intelligẽdo ipsã sane.vcꝫ q̃ dicta ꝯditio reiiciaꝛ in legitima.sed in residuo remanet si habeat substitutũ vel coheredẽ.aliter si nõ haberet substitutũ vel coheredẽ haberet ꝑ ius accrescẽdi totũ nõ expectato euẽtu ꝯditionis.ꝑ id q̃ habeꝛ in.l.si te solũ ꝛ.l.si qs ita scripserit.s.eo.Et hãc opi.reperio ẽt tenuisse salyce.in.d.l.qm̃.vbi apte vult q̃ siue fili⁹ instituaꝛ sub ꝯditiõe potestatiua si volet,siue sub alia potestatiua reiiciaꝛ ꝯditio vsqꝫ ad legitimã ꝛ nõ in residuo qñ haberet substitutũ vl' cohr̃dẽ.et idẽ videꝛ fuisse de mẽte Bal.in.d.l.quoniã.lꝫ expsse nõ loq̃ꝛ de ꝯditione potestatiua si volet.sed in genere de conditiõe potestatiua.Sꝫ Saly.bene exprimit etiã de ꝯditione potestatiua si volet.Et ideo tutius est tenere opinio.quã tenuit Saly.ꝑꝑ

generalita-

generalitatem dicte.l.quoniã.ex quo expresse ei⁹ autoritatẽ habemus quãuis vt dixi.alia opi.possit probabiliter defensari. Ex hoc patet qꝺ licet fili⁹ in potestate instituit̃ sub cõditiõe si volet dato sibi instituto vulgari licet reñciatur dicta cõditio in legitima tamẽ qꝛ nõ reñcit̃ in residuo nõ erit inutilis etiã hodie substitutio vulgaris.⁊ hoc potes addere ad ea que dixi in.l.fi. ¶ Ultimo inducit̃ ista.l.ad questionem illã an datio substituti vulgaris tollat existẽtiam heredis.⁊ sic impediat transmissionẽ.nã videt̃ dicẽdum qꝺ sic per hanc.l.nã certũ est qꝺ filius suus põt instítui sub cõditione si volet vt hic patet et hoc casu qꝛ institutio est cõditionalis impedit̃ trãsmissio vt est dictũ Ita eodẽ modo videt̃ dicẽdũ quãdo dat̃ substitutus vulgaris qꝛ videt̃ filio data potestas abstinendi per testantem qꝺ fieri põt vt hic patet ⁊ no.etiã glo.in.l.papianus.§.quarta.ff.de inoffi.testa.substitut⁹ enim intelligit̃ esse substitut⁹ si institutus heres nõ erit qꝛ nollet vel qꝛ non possit.⁊ sic videt̃ sub cõtraria conditione.filius institutus esse ⁊ per cõsequens sub conditione si volet vel esse põt heres.arg.l.aliquãdo.ff.de condi.⁊ demõ.⁊ ꝓ hoc videt̃ qꝺ ex quo censet̃ institut⁹ sub conditione si volet ꝓ id qꝺ habet̃ in.d.l.aliquãdo.⁊ per id qꝺ habet̃ in simili.⁊.l.iij.§.j.ff.de adimẽ.leg.per dationẽ substituti vulgaris videt̃ qꝺ sublata sit existentia sui heredis ⁊ sic nõ fiat trãsmissio. Sed Bal.⁊ Ang.videt̃ respõdere qꝺ conditio si volet adiecta in institutione filij in potestate non suspendit illã.⁊ sic nõ impedit trãsmissionẽ.⁊ ideo fm eos ꝓ dationẽ substituti vulgaris nõ impeditur etiã existẽtia sui heredis quo ad trãsmissionẽ. Sed ista nõ videt̃ bona per ea que superi⁹ dixi vt dictũ est in glo.ij.⁊ dicet̃ in glo.fi. vnde alij dixerũt qꝺ ꝓ dationẽ substituti vulgaris nõ videt̃ testatoꝛ dare potentiã abstinẽdi.qꝛ illã habebat a pretoꝛe.ideo remanet su⁹ de iure ciuili.⁊ per cõsequẽs nõ impedit̃ trãsmissio.secus dicũt in seruo necessario herede instituto.qꝛ si det̃ sibi substitut⁹ vulgariter bene videt̃ sibi data potẽtia abstinẽdi:qꝛ illam nõ habebat a iure ciuili vel pretoꝛio. Sed certe ista responsio nõ videt̃ bona:qꝛ licet filius in potestate haberet potestatẽ abstinẽdi de iure pretoꝛio tñ etiã testatoꝛ poterit sibi dare potestatẽ abstinẽdi ꝓut etiã intelligebat̃ dare quãdo instituebat sub conditione si volet. Et ideo nõ sequit̃ filius habebat potestatẽ abstinendi de iure p̃toꝛio.ergo pater dãdo sibi substitutũ vulgarẽ non videt̃ sibi dedisse potestatẽ abstinẽdi:qꝛ possunt stare simul.qꝺ licet habuerit a pretoꝛe etiã habebat a testatoꝛe.nam testatoꝛ põt facere de necessario voluntariũ.vt hic dixit gl.⁊ hoc videt̃ voluisse facere dando substitutũ vulgarem.vt dixit gl.i.§.quarta.que videt̃ destruere rñsionẽ predictã. Itẽ quatenus dicũt qꝺ dãdo substitutũ seruo instituto cũ libertate.vel etiã hodie nõ facta mẽtione libertatis.iuxta.l.penu.de nece.ser.videt̃ testatoꝛ facere de necessario volũtariũ nõ videtur ꝓcedere per tex.instit.de vulg.substi.circa prin. vbi litera videt̃ velle qꝺ solum vltimo loco põt substitui seruus testãtis cũ libertate.⁊ sic videtur qꝺ si alius prius sibi substitueretur substitutio nõ haberet effectũ. Glo.in.l.inde neratius.§.j.ff.ad.l.aquil.videtur velle qꝺ si substituit̃ aliquis seruo instituto cum libertate.si seruus decedit in vita testãtis.tunc substitutus habebit locum:qꝛ seruus nunquã fuit heres. Sed si post moꝛtẽ testantis viueret seruus.tunc nõ potest habere locũ substitutus qꝛ statim moꝛtuo testatoꝛe,seruus fuisset factus liber ⁊ heres.l.quesitum.§.j.⁊.l.si post moꝛtẽ.ff.de leg.j.in quibus patet qꝺ inter moꝛtem testãtis ⁊ existentiam necessarij heredis nõ est dare mediũ. Et sic patet fcꝺm dictam gl.qꝺ testatoꝛ dando seruo instituto cũ libertate substitutum vulgarem non videtur dare potentiam abstinendi.⁊ vocabit̃ substitutus soluꝫ in casu in quo seruus nõ poterit esse heres vt qꝛ moꝛiat̃ viuo testatoꝛe. Aliqui reprehendunt dictam glo.dicẽtes illã non esse veram qꝛ imo ex quo testatoꝛ dãdo illũ substitutum vulgarẽ ipso seruo instituto cum libertate videtur dare potẽtiam abstinendi ex quo seruus aliter nõ habebat potestatem abstinẽdi. Et hãc opinionem reperio etiam tenuisse Io.fabri.in sua lec.in tit.de vulg.substi. Sꝫ certe ista opi.videtur esse cõtra mentem tex.in dicto titulo.insti.de vulg.substi.dum dicit qꝺ nouissimo loco nõ substituatur.sed aliũ substituerit sibi qꝺ ille alter nõ poterit venire si seruus vocetur ad hereditatẽ vt qꝛ superuiuat post moꝛtem testãtis ⁊ sic ibi sensit gl. Unde foꝛte põt dici qꝺ licet testatoꝛ dando substitutũ vulgarem filio in potestate videt̃ sibi dare potestatẽ abstinẽdi:qꝛ etiã sibi nõ fuisset necessari⁹ omnino.attẽto beneficio abstinẽdi dato sibi per pretoꝛẽ.tamen in seruo sit secus.vt sic nõ videatur testatoꝛ dedisse potestatẽ abstinẽdi ipsi seruo.ex quo illã nullo iure habebat. Et sic non est verisimile qꝺ testatoꝛ voluerit sibi tollere cum per aditionem substituti vulgaris ꝓuisionẽ heredum necessarioꝛum quam erat habiturus ex iuris dispositione si non dedisset substitutum.⁊ ideo solum videtur substituisse in casu in quo seruus nõ potuisse esse heres. Et ista videtur fuisse mẽs illi⁹ tex.in dicto ti.insti.de vulg.⁊ pupil.substi. Itẽ aduerte qꝺ aliq ꝓ opi.qꝛ datio substituti vulgaris tollat existẽtiã sui heredis inducũt tex.in.l.q fundũ.§.q filiũ.ff.ad.l.fal.⁊ ibi satis hoc vr̃ ꝓbari.nã ibi dꝛ qꝺ si fili⁹ decesserit anteꝙ̃ esset heres substitutus venit ex vulgari. Sꝫ si nõ eẽt sublata existentia tũc fili⁹ esset heres ex mero rigoꝛe iuris ciuilis ⁊ trãsmittit hereditatẽ ad heredẽ ipsius ⁊ ꝑ cõsequens excluderet substitutũ.⁊ iñ ibi ꝯ͛riũ dꝛ. Aliquid tamẽ ad oppositũ.scꝫ qꝺ datio substituti vulgaris nõ tollat existẽtiã sui heredis inducũt qꝺ habet̃ i.l.fi.ff.ti.ij.inquãtũ ibi dꝛ qꝺ si filius in potestate istituit̃ sub potestatiua cõditiõe q̃ potest ipleri vltimo vite spiritu vt est cõditio si dederit.x.qꝛ illa põt etiã ꝑ aliũ impleri in vltimo vite spiritu instituti.vt ibi pꝫ qꝺ tũc solũ moꝛtuo filio vocabit̃ substitut⁹. Si autẽ diceret̃ qꝺ datio substituti vulgaris tolleret existẽtiã sui hr̃dis.tũc nedũ post moꝛtẽ filij vocaret̃ substitut⁹ sꝫ ẽt in ei⁹ vita.vcꝫ i vltimo vite spiritu.nã tũc si suitas esset sublata fili⁹ nõ esset heres su⁹ mero iure.nec posset etiã adire tali tp̃e.quia in dicto tẽpoꝛe nõ posset hereditas adiri qñ scilicet est in vltimo vite spiritu vt est tex.cũ glos.in.l.fi.ff.qñ dies leg.ce.⁊ sic male diceret text.i.d.l.fi.qꝺ solũ post moꝛtẽ filij posset venire substitutus.qꝛ etiã posset venire in vltĩo vite spiritu si ꝯditio fuerit ĩpleta ꝑ id qꝺ.s.dixi ⁊ ideo vr̃ necessario dicẽdũ qꝺ suitas nõ fuit sublata.et iõ lꝫ impleta sit cõditio nõ venit substitut⁹ lꝫ aliter nõ posset adiri hereditas.qa ex quo est su⁹ heres trãsmittit hereditatẽ ad heredẽ suũ excluso substituto. Sed certe ad illũ tex.potest rñderi ꝑ ea que notauit bar.in simili in.l.gallus.§.quid si tm̃.de lib.⁊ posthu.⁊ Bal.i.l.iij.C.de fideicõ:heredi.insti.nã ibi loqtur quãdo filius est institutus sub cõditiõe si.x.dederit. Et sic substõ vulgaris facta filio intelligit̃ fcã sub ꝯ͛ria cõditiõe.s.si decẽ nõ dederit. Et iste casus tacite cõp̄hẽdit ẽt casuꝫ.ẽt si dederit.x.sed nolit esse heres.⁊ ideo qꝛ casus ille si velit nõ est expressus in specie nec in gñe.sed solũ cõp̄rehẽditur ex iuris interpretatione. ideo tunc non tollitur suitas per dationẽ substituti vulgaris. sicut etiam nõ tollitur per tacitam vulgarẽ cõprehẽsam in expressa pupillari in tacita vulgari.vt pꝫ in.l.iulian⁹.⁊.l.fili⁹ q se paterna.ff.de acq.heredi.⁊ no. Bart.in simili in.d.§.⁊ qd si tm̃.⁊ Bal.i.d.l.iij.C.e.vnde lec⁹ est qñ fili⁹ simpliciter institut⁹ vel sub cõditione si volet.⁊ dat̃ sibi substitut⁹ vulgaris qꝛ tũc videt̃ dat⁹ si ipse institut⁹ heres nõ erit.qꝛ nolit vel nõ possit.ideo tũc casus volũtatis videtur expressus saltem in gñe.ideo tollit existẽtiam sui heredis.vt voluit Bal.⁊ Bar.in locis preallē. Et adde supradicta his que in.l.si fili⁹ heres.ff.de libe.⁊ posthu.vbi plene de hoc articulo dixi.

Summarium.

1. Institutus sine parte vel ex residua parte quid debeat obtinere.
2. Denarij duodecim bononienses equiualent quatuoꝛdecim florentinis.
3. Ratio calculi debet seruari.

Ex vnciis. Tñ sunt sex vncie ex.xij.ꝙ̃tũ.xij.ex.xxiiij.h.d. Uel sic fꝫ ang. Tñ valẽt quiqꝫ vncie de põdio seu asse.ꝙ̃tũ.x.de dispõdio.h.d. ¶ †1 No.ꝙ institutus sine ꝑte vel ex residua ꝑte dꝫ habere illud ꝙ restat de dispondio qñ testatoꝛ trãsit ad dispõdiũ.vt facit in casu isto.qꝛ sex ⁊.viij.cõstituũt.xiiij.⁊ sic vltra.xij. ¶ Itẽ no.ꝙ dictũ est in summario. †2 Itẽ potes notare fm Ang.ex hac.l.vulgatũ.ꝙ tm̃ valẽt.xij.denarij de bononia.quantum valent.xxiiij.de floꝛẽtia.nã vt ipe dicit bolognin⁹ in bononia valet soludũ.⁊ in floꝛentia facit duos solidos.facit ꝙ habet̃ in.l.sub vna.⁊.l.qui extrinsecus.ff.de vb.ob.in qbus patet ꝙ si qs stipulat̃ sibi dari duos solidos.⁊ ꝓmissoꝛ dicit ꝓmitto.xiiij.denarios vl' ecõtra.valet stipulati.qꝛ vsus diuersoꝝ verboꝝ hoc casu idẽ impoꝛtat ⁊ varietatẽ nõ inducit i effectu.facit ꝙ habet̃ in.l.j.§.fi.de ver.obl. Et adducit ad predicta illud vulgatũ ꝙ supra i vulga iimpoꝛtat panẽ ⁊ vinũ. ¶ Ultimo põt notari ꝙ rõ calculi est seruãda.facit ꝙ habet̃ i.l.j.C.de erro.cal. ¶ In ea.gl.ibi ad dimidiã.supple ei⁹ numeri q fuit assignat⁹ de dispõdio.nã due vncie bipõdij valẽt vnã tm̃ assis.⁊ sic bñ reducit̃ numerus bipondij ad dimidiã reducẽdo ipsaꝫ ad assem.

Summarium.

1. Seruus cum libertate in fraudem creditoꝛum institui non debet.
2. Heres si quis semel sit heres esse non desinit.
3. Testamentum non rumpitur filie preteritione.

Ei qui soluendo. Qui semel est hr̃s iperpetuũ nõ põt desinere esse hr̃s hoc.dicit fm Bar. Uel sic fꝫ Bal. Fieri potest ꝑ posteri⁹ quod fieri nõ potest ꝑ prius.hoc dicit. ¶ In tex.ibi desinat esse heres.⁊ sic vterqꝫ erit hr̃s.seruus ꝓ dimidia erit liber ⁊ hr̃s ꝓ alia dimidia titi⁹. ¶ †1 No.ex tex.qꝺ regulariter nõ potest institui seruus cum libertate in fraudem creditoꝛum.quando aliquis reperitur posse esse heres defuncto. Tamen hoc fallit in casu isto ꝓpter rationẽ que tãgitur in litera ⁊ que tangitur etiã in gl.j.in ver.⁊ est rõ. ¶ Itẽ

no. sm Bal. qđ pt nominari cōditionaliter ꝛ per posteri⁹ qui
nō pōt noiari simpliciter ꝛ per pri⁹. Sed certe istud nō videtur
in se verū: qꝛ titi⁹ qui fuit noiatus per potesterius potuit etiam
noiari per prius. licet nō tunc potuisset seru⁹ cū libertate insti-
tui. Et per hoc patet Ang. nō oino bene dixisse inquātū dicit
per istū tex. qđ interdū quis pōt vt coheres ad hereditatem ad-
2 mitti. qđ nō potest principaliter esse heres. ¶ † Itē no. ꝙ qui
semel est heres nō potest desinere esse heres. ꝛ ad hoc sepe alle-
gatur. Fallit scđm Bart. in casibus notatis. l. in substitutiōe. ff.
ti. j. Ang. ꝟo hic dicit qđ q semel est heres nō desinit esse hr̄s fa
cto hominis vt hic ptꝫ. nec etiā facto iudicis. vt patet in. l. sed ꝛ
si sine. §. qđ papinian⁹. ff. de mino. nec etiā ex dispositione pre-
toria. vt ibi patet. ꝛ insti. de bono. posses. §. quos autē. Sed ex
dispositione iuris ciuilis bene potest desinere esse heres. vt ptꝫ
i authē. hoc ampli⁹. ꝛ in corpore vnde sumitur. C. de fideicō. ꝛ
no. in. d. l. in substitutione. ꝛ similiter scđm euꝫ potest quis desi-
nere esse heres ex censura iuris municipalis: qꝛ illud est pars
iuris ciuilis. l. omnes populi. ff. đ iusti. ꝛ iu. Et per hoc dicit qđ
si statutū disponit qđ superueniente masculo femina nō succe-
dat quousqꝫ masculus superuixerit: qđ mortuo masculo viua
filia inuitabitur ad hereditatem ꝛ erit heres iure directo: qꝛ fi-
li⁹ p mortē inuenit se exclusum per statutū predictū. Et ita di-
cit cōsuluisse collegiū bonoñ. sꝫ collegiū paduanū vt ibi refert
cōsuluit oppositū, ꝛ nō bene scđm eū. Unde dicit qđ Bart. po
suit hāc questionem in. l. ij. ff. ad trebel. Sed certe ibi non ponit
sed in. l. fi. C. eo. ꝛ fuit questiō de facto tempore Bart. qui fuit
ad hoc vocat⁹ in illa ipso ang. hoc vidente. ꝛ tamē dixit qđ sup
illa fuit facta transactio ꝓpter varietatē ꝯsiliorū. sed opinio su-
pradicta quā tenuit collegiū bonoñ. placet ang. per ea que su-
peri⁹ dicta sunt ēt qꝛ seruus necessarius heres factus si postea
efficiat volūtari⁹ ꝛ repudiat desinit esse heres. Et illud contin-
git ex dispositiōe iuris ciuilis. l. iij. §. qui fideicōmissuꝫ. ꝛ. l. pater
filiū. ff. eo. sed tu de intellectu illius. §. qui fideicōmissum. dic vt
ibi dictum fuit. Et aduerte qꝛ de materia de q̄ tāgit hic ang.
tangit Bar. in. d. l. fi. ꝛ Bal. in. l. si quis posthumos. §. si quis fi
lios. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ in. l. iij. C. de lib. preter. ꝛ in. l. si quis fi-
liū. C. de inoffic. test. Et attēde qꝛ stāte dispositiōe dicti statuti
ꝙ dicta femina nō succedat quousqꝫ mascul⁹ superuixerit ꝙ si
ꝯtigat filiū eē institutū ꝛ filiā p̄teritā ꝛ adiectā clausulā codicil
larē in testamēto potest potissime de quatuor dubitari. Primū
est an testamentū predictum sit aliquod. ꝛ si est aliquod an ali
quo casu potest rūpi vel rumpatur si contingat filiam superui-
uere post mortem filij fratris sui. Secundum dubiū est an sup-
posito qđ post mortē filij rumpatur testamentum propter pre
teritionem filie, an dicta ruptura trahatur retro ad temp⁹ mor
tis testantis seu testamēti. Tertiū est nunquid clausula codicil-
laris operet̄ ꝙ debeat restitui hereditas hr̄dibus filijs si dicam⁹
testamentū rūpi post mortē filij ꝓpter preteritionē filie. Quar-
tū est an si filia decesserit in vita filij superstib⁹ sibi filijs qui sup-
sint post mortē filij nūquid poterit filij fiue filie aliquo mō veni
re ad hereditatem aui. Quintū ēt pt addi, nunquid filia possit
petere cautionē a filio fratris sui de restituēda hereditate si cō
tingat ipsum filiū precedere ipsi filie. ¶ Et predicta dubia pñt
colligi in locis p̄allegatis. Et qꝛ Bar. nō perfecte dixit in aliq
bus in. l. fi. ideo sup dictis dubijs aliquid dicā hic. ¶ Circa pri
mum est sciendū qđ Ray. ꝛ collegiū seneñ. vt refert Bal. in. d.
3 l. si quis posthumos. §. j. tenuit qđ † testamētū est validū. nec po
test rūpi propter preteritionē filie. preterea qꝛ filia nō fuit neces
sario instituta ex quo precedebat̄ per filiū tempore testamenti
attēta forma statuti. Et iō eius preteritio nō habuit rumpere
testamētum per. l. si quis exheredato. in prin. ff. de iniu. test. ꝛ. l. si
quis posthumos. §. j. ꝛ sic videtur qđ testamētū fuit validū qꝛ
ad rūpēdū nō admittit̄ qui abintestato nō succedit. l. posthu-
mos. §. j. si qs ex his. đ inof. test. ꝛ no. p bar. ꝛ Bal. in. l. gall⁹. §.
ꝛ qd si tm̄. đ lib. ꝛ posth. ꝛ per eūdē Bal. in. l. fi. C. de lib. prete. ꝛ
sic cū illa filia nō successisset abintestato ꝓpter suprascripta nō
dꝫ admitti ad rūpendū. ꝛ ideo cū semel filiū fuerit heres nō dꝫ
postea desinere esse heres per hāc. l. Et p hoc dicit ray. qđ post
mortē filij licet filia superuiuat nō rumpat̄ testm̄. Adducit pro
hoc qꝛ dꝫ inspici quis obtinuerit primū locū tempore testamē-
ti ꝛ mortis vt patet per totam. l. gallus. Item qꝛ videmus qđ
aliꝫ ante. l maximū vitiū. quādo filia excludebatur p super exi
stentiā filij nō poterat rūpi testm̄. sed aliter sibi cōsulebatur vt
patet in. d. l. maximū vitiū. sed in contrarium facit: qꝛ statutuꝫ
excludit solā filiam ad tempus ꝛ ideo post tempus videt̄ posse
succedere ꝛ remanere in dispositiōe iuris cōmunis per. l. statu
liberū. §. stichū. de leg. ij. ꝛ. l. imperatores. ff. đ post. ꝛ licet ray. ꝛ
collegiū seneñ. tenuerūt precedentē partē tamē Bar. tenuit cō
trariū videlicet ꝛ qđ post mortē filij filia superuiuēs ex quo re-
perit se preteritā pōt dicere testamētū nullū cū statutū sibi tūc
nō obstet. sed potius videat̄ fauere. Nec ob. qđ qui semel est he
res nō potest desinere esse heres vt hic dicitur. quia illud est ve

rum nisi ex dispositione iuris ciuilis vel statuti aliud cōtingat
vt cōtingit in casu ꝓposito. ꝛ iō filia in dimidia hereditatis vi
det̄ posse venire. Illud etiā vr̄ tenere Bald. in locis preall. ꝛ
Bart. in. d. l. fi. ista pars vr̄ verior de iure quā Ange. etiam vr̄
cōsequi. Et per hoc sit impeditū primū dubiū. aduertēdū tamē
qꝛ reuocat̄ in dubiū an in vita filij testamentū valuerit taliter
qđ potuerit ex eo adire hr̄ditatē. an vero licet testm̄ valuerit fu-
erit in pendenti ꝓpter dubiū rupture que poterat cōtingere fi-
lio predecedēti ante filiā. nā bar. in. d. l. fi. dixit ꝯsiderāda esse di
ligēter ꝟba statuti: qꝛ si dicāt qđ filia femina nō succedat quo-
usqꝫ mascul⁹ superuixerit tunc testm̄ erit in pendenti ꝛ nō po-
terit p filiū adiri hereditas pendēte dubio rupture. per id quod
habet̄ in. l. ventre. ff. de acqui. here. ꝛ in. l. ij. §. expectāda. ff. de bo
no. pos. scđm tab. secus si statutū dicat qđ filia nō possit rumpe
re testm̄ patris quousqꝫ mascul⁹ superuixerit: qꝛ tūc interī fili⁹
poterit adire. sed certe etiā in casu precedēti quando dicit qđ fi-
lia nō succedat quousqꝫ masculus superuixerit. videt̄ dicendū
qđ fili⁹ poterit hereditatē adire ꝛ interim esse heres insoliduꝫ:
qꝛ nō est absonū qđ ex postfacto si p̄decedat ante filiā licet fue
rit heres insolidum desinat esse heres pro parte que ꝯtingit fi-
lie cum statutū possit facere qđ quis ad temp⁹ sit heres ꝛ post
temp⁹ desinat per id qđ superius dixi. Et hoc etiā videt̄ vel-
le bal. in. d. l. ij. ff. de libe. prete. ꝛ in. d. l. si qs filiū. C. de inoff. test.
Et ꝓ hac parte facit qꝛ satis videt̄ inconueniēs qđ filius non
possit interim adire hereditatē ex quo ipso viuente statutū ex-
cludit filiā. ꝛ propter hoc sit expeditum primū dubiū. ¶ Circa
scđꝫ videt̄ breuiter dicendū qđ post mortē filij filia superuiuēte
ex quo reperit se preteritā ꝛ cessat impedimētū statuti, rūpitur
testamētū. ꝛ sic pōt aduocare dimidiā hereditatis testātis que
ad ipsā spectat de iure cōmuni. ꝛ istud satis videtur procedere.
Sed dubiū est an etiā censeatur seu fingitur retro fuisse testa-
mentū ruptū etiā tempore mortis seu testamenti ex quo venit
casus rupture. Bar. in. d. l. fi. tenuit qđ sic. si statutū dicat qđ fi
lia nō succedat quousqꝫ superuixerit. sec⁹ si dicat ꝙ nō possit rū
pere testamentū quousqꝫ masculus superuixerit: qꝛ hoc scđo ca
su nō trahit̄ retro ruptura. sꝫ tu potes tenere qđ vtroqꝫ casu nō
trahit̄ retro: qꝛ inter dictos casus nō videt̄ fienda differētia p
id qđ. ff. dixi. ꝛ hoc etiā videt̄ tenere Bal. in. d. l. ij. ꝛ in. l. si quis
filiū. ꝛ sufficiat de scđo dubio. ¶ Circa tertiū ꝯcludit bar. in. d.
l. fi. qđ eo casu trahit̄ retro ruptura: qꝛ tunc cessisset dies fideicō
missi impositi p clausulā codicillarē in vita filij attenta fictiōe
p̄dicta trāsmisisset fideicōmissum ad suos heredes. per. l. si in p-
sonā. C. de fideicō. ꝛ sic filia teneret̄ partem suaꝫ restituere de
ducta legitima ꝛ trebellianica heredib⁹ filij. secus qñ nō trahi
tur retro ruptura: qꝛ tūc in vita filij clausula nō fuisset operata
effectum ꝛ sic nō cessisset dies fideicōmissi importati per illaꝫ. iō
nil operaret̄ ad fauorē heredū filij. ꝛ sic residet Bar. in. d. l. fin.
Sed tu potes tenere qđ dicta clausula nil operat̄: quia vt dixi
nullo casu retrotrahit̄ ruptura. licet bar. aliter dixerit vt supi⁹
dixi. ꝛ hec sufficiāt de tertio. ¶ Circa quartū ꝯcludit bar. in. d.
l. fi. qđ si filia p̄decedat ante filiū ex persona matris nō possunt
venire. sꝫ ex sua sic. sed tu potes tenere qđ nec ex sua etiā venie-
bāt nec veniant: qꝛ nō obtinebant primū locum tempore testa
menti. ꝛ precedebant̄ per matreꝫ sua iō nullatenus fuit neces
se qđ instituerēt. ꝛ pro tanto preteritio eoꝝ nō pōt rumpere te-
stamētū ꝛ sic nō possunt venire ex sua persona nec etiā ex per-
sona matris: qꝛ illa fuit exclusa p statutū penit⁹ ex quo decessit
ante filiū. ꝛ istud etiā videt̄ tenere Bal. i. d. l. si qs filiū. ꝛ hec suf
ficiant de quarto. ¶ Circa quintum ꝛ vltimū licet bar. dicat
cogitādū in. d. l. fi. tamen pōt dicere qđ ex quo filia petit cautio
nē de parte hereditatis paterne adueniente casu quo superui-
uat nō petit in effectu de hereditate filij videtur qđ possit pe-
tere cautionē per ea que leguntur ꝛ no. in. l. ij. §. ceterum ꝛ. l. co-
heredi. §. cū filie. ff. de vulꝫ. ꝛ pupi. cū ibi no. ꝛ istud etiā videtur
tenere Bar. in. d. l. si qs filiū. ꝛ hec sufficiāt de quinto. Nec obst.
predictis inquātum dixit filiuꝫ masculum posse adire heredita
tē super existenti filia femina licet possit cōtingere qđ post mor
teꝫ filij si filia superuiuat qđ rūpat̄ testamentū illud qđ habet̄
in. l. ventre. de acqui. heredi. vbi videt̄ probari qđ quādo est du
biū an possit cōtingere ruptura testamenti non pōt interiꝫ he-
reditas adiri: qꝛ pōt responderi qđ ibi testamentū poterat rum
pi per eum qui erat habilis ad succedendū cū filio iam nato in-
stituto si fuisset nat⁹ seu nasceret̄ filio istituto viuo: qꝛ erat post
hum⁹ existēs in vētre. ꝛ ante natiuitatē eius nō erat ꝯueniens
testamētū rumpi: qꝛ potuisset etiā nō nasci vel nasci abortiuus
quo casu testamentū nō rumpetur. facit. l. j. ꝛ. ij. C. de po. here.
insti. ideo nimirū si tūc iaꝫ natus institut⁹ impedit̄ adire pen-
dēte dubio natiuitatis posthumi p̄teriti. sꝫ secus est in casu ꝓ-
posito: qꝛ filia ex forma statuti excludit̄ ꝛ reputat̄ inhabilis ad
succedēdū viuente filio. ideo interim donec viuit nō debet im-
pediri adire hereditatē propter existentiā ipsius filie lꝫ posset
ꝯtingere qđ si filius predecedat superstite filia testm̄ tunc rum-
petur:

petur. Nā hoc nō videat attendendū ad impediēdū aditionez filii: ex quo filia est inhabilis ad succedēdū viuēte filio. q rō cessat in d.l. vētre. q2 si posthumus nasceret esset habilis ad succedendū cū filio iā nato instituto. z p hec sit expedita ista.l. nā hic sunt faciles z non egent declaratione.

Summarium.

1 Seruo communi qualiter possit legari.
2 Libertas directo dari non potest seruo alieno.

Si socius. Hec lex ponit tres casus in qbus seru⁹ cōis equiparat seruo ꝓprio. Casus ponit vt in gl.ij. aliter nō summat fm Bal. z Bar. Uel pōt sic summari fm Ang. † Seruo cōi nō potest legari pure sine libertate socio herede instituto. sz sub cōditione legari pōt tā ꝓprio quā cōi. pōt etiā seruus cōis heres institui simul cū socio. sicut pōt seru⁹ alien⁹ institui cū dño suo. h.d. in terminis z summa fm Ang. ¶ Ibi socio hr̄ de scripto supple ꝓ parte z ꝓ alia parte seru⁹ cōis. ¶ Itē ibi ꝓprijs. s. heredis. z sic qd sequit cū dño. expone. i. herede. ¶ Itē ibi poterit supple ꝓ parte. Et h̄ casu si iussu heredis adeat acqret partē in qua ipse seru⁹ est institut⁹ ipsi heredi. Si autē nō velit adire eo iubēte nō acqrit tūc ipsi heredi sz poterit qri ipsi suo. si liber fiat vel nouo dño ipso iubēte si fuerit alienat⁹. vt pbat ex his q̄ habent in.l.ij.§.fi.ff. de bo.pos. fm tab. z ibi etiā no. z in.l.iij.C. eo.titu. ¶ No. qd dictū est in summario. z no. in effectu tres casus in qbus seru⁹ cōis equiparat seruo ꝓprio vt etiā tāgit glo. prima. ¶ In libertatē ibi fideicōmissaria. hec iō dicit gl. † q2 libertas directo nō pōt dari seruo alieno etiā si sit seruus heredis vt pbat in.l. seruo. C. de manu. testa. z in.l. seruus legatus.§. si seruus.ff. de lega.j. Nec trahit ad fideicōmissum vt tangit in.d. §. si seruus. Fallit tn̄ in casibus notatis in.l. cogi.§. sed z si seruo. in gl. notabili in hac materia ad trebel. Per fideicōmissum autē bene potest relinqui libertas seruo alieno z multofortius seruo heredis. ar.l. vnū ex familia.§. si rē.ff. de lega.ij. ¶ Et not. in prin. hui⁹.l. qd seru⁹ erat cōis testāti z heredi instituto: quia erat socius. verum quia ipse socius fuit ex asse z sic insolidum institutus erat futurus dñs serui insolidum. z iō tūc ab eo legari nō pōt pure seruo q erat cōis tpe testamenti: ex quo erat futurus seru⁹ insolidū. sicut nec pōt legari ab hr̄de seruo ꝓprio ipsi⁹ heredis q est ꝓprius ipsius heredis tpe testamenti. facit qd hr̄ insti. de leg.§. an seruo. ¶ In gl. nō ꝗstituit. ibi ꝓpter regulam cathoniā. supple qd hr̄ in.l.j. de reg. cathonia. vbi dr q si legatū factū p testatorē nō valeret si statim decederet nō valet tunc tale legatū nec tractu tpis cōualescit. ¶ In ea. gl. ibi socio non instituto herede. supple sed alio. nā tūc ꝓpter partē quā hz socius valet legatū. z illa attrahit ad se p ius accrescēdi aliā partē. vt ptz in.§. si seruo. h aile. ¶ In gl. fi. ibi nō dz dare zc. nam qn̄ seruus heredis est institut⁹ cū ipso nō qrit pars serui heredi nisi adeat iubēte ipso herede. vt superi⁹ dixi. iō tenet institutio. etiā poterat euenire casus qd nihil qrat heredi. vt si cōtingat eū liberū fieri vel alienari anteq̄ iussu heredis adeat. vt superius dixi in tex. Sed quādo ab herede legatur aliquid seruo ꝓprio heredis: tunc legatū acquiretur statim ipsi heredi: q2 tūc nō requirit aliqs iussus dñi in acquisitione legati. facit.l. legatū. z q ibi no.ff. de leg.j. z ideo tunc legatū cēset nullū: q2 censet a seipso sibiipsi esse factum legatum. Et de materia huius.l. z precipue qn̄ instituitur seruus cōis recurre ad ea q̄ habent p glos. in l. sed si ꝗditioni.§. fi.ff. eo. Et aduerte q2 p ea q̄ dicta sunt inquātū dicitur ibi quod si seruus cōis instituebatur cū libertate secūdū ista tpa: z nō redimebat p testatorē in eius vita vel instituebatur sine libertate qd accrescebat tota hereditas socio. illud dz intelligi si seru⁹ adibit iussu ipsius socij. sed vbi voluisset adire non quirit ipsi socio. sed posset queri ipsi seruo si fieret liber. vel nouo dño si alienaret. per ea q̄ superius dixi. z si interim decederet seruus hereditate nō adita vr̄ quod destitueretur testamentum. ex quo nō esset adita hereditas ex eo.l. si nemo. de reg. iur. z sic venient venientes ab intestato qui essent tunc proximiores. facit.l. si quis filio exheredato. de iniusto testa. z quod habetur in.l.j.§. sciendum.ff. de suis z legiti. z quod dictum fuit ff. eo. in.l. si alienum.§. in extraneis.

Summarium.

1 Seruus a domino sub conditione institutus quando eidez efficiatur heres voluntarius.
2 Uox publica preualet priuate.
3 Reuelans proditiones premiari debet.

Ex testamēto. Non sufficit quē tempore mortis esse seruū testātis vt sit necessarius heres ipsi testanti. sed ante euentum conditionis libertatem a lege consequitur. nam tūc heres necessarius nō erit. h.d. Et est singularis.l. cum gl. fm Bar. determinās. scdo limitās plures alias leges de hac materia loquētes. Uel pōt sic summari fm Ange. † Seruus institutus a dño sub cōditione eidē voluntarius heres existit. si illa pendēte in libertatē eripit a lege. h.d. Sec⁹ aūt est si facto hominis libertatē ante euentū cōditionis cōsequeret. vt ptz in.l.iij.§. qui fideicōmissa.ff. eo. q scdm hoc non hz obstare scdm eū. ¶ † No. fm Bar. qd vox publica preiudicat z ꝓualet voci priuate. Pro quo bū facit qd habet in.l.iij.§. si ex stipula.ff. ad sille. z in.§. vtr. in eadē.l. ¶ Itē no. qd premium.l. pōt annullare premiū hois. ¶ Item nota ex text. ibi decreuit. qd ꝓnunciādū est aliquē esse meritū. z sic mereri premiū ad hoc vt premiū consequat. ¶ Ex hoc etiā nota qd necessaria est quedā declaratio iudicis ad hoc vt premiū possit percipi. qd est notandū fm Bal. z facit qd no. in simili in.l. ei⁹ q delatorem.ff. de iure fis. z in.c. cū scdm. extra de hereti. in.vj. Itē inquātū hic dicitur qd vox publica hoc est iudicis seu pretoris pfert priuate voci testatoris. dicit Ja. de are. ex hoc patere qd statuta possūt detrahere z derogare verbis et nature testatoris q2 publica vox statuētiū pōt derogare z detrahere priuate voci testātis. ¶ Itē no. qd si iudex in sñia pronunciat aliquem gaudere tali priuilegio. qd ista sñia inducit dispositionem et ponit eum ī priuilegio vt sic ammodo illo possit vti. vt hic videt colligi scdm Bal. ¶ † Itē no. hūc tex. ꝓ reuelātib⁹ ꝓditiones vel manifestātibus occisores vt debeat premiari. facit qd legit z not. in.l. quisquis. C. ad.l. iul. maie. Et hoc dicit de facto fuisse practicatū in ciuitate perusij. ¶ Ultimo inducit iste tex. fm Bal. qd si iudex remisit causam cōsilio sapiētis. z sapiēs cōsuluit titiū debere condēnari. z postea iudex ꝓferat sñiam dicēdo: pronūcio scdm formā cōsilij qd sñia valeat z inducat cōdēnationē. Ad idē allegat qd habet in.l. emilius.ff. de mino. et in.l. si fundum.ff. de rescin. vend. z in.l. si pretor. in prin.ff. de iudi. z in.l. qui tn̄.§. si arbiter.ff. de arbi. Sed aduerte quia licet sic resideat Bal. sup hoc fuerunt opi. an sufficiat talis ꝓnunciatio. de quo plene dixi i.l.j.§. si qs ita.ff. de ver. obl. z ibi declaraui qd tenēdū. ¶ In gl.ij. ibi bn̄ valet supple ista illatio de qua in litera: q2 ad hoc vt sit necessari⁹ requirit qd libertatē cōsequat ex testamēto et nō aliūde. vt ꝓbat in §. seru⁹. alle. in gl. ¶ In ea. gl. ibi postea fit necessarius. supple testatori. licet ante euētū conditionis fuerit cōsecutus libertatē vt ibi ptz. ¶ In ea. glos. ibi ab hoie. supple q2 ab herede vt ibi pz. ¶ Itē ibi ꝓiudicat. z sic plenior est gratia.l. q̄ gratia hois. Facit qd habet in.l. fi. C. de pac. cōuē. z cū solutione gl. trāsit hic Bart. Dy. vero dicit in.§. q fideicōmissaria. fit de necessario volūtari⁹. sz hic ecōtra de voluntario nō fit necessari⁹ nec fieri pōt. Sz ista solutio nō pl3 Ray. ꝓ ea q̄ habet in.l. pater filio.ff. eo. z in.l. gall⁹.§. z qd si tātum. de libe. z posthu. Potes cōcordare opi. q2 ille q est volūtari⁹ tpe mortis testātis vel postea anteq̄ hereditas sit delata nō potest effici necessari⁹ vt dixit Dy. z sic intelligat opi. Dy. Sz ille q esset volūtarius scdm tēpus testamēti bn̄ posset fieri necessari⁹. vt cōtingit qn̄ extraneus institutus arrogat p testātem. Facit qd legit z notatur in.l.iij.§. fi.ff. eo. Et adde etiā ad materiā hui⁹.l. id qd notauit gl. z doc. in.l. sub cōditione.ff. de libe. z posthu. q2 aliud est in seruo ꝓprio sub cōditiōe instituto q facto hominis interueniēte post mortē testatoris ante euētū cōditionis nō pōt effici volūtari⁹. Aliud in filio in ptāte instituto sub cōditiōe. z post mortē testatoris ante euētū cōditionis dādo se in arrogationē. z sic facto hois vel heredis interueniente efficitur voluntarius.

Summarium.

1 Princeps a quibus abstinere debeat.
2 Facultas calumnie captanda non est ex cesarea maiestate.

Imperatorem. Imperator non pōt heres institui quesito colore litigij. h.d. ¶ In tex. ibi opz supple. z ideo dicēdū est institutionē nulli⁹ esse momēti fm Dy. pro quo faciūt.ll. allega. in gl. Not. fm Bal. arg. ex hac lege contra illos q instituūt ecclesiā romanā sperātes qd ex hoc ecclesia moueat litē cōsortib⁹. ¶ † Itē no. fm Bal. ex glo. hic posita quod ꝓnceps debet se abstinere ab oi re illicita reprehēsibili. z qd plura sunt licita alij quā sibi principi que verba scdm eū sunt valde notāda: z literis aureis scribi deberēt. ¶ † Itē no. fm Ang. qd nō est capiēda facultas calūnie ex maiestate cesarea vel imperatoris similiter nec ex subsidio ecclesie romane q̄ scdz eū vlus fuit Romeus de pepolis q relinquit centū millia ducatorū ecclesie romane ne sui heredes vexarēt p extortionib⁹ vsurarū. z finaliter scdm eū q2 ecclesia inuenit se deceptam sepultura fuit honorabilis magis in prin. q̄ in fi. ¶ In gl.j. ibi speciale in principe, zc. No. gl. ad id qd dixi in notabilib⁹. Dy. tn̄ dicit ꝗtū posse aliter solui vcz qd hic loquatur qn̄ cōstabat institutionē fieri in fraudē seu calūnie cā. ibi qn̄ erat dubiū. quo casu in vltima voluntate nō presumitur in dubio fieri fraus. vt ibi dicitur. cōmuniter tn̄ doc. trāseunt cū gl. que est valde no. ad id quod dixi in notabilibus.

Summarium.

1 Testamētū scđm redditur inutile ex defectu finalis cause.
2 Rumor ⁊ fama publica iustam inducit credulitatem.
3 Institutio inutilis reddit̃ ꝑ falsaꝫ cām finalē in testō appositā.
4 Accessoriū non semꝑ vitiatur principali vitiato.
5 Rumor falsus non obest erranti.
6 Sententiam fore declaratoriaꝫ sufficit etiam si nō exprimatur condemno vel absoluo.
7 Legata quandoqꝫ valent ⁊ debētur institutione vitiata.
8 Testamētū scđm quādo tollat primum ⁊ econuerso.
9 Imperatores duo eodem tempore possunt esse.
10 Mine quādo presumptionem occisionis inducant.
11 Fornicata presumitur meretrix de cuius domo visus est scholaris media nocte exire.
12 Fur an presumatur is penes quē res furtiua reperitur.
13 Fama an faciat indicium sufficiēs ad torturam.

Paccumeuius androtenes. Falsa cā cōcernens institutionē heredis ⁊ non legata reddit instōnē inutilē sed legata nō vitiat. h. d. Et est singularis lex ⁊ alibi nō reperit̃ ſm Bar. iō Bald. dicit illā diligēter notandā. ⁊ dicit mētionē fieri ꝑ gl. in. l. eā quā. C. de fideicō. Dy. ꝓo sic summabat dicēs. 1 † Defectus cause finalis in scđo testamēto expresse reddit secundū testamētū inutile. h. d. ſm Dy. Sed certe iste summarius intelligēdus est secūdū precedentē. alias nō esset bn̄ ꝑfectus. Et pōt diuidi in duas partes principales. Nam primo ponit facti narrationē ⁊ supletionē factam imperatori per heredē institutum in primo testamento. deinde ponit prouisionē ⁊ responsionē imperatoris. secundo ibi igit̃. vel ibi in ver. tantū. Vel potes dicere qđ scđo premissa ratione dubitādi ⁊ successiue decidēdi ponit ꝓuisionem ⁊ rn̄sionem imperatoris. ⁊ secūdū hoc secūda erit ibi licet. ¶ In tex. ibi ⁊ rumore prolato. scꝫ falso. vt infra ptꝫ. Item ibi mortua supple esset. Item ibi hac prefatione. supple ꝑmissa. de qua statim sequit̃. Itē ibi conditione suscepta. scꝫ inter filiam paccumeuij institutā in primo testamēto ⁊ nouū rufum institutum in scđo. Itē ibi modus. id est causa. vt tāgitur in glo. Iteꝫ ibi quis. supple scꝫ si exponis qꝛ ꝑ quamuis. qđ nō est absonū. ꝑ ea que notauit glo. in. l. eas causas. ĩ. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ tunc bn̄ sequit̃ infra dictio tn̄ q̄ aduersatiue veniet. ¶ Item ibi rumor. i. causa. vel expone. i. particularis assertio ex incerto autore ⁊ ex sola suspicione ꝓueniēs. nā sic ꝓprie diffinit̃ rumor. vt no. in Specu. de notarijs. §. quidē. ver. tunc de rumore. scđm Ray. 2 ¶ † No. ex tex. qđ rumor ⁊ fama publica que est in ciuitate suꝑ aliquo videt̃ esse iusta causa credendi illud vt hic colligitur. dū dicit. Et rumor prolato ⁊c. Facit. l. cum quidā. §. quod dicit̃. ĩ. de acqui. hered. ⁊ istud vtile est ſm Ang. pro illis qui accusant aliquē inducti ad credendū maleficium de quo accusant esse cōmissum seu verū ꝓpter famā vel rumorē qui de illo erat vt excusetur a rumore false accusationis seu calūnie. ⁊ ꝑ consequens a pena calūniose accusationis. facit qđ no. in. l. ij. C. de calū. ⁊ qđ no. Jo. an. in. c. ij. extra de calū. 3 ¶ † Itē not. qđ falsa cā finalis in testamēto adiecta institutioni reddit illā inutilem. nō tn̄ vitiantur legata q̄ non respicit. Si autem fuisset expressa adiecta valeret etiā institutio. lꝫ esset cassanda. l. si instituta. §. fi. cū. l. seq. s̃. de inoffi. testa. ſm Ang. Sed certe ibi cassat̃ per querelā que dat̃ ratione tacite exheredationis que surgit ex preteritiōe materna. vt ibi ptꝫ. ⁊ sic vbi esset ꝑsona q̄ nō haberet remediū querele videt̃ qđ ei nō subueniret̃ qn̄ causa nō esset expressa. de quo tanget̃ per gl. ¶ Itē nota qđ scđm testamētū factū ex falsa cā non rumpit primum. onerat tn̄ heredem scriptum in primo ad nouam prestationē legatoꝝ. Quare aūt vitiat̃ institutio scđa. ⁊ non legata ratio est ſm Bar. Bal. ⁊ Ang. qꝛ falsa causa fuit inserta institutioni ⁊ nō legatis. 4 ¶ † Itē nota ꝙ vitiato principali nō vitiatur accessoriū qn̄ principale vitiat̃ ex cā falsa inserta ꝑncipali ⁊ nō accessorio. qđ est singulariter notādū, ſm Bal. ¶ Itē no. qđ prefationes ⁊ ꝓemia probāt causaꝫ finalē dispositionis. ⁊ ex illis colligit̃ mēs ⁊ intētio disponētis. vt hic melius ꝓbat̃ quā in alia parte iuris ſm Bar. ⁊ successiue Bald. ⁊ Ang. nā vt hic ptꝫ testatoris intētio ꝓbat̃ ex ꝑfatione ꝑ eū facta. Similiter videmus quod ꝑ prefationes ꝓbat̃ intētio contrahētiū. l. titia. §. idē rn̄dit. ĩ. de verbo. ob. ⁊. l. item qꝛ. §. fi. s̃. de pac. ⁊ ꝓ hoc etiā quotidie allegat̃ hec. l. ꝑ doc. qđ ex prefationibus statutoꝝ ꝓbat̃ mens ⁊ intētio statuētis. de quo etiā tāgit Bar. in. l. ambitiosa in pe. col. ĩ. de decre. ab or. fac. vbi tāgit an credēdū sit ꝑfationibꝰ q̄s faciūt illi qbꝰ datū est arbitriū aliqd statuēdi. Et ibi concludit qđ sic nisi aliud ꝓbet̃ in contrarium pro quo facit ista. l. Non mirandū autē ſm Ang. si attendi debeant proemia ⁊ ꝑfationes qꝛ secretū nostre volūtatis vehemētius ⁊ frequētiꝰ fit patēs ⁊ manifestū ex ꝟbis quā ĩ alijs signis que sunt multa de quibus hr̃ in. l. apud celsum. in prin. gloss. de do. excep. ⁊ in. l. fulcinius. s̃. qd sit latitare in glo. ibi posita. ĩ. ex quib. cau. in pos. ea. facit qđ hr̃ in. l. at si qs. §. pleriqꝫ. ĩ. de reli. ⁊ de acqui. here. l. pro herede. ⁊. l. gerit. bn̄ facit ad ꝑdicta qđ habetur in. l. labeo. §. tubero. de suppelle. leg. dicit etiā h̄ Bald. qđ sicut ꝑfationes ⁊ ꝓemia sunt attēdenda ꝓ intellectu dispositionis sic etiā rubrice statutorū vel iuris: qꝛ ille dant intellectū ipsi statuto ⁊ etiā legibꝰ. vn̄ vult gl. qđ rubrica sicut tex. sit seruāda in. l. j. C. ne fideius. do. den. ⁊ in. l. ij. seu. iij. C. si ex fal. instru. ⁊ bn̄ facit qđ notauit gl. in ꝓemio. vj. libri. vbi gl. dicit qđ scriptor q ꝓmisit scribere librū tenet̃ de iure scribere rubricas vt ibi tāgit in ver. titulis. Et de materia ⁊ an rubrice sunt valide vt text. ⁊ ex ipsis possit argui sicut arguit̃ de textibꝰ plene dixi suꝑ rubrica. ĩ. de ꝟ. ob. 5 ¶ † Itē no. ꝙ falsus rumor nō dꝫ obesse errāti. ꝙ ꝓcedit ſm Ray. ēt si sit publicus si expediat errāti qđ nō faciat ius nec hr̃ ꝓ veritate. alias eēt secꝰ. Et sic nō obst. qđ legit̃ in. l. barbariꝰ. s̃. de offi. ꝑto. ⁊ in. l. j. C. de test. facit. l. miles. §. pe. ĩ. de adul. ¶ Itē no. ꝙ rumor vel fama nihil opat̃ vbi veritas apparet in ꝯtrariū ꝙ intellige ⁊ limita vt ꝓxime dixi. ¶ Itē not. ſm Bal. formā ꝓnūciatiōis quā facit h̄ impator: qꝛ ꝓnūciat hereditatē ad paccumeuiū spectare. ¶ Itē nota ſm eū ꝙ paccumeuia in effectu petebat testm̄ ꝓnnuciari nullū ⁊ hereditatē ad se ꝑtinere ⁊ tn̄ imperator solū ꝓnūciauit hereditatē ad ipsam pertinere. 6 ¶ † Et ex hoc nota qđ sufficit sniam fore declaratoriā licet nō sit expssum cōdēno vel absoluo: qꝛ satis effectualiter apparet de ꝯdēnatione vel absolutiōe. vt h̄ ꝓbat̃ ⁊. l. qd tn̄. §. si arbiter. s̃. de arbi. ⁊ in. l. ex diuerso. §. j. s̃. de rei vē. ⁊ in. l. si ꝑtor. in ꝑn. s̃. de re iudi. ⁊ facit qđ no. in. l. ꝑses. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. facit ꝙ dixi in. l. testō. s̃. eo. ⁊ in. l. si ꝑtor. s̃. de iudi. ⁊. l. j. §. si qs ita. ĩ. de ver. ob. ¶ Ultimo not. quod qn̄ dubitat̃ de valore testamēti optime vr̃ ꝓcedere ista petitio. peto tale testm̄ declarari valere ⁊ silētiū imponi parti aduerse. ⁊ similiter vr̃ ꝓcedere petitio si petat̃ declarari testm̄ esse nullū. ⁊ super eo silētiū imponi parti aduerse. vt satis colligi pōt ex hac. l. ſm Bald. facit qđ no. Bar. ĩ. l. qui sub cōditione. §. fi. ĩ. de cōdi. inser. ⁊ no. in. l. j. §. j. s̃. de ferijs. ¶ In gl. in ver. modus. i. cā. ideo sic exponit gl. qꝛ modus ꝓprie sumptus sit ꝑ vt. sꝫ cā sit ꝑ qꝛ. vt no. ꝑ glo. suꝑ rubrica. C. de fal. caus. adiec. lega. ⁊. ĩ. de cōdi. ⁊ demon. super rubrica. ⁊ plene no. in. l. demonstratio. §. quid aūt. ĩ. de cōdi. ⁊ de. ideo cū dixerit h̄ qꝛ heres ⁊c. ⁊ sic apposuit dictionem qꝛ ꝓprie fuit cā ⁊ nō modus. ⁊ sic improprie ponit̃ dictio modus ⁊ exponit̃ ꝓ cā. Nec est mirādū qꝛ vbicūqꝫ expedit vna dictio pōt poni ꝓ alia. vt est gl. no. in. l. eas cās. ĩ. de cōdi. ⁊ demon. Et ꝑ predicta nō ob. cōtrariuꝫ si diceret̃ qđ hic nō fuit modus sꝫ cā ꝑ ea que no. suꝑ dictis rubricis. nā veritas est ꝙ hic non fuit ꝓprie modus sed causa. ¶ In ea. gl. ibi qꝛ non solet. gl. hic voluit opponere qđ falsa cā nō debeat nocere. ꝑ id quod infra allegatur ⁊ rn̄de prout in ea ptꝫ. ⁊ ex illa habes notare quod illa nō habeat vitiare dispositionē. ⁊ sic nō habeat nocere. l. demōstratio §. qd autē. ĩ. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ in alijs iuribus alle. in gl. Sed istud fallit qn̄ apparet seu ꝓbat̃ qđ testator alias non erat relicturus nisi cā esset vera. nā tūc falsa causa bene vitiat dispositionem. ⁊ sic bn̄ nocet. vt no. in. l. cū tale. §. falsa. alle. in gl. Et not. diligēter gl. dū dicit ꝙ ꝓpter ꝑfationē expressam ꝑ testantē satis ꝓbat̃ de mēte testātis ꝙ alias nō erat relicturꝰ. ⁊ ꝓ hoc etiā ptꝫ gl. velle ꝙ ex ꝑfatione colligit̃ cā finalis dispositionis. ⁊ iō si reperit̃ falsa vitiatur dispositio: qꝛ cā finalis vitiat dispositionem si deficiat. ⁊ succedit illud vulgare ꝙ cessante cā cessat effectus. l. quod dictū. s̃. de pact. ⁊ in. l. adigere. §. quāuis. ĩ. de iure patro. ⁊ extra de ap. c. cū cessante. Secus est tn̄ in cā impulsiua qꝛ lꝫ illa deficiat nō vitiat̃ dispositio. d. l. demonstratio. §. quod autem. ⁊. l. j. §. sexū. s̃. de postu. ⁊ no. in. l. ij. §. fi. ĩ. de dona. vbi ꝑ Dy. ⁊ Bar. ⁊ ibi etiā dixi plenissime in. c. ꝑ trāslationē. vbi per glo. ⁊ cano. extra de rescrip. tene ergo diligēter mēti glo. istam q̄ aperte decidit qđ ex ꝑfatione colligit̃ intentio ⁊ cā finalis dispositionis. ⁊ ad hoc sepe allegatur. Aduerte tn̄ qꝛ tex. in. l. cuꝫ tale. §. legatū falso. ĩ. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ dicit ꝙ si falsa cā non coheret legato seu dispositioni. tunc nō hꝫ vitiare. secus qn̄ est cā coherēs legato seu dispositioni: qꝛ tūc hꝫ vitiare. ⁊ dicit̃ esse coheres ſm Bar. in. d. l. demonstratio. §. quod autē. in quarta questione principali qn̄ cā est obligatoria. facit qđ legit̃ ⁊ not. in. l. damus. s̃. de condi. ob cau. Et iō dicit Bar. in loco ꝑalleg. quod h̄ nō est ꝓprie cā coherēs dispositioni. cū nō sit cā obligatoria. Sed potes dicere ꝙ satis pōt dici cā hic posita coherere dispositioni: qꝛ ex qualitate cause apparet ꝙ testator faciebat nouam prouisionē loco antique quam putabat deficere. ⁊ ideo dicit̃ coherere dispositioni. ⁊ sic facere cām finalē. sicut ⁊ quando esset cā obligatoria. Sed vbi nō apparet ex qualitate cause qđ faceret nouā dispositionē loco antique quā putasset deficeret tūc posset ꝓcedere dictū Bar. ¶ In glo. pe. ibi rūpit̃ ꝑ querelā. s. quod fieri nō posset si esset nullū qꝛ quod nullum est ⁊c. l. nam ⁊ si. §. rumpendo. s̃. de inoffi. test. ⁊ extra de despō. impu. c. ad dissol-

c.ad dissoluendum. ¶ In ea.gl. ibi propter primum testamentum.hec sol.nõ videt̃ bona:quia innuit qd si in cõtrariũ fuisset vnicum testamentũ z facta prefatio qd licet reperiret̃ falsa valeret testamẽtũ:q2 non videt̃ verũ propterea q2 eadem ratio est vitiandi: tunc illud vnicum testamentum ratione prefationis que reperit̃ falsa que est qñ reperit̃ aliud testamentũ precedere. ideo seques̃ solutio verior est. z cõmuniter tenet̃. que in effectu voluit qd ibi falsa causa orta ex falso rumore fuit in mente retẽta.hic autẽ fuit expressa.ideo testamentũ in quo falsa causa fuit expressa est nullũ. ¶ Et nota diligenter hãc sol.que cõiter tenetur per doc.Nam facit fm Bal. pro questione statutorum vcз qd vbi ratio exprimit̃ ĩ statutis illa debeat attẽdi allegat.l. milites agrum.de re mili. secus dicit vbi nõ est expressa in statuto nec scripta in.l.q2 tũc magis attendunt̃ verba q̃ ratio. allegat l.pspexit.ff.q z a quibus.z sic residet Bal. z not.bene q2 videt̃ velle q vbi ratio est expressa in statuto ex quo simpliciter vult illã attẽdi:q2 illa debet attẽdi etiã si agat̃ de correctione legis. z sic sit licitũ facere extẽsionẽ etiã in materia correctoria per rationem expressam in statutis.z hoc idẽ videt̃ voluisse Bart. in l.liberorum.ff.de ver.sig.in verbis premissis. in questione q̃ ibi ponit̃ circa finem questionis.Sed in cõtrariũ videtur text.cum gl.in.c.auditor.de rescrip.vbi glo.expresse vult q licet ratio ibi sit expressa:tñ nõ debeat fieri extẽsio in correctorijs z exorbitãtibus.Sed tu de hoc dic vt plene dixi in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.ma. Itẽ etiã aduerte qñ ratio nõ est expressa in statuto.nã licet Bal. hic videat̃ simpliciter velle qd standũ sit verbis tñ in l.fi.C.de libe.prete.dicit q lз ratio nõ exprimat̃ in statuto. si tamen vnica tantũ potuit esse rõ ipsius statuti qd habet̃ pro expressa ar.ff.de libe.z posthu.l.ij.z in.l.fundus qui locatus.ff.de fun.instru.z in.l.si optio.j.rñso.ff.de opt.lega.allegat etiã quod habetur in.l.milites agrũ.ff.de re mili. An autẽ sit fiẽda extensio hoc casu recurrẽdũ est ad ea que notauit Bar.in.d.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patro.z in.l.nõ dubiũ.C.de legi. z in.l. oẽs populi in.vj.principali qõ.super materia interpretationis statutorũ.ff.de iusti.z iure.z ad ea que plenarie dixi in.l.si vero. §.de viro.ff.sol.ma.tene mẽti diligenter illud dictũ Bal.z illud qd etiã dixit in.d.l.fi.C.de libe.pte.Et aduerte q2 licet lex sit in stituta.§.fi.cũ.l.se.loquit̃ in eo cui dabat̃ querela ratione preteritionis.vñ si fuisset aliter pteritus cui nõ dabatur querela. puta agnat⁹ vltra fratrẽ vel frater turpi psona nõ instituta. tunc vr̃ quod si falsa cã pter quã testator alias fuit motus ad instituendũ alium fuit in mẽte retenta.z sic nõ fuit expressa in testamento tunc videt̃ qd tali agnato vel fratri non succurreret̃.facit quod legit̃ z no.l.si repetende.C.de condi.ob cau. secus videtur si fuerit expressa causa in testamẽto: quia per illam satis videt̃ apparere de mẽte testantis qd voluisset talem agnatum vel fratrem sibi esse heredem.z ideo videt̃ qd tunc talis cẽsetur institutus inspecta mente testantis que debet attendi.l.cum virum.C.de fideicõ.z.l.in conditionibus.ff.de condi.z demon.et bene facit tex.iste si autẽ causa falsa propter quã motus fuit testator ad instituendũ alium nõ fuit expressa in testamento. sed fuit expressa forte corã testibus:tunc videtur dicendũ qd si solũ coram duobus testibus.vel corã pauciori numero.vij. testiũ. h̃ nõ sufficiat q2 institutio heredis non potest fieri nisi corã septẽ testibus.l.hac cõsultissima.C.de testa.z ideo talis probatio vel coniectura nõ sufficeret ad inducendũ institutionez agnati vel fratris.secus videt̃ si corã.vij.testibus dicta causa fuisset expssa licet forte in testamẽto postea facto non fuerit expressa.nã si de illa cõstet p.vij.testes.videt̃ qd inducat̃ institutio ipsius agnati inspecta mẽte testãtis.ar.huius.l.facit qd legit̃ z no.ff.de leg. ij.l.cũ pponebat̃. ¶ In gl.fi.ibi regulã.supple qd vbi non valet institutio non valẽt etiã legata.

7 † Quare autẽ sit hic speciale cõtra dictã regulã qd valeant legata licet nõ valeat institutio. gl.nõ declarat hic nec in.l.eã quã.alleg.in gl. Sed dic secundũ Bar.z successiue Bal.quod ratio specialitatis est: q2 h̃ nõ erat eadem causa vitiandi legata que erat vitiandi institutionẽ q2 falsa causa erat soli institutioni inserta z non legata.ideo vitiat institutionem solum z non legata que non concernunt ipsam causam. Sed in.l.ea n quam.cum simi.erat eadem cã vitiandi vtrunqз tam institutionem q̃ legata.Sed tunc aduerte q2 contra istũ tex.z predicta facit.nã si est verum qd debentur legata secundi testamenti cum primum testamẽtum videtur etiam valere vt hic videt̃ dici. per hoc videtur quod paganus decedat cũ duobus testamentis.quod vr̃ esse contra regulam que videtur velle quod solum vltimum attenditur.l.posthumus.§.si paganus.ff.ti.ij.z.l.si quis priore.ff.ad trebel.insti.qui.mod. testa. infir.§.posteriore.Soluit hic Bal.not.quod fm testamentum cuius institutio vitiatur.non est testamentum.sed potius codicillus pertinens ad primum testamentum.tamẽ legata in secũdo testamento nunq̃ habuerunt dependentiam ab institutiõe facta in secũdo testamẽto.z ideo scdm eum habent vim codicillorum Bar.vero vt hic refert Ange. in alia materia dicit qd h̃ casu videt̃ quodãmodo testator decessisse cum duobus testamẽtis.sicut cõtingit si testator primo fecit vnum testamẽtũ validũ z solẽne.deinde fecit scdm inualidũ ratione preteritionis.nã legata relicta in secũdo cõseruabũtur per aut.ex causa.C.de libe. prete.z censet̃ secundũ testamentũ predictũ validũ quo ad legatũ.z primũ est validũ quo ad institutionẽ. et sic videt̃ quodammodo cũ duobus testamẽtis decedere. z per hoc idem videt̃ dicẽdum in simili in casu huius.l.vbi autẽ Bar.ponit id qd proxime dixi.Ange.nõ declarat sed tu dic qd hoc posuit in.l.si iure ff.de lega.iij.Sed attẽde q2 tex.hic bene dicit legata relicta in posteriore testamẽto prestãda esse sed de relictis in primo testamento nihil expresse hic dicit̃.licet ergo Bar.z doc.nõ declarãt duplex potest esse dubitatio circa intellectũ huius.l.primo an legata in primo testamẽto debeant̃.secundo an legata relicta in secũdo indistincte debeant̃.

8 ¶ † Circa primũ videretur dicẽdum qd ex quo primũ videt̃ valere z remanere validum consequẽter videtur qd omnia in eo cõtenta debeant̃.z hoc etiã satis videtur hic voluisse Bal.dum dixit qd secũdũ testamentũ ex falsa causa factum non rumpit primum sed onerat heredem scriptũ ad nouã prestationẽ legatorũ vt dixi.z forte fuit de mente.gl.z Bar. hic facit qd ipse notauit in.l.j.in.viij.q.ff.de iure codicil.Sed cõtrarium videt̃ voluisse ipse Bar.in.l.si iure.ff.de leg.iij.vbi in simili vult qd quatenus secundum testamentum valet tollit primum et ideo q2 scdm testamentũ qd est inualidũ ratione preteritionis licet sit inualidũ quo ad institutionẽ. z per hoc non tollatur primum validum quo ad institutionẽ.tñ q2 ipsum secũdum est validum quo ad legata.z sic legata in primo nõ debentur.z pro ista parte facit iste tex.a sensu cõtrario.inquãtũ dicit solum de legatis factis in secũdo testamento.z nihil dicit de relictis in primo.z pro hac parte etiã facit q2 in dubio nõ videt̃ fuisse mẽs testantis grauare heredem duplici onere.l.titia.§.qui in vita de legatis secũdo.et sic videtur qd non debeat institutus in primo prestare legata vtriusqз testamẽti sed alterius tantũ.z sic solũ legata secũdi. Et pro hoc facit q2 litera hic fingit institutũ in primo testamẽto esse institutũ in secundo.vt patet hic in fine.z ista pars est equior z verior de iure p predicta.nõ est tamẽ sine dubitatiõe propter autoritatem Bal.de qua dixi supra. ¶ Circa secundũ hic Bar.videt̃ velle qd indistincte debeãtur legata relicta in secũdo:q2 prefatio apposita in ipso secũdo testamento nõ cõcernebat legata ĩ illo relicta sed vbi prefatio cõcerneret etiam legata:tũc hic dicit distinguendũ an legata in secũdo essent modica vel nõ:q2 si essent modica deberẽt̃.secus si ad magnã quãtitatem ascenderẽt.ar.l.si filie.ff.de lega.iij.Sed in.d.l.demõstratio.§.qd autẽ.videt̃ indistincte limitare istã.l.qd ista demũ procedat si relicta erãt modica.Potes dicere qd si tenemus opi.qd solũ relicta in secũdo testamẽto debeãt̃ z nõ relicta in pmo: tũc iste text.procedat simpliciter: q2 tũc nõ est ratio suadẽs oppositum.z sic indistincte debebit intelligi.l.de precio.cũ si.de publi. Si autẽ tenem⁹ oppositũ seu aliã opi.vcз quod legata in primo testamẽto facta debeãtur: tũc si prefatio concerneret nedũ institutionẽ sed etiã legata facta in secũdo.videt̃ qd tunc indistincte totũ scdm testamentũ vitiaret̃ etiã quo ad relicta q2 cũ prefatio inducat causam finalẽ z respiciat etiã relicta vitiabit etiã illa:cũ tunc sit eadẽ ratio vitiãdi vtrũqз.Si vero prefatio nõ concernit legata sed solum institutionẽ tũc videt̃ posse tolerari distinctio an legata in secũdo testamẽto facta essent modica.ita qd verisimiliter illa fecisset nõ obstãte qd deberent̃ legata ex primo testamento:z tũc debeãt̃ sicut z si in codicillis essent relicta.facit qd dixi post Bald. alias sit secus. z sic posset defensari et intelligi opi.Bar.Vel forte posset dici qd ex quo testator non apposuit pfationem circa legata qd illa indifferẽter debeãt̃ sicut etiã si in codicillis reliquisset.nã ex quo mẽs testãtis fuisset valeret primũ si cessaret cã adiecta institutiõi facte in scdo testamẽto nihilominus facit legata in scdo testõ nulla adiecta pfatiõe circa legata videt̃ posse presumi qd voluerit illa oino prestari.sicut si in codicillis reliqsset.nã si voluisset ꝯriũ facile erat sibi puidere sup hoc adijciẽdo etiã prefationẽ legatis. Si tñ hoc nõ fecerit vr̃ legata voluisse deberi simpliciter arg.l.j.§.sin autẽ deficiẽtis.C.de cad. tol.z ista pars verior vr̃ de iure.lз scda pars videat̃ equior. suppo.opi.qd debeantur relicta in scdo testõ. z de materia dixi in l.demõstratio.§.qd autẽ.Et per hoc expedita materia substantialis huius.l.

9 ¶ † Extra gl.est notandũ ex tex.isto qd duo pñt esse imperatores eodẽ tpe ad idẽ q dicit̃ in.l. diui fratres.ff.de pen.z in.l.fi.ff.ad turpil.z ĩ.l.j.ff.de acq.her.z in.l.imperatoris.ff. de iu.fis. In ꝯtrariũ facit q2 videt̃ q vnus tm̃ debeat esse imperator.vij.q.j.c.in apib⁹. Pro hoc etiã dictũ philosophi dicẽtis in qnto ethicorum.Entia volũt bene disponi.vn⁹ ergo pnceps. dic qd de iure vn⁹ dз esse solus imperator lз qñqз fuerũt duo. vt diui seuer⁹ z Antoni⁹. vt ptз i.ll.ff.al. z diocletian⁹ z Maximian⁹ xxj.di.c.nũc aũt.z istud fuit de facto vt dixi.z no.in.d.c.i apib⁹. vbi ẽt gl.dicit qd imperator cõstãtipolitanus nõ est vl'is imperator sз est imperator grecorum.Nec ob.si dicat̃ q ꝯstãtin⁹ trãstulit

imperiū in ciuitatē cōstātinopolitanā in palea ꝯstātinus. xcvj. dis. xvj. dist. q2 fuit p ecclesiā trāslatū imperiū in germanos seu alamaniā in c. venerabilē. extra de ele. ꝛ de potestate imperatorum fecit Dātes vnū tractatū quē intitulauit de monarchia. ꝛ illū habebā anteq̄ perirent scripta mea ꝓpter incendiū. ꝛ Jo. de ligna. etiā fecit quēdā tractatū sup potestate pape ꝛ imperatoris. vbi patet de vtriusq3 potestate. ¶ Ultimo inducitur iste tex. ad tres questiones. quarū vna fuit Dy. primo si aliq̄s fuit minatus alij mortē ꝛ sequēti die ille reperit̄ occisus ꝛ nescitur a quo. scd'a est q̄d si aliq̄s reperit̄ cū gladio nudo sanguinolēto ꝛ alius inuenit̄ interfect⁹ ꝛ nescit̄ a quo. tertia est si res subtracta reperit̄ in domo alicui⁹ ꝛ nescit̄ a quo fuit subtracta q̄d debeamus p̄sumere in casibus p̄dictis. Ang. vo remittit de his questionibus ad no. hic p Bal. ꝛ plus non dicit. † Sz aduerte circa primā questionē ponēdo in terminis si titius fuerit minat⁹ seio quod occideret eū ꝛ postea reperit̄ seius interfectus. deinde accusat̄ titius de occisione ipsi⁹ seij. dubitat̄ an p̄cedētes mine faciāt p̄sumptionē cōtra ipsum titiū. ꝛ sufficiant ꝯtra ipsum nam videtur q̄d sic. argu. huius. l. ꝛ dicit Ray. q̄d hec. l. pōt induci dupliciter vno mō q2 sicut in prefatione sumimus p̄sumptionē mentis testātis sic videt̄ q̄d ꝓpter minas precedētes debeamus presumere occisionē factā ab ipso mināte. pōt etiā alio modo induci: q2 hic dicit̄ q̄d falsa cā non nocet. ꝛ sic videt̄ q̄d ecōtra vere mine precedētes debeāt nocere ꝛ sic videt̄ q̄d inducant presumptionē cōtra ipsum minantē. Ad idē q̄d hr̄ in. l. si qui adulterij. C. de adul. ꝛ in. l. si vero non remunerādi. §. vnde papi. s. eo. mā. ꝛ in. l. labeo. §. idem tubero. de suppel. lega. In cōtrariū facit q2 lubricū lingue non est trahendum de facili ad penam. l. famosi. ad. l. iul. maiesta. Item q2 vulgariter dicit̄ sepe minus faciunt homines qui magna minantur. facit q̄d habet̄ ꝛ no. in. l. metū autē. s. q̄d met. cau. Bal. refert hic Dy. seu Cy. distinguere an ille qui fecit minas sit bone fame vel non. nam primo casu si esset bone fame nō p̄sumit̄ occidisse. sed iudex rei veritatē inquiret. allegat. l. singuli. C. de accu. Secus vr̄ velle in secūdo casu qn̄ esset male fame. per. l. is cui. §. idē. j. de accusa. et in. l. iij. §. fi. ver. seq. s. de suspec. tuto. Et ad p̄dicta etiā allegat q̄ habet̄ in. l. fi. de actio. ꝛ oblig. ꝛ in. l. j. C. si q̄s impera. maledi. vn̄ dicit ex factis hominū dicta pensemus. Adducit etiā q̄d legit̄ ꝛ no. in. l. fulcini⁹. §. q̄d sit latitare. ex q̄bus cau. in pos. ea. ꝛ in. l. apud celsum. in prin. cū ibi no. de do. excep. Bal. tñ dicit dictū Dy. seu Cy. debere intelligi qn̄ esset male fame in eode genere puta qn̄ esset homicida vel percussor. Secus si in alio gn̄e puta qn̄ esset intricator nā in eodē genere mali p̄sumet̄ cōtra aliquē sed non in diuerso gn̄e ꝛ dissimili. ar. l. p̄ padonē. §. qui iura. cum seq. s. de excu. tuto. facit q̄d habet̄ in. l. si quis ex argētarijs. §. ij. s. de edē. ꝛ in. l. iubemus. C. de p̄ba. ꝛ not. bn̄ istud dictū Bal. pro limitatione regule semel malus. de reg. iur. in. vj. q2 p̄cedit in eodē genere mali habes dictū Bal. Sed cōiter dicūt doc. vt hic tāgit Ray. quod d3 attēdi an iste qui fecit minas sit homo potēs ꝛ q̄ cōsueuit talia facere seu minas suas executioni mandare. nā tūc secundū eū hoc ꝓbato surgit presumptio ꝯ eum. ꝛ poterit condēnari. alias secus si hoc nō appareat. facit q̄d not. per gl. Bar. ꝛ oēs in. l. metū. C. q̄d met. cau. Nec obstat si dicat̄ q̄d ex p̄sumptionibus nemo d3 cōdemnari. arg. l. absentē. j. de pe. Ad q̄d rn̄det Ray. q̄d ibi loquit̄ de p̄sumptione hominis: hic de p̄sumptione iuris. Et no. q̄ Cy. tetigit de questione predicta in. d. l. metū. ꝛ in. l. j. C. si quis imperator. maledixe. ꝛ vtrobiq3 remittit ad no. in Spec. de p̄sump. §. j. ver. sed pone q̄d minatus. vbi in effectu specu. cōcludit id q̄d dixi post Ray. ꝛ ibi ēt plus dicit q̄d licet nō esset cōsuetus mittere minas executioni: tñ ꝓpter minas precedētes poterit poni ad torturā. ꝛ idē dicit ibi si nō p̄cessissent mine. sed tñ precedebāt inimicitie ꝛ offensa q̄d tene mēti. Jaco. vero de bel. in auē. si vo. etiā in auē. de exhiben. re. colla. v. dicit q̄d vnum solū indicium nō suffi. cit ad torturam sed plura requirunt̄ in maleficijs: q2 iura vident̄ loqui in plurali. vt patet in. l. j. circa prin. j. de questionibus. ꝛ in. l. milites. C. de questionibus. ꝛ scd'm hoc nō p̄cederet dictum specu. qui videt̄ velle sufficere vnū indicium. Jo. an. in addi. specu. in ti. de proba. §. fi. super ver. xiij. dicit de facto non seruari dictum Ja. de bel. Bar. vero in. l. fi. j. de questio. dicit attēdēdā eē qualitatē indicij: q2 poterat esse tale q̄d etiā vnicū suffi. cit. puta si sit vnus testis de visu. facit quod habet̄ in. l. iiij. C. ad. l. iul. maiesta. alias requirant̄ plura. q̄d ibi latius declarat̄ p eū. Aduerte tñ quod licet Ray. ꝛ specu. videant̄ velle quod possit ꝯdēnari de occisione si apparet q̄d erat cōsuetus mittere minas executioni. tñ hoc non vr̄ tutū: q2 in criminalibus requirunt probationes luce clariores. l. sciant. C. de p̄ba. Nec debet quis ex suspicionibus vel presumptionibus damnari. d. l. absentem. vnde potius videt̄ dicendū q̄d debebit tunc poni ad torturā vt sic habeat̄ eius confessio. vt in simili dicit Joā. an. sup dicto ver. xiij. ꝛ hec de prima questione. ¶ Circa secundum si aliquis visus est exire de domo cū gladio sanguinolento ꝛ postea reperit̄ ibi in domo illa aliquis qui est interfectus an ex tali indicio surgat presumptio cōtra illum. videtur q̄d sic arg. huius. l. nam licet Bal. dicat quod hec. l. parū facit satis tñ potest induci q̄d sicut p prefatione presumimus de mente testatis: sic videt̄ q̄d ꝓpter tale indiciū surgat presumptio. Bald. finaliter dicit quod rei veritas est q̄d sumatur presumptio cōtra illum arguendo per locū a cōmuniter accidentibus: qui locus est multum notabilis secūdum eū in materia presumptionū ꝛ indiciorū. vt no. per gloss. ꝛ doc. in. l. neq3 natales. C. de probatio. vnde dicit post Ja. but. q̄d † presumit̄ meretrix seu fornicationē cōmisisse ex violenta p̄sumptione mulier de cuius domo media nocte est visus scholaris vel alius exire. Et sic potes dicere q̄d absq3 dubio surgit p̄sumptio sufficiēs ad torturā. sed nō vr̄ q̄d sufficiat ad condēnationem p dictam. l. absentem. ꝛ per id q̄d habet̄ in. l. non obhoc. C. vnde cogna. ꝛ in. c. in presentia. extra de proba. vbi pt3 q̄d ꝓbatio d3 necessario cōcludi. facit. l. sciant cūcti. vbi in criminalibus ꝓbatio debet esse clarissima. dixit tñ Tho. de piperata. vt refert Jo. an. in. d. ver. xiij. q̄d si est aliq̄s visus exire cū pallida facie ꝛ cū gladio sanguinolēto de domo q̄ nō habebat nisi vnū ostiū q̄d si tūc reperit̄ ibi aliq̄s occisus. iste ꝓbatiōes sunt sufficiētes ad ꝯdēnationē. Et idē dicit si aliquis visus est admenare gladiū cōtra aliquē qui postea reperit̄ interfectus non tñ visus fuit p̄cutere. sed visus fuit aufugere cū gladio sanguinolento. ꝛ apparet q̄ erat illius inimic⁹ ꝛ q̄ fama esset q̄ occidit illū. nā ex istis presumptionibus dicit posse fieri condemnationē. Jo. an. tñ dicit quod potius p prius ponēdus esset ad torturā. vt sic etiā habeat̄ eius cōfessio. ꝛ istud esset tuti⁹. ꝛ hoc de secūda questione. ¶ † Circa tertiā q̄ an eo ipso q̄d furtiua res reperiat̄ penes aliquē presumat̄ subtraxisse. Placen. tenuit q̄d sic dicēs q̄ ex h̄ poterit ꝯdēnari de furto ar. l. maiorē. C. de fal. ꝛ p h̄ etiā facit quod hr̄ in. ij. de oblig. q̄ ex delic. nas. §. cōcepti. Sed Jo. tenuit cōtrariū q2 nō sufficit p̄sumptio talis ad cōdēnationē p. l. absentē. j. de pe. ꝛ. l. singuli. C. de accu. ꝛ p Jo. etiā facit quod hr̄ in. §. sed hoc. insti. de obli. que ex delic. nascū. bal. hic dicit Cyn. dicere q̄ prima opi. est vera si ille sit male fame ꝛ opinionis. nisi ostendat a quo habuerat. facit. l. in ciuile. C. de fur. ꝛ ibi plene de materia. Sed alia opi. p̄cedat si erat bone fame opinionis. l. nō oēs. §. a barbaris. j. de re mili. facit ad predicta. l. de minore. §. tormēta. j. de questio. ꝛ sic residet Bal. Potes dicere q̄ si est male opinionis potest tūc poni ad torturā. nō autē p hoc de furto cōdēnari nisi confiteat̄ ꝛ p̄seueret in confessione. An autē p̄sumat̄ esse particeps delicti tangit̄ in. d. l. in ciuilē. ꝛ. l. ciuile. vbi cōcludit q̄ si q̄s erat cōsuetus emere res furtiuas. p̄sumat̄ tūc illā recipisse scienter. ꝛ sic ꝯsequēter participare delicto. sed vbi nō apparet q̄ consueuit de delicto tali participare vel tales negotiationes facere tūc fm̄ Bar. in. d. l. in ciuile. attēdi debēt circūstātie: q2 si emit modico pretio ꝛ clandestine. presumit̄ cōtra illū argu. l. fi. de ritu nup. ꝛ. l. existimo. de admini. tut. secus si palam ꝛ pretio mediocri. vel saltē palā p ea q̄ habent in dictis iuribus. Et hec sufficiāt de ista tertia q̄stione. ¶ † An aūt fama faciat sufficiēs indiciū ad torturā. Thomas de piperata dixit q̄ nō vt refert Jo. an. in ti. de noto. crimi. §. fame. sup ver. sed quid si agenti. Mouet̄ q2 iura cōmuniter loquūtur in plurali in materia ista. l. j. circa principium. j. de questio. ꝛ. l. milites. C. de questi. vt. s. dixi. Et sic videretur requirere plura indicia vt possit deueniri ad torturā. ꝛ sic nō vr̄ sufficere indicium solius fame. Jo. tamē andree in dicto ver. sed quid si agēti. dicit seruari de facto cōtrariū. Sed Bar. in. d. l. de minore. §. tormēta. vbi plene tractat de fama ꝛ eius effectu. dixit considerādā esse qualitatē fame inspiciēdo ex q̄bus indicijs ꝛ presumptionibus habuerūt ortum. vt si ex leuibus non sufficiat alias secus ꝛ hec opi. rationabilis videt̄. ꝛ tene mēti vnā glo. q̄ est in c. veniēs. el primo. extra de testi. q̄ est singularis. nā dicit q̄d fama cu3 vno teste facit plenā probationē in causa ciuili. secus in causa criminali. ꝛ illā sequit̄ Dy. in. l. iij. §. j. s. de excus. tu. ꝛ Cy. in. l. fi. C. de questionibus. vbi tractat etiā q̄ indicia sufficiāt ad torturam. de quo plene per Bar. in. l. fi. j. de questio. ꝛ per Jo. an. in. c. cum cōtemplatione. extra de reg. iur. in antiquis. et de materia notorij rumoris ꝛ fame habetur per gl. ꝛ canoni. in. c. vestra. de coha. cleri. ꝛ mulie. Inno. in. c. tue. eo. ti. ꝛ in Spe. de noto. crimi. ꝛ per glos. in decretis. in. c. manifesta. ij. q. j. p domi. Anto. in. d. c. vestra. vbi etiā per Jo. cal. ꝛ p Saly. in. l. ea q̄dā. C. de accus. vbi etiā tractat de materia fame. Et de materia fame tractauit etiā Bar. in. d. §. tormēta. ꝛ hec sufficiant de istis extrauagantibus concernentibus hanc legem.

¶ De vulgari ꝛ pupillari. Materiā substitutiōis vulgaris ꝛ pupillaris vide sci te ꝛ eleganter declaratā per do. Alber. de rosa. hic ꝛ que ibidē dixi vbi melius loquit̄ q̄ reliqui doctores.

¶ De vulgari ꝛ pupillari⁹ substitutione. Rubrica.

¶ In gl. rubrice. ibi quinq3 sunt genera. s3 quare ergo dixit h̄ tm̄ de duabus. dic q̄d ille sunt p̄ncipaliores ꝛ ad ipsas alie reducunt̄ vel saltē ad ipsa3 similitudinē sunt inuēte fm̄ bal. ¶ In ea. gl. ibi fit a milite tm̄. hoc verū qn̄ fieret puberi cum deberet valere

valere in directo. sed vbi fieret impuberi per verbum cōe potest etiā fieri a pagano & intra tpa pupillaris valebit vt pupillaris postea vt fideicōmissaria. de quo plene in l. ꝑcibus. hic alleg. & in l. cēturio. ī. e. ¶ In ea. gl. ibi hʒ naturā pupillaris & fideicōmissarie h verū in milite in casu d. l. ꝑcibus. scʒ qñ fit impuberi & mater est in medio alias qñ fit a milite semp valebit iure directo. pcedit etiā qꝺ dicit gl. qñ fieret a pagano p verbū cōe impuberi vt statim dixi. ¶ In ea. gl. in fi. nā qñqʒ fit de tota hereditate qñqʒ de parte. & no. bñ qꝺ principalis diuisio substitutionū est solūmodo in duas species. nā alia est directa alia obliqua seu fideicōmissaria. & dicitur directa quādo quis a seipso accipit bona non de manu alterius. secus in fideicōmissaria. iuxta no. p gl. in l. eā quā. C. de fideicō. directa autē substitutio subdiuiditur in qnqʒ: vt. s. dixit gl. & exēpla illarū vide per gloss. magistrā. in §. qua ratione. insti. de pup. substitu. in glo. magna. & tangitur etiā per glo. in c. Raynutius. extra de test. De fideicōmissaria autem tractatur plene in titu. ad trebel. Et de materia vulgaris p Bar. in l. j. ī. eo. de materia pupillaris in l. ij. ī. eod. de materia exemplarie in l. ex facto. ī. eod. de materia reciproce seu breuiloque in l. lucius. ī. eo. de materia cōpendiose in l. cēturio. ī. eo. de materia substitutionū pdictarū p Guil. Cy. & Jac. de bu. in l. precibus. C. eo. ti. in l. humanitatis. vbi de exēplaria. & p cano. in c. Raynutius. de testa. vbi p Jo. de lig. qui posuit verba Bart. ad literā. & de materia etiā p cano. in c. si pater. de testa. in vj. vbi per Joan. in nouella. & p Ray. in suo tractatu substitutionū. & p quendā dominum Nico. Alexandri de perusio qui ex dictis Bar. composuit quendam tractatū tractādo in eo de omnibus substitutionibus quod Bart. sparsim in diuersis locis posuerat. Bal. repetijt in c. si pater. de testa. in vj. vbi etiam vide per eum.

Summarium.

1 Instituo verbum directum est.
2 Fieri simpliciter quando quid dicatur.
3 Substitutio pupillaris fieri potest liberis exheredatis.
4 Forma substitutionis pupillaris que sit.
5 Substitutio vulgaris que seu qualiter definiatur.
6 Monachus nō pōt vendi propter famem: filius autem sic.
7 Fiscus nō vt heres sed vt successor vniuersalis imitatur.
8 Testamentū ex tacita vulgari vires assumere potest.
9 Filius p vulgarē substōnē de necessario efficit voluntarius.
10 Existētia sui heredis an impediat vulgarē substitionem.
11 Substitutio vulgaris an expiret eo cui facta est pupillaris pubere facto.
12 Filio in legitima qñ p fideicōmissum substitui possit.

Heredes. Ista lex nō potest cōmode summari qꝛ procedit p diuisionem. potest tamē diuidi in tres partes principales. naʒ in prima ponit vna diuisio ex qua colligitur differentia inter institutionē & substitutionem. In secūda prosequitur scōm mēbrum subdistinguendo ex quo colligitur differentia inter vulgarē & pupillarē. In tertia parte ibi incipit tractare de pupillari. secunda ibi heredis. tertia ibi substituere. & illa tertia subdiuiditur: quia primo ponit quibus possit substitui pupillariter et quis possit substitui secūdo qualiter possit fieri rationem subnectens. secūda ibi substituere. nec potest aliter summari. ¶ † No. primo qꝺ verbū instituo est verbū directū qꝺ patet qꝛ refert p prie ad vocatos in primo gradu & primo loco ad quē primum gradum & locū nō potest venire quis nisi directo veniat & non per manus alterius. quādoqʒ tamē impropriatur hoc verbum cum trahitur etiam ad sensum obliquum & fideicommissarium in l. querebatur. ī. de test. mi. ¶ † No. scōo quod illud dicit simpliciter fieri qꝺ fit sine publica seu sub vnica cōceptione vborū & sic facit ad questionē statuti dicētis qꝺ quis debeat simpliciter rūdere positionibꝰ alias habeat p confesso qꝛ negās qꝺ cōtinetur in positione & conditionaliter etiam si illud factuʒ esset verum & opponat exceptionē non dicat simpliciter respōdisse de quo hic per Bar. in l. j. §. si quis simpliciter. ī. de verb. obli. ¶ Item not. qꝺ dictio mihi adiecta in substitutione aptat ad substitutionem vulgarē & etiam pupillarem. de quo etiā habet hic per gl. & Bar. ¶ † Item no. qꝺ etiā exheredatis liberis potest fieri substitutio pupillaris de quo plene in l. ij. ī. e. ¶ Item no. qꝺ sine heredis institutione nō valet aliquid scriptum in testamento. nec mirū qꝛ institutio est caput testamēti vt in §. ante heredis. insti. de leg. ¶ † Itē no. qꝺ de forma pupillaris substitutionis videt esse qꝺ pater sibi heredem faciat de quo aliqd tangitur hic in glo. & tangetur plenius. ī. in l. ij. ¶ In gl. ij. in fi. istud procedit regulariter qꝺ substitutio nō potest esse sine institutione. sed fallit in duobus casibus secūdū Bar. primus est in l. gallus. in prin. ff. de libe. & posthu. Sed tu de hoc dic vt ibi dictum fuit. secundo modo fallit in l. si ita heres instituatur. ff. titul. j. vel secūdum eum potest dici qꝺ nō fallit qꝛ saltem ibi est tacita institutio. facit. l. conficiūtur. §. j. ī. de iure codi. sed tu potes dicere qꝺ proprie non fallit. nā proprie loquēdo videtur ibi esse non substitutio qꝛ ibi re vera nō pcedit institutio nec expssa nec tacita cum ibi legitimus non veniat ex testamēto. sed ab intestato vt ibi no. glo. sed potius debet dici institutio quedā cōditionalis. ¶ In gl. mihi. in fi. No. bene glo. istam ad id qꝺ dixit in tex. & ad id qꝺ no. Barto. in l. si ita. §. qui filio. ī. de bo. pos. secundum ta. ¶ In gloss. exheredatis ibi non per fideicō. ratio est quia illa censetur esse onus nō fauor pupilli. de quo plene. ibi per Bar. & etiam per Bal. ¶ In ea. gl. ibi vt nec pupillare valeat. hoc limitat Jac. de are. & Bart. nisi filiꝰ approbet testamētum legitime puta cum tutoris autoritate arg. l. si ad pupillam ff. de autor. tu. iūcta. l. filio preterito. sed istud non placet hic ange. cum de forma substitutionis videatur esse quod filiꝰ debeat esse institutus vel exheredatus. ī. l. proxi. ver. sed si eos. sed certe illud videtur esse ex quo alias testamentū rumpitur vel non valet vt patet. ī. l. proxi. ver. ita cum. & ideo cessante ratione legis cessare debet dispositio. l. adigere. §. quamuis. ī. de iure patr. an autem si non approbetur confirmet per aut. ex causa. forte sensit hec glo. quod non ex quo substitutio facta est preterito & simpliciter dicit non valere pupillarem. sed vbi esset facta pupillaris instituto vel exheredato et testamentum redderetur nullum propter preteritionem filij in potestate. tunc pprie de hoc loquitur gl. si. tamen contrarium est dicendum. nam ex quo testamētum cōseruatur per aut. ex causa. quo ad alia preterquā quo ad institutionem videtur quod debeat cōfirmari pupillaris substitutio et cesset ratio iuris antiqui secundū quod non valēte principali non valebit accessorium. nam illa ratio hodie est correcta per aut. ex causa. in casu preteritionis & exheredationis. ¶ In glo. si. in fi. vtraqʒ solu. bona & iungendo eas simul cōclude tres casus. qꝺ aut in testamēto nulla est facta institutio: & tūc nō potest valere substitutio pupillaris etiam hodie. facit qꝺ habet in l. non codicillum. C. de test. & in l. j. ī. de iure codi. & hoc intellige quando volebat testari. sed si voluisset codicillari tunc substitutio pupillaris facta in codicillo traheretur ad fideicommissum. l. sceuola. ī. ad treb. Interdum vero facta est institutio in testamēto sed alias testamētū est nullum propter preteritionē et tūc aut substitutio pupillaris fuit facta preterito. et proprie loquit gl. ff. in ver. exheredatos. quo casu dic vt ibi dictum fuit. & tacit quod statim dicetur. Aut fuit facta instituto vel exheredato sed alias testamentum est nullum propter preteritionem alterius filij & tunc proprie loquitur hec gl. que videtur residere qꝺ hodie conseruetur dicta pupillaris substitutio per aut. ex causa. & hoc sequitur hic Bar. & Bal. licet Dy. cōtra. vt hic plene tangunt predicti. nam vt dicit Bal. in dubio vbi sunt opi. nō est recedēdum a gloss. saltem in consulendo & iudicando. & ob hoc dicit se sepius consuluisse pro gl. facit qꝺ no. Jaco. but. in l. j. C. qui pro sua iuris. & quod no. Cy. in l. j. C. de actio. & oblig. & Joan. and. in c. ij. extra de consti. & Inno. eo. titu. c. ne innitaris. ¶ Tamen aduerte vt hic tangit Bal. quod huic opi. videtur obstare: quia secundum hoc plus operabitur institutio inualida quam si nullo modo esset facta vt patet ex predictis quod videtur absonū. sed potes dicere qꝺ nō est id absonum ex quo vno casu adaptātur verba legis seu dicte auf. ex causa. & in alio cessāt verba & sic cessare debet dispositio. l. quod cōstitutū. ī. ad municipa. Item facit contra secundum eum quia si conseruatur pupillaris ergo & tacita vulgaris in ea contenta qꝺ videtur esse contra mentem illius auf. sed posses dicere qꝺ illa auf. nō cōseruabit tunc illam tacitam vulgarem cum per eam directo succedatur testatori vel posses dicere quod licet nō conseruet institutiones tamē saltem conseruabit istam substitutionē tacitam vulgarem comprehensam in pupillari quo ad partem pupilli. & hec esset nota. limitatio ad illam auf. & ideo tene menti. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. ad materiam vulgaris per quinqʒ questiōes principales & multas accessorias. Adde dictis suis primo circa primum mēbrum principale qꝺ substitutio vulgaris potest sic diffiniri † qꝛ est substitutio directa que a quolibet & cuilibet fieri potest nihil habēs specialitatis. per hoc qꝺ dixit directa differt a fideicōmissaria et dicitur vulgare etiam interdum illud qꝺ est directum. l. quidaʒ cum filium. ff. titu. j. per alia verba differt ab alijs substitutionibus. ¶ Circa quartum principale vt tāgit de effectibus substitutionis adde primo circa effectum inquantum tangit an si institutus decedat ante aditam hereditatem intra tempus iuris deliberādi excludatur substitutus si heres instituti velit venire ex iure deliberandi transmisso. nam tenet quod sic per suas rationes & maxime per l. si paterfamilias. ff. titul. j. sed Angel. hic tenet cōtra. ex eo quod institutus qui decessit nō mutat conditionem sed morte est dissolutus cum mors omnia soluat vt i. c. deinceps. in authentica de nup. & ideo aperta est via substituto

secundũ eũ. Nec ob. l. si paterfa. non ob. etiam. l. si quis filiũ. §. j. de acqui. heredi. alleg. p Bar. qꝛ ibi lꝫ nõ tenet adita hereditas habebaṫ pro adita cũ potestate repudiandi seu abstinẽdi ideo nimirũ si excludiṫ substitutus. ꝛ ibi etiam videtur casus contra Bar. qꝺ datio substituti pupillaris nõ impediat trãsmissionez de quo plene dixi in. l. si filius heres. Sed tu adde qꝺ rñsio Ange. nõ videṫ bona ad. l. si paterfa. qꝛ si factũ voluntarium instituti mutantis cõditionem ex suo facto volũtario nocet substituto mediante iuris dispositione multofortius factũ necessarium morte ipsius instituti mediãte iuris dispositione debet nocere substituto ex quo ex toto nõ desijt esse spes defectus primi gradus. ar. l. hoc edicto. §. pe. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. Ad. l. si qs filius. quatenus ob. opi. Bar. in. l. si fili⁹ heres potes dicere qꝺ illa dꝫ intelligi in casu in quo p dationẽ substituti vulgaris nõ est sublata suitas qꝺ qñ sit dixi in. d. l. si filius. ¶ Aduerte tñ qꝛ posset dici ꝛ est opi. noua qꝺ vbi substitutio vulgaris esset facta in casum expresse nolũtatis semp illa verba si heres nõ erit. ꝛ sic saltẽ in genere expressatus fuit casus nolũtatis cũ tunc institutus videaṫ institutus sub cõditione si voluerit p ea que dixi in. d. l. si filius heres. videṫ qꝺ tũc nulla fiat trãsmissio ex quo decessit cõditione nõ impleta. ar. l. si ita relictum. §. illi si volet. ff. de leg. j. secus si expsse ꝛ specifice fuisset cõcepta in casum nõ potentie: ꝛ tunc pcedat opi. Bar. p ea que superius dicta sunt. et que dixi in. d. l. si filius heres. de quo etiam tangetur in. d. l. si paterfa. Nec ob. si dicaṫ qꝺ illa verba si voluerint licet faciãt conditionẽ in suo ꝛ necessario tñ in extraneo habenṫ p nõ appositis. ꝛ sic non faciunt conditionẽ: vt. l. verba. ff. de condi. insti. qꝛ rñderi potest qꝺ id poterat pcedere secundũ hec iura scđm que nõ erat inuentũ qꝺ fieret transmissio iure deliberandi. hodie vero per. l. cũ antiquioribus. C. de iure delibe. p quã fuit inuentuz quod fieret transmissio iure deliberandi videṫ secus. argu. d. l. si ita relictũ. §. illi si volet. ff. de leg. j. Item adde secũdo inquantũ dicit Bar. qꝺ si instituiṫ monachus ꝛ daṫ sibi substitut⁹ vulgaris ꝛ monachus nõ vult adire qꝺ monasteriũ adibit ꝛ ꝑcludet viã substituto sicut pater ꝑcludit repudiãte filio. vt no. glo. in. l. fi. in prin. iũcto. §. similiqꝫ modo. C. de bo. q̃ libe. nã Ang. hic tenet cõtrariũ post Ja. de are. ꝛ Guido. de su. ꝛ Spec. in titu. de statu mona. ver. viij. moueṫ. qꝛ quo ad acqsitiõis articulũ monachus equiparaṫ seruo. vt no. Inn. in. c. cũ olim. el scđo. extra de

6 priuile. ꝛ Bar. met. in rubrica. eo. ꝛ in. l. j. de stipul. seruo. ꝛ † qꝛ nõ videṫ ex toto bona equiparatio de filio ad monachũ. nã nõ põt vendi monachus p monasteriũ ꝑpter famẽ lꝫ filius sic. l. ij. C. de patri. qui fili. distra. ꝛ qꝛ dicta. l. fi. ponit ius nouũ veniẽs ad correctionẽ iuris antiqui scꝫ qꝺ pater nõ poterat agnoscere hereditatẽ delatã filio. sed filius dꝫ agnoscere iussu patris ꝑcedente. l. si quis mihi bona. §. iussum. de acqui. heredi. vnde qꝛ dispensatur ibi cõtra ius antiquũ qꝺ filius sine iussu patris possit adire ideo in alio ius subuenit patri q̃ ratio cessat in monacho. ꝛ ideo non dꝫ extendi. d. l. loquẽs in filio ad monachũ. sꝫ tu adde qꝺ opi. Bar. videṫ vera nõ ex eo qꝛ monachus equiparẽṫ filio sed qꝛ monachus nõ habet velle nec nolle sed oĩs eius volũtas est in volũtate superioris. vt in. c. si religiosus. de elec. lib. vj. ꝛ xij. q. j. in. c. volo. ꝛ. c. nõ dicatis. ꝛ hoc voluit Joã. and. in. c. in presentia. in ver. minor annis. ad fi. in nouel. de pba. ꝛ p hoc cessant oẽs rõnes Ange. ad oppositũ. fateor tñ qꝺ si aliqd querit monachus querit monasterio sicut ꝛ seru⁹ dñõ vt dixit Inno. in. d. c. cum olim. Fatendũ est enĩ quod si monacho esset delata hereditas suorum ascendẽtiũ ꝛ ea nõ agnita nec repudiata decederet qꝺ transmitteret in monasteriũ qꝺ loco filij habetur p. l. j. C. de his qui ante aper. tabu. ꝛ sic excluderenṫ substituti sicut etiam viri descendẽtes excludunt substitutum vt hic tetigit Bart. per. d. l. j. que tñ iudicio meo nõ bene pbat si bene ponderaṫ nisi in ratione sui licet Bal. aliter dicat Ange. tñ nõ audet ponere p constanti istud dictũ qꝺ dixi statim de hereditate ascendẽtiũ ꝛ delata monacho. ¶ Sed aduerte qꝛ tenendo etiam opi. Jo. an. de qua etiã in. d. c. in presentia. qꝺ hereditas delata monacho videaṫ delata monasterio ꝛ qꝺ monasterium possit adire absqꝫ aliqua voluntate monachi tunc h esset clarũ quinimo idẽ esset dicendũ de hereditate extranei delata monacho si decederet hereditate nõ adita nec repudiata. lꝫ Bar. hic teneat oppositũ. ꝛ hãc opi. Jo. an. sequebaṫ dñs Frãciscus de rãpo. in. l. post aditã. C. de impu. ꝛ alijs substi. Itẽ adde dictis Bar. inquantũ dicit qꝺ si instituaṫ indign⁹ fisc⁹ excluderet sub

7 stitutũ vulgarẽ. sed Ang. hic tenet cõtrariũ ex eo † qꝛ fiscus nõ inuitaṫ vt heres sed vt vniuersalis successor ad omnia bona vacantia ꝛ qꝛ qua ratione veniẽtes ab intestato nõ excludũt substitutũ eadẽ ratione nec fiscus. Tu tene cuꝫ Bar. qꝛ si institut⁹ adiuit hoc clarũ si repudiauit idẽ qꝛ ꝑsumiṫ fecisse in fraudem fisci iuxta ea q̃ no. in. l. recusare. §. si fisco. ff. ad treb. in. l. si lequẽs grad⁹. ff. ad fillei. Itẽ adde inquãtũ tãgit an si istitut⁹ repudiauit ꝛ rogat⁹ erat de restituẽdo hereditatẽ ꝛ habebat etiã substitutũ vulgarẽ. nã dicit qꝺ preferṫ fideicõmissarius vulgaris

substituto si fideicõmissum fuit a substituto repetitũ. sec⁹ si non fuerit repetitũ p. l. si patroni. §. fi. secundũ primã lec. ff. ad trebel. nam istud non vꝫ verũ qꝛ idem videṫ etiã si nõ fuerit repetituz per text. in. l. facta. §. iulianus. ff. ad treb. vbi hoc etiã tenet ipsemet Bar. ꝛ p illũ. §. reprobauit Dy. ꝛ Bar. dictã lect. primam in. d. l. si patroni. §. fi. ꝛ sic videṫ esse potentius ius fideicommissi q̃ substitutionis ius. ꝛ pro hoc facit qꝛ id videtur etiã de mẽte testantis ex quo per fideicõmissum reliquit cuz sciret vel scire ꝑsumereṫ iuris dispositionẽ que habet fideicõmissarium posse cogere institutũ vt. l. j. ꝛ per totũ. ff. ad trebel. ꝛ sic solum videtur tunc dedisse substitutũ in casu in quo nõ haberet effectũ fideicõmissum vt qꝛ moreretṫ institutus ante aditã hereditatẽ ꝛ ante omnẽ iussum de adeũdo vt excludã qꝺ habeṫ in. l. non iustã. C. ad trebel. ꝛ nõ facta trãsmissione iuris deliberandi vt excludã qꝺ no. in. l. eam quam. in gl. magna. C. de fideicõ. licet Ang. hic videaṫ tenere cũ Bar. in eo qꝺ hic ponit sed nõ bñ p predicta instat etiã circa intellectũ. l. si titio ꝛ meuio. §. iulia. de lega. ij. qꝺ nõ erat expediẽs. si autẽ idẽ esset substitutus vulgariter ꝛ per fideicõmissum tunc clarũ qꝺ posset eligere viam quã vellet vt. l. recusare. §. titius. ff. ad treb. tãgit etiã hic Ang. qñ institutus habet coheredẽ ꝛ est graust⁹ p fideicõmissum an si ipse grauatus repudiet possit cogi p fideicõmissum. ꝛ certe licet se inuoluat dicendũ est qꝺ sic de quo etiã. l. nõ iustã. C. ad treb. ¶ Item aduerte qꝛ dixit hic Ang. qꝺ lꝫ substitutio facta in vnũ casum cõprehendat aliũ. tñ hoc est verũ nisi elegisset vnũ indiuiduum de contentis sub vno dictorũ casuũ. nam tunc nõ porrigeretur ad aliũ sibi oppositum vel dissimilẽ ar. l. pater seuerinã. in princ. de condi. ꝛ demon. ꝛ per hoc dicit se cõsuluisse florentie qꝺ si testator dixit filios meos instituo ꝛ titiũ illi substituo ꝛ si substitut⁹ me viuo decesserit tũc substituo seiũ qꝺ si titius decessit mortuo testatore nõ veniet vltimo substitutus ad hereditatez filiorum vel patris p tex. cũ glo. in. l. si mater. §. j. ff. eo. sed tu de hoc dic vt ibi diceṫ. Et subdit qꝺ lꝫ Bar. ponat quinqꝫ effectus tñ possit addi sextus. vcꝫ qꝛ datio vulgaris substituti impedit ius accrescendi ante ius substitutionis est potẽtius de quo dic. vt dictũ fuit. in. l. pe. ff. de iniust. test. ꝛ nota etiam bñ casum sing. qui nõ est alibi in. l. si libertis patrono. ff. de bo. libe. quẽ Bar. hic allegat in illa. q. an substitutus aliquo casu cõcurrat cũ instituto. ꝛ hec

8 sufficiant circa primũ effectũ. ¶ † Circa secundũ effectuz adde inquantũ tractat an testamentum posset vires assumere ex tacita vulgari ꝛ tenet qꝺ sic. nam idẽ etiã sequebaṫ Ange. ꝛ in. l. apud iul. §. idẽ iul. in voce. non ex eo qꝛ substitutio vulgaris tacita dicatur pars testamẽti pupillaris: qꝛ sic sequeretur quodãmodo qꝺ pupillus faceret testamentũ testatori. sed ex eo qꝛ tacta expressione pupillaris verisimile est qꝺ si testator cogitasset pupillum repudiare voluisse substitutum similiter venire. ꝛ ad. l. apud iulia. §. idem iulianus. rñdet aliter quã Bart. nam dicit qꝺ ibi coheredes pupilli erant ipsi pupillo substituti. vnde cuz tacite substitutio subintelligaṫ ex eo quia coheredes ar. l. si titio ꝛ meuio. §. iul. de leg. ij. ꝛ. l. qꝛ tacitas. ff. ti. j. Ideo ibi in illa pupillari expssa nõ subintelligiṫ tacita vulgaris. sꝫ tu adde qꝺ ista rñsio nõ vꝫ bona qꝛ tacita substitutio que intelligitur inter coheredes est respectu iuris accrescendi. vt ptꝫ in dictis iuribus. vnde cessante iure accrescẽdi cessat illa substitutio: sed substitutio vulgaris comprehẽsa in expressa pupillari nõ venit vigore iuris accrescendi qꝛ etiã si repudiaret partem suã institutus volens venire ad aliã pupilli forte repudiantã potest venire ex substitutione licet tunc non habeat ius accrescẽdi ex quo repudiauerat partem suam licet adeundo delatam ex substitutione in cõsequentiam etiã accrescat sua prius repudiata ar. l. j. ꝛ. ij. ff. de acq. here. ꝛ qꝺ plene habeṫ in. l. quidam eulogio. C. de iu. delib. ¶ Itẽ adde qꝛ solutio Bar. videṫ multũ diuinare ad dictum §. iulian⁹. qꝛ intelligit qꝺ ibi pupillus habebat bona alia q̃ paterna cũ tamẽ ibi nõ cõstet vnde potes dicere qꝺ ideo non potest habere locũ tacita vulgaris ibi qꝛ nõ erat sublata ꝑ existẽtia suitatis quo ad trãsmissionẽ p dationẽ coheredis extranei: vt. l. iij. C. de iur. deli. ꝛ ideo p prius necessariũ erat qꝺ sciret qs esset heres pupilli in quẽ facta esset transmissio vigore suitatis ꝛ sic necesse erat prius adiri ex pupillari vel aliter adire hereditatem pupilli anteq̃ possit aliquid tractari de portione hereditatis paterne delata filio ꝛ quia existentia sui heredis non confirmabat tabulas pupillares ex eo qꝛ testator non fuerat cõfisus de prouisione legis dando coheredem extraneũ necesse fuit prius adiri hereditatem ex paterno per vnum ex coheredibus pupilli. ꝛ iste videtur verus intellectus illius. §. absqꝫ diuinatione de quo tãgetur in. l. si filius qui patri. ff. eo. Item adde inquantuz dicit qꝺ si moriṫ pupillus in vita testatoris nõ põt incipere testamẽtũ a vulgari tacita si decessit pupillus naturaliter tali tpe qꝺ testator sciuit ꝛ potuit puidere ꝛ nõ puidit ꝛ sic itelligit epi. Dy. ꝛ. l. qꝺ si fili⁹. ff. de capti. Tu adde qꝺ iste intellect⁹ est apte ꝯ illã legem. nam ibi loquitur qñ moritur filius in ciuitate patre existente. capto apud hostes ꝛ postea etiã ibi moriente. licet etiã ponat

ponat casum qn̄ reuertitur & tn̄ cōstat quod tūc pater existens apud hostes & finaliter ibi moriens nō potuit puidere nam necessario vn̄ illa lex intelligēda dum dicit de secundū tabulas id est de ipsa pupillari substitutione & indistincte videretur quod possit testamētū sumere vires a tacita vulgari, etiam si pupillus moriat viuo testante tali tpe quod potuerit prouidere vt sensit gl. in. l. si pater captus. & in. l. lex cornelia. ff. eo. Nec ob. l. neq3 enī §. fieri. cū. l. seq. quā allegat Bar. q2 ibi substitutio fideicōmissaria nō cōprehendat directā velut illi cōtrariā & ideo lex voluit qd demū fauore libertatis suggerēte equitate conuerteretur in directā que equitas cessare videtur qn̄ casus contingit viuo testatore tali tpe quo potuit puidere & nō prouidit. sed in casu nostro ab ipso initio in pupillari expressa cōtinetur vulgaris & eq̄ principaliter quod ipse Bar. etiā fatet & ideo videt quod licet extinguat pupillaris remaneat vulgaris ex quo testator aliud nō disponit argu. eo. & q̄ habent in. l. si fideiussor. §. j. ff. de leg. j. Itē adde circa quartū effectū inquātū tangit de vulgari partim tacita & partim expressa an excludat matrē pupilli. & ponit intellectū nouū in. l. fi. C. de insti. & substi. nā adde qd iste intellectus nō videt bonus q2 innuit qd datio coheredis extranei tollat existentiā sui heredis quo ad trāsmissionē qd vr̄ esse contra casum. l. iij. C. de iure delibe. & ipse idē ibi tenet contrarium & in l. si filius qui patri. ff. eo. Nec ob. qd secundū hoc illa. l. videt superflua per. l. precibus. q2 imo nō est superflua vt hic etiā tetigit Ang. nā in. l. precibus. mater nō fuit data coheres pupillo. secus in. d. l. fi. quo casu erat maius dubiū. nā videbat qd mater deberet esse cōtenta portione sibi data ex aduerso videbat qd multofortius excluderet ibi substitutū quā si nullatenus fuisset instituta. nam qn̄ fuit instituta fuit magis predilecta. & ideo ibi fuit altercatio inter iuriscōsultos. Itē in. d. l. fi. vnus sol⁹ casus vulgaris fuit expssatus & ideo erat maior dubitatio. sed in. l. precibus, fuerat vulgariter cōcepta per verba cōsueta. s. si heres nō erit. & sic remanet qd illa lex fuit vtilis etiā nō obstāte. l. pcibus.

9 licet teneamus intellectū glo. ibi quē hic sequit Ang. ¶ †Itē adde circa quintum effectū inquantū dicit qd p substitutionē vulgarem efficit filius de necessario voluntarius. nā istud fallit in quatuor fallentijs hic tactis p Ang. s. qn̄ solū est tacita vulgaris vel qn̄ est substitutus vulgariter simul & p fideicōmissū vel si habet vnū substitutū vulgarem & aliū per fideicōmissum & a substituto fuit repetitū. secus si fideicōmissario nō sit repetitum secundū eū de quo dic vt superius dixi. vel si habeat in substitutum filium suū in potestate. nam non poterit repudiare in fraudem legatorū nō repetitorum a substituto vt in. l. iuli. si qs omis. causa testa. sed istud vltimū limito prout statim dicet circa quintū principale mēbrū. & adde etiam circa istud quod dictū fuit in. l. si filius heres.

10 ¶ †Circa quintum membrū principale inquantū tangit an existentia sui heredis impediat substitutionē vulgarē. & cōcludit qd nō si est facta ex necessitate. secus si sit facta expresse ex volūtate adde nā ipse dicit factā ex necessitate si est facta secūdū consiliū galli. & hoc clarū. idē dicit si secūdum consiliū vellei. sed adde, hoc verū si expresse hoc fiat scdm consiliū vellei. vt q2 dicat testator instituo filiū & si fili⁹ viuo me moriat substituo nepotē. secus si dixerit instituo filiū & nepotē substituo: q2 tūc videt tolli suitas. & vr̄ esse casus in. l. si filius heres. de libe. & posthu. & ratio diuersitatis est q2 quādo dicit si filius viuo me moriet casus nolūtatis nō cōprehēdit ex vi verborū. secus qn̄ simpliciter dicit nepotē substituo: q2 tūc saltem in genere ex vi verborū cōprehendit. Nec ob. qd no. in. l. gallus §. j. vbi paria vident esse substituere posthumū si filius viuo testatore moriet. vel simplr̄ substituere q2 ibi illud pcedebat secūdū illa tēpora secundū que casus nolūtatis nō poterat includi. sed qn̄ filius veniret post mortē testantis & repudiaret: q2 in tali casu non poterat posthumus qui erat futurus in dicto casu alienus institutus. vn̄ secus in nepote iam nato simpliciter substituto etiā secundū tēpora antiqua vt probat in. d. l. si filius heres. Itē inquātū dicit qd si ex volantate expresse fit substitutio

11 vulgaris qd tollit suitas. recurre ad dictā. l. si fili⁹ hr̄s. ¶ †Itē adde inquātum tangit in pe. q. an si ille cui facta est pupillaris efficiat pubes expiret vulgaris. nā ɔcludit qd sic si fuit tēpore limitata. alias secus & sic intelligit gloss. in. l. lex cornelia. in ver. agnatum. ff. eo. ¶ Tu adde qd forte hoc pcedit si limitatur tēpus intra pubertatem. puta si decesserit intra decē annos. sed si limitaret dicēdo si impubes decesserit q2 illa exp̄ssio fit de eo qd tacite inerat in ipsa pupillari non videt aliquid operari nec videtur facta ad limitandū vulgarē tacitā in qua nō est eadem ratio. ar. l. iij. ff. de leg. j. ¶ Itē adde in vltima questione inquātum tangit an si pupillaris fiat maior, vel extraneo cōtineat tacitam vulgarē. & tenet qd sic. nā videt hoc esse dubiū ex eo quia ipse tenuit in materia pupillaris. ff. eo. l. ij. & etiā in. l. verbis ciuilibus. ff. eo. qd talis substitutio valet iure fideicōmissi. & sic videt ex quo valet iure fideicōmissi nō debeat valere iure directo cum ist. sint species opposite. potes dicere qd licet substitutio q̄ valet semel iure directo post aditam hereditatē, non obliquet nec trahatur ad fideicommissum: vt not. in dicta. l. verbis. tn̄ nō absonū qd eadē substitutio valeat iure directo vt vulgaris in casu non adite hereditatis. & in casu adite hereditatis valeat iure fideicommissi. & sic in casibus diuersis & hoc fuit etiam de mente Bart. in materia cōpendiose in. l. centurio. in pe. char. infra eodem. ¶ Ultimo similiter circa illud quod tangit Bartol⁹ hic

12 post Dynum & eos sequitur Bal. & Ang. s. an †per fideicommissum possit substitui filio in legitima. & concludūt qd sic quādo verba grauaminis referuntur ad, veniētes abintestato & filius est impubes & talis cui potuisset fieri pupillaris. nā si moriet intra pubertatē veniet in fideicōmisso etiā illa legitima tamē de illa deducetur quarta trebellianica sicut de ceteris bonis. vt est casus singu. qui non est alibi in. l. si fundū per fideicommissum. §. fi. cum. l. seq. ff. de leg. j. & ex hoc sume cautelam & consiliū qualiter possit per fideicommissum grauamen fieri in legitima. Nā licet fili⁹ nō potest grauare successores sibi abintestato vsq3 ad pubertatem si erat filius in potestate de quo in. l. ex tribus. C. de inofficioso testamento.

Summarium.

1 Substitutio pupillaris fuit iure ɔsuetudinario introducta.
2 Scriptura non est de consuetudinis substantia.
3 Testamento principali non valente non valet pupillare.
4 Tabule pupillares non valent hereditate ex paterno nō adita.
5 Substitutio pupillaris facta extraneo ad fideicommissum trahi potest.
6 Auus potest nepoti preterito pupillariter substituere.
7 Filio malitiose exheredato potest pupillariter substitui.
8 Pater vilis & vite turpis nec pro se nec pro filio testari poterit.
9 Substitutio pupillaris tacita an excludat patrem pupilli.
10 Substitutio tacita pupillaris an excludat pupilli fratrem.
11 Mater pupilli mortuo testatore si turpe quid cōmittit per pupillarem excludetur.
12 Frater pupilli vulgariter matrē excludit per tacitā pupillarē.
13 Sollicitus de viuentis hereditate nullus debet esse.
14 Aditio coacta est tabularum pupillarium confirmatiua.
15 Substitutio vulgaris expressa tacitam cōtinens pupillarem ad bona trahitur impuberis.

Moribus. Impuberib⁹ in ptāte cōstitutis nō recasuris post mortē testōris i potestate alteri⁹ pōt institui pupillariter, quinimo & adoptatis in locū nepotū: debet tn̄ substituēs sibi primo facere testamētū nisi sit miles & ad cōfirmationē pupillaris requirit qd agnoscat hereditas ex paterno. h. d. vsq3 ad. §. interdum. vel sic. Pupillis nostris substituere possumus pupillariter cōcurrētibus que hac. l. dicunt. h. d. Et diuidit istud principium q2 primo permittim tractat quatuor. s. quo iure fit introducta pupillaris. qs possit illā facere. quibus potest fieri & vsq3 ad qd tēpus. secūdo qualiter fieri possit. tertio quādo habeat effectum. secunda ibi quisquis. tertia ibi adeo.

1 ¶ †Nota quo iure prius fuit introducta substitutio pupillaris q2 ex iure consuetudinario. & ex hoc nota q̄ cōsuetudo pōt de nouo tribuere potestatē testādi super eo qd alias fieri nō poterat & sic facit qd valeret cōsuetudo que haberet qd testator possit in testamēto dare curatorē puberi ita qd nō egeat cōfirmatiōe sicut nec tutor datus impuberi. Itē qd valeret cōsuetudo q̄ haberet qd posset testator substituere filio directo etiam post aditam hereditatem vsq3 ad. xx. annos.

2 ¶ †Itē no. qd l3 ius ɔsuetudinariū redigat ad scripturā tn̄ scriptura nō est de esse vel forma ipsius cōsuetudinis. de quo aliqd hic p Bar. & etiā tenet hic Bal. ¶ Itē no. quib⁹ possit fieri substitutio pupillaris. & que requirant vt fieri possit de quo hic in gl. in ver. in potestate.

3 ¶ †Itē no. qd vbi testamētū principale nō valet vel rumpit nō v3 etiā pupillare velut illius accessoriū de quo dic in gl. in ver. ruptū. ¶ Itē no. de cōsilio esse testatorē prouidere casibus in qbus posset testamētū rūpi. ¶ Itē no. q̄ l3 quē esse i potestate sit de necessarijs vt possit fieri substō pupillaris tn̄ vr̄ sufficere q̄ sit tpe mortis.

4 ¶ †Itē no. qd vbi nō adit hereditas ex paterno nō valēt tabule pupillares. & sic d3 intelligi tex. qn̄ filius fuit exheredat⁹ vel si fuit institutus datus fuit coheres extrane⁹. alias existētia sui heredis cōfirmaret tabulas pupillares & similiter filius abstineret vt. l. filius q se paterna. & l. ult. alias si pupillus. ff. de acq. her. & sic intelligit. l. si pr̄. ff. de pui. cre. ¶ Ultimo no. q̄ per ti. si qs omis. cā testa. conseruat substitutio pupillaris & sic eadem ratione vr̄ qd debeat confirmari per aut. ex causa. ¶ In gl. in potestate. in fi. requirunt etiam alia tria sc3 qd pater faciat sibi testamentū: vt s. l. proxi. in fi. Itē qd impubes sit institutus vel exheredat⁹ vt in ver. qd si cos. Itē qd p̄sens adeat hereditas vt hic i ꝟ. adeo. Itē reqrit & nono fm Bal. q̄ Bar. hic pōit sub septimo vez q̄ prius faciat sibi pr̄ testm̄. vt. ff. ea. l. §. prius. ¶ In glo. pcedente ibi respōdeo illud vt sit capax. Bar. impugnat hāc so. q2 nō vr̄

respicere psonā substituti ⁊ ideo aliter saluat vt hic ꝑ eū. Ray. dicebat qđ ꝯriū loquitur in institutionibus hic in substitutione: sed ista certe nō reddit rationē diuersitatis sed solū diuersificat casus. Bal. vero dicebat qđ cū substitutio sit institutio conditionalis. l. in ratione. §. qđ vulgo. ⁊ §. si filio. ĵ. ad. l. fal. ⁊ regula cathoniana nō habet locū in substitutionibus conditionalibus: vt no. in. l. pe. ĵ. de reg. catho. ideo merito procedit illud ꝙ hic dicitur. ¶ Sed aduerte q꜡ ista so. videtur cōtra. l. si alienum §. in extraneis. s̄. tit. j. vbi vult etiam in institutione cōditionali inspici tria tēpora. ⁊ facit. l. sed ⁊ si in ꝯditione. §. solemus. eo. ti. ⁊ sic hec opi. nō vr̄ bona. q꜡ si nō valet dispositio in expresso nec dꝫ valere in tacito ar. l. iij. §. qui hꝫ. s̄. de ser. ru. predi. ⁊ q꜡ substitutio, vulgaris ⁊ pupillaris non sunt qualitates sed species diuerse. l. j. §. j. s̄. eo. nec ꝓprie videt̃ ſm eū posse dici ꝙ h̄ casu mutet̃ vulgaris in pupillarē cū remaneat etiā vulgaris. Item cum istud ꝙ ille cui fit substitutio sit in potestate sit vnū de substantialibus requisitis ad pupillarē vt. s̄. in tex. ⁊ in. iij. glo. videtur ꝙ adesse debeat ſm tēpus testamēti ar. l. heredes palā. §. ⁊ vno contextu. s̄. de test. ⁊ propter hoc do. Frācis. de rāpo. non tenet opi. Bar. ⁊ rñdebat ad istū tex. qđ alius erat intellectus videlicet quod si aliquis instituit extraneū impuberē ⁊ postea post testamentum adoptat vel arrogat eū qđ tunc post talē adoptionē vel arrogationē poterit ei substituere ⁊ sic verbū poterit hic positum respicit tractum futurum post ipsam adoptionem vel arrogationē: sed certe iste intellectus aliqualiter videtur literaꝫ violare. Itē videtur modicam dubitationē continere contra. l. qđ labeo. ĵ. de carb. edic. ⁊ ideo melior videtur intellectus gloss. ⁊ Bar. ⁊ ad cōtrariū potest responderi iungēdo. d. gl. cū Bar. simul qđ vbi queritur de capacitate vel incapacitate tunc bene hoc debet inspici tribus temporibus in institutionibus ⁊ substitutionibus: vt. d. §. in extraneis. sed vbi queritur de alia habilitate tunc sufficit qđ adsit tempore mortis saltē ex quo a pn̄cipio dispositio nō fuit ex toto nulla. ⁊ ita intelligit iste tex. naꝫ a principio saltem valuit substitutio vt vulgaris. l. fi. C. de her. insti. ⁊ hic etiā tetigit Bart. ⁊ quo ad ista etiā nō habet locum regula cathoniana saltem in substitutionibus cōditionalibus vt dixit gl. in. d. l. pe. ⁊ etiā Bal. ⁊ no. etiā bene qđ hic dixit bar. videlicet qđ interdū valebit substitutio pupillaris etiā si ille cui fit nō fuerat in potestate testantis tēpore testantis nec mortis vt si superueniat post mortē causa que trahat retro respectu patrie potestatis vt si fiat legitimatio post mortē consensu patris qui ordinauerat in ipsius testamento fieri debere legitimationem filij naturalis cui facta erat substitutio pupillaris ⁊ sic fuit de voluntate testātis ex ipsius ordinatione p̄ambula iuxta id qđ habetur in auē. itē si quis. C. de naturali. trahitur eñ tūc retro illa legitimatio ⁊ fingitur ab initio fuisse legitimus: vt in. §. illud. ⁊. §. nulla. ⁊. §. seq. ⁊. §. reliqui. in auē. quibus modis natura. effi. sui. colla. vij. ⁊ facit qđ no. Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tātum. s̄. de li. ⁊ posthu. ¶ In gl. euanescat. ibi so. ibi q꜡ scđm verum intellectum ibi pupillus fuit solus institutus ⁊ ideo existētia sui heredis cōfirmat tabulas pupillares etiā si se abstineat. l. filius qui se paterna. ⁊. l. iulia. ĵ. de acqui. here. hic autem debet intelligi quādo filius fuit exheredatus vel si fuit institutus fuit datus sibi coheres extrane⁹. l. apud iulia. §. idē iulia. ĵ. ad treb. vel si fuit datus sibi expresse substitutus vulgaris quo casu existētia sui heredis vr̄ sublata ⁊ sic nō potest confirmare tabulas pupillares vt dictum fuit in. l. filius heres. de lib. ⁊ posthu. ⁊ facit etiā quod tāgit Bar. in materia vulgaris circa quintū effectum. ¶ Extra gl. tangit hic Bar. materiā pupillaris ꝑ sex q̄stiones principales ⁊ multas accessorias. ⁊ dic vt hic ꝑ eū. ⁊ adde dictis eius primo circa primū requisitum ad pupillarem in-

5 quantū tangit † an si fiat pupillaris substitutio extraneo trahatur ad fideicōmissum ⁊ remittit ad. l. verbis ciuilibus. ĵ. e. nā ibi cōcludit qđ sic ex quo non pōt valere iure directo vt pupillaris arg. l. sceuola. ĵ. ad treb. ⁊ per id qđ no. per glo. in. §. extraneo. initi. e. nā ꝯtra istud facit q꜡ substitutio pupillaris facta extraneo valet vt vulgaris vt hic ipse expresse tenet circa tertium requisitū ad pupillarem ⁊ tetigit in materia vulgaris circa fi. ⁊ in gl. in ver. precedente. ⁊ sic videt̃ qđ ex quo valet iure directo ideo debeat trahi ad fideicōmissum per ea que habentur in. d. l. verbis. sed responde qđ valet iure directo in casu nō adite hereditatis: sed in casu adite hereditatis ab ipso pn̄cipio valet iure fideicōmissi ⁊ sic in diuersis casibus. ideo hoc toleratur vt tetigi in materia vulgaris ad fi. s̄. e. in. l. j. secus si post aditā hereditatē aliquo tēpore valeret iure directo q꜡ tunc non obliquat̃ de quo plenius dicet̃ in. l. centurio. ĵ. eod. ⁊ per hoc etiam patet quomodo ꝓcedit id qđ tāgit̃ circa scđm reqsitū ad pupillarem inquantū dicit ꝙ si substitutio pupillaris fiat puberi trahetur ad fideicōmissum de quo latius in. d. l. verbis. tñ ista q̄stio vr̄ intelligenda qñ non est expressatum tp̄s pupillaris secus si facta forte fuit scđm formā. l. qui liberis. §. hec verba. ĵ. eo. alias si dixisset si decesserit in pupillari etate talem substituo ex quo ille cui fit substitutio esset pubes dicta substitutio penitus esset inutilis. ar. l. titio cū morietur. s̄. de vsufr. ⁊. l. si ita quis. ĵ. eo. ⁊ sic videtur qđ non valebit vt fideicōmissaria nec vulgaris. ¶ Item adde circa quartum requisitum inquātū dicit quod si auus instituit nepotem impuberem militem recasurum in potestate patris quod nō poterit ei substituere pupillariter nisi ipse auus testator esset miles quia tūc poterit substituere. nam adde hoc verū quod poterit substituere quo ad bona que cōferet ipse auus miles sed non trahetur dicta substitutio ad alia bona. l. cum filius. ĵ. de testa. mili. ⁊ facit. eo. ti. in. l. miles ita. §. exheredato. ⁊ ꝑ hoc etiā dixit hic Ange. quod si filius miles substituit filio suo pupillariter quod si talis filius militās recasurus sit in potestate aui tenebit substitutio solū quo ad bona testantis ⁊ nō quo ad alia per. d. §. exheredato. ⁊ sic poterit esse casus qđ reperietur pupillus decedere ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. si forte auus nullum alium dedit substitutum ⁊ primo mortuus sit pater ipsius filij cui facta est substitutio secundo auus. ⁊ tertio ipse cui facta est substitutio. ⁊ hoc contingit propter priuilegiū militis testātis. facit qđ no. in. l. j. ⁊. ij. C. de test. mil. ¶ Itē adde circa septimum inquantum tangit an si talis sit preteritus qđ non rumpat testamentū ex preteritione vt hodie nepos ex filio emancipato si filius emancipatus reperiatur viuus tp̄e mortis aui testantis iuxta ea que not. per Bart. in. l. gallus. §. ⁊ quid si

6 tantū. † An tali nepoti preterito poterit auus substituere pupillariter nā tenet qđ sic. Ang. no. in. d. §. ⁊ quid si tantum. in. l. j. §. fi. s̄. eo. voluit cōtrarium ex eo q꜡ substitutio pupillaris videtur peccare in forma substātiali cum de forma ⁊ solēnitate substitutionis videatur esse quod ille cui fit substitutio instituatur vel exheredatur vt hic in ver. sed si eos. ⁊ sic si nō est seruata solēnitas debita non debet valere substitutio. arg. l. cum his. §. si pretor. s̄. de trāsac. cum simi. Sed tu potes tenere contrariū q꜡ ideo olim requirebatur substitutio vel exheredatio illius cui fiebat substitutio quia alias rumpebatur testamentum vt hic patet in ver. ita enim. cum ergo hodie cesset ista ratio cessare debet etiam dispositio. arg. l. adigere. §. quāuis. ĵ. de iure patro. ⁊ quia correcta ratione finali legis intelligitur etiā ipsa lex correcta vt voluit glo. in. l. j. s̄. de le. tu. ⁊ sentit etiam Bar. in. d. §. ⁊ quid si tantum. ⁊ plene dixi in. l. si vero. §. de viro. s̄. sol. mat. ⁊ per hoc etiam inferri potest ad aliud qđ tangit sub dicto septimo requisito videlicet quid si substitutio pupillaris sit facta filio in potestate preterito qui postea post mortē approbat testamentū. an cōualescat tunc substitutio pupillaris ⁊ tenet quod sic per. l. filio preterito. s̄. de iniust. test. ⁊ ꝓ hoc etiam bene facit qđ habetur. ĵ. ea. l. §. ergo etiam si minor. ⁊ qđ hic habetur etiā in ver. plane. Ang. tamen tenebat oppositū motus ratione supra tacta videlicet quia testamentum videtur tunc peccare in forma ꝑ id quod habetur in. l. j. §. fi. s̄. eo. ⁊ sic non debet valere per. d. l. cum hi. §. si pretor. sed certe licet hec ratio cōcludat qđ a principio nō valeat non tamen concludit qđ conualidato testamēto tanꝙ principale nō reconualidetur substitutio ipsius accessoriū. imo videtur dicendum oppositum cum accessorium sequi debeat naturam sui principalis. vt in regula accessorium. de regu. iur. lib. vj. ⁊ bene facit. d. §. plane. ⁊. d. ver. ergo. vbi si testamentū cōualidatur per ti. si quis omis. causa testamēti. vel propter restitutionem in integrum ⁊ conualidatur etiam substitu-

7 tio pupillaris. ¶ † Item adde inquātum dicit quod etiā si pater exheredauerit filium mala mēte nihil penitus relinquendo sibi quod nihilominus potest sibi substituere pupillariter. ⁊ h̄ dicit contingere propter magnam confidentiam quam habet lex de patre cui etiam committit incarcerationem ⁊ impositionem pene iuxta eius arbitrium fieri debere per presidem iuxta l. si filius. C. de pa. po. nam potes addere quod forte hoc etiā cōtingit ratione vigoris patrie potestatis propter quā potestas magna erat patris in filiū vt patet in. l. in suis. s̄. de libe. ⁊ posthu. facit quod no. idē Bar. in. l. ex facto. ĵ. eo. in materia exemplaris substitutionis. ¶ Item adde inquantū dicit qđ si pater esset vilis psona ꝙ tūc posset substituere pupillariter. ar. l. fi. C. de sen. pas. ⁊. l. si cū dotē. §. eo aūt tp̄e. s̄. so. ma. nā Ang. h̄ tenet cōtrariū ex eo q꜡ iura indistincte loquunt̃ ⁊ sic indistincte debent intelligi argu. l. de pretio. cum seq. de publi. q꜡ etiā si malamente exheredet nihilominus potest substituere pupillariter vt statim est dictum. ⁊ ad dictā. l. fi. §. eo autem tēpore. respondet qđ imo illa iura faciunt potius ꝓ: q꜡ in eis ideo interdicitur patri turpis ⁊ inquinate vite petitio dotis ⁊ administratio bonorum q꜡ si ad manus eius peruenirent posset consumere. sed hec p̄sumptio cessat hoc casu q꜡ demū mortuo patre ⁊ pupillo sub-

8 stitutus poterit venire ⁊ sic ad manus p̄ris nō veniet. ¶ † Tu potes dicere quod aut pr̄ est adeo turpis vite qđ sibi interdicta est administratio bonoꝝ per iudicem ⁊ tunc q꜡ non potest ꝑ se testari: vt. l. is cui bonis. s̄. de test. nō poterit etiā pro filio suo. et sic intelligit̃ opi. Bar. secus si nulla sit facta interdictio q꜡ tunc sicut poterit testari ꝓ se vt patet ex his que habentur in. d. l. is

cui. ita

eui.ita vr qd possit etiā ꝓ filio suo ꝑ hec iura q̄ indistincte loquū tur ergo indistincte videnẽ intelligēda & q2 interest pupilli qd possit habere heredē ex testamēto ar.l.q2 defunctorū.§.de inter ro.ac.&.l.iul'.j.de acq.here. ¶ Itē attēde circa quartū principa le inquantū tangit an si testator dixerit si fili⁹ meus mihi heres erit & in pupillari etate decesserit an dicta verba si heres erit re stringāt pupillarē ita qd nō habeat locū pupillo repudiāte. nā concludit qd nō restringūt. adde qd ꝓ hoc facit q2 testator illa verba si heres erit videt apposuisse nō ad limitādū sed q2 abho minabatur casum aliū nō existētie heredis ar.l.quāuis.C.e. vel forte q2 mortis cogitatiōe turbat⁹ nō cogitauit vlteri⁹ ar.l. hac cōsultissima.§.at cū humana.C.q test.fa.pos.& dicta verba non restringunt. pro hoc facit etiā satis de mente.l.iam hoc iure.j.e. ¶ Itē adde circa quintū inquātū tangit an pupillaris trahaẽ ad oīa bona impuberis. nā adde q sicut istitutus ex re certa ab ipso testante capit totū velut ex vniuerso institutus.l.j.§. si ex fundo.§.ti.j. sic etiā si substitutio pupillaris facta est pupillo in certa re cōuertiẽ i vniuersalē substitutionē intellige si sit facta ꝑ verba mere directa ciuilia vt ꝓbaẽ in.l.coheredi.§.fi.j.e.fm an

9 ge. & adde q tangit Bar.in.l.cēturio.j.e.& q ibi diceẽ. ¶ †Itē adde inquantū tāgit an tacita pupillaris excludat patrē pupil li & cōcludit q nō sicut nec matrē nā contra ipsum fortiter facit q2 sicut auus exclusit eū a ꝓpria hḗditate ꝑ vulgarē factā nepo ti ita vr q multo fortius mēs sua fuerit excludere ipsum ab he reditate ipsi⁹ impuberis. posses dicere primo q forte hoc debet limitari qñ extraneus fuit substitut⁹ vulgariter q fuerat multū grauatus prout in simili tāgit in questione illa an tacita pupil laris excludat fratrem pupilli. vel dic secūdo qd nō est eadē ra tio in portione delata ipsi nepoti per auū & in hereditate ipsius pupilli: q2 hereditas pupilli est debita patri & i illa saltē dz hre legitimam: sed illa portio relicta nepoti nō erat debita patri ne potis cū etiā in illa potuisset extraneus institui ideo voluit lex per suā interpretatiōnē excludere patrē ab hereditate pupilli.

10 ¶ †Itē adde inquātū tāgit an tacita pupillaris excludat fra trem pupilli nā lz ipse videatur tenere qd nō cū certa limitatiōe tñ contrariū tenet indistincte Ja.de bu.in.l.precib⁹.C.e. ex eo q2 nō est eadē ratio in fratre q̄ est in matre cum matri debeatur legitima in bonis filij. nō sic fratri in bonis fratris. & ideo cū nō sit eadē ratio statutū in matre nō erit extendendū ad fratrē.l.fi. C.de interdi.ma. & ista opi.mihi placet. ex q̄ nō habem⁹ expres sum de fratre nec in eo viget eadē rō. & not.bñ q2 Bar.hic vide tur sentire qd vbi agiẽ de extensione fienda contra ius cōe si nō reperiẽ specifice regula in oppositū statuta lz forte ex mēte pos set colligi q tūc licita est extēsio ex identitate rationis & facilius extendiẽ q̄ qñ reperiẽ regula expresse in oppositū & sic itelligit §.de viro.tñ cōtra istā suā theoricā facit qd habeẽ in.c.ↄstitutis

11 de regula.li.vj.de hac materia dic vt dixi.i.d.§.de viro. ¶ †Ul timo adde inquantū tāgit si post mortē testatoris aliqd in ho nestū fecerit mater pupilli q2 tunc excludiẽ per pupillarē. nā ad de qd forte verius est dicere qd nō excludiẽ ex volūtate testātis ex eo q2 illa iam est finita ꝑ mortē. sed bñ forte poterit auferri ab ipsa tanq̄ ab indigna ꝑ ea q̄ habenẽ in.l.sororē.C.de his q. vt indig &.l.hereditas.e.ti.& hoc etiā tenebat dñs Fran.de rāpo. in.l.ꝑcibus. & videẽ etiā lz ipse nō alleget fuisse dictū Bar.met. in.l.j.j.de his q.vt indi. ¶ Itē adde q2 dixit Ang. q si mater transit ad secūda vota qd tūc tacita pupillaris admittiẽ contra eam q2 ꝑ transitū talē facit iniuriā filijs vt in auẽ.de nō eli.secū do nubē.§.gregoria.ver.prosperim⁹. & etiā memoria mariti cō tristatur vt in.§.finautē tutela.in auẽ.de nup.& sic dz ita exclu di si turpiter alio modo vixisset. nā nō videẽ verū q2 nullo iure cautū ergo &c.ar.l.illā.C.de colla. Itē q2 mater tūc nō priuaẽ a successione filij intestati dummodo petierit tutorē filijs.l.ij.j.ad tertul'. ergo nec eodē modo isto casu priuabitur. nec ob. cōtraria q2 nō quelibet iniuria inducit adēptionē sed demum si sit gra uis vt.l.iij.in fi.j.de adi.leg. Ista aūt nō videẽ cēsenda grauis ꝑ ea que habenẽ in.d.l.ij.& ꝑ ea que habenẽ in.c.j.& ij.extra de se

12 cun.nup. †Tangit etiā Bar.si frater pupilli est substitut⁹ vul gariter an excludat matrē per tacitā pupillarē & concludit qd sic per gl.in.l.ꝑcib⁹.& lz hec opi.videat cōis tñ forte de rigore iu ris nō ꝓcedit primo per iura que simpliciter dicunt q tacita pu pillaris nō admittit cōtra matrē vt in.l.ꝑcibus.& in.d.l.fi.C.de insti. Itē q2 lex per suā interpretationē non dz plus fauere fra tri in hereditate frīs q̄ matri in hereditate filij cum hereditas fi lij sit magis debita matri q̄ hḗditas fratris fratri. nec.l.cū acu tissimi. facit multū ad ꝓpositum ex quo tractamus de heredita te fratris i qua ꝑ pupillarē succediẽ. & iō forte de iure veri⁹ est cō trariū lz durū esset recedere ab opi.gl.& bar. ex quo cōiter appro baẽ & ꝑ hoc pz q de iure multominus vel saltē eadē rōne mater defuncti substituta vulgariter pupillo nō deberet excludere ma trē pupilli ex tacita pupillari & ꝓsertim cū in successione intesta ti preferatur mater auie fm no.in auẽ.defuncto.C.ad senatus consul.tertul'.

Interdū. Institutus grauatus de restituēdo heredi tatē exheredati pupilli cui ipse idē substitu tus erat cogiẽ adire hereditatē paternā vt cōfirmenẽ tabule pu pillares & hereditatē pupilli ꝑ fideicōmissū restituat & hoc mor

13 tuo pupillo nō eo viuo.h.d.fcōm verū intellectū. ¶ †No. q nō debet quis esse solicitus de hereditate viuētis. ¶ In glo.j in fi. prima communiter reprobatur alie due possunt esse vere in se.

Ergo etiā. Etiā si adeaẽ hḗditas ex beneficio resti tutiōis in integrū cōfirmanẽ tabule pu pillares.h.d.& tene primā lec.hic positā in glo.tāq̄ magis litere

14 cōformē lz alia sit in se vera. ¶ †No. qd coacta aditio cōfirmat tabulas pupillares sicut spōtanea. facit.l.nā q.§.si qs ↄpulsus. j.ad treb. ¶ Itē no.ar.fcōm intellectū q vbi institut⁹ semel adi uit lz postea ꝑ restitutionē in integrū repudiet substitutus pos sit venire solum de iure pretorio: licet certe fcōm Bar.hoc nō ne gatur qn etiā de iure ciuili possit venire. facit.l.j.§. si quis adita. & quod ibi not.j.ad tertullia.

Prius aūt. Si pupillaris substitutio fit filio exhe redato ēt i eadē scriptura: primo dz pr̄ sibi ↄcedere testm̄ seu heredē scribere & idē substituere nō aūt cō uertere ordinē sed vbi filius instituiẽ & ei substituiẽ pupillariter nō curatur de ordine locutionis seu scripture q2 semper tunc in telligiẽ precedere testm̄ patris quo ad ordinē itellect⁹.h.d.fcōm intellec.gl.quē sequiẽ Bar.& Ang.Bal. vero sequiẽ intellectū Pet.quē posuit etiā gl.in.l.si quis eū.§.j.in ver.alia hora.j.eo. lz nō faciat mentionē de rationibus Bar.impugnatiuis ratio nū Pe.nec illis cōsequenter respondeat. ¶ No. pri mo ordinē esse seruandū. contrariū tñ colligi pōt ex ver.sed si qs ita.& ver. sed si extiterit. de quo hic tāgit gl.& pleni⁹ per Bar.& facit etiā qd not.gl.ij.q.j.in summa.& xj.q.iij.in summa.& vtrobiq3 bona glo.& qd no.glo.in.c.pe.extra de pur.cano.& qd no. etiā per gl. in.l.prolata.C.de sentē.l.j.C.de app.&.l.si mācipiū.§.si cōe.§.de euic. ¶ Itē no.qd de substātia pupillaris substitutiōis nō sunt

15 illa verba si heres erit vt pz hic in ver.sz si qs. ¶ †Itē no.ar.ex ver.& si filius. q expressa vulgaris cōtinēs in se tacitā pupillarē trahaẽ ꝓpter connexitatē etiā ad bona impuberis vt videẽ hic colligi exponēdo ei scz impuberi vt exponebat Dy. sed exponē do ei scz testatori nō facit ad ꝓpositū de quo aliqd hic ꝑ Bart. & etiā in materia vulgaris in.l.j.§.eo. ¶ In glo.nō cōuertere in fi.hec rō nō aperit intellectū tñ Bar.hic pleni⁹ prosequiẽ de tri plici ordine cū quo etiā trāsit Bal.& Ang.& tene mēti precipue illā cōclusionē qd si cōstat ordinē esse substātialē omissio vitiat alias secus qd fuit etiā verbū gl.in.c.pe.de pur.cano. In dubio tene mēti qd si illud qd omittiẽ parat leue preiudiciū nō cēsetur etiā de ordine substātiali. per.l.j.ad fi.de vē.inspi.sec⁹ si graue. per eandē.l.& per hoc dixit hic Bart.qd omissio signi crucis in inuētario que dz fieri fcōm formā.l.fi.C.de iu.deli.nō vitiabit in uentariū q2 vr esse leuis preiudicij. Sed tu adde qd ↄ ipsum for titer facit qd habeẽ in.d.l.fi.§.& si prefatā.iuncta glo.in ver.soli dauerit q̄ exponit.i.insolidū oīa capitula obseruauerit: & sic per illū tex.cū glo.videẽ probari q cōstet ex mēte legis appositionē signi crucis i inuētario esse de substātia: & sic dz vitiare etiā fcōm theoricā ipsius Bar.& hoc tenebat dñs Frā.de rāpo.& ideo ꝓ pter opi.vitādas tuti⁹ est semper apponere & sic seruaẽ tñ si vel les sustinere opi.Bar. posses dicere qd illa gñalitas glo.referaẽ ad illa q̄ sunt grauis preiudicij. ¶ In gl.cōprobata.in fi.prime due q̄ satis tendūt ad idē cōiter reprobanẽ. tertiā tenet Bar.& Ang.& assignāt rationē diuersitatis q2 qñ fili⁹ istituiẽ lz ꝓcedat substitutio ex ordine scripture tñ ex ordine intellect⁹ censeẽ ꝓce dere institutio filij cū ille primo gradu cēseaẽ vocat⁹ post mortē testātis: q̄ ratio cessat qñ fili⁹ exheredaẽ. sed certe hec rō nō vr ex toto bona q2 qñ fili⁹ exheredaẽ & ꝓcedat substitutio filio facta & sequiẽ institutio extranei lz ex ordine intellect⁹ nō possit cēseri precedere institutio filij cū sit exheredat⁹ tñ ex ordine intellect⁹ videẽ fcōm mēte testātis satis dici posse q cēseaẽ ꝓcedere institu tio facta de extraneo: nā testator primo loco post mortē suā vr vocasse scriptū hḗdē ex ordine intellect⁹ & successiue si post mor tem suā moraẽ filius suus exheredat⁹ videẽ vocasse substitutū & sic deberet dici qd etiā tūc valeret substitutio attēto ordine in tellectus poti⁹ q̄ ordine scripture. Preterea illa q̄ incōtinēti fiūt videnẽ inesse.l.lecta.ver.dicebā.§.si cer.pe. vñ cōsueuit dici qd sufficit exceptionē dilatoriā ꝓponere ante lit.cōte. vel in ipsa cō te.vel statim post. & ideo videẽ qd ista sol.gl.& Bar. nō ꝓcedat. Potes dicere qd ista sol.pōt saluari ꝑ aliā rationē vcz q2 exhere dans filiū facit rē de se odiosam.vt.l.cū quidā.§.de lib.& posth. ideo magis veteẽ q faciēs istitutionē. Uel forte pōt dici qd me lior est lectura Pe.vt principiū intelligatur qñ primo pater sub stituit filio deinde ex interuallo facit sibi heredē q2 tūc nō valet & ratio est q2 substitutio nō pōt esse in pēdēti iuxta id qd habeẽ in.l.vsufru.j.de stipu.ser.& in.l.fi.C.de sen.pal.in quib⁹ patet q quo ad valorem nō debet quid esse in pendēti. & ideo ex quo re periẽ facta sine institutione heredis nō valet.vt.l.j.in fi.§.eo.le

cius si primo testator fecisset sibi testamētū nā tunc ex interuallo poterit facere pupillarē substitutionē q2 illa in effectu cēlebrat facta in testamēto. ar. l. ante tabulas. ff. de in. co. nec ob. huic itel lectui litera dū dicit scripture in singulari: q2 illud dixit nōex eo q2 in veritate esset vna scriptura sed q2 ex iuris intellectu cēset esse vnica: vt voluit sentire gl. in ver. merito. in prīa expositione. Itē nō ob. qd dicit prima gl. huius. §. dū inuit esse differentiā an fiat eadē hora vel alia: q2 intellige illā qñ fit alia hora cōtinuata ante actū primū perfectū: sed vbi esset ex toto diuersa hora post actū primū pfectū tūc remanet differētia an testator pmo non fecerit hrdē z postea substituerit vt tūc valeat. secus si ecōtra sine filius fuerit exheredat⁹. z pro hoc intellectu facit q2 diuinare est qd fili⁹ i hoc principio fuerit exheredatus cum nihil de hoc dicatur licet gl. gratia cōtrarietatis vitādeillud dixerit.

Cum filio. Substitutio facta p h' v̄ba qs q2 mihi heres erit solos scriptos innuitat z illos includit nō illos qui p mediā personā sunt heredes. h. d. ¶ No. qd nomē heredis hoc casu solū refert ad eū qui est heres directo z immediate nō aūt per obliquū vel mediate. regulariter contra vt. l. nomen heredis. ff. de verbo. sig. z sic facit qd qui agit tanq heres debeat obtinere si pbat se esse heredē etiā per mediā personā. z per hoc tex. cū ibi no. ff. de here. insti. z qd le. z no. i. l. j. ij. z. iij. ff. de pe. he.

Summarium.

1 Substitutio vulgaris expressa est pupillaris cōtētiua. z nu mero. 5.
2 Substitutio que fit in vnū casum comprehendit aliū.
3 Substituo verbum cōmune est.
4 Oratio ad duas psonas relata qualr fit intelliegēda z nu. 5.
6 Substitutio vulgaris z pupillaris tacita dicit si in breuiloqua comprehendatur.
7 Casus omissus quare pro omisso nō habeat.

1 **Iam hoc iure.** † Substitutio vulgaris expssa cōtinet pupillarē z ecōuerso pupillaris expssa tacitā ɔtinet vulgarē. substitutio reciproca facta duob⁹ impuberibus continet vtraq3 sed facta disparibus ɔtinet vulgarē tantū z ideo cuilibet separatim tūc est substituendū vt sic in personā pupilli vtraq3 cōtineat z vt nō reliquat questio volūtatis: etiā tūc tutius est vt in psona pupilli vtraq3 substitutiōis species exprimat. h. d. ¶ † No. primo qd in materia substitutiōis substitu-
2 tio fcā in vnū casum cōprehēdit aliū ex psumpta mēte testātis ɔiecturata a lege. z no. bene qd hoc dictum habet locū nisi ɔtrariū appareat ex ɔtraria volūtate testātis vt probat hic in pn. iuncto fi. in ver. ita tñ. ¶ Itē no. tex. hic baptizātē substitutionē reciprocā z nō est alibi. z l3 hec eadē dicat breuiloq vt hic tāgit gl. tñ h' iure nō reperit expssū s3 fuit magistraliter dictū f3 Cy. in. l. pcib⁹. pro isto tñ v̄bo breuiloqua bene facit tex. f3 Bal. z Ang. in. l. cū in testamēto. §. hec v̄ba. ff. ti. j. ¶ Itē not. qd hic substitutio in appellat tertia species a substitutiōe vulgari z pupillari z hoc et nō est alibi. iste tex. tñ l3 appellet tertia species ex eo q2 pt ɔtinere vtrāq3 ex vi v̄borū tñ resoluit vl' in vulgarē vl' in pupillarē scd3 ɔtinentiā casuū z qñq3 et in exemplaria iu-
3 xta id qd no. in. l. luci⁹. z. l. et facto. ff. e. ¶ † Itē no. qd v̄bū substituo est v̄bū cōe z nō est alibi tex. iste. bar. tñ dixit q hic appellat cōe respectu relatiōis q2 refert ad duo coiter: s3 nō respectu significati. Bal. aūt dixit qd vtroq3 respectu pt dici cōe cū litera hic simplr appellet cōe. fatet tñ q hic nō pbat qd sit cōe ex eo q2 possit adaptari ad substitutionē directā z obliquā cū h' nihil dicat d substitutiōe obliqua. l3 gl. magna in. l. pcibus. videat velle qd dicat cōe dicto respectu. Tu potes dicere qd et h' pbat simplicit ipsū esse cōe z sic etiā aptū ad fideicōmissū substituti: l3 hic nō faciat mētionē specifice de fideicōmissaria. non sequit ergo hec nō facit expresse fideicōmissarie mētionē. ergo hic nō pbat verbū substituo esse cōe ad directū z fideicōmissariam q2 imo satis pbat ex quo simpliciter z indistincte tex. appellat ipm verbū cōe. z sic erit h' cas⁹. p. d. gl. que videt sic intellexisse hunc tex. z pro pdictis facit illa vulgata regula qd verbū indistincte prolatū indistincte debet intelligi. vt in. l. de precio. de public. z sic ex quo hic simpliciter z indistincte appellatur cōe intelligo etiam de cōmunione predicta ad directam z obliquā. Posses tñ dicere qd tex. hic appellauit istud totū: eos inuicē substituo verbū cōe hoc est quo ɔmuniter testatores cōsueuerūt vti: sed pcedens intellectus est notabilior. ¶ Itē not. q substitutio reciproca si pōt cōprehēdere vulgarē i dubio nō cōprehēdit fideicōmissariā vt hic est casus dum dicit taxat ue in vulgarē tantūmō casum zc. de quo per Bar. in. l. lucius. ff. e.
4 ¶ † Item no. qd vbi vna oratio refert ad duas psonas sic d3 intelligi vt in dubio parem effectū operet in ambobus si fieri pōt. Et ex hoc etiā no. illud qd qd sepe allegat qd vbi vna determinatio refert ad duo in dubio debet taliter itelligi qd illa determinet equalitate seruata. ad hoc facit. l. quis. l. hereditatē C. eod. z. l. si legatarius. §. fi. ff. de leg. iij. Itē no. q illud nō dicitur esse reciproca qñ in altero extremorū esset excessus vltra q esset in alio f3 Bal. ¶ Itē no. qd longa differentia est an substitutio fiat sub vnica conceptione verborū: an v̄o fiat diuisim z separati sub duplici siue difformiue vniformi vt h' apte pro-
5 bat. ¶ † Itē no. qd substitutio vulgaris expssa ita demū cōtinet pupillarē si aliter nō apparet de voluntate testātis z sic vbi ex cōiecturis appareat de cōtraria volūtate testātis nedum admitteretur mater ad hereditatem pupilli cui facta fuit expressa vulgaris sed etiā quilibet alius veniēs ab intestato. qd est no. f3 bal. similiter ecōtra dicim⁹ qd si ex cōiecturis apparet testatorē voluisse matrem pupilli excludere p tacitā pupillarem excluderet mater vt no. glo. in. l. precibus. in ver. omnino. C. eo. z Bar. in materia pupillaris circa fi. in. l. ij. in prin. ff. eo. ¶ Itē no. ɔsiliū esse qd si fiat distincta z specifica diuisio per testātē q nō relinquat questio volūtatis. z hoc est mēti tenendū vt sēper habēs dictare testamētū caueat taliter dictare qd verisimiliter nō relinquat questio volūtatis. z hoc etiā no. qd vbi v̄ba sunt clara nō est opus interpretatiōe. ad hoc. l. ille aut ille. §. cū v̄bis ff. de leg. iij. ¶ Ultimo tāgit hic Bal. quomodo quedā sunt v̄ba directa quedā obliqua de qbus. ff. e. l. v̄bis. quedā coia de qbus in hac. l. qdā dubia de qbus p gl. in. d. l. v̄bis. z pleni⁹ per
6 Bar. ff. e. in. l. cēturio. ¶ † In gl. qd ius in fi. no. bene gl. q substitutio vulgaris pupillaris cōprehensa in breuiloqua dicitur esse tacita sicut z pupillaris ɔtēta in expressa vulgari: sed cōtrariū voluit gl. ff. c. j. l. luci⁹. sed tertia gl. in. l. testamēto. C. de mili. testa. voluit qd esset partim tacita z partim expssa. z hec v̄a p quā possunt alie reduci ad ɔcordātiā q2 expssa est genere sub v̄bis generalib⁹: sed tacita in specie quo ad verba specifica. z sic d3 appellari tacita substitutio pupillaris cōprehensa in breuiloqua eo mō quo appellat ɔprehēsa in vulgari expssa: q2 illa cōprehensa in vulgari est oīno tacita nullo modo ɔphensa ex generalitate verborū imo poti⁹ v̄ba ipsius vulgaris sunt opposita verbis substitutionis pupillaris vt patet hic in versi. itaq3. z in. l. j. §. j. ff. e. ¶ Extra gl. tāgit hic bar. z Bal. aliquas qstiones q̄ sunt de materia reciproce s3 melius cadūt in. l. lucius. ff. e.
7 vbi ponit de mā reciproce p Bar. ¶ Tāgit hic Bald. quare cas⁹ omissus nō habet p omisso iuxta. l. ɔmodissime. ff. de li. z posth. respōdet dupliciter. pmo q ibi ex toto fuit omissus, hic aūt z si fuit omissus fuit a testante non tñ a lege supplēte. hec so. nō placet q2 nō declarat quare nō suppleat a lege sicut z h' soluit scdo qd ibi cas⁹ omissus iducebat solēnitatis defectū. l. inter cetera. ff. de li. z posth. q si suppleret a. l. hic iducebat defectū volūtatis. hoc et nō multū placet q2 scd3 hoc sēper deberet vbi nō ageretur de defectu solēnitatis vni⁹ casus cōprehēdere aliū qd nō vr esse verū per ea que habētur in. l. meuius. z. l. q heredi de cōdi. z demō. adeo plus placet so. quā hic posuit Bar. z in. l. gallus. §. z quid si tantū. ff. de lib. z post. Adde etiā inquātum respōdet Bar. ad. l. fal. de ɔdi. z demō. remittēdo qd vera sol. est qd oratio pluralis geminat singularitates qñ respicit plures finales effect⁹ z iō surgit inequalitas. alias secus vt hic pt3. facit qd no. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. z. l. pe. C. eo.

Si in testamento. Substitutio regulariter f3 portiones assignatas istituto in institutiōe habito respectu et ad ius accrescēdi. h. d. ¶ No. q nedū dicit pars ppria que sibi est expsse assignata sed etiā illa que obuenit sibi ex iure accrescēdi. z sic facit ad questionē quā Bal. dicit post Cy. fuisse de facto florētie vc3 si aliquib⁹ sit aliq res relicta z phibit⁹ sit quilibet partē suā alienare an intelligatur phibitur alienare partē alteri⁹ sibi obuētā ex iure accrescēdi. nā videtur per istū tex. dicēdū qd sic. z hoc no. diligēter pro declaratione z ampliatione. l. pater. §. quindecim. ff. de le. iij. ¶ Itē no. qd illud qd obuenit ex iure accrescēdi dicit immediate venire ex legis dispositiōe: tñ q2 talis pars nō queritur per trāsitū in mediam personā habet perinde ac si immediate a testatore caperet. ¶ Ultimo no. q easdē partes in dubio videntur assignate z repetite in substitutione que habētur ex vigore institutiōis. facit l. i. C. eo. z bene dixi vigore institutionis vt cōprehendam etiā partem obuenientē iure accrescēdi vt in glo.

Summarium.

1 Spuri⁹ alteri filio impuberi potest substitui.
2 Spurius potest a patre capere.
3 Fraus nō presumitur in vltima voluntate.

Is qui. Qui solidum a testatore nō capit pt pupillo substitui pupillariter z capit bona ipsius pupilli qsita aliūde q a pre, qsita vero a pre nō capiet nisi vsq3 ad summā quā capere
1 pōt. h. d. z no est al. bi f3 Bar. z Ang. ¶ No. ar. qd fili⁹ spuri⁹ possit substitui pupillarit alteri filio impuberi. z h' et voluit glo. que

gl. que sic ampliat istã. l. ꝛ reputatur sing. in auk. q. mo. natura. eff. sui. §. fi. coll. vij. ¶ Jtẽ no. ꝙ lꝫ regulariter post bõa p̃rna cõ mixta cũ bon's filij nõ sit licita separatio. vt. l. ſꝫ si plures. §. filio. ꝭ. e. tñ hoc fallit i casu isto in quo ꝑpter legis dispositionẽ impe diẽtẽ totalẽ acq̃sitionẽ ꝑmittit̃ separatio. ꝛ ex hoc etiã no. casuꝫ in quo videt̃ pupill⁹ ꝑ parte decedere testat⁹ ꝛ ꝑ parte itestat⁹ sicut ꝛ alibi ꝯtingit i pupillo arrogato cui facta fuit substitutio pupillaris ꝑ patrẽ arrogatorẽ vt le. ꝛ no. in. l. si arrogator. ꝟ. de adop. ꝛ. ꝭ. e. sed. l. si plures. §. in arrogato. ꝛ sic sentit hic Bald. ꝛ Ang. ꝛ sic videnť velle cõtra id qꝺ no. gl. in. l. ius nostrũ. ꝭ. de re gu. iu. vbi gl. videtur velle ꝙ fiscus capiat residuuꝫ quod iste ca pere nõ potest tanꝙ ab indigno per. Lex facto. §. iulius. ꝭ. e. ſꝫ cer te ꝓior vř opi. Bal. ꝛ Ang. p. l. j. ꝛ. ij. C. de natu. lib. ꝛ p id ꝙ no. gl. j. in. j. so. quã sequit̃ Cy. i. l. j. C. de secũ. nup. Nec ob. dict⁹. §. iu lius. q2 vt dicit Bal. post Cy. ibi erat qs indign⁹ ex suo delicto ideo applicat̃ fisco iuxta. l. papi. §. meminisse. de iof. test. hic aũt erat indignus absq3 suo delicto ideo applicat̃ veniẽtib⁹ ab ite stato ar. l. si pater. ꝛ. l. nec apud. C. de here. insti. aliqui tñ sentiũt qꝺ de mero iure sit heres insolidũ sed teneat̃ illud restituere qꝺ capere nõ põt a venientib⁹ abintestato qui erũt heredes effectu in illo. ar. l. j. §. si quis aditã. ꝭ. ad tertu. ꝛ hoc videtur sentire hic Bal. ꝛ gl. i. d. l. j. C. de secun. nup. in. j. so. sed in vltima so. tenet ꝛ sentit qꝺ proxime dixi. sed certe nõ videt̃ esse de mẽte dictoꝝ iu rium vcꝫ. d. l. j. ꝛ. ij. de natura. libe. ꝛ. l. j. C. de secũ. nup. que viden tur velle qꝺ quatenus est vltra relictuꝫ censeatur pro nõ relicto.

2 ¶ †Altio no. qꝺ licet fili⁹ spuri⁹ nõ possit capere a p̃re tñ nõ ꝓ hibet̃ capere a fratre id est ab alia ꝑsona qꝺ est no. de quo p gl. in. d. auk. qui. mo. natura. effi. sui. §. fi. ¶ Jn gl. j. ibi fili⁹ natura lis. qui põt capere vnã vnciã extãtibus legitimis vt. l. ij. hic alř. licet bar. dixerit de duab⁹ ꝛ nõ bñ. sed forte erravit ꝑpter id qꝺ habet̃ i auk. lꝫ. C. de natur. libe. vbi fit mẽtio de duab⁹ vncijs ſꝫ illa loquit̃ ab intestato ꝛ nõ extãtib⁹ legitimis. ¶ Jn gl. capere ibi ne decedat ꝑ parte intestatus no. bñ hãc so. gl. q2 sentit vnã opi. quã. ꝟ. tetigi vcꝫ qꝺ hic pupill⁹ ex toto dicat̃ testat⁹ ꝛ insoli dum sibi succedatur in oibus bonis ex substitutiõe: tñ quaten⁹ hꝫ vltra de bonis paternis teneat̃ restituere veniẽtibus ab inte stato iuxta. l. j. ꝛ. ij. C. de natu. lib. hec tñ so. cõiter hic nõ tenet̃ ſꝫ ꝺꝫ qꝺ ibi loquit̃ in dato cã cõditionis implẽde qꝺ succedit loco bonoꝝ testãtis. hic bona pupilli nõ succedebãt loco bonoꝝ te stantis. ¶ Extra gl. tangit hic bar. qd si ille q fuit institut⁹ a pa tre filij spurij vel naturalis postea veniẽs ad mortẽ institu. t ipꝫ filiũ naturalẽ ꝛ spuriũ, an tenebit instõ. ꝛ cõcludit valde notabi liter ꝙ sic ꝙ nõ hꝫ tũc ex iudicio patris testãtis ſꝫ ex iudicio hu ius extranei. ꝛ hoc verũ nisi appareat qꝺ fuerit rogatus de resti tuẽdo ipsi filio vel nisi appareat qꝺ tacite accõmodabat fidẽ de restituẽdo p. l. nõ intelligit̃. §. j. ꝭ. de iu. fis. ꝛ. l. luci⁹. §. in testõ. ꝭ. de le. ij. ałs. j.

3 †Jn dubio aũt dicit nõ ꝑsumi fraudẽ aliquã si nõ ap paret de tacita fide accõmodata q2 in actu vltime volũtatis in dubio nõ ꝑsumit̃ fraus. l. ex hoc edicto. §. alienare. ꝟ. de ali. iu. mu. cã fac. qꝺ credo verũ nisi passus fuisset post mortẽ testãtis dictũ filiũ possidere dicta bona ar. l. sicut. §. superuacuã. ꝟ. qb. mo. pig. vel hypo. sol. ꝛ ei⁹ qꝺ. ꝭ. dicet̃. sec⁹ dicit si talis istitut⁹ in vita sua donasset vel vendidisset dicta bona ipsi filio q2 tũc ꝑsumeret̃ fa ctũ in fraudẽ p. l. j. ꝛ. ij. C. de natu. lib. q2 in cõtractu facilius pre sumit fraus vt. d. §. alienare. ꝛ sic multo forti⁹ idẽ dicẽdũ si a pa tre emisset ipse naturalis vel spurius vel sibi donasset. lꝫ gl. quã reputo sing. sentiat cõtra. in. l. q testamentũ. ꝭ. de ꝓba. dicẽs etiã facilius presumi fraudẽ in actu vltime volũtatis ꝙ in actu inter viuos. per. l. patronus. e. ti. bal. hic cõcludit ꝙ spuri⁹ a patre hře nõ põt in vltima volũtate ꝛ sim. liter nec naturalis vltra portio nem a lege ꝑmissam. ex titulo aũt inter viuos idẽ dicit si est titu lus lucratiu⁹ puta donatiõis. sec⁹ si sit titul⁹ oneros⁹ puta iuris ditiõis ꝛ sic vř itelligere gl. in. d. l. q testñ. ab extraneo vero insti tuto a p̃re ipsi⁹ spurij vel naturalis capere poterit ex vltima vo lũtate q2 tũc nõ capit ex iudicio p̃ris ſꝫ ex iudicio isti⁹ vltimo re linquẽtis ꝛ sic nõ ob. hec. l. qꝺ intelligit nisi fuisset rogat⁹ expres se de restituẽdo vel nisi tacite fidẽ accõmodasset. ꝛ idẽ dicit in ti tulo inter viuos lucratiuo ꝛ multo forti⁹ oneroso: ſꝫ certe inquã tũ dicit spuriũ posse capere a p̃re titulo oneroso vř aperte cõtra l. j. C. de natura. libe. vbi fit mẽtio ẽt de titulo ẽptiõis ꝛ maxime videret̃ hoc ꝑcedere qñ pciũ ꝯfessat̃. nã vbi lex suspicat̃ de frau de tũc potissime suspicat̃ qñ solũ interuenit cõfessio ꝛ nõ vera ꝛ actualis traditio iuxta id ꝙ no. in. l. p diuersas. ꝛ. l. ab anastasio. C. mãd. ꝛ. l. j. C. de suffr. ꝛ sic nõ vř bñ dicere inquãtũ dicit ꝙ ab extraneo instituto põt capere de bonis paternis ex titulo inter viuos lucratiuo vel oneroso q2 hoc vř ꝯ. d. l. j. C. de natur. li. vbi ꝓhibet ẽt p mediã ꝑsonã aliqd trãsferri i spuriũ ẽt ex titulo em ptiõis ꝛ sic vř ꝙ totũ tũc ꝑsumat̃ factũ i fraudẽ. facit. l. ij. C. de na. li. ꝛ sic vř i hoc ꝓior opi. Ja. de bel. ꝛ bar. ꝙ opi. bal. vř gl. d. l. q testñ. quã expsse hic reprobat bar. Nec ob. illa gl. his q supe ri⁹ dicta sũt ꝺ extneo post bar. iquãtũ inuit ꝙ facili⁹ ꝑsumat̃ fra⁹ ex actu vltie volũtatis ꝙ ex actu iter viuoꝝ p. l. ꝑronũ. e. ti. q2 illa gl. i hꝫ ẽt nõ bñ dicit q2 ꝯ eã vř cas⁹ in. d. l. ex hoc edicto. nec ob. d. l. ꝑronũ. cũ si. q2 vt pꝫ ex ibi no. nõ est veruꝫ qꝺ in actu vltime volũtatis ꝑsumat̃ poti⁹ fraus sed bene ꝺꝫ qꝺ vbi p actũ vltime volũtatis vel per titulũ lucratiuũ iter viuos fit alteri preiudiciũ puta patrono vř creditorib⁹ põt reuocari etiã si nõ appareat de fraude ex cõsilio: nã sufficit deceptio seu fraus re ipsa vnde ꝛ tũc relictũ in vltima volũtate ipso iure est nullũ cũ debeat̃ demũ de ductũ ere alieno vt ibi no. gl. sed relictũ titulo lucratiuo inter vi uos lꝫ mero iure teneat tñ venit rescindendũ per actiones reuo catorias de quib⁹ in ꝟ. si qs in fraudẽ insti. de ac. ꝛ in. l. j. ꝛ. ij. C. si qd in frau. ꝑat. sed vbi fit alienatio inter viuos titulo oneroso ad preiudiciũ creditoris ad hoc vt fiat reuocatio requirit̃ fraus ex cõsilio ꝛ ꝙ sit participata cũ emptore. l. aït pretor. §. si qs par ticeps. C. de his q in frau. cre. sed in titulo inter viuos lucratiuo vt dixi sufficit fraus ex cõsilio ex ꝑte alienatiõis lꝫ nõ fuerit par ticipata cum recipiente. facit. l. pe. C. de his que in frau. cre.

Summarium.

1 Substitutio valida semel iure directo non obliquatur adi ta hereditate.

2 Substitutio quãdoq3 per verba directa quandoq3 per obliqua fieri reperitur.

3 Verba directa que sint ꝛ quare ciuilia vocentur.

4 Substitutio facta puberi per verba directa censentur inualida.

Verbis. Per ꝟba directa ciuilia nõ põt pupil lo cõpẽdiose substitui post tpa puber tat's ꝛ q nõ admittit̃ vt substitut⁹ nõ admittit̃ vt cõ iunct⁹. h. d.

1 ¶ †Not. qꝺ substitutio q̃ semel valet iure directo post aditã hereditatẽ nũꝙ obliquat̃: ꝛ ad hoc sepe alle. istã. l. ꝛ hoc innuit tex. hic i ꝟ. frustra. nã si ꝯuerteret̃ post tpa pu bertatis in obliquũ nõ esset frustra. facit qꝺ no. bar. in. l. pe. §. ad crimẽ. ad fi. ꝭ. de pub. iud. fallit tñ istõ in casu. l. pcib⁹. vbi fauore m̃ris si m̃r sit i medio obliquat̃ substitutio post tpa pubertatis de quo dicẽdũ vt ibi. ꝛ. ꝭ. e. in. l. cẽturio. ꝛ tetigit bal. i. l. iã hoc iu re. ꝟ. e. vbi tꝫ qꝺ substõ ꝯpẽdiosa nedũ si fiat p ꝟba mere directa puta sit hřs vel instituo: ſꝫ etiã si p ꝟba cõia puta substituo m̃re nõ existẽte in medio tꝫ gl. in. l. precib⁹ reprobata gl. in. §. q̃ rõne. ꝛ sic dicit se sepi⁹ cõsuluisse ꝛ illã esse cõem opi. ꝛ lõgã differẽtiã esse an substitutio fiat sine distinctiõe tẽpoꝝ ꝛ sic sub vnica ꝯce ptiõe: an vero fiat cũ distictiõe tẽpoꝝ ꝛ sic quodãmodo sub du plici cõtẽplatione p ea q̃ hřir in. d. l. iã hoc iure. sed de hoc dic vt dicet̃ in. l. cẽturio. vbi hoc venit examinãdũ.

2 ¶ †Jtẽ no. ex tex. cũ gl. qꝺ interdũ substitutio fit ꝑverba directa iterdũ p obliqua. fit etiã interdũ per cõia interdũ per dubia vt tetigi in. l. iam hoc iure, ꝛ facit qꝺ tãgit̃ hic in glo. fi. ¶ Jtẽ no. ꝙ nõ dꝫ fieri cõtra voluntatẽ testãtis. facit. l. in cõditionibus primũ locũ. ꝭ. de ꝯdi. ꝛ demõ.

3 ¶ †Ultimo no. qꝺ verba directa appellant̃ ciuilia: ꝛ q̃ sunt illa q̃ sunt verba directa tãgit gl. j. Bar. tñ. ꝭ. e. in. l. cẽturio dicit ꝙ verboꝝ directoꝝ quedaꝫ sunt ciuilia mere de qb⁹ hic in glo. prima quedã aũt sunt nõ mere ciuilia de quibus ibi tangit. ¶ Jn gl. j. ibi vř dic vtraq3 põt esse vera simul iũcta q2 appellã tur hic ciuilia verba directa q̃ a lege. xij. tabularũ fuerũt iducta vt sunt illa sit heres vel instituo. de quib⁹ plene dicet̃ i. l. cẽturio ꝭ. eo. ¶ Jn ea. gl. in fi. no. bñ gl. cũ tex. iũcto prin. gl. qꝺ cõpẽdio sa dicit̃ esse nedũ si apponat̃ ꝟbũ qñcũq3 sed etiã si nõ apponat̃ dũmodo vltra tpa pubertatis substituat̃. ¶ Jn gl. fi. ibi ſꝫ ecõ tra no. bene regulã hui⁹ gl. q̃ melius tradit̃ hic ꝙ alibi secundũ Bal. qꝺ substitutio q̃ põt valere iure directo nõ trahit̃ ad obli qua. sec⁹ si nõ possit valere ab ipso principio iure directo ꝑpter defectũ solẽnitatis vt q2 facta in codicillis vel ꝑpter cõditionẽ persone cui fit vt q2 fit extraneo lꝫ impuberi vel nõ existẽti in po testate. puta per patrẽ filio emancipato vel per matrẽ filio si fiat cõpendiosa per verba directa puberi a pagano: nã in predictis casib⁹ obliquat̃ tũc substitutio lꝫ sit facta p ꝟba directa ex quo ab ipso principio nõ põt valere iure directo: ꝛ multo fort.⁹ obli quaret̃ si esset facta p verba cõia p id ꝙ dixit de codicillis dixit hic Bal. valde sing. ꝛ no. ꝛ sequit̃ etiã hic Ang. ꝙ si in testamẽ to est apposita clausula codicillaris qꝺ cũ post tpa pubertatis fiat disgressio ad voluntatẽ codicillarẽ ex quo tũc nõ põt valere iure directo ꝛ vi testamẽti obliquabit̃ post tpa pubertat. ꝺ ꝛ va lebit vt fideicõmissaria siue substitutio fuerit facta p verba dire cta siue p ꝟba cõia etiã dato ꝙ ab ipso principio valuerit intra pupillarẽ etatẽ iure directo: ꝛ intellige qñ est clausula apposita hoc modo qꝺ respicit ẽt futurũ puta si nõ valet vř valebit iuxta no. in. l. j. ꝭ. de iur. cod. ꝛ no. signãter ꝛ tene mẽti ꝑpetuo istud di ctũ q2 scðm hoc attẽta cõi forma testamẽtoꝝ in qua semp cõsue uit apponi dicta clausula codicillaris cessabũt opi. ardue q̃ hũr in materia cõpendiose in. l. cẽturio ꝭ. eo. p Bart. ꝛ per Cy. ꝛ per alios in. l. precib⁹. ꝛ per Jo. an. in. c. si pater in nouella. de test. li. vj. ꝛ tene mẽti qꝺ dixi de matre q2 quotidianuꝫ est ꝛ sic si mater substituit filio ipuberi qñcũq3 decesserit sine liberis talis sit he res vel talẽ substituit ꝙ hoc casu omni tẽpore erit fideicõmissa

ria ꝫ filio decedẽte intra pupillarẽ etatẽ: cũ nõ possit ei propter defectũ potestatis directo pupillariter substituere. Et adde dicta Bar. inquãtũ remittit ad. l. cẽturio. in questione illa an cõpẽdiosa cõtineat fideicõmissariã. qȝ meli⁹ ꝛ clarius loquit in. l. lucius. ꝟ. e. i qstione illa: an breuiloqua cõprehẽdat fideicõmissariã. etiã facit qȝ tetigi in. l. j. circa fi. materie vulgaris. C. eo. † Et adde etiã inquãtũ dicit qȝ si substitutio fit per verba directa puberi qȝ illa nihil vȝ. nã primo limita qȝ istȝ nõ pcedit si fuerit cõcepta hac forma qñcũqȝ decesserit talis sit ei heres. nã tũc vꝫ qȝ valebit iure fideicõmissi ex quo a principio nõ põt valere iure directo pter cõditionẽ persone vt tetigit hec glo. Itẽ adde qȝ ipse dicit qȝ si fiat puberi sub hac forma qȝ si itra pubertat⁹ decesserit talis sit hr̃s. qȝ ista nihil valet ẽt iure fideicõmissi ar. l. titio cũ moriet̃. ff. de vsufr. nã hoc dictũ videt̃ procedere si testator putabat eũ impuberẽ qȝ cõditio impossibilis quã testator putauit possibilẽ vitiat actũ. l. seruo manumisso. de cõdi. ide. sec⁹ forte si sciebat qȝ cũ illa cõditio impubere facta sit impossibilis facit. l. si mihi meuia. ꝛ qȝ ibi no. ff. ti. j. videt̃ ꝙ vitiet̃ ꝛ nõ vitiet per ea que habent̃ m. d. l. si mihi meuia. ꝛ in. l. j. ꝟ. de cõdi. ide. ꝛ. ꝟ. de cõd. ꝛ demõ. ꝛ. l. cũ tale. ꝟ. pe. ꝛ qȝ tactũ fuit i. l. cũ in secũdo. ff. de iniusto test. nec ob. d. l. titio cũ moriat̃. qȝ ibi nõ cõfert̃ dispositio i tp̃s impossibile euenire imo euenire poterat qȝ cõferebat̃ i tp̃s mortis future: sed in casu nr̃o conferebat̃ dispositio in tp̃s impossibile euenire ratione psone cui fiebat substitutio ꝛ ideo vꝫ qȝ talis conditio tanq̃ impossibilis iuxta regulã vitiet̃ ꝛ nõ vitiet. ¶ In ea. glo. ibi directa dubia. no. sing. hãc gl. que nõ reperit̃ alibi maxime ſm Bal. de qua etiã facit mentionẽ Jo. an. in. c. si pater. de test. lib. vi. ¶ Extra gl. patet ꝙ ex lege quã alle. vltimo dixit hic Ang. qȝ quãdo directo substituitur vxori post mortẽ que erat instituta ad vitã qȝ hoc casu vꝫ ꝙ cũ talis substitutio nullo tp̃e valuerit iure directo trahet̃ ad fideicõmissum. de quo remittit se ad. l. hereditas ex die. ff. titu. j. ¶ Tu etiã recurre ad id qȝ dictũ fuit in. l. filius a patre. in pn̄. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ ex hac glo. ꝛ. l. iam hoc iure. ff. eo. inquãtũ ibi dicit̃ qȝ substitutio interpretat̃ ſm cõditionẽ personarũ ꝛ cõprehẽdit directã pupillarẽ si hoc cõgruat personis ꝛ tẽpori seu casui eueniẽti sumpta fuit ratio decre. si pater. de test. l. vj. ꝛ est vtilis hec. ꝛ etiã tetigit hic Bal. qȝ substitutio cõpẽdiosa fctã per verbũ cõe in dubio iterpretari debeat in directã pupillarẽ si hoc fieri posset de quo in. l. precibus. ꝛ. ꝟ. eo. l. cẽturio.

Summarium.

1. Conditio que tacite inest nõ facit rem conditionalem.
2. Simile est idem ei cui est simile.
3. Uerbum iudicii commune est.
4. Heredis nomine venit primus ꝛ non vlterior.
5. Compromissum in abbatem factũ sub nomine dignitatis nõ transit in successorem.
6. Commissio actus iurisditionalis videtur facta respectu peritie presumpte.

Et liberis. Substitutio pupillaris põt fieri pure ꝛ cũ concipit̃ sub cõditiõe nõ hȝ locũ nisi illa formaliter implea͛t. h. d. ¶ † No. qȝ cõditio q̃ tacite inest de natura act⁹ nõ dicit̃ facere rẽ cõditionalẽ. ꝛ sic facit qȝ respõderi dicat̃ positiõi ꝛ simpliciter vbicũqȝ respõdet̃ sub cõditione que inest necessario de natura actus de quo etiã in. l. j. ꝟ. j. ff. eo. ¶ Not. tñ qȝ distributiuũ quisquis iũctũ verbo futuri tẽporis inducit cõditionez. facit qȝ no. in. l. stichũ qui meus erit. ꝟ. de le. i. ꝛ. l. j. ꝛ qȝ ibi no. p Bar. ꝟ. de cõdi. ꝛ demõ. ¶ † No. tertio ꝙ illud qȝ est simile dȝ esse idẽ de quo dicet̃ cũ glo. ¶ In glo. s lus ibi. i. solũmodo hoc iõ sic exposuit glo. vt bene aduersetur precedẽti ver. ꝛ excludat institutionẽ de ipso seio. quasi dicat siue sit tantũmodo substitut⁹ ꝛ nullatenus institutus nã si bene aduersabit̃ pcedẽti ver. nõ aũt est multũ curandũ an fuerit ipse solus substitutus pupillo an cũ alio. ¶ In gl. id est ibi. psit no. de duplici expositiõe huius dictiõis id est: qȝ qñqȝ pon̄t exẽplificatiue qñqȝ vero expositiue. ¶ In glo. similẽ in fi. ff. cõtra hoc facit qȝ imo videt̃ qȝ nullũ simile sit idẽ vt no. p gl. in. l. qȝ nerua. ff. depo. ꝛ in decre. c. capitulũ. extra de rescrip. ſȝ so. vt colligit̃ ex alia glo. ff. in ver. cui similis. qȝ hic est simile quo ad verba: sed idem quo ad effectũ ꝛ sẽtẽtiã ꝛ sic põt dici qȝ hȝ similitudo respectu forme qȝ nõ est eadẽ forma. th idẽ ẽ effect⁹ vtrobiqȝ: ꝛ vũ dicit hȝ ang. post bal. ꝙ duplex ẽ similitudo vno modo penes formã. alio modo penes effectum. ꝛ vbi in oĩbus ẽ cõformitas tunc ibi est identitas. fac t qȝ no. Dy. in. c. sine possessione. de reg. iur. li. vj. i. ir. ratione aduerte etiã qȝ primo casu est cõditio expressa alio tacita iuxta id qȝ no. in. l. stichum qui meus erit. de leg. j.

Hec verba. Quo ad ius substitutiõis nõ dicitur hr̃s qȝ nõ ẽ testatoris iudicio ſȝ p obliquũ ꝛ spes seu ius substitutiõis nõ trãsmittit̃ ad hr̃dẽ. h. d. cũ pn̄. l. ſȝ plures. ¶ † No. qȝ ꝟbũ iudiciũ seu iudicio cẽset̃ esse verbum cõe ſm Bal. ſȝ certe mihi vꝫ qȝ poti⁹ hic pbet̃ qȝ sit verbũ directũ qȝ importat qsi qȝ venit directo nõ p mediã psonã alteri⁹. ¶ † Itẽ no. qȝ nomẽ heredis platũ a testatore cõprehẽdit primũ ꝛ nõ vlteriorẽ ſȝ Bal. ꝛ Ang. ꝛ rõ est qȝ institutiões vł substitutiões solẽt iduci ex affectu testãtis. ad ignotos autẽ cõiter nõ solet affect⁹ haberi. facit. l. si sic. ꝟ. fi. de leg. iij. sec⁹ qñ pfert̃ a lege qȝ tũc oẽs cõprehẽdunt̃. l. hr̃dis appellatio. ꝟ. de ver. sig. ꝛ rõ est qȝ ista nõ hȝ respectũ ad affectionẽ sed ad ipsum nomen appell tiuũ qȝ omnibus congruit. l. fi. C. de here. insti. ꝛ qȝ no. in. l. ij. ꝛ. iij. ff. de peti. here. sed certe istud dictũ nõ videt̃ simpliciter vꝫũ p. l. in annalibus. C. de le. vbi verbũ heres profert̃ a testãte ꝛ tñ cõprehẽdit oẽs. ideo vꝫ melius dicẽdũ qȝ hic est qȝ ponit̃ in cõditione ꝛ cõditio dȝ ipleri in forma specifica. l. meuius. ꝛ. l. q heredi. ꝟ. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ qȝ etiã dispositio cõditionalis nõ trãsmittit̃. l. vnica. ꝟ. sin aũt sub cõditiõe. C. de cadu. tol. ¶ † Ultimo no. ar. qȝ si fit cõpromissum in abbatẽ sub noĩe dignitatis vel cõstituitur procurator abbas sub nomine dignitatis qȝ nec cõpromissũ nec procurator transeat in successorẽ in dignitate. facit. l. mãdatũ destrahendorũ. ff. man. ꝛ. l. cui bonis. ff. de cura. furio. de quo hic p Bar. ꝛ Bal. ꝛ facit qȝ no. Inno. in. c. fi. ex de offi. dele. ¶ In glo. ex testamẽto. i fi. so. qȝ ibi in illa actione dȝ in rẽ verso cõcedẽda legislator solũ cõsiderauit effectũ vcȝ qȝ facta esset versio in rẽ dñi ideo nõ curat̃ an directo vel p obliquũ sit facta. hic vero testator in substitutione p eũ facta videt̃ cõsiderasse affectionẽ que potius cadit ieo qui directo est vocat⁹ ab ipso testãte. ¶ In glo. neqȝ hr̃dis heres: ibi vł dic vt ibi supple qȝ ibi vnicus tm̃ fuit substitut⁹ qui fuerat cũ ipso filio impubere coheres datus q̃ casu pter vnionem substitutiõis cũ iure accrescẽdi scd̃m aliquos trahit substitutionẽ a iure accrescẽdi qȝ sui natura transmittit̃ ad heredẽ. l. si ex plurib⁹. ꝟ. de legi. here. qȝ ẽt ipsa spes substitutiõis trãsmittat̃ ex quo nõ ẽ ali⁹ q ex testamẽto possit esse heres pupillo. nã al's secus vt hic patet de dicẽdo vt in. d. l. q patri. pcedẽs autez sol. nõ placet qȝ solũ diuersificat casus ꝛ no ponit bonã rõnem diuersitatis. ꝛ qȝ regulariter tñ valet generalis noĩatio quãtũ specialis. l. si duo. ff. de admi. tu. ¶ In ea. gl. ibi si quis cũ testamẽto. so. qȝ ibi nullũ fuit cõditũ testm̃ iõ necessario dicta ꝟba referunt̃ ad veniẽtes ab intestato. hic aũt fuit cõditũ testamẽtũ ꝛ in eo heredes scripti: ideo sec⁹. facit qȝ dicet̃ in. l. ex duob⁹. ꝟ. j. ꝟ. e. ¶ In ea. gl. ibi. l. si dãnata. ꝟ. j. so. ibi secũdus annul⁹ fuit subrogat⁹ i locũ alteri⁹ scd̃m affectionẽ ꝛ mentẽ disponentiuz sed hic verisimiliter nõ habet̃ eadẽ affectio aduersus eos q vocant̃ p obliquũ. ¶ Extra gl. tãgit hic Bar. si fiat cõpromissuz in abbatẽ sancti pculi an trãsibit in successorẽ in dignitate. ꝛ concludit qȝ nõ ꝛ rñdet ad capitulũ qm̃ abbas. de offi. dele. qȝ ibi loquit̃ qñ cõmittit̃ iurisditio hic nedũ ministeriũ. quã so. posuit Inn. de offi. dele. in. c. fi. ꝛ nõ clare assignat rõnẽ diuersitatis. ¶ † Tu potes dicere qȝ rõ põt assignari qȝ cõmissio actus iurisditionalis vꝫ fieri respectu presumpte peritie quã habere psumit̃ habẽs dignitatẽ illã. facit qȝ hr̃ de legatis apostolicis in. c. statutis. in pn̄. de rescrip. lib. vj. q̃ ratio locũ habet in successore: sed nudũ ministeriũ nõ sic cõmittit̃ rõne peritie iuris. sepe enim rõne affectionis ꝛ cõfidẽtie certe psone qȝ maxime cõtingit i cõpromissis ꝛ ideo ibi sec⁹. ¶ Itẽ adde inquãtũ tãgit an officiũ executoris dati sub noĩe dignitatis trãseat i successorẽ ꝛ dicit qȝ sic ꝛ nõ assignat bñ rõnem quare sec⁹ illo casu: ex quo nudũ ministeriũ cõmittit̃ nã ipse assignat rationẽ qȝ illud ẽ nomẽ nõ introductum a testatore. sec⁹ in casu huius. ꝟ. hec ratio nõ placet qȝ cõcluderet idẽ in cõpromisso qȝ in executore ideo sẽtit aliã scȝ qȝ testator vꝫ dedisse executorẽ i locũ legitimi quẽ lex dputat sub noĩe dignitatis: qȝ dat ep̃m loci. l. nulli. C. dȝ epi. ꝛ cleri. ꝛ glo. in. c. ioãnes. ꝛ in. c. tua nos. ꝛ in. c. hr̃des. ꝛ. c. nos q dẽ. extra de test. ſȝ certe poti⁹ est ecõtra qȝ lex puidit in defectũ dati a testatore. facit qȝ habet̃ in aut. ſȝ. C. de epi. ꝛ cleri. vnde tertiã rationẽ sentit hic bal. qȝ sit speciale fauore vltime volũtatis vt videat̃ facta cõmissio tãq̃ bono viro i qua etiã ẽ speciale ꝙ recedat̃ a psona vt facilius vltima volũtas habeat effectum. l. j. ꝟ. de lega. ij. ¶ Tu potes addere quartã q̃ põt colligi ex glo. in. c. ij. in glo. pe. de test. li. vj. vcȝ qȝ istud ministeriũ ẽ tale ꝙ videtur cõmitti respectu dignitatis vel religionis p qua psumit̃ ꝙ verisimiliter illã exercẽs bñ exequet̃ testamẽtũ nõ aũt respectu affectionis certe psone alio nõ apparẽte. ꝛ ideo secus esset si deputat⁹ talẽ executorẽ sub noĩe dignitatis esset cõsanguineus ipsius deputati qȝ tũc nõ trãsiret i successorẽ vt voluit glo. pall. item adde qȝ sentit hic Bar. qȝ vbi substitutio fit per hec ꝟba quisqȝ mihi heres erit videat̃ inuitat⁹ fideicõmissarius qui est heres effectu ex iudicio testãtis. l. si filius. ff. qȝ cũ eo. ꝛ similiter succedẽs ex pupillari alteri filio impuberi. ar. l. j. ꝟ. j. ꝟ. de secun. tab. ꝛ. l. pater famil. as. ꝟ. e. sed cõtra eũ videt̃ tex. i. l. qui heredi. ꝟ. i. ꝟ. e. ꝛ. l. si ita. ꝟ. j. ꝟ. de cõdi. ꝛ demõ. vbi cõditio que debet impleri in persona heredis scripti qui per prius est vocatus ꝛ nõ i personã fideicõmissarij. p hoc facit qȝ ista verba sunt adiecta in conditione

in conditione vt patet.§.in prin.hu9.l.in primo rñ. ergo videt qd formaliter debeat ipleri.ar.l.meuius.et.l.qui heredi. in prin. ff.de cōdi.et demō.et sic videtur male dicere in fideicōmissario et etiam in succedente ex pupillari.nec ob.leges allegate per eum quia ad alium effectum loquuntur.vt patet ex eis.

Summarium.

Si pater. Disiunctus vocat in vnā dimidiā et coniuncti in aliā dimidiam.h.d. ¶ 1 †No.qd tātum habet disiunctim nominatus quā tum plures coniūctim nominati. ¶ Itē no.q verbū institūo adaptatur etiam ad substitutionē.facit.l.j.§.e.nec mirū q2 ois substitutio dicit ɔditionalis institutio.l.in rōne.§. si filio. et.§.qd vulgo.ff.ad legē fal. ¶ Itē no.q partes date in institu 2 tione videnť repetite i substitutiōe.facit.l.p̄cedēs in fi. ¶ †Itē no.qd spes substitutiōis nō trāsmittit ad heredes. qd intellige saluo casu.l.qui pri.ff.de acq.here.secus in iure accrescendi.l.si ex pluribus.ff.de le.here. ¶ In gl.semis.ibi sol.vt ibi sc3 in secūda solutiōe q2 ibi pp̄ter vba plata a testatore in testamēto inquā tum vetuit rē legatā alienari extra familiā colligi potuit verisimiliter mens testantis qd nolebat oēs venire in virilem.hic aūt loquit in dubio ideo indiscretiue noiatus h3 dimidiā.et alij coniū cti qui habent loco vni9.vt.l.plane.el.j.in prin.ff.de leg.j.habēt aliā dimidiā.et hoc tene l3 alij dicant qd in cōtrario iam veniūt in virilem q2 inuitant p relatiuū quos qd secundū eos h3 distribuere sicut dictio quisqs de qua in.l.fin.C.eo.qd tenebat Cy.in d.l.fi.sed nō bñ per hūc tex.vbi etiā videt fuisse noiatio facta p relatiuū quos.nisi dicas qd hic fuerūt verba legis nō testatoris sed diuinare est. Itē istud relatiuū quos.sui natura videt collectiuum.iuxta id qd no.gl.in.l.siue a certis.ff.de duo.reis. ¶ In ea.gl.ibi vel vt ibi nulla precedētiū.so.est bona vt patere pōt recte intuētj ideo dic qd in contrario noiatio fuit facta per distributiuū quisqs.iō ibi tertius venit in virilē et si dicas cu3 alij censeātur noiati sub noie appellatiuo et sic debeāt venire p hereditaria portiōe.vt.§.l.pri.§.hec verba.quare ergo ibi quilibet venit in trientē.dic ex eo q2 illi duo qui veniebāt pp̄ter distributiuum quisquis sic etiā fuerunt vocati in institutiōe.sec9 si dispares partes habuissent in institutione.nā tūc l3 quo ad illū tertiū habeātur p separatim noiatis vt sic ille tertius habeat triētē et sic virilem pro numero personarū.tñ inter se alios duos triētes diuiderent pro hereditarijs portionibus.casus est sing.in.l.qui cum plures.ff.eo.quem nescio alibi.

Quos possum. Testator pōt filio ipuberi illū facere necessariū quē poterat et 3 sibi.h.d. ¶ †No.ar.qd sicut h̄reditas paterna trāsmittit ad quēcūq3 per filiū in ptāte ex existētia sui heredis vt pbat in .l.iij.C. de iur.delib.et no.plene in.l.vētre.ff.de acqr.here.et.l.ex militari. §.fi.cū.l.se.ff.de test.mili.ita etiam transmittatur hereditas fraterna quando sibi delata est ex substitutione pupillari quod est sing.notandum scdm Bar.et Ang.

Filio impuberi. Si fili9 agnouit h̄reditatē paternā nō pōt substitut9 eidē pupillariter h̄re pupillarē sine p̄rna cū vtraq3 vnū p̄rimonium esse ceperit et vbi nō adit h̄reditas ex p̄rna nō valet tabule pupillares.h.d. ¶ In tex.ibi nō pōt,hic incipit rñdere. ¶ In tex.ibi me heredē sc3 extraneū.nā sec9 si dedisset coheredē suum.ff.e.l.si filius qui patri.no.q vnitorū et coniunctorū vel connexorū nō d3 fieri separatio sed vniformis d3 esse dispositio qd est vtile fm Ang.in eo q impetrauit ecclesiā cui altera erat vnita vt nō possit illā sine vnita possidere.facit l3 nō alleget.c.super eo. de pbē. lib.vj.et qd plene no.de materia vniōis ecclesiarū: extra ne sede vac.i.c.j.te castris etiā vnitis et villis tetig.t bar.in.l.j.§.fi cohe redē.ff.ad legē fal. ¶ Itē no.q p agnitionē quā facit fili9 de hereditate patris ammodo cēsentur esse bona paterna vnū patrimonium cū patrimonio filij et ad hoc sepe alleg. ¶ 4 †Itē no.qd datio coheredis extranei vr̄ impedire existētiā sui heredis quo ad ɔfirmationē tabular pupillariū de q̄ et est casus i.l.apd iulianū.§.idē iulian9.ff.ad treb.et tāgeť.ff.e.l.si fili9 qui patri.nō autem impedit effectū suitatis quo ad transmissionē hereditatis nō agnite vt est casus f3 ver intellectū in.l.iij.C.de iur.delib.et facit qd habet in.l.j.C.de his q añ aper.tab.et qd no.p bar.in.l. j.§.e.in materia vulgaris circa p̄mū effectū. ¶ In gl. h̄re possū ibi.ff.e.si fili9.aduerte q2 illa lex cōtradicit in duob9.primo contradicit primo responso huius.l.inquantū hic dicit qd substitutus nō pōt separare paternā ab h̄reditate filij cū tñ ibi dicat cōtrariū.Secūdo ob.ei qd dicit in secundo rñso.inquātū hic dicitur et innuit qd tabule pupillares nō valēt si coheres dat9 filio nō agnoscit hereditatē.cuius cōtrariu3 ibi videtur dici ad istos duos modos contradicēdi gl.nitit respondere.et prio dat duas solutiōes cōcernētes primū ɔriū.Secūdo dat tertiū concernētē scdm et aduerte q2 prima so.nō est bona q2 etiā si substitut9 esset frater ipuberis forte ali9 exheredat9 a patre nō posset tamē separare paternā hereditatē a pupillari si pupill9 illā adiuisset p istū tex.q loquit indistincte et p ea q̄ dicent in.d.l.si fili9.ideo tene secūdā solutionē respectu primi ɔrij. Intellige tñ q ex quo impubes hic adimit nō poterit substitut9 d mero iure separare paternā a pupillari sed bñ poterit p restitutionē i integrū si p̄tēdat pupillū fuisse lesum in agnitiōe et sic poti9 se restitui.nā tale bñficiū restitutiōis trāsmittit ad heredē.l.nō solū.§.de resti.in integ. Tertia vero so.bona est respectu secundi contrarij quo ad hūc tex.sed nō respectu legis cōtrarie cū velit in lege contraria intelligere fuisse tres coheredes et tertiū adiuisse de quo tñ ibi i litera nil d2 et sic diuinat hec sol.iō dic meli9 q ibi pupillo fuit dat9 coheres su9 q2 alter fr̄ in ptāte testatōis iō l3 vterq3 abstineat existētia sui heredis cōfirmat tabulas pupillares vt ibi etiā tāget.hic vo filio fuit dat9 coheres extrane9 ideo tūc nō ɔfirmant tabule pupillares ex existētia sui heredis vt tetigi no. ¶ In ea.gl.ibi.l. liberū.sol.q ibi loquit in his q̄ non sunt vnita nec vnū est pars alterius.ideo admittitur separatio sicut etiam in duobus legatarijs.l.sed duobus.ff.de leg.ij.hic in vnitis et coniunctis.

Si ex asse. Nisi adeat h̄reditas ex p̄rno substitutio pupillaris euanescit.h.d. ¶ In text.ibi institut9.supple ex̄ne9.sec9 si esset su9 vt.l.fili9.q se p̄rna.ff.d acq. here.et hoc tene l3 Ang.hic dixerit sub dubio forte q vbi frater institut9 fuit exheredat9 fauore exheredati q forsan mala mēte et sine cā fuit exheredat9 nō opabit existētia ɔfirmatio.tabular pupillariū.et sic itelligebat tex.istū q indistīcte vr̄ loq. f3 certe necessario d3 limitari vt p̄dixi p.d.l.fili9 q se p̄rna.cui9 Ang.nō vr̄ 5 habuisse recordiū. ¶ No.q si istō efficit caduca filr efficit et pupillaris substō et sic euanescit. ¶ †Itē no.q vbi nō adit hereditas ex p̄rno nō valēt tabule pupillares.fallit tñ in trib9 casib9. Primo qñ habet p adita p ti.si qs omis.cā test.l.ij.§. plane.§.e. Scdo qñ habet p adita ex existētia sui heredis quo ad cōfirmationē tabular pupillariū.ff.e.l.si fili9 q patri.Tertio qñ testator 6 fuit miles vt.l.miles ita.§.fi.ff.d test.mili. ¶ †Et ex hoc etiā no. q vbi fili9 ē exheredat9 cessat suitas reassumit tñ vigorē si rūpatur testm̄.l.papinian9.§.fi.§.de ioff.test.et.§.sub ɔditiōe. in ea.l. ¶ In gl.ad secūdar ibi.l.cū i scdo.so.ibi quo ad rupturā primi testamēti sufficit ex scdo h̄ditatē posse adiri. l3 de facto postea nō adeat.l.iij.§.f3 si ftāte.§.de iniu.test.et facit.l.p̄r filio.§.ti.j. f3 hic loquit q̄ ad ea q̄ sunt disposita i testō vt sortiant effectū quo casu regulariter necesse est hereditatē adiri.l.si patron9.§. testamēto.ff.de bo.lib.et.l.si nemo.ff.de re.iu.et ita loquit hic cū pupillaris depēdeat ex testamēto paterno et sit illi9 pars et sequela.§. eo.l.ij.in prin.et.ff.e.l.patris et filij.et est ratio quare i.l.cū in scdo sufficit ex p̄mo posse adiri q2 nō pōt pagan9 decedere cū duob9 testamētis ex quor vtroq3 possit hereditas adiri.l.posthumus. §.si pagan9.§.de iniuf.test.ad leges seqūtes dic qd loquunt q̄ ad aliū effectū q̄ hic loquat:nā loquunt quo ad h̄ vt possit dari bo.pos.cōtra ta.quo casu sufficit tales extitisse tabulas tēpore mortis qd ex eis potuerit adiri hereditas vel boñ. pos. peti licet alicuius non adeatur hereditas q2 sic visum fuit equū pretori illud remedium admueniendi.facit l.j.§.j.§.de posthu.

Ad substitutos. Substitutio pupillaris facta a pagano trahit ad bōa impuberis ēt vndecūq3 q̄sita.f3 facta a milite nō trahit ad oia si testator id voluit q ad oia nō trahat et substitutio facta ab arrogatore nō trahit nisi ad bona arrogatoris et ad acquisita ei9 beneficio.h.d.cū seq. ¶ No.primo q interdū qs testatur de bonis alienis vt hic ɔtingit per pupillarē substitutionē: et idē ɔtingit etiā in exēplaria.l.humanitat.s.C.e.sec9 in vulgari et in fideicōmissaria p.l.ab eo.C.de fideicō.et.l.coheredi.§.cū filio.ff.e.et.ff. de 7 leg.iij.l.fertilia. ¶ †Itē no.ar.q p pupillarē excludatur mater etiā a bonis q̄sitis a linea materna ipsi filio cū substitut9 venire debeat ad bona vndecūq3 q̄sita et sic tenēdū sc3 Bal. et Ang. ad q sepe allegat iste tex. ¶ Itē no.q sicut miles pōt in hereditate ppria decedere p parte testat9 et pro parte intestat9 ita etiā facere pōt q pupill9 cui substituit decedat p pte testat9 et p pte intestat9. ¶ Itē no.l.§.arrogato.q vbi ē limitata potentia cāe efficiētis inducit ēt limitat9 effect9.facit.l.i.agris.ff. de ac.re.do.

z no. bñ ex h tex. qũcto pcedēti ꝗ facili⁹ limitat potētia naturalis cause efficiētis ꝗ potētia cause ciuilis z accidētalis. ¶ † Ex hoc etiā no. q̄ maiorē virtus cause naturalis ꝗ accidentalis fm Bal. ¶ Itē no. aliū casum in quo pupill⁹ pōt decedere ꝓ parte testatus z pro pte intestatus. Silr posset decedere cū duobus testamētis pupillaribus saltē q̄tū ad effectū: vt si pater legitimus z naturalis dederat sibi substitutū pupillarē z postea eo mortuo pupill⁹ dedit se ad arrogādū z pater arrogator dedit sibi aliū. nā lz substō facta a patre legitimo z naturali fuerit de mero rigore irritata per ea que habent i. l. nec ei. §. eo. z. l. si arrogator. ff. de adop. z q̄ no. Bar. in. l. in pupillari. ff. eo. tamē nō irritat quo ad effectū q̄ bona patris legitimi z naturalis z alia nō obuēta ab arrogatore vl eius bñficio veniūt restituēda substituto adicto p̄re ex tacita stipulatiōe de qua in. l. nō alr. z l. his v̄bis. ff. de adop. ¶ Itē not. q̄ si alicui sit gr̄a mei respectu cēset mihi facta. ¶ Itē no. q̄ illud censet esse ꝓfecticiū q̄ cōtēplatiōe patris acqrit de q̄ in. l. cū op3. C. de bo. q̄ li. z h Bar.

9 ¶ † Ultio no. equiparādo iudicē seu magistrū patri que videt esse bona equiparatio. l. verbis. ff. de iusti. z iur. z. l. postliminiū. §. filius. ff. de capti. z. ff. de ven. inspi. l. j. §. gnaliter. z extra de resti. i po. in. c. cōquerēte. ar. q̄ si bāniat aliquis habēs bona i diuersis territorijs q̄ illud bannū solūmodo trahat ad bona subiecta iudici bānienti. facit. l. cū vn⁹. §. j. ff. de bo. aut. iudi. pos. z i. c. vt aiarū. §. statuto. de ↄsti. li. vj. z sic residet hic Bal. lz de h plenius p Bar. i. l. j. in vl. q. C. de sum. tri. z fi. catho.

10 ¶ † Itē no. ꝗ filio in legitima pōt substitui pupillariter. nā si h pōt pater arrogator eadē rōne d3 posse pater legitim⁹ z naturalis cui⁹ maior est potestas q̄ p3 ex ei⁹ substōne vocat substitut⁹ ad bona vndecūq3 q̄sita q̄d nō ē in patre arrogatore vt h ꝓbat. z p hoc facit q2 substitutio pupillaris cēset esse fauor filij cū p eā habeat heredē ex testō ideo videt p̄missa etiā in legitima. ar. l. ex trib⁹. C. de inoffi. test. z. l. fili⁹ matrē. C. de inoffi. testa. z hoc satis etiā ꝓbat in. l. papinian⁹. §. sed nec impuberis. ff. de ioffi. testa. z i. c. si pater. extra de test. lib. vj. An aūt in legitima possit filie substitui per fideicōmissum. vide q̄ no. p Bar. in. l. j. i fi. ff. eo. z ibi dictum fuit. z tex. in. l. si fundū per fideicōmissū. §. fi. cū. l. seq. ff. de le. j. ¶ Jn glo. militē: ibi z est ratio zc. lz aduerte q2 si ista ratio attēdat videt q̄ i patre arrogatore nō debere pcederet illud q̄ dicit in. §. in arrogato. vbi dicit q̄ substitut⁹ ab eo solū venit ad ea que pcesserunt ab arrogatore vel eius cōtēplatiōe z sic in alijs decedet intestatus. z tū ipse arrogator in ꝑpria hr̄ditate nō potuisset decedere pro pte testatus z p pte itestat⁹. sol. q̄ ratio glo. bona est i milite lz in arrogatore alia est rō vc3 q2 cū. l. permittat impuberi q̄ cēseat habuisse plures partes vc3 vnū legitimū z naturalē aliū legitimū tātū z dispositio vni⁹ nō debeat posse derogare dispositioni alteri⁹ sequet cōsequēter ex hoc q̄ substitut⁹ ab arrogatore nō d3 posse venire ad alia bona aliūde quesita ꝗ ab arrogatore vel eius cōtemplatione q2 alias posset p̄iudicari dispositioni expresse p̄atris legitimi z naturalis si forte substituisset impuberi. facit. l. nō aliter. z. l. his v̄bis. l. si arrogator. cū ibi no. ff. de adop. vel tacite si forte neminē substituisset cū tūc videat iuitasse veniētes ab intestato ipsi pupillo. l. ↄficiunt. §. j. ff. de iu. codi. z. l. si fūdū p fideicōmissū. §. fi. cū se. ff. de le. j. facit ad p̄dicta q̄ habet in aut. vt iudi. si. q̄. suffra. §. excogitatio. coll. j. vbi p3 q̄ ex vno p̄ncipio exorbitāti ↄcessso multa alia q̄nq3 sequunt exorbitātia. ¶ Jn glo. bñficio ibi q̄ faciūt ↄ cōsules Mediolanēses lc3 vt donaria illis facta ab iperatore ad quē trāsmissi fuerūt p ambasiatorib⁹ dbeāt esse cōitatis quasi eius cōntēplatione facta nō aūt ipsoꝝ cōsulū: lz de hac questione dic vt dictū fuit in. l. si vero. §. qcqd. ff. so. ma. z p Cy. i. l. manifestissimi. C. de fur. Ang. vo hic dicebat q̄ cōsiderāda erat q̄litas rei donate q2 si fuisset donat⁹ leo ambasiatorib⁹ bononiēsib⁹ vl florētinis q2 talis res quenit ipsi ciuitati q̄ guelfa ē tū nō cōgruat ꝑprie vni ciui tenere leonē in domo videret donatio facta cōtēplatiōe ciuitatis z vt illi restituat. sec⁹ si fuisset donata res ↄgruēs eis. puta equ⁹ q2 tūc cōe nihil deberet habere nisi forte sub ↄmemoratiōe cōitatis facta esset donatio. l. cū aliquis. C. de iur. deli. lz recurre ad plene no. in. d. §. item qcqd. ¶ Jn ea. gl. in fi. sol. fm Ja. de bel. q̄ ibi data fuit lr̄a nūcio vt nudo ministerio vt sic p eū acqret dño ad quē trāsmittebat iō nō qrit nūcio. hic vero dabat filio arrogato vt ei queret lz cōtēplatione p̄ris arrogatoris. ideo ei querit lz p̄r arrogator possit substituere in ipso vt hic dicit z sic nō ob. fm eū: sed caue q2 nō v̄ ꝑprie loquēdo q̄ viuo p̄re arrogatore potuerit dñiu3 queri sibi per. l. pe. ff. de acq. here. lz ex tolerātia potuerit rē illam

11 habere. ¶ † Extra. gl. tāgit hic Bar. de reb⁹ donatis vxori ꝑ tpe m̄rimonij: an dbeāt esse mulieris so. ma. an vo heredū viri. z cōclude q̄ mulieris si a cōsanguineis mulieris data alias esse debeāt heredum viri si a cōsanguineis viri fuerūt data p istū tex. lz tu limita primo istud vltimū pcedere quādo cōstaret maritū noluisse illas res vxorē habere. alias morte mariti videt q̄ cōfirmata esset talis donatio sicut si ab ipsa fuisset fcā. vt. l. donatiōis. C. de dona. inter vi. z vxo. itē adde secūdo q̄ eo casu quo donatio facta est per cōsanguineos viri cōsiderari dbet an res donata cōueniat tm̄ mulieri vt aliq̄ ornamētum perlarum in capite deferēdū: an tātum viro vt arma an sit indifferens vt petia veluti. z hoc vltimo casu dicit q̄ procedit dictum Bart. si res est in eode3 statu q2 nō incisa ad alicuius vsum. z si donatio fuit facta sub cōmemoratiōe affinitatis. alias secus p. l. si filio. de dona. causa mor. lz certe hec opi. Ang. nō placet q2 licet res cōueniat tātū mulieri nō sequet per hoc q̄ mens dātis fuerit q̄ debeat esse ipsi⁹ mulieris cū z ipse vir mulieri ornamēta cōcedat vt ornatus incedat nō q2 velit illa esse mulieris. l. si vt certo. §. interdū. ff. commo. z q̄ no. per Bar. i. l. j. §. nec castrēse. de colt. bono. z q̄ dixi in. l. pe. §. serius. ff. solu. ma. itē q2 lz fiat mētio affinitatis nō debet simpliciter illud attēdi sed primo d3 attendi si alie coniecture adsunt que vident adesse quādo dans est cōsanguineus viri z ideo nō curādū tunc an fiat mētio affinitatis vel non: q2 vtrobiq3 videbit datū cōtēplatione viri per hunc tex. z sic etiā in simili voluit Bar. in dato filiofa. debere ispici in. d. l. si filio. p̄terea nō videt simpliciter considerandū an fiat mentio affinitatis: sed etiā cōsiderari debet an in tempus affinitatis coferat donatio p id q̄ no. Bar. in. d. l. si filio. z q̄ habetur in. l. fi. C. de vsufru.

Nemo. Institutus nō pōt sibiipsi substitui sine cause mutatiōe. h ē nisi substitutio afferat nouū cōmodū. h. d.

12 ¶ † No. ex tex. in fi. ar. q̄ rōne partis aliene possit q̄s ēt partē ꝑpriā emere de q̄ in. l. itē si vno. §. fi. ff. de i diē adie. ¶ Jn glo. z i ei⁹. in fi. no. bñ ex glos. q̄ dictio z. z dictio ēt est implicatiua. facit. l. etiā. C. si tu. vel cura. inter. ¶ Jn glo. hr̄de. i fi. no. bñ ex glo. q̄ eo ipso ꝗ istitut⁹ substituit sibi z alteri vulgariter videt sibi data licētia abstinēdi lz alias ex vi istitutiōis esset heres necessarius. facit. l. j. §. si ꝓponat. z. §. sunt q i ptāte. ff. si quis omis. cā testa. z de materia hui⁹. §. dic vt plene. ff. eo. l. fi.

Si is qui. Capacitas substituti attēdit scd3 tps q̄ cedit dies substitutiōis. h. d. ¶ No. q̄ quo ad ispiciēdā capacitatē substituti pupillariter nō inspicit tps mortis testātis lz tēpus mortis filij. z est ratio q2 per talē substitutionē succedit pupillo nō testatori vt insti. eo. in pri. z ideo sufficit q̄ fuerat capax tpe testamēti z tpe mortis pupilli. z adite hereditatis pupillaris z sic d3 limitari ꝗ habet i. l. si aliena. §. in extraneis. ff. ti. j. ¶ Itē no. q̄ esse capacē cēset pena. ¶ Jn glo penā. ibi nō poterat i poni. imo poterat iponi dūmodo nō iponeret i penā pcepti turpis vel impossibilis nō ipleti vt plene no. i. l. j. C. de his q̄ pe. no.

Summarium.

1 Existentia sui heredis tabulas pupillares cōfirmat ad abstinentis commodum. z nu. 3.
2 Frater bona fratris impuberis separare potest a paternis.
4 Filius ilico heres mortuo patre efficitur post inuentum abstinendi beneficium.
5 Beneficium abstinendi a quo z quare fuerit introductum.
6 Substitutio pupillaris expressa ad bona paterna per pupillu3 institutum repudiata non trahitur.
7 Datio coheredis tabulas pupillares non confirmat. z nu. 9.
8 Confirmatio tabularum pupillarium ex testamento depēdet.
10 Exheredatio non confirmatur a suitate nisi adita hereditate.
11 Suitas quot z quos effectus habeat.
12 Pupillaris tacita contra matrem non est admittenda.
13 Suitas libertates confirmat.
14 Suitas confirmat testamentarias tutelas.
15 Suitas vniuersale fideicommissum confirmat.
16 Existentia sui heredis quid z ad cuius commodum operetur.
17 Suitatis effectum que possint extinguere.
18 Suitas an z quando ante beneficium abstinendi operetur.

1 **Si filius qui.** † Existentia sui heredis operat confirmationem tabularū pupillariū ad commodu3 abstinētis. h. d. Et diuidit in tres partes principales fm Bart. nā primo pon tur questio z eius determinatio. secūdo respondet tacite duabus obiectionibus. tertio ponit quandam illationē. secunda ibi istius. tertia ibi itaq3. z secundū istā diuisionē post secunda ibi istius. tertia ibi itaq3. z secundū istā diuisionē post verbum cōsenserit ante ver. etenim. debet iungi ver. presertim. sed fm Bal. pōt legi ordinate vt iacet vt sic videlicet in. d. ver. presertim. cōfirmet superius dicta. z secundum eum etiam dici pōt q̄ in versi. istius. z in versi. etenim. ponuntur due rationes pro decisione quesiti superius facti. potest etia3 latius diuidi secundus in quinq3 partes fm Ang. nam primo ponit thema z questio tacite resultans ex eo. secundo responsio. tertio tacita obiectio cōtra responsum put continet q̄ permittatur separatio bonorum z solutio obiectionis. quarto cōtra idem responsum ponitur alia obiectio per alium modum videlicet q̄ de secundis tabulis nullo modo sit tractandū z responsio ad ipsam

ipsam obiectionē. Quinto ⁊ vltimo ponit̃ quedā illatio. secūda ibi audiri d3. tertia ibi iusti⁹. quarta ibi vt enim. quīta ibi itaq3. ⁊ variat̃ hec lex trib⁹ modis in persona substituti vt colligit̃ ex gl. ⁊ dictis doc. ⁊ similiter tribus alijs modis in persona ei⁹ cui facta fuit substitutio vt etiā colligitur ex gl. ⁊ dictis doc. ¶ In tex. ibi extiterit. l. p immixtionē ſm vnū intel. l3 postea fuerit re stitut⁹ in integrū. vel ſm aliū intellectū extiterit heres ex mero ri gore iuris ciuilis. qđ facit eū suū ⁊ necessariū vt in. §. sui. insti. de here. quali. ⁊ dif. l3 pretor det p̄ beneficiū abstinēdi vt ibi. vel ter tio potest dici heres extiterit. i. scriptus ⁊ sic litera tūc erit plana.

2 ¶ †No. primo qđ fratri permittit̃ separare bona fratris impu beris a paternis de quo dicendū vt tangit̃ in gl. ⁊ sup ea p doc.

3 ¶ †No. scđo ꝙ existentia sui heredis confirmat tabulas pupil lares ⁊ dependentia ab illis. ⁊ sic legata in illis relicta nō aūt cō firmat institutiones vel legata ab illa nō depēdentia. facit. l. j. in fi. ꝟ. vt in pos. leg. fallit tñ fauore libertatis in legato ipsius liber tatis vt. l. cū quasi. §. sed si qs. ꝟ. de fideicōmis. lib. ⁊. l. sciendū. ꝟ. de manumis. test. ⁊ idē dicit hic Ang. no. in legatis ad pias causas ipsoꝝ fauore q2 libertati eqparari vident̃. facit ꝙ no. Bar. licet ipse nō alleget in. l. ꝓxime. in fi. ꝟ. de his q̄ in testa. delen. ⁊ facit etiā qđ habetur in. c. cū tibi. ⁊. c. cū esses. de testa. ⁊ qđ no. in. l. eā quā. C. de fideicōmis. ⁊ ſm hoc qñ fili⁹ in potestate est institut⁹ quo ad relicta ad pias causas cessat illa disputatio que fit in. l. j. C. de sa. san. ec. an vc3 talia debeātur h̄ditate nō adita q2 saltē in casu isto deberentur. Fallit etiā ⁊ tertio in fideicommisso vni uersali quod cōfirmat̃ ex ipsa existentia. vt est casus sing. in. l. ita tamen. §. si pater. ꝟ. ad treb. ⁊ nō ibi tangit̃ p doc. sc3 q2 fili⁹ etia3 inuitus posset cogi se immiscere. hoc tñ limitat hic Ang. si fili⁹ institutus viuit cū tūc possit compelli vt fideicōmissum restituat vt. d. §. si pater. ⁊ idē si decessit post morā in immiscendo contra ctum. l. nō iusta3. C. ad treb. secus si ante morā decessit q2 tūc nō cōfirmat̃ ex eo q2 illa cōfirmatio est odiosa vel saltē est solū ad fa uore3 tertij tñ nō ipsius filij ſm eū. Sed tu adde hoc verū si fili⁹ repudiasset: sed si tacuisset cū tūc trāsmittat hereditate3 ēt ad ex traneū heredē scđm cōem opi. de qua plene p Bar. in. l. vetre. ꝟ. de acqui. here. ⁊ facit. l. si qs filiū. §. j. ꝟ. eo. ti. idē videt̃ tūc in ipso herede qđ in ipso filio. ar. ei⁹ qđ no. gl. in. l. eā quā. in glo. fi. circa

4 prin. C. de fideius. ¶ †Not. tertio ꝙ hic videt̃ casus ꝙ etiā post inuentū beneficiū abstinēdi filius incontinēti mortuo patre fit heres: ⁊ obligatus oneribus hereditarijs: abstentio aūt liberet eū. Sed in contrariū videt̃ esse tex. cū glo. in. l. si cū dotē. §. trans grediamur. so. ma. ⁊. l. j. C. vt se ab here. absti. vbi videt̃ concludi qđ filius nō incidat in obligationē nisi se immisceat. sed bal. hic dicit illud intelligendū de obligatione efficaci hic de inefficaci: q2 ante immixtionē nō est efficaciter obligat⁹ l3 de mero rigore sit obligatus sed nō efficaciter cū obstet exceptio creditorib⁹ ex quo se nō immiscuit. ⁊ hoc in effectu sequit̃ Bar. i. l. necessarijs. ꝟ. de acqui. here. sed Ang. hic dicit ꝙ ver. liberare. hic ponit̃ im ꝓprie ⁊ d3 exponi. i. obuiare ne obliget̃. allegat ꝙ habet̃ in simi li per gl. in. l. puberes. de ver. sig. sed prima magis placet cū ista violet literā: ⁊ scđm hoc facit ad. q. quā pridie habui de facto q2 egerat filius minor cū autoritate sui curatoris ad pensionem dom⁹ locate per patrē: ⁊ demū post lit. cōte. pēdente iudicio mi nor adiuit h̄ditate3 paternā cū solēnitate statuti ⁊ reuocabat̃ in dubiū nūqd posset sequi cōdemnatoria: ⁊ dicebat̃ ꝙ non ex quo tpe litis cōtestate nō fuerat h̄ditas apprehēsa legitime se cundū formā statuti. ar. l. nō pōt. ⁊. l. nō quemadmodū. de iudi. Sed cōtrariū dixi ⁊ sic obtinui qđ huic filio dicit̃ poti⁹ obuenis se exercitiū iuris ⁊ facultas exercēdi ipsam actionē q2 ipsa actio de mero rigore sibi erat quesita ex dispositione iuris cōis. ar. l. si autē. §. possidere. ⁊ qđ ibi no. ꝟ. de rei vend. ⁊ qđ not. per gloss. et doc. i. d. l. nō pōt. ⁊ q2 licet hic supuenit ius de nouo superuenit tñ ex causa de p̄terito ⁊ sic d3 sufficere saltē si superuenit ante cō clusionē in causa p id ꝙ habet̃ in. l. si ratio. §. fi. ꝟ. de pig. act. ⁊ ꝙ no. Bar. in. l. si mater. §. eandē. ad fi. ꝟ. de excep. rei iudi. ⁊ q2 sup uenit ius ex causa que trahit̃ retro. l. heres qñq3. ꝟ. de acqui. he.

5 iuncto eo ꝙ habet̃ in. d. §. eandē. ¶ †No. quarto qđ beneficiu3 abstinēdi introductū a p̄tore fuit introductū in fauorē filioꝝ ⁊ sic nō d3 retorqueri in eius lesionē. facit. l. qđ fauore. C. de legi. ⁊ ad hoc semp alle. hec lex ⁊ est melior tex. q sit in iure. ¶ Itē no. ꝙ ratio cause testati interdū fauet cause intestati. facit. l. iul. ꝟ. de acqui. here. ¶ Itē no. scđ3 vnū intelle. ꝙ tenet relictū a. substitu to exheredati qñ ipse substitut⁹ fuit institut⁹ l3 postea repudiet qđ est signanter notādū. ⁊ limitat ⁊ declarat ꝙ habetur in. l. ra tione. §. fi. ꝟ. ad. l. fal. ¶ Itē no. scđm vnū intelle. ꝙ datio cohere dis nō impedit existentia sui heredis etiā quo ad cōfirmationē tabularū pupillariū. facit. l. cū hereditatē. ⁊. l. ex parte. ꝟ. de acq. here. ⁊. l. ij. §. filiū. ꝟ. pro herede. ⁊ ꝙ habet̃ in. l. iij. C. de iure deli. hoc tñ cōiter intelligit̃ qñ dat⁹ est coheres suus: sec⁹ si extrane⁹ q2 tūc nō ꝯfirmarent̃ tabule pupillares ⁊ sic impediret̃ effectus existētie quo ad illas. vt. l. apud iul. §. idē iul. ꝟ. ad treb. ⁊. l. sed si plures. §. filio. ꝟ. eo. ⁊. l. quesitū. ꝟ. de acqui. here. ⁊ ad hoc sepe al

6 leg. ista lex ꝺ quo tñ. ꝟ. dicet̃. ¶ †Ultimo no. ꝙ expressa pupilla ris nō trahitur ad bona paterna per pupillū institutū repudia ta ad idē. l. ist. ꝟ. de acq. here. ⁊. ꝟ. de priui. credi. l. si pater. ¶ In gl. j. in fi. vtraq3 bona in se quo ad contrariū formatū in gl. s3 an vtraq3 procedat quo ad mentē patebit ex infra dicēdis. Cōtra vtranq3 tñ facit q2 hic dicit̃ qđ filius patri ⁊ postea fratri heres extitit. sed certū est qđ fratri extitit heres cu3 effectu vt litera hic vult. ergo eodē modo d3 itelligi ꝙ extitit heres cū effectu patri: q2 vbi vna determinatio refert̃ ad duo d3 determiare equalita te seruata. l. iam hoc iure. ꝟ. e. ⁊. l. si legatari⁹. §. j. ꝟ. de leg. ij. soluit hic argētinus fili⁹. d. Ray. de forli. q repetijt hāc legē ꝙ hic dif formiter determinat ex eo q2 nō est eadē ratio se d diuersa: cū in hereditate paterna sit considerare suitatē cuius vigore de mero rigore iuris ciuilis fili⁹ est heres patri. insti. de here. quali. ⁊ diffe rentia. §. sui. sed in hereditate fraterna hoc nō est considerare q2 frater nō est suus heres fratri. ⁊ pro ista so. allegat ꝙ no. Gul. in l. iam pridē. C. cōia de vsuca. ꝙ no. in. l. si idē cū eodē. ꝟ. de iuris. oim iu. ⁊. l. talis scriptura. ꝟ. de le. j. S3 tu adde qđ l3 frater regu lariter nō sit suus heres fratri: tñ hoc fallit quādo est in potesta te testātis ⁊ substituit̃ fratri impuberi pupillariter. vt patet ex his q̄ habent̃ i. l. sed si plures. §. quos possum. cū ibi no. ꝟ. e. ⁊ est casus in. l. iul. ver. ceterū. ꝟ. de acq. he. vbi hoc casu frater dicit̃ ne cessari⁹ heres fratri: l3 possit abstinere beneficio p̄toris. ⁊ hoc ēt voluit gl. sequēs in fi. ⁊ ideo saltē prima expositio plana est ⁊ ēt secūda. ſm hoc pōt tolerari cōsiderādo tp̄s anteꝙ se immisceat in hereditate paterna vel fraterna. Itē aduerte q2 predictis ob uiat. nā vr̄ qđ ex quo effectualiter nō adit̃ hereditas ex paterno testamento nō valeant tabule pupillares. l. ij. §. adeo. ꝟ. e. hui⁹ ti more variat̃ h̄ lex trib⁹ modis respectu psone substituti. nā vn⁹ est intellectus ꝙ hic habuit coheredē q adiuit. ⁊ de isto tāgit̃ in gl. ij. ꝟ. itē pone. ⁊ iste intellectus in se est ver⁹ tñ diuinat. Item nō cōformat̃ litere ꝓpter rationē que ponit̃ in ver. etenī que tūc nō bene faceret ad ꝓpositū. ideo secūdus fuit intellectus q tāgi tur in hac prima gl. i fi. vc3 ꝙ iste substitut⁹ adiuit: tñ q2 erat mi nor postea fuit institut⁹ ⁊ repudiaret. ⁊ ſm hoc q2 remanet he res noīe cum pretor p restitutionē in integrū nō possit facere eū desinere esse heredem. l. ⁊ si sine. §. sed ꝙ papi. ꝟ. de mi. ꝯfirmant̃ tabule pupillares q2 hoc nō tēdit ad diminutione3 hereditatis paterne nec cōfirmatio tutelarū. secus in his que cōcernerēt di minutionē hereditatis vt prestatio legatoꝝ vt. l. nō est nouū. ꝟ. de cōdi. inde. fallit tñ in legato libertatis ei⁹ fauore vt. d. §. s3 ꝙ papinianus. ⁊ q2 si libertas fuit directo relicta ex q̄ semel cōpe tijt non reuocat̃ insti. qb. ex cau. ma. non licet. §. serui ⁊ hanc lec. in se verā dicit bar. ⁊ similiter argē. s3 Bal. illā impugnat tñ q2 nō conformat̃ litere in ver. etenī. dū dicit nō spōte susceptis ⁊c. Itē q2 nō videt̃ vera i se ex eo q2 sicut restō in integrū aduersus repudiationē validat tabulas pupillares alias inualidas. l. ij. §. ergo. ꝟ. e. ita ecōtra tabulas pupillares validatas p aditionem d3 inualidare restō ꝯcessa aduersus aditionē p locū a ꝯtrijs arg. l. ⁊ si ꝯ. ꝟ. e. sed Ang. hic dicit opi. bar. posse ꝓcedere in casu hui⁹ l. in quo filius i p̄tāte erat īstitut⁹ quo casu l3 restō fiat aduersus immixtionē seu aditionem hereditatis: tñ remanet suitas sicut si a principio repudiasset vel abstinuisset q̄ sola est sufficiēs cōfir mare tabulas pupillares vt. l. filius q se paterna. ⁊. l. iul. ꝟ. de ac qui. here. s3 opi. bal. ꝓcedat qñ extraneus esset institutus q2 tūc cum restitutio reponat oīa in pristinū statū. l. qđ si minor. §. resti tutio. de mino. d3 esse pinde ac si a pricipio hereditas esset repu diata. facit qđ no. in. l. ex ꝯctu. ꝟ. de re. iu. nec ob. qđ remanet h̄s noīe: q2 illud nomē tūc est oino vanū qđ nō contingit in noīe re manēte penes suū abstinentē q2 h3 multos effect⁹ vt. ꝟ. dicet̃. s3 certe opi. Bart. vr̄ indistincte posse defensari: q2 ex quo semel ta bule pupillares fuerunt ꝯfirmate remanēt valide ex quo nō de sinit heres esse ille q adiuit de iure ciuili. vñ nō curatur qđ alias effectualiter beneficio pretoris h̄ditas aduocet̃ ab eo vt est ca sus aperte in. l. ⁊ si contra. ꝟ. eo. ⁊ pro hoc etiā facit q2 tale nomē nō est oino vanū cū etiā ꝯfirmet libertates sicut ⁊ nomē sui here dis. l. mulier. ꝟ. de mino. Fateor tñ ex quo ad mētē litere hec lec. nō multū cōformat̃ ꝓpter id qđ habetur in ver. etenī. ꝓ ipsa tñ facit ꝙ no. Bar. in fi. in pe. col. ꝟ. de acq. here. ¶ Tertia fuit lec. qđ hic fuerat heres de mero rigore iuris ciuilis q2 erat suus he res: sed abstinuit vñ tūc existētia sui heredis confirmauit tabu las pupillares. ⁊ iste intellectus est clarus ⁊ tāgit̃ hic in. j. gl. in prin. ⁊ sic nō ob. ꝯtriū q2 ꝓcedit regulariter. fallit i casu isto in q̄ ꝓpter existētiā cōfirmant̃ tabule pupillares cū hoc tēdat ad fa uorē filij ꝓpter rōnē positā in lr̄a. sic ⁊ alias fallit in. l. ij. §. plane. ꝟ. eo. s3 aduerte q2 ꝯistū intellectu3 facit q2 vr̄ qđ hic habuerat coheredē vc3 fratrē impuberē. ⁊ sic nō debet tūc tabule pupilla res cōfirmari p. l. apud iul. §. idē iul. ꝟ. ad treb. Dal⁹ more Iac. de Are. itellexit ꝙ ipubes fuit exheredat⁹. ⁊ hoc sequet̃ hic Ar

7 gē. dicēs defendi posse† ꝙ indistincte datio coheredis siue sui siue extranei nō ipediat ꝯfirmationē tabularū pupillariū ⁊ sic effectū existēte suitatis quo ad dictā ꝯfirmationē ⁊ nō ipediat effectu3

suitatis q̊ ad trāsmissionē vt.l.si fratris.C.ꝺ iu.ꝺeli.ꝛ aꝺ.§.iꝺē
iul.respōdet qꝺ.nō ibi īpedit ꝯfirmationē tabularū pupillariū
ꝑpter ꝺationē coheredis:sed qꝛ fuit pupillariter substitutꝰ ꝺa
tus filio impuberi instituto in qua quidē pupillari cōtineṫ ta-
cita vulgaris.vnde cū tacita vulgaris substitutio īpediat existē
tiā sui hr̄dis vt.l.pap.§.quarta.ꝺe inoffi.testa.iꝺeo ibi impeḋiṫ
cōfirmatio tabularū pupillariū q̄ ratio hic cessat ex quo pupil-
lus fuit exheredatus:sed certe iste intellectus nō placet qꝛ taci-
ta vulgaris cōprehensa in pupillari nō impedit effectum suita
tis ēt quo ad cōfirmationē tabularū pupillariū vt ē casus in.l.
iulianus.ꝺe here.ꝛ.l.pater.ꝺe priui.cre.iꝺeo tūc cū cōi opi.tene
ꝙ si ꝺaṫ coheres suus nō impeḋiṫ effectus suitatis etiā quo ad
cōfirmationē tabularū pupillariū vt hic est casus nō cauillādo
nā hic nō ꝺiciṫ an impubes fuerat institutus vel exheredatus
ꝛ sic indistincte vtroqꝫ casu pōt intelligi ar.l.ꝺe p̄cio.ꝺe publi:
secus qn̄ ꝺaṫ coheres extraneꝰ ꝛ sic loquiṫ ꝺictꝰ.§.iꝺē iul.ꝛ ra-
tio ꝺiuersitatis est qꝛ qn̄ ꝺat cohr̄ꝺē suū iꝺ facit ex necessitate
testator iꝺeo nō vr̄ receꝺere a ꝓuisione legis.q̄ rō cessat qn̄ ꝺat
volūtarie cohr̄ꝺē extraneū.ꝛ lꝫ Bal.istā ꝺistinctionē viḋeaṫ i-
pugnare p.l.si fratres.C.ꝺe iur.ꝺelib.ex eo qꝛ scꝺm opi.Bar.
supraꝺictā si ꝺareṫ coheres filiꝰ emācipatꝰ nō ꝺeberet tolli sui
tas:cū ex necessitate iꝺ faciat testator ne al's p̄teritꝰ ꝯtabulet.l.
j.j̄.ꝺe ꝯtab.cuiꝰ tn̄ ꝯtriū vr̄ esse scꝺm eū ꝺicēꝺū per.ꝺ.l.si fratris.
vbi fit ꝺistinctio inter suū ꝛ emancipatū:ꝛ tn̄ hec ratio sophisti
ca est ꝛ nō cōcluḋit:qꝛ ibi nō fit ꝺifferētia an ꝺeṫ coheres suus
vel emācipatꝰ:sed fit ꝺifferētia quo ad effectū trāsmissiōis inter
suū ꝛ emācipatū siue sit īstitutꝰ insoliꝺū siue ꝑ parte ꝺato cohr̄
ꝺe qꝛ suus trāsmittit hr̄ꝺitātē etiā nō aḋitā sed nō emācipatꝰ.
vnde illa lex nō facit imo viḋeṫ ꝺicēꝺum qꝺ si ꝺeṫ emācipatꝰ
cohr̄s filio impuberi instituto qꝺ nō impeḋiaṫ existētia ēt quo
ad cōfirmationē tabularū pupillariū ex quo ꝺaṫ ꝺe necessitate
vt ꝺixi ꝛ hoc etiā tenet hic ang.lꝫ Bar.hoc nō ꝺeciḋerit ꝛ plꝰ
etiā ꝺixit qꝺ si ꝺareṫ coheres ille q nō est suus nec emancipatꝰ
puta nepos ex filia p̄mortuus qꝺ qꝛ ꝺaṫ ex necessitate nō tollit
existētiā sui hr̄ꝺis ꝛ sic stat ꝯclusio ex p̄ꝺictis qꝺ ꝺatio cohr̄ꝺis
sui nullatenꝰ īpedit ex īstētiā sui hr̄ꝺis:sed ꝺatio cohr̄ꝺis extra
nei impedit existētiā quo ad confirmationē tabularū pupil-
lariū vt in.ꝺ.§.iꝺē iul.sed nō impedit effectū existentie sui here-
8 ꝺis quo ad trāsmissionē vt.ꝺ.l.si fratris.ꝛ est ratio qꝛ † cōfirma-
tio tabularū pupillariū est ꝺe ꝺepēꝺētibus ex testō cū nō possit
valere sine ipso.l.ij.in pri.ꝛ.§.aḋeo.s̄.e.sed trāsmissio nō ē ꝓprie
ꝺe ꝺepēꝺētibus ex testamēto sed ꝓuenit immeḋiate ex legis ꝺi
spositione siue hr̄ꝺitas ꝺeferaṫ ex testamēto siue ab intestato:
sed tunc fortiter ob.qꝛ si ꝺato coherede extraneo nihilominus
fit transmissio hereḋitatis ex vi existētie suitatis cum ꝺelata sit
ex testō trāsmittiṫ vt ex testō.ꝯimo vr̄ quoꝺāmō trāsmitti vt
aḋita lꝫ cū beneficio abstinēꝺi.l.si qs filiū.§.j.ꝺe acq.here.ꝛ sic
vr̄ ꝙ ꝺebeat ꝺici operari suitas ēt circa ea q̄ sunt ex testamento
ꝛ in cōsequētiā ꝯfirma.tabularū pupillariū lꝫ sit ꝺatus cohe-
res extraneꝰ.Sol.ꝭ bal.qꝺ lꝫ trāsmittaṫ vt ex testamēto tn̄ te
stamentū nō est causa immeḋiata trāsmissionis qꝛ trāsmittereṫ
etiā ab intestato si sic esset ꝺelata:sed est potius titulus acq̄sitio
nis:sed certe p hoc clare nō satisfit ꝯtrario qꝛ si trasmittitur vt
ex testamēto poterit aḋiri seu agnosci ex ipso testamēto ꝛ sic cō
firmaṫ velut testm̄ ꝛ cōsequēter tabule pupillares.vnde posset
ꝺici ꝙ tūc nō cōfirmāṫ tabule pupillares si virtute trāsmissionis
nō agnosciṫ hereḋitas.secus si agnoscaṫ.vel subtiliꝰ ꝺici pōt ꝙ
inḋistīcte tūc nō ꝯfirmanṫ tabule pupillares qꝛ lꝫ hr̄ꝺitas trās-
mittaṫ pꝰ pupillū ad hereꝺē suum per prius oportet viḋeri quis
est sibi heres ꝛ iꝺeo ex quo nemo aḋiuit hereḋitatē ꝛ etiam ex
existētia nō cōfirmanṫ tabule vt est ꝺictū necessario ꝺebet ꝺici
qꝺ pupillo substitutꝰ nō pōt venire ꝛ sic aperta est via hr̄ꝺi ab
intestato q ꝺe iure voceṫ ad hr̄ꝺitatē pupilli ac si nulla esset fa
cta substō ꝛ si talis aḋeat hr̄ꝺitatē pupilli ab ītestato fateor ꝙ
reperiet hr̄ꝺitatē paternā ꝺelatā pupillo trāsmissaꝫ ad eū vigo
re suitatis ꝛ sic poterit illā agnoscere ꝛ sic tūc ꝯfirmabiṫ testm̄
paternū ꝛ erit mirabile ꝭ casu ꝙ testm̄ pr̄nū valebit ꝛ tn̄ nō va
lebit pupillaris substitutio q̄ iā reperiṫ ꝺestituta anteq̄ cōfir-
9 meṫ ipsā testm̄ qꝺ ē sing.no.ꝛ sic ꝺꝫ ītelligi iste articulꝰ.¶ † Ex
p̄ꝺictis pꝫ qꝺ triplex est opinio ī hac materia an ꝺatio cohr̄ꝺis
tollat existētiā sui hr̄ꝺis.vna fuit quā voluit sentire Ja.ꝺe are.
inquātū ꝺixit tex.istū intelligēꝺū in pupillo exhr̄ꝺato p.§.iꝺeꝫ
iul.ꝙ ꝺatio coheredis siue sui siue extnei īpedit existētiā sui here
ꝺis q̊ ad cōfirmationē tabulaꝝ pupillariū.vt.ꝺ.§.iꝺē iulianꝰ.
sꝫ nō quo ad effectū trāsmissiōis.l.iij.C.ꝺe iu.ꝺeli.ꝛ si ꝺicaṫ cur
ꝺiuersū.Ex.ibi mouet ꝺubiū ꝛ nō rn̄ꝺet.sꝫ Ray.ꝺ forli.vt ꝭ re
fert Argē.hic ꝺicebat qꝺ rō ꝺiuersitatis ē qꝛ ꝛ si nō ꝯfirmētur
tabule pupillares ex existentia sui hr̄ꝺis saltē potuerūt ꝯfirma
ri p aḋitionē coheredis:sꝫ si nō fieret trāsmissio hereḋitatis ex
existētia sui heredis nō trāsmitteṫ al's hr̄ꝺitas nō aḋita.l.vni
ca.§.in nouissimo.C.ꝺe caḋu.tollē.An aūt ꝭ ratio sit bona pa
tebit ex.j̄.ꝺicēꝺis.Scꝺa fuit opi.qꝺ ꝺatio cohr̄ꝺis siue sui siue
extranei īꝺistincte nō impeḋiat existētiā sui hr̄ꝺis etiā quo aḋ
cōfirmationē tabularū pupillariū.ꝛ hāc sequebaṫ argē.vt.s̄.te
tigi qui ēt ꝺicebat qꝺ qn̄ solus pupillus erat institutꝰ ꝛ ꝺatus
ei substitutus pupillaris qꝺ tunc in pupillari expressa nō ꝯtine
baṫ tacita vulgaris ne alias impeḋireṫ suitas.facit qꝺ no.Ex.
in.l.p̄cibus in.iiij.ꝛ.v.q.C.ꝺe impu.ꝛ ali.substi.sꝫ certe istuꝺ ꝺi
ctū qꝺ tunc expressa pupillaris nō cōtineat tacitā vulgarē ē ex
presse cōtra casum.l.iaꝫ hoc iure.s̄.eo.nec est verū qꝺ tacita vul
garis impeḋiat suitatē vt ꝓbaṫ ī.l.iul.j̄.ꝺe acqui.he.tāgit bar.
in.l.j.s̄.eo.ꝛ ibi etiā tetigi ꝛ in.l.gallus.§.ꝛ qꝺ si tantū.s̄.ꝺe lib.
ꝛ posthu.ꝛ.l.si filiꝰ hr̄s.s̄.ꝺe li.ꝛ posthu.ꝛ vtrobiqꝫ tetigi.Ter
tia fuit opi.p quā p̄ꝺicte ꝺue reꝺucunṫ aḋ cōsonātiā vꝫ vt ꝺi-
stinguaṫ an ꝺatus sit coheres suus an extraneꝰ:qꝛ si ꝺatꝰ ē co-
heres suus nō impeḋiṫ existētia sui hr̄ꝺis etiā quo ad cōfirma
tionē tabularū pupillariū vt hic est casus scꝺm vnū ītellectū ꝛ
satis litere cōformē que nō ꝺistinguit an pupillꝰ fuerit īstitutꝰ
vel exheredatꝰ ꝛ sic vtroqꝫ casu ꝺꝫ posse intelligi:sꝫ secus est si
ꝺeṫ cohr̄s extraneꝰ qꝛ tūc impeḋiṫ existētia quo aḋ ꝯfirmatio
nē tabularū pupillariū cū illa sit ꝺ ꝺepēꝺētibꝰ ex testō ꝛ testōr
hoc casu viḋeaṫ recessisse a ꝓuisione legis ꝺanꝺo talē coherēꝺē
quē nō teneba ṫ ꝺare:sꝫ nō tollit existētiā sui hr̄ꝺis quo aḋ effe
ctū trāsmissionis cū talis effectꝰ pēꝺeat a legis ꝺispositiōe nō
ex testō ꝛ iꝺeo nō impeḋiṫ per ꝺationē talis coheredis vt ꝓbaṫ
ī.ꝺ.l.iij.C.ꝺe iu.ꝺeli.ꝛ hāc opi.sequiṫ bar.Bal.ꝛ ang.ꝛ ē cōis
moḋernoꝝ.¶ Itē aꝺuerte qꝺ inquātū ꝭ intelligiṫ ꝺe filio ipu
bere exheredato hūc ītellectū reprobet Bal.ex eo qꝛ scꝺm taleꝫ
intellectū vr̄ innui qꝺ existētia sui hr̄ꝺis vniꝰ filij ꝯfirmet exhe
reꝺationē alterius filij cōfratris sui qꝺ nō vr̄ esse verū cū ipsa ex
hereꝺatio sit oꝺiosa ꝛ viḋeaṫ regrere verā ꝛ efficacē aḋitionē.l.
filiū.§.sed cū exheredatus.j̄.ꝺe cōtratab.ꝛ sic nō ꝺebet īpeḋiri
tūc exheredatus venire ab intestato nec hꝫ necesse agere priꝰ q̄
rela.ꝛ sic vr̄ qꝺ talis exheredatio cēseatur efficax ꝛ sic haberi ꝺe
beat pro p̄terito ꝛ per cōsequēs testm̄ esset nullū.facit licet non
alleget qꝺ no.glo.ī.l.si posthumꝰ.el.j.s̄.ꝺe lib.ꝛ posthu.¶ Sꝫ
tu sustine hāc lec.quā cōiter oēs sequunṫ tāq̄ verā ꝛ ipsam etiā
sequiṫ ꝭ ang.nā pro ea viḋeṫ casus in.l.filius q se paterna.j̄.ꝺe
10 acqui.here.Nec ob.rō Bar.qꝛ † fateor qꝺ exhereꝺatio nō ꝯfir
maṫ a suitate nisi aliter aḋeaṫ hr̄ꝺitas ꝛ per cōsequēs qꝺ ab in
testato poterit venire exheredatꝰ etiā nō ꝓlata querela tn̄ cōfir
mabunṫ tabule pupillares ex existentia sui heredis vt.ꝺ.l.filiꝰ
q se paterna.nec vꝫ ꝯsequētia ergo habeṫ ꝓ p̄terito talis exhe-
reꝺatus qꝛ exhereꝺatio ꝛ testm̄ a principio fuerūt valiḋa lꝫ ex
post facto exhr̄ꝺatio nō habeat effectū:ex quo vere nō aḋiṫ he
reḋitas sicut etiā viḋemus ꝙ si extraneꝰ esset institutus ꝛ filius
exhr̄ꝺatꝰ testm̄ tūc a p̄ncipio ꝺiciṫ aliqꝺ ꝛ tolleret primū prea
bulū lꝫ nō haberet effectū istuꝺ scꝺm si postea nō aḋeaṫ hr̄ꝺi-
tas.ꝛ sic ex post facto efficereṫ caḋucū.l.iij.§.sed si stāte.ꝛ.l.cū i
scꝺo.s̄.ꝺe iniu.testō.¶ Itē aꝺuerte qꝛ q̄tenꝰ ꝭ intelligiṫ qꝺ in
pubes fuit īstitutꝰ tūc obstat qꝛ nō vr̄ ꝙ possit substitutꝰ sepa-
re paternā a pupillari p.l.sꝫ si plures.§.filio.s̄.e.Huiꝰ timore va
riaṫ ītellectꝰ.l.in ꝑsona eius cui facta est substitutio triplr̄.ꝑmo
qꝛ iste impubes repuḋiauit paternā sicut ꝛ ipse substitutꝰ.ꝛ iste
intellectus tāgiṫ hic in glo.ij.in p̄n.vt loquaṫ in ꝯtrio si īpubes
agnouerit ꝛ scꝺm istū intellectū pōt ꝺici qꝺ sit spāle in fratre i-
puberis substituto qꝺ possit habere pupillarē sine pr̄na.ꝛ hoc
iꝺeo qꝛ tūc nō tolliṫ existētia sui hr̄ꝺis ꝛ sic nō impeḋiṫ firma-
tio tabularū pupillariū.secus si ꝺatus esset coheres extraneꝰ ꝛ
substitutꝰ ipsi pupillo qꝛ tūc si vterqꝫ repuḋiasset paternā non
posset habere pupillarē qꝛ nō valerēt tabule pupillares ex quo
impugnauit iuḋiciū paternū ꝛ sic intelligiṫ.l.quesitū.j̄.ꝺe acq.
here.ꝛ.ꝺ.§.filio.Scꝺs fuit intellectꝰ qꝺ īpubes hic agnouit pa
ternā ꝛ speciale sit ī fratre sibi substituto qꝺ possit tūc separare
paternā a pupillari ꝛ iste intellectus tāgiṫ hic in glo.ij.in ꝟsi.ꝛ
sic est speciale.ꝛ tāgiṫ etiā in glo.in ver.ꝺꝫ.ꝛ iste intellectus nō
est bonus:tū ꝑpter ꝺictum.§.filio.q loquiṫ inḋistincte:tū p istū
tex.q in ꝺictiōe p̄sertim viḋeṫ innuere qꝺ iḋē esset si nō esset fra
ter successurꝰ ab ītestato pupillo.ꝛ sic nō vr̄ bona rō spālitatis
ī fratre.Fatēꝺū est tn̄ qꝺ ille q succeḋeret impuberi p bn̄ficiū re
stitutionis in ītegrū posset separare pr̄na a pupillari sicut po-
tuisset pupillꝰ q trāsmisit bn̄ficiū restōnis aḋ hr̄ꝺē.l.nō soliū.s̄.
ꝺe mino.ꝛ no.p Bar.ī.ꝺ.§.filio.¶ Tertiꝰ fuit intellectꝰ ꝙ ipu
bes fuit exhr̄ꝺatꝰ ꝛ sic nō fuerūt cōmixta bona pr̄na cū pupil
laribꝰ ꝛ hic intellectꝰ ē magis quo aḋ istā lr̄am planꝰ quo aḋ ꝺi
ctū ꝯtriū.¶ In gl.ꝺꝫ ibi.C.ꝺe leg.j.cū q̄stio.corrupta ē ꝛ vult
allegare.l.qꝺā eulogio.C.ꝺe iu.ꝺeli.¶ In ea.glo.ibi.l.j.§.filiꝰ.
corrupta est ī hoc ꝛ vult allegare.l.vij.§.filiꝰ.¶ Extra gl.ē hic
viḋēꝺū primo q ꝺicanṫ sui qꝺ ꝭ exēplificat argē.lꝫ tu ꝺic vt ha
beṫ in tex.in.§.sui.insti.ꝺe here.quali.ꝛ ꝺiffe.ꝛ.l.ī suis.s̄.ꝺe lib.
ꝛ posthu.¶ Scꝺo ē viḋēꝺū q sunt effectꝰ suitatis ꝛ ꝺic qꝺ sunt
11 plures.¶ † Primꝰ est qꝛ ex exn̄tia sui hr̄ꝺis fit trāsmissio here
ḋitatis nō aḋite ēt aḋ quoscūqꝫ f'm cōem opi.moḋernoꝝ vt ꝺi-
cit gl.ī.l.si fr̄is.sꝫ Ja.ꝺe bel.ī auṫ.ꝺe triē.ꝛ semis.tꝫ oppositū ꝺe
quo per

quo p Bar.in.l.vētre.ff.de acqui.her.et h etiā late p argē.qui vr finalr residere cū cōi opi. ¶ Scōs est effect⁹ qd ɔfirmat tabulas pupillares vt hic.pbat cū alijs siliibus.et intellige qd confirmat ad cōmodū ipsius abstinētis si reperiat substitut⁹ vt h est casus.et.d.l.fili⁹ q se paterna.et cōfirmat etiā ad cōmodū ipsius pupilli abstinētis cui facta est substitutio vt.d.l.iul.ff.de acq.here.sed nō cōfirmabit ad fauorē tertij puta si fili⁹ in ptāte sit institut⁹ et ipubes exheredat⁹ et ipsi ipuberi extrane⁹ substitut⁹ qr si fili⁹ institut⁹ abstinet se nō poterit substitut⁹ venire ex pupillari qr existētia opat ad fauorē abstinētis nō tertij.et h seqt h Bar. Ang.et argē.sed mihi insurgit pulchrū dubiū nunqd existētia sui hrdis cōfirmabit tabulas pupillares ad cōmodū abstinētis matre ipuberis existētis in medio videret qd sic p.l.papi.§.sed nec ipuberis.s.de ioffi.test.et p istū tex.inquātū dt psertim q est dictio iplicatiua.sicut et dictio maxie vt voluit gloss.in.l.fi.s.de his q in test.delē.et.c.ad abolēdā.extra de si.pres.et sic videretur velle qd extātia suitatis ɔfirmat tabulas pupillares ēt si ipse frater nō esset in totū successur⁹ ab itestato ipuberi sicut hodie non succedit qn supest mr qr excludit p matrē qn nō est vtrinqz cōiūctus.et si est vtrinqz ɔiūct⁹ succedit in virilē vt in aut.defuncto. C.ad tert.sz ɔtrariū tz hic argē.dicens qd rō finalis legis vr esse qr frater ab intestato succederet ipuberi vt voluit glo.in.l.fili⁹ q se paterna.in vlti.sol.et sic fm glo.illā et scdm eū dictio psertim hic abūdat.sicut als dictio maxie in.l.fi.C.de test.ma. Cessante aūt ratiōe finali legis cessare dz dispositio vt.l.adigere.§.quāuis de iur.pa. Itē qr cū suitas ɔfirmet tabulas pupillares vr esse ex q̄dā fictione q fingit quo ad h hereditatē aditā lz nō sit vere adita ois aūt fictio fundat sup eqtate vt plene no.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuca.sz nō vr esse bona eqtas qd tūc mr excludatur ergo merito nō opat cōfirmationē.facit.s.ex qui.cau.ma.l.

12 sciendū. ¶ †Itē tertio qr tacita pupillaris nō admittit ɔ matrē.vt.l.pcib⁹.et dictū fuit in.l.ij.in prin.s.e.ergo eodē mō in pposito. ¶ Itē qrto qr nōdū nomē heredis nō dz nocere matri. vt.l.ij.§.sz si sint sui.et.§.ita demū.ff.ad tert.et ad.§.sz nec ipuberis.rūdet quod dz intelligi qn ꝟe fuit adita hereditas.nā cū tūc de iure cōi valeat testm fortius opat cū ius cōe sit potētius quā speciale.l.eius militis.§.militia missus.ff.de mili.testa.et hec opi.hz in se magnā equitatē.tamē de iure forte verior est opi.opposita primo p istū tex.nō violādo dictionē presertim.q sui natura est implicatiua et in dubio nō est recedēdū a pprio significato verboꝝ vt.l.nō aliter.cū concor.ff.de leg.iij. Nec Bar.videtur approbare so.vltimā gl.in.d.l.filius.lz Argē.dicat illā communiter approbari nec glo.ibi precise se firmauit. ¶ Secundo qr vbicūqz fit expssa pupillaris ex quo cōstat d mēte testātis volētis expsse pupillariter substituere filio nō attēdim⁹ fauorē matris.vt ptz in.d.§.sz nec ipuberi.lz sec⁹ sit qn non ɔstat expresse de mēte testātis.vt ē videre qn agit de tacita pupillari cōprehēsa in vulgari.nec ob.qd nudū nomē heredis nō dz nocere mri qr verū est qn esset nudū nomē heredis respectu hereditatis filij et sic loquit.d.§.ita demū.et.§.sz si sint.sed hic loqmur qn est nudū nomē heredis respectu hereditatis paterne.sz respectu hereditatis pupilli nō est nudū imo cū effectu. ¶ Nō ob.etiā qd cōfirmatio tabularū pupillariū q fit ex suitate vr fieri p fictionē qr pōt dici qd imo illud fit p veritatē qr ꝟe fili⁹ est heres de iure ciuili lz se abstineat et sufficit ad cōfirmationē tabulaꝝ pupillariū qn testator nō recedit a puisione legis tale nudū nomē q ad cōfirmationē tabularū pupillariū vt h pbat in iuribus pallegatis.

13 ¶ †Tertius est effectus qr cōfirmat libertates etiā dato qd aliter nō agnoscat hrditas vt.l.sciēdū.ff.de manu.test.et.l.cū qd.§. sz et si qs.ff.de fideicō.li.lz alias libertates nō extāte suo hrde nō debeant nisi adeat hereditas.l.ij.C.si qs omis.cau.te.et.l.j.C.de fideicō.lib.nisi in casu spāli.l.Antoni⁹.ff.de fideicō.li.et.l.in testamēto.e.ti.et vr h pcedere tā in libertatib⁹ directis quā fideicōmissarijs vt pbat in dictis iurib⁹. Aduerte tn qr.d.l.sciendū meli⁹ pbat.nā dict⁹.§.sz si qs.nō sic bn pbat cū habeat duos itellect⁹ vt ibi ptz in gl.quoꝝ alter magis lre ɔformat vcz qd ibi fuit adita hrditas p illū a quo fuit libertas relicta sz postea ille decessit relicto suo herede q abstinuit quo casu debet libertas ex dispōne senatuscōsultoꝝ de qbus ibi sicut et si talis heres q

14 adiuerat postea sine successore decessisset. ¶ †Quart⁹ ē effect⁹ qd cōfirmat tutelas testamētarias etiā si als nō agnoscat hereditas ɔ regulā.l.si nemo.s.de te.tu.h est cōis opi.modernoꝝ quā sequit Bar.ibi etiā hic.et silr argē.et Cy.in.l.ij.C.d test.tu. lz antiqui cōiter tenerēt ɔtrariū vt hic refert Bal.vn scdm eos licz suus heres esset institut⁹ tn ad hoc vt posset agnosci hereditas necessarius erat tutor attilian⁹.quo mediāte agnosceret hereditas et ex tūc incipiebat postea ptās tutoris testamentarij.insti. de atti.tu.p totū.sed scdm hāc opi.modernoꝝ hoc casu nō erit necessari⁹ tutor attilian⁹.sz poterit pupill⁹ cū autoritate.tu.testamētarij agnoscere hereditatē. Pro opi.tn antiquoꝝ facit qr nō vr qd suitas dz opari ad piudiciū tertij.ar.l.cū filius.ff.de testa.mili.et.l.impuberi.s.de admi.tu.sed hoc casu fieret preiudicium tertio.quia ipsi tutori qui scdm hoc statim post mortē esset astrict⁹ oneri tutele si habuit notitiā testamēti.l.quidā decedēs §.fi.s.de admi.tu.Sz potes saluare qd ex quo principalr hoc intendit ad fauorē filij qd suitas cōfirmat tutelā testamētariā nō curat de piudicio qd tertio posset in cōsequētiā obuenire.vt hic est casus inquantū cōfirmant tabule pupillares etiā ad preiudicium als venietiū ab intestato vt hic.pbat in dictione psertim scdm ei⁹ ppriū significatū.et facit qd habet in.l.iul.ꝟ.ceterū.ff.de acqui.he. Nec ob.in ɔtrariū alle.qr loqunt de alio piudicio super quo testator nō poterat puidere:sz hic testator poterat piudicare ipsi dato tutori vt ptz ex.d.l.qdā decedēs.§.fi.et intellige qd cōfirmat dationē tutele tutoris dati abstinēti.sec⁹ si esset dat⁹ alteri filio exheredato cū suitas nō operet ad ɔmodū tertij vt.s. tetigi.

15 et hoc ēt expsse tetigit hic argē. ¶ †Quint⁹ est effectus qd cōfirmat fideicōmissuz vniuersale.vt.l.ita tn.§.si pater.ff.ad tre. de quo.s.tetigi i no.et est ratio qr etiā si nō ɔfirmaret: tn alio iure posset valere qr posset cogi vt no.in.d.§.si pater. Legata aūt particularia nō ɔfirmat vt est casus in.l.j.in fi.ff.vt in pos.leg.et hoc ideo qr regulariter nō operat ad cōmodū tertij. Fallit tn vt dixi in legato libertatis.fallit etiā in legato relicto ad pias causas vt.s.tetigi in no.post Ang.qd est no.et intellige qd nō ɔfirmat legata pticularia si filius se abstinet. Itē scdm argē.si decedit hereditate nō agnita p.l.eā quā.C.de fideicō.Sz tu adde qd cū vigore suitatis trāsmittat hereditas etiā non agnita etiā ad quoscūqz vt tetigi.s.circa pmū effectū lz regulariter als hereditas nō adita nō trāsmittat.d.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cad. tollē.si heres filij in quē facta est trāsmissio agnoscat hereditatē paternā put poterit.l.si qs filiū.§.j.ff.de acq.her.ɔfirmabit testamentū paternū et ɔsequēter debebunt legata.facit qd no.in.d.l. eam quā in gl.mag. Itē fallit scdz argē.si legata essent repetita ab intestato nā tūc suitas ɔfirmaret illa.mouet qr si illa nō ɔfirmaret cū alio iure cōfirmarent.s.repetitionis ꝟtute ergo nō debent cōfirmari ar.ei⁹ qd no.in simili in.d.l.ita tn.§.si pater. sed hec opi.nō placet qr quātūcūqz legata sint repetita ab itestato si tn nō adit hereditas ab intestato nec ex testamēto nō debēt.l. ij.ff.de fideicō.li.et.l.q filio.§.seruus.s.ti.l.et facit qd dixi.s.de testa.i.l.pe.als antepe. Nec ob.qd dicit de fideicōmisso vniuersali qr ibi poterat cogi adire pter fideicōmissum vniuersale.sed ppter legata particularia nō pōt cogi adire.l.mulier.§.fi.ff.ad tre. Nec ob.iste tex.inquantū hic dicit legata ex secūdis tabulis prestanda qr illa nō validant imediate ex vi suitatis sz ex vi aditionis facte ex substitutiōe pupillari que substitutio fuerat ɔfirmata vigore suitatis.sed legata relicta in paterno testamēto nō cōfirmant si fili⁹ abstinuit qr tūc illa imediate ɔfirmarent ex suitate qd esse nō dz cum nō operet ad cōmodū tertij regulariter sed ipsi⁹ abstinētis.est tn valde no.scdm vnā lec.qd legata in scdis tabulis factis impuberi exheredato pstant etiā dato qd substitutus ipsi exheredato et institut⁹ in paterno repudiauerit pater nā qd forte alibi nō reperies.et videt mirū qr ab ipso substituto exheredato nō potuisset aliquid legari nisi fuisset institut⁹ in paterno testamēto.l.cū qdā.C.de leg.et sic videt qd si nō agnoscat paternā institutionē nō deberet tenere onus legatoꝝ.et p hoc etiā videt casus in.l.in ratione.§.fi.ff.ad le.fal.dū dicit si heres extiterit:sed Ang.dicit qd ibi accidētiā facti notat et nō dz sumi ar.a cōtrario sensu qr esset cōtrariū huic legi.iuxta no.i.l.ij.C.de cōdi.inser.et p hoc etiā facit qr si hereditas paterna nō esset soluendo nullū emolumētū videret tūc habere et sic nō deberent legata ar.l.si vniuersale.C.de lega.Si autē erat soluēdo videt qd iste substitut⁹ nō potuerit illā repudiare ad piudiciū legatariorum et relictoꝝ in scdis tabulis ar.l.liberto octuaginta.ff.de bo. libe.et sic possit saluari hec lex.q est valde sin.tn meo iudicio nō est omnino sine scrupulo pter tex.d.l.in ratione.et pter rationem quā superi⁹ tetigi. ¶ Sext⁹ est effect⁹ qr ipedit suū heredē vsucapere pro herede.l.ij.§.filiū.ff.p herede.et.l.in suis.s.de lib.et posth. ¶ Septim⁹ est effect⁹ scdz argē.qr acquirit possessio suo heredi etiā nō apprehēsa post mortē testātis lz sec⁹ i extraneo.l. cum heredes.de acqui.pos.pro hoc allegat tex.cū glo.in vna solutione in.l.cum miles.s.qui.ex cau.ma.sed certe illa solu.cōmu

16 niter nō tenetur nec etiā illā videt ibi sequi glo. ¶ †Et ex predictis ptz qd existētia heredis interdū operatur ad meruz fauorē abstinētis vt est videre in effectu transmissionis hereditatis nō agnite. Interdum operatur ad fauorem abstinentis et preiudicium tertij vt est videre in confirmatione tabularum pupillariū quando alius ab intestato esset successurus et etiā in cōfirmatione tutele. Interdū operat ad merū fauorē tertij vt est videre in relicto libertatis et in fideicōmisso vniuersali. Interdū vero operatur ad fauorem abstinentis et etiam ad fauorem tertij. exēplū si statutum dicit qd bannitus non poss.t rebāniri nisi habuerit pacem ab herede offensi.nam filius abstinens poterit facere pacem de morte patris vt etiā hic tetigit Bar.nā fauor est filij qd poss.t facere vel nō facere pacē de morte pris et similiter qd possit facere est fauor bāniti etiam.hoc tamē limitat Ang.quādo

esset filius masculus q̃ ↄsueuit sumere vindictã ꝛ leuare inimicitiã ꝛ sic secus scḋm eũ in femina. alle. gl. quã dicit sing. in versi. feudo. in ti. j. ꝛ c. i. §. h̃ autẽ notãdũ. Sed hic posset esse dubium nunquid etiã alius ad quẽ deuolueret̃ hereditas possit facere pacẽ ꝛ videret̃ q̃d sic q2 etiã in illo vident̃ verificari ṽba statuti: s3 forte posset dici secus quasi istud sit de iuribus ꝙ sui natura debeat remanere penes ipsum filiũ existẽtẽ h̃rdẽ: l3 solo noie. ar. l. q2 pinde. ꝭ. ad treb. Itẽ q̃d dixit Ang. de femina forte ꝑcederet qñ extat masculus: s3 si nõ extaret satis vr̃ q̃d posset ipsa facere pacẽ ex quo alius masculus nõ extaret nec decurreret hereditas repudiata ad aliũ masculũ. nã tũc conuenientius est q̃d ipsa faciat ꝙ q̃d alia mulier. ¶ † Tertio ꝛ vltimo est videndum q̃ habeãt impedire ꝛ extinguere effectũ suitatis. circa q̃d cõclude q̃d interdũ suitas funditus tollit̃ puta qñ filius exit patriã ꝑtãtẽ. nã tũc nõ est de ea q̃rẽdũ ex quo tpe mortis testatoris nõ repit̃ in potestate ꝛ ↄñr nec suus. Interdũ impedit̃ natiuitas suitatis. exẽplũ si filius est institutus sub cõditione si volet. nã tunc nihil opat̃ suitas. l. ṽba. ꝭ. de condi. insti. ꝛ l. iã dubitari. ꝟ. ti. j. ꝛ hoc tenet h̃ Ang. l3 aliter ipse sentiat in. d. l. iam dubitari. Sed istud vr̃ veri⁹ ꝑ. d. l. ṽba. Interdũ suitas nõ est sublata nec ipedita s3 cessat certo respectu vel ad tp̃s. exẽplũ q2 ꝑ datiõnẽ coheredis ex̃nei cessat existẽtia quo ad ea q̃ ex testõ dependẽt ꝛ ideo nõ ↄfirmant̃ tabule pupillares s3 nõ q̃ ad ea q̃ ex mera legis ꝓuisione sunt inducta sicut est trãsmissio hereditatis nõ agnite vt ꝓbat̃ in. l. iij. de iur. deli. Itẽ cessat q̃ ad tp̃s si filius est institutus sub ↄditiõe potestatiua. puta si ascẽderit capitoliũ. nã ante eã impletã cessat suitas s3 resurgit ea impleta. l. ↄditionibus pupill⁹. ꝭ. de ↄdi. ꝛ demon. cessat etiã ſm Ang. si filius fuit institutus in re certa dato sibi cõfratre vl̃r instituto. nã donec confrater põt hereditatẽ agnoscere nõ habemus de existẽtia tractare sed si repudiaret ꝛ sic iuxta ea que habent̃ in. l. j. §. si ex fundo. ꝛ l. ex facto. ꝟ. ti. j. ꝛ l. quoties. C. de here. insti. An aũt ꝑ dationem substituti vulgaris impediat̃ suitas tetigit Bar. q̃d sic. s3 Ang. cõtra q2 nõ ꝑ hoc ipediat̃ trãsmissio hereditatis nõ agnite scḋm eũ: sed cõiter tenet̃ opi. Bar. de quo plene dixi in. l. si fili⁹ heres. ff. de lib. ꝛ posthu. Quare aũt datio substituti vulgaris ipediat existẽtiã suitatis sed nõ datio coheredis extranei saltẽ respectu trãsmissionis instat h̃ argẽ. assignãs in effectu duas rõnes que tamẽ nõ vident̃ bñ cõcludere si diligẽter cõsiderent̃. ꝛ ideo dic q̃d ratio est q2 ꝑpter dationẽ substituti vr̃ filius institutus sub cõditione si voluerit vt etiã hic voluit Bar. ideo impeditur suitas ꝑ. d. l. ṽba. q̃ ratio cessat in datiõe coheredis. ꝛ sup h̃ oĩno vide q̃d dixi in. d. l. si filius heres. ꝛ in. l. gallus. in prin. ꝛ §. ꝛ quid si tantũ. de lib. ꝛ posthu. ꝛ ꝙ dixi in materia vulgaris circa quãtũ effectũ. ¶ † Vltio tangit h̃ Bar. an ꝛ qñ operet̃ suitas ante bñficiũ abstinẽdi ꝛ sl̃r q̃d iuris post inuẽtũ bñficiũ abstinendi a pretore ꝛ in eo q̃d dixit post inuentũ beneficiũ sto cũ eo: s3 in eo q̃d dicit ante inuẽtũ beneficiũ abstinẽdi nõ sto cũ eo. nã primo inquãtũ dicit ꝙ datio coheredis extranei etiã ante inuẽtum bñficiũ abstinẽdi impediebat cõfirmationẽ tabulaꝝ pupillariũ vr̃ male dicere. nã ex quo filius de necessitate erat heres consequẽter valebat testm̃ ꝛ oĩa relicta in eo sicut hodie etiã eẽt seruo cũ libertate herede dato. l. seruo ex pte. ꝭ. de acq. here. vñ h̃ casu l3 iste esset coheres extrane⁹ valet testũ ꝛ valerẽt tabule pupillares sic etiã olim q̃cũq3 esset coheres dat⁹ filio debebat valere testamẽtũ ꝛ relicta in eo ex q̃ nõ poterat abstinere. Itẽ scḋo non placet simpl̃r inquãtũ dicit q̃d si ante bñficiũ abstinẽdi si dabatur vulgaris substitutus filio q̃d videat̃ data ptãs filio abstinẽdi ꝑ testantẽ ꝛ videat̃ institutus in effectu sub conditione si voluerit. nã cõtra ipsum vr̃ gl. sing. insti. de vul. substi. in princi. in versi. in nouissimo. vbi gl. aperte decidit q̃d si seruo instituto cũ libertate detur substitut⁹ vulgaris nõ habebit effectũ ipsa substitutio nec videbit̃ data licẽtia abstinẽdi ipsi seruo ꝛ sic eadem rõne etiã ante bñficiũ abstinẽdi debebat dici idẽ in filio. quidã reprobãt gl. illã vt hic refert argẽ. sed ipse saluat illã ꝑ tex. a contrario sensu. dicit etiã opi. alioꝝ posse saluari q2 substitutio vulgaris facta seruo nõ habebit locũ si tpe mortis testantis supest seru⁹ ꝛ sic loquat̃ illa gl. q2 tũc poterit habere locũ si pmoreret̃ seru⁹ viuo testãte ꝛ sic loquit̃ opi. alioꝝ. Tu potes dicere ꝙ ponderãda sunt ṽba substõ. nã si testor dicat ꝛ si heres esse noluerit talis sit heres. tũc vr̃ data licẽtia abstinẽdi ꝛ suo ꝛ filio argu. l. j. §. si ꝑponat̃. ꝭ. si q̃s omis. cau. te. ꝛ q̃d plene dixi in. l. si fili⁹ heres. ꝛ ꝙ h̃r i. l. ṽba. ꝭ. ti. j. ꝛ sic possit ꝑcedere opi. bar. s3 si dabat̃ substitut⁹ ꝑ h̃ ṽba talẽ substituo. vel si h̃rs nõ erit talis sit h̃rs tũc possit ꝑcedere opi. gl. cũ limitatione argẽ. moueor q2 non est verisimile ĩ dubio ꝙ testator videat̃ eligere viã ꝑ quã possit suũ iudiciũ impugnari. arg. l. iij. ꝭ. de te. mil. ꝛ sic cũ in oẽm euentũ si seruus vel fili⁹ supuiuebat eẽt habitur⁹ heredẽ ex testõ si nõ intelligit̃ dedisse ptãtẽ abstinẽdi ergo merito nõ d3 itelligi q̃d in dubio videat̃ tũc dedisse ptãtẽ abstinẽdi q2 sic nõ erit oĩno habitu⁹ h̃rdẽ ex q̃ null⁹ de necessitate cogeret̃ eẽ heres. ꝛ h̃ in seruo ꝛ idẽ in filio añ bñficiũ abstinẽdi: sed post bñficiũ abstinẽdi forte posset ꝑcedere opi. Bar. etiã si fuerit substitut⁹ dat⁹ ꝑ verba si heres nõ erit de q̃ vide q̃d dixi. d. l. si fili⁹ heres. Et adde his q̃ dixi. ꝟ. vnũ aliũ effectũ vc3 q2 ꝑpter suitatẽ nõ est dare mediũ inter tp̃s mortis testatoris ꝛ agnitionẽ hereditatis ꝛ h̃ ispecto rigore iuris ciuilis. ꝛ sic itelligit̃ gl. in. l. si alienũ. §. in extraneis. ꝟ. ti. j. sed inspecto bñficio ptoris sic. ꝛ ita intelligitur gl. in. l. iul. ꝭ. de condi. ꝛ demon. ꝛ hec sufficiãt loco cuiusdam repetitionis huius. l. iunctis his que dixi in. d. l. si filius heres.

Quo gradu. Substitutio potest fieri etiam in gradu tertio vel q̃rto. h̃. d.

Summarium.

1. Substitutio pubertate finitur vbi erranter maius quam pupillaris etatis tempus exprimitur.
2. Leges locũ habẽt in testamẽtis etiã testãtibus inuitis.
3. Substitutio pupillaris an expiret per ingressum religionis.
4. Monasterium loco filij est habendum.
5. Substitutio pupillaris puberi facta an sit penitus nulla.

In pupillari. Pubertas est finis ꝛ terminus substõnis pupillaris. h̃. d. ¶ † No. ſm vnũ intellectũ q̃d vbi ꝑ errorẽ exprimit̃ maius tp̃s quã pupillaris etatis nihilominus finit̃ substõ pubertate. ¶ No. ij. ſm aliũ intellectũ q̃d l3 ex certa sciã appositũ fuerit maius tp̃s pupillari etate: tñ finit̃ substitutio pubertate. Et ex h̃ no. q̃d vbi substitutio põt semel valere iure directo puta itra tpa pupillaris etatis nõ obliquat̃ post ea aduenĩete pubertate ꝛ sic fũd⁹ ꝛ ex toto euanescit substõ eueniẽte pubertate. ꝛ ad h̃ sepe alle. hec. l. ꝛ. l. ṽbis ciuilib⁹. ꝟ. eod. ꝛ sic in casu hui⁹. l. post pubertatẽ nõ valebit iure directo nec iure fideicõmissi. q̃d limita ſm bal. nisi ĩ testõ fuissent adiecta illa verba si nõ valet vel valebit iure testamẽti valeat iure codicilloꝝ: q2 cũ tũc post pubertatẽ nõ valeat fiet digressio ad volũtatẽ codicillarẽ virtute dicte clausule ꝛ sic dicta substõ pupillaris in effectu post tpa pubertatis cẽsebit̃ facta in codicillis. ꝛ ideo obliquabit̃ ꝛ valebit iure fideicõmissi vt. l. sceuola. ꝭ. ad treb. facit ꝙ no. Bar. in. l. j. ꝭ. de iu. codi. de q̃ dixi in. l. ṽbis. ꝟ. e. ꝛ facit q̃d dicet̃. ꝭ. l. pri. vbi plene de h̃ arti. dicet̃. ¶ In gl. j. ibi ſm Jo. hec prima lec. in se bona ſm quã nõ ob. ↄ̃riũ si dicatur q̃d voluntas testatoris d3 seruari ꝑ lege. l. in cõditionibus pmũ locũ. ꝭ. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ l. cũ q̃stio. C. de le. ꝛ §. disponat. in auť. de nup. col. iiij. q2 illud verũ qñ emanat ex certa sciẽtia. secus qñ emanat ꝑ errorẽ. nã tũc nõ vr̃ verisimiliter esse mens ipsius testãtis quod quatenus errauit seruet̃ cũ eo in quo q̃s erat nõ dicatur consentire. l. si ꝑ errorẽ. ꝟ. de iuris. om. iudi. hec tñ so. vr̃ nimis restringere literã q̃ simpliciter ꝛ indistincte loquitur ꝛ sic vr̃ comprehendere etiam casum quãdo ex certa scientia exprimitur maius tẽpus pupillari etate. ideo datur sequens intellectus quod etiam hec. l. intelligat̃ qñ ex certa sciẽtia maius tẽpus exprimitur sed tñ nõ respondet clare ad ↄ̃riũ vnde potes tunc respondere q̃d verũ est q̃d volũtas testatoris d3 seruari quatenus est legitima seu a lege approbata vt. l. cum q̃stio. C. de leg. † vnde nõ põt facere quod leges nõ habeãt locum in suo testamẽto. l. nemo põt ꝭ. de leg. j. hic aũt nõ est legitima inquãtũ voluit substituere directo etiã post pubertatẽ q2 paganus h̃ est nõ miles nõ põt directo substituere puberi post aditã hereditatẽ vt ꝓbat̃. ꝭ. l. pri. ꝛ ideo solũ valet iure directo vt pupillaris vsq3 ad tp̃s pubertatis postea aũt nõ valet ꝛ sic ꝑ parte tpis valet ꝛ ꝑ parte nõ nec vitiat̃ vtile ꝑ inutile ex quo sunt separabilia vt seq̃tur in glo. vt no. in regula vtile. de re. iu. li. vj. ꝑ Bar. in. l. grece. §. illud. ꝭ. de fideiusso. An autẽ post pubertatẽ valeat iure fideicõmissi t3 gl. ꝭ. quod nõ. ꝑ qua facit primo iste tex. q̃ absolute dicit quod firmetur substitutio ꝛ sic vr̃ quod totaliter ꝛ omni respectu finiatur. Itẽ etiã facit. l. verbis ciuilibus. inquãtũ dicit frustra fieri post pubertatem iuncto eo q̃d no. Bar. in. l. pe. §. ad crimẽ. ad fi. ꝭ. de pub. iudi. ꝛ q2 vr̃ posse dici q̃d h̃ casu habeat locũ illa regula ꝙ nolui potui ꝛ q̃d volui adimplere nequiui. l. multũ. C. si q̃s alteri vel sibi. ꝛ extra de offi. deleg. cũ super. ꝛ sic cũ testator voluerit quod valeret iure directo post pubertatẽ ꝛ hoc nõ potuit non valebit etiam iure fideicõmissi ex quo id nõ dixit. Ang. tamen hic dixit q̃d istud posset ꝑcedere in primo exemplo secũde solu. secus in secundo exemplo quãdo dixit cõpendiose quãdocũq3 ꝛc. q2 ex quo adiectũ fuit distributiuũ quandocũq3 tunc secundũ eũ post pupillarẽ etatem incipit esse noua substitutio q̃ nullo tpe valere potuit iure directo. ꝛ ideo valebit iure fideicommissi ꝑ regulã traditã in. l. verbis ciuilibus. ꝟ. eo. de quo an procedit plene dicetur. ꝭ. l. pri. vel in. l. cẽturio. ꝛ etiã an ꝑcedat gl. in primo exẽplo secũde sol. ꝛ no. ex gl. q2 vr̃ sentire quod illa nõ dicatur cõpẽdiosa qñ substituit vsq3 ad. xxv. annũ. sed cõtrariũ sensit gl. in. l. verbis ciuilibus in prima glo. iuncto prin. cũ fine. S3 posses dicere q̃d finis illius gl. debet referri ad secundum exemplum positum ibi in. d. gl. j. ꝛ sic concordabit. Posset etiam dici quo satis est cõpẽdiosa q2 plura comprehendit tempora sub compendio

cōpendio.s.pupillaris etatis et pubertatis lz nō cōphendat tot tpa quot illa facta p verbū qñcūqz.et hoc voluit Bar.in.l.centurio.in.j.q. ¶ In ea.gl.ibi.§.cōditionū istud cōtrarium est difficile qz multis modis soluit p doc.nā fortiter facit in cōtrariū qz ibi verba vno tpe sumunt ppie.s.intra pubertatē et alio tpe.s.post pubertatē sumunt impropie qz adult⁹ ppie nō est in tutela sed in cura.et sic videret sil'r hic dicendū qd intra pupillarē etatem verba starēt ppie et valerēt iure directo postea impropie et iure fideicōmissi.sed sol.primo fm Dy.q aliud ibi ex eo qz ibi noua cōfirmatio interuenit q̄ hic nō interuenit ideo secus. vel dic scdo scdm Jac.de bel. qd hic si verba vno tpe sumerent ppie alio ipropie surgeret repugnātia iuris ibi sec⁹ qz cū ista sol.'nō se declarat iō aliter soluit in cōtrario vcz qd ibi nō repugnat menti testātis cū verba vno tpe sumant ppie alio ipropie. hic secus qz cū testator fecerit vnicā substōnē pro oī tpe et fecerit eam per verba directa vr voluisse qd omni tpe valeat iure directo.arg.l.iā hoc iure.s.e.et.l.si legatarijs.§.j.j. de leg.iij. ideo valet pro eo tpe quo valet iure directo et ppie. p alio aūt nullo modo valet qz talis vr fuisse ei⁹ volūtas vt pdixi.et p hoc facit lz nō alleget ratio.d.l.multis.C.si qs alteri vel sibi.Bar. h soluit quarto modo vcz qd hic trāsiret de vno esse ad cōtrariū esse quia de esse fauoris q cōprehendit in pupillari substōne ad esse odij et grauaminis quod cōprehēdit in fideicōmissaria iuxta id qd not.in.l. ex trib⁹.C.de inoffi.test.sed in cōtrario trāsit ad aliud esse tendens ad eūdē effectū cū vtrobiqz pruideat ipsi filio tā p tutorē quā p curatorē.Quinto soluit p Bartolutiū de pretis.de q̄ facit mētionē Bar.j.l.pri.et Jo.an.in.c.si pater.de testa.lib.vj.in nouella vcz qd standū sit cōtrario vt seruet volūtas testātis et p cōsequens valebit iure fideicōmissi post tpa pubertatis.ar.d.§.cōditionē.cōmuniter tñ hec opi.nō tenet de quo et an pcedat latius dicet.j.l. pro xi.et scdm hanc vltimā solu.cū litera hic dicit finiet substitutio dz intelligi.s.pupillaris.et directa nō aūt finiet ex toto substitutio quo minus post pubertatē valeat iure fideicōmissi.'et similiter dū litera dicit in.l.verbis ciuilib⁹ qd post.xiiij. annū frustra fit substitutio dz intelligi.s.quo ad hoc vt valeat iure directo.sz nō fiet simpl'r frustra q̄ minus valeat effect⁹ iure fideicōmissi. facit quod hr in.l.frustra.C.d nō nu.pe.vbi illa dictio nō iportat oimodā nullitatē et qd hr in.c.j.de iudi.lib.vj.p gl.vbi gl. vr intelligere dictionē frustra positā in.§.ad crimē.in.l.pe.de pu.iudi.respectu effectus nō ipso iure nec simpl'r.vñ vult.qd nō repellat ibi pcurator nisi apponat exceptio.facit qd no. Joā.an. in d.§.si pater.sup gl.in nouella.in mag.addi. ¶ In ea.gl.in fi.ex-

3 pirat etiā alijs modis q tangunt h p Bar.et † adde dictis suis inquātū de impubere ingresso monasteriū an finiat tūc substō pupillaris p talē ingressum.nā cōclude qd si est tradit⁹ a parentib⁹ lz nō possit exire monasteriū ante pubertatē vt in.c.ij.et.c.cū virū.extra de regula. tñ effectu cēset eē intra tps pbatiōis et iō substitutio illa nullo mō ifringit ēt de rigore p id qd hr in.c. beneficiū.extra de reg.li.vj.Si aūt existēs doli capax ex dispēsatione apostolica faceret pfessionē i religionē tūc Bar. dixit simpl'r substōnē extingui qz pdit dñiū rerū et sic cessante etiā impedimento etatis non posset testari vt in auf.ingressi.C.de sac.sanc.

4 ecclesi.† adde etiā qz monasteriū hr loco filij scdm cōem opi.vt hr in.c.in presentia.extra de pba.et i auf.si qua mulier.C. de sa. san.ecclesi.et iō sicut si haberet liberos iuxta pubertatē malitia supplēte etatē iuxta decretū de illis et decretalē.a nobis.extra de despō.impu.et qd no.gl.xx.q.j.in sum.de puero nouē annorum expiraret substō.ar.l.ex facto.j.e.et etiā h dixit Bar. ita m pposito.et hoc itellige qñ igressus est religionē q̄ pōt habere ppium in cōi.Si aūt ingressus esset religionē mēdicātiū q̄ nō pōt habere ppriū in cōi tūc vr qd substō nō extinguat imo sortiat effectū pinde ac si naturalr esset mortu⁹ iuxta ea q dixi in.l.j.sup gl. pe.s.de test. ¶ Ultimo tetigit h Ang.an substō vulgaris tacita cōtenta in pupillari expressa expiret pubertate adueniēte de quo remittit ad no.p Bar.in.l.j.ad finē materie vulgaris. de q̄

5 dic vt ibi dictum fuit † et sil'r tangit qd si fiat pupillaris puberi an sit funditus nulla an vero trahat ad fideicōmissariā et in effectu refert bar.tetigisse vbi.s.et cōcludit in effectu q trahat ad fideicō.saluo nisi testator putasset eū ipuberē.ar.l.seruo manumisso.de cōdi.inde.de q̄ dic lati⁹ vt dixi.in.l.vbis ciuilibus.s.eo.

Summarium.

1 Posteriora prioribus derogant.
2 Substitutio pupillaris diuersum a paterno est testamentum.
3 Testū est omni iure nullū in quo filius in ptāte preteritur.
4 Testū scdm ex q̄ nō pōt adiri hereditas nō tollit pmū.nu.5.
6 Actus vna hora inchoat⁹ et alia pfect⁹ cui hore sit ascribēdus.

Si quis eū. In legatis et testis nouissima scriptura spectat.h.d.vel sic et magis ad literā.Substitutio facta de seruo cū libertate filio ipuberi derogat legato facto d ipso suo al-

1 teri.h.d. ¶ † No.qd posteriora derogāt priorib⁹.facit.l.pacta nouissima.C.de pac.qd intelligo qñ posteriora i effectu sunt cōtra-

2 ria primis al's videret sec⁹.p.l.nā ad ea.j.de cōdi.et de. ¶ † Itē no.qd substitutio pupillaris cēset esse diuersum testm̄ a testō paterno de quo hic in gl.et.j.e.in.l.pris. ¶ In glo.ij.ibi sub cōditione.hec vera p.l.si seru⁹ sub cōditiōe.j.e.nec ob.§.nos dicim⁹.j.all.qz nō pbat sequentē opi.vt ibi pz. ¶ In gl.cōfirmās.ibi qz cōsummato testō supple maxime qz etiā alij cēsent pars testamēti et ab illo depēdēt.facit.l.j.C.de iure codi.et qd habet in.l.si quis cū nullū.j.de iu.cod. ¶ In ea.glo.in fi.sol. qd regulariter posteriora derogāt priorib⁹ fallit in casu istius.§. vcz qñ priora hñt clausulā derogatoriā ad posteriora qz tūc nō tollunt priora nisi specifica fiat mētio.l.si quis in pri. testamēti. et ibi de hoc plene.j.de legatis.iij.et in.l.pacta nouissima.C.de pac.et in.l. nō solum.§.morte.de ope.no.nun.et aliquid etiā in.l.qui in aliena. §.celsus.j.de acquiren.heredi.

Si suo testamento. Pater pōt sibi pmo facere testm̄ et alio tpe facere filio pupillarē substitutionē rato manente testō:per scdm tamē testamētū validū tollit primū et cōsequēter substitutio pupillaris in eo filio facta sed per scdm testamētū inualidū nō tollitur primū nec cōsequenter pupillaris substitutio in eo cōtenta. h.d.et tres sunt partes que patent ex litera et summario.scda ibi nā si.tertia ibi sz si. ¶ In tex.ibi legitimis testib⁹.i.septē cū agatur de hereditate dāda que nō pōt dari i codicillis.ibi manebit et hoc ideo qz pupillaris substitutio est accessoria ad primū testamentū.secus qñ fit aliud testamētū eque principale nā tunc be-

3 ne tollet primū.et hoc est qd sequit in ver.nā si. ¶ † No.q testamentū in quo filius in potestate est preteritus nō valet et sic vr q ab ipso initio omni iure sit nullū de quo tetigi in.l.j.et.l. posthumus.et.l.q vxorē.s.de iniu.testa. ¶ No.scdo qd substitutio nō pōt fieri filio preterito et sic videt q per talē substitutionē factam filio meo intelligat fili⁹ tacite institutus vt hic est casus secūdū vnū intellectū prout hic itelligit qd illa verba si viuo sint verba testātis et sic erit hic casus cōtra opi.Bar.quā ipse posuit in.l.gallus.in pn.s.de li.et posth.vbi cōcludit valere testm̄ factū scdm cōsiliū galli.etiā si nō appareat de expressa filij institutiōe dē quo etiā hic tetigit et alle.aliqua iura quib⁹ ibi respōdet all'.ēt in ar.l.si itā stipulatio.j.de ope.liber.et ille casus nō est alibi. Sz potes dicere q ibi loquit in cōtractib⁹ in quib⁹ iura sepe fingūt stipulationē tacitā vt pz in.l.nō aliter.et.l.his verbis.s.de ado. et in.l. vnica.C.de rei vxo.act.et.l.cū ostēdim⁹.de fideic.tu. hic loquimur in vltimis volūtatib⁹ in quib⁹ iura nō supplēt illa que sunt de solēnitate necessaria act⁹ sicut est institutio filij in ptāte vel eius exheredatio.l.iter cetera.s.de li.et posth. ¶ Itē not.qd sequēs testm̄ qd est alteri⁹ testatoris iuris intellectu nō rumpit primū testm̄.nam hic pupillare iuris itellectu est testm̄ pupilli.lz ex ordinatione sit testm̄ patris.l.patris.j.eo.et ideo nō rūpit primū paternū et hec pōt esse vna ratio isti⁹ tex.scdm Bal.et Ang. Alia ratio esse pōt qz pupillare est accessoriū ad paternū.l.ij. in prin.s.e.Accessoriū aūt nō habet tollere principale sed potius regulari scdm illius naturā vt in regula accessoriū.de reg.iur.li.

4 vj.et.l.ex pupillari.j.e.et facit qd no.i.l.petēs.C.de pac. ¶ † Itē no.qd testamentū scdm nō habet tollere primū nisi ex eo possit adiri hereditas de iure ciuili.de quo hic in glo.et etiā tangit hic Ang.sed de hoc an testm̄ qd nō valet de iure ciuili sed pōt valere de iure pretorio tollat primū validū vtroqz iure. dic vt plene dixi in.l.cū in scdo.s.de iniu test. ¶ In gl.alia hora.ibi respondeo alia hora cōtinuata.no.bene ex ista sol.iūcta cū tex.qd illud q fit cōtinuatis horis nō dr fieri ex interuallo sz potius vno cōtextu.facit q habet in.l.antiqui.s.si pars here.pet.et sic est vtile ad ea que habent in.l.q ait.j.de adul.et in.l.testiū.C.de testi.qñ vcz testes vidēt aliqd fieri per ficturā vn⁹ post aliū respiciēdo vt dicant cōtestes et eodē tpe deponere.hec tñ prima so. vr literam istā violare ideo gl.dedit scdam que est not. ad intellectū.l.ij.§. prius.s.e.et ibi dixi.tñ nō videt pfecte tollere cōtrariū. Ideo Bar. tertio dixit q cōtrariū hz locū in testamēto qd est omniuz respectu vnū sz substitutio pupillaris nō est omnino omnū respectu vnū testm̄ cū paterno.sed hec so.nō placet qz scdm illā sequeret q post factū testm̄ nō possent ex interuallo fieri legata q est falsus. Ideo potes dicere quarto q aut añ testm̄ pfectū interuenit interuallū et tūc vitiaret testm̄ ex h respectu dz fieri vno cōtextu et sic loquet cōtrariū. Aut post testm̄ pfectū interuenit interuallum inter ipsum et aliud accessoriū testm̄ puta legata vel substitutionē pupillarē.et tūc non vitiat tale accessoriū dūmodo legitimus numer⁹ testiū interueniat et sic septē in pupillari substitutione et quinqz in legatis.et similiter infirmat primum testm̄ ex quo habuit suū esse perfectū et validū qz non debet principale p accessorium infirmari et sic loquitur hic. ¶ In glo.si viuo sc ibi sub hac conditione no.bene hanc primam expositionē secundū quam ista sunt verba testatoris q filio pterito nō pōt substitui vulgariter de quo tetigi in no.et plene i.l.gall⁹. sed tūc mirabi-

le insurgit fm Bal. q2 cũ filiꝰ fuisset īstitutꝰ in p̄mo nõ videbat̃ preteritus ⁊ p ɔ̃ñs vr̃ qd̃ potuerit fieri aliud in quo ɔtineretur sola vulgaris ꝙ tñ remouet hec. l. nõ est alibi fm Ange. q plus nõ dicit: sed Bal. h̃ dicit ꝙ ideo nõ valet substõ vulgaris q2 illa vere ⁊ ꝓprie est pars testamẽti paterni: ideo debuit fieri vno cõtextu. al's nõ valet vt h̃ secus in substõne pupillari q̄ nõ est simpliciter ⁊ omni respectu pars testamẽti paterni ⁊ subdit etiam quod cũ filius possit preteriri a scd̃o gradu ex quo est institutus in primo. l. si posthumus. §. qd̃ vulgo. s̃. de lib. ⁊ posth. quod vr̃ qd̃ in casu isto nõ deberet inualidari testm̃ ꝓpter p̃teritionẽ factã a scd̃o gradu. cuius ɔ̃triũ vr̃ litera h̃ innuere ⁊ ꝓpter hoc vr̃ tenere sequẽtẽ expositionẽ: sed tu adde qd̃ h̃ nõ agebat testator facere substõnẽ vulgarẽ sed fm testm̃ vt lr̃a apte dicit. ideo nimirũ si testm̃ nõ valet si in eo filiꝰ est p̃teritꝰ lz in p̄mo fuerit institutus. facit. s̃. de lib. ⁊ posth. l. si filius qui in ptãte. Itẽ nec vr̃ verũ qd̃ substõ vulgaris nõ possit fieri ex interuallo post pfectũ testm̃ dũmodo legitimus nũerus testiũ adhibeat̃ q2 h̃ nullo iure reperit̃ cautũ ⁊ p id qd̃ dixi. s̃. cũ gl. in ꝟ. alia hora. ¶ In ea. gl. ibi vel adire melius dixisset ⁊ adire q2 intẽdit qd̃ regrat̃ testm̃ esse necessario validũ de iure ciuili ⁊ ɔ̃ñr ex eo de iure ciuili adiri posse hereditatẽ nõ aũt sufficit ꝙ petat̃ bonoꝝ possessio secũdũ tabulas q2 nõ p h̃ qs efficit̃ heres cũ p̃tor nõ faciat quẽ heredẽ. 5 insti. de bo. pos. §. quod autẽ. ¶ † Et no. bñ ex ista glo. quod ad hoc vt testm̃ scd̃m tollat p̄mũ requirit̃ necessario qd̃ ex eo possit adiri hereditas de iure ciuili. nec sufficit qd̃ sit validũ de iure p̃torio tm̃. cõcor. glo. in. l. cũ in scd̃o. de quo dic vt ibi. ¶ Not. etiã secũdo qd̃ in casu. l. posthumꝰ. d̃ iniu. test. necessario est bonoꝝ possessio fm tabulas de quo etiã ibi dictũ fuit. ¶ Aduerte q2 hec glo. in posthumo p̃terito male dicit p. l. iij. sed si stante. j̃. de iniust. test. sed in filio iã nato p̃terito posset ꝓcedere secũdũ cõẽz opi. de qua in. d. l. cũ in secundo. al's in. d. l. si filius qui in ptãte.

6 ¶ † Ultio tãgit Bal. h̃ qd si actus inchoet̃ vna hora puta añ mediã noctẽ ⁊ finiat̃ alia puta post mediã noctẽ cui hore dẽat notarius ascribere actũ. nã si cõsideremꝰ p̄mã deberet ascribere diei p̃cedẽti si aliã diei sequẽti. l. more romano. ⁊ ꝙ ibi not. s̃. de ferijs. ⁊ ɔcludit ꝙ dz attribuere vltie hore. all'. Inn. in. c. consuluit. ad fi. de offi. dele. sz si bñ põderent̃ ꝟba Inn. clare h̃ nõ decidit. p h̃ tñ dicto facit q2 notarius ĩ scriptura dicit actũ ⁊c. ⁊ p ɔ̃ñs cũ videat̃ ponere horã actus pfecti cũ nihil dicat̃ esse actũ donec aliqd restat agẽdũ. l. fi. C. de his q. vt indig. ⁊. vij. q. iij. merito dz attribuere ip̃m actũ vltie hore in qua pficit̃, tangit etiã qd si postfactũ sit testm̃ paternũ. scd̃o ex interuallo pupillare, et tertio fm testm̃ paternũ an valebit pupillare mediũ. ⁊ cõcludit final'r post Cy. in addi. ꝙ si pupillare fuit simul factũ cũ secũdo testõ valebit tãq̃ ps secũdi. secꝰ si sit factũ ex interuallo ẽt a scd̃o q2 tũc cũ habuit dependẽtiã a p̄mo illo sublato tollit̃ ⁊ ip̃m pupillare eius accessoriũ vt h̃ ptz. ⁊ q2 nõ põt dici pars scd̃i ex quo ex interuallo p̃cessit pupillare ⁊ si sic nullũ p̃cessisset p̃mum nõ valuisset pupillare p id ꝙ dixit gl. s̃. ⁊ ꝙ habet̃ i. l. ij. §. p̄us. s̃. e.

Summarium.

1 Substitutionũ quedã directe sunt ⁊ quedã oblique.
2 Substitutio compendiosa per illa verba sine liberis nõ est ad fideicommissum trahenda.
3 Substitutionis effectus ad tẽporũ varietatem variantur.
4 Fructus qui veniant in directa substitutione.
5 Fructus iudicio testatoris percepti non veniunt in fideicõmissaria substitutione.
6 Grauatus per fideicõmissum fructus in hereditate tp̄e mortis testantis repertos fideicõmissario nõ tenet̃ restituere.
7 Compẽdiosa a milite facta p verba directa est valida.
8 Cõpendiosa facta a pagano p verbũ cõe qñ ⁊ quo iure valeat.
9 Substitutio vulgaris expressa que fit impuberi pupillarẽ tacitam non continet matre in medio existente.
10 Substitutio q̄ in cõpendiosa cõtinet̃ an tacita vel exp̄ssa dicat̃.
11 Substitutio vnica nõ cẽsetur qñ dictio qñcũqz apponitur.
12 Substitutio facta puberi a pagano per verba directa est penitus inualida.
13 Uoluntas testatoris quando seruari debeat.
14 Substitutio compendiosa a pagano puberi pacta per verba directa est omnino nulla.
15 Substõ cõpẽdiosa a pagano p ꝟbũ cõe facta est oĩ tp̄e valida.
16 Uerba directa nõ ciuilia nõ admittũt inter se differentiam.
17 Rẽ eandẽ diuerso iure nõ cẽseri qualiter debeat intelligi.
18 Uerbũ ad p̄sonã relatũ fz p̄sone q̃litatẽ ĩtelligẽdũ q̃l'r ĩtelligat̃.
19 Pupillus an possit dici intestatus.
20 Heres inuitus alteri nemo esse debet.
21 Grauari ĩ testõ qs neqt q̄ ex eodẽ honorẽ vl' cõmodũ nõ sentit.
22 Grauamẽ de aliquo dado nõ tenet qd̃ nõ fuit exp̄sse relictum.
23 Substitutio cõpendiosa quãdo valeat iure fideicõmissi.
24 Dictio qñcũqz, adiecta in substitutione quid operetur.
25 Uerba directa que sint que obliqua ⁊ que cõmunia.
26 Uerba directa quotuplicia sint.
27 Substitutio obliqua non conuertitur in directam.
28 Substitutio directa in obliquam couerti potest.
29 Substitutio directa conuerti potest in aliam directã.
30 Substitutio directa dubia in dubio in directã est cõuertẽda.
31 Substitutio directa non fit post aditam hereditatem.
32 Testamentum alteri facere nemo potest.

Centurio. Cõpendiosa facta a milite impuberi p verba intra tẽpora pupillaris etatis valet de iure cõi vt pupillaris ⁊ trahit̃ ad oĩa bona impuberis: post pubertatẽ ꝟo valet vt militaris ex priuilegio militis ⁊ trahit̃ solũ ad bona testãtis cũ fructibꝰ in hereditate inuẽtis. h. d. ⁊ diuidit̃ in duas p̃ncipales partes: nã primo ponit̃ thema ex quo tacita resultat q̃stio: scd̃o ponit̃ r̃ñio distiguẽdo: scd̃a ibi intra: ⁊ scd̃m mẽbrũ ibi post eã. ¶ In tex. ibi substituit supple ⁊ postea decessit ipse centurio ⁊ successiue ipse filiꝰ sup̄stite substituto: ⁊ q̄rit̃ qd iuris de ipsa substõne ⁊ de eius effectu ⁊ r̃ñdet̃ distinguẽdo duos casus. vt. j̃. se1 quit̃. ¶ † No. qd̃ substõnũ quedã sunt directe quedã indirecte seu oblique de quo. s̃. eo. sup rubrica. ⁊ instit. de pup. substi. §. q̄ rõne. in glo. mag. ⁊ extra de test. Raynutius in prima gl. mag. de hoc etiã p gl. in. c. si pater. de test. lib. vj. ¶ Ex hoc etiã not. quod in materia substõnũ quedã sunt verba directa q̄dã obliqua q̄dã etiã cõia. vt. s̃. eo. l. iã hoc iure. ⁊ ibi etiã tetigi. Itẽ directorũ q̄dã sunt directa ciuilia vt illa q̄ sunt inuenta a iure ciuili vt heres esto vel instituo. quedã que sunt directa non ciuilia vt alia q̄ sonãt qd̃ quis capiat de manu sua vt verbũ accipiat vel moriat̃ de quo est tex. cũ gl. in. c. si pater. de testa. lib. vj. ⁊ prima possunt appellari directa directo: alia directa nõ directo prout tetigit Jo. an. in. d. c. si pater. super glo. in mag. addi. ad finem. 2 de qua etiã hic tetigit Bar. ¶ † Itẽ no. qd̃ lz in substõne cõpẽdiosa adijciant̃ illa ꝟba sine liberis nõ ꝓpter h̃ trahit̃ substitutio ad fideicõmissum. ⁊ ad idẽ est casus in. d. c. si pater. lz contrariũ teneat glos. mag. ad fi. in. l. precibus. C. eo. vbi tenet ꝙ dicta verba sine liberis, adiecta in substõne cõpẽdiosa etiã si fuerit cõcepta p ꝟba directa trahũt illã ad obliquã ⁊ fideicõmissariã sed vr̃ male dicere p tex. istum ⁊ dictũ. c. si pater. ⁊ ideo cõiter reprobat lz Ja. de bel. illã tenuerit vt h̃ refert Bal. ¶ Tertio no. qd̃ eadẽ substitutio p parte tp̄is vz de iure cõi ⁊ p alia parte ex pri3 uilegio speciali. ¶ † Et ex hoc not. qd̃ varietate tẽporũ variant̃ effectus substitutionis. Itẽ qd̃ fit digressio de vna substitutione directa ad aliã directã q2 de pupillari ad militarẽ nõ aut sic faciliter fit de directa ad obliquã cum ille sint species opposite vt no. s̃. l. pri. ⁊ p hoc q2 in habẽtibus symbolũ facilior est trãsitus. l. in rẽ. §. quacũqz. s̃. de rei ven. ¶ Itẽ no. ꝙ ius cõe est potẽtiꝰ q̄ ius sp̄ale ptz q2 maior sequit̃ effectus ex iure cõi quã sp̄ali vt hic ptz, facit qd̃ hr̃ in. l. eius militis. §. militia missus. j̃. de testa. mili. ⁊ quod habetur in. §. q2 vero. in aut. de nõ alie. colla. ij. ¶ Itẽ no. qd̃ effectus priuilegij restringit̃ ad limites ⁊ ptãtẽ pri4 uilegiati. ¶ † Itẽ no. quod in substitutione directa veniũt fructus pcepti q reperiunt̃ extare tp̄e mortis eiꝰ cui facta est substitutio: secus est in substõne fideicõmissaria in quã nõ veniũt fructus pcepti iudicio testatoris p eũ cui facta est substõ. vt. l. in fideicõmissaria. ⁊ ibi plene de h̃. j̃. ad treb. l. mulier. §. alia cã. e. ti. ⁊ C. ad treb. l. iubemꝰ. ¶ In gl. cõi ibi. s. paganoꝝ. expone. i. non militũ. nõ em̃ accipit̃ ad dr̃iam x̄pianoꝝ ꝓut accipit̃ in ti. C. de paga. sz ad dr̃iaz militũ. dr aũt paganꝰ a pago. i. villa q2 milites morabant̃ in castris q̄ ɔsueuerũt esse in limitibꝰ hostiũ. in alijs aũt locis nõ ɔsueuerũt esse castra sed ville. ideo in illis morãtes pagani dici poterãt. facit qd̃ no. in. l. fi. C. de ioffi. test. ¶ In gl. fi. ibi nõ fideicõmissi. hec ꝟba ⁊ cõiter approbat̃ sed h̃ põt esse dubiũ q̄ est vtilitas an substitutio facta a milite valeat post pubertatẽ iure directo an iure fideicõ. cõsiderato qd̃ nõ detrahit̃ trebellianica in testõ militis sicut nec falcidia vt leg. ⁊ not. in. l. j. §. in filio. j̃. ad treb. ⁊ in. l. in testõ. C. ad. l. fal. Dic qd̃ quadruplex põt esse effectꝰ. vnꝰ q2 si põt venire directa põt ꝓpria auto. accipere bona: nec hz necesse accipe de manu alteriꝰ ꝓut hz fideicõmissarius vniuersalis cui etiã expedit ꝙ fiat restitutio cũ añ nõ habeat ius. l. restituta. j̃. ad treb. ⁊ sic dñiũ bonoꝝ recta via trãsibit in istũ substitutũ qñ venit directo sicut in heredẽ primi gradus. facit. l. cũ heredes. in prin. de acq. pos. ⁊ gaudebit ẽt tali bñficio. l. edicto. C. de edi. di. adri. tol. an aũt habeat locũ ĩ fideicõmissario tale bñficiũ dic vt ibi no. ¶ Scd̃s effectꝰ ẽ q2 in eũ trãsibũt ẽt iura sepulchroꝝ q̄ nõ trãseũt in fideicõmissariũ. l. q2 pinde. j̃. ad treb. ¶ Tertiꝰ effectꝰ est q2 nõ poterit detrahi legitima q̄ al's poterit detrahi si valeat iure fideicõmissi vt ẽ gl. quã reputo sing. in. l. p̃cibus. in gl. fi. C. eo. ⁊ satis vr̃ esse de mente tex. ibi inquãtũ vr̃ velle fauere matri eo qd̃ dicit valere iure fideicõmissi post pubertatẽ. nã al's paruã vtilitatẽ mater haberet ⁊ cũ illa gl. trãseũt cõiter doc. excepto Bar. qui videtur lz dubitãdo sensisse cõtrariũ ex eo q2 miles vr̃ posse grauare filium etiam in legitima nec videt̃ filius posse querelare cõtra testamentum patris

militis.l.sicut certi.et l.si cũ vel in vtero.C.de mil. testa.et l.si.C. de inoffi.test. Sed tu potes sustinere gl. qr multa impediunt fienda q̃ non impediũt iã facta.l.pre furioso.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.et in.c.quẽadmodũ.extra de iureiu.et sic lz iura pmittãt militi disponere qd legitima nõ perueniat ad filiũ nec possit filius querelare qd intellige añ iura autheticorũ.nã hodie scdm ista iura autheticorũ est dubiũ an testm̃ militis subiaceat querele de q̃ in.d.l.si cũ vel in vtero.et in.l.sicut certi.et in aut.ex causa.C. de libe.prete.et in.l.filio pterito.ff.de iniu.test.et ibi tangit no tñ vr qd postq̃ legitima puenit ad filiũ possit miles ipm in illa grauare qr hoc nõ dicũt iura preal.et vr esse casus in cõtrariũ in.d. l.pcibus.ptereã etiã dici põt qd lz posset grauare tñ i dubio nõ videat grauare in ipsa legitima.et sic põt etiã itelligi.d.l.precibus. et gl.ibi posita secus qñ expsse exheredat vel etiã tacite aliũ instituẽdo sciẽs se filiũ hre vt dictis legibus qr i incertis nõ certis locus

5 est cõiecturis.l.cõtinuus.§.cũ ita.de vbo.ob. ¶ † Quartus est effectus qr in substitutione fideicõmissaria nõ veniũt fructus pcepti iudicio testatoris lz in indirecta veniẽt dũmõ extẽt tpe mortis eius cui facta est substõ.vt h est casus q forte nõ est alibi et scdm hoc dũ litera dicit cũ fructibus inuẽtis in hrditate dz intelligi.s. tpe mortis eius cui facta est substõ.lz Ang.h intelligebat de inuentis in hrditate tpe mortis militis testãtis ex eo qr illi q sunt pcepti p institutũ post mortẽ testõris ptinet ad ipm institutũ iure dñij.l.herẽni.ff.de vsur.nec debẽt tales ptinere ad substitutũ scdm eũ qr iste istitutus ex q̃ nõ est de restituẽdo grauatus non dz esse deterioris cõditõnis quã si esset institutus et de restituẽdo grauatus.q casu no tenet reddere fructus pceptos post mortẽ testatoris ipsius iudicio vt.l.in fideicõmissaria.pal.et p h etiã allegat qr si diceremus inspici tps mortis istituti hi fructus nõ pñt dici inuẽti in hereditate testãtis imo in hereditate instituti qñ adeundo desijt esse hereditas testãtis et effectũ est primoniũ heredis.l.sed si plures.§.ad subst.tutos.et.§.filio.ff.e.et.l.hereditas.j.de acqr. re.do.sed vt dixit Bar.et idẽ Bal. intellexerũt de fructibus inuẽtis tpe mortis instituti et istud vr veriu. Nec ob.rõ Ang.qr talis pot dici fructus inuẽtos in hrditate ipsius instituti qr miles ex suo priuilegio directo põt substituere puberi post aditã hereditatẽ l.miles etiã his.j.de test.mi.et.l.in testõ.C.de mi.test.et sic vr qd possit in bonis ab ipso milite pueñtis ex suo priuilegio facere heredẽ puberi sicut paganus põt facere heredẽ impuberi.fateor tñ qd miles põt aliquẽ instituere ad tps et aliũ post tps vt.l.miles ita.in pn.et.l.i fraudẽ.§.pe.j.de test.mi.et sic põt eligere viã quã vult. Ang.tñ hic voluit q etiã miles nõ possit puberi facere heredẽ post aditã hereditatẽ ne tollat libertatẽ testãdi.ar.l.stipulatio h mõ cõcepta.ff.de ver.ob.sed certe nõ est absonum qd in bonis ab ipso testatore pueñtis ex suo priuilegio possit facere talẽ hrdẽ nã in alijs remanebit sibi libertas testãdi.idẽ tñ q Ang. vr sensisse Bar.in.l.pcibus.q dixit q priuilegiũ militis inquãtũ põt directo substituere puberi fundat ex eo qr põt herede facere ad tps et aliũ post tps facere:lz secus in pagano.l.hereditas ex die.et.l.ei q.ad fi.ti.ff.ti.j.sed verius vr eẽ qd dixit q etiã vr sãtis fuisse hic de mẽte Bar.et Bal.ex quo etiã resultat notabilis differẽtia circa fructus.de q̃ pdixi. Nec ob.etiã q iste institutus nõ dz esse deterioris cõditionis quã si esset grauatus:qr h negatur nã magis fauẽdũ est substituto directo q etiã põt ppria autoritate accipere bona quã substituto p fideicõmissum.iõ nimirũ si pinguius ius hz in fructibus substitutus directo quã substitutus p fideicõmissum.et attẽde circa istos fructus qd vr sensisse h

6 Bar.quod † grauatus p fideicõmissũ nõ tenet restituere fideicõmissario fructus inuẽtos in hereditate tpe mortis testantis. sed h reprobat Ang.qr illi fructus seu ipsorũ pretiũ debẽt restitui cũ cẽsẽant res hereditarie vt reliquũ primoniũ et ex eis põt supplerі legitima fm Ja.de but.in.l.iubemus.C.ad treb.qd sequitur etiã Ang.sed certe q dicit de supplẽda legitima in talibus fructibus nõ vr bñ dictũ qr illa dz eẽ ex substãtia rerũ principaliũ testatoris et sic nõ ex fructibus.l.scimus.§.repletionẽ.C. de inoffi.testa.et ibi etiã h sentit Bar.et clarius in.l.papinianus.§.si cõditioni.ff.de inoff.test.et p h etiã facit quod hr in.d.l.iubemus. C.ad trebel.nã de mẽte iuris est qd trebellianica nõ detrahatur de fructibus lz de rebus principalibus in ipsis filius multo fortius vr fuisse de mẽte iuris q ipsa legitima non detrahatur de ipsis fructibus.fateor tñ quod fructus inuẽti in hereditate et sic iã recollecti tpe mortis veniũt restituẽdi fideicõmissario vt dixit Ang. secus de illis q recolligunt post mortẽ testãtis:et hoc clarũ si fuerunt sati p heredẽ sed si fuissent sati p defunctũ esset magis dubiũ.tñ idẽ credo p.d.l.in fideicõmissaria.et h quo ad fideicõmissum vniuersale:sed in falcidia.an sati tẽpore mort s et postea pcepti debeant imputari in ipsam dic vt.l.in.l.falcidia placuit.j. ad le.fal.et no.gl.in.d.l.in fideicõmissa.non nego tñ qn tales fructus sati et postea pcepti lz nõ veniãt restituẽdi fideicõmissario vniuersali nisi pcepti essent post morã no debẽt imputari in quartã trebellianicã et de materia istorũ fructuũ dic vt i.d.l.fideicõmissaria.et in.l.iubemus.C.e.ti. ¶ In ea.glo.ibi.l.pcibus.lz ergo ista glo.relata ad tex.qd cõpendiosa facta a milite per verba directa trahit ad fideicõmissũ post pubertatẽ quãdo mater impuberis est in medio.et sic intelligit.l.precibus.secus quando fuit facta cõpendiosa per verba directa.secus qñ mater nõ est in medio et sic intelligit legẽ istã.et cum hoc intellectu cõcor.etiã gl. in.c.raynutius.extra de testa.et in.c.si pater.e.ti.li.vj.et cõiter doc. nemine discrepãte vsq ad tpa Bar. Bar.aũt quẽ secutus fuit

7 Bal.et Ang.reprehẽdit gl.dicẽs † qd vbi cõpẽdiosa facta est a milite p verba directa valet etiã post pubertatẽ iure directo lz mater sit in medio per istũ text.qui loquit indistincte et qr miles etiã puberi põt directo substituere.l.milites etiã his.j.de testa. mili.et in.l.in testamẽto.C.de mili.testa.et ad.l.precibus.respõdet qd ibi substitutio fuit facta p verbũ comune substituo.ideo ibi obliquat post pubertatẽ fauore matris qr illud verbũ velut cõe facilius trahi põt ad fideicõmissum quã vbũ directũ. Sed aduerte qr quidã libri i.d.l.pcibus.añ ver.nã nõ est.nõ habẽt vbũ substituit.et sic nõ reperit i multis libris et sic diuinare est intelligere q ibi fuerit facta p verbũ cõe et maxime cũ litera ibi potius innuat cõtrariũ dum dixit qd scdm heredẽ scripsit et pp hoc forte gl. ibi exẽplificauit.l.illã in cõpendiosa facta p verba directa. Alij aũt habẽt in litera verbũ substituit.et tũc pcedat respõsio Bar. verũ qr nõ videt haberi cõiter originaliter in tex.dictũ verbum substituit.forte põt defensari glo.p illũ text.cũ in dubio a gl. nõ sit recedendũ vt no. Jac.de bu.in.l.j.C.q pro sua iuris. Sed tũc insurgit dubiũ qd ponit ratio illius tex.quare obliquaret post pubertatem.gl.mag.ibi dicit qd ratio põt esse qr satis habuit.l. qd talis cõpendiosa matre existẽte in medio valeret vsq ad tpa pubertatis.facit l.nõ alleget.l.tutori.C.de neg.gest.et ideo dicit ibi gl.qd si facta esset puberi a milite cõpendiosa directa valeret iure directo etiã si mater sit in medio.lz ista ratio satis videt esse debilis qr ex quo psupponimus potestatẽ esse in milite substituẽdi directo etiã puberi etiã si mater sit in medio, et apparet de eius volũtate per vba plata videt qd deberet seruari ex quo in actu cõcurrit ptãs et volũtas.facit.l.j.j.de testa.mili.nec vr mirũ multum tñ põderandũ qd intra tpa pupillaris etatis valeat iure directo qr illud cõtingit ex iure cõi vt hic pbat et nõ ex aliquo priuilegio militis.et p cñs lex i nihilo parũ fauit militi et sic nõ vr bona ratio qd pp hoc qd valeat intra tpa pubertatis iure directo qd postea debeat obliquari cũ in nulla spẽalitate subuenerit lex militi.iõ hoc tenendo alia põt forte rõ assignari vcz qr si valeret iure directo post pubertatẽ mre existẽte i medio viderent cõcurrere duo specialia circa idẽ vcz qd substitutio cõpẽdiosa facta p verba directa licet a principio valuerit iure directo valeat etiam postea et valeat iure directo.nã in pagano post pubertatẽ nullo modo vz vt.j.tãgit in gl.et tñ in milite vz et valet iure directo. et pro hoc facit q no.in.l.j.C.de do.pmis.lz hec rõ nõ vr multũ tuta qr cõcluderet et si mater nõ esset in medio vcz q ẽt tũc deberet obliquari vt sic sit tñ vnũ spẽale vcz q valeat et nõ ex toto annulletur et valeat i vi fideicõmissi quo iure põt valere ẽt in pagano huius tñ cõtrariũ tenet gl.et doc. Jcẽ qr vbi vnũ speciale venit i cõsequẽtiã alterius tolerant duo spẽalia circa idẽ sicut et tolerant due fictiões circa idẽ qñ vna venit i cõsequẽtiã alterius vt i.§.si ab hostibus.isti.qui.mo.pa.po.sol.et no. Bar.i.l.si is qui.p emptore. in vl.q.j.de suc.sed hic vna vr venire in cõsequẽtiã alterius.nam eoipso q lex dicit qd miles põt puberi substituere directo surgit q si fiat substitutio p verba directa a milite ipsi puberi vel ẽt impuberi cõpẽdiose q talis substõ vz et cõfir iure directo put sonãt vba.vñ forte tertia rõ assignari põt vcz qr nõ reperit iure cautũ q miles possit substituere puberi directo matre existẽte i medio ad piudiciũ matris vt ipsam priuet legitima et in bonis ab ipso testatore collatis imo potius oppositũ p.d.l.pcibus.et p h facit qr priuilegiũ militi cõcessum dz itelligi cõcessũ sine iniuria alterius vt.l.i.pubert.ff.de admi.tu.et.l.nec auus.C.de emã.li.cũ si.nec ob. q p pupillarẽ excludit mr a legitima vt.l.pap.§.sed nec ipuberis.ff.de inof.test.et in.c.si pr.de testa.li.vj.qr ptãs substituẽdi pupillariter nõ est cõcessa in priuilegiũ lz de iure cõi cuilibet etiã nõ militi vt hic ptz.lz militi bñ est cõcessum in priuilegiũ qd possit puberi substituere directo.vt.d.l.in testato.C.de mili.test. fortius aũt et potẽtius est ius cõe quã priuilegiũ.vt.l.eius militis.§.militia missus.ff.de test.mili.et ideo nimirũ si satis habuit lex qd cõpendiosa facta a milite p verba directa matre existẽte in medio traheretur ad fideicõmissũ post pubertatẽ et no funditus euanesceret prout cõtingebat i pagano et scdm hoc vr qd si miles substitueret directo puberi matre existẽte i medio nõ valeret iure directo nec mater priuetur legitima sed valebit iure fideicõmissi lz glos. dixerit cõtrariũ in.d.l.precibus.in gl.mag.et cõiter cõtrariũ teneat et no.bñ hoc qr est cõsideratio noua et forte de iure vera. ¶ Jnquantu aũt habet in litera verbũ substituit que sit ratio quare obliquet post pubertatẽ ptz ex predictis.põt etiã alia specialis

8 ratio assignari tenẽdo qd † cõpendiosa facta a pagano per vbũ cõmune intra pupillarem etatẽ valeat iure directo et postea iure fideicõmissi de quo infra dicetur.nã põt dici qd ratio sit qr

miles in dubio nō vr̄ velle vti priuilegio sed iure cōi potius nisi
aliud appareat vt not.in.l.in testō.z.l.quāq̄.C.de mili.test. z iō
cū de iure cōi idē eēt in quolibet alio ſm dictā opi. nimirū si tūc
eodē modo in dubio interp̄tamur illā substitutionē factā a mi-
lite vt valeat infra pupillarē etatē iure directo postea iure fidei
cōmissi z ſm h̄ etiā si mater nō esset in medio idē esset dicendū
cū eadē sit ratio vtrobiq̄z:sed tenēdo quod substō facta a paga
no cōpēdiose p verbū cōe omni tēpore valere: iure fideicōmissi
prout.j.tz glo.tūc mirū vr̄ quare nō dicit idē in milite cū in du-
bio vt est dictū nō videat velle vti priuilegio,z istud nō tangūt
doc.tñ pōt dici qd vbi dispositio militis pōt valere iure directo
aliquo tpe verū est qd nō vr̄ velle vti p̄uilegio aliquo z sic intel
ligant dicte leges superius alle.secus qñ intelligēdo de iure cōi
nullo tpe valeret iure directo.z ideo tūc videt velle vti p̄uilegio
vt sic valeat potius iure directo z sic intelligat.d.l.p̄cibus.qua
re aūt post pubertatē obliquet ex quo cepit valere iure directo
9 pt colligere rōnē ex p̄dictis. ¶ † In ea.gl.ibi nō ꝯtinet in se ta-
citā pupillarē.no.gl.q̄ nō est alibi,decidētē qd vulgaris exp̄ssa
facta impuberi nō ꝯtinet tacitā pupillarē si mater est in medio
z hāc opinionē appropriarūt sibi vltramō.in.l.p̄cib⁹.sz gl.in.l.
p̄cib⁹.in ver.oino.z in gl.fi.z in.l.fi.C.de insti.z substi.sub ꝯdi.
fa.dicit qd tūc tacita pupillaris nō admittit ꝯ matrē z sic vult
qd bñ cōtineat:sed nō hz effectū ꝯ ipsam.z hec opi.cōiter tene-
tur q2 si nō cōtineret ab ipso principio tūc lz mr̄ postea morere
tur z decederet pupill⁹ post aditā hereditatē in pupillari etate
nō posset venire substitut⁹ ar.rl'e qd ab initio.j.de reg.iu.cui⁹ tñ
ꝯtrariū est verū vt p̄bat in.d.l.fi.C.de insti.z substi. Nec ob. si di-
cat ꝙ tacitū z expressum equiparant.vt.l.cū qd.š.si cer.pe. cuz
fi.z sic sicut expressa pupillaris excludit matrē sic deberet exclu
dere tacitā si cōtineret:q2 rñdeo qd tacitū z expressum nō equi-
parant qñ agit de excludēdo quē ab hereditate vt h̄ tāgit bar.
z facit.l.iij.§.si fili⁹.š.de libe.z posthu.vel ſm Bal.illud p̄cedit
qñ tacitū venit ex ꝯiecturis.vñ z tacita pupillaris de qua ꝯstat
ex cōiecturis excluderet matrē vt no.in.l.p̄cib⁹.in ver.oino.sec⁹
qñ est tacita p̄ueniēs mere ex p̄uisione legis vt est in casu p̄po-
sito vt ptz in.l.iā h̄ iure.š.eo. ¶ An aūt substitutio pupillaris
cōprehensa in breuiloqua dicat tacita vel exp̄ssa z sic an exclu-
10 dat matrē dic vt dictū fuit in.l.iā hoc iure. ¶ † Quid aūt de cō
prehēsa in cōpēdiosa an dicat tacita vel expressa gl.variauit in
l.precibus.q2 in gl.mag.dicit illā tacitā.sed in gl.fi. dicit eā ex-
pressam: sed cōcorda.q2 tacita est in specie z expressa in gñe de
quo hic p Bar. Itē nō ob.his q̄.š.dixi seu rōni quā feci cōtra
gl.qd hr̄ in.l.ij.§.si extraneū.š.eo. vbi a p̄ncipio substitutio nō
valuit vi pupillaris.z tñ postea tractu tpis valet: quia rñde qd
ibi ab ipso initio cōtinebat tm̄ pupillaris cū verba expresse hoc
importarēt.hic aūt verba expresse nō importabāt imo poti⁹ op
positū ex q̄ erat expressa vulgaris.z si dicas quare ex postfacto
valet vt pupillaris in.d.§.sed si extraneū.rñde vt colligi pōt ex
his q̄ ibi dicta fuerūt. ¶ In ea.gl.ibi vel qñcūq̄z decesserit not.
bene gl.que videt velle qd dicat substō compēdiosa qñ fit vsq̄z
ad.xxv.annū.aliter tñ sensit glos.š.l.p̄xi. de quo dic vt ibi dixi.
¶ Itē no.ex hac gl.q̄ equiparat istos duos modos substituē-
di vcz substituere vsq̄z ad.xxv.an.vel cū distributiuo qñcūq̄z de
cesserit.z sic vr̄ velle qd vtrobiq̄z vnica cēseat substō z nō gemia:
11 sz Ja.de are.fuit in opi. qd † qñ apponit distributiuū qñcūq̄z
nō cēseat vnica substō sz plures sicut si dixisset si decesserit i pu-
pillari etate vel postea q̄ casu certū est ꝙ p̄pter distictionē tēpo
rū cēsent p̄les substōnes vt no.gl.mag.ad fi.in.l.p̄cib⁹.z p̄ hac
opi.facit.l.sicut in annos.š.q.mo.vsufr.amit.sz h̄ opi.cōiter re
probat q2 dictio ista qñcūq̄z.nō videt facere q̄ min⁹ dispositio
sit vnica per id quod hr̄ in.l.stichū.§.stip'lo.j.de ver.ob.z sic re
prehendit Bar.Sed tamē illi tex.posset respōderi qd ibi loqui-
tur in cōtractibus nō autē in vltima voluntate inter que est dif
ferentia vt etiā patet ibi tamē re vera opi.Ja.nō vr̄ iure p̄bari
z maxime q2 si ex sui significato induceret geminationē dispo-
sitionis deberet illā inducere etiā in ꝯctibus cuius tñ cōtrariū
est verū vt patet in.d.§.stipulatio. Nec ob.d.l. sicut in annos.
q2 pōt dupliciter responderi.primo qd ibi illa dictio versat cir-
ca actum qui potest reiterari.facit quod hr̄ in.l.pe.š.de excu.tu.
z in.c.si delegatus.de offi.deleg.lib.vj. h̄ aūt versat circa actū
q̄ nō pōt reiterari q2 circa actū mentis z mortuus amplius mo
ri non pōt.Uel secundo ſm Bal. ibi repetitio semp est vnifor-
mis h̄ aūt eēt difformis q2.j.pupillarē etatē valeret iure directo
postea iure fideicōmissi z ideo melior videt opi. huius gl. quod
p distributiuū appositū nō dicat p hoc esse duplex substitutio
sed vnica. ¶ In ea.gl. ibi sed postea nulla est.tenet ergo gl. qd
cōpendiosa facta a pagano p verba directa lz valeat.j.pupilla
rē vt pupillaris:tamē post pubertatē est penitus nulla z sic nō
valebit iure directo nec iure fideicōmissi.z ista est cōis opi. glo.
vt ptz.š.l.p̄xi.z.š.eo.in.l.v̄bis.z.C.eo.in.l.p̄cib⁹.z in.§.q̄ rone
insti.e.z idē gl.iuris cano.i.c.Raynu.de testamētis.z.e.ti.si pr̄.
li.vj.z idē doc.oēs iuris canonici nemine discrepāte vsq̄z ad tps

Ioā.an.idē etiā doc.iuris ciuilis vt hic etiā tangit Bar.lz aliq
quos refert Cy.in.l.p̄cib⁹ senserint oppositū z hos secutus fuit
Io.an.in nouella.in.d.c.si pater.sup glo.absq̄z deductione cō-
cludēs qd post pubertatē valebit iure fideicōmissi.primo q2 ver
ba directa vident trahēda ad fideicōmissuz si nō p̄nt valere iu
re directo vt in.l.sceuola.ad treb.l.ex facto.in prin.e.ti.z.l. filius
fa.§.vt qs hr̄ dē. de le.j. Itē q2 volūtas testatoris de qua ꝯstat
seruāda est eo modo quo pōt.l. in cōditionib⁹ primū locū.j.de
cōdi.z demon.z q2 poti⁹ mēs quā v̄ba dz attēdi.l.cū virū.C.d
fideicō.z.l.qm̄ indignū.C.de test. Itē dicit p̄ hoc esse casum in
l.p̄cib⁹.q̄ scdm eū nō videt aliqd ponere spāle in milite ex eo q2
alś fuisset posita in ti.de mi.test.ar.l.imperatores.š. de in diem
adiec. Itē q2 litera ibi requirit qd fili⁹ fuerit in ptāte testātis ꝙ
nō esset necesse ex priuilegio militari.l.miles ita.§.exheredato.j.
de testa.mi. Itē si cōsideramus ibi pupillarē nō vr̄ specialitas
cum valeat iure cōi vt etiā hic ptz.Si v̄o bñ cōsideramus fidei-
cōmissariū inquātū post pubertatē valet iure fideicōmissi nō vr̄
etiā aliquid spāle cū etiā pagan⁹ posset post pubertatē p fidei-
cōmissum substituere.l.j.z p totū.j.ad treb.z vltimate p̄ ista pte
dicit esse casum in.c.si pater. de testa.li.vj. iūcto.c. Raynutius.
nā vt ptz in.d.c.si pr̄.cōpēdiosa facta a pagano vr̄ valere infra
pupillarē etatē iure directo vt ibi ptz. sz post pupillarē etatē vr̄
valere iure fideicōmissi.vt ptz in.c.Raynuti⁹. lz clare h̄ nō dica
tur in.c.si pr̄.dicit tñ qd si litera in.d.c.si pater.dixit dūmō ꝯue
niat verbis z p̄sonis dixisset dūmodo z q̄diu cōueniat verbis
z p̄sonis tūc p illud.c.fuisset h̄ clare decisuz. ¶ Bar.hic vltima
te cōcordat opi.q2 dicit gl.p̄cedere qñ facta est substitutio per
v̄ba directa ciuilia puta heres esto vel sit vel instituo.facit.l.ver
bis.š.e.secus si fiūt v̄ba directa nō ciuilia vt est verbū moriat
de q̄ in.d.c.si pater.z scdm eū forte idē voluit Io.an. sup.d. gl.
ad fi.dū distinxit iter verba directa directo.z verba directa nō
directo sed p interp̄tationē.Sz tu tene secure cū glo.j.per.l. ver-
12 bis ciuilib⁹.š.e.p quā vr̄ qd † etiā si substituat puberi p verba
directa a pagano qd illa sit penit⁹ frustratoria. p̄ quo facit etiā
qd infra dicet.ad idē etiā facit.l.in pupillari.z qd hr̄ i.§.extra-
neo.insti.eo. Itē pro hoc facit q2 testator nō pōt facere q̄ min⁹
leges habeāt locū in suo testō vt.l.nemo pōt.j.de leg.j.z sic vi-
det qd ex quo lex dicit qd pagan⁹ nō possit directo puberi sub
stituere qd si ꝯ faciat substitutio penit⁹ sit nulla.ar.l. nō dubiū.
C.de legi.z qd not.in regula crimē. de reg.iu.li.vj. z p̄ hoc etiā
facit q2 tūc obstare vr̄ testatori illa regula vulgata.qd nolui po
tui z ꝙ volui adimplere nequiui.facit.l.j.j.de iur.codi. z qd ha
bet in l.multū.C.si qs al.vel sibi.z in.c.cū sup.extra de off.dele.
Itē p̄ h̄ facit q2 vbi lex p̄hibet dispositionē directo' fieri nō va
leat etiā iure fideicōmissi.si cōtra legis p̄hibitionē testator facit
illā directā etiā si de fauore libertatis agat vt p̄bat exp̄sse in.l.
seruo.C.de test.ma.z in.l.si seruus legat⁹.§.si idē seruus.j.de le.
j.z in.l.cogi.§.sed z si seruo.j.ad treb.Si igit v̄ba directa in ma
teria libertatis cui iura tm̄ fauēt vt ptz in.§.fi.insti. de do. non
trahunt ad fideicōmissum vt ptz in dictis iuribus z est ex ēplū
qñ reliquit libertas directo seruo alieno multo min⁹ ergo tra-
hent in materia nr̄a z imputet sibi testator q ꝯtra legis p̄hibi-
tionē vsus est v̄bis directis.facit in ar.qd no.in.c.cū in cūctis.
in prin.extra de electio.nec hz obstare.l.sceuola.ad treb.q2 iter-
dū dispositioni q̄ fit directo lex quoq̄z ad sui essentiā nō resistit
sed p̄pter aliqd accidēs q2 dispositio sui natura bñ pōt valere
directo sed impedit valere p̄pter casum in q̄ fit z tūc bñ trahit
ad fideicōmissum.z sic loquit.d.l.sceuola. nā substō pupillaris
vel breuiloqua de qua ibi bene poterat fieri sui natura directa
etiam a pagano:sed p̄hibebat fieri casualiter ex eo q2 fiebat in
codicillis in quibus hereditas directo dari nō pōt vt in.l.here-
ditatē.C.de codicil. Interdū vero lex resistit dispositiōi directe
penitus etiā quo ad eius essentiā z p̄hibet illā regulariter fieri z
tūc talis dispositio nō trahit ad fideicōmissum vt ptz in.d.l.ser-
uo.z.d.§.si idē seruus. z ita loquit hic q2 puberi nullo casu pōt
pagan⁹ substituere directo etiā in testamēto.ideo nō trahitur
tunc ad fideicōmissum p̄pter maiorē resistētiā quā facit lex hoc
casu quā in precedēti. ¶ Itē nō ob.d.l.ex facto.ad trebel.cū si.
preal.q2 respōderi pōt in effectu eodē modo nam dispositio ibi
bñ poterat valere iure directo q2 ille quē rogabat testator vt fa
ceret sibi heredem titium poterat directo ipsum titium institue
re:sed tamen non fuit cōueniēs qd posset ad hoc necessitari per
dispositionē testatoris ne tolleret libera facultas testandi con-
tra.l.stipulatio hoc modo.j.de verbo.obli.ideo n mirū si saltez
necessitatur per fideicommissum restituere z sic dicta dispositio
in effectu trahitur ad obliquam. hic autē vt dixi id qd directo
disponebatur fieri nō poterat legē penitus resistere substātie z
13 essentie dispositionis. ¶ † Itē no obst.qd voluntas testatoris
dz seruari q2 verū est quādo est legitima z ei lex non resistit vt
d.l.cū questio.secus qñ lex ei resistit vt.d.l. nemo pōt. z.d.l. ser-
uo.cum si. ¶ Item no obstat qd etiam libertas relicta directo
videtur debere trahi ad fideicommissum si non pōt valere iure

directo

directo vt.l.generaliter.§.si qs seruo.ff.de fideicō.li. qr illud est spāle in casu illo ppter ius pignoris q habebat testator in ipso seruo vt ibi no.& in.d.l.seruo.& in.d.l.cogi.§.s3 & si seruo. ¶ Itē nō ob.d.l.pcib⁹.qr pōt dici primo q non facit ad ppositū put hr in litera.ibi verbum substituit.qr loqtur q̄stio qñ substitucio est facta p verbū cōe & nō qñ pverba directa. ¶ Itē si intelligatur qñ est facta per verba directa pt dici q hic fit spāle in milite qd ibi al's in pagano post pubertatē penitus esset nulla in milite nō erit penit⁹ nulla s3 valebit iure fideicōmissi matre existēte in medio & ipsa nō existēte valebit iure directovt ibi no.& pbat etiā in hac.l.si dicat ex quo illa lex ponit spāle l milite quare nō fuit posita in ti.de mili.testa.rñderi pōt qd l3 ponat aliqd spāle post tpa pubertatis tñ infra tpa pubertatis ponit ius cōe & ppter hoc illa lex fuit posita in ti.de impu. & ali. substi.& sic pt3 in hac.l.q̄ l3 ponat aliqd spāle in milite post tpa pubertatis tñ qr intra tpa pubertatis ponit ius cōe fuit apposita in h titulo in quo pncipalr tractat ius cōe regulare in materia substōnū l3 incidēter qñq3 aliqua spālia interserant.nec est absonū qd in vno ti.in quo aliqd pncipalr tractat interserat aliqd incidēter q sit de natura alterius ti.iuxta id qd no.in rubr.s.de pcu.& in rubr.s.mā. Ideo aūt reqsiuit lr̄a in.d.l.pcibus.q fili⁹ ipubes esset in ptāte militis qr al's nō traheret substitutio intra tpa pupillaris etatis ad oia bona filiū sed solū in pueta a patre.l.miles ita.§.exhrdato.ff.de test.mi. ¶ Itē l3 ibi pupillaris valeat iure cōi & fideicōmissaria possit fieri etiā pagano post pubertatē tñ ex quo substō fuit vnica & cōpēdiosa p verba directa vbi in pagano post pubertatē funditus esset nulla spāle est in milite qd mr̄e existēte in medio nō est fundit⁹ nulla s3 trahit ad fideicōmissum vt ibi pt3.& si mater nō esset in medio valeret oi tpe iure directo vt h pt3 & sic pt3 qd rōnes Jo.an.nō cōcludūt necessario illā.l.pcibus.ponere ius cōe. ¶ †Et ex predictis etiā vr̄ posse inferri qd si fiat substitutio cōpēdiosa a pagano puberi p verba directa qd illa sit funditus nulla.& h bñ facit.d.l.vbis ciuilibus q̄ indistincte dicit substōnē frustra fieri post.xiiij.ann.& ad dē.§.extraneo.insti.eo.& sic nō valebit tūc iure directo nec iure fideicōmissi ex quo testator illud non dixit.& h voluit gl.in.d.§. extraneo.& Jo.an.in.d.c.si pater.in nouella.aū glo.in ver.interdum directa dicit hāc esse cōem opi.legistarū.& cū illa trāsit ibi & etiā sequit gl.hic & ita decidit in addi.in v.extinguat.l3 postea in magna addi.sup gl.in ver.moreret. aliter videat sentire. & scdm h vr̄ qd gl.in.d.l.vbis ciuilib⁹ inquātū cōcludit q substitutio facta p vba directa si nō pōt valere iure directo ppter cōditionē psone eti⁹ cui fit trahet ad fideicōmissu3.nō bñ dicat de iure l3 cū ea trāseat Bar.& cōiter doc.& in hoc vr̄ meli⁹ dixisse gl.in.d.§.extraneo.que est illi 3ria.& hoc etiā pōt inferri quod si pater substituit filio ipuberi emācipato pupillariter p vba directa vel mater filio suo ipuberi qd tūc talis substitutio nō valebit iure directo qr nō pōt cū deficiat vnū de substātialib⁹ pupillaris ex quo fil⁹ nō est in ptāte substituētis.nec etiā valebit iure fideicōmissi ex q̄ testator hoc nō dixit vt pt3 ex pdictis:l3 Bar. in.d.l.vbis ciuilib⁹.& cōiter doc.velint dictā substōnē trahi ad fideicōmissum & idē dicat qñ fit extraneo ipuberi sed vr̄ qd nō bñ p predicta.& cōtra hoc vltimū etiā facit qr si aū fit substitutio extraneo ipuberi pupillaris valeret a principio iure fideicōmissi ergo l3 postea adaptaret illū loco filij nō deberet valere vt directa pupillaris cū substitutio fideicōmissaria nō trahat ad directā vt no.gl.in.d.l.vbis ciuilib⁹.& tñ 3a ū ipse voluit in.l.ij. §.sed si extraneū.s.eo.& hoc pōdera p intellectu illi⁹.§.nā scdm hoc vr̄ clarior intellect⁹ qd ibi post factā adoptionē possit substituere de quo ibi dixi. ¶ Itē aduerte qr q dixi cōpēdiosam factā impuberi a pagano p vba directa.post pubertatē funditus esse nullā pcedit nisi in testamēto fuisset facta adiecta clausula codicillaris si nō valet vel valebit qr tūc post pubertatē ppter vim clausule trahet ad fideicōmissu3 vt.s.dixi post Bal.& etiā in.d.l.vbis ciuilib⁹. ¶ Itē h vba qñ vnica fuit cōceptio nec distincta fuerūt tpa. si aūt fuissent distincta vt qr dixisset qñcūq3 decesserit in pupillari etate vel postea talis sit hr̄s tūc cēserent due substōnes vna pupillaris & alia cōpēdiosa post pubertatē. iō si tenerem⁹ opi.gl.i.l.vbis ciuilib⁹.q facta puberi trahat ad fideicōmissum h casu post pubertatē traheret ad fideicōmissu3 & h voluit gl.magna ad fi.in.l.pcib⁹.sed tenēdo glo.in.d.§.extraneū.nō esset vis an esset facta distinctio tēporū vel nō qñ eēt facta p vba directa. ¶ In ca.glo.ibi hr̄e locū fideicōmissaria.

15 ¶ †No.bñ ex gl.qd substō cōpēdiosa a pagano p vbū cōe sicut est vel bū substituo vt tetigi in.l.iā hoc iure.s.eo.& p Barr. hic circa fi.omni tpe & sic etiā intra pupillarē etatē valet iure fideicōmissi.& hāc opi.etiā sequit gl.in.l.precib⁹. ¶ Scda tñ fuit opi.qd intra tpa pupillaris etatis valeat iure directo postea iure fideicōmissi.Et hāc opi.tenet gl.in.§.qua ratione.insti.eo.in gl.magna ad fi.que gl.nō est al.bi. ¶ Tertia fuit opi. qd intra tēpora pupillaris etatis valeat iure directo postea funditus sit nulla.ar.l.in pupillaris.s.e.& .l.verb.s.& qr cum fuerit substitutio vnica & semel valuerit iure directo nō videtur qd debeat dimittere primordialē naturā.imo poti⁹ fundit⁹ annullari si illā sequi nō pōt per iura pallega.& hāc sequit Arch.in.c.si pater.de testamen.lib.vj.vt ibi refert Jo.an.super gl.in ver.absq3 deductione.sed prima opi.quā etiā sequitur gl.in.d.c.si pater. & in.c. Raynutius.sequit hic Bal.in.l.iam hoc iure.s.e.dicens ipsam esse cōem doc.& qd scd3 eā cōsulūt doc.& sic etiā sepe cōsuluit potissime qr verbū istud substituo relatū ad plura tēpora d3 illud determinare si pōt equalitate fraata sicut & qñ refert ad psonas vt.d.l.iā hoc iure.iūcta.l.vl̄ singulis in.l.se.ff.e.vbi de psonis arguitur ad tēp⁹.sed hic potest determinare equalitate seruata si omni tpe sit fideicōmissaria ergo &c.& p hoc etiā qr eadē res nō debet diuerso iure cēseri.l.eū q edes.ff.de vsuca.nec d3 fieri diuisio volūtatis.l.eū qui.§.pe.ff.de his qui.vt indi.Nec ob.scdm eū l.iij.§.qui fideicōmissariā.s.ti.j.qr ibi fit variatio qualitatis heredis de necessario in volūtariū.hic aūt fieret matatio volūtatis que in dubio nō presumit.ar.l.eum qui tacitū.s.de pba.ptērea ibi fuerūt dispositiones diuersorū testatorū hic vnica vni⁹ testatoris.Itē nō ob.l.pater seuerinā.§.cōditionū.ff.de cōdi.& demo. qr respōde dupliciter vt pt3 ex his q̄ hic no.& in.d.l.iā hoc iure. primo qd ibi fuit duplex dispositio.s.tutele & cure: hic vnica. s3 hoc nō multū placet qr ibi qrit de vnica cōditione qualiter d3 intelligi vt ibi pt3 ideo forte dedit scdam qd ibi impossibile erat verba vniformiter intelligi semp hic aūt poterāt verba vniformiter itelligi ad.c.si pater.de test.lib.vj.respōdet q vbi substitutio fuit facta p verba directa hic aūt fuit facta p vbū cōe. & hec opi.Bal.videret sustētabilis si nō esset illud.c.si pr̄. ppter rationes superi⁹ tactas.tñ ppter illud.c.male vr̄ posse sustineri pōderata ratione tex.nā ibi dixit qd semp in dubio substitutio interptāda est esse directa dūmodo hoc cōueniat psonis & vbis:s3 vbi substitutio facta est impuberi per vbū cōe clarū est qd ipsa3 esse directā intra tpa pupillaris etatis cōuenit psone ex quo talis erat cui fieri poterat pupillaris.cōuenit etiā & verbis.ex quo verbū est cōe aptū etiā ad directā substitutionē ergo i dubio d3 interpretari directa & sic infra tēpora pupillaris etatis d3 valere iure directo.& hāc opi.q̄ fuit scda in ordine tetigit Jo.an. in nouella sup dicta gl.absq3 deductiōe.& tenet etiā hoc Bar.qñ mater nō est in medio:secus dicit quādo mater est in medio qr tūc omni tēpore erit fideicōmissaria nisi ex piecturis appareat q voluerit eā esse directā & prosequit etiā hic ponēdo plures cōiecturas:sed certe etiā si mater sit i medio videt q debeat intra tēpora pupillaris valere vt pupillaris p casu3 dicti.c.si pater. nec videtur bona respōsio sua ad dictū.c.respōdet eīn qd ibi facta fuit per verbū directū hic aūt per verbū cōmune.nam hec sol. videt destrui per illū tex.inquātum in rōne sui nō ponderat an verbū sit directū vel cōmune.s3 simpliciter dicit qd d3 iudicari directa

16 in dubio dūmodo hoc cōuenire possit vbis & psonis. ¶ †Itē qr ibi est vbū moriat qd nō est directū ciuile vt etiā idē bar.attestatur.inter verba aūt directa nō ciuilia.i.verba cōmunia nō vr̄ fiēda differētia p ea que ipse idē no.i illa questiōe qñ diuerse persone substituunt & in ipsis psonis diuersorū diuersa vba ponūtur:& sic vr̄ cōcludēdū q etiā si mater sit in medio valeat iure directo intra tpa pupillaris etatis.& hoc etiā fuit de mēte Jo.an. in.d.c.si pater.sup gl.pāl.in nouella.& expresse sequit hic Ang. Nec obst.huic opi.si dicat q ex quo substitutio ē vnica & semel cepit valere iure directo vr̄ q postea post pubertatē fundit⁹ annullet ne cēseat diuerso iure:qr respōdet hic Bar.qd ex futuro euētu censebit semp fuisse vel pupillaris vel fideicōmissaria & sic vniformis semp scdm hoc erit eius intellect⁹ & ab ipso initio lex de hoc est certa all.l.cū quidā.§.q dicit.ff.de acqui.here.sed hec respōsio nō placet qr l3 lex possit esse certa de eo q est i rerū natura licet sit incertū apud nos:tamen nō pōt esse certa de eo q potest euenire vt pt3 ex his que habent in.d.§.q dicit.in.l.sed & si restituat.§.fi.s.de iudi.& l.antiq.s.si pars here.pe.in quib⁹ pt3 q l3 lex posset esse certa an vēter sit plen⁹ vel vacuus nō pōt esse certa q nascet vel cōcipiet & ideo videt aliter posse dici q l3 qñ substitutio est facta p verba directa nō debeat posse obliquari qr hoc repugnaret vbis.tñ nō est absonū q substitutio facta p verbū cōe relatū ad psonā cuius cōditio vit.at ex tpe obliquet post tēpora pubertatis sitū id non repugnet nature verborū: & cum conueniat cōditioni persone.facit in arg.l.plenū.§.& qd si.s.de vsu & habi.& pro ista parte bene facit.l.precib⁹.intelligēdo q ibi substitutio fuerit facta p verbu3 cōmune & nil speciale ponat in milite.Item pro hac parte facit.d.c.si pater.iūcto.c. raynutius.nam in.c.si pater.videt q valet intra pupillarē etatem vt pupillaris.in.c.Raynuti⁹.dicit qd postea valet vt fideicōmissaria.Tñ si velles euadere illa capitula posses dicere primū qd.c.si pater.nō pbat qr ibi nihil decidit de tēpore post pubertatē.& p hoc etiā facit qr ibi non dixit dūmodo & q̄diu.quo casu tūc bene decidisset arti.istu3 vt ibi attestat Jo.an.sed omisit illam dictionē q̄diu.Item qr si pōderas substitutionē factā de filio ad filiā & ecōtra illa fuit facta per verbu3 moriat.& sic

per verbũ directũ nõ ciuile si ponderas illã q̃ facta fuit de filiabus ad pauperes fuit facta p verbũ instituo. ꝛ sic per verbũ directũ ciuile: s3 in.c. Raynutius. fuit facta substitutio p ꝟbũ succedat, q̃d est ver. cõe vt hic tetigit Bar. circa fi. ꝛ sic nõ videtur bona cõiunctio dictoꝝ.c. cũ in diuersis casib⁹ loquant̃. nã alias etiã seq̃ret̃ ꝙ substitutio cõpẽdiosa facta a pagano p verba directa ciuilia ,put fuit ibi illa q̃ fuit facta de filiab⁹ ad pauperes post pubertatẽ deberet obligari. cuius tñ ꝯ̃riũ tenuit Bar. ꝛ et in effectu ipse Jo. an. dñ distinxit inter verba directa directo ꝛ ideo illud.c. nõ videt̃ ex toto ,pbare hãc opi. tñ ex quo facta est p verbũ cõe ꝛ ex rõne.c. si pater. intra tps pupillaris etatis iudicanda sit pupillaris ꝛ ex.c. Raynutius. ꝙ directo loquatur qñ est facta p ꝟbũ cõe post pubertatẽ iudicãda sit fideicõmissaria vr̃ posse hec opi. sustineri l3 re ꝟa alia verba fuerũt in.c. si pater ꝛ alia in.c. Raynu. posset dici ꝙ aliud eẽt de iure canonico aliõ de iure ciuili. tñ p̃cedẽs intellectus magis placeat q2 si p̃supponũt de iure canonico esse q̃d cõpẽdiosa facta a pagano p verbũ cõe infra pupillarẽ etatẽ valeat iure directo ꝛ postea iure fideicõmissi. idẽ d3 dici de iure ciuili q2 vbicũq3 sunt opi. de iure ciuili seruãda est opi. q̃ reperit̃ approbata per ius canonicum ꝛ seruari d3 etiã in foro ciuili ꝛ etiã in terris imperii p id quod no. in.c. p venerabilẽ. extra q fil. sint legi. ꝛ in.c. l3 ex suscepto. de foro cõp. ꝛ in.l. quãꝙ. C. ad le. fal. ꝛ tenẽdo istã opi. nõ h3 obstare

17 ꝙ dicit̃ q̃d † eadẽ res diuerso iure nõ d3 cẽseri ꝛ q̃d non d3 fieri diuisio volũtatis vt in legib⁹ sup̃ius all'. q2 illud verũ nisi aliud appareat ex mẽte disponẽtis exp̃sse vel tacite ,put apparere videt̃ in casu ,pposito ,ppter ꝟbũ cõe q̃d sui natura aptũ est ad directã ꝛ obliquã substitutionẽ ꝛ relatũ est ad p̃sonã cui⁹ cõditio ex tpe variat̃ ꝛ sic vr̃ quod iuxta varietatẽ aliter ꝛ aliter intelligat̃ ar.l. plenũ.§. equitij.ff̃. de vsu ꝛ habi. ꝛ.l. titia seio.§. vsuras. ff̃. de leg.ij. ꝛ.l. pater.§. cõditionũ ꝟba.ff. de condi. ꝛ demonstra. Itẽ nõ ob. q̃d verbũ relatũ ad plura tpa d3 vniformiter determinare sicut ꝛ qñ refert̃ ad p̃sonas vt.l. iã hoc iure.ff̃. eo. vel ad res. vt.l. si legatarius.§.j.ff̃. de leg.iij. q2 r̃nderi potest ꝙ aliud est qñ refert̃ ad p̃sonas q2 ibi possunt considerari plures effectus diuersis tẽporibus cõcurrẽtes. nã ibi põt vnus primo repudiare hereditatẽ ꝛ sic tractãdũ erit de vulgari. postea ipse idẽ decederet infra pupillarẽ etatẽ ꝛ sic tractandũ erit de pupillari sed qñ refert̃ ad vnã p̃sonã videt̃ de vnico tantũ effectu posse tractari cũ semel tantũ mori possit l3 mors possit contingere in pupillari etate vel postea. ꝛ hãc sol. sensit hic Bar. sed circa hanc so. diligẽter cõsiderandũ. nõ enim videt̃ bona q2 etiã qñ refertur ad vnã etatẽ vidẽtur posse considerari diuersi effectus quia poterit esse q̃d ipse primo repudiet. ꝛ ꝙ postea successiue moriatur in pupillari etate vel postea. ꝛ ideo videt̃ istud ꝯ̃riũ fortiter vrgere pro opi. hui⁹ gl. in tantũ q̃d si nõ emanasset.c. si pater. videretur fuisse tenẽda hec glo. ꝛ faciliter potuisset responderi ad ea que faciunt cõtra istã opi. nõ ad aliud ꝙ dicit̃ q̃d vbi apponit̃ verbũ q̃d põt verificari in pluribus tpibus verificatur sc̃dm q̃d declarat futurus euẽtus.l.iij. in prin.ff̃. de adi. lega. ꝛ.l. cõditio. in fi.ff̃. de condi. ꝛ demon. põt dici quod ibi semp determinat vniformiter ad quodcũq3 tps referat̃ hic esset secus. p̃terea ibi poterat referri ad p̃teritũ ꝛ futurũ. h̃ aũt ad futura tantũ et sic casus est diuersus. Itẽ ad illud q̃d dicit̃ ꝙ illd q̃d regit̃ ꝛ determinat̃ a tpe variari d3 sc̃dm varietatez tẽpoꝝ.l. p̃tia rerũ.§. nõnullos.ff̃. ad leg. fal. ꝛ.l. titia seio.§. vsuras. de leg.ij. Põt dici quod ibi nõ agit̃ de dispositiõe hoĩs in qua vna determinatio referatur ad plura: sed de dispositione legis q̃ regulat̃ a cã ꝛ ratione legis ꝛ illa cessante lex cessat vt.l. adigere.§. quãuis.ff̃. de

18 iu. pa. cũ si. ¶ † Itẽ ad illud ꝙ dicit̃ q̃d verbũ relatũ ad p̃sonã d3 intelligi ex q̃litate p̃sone vt.l. plenũ.§. equitij. ,pallega. posset dici ꝙ ibi semp intelligit̃ vniformiter.s. prout qualitas p̃sone suadet. ꝛ ideo si legat̃ vsus p̃sone semp recipit quatenus est sibi necessariũ l3 vno tẽpore plus indigeat q̃ñq3 quã alio. hic autez difformiter intelligeret̃. ꝛ ad.c. Raynu. potuisset dici q̃d inquãtum substitutio ibi fuit facta p verba directa non facit ad propositum. inquantũ aũt dicat̃ ꝙ fuit sibi facta p verbũ cõmune potuisset dici quod ibi sp̃ãle in milite ꝙ infra pupillarẽ etatem valet iure directo. tñ ꝯ̃ istã opi. videt̃ tex. in.d.c. si pater. attenta ratione ibi posita iuncto.d.c. Raynutius. ꝛ p hac opi. bñ facit d.l. precibus. inquãtũ intelligat̃ q̃d ibi fuerit facta per verbum cõmune ꝛ nil ponat sp̃ãle in milite. Põt etiã responderi ad rõnẽ predictã q̃ colligit̃ ex.d.l. iã hoc iure. ꝛ quã voluit sentire hic gl. q̃d aliud est qñ verbũ cõe refert̃ ad p̃sonas vt ibi. ꝛ aliud qñ refert̃ ad vnicã p̃sonã ꝛ plura tpa. vt apte ,pbat̃ in.d.c. si pater. in rõne sui. iuncto.c. Raynu. Et si dicas que potuit esse ratio diuersitatis. dic q̃d illa esse potuit q2 qñ refert̃ ad p̃sonas inequales: tũc quod dictũ verbũ faciat substõnẽ directã etiã post aditam hereditatem in personis eoꝝ nõ cõuenit ipsis personis ex quo altera ipsarum est cui nõ põt directo substitui post aditam hereditatẽ. que ratio cessat quando refertur ad vnicam personam: quia tunc conuenit personis ꝛ verbis substitutionẽ interpretari directã infra pupillarẽ etatem: ꝛ ideo sic in dubio interpretatur. ꝛ hec ratio satis videt̃ de mẽte.d.c. si pater. si bene ponderet̃. ¶ In ea. gl. ibi.l. sceuola. so. q̃d ibi loquat̃ qñ substitutio directa fuit facta a pagano in codicillis in q̃bus directo nõ potest dari hereditas.l. hereditatem. C. de codic. ita trahit̃ ad fideicõmissum. h̃ aũt substitutio fuit cõpẽdiosa facta p verba directa a milite qui potuit oĩ tpe iure directo substituere. ideo nimirum si oĩ tpe valeat iure directo. nã ꝛ etiã in codicillis potuisset miles facere substitutionẽ directã.l. militis codicillis.ff̃. de testamen. militis. ¶ In eadẽ gl. ibi.§. cõditionũ. so. q̃d ibi verba nõ poterãt omni tpe accipi ,p̃prie vbi accipiũtur eo modo quo possunt. hec aũt verba poterũt omni tpe accipi ,p̃prie ꝛ valere iure directo vt ,prime tetigi. ideo nimirũ si omni tpe accipiuntur cũ in dubio a ,pprio significato verboꝝ nõ sit recedendũ.l. non aliter.ff̃. de leg.iij. ꝛ sic d3 solui istud cõtrariũ inquantũ ob. huic legi inquantũ aũt ob.l. p̃cedẽ. sol. vt ibi dictũ fuit ꝛ etiã vt patere põt ex his q̃ supra tetigi. Itẽ posset dici ꝙ ibi verba apponũtur in cõditione q̃ d3 impleri eo modo quo põt. nã si diceret̃ ꝙ ,p parte vel in totũ nõ posset impleri nihilominus valeret dispositio reiecta ꝯditione velut impossibili.l.j. de cõdi. instit. ꝛ iõ melius est ꝙ impleat̃ eo modo quo põt. sed hic loquimur qñ apponit̃ verbũ aliq̃d in dispositione quo casu si dispõ solũ potest habere locũ in parte in illa valet. ꝛ sic nõ h3 obstare. ꝛ facit q̃d hr̃ in regula vtile. de reg. iur. lib.vj. ¶ Extra glo. tractauit hic Bar. materiã cõpẽdiose p quinq3 questiões principales. ꝛ multas accessorias. Prima fuit q̃d sit cõpendiosa. Sc̃da quare sic dicat̃. Tertia an sit species de p se ab aliis. Quarta q̃s sit eius effect⁹ in milite ꝛ pagano. Quinta qualiter finiatur. ¶ Circa primũ adde dũ dicit ꝙ cõpendiosa sub cõditiõe mortis vel ad plura tpa cõprehendit. adde ꝙ regulariter nõ adũcit̃ alia conditio q̃ñ mortis ꝛ sic adũcit̃ simul cũ cõditione mortis vt docet experiẽtia. facit q̃d hr̃ in.l. qui liberis. in prin.ff̃. eo. ¶ Circa tertiũ adde inquantũ dicit ꝙ si statutũ dicat ꝙ filia femina extãtibus masculis teneat̃ seruare oĩa disposita p patrẽ q̃d tunc vigore talis statuti pagan⁹ poterit filie substituere directo. nã istud nõ vr̃ tutũ q2 statutũ hoc nõ vr̃ dicere ꝛ vr̃ aliter posse verificari. nã põt filia seruare voluntatẽ testãtis totũ restituendo sicut ꝛ ille q coactus adiit vel quasi grauat⁹ est a milite.l.j.§. si is qui quadringẽta. ꝛ.l. nã q̃d.§. si.ff̃. ad treb. ideo melius fuisset exẽplũ si statutũ diceret ꝙ filia femina teneat̃ omnia seruare disposita p patrẽ ꝛ ꝙ possit eidẽ directo substituere post aditam hereditatẽ. ¶ Circa quartũ aduerte q2 in milite tres casus sunt considerãdi: q2 aut facta est cõpendiosa ab eo p verba directa aut p verba obliqua: aut p ꝟba cõia. ꝛ si p verba directa, tunc dic aut facta puberi aut ĩpuberi. ꝛ h̃ casu aut mater est ĩ medio aut nõ sc̃dm gl. Bar. tamẽ hoc casu istud nõ attendit: sed que sit verior opi. dixi sup glo. in sc̃da add. De effectu autẽ oblique facte a milite dixi sup glo. in prima addi. Si ꝟo est facta p verbũ cõe ab ipso milite si mater est in medio post pubertatẽ valet iure fideicõmissi infra pupillarem iure directo. sed si mater non esset in medio an valeret post pubertatẽ tunc iure fideicommissi videret̃ q̃d sic tenẽdo q̃d ita sit in pagano cu3 miles in dubio nõ videat̃ vti suo priuilegio vt.l. in testamẽto. de mi. test. S3 tenẽdo q̃d tũc valeat iure directo in milite post pubertatẽ matre nõ existẽte in medio potes dicere ꝙ miles nõ vr̃ velle vti priuilegio qñ dispositio valeret omni tpe iure directo al's sec⁹. ꝛ hec videt̃ esse cõis opi. gl. ꝛ doc. l3 nõ tãgãt ꝯ̃riũ p̃dictum. ¶ Circa paganũ similiter considera p̃dictos tres casus q2 aut facta fuit p verba directa aut p obliqua aut p cõia. ꝛ si p directa aut cu3 distinctione tẽpoꝝ vel cũ clausula codicillari. ꝛ tũc post pubertatẽ trahet̃ ad fideicõmissum fm̃ opi. cõem ꝛ fm̃ opi. Bald. sed tenẽdo q̃d dixit gl.i.iij. vel.iiij. addi. nõ est vis an sit facta distinctio tẽpoꝝ vel non. ꝛ p̃dicta ,pcedũt qñ substitutio facta fuit p verba directa ciuilia. si aũt facta fuisset p ꝟba directa nõ ciuilia: tũc vr̃ idẽ dicẽdũ ꝙ infra dicet̃ de cõibus seu qñ facta est p verbũ cõe substituo. q2 talia verba nõ multũ vident̃ differre a cõibus vt voluit hic Bar. ꝛ tetigi.ff̃. ꝛ Jo. an. in.d.c. si pater. in gl. sup ver. moreret̃. ꝛ in glo. sup ver. absq3 deductione. in nouella. iuxta fi. magne addi. Itẽ p̃dicta ꝟa qñ nõ est apposita dictio sine liberis. si aũt fuisset apposita tũc fm̃ glo. in.l. p̃cib⁹. ꝛ in glo. mag. omni tpe esset fideicõmissaria ex eo q2 sic de facto ꝛ d' iure cõsueuit fieri ꝛ q2 ꝟbũ sine liberis. magis vr̃ adaptari ad pubertatẽ quã ad pupillarẽ etatẽ cũ ĩpubes nõ possit habere liberos ꝛ sic nõ videat̃ posse dici ,p̃prie sine l. his decedere sicut d2 si fc̃tã esset impuberi cõpẽdiosa p ꝟba directa cũ tũc nullo tpe valeat iure directo sed iure fideicõmissi ita hoc casu omni tpe erit fideicõmissaria: sed hec opi. nõ placet ꝛ cõmuniter reprobatur non ob. prima ratio q2 falsa est cum etiã si dicta verba sint apposita infra pupillarẽ etatẽ valeat iure directo vt p3 in hac.l. ꝛ in.c. si pater. Item non obst. secunda ratio q2 illa concluderet si bene ponderet̃ ꝙ videat̃ facta substitutio solum post pubertatẽ ex quo tunc ,p̃prie solũ potest dici sine liberis. ꝛ sic infra pupillarẽ etatem

etatem nulla debebit censeri facta substitutio. cuius contrarium vult illa glo. An autem procedat qd substitutio facta puberi p verba directa valeat iure fideicommissi patet ex his que. s. dixi. qz glo. in. l. verbis. quam communiter sequūtur doc. tenet qd sic & cum illa ibi transiui. sed de iure videtur dicendum oppositum. & sic tenet glossa in. §. extraneo. insti. eod. & plene. s. dixi. Item non videtur verum qd ver. sine liberis. non adaptetur ad impuberem qz nullo iure cauetur imo potius oppositū vt ptz in hac l. & in. c. si pater. Nō ob. l. j. de suis & le. qz ibi loquitur de ver. intestatus. hic de ver. sine liberis. vnde sicut aliud videtur esse dicere sine testamento qd videtur congruere etiam pupillo & aliud intestatus qd nō vr̄ cōgruere proprie pupillo per id qd habet. generaliter. C. de insti. & substi. vbi inter predicta ponitur disiūctiua que consueuit apponi inter diuersa. l. hec verba ille aut ille. j. de verbo. significa. ita in proposito videtur qd ver. sine liberis. proprie congruat pupillo licet non verbum intestatus. vt ibi & facit qd no. in. l. cum antiquioribus. C. de iure deli. vel vt hic di-

19 xit Bar. † verbum intestatus secūdum communē vsum loquēdi vr̄ verificari etiā in pupillo. & sic dicit voluisse text. in. d. l. j. dū dixit sz vos p intestatis accipi oportet. sed certe illa verba hoc nō sonāt de necessitate qz possunt intelligi accipi oportet. s. quo ad illum titulum ponentem ius commune. facit qd habetur in simili in. l. si marit⁹ sit in magistratu. §. j. j. de adulte. & i. l. mercis. la. ij. j. de ꝟ. signi. & p hoc decidi pōt q̄stio si statuto caueṫ ꝙ mater excludaṫ a successione filij decedentis abintestato extātibus agnatis vsqz ad tertiū gradū. nā si decedat in pupillari etate cū statutū sit exorbitās a iure cōi & pprie stricte dz itelligi vr̄ ꝙ nō habeat locū in dicto casu. tn̄ Bar. consuluit contrariū in ꝯsilio qd incipit h̄ est copia cuiusdā statuti. mot⁹ fuit qz fz cōem vsum loquēdi videnṫ dicta ꝟba verificari in pupillo. ꝯstat aūt ꝙ etiā in statutis ꝟba debēt accipi fm cōem vsum loquēdi nō attēto p prio significato ꝟboꝝ p id qd habeṫ in. l. liberoꝝ. §. qd tn̄ cassi⁹ de le. ij. & p no. in. l. oēs populi. in materia interp̄tatiōis statutorū. qz ibi est dare habitū i genere lz nō deṫ in specie de qua querit vr̄ verificari verbū sonāt in priuatione. vn̄ lz inepte dicaṫ lapis est cec⁹. tn̄ nō inepte dz titi⁹ est cecus lz a natiuitate est cec⁹ sed certe quicqd dicat videreṫ dicendū ꝙ statutū p̄dictū nō habeat locū in dicto casu p rōnē supra tactā p̄mo loco. nec tex. ille dicit ꝙ fm cōem vsum loquēdi dicaṫ pupill⁹ itestat⁹ si bene aduertat & supra tetigi. fateor tn̄ ꝙ si pbareṫ qd sic esset cōis vsus loquēdi i loco put dz esse in partibus tuscie qd tūc haberet locū dictū statutū. Nō ob. ēt qd dicit de ceco qz aliud vr̄ in verbo intestatus. vt est exp̄ssum in. d. l. j. & forte etiā in ꝟ. secus. id pcedit poti⁹ ex cōi vsu loquēdi q̄ ex pprio significato. ¶ Et not. bene predicta qz q̄tidiana sunt & vidi de facto ꝯsilia plurima p & cōtra. & vidi ꝯsiliū do. Pe. de anch. & ēt Ant. de bu. cōsulentiū cū Bar. & multoꝝ alioꝝ. multi etiā alij vt dixi cōsuluerūt cōtrariū & hec opi. magis placet. p opi. tn̄ bar. multū facit qz ex vi regule iuris antiqui q̄ videṫ tradi in. d. l. j. de suis & le. in ꝟ. sed & his. videtur posse fieri extētio statuti ad casum ppositū de pupillo cū ex hoc videaṫ resultare quedā extēsio passiua q̄ hz locū ēt in statutis vt. l. si quis seruo. cū ibi no. C. de fur. sed pōt dici q̄ i. d. l. j. ponit regula in materia iuris cōis nō exorbitātis neqz penalis. & iō non videtur trahenda ad casum dicti statuti ꝙ est exorbitās & correctoriū. Item pro hoc etiam facit qz ratio dicti statuti videtur fuisse fauor agnatorū & sic videtur qd dicta ratio habeat locum etiam in pupillo decedente qd debeat verbum intestat⁹ prolatum in statuto large intelligi vt comprehendat etiam pupillū. arg. eius qd habetur in cle. vnica. extra de elec. saltem si rō p̄dicta sit expressa in statuto p ibi no. vnde an dicta opi. Bart. pcedat & aliquo casu possit saluari recurrendū esset ad ea q̄ plene dixi in. l. si vero. §. de viro. s. so. ma. Si aūt est facta per verba obliqua cōclude qd regulariter tūc valet iure fideicōmissi. dixit tn̄ hic Bar. multū singulariter si esset verū cū q̄ tn̄ trāsit Bal. et ang. & cōiter doc. qd si testator dixit volo ꝙ bōa mea denṫ & distribuanṫ iter paupes p fideicōmissarios meos ifrascriptos qd tūc ista substitutio erit directa qz subintelligiṫ ꝟbū accipiāt in ista substitutione qz videṫ p pri⁹ volu. sse ꝙ fideicōmissaria acci piāt bona ar. l. alio. cū ibi no. j. de ali. le. l. neqz. §. iterdū. j. de pecul. leg. & l. pculus. s. de vsufru. & bn̄ facit. l. titia seio. §. seia libertis. j. de leg. ij. lz nō alleget ꝟbū aūt accipiūt velut directū vel saltē cōe relatū ad vniuersitatē bonoꝝ trahiṫ ad istitutionē vt habeṫ in. l. his ꝟbis. s. ti. j. & §. si ꝟo nulla. i auṫ. de here. & fal. col. j. & pro hoc ēt allegat qz fideicōmissarij qn̄ nō est dat⁹ heres tenēt locū heredū iuxta ea que habentur in. c. cū tibi. per Inn. & alios extra de testa. & l. si quis ad declinandam. C. de epis. & cle. qd dicit procedere etiā si mater sit in medio. & idē dicit si dictū fuit ꝙ vēdanṫ bona & distribuanṫ inter pauperes per fideicommissarios quia illud ꝟbū per fideicōmissarios videtur in dubio referri etiam ad verbū vēdantur. ar. l. talis scriptura. de leg. j. sec⁹ dicit si dicat testator ꝙ bōa sua denṫ & distribuanṫ inter paupes & nō dicat p quē: qz tūc nō pōt subitelligi ꝟbū accipiat. qz eps

est tūc executor ēt si testator noluisset vt in auṫ. l. z. C. de epi. & cle.

20 posita sup. l. nulli. † Alteri aūt nō dz qs esse inuitus heres. & pro hoc etiā dicit quod si dixerit testator bona mea vendātur & preciū distribuatur inter pauperes quorū electio spectet ad fideicōmissarios meos vl̄ dicat qd vēdanṫ & p̄ciū distribuaṫ inter pauperes eligēdos p fideicōmissarios quo casu videṫ idē cū particīpiū resoluaṫ in relatiuū & verbū facit lz nō alleget qd no. glo. in cle. j. de preb. qd tūc cū id qd dz de fideicōmissarijs respiciat solū electionē & nō verbū denṫ & distribuanṫ ꝙ tūc substō erit fideicōmissaria. sed certe istud vltimū nō videṫ pcedere etiā supposito qd diceret verū in primo de quo tamē. j. diceṫ qz ex quo testator deputauit executores i testamēto vr̄ eos deputasse ḡnaliter ad executionē omniū contentoꝝ in eo. ar. l. de p̄cio. de publicia. & talis scriptura de leg. j. & l. iij. §. fili⁹. de lib. & posthu. & sic videṫ qd lz expresse solū attribuat electionē pauperū fideicōmissarijs & nō dicat expresse p quē debeant vēdi bona & dari precium tamen satis tacite videṫ dixisse qd per executores debeat fieri ex quo in testō dedit executores. Itē nō vr̄ verū qd primo loco dixit qd si testator dixit qd bona dētur pauperibus p suos cōmissarios qd tūc talis substitutio sit directa & nō fideicōmissaria inter q̄ est magnus effectus pter detractionē legitime q in vno casu habet locū & nō in alio filio decedente in pupillari etate vt in. d. c. si pater. & pter deductionē trebellianice q̄ scdz vnā opi. quā tz gl. in. c. si pater. detrahiṫ etiā de relictis ad pias causas licet Bar. cōtra in. l. marcellus. §. qd aūt. j. ad treb. nō eni videṫ dicta opi. vera quod sit directa propter regulā que habet qd substitutio facta p verba obliqua est fideicōmissaria & certū sit qd verbū denṫ sit obliquū qz sonat qd de manu alteri⁹ debeat ho-

21 noratus recipere. facit. l. fundi trebatiani. j. de vsu fr. le. † Itē qz nō videtur verū qd eo ipso qd quis grauaṫ de aliquo dādo alteri ꝙ illud videaṫ sibi relictū: alias nūquā posset habere locū illa regula qd nō potest grauari ille q nō est honoratus cōmodo pecuniario de quo in. l. ab eo. C. de fideic. & l. plane. el. ij. §. fi. cū seq. j. de leg. j. pro hoc etiā bene facit. l. hereditas ad statiū. & qd no. Bar. ibi. s. ti. j. Nec habēt obstare iura allegata p Bart. nō ob. primo. l. alio. & qd ibi no. de ali. le. qz est aduertēdū qd qn̄qz grauaṫ ille q nō est dat⁹ executor in testamēto. & tūc regulariter nō videṫ tenere grauamē si nō est honorat⁹. fallit in casib⁹ de quibus. j. diceṫ. qn̄qz grauaṫ ille q est dat⁹ executor in testamēto. et tūc videṫ in effectu grauat⁹ heres. sicut est qn̄ datus est tutor filio instituto in testamēto & grauaṫ tutor de aliquo dādo. nā videtur in effectu grauatus ipse fili⁹ institutus. l. peto. §. matre. j. de leg. ij. facit etiā optime qd habetur in. l. si seru⁹. §. q margaritā. j. de leg. j. & hoc casu qn̄ relinquiṫ ab executore si est relictum ad pias causas puta in alimēta vel pauperibus tūc pōt dici qd subintelligaṫ verbū accipiat ex eo qz executor p relictis ad pias causas pōt agere lz nō possit p alijs iuxta id qd habeṫ in. l. id qd pauperib⁹ & l. nulli. & l. si quis ad declinādā. C. de epi. & cle. & l. si quis titio. j. de leg. ij. & sic pōt intelligi qd habeṫ in. d. l. alio. et hoc satis videṫ fuisse de mēte gl. ibi si bene pondereṫ. & clarius de mēte bar. ibi. Itē nō ob. qd habeṫ in. d. l. deniqz. §. inter dum. qz interdū qs grauaṫ de eo qd alias cōsueuit oneratū tacite sequi in certo casu & tūc bene per tale grauamen videtur tacite relinqui id sup quo grauatur. & ita loquiṫ ibi qz loquiṫ quādo grauatur seruus cui relicta est libertas dare ex peculio aliqd heredi. nā peculiū tacite sequitur seruū cui daṫ libertas inter viuos iuxta. l. j. cū ibi no. C. de pecu. eius q li. me. & ideo nimirū si licet nō sequatur peculiū ipsum seruū qn̄ daṫ libertas in testamēto simpliciter. si tn̄ sequatur qn̄ grauatur seruus dare aliquid ex peculio. Itē nō ob. qd habeṫ in. l. pculus. s. de vsufr. qz hic loquitur quādo nulla p̄cedit dispositio super eo de quo qs grauatur. vbi aūt precedebat dispositio q̄ saltē secundū latā significationem cōprehendebat id de quo inducendo agebaṫ pter grauamen adiectū. nā ibi fuerat relictus vsufruct⁹ dom⁹ & cōstat interdū appellatiōe vsufruct⁹ dn̄iū cōtineri. l. don. i cōcubinā. §. spēs & qd ibi no. j. de dona. & sic sensit ibi gl. & etiā bar. in. l. cū tale. §. fi. j. de cond. & demon. Itē nō ob. qd habeṫ in. d. §. fi. vbi cōcludit Bart. ꝙ si testator dicat ex decē q̄ legaui seio volo qd ipse seius quinqz det titio. qd p hoc videnṫ. x. legata seio. qz pōt dici quod illud cōtingit propter verba enūciatiua expresse cōtinētia id de

22 quo inducendo queritur. ¶ † Et ex p̄dictis ptz qd si aliqs grauatur de aliquo dando qd sibi nō est exp̄sse relictū & dubitaṫ an teneat pōt sic cōcludi. Aut ille fuerat deputat⁹ executor in testamēto vl̄ tutor aut nō. & hoc scdo casu aut grauamē emanat sup eo qd alias cōsueuit certo casu sequi grauatū & tūc loquiṫ. §. iterdū. Aut nō ꝯsueuit seq grauatū & tūc aut pcedit dispositio aliq que saltē scdm latā significationē cōprehendit id de quo inducendo queritur propter grauamen. & loquitur. l. proculus: idem si precedant verba enūciatiua expresse cōtinētia id de quo inducendo queritur propter grauamen. & sic loquitur quod not. per Bar. in. l. cū tale. §. fi. & facit. l. ex hac scriptura. j. de dona. Si aūt nō pcedit talis dispositio vel enūciatio & sumus extra casus su-

ꝑpositos videt̄ qd tūc ꝓpter tale grauamē nō inducat̄ dispositio sed potius succedat regula.l.ab eo.z.d.l.plane.el.ij.i fi.de leg.j.Fallit qñ precedēs dispositio facta sup certa re duob⁹ mā tūc si grauat alter ipsoꝝ nouissime moriēs de ipsa re tertio restituenda videt̄ per hoc fideicōmissum reciprocū inter eos inductū: z iste est casus not.in.l.titia seio.§.seia libertis.ff.de le.ij.Nō ob.etiā p̄dictis.l.si ita stipulatio.ff.de oper.libert.qz ibi loquit̄ i cōtractu z est casus diuersus z est speciale ibi qd id qd apponitur in vi cōditionis videat̄ deductū dispositiue in stipulatiōe cōtra regulā.l.si qs sub cōditione.§.si qs omis.cau.testa.z h̄ p ratiōnē ibi positā in.d.l.si ita.Et sic ex predictis patet qd casu p̄dicto qñ testator instituit filiū impuberē z dixit qd bona sua dārent̄ pauperib⁹ per suos cōmissarios si filius decesserit sine liberis qd iudicāda est substō fideicōmissaria z videt̄ i effectu ipse filius grauatus z cōsequenter heredes eius ab itestato de dando z sic restituēdo bona pauperib⁹ z hoc casu executores testamēti tenēt locū pauperū z sic locū fideicōmissarioꝝ vniuersaliū cū pauperes cēseant̄ fideicōmissarij vniuersales: sz si pauperes fuissent instituti tūc executores tenēt locū ipsoꝝ z sic h̄dū directoꝝ z sic ꝓprie loquit̄.l.si qs ad declinādā.z ita etiā determinauit Bart.in.q.quā disputauit q incipit filiū adultū instituit: vbi aperte decidit ꝙ substō de qua.§.dixi est fideicōmissaria: z sic vr̄ fuisse sibi cōtrari⁹ cū in hac lege teneat oppositū miror tñ qd in illa disputatione nō facit mentionē de his q̄ hic dicit.sed certe nō mirandū qz ibi loquit̄ qñ facta est adulto hic pupillo. Aduerte tñ qd lz pauperes cēseant̄ fideicōmissarij vniuersales: z alias nō cōsueuerint trāsire actiones in fideicōmissariū vniuersalē nisi facta restōne.l.facta.z.l.restituta.ff.ad tre.th̄ h̄ fallit qñ fideicōmissum vniuersale est relictū ecclesie vel pauperib⁹: vt⁹ probat̄ in.l.si.cōiuncta gl.in ver.captiuoꝝ.C.de sac.san.ecclē.z sic videt̄ qd executores q tenēt locū pauperū cū relictū sit ad pias causas poterūt itētare actiones pro ipsis pauperibus etiā ante factā restitutionē.z hoc ēt tenet bar.in.d.q.z hec sufficiāt de isto arti.qñ cōpēdiosa fit a pagano per verba obliqua.

23 ¶ †Tertio casu qñ fit p ꝟbacōia ꝯclude qd si fit puberi vel alteri cui nō possit pupillariter substitui clarū qd valet omni tpe iure fideicōmissi.Si aūt fiat filio impuberi z in potestate tūc lz sint opi.illa videt̄ vera qd intra pupillarē etatē valeat vt pupillaris postea vt fideicōmissaria per ea q̄.§.dixi.z hoc clarū si mater nō est in medio: sec⁹ scdm Bar.si mater ē in medio qz tūc oī tpe erit fideicōmissaria fauore matris ar.l.q duos.de reb⁹ dub. nisi ex cōiecturis appareat qd voluerit substituere directo z ponit plura exēpla de cōiecturis.sz certe nō videt̄ verū qd valeat iure fideicōmissi etiā si mater sit in medio per.c.si pater.preal.z tenet hic Ang.z.§.plene dixi.Nec ob.l.q duos.qz alia ē ratio illius.l.vt ibi ptz ex no.per Bar.z aduerte qz inter alia exēpla de cōiecturis p̄dictis ponit exēplū si testator dixit qd volebat hereditatē suā totā z integrā ad substitutū ꝑuenire: vel dixit ꝙ volebat oia bona ad substitutū ꝑuenire.nā p h̄ scdm eū vr̄ voluisse directo substituere.sz hec duo exēpla nō placēt ang.h̄ qz scdm eū poti⁹ significāt ꝓhibitionē trebellianice i casu i q̄ locū haberet ꝙ substōne directā vt.l.nā qd.§.fi.cū seq.ff.ad treb.z.l. decē.ff.de fideicō.lib.Sz tu potes saluare h̄ exēpla: qz cū h̄ agamus de substitutiōe facta filio testatoris pupillo q nō pōt grauari in legitima oia restituerent̄ nec integre veniēt ad substitutū nisi esset pupillaris directa iuxta ea q̄ dicta fuerūt in.l.j.§.fi. §.e.z q̄ habent̄ in.l.ex trib⁹.z.l.qm in priorib⁹.C.de inoff.te.z hec vera qñ nō est facta distinctio tēpoꝝ si aūt esset facta tūc

24 clarū qd intra pupillarē etatē esset pupillaris.¶ †An aūt dictio qñcūqz operet̄ id qd distinctio tēpoꝝ dixi.§.Dixit tñ hic ang.qñ adiectū ē duplex distributiuū tēpoꝝ exēplū si dixit qñcūqz fili⁹ meus decesserit ipsa quaqz die talē substituo ꝙ tūc illō idē operabit̄ qd geminata dispositio p.l.plurib⁹.§.j.ff.de verb. ob.sz tu adde sup h̄ vidēdū esse qd ibi dixi.idē adde dictis bar. inquātū tāgit an cōpendiosa cōtineat vulgarē.nā dixit h̄ ang. qd si testator dixit si fili⁹ me⁹ decesserit i pupillari etate vl̄ post ea qd tūc sub pupillari exp̄ssa cōtinebit̄ vulgaris z si decedat filī⁹ ipubes viuo patre expirauit ēt vulgaris p.l.ꝙ si fili⁹.ꝯ capti. sec⁹ si simplr̄ dixisset si fili⁹ meus decesserit sine liberis talē substituo qz tūc habebit locū vulgaris impubere decedēte in vita patris: sed tu de hoc dic vt plene dixi.in.l.j.§.eo.in illo arti.an testamētū assumere poss.t vires a tacita vulgari.itē adde inquātū tāgit an substō facta per verbū cōe in certa re vel quātitate seu portione trahat̄ ad directā substōnē.nā cōclude clarius ꝙ ipse dicat qd si substō fit in certa re puta in fundo vel quātitate puta i.c.clarū ꝙ nō trahit̄ ad directā substōnē.facit.l.cogi.§.z gñaliter.ff.ad treb.z qd h̄r in.§.alio quoqz capl'm.in auf.vt cū de app.cogno.vbi ptz ꝙ necesse ē in filio reling iure instōnis.z h̄ ideo qz si alias reliquat̄ nō traheret̄ aliquo casu ad istitutionē relictū rei certe vl̄ quātitatis.Si ꝟo fit substitutio icerta portione tūc conclude qd aut fit i dimidia vel tertia bonoꝝ.z tūc dic qd nō trahit̄ ad istitutionē qz videt̄ facta in certa re.p.l.nō ampli⁹.§.fi.de leg.j.z.l.si quis seruū.§.fi.cū seq.ꝯ leg.ij.Si vero fit facta in dimidia vel tertia hereditatis est magis dubiū p no. i.d.l.si qs seruū.tñ idē sentit hic Bar.qd nō trahat̄ ad istitutū z credo ꝙ bene qñ iste sol⁹ est substitut⁹.si aūt duo fuissent substituti per verbū cōe vnus in dimidia bonoꝝ alter in alia dimidia vel vnus in dimidia h̄ditatis alter in alia dimidia z sic tota hereditas distributa inter eos tunc traheret̄ ad institutū qz videt̄ facta tali modo diuisio hereditatis p.l.filio.ff.de leg.j.cū seq.z qd no.glo.sing.in.l.quoties.z.l.filij.C.fa.her.sec⁹ vt dixi qñ vnicus est substitutus in dimidia tm̄.vel tertia.z sic nō ē distributa tota h̄ditas: nec ꝟbū cōe adiectū totalitati bonoꝝ p ea q̄ h̄ñr in.l.his verbis.§.titu.j.z.§.si vero nulla.in auf.de here.z falci.coll.j.z hec ratio magis placet quā illa.qd sentit hic Bar.nā dicit qd tūc non trahit̄ ad directā qz ꝟbū cōe adiectū certe rei vel portioni nō trahit̄ ad directā institutionē qñ ali⁹ ē vniuersaliter institutus ꝓut est hic qz est fili⁹ testatoris nō eñ placet hec rō qz per substitutū nō agit̄ qd fiat heres testatori sz pupillo cui pupillo nō reperit̄ alius vniuersalis heres dat⁹: z sic vr̄ qd attēta hac rōne dz trahi ad directā institutionē.facit qd ipsemet Bar.no.hic in scdā qōne principali qñ substitutio fit a pagano per verba obliqua z sic patet qd illa sola est rō qz licet verbū directū ciuile vt heres esto vel instituo adiectū certe rei vel quātitati vel portioni trahat̄ ad institutionē vniuersalē alio non instituto vniuersaliter.l.j.§.si ex fūdo.§.ti.j.z.l.coheredi.§.fi.ff.eo.tñ secus est in ver.relinquo.vel in verbo cōmuni substituo qz ista nō trahunt̄ ad istōnē directā nisi qñ adijciunt̄ totalitati bonoꝝ vl̄ qñ reperit̄ tota h̄ditas distributa p quotas vt patet ex not.in.d.l.his verbis.§.titu.j.z in.§.si vero nulla.i auf.de here.z fal.coll.j.z in.l.quoties.C.fa.her.facit ēt qd ifra dicet̄.¶ Itē adde dictis Bar.inquātū tangit questionē illā si testator instituit titiū z postea dixit z si ipse titi⁹ decesserit sine liberis aut filij ei⁹ sine filijs talē substituo an teneat dicta substitutio z an potuerunt grauari filij ipsius titij z supposito qd potuerūt grauari a quo videat̄ fideicōmissuz relictū nā clarū ē qd substitutio tenet recurre ad ea q̄ dixi.§.an z qñ nō honorat⁹ a testatore possit grauari q̄d ad scdm a quo videat̄ relictū fideicōmissum supposito qd potuerūt filij grauari cōclude qd i dubio videt̄ relictū ab ipso titio q expresse ē honorat⁹ ar.l.si seruus.§. qui margaritā cū ibi no.ff.de leg.j.z etiā hoc voluit bar.in.l.codicillis.in prin.ff.de vsufru.leg.itē adde dictis Bar.inquātū tāgit qñ in persona eiusdē qui substituitur ponit̄ duplex verbū puta qz dixit si filius meus decesserit sine liberis istituo z substituo titiū vel substituo z eū heredē facio.nā bar.h̄ recitat duas opi.finaliter concludit qd p hoc videat̄ data electio substituto vt possit venire iure directo vel iure fideicōmissi filio decedēte i pupillari etate ar.l.recusare.§.titius.ff.ad treb.nā ista opi.satis vr̄ p posse sustētari nec ob.si dicat̄ qd imo ꝟbū cōe substituo dz declarari p verbū directuz adiūctū z sic cēseri directa.ar.l.si seruus pluriū.§.fi.de leg.j.qz ibi loquit̄ qñ dictum verbum relatiuum est ad plura z in vno eoꝝ declaratus fuit eius intellect⁹ hic aūt ambo verba referunt̄ ad idē.nec reperiunt̄ aliter declarata.itē non obst.l.sed si adijciat̄.§.pro socio.vbi videt̄ qd qñ fit mētio de genere z specie simul genus declaret̄ z restringat̄ p speciē.vnde si fit societas de lucro z questu itelligat̄ facta de lucro ꝓueniente ex questu z nō de omni lucro qz r̄ñde qd illud ideo contingit qz si cōmuniter cōsueuit fieri societas de lucro ex questu prouenienti z nō de alijs.l.coiri.eo.ti.z no.Bar.in.d.l. sz si adijciatur.hic aūt loquimur in testamēto quo talia ꝟba cōsueuerunt multiplicari ad finez vt validius.z latius dispositio sortiatur effectū.facit in.l.testamētis.ff.de reg.iur.z per hoc patet idē dicendū si dixit si filius meus decesserit sine liberis volo bona mea deuenire ad titium iure substitutiōis z fideicōmissi. facit qd habetur.ff.ꝯ vsufru.leg.l.a titia.¶ Quid aūt si dixerit si filius meus decesserit sine liberis substituo titiū z valere volo substitutionē vulgariter z pupillariter z p fideicōmissuz vel dixit substituo titiū vulgariter pupillariter z per fideicōmissum ꝓut plurimū hodie apponūt notarij in testamētis Bar.hic dixit idē: sed mihi nō placet vnde puto qd poti⁹ videat̄ voluisse facere plures substitutiōes in diuersis casib⁹ vcz vulgarē i suo casu.s.in casu hereditatis nō agnite.z pupillarē in suo casu qñ fuerit heres z in pupillari etate decedit z fideicōmissariam in suo casu, in quo post pubertatē decedat ar.l.qd cōstitutū.ff.de testa.mili.z.l.ita aūt.in prin.cū ibi not.§.de admi.tut.z qd not. Bar.in.l.iiij.§.toties.ff.de dam.infe.z quod habetur in.c.idēnitatibus.§.pe.de ele.lib.vj.z in.l.fi.C.si sine cēsu vel reli.z hoc videtur etiā fuisse de mēte Cy.in.l.precib⁹ in materia cōpēdiose.itē adde inquantū tāgit qñ substituuntur diuersi z in persona ipsoꝝ diuersoꝝ diuersa verba ponunt̄ qs erit effect⁹ substitutionis.z qz cōfuse videt̄ loqui clari⁹ loquēdū cōclude tres casus.nā qñqz in p̄sona vni⁹ ponit̄ ꝟbū obliquū z i p̄sona alteri⁹ ponit̄ ꝟbū directū ciuile.interdū in p̄sona vni⁹ ponit̄ ꝟbū obliquū, z in p̄sona alteri⁹ ꝟbū cōe vel directū nō ciuile.Interduz in p̄sona

in psonā vni⁹ apponit̃ ꝟbū directū ciuile ⁊ in psona alteri⁹ verbū cōe vel directū nō ciuile. ¶ Prio casu clarū qđ substitutus p verbū directū ciuile capiet totū siue sit institut⁹ in re certa siue in quātitate siue in portione que simpl'r ex quo post mortē pupilli nullus est ei heres vniuersaliter institutus ar. l. j. §. si ex fundo. ff. ti. j. ⁊ l. coheredi. in fi. ꝟ. eo. ⁊ hoc siue vocat⁹ p verbū obliquū sit vocat⁹ ad certā rē siue ad certā portionē siue ad vniuersaꝫ hereditatē qꝛ illā capiet de manib⁹ substituti p verba directa cū verbū obliquū nō possit trahi ad instōnē directā. vt no. in l. verbis ff. eo. ¶ Scđo casu cōclude qđ si vocat⁹ p verbū obliquū est vocatus in re certa vel quātitate: ⁊ vocat⁹ per verbū cōe est substitutus simpl'r vl' i residuo qꝛ videt̃ adijci totalitati bonoꝝ ipsum verbū cōe. ar. l. ij. C. de here. insti. talis vocat⁹ p verbū cōe erit heres directo in totū: secus si vocat⁹ p verbū obliquū sit vocatus in dimidia bonoꝝ vel hereditatis. ⁊ vocat⁹ per verbū cōe substitutus fuit in alia dimidia vel in residuo: qꝛ tūc in effectu ꝟbū cōe adijcit̃ solū parti bonoꝝ ⁊ nō totalitati ideo veniet etiā per fideicōmissum ipse vocat⁹ p verbū cōe: ⁊ sic videbit̃ hereditas distributa iure fideicōmissi inter eos. ¶ Tertio casu si vocat⁹ per verbū directū ciuile sit vocat⁹ in certa re vel quātitate ⁊ vocat⁹ p verbū cōe sit substitut⁹ simpl'r vel in residuo. tūc qꝛ verbū cōe adijcit̃ totalitati bonoꝝ ipse erit heres vniuersalis directo ⁊ ali⁹ ex re certa. ar. no. in d. l. his verbis. ⁊ in d. §. si vero vocat⁹ p ꝟba directa fuerit vocat⁹ in dimidia bonoꝝ vel hereditatis. ⁊ vocatus p verbū cōe fuerit substitut⁹ in alia dimidia vel simpl'r vl' in residuo videbit̃ hereditas distributa p quotas ⁊ vocabit̃ qlibet iure directo. ar. eoꝝ q̄ hn̄r in d. l. quoties. p gl. ⁊ in d. l. filio. cū se. ff. de leg. j. si vero vocatus p verba directa sit vocat⁹ in vna re vl' quātitate ⁊ vocat⁹ p verbū cōe i alia re vel quātitate tūc vocat⁹ per verba directa capiet totū iure directo ex quo alias nō repit̃ vniuersalis heres dat⁹ pupillo. ⁊ idē videt̃ dicēdū si vocat⁹ per verba directa sit vocat⁹ in tertia bonoꝝ vel hereditatis ⁊ vocatus p verbū cōe sit vocat⁹ in alia tertia. nā ex quo nō est tota hereditas distributa reperit̃ verbū cōe adiectū certe portioni. ideo totū capiet iure directo vocat⁹ p ꝟba directa ⁊ vocat⁹ p ꝟba cōmunia videbit̃ vocat⁹ iure fideicōmissi ad portionē sibi assignatam. ⁊ hoc puto satis fuisse hic de mēte bart. licet ipse nō sic clare loquat̃.

25 ¶ † Ulterius est sciēdū q tractauit hic Bart. que dicantur verba directa. q̄ obliqua. ⁊ que cōia: ⁊ in effectu cōcludit illa dici directa que sonant qđ de manu propria quis accipiat ⁊ ꝓpria autoritate. facit qđ habet̃ in l. titia cū testamēto. §. j. ff. de leg. ij. ⁊ illa dicantur obliqua q̄ sonāt qđ de manu alterius quis accipiat, vt verbū detur ⁊ verbū restituat̃ ⁊ filia. facit. l. fundi trebatiani. cum ibi no. ff. de vsufr. leg. ⁊ qđ not. in l. si quis ita. ff. de vsufru. Cōia vero dicant̃ q̄ sunt apta nata ad vtrūq3 sensuꝫ vt

26 verbū substituo. de quo in l. iam hoc iure. ff. e. ¶ † Concludit et quod directoꝝ qdā sunt directa ciuilia vt heres esto ⁊ instituo quedā directa nō ciuilia vt verbū moriat̃ ⁊ verbū accrescat. Reliqua aūt alia q̄ nō sint obliqua seu nō sonēt q de manu alteri⁹ quis accipiat dicit esse cōia. ⁊ ꝓsequit̃ hic de multis ⁊ etiā ponit quare verbū istituo est magis directū quā verbū substituo. Adde primo qꝛ dixit Bal. vt refert hic Ang. q de ꝟbo moriat̃ nō reperitur alibi quā in c. si pater. de testa. lib. vj. sed ipse dicit ⁊ bene qđ etiā reperit̃ in auť. de inces. nup. §. fi. coll' iij. vbi litera dicit qđ pater morit̃ filijs legitimis. ⁊ vr̃ etiā hic velle ang. q istō verbum moriat̃, sit ꝟbū dubiū ⁊ ꝯsequent̃ quodāmodo cōe ⁊ iudicandū sit directū vel obliquū fm subiectā materiā. pro hoc alle. qꝛ tex. in c. si pater. dixit qđ substō ibi in dubio directa est cēsenda cū possit id cōuenire verbis ⁊ psonis. tū gl. ibi in vers. moriet̃ vr̃ sentire q in dubio sonat in directā. ⁊ ibi sup gl. q incipit ad locū. ponit Jo. an. in nouella de hac materia verboꝝ dictoꝝ obliquoꝝ ⁊ coniunctoꝝ tū qꝛ directū nō ciuile nō multū videt̃ differre a directo ciuili est in hoc standū vt tetigit Bar. i. q. illa qn̄ in personis diuersoꝝ diuersa verba ponuntur vt supra tetigi. ¶ Itē etiā adde qđ ꝟbū accipiat vel capiat videt̃ etiā posse dici directū nō ciuile vt hic sensit Bar. in ij. q. principali qn̄ substitutio ē facta a pagano p verba obliq̄. de aliquib⁹ etiā alijs verbis de quib⁹ pōt dubitari vltra illa q̄ tetigit hic bar. tetigit ange. vc3 de ꝟbo detrahat. de quo in l. liber. ff. de ali. lega. ⁊ in l. ij. in prin. C. qn̄ ⁊ qui. quar. pars de. Itē de ꝟbo regrediat̃. de quo in l. si patri. C. de vsufru. Itē de verbo labat̃. de quo. i. l. j. C. de impo. lucra. descri. lib. x. ⁊ ibi ēt de verbo deferat̃. Itē de verbo redigat̃. de quo in l. j. de vē. rerū fi. cū priua. li. x. Item de ver. potiatur. de quo i. l. l3. C. de pactis. Itē de verbo sequat̃ de quo in l. j. in gl. mag. ff. de dōa. ⁊ dicit oia p̄dicta posse dici cōmunia vt

27 patere potest ex dictis iurib⁹. ¶ † Ultimo in hac materia potes ponderare sex vel septē regulas. prima est ista quod substitutio obliqua nō conuertitur in directam. de quo per glo. in l. verbis ciuilibus. Fallit in casu singu. l. neq3 enim. §. fi. cuꝫ se. ff. de testa. mili. Fallit secundo quādo testatoꝛ ipsam obliquam quam fecerat in codicillis conuertit in directam in testamento post

28 ea facto. l. querebatur. ff. de testamen. militis. ¶ † Secūda regula est qđ substitutio directa cōuertitur in obliquā. vt probatur in d. c. si pater. ⁊ in l. sceuola. ff. ad treb. ⁊ l. ex facto. eo. ti. ⁊ no. i. l. ꝟbis ciuilib⁹. ff. e. ⁊ ex hoc collige regulā eē q regulariter substitutio directa nō ꝯuertit̃ in obliquā. vt vr̃ posse colligi ex mēte illi⁹. c. si pr̄. qn̄ aūt cōuertat̃ i obliquā cōclude q si a pncipio potuit valere iure directo ⁊ est vnica substitutio vt qꝛ facta est sub vnica cōceptiōe ꝟboꝝ ⁊ facta est per ꝟba directa ciuilia nō obliquat̃. vt. l. verbis ciuilibus. ⁊ in l. in pupillari. fallit tū in milite matre existēte i medio. vt. l. pcib⁹. fm vnū intellectū. secus qn̄ substitutio a principio nō posset valere iure directo: qꝛ tūc bene obliquat̃. ⁊ hoc clarū si non pōt valere iure directo ꝓpter defectū solēnitatis. vt qꝛ facta est in codicillis. vt i. l. sceuola. Idē fm gl. in l. verbis. quā cōiter sequūtur doc. si aliter nō posset valere iure directo forte ꝓpter cōditionē persone cui fit. puta qꝛ extrane⁹ vel qꝛ nō est i potestate vel qꝛ erat pubes. hoc tū vltimū limitat Ang. pcedere nisi qs esset substitut⁹ puberi sub cōditione si decesserit in pupillari etate. qꝛ tunc substitutio p̄dicta reperitur facta sub ꝯditiōe impossibili. ideo esset nulla si testatoꝛ eā putasset possibilē de quo dixi in l. in pupillari. ⁊ in l. ꝟbis. ff. e. Adde qđ l3 hec sit cōis opi. qđ vbi nō pōt valere iure directo a pncipio ꝓpter conditionē psone qđ tunc obliquat̃. tū contrariū sensit gl. in §. extraneo. institu. e. ⁊ Jo. an. i nouella i. c. si pater. sup tex. in verbo directo. ⁊ istud videt̃ verius de iure vt. ff. plene tetigi. Si aūt esset facta sub duplici cōceptiōe seu sub distinctione tēporū vel si esset facta p ꝟba directa nō ciuilia vel p ꝟba cōia an possit obliquari l3 a principio valuerit iure directo plene dixi sup gl. in

29 pe. ¶ † Tertia regula est qđ vna substitutio directa cōuertitur in aliam directam puta pupillaris in militarem vt in hac lege.

30 ¶ † Quarta regula qđ directa dubia ꝯuertitur seu interp̄tatur in dubio in directā. exēplū si dico titi⁹ ploti⁹ heres esto. ⁊ ploti⁹ sit fili⁹ me⁹ impubes istitut⁹. nā dubiū est an volueris substituere pupillariter ideo si nō possuꝫ hec substitutio q̄ sonat i directā pupillarē ꝯuertit̃ in directā vulgarē. l. fi. C. de here. isti. ⁊ de hoc

31 per glo. in d. l. ꝟbis ciuilib⁹. ¶ † Quīta regula est qđ post aditā hereditatē nō pōt qs substituere directo. fallit i milite. l. in testamēto. C. de testa. mili. ⁊ ratio hui⁹ regule est fm Ang. qꝛ postq̄ quis semel fuit heres nō pōt ex facto testatoris desinere eē heres l. eū q soluēdo. ad fi. ff. ti. j. fallit si est miles vt. l. miles ita. ff. de tes. mili. ⁊ hāc rōnē etiā sensit bu. in l. p̄cib⁹. in materia ꝯpēdiose. tamē vt ptz ex his q̄ dixi sup glo. in pria addi. Alia ratio videt̃ ēt esse. s. qꝛ quis nō pōt alteri facere heredē directo. facit qđ dicā in sequēti regula nisi forte sit miles. vt hic ⁊ d. l. i testamēto. ⁊ l. mi

32 lites etiā his. ff. de test. mili. ¶ † Sexta regula ē q nemo alteri pōt facere testm̄ ne sibi impediat liberā testamēti factionē. ꝯtra. l. stipulatio hoc mō. ff. de ꝟ. ob. Fallit in duob⁹ casib⁹. prim⁹ est qn̄ quis substituit filio impuberi vel alicui de liberis in ptāte existēti ⁊ in pupillari etate ⁊ nō recasuro in alteri⁹ ptāte cōcurrētib⁹ alijs q̄ no. in l. ij. ff. e. Scđo fallit si substituit̃ exēplarie descēdentib⁹ nr̄is furiosis vel mētecaptis. iuxta. l. humanitatis. C. e. de q̄ dicet̃ in l. ex facto. ff. e. al's pcedit hec regula quā dicit ang. pcedere siue testatoꝛ sit miles siue pagan⁹ ⁊ i milite dicit hic esse casum. ⁊ assignat etiā rationē qꝛ priuilegia militū nō sunt etiā trahenda ad alienā iniuriā. l. impuberi. ff. de admi. tu. sed hoc dictū nō placet qꝛ est cōtra hāc legē secūdū verū intellectū quē sequit̃ Bar. ⁊ Bal. ⁊ dixi super gl. in prima addi. ⁊ satis etiā pbat̃ in l. in testamēto. p̄alle. nec ob. ratio p̄alle. qꝛ nō poterit miles facere heredē ei cui substituit directo, nisi in bonis a se puentis. ⁊ sic in alijs remanebit libera facultas testandi. facit. l. miles ita. §. exheredato. ff. de test. mili. ¶ Et ex p̄dictis patere pōt an ⁊ quādo illa regula sit vera qua dꝛ substō q̄ valuit semel iure directo non obliquat̃. ⁊ similiter illa q substitutio q̄ a principio nō valuit iure directo obliquat̃ ⁊ valet iure fideicōmissi. ⁊ ex p̄dictis sit expedita hec materia in qua vt hic dt ang. sunt multa dubia q̄ egerent decisione cesarea ꝓpter magnā varietatē opi. de qbus dixi ff. Multa tū dubia tollunt̃ ꝓpter clausulā codicillare q̄ quotidie apponit̃ in testamētis fm opi. Bald. valde no. ⁊ singularē. de qua dixi. ff. in l. verbis ciuilibus. ⁊ hec sufficiant loco repetitionis huius legis.

Substitui. Etiā nascitur⁹ pt substitui. h. d. ¶ Nota qđ psona incerta pōt substitui dūmōveniat certificāda ex futuro euētu. al's esset lec⁹. ⁊ hoc mō pfit solui ꝯtraria hic signata i gl. facit qđ no. ff. e. in l. si pater filiū. in gl. fi. ¶ In gl. j. in fi. solue vt dixi in no. ⁊ aduerte qꝛ aliq hn̄t de re. du. l. quta. ⁊ illa bene facit cōtra ⁊ solui d3 vt. ff. Alij habēt de rebus dub. l. ij. ⁊ illa potius cōcoꝛ. vt hic tetigit Ja. de bel. ⁊ patet. d. l. ij.

Summarium.

1 Jus patris potius q̄ filij debet inspici ad cōsiderandā qualitatem heredi.
2 Vendere partem suam quare quis cogatur.
3 Oblatio realis an sufficiat ⁊ an verbalis. ⁊ nu. 4.

SI seruus. Si seru⁹ cõis cũ libertate substituitur ĩpuberi erit necessari⁹ si a patre fuerit redẽpt⁹. sec⁹ si a filio. si aũt a neutro fuerit redẽptus, poterit seruus p̃ciũ partis socio offerre vt libertatẽ ⁊ hr̃ditatẽ ex substitutione adipiscatur. h. d.

1 ¶ † No. qd quo ad qualitatẽ heredi cõsiderãdã inspicit̃ poti⁹ ius patris q̃ filij. 2 ¶ † Itẽ no. qd fauore libertatis ⁊ pupillaris substitutionis cogit̃ qs etiã scd̃m hec tp̃a vẽdere partẽ suã quã hz in seruo hodie vero tene qd habetur i. l. j. ⁊ ij. C. de seruo cõi ma. de quo etiã hic tãgit glo. ¶ In glo. offerẽs. ibi vel dic hec scd̃a approbat̃ hic p bar. ⁊ sic hec lex dz suppleri p illã. bal. hic 3 † videt̃ velle qd sufficit oblatio realis offerẽdo pecuniã ĩ sacculo nõ verbalis. all'. l. iij. ⁊ l. seru⁹ si heredi. ad fi. §. de statu lib. ⁊ qd no. bar. i. l. pretor ait. §. si qs parat⁹. j. de oper. no. nun. ⁊ in. l. q decẽ. j. de sol. Tu adde ẽt qd ipse idẽ no. i. l. acceptã. C. de vsur. ⁊ in. l. fi. de distrac. pig. ⁊ qd no. glo. in. c. cupiẽtes. §. si vero. i p̃. cõtempserint. de ele. li. vj. ⁊ qd habet̃ in. l. fi. §. j. j. quo⁊ lega. ⁊ q̃ dixi in. l. si mora. so. ma. Potes tñ sic cõcludere qd oblatio verbalis regulariter nõ sufficit, vt no. i. d. §. si qs parat⁹. fallit i duobus casib⁹. prim⁹ qñ offert̃ res q̃ nõ põt realiter in absentia offerri vt est res immobilis. Fallit scd̃o qñ fit oblatio ad finẽ ipediẽdi venditionẽ fiendã per creditorẽ de pignore per. l. fund⁹ qui. de rescin. vẽ. ⁊ l. si residuũ. cũ ibi no. C. de distra. pig. ⁊ not. Bar. i. d. l. fi. C. de distra. pig. ⁊ i. d. l. acceptã. Extra istos casus non sufficit oblatio verbalis: remediũ tñ cõtra talẽ oblationez verbalẽ est qd ecõtra creditor dicat separatuz recipere ⁊ sic det verba p verbis. vt no. Bar. in. d. l. fi. ⁊ facit qd habet̃. xiij. q. j. §. is ita. in fi. §. 4 ¶ † Si aũt querit̃ an eo casu quo fit oblatio realis illa sufficiat an p̃o requirat̃ ɔsignatio ⁊ depositio. ɔclude qd si fit ad actionẽ cõsequẽdã nõ sufficit sola oblatio vt patet in secũda solutione. qd videt̃ regulariter p̃cedere vt no. Barto. in. d. l. acceptã. idẽ si fiat ad finẽ cõsequẽdi plenã liberationẽ ẽt nõ secuto interitu vt. d. l. acceptã. ⁊ l. obsignationẽ. C. de solu. idem si fiat quo ad impediẽdũ cursum vsurarũ iã inceptarũ. l. si parte. C. de vsuris. secus si fiat ad finem impediendi morã contrahi vel ipsam purgandi: q⁊ tũc sufficit sola oblatio realis. vt. l. q decẽ. de solu. ⁊ l. si seruũ. §. nunc videamus. ⁊ §. sequit̃. de verb. obli. An autẽ quo ad actionẽ pignoratitiam consequendã sufficiat oblatio realis. cõclude qd sic si facta sit in iudicio per. l. si rem. §. fi. de pigno. act. ⁊ facit quod no. in. d. l. si residuũ. ⁊ i. d. l. fi. si autem extra iudicium fiat oblatio non sufficit vt no. p bar. in. d. l. fi. ¶ An autẽ teneatur quis offerre cõclude qd quo ad effect⁹ predictos tenetur offerre alias autẽ nõ tenetur. d. l. fi. §. j. quorũ lega. ⁊ no. gloss. in. d. c. cupiẽtes i. §. si vero. An aũt sufficiat eo casu quo requiritur oblatio realis offerre pecuniã in sacculo. Bal. hic sensit qd sic. ⁊ idẽ Bar. in. l. acceptam. ⁊ glo. i. §. fi. in auť. vt exact. instan. dotis. coll'. vij. sed certe illud videt̃ verum si prius fuerit numerata coram testibus. ⁊ not. Barto. i. l. cum seruus. de cõdi. ⁊ demon. nisi sustinendo illam gloss. dicas imputandum cerditori non volenti recipere actualiter oblatũ ⁊ an etiã cadat consignatio ⁊ depositio in equo ⁊ similib⁹ dic vt in. d. l. si mora. ⁊ per gl. ⁊ Bar. in. d. l. acceptam.

Summarium.

1 Dies mortis legatarij insertus in substitutione ipsaz nõ suspendit.
2 Libertas directo non datur seruo alieno.

SI titio. Si seruus substituitur impuberi cuz libertate õrogat̃ legato facto alteri de eodem seruo etiaz si post mortem legatarij fuerit substitutus. hoc dicit. No. hic casum cõtra gloss. i. l. si quis eum. in prin. in gloss. in ver. adempto. §. eo. nam illa gloss. videtur dicere contra tex. istum in fi. in quãtũ vult quod vbi datur libertas seruo sub conditione statim videatur reuocatũ legatum factum de eodem seruo alteri. 1 ¶ † Itẽ not. in. l. se. coniũcta glo. quod dies mortis legatarij insertus in substitutiõe nõ videtur suspendere ipsam substitutionẽ. ⁊ sic facit secũdũ bal. ad questionem illam si testator reliquit vxori vsumfructũ i vita ⁊ post mortem vxoris istituit titium quod non intelligitur suspensa substantia institutiõnis post mortẽ vxoris: sed sola fructuũ perceptio. ⁊ sic statĩ fit hr̃s quo ad nudã p̃prietatẽ. ⁊ hoc dicit satis videri esse cõueniens v̄bis ⁊ menti testantis. ⁊ ideo nimirũ si institutus poterit adire in vita. s⁊ certe iste text. loquit̃ alio casu in quo est diuersa ratio vt patebit in glo. nec videt̃ verũ q̃ hec expositio cõueniat verbis ex quo titius simplr̃ est istitutus post mortẽ ⁊ sic videt̃ fuisse institut⁹ ẽt in p̃prietate post mortẽ ¶ No. tñ hanc interpretationẽ de qua ẽt tetigit ipse in. l. hereditas ex die. §. de here. insti. ⁊ ẽt tetigit de ista qõne in. l. filius a patre. in pri. §. de lib. ⁊ post. ⁊ ibi dixi. ¶ In glo. l. idẽ ẽ. ibi l⁊ nõ expectẽt mortẽ. hec. v. cõiter tenet̃ tñ cõtra ipsam facit tex. ad literam in. l. peculiũ. §. fi. j. de leg. ij. l⁊ gl. soluit i. d. l. si post mortẽ. §. fi. q̃ aliḋ ẽ qñ libertas relinquit directo post mortẽ legatarij post triẽniũ vel etiã p fideicõmissum prestandã ab herede post mortẽ legatarij vel post triẽniũ quo casu procedit hec glo. ⁊ d. l. si post mortẽ. §. fi. aliud' q̃nq⁊ per fideicõmissum dz prestari ab ipso legatario. ⁊ sic loquat̃. d. l. peculiũ. §. fi. Ratio diuersitatis põt esse q⁊ hoc scd̃o casu vr̃ fuisse de mẽte testãtis dominiũ continue manere ipsius serui apud legatariũ vsq⁊ quo manumitteret qd nõ cõtingit in aliis casib⁹. Ideo in illis sec⁹ vt facilius prestet̃: sed cõtra hanc solu. videt̃ casus in. l. cũ quo. §. is q. j. ad legẽ fal. vbi etiã si libertas relinquat̃ directo vr̃ expectari dies. istud cõtrariũ nõ reperio tactũ per glo. nec p doc. tñ potes dicere primo qd iste tex. tanq̃ posterior corrigat. d. l. si post mortez. ¶ Secũdo potes dicere qd eo casu quo libertas relinquit̃ directo post certũ tp̃s seruo alteri legato distigui dbeat an p̃cedat legatũ factũ de seruo ⁊ sequat̃ datio libertatis ⁊ tũc locũ hz. d. l. si post mortẽ. secus si ecõtra. ⁊ sic loquat̃. d. §. is qui. ⁊ si dicas hec solu. reprobat̃ per glo. i. d. l. si post mortẽ. Potes dicere qd reprobatio nõ est bona in casu isto p̃pter iura predicta: s⁊ procederet qñ libertas pure ⁊ sic nõ in diẽ fuit relicta. ¶ Tu potes addere meliorẽ solutionẽ secũdũ Butigliã qd dict⁹. §. is q. loquitur qñ fuit legatus vsusfructus serui directo vt patet ibi i scd̃o responso: sed in. l. si post mortẽ. §. fi. fuit legata proprietas. ⁊ ex hoc patet ratio sol. date in. d. l. si post mortẽ. §. fi. ad. l. iul. pecu. §. fi. vc⁊ 2 † q⁊ seruo alieno nõ põt dari libertas directo. l. seruo. C. de testa. ma. s⁊ per fideicõmissum põt q⁊ dominiũ serui statiz post mortẽ testatoris est trãslatũ in legatariũ a quo seruus põt accipere libertatẽ. ⁊ ita itelligat̃. §. fi. in. l. peculiũ. ex quo etiam apparet qd testator legando vsumfructũ serui. vt in. §. is q. nõ transfert dominiũ proprietatis in legatariũ. vnde nimirũ si ibi et legatum ⁊ libertas valet. Cogita.

Summarium.

1 Testamẽtum patris ⁊ filij pro vno habendum est.
2 Iudex eadem die diffinitiuã in scriptis ⁊ interlocutoriã expensarum sine scriptis ferre potest.
3 Sed dictio cum copula quid significet ⁊ quid sine copula.

PAtris. Testamẽtũ patris ⁊ filij impuberis habet̃ p vno ⁊ vna solẽnitas sufficit si cõficiant̃ vno cõtextu ⁊ vnũ põt cõfici in scriptis aliud nũcupatorie. h. d. 1 ¶ † No. qd testm̃ patris ⁊ filij habet̃ pro vno ⁊ põderanda est litera q̃ nõ dixit qd vere esset vnũ. de quo tñ tangit̃ in glo. fi. aliud eñ ẽ esse tale. aliud haberi p tali. de quo in. l. mercis. la. ij. §. de ver. sig. ⁊ per Bar. i. l. si maritus sit in magistratu. §. j. §. de adul. ⁊ istud dicit hic esse vtile p statuto disponẽte qd de quolibet testõ notari⁹ debeat habere x. vel de quolibet testamẽto soluat̃ tñ cõmuni nomine gabelle nam scd̃m eũ si vno cõtextu facta sunt testamẽtũ paternũ ⁊ pupillaris substitutio vnũ ẽ testamẽtũ ⁊ pro vno soluet̃ gabella. secus si sint facta seorsum q⁊ tũc erunt plura testamẽta ⁊ plures gabelle soluent̃. s⁊ tu adde q̃ forte hoc vltimo casu põt dici oppositum. q⁊ l⁊ separatim fiat pupillaris substitutio. tñ cẽset̃ esse pars testamẽti paterni. l. ij. in prin. §. eod. Hinc est qd per ipsaz nõ rumpit̃ testamẽtũ paternũ preambulũ qd tñ fieret si cẽseret̃ diuersum testm̃. l. si qs. §. j. §. eo. 2 ¶ † Item not. arg. qd si iudex in diffinitiua snia cõdẽnauit partẽ i scriptis ferre poterit eadẽ die interlocutoriã expensarũ sine scriptis cũ illa sit sequela snie. facit qd not. glo. ⁊ Bar. i. l. j. in fi. cũ. l. seq. j. de appel. qd est no. scd̃m Bal. ⁊ Ang. ¶ In glo. j. i fi. quã velit glo. qd h̃ loquit̃ qñ sibi ⁊ filio testatus est in scriptis: sed in cõtrario testat⁹ sibi est in scriptis ⁊ filio per nuncupationẽ. quo casu ex testamento filij nõ dabit̃ directa bonorũ possessio scd̃m tabulas q̃ dat̃ solũ ex testamẽto in scriptis. s⁊ dabitur vtilis q̃ appellat̃ scd̃m nũcupationẽ. l. j. ⁊ ij. C. d bo. pos. scd̃m tab. ⁊ hoc tene p̃ut hic fuit de mẽte Bar. ⁊ sequitur Bal. ⁊ Ang. l⁊ Iac. de are. ⁊ Cy. i addi. tenuerũt contrariũ ⁊ non bene per. d. l. si ita. §. fi. Itẽ q⁊ nõ põt dici in scriptis id qd legi nõ põt. l. j. §. de his q̃ i testa. delent̃. vñ l⁊ quo ad iuris intellectũ tũc testamẽtũ sit vnũ tñ quo ad scripturã que facti est ⁊ in facto consistit censent̃ duo. ¶ In gl. ij. ibi nõ signate. s. separatim. s⁊ satis censebant̃ signate cũ i eodẽ pgameno essent tabule pupillares de quo hic p Bart. ¶ In glo. fi. ibi per copulã sed ⁊. 3 † No. bene gloss. de significato huius aduersatiue s⁊ cũ copula: q⁊ notat diuersitatẽ in facto ⁊ idẽtitatem in iure. Si aũt esset sine copula notat diuersitatẽ in facto ⁊ in iure. vt no. etiã gloss. in. l. ij. §. sed ⁊ fortius. §. ne quis eũ qui in ius vo. est vi. exi. ¶ In ea. glo. in fi. aduerte vt colligi põt ex glo. ⁊ his q̃ tãgũt doc. testm̃ pr̃is ⁊ filij põt cõsiderari prio respectu cause efficiẽtis. ⁊ h̃ respectu simplr̃ est vnũ p̃pter vnicã causam efficientẽ. ¶ Scd̃o põt ɔsiderari p̃pter effectũ resultantẽ. ⁊ hoc respectu simplr̃ censent̃ duo p̃pter effectũ duarũ hereditatũ. ¶ Tertio põt cõsiderari respectu cause formalis seu solẽnitatis ⁊ h̃ respectu t m qd põt dici vnũ ⁊ qñ sufficit vnica solẽnitas qd ẽ qñ vno ɔtextu fiũt fm qd ẽt põt dici duo vt qñ vnica solẽnitas nõ sufficit vel qñ vnũ fit i scriptis aliud p nũcupationem.

nē. ¶ Quarto pōt ɔsiderari respectu ɔsistētie seu valoris ⁊ hoc respectu pōt dici vnū fm gd vt qñ rupto paterno rūpit̃ pupillare. ꝙ qñ sit pt₃ ex gl. certo respectu pñt dici plura vt qñ rupto p̃rno nō rūpit̃ pupillare ꝙ qñ sit pt₃ etiā ex gl. ¶ Quīto ⁊ vltimo pōt ɔsiderari respectu acquisitiōis ⁊ tūc certo respectu pōt dici vnū vt qñ nō pōt separari a p̃rna pupillari certo respectu plura vt qñ pōt separi ꝙ qñ sit p₃ ex his q̄ habent̃ i. l. si fili⁹ q p̃ri. s. e. ⁊ l. qdā eulogio. C. ð iu. deli. ¶ Ultio allegat̃ iste tex. ꝙ si i eodē pgameno reperiunt̃ multoꝝ testamēta ꝙ ꝓ oib⁹ sufficit vna solenitas tot testiū q ad vnā dispositionē essent sufficiētes. ⁊ hoc v̄r clarū si notari⁹ repetijt eosdē testes ⁊ eos dixit sib̃ rogatos sicut v̄r hic sensisse Bar. s₃ si notari⁹ exp̄sse nō repetijt idē v̄r nihilomin⁹ sensisse hic bal. ⁊ Ange. post eū. p. l. si qs ex argētarijs. §. si initiū tabularū. s. de edē. vt sic ꝙ ibi dr de repetitiōe diei q̄ intelligit̃ tacite facta in cōtiguis scripturis habeat locū et in oib⁹ testiū ⁊ eoꝝ rogatione si apposita fuit in principio vni⁹ instrumēti vel etiā in fine in vna dispositiōe intelligant̃ in oib⁹ sequētib⁹ repetita. qd est valde sing. no. nā l₃ in actib⁹ inter viuos in qb⁹ nō req̃rit̃ ꝙ testes sint rogati posset hoc ꝓcedere: tñ maius dubiū v̄r esse in testamento in quo req̃runt̃ testes rogati. ⁊ ideo istud dictū est valde singulare quod etiam in testamēto intelligatur facta repetitio ⁊ numeri testium ⁊ rogitus

Summarium.

1 Tempus pupillaris substitutionis arctari potest.
2 Substitutio facta ad vnum tempus non trahitur ad aliud.
3 Permissum ad tempus an censeatur prohibitum post temp⁹.

SI ita quis. Substō pupillaris ex volūtate defuncti pt ad min⁹ tps arctari ꝙ sit pupillaris etas. h. d. ¶ 1 † No. ꝙ l₃ nō possit ꝓrogari tps pupillaris substōnis. l. i pupillari. s. eo. tñ pōt arctari. ¶ 2 † Itē no. ꝙ l₃ substō facta i vnū casu₃ trahat̃ ad aliū. l. iā hoc iure. s. e. ⁊ l. gall⁹. §. ⁊ qd si tm. ⁊ ibi ð hoc p bar. s. de li. ⁊ posth. tñ facta ad vnū tps nō trahit̃ ad aliud. ¶ 3 † Ultio no. ꝙ pmissu₃ ad tps post tps v̄r ꝓhibitū. facit. l. ipator. ⁊ ꝙ ibi no. s. de postu. Bal. vo hic dicebat ꝙ hic post tps nō intelligit̃ facta ꝓhibitio sed poti⁹ cessare dispositio p. l. mācipiorū. j. ð opt. leg. S₃ tu potes dicere qd ibi est diuersus casus. nā hic ab ipo principio tps est appositū a faciēte actū. ibi aūt post actū iā factū ab alio ⁊ ius quesitū ex illo adijciebat̃ tps per aliu₃. vnde nimirū si non sic faciliter inducit̃ ꝓhibitio post tps cū facilius impediant̃ fiēda ꝙ ia₃ facta. facit qd habet̃ in. c. si tibi absenti. de p̄ben. li. vj. ⁊ ꝙ no. in cle. sepe. de vb. sig. inquātū gl. ibi tractauit an post terminū datū a iudice pñt ꝓduci testes v̄l istrumēta de quo etiā per Cy. in. l. si ea. C. q accu. nō pos. ⁊ per Bar. in. d. l. mācipiorū. ¶ In gl. j. in fi. so. q₂. l. si extrane⁹. nō facit ɔ: imo potius cōcordat ex eo q₂ ibi casus omissus remanet in dispositiōe iuris cōis. ⁊ sic et hic ɔtingit. Alie due leges nō ob. q₂ in eis primo fuit ꝓuisum de gñe: deinde facta fuit enumeratio specierū q̄ enumeratio nō restringit gen⁹ in casu illo. ꝙ tñ qualĩr debeat itelligi plenissime no. p bar. i. d. l. qsitū. §. fi. hic aūt nō fuit facta ex p̄ilo nisi soli⁹ speciei. ideo nimirū si nō extēdit se ad aliud tēp⁹.

IS qui cōtra. Impugnans principale nō reportat ɔmodū ex sequla. h. d. ¶ In glo. fi. ibi sed vt indignus repellit hec vba q₂ poterat adire ex substōne s₃ auferet̃ ab eo vt idigno. l. ij. s. ð his q. vt idig. ⁊ hoc i pupillari substōne. sec⁹ i vulgari vbi agat̃ de hereditate paterna. vt est casus in. l. si fili⁹. s. tit. j.

Summarium.

1 Substituti per noīa appellatiua in dubio substitui censent̃.
2 Substitutio reciproca fideicommissariam continet.
3 Spes substitutionis breuiloque ad heredem non transmittit̃.

QUi plures. Spes substōnis breuiloq̄ nō trāsmittit̃ ad h̃rdes. ⁊ i dubio itelligit̃ facta p noīa appellatiua vt sic solū vocētur q sunt h̃des ꝓ hereditarijs portionib⁹. h. d. cū se. ¶ 1 † No. qd vbi aliud non apparet semp in dubio substitui v̄nr substituti p noīa appellatiua. qd est valde no. fm Bar. ⁊ Bal. ¶ 2 † No. scdo ar. ꝙ substitutio reciproca ɔp̄hēdit etiā substitutionē fideicōmissariā vt v̄r colligi hic dū dicit hic vniuersaliter in omnē casum ⁊c. sed Dy. exponit. l. in omnē euentū ꝓueniētē ex directa substōne. ⁊ sic s₃ eū ɔp̄hēderet fideicōmissariā. ꝓquo facit. l. iam hoc iure. s. e. dū dicit in vulgarē tm̄modo casum ⁊c. de quo per Bar. in. l. luci⁹. j. eo. ¶ Itē not. qd partes assignate in substōne i dubio vident̃ repetite i substōne. ¶ 3 † Ultimo not. qd spes substōnis breuiloque nō trāsmittit̃ ad heredem sic nec spes pupillaris. l. qui liberis. §. fi. ⁊ l. sed si plures. s. eo. ¶ Ultimo no. de noibus vnciarū in quas diuidit̃ hereditas. vide in. §. hereditas. insti. de here. isti. ¶ In gl. ad supstites ibi. l. si plurib⁹ sed tūc pōt obijci de. l. q patri. j. de acq. here. Ang. hic satis istat in so. ⁊ in effectu ɔcludit qd ibi coheres substitut⁹ pupillo venit ad partē repudiatā p pupillum ⁊ venit p ius accrescendi heres ipsius substituti qd ius accrescēdi trahit a substōne pupillari vt porrigat̃ ad bōa ipuberis. ⁊ sic ibi nō trāsmittit̃ substō pupillaris s₃ hic nō tractat̃ de bonis coheredis s₃ tm̄modo testantis respectu portiōis repudiate i qua p̄ferunt̃ substituti supstites heredib⁹ alterius substituti q nō pñt venire nisi p ius accrescendi cū ius substitutiōis sit potēti⁹. Sed tu potes meli⁹ dicere ꝙ ibi vnicus substitut⁹ tm̄ fuit ⁊ coheres hic plures. facit qd no. in. l. sed si plures. s. e. ⁊ in. d. l. q patri. ¶ In. l. si plures. in gl. nouē. in fi. ⁊ sic ille tres vncie si vacarēt venirēt diuidēde similit̃ in nouē ptes q₂ accrescerēt ꝓrata ne pro parte testat⁹ ⁊ p parte intestat⁹ reperiretur. ⁊ ideo melius fuit a principio facere diuisionē tantum partis vacantis in nouem partes.

Summarium.

1 Substitutus non admittitur vbi superest qui eum habet excludere.
2 Substituo verbum/ad institutionem trahi potest.
3 Instituo verbum/trahi potest ad substitutum.

SI pater. Substitutus vltimo moriēti nō admittit̃ quousq₃ superest aliqs ex institutis. h. d. vel sic. Ubi simul fit institutio ⁊ substitutio si postea substituat̃ aliqs non vocabit̃ nisi vtroq₃ deficiete. h. d. ¶ No. ꝙ iterdū p eadē vba fit instō ⁊ substitutio. ¶ 1 † Itē no. s₃ vnū intellectū ꝙ substitut⁹ nō admittit̃ vbi supest aliqs q ex volūtate expressa vel p̄sumpta h₃ excludere substitutū ⁊ p hūc tex. dicit hic Ang. qd quādo plures filij instituunt̃ ⁊ aliqs substituit̃ eis post mortē oim qd illa substō tacite ɔtinet in se substitutionē reciprocā inter filios. qd quidā doc. scd₃ eū tenuerunt tñ cōtrariū est verum vt ipse etiā dicit per id qd habet̃ in. l. luci⁹. s. ti. j. ⁊ in. §. vel singulis. institu. de pup. subst. vbi litera dicit quod inter istos fratres videtur cōseruatū ius legitimarum hereditatum. ⁊ per consequens fratres ab intestato inter se succedūt. ꝓ prima tñ opi. allegat. l. titio ⁊ meuio. §. iul. de leg. ij. ⁊ nō rūdet. sed certe modicū facit: q₂ ibi dicitur qd ius accrescēdi censet̃ esse quedam tacita substitutio ⁊ nō dicit ꝙ post aditā hereditatē aliqua facta intelligat̃ non ob. etiā iste tex. q₂ hic ex verbis expressatis substitutionē fecit inter eos. ¶ In gl. substituerit. ibi siue vos inuicem substituo. 2 † No. bene ex hac gl. iūcta cū tex. qd verbū substituo, trahitur etiā ad institutionē etia₃ inter filios quos certū est debere habere iure instōnis vt in. §. aliud quoq₃ capitulū. i auf. vt cū de appel. cog. col. viij. ⁊ forte hoc de facili non reperies alibi. ¶ 3 † No. etiā ex eadē gl. ꝙ vbū instituo trahitur interdū ad substitutū. facit qd habetur in. l. in ratione. §. si filio. ad legē fal. ¶ In ea. gl. in fi. intelligat̃ hec gl. in substitutione pupillari notanda est q₂ ampliat. l. penul. hic alle. cū in casu huius gl. substitutio fuerit simpliciter facta non cum dictiōe ambo vel vterq₃. si intelligat̃ in substitutiōe fideicōmissaria est etiā valde no. sed tūc videt̃ ɔtra. l. luci⁹. §. gaio. j. ad treb. sed solue qd ibi substitutio fuit facta extraneis. hic filijs testatoris quoꝝ superueniēs ex presumpta mēte testantis verisimiliter habet excludere substitutu₃. arg. l. pe. hic alleg. ⁊ de materia plene in. l. heredes mei. §. cum ita. j. ad treb. ¶ In gl. fi. ibi vel dic. hec secunda regula est magis conformis litere.

Summarium.

1 Substitutio facta in vnum casum non comprehendit reliquum.
2 Testamentum incipere potest a vulgari.

SI pater. Substitutio facta ð nascituro post morte₃ instituti nō comprehendit postea natum in vita ⁊ ideo tunc eius agnatione rūpitur testamentū. sed si nascitur eo mortuo ipse solus patri testāti heres erit. h. d. ¶ 1 † No. qd substitutio facta in vnū casum non comprehendit reliquū ex quo inducitur diuersitas persone substitute de quo in. c. cōmodissime. de liberis ⁊ posthumis. ⁊. l. gallus. in prin. ⁊. §. quid si tantum. de lib. ⁊ posthumis. ¶ 2 † Itē not. qd testm̄ pōt incipere a vulgari. qd est clarū qñ est vulgaris expressa. ⁊ ita hic secundum vnum intellectū quē seqtur hic glo. j. ⁊. iij. ⁊ vltima. facit. l. iij. §. fi. de li. ⁊ posth. Itē etiam potest incipere a tacita vulgari comprehensa in pupillari etiam si substitut⁹ pupillariter fuerit de liberis testātis ⁊ alias non reperiatur institut⁹. quod reputo singulare ⁊ ampliat. d. l. iij. §. fi. ⁊. §. aliud quoq₃ capitulum. in auf. vt cū de appella. cog. ¶ In glos. rumpetur. in fine. supple quod licet varijs modis soluatur illud cōtrarium tamē tene quod vel ibi testator credebat se statim moriturum. vel ibi verba erant dubia vt ibi etiam no. hic secus. ¶ In glo. fin. ibi substituit̃ cum est heres. supple ex vulgari expressa vt sensit glossa prima ⁊ iij. tamē qa est diuinare. Jaco. de Are. intellexit quod erit heres ex vulgari tacita cōprehēsa in pupillari exp̄ssa. ⁊ secundum hoc habes quod testm̄ potest incipe ⁊ a tacita vulgari et si fili⁹ pupillariter substitut⁹ alī nō re

periat̃ institut⁹ qđ est no. vt dixi in no. ⁊ ꝑsertim si cū h̄ filio impuberi fuit datus coheres extraneus. de p̄rio aūt an incipiat a tacita vulgari tangitur in. l. lex cornelia. ĩ. e. ⁊ ibi per bar. q etiā hic aliquid tangit.

Sı Titius. Substitutus vulgariter vni cohr̄dū vtroqꝫ repudiāte totū habebit. h. d.

Summarium.

1. Fictio iuri contrarium non fingit.
2. Heredem habere nō potest qui bona non possidet.
3. Filius in vita patris bona habere non censetur.
4. Filio delinquenti que legitima debeat assignari.
5. Filius nō est heres patris apud hostes existentis.
6. Testamentum a tacita vulgari contenta in expressa pupillari incipere potest.

Lex cornelia. Sicut ꝑ fictionem legis cornelie testamēta decedētiū in captiuitate cōfirmant̃. sic ⁊ tabule pupillares ĩ illis cōtente si mō pupillus patre apud hostes mortuo naturaliter pupill⁹ in ciuitate decesserit vl' ēt patre ĩ ciuitate mortuo pupill⁹ capt⁹ fuerit ⁊ decesserit apud hostes. sec⁹ si patre viuo ⁊ in ciuitate manēte fili⁹ captus fuerit ⁊ ibi decesserit quo casu etiā si pubes fact⁹ fuerit capt⁹ hereditas ei⁹ testatoris ad agnatū ꝓximū remanet. h. d. ⁊ diuidit̃ ĩ duas ꝑtes p̄ncipales. nā p̄mo ponit vnū dictū. scđo ex illo infert. scđa ibi q̄ ꝓpter. Illa scđa subdiuit̃ q² primo loquit̃ qn̄ pater fuit capt⁹ ⁊ nō filius ⁊ pater decesserit in captiuitate naturaliter. deinde ĩpubes in ciuitate. Scđo ecōtra qn̄ pater decessit ĩ ciuitate ⁊ eo mortuo filius impubes in hostiū potestate ꝑuenit. Tertio loquit̃ qn̄ filius in hostiū potestate viuo patre ꝑuenit ⁊ ĩ captiuitate in pupillari etate decessit. Quarto qn̄ pupillus olim nūc factus pubes viuo patre fuit capt⁹ ⁊ deinde patre mortuo ĩ ciuitate fili⁹ ĩ hostiū potestate decessit. scđa ibi sꝫ si pater. tertia ibi si vero viuo. quarta ibi quare ēt. ¶ In tex. ibi ex ea lege. i. ex mēte ipsius legis nō ex verbis cū verba loquātur qn̄ capit̃ ipse testator qui non fuit hic capt⁹ sed ipse ĩpubes. ¶ †Not. ꝙ fictio nūq̄ā fingit cōtrariū iuri lꝫ qn̄qꝫ fingat ꝯtrariū facto ſm bal. facit qđ no. glo. in. l. talis scriptura. ĩ. de leg. j. ¶ †No. secundo qđ nō pōt habere hr̄dē ille q nō hꝫ bona. ⁊ sic facit qđ dānat⁹ in ere ⁊ ꝑsona de qua pena habes gl. sing. scđm bald. ĩ aut̃. de armis. pē. col. coll'. vj. nō pōt habere heredē. facit. l. ei⁹ q. s̃. de te. ¶ †No. tertio ꝙ fili⁹ in vita p̄ris nō d̄r habere bona saltē ſm ista tp̄a. ⁊ sic vr̄ innui qđ nullū ius habeat ĩ legitima in vita patris lꝫ gl. aliter sentiat q̄ reputat̃ sing. in. §. si qs aūt nō ĩ plures. de here. ⁊ fal. coll'. j. q nō approbat̃ cōiter vt hic tāgit Ang. ⁊ ꝑ Dy. ⁊ bar. in. l. fi. s̃. de liber. agno. ⁊ hec faciūt qđ statutū disponens ꝙ pater teneat̃ soluere cōdēnationē factā de filio vsqꝫ ad legitimā sapiat tyrānidē ⁊ sic cōtra ius. tn̄ gl. vr̄ approbare dictū statutū ⁊ sic cōiter seruat̃ in rubrica. C. de decre. decu. lib. x. vbi ē gl. sing. ¶ †Quid aūt si statutū dicat ꝙ pater teneat̃ filio delinquēti assignare legitimā. an debebit̃ legitima ſꝫ tp̄s delicti an ꝓ ſm tp̄s exactiōis forte bona patris fuerint augmētata tāgit h̄ bal. ⁊ finaliter cōcludit ꝙ ex quo obligatio ē ad ipsaꝫ legitimā ſm tp̄s delicti nō veniant in tali obligatiōe bona futura. arg. l. si mādauero. §. is cui⁹. s̃. mada. ⁊. l. si ita. ĩ. d aur. ⁊ argē. lega. qđ no. ¶ In gl. ea. lege. ibi ex benignitate p̄toris. ⁊ aduerte bn̄ ꝙ h̄ casu necessaria erit bonoꝝ possessio ſm tabulas ēt hodie vt vr̄ sentire gl. i. d. l. pater. vt tenet exp̄sse ibi bar. qđ est no. q² ſm hoc caut⁹ debebit esse substitut⁹ pupillo vt agnoscat bonorū possessionē corā iudice ītra tp̄s debitū. nā alias excluderet̃ ab hr̄ditate pupilli ēt si alias se immiscuisset hr̄ditati ex quo adiri nō potuisset de iure ciuili. facit. l. j. C. d iur. deli. ⁊ ꝙ habet̃ ĩ. l. fi. C. q admitt. ad bo. pos. ⁊. l. fi. C. vn̄ legi. ¶ In ea. gl. ĩ fin. ⁊ sic vult gl. qđ aliud ē filiū mori post verā mortē p̄ris factā in ciuitate. aliud ip̄m fingi mortuū post factā mortē p̄ris: sed q̄ sit ratio diuersitatis gl. nō tāgit. Bart. hic dicit qđ ratio est q² h̄ scđo casu nō pōt dici qđ †fili⁹ fuerit heres patris: q² donec pater est apud hostes nō potuit filius dici eius heres. l. nec nos. C. de cap. ⁊ sic non potuerunt cōfirmari tabule pupillares. ⁊ ꝑ h̄ infert secus esse si tunc fili⁹ habuit coheredem cuius aditione finaliter potuerunt tabule confirmari. sed certe hec sua opi. ⁊ ratio videtur bona per tex. istum q loquit̃ indistincte ⁊ in. l. sequē. ⁊ similiter ĩ. l. pater. ĩ. d capti. vbi nō distiguit̃ an dat⁹ fuerit coheres vl' nō. ⁊ sic idistincte vr̄ itelligēd⁹ ꝑ. l. de p̄cio. de publi. vn̄ potes dicere qđ ratio ē q² vbicūqꝫ fili⁹ decedit in tali statu qđ ēt si esset pubes nō posset facere testm̄ non pōt tūc valere pupillaris substitutio q̄ solū hꝫ effectū qn̄ ꝓpter defectū etatis tantū impedit̃ testari iuxta ea q̄ hn̄r in. l. ij. s̃. eod. sed in casu nostro ex quo fili⁹ fingit̃ decedere eo tp̄e quo p̄r est ĩ captiuitate nō potuisset testari ēt si tūc fuisset ĩ ciuitate. vt no. gl. in. l. si pater. s̃. de mili. testa. ergo nimirū si nō pōt habere locuꝫ pupillaris substō ēt si miles habuisset coheredē q̄ rō cessat qn̄ mortuo patre in ciuitate fili⁹ capit̃. Aduerte tn̄ q² lꝫ filiusfamilias non possit testari existēte patre apud hostes. vt legit̃ ⁊ no. ĩ. l. fi. C. d sen. pas. ⁊ in. d. l. si pater. tn̄ poterit habere hr̄dē ab intestato si ipse fili⁹ morit̃ ĩ ciuitate ⁊ p̄r capt⁹ ante mortē filij moriat̃ apđ hostes. vt in. l. pe. ĩ. de suis ⁊ legi. vbi ē casus no. ¶ In glo. nō existimo. in fi. †No. bene ex hac glo. qđ testm̄ pōt incipere a tacita vulgari cōp̄hensa in expressa pupillari. de vulgari aūt expressa nō est dubiū per. l. iij. §. fi. s̃. de libe. ⁊ posthu. ⁊. l. thais. §. splēdophor⁹. de fideicōmis. liber. ⁊ ista ē cōis snia. lꝫ Dy. tenuerit cōtrarium vt hic refert Bart. ⁊ cū hac glo. cōcor. gloss. fi. hui⁹. l. ⁊ glo. fina. lege sequenti. ⁊. l. qui vētri. s̃. de vē. inspi. sꝫ bar. istud dicit esse verū si deficit pupillaris viuo patre sed nō irreuocabiliter vt q² captus fuit pupillus viuo patre ab hostibus vt h̄ in ver. si vero viuo. ideo q² nō est qd imputādū patri si aliter non ꝓuidet ꝓpter spē reuersionis quā hꝫ de filio. si vero expirauit irreuocabiliter substō pupillaris viuo patre ꝑ mortē naturalē ipsi⁹ filij viuo p̄re tūc dicit idē si pater nō superuixit tāto tp̄e ꝙ cōmode potuerit ꝓuidere. alias aūt si potuit ꝓuidere nō icipiet a tacita vulgari q² est qd sibi iputet̃ cur nō ꝓuidit. ⁊ h̄ vltio casu dicit debere intelligi. l. qđ si fili⁹. ĩ. de cap. ⁊ ꝑ ista distinctiōe dicit esse casum in. l. neqꝫ em̄. §. fi. cū. l. seq. ĩ. de test. mil. sꝫ vt dicit h̄ Ang. ibi cōcurrebāt duo. s. fauor libertatis. ⁊ ꝙ testator morte p̄euent⁹ nō potuit mutare testm̄: ideo ibi subuenit̃ vt substitutio obliqua cōuertat̃ in directā vt cōseruet̃. ⁊ sic ĩ cōtrariū vr̄ esse ius cōe. ⁊ ꝑ h̄ dicit qđ limitatio Bar. videt̃ ꝓcedere qn̄ pupillo fuisset seruo testatoris cū libertate substitut⁹ vt sic tunc pupillo decedente in vita testantis succedat seruus ex tacita vulgari si testator testm̄ mutare nō potuit. sed tu adde qđ indistincte videt̃ qđ testm̄ possit incipere a tacita vulgari siue testator potuerit ꝓuidere siue nō ꝑ ea q̄ hn̄r in. d. l. q ventri. idistincte intelligēdo. ⁊ siue fuerit seru⁹ cū libertate substitut⁹ siue extraneus. Nec ob. d. l. neqꝫ em̄. q² ibi ē spāle fauore libertatis. ⁊ vt habeat testator hr̄dē ꝙ substō fideicōmissaria trahat̃ ad obliquā ꝙ est ꝯ regulas iuris. vt no. in. l. verbis ciuilib⁹. s̃. eo. nā lꝫ directa substitutio qn̄qꝫ trahat̃ ad obliquā. vt in. c. si pater. de test. li. vj. ⁊. l. scenola. ad treb. tn̄ ecōtra nō sic faciliter vr̄ posse trahi q² facili⁹ ē descēdere q̄ ascēdere. l. q vtiliter. de nego. gest. cū ibi no. ⁊ no. Bal. ⁊ ang. in. d. l. verbis. vn̄ q² illa dispositio ē valde exorbitās ⁊ ponēs ius spālissimū cōtra ius cōe nimirū si lex ibi illā voluit ꝓcedere cū distictiōe ibi posita: sꝫ qđ tacita vulgaris sortiat̃ effectū hoc est scđm regulas iuris ideo nō fuit sic limitādū istud. nā facili⁹ tollit̃ ius spāle q̄ cōe. l. ei⁹ militis. §. militia missus. ĩ. de re mili. Nec ob. ēt. l. qđ si fili⁹. q² qđ ibi dicit̃ nō esse de secūdis tabulis tractādū dꝫ intelligi, scꝫ respectu pupillaris non aūt respectu tacite vulgaris alias sequeret̃ qđ nō posset ĩcipere testm̄ a tacita vulgari ēt si fili⁹ decederet tali tp̄e quo pater nō posset ꝓuidere: nā ibi loquit̃ qn̄ filius decedit in ciuitate patre existēte apud hostes q tādē apud hostes morit̃. ⁊ sic ille tex. destrueret ex toto opinionē suā ⁊ ideo ille intellect⁹ non vr̄ bonus ⁊ maxime ꝓpter ea q̄ hn̄r in. d. l. q ventri. ⁊ de materia tetigi in. l. j. s̃. eo. in materia vulgaris. ¶ In glo. fi. not. hāc gl. sing. q̄ forte nō est alibi: nā iuncta cū tex. probat̃ qđ tacita vulgaris cōp̄rehensa in pupillari expressa nō expiret̃ pubertate adueniente. contrariū tamen tetigit Guil. de cunio in. l. p̄cibus. ⁊ glo. secundū vnū intellectū in. §. qua ratione. insti. eo. de quo tetigi in. l. .. in materia vulgaris circa fi. s̃. eod. vbi ꝑ Bar. ⁊ tangam. ĩ. eo. in. l. qui habebat.

Si pater. Si capiunt̃ pater ⁊ fili⁹ ⁊ ambo ĩ captiuitate decedūt ad pupillarē substōnē nō ꝑtinet lex cornelia nisi filius reuertat̃ ⁊ in pupillari etate decedat aut ambo reuertant̃. h. d. ⁊ q̄ sit ratio huius. l. pōt colligi ex his q̄ dixi ĩ. l. p̄cedēti. ĩ glo. ea. l. ¶ In glo. j. ibi vel. i. eodē bello. No. bn̄ hāc expositionē ⁊ p̄cedētis. q² habes scđm hoc qđ illud d̄r fieri simul ⁊ eodē tp̄e ꝙ fit incōtinēti ordine successiuo qđ est vtile ad ea q̄ hn̄r ĩ. l. testiū. C. de testi. ⁊. l. qđ ait. ĩ. de adul. ⁊ in. l. antiq. s̃. si pars here. pe. nā facit ad testes q vidēt aliquid ꝑ figurā successiue vn⁹ post aliū vt dicant̃ ꝯtestes. ¶ In ea. gl. ibi scđm Bul. hec vera vt patet etiā ex no. ꝑ glo. Bar. ĩ. l. pater alleg. ⁊ rō hui⁹ solu. colligi pōt ex his q̄ dixi in. l. p̄ced. vꝫ q² fingit̃ filius mortuus esse tp̄e quo pater erat apud hostes: ⁊ sic tali tp̄e quo nō potuisset testari existens in ciuitate ēt si fuisset pubes. ¶ In gl. fi. ibi vulgari tacita no. glo. ad id ꝙ dixi in. l. precedenti. ¶ In ea. glo. ibi speratur reuerti. vt probat̃ in. l. nec nos. C. de capti. ⁊ huic ratiōi glo. adiunge aliam quam statim dixi.

Summarium.

1. Coniunctus prefertur substituto vulgari ex presumpta mēte defuncti.
2. Substitutio que sub duabus conditionibus negatiue copulatis concipitur locum non habet nisi vtraqꝫ verificatur.
3. Substitutus quare ius accrescendi non excludat.

Substituti

4 Substitutio vulgaris duobus facta quando locū sibi vēdicat.

Quidā. Substitutio facta defectū primi & secū di gradus nō vēdicat sibi locū aliquo adeūte q̄ sit in pmo v. l scdo gradu. h. d. fm Bald. et bene facit. l. si mater. §. i. ff. eo. vel sic. Substitutio vulgaris cui⁹ cōditio nō existit nō impedit ius accrescendi. h. d. vel 1 sic. †Ex p̄sumpta volūtate defuncti coniūctus p̄fert substituto vulgari. h. d. fz bar. ¶ In tex. ibi heredes substituit. & sic substituit i plures quā in tres vncias vt seqtur attēta substōne facta de colonia in media & q̄rta substitutione facta de qua plurib⁹ aliis in quarta. nō aūt intelligas q̄d illos q̄ plures inst tuerit in plures q̄ in tres vncias: q2 id nō est verū cū fuerint instituti ex quarta vt litera dicit. & sic ex trib⁹ vnciis. Ibi distribuisset. i. distributa essent si dicerem⁹ ad substitutū tertio gradu spectare. & sic trāstulisset testator ad dispēdiū q̄ nō videt̄ fuisse de ei⁹ mēte. & hoc voluit etiā gl. sup hoc verbo. nō aūt intelligas q̄d re vera testator distribuerit plures q̄. xii. vncias. q2 id est falsum vt ptz ex litera. ff. ibi precise. xii. vncias distribuit. ¶ No. q̄ dixi in summario pmo. & facit prim⁹ summari⁹ q̄d si eligant̄ tres vel q̄tuor in ptātes alicui⁹ locis ordine successiuo q̄d nō veniet̄ ad tertiū vel quartū nisi exclusis oibus p̄cedētib⁹. & si vnus ex p̄cedētib⁹ acceptauerit licet postea nō possit seruire in officio nō admittā tur seq̄ntes fm ang. alleg. no. p Inno. in. c. cū terra. de elec. & l. 2 post aditā. C. e. ¶ †Itē no. fm vnū intellectū tactū in gl. q̄d substitutio cōcepta sub duab⁹ cōditiōibus negatiue copulatis nō habeat locū nisi vtraqz parificet̄. facit. l. si qs ita stipulet̄. ff. de v. obli. & l. si is qui ducēta. §. i. & §. vtrū. ff. de reb⁹ du. ¶ In gl. leticariorū. in fi. in qua forte fiebāt letice vt i simili dicit gl. in. l. si ex toto. §. si ita legatū. ff. de legatis. i. & de hoc noīe colonia, habet̄ etiam in. l. j. de cēsi. ¶ In gl. distribuisset. ibi ne aliqd inepte di 3 cat̄ tex hoc pōt notari alia rō quare substitut⁹ non excludit ius accrescendi vcz ppter absurditatē & ineptitudinē vitādā. facit l. nā absurdū. ff. d bo. li. ¶ In ea. gl. ibi copulatiue ponunt̄ no. bene & gl. q̄ dictio neqz. resoluit̄ in copulatiuā & cū dictione negatiua nō. & ex ista gl. habes etiam rōnem quare hic substitut⁹ excludit ius accrescēdi. Sed certe hec rō vltima nō videt̄ bona per istū tex. a cōtrario sensu inquātū innuit q̄d si tota hereditas nō fuisset distributa in tertio gradu: sed simpl'r facta fuisset substitutio. & tūc intelligeret̄ facta in portione vacāte vt aperte hic v̄r pbari. nec ob. l. quāuis. C. de ipu. & ali. substi. q2 ibi nō d2 an substō vulgaris facta duob⁹ vēdicat sibi locū altero repudiāte sed dicit q̄d substō vulgaris facta duab⁹ p̄sonis inequalib⁹ nō continet pupillarē in p̄sona ipsius pupilli. facit. l. hoc iure. ff. e. & per hoc v̄r posse reprobari theoricā Bar. quā ipse tradit in. l. he 4 redes mei. §. cū ita. ff. ad treb. vbi decidit† q̄ substō vulgaris simpl'r facta duob⁹ nō vendicat sibi locū nisi vtroqz repudiāte nā v̄r esse ɔtra istū tex. in rōne sui si diligēter aduertat̄. & subdit hic bar. q̄ lz substō fideicōmissaria facta duob⁹ vēdicet sibi locū in portiōe alteri⁹ decedētis vt. l. luci⁹. §. gaio. ff. ad treb. & e. l. §. filiā. ff. d leg. ij. tū hoc dictū p̄cedet nisi testator dixisset q̄ volebat ad fideicōmissariū totā hereditatē puenire: q2 tūc reqrit̄ mors oim institutorū p hāc l'ram q̄d seqtur etiā hic bal. sed Ang. tz oppositū per. l. fi. §. filiā. vbi ad fideicōmissariū voluit vniuersum peruenire testōr. & tū nō expectat̄ mors oim. ad istū tex. r̄ndet q̄ hic fuit adiecta dictio neqz. inter cōditiones negatiuas q̄ resoluitur in coiūctā vt gl. vt hic voluit de qua resolutiōe nō possum⁹ tractare cū substitutio sit facta simpl'r. & dicit tamē Dy. q̄d q2 v̄ba fideicōmissi referunt̄ ad grauatū semp intelligit̄ qlibet grauat⁹ de portiōe sua & post mortē suā. & sic fm eū opi. Bar. posset h̄re locū i substitutiōe directa. & tunc qñ apposita est copula vt hic vel qñ ex cōditione p̄sone inst tutor est verisimile testatorē p̄dilexisse institutos substituto vt q2 erāt filij testatoris. facit q̄ no. in. l. pater impuberi. ff. e. Tu adde q̄ hec r̄nsio Ang. nō placet p ea q̄. ff. dixi vū potes dicere q̄ aliud est in substitutione vulgari in qua testator disponendo de toto videtur voluisse conseruare ius accrescendi si super toto dispositio nō possit habere effectū aliud in fideicōmissaria que habet locum demū post aditam hereditatem quo casu cessat ius accrescendi preter quam in vsufructu. l. j. in fine. ff. de vsufruc. accrescen. ideo non potest tunc capi dicta coniectura.

Summarium.

1 Veritas momentanea conditionis quando sufficiat.
2 Dictio tunc, extremitatem temporis denotat.
3 Heres semel quo remedio possit desinere esse heres.
4 Legatum alicui relictū si monasteriū ingrediat̄ qñ ei debeatur.
5 Legatum factum si nupserit quando debeatur & quando conditio impleta dicatur.

In substitutiōe. Substitut⁹ p hec v̄ba qsqs mihi h̄rs erit ex substōne vocat̄ si aliq̄ tpe fuit h̄rs lz nō durauerit. sec⁹ si ad tp̄s delate h̄rditatis ex substōne testator se retulerit q2 tūc illo tpe exigit̄ vt ille sit h̄rs. h. d. ¶ In tex. ibi querit̄ qsqs h̄rs. s. erit. ¶ In tex. ibi qñqz fuit. i. quādocūqz 1 fuerit intelligat̄. ¶ †No. q̄d sufficit momētanea v̄itas ɔditiōis nisi aliud appareat fuisse de mēte testātis ex verbis ,platis vl' ex 2 aliis coiecturis. ¶ †Itē no. q̄ dictio tūc, notat extremitatē tēpo 3 ris. de quo in. l. iiij. ff. de ɔdi. & demon. ¶ †Itē not. q̄d qui semel est heres pōt desinere esse heres ex remedio rescissorio iuris ciuilis. sec⁹ ex remedio p̄toris. vt in. §. quos aūt. isti. de bo. po. vel ex dispositiōe testantis. l. ei qui. ad. ff. s. tit. j. ¶ In glo. forte. ibi nō iuris. No. hanc glo. p consiliis in quib⁹ interdū per consultores apponit̄ dictio forte vt nō reddat̄ p hoc ɔsiliū dubiū in iure. facit q̄d habet̄ in. l. si duo. ff. de arbi. ¶ In gl. esto. in fine bal. hic dicit gl. p̄cedere si fiat pūctus post dictionē tunc. sed si fiat ante l'ra nō pbab t id q̄ dicit gl. ideo dicit q̄ ratio diuersitatis inter primū casum & scd3 pōt esse q2 in primo casu agit̄ de includēdo substitutū: & sic de inclusione fauoris cum fauor sit filio habere plures heredes ex testamēto. sed i secūdo casu agitur de exclusione substituti & sic de exclusione fauoris. & sic strictior fit ibi interpretatio. ¶ Ultimo extra glo. inducitur tex. iste ad q̄ōnē. Si relinquitur mulieri legatū si intrauerit monasteriū & ipsa intrauit & postea exiuit an habebit relictum & similiter si relinquat̄ si nupserit & ipsa nubat & postea mittat libellū repudij fm ista tpa vel aliter dissoluatur matrimonium an habebit relictū. & similiter si relinquatur nupte si vidua erit & contingat ipsam viduari & postea nubere vtrū & ibi legato priuetur. Nā v̄r q̄ nō p tex. istū & p. l. ve. C. de isti. & substi. tangit Bart. licet non decidat. & facit. l. fi. C. de indic. vidui. In cōtrariū facit. l. inter castalianū. ff. de arbi. & l. si p patre. §. versū. ff. de in rem verso. Ang. hic dicit q̄d super. q. varia faciunt con ilia. nam bononie fuit cōsultū vnū contrarium Florētie. sed in Padua & Papia quidam adheserunt vni opi. quidam aliij. Ipse finaliter dicit q̄d quando relinquitur in casu viduitatis interdum relinquitur per patrem vel aliū cuius voto congruit mulierē nubere vt sic per nuptias succurratur eius pudori cum forte sit iuuenis & tunc legatū nō perditur per. l. fi. C. de indic. vidui. coniuncta. l. mulier. §. cum p poneretur. ff. ad treb. Interdum relinquitur per eū cuius voto congruit totū oppositum. exemplum si filius matri siue maritū habenti legat in casum viduitatis nā tūc per seq̄ntes nuptias legatum perdetur q2 per eas infertur iniuria filiis vt in aut. de nō eligē. scdo nub. §. gregoria. v. perspexim⁹. Interdū reliquit̄ per eū qui nō afficit̄ ad aliq̄d p̄dictor. & tūc sufficit cōditionē viduitatis extitisse ɔsiderato q̄d casualis est. vt. d. l. pe. & ideo dicit fuisse decisum Florēn. legatū relictū per cōsortē dicto modo nō expirare per seq̄ntes nuptias. sed certe forte indistincte pōt dici q̄d nō priuet̄ legato per dictas leges q̄ indistincte loquūtur. & sic v̄r q̄d ex quo certū intellectū recipiūt illa v̄ba a iure v̄r testator fm illū intellectū intellexisse. & ideo nisi al'r disponat nō v̄r q̄d debeat puari relicto ēt si fuerit fili⁹ relinquēs m̄ri cū in dubio nō sit recedēdū a v̄bis. l. nō al'r. de leg. iij. & h̄ qñ legatū ɔsistit in sp̄e velēt in quātitate si relictū sit sub cōditione si vidua erit vl' cū vidua erit q2 inter si & cū nō est differētia: nisi q2 dictio si principal'r notat cōditionē. l. q pmisit. ff. de cōdi. inde. & l. si titio. ff. qñ di. lega. ced. sec⁹ si fuisset dictū dū vel donec vidua erit q2 tūc ex quo relinquit̄ quātitas q̄ est multiplicabilis v̄r relictū esse annuū. l. legatū. ff. de annu. le. l. q ɔcubinā. §. vxori. & l. iij. & l. iiij. de ɔdi. & demō. & ideo p seq̄nti tpe tūc nō haberet. & fm p̄dicta etiā videtur debere intelligi quando species que non recipit multiplicationē fuit relicta. al's secus. vt. d. l. legatū. cū aliis p̄alleg. & hec sufficiāt de ista q̄ōne. ¶ In alia vero qñ relinquit̄ alicui si intrauit monasteriū quā nō decidit Bart. in. d. l. pe. nec 4 Ang. hic. †Potes cōcludere q̄ aut intrauit cā pbationis: & sic nōdū fecit p̄fessionē & tūc non videtur verificata cōditio q2 tūc nō videtur intrasse sed potius velle intrare. facit in ar. l. ampli⁹ nō peti. ff. rem ra. ha. & q̄d habetur in. c. ad apostolicam. de regula. & eo. ti. beneficium. lib. vj. Si vero intrauit & professionē facit tunc videtur q̄d extiterit conditio & debeatur relictū illi monasterio q̄d intrat cum legatum fuerit conditionale. & sic debeat q̄ ad acquisitionem inspici dies aduenientis conditionis. l. que legata. ff. de reg. iur. & q̄d plene no. in. l. si suus. de verb. ob. & xviij. q. j. c. i. & hoc si monasteriū illud sit capax bonor in cōmuni al's recurrendū ad ea q̄ dixi in. l. j. ff. de testa. & lz postea exeat monasteriū aliis aut exiuit de facto sine licētia supioris & tūc nō nocebit id mōasterio cui iā est facta acqsitio. nā & poterit mōasteriū suū monachū petere iuxta ea q̄ habent̄ in. l. de iure. ff. ad munic. si vero exeat cū licētia supioris eundo ad aliā arctiorē religionē fm formā. c. lz. de regula. & eor q̄ no. p glo. & doc. i. c. cū singula. de p̄bē. li. vi. clarū q̄ nō vitiabitur relictū q2 adhuc est in monasterio lz alterius religionis. Si aūt ex dispensatione pape exiret monasteriū & veniret ad seculū eo casu quo papa pōt dispēsare q̄d quando sit no. Inn. in. c. cū ad monasteriū. ad fi. de sta. mo. q2 nō pōt nisi ex maxima causa vt ibi. tunc etiā clarū q̄d nō vitiabit̄ relictū q2 nō debet attēdi iste casus q regulariter nō euenit

& qr ab vno solo pēdet ar.l.cōtinu⁹.§.cū gs.cū ibi no.de verb. obli.& l.apud iul.i fi.de leg.j. Anaūt isto casu dberet monasterium sibi reddere relictū vel etiā in casu pcedēti debeat reddere alteri monasterio qd intrat.recurre ad not.i.c.qd ad te.extra de cleri.cōiu.lz ibi ppie loquat de bonis ppriis ipsi⁹ ingressi.

5 ¶ † In alia verō qōne qñ relinquit si nupta erit si cōsideram⁹ ius canonicū scdm qd quos de⁹ cōiunxit homo nō separet.vt no.i.l.diuortio.§.de neg.ge.clarū est qd impleta est cōditio nec deficiet relictū si dissoluat matrimoniū per morte alterius cōiugū per diuortiū aūt dissolui nō pōt nisi de facto saluo nisi matrimoniū fuisset nullū pp̄ter impedimentū cōsanguinitatis: & tunc nō videret ipleta cōditio.ar.l.hec cōditio.j.de condi.& demon. De iure antiquo scdm qd erat permissuz diuortiū iuxta.l.j.& ij.de diuor.poterit esse dubiū. Tū pōt dici q si diuortiū procedebat ab altero coniugum cui nō erat relictū non nocebit ei cui erat relictū sub ɔditiōe si nupserit.ar.l.j.& ij.C.d isti.& subst. Si aūt ille cui relictū fuit diuertat tūc si diuertat incōtinēti forte nocebit sibi qsi pp̄ter diuortiū incōtinēti secutū censeat matrimoniū nō fuisse cōtractū.arg.eoꝝ que habent in.l.si ventri.§.in bonis de priuileg.cre.& c.officii extra de elec.secus forte si ex interuallo.ar.d.l.pe.& hoc qñ fuit apposita cōditio indeterminate si nupserit:sec⁹ forte si fuisset dictū si nupserit titio.& sic determinando iplemētū cōditionis ad certā personā.nam tūc forte videtur implementū requiri cōtemplatiōe illius persone: sic videt qd etiā si ex iteruallo diuertat mulier ab illo perdat relictū.& sic intelligat.l.reprehenda.nā ibi erat cōditio determinata ad certā personā puta si diuertit a marito suo quē tūc habebat.ideo si illa cōditio nō reputaret turpis a iure nō sufficeret diuertere nisi perseueraret in diuortio quia tunc videtur re spexisse odium illius persone.

Ubi cum plures.

Ex psūpta volūtate dfūcti plures cōiuncti respectu vni⁹ disiuncti vocant viriliter lz iter se vocant p hrditariis portionib⁹.h.d.& ē singularis lex scdm Bar.& Ang. ¶ No.qd interdū eadē portio bis diuidit difform.ter respectu diuersarū personarū:& hoc cōtingit pp̄ter variā qualitatē personarū.& i hoc reddit ista.l.singularis. ¶ In glo.hereditarias.ibi separatim fuerūt istituti. potes intelligere instituti.i.substituti.arg.eoꝝ q hūr in.l.si pater ipuberis.§.eo.& tūc gl.esset plana.tñ hec sol.diuinat. potes intelligere etiā proprie & tūc voluit dicere glo.qd ex quo separatim fuerint instituti separatio & disiunctio facta in institutione intelligit repetita in substitutione.sed an pcedat patebit ex sequētibus. ¶ In ea.glo.ibi cōiunctim fuerūt instituti si itelligas ppie voluit dicere qd similiter & cōiūctim intelligunt substituti sed hic qr separatim fuerūt instituti intelligitur similiter postea separatis & disiunctio repetita in substōne.& istud pōderant hic Bar.& Bal.lz nō placet qr diuinare ē qd in.l.si pater fuerint coniunctim instituti & similiter qd hic separatim fuerit ist tuti.nā lz fiat distinctio partiū i eadē hrditate.tñ possūt cōiunctim istitui i eadē oratione.iuxta id qd habet in.l.si ita gs heredes.§.tit.j.& l.meuio.in prin.j.de leg.ij.& plene in.l.re coniunc.§.de leg.iij.ideo plus placet solutio sequens pro qua facit quia vt dicebat hic Pe.qñ expresse fit assignatio partiū tūc non possunt dici cōiuncti re licet alias essent cōiuncti vbis.vt d.l.si ita quis.ideo non debent haberi loco vnius nā iure q dicunt qd coniuncti loco vnius habent:loquunt qñ sunt cōiuncti re & vbis & nō qñ tātū verbis Bal.hic dicebat qd etiā sunt disiuncti verbis qr disiunctio facta i istōne intelligitur repetita in substitutiōe:sed hec ratio nō placet per ea que.§.dixi. Oldra.vero dicebat quod ibi loquitur in pupillari hic vulgari:sz nō placet qr vt dicit hic Bal.ill pupillaris continet in se tūc tacitam vulgarem. ¶ In ea.glo.ibi ita habuerūt i institutione.vel dic qd quatenus ibi dicit vnūquēqz i trientem vocari intelligatur respectu titij.sed inter se duos triētes diuident p hereditariis portionibus arg.huius tex.& sic illud idem operatur ibi dic dictio quisquis.que est distributiua quod operantur h illa verba ei hisdem partibus quibus instituit que inducūt disiunctionem realem & separationem vt predixi.

Summarium.

1 Mater filium impuberem istituere & ei substituere potest.
2 Preteritio que fit a matre habetur pro exheredatione.
3 Institutus ex die ante diē potest adire nō obstante phibitiōe.
4 Substitu.vulgaris euanescit.pmo istituto hrditatē agnoscēte.
5 Filius debet institui secundum consilium Galli.
6 Substitutio vulgaris quando comprehendat casum non potentis & noluntatis.

1 **Si mater.** † Mater pōt istituere filiū ipuberem itra tps pubertatis & ei vulgariter substituere.h.d. ¶ In gl.j.ibi lz pure. Jac.d Areti.& multi contra.quia uno ista istō facta filio i casu huius prin.videtur fuisse conditiōalis.vt.l.si cui.§.hoc legatū.j.de leg.j. Nec ob.leges alleg.in gloss.qr in eis dispositio ibi fuit pura nō habens diem nec conditionem.sz postea petitioni seu exactioni fuit adiectum tēpus certe etatis ideo ibi dispositio redditur cōditionalis sed hic ab ipso initio adiectum fuit tēpus certe etatis dispositioni ideo reddit dispositio cōditionalis per.d.§.hoc legatū.& per ea que no.glo.in.l.seius saturninus.j.ad treb.& in.l.ex his.hic alle.sz Bar.h saluat gl.dicēs qd fuuore persone tēpus certe etatis hic nō facit conditionē qr fuit adiectum psone filij testatricis p.d.l.seius sed certe hec saluatio videtur cōtra casum dicti.§.hoc legatum.quia loquitur etiā in filio vt ibi pz.sed salua vt colligi potest ex no.p Bar.ibidem in.d.§.hoc legatum.quod ibi tēpus certe etatis fuit adiectum relicto particulari facto filio.hic autez fuit adiectum institutioni facte de filio quo casu magis fauet filio.vt in.d.l.seius & hoc vt habeat facilius nomen hereditarium ex testamēto in dispositione ascendentis facit.l.filium.§.omnibus.j.de lega.p stan.tenendo autem opi.Jac.de are.videretur qd testamētum istū est nullum cū filius pendente conditione reperiat se preteritum facit.l.si pater.C.de insti.& substi.

2 † sz dic quod hic fuit p terius a matre cuius preteritio habetur pro exheredatione.vt in.§.mater.insti.de exhere.liber.& ideo testamentū nō fiat nullum.secus in preteritione sui.vt in.d.l.si pater.& intellige qd iste filius habuit coheredem cuius aditione potuit dicta exheredatio que surgit conditione pendente cōfirmari per habita in.l.si filius a patre.§.de lib.& posthu.vel secūduz Bal.poterit exheredatio confirmari etiam si non habuit coheredem qr potuit testamētum incipere a vulgari.l.iij.§.fi de lib.& posthu.sed certe istud vltimum videtur esse dubium quia substitutus iste nō potuit in vita filij tēpore quo reperitur exheredatus adire cuz demum possit venire si filius nō perueniat ad etatem.xiiij.annorum & sic tunc demum post mortem filij ante dictā etatē videtur vocatus etiā sic i effectu videtur quodammodo dicta exheredatio facta post mortem contra.l.si ita.§.fi.de libe.& post. ideo solu.videtur tutior.& secundum pdicta patet quod filius potuisset agere querela quod intellige si mala mēte fuisset exheredatus.secus si bona mente.vt.l.multi nō note.de libe.& post. de quo etiam in.l.cum ex filio.j.eo.& ibi etiā tangitur an hodie etiam pcedat.d.l.multi.& hoc intellige secundū ista tēpora.hodie vero cum preteritio facta sine causa etiā aliena materna reddat testamentū nullū.vt leg.& not.in auf.ex causa.C.de li.prete.& in.§.exheredatos.per glo.in auf.de here.& falci.videret q intellectus Ja.de are.non possit pcedere sed Bal.dicit q hoc est intrare illud dubium an.l.suus quoqz in pri.& l.si pater.C.de insti.sit correcta per.l.quoniā in prioribus nam dicit qd si tenem⁹ qd sit correcta filio in potestate instituto sub cōditiōe nō potestatiua vt sic lz olim testū redderet nullū tñ hodie sit aliq & reficiatur cōditio.idē hodie erit dicēdum & multofortius in casu isto in instituto a matre & sic glo pcealle.loquunt qñ pteritio erat facta simplr secus qñ reperit facta solū pendente conditione.si aūt tenemus qd in filio in potestate instituto sub cōditione non potestatiua etiā hodie testū sit nullū nec reijciat conditio de quo plene tāgitur in.d.l.suus.tūc ē dubiū an idē dicemus in instituto a matre sub conditione nō potestatiua.& dicit nō esse idē dicendū qr certū est qd scdm tpa.l.qm̄ in priorib⁹.filius tunc vocabat ad querelam cōtra testamētū matris.ideo cū lex illa reijciat omnem conditionē appositā in istitutiōe eorum qui vocabātur ad querelā merito reijciebat istā & sic remanebit h casu dispositio dicte legis cū nō reperiat correcta.& sic non poterit filius institutus a matre sub conditione nō potestatiua etiā hodie dicere testamētū nullum sed certe istud dictum non videt oino expeditū qr correcta ratiōe legis videt etiā lex correcta iuxta id qd no.glo.& Bar.§.de legi.tu.in.l.j.i pnci.& plene dixi in.l.si vero.§.de viro.sol.ma.sed rō.d.l.qm̄ erat qr poterat tastamentū querelari.ergo cū hodie hec ratio sit correcta i instituto a matre sub conditiōe nō potestatiua qr poterit dicere nullū cū preteritio videat peccare i forma ex quo nō ē causa inserta ergo vr q quo ad hoc etiā.d.l.itelligat correcta. ¶ In ea.glo.ibi vitio tpis sublato ne.bñ glo.scdm Ange.q videtur

3 velle qd † lz testator phibeat ne istitut⁹ ex die possit esse heres ante diem.tñ phibitio nō operat quo minus istitut⁹ sit heres pure de quo cōmittit ad no.p se in.l.si hereditas.§.tit.j. ¶ In ea.gloss.in fi.imo melior est ratio dubitandi q potest colligi ex his que dixi.§. ¶ In glo.ij.in fi.vel dic scdm Bal.quod h mater facit expresse pupillarem & fecit et ter vulgarez fatendū est quod pupillaris nō potuit valere vt pupillaris vt hic dixit glo.an autem valuerit iure fideicōmissi pēdet ex his que dixi in.l.verbis.& l.centurio.§.eodem.

Si filius.

Substitutio facta i locū deficiētis pmi & secūdi grad⁹ nō hz locū nisi vterqz grad⁹ deficiat.h.d.

4 ¶ † No.q ois substō vulgaris euanescit si pm⁹ in stitut⁹ hrditatē agnouit.facit qd habetur in.l.cū in testo.§.tit.j.& in

j.& in.l.si pater ipuberis & l.qdã testõ.& qd ibi dictũ fuit.s.eod.
5 ¶ † Itẽ no.ꝙ ẜm ꝯsiliũ galli vr̃ qd filius debeat institui cũ.h in plurali dicat ꝙ fili⁹ & nepos instituunť vt placuit gallo aq. lio de quo plene dictũ fuit in.l.gallus.in pñ.s.de lib.& posthu. ¶ In glo.ij.ibi vr̃ eũ substituisse.Bal.vero h dicebat qd cõditio adiecta in pma substõne vulgari vr̃ repetita in scda substõne vulgari & sic dicit hic colligi & esse rõnẽ huius tex.sed nõ placet q2 ẜm hoc sequereť ꝙ si qs instituit filiũ & si heres non erit substituit titiũ si nauis ex asia venerit & si titius heres non erit substituit seiũ ꝙ in scda vulgari videať repetita conditio si nauis ex asia venerit.& sic nõ possit venire scds lз illa eueniat.licet forte mortuus sit titius q2 nõ vr̃ verũ p.l.sub ꝯditione.s.titu.j. iuncta.l.in rõne.§.si filio.j.ad legẽ fal.vbi substõ d2 cõditionalis institutio ideo plus placet ratio gl. ¶ In ea.gl.ibi extitit heres ipso iure.innuit glo.ꝙ datio substituti vulgaris non tollat existentiam sui heredis.& ꝯñr qd existẽtia sui heredis excludat substitutũ sed hoc verũ qñ substitutio vulgaris facta est in suitate nõ in hereditate ꝓut fuit facta h de nepote ad filiũ de quo hic p Bar.& plene dixi in.l.si fili⁹ heres.& in materia vulgaris circa fi.& ideo nimirũ si nepos hoc casu nõ põt venire ex substitutione.vt.j.decidit gl.lз cõtrariũ videať supponere querendo dũ dixit ꝙ nepos repudiauit sed nõ bñ vr̃ dixisse sed tũc ob.q2 substitutio facta de titio nõ vr̃ facta in suitate sed in hereditate & sic ex quo effectualiter deficit pmus gradus & scds deberet venire titius substitut⁹.nec ei obstaret sola existẽtia p ea q̃ habẽtur in.l.& si fine.§.sed qd papinian⁹.de mi.& l.ex ꝯtu.de re iu.& l.j.§.si qs adita.j.ad tertu.ꝓpter hoc gl.j.dicit ꝙ ideo nõ põt venire q2 illa verba,nõ erit adiecta in sua substõne,intelliguntur cum poterit.Sed certe ista rñsio gl.nõ vr̃ bona p.l.iij.C.de here.insti.vbi ista verba,si heres non erit,intelligunť si heres non erit q2 nõ possit vel q2 nolit.& ꝓpter hoc qdã reprehendũt & reprobant illã decisionẽ.lз Bar.h saluat q2 lз regulariter ꝓcedit qd d2 in.d.l.iij.tñ fallit qñ resultaret aliqd absurdũ vel qñ ꝯtra ꝑsumptã mentẽ testãtis ꝓut esset in casu isto q2 si sic simplr̃ intelligereť filio repudiãte nõ possit nepos venire ex substitutione cũ fuerit substitut⁹ in suitate & sic existẽtia filij sui ipediat eũ nec posset venire ab intestato ex quo substitutus posset venire l.ꝙdiu.l.anteꝙ.C.cõia de suc.& p hoc infert qd si tpe quo filius repudiat nepos reperiť mortuus poterit tũc substitutus venire q2 cessat oẽ incõueniẽs.sed Ang.hic tenet glo.indistincte ex eo q2 substitutio fuit facta nepoti nascituro post mortẽ aui.& sic si est natus in vita nõ sit ille nepos de quo sensit testator.l.cõmodissime.s.de lib.& posthu.& sic ex vi necessarie cõsequẽtie apparet qd testator intellexit in substõne nepotis,si fili⁹ moreret ipo testatore viuo.sed ista opi.certe nõ vr̃ vera q2 ista gl.nõ loquiť de nepote nato in vita testãtis sз de nato post mortẽ viuo tñ filio.vñ melius vr̃ posse dici ꝙ illa verba si heres nõ erit demum intelligãtur eo modo quo dixi.& d2 in.d.l.iij.qñ aperta fuit via substituto.nã tunc verificanť siue non sit heres q2 nolit siue q2 nõ possit.secus qñ nũꝙ fuit aperta via substituto ꝓut fuit h q2 nõ potuit venire iste nepos ex dispõne testãtis cũ esset posthumus alienus ex quo natus fuit viuo patre suo lз mortuo testãte & sic in hũc casum expsse etiã nõ potuisset institui ẜm hec tpa.vnde nimirũ si titius nõ vocať q2 vr̃ inuitatus in locũ deficiẽtis nepotis eo casu quo apta fuerit via ipsi nepoti & h ne als possit cõtingere absurdũ qd aliquo casu substitutus excludat nepotẽ & istud velit hic gl.sing.q̃ ẜm hoc limitabit.d.l.iij.& procedet determinatio gl.ẜm ista tpa ẜm que posthumus alienus nõ poterat institui.sed cũ hodie possit institui substitutio facta de nepote si filius viuo testatore morietur cõprehendet etiam casum qñ nepos nascetur post mortẽ testãtis viuo patre suo si pater nolit hereditatẽ habere.arg.eo2 que no.Bar.in.l.gall⁹.in prin.de lib.& posthu.& in.§.& quid si tm̃.& ꝯñr si tũc etiã nepos repudiet poterit venire substitutus ex quo aperta fuit via nepoti.vel forte potest dici qd opi.Bar.procedit p tex.istum a cõtrario sensu inquantũ dicit filio herede existẽte & sic vr̃ a contrario innuere qd si filius nõ sit heres in effectu vt q2 repudiat & nepos nõ fuerit natus qd tũc substitutus non excludiť & sic idẽ vr̃ velle eadẽ ratione si filius repudiat & nepos sit mortuus tpe repudiationis lз natus fuerit. Itẽ q2 etiam hodie ẜm tps quo põt institui posthumus alienus forte nõ possit nepos qui nasceret post mortẽ aui viuo filio testatoris patreqꝫ suo venire ex substitutione:q2 ex quo nõ est nat⁹ post mortẽ aui & patris nõ vr̃ eẽ ille q fuerit inuitatus ex substõne cũ inuitat⁹ fuerit nepos q nasceť post mortẽ testatoris.& post mortẽ filij ꝯtingẽtẽ viuo testatore.ar.l.cõmodissime.s.de li.& posth.nisi forte testator credidisset filiũ statim moriturũ & sir̃ se iuxta no.i.d.l.cõmodissime.s.de li.& posth.& h forte voluit sentire Ang.lз inepte fuerit locut⁹ vt p3 ex his q.s.dixi.Bal.ꝓo h dicebat qd in casu q̃stionis gl.iõ excludiť substitut⁹ q2 fuit vocat⁹ in locũ deficiẽtis filij & nõ existẽtis nepotis heredis.& sic si extat fil⁹ lз repudiet deficit cõditio iõ excludit.sed hec opi.nõ placet p istũ tex.a cõtrario sensu.nã ꝯcluderet hec opi.ꝙ filio repudiãte & nepote nõ nato excluderet substitut⁹ ꝙ vr̃ ꝯ hũc tex.a sensu ꝯrio iõ dicebat h Bal.ꝙ substõ vulgaris ita demũ excludit exñtiã sui hr̃dis si sit valida & ñ efficiať caduca.sec⁹ si efficiať caduca.& sic intelligebat istũ tex.& gl.q2 h fcã est caduca ꝓpterea q2 deficit ꝯdõ ex q̃ fili⁹ suppuixit vt.s.tetigi.lз istud ẽt no pl3.q2 sequereť ẜ3 istã opi.ꝙ si fili⁹ eẽt istitut⁹ & ei dat⁹ substitut⁹ vulgaris exne⁹ ꝙ si ille exne⁹ moreret viuo testõre vel post mortẽ añ agnitionẽ vł repudiatio nẽ hr̃ditatis factã p filiũ ꝙ nõ eẽt sublata exñtia ex q̃ substõ fcã est caduca p mortẽ substituti qd nõ vr̃ eẽ verũ p ea q̃ hñr & dixi i l.fili⁹ heres.s.de li.& post.nã ꝯsideram⁹ pncipiũ dispõnis scdm qd i effectu vr̃ fili⁹ institut⁹ sub ꝯdõne si voluerit.facit.l.ꝟba.j. de ꝯdi.isti.& ꝙ hr̃ i.l.qd ergo.s.de his q no.isa.
6 ¶ † Itẽ vltima te subdebat hic bal.qd lз substõ vulgaris simplr̃ fcã ꝯprehẽdat casus nõ potẽtis & nolũtatis.tñ qñ fcã est sub vna ꝯdõne limitata nõ trahiť ad aliã ꝯdõnẽ & sic itelligebat hũc text.lз certe hoc nõ pl3 q2 ẜm h sequereť qd si testõr istituit filiũ & substituit sibi extraneũ si ipse fili⁹ morieť viuo se qd hoc casu nõ cõprehẽderet casum in quo fili⁹ post mortẽ testãtis repudiaret hereditatẽ qd est ꝯ ea que hñr in.l.gallus.§.& quid si tantũ.s.de lib.& posthu.

Summarium.

1 Supremus quis dicatur.
2 Verba quisqꝫ mihi heres erit vulgariter substitutũ ꝯprehẽdũt.
3 Substitutio pupillaris non rumpitur rupto testamento.
4 Testamentum non rumpitur ipso iure per remedium pretoris.
5 Legata non debentur rupto per querelam testamento.

1 **Ex duobus.** † Ille intelligiť suprem⁹ quẽ nemo sequiť vł quẽ null⁹ ali⁹ antecedit.h.d. ¶ No.quis dicatur proximus & quis supremus. ¶ Item no.ar.ad questionem vulgatam de pluribus simul pergentibus ad brauium de qua per Jac.de bu.& Cy.in prima constitutione ff.orum.& per Bar.in.l.hoc articulo qsqs.s.ti.j.na vr̃ p istũ tex.ꝙ ex quo simul venerũt ad brauiũ oẽs vocent & diuidať brauiũ inter eos.ꝯriũ tñ teneť per.l.si fuerit de re.du.nec ob.iste tex.q2 istud cõtingit non simplr̃ ex vi verbo2 imo ex ꝑsumpta mẽte testãtis q putauit hr̃ditatẽ primi inueniri i hereditate scdi.l.q duos.in pñ.j.de reb.du.q̃ rõ cessat in qõne ꝓposita.facit ẽt ad cõstitutionẽ regni inuitãtis priogenitũ q2 si ex eodẽ vtero plures sint nati & nesciť quis primo nõ facit ꝙ regnũ pariter diuidať de quo i.l.aretusa.s.de te.bo.& sic transit hic Bal.& Ang.sed in cõtrariũ facit q2 regnũ vr̃ esse indiuisibile iuxta illud.Regnũ nõ capit duos.& iuxta id qd le.in c.lз vniuersis.extra de voto.& i.l.fi.s.de rer.diui.vñ forte posset dici cõtrariũ stãte cõstitutione predicta p.d.l.si fuerit.de re.du.& sic mutuo se impediẽt.Nec ob.iste tex.q2 posset rñderi vt i filij.s.pxi.dixi. ¶ In gl.j.ibi singulari numero fit vsus & sic videreť qd nõ verificareť in duobus per.l.si fuerit.j.de reb.du.sed dic ꝙ hoc ꝯtingit ex presumpta mẽte testãtis per rationẽ.l.qui duos.de re.du. ¶ In ea.gl.in fi.dic ꝙ vera sol.est ꝙ hic loquiť in substitutione pupillari directa per quã substitutus habebat totũ q in hereditate vltimi inueniebat hereditatẽ primi vt.s.dixi.ibi loquiť in fideicõmissaria & vbi testator solũ partẽ voluit ad substitutũ peruenire & ideo nõ est cõueniẽs qd habeat totũ q2 id esset cõtra volũtatẽ testãtis.nec h3 etiã partẽ q2 nõ põt apparere que sit illa que debeať.& ideo forte fuisset secus si testator ibi voluisset totum ad fideicõmissum peruenire per id quod dixit glo. hec in prima sol.a contrario sensu.& ar.eius quod habetur in.l. titia seio.§.seia libertis.j.de lega.ij.

2 **Filium impuberẽ.** † Hec ꝟba quisqs mihi heres erit cõprehẽdũt etiã vulgariter substitutũ.h.d. ¶ In gl.partis.ibi ptinere non potuit.innuit secus esse si potuisset ptinere ad plures vt puta q2 titius & seius fuissent instituti cũ filio.sed ꝯrium tenuit Jac.de Are.q2 etiã tunc veniret meuius substitutus ipso titio repudiãte q2 ille qui venit ex substitutione vulgari directo d2 esse heres testatori & nõ per mediũ vt insti.de pu.substi.in pnc.ideo debet venire p ea q̃ habetur in.l.q liberis.§.hec verba.& hoc forte voluit etiã glo.j.huius.§. ¶ In ea.glo.ibi dedit illi decẽ.no.bñ ex hac gl.quã sequiť Bar.Bal.& Ang.lз Ja.de are.cõtra vt hic refert Bar.& eã dixit hic Bal.sing.& nõ est alibi ꝙ hec ꝟba qs quis mihi heres erit det illi decẽ.habent vim clausule codicillaris & intelligũtur legata repetita ab intestato.sed contrariũ videť notasse idẽ Bar.in.l.si quis cũ nullum.§.j.j.de iur.codicil. in.l.iij.de lega.j.vbi cõcludit ꝙ dicta verba solũ referunť ad scriptos in testamento.pro quo bene facit qd no.in.l.quidam referunt.de iur.codi.& in.l.qui in testamento.§.j.j.si qs omi.causa testa.& pro hoc etiam bene facit.l.si plures.j.de leg.ij.vbi parificantur relinquere per hec verba heres meus dato illi.x.& dicere quisquis mihi heres erit det illi.x.& tamen certum est qd primo casu non cõprehenditur veniens ab intestato per ea que habentur in.d.l.quidam.& in.l.eã quam.C.de fideicõ.licet Bar.dicat

qd bona est parificatio quo ad q̃dã lz nõ p oĩa. sed certe hec rñ sio nõ vr̃ bona qr ex quo illa verba indefinita heres meus dato decẽ illi equipollẽt vniuersali possent cõprehendere q̃ñr heredẽ ab intestato ex vi verboꝝ sicut in dictio. q̃sq̃s vr̃ qd etiã ex mẽte deberet cõprehẽdere veniẽtẽ ab intestato sicut cõprehẽderet dictio q̃sq̃s. cũ eadẽ vr̃ ratio vc3 qr si grauauit scriptos heredes quos magis predilexit q̃ veniẽtes ab intestato d3 intelligi grauasse etiã ipsos veniẽtes ab intestato ar. l. publius. §. j. ĩ. de condi. ⁊ demon. ⁊ iõ vr̃ dicendũ qd sicut nõ intelligit̃ veniẽs ab intestato per illa verba heres meus ex eo qr in dubio vr̃ respexisse heredẽ scriptũ. ita eodẽ modo si dixit quisq̃s nec in dubio debẽt intelligi repetita ab intestato nisi aliud appareat vt. d. l. eã quã. ⁊ hec pars est verior. saluo nisi vnicus tm̃ fuisset heres institut⁹ nã tunc qr dictio quisquis requirit concursum vt possit verificari saltẽ in duobus cõprehendet etiã veniẽtẽ ab intestato. ⁊ hec forte fuit mens glo. hic. ⁊ hoc si simpliciter dixit quisquis mihi heres erit. ⁊ quo etiam remanet differentia inter hec verba heres meus dato. x. ⁊ hec verba quisquis mihi heres erit secus si dixisset quisquis mihi ex. s. scriptis heres erit quia si vnus solus erat scriptus ad illum solum refertur vt est casus in. l. si in testamento. §. j. ĩ. si quis omis. cã testa. nec ob. predictis. l. si quis cum nullum de iu. codi. quia loquitur quando nullum fuit conditũ testamentum vt hic dicebat Jac. de are.

Etiam si. Rupto testõ p ꝯtabulas nõ rũpit̃ substõ pupillaris nec legata a substituto relicta.

3 h. d. ¶ † No. qd rupto testõ de iure p̃torio nõ rũpit̃ substõ pupillaris. idẽ si rũpat̃ de iure ciuili s3 p pte tm̃. sec⁹ si in totũ vt le.
4 ⁊ no. in. l. substitutione. ⁊ in. l. ij. in prin. s. eo. ¶ † Itẽ not. q̃ per remediũ p̃toris nõ rũpit̃ ipso iure testm̃. nec mirũ qr nõ põt facere quẽ desinere ipso iure esse heredem vt. l. ⁊ si sine. §. s3 quod pap. de mi. ⁊ in. §. quos aũt. insti. de bon. pos. vr̃ tñ pretor posse inualidare testm̃ funditus si disponat certã solennitatẽ debere seruari in factione testamẽti ⁊ illa nõ sit seruata p ea q̃ habẽtur insti. de testa. or. j. col. nã facilius impedit̃ fiendũ q̃ tollat̃ iã factum. s. de his qui sunt sui vel ali. iur. l. patre. ⁊ per hoc dicit hic Bal. qd l3 p constitutionẽ legati non vr̃ posse introduci remediũ rescissoriũ ipso iure testamẽti qr si hoc nõ potest pretor non d3 posse ⁊ legatus. facit l3 nõ all'. quod no. Bar. in. l. j. in. fi. ĩ. de bo. pos. tñ vr̃ p constitutionem legati posse dari solẽnitas testõ qua nõ obseruata erit nullũ per id qd. s. in fili dixi. ⁊ sic facit qd si cõstitutio legati h3 qd vxor nõ possit testari nisi in p̄ntia duorũ cõsanguineorũ q̃ nõ valebit testm̃ nisi factũ sit in p̄sentia p̄dictoꝝ. ⁊ sic residet hic Bal. Tu adde qd dubiũ facit etiã in ꝟ vltimo qr legatus non vr̃ posse aliq̃d statuere cõtra ius vt not. glo. q̃ reputatur sing. in. c. fi. de here. li. vj. vñ etiã ibi no. dicit glo. qd legatus etiã de latere non põt cõmittere causam inuita parte sine strepitu ⁊ figura iudicij in casibus in quibus de iure cõi non potest sic p̄cedi. ⁊ pro hoc etiã facit qd no. Joã. and. in addi. spe. sup rubrica de ele. vbi vr̃ cõcludere qd substitutio legati vel epi p quã adijcit̃ talis forma qd vult electionẽ esse nullã in casu in quo de iure cũ sit valida qd nõ valeat dicta constitutio ⁊ sic videret̃ in p̄posito qd dicta ꝯstitutio nõ teneret. nec ob. q̃ dictũ est de p̃tore qr ille habebat p̃tãtẽ statuẽdi ꝯtra ius saltẽ quãtũ ad effectũ. ⁊ ideo nimirum si tolerat̃ in ipso q̃ possit ab initio adijcere solẽnitatẽ actui p̄ut fecit in testamẽtis qr adiecit numerũ testiũ ⁊ sigilla. vt insti. de testa. ⁊ facit qd habet̃ in l. nã ⁊ ipsum. s. de iusti. ⁊ iu. ¶ In glo. j. ibi. l. illud. in fi. ⁊ sic habes tres differẽtias inter q̃relã ⁊ cõtratabulas. † Quarta est qr
5 rupto testõ p querelã nõ debent̃ legata. sed rupto testõ p cõtratabulas debent̃ coniunctis. ⁊ ex predictis etiã habes rõnẽ tex. quare contratabulato testõ nõ rumpunt̃ tabule pupillares. nã ratio est qr testm̃ remanet validũ de iure ciuili ⁊ ideo cõseruatur substõ pupillaris qd est clarũ si pupillus beneficio p̃teriti nõ petijt cõtratabulas. tñ idẽ etiã si petat vt hic est casus f̃m positionẽ glo. nec ob. qd nõ cõseruant̃ legata expugnãti testm̃ p cõtratabulas. l. filiũ. §. oĩbus. ĩ. de leg. p̄stã. qr illa cõmoda pecuniaria super quibus impugnãs dispositionẽ potest sibi p̄iudicrae. sed sup substitutione pupillari pupillus nõ põt disponere etiã tutore autore nec est p̄prie q̃d hereditarium l3 sit fauor ipsi pupillo habere heredẽ ex substitutione. l. iul'. scribit si pupillus. ĩ. de acq. here. ⁊ facit quod hr̃ in. l. si filius qui patri. s. eo. Est etiã alia ratio f̃m Bal. qr nõ impugnauit substitutionẽ ideo d3 posse ex illa cõmodũ reportare ar. l. si filius. s. tit. j. sed certe ibi impugnauit primũ gradũ ⁊ non scõm hic aũt impugnauit principale ⁊ ꝯñr accessoriũ. l. ij. in prin. s. eo. ⁊ l. post legatũ. §. qui principale. ĩ. de his qui. vt indig. ⁊ iõ hec ratio nõ vr̃ p̄fecta. nã f̃m illã sequeretur quod ꝯtratabulãs testm̃ posset succedere ex substitutiõe pupillari qd est cõtra. l. is q. s. eo. vñ dat etiã aliã rationẽ quã etiã hic ponit Ang. vc3 qr nõ est eadẽ causa rũpendi substitutionẽ pupillarẽ que est rũpẽdi testm̃ patri nũ nã substitutio pupillaris est testm̃ pupilli in quo frater emãcipatus põt preteriri cum non deẽt contrata. aduersus testm̃ transuersalium. sed certe hec ratio etiã nõ vr̃ p̄fecta qr scõm illã sequeret̃ qd rupto testõ p q̃relã non deberet rũpi substitutio pupillaris qd tñ est falsum vt superius dixi iõ tene rõnẽ quã prius dixi. sed tũc surgit dubiu3 quid si aliquo casu ꝯtabulatio scindit testm̃ de iure ciuili qd est q̃ñ datur hereditate nõ adita iuxta id qd habet̃ in. l. vt liberis. C. de colla. ⁊ l. illud. ĩ. de ꝯta. An aũt rũpet̃ pupillaris Bart. ꝟ dicit q̃ sic tñ illud nõ est principaliter p̄pter ꝯtratabulatione3 sed p̄pter hereditatẽ nõ aditã. Sed Bal. hic post Cy. tenet ꝯrariũ dicens qd nõ est inuenire casum in quo ꝯtabulatio rumpat testm̃ de iure ciuili iuxta id qd no. in. l. ij. C. de ꝯtab. ⁊ qr saltem superest existẽtia sui heredis q̃ opet̃ cõfirmationẽ tabularũ pupillariũ: nec est infirmata talis existẽtia p dationẽ coheredis ex quo datio coheredis est rupta p cõtratabulationẽ qd est notãdũ. ⁊ scõm hoc habes limitationẽ ad. §. idẽ iul'. qr datio coheredis extranei nõ impedit existẽtiã q̃ñ ex postfacto rũpit ⁊ eadẽ rõne idẽ si a p̄ncipio esset inefficax ⁊ sic trãsit etiã hic Ang. sed morte põt dici qd q̃ñ datus est coheres impediat̃ existẽtia licet postea rũpat̃ datio coheredis qr stat rõ ⁊ durat quare dicimus dationem coheredis extranei impedire existẽtiã. vc3 qr testator non fuit confisus de prouisione legis iuxta id quod not. in l. precibus. ⁊ in. l. si filius qui patri. s. eodem.

Summarium.

1 Contrarioꝝ eadem est dispositio.
2 Legata qualr̃ p̄stari debeãt testõ p ꝯtabulas expugnato.
3 Pupillus qualiter ⁊ quibus a se relicta prestet.
4 Substitutus an teneatur ad relicta a filio facta.

Et si cõtratabulas. Diuiditur in tres partes. Prima durat vsq3 ad ver. sic ⁊ crescere scda vsq3 ad ver. ꝟ ꝯsequẽs. ibi tertia q̃ durat vsq3 ad fi. ⁊ differt hec. l. a p̄cedẽti. §. qr hic tractat de mõ p̄stationis legatoꝝ habita cõsideratione augmẽti ⁊ diminutionis cõtingẽtis p cõtratabulationẽ. sed in. §. p̄cedẽti tractat̃ solũ de essentia ⁊ validitate pupillaris substõnis ⁊ legatoꝝ relictoꝝ in pupillari substitutione testõ expugnato p cõtratabulas. ⁊ h. d. Aucta portione impuberis per contratabulas augent̃ legata in persona substituti eidẽ impuberi ⁊ eodẽ modo diminuta diminuunt̃. h.
1 d. ¶ † No. q̃ ꝯtrarioꝝ cõtraria debet esse dispositio. de quo in l. inter stipulantẽ. §. sacrã. de verb. ob. p Bar. ⁊ sic hoc respectu põt dici qd eadẽ est disciplina ꝯtrarioꝝ. Potes etiã nota. illud vulgatũ qd illud q̃ operat̃ p̄positũ in p̄posito operat̃ ⁊ oppo
2 situ in opposito. ⁊ ad hoc sepe alleg. ¶ † Item no. qualiter prestari debeãt legata expugnato testõ per cõtratabulas de quo aliq̃d hic in gl. ⁊ p Bar. sed pleni⁹ tãgit in. l. fil ij. in prin. ĩ. de le. p̄stã. vbi tãgit tam de legatis relictis a pupillo q̃ de relictis a substituto ⁊ siue portio augeat̃ siue minuatur siue nec augeat̃ nec minuat̃ de q̃ etiã aliq̃d hic tetigit Bal. ⁊ Ang. sed nõ perfecte vt patebit ex infra dicẽdis. Aduerte tñ qr hodie vr̃ nõ insistendũ qr rupto testõ ex causa p̃teritionis vel exheredationis legata etiã extraneis cõseruãtur. vt in aut. ex cã. ⁊ in corpe vñ sumit̃. C. de li. prete. ¶ In glo. j. ibi ⁊ sic aperta est via institu to. no. ex glo. ista iuncto eo qd precedit dũ dicit preteritus egit cõtratabulas qr videt̃ velle qd per preteritũ demũ cõmittatur edictũ de cõtratabulas instituto si ipse p̃teritus egerit ⁊ sic petierit cõtratabulas ⁊ scõm hoc nõ posset institutus bñficio preteriti cõtratabulare testm̃ anteq̃ ipse p̃teritus ꝯtabularet ⁊ istã opi. tenuit Bar. in. l. si post mortẽ. §. fi. ĩ. de cõtratab. ⁊ fuit opi. gl. in. l. iij. §. si qs ex liberis. ĩ. de ꝯtab. Sed contrariũ sensit glos. in. d. §. fi. dũ dixit qd instituti eoipso qd alij sunt p̃teriti habent bo. pos. cõtrata. ⁊ hãc opi. puto veriorẽ p tex. in. l. illud. §. fi. ĩ. de cõtrata. vbi institutus beneficio posthumi preteriti põt cõtratabulare etiã anteq̃ nascat̃ posthumus. p hoc etiã facit tex. in d. §. fi. intelligẽdo simpliciter prout sonat ⁊ pro ꝟ etiã facit. l. si duo. ĩ. de leg. prestã. vbi lr̃a dicit qd si vnus est p̃terit⁹ alius institutus eoipso apparet edictũ esse cõmissum ⁊ sic ex sola preteritione videt̃ cõmitti absq3 eo qd preteritus petat p hoc etiam vr̃ casus in. l. nõnunq̃. in prin. ĩ. de leg. prestã. vbi inst. tutus petijt cõtratabulas ⁊ tñ preteritus omisit de quo plenius in. d. l. si post mortẽ. §. fi. ¶ In ca. gl. ibi qr hic oĩbus. vr̃ ergo velle glo. simplr̃ intellecta qd in hac prima parte tex. pupillus teneat̃ solũ cõiunctis p̄sonis p̄stare relicta a se facta. s3 substitut⁹ teneat̃ p̄stare oĩbus. ⁊ sic videt̃ innuere qd l3 pupillus nõ prestet relicta a se facta extraneis. tñ illa p̄stabit substitutus ex quo p̄stat oĩbus. sed istud reprehẽdit Ja. de are. ⁊ Bar. post eũ dicẽs qd relicta facta a pupillo eo modo d3 p̄stare substitutus quo p̄staret pupillus p. l. q fundũ. §. q filiũ. ĩ. ad. l. fal. ⁊ sic nõ videt̃ verũ quod ꝟ mõ nõ augeat̃ onus legatoꝝ in p̄sona substituti. ⁊ ideo dicũt qd aliter augeat̃ onus legatoꝝ ⁊ alius est sensus litere, na3 dicunt quod ex quo pupillus nõ prestat legata facta. cõiũctis quia

q2 legata facta extraneis ex q̃ remanent penes pupillū cōputa ri debēt in falcidia. & sic si illa sufficiāt ad falcidiā nō debētꝫ defalcari relicta facta cōiunctis & sic itelligat̃ iste tex. nā dicto modo augeri dꝫ onus legatoꝝ. ꝓterea q2 fili⁹ nō debuit extraneis p̃stare legata. & attēde q2 fm h̄ eodē modo ista legata facta cōiūctis p̃stabit fili⁹ etiā ipse substitut⁹. & in vtriusꝫ ꝑsona dꝫ augeri onus legatoꝝ. Legata aūt facta extraneis ab ipso pupillo nō p̃stabit ipse pupillus nec ipse substitut⁹. ar. d. §. q filiū. & pro hac opi. all'. Bar. l. nō dubiū. cū se. q. j. ad. l. fal. vbi legata q̃ a p̄ncipio vel ex postfacto sunt inutilia ꝯputant̃ in falcidiā & ꝓsunt ꝯñr alijs legatarijs respectu falcidie nō detrahēde allegat̃ etiā ꝓ hac parte. l. filiū. §. fi. de leg. p̃stā. ſꝫ certe iste intellectus nō vr̄ bonus & vr̄ aperte cōtra casum. l. filiū. §. si legata. j. de leg. p̃stā. vbi aperte dꝫ q8 respectu falcidie detrahēde de legato facto cōiunctis nō prodest legata nō p̃stari extraneis. & ꝓ illo tex. etiam facit rō q2 satis debuit eē q8 rupto testō ꝑ cōtrata. p̃toꝛ ꝯseruauerit legata cōiunctis perinde ac si testm̄ nō fuisset ruptū. sed si testm̄ nō fuisset ruptū nō dubiū q8 fuissent defalcata q2 tūc valuissent etiā legata facta extraneis & locus erat falcidie ergo &c. Nec ob. d. l. filiū. §. fi. q2 nō prestare legata extraneis pōt ꝓdesse cōiunctis qñ legatum indiuiduū esset factum cōiuncto & extraneo. vel quo ad ius nō decrescēdi qñ legatū fuisset factum coniuncto & extraneo cōiungēdo eos re & verbis. & sic intelligitur ille tex. prout ibi no. Bar. sed non hꝫ prodesse respectu falcidie vt ꝓbat̃ aperte in. d. §. si legata. & ꝓ hoc bñ facit q2 si testm̄ fuisset validū & extranei nō venissent ad legata ꝓdesset coniunctis in dictis duobus effectibus. nec ob. etiā. d. l. nō dubiū. cū seq. q2 ibi loquit̃ qñ legata p̃stant̃ de iure cōi ideo legata alia deficientia ꝓficiūt respectu falcidie detrahēde de alijs legatis prestandis de iure cōi. sed hic de iure speciali prestātur legata coniunctis personis nō obstante ruptura testamenti per ti. de leg. prestan. ideo inualidatio legatorū factorum extraneis que fit ꝑ cōtratabulationem hoc casu non prodest ipsis cōiunctis q2 debilius est ius speciale quā ius cōmune. l. eius militis. §. militia missus. j. de testa. mil. ideo mihi videtur alius vt potest dari intellectus in prima parte qui potest colligi ex gl. in ver. legato. iūcto eo q8 habetur in. l. in ratione. §. si filio. & §. q8 vulgo. j. ad le. fal. nam potest intelligi litera de legatis relictis a substituto prout sensit dicta glo. Auget̃ enim actio in substituto pro talibus legatis ex eo q8 filius relicta a se extraneis non debuit. nam licet debeat fieri in imponēda falcidia contributio legatorū relictorum a pupillo. & sic in primis tabulis cum relictis a substituto & sic in secundis tabulis. vt. d. §. si filio. & §. q8 vulgo. tñ non cōtribuent̃ legata relicta extraneis a filio cum illa nō debeāt p̃stari a filio nec a substituto. & ex hoc sequet̃ q8 vbi al's si fieret ꝯtributio relictoꝝ a filio & ex̄neis cū relictis a substituto hr̄et locum falcidia & p̃starent̃ legata relicta a substituto diminute ꝓpt̃ detractionē falcidie. mō augebit̃ actio in ipꝫ substitutū ꝓ legatis ab ipo substituto relictis q2 cōputabit sibi i q̃rtā legata relicta a filio ex̄neis & iste vr̄ eē ver⁹ intell's hui⁹ l̄re. & est notādū q8 ipse substitut⁹ de iure cōi p̃stat legata a se relicta q2 substō pupillar̃ nō rūpit̃ rupto testō ꝑ ꝯtabulas. vt. s̄. l. ꝓxi. §. fi. & iō cessat rō q̃ est i. §. si legata. nec ob. etiā si dicat̃ ꝙ imo substitut⁹ dꝫ p̃stare legata relicta extraneis ab ipso filio ꝑ. l. fi. §. fi. de leg. iij. q2 ibi loquitur qñ portio pupilli fuit aucta q̃ casu ēt loquit̃ tex. h̄ i ver. sic & crescere. sec⁹ qñ portio nō est aucta nec diminuta q̃ casu ꝓpe vr̄ loq tex. in hac prima parte vsꝫ ad ꝟ. sic & crescere. & secus ēt qñ portio est diminuta q̃ casu ꝓprie loquit̃ ꝟ. his ꝯñs. Et sic si diligēter aduertat̃ iste text. pōt dici ꝙ p̄ncipal'r loquit̃ de legatis relictis a substituto lꝫ incidēter ponat de relictis a filio. & p̄mo vr̄ loq qñ portio pupilli nō fuit aucta nec diminuta vsꝫ ad ꝟ. sic & crescere. ibi scdo qñ fuit aucta. & tertio qñ fuit diminuta. in ꝟ. his ꝯsequēs. Attēde tñ q2 dixi q8 qñ portio pupilli auget̃ ꝑ ꝯtabulationē q8 substitut⁹ p̃stat legata facta extraneis a filio dꝫ itelligi ꝓ illa pte ꝓ qua fili⁹ fuit institut⁹ & nō in plus vt i l. fi. §. fi. j. de leg. iij. An aūt ipse filius ꝓ illa teneat̃ extraneis. fuerūt opi. de qb⁹ inf'a tāgā. ¶ Et ex p̄dictis pꝫ ꝙ triplex pōt eē itellect⁹ in h̄ p̄ncipio. vn⁹ quē sensit gl. intelligēdo ipsam vt. s̄. dixi in p̄n. hui⁹ apostille. q8 vr̄ seq̄ hic Bal. & Ang. de quo. j. tāget̃. Alius secūdus fuit Jac. de are. & Bar. de quo etiā. s̄. dixi. Tertius fuit seu pōt esse quē dixi. s̄. ¶ Jtē ex p̄dictis etiā pꝫ in quo differat istud p̄ncipiū a ꝟ. sic & crescere. q2 lꝫ tota. l. p̄ncipaliter videat̃ querere de legatis a substituto relictis tñ in h̄ p̄ncipio portio pupilli nō fuit aucta nec diminuta ꝑ ꝯtabulationē. sec⁹ in ꝟ. sic & crescere. lꝫ Ja. de are. dicebat q8 differt i duobus. p̄mo q2 in hoc p̄ncipio accrescit portio ꝓpter rescissionē legatoꝝ factoꝝ extraneis. ſꝫ in ꝟ. sic & crescere. obuenit pinguior portio ꝓpter accrescētē portionē rōne ꝯtabulatiōis. & hec differētia in se satis pōt esse bona. Differt etiā secunda fm eū q2 in p̄ncipio loquit̃ de legatis relictis a pupillo. in ꝟ. sic & crescere. de relictis a substituto. & subdit q8 ex quo in p̄io rñso auget̃ portio ꝓpter rescissionē legatoꝝ. & loquet̃ de relictis a pupillo necessario substitutus dicta relicta eodem modo p̃stabit quo ipse pupillus q2 alias pinguior portio nō deueniret ad substitutū. sed hec differētia nō placet q2 etiā in prima parte vr̄ loqui de relictis a substituto vt hic voluit gl. iiij. Jtē lꝫ pupillus non p̃stet relicta a se extraneis: tñ vr̄ q8 substitutus illi debeat p̃stare fm distinctionē. l. fi. §. fi. de le. iij. ſꝫ Bal. sed certe ibi loquit̃ qñ fuit aucta portio per ꝯtabulas & sic nō facit ꝓpositum huius prime ptis in qua portio nō fuit aucta ꝑ cōtratabulationē sed per rescissionem legatoꝝ pinguior portio obuenit. ¶ In ea. gl. ibi sic & auget̃. hic incipit ponere casum in ver. sic & crescere. ¶ In ea. glo. ibi & hoc oibus. supple. pro portiōe ꝓ qua fuit institutus pupillus. sed pro portione accrescente tenebitur ipse substitutus solū coniunctis prout ipse pupillus respectu legatorū relictorū a pupillo. vt. d. l. fi. §. fi. de leg. iij. sed relicta ab ipso substituto p̃stabit oibus pro portione q̃ ad ipsum substitut. obuenit & sic ēt respectu portionis accrescētis cū substitutio pupillaris remāserit valida lꝫ impugnatū fuerit testm̄ per cōtratabulas. facit. l. filiū. in p̄in. §. q8 si impubes. j. de leg. p̃stā. ¶ In ea. gl. ibi ecōtra. hic incipit ponere casum in ver. his ꝯñs. ¶ In ea. glo. ibi pro dimidia dabunt̃ legata. si intelligis de relictis a pupillo dic ꝙ dabūtur per ipsum pupillum coniunctis ꝑsonis pro dimidia pro alia dimidia legata facta cōiunctis nō erūt nulla sed p̃stari debebat per aliū ꝯtabulantē. l. nōnunꝙ. §. fi. de lega. p̃stā. saluo eo ꝙ habet̃ eo. ti. in. l. nepos. relicta aūt extraneis a pupillo non p̃stabit ipse pupillus fm oēs. Sed an ipsa prestabit substitutis. Bal. et Ang. q8 sic per. l. fi. §. fi. de leg. iij. sed contrariū credo per istum tex. in p̄in. vbi est casus in oppositū fm intellectū quē dedi. nec ob. d. l. fi. §. fi. q2 loquitur in speciali casu qñ aucta fuit portio ꝑ contratabulationē & sic extra casum illū remanemus in regula q8 rupto testō per cōtratabulas nullo modo debent̃ legata extraneis. & sic dispositio illi⁹ tex. quatenus restringit substitutū ad legata facta extraneis a pupillo nō ꝓcedit qñ portio pupilli fuit diminuta. vl' qñ nō est aucta nec diminuta. lꝫ Bal. & Ang. hec teneāt ꝯtrariū dicentes q8 lꝫ pupillus nō p̃stat legata relicta a se extraneis tñ substitutus illa semꝑ p̃stabit pro portiōe relicta pupille: salua tñ falcidia. & sic intelligunt tex. istum que opi. non placet cū ibi fit speciale in casu illo qñ auget̃ portio per cōtratabulationem vt. s̄. dixi. ideo aūt in illo casu prestat substitutus relicta extraneis a pupillo ꝓ portiōe in qua fuit institutus pupillus q2 legata relicta ab ipo pupillo instituto vr̄ tacite repetita a substituto. l. lꝫ imperator. de le. j. & tetigit gl. in. d. §. fi. & in. d. l. filiū. & sic cū in substituto sit diuersa ratio ꝙ in ipso pupillo cum ipse substitutus succedat ex pupillari substitutione q̃ nō fuit rupta ideo fuit equū q8 p̃staret dicta legata facta extraneis a pupillo saltē ꝓ portione ꝓ qua fuit institutus pupillus cū illa obueniat ad substitutū ex iudicio testātis & nō contra eius volūtatē. secus in portione accrescēte ꝑ contratabulationē. Jac. tñ de are. quē sequit̃ Bar. in. l. filiū. j. de leg. p̃st. tetigit q8 etiā ipse pupillus qñ accrescit sibi portio ꝑ cōtratabulationem teneat̃ p̃stare legata extraneis ꝓportione ꝓ qua fuit institutus & sic vniformiter det̃ actio in ipsum pupillū & substitutus ꝓ relictis factis ab ipso pupillo ar. l. qui fundū. §. qui filiū. j. ad. l. fal. & ꝓ ista opi. facit q8 no. gl. in. d. l. fi. §. fi. de leg. iij. in fi. prime glo. illius. §. duꝫ dixit querit̃ qual'r ipse vel eius substitutus &c. Posses tñ dicere q8 illa glo. nō decidit aliqd de ipso pupillo nec sil'r tex. sed forte verior est opi. q8 ipse pupillus non teneat̃ extraneis aliquo modo etiā in casu dicti. §. fi. q2 illud ibi non dicit̃ & sic ex quo nō est expressum oppositū respectu ꝑsone filij debemus remanere sub regula dicte. l. j. de leg. p̃stā. vbi dꝫ q8 rupto testamēto ꝑ ꝯtabulas nō debent̃ legata extraneis. & hāc opi. tenuit hec gl. tū posuit casum super ver. sic & crescere. & sequitur etiā Bald. & Ang. nec ob. d. l. q fundū. §. qui filiū. vbi pꝫ q8 substitut⁹ pupillo prestare dꝫ legata diminuta sicut & ipse pupillus q2 illud ꝓcedit regulariter. fallit in casu speciali q nō est alibi in. d. l. fi. §. fin. & hoc tenēdo bene facit tex. ille ad q̄stionē de qua hic tāgit Bar. vꝫ quando testator reliquit vxorē dominā & vsufructuariam pupillo instituto & dato sibi substituto pupillari. naꝫ licet viuo pupillo solum dꝫ habere alimenta iuxta ea que no. in auf. hoc locum. C. si mulier scdo nup. tñ si pupillus decedit in pupillari etate vr̄ q8 substitutus extrane⁹ dꝫ prestare plenū vsumfructū cū diuersa sit ratio in ipso substituto ꝙ in ipso filio. & hoc simpl'r tenet hic Bal. etiā si fuerit substitutū hospitale vel pauperes. lꝫ Bar. in. l. titia cū testamento. §. fi. j. de leg. j. dic t hoc verum qñ fuit relicta dñā & fructuaria donec viueret. quo casu cēsent̃ esse plura legata. & sic mortuo pupillo incipit esse nouum legatū. secus si simpliciter fuisset factū & tenēdo opi. Bar. ꝓ qua facit. d. l. qui fundum. §. qui filiū. Potes respondere ad. l. fin. q8 ibi speciale ꝓpter portionē accrescentē ratione cōtratabulis. & ideo secus dꝫ esse in q̄ōne ꝓposita vbi nulla portio accreuit pupillo. si aūt intelligas glo. de relictis a substituto dic q8 substitutus relicta a se solū prestabit pro dimidia hereditatis ex quo pupillo fuit oblata dimidia. imo plus vr̄ ꝙ solū p̃stabit ꝓ dimidia ipoꝝ

legatoꝝ legata a se relicta qꝛ ex quo diminuta est portio hꝛ̄ditatis ꝓ ea rata vr̄ fieri debere diminutionē legatoꝝ. l. plautius. ff. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ sic ꝓ reliqua dimidia erūt inutilia legata relicta a substituto qꝛ illa nō ꝑstabit alꝭ q nō fuit grauatus ꝛ substitutus vt dixi de iure cōi venit ad substitutū. ¶ In ea gl. ibi si modo ꝑ preteritū. hoc est falsum qꝛ ꝑ preteritū nō pōt cōmitti exheredato edictū de ꝯtratabulis. l. si post mortē. §. exheredatis. ff. de cōtrata. ibi. l. cū quidā. ꝛ pro h̄ etiā bene facit. l. cum quidā. C. de fideicō. ꝛ. l. q fundū. §. qui filios. ff. ad. l. fal. ¶ In eadē glo. in fi. adde etiā fm Bal. q hoc ponit. s. eo. l. pri. §. fi. qd not. gl. in. l. fi. C. de cur. fu. q̄ dicit qd ꝑ solā agnitionē bonoꝝ possessionis cōtratabulas factā corā iudice rūpit testm̄ sicut ꝛ rumpebaṫ olim qn̄ decreta erat ꝑ iudicē. ar. l. fi. C. qui admi. ad bono. pos. Poterat tn̄ etiā olim decerni parte nō citata vt le. ꝛ not. in l. iiij. §. si causa cognita. ff. de bo. pos. ¶ In gl. iij. ibi relicti i substitutione. ꝛ sic intelligit gl. tex. etiā in hac prima parte de legatis relictis a substituto. ꝛ iste vr̄ verus intellectus lꝫ Ja. de are. ꝛ Bar. intelligerēt hāc primā partē de relictis pupilloꝝ sed non bene. vt. s. super prima glo. ¶ In ea. gl. ibi. l. fi. §. fi. sed certe vt s. dictū est ibi loqtur in casu spāli qn̄ aucta fuit portio pupilli ꝑ ꝯtabulationē qd nō fuit in h̄ ꝑncipio id i isto ꝑncipio relicta a pupillo eod modo ꝑstat substitutus quo ꝛ ipse pupillus vt patet ex his q̄. s. dixi super prima gl. maxime scdm intel. quem ibi dedi. ¶ In gl. pe. ibi volūtate testatoris succedit supple etiā de iure cōi cū nō fuit substitutio pupillaris rupta ꝑ cōtratabulationē. vt. s. l. pri. §. fi. ideo nimirū si ipse substitutus a se relicta prestat oibus iuxta ratā portionis hereditarie q̄ ad eū obuenit salua falcidia. vt. d. l. filiū. ff. de leg. prestā. q̄ ratio cessat in relictis factis a filio. ¶ In glo. fi. ibi sed arg. cōtra sol. fm Jac. de bel. vt not. in. l. si quis negotia. hic alle. pro contraria de quo tn̄ hic latius ꝑ eū distinguentē tres casus: qꝛ aut queriṫ in diuersis nō cōtrarijs aut in diuersis cōtrarijs ꝑ obliquū aut in cōtrarijs di recto. sed Bar. latius declarat istud brocardū in. l. inter stipulātem. §. sacrā. de ver. ob. de quo etiam ꝑ Dy. in regula. qui sentit onus. de reg. iur. in. vj. ꝛ aliqd ꝑ gl. in regula scdm naturā. ff. de reg. iur. ꝑ modo posses dicere qd ea dē dꝫ esse disciplina cōtrariorum qn̄ est eadē ratio. ꝛ cōtraria dꝫ esse disciplina qn̄ contraria est ratio alias secus de quo plenius in. d. §. sacrā. ¶ Extra glo. qꝛ materia relictoꝝ prestandoꝝ tā a pupillo q̄ a substituto relictoꝝ qn̄ pupillus fuit institutꝰ dato sibi pupillariter substituto ꝛ alter frater preteritus est valde implicita ꝛ tex. non clare loquunṫ ꝛ doc. ēt varie loquunṫ. Potes sic ꝯcludere qꝛ aut ipse pupillus institutus adiuit hereditatē ꝛ sic agnouit defuncti iudiciū. aut ipse cōtratabulauit beneficio preteriti. primo casu qn̄ ipse adiuit cōclude qd ipse teneṫ ꝑstare legata oibus etiā extraneis salua falcidia. vt. l. si ex duobus. in fi pn̄. ff. de cōtratab. nec ob. l. is q in ꝑtāte. §. sed ꝛ si scriptꝰ. ff. de leg. ꝑstā. qꝛ lꝫ illa. l. corrigat. d. l. si ex duobꝰ. tn̄ postea dictus. §. sꝫ si scriptus. corrigiṫ ꝑ l. si duo. ff. de leg. prestā. vt no. Bar. in. d. l. is qui. ꝛ hoc clarū qn̄ in plus q̄ in legitima fuit institutus sꝫ si in legitia tm̄ vel i minꝰ puta in vncia est magis dubiū. tn̄ dic idē scdꝫ ista tpa qꝛ iputet sibi cur agnouit iudiciū defuncti. ar. l. pe. ꝛ fi. s. de inoff. test. hodie ꝑo ageret ad supplmētū iuxta. l. omnimō. C. de inoffi. te. ꝛ reūcereṫ grauamē legatoꝝ de legit. mavt ibi ꝛ eo. ti. l. qn̄ in poribꝰ hoc tn̄ casu potuisset cōtratabulare bn̄ficio preteriti ꝛ sic aucta fuisset portio sua. vt. l. fi. de leg. iij. Sed si ipse fuisset institutus in vncia tm̄ ꝛ extraneus in reliquo ꝛ nō habuisset aliū fratrē committentē sibi edictū scdm ista tpa ex quo habuisset minꝰ legitima potuisset agere querela qd est remediū subsidiariuꝫ. vt in. §. cā aūt insti. de inoffi. test. ꝛ. l. papinianus. §. quarta. eo. ti. ff. si tn̄ agnoscebat iudiciū defuncti excludebaṫ ab illa vt predixi. Itē qn̄ cōmittebaṫ sibi edictū ꝑ confratrē preteritū nō poterat agere querela lꝫ haberet minus legitima ex quo aliud remediū habere poterat. s. cōtratabulare. Scd̄o casu principali qn̄ ipse contratabulauit bn̄ficio preteriti ꝯclude qd aut portio sua nō fuit aucta nec diminuta. aut fuit aucta aut fuit diminuta ꝑmo casu aut q̄riṫ de relictis ab ipso pupillo. aut de relictis a substituto. Si q̄riṫ de relictis ab ipso pupillo. aut q̄riṫ qualr̄ ꝑstenṫ ab ipo pupillo aut qualr̄ ꝑstenṫ ab eiꝰ substituto si q̄riṫ de relictis ab ipso pupillo qualr̄ ab ipso prestenṫ cōclude qd ꝑstat solū coniūctis ꝑsonis nō aūt extraneis vt hic ꝓbaṫ. ꝛ in. l. j. ff. de leg. ꝑstā. ꝛ intellige salua falcidia fm ea q̄ hn̄r. in. l. filiū. §. si legata. ff. de leg. prest. ꝛ tetigi sup prima gl. Si aūt q̄riṫ qualr̄ relicta ab ipso pupillo ꝑstenṫ ab eiꝰ substituto dicit Bal. ꝛ Ang. qd ꝑstabūtur etiā extraneis salua falcidia ꝑ. l. fi. §. fi. de leg. iij. sꝫ certe. vt. s. tetigi ibi loquiṫ qn̄ fuit aucta portio ꝛ sic nō loquiṫ h̄ casu id i relicta exꝛneis ab ipso pupillo ēt ipse substitutꝰ nō ꝑstabit vt hic est casus. in pn̄. fm verū intel. quē tetigi sup glo. Si aūt q̄riṫ de relictis ab ipso substituto, dic qd ꝑstat oibus etiā extraneis. salua tn̄ falcidia facta cōtributiōe legatoꝝ relictoꝝ ab ipso substituto cū relictis cōiūctis ꝑsonis ab ipso pupillo vt h̄ est casus in ꝑrin. fm verū intel. ꝛ sic in tali cōtributione nullo mō venient

relicta exꝛneis ab ipso pupillo. Scd̄o casu qn̄ portio fuit aucta aut queriṫ de relictis ab ipso pupillo: aut de relictis ab ipso substituto. 3 Si queris de relictis ab ipso pupillo qualiter ipse prestet. dic qd indubitāter prestat cōiunctis ꝑsonis nō solū ꝓ rata pro qua fuit institutus imo etiā ꝓ portione accrescēte ꝛ sic tangeṫ actio legatoꝝ factoꝝ coniūctis ab ipso filio cōtra ipsuꝫ filiū ꝑpter portionē accrescētē. ꝛ sic non poterit h̄ casu detrahere falcidiā quā alias forte potuisset si solū habuisset ꝑstare ꝓ parte ꝓ qua fuit institutus vt ꝓbat hic in versi. quēadmodū ꝛ. l. fi. §. fi. de leg. iij. ꝛ ex predictis ptꝫ qd lꝫ portio pinguior obueniēs ꝑpter relaxationē legatoꝝ factoꝝ extraneis nō ꝓsit cōiunctis vt d. l. filiū. §. si legata. tn̄ portio pinguior obueniēs ꝛ accrescens ꝑ cōtratabulationē bn̄ ꝓdest vt h̄ ptꝫ. An aūt ipse filius teneatur isto casu ad legata facta a se extraneis. sunt opi. qꝛ Jaco. de Are. quē sequiṫ Bar. in. d. l. filiū in pn̄. ff. de leg. ꝑstā. tenet q̄ sic ꝓ ea portione ꝓ qua fuit institutus lꝫ pro accrescēte nō teneaṫ ꝛ sic intelligat. d. l. fi. §. fi. lꝫ illa videaṫ loqui solū de substituto ꝛ ꝑ h̄ etiā facit gl. j. in fi. illius. §. ꝛ. l. qui fundū. §. q filiū. ad. l. fal. sꝫ gl. mag. hic tenet ꝯrium ꝛ illā sequiṫ hic Bal. ꝛ Ang. ꝛ illa est tutior ꝑpter regulā. l. j. ff. de leg. ꝑstā. vbi nō conseruanṫ legata extraneis ꝯtabulato testō nec in ꝑsona ipsius filij reperitur dicta regula viciata. nā. d. l. fi. §. fi. nō loquiṫ de filio sed de substituto vt ibi ptꝫ. nō ob. etiā gl. ibi posita qꝛ vt s. dixi sup glo. j. ibi nō decidit aliqd de ꝑsona filij. nec obstat etiam. §. q filiū. inquātū vult qd substitutus prestet legata relicta a filio eo modo quo ipse filius: qꝛ illud verū regulariter. fallit in casu singulari illius §. d. l. fi. qn̄ portio filij instituti fuit aucta per contratabulationem. nā tūc substitutus tenebiṫ prestare relicta facta extraneis ab ipso pupillo ꝓ portione ꝓ qua fuit pupillus institutus licet nō ꝓ portione accrescēte vt ptꝫ in. d. §. fi. ꝛ rō est quā. s. tetigi qꝛ relicta ab ipso pupillo videnṫ tacite repetita ab ipso substituto ideo fuit equū qd lꝫ filius talia relicta extraneis a se nō ꝑstaret tn̄ illa ꝑstaret substitutus ex quo portio fuit aucta saltē ꝓ portione q̄ ex iudicio testatoris obuenit pupillo ꝛ ꝑ̄n̄r ad eū substitutus lꝫ nō teneaṫ ꝓ illa q̄ ꝯ volūtatē testātis obuenit pupillo. Aduerte tn̄ qꝛ cōtra hāc rationē fortiter facit qd no. Bar. in. l. lꝫ imperator. ff. de leg. j. vbi cōcludit q̄ illud qd dꝛ legata relicta ab ipso instituto videri tacite repetita a substituto procedere in substituto vulgari nō in substituto pupillari q solū vr̄ habere illa prestare quasi heres pupilli. etiā sic intelligit qd no. ꝑ gl. in. l. si fundū. §. si pater. ff. de leg. j. Sed potes dicere qd dictū Bart. ꝓcedit regulariter vt ptꝫ ex his que habētur in. d. l. qui fundū. §. qui filiū. Fallit in casu speciali. d. l. fi. §. ꝑpter suadētē equitatē accrescētis portionis. Si autē queraṫ de legatis relictis ab ipso substituto clarū est quod ꝑstat oibus etiā extraneis ꝛ etiā vsqꝫ ad vires portionis q̄ accreuit filio: cū ad illā in effectu veniat ex substitutiōe pupillari q̄ trahiṫ ad oīa bona pupilli que nō fuit impugnata sed remāsit valida. ꝛ hoc satis ꝓbaṫ in. d. l. filiū de leg. prestā. ꝛ intellige semꝑ salua falcidia vt ibi ptꝫ. Tertio casu qn̄ est diminuta si queriṫ de relictis ab ipso pupillo dic quod nullo modo ꝑstat extraneis sed coniunctis prestat ꝓrata portionis q̄ remanet apud eū: ꝓ alia rata prestabat alius cōtratabulans. d. l. nō vnq̄. in fi. ff. de leg. ꝑstā. 4 Si aūt queriṫ an substitutus teneaṫ ad relicta facta a filio cōclude qd ꝯiunctus teneṫ eo modo quo filius. ꝛ idē de extraneis fm verū intel. lꝫ Bald. ꝛ Ang. sentiant id qd substitutus teneatur pro ea portione q̄ remansitꝰ pupillo ꝑ. l. fi. §. fi. de leg. iij. sed vt sepius dixi illa loquiṫ qn̄ portio fuit aucta non qn̄ fuit diminuta nec qn̄ non fuit aucta nec diminuta vt ꝓbatur vt ꝑrin. huius. l. fm verū intel. quē ibi dixi. ꝛ facit qd no. Bar. post Ja. de are. in. d. l. filiū. in princ. Si aūt q̄ritur de relictis ab ipso substituto dic q̄ prestat oibus etiā extraneis. pro rata tn̄ portionis que remāsit apud pupillū ꝛ cōsequenter obuenit substitutio ꝛ sic si pupillus fuit institutꝰ ex asse ꝛ oblata fuit ei dimidia solū pro dimidia legatoꝝ prestabunṫ legata ꝑ substitutū pro alia dimidia nullatenus ꝑstabūtur ab aliquo ꝑ ea que habētur in. l. plautius. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ hec omnia ꝓcedūt qn̄ frater preteritus erat emācipatus. si autē frater preteritus fuisset in potestate qualiter tūc debeant prestari legata ab ipso instituto dic vt in. l. is qui in potestate. ꝛ. l. si duo. ff. de leg. prestā. ꝛ in illa. l. is qui. etiā habeṫ qd iuris si duo sint ꝑteriti quoꝝ alter emācipatus est alter in potestate. Itē q̄ dixi. s. qn̄ emācipatus fuit preteritus ꝛ institutus ꝯtratabulauit beneficio ꝑteriti ꝓcedunt qn̄ etiā ipse emācipatus cōtratabulauit. si vero solus institutus contratabulasset recurre ad. l. nō vnq̄. in ꝑrin. ff. de leg. ꝑstā. qꝛ tunc ꝑinde est ac si petita fuisset fm tabulas vt ibi ptꝫ. Itē hec vera de iure isto. hodie vero cessat distinctio. s. dicta quare rupto testō ex cā ꝑteritionis debentur legata etiā extraneis vt in auṫ. ex ca. ꝛ in corpore vnde sumitur. Credo tn̄ qd vbi diminuitur portio instituto solū prestabit pro portione que remanet penes eum pro alia tenebitur alius argu. d. l. nō vnq̄. in fi. ¶ Ultimo posset esse dubiū qn̄ filius impubes instituitur ꝛ substituitur sibi pupillariter ꝛ legata

ab vtroqꝫ

ab vtroqz relinquunt an tenebit substitutus pstare legata vsqz ad vires pemoniu paterni. An vo vsqz ad vires pemoniu pupilli et videret q vsqz ad vires pemonii pupilli p ea q habetur in.l.si filius qui patri.s.e.fm vnu intellec.vbi institutus substitutus filio exheredato prestat legata ab eo relicta etiam si repudiet hereditate paterna.sed in cotrariu fortiter facit.l. q fundu. §.qui filiu.et.§.qui filios.j.ad.l.fal.vbi vr quod dz habere respectum ad patrimoniu quod reliquit testator fm tps mortis.et facit etia quod hr in.l.filiu.in prin.j.de leg.prest. p prima tamen parte facit fortiter quod no.in.l.j.in fi.s.e. et in.l.si fundum per fideicommissum.§.fi.j.de leg.j.ideo cogitabis.

Summarium.

1 Seruus heres necessarius vltimo loco substitui pot.
2 Substitutio pupillaris iuri legitimoru preiudicat.

Potest quis. Licitum est testati facere tot gradus substonu qt vult et plures psit substitui in locu vni9.et ecotra qn substituit nouissimo morieti vr ius legitimaru hereditatu seruatu.h.d.cu seq. ¶ 1 No. qd vltio loco pot substitui seru9 necessari9 heres et sic vr lra innuere qd seruo cu libertate instituto no possit substitui vulgariter.et h aperte tenuit gl. insti. de vulg.substi.in prin.et sic vr qd lz datio substituti vulgaris impediat existetia sui heredis tn no tollat mera necessitate necessarii heredis de quo aliqd tagit h Bal. sz tu dic latius vt dixi in l.si filius q patri.s.eo. ¶ 2 Ite not.qd pupillaris substo pudicat iuri legitimoz.facit.l.papinianus.§. sed nec ipuberis.s. de inoffi.test.secus in fideicomissaria.l.coheredi.§.cu filie.j.eodem. ¶ Ite nota qd substo facta nouissimo morieti no tollat ius legitimaru hereditatu respectu alioz ante pmorietiu. ¶ In glo. legitimaz.in fi.vel dic melius qd hic loqtur in substone directa simplr facta ibi in substone fideicomissaria facta nouissimo super toto vn cu nouissimus sit rogatus de tota restituenda nimiru si alii vident rogati fuisse de partibus suis restituedis ipsi nouissimo.ar.l.deniqz.§.interdu. de pecu.leg. et qd plene dixi in.l. cēturio. secus si fuisset rogatus de restituedo parte sua.facit.l. eu q nouissime.j.ad tre.et silr sec9 vr si facta fuisset substo pupillaris nouissimo morieti in tota hereditate fm Bar.lz Ang. in h vltio h sentiat ctriu.sed veri9 puto dictu Bar.ar.§.seia.al.i gl.

Qui plures. Testator potest substituere pluribus heredibus et oib9 et nulli.h.d.pmo. ¶ Ite ad breue tps etia intra pupillare etate.h.d.scdo. ¶ No.qd licita est argumetatio de psonis ad tps.et sic facit ad not.p gl.et doc.in.l.centurio. in gl.fi.in vltima qone.et eade rone vr qd licita sit argumetatio econtra de tpe ad psonas.et p hoc dixit hic Bal.qd sicut iudex pot abbreuiare numeru dilationu ita poterit abbreuiare numeru testiu pducedoz.hoc tn fm eu facere no dz nisi vbi putat sufficere dicta testiu ia pductoru.vel nisi esset nimiu effrenata multitudo.all.no.p Inno.in.c.lz causam.de.pba.Tu adde etia qd habet in.c.significauerut.et in.c.cu cam que iter archiepiscopu. habet in.c.significauerut.et in.c.cu ... extra de testi.et facit etia qd habet in.l.j.ij.et.iij.s. de testi. similiter licita est argumentatio de re ad tepus. et eade rone ecotra.l. miles ita.§.et qz diximus.j.de testa.mil.et similiter de tpe ad locum.et eadem ratione econtra.l.vinu.s.si certum petatur.

Et si a patre. Etia p aditione coacta cofirmant tabule pupillares et reliqua i testo cotenta.h.d. ¶ No.hic ar.iuncta auf.ex causa.C.de li.pte.et tex. in corpore vn sumitur qd p illa auf. coseruet substitutio pupillaris sicut sruant alia relicta rupto testo ex ca pteritionis vel exheredationis.de quo ibi et in.l.j.in fi.s.eo. et intellige istu tex. scdm veru intellectu qd hic impubes institutus habuit etia coheredē extraneu et ideo qz existetia sui heredis no confirmabat tabulas pupillares.l.apud iulianu.§.ide iulianus.ad treb. fuit expediens tractari an cofirmaret per coacta aditionem.facit ad predicta qd habet in.l.na qd.§.si quis copullus.j.ad treb. ¶ Vltimo no.hic reprobari opi.sceuole et preualere opi.pauli. quandoqz autem sceuola reprehedit alios.vt patet in.l. gallus. s.de lib.et posthu.

Summarium.

1 Testator prudens secundum sapientis consilium debet condere testamentum.
2 Preteritio facta de filio sui fauore non reddit testametu nullu.
3 Intentio testatoris per quos probari possit.
4 Emancipatus cui per fideicomissum debet hereditas restitui contratabulare potest.
5 Heres fiduciarius qn teneat hereditate restituere cu fructibus.
6 Fidecommissum conditionale non transmittitur.
7 Prouisio expressa hominis facit cessare prouisionem legis.
8 Portio accrescit portioni.

Cum ex filio. Impuberi emacipato pupillariter substituto alteri puberi in ptate retēto q erat insolidu institutus pot p fideicomissum portio sua relinq cu in sua tutelam peruenerit.h.d. ¶ In tex.ibi trasfert.supple tota et integra.qd no poterat p substitutione fideicomissaria cu de illa possit detrahi trebellianica et etia videret qd legitima ex quo salte fideicommissum erat coditionale.iuxta no.in.l.quaqz.C.ad le.fal.et.l.papinian9.§.meminisse.s.de inof.test.et in.c.raynuti9.extra de testa.nec poterat et iure isto phiberi trebellianica et multo minus legitima.l.titia.j.ad.l.fal an aut hodie possit phiberi trebellianica recurrendu est ad no.in auf.sed cu testator.C.ad legem fal. ¶ 1 No.q prudes testator perquirere dz testari et testametu codere fm cosiliu sapientis.facit q hr in.l.illa institutio.s. de her. insti. ¶ Ite no.q fauore impuberis pot omissa instone de eo p fideicomissuz 9donale sibi de hereditate puideri. ¶ 2 Ex hoc et no.q pteritio facta de filio sui fauore no reddit testm nullu nec etia annullandu p cotratabulas vt hic vr probari iuncta.l.ita tn.§.qui rogatus.j.ad treb.et.l.si emacipatus.la.ij.j. de 9trata. ¶ Ite no.qd verbu lego,adiectu vniuersitati seu quote bonoz vel hereditatis no importat institutione vt hic pbat.et in.l. mulier.§.fi.j.ad treb.lz alias verbum lego,respectu legatoz cēseat directu vt.l.ij.C.coia de le.et.l.lutio.cu ibi no.j.de leg.ij.d quo p Bar.i.l.cēturio.ad fine prime qonis principalis. ¶ 3 Ite nota fm Ang.ar.qd p aduocatos electos ad cosulendu pbari possit qualis fuerit intetio testatoris si testificationis reddat rationez ex eo qz testator iuit ad eos p cosilio et sic fuit testatoris volutas attetis his de qb9 9siliu qsiuit qd vr esse vtile si vertat in dubiu qualis fuerit testatoris intetio cu forte verba ab illo plata sint ambigua qd no.in.l.volutatis.C.de fideico.et.l. heredes.§.lz si notā.s. de test.de le.j.si seruus pluriu.§.fi. ¶ In gl.j.ibi saltim quarta trasmittit.bal.hic dicit qd melius dixisset dimidia quarte cu mater de qua.j.dicit glo.no excludat fratre defuncti: imo pariter veniat cu illo vt in auf.defuncto.C.ad tert. Tu adde q hec opi.bal.pot esse vera fm tempora moderna scdm que sublata est differetia emacipationis et patrie potestatis.sed fm ista tepora scdm que emacipati no cēsebant agnati sed pdebat agnatione p emacipatione:vt.l.fi.s.de capi.dimi.bn dixit gl. qd mater excludebat illos q no erat agnati excepto pre naturali. Ite agnatos etia excludebat saluo nisi esset frater cosanguine9 defuncti q matre excludebat.vel nisi esset soror cosanguinea que pariter cu matre admittebat.vt isti.ad sena.cosul.tert.§. frater. cu se.et.j.ad tertul.l.ij.§.si sit agnat9.et.§.si sit cosanguinea.et.§. si mater.et.§.vbi dz.et ideo cum ille qui remanserat in ptate non esset agnatus huic fratri suo emacipato:merito mater ipsuz excludebat abintestato.et sic integra quarta obtinuisset. ¶ In ea. glo.ibi cu conditionale legatu.cotrariu dixit gl.in.l.si mater.in prin.s.eo.sed Ang.hic dicit qd ibi loquit in institutione directa hic in fideicommissaria.vel potest dici qd etiam ibi facit coditionem.et illa glo.non dicit verum vt ibi fuit dictum:non tn irritat ibi testametu cu conditio ibi fuerit adiecta fauore filij.facit qd.j.dicetur.et qd habetur in.l.seius saturnin9.j.ad tre.et in l.fideicom.§.cum polidius.s.de vsur. ¶ In ea.gl.ibi nec querela inofficiosi.melius dixisset nec contratabulas.cu testm factum fuit ab ascēdente p linea paterna.et sic videtur qd iste debuerit dici preteritus:tn qz nihil habuit iure institutiois lz habere debeat iure fideicomissi vniuersalis.vt est casus singularis in.l.ita tn.§.qui rogat9.j.ad treb.tum etia qz ex quo fideicomissuz erat coditionale ante euentu coditionis reperiebat se preteritu.facit l.si pater.C.de insti.et substi.tn hec no obstat pter id qd seqtur in gl.Bar.vo dicebat qd h no obstabat ex eo qz omitti pot istitutio filij ei9 fauore cui9 fauor hic vr ee ex eo qz ista puisio succedebat in locu pupillaris substitutiois.qua pupillare certu est tēdere ad fauore filij.l.ex trib9.cu ibi no.C.de inof.testa.lz tu adde qd fm hoc sequeret q si testator habes vnicu filiu impuberē emancipatu institueret aliu ipuberē extraneu insolidu.et ab ipo relinqueret hereditate filio cu peruenerit ad.xxv.annu.qd hoc casu teneret puisio ista nec potuisset impugnari q no vr esse verū:qz a nullo iure cautu.et cotra regula.d.l.ita tn.§. qui rogat9. Nec ob.iste tex.qz alio casu loquit.et i ipso alia est ratio. vt patebit ex.j.dicēdis.et pro hoc etia facit qz lz qn instituit extrane9 p fecte etatis et diliges pr familias et qui verisimiliter bn reget patrimoniu et ipsuz ampliabit si a tali relinquat fideicomissuz filio cu in sua tutela puenerit videat respicere dicta dilatio fauorem filij.l.sei9 saturnin9.et.§.cu polidi9.preualt tn secus vr qn impubes extrane9 instituit.et ab ipso relinquit fideicomissum filio cu in sua tutela peruenerit:qz verisimiliter ille ipubes institut9 melius no gubernauit hrditate q ipse filius impubes.nec tutores illius extranei q tutores filij.et sic vr qd in casu nro fuerit fauor

illius emācipati ꝙ sua portio fuerit relicta alteri impuberi ⁊ ab ipso relicta eidē emācipato cū in suā tutelā peruenerit. Itē nec pōt dici fauor ipsius emācipati ex eo qꝛ talis prouisio succedit in locū pupillaris substōnis: qꝛ respectu fauoris quē operat᷑ pupillaris in eiꝰ ꝑsona cui fit q̄ est qꝺ facit ipsum cui fit habere hereditatē ex testō. l. iulius scribit si pupillus. ff. de acq. her. nō pōt talis fauor hic considerari: qꝛ hic iste emācipatus ꝑ istā ꝓuisionē nō est habiturus heredē nec nomē heredis. ⁊ forte nullū penitus habebit heredē. ⁊ ꝓpter hāc ꝓuisionē si bona alia nō habeat ex quo alias moriēs illā nō transmittit ꝓpter dispositionē ꝯditionalē vbi alias habuisset heredē si ista bona habuisset. ⁊ sic ptꝫ qꝺ lꝫ respectu mentis testātis q̄ voluit totū ꝑuenire ad supstitē ista ꝓuisio hꝫ vim pupillaris tū respectu fauoris ipsius filij emācipati nullatenꝰ hꝫ effectuꝫ quē hꝫ ipsa pupillaris ⁊ sic relinquit᷑ qꝺ ista ꝓuisio facta respectu istiꝰ emācipati nullatenꝰ fuit sibi fauor imo potius grauamē. ⁊ sic dicas ex quo hec ꝓuisio respectu ipsius emācipati cōtinet grauamē. quare ergo hic approbat᷑ ⁊ in effectu ꝓhibet᷑ ipse emancipatus ꝯtabulare vbi alias posset ꝑ. l. ita tū. §. q rogatus. ad trebelliani. rūderi pōt qꝺ ideo istud grauamē in ꝑsona ipsius emācipati tolerabat ꝓpter reciprocā cōpēsationē quē sperabat ipse emancipatus qꝛ sperabat hr̄e integrā portionē alterius fratris in potestate retenti ꝑ pupillarē ar. l. si pater puelle. C. de ioffi. test. ⁊ qꝛ ſm ista tp̄a grauamē aliquale tolerabat᷑. hinc est qꝺ filius poterat institui sub cōditiōe potestatiua nec reijciebat᷑ grauamē sed tenebit᷑ implere ipsum. l. fi. ff. de cōdi. insti. ⁊ ꝓ h̄ ēt facit qꝛ hic auus nō potuisset ꝓuidere iuxta formā h̄ positā ꝯsiderato qꝺ nō poterat ꝑ reciprocā pupillarē in ꝑsonā vtriusqꝫ ꝓuidere ꝓpter ꝑsonā emancipati q̄ nō erat in potestate ⁊ sic ei fieri nō poterat pupillaris. l. ij. in princi. §. eo. ideo verisimiliter si potuisset equaliter ꝓuidere prouidisset per substitutionē fideicōmissariā in ꝑsona vnius pupillariter ⁊ in persona alterius per fideicōmissum. ⁊ sic emancipatus nō habuisset integrā dimidiā alterius fratris precedētis cū falcidia potuisset detrahi vt dixi in tex. ⁊ tetigit gloss. ⁊ ideo qꝛ ꝑ ꝓuisionē de qua in lr̄a verisimiliter ꝓuidit testator qꝺ iste haberet integrā dimidiā cōfratris ideo tolerata fuit hec prouisio etiā in sua ꝑsona lꝫ aliqualiter esset sibi grauosa ⁊ ex hoc ptꝫ qꝺ secus esset dicendū si extraneus ipubes fuisset solū institutꝰ cui non poterat fieri pupillaris ⁊ ab illo ꝑ fideicōmissum fuisset dimidia relicta nepoti vel filio emācipato impuberi in tp̄s pubertatis qꝛ cessaret tūc rō huius. l. lꝫ Bar. videat᷑ sensisse oppositū inquantū voluit qꝺ hec ꝓuisio succederet in locū pupillaris respectu ipsius emancipati. qꝺ nō vr̄ bene dictū ꝑ ea que. §. dixi ⁊ qꝺ ista lex ēt in dicto casu nō ꝓcedat satis sensit hic Ang. dū dixit qꝺ lꝫ hic emācipatus inueniat se preteritū tū nō pōt intentare ꝯtabulas: qꝛ hec ꝑteritio fuit facta suo fauore cū fuerit alteri nepoti pupillariter substitutus ꝑ cuius euētū poterat totā hereditatē habere. ⁊ sic debemus cōsiderare totā dispositionē nō solā particulā quā totā cōsiderādo apparet ſm eū quod fauor filij fuit illa adiectio cōditionis. ⁊ sic bñ sentit qꝺ iste casus nō ꝓcederet vbi nō fuisset iste emācipatus alteri pupillariter ⁊ valide substitutus. sed inquantū dicit quod adiectio conditionis cū in suā tutelam peruenerit adiecta in ꝓuisione facta nepoti emācipato est fauor eius nō bñ dixit qꝛ re vera fuit grauamē ⁊ potius fauore alterius nepotis in potestate fuit adiecta ⁊ ob hoc emancipatus interim decedēs nihil transmittebat sꝫ remanebat penes ipsum nepotē in ptāte vt etiā ipse hic tangit. quod secus fuisset si dicta conditio ⁊ dictū tp̄s fuissent adiecta fauore emancipati nā tunc nō fuisset impedita trāsmissio. l. seiꝰ saturninus. ff. ad treb. ⁊ in. l. fideicō. §. cuꝫ polidius. de vsu. ⁊. l. si ita relictū. §. pegasus. de le. ij. ⁊. l. ex his verbis. C. qñ di. leg. ced. ¶ In ea. gl. ibi. §. prohibemus. ⁊ sic tenet glo. qꝺ ista lex hodie sit correcta per. l. quoniam in prioribus. ⁊ ꝑ. §. prohibemus. in q̄bus dicitur ꝙ filius dꝫ habere legitimā sine aliquo onere ⁊ reijcitur grauamē saltem vsqꝫ ad legitimā. sed Bar. hic tenet contrariū ⁊ ipsum sequitur Ang. ex eo qꝛ hic nullū cōtinetur grauamē ſm eos imo ꝓuisio. ⁊ sic non ob. iura predicta que dicunt grauamen tolli de medio. sed cū glo. tenet simpliciter Bal. ⁊ h̄ opi. vr̄ verior qꝛ respectu ꝑsone emancipati. vt. §. dixi re vera h̄ dispositio continebat grauamen licet toleraretur propter spem substitutionis pupillaris quā habebat emancipatus sicut ⁊ ēt in simili tolerabat᷑ grauamen propter spem reciproci fideicommissi. vt. l. si pater puelle. C. de inoffi. testa. vbi illa filia instituta in quatuor vncijs erat grauata de restituendo ⁊ sic solū remanebat sibi quarta illius portionis que erat vncia. ⁊ sic habebat dimidiam vnciā minus ꝙ̄ esset legitima cum ibi essent duo. s. filius ⁊ filia. ⁊ sic legitiā ipsoꝝ erat quātitas triū vnciaꝝ ⁊ ꝑ ꝯñs cuiuslibet vncia ⁊ dimidia ſm illa tp̄a ⁊ tū nō potuit q̄relare ꝓpter spē reciproci fideicōmissi sicut etiā nō poterat querelare institutus sub conditione ptātiua vt dixi. §. ⁊ ideo vr̄ qꝺ cū hodie oīno grauamē deducat᷑ de legitima ⁊ tollat᷑ etiā cōditio ptātiua vt. l. qñ in prioribꝰ. merito hodie ex quo ista dispositio ꝯtinet grauamē in ꝑsona emācipati tollet᷑ de medio saltē respectu legitie sicut etiā hodie tollit᷑ in casu. d. l. si pr̄ puelle: ꝓut ibi sensit gl. ⁊ Bar. e. ti. in. l. filius matrē. sꝫ p̄dictis obuiare vr̄ qꝺ hr̄ in §. aliꝰ qꝫ capl̄m. in auk. vt cū de ap. cog. coll᷑. viij. vbi filiꝰ dꝫ hr̄e iure instōnis: ⁊ sic vr̄ ꝙ ex q̄ iste emācipatꝰ nō hūit iure instōnis ⁊ ꝑteritio filij emācipati sine cā hodie reddat testm̄ nullū vt no. gl. sing. i. §. exhr̄datos. i auk. de here. ⁊ fal. vr̄ ꝙ testm̄ debeat dici nullū ꝓpter h̄ posset dici hāc. l. hodie correctā etiā h̄ respectu: sed Bal. quē sequit᷑ Ang. tenet oppositū ex eo qꝛ ꝑteritio facta filij fauore nō dꝫ reddere testm̄ nullū ar. l. filiꝰ matrē. C. de inof. test. facit lꝫ nō alleget. l. si emācipatꝰ. la. ij. ff. de ꝯtrata. ꝯtrā procedat qñ ꝑteritio nō fit fauore filij. ex hoc ꝯcludebat h̄ Ang. hāc. l. hodie nō fore correctā. nec. l. si pr̄ puelle. q̄ tēdit ad idē ſm eū cū ista. l. nec. l. multi nō note. §. de li. ⁊ po. ⁊ ꝑ p̄dicta etiā rūdet᷑ ſm eū ad. l. ita tū ver. q rogatꝰ. ff. ad treb. † vbi emancipatus cui dꝫ ꝑ fideicōmissum restitui hereditas pōt cōtratabulare qꝛ ibi emācipatꝰ erat maior ⁊ nullus erat sibi fauor ꝑteritio. h̄ autem erat ipubes ⁊ eiꝰ ꝑteritio videbat᷑ sibi esse fauor: sed certe q̄ ad casum huiꝰ. l. hec opi. nō placet qꝛ re vera, vt. §. declaraui h̄ dispositio respectu emācipati nō erat fauor sꝫ potiꝰ grauamē licet tale grauamē certo respectu tolerare᷑ ſm hec iura qꝺ hodie nō tolerat᷑. vt. §. dixi. Ideo vr̄ qꝺ hodie testm̄ in casu isto esset nullū ex q̄ nihil habebat iure instōnis: fateor tū qꝺ extra casuꝫ istū vbi fauore filij esset facta ꝑteritio. exemplū in. l. si emancipatus. la. ij. ff. de ꝯtrata. ꝙ forte etiā hodie testm̄ teneret nec posset ipugnari qꝛ certū est ꝙ ſm ista filiꝰ debebat aliq̄d hr̄e iure instōnis vt. d. §. q rogatꝰ. ⁊. l. inter cetera. ⁊ ibi dixi. §. de libe. ⁊ posthu. ⁊ tū hec recipiebat limitationē ⁊ intelligebat᷑ nisi fieret preteritio eius fauore vt. d. l. si emācipatꝰ. ⁊ bñ facit. d. l. filius matrē. ⁊. d. l. multi non note. ergo eodē mō dispositio iuris nouissimi simpl'r dicēs filiū debere hr̄e iure instōnis dꝫ limitari nisi omittat᷑ institutio fauore filij. cū nō sit absonū legē nouā simpl'r loquētem determinari ⁊ distingui ꝑ antiquā. l. nō est nouū. ⁊. l. sed posteriores. §. de legi. ⁊ qꝺ no. in auk. offerat᷑. C. de li. cōte. l. sciēdū. §. q̄ satis. cog. ⁊ ꝑ hec ptꝫ an hec. l. hodie ꝓcedat scđm iura codicis. Itē an ꝓcedat scđm iura authēticoꝝ. ⁊ q̄ potuerit etiā esse ratio huius. l. ſm hec tp̄a: nā hec oīa patēt ex. §. dictis. Et aduerte qꝛ qꝺ dixi istā. l. hodie eē correctā ꝓcedit tenēdo qꝺ indistincte oē grauamē reijciat᷑ de legitima ⁊ sic reijciat᷑ ꝯditio potestatiua ꝙ tenuit glos. ⁊ Bar. in. l. suus qꝫ. in prin. §. de here. insti. ⁊ vr̄ esse cōis opi. sed tenendo qꝺ hodie solū reijciat᷑ grauamē eo casu q̄ olim filius poterat querelare ⁊ nō in alio casu cui opi. satis videntur applaudere verba. d. l. quoniā in prioribus. ⁊ rō illa qꝺ legū correctio est euitāda. de quo plene dicā in. d. l. suus. tūc dicendū esset hāc legē etiā hodie nō esse correctā ex quo ante. l. qñ in prioribus. hoc casu nō vocabat᷑ filius ad querelā. ⁊ ideꝫ esset dicendū de casu dicte legis si pater puelle: ⁊ alijs similibꝰ. §. alt. ¶ In ea. gl. ibi. l. mulier. §. fi. so. vt ibi no. ⁊ in. l. si q̄s seruū. §. fin. cū. l. seq. ff. de leg. ij. cū ibi no. ꝑ Bar. vbi meliꝰ ꝙ alibi hec materia declarat᷑. lꝫ gl. ꝯ remittat ad. l. nō amplius. ⁊ conclude qꝺ si alicui legat᷑ pars bonoꝝ ille nō tenet᷑ ad hereditaria onera nec legata qꝛ illa pars bonoꝝ itelligit᷑ ere alieno deducto. l. nō amplius. §. fi. de leg. j. secus si alicui legat᷑ pars hereditatis qꝛ tūc ꝑ illa parte tenet᷑ ad onera. ¶ In gl. tutelā ibi. sed dic hec vera qꝛ hec dispositio fuit facta propter spē substitutionis pupillaris q̄ similiter finit᷑ pubertate. ⁊ dicit h̄ vltimate Ang. qꝺ † vbicūqꝫ instituit᷑ heres fiduciariꝰ grauatꝰ de restituēdo alteri in alicuiꝰ cōditionis euētū semp tenet᷑ restituere hereditatē cū fructibus etiā medio tp̄e ꝑceptis. ⁊ appellat᷑ ſm eū heres fiduciarius ois ille q̄ est institutus cōtēplatione tertij cui hereditas dꝫ restitui. all'. l. seius saturninus. ad treb. ⁊ ideo scđm eū in casu huiꝰ. l. debebat huic emācipato restitui hr̄ditas cū fructibꝰ iuxta dispositionē testātis ēt si nihil esset dictū de fructibꝰ vt tetigit gloss. j. Tu adde qꝺ ꝓprie i casu huiꝰ. l. nō erat hr̄s fiduciariꝰ qꝛ institutus nō erat ꝑfecte etatis. nec instō illa de toto facta fuerat contēplatione emācipati sed potius ꝯtēplatiōe ipsiꝰ instituti vt sic posset totū hr̄e. ꝓprie aūt heres fiduciarius est qñ est maior ⁊ ꝑfecte etatis ⁊ aptus ad bñ gubernandū hereditatē ⁊ de quo verisimiliter testator potuit ꝯsiderare quē testatoꝝ instituit contēplatione filij impuberis q̄ nesciuisset bona gubernare vt ptꝫ in. d. l. seius. ⁊ in. d. §. cū polidiꝰ. ¶ † Ultimo allegat᷑ hec lex ꝙ fideicōmissum cōditionale etiā ꝑ liberos nō trāsmittit᷑ de quo est ēt tex. ⁊ glos. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. ⁊ no. etiā gl. in. l. j. C. de his q̄ añ aper. tabu. lꝫ cōtrariū not. ⁊ nō bñ ſm Bal. in. l. is cui. ff. de ac. ⁊ ob. aduerte tamē quia hic etiā ex presumpta mēte testantis impediebat᷑ transmissio vt tetigit gl. j.

Filio impuberi.

In ex ꝑssa vulgari nō ꝯtinet᷑ tacita pupillaris qñ ex ꝑsse ē ꝓuisum de pupillariter substituto ⁊ filr̄ ex ꝑ. h. d. ¶ † No. qꝺ ex ꝑssa ꝓuisio hois facit cessare tacitā ꝓuisionē legis. facit quod habetur in. l. fi. C. de pac. cōuē. ¶ Itē no. qꝺ vbi capitula sunt distincta ⁊ separata vnū in alio nō cōtinetur nec subintelligit᷑.

Quidam

Quidā qua. Institut⁹ trāsmittit ad suū substitutū vulgarē nō solū portionem sibi in testo relictā sed ēt aliā q̄ sibi posset accrescere lꝫ tā ipse institutus 8 qua ille cui dat⁹ est coheres viuo testōꝛe decedāt.h.d. ¶ †Not. ꝙ portio accrescit portioni ꝛ ad quēcūq; trāsit ipsa portio etiā ius accrescēdi ꝙ dꝫ accrescere illi portioni.facit.l.si totā.ꝭ.d acq. here. ¶ In glo.fi.ibi giūctus fuit sed tūc ob.qꝺ fm h̄ ad ipsum solū tota portio debuisset venire cū ipse substitut⁹ succedat i locū illi⁹ cui substituit vñ dicebat hic Bal. ꝙ substitut⁹ ex vi substitutionis nedū succedit in pte in q̄ fuit institut⁹ ipse cui facta est substō lꝫ ēt succedit in iure ꝯiūctiōis qꝺ ille habebat. Potes dicere qꝺ h̄ oēs erāt pariter ꝯiūcti.iō etiā alijs accreuit vt voluit gl.pcedēs ꝛ sentit lr̄a in dictione implicatiua quoq;. vel dic qꝺ lꝫ inter oino disiūctos nō sit locus iuri accrescēdi in legatis vt no.in.l.j.in fi.ꝭ.de vsufr.accre.tñ sec⁹ est in h̄ditate ne qs decedat ꝓ parte testat⁹ ꝛ ꝓ parte intestat⁹.facit qꝺ no.in.l.seru⁹ cōmunis ab extero.ꝭ.de acq.he. Et p̄ p̄dicta ptꝫ satis clara rō huius.ꝭ.lꝫ Ang.h̄ satis instet ꝛ reput.t hūc.ꝭ.mirabilē dicēs ꝙ institut⁹ trāsmittit ad suū substitutū vulgarē ius ꝯiūctionis ex q̄ ius accrescēdi nō erat in habitu nec in actu tpe q̄ mortu⁹ fuit ipse institutus. sed certe vt dixi nō est necesse aliqd tractare d iure ꝯiūctionis.ꝛ h̄ descendit ꝓprie ex illa rōne qꝛ portio portioni accrescit ꝛ ad quem trāsit portio trāsit ꝯñr ius accrescēdi. fateoꝛ tñ ꝙ si ille sol⁹ fuit cōiūct⁹ cui facta fuit substō substitutus solus habebit partē illā defectā vt ēt voluit hic Bald.ꝛ.ꝭ.dixi sed nō ꝯñ p̄bat p istū tex. qcqd ipe dicat satis tñ h̄ ꝓbatur ꝙ si oēs instituti erāt pariter cōiuncti ꝙ ius cōiunctionis trāsmittit ad substitutū.nā alias nisi ipse substitutus etiā reputaret cōiunctus alij tanq̄ magis coniuncti preferētur cuius tamē contrarium hic dicitur.ꝛ.h.d.Bal.esse no.dignum.

Summarium.

1 Impubes cause cognitione interueniēte arrogari debet.
2 Actio vtilis ex stipulatione alterius queritur.
3 Argumentum de cā intestati ad causam testati qñ valeat.

Causa cognita. Sicut heredib⁹ legitimis ipuberis qui post mortē p̄ris testōꝛis arrogat h̄ditas legitia cōseruat sic ꝛ pupillariter substituto q̄ ēt poterit vtiles 1 actiões mētare.h.d. ¶ †No.ꝙ ipubes demū arrogari dꝫ interueniēte cause cognitiōe.ꝛ q̄ versent i cause cognitiōe tangit hic gl.j.s.remissiue. ¶ Itē no.ꝙ lꝫ de mero rigoꝛe substō pupillaris euanescat ꝑ arrogationē factā de ipubere cū p̄ illā trāseat i ptātē arrogātis ꝛ sic ēt ex alio defectu quā etatis ipediat testari.l.q i ptāte.ꝭ.de test.facit.l.q ex liberis.ꝭ.testō.ꝭ.de sec.tab.tñ succurrit substituto quo ad effectū vt possit bona ipuberis petere ꝑ vtilē actionē q̄sitā sibi ex cautione quā p̄stat arrogatoꝛ tpe arrogationis de qua in.l.non aliter.ꝛ.l.his verbis.ꝭ.de adoptio.
2 ¶ †No.tertio casum in quo q̄rit vtilis actio ex stipulatiōe alterius.de multis alijs no.insti.de inu.stip.ꝭ.si qs alij.ꝛ plene in.l.
3 stipulatio ista.ꝭ.si qs insulā.ꝭ.de ver.oo. ¶ †Ultimo no.ꝙ licitū est arguere de cā itestati ad cām testati qñ eadē est rō. ¶ In gl.j.ibi seruo publico sint.intellige ꝓprie ꝛ fm hāc expositionē no.ꝙ lꝫ ꝑ seruū nrm q̄rat nobis directa actio iuxta ea q̄ h̄nr in l.quoties.i pn.de admi.tu.tñ ꝑ seruū publicū soli reipublice q̄ritur directa.alias q̄rit tn̄mō vtilis indifferēter vñ vr̄ qlibet posse q̄rere vtilē ex quo est seru⁹ public⁹ ꝙ est no.ꝛ est de mēte hui⁹ glo.ꝛ iuris all'.in gl.pōt ēt intelligi seruo publico.i.tabellioni q lꝫ sit liber homo tñ appellat seruus publicus qꝛ publice seruit ꝛ seruire dꝫ cuilibet rogāti.facit ꝙ no.ꝑ glo.in.l.j.ꝭ.exigere.ꝭ.de suma.coue.ꝛ fm hoc no.ꝙ ex stipulatione tabellionis q̄ri pōt cuilibet actio vtilis de quo in.l.ij.ꝛ.ib.ꝑ Bar.ꝭ.rē pu.sal.fo.ꝛ aliqd ꝑ gl.in.l.quāq̄.de vsu.li.vj.ꝛ tetigi in.l.stipulatio.ꝭ.si qs insulā.de ver.ob. ¶ In glo.fi.ibi q forte est heres.adde bñ dicit forte qꝛ re vera no ꝓprie est heres sed poti⁹ qdā vniuersalis successoꝛ vt h̄r insti.de acqsitis ꝑ arrogationē fm Bal. ¶ In ea.glo.ibi rūpunt sc̄de tabule supple de rigoꝛe ꝓpter patriā ptātē in quā incurrit ꝓpter arrogationē ar.l.q in ptāte.ꝭ.de testamētis.ꝛ ꝓbatur in.l.qui ex liberis.ꝭ.testamento.ꝭ.de secū.tabu.

Summarium.

1 Substitutus in locum instituti subrogatur.
2 Nomen heredis potius attenditur in substitutionibus q̄ effectus acquisitionis.
3 Substō pupillaris q̄ necessaria requirat ad hoc vt valeat.
4 Substitutio fideicōmissaria impuberi facta non est ad directā trahenda.
5 Filius trebellianicam ꝛ legitimā detrahere potest.
6 Substitutio fideicōmissaria fieri pōt puberi ꝛ impuberi.
7 Falcidiam detrahere quis ꝛ quando possit.
8 Argumētū de fideicōmisso particulari ad vniuersale est licitū.
9 Substō directa in qbus differat a fideicōmissaria.ꝛ nu.seq.
15 Scriptura precedens declarat sequentem.
16 Clausula generalis q̄ in fine ponit in dubio ad p̄cedētia refert.
17 Generi per speciem derogatur.
18 Legatum fratribus predicatoribus factum de cappa ꝛ prioꝛi de Biblia qualiter intelligi debeat.
19 Substitutus in secundis tabulis perinde habēdus est acsi sub conditione in primis tabulis sit institutus.
20 Dictio plane, quid significet.
21 Coniunctio realis deduci potest ex diuersoꝛum testamentis.
22 Substitutio pupillaris facta vni persone ad aliam nō trahitur.
23 Institutionem in re certa ad vniuersum trahi qualr̄ intelligat.
24 Substitutus pupillariter instituto sub conditione in primis tabulis equiparatur.

Coheredi. Substitut⁹ vulgariter coheredi suo ad suū substitutū vulgarem nō solū suā portionē nō agnitā trāsmittit lꝫ ēt cohe1 redis cui erat substitut⁹ vulgariter.h.d. ¶ †Not.ꝙ substitut⁹ subrogat i locū ei⁹ cui fit substō.ꝛ iō ad illud vocabit ad qꝺ vocaret ille in cui⁹ locū est substitutus vel subrogat⁹. facit illud ꝯñale subrogatū dꝫ sapere naturā ei⁹ in cui⁹ locū subrogat.facit.l.si eū.ꝭ.qui iniuriaꝝ.ꝭ.si qs cau.ꝛ.l.j.ꝭ.hec actio.ꝭ.si qs.test.li.esse iussus fue.ꝛ ibi ꝑ Bart.ꝛ in.c.ecclesia.el.ij.extra vt lit.pē. An aūt iste vltimus substitut⁹ habeat vtrāq; portionem iure substitutiōis dubitat hic Bar.nā videret qꝺ sic ꝑ.l.si titius coheredi.ꝭ.e.ꝛ hāc partē aperte tenet hic Ang.ꝛ in ipsam inclinat Bar.hic sed ꝯtrariū voluit Dy.in.d.l.si titius. vbi dicit qꝺ vnā partē hꝫ iure substitutiōis: aliā partē hꝫ iure accrescendi et hāc sequutus fuit Bar.in.d.l. si titius. Bal.hic recitat ambas opi.ꝛ in hac vltima residet nullā tñ exp̄sse approbādo. sed p̄ria plus plꝫ per tex.in.d.l.si titius.ꝛ ꝑ id qꝺ dixi in not.ꝛ differt iste tex.a.l.cū ex filio.ꝭ.fi.ꝭ.e.qꝛ ibi portio vna q̄ deficit nō habebat substitutū hic secus. ¶ In gl.portio.in fi.supple: qꝛ ibi defecit conditio sub qua fuerat vocatus vltimo substitutus: hic secus.

Ex his verbis. Substitutio breuiloqua ꝯtinet vulgarē ꝛ ptes adiecte in institutione intelligunt in ea repetite.h.d. facit qꝺ h̄r in.l. q cū plu2 res.ꝛ.l.q plures.ꝛ.l.q liberis.ꝭ.fi.ꝭ.e. ¶ †No.qꝺ potius attēdit in substitutiōibus nomē heredis q̄ effect⁹ acquisitionis ꝛ ideo adueniente casu substitutiōis veniet substitut⁹ nō solū si partem q̄sitā sibi ex substitutiōe retinuit lꝫ etiā si illi alterā q̄siuit. ¶ In gl.quesite.ibi vl' dic sibi hec vera nā p̄cedēs nō hꝫ dubiū. ¶ In ea.gl.in fi.vel dic q̄ hic seruus factus liber vocabitur ex substitutione ꝓ modo ꝛ rata portiōis ꝓ qua fuit scriptus licet illā partē alteri q̄siuerit qꝛ tūc tēpoꝛis fuerit seruus ꝛ iussu dñi adiuerit ex quo modo tēpoꝛe substitutiōis reperitur liber.ꝛ scđm hoc bene colligitur no.qꝺ dedi in litera vcꝫ qꝺ in substitutionibus inspicitur potius nomen heredis quam effectus acquisitionis.

Cū filie. Pupillaris substō euanescit si pupillus viuo testatoꝛe sit sui iur.hoc p̄o. Et substō fideicōmissaria pōt fieri puberi ꝛ impuberi hoc scđo. Et de substitutione fideicōmissaria detrahit trebellianica.hoc tertio. Et si nō valet testm̄ in instōne nō vꝫ fideicommissaria substitutio nisi sit ab intest.hoc quarto. Et in substōne fideicōmissaria nō veniunt bona filij.h.d.q̄nto. Et ꝑ fideicōmissum nō pōt substitui exheredato nisi in eo qꝺ est sibi relictū.hoc sexto. De quo nō trahet 3 falcidia.h.d.septio ꝛ vltimo. ¶ †No.qꝺ ad hoc vt valeat ꝛ effectū finaliter soꝛtiat substō pupillaris nō sunt necessaria oia req̄sita ad pupillarē substōnē ad esse scđm tp̄s testamēti.sed sufficit qꝺ adsint scđꝫ tp̄s moꝛtis nā inter cetera req̄rit qꝺ ille cui fit nō sit recasurus in ptāte alterius vt pꝫ ex his q̄ h̄nr in.l.ij.ꝭ.eo.ꝛ tñ sufficit ꝙ scđm tp̄s moꝛtis appareat eā factā illi q nō sit recasurus lꝫ attēto tpe testamēti esset recasurus.ꝛ sic bñ facit ad no.in l.ij.ꝭ.sed si extraneū.ꝭ.e. ¶ Itē no.ꝙ vitiat dispō si deueniat ad eū casuꝫ a quo nō posset incipere de quo in.l.pluribus.ꝭ.ꝛ si plꝫ.
4 de verb.obl. ¶ †Itē no.ꝙ substō fideicōmissaria facta ipuberi nō trahit ad directā lꝫ intra pupillarē etatē decedat.facit quod not.in.l.ver.ꝭ.e.Itē no.fm vnū itel.ꝙ falcidia accipit ꝓ trebellianica fm aliū intel.accipit ꝓ legitima.ꝛ fm hoc habes hic causaꝫ qꝺ etiā intra pupillarē etatē nō pōt filius grauari per fideicōmissum in sua legitima.ꝛ qūo multis modis sumit illud nomen falcidia dic vt ꝑ gl.in aut.vñ si parēs.C.de inof.test.ꝛ adde etiā qꝺ dixi in.l.j.ꝭ.fi.ꝭ.e.vt ibi dixi.qꝺ lꝫ ipse fili⁹ nō possit infra pupillarē etatē grauari in legitimā.tñ possunt grauari sibi venientes ab intesta.nō durabit tñ tūc fideicōmissum nisi vsq; ad pubertatē.l.si fundū ꝑ fideicōmissum.ꝭ.fi.cū se.ꝭ.de le.j.vbi casus 5 sing. ¶ †Itē ēt ex hoc no.qꝺ filius vr̄ posse detrahere trebellianicā ꝛ legitimā qꝺ cōiter tenēt legiste qñ statim nō venit fienda restitutio.al's sec⁹ vt no.in.l.quāq̄.C.ad leg.falc.ꝛ in.l.papinia.ꝭ.meminisse.ꝭ.de inof.test.ꝛ aliqd etiā ꝑ gl.in.ꝭ.si qs aūt nō implens.de here.ꝛ fal.in aut.coll.j.ꝛ hāc opi.dicit Ang.approbatā in iudicijs ꝛ in scholis.sed canoniste ꝛ maxime Jo.an.i.c.raynutius extra de test.sentiūt qꝺ idistincte possit detrahere vtrāq; qꝛ vnā

detrahet vt filius vcꝫ legitimã aliã vt qlibet extraneus: vcꝫ tre-
bellianicã: sic quasi duplici ꝑsona fungatᷓ duplicẽ poterit fa-
cere detractionẽ. facit. l. tutoꝛ. ꝭ. de his q. vt indig. qꝺ no. qꝛ cõi
ter legiste sentiũt canonistas approbare suã distinctionẽ qꝺ nõ
vr̃ verũ: qꝛ imo indistincte videntᷓ velle canoniste qꝺ filiꝰ possit
detrahere legitimã ꝛ trebellianicam: siue sit rogatus pure siue
sub cõditione vel in diem. ꝛ siue fuerit institutus pure siue sub
conditione ꝛ hoc etiã aperte videtᷓ tenere gl. in. d. c. Raynutiꝰ.
ad fi. in ver. legitimã ipsam q̃ incipit tenebũt. ꝛ idẽ Jo. an. super
dicta gl. ꝛ vr̃ etiã hec opi. esse de mẽte tex. in. d. c. Raynutius in
ver. deduci preterea. ꝛ in. c. Raynaldus ver. dilectꝰ vbi tex. sim-
pliciter vult qꝺ vnã detrahat vt filꝰ aliã vt extraneus q̃ rõ vni
formiter ꝛ indistincte cõcludit in quolibet casuuꝫ supradictoꝝ
ꝛ hec opi. vr̃ seruãda etiã in foro ciuili ex quo sunt opi. de iure ci
uili. ꝛ hec opi. videtᷓ approbata de iure canonico ꝑ dictos text.
ꝛ glo. predictã, ꝛ no. sup ea. ꝛ hoc etiã expresse ibi tenet Jo. an.
qꝺ hec opi. in foro ciuili ꝛ seculari sit seruãda, ꝓ quo facit qꝛ vbi
cũqꝫ sunt opi. sup aliquo de iure ciuili si vna est approbata de
iure canonico illa est seruãda etiã in foro ciuili ꝑ tex. in. c. ꝑ vene
rabilẽ. ꝛ ibi no. extra q fi. sint leg. ꝛ ꝑ no. ꝑ glo. ꝛ doc. in. c. lꝫ. ex-
tra de fo. cõpe. ꝛ est notandum qꝺ legitima ꝛ trebellianica ꝛ sic
tertia ꝛ quarta nõ respiciũt ambe totũ patrimoniũ sꝫ vna respi-
cit totũ: alia residuũ: qꝺ superest illa decreta: ꝛ sic in effectu tertia
ꝛ quarta si qs bñ cõsideret ascẽdẽt ad dimidiã hereditatis. ꝛ hꝺ
aperte voluit glo. in. c. Raynaldus. s̃. de test. in ver. lꝫ ipsa. non
6 expresserit q̃ incipit si partes rei. ¶ † Itẽ no. qꝺ substõ fideicõ-
missaria põt fieri puberi ꝛ impuberi: ꝛ sic omni tpe. ¶ Itẽ no.
quod oẽ verbũ p̃cariũ inducit fideicõmissum. ¶ Itẽ not. quod
7 clausula codicillaris nõ subintelligitᷓ nisi exprimatᷓ. ¶ † Item
no. ꝙ ille demũ põt detrahere falcidiã q tanq̃ heres fuit graua
tus alias si fuit legatariꝰ vel fideicõmissarius lꝫ postea sub noie
vniuersitatis grauetᷓ non detrahit falcidiã facit. l. lex falcidia si
interueniat. §. nunq̃. ad. l. fal. ꝛ sic facit qꝺ si filia fuit istituta in
re certa ꝛ post mortẽ suã grauatᷓ de restituendo bona sua qꝺ il-
lud fideicõmissuꝫ tenebit solũ vsqꝫ ad vires instõnis ex re certa
nec poterit detrahi falcidia. ¶ Itẽ no. ꝙ fideicõmissum relictũ
post mortẽ filij in dubio vr̃ relictũ ab ipso filio. ꝛ sic dicit Bar.
hic posse colligi in ver. sed si heredẽ: sed certe si litera pondere-
tur ibi expresse fuit filiꝰ rogatꝰ. vñ de hoc dicendũ vt tangitᷓ in
8 l. qui duos. ꝭ. e. ¶ † Itẽ no. qꝺ licita est argumẽtatio de fideicõ
misso particulari ad vniuersale qꝺ est verũ qñ est eadẽ rõ. alias
secus de quo plene l. l. j. ꝭ. de leg. j. ¶ Ultimo ex hꝺ tex. potes no
tare multas differẽtias inter substõnẽ directã ꝛ fideicõmissariã.
9 ꝛ est melioꝛ tex. q sit in hac materia ſm Bal. † Prima differen
tia est qꝛ substitutio fideicõmissaria põt fieri puberi ꝛ impuberi
siue sit in potestate siue nõ. ꝛ etiã si sit extraneus: secus in pupil
lari directã. vt patet ex. l. ij. in prin. cũ ibi not. s̃. eo. ꝛ bñ facit qꝺ
no. gl. mag. ad fi. in. l. precibus. ꝛ ex hoc surgit secũda differẽtia
vcꝫ qꝛ substõ fideicõmissaria nõ expirat si filius efficiatᷓ sui iuris
10 in vita testãtis secus in pupillari vt hꝺ ptꝫ. † Tertia dr̃ia est qꝛ
substitutio cõpendiosa facta ꝑ verba obliqua ꝛ sic fideicõmissa
ria nõ expirat adueniẽte pubertate vt hic in ver. nec aliud ꝛ fa-
cit qꝺ no. in. d. l. p̃cibus secus si fuerit facta ꝑ verba directa ciui
lia vel verbis ciuilibus. §. eo. ꝛ not. s̃. l. cẽturio. ꝛ in. d. l. p̃cibus.
11 ¶ † Quarta differẽtia est qꝛ substõnẽ fideicõmissariã diminuit
falcidia seu trebellianica ꝛ legitima secus in directa pupillari:
ꝑ illã insolidũ succeditᷓ pupillo absqꝫ detractione. vt in. c. si pa-
ter. de test. in. vj. Et ex hoc surgit quinta differentia qꝛ filio põt
substitui directo pupillariter in legitima sed nõ ꝑ fideicõmissuꝫ.
vt etiã fuit no. in. l. j. in fi. s̃. eo. qꝺ intellige qñ fideicõmissum re-
linquitᷓ ab ipso impubere. secus si a legitimis successoribus ab
intestato ipsi pupillo. vt. s̃. ꝛ intellige qñ filius fuisset institutus
tñ in legitima. si vero in tota hereditate tũc si grauetᷓ ꝑ fideicõ
missum detrahetᷓ legitima ꝛ trebellianica. vt. s̃. tetigi: qꝺ intelli
ge si fideicõmissum ab eo relinquitᷓ. si autẽ a veniẽtibus ab inte
stato tunc sentit Bar. ꝭ. eo. in. l. qui duos. qꝺ si moriatᷓ intra pu
pillarẽ etatẽ videbuntᷓ grauati etiã in legitima ipsius filij: ꝛ sic
solã quartã trebellianicã de ipsa legitia ꝛ de residuo detrahẽt:
qꝺ est no. ꝛ plus etiam ibi dixi ꝙ si simplr̃ relinquitᷓ quod post
mortẽ filiũ hereditatis restituatᷓ titio ꝙ hoc casu videtᷓ relictũ a
veniẽtibus ab intestato ipsi filio qꝺ est no. dignũ secus si expres
se filius rogaretᷓ restituere. vt in hoc. §. ver. ꝙ si heredẽ. facit ad
predicta quod hr̃ in. l. si fundũ ꝑ fideicõmissum. §. fi. ꝭ. de lega. j.
12 ꝛ i. l. codicillis. ꝭ. de vsufr. leg. † Sexta differẽtia est q surgit etiã
ex predictis. vcꝫ qꝛ ꝑ directã pupillarẽ põt testatoꝛ priuare ma-
trẽ legitima. l. papinianus. §. sed nec impuberis. s̃. de inoff. test.
ꝛ. d. c. si pater. secus in fideicõmissaria vt ibi etiã probatur ꝛ in
13 l. precibus. † Septima differentia est qꝛ in directa pupillari ve-
niunt bona vndecunqꝫ quesita sed in fideicommissaria solum
bona obuenta a testante. Et ex hoc surgit octaua differẽtia vi-
delicet quia directa pupillaris potest fieri exheredatoꝛ: secus in
fideicommissaria. ꝛ est ratio quia pupillaris censeturᷓ fauoꝛ cuꝫ
per ipsam habeat heredẽ ꝛ successorem pupillus. vt institu. de
pup. substi. in prin. sed fideicõmissaria cẽsetur onus cũ ꝑ ipsam
censeatᷓ succedi primo testãti. facit qꝺ habetᷓ hic in gloss. pe. hu-
ius. §. ꝛ qꝺ etiã no. in. l. ex tribus. C. de inoffi. test. Dixit etiã hic
Ang. ꝛ põt esse noua differẽtia quod lꝫ vna substitutio directa
trahatᷓ ad aliã directã. vt ptꝫ ex. l. centurio. s̃. eo. ꝛ facit. l. fi. C. de
here. insti. ꝛ qꝺ no. s̃. eo. in. l. verbis. tñ vna fideicõmissaria non
conuertitᷓ vt hic vr̃ probari in ver. alioquin. ꝛ est ratio ſm eũ qꝛ
ista cõuersio nõ põt fieri nisi vna dispositio cõuertatᷓ in aliã scꝫ
testamẽtaria in codicillarẽ. sꝫ qñ vna directa cõuertitᷓ in aliam
14 semp remanet vnica dispositio scꝫ testamẽtaria. † Decima ꝛ vl
tima posset esse differẽtia quã etiã tetigit hꝺ Bal. vcꝫ qꝛ si nõ va-
let institutio nõ vꝫ etiã substõ fideicõmissaria: saluo tñ casu spe-
ciali. l. neqꝫ eñ. §. fi. cũ se. ꝭ. de test. mi. ꝛ sic non põt incipere testa
mentum a substitutione fideicõmissaria. sed secus est in directa
vulgari qꝛ ab illa põt incipere testm̃ lꝫ institutio nõ valeat. l. iij.
in fi. s̃. de libe. ꝛ posth. ¶ In gl. sup verbo nec aliud. ibi vel dic
hec vera. ¶ In ea. glo. in fi. de hac materia qñ cõpẽdiosa fit per
verba directa ꝛ obliqua vel cõia dic vt plene dictũ fuit in. l. cen
turio. ¶ In gl. nõ valuit. in fi. not. diligẽter hãc gl. q̃ relata ad
tex. aperte decidit qꝺ in dispotione q̃ fit inter filios semper sub-
intelligitur clausula qꝺ valeat dispositio eo modo quo melius
põt qꝺ tene mẽti. ¶ In gl. debebitᷓ. ibi a substituto eius nõ de-
betᷓ. q̃ aũt sit rõ qꝺ vbi relinquitᷓ filio ꝛ exheredato põt ipse gra
uari ꝛ tñ nõ substitutus ei in dicto relicto. satis instat Bar. in. l.
q fundũ. §. q filios. ꝭ. ad legẽ fal. vr̃ dicere qꝺ sit ratio qꝛ lꝫ gñali
ter ab herede onerati possit legari. l. si fuerit. §. fi. ꝭ. de lega. iij. tñ
non ab aliquo herede noiatim ipsius legatarij. l. sed si sic. §. fi. de
leg. iij. ꝛ ideo nõ põt relinqui ab ipso substituto quasi videatur
noiatus certus heres. sed hec ratio nõ placet qꝛ ſm illã sequere
tur quod si filius impubes sit institutus nõ posset ab eius sub-
stituto relinqui quod vr̃ esse contra tex. ꝭ. eo. §. coheres. ꝛ. ꝭ. l. ꝓ-
xi. ꝛ quod habetᷓ in. l. in ratione. §. quod vulgo. ꝛ. §. si filio. ꝛ. §. fi.
ꝭ. ad legẽ fal. ꝛ ideo videtur quod bona ratio dari nõ possit sed
persuasiua videlicet ꝙ sit speciale odio patris exheredantis fi-
lium de quo in. l. cum quidam. hic allegata.

Qui discretas.

Substitutio breuiloqua facta pluribꝰ institutis inuitat primo
15 loco cõiũcto ꝛ successiue disiũctos. h. d. ¶ † No. ꝙ p̃cedẽs scriptu
ra declarat ꝛ determinat sequẽtẽ. facit qꝺ hr̃ in. l. q non milita-
bat. §. j. s̃. ti. j. ꝛ. l. quoties. C. fa. her. ꝛ. l. legatoꝝ. §. j. ꝭ. de lega. ij.
¶ Itẽ no. ꝙ in substõne reciproca in qua cõtinetᷓ vulgaris con
sideratᷓ ius coniunctionis: ꝛ sic nota qꝺ ius substitutionis iun-
ctũ cũ iure coniunctionis ꝛ sic cũ iure accrescẽdi est potẽtius q̃
simplex ius substõnis. facit quod hr̃ in. l. qui patri. ꝭ. de acquir.
here. ꝛ no. qꝺ hic loquitᷓ de cõiunctione q̃ ꝓcedit ex dispositio-
ne testantis. An aũt esset idẽ si esset cõiunctione nature. Dy. te-
nuit quod sic. sed Bal. cõtrariũ tenuit in. l. iam hoc iure. s̃. eod.
ꝛ Bar. in. l. lucius. ꝭ. eo. ꝛ ꝓbatur. ꝭ. §. ꝓxi. a sensu contrario vbi
lꝫ pater ꝛ filius sint coniuncti coniunctione nature: tñ per reci-
procã substitutionem simpliciter nõ viderentur primo loco in-
uicẽ substituti: nisi essent coniuncti ex dispositione testãtis vt hꝺ
vel nisi fuissent specialiter inuicem substituti vt ibi.

Qui patrẽ.

Substitutio reciproca vniuersalis in fine testamẽti apposita nõ refertur ad
16 eos q signãter seu specifice sint inuicẽ substituti. h. d. ¶ † Not.
qꝺ clausula gñalis in fine posita nõ dꝫ referri in dubio ad p̃ce-
dẽtia q̃ ꝑ se habẽt clausulã specialẽ. ꝛ ex hꝺ etiã no. quod signuꝫ
17 particulare derogat vniuersali ſm Bal. ¶ † Itẽ illud vulgatũ
qꝺ generi ꝑ speciẽ derogatᷓ. de quo ꝑ Dy. in regula generi per
speciẽ. de re. iu. in. vj. per Bar. in. l. quesitũ. §. fi. ꝭ. de fun. instru. ꝛ
sic facit qꝺ si in eodẽ volumine reperiuntᷓ duo statuta quoꝛum
vnũ est speciale aliud gñale ꝙ speciale in suo casu derogat gene
rali ſm Bal. ꝛ ꝓ hoc põt inferri ad statutuꝫ floꝛentinũ. nam in
eodẽ volumine viget vnũ statutũ ꝙ de maleficijs nõ possit po-
testas inquirere nisi prius denunciet iniuriam passo an velit ac
cusare. Alio statuto cauetᷓ ꝙ de homicidijs ꝛ magagnijs mem
broꝝ ꝛ feritis vulnerũ potestas habeat arbitriũ in ꝓcedendo ꝛ
cognoscendo an si ꝓcesserit ad inquisitionẽ super delicto cõcer-
nente magagniã seu debilitationẽ mẽbri nõ facta denũciatio-
ne iniuriã passo an tenebit ꝓcessus. nã ꝑ predicta vr̃ dicendum
ꝙ sic qꝛ p̃dictũ statutũ sup homicidijs ꝛc. vr̃ esse speciale in cer-
tis maleficijs ꝛ aliud generale in maleficijs quibuslibet. ꝛ sic in
suo casu dꝫ preualere illud speciale ꝛ ꝑ cõsequens nõ tenebitur
potestas seruare solẽnitatem dicti statuti generalis ꝑ id qꝺ no.
glo. in cle. sepe. in ver. defensiones legitime. de ver. sig. glo. not.
tãgit qñ potestati datᷓ arbitriũ qd operentᷓ illa verba. cõtrariũ
tñ de facto p̃die fuit obseruatũ. ¶ Itẽ no. ex isto tex. a sensu cõ
trario dũ dicit ꝓpter specialẽ ꝛc. qꝺ si non fuisset facta specialis
substitutio inter patrẽ ꝛ filiũ tunc substitutio gñalis referretᷓ ad
oẽs ꝛ sic nõ attẽderetᷓ cõiũctio nature q̃ esset inter patrẽ ꝛ filiuꝫ
secus cũ est cõiũctio ex dispositione testãtis. vt. s̃. §. ꝓxi. ꝛ ibi di-
ctum

ctum fuit. ¶ Item no. qd dixi in summario limita tamē nisi ul tra patrē z filiū unicus solus fuisset institutus qz tūc necessario substitutio generalis cōprehenderet etiā patrē z filiū cū illa sub stitutio universalis z pluraliter cōcepta necessario tunc debeat referri ad plures. ar. l. fi. ff. ad trebel. z hoc sequitur hic Barto. z Bal. z etiā Ang. licet pe. hic tenuerit cōtrariū ut refert Bal. z

18 nō bene p. d. l. fi. ¶ † Ultimo inducitur tex. iste ad questionē si fratribus pdicatorib⁹ legetur cappa p quolibet fratrū z priori biblia qp prior nō debet habere cappaz ut sic gñalis dispositio de fratrib⁹ nō trahat ad priorē de quo facta est specialis mētio ar. huius tex. sed cōtrariū hic tenet Ang. ex eo qz legata sunt di uersa z per hoc dicit nō obstare hūc. §. sec⁹ dicit in legato alimē tor: qz si fratribus essent alimēta legata z specifice priori nō ha bebit prior bis alimēta: qz illa nō possunt duplicari. facit qd ha bet. ff. de ali. leg. l. alimēta. §. basilice. z ibi de hoc z in. l. doli clau sula. ff. de verb. obli. Tu aude qd pdicta decisio cōiter tenetur in casu pdicto qñ primo relinquitur cappa fratrib⁹ z postea prio ri biblia. ar. l. quarte. ff. de sti. seruo. z ibi p Bart. z ibi ēt tetigi. de quo etiā per Cy. in. l. cū questio. C. de leg. sed sec⁹ dicūt cōmuni ter doc. si ecōtra primo priori biblia z postea fratribus cappa le getur qz tūc prior solā bibliam habebit qz generalis dispositio nō videtur trahi ad personā prius specificataz ar. l. huius tex. z l. doli clausula. ff. de verb. obli. Sed aduerte qz ista differētia an primo prouideat priori z postea fratrib⁹ vel ecōtra forte de iu re nō pcedit qz utrobiqz videt stare ratio dicte. l. quarte. que est qd ppter diffōrmē nominationē pluries factā de eodem sepius debeat vocari. nā ista ratio pariter viget utrobiqz z sic eadē dz esse iuris dispositio in utroqz casu ar. l. illud. cū si. ad leg. aquil. z qz sicut species detrahitur de genere qñ species pcedit ita debe ret esse ecōtra. z sic etiā tenuit Dy. i regula generi p speciē. z bñ facit. l. ff. de pecu. leg. l. si sticho manumisso. licet Bart. respōdeat in. d. l. iiij. qd quādo genus z species ponit inter res semper spe cies detrahitur de genere nō attēto qd precedat. secus qñ inter personas qz tunc debet attendi qd precedit. sed certe nō vr bōa ratio diuersitatis posse assignari. z ideo forte posset dici quod ex quo diffōrmis est nominatio nō attento qd precedat in casu predicto debeat por venire ad utrūqz legatū nec obstat iste tex. qz pōt dici qp in casu isto si clausula generalis referret ad specia lem dispositionē tūc spālis nihil operaretur ideo tunc nō refert ut sic illa spālis aliquid operetur. arg. l. si qñ. de leg. ff. secus est in casu dicte. l. quarte. z in questione pdicta qz etiā si generalis di spositio referatur ad specialem utraqz operatur. nec ob. etiā. d. l. doli clausula. qz illa nō habebit locū qñ diffōrmis ē nominatio vt est in casu. d. l. quarte. z i qōne predicta sed alias poterit habe re locū. posset etiā dici z forte nō male qd illa lex quarta loquat cū necessario z dispositio generalis includebat etiaz specialē qz ibi erāt tantū duo dñi titius z meuius. unde si seruus dicit pro mittis dñis meis z titio decem necessario sub illa appellatione generali dñis meis includit titius ex quo duo sunt tātū dñi nō mirum si titius ibi tanqꝫ hic nominatus hz duplicē partē. et idē esset ecōtra si dixisset pmittis titio z dñis meis decē: ex quo duo sunt tantū dñi. sed si fuissent tres vel quatuor forte ille tex. haberet locū ppter regulas generales qz generi p species dero gatur. z qz generalis clausula nō trahit ad specificata. z qz ille tex. nō loquit hoc casu lz solū qñ duo sunt domini z sic extra ca sum illū remanem⁹ sub dictis regulis gñalibus. z fm istū intel lectū deberet attēdi an in ecclesia esset solū unus frater cū priore an vero plures z sic huic intellectui videt etiā multū cōfirmari mens disponētis quia specifice disponēdo de psona prioris nō videt verisimile qd voluerit ipsum includi sub dispositiōe gene rali que pōt habere effectum in alijs. z hoc forte verius de iure li cet aliter dixerim in dicta. l. quarta.

Coheres. Legata relicta in pmis tabulis z secūdis cōtribuunt quo ad in eūdā rōnē falcidie ubi hereditas patris z pupilli ad eundem ex dispōne ipsi⁹ pris

19 concurrit secus si ad diuersos. h. d. ¶ † No. qd substitutus in se cundis tabulis z sic pupillariter habetur perinde ac si sub cōdi tione in primis tabulis fuisset institutus nec mirū qz ois substō censetur cōditionalis instō. in rōne. §. quod vulgo. z. §. si filio. ff. ad leg. falci. ¶ No. secūdo qd portio grauata accedens nō gra uat augetur quo ad prestationem legatoz ppter ipsam nō gra uatam cui accedit quod est verū qñ portio grauata defertur ex substitutiōe pupillari z tractatur de legatis relictis ab ipso sub stituto. secus si tractaret de legatis ab ipso pupillo instituto. l. q fundum. §. qui filiū. ff. ad legem fal. z tangit hic g. o. ij. ¶ Itē se cus quādo portio grauata accederet non grauate per ius accre scēdi. l. qd si alterutro. ff. ad legē fal. z ideo nō placet qd hic dicit bal. nā dicebat ipe qd ubicūqz portio grauata accedit nō graua te siue ex substōne vulgari siue pupillari siue ex iure accrescendi semper augentur legata ppter portionem nō grauataz. nā hoc nō est simpliciter veruz ut patet ex predictis de quo in. l. j. §. si id quod ex substitutione cum sequenti. ff. ad legez fal. z plenissime

20 per Bar. in. l. qui fundum. §. coheres. e. ti. ¶ † Item no. de ista dictione plane que interdū idē importat qd simpliciter. z facit ad no. i cle. sepe. de verb. sig. z per Bar. in extrauagāti ad repri mēdum qñ causa cōmittit de plano cognoscēda ut operet idē ac si cōmissa esset simpliciter cognoscēda. ¶ Itē not. qd legatū relictū in secundis tabulis censet relictū in primis. z no. bene qp ubi legatur certa res uni persone in primis tabulis z eadē res relinquitur alteri persone in secundis tabulis nō videt per scōz legatum ex toto a primo legato sed potius faciēt inuicē partes per cōcursum sicut z si in primis tabulis eadē res separatim di

21 uersis fuisset legata. facit. l. plane. §. si duob⁹. de leg. ff. ¶ † Et ex hoc etiā no. fm Ange. qd cōiunctio realis pōt etiam deduci ex testamentis diuersorū z per consequens in oratiōibus omnino disiunctis. secus in coniunctione verbali q̄ requirit unitatē ora tiōis. l. si ita qs. §. ti. j. z. l. unica. §. is ita. C. de cad. tol. ¶ Ultimo no. qd pinguedo uni⁹ nō debet nocere alteri pauperi ut hic ex tex. cū gl. j. qp est no. Bal. ppter impositiones collectarū. ¶ In glo. prestabit. ibi que sunt relicta a pupillo ex quo portio pup. l li fuit grauata in tantū qd erat locus falcidie ex quo ipse pote rat detrahere falcidiā trāsmittit illā portionē ad substitutū cuz eadē ptāte similiter detrahendi falcidiā que ratio cessat qñ lega ta relicta sunt a substitutiōe pupillari qz tūc primū incipiūt de beri ab ipso substituto qui reperit tūc pinguem partem habere.

Cū pater. Substitutio pupillaris sub una cōditione cōcepta nō hz locū nisi illa purificetur lz

22 pupillus in pupillari etate decedat. h. d. fm Ang. vel sic. † Sub stitutio pupillaris facta uni persone non trahitur ad aliam per sonam. hoc dicit secundum Bal.

Nō videri. Substō pupillaris facta in re certa por rigit ad uniuersū sicut z institutio pri mi gradus. h. d. fm verā lecturā. ¶ No. ex isto tex. qd sicut insti tutio in re certa facta in primo gradu trahit ad uniuersū alio herede uniuersali nō dato ita z si qs heres scribat in re certa in substōne pupillari alio coherede nō dato in eodē gradu substi tutionis trahit ad uniuersalē institutionē respectu hereditatis

23 ipsius pupilli z hoc alibi nō reperit fm Dy. z Bal. ¶ † Et ex hoc no. illud qd dr qp istitutio i re certa trahit ad uniuersū alio nō dato coherede debet intelligi alio nō dato coherede in eodē gradu. z no. qd hoc pcedit siue instō sit pura siue conditionalis dūmodo postea veniat cōditio. ¶ Itē etiā no. qd appellatione portionis interdum totū continet. facit. l. ij. C. de here. institue.

24 ¶ † Ultimo no. qd substitutus pupillariter equiparatur institu to i primis tabulis sub cōditiōe. facit. §. e. l. §. coheres. ¶ In gl. fi. ibi alij dicūt. hec. ij. nō plz Dy. nec Bal. nec ēt ang. p. l. ex fa cto etiā agitatū. §. de here. insti. ubi verba cōditionalia nō indu cūt dispōnē lz Bar. hic aliter dicat ideo tene primā q̄ videt esse magis de mente tex. per rōnez quā assignat in ver. nā z q certe. z sic nō faciet iste tex. pro opi. Bar. in. l. gallus in prin. §. de lib. z posthu. de quo ibi plene dictum fuit.

Summarium.

1 Substitutus duobus qñ ad ipsorum veniat hereditatem.
2 Bona extrinsecus obuenientia non attenduntur in ratione falcidie.
3 Legata in substitutione relicta irritantur ipsa irritata.
4 Relictum post mortem impuberis a quo relinqui censeatur.

Qui duos. Si substituitur pluribus impu berib⁹ pupillariter si ambo i pu pillari etate decedant succeditur omnibus directo ex pupillari si simul moriuntur. sed si ordine successiuo tunc ex pupillari succeditur tantum ultimo in cuius hereditate inueniuntur bona premortui abintestato. z illa bona non di minuāt falcidiam que detrahi poterat de hereditate ultimi de

1 cedētis. h. d. ¶ † No. quod ubi substitutio pupillaris fit duob⁹ si ambo moriuntur in pupillari etate substitutus demum voca tur ex substitutione ad hereditatem utriusqz quando simul mo riuntur alias solum ad hereditatem ultimi decedentis vocatur ex substitutiōe. z sic no. quod ubi superest persona que verisimi liter ex presumpta mēte testantis habet excludere substitutum non venit substitutus pluribus ad partem primo decedētis se cus quādo nō superest psona que verisimiliter ex mēte testātis excluderet substitutum. l. titius. §. gaio. ff. ad trebel. z. l. heredes mei. §. cum ita. z ibi no. eo. ti. z. l. pe. C. de impub. z alijs substit.

2 ¶ † Item no. quod in ratione falcidie non habetur cōsideratio bonorum que immediate extrinsecus obueniant aliter quā ex

3 testamento facit. l. pater filium. §. fi. ff. ad legem fal. ¶ † Itē no. quod ubi substitutio pupillaris irritatur etiam irritantur lega ta in substitutione relicta. ¶ Item no. secundum Ange. qd si testator substituit ultimo morienti in tota hereditate tamē nō videantur filij impuberis instituti inuicem substituti ut hic vr probari inquantū dicit quod prior pupillus decedit intestatus z quod eius tabule deducuntur ad irritum z similiter relicta

in illis z sic dicit hic videri casum ꝓ opinio.bal.de qua per eũ
in.l.vel singulis.§.eo.sed certe si bene ponderes iste tex.nihil fa
cit q2 nõ ponit hunc casum qñ nouissimo moriẽti i tota hẽdi-
tate substituit iõ verior videt̃ opi.bar.de q̃ in.d.l.vel singulis.
z ibi etiã dixi ¶ In gl.ij.in fi.sed tũc surgit dubiũ qño in here
ditate vltimi inueniet hereditatẽ primi cũ hereditas fraterna
nõ agnita nõ trãsmittat̃.l.oĩm sororẽ.C.de iu.delib.potes dice-
re pmo qd hic vltimo moriẽs agnouit hẽditatẽ primi cũ auto
ritate sui tutoris.l.potui.C.de iu.delib.z hec vera in se sed diui-
nat.item nõ verisimilis si paruo tpe vn⁹ post aliũ decessit quo
casu etiã locũ hz qd hic dicit̃ ꝑ istũ tex.q indistincte loquit̃ z ꝑ
l.qui duos.in prin.ĵ.de re.du.vnde secũda dat̃ rñsio ꝙ hic trãs
misit ius deliberandi iuxta.l.cũ antiquioribus.C.de iu.deli.sed
certe hec so.nõ ꝓcedit fm hec tpa cũ illa.l.cũ antiquioribus sit
ius nouum z fuerit vna de quinquaginta decisionib⁹ de qb⁹
fit mẽtio in.l.j.C.de iusti.codice emẽ.preterea demũ transmitti
tur ius deliberandi qñ sciuit hereditatem delatã vt.d.l.cũ anti
quioribus.sz forte iste pupillus nesciuit q2 forte nesciuit fratrẽ
suũ predecessisse ideo dat̃ tertia rñsio que fuit originaliter Ja.
de are.vcz qd transmisit ius restitutionis in integrũ vltimo mo
riens ad adeundũ hereditatem primi.nã fuit lesus eo ꝙ nõ adi
uit z sic substitutus habebit hereditatẽ primi bñficio restõnis
in integrũ ar.eorũ q̃ habent̃ in.l.pãtonius.ĵ.de acq.heredi.z i
l.j.C.de resti.mi.sz bal.dicit ꝙ istud nõ est sine scrupulo sz bar.se
quat̃ z hoc ꝓpter.l.si infanti.C.de iu.delib.z vltra nõ ꝓsequit̃.
Tu adde qd illa.l.si infanti.non hz obstare huic dicto q2 ibi lo-
quitur generaliter de omni hereditate infanti delata z nõ agni
ta hic de fraterna delata fratre ꝓdecedẽte in pupillari etate z
dato substituto si ambo morientur.z sic cũ iste sit casus spãlis
nõ dz dici ei derogari ꝑ dispõnẽ illius.l.generalis.ar.c.generi ꝑ
speciem.de reg.iur.in.vi.z qd no.in aut.offeratur.C.de li.cõte.
An autẽ illa lex si infanti.extra casuz istũ intelligatur exclude
re beneficiũ restitutiõis bene fateor ꝙ remanet dubitatio.itez
an beneficiũ istud restitutiõis incipiat cõpetere demũ post mor
tẽ ipsius impuberis an vo in vita.z qdã dicũt ꝙ post mortẽ.z
est poti⁹ ex clausula generali si qua mihi iusta cã esse videbit̃ ꝙ̃
ex titulo de minorib⁹ z ex eqtate illius.l.pãtonius.de qua in.d.
l.pãtonius.z i.d.l.j.C.de resti.mili.sz forte posset dici qd etiã in
vita causata sit lesio z ɔñr restõ ꝑ id qd habet̃ in.l.fi.cũ gl.sua
ĵ.quando di.le.ce.vbi vr̃ velle gl.ꝙ sz aditio i sola volũtate cõ-
sistat q2 nõ põt declarari in vltima exalatione spũs incipit vi-
uo eo qui dz adire certũ esse hereditatẽ adiri non posse.qd tene
mẽti ꝓpter ea que habent̃ i dictis iurib⁹.hec tñ opi.ꝙ hic trãs
miserit ius restitutionis nõ vr̃ litere cõformari que vult qd in
hereditate vltimi reperiat hereditatẽ primi.z idẽ in.l.q duos.de
rebus dubüs.sz fm predictã opi.nõ repiet hereditatẽ sed ius
restitutiõis ad ipsaz petẽdã. Jõ quarto dixit hic Ang.sub du
bio forte q2 sz al's regulariter frater hereditatẽ fratris nõ agni
tã nõ transmittat.tñ fallit istud in casu isto speciali in quo ex le
gali dispõne nõ subuenit̃ impuberi ac si hereditatẽ agnouisset
qñ pueri simul decesserũt.qb⁹ post mortez ipsorũ facta erat sub
stitutio pupillaris.z rõ dispensationis z spãlitatis est q2 testa-
tor cogitauit verisimiliter alterũ alterius pmoriẽtis heredita
tem agniturũ iõ z pmorienti nõ ꝓuidit de substituto pupillari
de quo prouidisset si cogitasset aliter.z iõ lex voluit qd ita abin
testato pupillus superstes esset heres pmortui ipso iure itelligo
cuz beneficio tñ abstinẽdi ar.l.si qs filiũ.§.j.ĵ.de acq.here.sicut
esset si fuisset eidẽ pupillariter substitutus.l.sz si plures.§.quos
possum.§.eo.z sic tacita voluntas hoc casu q̃rat̃ idẽ qd expres
sa quo ad hũc effectũ ar.l.si qs cũ nullũ.§.j.ĵ.de iure codi.z.l.vl'
singulis.§.eo.z.l.cũ qd.cũ materia sua.§.si cer.peta.z h' opi.sa
tis placet ꝑ tex.istũ z dictã.l.qui duos.tu ten⁹ qd placet.¶ In
gl.no veniet.i fi.z fm hoc nõ ob.illud qd posset dici vcz ꝙ i im
ponenda falcidia dz haberi respectus ad bona que fuerũt tpe
mortis testatoris.l.in rõne.§.qd vulgo.z.§.si filio.ĵ.ad legẽ fal.
vel fm Bar.põt dici qd inspici debẽt bona q̃ qs habuerit tpe
mortis testatoris non illa que postea.d.§.qd vulgo.sed iste vlti
mo moriens nõ habuit partẽ cõfratris tpe mortis testatoris
z sic vult bar.qd bona q̃ acquisiuit pupill⁹ post mortẽ testãtis
nõ veniut in cõtributionẽ in imponẽda falcidia.secus in his q̃
habuit tpe mortis testatoris. Tu adde pmo qd fz hec tpa fili⁹
tpe mortis patris nõ poterat hr̃e bona per.l.placet.ĵ.de acq.he
re.nisi forte fuisset miles prout etiaz potest impubes.l.fin.C.de
mi.testa.¶ Itẽ adde secundo qd supposito ꝙ haberet vt quia
fuisset miles nõ reperit ꝙ lex dicat talia venire in ɔtributionez
sed solu bona paterna vt pz hic in.d.§.qd vulgo.z.l.pater filiũ.
§.fi.z.l.qui fundũ.§.qui filiũ.ad legẽ fal.z.l.in duplicibus.eo.ti.
z.l.filiũ.i prin.§.de le.pstan.z ideo forte põt dici ꝙ regulariter
bona impuberis aliũde q̃sita q̃ a patre nõ veniunt in cõtribu-
tionẽ ꝑ iura preall'. Fallit in casu singulari q forte nõ ẽ alibi in
l.filius q patri.§.e.z ex illo tex.videt̃ colligi h' theorica.facit qd
no.Bar.i.l.qui fundũ.§.coheres.ĵ.ad legẽ fal.z hoc no.ꝓpter
dubiũ qd dimisi insolutũ in vltimo loco i.l.si cõtra.§.eo.z attẽ
de etiã q2 forte in.d.l.si filius q patri.loquit̃ etiã de bonis q̃ pu
pillus postea acqsiuit vt sic lex adaptet̃ ad ea q̃ frequẽter acci
dunt z nõ ad ea q̃ raro.z sic ad casuz in quo pupillus fuerit mi
les.ar.l.nã ad ea.§.de legi.¶ In gl.fi.ibi ad pmũ casuz hoc est
falsum fm Dy.z oẽs q2 si referret̃ ad primũ casuz cũ vtriqz ex
substõne succedat̃ legata cõsequẽter a substituto cuiuscũqz de-
berent̃ iõ tene sequẽtẽ qd referri dz ad scdm casuz leg.s.¶ In
4 ea.gl.ibi lego tibi.c.† no.bñ ex hac gl.iũcta cũ tex.qd vbi post
mortẽ ipuberis aliqs simpliciter reliquit̃ intelligit eẽ relictũ a
substituto nõ ab ipso ipubere.nec ob.l.cohẽdi.§.cũ filie.§.e.q2
ibi expresse fili⁹ fuit rogat⁹ post mortẽ suã restituere.z no.bene
hanc glo.ꝙ signanter no.doc.sed aduerte remanet dubiũ qd
doc.nõ declarãt q2 exempluz nõ videt̃ adaptari ad literam cũ
in exemplo glo.nõ appareat de q̃ filio testator loquat̃.nec cõ-
sequẽter apparet de quo substituto.sz saluãdo gl.potes dicere
ꝙ ipsa relata ad tex.voluit dicere qd stãte substõne in forma de
qua in litera si testator postea dicit si filius me⁹ decesserit vl' di
cit si aliqs filiorũ meoz decesserit lego tali.c.qd intelligat̃ dixis
se de filio vltimo decedẽte qd est not.dignũ.z sic si prio decedit
vnus nõ põt effectum habere legata cũ cẽseantur relicta a sub
stituto eius si ipse vltimo decessisset.põt tñ plenius exemplifica
ri qd stante substitutione in forma de qua in litera psupposito
qd alter filioz vocat⁹ fuerit titius alter seius postea testator di
xerit z si titius filius meus vltimo loco moriatur lego tali z ta
li.c.si aũt seius filius me⁹ vltimo loco moriat̃ lego tali talẽ rem
nominãdo aliã personã z sic diuersa videntur fuisse legata adue
niẽte substõne i ꝑsona vni⁹ z diuersa in ꝑsona alteri⁹.z iõ hoc
casu litera remanebit plana qd legata q̃ cẽsent̃ relicta a substi
tuto filij q postea vltimo loco decessit illa cẽsent̃ irrita.¶ In ea.
gl.i fi.dic ꝙ in.d.l.pe.cuilibet separatim facta substõ hic simul
si ambo decederent z supererat persona que ex presumpta mẽ
te testantis habebat excludere substitutum.

Summarium.

1 Muto puberi hodie substitui potest.
2 Mutus matrimonium cõtrahere potest.
3 Rescriptum principis debet per principem interpretari.
4 Mens concedentis attendi debet in rescriptis.
5 Dispositio cessat eius causa cessante.
6 Argumentum de substitutione pupillari ad exemplariam est licitum.
7 Rescriptum principis in dubio secunduz ius commune est interpretandum.
8 Mutus est pupillo equiparandus.
9 Equum ab initio põt effici iniquum ex postfacto.
10 Beneficia principum non debent trahi ad iniquũ sensum.
11 Factionem testamẽti auferre iniquum est.
12 Dictum in persona vnius in persona plurium censetur dictũ.
13 Legitimatus an possit succedere cũ filijs legitimis post ipsius legitimationem natis.
14 Legitimatus an excludat substitutum.
15 Qualitas verbo iuncta an debeat adesse secũdũ tempus vbi.
16 Subitutio exemplaria que sit.
17 Impuberi in potestate existenti z mẽte capto an possit exemplarie substitui.
18 Impuberi emancipato z mente capto non potest pater exemplarie substituere.
19 Mater ad secunda transiens vota exemplarie non potest substituere.
20 Miles an possit filio exemplarie substituere.
21 Filio mẽte capto cui minus legitima relinquitur an possit exemplarie substitui.
22 Furiosus pro ingratitudine ante furorem commissa exheredari potest.
23 Substitutio exẽplaria an possit fieri surdo z muto vel ꝓdigo.
24 Frater fratrẽ inopem alere tenetur.
25 Mater substituens an debeat vtrinqz coniunctum vel vterinũ substituere.
26 Substitutus exemplarie a matre an sit substituto a patre preferendus.
27 Filij nascituri debent institui perinde ac iam nati.
28 Nasciturus nõ potest substitutionem rumpere.
29 Generi per speciem derogatur circa tempus.
30 Pars temporis quare eius integralitati deroget.
31 Positio tota negari potest ratione partis false.
32 Tempus habere speciem reperitur.
33 Gradum vnũ impugnans ex alio succedere potest.
34 Filius primo gradu preteriri nequit.
35 Hereditatem adire potest fidem prestans de restituẽdo non capaci.
36 Nomen heredis non aufertur commodo hereditatis ablato.

Heres

37 Heres re et nomine esse desinit quis superueniente seruitute.
38 Ius substitutionis pupillaris non venit in bonorum confiscatione.

Ex facto. Substitutio exemplaris expirat impedimento cessante vel liberis postea susceptis hoc dicit vsqz ad. §. item quero. et diuiditur in quatuor partes principales. nam primo ponitur thema et questio. secundo ponit quedam preambula ad determinationem questionis. tertio questionis determinatio. quarto determinat nouam questionem dependentem ex premissis. secunda ibi rndi. tertia ibi igitur. quarta ibi nec interest. Secunda potest subdiuidi. quia primo premittit vnum ad sui excusationem. secundo probat vnum dictum ex verbis rescripti. tertio per similitudinem pupilli quarto per similitudinem furiosi. quinto per deductionem ad absurdum. Secunda ibi verum. tertia ibi vt quemadmodum. quarta ibi nam et si. quinta ibi etenim. ¶ †No. primo quod muto puberi non poterat substitui directo secundum hec tempora sine rescripto principis: hodie vero videtur quod de iure communi possit substitui si sit talis mutus quod testari non posset quod bene habes in. l. discretis. C. qui testa. fa. pos. et hoc per. l. humanitatis. C. de impu. et aliis substi. secundum Bar. Ang. tamen dicit nihil in muto mutatum per illam legem de quo. infra dicetur. ¶ †No. secundo quod mutus potest ducere vxorem et sic contrahere matrimonium carnale nam illud perficitur consensu inter non valentes loqui. licet inter valentes loqui videantur etiam requiri verba vt le. et no. in. c. tue. extra de spon. et est gl. sing. in. l. cum notissimi. in prin. C. de pscri. xxx. an. et sic debet intelligi. l. nuptias. ff. de re. iu. quia in quantum dicit sufficere consensum dicit illud vt excludat necessario non requiri carnalem copulam non vt excludat verba secundum distinctionem premissam de quo tamen plene in. d. c. tue. et hec faciunt quod eodem modo mutus possit contrahere matrimonium spirituale et sic ingredi religionem et illam profiteri. et hoc tenuit Dy. in. l. vbi non voce. ff. de regu. iur. et sequitur hic Bal. et Ange. qualiter autem probari possit quod voluit profiteri dicit Ang. se vidisse magnum dubium tandem dicit fuisse decisum per theoricam Bar. in. l. mutum. ff. de acq. here. quia ex signis hoc poterit perpendi. et facit quod no. Bar. in. l. j. in prin. ff. de ver. ob. ¶ †No. tertio quod rescriptum vel beneficium aut priuilegium principis debeat per principem interpretari. et sic potest notari illud vulgatum quod eius est interpretari cuius est condere. de quo in. c. inter alia. extra de sen. excom. et. xj. q. j. §. ex his. et in. c. j. de postu. pla. per gl. et sic facit secundum Bal. et Ang. quod si anciani fecerunt statutum possunt illud interpretari si ambiguitatem aliquam contineat. quod dicit esse verum dum sunt in officio sicut et quilibet ordinarius interpretatur suam sententiam. l. ab executore. et quod ibi no. ff. de appel. sequentes autem anciani in officio non habebunt potentiam interpretandi quia ius interpretandi secundum ang. coheret anime disponentis ar. l. inter stipulantem. §. j. coniuncta glo. ff. de verb. obli. et. l. item pomponius scribit si frumentum. §. de rei vendi. Subdit tamen quod si statuta ancianorum essent autoritate apostolica confirmata tunc pape esset interpretatio ad quem pertinet etiam destitutio. l. et quia. §. de iur. om. iudi. et. l. ij. C. de leg. et hoc vltimum etiam fuit hic de mente Bal. Tamen adde quod circa hoc esset videndum an et quando anciani possunt facere statuta de quo per Bar. in. l. omnes populi. in. j. questione principali. §. de iusti. et iu. ¶ Item adde quod si esset casus in quo potuissent tunc viderentur quod sequentes in officio possent interpretari sicut et possent de nouo statuere argu. eorum que habentur in. d. c. inter alia. ¶ Item adde in quantum dicit Bal. et Ang. quod si statuta edita per ancianos fuerint autoritate apostolica confirmata quod tunc non possint anciani interpretari quia istud non videtur verum eo casu quo anciani non habuissent potestatem statuendi nisi in confirmatione fuisset edicta clausula decreti vel decernendo irritum si quid fuerit contra factum vt probatur in tex. cum ibi no. per doc. in. c. dilecto. de preben. vbi tex. valde no. et melior de corpore iuris et per no. per doc. in. c. cum accessissent. extra de consti. Si autem anciani non habuissent potestatem statuendi sine licentia pape et cum ipsius licentia fecissent statutum tunc posset procedere dictum bal. et Ang. quia sicut ius pape est potentius in statuendo ita et in interpretando. et de hac parte interpretandi et ad quem spectet dicendum vt per bar. in. d. l. omnes populi. circa materiam interpretationis. ¶ †Item no. quod in rescriptis et concessionibus recurrendum est ad mentem concedentis. facit. c. eam te. extra de rescrip. talis tamen in dubio presumi debet fuisse mens qualis fuisse debuit vt hic probatur secundum Bal. et bene facit. l. tale pactum §. fi. §. de pac. et quod habetur in. l. quam. C. de natura. liber. ¶ Item no. quod qualitas adiuncta verbo dispositiuo videtur debere durare etiam vltra tempus dispositionis alias facit cessare dispositionem. sed hoc est propter presumptam mentem disponentis et propter absurditatem euitandam alias sufficeret ipsam adesse secundum tempus dispositionis. et sic secundum tempus cui adiicitur. l. mella. in prin. ff. de ali. leg. et. l. in delictis. §. si extraneus. §. de noxa. et. ff. de te. mili. l. titius. de quo hic per Bar. latius quam alibi. ¶ †Item no. quod cessante causa dispositionis cessare debet et dispositio. facit. c. cum cessante. extra de ap. et. ff. de iu. pa. l. adigere. §. quamuis cum si. ¶ †Item no. quod de pupillari substitutione licitum est arguere ad exemplarem quod est verum regulariter. fallit tamen in aliquibus in quibus disconueniunt de quo in. l. humanitatis. C. eo. ti. per gl. et doc. et in. §. qua ratione. insti. de pupil. substi. in gl. mag. et hic etiam per Bar. ¶ †Item no. quod rescriptum principis videtur in dubio interpretandum secundum ius commune ad hoc bo. tex. in c. causam que. de rescrip. et ibi de hoc per Inn. et Io. an. et per Io. an. in. c. olim tibi. de verb. signi. et aliquid in. c. cum dilectus. de dona. et vide bo. gl. meliorem de corpore iuris in materia interpretationis tam contractuum quam testamentorum rescriptorum et iudiciorum in regula contra eum. de reg. iu. li. vj. Et hec faciunt etiam quod statuta similiter debeant interpretari secundum ius commune. ad hoc bo. text. in. c. cum dilectus. extra de consue. et de cleri. non resi. c. cum dilectus. de quo aliquid in. l. ij. C. de noxa. et in. l. fi. §. in computatione. C. de iure deli. et plene per Bar. in. l. omnes populi. ¶ †Item no. quod mutus equiparatur pupillo vt. l. falcimius. §. adeo. infra qui. ex cau. in po. ea. ¶ Item no. quod furioso videtur potuisse substitui exemplarie etiam secundum hec tempora et etiam sine rescripto principis vt hic videtur probari in ver. nam et si. et propter hoc forte. l. humanitatis. non dixit expresse de furioso nisi dicas quod litera in ver. nam et si. debeat intelligi quando ex rescripto substituisset furioso pro quo facit litera in ver. etenim dum dicit incipit fieri beneficium principis et c. si referatur ad ipsum primum ver. sed si referretur ad id quod dictum est de muto non faceret. Bar. tamen videtur voluisse quod secundum hec tempora etiam furioso sine rescripto non poterat substitui. ¶ †Item no. quod aliquid potest esse ab initio equum quod ex postfacto efficitur iniquum. facit quod habetur in. c. suggestum. extra de decimis. Et an tunc priuilegium concessum a principe si ex postfacto efficiatur iniquum ipso iure expiret. An vero adeundus sit princeps vt prouideat. tex. iste facit quod ipso iure expiret de quo tamen glo. tetigit in. c. decet. de regu. iur. in. vj. et ibi sentit oppositum. et illam tenendo posset dici quod hic cessabat causa dispositionis propter quam motus fuerat concedens ibi secus licet alias ex postfacto sequeretur iniquum. ¶ †Item no. quod beneficia principum debent taliter intelligi quod non trahantur ad iniquum intellectum et non debent etiam interpretari cum aliena iniuria vel iactura. facit. l. j. §. merito. et. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pu. et de test. mili. l. cum filius. Idem dicit Ang. in statutis quando saluari possunt absque iniquitate. alias secus per l. prospexit. qui et a qui. et quod habetur in. l. j. et per totum quod quilibet iur. Bar. tamen aliter rndet ad. d. l. prospexit. de quo dic vt hic per eum nam dicit quod ibi agitur ne quis indebite perdat lucrum hic ne quis damnificetur. s. vel quasi cum hereditas ascendentis non sit vere sed quasi debita descendenti vt le. et no. per glo. in. l. iij. C. de in. et fac. igno. ¶ †Item no. quod magna iniquitas est homini sane mentis auferre liberam testifactionem et ideo pacta contrarium inentia redduntur inutilia. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obli. et. l. fin. C. de pact. ¶ Item no. quod interdum rumpitur pars testamenti quia ipsa substitutio exemplaria agnatione posthumi rumpit et tamen non rumpitur totum testamentum. et facit iste tex. quod rumpatur substitutio pupillaris si pupillus excercente malitia duxit vxorem et filium suscepit. ¶ Item facit tex. iste in quantum in dubio intelligitur rescriptum sine iniuria alterius quod si episcopo propter dilapidationem datur coadiutor quod fieri potest per ea que habentur in. c. grandi. de supplen. neg. pla. li. vj. et. c. j. de cle. egro. eo. lib. quod si capitulum succedit in administratione ipso mortuo possit administrare sine coadiutore. et similiter successor in platura secundum Bal. nec ob. l. quesitum. de tute. quia ibi erat merus fauor si durabat datus in locum absentis hic secus. ¶ †Ultimo no. quod dictum in persona vnius censetur dictum in persona plurium. et sic potes notare illud vulgatum quod vni dico omnibus dico. Potes etiam notare quod in dubio non est verisimile quod pater vel. filium priuare hereditate. ¶ Item potes notare quod verbum exheredare largo sumpto vocabulo comprehendit omnem modum per quem filius effectualiter ab hereditate excluditur de quo per Bar. in. l. filio preterito. ff. de iniusto testamen. ¶ In gl. interpretari. ibi. l. veteribus. et ibi glo. magistra. super materia interpretationis. sed melior et latior in regula contra eum. de reg. iur. in. vj. vt dixi in no. et ibi etiam dedi alias remissiones. ¶ †Extra gl. inducitur tex. iste ad questionem an si aliquis fecit legitimari filium naturalem non habens tunc aliquos legitimos an si postea ducat vxorem et habet filios legitimos an talis legitimatus poterit succedere cum aliis legitimis. nam videtur quod non per tex. istum quia per susceptionem filii legitimi rumpitur legitimatio ar. huius tex. vel quod intelligatur tacite conditio in conditione si legitimos non habuerit. l. si vnquam. C. de reuo. dona. et hoc tenuit Dy. et etiam tenuit Guido de su. vt refert Io. an. in addi. spe. in ti. de suc. ab intest. §. j. ver. sed ex facto. et in hanc partem etiam inclinat Oldra. in suo opere. c. cclvij. sed bar. hic tenet contrarium quando legitimatio fieret per sequens matrimonium accipiendo in vxorem illam quam habuerat in concubina. Idem si per rescriptum principis. secus si per oblationem curie. et hoc sequitur etiam hic ang. per regulam. factum legitime. de re. iur. in. vj. quia ex quo legitimatio fuit perfecta et consummata et nulla egebat alia confirmatione tacita vel expressa ex quo fuit facta cesarea per eius rescriptum non debet vitiari per casum superuenientem vt in. d. regula facta legitime. et per id quod habetur in. l. pluribus. §. et si placeat. ff. de verb. obli. et per hoc non ob. iste tex. quia hic loquitur in substitutione que erat testamentum patris filii quod recipit confirmationem per mortem. l. si alienum. §. in extraneis. §. ti. j. et in. c. cum marthe. extra de cele. mis. et idem sequitur etiam hic Bal. simpliciter dicens quod legitimatio preambula per susceptionem filii le-

gitimi nō rumpit̄ nec distinguit aliter inter factā p subsequens matrimoniū vel p rescriptū vel per oblatione curie. ꝛ ad hanc tex. rn̄det etiā aliter vcꝫ qꝺ hec substitutio erat facta in fauorē filij. ideo nō dꝫ resultare in eius odium. ar. l. qꝺ fauore. cum si. C. de lega. qꝺ esset si per illā excluderet̄ eius filius a successione. sed hic legitimatio est facta mere in fauorē legitimati nec resultat in eius odiū si nō rumpitur imo potius est fauor qꝺ nō rūpitur ideo merito nō dꝫ rumpi. ꝛ per hoc etiā nō ob. l. si vnq̄. ꝑall. preterea illa loquit̄ in valde diuerso casu qñ hereditas decurreret ad omnino extraneū. hic sec9 ꝛ eodē mō pōt rn̄deri ad. l. cū papinianus. ff. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ. C. de fideicō. l. cū acutissimi. cū si. ꝛ hāc opi. vr̄ ēt approbare stylus curie de quo refert Jo. an. sup ꝺ. §. sꝫ ex facto. vbi dicit q̄ ꝯsueuit i legitimatiōe adijci clausula ita tn̄ qꝺ si cōtingat filios legitimos nasci patri tuo nō coequeris eisdē. ꝛ ibi etiā subdit̄ q̄ bn̄ faceret papa declarare portionē in quā vellet ipsum succedere. nā ex quo curia apponit illā clausulā aperte vult qꝺ illa nō apposita veniret equalr̄ cū legitimis postea susceptis. ꝛ p hoc etiā facit qꝛ nō potest negari qꝺ facta mētione illa statim nō sortiat̄ effectū. nā statim p illaꝫ fit legitimus ꝛ p h̄ sicut alij est habilis ad honores ꝛ sic nō pōt dici qꝺ postea suscipiant̄ legitimi qꝺ iste nō cēseat̄ legitimus esse vt possit succedere cū alijs qꝛ alias censeret̄ legitimus ꝛ nō legitimat9 qꝺ nō est dicendū cū cōtradictio in eodē subiecto nō cōpatiatur l. qui hoīem. §. fi. ff. de sol. ꝛ facit qꝺ no. Bar. in. l. si is q p emptore. de vsucap. ¶ Itē adde qꝺ ideꝫ videt̄ etiā qñ p oblatione curie licet Bar. aliter dixerit ꝛ hoc p tex. in. §. si qs igitur. in auf. qui. mo. natura. effi. sui. col. vij. vbi de tali legitimato p oblationē curie. dicit qꝺ est naturaliū iure omnino deliberatus. ꝛ etiā in. §. ꝛ quoniā eodē auf. dicit ꝺ eodē qꝺ nihil est dissimilis filijs ltimis. ꝛ p hoc etiā facit qꝛ fortior ratio in eo vr̄ qꝛ pōt legitimari p oblatione curie siue extent filij legitimi siue nō dūmodo hoc fiat in vita patris. vt pbat̄ in. ꝺ. §. sꝫ secus est in legitimatione q̄ fit per rescriptū nā illa fit tantū quādo quis liberos nō habet vt in. §. illud in eodē auf. ꝛ sic lex magis fauet tali legitimato p oblationē curie quā per rescriptū. ꝛ ista vident̄ vera lꝫ Ang. tenuerit oppositū ꝛ secutus fuerit opi. Dy. in. l. gallus. §. ꝛ qd si tātū. super

14 glo. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ sic in hoc fuit sibi cōtrari9. ¶ † An aūt legitimat9 excludat substitutū cōiter tenet̄ q̄ si testator dixerit si decesserit sine filijs vel si decesserit sine filijs legitimis ꝛ naturalibus taleꝫ substituo qꝛ tūc legitimatus nō excludit substitutū. secus si dixerit si decesserit sine filijs legitime natis vt tenuit ange. in q̄ōne sua nobilis quidā genere. ꝛ etiā tenuit Bal. vt mihi videt̄ in. l. generaliter. §. fi. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ do. Anto. ꝺ but. in. c. per venerabilem extra qui fi. sint le. vbi iste recolligit vltra omnes scribentes dicta oim in materia istorū ltimatoruꝫ ꝛ hec fuit opi. originaliter Ja. de are. i quadā disputatiōe de q̄ refert Jo. an. in addi. in ti. de succes. ab intest. ad fi. ꝛ cū illa ibi etiā residet Jo. an. Sꝫ aduerte qꝛ supposito q̄ simus in casu in quo naturalis tātū nō excluderet substitutū. qꝺ qñ sit colligit̄ ex his q̄ habent̄ in tex. ꝛ gl. ꝛ per doct. in. l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad treb. ꝛ in. c. in p̄ntia extra de pba. per gl. ꝛ super ea p Jo. an. vr̄ esse magnū dubiū an tunc ltimatus excludat substitutuꝫ. nā videretur dicendū q̄ nō. primo qꝛ cōis vsus loquēdi videt̄ esse q̄ legitimatus nō appellatur simpliciter filius ltimus sꝫ ltimat9 verba aūt ꝓlata in testō ꝛ in alia dispositione debent intelligi fm cōez vsum loquēdi. l. liberorū. §. qꝺ tn̄ cassius. ff. de leg. iij. itē qꝛ vr̄ esse ius quesitū substituto ꝯ ipsum naturalē ergo ltimatio subsequēs nō dꝫ auferre ius ipī tertio substituto. nec illa vr̄ esse in dubio mens principis ar. eorū q̄ habent̄ in hac. l. ꝛ in. l. nec auus. C. de emā. li. cū cōcor. ꝛ i. c. super eo. extra de offic. deleg. ꝛ de rescri. c. quāuis. li. vi. ꝛ p hoc etiā facit determinatio Jo. an. in regula sine culpa. ff. in mercu. de reg. in. li. vj. vbi decidit in simili q̄ stante cōsuetudine q̄ primo genitus succedat, naturalis primogenitus nō pferet̄ legitimo ꝛ naturali postea genito si postea impetrauerit legitimationē ex eo qꝛ legitimatio illa nō debet trahi retro ad piudiciū ipsius legitimi vel naturalis. pro quo bene facit dictū. c. q̄uis. ꝛ p hac parte facit qꝺ habet̄ in. c. naturales. in tit. si de feu. fu. cōtro. vbi legitimatus in dubio nō succedit in feudalibus ne preiudicet̄ dn̄o feudi nisi expresse etiā quo ad feudalia fuerit legitimatus vt ibi no. per gl. doc. ꝛ hanc partē reperio etiā tenere do. Bar. de saly. in. l. generaliter. §. fi. lꝫ nō alleget oēs rōnes pdictas. ꝛ forte hec pars de iure verior. ꝛ audiui qꝺ lꝫ do. meus do. Anto. sic scripserit i. ꝺ. c. per venerabilē. tn̄ postea de facto cōsultus noluit manū apponere pro aliqua partiū ꝛ h̄ ꝓa qñ naturalis fuit natus post mortē testātis ꝛ idē fortius si erat natus tpe testamēti ex quo nō obstāte ei9 superexistētia apposuit ꝯditionē si decesserit sine filijs legitimis ꝛ naturalib9 saluo nisi forte de volūtate testātis postea fuerit legitimat9 tn̄ talis legitimatio q̄ fit de volūtate bn̄ trahat̄ retro vt no. bar. in. l. gallus. §. ꝛ qd si tm̄. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ idē vr̄ dicendū si post testū fuerit natus in vita testātis vt attēdi debeat an postea fuerit ltimatus de volūtate testātis vel nō. ꝛ ad multas

rōnes q̄ pn̄t fieri in oppositū collige responsionem ex nō. p Jo. an. in dicta regula sine culpa. in secūda q̄ōne principali. nō ē tn̄ hec decisio sine aliqua dubitatiōe ꝓpter autoritatē eoꝝ de qb9 dictū est. ff. ꝛ autoritatē eoꝝ de qb9 facit mētionē Jo. an. i dicta regula sine culpa. i dicta scd̄a q̄ōne principali. q tenuerūt ꝯtrariū

15 eius qꝺ ipse ibi decidit. ¶ † Itē tāgit h̄ bar. an qualitas adiūcta vbo debeat ꝛ sufficiat adesse secundum tēpus verbi. ꝛ concludit regulā esse q̄ sic p. l. in delictis. §. si extrane9 de noxali. ꝛ per. l. titius. ff. de testa. mili. ꝛ per hoc infertur qꝺ si adijcit̄ verbo dispositiuo ꝛ sic verbo significanti tempus in quo fit dispositio sufficit qꝺ tunc adsit. per. l. mella. ꝺ ali. lega. ꝛ ideo si testator dicit filio meo impuberi titium substituo si decesserit sine liberis intra pupillarem etatem erit pupillaris postea fideicōmissaria: quia satis est quod tempore dispositionis fuerat impubes Istud mēbrum limita nisi resultaret absurdum in casu in quo decernemus sufficere adesse qualitatem secundū tempus verbi dispositiui vt hic probatur. nam licet imperator permisisset substituere mutuo ꝛ sic videretur sufficere qꝺ tempore substitutiōis fuisset mutus licet postea cessaret qꝛ tamen sic intelligēdo resultaret absurdū ideo non sufficit vt hic patet p predicta etiam infertur qꝺ si adijcitur verbo executiuo requiritur qꝺ sit secūdū tēpus quo dispositio debet sortiri effectum. l. ij. ꝛ. iij. ff. de au. ꝛ ar. lega. ꝛ per hoc videretur qꝺ si testator dicat filio meo impuberi succedat talis qꝺ tunc demum possit venire substitutus si fili9 decedat in pupillari etate quod intellige nisi ex circūstātijs seu ex aliquibus alijs verbis prolatis posset colligi aliam fuisse intentionē testantis. puta qꝛ dixisset filio meo impuberi si absqꝫ liberis decedat talis succedat nam tunc erit secus quia etiā post pupillarem etatem sed mentis defectu venit substitutus iure fideicōmissi vt est casus in. c. raynutius extra de test. ꝛ no. bar. in. l. centurio. in. iij. q. prin. ver. itē iuxta predicta. si autē nō respiciat tēpus quo fit dispositio nec quo fit executio sꝫ aliud exemplū in. l. in substitutione. ff. eo. sufficit scdm illud tempus adesse nisi ex circunstantijs ꝛ verbum prolatum aliud appareat exemplū in. ꝺ. l. in substōne in fi. ¶ Ultimo tractat hic Bar. materiam exemplarie ꝛ eā sub

16 diuidit in quinqꝫ principales ꝛ in multas accessorias. ¶ † Circa primū principale adde qꝺ sic potest diffiniri substō exemplaria qꝛ est substitutio directa per quā ad exemplū pupillaris prouidetur ei q nō ꝓpter etatē sed mentis defectū testari nō pōt vt sic p illā heredē habeam ex testamēto quē alias habere nō possum per id qꝺ dico directa differt a fideicōmissaria ꝛ per id qꝺ dixi qꝺ ꝓuideret ei vt habeat heredem differt a vulgari p id q̄ dixit qui non ꝓpter etatem sed mentis defectuꝫ differt a pupillari ꝛ etiā a cōpendiosa q̄ fit a milite. ¶ Circa secūdā questionē principalē inquātū tangit an illa q̄ requirunt̄ ad ꝓducendam substōnē pupillarē inesse requirant̄ etiā in exemplaria. Adde ꝛ primo circa primū requisitū inquātum tangit de qualitate liberorū ꝛ primo inquātū tangit ꝛ dicit posse substitui exēplarie. nā adde hoc verū fm Ang. qñ loquimur de arrogato sed si loquimur de adoptiuo intelligo eo casu quo nō transit in potestatē adoptātis. vt qꝛ datur i adoptionē extraneo tūc nō poterit substituere exēplarie p. l. fi. C. de adop. ꝛ hoc credo verū ex eo qꝛ tali nō debetur legitima. hinc est qꝺ necessario pater adoptiuus in testamēto nō habet necesse aliquid sibi relinquere licet possit si vult ꝛ licet abītestato possit succedere vt. ꝺ. l. fi. §. sꝫ ne articuluꝫ. lex autē humanitatis. C. eo. vr̄ loqui de liberis qb9 debet̄ legitima. pꝫ dū dicit q̄ ltima dꝫ sibi relinqui ꝛ sic supponit eos eē tales quibus debet̄ legitima arg. l. ita aūt. in pri. ff. de admi. tuto. ꝛ. l. iij. §. totiens. cū ibi no. per Bar. ff. de dā. infec. ꝛ decretis indemnitatibus. §. pe. de elec. ꝛ in. c. nostram. el. iij. de iureiuran. ¶ Itē adde ei qꝺ dicit de naturalibus tantum inquantū dicit nō posse substitui exemplarie. nā Ange. tenet oppositum saluo nisi substitutio fiat a matre non illustri qꝛ tex. in. ꝺ. l. humanitatis vult talibus filijs quibus substituitur exemplarie relinqui legitimam. sed constat nullā legitimam deberi per matrem illustrem iuxta id qꝺ habet̄ i. l. si qua illustris. C. ad orficia. nec etiā per patrem naturaleꝫ. vt. l. vxorē. §. pater naturalis. ff. de leg. iij. ꝛ probatur etiam licet non alleget p ea q̄ habentur in. l. j. §. j. in verbo veteres. de contratabu. vbi glo. que reputatur sing. q̄ dicit q̄ licet naturalis admittatur quādoqꝫ scdm vel preter volūtatem nō tamē admittitur ꝯtra volūtatē. ꝛ sic bene patet quod sibi non debetur legitima. ꝛ hec opi. placet p rationē pdictaꝫ. ꝛ sic cōclude q̄ pater nō poterit substituere naturali exemplarie. Item nec mater si est illustris sed mater nō illustris bene poterit substituere exēplarie filio naturali cum tali debeat legitimā relinquere p q̄ habentur in. ꝺ. l. si qua illustris. ꝛ in. §. nouissimo insti. ad orfi. De spurijs auteꝫ tene cum eo. ¶ Itē adde inquātum dicit quod filius non pōt substituere exemplarie patri mēte capto. nam p hoc etiam ratio facit quia alias sequeretur qꝺ ipse filius si esset solus haberet necesse ꝛ posset se substituere cuꝫ illa velit substitui liberos eius cui fit substitutio qꝺ esset absurdum ꝛ contra iura. l. fi. de offi. preto. ꝛ in. c. vltimo. de institut.

¶ Circa

17 ¶ † Circa scđm reqsitū ad pupillarē inquātū tāgit an impuberi existēte in ptāte et mēte capto possit exēplarie substitui et concludit q nō infra pupillarē etatē. adde nā ang. hic tenet oppositum dicēs qđ si pater expresse pupillo exēplarie substituit valebit vt exēplaria ex eo qz qualis et q̄ sit substō a ptāte testatoris dependet vt. l. in testō. C. de testa. mili. nec durat vltra quā testator voluerit. l. si ita qs. ff. eo. si aūt nō dixit expresse se substituere exemplariter tūc fm eū inuitatus vr solū defectū etatis et sic nature nō accidētis. et ad. l. qui hz. §. j. ff. de tutelis. et ad not. per gl. in. l. j. C. de cura. furio. vbi pupillo mentecapto vel pdigo nō puidet nisi de tutore. rñdet qđ illud est ex eo qz potestas iudicis est limitata sz nō ptās testatoris. all'. l. in cōditionibus primum locū. ff. de cōdi. et demō. sed certe hec opi. nō plz qz volūtas testatoris nō dz ꝯsiderari eo casu quo nō adest ptās. sz hic nō videt adesse ptās substituēdi exēplarie ifra pupillarē etatē ex quo pt substitui pupillariter qz cessare dz ptās puidēdi ppter defectū accidētis ex quo pōt puideri ppter defectū nature. ar. illius. l. q hz. §. j. in rōne sui. q̄ rō vendicat etiā locū in pposito si bū aduertat qz hec exēplaria videt inducta in subsidiū ad exēplū pupillaris et sic eo casu quo pupillariter non poterat substitui. d. l. humanitatis. Itē qz hec substō exēplaria fuit inducta ex humanitate q̄ humanitas cessat ex quo aliter pōt puideri vcz p pupillarē. et p hoc ēt qz supflua fuisset hec puisio hoc casu ex quo p pupillarē poterat puideri. et sic nō est verisimile in dubio legislatorem introducentē exēplariā de hoc casu intellexisse in quo puisio reddebat supflua ar. l. si qñ. ff. de le. j. et decretis. si papa. de priuile. in. vj.

18 ¶ † Itē adde inquātū dicit q filio ipuberi emācipato et mētecapto pt pr substituere exēplarie. nā hoc nō vr verū lz cōiter sic transeant doc. nam tunc impedit fili⁹ testari nō solū ppter defectū mentis sz etiā ppter defectū etatis cui pater puidere nō pōt ex quo est emācipat⁹ facit. l. qua etate. ff. de testamētis. et iō nō vr q pater tūc possit substituere exēplarie ex quo ppaliū defectū q mentis ipedit testari ar. eoz que ipse tetigit circa quintū reqsitū. et p hoc facit qz si pr non pōt substituere directo qñ subest vnū impedimētū vcz etatis ex quo est emācipat⁹ multominus poterit puidere qñ adest duplex defectus. facit qđ hr in. §. affinitatis. insti. de nup. et i. l. si nō lex eliascentia. ff. tit. j. et p hoc facit qz diuersa vr ratio qñ est impubes lz emācipat⁹ qz vr imputādū patri quare emācipauit et sic substulit sibi ptāte substituēdi. Itē quare ipsuz nō readoptat ar. l. filio quē pater. ff. de lib. et posthu. nā videt posse ex rescripto principis arrogari sicut et infans et sic nō posset ꝯsentire mentecapt⁹. facit. l. iubemus. C. de adop. lz alias cōsensus adoptātis et adoptati videat requiri. l. j. et. ij. cū ibi no. ff. de adop. ¶ Et ex pdictis ꝯclude qđ si filio in ptāte ipuberi et mētecapto pr substituerit hac forma si fili⁹ me⁹ decesserit in pupillari etate talis sit ei heres infra pupillarē etatē valebit vt pupillaris postea nullo mō valebit sz expirabit poti⁹ tanq̄ tpe limitata. l. si ita qs. ff. eo. Si aūt dixisti si filius decesserit nō sane mētis talis sit ei heres tūc si decedat sane mētis effectus infra pupillarē etatē videret q substitutio nō haberet effectū qsi deficiat ꝯditio sub qua fuit fcā nisi dicas q tūc valeat vt pupillaris vt sic ille casus exp̄ssat⁹ icludat ēt i se pupillarē itra tps itra qđ fieri pōt. ar. eoz q habent in. l. iā hoc iure. ff. e. et eius qđ tetigit hic bar. circa questionē illā an exēplaria et pupillaris ꝯueniāt in modo pducēdi. et an sit reperire exemplariā partim expressā et parti tacitā quo ad casus tū hoc nō ē sine dubitatione. Si aūt decessisset nō sane mētis tū infra pupillarē etatē valebit vt pupillaris et postea vt exēplaria. et idē eēt dicēdū si simpliciter dixisset talē filiū meū istituo et volo qđ titius sit ei heres nā tūc ex quo est impubes et mētecapt⁹ ifra puipllarē etatē valebit vt pupillaris et postea vt exēplaria. ¶ Circa tertiū requisitū inquātū tāgit q̄ sit ratio diuersitatis quare in exēplaria nō reqrit qđ fili⁹ sit in ptāte sz in pupillari sic et ponit duas rōnes et nitit vtraq reprobare dicēs q rō necessaria reddi nō pōt sed psuasiua. nā adde q prima rō pōt sustineri ex eo qz pupillus pricipaliter ppter rigorē iuris vr impediri testari qđ ptz qz etiā si sit pximus pubertati p tres dies vel duos nō poterit testari sz opz qđ ingressus sit vltimā diē. xiiij. āni. et sic nō pōt dici tūc ipediri nisi ex mero rigore iō nimirū si ēt ibi ꝯsiderat rigor patrie ptātis in ipsa pupillari faciēda fm quē rigorē magnā habebat potestatē pater i filiū. l. in suis. de lib. et posth. Scđa ēt ratio ex certo respectu pōt saluari qz re vera ipsa exēplaria est apta nata ad magis durandū quam ipsa pupillaris. Et sic hoc respectu saltē vr etiā de maiori periculo agi.

19 ¶ † Item adde inquātū tangit an mater q̄ transit ad scđa vota possit exēplarie substituere. et tenet qđ nō nā idē tenebat Ange. secus dicēs in pr̄e q filio mentecapto supduxit nouercā. Et ratio diuersitatis fm eū est qz mater reddit se suspectam trāseūdo ad secūda vota vt. l. lex que tutores. C. de admini. tu. l. j. C. vbi pu. edu. debe. ideo sibi tunc incōtinēti interdicit tutela vt i auf. matri et auie. et in auf. sacramētū. C. qñ mu. tu. off. fung. potest. secus in patre cuius anim⁹ est cōstā tior nec pdit administrationē bonoz filij pp trāsitū ad secūda vota. l. generaliter. ver. negotia. C. de secun. nup. et in. §. si pō expectet. ver. sed qđ sancitum. in auf. de nup. et in. l. fi. C. de bo. ma. Tu adde qđ etiā in matre lz trāseat ad secūda vota vr dicendū idē qđ in patre vcz qđ possit exēplarie substituere saltē si petijt curatorē dari mētecapto antequā trāsiret ad secūda vota. nam tūc nō priuat successiōe ipsius filij. facit. l. ij. §. filius. ff. ad tertu. et l. sciant. C. de le. heredi. et sic multo minus debet priuari potestate predicta substituendi exemplarie cum illa potestas sit potius ad cōmodū filij vt habeat heredē q ad cōmodū matris. ar. ei⁹ qđ habet insti. de pu. substi. in prin. et in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. et sic si nō priuat cōmodo successiōis qđ est ppie cōmodū matris multominus dicta ptāte substituēdi q̄ ppie est ad commodū filij. facit. d. l. humanitatis. q̄ indistincte et simpliciter loqtur ideo vr indistincte debere intelligi vt. l. de precio. de publica. imo forte pōt attentari qđ etiā si non petierit curatorē qđ nihilominus possit substituere p dictam. l. humanitatis. q̄ indistincte loquit. et qz nō adest eadē ratio priuādi ipsā cōmodo successionis que est cōmoduz ipsius matris in potestate substituendi est ad cōmodū filij vt est dictū. et p hoc ēt facit qz lz pater dicat inferre iniuriā filio ipsum exheredando. l. pe. C. de lega. et tñ pp talem iniuriā non priuat ptāte substituēdi. l. j. §. j. ff. eo. ergo eodē modo mater lz aliqualē iniuriā dicat inferre filio primi matrimonij trāseūdo ad scđa vota vt habet in. §. gregoria. ver. sed pspeximus. s. in auf. de nō eli. secūdo nu. et in auf. de nup. §. si aūt tutelā. nō debet tamē p hoc priuari ptāte substituēdi ex quo nō est hoc iure cautū. Nec ob. qđ interdicit sibi tutela et administratio bonoz in vita et qđ nō debet educari fili⁹ apud eā qz ista cōcernunt et concernere possunt commodū ipsius matris q̄ posset bona vsurpare q̄ ratio cessat in ptāte substituendi per quā pricipalr puidet filio vt habeat heredē. et p hoc patet q substitutio exēplaria facta a matre āteq trāseat ad scđa vota nō expirabit lz postea transeat quāq Bar. hic tenuerit ꝯtrariū.

20 ¶ † Circa sextū inquātū tāgit an miles possit substituere exēplarie filio lz sibi testamentū nō faciat et tz q sic ad instar pupillaris p. l. miles ita. in fi. ff. de testa. mili. nam Ang. hic tenet oppositū ex eo quia miles nō testat sibi et sic filio non relinqt legitimā qđ vr eē de forma substātiali hui⁹ substōnis. vt in. l. humanitatis. et ad. l. miles ita. rñdet q aliud in pupillari que differt in multis ab exemplaria. Tu potes saluare Bar. qñ saltē tacite abintestato relinqt sibi legitimā et vltra. l. cōficiunt. §. j. ff. de iur. codi. et iō debet posse substituere exēplarie ex priuilegio militis per se fine alia expressa instōne ar. d. l. miles ita. i. fi. fateor tū q forte etiā miles nō poterit substituere filio mētecapto si eū exheredaret qz. d. l. humanitatis. reqrit saltē legitimā filio relinq et in hoc sit bona eqparatio inter paganū et militē quo ad exēplariā. vbi aūt miles reliquisset filio legitimā satis vr q etiā si nō adeat ei⁹ hereditas ex priuilegio militis sustineat exēplaria arg. d. l. miles ita. ad. fi. In pagano aūt qñ nō adiret hereditas tene qđ tāgit hic bar. circa viij. reqsitū et signāter tene mēti casuz singularē. l. cū heres instituta. ff. ad treb. qz per bonoz possessionē petitam noie furiosi cōfirmatur exēplaria nā sicut cōfirmatur fideicommissuz vniuersale vt ibi ita videt confirmari exemplaria. facit qđ habet in. l. q plures. in fi. ff. eo.

21 ¶ † Item adde inquātū tangit hic circa septimū si filio mētecapto relinquit minus legitima an possit substitui exemplarie et tenet q sic nā ang. hic sub dubio forte tz ꝯtrariū qz de forma substantiali videt esse q saltē legitima relinquatur vt. l. humanitatis. et sic a dicta forma non est recedendū. l. cū hi. §. si prior. ff. de trāsac. Nec obst. qđ poterit agere ad supplemētū legitime qz illud non venit ex dispōne testātis. imo potius ꝯtra eius voluntatē et qz non videt tunc pater exercere humanitatē in filiū relinquēdo minus legitima q̄ pars minuscula appellat. l. si quis in suo. C. de inoffi. testa. et p hoc allegādo glo. in. d. l. humanitatis. in ver. legitima. dū dicit q illa ad minus dz relinqui et pro hoc etiā facit qz sicut non potest exēplaria fieri exheredato licet testū teneat ita non videtur posse fieri huic instituto in minus legitima lz testū teneat et possit agere ad supplementuz sicut etiā exheredatus pōt agere querela et sic nō videtur bona consequētia testū vz et posse agi ad supplementū ergo pōt substitui exēplarie. et p hoc facit qz illud ius agēdi ad supplementū fuit subrogatū loco qrele. l. omnimodo. et. l. si quis. C. de inoffi. testa.

22 ¶ † Itē addō inquātū hic tāgit an furiosus possit exheredari ppter causam ingratitudinis cōmissam ante furorem et tene qđ sic. nihil allegat, sz tu potes allegare p hoc casum notabilem in. l. fi. §. sed cum antiquitas. C. de cu. furi. iuncta. l. si quis in suo. C. de inoffi. testa. nam certum est qđ scđm tempora codicis demēs propter causam ingratitudinis commissam tempore dementie non poterat exheredari sicut nec insanus per. d. l. si qs in suo. §. j. et tamen in. d. l. fi. que fuit vna de quinquaginta decisionibus dicitur qđ pōt exheredari demens seu furiosus. ergo necessario intelligitur quando causam commisit ante demētiam vel furorem. et pro hoc etiam bene facit qđ habet in. c. maiores. extra de baptis. vbi ecclesia iudicat de furioso secundum statum in quo

erat ante furorem innuit ergo q̄d si existens in peccato mortali incidit i furorē. ꝛ i furore morit q̄d hic est d̄ dānatus sicut ꝛ si existens sane mētis decederet i pctō mortali. videbat tñ ɔ̄riū q̄z videbat satis ipso furore punitus. ar. l. diuus. ſ. de offi. presi. ꝛ. vij. q. j. in. c. cū percussio. ꝛ q̄z cā ingratitudinis purgari vid tur ꝑ ingressum religiōis ſm vnā opi. de qua in. l. deo nobis. C. d̄ epi. ꝛ cle. ſ3 ista nō ob. q̄z illa. l. diuus. vr̄ intelligēda qñ tpe furoris aliqd cōmisit. d. l. deo nobis. loquit in alio casu de quo etiā ibi sunt opi. ꝛ hec faciūt ad q̄ōnē si existēs sane mētis cōmittat homicidiū an si postea incidat in furorē possit decapitari. nā vr̄ ꝙ sic ꝑ predicta. In cōtrariū tamen facit. d. l. diuus. in ver. si vero. vbi quo ad literā vr̄ posse itelligi de delicto cōmisso ante furorē ꝛ ꝓ hoc etiā q̄z sicut nō debet fieri executio in corpus mortuum iuxta id q̄d no. Cy. in. l. ij. C. qui test. face. pos. ita vr̄ q̄d nō possit fieri in istū qui quodammō videt haberi ꝓ mortuo ex quo caret itellectu ꝛ aliud posset dici in pena q̄ respicit bona vt est exheredatio aliud in pena q̄ h3 afficere ꝑsonā vt est decapitatio ꝛ satis equū videret q̄d si speret reduci ad sanā mētē interim custodiat ꝛ differat executio vsq3 ad illud tp̄s ar. l. pregnātis. ſ. d̄ penis. si aūt nō sit spes de eius recuperatiōe sane mētis tūc est magis dubiū nā ꝓ vna parte facit ratio. s. ne delictū remaneat impunitū ɔ̄. l. ita vulnerat⁹. ſ. ad. l. aq. ꝓ alia facit q̄z equitas ꝛ id q̄d. ſ. dixi ꝓ mō aliter nō determino. audiui Bal. aliquid tāgere in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. ¶ Circa scd̄3 pricipale in quo tāgit an exemplaria ꝛ pupillaris cōueniant in mō ꝓducendi inquātū tāgit an i exp̄ssa pupillari ɔ̄tineat tacita exēplaria itellige qñ est pupill⁹ ꝛ furiosus ꝛ mētecapt⁹ tpe q̄ fit substō. adde ꝙ dixi ſ. i precedēti q̄ōne circa secūdū requisitū. ¶ † Itē adde in quātum tāgit an substō exēplaria possit fieri surdo ꝛ muto vel ꝓdigo ꝛ ɔ̄cludit q̄d sic. nā Ange. hic tenet ɔ̄riū dicēs q̄d muto vel prodigo vel etiā furioso nō pōt pater substituere exēplarie nisi hoc impetret a pricipe. de muto dicit ꝓbari hic in prin. ꝛ eadē rōne de surdo ꝛ ꝓdigo. de furioso dicit ꝓbari q̄z de iure cōi. ꝑ. l. humanitatis. solū habemus ꝓuisum in mētecapto ꝛ sic cum in ipso sit ɔ̄ regulas iuris cōis dispēsatū ideo talis dispositio ipediens alterū alteri condere testm̄ non debebit ꝟ trahi ad furiosum per. l. si furiosi. ſ. de nuptijs. q̄ vr̄ ꝓbare q̄d vbi lex facit mētionē de mentecapto dispensatiue illa dispositio nō porrigit ad furiosum nisi per aliā legem ad hoc ꝓroget. fatetur tñ q̄d in furioso cōis opi. est in oppositū ꝛ ideo dicit cogitandū. Tu adde q̄d de furioso videt dubitandū quin cōis opinio sit vera q̄z pro ea est tex. cū glo. in. l. fi. ſ. j. C. de cu. fur. vbi aperte litera vult cōiuncta glo. substitui posse furioso ꝑ. l. humanitatis. ꝛ ꝓ ꝟ facit etiā iste tex. hic i ver. nā ꝛ si furioso. ꝓ quē etiā ſm iura antiqua videbat in furioso statutū vt tetigi in no. ad. l. si furiosi. potes dicere ꝙ illa nō ob. ꝓpter. d. l. j. Potes etiā aliter rūdere ꝙ illa lex loquit quo ad interpretationē generalē ꝛ necessariā s3 nō respectu interpretationis magistralis q̄ fienda est ex idētitate rōnis saltē i casu fauorabili ꝓut est ille d̄ quo loquit illa ꝛ casus ēt de quo tractamus ꝛ de intellectu illius. l. si furiosi plene tetigi in. l. si vero. ſ. de viro. ſ. so. ma. in materia extēsionis. ꝛ ꝑ hec etiā puto q̄d prodigo possit substitui exēplarie cū agamus de extēsione fienda in fauorabilibus ꝛ vbi eadē est rō. ꝛ idē dicēdū in surdo ꝛ muto in casib⁹ in quib⁹ ꝑ se nō possent testari q̄d qñ sit vide in. l. discretis. C. q test. fa. pos. ¶ Itē adde inquātū tāgit hic Barto. an possit vnum ex filijs mētecapti instituere ꝛ alios pterire vel exheredare sine cā ꝛ t3 q̄d nō sequēdo gl. in. l. humanitatis. nā dicit hic ang. q̄d vbi pr̄ substituit exēplarie nō subuertit substō l3 liberi ipsi⁹ patris substituentis sint fratres eius cui fit substō nō sint substituti si erant insipiētes secus qñ erant sapiētes. In filijs aūt ipsius mentecapti cui fit substitutio dicit nō eē differentiā an sint sapiētes vel nō q̄z semp subuertit substitutio si nō sint istituti. ꝛ hoc dicit velle. l. humanitatis recte intellectā. Tu adde prio ꝙ nō vr̄ esse dr̄ia fiēda inter filios fratres mētecapti quo ad p̄dicta q̄z in vtrisq3 vr̄ attendendū an sint sapiētes vl̄ nō vt aperte ꝓbat i. d. l. humanitatis. ¶ Itē adde q̄d si oēs filij ipsius mentecapti sunt etiā insipientes ꝛ dementes nullus ipsorū vr̄ necessario substituēdus ꝑ. d. l. humanitatis a ɔ̄rio sensu. ꝛ idē vr̄ si aliq ex eis sint sapiētes ꝛ aliqui isipiētes. nā isipiētes nō sunt necessario instituēdi l3 ipse cui fit substō si esset sane mētis haberet necessario instituere ꝛ sic poterit auus tales pterire substituēdo p3 pr̄ hoc nō potuisset ꝑ illam. l. iūcta. l. papi. ſ. s3 nec impuberis. ſ. d̄ ioffi. testa. facit. d. l. humanitatis. ver. nulla q̄rela. ꝛ q̄z pñt ēt ex ptāte illius. l. pterire matrē i substōne quā facit mentecapto l3 ipse filius nō potuisset. ꝛ si dicas qualr̄ succurret ipsis filijs mētecaptis. dic q̄d ꝓsilr̄ auus aliter ꝓuidebit ꝛ ꝓsupposito q̄d aliter nō ꝓuideat succedit dispositio legis que vult q̄d ad quā trāseunt bona paterna trāseat ꝛ onus alimētādi filios. iuxta no. ꝑ cy. i. l. alimēta. C. de neg. ge. † Itē q̄d frater tenet alere fratrē inopem. l. j. ſ. s3 nō vllos. ſ. de tu. ꝛ ra. di. ꝛ. l. q filiū. ſ. vbi pu. edu. debe. imo pl⁹ vr̄ si duo vel plures ex liberis mentecapti sint sapiētes possint vnū ex illis substituere ꝛ alios preterire ꝑ. d. l. humanitatis. nō cauillādo tex. l3 gl. aliter ibi dicat. ꝛ q̄z vniformiter loquēdo de fratrib⁹. dicit q̄d sufficit vnū ex eis sapiētib⁹ substituere in quo casu certū ē q̄d nō ē necesse alios instituere vel exheredare ꝛ sic cū vniformiter loquat in fratrib⁹ ꝛ filijs vr̄ vniformiter debere intelligi ar. l. iam hoc iure. ſ. e. ꝛ q̄z l3 ipse fili⁹ mentecapt⁹ nō posset filios suos pterire ꝛ tñ nō videt absonū q̄d auus possit ex ptāte data ꝑ illā. l. sicut ꝛ pōt pterire matrē ipsius mētecapti quā nō posset mētecaptus vt est superi⁹ dictū. ꝛ si dicas qualiter consulet alijs filijs respōsio p3 ex supra dictis. ꝛ hec opi. forte de iure verior ꝛ magis conformis illi legi quā etiā sequebat Ri. malū. l3 equior sit opi. glo. Nec ob. si dicatur q̄d nasciturus rūpit substitutū vt hic ergo fortius iā nat⁹ si est preteritus quia potes respondere dupliciter primo q̄d hoc fit quia in substitutione nullus ex filijs ipsius mentecapti erat substitutus in. q. premissa secus. ¶ Itē hoc contingit quia nō fuit verisimile q̄d princeps vel auus vellet excludere nasciturū vt hic litera dicit que ratio cessat in iam nato ꝛ hec ꝓcedūt intelligendo de filijs legitimis ꝛ naturalibus ipsius mentecapti natis ex matrimonio cōtracto ante dementiam. Si autē essent filij naturales tantū nati durante dementia nō precedente matrimonio de quibus videtur posse intelligi. l. humanitatis ꝓpter id q̄d habetur in. l. heredibus. ſ. ad treb. ꝛ tetigit hic Bar. circa fi. in vlt. col. tunc clare ꝓcederet litera in. d. l. humanitatis inquātum dicit q̄d auus potest substituere vnū ex filijs ipsi⁹ mēcapti sapientibus ꝛ sic q̄d pōt insipiētes preterire ꝛ etiam sapientes dūmodo vnum ex eis substituat q̄z tales naturales necessario nō fuissent per patrem instituendi. l. j. in prin. cū ibi not. ſ. de cōtrata. ¶ Itē adde inquātum dicit q̄d frater vtriq3 coniunct⁹ potest agere querela cōtra testamētū fratris turpi persona instituta. nam hoc est contra. l. fratres. C. de inoffi. testa. vbi solū excluditur vterinus. ¶ † Itē adde inquātum dicit q̄d vbi mater substituit debeat substituere vtriq3 coniunctum vel vterinum si est. nam hoc videt cōtra illam. l. humanitatis. que simpliciter permittit vnū ex fratrib⁹ substituere nec distinguit an sit consanguineus vel vterinus an vtriq3 coniunctus ꝛ sic videt sufficere alterum ex p̄dictis substituere. ar. l. de p̄cio de publ. iūcta. l. papinianus. ſ. sed nec impuberis i rōne sui pall. ꝛ. d. l. humanitatis. ver. nulla. ꝛ ꝑ hoc nō ob. ratio Bar. inquātum dicit q̄d mater in suo testō non posset preterire filiū suum ꝛ sic fratrē vterinum aliterius filij q̄z responsio patet ex ratione illius. ſ. s3 nec impuberis. ꝛ nō ob. etiā q̄d habet in auf. itaq3. C. cōmunia de succes. vbi distinguitur vtriq3 ɔ̄iunctus a cōsanguineo vel vterino q̄z ibi loquit ur in successione intestati ꝛ qñ parens substituit filio quo casu id nō debet attendi. ar. d. ſ. sed nec impuberis. ¶ Circa quartū requisitū inquātū tangit hic bar. an exemplaria cōueniat cū pupillari in effectu ꝓducēdi hoc est an ꝓducat eosdē effect⁹ exēplaria quos ꝛ pupillaris. ¶ † Et adde circa tertiū effectū iquātū tāgit qñ a matre substituit vn⁹ exēplarie ꝛ alius a patre q̄s p̄ferat. ꝛ cōcludit ꝙ si pr̄ vilis ē nō possit substituere ꝛ ideo p̄ferat substitutus a matre. si aūt nō sit vilis tūc si habebat filiū i ptāte p̄ferat substitut⁹ a p̄re in bōis obuētis a p̄re. ꝛ i bonis obuētis a mr̄e veniat substitut⁹ a mr̄e. i aliūde q̄sitis p̄ferat substitut⁹ a p̄re ꝓpter duplex vinculū ꝙ ɔ̄currit i substituēte. vc3 patrie ptātis ꝛ humanitatis cū i matre vnū vinculū solū. l. humanitatis ɔ̄currat. Si aūt pr̄ nō h3 i ptāte tūc i aliūde q̄sitis pariter admittant substitut⁹ a p̄re ꝛ substitutus a matre ex quo tūc in patre nō adest duplex vinculū ꝛ sic videt esse paris conditionis cū matre. nā adde p̄mo ꝙ ang. hic dixit quod licet pater sit vilis vite ꝛ nihilominus poterit substituere pupillariter ſm ea q̄ idē ang. no. ꝛ ibi ēt dixi i. l. ij. ꝛ. iij. in materia pupillaris. ſ. eo. ꝛ sic eodē modo poterit substituere exēplarie. Et hāc ptē puto verā: q̄z licet pr̄ sit vilis vite tñ antequā sit sibi interdicta administratio poterit admistrare ꝛ testamentum facere ꝛ ɔ̄sequēter substituere adeo q̄d si tūc fecerit l3 postea interdicat sibi administratio nō ꝑ hoc inualidabit testamētū ante factū. l. is cui bonis. ſ. de test. l. ij. ſ. exigit. cū ibi no. ſ. de secū. tab. secus si esset sibi interdicta administratio q̄z tūc non posset testari ꝛ ɔ̄nr̄ nec substituere per. d. l. is cui bonis. ꝛ hoc casu ꝓcedat opi. Bar. ¶ Itē adde scd̄o si duplex vinculū deberet attēdi. vc3 patrie ptātis ꝛ humanitatis tūc videret q̄d substitutus a p̄re deberet p̄ferri etiā in maternis per id q̄d habet in silim auf. itaq3. C. cōmunia de success. vbi frater vtriq3 coniunct⁹ ꝓpter duplex vinculū p̄fert vterino etiā in bonis maternis ꝛ sic pter duplex vinculū p̄fert vterino etiā in bonis maternis ꝛ sic pter duplex viculū debere attendi. ¶ Ad nō vr̄ bñ dixisse si dicim⁹ duplex viculū debere attendi. ¶ Aduerte tñ ꝛ tertio q̄d ñ vr̄ bñ dixisse ꝙ vinculū patrie ptātis debeat attēdi: cū lex ꝑ tale viculū nō det pr̄i maiorē ptātē substituēdi i substitutiōe exēplaria vt p3 ex. l. human. tatis. C. e. ꝛ ideo sicut si non adesset viculū patrie ptātis substitut⁹ a patre haberet paterna ꝛ substitut⁹ a matre materna ꝛ i aliūde quesitis venirent pariter ita vr̄ ꝛ in casu isto qñ concurrit vinculum patrie potestatis ex quo ꝓpter illud vinculum pater plus iuris non recipit in ptāte substituendi nec lex illud aliquo mō ponderat. ¶ Item

¶ Itē adde quarto qđ substitutꝰ a matre, ita demū vr̄ posse ve nire qñ filiꝰ non erat in ptāte patris vel si erat pater predecessit ante matrē alias forte nō posset venire substitutꝰ a mr̄e ex eo qꝛ filꝰ nō solū pp̄ mentis defectū sꝫ ēt ꝓpter vinculū patrie ptātis impediebaꝶ testari ēt si fuisset sane mentis. l. q i ptāte. ſ. de test. ⁊ sic mr̄ nō vr̄ tali potuisse substituere q non impediebaꝶ testari ꝓpter defectū mētis imo etiā ꝓpter impedimentū. facit. l. cū fi lius. ff. de test. mili. ⁊ qđ not. Bar. hic in materia in qōne illa an exēplaria conueniat cū pupillari in materia ꝓducibili circa qn tum requisitū. ¶ Itē adde ꝙ sicut pupillaris habet effectū qđ quos pōt sibi pr̄ facere necessarios pōt ⁊ filio suo. l. sed si plures. §. quos possum. ſ. e. idē est dicēdū ⁊ in exemplaris cū in hoc nō reperiaꝶ discōueniētia ⁊ eadē sit ratio. ar. huiꝰ tex. ⁊ l. humani tatis. C. eo. ¶ Circa qntū inquātū tāgit an eodē modo finiatur exēplaria quo ⁊ pupillaris. ⁊ tāgit an si furiosus vel mētecaptꝰ reducaꝶ ad sanā mētē ⁊ postea reīcidat in demētiā ⁊ sic moriaꝶ an substō reassumpserit vires ꝓpter supueniētiā demētie an ꝓ expirauerit ex toto ex quo factꝰ fuit aliquo tp̄e sane mētis nā cō cludit qđ potiꝰ cessauit q̄ ex toto fuerit extincta. ar. l. cuꝫ aliis. C. de cu. fu. l. inter stipulātē. §. sacrā. cū ibi no. de ver. obl. ⁊ hoc plꝫ. Nec ob. iste tex. iquātū īnuitꝙ desinat valere ⁊ sic expirat substō qñ filius recipit sanā mentē qꝛ vltra rñsiones Bar. pōt dici qđ desinit valere ⁊ expirat. s. interim nō perpetuo ꝑ leges superius alleg. ⁊ ꝑ. d. l. humanitatis. inquātū innuit qđ cesset. facit qđ hr̄ in simili in. l. j. ad fi. ff. ad turpil. vbi lꝫ litera dicat ꝑ appellationē sniaꝫ extingui tñ illđ itelligiꝶ. s. interim donec pēdet appellatio hinc est ꝙ si deseraꝶ appellatio snia reassumit vires. l. furti. in pn̄. ſ. de his q no. infa. ⁊ hoc claꝝ qñ ipedimētū veniēs ad destruē dā substōnē cessauit i vita pr̄is substituētis qꝛ tūc durabit cā effi ciēs. ⁊ sic facilius reassumit vires ipsa substō. l. fi. ſ. cōia p̄dio. et qđ dictū fuit in. l. posthumꝰ in pri. ſ. de iniu. testa. idē tamen di cas si etiā post mortē talis pr̄is cessauit ipsum ipedimētū tēdēs ad destructionē substōnis vt qꝛ filius fuerit factus sane mentis post mortē patris. tñ postea reincidat in demētiā in qua postea moriaꝶ. nā satis ē qđ tp̄e mortis ipsiꝰ filii cui fcā est substō possit substō habere vires ꝑ id qđ no. gl. i. l. si arrogator. ſ. de adop. lꝫ nō sit tāta rō in casu isto quāta est qñ tale impedimētū cessat in 27 vita patris ⁊ sic durāte adhuc cā efficiēte. ¶ † Itē addđ inquātū tangit hic de filiis nascituris. Et cōcludit illos debere eē institu tos sicut ⁊ filios iā natos. naꝫ hoc ꝓcedit ꝸm opi. gl. in. l. huma nitatis. lꝫ tenēdo ꝙ nō sit necesse oēs iā natos substituere vt so nat litera in. l. humanitatis. dic vt colligi pōt ex his q̄ dixi. ſ. in additiōibꝰ factis ad illud q̄sitū vcꝫ an pupillaris ⁊ exēplaria cō ueniāt in mō ꝓducēdi. ¶ Itē adde inquātū tāgit an reqraꝶ vt nasciturus rūpat substōnē ꝙ sit suus. ⁊ vr̄ cōcludere ꝙ nō qñ lo quimur de demēte ⁊ furioso q nō pōt habere legitimos ⁊ natu rales. ⁊ sic in eo de naturalibꝰ tm̄ dꝫ intelligi ar. l. heredibus. cū ibi. ff. ad treb. nā adde prio ꝙ ēt demēs ⁊ furiosus posse hr̄e legi timos ⁊ naturales tp̄e demētie ex matrimonio cōtracto añ de mētiā qđ nō extinguiꝶ pp̄ superueniētē dementiā. l. patre furio 28 so. ſ. de his q sunt sui vel ali. iu. ¶ † Itē adde scđo ꝙ naturalis tm̄ nō vr̄ aliquo casu rūpere substōnē ex eo qꝛ nō rumperet testa mentū paternum lꝫ esset preteritus. vt. l. j. in prin. cū gl. sua. ff. de ꝯtabu. ⁊ hec multo minꝰ debet rumpere substitutionē factā ab auo q maiorē ptātem habet in substituēdo q̄ habeat ipse filius in testādo cū ipse filius non posset preterire matrē suā ⁊ tñ ipse pater substituēdo pōt preterire matrē ipsius filii vt superius est dictū imo plus videꝶ ꝙ cū ꝸꝫ tēpora codicis ⁊ sic tp̄e. l. humani tatis. naturalis nō posset in totū institui a patre lꝫ solū in sex vn ciis nō extantibus legitimis. l. humanitatis. C. de natura. lib. lꝫ de iure authēticorū sit secꝰ ꝑ auꝶ. lꝫ. positā super. d. l. humanita tis. ita vr̄ ꝙ pater ipsiꝰ filii nō potuerit ꝑ substōnē talem filiū na turalē filii sui inuitare vltra sex vncias ⁊ sic nō insolidū ar. l. si is q ex bonis. ſ. eo. ⁊ l. qđ ꝯditione. de do. cā mor. ⁊ sic. d. l. humani tatis. q̄ vr̄ velle ꝙ possit filius filii mētecapti substitui in toto nō habeat locum in tali naturali ꝸm illa tēpora codicis licet Bar. aliter senserit. ⁊ hec sufficiant de materia istius exemplarie.

29 **Itē quero.** Species tp̄is derogat generi tp̄is. h. d. ¶ † No. p̄mo ꝙ gn̄i ꝑ specieꝫ derogaꝶ nedū circa res de qbꝰ in. l. vxorē. §. felicissimo. ff. de leg. iii. ⁊ in re gula generi ꝑ speciē. de reg. iu. in. vj. sed ēt circa tēpus vt hic pꝫ. 30 ⁊ idē circa personas. l. coheredi. §. q patri. ſ. e. ¶ † Itē no. ꝙ ꝑs tp̄is derogat integralitati eiꝰ ⁊ hoc ꝓpter separationē ⁊ diuisio nē ⁊ hoc facit ꝸm bal. ad duo. Primū est ꝙ si alicui cōcedaꝶ red ditus alicus rei vsqꝫ ad quātitatē. x. florenorū. alii vsqꝫ ad q̄ti tatē. c. qđ si ex re illa postea ꝯtingat tātūmodo centū ꝑcipi ꝙ p̄ dicta nō ꝯcurrūt adinuicē. lꝫ inuitatus ad. x. illa primo habebit alius de quo ꝑ Cy. in cōmēto. l. extra territoriū. de iuris. om. iud. Scđs est ꝙ si vnꝰ iudex est deputatus in causis vsqꝫ ad decē li bras ⁊ alter vsqꝫ ad. c. ꝙ de summa decē librarū ⁊ abinde infra nō cognoscet deputatus ad. c. nec simul nec cū illo sed solū ille q est deputatꝰ in decē. facit ꝸꝫ ang. ꝙ habeꝶ in. §. audiēt. ⁊ §. ⁊ in dicare. i auꝶ. de defen. ciui. col. iii. ⁊ ꝓ hoc iste tex. arguēdo de tp̄e ad rē seu q̄titatē facit. l. q plures. ſ. e. ¶ Scđo no. qđ ille qui cō sentit in maiori summa nō semꝑ cōsentit in minori vt hic pꝫ qđ cōtingit ꝓpter separationē ⁊ diuisionē ⁊ sic facit ꝸꝫ bal. qđ si fa cta fuit positio qđ titius possedit rem aliquā. xiiii. annis ⁊ ei rñ suꝫ sit negatiue ꝙ si fiat positio alia qđ titiꝰ possedit decē annis 31 qđ cēseaꝶ diuersa positio ⁊ teneaꝶ illi rñdere. ¶ † Tu adde hoc clarū tenēdo illā opi. q̄ hꝫ qđ rōne partis false tota positio pōt negari quā sequiꝶ gl. in. c. ii. de cōfessis in. vj. ⁊ in. c. presentiā. de testi. eo. li. sed tenēdo opi. ꝯriā quā sequiꝶ Bar. in. l. j. §. si qs sim pliciter de verb. obli. ⁊ ibi etiā tetigi ⁊ Jo. an. in nouella sup gl. in. d. c. presentiā tūc istud dictū nō procederet. Itē facit qđ si ad ꝓbandū pupillarē etatē deposuerūt duo testes ⁊ vnus dixit qđ ille decessit intra. x. annos. alter qđ infra. xiiii. qđ isti nō dicanꝶ cōtestes qđ reliquit bal. indiscussuꝫ. lꝫ Ang. hic tenet ꝯriū ex eo qꝛ vnica est pupillaris etas. ⁊ ideo indiuidua tempora ipsiꝰ pu pillaris etatis asserentes nō dicūt diuersa ideo dicunꝶ cōtestes sicut ⁊ qñ agiꝶ de ꝓbādo aliquo vniuersali. vt no. gl. que repu taꝶ sing. vt in. l. ob carmē. §. fi. ſ. de testi. ⁊ Inn. in. c. qualiter. el. ii. extra de accusa. ⁊ idē dicit Ang. đ eo q inducit testes ad ꝓbā dum recollectū vinee si vnꝰ dicit ꝙ titius recollegit. x. corbes. al ter dicit de. viii. nā dicunꝶ cōtestes facit. l. diē ꝓferre. §. si plures. de arb. nā đ vno recollecto eiusdē vinee q̄riꝶ. secꝰ đt in eo q agit ex mutuo ad. c. ⁊ vnus testis ꝓbat de. c. alter de qnquaginta qꝛ tūc nō ꝓbaꝶ mutuū de. c. tñ potuerit sepiꝰ mutuari ⁊ diuersa q̄ titas vna vice diuersa alia ⁊ sic nō sunt ꝯtestes ꝸꝫ eū. ¶ Tu ad de oīno qđ circa hoc no. Jo. an. in. c. j. de arbi. li. vj. ⁊ gl. i. c. nihi lominꝰ. iii. q. ix. nō vr̄ ex toto expeditū qđ dictū est de recollecto qđ ꝑ hoc dicunꝶ cōtestes in casu p̄dicto lō forte alibi de h̄ latiꝰ 32 diceꝶ. ¶ † Ultimo no. qđ est reperire etiā speciē in tp̄e ⁊ sic facit qđ statutū loquens de publicatiōe pene si pena referat se ad cer tū ⁊ specificū tp̄s intra qđ debeat durari qđ nō debeat tūc fieri duplicatio qꝛ in speciebꝰ nō habet locū duplicatio vt no. Bar. in. l. meuius. §. duobus. ⁊ l. lucius. §. impuberem. ff. de lega. ii.

Luciꝰ titiꝰ. Licet p̄teritꝰ expugnet primū gradū a quo est p̄teritꝰ tñ pōt ex scđo succedere. 33 h. d. ¶ † No. ꝙ lꝫ qs ipugnet vnū gradū tñ p̄t ex alio succedere facit. l. si filiꝰ. ſ. tit. j. nec hꝫ obstare. l. is qui ꝯtabulas. ſ. eo. qꝛ ibi impugnabat testm̄ paternū i totū ideo in ꝯsequētiā vr̄ ipugna re accessoriū ⁊ sic pupillare qđ regulariter non subsistit sine illo. facit. l. post legatū. §. q p̄ncipale. ff. đ his q. vt indi. lō ibi nō pōt commodū reportare ex pupillari substitutione hic aūt nō impu gnabat totū testm̄ paternū lꝫ solū vnū gradū. ¶ Itē no. ꝙ gra dus a quo filꝰ in ptāte est p̄teritꝰ est nulliꝰ momēti ⁊ sic ipso iu re est nullus etiā si filius nihil dicat. facit. l. j. ſ. de iniust. test. ⁊ ꝙ 34 ibi fuit dictū. ¶ † Itē no. qđ filꝰ nō pōt p̄teriri a primo gradu quāq̄ substituaꝶ in scđo quin primus gradus reddatur nullꝰ. secus ecōtra si in primo gradu esset institutꝰ nā potest preteriri a secundo ⁊ valebit nihilominus secūdus. vt. l. si posthumus. §. quod vulgo. ſ. de libe. ⁊ posthu. ⁊ tetigit hic glo.

Juliꝰ lōgi. Qui semel extitit heres lꝫ ip̄o iure desinat esse heres aut sibi vt indigno auferaꝶ he reditas: tñ vocaꝶ ad hr̄ditatē pupillarē ex substōne facta ꝑ hec 35 ꝟba qsqs mihi heres erit. h. d. ¶ † No. ꝙ accōmodās fidē de re stituēdo nō capaci p̄t adire hereditatē ⁊ sic ex hoc efficiꝶ heres etiā respectu partis i qua fidē accōmodauit. ⁊ est ratio qꝛ nō est vitiū intrīsecū lꝫ potiꝰ extrīsecū. ¶ Itē no. ꝙ talis accōmodās fidem solū perdit eam parteꝫ de qua tacite accōmodauit fidē. et sic no. ꝙ delictū cōmissum circa vnā rē nō egrediꝶ illā. ⁊ sic facit ꝙ q in inuētario fraudulēter omiserit vnā rē ponere non ꝑ hoc priueꝶ bn̄ficio inuētarii nisi i illa. facit. l. rescriptū. ff. de his q. vt indig. de quo dicendū vt in. l. beneficio. ff. ad legem fal. ⁊ in auꝶ. 36 sed cū testator. C. ad legē fal. ¶ † Itē no. ꝙ licet heredi indigno auferatur commodū hereditatis nō tamē aufertur nomen here dis nec id qđ est sequela ipsius noīs. ⁊ sic etiā no. qđ fiscus in di cto casu nō đr esse heres lꝫ habeat cōmodū hereditatis. aduer te tamē qꝛ pōt dici esse vnus heres effectu ⁊ alter nomine. hinc est qđ teneꝶ creditoribus ⁊ legatariis. facit. l. cū fisco. ff. ad sill. et 37 qđ habeꝶ in. l. si filius. ſ. ꝙ cū eo. ¶ † Itē no. qđ ꝓpter seruitutē superueniētē ipso iure quis desinit esse heres ⁊ re ⁊ noīe. si tamē recuperat libertatem admittitur ad hereditatem pupillarem ex substōne facta i forma de qua in litera. ⁊ sic no. qđ sufficit aliqđ semel fuisse verū ad verificādū relationē q̄ fit ad illud nisi appa reat aliud ex circūstātiis. l. substitutione. ſ. eo. ⁊ qđ dixi in. l. ex fa cto. ſ. eo. ⁊ ꝑ hoc dixit hic bal. qđ si in casu isto vnꝰ ex heredibꝰ post aditā hereditatē igressus est regulā mēdicātiū ꝙ lꝫ desinat esse heres re ⁊ noīe tñ si postea ex dispōne apostolica factꝰ ē mo nachus vel abbas alicuiꝰ monasterii ꝙ pōt hr̄e bona in cōi qđ tūc admitteꝶ ad substōnem. ⁊ idē hic Ang. dicens idē esse in re dacto in seruitutē ꝓpter igratitudinē lꝫ postea libertati doneꝶ nā recuꝑabit intelligo ius succedendi ex substitutione si postea eueniat casus ipsius substitutionis. nō autem hereditatem quā

queſiuit domino. ⁊ idē etiā dixi de redacto in ſeruitute pene vt q̄r damnatꝰ in metallū ſi poſtea libertati donet̄ ꝑ beneficiū reſtitutiōis in integrū. ſecus ſi ex mera indulgentia ꝑ l. i. §. fi. cū ſe. j. de cōtratab. iūcta. l. intercidit. j. de cōdi. ⁊ demon. Tu adde qꝺ iſtud vltimū nō videt̄ verꝫ q̄r vbi quis efficitur ſeruus pene licet poſtea reſtituat̄ ex quo ſemel effectus eſt incapax nō vr̄ admittēdus ex diſpoſitione hoīs ꝑ dictā. l. intercidit. ſꝫ admittatur ex diſpoſitiōe. l. vt. d. l. j. §. fi. iuncta. d. l. intercidit. vt no. Bar. in. d. l. j. §. fi. ſꝫ ſecus ſit quādo qs redigit̄ in ſeruitutē hoīs quo caſu nō efficitur incapax cū capacitas ſerui inſpiciatur ex ꝑſona dn̄i ſm ea que habentur in. l. neqꝫ. C. de here. inſti. ⁊ etiā. j. de lega. ij. l. ... debitor. §. ſeruo. ⁊ ſic pōt itelligi hic de redacto in ſeruitutē hoīs non in redacto in ſeruitutē pene ꝑ dictā. l. intercidit. ⁊ per no. ꝑ Bar. in. d. l. j. §. fi. ⁊ ꝑ hoc etiā pōt dici qꝺ cū ingreſſus religionē mendicantiū efficiat̄ omnino incapax qꝺ hoc caſu ſit idē ac ſi ī

28 ſeruitutē pene fuiſſet redactus. ¶ † Itē no. qꝺ in cōfiſcatiōe bonorū nō vr̄ venire ius pupillaris ſubſtōnis ⁊ nō mirū h̄ caſu: q̄r cauſa confiſcationis nō concernebat ipſam pupillarē. Itē q̄r in dubio nō vident̄ in cōfiſcatiōe venire bona futura. l. ſi mādauero. §. is cuius bona. ſ. māda. ⁊ l. eius qui. ſ. de teſtamētis. precedens tamē ratio tutior q̄r lꝫ nō veniant bona futura q̄ querūtur ex contractu iuris gentiū tn̄ videntur venire bona que querunt̄ ex teſtō cū talis acquiſitionis eſt incapax deportatꝰ. l. iij. cū ibi no. ſ. de teſtamētis. ⁊ adde ſm bal. qꝺ de indignitate nō pōt opponere tertius anteꝙ̄ ſnīa ſit lata ſꝫ ſolū fiſcus vt eſt glo. ſingul. i. l. is cōſequēter. §. j. ſ. fam. herc. ¶ In glo. nō capiēti. ī fi. no. ex gl. qꝺ etiā de iure ffōrū nō poterit filius naturalis inſtitui in totū ſupſtite legitimo de quo dicet̄ in. l. luciꝰ. j. eo. Aduerte tn̄ q̄r tūc nō ꝓcedit qꝺ dicit glo. in ver. partem. dū dicit qꝺ de vna vncia fuit rogatus de reſtituēdo quia reſpectu illius vncie erat capax. l. ij. C. de natu. liber. ⁊ ſic nō debuiſſet per hoc applicari fiſco q̄r nō deliquiſſet accōmodādo fidem ex quo ille erat capax in eo ī quo accōmodabat̄ fides. facit. l. lucius. §. j. cū ibi no. ⁊ ideo oporteret tunc intelligere qꝺ vltra vnciā fuiſſet rogatus ⁊ ſic plenius poſuiſſet exēplū glo. in ſpurio. ¶ In glo. auferat̄ ibi ⁊ fiſco denr̄. hoc eſt falſum ſm Ang. ſi ponimus exemplū in filio naturali q̄r qꝺ ei aufert̄ applicat̄ veniētibꝰ abinteſtato nō fiſco. l. j. C. ꝺ natura. li. ſed tu adde qꝺ illa lex loquit̄ qn̄ palā relinquitur naturali vltra quā a iure permittat̄. hic autē quando tacite accōmodādo fidem in fraudē. l. quo caſu applicat̄ fiſco. facit. l. nō intelligit̄. §. j. j. de iure fiſ. ⁊ qꝺ not. Bart. in. l. fi. j. de his q. vt indig. ¶ In glo. eſſent ibi. ſolue vt ibi. ſupple q̄r in iure accreſcendi qꝺ accreſcit portiōi nō ꝑſone. hic in iure ſubſtitutiōis qꝺ defert̄ perſone. facit. l. ſi titius. §. j. ſ. de vſufru. ¶ In ea. glo. in fi. ſolue qꝺ ibi indignitas reddebat quem indignum quo ad omnes honores. hic autem quo ad hereditatē paternam reſpectu partis in qua commiſerat delictum.

Summarium.

1 Acceſſoriū nō influit in principale.
2 Priuilegia eccleſie vnite nō tranſeunt in eccleſiam principalem cui venitur.
3 Principale nō regulatur a ſuo acceſſorio.

1 **Ex pupillari.** Acceſſoriū nō ꝯfirmat pn̄cipale. h. d. ¶ † Not. qꝺ acceſſoriū nō influit in pn̄cipale nec illud cōfirmat. ⁊ ſic facit qꝺ pactū penale veſtitū nō validet pactū pricipale ꝑ eius coherentiā de quo plene in. l. petens. ⁊ in. l. ſi pacto quo penā. C. ꝺ pac. facit hec lex i ar. ſm Bal. ⁊ ang. qꝺ beneficiū exēptiōis conceſſum eccleſie mēbris nō porrigat̄ ad ipſam eccleſiā nec cōceſſum diſtrictui vel comitatui porrigat̄ ad ciuitatē. circa qꝺ adde lꝫ ipſi nō allegent qꝺ habet̄ in. c. per exceptionē. de priui. in. vj. ⁊ ꝙ no. per Bar. in. l. ij. de verb. ſigni. ⁊ qꝺ dixi ī rubri.

2 ſ. ſol. ma. † Item facit qꝺ ſi vna eccleſia vnit̄ alteri priuilegia ipſius vnite nō tranſferantur in eccleſiam principalē cui vnit̄. q̄r id quod eſt in acceſſorio nō influit in principale vt ē dictū. ⁊ de hac vnione ⁊ eius virtute habet̄ per Bar. ī. l. j. §. fi. coheredē. ⁊ l. q fundū. §. fi. j. ad legem fal. ⁊ per cano. in. c. extra. ne ſede va

3 can. vbi bona glo. ⁊ ī. c. ⁊ tēporis qualitas. xvj. q. j. ¶ † Ultimo no. qꝺ principale nō regulat̄ ab acceſſorio ſed ecōtra. ¶ Itē nota qꝺ licet teſtm̄ paternū rumpatur ī totū vel ꝓ parte nihilominus remaneat pupillare de quo dic vt in. l. ij. in prin. ⁊ l. in ſubſtitutione. ⁊ l. duobus. §. fi. cum. l. ſeq. ſ. eo.

Summarium.

1 Naturalis vna cū legitimo inſtitui poteſt.
2 Iudex tutoris defectum ſupplere poteſt.
3 Datio coheredis ſui effectus ſuitatis nō impedit.
4 Filio naturali nō pōt pupillariter ſubſtitui.
5 Naturalis in vncia inſtitui pōt legitimo in reſiduo inſtituto.
6 Subſtitutio pupillaris expreſſa dicitur que in breuiloqua continetur.
7 Subſtitutio pupillaris comprehenſa in breuiloqua quādo matrem excludat.
8 Subſtitutio reciproca a quo ⁊ quare inuenta fuerit.
9 Cauſa ſubſtitutionis eſt voluntas teſtatoris.
10 Subſtitutio pupillaris an expiret in filio in poteſtate ipſa in filio emancipato ceſſante.
11 Inequalitas quotuplex ſit.
12 Subſtitutio breuiloqua an contineat fideicōmiſſariam.
13 Spes ſubſtitutionis reciproce ad heredem nō tranſmittitur.

Lucius. Subſtō breuiloq̄ fcā diſparibꝰ cōtinet ſolā vulgarē. ſꝫ ſi fiat paribus puta ipuberibꝰ ī ptāte ꝯſtitutis ꝯtinet ēt pupillarē

1 q̄ mr̄ē excludit. h. d. ¶ † No. ꝙ filiꝰ nālis pōt inſtitui vna cū ltio ⁊ ēt pn̄t adinuicē vulgarit̄ ſubſtitui ⁊ ſic vr̄ ꝙ repudiāte ltio naturalis vulgariter ſubſtitutꝰ ad totā hr̄ditatē admittat̄. ⁊ h̄ clarꝫ ſꝫ iſta iura ſꝫ an h̄ ꝓcedat tāget̄ cū gl. ¶ Itē no. ꝙ ex q̄ h̄ ltimꝰ filiꝰ h̄ erat anniculꝰ nec pꝫ ex lr̄a ꝙ pr̄ ei ꝺderit tutorē. aut ꝙ ipſe poſtea hr̄ditatē agnouerit ⁊ tn̄ ꝺr qꝺ iſta hereditas ipſiꝰ anniculi nō vadit ad ſubſtitutū vulgarē ſꝫ potiꝰ ad matrē ⁊ ſit h̄ caſus ſm Ang. nō cauillādo nec diuinādo qꝺ datio ſubſtituti vulgaris nō ipediat trāſmiſſionē hr̄ditatis nō agnite q̄r h̄ nō fuerit agnita nec repudiata ex q̄ ipubes tutore carebat. ⁊ ſic facit ꝙ datio ſubſtituti vulgaris nō tollit exiſtētiā ſui hr̄dis. fatet̄ tn̄ qꝺ cōis opi. eſt ī ꝯtrariū ꝓut dictū fuit ī. l. ſi filiꝰ hr̄s. ſ. de lib. ⁊ poſth. ¶ Tu adꝺ p̄rio qꝺ lꝫ nō eēt datꝰ tutor potuit eē ꝙ nec aſſūpſit tutelā vel aliꝰ legitimꝰ tutor. l. j. ⁊ ꝑ totū. ſ. ꝺ legi. tu. ⁊ in auf. matri ⁊ auie. C. qn̄ mu. tn. offi. fungi po. ⁊ talis tutor potuiſſet hereditatē adire. l. potuit. ⁊ l. ſi īfanti. j. de iure deli.

2 † Itē iudex ēt iterdū ſupplet ꝺfectū tutoris. l. bonorꝫ. C. q admi. ad bo. po. ⁊ d. l. ſi infanti. ⁊ ſic nō ſequit̄ neceſſario ergo nō fuit datus tutor in teſtō ergo nō potuit adiri hereditas. Preterea ⁊ ſcꝺo hic p̄ſupponere vr̄ ꝓ cōſtāti qꝺ agnita fuit hr̄ditas vt pꝫ hic ex tex. ī ꝟ. nō ſequētē. iūcta gl. ī ꝟ. poſtea. ⁊ ſic nō intēdit hic diſputare an datio ſubſtituti vulgaris īpediat trāſmiſſionē vel nō. ſꝫ an in ſubſtōne reciproca fcā duobꝰ īparibꝰ ītelligat̄ pupillaris ī ꝑſona eiꝰ cui fieri potuit ſi decedat poſtꝙ̄ hr̄ditatē agnouit. ⁊ ſic nō facit iſte tex. ꝓ opi. Ang. ſi bn̄ pōderet̄ ⁊ ꝑ hoc ēt nō vr̄ facere ad aliud qꝺ hic tāgit Ang. vꝫ an infans hereditatē pr̄is nō agnitā trāſmittat ad quoſcūqꝫ. nā dicebat ꝙ hic vr̄ caſus ꝙ ſic cū trāſmittat eā ad mr̄ē ſupponēdo ꝙ nō fuerit agnita de q̄ dicit eē magnā dubitationē ī. d. l. ſi infanti. ꝓ iſta tn̄ opi. facit ſm eū q̄r etiā furioſus trāſmittit. l. fi. §. j. nō cauillādo lr̄am C. de cura. fu. ſꝫ certe vt pꝫ ex p̄dictis iſte tex. nō ītēdit decidere hūc articulū cū videat̄ p̄ſupponere ꝙ ipſe filius fuit hēs ⁊ ſic agnouerit hr̄ditatē. p̄terea hic nō ꝺr ꝙ trāſmittat ad extraneū ſꝫ ad mr̄ē ⁊ faciliꝰ vr̄ poſſe trāſmittere ad mr̄ē ꝙ̄ ad extraneū ꝑ ea q̄ no. ī. d. l. ſi infanti. ꝑ doc. ⁊ ꝑ gl. ī. l. apꝺ hoſtes. C. ꝺ ſuis ⁊ le.

3 ¶ † Itē no. qꝺ datio cohr̄dis ſui nō īpedit aliquē effectū exiſtētie ſuitatis de q̄ dictū fuit ī. l. ſi filiꝰ q̄ patri. ſ. e. vt h̄ ꝓbat̄ ī. ꝟ. aliter. ſecꝰ qn̄ dat̄ coheres extraneꝰ q̄r tūc vr̄ impediri exiſtentia quo ad cōfirmationē tabularum pupillarium vt vr̄ ꝓbari hic ī pn̄. l. ſꝫ certe vt ipſe dicit in pri. l. nō erat ꝓprie dare tabulas pupillares vt pꝫ ex lr̄a ⁊ iō meliꝰ ꝓbat̄ in. l. apud iuli. §. idē iul. j. ad treb. ¶ Itē no. ꝙ ꝟbū ꝺuoluat̄ ē ꝟbū directū ꝺ q̄ plene ꝑ bar. in. l. cēturio. ad fi. vbi ꝯcludit ī effectu ꝙ eſt ꝟbū cōe aptū ad ſubſtōnē directā ⁊ ēt obliquā.

4 ¶ † Itē not. qꝺ naturali filio nō pōt ſubſtituti pupillariter ⁊ hoc iō q̄r nō eſt ī ptāte cū ſolū in ptāte eſſe dicant̄ qui ex iuſtis nuptijs naſcunt̄ vt inſti. de pa. pot. §. j. ¶ Ultimo no. ar. qꝺ pupillaris nō videat̄ facta ꝑ ſubſtōnē breuiloquā qn̄ lꝫ duo qbꝰ ſit ſint impuberes: ſunt tn̄ diſparis etatis ſed ꝯtrariū ē verū de quo dicēdū vt tangit hic glo. in ꝟ. etatis. Itē potes notare ꝙ vbi vna determinatio refert̄ ad plura ī dubio ꝺterminat illa eq̄litate ſeruata. ꝺ quo. ī. l. iā h̄ iure. ſ. e. ¶ In gl. pmū in fi. tꝫ ergo gl. iſta de iure iſto qꝺ nālis poterat capere hr̄ditatē paternā. ēt vltra vnciā ⁊ hec gl. nō eſt alibi ſm an. de piſis. ſꝫ aduerte q̄r huic gl. ob. l. ſi is q ex bonis. cōiūcta gl. ſua. ſ. eo. vbi ēt de iure antiq̄ nō vr̄ potuiſſe inſtitui filiꝰ naturalis niſi ī vncia exiſtēte legitimo. ꝯnimo nō vr̄ potuiſſe ſubſtitui pupillariter filio legitimo ī bonis q̄ fuerūt teſtātis ⁊ ſic multominus vr̄ potuiſſe ſubſtitui vulgariter ipſi filio legitimo cuiꝰ ꝯtrariū vult iſte text. nā fortiꝰ vr̄ ꝓhiberi ipſa vulgaris quā pupillaris per id qꝺ no. gl. in auf. qui. mo. natura. effi. ſui. §. fi. in gl. mag. col. vij. nec mirū q̄r ꝑ vulgarē immediate ſuccedit̄ teſtatori. ſꝫ ꝑ pupillarē ipſi pupillo. inſti. de pu. ſubſti. in prin. ⁊ ſic ille tex. fortiter etiam facit cōtra iſtum in eo qꝺ hic ꝺr de ſubſtitutione vulgari. poſſes dicere p̄rio qꝺ hec gl. ſit ꝟa ⁊ qꝺ gl. in. l. ſi is q. nō poſuit exēplū de naturali habēdo reſpectū ad iſta iura ffōrū: q̄r nūc nō fuiſſet bonū exēplū ꝑ hanc. l. cū glo. ſua. ſꝫ habuit reſpectū ad iura noua codicis. vl̄ potes dicere ſcꝺo qꝺ hic fuit ī vncia īſtitutꝰ cū ipſo legitimo in qua olim ēt poterat inſtitui vt. d. gl. l. ſi is qui. ſm aliū itellectū. Itē pōt ſubſtitui vulgariter ipſi legitimo ex eo q̄r vocabat̄ ꝑ vulgarē ipſo filio deficiēte per mortē vel repudiante. vnde

te.vñ sicut filius naturalis tñ poterat vocari in totũ ex testõ nõ extãte legitimo ita etiã in casu in quo extaret sed repudiaret.ar. l.si ex modica.§.i.&.§.si filius.ĵ.de bo.liber.&.ĵ. ad tertu.l.ij.§. ʒ si sint sui.& sic intelligatur tex.iste sm Bal.sequit etiã Ange. & fuit opi.Ja.de ra.& Cy.scdm eos.& si dicatur quõ potuit vocari ad totum naturalis extante coniuge legitima vt in aut.ʒ.C. de natura.li.rñdet Bal.no.q illa aut.loquit qñ agit de successione intestati quo casu superexistẽtia coniugis legitime faciebat naturalẽ nõ vocari ad totũ ʒ nõ extent legitimi sed nõ ꝓhibet quin ex testõ naturalis vocetur ad totũ,nõ extãte legitimo vel extãte sed repudiãte ʒ supersit cõiunx legitima vt hic est casus qui etiã in hoc nõ est correctus.põt tñ dici scdm eũ q etiam in successione intestati sup existentia cõiugis non extãtibus legitimis scdm ista tpa ffoꝝ nõ impediebat naturalẽ vocari ad totũ. & sic põt intelligi hec glo.scdm eum.hodie tñ secus vt in.d.aut. ʒ.& ꝑ predicta videtur qd si agitur de successione intestati sup existentia legitimoꝝ repudient faciant excludi naturalẽ quia si reuerentia cõiugis superextãtis facit naturalem ꝑ illos excludi ab hereditate ʒ ipsa cõiunx nõ vocet ad hereditatẽ. multo fortius reuerẽtia legitimoꝝ superextãtium debebit h' operari ʒ repudiẽt ar.aut.multo magis.C.de sac.san.ec. & sic limitat dictũ Bal.& Ang.& pdictoꝝ doctoꝝ q2 dictũ eoꝝ ꝓcedit i successione ex testõ nõ in successione intestati. ¶ Sed aduerte q2 predictis fortiter ob.qd.s. tetigi q2 si nõ posset ꝑ pupillarẽ naturalis post mortem legitimi capere de bonis pris vltra q pr potuisset sibi relinquere a princip.vt.d.l.si is q.multominus dʒ posse per vulgarẽ per ea que.s.dixi.cuius cõtrarium hic dicit. Bald.hic non tangit istud contrarium.Ange.vero fugit quia ibi loquit postq filius legitimus fuit heres.sed hic quãdo repudiauit.sed certe ista rñsio nõ est bona q2 ex quo per pupillarẽ vocat nõ extante legitimo nõ debet esse vis an ipse legitimus fuerit heres vel nõ ex quo iste naturalis non vocat in vita ipsius filij ʒ ipso deficiẽte:ideo forte põt dici q illa lex debet itelligi qñ vltra pupillum extabat alius filius legitimus qui superuixit post ipsum pupillũ al's si tantũmodo vnicus filius legitim⁹ nõ video quare non debuisset posse venire ex pupillari etiã ad bona paterna ex quo vocabat ad totũ in tpe permisso q2 nõ extãte ipso legitimo arg.l.in tps.s.de here.insti.& ꝑ hũc tex.qui expresse permittit istã naturalẽ venire ad totũ ex vulgari & ideo istud puto verũ ʒ non sit sine aliquali diuinatione illius.l.si is qui.sed nõ video aliquid posse dici ꝓpter casum istius legis. ¶ 5 † Et ex predictis patet qd naturalis põt institui in vncia legitimo instituto in residuo. & istud ꝓcedat olim & hodie vt in hac.l.&.d.l.si is q. iuncta.d.l.ij.C.de natura.li.sed si substituit vulgariter legitimo vltra vnciã tunc cũ substituit in loco deficiẽtis filij legitimi vel repudiãtis potuit substitui in toto iure antiquo vt est casus h'. & idẽ dicas de iure nouo ex quo nõ reperit imutatũ & sic paria vident esse hoc casu nullũ filiũ legitimũ existere vel existere ʒ repudiare.facit.d.l.si ex modica.§.si filius.de bo.lib.& ideo videtur dicendũ in pupillari etiã quo ad bona paterna dũmodo post mortẽ ipsius impuberis nullus sit alius legitimus.al's secus ꝑ ea q̄ habent in.l.si is qui.&.s.dixi. Et hec in simplici naturali. nã spurius nullo mõ vr posse substitui ab ipso patre ꝑ ea q̄ habent in tex.& gloss.d.§.fi.in aut.qui.mo.natu.eff.sui. ¶ Item aduerte quia dixit hic Ange.Bar.hic dicere q nihil est imutatũ hodie nisi solũ in hoc q2 portio debita naturali est diuidẽda cũ ipsa matre eius vt in aut.ʒ.C.de natura.li. ʒ ipse dicit h' nõ esse verũ q2 dicta diuisio nõ hʒ locũ nisi cũ pr decedit itestatus nulla ꝓle legitima extãte.secus qñ pater filio naturali rel nquit aliqd & relictũ est validũ q2 tũc nõ habemus de diuisiõe tractare.tu adde q Bar.nõ videt illud dixisse si bñ inspiciant verba eius & sic nõ meret reprehensionẽ. ¶ 6 † In gl.dupler.ibi nec est hec tacita.no.bñ ex glo.q substõ pupillaris cõprehẽsa in breuiloqua nõ dr tacita sed expssa.idẽ tenet glo.ĵ.in ver.ad matrẽ in duobus locis.& idẽ in.l.ꝑcibus in gl.fi.C.eo.sed ꝯrũ sensit in.l. iã hoc iure.ꝟ.qd ius.s.e. sed dic q põt dici expssa in genere sed tacita in specie vt hic tetigit Bar.& sic reduci dñt gl.ad concor. Quid aũt de pupillari cõprehẽsa in cõpendiosa.gl.ĵ.in ver. ad matrẽ.tenet q est expressa.& idẽ gl.fi.in.d.l.precibus. sed ꝯtriũ tenuit in.d.l.precibus.in p2ma gl.mag. sed ꝯcordat q est expssa in gñe & tacita in specie.& no.q gl.ista.&.d.glo.in ver.ad matrẽ.voluit qd substõ pupillaris cõprehẽsa in breuiloqua vel cõpẽdiosa excludat matrẽ q2 nõ est oino tacita secus in pupillari cõprehẽsa in vulgari q2 illa est oino tacita.& sic intelligit.l.fi.C. de insti.& substi.&.d.l.pcib⁹.qd vltimũ vr limitare glo. fi. in.d.l. precibus.& gl.ĵ.in ver.ad matrẽ.in ver.forte ꝓcedere nisi substitutus esset alius filius testatoris de quo plene ꝑ Bar. in materia pupillaris in.l.ij.in prin.s.eo.& ibi dictũ fuit. ¶ In glo. etatis i fi.& sic satis dicunt esse eiusdẽ etatis si ambo sint ipuberes ʒ vnus sit minoris etatis q alter ideo tũc ab ipso principio cõtinetur pupillaris in persona vtriusqʒ & hoc est clarũ sm oẽs. ʒ dubium est quid si ille qui est maioris etatis puta. xiij. annoꝝ

peruenit ad pubertatẽ & sic expirat pupillaris in eius psona an expirabit in psona alterius minoris ʒ adhuc sit impubes.& gl. ista sensit qd nõ.& hoc etiã sequit hic Bart.licet aliqui cõtra de quo hic latius per eũ. ¶ In gl. ad matrẽ.ibi:& qñ est institut⁹. nota bene hanc glo.q̄ ponderat matrẽ fuisse institutam cũ filio & sic datã coheredẽ i casu.l.fi.C.de insti. & substi.& sic ex hac gl. forte Bar.sumpsit intellectũ suũ quẽ posuit in.d.l.fi. & ẽt in.l.ij. s.eod.in materia pupillaris de quo dic vt plene ibi dixi.& adde ad.d.l.precibus.q̄ loquit etiã qñ mater nõ est instituta & sic iste intellectus non vr bonus de quo plene in.d.l.ij. ¶ 7 † Itẽ aduerte q2 qd dixi.s.qd pupillaris cõprehẽsa in breuiloqua excludit matrẽ procedit qñ facta est simpliciter per hec ꝟba vos inuicem vel eos inuicẽ substituo.secus si dictũ fuisset & si qs eoꝝ hrs nõ erit eos inuicẽ substituo q2 tũc expressa est vulgaris reciproce facta & sic continetur tũc pupillaris tacita in illa expressa vulgari reciproce facta ideo tunc nõ excluderet mater cũ illa pupillaris sit tunc oino tacita nec in specie nec in gñe cõprehensa in dicta breuiloqua vt hic etiam no.tãgit Bar.qd tene menti ꝑ limitatione glo.& eius qd.s.dixi. ¶ Extra glo.est sciendũ q Bar.tractauit hic materiã breuiloque seu reciproce per quatuor qõnes principales pria est an sit species substitutionis de ꝑ se ab alijs. secũda quare dicat breuiloqua vel reciproca.tertia quibus verbis fiat.quarta quis sit eius effectus. ¶ Circa primam adde q licet ꝓpie & stricte loquendo nõ sit species de per se sed semper cadat in alteram de alijs speciebus vt Bart.hic dicit.tamẽ late loquendo potest dici species de per se ex eo quia ista substitutio semper necessario habet fieri plurib⁹ & reciproce quod nõ est necesse in aliqua specie aliarũ. & ꝓpter hoc forte tex.in.l. iam hoc iure.s.eo.appellauit ipsam tertium genus distinctũ a vulgari & pupillari & propter hoc etiam gl.& doc.de ipsa specialem mẽtionem fecerunt. ¶ 8 † Circa secundã.q.adde quod istud nomẽ reciproca fuit inuẽtum a.d.l.iam hoc iure.que in hoc non est alibi vt ibi dixi.nomen autem breuiloqua non fuit inuentum a iure sed magistraliter a glossatoribus & doc.sumi tñ potuit istud nomen vt dixit Bal.in.d.l.iam hoc iure.ex his que habẽtur in tex.in.l.cum in testamento.§.hec verba.ibi vt breuiter videret. s.titu.j. ¶ Circa tertium adde inquãtum tangit ver.deueniat. & dicit illud esse cõmune sicut & ver.substituo.nam aliqui etiam vt Inn.in.c.raynaldus.in ver.deuenire.extra de testamentis. videtur velle quod sit directum.sed certe vt dixit Bal. in.l.iam hoc iure.licet sit aptum natum ad directam substitutionẽ tamẽ est etiam aptum natum ad obliquam sicut & verbum perueniat alias pertineat.facit quod habetur in.c.i.q feu.da. po. & quod habetur per Bar.plene in.l.centurio.in vlti.col.ideo debet dici cõmune sicut & verbum substituo. ¶ Circa quartũ inquantum tangit qñ sunt duo impuberes sed vn⁹ anniculus alter.xiij.an. an expiret pupillaris in persona ipsius anniculi postq ille existens.xiij.annoꝝ fact⁹ fuerit pubes & sic expirauerit pupillaris in eius persona.& concludit qd non cum ista inequalitas supueniat ex postfacto & sic nõ debet vitiare substitutionẽ preãbulã ar.l.eãdẽ.§.sed & si quis.de du.re.saltẽ ex quo sine facto testãtis & ex cursu naturali prouenit ipa inequalitas arg.l.fideicõmissa. §.si rem.de le.iij.nam idem hic tenuit Bal.post Uber. de cremona:quia ponderandũ est † 9 qd causa ipsius substitutionis est voluntas testatoris & hec est prima & principalis causa. secũdaria est equalitas.ideo licet cesset secunda ex quo nõ cessat prima cũ mens testatoris videatur fuisse quod si quis eorũ impubes decesserit alter alteri succedat non cessabit ipsa substitutio.alle.tamen in contrarium.l.si tutor reipublice causa.in prin.s.de tu.& cura.di.& nõ soluit.sed potes soluere qd ibi tutor fuit datus in locum alterius tutoris absentis & sic videtur datus durãte absentia.ideo nimirũ si cessat reuerso absente.ʒ hic ex quo a principio vterqʒ erat impubes videtur facta substitutio si quis eoꝝ impubes decedat alteri succedat & iõ nimirũ tũc si durat substitutio in psona illius q durat pupillus q2 sic videtur sonare verba & mẽs testantis. ¶ 10 † Itẽ adde inquantũ tãgit qñ sunt duo impuberes & in potestate sed vnum postea emãcipat & sic expirat pupillaris in eius persona an per hoc cessabit in persona alterius remanentis in potestate & tenet quod sic si facto testãtis voluntario dicta substitutio cesset in persona emancipati vt q2 voluntarie emancipat ex quo tale factum superuenit re nondũ perfecta seu consummata cum testamentũ & contenta in eo nõ sumant effectum nisi post mortem testãtis vt in.c. cum marthe. de celebra.missa.& in.l.si alienum.§.in extraneis.s.titu.j. & ar.l. a teri.q non est alibi sm Dy.ĵ.de adi.leg.secus dicit si coactus fuit emancipare vt contingit in casibus no.in.l.nec auus.C.de emã.lib.nam Ang.hic de vtroqʒ videtur dubitare & sentire oppo.dicit enim primo quod licet emancipet vnum sponte tamẽ durabit pupillaris in persona alterius retẽti in potestate ex eo quia a principio in persona vtriusqʒ sit cõtenta pupillaris licet testator reuocet in persona vnius emãcipando nõ ꝓpterea itelligitur reuocare in persona alterius.arg.l.vltima. de du.re.&.l.

tribunus.§.fi.de test.mil.⁊ qꝛ interest alterius pupilli cõseruari pupillarẽ in eius persona cũ pupillaris censeat̃ sibi fauoꝛ.l.ex tribus.cũ ibi no.C.de inoffi.test.nec ob.scdm eum qd substitutio reciꝓroca ꝑ modũ coꝛrelationis cõtinet duas pupillares et ꝑ consequens vna destructa videt̃ destrui ⁊ altera arg.l.fi.ꝭ.de accepti.⁊.l.ab emptione.ſ.de pac.qꝛ respõdet illud est verũ qñ relatiua sic se habẽt qd impossibile est vnum esse sine altero vel vnũ est causa finalis alterius vt dictis iuribus.⁊.l.ij.C.de indi.vid. sed hic scdm eũ vna pupillaris nõ est causa finalis alterius ⁊ vna põt subsistere sine altera. Itẽ in iuribus cõtrarijs nisi tolleret̃ alterũ coꝛrelatiuũ fieret iniuria ei in cuius persona remaneret.hic autẽ non fieret iniuria imo fauoꝛ impendit̃.⁊ sic nõ ob. secundũ eũ in.l.alteri.ꝭ.de adi.lega.qꝛ ibi loquitur de grauamine nos de fauoꝛe.sꝫ certe magis placet opi.Bar.ꝑ rõnes ⁊ iura alleg.per eũ ⁊ maxime qꝛ.d.l.tribunus.⁊.d.l.fi.nihil faciunt ad ꝓpositũ si bñ aduertant̃. Itẽ non videtur bñ respõsũ.l.alteri. qꝛ ibi esset etiã fauoꝛ alterius coheredis ꝙ sibi remaneret pꝛelegatũ ⁊ tñ nõ remanet ꝓpter reuocationẽ alterius ex eo qꝛ respectiue erãt facta.sic ergo ⁊ in ꝓposito cũ respectiue ⁊ iuris ꝑsumptione ex quo substitutio fuit reciꝓroca ꝯtineat̃ vna pupillaris ꝓpter aliã qd patet qꝛ si a pꝛincipio solũ in ꝑsona vnius potuisset fieri pupillaris illa reciꝓroca nõ cõtinuisset aliquã pupillarẽ l.iam hoc iure.ſ.eo.merito si a pꝛincipio stante equalitate contineat̃ pupillaris in persona vtriusqꝫ ⁊ sic vna ꝓpter aliã respectiue videat̃ facta si facto volũtario testatoꝛis reuocet̃ vna intelligitur ⁊ alia reuocata ar.d.l.alteri.q̃ optime facit. Dixit ẽt scdo Ang.ꝙ vbi pater coactus est emãcipare filiũ ꝙ nõ videt̃ ꝙ cõseruari debeat pupillaris in persona alterius retẽti in ptãte: qꝛ hoc tenderet ad cõmodũ ipsius filij q fuit causa emãcipationis.⁊ sic nõ videt̃ ꝙ debeat cõseruari ad cõmodũ ipsius filij cõpellẽtis patrẽ emãcipare.dixit tñ cogitandũ sup hoc ⁊ sup pꝛecedenti.sed tu adde ꝙ dictũ Bart.vr̃ verius ꝑ rõnes ⁊ iura ꝑ ipsum alle.nã in cõseruatione talis substitutionis debemus ꝯsiderare mentẽ testãtis q̃ nõ debet ꝑsumi mutata ꝓpter factũ nõ volũtariũ ꝯtingẽs.vt in.l.fideicõmissaria.§.si rem.de leg.iij.⁊ sic nõ dꝫ in hoc attẽdi factũ filij cogẽtis patrẽ emãcipare: qꝛ ab ipso nõ dependet potestas cõseruãdi substitutionẽ sed ab ipso patre cuius volũtas nõ pꝛesumit̃ mutata ꝓpter tale factum.nec ob.l.is q ꝯtratabulas.ſ.eo.qꝛ ibi filius impugnabat testm̃ paternũ iõ erat indignus habere cõmodũ ex eo.hic aũt nullatenus impugnabat testm̃ lꝫ coegerit patrẽ emãcipare qd facere potuit iure permittẽte in casibꝰ no.in.d.l.nec auus.C.de emã.li. ¶ Itẽ adde inquãtũ tãgit qd si ab initio fuit inequalitas ⁊ postea supuenit eq̃litas vt qꝛ ambo erãt impuberes sed vnus in ptãte alius emãcipatus ⁊ postea readoptatus an ꝯtineat̃ pupillaris.⁊ cõcludit qd nõ ex quo a pꝛincipio ꝓpter inequalitatẽ nõ cõtinebat̃ ⁊ rñdet ad.l.ij.§ sed si extraneũ.ſ.eo. ꝙ ibi a pꝛincipio fuit expꝛessa pupillaris lꝫ tũc nõ valeret vt pupillaris.⁊ sic ibi a pꝛincipio aderat volũtas testãtis hic fuit simplex breuiloqua ĩ qua a pꝛincipio iuris pꝛesumptione nõ aderat volũtas respectu pupillaris.nã diligẽter no.hãc responsionẽ ꝓ limitatione ⁊ declaratione illius.§.facit qd dixi in.l.cẽturio.ſ.e.⁊ ꝑ hoc dixit hic Ang.qd si testatoꝛ habebat filiũ legitimũ ⁊ naturalẽ ⁊ aliũ naturalẽ tm̃ ⁊ eos instituit ⁊ inuicẽ substituit vulgariter pupillariter ⁊ per fideicõmissum ꝓut hodie est moꝛis.ꝙ si postea pater legitimauit naturalẽ ꝙ tũc etiã in persona eius cõtinebit̃ pupillaris cõsiderato ꝙ de pupillari testatoꝛ expꝛesse ꝓuidit ar.d.§.sed si extraneũ.secus si simpl'r eos inuicem substituisset. ¶ Itẽ adde inquãtũ tangit qd si quis habet duos filios vnũ impuberem ⁊ in potestate: aliũ puberẽ ⁊ furiosum ⁊ eos instituit.⁊ inuicem substituit.an tũc vltra vulgarẽ in dicta substitutione in ꝑsona impuberis continebit̃ pupillaris,⁊ in ꝑsona furiosi exemplaria: ⁊ tenet qd nõ qꝛ multe sunt differentie inter pupillarẽ ⁊ exẽplariã de quibus in materia exẽplarie in.l.ex facto.ſ.eo.⁊ in l.humanitatis.C.e.⁊ sic nõ vnifoꝛmiter determinaret.⁊ ideo secundũ eũ sola vulgaris cõtinebit̃ in ꝑsona ambarũ.nam adde pꝛimo ꝙ hoc verũ nisi cõstaret qd in ꝑsona furiosi voluit substituere post aditã hereditatẽ qꝛ tũc etiã in ꝑsona alterius cõtinebit̃ pupillaris ar.eoꝝ q̃ habent̃ in.l.in testõ.C.de mili.te.imo plus etiã videt̃ ꝙ etiã si hoc nõ cõstet dũmodo furiosus nõ habeat liberos ex quo substõ illa exẽplaria tũc est similis ipsi pupillari ⁊ habet eosdẽ effectus qꝛ tũc videat̃ testatoꝛ voluisse in ꝑsona pupilli cõtineri pupillarẽ ⁊ in ꝑsona furiosi exẽplariã cũ regulariter parificent̃ pupillaris ⁊ exẽplaria.⁊ de vna ad aliã arguat̃.l.ex facto.ſ.e.⁊ in habitẽtibꝰ symbolũ facilis est trãsitꝰ l.in rem.§.itẽ si quocũqꝫ.ſ.de rei vẽ.⁊ per hoc nõ ob.ꝙ in multis differãt: qꝛ satis est ꝙ regulariter eq̃parent̃ ⁊ saltẽ ĩ casu de quo querit̃ ar.eoꝝ q̃ no.Jo.an.in.c.trãslata.extra de cõsti.⁊ in c.nõ põt.sup gl.de pbẽ.in.vj.vtraqꝫ enĩ substõ trahet̃ ad bona

11 filio vndecũqꝫ quesita. ¶ † Itẽ aduerte ꝙ est triplex inequalitas.s.etatis: potestatis ⁊ poꝛtionũ.hec vltima nõ ĩpedit effectꝰ huius breuiloque.⁊ de pꝛedictis tribus tãgit hic Bar. ¶ Itẽ adde inquantũ tangit si due filie fuerint institute in re certa ⁊ duo masculi vniuersaliter.⁊ postmodum dixit ⁊ heredes meos inuicẽ substituo ꝙ solũ masculi q inuitantur ad poꝛtiones hereditarias videnẽ inuicẽ substitui: cũ talis substitutio videat̃ facta pꝛo poꝛtionibus hereditarijs.l.si plures.ſ.eod.⁊ sic ptꝫ qd moꝛtuo vno masculo nõ inuitabunt̃ femine.nã Ange.hoc dt ꝙ foꝛte ãbobꝰ masculis moꝛtuis iuitabũt̃ femĩe.ar.l.coheredi.§.q discretas.ſ.e.⁊ qꝛ filie lꝫ nõ sint hr̃des ex quo tñ hñt ius accrescẽdi repudiãtibꝰ masculis ex vniuerso ĩstitutis iuxta no.in.l.j.§.si ex fundo.ſ.e.l.ex facto.ſ.ti.j.⁊.l.quoties.C.de her.insti.⁊ ꝑ hoc ẽt all'.l.cũ auus.ꝭ.de ꝯdi.⁊ de.⁊.C.de fideius.l.cũ acutissimi.ꝓ hoc ẽt facit lꝫ nõ alleget qd hr̃ in.l.paulo callimacho.§.j.ꝭ.de leg.iij.ꝑ quã.l.vr̃ ꝙ lꝫ ipse femine excludant̃ extantibꝰ masculis tñ eis moꝛtuis vel repudiãtibꝰ nõ videant̃ excluse sꝫ potiꝰ inuitate ꝑ dictã substõnẽ ⁊ ꝑsertim cũ in dicto casu sint cohr̃des ex quota. Itẽ ẽt adde si esset vna femina tm̃ instituta in re certa ⁊ vnꝰ masculus ex vniuerso,si dicat postea hr̃des meos inuicẽ substituo tũc necessario inuitabit̃ femina ex illa substõne ex q̊ aliꝰ nõ

12 est q possit inuitari.facit.l.fi.ꝭ.ad treb. ¶ † Itẽ add inquãtũ tãgit an breuiloqua ꝯtineat fideicõmissariã ꝑt sic cõcludi.nã aut fit in codicillis ⁊ tũc cõpꝛhẽdit vt est casus in.l.sceuola.ꝭ.ad tre.⁊ rõ est qꝛ tũc ab ipo initio nõ ꝑt cõpꝛehẽdere vulgarẽ cũ illa sit substõ directa ⁊ ꝑ quã directo dat̃ hereditas qd i codicillis fieri nõ ꝑt.l.hereditatẽ.C.de codi.⁊ facit qd no.gl.in.l.verbis.ſ.eo. aut fuit factũ in testõ.⁊ tũc aut dictũ fuit eos inuicem substituo vulgariter pupillariter ⁊ ꝑ fideicõmissũ ꝓut moꝛis ꝯsueuit esse notarioꝝ in testis apponere q tñ qñqꝫ nõ bñ intelligũt virtutẽ dictoꝝ verboꝝ sed non hꝫ id vitiare f̃m Bal.in.d.l.iã hoc iure.ſ.e.vbi dicit post Cy.qd tales notarij sil'es sunt bñ cantãtibus ꝑ pꝛacticã ⁊ nõ ꝑ rõnẽ.⁊ hoc casu in dubiũ qd ꝯtinebat fideicommissariã ꝓpter expꝛessam volũtatẽ.⁊ de intellectu istoꝝ ꝟboꝝ dic vt dictũ fuit in.l.cẽturio.ſ.e.vbi ẽt Bar.i.iiij.q.pncipali tãgit. ¶ Aduerte tñ qꝛ nõ bñ facit tabellio dicta ꝟba apponere nisi intelligat eoꝝ sensum ⁊ illũ declaret testõri. Interdũ ꝟo dicta ꝟba nõ adijciunt̃ ⁊ tũc aut dicta breuiloqua fit simpl'r sine ꝯditione denotãte tractũ successiuũ tꝑis puta qꝛ simpl'r dt eos inuicẽ substituo.vel si qs eoꝝ hr̃s nõ erit inuicẽ substituo.tñ hoc scdo casu solus casus vulgaris expmat̃ ⁊ tũc nõ cõpꝛehẽdit̃ fideicõmissaria sꝫ solũ vulgaris si facta sit ꝑsonis ĩparibꝰ al's poterit cõtinere pupillarẽ vt.l.iã hoc iure.ſ.eo.ver.sꝫ si aliter.ibi in vulgarẽ tm̃mõ casum ⁊c.⁊ facit qd no.gl.⁊ Bar.in.l.gallus.§.j.ſ.de li.⁊ posth. Aut apposita est ꝯditio notãs tractũ tꝑis aliter ꝙ substõnis vulgaris puta si dixerit ⁊ si qs eoꝝ decesserit sine liberis eos inuicẽ substituo tũc qꝛ cadit in cõpẽdiosam q̃ tũc vr̃ reciꝓroce facta ⁊ ipsa cõpẽdiosa sui natura cõpꝛehẽdet vulgarẽ adueniẽte casu vulgaris. Itẽ pupillaris adueniẽte casu pupillaris. Itẽ fideicõmissaria post pupillarẽ etatẽ ex quo facta est ꝑ verbum cõmune ⁊ si aptum etiam ad obliquã vt in.c.Raynu.de testamẽtis.iũcto.c.si pr̃.eo.ti.li.vj.⁊ plene fuit dictũ in.l.cẽturio. merito tũc ꝯtinet fideicõ.nec ob.si dicat̃ põt a pncipio valere iure directo vt vulgaris ergo postea nõ obliquabit̃.vt in.l.verbis ciuilibꝰ.⁊.l.in pupillari.cũ ibi no.ſ.eo.qꝛ illa regula ꝓcedit qñ a pncipio põt valere iure directo post aditã hereditatẽ ⁊ sic nõ attẽdet̃ qd de iure directo potuerit valere ante aditã hereditatẽ.facit qd no.Bar.in.l.cẽturio.in.iij.q.pncipali iuxta finẽ. Itẽ illa regula ꝓcedit qñ facta fuit ꝑ verba directa ciuilia secus si ꝑ verbũ cõe vel directũ nõ ciuile vt.d.c.Raynu.⁊.c.si pr̃.⁊ plene dictũ fuit in.l.cẽturio. ¶ Ultimo adde inquãtũ tãgit qd si habẽs duos filios impuberes ex pma vxoꝛe ⁊ duos ex scda.⁊ oẽs pariter heredes instituit ⁊ demũ eos inuicẽ substituit an si moꝛtuo testatoꝛe moꝛit̃ vnus veniet tantũmodo alter vtrinqꝫ coniunctus.⁊ cõcludit qd nõ sed oẽs alij veniẽt lꝫ Dy.cõtra.nam Bal.idẽ tꝫ ⁊ etiã tangit in.l.coheredi.§.q discretas.⁊ assignat rationẽ.qꝛ dicta substõ vr̃ surrogari loco iuris accrescẽdi vt.d.§.qui discretas.facit.l.si titio ⁊ meuio.§.iul'.ꝭ.de leg.ij.cũ ergo si nõ esset facta substitutio venirẽt oẽs per ius accrescendi cũ poꝛtio accrescat poꝛtioni pꝛo rata.l.si totã.ꝭ.de acqui.here.⁊.l.si ex pluribus.ꝭ.de suis ⁊ le.⁊ ideo eodem modo venient ex substitutione.⁊ hec sufficiant de ista breuiloqua circa fideicõmissariam. adde quod dixi in.l.coheredi.§.cum filio.ſ.eo.

Paulus. Ex vigoꝛe substitutionis reciꝓroce nõ admittuntur heredes pꝛemoꝛtuoꝛũ sed soli

13 superstites.hoc dicit. ¶ † No.quod spes substitutionis reciꝓroce non transmittitur ad heredem sic nec spes pupillaris.l.sed si plures.in pꝛinci.ſ.eo. ¶ Item no.quod ius substitutionis est potentius in iure accrescendi.

Summarium.

1 Heredis nomine qui veniant.
2 Uerba secundarie ex disponentis mente intelligi debẽt.

Paterfamilias

Paterfamilias. Qui succedit ex pupillari expsse heres testatoris nō solū impuberis si ipubes adiuit heredi tatē et tenet ad legata relicta ab eo,stāq ab herede te
1 statoris.h.d.vel sic.† Appellatio heredis cōprehēdit oēm here dē q ex iudicio testatoris in quocūq gradu succedit. h.d. scdm Bal. ¶ No. q nil refert an aliqd ɔtingat imediate an vo p me diū dūmodo de medio disponēs cogitauerit et ordinauerit al's
2 bn refert vt.l.q liberis.§.hec vba.s.e. ¶ † Itē not. qd vba de bēt intelligi nō solū principal'r sz etiā scdarie ex mēte disponen tis,,alias aūt cōsueuit dici q attēdi dz q pncipal'r fit et non qd scdario.vt.l.si qs nec cām.§.res pignori.s.si cer.pe.et sic ille.§.cū ibi'no.dz limitari p hāc.l.et pdicta faciūt ad qōnē de eo q petijt hereditatē titij dicēs se eius heredē et postea in pcessu pbat q fuit heres eius nō directo et imediate.sz p mediā psonā alterius vt debeat obtinere vt sic vba libelli late intelligātur et cōprehē dāt etiā heredē p mediū alterius ar.huius tex.et.l.fi.C. de here. insti.et ibi h p Cy.et facit qd no.in.l.j.et.ij.s.de peti.heredi. et qd hr in.l.si qs intētione ambigua.s.de iudi. ¶ In gl.j.in fi. et sic vult gl.qd alternatiua hic posita fuerit alternatiua legis nō te statoris sed ɔtriū forte sensit gl.in ver.in vtrūq casum. et Bart. etiā h summādo et apostillādo et scdm hoc testator sic dixit si fi lius meus intra pubertatē decesserit gaius seius frater meus mi hi vel filio meo heres esto et tunc p h qd dixit mihi vr substituis se vulgariter p hoc qd dixit filio vr substituisse pupillariter et in vulgari tunc nō cōtinet pupillaris nec ecōtra ex quo vtraq est expressata vt.l.cū ex filio.§.filio.s.e. sed tūc aduerte qz facit du biū fortiter qz ex quo iā p illa vba in primo loco plata videtur se retulisse ad vulgarē ergo vr q eodē modo in fideicōmisso reli cto tertio dū testator dixit si gaius seius mihi heres erit etc.dz vi deri se retulisse ad casum vulgaris cū p pcedētia declarent se quētia et ecōtra.l.si seruus pluriū.in fi.de leg.j.et sic videret q si gaius seius nō fuit heres ex vulgari sed ex pupillari nō debeat fideicōmissum.et ista erat fortis rō dubitādi fm hunc intellectū tū ɔtriū determinat ex eo qz fideicōmissuz relictū titio vr relictū inquātū hereditas testatoris deueniat ad gaiū seiū.et pter ob uētionē talē testator vult eū grauare quocūq ergo obueniat si ue ex vulgari et sic imediate dz et fideicōmissum qz talis fuit ve risimiliter mens testatoris attētis pdictis.et si patet qd propter presumptā mentē testantis verba illa si gaius seius mihi heres erit.latius intelliguntur quam verba primo loco prolata.

Summarium.

Qui habebat. Spes pupillaris substi tutionis nō trāsit ad he redē pupillariter substituti nec ad substitutū si cōdi tio secunde substōnis deficit.h.d. ¶ No. q qū p al quod medium necessario peruenitur ad aliquid cessante medio cessabit effectus.ex hoc etiā no. q destructo medio p quē neces
1 sario deuenit ad finē destruit et ipse finis. ¶ † Item no. q spes substitutionis nō trāsmittitur etiā ad ascendēte. ¶ Itē not. q hec cōditio si nupserit videt verificari eo ipso q deuenit ad eta tē nubilē.qd erit verū in casu isto de quo hic per Bar.et aliquid
2 cum gl.j.alias regulariter cōtra.l.sancimus.C.de nup. ¶ † Itē no.ar.p et contra qd vulgaris tacita comprehensa in pupillari expirat pubertate eueniēte de quo tanget cum glo.iij.et aliquid hic p Bar.et in.l.j.in prin.in materia vulgaris in pe.q.s. eodē. ¶ In gl.j.in fi.et sic vult in effectu gl. q ista verba anteq nubē tur intelligant.i.anteq sit in etate apta ad nubendū q est etas pubertatis.sed tūc fortiter ob.l.sancimus.C.de nup.per quam videtur q debeat intelligi de tpe festiuitatis nuptiarū. sed dic illud pcedere regulariter.fallit in casu isto ratione subiecte ma terie pter substitutionē que fiebat filie exheredate cui solū fie ri poterat pupillaris non fideicōmissaria.l.coheredi.§. cū filie. et l.j.§.pe.s.e.que pupillaris solū durat intra pubertatem vt.d.§. cum filie. sed aduerte qz huic sol.ob. quia etiam fideicōmissaria substitutio potuit fieri filie etiam post pubertatem in casu in q pdecessisset filius in pupillari etate et sic peruenisset ad ipsam ex heredatā hereditas testatoris per ea q habētur in.d.§.cū filie.et l.in ratione.§.fi.j.ad.l.fal. sed rñde quod ista conditio si anteq nuberet decessisset vniformiter respicit qū exheredata predece dat ante filiā et similiter casum ecōtra qū filius pdecederet et sic ambos casus debet determinare equalitate seruata.argu.l.iā h iure.s.e.et.l.si legatarius.§.j.j.de leg.ij.cū ergo quatenus dicta conditio determinat casum qū filia exheredata pdecedit neces sario debeat intelligi vt gl.dixit ergo eodē mō debebit intelligi respectu alterius casus ar.d.l.iam hoc iure.et per pdicta vr qd si ista filia fuisset instituta et facta fuisset sibi substitutio per verbū cōmune substituo si decederet anteq nuberet qd tūc nō finiret dicta substitutio pubertate et sic nō esset mera pupillaris imo po tius cōpēdiosa cū cōplectat multa tpa dū testator dixit anteq nuberet:qz illa verba tūc intelligerent ante q nubilis sit et etiaz postquā erit nubilis anteq nubat seu fiat festiuitas nuptiaruz vt.d.l.sancimus.cū tūc cessat ratio quā.s.tetigi qū fit exhereda to.et ideo tenēdo opi.illā q cōpendiosa facta impuberi per vbū cōe intra tpa pupillaris etatis fit directa postea obliquetur de quo plene dixi in.l.centurio.idē esset dicēndū in casu pposito.et hoc etiā aperte tenuit Ang. ¶ In glo.ipubes in fi.Hyp.dicit qd non videt rōnē diuersitatis inter vulgarē et pupillarem ideo dicit q nullo casu trāsmittit spes substōnis ad substitutū vulga rē vel pupillarē et ad.l.coheredi.rñdet q ibi nō venit substitutus ex iure substōnis sz ex iure accrescēdi.sz certe hec sol.nō vr bona qz imo vr ibi posse venire substitutus etiā ex iure substōnis p.l. si titius coheredi.s.eo.et ibi dictum fuit et in.d.l.coheredi.in prin. ideo dic melius vt.j.sensit gl.fi.vcz q ibi extitit ɔditio substōnis scdi substituti.hic aūt deficit.et ex hoc infert q si h nō defecisset cōditio scdi substituti vt qz filia decessisset in pupillari etate tūc spes substōnis pupillaris fuisset trāsmissa ad ipsuz substitutū.et ita est hic casus a ɔtrario sensu iūcta gl.fi.et ex hoc apparet q nō est differētia inter vulgarē et pupillarē stāte paritate casus lz gl. ista senserit cōtrariū sz solū in hoc est differētia vt dixit Bal. qz ɔditio substōnis vulgaris ɔcipit negatiue et sic existit p cessatio nē medij.sz ɔditio pupillaris accipit affirmatiue.et sic existit per existētiā medij nō p eius defectū. ¶ Itē aduerte qz sensit hic gl.
3 q nō ē de vulgari tractādū in casu isto.sz ɔ hoc fortiter facit† qz pupillaris expssa ɔtinet in se tacitā vulgarē.l.iā hoc iure.s.e.sed rñderi pōt prio q illd verū qū fit istituto.secus qū fit exheredato put erat hec filia.sz hec nō vr tuta qz lz filia esset exheredata tū fuit substituta filio instituto et sic continebat tacita vulgaris in pupillari facta filio.et p ɔns dūt cōtineri in pupillari facta filie ex quo ipsa erat filio substituta pupillariter et etiā vulgariter in effectu,pter hoc forte gl.ista in pn.itellexerit q filius hereditatē adiuit et sic expirauit vulgaris ɔtēta in pupillari facta filio et sic nullatenus poterat de vulgari tractari cū i pupillari facta filie nō ɔtineret vulgaris nisi p respectū pupillaris facte filio quo re spectu ɔtinebat p mediā psonā filie et scdm h vult gl.a ɔtrio sen su q si filius nō adiuisset hereditatē sz forte repudiasset q tūc iste mulieres substitute filie venirēt ex vulgari ad hereditatē testātis nō ob. q expirasset pupillaris i psona ipsius filie.et sic eēt hic casus coiūcta gl. q vulgaris tacita cōprehēsa i pupillari expssa nō ex pirat pubertate adueniēte.et hoc idē voluit gl.et clarius relata ad tex.i.l.lex cornelia.in v.ad agnatū.s.e.ti. verū qz ista sol.vr aliq liter diuinare dixit Bar.q hic expirauit tacita vulgaris adue niēte pubertate.et scdz h eēt h casus ad opp. Sz aduerte qz iste tex.loquit de hrditate filij vt pz ibi an filij hrditas.et sic vr psup ponere quod adiuerit hereditatē paternam.nā per aditionē iū git hereditas pris cū illa filij.l.sz et si plures.§.filio.s.e.pterea cū hic filius solū haberet pupillarē substitutū nō fuit sublata existē tia sui heredis.l.iul.scribit si pupillus.j.de acq.here.et plene dictū fuit i.l.si filius q pri.s.e.et sic ex existētia trāsmisit hereditatē prnā et sic nō vr de vulgari tractādū nisi ille ad quē deueniret heredi tas filij repudiasset prnā q facere pōt.l.si qs filiū.§.j.j.de acq.he re.Bal.vo tenebat pnā so.dicēs q ex quo i substōne facta filie exheredate nō poterat cōtineri vulgaris nō poterat dici q cōti neret etiā p respectū ad pupillarē factā filio cū idē scdz eū iudica ri debeat de extremo q de medio.sz certe istud esset verū qū esset eadē rō qd nō est in casu pposito.ar.l.coheredi.in pn.s.e.iō hec so.bal.nō vr tuta.Et ex pdictis pz q hec lex necessario nō pbat q vulgaris tacita ɔprehēsa in pupillari expiret pubertate,doc. tū cōiter tenēt ɔtriū qū ipsa pupillaris fuit tpe limitata.sz gl.hic et in.d.l.lex cornelia.sentit ɔ doc.et sic iste passus est dubius et for te de iure defensari posset opi.glo.sup quo vide qd dixi in.l.j.in materia vulgaris circa fi.s.e. ¶ In gl.ɔtineat.ibi qz habebat filie bona iure substit.hoc est falsum fm Bal.qz defecit cōditio substōnis et sic ab intestato vr solū fuisse vocata soror testatoris. facit.l.lucius.s.e.et q hr in auf.defuncto.C.ad tertul.et in auf.ces sante.et auf.post fratres.C.de le.here.posset tū saluari gl. lz ipsi nō dicāt exponēdo habebāt.i.hre debebāt. ¶ In glo.fi.ibi sed rñde.hic deficit cōditio,hec vera et a cōtrario innuit secus esse si non defecisset.et sic facit ad ea que dixi.s.in glo.iij.

Summarium.

7 Res q̄ restōni subijcit in ↄditionis euētū pōt interim alienari.
8 Heres heredis est heres primi testatoris.

Seruū. Si seruo cōi instituto datus est substitutus vulgaris ⁊ iussu vnius heredi tatē adeat iussu alterius repudiet in parte repudiatā veniret substitutus in agnita veniet alter dñs cuius iussu adiuit. h. d. ¶ † No. ꝙ aditio hereditatis extinguit speciē substōnis vulgaris in parte adeūtis tm̄. ⁊ sic facit iste tex. ad intellectū eoꝝ q̄ dixi in. l. quidā testō. §. eo. circa intellectū. l. quā uis. C. de impu. ⁊ al. substi. §. ꝙ si duobus heredibus institutis substituatur vulgariter aliqs q̄d admitti debeat substitutus in parte repudiātis lȝ Bar. teneat cōtrariū hic ⁊ in. d. l. quidā. ⁊ in l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. ⁊ rn̄deat ad hūc tex. q̄d hic loquitur qn̄ substitutio vulgaris fit seruo cōi q repn̄tauit personā duoꝝ dn̄oꝝ. quo casu censetur ac si ambo dn̄i fuissent instituti ⁊ cuilibet ipsoꝝ de p se dat⁹ esset substitutus. ar. l. ⁊ pculo. ff. de leg. ij. de quo dic vt dixi in. d. l. quidā. ¶ † Itē no. ꝙ hec cōditio si heres nō erit, intelligit̄ .i. quatenus nō erit. facit. l. stichū q meus erit. ff. de leg. j. ⁊ sic no. ꝙ in isto casu scindit̄ conditio ex dispositione. l. facit. l. heredi. §. si duoꝝ seruo. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ hoc cōtingit ppter pluralitatē pluriū dn̄oꝝ quos seruus institutus repn̄tabat ⁊ sic facit hec litera ꝙ si tenem⁹ opi. Bart. q̄d habēs substitutū trāsmittit ad heredē ius deliberādi q̄d si plures ei existāt heredes ⁊ vnus agnoscat hereditatē ⁊ alter repudiet ꝙ in parte repudiātis veniet substitutus. ⁊ hoc etiā sequit̄ ƀ Bal. supposita dicta opi. ⁊ fili' Ang. dicit tn̄ Ang. ꝙ nō credit opi. Bar. fore verā de quo p eū in. l. si paterfa. §. ti. j. ⁊ in. l. j. §. eo. in materia vulgaris ⁊ ibi dixi. ¶ Ultimo no. ꝙ ius substitutionis excludit ius accrescendi q̄d hȝ hoc casu locū in hereditate si cessaret substitutio lȝ nō in legato vt no. i. l. si seruus cōis ab extero. ff. de acqui. here. ¶ In gl. in fi. quasi sentiat gl. quod secus si ab altero dn̄oꝝ fuerit institutus seruus cōis. quo casu dic vt habet̄ in. l. verū. §. cōi. §. pro so. ⁊ in. l. sed si cōditione. §. fi. §. ti. j. ¶ In glo. ij. ibi q̄d pōt aliud tn̄ in patre qui nō pōt hereditatē delatā filio repudiare etiā scd̄m hec iura vt. l. is qui. §. fi. ff. de acqui. heredi. ⁊ q̄ sit ratio diuersitatis inter patrē ⁊ dn̄m ibi no. gl. Posset tn̄ dici ꝙ. §. per seruū. hic alle. loquit̄ in bonorum possessione in qua magis inspicit̄ equitas cū illa fuerit introducta a pretore q semp eqtatem hȝ ante oculos. l. ꝙ si ephesi. de eo q̄d cer. lo. ⁊ sic forte aliud in hereditate que defert̄ a iure ciuili rigorose. ⁊ p hac parte facit tex. iste inquātū vr̄ regrere iussum in repudiatione. ⁊ p hac parte facit q̄d habet̄ in. l. iij. C. de here. insti. ⁊ tenēdo hāc ptē ꝙ in repudiāda hereditate delata seruo regrat̄ iussus si seruus ad iussum dn̄i nō vult adire nec repudiare remediū esset substituto ꝙ faciat statui terminū intra quē adeat iussu dn̄i vel repudiet p ea q̄ habent̄ in. l. quādiu. la. iij. ff. de acq. here. ¶ In glo. locū esse. ibi erat eīn gl. hic assignat rōnē decidēdi vsqꝫ ad ver. sed substitutus. ibi rn̄det duplici rōni alle. in cōtrariū assignādo rōnē decidēdi ibi si libertus patrono. ille est casus sing. ⁊ nō est alibi fm̄ Bal. ⁊ Ang. de quo feci mētionē in materia vulgaris. ¶ In ea. gl. in fi. dic clarius ꝙ hec. l. concordat cū. l. si paterfa. q̄ verba illa si heres nō erit. in seruo herede instituto exponuntur. l. si alium heredē non fecerit. ⁊ hic eodeȝ modo exponuntur ⁊ quatenus facit alium heredē nō admittitur substitutus quatenus non facit admittitur.

Titius heres. Substō vulgaris facta sibi ipsi, si primus gradus est ⁊ purus et validus nō tȝ tanꝙ inutiliter facta. sed si cōditionalis tūc tenet idē si gradus precedēs sit inutilis q̄ tūc substitutio nō tanꝙ secūdus gradus sȝ tanꝙ vnus tm̄ a testatore efficaciter dispōit⁹. hoc dicit. ⁊ diuidit̄ in quatuor partes pncipales. nā primo ponit̄ thema ⁊ q̄ō. scd̄o ratiocinat̄ circa q̄ōnē ppositā. ⁊ sic subintrat aliā q̄ōnē quā soluit. ⁊ ex decisione decidit tres vel quatuor casus. tertio reassumit. q. ppositā ⁊ eā soluit rōne premissa. quarto format nouā. q. iuxta premissa quā decidit. scd̄a ibi ⁊ quidaȝ. tertia ibi secundū hec. quarta ibi qd ergo. ¶ † Not. j. ꝙ quoties substitutio est plenior ꝙ institutio facta de eadē persona preualet substitutio. alias secus. ¶ Itē no. ꝙ ver. q̄ō. interdū sumitur pro themate ex quo elicit̄ q̄ō. ¶ Itē no. illā regulā q̄d nemo pt sibi substitui nisi cā mutata. ⁊ sumitur cā. p vtilitate. q̄d aūt multis modis sumitur ƀ nomē cā no. Jo. an. in. c. cum dilecti. extra de accu. alias de appel. ¶ Itē no. ꝙ eueniēs cōditio trahit̄ retro ⁊ hr̄ pinde ac si a prin. dispō fuisset pura. facit. l. si pupillus. ff. ti. j. fallit tn̄ hoc qn̄qꝫ vt est videre in casu. l. his verbis. ff. ad. l. fal. vbi ptȝ q̄d lȝ trahatur retro tn̄ habetur pinde ac si a principio fuisset dispō pura ⁊ hoc ne extinguatur effectus legati q̄d valide fuerat. q ratio hic cessat. ¶ † Item no. q̄d plus dȝ operari dispō cōditionalis ꝙ pura. hoc tn̄ vr̄ fallere in. l. nā ad ea. ff. de condi. ⁊ de. sed ibi loqtur in legatis. hic sūt in instōnibus. facit q̄d no. in. l. sub conditione. §. ti. j. ⁊ in. l. hec ↄditio. la picola. ff. de condi. ⁊ de. ¶ Itē no. ꝙ sceuola hic de seipso loquat̄ in pl̄i sup quo vide quod habet̄ in. c. pe. de re. iu. lib. vj. ¶ Itē not. quod vbi in testō duo relinquūtur quoꝝ vtrūqꝫ simul valere nō pōt preualet id q̄d est fauorabilius. ⁊ ideo legatū libertatis preualet legato facto de seruo. ¶ Itē no. q̄d institutio interdū rōne perplexitatis vitiat̄ vt ptȝ hic in. l. instōne primo loco facta de seruo. facit. l. si titi⁹. ⁊. l. j. cū ibi no. ff. t. j. ¶ † Ultimo no. ex hoc tex. modū magistralē tenēdi in solutione q̄ōnū q̄ pposito themate elici debēt q̄stiones. Scd̄o dȝ aliqd pmitti cōferēs ad decisionē quesiti ⁊ ex illo inferri ad aliqua pticularia. tertio dȝ reassumi q̄ō ⁊ ipsius so. fieri rōne annectando ⁊ etiā successiue decidere aliū casum cōferentē ad q̄ōnē ppositā. ⁊ vltimo solutionē cōfirmare autoritate alterius vel alioꝝ doc. hoc tenentiū si id fieri possit. ¶ Itē potes notare ꝙ vbi pplexitas versat̄ inter res q̄rū vna est digna maiori fauore ꝙ alia non vitiat̄ dispositio sed pualet fauorabilior sec⁹ qn̄ versat̄ circa res digna pari fauore ⁊ sic intelligit̄. l. si titius. ff. ti. pxi. ⁊ not. p Bar. in. l. j. ff. tit. j. ¶ In glo. momēti. in fi. hec secūda vera ⁊ magis huic lr̄e conformis nec ob. §. si pponatur. quia dȝ intelligi scd̄m istum tex. videlicet qn̄ cā fuit mutata in substitutione. Ang. vero dicebat quod ibi substitutio fuerat minus grauata ꝙ institutio ⁊ sic quodāmodo causa mutata ideo ibi valet ista substitutio. ¶ In glo. substitutus. ibi sed hic non facit cōdi. dic melius quod ideo nō facit conditionem quia de necessitate inest in ipsa substitutiōe. cōditio ⁊ sic nō dȝ facere conditionem. l. iij. ff. de leg. j. secus quando conditio non de necessitate inesset sed de voluntate testantis. lȝ tacita quia tunc bn̄ facit rem conditionalē vt. l. aliquando. ff. de condi. ⁊ demon. ¶ In ea. gl. in fi. ⁊ ex predictis patet quo in vltimis voluntatibus qn̄ alicui aliquid debetur sub cōtrarijs conditionibus puta si nauis ex asia venerit siue non tūc censetur dispositio conditionalis ⁊ non est certum debitum iri anteꝙ eueniat conditio aliqua ipsarum vt. l. huiusmodi. hic alle. secus in contractibus puta si aliquis pmisit mihi. x. si nauis ex asia venerit siue nō quia tunc certum est debitum iri cū spes cōditionalis transmittatur in contractu vt in. §. ex cōditionali. insti. de verb. obli. licet secus in legatis. de quo dicendum vt in. l. iulia. per gl. ⁊ doc. §. de condi. inde. ¶ In glo. due pure. in fi. no. dilig̃ter hanc glo. fm̄ Ang. inquātum appellat obligationem conditionalem purificatam esse puram. nam secunduȝ eū facit' quod statutum loquens quod instrumēta guarētigionata pura ⁊ liquida habeant executionem paratam vt sententia vēdicabit sibi locū instrumētis conditionalibus a principio post purificationem factam quod dicit no. ppter statutū florē. sed forte posset dici oppo. quia statutū exorbitans a iure cōmuni debet stricte intelligi, vt. l. quicqd astringende. de verb. obli. ⁊ in regula que a iure. de reg. iur. li. vj. ⁊ ideo cum de pprio significato aliud sit purum ⁊ aliud conditionale quod postea purificatur videtur quod statutum loquēs de instrumēto puro non trahat̄ ad instrumentum conditionale a principio lȝ postea sit purificatum. ⁊ p hoc etiā facit quia dispositio facta in casu vero non trahitur ad fictum ex ppria significatione vt. l. iij. §. hec verba. de neg. gest. sed qn̄ conditio purificatur tunc fingitur retro fuisse pura obligatio. l. qui portio. ⁊. l. qui balneum. qui po. in pig. ha. ⁊. l. quod dicitur. ff. de te. mil. ¶ In glo. preualere. ibi in dubio aduerte ad intellectum tex. quia pōt esse dubiū an in casu litere libertas intelligatur data pure an ꝓo intelligat̄ data sub cōditione si nolit esse heres ad cōmodum legatarij. ⁊ gl. hic in prin. videtur sentire q̄d censeatur data libertas pure ideo nimirū si preualet libertas legato facto de seruo. ⁊ sic tunc non est dubium q̄d nō posset adire iussu legatarij. ex quo legatū factū de seruo redditur inutile. pōt etiā intelligi q̄d intelligatur relicta libertas sub dicta conditione si nolit esse heres ad commodum legatarij. ⁊ nihilominus hoc casu redditur inutile legatuȝ factum de seruo ex eo q̄ verisimiliter sub est spes firma de libertate cum verisimile sit q̄d seruus potius preeligit libertatē. ideo sicut qn̄ est certa spes future libertatis redditur legatum factū de seruo inutile. vt. l. si post mortē. §. fi. ff. de lega. j. ita etiā in hoc casu. ⁊ hoc etiam modo possit litera intelligi. ⁊ hunc intellectuȝ forte voluit sentire gl. ista in ver. cum enim est spes. ⁊ hec vera in dubio. secus si cōstaret quod testator vellet legatum de seruo esse validum ⁊ nullo modo annullari nisi si seruus nolit esse heres ad cōmodum legatarij. nam tunc ab ipso principio nō redditur legatum inutile. sed expectabimus an seruus iussus adire per legatarium adeat vel non. ⁊ hoc quando titius pmo loco institutus adiuisset. nam secus si ipse non adiuit sed repudiauit quia tunc statim a tempore repudiationis ipsius titij redditur legatum inutile cum non possit deberi nec dominium trāsire in legatarium hereditate adhuc nō adita per aliquem. l. si tibi homo. §. cum seruus. ff. de leg. j. ⁊ sic tunc non posset iubere seruum adire. ⁊ per hoc habes intellectum eorum que sequuntur in gl. in ver. sed si ponas. ¶ In ea. gl. ibi sed etiā ex his que continētur in substitutione hoc verum hodie secunduȝ iura codicis. vt l. pe. §. fi. C. de ser. ne. here. insti. sed olim secundum ista tempora erat secus. ¶ In gl. legatum ibi nisi sub contraria conditione

no. glo.

not.gl.p secundo intellectu quē tetigi.s.cū gl.in ver.preualere. tñ cū spes firma videat esse de libertate reddet legatū inutile: vt.l.si post mortē in fi.hic alle. ¶ In ea.gl.ibi hodie tñ in pendēti.imo etiā hodie nō est in pendēti.nec ob.l.pe.§.fi.alle.in gl. q2 ponit casum diuersum vc3 qñ seru9 fuit substitutus pupillariter pupillo quo casu cū sit incertū an pupillus decedat in pupillari etate vel nō merito ibi libertas est in pēdenti cū illā solū habere debeat in casu in quo in pupillari etate decedat.hic aūt fuit vulgariter sibi ipsi substitutus. ¶ In gl.vn9 gradus in fi. prima expositio vr̄ verior scdm quā intelliget vn9 gradus.l.validus.scda tñ satis pōt esse de mēte lr̄e p ea q̄ habent in.l.sed si plures.§.fi.s.e.z l3 sic vn9 gradus tñ q2 cā est mutata vc3 p regulā positā in tex.z sic apparent solute.q.due posite in prin.

Si pupillus. Seruus substitutus pupillo z alienatus ab eo existēte cōditione pupillaris substitutionis erit ipsi pupillo heres necessarius. h.d.

¶ No.pmo q alienatio facta p pupillū de seruo nō pōt pīudi-
7 care disponi prīne facte de seruo in substōne pupillari. ¶ † Itē no.qd res subiecta restitutioni in euētū cōditionis interim pōt alienari z pēdet effectus interim donec eueniat cōditio de quo hodie dic vt in.l.fi.C.cōia de le. ¶ No. q interdū mutat ex tractu tpis qualitas heredis de necessario in volūtariū.l.iij.§.q si-
8 deicommissariā.s.ti.j. ¶ † Ultio no.q q est hr̄s hr̄dis dz esse pmi testatoris hr̄s de quo in.l.fi.C.de here.insti.z in.l.paterfa.s.eo.

¶ In gl.fi.ibi z nihilominus erit heres.nota diligēter istā gl. f in Ang.q̄ aperte decidit q l3 h casu seruus factus liber repudiet hereditatē emptoris tñ nihilomin9 remanebit ipsi emptori heres noie.sed 2riū ipse credit q2 repudiare pōt ex bñficio iuris ciuilis z sic in totū desinere dz esse heres p ea q̄ habētur in.l. in substitu.s.eo.z p h nō ob.ar.de filio in ptāte: q2 ille a solo pr̄tore hz bñficiū abstinēdi q ptor sicut nō facit heredē ita nō facit desinere.vt in.§.quos autē.insti.de bon.pos. Tu adde q gl. vr̄ melius dixisse p tex.nō cauillādo literā in.l.iij.§.q fideicōmissariā.s.ti.j.z p ea que habent in.l.j.z p to.j.ad trebel.vbi ptz q postq̄ qs semel est heres l3 ex remedio iuris ciuilis alteri restituat no tñ desinat esse heres noie.nec ob.no.in.l.in substōne.q2 loqtur qñ p remediū iuris ciuilis rescindit testm̄:sed h stāte validitate testamēti dat ptās se abstinēdi.ideo vr̄ q exiq semel ius fecit cū heredē remaneat heres nomine licet se abstineat.

¶ De conditionibus institutionum. Rubrica.

¶ In glo.rubrice.ibi.j.l.j.z ibi tractat de 2ditione impossibili siue sit impossibilis de natura siue de iure rōne pplexitatis siue etiā de facto.z h vltimū tāgit ibi p doc.z de ista quadruplici impossibilitate tetigit gl.clarius q̄ alibi q in h pōt reputari sing.i §.ipossibilis.de here.insti. ¶ In ea.gl.ibi.§.sinaūt.de hac materia dic vt p gl.in rubrica.j.de cōdi.z de.z.l.in testō.p gl.z Bar. eo.ti.z p gl.z doc.in.l.j.C.de insti.z substi.in qbus plene tractatur de conditione possibili siue sit casualis siue potestatiua siue mixta.z de materia eti i aliqd in.l.si pr̄.C.de insti.z substi.z per Cy.z alios ibi. ¶ In ea.gl.ibi circa institutiones.s.principaliter nā incidēter etiā tāgit de legatis z fideicōmissis z mortis cā donationibus.j.eo.l.que sub conditione.§.hoc edicto.

Summarium.

Sub ipossibili. Legit duobus modis.pmo vt totū loquat de 2ditione ipossibili. S3 pncipiū loquit de 2ditione ipossibili de natura.finis loquat de 2ditiōe ipossibili de iure. Scdo mō legit vt finis loquat de cōditione possibili sup ple q tñ subducit ex pretoris remedio vt sic habeat dubiū.z habes exēplū in.l.facta.§.si in dāda.j.ad treb.z.l.q̄ sub cōditione j.e.z he due lec.tāgunt hic in gl.z p Bal.Ang.vo h legit tertio mō vc3 vt principiū loquat de cōditione ipossibili:finis vo loquat de mō ipossibili.z scdm hāc lec.sic summat.l. In stitutio facta sub 2ditiōe vel mō ipossibili v3 z nō irritat.h.d.f3 eū.Ut pōt sic summari f3 Bal.† Cōditio ipossibilis vel alia q̄ hr̄ p nō
1 adiecta institutionē nō vitiat.z remanet instō tanq̄ pura.h.d. scd3 vtrāq3 lec.gl.Et aduerte q2 lec.ang.nō vr̄ multū litere 2formari.pter dictionē alio.q est iplicatiua illum sui natura vt hr̄ in.c.sedes.extra de rescriptis.z in.l.si fugitiui.C.de seruis fugi. Et sic vr̄ hic iplicare de alia 2ditiōe alio mō iposs.bili q̄ pri9 dixerit.Et sic nō simplr̄ d instōne facta sub mō.l3 lec.ang.sit vera in se. ¶ In gl.ij.in fi.z scd3 istū scd3 intellectū vt lex habeat dubiū itellige qñ 2ditio l3 esset possibilis tñ forte erat inhonesta z reijciebat a ptore.vt tetigi supius. Ang. vo vt dixit itelligit in mō impossibili. S3 aduerte q2 dubiū est nūqd 2ditio vel mod9 impossibilis ex toto reijciat adeo q nullū penit9 iplemētū regrat An vo l3 nō ipleat formalr̄ d3 aliq mō honesto ipleri.bar.h tetigit z dixit q sic:q2 talis 2ditio vel mod9 l3 in se sit turpis respiciat tñ aliquē finē honestū p.l.legatū.j.d vsufr.le.z.l.legatū.de admi.re.ad ci.pti.Alias sec9.Et p h ēt dixit q si relinquat aliq̄ q̄titas aliqb9 religiosis p missis canēdis seu dicēdis z ecclia vl' ciuitas tūc sit interdicta q q2 tūc nō pñt misse celebrari debebit fieri 2uersio in aliā cām.Et sic iplemētū debebit fieri in alia pia cā.S3 aduerte prio q2 bar.vr̄ ampliare dictā.l.legatū.q̄ loqtur in mō etiā ad 2ditionē q est notādū. Itē aduerte scdo:q2 qñ relingtur p missis dicēdis l3 ciuitas esset interdicta vr̄ posse ipleri dicta 2ditio cū tūc possint celebrari diuina suppressa voce z ianuis clausis.vt i.c.si.de sen.exc.li.vj.Sec9 si ecclia esset iterdicta vt ibi no.Ut ēt vbi alia alta voce vellēt celebrare vt ibi ēt p3.Et sic dictū suū videret itelligēdū qñ voluit missas alta voce cātari vel celebrari i ecclia interdicta.Aduerte tñ q2 ēt hoc casu nō ex toto i ppetuū ipedit volūtas testātis s3 ad tps donec ciuitas vl' ecclia sit interdicta.Et sic forte nō esset absonū expectare donec relaxaret iterdictū.vt sic formaliter ipleat volūtas defuncti.ar. l.meui9 z.l.coheredi.j.de 2di.z demō. Nec ob.l.legatū.de vsuf. le.q2 ibi loquit qñ di tpe erat inhonestū fieri id qd voluit testōr. ¶ Tetigit ēt hic Ang.d hac materia an debeat fieri aliqd iplemētū qñ cōditio vel mod9 est impossibilis. Et cōcludit qd si est impossibilis de natura vel de facto nullū regrit implemētū. Si aūt est ipossibilis d iure puta vt faciat ludū phibitū vel ēt vt aliqd det spurio testōris tūc dicit q ex quo mod9 d3 ipleri ex eo qd relinquit nō omni respectu subducit. S3 2uerti debeat in aliā cā3 honestā.allegat dictā.l.legatū de vsuf.le.S3 certe exēplū de spurio nō pl3.imo vr̄ q tūc reijciat penitus ex quo palā z publice est factū.Et sic remaneat penes heredē p id qd hr̄ in.l.nō itelligit.§.j.j.de iure fis.Subdit etiā Ang.q si relinquit ciuitati vl' ecclesie i cōstructionē alicui9 fabrice vel alteri9 necessitatis quā testator putabat incūbere q si alia maior necessitas illi incūbit in illā potius d3 erogari p.l.legatis.j.de admi.re.ad ci.perti.z p l.opus.j.de oper.pu.Sed meli9 facit.l.penul.eo.tit.z sic dicit se credere de iure ciuili.Reseruata snīa canonistarum tu adde qd de materia ista tractat i.c.nos qdē.z.c.si heredes.z.c.si.extra de testamētis.z in cle.q2 2tingit de reli.do. Potes 2cludere q iterdū testator aliqd relingt in cā3 q̄ de iure nō pōt ipleri ad aliquē honestū finē. Interdū relingt in cām q̄ de iure pōt impleri. Primo casu nō d3 pecunia penes heredē remanere s3 d3 in aliqua3 cām honestā 2uerti de autoritate epi:z cū 2sensu heredis ar.dicte.l.legatis.de vsufr.leg.z eoz q̄ no.i.d.c.nos qdē.Et saltē sufficiet si hr̄s nō habeat iustā cām 2dicēdi.p ea q habent i dictis iurib9 z in.l.ij.§.volūtate.s.so.ma. Scdo casu 2clude q aut quātitas pecunie relicta nō est sufficiēs ad pficiēdū id q voluit testator.Et tūc dicēdū est idē esse qd in pcedenti casu p ea q habētur in.d.c.nos qdē.z.d.l.legatis.de vsuf.le.z qd ibi no.p bar.z in.l. legatū.de administr.rerū ad ciuita.pti. Si quātitas pdicta erat sufficiēs p expediēdo id qd testator iusserat fieri in piā cā3 z tūc cōclude q regulāriter volūtas testatoris d3 formalr̄ ipleri. Nec pōt fieri alteratio in aliā cā3 sine licētia pape vt in cle.q2 2tingit de religiosis do. Adeo q nō sufficeret licētia legati etiā d latere vt ibi no.gl. Fallit primo qñ ex toto nō intrigeret volūtas testātis sed solū p tpe nō seruaret z emergeret alia necessitas ecclesie cui aliter subueniri nō posset.nā tūc de autoritate epi posset ad tps 2uerti in illā necessitatē ar.l.j.C.de expē.ludoz.li.xj.Et facit q no. Jo.an.post vincētiū in.d.c.fi.de testamētis.z p hoc videret dicēdū q si testator relīgt.xx.ānua p āniuersario fiēdo alicui ecclie q̄ egeat reparatiōe z nō sit aliūde vnde posset reparari qd de autoritate epi possit dicta pecunia relicta p anniuersario ad tps 2uerti in ipsam reparationē ecclie qd est valde notādū. Fallit scdo qñ testator religt pecuniā p faciēdo opere nouo i ecclesia.vbi sunt multa talia opera z isuff.cietia l3 egēt reparatione cui nō pōt forte aliter subueniri. Nā tūc vr̄ q autoritate epi possit.d.pecunia 2uerti i reparationē antiquoz ar.l.pe.q i hoc est singularis cū ibi no.p Bar.j.de ope.pu.z p hoc videret dicendū qd si testator relinquit certā pecuniā p extruēda capella in aliq ecclesia vbi multe sunt capelle z insufficientes z egēt re-

paratione ipsevel ecclia. ꝛ nõ est aliũde vnde possit eis subueni-
ri. Quia tũc de autoritate epi possit dicta pecunia cõuerti in di
ctã reparationẽ. Qđ est singulariter notãdũ dꝫ tñ inscribi in re-
paratione ꝑpter memorationẽ defuncti ꝯseruãdã quãtitas pe
cunie expẽse in ipsam reparationẽ. vt. d. l. penul. Et ꝑ hoc etiã
vr̃ qđ si testator iussit fieri monasteriũ vel nouã ecclesiã in ciuita
te vbi sunt multa monasteria ꝛ multe ecclesie ꝛ egẽt magna re-
paratione ꝛ nõ est vnde posset eis subueniri ꝙ tunc de autorita
te epi posset cõuerti dicta pecunia in reparationẽ dictoꝝ locoꝝ
arg. d. l. pe. ꝛ eius ꝙ no. vincẽtius ꝛ Jo. an. post eũ in. d. c. fi. vbi
trahit. d. l. j. ĵ. de expẽ. lu. ad materiã istã. Et sic eodẽ mõ vr̃ esse
licitũ trahere. d. l. pen. Que de simili materia loqtur de qua. d. l.
j. lꝫ prõptior sit rõ in. d. l. j. cũ ibi no. qꝛ. s. ex toto nõ infringatur
volũtas defuncti sꝫ ad tp̃s. Et ꝑpter h̃ nõ audeo p̃cise istud vl-
timũ firmare ex quo expsse in canone nõ reperit. Licet in se ha-
beat eqtatẽ. ꝛ saltẽ deberet reddere papã facilẽ ad ꝯcedendum
alterationẽ p̃dictã. Et si vis tenere opi. quã p̃cise ĩi firmaui pos
ses r̃ndere ad cle. qꝛ ꝯtingit. ꝙ loquat qñ volũtas testatoris se-
mel fuit executioni mãdata qꝛ tũc nõ dꝫ sine licẽtia pape altera
ri saltẽ in totũ illã tollẽdo. Sed nos loqmur qñ nõdũ est execu-
tioni mãdata sꝫ est mãdanda. Et multa facilius impediũt fien
da ꝙ iã facta. l. patre furioso. s̃. de his q̃ sunt sui iuris. ꝛ l. c. quẽ-
admodũ de iureiur. vel illa cle. loquit regul'r sꝫ fallit in casibus
p̃dictis. ¶ In gl. fi. ibi nõ dꝫ auferri. quasi velit gl. ꝙ b̃nficiũ iã
cõcessum nõ dꝫ de facili auferri. Sed grauamẽ impositũ cuꝫ de
se sit odiosum facile tolli dꝫ ar. l. cũ quidã. de li. ꝛ pos. ¶ In ea.
gl. ibi vel ibi nõ fit. hãc regulã tetigit gl. in. l. obtinuit. ĵ. de ꝯdi. ꝛ
demon. ꝛ ipsam sequunt vltramon. ꝛ etiã Barto. ꝛ Bal. ꝛ sil'r
Ang. Sed primã sol. tetigit gl. in. l. j. de his q̃ pene no. ꝛ in aliis
locis h̃ alleg. ꝑ Bar. ꝛ etiã Dy. in regula nemo põt. ĵ. de re. iu.
in. vj. Sed aduerte qꝛ prima sol. cõiter reprobat. Primo qꝛ iu-
ra videtur gñal'r velle cõditiones ipossibiles reijci siue apponã
tur in ꝑsona honorati vt hic siue grauati vt. d. l. obtinuit. Que
gñaliter vr̃ loq siue tertiũ vt. l. si mihi ꝛ tibi. s̃. ti. j. Sed certe pos
set dici ꝙ lꝫ illa. l. obtinuit. videat gñal'r loq tñ nõ est absonum
illã restringi ꝑ ea q̃ habent in. §. fi. insti. de leg. Cũ vna. l. ꝑ aliã
possit distingui vt h̃r in. l. scio q̃sitũ. s̃. de testi. ꝛ in. l. de ꝑtio. de
publi. ꝛ. l. sed ꝛ posteriores ꝛ. l. nõ est nouũ. s̃. de legib⁹. ꝛ sic hec
prima ratio nõ est multũ efficax. Scđa rõ assignat ꝯ glo. qꝛ ista
prima so. vr̃ ꝯ casum. l. si mihi ꝛ tibi. §. fi. qs seruos. ĵ. de le. j. vbi
impossibilitas vr̃ adiecta in ꝑsona grauati ꝛ tñ vitiat ꝛ nõ vi-
tiat. Et hec fuit rõ. Bar. Sed certe vt dicit h̃ Bal. ille. §. nõ fa-
cit ad ꝑpositũ qꝛ ibi impossibilis fuit adiecta in dispositiõe cir-
ca quoddã accidẽs seu circa executionẽ quo casu vitiat ꝛ nõ vi
tiat. Hic aũt fuit adiecta impossibilitas in cõditione. Inter hec
vero est lõga dr̃ia. Nã ipossibilitas adiecta in cõditione in ꝯcti
bus etiã bone fidei vitiat ꝯctũ. l. nõ solũ. ĵ. de act. ꝛ ob. Et tñ im
possibilitas adiecta in dispositione in cõtractu bone fidei circa
quoddã accidens seu circa executionẽ vt sunt angustie tẽporis
non vitiat ꝯctũ vt. l. insulã. §. j. s̃. loca. ꝛ sic ptꝫ ꝙ interdũ magis
vitiat impossibilitas cõditionis quã impossibilitas dispõnis cir
ca accidẽs. ꝛ sic. d. rõ nõ est bona. Tertia ratio assignat ꝑ Bar.
cõtra gl. qꝛ cõditio adiecta in instõne intelligit repetita in lega
tis. l. si dies in fi. ĵ. qñ di. le. ce. Et sic si cõditio ipossibilis est adie
cta in institutis intelligeret repetita etiã in legato cẽsebit graua
tus esse heres dare legatũ sub impossibili cõditione ꝛ sic nullũ
legatũ deberevalere ꝙ nõ est dicẽdũ. Sed certe hec rõ est sophi
stica qꝛ verũ est ꝙ ꝯditio vtilis adiecta in instõne itelligit repe
tita in legato vt. d. l. si dies. sꝫ nõ ꝯditio inutilis cũ in dubio nõ
intelligat fieri repetitio de inutilibus vt legitur ꝛ no. in. l. talis
scriptura. ĵ. de leg. j. ꝛ sic hec rõ etiã nõ vr̃ bona. Et sic vr̃ ꝙ pos
sit defensari ista prima so. a rõnibus doc. Et ꝑ ista so. prima bñ
facit ꝙ h̃r in. d. §. fi. Pro cuius declaratione aduertẽdũ ꝙ olim
relictũ noĩe pene indistincte nõ valebat ꝙ forte ꝑcedebat ante
iura. ff. vel postea scđm aliquã mediã iuris prudẽtiã ꝑ ea q̃ ha-
bẽtur in. d. §. fi. Nã scđm iura. ff. videbat noĩe pene aliqs posse
2 relinq ꝑ ea q̃ habẽtur in. l. j. §. itẽ si ita. s̃. ad. l. fal. † Itẽ aduerte
qꝛ est dubiũ qñ dicat aliqd relinq noĩe pene. Tex. in. l. ij. ĵ. de his
q̃ pe. no. dicit ꝙ penã a ꝯditione separat testatoris volũtas ꝛ sic
vult ꝙ in h̃ attẽdatur volũtas testatoris an velit in penã relin
quere an sub cõditione simpl'r. Et h̃ clarũ si de illa constet. In
dubio aũt tex. ibi nõ clare decidit sꝫ gl. ibi dicit ꝙ in dubio itel-
ligẽt cõditio. Bal. ꝟo hic post vltramon. ꝛ Bar. dicit ꝙ si testa
tor incipit a p̃cepto ꝛ si nõ fuit illud relinqt aliqd: tũc dꝫ reling
noĩe pene. Si aũt nõ incipiat a p̃cepto sꝫ a cõditione tũc nõ dꝫ
reling noĩe pene. Et ꝑ hoc infert ꝙ si testator dixit si heres me⁹
digito celũ nõ tetigerit vel si hoiem nõ interfecerit det titio. x.
ꝙ valebit relictũ tanq̃ relictum sub conditione necessaria. Nã
cũ contraria cõditio affirmatiua sit impossibilis de natura vel
de iure relinquitur ꝙ cõtraria negatiua sit necessaria. Et sic va
lebit relictũ ac si pure relinqueret. facit. l. impossibilis. de verb.
obli. Secus si dixerit volo ꝙ heres meus tangat digito celum

vel interficiat hominẽ. Et si nõ fecerit det titio. x. Quia tunc vi
detur relinquere noĩe pene ꝛ in odiũ ꝛ penam heredis. Et ideo
cũ penã neqꝫ lodiũ mereat. qui nõ delinqt nec vult delinqre ad
p̃ceptũ testatoris. Facit. l. sancimus. C. de pe. ꝛ. l. in testõ. §. de cõ
di. ꝛ demon. Ideo tũc nõ tenet heres ad legatũ. ꝛ sic intelligit
secundã so. hic positã ꝛ. d. §. fi. insti. de leg. Sꝫ aduerte qꝛ istud
vr̃ ꝯ mentẽ tex. in. d. §. fi. q vr̃ velle qđ semꝑ dicatur in penã re-
linqui qñ apponit cõditio in ꝑsona grauati. Nã si apponit in
ꝑsona honorati nõ põt dici ꝑprie ꝙ relinquat in penã eo ꝙ ni
hil ab eo dꝫ auferri. Sed potius dꝫ inuitari sub spe lucri ad im
plemẽtũ cõdi. facit qđ h̃r in. l. titio. §. j. ꝛ. ij. de cõdi. ꝛ demon. Sꝫ
bene põt cadere dicta consideratio in herede. a quo põt auferri
de eo qđ iã est datũ. ꝛ ꝑ tanto tex. ille vr̃ velle ꝙ semꝑ in dubio
qñ apponitur cõditio in ꝑsona grauati videat noĩe pene relin-
qui. Nec in h̃ aliqd vr̃ ibi mutari: sꝫ solũ mutat qꝛ vbi olim in-
distincte relictũ noĩe pene nõ valebat. hodie regl'r vꝫ his exceptis
q̃ ipossibilia sunt aut turpia vt l'r ibi in fi. dicit. Que fuit valde
ꝑgnãs. Nã põt tripliciter intelligi primo qñ testator in penam
iubet aliqd ipossibile fieri puta si testator dicit si h̃rs me⁹ ascen
det capitoliũ volo qđ cũ morieꝛ ordinet ossa sua ꝓjci in mare.
Facit. l. pe. §. e. vel volo ꝙ det chimerã titio ꝙ est animal imagi
nabile scđm logicos. sꝫ nõ reperit in rerũ natura. Et iste intelle
ctus nõ h̃ꝫ dubiũ. ¶ Scđo mõ põt intelligi qñ testator incepit
a p̃cepto turpi. ꝛ postea aliqd liciti legat noĩe pene si id nõ fiat
vt. s̃. dixi post Bal. ꝛ tũc nõ valebit tale relictuꝫ noĩe pene. ꝛ ꝑ
isto intellectu facit tex. in. l. vnica. C. de his q̃ pe. no. Põt ꝛ ter-
tio itelligi gñal'r vt etiã si testor tacite aliqd ipossibile voluerit
fieri qđ tũc nõ valeat relictũ. Exẽplũ si dicit testator si h̃rs me⁹
redimerit patrẽ ab hostibus volo ꝙ det titio. x. Nã cũ in dubio
videat h̃ relictũ noĩe pene. vt. s̃. dixi. vr̃ tacitevelle ꝙ heres non
redimat patrẽ ab hostib⁹ ꝙ cẽset turpe ꝛ ꝯsequẽter a iure ipos-
sibile. Et ideo nõ valeat. Et eodẽ mõ vr̃ ꝙ nõ valent si dicat si
heres meus digito celũ non tetigerit. det titio. x. cũ videat velle
tacite ꝙ heres digito tangat ꝙ est impossibile de natura. Et sic
ex p̃dictis patet qđ qñ cõditio apponit in ꝑsona legatarij. nõ
vr̃ apponi noĩe pene. sed qñ apponit in ꝑsona grauati videa-
tur apposita noĩe pene ꝛ inter relicta noĩe pene ꝛ alia lõga erat
dr̃ia vt ptꝫ ex. d. §. fi. Que dr̃ia lꝫ hodie sit sublata tñ remanet i
casu. d. §. fi. in fi. Qui põt intelligi multipl'r vt dixi. Non miran-
dũ si tolerari põt distinctio an cõditio apponatur in ꝑsona one
rati an grauati. ꝑut dixit prima so. q̃ meo iudicio põt ꝓbabili-
ter defensari ꝑ ea q̃. s̃. dixi. Tñ qꝛ cõis opi. est cũ soluti. secunda
illa forte seruaret in practica. Et illa est benignior magisqꝫ fa-
uet vltime volũtati in qua plenior interpellatio ꝯsueuit assumi.
l. in testamẽtis. ĵ. de reg. iur. Facit. l. in ambigua ꝛ. l. benignior.
s̃. de legi. Et ex hoc sequitur ꝙ si testator dixit si heres me⁹ digi
to celũ nõ tetigerit det titio. x. ꝙ valebit tũc relictũ si teneamus
secũdã so. Licet nõ valeret si teneremus primã. Si ꝟo testator
dixisset si heres meus digito celũ tetigerit do titio. x. clarũ est ꝙ
vꝫ relictũ scđm scđam solutionẽ ex quo testator nõ incepit a p̃
cepto ipossibili. sed a cõditione. Sed scđm primã sol. põt esse du
biũ nã videretur etiã ꝙ valeat scđm illã ex quo testator nõ pre-
cepit expresse aliqd ipossibile cũ nõ icepit a p̃cepto sꝫ a cõditiõe
nec etiã tacite videat p̃cepisse impossibile. sꝫ potius necessarium
vcꝫ ꝙ digito celũ nõ tangat. qđ est ꝯriũ cõditioni apposite quã
in pena vr̃ apposuisse. vt. s̃. dixi. Et sic vr̃ quod relictũ de decẽ
valeat ex quo de se est possibile lꝫ factũ sub dicta ꝯditione ipos
sibili. ꝛ hoc forte casu posset saluari s̃nia doct. inquantũ dicunt
ꝙ nõ est dr̃ia an conditio impossibilis apponatur in ꝑsona ho
norati an grauati. Uel forte põt dici ꝙ etiã in hoc casu non va
leat relictũ ꝑpter gñalitatẽ ex quo cõditio ꝯtinet impossibile et
est apposita in ꝑsona grauati ꝛ sic in penã ꝑpter gñalitatẽ. d.
§. fi. i fi. iquãtũ absolute vr̃ velle ꝙ tale relictũ noĩe pene ꝯtinẽs
aliqd ipossibile nõ valeat ꝛ h̃ forte verius si tenemus primã so.
de qua. s̃. dixi. Et ex p̃dictis ẽt ptꝫ qñ dicat aliqd relictuꝫ noĩe
pene qꝛ aut cõstat de volũtate testãtis ꝛ illa dꝫ attẽdi. vt. l. ij. ĵ.
de his q̃ pene noĩe. Aut nõ cõstat ꝛ tũc aut cõditio apponit in
ꝑsona honorati ꝛ tũc nõ vr̃ reling noĩe pene cũ ꝑprie nõ possit
haberi cõsideratio pene. Sed potius inuitatio ad lucrũ. vt. s̃. di
xi. Aut apponitur in ꝑsona grauati. ꝛ tũc aũt incipit a p̃cepto.
Et clarũ est ꝙ vr̃ reling in penã scđm oẽs. Aut nõ incipit a pre
cepto. Et tunc scđm glo. in. d. l. ij. de his q̃ pene no. ꝛ in. d. §. fi. ꝛ
doc. cõiter maxime Bal. hic. nõ vr̃ relinqui noĩe pene: sed poti⁹
simpl'r sub condi. Sed forte contrariũ est verius de iure ꝑ dictũ
§. fi. insti. de legatis. Et per ea que superius dixi. ¶ In ea. glo.
ibi sed si expediunt ꝛc. hanc solu. multũ no. Bal. pro defensan-
da opin. que habet quod si filius in potestate sit institutus sub
conditione non potestatiua etiã hodie non reijciatur conditio.
sed dicat testamentum nullum. sicut ꝛ olim cum eius fauor sit
posse ab intestato succedere ꝛ sic nõ reijciatur ꝯditio ꝛ sic videt
ꝙ iura antiqua h̃ casu nõ corrigatur ꝑ. l. qm̃ in. prioribus. C. de
inoffi. te. de quo plene cõsueuit dici in. l. filius quoqꝫ. in pñ. s̃. ti.
ij. et in

ij.ꝛ in.l.si pater.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ dꝛ post glo.in.l.fi.ĩ.eo.Hec
tñ prima so.quantũ ad.l.filius.nõ videt̃ bona:qꝛ scðm illã seq̃
retur idẽ esse in quo lꝫ veniẽte ab intestato cũ eius fauoꝛ sit pos
se ab intestato succedere.vt sic legata nõ p̃stat.Qð tñ nõ videt̃
verũ.ꝛ in.d.l.filius.soluꝫ in filio in p̃tãte loquat̃.ideo veriꝛ est
solutio seq̃ns vꝫ ꝙ ibi sit spãle in filio in p̃tãte.Nã tũc dispo
sitio est nulla.Nõ ꝑpter impossibilitatẽ cõdi.sed ꝑpter defectũ
forme substãtialis testamẽti.vꝫ qꝛ filius fuit institutus sub cõ
ditione non p̃tãtiua quod fieri nõ dꝫ vt.d.l.suus.Et sic reddit̃
initiõ nulla ac si fuisset preteritus q̃ nõ cessat in alio veniẽte ab
intestato.Sed aduerte qꝛ huic opi.fortiter obstat̃ ſm Ang.qꝛ
si cõditio est impossibilis ꝛ reijcitur a iure ergo hr̃ ꝑ pure insti
tuto ꝛ sic nũquã inueniet se p̃teritũ.Sed potes rñdere scðm eũ
ꝙ ibi nõ reijciebat̃ conditio ipso iure ꝑ ius ciuile sed solũ reme
dio pretoris.Sed certe hec solutio est cõtra illũ tex.q aperte lo
quitur de cõdi.q̃ improbat̃ ꝑ senatuscõsultũ vel cõstitutiones
principũ.Et sic ꝑ ius ciuile vt.l.ius aũt ciuile.ff.de iusti.ꝛ iure.
Et facit qð no.ꝛ ꝙ hr̃ in tex.ĩ.e.l.in cõditiõe.la.ij.Jdõ potes di
cere melius ꝙ cõditio impossibilis reijcit̃ a iure qñ testamentuꝫ
non peccat in forma substantiali:sed vbi testamentũ peccat in
forma substantiali tunc ex quo testamentum per defectum for
me redditur nullũ nõ simpliciter conditionẽ.Jdeo tũc nõ reij
citur conditio sed remanet testm̃ nullum ex defectu forme.non
enim debet fieri reiectio cõdi.in testõ quod alias ex defectu for
me redditur nullũ ꝛ sic loquitur.d.l.filius.¶ Jn ea.gl.ibi ꝑpter
ꝑplexitatẽ.Et est rõ qꝛ ibi ĩpossibilitas causat̃ a culpa ꝛ facto te
stantis ꝑplexe loquẽtis.Jdeo sibi ĩputatur cur ꝯditionẽ ĩpossi
bilẽ fecit rõne ꝑplexitatis.Sed qñ cõdito absq̃ facto testantis
est impossibilis testatoꝛ nõ facit eã ĩpossibilẽ.ꝛ sic nõ est ita qd
imputetur testãti.ſm Ang.Et ð hac ĩpossibilitate rõe ꝑplexita
tis.ĩ.dicet̃.¶ Jn ea.gl.ibi ꝛ est ratio.hec rõ nõ videt̃ bona:qꝛ
tendit potius ad oppositũ:qꝛ illud qð formatur duplici cõsensu
vr̃ esse validius q̃ id qð vnico cõsensu firmat̃ ꝑpter duplex vin
culũ causatũ ab vno cõsensu iuxta id qð hr̃ i.l.i.C.de pac.ꝛ in
aut̃.itaq̃.C.cõia de succes.ꝛ in corpore vnde sumit̃.ꝛ hec ratio
reprobat̃ ꝑ Bal.ꝛ Ang.Et iõ dicũt qð ratio est fauoꝛ vltime
voluntatis ꝑpter quẽ est spãle ꝙ in ipsis cõditio ĩpossibilis reij
ciatur q̃bus magis fauet̃ q̃ ꝯtractibus vt.l.in testamẽtis.infra de
reg.iur.Et hec fuit rõ original ter gl.in.l.nõ solũ.C.de ac.ꝛ ob.
ꝛ in.§.impossibilis insti.de here.instit.ꝛ hˀ etiã seq̃tur hic Bar.
Vel ſm Ang.põt saluari ratio gl.hic posita ex eo qꝛ cũ in con
tractu requirat̃ cõsensus duoꝝ nõ est verisĩle ꝙ si vnus errat al
ter etiã erraret.vñ ꝑpter impossibilitatẽ cõditionis nunq̃ intel
ligit̃ inter eos esse ꝯsensus sed potius dissensus.saltẽ vnius ꝛ hˀ
voluit tex.scðm eũ in.d.l.nõ solũ.Sed certe hec ratio nõ videt̃
bona qꝛ si est cõditio impossibilis de natura ibi nullus cadit er
roꝛ.ꝛ ideo vr̃ ꝙ sicut in actu pendente a voluntate duoꝝ videt̃
esse eoꝝ volũtas ꝙ dispositio nõ sortiat̃ effectũ ꝑpter adiectio
nẽ impossibilis cõditionis vt.d.l.nõ solũ.ita ꝛ vr̃ in actu pẽdẽte
a volũtate vnius vt est vltima volũtas ꝙ deberet dici ꝙ ꝑpter
adiectionẽ cõditionis impossibilis nõ videatur voluisse disposi
tionẽ valere ar.eoꝝ que no.in similibˀ in.l.pacta nouissima.C.de
pac.Bal.vero hic dixit ꝙ in cõtractibus requirit̃ cã vt sequat̃
obligatio.l.cũ de indebito.§.fi.de ꝓba.sed cõditio impossibilis
nõ põt esse cã obligationis ex quo est impossibilis.Sed condi
5 tio possibilis sic.l.a titio.cũ ibi no.ĩ.de v.ob.† Jn vltimis autẽ
volũtatibus nõ requiritur cã.sed sufficit sola voluntas testãtis
ideo nõ curat̃ an cõditio sit possibilis vel impossibilis.Sed cer
te hec rõ nõ vr̃ bona qꝛ nõ ꝯcludit qñ cõtractus emptionis vel
alius silis cõtraheret̃ sub ꝯditione ĩpossibili.nã lꝫ reijciat̃ con
ditio.ꝛ remanet cã obligationis.ꝛ sic deberet valere quod tñ
est contra dictã.l.nõ solũ.q̃ nõ solũ hꝫ locũ in cõtractu stipula.
in quo ꝓcedit rõ Bal.Sed etiã in alio ꝯtractu vt ibi p̃ꝫ.Jtem
ratio gl.ꝛ superius dicta ꝙ sit fauoꝛ vltime volũtatis vr̃ bona.
per tex.in.d.l.nõ solũ:qꝛ iuriscõsultus in.d.l.non solũ.vr̃ facere
differentiã an actus pẽdeat a volũtate duoꝝ an vnius tm̃.Ra
tio iuriscõsulti in.d.l.nõ solũ.nõ vr̃ ꝑfecta qꝛ ſm illã sequeretur
quod in quocũq̃ actu in quo req̃retur volũtas duoꝝ.ꝙ tũc cõ
ditio impossibilis viciaret ꝙ nõ vr̃ verũ ꝑ tex.in.l.q̃ sub cõditio
ne.§.hoc edictũ v.ꝛ in mortis.ĩ.eo.vbi ꝯditio impossibilis non
vr̃ vitiare dona.cã mortis in qua tñ certũ qð ipsam ꝓprie ꝛ stri
cte sumendo necesse est interuenire vtriusq̃ partis consensum
cũ stricte sumpta requirat presentiã partis.l.inter moꝛ.ĩ.de do
na.cau.moꝛ.Jtẽ in ꝯtũ m̃rimonij req̃rit̃ vtriusq̃ ꝯsensus ꝛ tñ
conditio impossibilis non vitiat matrimonij cõtractũ nisi esset
contra substantiã matrimonij.vt in.c.i.ꝛ.c.fin.extra de condi.
ap.Et ideo dicta ratio non videtur perfecta.ꝑpter hoc dixerũt
aliqui ꝙ in contractibus ideo vitiat conditio impossibilis quia
est quid imputandũ illi cui debet queri obligatio.Quare con
sensit conditionẽ impossibilẽ apponi.ꝛ sic intelligunt tex.in.d.
l.non solũ.Sed in legatis nõ est quid imputetur legatario qui
4 nõ contenit.† Cũ vltima volũtas etiã inter absentes fiat.l.cum
pater.§.dona.ꝛ.§.surdo.ĩ.de le.ij.Vnde dicũt ꝙ odio testatoris
tunc non habet̃ ꝓ adiecta per.l.turpia.infra de leg.j.ꝛ sic secun
dum eos non est fauoꝛ vltime volũtatis:cũ testatoꝛ apponẽdo
conditionem impossibilem videat̃ voluisse legatuꝫ non deberi
ar.dicte.l.nõ solũ.sed certe hec ratio non videtur bona.Primo
qꝛ.d.l.turpia.non loquitur qñ cõditio impossibilis apponitur
sed qñ ipsum relictũ est turpe vt patet in tex.cum ibi no.in glo.
Hic aũt relictum de se non est turpe sed conditio turpis vel im
possibilis.Jtem sequeret̃ scðm predictã rõnẽ qð si legatũ fieret
presenti ꝛ acceptanti sub cõditione impossibili qð non valeret.
Cuius tñ contrarium vident̃ velle iura indistincte dicentia reli
ctum sub impossibili conditione valere reiecta conditione.Pre
terea hec ratio aperte cõfunditur per id qð dixi de dona.causa
mortis ꝛ de matrimonio in quibus patet qð versatur vtriusq̃
consensus.Et tñ actus non vitiatur.remanet ergo dubiũ quid
voluit dicere sceuola in.d.l.non solum.assignando rationẽ qua
re contractus sub impossibili conditione non vꝫ dũ dixit qð ra
tio est:qꝛ in his q̃ cõtrahũtur ex cõsensu duoꝝ requirit̃ vtriusq̃
volũtas.que videtur nõ esse in obligando ex quo apponũt con
ditionẽ ĩpossibilẽ.Posses dicere qð illa ratio fuit perfunctoria:
sed nõ omnino necessaria.vel si vis saluare eã intelligo qð vide
tur volũtas non esse i obligando ꝑpter adiectionẽ cõditionis
impossibilis ꝛ ideo non surgit obligatio aliqua nisi fauoꝛ aliq̃s
suadeat oppositum.Nã tunc bene poterit surgere obligatio re
iecta conditione impossibili:vt est videre in contractu matrimo
nij ipsius fauore vt est tex.expressius hãc rationẽ assignãs in.d.
c.fi.Et per hoc nimirũ si dicimus ꝙ in vltima voluntate surgit
obligatio ꝑpter fauorẽ vltime volũtatis.ꝛ silr̃ in dona.cã mor
tis que in hoc equiparatur vltime voluntati.l.que sub conditio
ne.§.hoc edictũ.ĩ.eo.Licet alias quo ad quid equipareretur ꝯtra
ctui.vt no.i.l.ij.in prin.ĩ.de dote prele.ꝛ tetigit in.l.j.ff.de testa
mẽtis.ꝛ sic patet ꝙ ratio assignata per gl.in.d.l.nõ solũ.ꝛ in.d.
§.impossibilis.fuit bona.ꝛ etiã ista assignata hic in glo.põt sal
uari itelligẽdo supplẽdo ꝛ declarãdo illã ꝓut.ff.declaraui ratio
nem iurisconsulti in.d.l.non solũ.ex qua lege gl.ista sumpsit ra
tionẽ.ꝛ aduerte qꝛ inquãtũ dixi.ff.qð est speciale fauore vltime
voluntatis qð reijciatur conditio turpis vel impossibilis intelli
ge fauore vltime volũtatis in generẽ sumpte q̃ multũ fauorizat̃
a iure.vt.l.in testamentis.infra de reg.iur.ꝛ in.l.si pars.ff.de in
iusto testõ.ꝛ in.c.vltimo extra de re iudi.cũ ibi no.Nõ aũt intel
ligas fauorem vltime volũtatis specifice ipsius testantis qui re
liquit sub conditione impossibili.Nã prima facie volũtas eius
videtur fuisse relictum non deberi si coditio non implet̃ licet sit
turpis vel impossibilis per id quod habetur in.l.reprehendẽda.
C.de insti.ꝛ substi.ꝛ in.l.nõ solũ.de ac.ꝛ ob.sic etiã patet in simi
li in contractu matrimonij qꝛ fauore ipsius cõtractus matrimo
nij reijcitur conditio impossibilis vel turpis dũmodo non sit cõ
tra substãtiã matrimonij vt in.c.fi.extra de cõdi.appo.lꝫ prima
facie contrahentes videãtur voluisse istum contractũ demũ ha
bere effectũ si coditio impleat̃ lꝫ sit turpis vel impossibilis ꝛ nõ
aliter vt patet in.d.l.non solũ.¶ Jn ea.gl.ibi sed in cõtrac.in
5 noĩatis secus.† Hec differẽtia nõ videt̃ bona qꝛ debiliores sunt
cõtractˀ innoĩati quo ad obligationẽ inducẽdã q̃ contractus
noĩati.per ea q̃ habetur in.l.si pecunia in principio cũ ibi no.ff.
de cõdi.ob cau.Et sic patet ꝙ si cõtractˀ nominati ꝑpter adie
ctionẽ conditionis impossibilis nõ inducũt obligationem mul
to minus debent illã inducere cõtractus innoĩati.Jdeo dic me
lius ꝙ ibi nõ agitur de obligatiõe q̃ oꝛiat̃ ex contractu ad ipm
implendũ.sed potius ad distractũ seu ipsum resoluendũ.Puta
de cõdi.ob cãm q̃ sepe oꝛitur extra id quod agit̃.facit.l.si is q.§.
si liberos.ff.comoda.ꝛ hoc voluit sentire hic glo.in v.nã cõdi
tio.ꝛ hãc so.sequit̃ hic Bar.Bal.ꝛ Ang.Subdit tñ hic Bal.
qð cõditio impossibilis nõ impedit trãslationẽ dñij.ꝛ ideo non
impedit conditionẽ ob causam que datur ad ipsum retrãsferen
dũ.Sed forte hoc dictũ posset ꝓcedere qñ conditio nõ est oĩo
impossibilis ꝓut est videre in casu.d.l.si militẽ.C.de ꝯdi.ob cau
sam.hic allegata in glo.ꝛ facit qð hic subdit glo.in ver.vel illa.
Sed vbi esset oĩo impossibilis tũc forte ipediret̃ trãslatio dñij
ex quo cõtractus esset oĩo nullus vere ꝛ etiã quo ad opi.iuxta
ea q̃ habetur i.l.nõ solũ.de ac.ꝛ ob.ꝛ sic nõ posset trãsferri dñiũ
qð non trãsfert̃ nisi ex cã vera vel putatiua.l.nunq̃ nuda.ĩ.de
acqui.re.do.ꝛ no.in.l.ꝛ elegãter.in prin.ff.de dolo.ꝛ facit quod
habetur in.l.j.ꝛ per totum.ff.de condi.indebi.posset tñ tũc agi
ad repetẽdã possessionẽ ar.l.inde.§.lꝫ si numi.ff.de cõdi.indebi.
¶ Jn ea.glo.ibi cum re cõtrahitur.hanc so.multum ponderat
hic Bal.dicens quod passus est pulcher an conditio impossibi
lis adiecta contractui qui re contrahitur vitiet illum.Nam vide
tur qð non per hanc so.ꝛ quia ipsa re impletur cõtractus videt̃
qð non debeat vitiari propter adiectionem conditionis impos
sibilis.ꝛ aliter non decidit.Sed contrarium tenet hic Angel.ꝛ
puto quod bene per.d.l.non solum.in ratione sui.ꝛ quia indi
stincte ꝛ gñaliter loquitur.ꝛ sic indistincte debet intelligi.Jteꝫ

quia dato quod aliq̄ ɔ̄ctus dicātur re contrahi. instit. quibus mo. re cōtrahi. ob. ꝑ totū. ꝛ insti. de obli. Tamē vr̄ in eis etiā req̄ri ɔ̄sensus ꝑ ea q̄ habent̄ i. l. j. ꝛ i. l. iure gētiū. §. q̄nimo. ſ. de pac. q̄ quidē cōsensus nō vr̄ adesse ꝑpter adiectionē ɔ̄ditionis impossibilis vt in. d. l. nō solū. ¶ In ea. gl. ibi vel illa nō est īpossi-
6 bilis. hec est in se ꝟa q꞉ nō est oīno īpossibilis cōditio ibi † cum miles possit esse ꝓcurator si nō opponat̄ a parte nec a iudice vt hr̄ in. l. filiusfa. §. veterani. cū ibi no. ſ. de ꝓcura. ꝛ ex hac gl. dicit Ang. posse sumi doctrinā ꝙ illa cōditio dr̄ impossibilis q̄ nullo modo pōt impleri etiā si īplemēto ɔ̄sentiat aduersari⁹. ſꝫ aduerte ꝙ lꝫ qd̄. ſ. dixi sit in se verū tñ vr̄ ꝙ talis ɔ̄ditio si miles sit ꝓcurator cēseat̄ a iure impossibilis ꝛ ꝓ ɔ̄fis adiecta in vltimis volūtatibus dꝫ reijci. tex. vr̄ esse cū gl. in vltima so. in. l. ab administratione. C. de le. Et sic vr̄ ꝙ hec so. quo ad materiā nostrā nō sit bona. lꝫ certo respectu possit saluari ꝑ ea q̄. ſ. dixi ꝛ maxime in p̄cedēti apostilla sup ꝟbo, Sed secus in ɔ̄ctibus. Et sic quo ad dictā. l. si militē. verior est sol. quā. ſ. dixi vcꝫ ꝙ ibi loquat̄ de ɔ̄di. ob cām. ꝛ sic ptꝫ ꝙ ɔ̄ditio q̄ cēset̄ a iure īpossibilis lꝫ nō oī respectu sit īpossibilis vt est videre in illa si miles erit ꝓcurator. Si adijciat̄ in vltīa volūtate reijcit̄ a iure ab ipso p̄ncipio ac si ɔ̄ditio ex toto esset īpossibilis vt est tex. cū glo. in. d. l. ab administratione. ꝛ sic ptꝫ qd̄ ista sol. in ver. vel illa nō fuit ex toto bona quo ad materiā nostre. l. nec dictū Ang. Et ex h̄ etiā ptꝫ qd̄ nō erit necesse qd̄ si militi aliq̄d relinquat̄ si erit ꝓcurator in tali cā qd̄ nō erit necesse ꝙ miles tētet offm̄ ꝓcuratoris exercere ꝛ expectare an repellat̄ vel nō imo ab ipso initio reijciat̄ dicta ɔ̄ditio. ¶ In ea. gl. ibi ꝑsona tertij. subaudit Ang. nō aūt grauari vel honorati de q̄bus. ſ. tetigit. ꝛ h̄ etiā sensit h̄ Bar. Sed certe si bñ ponderet̄. l. si mevia. hic allegata in glo. ibi apponit̄ cōditio in ꝑsona honorati q꞉ in ꝑsona heredis qui instituebat̄ hr̄s sub cōditione. lꝫ in ipso implemēto ɔ̄di. tractaret̄ de ꝑsona tertij. et h̄ respecu possit saluari gl. ꝛ dictū Ang. ꝛ aduerte q꞉ si bñ cōsiderabis semꝑ ɔ̄ditio reperiet̄ apposita vel in ꝑsona grauati, vl̄
7 in ꝑsona honorati in vltima volūtate. † lꝫ īplemētū cōditionis q̄n̄qꝫ pendeat a cōditione casuali. Q̄n̄qꝫ a ɔ̄ditione ꝑtātiua pēdēte ex facto ipsius honorati vel grauati. Q̄n̄qꝫ ex facto tertij ꝛ sic ptꝫ ꝙ Ang. nō ꝑfecte nec simpl'r bñ dixit. ¶ In ea. gl. ibi q̄dā dicūt valere scꝫ arg. hui⁹. l. vt sic dicamus qd̄ sicut reijcitur cōditio īpossibilis in vltima volūtate ipsi⁹ fauore sic etiā reijciatur in ɔ̄ctu matrimonij ipsi⁹ fauore. arg. ei⁹ ꝙ hr̄ in. l. si pars. ſ. de inoff. test. ꝛ in. c. vltimo. extra de re iudi. ꝛ h̄ hodie est exp̄ssuꝫ in. c. j. ꝛ in. c. fi. extra de condi. appo. vbi est decisum ꝙ conditio īpossibilis de iure vel de facto adiecta in ɔ̄ctu mr̄imonij reijcit̄ ipsius fauore. Qd̄ est intelligenduꝫ saluo nisi talis conditio sit cōtra substātiā matrimonij vt esset illa si contraheret̄ cū aliqua sub conditione si ipsa euitaret ꝓcreationē ꝓlis q꞉ tūc vitiat̄ matrimoniū vt ꝓbatur in. d. c. fi. ꝛ bñ facit qd̄ hr̄ in. l. cū p̄cario. ī. de p̄cario. vbi pactū appositū ɔ̄ substātiā ɔ̄ctus vitiat illū. Et ꝓ hoc dixit hic Bal. ꝙ si cōtrahat̄ matrimoniū cū aliqua sub cōditione si bona erit vel quādiu bona erit, ꝓut dicit fieri in quadā ꝓuincia nō tenebit matrimoniū cū mr̄imoniū debeat esse ꝑpetuū ꝛ nō tꝑale. l. j. ſ. de ritu nup. sicut etiā fili⁹ nō dꝫ adoptari ad tp̄s. l. si pr̄. ſ. de adop. Subdit tñ Bal. ꝙ lꝫ matrimoniuꝫ nō teneat꞉ tñ filij nati in figura talis matrimonij erūt legitimi ꝓpter errorē si matrimoniū in facie eccl'ie publice fuit contractū. Allegat qd̄ hr̄ in auf. incestus. C. de inces. nuptijs ꝛ in. l. qua in ꝓuincia. §. diuus. ſ. de ritu nup. ꝛ facit qd̄ hr̄ lꝫ ipse nō alleget i c. ex tenore. extra q̄ fil. sint legi. ꝛ in. c. fi. extra de clande. despon.
8 ¶ † In ea. gl. ibi. l. cū in scd̄o. hec. l. vr̄ aliqual'r facere ad oppositū q꞉ cōditio falsa de preterito vr̄ cēsenda impossibilis. ar. l. verū. ī. de re. iur. Et tñ ibi vitiat dispositionē. sed dic ꝙ ibi cōditio lꝫ nō esset ꝟa quo ad q̄d potuit esse vera. sec⁹ q̄n nō est vera nec potuit esse vera sine longo discursu vt est videre in casu. l. si mevia. ſ. ti. ij. q꞉ tūc ipsa cōditio reijcit̄. Nam in. d. l. non pōt dici ꝙ fuerit possibile ꝙ viuat q̄ nūq̄ fuit nat⁹. lꝫ possibile fuisset nasci ꝛ successiue si natus fuisset possibile fuisset viuere vñ dicta conditio nedū falsa ſꝫ ēt nugatoria appellat̄. vt ibi tangit̄. ꝛ etiam hic ꝑ Bar. Extra gl. est aduertēdum ꝙ quadruplex possit cōsiderari īpossibilitas ad declarationē materie. Prima est īpossibilitas nature. scd̄a est iuris. tertia est rōne ꝑplexitatis. q̄rta est facti q̄ potius difficultas appellat̄. ꝛ de his oīb⁹ tetigit gl. singularis melior de corꝑe iuris in. §. impossibilis. insti. de here. insti.
9 ¶ † Circa p̄mā cōclude ꝙ aut est īpossibilitas in dispōne. aut in conditione. si in dispositione. aut circa substātiā eius de quo q̄rit̄. ꝛ tūc vitiat siue sit vltima volūtas. l. si q̄s inq̄linos. §. fi. ꝛ. l. apud iul. §. fi. ī. de leg. j. ꝛ. l. q̄d est. ī. e. ꝛ intellige ꝙ vitiat ex toto si ex toto est īpossibilis. Sꝫ si ꝓ ꝑte solū ꝓ ꝑte vitiaret ꝑ id ꝙ hr̄ in. l. j. C. de secū. nup. ꝛ in. l. si seruus cōis. ſ. de do. inter vi. ꝛ vxo. siue sit ɔ̄ctus. l. iter stipulātē. §. sacrā. ꝛ. l. si stipuler. de ꝟ. ob. siue sit cōfessio. l. cōfessionib⁹. ſ. de interro. ac. l. inde neratius. §. fi. cū ibi no. ſ. ad. l. aq. Siue sit s̄nia iudicis. l. fi. ī. q̄ sen. sine ap. re. Siue sit lex. nā dispositio. l. debet esse possibilis ꝛ honesta. iiij. dist.

in. c. erit autē. Interdū ꝟo impossibilitas nō est circa substātiā dispositionis sed circa aliq̄d accidēs seu circa execu. vel exactionē. puta circa angustias tꝑis. ꝛ tūc aut talis īpossibilitas ꝟsat̄ in vltima voluntate. ꝛ vitiat̄ ꝛ nō vitiat. l. si mihi ꝛ tibi. §. si q̄s seruos. ī. de leg. j. aut versat̄ in cōtractu. ꝛ tūc si est cōtract⁹ bone fidei. dicas idē q꞉ vitiatur ꝛ nō vitiat. l. insulā. §. fi. ſ. loca. ꝛ facit ꝙ habet̄ i. l. in minorū. C. in q̄bus cau. in inte. resti. nō est ne. Si vero est stricti iuris tunc vitiat nisi cōtra īpossibilitatē ꝑ partes sit ꝓuisum vt in. §. loca. insti. de ver. ob. ꝛ. l. fi. §. fi. de ver. obli. Interdū versat̄ talis impossibilitas in iudicijs vel arbitrarijs. Et tūc si illa cōtingeret ex postfacto nō dubiū ꝙ nō vitiat ſꝫ excusat donec durat. l. ij. §. qd̄ aūt diximus. ꝛ quasi ꝑ totam. l. ſ. si quis cautio. Aut ab ipso principio inest ꝛ tūc s̄m Bal. ꝛ Ang. nō vitiat. quoniā cēsent̄ esse duo precepta ꝛ iudicij ꝛ arbitrij. l. celsus. ſ. de arbi. ꝛ in. c. cū dilecti. de dolo ꝛ cōtu. Et scd̄m hoc si iudex vel arbi. precipit aliq̄d fieri intra certā diē lꝫ īpossibile sit ītra diē fieri꞉ dūmō al's id de se sit possibile tenebit p̄ceptū quasi videat̄ p̄cepisse duo. s. aliq̄d fieri ꝛ ad diē. ꝛ sic videt̄ qd̄ si iussit seu fecit citari aliquē vt cōpareat intra certā diē qui est in tali loco ꝙ nō posset cōparere intra illā diē qd̄ citatio tenebit ꝛ tenebitur cōparere post talē diē ꝙ est valde notandum si est verū. sed forte de iure verior est opi. contraria ꝑ id quod hr̄ in. l. ij. ſ. si q̄s in ius vocatus non ierit. Et quod no. Inn. in. c. preterea. extra de dila. in q̄bus patet ꝙ si iudex facit citari aliquē ad diē feriatā cū de iure id fieri nō possit nō valet citatio ipso iure nec aliq̄ modo cōparere tenet̄ nisi inserta esset causa ꝓpter quā etiā die feriata teneretur cōparere. Nec ob. quod videātur duo p̄cepta꞉ q꞉ illud verū q̄n ab ipso principio preceptum cōtinebat possibile. vt est videre in casu dicte. l. celsus. ꝛ dicti. c. cum dilecti. ꝛ sic secus videtur q̄n ab ipso initio continet impossibile q꞉ tunc ex q̄ dispositio redditur ab ipso principio nulla non est tractādum an censeātur duo precepta. Facit qd̄ no. Cy. in. l. fi. C. de ferijs. Nec obstaret ei ꝙ dixi citationem nō posse fieri ad diē feriataꝫ qd̄ hr̄ in. d. c. cū dilecti. q꞉ ibi non fuit facta citatio ꝓ die feriata. Sed assignatus fuit terminus vt cōpareret vsqꝫ ad talē diem que dies erat feriata. ꝛ sic dictio vsqꝫ, ibi stabat exclusiue. Ne alias resultaret prauus intellectus arg. l. ij. C. de condi. insti. cū ibi no. per Cy. in. l. a caligato. C. de nup. ꝛ per glo. in. l. idem. ſ. de dolo. An aūt si q̄s citetur vt cōpareat intra octo dies vel vt cōpareat in octaua die. ꝛ cōtigat octauā diē feriatam esse an tenebitur tunc comparere ante diem octauā. Recurre ad no. per Bar. in. l. ij. C. de tempo. ap. ad materiā etiā facit qd̄ no. Jo. an. in. d. c. fi. extra de ferijs. ꝛ quod no. gl. xv. q. iiij. in summa. ꝛ. c. j. ꝛ ꝑ hoc ptꝫ ꝙ aliud est ex tenore citationis cōprehēdi expresse defectum. sicut q̄n quis citat̄ pro die feriata. Aliud q̄n nō deprehēditur defectus expresse ex tenore citationis vt q̄n citat̄ ꝓ die octaua q̄ tñ cadit in feriatā. Facit qd̄ hr̄ in. l. ij. C. q̄n ꝓuo. non est neces. Scd̄o casu q̄n apponit̄ īpossibilitas nature ꝑ modum cōditionis. Cōclude qd̄ aut apponit̄ in cōtractibus aut in vlti-
10 mis volūtatibus. Aut in iudicijs vel arbitrijs. † Si in cōtractibus cōditio impossibilis vitiat ɔ̄tractū adeo qd̄ nulla orit̄ obligatio ad ipsum perficiendū. Sed bene oritur q̄n̄qꝫ cōdictio ob cām ad resoluendū. vt patet in. d. l. nō solum. de acti. ꝛ obli. ꝛ. l. impossibilis. de ver. ob. ꝛ in. l. si militē. cū ibi not. C. de condi. ob cām. Fallit q̄n talis cōditio apponitur in ɔ̄ctu matrimonij q꞉ tunc reijcit̄ ipsius matrimonij fauore. vt. d. c. j. ꝛ. c. fi. de ɔ̄ditio. app. Fallit scd̄o q̄n apponitur in contractu donatio. cā mortis q꞉ illa sapit quātū ad h̄ naturā vltime volūtatis. l. q̄ sub conditione. §. hoc edictū. ī. eo. ꝛ hoc q̄n apponitur cōditio impossibilis. Si aūt esset necessaria puta si celū digito non tetigeris. tunc valet cōtractus ac si dispositio esset pura. l. impossibilis. de ver. ob. ꝛ facit. l. si pupillus. §. q̄ sub ɔ̄ditio. ī. de noua. ꝙ intellige q̄n cōtractus incipit a p̄cedenti cōditione. secus q̄n inciperet a precedenti dispositione impossibili q꞉ tūc nō valeret ꝓmissio facta sub tali conditione necessaria adiecta in pena p̄cepti impossibilis nō seruati. l. si homo mortuus. ī. de verb. ob. Si aūt adijciat̄ cōditio impossibilis a natura in vltimis volūtatibus. ɔ̄clude ꝙ illa reijcit̄ ꝛ nō vitiat dispositionē. vt h̄ est casus. Si aūt esset cōditio necessaria. clarū est ꝙ tunc etiā valet dispositio. Quod intellige verū q̄n incipet a precedēti ɔ̄ditione necessaria. Secus si a precedēti p̄cepto impossibili adiecta a cōditione necessaria in penā talis p̄cepti non seruati q꞉ tunc nō vꝫ talis dispositio꞉ cū penā nō mereat̄ q̄ nō deliquit. vt ꝓbat̄ in. l. j. ad finē. C. de his q̄ pe. no. Si ꝟo adijciat̄ in iudicijs vel arbitrijs cōditio impossibilis vr̄ quod vitietur sententia. cum regula sit quod s̄nia non dꝫ ferri sub conditione lꝫ dicat̄ ꝙ si sit lata sub conditione teneat q̄n cōditio est possibilis. l. j. §. biduum. ī. quando ap. sit. ꝛ sic ptꝫ qd̄ q̄n cōditio sit impossibilis remanemus sub regula ꝙ taliter fieri non debuit. ꝛ sic debet esse nulla. per. l. non dubium ꝙ legibus. ꝛ in. c. vides. x. distin. ꝛ hec sufficiāt de ista impossibilitate
11 nature. ¶ † Circa impossibilitatē iuris conclude ꝙ si impossibilitas versatur in dispositione vitiat illā꞉ siue sit contractus siue

vltima volūtas siue alia dispositio per ea que dixi in p̄cedenti mēbro.z bene facit.l.ve.§.e.z.l.gñaliter.z.l.si plagiū.de ver.obl. Si aūt versat̄ in conditione:tunc aut adijcit̄ in 9tctibus aut in vltimis volūtatibus aut in iudicijs vel arbitrijs.Si in contractibus vitiat̄ cōtract⁹ vt.d.l.nō solū.z.d.l.gñaliter.z.l.si plagiū. Fallit in cōtractu matrimonij ipsius fauore dūmodo nō sit cōtra substātiā matrimonij vt.d.c.j.z fi.de cōdi.appo. Fallit etiā in contractu dona.causa mortis.cū in hoc accedat vltime volūtati vt dixi.s.in simili in precedenti mēbro. Idem si sit cōditio necessaria ex eo q2 cōtraria conditio sit impossibilis de iure.Nā tūc etiā vitiatur cōtractus vt est casus in.l.iuris gentiū.§.si ob maleficiū.s.de pac.z no.Bar.in.d.l.nō solū.z ideo si promitto tibi decē si maleficiū nō feceris non vz promissio vt in.d.§.si ob maleficiū.z multofortius idē si contractus inciperet a p̄cedēti promissione turpi.ar.eorū q̄ superius dixi.Si autē adijciat̄ conditio impossibilis de iure in vltima volūtate cōclude q8 regulariter vitiat̄ z nō vitiat vt hic est casus scḋm vnū intellectū.Fallit primo qñ cōditio nō est ꝑprie impossibilis ex eo q2 lex ei resistat:sed potius ei nō assistit.vt est videre in cōditione reddente dispositionē captatoriā.nam tūc talis cōditio vitiat dispositionem ꝑpter defectū forme a iure tradite.l.illa institutio.z.l.si qs semproniū.s.ti.ij.Quod intellige nisi in relictis ad pias causas vt ibi no.z in.c.cū tibi.extra de testamētis.Fallit scḋo qñ ꝑpter adiectionē cōditionis impossibilis testamētū detegit̄ peccare i forma substātiali seu solēnitate vt est videre qñ fili⁹ in potestate instituit̄ sub cōdōne impossibili cum forma sit data a iure q8 nō possit institui nisi sub potestatiua.l.suus quoq3.s.tit.ij.z.l.filius.s.eo.vñ tūc hoc casu reddit̄ testm̄ nullum vt ibi pz. Fallit tertio qñ talis conditio pōt impleri de facto z in implemēto facti nō versat̄ turpitudo:q2 tūc non reijcit̄ talis conditio. Sz debet tunc de facto impleri.l.meui⁹.j̄.de 9di.z demō.z.l.q heredi.eo.tit.z.l.mulier.§.j.j̄.eo.secus si turpe esset ipsam impleri etiam de facto q2 tūc reijcerēt.quarto fallit qñ talis 9ditio respicit aliquē honestū finē:q2 tunc non simpliciter reijcitur sed dz implementū fieri in aliā causam similē honestā tū.l.legatū.de vsufru.le.z tetigi etiā su glo.ij.Fallit quinto qñ testator putauit cōdi.esse possibilē.nā tūc non valebit dispositio vt est casus singularis fm̄ Ang.in.l.seruo manumisso.s.de cōdi.inde.Q8 intellige verū nisi talis 9ditio respiciat aliquē finē.q dato q8 sit p̄ vnū modū impossibilis:tū per aliū modū equiualentē est possibilis.vt est casus in.l.ab oibus.§.j.z.l.hmōi.§.si ita.j̄.de le.j.z ibi pz exēplū vcz qñ testator reliquerit alicui.decē si tabulas chirographi reddiderit heredi suo.nā licet testator putauerit tabulas extare que tū re vera tunc nō extabant:q2 erāt forte cōbuste tū q2 illa cōditio respiciebat finē libertatis:illa conditio satis implet̄ si legatari⁹ liberet heredē a debito q8 9tinebat̄ i chirographo. Nec ob.huic so.si dicas eodē modo i.l.seruo manumisso.ꝙ testator volebat seruū esse liberū z sic debet sufficere qualitercūq3 liber sit fact⁹.Quia pōt rñderi q8 in.d.l.seruo manumisso.testator verisimiliter se restrinxit ad certū modū vcz si ex testamento suo erit liber.z sic in casu in quo esset suus libert⁹ quo casu verisimiliter magis afficit̄.Et sic verisimiliter testator voluit sufficere aliter cōditionē impleri.Si autē relinquat̄ sub cōditione necessaria eo q8 contraria sit turpis z 9ñr impossibilis de iure.distingue vt.s.an incipiat a cōditione z tūc valeat.z i hoc differt a cōtractu vt pz ex his que.s.dixi.An a p̄cepto turpi z tūc nō valeat:vt.d.l.j.C.de his q̄ pe.no.z.§.fi.insti.de lega.Si aūt adijciatur in iudicijs vel arbitrijs vl̄ q8 reddat sniam nullā per id q8 dixi.s.in precedēti mēbro qñ cōditio est impossibilis de na-

12 tura.z hec sufficiāt de impossibilitate iuris. ¶ †Circa impossibilitatē ratione ꝑplexitatis cōclude q8 aut talis perplexitas nō surgat ex verbis testātis immediate sed extrinsecus habita ratione ad aliud puta ad patrimoniū eius:z tūc nō vitiat.sed dissoluit̄ talis ꝑplexitas ꝑut melius fieri pōt iuxta volūtatē testātis.vt pz exēplū in.l.qui quadringēta.j̄.ad.l.fal.Aut cōtingit ex verbis testatoris:z tūc aut cadit iter res quaꝝ vna est digna maiori fauore ꝙ alia.Et tūc nō vitiat̄ dispositio totaliter.nā fauetur rei q̄ est digna maiori fauore z in illa vz dispositio.l.fi.§.j.s.t tu.j.Aut versat̄ inter res dignas pari fauore:z tūc aut talis ꝑplexitas pōt dissolui per implemētū facti tendētis ad cōmodū implētis:z tūc nō vitiat.sed poti⁹ per tale implemētū dissoluitur.l.si q ita.j̄.eo.z q8 no.p glo.in.l.si titius.in glo.ij.in ꝟ.itē an erit.cū ibi no.p Bar.Aut nō pōt dissolui per tale implemētū q2 dato q8 de facto implerer̄ cōditio nō tēderet implemētū ad cōmodū implētis s3 alteri⁹:z tūc vitiat̄ dispositio rōne talis ꝑplexitatis.l.si titi⁹.j̄.eo.l.z imputet sibi testator q8 taliter perplexe est loquut⁹.z hec sufficiāt de impossibilitate rōne perplexitatis.

13 ¶ †Circa quartā z vltimā vcz impossibilitatē facti que potius difficultas appellat̄ 9clude q8 qñq3 talis impossibilitas est solū respectu ꝑsone cui adijcit̄.z no simpliciter respectu alioꝝ.Et tūc talis impossibilitas seu potius difficultas vitiat dispositionē si nō implet̄.l.cū heres.§.j.j̄.de statu li.Secus si 9tingat ipsā im pleri auxilio forte amicorū vel alias quomodocūq3.l.arethusa.ad fi.s.de sta.ho.z.l.stichū titio.§.pe.j̄.de sta.libe.z ideo si testator reliquit libertatē seruo suo si dederit mille florenos heredi licet nō sit ipsi seruo possibile mille florenos dare nō reijcit̄ conditio velut impossibilis:q2 dare mille florenos alicui de se non est impossibile.ideo si nō dant̄ heredi nō habebit libertatē.Sec⁹ si dent̄ p amicos vel alios noīe serui.vt.d.l.arethusa.z.d.l.stichū.§.pe.z.d.l.cū heres.§.j.Interdū vero est impossibilitas seu difficultas nedū ꝑsone cui addit̄ ipsa 9ditio.s3 etiā cōiter respectu omniū.vt est illa si montē aureū dederit.nā dato q8 de facto p cōgregationē multarū pecuniarū aureorū posset aureus mons fieri coliquādo z reducēdo ad massam:tū istud de facto nō faciliter fieret nec esset possibile de facto alicui ꝑsone.tūc vr̄ idē dicē dū fm̄ glo.q8 ex quo talis cōditio nō implet̄ q8 vitiat̄ relictum.vt est gl.i.d.§.impossibilis.insti.de here.insti.Posset tū forte dici q8 si testator sensisset de monte aureo naturali.z nō artificiali:q2 ille nō reperit̄ in rerū natura.q8 forte talis conditio velut impossibilis de facto seu de natura reijceret̄.z sic dispositio nō vitiaret̄ arg.huius.l.z sic forte pōt limitari glo.in.d.§.impossi-

14 bilis.Et h̄ sufficiāt de ista impossibilitate facti. ¶ †Quid autē si fiat dispositio sub mō impossibili.Dic si est cōtractus recurrēdum esse ad tex.cū gl.z ad ibi no.p Cy.z Bar.in.l.cū dona.C.de trāsac.Si autē adijciat̄ in vltima volūtate tūc reijcit̄ ipe modus vt hic est casus scḋm intellectū Ang.Si tū talis modus respiceret aliquē honestū finē nō simpliciter z totaliter reijceret̄ p ea q̄.s.dixi.z q8 habet̄ in.l.legatū.de vsufr.leg.Quid si 9ditio sit pro parte possibilis z pro parte impossibilis.Dic q8 reijcitur quaten⁹ est impossibilis vt hic p Bart.z idē dicas si dispositio sit p parte possibilis z pro pte non:q2 vz quaten⁹ est possibilis fm̄ Bal.hic allegat.l.j.C.de secū.nup.z.l.si seru⁹ cōis.s.de dona.inter virū.Et adde inquātū tāgit hic Bar.an qñ 9ditio reijcitur a iure prorio possit tūc adiri hereditas de iure ciuili.Et tz q8 nō dicēs q8 solū poterit peti bon.pos.Nā allegat in contrarium z nō soluit.l.si libertus sub cōditione.j̄.de bo.libe.Sz solue q8 quatenus litera ibi dicit q8 verū est patronū heredē factū dz intelligi.i.scriptū ab ipso liberto vl̄ q8 heres est sc3 effectu p ut est qlibet bonoꝝ possessor.insti.de bo.pos.§.quos aūt.Non autē q8 sit heres de iure ciuili ex quo cōditio nō est impleta nec reijcitur a iure ciuili.facit q8 dictū fuit in.l.cū in scḋo.s.de iniu.testamē.z q8 habet̄ in.l.conditione.j̄.eo.z infra ad trebel.in.l.facta.§.sed si sub conditione.z.§.si in danda.Et hec sufficiant loco repetitionis huius legis.

Summarium.

1 ¶ Filius in potestate nō sub quacunq3 cōditione institui pōt.
2 Conditio potestatiua quotuplex sit.
3 Conditio potestatiua in faciendo per aliū impleri non potest.
4 Filius sub conditione potestatiua institutus quando patri sit heres legitimus.
5 Argumentum de legatario ad heredem suum est validum.
6 Nepotes vt sui dicantur que requirantur.
7 Filius exclusus per exheredationem non obstat ne poti.
8 Mortuus differt a moriente.
9 Conditio si decem dederit est potestatiua.
10 Filius an necessario exheredetur vt cōditio potestatiua dicat̄.
11 Hereditas an possit queri nepoti iussu patris non precedente.
12 Filius quo casu querelam z qñ intentare possit.
13 Constitutio interpretans scḋm interpretatam intelligi debet.
14 Suus contratabulare potest eo casu quo emancipatus.
15 Nepos in potestate an possit institui sub 9ditione potestatiua.

SI filius. Filio instituto sub conditiōe potestatiua que nō pōt impleri vltimo vite spiritu decedēte anteq̄ impleat̄ cōditio sit loc⁹ substituto z veniētibus abintestato ipso viuo.Sec⁹ si sub cōditione potestatiua que pōt impleri vltimo vite spiritu fuerit institutus:q2 tūc demū ipso mortuo sit loc⁹ substituto z veniētibus abintestato.h.d.Et primo ponit thema ex quo tacite resultat q8.Scḋo p̄mittit vno pro declaratione thematis z questionis soluēdo distinguit duo mēbra.Tertio prosequit̄ p̄mum mēbrū z ꝑbat per simile.Quarto ꝑsequit̄ scḋm.Quinto ponit vnū casum similē primo.scḋs vnū intellectū.Scḋa ibi tū nō sufficit.tertia ibi nā superior.quarta ibi altera.qnta ibi quēadmodū. ¶ In tex.ibi si filius.s.in potestate.ꝑpter id q8.j̄.dicitur.q8 nō pōt institui sub qualibet conditione.Cuius 9triū est in emācipato.l.ij.§.si sub ea.j̄.de cōtrata.z ꝑpterea que.j̄.dicit de legitimo herede.Nā scḋm ista tpa emācipatus abintestato nō poterat esse legitimus heres cū nō eēt cognitus de iure ciuili vt in.§.emancipati.insti.de here.q̄ abintesta. ¶ Ibi sub conditione non distinguit de qua conditione.z ꝑpter hoc.j̄.distinguitur. ¶ Ibi heres erit.subaudi institutus. ¶ Ibi substituatur sc3 vulgariter.z filius decedat anteq̄ pareat cōdōni.z qritur an nepotes admittant̄ viuo filio an eo mortuo z respōdet̄

vt colligit͂ ex sequētib⁹. ¶ Ibi quēadmodū, subaudi admittū tur nepotes viuo filio existēte in actu moriēdi in primo casu ita si exheredato eodē filio ⁊c. Et sic refert͂ ad primū casum et non ad primum scđm Dyn. ⁊ Barto. de quo dicet͂ an ꝓcedat. ī. cū gl. fi. 1 ¶ † No. qđ filius in ptāte nō pōt institui sub qualibet conditione. Sed demū si sit ptātiua nec reijcit͂ talis conditio, qđ est clarū scđm ista tpa. ¶ An aūt hodie reijciant͂ quo ad legitimā p. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. test. tangit͂ p gl. ⁊ doc. in. l. suus quoq₃. ff. de here. insti. ⁊ ibi etiā tāgit͂ de casuali. An hodie reijciant͂ i. l. si pr̄. C. de insti. ⁊ substi. de vtroq₃ dicet͂ post gl. ¶ Itē no. qđ licet quo ad substantiā seu essentiā vel valorē institutiōis nō sit differētia inter potestatiuā cōditionē que pōt impleri vltimo vite spiritu ⁊ illā que nō pōt impleri vltimo vite spiritu: tn̄ est differentia quo ad resolutionē institu. inter dictas cōditiones 2 ſm Bal. ¶ † Itē no. qđ cōditionū potestatiuarū quedā cōsistunt in faciēdo, ⁊ sic reqrūt tractū tēporis nec ꝯtīr possunt impleri momēto. Quedā vero cōsistūt in dādo ⁊ momēto possunt impleri. ¶ Itē no. qđ cōditio cōsistēs in dādo pōt per aliū impleri noīe ipsi⁹ implere debētis. qđ intelligit hic Ang. si impleatur p aliū habētē mādatū. alias requiret͂ ratihabitio scđm eū. allegat. l. arethusa. § fi. ff. de sta. ho. ⁊ l. sub cōditione. cōiuncta glo. ff. eo. Sȝ Bal. hic tenet ꝯtrariū dicēs qđ pōt impleri p aliū nomine implere debētis. etiā si talis implere debēs ignoret p istū tex. qđ dicit esse no. dignū. pro hoc etiā allegat q2 oblatio pt̄ fieri p aliū etiā ignorāte eo q debet offerre p no. in. l. qui decē. § j. ī. de sol. ⁊ in. l. obsignatiōe. C. de sol. Licet gl. ibi aliter dicat ⁊ nō bn̄ ſm doc. cōiter. ⁊ p hoc bn̄ facit tex. iste diligēter intuēdo in quātū vult qđ in extremo vite momēto possit impleri conditio. Nā certū est qđ tūc implēs non pōt habere ratū per id qđ not. glos. in. l. fi. ī. qn̄ di. leg. ce. vbi glo. notabiliter decidit qđ lȝ aditio hereditatis in solo aīo ꝯsistat declarata p verba vel signa. l. gerit. ī. de acq. here. cū ibi no. Tn̄ nō pōt fieri in vltimo vite momēto cū talis declaratio tūc fieri nō possit. Et tn̄ nō apparet hic qđ precesserit mādatū. ergo nō diuinādo hic est casus qđ pt̄ per aliū impleri lȝ nō p̄cedat mādatū nec sequat͂ ratihabitio. Facit qđ hr̄ in. l. soluēdo. ff. de neg. gest. Nec ob. d. l. arethusa. lȝ Bal. nō rn̄deat q2 nihil facit. imo poti⁹ facit pro ꝯtrariū simpliciter īnuat talē cōditionē p aliū impleri posse. ¶ Itē nō ob. d. l. sub conditione. q2 imo poti⁹ facit pro: attēta prima expositione gl. ibi posita que vr̄ vera p no. in. l. cōditionib⁹. i fi. ī. de cōdi. ⁊ demō. Et hec faciūt ad q̄stionē ſm Bal. qđ si aliqs est ꝯdēnat⁹ in ampu. capitis vel pedis si nō soluerit cētū qđ p aliū possint dicta centū offerri noīe eius ad finē euitandi dictā penā. Maxime si sit sibi cōiūctus p. l. j. ⁊ ij. ī. de lib. ca. ⁊ adde tūc qđ no. Bar. i. l. stich⁹ ī. de pecul. lega. 3 ¶ † Itē no. qđ ꝯditio ptātiua in faciēdo non pōt p aliū impleri. qđ intellige qn̄ ex facto nō hȝ resultare aliqđ opus. vt est videre in exēplo posito in lr̄a si alexādriā ierit. vel si liberalibus studijs se imbuerit. Si vero resultaret certū opus. puta si domū fabricauerit. Tunc videret͂ qđ posset p aliū impleri. vt no. glo. quā reputo sing. in. d. l. arethusa. ff. de sta. ho. q̄ forte dȝ limitari qn̄ implere debēs nō habebat peritiā faciēdi tale opus: q2 tūc videt͂ tacite sensum qđ per aliū possit impleri. p no. in. l. continuus. § si ab eo. ī. de verb. ob. Uel qn̄ cōfertur i tp̄s in quo id fieri nō possit per eū vt q2 quis promittit facere domum cū moriet͂ p no. in. l. fi. C. de ꝯtrahē. ⁊ cōmit. stip. Alias forte nō poterit fieri per aliū inuito eo cui fieri debet p ea que habent͂ in. l. nemo est q nesciat. ī. de noua. ⁊ in. l. inter artifices. ī. de so. Circa qđ tn̄ vide qđ dixi in. l. si sic. ī. de ver. ob. ¶ Itē no. qđ vbi exercetur actus noīe alterius intellige exercere ꝓcuratorio noīe si est ꝓcurator. alias gestorio noīe ſm Ang. de quo remittit ad not. p Bar. in. l. j. § nūciatio. ī. de ope. no. nū. Sȝ certe lȝ notabile sit verū in se nō bn̄ colligit͂ hic. 4 ¶ † Itē no. qđ vbi filius est institutus sub cōditione ptātiua que nō pōt impleri vltimo vite spiritu si nō hȝ substitutū est heres legitim⁹ pr̄i abintestato si decedat cōdōne nō impleta. Et intellige q nedū est legitim⁹ imo ēt ē su⁹ ex quo erat in ptāte ⁊ obtinēs pmū locū arg. no. insti. de here. quali. ⁊ dif. § sui. ⁊ hoc etiā sequit͂ hic Ang. allegat p hoc q2 nullus legitim⁹ est heres ipso iure nisi sit suus. ⁊ sic cū l̄tera velit qđ hic fili⁹ sibimet aperiat viā abintest. ⁊ trāsmittat hāc hr̄ditatē qđ nō posset facere ali⁹ legitim⁹ nō su⁹ si nō adiuisset. ergo merito nedū fuit legitim⁹ imo etiā suus. ⁊ hoc ēt sequit͂ ħ Bal. Ex quo etiā no. qđ momētanea existētia sui heredis operat͂ trāsmissionē hereditatis nō adite ad quoscunq₃. qđ est no. scđm eū. ¶ Itē no. qđ sicut legatari⁹ trāsmittit legatū nō agnitū dūmō cesserit dies legati: ita su⁹ trāsmittit hereditatē etiā nō agnitā dummodo delata sit hereditas suo. 5 ¶ † Et sic not. qđ bona est argumētatio de legatario ad suum heredē. ⁊ pro hoc facit; q2 sicut legatū querit͂ etiā ignorāti cū potestate eū repudiandi. l. cū pater. § fur. do. ī. de lega. ij. ⁊ l. si quis ita hereditatē. cū ibi no. ff. eo. sic etiam suo heredi etiā ignorāti acquirit͂ hereditas cū potestate repudiandi. Facit. l. qui in aliena. § interduȝ. ⁊ l. si qs filiū. § j. ⁊ l. necessarijs. ī. de acqui. he. ⁊ sic facit qđ sicut si fiat legatario substitutio vulgaris si voluerit legatum videatur impediri transmissio cum legatū videat͂ datū legatario sub cōtraria conditione si voluerit. l. aliquando. ī. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. si ita relictum. § illi si volet. ī. de lega. j. ita ⁊ si substitutio vulgaris sit facta filio suo si voluerit esse heres impediat͂ trāsmissio. de quo plene dixi in. l. si fili⁹ heres. ff. de lib. ⁊ posthu. ¶ Itē no. qđ si instituto sub cōditione si capitoliū ascēderit detur legatū si nō ascēderit cedit dies legati in vltimo vite spiritu ipsi⁹ instituti si ante non impleuit cōditionē. ⁊ ideo transmittit legatū. Qđ intelligit Ang. si pro parte fuit institut⁹. Nā si insolidum non deberetur legatū hereditate nō adita ex testamēto. l. si nemo. ff. de testa. tute. saluo nisi fuisset facta repetitio a venientibus abintestato. l. eā quā. C. de fideicō. Tu adde qđ tacite videtur tunc facta ex quo sol⁹ tūc erat institut⁹ ⁊ legatū sibi factū si non sit heres. vt est casus notabilis ⁊ forte singularis in. l. luci⁹. § filia. ī. de le. ij. ¶ An aūt tale legatū qn̄ haberet coheredeȝ trāsmittat͂ in totum. an vero pro parte coheredis q̄ pcipit͂ vt verū legatū dt hic Ang. fuisse opi. de qbus p gl. in. l. fili⁹ ab⁹. § fi. ī. de leg. j. ⁊ melius in. l. filio. eo. ti. p gl. ⁊ Dy. ⁊ Bar. in. l. miles. § p parte. ī. de leg. ij. Tu tene secure qđ in casu isto in totū trāsmittet. ex quo viuo eo certū est ipsum nō esse heredē ⁊ cessisse diē legati in toto ipso legato. Nec ob. d. § pro parte. Quia ibi pure fuerat institut⁹ dato sibi coherede ⁊ simpliciter factū prelegatū. Unde tūc parteȝ p̄legati habebat iure hereditario. ideo illā partē nō transmittit si nō adiuit hereditatē. Aliā partē habebat iure legati a coherede. ⁊ hāc bn̄ trāsmittit vt ibi ptȝ. Facit qđ no. i. l. fi. infra qn̄ dies leg. ced. ⁊ in. l. ab oib⁹. § cū qdā. ī. de leg. j. ¶ Itē no. qđ vbi fili⁹ in ptāte est institut⁹ sub cōditione ptātiua que pōt impleri vltimo vite spū. qđ si decedat ꝯditiōe nō impleta nepotes succedūt auo post mortē ipsius filij ex substitutiōe si sunt substituti. alias abintesta. Et intellige qđ isti nepotes erāt sui auo ſm Bar. de quo mirat͂ hic Ang. ex quo tpe mortis ipsius aui non tenebāt primū gradū. 6 † Et ad hoc vt nepotes dicant͂ sui necesse est qđ filius ⁊ sic pr̄ eorū exiuerit de ptāte testātis ante mortē ei⁹. allegat Ange. de her. quali. ⁊ dif. § sui. Et est magn⁹ effectus: q2 si opi. Bart. est vera qđ sint sui isti nepotes trāsmitterēt hr̄ditatē aui ad quoscūq₃ lȝ nō aditā. Sed si nō veniūt vt sui sed vt legitimi tūc nō trāsmitterēt nisi ad descēdētes eoꝝ ex bn̄ficio. l. vnice. C. de his q ante aper. tab. Sȝ aduerte q2 p Bar. vr̄ casus in. § cuȝ autē. insti. de hered. que abintest. ⁊ in. l. j. § sciendū. ī. de suis ⁊ legi. ⁊ l. si qs posthumos. § si quis filiū. ff. de liber. ⁊ posthu. Propter hoc ipse Ang. finaliter hic dixit qđ opi. Bart. est vera si filius nunq̄ impleuerit cōditionē tpe sue vite p ea q̄ habent͂ in. d. l. j. § sciēdum. Sed vbi fili⁹ impleuisset conditionē vt possit heredi. agnoscere: tūc incōtinēti fact⁹ est suus. l. cōditionib⁹ pupill⁹. de cōdi. ⁊ demō. Et ideo tunc nepos nō posset succedere auo vt suus ex quo fili⁹ semel tenuisset locū sui cū in suitate non habeat locū successiō, vt. d. § sciendū. ⁊ d. § sui. ⁊ sic limitat iura dicētia qđ tēpus destituti testamēti debet inspici. Nam dicit id veꝝ nisi ante filius inceperit tenere locū sui ne in suitate fiat successio. Itē no. qđ vbi succedit͂ abintestato ꝓpter testm̄ destitutū nō inspicimus quis sit proximior tpe mortis sed tpe destituti testamēti. Secus qn̄ nullū esset cōditū testamētū. de quo hic in gl. in verbo viuo. 7 ¶ † Itē no. qđ sicut filius exclusus ꝓpter defectū ꝯditionis potestatiue non habet obstare nepoti: ita etiā si sit exclusus p exheredationē. ad qđ bene facit. d. l. j. § sciendū. ī. de suis ⁊ legi. ¶ Itē no. scđm vnū intellectū qđ lȝ vbi fili⁹ reperiat se exheredatū post mortē suā nō teneat exheredatio: vt. l. si ita. § fin. de lib. ⁊ posth. ⁊ tāgit͂ hic p gl. fi. Tn̄ sec⁹ est cū reperit se exheredatum cū ipse moriet͂: q2 tūc reperit se exheredatū in vita cū viuens dicat͂ mori. l. qui duos. § j. ī. de manu. test. Mortuo auteȝ 8 ampli⁹ mors nō dn̄abit͂: vt not. gl. in. l. iiij. ī. qn̄ di. le. ce. ¶ † Et ex hoc no. qđ aliud est dicere quē mortuū aliud moriētē: q2 istđ vltimū exponit͂ in actu moriēdi. vt probat͂ in hac. l. ⁊ sic facit ſȝ Ang. qđ si duo testes deponūt qđ viderunt titiū moriētē nō ꝓbāt mortē lȝ ꝓbēt qđ fuit in articulo mortis cōstitutus. Jđ debent adijcere in eodē testimonio qđ viderunt eum esse mortuū. ⁊ de ꝓbatione mortis vide qđ no. Bar. i. l. ij. § si dubitet͂. ī. quēadmo. testa. aper. An autē ꝓcedat qđ dixi vȝ qđ teneat exheredatio si filius reperiat se exheredatū cum moriet͂. tangit͂ cū gl. fi. 9 ¶ † Itē no. qđ hec conditio si decē dederit dicit͂ esse ptātiua. qđ intellige vt dt hic gl. qn̄ hoc faciliter pōt facere filius. alias secus. Et p hoc dixit Ang. qđ hec cōditio si dederit centū. nō est potestatiua: si filius sit pauper. Sed certe nō mirandū: q2 ⁊ ħ si decem dederit. pōt esse interdum nō potestatiua vt sensit glo. si forte testōr sensit de decē aureis. vel decē libris ⁊ fili⁹ sit paup. Si aūt sensisset de deceȝ denarijs verisimiliter hec est facilis cuilibet. ¶ Itē no. qđ hec conditio si alexādriā ierit dicit͂ potestatiua. qđ intellige qn̄ per modicuȝ spaciū distabat ab alexādria. forte p miliare scđm An. alias nō esset potestatiua scđm eū q2 posset esse subiecta itineratio multis periculis maritimis ⁊ terrestribus. l. suus. § puto. ff. ti. ij. Tu de hoc recurre ad ibi no. vbi

plene

plene declarat que dicatur cōditio potestatiua. ⁊ in effectu con
cluditur qđ illa dicit̄ potestatiua cuius implemētū faciliter fie-
ri potest. ⁊ an faciliter fieri posset recurrit̄ ad cōmunē accidētia⁊
⁊ frequentiā facti. Et sic patet qđ vbi implementū conditionis
esset difficile non diceret̄ potestatiua. ⁊ per hoc dicit hic Dy. q̄
hec conditio si monasteriū intrauerit nō dicit̄ potestatiua cum
implementū non sit facile. ex eo q⁊ vt dicit tex. difficilis est vite
mutatio. vt in auť. de mon. §. j. colla. j. Et idē sequeret̄ hic Bar.
⁊ Ang. Idē dixit hic Ang. de hac cōditione si vxorē duxerit:
q⁊ ductio fit cū difficultate scđm eū. Tu adde qđ dici possit qđ
licet hec cōditio si vxorem duxerit sit difficilis: q⁊ nō fit sine dif
ficultate ⁊ expēsa. Tamē hec cōditio si vxorē acceperit vr̄ esse fa
cilis: q⁊ aut volet accipere ⁊ mulier cōsentiet. ⁊ hoc faciliter fieri
pōt. aut volet ⁊ mulier nolet: ⁊ tūc habebit̄ pro impleta. l. j. C. đ
insti. ⁊ substi. ⁊ hoc ibi tenet Gul. de cu. Sed forte hec differētia
nō est bona: q⁊ si cōtrahit matrimoniū tenet̄ successiue illud pfi
cere ⁊ mulierē ducere ꝯ̄iter. Facit qđ hr̄ in. c. nō ex vobis ⁊ c.
cōmissum. extra de spōsa. Et sic videt̄ qđ illa si acceperit ꝓpter
necessariā ꝯ̄tiā ductionis nō debet cēseri facilis. Pro hoc etiā
qđ habet̄. xvj. q. ij. notificasti. vbi lr̄a dicit de eo q duxit vxorē
nauigasti. vxorē duxisti. quasi velit qđ sicut multis laborib⁹ ex
ponit̄ nauigās: ita vxorē ducēs seu accipiēns. ⁊ sic nō vr̄ facilis.

10 ¶ † An aūt qñ cōditio est potestatiua sit necesse qđ filius exhe
redet̄ in cōtrarie cōditionis euentū: saltē si est talis que non pōt
impleri vltimo vite spiritu: cū in illo actu moriēdi tūc reperiat
se preteritū: ⁊ sic in vita. Tene qđ nō licet: quidā cōtra ⁊ nō bn̄.
vt est casus no. ⁊ sing. melior de corpore iuris in. l. si libert⁹ sub
cōditione. §. si libert⁹ ver. existimo. ff. de bo. lib. de quo aliqd hic
p Bar. ⁊ per Cy. in. l. si pater. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ imputet sibi
filius qui nō impleuit cōditionē ex quo erat potestatiua. Facit
l. suus quoq⁊. §. puto. s. tit. ij. ¶ In glo. j. ibi nō habet locu⁊ ab
intestato. hāc primā regulā limita p ea que habent̄ in. l. si quis
ita heres instituat̄ si legitimi mei voluerint. s. ti. ij. Sequētē au-
te⁊ regulā limita p singularē. l. si libert⁹ patrono. ff. de bo. lib. ⁊
dictū fuit etiā in materia vulgaris. ¶ In ea. gl. in fi. no. s⁊ bal.
qđ qs pōt esse heres in articulo mortis. Sed tu adde hoc veru⁊
qñ quis esset su⁹ heres. quo casu p. l. efficit̄ su⁹ heres absq⁊ facto
suo. ⁊ p ꝯn̄s trāsmittit hereditatē cū ptāte repudiādi. l. si qs fili⁹
§. j. de acq. here. secus in eo qui nō esset su⁹ q⁊ tūc requiret factū
eius in hereditate acquirenda qđ nō videt̄ tūc fieri posse in arti-
culo mortis. vt est tex. cū glo. in. l. vltima. ff. qñ di. le. ce. Et sic dū
glo. dixit cū ipe sit legitim⁹ supple ⁊ suus vt ēt tetigit in litera.
¶ In glos. nepotes. ibi ea deficiēte admittit̄ substitut⁹. not. ex
hac glo. qđ cōditio adiecta in institutione nō intelligit̄ repetita
in substitiōe fm Bal. Sed certe de hoc est casus in. l. sub condi
tione. s. ti. ij. vnde nō est valde notādū. ¶ In ea. glo. in fi. ⁊ pro
hoc vltimo etiā bn̄ facit. l. qui in aliena. §. interdū. ff. de acqr he-
re. Sed pcedētem opi. tenuerūt Ja. de ra. ⁊ Pe. dicētes q̄. l. pl⁊
debet intelligi vbi acqsitio nō esset momētanea, put eet in casu
isto p. l. fi. in fi. alleg. in glo. Sed Bar. hic tenet vltimā q⁊ l⁊ mo
mento penes patrē nepotū duraret acqsitio: tñ illa est valde vti
lis: q⁊ p eā efficit̄ pr̄is hereditas locupletior. ⁊ sic nō ob. l. fin. in
fi. C. de bo. que libe. q⁊ loquit̄ scđm iura hodierna scđm q̄ patri
nō qritur nisi vsusfructus qui esset inutilis si sola in pūcto mor-
tis acquireret̄. l. titio cū moriet̄. s. de vsufr. Ang. hic post Bal.
cōcor. opi. dicens qđ si nepotes viuo patre immiscuerunt se he
reditati aui. ⁊ sic acqsiuerūt eam pfecte vera sit opi. Bart. Sed
si nō immiscuerūt se viuo sed mortuo. tūc tpe immixtionis sunt
sui iuris. ideo nō querunt patri defuncto. Et si dicas saltē fue-
runt sui auo in vita patris. ⁊ sic debet esse hereditas quesita pa-
tri eorū. vt. l. pl⁊. de acq. here. rn̄det qđ illa loquit̄ in acquisitione
perfectissima seu efficaci. non in ea que fit tñ ex bn̄ficio suitatis
cū illa sit variabilis ex abstinētia. Nec ob. etiā. d. l. qui in aliena.
§. interdū. q⁊ illa loquit̄ scđm eū nulla immixtione sequuta pr̄e
mortuo. s⁊ potius eo viuo. sec⁹ vbi patre mortuo se immiscet. S⁊
aduerte q⁊ hec opin. nō videt̄ bona eo q⁊ si nepos est suus cum
nō possit acqrere sibi scđm hec iura acquirebat necessario patri
suo cū ptāte repudiādi vt. d. §. interdū. ⁊ facit. l. si quis fili⁹. §. j. e.
tit. ⁊ sic videtur qđ pater trāsmittat illā ad ipsius heredū cū po-
testate repudiādi. per. d. l. si quis filium. §. j. Nā etiā momēto nō
potuit residere penes ipsu⁊ nepotē vt. d. l. placet. Et p hac par
te bene facit. l. j. §. si emancipato cū ibi no. ff. de col. bo. ⁊. l. iij. i fi.

11 cū se. ff. qñ di. leg. ce. † Et si dcas quomodo potuit queri heredi-
tas nepoti nō pcedēte iussu pr̄is, cōtra. l. si qs mihi bona. §. ius-
sum. ff. de acq. here. Rn̄de qđ non requirit̄ iussus hoc casu: cū lex
ipso iure faciat suū heredē. l. necessarius. ff. de acq. hered. ⁊ sic. d. §.
iussum. loquit̄ in hereditate delata extraneo ⁊ non suo. Uel fm
Ang. poterat fili⁹ anteq̄ esset in puncto mortis iussisse. sed hoc
est diuinare. Preterea forte nō potuisset iubere ante ex quo an-
te nō fuisset delata hereditas. Facit. l. is pōt. ff. de acq. here. Ite⁊
qđ dictū fuit de immixtione forte nō posset nepos illā facere si-
ne iussu patris ar. l. nā nec emācipatus. ff. de lega. j. iuncta. l. cum
bonis. ⁊. d. §. iussum. ff. de acqui. here. ¶ In glos. viuo. ibi nullo
cōdito testamēto. supple ⁊ delata hereditate. alias inspiceret̄ tē-
pus delate hereditatis. l. intestato. §. pe. ⁊. l. itē. §. j. ff. de su. ⁊ le. de
quo hic per Bar. ¶ In glo. existeret. in fi. No. ex hac gl. cū tex.
fm Ang. qđ vbi fili⁹ in ptāte est institut⁹ sub cōditione potesta
tiua talis cōditio nedū facit cessare necessitatē imo etiā ex toto
bn̄ficio suitatis cōditione nō impleta. ⁊ sic non impedit suitatē
nepotū. Itē operat̄ qđ talis fili⁹ nō trāsmittet hereditatē si nō
implet cōditionē etiā ad posteros ex bn̄ficio. l. vnice. C. de his q
ante ap. tabu. Et sic. l. illa debet intelligi qñ institutio fuit vel cō
ditio purificata. Facit qđ ibi no. in gl. ⁊. ff. ad treb. l. heredes mei
§. dū ita. ¶ In gl. fi. ibi sed superioris sic. Uel dic sequēdo hunc
intellectum qđ hic in ver. quēadmodū fiat similitudo p contra
rium. q⁊. s. filius nō obstabat nepotibus. hic sic. Facit qđ no. in
simili in. l. iij. §. si duobus. ff. de adi. leg. alle. de ali. le. ⁊ scđm hoc
dū litera dicit quemadmodum debet suppleri videt̄ filius obsti
tisse si exheredato eodē filio ⁊c. ¶ In ea. gl. vl' hic habuit cohe
redē hec vera s⁊ Dy. tñ an pcedat patebit ex sequētib⁹. ¶ In
ea. gl. ibi ne admodū nō possit rūpi. Et scđm hoc expone desti-
tuitur. i. irreuocabiliter priuat̄. sed certe hec expositio videt̄ mul
tum literā violare cōtra significatū verbi. Ideo sequendo hunc
intellectū gl. ff. in fi. in ver. vel dic destituet̄. dicit qđ destituet̄ te
stamētu⁊. s. rupto testamēto p querelā in vita filij qñ coheredez
habebat nepotē ⁊ aliū pure institutū. S⁊ certe scđm hoc nō eēt
bona similitudo: q⁊ filius obstaret nepotibus in ver. quēadmo
dum. qđ non est in ver. pcedēti. Et sic hec expositio etiā nō vr̄ bo
na nisi dicas substituēdo qđ fiat similitudo p ꝯ̄riū vt. s. in simi
li dixi. Quis tñ intelligere hic qđ habuerit coheredē videt̄ diui
nare. Ideo glos. in ver. vel dic qđ fuit. posuit tertiū intellectū et
ex illo no. limitatio. ad. l. iij. §. pure. s. de li. ⁊ posth. ⁊ ex illo no. ca
su⁊ singularē i q̄ fili⁹ exheredat⁹ pōt venire ad hr̄ditatē nō pla
ta q̄rela puta qñ est exheredat⁹ sub cōditiōe ptātiua si nō dede
rit decē. Et in illo casu alius institutus. nā si tūc dat decē veniet
ad hereditatē abintestato. ar. eorū q habent̄ in. l. si qs ita. ad fi.
ti. s. de here. insti. Ang. autē hic reprobat istā tertiā lec. ex eo q⁊
scđm eū inepta est exheredatio in defectū ꝯditionis potestatiue
per ea que habent̄ in. l. suus. §. puto. s. de here. inst. Dicit tñ no
tandā hāc glo. que videt̄ velle qđ illud qđ dicit̄ exheredatio fa
cta de filio post mortē non tenet est verū ibi est exheredat⁹ solū.
nō vbi est institut⁹ sub conditione potestatiua ⁊ in defectū ei⁹
exheredat⁹. ⁊ sic intelligit Ang. hūc intellectū qñ fili⁹ fuit insti
tutus sub cōditione potestatiua ⁊ in defectū exheredat⁹. Sl. tñ
si bene pōderet̄ nil dicit de institutione. Quart⁹ dat̄ intellect⁹
extra gl. per doc. qđ hic nepos fuit institut⁹ cū fili⁹ moreret̄ nō
post mortē filij. Et sic filius exheredat⁹ reperit se exheredatū in
vita nō post mortē. ⁊ ideo tenet exheredatio. Et scđm hoc vt di
xi in lr̄a fiet similitudo ad primū casum non ad proximu⁊. Sed
huic intellectui ob. q⁊ ex quo null⁹ ali⁹ est institut⁹ nisi nepos
sub dicta cōditione cū fili⁹ moriet̄ non vr̄ qđ possit exheredatio
habere effectū cū illa sumat vires ab adita hereditate. l. filiū. §. s⁊
cū exheredatio. ff. de cōtratab. ad hoc dixit Bal. qđ existētia sui
heredis ipsoꝝ nepotū pōt dici ꝯfirmare exheredationē. s⁊ certe
istud nō videt̄ bene dictū: q⁊ nō est conueniēs qđ sola existētia
cōfirmet exheredationē ad odiū exheredati. facit qđ dixi in. l. si

12 filius qui patri. s. ti. j. ¶ † Itē q⁊ filius vr̄ nō posse intentare q̄-
relā in casu isto. ⁊ sic esset exclusus ab hereditate patris omnino
⁊ idebite si nō meruit exheredari. qđ est absurdū. nā aut dicem⁹
qđ intētet querelā in vita ante vltimū vite spiritū ⁊ nō pōt cum
ante non possit adiri hereditas ⁊ querela nō nascat̄ nisi ab adi
ta hereditate. l. si quis filiū. C. de inoffi. testa. Aut dicem⁹ qđ in-
tentet in vltimo vite spiritu ⁊ hoc etiā dici non pōt: q⁊ tunc nō
posset etiā adire nec aliqd simile facere. vt. l. fi. cū ibi not. ff. qñ di.
leg. ced. ⁊ ideo ista lec. non videt̄ tuta. Et ideo tutius est tenere.
vel qđ hic fiat similitudo p ꝯ̄rium vt. s. tetigi circa primū intel-
lectū. vel qđ hic habuit coheredē aliū. ⁊ fiat similitudo ad pri-
ma directo hoc modo. Q⁊ sicut in precedēti ver. filius exclusus
p defectū cōditionis nō obstabit nepoti quominus possit veni
re ex substitutione si est substitutus. ita ⁊ in hoc ver. quēadmo-
dū nō obstabit nepoti ipse fili⁹ ex quo est exclusus filius p exhe
redatione⁊ quomin⁹ ipsi nepotes vocent̄ ex institutione facta
de eis. Et si etiā destitueret̄ testm̄ vt q⁊ coheres repudiaret. ⁊ ēt
nepotes ex institutione facta de eis. Nō obstaret quomin⁹ pos-
sent venire abintestato. Tāgit hic Bart. nunqd in suo herede
inter mortē testatoris ⁊ existētiā sui heredis sit dare mediū. Si-
ue succedat̄ ex testamēto siue abitestato. de quo dic vt hic p eū
qui melius loquit̄ q̄ in aliqua parte iuris. ¶ Extra gl. inducit̄
iste tex. p aliquos qđ datio substituti vulgaris non tollat existē
tiā sui heredis ita dicūt pbari hic in ver. altera iūcto eo qđ not.
gl. in fi. ff. qñ di. leg. ced. vbi gl. dicit qđ in vltimo vite spū nō pt
agnosci hereditas. ⁊ iūcta gl. l. pap. §. quarta. de inoff. test. que
dicit qđ datio substituti vulgaris tollit necessitatē ⁊ facit eū vo
luntariū. Nā scđm hoc ex quo filius nō pōt agnoscere hr̄ditatē

in vltimo vite spiritu z videat quodamodo institut⁹ sub dupli ci coditione.s.si dece dederit z si voluerit esse heres lz certu non sit prima deficere nisi post morte ex quo rn certu est scdaz defice re in pucto mortis.p no.in.d.l.si.deberet substitut⁹ venire in vi ta filij.ar.l.si heredi plures.§.eo. Cuius cotrariu hic dr in ver.al tera. Sed certe iste tex.no facit si bene cosideret: qz filius in effe ctu videt institutus sub coditione si dece dederit z substitutus vocatus si dece no det. Vel si det z nolit esse heres. Et sic alter natiue vr substitut⁹ vocatus z ex ordine. Nec est tractandu de secuda conditione.s.si nolit esse heres nisi in casu in quo eximat prima ar.l.is pot.ff.de acq. here. naz ante no pot tractari an ha beat voluntate ipse filius q impleta sit coditio de dado cu etia ante si vellet agnoscere non posset. Et ideo nimiru si in casu isto demu post morte admittit substitut⁹. Ex quo demu post mor te prima coditio deficit. Cu de secuda no fuerit tractandus nisi post existetia prime.vt patet ex supradictis, z hec videt veritas. z de materia dicvt dictu fuit in.l.si fili⁹ heres. ¶ Ite adverte qz pot opponi qd fili⁹ no possit institui sub coditione vel salte si in stituat qd no sit necesse illa ipleri cu coditio videat reijci debere p.l.qm in priorib⁹.C.de inoffi.testa. Glo. tetigit istud cotrariu in.l.suus quoqz.in prin.in verbo costat.§.tit.ij.z videt fateri in hoc hodie hac.l.z similes esse correctas. Unde vr glo.ibi dicere qd coditio ptatiua hodie reijcit de institutioe filij vsqz ad legiti ma. De casuali aut vel mixta vr ibi gl.trasire qd no reijciat sed reddat testametu nullu si fili⁹ no est in eius defectu exheredat⁹. z sic intelligit illa glo.ibi Cy.Bal.z Ange. Sed gl.in.l.si pater C.de insti.z substi.vr dicere relata ad text.qd hodie etia reijciat coditio casualis vel mixta de ipsa institutioe filij vsqz ad legiti mam. Sed prefati doc.intelligut gl.no debere referri ad text.lz solu debere intelligi in coditione ptatiua. Sz adverte qz vterqz passus vr dubi⁹.na primo videt circa potestatiua qd illa hodie etia no reijciat p tex.istu cu iuriu correctio sit euitada.vt.l.preci pimus.cu si.C.de ap. Nec ob.d.l.qm in priorib⁹.qz illa nihil vi detur facere ,pter duo.pmo atteta roe ipsi⁹.l.na illa.l.vr fuis se facta ne testameta subuertant vt lra ibi dicit. Sz in casu isto qn filius erat institut⁹ sub coditione ptatiua testm non poterat subuerti per filiu: qz no poterat ipsum impugnare.vt hic in.d.l. suus.§.puto.ergo non vr habere locu in hoc casu cu cessante ra tione.l.debeat cessare z lex.l.adigere.§.quauis.cu si.ff.de iur.pa tro. ¶ Ite scdo qz illa.l.videt pvidere i casu i quo poterat agi querela inoffi.testa.vt ibi pz du dicit ad memorata actione zc. iucto prin.legis. Sed in casu isto non poterat agi qrela ergo zc. Licet doc.hoc no examinat.sed trasent coiter cu gl. Tn adverte qz Barto.in.d.l.suus.dixit coditione potestatiua reijci de le gitima si nimis grauat. Et videt innuere qd secus qn grauat lz no nimis. Jac.vero.de bu.in.d.l.si pater.dixit primo qd si codi tio potestatiua grauat reijcit. Postea simpliciter distinguendo dicit coditione ptatiua reijci. Si vis sustinere glo.z coem opin. potes rndere ad.d.l.qm.qd ibi statutu est generalius roe. Qz dicit simpliciter omne grauame reijci. Et ideo indistincte intel ligat.arg.l.de pcio.de publ.cu si. Nec ob.qd ro restringit dictu. Quia veru est qn alias nisi fiat restrictio qs indebite danu pate retur, vel indebite admitteret ad lucru.z sic loquit.d.§.quauis. vbi etia no.p Bar.z dixit in.l.si vero.§.de viro.sol.mat. Alias no fit restrictio vt pz in.l.psperit.ff.qui z a quibus. Jdeo nimi rum si in dicto casu non fiat restrictio. Jte no ob.litera du dicit ad memorata actione vocabant qz podera du est qd no dixit p pter hoc.na verba illi⁹ l.reverificant et dato qd in dicto casu no possit agi querela.na vbi coditio est adiecta institutioni filij vez est dicere qd adiecta est coditio in psona eius q vocabat ad qre lam per qua vr minui legitima.na veru est dicere qd est adie cta in psona filij qui est de psonis q vocant ad querela vt.l.j.§. de inoffi.test. Secus si dixisset q ,pter hoc ad memorata actio ne vocabant.na tunc bn videret velle loq qn ,pter adiectione coditiois copetebat qrela. Vel scdo rndet qnqz qd fili⁹ institui tur in legitima tn sub coditione ptatiua si dece dederit qn insti tuit vltra legitima forte in tota hereditate.primo casu potes di cere qd etia olim copetebat qrela cuz forte ,pter adiectione ta lis coditionis haberet minus legitima.z sic in illa eet grauat⁹. facit optime.l.pe.C.ad.l.fal.z sic pot intelligi illa.l. Facit qd ita tm dica scdo casu qn vltra legitima est institutus sub coditioe poterit agere qrela ,pter recopesatione qua habebat ex q mul to plus legitima habebat.z sic loquit.l.ista cu si. Facit optie qd habet z qd dictu fuit in.l.cu ex filio.§.de vulg.z pup.z in.l.si pr puelle.C.de inoffi.test.in quibus iurib⁹ ptz qd interdu ,pter re copensatione qua hz fili⁹ no reputat grauat⁹ vbi alias reputa retur. Et sic restat dubiu nunqd hoc casu corrigeret hec.l.z vide ret qd no: qz adutedu qd pmo emanauit.l.oimodo,C.de in offi.testa.q d.iposuit qn filio relinquit minus legitima z loque bat in testameto in scriptis.scdo emanauit.l.q nup.e.ti.q exten dit.l.oimo.ad testa.sine scriptis.tertio emanauit.l.i priorib⁹.q pvidit qn relinquebat legitima.lz in illa reperiebat grauat⁹ p pter adiectione coditionis vel alteri⁹ grauaminis.z sic illa.l.no vr pvideri hoc casu tm p illa.l.forte no corrigit hec.l.veru q oit ea emanauit.l.scim⁹.§.cu aute.eo.ti.q pvidit qn vltra legitima relinquit filio.lz sub codi tione vel alio grauamine. naz illa pvi dit qd vsqz ad legitima reijcit z sicvr qd p illu.§.cu aute.hec.l. corrigit. Adverte tn qz vbi fili⁹ no hz coherede eo ipso qd reijcit coditio d legitima cesset i ipsa pure institut⁹.z sic ne qs decedat p pte testat⁹ z p pte itestat⁹ reijcit i quatia d toto.ar.l.si qs ita scri pserit.§.titu.ij.sed si hret herede tuc reijceret solu i ltima z i resi duo expectaret coditio.io nimiru si text.i.d.§.cu aut.no posuit exeplu qn fili⁹ eet institutus solus sub coditione: qz no posuisset tuc reijci de legitima qn ex toto reijceret lz posuit exeplu qn ex trane⁹ fuit institut⁹ z filio grauatus de restituedo hrditate cu morieт ipse heres.na cu tuc scdm illa tpa sufficere deberet quo quo relicti tit.vt pz in.d.l.oimodo.z in auf.nouissima.eo.ti.po terat subduci coditio vsqz ad legitima z in residuo expectari et remaneret penes herede istitutu interim z qd dixi.§.de cod.po testa.si dece dederit.qd si sit adiecta filio instituto i ltima tm qd reijcit p.d.l.qm.z successiue p.d.§.cu aut.etia si vltra esset institu tus vr ide dicedu in coditione si ascederit capitoliu cu videant eqparari coditio ptatiua facilis in dado z in faciedo quo ad es sentia instonis lz differet quo ad resolutione interdu vt hic ptz quaq promptior sit ro grauaminis i illa si dederit.cu in effectu p ea minuat legitima p indirectu vt.d.l.pe.ad lege fal.tn pt di ci qd satis minuat p illa si ascederit capitoliu cu dila.iporteт ar. l.j.§.die.§.de ede. Quid aut si filius sit institut⁹ sub coditione si voluerit.an hodie hec coditio reijciat videret qd no cu hec codi tio no videat grauare z salte no min⁹ grauat z p qns vr q no debeat reijci.facit qd dixi.§.post Ja.de bu.z bar. Sz forte pot dici ptriu: qz p tale coditione vr impediri trasmissio hereditatis no agnite p.l.si ita relictu.§.illi si volet.ff.de leg.j.iuncta hac.l.in ver.argumeto.z.l.verba.§.eo.z.l.iam dubitari.§.ti.ij.z sic non pot negari qd no inducat grauame cosiderato qd alias ,pter existentia sui heredis fiebat trasmissio ad quoscunqz iuxta ea q plene no.p Bar.in.l.ventre.ff.de acqui.here.z que dixi in.l.si ius q patri.§.de vulg.z pu.z p hoc et facit qz si hodie reijcitur illa coditio si capitoliu ascederit,lz re vera illa modicu grauet ea de ratione videt qd hec debet reijci ex generalitate.d.l.qm.in quatu vult omne grauame debere reijci. Si aut hec coditio esset adiecta in filio emacipato prima facie videret aliud dicedu q i suo qz in emacipato no est dare existetia sui heredis tn forte pt dici ide qz salte trasmitteret ad posteros si institutio no esset co ditionalis ex ti.C.de his q ante ap.ta.qd non esset in casu isto ex quo esset institutus sub coditioe cu.d.l.j.§.de his q ante ap.ta. no habeat locu in instituto sub coditioe vt ibi not. Sz forte pot dici qd hec vba si voluerit.lz faciat coditione in suo.l.vba.§.e. no tn faciut in extraneo z p ₒseques nec in emacipato q censet extrane⁹ ex quo no est in ptate.l.j.§.extraneu.de rei vxo.act.z hoc vr veri⁹ p.d.l.verba.q vult qd in eo q esset volutari⁹ heres dicta vba no faciut coditione z frustra adijciunt lz talis erat et est emacipat⁹.ergo zc.nisi subtilizado dicas qd illa.l.hz locu se cudu ista tpa scdm q no erat inuetu bnficiu trasmissionis.l.cum antiquiorib⁹.C.de iu.deli.nec.d.l.j.vn merito tuc talis coditio nihil opabat.lz hodie forte sec⁹ et i extraneo.iucta.d.l.si ita reli ctis.§.illi si volet. Et hec sufficiat de coditioe ptatiua. ¶ Circa casuale pо vel mixta adverte qz vt dixi.§.gl.in.d.l.su⁹.in prin. vr dicere qd no reijciat cu dicat testm tuc esse nullu nec adijciat coditione hodie reijci.lz illud.§.in ea.gl.dixerit de ptatiua. Gl. tn i.d.l.si pater.C.de insti.z substi.relata ad text.voluit ptrium Moder.coiter oes vsqz ad tpa Bar.tenebat prima glos.repro bata scda,inquatu illud voluerit qd pdixi. Mouent qz legum correctio est euitada.l.precipim⁹.C.d appel.z qz illa.l.qm in po ribus.videt fuisse facta in fauorem filiorum ne habeant necesse se subijcere dubio euetui lit.querele.z sic no debet retorqri in eoru lesione.l.qd fauore.de legi.lz in casu isto retorqueret: qz fauor est filij qd no reijciat cu testm sit nullu.vt.d.l.si pater. Et sic abinte stato poterit totu obtinere. Superuenit Bar.q dixit qd imo scda gl.est vera.z sic dicit se sepi⁹ cosuluisse. Et p ea dt elie casum in l.scimus.§.cu aut.C.de inoffi.testa.vbi pz qd extrane⁹ fuit insti tutus z filio relicta hereditas p fideic.cu ipse heres moriet.z sic sub coditione casuali quodamodo cu possit pmori fili⁹ ante illu herede z censeat tale relictu coditionale.l.heres me⁹.ff.de cod.z demo.z.l.si cu heres.ff.qn di.leg.ced.z facit qd no.in.l.post mor te.C.de fideico. Tn ibi dr qd reijcit illa coditio in legitima.ray. de forliuio dicebat qd ille.§.cu aut.no facit duplici de ca.pmo qz ibi no loquit qn fuerit fili⁹ istitutus.lz qn fuit sibi fideicomis sum relictu. Jtez qz ille.§.hodie videt correct⁹ p.§.aliud quoqz capitulu.in auf.vt cu de appel.co.col.viij. Sz bar.rndet ad pri mu qd lz loquat in fideico.tn satis pbat qd dictu est.qz scdz il la tpa codi.sufficiebat habere quoquo relicti titulo.l.oimo.C.d inoffi.test.z sic titul⁹ relicti subrogatus fuit loco instit.z p qns sapiebat eade natura.arg.l.si eu.§.qui iniuriaru.§.si quis cau.z sic patet

sic ptz q8 sicut filius institutus sub ꝯditione nō potestatiua cē sebat᷑ ꝑteritus in defectū cōditionis si non erat exheredatus et reddebat᷑ testm̄ nullū. ita ꝛ debebat cēseri qñ erat sibi relictum alio titulo sub ꝯditione fm iura codicis ꝑterit⁹ in defectu conditionis ex quo nō erat exheredat⁹. ꝛ sic debuisset dici testm̄ eē nullū in.d.§.cū autē. Cuius tñ cōtrariū ibi dicit᷑ quod est aliq8 ꝛ reijcit᷑ cōditio vsqꝫ ad legitimā. Ergo eodē modo idē dicēdū qñ filius est institutus sub cōditione nō potestatiua. ꝛ sic bene facit pro opi. Bar. Ad secūdū rñdetur q8 corrigit᷑ inquantuꝫ ibi innuit ꝙ sufficiat habere quoquo relicti titulo: qꝛ hodie nō sufficit sed oportet ꝙ habeat iure institutionis p.d.§. aliud qꝫ capitulum. Sicut requirebat᷑ scd̄m iura.ff.p casum singularē in l.ita tñ.§.qui rogatus.j.ad trebel.de quo dixi in.l.inter cetera. s.de libe.ꝛ posthu. Licet Ang.in hoc variauerit ꝛ senserit etiā de iure.ff.sufficere habere quoquo relicti titulo. vt patet ex not. ꝑ eū in.d.l.suus.in prin. Licet autē corrigat᷑ in eo quod dixi.d. §.cū autē. nō tñ sequit᷑ q8 in alio corrigit᷑ vcꝫ in eo q8 ibi dicit᷑ de reiectione ꝯditionis: qꝛ in materia correctoria stricte fienda est interpretatio ꝛ nō dꝫ fieri extēsio.vt.d.l.ꝑcipimus.cū similibus. Ad aliud autē ꝙ est dictū vcꝫ ꝙ.l.qm̄. fuit inducta in fauorē filioꝝ pōt rñderi quod imo ꝛ etiā in fauorē testatorum. vt ptꝫ ex.l.oīmodo.eo.ti. Ad cuius interpretationē venit.d.l.qm̄. facit q8 habet᷑ in auꝭ.de filijs ante do.instru.na.§.j.coll.iij.ꝛ ꝙ no.gl.in cle.statutū in verbo cōsuetudine.de elect. His tñ non obstantibus Bal.ꝛ Ang.post eū tenēt cū cōi opi.doct. contra Bart. Mouent᷑ primo vltra ꝑdicta qꝛ.d.l.qm̄. videt᷑ loqui qñ agi poterat querela.vt ptꝫ ex tex.illo. Sꝫ in casu nostro nō agebat᷑ q̄rela sed poterat dici testm̄ nullū vt.d.l.si pater. Ergo nō habet locū in casu ꝓposito. Secundo qꝛ.d.l. loquitur qñ adiectū est grauamen.q8 quidē videt᷑ se habere p modū qualitatis ad subiectū.ꝛ sic deficiente subiecto deficere videtur grauamē. facit.l.eius qui in prouinciā.s.si cer.pet. Sed in casu nostro vr̄ deficere subiectū qꝛ ipsum testm̄ cum sit nullū ꝓpter defectum preteritionis vt.d.l.si pater.ergo ꝛc. Et h̄ etiā corroborat Bal. qꝛ aliud videtur esse preterire. Aliud grauare p ea q̄ habent᷑ in l.pe.C.de fideicō. ¶ Ultimo hoc cōfirmat: qꝛ iura antiqua loquētia de preteri.nō videntur aliquo modo hodie correcta. vt ptꝫ ex.d.l.omnimodo. Sed institutus sub cōditione casuali vel mixta aliquo tpe inueniret se preteritū.vt.d.l.si pr̄. Ergo in eo nihil debet dici innouatū. Ad.§.cum autē. respondet Bald. ꝛ Ang. q8 ibi loquit᷑ scd̄m iura antiqua scd̄m q̄ nō cōsiderabat᷑ titulus concessionis.sed tantūmodo effectus pcep. ꝛ sic non videbat ꝯsiderari preteritū fm Bal.cū sufficeret habere quoquo relicti titulo.vñ cū hodie nō sufficiat habere quoquo relicti titulo sed requirat᷑ ꝙ habeat iure institutionis. Et sic cōsideratur titulus cōcessionis cōsiderat᷑ preteritio.ꝛ sic erit secus. Unde cōcludebat Bal.ꝙ aut filius erat in aliquo institutus pure et in aliquo sub conditione potestatiua. Et tunc reijciebat᷑ conditio vsqꝫ ad legitimā.qꝛ ex quo erat institutus in aliquo etiā si in vno nūmo nō erat dare preteritionē p ea q̄ habent᷑ in.l.iij.§.sꝫ vtrū. s.de mino. Interdū erat institutus sub cōditione nō potestatiua: ꝛ tūc scd̄m iura codicis scd̄m q̄ nō cōsiderabat᷑ titulus concessionis. ꝛ ꝯñr nec preteritio scd̄m eū reijciebat᷑ conditio vsqꝫ ad legitimā.ꝛ sic nō habebat coheredē in cōsequētiā reijciebat᷑ in toto.arg.l.si quis ita scripserit.s.ti.ij. Et hoc qñ fuisset institutus. Sed si erat fideicōmissum relictū tūc clarū ꝙ solū reijciebatur vsqꝫ ad legitimā: vt.d.§.cū aūt. Hodie vo cū attentatur titulus cōcessionis nō reijcietur cōditio non potestatiua ex quo pure in aliquo nō est institutus. Sed dicet testamētū nullū. Et ꝓ hoc infert in.d.l.suus.ꝙ si statuto cauet᷑ ꝙ sufficiat filio relinquere quoquo relicti titulo vel filie femine. quod tūc bene reijceretur cōditio ꝛ nō redderet᷑ testamētuꝫ nullū. Recolēde memorie dñs ꝛ ꝑceptor me⁹ do. Francis.de rāpo.tenebat simpliciter cū cōi opi.in.d.l.si pater.ꝛ respondebat ad.§.cū autē. quod loq̄tur in fideicō.cui non reperit᷑ forma data a iure q8 debeat fieri tantum sub potestatiua cōditione ꝓut reperitur in insti. vt.d.l. suus. Et sic ibi in.§.cum autē.lꝫ testm̄ peccaret in preteritione: nō tñ peccabat in forma substātiali testamēti. Ideo tunc reijciebatur cōditio. Sed vbi filius est institutus sub cōditione nō potestatiua tunc testamētū peccat in duobus vcꝫ in preteritione ꝛ forma substantiali vt ptꝫ ex supradictis.ideo tunc remanet testamētū nullū. Licet alias cōsueuerit reijci cōditio. Adducit ꝓ simili q8 optime facit.l.filius cū ibi no.s.eo.vbi licet alias cōditio impossibilis cōsueuerit reijci de institutiōe.ꝛ sic nō videatur esse defectus preteritionis. tñ vbi adijcit᷑ in institutione filij in potestate ꝓpter defectū forme a iure tradite remanet testamentum nullū. Et hoc modo euadit dictū.§.cum autē. Alij etiā dicūt quod ille.§.loquitur qñ est cōditio certa an.sed incerta qñ. vt est cōditio mortis.ꝛ sic stricte scd̄m eos in casu illo procedat ꝛ non in conditione que omnino est incerta an ꝛ qñ ꝛ sic tunc remaneant iura antiqua incorrecta.ꝛ per consequens.d.l.si pater. Quid dicendum inter tot ꝛ tantoꝝ opi.forte potest sustineri opi. Bar.pro cuius declaratione aduertendū q8 vt etiā superius tetigi in alio articulo.primo emanauit.l. omnimodo. secundo ad eius interpretationē.l.q̄ nup.tertio.l. qm̄ in priorib⁹. quarto dictus.§.cū autē. ꝛ sic ptꝫ quod.l.oīmō. fuit primū fundamentū in hac materia.ad quod successiue omnia predicta iura habuerūt respectū ꝛ sic videtur quod debeat intelligi ꝛ declarari scd̄m terminos.d.l.omnimodo.

13 † Quia ꝯstitutio interp̄tans debet intelligi scd̄m terminos intepretate.vt in.d.auꝭ. de fi.ante do.instru.na.ꝛ in glo.dicte clemē.statu. ¶ Item aduertendū q8 verbū de inofficioso late pōt sumi vt etiam interdum cōprehēdat remediū cōtratabularū.vt est tex.cū glos.in.l. nam ꝛ si parentibus.s.de inoffic.test. ¶ Itē aduertendū q8.d.l.oīmodo.ꝓuidit qñ testamētū poterat subuerti p querelā vel alio modo.vt ibi ptꝫ ex litera Et sic etiā vbi p cōtratabulas vt etiā ibi exponit gl. Nā aliter nō vr̄ posse verificari illud verbum ibi vel alio modo.ꝛ loquit᷑ lr̄a illa qñ minus legitima erat relictū.ꝛ sic necessario qñ nō iure institutionis: qꝛ tūc poterat cōtratabulari testm̄.etiā si pure esset relictū ante illā.l. omnimodo.d.l.ita tñ.§.qui rogatus.ad treb.

14 ¶ † Itē aduertēdū q8 eo casu quo fili⁹ emācipat⁹ poterat cōtratabulare poterat ꝛ suus.vt in.§.eadem.insti.de here.que ab intest.ꝛ.l.fi.C.de lib.ꝑte.ꝛ.l.is qui in ꝑtāte.j.de leg.ꝑstā.ꝛ.l.illud.in fi.cū se.j.de ꝯtabu. Et sic vr̄ q8 d.l.oimodo.ꝓuidebat nedū in casu in quo testm̄ poterat p querelā expugnari.imo etiā ꝛ in casu in quo poterat ꝛ p cōtratabulas ratiōe ꝑteritionis siue esset emācipatus siue suus cū indistincte loquat᷑. Et qꝛ vt dixi eo casu quo dabat᷑ cōtratabulas emācipato dabat᷑ ꝛ suo. Et ꝓ h̄ etiā facit qꝛ si q̄s diligēter aduertat p illā.l.omnimodo.fuit introductuꝫ q8 sufficeret habere quoq̄ relicti titulo: qꝛ ante h̄ nō erat: imo oppositū.vt in.d.§. q rogatus.ꝛ dixi in.d.l.inter cetera. Et ꝓcedebat illud ꝙ sufficeret habere quoquo relicti titulo p illā.l.siue esset suus siue emācipat⁹. Tū qꝛ indistincte loqt᷑: tū qꝛ sic etiā vr̄ esse de mente tex.in auꝭ. de triē.ꝛ se.§.j.col.iij. Ex quo sumit᷑ auꝭ.nouissima.C. de inoffi. testā. Et ex hoc sequet᷑ successiue ꝙ.l.que nup.q̄ extēdit.l. oīmō ad testamēta sine scrip.etiā habebat locū qñ testm̄ poterat ꝯtabulari rōne ꝑteritionis.ꝛ silr̄.l.qm̄ in prioribus.q̄ venit addendo ꝛ interp̄tādo ad.d.l.oimodo. Si mulier dicebat intelligi.nā qꝛ.d.l.oimodo.ꝓuiderat solū qñ filio relictū erat min⁹ legitima qꝛ cōtingebat interdū q8 integra ltima relinq̄bat᷑.sꝫ sub cōditione vel dilatione vel alio grauamine supuenit ꝓuisio.d.l.qm̄. volēs silr̄ ꝙ vbi al's testm̄ poterat subuerti ꝓpᷣ adiectionē talē ammodo nō possit subuerti. sicut nec subuertebat᷑ in casu.d.l. oimo. Et sic cū cōtingeret interdū ꝓpter adiectionē ꝯditionis testm̄ infirmari p q̄relā.vt qñ erat exheredat⁹ in ꝯtrariū defectū cōditionis casualis.vel p ꝯtabulas.vt qñ nō erat exheredat⁹. Iō vr̄ ꝙ etiam.h̄ casu.d.l.ꝓuiderit. Et lꝫ lr̄a ibi dicat de inofficiosa actiōe vr̄ late intelligēda vt cōprehēdat etiā remediū ꝯtabularū: cū habuerit respectū ad.d.l.oimō. vt ptꝫ ex ꝑn.illi⁹.l.in qua l.oimō.fiebat mētio de remedio ꝯtabulaꝝ. Successiue.§.cū aūt supuenit q ꝯsiderauit q8 p iura ꝑcedētia solū erat ꝓuisum qñ filio erat relictū min⁹ legitima.vel si erat relicta legitima erat grauat⁹ in illa.ꝛ sic nihil erat dispositū qm̄ vltra legitimā filio erat relictū sub cōditione vel aliquo grauamine. Et ꝓ tanto ꝓuidit illa.l.ꝙ vsqꝫ ad legitimā reijciat᷑ grauamē ꝛ ꝯditio ꝛ nō in alio ꝙ eēt vltra legitimā qñ ꝓpter talē reiectionē ꝯditionis nō ꝯtingebat quē decedere ꝓ pte testat⁹ ꝛ ꝓ pte itestat⁹. vt erat videre in casu illi⁹.§.qñ extrane⁹ erat institut⁹ ꝛ grauat⁹ p fideicō. de restituēdo hereditatē sub cōditione cū ipse heres morit᷑. Et sic nō ponit᷑ ibi de fideic.ex eo qꝛ etiā de instōne ꝯditionali nō dꝫ reijci ꝯditio.sꝫ ex eo qꝛ si fili⁹ sol⁹ esset institut⁹ sub ꝯditiōe silr̄ reijceret᷑ ꝯditio de legitima in ꝯñtiā etiā de toto reijceret᷑. Ex quo nō haberet coheredē.ar.eoꝝ q̄ habent᷑ i.l.si q̄s ita scripserit.s.d here.insti.ꝛ si bñ aduertat᷑ ille.§.satis vr̄ ꝓbari opi. Bar. ꝛ potissime si intelligam⁹.l.oimō. quaten⁹ loquat᷑ de remedio ꝯtabularū etiā in filio in ptāte ꝓut vr̄ debere et itelligi p ea q̄ supi⁹ dixi. Sꝫ si itelligerem⁹ illā.l.oimō.ꝙten⁹ loquet᷑ de remedio ꝯtabularū tm̄ in filio emācipato tūc ꝯñr eodē mō videret᷑ intelligēdus.d.§.cū aūt.in filio emācipato.ꝛ ꝓ h̄ facit qꝛ tūc testm̄ est validū ꝛ ꝓprie dꝫ subuerti. Tamē vt dixi: qꝛ illa.l.simplr̄ loqtur de remedio cōtratabularū ꝙ etiā cōpetit filio in ptāte eo casu quo cōpetit filio emancipato.ꝛ dicit.l.q8 etiā ipse filius in ptāte cōtratabulādo nō patitur stare ipsum testm̄.l.fi.C.de libe.prete.ꝛ §.eadē.insti.de here.ab intest.vr̄ satis ꝙ.d.l.oimodo.in filio in potestate etiā sit intelligēda. Et sic vr̄ ꝯñr dicendū ꝙ p.d.§.cū autē.satis ꝓbetur opi. Bar.vt ꝑdixi. Nec ob.allegata in cōtrariū primo dū dicit᷑ ꝙ.l.qm̄.fuit introducta in fauorē filioꝝ: qꝛ rñdetur ꝙ imo in fauorē testatoꝝ ne eoꝝ testamēta subuertātur vt expresse lr̄a ibi dicit.ꝛ sic in fauorē testatoꝝ ꝛ filioꝝ. vt etiā bñ ꝓbatur in.d.l.oimodo.ad quā se refert.d.l.qm̄. Itē nō ob.q8 illa.l.quoniā: videbat᷑ loqui quādo agi poterat de inofficioso: qꝛ late sumit᷑ ibi verbum de inofficioso vt comprehendat etiā remediū cōtratabularū vt patere pōt ex princi.d.l. quoniā.

sueta. d. l. oimodo. ad quã se refert. z iuncto eo qd no. p glo. scdz vnã lec. i. l. nã z si parētibus. s. de inoffi. test. Itē nō ob. qd illa. l. quoniã. loquat qñ grauamē est adiectum. Et sic nō videat loqui qñ testamētũ est nullũ ratiōe pteritiōis: qz etiã loquatur expresse qñ adiecta fuit vt ibi ptz. Preterea saltē de facto testator agit grauare. z ad illud grauamē videt se etiam referre illa. l. ex quo cōprehendit etiã casum in quo ratione pteritionis testamētum poterat cōtrabulari, put re vera vr̃ comprehendere, ppter relationē quã habet ad. d. l. oimodo. Nec ob. etiã qd aliud sit pterire aliud grauare: vt. l. pe. C. de fideicō. qz pōt rñderi qd imo etiã preteritus dicit grauari cũ sibi per preteritionē iniuria dicatur inferri: vt. d. l. pe. Preterea ibi loquitur quando nihil est relictũ ipsi preterito. hic autē quando aliquid relinquit. sed sub aliquo grauamine conditionis vel alterius grauaminis. Et sic hoc casu bene pōt considerari grauamen respectu eius cui relinquitur. Item non ob. qd iura predicta nō videant loqui de preteritis. vt. d. l. omnimodo. qz verũ est qñ erant preteriti eo quia eis nihil penit9 erat relictũ. Sed vbi erat aliquid eis relictũ minus legitima vel legitima cũ grauamine hñ corrigunt iura antiqua vt ibi expresse patet in. d. l. omnimodo. z in. l. qñ. Preterea etiã dici pōt qd licet. d. l. qñ. nō pbaret opi. Bar. Tamē pbatur per. d. §. cum autē. Nec videtur bona rñsio ad. d. §. quod nō loquat quãdo fuit relictũ iure institutionis. sed iure fideicō. qz titulus fideicō. fuit subrogat9 loco tituli institutionis p. d. l. omnimodo. vt ibi ptz. z in auc. nouissima. z in corpore vnde su. eo. ti. z sic sapere debebat candē naturã quã titulus institutiōis vt. l. si eñ. §. qui iniuriarũ. cũ si. Et p hoc etiã non est bona rñsio Bal. z Ange. qd ibi loquat scdm tēpora scdm q̃ sufficiebat habere quoquo relicti titu. z sic scdm tēpora scdm que videbat curari preteritio: qz licet sufficeret habere quoquo relicti titulo: nō tñ sequit qd nō curaret preteritio imo potius aperte oppositũ probat ex. d. §. cum autē. Quia si alia iura nō emanassent si filio fuisset relicta legitima sub cōditione non potestatiua vel etiam tota hereditas sub dicta conditione potuisset dicere testamētũ nullũ si non erat in defectum exheredatus. Sic etiã si iure institutionis fuisset vocatus sub cōditione nō potestatiua. Et ideo necessario emanauit. d. l. j. qñ. z. d. §. cũ autē. z ideo sicut illa iura cōtra defectũ preteritionis puiderũt in relicto per viã fideicō. ita etiã ex mēte illorũ iuriũ videt fuisse puidere in relicto p viã institutiōis. z maxime qz. d. l. quoniã. indistincte loquit. z sic videtur ex sui generalitate cōprehendere etiã casum qñ fili9 in potestate fuit institutus sub cōditione. Si ergo illa. l. quoniaz. ex sui generalitate puidit contra hunc defectũ preteritionis quando adiecta fuit cōditio nō potestatiua etiã si titulo institutiōis fuerit adiecta nō est ratio quare debeam9 dicere qd etiã de mente. d. §. cũ autē. nō fuerit similiter puidere etiã qñ titulo institutionis adijcit conditio non potestatiua. Quia ille. §. cũ autē. vr̃ velle qd vbi. l. quoniã solũ disponebat qñ relinquebat legitima, sed sub cōditione vel alio grauamine. Postea fuerit suppletũ z additũ quãdo vltra legitimã relinquit. sed sub cōditiōe. z ideo non posuit exemplũ in titulo institutionis ille. §. non ex eo. quoniam etiã de institutione deberet reijci. ex quo etiã reijciebatur qñ titulo institutionis sola legitima erat relicta cum eadem esset ratio. sed qz vt. s. dixi si solus fuisset institutus sub cōditiōe nō potestatiua nedum qd fuisset reicta vsqz ad legitimã imo etiam in toto ne alias aliquo casu cōtingeret qd esset p parte testat9 z pro parte intestatus. facit. d. l. si quis ita scripserit. s. tit. ij. Sed dico posuit exemplũ. de quo ibi vt ostenderet interdũ posse reijci conditionē solũ vsqz ad legitimã z in residuo expectari quando scz nullũ inconueniens sequebat prout erat videre in casu illo, z similiter esset videre quãdo filius haberet coheredem. Nec videt etiã bona responsio qd forma sit tradita institutiōi. qd fieri nō debeat nisi sub potestatiua conditione. z nō sit tradita titulo fideicō. vel alteri9 relicti: qz licet expresse nō esset tradita: tñ satis tacite erat tradita. ex vi regule iuris antiqui volētis subrogatum sapere debere naturam ei9 in cuius locũ subrogat. l. j. §. j. C. de rei vxo. act. z. l. c. ecclesia. el. ij. extra vt lit. pen. z i. d. l. si eñ. §. qui iniuriarũ. z hoc etiã satis videtur esse de mente dictorũ iuriũ: qz innuũt qd nisi emanasset prouisio. d. l. quoniaz. z. d. §. cum autē. potuisset filius dicere testamentum nullũ. z contratabulare si non fuisset exheredat9 in defectũ conditionis nō potestatiue. Facit qd no. Iac. de bu. i. d. l. quoniã. vbi notabiliter decidit qd si statuto cauet qd filie femine debeāt esse cōtēte de eo qd relinquit sibi pater: qd si aliud nō dicit si filie aliquid relinquetur sed sub cōditione. licet debeat esse cōtenta de eo qd relinquit tñ poterit dicere qd reijci dz ɔditio vsqz ad legitimã p. d. l. qñ. ex quo statutũ sup hoc nō disposuit. Nã z licet. d. l. oimodo. puideret super substantiã legitime: tamen quia non prouiderat circa adiectionem conditionis necessaria fuit prouisio. vt. d. l. qñ. Nec videtur bona responsio quod in. d. §. cum autem. loquatur qñ cōditio est certa an, sed incerta quado: qz quãdo apponit in persona tertij per omnia eundē effectũ operat quē z cōditio casualis. l. heres meus. j. de cōdi. z demon. z. l. si cũ heres. j. qñ di. leg. ce. z. l. dies incertus. j. de condi. z demon. z sic ex regula. d. l. dies. z ex mēte dictorũ iuriũ nō est fienda differētia inter dictã cōditionē z alias. ex quo apponit in persona tertij. Et per hoc satis vr̃ defensata opi. glo. d. l. si pater. z opi. Bar. Licet vt. s. dixi omnes nemine discrepāte vsqz ad tēpora Bar. tenerēt contrariũ. z similiter Moder. cōmuniter hodie teneant cōtrarium vt patet ex supradictis. Et hec sufficiant de cōditiōe casuali vel

15 mixta. z h̃ in filijs. ¶ † An autē nepos in potestate posset olim institui sub conditione nō potestatiua, glo. variauerunt. Nam glo. sensit qd sic in. l. iij. §. si sub ea. j. de contratabu. z in. l. j. §. sciēdum. j. de suis z legi. z hoc siue ipse obtineret primum gradum tempore testamēti siue non. Sed glos. in. l. suus quoqz. in pn. z in. l. sed si conditioni. §. nepotes. s. de here. isti. z in. l. si pater. C. de institu. vel substi. tenuit quod si obtinet primum locum tempore testamenti non poterat institui nisi sub potestatiua. Sicut nec filius in potestate. secus si non obtinebat primũ gradũ: qz tunc poterat institui etiam sub non potestatiua. nec mirũ quia etiam tunc poterat preteriri. l. gallus. §. in omnibus. s. de libe. z posthu. Si tñ cōtingebat qd ante mortē testatoris posset obtinere primũ locũ tunc rumpebat testamentũ ratione preteritionis. Et hanc sententiã sequunt omnes cōiter. vt patet ex no. in. d. l. si pater. C. de isti. z substi. vnde dixit Bal. in. d. l. suus. z Ange. post eũ qd suus potētialiter z nō essentialiter poterat institui sub omni cōditione. secus si esset essentialiter tēpore testamēti. Sed aduerte qz pro alia opi. facit fortiter text. in. d. l. suus. in prin. vbi dat regulã qd omnis suus pōt sub quacũqz cōditione institui z excipit solũ filiũ. Et sic videt qd cũ fili9 sit su9 z essentialiter z exceptio declaret regulã. l. nam qd. §. fi. de penu lega. z firmet regulam in non exceptis. l. quesitũ. §. idē papi. rñdet. j. de fun. instru. z no. in. l. omnis diffinitio. j. de regu. iur. z per Dy. i rubrica de regu. iur. in. vj. ergo videt qd remanere debet regula in quolibet alio suo. Et si obtineat primũ gradũ ex q̃ exceptio fit de obtinente primum gradũ z de suo essentialiter. Alias nō esset bona exceptio si regula intelligeret de suo potētialiter z exceptio de suo essentialiter cũ exceptio debeat esse de cōtētis sub

16 regula. vt patet ex not. in iuribus preall. † Et p hoc etiã facit qz suus pprie dicit qui est in potestate z obtinet primũ locũ. vt in. §. sui. insti. de here. quali. z diffe. pro hoc parte etiã bene facit tex. in. d. l. sed si cōditiōi. §. nepotes. nō cauillãdo ipsum vbi simpliciter dicit qd nepotes z ceteri liberi etiã si redigant ad conditionem filij z sic ad primũ gradũ possunt institui sub omni ɔditione. ad idem etiã. d. l. iij. §. si sub ea. vbi equiparare videt nepotem filio emãcipato quē constat posse sub omni conditione institui. z debet intelligi de nepote etiã suo z primũ locũ obtinente. Alias nō habuisset dubiũ contra. l. qd labeo. j. de carb. edic. itē pro hac parte videtur casus expressus in. l. j. §. sciēdũ. j. de suis z legi. vbi litera dicit z deinceps alij liberi. Et si parētes eos pcedant tēpore mortis: tamen interdũ possunt sui heredes existere. z exēplificat dupliciter. Primo quãdo paterfamilias decessit cōdito testamēto z filio exhr̃dato z extraneo instituto. z demum deliberante instituto decedet filius z postea repudiat institutus. nã qz tēpore repudiationis destituit testamētũ: z tũc nepos reperit obtinere primum locũ veniet nepos vt suus heres: qz nec etiam fuit delata filio hr̃ditas cum fuerit exclusus propter exheredationē donec vixit. Secũdo hic exemplificat si fili9 in potestate fuit sub ɔditione potestatiua que potest impleri vltimo vite spiritu institutus. Nam tũc nepos succedet vt suus. si decedit filius cōditione no impleta. Quia post mortem filij apparet testamētũ destitutũ. quo tēpore nepos obtinet primum gradum. de quo etiã patet in hac lege. Tertio exemplificat si nepos qui obtinebat primũ gradum fuit sub qualibet cōditione. z sic etiã sub nō potestatiua istitutus z decedat ea nō impleta. Nam tũc pronepos veniet vt suus: qz tēpore destituti testamēti reperit se obtinere primum gradum. Et sic patet expresse qd ibi parificat filiũ institutum esse sub cōditione potestatiua superstite nepote. Et nepotē institu. sub qualibet cōditione supstite pnepote. vt colligi potest ex prin. d. §. sciendũ. Dũ dicit nepotes z deinceps alij liberi. Interdũ etiã si parentes zc. iuncto eo qd habetur in ver. idem est dicendũ. Unde hec opi. forte est verior de iure. Nec mirum qz etiã olim nepos preteritus obtinens primum gradũ nō dicebat testamentũ nullũ. Sed per ius accrescēdi veniebat ad certã partē sicut z filia femina. vt isti. de exhere. li. §. j. l. fina. C. de libe. prete. Licet secus esset in filijs primi gradus. vt patet ex dictis iuribus. z licet posset dici quod illud procederet secundum quandam iuris prudentiam. z non secundũ l. xij. tab. vt patet i. l. fina. C. de libe. prete. Nec forte secundũ iura. ff. Tamē hoc vltimũ nō videt bene dictũ ex quo. d. l. fi. simpliciter recitat dictã dispositionē. z similiter dictus titul9 insti. de exhere. li. z innuit qd ante dictã legē vigebat dicta dispo. z p ɔñs etiã d iure. ff. Nec ob. qd de iure ff. si nepos repiebat se pteritũ. Et ɔtingere patrē subduci de medio viuo auo nepos tñ preteritus

pteritus rumpebat testamentum in totū.l.gallus.§.nūc de lege.§.de li.z posthu.z.l.posthumorū.§.de iniusto testa.Quia illud erat verum ex eo qz veniebat quasi posthumus.vt patet in.d.l.posthumorum.z.d.§.posthumorum.in ti.de exhere.li.Et lōga erat differētia iter iā natos z posthumos.Hinc est qd filia post huma si erat preterita non rumpebat testamentum in totū sed solum vsqz ad certam partem.vt.d.l.fi.z.d.§.j.z sequētibus.in sti.de exhe.li.vnde nō videtur posse dari casus de iure.ff.in quo dicatur qd filia femina obtinens primum gradum tēpore testamēti vel ēt nepos licet sint i potestate qd possint dicere testamētum ex toto nullū.Facit qd dixi.§.de iniusto testa.i.l.verū est.§.j.z si dicas sicut nepos pteritus dicit testamentū nullū si filius subducatur de medio quādo omnino est preteritus.vt patet in d.l.posthumorū.ergo eodē mō debet dicere si nepos se reperiat institutū sua cōditione casuali.z cōtingat patrē subduci de medio ante mortē testātis:tūc reperiat se pteritū in defectū conditionis cuius tū ɔtrariū videt pbari in.d.l.sed si cōditioni.§.ne potes.itelligēdo qd ibi post testamētū redact⁹ fuerit nepos ad cōditionē filij.Et sic subduct⁹ fuerit filius de medio viuo testatore.Quia responderi pōt qd nō valet cōsequētia:qz lex magis odio habuit testatorē ex tota pretereūtem quā instituentē sub cōditione casuali.vt patet ex.d.l.iij.§.si sub eo.vbi emancipat⁹ omnino preterit⁹ habet cōtratabu.z tū si sit institut⁹ sub casuali nō habet ɔtratabulas.Ideo voluit lex ita hoc casu fauere nepoti sicut fauit quādo omnino reperiebat se pteritū.Nec voluit etiā fauere nepoti sicut fauet filio in ptāte.quē filium voluit sub aliqua cōditione nō posse institui nisi sub ptātiua.z hec opi.videt pbabiliter defensari de iure.ff.Hodie vero nō videt esse differētia inter nepotes obtinētes primum gradum z filios cum equa lance debeant vocari z similib⁹ verbis onerari z similib⁹ exheredari.l.fi.§.sancimus.C.de liber.prete.Et sic hodie posset saluari opi.glo.d.l.si pater.z aliar superius allegatarū.Et opinionis que habet qd nō sit fienda differētia inter nepotē in potestate obtinentem primum gradum z filiū in potestate.Et hec sufficiant loco commendationis huius legis.

¶ De acquirenda hereditate. Rubrica.

¶ In gl.rubrice ibi de hoc dicit.qz hec ɔtinuatio nō fit ad proxima.Potes aliqualr latius cōtinuare.qz dictū est de testis paganor.z ēt de testō militis in titulo pcedēti.z interfert⁹ fuit titulus de iure deliberādi inter tractatū testamētorū militis.z testamētor paganor quasi vterqz cōis.facit.l.iij.§.fili⁹.§.de lib.z posth.Jō qz post deliberationē q̄ fit p istitutos tā in testis paganorū q̄ militū sequit aditio vel repudiatio.Jō ponit hic istā rubri.¶ Et no.qd qdā habēt i rubrica vel omittēda.i.repudiāda.z ista est plana.Alij hūt amittēda sine di.p dēda.z hoc i effectu sonat idē qd i pcedēti.Alij vo hūt admittēda cū.d.z tūc isto vbū pōt referri ad suos qb⁹ hr̄ditas a iure defert ipso iure.Tū illā effectualiter nō hūt nisi admittāt.i.recipiāt būficiū iuris.vt hic ēt voluit tāgere Bar.¶ In ea.gl.i fi.itellige gl.pprie loquēdo.Sz qñqz iproprie ponit vnū p reliq.vt no.i.l.cū bonis.j.eo.¶ Extra gl.tāgit b bar.qd sit hr̄ditas z q̄ iure ē iuēta.Et vtrū in foro ɔscie teneat hr̄s ad debita hr̄ditaria vltra vires de qb⁹ dic vt hic p eū.z aliqd ēt tāgit hic Ang.Et adde inqtū b tāgit de foro ɔscie.nō p id qd hic tāgit distiguēdo iter hr̄ditatē z bona vacātia vr̄ posse decidi id i q̄ vr̄ fuisse ɔti⁹ vcz an fisc⁹ hodie teneat vltra vires hr̄ditarias si nō faciat inuētariū.nā inclinare videt lz dubitatiue q̄ sic in auṫ.sz cū testator.Cōtrariū voluit l.l.j.§.an bona.de iure fis.Nā pōt dici q̄ si titulo hereditario assumat teneb.t vltra vires hr̄ditarias.p id qd hr̄ in auṫ.de here.et fal.§.fi.coll.j.Licet posset restitui aduersus omissam cōfe.inuētary.de quo ēt dixi i.l.j.§.antepenul.j.si cui plus q̄ p.l.fal.in materia iuētarij ēt si accipiat illa tāq̄ bona vacātia.Itē adō qz de iure antiquo tenebatur heres vltra vires hr̄ditarias ēt si cō fecisset inuētariū.¶ Nū pt esse dubiū an tūc hoc pcederet i foro cōsciētie.Bar.z Ang.hic videntur velle q̄ nō.Ipse tū ang.vdetur voluisse oppositū in.d.§.anpe.Forte pōt dici qd si hr̄s sciebat vires hereditatis nō sufficere.z nihilomin⁹ adiuit.cum tūc videatur q̄si ɔhere cū creditorib⁹.z velle se illis obligare.l.apud iul.§.fi.ex qui.cau.in pos.eatur.vr̄ qd tūc ēt i foro cōsciētie teneatur vltra vires hr̄dita.qz sicvr̄ fuisse ei⁹ volūtas eo quo adiuit sciēs illas non sufficere.Secus si ignorauit:qz tūc nō est verisimile qd voluerit se obligare vltra vires.sz qd potius crediderit vires sufficere ar.l.cū de indebito.§.de pba.Ideo tūc i foro cōsciē satis vr̄ esse qd satisfaciat iuxta vires.Si aūt dubitet an sciuerit vel ignorauerit.In dubio vr̄ psumēdū qd ignorauerit si non apparet eū aliter ɔtractasse vires hereditarias p.l.qui mundū.C.de here.vel act.ven.z qd no.Bar.in auṫ.sz cū testor.Itē adde qz tāgit hic Bal.an nō habēs bona possit habere hr̄dem.Et dicit Bar.tenere qd nō.sz ipse tz oppositū z ponit exēplū si testator instituit filiū z aliū sibi heredes.Et substituerit filio quisquis sibi heres erit.Nō moriēte filio in puerili etate q habebat bona materna succedat substitutus:lz defunct⁹ nihil habuerit in bonis.Sed certe illud est ex presumpta mēte testātis qui videt se retulisse ad scripturā testamenti.l.qui liberis.§.hec verba.§.de vulg.z pup.Sed alias nō videt qd possit dici habere quis hereditatē si non hz bona.Quia heres idez est qd dñs.Facit qd habet insti.de here.quali.z diffe.§.fi.Et non possit dici dñs vbi nulla sunt bona siue iura.Sed vbi aliqua essent bōa.Licet debita ascēderēt valorē bonor z tunc posset pcedere dictū Bal.Quare autē heres tenetur secundū iura.ff.creditoribus hereditarijs insolidum non legatarijs vt.l.j.§.si is qui quadringēta.j.ad treb.Ratio patet ex supradictis quia hereditas est successio in vniuersum ius defuncti.Credita autē inherebant persone defuncti sed non legato.que demum post mortē incipiunt habere vires de quo hic tangit Bal.z Ang.

Summarium.

1 ¶ Totum queritur per partis aditionem.
2 Acceptare pro parte non licet z pro parte renuere.
3 Aditio partis ad totum trahitur.
4 Libellus an admittatur in quo viginti ex certū debitis petunt.

Qui totaz hereditatē.

1 †Aditione partis totū qd potest acquirit siue illud totū simul:siue per partes distinctas deferatur.h.d.cū.l.seq.Et intelligit hec lex prima duob⁹ modis.vt patet ex glo.prima.Sed secūda melior z magis applaudet litere.¶ In tex.ibi nō pōt.z iō adeūdo acquiritur totuz qd acquiri potest.¶ In.l.ij.ibi ex pluribus partib⁹.z per hoc videbat qd ex quo diuisio erat facta per testatorē posset similiter z heres diuidere.Sed contrariū determinatur:tū qz nō pōt quis decedere p parte testatus z pro parte intestatus.Tū qz diuisio testatoris non intelligitur facta ad ducēdā verā diuisionē hereditatis.Sed gratia cuiusdā denunciationis.ar.l.gaius.§.j.j.de leg.ij.¶ In gloss.j.ibi etiā successiue.subaudi qd actio habeat solum effectū in parte adita.nā trahitur ad oēs alias partes sibi delatas.l.si ex asse.j.eod.Fallit in vno casu.s.qñ quis adierit vnā partē sub cōditione.si nulla alia pars sibi queratur vt hic tāgit Bar.¶ In ea.gl.ibi.l.iiij.illa.l.est fm Ang.singularis.z loquitur qñ ex dispositiōe legali aliquid defertur quo casu similiter nō est licitū partē acceptare z

2 pro parte renuere.z pro hoc dicit qd si ex forma statuti bona immobilia patris ɔdēnati reseruent filij ne cogant mēdicare nō poterūt partē acceptare z partē repudiare.Quoniā imo si ciuitas statuēs habeat priuilegiū fisci tales filij cogātur agnoscere onera fiscalia quibus dicta bona sunt obnoxia.Et vbi illa nō cognoscāt priuabunt etiā alijs bonis eis iā q̄sitis a patre ex alio capite.vt probant in.d.l.iiij.q̄ est singulariter notādū.¶ In gl.j.l.ij.ibi ex alia tertia.supple etiā si in illa habeat substitutū.Quod vr̄ mirū.l.si sol⁹.j.e.Et q̄ sit rō ibi dicet.z tāgitur etiā aliqd in.l.iul.j.si quis omis.cau.testa.¶ In gl.fi.ibi cui preualet additio.No.diligēter:qz gl.vult quod si qs adit partem z repudiat aliū eodē cōtextu tz aditio z repudiatio est nulla z additio trahit ad totā hereditatē.Et ratio esse pōt vl-

3 tra id qd segt in gl.qz †aditio partis hz hāc materiā a iure appropriatā qd trahit ad totū.iō sequēs adiectio inquātū adijcit z repudiat aliā vr̄ esse ɔ substātiā pambuli actus.iō reijcit l.p seruū.§.j.§.de vsu z habi.z.l.j.§.j.§.si vsufru.pe.¶ In ea.gl.ibi nō valet.hanc gl.tz Ang.qñ quis partē vnā repudiat z super alia dicit qd vult deliberare.sz si simplr repudiat vnam partē.tūc dicit qd videbit totū repudiare:qz q vult vnū videt velle preambulū sine quo illud esse nō pōt.l.illud.z.l.ne qs.§.j.j.e.z.l.si qs vi.§.dñia fm vnū intellectū.j.de acq.pos.Bart.tū simpliciter tz gl.qz fm eū repudiatio est qd priuatiuū z non videt qd possit habere incremētū id qd nō est sicut id qd est priuatiuū.z qz lz repudiet partē poterit illā habere ex iure accrescēdi adeūdo aliā.Sz opi.Ang.plus plz p leges p ipsum allegatas.Lz posset dici q̄ in.l.illud.z.l.ne qs.plura iura ibi versentur circa eādē rē.Sed hic erāt plures partes distincte tū.lz hec diuersitas assignari possit.rō illarū legū vr̄ vniformis.nec ob.dictū bar.qz nō est dicendū qd repudiatio habeat incremētū sed qd ex quadā vi necessarie ɔtie attrahit ad se repudiationē alteri⁹ partis.vt in dictis.ll.ptz.Itē nō est verū q̄ possit partē repudiatā habere p ius accrescēdi:qz vbi plures portiones deferunt alicui p testatorē oportet q̄ illas habeat eo iure quo voluit testator.l.si qs heres.j.e.z voluit idē Bar.in.l.fi.j.e.ti.

4 ¶ †Ultimo tāgit hic bal.si qs petit.xx.ex.c.sibi debitis:an debeat admitti libell⁹ saltē reo ɔdicēte.Nā vr̄ q̄ nō p istū tex.sed ɔtrium dicit tenere Pe.p.l.pe.§.de iur.om.iud.z sic dicit seruari florētie.adde qd ipse idē voluit ɔtrū per tex.cū gl.in.l.si mihi z tibi.j.de leg.j.vbi etiā dixi.z idē Guli.z Bar.in.l.quidā esti mauerūt.§.si cer.pe.Tū Bar.in.l.in cōmodato.§.duobus.§.

cōmo. distinxit: qz si iudex coraz quo agek habet iurisdi. in tota quātitate audiatur reus, secus si solū in quātitate petita per. d. l. pe. qd est no. dignū. z p hoc cōcordent opi. Tamē forte verior est opi. Gul. ne reus vexek pluribus iudicibus. Et ideo debebit remitti ad iudicem cōpetentē totius quantitatis. facit. l. j. z. ij. ff. de qui. re. ad eundem iudi. eatur.

Summarium.

1 Substitutus nō admittitur quandiu institutus adire pōt.
2 Iuri adeundi triginta annorum spacio potest prescribi.
3 Priuatio habitum presupponit.

Quādiu prior. Donec est loc⁹ instituto excludit substitutus. h. d. No. qd dictū est summario. † Et intellige qd donec pt institut⁹ adire scz de iure cōi nō admittik substitut⁹. sec⁹ si p restōnē in integrū. l. iiij. §. j. de fideicō. li. Uel etiā sine restitutione ex priuilegio speciali. vt i casu. l. fi. C. de repudi. here. fm Bar. z Ang. qd vltimū diligenter no. ¶ In glo. prima ibi vsqz ad. xxx. an. † Not. diligenter hanc gl. que est melior pre ceteris qd iuri adeundi prescribik spacio. xxx. an. Aliqui tū tenent contrariū. inter quos fuit Saly. in. l. licet. C. de iure deliberā. qz ius adeūdi videk quedam facultas cōsistēs in solo animo. l. si auia. C. de iure delibe. quē animū possidet ipsemet institutus z non alius. Ideo videk qd nō currat prescriptio cū simplici facultati nō prescribak. l. viā publicā. ff. de via publica. Nec procedat prescriptio sine possessione. ff. de vsuca. l. sine possessiōe. Sed Bar. trāsit cū gl. z eam etiam expresse tenet in. l. j. ff. de cōdi. ex lege. Et pro hoc facit qz licet ius adeundi sit facultas: est talis facultas qd per eius exercitiū acquirik ius. ideo videk posse pscribi sicut dicim⁹ in iure offendēdi in. l. in libello. §. si quis seruum. ff. de cap. z in. l. cū notissimi. §. eodē iure. C. de prescrip. xxx. annorū. z dixi in. l. pignori. ff. de vsucapio. z p hoc non obstat. l. viā publicā. qz ibi deducendo facultatē illā ad exercitiū nō orik aliqd ius. Et sic illa est mera facultas. hic secus. Itē nō obst. qd quis nō potest possidere animū heredis: qz licet illud sit verum potest tamē possidere res hereditarias propter quas sic institutus non adit intra. xxx. an. videk posse prescribi iuri adeūdi. Sicut z creditor possidēs rem obligatam prescribit iuri offerendi. d. §. eodē iure. z. d. §. si quis seruus. Preterea quādo agitur de prescriptione iurium sufficit quod interueniat negligentia exercitij ipsorum iurium sine alia possessiōe aduersarij. l. sequitur. §. si diem. cum ibi no. ff. de vsuca. z cum gl. transeunt communiter docto. z etiam Bal. in. d. l. licet.

3 Nolle adire he. † No. qd priuatio presupponit habitū. facit. l. x. de v. ob. Itez qd manis est volūtas vbi deficit potētia. z ad hoc pōt allegari fm Bal. p istā. l. dat hic Bal. z Ang. practicā ꝯ statutū imponēs penā declināti iurisditionē ptātis. vt itelligak extra ptectionē cōis z possit ipune offendi. Nā si detrahik cleric⁹ corā eo cautela est qd cōpareat i habitu z tōsura z dicat qd offert se paratū rñdere corā eo dūmō possit. Nā nō dicek declinare ex quo non pōt progare iurisditionē vt pz in hac. l. Et iō nō incurret penā. z iudex ex officio debebit eum remittere ad iudicē suū. extra de sen. excō. c. si iudex laic⁹. lib. vj. z facit qd no. Jac. de but. in auf. statuimus. C. de epis. z cleri.

Summarium.

1 Mutus se pro herede potest gerere.
2 Uoluntas sola non obligat in mente retenta.
3 Prodigus solus querere potest vbi tantū vertitur cōmodum.
4 Mulier prohibita contrahere sine certa solennitate sine eadez non potest hereditatem adire.

1 Mutum necnō surdū. † Not. qd mutus z etiā surdus pōt se gerere pro herede. Quod intellige si habeant intellectū sufficientē. alias autē nō possent sine autoritate curatoris. cuius cōsilio debēt regi. l. seruo inuito. §. si pupillo. vbi est tex. singularis. ff. ad trebel. z eodē mō poterūt predicti ingredi religionē si habeāt perfectū intellectum fm Dy. vt. l. vbi non voce. ff. de reg. iur. Et qualiter notarius debeat cōficere instrumētū in casu istius. l. vel etiā in predicto. Dic vt hic per Bar. z facit qd ipse idē notauit in. l. j. §. fi. ff. de verb. ob. z Jo. an. in ti. de sinodico. §. j. ver. itē qd in instrumēto in addi. spe. ¶ In gl. j. ibi declarata p factū. supple vel p verba lz in muto hec declaratio p verba no cadat. ¶ † Et no. bene ex gl. qd sola volūtas in mēte retenta nō vr̄ obligare in foro cōscientie ex quo nō est declarata aliter. de quo per Cy. in. l. j. ff. de offi. procur. celaris. z per Bar. in. l. gerit. ff. eo. z ibi dicetur.

Eum cui bo. In gl. super ver. lege. ibi. a iudice. de hoc dic vt etiā tangit in. l. is cui bonis. ff. de ver. ob. ¶ In gl. fi. ibi sec⁹ in acquirēdo. lz certe in acquirēdo furiosus no habet voluntatē vt no. in cōtrario. Sec⁹ in pdigo. z sic equiparank predicta quo ad quedā: nō per omnia.

3 † Et intellige qd pdigus pōt acquirere solus vbi tantū vertitur cōmodū. insti. de inuti. stip. §. pupillus. Secus qñ habet in se cōmodum onus annexū: qz tunc nō potest sine curatore. z ita intelligitur iste. §. Dicit tū hic Ang. qd si actus q fit pncipaliter tendit ad actū acquisitiēis: licet per quandā cōsequētiā obligek. vt si tanqz pcurator acquirat possessionē pro alio poterit illū facere. l. quauis. in prin. ff. de acqr. pos. Sec⁹ qñ equaliter ordinak ad cōmodū z incōmodū vt hic patet. ¶ Extra gl. inducik tex. iste cū gl. iua qd si ex forma statuti mulier nō pōt oblegari sine certa solēnitate nō poterit adire hereditatē sine illa solennitate.

4 cū p talē aditionē etiā obligek. † Et plus dicit Bart. in. l. more. ff. eo. qd si ex forma statuti phibeak mlier cōtrahere sine certa solennitate qd non poterit adire hereditatē sine dicta solēnitate. ar. l. omnē obligationem. ff. de iudi. Sed Bal. z Ang. ibi i hoc vltimo tenēt contrariū qz per aditionē quasi contrahik. l. apud iul. §. fi. ex qui. cau. in pos. eak. Non autē vere contrahitur. vt ibi. Ideo non cōprehendik sub statuto loquēte de cōtractu qz i statutis non recedik a propria significatione verborū. l. j. cū ibi no. ff. de ver. sig. Adde qd ipse idē Bar. hoc idē tenuit. in. d. l. apud iul. in fi. z in. l. labeo. §. contractū. z ibi etiā bona gl. ff. de verbo. sig. Dicit tū h Ang. qd si in hereditate nulla essent debita ex qtūc mulier nō obligarek si nō essent etiā legata qd poterit adiri z sic dicit de facto se defensasse. Et si p parte mulieris hic ponatur qd in hereditate nulla erāt debita nec legatū incūbet aduersario onus probandi contrariū. Facit licet nō alleget. l. cū de lege. cū ibi no. ff. de proba. Nec debet attendi qd de facto mulier posset vexari per. l. eo tempore. ff. de pecul.

Summarium.

1 Filius absqz iussu patris hereditatem adire nequit.
2 Solennitas debita in actis antiquis interuenisse presumitur.
3 Filius hereditatem sine iussu patris adiēs quare non obligek.
4 Adiens iussu alterius presumitur iubenti velle querere.
5 Actus vitiatur voluntate z potestate sibi inuicē cōtrariātibus.
6 Heredes sui z necessarij qui sint: z qui necessarij tantum et qui voluntarij.
7 Heredem talem quis facit qualis ipse est.

Qui in aliena potestate. Hereditatē qñocūqz delatā filius adeūdo nō obligat patrē nisi pcedat iussus. Sed ibi bonorū possessione sufficit si ratihabitio subsequek z ex diuturnitate tpis psumunk oia solēniter acta. h. d. ¶ In text. ibi admisisse. i. filium adisse iussu patris pcedēte. z sic eius volūtate. Et qd dicit. ff. si nō adierit expone. i. adiuisse nō aliter cōstet. Nam si cōstaret filiū nō adisse nō recurret ad psumptionē. l. cōtinuus. §. cū ita. de v. ob.

1 ¶ † No. qd fili⁹ nō possit adire hereditatē sine iussu patris Et similiter nō pōt agnoscere bonorū possessionē citra patris volū-

2 tatē. In illa tū sufficit qd ex postfacto interueniat. ¶ † Itē no. bñ qd ex tpis diuturnitate psumunk oia solēniter acta. facit. l. si fili⁹. C. de peti. here. Et facit in argumentū pro prelato qui diu fuit in possessione prelature vt psumak canonice institutus de quo p Inn. z Jo. an. in. c. illud. extra de presump. ¶ Itē facit p eo qui diu tenuit rē feudalē vel emphyteuticā vt talis presumatur de quo in. l. cum de in rem verso. de vsuris. z in. l. ij. C. de iure emphy. Et dicit hic Ang. qd psumek emphyteuta z feudatarius ppetu⁹ si nō apparet an fuerit ppetuo vel ad tps. allegat dictū Gul. in. l. male agere. C. de prescrip. xxx. an. z qd no. Spe. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. cxlij. qd dicit mēti tenendū z plures se habuisse de facto. Facit etiā scdz eū qd si mulier reperiak hereditatē diu possedisse presumak illam adisse cū consensu mōdualdi sine quo ex forma statuti vt est florē. nō poterat adire. Et sic dicit de facto se obtinuisse. Idem dicit si tutor maioris ifante q postea illius successiue fuit curator diu possedit hereditatez delatā pupillo vt psumak illā adiuisse. Adeo qd si postea moriatur ipse minor trāsmittat. dixit etiā sub dubio forte qd si aliqs diu possedit rē emptā a minore cū autoritate curatoris. z cōstet de emp. z de autoritate pdita. Qd lz nō ꝯstet de decreto tū psumetur. Nā etiā scdm hec tpa in bonorū possessiōe necessariū erat decretū. l. j. §. decretalis. ff. de suc. edic. z tū psumik. Et p hoc debet limitari. l. quecūqz. ff. de publi. q vult solēnitatē extrinsecam nō psumi: qz illud fallit vbi appet de possessione diuturna. et h casu posset saluari gl. que cōsueuit reprobari in. l. j. C. de fide instru. z iure hasle fisca. li. x. nō tū hoc ponit p ꝯstāti. Et forte posset dici qd nō ē bonū simile de bonorū possessiōe qz ibi nō fit p iudicium alicui in re ei q̄ita. sed hic fieret preiudiciū in re eius propria. ¶ In gl. prima in fi. z sic videk qd hodie nō sit necesse pcedere iussum. nā cū possit adire patre etiā renitente vt ibi ptz. pcedere iussum. Poterit etiā eo ignorāte per regulā iuris antiq. ff. de reg. iu. qui

3 pōt inuitis. Facit qd no. p gl. z doc. in. l. j. C. q admitti. ¶ † Extra gl. tāgit Bar. q sit rō quare p aditionē hereditatis nō obligetur filius

ger filius nõ p̃cedēte iussu. Dic vt hic p eũ. z adde q̃ alia ratio etiã põt addi: q2 ẽm ista tpa nõ poterat q̃rere sibi iuxta. l. placet. ĩ. eo. tit. ideo nõ fuit cõueniens cũ hr̃ditas habeat nedũ cõmoda sz etiam onera q̃ obligaret maxime tanto oneri. facit. l. quista. §. j. ad treb. ex quo nõ poterat acq̃rere cõmoda hereditaria ar. ĩ. de reg. iur. l. sc̃dm naturã. z extra de re. iur. q sentit oms. li. vj. ¶ Ultimo adde iquãtũ dr p hãc. l. in ver. si nõ adierit. possét sustineri gl. l. cũ de in rē verso. š. de vsur. q̃ dicit ex diuturnitate seu ex patiētia lõgi tp̃is eius qui dicit z allegat seruitutē constituisse probet seruit⁹ q̃stituta. Nã Bal. z Ang. hic tenēt q̃trarium seq̃ntes vltramõ. q2 illa lr̃a loquit̃ in faciente nõ in patiēte seu negligente z nõ est eadē ratio. Q2 magis apparet de volũtate p̃sumptiue qñ q̃s facit actũ quã qñ negligit. Nec ob. iste tex. q2 ẽm eũ hic cõstabat p̃cedere cãm que ordinabat̃ ad acq̃sitionē. ĩõ facili⁹ p̃sumit̃ actus cõsequutiuus ad causam p̃dictã. Secus vbi nõ cõstat aliquã causaz p̃cedere vt in q̃one gl. Facit q̃ habet̃ i. l. ij. C. de acq. pos. Ideo nõ sufficiet hoc casu q2 nõ reperit̃ iure cautũ. Nec ob. l. ij. patiētia. C. cõi diui. cũ gl. sua q2 illa loquit̃ in actu qui inducit̃ ex sola patientia vcz in diuisione. vt p3 i. l. itaq3. š. p socio. Sec⁹ in alio actu q ex sola patiētia nõ inducitur. z hec videt̃ satis bona responsio ad tex. istum. z ad. d. l. pe. z de materia dicēdũ est vt plene in. d. l. cũ de in rem verso. nã forte de rigore iuris verior est opi. vltramõ. z Bal. sed forte i practica seruaret̃ gl. ꝑpter autoritatē z presertim q2 doc. cõmuniter illam sequuntur.

4 **Si is qui.** † Qui iussu alteri⁹ adit p̃sumit̃ solũ iubēti velle acq̃rere si iussum credat valere secus si sciat inualidũ vel scire p̃sumat̃ vel si sine iussu adit. h. d. Et tres sunt partes sicut tria dicta. In p̃ma pte p̃cessit iussus. z credebat iussum valere z durare. In sc̃da sciebat vel scire p̃sumebatur iussũ finitũ. In tertia adiuit sine iussu. sc̃da ibi quãq̃. tertia ibi nã eũ. ¶ In tex. ibi putabat vt q2 putabat se natũ ex legitimo mr̃imonio cũ esset natus ex q̃cubina. Et sic nõ erat in ptãte p̃ris: cũ patria ptãs solũ ex iustis nuptijs q̃rat̃ vt insti. de pa. po. p totũ. z in hoc differt a casu sequẽti in quo erat natus ex legitimo mr̃imonio z sic fuerat i potestate patris. ¶ In tex. ibi decesserit. supple ipso filio sciēte mortē. z sic sciebat vel scire debat iussum reuocatũ. alias videret̃ adire respectu iussus preambuli.

5 ¶ † No. q̃ vitiat̃ act⁹ si volũtas z potestas sibi ad inuicē q̃trariant̃ vt q2 q̃s velit q̃ nõ põt. z nõ velit q̃ põt. Facit. l. multũ. C. si q̃s alteri vel sibi. z extra de offi. deleg. cõsulp. ¶ Itē no. q̃ sicut mãdatũ expirat morte mãdātis. l. mãdatis. C. mãda. Sic ēt iussus morte iubētis q̃ no. p declaratione tituli q̃ iussu. Et facit iste tex. q̃ vbi p̃cessit mãdatũ de expediēdo aliquē actũ si mãdatari⁹ illũ expedit nõ facta mētiõe de dño. Tñ intelligat̃ in dubio expediuisse actũ respectu mãdati preãbuli. Q̃ est diligēter notãdũ sc̃dm ang. post Bar. cõtra infideles ꝑcuratores q2 sumpto speciali mãdato de emēdo prediũ vel aliã rez postea suo noie ꝑprio emũt nõ facta mētione de dño. vt tñ possint cõueniri respectu mãdati ad tradendũ z restituēdum predium. vt z ipsaz rē. Facit. l. qui seruũ. š. de interro. actio. q̃ no. q2 sepe potest de facto cõtingere. ¶ In gl. j. in fi. cõcludē pro veritate q̃ si cõstat q̃ voluit sibi acq̃rere si posset: tũc sibi acq̃ret. Si aũt cõstet q̃ voluit acquirere iubenti neutri acq̃ret p rõnē litere iuncta gl. Interdũ vero dubitat̃ cui⁹ animi fuerit. Et tũc cõcludet q̃ si nullus p̃cedit iussus vr̃ velle sibi acq̃rere vt hic in vltio responso. Si aũt precedit tũc si nescit nec scire p̃sumit̃ iussũ reuocatũ tũc p̃sumit̃ velle acq̃rere iubẽti vt hic in primo respõso. š. tetigit gl. Ubi aũt sciebat vel scire p̃sumebat̃ iussum reuocatuz tũc videt̃ velle sibi acq̃rere vt hic in sc̃do respõso. ¶ Et per hoc habes veritatē tex. z eorũ q̃ tangunt̃ hic in gl. ¶ In gl. quãq̃. in fi. prima expositio nõ est bona q2 multo forti⁹ deberet vitiare aditionē iussus cũ a prin. nõ fuit vtilis ex quo nõ põt habere effectũ. Sc̃da etiã nõ est vera: q2 rõne iussus tñ non obligat̃ q̃s hereditati. Ideo dic q̃ ratio est q2 in sc̃do responso sciebat vel scire debebat iussum reuocatum. z ideo non presumitur voluisse iubēti acquirere.

Interdum. Si fili⁹ in potestate est alicui heres necessari⁹ facit patrē necessariũ hr̃dē. sec⁹

6 si fuit volũtarius. h. d. ¶ † No. q̃ quidã sunt hr̃des sui z necessarij vt sunt filij q̃ sunt in ptãte testãtis tpe mortis z sunt de libe ris. Quidã aũt sunt hr̃des necessarij tñ. vt seruus cui relicta est libertas z hr̃ditas. Quidã aũt sunt volũtarij vt sunt alij extranei de quo insti. de here. quali. z diffe. §. j. ¶ Et no. bñ q̃ ēt ille q nõ obtinet primũ gradũ tēpore mortis testatoris põt esse su⁹ z necessarius vt hic p3. Habēt tñ tales necessarij bñficiũ abstinēdi. insti. de here. quali. z diffe. §. sz his. Et intellige q̃ non obtinēs primũ gradũ põt esse suus ẽm volũtatē testãtis. sz nõ cõtra eius volũtatē. l. si q̃s exheredato. š. de iniu. testa. z. l. gall⁹. de lib. z posth. Et sic vr̃ q̃ hoc casu au⁹ videat̃ quodãmõ necessitatē z suitatē inducere lege pmittēte in p̃mo rñso huius. Et per hoc dicit Ang. q̃ si haberet substõnē vulgarē vel cohr̃dē videret̃ tũc testator velle impedire suitatē. secus sc̃dm eũ qñ obtineret p̃mum gradũ institu. q2 tũc immediate per legē fit suus. Ideo vr̃ q̃ tũc datio coheredis vel substituti nõ ipediret suitatē vl̃ trãsmissionē. z sic intellig. t. l. iiij. C. de iure deli. Et est dictũ nouũ limitans opi. tenentiũ q̃ datio substituti vulgaris vel coheredis nõ impediat suitatē de quo dic vt plene cõsueuit dici z ibi dixi i

7 l. si fili⁹ heres. š. de li. z posth. ¶ † Ultimo no. q̃ tale q̃s facit aliũ heredē qualis ipse est. Et sic facit ẽm Bal. q̃ q nõ ē doctor nõ possit aliũ facere doctorē nec illi exhibere insignia. Nec similiter qui nõ est miles possit aliũ militē facere. ad idē facit. l. ij. C. d heredi. ¶ In glo. heredē. ibi habeat̃ p mortuo. s. quo ad suum cõmodũ: nõ tñ per oĩa q2 auus nõ habet necesse instituere nepotē si nõ vult: licet possit ex quo supẽ fili⁹ lz exheredat⁹. l. si q̃s exheredato. š. de iniu. test. ¶ In ea. glo. ibi hodie sec⁹. No. glo. q̃ reputo singularē z alibi de facili nõ inuenies q̃ illud q̃ obuenit nepoti ab auo nõ dicit̃ ꝑfectitiũ respectu patris. z hoc satis vr̃ rõnabile in casu isto: q2 pater erat exheredatus z sic verisimiliter cõtēplatione patris nõ erat institutus alias esset secus. ar. l. sz z si plures. §. in arrogato. š. de vul. z pup. l. dedit dotē. ĩ. de col. bon. Et attēde etiã i quãtũ hic dicit̃ q̃ facit patrē heredē. Intellige quo ad effectũ per. l. placet. ĩ. eo. Nomē vero heredis remanet in filio etiã. l. cũ filio. ĩ. de leg. j. ¶ In glo. heres institut⁹. ibi ab aliq̃ extraneo dic q̃ erat extrane⁹ testatori z ēt filio exhr̃dato testatoris. z hec est vera lectura. ¶ In ea. glo. ibi nõ posset bene adoptari. hec rõ nõ est bona imo potuisset adoptari ex quo nõ erat recasurus in potestatē patris vt dicit gl. in. l. si pater. l. qui liberatus. š. d adop. Precedēs ergo ratio melior. ¶ Ultimo hic vr̃ casus in fine q̃onis notate in. l. ij. z iij. š. de peti. heredi. vcz vt si ego succedo titio ex testamēto q succedit sempronio abinte. dicar esse heres sempronij abintestato. ꝑut fuit titius ex cuius p̃sona sum heres sempronij. de quo in. l. ñ. C. de here. insti.

Summarium.

1 Protestatio preambula actum sequentem in pendentibus a mera voluntate impedit.

2 Presentia partis non requiritur in protestatione.

3 Lex ad ea que frequentius accidunt ad aptatur.

Celsus libro. Protestatio actui sequēti cõtraria inualidat ipsum

1 actũ subsequētē. h. d. ¶ † No. q̃ in pēdētib⁹ a mera volũtate ꝑtestatio preãbula h3 ipedire actũ sequētē illi cõtrariũ. ¶ † Et no. q̃ nõ requirit̃ in ꝑtestatio. partis p̃sen-

2 tia i dicto casu vt hic colligit̃ cõiuncta glo. dũ dicit clã factã ꝑtestationē secus esset in his que nõ pēdēt a mera volũtate ꝑtestantis q2 tũc requireret̃ partis p̃sentia. Itē nõ requirit cãm in dicto casu ꝑtestatio: q2 sufficit p rõne voluntas: ex quo fit in dependētibus a mera volũtate de quo hic per Bar. z meli⁹ in. l. nõ solũ. §. morte. de ope. no. nunci. z per Ioã. an. post Ioã. mona. chi in regula in generali. de reg. iur. lib. vj. Habes etiã hic q̃ actus sequēs nõ tollit ꝑtestationē preãbulã in dependentib⁹ a mera volũtate. Sec⁹ in alijs. l. cũ in plures. §. locator horrei. š. lo. de quo per Bar. plene in. d. §. morte. z aliquid i. l. pacta nouissima. C. de pac. Et intellige istũ tex. qñ actus seq̃ns nõ erat explicãd⁹ cuz alio. sed tãtũmodo per ipsum ꝑtestantem. Secus si esset explicãdus cũ alio. vt esset qñ venderet rē hereditariã alicui. nã licet aditio consistat in mera volũtate tamen hoc casu videbat̃ reuocasse protestatio. preãbulã. ex quo act⁹ explicat̃ cũ alio quē nõ est equũ decipi. ar. d. §. locator. Et ita voluit Bar. in. l. gerit. ĩ. e. ti. ¶ In glo. fallēs. ibi clã. corã quibusdã. no. bene ex hac glo. q̃ in dependētibus a mera volũtate sicut est aditio. insti. de here. quali. z diffe. §. fi. nõ est necesse ꝑtesta. fieri corã aduersario. Q̃ intellige vt dixi in notabilibus. ¶ In glo. heredē nõ fieri. ibi sed hic fallēs. i. nõ intendēs adire ꝑpter ꝑtestationē preãbulã que declarabat animũ nõ adesse adeũdi licet postea ꝑferant̃ verba sapiētia aditionē. Et sic quodãmõ si adibat post dictã ꝑtestationē seu ꝑferebat verba apta ad adeũdũ potius dicebat̃ fingere se adire fallendo z decipiēdo cũ re vera nõ intēderet adire vt est dictũ. In q̃trario ṽo habebat volũtatē adeũdi lz coacta fuisset volũtas q2 coacta voluntas volũtas est. d. l. si mulier. §. si metu. q̃ me. cau. Due aũt seq̃ntes solutiones nõ sunt bone: q2 in effectu inducũt correctionem cũ equitas scripta preferat rigori. l. placuit. C. de iudi. z not. per glo. in. l. cotē. §. fi. ĩ. de publ. ¶ Ultima etiam so. non est bona q2 destruit istũ tex. ¶ In ea. glo. ibi etiam si nullus fuisset metus. Not. bene glo. istã que aperte vult q̃ in casu huius. §. nõ tenuisset aditio etiã si null⁹ precessisset metus. Et hoc sequit̃ hic Bart. z etiã ang. hic finaliter qui tñ variauit. Nã primo dixit istũ text. demũ precedete quãdo interuenit metus cadēs in constantē virum alias ꝑtestatio nil fuisset operata: q2 erat directo contraria actui. secus si nõ fuisset directo cõtraria sed presumptiue. vt q2 faciebat heres scriptus aliquem actũ. qui in dubio includebat aditionē hereditatis. Nam tũc ad exclusionē dicte p̃sumptiõis suf

ficeret metus etiam viri reuerẽtia lis patri vel patroni. allegat no. per Inno. in. c. j. extra, q̃d me. cau. vbi dicit q̃ profitẽs exp̃sse religionem licet protestetur q̃d hoc faciat per metum. nõ reuelabit protestatio nisi probetur metus qui caderet in constantem. secus si expresse non profiteretur deferendo habitum ꝓfessorum q2 tunc sufficit metus reuerẽtialis. vt est dictũ. Ubi autẽ nõ probetur tũc ꝓtestatio actui contraria nihil operatur ⁊ valet actus vt in. c. solitudinem. extra de ap. ⁊ in. c. cum. m. extra de cõsti. Unde si ꝓtestor tibi presenti q̃d vendo tibi talẽ rem ꝑ tanto precio sed non animo vendendi: nihil operabitur protestatio q2 ẽ directo ꝯria actui. Sec⁹ si nõ esset directo ꝯtraria vt quando respondeo libello. negando sed protestor quod non animo contestandi litem tunc bene operatur protestatio vt. no. glo. in. l. j. C. de lit. cõtest. licet aliqui contra ⁊ nõ bene. Postea mutauit ⁊ dixit ꝓcedere quando cõsummatio actionis nõ pendet a mera voluntate. Sec⁹ si depẽdet a mera volũtate vt aditio hr̃ditatis ⁊ factio testamẽti. Nam tunc protestãdo q̃d si me cõtingat adire vel testari non facio animo testandi vel adeundi. protestatio est tunc derogatoria volũtatis sequentis. Jõ nõ tenebit aditio neq3 testamentum. l. si quis in pri. ꝟ. de leg. iij. ⁊ ꝟ. eo. l. ꝓ herede. ꝟo ⁊ ideo solet. ⁊. ꝟ. de reli. ⁊. l. si quis. ꝟ. plerisq3. nec ob. hic litera huius. ꝟ. q2 respondet q̃ loquitur eo casu quo quis. protestatur q̃d non habet animũ adeundi propter metũ sibi illatum. Nam tunc secundum eum nisi ꝓbetur metus ꝓtestatio non iuuat. ⁊ sic intelligatur iste tex. S3 forte hoc dictũ nõ est verum q2 ex quo actus pendet a mera voluntate l3 in ꝓtestatione allegetur metus non tamẽ est de substãtia ipsi⁹ protestatiõis vt patet ex supradictis. Ergo videtur q̃d protestatio operetur etiam si talis metus nõ probetur q2 sufficere debet ꝓbare ea que sunt de substantia ipsius protestantis. An autem metus verborum sit reputandus iustus. Dico hoc relinquẽdũ arbitrio iudicantis inspecta qualitate persone proferentis verba minatoria: q2 si est homo potens qui cõsueuit minas deducere ad effectum inducẽt dicta verba tunc iustum metum. ar. l. j. C. si quis imperato. maledixe. ⁊ facit q̃d dixi in. l. hoc autẽ. ꝟ. si cui pl⁹ q̃ ꝑ. l. fal. Aduerte tñ q2 forte congruere posset distingui in forma protestandi nam si quis potestatur q̃d si cõtigat eũ adire non intendit adire ista protestatio videtur omnino contraria actui. Sed dicat q̃d si contingat eum ꝓferre verba sapientia aditionem q̃d non intẽdit per illa adire. Tũc hoc casu nõ sic directe ꝯtradicit. ⁊ forte hoc vltimo modo deberet intelligi hec litera. ¶ In glo. nõ faceret. ibi nõ a dño l3 doc. trãseant cum hac gloss. tamen videtur violari litera huius tex. qui videtur loqui indistincte ⁊ potissime in domino. Quia de raro verisimiliter cõtinget aliũ cogere vel inferre metũ seruo circa 3 aditionez. † Tex autez d3 adaptari ad ea que frequẽti⁹ accidũt l. nã ad ea. ꝟ. de leg. Et ideo forte litera põt intelligi etiã i domino inferẽte metũ. Nec ob. q̃d talis metus est iustus: q2 fateor q̃ si seru⁹ vere adeat l3 ꝑ metũ: q̃d nõ rescĩdetur aditio ex q̃d iust⁹ est metus. Facit. l. si mulier. in prin. ꝟ. q̃d me. cã. Tñ q2 põt seruus etiã millies excoriatus nolle adire ⁊ non habere animum adeũdi. l. iij. C. de here. insti. ideo si protestetur q̃d si contigat eũ proferre verba sapientia aditionem nõ intendit adire non inducatur postea aditio: etiã si adeat iussu domini inferentis metũ. Facit q̃d dictũ fuit cũ gl. iij. i ꝑma sol. ꝑmi ꝯꝯ. ¶ In ea. gl. in fi. solue fm Dyn. alias q̃d ibi fuit met⁹ reuerẽtialis. Uel dic q̃d ibi erat actus q nõ pẽdebat a mera volũtate protestãtis. itẽ non precessit ibi aliqua protestatio. ideo ibi vale actus. hic autẽ loquit̃ in actu pẽdẽte a mera voluntate protestãtis. ⁊ vbi ꝓcessit ꝓtestatio. ¶ Ultimo inducit̃ tex. iste q̃ si aliq̃s timet sibi inferri violẽtiã vel metũ vt vendat alicui vicino potenti rem suaz q̃d ꝓtestet̃ corã aliq̃b⁹ q̃d nõ intẽdit vẽdere nec valere vẽditionẽ ⁊ q̃d faciat ꝓpter metũ. ⁊ sic cõsuluit Dy. Q̃d bar. hic reprobat q2 sumus tunc in actu pẽdẽte a volũtate duoꝝ iõ ꝓtestatio tollet̃ ꝑ actũ ꝯꝯ. l. cũ in plures. ꝟ. locator. ꝟ. loca. Sed Bald. ⁊ ang. saluant dictũ Dy. qñ substantia est iusta cã timoris ⁊ durat eadẽ cã metusque intelligitur durare vbicunq3 durat eadẽ potestas terrendi aduersariũ fm notata ꝑ Inno. in. c. j. q̃d me. cã. ⁊ in. c. cã matrimonij. extra de offi. dele. ⁊ not. etiam ꝑ doc. in l. ij. C. q̃d me. cau. Facit q̃d habet̃ in. c. pe. extra de ap. Dictũ at Bar. posset ꝓcedere vbi nõ esset institut⁹ metus. Et tangit hic ang. an si aliq̃s sit tortus nõ precedẽtib⁹ idicijs si postea ꝑseueret in ꝯfessione possit notari⁹ scribere ipm sponte cõfessum. Et dicit q̃d nõ si sciuit eũ tortum sine idicijs: q2 ꝑsumit̃ durare idẽ metus tormẽtoꝝ. ideo scriberet tũc falsuz. Et ꝓpter hoc tenent̃ fm eũ notarij extra palatiũ vt nõ habeant notitiã tormẽtoꝝ vt sic posset scribere cõfessiones suas spõtaneas. Si aũt iuste ꝓcessissent tormẽta tũc posset scribere q̃d spõte sit cõfessus dũmodo inter tormẽta ⁊ ꝯfessionẽ aliquod cõgruũ interueniat interuallũ. Q̃d relinquit̃ arbitrio iudicãtis. vt no. i. l. j. ꝟ. diu⁹ seuer⁹ ꝟ. de q̃ő. ⁊ tene mẽti ꝑpetuo. q̃d vbi apparet quẽ tortũ non precedentibus indicijs quãtũcũq3 ꝑseueraret in cõfessiõe non posse puniri. de quo etiã est tex. cũ gl. fm vnũ intellectum in. l. pe. ꝟ. de q̃ő. q̃d nõ exeat de mente tua: q2 posses adhuc multa lucrari. ⁊ sequitur etiã istud dictum gandinus in libello suo de maleficijs.

Summarium.

1 Hereditas ad hr̃dẽ nõ trãsmittit̃ nisi cũ potẽtia repudiãdi.
2 Datio substituti vulgaris nõ impedit trãsmissionẽ hr̃ditatis.
3 Heres heredis est heres primi testatoris.

Si quis filiusfamilias. Uulgaris substõ expirat si ꝑ institutũ adeũte alteri hereditas acq̃rat̃. h. d. ¶ In gl. j. in fi. Not. bñ gl. singularẽ q̃ extẽdit. l. si pr̃. ꝟ. de here. insti. q̃ loquit̃ in seruo ẽt ad filiũfa. ⁊ h tene fm Bar. cũ eadẽ sit rõ ꝑ. l. pl3. ꝟ. eo. l3 aliqui ꝯ de quo in preallegata. l. si pater. q̃ est singularis lex. ⁊ nõ habet cõsociã. Bal. ꝟo hic dicit q̃ ista glo. põt ꝓcedere fm ista tẽpora scdm q̃ acq̃d q̃rebat fili⁹ q̃rebat patri. d. l. placet. Hodie ꝟo vr̃ sec⁹ nisi respectu vsusfruct⁹: q2 in illo vr̃ posse ꝓcedere hec gl. per ea q̃ habent̃ in. l. cum oportet. ⁊ in. l. fi. C. de bon. q̃ li. ⁊ per hoc etiã videt̃ q̃d Bal. intellexit i hereditate aduẽtitia. nã in ꝓfectitia ẽt hodie nihil est immutatũ ꝑ id q̃d habet̃ in. d. l. cũ oportet. C. de bo. q̃ li. Ang. ꝟo remittit ad notata in. d. l. si pater. s3 satis pl3 q̃d sup⁹ dixi ⁊ potissime attentis his q̃ notant̃ etiã in. l. cũ filio. ꝟ. de leg. j. vbi etiã tangitur an fm ista tp̃a magis remaneat nomẽ heredis in filio quã in seruo. de quo ibi etiam plene tetigi.

Si filius. Seruus hr̃ditatẽ pr̃is nõ agnitã trãsmitit cũ bñficio abstinendi. put ẽt habebat 1 ipse defunct⁹. h. d. ¶ † No. ẽt q̃d vbicũq3 trãsmittit̃ hr̃ditas ad hr̃dẽ trãsmittit̃ cũ potẽtia illã repudiãdi vel abstinẽdi: sicut poterat defunct⁹. facit q̃d no. gl. i. l. j. C. de his q̃ añ aper. ta. ¶ In gl. sciret. ibidẽ si nõ ignoraret. hec lr̃a negatiua est vera l3 aliqui hñt affirmatiuã que nõ bona quia tunc nihil adderet ad text. Et q2 sequens exceptio nõ cõgrue poneretur: q2 si ignoraret se necessariũ nõ posset se immiscere. l. is q̃ putat. ⁊. l. se. ꝟ. e. ti. ¶ In gl. abstinere ibi ⁊ hr̃e auitã. hoc ꝓcedere posset si teneamus opi. q̃d suus nõ trãsmittat hereditatẽ ad extraneos vt tenuit gl. i. l. si infanti. C. de iure deli. S3 si tenemus ꝯrĩũ. put tenẽt moderni. de quo dicet̃ in. l. vẽtre. ꝟ. eo. tunc gl. ista non ꝓcederet: quia ille ad quẽ trãsiret hereditas paterna posset ex iure trãsmissiõis habere auitã. ¶ Extra gl. vltimo iste tex. iũgẽdo ipsuz cũ pncipio 2 huius. l. put facit Bar. in. l. j. de vulg. ⁊ pup. in q̃nto effectu. † facit q̃d datio substituti vulgaris nõ ipedit trãsmissionẽ hereditatis ⁊ per ꝯñs nõ tollit existentiã sui hr̃dis de quo remittit ange. ad no. ꝑ se in. l. lucius. ꝟ. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. si filius heres. ⁊ ibi plene dixi. ꝟ. de lib. ⁊ posth. ⁊ in. l. si filius q̃ patri. de vulga. ⁊ pupil. tamẽ re vera iste est. ꝟ. separatus a principio ⁊ ideo nõ videtur necessario iungendus cum principio.

In omni. Hereditatẽ agnitã ꝑ defunctũ nõ pt̃ ei⁹ heres repudiare. h. d. In tex. ibi successiõe si- 3 ue de iure ꝑtorio siue de iure ciuili. ¶ † No. q̃d heres hr̃dis primi testatoris est heres. Et iõ sustinet̃ libell⁹ si q̃s dixerit heredẽ titij l3 imediate nõ fuerit heres s3 ꝑ mediã ꝑsonã alteri⁹ fm docto. Et adde q̃d dictũ est. ꝟ. eo. l. q̃ aliena. ꝟ. interdũ. ⁊ q̃ hr̃ in. l. iij. ꝟ. de peti. here. ¶ In gl. vr̃ i fi. de ista materia an appellatione hr̃dis ꝯtineant̃ ẽt extranei: ⁊ an etiã hr̃des in infinitũ. Dic vt plene ꝑ Bar. in. l. gallus. ꝟ. etiã. ꝟ. de libe. ⁊ posth. ⁊ hoc qñ verbũ heres simpliciter ꝓfert̃. Si aũt testator se referret ad heredes scriptos vt q2 reliq̃t trecẽta filie ꝓ dote ⁊ voluit q̃ si decederet añq̃ã maritaret̃ illa deuenirent ad heredes suos infra scriptos ⁊ postea essent instituti aliq̃. Videt̃ q̃ si mortui sunt scripti heredes añ filiã si defecerit fideicõmissuz ẽt si instituti fuissent de liberis ⁊ dimisissent post se aliquos descẽdẽtes. Et ita vr̃ decidere Bar. i. l. q̃ liberis. ꝟ. hec ꝟba. in vltima q̃őne. ꝟ. de vulg. ⁊ pupil. Et sic pridie consului de facto apud fauentiam.

Summarium.

1 Adire nequibit q̃ se obligare non potuit.
2 Adiens hereditatem creditoribus etiã vltra vires hereditatis obligatur.

More nostre ciuitatis. Qui non põt se obligare nõ põt adire hr̃ditatẽ. h. d. Prio ponit dictũ in gñe scdo infert ad casuz q̃sitũ in specie. Scdã ibi hr̃ditas l3 glo. al'r diuidat. s3 hec diuisio melior est fm Bar. ¶ In tex. ibi manifest⁹ est supple. ⁊ iõ nõ poterit pupill⁹ 1 vel pupilla adire sine tutoris autoritate. ¶ † No. regulã q̃d qui nõ põt se obligare nõ põt adire. Et sic facit ad statutũ q̃d ꝓhibet mulierẽ nõ posse obligari sine certa solẽnitate. nã ꝑ ꝯñs itelligit̃ ꝓhibita adire hr̃ditatẽ. Quid autẽ si ꝓhibita sit ꝯhere an intelligat̃ prohibita adire: Tãgit hic Bar. arguẽdo pro ⁊ cõtra ⁊ nõ decidit. Bal. ⁊ Ang. dicũt q̃d nõ intelligit̃ tũc ꝓhibita adire q2 ꝑ aditionẽ nõ vere ꝯhit̃ sed quasi. l. apud iul. in fi. ꝟ. ex qui. cau.

qui.cau.in pos.ea. ꝛ iõ nõ habebit locũ dictũ statutũ loquẽs de ꝯctu q2 nõ est recedẽdũ a ꝓpria significatiõe ꝟboꝝ i statutis. ꝫ certe istud dictũ originalr Bar.in.d.l.apud iul.§.fi. vt plene dixi in.l.mutũ.§.j.ꝫ.e.ti. ¶ †Itẽ no.ꝙ adiẽs hereditatẽ obligat̃ et vltra vires hereditatis creditoꝛibꝰ. Et h̄ clarũ in hr̄de extraneo. Et idẽ ẽt in suo.l.si te.C.de iur.deli. ꝛ h̄ fm ista tpa. ꝛ idem hodie si nõ facit inuẽtariũ.l.fi.C.de iur.deli. Secus si faceret inuẽtariũ vt ibi hr̄. Et ista ꝓcedũt in foro cõtẽtioso. in foro autez cõsciẽtie an nõ cõficiẽs inuẽtariũ teneat̃ vltra vires.dixi.ꝫ.eo. sup rubꝛica. Et dixit hic Bal.ꝙ bñficiũ inuẽtarij solũ operatur quo ad executionẽ: q2 nõ põt fieri executio vltra vires. Tñ re vera est obligatꝰ insolidũ q2 nõ põt ꝓ parte repꝛesentare ꝑsonam defuncti ꝛ ꝓ parte nõ: ex quo insolidũ est institutus. Et eodem mõ dicit ꝙ forũ ꝯsciẽtie ꝛ equitas canonica respicit executionẽ sicut ꝛ beneficiũ inuentarij. ¶ In gl. obligari ibi ne vexent̃ de iure. nã exactio facti nõ vr̄ attẽdẽda.l. eo tẽpoꝛe.ꝫ.de pact. fm Ang. ¶ In gloss.ea.in fi.vel dic tertio vt dixi in diuisione. ¶ In glo. necessario.ibi itẽ ꝛ necessarius heres vt est seruus ꝫ filius licet sit necessarius appellat̃ etiã suus, de quo insti.de her. quali.ꝛ dif.§.sui. ¶ In glo. ibi quo ad quid. vt qñ fit de necessario voluntarius in.§.qui per fideicõmissum.vel etiam quo ad separationem bonoꝛum vt in.§.non solum.allegato in glos. de quo etiam in.l.j.in pꝛin.de separa.bonoꝛum.

Summarium.

1. Pupillus quare nec scire nec discernere dicatur.
2. Infans hereditatem potest adire cum tutoꝛis autoꝛitate.
3. Tutoꝛ bonoꝛum possessionem solus agnoscere potest.

Pupillus si fari pos. Pupillꝰ pt cuꝫ tutoꝛis autoꝛitate hr̄ditatẽ adire.h.d.i tex.ibi cãm. puta an ex testõ vel ab intest. vel an sit hr̄s actu vl̃ noie vt.j. e.l.si is ad quẽ ꝛ.l.is q putat. ¶ †No.ꝙ pupillꝰ nõ d2 scire neqꝫ discernere. Et rõ est q2 scire est rẽ ꝑ cãm cognoscere vt dt pħus quod nõ põt fieri sine aliquali examinatiõe ꝛ discussiõe intellectuali.q nõ cadit in pupillũ.ꝫ aliqua vniuersalia possit ipse pupillꝰ scire q ꝑ se sint oino notissima vt h̄ tãgit Bar. ꝛ in talibus differret a furioso q etiã taliũ vniuersaliũ non habet scientiam. ¶ In gl.j.in fi.† No.bñ ex gl.ꝙ ẽt infans põt adire hereditatẽ tutoꝛis autoꝛitate. ꝫ aliq ꝯ q2 aditio tũc vr̄ nulla ꝛ sic tutoꝛ nõ vr̄ autoꝛari posse actui nulli. Sꝫ tene glo.per.l.seruo inuito.§. si pupillo.in gl. allegata ꝛ hoc qñ ipse infans fari põt ꝛ aliqualẽ hꝫ intellectũ. Alias esset secus.ꝛ sic posset ꝓcedere alia opi. Facit ꝙ no. Bar.in.l.j.§.j.j.de acq.pos. Et fm hoc non est necesse subaudiri ad tex.marie. ¶ In gl.furiosus.ibi addi. impꝛopꝛie loquit̃ gl.fm Ang.iõ expone id est bonoꝝ possessionẽ agnoscit q celet̃ nõ agnita si decedat furiosus durãte furoꝛe.l.fi.§.tali.C. de cura.furio. ¶ In gl.fi.i fi.† No. bñ ꝙ lꝫ nõ possit solꝰ tutoꝛ adire hereditatẽ vbi pupillus est maioꝛ infante.tñ poterit solꝰ tutoꝛ agnoscere bono.pos.in casu ꝑdicto. vt aperte decidit hec gl. Et idẽ glo.in.l.potuit.C.de iur.deli. Licet glo.tenet contrariũ ꝛ nõ bene in.l.bonoꝛum.C.qui admitti ad bo.pos.

Si ex asse heres. Heres insolidum institutus adeundo pro parte totam hereditatem acquirit.h.d.

Impuberibꝰ liberis. Seipsaꝫ summat iõ nõ eget summario. ¶ In gl.j.ibi cũ curatoꝛẽ nõ hꝫ idẽ fm Bal.si hꝫ ꝫ nõ gñalẽ nec ad adeũdũ ꝫ ad certũ aliu actũ. Facit qđ hr̄ in.l.j.fuit q̃situ.j.ad treb. In ea. gl. ibi vel scđo intellige h̄ in se bona fm quã etiã quadragenarius appellat̃ pubes. Facit ꝙ regulr̄ nõ contingit nisi scđm vulgare loci.facit qđ no.gl.in.l.pueri.j.de ver.sig. ꝛ facit etiã qđ habet̃ ij.q.vij.c.paulus.dicit ibi maledictus puer centum annoꝝ ꝛc. ¶ In ea. glo.in fi.ꝑsequit̃ glo. intellectũ cõem in.l. interdum. Bar.tñ aliter dicit ꝛ saluat pla.de quo dic vt ibi ꝑ eum.

Summarium.

1. Imploꝛatur frustra precibus qđ conceditur iure cõmuni.
2. Filius qñ possit a creditoꝛibus hereditarijs conueniri.

Si qui se nõ immiscu. Seruus q se non imiscuit põt abstinere bñficio ꝑdicti ꝑtoꝛis sine aditione iudicis.h.d. ¶ †No.illud gñale.frustra ꝑcibus imploꝛat̃ ꝙ iure cõi ꝯcedit̃.fac.t.l.j.C. de thesauris.li.x. ¶ †Itẽ no.ꝙ nõ põt filius cõueniri a creditoꝛibus hereditarijs nisi ꝓbet̃ ipsum se imiscuisse hereditati ꝛ h̄ onꝰ incũbere vr̄ creditoꝛi agẽti. Alr̄s succũbet lꝫ ꝯsueuerit dici ꝙ si filius ergo heres. Q2 illa ꝑsumptio nõ sufficit ad pꝛeiudiciũ filij vt possit conueniri a creditoꝛibus facit ꝙ no.glo.in.l. si cũ dotẽ.§. trãsgrediamur.ꝫ. solu.ma.vbi bona glo.de quo etiam dicetur in.l.necessarij.j.eo. ꝛ no etiam in.l.j.ꝛ.ij.C.vt si se ab here.ab.

Summarium.

1. Repudiatio hr̄ditatis facta de ꝯditiõe ꝑdẽte est inualida.
2. Substitutus vocatur si institutus excluditur.
3. Pater sine filio repudiare nequit.
4. Repudiatio patris non nocet filio.
5. Filius in quo differat a seruo.

Is qui heres. Illa hr̄ditas repudiatione ꝑdit q̃ põt adiri. licꝫ si tũc adiri nõ poterat.h.d. ¶ †No.ꝙ repudiãs hereditatẽ ꝑdẽte ꝯditiõe nihil agit. ꝛ sic ex toto repudiatio est nulla. Iõ nõ ĩpedit̃ talis repudiãs si post eueniat ꝯditio post euẽtũ talis ꝯditiõis adire hr̄ditatẽ. Q2 pꝛeãbula repudiatio tanquã minus legitime facta nõ ꝓbet impedimentũ. Facit.j.eo.l.nec is.§.j.ꝛ.j.§.pꝛimo. Et de reg.iu.nõ pꝛestat.lib. vj.facit q2 etiã actus q est nullꝰ ipso iure nõ impedit reiterationẽ eiusdẽ vel sui oppositi.l. qđ tamẽ.ꝫ.de ar.ꝛ.l. si vt ꝓponis.ꝛ l.pꝛeses.C.quomodo ꝛ qñ iudex. ¶ Itẽ facit iste tex.fm Cy.ꝙ ꝓuisus de pꝛebẽda vacatura in ꝯditiõis alicuius euentũ ante repudio nihil agat nisi repudiet in dubio vel coꝛam superioꝛe ꝑ id qđ dicit hic gl. Uel etiã ꝑ pactũ.l.j.C.de pac. cũ ibi no.ꝛ.l. quãꝙ.C.de pac.j.eo.l.in pluriũ.ꝛ.l.j.de cura. bo. dãdo. ¶ In gl nihil agit.ibi.j.eo.l.illud q2 repudiãdo ab inte. vr̄ velle repudiare ex testõ. Et sic aperiri viã successioni ab intest. ꝛ successiue ipsaꝫ successionẽ ab intestato repudiare. Sic eñ ex iuris intellectu intelligit̃ ex oꝛdine fecisse. ¶ In ea.ibi solutio vt ibi.ꝫ.q2 ibi in pacto hic in simplici repudiatione.sicqꝫ habes qđ iuri de futuro põt renũciari ꝑ pactũ sed nõ simplici renũciatiõe. Fallit si fiat in iudicio vt dicit.ꝫ.glo.ꝓpter autoꝛitatẽ iudicioꝝ ꝛ q2 iudex repꝛesentat partẽ. Facit.l.eũ ꝓ quo.ꝫ.de in ius vo.ꝛ.l.j.§.ius publicũ.de iust.ꝛ iur. Itẽ fallit qñ fieret ꝑsiti q2 hꝫ tũc vim taciti pacti.l. tale pactũ.ꝫ.de pac.in pñ.de q̃ dixi in.l. si ita scriptũ. de leg.ij. ¶ In ea.ibi.§.si sub ꝯditiõe.sed certe ibi loquit̃ in bono. pos. q ius nõ tribuit.q̃ sicut põt peti ꝑdẽte ꝯditione ita ꝛ repudiari.ꝫ illa q̃ tribuit ius nõ põt peti ꝑdẽte conditione. ꝛ silr̄ nec repudiari. Et sic in effectu est idem qđ in aditione hereditatis. ¶ In gl. arbitriũ.ibi vr̄ pura. hec glo. repꝛehendit̃ q2 imo est ꝯditionalis ex quo in arbitriũ alterꝰ ꝯditionalr̄ ponitur. ꝛ ita no.in.l.j.allegata in glo.ꝫ.de leg.ij. Secꝰ aũt si fieret mentio de arbitrio modificatiue vel declaratiue nõ ꝯditionalr̄. vt lego titio quãtũ seius fuerit arbitratus.vel eo mõ q̃ seius fuit arbitratus nã tũc dispositio est pura vt no.plene in.d.l.j. ¶ In eadeꝫ ibi sed dic vt pꝛedixi subaudi q2 ex quo cõditio in mera volũtate heredis consistit nõ impedit̃ adire vel repudiare nec abstinere ꝑ id qđ habet̃ in.l.iam dubitari.de heredibus instituen.

Si qui dubi. Dic.§.breuis est ꝛ summat̃ sic. Qui nõ põt adire ꝓpter dubitationem an testatoꝛ viuat vl̃ ꝯditiõis ꝑdentiã nõ põt ẽt repudiare.h.d. ¶ †Nota qđ demũ excluso instituto substitutus vocatur.

Neqꝫ filiusfa. Dic.§. breuis est ꝛ non summat̃. Uel dic hr̄ditatẽ filio delatam testamẽtariã vel legitimã pr̄ ꝛ filiꝰ simul repudiare ꝑñt ꝫ nõ aliter sine altero.h.d.cũ.l.se. ¶ †No.qđ pr̄ sine filio nõ pt repudiare. Qđ itelligit Ang.ẽt si eẽt ifans.l.renitẽte.C.e.ꝛ ꝑ istũ tex.g loqtur idistincte lꝫ pr̄ ꝓ infante possit adire.l.si ifanti.C.e. ꝛ sic dt se de facto obtinuisse. lꝫ aliq ꝯ.facit lꝫ nõ alleget q2 tutoꝛ solꝰ põt petere bo.pos.ꝓ pupillo.ꝛ tñ nõ pt repudiare.l.tutoꝛ.cũ ibi no. j.de bo.pos. Et facit ꝙ ibi no.i.l.aristo.ꝫ.de iu.deli. ¶ Itẽ no. ꝙ lꝫ iussus pr̄is dẽat ꝑcedere.l.si q mihi bona.§.iussus.j.e.tñ satis vr̄ ꝓcedere si i eodẽ ꝯtextu pr̄ ꝛ filꝰ repudiat vl̃ adeũt qđ no. Et sic facit ꝙ si statuto caueat̃ ꝙ filiusfa.nõ possit se obligare sine licẽtia pr̄is ꝛ satis dicat̃ lnia iteruenire si pr̄ ꝛ filꝰ i eodẽ actu isimul se obligãt lup eodẽ fm Bal.ꝛ Ang.ꝙ tene mẽti: q2 vꝫ ẽt ad filia statuta. ¶ In gl.neqꝫ filiꝰ ibi,C.de pact.l.filiꝰ.illa.l. vr̄ ꝯ istũ tex.iquãtũ dt ꝙ in acqrẽdis filꝰ pr̄i põt ꝑiudicare. lꝫ non i acqsitis. Sꝫ solue ꝙ loqt̃ in q̃rendis in qbus sola volũtas filij sufficit hic in q̃sitis in qbus vtraqꝫ volũtas requirit̃. Et cõclude ꝙ ille tex. ꝓcedit in hereditate ꝓfectitia ꝛ relicta cõtẽplatiõe pr̄is: q2 illa nõ põt solũ pr̄ repudiare ꝑ istũ tex.cũ glo. indistincte. Et ꝑ.l.si qs mihi.§.iussum iuncta.l.is pot.j.e. Licet Ja. de are.cotra ꝛ nõ bñ vt hic ꝑ Bart. Et idẽ videt̃ hodie dicendũ cũ in ꝓfectitijs nihil sit immutatũ.lege cum opoꝛtet.C. de bo.q li. Licet Bar.h̄ aliter sentiat. Itẽ adde dictis Bart.circa istud inquãtum vr̄ velle qđ olim si statuebat̃ filio terminus ad adeũdũ ꝑ iudicẽ nocebit pr̄i. Hodie nõ nocebit nisi pr̄ cõsenserit.l.fi.§.necessitas.C.de bo.q li. Nã videt̃ qđ olim etiã filius potuerit esse in iudicio sine cõsensu patris. Q2 ius nouũ nõ venit ad diminuẽdũ ius filij sed potiꝰ ad augẽdũ vt ptꝫ in toto illo ti. de bo.q li. Imo foꝛte põt dici qđ nec olim nec hodie nocebit talis terminꝰ nisi cũ ꝯsensu pr̄is fuerit statutꝰ: cũ nõ repeꝛiatur iure cautũ sed solũ de termino legali in.l.si qs oꝛ.in bo. pos. serue.

Itē adde ei q̄ dictū est in gl.de aduētitia hereditate vt cū cōtē plat one ipsi⁹ filij est institutus nā olim idē erat q̄ in ꝓfectitia.
4 Hodie etiā ꝓcedit regula isti⁹ tex.† qꝛ repudiatio patris nō no cet filio.nec eꝫ tn̄ in alio est facta mutatio:qꝛ si fili⁹ repudiat pa ter sol⁹ adibit ⁊ eꝫ.l.fi.C.d bo.q̄ li.Qd olim nō erat ⁊ tūc adiēs totū sibi acqrit.Si autē simul adirēt tūc q̄ritur filio ꝓprietas ⁊ patri vsusfr.d.l.fi.Licet olim patri q̄rerer̄ totū p.l.placet.ĵ.eo. Et tene singulariter mēti dictū Bar.h.q.d.qd etiā in hereditate aduētitia hodie nihil est imutatū in repudiatione tacita q̄ fit p lapsum tp̄is f̄m.l.fi.qs oꝛ.in bo.pos.serue.⁊.l.j.C.q admit.ad. Et tene etiā mēti q̄ si filius moritur anteq̄ adeat vel repudiet pater excludit̄.qꝛ q̄ admittat̄ cū nō sit institutus est ius specia lissimuꝫ.Ideo cū istud sit inductū solū cū filius repudiet.d.l.fi. C.de bo.q̄ libe.nō trahetur ad casum qn̄ morietur ar.l.ius sin gulare.de legibus.⁊ sic v̄r q̄ si trāsmisit filius ius deli.ad here dē suū poterit ipse heres adire vel deuoluet̄ ad substi.vel coh̄ꝛe dē.Et si tales deficiāt ad ꝓximiores ab intestato. ¶ In ea.gl. ibi secus est in dn̄o ⁊ seruo.Bar.h tꝫ ɔ̄riū in hereditate.⁊ respō det ad.§.p seruū.qd loquit̄ in bo.pos.ſꝫ certe nec bo.pos.q̄ritur dn̄o sine volūtate serui.l.seruo inuito.ĵ.ad treb.ergo illā nō dꝫ dn̄s posse repudiare sine seruo per.l.is pōt.ĵ.eo.Ideo tuti⁹ vi deret̄ tenere gl.quā etiā sequit̄ Cy.in.l.renitente.C.de iure de
5 lib.† Et ratio differētie iter filiū ⁊ seruū est qꝛ fili⁹ sperat fieri sui iuris saltē morte patris q̄ nō cōtingit in seruo qꝛ p mortē solaꝫ dn̄i nō sperat libertatē.ideo plus iuris cēsetur habere in heredi tate quā seruus ⁊ sic in bono.pos.ideo nō sic faciliter pōt preiu dicari filio sicut seruo.facit q̄ dixi in.l.legatū.ĵ.de leg.j. ¶ In ea.gloss.s.ibi forte nō.hec litera negatiua nō v̄r bona qꝛ.§.de niq3.ĵ.allegatus facit in oppositū. Unde alij habēt literā affir matiuā forte sic.⁊ tūc bene facit.§.deniq3.⁊ tūc tene contra per hanc.l.⁊ per regulā non prestet impedimentum.de reg.iur.lib. vj.Nec ob.§.deniq3.qꝛ loquitur in pacto hic in simplici repu diatione inter que est differentia vt dixi in pzin.

Es qui putat. Error an qs sit volūta ri⁹ v̄l necessari⁹ ipediat repudiationē ⁊ aditionē.h.d. ¶ In tex.ibi quā i ve ritate.i.magis inspiciat opinio quā veritas i repudia tione vel aditione hereditatis:qꝛ illa ɔ̄sistit in solo aīo.instit.de here.quali.⁊ dif.§.fi. ¶ No.qd in depēdētibus mere avolūtate nostra opi.preualet veritati.facit q̄ no.in.l.heres.ĵ.e. ¶ In gl. nā plus est in fine.solue q̄ hic loquit̄ in aditione hereditatis.q̄ in solo aīo ɔ̄sistit.insti.de here.quali.⁊ dif.§.fi.iō in illa ꝓ̄ponderat̄ opi.facit q̄ no.glo.in.l.heres.ĵ.eo.Sꝫ ɔ̄traria loquunt̄ in his q̄ nō dependēt a solo aīo.Ang.vero hic dicit q̄ vbi ad essentiam actus requirit̄ veritas ⁊ opinio.tūc requiret̄ vtrūq3.alias defi ciet actus vt ptꝫ in furto vbi requirit̄ q̄ res sit aliena ⁊ dolosa intentio.Ideo si alterū predictoꝝ deficit non cōmittit̄ furtū.l. inerdū.§.recte.ĵ.de fur.si vero sufficiat ad essentiā actus alterū predictoꝝ.tūc si verba disposita sint relata ad factū ꝓ̄ualet veri tas.Exēplū f̄m.l.sufficit seruū occisum esse vt imponat̄ pena rō ne culpe lꝫ occidēs nō fuerit opinat⁹ occidere.⁊ sic nō fuerit in dolo.l.si putatoꝛ.s.ad.l.aquil.Si aūt sint relata advolūtatē in spicit̄ opinio.Exēplū dicit iex q̄ ille vsucapit qui habet bonā fi dē.facit q̄ habet̄ in.§.alie.insti.de act. Ideo tūc vsucapietur lꝫ credat eā suā.Facit.l.j.s.de publi. ¶ In gl.j.l.a cōtrario.in fi. cū ista.gl.trāsit Bar.⁊ etiā Ang.Sed contra ipsam facit quod h̄ns volūtatē acqrendi de nouo sicut hꝫ ille qui putat se volūta riū v̄r etiā h̄re volūtatē cōseruandi iā quesituꝫ.Sicut ⁊ econtra h̄ns volūtatē ɔ̄seruandi v̄r etiā habere volūtatē acqrendi si ex pediat.l.seruus.⁊.l.q̄ ob pactionem.ĵ.de vsucap.ꝓ emp.Licet gl.aliter dixerit ⁊ nō bn̄.in.l.ij.in pzin.ĵ.de acqui.pos.vt ibi no. per Bar.Et facit q̄ ipse idem notauit in.l.gerit.in penul.colū. ĵ.eo.⁊ ideo forte ista glo.non procedit.

Summarium.

1 Antecedens destruitur destructo consequenti.
2 Effectus plures quandoq3 ex vno actu prodeunt.
3 Beneficio vno priuatus quādo censeatur ab alio exclusus.

Ec is qui nō. Qui dubitat de virib⁹ testamēti nō pōt adire ⁊ dictū alterius nō ipedit eū q est cert⁹.h.d. ¶ Not. q̄ vbi negatiua cadit directo in sensuꝫ testis:vt qꝛ de ipsius facto vel nō facto q̄ritur v̄r posse tūc sup illo deponere. ⁊ ideo si dicatur titiū fuisse presentē quādo seius mutuauit gaio centum poterit secure deponere se nunq̄ fuisse presentem si ita fuit veritas.Facit quod no.in.l.ij.C.de erro.aduo.p glo.⁊ doc. per Cy.in.l.actoꝛ.C.de ꝓba.⁊ per Ioā.an.in.c.bone.el.j.super glo.extra de elec.vbi plene tractat de materia negatiue.facit ēt quod notauit Bar.in.l.ij.§.fi.ĵ.quemadmo.te.aper.⁊ quod ha betur.ĵ.eodem.l.pantonius.§.rei.

Heres iustus. Repudiatiōe vni⁹ iuris nō v̄r aliud repudiatū nisi repudiatū nō poterit sine illo repudiari.h.d. ¶ † No.q̄ ad destructionem ɔ̄ntis seq̄t̄ antecedētis destructio.⁊ ad h̄ allegari pōt f̄m Bal. ¶ Itē no.q̄ q vult vnū iterdū itelligit̄ velle duo.s.illud q̄ exp̄s
2 se vult ⁊ ēt aliud sine q̄ suū velle nō pōt effectū h̄re. ¶ † Itē no. q̄ ex vno actu q̄nq3 sequūtur plures effect⁹.Itē q̄ vn⁹ act⁹ iter dū in occulto ꝓducit aliū f̄m ordinē itellect⁹ facit.l.iij.§.sciēdū. s.de do.iter vi.⁊ vxo.l.singularia.s.si cer.pe. ¶ Itē not.q̄ qui vult vnū ēt ꝓuatiue v̄r velle ēt id sine q̄ talis ꝓuatio eē nō pt fa
3 cit.l.illd.ĵ.e.⁊ sic facit ad ea q̄ dixi post Ang.i.l.ij.s.e.ti. ¶ Ul timo no.q̄ exclusus ab vno b̄n̄ficio vel ꝓuilegio regul'r nō itel ligit̄ exclusus ab alio nisi h̄ eueniat ex vi cuiusdā necessarie ɔ̄se quētie. ¶ In glo.nō amittit in fi.ꝓ glo.facit q̄ h̄r in.l.recusare. §.titius.ad treb.⁊.l.liber hō.§.pe.⁊ fi.s.de here.insti.Tu de hac materia dic vt dicet̄ in.l.si qs heres.ĵ.e.⁊ tāgit etiā Bar.in.l.fi. ĵ.eo.Nā ista gl.nō v̄r ꝓcedere qn̄ qs inchoat ab aditiōe partis sue.Quia tunc v̄r q̄ cogat̄ habere partē coheredis ex iure quo voluit testatoꝛ.vt.d.l.si qs heres.⁊.l.qdā eulogio.C.de iure deli. vbi ēt de materia.Sꝫ vbi qs inchoat a repudiatione partis sue bn̄ pōt ex substōne habere partē coheredis ⁊ ex iure accrescen di suā partē de quo plene dicetur in.d.l.si quis heres.

Summarium.

1 Ius seu potentia adeundi triplex est.
2 Hereditas delata censetur etiam si delata ignoratur.
3 Testatoꝛ qualiter mortuus probetur.

Is pōt repudi. Qui hꝫ ius adeūdi ꝓncipal'r ⁊ p se nō i peditū ad sui vtilitatē repudiare potest ⁊ aliter non. h.d.cū gl. ¶ In gl.j.ibi qs aūt.Circa istud gl.ĵ.ꝓse quit̄ q̄nq3 q̄ dicit reqri in ɔ̄su dic hō liber. ¶ In ea.gl.ibi ⁊ qn̄ possit acqrere.Circa istud f̄m gl.ĵ.ꝓsequit̄ q̄nq3 q̄ ōt attēdēda ⁊ reqri debere in ɔ̄si.q sit.⁊ in ɔ̄si.itē sibi delatā.cū sequētibus. ¶ In ea.gl.ibi.nā tutoꝛ q̄nq3 ⁊c.Uel dic q̄ regula h̄ posita lo quit̄ qn̄ qs nomine suo ⁊ ad suā vtilitatē adiret. Sed tutoꝛ nō pōt suo noīe nec ad suam vtilitatem adire ideo nō est ꝓprie fal lētia ab regula q̄ dicit glo.de tutoꝛe facit qd no.gl.in.l.eius est
1 velle.ĵ.de reg.iur. ¶ † Extra gl.tāgit hic Bar.de triplici potē tia seu iure adeūdi p̄mo ꝓut absolute ⁊ in gn̄e ɔ̄siderat̄ nō re spectu alicui⁹ h̄ditatis.scd̄o ꝓut ɔ̄siderat̄ respectu certe h̄dita tis future nōdū tn̄ existētis.vt qꝛ nō est mortu⁹ is de cui⁹ h̄dita te agit̄.tertio ꝓut ɔ̄siderat̄ respectu certe h̄ditatis.existētis vt qꝛ mortu⁹ est is de cui⁹ h̄ditate agit̄.⁊ circa f̄m ēt ɔ̄siderat an speret̄ etiā deferri ab intest.an ex testō.⁊ si ab intestato an ex iu re ɔ̄sanguinitatis an ɔ̄o ex iure filiationis. Et in oībus supra dictis ꝓsequit̄ quare ius censeatur esse ⁊ an habeat locū regu
2 la affirmatiua h̄ posita ⁊ ēt negatiua posita i.l.iij.s.ti. ¶ † Di ligēter tn̄ nota qꝛ circa tertiā speciē iuris seu potestatē adeundi vult q̄ hereditas dicat̄ delata etiā si qs ignoꝛat eā delatā dum modo si sciret posset eā statim adire.Et sic facit ad statutum di sponēs qd omnis hereditas delata transmittitur vt tale statu tum habeat locum etiam in eo qui ignoꝛauit eaꝫ sibi delatam. Dummodo alias vere esset delata.Item diligenter no.qd ius adeundi dicitur ius querēdi.Et ideo non queritur per seruum domino.facit.l.pretia rerū.ff.ad.l.fal.adde etiam qd not. Bal. in.l.ij.ad fi.C.de iur.⁊ fac.igno.Itē diligēter no.de regula quā
3 tangit Bar.hic circa practicam huius.l.⁊ presertim † qualiter probetur quem sciuisse testatoꝛem mortuum vel fecisse testamē tum qꝛ ꝓbatur si interfuit actui vel si probatur qd sit cōsangui neus.vel si ꝓbatur qd fuerit vicinus ⁊ qd dicto tēpoꝛe erat pu blica vox ⁊ fama in vicinia de morte ⁊ ita erat verū.nam vt di cit h̄ Bal.nō pōt esse scientia nisi veroꝝ vt etiā voluit glo.si be ne ponderetur in.l.si paterfa.in verbo quid sit.s.de here.instit. ⁊ qd tunc presumatur scientia est glo. valde notabiliter ⁊ mēti tenēda in.l.si tutoꝛ.C.de periculo tutoꝛum. Ipse dicit si ꝓbet̄ quod fuerit conciuis ⁊ habitauerit in ciuitate dicto tp̄e.Et fa ma fuerit in ciuitate de morte quia tunc etiam presumitur scien tia nisi fuisset infirmus vel nisi fuisset absens a ciuitate.vt in.c.cū in tua.extra q ma.ac.pos.Hec etiam valent nedum ad proban dum scientiam de qua.s.sed etiam generaliter vbi agit̄ de pro banda scientia alicuius actus.Nam ex predictis potes in pra ctica facere articulos ex quibus presumptiue ꝓbabit̄ scientia.⁊ si secundum certum tempus debet probari tūc sunt articuli foꝛ mādi secundum dictum tempus.vt quia tali tempoꝛe erat pu blica vox ⁊ fama in vicinia de tali re ⁊ quod tunc talis habita bat in dicta vicinia.Itē adde dictis suis in versu tertio requiri tur.inquantum videtur velle quod due fame contrarie possint esse super eodem tempoꝛe.Nam Bal.hic dicit contrarium ⁊ vi detur quod sit verum.nam fama est quando a maioꝛi parte ho minum loci aliquid dicitur vt plene denūciat̄ per eundē Bal. in.l.de minoꝛe.§.toꝛmēta.de q̄stio. Ista aūt nō sunt cōpassibi lia qꝛ maioꝛ ps hoim loci eodē tp̄e dicat cōtraria.Et ideo in fa ma nō v̄r bene posse saluari dictū Bar. Sed vbi essent opinio nes

nes cōtrarie aliquorū in eodē loco tūc posset ꝓcedere dictū bar. si aliter nō est fama. Nā debet heres credere opinioni rōnabiliori vt ipse tāgit. ꝛ vbi essent equales redderetꝛ dubiꝰ ꝛ nō posset adire ꝓut ipse dicit. Et dt ēt hic Bal. ꝙ ēt tenuit Bar. qḋ fama superueniēs cōtraria nō derogat priori in effectu iā ɔsummato facit. l. cū falsuꝫ. cū ibi no. ꝭ. e. ti. Sed bñ ꝑiudicat in actu ɔsummādo ꝑ tex. quē dt notabilē in. l. si pr̄. C. ne de sta. defunct. ꝛ bñ facit. l. ij. §. j. ꝭ. qs or. in bo. pos. ser. Et ꝑ hoc dicit bal. qḋ si ꝓpter famā formata est inqstio ɔ̄ aliquē qḋ si ꝑendente inquisitione superueniat fama ɔ̄ria non per hoc tolletꝛ inquisitio q̄ iā est formata ſꝫ bñ impedietꝛ ne ponatꝛ ad torturā: qꝛ ille effectꝰ est ḋ futuro. nisi alia indicia adsint qḋ tene mēti. Itē addit his q̄ dt in versu quarto dicit inquātū tāgit qualiter possit ꝓbari quē nō fecisse testm̄ nā Ang. h dt ꝙ ēt alia practica poterit seruari vcꝫ vt heres legitimus petat ꝓnūciari ꝛ declarari se heredē abintestato. ꝛ faciat citari specifice illos de qbꝰ aliqua spes sit ꝙ ꝑtendāt se heredes ex testō ar. l. j. §. pe. de vē. inspi. Et propter incertos faciat fieri gn̄ale ꝓclama si qs est qui velit pretēdere se heredeꝫ ex testō. vel sua putauerit interesse ne pronuncietꝛ heres abintestato debeat cōparere intra certū finē ar. l. si eo tpe. cū simi. l. C. de rem. ſ. pig. Nā tūc scḋꝫ eū lata dicta snīa ꝑ ipso herede poterit adire. Ultimo adde inquantū tāgit hic an si sim heres titij. qui fuit institutus a seio possum adire hereditatē seij ad me trāsmissam per tit. ꝛ inquātū titius nō adiuerit si de hoc sim dubius. ꝛ non soluit. videtꝛ tñ inclinare qḋ sic ꝛ ꝓ ista parte soluit etiā in. l. gerit. ꝭ. eo. in pe. col. de quo dicendum vt ibi.

Qui hereditatē. Hec lex nō eget summario ꝛ fuit declarata cū ꝑcedēti. In tex. adire. ꝛ sic de iure ciuili et ꝑ h differt ab eo qḋ sequitꝛ: qꝛ bonoꝝ possessio est de iure ptorio. ꝛ an possit extra iudiciū bonoꝝ possessio agnosci hodie habes tex. i. l. fi. C. q admit. qꝛ certe vt ibi pꝫ. sufficit tñ simplex agnitio corā iudice vt ibi dr qḋ ꝓcedit etiā in bo. pos. ɔ̄ tabulas vt voluit gl. notabilis in. l. fi. C. de cura. fu. ¶ No. vnū requisitū vt quis possit adire here. vel petere bo. pos. multa alia ēt requirūtꝛ de quibus in gl. l. precedēti.

Summarium.

1 Pro Oneribꝰ obligatꝛ hereditarijs tāquā heres aliquid faciens.
2 Animus inspicitur in his que a voluntate dependent.
3 Protestatio multum valet in dependētibus ab animo.
4 Filius agens vt heres se saltem asserit quātū petitionis natura requirit.
5 Immissio fit in ius debitoris propter ipsius inopiam.
6 Actus in dubio geritur ea mente vt effectum sortiatur.
7 Suus ꝛ emancipatus aliqñ equiparantur.
8 Ius vindicte non est hereditarium.

Pro herede. Supra dixit de ꝑtātiua adeūdi. Nūc icipit tractare de actu ipo adeūdi ꝛ. h. d. † Qui facit aliqd tāquā heres 1 oneribꝰ hr̄ditarijs obligatꝛ secus si alio aio faciat qḋ apparere potest ex facti qualitate. h. d. fm Bar. vel sic. In dependentibus ab animo cōtemplandus est animi motus qui ex qualitate facti colligitur ꝛ presumitur ꝛ qḋ fit ad vnum effectū vel vnam contemplationem in alio effectu nō habet inferre. h. d. scḋm Bald. in tex. ibi gerere. ꝛ sic in effectu hereditatē adire. In tex. ibi: necessarij. ſ. inspecto rigore iuris ciuilis. Sed volūtarij sunt in effectu inspecto bñficio abstinēdi iducto ꝑ ptorē. insti. de here. quali. ꝛ dif. §. ſꝫ ꝛ his. ¶ In tex. ibi cōsulens. i. ɔsiliū sumēs. No. qḋ aditio hereditatis nō tm̄ est facti supple extrinseci ꝙ animi nā ꝛ animus etiā facti est. l. bone fidei. §. ꝑ ɔ̄rium de acqui. re. do. Et dicitꝛ nō esse tā facti quā animi qꝛ magis consi2 stit in aio quā in alio facto isti. de here. qli. ꝛ dif. §. fi. ¶ † No. qḋ in dependētibꝰ a volūtate inspicitꝛ animꝰ. Uñ potes ēt notare illud vulgatū tolle volūtatē de medio: ꝛ tūc actus erit indifferēs 3 vt dixit pla. in prin. sue summe fm Bal. ꝛ Ang. ¶ † Itē no. ꝙ multū vꝫ ꝓtestatio in depēdētibꝰ ab aio de quo in. l. q i aliena. §. fi. ꝭ. e. l. at si qs. §. pleriqꝫ. ꝭ. de religio. ¶ In gl. quā animi. ibi electiue ponitꝛ meliꝰ dic qḋ ponitꝛ cōparatiue vt sonat: qꝛ est facti. ſ. extrinseci ꝛ ēt animi ſꝫ magis animi vt hic ēt declarat bar. ¶ In ea. gl. ibi solꝰ animꝰ sufficit supple fm Bal. ꝛ ang. declaratꝰ ꝑ aliquē actū extrinsecū vt dixit gl. in. l. mutuū. in pn̄. ꝭ. e. ti. ꝛ facit qḋ hr̄ in. l. si qs extraneus. §. j. ꝭ. eo. ꝛ sic hec gl. nō ɔ̄dicet illi Bar. tñ vr̄ gl. simplr̄ intelligere vt si sit illi ɔ̄ria. ꝛ fm hoc facit ista gl. qḋ in foro cōsciētie qs sit obligatꝰ hereditati. si in aio suo adiuit hereditatē ſꝫ hoc nō posset ꝓbari de quo dicetꝛ i. l. gerit. ꝭ. e. ¶ In gl. qd fecit. ibi qꝛ de iure ciuili incognitus. Sensit gl. qḋ emācipatus indistincte erat incognitꝰ a iure ciuili. ꝛ sic vr̄ velle hoc ēt ꝓcedere si esset institutꝰ. idē voluit gl. in. l. illud. §. fi. ꝭ. de ɔ̄ta. ꝛ in. l. posthumꝰ in prin. ꝭ. de iniusto te. Sꝫ cōtrariū vr̄ verū qꝛ si est institutꝰ nō dꝫ esse deterioris ɔditionis quā extraneus ideo tūc dꝫ posse adire de iure ciuili. Facit qḋ no. bart. ꝭ. e. l. illud. §. fi. ideo intellige glos. qñ non erat institutꝰ. itē intellige gloss. de iure isto. Nā hodie emācipatꝰ pōt adire etiā ab itestato vt. l. meminimꝰ. C. ḋ legi. heredi. ꝛ i aut. de here. q̄ abintesta. §. nullā. ¶ In ea. glo. ibi meliꝰ ergo hec cōiter tenetꝛ ꝛ not. ꝙ hec opi. fuit azo. vt. ꝭ. patet ꝛ sic vr̄ recedere ab al. a opi. ꝭ. posita i gl. ꝑcedēti. ¶ In ea. glo. ibi psonaꝝ eoꝝ. hec potes declarare ꝑ id qḋ dic tū est de emacipato: qꝛ actus ꝑ eū extra iudiciū exercitus ꝓpter qualitatē psone sue nō iducet aditionē. Et facit ēt ꝙ habetꝛ in. l. pupillꝰ ꝛ. l. impuberibꝰ. ꝭ. e. ¶ In ea. glo. ibi ex qualitate actū. nā aliqui sunt actꝰ q ꝑñt geri citra ius ꝛ nomē hr̄dis. ꝛ de qbꝰ cōstat qḋ nō inducat aditionē vt si funeret defūctus. vel si filꝰ petat operas a libero vt. ꝭ. §. pximo. ꝛ. l. at si qs. §. pleriqꝫ. de religio. Quidā autē ē actꝰ qui nō pōt geri citra ius ꝛ nomē heredis. exēplū in. §. pap. ꝭ. ea. l. Uel si cōuenit in iudicio debitorē hereditatis cū nemo sine actiōe experiatꝛ. l. si pupilli. §. videamꝰ. de neg. gest. ꝛ. l. ij. C. de iure deli. si autē actꝰ esset idifferens ꝛ si locauit vel fulcit edes hereditatis. vel pauit iumēta hereditatis: qꝛ pōt facere vt heres ꝛ et al. o aio vt l. tera dicit. ꝛ ēt si distraxit re aliquā hereditariā scḋm ang. per. l. rē alienā. de cōtrahen. emp. Et in his casibꝰ quid iur. gl. nō bene declarat. Ja. de are. dicit qḋ cū sumus in depēdentibus ab aio stari debebit sacramēto ipsius actū gerētis per id qḋ notauit gl. singularis i simili in. §. alie. i gl. mag. insti. de act. qḋ an indifferēter ꝓcedat. dicetꝛ in. l. gerit. ꝭ. eo. vbi plene ꝑ Bar. ¶ In ea. glo. ibi: ꝛ reruꝫ. qꝛ attēdetꝛ an sit res hr̄ditaria vel no qñ nō ɔstat de aio. ¶ In ea. glo. ibi nō presumit. sed illud est ex eo qꝛ emācipatus nō poterat adire de iure ciuili vt superius dictum est.

Si quid tamē. In his q̄ nō transeunt ad hr̄des extraneos nomē hr̄dis intelligitꝛ ḋ filio ꝛ ideo si illū actuꝫ facit vt hr̄s oneribꝰ hr̄ditatis 4 nō obligatꝛ. h. d. Uel sic. † Filꝰ agēs vt hr̄s intelligitꝛ se talē hr̄dem asserere qualē requirit natura petitionis. h. d. scḋm Bald. ¶ In tex. ibi tamē not. qḋ aduersatiue loquitꝛ ad ꝑcedētia vnde licet regula sit quod qñ facit aliquid quasi heres inducatur aditio vt patet ex precedētibus. Tamē. hoc fallit in casu q seqtur. ¶ In tex. ibi nō gessisse. hic est litera negatiua que cōmuniter habetꝛ ꝛ est vera. ¶ In tex. ibi creditoribus. quasi si velit qḋ filius videtꝛ quodāmodo creditor. Ex quo pōt petere illas etiā si se nō immisceat hr̄ditati paterne. ¶ In text. ibi sed ꝛ ꝛc. pōdera aduersatiuā cū copula que aduersatꝛ in facto sed nō in iure. l. ij. §. sed ꝛ fortius. ꝭ. ne qs eū q in ius vo. Nā per hec patet qḋ litera affirmatiua in precedētibus nō est bona qꝛ tūc nō esset idem ius a casu qui sequitur ꝛ in precedenti. ¶ No. scḋm bald. qḋ verbū absolute in libello ꝓlatuꝫ debet intelligi scḋm naturā materie i libello cōtēte. facit qḋ habetꝛ in. l. si vno. ꝭ. loca. ¶ Itē no. qḋ inferens mortuū in sepulcrū hereditariū intellige etiā si quasi heres hoc faciat nō obligatꝛ hereditarijs creditoribꝰ. Intelligitꝛ eñ tūc verbū quasi heres. i. filꝰ vt hic tāgit bar. ¶ In glo. nō potuit ibi nō placet. no. ex glo. fm Ang. qḋ ad instātiā creditoris nō dꝫ fieri immissio in ius debitoris ex q̄ nullū resultaret cōmodū pecuniarium. ¶ In glo. gessisse i fi. hec gl. ꝓsequitꝛ literā affirmatiuam quā etiā ꝓsequitꝛ glo. sequēs magna in principio. ſꝫ hec litera affirmatiua cōiter non habetꝛ nec est bona vt dixi sup litera. ¶ In glo. magna ibi alij habēt nō gessisse. h vera ꝛ cōiter tenetꝛ. ¶ In ea. gl. vbi vt nō ex hr̄datꝰ ꝛ sic ꝑ quādā abnegatio. Uel potes exponere fm Bar. quasi filius qꝛ verbū heres in materia congruente soli filio exponitur ꝓ filio in c. de ali. feu. in vsibus feudoꝝ. Et sic patet qḋ licet filꝰ quasi heres etiā hoc expresso petat operas incertas a liberto. non per hoc dicetur adire: qꝛ illa verba quasi heres ratione subiecte materie in libello contente exponentꝛ. i. vt non exheredatus scḋm itellectum gl. Uel scḋm Bar. i. quasi filius. verba enim debēt intelligi ꝛ si expedit etiam impropriari secundum subiectaꝫ materiā. l. sed ꝛ si possessori. §. item si iurauero. ꝭ. de iureiuran. ꝛ. l. si vno. §. loca. ¶ In ea. gloss. ibi vel etiam de incertis quarum dies cessit ꝛc. Not. bene hanc gloss. que hic ꝛ etiam. ꝭ. videtur velle qḋ vbi filius non adit hereditatem patris petitio incertarum competat filio ꝛ creditoribus filij non autem creditoribus patris nisi cessisset dies viuo patre. cuꝫ qua transeunt doctores: sed forte potest dici gloss. procedere quando sunt alia bona vel alia iura ex quibus potest satisfieri creditoribꝰ paternis ſꝫ vbi nihil aliud esset tunc videtur quod creditoribus paternis detur petitio ꝓ illis. nā magis videtꝛ eis fauendū quā filio in tali iure qḋ decedit a facto debitoris defuncti cum etiā legitima nō debeatꝛ nisi priꝰ satisfacto creditoribꝰ seu soluto ere alieno. l. pap. §. quarta. 5 de inof. test. ¶ In ead. glo. ibi ꝓpter inopiā ꝛc. † No. bñ qḋ ꝓpter inopiā debitoris fit immissio i ius dbitoris ēt nō separabile ab eiꝰ psona. Tunc tñ nō transit ipsum ius etiam in immissum ex quo ē inseparabile ſꝫ trāsibit cōmoditas illiꝰ iuris duratura penes immissum quatenꝰ durabit ius apud debitorē ar. lege vectigali. ꝭ. de pig. Et hoc est vtile secūdum ang. propter ius liberorum precariorum ꝛ feudorum vel etiam vsufru. existentiuꝫ pe

nes debitorē de quibus per gloss. in. l. si finita. §. si de vecti gali bus. ff. de dam. infec. ⁊ facit etiam quod habet in. l. vsufr. §. so. ma. facit etiam. secundum Ange. quod si debitori cōtra quē fit immissio aliquid alternatiue debetur ⁊ habet ius eligēdi qd ta le ius transeat in immissum. facit qd no. Bart. in. l. si stipulatus fuero illud aut illud. ff. de verb. ob. Facit etiam ad materiam re presaliarum vt hic tangit bar. ⁊ facit etiā quod no. in. l. null⁹. C. de iudeis. ⁊ ad predicta facit qd habetur in. l. peto. §. prediū. ff. de le. ij. ⁊c.

Papinianus. Summari potest hic. §. ꝓut col ligit ex fine in ṽ. tūc itaq; vel sic Filius accipiēdo causa conditionis implende videtur se immi scere si solus erat institutus. Secus si coheredē habebat. ⁊ om nis actus qui non potest fieri circa ius ⁊ nomen hr̄dis inducit 6 aditionem. h. d. ¶ †No. qd qui facit actum videt in dubio illū gerere ea mente vt sortiatur iuris effectum ꝺm bal. ⁊ Ang. Et ꝑ hoc dicit hic Ange. quod si locat institutus predia hr̄ditaria vendit vel etiam fructus in vsus suos conuertit. vr̄ tūc hr̄dita tē agnoscere. q2 al'r ꝺm eū nullū ex p̄dictis sortiret effectū iuris. Secus si pauit iumenta vel custodiuit q2 talia sortiuntur iuris effectū l3 quis non sit heres. Et ideo tūc nō inducet aditio. ⁊ sic intelligitur opi. rug. de qua in fine p̄ncipij huius. l. S3 aduerte q2 ipse idem Ange. vr̄ al'r dixisse in fine p̄ncipij huius. l. vbi vr̄ tenere 3riū in locatione vel venditione: q2 illa pūt fieri ēt de re aliena. Sed de hoc dic vt plene ꝑ Bar. i. l. gerit. ff. e. ⁊ ibi dicet. ⁊ vt ibi patebit nō ē simpl'r ꝓ opi. Ja. de are. de qua dixi post bar. in fine pri. licet in aliquib⁹ casibus poterit saluari. ¶ Itē no. argumētū qd l3 ꝓtestatio precedat in depēdētib⁹ a volun tate si tamē postea sequitur act⁹ 3rius ꝓtestatiōi qui fit cū alio 7 vr̄ ab illa recessum. ⁊ hoc ēt tenet hic Bar. ¶ † Itē no. ꝯ equi parari suum ⁊ emancipatum. Et sic videt qd sicut suus habet beneficiū. l. si quis suus. §. de iure deli. ⁊ l. fin. C. de rep. here. ita etiam emancipatus. communiter tamen tenetur 3riū ⁊ fit equi paratio hic quo ad certū effectū ⁊ nō indifferēter. ¶ Itē no. ꝙ per dationem coheredis etiā extranei nō tollitur existentia sui heredis. patet q2 potest se abstinere ⁊ etiam abstentionem reuo care qd alias non posset qd est notādum. ⁊ hoc q2 sum⁹ in his que nō sunt ex toto ex testamēto vt hic tāgit Bar. sicut ex actis reuocādi abstētionē vel trāsmittēdi hereditatē nō agnitā. sec⁹ in dependentibus mere ex testamento vt est ɔfirmatio tabula3 pupillariū de quo i. l. apud iul. §. idē iul. ff. ad treb. ⁊ ibi de mate ria. ⁊ §. de vul. ⁊ pu. l. si filius ꝗ patri. ¶ In glo. putare imo bñ supple cū distinctione que fit in versu ita demū. ⁊ in precedenti glo. ¶ In eadē glo. in fi. solue vt no. glo. fi. huius. l. ¶ In glo. peculiares ibi. l. pe. ⁊. l. in. iiij. vbi plene de h̄. ff. ad. l. fal. ¶ In gl. heres sit ibi nō v3 libertas nec ob. l. cū quasi. §. sed si qs de fidei com. li. q2 ibi libertas erat data pure. ideo cōfirmatur existen tia sui heredis l3 filius repudiet hic erat data sub cōditione im plēda in ꝑsona filij ideo si filius acceptat implemētū vr̄ velle se immiscere cū tale incrementum al'r fieri non possit. Et ita intel ligit hic tex. ⁊ hec glo. ¶ In glos. circa nomē ibi bonorū posses sor supple vt in. §. quos aūt. insti. de bo. pos. vbi p̄tor ꝑ bonorū possessionem solum dat effectum heredis non autē nomen qn̄o etiam fideicommissarius cui est restituta hereditas est heres effe ctu ⁊ nō noīe habet in. l. si filius. §. qd cū eo. ¶ In eadē gl. ibi libertatis cōseruandarū vt instituta de eo cui li. ca. conser. bona adi. ⁊ ibi dicit gloss. qd iste heres est anomalus ⁊ est singularis ꝺm Bal. ⁊ facit etiam ꝺm eum ad talem specie3 heredis qd ha betur in. l. licet. C. de pac.

Si sepulchri. Qui agit actiōe ꝑsonali cōpetēti ad vidictā l3 ꝓ re hr̄ditaria se im 8 miscere nō videt. h. d. ¶ †No. qd ius vidicte nō ē hereditarium ⁊ sic facit ꝺm Oldra. qd sit ius indiuiduum ⁊ dicatur esse apud quēlibet heredum insolidum. ⁊ sic facit qd si sint plures hr̄des vnus solus habeat potentiam faciendi pacem occisori vt pos set rebanniri ꝺm formā statuti permittentis de omni bannito habente pacem ab herede offensi. Facit in argumētum. l. fi. C. de arb. tu. ⁊ l. si manumissus. ⁊ ꝙ ibi no. ꝑ glo. ⁊ doc. C. de lib. ⁊ eorū li. Et cū hoc pertransit hic Ang. ꝺm quē sufficiet solus ma sculus sine femina si ambo essent heredes. Quia ad feminā nō spectat vindicta scd̄m ius lombardorum vt est gloss. singularis ꝺm Bal. ⁊ Ang. in. c. j. §. iij. qui feu. da. pos. in vsibus feudo. S3 tu dic de hac. q. vt tangit Bar. ⁊ ibi etia3 dixi in. l. iu. §. cato ad finem de ver. ob. vbi Bar. nō simpl'r sequitur dictum oldradi. ¶ In glo. fi. ibi q2 absit. No. diligenter istā glos. ex qua habes qd licet actio detur ad meram penam non tñ propter hoc dici tur dari ad vindictam si illa actio detur ex eo q2 illa abiit de pa trimonio vt est videre i actiōe furti q2 illa dat ad duplū vel ad quadruplū ei⁹ qd est subtractū. sed tūc dr̄ dari ad vindictā qñ mere datur ratione vindicte ⁊ iniurie non ex eo q2 aliqd abiit de patrimonio vt in actiōe iniuriarū. ⁊ ēt sepulchri violati. ⁊ ꝑ hoc est ēt glos. notabilis in. l. cū emancipati. §. emancipat⁹. ff. de col. bo. ¶ In ea. gl. in fi. vnde dicit gl. si ratio illa, q2 illa q2 nihil ⁊c. simpl'r sumat. sed addat qd nihil capit ex bonis sed agit ad vindictā. tūc ratio pōt sustineri. ⁊ sic intelligit iste text. ¶ Ulti mo inducit iste tex. qd si filius facit pace3 de morte patris ⁊ ali quid ꝓpter hoc accipit qd non dicatur adire vel se immiscere.

Summarium.

1 Actus agentium non operantur vltra intentionem eoru3.
2 Animo solo quis hereditati obligatur.
3 Error in quota non impedit aditionem.

Si quis extraneus. Anim⁹ de linquēdi est 3rius aīo adeūdi. h. d. ¶ Ibi vel expilans. iō sic lo quit' litera alternatiue q2 iter furtū ⁊ crimē expilate hereditatis est dr̄ia vt p3 in. l. hereditarie. §. de fur. ⁊ l. j. ⁊. ij. ff. de 1 cri. expil. here. ¶ †No. qd act⁹ agētiū nō operant 3 eorū ꝓposi tū. facit. ff. e. fuit qōnis ⁊ §. si cer. pe. l. nō oīs ⁊ ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ l. obligationū substātia. §. fi. operat tñ iterdū p̄ter ꝓpositū. l. si is ꝗ. §. ꝗ liberos. §. cōmo. itē facit iste tex. ꝺm Dy. ⁊ Bart. qd si qs dicat alicui. tu mentiris salua reuerentia qd nō ꝑ hoc excusetur q2 ex quo ꝓfert verba iniuriosa videt habere animū iniuriādi. de quo ēt ꝑ Cy. in. l. si nō cōuiciū. C. de iniurijs. ¶ In gl. j. ibi s3 immiscere credit. sed certe hoc nō pōt dici q2 apparebat qd vole bat delinq̄re vt hec litera p̄supponit. Jō p̄cedēs ratio melior est pro qua facit qd habet in. l. ei⁹ militis. §. militia missus. de test. mili. in. §. q2 vero verisimile. in auf. de non ali. col. ij.

Interdū. Si qs quasi heres res nō hereditarias atti gat adire vr̄. h. d. No. qd solo aīo qs obliga tur hereditati. facit. l. si auia. C. de iure deli. ⁊ isti. de her. quali. ⁊ 2 dif. §. fi. ¶ †Et no. bñ qd dicit qs solo aīo obligari qñ est decla ratus ꝑ aliquē actū l3 ille actus nō fiat circa rē hereditaria3. Et sic dictio solus nō vr̄ excludere quo min⁹ debeat esse declarat⁹ ꝑ aliquē actū de quo per gl. in. l. mutum. §. eo. ⁊. l. pro herede. in pu. §. e. ¶ In gl. nō hereditatis i fi. solue qd hic loquit in hr̄di tatis aditiōe q̄ in solo aīo cōsistit iō illa inspicit opin. adeuntis. S3 3riū loquit in furto qd nō cōsistit in mera volūtate imo req rit qd vere res sit aliena. Et qd dol⁹ interueniat. l. inter oēs. §. re cte. ff. de fur. ⁊ l. fi. hic al't. facit qd dictū fuit in. l. is qui putat. §. e.

3 **Sciēdū.** Error in quota nō impedit aditio. nec igno rātia existētie cōditiōis. ¶ †No. qd error in quota nō impedit aditionē. ¶ In gl. ignorauit. in fi. hec scd̄a i se vera. ꝓpter ea habent in. l. illud. hic allegata. ⁊ l. antiq. eo. ti. ⁊ l s3 si restituant. §. fi. §. de iudi. q2 i dicto casu ius p̄sumit ꝙ saltē vltra quatuor nō possint nasci: l3 qñq3 fit oppositū. iō ꝓ quinta pōt tūc adire. Et ex euētu futuro postea declarabit quātū ad eū pertineat. Tñ q2 hec vr̄ aliqualiter diuinare p̄cedens cōiter te net vt cōsideret mens si de illa cōstat. Et in dubio si nō cōstat si reperit institutus in maiori p̄sumit qd illā voluerit. secus e3 ꝑ ea q̄ habent in. l. si qs mihi bona. §. s3 si mādaui. ff. e. ti. ¶ In gl. posse. ibi que h3 secū vehemētē opi. ⁊ talis vehemēs opi. quo ad materiā istā dicit trāsire in sciētia q2 scire dicimur qd vere sci mus vel qd vehemēter opinamur si vehemēs opi. cōcurrat cu3 veritate ꝓut voluit hic gl. j. in. l. in repudiāda. ff. eo. ⁊ l. ij. §. idē la beo. ff. de aqua plu. ar. l3 quo ad alias materias interdū scire qs dicat qd scit per verā scientiā. vt p3 in teste q̄ d3 deponere de eo qd scit. l. testiū. C. de testi. ⁊ hec solutio gl. i se bona. Uel dic quar to ꝺm Dy. qd hic ignorabat se institutū sub cōditione. Jō non est necesse qd sciat cōditionē extitisse dūmodo vere extiterit. Se cus si sciuit se institutū sub cōditiōe q2 tūc debet scire cōditionē extitisse. intellige ꝑ verā scientiā vel per vehementē opinionē vt in precedenti solutione. ⁊ omnes solutiones glo. sunt in se vere. Et possunt simul iungi vt etiam hic tangit Bar. q2 aut loqui mur in conditione iuris aut facti. ⁊ si facti aut erat ꝓ parte pu re institutus ⁊ pro parte sub cōditione. Aut erat solum in vna parte sub cōditione institutus. Et hoc vltimo casu aut ignora uit conditionē adiectam institutio. aut sciuit vt patere potest ex glo. ⁊ ex supra dictis.

Summarium.

1 Acquisitio impeditur si in ipsius causa erretur.
2 Sententia lata ex falsa causa an valeat.
3 Sententia in duobus casibus est ipso iure nulla.
4 Judex dolose iniquā ferens sententiā qua punitur pena.
5 Falsitas cause qñ reddat sententiam nullam.
6 Causa an debeat inseri in sententia.

1 **Si is ad quē.** †Error i causa acquisitio nis impedit acquitione3 h. d. No. pro articulis qui quotidie fiunt dū3 dicitur qd talis tenuit ⁊ possedit talē rem pro sua ⁊ tanqua3 suam tanto tempore ⁊ fructus ex illa re collegit ⁊ omnia tāquā dominus fecit. ad idem lex titia. ff. de solu. ¶ In glossa fina. ibi non valet sententia cum effectu. innuit glo. qd valeat ipso iure.

Sed al. as

Sed alias veniat rescindenda per appellationē vel remedio re-
stitutionis in integrū.in contrariū videtur text.cū glo.ver3 qđ
sententia lata ex falsa causa est ipso iure nulla.in.l.qui testamē-
to.§.de excu.tu.Dy.dicit qđ ibi est speciale fauore pupillorū.
alias pcedat ista gl.Inn.vero in.c.in presentia.extra de renun
cia.dicit qđ ibi erat causa falsa ⁊ etiā nō legitima.Et sic erat ibi
falsa in facto ⁊ i iure ideo nō valet.Et idem si esset falsa in iure
tantū:q2 sn̄ia videtur tūc esse lata cōtra ius cōstitutiōnis ⁊ habe
re errorē expressū ideo tunc ipso iure nō valet.l.ij.C.quādo pro
uo.non est ne.Sed hic loquit̄ quādo causa erat falsa s3 alias le-
gitima ⁊ sic in iure vera ⁊ istud sequit̄ etiā Ja.de are.⁊ old.qui
dicūt in hoc casu quādo sn̄ia est lata ex falsa causa alias tamē le
gitima debet attendi qđ aut fuit allegata sed non pbata.⁊ tūc
valet ⁊ non rescindit̄ nisi fuerit appellatū.Aut fuit allegata ⁊
probata ⁊ tūc q2 non pōt pbari nisi per falsa instrumēta vel si-
miles testes dabit̄ restitutio in integrū licet nō appellet̄ p.l.iij.
allegatā in gl.Hoc tñ limitat Cy.hic ⁊ in.d.l.qui in testamēto.
quādo dolo patris interueniēte facta est pbatio.Sec⁹ si sine do
lo scōm eū.exēplū si successi titio in cui⁹ hereditate reperi instru
mentū debiti non cancellatū.nā si egi ex illo ⁊ pbaui ⁊ obtinui
putās debitū subesse l3 vere subesset:vt q2 solutū fuerat tenebit
sn̄ia nisi appellet̄ nec poterit peti restitutio in integrū ēt si post
ea reperiat instrumentū solutionis.l.si sub specie.C.de re iu.S3
forte dictū Old.posset procedere quādo vere mutuū nūquā fa-
ctū fuisset.⁊ ego pbaui per testes mutuū esse factū qui mihi dixe
rūt ita fuisse ⁊ eis credidi.nā tūc ista probatio est omnino falsa
⁊ caret omni veritatis pmordio.Ideo videt̄ qđ tūc daret̄ resti-
tutio licet non fuerim in dolo si pbet̄ de falsitate.sed in exēplo
Cyn.pp̄t nō est facta pbatio per falsum instrumētū:q2 istud
habuit primordiū veritatis ⁊ veritatē ɔtinebat scilicet mutuū
esse factū.facit.l.cū filius.§.heres.ff.de le.ij.Bar.vero hic aliter
loquit̄ in ista materia ⁊ similiter Guli.in.l.pe.§.de insti.⁊ iur.⁊
2 in aliquo discrepant.†Tu potes coniungere dicta omniū sic si
querat̄ an sn̄ia lata ex falsa causa valeat:q2 aut loquit̄ i sn̄ia de
creti.⁊ illa est ipso iure nulla.l.cū vero.§.subuentū.ff.de fideicō.
lib.Et hoc quādo falsitas cause cōcernit ius agentis vt tangit
hic Bar.⁊ in.l.iuste.ff.de acqui.pos.facit.l.j.§.hec verba.infra ne
vis fi.ei.Aut loquitur in sn̄ia diffinitiua.⁊ tūc aut illa lata est ɔ
ius cōstitutio.aut est lata ɔ ius partis.Dicit̄ autē esse lata con-
tra ius cōstitutio.quādo falsa causa est expressa in sn̄ia ⁊ illegiti
ma.i.a iure nō approbata ⁊ sic est falsa in facto ⁊ in iure vel i iu
re tantū.secus si est falsa sed alias legitima vel si nulla est cā ex-
pressa in sn̄ia q2 tunc dicitur esse cōtra ius partis.Prio casu qñ
est contra ius constitutio.tunc ipso iure est nulla vt.d.l.qui te-
stamento.⁊.l.ij.C.quādo prouo.nō est ne.Aduerte tñ q2 nota-
biliter dicit Inn.in.d.c.in p̄sentia.de renū.q hec procedūt qñ
sola vna causa que nō est legitima exprimit̄ i sn̄ia s3 si exprime-
rentur due quarū vna eēt legitima alia nō nō reddet̄ sn̄ia nul-
la ex capite illegitime.s3 poti⁹ iuuaret̄ ex capite legitime.vt sic
in dubio potius res valeat quā pereat.⁊ presumatur potius p
sn̄ia vt.d.c.in p̄sentia.⁊.l.quoties.ff.de re.du.cum simili.Scđo
qñ casu est lata contra ius partis.Conclude qđ aut est lata do-
lo partis falsum allegantis aut dolo partis iudicē corrumpen-
tis.aut ex solo dolo vel imperitia iudicātis.prio casu dicit Gul.
in.d.l.penul.qđ valet sed dabit̄ restitutio per.l.si ptor.§.marcel
lus.de iud.S3 old.⁊ Cy.hic vident̄ velle qđ si solū fuit falsa cā
allegata ⁊ nō probata qđ debeat appellari ⁊ non detur restit.
Bar.vero cōcordat cū Guli.⁊ vr̄ qđ rōnabilius q2 alias dolus
partis esset impunitus ɔ.l.sancimus.C.de penis.Et ideo sal-
tē dolus debet operari qđ detur restitutio vltra remediū appel-
3 landi.†Dicit tamē qđ in duobus casibus sn̄ia erit nulla ipo iu
re.prio si lata sit cōtra minorē p.l.j.⁊.ij.C.si ex fal.all.scđo est si
sit lata contra absentem per falsas allegationes a parte dolose
factas p.l.si pretor.§.marcellus.scōm vnū intellectū.ff.de iudi.
Et de intellectu illi⁹ tex.dixi in.l.qui rome.§.duo fratres.de v.
ob.⁊ etiā in.d.l.diu⁹.de re iudi.⁊ in hoc vltimo cōcor.etiā Ray.
in.d.l.qui testamento.Si autē sit falsa causa allegata ⁊ pbata
tūc si dolo partis interueniēte dabit̄ restitutio fm̄ omnes saluo
casu quādo lata est contra absentē:q2 tunc erit nulla.vt prime
dixi.Uel si contra minorē vt etiā superi⁹ dixi.Sed si sit falsa cā
pbata absq3 dolo.Bar.hic simpliciter videt̄ velle qđ det̄ resti
tutio.⁊ ide Old.Cyn.vero aliter dixit de quo dic vt.s.dixi.Si
aūt esset sn̄ia lata ex falsa cā allegata s3 nō pbata nō interueniē
te dolo partis tūc vr̄ qđ v3 ⁊ debeat appellari.⁊ in hoc vr̄ cō-
cor.old.⁊ Bar.Scđo casu qñ est lata dolo ptis iudicē corrūpē-
tis tunc si per pecuniā sn̄ia est nulla.sed si per preces erit aliqua
s3 peti poterit restitutio.l.venalis.cū ibi no.C.quādo puoc.non
4 est ne.†Tertio casu qñ dolo iudicis fert̄ sn̄ia ex falsa cā ɔ ius p-
tis:vt q2 pp̄ter amicitiā quā h3 cū actore fert sn̄iam pro eo:licet
alias nō rogat⁹ ab eo.Uel ēt pp̄ter odiū qđ h3 ad reū.⁊ tūc valet
sn̄ia s3 peti poterit resti.p ea q̄ habet̄ i.l.seruo inuito.§.cū ptor.
ff.ad treb.⁊ tenuit guli.in.d.l.ps.Si aūt ex iperitia seu rigore iu-
ris ita fit sn̄ia per iudicē licet ex falsa causa cōtra ius partis:tūc
valet sn̄ia nec potest rescindi nisi remedio appellationis per ea
que habent̄ in.l.si per imprudētiam.§.de euic.⁊.l.seruo inuito.
§.cū pretor.ff.ad treb.cū ibi no.p doc.Quā autē penā incurrat
iudex dicit hic ray.qđ penā.l.cornel.de fal.si dolose tulit in quā
per.l.j.§.j.ff.de fal.alias tenet̄ inquātum equū bono iudici vide
bat̄.insti.de ob.que ex deli.in pri.⁊.l.si filius.§.de iudi.An aūt
eo casu quo sn̄ia est nulla iudex faciat litē suā glo.videt̄ velle qđ
nō i.l.fi.ff.de va.⁊ extraor.cog.que reputat̄ singularis.s3 dic vt
ibi per Bar.q2 illa simpliciter ⁊ indistincte nō procedit ⁊ p eū3
dem in sua questiōe que incipit a sn̄ia iudicis qui per imperitiā.
¶Ex predictis pōt inferri quid iuris si iudex dixerit in sn̄ia q2
p a.⁊ b.testes pbatū ē meuiū actorē mutuasse seio cōuēto decē.
ideo ipsum in dictis x.condēno ipsi actori an valeat sentētia si i
actis appareat qđ dicti testes nō pbant q2 forte dixerunt se nil
scire nam videtur qđ sic:q2 sn̄ia videt̄ lata cōtra ius litigatoris
⁊ nō cōtra ius cōstitutio.Et hoc videt̄ tenere expresse inno.i ca.
quoniā contra falsam.extra de proba.ad finē.Sed in cōtrariū
videtur tex.i.c.cū bertoldus.extra de re iudi.⁊ ibi etiā hoc vide
tur tenere Inno.scōm vnam expositionem super verbo cōcessi-
mus.in glo.⁊ hec pars videt̄ verior:q2 sentētia videt̄ continere
errorem expressum per relatione3 ad acta ex quo ad illa se refert
ideo debet haberi perinde ac si in ipsa sn̄ia error pateat ar.l.ait
pretor.§.j.ff.de re iud.⁊ qđ no.etiā per doc.in.l.j.C.de erro.calcu
l.⁊.l.ij.⁊.l.fi.C.de sen.que sine cer.quan.⁊ pp̄ter hoc forte In
no.in.d.c.quoniā cōtra falsam.⁊ opposuit de dicto.c.cū bertol
dus.⁊ nō soluit quasi voluerit standum esse cōtrario.Secus ta
men quando manifeste non pateret de errore.licet sn̄ia manife
ste referat ad acta.vt si dicat q2 nō ē pbata intētio actoris ideo
absoluo reum.nā licet duo testes videantur illam pbare tamen
forte in veritate nō pbabāt q2 iudex forte nō adhibuit fidē di-
ctis eorū.Forte q2 vidit eos mutato colore loqui.vel pp̄ter aliā
similem causam cū materia testium sit arbitraria.l.iij.§.i.§.de te
sti.Et hoc modo intelligo dictum Bar.hic.Itē attende q2 qđ
dixi.§.si sn̄ia ferat̄ ex falsis allegationibus cōtra minorē qđ est
nulla per.l.ij.C.si ex fal.alleg.posses dicere qđ ibi loquit̄ in dire
cto per ea q̄ habentur in.l.si cum ips̄e.§.de excu.tuto.⁊ sic clare
nō videtur pbare de sn̄ia diffinitiua.Bar.tamen idē tenet hic
etiā in diffinitiua.Itē etiā aduerte q2 quatenus dixi qđ si sentē
tia fertur ex falsa allegatio.cōtra presentem dolose facta quod
dari pōt restitutio licet Guli.⁊ Bart.dicāt hoc probari per.l.si
pretor.§.marcellus.§.de iudi.tamē ibi videtur loqui quādo fer
tur cōtra absentē ⁊ nō quādo cōtra presentē.Et sic nō bene pro
batur ibi dictum eorū.Tamē teneo cū eis propter rationē quā
5 superius tetigi ne.s.dolus remaneat impunitus.†Ite3 qđ dixi
falsitatem cause non reddere sn̄iam nullā.intellige quādo respi
cit iustitiā.Sec⁹ fm Bar.si respiciat ordinē substātialē iudicij:
q2 tūc reddit sn̄iam nullā p.l.si qs obrepserit.ff.de fal.vt si falso
dixit litem cōte.cū nō esset.Sed certe illud nō est pp̄ter talē ra-
tionē falso allegatā.sed ratione defectus ordinis substātialis in
dicij:q2 tūc esset sn̄ia nulla facta allegatione pp̄ter talē defectū.
l.prolatā.C.de sen.itē adde his que dixi.§.no posse sn̄iam retra
ctari beneficio restitutionis si repertū sit instrumētū solut.nam
de hoc etiā tetigit Cy.in.l.j.C.de cōdic.inde.⁊ hic etiā dicit nō
esse remediū nisi princeps adeat̄ per.l.j.in fin.ff.de questionib⁹.
Sed tu de hoc dic vt plene dixi in.l.Imperatores.ff.de re iudi.
6 †An autē in sn̄ia causa sit inserēda varie sunt opi.q2 aliqui di-
xerūt indistincte qđ nō in.c.si cū duobus.de re iudi.Alij qđ i ab
solutoria est necessaria exprimi nō i cōdēnatoria.alij qđ regula-
riter non est inserēda.Sed fallit in aliquib⁹ casibus.put tetigit
hic Cy.⁊ ray.in.d.l.qui testamēto.de excu.tuto.Cōmuniter tñ
tenet̄ q quo ad valorē sn̄ie non est necessario inserēda.S3 quo
ad aliū effectū ēt regulariter nō est inserēda.sed solū in casibus
expressis a iure per ea q̄ habent̄ in.d.c.sicut ⁊.l.pperādū.§.illo
C.d iudi.Quid aūt si in sn̄ia nō est inserta cā.an iudex posset de
clarare ex qua cā tulerit.Cyn.⁊ ray.qđ sic in.d.l.q testō.per.l.si
quis decurio.C.de fal.idē hic Bal.⁊ allegat glo.in.l.si pretor.§.
marcell⁹.quē dicit singularē.sed credo istud verū si est iudex q
habeat potentiā declarādi.de quo in.l.ab executiōe.cū ibi not.
p glo.⁊ bar.ff.de appel.Si autē nō declarat presumi lata ex cā
que apparet ex actis.Et si plures apparēt ex illa que minus no
ceat p ea que habent̄ in tex.⁊ glo.in.l.Et em̄.§.de suspec.tu.⁊ in
l.si qs ad exhibēdū.ff.de exce.rei iud.⁊ in.c.si forte.extra de elec.
lib.vj.⁊ hec sufficiant ad istam materiam.

Nulla repudiāda here. Hec lex est breuis ⁊ nō
eget summario.¶In glo.ij.i fi.Not.bñ ex glos.qđ
scire dicimur etiā qđ vehemēter opinamur si opi.cō-
currat cū veritate.de quo etia3 dixi in.l.si quis extraneus.§.fi.
§.eo.tit.⁊ idem voluit Inno.in.c.fi.extra de iuramento calū.⁊
facit etiam quod ipse notauit in.c.veniēs.extra de verbo.sign.
lib.vj.⁊ idem glo.in.l.ij.§.idem labeo.ff.de aquis plu.arcenda.

Vlt questiōis an. Qui accipit pecunias vel puisionē vt repudiet nō vr̄ adire. h. d. ¶ No. ꝙ mortis cā capio dicit̄ qñ qs aliquid capit occasiōe mortis alterius ꝛ in quo differat a legato dic vt. l. mortis causa capitur. ꝟ. de do. causa mor.

Summarium.

1 Seruus pene non est hereditatis capax.
2 Seruus pene non dicitur esse seruus fisci.
3 Jussus acta precedere debet.
4 Jussus per nuncium fieri potest.
5 Jussus specialis esse debet.
6 Contentuȝ in litera ignorari presumitur si clausa reperiatur.
7 Correctio fieri non debet ex identitate rationis.
8 Statuto requirēte aliquid fieri cū ꝯsilio an valeat si sine illo fiat.

Si qs mihi. Seruus bona fide possessus si adit iussu bone fidei possessoris hereditatem non acqrit. h. d. ¶ In glo. j. ibi ꝛ cogit̄. supple officio iudicis vt no. gloss. i. l. si serui. ꝟ. de vsufr. ꝛ cū glo. trāsit Bar. Tñ forte poterit dici idē in seruo alieno bona fide possesso qd dicet̄ in seruo fructuario in glo. sequē. ¶ In gloss. fructuarij. ibi solutio dñs iubet ad hoc poterit cogi officio iudicis vt dixi in glo. p̄cedēti ꝛ ēt. ꝟ. tāgit glo. ꝛ sic s̄m solutionē glo. nō quereret immediate ipsi fructuario. ſ; immediate q̄ret dño. q postea restitueret fructuario. ꝛ sic mediate diceret̄ q̄rere fructuario. S; Jaco. de aret. hic dicit ꝙ si contemplatione isti⁹ fructuarij est institut⁹ poterit ēt immediate iussu ei⁹ adire ꝛ acquirere. ꝛ sic intelligit. l. si serui. quā sol. bar. hic nōtȝ. S; Cy. ꝛ ray. illā sequunt̄ pro qua facit q2 lȝ consueuerit dici qd quis possit cogi ad faciēdū qd sibi nō nocet ꝛ alteri p̄dest: tñ hoc nō videt̄ verū simpliciter sed demū qñ ex natura preābuli cōtract⁹ quis obligat̄. l. in creditorē. ꝟ. de euic. cū ibi no. p glo. ꝛ plene p bar. in. l. ij. ꝟ. nec cogit̄. ꝟ. sol. ma. Et sic vr̄ qd hoc casu nō deberet cogi p̄prietarius ꝛ potissime q2 videt̄ qd sibi hoc posset nocere. Nā efficeret̄ heres ꝛ etiā obligaret̄ oneribꝰ hereditarijs. Et sic posset multas vexationes pati. nā licet restitueret hereditatē: q2 nō fieret ex treb. nō trāsirēt actiones actiue ꝛ passiue. facit ꝙ habet̄ in. l. sed si ante. ꝟ. ad treb. ꝛ lȝ prestaret̄ sibi cautio de ꝯseruādo eū indemnem facile reputat̄ remediū talis cautiōis. l. quista. ꝟ. j. ad trebel. ideo videtur qd nō possit cogi ꝛ per consequēs ne perdat̄ hereditas ꝛ transeat ad aliuȝ contra voluntatē testātis. videt̄ ꝙ possit adire seru⁹ iussu fructuarij ex quo ei⁹ cōtēplatiōe est istitut⁹. Forte tñ gl. p̄pter autoritatē seruaret̄ i practica.

Si fisci seruus. Seru⁹ vniuersitatis iussu rectoris ꝛ seru⁹ fisci iussu p̄curatoris cesaris adibit hr̄ditatē. † Seruus autē pene nō est capax alicuius hereditatis. h. d. ¶ No. qd res fiscalis ꝛ res cesaris cēsent̄ eē eadē. Facit qd hr̄ in. l. bñ a zenone. C. de quadrie. p̄scrip.

2 ¶ † Itē no. qd seru⁹ pene nō d2 eē seru⁹ fisci vl̄ alteri⁹ ſ; solū pene ipsi⁹ Et facit iste tex. qd si hr̄s istitut⁹ ingredit̄ regulā minorū hr̄ditas habeat̄ p nō scripta q2 illi sunt oīno icapaces hr̄ditatis. vt extra de ver. sig. cle. exiui de paradiso. ¶ Itē facit p̄ncipiū hui⁹. ꝟ. qd si istitut⁹ sit monach⁹ vni⁹ monasterij ꝛ antequā adeat trāsferat̄ legitime ad aliud monasteriū qd tūc acqrat hereditatē scd̄o monasterio ꝛ nō p̄io. Et si efficiat̄ cardinalis acqrat sibi. de quo i. c. statuto. xviij. q. j. ꝛ sic trāsit hic bald. ꝛ Ange. S; aduerte q2 decisio hui⁹ dubij vr̄ pēdere ex alio an qñ monachus ē istitutus possit abbas adire hr̄ditateȝ sine facto monachi. An ꝯ̄o reqrat̄ qd monach⁹ adeat iussu ei⁹. Nā si tenerem⁹ scd̄m dictū p̄cedūt q̄ sunt dicta superi⁹. Sec⁹ videret̄ qd si tenerem⁹ p̄mū ex quo iā q̄situ esset ius p̄io monasterio de quo in. c. in p̄ntia. extra d̄ p̄ba. vbi Joā. an. vr̄ tenere qd abbas sine monacho possit adire. bar. tñ ꝟ in. l. j. ꝟ. de vulga. ꝛ pup. de q̄ ēt ibi dixi. ¶ In glo. adiuit. ibi si est ergo illicitū p hoc dicit Bald. ꝛ Ang. qd fraternitas q̄ fuerūt reprobate tp̄e vrbani qnti nō erāt capaces relictoꝝ. ¶ In glo. hr̄ditatē. ibi ꝛ d2 opulēta. No. glo. q̄ est singularis s̄m bal. ꝛ ang. ꝛ meli⁹ declarat ꝙ alia que dr̄ia sit inter hr̄ditatē locupletē ꝛ opulētā. Aduerte tñ q2 si bene pōderet̄. l. j. in fi. cū se. ꝟ. de offi. p̄cu. ce. illa vr̄ velle hereditateȝ dici opulētā si est soluēdo doc. tñ trāseūt simpliciter cū gloss. ¶ In glo. Dānat⁹ ibi nō sic i deportato. Si referas glo. ad tex. vr̄ voluisse qd instō deportati nō efficiat̄ pro non scripta. ꝛ forte voluit qd accipiat ad cōmodū fisci lȝ sec⁹ i dānato in metallū. idē gloss. in. l. j. C. de here. insti. doc. tñ ibi contra de quo dicetur i. l. si seruus eius q capere. ꝟ. eo. ¶ In ea. glo. ibi cuȝ alio ferro. subaudi p̄hibito a iure ciuili puta cum securi. Et ideȝ si damnaret̄ vt p̄ijceret̄ de fenestris scd̄m Ang. q2 cū iste pene sint interdicte a iure nō reddent damnatū scd̄m pene. ꝛ ideo nō impedient potētiā adeundi si casualiter euadat. Et per hoc dicit qd dānat⁹ i terris imperij ad perpetuū carcerē: q2 illa pena est p̄hibita. l. seruus. C. de penis. Sicut ꝛ p̄cedens. l. aut dāna. ꝟ. j. infra de penis si illi moriantur vel etiam damnare vt occidantur veneno quia hec pena etiam est prohibita. d. l. aut damna. nō irritabit̄ eorum testamentum. Quod est notandum s̄m eum. ¶ In glo. ea. in fi. Contrariū not. glo. in. d. ꝟ. q vero. q2 nihil est correctum in his que debent mori ex pena: sed solum in his qui debent superuiuere vt sunt damnati in metallū de quo etiam in. l. qui vltimo. ꝟ. de penis. Et de materia etiam per glo. in auc. sed hodie. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ¶ In gl. pro non scripto. ibi fiue ecōtra. hoc clarum quādo primo fuisset institutus ꝛ postea damnatus in metallum viuo testatore. Idem si post mortē testatoris. si elapsum erat tempus intra quod posset fieri transmissio iuris deliberandi in heredem s̄m. l. cū antiquioribus. C. de iure deli. secus si erat intra dictum tempus secundum Cy. ꝛ Bal. q2 tūc transiuisset illud ius in fiscum sicut ꝛ consueuit trāsmitti ad heredem. Nam publicantur tunc omnia bona ꝛ iura ipsius damnati in metallum. Et sic fiscus tunc obtinet locū heredis. Facit l. iij. cum ibi no. C. ad. l. iul. de vi. ꝛ qd no. per glo. ꝛ doc. in. l. iij. ꝟ. de interdic. ꝛ relegatis. ꝛ in. l. j. C. de bo. li. In quibꝰ no. qd fiscꝰ tenet locum heredis in his que consueuerunt transire ad extraneos heredes de quo etiam aliqd in. l. si cōstāte. ꝟ. fi. ꝟ. sol. ma. et l. inter eos. ꝟ. fi. ꝟ. de fideiusso. ¶ In eadē gl. ibi de adi. le. ista gl. est corrupta ꝛ d; dicere de ali. le. ¶ Ultimo enim qd dixi post Ang. monachuȝ institutum si fiat cardinalis antequā adeat posse postea adire videtur dubium esse: q2 licet efficiatur cardinalis tamen non absoluitur ex toto a regula iuxta ea que habent̄ in c. qd dei timorem. de sta. mona. ꝛ de conse. di. v. nunq̄. ꝛ in. c. de monachis. xvj. q. j. Unde nō videtur qd sit capax p̄prie nisi cōsciente romano pōtifice. Et tūc possit esse capax potius quo ad administrationeȝ q̄ quo ad dominium. per id qd no. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. ꝛ in. c. p̄posuit. extra de cōcess. pre. Hic est ēt qd ipse retinet habitū sue p̄fessionis quātūcunq; sit assumptus ad cardinalatū: nec ipsum mutat nisi assumat̄ ad papatū de quo vide in cle. ne romani. extra de elec.

Iussum eius. Iussus d; precedere. autoritas vero potest sequi. Item iussus d; specialiter fieri respectu certe hereditatis: licet per iubentem dubitetur de causa acquisitionis. h. d. ¶ † Nota quod iussus debet p̄cedere actū: sed nō sequi. Secus in autoritate de quo aliquid in gloss. ¶ † Item nota quod iussus potest fieri per nuncium vel epistolam ꝛ sic inter absentes. ꝛ sic facit quod pater possit p̄stare consensum filio agenti etiam per literas suas. facit. l. honores. ꝟ. fina. ꝟ. de decu. De quo etiam in. ꝟ. necessitatem. in. l. eum nō solū. C. de bo. que li. ¶ † Item no. qd iussus debet esse specialis ꝛ sic nō vr̄ sufficere si qs det mādatum alicui generaliter ad iurandum de calū. vel ad petendum restitutioneȝ sed debet exprimi in qua cā. De primo in. c. fi. extra de iura. calū. lib. vj. vbi vr̄ p̄bari qd est dictum vt ibi etiā tangit Jo. an. in nouella. Cōmuniter tñ seruatur contrarium vt etiā ibi ipse tangit ꝛ etiam Bar. in. l. qui bona. ꝟ. si alieno. ꝟ. de dā. infect. Et facit p hoc qd habetur in cle. non potest. de. p̄cu. De scd̄o tangitur per Cy. in l. j. C. etiā p p̄cu. causam in integrū resti. agi posse vbi Cyn. hoc tenet. Sed Bar. tenet cōtrariū ꝛ sic cōiter seruatur in. l. si filius ꝟ. de dona. vbi notabiliter loquitur circa istum arti. qñ tex. reqrit mandatū speciale an requirat̄ qd ēt exprimat̄ res vel cā super qua fiat. ¶ Itē facit iste tex. in ar. in ꝟ̄. plane. qd si papa mādauit p̄uideri qd de beneficio vacante per mortem talis presbyteri qd si tunc nō sit mortuus sed postea moriat̄ possit de tali bñficio p̄uideri s̄m formā literalem. Sed vt dicit Cy. ꝛ Bald. hoc nō p̄cedit: q2 in rescriptis inspicitur tp̄s date. c. si ante. extra de rescri. ꝛ eo. ti. si eo tempore. li. vj. Item facit qd nō possit constitui procurator ad petendum absolutionem a quacunq; excommunicatione quam contingat mandantem incurrere: ſ; requiratur mandatum speciale respectu certe excommunicatiōis: qd dicit relinquendū canonistis. Et allegat Bal. c. venerabilē. extra de elec. vbi vr̄ posse peti secundum eum per procuratorē specialem. Sed tu dic de hoc vt no. per Inn. ꝛ Jo. an. in. c. cum desideres. extra de sen. excom. vbi Inn. plus videtur velle qd etiā regulariter per specialem non debeat fieri absolutio nisi iusta cā subsistēte. ¶ † Ultimo no. quod vbi litera est clausa p̄babiliter ignoratur contentum in litera. Et propter hoc secundum Bal. clauduntur dicta testium antequā sint publicata. Circa que adde etiam quod habetur in. c. constitutus. extra de testib. ¶ In glo. j. in fi. hodie vero in aduenticia nō requiritur iussus quod est clarum quando pater contradicit. l. cum non solum in prin. ꝛ. ꝟ. j. C. de bo. que lib. ſ; si taceat vel ignorat est magis dubium q2 ibi clare hoc non deciditur. Tamen gl. idem dicit in. l. j. C. qui admit. ad bono. pos. per regulam. l. qui potest. ꝟ. de regiur. quia si potest adire inuito patre: fortius eo ignorante vt ibi ꝛ ex vi regule antique etiam correctio legis inducitur iuxta no. in. l. si quis seruo. C. de fur. ꝛ in. l. quod vero. ꝟ. de legi. In profectitia vero dicit simpliciter hic Bar. nihil immutatum. ꝛ idem voluit gl. in. l. fi. ꝟ. quis or. in bono. pos. ser. ꝛ hoc etiam tenui in l. is qui

l. is qui heres. §. fi. ff. eo. ti. sed ipsemet Bar. voluit cōtrariū in d. l. cū nō solū. §. simili mō. Ubi dicit immutatū etiā in profecticia qd si pater illā recusat castrēses hereditatē sibi delatā pater pōt illā adire lz illa olim q̄reret filio pleno iure: sz forte de iure verior est opi. quā hic posuit q2 nō dz iduci correctio nisi reperiat̄ exp̄s suz. vt. l. sancim⁹. C. de testa. z. l. precipim⁹. de appel. cū simi. Nec ob. d. l. cū nō solū: q2 si bene cōsideret̄ principiū vsqz ad ver. simili qz modo loquitur in aduenticia z sic potius facit cōtra per id qd habet̄ in. l. cū oportet. in prin. z. §. j. e. ti. ¶ Itē nō ob. dictus

7 §. simili mō. q2 loquit̄ in castrēsi. † Et iō nō est trahēdū ad p̄fecticia: cū sumus in materia correctoria in qua nō dz fieri correctio etiā ex identitate rōnis. vt not. in aut̄. quas actiones per glo. et doc. C. de sacrosan. eccle. ¶ In gl. negotio. ibi Dy. dixit h̄ opi. cōiter reprobat̄ q2 scdm illā nō esset differētia inter iussum z autoritatē cū etiā autoritas possit incōtinenti seq vt superius dixit gl. ¶ In ea. in fi. solue qd seruus z fili⁹ de facto pōt resistere voluntati patris z dñi. Sz de iure nō dz cōtradicere. z iuridice p̄nt predicti cogi vt etiā fuit no. in. l. q in alieno. §. fi. ff. e. ti. ¶ In gl. precedere dz ibi sed in casib⁹. Potes dicere q̄ p̄prie nō sunt nisi due fallētie. s. prima z tertia. vt hic tangit̄ Bar. Potes etiā dicere qd solū sit tertia si dicā qd regula hic posita habeat locū solū in profectitijs z aduētitijs. ¶ In ea. gl. ibi vt p̄cedat. z hec operatur significatū verbi. Sed sec⁹ est in cōsensu. z sic intelligit̄ qd sequit̄ in gl. Et ideo pōderandū est diligēter an lex vel statutū reqrat iussum. An vero autoritatē vel cōsensum. z si etiā reqrat aliqd fieri de licētia permissione vel precepto qd iuris. Tangit hic Bar. de quo etiā per Inn. in. c. j. de re. eccle. nō ali. li. vj. z in c. cū consuetudinis. extra de cōsue. vbi dicit qd vbi requirit̄ consensus sufficit illū interuenire ex postfacto dūmō actus preābulus nō sit nullus. Intellige saltē p̄pter defectū substātialiū requisitoz vt hic tangit̄ Bar. z nō propter solū defectū cōsensus. Facit qd no. gl. in. l. ij. C. de iure fis. li. x. z qd etiā no. ipse. Inn. in. c. prudentiā. in prin. extra de offi. dele. Et dicit etiā hic Ange. qd autoritas dz formaliter sub mō autoritatis prestari nō aūt sufficeret scdm eū si tutor diceret indiscrete qd consenserit z sic dixit velle Inn. in. d. c. cū ɔsuetudinis. qd est notādū. Quid aūt si statuto cauet̄ qd syndic⁹ nō possit creari sine autoritate potestatis an poterit sequi autoritas etiā ex interuallo. Uidet̄ qd nō p̄ predicta z h̄ tenuit h̄ Ang. Sz Dy. z Cy. hic z bal. post eos tenēt contrariū q2 autoritas in casu predicto potius venit prestanda per modū cōfirmatiōis. q̄ videt̄ posse fieri ex iteruallo. p̄ dictā. l. ij. C. de iur. fis. z. l. si qs. C. de decu. li. x. z qd habet̄ in. c. cura. de iure pa. z. l. oim. C. d̄ test. ad vniuersitatē eīn spectat citare syndicū vel facere citationē syndici. q̄ videt̄ cōfirmāda per superiorē. facit qd habet̄ in. §. interim. in aut̄. de defenso. ciui. de quo etiā p̄ Bar. in. l. actor. j. rē ra. ha. z forte in terris predictis pōt tolerari dictū Dy. vt sic verba intelligant̄ scdz subiectā materiā. ar. l. si vno. ff. loca. Tuti⁹ tñ est p̄pter opiniones euitādas qd iterponat̄ in ipso actu vel statim post. Itē adde scdm ang. qd de ꝟbo licētia habet̄ in aut̄. quō oportet epi. §. nō aūt alter. coll. j. Et q̄ hebet̄ in aut̄. de alie. emphi. §. emphiteusis vero z hypothecas.

8 Ubi h̄r de verbo consēsu. † Et si statutū reqrit aliqd fieri cū ɔsilio vr̄ q̄ nō valeat si fiat sine illo p̄ id qd h̄r i. c. cū in veteri. extra de elec. z in. c. j. ne se. va. li. vj. z plene per Bar. i. l. j. §. si plures. ff. de exercito. ¶ In gl. vt de viui. i fi. Aduerte tñ q2 videt̄ qd iste fecerit se indignū se immiscēdo in vita per id q̄ habet̄ in. l. qdā. j. de do. z. l. fi. C. de pac. ¶ In gl. debere i fi. z multos sp̄ales casus in qb⁹ requirit̄ sp̄ale mādatū prosequit̄ gl. in. c. qui ad agēdū. extra. de p̄cu. li. vj. Itē aduerte q2 ei q̄ dixi. ff. post Ang. regri qd formaliter interponat̄ autoritas videt̄ obstare. l. iij. C. cōiuncta gl. ff. de au. tu. vbi vr̄ qd tutor cōsentiat actui. z hec pars vr̄ verior per illū tex. Nec ob. dictū Inn. in. d. c. cū cōsuetudinis. cū dicit debere autorari p̄ut verbū sonat. z nō sufficit cōsensus: q2 dz intelligi. s. q interponeret̄ ex interuallo q alias sufficeret si exigeret̄ cōsensus z nō autoritas p̄ id qd habet̄ in. l. fi. C. ad mace. Et qd etiam tetigit hic Bar. z in. l. sui aūt. ff. de aqua plu. ar.

Summarium.

1 Uerba materialiter prolata non actum vitiant.
2 Distrahens rem hereditariam in dubio videtur adire.
3 Actus confirmatiuus interdum potest de nouo inducere.
4 Creditor dicens debitori se egere pecunia quam sibi debet videtur eum interpellare.
5 Dominium vtile non potest directo cōcurrere in eadē persona.
6 Adire differt ab eo quod est gerere se pro herede.
7 Aditio tenet vbi conditio patris mandantis melior fit.
8 Iussus reuocatur nuda penitentia iubentis.

Sed quid. Iussus intelligit̄ quocūqz modo z per quecūqz verba voluntatem patris appareat precessisse. h. d. ¶ † No. q̄ ꝟba materialiter z grosso mō p̄lata nō vitiāt actū. Facit. l. qui indignū. C. de testa. Item quod verba indirecta operātur idē

2 quod directa. ¶ † Itē no. qd distrahens rem hereditariā in dubio videt̄ adire vt vr̄ hic colligi. Facit ad ea que dixi in. l. pro herede. §. papi. ff. eo. ti. z per Bar. in. l. gerit. j. eo. ti. ¶ † Itē not. ex

3 tex. cū gl. qd actus tendens ad confirmandū interdum etiaz inducit de nouo. Et sic facit ad no. in. l. iij. in prin. de acquirē. pos.

4 ¶ † Itē no. ar. ex. §. pater. qd si creditor dicit debitori ego egeo pecunia quā mihi debes p̄ hoc videtur ipsuz interpellasse. quod etiam tenuit hic Barto. de quo etiam per Cy. in. l. in. minorū. C. in qui. cau. in integrum restitu. posth. Itez facit iste tex. quod si quis dicat famulo vel filio passo iniuriā nō reuertaris ad domū nisi audiaz noua vel similia verba quod famulus postea vulnerauit minātē vel occiderit teneatur dn̄s tanquā mandās. Et p̄ hoc dicit Bar. alias de facto florētie fuisse quēdā ciuē decapitatū. Et sic etiā refert hic Bald. Caueat ergo sibi pater vel dominus quomodo loquatur saltem in aliquorū p̄ntia. ¶ In gl. petit ibi hic nō. Uel dic clarius qd hic loquit̄ in illo qui sola voluntate sua nō poterat adire: sed demū p̄cedēte iussu sed. l. puberē. loquit̄ in eo quiex sola sua volūtate poterat adire. an aūt petēs pos. bo. vr̄ ex hoc adire de iure ciuili. Gl. hic nō p̄fecte declarat. gl. vero i. d. l. puberē. dicit qd nō: q2 tūc frustra postea decerneretur sibi bonoz possessio. Et ideo intelligit tex. dū dicit qd intelligitur gerere p̄ herede. s. de iure pretorio. bar. ibi tz oppositū per illū tex. z hoc videtur seq ēt hic Dy. z Bal. q dicūt qd due qualitates diuerse p̄nt concurrere in eiusdem persona sicut etiaz in personis diuersorū. l. diuortio. §. si fundū. circa finem. ff. solu. matri. nisi essent contraria per id qd habetur in. l. iij. §. qui fideicō. ff. de heredib⁹ insti. Et ideo licet quis de iure pretorio adeptus sit hereditatē seu bonorum possessionem z sic sit effectus heres de iure pretorio. insti. de bo. pos. §. quos aūt. poterit etiam effici heres de iure ciuili adeundo. Sed Bal. in. d. l. puberē. tenet cōtrariū: q2 de iure ciuili qs cōsequitur iura directa. Et p̄ bonoz pos-

5 sessionē iura vtilia. ¶ † In eadē aūt p̄sona respectu eiusdē iuris nō pōt ɔcurrere vtile z directū. l. si heres institut⁹. j. ad treb. z ibi no. ergo vr̄ qd si quis adiuit de iure ciuili nō possit petere bonorum posses. de iure pretorio. Sed forte ecōtra si quis petit de iure pretorio bonorū posses. q2 non per hoc habet iura directa bñ poterit adire de iure ciuili. Uidet̄ tñ qd tūc eneruet̄ effectus bonorū possessiōis petite cū sufficiāt sibi directe actiones p̄ ea q̄ habent̄ in. l. si heres istitut⁹. preallegata. z ista opinio videt̄ verior. Et ex p̄dictis pōt colligi an petens bonorū possessionē si cōstat de eius mēte qd velit adire erit seruāda. ar. l. nō ois. si cer. pe. Si aūt nō cōstat de mēte tūc vr̄ q̄ in dubio nō inducatur aditio ex quo refert se ad remediū p̄torīū. Nam alias agnitio vel decretio bonoz pos. nihil. operabit̄ q̄ in dubio esse nō dz. arg. l. si quādo de leg. j. nisi dicas qd operabit̄ respectu aditionis lz nō respectu ipsius bonorum possessionis. Sed hoc nō vr̄ tutum q2 in dubio actus dz tenere p̄ut agit̄ si hoc fieri potest argu. l. quoties de re. dub. Nec ob. iste tex. q2 loquit̄ in patre mādāte vt fili⁹ petat bonorū posses. quo casu apparet satis de mēte p̄ris q̄ i effectu vult acqrere. Ideo si fil⁹ plenior modo acquirat satis dicit̄ seruare mādatū per id qd habetur. j. §. primo. Nam sufficit vt dicit hic Bald. qd seruet̄ forma substātialis mādati lz a tenore figuraliter vl̄ superficialiter recedat̄. facit. l. fi. ff. māda. ¶ In gl. gerere. in

6 fi. † Not. hanc gl. z sequentē ex qua habēs differentiā inter adire z gerere p̄ herede. z q2 aditio proprie fit per verba gestio vero pro herede fit per actuz facti ex quo presumptiue inducitur aditio. ¶ In gl. adeat ibi z ipse petit iure pretorio. forte hoc facere nō pōt q2 illa via iuris p̄torīj ē min⁹ plena q̄ via iuris ciuilis iō vr̄ q̄ tūc nō possit p̄ id qd h̄r. j. §. p̄ri. Doc. tñ trāseūt cū gl. pro qua facit q2 vtile z directū nō differūt q̄ ad effectū. l. pe. ff. de ne. gest. ¶ In gl. adisse. ibi iussus. ip̄ortat. alias h̄r in gl. lr̄a negatiua nō importat. z hec vr̄ melior p̄pter id qd. j. sequit̄ i gl. vt ptz ex iuribus allegatis in gl. cū ibi notatis. Potes tñ dicere q̄ hoc nō importat necessitatem quo minus a tenore iussus superficialiter posset recedi sed bñ importat necessitatez respectu effectus.

Si corā. Pater pōt iussuz limitare in mō vel i quota quā limitationē nō lz egredi si p̄ eā fieret p̄r̄is

7 cōditio deterior. Sec⁹ si melior. h. d. ¶ † No. q̄ vbi fit melior cōditio ipsius patris mādātis tenet aditio. al's sec⁹ si nō sit seruata forma mādati. ¶ In gl. vel ꝫ. ibi vel forte: haud videut̄ seq. doc. vt attēdatur veritas. in dubio tñ presumit lex qd magis sit onerata causa testati quā intestati. z similiter institutio quam substitutio quia sic communiter consueuit contingere vt voluit prima solutio.

Sed si mā. Iussus respectu paterne hereditatis nō porrigit̄ ad pupillarē. secus si fiat simpl'r

8 respectu testamēti. † Et nulla penitētia iubētis reuocat̄ iussus z similiter mutatiōe stat⁹ iubentis. h. d. ¶ In gl. egerit sibi sec⁹ si obierit certe nō est secus quo ad reuocationē iussus q2 etiā per mortem reuocat̄. l. iiij. ff. loca. Sed bene est veruz q̄ q2 tūc nō est persona q̄ habeat iubere ex quo filius est factus sui iuris: q2 tūc

potest adire et sic loquitur tex. hic allegatus. secus quando super est pater post reuocatū iussum. Et sic loquitur hic. ¶ In eadē glo. in fine. Sol. vt no. in. l. eius qui in prouinciam. §. quis pro. si certuz petatur. et in. l. ij. §. pe. ff. de dona. et per Cy. in. l. mandatū. C. mā. et per glo. in cle. j. extra de renūcia. vbi bona glo. Uel dic secundum Dy. qd hic nō agebatur de preiudicio mandatarij ideo potest fieri etiam eo ignorante reuocatio. in cōtrariū sec⁹.

Si ego et seruus. Qui vult portionē si bi delatā per aliū videtur velle etiam suam. hoc dicit.

Eminem pro. Breuis est ideo non eget summario.

Aristo existi. Rationes defuncti possunt peti vt videtur causa deliberationis. et ex hoc nō videtur hereditas adiri. hoc dicit cum. l. seq. ¶ No. q instrumenta sunt edēda ei cuius interest de quo i. l. j. et. l. fi. C. de edē. et est bona. glo. in cle. j. extra de vsuris. ¶ Item facit iste tex. qd edi debeat instrumētū mandati ei qui contraxit cum aliquo tanquam cum procuratore. Et sic etiam consuluit Dyn. ¶ Item etiam facit qd ei cōtra quem facta est cessio edi debeat instrumētum cessionis de quo in. l. si duo. ff. de sol. et in. l. si quis inficiatus. ff. deposi. et in. l. edita actio. per Bar. C. de eden. vbi tangit an debeat edi ante li. cōtesta. an postea.

Summarium.

Cum quidā. Impeditus iubere propter absentiā restituitur ad adeundum. hoc dicit. ¶ 1 † No. qd restitutio datur non solū pro damno sed etiam pro lucro verisimili. q est notādum. nam licet fuisset hic pater presens et iussisset potuisset fili⁹ nolle adire. l. ij. in fi. C. de heredi. institu. et sic nō quesiuisset patri. Tamē quia non est verisimile quod contradixisset volūtati paterne sed potius illi obediuisset. facit. l. j. §. que onerāde. infra quarum re. ac. nō detur. cum ibi notatis. ideo habetur ratio de tali lucro. ¶ In glo. subuenire. ibi adibit. non tenet hāc Bal. 2 nec Ang. † ex eo q restitutio non cōfert nisi qd abstulit lesio. l. quod minor. §. restitutio. ff. de minori. Et ideo cum pater nō habuerit potentiam adeundi illam non restituet sz restituetur ad commoda hereditaria vt vtiliter heres existat et ideo secunduz eum cautus debet esse aduocatus in modo liberandi vt nō concludat vt detur sibi potentia adeūdi. Sed potius vt restituatur ad emolumētum hereditatis deperditū. ¶ In glo. aberat ibi ad principem. No. bene ex glo. quādo quis dicatur proprie abesse causa rei publice q vnde mittitur quis a principe vel a republica romanorū vel econtra mittitur ad predictos. Sed vbi mittitur de vna ciuitate ad aliam tunc nō proprie dicitur abesse causa reipublice sed improprie.

Quod dicitur. Uēter q paritur⁹ ē posthumuz qui alijs preferitur impedit sequentes adire siue sit plenus siue esse putetur. secus si vere ē vacu⁹ et sic etiam sit opi. adeuntis et cōmunis. hoc dicit. ¶ Et diuiditur in tres partes principales q primo loquitur quando partus qui erat in ventre erat in gradu proximior alijs. secundo qn erat in pari gradu cuz suo iam nato. tertio tractat cuius scientia requiratur. secunda ibi suum. tertia ibi scientia. Prima subdiuiditur q pro ponit regulam antiquorum. secū do illam declarat quando mulier vere est pregnans. tertio quando putatur. secūda ibi accipe vel ibi non solū. tertia ibi qd dicitur. Secūda subdiuiditur q primo dicit regulam procedere in vētre qui parituris est suum. secūdo qd habet locum siue ex testamento siue ab intestato succedatur. tertio qd habet locum etiaz si venter pariturus sit non suum: dūmodo alijs preferatur quarto siue succedatur de iure ciuili siue de iure pretorio. quinto concludit ad predicta ponendo rationem. secunda ibi non solum. tertia ibi et in eo. quarta ibi idemqz. quinta ibi siue igitur. ¶ In tex. ibi rūpitur testamentum scilicet facto legis per eius natiuitatē nō hominis. et sic cessat contrarium de querela vt voluit glos. i. l. anti qui. si pars here. pe. ¶ 3 † No. qd existens in vtero habetur pro nato quo ad suuz cōmodum. de quo in. l. qui in vtero. ff. de sta. ho. ¶ Item no. qd venter est interdum pariturus suum. id est illū qui erat futurus in potestate decedētis. et etiam obtenturus primum locū. insti. de here. quali. et diffe. §. sui. interdum est pariturus non suum sed alias legitimum vel consanguineum. Et que sit differentia inter legitimum et consanguineum tāgit hic glo. et per eam patet qd cōsanguineus etiam dici potest frater vterinus. facit qd habetur i. c. nō debet. extra de cōsanguinitate et affinitate. et etiam in rubrica licet quandoqz accipiatur pro coniuncto ex latere patris. l. post ꝯsanguineos. infra de suis et legitimis. Sed tamē primum videtur procedere secundum propriū significatum vt hic tangit Bar. et Bal. Et ab illa in dubio i statutis non esset recedendum nisi aliud appareret ex communi consuetudine loquendi in loco. l. cum delanionis. §. asinā. ff. de fun. istru. et. ff. de leg. iij. l. liberorum. §. qd tamē cassius. ¶ In glo. sistit ibi rationabiliter putat. aduerte q si cōmunis est opi. satis dicitur esse rationabiliter presentare propter ipsam cōmunem opinionem. Quando autem cōmunis opi. non esset pro nec cōtra: tūc sua opi. aliqua ratione ducta forte ex assertione mulieris si concurrat cum veritate sufficeret per ea que habētur in sequēti. §. q dicitur. ¶ In ea. glo. ibi in suo nullum. ratio est q lex facit euz suum heredem. l. qui in aliena. §. interdum. ff. eo. que est certa de eo qd est certum in rerum natura. vt. ff. eo. §. suum. ideo predicta omnia non requiruntur: sed sola veritas attenditur: sed extraneo nō acquiritur hereditas nisi per factum suum et p eius animū. Ideo vt possit acquirere debet esse certus vel vere vel saltez per vehementem opi. concurrentibus predictis: vel saltem duobus quando communis opi. non esset pro nec cōtra. ¶ In glo. sz si scit ibi qui hoc scire possunt. 4 † No. diligēter hanc glo. que vr̄ velle qd ad inducendam famam per communem opi. non requiratur cōcursus omnium de loco. sed sufficit illorum qui verisimiliter scire possunt et sic vicinorum. qd Barto. dicit hoc procedere nisi esset factum notabile qd verisimiliter debuisset trāsire in notitiam omniū. vel saltem maioris partis. vt mors regis vel principis vel notabilis ciuis. de materia plene per eum in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. et per glo. in. l. iij. §. eisdem. ff. de testi. ¶ In ea. glo. ibi qd i suo. subaudi q vterqz poterit se immiscere hereditati. Tamen suus per legē ipso iure efficitur heres. sed in extraneo requireretur aditio qui propter incertitudinem nō poterit interim adire nisi pro quarta. l. antiqui. ff. si pars here. pe. Tamē re vera erit heres pro dimidia si vnus tantum erit in vētre. per id qd habetur in. l. illud. si pars. here. pe. Et similiter licet suus sit heres pro dimidia si vnus tantū sit in ventre: tamē nō poterit se immiscere hereditati nisi pro quarta propter dubium ne plures nascantur per preallegatā. l. antiqui. ¶ In glo. attestatos. ibi haberet dimidiam subaudi secūdum veritatem si vnus tantum est in ventre: sed tamē de facto nō pōt petere nisi quartam propter dubium ne plures nascantur. qd est interim penes nos. vt in. d. l. antiqui. si pars heredi. pe. ¶ In eadez glo. ibi exheredatos. hoc procedebat olim secundum hec tempora secūdū que venter vel posthumus poterat exheredari. Sed hodie sec⁹ cū nō possit causam exheredationis committere. l. si quis in suo. §. legi. C. de inoffi. testa. Unde si hodie exheredaretur haberetur pro preterito cum exheredatio esset minus legitima. l. non putauit. §. nō queuis. ff. de cōtratab. qd no. glo. in. l. si posthumus. la prima. de liberis et posthumis. ¶ In eadē glo. in fi. et quare nō attendatur ruptura que possit fieri per querelam sicut illa q potest fieri ratione pteritiōnis. dic vt p gloss. in. d. l. antiqui. ¶ In glo. legitimum. ibi sed non conuertitur. vt probatur in. l. matrē. ff. de gradibus. ¶ In eadem glo. ibi mutabitur casus. Sed certe hoc est contra literam. si habetur in litera talem deniqz. et si non habetur adhuc contra mentez litere que videtur se referre ad superiorem. ideo dic qd venter qui pariturus est non suum sed legitimum vel consanguineum non mittitur in possessionem ex parte edicti de ꝯtratabu. sed bene ex alijs partibus edicti ptoris vnde legitimi vel vnde cognati per. l. si. cum ibi no. ff. de vē. i possessione mit. ¶ In glos. inferiore. ibi in remotiorib⁹ id ē qui non sunt sui. sunt tamen in eodez gradu. vt. ff. sequitur. et sic facit partem talibus interim. Non tamē facit eos in totum differre: quia pro quarta admittuntur. vt in. l. antiqui. sepius allegata. et in. l. sed si restituatur. §. fi. ff. de iudi. ¶ In eadem glo. ibi hic p quarta tantuz. hoc verum respectu exercitij iudicialis: q nō potest nisi p quarta a gere propterea q apud homines nō est certum quid si in vtero: licet sit certum in rerum natura. vt dictis legibus proxime allegatis. Tamē si adibit pro quarta in veritate erit heres insolidum si nullus sit in ventre. Lex autez suum facit heredem in totum tamē ille etiam nō poterit petere in iudicio vltra quartam per leges superius allegatas. et tetigi. ff. cū alia glo. ¶ In eadem glo. in fi. vtraqz opi. potest saluari. prima attēta veritate q lex facit eū heredem pro dimidia ex quo vn⁹ tantū est in ventre. Sed secunda est vera inspecto exercitio iudiciali.

diciali. ¶ In gl. p bonorũ in fine. vt. l. illud. §. fi. ȷ̃. de cõtratabu. ¶ In gl. edictalẽ. ibi semper dic hoc est ɔtra mẽtẽ litere vt dixi s̃. cũ alia gl. in verbo legitimũ. ideo dic vt ibi dictũ fuit. ¶ In ea. glo. ibi id est propter. ⁊ sic in effectu loquetur de decretali. nã edictalis ꝓprie non petitur: sed datur ipso iure a lege. Sequẽs autem differentia quã facit gl. in ver. vel dic nõ est vera. vt hic tangit Cy. qꝛ siue sit bonorũ possessio que nõ tribuit ius vt carboniana: siue tribuat vt vnde liberi. in vtraqꝫ est reperire bono. pos. edictalem que defertur ex edicto pretoris. ⁊ etiaꝫ decretalẽ que postea decernitur per iudicem. Hodie tamẽ sufficit simplex agnitio coram iudice. l. fi. C. qui admit. ¶ In ea. gl. in fi. intellige qꝺ non differt scilicet in totum sed in partem. qꝛ non potest petere nisi quartam vt dixi cum alia glo. in verbo inferioribus. de quo dic vt dictum fuit.

5 **Quod dicitur.** Hic. §. sumpt⁹ fuit cũ §. ꝓcedẽti. venio ad casum. ¶ † No. qꝺ assertio illius de cuius facto queritur inducit iustam credulitatez 6 aliis. ¶ † Item no. quod stari debet dicto obstetricis in pertinẽtibus ad eorũ peritiã. Et an si tales in iudicio ꝓducẽtur debeãt iurare. fuere opi. de quibus in. l. iurisiurañ. C. de testi. ⁊ in. l. j. in prin. s̃. de vẽ. inspi. Ang. hic dicit ꝙ iurare debeat de credulitate nõ de veritate: qꝛ ꝓprie nõ examinant̃ vt testes sed vt periti 7 in arte. ¶ † Itẽ no. qꝺ cõmun. s opi. vel fama inducit iustã causam credulitatis. Et sic facit qꝺ no dicat̃ esse in culpa syndicus denunciãs maleficiũ de quo est publica fama. lꝫ forte postea reperiatur veritas in contrariũ de quo hic per Bart. Et facit iste tex. qꝺ inherendũ est cõi opi. Et ꝑ hoc dicit hic Ang. qꝺ nõ de facili quis dꝫ esse pertinax cõtra cõmunez opi. Tu adde qꝺ no. Io. an. in. c. j. extra de consti. ⁊ eo. ti. extra ne innitaris: ⁊ qꝺ ipse idem notauit in. c. vt debitus. extra de appel. ⁊ Io. de ligna. in cle. ne romani. extra de elec. ⁊ Bar. in. l. fi. C. de pena iud. qui male iudi. ¶ Item no. qꝺ cõmunis opi. super facto alicuius nõ nocet illi si certus est de facto suo. facit. l. cum falsum. ȷ̃. e. ¶ In gl. proficit. ibi si quod defuerit. intellige sane vt dixi. s̃. cuꝫ alia gl. quando communis opi. contradicet opi. proprie. sed vbi nõ esset pro nec contra. sufficeret propria opi. concurrens cum veritate vt superius dixi.

Suum. Lex certa est de eo ꝙ certũ est in rerũ natura. Ideo incertitudo hoĩs nõ vitiat aditionẽ q̃ 8 per legẽ inducitur. hoc dicit. ¶ † Not. quod in aditione que per legẽ fit absqꝫ facto hominis nõ curatur opinio heredis. sec⁹ in illa q̃ fit facto hoĩs: qꝛ tũc volẽs acquirere debet esse certus vel per verã scientiã. vel per cõmunẽ opinionẽ prout dictũ est. s̃. §. pri. Itẽ qꝺ licitum est argumentum de toto ad partẽ. l. que de 9 tota. s̃. de rei ven. ¶ † Item not. qꝺ postꝙ mulier concepit põt etiã aliũ cõcipere nisi elapsum sit certũ tẽpus post qꝺ nõ potest vlterius concipere. ⁊ qꝺ sit illud tẽpus tangit̃ in gl. ¶ In glo. suũ. ibi in extraneũ omnẽ qui non est suus. lꝫ alias sit cõiunct⁹. Facit qꝺ habet̃ in. l. j. §. extraneũ. C. de rei vxo. act. ¶ In ea. gl. ibi est institutus scꝫ cũ alio. secus si solus. vt dictũ fuit. s̃. in gl. in verbo legitimũ. ⁊ in gl. in verbo attestatos. ¶ In gl. post certũ ibi. xl. dies. Glo. in. l. antiqui. videt̃ istã opi. ipugnare. sed posses saluare ꝙ illa intelligit̃ de die. xl. nõ de die post. xl. Forte tñ posset dici qꝺ ꝑ vnũ diẽ vel duos post. xl. possit ɔcipere. lꝫ nõ postea vlterius ꝑ id qꝺ no. in auẽ. de resti. ⁊ ea q̃ parit in. xj. mense. §. vtrum. ¶ In ea. glo. ibi. l. si pater ibi solũ dicit̃ de. v. sed melius probat̃ in. l. antiqui. s̃. si pars here. petat̃. ¶ In gl. ex dimidia ibi. s̃. de petit. heredi. corrupta est vitio scriptoris: ⁊ dꝫ dicere si pars here. peta. ¶ In ea. glo. ibi vel dic vera sol. est qꝺ hic loquitur inspecta veritate. sed in contrario inspecto exercitio iudiciali in quo requiruntur vere probationes vel saltem per presumptiones a iure approbatas. l. illicitas. §. veritas. s̃. de offic. presi. ⁊ l. si tutor. C. de pericu. tu. cũ glo. sua. ⁊ ȷ̃. de leg. j. l. licet imperator. cum ibi notatis. ¶ In ea. glo. ibi qꝺ sint. sed certe glo. non clare assignat rationẽ. quia eadem ratio videtur quando est pregnans ideo dic quod etiã tunc lex est certa. quot sint in vtero. Tamen non est certa an alij concipientur si sumus intra tempus intra quod potest alia conceptio fieri: quia de futuris cõtingentibus lex non põt esse certa: sed solus deus. Sed si elapsum sit dictum tempus tunc bene lex est certa de eo quod est certum in rerum natura. Et sic vnus est tantum in vtero de illo censetur esse certa. ⁊ secure tũc potest facere natum heredem solũ pro virili. ¶ In eadem gloss. ibi sed quidam dicunt hec vera! secundum ista tempora secundũ que emancipatus nõ erat cognitus ab intestato de iure ciuili. Ideo non poterat adire. Sed hodie de iure codicis ⁊ authẽticorum potest adire de iure ciuili ad instar sui. vt lege meminimus. C. de legi. here. ⁊ in. §. nullam. in authentica de here. ab intestato. vnde secundum Bar. hodie idẽ esset in emancipato quod in suo. Sed potes dicere quod lex facit ipso iure suum heredem: sed emancipatus non fit heres nisi adeat. vnde non poterat adire nisi pro quarta per legẽ antiqui. si pars here. pet. Tamen si venter esset vacuus ista aditio traheret ad se totum per acquisitionem legalem in qua non requirit̃ certitudo vt. l. proxi. ȷ̃. Et si vnus tantum esset in ventre traheretur ad dimidiam licet iudicialiter vt est dictum non posset petere nisi quartam. ¶ In ea. glo. ibi adit etiam preterito posthumo. hoc est falsum si venter est plenus: qꝛ tũc dubitat̃ de viribus testamenti ne rumpatur. ideo interim etiam suo pro nulla parte delata est hereditas. ȷ̃. e. l. ventrẽ. s̃. de lib. ⁊ posth. l. si fili⁹ heres. ⁊. ȷ̃. de contratab. illud. §. fi. Secus si vẽter esset vacu⁹: qꝛ tũc per legem interim esset suus heres licet tanꝙ heres ex testamento nõ posset in iudicio se exercere propter dubium rupture quod est apud homines. per id quod habet̃ in. l. sed si restitua- 10 tur. §. fina. s̃. de iudi. ¶ † In ea. gloss. ibi potest adire. Not. bene quod vbi emancipatus est institutus potest adire de iure ciuili sicut extraneus. licet gloss. senserit contrarium in. l. illud. §. fin. ȷ̃. de contratabu. ¶ In ea. gl. ibi non paribus. supple quo ad totum. sed bene obstat saltem quo ad partem. vt dixit gl. s̃. in verbo inferioribus. ¶ In eadem gl. s̃. ibi quod preualet. intellige quod scilicet dictum papi. nõ autẽ dictum iuliani. Quia tũc gl. diceret contra istum tex. Tamen secũdũ veritatem vtraqꝫ opi. saluatur: qꝛ opi. pompo.' procedit inspecta veritate. Opi. iuliani inspecto exercitio iudiciali.

11 **Scientia.** Adeuntis scientia inspicit̃ nõ patris vel domini iubẽtis. hoc dicit. ¶ † No. quod scientia vel opi. illius debet attendi in cuius persona substantiatur aditio. ¶ In gl. sed ecõtra. in fi. solue quod hic loquitur in aditione hereditatis que substantiatur in persona filij vel serui: ideo scientia ipsorum ⁊ opi. illius consideratur. Sed in contrarijs mandabatur aliquid fieri iniuste: ideo cõsiderabatur factũ mandantis. ne alias delictum remaneat impunitũ: cõtra. l. itẽ vulneratus. s̃. ad. l. aquil.

Si certus. Qui est certus per sensum propriũ nõ redditur dubius ꝓpter litẽ. h. d. sed secus est si per aliorum opi. pretenderet se certum. l. cum falsum. ȷ̃. eo. ¶ Item no. differentiam esse inter falsum ruptum ⁊ irritum testamentum. facit. l. j. s̃. de iniust. testa.

Heredi cum. Pars deficiens accrescit etiã ignoranti eã esse defectam. h. d. ¶ Not. qꝺ in acquisitione legali non requiritur hominis certitudo. nam lex est certa de eo qꝺ est certum in rerum natura vt dictum fuit. s̃. l. proxi. ¶ In gl. fina. ibi dic vt ibi. quia ibi sperabatur nasci ideo facit partez. hic secus.

Summarium.

1 Dubitatio cadens inter extrema nõ impediẽtia nõ curat̃.
2 Sententia lata tenet qualitercunqꝫ lis contestata sit.
3 Sententia valida censetur etiam que cõtra ius litigatoris fert̃.

Heres institut⁹ Ignorãtia mortis testatoris vel existẽtie conditionis ⁊ dubietas an testator fuerit sui iuris impedit aditionem nisi in omnez partem dubitatio 1 nis testamẽtum esse valiturum. hoc dicit cum. l. sequẽ. ¶ † Not. precipue quod vbi dubitatio cadit inter duo extrema quorum neutrum prestat impedimentum non curatur de tali dubitatione. Et sic facit quod si quis habitet in duab⁹ domibus ⁊ nũci⁹ referat se citasse ipsum ad domum sue habitationis. quod non vitietur citatio licet nõ appareat specifice de qua domo nunci⁹ loquatur: qꝛ sufficit ad quancunqꝫ facta sit. vt voluit glossa in cle. causam. extra de elec. De quo tamen dic vt per Bartolũ in 2 l. iiij. §. pretor. ȷ̃. de damno infecto. ¶ † Item facit quod si in actis reperitur scriptum lit. esse cõtestatẽ licet nõ appareat qualiter quod non per hoc infringatur sententia: quia dummodo facta sit qualitercunqꝫ sit facta tenet sententia iuxta nota. in. l. prolatam. C. de senten. ⁊ hoc tenet hic Bartol. Licet Specula. aliter dicat vt ipse refert in ti. de litis contestatione. Sed Bald. hic tenet dictum specula. quia hic extrema erant eiusdem essentie ⁊ nature: quia vtrobiqꝫ siue decesserit apud hostes siue redierit testamentũ sumit vires. licet primo casu per. l. corne. ⁊ secũdo per ius postliminij. l. lex corne. s̃. de testamentis. Sed cõtestationes non sunt eiusdeꝫ essentie ⁊ nature. nam si fiat per cõfessionẽ debet ferri condemnatoria. Si autem per negationẽ. tunc ex sola contestatione non feretur condemnatoria. Et ideo secundũ eum ex quo est super hoc incertitudo. ⁊ lex nõ interpretatur debet vitiari actus per. l. item pomponius scribit si frumentum. §. fin. s̃. de rei vendi. Tu potes sustinere Barto. quia quo ad valorem sententie oẽs cõtestationes sunt pares: quia faciunt illam valere ex quo solennitas a iure requisita interuenit licet quo ad modum sententiandi inferendũ non sint ex toto pares. Sed nõ 3 curatur † qꝛ sententia etiã cõtra ius litigatoris lata tenet. l. ij. C.

quando provoca. non est neces. Et ex predictis patet qd cõtestatio etiam potest fieri per cõfessionem. Quod est verum quãdo fit oblato libello. nam tunc ordinatur ad sententiã. Secus ubi fit absqz libello: quia tunc sequitur preceptũ de soluẽdo de quo in. l. j. C. de lit. contesta. l. proinde. §. j. ad. l. aquil. in decre. dudũ. extra de elec. ⁊ in. c. ex parte nostra. extra de ṽbo. sig. ¶ In glo. testari. ibi quam heredi. ratio diversitatis quia aditio hereditatis solo animo consistit. §. fi. insti. de hered. quali. ⁊ diffe. ideo ibi magis inspicitur opi. facit qd dictum fuit in. l. is q putat. s. eo. titu. ¶ In glo. ea. ibi hic petitorio. hanc tenet Bal. dicẽs φ qr in possessorio non agitur de pleno preiudicio sufficit superficialis aditio. secus in petitorio ubi agitur de pleno preiudicio. ideo ibi requiritur essentialis aditio. Tu potes dicere qd ibi adiverat antequam supervenire dubium de conditiõe testantis. hic secus. facit qd no. in. l. cum falsum. j. eo.

Summarium.

1 Acquirere non impeditur certus de fundamento acquisitionis.
2 Processus contra contumacem factus non tenet antequam de contumacia constet.
3 Presumptio presumptione tolli potest.
4 Institutus pure putans se institutũ sub conditione ea nõ purificata nequibit adire.

Sed ⁊ cum de sua. Errori cõditione psone adeuntis aditionẽ non impedit: qr p hoc de cã acquisitiõis non dubitatur. hoc dicit. ¶ † No. qd qui est cert⁹ de fundamento acquisitiõis licet sit dubius de modo nõ impeditur acquirere. secus quando esset dubius de fundamẽto acquisitionis. Et facit iste tex. qd si iudex nõ sit certus de fundamẽto sue potestatis: ut qr delegatus procedit antequã sciat se delegatuz non valet processus. Secus si sciat se delegatũ licet ignoret prorogatio. Ad primum facit. l. quero. s. de eo qui ꝓ tut. Ad secundum. l. ij. §. j. s. de iudi. de quo per Bar. in. l. multum. j. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ per Jo. an. post Archi. in. c. is qui. de procur. lib. vi. ⁊ facit qd † no. in. c. prudentiam. extra de off. de le. Itẽ facit an si iudex procedat contra aliquez tanquam contra contumacem antequam constet de contumacia ex act. an teneat ꝓcessus de quo per Bar. in. d. l. multis. ⁊ l. hoc autem. §. j. j. ex qui. cau. i pos. ea. ubi dicit qd nõ. Et ideo de cautela est qd prius scribatur relatio nuncii in actis antequam ad ulteriora ꝓcedatur. ¶ In gloss. prima ibi pater vivere. supple usqz ad centũ annos per. l. fi. C. de s. c. san. eccle. ⁊ hoc clarius dixit glo. in. l. ij. §. si dubitetur j. titu. j. Unde tene menti istam glo. cum illa qd quis presumitur in dubio vivere usqz ad centũ annos. Et dicit hic Ange. qd ex hac glo. poteris adhuc habere magnum honorẽ si scias practicare. Nam multi actus sunt prohibiti filiisfa. ⁊ maxime per formam statutoruz Italie. unde in fine iudicii potes allegare actũ nullam quia ille qui gessit erat filiusfa. Et pro allegante est ꝓsũptio iuris per istam glos. ⁊ sufficiet ad victoriam reportandam secundum eum. facit. l. omnes. §. lucius. j. de his que in frau. cre. Et ideo si adversario non supersit de tempore probãdi oppositum succumbet secũdum eũ. Sed certe interdum ex etate ipsius qui dicitur filiusfa. forte poterit apparere verisimiliter qd pater nõ vivit. facit in arg. l. minor. xxv. ex aspectu. s. de mino. ¶ Itẽ ex quo litigatum est simpliciter ut cum paterfa. videtur qd sit presumptio ꝓ eo per id quod habetur in. l. inter quos. §. j. j. de dã. infec. Facit etiam quod no. glo. i. l. pompo. §. rati. s. de procura. ¶ In eadem glo. in fi. pro glo. facit † quia ꝓsũptio tollitur per aliaz presumptionem. l. divus. s. de resti. in integ. extra de elect. in. c. cum inter ea. ¶ In glo. dictuz in fi. dic melius qd hic dubitabat an esset filiusfa. alterius quam testatoris ⁊ sic semper hẽs voluntarius erat: ibi dubitabat an esset filiusfa. testatoris. ⁊ sic dubitabat an esset necessarius an voluntarius. ideo non potest adire.

Sed ⁊ si cum. † Institut⁹ pure q putat se institutũ sub cõditione non poterit adire nisi ea purificata. h. d. ¶ In glos. impleta. in fi. hoc verũ quando consistit in dando. nam potest tunc per aliũ impleri secus si in faciendo. l. fi. s. de condi. insti. ¶ In glo. facili⁹. in fin. ⁊ sic in effectu in potestativa requiritur scientia tẽpore implemẽti conditionis ⁊ etiam tẽpore aditionis. Sed in causali sufficit sciẽt. a secundum tempus aditionis. ¶ In glo. fi. in fi. glo. se involuit sed veritas est qd in cõtrario nesciebat an esset institut⁹ pure an sub conditione. ideo nesciebat an hereditas esset delata ⁊ per consequens non potest adire: hic autem putavit se institutum sub conditione cum vere esset institutus pure. Tamen sibi non nocet qr si putavit se institutũ sub potestativa ĩpleuit illam ⁊ sic sublatũ est obstaculum. ⁊ similiter si putavit de causali sciebat conditionem evenisse. ⁊ sic non erat obstaculum habẽs vĩ impedire adire ideo merito adire potuit.

Si quis heres. Et qui adivit partem alias sibi delatã accrescit ẽt eo invito. hoc dicit. ¶ In tex. ibi accrescit portio. supple ẽt si nõ esset substitut⁹. ¶ In tex. ibi adeat supple quia acquiretur ex substitutione hereditas ipsi manumisso adeunti vel ipsi filio emancipato. Si autem servus manumissus nollet adire ex substitutione sed repudiare. Et similiter fili⁹ emãcipatus: tunc nõ quereretur ipsi manumisso vel emancipato sed patri ⁊ domino per ius accrescendi: cum hec portio censeatur esse de appẽdiciis prime institutionis ex qua facta est acquisitio patri ⁊ domino. ⁊ hoc est qd sequitur in litera dũ dicit erũt nanqz heredes ⁊c. que verba non referuntur ad proximũ casuz expressum in litera sed ad subauditũ ut patet ex ꝑdictis. ¶ In tex. ibi erunt nãqz heredes. supple ipsi pater ⁊ dominus quãdo manumissus vel emancipatus non vult acquiere ex substitutione. ¶ In glo. j. ibi in qua substitutus. Adde hic aliã expositionem ad istud verbum quoqz quam glo. ponit circa finẽ. in ver. vel dic. ¶ In ea. gloss. ibi immo certe videtur. no. bñ glo. expresse decidentem qd in casu huius pñcipiĩ cogetur habere quis partez coheredis sibi delatã ex substitutione ex iure substitutiõis ⁊ etiam ex iure accrescendi. Nec erit in potestate sua eligere quo iure velit. ⁊ hanc partẽ tenet hic Dy. ⁊ Oldra. nõ ob. l. recusare. §. titius. j. ad treb. ⁊. s. eo. l. ne quis. §. j. quia ibi vie erant incompassibiles. ideo potest eligere quam vult. Hic autem se cõpatiebantur. Glo. tamẽ in. d. l. ne quis. §. j. videtur tenere cõtra istã. Sed hoc communiter tenetur de quo hic per Bar. q dicit hãc glo. intelligendam quando quis iam inchoaverat ab aditione partis sue quia tunc cogitur habere etiam ex iure substitutionis partem coheredis prout voluit testator. l. quidaz eulogio. C. de iure deli. Si autẽ repudiasset primo partez suam posset postea adire ex substitutione partẽ coheredis ⁊ tũc suam haberet iure accrescẽdi. Et hoc sequitur etiã hic Ange. ⁊ Bald. ¶ In glo. erunt. ibi applicentur substitutis id est partes delate eis quibus facta est substitutio. Et potes dicere qd ideo dicuntur appendices: qr nõ sunt ab invicem separande ne alias quis decedat ꝓ parte testatus ⁊ pro parte intestatus contra id qd habetur in. l. ius nostrum. j. de reg. iur. ⁊ adde qd dicetur in. l. q patri. j. eod. ubi patebit si institutus primo agnovit partez suã. deinde post ea decessit ⁊ successive post eius mortem coheres repudiavit: au ius substitutionis. qd fuit cõiunctum a principio cum ius accrescendi transmittetur ad heredem. Ange. tamen hic dicit qd nõ per. l. si pluribus. j. de suis ⁊ legi. ⁊ l. sed si plures. i principio. de vul. ⁊ pu. de quo plene dicetur in. d. l. qui patri.

Si exclusus. Acquisitiõe partis nõ queritur alia eo iure quo deficit. nec ea q̃ d3 per aliũ acquiri nisi nova aditio superveniat. h. d. ¶ In tex. ibi per conditionem id est per conditionis defectum. Et intellige a sua parte. ¶ In tex. ibi iussit adire supple pro parte delata filio adire hereditatem. ¶ In glo. duduz. ibi alii hic dicunt tene ꝓcedẽtem: tamẽ pro intellectu huius ultime adde qd habetur i. l. iul. j. si quis omis. cau. testa.

Si ex sua. Brevis ẽ ⁊ nõ eget summario. no. φ portio que venit querenda ꝑ alium non acquiritur ex sola aditione part. s sue.

Summarium.

1 Heres quid per aditionem hereditatis consequi dicatur.
2 Iura hereditaria in heredem transeunt aditione facta.

Heres in omnez. Brevis ẽ ⁊ non summat. ¶ † No. φ per aditionem hereditatis heres consequitur dñiuz rerum hereditariarũ. Secus tamen est in possessione quia illa non queritur nisi apprehendatur. l. cum heredes. j. de acqui. pos. ¶ † Item no. qd in heredem ipso iure facta aditione transeunt omnia iura hereditaria. ¶ In glo. j. ibi sed in universuz. supple qr quodcũqz sit ius sive dominiũ rei corporalis sive alterius iuris succedit pro parte sua. Et no. ex glos. differentiaz inter ista duo omne ⁊ universum que satis potest trãhire intelligẽdo eo modo q̃ dixi. Licet Ja. de ra. dicit ista esse equipollentia. ¶ In ea. glo. ibi finiuntur. l. stipulatio ista. §. si quis ita. j. de verbo. obliga. ⁊ in. §. finitur. institu. de usufru. ⁊ l. etatez. ad fi. j. de censibus.

Summarium.

1 Portio coheredis accrescit suo ⁊ necessario suã partẽ agnoscenti.
2 Videtur verbum fictionem importat.
3 Hereditas causam lucrativam principaliter habere dicitur.

⁊ i duo

Si duo sunt. Qui vult vnā partē vī velle al's sibi accrescere. h.d. ¶ In tex. ibi immiscuit sed in parte sua. ¶ 1 †Not. qđ ēt suo ꝛ necessario agnoscēti suā partē accrescit portio coheredis etiā sui ꝛ necessarij eo inuito. ¶ Itē no. qđ vbi qs agnoscit aliqđ delatū sibi ex aliqua lege videt agnoscere cū oībus depoꝛtatis per illā legē. Itē no. qđ verbū adire interdū verificatur in suo herede ex lata significatiōe licet proprie verificetur in extraneo de quo in rubrica. C. de iure deli. ¶ 2 †Itē no. ex tex. cū gl. ꝙ verbū videt importat fictionē de quo in. l. nō vī. ff. de acq. pos. ꝛ per Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. ¶ In glo. potuit. ibi qꝛ originē habet a lucro. ¶ No. bene diligenter hāc gl. cū tex. q̄ expresse decidit qđ sicut iuris ignorātia nocet in lucro. ¶ 3 †Et no. bene qđ hereditas dicitur principaliter habere in se causam lucratiuam licet in consequentiā cōtineat onera. Facit qđ notatur in. l. si infanti. per gl. ꝛ doc. C. de iure deli. ¶ Et no. bene qđ hic etiam loquitur in hereditate ascendentium que est quasi debita. l. si. C. de codi. Et tñ dicunt descēdētes habere causam lucratiuam. facit quod habetur in l. ij. ꝛ in. l. iij. C. de iuris ꝛ fac. igno. ¶ In gl. videtur ibi quia est fictio nam proprie fictio est contra veritatem etiam si de illa constet. Ideo nō admittit probatio in contrarium. Sed presumptio est super dubio. ideo contra illam admittitur probatio nisi sit presumptio iuris ꝛ de iure que est vbicūq; lex aliquid presumit. Et super illo presumpto vltra procedendo aliquid statuit: exemplum in. l. si. C. arbi. tu. ꝛ in auth. sed iā necesse. C. de dona. ante nup. Admitteretur tamen tunc probatio in cōtrarium pro cōfessione partis vt est glo. singularis in corpore vnde sumitur. d. auth. ꝛ de istis psum. tangitur in. l. si. ff. quod me. cau. ꝛ in. l. siue possidetis. vbi etiam per Cy. C. de pba. ꝛ per cano. in. c. is qui. extra de spōsa. Et aliquid per Inno. in. c. qꝛ verisimile. extra de presum. Et adde bonam glo. in. l. ij. §. accedit. C. de rei vxo. act. vbi tangit differētiā inter fictionē ꝛ presumptionē. ¶ Ultimo Ang. inducit text. cū gl. ad questionem illius qui occidit descriptum in numero bannitorum vt excusetur si rebannimentū eius latebat. ꝛ de facili non poterat sciri. ad quod etiam allegat quod no. in. l. de etate. §. ex causa. de interro act. ꝛ sic dicit de facto consultū fuisse per Ja. de bel. ꝛ Ja. de bu. in questione cuiusdā Joānis ꝛ Balducij clari de florentia. de quo etiam per Ja. bu. in. d. §. ex causa. ꝛ per Bar. in. l. si. ff. de adul. Dicit tamen qđ aduocatus ꝓ parte heredū occisi debet esse cautus vt faciat articulari ꝛ probari si potest quod tempore occisionis ꝛ ante ille habebatur ꝛ reputabatur communiter a cognoscentibus eū pro rebannito ꝛ tanꝗ rebannitus puplice ꝛ notorie conuersabatur per ciuitatem vicos ꝛ plateas. Nam tunc hec fama notoria ꝛ quasi possessio rebannimenti ex quo cum veritate concurrerit faciet nō excusari occisorem per id quod not. gl. in. l. si tutor. C. de pericu. tuto. ꝛ. l. regula. §. sed facti. ff. de iuris ꝛ fac. igno.

Quamdiu potest. Breuis est ꝛ nō summat. ¶ In gl. prima ibi si quis ita. Sꝫ illud ꝯtingit qꝛ sic voluit testator pmo venire veniētes ab intestato. ¶ In eadē gl. ibi vnde liberi. l. ij. alias est. l. pe. ꝛ ita cōmuniter habetur. ¶ In ea. gl. ibi vnde forte adiuit scilicet de iure ciuili. ꝛ dic sine forte per de contratab. ꝛ. l. si is qui in potestate. §. sed si script⁹. ff. de le. pre. Nam ruptura que speratur de iure pretorio per ius cōtrata. nō impedit scriptum adire de iure ciuili. Secus si speraretur rumpi testamentū etiam de iure ciuili. puta natiuitate posthumi preteriti qꝛ tunc interim non posset adiri. Et sic loquitur l. illud. in fi. quā glo. hic allegat in cōtrariū. Secus si sperat tñ rumpi de iure pretorio prout per contratabul. filij emancipati qꝛ tunc non impeditur institutus adire.

Summarium.

1 Datio coheredis extranei quo ad confirmationē tabularū pupillarium existentiam sui heredis tollit.

2 Repudians hereditatem ex testamento dicitur iudicium impugnare defuncti quodammodo.

Quesitum est. Qui repudiat hēditatē paternā pōt adire pupillarē si habet heredē cuius aditione confirmatum sit testamētū alias secus. ¶ In tex. ibi patris testamento. supple. i. filio impuberi exheredato substitut⁹. ¶ In text. ibi amplecti subaudi si alius coheres adiuit hereditatem ꝛ sic confirmate sunt tabule pupillares. ¶ 1 †Not. ſm vnū intel. qđ datio coheredis extranei videtur tollere existentiam sui heredis quo ad confirmationem tabularum pupillarium. de quo in. l. apud iul. §. idem iul. ff. ad treb. nā ita probatur hic sicut pupillus fuisset ꝓ parte institut⁹ ꝛ duo coheredes extranei sibi dati vel vn⁹ tantū nam quādo vnus tantum est datus qui est sibi substitutus videtur velle litera quod non sint confirmate tabule pupillares si pupillus non agnouit hereditatem. Secus est quando datus esset coheres suus. l. si filius qui patri. de vul. ꝛ pup. ꝛ. ff. e. 2 l. iul. versi. ceterum. ¶ †Ultimo not. quod ille dicitur quodam modo impugnare iudicium defuncti qui repudiat hereditatem ex testamento. Hec tamen impugnatio nō est tante efficacie sicut illa quando dicitur falsum. Hinc est quod non impedit succedere ex pupillari nec petere prelegata vt hic ꝛ. l. filio. ff. de leg. j. Secus quando dicitur falsum. l. papi. §. meminisse. ff. de inoffi. testamento.

Summarium.

1 Substitutio pupillaris impuberi filio exheredato fieri pōt.

2 Aditionum quedam plena est ꝛ quedam semiplena.

Filius qui se. Existētia sui heredis cōfirmat tabulas pupillares ad vtilitatem abstinētis. h.d. ¶ 1 †Not. qđ filio impuberi exheredato potest fieri substitutio pupillaris. nam per illam non intelligitur ipse filius grauari sed potius eius versari fauor vt habeat heredē ex testamēto de quo in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. ¶ In gl. obtinere. ibi ꝛ sic tenebis primā. imo potest teneri secunda qꝛ existentia sui heredis nō solū cōfirmat libertates sed etiam confirmat tabulas pupil. vt hic colligit licet non confirmet particularia legata. l. j. ad fin. ff. vt in pos. le. de 2 quo hic latius per Bar. Et dicit hic Bal. quod† quedā est aditio plena. ꝛ hec indubitanter confirmat testamentum. Quedā est semiplena vt quādo quis est heres nomine sed nō effectu: qꝛ se abstinet ꝛ tunc ista sufficit quo ad libertates ꝛ quo ad ꝯfirmationem tabularum pupillarium ꝛ per hoc patet scdm eū qđ. l. ij. §. adeo. de vulg. ꝛ pup. ꝛ que dicit nō valere tabulas pupillares si non aditur hereditas ex paterno. debet intelligi qñ non interuenit aditio plena vel semiplena.

Summarium.

1 Substitutio vulgaris tacita que in pupillari cōtinetur existentiam sui heredis non impedit.

2 Fraudem promittere non dicitur qui principaliter fecit vt sibi prouideat.

Julianus ait. Existētia sui heredis cōfirmat tabulas pupillares ad cōmodū ipsi⁹ cui facta est substō. h.d. Et prio ponit dictū iul. qđ cōtinet regulā ꝛ excep. scdo ponit reprehensio marcelli circa exceptionem. tertio consilium marcelli si opi. iul. esset vera. quarto addit declarationē reprehensionis secunda ibi que sentētia. tertia ibi alioquin. quarta ibi sed quod in fratrem. ¶ No qđ in hac. l. in prin. solus pupillus erat insolidum institutus ꝛ extrane⁹ substitutus pupil. Sed. ff. in ver. alioquin. loquitur quando frater testatoris fuit substitutus. In ꝟ. 1 ceterū. quādo frater impuberis. †Et no. bene quod tacita vulgaris cōprehēsa in pupillari nō impedit existentiā sui here. Qđ patet qꝛ cōfirmat tabulas pupillares de qua in. l. ij. in pri. ꝛ. l. si filius qui patri. ff. de vul. ꝛ pup. Et lꝫ aliq dicāt qđ tacita vulgaris trahit ad bona impuberis tñ veritas est qđ per illā succedit defuncto nō pupillo. Sꝫ pupillo ex sola pupillari succedet de q̄ 2 in. l. ij. §. si quis. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ †Itē no. qđ non dr fraudē ꝓmittere qui principaliter facit vt ibi puideat. Facit. l. j. §. deniq;. ff. de aqua plu. ar. ¶ Ultimo no. qđ sicut fili⁹ in ptāte institut⁹ a patre erat necessarius patri ita etiā erat necessarius fratri suo impuberi si ei substituebatur. facit. l. sed si plures. §. quos possū. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ In gl. successorem. ibi sed per restitutionem est abstentus. No. hanc sol. ex qua habes qđ si impubes eēt exheredatus ꝛ extraneus institutus qui adiret hereditatem sed postea restitueret in integrum qđ cum remaneat heres noīe. ꝛ semel sint confirmate tabule pupillares valebunt ipse tabule lꝫ effectualiter nullus sit heres ex testamēto qđ tene mēti. ¶ Ultima tñ solutio hic posita cōiter tenet ꝑ ea que habent etiā. ff. l. ꝓxi. ¶ In gl. ceterum. ibi respondeo ꝛc. qꝛ glos. non bene declarat potes dicere qđ litera pōt procedere in vtroq; casu siue fili⁹ impubes tñ fuerit institutus ꝛ frater eius ei substitutus: ꝛ tūc intellige qđ frater erat exheredatus qꝛ alias nō valeret testm̄: siue etiam ambo fuerint instituti ꝛ frater substitutus fuit fratri impuberi. Hoc tamen scdo casu si iste substitutus abstinet se a sua parte poterit esse heres impuberis. ꝛ si impubes se etiā abstinuerit habebit sola bona impuberis cui est necessarius heres de iure ciuili. licet posset se abstinere ex beneficio pretoris. Si autem pupillus se immiscuisset: tunc adeūdo ex pupillari haberet etiam bona paterna ꝛ accresceret etiam portio sua repudiata. l. si quis heres. §. j. ff. eo. Si autem pupillus non immiscuisset nec abstinuisset tunc trāsmisisset hereditatem paternam ad substitutū cum beneficio abstinendi. l. si quis filius. §. j. eo. ꝛ per predicta etiam satis patet quid dicendum qñ frater exheredat⁹ fuit substitut⁹ fratri impuberi. ¶ In gl. existat ibi a paterna si vult supple ꝛ habere pupillarē qđ intellige vt dixi. ff. proxime. Sed tñ

se abstinere vellet etiam a paterna posset: quia idem beneficiuz abstinendi habet circa illam quod habet circa paternā attenta mente. l. sed si plures. §. quos possum. de vulg. ꝛ pu.

3 **Si in societate.** † Qui pseuerat i inchoatione in vita patris videt̄ se imiscere. sec⁹ si noua inchoantur. hoc dicit ꝛ non est alibi fm Dy. adde dictis Bar. inquātū dicit qđ iste tex. debet intelligi qđ cōtracta fuit societas lucrorum ꝛ qđ perfecit antiqua que poterat tamen dimittere ex eo quia quod facit nō erat omnino conexuz ꝛ inseparabile. Nam alias secunduz eum nō videretur se immiscere. cum quo transit hic Bal. ꝛ Ange. sed certe videtur literā nimis restringere que loquitur simpliciter ꝛ indistincte. ꝛ forte potest intelligi qđ antiqua non tenebat̄ prosequi: q2 illa spectabant ad patrem. l. placet. ȷ̄. eo. ꝛ consequenter ad eius heredē. l. res socij. ff. pro socio. ꝛ sic nō ad filium si volebat esse heres. Nā ꝛ pro gestis tempore patrie potestatis factus sui iuris nō tenetur insolidum sed quatenus facere potest. l. j. ff. qđ cuz eo. Sed etiam videmus qđ seruus factus liber nō tenet̄ prosequi antiqua. Si autem prosequatur quid iuris habetur in. l. cum actū. §. j. ff. de nego. gest.

Summarium.

1 Actus gestus per herdem quis ꝛ quando ipsum obliget.
2 Obligatio inter patrem ꝛ filiū in causa castrēsis cōsistere pōt.
3 Actus nō est aditionis inductiu⁹ qui potest fieri citra ius ꝛ nomen heredis

Si seruum. Qui manumittit seruū paternum se immiscere videt̄ hereditati secus si seruum proprium castrēsis peculij manumittat. h. d. cum. §. se. ¶ In tex. ibi videat̄ supple cum filius possit suam abstētionez reuocare. l. si quis suus. ff. de 1 iure deli. ꝛ. l. fi. C. de rep. here. ꝛ. ff. eo. l. pro hr̄ de. §. pap. ¶ † No. qđ actus gestus p heredem qui non potest fieri citra ius ꝛ nomen heredis obligat ipsum heredem de quo i. d. l. pro herede. 2 §. pap. ¶ † Item no. qđ etiam de iure antiquo inter patrem ꝛ filiuz poterat consistere obligatio ex causa castrensis. Et idē hodie videtur ex causa aduēticia per no. in auť. vnde si parēs. C. de inoffi. testa. ꝛ in. l. iubemus. C. ad treb. de quo dicendū vt in dictis iuribus. ꝛ per Bar. in. l. frater a fratre. circa finez. ff. de cō 3 di. inde. ¶ † Itez no. qđ actus qui potest fieri citra ius ꝛ nomē heredis nō inducit aditionē. patet hoc q2 pōt fili⁹ manumittere seruū proprium castrensis peculij absqz eo qđ imisceret se hereditati. ideo per talem actum non inducitur immixtio. ¶ In glo. filius. ibi secus in emancipato. hec differentia pcedit in successione ex testamēto: q2 tunc etiaz emācipatus posset adire de iure ciuili. vt voluit glo. in. l. cum quidam. §. suum ꝛ ibi etiam dixi. ff. eo. Item pcedit secundum hec tempora. Nam secus de iure codicis secundum quod potest etiā emancipatus ab intestato de iure ciuili adire. l. meminimus. C. de legi. here. ꝛ fortius de iure authēticorum per. §. nullam. in auť. de here. q̄ ab intes. col. ix. Et secundū hec. d. l. j. C. de iure deli. corrigitur per. d. l. meminimus. que est cōstitutio noua. ꝛ forte fuit vna de quinquaginta decisionibus de quib⁹ in. l. j. C. de iusti. codi. cōfir. ꝛ tene mēti ad intellectū. d. l. j. q2 sepe datur i puncť s. ꝛ vidi eā dari bis vel ter. ¶ In glo. fi. ibi speciale in milite. hec nō videt̄ bona q2 litera in responsione nō ponderat fauorem militie. Sequens etiam nō videtur bona eadem ratione: quia in responsione nō ponderatur abstentio ꝛ pſertim q2 poterat reuocari. vt dixi super tex. In extraneo autem repudiante clarum est q nō videretur adire q2 nec posset ex q̄ repudiasset. l. sicut. C. de repu. he. ꝛ sic nō est bona equiparatio p omnia quaz glo. hic facit de suo ad extraneum. vnde potes dicere. iij. ꝛ videtur esse de mēte doctorū. vt patet ex summario qđ. ff. §. proximo manumisit heres seruum hr̄ditariuz qđ nō poterat fieri citra ius ꝛ nomen heredis. Hic vero manumisit seruum propriuz. quod poterat fieri citra ius ꝛ nomen heredis. ideo non inducitur etiam immixtio ꝛ presertim quando ante se abstinuerat. ꝛ iste verior intellect⁹ ex quo in responsione non ponderat abstētionem. Si tamē velles defensare ponderandam esse abstētionē posses dicere qđ respōsio in dubio refertur ad quesitū. l. si defensor. §. qui interrogat⁹. ff. de interro. act. ꝛ sic ad casum in quo se abstinuit. Et sic se nō abstinuit: ex quo erat rogatus manumittere videret̄ qđ tūc psumatur eum velle sequi voluntatem paternam ꝛ consequēter se immiscere. ꝛ hec opi. forte satis esset pbabilis. Naz lz regulariter actus qui potest fieri citra ius ꝛ nomē heredis nō inducat aditionē: tamē quandoqz presumptiue inducit vt plene declarat Bar. in. l. gerit. ȷ̄. eo. titu.

Heres per seruum. Per seruuz hereditariū nō pōt acquiri aliqđ qđ sit hr̄ditatis. hoc. d. ¶ In glo. parte ibi vigētē disputationē. supple q̄ pōt colligi ex. l. qđ per manus. ȷ̄. de iure codicil. Nam ipsa hr̄ditas est causa acquisitionis serui fiēde hr̄di futuro. Ergo ipse idē seru⁹ non debet esse causa sue cause id est acquisi. heredi.

Quoties pu. Gesta p pupillū bona fide p restitutionē abstento habent̄ rata ꝛ firma. h. d. ¶ In tex. ibi. Extitit. supple solenniter: q2 imiscuit se tutore autore. ¶ Et facit tex. iste qđ gesta per prelatū bona fide remaneant firma: lz postea deponatur. Quid autē de gestis per illuz qui putabat̄ se prelatum: sed nō erat. recurre ad no. per Inno. ꝛ Joā. an. in c. nihil ē. extra ꝺ elect. ꝛ eo. titu. c. cū dilectus. ꝛ facit ad materiā qđ habetur in. l. barbarius. ff. de offi. pretor.

Aditio hereditatis. Aditio hr̄ditatis nō ē i opera ideo requirit̄ iussus domini. h. d. ꝛ primo ponit vnum dictuz secundo ex illo facit tres illatiōes. tertio respondet cuidaz obiectioni. scđz ibi ꝛ ideo. tertia ibi ꝛ a qbusdam. ¶ In tex. ibi in opera seruili. supple diurna: q2 opera est diurnum officium. l. j. ȷ̄. de oper. li. Sz aditio hereditatis consistit in sola voluntate ꝛ momēto explicatur. isti. de here. quali. ꝛ diffe. §. fi. ¶ In tex. ibi cōpēdij id est cōpendij obueniētis per quesitis hoc est per operam ꝛ industriam. l. cohiri. cū se. ff. p socio. ¶ In glo. acquirit. ibi nisi sint so cij oium bonorū. secus si simpliciter esset cōtracta societas iter aliquos q2 tunc intelligitur ɔtracta super questu. d. l. cohiri. ff. p socio. Et ad materiam huius. l. facit qđ dictū fuit in. l. si qs mihi bona. in prin. ff. eo.

Summarium.

1 Questio falsi aditionem non impedit.
2 Certus de facto suo quis presumitur.
3 Aditio iam facta ex dubietate superuenienti non irritatur.

1 **Cum falsuz.** † Questio falsi non ipedit aditionez eius q facto suo 2 est cert⁹ de viribus testamēti. h. d. ¶ † No. qđ quis ꝺ facto suo presumit̄ cert⁹. ꝛ sic facit fm Cy. quod sit positio cōsistēs in facto ꝓprio interrogato nō debeat sibi dari terminus ad respondedū determinate quia non videtur posse pretēdere ignorantiā sui facti. vt hic ꝛ. l. quāq. ff. ad velle. ꝛ. l. si res obligata. de lega. j. Fallit tamē quando factū esset de longinquo vel si esset valde implicitum per ea que habētur in. d. l. si res obligata. ꝛ in. l. peregre. in prin. ȷ̄. de acqui. posses. ꝛ in. l. iij. §. cause. ȷ̄. de car. edic. ꝛ. l. pe. cū ibi not. ȷ̄. de cōfes. ¶ In glo. ij. ibi sed si me putet: ibi glo. dicit qđ toleratur ignorātia i facto proprio quando agitur de dāno vitando. ꝛ alius certat de lucro. Sec⁹ quando vterqz certat de damno vt. l. quāq. ad velle. ¶ In glo. fi. ibi solutio. hec prima vera ꝛ notanda nā facilius impeditur fiendum quam tollatur iam factū. l. patre fu 3 rioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. † Ideo aditio iā facta non irritatur ex superueniēti dubietate. facit qđ not. Bar. i. l. is potest. ff. eo. Secundam solutionem hic positam etiaz tenet hic Bar. ꝛ Ang. Ex quo habes qđ etiā si prius esset mota q̄stio non impediretur aditio ad finē obtinendi missionē i possessionē ex edicto qđ est valde notandum. Tamē cōtra istā facit: quia iudicium possessorium pro hereditate non datur nisi heredi. Et ideo oportet qđ per prius sit heres: cuz ergo nō posset adire quia dubitat de viribus testamenti merito videtur q non possit intentare possessorium. Nec possit etiā adire vt illū effectum consequatur: ꝛ istud videtur verius de iure.

Qui seruum suum. Jussus reuocat̄ furore supueniēte. hoc dicit. ¶ No. qđ sicut p mortē finitur mādatū sic p superueniētiā furoris. ¶ In glo. seruū ibi alienū melius diceret aliud in filio vt patet ex. l. allegata in glo. ¶ In glo. fi. ibi. §. volūtate. Dy. soluit qđ in ꝺ. §. ꝛ in se. l. tractat̄ de retinēdo hic de acquirēdo. Uel dic qđ i. §. volūtate. dicit̄ quis cōsentire nisi expresse ɔdicat ꝛ causaz habeat cōtradicendi ꝛ ideo cum furiosus expresse nō cōtradicat merito habetur pro consentiente. Et similiter in. l. patre. hic allegata nō sufficit voluntatem cessare vt dirimatur matrimonium. Sed requiritur quod expresse peniteat. l. si penituit. ꝺ diuor. Alias dicitur consentire in perseuerātia matrimonij. hic autem requirebatur voluntatez adesse vt possit adiri. Que cessat per furorem, sicut ꝛ per mortem. facit. l. iiij. ff. loca.

Summarium.

1 Furor non dirimit perfecta sed impedit perficienda.
2 Fiendum facilius impeditur quam factum.
3 Uoluntas preambula non reintegratur mente reintegrata.

1 **Si quis alicui.** † Furor superueniēs nō reuocat ea q̄ sunt pfecta vigore mādati: lz ipedit pficiēda. h. d. ¶ In tex. ibi petijt. subaudi cū effectu q2 fuit sibi decreta.

Secus

Secus si tãtum petijsset ⁊ non fuisset sibi decreta secundũ hec tempora: quia ex sola petitione nõ fuisset acquisita. l. j. §. decreta lis. j. de suc. edic. secũdũ Dy. ⁊ Ray. Hodie sufficeret sola agnitio corã iudice. l. fi. C. qui admit. ¶ In tex. ibi petitio supple si
2 postea fiat ⁊ decernatur. ¶ † Not. quod facilius impeditur fien
3 dum quam iam factum. ¶ † Not. quod reintegrata mẽte nõ reintegratur voluntas preambula vt hic probatur secũdũ Dy. Bald. ⁊ Ang. hinc est quod si quis recuperat sanam mentẽ ex hoc solo non confirmatur petitio iam facta post superueniẽtiã furoris ex mandato dato ante furorem. sed requiritur ratihabitio quod tene menti. ¶ In glo. j. ibi filio. De filio dic vt. j. eo. l. cum heres. ¶ In glo. acquisitam in fine dicit Dy. qꝺ ibi mandatarius erat obligatus ad id quod fuit mandatũ qꝛ erat fideiussor pro debitore qui videtur recipere mandatum de soluẽdo vt ibi dicitur. Unde non posset etiam ibi reuocari expresse. Hic autem mandatarius non erat obligatus ideo potuit expresse ⁊ tacite reuocari mandatum. ¶ In glo. fi. ibi vel dic procuratorem. hec ratificatio prodesset vt interim posset administrare: sed si furiosus decedit in furore habetur perinde ac si non esset petita. l. fi. §. tali. C. de cura. furio. Sed vbi per sane mentis factum ratificaretur tunc plene esset sibi quesita.

Pupillum etiam. Tutor qui non gerit sed gerere põt, potest autorari. hoc dicit.

Summarium.

1 Mandatum a tutore factum ipso mortuo reuocatur.
2 Actus pupilli a tutore denominationem capit.

1 **Si per epistolam.** † Morte tutoris reuocatur mãdatũ factũ ab eo. h. d. ¶ In tex. ibi pupilli supple ifantis ideo solꝰ tutor potuit iubere. alias videtur qꝺ debuisset iubere cum voluntate pupilli. l. potuit. C. eo. vel forte potest dici quod ex quo ipse pupillus nõ est institutus sed eius seruus quod solus tutor potuit iubere. ⁊ secundum hec esset hic casus valde notabilis. limitans dictam. l. potuit. quia illa haberet locum solum quando pupillus esset institutus. gl. tamen hic videtur intelligere istam legem secundum illam. sed forte de iure precedens dictum verius per istum tex. ¶ Not. quod dictũ est in summario ⁊ facit textus iste quod sicut mandatum factũ per tutorem ad vtilitatem pupilli expirat per mortem tutoris: licet pupillus viuat: sic etiam ⁊ mãdatum prelati factuꝫ pro ecclesia de quo in cle. vltima. extra de procur. ⁊ ibi etiam tangit gl. si cõpromissum est factum per prelatum an expiret per mortẽ prelati. An vero transeat in successorẽ de quo dic vt ibi. ¶ Extra gl. tangit hic. Bar. si mandatum est factum per tutorem ⁊ pupillũ vel per tutorem cum pupillo an finiatur mandatũ morte tuto-
2 ris. Cõcludit qꝺ sic † qꝛ actus principaliter denominatur a tutore vel saltim ab vtroqꝫ. Si autem econtra pupillus cũ consensu vel autoritate tutoris det mandatũ an tunc finiatur morte tutoris nõ clare decidit. Tamen videtur inclinare quod nõ quia actus tũc principaliter denominatur a pupillo qui viuit. Ideo tunc non reuocatur per morteꝫ. An autem posset tũc tutor si viueret solus reuocare mandatũ. Non tangit hic: sꝫ in. l. neqꝫ. ad finem. C. de procu. ⁊ ibi concludit quod sic si erat actus qui posset per solum tutorem geri. alias secus. allegat no. per Inn. in. c. p̃sentium. de testi. lib. vj. que olim erat extrauagans. Et quod ipse notauit in. c. bone. i verbo temere. de post. prelato. Et eodẽ modo videtur dicere idem esse dicendum quãdo prelatus ⁊ capitulum vel prelatus cum capitulo dat mandatum vt tũc finiatur mandatum morte prelati. Secus si capitulum cũ consensu prelati. Sed glo. ⁊ canoniste in. d. cle. vlti. de procur. aliter dicũt quod licet sit factum per prelatum ⁊ capitulum. vel per prelatũ cum consensu capituli. nõ tamẽ finitur morte prelati si est factũ in causa que communiter spectet ad prelatum ⁊ capitulũ vel ad capitulum tantum: sed demum qui causa spectaret ad prelatuꝫ tantum. Nam tunc bene expirabit mandatũ morte prelati etiã si res non esset integra vt est not. expressum in dicta cle.

Summarium.

1 Hereditas non potest adiri per institutum in duobus testamentis eadem die factis.
2 Argumentuꝫ a contrario sensu in mandatis locum habet.
3 Explorare si quis teneatur a quibus perquirere debeat vt actũ celebrare possit.

Eum qui duo. Si dubitat̃ de viribus testamẽti nõ potest hereditas adiri. hoc dicit. ¶ Et facit iste tex. ad questio
1 nem † si duo testamẽta eodem die facta appareãt in quo idem sit institutus: ⁊ nesciatur quod primo ⁊ qꝺ secũdo factum sit qꝺ ex neutro illorũ possit adiri hereditas. ang. hic dicit questionẽ fuisse de facto i ciuitate padue. ⁊ se dixisse qꝺ dicta allegatio erat vera si ex vno tantuꝫ testamẽto volebat adire. secꝰ si vellet adire ex quocũqꝫ testamẽto sibi sit delata hereditas: qꝛ tũc cũ necessario ex vno eorũ sit sibi delata, sufficit ipsum scire hereditatem sibi delatam ex testamẽto: licet ignoret an ex hoc vel ex illo pergameno. alleg. ꝫ. e. l. quod si dubitet. ⁊ l. gallꝰ. §. si eiꝰ. ꝫ. de lib. ⁊ posth. Et sic dicit se fecisse practicari. ⁊ ita fuisse obtẽtum de quo dicit se lucratũ fuisse ducatos. lx. qꝛ questio erat hereditatis quindecim millium florenorum. Sed aduerte qꝛ si nõ est aliqua difformitas in dictis testamentis censetur esse vnũ testamentũ sepius scriptum. l. vnum. ꝫ. de testa. Ideo tunc est clarum quod posset adiri hereditas. Si autem esset aliqua diuersitas: tunc si non esset magna ex quo idem esset institutus adhuc idem vt si in altero eorum relicta essent centum seio in alio. ix. ⁊ tñ idem est institutus. Casus est singularis in. l. semproniꝰ procu lo. j. de lega. ij. Si autem esset maior diuersitas vt qꝛ alia legata sunt facta in vno. ⁊ alijs personis quã sint facta in alio tũc esset magis dubium. Tamen forte ex ratione. d. l. semproniũ posset dici quod saluant̃ legata illius scripture que minus grauat heredem licet hoc non sit sine dubio. qꝛ illa. l. nõ proprie loquit̃ in hoc casu. Si autem esset difformitas qꝛ corã alijs testibus vnũ est scriptuꝫ quam sit aliud vel si sit scriptũ in diuerso loco ab eo in quo aliud est scriptum, tũc procedere videt̃ dubitatio Ang. tamen cõtra ipsum facit tex. iste qui in simili videtur velle hereditatem adiri non posse. Sed ipse respondet quod ex neutro potest adiri si vult applicare animum suum ad vnũ tantũ. secus si velit adire ex quocũqꝫ illorũ ⁊ sit sibi delata hereditas per iura superius allegata. Sed certe hec responsio videtur contra istuꝫ tex. qui videtur velle hereditatem adiri nõ posse. Nec ob. d. l. qꝺ si dubitet. quia alio casu loquitur nam ibi re vera erat certũ hereditateꝫ delatã licet ille dubitaret an defunctꝰ decessisset apud hostes, an vero in ciuitate. Hic vero non erat certuꝫ hereditatẽ delatam ex aliquo illorum testamentorum. Tene tamen menti dictũ suũ qꝛ notabile est ⁊ inducit singularẽ limitationẽ ad istũ tex. ¶ In glo. j. ibi qꝺ posterius. ⁊ intellige quãdo diuersi sũt heredes instituti in dictis testamentis quia si idem, quid iuris dixi super litera in notabilibus. Sed in isto casu videtur quod neuter posset adire cum vterqꝫ eorum dubitet de viribus testamenti ex quo sunt facta eadem die nec apparet quod sit prius ⁊ quod posterius. ¶ Ideo neuter agere poterit. Si tamen alter eorum possideret melior esset eius conditio. arg. l. qui accusarẽ. C. de eden. de quo in. l. j. §. j. ꝫ. de bo. pos. ꝭm tabu. Et ibi glo. etiã limitat hoc verũ qñ sunt diuerse scripture nõ sigillate vel sigillate diuersis sigillis. Si aũt sub vna sigillatiõe censeretur esse vnicum testamentum cõtinẽs duos heredes per illũ tex. Et aduerte qꝺ licet sint facte eodẽ die: si tñ appareret quod vna hora prius vnum esset factuꝫ quã aliud preualeret posterius qꝺ posset probari per testes. vt est tex. cum gl. in simili in. c. duobus. extra de rescrip. lib. vj. ⁊ ibi etiam tangitur de materia. ⁊ tangitur etiam ibi quid in literis gratiosis beneficialibus que emanant sub eadem data seu sub dato eodem die de quo etiam in. c. si ad sedem. de preben. li. vj.

Filiusfamilias. Legit̃ duobꝰ modis in gloss. Uno mõ vt sit paragraphus ibi filiꝰ acceptis literis. Alio mõ vt ibi nõ sit paragraphꝰ sꝫ cõtinuet̃ ⁊ sit tñ vnus. §. vsqꝫ ad. §. si qs. Et ꝭm primã lectu. h. d.
2 ¶ † In mãdatis hꝫ locũ ar. a ꝯrio sensu. h. d. ꝭm aliã hoc intendit. Nõ vꝫ aditio si nõ est facta seruata forma iussus ⁊ hereditatis aditio nõ recipit cõditionẽ. h. d. cũ se. ¶ In tex. ibi adijt scꝫ statim nõ facta alia exploratiõe. ⁊ sic nõ seruauit formã iussus.
3 vꝫ tñ scđa lec. magis de mẽte litere. ¶ † No. qꝺ vbi qs tenet̃ aliqd explorare nõ põt actũ celebrare nisi priꝰ pquirat ⁊ inuestiget ab eis q verisimiliter scire debent. ⁊ persuadeatur p eos. Facit. l. magis puto. ꝫ. ne passum. ꝫ. de re. eorũ. Et sic facit qꝺ ista verba si inueneris vel si exploraueris inducant conditionẽ nõ simplicẽ monitionem. Cõtrariũ tñ vꝫ pbari in cle. j. de offi. deleg. ⁊ in c. dudũ. de presump. ⁊ ibi no. p Inn. Sꝫ dic qꝺ ibi illa clausula si repertus fuerit idoneus tacite subintelligebat̃. Ideo dicit̃ facere monitionẽ ⁊ nõ ꝯditionẽ. ar. l. inuito. §. j. ꝫ. de tutel. Hic aũt nõ tacite subintelligebat̃ qꝺ deberet explorare an eẽt soluẽdo. ideo facit cõditionẽ. Et ex hoc habes ꝭm Ange. qꝺ vbicũqꝫ in iussu vel mãdato adijcit̃ aliquid qꝺ tacite nõ inest ex natura actus explicãdi tũc illud ꝙ adijcit̃ nõ sonat in monitiõe sꝫ potiꝰ intelligit̃ esse de forma actus. Et p hoc dicit ꝙ si p̃positi regimini ciuitatis per eorũ rescripta iubeãt ⁊ mãdent aliqua iudicibꝰ potestatis sub certa forma qꝺ si illa forma tacite non inest non erit recedendũ a forma. Et illo respectu intelligent̃ delegati de quo per Jac. bu. in. l. ius ciuile. ꝫ. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in. l. sepe. ꝫ. de offi. psi. ⁊ per Inn. in. c. graue. ⁊. c. lꝫ in corrigẽdis. extra de offi. or. Et facit etiã qꝺ habetur in. c. cũ aliquibus. de rescript. lib. vj.

Summarium.

1 **Cum heres.** † Si pater efficit furiosus filius pot adire & sibi querere sine iussu eius. hoc dicit. Et est singularis text. & non est alibi. ¶ No. casum singularem in quo etiam de iure. ff. filiussa. sibi acquirebat hereditatem. facit. l. imperator. §. ad treb. ¶ † Item no. quod vbi actus debet expediri. cum consensu 2 seu iussu patris per filium. intelligitur si ipse sit sane mentis. alias non requiritur patris voluntas. Et sic facit quod si pater est furiosus possit filius se obligare ex mutuo. Et similiter si ex forma statuti filiussa. non potest obligari sine consensu patris intelligitur saluo nisi sit furiosus. ar. hoc text. iunctis his que no. in. l. ij. C. de noxali. & idem in similibus. Et per predicta videtur quod si statutum dicat quod non possit mulier obligari sine consensu quod intelligatur saluo nisi sit furiosus per hunc text. nam statuta recipiunt interpretationem restrictiuam & declaratiuam secundum ius commune per. l. ij. cum ibi no. C. de noxa. ¶ In glo. manu mittere. ibi. §. filium. & bene facit quod habetur in. l. si longius. §. si filius. ff. de iudi. ¶ In ea. glos. ibi dicas ergo hoc communiter tenetur per istum tex. dum dicit atque si paterfamilias.

3 **Qui ex parte.** † Non expectatur conditio cuius euentus nihil operatur. hoc dicit ¶ Not. quod dictum est in summario. concor. l. aliquando. §. fi. ff. ad velle. ¶ In gloss. omnimodo. in fi. Solutio quod vbi expectare futurum euentum esset inutile omnino non expectatur. & ita hic. Secus quando non esset omnino inutile: vt quia afferret commodum dilationis debitori. vt est in. l. iulianus. §. j. cum ibi no. per glos. & in l. pecuniam. si certum petatur. & in. l. in illa. ibi allegata. Idem si aliquod commodum posset afferre. puta respectu transmissionis. vt est videre in legatis nam legatum factum titio sub conditione si nauis ex asia venerit vel non venerit, non transsumitur si decedit legatarius ante purificatam alteram partem alternatiue velut conditionale. l. j. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de cadu. tol. & sic loquitur. l. huiusmodi. allegata in glo. ¶ In glo. fi. ibi. l. ij. & de materia etiam consueuit tangi in. l. plane. §. si coniunctim. la. j. de leg. j.

Qui ex duabus. Etiam heredis heredi acquiritur pro parte portio in conditionis euentum. hoc dicit. ¶ In glo. j. ibi. ff. proxi. in fi. Hec prima lec. non videtur bona quia si habuit substitutionem in parte conditionali cum illa pars defecerit ex quo mortuus est institutus pendente conditione. vt. l. liber homo. §. pe. ff. de here. instit. videtur quod vocaretur substitutus saluo nisi secundum Bal. constaret de mente quod voluisset testator substituere tantummodo in defectum conditionis. nam alias vnus casus in vulgari extenditur etiam ad alium iuxta no. in. l. gallus. & quid si tantum. de lib. & posthu. secundum Bald. hoc & videtur etiam de mente Ang. qui velle videtur quod eo ipso quod datur substitutus in defectum conditionis nullo modo videatur limitatus in casu quo extet conditio. per istum tex. secundum istum intellectum qui secundum hec erit valde singularis, & limitatur notabiliter in. §. & quid si tantum. quod est singulariter notandum. Sequens intellectus quod hic habuerit coheredem non potest sustineri per. l. liber homo. §. pe. ff. de here. insti. vbi patet quod si decedit pendente conditione non curatur licet postea existat conditio sed dicitur portio defecisse. & accrescit coheredi pro rata. Nec ratio glo. j. posita est bona quia ex quo habet coheredem non potest tunc decedere pro parte intestatus. tertia vero lec. que ponitur in ver. sed hu. est vera in se. Aduerte tamen quia secundum illam potes dicere quod non sit necesse subaudiri maxime si extitit conditio post mortem pertinebit ad heredem ex iure institutionis. quod hoc casu transmittetur ad heredem: quia iunctum fuit a principio cum iure accrescendi quod transmittat ad heredem ideo illud mutabitur. Vel dicit gloss. sequens facit. l. qui patri. j. eod. licet alias regulariter ius institutis non consueuerit ad heredem transmitti. l. j. §. j. in nouissimo. C. de cadu. tol. ¶ In gloss. ea. quoque. ibi qui ex pluribus. non reperio hanc legem in. d. tit. sed fuit captio nam voluit allegare. l. qui plures. & l. sed si plures. ff. de vulgari & pupillari.

Qui semis. Portio deficientis accrescit coheredi inuito. hoc dicit. In gloss. finali. ibi vel dic idem in omnibus. Hec vera. vnde intellige quod ille. §. debet intelligi & limitari secundum dictam. l. cum hereditate. infra eodem. nam illam vult glossa allegare. dum supra dixit infra lege proxima.

Heres quandoque. Hereditatis aditio retro trahitur ad tempus mortis. hoc dicit. Et facit tex. iste ad questionem quod si hereditas titij erat mihi delata & procurator generaliter constitutus ad lites egerit contra debitorem hereditarium qui opposuerit in processu quod ego non adiui hereditatem. Et sic non debet obtinere quod si ego hoc sciens compareo & adeo quod debeat sequi condemnatoria ex quo pendente iudicio superuenit ius ex causa que retrotrahitur & ex causa de preterito. l. si mater. §. ea. ff. de excep. rei iudi. & l. si rem. §. fi. ff. de pig. act. & hoc tenet hic Cyn. in additionibus & Bald. post eum. & sic alias de facto obtinui: licet tunc non vidissem istud dictum. ¶ In glo. intelligitur. ibi nam fallit Bar. hic reducit has fallentias ad certam doctrinam de qua dic vt hic per eum qui etiam tangit an statutum in casu vero trahatur ad fictum de quo dixi in. l. lex fal. j. ad leg. fal.

Summarium.

1 **Cum hereditate.** † Propter vnum abstinentem pot alius qui adiuit a tota recedere. hoc creditores pro parte abstinentis eum voluerit molestare. & idem in eius herede. h. d. cum se. & est singularis. l. secundum Bar. ¶ In tex. ibi eius portio. supple non poterit tunc a toto recedere. In tex. ibi debet subaudiri vt non conueniant eum vltra vires illius portionis. Et sic in effectu erit heres in totum. Sed pro portione coheredis non conueniatur vltra eius vires. & ideo competent etiam actiones sibi pro par-
2 te coheredis. ¶ † No. quod licet regulariter portio deficiens accrescat coheredi inuito. l. qui ex duabus. §. fi. j. eod. Tamen hoc fallit quando post aditam hereditatem per aliquem coheredem alter repudiat partem suam: quia tunc datur sibi electio an velit totam hereditatem dimittere. an vero velit totam cognoscere. Saluo nisi creditores dicant se contentari conuenire eum pro parte sua tantum insolidum & pro alia solum vsque ad vires ipsius portionis. & not. quod circa electionem duplex potest esse practica vna quod postquam coheres repudiat ille qui post adiuit agat condictione ex hac. l. contra creditores vt dent sibi electionem vt possit vel totam agnoscere vel totam repudiare. facit. l. status. cum ibi no. j. de acqr. re. do. alia practica esse pot vt expectet quod creditores agant contra eum insolidum. Et tunc excipiat quod non intendit soluere solidum debitum sed intendit quod debet sibi electionem vt possit vel a toto abstinere vel totum agnoscere & quelibet practica in se bona. item similiter quando creditores volunt impedire electionem duplex pot esse practica. Vna quod creditores dicant quod sunt contenti solum pro parte pro qua adiuit conuenire eum insolidum & pro alia vsque ad vires illius. & hanc tetigi exponendo literam de qua etiam hic per Bart. Alia poterit esse quod dicant se contentos conuenire eum pro parte pro qua adiuit: & quod alia pars sibi assignetur pro qua omnino se abstinebunt. Et hoc tangitur in gl. fi. & tunc debet exponi litera prout tangitur in glo. predicta in ver. scz posset. & hanc videtur sequi hic Bal. Tamen puto vtramque practicam in se veram nam
3 vtraque hic probata secundum diuersas expositiones. ¶ † Item not. quod propter superuenientiam equitatis receditur a iuris rigore. item quod quis pot per alium quod non pot per se ipsum. de quo in. c. pot quis. de reg. iur. lib. vj. vbi etiam per Dy. ¶ Ultimo not. quod datio coheredis extranei non tollit existentiam sui heredis. vt hic videtur probari. in prin. iuncto tex. ibi extraneo. Et tangitur. j. eodem. l. si ex parte. Quod est verum in his que non dependent ex testamento. Secus in dependentibus ex testamento vt est confirmatio tabularum pupil. l. apud iul. §. idem iul. j. ad treb. de quo dicendum vt ibi de vulgari & pupillari. l. si filius qui patri. ¶ In gloss. j. i. si. est enim eadem ratio & per consequens idem ius. l. illud. supra. ad. l. aquil. ¶ In glo. secunda ibi in seruitutem. Solut. quod istud hic contingit propter equitatem casus superuenientis. que ratio ibi cessat. ¶ In eadem gloss. ibi lege penultima alias est antepenul. sed certe illa concordat. vt ibi patet. Et similiter concordat lege si certum. §. primo. supra titulo primo. Ideo non est opus soluere. De materia in lege labeo. infra de vsucap. & in lege hereditaria. infra de furtis. & in preallegata regula potest quis. ¶ In glo. finali. ibi sentiat omnis supple vltra vires ipsius portionis adite. Sed pro alia parte coheredis non sentit onus vltra vires illius portionis. Sed solum vsque ad vires. Et hec est vna lectura & bona in se. Alia est lec. que sequitur que similiter est in se vera vt tetigi in notabilibus. ¶ In eadem glossa in fine supple quia primo ibi coheres repudiauit. vnde si postea alter coheres adit partem suam cogitur omnino habere partem coheredis quia imputet sibi ex quo sciebat coheredem repudiasse. Se-

cus si

cus si ignorasset vt ibi ptz. ¶ Item secus si postea repudiasset quo casu loquitur hec lex. nam tunc nõ est sic imputandũ adeũti partem suã: ideo magis subuenitur. Et predicta vera quãdo coheres repudiat ipso iure. Si vero quis adiuit partem suam & postea coheres repudiat p in integrũ restitutionẽ tũc nõ cogeretur acceptare illã si nõ vult. l. si minor. ff. e. Posset tamẽ si vellet p. d. l. a cõtrario sensu. & l. pe. ff. e. & hoc in coheredib⁹: sed si esset heres fideicõmissarius vt q2 institut⁹ in solidũ grauat⁹ eẽt de restituendo dimidiã & restituisset dimidiã. Et postea bñficio restitutus se abstineret ab alia dimidia cogeretur fideicõ. totũ acceptare vel totũ repudiare. l. ãte pe. & pe. ff. ad treb. & sic magis grauatur fideicõ. quã coheres. Et hoc ideo q2 fideicõmissum recipit vires ab aditione heredis vt. l. ille a quo. §. si de testamẽto. ff. ad treb. & l. nõ iustã. C. ad treb. que ratio cessat in coherede. ¶ Extra glo. tãgit hoc Bal. quid si sunt creditores in hereditate tamẽ nõ sunt tot q absorbeãt vires hereditatis an tũc habebit dispositio locũ huius. l. dicit Bart. sentire q nõ attẽda rõne sua quã tangit circa legatarios. Sz ipse tenet oppositũ q2 interest heredis habere huius. l. bñficiũ ad euitãdas vexationes. l. minorib⁹. ff. de minor. Sed forte dictũ Bar. est verius p istũ text. circa fi. scõm primã lec. scõm quã patet qd si creditores nõ volũt cõuenire vltra vires nõ auditur ipse heres. Nec tunc est tanta equitas vt de se ptz. Ideo videtur qd tunc non sit discedendũ a regula q habet q portio hereditatis accrescit etiã inuito. ff. e. l. qui ex duobus. §. fi. nec ob. d. l. minorib⁹. q2 loquitur in minore. xxv. an. cui bñficio etatis succurritur. secus ergo in maiore. & sic a 9rio sensu illa lex facit cõtra Bal. ar. l. ius singulare. vt. l. qd 9o. ff. de legibus. Et p hoc videtur qd si pro parte facit inuentariũ cum non teneatur vltra vires hereditarias. l. fi. C. de iure delib. nõ habeat locũ hec. l. tamẽ cõtrariũ põt dici: q2 lz fecerit inuentariũ p parte sua nõ fecit illud p parte coheredis. Et ideo videtur qd etiam hodie possit tũc habere locũ hec lex. Quid autẽ si nõ fecisset inuẽtariũ an habeat locũ bñficiũ huius legis tenet Bart. hoc qd sic de quo dic vt hic p eum. ¶ Ultimo hãc legẽ limita scõm Ang. quãdo testator sup iure accrescẽdi nihil disposuit. & sic ex inopinato casu cõtingit. si aũt disposuisset testator partẽ deficiẽtis velle peruenire ad coheredẽ nõ habet locũ beneficiũ huius legis: q2 tũc nõ est casus inopinat⁹ sed a testatore prouisus. & qui potuit per heredẽ prouideri. Ideo nõ hz locum tũc dispositio huius legis sicut dicimus in instituto & pupillariter substituto vel ẽt vulgariter coheredi. Nam cum ex ordinata volũtate testatoris cogatur heres habere pupillarẽ. l. qui patri. ff. eo. & etiam ex vulgari partẽ coheredis. l. si quis heres. ff. eodem. Ideo non poterit vti beneficio huius legis. Qd est notãdũ scõm eum pro limitatione huius legis. 4 † Et no. bene qd pter pupillarẽ superuenientẽ nõ potest dimitti paterna scõm Ang. adde qd Bart. tenuit cõtrarium in. l. fi. ff. eo. Sed verius puto dictũ Ang. per rationẽ suã & p id quod habetur in. l. quidam eulogio. C. eo. ti.

Si is qui miscuit.

Sũmata fuit cũ lege pced. ¶ Nota qd beneficiũ ex equiate concessum de facto transit ad heredẽ. facit. l. nõ solum. ff. de resti. in integrũ.

Summarium.

1. Beneficium abstinendi duplex est.
2. Beneficiũ abstinẽdi nõ datur cõtra immixtionẽ iuris & de iure.
3. Filius de iure ciuili creditoribus tenetur.
4. Iudex suum officium non petitum non impartitur.

Necessariis heredibus.

Suus heres hz bñficiũ abstinẽdi a ptore si se solẽniter nõ imiscuit. sec⁹ si se imiscuit, nisi restituatur vt minor. Necessari⁹ 9o nullo mõ se abstinere põt. h. d. ¶ 1 † Not. qd duplex est bñficiũ abstinẽdi vnũ q 9cedit ipso iure a ptore mortuo & istud datur ei q nõ imiscuit se vel min⁹ solẽniter. Quoddaz est bñficiũ abstinẽdi qd datur a ptore viuo. vt est illud qd datur ex titulo de minorib⁹. & istud cõpetit illis q solẽniter se imiscuerũt. 2 ¶ † Itẽ no. qd cõtra imixtionẽ iuris & de iure nõ datur bñficiuz abstinẽdi. vt ptz in seruo necessario. & sic facit qd 9tra grauamẽ iuris & de iure nõ licet appellare. Facit. l. si qua pena. ff. de 9. sig. 3 ¶ † Itẽ no. qd filius suus de iure ciuili tenetur creditorib⁹ lz nõ possit cõueniri si velit se abstinere. Et sic facit q si non abstinet possit cõueniri creditorib⁹ hereditariis. ad idẽ. ff. e. l. more. ver. de ca. & ff. e. l. antisti⁹. §. fi. & l. j. §. q in potestate. ff. si qs omis. ca. te. & l. liber hõ. §. fi. ff. de stip. ser. de quo tãgetur cũ gl. ¶ In gl. pluribus ibi centenariis. vide glo. in. l. pueri. ff. de ver. si. & canon dicit maledict⁹ puer cẽtũ annoꝝ. ij. q. vij. paul⁹ dicit ibi maledict⁹ puer &c. ¶ In gl. teneatur. ibi prima facie. vel dic tertio teneatur. s. inspecta dispõne legis. xij. tab. Nõ tñ bñficio abstinẽdi inspecto. Et scõm hãc opi. gl. si actũ sit 9tra filiũ tanq cõtra heredẽ. & filius fuerit cõtumat. vel etiã cõparuerit in iudicio simpliciter vt filius nõ poterit condẽnari si nõ pbatũ est ipsum se immiscuisse hereditati paterne. Et p scda parte bñ facit. l. ei q. ff. e. & ff. e. l. cũ bõis. & q2 p beneficiũ ptoris reductũ est suus ad instar emãcipati. l. nã nec emãcipatus. ff. de le. j. & q2 post beneficiũ abstinẽdi solũ censetur heres quo ad 9cernẽtia eius fauorẽ: nõ quo ad onera. l. si fili⁹ qui patri. de vulg. & pup. Et pro ista parte etiã est gl. ordinaria in. l. si cum dotẽ. §. transgrediamur. so. ma. Bar. hic quẽ sequitur Bal. & Ang. dicit q re vera obligat⁹ est creditoribus per istũ tex. & per alia iura que allegaui in notabilibus: tamẽ nõ potest cõueniri anteq se immisceat: q2 ista obligatio sperat nouari si se abstineat. & ideo interi nõ põt 9ueniri p. l. pecuniã. ff. si cer. pe. Sed aduerte q2 hec respõsio nõ videtur perfecta q2 lz p illã legẽ inducatur exceptio debitori vñ q debeat obijci. al's imputetur sibi p id qd habetur in. §. tẽporales. insti. de excep. & l. exceptionẽ. C. de proba. & l. peremptorias. C. sen. re. nõ pos. & l. si vnus. §. pactus. cũ ibi no. ff. de pac. Naz ex quo obligatio subest videtur fundata intẽtio creditoris nisi reus exceptionem sibi competentez 4 obijciat. † Non enim dz iudex suũ officiũ impartiri non petitũ. l. iiij. §. hec aũt. ff. de dã. infe. Sec⁹ esset qñ ipso iure actio nõ cõpetit. & hec puto pcedere in casu. d. l. pecuniã. quicquid senserit hic Bar. per ratiões pallegatas. Sed in casu nostro posset sua opinio saluari: q2 ista exceptio ab initio videtur inesse obligatiõi cum eodem tempore oriatur cum illa. Ideo tũc iudex potest supplere etiam si non obijciatur per id quod not. Barto. in. l. eum qui ita. §. j. ff. de verbo. obliga. potes etiam dicere qd pretor cõcedẽdo beneficium abstinendi eneruauit virtutem obligationis et actionis ex eo quia intentio sua fuit per beneficiũ abstinẽdi ponere suum in eo statu in quo est extraneus vel emãcipatus per d. l. na nec emancipatis. & sic sicut extraneus habet potestatẽ repudiandi & adeũdi & ante nõ põt cõueniri quã ipse adeat. sic voluit qd suus haberet potestatẽ abstinẽdi & cõsequẽter immiscẽdi. Et successiue qd anteq se immisceat nõ possit cõueniri. Pro quo bene facit. d. l. ei q supra eodẽ. & l. j. C. vt si se ab heredi. ab. Imputet ergo sibi creditor qui nõ facit interrogari a princi. an sit vel intẽdat esse heres. iuxta id qd habetur i. l. j. & ij. ff. de interro. ac. Sicut in simili si agitur reali cõtra aliquẽ qui non possidet imputatur agẽti si non fecit eũ interrogari an possideret nec pbat eũ possidere. l. si a te. §. j. ff. de excep. rei iudi. Quid aũt si filius vel extrane⁹ se immiscet & tanq minor petat se restitui an sufficiat pbare obligatã esse hereditatẽ si aliud nõ probatur vt ex hoc solo debeat restitui tãq lesus. Ja. bu. & Bal. post eũ tenẽt qd sic i. d. l. j. Sed forte contrariũ est verius q2 possibile est hereditatez esse soluẽdo & locupletẽ licet sit aliquibus obligata & per cõsequẽs necessario nõ videtur probari lesio. Cõstat aũt q pbari dz minor etas & lesio. l. nã & postea. §. si minor. ff. de iureiu. Probatio autẽ dz cõcludere. vt in. l. nõ hoc. C. vnde cogna. cũ simi. posset tñ dictũ eoꝝ sustineri si probarentur obligationes & allegaretur certa bona esse in hereditate que non sufficerent. & alia non subesse. Quia volẽs dicere oppositũ vcz alia subesse deberet pbare per id qd habetur in. l. cũ de lege. ff. de proba. Et pro opin. glo. & cõ facit vltra predicta quia etiam suus videtur creditoribus obligari ex quasi contractu se immiscendo. l. apud iul. §. fi. cũ. l. seq. ff. ex qui. cau. in pos. ea. Nec ob. iste tex. dum dicit qd actio nõ datur si vellet derelinquere hereditatẽ quia põt exponi derelinquere. i. deserere seu se non immiscere. Nam derelinqui dicitur qd deseritur. vt est glo. ordinaria in regula peccatum. de reg. iur. lib. vj. Et sic ad hoc vt actio non detur sufficit quod deserat hereditatem. & sic se nõ immisceant. non autẽ est necesse quod expresse se abstineat nec. h. d. ista litera vt patere põt ex pdictis. ¶ In gl. puberibus in fine. & vide bonam glo. in. l. j. §. fuit quesituz. infra ad trebellianum.

Ex parte heres.

Seruus licet habeat coheredẽ extraneum ex sua parte est necessarius nisi sub conditione fuerit institutus. hoc dicit. ¶ Nota quod datio coheredis etiam extranei non tollit necessitudinem heredis necessarij tantum. Similiter nec tollit suitatem. l. cum hereditate. supra eodẽ. de quo dic vt ibi & l. apud iul. §. idem iul. ad trebel. ¶ In gloss. ij. ibi primo adire hereditatem nihilominus tamen etiam tunc impleta conditione dicetur habere libertatem a seipso. l. si in testamento. cõiuncta glo. ff. si qs omis. cau. test. & scõm hec ista dictio nisi, nõ excipit a primo dicto sed a primo dicto legis inquãtum dicit q non requiritur q expectet conditionẽ coheredis.

Summarium.

1. Ius accrescendi ad heredem potest transmitti.
2. Ius accrescendi pupillari vnitum substitutioni locum habet etiam hereditate adita.
3. Ius accrescendi locum habet in hereditatibus diuersorum.
4. Heres substituti nõ pt paternã repudiare obueniẽte pupillari.
5. Lex qdã eulogio. C. de ac. he. locũ nõ hz in instituto ex re certa.
6. Fideicomissum expirat fideicommissario decedente ante diem fideicommissi cedentem.

Vi patri. Jus accresc̄edi trāsit ad heredē ⁊ si est vnitū cum pupillari substitutione trahit ad ea vt habeat locū post aditā hereditatē vt trahat etiā ad bona impuberis.h.d. ⁊ est singularis ⁊ nō est alibi. ⁊ p̄mo ponit dictū.sc̄do declarat illud habere locū in herede heredis.tertio rationē assignat.Secunda ibi qð sic. tertia ibi nam ⁊ si ipsum. 1 ¶ † Et p̄mitte ꝑ euidentia primo qð ius accresc̄edi tanq̄ reale transmittitur ad heredē vt hic ⁊.l.si ex pluribus.ĩ.de suis ⁊ legi. secūdo ꝙ ius accrescendi nō vendicat sibi locum nisi inter coniunctos re vel verbis aut vtroq̄ꝫ modo.C.de ca.tol.l.j.§.his ita.Fallit i hereditate vt ibi patet.⁊ hoc ne deueniat ad incōueniens ꝙ defunctus habeat pro parte heredem ⁊ ꝑ parte nō.vel quod inueniatur ꝑ parte testatus ⁊ ꝑ parte intestatus contra regulam.l.ius nostrum.ĩ.de reg.iur.Tertio ꝙ ius accresc̄edi nō vendicat sibi locum nisi interea quorum vnū est portio alterius a prin.vel ex postfacto. Unde dicit portio accrescere portioni velut alluuio.l.si titio.§.iul.s̄.de vsufru.Et sic videt ꝙ illud qð accrescit debeat eē pars eius cui debet accrescere.Et ideo s̄m Ang.omnes leges de incremento loquentes vtuntur verbo portionis.l.si duo.⁊.l.si qs heres.s̄.eo.⁊.C.quādo non pe.partes in rubro ⁊ nigro. ⁊ in.d.§.his ita.Quarto ꝙ ius accresc̄edi causatur ab acquisitione impedita vel ab ea funditus resoluta.l.si minor.ĩ.eo. Quinto qð ius substitutionis nō trāsmittit ad heredē.l.toties.ĩ.eo.⁊.l. qui liberis.§.hec verba.⁊.l.sed ⁊ si plures.s̄.de vulgari ⁊ pupillari.

2 ¶ † No.ꝙ ius accresc̄edi si est vnitū cū pupil. substitutione habet locum etiā post aditam hereditatem.vt hic est casus intelligēdo qð pupillus adiuit suam partem:⁊ in hoc est speciale contra regulā que habet qð post factam acquisitionem non habet locum ius accrescendi in ꝓprietate nisi resolueretur acquisitio.l.j.§.interdum.de vsufru.accres. 3 ¶ † Jtē no.qð in hereditatibus diuersorum habet locum ius accrescendi.qð etiā speciale est cōtra regulā cōmunem.l.j.⁊.ij.C.de test.mili.⁊.l.si duobus.s̄.ti.j. ⁊.s̄.qui.mo.vsusfru.amit.l.si sub ꝯditione. 4 ¶ † Jtem no.ꝙ nō potest heres substituti ꝓpter pupillarem obuenientē repudiare paternā ex beneficio.l.cum hereditatis.s̄.eo. ⁊ ratio est quaꝫ dixi ibi circa finem. ¶ Jtē aduerte qð dubia huius.l.sunt p̄ncipaliter duo. Primū est an vt habeat locum hec lex requiratur qð filius impubes fuerit institut⁹ ⁊ agnouerit hereditatē. An vero ꝓcedat etiam si patri non extiterit heres.⁊ de ħ dicet cum glos.j.Secundum est quia heres substituti habet hereditatem pupillarē vtrū illā habeat ex iure substituti pupillaris. An vero ex iure accresc̄edi.Et de ħ dicet cum glo.fi.⁊ in vtroq̄ꝫ predictorū fuerunt opiniones vt patebit ex infra dicēdis. ¶ Jn gl.j.in fi.⁊ sic habes ex gl.duas opi.vna est qð hic debeat intelligi ꝙ pupillus adiuit. alia quod non curetur adiuit vel nō adiuit. Tertia fuit Ja.de are.quod hic debet intelligi qð non adiuit. Primam tenet glo.in.l.quoties.ĩ.e.⁊ in.l.j.§.sinautem aliquid sub cōditione.C.de ca.tol.⁊ idem sequitur hic Bar. ⁊ Ang.ex eo quia si pupillus nō adiuisset non fuisset coniuncta hereditas pupilli hereditati paterne ⁊ sic non fuisset eius portio imo oīno esset hereditas diuersa.⁊ pro tanto non haberet tūc locum ius accresc̄edi quod nō videtur habere locum nisi inter portiones per ea que dixi in euidētialibus post Ang.Et pro hoc etiā adducunt tex. ibi coniungi eam hereditati paterne. Sed aduerte qð lꝫ pupillus agnoscat suam partem non videtur qð per hoc hereditas pupilli sit facta portio hereditatis paterne.imo poti⁹ econtra portio hereditatis paterne sit facta portio hereditatis pupilli.per.l.si plures.§.filio.s̄.de vulgari ⁊ pupillari. ⁊ per id qð no.in.l.j.§.veteres.ĩ.de acqui. pos.⁊.s̄.eo.l. heres ꝑ seruum. Preterea tex.hic nō aperit an adiuerit vel nō. Jdeo videtur diuinare ⁊ restringere hic intellectus hunc tex. Nec obstat litera dum dicit coniungi eam ⁊c.qꝛ imo potius facit in contrarium qꝛ innuit ꝙ nōdum erat coniuncta:sed erat cōiungēda.Et pro ista parte etiā facit qꝛ ratio hic posita habet locum etiam si pupillus non adiuisset.Est tamen intelligenda quando alias pupillus nō poterat habere heredem ex testamento. nam tunc in subsidium ex equitate introduxit hec lex qð cogatur heres substituti acceptare pupillarē vt sic habeat pupill⁹ heredē.vbi forte alias nō haberet arg.l.iul.s̄.eo.⁊ sic ptꝫ qð si pupillus adiuit habebit locum hec lex. Jdē videtur si nō adiuit qꝛ repudiauit per ea que.s̄.dixi.⁊ hec tenebat etiā dominus meus Franc. de rampo,⁊ in.l.quidam eulogio.C.de iure deli.⁊.d.l.j.§.sinauteꝫ sub conditione.Nec ob.ratio Bar.⁊ Ang.qꝛ licet sint tūc vere diuerse hereditates tamen ex equitate ex legis huius cēsura cēsentur quodā modo vnica hereditas.Et ideo sicut vna portio paterna alteri accrescit:sic etiā hoc casu accrescit pupillaris paterne.Cū vt dixi ex eq̄tate hui⁹ legis censeat quodāmodo vnica hereditas:⁊ ꝑ ħ etiā nō ob.l.si sub cōditione.q.mo.vsusfruc.ami. qꝛ loq̄t in h̄rditatib⁹ diuersoꝝ ⁊ oīno diuersis. Secus q̄n nō cēsent oīno diuerse vt est h̄rditas pupillaris ⁊ p̄rna: ⁊ sicut al's vna portio accrescit alteri ita hoc casu accrescit pupillaris p̄rne.Si aūt pupill⁹ decessisset hereditate nō adita nec repudiata ⁊ sic trāsmisisset partē suā ad eius heredē:tūc dicit Ange. qð bene pōt habere locū ħ lex qꝛ inuenit iuncta cū paterna inspecta iuris ciuilis cēsura.l.necessarijs.s̄.eo.Jō tūc bn̄ posset habere locū ius accrescendi.⁊ hoc casu dicit sustineri posse opi.Azonis qui dixit omnino curari an fili⁹ agnouerit vel nō.Qꝛ cōcedit id verum dūmodo nō repudiauerit. Secus vbi repudiasset sc̄dm eū.Sed certe vt dixi etiā q̄n repudiauit videt posse procedere hec litera.Et ex p̄dictis pōt decidi an si pupillus fuit exheredatus habeat locū hec lex:qꝛ tenēdo opi.Bar.⁊ Ang. videt qð nō:qꝛ paterna hereditas non fuisset iuncta cū pupillari.Limita tamen ħ esse verū nisi pupillus exheredatus expugnasset testamētū patris ꝑ querelā pro parte: vt qꝛ alter frater erat insolidum institutus.facit.l.circa.s̄.de moffi.testa.qꝛ tūc si pupillus expugnato testamēto adiret partē suā fuisset vnita h̄rditas pupillaris cū paterna ⁊ non fuisset etiā tunc rupta substitutio pupillaris ꝑ ea que habentur in.l.in substitutione.⁊.l. ⁊ si ꝯtra.s̄.de vulg.⁊ pu.Jdeo tūc posset habere locū hec lex. Jntellige si in vita substituti adiuisset ptē suā si teneremus opi.Bar.⁊ Ange.Nā si post mortē substituti adiret vniret pupillaris cum paterna eo casu quo iā substitutio expirasset. Et sic videret qð nō posset trahere ius accresc̄edi a substitutione vt trahat ad bona impuberis:vel forte etiā tūc traheret ꝑ id qð dicam super glos.fi.Jtem ex p̄dictis ptꝫ qð si substitutus fuit institutus in re certa ⁊ pupillus ex vniuerso sequēdo opi.Bar.⁊ Ange.nō habebit locū hec lex qꝛ ius accresc̄edi quod dat instituto in re certa iuxta.l.j.§.fi.ex fundo.de here.insti.nō transmittitur ad heredē vt no.Bar.in.l.quoties.C.de here.insti.⁊.l.ex facto.s̄. de here. insti.hic autem loquitur de iure accresc̄edi quod secundum suā naturam est transmissibile ad heredē. Jtē quia institutus ex re certa postq̄ pupillus agnouit hereditatem non habet hereditatem patris nec eius quotam sed certaꝫ rem.ideo non cogetur habere pupillarem etiā si viueret.

5 ¶ † Nota bene ex hoc dicto Ang.qð lex quidam eulogio.C.eo.nō habet locuꝫ in instituto ex re certa substituto pupillo.Et pro hoc facit qꝛ ille tex.loq̄tur in instituto ex parte ⁊ sic in quota hereditaria ideo non v̄r qð habeat locū in instituto ex re certa. Et potissime qꝛ ille h̄r loco legatarij adeunte vniuersaliter instituto vt.d.l.quoties.Si autem esset ecōtra vt qꝛ ex vniuerso esset institutus ⁊ pupilla in certa quātitate sibi assignata.cui frater fuit substitutus pupillariter.⁊ eorum frater predecessit ante pupillā. Et deinde pupilla mortua est an tūc veniat heres substituti ad bona ipsi⁹ pupille. Dicit Ang.questionē fuisse de facto valde arduā ⁊ ꝯtraria cōsilia emanasse.Finaliter dicit ꝙ si pupilla repudiasset institutionē ex re certa tūc q̄stio esset clara. Qꝛ repudiatū remaneret penes heredē substituti.l.j.§.ꝑ sc̄do.C.de cad.tol. ⁊ reliqua bona spectarēt ad matrē abītestato.Si aūt pupilla agnouisset vel saltem nō repudiasset:tūc sc̄dm eū fuisset vnita paterna cū pupillari ⁊ illa pecunia assignata tenuisset locū quote:qꝛ legitime. Facit qð no.in.d.l.quoties.⁊ iō tūc cogeret heres substituti habere pupillarē.Et habere pecuniā illā ex iure accresc̄edi velut quotā hereditatis paterne ⁊ attrahentē ad se ex necessaria cōsequētia hereditatē pupille ne decedat al's pro pte testata ⁊ ꝑ parte intestata.Sec⁹ dicit si de illa pecunia ꝓuidisset alcui testator in casu mortis filie ⁊ remāsisset pupille tantū.Qð sufficeret ad legitimā.Tamen illud qð remāsit postea perijsset casu qꝛ tunc mater veniret:qꝛ ad incōueniēs de quo.s̄.nō pōt veniri cū de pecunia sit alteri ꝓuisum. Et reliqua nō extēt ⁊ sic ħ casu non inueniet ius accresc̄edi iunctū cū pupillari:qꝛ tpe mortis pupille nō reperit aliqd de bonis p̄ris qð possit accrescere heredi substituti ⁊ sic dicit se sustinuisse in ciuitate paduana disputādo.Adde p̄dictis in eo qð dicit de exheredato ꝙ v̄r ꝙ indistincte habeat locū hec lex etiā in eo ex quo dixi ipsam habere locū etiā si pupillus repudiauerit.Et hoc etiā expresse idē tenuit dn̄s meus dn̄s Fran.de rā.Et ꝑ hoc etiā videret qð in casu vltimo posito per Ang.etiā tūc haberet locū hec lex. Quia nō videt curandū lꝫ pupilla nō habeat aliqð de bonis patris.Et ꝑ hoc etiam videtur ꝙ.l. quidā eulogio. habeat locū quando quis substituitur pupillo exheredato. ⁊ hoc ibi etiā tenet dominus meus Fran. de rāpo.Glo.tamē v̄r dubitasse in.l. qð supra quadrantē.ĩ. ad l.fal.vbi tetigi.Jaco.autē de ra. qui dicebat debere intelligi ꝙ pupillus nō adiuit mouebat qꝛ tūc potissime habet locum ius accrescendi.Non autē quando est portio agnita:vt.l.j.§.interdum.de vsufruc.accrescen.Sed certe illud est verū in iure accresc̄edi regulariter.Sed hic in speciali introducto ex equitate cōtra regulas iuris. ¶ Jn glo.pretermittere.ibi vt ibi no.⁊ hec vera qꝛ ibi loquitur q̄n institutus repudiauit paternā ⁊ de substitutiōe vult venire ad pupillarē. Hic aūt quādo adiuit paternā ipse institutus idēq̄ꝫ substitutus. ¶ Jn gl. necessarius in fi.sic exponit gl. qð ꝓprie iste nō est necessarius de quo loquit.l. necessarius.§.fi.s̄.e. ¶ Jn gl.fi.ibi solutio.Hec prima reprobat cōmuniter:qꝛ magis debet trāsire ad successorē qð fit sub nomine

appellatiuo qua qd fit sub nomine pprio in.c.qm abbas.extra de offi.dele.et.j.de condi.et demon.l.cu ita dat. Ideo coiter tenetur scda.s.qd hic veniat ex iure accrescedi cu limitatione de q in gl.in ver.et hoc puto. Sed aduerte qz illi solutioni ob. primo qz per ius accrescedi cum sit quedã vulgaris substitutio.l.si titio et meuio.§.iulia.de leg.ij.succeditur testatori nõ pupillo.insti.de vulg.substi.in prin. Itẽ ob.qz nõ habet locũ post emolumentũ quesitũ. Itẽ tertio qz non hz locũ in diuersis hereditatibus. Sed respondet qd contraria procedunt in simplici iure accrescedi regulari hic in vnito cum substitutione pupillari quod trah t ad ipsa dicta specialia. Sed tũc ob.quarto qz nõ vr posse trahere a substitutione cũ illa euanescat p morte substituti ante euentum cõditionis. Et ideo illa nõ videt posse influere in ius accrescendi sicut nec etiã pactũ nudũ influit in aliud pactũ.l.iuris gẽ.§.quinimo.et.§.sed cũ nulla.s.de pac. Bal. h tãgit ariuz et nõ rñdet. Ang. hic dicit q ex quo a prin.iunctũ est ius accrescendi cũ pupillari substitutione pter agnitionẽ factã per pupillã sumpsit effectũ qui adhuc durat:sed substitutio postea expiret.potes allegare lz ipse nõ alleget qd hr in.l.ij.C.de fruct. et li.expẽ.vbi lz vitiũ litigiosi cesset perẽpta instãtia.facit qd habetur in.l.j.C.de prescrip.long.tpis.tñ effectus p eũ inductus durat. Ang.tñ si bene ponderas videt velle qd requirat pupillũ adiuisse anteq decedat substitutus.vt sic sit facta vnio tpe quo substitutio vigebat. Sed forte etiã tenẽdo opi. qd requirat pupillum adire suffi cit qd ab ipso initio substitutio fuit facta. Et ex dispositione testãtis fuit vnitũ ius accrescẽdi cũ pupillari substitutione et ideo nõ videt curandũ lz substitutus decedat anteq pupillus adiuerit. ¶ Et ex pdictis ptz defensari posse itellectũ qd hic hrs substituti veniat ex iure accrescẽdi lz nõ sit ius accrescendi regulare sed poti⁹ irregulare:qz hz locũ etiã post aditam hereditatẽ p pupillũ. Et trahit etiã ad diuersas hereditates et h fauore pupilli:vt est dictũ vt habeat heredẽ quẽ al's forte nõ haberet. Et attẽto q substitut⁹ si viueret erat obligat⁹ acceptare pupillarẽ. Et cõtingeret aliũ substitutũ viuere:qz cessaret eqtas pdicta cũ possit aliũ heredẽ hre ipse pupillus. Ideo tunc si ille vellet adire ex pupillari nõ haberet locũ dispositio huius legis vt etiã voluit h gl. An autẽ hec lex scdm istũ intellectũ debeat restringi ad casum in quo pupillus adiuit. an po possit intelligi etiã si repudiauit.fuerunt opi.de qbus.s.tetigi. ¶ Et ex predictis etiã patet qd lz h Ang. instet asiderãdo tria.s. merũ principiũ ex quo fundat ius accrescẽdi in habitu seu potẽtia. et secundo cõsideret ipsius iuris durationẽ et pgressũz. Itẽ tertio eius singularẽ pductionẽ et extẽsionẽ. Tamẽ nõ expedit instare qz quid iuris in predictis satis ex iaz dictis apparere potest. Secundus fuit intellectus principalis qd h heres substituti veniret ex iure substitutionis.et hũc sequitur Iac.de ra.et etiã Cy. hic in additionibus dicẽs q iste intellectus vr sibi verus lz al's tenuerit cũ glo.et cũ precedenti intellectu et h fauore pupilli vt haberet heredẽ quẽ al's forte non haberet arg.l.iul.s.eodẽ. Et etiã ne quis decedat p parte testatus et pro parte intestatus ex eodem testamẽto. Sed huic intellectui ob.primo qz nõ videtur cõformari huic tex.dum dicit et accrescendi iure. Sz ipse respõdet qd dz subaudiri scz quodãmodo. Nã quodãmodo ex iure accrescẽdi obuenit qd ex vi substitutionis habetur. Item ob. secundo qz si ex iure substitutionis veniret tunc etiã si veniret alter ex substitutione deberet iste heres substituti cum eo concurrere ex quo pari iure ambo vocarẽtur qd videtur contra.l.sed et si plures.de vulg.et pu. Sed huic põt responderi qd imo preferretur alter substitutus:qz ille venit de iure cõmuni et regulari lz iste heres de iure speciali et subsidiario. Et sic non debet venire ex quo alius de iure cõmuni venire potest.arg.l.in cause.cũ ibi no.s.de mino. Et secus dicunt predicti esse in vulgari substitutione qz in illa nullo casu spes vulgaris transmittitur ad heredẽ.l.quoties.j.eodem. Et ratio etiam esse potest qz in illo casu testator omnino est habiturus heredẽ. Quia et si nõ habeatur pars deficiens iure substitutionis habebitur tamẽ ex iure accrescendi.l.si ex pluribus.j.de legi.here. Et sic videtur qd pbabiliter possit sustineri iste intellectus. qd veniat ex iure substitutionis qz ex quo ab initio est vnitũ cum iure accrescendi ex dispositione testãtis trahet ab illo vt trãsmittat ad heredẽ ex equitate in casu in quo alius ex testamẽto pupillo nõ sit futurus heres nã nõ video quare nõ possit dici qd ius substitutionis attrahat istud ex iure accrescendi. Sicut ecõtra dicimus qd ius accrescẽdi attrahat aliqua specialia a iure substitutionis. Fateor tamẽ qd magis cõformetur litere opi.que habet qd venit per ius accrescendi. Et attẽde qz iste secundus intellectus qd ex iure substitutionis succedat subdiuidi potest. Nã quidam restringunt ipsum quãdo substitutio est facta per nomẽ proprium vt h tangitur in prima solutione. Alij quãdo pupillus adiuit. Alij etiã aliter restringũt vt ptz ex gl. in ver.vel hic suus. Itẽ alij quarto aliter vt patet in glo.ver.vel hic substitutus. Que restrictiones nõ videntur esse bone vt hic declarat Bar.licet ipse intelligat qd hic pupillus adiuit et succedatur per ius accrescẽdi vt superius dictum est. ¶ Ultimo ex predictis etiam patet qd hic loqtur quando ius accrescendi est vnitũ cum pupillari substitutione. Idem dicit hic Ange.si sit vnitum cũ exẽplaria qz eadẽ est ratio per.l.humanitatis.C.de impu.et ali.sub. Secus dicit quãdo est vnitum cum vulgari substitutione:qz tunc scdm eũ hereditas eius vbi facta est substitutio vulgaris nõ reperitur vnita cum hereditate testantis. Ideo non est tractandũ de iure accrescendi qd habet locum inter portiones eiusdem rei. Sed melior ratio videtur quam supra tetigi qz non est eadem equitas tunc ex quo testator in omnem euentum est habiturus heredẽ etiaz de iure communi.posset tamẽ esse dubium si iste coheres pupilli fuisset substitutus vulgariter filio impuberi cuz illa vulgaris cõtineat in se tacitã pupillarẽ.l.iam hoc iure.de vulga.et pup. An haberet locũ tũc hec lex. Et forte posset dici qd sic:cum simpliciter videat loqui quãdo substitutio est facta filio impuberi. Nã videtur comprehendere casum etiã si sit facta vulgaris substitutio ipsi impuberi. Et secundũ hoc hic esset casus notabilis per quem haberemus qd lex quidam eulogio.C.eodem. haberet locum etiã in tacita pupillari comprehensa in vulgari. super quo tamen cogitãdum relinquo:qz doc.hoc non tangunt. Si autẽ ius accrescendi esset vnitum cũ substitutione fideicõmissaria vt qz duo essent instituti et vnus partem suã grauatus esset coheredi restituere per fideicom.et deinde adita hereditate pro sua parte per ipsũ coheredẽ fideicõmissarius ipse decederet. Et demũ coheres suus de restituẽdo grauatus. Clarum est qd nõ habet 6 locum dispositio hui⁹ legis † qz si fideicõmissarius decessit ante diem fideicõmissi cedentẽ expirauit fideicõmissum vt in.§.si aũt sub cõditione.C.de cadu.tol.et si postea coheres agnoscit cũ nõ habeat cui restituat remanet penes eũ.vt in.§.pro secundo.eo.tit. Si autem decessisset post diem fideicõmissi cedentem ipse nõ fuit astrictus acceptare fideicõmissũ et similiter nec eius heres. Si autem coheres non adiret tũc portio illa accresceret per ius accrescendi regulare:et ex his etiam patet quid si fuisset vnitum cum substitutione reciproca vel compendiosa qz inspici debet in quam speciem substitutionis incidat. et per hec sint expedita ea que tangit hic Ange.et etiam materia huius legis.

Summarium.

1 Actus a sciente factus non vitiatur per causam falsam.
2 Substitutio vulgaris si heres non erit qualiter intelligatur facta filio.
3 Tacitum ilico non vitiatur expresso vitiato.

Filiũ emancipatũ. Institutus si adit ab intestato videtur repudiare ex testamẽto et facit locũ substituto.h.d. ¶ 1 † Not. qd causa falsa nõ nocet actui q fit a sciẽte vel q scire presumit. ¶ 2 † Itẽ no.qd substitutio vulgaris si heres nõ erit facta etiã filio intelligitur si heres nõ erit.l.ex testamẽto et sic nõ põt venire ab intestato.imo statim facit locũ substituto cũ repudiat adeũdo ab intestato q tene mẽti. ¶ In glo.j.in fi. et sic potest ad literam dum dicit emancipatũ supplери maxime cum sit eadem ratio in suo et per cõsequens idem ius l.illud.ad.l.aqui.cum si. ¶ In gl.fi.ibi cum sciebat delatã et sic secus si errauit in facto per iura allegata in glo. Si autẽ errasset in iure gl.j.sentit qd sibi preiudicasset. Sed de hoc dic vt dicet j.eo.l.clodius. Et adde qd in dubio presumit scire factũ.ar.viij.j.vnde cogna.et.l.de tutela.C.de i inte.resti. Nisi aliud in cõtra 3 rium probetur. ¶ † Ultimo per istum tex.patet scdm Bal.qd licet vitietur expressum non tamen vitiat tacitum qd videtur cõtra.l.iij.§.q hz.s.de serui.ru.predio. Sed ibi tacitũ erat accessorium ad expressum et sic cũ illo cõpatiebat. Hic vero tacitũ cõtra dicebat expresso et erant inuicẽ contraria. Ideo non est absonũ quod vnum contrariorum valeat.licet reliquum sit nullum.

Summarium.

1 Portio abstinentis coheredi inuito non accrescit.
2 Restitutio in integrum absq preiudicio iuris tertij conceditur.

1 **Si minor.** † Portio abstinẽtis se per restitutionem in integrũ nõ accrescit coheredi inuito.h.d. ¶ Nota qd dixi i summario. Nec ob.l.ante pe.j.ad treb.qz ibi loquit in fideicõmissario qui habuit p manũ heredis.ideo plus grauat. Hic aũt in cohe2 rede qui suam partem habuit iure proprio. ¶ † Item no.qd restitutio in integrum conceditur sine preiudicio iuris tertij. facit capitulũ quãuis.de rescrip.lib.vj.et ista est ratio quare nõ cogitur heres acceptare. ¶ In gl.j.ibi respõdeo nõ dicas corrupta est.et debet dicere respõdeo sic vt ptz ex legibus allegatis in gl. ¶ In gl.bonorum ibi non ius.quia non est hec bonorum possessio descendẽs ex edicto pretoris de quo habetur in toto libro.j.de bono.pos.que datur ratione proximitatis.et nota ex gl.qd istud nomẽ bonorũ possessio,quandoq sonat in ius: quandoq

in factū. regulariter tamē quando procedit dictio bonorum sonat in ius sed quando sequitur sonat in factum vt no. glo. in. l. cū proponas. C. de auto. iudi. pos.

Summarium.

1 Adire quando censeatur conditionem implens.
2 Declarans nil noui inducit.
3 Furiosus per se nil potest querere.
4 Filiusfamilias furiosi non sibi querit sed patri.

1 **Antistius labeo.** †Qui implet cōditionē nō vr̄ adire nisi h̄ animo adeūdi fecerit. h. d. ¶ In tex. ibi videatur. supple vt purificet cōditionē. ¶ Not. ꝙ dictū est in summario. de materia dic vt in. l. j. §. si parēdi supra de cōdi. ob cau. z in. l. iā dubitari. §. de here. insti. nā dꝫ attendi quo aio impleatur si de illo constet. In dubio tñ vr̄ implere potius aio purificādi. ¶ Ultimo istū tex. inducit hic Bal. z Ang. quod si testis iurauit intra terminū possit deponere post terminū: quia 2 depositio venit ad declarationē iuramēti. † Et sic nō debet cēseri aliqd noui inducere. ar. l. heredes palā. §. sed si notā. de test. de quo aliqd p gl. in cle. j. de offi. dele. z p Bar. in. l. dāni. §. sabini. ff. de dā. infe. dicit Ang. practicari cōiter qd si dat terminus ad probādū z habere probatū ꝙ nō sufficiet tunc testes iurasse intra terminū: qz iurādo solū fit probatio implicite z obscure. sꝫ cum deponit tunc fit explicite z clare. Et illa verba probatum habere: qz sunt tpis preteriti significant scōm eū ꝓbationem explicitam. Tu dic plene de hoc vt dixi in. d. §. sabini.

Si seruus. Si dñium serui mutatur iussus noui dñi requiritur. h. d. ¶ No. ꝙ p mutationē domini extinguitur effectus precedentis iussus.

3 **In libro.** †Furiosus nō acqrit volūtate sua sꝫ volūtate legis vel p aliū. h. d. ¶ In tex. ibi p seruū. supple institutū nō qūc intelligas ꝙ furioso existēte instituto hereditas querat p seruū. Et intellige interueniēte iussu curatoris 4 furiosi. ¶ † Itē no. qd filiusfamilias furiosi institutus nō acqrit sibi sed patri. ꝙ videt cōtra. l. cū heres. §. e. Sed dic qd ibi voluit sibi acqrere. h̄ voluit querere patri adeūdo iussu cura. pris. z istud sequit hic Ray. z Bar. vel fm Ang. potes dicere quod hic fuit institutus contēplatione patris. Sed in cōtrario fuit institutus contemplatione ipsius filij. Sed certe cū scōm ista tpa aduētitia quererent patri. l. pe. ff. eo. vr̄ quod etiā illā patri acqrat si iussu curatoris adeat. Et adde qd habet. j. l. fi. C. de cu. fu. ¶ In gl. nō pōt. in fi. dic meli ꝙ ipse nō pōt sibi acqrere. sꝫ an possit queri sibi p curatorē recurrēdū est ad no. in. d. l. ¶ In gl. fi. no. bñ sol. gl. z de materia p Dy. in regula qd alicui. de regu. iur. lib. vj. Et facit ista glo. fm Ang. ꝙ bāniti qui p formā statutorū nō possūt acquirere bona intra territoriū cōstituta nō poterūt illa acquirere per eorum seruos vel filios.

Seruus duorū. Seruus pluriū pōt partē vni acquirere partem sibi si fuerit manumissus. h. d. ¶ Et not. qd seruus cōmunis sustinet personas pluriū prout plures sunt domini. facit. l. j. §. cōmunis. ff. de stipu. ser.

Si seruus cōmunis. Seruus pluriū pōt oib' existere necessarius h. d. ¶ No. qd heres necessarius tā tñ. q nō suus est nō pōt se abstinere. de quo in. l. necessarius. §. fi. §. e. ¶ In gl. fi. ibi nō eū p vnius. hec glo. nō bñ loquit qz tex. ꝓsupponit istū esse necessariū oibus vel pluribus. z sic semp cogit esse heres illorū. Nec est necessaria aliqua aditio. Fateor tñ qd si esset primo necessarius vni qd postea alteri nō possit esse necessarius. facit qd habet in. l. si duo socij. allegata in glo.

Seruus cōmunis. Ex cōiūctione legali i hereditate est loc' iuri accrescēdi. h. d. Et idē etiā in legato vsusfruct' sec' in legato ꝓprietatis vt tāgit hec glo. z q̄ sit dria inter hereditatē ex vna pte z legatū ꝓprietatis ex alia. tangit gl. ad quā sepe fit remissio. ¶ In glos. fi. ibi adire nollet. hoc vr̄ verū si nollet adire sed repudiare: z dñs ꝯsentiret. Si aūt nollet adire nō tñ vellet repudiare. tūc vr̄ qd nō fit loc' substitutoꝝ: qz adhuc pōt esse spes si seruus mutaret volūtatem. Uñ remediū erit qd tūc ad instātiā substituti prefigat termin' ipsi seruo dño. p id qd hr̄ in. l. quādiu. ff. e. ¶ In ea. gl. ibi in legato vsufructus. Et rō est qz illud accrescit etiā post emolumētū quesitū. Qd nō ꝯtingit in legato ꝓprietatis. l. j. §. interdū. §. de vsufru. accres. z sic facilius accrescit vsufruct' quā ꝓprietas.

Cum seruus. Seruus pluriū pōt separatim adire pp separationē q̄ a lege iducit: lꝫ nō facta separatio a testatore. h. d. ¶ No. ꝙ factū vnius nō dꝫ alteri nocere. z facit iste text. ꝙ l. si vnus liber hō sit institutus nō possit adire p partes diuersis tpibus. Tñ secus si decedat vniuersalib' heredib' relictis ad quos trāsmiserit ius deliberandi. Nam per legē diuidit ipso iure inter tales potestas adeundi. Ideo quilibet poterit de per se adire. facit. l. legatarius. ff. de leg. j.

Summarium.

1 Ordo succedēdi eē cēset vbi plures grad' in testō repiunt.
2 Terminus instituto prefigitur ad petitionē substituti.
3 Substitutus secundus loco primi deficientis subrogatur.
4 Terminus nō incipit currere anteꝙ ius incipiat competere.
5 Lapsus termini vim tacite repudiationis habet.
6 Cōtumacia est in odium contumacis interpretanda.
7 Tempus multis de causis statui dicitur.
8 Termin' si ad aliqd ꝓbādū det post terminū ꝓbās nō audiet.

Quādiu institutus. Seqūes in gradu non admittit nisi pmis exclusis. iō pmis statuit tps ad 1 adeūdū vltra ꝙ nō audiet. h. d. ¶ † No. ꝙ vbi sunt plures gradus in testō ibi dꝫ esse ordo succedēdi iter eos nec suc- 2 cedit posterior nisi excludat prior gradus. ¶ † Not. scdo ꝙ ad petitionē substituti ꝓfigit termin' instituto. z ad petitionē scdi substituti ꝓfigit termin' pmo substituto. z no. ꝙ simul ex ordie tñ pōt statui termin' instituto z etiā substituto dūmō iudex decreuerit post tps instituti ex tūc incipiat tps substituti. Posset ēt pēdente dilatione data instituto instare scds substitut' vt det dilatio pmo instituto. q̄ tñ habeat incipere post lapsum dilationis date instituto. Et ex h̄ no. limitationē ad. l. siue pars. C. de dila. vbi dꝫ ꝙ pēdente dilatiōe iudicis officiū cōquiescit: qz verū est quo ad h̄ vt aliqd in ꝑiudiciū illi' dilationis fieri nō possit. Sed nō q̄ min' possit alia dari q̄ habeat effectū post lapsum iā date. z maxime qñ ꝯ tertiū cōtra quē dilatio data nō pende- 3 ret peteret dari dilatio. l. creditor in ꝑn. §. mā. ¶ † Item no. qd scds substitut' subrogat loco pmi substituti interim deficiētis. z sic tūc scda substō censet pma substitutio. Et sic facit ad duas questiones de qbus hic p Bar. vna est qñ tres potestates sunt electi ex ordine: tñ ad vnū officiū an si intra tps deliberationis primi decedat scds possit tertius venire si excludat pmus. de q̄ plenius p Bar in. l. cū sub hac. de ꝯdi. z demō. Scda est si testator instituit filiū pupillū z substituit sibi titiū. z qñcūqꝫ decesserit ipse titi' substituit sibi gaiū an si post mortē testatoris ante pupillū decedat titi' si postea decedat pupill' possit gaius venire ad hereditatē pupilli. Nā vr̄ ꝙ sic p istū tex. z facit ꝙ hr̄ in. l. coheredi. in ꝑn. §. de vul. z pu. Nec ob. l. q habebat. eod. ti. qz ibi defecerat cōditio sub qua pmus substitut' fuerat vocatus. hic 4 secus. Et istā. q. vidi pluries de facto. iō tene mēti. ¶ † Itē no. ꝙ anteꝙ ius incipiat cōpetere nō pōt incipere terminus curre- 5 re sup exercitio vel acceptatiōe illius iuris. ¶ † Itē no. ꝙ lapsus termini hꝫ vim tacite repudiationis. ¶ In gl. j. ibi p restitutionem. No. bene ꝙ vbi institutus est exclusus de iure cōi lꝫ possit admitti de iure spāli p beneficium restitutionis in integrū substitutus nō impediet adire anteꝙ tale bñficiū spāle acceptetur. facit. l. iiij. §. j. ff. de fideicō. li. Idē vr̄ si ex iure spāli ꝯ regulas iuris institutus possit admiti. exēplū in. l. fin. C. de repu. here. z. l. si qs suus. §. de iure delib. Adde tñ ꝙ interdū substitutus ꝯcurrit cū instituto ꝓpter repugnātiā iuriū z rationū vt in casu. l. si pater. §. de here. instit. Interdū fauore patroni vel filij q inueniūt se grauatos qz possūt preeligere eorū legitimā z residuū dare substituto. l. si libertus preterito. ff. de bo. libe. ¶ In glo. substituto. ibi vel dic statuit. h̄ regula est magis notabilis ex qua habes ꝙ iudex possit dare plures dilationes eodē tpe inchoādas ordine successiuo. vt tetigi etiā in notabilibus. Et h̄ more ēt vtitur curia romana fm Ange. dū citato statuit sex dies quorum duos p primo: duos p scdo. duos p tertio z peremptorio termino. Facit ꝙ habet in. l. tres denūciatiōes. C. quomō z qñ iudex. z in. l. ad peremptoriū cū se. §. de iudi. ¶ In ea. gl. ibi ad instantiā substituti. h̄ est clarū qñ quis est institutus pure sed si esset institutus sub conditione potestatiua tūc videt secus cū illa possit impleri vsqꝫ ad vltimū vite spiritū. l. suus. §. puto. §. de here. insti. z. l. fi. §. de condi. insti. z hoc tenet Bar. in. d. §. puto. z in. l. si qs suus. §. de iure delib. Sed forte cōtrariū pōt dici qz etiā qñ est institutus pure ꝑpetuo pōt adire. l. lꝫ. C. eo. z. ff. no. gl. z ne hereditas diu stet in suspēso pōt sibi statui tēpus ad adeundū vt hic ptꝫ. ergo eodē modo lꝫ lex dicat cōditionē potestatiuā posse impleri vsqꝫ ad vltimū vite spiritū debebit intelligi nisi statutu sibi sit tps ad instantiā substituti. facit quod habet. ff. j. l. prox. circa fi. z. l. j. ff. de cur. bo. dā. ¶ In ea. glos. ibi tres mēses statuunt no. bñ gl. q vult hoc casu statui tres mēses. Tamē reuera l. fi. de iu. delib. alleg. in glos. loquit de tpe cōfectionis inuētarij nō autē de tpe dato ad adeundū. sic non probat dictū glo. nisi per quoddā simile. ¶ In ea. glo. ibi arbitrio iudicis. per hāc gl. dicit hic Ange. Bar. male dixisse hic. z in. l. j. §. de iur. delib. du dicit quod nō debet esse minus tēpus centū dierum. z p hoc se deuastasse aliquos ꝓcessus nam imo videtur arbitrariū vt hic glo. dic

glo.dicit. Et scdm eum hoc verum quo ad h vt creditores possint sibi prouidere an debeant agere contra eum: An vo facere prouideri de curatore bonoꝝ. Nã quo ad hoc est arbitrarium: sed quo ad hoc vt heres habeatur ꝓ adeunte vel repudiãte nõ dꝫ esse minus centũ dierũ. ꝛ sic intelligũt. l. ij. ff. de iur. deli. Sed forte põt dici qꝺ vtroqꝫ casu nõ põt esse minus centũ dierũ: nisi ex cã iudex abbreuiet per id qꝺ habetur in. l. ij. ꝟ. de iudi. ꝛ i auf. offeratur. C. de lit. cõte. ꝛ. l. nõnunqꝫ. ff. de iudi. ꝛ vltra dictos cẽtum dies sit arbitrariũ prout vr̃ velle litera in. l. j. in fi. cõiuncta l. se. ff. de iu. deli.

6 ¶ † In glo. fi. in fi. hec regula est vera: qꝛ cõtumacia in odiũ ꝯtumacis interpretaꝛ ꝑut sibi est magis damnosa. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. acti. ꝛ in c. ij. de ꝯfes. li. vj.

¶ Extra gl. Ang. prosequitur hic. q. de qua dixi post Bar. in notabilibus quãdo pupillo fuit datus titius substitutꝰ ꝛ si titiꝰ quãdocunqꝫ decederet sine filijs substituaꝛ hospitale vel alia ꝑsona. an si titius viuo pupillo decedat admittatur hospitale ad hereditatẽ pupilli tanquã pupillariter substitutꝰ: in effectu determinat idem qꝺ Bar. ꝛ dicit de facto sic se consuluisse cũ quibusdã alijs doc. in ciuitate florẽtie. ꝛ in substãtia nõ dicit vltra Bar. Adde tamẽ qꝺ si primo instituto pupillo substitutus est seius si titius viuo testatore decederet. ꝛ deinde titius decesserit testatore mortuo tamẽ pupillo viuo qꝺ tunc nõ erit aperta via ipsi seio. ꝛ ita dicit se cõsuluisse florẽtie: quia substõ facta de seio fuit cõcepta in vnũ casuꝫ tantũ. si titius moreretur testatore viuo. Que cõditio defecit ꝛ sic nõ habemus de scda substitutiõe tractare. l. cõmodissime. de li. ꝛ post. ꝛ ꝓ hoc bene facit lꝫ nõ alleget quod hr̃ in. l. qui habebat. cũ ibi no. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ in. l. si mater. §. j. eo. ti. Adde ei qꝺ dixi. ff. cum gl. j. quod vbi statuitur terminus ad instantiam creditoris habetur ꝑ lapsum temporis ꝓ adeunte: qꝛ illud verũ quãdo heres erat institutus pure. secus si sub cõditione: qꝛ tunc nõ põt haberi pro adeunte ex quo cõditio nõ est impleta: sed potius habetur pro repudiãte quo ad hoc vt creditores possint facere prouideri de curatore bonoꝝ nõ autẽ ex toto habeatur ꝓ repudiãte quominus si impediatur cõditio possit adire vt probatur in. l. si seruus. cum ibi not. ꝟ. de bo. auto. iu. pos. ꝛ facit qꝺ no. Bar. in. l. fi. ff. de iu. deli. ¶ Item adde qꝛ dicit hic Bal. ꝙ si data est dilatio ad probãdũ ꝛ intra illam ꝑduco articulos. si pars dicat illos nõ admittẽdos ꝛ super hoc fuerit disputatuꝫ qꝺ interim antequã hoc sit decisum non currat tẽpus cuꝫ hoc sit preiudiciale ꝛ ex ordine prius discutiẽdum: vt ptꝫ in hac. l. Et tangit etiã an pendente dilatione conquiescat officiũ iudicis. ꝛ cõcludit ꝛ aduersus diuersam personam non ꝑ. l. creditor. ff. man. ꝛ similiter nec cõtra eandẽ super diuerso capitulo. vt. l. generaliter. §. nullo. C. de re. cre. sup eodeꝫ autẽ articulo vel connexo bene conquiescit. Et sic loquitur. l. si vxe pars. C. de dila. Et ad ꝑcedẽs membrũ bene facit etiam hec l. cũ gl. sua in verbo substituto. scdm scdam expositionẽ. ¶ Ultimo tãgit hic Bal. ꝛ Ang. an sit locus purgationi more in casu istius. l. post lapsum termini. ꝛ ꝯcludũt ꝙ nõ: qꝛ talis lapsus trahit secũ executionẽ: qꝛ exclusus est institutus ꝛ aperta est via substituto ergo ꝛc. iuxta plene no. in. l. si insulã. de ver. ob. Secꝰ dicit Ang. vbi statueretur tẽpus ad agendũ vel excipiendũ: qꝛ tunc admittitur post terminũ nisi ius aduersarij sit factũ deterius ꝑ no. per Cy. in. l. si ea. qui accu. nõ pos. ꝛ qꝺ dixi de excep. intellige de dilatorijs. secus in respiciẽtibus iustitiam ꝛ merita cause: ꝛ sic in peremptorijs nõ admittitur qs post lapsum termini nisi exceptio de nouo superueniat. vel excipiẽs iuret ad sui notitiam nouiter peruenisse ꝑ. c. pastoralis. extra de exce. Et subdit etiam quod vbi statuitur terminus ad agendũ nisi iudex ferat interlocutoriã vcꝫ illũ non esse audiendũ de cetero: adhuc post terminũ debebit audiri. Et ideo cautus debet esse aduocatus rei ꝙ faciat dictã iterlocutoriã ferri vel qꝺ faciat i instõne termini adijci ꝙ nisi intra dictũ terminũ egerit ex nunc prout ex tũc pronunciat eum audiri nõ debere. allegat dictum Inn. in. c. lator. extra qui fi. sin. legi. Tu adde ꝑdictis primo inquantũ dicit ꝙ post terminũ ad agendũ datũ audietur quis si ius aduersarij nõ sit factũ deterius qꝺ hoc videtur contra. l. si ea. qui accusa. nõ pos. vbi indistincte post lapsum termini nõ auditur. Nec ob. dictũ Cy. ibi qꝛ alio casu loquitur. s. quãdo datꝰ est terminus ad ꝓducendum testes vel instrumenta. Item adde secundo qꝛ videtur velle ꝙ decre. pastoral. ff. de excep. habeat locũ in pẽptorijs ꝛ nõ loquatur in dilatorijs. Nam certe ꝓprie loquitur in dilatorijs ꝛ non in peremptorijs. Unde glo. ibi dicit secus in peremptorijs. tũ illud non tenetur. Unde Inn. ꝛ Io. an. ibi tenẽt quod etiã in peremptorijs idem sit dicendũ de quo etiam per Compostellanum in. c. ꝙ sicut. de elect. ¶ Iteꝫ adde inquantũ allegatur dictũ Inn. in. c. lator. qꝛ ibi nihil dicit de eo ad quod allegat Ang. Sed bene tangit in. c. cũ in tua. qui ma. accu. pos. ꝛ ib. primo videtur tenere quod dicit h Ange. Postea vltimate videtur tenere qꝺ etiã sine interlocutoria per lapsum termini precladatur via. ꝛ qꝛ doc. sepe inculcant casus in hac materia.

7 † Potes cõcludere quod interdum statuitur tẽpus ad accusandum. Interdum statuitur tempus ad agendum. Interduꝫ statuitur tempus ad probãdum. Interdum statuitur tempus ad producendũ testes vel instrumẽta. Interdum statuitur tẽpus ad eligendum. interdum ad adeundum: interdum ad acceptandum collationẽ factam absenti. Interdũ ad ostendendũ titulũ vel dispensationẽ. Primo casu quãdo statuitur ad accusandũ. concludit qꝺ aut statuitur in causa criminali. ꝛ tũc proprie loquitur. l. si ea. ꝛ. l. ob cõmissa. C. de adul. Et facit. ij. q. vij. si qs episcopus. vbi censetur nõ laudabilis intẽtio accusatoris. ꝛ dixit Bar. in extrauan. ad reprimendam. in verbo super dicto crimine. ꝙ dilatio in dubio intelligetur peremptoria per illum tex. in. d. l. si ea. qꝺ tene menti. Tutius tamen esset adijcere verbum peremptorie. facit qꝺ no. ipse bar. in. l. si finita. §. iuli. de dam. infe. Interdũ vero causa nõ est mere criminalis vt quãdo fit accusatio ad impediẽdũ matrimoniũ. facit. c. tua. extra de ꝓcu. ꝛ tũc proprie loquitur. c. cum tua. extra qui ma. accu. pos. qꝛ tũc post lapsuꝫ termini re integra audietur quis vt ibi est casus a cõtrario sensu. ꝛ ibi etiã no. per gl. Quod forte posset limitari nisi lata esset interlocutoria ipsum nõ esse audiendũ que transiuisset in rem iudicatam: qꝛ tunc non audiretur nisi eo modo quo auditur re non integra. ꝛ sic posset intelligi quod ibi no. Innocẽ. Secundo casu quando statuitur tempus ad agendũ: ꝛ tũc aut est actio que non est mere ciuilis sed habet mixturam criminalis. ꝛ tunc videtur idem quod in criminali. sic intelligitur gl. in. l. pap. §. ij. ff. de inoff. testa. iuncta. d. l. si ea. Si autem est mere ciuilis ꝛ tunc si est causa status ex causa potest statui tempus vltra qꝺ non audietur. Et iste est casus proprie in. l. diffamari. C. de inge. ma. ꝛ hoc maxime procederet si lata esset interlocutoria de qua. ff. facit qꝺ not. glo. in. c. licet. extra de probatio. Si auteꝫ est alia causa ciuilis non reperio bene iure cautum qꝺ tũc possit statui tempus ad agendum. Tamen gl. ꝛ doc. cõmuniter dicunt idem per dictaꝫ l. diffamari. cum ibi no. per glo. Et hoc casu videtur qꝺ si interlocutoria sit lata que transiuerit in rem iudicatam non audiatur. Si autem non esset lata: tunc si ius aduersarij sit factũ deterius vel ex interuallo velit audiri videtur qꝺ non audiatur: qꝛ in dictis casibus non admittitur purgatio more. l. si ita quis. §. seia. de verb. obli. ꝛ. l. si post tres. si quis cau. Sed intra modicũ tempus vbi ius aduersarij non sit factum deterius forte audietur per d. l. si ita quis. §. seia. vbi ptꝫ qꝺ quo ad actionem conseruandã in dicto casu admittitur purgatio more. licet secus si ageretur de actione querenda. l. thais. §. intra. ꝟ. de fideicom. lib. Interdum vero statuitur terminus ad proponendas exceptiones. Et tũc siue sint dilatorie siue perẽptorie. dic vt in dicto. c. pastoralis. extra de excep. qꝛ non videtur audiendus post terminũ nisi in casibus ibi positis. Bar. tamẽ in. l. mancipiorũ. de op. le. videtur intelligere illam decretalem quando ad vlteriora tacite erat ꝓcessum. alr̃ extra casus ibi positos audiretur per dictã. l. mancipiorum. Sed certe. d. l. mãcipiorũ. loquitur in termino dato ad eligẽdũ. ꝛ sic in diuerso casu.

8 † Si autẽ sit datus terminus ad probãdũ nõ videtur quis audiẽdus post terminũ nisi ex causa. ꝛ scdꝫ no. in. l. fi. ff. de ferijs. ꝛ ibi ptꝫ qꝺ talis terminꝰ in dubio est perẽptorius. facit ꝙ no. in. d. c. licet. extra de ꝓba. Si aũt sit datꝰ talis terminus ad producendũ testes ꝛ instrumenta. hoc casu proprie loquitur dictũ Cy. in. l. si ea. ꝛ gl. in clemẽ. sepe. in verbo nõ obstante. de ver. signi. in cle. Et cõcludũt predicti qꝺ post terminum auditur nisi ius aduersarij sit factũ deterius. Addo ꝛ si nõ ex interuallo. Nã alr̃ nõ admittitur purgatio more per. d. l. si ita quis. §. seia. vel nisi lata esset interlocutoria de qua. ff. per id qꝺ no. Inn. in. d. c. cum in tua. Bar. tamẽ in. d. l. cum mancipioꝝ. videtur addere alium casum in quo nõ audietur quãdo postea fuit in lite ad vlteriora aliqua ꝓcessum per. d. l. mancipiorũ. Sꝫ certe vt dixi illa loquitur in termino dato ad eligẽdũ in quo recte cõgruit seruari qꝺ ibi dicitur. Si aũt sit datus terminus ad eligendum: tunc recurre ad. d. l. mancipiorũ. qꝛ post terminũ non auditur nisi aliter de familia sit dispositũ vt ibi patet. Si aũt sit datus terminus ad adeundum: tũc proprie locum habet hec. l. quia distinguitur. aut ad instantiaꝫ creditoris est datus aut ad instantiam substituti. Nam hoc secundo casu postea nõ auditur ꝛ in primo casu habetur pro adeunte si erat institutus pure: secus si sub conditiõe vt superius tetigi. Si aũt sit datus terminꝰ ad acceptandũ collationẽ factã absenti: tunc post terminum auditur re integra. vt est tex. in. c. si tibi absenti. de preb. li. vj. secus si res non sit integra vt ibi. Si autem esset datus ad ostendendũ titulum vel dispensationem: tunc videretur qꝺ post terminũ nõ audiatur per id qꝺ habetur in. c. iij. de offi. ordi. libro. vj. Tamen illud est intelligendum re non integra vt ibi notauit gl. Secus si esset res integra. qꝛ tunc debet audiri. argu. d. c. si tibi absenti. qꝛ magis in iure quesito cõseruãdo debet succurri quã in querendo. ꝛ per hoc sit expedita hec materia.

Summarium.

1 ¶ Causa testati precedit causam intestati.

2 Iura diuersa si in eadem persona concurrant de vno vt de pluribus iudicabitur.
3 Fieri poterit in manu iudicis quod sine eo fieri nequibit.

In pluriũ heredũ. Siue succedatur de iure ciuili siue de iure ptorio scripti pcedũt legitimos etiã si cõditio sit adiecta. Et interim nõ põt heres repudiare nisi corã iudice. h. d. ¶ † No. q cã testati pcedit cãm intestati. z q pri⁹ admittunt scripti q legitimi. ¶ † Itẽ not. q vbi diuersa iura cõcurrũt in eiusdẽ psona de vno iudicat vt de plurib⁹. facit. l. tutorẽ. ff. d his qui. vt indi. ¶ Itẽ no. q regulariter qd põt fieri de iure ciuili etiã hz locũ in iure ptorio. ¶ † Itẽ no. qd in manu iudicis põt fieri quod alias sine eo fieri nõ posset. Et habes id q iuri de futuro etiã nõdũ cõpetẽti põt in iudicio renunciari. facit. l. j. ff. de cur. bo. dã. ¶ Itẽ no. qd vbi ad instantiam creditoris statuitur dilatio heredi instituto sub cõditione potest haberi pro repudiante quo ad hoc vt possint bona a creditoribus possideri. de quo tetigi. s. l. proxi. ¶ In glos. defuncti. ibi. s. de iur. om. iu. corrupta est. z debet dicere de origine iuris. z hec prima sol. est valde notabilis z cõiter tenetur.

Summarium.

1 Seruũ pprĩũ põt quis heredẽ instituere necessarium.
2 Heres necessarius tractu tpis potest effici voluntarius.
3 Uerba legis in rẽ scripta etiã fieri faciẽtem cõprehendũt.
4 Amouere cosumere z in suum vsum conuertere paria sunt.
5 Dictio quid in re vna etiã parua verificatur.
6 Amouere verbũ in dubio continet dolum.
7 Fiendo impediunt multa que non tollunt iam facta.

Si seruũ quis. Seruũ alienũ ab hostibus redẽptũ põt quis heredẽ necessariũ sibi facere: sz dño primo estimatio debet. h. d. Et pmitte p euidetia qd si seruus alien⁹ redimit ab hostibus efficit redimẽtis. l. in bello. §. si qs seruũ. ff. de capti. ¶ † Itẽ no. qd qs põt suũ pprĩũ facere sibi necessariũ heredẽ instituẽdo illũ cũ libertate. l. j. z. ij. C. de neces. ser. heredi. insti. ¶ Not. q p ius postliminij non recuperat antiquus dñs dominiũ serui quãdo seruus fuit ab alio redemptus: sed seruat q tangitur in glo. z etiã habetur in tex. secus si sine redẽptione seruus nõ esset reuersus ab hostibus: qz tũc bene recuperat dominus antiquus ipsum seruum. l. sicut. C. de captiuis.

Si quis hac. Potest qs p parte tpis esse necessarius heres z p parte volũtari⁹. h. d. ¶ † No. q lz qs semel sit heres nõ desinat esse heres. l. eum q soluendo. s. de here. insti. tñ tractu tpis põt qualitas heredis mutari z de necessario effici voluntarius. vt hic probat. z. l. tertia. §. qui fideicõmissariam. s. de heredi. insti.

Si quis dederit. Nõ põt breuius summari z hz plures intellectus vt ptz ex gl. z vt ptz ex glo. duplex intellect⁹ pncipalis. z vn⁹ est q loquat de dño de futuro alius q loquat de dño de psenti. primus subdiuidit in duos secundus in tres. vt ptz ex glos. z oẽs sunt in se boni excepto vltimo vt etiã colligi põt ex glo.

Pretor ait. Qui antequã abstineat amouet aliqd de hereditate mala fide pdit bñficiũ abstinẽdi. secus si post abstentionẽ amouit vel bona fide. h. d. vsqz ad finẽ. Et primo ponit verba edicti. Scdo ponit casum in edicto. tertio incipit exponere. secũda ibi si quis seruus. tertia ibi non dixit. ¶ † No. ex tex. primo q vbi verba legis vel statuti sunt in rẽ scripta nedũ comprehendunt facientem sed etiam fieri facientem etiã ex pprio significato. facit. l. aut qui aliter. §. fi. z ibi p Ja. de are. ff. quod vi aut clã. z. l. hec verba. ff. de adul. z sic secus videt si sint cõcepta in psonã. z p hoc videt quod si statuto cauet quod p homicidio sit pena mille librarũ cõprehẽdetũr etiã mandãs vel fieri faciẽs homicidium. Secus si dicat si quis fecerit homicidium priuat in mille: qz tũc ex pprio significato mandãs nõ cõprehendet. z sic videtur qd virtute statuti non poterit puniri in mille. z istud videt simpliciter tenere hic Bar. Bal. tamẽ hic z Ang. dicunt quod lz non cõprehendat mandans ex proprio significato comprehendat tamẽ ex interpretatione. l. j. §. deiecisse. ff. de vi z vi ar. que interpretatio etiam habebat locũ in statuto cã vitande absurditatis ne delictũ remaneat impunitũ in mandate cõtra. l. ita vulnerat. s. ad legẽ aquil. z sic dicũt tenere Cy. in addi. in. l. si p alium. s. ne quis eũ qui in ius vo. z dicũt verũ. Tu potes dicere istam opi. verã si in statuto cauetur q vbi pena imponitur a statuto nõ habeat locum pena iuris cõmunis. z q pro delicto non possit imponi pena nisi illa que imponit p statutum. nã tũc dicamus nullo modo comprehẽdi mandãtem delictũ remaneret impunitũ qd est absurdum z statutũ etiã recipit interpretationẽ extẽsiuã ratiõe absurditatis euitãde vt voluit Bart. in. l. omnes populi. in. vj. q. pncipal. z se. s. de iusti. z iu. z facit qd ipse idẽ no. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. secus si statutũ simpliciter dicat q si qs fecerit homicidiũ puniat in mille. nam lz nõ cõprehenderet p statutum mandãs nõ erit delictũ impunitũ: qz poterit puniri pena iuris cõmunis per dicta. l. j. §. deiecisse de vi z vi arma. z. l. nõ ideo minus. C. de accu. ¶ Itẽ no. q predicta faciũt qd si statutũ dicit qd cũ homicida nõ possit fieri cõcordia qd nõ cõprendatur ille q mandauit fieri homicidiũ: z sic dicit Bal. sepius fuisse practicatum in ciuitate perusij. ¶ † Itẽ no. qd paria sunt amouere cõsumere z in suũ vsum cõuertere: z sic facit qd sicut pter timorẽ dilapidationis põt fieri sequestratio iuxta ea q habent in. l. imperatores. ff. de appe. z. l. j. C. de phi. seque. ita z vbi tenet ne re⁹ in suum vsum cõuertat fructus de quibus est cõtrouersia. facit qd no. Archi. in. c. qz res. xj. q. j. vbi plene tratat de materia seqstrationis. ¶ Itẽ no. istũ tex. cõtra filios dubitãtes agnoscere paternam hereditatẽ pecunia in hereditate relicta z alia q de facili possunt recuperari vt iocalia z similia reducũt ad manus eorũ z illa occultãt z negãt se habere vel se inuenisse. nam si creditor ponit probare de hac preuẽtione apparebit amotio z poterit cõueniri filius tanq heres sublato beneficio abstinẽdi. Et no. qd etiã dicitur amouisse si comedit frumentum in hereditate inuentũ: z hoc negat. vnde de cautela eẽt quod antequã filius aliquid hereditariũ attingat per publicũ instrumentũ vel corã testibus renũciet hereditati paterne. ¶ † Itẽ no. de ista dictione quid que verificatur etiã in re vna. z itellige etiã parua. z sic facit scdm Ang. ad statutũ dicẽs qd amouens quid seu qcquã de pecunia cõmunis priuetur officio z incurrat penam statuti etiã si denariũ amoueat p istũ tex. z. l. in fraudẽ. in fi. s. de testa. mili. z facit qd hr in. §. gallinarũ. insti. de re. diui. ¶ † Itẽ no. q verbũ amouere in dubio includit dolũ sup quo vide quo not. Bar. in. l. j. §. j. ff. si quis test. lib. esse ius. fu. ¶ Itẽ nota q si vxor aliquid exportat de domo viri eo mortuo nõ incurrat penã statuti si fortet portet vestimenta que hz in dorso vel anulos quos habet in digitis qz nõ est vrisimile quod habuerit animũ delinquendi in talibus scdm Bal. z Ang. adde qd si essent res non ptiose vel quotidiane q ille sunt mulieris: iuxta no. in. l. pe. s. so. matri. z ideo nõ mirandũ si tunc aliquã penam non incurrerit. ¶ † Ultimo no. q multa impediũt fienda q non tollunt iã facta. z sic facilius qs impedit a beneficio abstinẽdo quã deiciat a iam habito. facit extra de iureiur. queadmodũ. ¶ In glo. nõ videt. ibi. §. si iniuria. sed ibi habebat animũ delinquẽdi lz non in illam personã in quã deliquit. ideo ibi punitur. sed hic nullo modo habebat animũ delinquẽdi. ideo hic nõ punit. z eodem modo potes respõdere ad sequẽs cõtrariũ. vel potes dicere qd ibi errabat in iure. vnde delinquendo punit lz mitius quã pro dolo. sz h errabat in facto. z sic nullo modo deliquebat. ¶ Et in gl. fi. ibi vbi venit alia. z sic ptz q gl. loquit quãdo vni vic tantum esset repudiatũ. vnde secus si simpliciter hereditas esset repudiata. de quo per glo. l. j. §. sed videndum. hic allega.

Summarium.

1 Hereditas ex die dari nequit.
2 Testator aditioni heredis diem prefigere potest.

Si quis heres. Finita cã dilationis finit dilatio. h. d. vel sic. † Nõ põt hrditas dari ex die. h. d. ¶ In tex. decesserit. supple z intra terminũ a testatore statutum. no. q † testator põt prefigere diẽ aditioni heredis. facit. l. creationũ. cũ sua glo. C. de iure deli. ¶ Item no. qd dictũ est in summario. z facit tex. iste q si datus est termin⁹ triũ dierũ ad respõdẽdum positionibus vel articulandũ. q si in prima die sit respõsum vel dati articuli q statim iudex possit procedere adulteriera nõ expectato lapsu dilationis cum finita sit eius causa. z idẽ in similibus. z facit q habetur in. l. a filia. §. alumna. ff. ad trebe. ¶ In gl. j. ibi si eum. §. j. solue q in dictis legibus nõ est finita causa dilationis cum intersit debitoris expectari diẽ vt vsqz ad illum diem possit satisfacere z ante nõ possit cõueniri. sed hic finita erat causa dilationis: qz mortuus erat institutus q amplius adire nõ poterat. cuius fauore dies fuerat adiecta. vel solue vt colligit. ff. ex fi. gl. qz istud contingit q substitutus statim possit adire. ne al's respectu psone sue hereditas reperiatur data ex die cõtra. l. hereditas ex die. s. de here. instit. z ex predictis patet q duplex põt esse ratio huius tex. vna q colligit ex. d. l. hereditas ex die. vt voluit hec gl. in fi. alia qz finita est causa dilationis. z hanc voluit Bar. z vtraqz in se vera.

Si quis non. Quod qs facit vt filius nõ vt heres nõ inducit immixtionẽ. hoc dicit. ¶ Nota quod act⁹ qui potest geri citra ius z nomen heredis non inducit aditionem.

¶ Item

¶ Item facit qđ si filius petat iuramentum fidelitatis a vasallis quondā patris sui non intelligitur gerere pro herede: qꝛ tale ius transit ad filios etiā nō heredes. facit. l. pro herede. §. papinianus. ꝛ §. fi. ff. eo. scđm Dy. ꝛ Ang. sed forte istud dictū non est verū: qꝛ feudum nō trāsit ad filiū nisi etiā adeat patris hereditatem: vt in. c. j. an ag. vel filius re. he. feu. reti. pos. facit quod no. Bar. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de oper. lib.

Qui putat se decē dare. Cōditio dādi iplet̄ si dat̄ plus: secꝰ si minꝰ. h. d. ¶ No. ꝙ i maiori summa inest minor nō ecōtra. de quo in. l. j. §. si stipulāti. ff. de ꝟ. ob. ꝛ no. ꝙ ꝯditio dādi pōt in plurib' vicib' adipleri. ꝛ sic no. ꝙ lꝫ ꝯditio nō diuidat̄ vt. l. cui fundꝰ. ff. e ꝯdi. ꝛ demō. tñ si forte qd in ꝯditione deducit̄ adimplet̄ lꝫ nō eodē tpe tamē sufficit ꝙ no. pro declaratione. d. l. cui fundus.

Qui bona. Liber putās se seruū iussu alterius adeūdo nō obligatur nec acqrit hereditatē: secus si spōte adeat. h. d. cū seq. §. ¶ No. ꝙ vbi volūtas ꝛ ptās adinuicē repugnāt vitiat̄ actꝰ, facit. l. multū. C. si qs alteri vel sibi. ꝛ qđ hr̄ in. c. cū sup extra de offi. dele. h̄ eñ in pmo. §. poterat sibi acqrere ꝛ voluisset sed nō voluit: dño autē putatiuo volebat qrere lꝫ non poterat. ideo vitiat̄ aditio. ¶ In gl. obl gat̄. in fi. soluevt ibi no. ¶ In gl. super ꝟbo hereditatē. ibi vel dic vt no. potes dicere vt colligit̄ ex glo. se. qđ hic adiuit sine iussu ꝛ voluit sibi acqrere. iō sibi acqrit ex quo pōt lꝫ habuerit dubitationē in eo de q̄ dicit̄ in litera. secꝰ qn adiuit pcedēte iussu. ꝛ sic vult acqrere iubēti cui nō potest. nam tunc vitiatur aditio. ꝛ sic loquitur. §. precedens.

Summarium.

1 Argumentū est validum de iure ciuili ad ius pretorium.
2 Actus erroneus vbicunqꝫ fiat est inualidus.

Ex semisse. Qui adiuit ex parte minore cū ei deferat̄ ex maiori nō obligat̄ si huiꝰ erat ꝓpositi. h. d. ¶ †No. ꝙ licita est argumētatio de iure ciuili ad ius ptoriū in his in qbꝰ est eadē ratio. ¶ †Itē no. qđ actus erroneꝰ nō valet siue fiat corā iudice siue extra iudiciū. ¶ In gl. hereditatē. ibi in iubēte fuit error hec nō videt̄ bona: qꝛ etiā iubēs debet esse certus de quota. ff. e. l. pater. ꝛ ibi dicet̄. ꝛ facit. ff. e. l. si quis mihi bona. §. sed si mādauit. ideo videt̄ qđ istud cōtrariū dꝫ solui prout ꝛ sequēs. ¶ In eadē gl. ibi vel melius. h̄ cōiter tenet̄ vt attēdat̄ mens si de illa cōstat in dubio ꝟo si vtile erat habere etiam aliā partē etiā presumendū est qđ illā voluerit: secus si esset damnosuꝫ illā habere facit. d. l. si quis mihi bona. §. sed si mādauit. cū ibi no. vbi autē non apparet de vtilitate vel damno presumitur qđ si adiuit minorem velit adire maiorem vt hic voluit gl. ꝛ probatur in. d. §. sed si mandauit. secus ecōtra. distinctio autē inter errantē ꝛ dubitantem reprobatur per. l. fi. C. de condictio. indebi.

Summarium.

1 Institutus ꝛ alteri coheredi substitutus ex qua causa vult adire potest.
2 Aditio vna sufficit etiā si ex duplici causa quis adire possit.
3 Portio portioni accrescit etiā ante hereditatem aditam.
4 Gerundium respiciēs tempus futurū cōditionē facit.

Si tu ex parte sex. Quocūqꝫ iure adeatur portio alia q̄ pōt acqri sine noua aditione acquirit̄. ꝛ q est institutus ꝛ repudiat partem potest in alia parte ex substōne succedere. ꝛ de parte repudiata partē iure accrescendi habebit. hoc dicit. Et primo ponitur vna questio qn quis adiuit ex substitutiōe ꝛ postea euenit ꝯditio alterius partis in qua fuit institutus. Scđo quādo repudiauit ex institutione, ꝛ postea vult adire ex substitutione ꝛ ad istā nō respōdet. Tertio respondet cuidā questioni per quaꝫ apparet solutio precedentis. scđa ibi, item si. tertia ibi, respōdeo. ¶ Et premitte pro euidētia qđ prima pars scđm gl. loquitur in duobus institutis quoꝝ vnus est alteri substitutus qđ an ꝓcedat tāgetur cum gl. In secūda parte tres fuerūt instituti quorum vnus alteri ex eis fuit substitutus. ¶ In tex. ibi sexta. ꝛ sic in duabꝰ vncijs que sunt sexta de. xij. vncijs in quas legali diuisione diuidit̄ hereditas. l. seruū §. hereditas. ff. de here. insti. ꝛ sic scđm intellectū glos. titius fuit institutus in. x. vncijs. ꝛ tu idē substitutꝰ vulgariter. ¶ In tex. ibi ex primo institutis. supple quādo est purificata. ¶ In text. ibi institutus esset. s. pure. ꝛ h̄ differt a primo casu legis vbi fuit institutus sub cōditione. ¶ Itē differt in alio secundū glos. qꝛ hic tres persone fuerunt institute ibi due. vt tangit gl. j. ¶ Itē potest notari alia differētia: qꝛ in primo casu incipit ab aditione: hic incipit a repudiatione. ¶ In text. ibi ex substōne titiane partis. i. facta in titiana parte. ꝛ qđ subdit habiturus parteꝫ supple cui sextantis esset que pars accreuit ꝓ rata parti titiane ꝛ scđm hoc litera plane procederet. sed si dicas qđ ista verba titiane partis respiciunt verbū partē qđ est infra tunc litera videtur magis dubia: qꝛ ex substitutione adeūdo est habiturus partem titianam totam ꝛ non partem titiane partis tantūmodo. Ideo tūc oportet exponi literam vt hic tangit gl. in verbo partē. ¶ In textu ibi vendicare ꝛ in parte que vēdicabitur hoc est que adibitur reperietur pars repudiata pro rata pro qua accreuit parti adite. ꝛ per hoc patet solu. questionis formate in litera

1 licet expresse illi non respōdeatur. ¶ †Nota ꝙ si quis est institutus ꝛ etiā alteri coheredi substitutus potest adire ex qua causa

2 vult. vel ex causa institutionis vel substitutiōis. ¶ †Item nota ꝙ vna aditio sufficit ꝓ vtraqꝫ causa. ꝛ sic si adit ex substitutiōe ipso iure habet etiam partem delatam ex substitutione ꝛ similiter econtra. ¶ Item nota ꝙ in dicto casu quando est institutꝰ pro parte ꝛ alteri substitutus potest inchoare a repudiatiōe cuiuslibet partis de qua sibi videtur ꝛ adire ex alia. ꝛ no. qđ in dicto casu in parte adita reperit partē repudiatam quatenus pro

3 rata illi accreuit. ꝛ †sic nota qđ portio accrescit portioni. ꝛ interdum accrescit ante aditam hereditatem. nā hic portio parte repudiata in secunda parte legis accrescit portioni titij que tamē erat repudiata per titium. ꝛ tu adeundo partem titij ex substitutione reperis partem tue partis que illi accreuit pro rata. ¶ In glo. ad me. ibi quod non placet. ꝛ sic tenet gl. qđ prima pars loquatur solum in duobus institutis prout etiaꝫ tenet prima gl. sed huic lectu. ob. litera que vult expectari euentus conditionis sextantis. nā si duo essent tantūmodo instituti ex quo titius repudiasset ꝛ iste seius adiuisset ex substitutione frustra expectaretur euentus cōditionis sextantis in quo ipse seius fuerat institutus qꝛ in omnem euētum est totū habiturus. facit. l. cum heres. §. fi. ff. eodem. Potes dicere qđ interim pendente cōditione habebit iure accrescendi. sed illa eueniēte habebit ex iure institutionis. ꝛ sic eodem modo quo voluit testator scđm Dy. ꝛ Ray. et fuit etiam de mēte Bar. facit quod dictum fuit in. l. qui ex duabus. ff. eo. vel scđm Bal. ideo expectatur iste euētus qꝛ cōtingit quod vna pars representat personam instituti ꝛ substituti. ꝛ sic personas diuersorum. sed certe istud nō infert quod debeat expectari euentus q frustra esset. ideo plus placet precedens sol. ꝛ istam lectu. gl. sequitur hic Ang. qꝛ secundum eum magis conformatur litere: sed propter supra dictum cōtrarium Ja. de ra. ꝛ Barto. intelligunt primam partem etiam quādo tres fuerūt instituti. nam tunc frustra non expectatur euentus cōditionis cum habeat tūc coheredē. ꝛ si dicas in quo differt a secūda parte. dic scđm Ja. predictum quod differt in hoc qꝛ in prima parte fuit institutus sub conditione in sextante: in secūda fuit institutus pure. vel scđm Bart. in prima inchoauit ab aditione: in secunda inchoauit a repudiatione: ꝛ hec lectura etiā in se vera.

4 ¶ In glo. adeundo. in fi. no. bene ex tex. cum gl. †qđ gerundiū si respiciat futurum tempus facit conditionē. secus si respiceret preteritum. qꝛ facit tunc quādam demonstrationē. l. vim facit. de vi ꝛ vi arma. ꝛ qđ no. per Bart. in. l. j. ad fi. ff. de cōditio. ꝛ demon. ꝛ de natura gerundij tangit aliquid Jac. de but. in. l. j. C. de his qui la. ꝛ Joā. an. in nouella in. c. j. de postu. prela. lib. vj. ꝛ dicit Ange. quod quandoqꝫ importat necessitatem quādo precedit propositio. vt in rub. de eden. quandoqꝫ consiliū vt in rubri. de postu. ¶ In gl. omittere. ibi ꝛ adire sextantē. i. x. vncias. ꝛ prosequit̄ hec gl. quando duo fuissent instituti: vnus in sextāte: alius in. x. vncijs. sed tenendo quod tres fuissent instituti debuisset dicere si adiret semissem: quia in effectu in portiōe titij repudiata reperiūtur sex vncie quandoqꝫ que fuerūt delate titio ꝛ vna que est dimidia sextātis que accreuit portioni titij. vt tetigit glo. supra in verbo partem. ¶ In eadem glo. ibi pars repudiata. supple in totum quādo duo fuissent heredes. si vero tres tunc solū pro rata. ¶ In eadem ibi ꝛ non est contra. quasi velit quod hic etiam quo ad effectum habet vtranqꝫ vt tangit gl. infra sed dic melius quod contraria loquitur quando inchoatur ab aditiōe: quia tūc habet etiam alias partes eo modo quo voluit testator. facit supra eodem. l. si quis heres. ꝛ quod ibi fuit no. sed hic incepit a repudiatione. ideo nō est absonuꝫ quod habeat alio iure quam voluerit testator partem repudiatā. vt probatur in hac. l. per quā limitantur not. predicta iura. ¶ In eadem glo. ibi altera iure substitutionis. hec non est bona: quia si inchoaretur ab aditione cogeretur etiam habere iure substitutionis. l. si quis heres. supra eodem titulo.

Summarium.

1 Antecedēs necessariū necessario ponitur posito consequēti.
2 Actus vnicus plurium aliquando virtutem in se habet.
3 Prebenda concessa cēsetur concessus canonicatus ei adherēs.

Illud dubitari. Qui vult ꝯñs vult ꝛ antecedens. h. d. In tex. ibi possem. vr̄ qđ nō p rationē que sequit̄. †No. ꝙ

1 ad positionē ꝯsequētis sequitur positio antecedētis.

ꝛ ad hoc sepe allegat᷑. dicit tñ hic Bal. qꝺ qñqʒ sequit᷑ positio antecedẽtis destructorie. ꝛ sic loquit᷑ ħ qꝛ qñqʒ positiue vt in. l. ij. ꝯ. de iu. om. iu. ꝛ sic diuersimode ſm subiectã materiã. ¶ † Itẽ no. qꝺ vnus actus hʒ in se virtutẽ pluriũ interdũ. ꝛ ꝑ istũ tex. dicit hic Ang. patere qꝺ priuatio recipit interdũ incremẽtum ꝛ si nõ ꝑ modũ accrescẽdi saltẽ ex quadã vi attractiua recipit. facit l. relegato. §. fi. ĵ. de inter. ꝛ rele. ꝛ sic facit ꝓ opi. Ang. ꝯ Bar. in l. j. ꝛ ij. ꝯ. eo. † Itẽ facit tex. iste qꝺ si papa cõfert alicui ꝑbẽdam videat᷑ etiã cõcessisse canonicatũ cui adheret ꝑbẽda de quo ſetiã ꝑ cano. in. c. cũ M. ferrariẽsis. extra de ꝯsti. ¶ In gl. cũ sciẽtia ibi sed ibi sciẽs. si habes sic glo. est corrupta. nã dʒ dicere sed ibi ignorãs hic sciẽs. ¶ In gl. fi. ibi rñsio fingit᷑. nã ꝓpter celeritatẽ duorũ actuũ cõiungendorũ vnus occultat᷑. l. iij. §. sciendũ. de do. inter vi. ꝛ dic qꝺ nullus est ordo illoꝝ actuũ in tꝑe sed soluʒ in intellectu. ¶ In ea. gloss. in fi. solue qꝺ ibi sunt duo actus se adinuicẽ cõpatientes: ꝛ iõ ꝑ electionẽ vnius nõ intelligit᷑ altera repudiata. facit. l. nũquã plura. de priua. deli. hic aũt cause erãt incõpassibiles: ideo vnius electiõe altera repudiatur. facit. l. j. C. de fur. ꝛ l. fi. C. de codi. ꝛ an in casu huius. l. qñ repudio legitimã quo casu eodẽ momẽto intelligo ꝛ vtrãqʒ repudiare. ꝛ sic ĩ effectu duplex est renũciatio an dicat᷑ q̄libet exꝑ̄ssa dicit ħ Ange. post Cy. ꝛ Bal. qꝺ sic: qꝛ vnus act⁹ hʒ in se virtutẽ pluriũ. l. ne qs. §. fi. ꝛ qꝺ ibi dictũ fuit. ꝯ. e. sed certe nõ video qꝺ illa ex testamẽto nõ dicat᷑ tacita cũ nullo mõ deꝑ̄hendat᷑ ex verbis: sed tantũmodo colligat᷑ ex iuris intellectu. ¶ Itẽ est dubiũ qꝺ tãgit ħ Ray. an si adeo legitimã ꝛ nolim repudiare testamẽtariã nihilominus intelligar repudiare. ꝛ cõcludere vr̄ qꝺ sic. ꝛ dicere qꝺ istud sit ſm veritatẽ ex iuris ꝑ̄sumptione nõ ex fictione: ſʒ forte ħ posset ꝓcedere qñ ipse nõ cogitasset de testamẽtaria repudiãda licet sciret illã sibi delatam: sed vbi constaret qꝺ nullo mõ vellet repudiare: vt qꝛ forte ħ fuisset ꝓtestatus: tũc forte ꝓtestatio tanq̄ contraria facto reijceretur per. c. solicitudinẽ. extra de appel. ꝛ per id quod habet᷑ in cle. gratia. de rescript. ꝛ sic fingeretur voluisse licet alius fuisset protestatus.

Duo fratres. Usus rerũ cõmuniũ aditionem hereditatis socij nõ inducit nisi qs vltra fecerit q̄ ex necessitate cõmunionis facere teneret᷑. h. d. ¶ No. qꝺ dictũ est in summario. ꝛ facit tex. iste ſm Raynu. de malum. ꝛ Ang. qꝺ ille qui remanet in habitatione cõmuni nõ dicitur propterea hereditatẽ socij agnouisse etiam si totam domũ habitet: qꝛ vsus est indiuiduus. l. vsus pars. ꝯ. de vsu ꝛ habi. secus si fructus percepisset integros: qꝛ illos poterat diuidere recipiẽdo pro parte sua. ꝛ sic facit iste tex. quod si duo scholares simul acceperunt domuʒ ꝛ vnus postea recedit lʒ alter postea permanet in habitatione tamen pensionẽ totam non tenebitur soluere. nam ꝛ si quis habitat domum communem in totum non tenebitur soluere pẽsionem partis cõsocij. vt est glo. no. in. l. sabinus. ꝯ. cõmuni diui. ꝛ facit. l. arboribus. §. si quis. ꝯ. de vsufru. secus si socius pẽsionaret totã domum ꝛ perciperet pecuniam: qꝛ tunc dimidiam deberet dare consocio. l. si quis putans. ꝛ ibi ꝑ Cy. in addi. ꝯ. communi di. que no. qꝛ possunt cõtingere de facto. ¶ In glo. fi. in fi. solue qꝺ ibi agitur de excludẽdo delicto: hic autẽ de actu fauorabili adit. vel melius dic quod illa lex concordat si bñ inspiciat᷑ qꝛ ibi presumitur pro socio quãdo non se interponit plusq̄ exigat ratio partis sue, alias secus vt ibi patet.

Summarium.

1 Acquisita per eum qui non est sui iuris nec momento apud eum residere possunt.
2 Filius querit patri ꝛ seruus domino.
3 Obligatio naturalis non semper differt a ciuili.
4 Filius an remaneat heres saltẽ nomine adita hereditate.
5 Seruus bene potest appellari heres scriptus.

1 **Placet quoties.** † Que nobis acq̄runt᷑ ꝑ eos q̄ sunt in potestate nostra etiã momẽto non resident apud eos. hoc dicit. ¶ † No. qꝺ dictũ est in summario. no. qꝺ † lʒ hec lex allegetur quãdoqʒ qꝺ quicq̄d q̄rit filius vel seruus querit patri vel dño scꝺm hec tꝑa: tñ hoc non bñ ꝓbat hic tex. sed solũ dicit qꝺ eo casu quo acq̄rit᷑ ꝑ filiũ nõ residet momẽto penes eum: sed melius ꝓbat᷑ in. l. j. in pñ. ĵ. si qs a pa. fu. ma. ¶ In gl. j. ibi sol. ibi in naturali. dic † melius qꝺ si est obligatio quesita ab extraneo nõ est differẽtia inter naturalẽ ꝛ ciuilẽ obligationẽ: qꝛ vtraqʒ acq̄rit᷑ ꝑ filiũ patri ꝛ ꝑ seruum dño. ꝛ multo fortius naturalis que facilius trãsit de vna ꝑsona ad aliam. l. si ei⁹. ĵ. ad treb. sed vbi agit᷑ de obligatiõe qua pr̄ obligat᷑ filio vel dñs seruo: tunc põt ꝓcedere hec sol. qꝛ ciuilis obligatio nõ põt queri filio vel seruo cõtra patrẽ vel dominum. Sed bene potest queri naturalis que naturalis nõ quereret᷑ ipsi patri vel domino: qꝛ esset implicare ꝯdictionẽ ex eo: qꝛ tũc reperiet᷑ pr̄ vel dñs sibi ipsi obligatus. facit qꝺ not. in. l. si qs ꝓ eo. §. j. ĵ. de fideius. ꝛ qꝺ naturalis q̄sita ab extraneo q̄rat᷑ patri vel dño ꝓbatur in. l. frater a fratre. ꝯ. de cõdi. inde. vbi etiã tãgit᷑ de materia. ¶ In ea. gl. ibi sed aliter. vt ibi no. hec vera. nã ꝑcedentes diuinãt. vñ veritas est qꝺ filius est heres quãtũ ad nomẽ: tñ qꝛ incõtinenti cũ hereditatẽ agnouit fuerũt cõfuse actiones q̄bus tenebat᷑ filius heres suo defuncto testatori ꝛ ꝑ ꝯsequẽs obligatio fideiussoris filij merito cũ dicta ꝯfusione trãsit hereditas in patrẽ. ideo nõ põt fideiussor filij cõueniri. ¶ In ea. gl. ibi solutio vt ibi. supple qꝛ verũ est qꝺ filius remanet heres quo ad nuduʒ nomẽ. sed nõ quãtũ ad cõmodũ vt hic ptʒ. Nec ob. l. qui in aliena. §. interdum. ꝯ. eo. vbi dicit qꝺ facit patrẽ heredẽ: qꝛ illud verũ quo ad emolumentũ. vel dic qꝺ ibi acquisitio fit ꝑ solã existentiã suitatis absqʒ immixtione: ꝛ iõ tunc pater directo fit heres. Secus vbi acquisitio habet fieri ꝑ immixtionẽ scꝺm Ang. de quo etiam remittit ad no. ꝑ se in. l. fi. ꝯ. de cõdi. institu. sed precedens solutio placet plus. ꝛ scꝺm predicta debet etiã intelligi qꝺ no. glo. in. l. sub cõditione. ꝯ. de lib. ꝛ post. ꝛ in. l. gallus. §. j. de lib. ꝛ post. † q̄ dicũt qꝺ facta aditione per filiuʒ pater fit heres ꝛ filius desinit esse: qꝛ verũ est quo ad cõmodum sed non quo ad nomen. An autẽ idẽ dicendũ sit in seruo vt remaneat heres nomine. Bar. q̄ sic in. l. cum filio. circa fi. ĵ. de leg. j. sed hoc non placet Ang. ꝑ. l. si quis seruus. ĵ. si quis omis. cau. test. ꝛ qꝛ illud nomen heredis de iure ciuili est introductũ. l. verbis ciuilibus. de vulg. ꝛ pupil. seruus aũt nõ est capax iuris ciuilis nec etiã pretorij. l. qui testamẽto. §. seruus. ꝯ. de testa. ergo nõ põt in hoc nomine habere cõmunionem. nec ob. predictis. l. qui liberis. §. hec verba. de vulg. ꝛ pu. vbi parificat᷑ filius ꝛ seruus: qꝛ scꝺʒ eum illa equiparatio ꝓcedit quo ad effectũ sed nõ quo ad nomẽ: qꝛ in illo est disparitas inter predictos. Tu ergo dic de hoc vt plene dixi in. d. l. cũ filio. ¶ In ea. gl. ibi vt scripto. † quasi velit qꝺ seruus bene põt appellari heres scriptus: sed non simpliciter heres. vel dic scꝺm Dy. qꝺ ibi loquitur in implemẽto cõditionis qꝺ in mero facto cõsistit ideo ibi sufficit q̄ de facto sit scriptus heres. hic loquitur quo ad effectum iuris hereditarij q̄ penes patrẽ vel dominum esse reperitur. ¶ In ea. gl. ibi vt ibi pater. Bar. de hac glo. remittit ad. l. filio. ĵ. de cõdi. ꝛ demõ. sed ibi nihil dicit. ſʒ bene tangit in. l. si filio. la. ij. ĵ. de do. cau. mor. ¶ Itẽ potes dicere ſm Ang. quod speciale est in vsufructu: qꝛ eius acquisitio ꝑ tẽpora variatur ꝛ ambulat de persona in ꝑsonã. vnde si nõ appareret cuius cõtẽplatione fuerit relictũ donec durat patris capacitas ꝑ̄sumitur relictũ contẽplatione patris ꝛ durat penes patrẽ lʒ filius capite minuatur. ꝛ ecõtra cum superuenit incapacitas patris lex presumit relictũ fauore filij: vt sic resideat penes filiũ ꝛ sic variatur dicta presumptio secundũ diuersitatẽ tẽporis.

Summarium.

1 Aditione partis totum queritur.
2 Seruus institutus in pluribus partibus querit omnes per aditionem vnius.

Si solus heres. In his q̄ quis per se acquirere põt aditione partis totũ q̄ritur. secus in his q̄ quis põt acquirere ꝑ aliũ. h. d. ¶ † No. q̄ aditione partis queritur etiã alia pars licet in illa fuerit datus substitutus. Et ex ħ habes qꝺ ꝑ dationeʒ substituti demum videtur dari potentia repudiandi quãdo substitutio fit in toto. secus si fit in parte vt ħ est casus valde no. ꝛ sic limita. l. j. §. si ꝓponat᷑. ĵ. si qs omis. cau. test. Nec ob. etiã quod habet᷑ in. l. cum heres. §. fi. ꝯ. eo. vbi si est datus substitutus in parte cõditionali videt᷑ qꝺ admittat᷑ substitutus: qꝛ verũ est si defecerat cõditio. sed si existeret nõ admitteretur qꝛ nõ videtur data potestas repudiandi illã partẽ vt ħ est casus. ꝛ est ratio ne diu contingat personam representatam esse in pendẽti in parte illa. vt hic tetigit Bar. vel põt esse ratio vt ipse idẽ tetigit in. l. iul. ĵ. si qs omis. cau. testa. qꝛ testator nõ videtur velle ꝓhibere ius accrescẽdi qñ portio portioni accrescat nisi manifestissime aliud appareat. l. quoties. §. si duo. de here. insti. ꝛ tene mẽti hũc casum qꝛ no. est ꝛ prima fronte qs diceret totũ oppositũ. ¶ In glo. j. in fi. tñ hic determinat᷑ ꝯtriũ. ꝛ lʒ ratio necessaria dari nõ possit tñ assignari põt ꝑsuasiua vt dixi in no. ꝛ tãgit hic Bar. ꝛ habes ex tex. cũ gl. qꝺ per dationẽ substituti vulgaris ita demũ vr̄ dari potẽtia abstinendi qñ fit super toto. ꝛ sic intelligat᷑. l. j. §. si ꝓponatur. ĵ. si quis omis. cau. testa. secus qñ fit in parte vt hic ꝓbat᷑. nam tunc solũ videt᷑ cõprehẽdere casum impotẽtie ꝛ nõ casum volũtatis vt hic est casus singu. ꝛ forte nõ est alibi. ¶ In gl. ij. ibi liber homo. §. fi. sed certe ibi etiã vident᷑ fuisse delate. preterea ibi loquit᷑ qñ acquiro ꝑ eũ cui succedo: hic quando ꝑ memetipsum. facit qꝺ no. glo. fi. huius. l. ¶ In ea. glo. ibi solue vt ibi. melius dic qꝺ ibi inchoauit a repudiatione

a repudiatione.ideo partē illam repudiatam non habet iure institutionis sed iure accrescendi.hic aūt inchoauit ab aditione.iō hz alias partes eo modo quo voluit testator.facit.s̄.e.si qs heres. ¶ In ea.gl.ibi sed dic vt ibi.dic qd ibi vna portio deferť ex voluntate testantis.alia ex iure accrescendi z ex legis dispositione.z sic diuerso iure ideo non sic precise adeundo vnam cogitur aliam habere que ex postfacto repudiatur per coheredem sed hic deferebať eodē iure z ex voluntate testatoris. ¶ In gl. coherede in fi.No.diligenter hanc gl.iuncta cū tex.q̄ ampliat.l. cū heres.§.j.s̄.eo.titu.nam illa loquiť qñ per seipsum hereditas est acquirenda.z tñ glo.extendit etiam ad casum qñ per alium. sed Ang.hic post Tho.de forma gl.nis tenet contra gl.z idē dicit esse si nō haberet coheredē iste seruus.z ideo subaudit maxime ad tex.dū dicit dato.s.coherede.nec ob.fm eos.l.cū heres.§. j.qz ibi in oēm euētū ipse idē erat habitur⁹ z sic frustra expectabať ibi euētus ɔdōnis.sed hic nō frustra expectabať ,ppter mutationē status serui q erat possibilis.z sic erat possibile qd adueniente conditione quereret alteri.s.ipsi manumisso vel nouo domino.z hec opiñ.videtur satis rationabilis ex quo non frustra expectať euentus conditionis. imo pōt aliquid operari.Bart.
8 tamen transit cum gl.dicit tñ hic Ang.post Bar.qd † si seruus eēt institut⁹ in pluribus ptib⁹ z in qualibet pure qd tūc iussu domini adeundo vnā partem oēs alie acquiruntť ex quo oēs sunt delate.sed forte posset de iure dici contrarium per tex.hic in fin. dum dicit quod non sufficit semel adire quando per alium acquirenda est hereditas.z simpliciter z indistincte loquitur.z sic vř indistincte intelligendus.arg.l.de precio.cū si.de pub.z pro hoc faciat qz possibile erit qd seruus lz adiuerit iussu dñi vnam partē forte vellet adire alias.facit.l.iij.C.de here.insti.z poterit esse qd ante aditionē aliarū partium manumittetur vel alienabitur.z sic potuerūt queri sibi manumisso vel nouo dño.z p ista parte etiā facit qd dixi.s̄.post Ang.z tho.Et p predictis etiaz bñ facit:qz si vna pars est pure assignata seruo z alia sub conditione.lz eueniat ɔditio necessaria est noua aditio.vt pz ex textu circa fi.z tñ certū est qd vbi euenit cōditio trahitur retro z habetur ac si a principio fuisset dispositio pura.l.qd diciť.s̄. de testa. mili.z.l.potior.z.l.qui balneū.qui po.in pig.habe. ¶ In gl.fi. ibi secus si per eū cui succedo.supple qz tunc lz adeā ex illius testamēto nō per hoc acquiriť mihi portio delata ex alio testō lz ille cui succedo etiā ex eodē testō inuitatus fuerit.sed hic loquiť qñ ex eodē testamento portiones deferuntur,z virtute eiusdem testamenti in omnibus est fienda aditio.

Toties vide. Jus substitutionis nō trāsmittiť ad heredē.h.d.Not. qd adiens ex institutiōe acquirit etiā partē delatam ex substitutione.facit.s̄.e.l.si quis heres.Secus si nō sit delata. ¶ In gl.fi.ibi solutio.ibi proprio noie hec nō est bona vt dictū fuit in.l.qui patri. ¶ In eadē gl.ibi hic vulgari.hec solutio est in se bona:qz in illa nō est necesse aliqd speciale inducere aliquo casu qz semper testator habebit heredē ex quo adita est hereditas per vnum vt dixi in.d.l.qui patri.Si aūt intelligas in pupillari,tunc conclude qd si tres fuissent instituti z duo substituti pupillo si vnus illorū moriť post aditā hereditatē si postea moriať pupillus altero superstite ille solus vocabitur ex substitutione.sed vbi ille repudiaret tunc si dicas qd nō transmittitur spes substitutionis sed habeat heres mortui per ius accrescēdi vt.d.l.qui patri.hec litera illi non cōtradicet.z nota bñ qd gl.hic in sequentibus intelligit.l.qui patri.qñ pupillus adiuit.z idē gl.in.l.j.§.si naūt aliquid sub ɔditione.C.de cad.tol.de quo dic vt dictū fuit in.d.l.qui patri.super prima gl. ¶ In ea.gl.ibi verū est iure substitutionis intellige gl.qñ nullus ex substitutione viuit nā tūc iure accrescēdi bñ trāsmittit ad heredē.vt.j.tangit gl.secus si aliqs eorū viueret per id qd habetur in.l.sed si plures.in prin.s̄.de vul.z pup.

Summarium.

1 Argumentum de toto ad partem est validum.
2 Institutio inualida ab initio non confirmatur ex postfacto.
3 Capacitas vel incapacitas serui inspicitur ex persona dñi.
4 Dominus incapax non potest seruo iubere vt adeat.
5 Deportatus an sit omnino incapax.
6 Pro non scriptum duplex esse reperitur.
7 Pena adulterij que sit.

Si seruus eius. Si seru⁹ nō capacis instituiť cōtēplatiōe sui ipsius tp̄s adite hereditatis inspiciť.h.d.z hz lex ista duos principales intellectus.vnus qd loquať i seruo eius q oino erat incapax.z istā sequiť Dy.Bar.Ali⁹ est intellectus qd loquať in seruo illius q nō poterat capere ad cōmodū suū,sed bene poterat accipere ad cōmodū alienuz hoc est fisci.facit.l.aliud est capere.j̄.de ver.sig.z hunc intellectū sequiť Ja.de are.z etiā Ang.hic z etiā sensit eā gl.j̄.l.prox. ¶ In tex. ibi ipse supple manumissus z etiā nouus dñs si ei⁹ iussu adeat.
1 ¶ † Not.qd licita est argumētatio de toto ad partē.facit.s̄.de rei vēdi.q̄ de tota. ¶ In glo.j.ibi z.l.pe.in ista.l.dr qd id qd ab
2 initio nō valet nō confirmať tractu tēporis.z sic videť † qd cuz hic institutio ab initio nō valuerit non confirmať ex postfacto: licet seruus fuerit manumissus vel alienatus.qd aūt institutio a principio nō valuerit videť expressum in.l.si alienum.§.in extraneis.s̄.de her.insti.vbi requiriť vt institutio valeat qd institut⁹ sit capax trib⁹ tp̄ibus.s.tp̄e testamēti mortis z aditionis.z ideo cū hic nō fuerit capax primis duob⁹ tēporibus videť instō non valuisse nec ɔfirmari lz fuerit capacitas tp̄e aditionis.posses dicere qd ibi loquiť qñ p seipsum quis ēst institut⁹ z sic p seipsuz dz capere.sed hic qñ per aliū.quā solution͂ tetigit hic gl.in ver. illud.z in.l.iij.j̄.de reg.catho.sed hec sol.reprobať hic per gl.in d.ver.illud.qz nō dz esse differētia per se vel per aliū.vt.l.j.§.j.j̄.
3 si qs ali.te.phi. ¶ † Itē qz capacitas vel icapacitas serui inspiciť ex psona dñi.l.nō min⁹.s̄.d here.insti.z.l.debitor.§.fi.j̄.de le. ij.iō gl.soluit vt sequiť.s.qd ɔtria loquunť de rigore sz hic de benignitate.z secūdū hec videť velle hec gl.qd p hāc.l.corrigant cōtraria z sic iura dicētia instōnē ab initio nullā rōne incapacitatis instituti nō confirmari tractu tp̄is z silř iura dicētia capacitatē z incapacitatē serui cōsiderari ex persona dñi.z silř iura dicētia qd trib⁹ tēporibus dz adesse capacitas in persona instituti nā equitas scripta preferť rigori.vt.l.placuit.C.de iud.z facit qd no.gl.in.l.cotē.§.fi.j̄.de publi.sed certe hec sol. non videť bona qz legū correctio est euitāda.l.precipim⁹.C.de appel.cū si. vnde Jaco.de are.intelligit istū tex.prout litera sonat qd dñs serui nō poterat capere.s.ad suū cōmodū.sed bñ poterat accipere ad cōmodū fisci.l.aliud est capere.j̄.de ver.sig.z sic nō erat omnino insuccessibilis nec omnino incapax.ideo semp tenuit institutio nec variať valor institutionis.sed solū effectus acquisitionis nec ob.tunc si dicať qd deberet acquiri fisco nec deberet nocere alienatio vel manumissio.facit.l.si deportati seruo.j̄.de lega.iij. quia respondet qd hic loquiť qñ seruus fuit institutus sui cōtēplatione.ideo tūc nō cōmittiť fraus si alienetur vel manumittatur.secus si fuisset institutus cōtemplatione domini.posset etiā dici qd fraus nō presumiť qñ hereditas nōdū fuisset delata tēpore alienationis vel manumissionis.sec⁹ qñ est iā delata.qz tūc bñ presumiť fraus si contēplatione dñi fuisset institut⁹ p id qd habeť in tex.z glo.in.l.si sequens gradus.j̄.ad sil.z qd ibi etiaz no.per Bar.z hec opi.Jac.de aret.est verissima in se z optime tollit cōtraria.tñ qz scđm aliquos videť diuinare intelligiť scđo modo hec.l.in seruo illius qui omnino erat incapax.z sic etiā intellexit hic Dy.q intellexit primā partē i seruo spurij q est oino incapax.l.j.C.de na.li.z scđam partē in filio naturali ex cōcubina q est capax p pte.z p parte nō.l.ij.C.de natu.lib.z hāc lec.ēt sequiť hic Ja.de rauē.z soluit cōtraria qd hic est speciale.z idez sensit glo.in.l.iij.j̄.de reg.cato.posset etiā solui vt ibi tāgit glos. qd hic fuit incapacitas in medijs temporibus.sed in trib⁹ principalib⁹ bene fuit dñs capax.s.testamēti mortis z aditionis.facit.l.sed si in cōditione.§.solem⁹.s̄.de here.inst.vel posset etiā dici vt tāgit eadē gl.qd iō requiriť capacitas tp̄e testamēti mortis z aditionis:qz nō sufficeret adesse tp̄e testamēti z mortis nisi adsit etiā tp̄e aditionis.sz vbi adest tp̄e aditionis tūc nō curať de alijs duob⁹ tempořib⁹.sz certe dicte solutiones videnť ɔtramentē.d.§.in extraneis.Bar.hic sequiť predictū intellectū qd hic loquať in seruo illius q oino erat incapax.sed intelligit qd institutio fuit facta de seruo ipsius serui cōtemplatione ideo si manumittiť vl alieneť nil videť fieri fraudis.z hoc casu reperiť aliquod plus capacitatis habere seruus q̄ dñs.ideo sustentať institutio hoc casu z poterit adire si est manumissus vel alienatus secus si fuisset institutus cōtemplatione dñi.qz tunc videreť fieri fraus si alieneť vel manumittať.z hoc casu loquanť contraria.sed iste intellectus non placet hic Ange.primo inquātū dicit qd videť presumi fraus si instituiť contēplatione domini nō videtur pcedere ex quo institutio est facta palā.l.nō intelligiť. §.si quis palā.j̄.de iur.fil.sed potes dicere Bart.voluisse qd tūc institutio sit nulla nec psit alienatio vel manumissio.qd videreť fieri i fraudē.nō aūt intelligas qd videať facta fraus taliter qd fisco sit loc⁹.z sic nō ob.d.§.si qs palā.Itē impugnat Ang.intellectū Bar.qz dr qd diuinat inquātū restringit ad casum in q seruus est institutus sui ipsius cōtēplatione.sz posses dicere qd Bar.illud collegit inquantū litera hic dicit qd non cōmittitur fraus alienādo vel manumittēdo.nā si cōtēplatione serui facta est instō hoc pōt procedere qd tūc nō presumať fraus.sec⁹ si cō
4 templatione dñi. ¶ † Itē tertio impugnat hūc intellectū.qz litera dicit antequā iussu dñi adeat.nam si dñs oino erat icapax nō poterit iubere seruo vt adiret.sed posses respōdere primo qd dum litera dicit anteq̄ iussu dñi adeat intelligiť.s.maxime vt hoc etiā voluit Ja.de ra.q dixit qd etiā si adiuisset iussu dñi aditio

illa fuisset nulla. ideo non obstaret quo minus manumissus vel alienatus postea posset adire. facit licet non alleget qđ habet in l. latius. ff. de leg. ij. Itē posses dicere qđ cum iussus causet a dominio qđ est de iuregentiū. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iure. nō est mirandū si adest ptās iubendi licet illa nō possit producere effectū ex quo dominus erat incapax omnino ipsius institutionis. Itē impugnat Ang. dictum intellectū: qꝛ etiā si contēplatione domini oino incapacis fieret institutio de seruo eius valeret institutio p. l. si deportati seruo. in prin. de leg. iij. ꝛ si tpe hereditatis adite esset restitutus ipse vocaret si nō esset restitutus: tunc si seruus esset manumissus acquireret sibi si nō esset manumissus nec domin⁹ restitutus acquireret fisco vt pꝫ in. d. l. si deportati seruo. nā deportatus est oino incapax: vt. l. j. C. de here. insti. nec obstat si dicatur qđ ex quo deportatus est fundit⁹ incapax: vr̄ qđ institutio de seruo sit oino nulla ꝛ pro nō scripta sicut si deportatus esset institut⁹: vt. d. l. j. qꝛ capacitas vel incapacitas serui regulat fm capacitatem domini. l. debitor. §. seruo. ff. de le. ij. qꝛ respōdet ipse qđ verum est capacitatem serui regulari fm capacitatē domini vbi dominus non habet pro mortuo. sed vbi habet pro mortuo vt cōtingit in deportato. l. j. §. pe. ff. de cōtrah. tab. tunc regulat fm ipsum seruū ꝛ nō fm dominū vt. d. l. si deportati. ꝛ hanc responsionē potuit colligere lꝫ nō faciat mētionem ex no. p Bar. in. d. l. si deportati seruo. sed si velles sustinere opi. Bart. posses dicere qđ in illa. l. si deportati seruo. loquit in legato i quo sufficit quē esse capacē tpe quo cedit dies legati vt no. in. l. iij. §. qñ aūt. ff. de iur. fis. ꝛ. l. j. ff. de reg. ca. sed in institutione maior capacitas requirit vt ptꝫ in. l. si alienū. §. in extraneis. ff. de here. insti. tñ re vera ille tex. fortiter facit qđ deportatus nō sit oino incapax. de quo statim dicet ꝛ ex infra dicēdis apparebit an intellectus Bar. possit sustineri. †Restat igit discutiendū an deportat⁹ sit oino incapax ꝛ vr̄ qđ sic p. l. j. C. de her. isti. vbi dr̄ qđ institutio facta de eo est p nō scripta. ꝛ si sic ergo debēt venire venientes abintestato sicut si nullus fuisset scriptus. ꝛ facit l. si i metallū. ff. de his que p nō scri. ha. Scđo p hoc facit qꝛ deportatus perdit ea q̄ sunt iuris ciuilis. l. qđā sunt serui. ff. de pe. ꝛ p ɔñs testamēti factionē actiuā ꝛ passiuā cū illa sit iuris ciuilis. l. iij. ff. de testa. Itē p hoc tertio facit. l. intercidit. ff. de cōdi. ꝛ demō. a ɔ̄rio sensu vbi pꝫ qđ si deportat⁹ est restitutus admittitur ad legatū ꝛ nō intercidit tunc legatū seu nō perit. ergo a cōtrario si nō est restitutus tunc intercidit. ꝛ sic oino perit. Quarto p hoc facit qꝛ deportat⁹ hr̄ p mortuo. l. j. §. pe. ff. de ɔ̄ta. ꝛ. l. si necesse. §. si deportatus. ff. de bo. libe. ꝛ ideo sicut institutio facta de mortuo est oino p nō scripta. l. j. §. in primo. C. de cad. tol. ita etiā vr̄ si sit facta de deportato. ꝛ hāc partē tenuit gl. in. §. legati. insti. de lega. vbi inter oino incapaces enumerat deportat⁹. In cōtrariū facit primo. d. l. j. C. de here. insti. dū dicit qđ deportatus capere non pōt. ꝛ sic a ɔ̄rio sensu innuere vr̄ qđ possit accipere. facit. l. aliud est capere. ff. de ver. sig. Itē scđo qꝛ fiscus in locū incapacis cōsueuit venire. l. si titio rei. cū ibi no. ff. de le. ij. Tertio p hoc faciat. l. si in metallū. ff. de his q̄ p non scri. hab. vbi relictū dānato in metallū nō accipit fiscus: qꝛ ille est seruus pene. ergo a contrario si non esset seruus pene vt contingit in deportato qui non est seruus pene. facit qđ no. glo. in. l. si qs mihi bona. §. si qs plane. ff. e. accipiet fisc⁹. Quinto pro hoc vr̄ casus in l. si quis viduā. ff. de qō. iūcta. l. claudius. ff. de his q. vt indig. nā vt pꝫ in. d. l. si qs viduā. ꝫ illa tpa dānatus de adulterio deportabat. ꝛ tñ si instituebat veniebat fiscus vt in. d. l. claudi⁹. sexto p hoc qꝛ capacitas vel incapacitas serui i gñe dꝫ inspici ex psona dñi. vt in. l. si mihi ꝛ tibi. §. regula. de leg. j. ꝛ. l. nō min⁹. ff. de here. insti. ꝛ in. d. l. debitor. §. seruo. de leg. ij. nec vr̄ bōa responsio dicere qđ dicta iura loquunt qñ seruus instituitur contēplatiōe domini nō aūt cōtēplatione ipsius serui vt voluit Bar. hic qꝛ illa iura loquunt simplr̄ ꝛ indistincte vn̄ intelligenda. l. de pcio. cū si. de pub. Itē sitr non vr̄ bona rn̄sio qđ dicta iura loquātur qñ dñs nō habet p mortuo vt tetigit bar. i. d. l. si deportati seruo. ꝛ etiā Ang. hic. qꝛ dicta iura simplr̄ ꝛ indistincte loquunt vt est dictū. ꝛ ideo vr̄ casus de isto dubio nō cauillādo in. d. l. si deportati seruo. iuncta regula. d. l. debitor. §. seruo. nam vt ibi ptꝫ in. d. l. si deportati. legatum factū seruo deportati accipit fiscus. ergo eodem modo si factum esset ipsi deportato. ꝛ hanc partem tenuit glo. in. l. j. C. de her. insti. ꝛ etiam in. l. j. §. in nouissimo. C. de ca. tol. dū coniungit. l. j. de here. insti. cū. l. si titio rei. ff. de le. ij. Idē sentit gl. i. l. eā quā. in mag. gl. circa fi. dū dicit nec eñ lex eū accipere ꝫ capere phibet. pria pars cōiter tenet p doct. ꝛ marie p bar. ꝛ Cy. ꝛ idē ang. ꝛ idē. d. m. d. Frā. de rāpo. ꝛ pcipue p. d. l. j. de her. insti. nā al's fm eū scđm rn̄sum esset supfluū p primū. ꝫ Ja. de bu. tꝫ scđam partē. ꝛ forte illa de iure verior p rones ꝛ iura superi⁹ all'. Nec ob. rōnes facte ad oppositū. nā no ob. prima †qꝛ pt dici qđ duplex est p nō scriptū. primū p nō scriptū est qđ ppie est p nō scriptū. ꝛ istud oino ē ꝛ simplr̄ p nō scriptū. ꝛ hoc loquit. §. in prio. aliud est p nō scriptū iproprie ꝛ late. ꝛ istud nō est simplr̄ ꝛ oino p nō scriptū. sed quo ad qđ vt colligit ex. l. ciuitatib⁹. §. luci⁹. ff. de le. j. cū ibi no. p Dy. ꝛ de isto scđo p nō scripto pt intelligi. d. l. j. qꝛ est p nō scripta quo ad quid. instō ibi. s. quo ad cōmodū deportati sed nō oino. qꝛ fisc⁹ veniet vt ibi tāgit gl. ꝛ p h̄ facit principiū. d. l. inducēdo vt superi⁹ induxi. nec ob. qđ tenēdo hāc opi. scđm rn̄suꝫ vr̄ supfluere: qꝛ pōt dici q venit declarādo ꝛ sic nō oino supfluit. nā erit sensus q nō pt capere ꝛ cōseqēter q p nō scripta est quātū ad se. Itē nō ob. scđa rō qꝛ pt dici qđ incapax est eoꝝ q̄ sunt iuris ciuilis ad suū cōmodū ꝫ nō quo ad ɔ̄modū fisci qñ vocat ex dispōne hois p. d. l. si dportati seruo. Itē nō ob. tertia rō qꝛ pt dici qđ ibi iō intercidit legatū: qꝛ erat ɔ̄dōnale. s. si factus fuerit ɔ̄sul. q̄ ɔ̄dō nō pt ipleri fco suo si pter delictū extitit deportatus ꝛ iō nimirū si pit legatū. vñ secus videret si fuisset legatū puꝝ p. d. l. si deportati seruo. Itē nō ob. quarta rō qꝛ pt rn̄deri fm Jac. bu. qđ pcedit qñ deportat⁹ nō hꝫ volūtatē legis nec hois. nā tūc bñ hr̄ p mortuo oino. vt i d. l. j. §. pe. cū si. secus qñ nō hꝫ volūtatē legis sed hꝫ voluntatē hois: qꝛ tūc hr̄ p mortuo quo ad se ex quo nō hꝫ volūtatē legis sed nō quo ad fiscū ex quo hꝫ volūtatē hois: vt. d. l. si deportati seruo. Et hec sufficiāt de materia hui⁹. l. ꝛ. d. l. j. de here. isti. Aduerte tñ qꝛ rōnib⁹ factis p opi. gl. l. j. de here. insti. si qs diligēter aduertat posset faciliter rn̄deri pter q̄. l. si deportati seruo. ff. de le. ij. iūcta cū. l. debitor. §. seruo. e. ti. nā ad. l. claudi⁹. posset dici q ibi nō dr̄ dānatū de adulterio fuisse deportatū. imo poti⁹ vr̄ in nui oppositū. Nec ob. d. l. si qs viduā. de qō. qꝛ ibi vt lr̄a expresse dicit erat duplex delictū. s. adulterij ꝛ icest⁹. † vñ si nullo casu imponebat pena deportatiōis vr̄ qđ p simplici adulterio nō iponeret. ar. l. vim passā. §. pscri. cū ibi no. ff. de adul. vñ vr̄ q lꝫ de iure. C. p adulterio esset pena gladij. l. q̄uis. C. de adult. tñ de iure ffoꝝ vr̄ qđ sit minor pena q̄ gladij ꝛ ēt deportatiōis p dicta iura. p id qđ hr̄ in. l. iij. §. miles. ff. de his q not. infa. ꝛ. ff. de re mi. l. q cū vno. §. adulterij. ꝛ hoc ēt vr̄ esse de mēte gl. in. d. §. adulteriū. ꝛ in. d. §. miles. ꝛ i. d. l. claudi⁹. Cy. tñ in. d. l. q̄uis. dicit q ēt de iure. ff. erat pena gladij vel deportatiōis si psona nō erat vilis sed nobilis. ꝛ sic intelligit. d. l. si qs viduā. ꝛ idē dicit esse de iure. C. vt sic. d. l. q̄uis. limitet p. d. l. si qs viduā. ꝛ ista sol. fuit de mente glo. in. d. l. si qs viduā. ꝛ fm istā sol. d. l. claudius. bene faceret p glo. d. l. j. C. de here. insti. sed tñ re vera nō bñ probat p. d. l. si qs viduam. cū loquat illa qñ iunctum erat adulteriū cū incestu. et sic potius faceret in oppositum qñ fuisset simplex adulteriū p id qđ hr̄ in pal. l. vim passam. §. pscriptis. cū ibi no. vbi maior pscriptio requiritur qñ duplex delictū est iunctum q̄ qñ est vnū simplex. ꝛ sic eodem modo maior pena debet esse.

Summarium.

1 Portio non persone sed portioni accrescit.
2 Indignus accipit ad commodum fisci ꝛ non suum.

Si totā here. Portio accrescit portioni nō psone iō q nō pdit portionē perdit ius accrescēdi lꝫ nomē heredis retineat. h. d. In tex. ibi totā hereditatē. s. in qua ipe est instit⁹ habebit tñ coheredē. ꝛ sic nō fuit in hereditate tota institut⁹. ꝫ bñ psequit tex. qñ de tota hereditate in qua est institut⁹ tacite rogat⁹. Itē qñ est rogat⁹ de parte sue institutiōis. In tex. ibi accrescere. p hoc apparet necesse esse itelligi tex. qñ habebat coheredē. ꝛ iō exposuit lr̄am. ff. taliter qđ nō ob. †Not. bene qđ portio accrescit portioni ꝛ nō psone. facit. l. si titio. §. j. de vsufru. ꝛ est verū in pprietate. sed in vsufructu vr̄ sec⁹ p ibi no. p. l. j. §. interdū. de vsufr. accre. In gl. restituere. ibi vitium no. facit qđ hr̄ in. l. luci⁹. §. j. ff. de le. j. ꝛ in. l. iij. §. j. ꝛ. ij. ff. de iur. fis. In ea. gl. ibi nō dat. subaudi sed dabit fisco q auferret a rogato q tacite accōmodauit fidē suā. facit qđ hr̄ i. l. ij. ꝛ. iij. C. ad. l. fal. ꝛ in. d. l. luci⁹. §. j. In ea. gl. ibi ꝛ ɔ̄fiscat. No. bñ gl. q intelligit. l. pcedētē i indigno | q accipit ad cōmodū fisci. ꝛ sic in eo q erat capax ad cōmodū fisci ꝫ nō ad suū de quo ibi dictū fuit. In ea. gl. ibi si iure substōnis deferant. ꝛ ē rō qꝛ tale ius coheret persone. l. qui liberis. §. hec ɔ̄ba. ff. de vul. ꝛ pu. sed ius accrescendi sequit portionē vt. d. l. si titio. §. j. In ead. gl. ibi vel accrescit legato. supple sed fisco ad quē trāsit portio cū ius accrescēdi sequit portionē q̄cūq vadat vt in. d. l. si titio. §. j. In ea. glo. ibi nec ipse vr̄ institut⁹. supple quātū ad effectū qꝛ aufert ab eo p fiscū vt est dictū. In ea. glo. ibi ꝛ put totā. nā lꝫ pria facie videat q tūc nō habuerit coheredē ꝛ tacite fuit rogat⁹ de restituēdo totū in quo fuerat institut⁹. vt sic verificet lr̄a in verbo totā. pōt etiam esse qđ fuit tacite rogatus de restituendo partē eius in quo erat institutus. ꝛ tunc verificatur qđ hic dicit de parte.

Summarium.

1 Hereditas qñ deferatur ex testō in quo venter est pteritus.
2 Hereditas non defertur ex testō quandiu ipsum testm̄ rūpi pōt.
3 Hereditas non defertur heredi scripto ventre pleno preterito.
4 Heres suus in omnem euentum futurus hereditatem non delatam non potest adire.

5 Suus ad quoſcunq; hereditatem tranſmittit.
6 Emancipatus inſtitutꝰ adire nequit niſi ventrē vacuū ſciuerit.
7 Hereditas etiam ſuo non defertur ventre pleno preterito.
8 Suus in omnem euentum eſt heres.
9 Suus ⁊ emancipatus poſſunt beneficio poſthumi preteriti cō⸗ tratabulare.
10 Teſtamentum confirmatur ſuo preterito.
11 Poſthumum fortius teſtamētum rumpere quā iam natū qua⸗ liter intelligatur.
12 Cōtratabulare nequeunt qui ꝑ lineam femininā deſcendunt.
13 Hereditas nō adita tranſmitti poteſt aliquo caſu.
14 Reſtitutio in integrum dicitur remedium ſubſidiarium.
15 Jus adeundi non eſt actio ſed ius qđ poteſt preſcribi.
16 Hereditas nō adita non tranſmittitur.
17 Preteritio emancipati nō reddit teſtamētum nullū ipſo iure.
18 Reſtitutio in integrum datur heredi eius qui propter iuſtū im⸗ pedimentum adire non potuit.
19 Emancipatus decedens qñ venter eſt vacuus trāſmittit.
20 Hereditas non adita tranſmittitur a decedente qui ex facto al terius adire impeditur.
21 Reſtitutio an dari debeat ſi propter ignorantiā hereditas nō tranſmittatur.
22 Hereditatem non aditam tranſmittit qui timore pene legalis illam adire diſtulit.
23 Suus hereditatem non agnitā ad quoſcunq; poteſt tranſmit⸗ tere. ⁊ nu. 26.
24 Hereditas ſi ſuo ignoranti pōt queri a fortiori querer̃ ſciēti.
25 Beneficium abſtinendi quo iure fuerit introductum.
27 Hereditas matris etiā nō agnita an tranſmittat̃ ad quoſcūq;.
28 Emancipatus an poſſit hereditatem nō agnitam trāſmittere.
29 Hereditas aſcendētiū nō repudiata ad deſcēdētes trāſmittit̃.
30 Hereditas qñ tranſmittatur ad deſcendentes.
31 Hereditas infanti delata ad aſcendentes per lineam paternaz tranſmittitur.
32 Decedens intra annum ſibi delate hereditatis ius deliberādi tranſmittit.

Ventre. Ex teſtō nō pōt eſſe heres q dubitat de virībꝰ teſti niſi ſit ſuus. ⁊ in ſe verū ſit teſtm̄ valere. alias ſecꝰ. ⁊ q in omnē euētū ſe futurū heredē cognoſcit interim decedēs hereditatem trāſmittit nō aditā. h. d. Et diuidit̃ in q̃tuor ptes pncipales. nā pmo ponit vnū dictū in emācipato vel extraneo ſcripto herede vētre pleno. Scđo extēdit qūo ſuus differt ab extraneo vel emācipato vētre exiſtēte vacuo ex quo a ꝯrio colligit̃ qđ nō differt vētre exiſtēte pleno. Tertio oſtēdit ex p̄dictis ⁊ potiſſime ex eo qđ dictū eſt colligi a ꝯrio ſenſu inſurgere vnū incōueniēs. Quarto ꝯ illud incōueniēs dat remediū. ſcđa ibi ſʒ ſi vacuo. tertia ibi ergo ſi vētre. quarta ibi ⁊ ideo. ⁊ hec quarta poſſet ſubdiuidi: q2 primo dat remediū, ſcđo rōnē aſſignat. tertio extēdit quarto rōnem extēſionis aſſignat. ſcđa ibi q2 ſiue. tertia ibi eadeʒ. quarta ibi qui alterutro. ¶ Et p̄mitte ꝑ euidētia ſcđm Ang. qđ hec lex tota legit̃ vniformiter excepto ꝟ. ⁊ ideo decreto. q variat̃ dupl'r in gl. vno mō qđ ſuccurrat̃ ſuo ⁊ ēt emācipato ſcriptis heredibꝰ ꝑ decretū cōtratabularū. ⁊ hoc tangit̃ in gl. ij. ⁊ in gl. in ver. decreto. ⁊ etiā in gl. mag. in prin. Scđo mō legit̃ qđ ſuccurrat̃ p̄dictis ꝑ decretū huiꝰ. l. ⁊ iſte intellectus tangit̃ in. d. glo. mag. dū dicit qđ hic eſt caſus in quo trāſmittit̃ hereditas nō adita ⁊ idē ſentit glo. in. l. ſi ſcriptꝰ. j. de carb. edic. ⁊ hūc itellectū ſequit̃ hic Bar. dicēs qđ ita dʒ intelligi hec lex ex eo q2 ſituata eſt in hoc titulo in quo tractat̃ de acqr. here. de iu. ciuili. ⁊ ſic eſt intelligēda in dubio ſcđm ſuā materiā ꝑ id qđ hr̃ in. l. impatores. s̃. de in diē adie. Sʒ ip̄e Ang. legit tertio mō vcʒ vt ſuccurrat̃ p̄dictis ꝑ bñficiū reſtōnis in integr. qđ eoꝝ heredes poterūt intētare ⁊ eo obtēto poterūt adire hr̃ditatē de iure ciuili. ⁊ effectꝰ eſt magnꝰ reſultās ex p̄dictis lec. nā ſcđm primā lec. hic eſt vnꝰ caſus in q̄ etiā hodie eſſet neceſſaria bo. poſ. ⁊ ſic nō durabit hec potentia petēdi ipſam bo. poſ. niſi anno. l. j. §. largiꝰ. j. de ſuc. edic. ſed ſm ſecundā lec. potuit hereditas adiri recta via ꝑ heredes p̄dictoꝝ ꝑpetuo: q2 de iure ciuili ſm qđ ius adeūdi eſt ꝑpetuū lʒ Pla. dixerit eū annale ⁊ nō bñ vt legit̃ ⁊ no. in. l. licet. C. eo. ⁊ in. l. cū antiquioribꝰ. eo. ti. ſed ſcđm tertiā lec. intra quadriēniū poterit peti reſtō ad adeūdū. iuxta. l. fi. C. de tēp. in inte. reſti. pe. ⁊ ea obtēta poterit hereditas ꝑpetuo adiri eadē rōne qua. s̃. Nec ob. ſm eū qđ reſciſſoria nō durat niſi anno. l. in honorarijs. §. ſʒ cū reſciſſa. j. de ac. ⁊ ob. q2 hr̃ditatis aditio in ſola volūtate cōſiſtit. nec expedit̃ iure actionis de qua loquit̃ ille. §. vt. l. potuit. C. e. ⁊. l. gerit. s̃. eo. An aūt hec ſua lec. ſit vera tangā in glo. mag. ⁊ ſcđʒ eū 1 poſſit hec. l. ſummari ſcđm omnē lec. hoc mō. † Ex teſtō in quo vēter eſt preteritꝰ nō defert̃ hr̃ditas quouſq; ſperat̃ natiuitas poſthumi: ⁊ ſi in eo eſt ſcriptꝰ ſuꝰ aut emancipatꝰ ⁊ interim decedit vtriq; ſuccurrat̃ ꝑ decretū. ſed ſi re vera venter eſt vacuus tunc dum ſuus viuit intelligit̃ heres ⁊ interim decedēs hereditatē trāſmittit: emācipatus vero aut extraneꝰ adire nō pñt niſi ſciāt vētrē vacuū. h. d. ⁊ pōderādū ſm eū qđ lʒ nō poſſint adire interim: tñ an trāſmittant hereditateʒ lr̃a hic nihil decidit. ⁊ iō j. erit examinādū. ¶ In tex. ibi vētre. ſ. pleno. vt colligi p̄t ex aduerſatiua ſed, poſita in ꝟ. ſed ſi. ¶ In tex. ibi nō defert̃ ⁊ ꝑ ꝯñs adiri nō pōt: ex quo non eſt delata ꝑ id qđ hr̃ in. l. is pōt. cū ibi no. s̃. e. ⁊. l. delatā. j. de ver. ſig. ⁊ ſic interim p̄dicti nō pñt eſſe heredes. ¶ In tex. ibi ſciāt. ⁊ ſic eſt differētia inter ſuū ⁊ emācipatū vētre exiſtente vacuo. ⁊ ex hoc a ꝯrio colligi pōt ꝙ nō erit differētia vētre exiſtēte pleno: q2 tūc hereditas nō eſt delata ⁊ ideo ſurgere vr̃ inconueniēs de quo ſequitur. ¶ In text. ibi decreto ſ. ꝯtabularū ſm vnū intellectū. vel huius. l. ſm aliū. vel reſtōnis in integrū ſm nouuʒ intellectū Ang. ¶ In tex. ibi emācipato 2 quoq; inſtituto. ¶ † Not. primo qđ quādiu pōt rūpi teſtm̄ nō defert̃ hr̃ditas ex teſtamēto ſil'r nec etiā defert̃ ab inteſtato ꝓpter impoſſibilitatē ſuccedendi ex teſtamēto: q2 impoſſibile erit poſthumū naſci abortiuū. ⁊ quādiu pōt aliquo caſu ſuccedi ex teſtamēto nō defert̃ tunc ab inteſtato. l. anteꝙ̄. C. eo. de ſuc. ⁊. j. de regu. iur. l. quādiu. ⁊ ſil'r vr̃ qđ quādiu ſperat̃ poſthumꝰ naſci nō deferat̃ hr̃ditas ꝓximiori ab inteſtato. ⁊ ꝑ hoc vr̃ qđ ſi talis ꝓximior interim decedat nō trāſmittat ius deliberandi ad heredeʒ lʒ poſtea naſcat̃ poſthumus abortiuꝰ: q2 ex quo hereditas nō fuit delata ſibi tpe mortis nō potuit ſcire illā ſibi delatā. ⁊ ꝑ ꝯñs nō hʒ tūc locū. l. cū antiquioribus. C. de iure deli. facit. l. de⸗ 3 lata. j. de ꝟ. ſig. ¶ † Itē no. qđ vētre pleno p̄terito nō defert̃ ſcripto hereditas ſiue ſit emācipatus ſiue extraneus ſiue etiā ſuus. vt hic probat̃ in prin. iūcto ver. ergo ſi ventre. Nec ob. l. cuʒ quidam. §. ſuum. s̃. eo. q2 ibi vēter nō erat preteritus ſed inſtitutus cū iā nato. vel ſuccedebat̃ ab inteſtato. hic ſecus ⁊ eodē mō pōt rñderi ad. l. illud. de pet. here. q2 ibi poſthumus erat inſtitutus cū extraneo. ideo non impedit̃ adire. hic autē erat preteritus. iō tūc nō defert̃ hereditas ēt ſuo vt eſt dictū. Et ex hoc not. quod inter mortē ⁊ exñtiā ſui heredis erit dare mediū: ⁊ iſtud ꝯtingit vbicūq; in pūcto mortis nō defert̃ hr̃ditas ſuo. ſicut eſt hic qñ vēter eſt preteritus vel qñ ſuus eſt inſtitutus ſub cōditione ptātiua. l. iam dubiū. de hered. inſtit. l. fi. de ꝯdi. inſti. ſed vbi defert̃ hereditas in puncto mortis tunc nō eſt dare mediū inter mortē ⁊ exñtiā heredis ſui. l. ſi poſt mortē. in prin. j. de leg. preſt. ⁊. l. j. §. qui ſunt in ptāte. j. ſi qs omiſ. cau. teſta. ⁊. l. queſitū. §. j. j. de le. j. ⁊ iō ſʒ Ang. al'r pōt ſumi regula qđ cōiter ſumat̃. vcʒ qđ inter delationem hereditatis ⁊ exiſtētiā ſui heredis nō eſt dare mediuʒ.
4 ¶ † Itē no. qđ lʒ qs in oēm euētū ſit futurꝰ heres ſuus: ſi tñ nō eſt certus hereditatē eſſe delatā nō pōt adire ſecus ſi eſſet certus hr̃ditatē eſſe delatā. l. qđ ſi dubitet. s̃. e. ti. ¶ Itē not. qđ vbi ſuꝰ eſt ſcriptꝰ hr̃s ſi re vera vēter eſt vacuꝰ lʒ hoc ignoret̃ tñ nihilominus intelligit̃ eſſe heres ex iuris ciuilis cēſura q̄ facit eū ignorātē heredē. ⁊ intellige inſolidū ex quo vēter eſt vacuꝰ. ſi aūt eēt vēter plenus ⁊ nullū eſſet cōditū teſtm̄ ꝓ parte eſſet tūc heres. tāgit hic Ang. de quo dic vt plene dictū fuit in. l. cū quidā. §. ſuū. 5 s̃. eo. ¶ † Itē not. hic vr̃ caſus qđ ſuus trāſmittit hereditatem ad quoſcūq;. nā hic nō poterat ſe immiſcere ex quo erat dubiuʒ an vēter eſſet plenus ſicut nec extraneus tūc poſſet adire ꝑ. l. cuʒ bonis. j. e. ⁊ tñ trāſmittit etiā de iure cōi: q2 ſoluʒ de iure ſpeciali ſuccurrit̃ qñ vēter eſt plenus. vt pʒ in ver. ergo ſi vēter. ⁊ ſic inducit Bar. ſed tenēdo aliā opi. poſſes dicere qđ hoc ꝯtingit q2 fuit 6 impeditus ſe imiſcere ꝓpter dubiū an vēter eſſet plenꝰ. ¶ † Itē no. qđ emācipatus vel extraneus inſtitutus nō pñt adire ēt vacuo vētre niſi ſciāt ipſuʒ eſſe vacuū. ſupple ⁊ ꝯcurrat cōis opi. vt in gl. intellige tñ ſciētiā ꝓ vehementi opi. per id qđ dictum fuit in. l. ſi quis extraneus. §. ſciēdum. ⁊ in. l. in repudianda. s̃. e. titu.
7 ¶ † Itē not. qđ vbi vēter eſt plenus ⁊ p̄teritꝰ qđ de rigore non defert̃ hereditas etiā ſuo ⁊ ꝯñr de rigore interim decēdēs non trāſmittit. ſʒ de eqtate ſuccurrit̃ ſibi ꝑ decretū ⁊ ſimiliter emāci⸗ 8 pato. † Not. tñ qđ ſuꝰ in oēm euētū futurꝰ eſt heres q2 ēt deſtituto teſtō de iure ciuili ab inteſtato p̄t adire ſʒ emācipatꝰ nō ē heres futurus in omnē euentum. ſed bene in omnē euentū eſt rem habiturus vt lr̃a dicit. q2 ſi deſtituat̃ teſtm̄ de iure iſto emācipatus nō erat cognitus de iure ciuili ⁊ ſic nō poterat fieri heres ſʒ bono. poſ. ſed ex teſtamento valido bñ poterat ſuccedere etiā de iure ciuili ſm iſta tpa ſicut ⁊ qlibet extraneus vt voluit gl. in. l. cū quidā. §. ſuū. s̃. eo. ⁊ in. l. fi. s̃. de inter. ac. lʒ gl. voluerit ꝯriū ⁊ nō bene in. l. illud. §. fi. j. de contrata. Anteꝙ̄ veniam ad gl. adde dictis Bar. extra gl. primo circa ꝯriū. l. ꝙ ſi dubitet. nā ang. ſoluit al'r illud ꝯrium: q2 dicit qđ ibi erat dubitatio ſuper altero extremorū quorū neutrū faciebat vacillare vires teſtamenti. hic ſecus ꝓpter vētris pregnantiam. ideo impediebat̃ aditio hereditatis. Tu potes ſoluere clarius qđ ibi extrema dubitationis erāt talia qđ neutrū eorū impediebat aditionē. hic aūt alterum extremorū impediebat: q2 ſi verū erat ventrē eſſe pregnantē nō poterat adiri cū hereditas nō eēt delata vt hic dr̃. ¶ Itē adde ſcđo circa cōtrariū. l. cum quidā. §. ſuū. s̃. e. nam lʒ Bar. in ſe bene dicat tñ non reſpondet formaliter ad ꝯriū. ideo potes dicere.

qd i 2rio erat istitut⁹ vẽter cũ suo vl̃ succedebat abīteſtato ⁊ sic tũc sua hr̃ditas est delata ꝑ sua parte. iõ põt adire l3 vẽter sit plenus. s3 hic succedebat ex testõ ⁊ vẽter erat ꝑterit⁹. iõ nõ poterit suus adire: q2 hereditas nõ erat delata ex testõ vt hic dr̃ nec etiã abintestato vt superi⁹ declaraui. In glo. j. ibi extranei expectãt posthumũ. supple ꝑteritũ. sec⁹ si esset institutus: q2 tũc extrane⁹ istitut⁹ ẽt tũc posset adire. l. illud. §. si ps her. pe. ⁊ plene no. i. l. cũ qdã. §. suũ. ff. eo. ⁊ sic h̃ scd̃a rõ i effectu incidit in primã. ¶ †In ea. gl. in fi. ⁊ sic vult gl. qd tã su⁹ ꝙ emãcipat⁹ bñficio posthumi ꝑterit⁹ poterit 2tabulare si vult. s3 hereditas sibi de iure ciuili nõ deferẽ. ⁊ ẽm hoc pt3 qd emãcipato aperiẽ edictũ 2tabularũ per suũ ꝑteritũ. qd est vez ẽm ang. qñ ꝑterit⁹ est posthum⁹. vt i. l. illud. §. fi. hic all'. Idẽ dicit si ꝑterit⁹ est iã nat⁹ i ptãte. casus sin. est ⁊ nõ est alibi ẽm Dy. i. l. si duo. ff. de leg. ꝑstã. qd ipse limitat eẽ vez si iã nat⁹ ꝑterit⁹ 2tabulauit aut testm̃ ꝑterit⁹ 2firmabit nã si ipe dixit nullũ nõ poterit postea emãcipatus 2tabulare q2 nõ est i ptãte emãcipati scripti insufflare spm̃ vite i testm̃ ad finẽ vt rũpat. ⁊ h̃ voluit tex. ibi ẽm eũ si recte inspiciaẽ. Nec ob. si dicaẽ qd vbi instõ aperiẽ edictũ 2tabu'a2 ꝑ ꝑteritũ l3 ꝑterit⁹ nolit 2tabulare nihilomin⁹ ei⁹ bñficio 2tabulat institutus. vt. l. si post mortẽ. §. fi. ff. de 2ta. q2 rñdet illud vez qñ bñficiũ eẽt q̃situ qd est vbicũq3 emãcipatus est ꝑterit⁹ ⁊ suus scriptus. vt in. d. §. fi. nã ab initio illi emãcipato ꝑteritũ ꝑditũ est bñficiũ 2tabulãdi ⁊ eius bñficio q̃situ est suo instituto. sed ecõuerso cũ ꝑterit⁹ est suus ⁊ emãcipat⁹ instituiẽ nõ est q̃situ ius 2tabulãdi suo nisi q̃ten⁹ eligat hãc viã ꝙ apparet ex eo q2 añ illã electã testm̃ ẽ nullũ fundit⁹ oĩ iure. l. j. ff. de inju. test. vbi ẽt aliqd tãgit. ⁊ eo. ti. l. filio ꝑterito. ⁊ sic ẽm eũ forti⁹ agit ꝑteritio posthumi ꝙ iã nati h̃ respectu. ⁊ est rõ ẽm eũ q2 qñ ꝑterit⁹ iã natus filius nihil agit 2 testm̃: s3 sola iuris cẽsura. ⁊ iõ 2firmaẽ si sp tacet: vt. d. l. filio. s3 cũ testm̃ rũpiẽ natiuitate posthumi posthumus nascẽdo i testm̃ nihil allegat. s3 potes allegare. l. nã ⁊ si. §. rũpẽdo. ff. de iin. test. vñ nõ mirũ si idifferẽter pp ipm posthumũ ꝑteritũ emãcipat⁹ scriptus pt 2tabulare: vt. l. illud. i fi. S3 aduerte q2 dictũ ang. nõ vr̃ vez inquãtũ vult qd suo ꝑterito nõ statim aperiaẽ edictũ emãcipato istituto: q2 vr̃ 2 tex. i. d. l. si duo. i pñ. vbi dicit ꝙ si duo sint filij vn⁹ in ptãte ꝑterit⁹ alter emãcipat⁹ institut⁹ qd apparet edictũ eẽ cõmissum. ⁊ sic apte innuit statim ipm edictũ eẽ cõmissuz ẽt añq̃ fili⁹ su⁹ 2tabulet. ⁊ ꝑ hoc ẽt bñ facit. d. l. illud. §. fi. nã certũ est qd natiuitate posthumi ꝑteriti testm̃ rũpaẽ oĩ iure sicut a ꝑncipio est nullũ i suo iã nato. l. ij. §. j. ff. de inju. test. ⁊ tñ lr̃a ibi vult qd idistincte apertũ sit edictũ ⁊ sic idistincte poterit 2tabulare ꝑ natiuitatẽ posthumi ẽt añq̃ posthum⁹ 2tabulet ⁊ tñ tũc nõ deberet posse si nõ posset qñ iã natus su⁹ est ꝑterit⁹ cuz eadẽ sit rõ. ⁊ ꝑ 2ñs idẽ ius. l. iij. §. j. de inju. test. ⁊ l. illud. ff. ad. l. aq. ⁊ si dicas qñ pt emãcipat⁹ institutus 2tabulare qñ suus est ꝑterit⁹ ex quo testm̃ ẽ oĩno nullũ hoc pẽdet ab illo dubio vulgato qñ posset suus ꝑterit⁹ 2tabulare testm̃. nã qdã dixerũt qd pt. q2 est aliqd de eqtate ꝑtoria. ⁊ istã opi. sensit glo. in. l. ij. C. de 2ta. Alij dixerũt ꝙ testm̃ tũc ita demũ est nullũ si filius dicat nullũ vt tãgit gl. in. l. filio ꝑterito. Alij dixerũt ꝙ 2tabulãdo dr̃ approprïare vt iprobat. ⁊ hec fuit opi. bar. i ista mã vt ipe tãgit i. d. l. filio ꝑterito. ⁊ ẽt i. d. l. ij. Alij dixerũt qd 2tabulat ad tollẽdũ spẽ approbõnis q2 iterdũ ẽt dr̃ rũpi illd qd ẽ i spe. l. s3 proni⁹ attal⁹. ff. d vsufr. leg. ⁊ l. si posthumus a prio. ff. de li. ⁊ post. ⁊ hec fuit opi. vltramõ. de qua in. d. l. ij. ꝑ Cy. alia fuit ꝙ primũ filius 2tabulat ꝑtor insufflat in testm̃ spm vite. ⁊ hec fuit opi. Ang. de qua ꝑ eũ i l. si ita. §. fi. de li. ⁊ post. ⁊ in l. j. de inju. test. sed has opi. oẽs reprobaui i. l. si fili⁹ q in ptãte. de li. ⁊ post. q2 ẽm veritate testm̃ in q̃ filius in ptãte est ꝑterit⁹ est nullũ oĩ iure ab ipso initio vt ꝑbaẽ in d. l. j. de inju. te. ⁊ l. i. in fi. ff. si ta. test. nul. extã. ⁊ i. l. iter cetera. ⁊ l. fi. ff. de li. ⁊ post. ⁊ q2 iterdũ daẽ 2tabulas eo casu quo nõ posset testm̃ approbari: vt q2 mortui sunt instituti post mortẽ testãtis l. nõ putauit. §. a prio gradu. ff. de 2ta. ⁊ i. l. filiũ. e. ti. vbi daẽ emãcipato 2tabulas ẽt repudiata hereditate ꝑ scriptũ. ⁊ sic annullato testõ. l. eã quã. C. de fideicõ. ⁊ facit. l. illud. ff. de 2ta. in pñ. iõ i ista materia teneo opi. nouã ꝙ sufficiat testm̃ eẽ tale tpe mortis qd cessante vitio ꝑteri. esset aliqd: nã tũc daẽ 2tabulas. sicut em̃ emãcipato ꝑterito tũc dareẽ: ita voluit ẽt ꝑtor extendere ad filium in ptãte. ⁊ ista vr̃ esse mẽs. l. qd vulgo. ff. de 2ta. ⁊ illi⁹. l. non putauit. §. a prio gradu. ⁊ tenẽdo istã opiñ. appet qd optie posset emãcipatus institut⁹ 2tabulare bñficio sui ꝑteriti ẽt anteq̃ ipse suus 2tabulet: q2 nihil tunc repugnaret. ⁊ hoc satis vr̃ eẽ de mẽte. d. l. si duo. ⁊ ẽt. d. l. illud. §. fi. de materia plene dixi in. d. l. si filius q in ptãte. ⁊ in. l. j. de inju. test. ⁊ in. l. filio ꝑterito. eo. ti. attẽde tñ q2 vr̃ Ang. voluisse qd †si suus ꝑteritus sp tacet cõfirmeẽ testm̃. ⁊ vr̃ sec⁹ innuere qñ posthumus est ꝑterit⁹ ⁊ ruptũ testm̃ eius natiuitate qd nõ credo vez: q2 vtrobiq3 si taceẽ tãto tpe ꝙ ꝑscribaẽ iuri adeũdi seu imilcẽdi vr̃ 2firmari testm̃ ꝑ ea q̃ hñr in d. l. filio ꝑterito. ⁊ qd ibi no. ꝑ Bar. ⁊ qd ibi ẽt plene dixi. Item aduerte q2 2 gl. ⁊ ꝑdicta facit: q2 si tã suo ꝙ emancipato bo. po. 2ta. est delata ergo si nõ agnouerunt eã dũ vixerunt vr̃ eis ipu tandũ: ⁊ sic vẽtri succurrendũ: qm̃ negligẽtibus iura nõ subueniunt. l. nõ em̃. ex q. cau. ma. ⁊ l. pupillus de his q̃ in frau. cre. soluit Ang. qd nõ est iputandũ ꝑdictis ad negligẽtiã si nõ 2tabulauerũt volẽdo deseruire iuri cõi ⁊ volũtati defuncti q honorauit eos. ⁊ hec ẽt fuit originaliter so. gl. in. d. l. illud. in fin. sed tũc vlterius instat ipse fortiter: q2 ẽt ẽm tabulas vr̃ cõpetere scripto ex quo preteritus erat in pari gradu cum scripto. vt. l. si duo. ff. de le. ꝑstã. ⁊ facit qd hr̃ in. l. sed cũ ꝑ rono. ff. de bo. pos. nã leges dicẽtes qd donec h3 locũ 2ta. nõ pt intẽtari ẽm tabulas. l. ij. §. expectandũ. ff. de sec. ta. cum cõcor. vñr limitãde ꝑ dictã sing. l. si duo. vbi script⁹ sit in eodẽ gradu cuz ꝑterito. si ergo potuerunt agnoscere ẽm tabulas. ⁊ sic ẽm voluntatẽ defuncti succedere. ⁊ ẽm ius cõe istud 2riũ est difficile. ⁊ nõ tangiẽ hic ꝑ doc. s3 ꝑ ipm Ang. tangiẽ tũ ꝑ Pe. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de 2ta. ⁊ ibi dñt qd nõ est verum qd in. l. si duo. cõcurrãt 2tabulas cũ ẽm tabulas s3 dicũt qd ibi portio seruaẽ scripto heredi ꝑ beneficium illius edicti. sed istorũ opi. ipugnauit Bar. i. d. l. si duo q2 ille cui reseruaẽ portio in qua est script⁹ ꝑ edictũ illud nõ teneẽ ad legata nisi cõiũctis ꝑsonis. l. filiuz. §. hic autẽ. de le. ꝑstã. ⁊ tñ in. d. l. si duo. emãcipatus script⁹ q agnouit ex testõ ꝑstat legata oib⁹ vt ibi p3. vñ ipse Ang. rñdet ad 2riũ qd 2tabulas 2currit cũ s3 tab. qñ script⁹ ⁊ ꝑteritus sint in eodẽ gradu ⁊ ꝑteritus erat iã nat⁹. ⁊ sic loquiẽ d. l. si duo. sed vbi ꝑterit⁹ est posthumus ꝑ ei⁹ natiuitatẽ dr̃ rũpi testm̃ tũc nõ cõcurrũt quãtũcũq3 sint i eodẽ gradu. vt est tex. in. d. l. illud. §. fi. ⁊ rõ diuersitatis scd̃m eũ q2 vt est dictũ fortior ẽ ruptura q̃ induciẽ ꝑ natiuitatẽ posthumi ꝙ nullitas testamẽti ab initio ꝑ ꝑteritionẽ iam nati. ⁊ hec dicit mẽti tenẽda: q2 subtilia sunt ⁊ de apicibus iuris. S3 aduerte q2 hec dr̃ia nõ vr̃ ꝑcedere ex eo q2 nõ plus dr̃ operari pẽdẽtia natiuitatis posthumi ꝙ operareẽ ipsa natiuitas. ar. eo⁊ q̃ hñr in. l. j. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. aliqñ. ad fi. ff. ad vell'. si ergo nõ ipedireẽ 2currere 2ta. cũ ẽm tabulas nato posthumo vt colligiẽ ex. d. l. si duo. ergo m'tomin⁹ dr̃ ipedri pẽdente natiuitate. ⁊ ꝑsertim q2 tũc testm̃ interim est aliqd: q2 solũ rũpiẽ supueniẽte natiuitate posthumi. l. j. ⁊. ij. C. de posth. here. insti. †Nec ob. qd forti⁹ rũpit posthumus ꝙ iã nat⁹ q2 vez est respectu graduũ hñtiũ depẽdẽtiã a prio gradu a quo posthum⁹ est ꝑterit⁹. vt p3 in. l. iij. §. fi. ff. de li. ⁊ posth. iũcta. l. nã si sub 2dõne. §. rũpendo. de inju. te. alias añt ꝑficiaẽ nullitas testamẽti ꝑ ꝑteritionẽ suiz ruptura testamẽti ꝑ natiuitatẽ posthumi ꝑteriti. vt. l. iij. §. j. ver. nã diuus. ff. de inju. te. Bar. istud 2riũ tetigit in. l. ij. §. expectãdũ. ff. de se. tab. ⁊ ibi ẽt vr̃ facere dr̃iam inter posthumũ ⁊ iã natũ. sed alio respectu ꝙ Ang. nã dicit qd qñ ꝑteritus est iã natus script⁹ põt petere s3 ta. q2 vr̃ institut⁹ quodãmõ sub 2dõne si ꝑteritus nõ 2tabulauerit. iõ interim petere pt ẽm tabulas q̃ 2sueuit dari scripto instituto sub 2dõne. l. ij. §. si sub 2dõne. ff. de se. tab. ⁊ si postea ꝑterit⁹ petat 2tabulas ẽm tabulas petita ꝑ instõnẽ 2uerteẽ in 2tabulas ꝑ id qd hr̃ i sili in d. §. si sub 2dõne. sed qñ posthumus est ꝑterit⁹ tũc scriptus vr̃ institutus sub 2dõne si posthum⁹ nõ nasceẽ. ⁊ q2 debem⁹ ꝑsumere qd poti⁹ nasceẽ ꝙ 2riũ. iõ ẽm eũ interim nõ petaẽ scd̃m tab. ⁊ ista est rõ. d. l. illud. §. fi. s3 certe hec rõ nõ vr̃ bona: q2 nõ min⁹ deberem⁹ ꝑsumere qd suus ꝑterit⁹ dẽat 2tabulare ꝙ posthumus nascaẽ: q2 nõ est verisile quẽ i dubio vẽlle iactare ius suũ. ar. l. cũ de indebito. ff. de ꝑba. ⁊ sic vtrobiq3 nõ deberet posse peti ẽm ta. cũ eadẽ videaẽ rõ. Preterea qñ posthumus est ꝑterit⁹ script⁹ nõ dr̃ simplr̃ itelligi istitut⁹ si posthum⁹ nõ nasceẽ l3 si posthum⁹ nõ nasceẽ vel si nasceẽ ⁊ nõ petat 2ta. vt sic 2prehẽdamus casus possibiles euenire ⁊ iõ cũ sufficiat alterã ꝑte alternatiue eẽ ꝑsimilẽ ꝑ. l. si hr̃di ꝑles. ff. 2 di. isti. idẽ deberet dari s3 tabulas q2 l3 ꝑsumam⁹ eũ nasci: tñ nõ deberemus ꝑsumere eũ petere 2 tabulas sicut nec ꝑsumimus in nato ꝑterito. ⁊ iõ rõ Bar. nõ vr̃ bona. ¶ Itẽ inquãtũ dr̃ qd si ꝑteritus iã nat⁹ petat 2ta. ẽm tabulas petita ꝑ scriptũ 2uertiẽ in 2tabulas vr̃ aperte 2 dictã. l. si duo. q̃ vr̃ velle qd l3 ꝑterit⁹ petat 2tab. tñ emãcipatus institut⁹ agnoscẽs volũtatẽ dfuncti teneẽ ad oĩa legata. Nec ob. §. si sub 2dõne. ꝑ eũ alle. q2 alio casu loquiẽ. s. qñ vere filius est institutus sub 2dõne nõ ꝑtatiua. nã si interim petit scd̃m tab. ⁊ 2dõ postea deficiat 2uertiẽ in 2tabulas. q2 tũc nullo mõ pt habere locũ bo. pos. scd̃m ta. ẽt attẽta mẽte defuncti. ⁊ ꝑ hec p3 qd. d. l. si duo vr̃ aperte 2dicere. d. l. illud. §. fi. nec bñ soluta 2rietas ꝑdicta, potes dicere qd nũq̃ 2tabulas 2currit cũ scd̃3 tab. ẽt si institutus in eodẽ gradu sit cũ ꝑterito. Nec ob. d. l. si duo. q2 itelligo eã qñ scriptus venit ex portione reseruata ꝑ illud edictũ. vt voluerunt vltramõ. ⁊ hoc innuit lr̃a dũ dicit ibi eũ tuendũ in parte ⁊c. nec ob. rõ Bart. †q2 rñderi pt qd interdũ ille cui portio reseruaẽ est de liberis q nõ ꝑsit 2tabulare vt sunt descẽdẽtes ꝑ lineã femineã. l. illud. y. ad testamẽta. ff. de 2ta. ⁊ facit. l. filiũ. §. si qs. ff. de le. ꝑstã. ⁊ tunc solũ ꝑstat legata cõiũctis ꝑsonis. ⁊ sic intelligiẽ. d. §. is añt. qñq3 ille cui portio est seruata est d liberis q ꝑsit 2tabulare: ⁊ tũc ex q̃ nõ 2tabulat cũ possit s3 poti⁹ agnoscit volũtatẽ defucti vr̃ tũc fieri plena defũcti volũtate. iõ legata ꝑstabit oib⁹ iste est casus i. d. l. si duo. ⁊ hãc solutionẽ colligo ex his q̃ no. gl. in sim. li

l§.i.l.si qs i ptāte.§.s3 si script⁹.i ꝟbo certis ꝑsonis.ĵ.de le.pstā. l3 q̄ ad intellectū illi⁹ tex.nō ex toto gl.ibi pfecte loquat̄.ꝛ ꝺ materia dixi i.l.j.§.de inīu.test.ꝛ no.q2.ꝺ.l.si duo.valde turbat spm̄ ꝛ itellectū hui⁹ materie ꝛ est vna ꝺ clauib⁹ pncipalib⁹.Alia clauis est i.l.illud in pn.ꝛ.ꝺ.§.si.ĵ.de ꝫta.alia i.l.nō putauit.§.a pmo gradu.eo.ti.Alia i.ꝺ.l.ij.§.expectādi.ꝛ alia i.l.qꝺ vulgo.de ꝫta.Nō omitto tñ qꝺ Bar.i.ꝺ.l.si duo.dixit fm vnū intellectū ibi esse casum qꝺ qñ instituti sunt veniētes abītestato l3 fili⁹ in ptāte sit pterit⁹ tñ testm̄ est aliqꝺ ꝛ pt ex eo adiri hr̄ditas.s3 istꝺ vr̄ ꝫ casu3.l.posthum⁹.ꝟ.idē ꝛ circa.de iniu.te.vbi ex postfacto p mortē filij ei⁹ ꝫfirmat̄ de eqtate i dicto casu qñ sunt instituti veniētes abintestato ĝ ab initio erat nullū.ꝛ sil̄r vr̄ eē casus ꝫ eū i.l.filio pterito.de q̄ ēt ibi dixi.Reputat̄ ēt clauis alia in mā.l.si duob⁹.§.si pri⁹.ĵ.de ꝫta.de cuius intellectu plene dixi i.l.si fili⁹ q i ptāte.ꝺ li.ꝛ posth.ꝛ.l.j.ꝛ.l.cū i scꝺo.ꝺ iniu.te.ꝛ in.ꝺ.l.filio pterito.¶ In glo.sup ꝟ.nihil.ibi relinqt ĝ ꝫta.supple.si vēter erat plen⁹ ꝛ nascit̄ viu⁹.¶ In.e.gl.ibi ꝛ volet differre.supple q2 nō voluit petere ꝫtabulas.l3 posset s3 poti⁹ expectare an posset venire ꝓ3 volūtatē defuncti ꝛ sic deseruire iuri cōi.facit qꝺ no.gl.i l.illud.§.fi.cū.l.seq.ĵ.de ꝫta.ꝛ qꝺ dixi sup pria gl.ꝛ fm ħ voluit ista gl.qꝺ dñ lr̄a hic ꝺt iō decreto ꝛc.itelligat̄ de decreto ꝫtabularū ꝛ fm tabular̄ ꝛ sic ēt voluit gl.ĵ.i ꝟ.decreto.ꝛ.§.i pma gl.ꝛ est ꝓa lec.i se q2 ius ꝫtabulādi fuit ortū viuēte filio vñ nō mirū si trāsmittit̄ ius ꝓo ꝓ3 tabulas petēdi l3 nō fuerit ortū pp dubiū rupture testi:tñ q2 est remediū iuris ptorȝ ptor voluit plene succurrere filio vt recta via scꝺm ꝫtigētiā casus trāsmittat ius petēdi ꝫta.vel fm tabulas vt i.ꝺ.l.illud i fi.cū.l.se.bar.aūt ħ dixit ꝙ l3 ħ lec.eēt ꝓa i se tñ nō videbat̄ de mēte lr̄e pp materiā i q̄ situata est ħ lex cū ħ sim⁹ i tractatu de acqsitiōe hr̄ditatis de iure ciuili ꝛ iō itellexit ꝙ ħ relinqt fili⁹ decedēs hr̄di suo ipam hr̄ditatē

13 recta via.ꝛ istꝺ sensit gl.ĵ.i ꝟ.Itē no.dñ ꝺt i hac.l.eē ꝛ casu3 spālē i q̄ hr̄ditas nō adita trāsmittit̄.ꝛ ħ ēt seqt̄ ħ bal.ꝛ fm ħ dñ lr̄a ꝺt.decreto.itelligit̄.s.hui⁹.l.ar.l.i peratoris.§.de i diē adie.s3 hec lec.nō pl3 Ang.q2 ex q̄ vēter ē plen⁹ nō defert̄ hr̄ditas ex testō nec abintestato suo nec emācipato vt supi⁹ fuit dictū circa not. hr̄ditas aūt nō delata nō trāsmittit̄ p id qꝺ hr̄ in rl̄a neō pl⁹ iuris.ꝛ.l.fi.de acqr.re.do.l.traditio.ꝛ p.l.totā.§.e.ꝛ.ĵ.de su.ꝛ le.l.si ex plurib⁹.ꝛ.C.de ca.to.l.j.§.i nouissimo.ꝛ.§.sinaūt sub ꝯdōne. Iō ipe pōit nouū itellectū i.l.dicēs qꝺ ħ fili⁹ trāsmittit ad oēm ipi⁹ hr̄dē ēt ex neū bñficiū petēdi restōnis i integrū ad adeūdū ꝛ eo obtēto poterit heres filij adire hr̄ditatē de iure ciuili.ꝛ iste est casus sin.q nō est alibi fm eū i q̄ l3 hr̄ditas nō sit delata tñ scriptus interim decedēs trāsmittit ad hr̄dē potētiā acqrēdi de iure ciuili p remediū restōnis i integrū.s.qñ script⁹ in oēm euētum est futur⁹ heres ꝛ sibi testōre mortuo nō est delata hr̄ditas pter votū testātis q scripsit eū pure heredē pp dubietatē necessariā ꝛ cōem:q2 vēter erat plen⁹ l3 de iure ptorio talis trāsmittat directo ad hr̄dē remediū ptoris:q2 ptor euitauit circuitū.ꝛ qꝺ ħ loquat̄ de decreto restōnis.pbat pmo q2 restō ꝯcedit̄ p ptoris.scꝺa q2 nō vr̄ possibile intelligi de decreto hui⁹.l.ex q̄ hereditas nō erat delata.tertio q2 tex.ꝺt succurrēdū qꝺ est futuri tēporis s3 si trāsmitteret̄ ipsa hr̄ditas succursum eēt de pterito. facit qꝺ no.i sil̄.l.i criali.ꝺ iu.om.iu.q̄rto q2 due leges se.q̄ vñr cōtinuari ad illā ꝛ maxīe.l.pātoni⁹.vr̄ ꝓseq materiā restōnis. nec ob.si dicat̄ qꝺ fili⁹ dñ vixit nō fuit lesus ꝛ sic nō cōpetijt sibi bñficiū restōnis ꝛ p ꝯñs nō trāsmisit illud ex rl̄a illa.nemo pl⁹ iuris ꝛc.q2 rñdet ꝙ i pūcto mortis iūcto ipedimēto delatiōis i sua ꝑsona orit̄ lesio ꝛ ex dictis duob⁹ capitib⁹ simul iūctis dicta lesio cāta ꝓducit i ꝑsona hr̄dū bñficiū.restōnis ar.ꝺ.l.pātoni⁹.ꝛ.l.j.

14 C.de resti.mil.¶ Tu adde ꝙ iste itellect⁹ ang.ñ vr̄ ver⁹ q2 † remediū restōnis in integrū est subsidiarium qñ aliud remediū ñ cōpetit.l.i cāe.la.ij.§.de min.s3 ħ erat ꝓuisum alio remedio.l.p remediū ꝫta.ꝛ scꝺȝ tabulas vt supi⁹ est dictū.ĝ nō ꝺ3 deueniri ad remediū restōnis subsidiariū p iura pal.Nec ob.si dicat̄ qꝺ remediū ꝫta.est annale.l.emācipata.C.q admit.ad bo.pos.ꝛ.l.j.§.largi⁹.ĵ.de succes.edi.l3 potētia adeūdi q̄ causabat̄ ex restōne in integrū erit ꝑpetua q2 potes rñdere dupl̄r.pmo qꝺ istud interesse tpis minoris vite vel maioris nō vr̄ attēdēdū p id qꝺ hr̄ in.l.pr q castrē.i fi.ĵ.de ca.pec.ꝛ qꝺ no.i.l.q bis idē.p doc.de ꝟ.ob.scꝺo pt dici qꝺ ista potētia adeūdi q̄ causat̄ a restōne i integr̄ q2 dat̄ ꝫ ius cōe erat annalis l3 alias cōsueuerit eē ꝑpetua p.l.i onerar̄s.§.s3 cū rescissa.ĵ.de act.ꝛ ob.ꝛ l3 Ang.dicat vt tetigi in euidētialib⁹ qꝺ ibi loqt̄ de actiōe.ħ de aditione hr̄ditatis q̄ in sola volūtate ꝯsistit ꝛ nō expedit̄ iure actiōis.l.potuit.ꝛ.l.si aura.C.

15 de iur.deli.nō vr̄ bōa rñsio† q2 l3 ius adeūdi nō sit actio tñ ē ius ꝛ pscriptibile vt dictū fuit in.l.iij §.e.ꝛ iō sicut actio q̄ ꝯsueuerat ꝑpetuo durare tollit̄ spacio anni qñ restituit̄ ꝫ ius cōe ita vr̄ qꝺ eadē rōne ius adeūdi qꝺ alias ꝯsueuit eē ꝑpetuū ex q̄ restituit̄ ꝫ ius cōe duret anno ꝛ nō annis.xxx.put ꝯsueuit ꝙ tps reputat̄ quodāmodo ꝑpetuū iuxta id qꝺ no.i.l.sicut.ꝛ.l.oēs.C.de pscri. xxx.an.ꝛ sic vr̄ qꝺ opi.Ang.nō sit vera opinio aūt Bar.vr̄ posse defensari.q2 l3 litera hic dicat decreto succurrēdū pt itelligi ꝙ

sit sensus ꝙ iudex pt decernere saluū fore hr̄di ius adeūdi ex testamēto vel ad itestato fm casus ꝫtingētiā qñ su⁹ fuit institut⁹ q2 nihilomin⁹ fiet trāsmissio hr̄ditatis nō adite sicut i fili ꝺr in.l. illud.i fi.cū.l.se.vbi p3 ꝙ l3 bo.pos.ꝫta.trāsmittat̄ tñ iudex pōt decernere ius ꝫtabulādi saluū eē hr̄di.nec ob.qꝺ hr̄ditas nō est delata ꝛ sic nō ꝺ3 trāsmitti:q2 fallit in casu isto sicut videm⁹ ēt qꝺ bo.pos.fm tabulas nō est delata pp dubiū rupture ꝛ tñ trāsmittit̄ vt p3 i.ꝺ.l.illꝺ.i fi.cū se.ꝛ supi⁹ est dictū.¶ Itē nō ob.ꝙ leges se.loquunt̄ de mā restōnis q2 nō ꝯtinuant̄ ad illā.nā leges ffoȝ necessario nō ꝯtinuant̄ ad inuicē nisi expsse aliud appeat. vt no.gl.sing.in.l.gall⁹.de li.ꝛ posth.ꝛ ħ mō pōt defensari intellect⁹ bar.l3 forte prim⁹ itellect⁹ fuerit magis de mēte lr̄e.¶ In e.gl.ibi solue vt ibi gl.ibi soluit qꝺ ibi loqt̄ i extraneo hic in filio s3 hec sol.vr̄ reprobari p.l.si script⁹.ĵ.ad carb.vbi idē vr̄ dicēdū i extraneo.iō solue qꝺ ibi poterat dari instituto regressus ꝫ impediētē q2 dolose ipediebat ꝛ erat soluēdo iō tūc nō suadet eqtas recedi a rl̄a disponēte hr̄ditatē nō aditā nō trāsmittit secus qñ nō haberet̄ recursus.vt q2 dolose nō ipedierit vel nō eēt soluēdo.ꝛ sic loqt̄.ꝺ.l.si script⁹.facit qꝺ dicet̄.ĵ.circa pmā ꝛ scꝺam regulā.¶ In.e.gl.ibi itē no.vt p3 ex hac gl.ꝛ ex his q̄.ĵ.ꝺt in fi.

16 qꝺ† ponat regulā negatiuā vc3 qꝺ hr̄ditas nō adita nō trāsmittit̄ regl̄r s3 fallit in aliquib⁹ casib⁹ q colligunt̄ ex legib⁹ all̄.i gl.Bar.aūt hic ꝺt qꝺ l3 sint casus spāles ꝛ aliq̄ fallētie tñ ex illis pñt colligi aliq̄ rl̄e mīn⁹ tñ ĝnales ꝙ sit ipsa rl̄a negatiua.ꝛ in effectu voluit.vij.vel.viij.regulas q̄s ꝺt colligi ex legibus hic alleg.Prima est quā sumit ex hac.l.vc3 qꝺ q pp aliqnā dubitatiōnē hereditatē adire nō pōt si in omnē euentū se futurū hr̄de3 cognoscit ille interim decedēs hereditatē nō agnitā trāsmittit. adde ei⁹ dicto pmo inquātū innuit qꝺ sufficiebat emācipato iure isto hr̄e quoquo relicti ti.nā hoc vr̄ expsse ꝫ casu3 i.l.ita tñ.§. rogat⁹.ĵ.ad treb.ꝛ.l.si emācipat⁹.la.ij.ĵ.de ꝫta.ꝛ ibi expsse t3 hoc ipse bar.verū tñ est qꝺ pterito emācipati iure isto non reddat testm̄ ipo iure nullū iō nō ipediebat̄ institutus adire.l.si ex duob⁹.i pñ.ĵ.de ꝫta.ꝛ.l.si is q in ptāte.§.s3 si scriptus.ĵ.de le.pstā.hodie lec⁹ si ñ eēt adiecta cā legitia vt est gl.sing.i.§.ex hr̄datos.i auf.de here.ꝛ fal.Scꝺo adde inq̄tū ꝺt ꝙ q2 emācipat⁹ hodie ꝺ3 hr̄e iure institutionis qꝺ i oēm euētū.vr̄ scire se futurū heredē si scit patrē mortuū s3 ignorat an fecerit testm̄.ꝛ iō trāsmittet.nā nō vr̄ hoc verū q2 cū sufficiat filiū eē istitutū i re certa alio vl̄ istituto i.§.ceterū in auf.vt cū de app.cog.coll.viij.nō pt dici qꝺ sciat se i oēm euētū futurū heredē.q2 l3 sciat se futurū heredē abintestato si testm̄ nō est ꝯditū,nescit tñ se futurū heredē ex testō si testm̄ sit cōditū:q2 posset eē institut⁹ vt dixi i re certa iō nō pōt trāsmittere ex vi regule hmōi q̄ loquit̄ qñ i oēm euētum sciebat se futurū heredē ex quo ta iō vr̄ ꝙ tūc nō trāsmittat ad extraneū s3 posset trāsmittere ad ascēdētes p.l.j.C.de his q ante ap.ta.ꝛ forte ēt si ꝓbabil̄r ignorauit pōt succurri ex eqtate p.l. pātoni⁹.ĵ.e.p restōnis remediū ꝛ p id qꝺ ibi hr̄ i ꝟ.ꝛ i filio.Nec ob.his q̄ dixi.§.vc3 qꝺ de iure isto nō sufficiebat emācipato hr̄e quoq̄ relicti titulo p iura alle.p Bar.q2 loqmur fm ius.C.ꝛ authēticorū pmeūi añ.§.aliꝺ quoq3 caplm.i auf.vt de ap.cog.facit qꝺ no.i auf.vñ si parēs.ꝛ auf.nouissima.C.de inof.te.ꝛ adꝺ ēt qꝺ dixi i.l.iter cetera.de li.ꝛ post.Tertio adde qꝺ ang.nō pl3 rl̄a pdicta bar.pmo q2 ꝺt qꝺ illa nō pt extrahi de hac.l.cū hic loquat̄ de hereditate nō delata pp plenitudinē vētris cū aūt hereditas est delata vt q2 re vera vēter est vacu⁹ nihilominus ꝺr de trāsmissiōe nisi solū i suo.Itē scꝺo nō pl3 sibi dicta rl̄a dñ idisticte dicit pp aliquā dubitationē q2 ē ꝫ casu3 ꝓ3 eū in.l.j.C.de his

17 q añ ap.ta.vbi† emācipat⁹ script⁹ a mr̄e i oē3 euētū scit se futurū hr̄dē destituto vel nō destituto testō ꝛ ex q̄ script⁹ ē ꝛ tñ hereditatē nō agnitā pp dubietatē q2 forte ignorabat in oēm euētu3 se futurū heredē nō trāsmittit nisi solū ad ascēdētes.ꝛ iō rl̄a bar. nō vr̄ ꝓa nisi eo q̄ dubitatio est necessaria.ꝛ p ꝯñs cōis.exēplu3 fm eū cū vēter ē vacu⁹ s3 ignorat̄ vel cū testm̄ redarguit̄ de falso vl̄ ipm ipugnat de partu subiecto.s3 sic itelligit.l.si fili⁹.§.fi.ĵ. de bo.li.Impator eñ ibi reseruat filie pͦni scripte hr̄di p liberū saltē portionē ꝙ abitestato erat habitura ꝛ erat hr̄ditas sibi delata vt ibi p3.S3 dubitat̄ ꝺ virib⁹ testi necessario pp litē.vbi aūt dubitatio eēt ꝯtigēs ꝛ p ꝯñs pticularis vt q2 script⁹ ignorabat mortuū testōrē tūc nō trāsmittit nō agnitā.vt.l.j.C.ꝺ his q añ ap.ta.vñ tñ fatet̄ ꝙ si illa ignorātia vl̄ dubietas ē iusta vl̄ ꝓbabilis.qꝺ poterit hēs ignorāter vl̄ dubitāter petere restōnē i inte.ad adeūdū ex cl̄a ĝnali si q̄ mibi iusta cā.ar.l.j.i fi.§.ex qui. cau.ma.ꝛ.ꝺ.l.pātoni⁹.ꝛ p id qꝺ no.Ja.ꝺ are.ꝛ bar.i.l.q duos.ĵ.

18 de re.du.†vbi vñr ꝯcludere ꝙ si ille cui hr̄ditas est delata non potuit pp iustū ipedimētū adire dat̄ hr̄di ipsi⁹ bñficiū restōnis. ꝛ ꝯcludit ħ ang.ꝯsiderādos duos casus.Prim⁹ est qñ hr̄ditas est pure relicta.ꝛ pter propositum testōris nō est delata testatore mortuo ꝛ tūc si script⁹ in oēm euētū erat futurus heres ꝛ delatio erat ipedita pp dubitationē necessariā ꝛ p ꝯñs cōe3 ꝙ tūc ad adeūdū trāsmittit̄ bñficiū restōnis i ite.ꝛ ħ ē casus q no ē alibi fm eū trāsmittit̄ ēt tūc directa via remediū petēdi cōtratab.ꝛ

secundum tabu.per.d.l.illud in fi.cum se.j.de contrata.Secun-
dus casus est qñ hereditas est delata ꝛ nõ agnita.ꝛ tũc cõcludit
qd si nõ est agnita ꝓpter dubietatē necessariā ꝛ scriptus i oēm
euentū erat successurus tũc trāsmittit eā recta via nõ ꝑ hāc.l.sꝫ
ꝑ.l.si filiꝰ i fi.j.de bo.li.sꝫ.si dubitatio nõ erit necessaria tũc nihil
trāsmittit.d.l.j.de his q añ ap.ta.nisi dubitatio fuisset ꝓbabilis
ꝛ iusta qꝛ tũc trāsmitteret bñficiū restõnis i itegrū ꝑ no.ꝑ Ja.de
are.ꝛ bar.i.d.l.q duos.j.de re.du.si aũt scriptꝰ nõ erat i oēm euē
tū successurꝰ hereditas tñ erat delata ꝛ ꝑꝑ dubitationē necessa
riā ēt nõ potuit adire nõ trāsmittet eā sꝫ solū bñficiū restõnis ꝛ
nõ itelligit.l.si scriptꝰ ifra ad car.dū dicit succurrēdū eē ꝛc.Sꝫ
hec opi.ang.nõ plꝫ nā vr̃ i multis male dicere ꝛ p̃rio iquātū di
cit nõ posse h̃ colligi rl'aꝫ bar.qñ hr̃ditas erat delata vt qñ ven
ter ꝓe est vacuꝰ qꝛ lꝫ tũc nihil exp̃sse h̃ dicat̃ de trāsmissiõe nisi i
suo tñ satis tacite vr̃ dici iquātū h̃ dt qd fit trāsmissio qñ hr̃di-
tas ē delata cū tũc maior rõ vrgeat.ar.eoꝝ q̃ hñr in auc. multo
magis.C.de sa.san.ec.ꝛ sic ēt vr̃ eē de mēte huiꝰ.l.q̃ dictū suū in
vētre pleno ꝑ idētitatē rõnis extēdit ad emācipatū ꝛ ꝑ ꝯñs vr̃
velle ꝙ vbicũqꝫ hēat locū rõ h̃ posita hēat ēt locū ꝛ dispõ cū rõ
ꝛ mēs legis cēseat̃ vnū ꝛ idē.l.cū mulier.ṡ.so.ma.ꝛ.l.adigere.§.
q̃uis.de iu.pa.ꝛ.l.illud.ad.l.aq.cū fi.ꝛ h̃ exp̃sse tꝫ hic bal.dicēs
19 †qd vēter est vacuꝰ si emācipatꝰ interī decedit trāsmittit qꝛ vbi
cũqꝫ hr̃ditas nõ potuit adiri ꝑꝑ ius adeūdi suspēsum ex dispõ
ne legali tũc decedēs iterim hr̃ditatē nõ agnitā trāsmittit. naꝫ
ex q̃ ipedimētū est ꝯ aditionē nõ ex fcõ testõris sꝫ ex dispõne le-
gali tũc decedēs iterī hereditatē nõ aditā trāsmittit.nā ex q̃ im
pedimētū est ꝯ aditionē nõ ex fcõ testõris sꝫ ex dispõne legali iu
stū fuit ꝙ fieret trāsmissio ne qs deciperet̃ legis autoritate ꝑ id
qd no.i.l.si scriptꝰ.j.ad car.ꝛ ꝑ Ja.de bel.in auc.de tri.ꝛ se.i sua
disputatione.ꝛ plus dt hic Bal.qd etiā extraneus hoc casu trās
mittit ex quo tũc ius adeūdi est susp̃sum ex dispõne legali.secꝰ
tñ dicit qñ vēter eēt plenꝰ qꝛ tũc nõ trāsmitteret nisi eēt successu
rus i oēm euētū vt h̃ dicit.hoc tñ dictū de extraneo nõ ꝓbatur
meo iudicio ꝑ hāc.l.q̃ loquit̃ qñ i oēm euētū qs erat successurus.
An aũt possit sustineri ꝑ.l.si scriptꝰ.j.ad car.pꝫ ex his q̃ dñr cir-
ca scdam rl'aꝫ.ꝛ ꝑ p̃dicta pꝫ ang.nõ bñ dixisse inquātū dicit re-
gulā bar.nõ posse bene sumi ex hac.l.¶ Iteꝫ scdo vr̃ male di-
cere iquātū reprobat eā ꝑ.d.l.j.de his q añ ap.ta.qꝛ illa.l.nõ fuit
ꝯ regulā bar.nā si ignorabat testõrē mortuū seu dubitabat nõ
sciebat se futurū eē heredē i oēm euētū dubitationis qꝛ si testõr
nõ erat mortuꝰ nõ poterat scire tũc se futurū heredē cū viuēs nõ
hēat heredē.l.j.ꝛ.ij.ṡ.de he.vē.Regula aũt bar.loquit̃ qñ i oēꝫ
euētū dubitatiõis sciebat se futurū.heredē.vt pꝫ exēplū in hac
l.Itē male vr̃ dicere iquātū dicit hic eē dubitationē necessariā
ꝛ cõem.sꝫ i.d.l.j.eē ꝯtingētē ꝛ ꝑticularē.nā nõ vr̃ bona rõ diuer
sitatis iter casus p̃dictos.sic em̃ h̃ qñ dubitat̃ an vēter sit plenꝰ
q̃dāmõ necessario ex iuris dispõne ipedit̃ adire.ita ēt ibi ex igno
rātia defunctū eē mortuū.l.nec ius.C.de cap.ita sicut h̃ põt dici
dubitatio cõis qꝛ forte sic erat cõis opi.ita forte p̃t eē ibi qꝛ for-
te erat opinio cõis ipm viuere lꝫ eēt mortuꝰ.ita sicut re vera cõ-
tingēs est testõrē eē mortuū ita ēt ꝯtingēs est vētrē plenū ꝛ ideo
nõ video bonā rõnē diuersitatis iter p̃dictos casus nec vr̃ ꝑ cõ
grua ꝓba ꝛ q̃ ꝓfit eē de mēte iuris locutꝰ ꝛ ꝓ tāto nõ plꝫ mihi lo
cutio p̃dicta.Itē ēt aduerte qꝛ ꝯclusio sua i casu qñ hr̃ditas nõ
ē delata ꝓcedit ṡꝫ vnū itellectū quē supꝰ reprobaui iõ nõ vr̃ bo
na.ꝯclusio āt sua i casu qñ hr̃ditas est delata ēt nõ vr̃ bona. ꝑri
mo iquātū dt ꝙ nõ trāsmittit ꝑ hāc.l.qñ dubitatio erat necessa
ria sꝫ ꝑ.l.si filiꝰ i fi.de bo.li.nā imo ēt ꝑ hāc.l. trāsmittit̃ attenta
mēte ꝛ rõne huiꝰ.l.q̃ fortiꝰ hꝫ locū qñ hereditas ē delata q̃ qñ
nõ ē delata cū tũc sit magis trāsmissibilis vt supꝰ est dcm̃.qd āt
dt de dubitatiõe nõ necessaria nõ colligit̃ ex.d.l.j.q̃ nihil hꝫ cõe
cū rl'a Bar.vt.ṡ.dixi.An aũt i casu.l.si scriptū.succurrat̃ ꝑ bñfi
ciū restõis tāget̃ i scda rl'a.Et sil'r an vbicũqꝫ dubitatio sit ꝓba
bilis ꝛ iusta dat̃ i itegrū restõ heredi si tũc hr̃ditas nõ fuit adi-
ta ꝛ h̃ sufficiāt de p̃ria rl'a.Et hec p̃ria rl'a vt dixi colligit̃ ex hac
l.tñ ēt satis ꝯcordat.l.si filiꝰ.§.fi.ff.de bo.li.ꝛ ꝑ illā vr̃ ꝙ saltē ꝑs
quā abintestato erat habiturꝰ trāsmittat ꝙ itelligo qñ ex euētu
dclarat̃ locū eē successori abitestato vt i casu illo si dclarat̃ testm̃
eē nullū.ꝛ i casu huiꝰ.l.si nascat̃ posthumꝰ.nā lꝫ filiꝰ h̃ eēt insti
tutꝰ insolidū ex q̃ postea natꝰ est posthumꝰ nõ trāsmittit iterim
decedēs totā hereditatē sꝫ solū ꝑtē quā abintestato fuisset habi
turꝰ.sꝫ si ex euētu ꝯtingat declarari testm̃ eē validū tũc idubitā
ter trasmittit ꝑtē quā erat habiturꝰ abintestato.ꝛ qꝛ appet tũc
locū eē successiõi ex testõ habebit illā vt ex testõ ꝛ ꝯñr totū i quo
est istitutꝰ cū nõ possit qs decedere ꝓ ꝑte testatꝰ ꝛ ꝓ ꝑte itestatꝰ
l.ius nr̃ꝫ.j.de re.iu.ꝛ iõ si posthumꝰ h̃ nascit̃ abortiuꝰ cū ex euē
tu appareat locū eē successiõi ex testõ trāsmittit filiꝰ totā hr̃dita
tē i q̃ erat istitutꝰ ꝛ vr̃ eē mēs huiꝰ.l.ṡm quā vr̃ intelligēda.d.l.
20 si filiꝰ.i fi.ꝛ hec de p̃ma rl'a.Scdam regulā tradit h̃ bar.ꝙ †vbi
cũqꝫ qs fcõ alteriꝰ ipedit̃ adire interī decedēs trāsmittit heredi
tate nõ aditā ꝑ.l.scriptꝰ.j.ad car.limitat tñ eā nisi scriptꝰ ꝯ ipe-
diētē possit habere recursuꝫ cū ex actiõis effectu.ꝑ.l.j.i fi.ṡ.si mu

lier vē.no.ꝛ h̃ rl'a ꝛ hec limitatio plꝫ an.cū hac tñ adiectiõe qd
si ex ipedimēto illato ꝑ alterū nullū resultat ipemētū iuris hr̃di
istituto q nõ adiuit:qꝛ tũc cõpetũt sibi vtiles āctiões ꝓ hr̃ditate
tũc succurrit̃ ēt si ꝯ ipediētē possit hr̃e recursuꝫ .cum effectu exē
plū ponit i eo q ꝑ metū fuit cõpulsus repudiare.nā ex illo metu
nullū resultat iuris ipedimētū.l.si mulier.§.fi.ṡ.qd me.cā.Sꝫ ad
uerte qꝛ ang.vr̃ q̃si sibi ꝯdicere approbādo hāc regulā:qꝛ supꝰ
dixit circa p̃mā rl'aꝫ vt tetigi pꝰ eū i ꝯclusiõe casuū quā facit vr̃
dicere ꝙ i.l.scriptꝰ nõ fit trāsmissio ipo iure sꝫ succurit̃ ꝑ restõnē
i iteg.sꝫ forte h̃ dictū qd põit circa istā regulā est ꝓius ꝛ fuit de
mēte gl.i.d.l.scriptꝰ.Nec ob.lr̃a ibi dū dt succurrēdū eē qꝛ p̃t di
ci ꝙ iõ sic dixit qꝛ iudex poterit decernere saluū eē ꝯmodū boñ.
pos.hr̃di.lꝫ illa trāsmittat̃ vt i sili pꝫ in.l.illd.§.fi.cū.l.se.d ꝯta.et
dixit i sili.ṡ.circa itellectū huiꝰ.l.Sꝫ h̃ occurrit dubiū an si vēter
erat vacuꝰ ꝛ exneꝰ istitutꝰ sꝫ cõi opiniõe putabat̃ plenꝰ an iteri
decēdēs trāsmittat.bal.vt dixi.ṡ.tetigit ꝙ sic circa p̃mā regulā.
Idē sentit bal.ꝑꝑ.ll.ex qbꝰ fundat hāc rl'aꝫ nā.l.j.i fi.si mu.vē.
no.loqt̃ qñ ꝑꝑ dubiū p̃gnātie vētris ipediebat̃ adire ꝛ iõ si mu
lier tũc nõ erat i domo qꝛ forte putabat se p̃gnātē cū nõ eēt vl' ñ
erat soluēdo vr̃ bar.voluisse ꝙ tũc fiat trāsmissio.ꝛ istd ꝓcedit qñ
ē hr̃ditas delata qꝛ re ꝓa vēter ē vacuꝰ.secꝰ si fuisset plenꝰ qꝛ tũc
nõ fieret trāsmissio ex q̃ i oēm euētū nõ erat successurꝰ.vt h̃ ꝓbat̃
21 a rõne cessāte huiꝰ.l.†Itē ēt h̃ occurrit dubiū an si hr̃ditas nõ
trāsmittat̃ saltē ꝑꝑ ꝓbabilē ignorātiā dari dꝫ restõ:vt si ꝓbabi
liter ignorauit se istitutū ꝛ mortuꝰ ē añq̃ adeat.ang.vt tetigi.ṡ.
i p̃ma rl'a i ꝯclusiõe casuū vr̃ voluisse qd sic.i ꝯtriū facit.l.j.C.de
his q añ ap.ta.vbi ē spāle qd trāsmittit̃ ab ascēdēte hr̃ditas ad
descēdētes ꝑ illū q ignorauit sibi delatā ꝛ sic i ꝯtriū vr̃ ius cõe.l.
ius singulare.ṡ.d legi.ꝛ qꝛ ēt ꝓbabil'r ignorās ñ trāsmittit ius
deliberādi.l.cū antiqoribꝰ.C.d iu.deli.Nec ob.l.pātoniꝰ.j.e.qꝛ
loqt̃ i absente cā reipub.Itē loqt̃ i filio cui delata erat hr̃ditas
mr̃na iõ i alijs videret̃ eē secꝰ cū nõ sit eadē rõ nec eadē eqtas:vr̃
em̃ tũc ignorās causal'r q̃dāmõ ꝑdere hr̃ditatē iõ ñ vr̃ ꝙ sit iu-
sta cā dāde restõnis.ex q̃ al's iste ñ erat abñs cā reipublice nec tra
ctat̃ d hr̃ditate ascēdētis.ꝛ istd forte ē ꝓiꝰ lꝫ bar.videat̃ sentire
in.d.l.pātoniꝰ.vt ibi ēt sequēdo ꝑ tũc eū.ꝛ h̃ sufficiāt d ista scda
22 rl'a.†Tertia rl'a ē talis qd vbi timore pene legalis qs distulit hr̃
ditatē adire trāsmittit illā ñ aditā.ꝛ h̃ colligit̃ ex.l.iij.§.elegāter.
ꝛ.l.q posthumꝰ ifra ad sillei.ꝛ ex hac rl'a dt bar.se de fcõ ꝯsuluis
se ꝙ si statutū ꝓhibet forēseꝫ acqrere aliqd sub certa pena ꝛ i ter
ritorio bononiēsi nisi p̃mo se faciat allibrari qd si interī dū ꝓcu
rat se facere allibrari decedit ꝙ hr̃ditatē tũc nõ agnitā trāsmit-
tet:h̃ rl'a plꝫ ang.sꝫ ñ illatio qꝛ ex q̃ statutū idifferēter ꝓhibet ac
qsitionē reddit forēseꝫ icapacē añ ꝯdõnis euētū icapacitas aũt
istituti reddit istõnē nullā qꝛ opꝫ eū eē capacē tribꝰ tꝑibꝰ.l.si alie
nū.§.i extraneis.ṡ.de here.insti.saluo nisi fuisset istitutꝰ cū cape
re posset.l.in tp̃s.ṡ.de here.insti.ꝛ.l.si ita qs testõ.j.de leg.ij.Nec
ob.ṡm eū.l.iij.§.nõ tm̃.ṡ.ad sille.vbi añ vidicatā necē nõ p̃t scri
ptus adire.ꝛ iterī decedēs trāsmittit hr̃ditatē vt.d.l.q posthu-
mos.ꝛ.d.§.elegāter.qꝛ rñdet ꝙ senatuscõsutū nõ ꝓhibuit acqsi
tionē ꝑ quā qs reddit̃ icapax ꝓut facit statutū in qõne nr̃a. sed
solū ꝓhibuit aditionē añ vindicatā necē.iõ instõ fuit ꝑmissa vt
de capace q̃ rõ cessat in qõne p̃missa.Tu adde ꝙ opi.Bar.põt
saluari i termis suis.nā loqt̃ qñ ꝓximior ꝯsanguineꝰ lꝫ eēt forē-
sis fuit institutꝰ.q̃ casu vr̃ tenere instõ qꝛ statutū p̃dictū ꝓhibēs
in effectu acqsitionē in certū genꝰ ꝑsonaꝝ vr̃ ꝓhibere instõnem
ex testõ sꝫ nõ successionē ab intestato.ꝛ est tex.ṡm vnū intellectū
in.l.cū p̃r.§.cū inter.j.de le.ij. nec etiā successionē ex testõ si suc-
cessurꝰ ab itestato instituit vt no.gl.in.l.peto.§.fratre. de le.ij.ꝛ
in.l.p̃r mlieris.de le.ij.Dictū aũt Ang.possit ꝓcedere qñ nõ eēt
successurꝰ ab intestato institutꝰ ꝛ h̃ ēt fuit de mēte Bar. in sili i
l.si ita qs.§.ea lege.j.de ꝓ.ob.ꝛ in.l.peto.§.fratre.de lega.ij.ꝛ h̃
sufficiant de ista tertia regula.Nec ob.ꝓxime dictis si dicat̃ qd
ex quo erat ꝓximior cõsanguineꝰ vr̃ ꝙ potuerit adire nõ obstā
te statuto qꝛ vt dictū est nõ vr̃ cõprehēdere legitimā successionē
qꝛ põt rñderi ꝙ statutū nõ cõprehēdit legitimā successorē quo
ad h̃ vt reddat eū icapacē ꝛ iõ instõ nõ vitiat̃ tñ poterit ꝓbabil'r
dubitare de pena statuti si anteq̃ fecisset se allibrari voluisset fa
cere acqsitionē naturalē.iõ si metu dicte pene distulit succurrit̃
sibi vt trāmittat hr̃ditatē nõ aditā vt dixit Bar.Quarta regl'a
bar.q̃ colligit ex.l.apd hostes.all'.i gl.ꝛ.l.fi.C.d isti.ꝛ sub. est ta
23 lis †ꝙ suꝰ hr̃ditatē nõ agnitā trāsmittat ad q̃scũqꝫ.ꝛ fũdat eā
ꝑ.d.l.apd hostes.ꝛ ꝑ.l.hr̃ditatē.§.filiꝰ.de cas.pec.ꝛ ꝑ.l.liber hõ.
§.fi.de sti.ser.ꝛ ꝑ.l.ex militari.i fi.cū.l.se.ṡ.de test.mi.sꝫ ang.h̃ dt
ꝙ ille leges nõ loquũt̃ nisi in casu in q̃ suꝰ fuit ipeditꝰ se imiscere
ꝑꝑ aliqd ipedimētū iuris vel facti iustū vl' iiustū.sꝫ vbi nullo mõ
fuit ipeditꝰ tũc ṡꝫ eū nulla.l.aptiꝰ h̃ ꝓbat q̃.l.si fr̃is.C.e.lꝫ gl. d
struat illā dū subaudit ꝙ trāsmittit ad descēdētes.dt rñ ꝙ lꝫ illa
l.nõ eēt tñ rõ.l.liber hõ.§.fi.necessitat nos ad dōm hāc regulā eē
verā dū dt ꝙ hr̃ditas acqrit̃ suo vt reliquū p̃rimoniū ꝙ acqrit̃
ignorāti.si igit̃ acqrit̃ eodē mõ ergo ꝛ trāsmittit̃ eodē mõ.l.cuꝫ
p̃r.§.fundo.j.de lega.ij.ꝛ rñdet ad.l.si ifanti.ꝙ debet referri ad
alias

aliaſ hr̃ditates ꝙ pr̃na.⁊ ſilr̃ rñdet ad.§.ĩ nouiſſimo.⁊ rñdet ad
l.cũ antiquoribꝰ.q̃ d̾t qd ſui trãſmittebãt bñficiũ deliberãdi iure
antiquo ⁊ ſic vr̃ dicere qd nõ trãſmittebat hr̃ditatẽ nõ agnitã
qꝛ ibi ẽ copula ⁊ q̃ ĩplicat ⁊ auget vt ẽt hr̃ditatẽ nõ agnitã trãſ
mitteret vñ ꝯcludit qd rl̃a p̃dicta ſibi pl3 cũ hac tñ limitatiõe ſi
ſuꝰ dũ vixit nõ repudiauit nã tũc eẽt ſecꝰ ſi repudiaſſet ꝑ id ꝙ hr̃
in.l.j.C.d̾ his q añ ap.tab.nec ptãs penitẽdi q̃ tribuit̾ ſuo dũ vi
uit q ſe abſtinuit vel repudiauit.vt.l.vl.C.de rep.her.tribuet̾ he
redi.ſi aũt nõ fuiſſet agnita nec repudiata tũc trãſmittit̾ cũ bñfi
cio repudiãdi.l.ſi qs filiũ.§.j.ſ.e.¶ Tu add̾ p2io qd.d.l.ſi frĩs.
nõ vr̃ ẽt ꝓbare ꝙ ſuꝰ trãſmittat̾ ſi nõ fuit impeditꝰ nã ibi d̾t ꝙ
ſi fuit inſolidũ inſtitutꝰ potuit heres exiſtere ẽt clauſis tabulis ⁊
ſic loqt̾ de imixtione quã potuit facere nã ſuitas eſt in actu ⁊ in
potẽtia ſ3 imixtio bñ eſt ĩ potẽtia.l.cũ bonis.ĩ.e.iũcta.l.j.§.q ſũt
in ptãte.ĩ.ti.ĩ.Demũ ibi ſubdit ꝙ ſi fuit heres ex ꝑte ſtatiʒ ſuꝰ
fuit heres ⁊ ſic vr̃ velle qd l3 ꝑꝑ clãʒ tabularꝫ ĩpediret̾ ſe imiſcere
tñ ſtatiʒ fuit ſuꝰ ex iuris diſpõne iõ trãſmittit ⁊ ſic vr̃ ꝙ trãſmit
tit nõ obſtãte ĩpedimẽto clauſure tabularꝫ.ita vr̃ ſonare illa lr̃a.
tñ ꝯ hũc intellectũ facit fortiter.l.j.§.j.de ca.tol.iũcta gl.q̃ vr̃ vel
le qd liberi ẽt ex ꝑte iſtituti poterãt adire ẽt clauſis tabulis ⁊ ſic
vr̃ ꝙ vere nõ fuerit ĩpeditꝰ ex clauſura tabularũ ⁊ tunc bñ facit
multũ ꝓ iſta opi.Itẽ adde qd rñſio ang.ad.l.cũ antiquoribꝰ.pa-
rũ vr̃ valere qꝛ lr̃a ibi dicit qd tranſmittebat̾ ius deliberandi in
ſuã poſteritatẽ.⁊ iõ l3 ibi ſit copula q̃ ĩplicet qd ẽt hr̃ditatẽ nõ
agnitã trãſmittebat ĩplicabat ſolũ ꝙ trãſmittebat ĩ ſuã poſteri
tatẽ iõ melior vr̃ rñſio quã bar.h̾ tãgit.¶ Itẽ adde dictis bar.
inquãtũ adducit.l.q duos.§.cũ in bello.ad ꝓbãdũ qd infans
trãſmittat ꝙ illa lex nihil facit qꝛ ille.§.neceſſario d3 intelligi qñ
filiꝰ erat pubes ⁊ ſic nõ erit infans ꝑ id qd hr̃ in.l.ſi mulier.ĩ.de
re.du.⁊ ĩ.l.cũ pubes.cũ ibi no.e.ti.¶ Itẽ adde qd.l.apd hoſteſ.
fortiter facit ꝓ hac opi.⁊ ꝓ rl̃a bar.l3 cauillet̾ nã ibi tex.fundat
ſe ex ſuitate.⁊ ꝑꝑ hoc d̾t fieri trãſmiſſionẽ.nec ẽ bona rñſio ꝙ ibi
filia fuiſſet ĩpedita ſe ĩmiſcere ex eo qꝛ ignorabat mortẽ pr̃is na
turalẽ:qꝛ tex.ibi vr̃ inuere idẽ fore ſi ſciuiſſet dũ dixit caſu q̊ ſcia
mortis nõ deſiderat̾.Itẽ nõ eſt bõa rñſio ꝙ ibi filia ſe imiſcuit
⁊ ſic fuit hereſ.qꝛ ex q̊ ignorabat mortẽ pr̃iſ naturalẽ nõ potuit
ſe imiſcere ſicut nec extraneꝰ adire.l.cũ bõis.ĩ.e.iũcta.l.nec nos.
C.de cap.Itẽ nõ eſt bõa rñſio ꝙ ibi fiat trãſmiſſio fauore mr̃iſ:
qꝛ illa.l.nõ fundat ſe ex mr̃is fauore ſ3 ex ſuitate vt ibi p3.nec ẽt
eſt bona rñſio qd illa.l.habuerit reſpectũ ad.l.xij.tab.qꝛ non eſt
ꝟiſil̾e ꝙ impator fecit legẽ illã quã ſolũ habuerit hr̃e vires ſ3.l.
xij.tabularꝫ cũ eẽt hodie correcta.⁊ iõ hic intellectꝰ nõ vr̃ bonꝰ
cũ correctio ſit vitãda.vt.l.p̃cipimꝰ.cũ cõcor.C.de app.⁊ ꝓ iſta
opi.bñ facit ẽt rõ quã.ſ.tetigi poſt Ang.q̃ colligit̾ ex.d.l.liber
24 hõ.§.fi.qꝛ † ſi hr̃ditas acqrit̾ ſuo ẽt ignorãti multo fortiꝰ ſciẽti ſi
cut videmꝰ ĩ legato qꝛ acqrit̾ ignorãti ⁊ ẽt ml̃to fortiꝰ ſciẽti l3 cũ
ptãte repudiãdi.d.l.cũ pr̃.§.ſurdo.⁊.l.ſi qſ ita hr̃ditatẽ.ſ.d̾ ꝯdi.
inſti.⁊ licita vr̃ argumẽtatio de legato ad hr̃ditatem ſuo dela-
tã ꝑ id qd hr̃ ĩ.l.fi.ſ.de ꝯdi.iſti.facit ẽt ꝓ iſta ꝑte rõ quã tangit
bar.qꝛ añ bñficiũ abſtinẽdi clarũ eſt qd fiebat trãſmiſſio.⁊ iõ cũ
bñficiũ abſtinẽdi fuerit ĩductũ ĩ fauorẽ filiorꝫ vt releuarẽt ꝑ illd
ab oneribꝰ hr̃ditarijs nõ d3 ĩpedire trãſmiſſionẽ ne retorqueat̾
ĩ eorꝫ leſionẽ ꝯ.l.qd fauore.C.de legi.vr̃ em̃ eẽ fauor filie trãſmit
tere hr̃ditatẽ ſibi ad q̊ſcũqꝫ.qꝛ ꝑꝑ illã forte hẽbit hr̃dẽ al̾s ñ ha
biturꝰ.ar.l.iul̾.ſ.e.⁊ illã ꝑtẽ vr̃ ẽt voluiſſe gl.in.l.ex militari.§.fi.
ĩ ꝟ.ignorãs dũ ſubaudit maxie.⁊ facit ẽt qd no.gl.ĩ.l.ſi qs filiũ
§.j.ĩ ꝟ.ſeruet.ſ.e.⁊ ad leges ĩ ꝯtrariũ faciẽtes poſſet rñderi vt tãgit
h̾ Bar.⁊ ſuperiꝰ dixi poſt ang.⁊ ſatis p3 rñſio ad.l.ſi ĩfanti.qd
nõ loquat̾ d̾ hr̃ditate pr̃na qꝛ ĩ pn.illiꝰ.l.loqt̾ d̾ hr̃ditate mr̃na
vl̾ alteriꝰ extranei delata ĩfanti.⁊ poſtea circa illũ caſuʒ decernit
qñ pr̃ viuit.⁊ poſtea ſucceſſiue qd iuris pr̃e mortuo ⁊ ſic p3 ꝙ nõ
loqt̾ de hr̃ditate pr̃is ſ3 circa ꝓſequit̾ ſemꝑ caſum de q̊ in pn.l.
25 dixit ponẽdo mẽbra aliq̃ circa ip3.¶ † Aduerte tñ qꝛ circa bñ
ficiũ abſtinẽdi eſt vnũ dubiũ vc3 an illud fuerit ⁊ ſit ĩtroductũ
tm̃mõ de iure p̃torio an ẽt de iure ciuili.Saly.ĩ.d.l.apud hoſtes
d̾t qd p2io fuit ĩductũ de iure p̃torio.vt in.§.ſ3 his ꝑmiſit p̃tor.
ĩſti.de her.q̃li.⁊ dif.ſ3 poſtea de iure ciuili ⁊ p2io ꝑ coſtõnẽ diui
pij de q̊ ĩ.l.j.ĩ.de coll̾.do.⁊.l.j.C.ſi vt ſe ab here.abſti.⁊.l.defũctꝰ
C.de legi.here.⁊ fuit vtilis ꝓuiſio dictorꝫ iuriũ ſm eũ qꝛ bñficia
p̃toria ſũt ãnalia.l.emãcipata.C.q admi.ad bo.poſ.⁊.l.j.§.lar-
giꝰ.de ſuc.edic.⁊ iõ ſi filiꝰ agnoſcebat bñficiũ p̃toris.ĩ.annũ re-
manebat illaq̃atus hr̃ditati l3 alr̃ ſe nõ imiſcuerit.ſ3 ſecꝰ eſt poſt
ꝙ fuit ĩtroductũ bñficiũ abſtinẽdi ꝑ ius ciuile.qꝛ illd ẽ ꝑpetuuʒ
ĩ.ti.d̾ ꝑpe.⁊ tem.ac.ĩ pn.⁊.§.j.igit̾ nõ erat illaq̃atꝰ hr̃ditati etiã
poſt annũ niſi ſe imiſceret.⁊ h̾ eſt opi.ſua ĩ.d.l.apd hoſtes.Sed
certe.d.l.j.ĩ pn.de col.do.nihil d̾t de bñficio abſtinẽdi ſ3 d̾t ꝙ ſi
liaſa.l3 nõ petat boñ.poſ.ſi tñ ſe imiſcet bõis pr̃nis tenet̾ ꝯferre
dotẽ ſuã fr̃ibꝰ.Itẽ alle due leges ꝑ eũ alle.no vñr ĩducere no-
uũ bñficiũ abſtinẽdi ſ3 potiꝰ narratiue loq ⁊ ĩ vili bñficio abſti-
nẽdi al̾s ĩducto.⁊ h̾ ẽt fuit de mẽte Ia.bu.ĩ.l.q ſ3 pr̃is.C.vñ li.q
vr̃ velle.put ibi ẽt d̾t bl̾.ꝙ illd bñficiũ abſtinẽdi ñ fuerit ĩductũ ꝑ
uiſ ciuile l3 fuerit ꝑ illd approbatũ bl̾.tñ ĩ.l.j.C.d̾ hiſ q̃ añ ap.ta.

d̾t ꝙ tex.vr̃ eẽ ſing.ꝑ quẽ vr̃ ꝓbari ꝙ ẽt de iure ciuili ſit ĩductũ ĩ
l.fi.§.ſi vero poſthumꝰ.ꝟ.⁊ hoc eodẽ.ibi ex p̃ntis nr̃e legis auto
ritate l3 ab eo diſcedet̾ ⁊c.ſ3 poſſes dicẽ ꝙ ibi ſolũ ꝓuidet qñ cre
dit illã dãnoſaʒ ⁊ ĩtra tres mẽſes vult dimittere vt pt3 ex.d.l.fi.
§.j.⁊ ſic nõ ꝓuidet gñal̾r illa.l.de bñficio abſtinẽdi.Aduerte tñ
ꝙ ẽt ſi dicamꝰ de iure p̃torio tale bñficiũ eẽ vr̃ ꝙ ẽt poſt ãnũ d3
durare qꝛ ꝑ h̾ bñficiũ vult aliꝰ ſe exonerare nõ aũt vult admitti
ad lucrũ.q̊ caſu loqt̾.l.emãcipata.alle.ꝑ ſaly.Itẽ ꝑ h̾ bñficiũ in
effectu cõſequit̾ ius excipiẽdi iõ d3 eẽ ꝑpetuũ qꝛ q̃ annalia ſunt
ad agẽdum ꝑpetua ſunt ad excipiẽdũ.l.pure.§.fi.de do.exce.⁊
l.l3.C.de excep.cũ ibi no.⁊ facit ad materiã qd ibi dixi ĩ.l.neceſſa
rijs.ſ.e.⁊ l3 ſaly.in.d.l.apud hoſtes.ſeqtur opi.Ia.de bel.tñ plꝰ
placet opi.bar.quã ẽt ſeqtur bal.⁊ ang.hic ⁊ ſeqbat̾ ẽt Ray.⁊ ſe
26 quunt̾ ẽt vltramõ.¶ † Et ex p̃dictis p3 ꝙ due fuerũt opi.p2inci
pales in hac mã.vna ꝙ ſuus trãſmittat hr̃ditatẽ ad q̊ſcũqꝫ ẽt ſi
nullũ ĩteruenerat ĩpedimẽtũ iuris vel facti.aliã ꝙ ita demũ trãſ-
mittat ſi ĩteruenerat ĩpedimẽtũ iuris vel facti.⁊ al̾s nõ l3 bal.vt p̃
dixi ſequat̾ hic p̄mã.ipſe idẽ ponit tertiã opi.ĩ.l.ſi ĩfanti.C.d̾ iu.
deli.vc3 ꝙ ĩfans l3 ſit ſuꝰ nõ trãſmittat illã ſ3 ſuꝰ maior ĩfãte ſic.
dicit tñ ꝙ hoc dubiũ egeret deciſiõe ceſarea.l3 plꝰ pl3 mihi opi.
p2ia ẽt in ĩfãte cũ ĩ eo ẽt habeãt locũ rõnes ⁊ iura ſupius all̾.nec
ob.d.l.ſi ĩfanti.qꝛ nõ d3 referri ad hr̃ditatẽ pr̃nã:tũ qꝛ vr̃ cõti-
nuare caſuʒ ĩ p2ĩ.l.poſitũ.tũ qꝛ loquit̾ in hẽditate deuoluta ⁊ ĩ q̊
requirit̾ agnitio vt ibi p3 q̃ ꝓprie ſumpto vocabulo nõ ꝯueniũt
hẽditati pr̃ne.qꝛ illa q̃rit̾ ĩpo iure abſqꝫ agnitiõe l3 reuocabiliter
nec d̾r ĩ eo obuenire nouꝰ titulꝰ ⁊ cõſequẽter fieri d̾uolutio ſ3 po
tiꝰ ꝯtinuatio.l.ĩ ſuis.de li.⁊ poſth.⁊ ĩ.l.j.§.filiũ.ĩ.ꝓ hr̃.l3 qñqꝫ la
to vocabulo ſumpto videant̾ dicta ꝟba ꝟificari ĩ hr̃ditate pr̃na
ꝑ id qd hr̃ in.l.fi.C.de cu.furio.⁊ ĩ.l.l3.C.e.ſ3 in dubio d̾bemꝰ ac
cipe ꝟba ſm ꝓpriũ ſignificatũ ⁊ p̃ſertiʒ vbi rõ h̾ dictat.l.nõ alr̃
27 de leg.iij.¶ † S3 circa p̃dicta dubitat̾ de duobꝰ.p2io an hr̃di-
tas mr̃is trãſmittat̾ ad q̊ſcũqꝫ ẽt nõ agnita vr̃ ꝙ ſic qꝛ filiꝰ ẽ eiꝰ
hr̃s ĩpo iure.l.pe.C.de ſuis ⁊ le.ꝯtrariũ ẽ verꝫ vt ꝓbat̾ in.d.l.j.C.de
his q añ ap.ta.vbi pt3 ꝙ ſolũ trãſmittit̾ ad deſcẽdẽtes:nec ob.
ꝯtrariũ qꝛ exponi d3 ĩpo iure.ſ.ſi adeat̾ ſm bar.ſicut ĩ ſil̾i dicimꝰ in
cõpẽſatiõe q̃ fit ipſo iure.ſ.ſi opponat̾ ab hoĩe.l.ſi ꝯſtat.cũ ibi no.
C.de cõpẽſa.vl̾ ſ3 ang.põt exponi ĩpo iure.i.eq̃ſſimo iure ſic ex
ponit gl.ĩ ſil̾i ĩ.l.ſi fũdũ ſub ꝯditiõe.§.q fũdũ.ĩ.d̾ leg.i.Eq̃ſſimũ
eſt em̃ hr̃ditatẽ aſcẽdẽtiũ d̾currere ad deſcẽdẽtes ꝑꝑ cõe votũ pa
rẽtis.l.ſcripto ĩ.vñ liberi.vel põt exponi ſm eũ ipſo iure.i.ĩ effe-
28 ctu vt in ſil̾i exponit gl.ĩ.l.lecta.§.ſi cũ ſortis.ſ.ſi cer.pe.† Scdm
dubiũ ẽ an emãcipatꝰ hodie trãſmittat hr̃ditatẽ nõ agnitã ſicut
ſuꝰ nã vr̃ ꝙ ſic qꝛ ſuccedit ad ſil̾itudinẽ ſui.l.memimꝰ.C.d̾ legi.
here.⁊ qꝛ nulla ẽ dr̃ia ĩ ſucceſſione vl̾ hr̃ditate iter ſuũ ⁊ emãcipa
tũ in auĩ.d̾ here.q̃ ab iteſt.§.nullã.coll̾.ix.bar.h̾ dubitat ⁊ nõ ſol
uit.ang.h̾ t3 ꝙ nõ trãſmittat niſi ad poſteros ꝑ.l.j.C.d̾ his q añ
ap.tabu.⁊ remittit ad not.ꝑ ſe in repetitiõe ſua.l.ſi emãcipati.C.
de col.vbi ꝓſequit̾ differẽtias q̃ vigẽt iter ſuũ ⁊ emãcipatũ.⁊ an
hodie ſublatũ ſit edictũ de ꝯiũgẽdo ⁊ d̾ legatis p̃ſtãdis.⁊ h̾ opi.
pl3 qꝛ hodie emãcipatꝰ nõ q̃rit aduẽtitia q̊ ad vſumfrutũ pr̃i ſ3
ſuꝰ ſic.iſti.ꝑ quas ꝑſo.no.acq.§.j.⁊.l.cũ op3.C.de bo.q̃ lib.itẽ ſuꝰ
p̃teritꝰ ẽt cũ cã hodie dicit nullũ teſtm̃ ſecꝰ in emãcipato vt ẽ gl.
ſingu.in.§.exhr̃datos.in auĩ.de here.⁊ fal.coll̾.j.Itẽ in ſuo d̾r
cõtinuari dominiũ.l.ĩ ſuis.d̾ lib.⁊ poſth.nõ ſic in emãcipato vt
ibi pt3.Itẽ cũ nõ ſit in ptãte nõ põt dici ſuꝰ.inſti.de here.quali.
⁊ differentia.§.ſui.ergo nec põt trãſmittere rõne ſuitatis cũ illã
nõ habeat nec etiã tãꝙ ſit ſibi ipſo iure q̃ſita cũ nõ ſit ſed requi
ratur ipſum adire.nã cenſet̾ extraneꝰ ex quo nõ ẽ in ptãte.vt in
§.extraneũ.C.de rei vxo.ac.iõ adire d3 ſicut extraneꝰ vt ſibi acq
rat̾.nec ob.d.l.meminimꝰ.qꝛ verũ ẽ ꝙ hodie ſuccedit emãcipatꝰ
ad ſil̾itudinẽ ſui q̊ ad hoc vt poſſit de iure ciuili venire ſicut ſuus
l3 olim ſuũ de iure p̃torio.nõ aũt ꝙ ꝑ hoc vere ſit ſuꝰ cũ nec eẽ
poſſit ex quo nõ eſt in ptãte.vt in.d.§.ſui.⁊ ſatis eſt de mente il-
lius.l.dũ dicit ad ſil̾itudinẽ:cũ nullũ ſil̾e ſit idẽ.l.qd nerua.ff.de
po.⁊ ibi no.Eq̃parat̾ ergo ſuo in eo ĩ quo eq̃paratio fieri potuit
⁊ iõ ſuccedit de iure ciuili ſicut ſuꝰ.nõ aũt eq̃parat̾ vt trãſmittat
cũ illa trãſmiſſio fiat rõne ſuitatiſ quã nõ h3 ipſe emãcipatꝰ.⁊ eo
dẽ mõ põt rñderi ad.§.nullũ.nã ibi d̾r ꝙ hodie nõ eſt dr̃ia inter
emãcipatũ ⁊ ſuũ quominꝰ vnuſqſqꝫ ſm ꝓpriũ gradũ ſuccedat
de iure ciuili.⁊ ſic nõ ꝑ hoc q̊ ad alia tribuit emãcipato ꝓuilegia
q̃ ꝯpetũt ſuo ſ3 ſolũ q̊ ad hoc vt dixi ꝙ ſ3 ꝓpriũ gradũ poſſit de
iure ciuili venire ſicut ſuꝰ ⁊ hec ſufficiãt de quarta rl̃a.⁊ ꝓ illa ꝑ
te ꝙ emãcipatꝰ nõ trãſmittat vt ſuꝰ facit qd no.ꝑ bart.⁊ doc.ĩ.l.
ſi is.§.ſuꝰ.ſ.de iu.deli.⁊ in.l.fi.C.de repu.here.in qbꝰ d̾r ꝙ l3 ſuꝰ
vigore dictarꝫ legũ poſſit reuocare ſuã abſtẽtationem:tñ emãci
patꝰ ẽt hodie nõ hẽbit bñficiũ dictarũ legũ ex quo ẽ emãcipatꝰ
⁊ nõ ſuus.licet poſſit habere bñficium.l.filij.§.j.ĩ.ad tertullia.
⁊ hoc de iſta quarta regula.Nec obſt.predictis.l.fi.§.j.C.de cu.
furio.vbi videtur ꝙ ſuus trãſmittat ad poſteros:qꝛ reſponderi
poteſt ꝙ ibi dicit nullã dubitatõnẽ eẽ quominꝰ furioſus q eſt
ſuꝰ trãſmittat hr̃ditatẽ paternã in ſuã poſteritatẽ nec mirũ qꝛ ẽt
ad q̊cũqꝫ cũ q̃ſita ſit ipſi furioſo nã ⁊ q̃rit̾ ẽt ignorãti.l.ex mili-

tari.§.fi.de testa.mi.ꝛ ex quib⁹ causis querit̃ ignorāti, q̄rit̃ ēt fu
29 rioso in.§.sui.insti.de here.q̄ ab intest. ¶ † Quinta est q̄ hereditas ascēdentiū nō repudiata trāsmittat̃ ad descēdentes ꝛ h̄ ꝓbat p.l.j.de his q̄ ante ap.ta.ꝛ h̄ opat̃ f̄m Bal.gemin⁹ fauoꝛ.s. q̄ trāsmittēs est de descēdētib⁹.ꝛ sil'r ille in quē fit trāsmissio ꝛ q̄ eē talib⁹ debita.facit.C.de ipo.lucra.descrip.l.j.lib.x. Sȝ h̄ i surgūt duo dubia.primū an trāsmittāt ad descēdētes naturales tm̄ an ꝓo solū ad naturales ꝛ legitimos.ang.hic tenet q̄ ad naturales tm̄ q̄ illa lex vtit̃ ꝓbo natural'r cōgruēti bastardis sicut ltis.l.tutelas.§.de capi.di.ꝛ iō f̄m eū spurij ꝛ naturales qb⁹ est delata h̄ditas m̄rna trāsmittēt illā etiā ad eoꝝ descēdētes spurios vl' naturales q̄ p̄nt eis succedere.l.spuri⁹.ꝛ.l.hac p̄te.j.vnd cog.ꝛ.l.si q̄ illustris.C.ad oꝛfi.ꝛ h̄ dictū plȝ dūmō sint tales ꝑsone q̄ possint succedere.q̄d q̄n fit collige ex no.ꝛ p gl.ꝛ doc.i.d.l.si qua illustris.idē vr̄ seq Saly.in.d.l.vna.de his q̄ an̄ ap.ta.Scd̄m dubiū est an talis h̄ditas descēdētis trāsmittit̃ ad ascēdētē sicut ad descēdentē. Glo.cōiter dicūt q̄ sic.vn̄ volūt q̄ etiā emācipat⁹ trāsmittat h̄ditatē p̄rnā ad m̄rem nō agnitā ꝛ sil'r h̄ditatē m̄rnam ad p̄rem vt p̄ȝ ex gl.d.l.j.ꝛ ex gl.ij.C.ad oꝛfi.ꝛ.l.apd hostes.C.de suis ꝛ le.ꝛ hāc opi.tenuit Ja.bu.in.d.l.j.dicēs q̄ lȝ nō fiat trāsmissio ad ascēdentē ex vi exp̄sse dispōnis illi⁹.l.tn̄ fiet vi tacite ex idētitate rōnis arg.l.nā ꝛ si parētib⁹.§.de inoffi.te.ꝛ hāc ēt seq̄tur h̄ bal.ꝛ sequit̃ i.d.l.j.nā fȝ eū rō ibi exp̄ssa hȝ locū ēt in ascēdēte:q̄ illi nō min⁹ imo magis ꝯtristant̃ de morte descēdētiū.l.isti q̄dē.§.q̄d me.cā.ꝛ q̄ eadē ē rō pietatis p.d.l.nā ꝛ si parētib⁹. Nec ob.p̄dictis.l.si ifanti.q̄ f̄m eū p̄t dici sp̄ale i h̄ditate delata ifanti.vel f̄m eū illa lex coꝛrecta ē p.d.l.j.q̄ est posterioꝛ in oꝛdine ꝛ p Justinianū approbata i.l.j.§.in nouissima.de cad.tol.ꝛ hāc dicit eē veriorē.limitat tn̄ hāc opi.eē verā nisi extarēt aliq descēdētes ei⁹ d cui⁹ h̄ditate trāsmittēda tractat̃:q̄ tūc illi p̄ferent̃ ēt i p̄te alteri⁹ fratris deficiētis cū in eis sit maioꝛ rō eq̄tatis q̄ i ascēdēte.ꝛ sic itelligit.l.ij.C.ad oꝛfi.itē f̄m eū vr̄ fallere dicta r'a q̄n extaret ascēdēs ei⁹ de cui⁹ h̄ditate trāsmittēda tractat̃ puta iuris ei⁹ ꝛ ēt iuris ip̄i⁹ d scēdētis q̄ successit.nā tunc nō trāsmitteret d scēdēs ad m̄rē suā ne fiat p̄iudiciū m̄ri dfūcti. ar.l.fi.§.exce.C.q po.i pig.ha.ꝛ iste ē cas⁹ i.l.ij.§.si q̄s a liberis.j. ad tertu.facit q̄d no.Ja.de bel.i.d.l.ij.ad oꝛfi.Sȝ doc.cōiter maxime bar.tenēt q̄ nō fiat trāsmissio ad d scēdē.q̄ h̄ nō dicit.d.l.j. ꝛ ꝯtrariū vr̄ apte ꝓbari i.d.l.ij.C.ad oꝛfi.ꝛ i.d.l.ij.§.si q̄s ex liberis. ꝛ i.d.l.si ifāti.sȝ certe icōgruū vr̄ q̄ dicit bal.vcȝ q̄ p.l.j.C.d his q̄ an̄ ap.ta.coꝛrigat̃.l.si ifanti.cū illa lex vnica fuerit theodosij. lex aūt si ifāti.fuerit iustinia.ꝛ Theodosi⁹ diu fuit an̄ iusti.sicut p̄ȝ i cronicis.ꝛ iō absonū vr̄ dici q̄.d.l.j.q̄ lȝ sit posterioꝛ in oꝛdine tn̄ fuit prioꝛ i cōpositiōe coꝛrigat.d.l.si ifanti cū poti⁹ d beret eē ꝯ̄ p id q̄ h̄r i.§.qb⁹.C.d no.co.ꝯpo.necob.q̄.d.l.j.fuit firma. p Justi.in.§.in nouissimo.q̄ lȝ fuerit ꝯfirmata fuit ꝯfirmata in terminis suis ꝛ simp'r iō nō ē ꝓsibile in dubio q̄ p talē ꝯfirmatione voluerit inducere coꝛrectionē sue.l.ex quo al'r nō exp̄mit.ar. l.si hoiem.§.mā.ꝛ ei⁹ q̄d h̄r in.§.qb⁹ cū ibi no.p bar.i p̄ma ꝯsti
30 tutiōe.C.ꝛ i.l.ambitiosa.j.de decre.ab oꝛ.fa.† potes dicere p cōcoꝛ.opi.q̄ interdū sup̄sunt alij d scēdētes defūcti ad quos deuolueret̃ poꝛtio descēdētis moꝛtui si nō fit trāsmissio ꝛ tūc non fiet trāsmissio ad ascēdētē:q̄ rō maioꝛis pieta.p̄pōde.pp alios descēdētes qb⁹ ē magis debita q̄ ascēdētib⁹.ꝛ sic ē cas⁹ scd̄m vnū itellectū i.l.ij.C.ad oꝛfi.ꝛ ibi ēt tāgit̃ p Jac.de bel.inter dū vero nō extāt alij d scēdētes defūcti d cui⁹ h̄ditate tractat̃.ꝛ tūc si extāt ascēdētes aliq ip̄i⁹ defūcti puta m̄r ei⁹ de cui⁹ h̄ditate tractat̃ ꝛ ēt ascēdētes descēdētis cui vult trāsmittere.puta ei⁹ m̄ri ꝛ tūc h̄ casu ēt nō fit trāsmissio ad ascēdētē ip̄i⁹ d scēdētis ne fiat p̄iudiciū ascēdēti ip̄i⁹ defūcte ꝑsone d cui⁹ h̄ditate agit̃ ne quodā mō vnū altare cooperiat̃ ꝛ aliud discooperiat̃.ꝯ̄ id q̄ h̄r in auf. nisi rogati.C.ad treb.ꝛ in.l.fi.§.excep.C.q po.in pig.ha.ꝛ iste ēt est tex.i.l.ij.§.si q̄s ex liberis.j.ad tertu.interdū ꝓo nō extāt d scēdētes nec ascēdētes defūcte ꝑsone d cui⁹ h̄ditate agit̃ qb⁹ fiat p̄iudiciū ꝛ tūc aut ascēdēs descēdētis ē extranea ꝑsona defūcte de cui⁹ h̄dit.trac. vt q̄ ē m̄r filij emācipati q̄ fuit vxoꝛ func.vl' ꝯ̄ est p̄r descēdētis q̄ fuit maritus defuncte ꝑsone matris ip̄i⁹ descēdētis ꝛ tūc vr̄ q̄d nō fiat trāsmissio q̄ nō est eadē rō q̄ est i d.l.j.q̄ ibi descēdētes trāsmittētis sunt etiā descendētis defuncte ꝑsone de cui⁹ h̄ditate tractat̃ iō nimiȝ si tūc fit trāsmissio:sȝ h̄ lȝ sit ascēdēs trāsmittētis est extranea ꝑsona ab ipō defuncto iō tūc nō est eadē rō. Si autē iste in quē fieret trāsmissio eēt ascēdēs descēdētis ꝛ ēt ip̄i⁹ defūcte ꝑsone.exēplū si mulier d cessisset ꝯdito testō in quo filiū ꝛ extraneū heredes istituit ꝛ postea fili⁹ decedit relicta auia materna vel alio ascēdēte p lineā maternā. nā tūc est ascēdēs descēdētis ꝛ etiā ip̄i⁹ defuncte ꝑsone.ꝛ tunc posset tolerari opi.gl.bal.ꝛ bu.q̄ ad talem ascendentē fiat trāsmissio ex eq̄tate.d.l.j.nā tunc vr̄ eadem ratio pietatis:q̄ licet attento voto parentū magis debita videat̃ hereditas ascendentis d scendenti q̄ ecōtra.l.scripto.j.vn̄ liberi.tn̄ rōne pietatis nō min⁹ d̄ debita ip̄is ascēdētib⁹ vt est casus in.l.nā ꝛ si parēub⁹ §.de inoffi.te.ꝛ ideo cū sim⁹ in materia fauoꝛabili ꝛ pia vr̄ q̄ ex

idētitate rōnis possit fieri extēsio p id q̄d nō.gl.in illud.C.de sa. san.ec.ꝛ q̄d no.Bar.in.l.si cōstante in p̄in.§.so.ma.ꝛ hāc p̄tē etiā vr̄ se q̄ Sal.in.d.l.apud hostes circa fi. Et aduerte q̄ no.posui exēplū in successiōe ex testō.nā i successiōe abitestato vr̄ q̄d h̄ casu nō sit expediēs fieri trāsmissionē q̄ si nō fit trāsmissio veniet ex successiōe edicti ip̄e ascēdēs ꝛ iō ex quo de iure cōi sibi succurret̃ nō esset necesse recurrere ad sp̄alē ꝓuisionē.d.l.j.ar.l.i.causē la.ij.de mino.ꝛ p hoc vr̄ posse attētari q̄d lȝ gl.ꝛ do.cōiter dicāt d.l.j.de his q̄ ante ap.ta.habere locū etiā in successiōe abintestato p qua opi.ēt facit.l.j.§.in nouissimo.iūcto.§.hec oia.ibi si q̄d abitestato ꝛc.C.de cadu.tol.tn̄ illud de iure nō sit verū q̄ i successiōe abitestato lȝ nō fieret trāsmissio ad descēdētes nullū eēt eis p̄iudiciū:q̄ possent venire ex successoꝛio edicto ꝛ iō tūc non fuit expediēs ꝓuidere de sp̄ali remedio.ꝛ h̄ foꝛte fuit rō q̄re illa l.nō fuit locuta de successiōe abintestato. Nec ob.si dicas q̄d ibi loq̄t̃ ēt q̄n soli filij sunt istituti q̄ casu si nō fieret trāsmissio non eēt magnū p̄iudiciū q̄ possent venire abintestato:q̄ lȝ vnū casum pōat.ponit tn̄ ꝛ aliū q̄n sunt cū alijs istituti ꝛ p̄pter illū specialiter fuit necessaria dispō illi⁹.l.q̄ al's re ꝓa nō vr̄ fuisse multis necessaria. Uel foꝛte posset dici q̄d fit tūc trāsmissio etiā q̄n soli filij sunt instituti.ꝛ etiā q̄n succedit̃ abitestato ꝛ erit in electiōe descēdētis an velit venire ex iure trāsmissiōis an vero ex successoꝛio edicto ar.l.recusare.§.titi⁹.ifra ad treb.ꝛ istud foꝛte est tuti⁹ p̄pter casuȝ illū q̄n soli sunt instituti. Sȝ circa p̄dicta pōt eē etiā aliud dubiū q̄ illa.l.videt̃ loq q̄n moꝛit̃ aliq̄s relicto filio nepote vel p̄nepote.sed q̄d si aliū descēdētē vltra p̄nepotē reliquerit ꝛ sic vltra tertiū gradū an iste trāsmittat ad liberos.nā doc.cōiter vident̃ velle q̄d sic ꝛ ēt gl.q̄ dicūt simp'r ꝛ etiā cōiter q̄ hereditas ascēdētis trāsmittit̃ ad descēdentes.sed in cōtrariū foꝛtiter facit tex.ille q̄ loquit̃ solū de p̄nepote.ꝛ sic vsq̄ ad tertium gradū.vn̄ vr̄ q̄d nō cōp̄rehēdet aliū p id q̄d h̄r in simili in.l.j.§. ꝛ cū lex.C.de cad.tol.ꝛ q̄ facile fuisset dicere ꝛ addicere de alijs liberis sicut etiā in eadē lege d̄ q̄d tales filij nepotes ꝛ p̄nepotes trāsmittūt ad liberos cuiuscūq̄ sexus.vn̄ sicut ibi nō restrinxit gradū liberoꝝ i quē hȝ fieri trāsmissio ita ēt si voluisset idē eē i ip̄is trāsmittētib⁹ si frater h̄ fecisset ꝛ iō ex quo nō fecit vr̄ de mēte fuisse vltra tertiū gradū nō cōp̄rehēdere.arg.l.fi.§.finautē ad deficiētis.C.de cadu.tollen.ꝛ lȝ p opi.doc.posset allegari q̄ eadē videt̃ rō in oibus descēdentib⁹.ꝛ q̄ vident̃ ēt alij cōtineri p id q̄d h̄r i.l.cui eoꝝ.§.j.ff.de postu.tn̄ foꝛte de rigoꝛe iuris verioꝛ eēt opinio p̄dicta.q̄ nō vr̄ fuisse ex ꝓsili mēte disponētis cōp̄hēdere vltra tertiū gradū p rōnes p̄all'.ꝛ p id q̄d h̄r in sili i.d. l.j.§.ꝛ cū lex.vbi ēt i sili fiet restrictio ad tertiū gradū ꝛ iō nō eēt absurdū dicere q̄d sic voluisset.d.l.facere. Opi.tn̄ gl.ꝛ doc.egoꝛ est ꝛ hec de q̄nta regula dicta sufficiēt. Adde tn̄ p̄dictis q̄d vbi plures sunt filij lȝ illi soli essent instituti q̄ succederēt abintestato tn̄ vtilis fuit ꝓuisio.d.l.j.q̄ si vn⁹ ex eis moꝛit̃ si nō trāsmitteret ad suū descēdētē accresceret alijs cū poꝛtio deficiēs accrescat coheredib⁹.l.j.C.q̄n nō pe.par.sed vbi vn⁹ tm̄ est fili⁹ ꝛ ille sol⁹ ex testō succedit vel abitestato tūc b̄n operat̃ ꝓuisio.d.l.q̄ ēt sine illa posset descēdēs venire necessario edicto.vn̄ tūc nō fuisset necessaria.tn̄ sicut dixi p̄t dici q̄d tūc multiplicat remedia ꝛ erit in p̄tāte descēdētis venire abitestato ex successoꝛio edicto vel ex
31 iure trāsmissiōis. ¶ † Sexta regula est q̄d hereditas ifanti delata trāsmittit̃ ad oēm ascēdētē p lineā paternā p.l.si ifanti.C.e. siue ifans fuerit i illi⁹ p̄tāte siue fuerit sui iuris.ꝛ sup hac regula Bar.foꝛmat aliquas q̄ōnes ꝛ cū ei⁹ decisiōe trāsit h̄ Ang. Tn̄ no.ex eis duo.p̄mū q̄ ita demū fingit̃ q̄sita ifanti q̄n supest ascēdēs p lineā paternā si ille talis ascēdēs succederet infanti si vere fuisset ifanti q̄sita al's sec⁹.ꝛ ex h̄ seq̄t̃ q̄d si extat m̄r ꝛ au⁹ p̄rnus q̄ tūc nō succederet au⁹ p̄rn⁹ hodie lȝ vere fuisset infantis sȝ succederet mater vt i auf.d functū.C.ad tertu.lȝ oli eēt sec⁹.l. ij.§.obijcit̃.ad tertul'.ꝛ in.l.legssimū.e.ti. Scd̄m est q̄d lȝ ascēdēs p lineā maternā nō gaudet p̄uilegio hui⁹.l.ex sua ꝑsona tn̄ poterit gaudere ex ꝑsona ascēdētis p lineā p̄rnā acsi extet p̄r ꝛ m̄r infantis nā tūc fingit̃ infanti q̄sita pp supexistētiā p̄ris.ꝛ q̄ infanti succedit m̄r vna cū p̄re sicut si vere esset q̄sita h̄ret m̄r p̄tē suā ita ꝛ i h̄ casu.vbi aūt nō supest ascēdēs p lineā paternā tūc d Bart.q̄d infans solo rigoꝛe inspecto nō trāsmittat h̄ditatē nō agnitā sȝ trāsmittat ius petēdi restōnē i integrū.p.l.q duos. in p̄in.j.de re.du. Sȝ Ange.nō p̄lȝ illud dictū p.d.l.si ifanti.q̄ dicit q̄d tūc habet̃ pinde ac si hereditas nō eēt infanti delata.ꝛ p̄cedit vltra disponēdo ad quē p̄ueniat vn̄ q̄ ibi legislatoꝛ fingit h̄ditatē minime delatā ꝛ deuoluit illā p ꝓbū p̄ueniat q̄ vr̄ significatiuū p̄petuitatis.l.ij.§.p̄uenisse.§.de hered.vē di.iō nec de rigoꝛe nec de eq̄tate succurret̃ heredib⁹ infantis.ꝛ p hac parte f̄m eū cōsuluit recolēde memoꝛie dn̄s Tho.de curlur.de floꝛētia.ꝛ do. Rycar.de imo.ꝛ ēt tn̄ Bal.semel lȝ postea mutauerit p̄positū ꝛ adheserit opi.Bar.ꝛ ip̄e d̄ semp se h̄ tenuisse in legē do ꝛ ꝯsulēdo lȝ q̄ō sit adeo dubia q̄d egerit decisiōe imperiali ꝛ r̄ndet ad.l.q duos.dupl'r.p̄mo q̄ ibi nō loquit̃ in infante.vn̄ opi.Ja.de are.ꝛ Bar.vt etiā p̄ȝ ex his q̄ dixi circa scd̄aȝ regulā ꝛ si dicas

z si dicas ergo peioris conditionis erit infans q̄ maior infante vel pubes. fatet̄ hoc eē q2 sic placuit legislatori. nec mirū scōz eū q2 valde pinguius sibi subuenit in aliis casib⁹. vt p3 in. d. l. si infanti. facit in ar. l. cū q. ff. d iureiu. l3 nō alleget. Secūdo rūdet si intelligit illa. l. infante. qd ibi est speciale vt hereditas fratris infanti delata transmittat ad fratrē l3 nō agnita nō tñ ad resti tutionē sicut voluit bar. s3 ipo iure. z rō spālitatis ē fm eū q2 ibi pater habēs duos impuberes quos instituit substituit vltimo morieñti vñ p̄sumit ius qd testator voluerit hereditatē primi ad vltimū deuolui z iō illa vlt'a volūtas facit primū heredē primi abintestato ex quadā necessitate. nā sicut testator supremū sub stituēdo primo decedēti fecisset eū necessariū ex testō. l. s3 si plu res. §. quos possum. ff. de vul. z pu. sic substituēdo solū vltio dece dēti vr̄ ipsuz inuitasse ab intestato ad hereditatē primi decedē tis. z iō ibi d2 qd in hereditate illi⁹ vltimi morieñtis habebit here ditatē primi. s. ipso iure nō aūt p restōnē de quo etiā dixi post eū in. l. pātoni⁹. ff. e. ¶ Tu adde pdictis p2io q̄ ista fuit originalis opi. Jac. de bel. in auč. de triē. z se. in fi. sue disputationis col. ij. Scđo adde qd opi. bar. vr̄ magis cōis q2 illā sequit̄ Ja. de are. z Ja. bu. z Cy. in. l. j. C. de resti. mili. z Jo. an. in. c. nūq̄. extra de pba. z illa vr̄ etiā notabilior q2 eadē vr̄ rō in infante q̄ est i ma iore infante: nā vr̄ cōsummari lesio in pūcto mortis iūcta mino rietate. q2 verisiīe est qd si fuisset maior adiuisset s3 facilitate eta tis duct⁹ nō adiuit iō ex quo reperit̄ lesus in pūcto mortis vna cū etatis rōne vr̄ q̄ trāsmittat bñficiū restōnis ad hr̄dē sicut in filii dicimus de absente in. l. pātoni⁹. ff. eo. z facit qd no. gl. in. l. j. ad fi. gl. mag. de rest. mil. z hāc partē etiā tenuit recolēde memo rie dñs me⁹ z pceptor do. Frā. de rāpo. disputādo in publica di sputatione ad qd rūdet vir spectabilis Cardinari⁹ de venetijs pñte etiā tūc dño Ang. nec vr̄ bona rñsio ad. l. q duos. q2 l3 pr̄ substituēdo possit facere filiū necessariū hr̄dē tñ nō vr̄ eū facere qñ nō substituit s3 solū cōseruare ius legitimarū hr̄ditatis vt. l. vel sing. ff. de vul. z pu. z regula est qd ab intestato frater fratri necessari⁹ nō est heres. z sic vr̄ qd sit expediēs. d. l. intelligi fm i tellectū Bar. Posset th etiā dici qd ibi tāto tpe supuixit qd adi uit hr̄ditatē iō nimirū si trāsmittit vl' etiā dici pōt qd sit spāle p pter mortē repēte subueniētē. facit q̄ no. Ja. de bel. i sua dispu. in auč. de triē. z se. vel etiā pōt dici qd sit spāle qd hr̄ditas trans mittat̄ ad fratrē pp volūtatē defuncti. nō dico qd de necessitate cogat̄ acceptare vt voluit Ang. s3 vt poterit illā acceptare ex iu re trāsmissiōis q̄ fieret h casu pp tacitā volūtatē testatoris q̄ fuit vt ēt ipe dixit qd i hr̄ditate vltimi repiat̄ hr̄ditas pmi. al's aūt regl'r pcedet. l. qñ sororē. C. eo. z hec de ista regula. Nec ob. his que. ff. dixi sequēdo Bar. tex. in. d. l. si infanti. dū fingit hr̄dita tem debitā infanti nō agnitā nō fore delatā q2 illa intelligunt̄ habito respectu ad ius cōe vt p3 p id qd hr̄. l. in pluribus. eo. ti. vbi simpl'r dicit̄ qd puberib⁹ nō dat̄ ptās se abstinēdi si se im miscuerūt z th illud intelligit̄ de iure cōi. nā sec⁹ de iure spāli pp bñficium etatis restit. vt ibi voluit gl. z ēt doc. z pbat̄ in. l. neces sarijs. ff. e. z p hoc q2 in dubio nō vr̄ haberi respect⁹ ad id qd de iure speciali pōt euenire vt. l. iiij. ff. de fideicō. li. z no. ff. e. quādiu. el. iij. in glo. j. circa fi. z ibi etiā tetigi. z eodē modo pōt respōderi ad ver. puenire. ibi positū. nā z etiā ponit̄ impropie vt. l. pueniss se. ff. de ver. sig. z no. in. l. aliud est capere. eo. ti. z facit qd habetur eo. ti. cepisse. fateor tñ qd q̄stio est i se valde dubia q2 ex vna pte 32 tex. vr̄ multū strigere ex alia pte nō z autoritas doc. ¶ † Septia regula est qd sciēs hr̄ditatē sibi delatā intra annū decedēs trāf mittit ius deliberādi p. l. cū antiquorib⁹. C. eo. z circa hāc regulā possent multe spēs fieri de quib⁹ p Bal. i. d. l. q duos. z p Bal. in. d. l. cū antiquioribus. q in aliqbus cōtradicit bar. qd pro mō nō examino. nec ēt p̄sequit̄ hic Ang. S3 addit vnū q2 dixerūt quidā qd heres decedētis habebit quadrimestre tp̄s ad adeun dū post annū deliberationis quorū opi. scōz eū adhesit Bar. in l. vl. C. si pē. ap. mors interue. l3 hoc dictū nō placet sibi. q2. d. l. cū antiqorib⁹. in fi. elapso āno excludit posteritatē decedetis a po tētia succedēdi. Nec ob. d. l. vltima. q2 rūdet Ang. q̄ illa loquit̄ in tpe deliberationis qd cōcedebat̄ olim p iudicē. z idē scōm eū esset dicēdū si ɔcederet hodie q̄ dicit esse notādū p tpe dato ad p̄sequēdū appellationē. nā vltra tp̄s q̄ habebat defunct⁹ habe bit hr̄s spaciū quatuor mēsiū. intelligo dūmodo ipse adeat in tra tp̄s. d. l. cū antiqorib⁹. z ista vr̄ mēs illius. l. vt vr̄ et. à colligi ex gl. fi. d. l. fi. z hec ē vltima regula Bar. ang. tñ addit octauā. s. q̄ vnicuiqz heres script⁹ est grauat⁹ de restituēdo si fuit iussus a lire z nō paruit trāsmittit hereditatē nō agnitā ad quoscūqz ad cōmodū fideicōmissi vt. l. nō iustā. C. ad tre. z. l. eā quā. C. de fideicō. alias aūt extra dictos casus stat regula qd hereditas nō adita trāsmittit̄. z est ratio f3 Bal. q2 ius adeūdi nō videt̄ esse i bon s matris. l. pcia rerū. ff. ad le. fal. Itē q2 cōsistit in sola volū tate vt. l. ij au a. C. de iu. deli. z insti. de here. z qli. differentia. §. fi. q̄ volūtas morte finit̄. l. iiij. ff. loca. z q2 etiā act⁹ volūtatis nō videt̄ per al. ū explicari debere. l. paulus. ff. eo. cū ibi no. z. l. sicu ti. cum glo. ff. de arbi. z hec sufficiant loco repetitionis huius. l.

Si metus causa. Aditio facta me tu rescindit̄. h. d. ¶ No. qd aditio facta p metū mero iure tenet h3 tñ adiēs bñficiū abstinēdi qd intellige vt i glo. ¶ In glo. j. i fi. suppl. qd ibi nō habebat volūtatē adeūdi. hic pō ha bebat volūtatē adeūdi l3 coactā: volūtas aūt coacta volūtas ē. l. si mulier. §. si metu. ff. quod metus causa.

Summarium.

1 Heres quando factū defuncti noie non possit ratū habere.
2 Beneficium restitutionis defuncto non cōpetēs humanitatis intuitu competit heredi.
3 Adire dicitur bonorum possessionem petens.
4 Absenti causa reipublice datur restitutio.
5 Absens ex causa probabili an equiparet̄ absenti cā reipublice.
6 Heredi minoris quando detur beneficium restitutionis.
7 Hereditas diffamati de crimine lese maiestatis adiri potest.
8 Crimen non semper extinguitur per mortem.
9 Quasi contractus aditionis in vltima voluntate fieri potest.

Antonius. Impedit⁹ adire ppter in fra absentiā si decedat ite rim ius petēdi restitutionē ad adeūdū suo hr̄di relin qt. h. d. ¶ In tex. ibi pcuraret forte cā rei publice p pter id qd dicit. ff. de resti. in integ. petēda ex psona defuncti. nā al as nō fuisset petēda ro ex ei⁹ psona. ¶ In tex. ibi pcura tor. i. pcurās q2 nō habebat mādatū. vel intellige ad alia cōsti. facit qd hr̄ i. l. si ego. ff. de neg. ge. si aūt fuisset pcurator habēs mādatū ad bono. pos. petēdā acqsiuisset illā petēdo nec fuisset necessaria ratihabitio. l. iij. §. acqrere. ff. d bo. pos. cū ibi no. p. gl. z doc. Si tñ diceres nō sufficere mandatū generale ad petēdū bo no. posses. sed requiri specificū mādatū de petēda tali bono. pos sess. put quidā voluerūt tenere vt tāgit gl. in. d. §. acqrere. tūc lite ra esset plana z p eis hic esset casus. facit etiā p hac opi. q2 pro pter magnū periculū qd posset incurri si hr̄ditas nō esset soluē do vr̄ qd requirat̄ speciale mādatū. ar. l. si qs mihi bona. §. ius sum. ff. eo. ti. z. l. q ita. §. j. ff. ad treb. z p no. p Bar. in. l. si filiusfa. ff. d dona. ¶ In tex. ibi absens amiserat no. bene q2 nō dicit cā reipublice. z sic vr̄ pcedere etiā in alio absente qd sequit̄ ēt hic Bar. dūmodo fuerit absēs ex causa nō culpabili d qua. ff. tāge 1 tur. ¶ † Not. qd heres nō pōt habere ratum factū noie defūcti qñ est tale qd nō trāsit ad heredē de quo p Dy. i regula ratū. de 2 reg. iur. li. vj. z p Bar. in. l. bonoz. ff. rē ra. habe. ¶ † No. qd bñ ficium restitutionis in integrū qd nō cōpetit defuncto interdū humanitatis intuitu cōpetit heredi. ¶ In gl. j. ibi. l. cū sex. z ex psse probat̄ in. l. ij. in pri. z. §. j. ff. qs or. in bo. pos. ser. ¶ In ea. glo. in fi. dic qd contrariū gl. nō facit cōtra tex. q2 nō dicit h tp̄s cucurrisse sed bñ facit cōtra. l. j. ad quā glo. remittit. z dic ad il lā qd ibi sciebat se institutū z potuit dimittere pcuratorē z nō dimisit ideo ibi currit tp̄s sed datur restitutio propter absentiā causa reipuplice. si aūt dimisisset pcuratorē z esset mortu⁹ mul to fortius daret̄ tūc restō. An aūt in absente ex probabili causa eadē distinctio fiat q̄ fit in absente ex causa necessaria z pbabili tangit̄ per glo. z docto. in. l. si. ff. de resti. in integ. z al quid ēt in d. l. j. C. d resti. m li. ¶ In glo. implorabat ibi officio iudicis. qd tñ dicitur succedere in locis act. vt i. c. fi. extra de offi. iud. ¶ In 3 glo. intra bienū. in fi. no. † bene qd ēt petens bono. posses. potest dici adire l3 tunc impropria esset locutio. z adde qd dictū fuit i l. si qs mihi bona. §. sed si quid mādauit. ff. eo. z qd habet̄ i. l. pu berē. z. l. suā. C. eo. ti. ¶ † In glo. obijsset in fi. sic vult gl. cū text. qd de equitate detur restituti o heredi ex persona defuncti z h videt̄ sequi Bar. in absente causa republice. sed in alio absente ex causa nō culpabili dicit qd restituitur ex clausula generali de qua in. l. j. in fi. ff. ex quib. cau. ma. non pter absentiā iunctā cū morte surgit iusta causa dandi restitutionē q2 pter dictā ab sentiā iunctā cū morte pficit lesio z sic intelligit̄ iste tex. vñ itel ligit ver. z in fi. o. etiā in absente nō causa reipublice dūmodo nō ex causa culpabili. z presumit̄ qd absens si fuisset p̄sens z sci uisset adiuisset vel petijsset bono. posses. z ideo cū propter absen tiā nō fecerit z propter illā iuncta causa mortis sit p̄fecta lesio fuit equū dari restitutionē hr̄di. Alij tñ dicunt qd hic dat resti tutio ex clausula qua presens lesus pter absentē restituit̄. sed certe illud esset verū qñ presens in bonis suis ledit̄ vt patet i. l. j. ff. ex qui. cau. ma. qd hic nō cōtingit. ¶ Itē aduerte q2 qñ nō est absens ex causa reipublice si esset ex causa pbabili absens q etiā cōsueuit parere restōni. l. nec nō. ff. ex qui. cau. maio. z not. i l. si. ff. de resti. in integ. adhuc satis videt̄ pcedere dictū bar. sed vbi esset absens ex causa mere voluntaria tunc videt̄ dubiū an dari debeat substitutio heredi q2 nō daret̄ defuncto si i ei⁹ vi ta lapsum esset tp̄s. tñ potest dici qd si fuit ignorās q2 tūc nō currebat sibi tp̄s. l. j. in prin. z. §. j. ff. quis or. in bono. pos. ser. suc curratur tūc eius heredi ex equitate propter iustam ignorantiā. nam tunc propter illam iunctam cū morte perficitur lesio. facit

qđ no. p glo. in. l. iij. §. si qs vel pp̄ter. ⁊ ibi. p Bar. ꝭ. de iti. actuq3 priua. ⁊ h̄ saltē habeat locū in filio de quo loquit̄ litera. In extraneo esset magis dubiū q2 de illo tex. hic nō loquit̄. tñ bar. voluit idē. ⁊ p eo facit ratio quā. s. dixi. ⁊ p p̄dicta videt̄ etiā posse attētari qđ si qs fuerit absens ex cā culpabili vt q2 pp̄ter delictū fuerit relegat⁹ ꝙ si fuit ignorās bonoꝝ possessionē sibi delatam ⁊ interim decedat qđ etiā de eqtate succurrit̄ eius heredi. q2 iura subueniebant etiā huic i vita q2 nō currebat sibi tp̄s rōne ignorantie. l. ij. §. j. ꝭ. quis ordo in bono. poss. ser. ⁊ q2 vt dixit h̄ Bal. nō videt̄ imputandū ignoranti si nō mittit pcuratorē: q2 ratione ignorātie videtur quodāmodo impeditus. certū aūt est qđ absenti ex necessaria cā tātum ⁊ sic etiā culpabili succurrit̄ si nō potuit dimittere pcuratorē. l. sed ⁊ si p pretorē. §. aduersus. s. ex qui. cau. maio. ⁊ nota. in. l. fi. s. de resti. in integ. Si aūt fuisset absens sciēs hereditatē vel bonorū possessionē delatā. Cōcludo qđ si sciuit hereditatē delatā cū illa possit adire in quocūq3 loco si nō adiuit imputet sibi etiā si fuerit absens cā reipublice. vñ cū de iure cōmuni potuerit sibi succedere faciliter ⁊ non fecit nulla videtur equitas pp̄ter quā dari debeat heredi restō. si aūt sciuisset bonoꝝ possessionē delatā tñ nō d iure ptorio tūc si est absēs cā reipublice videt̄ qđ succurrat̄ de eqtate eius hr̄di siue potuerit mittere pcuratorē siue non. q2 vtroq3 casu succurret̄ sibi ēt si trāsisset tp̄s in vita per id qđ habet̄ in. l. j. de resti. mili. ⁊ tūc idubitāter transmitteret remediū restōnis qđ sibi in vita cōpetijsset ad heredē. l. nō solum. s. de in integ. restitu. ⁊ idē ex eqtate vr̄ qđ si decedat ante tp̄s finitū possit ei⁹ heres restōnē petere. ⁊ eadē rōne idē vr̄ in absente ex cā culpabili ⁊ sic necessaria tm̄ si nō potuit dimittere pcuratorē. nā tali i vita succurrit̄ vt nō currat tp̄s ex quo petere nō pōt p dictā. l. ij. §. j. qs or. i bono. pos. ser. ⁊ si aliquo mō curreret posset restitui per ea q̄ habeat̄ in. d. l. sed. si p p̄torē. §. aduersus. sec⁹ si potuit mittere ⁊ nō misit q2 tūc nullo mō sibi succurret̄ nec heredi eius per no. i. d. §. aduersus. ⁊. l. papinianus exuli. de mi. Si aūt fuisset absens ex causa mere volūtaria ⁊ nō pbabili tūc si nō potuit mittere pcuratorē nō currebat sibi tp̄s p dictā. l. ij. §. j. ideo videt̄ qđ ex equitate succurrat̄ ei⁹ heredi si interim moriatur quia pp̄ter tale impedimentū iunctū cū morte perfecta est lesio ⁊ causata est iusta cā petēdi restōnē saltē ex clausula gn̄ali. l. j. i fi. ex q. cau. ma. secus si ipse potuit mittere procuratorem ⁊ non fecit q2 tunc nō succurritur sibi nec ei⁹ he-

5 redi. ¶ † Quid aūt de absēte ex cā pbabili. puta studioꝝ an talis sit eqparād⁹ absenti cā reipublice an ꝓ absēti ex necessaria cā tm̄. Glo. variarūt vt p3 i. l. nec nō. in pri. ex q. cau. ma. ⁊ i. j. fi. s. de resti. in integ. de quo dic vt ibi p bar. ⁊ i. l. j. C. de resti. mili. ⁊ p̄dicta faciūt ad qōnē an si minor institut⁹ decessit hr̄ditate nō adita ⁊ post tp̄s trāsmissionis iure deliberādi an ei⁹ heres possit restōnē petere. nā vr̄ ꝙ sic d eqtate: q2 l3 lesio nō fuerit ɔsūmata i ei⁹ vita tñ fuit ɔsūmata p mortē. vñ ex capite minoris etatis iūcte cū morte vr̄ posse peti restō. nā illa duo causāt lesionē. vsisilr̄ ē eni qđ si fuisset maior fuisset diligēs ⁊ adiuisset aūꝙ fuisset mortu⁹. facit qđ no. gl. i sili de absēte i. l. j. ad finē. C. de rest. mil. ⁊ h̄ vr̄ eē cōis opi. ꝙ seqt̄ h̄ bar. ⁊ Ja. bu. i. l. j. C. d resti. mili. ⁊ ēt Ja. de are. ibi ⁊ Jo. an. i. c. in p̄sitia. ex de pba. s3 Ja. de bel. i auc. d e triē. ⁊ semis. coll. iij. t3 appositū sed nō bene fm̄ p̄dictos ⁊ maxie fm̄ Ja. de are. ⁊ Bar. q dicūt esse casu3 ɔ̄ eū in. l. q duos. i prin. infra de reb. du. vbi dicit lr̄a qđ hereditas fratris premortui iuenit̄ i hereditate vltimi qđ nō pōt eē nisi beneficio restōnis. l. qñ sororē. C. de iure deli. s3 Ang. hic dicit qđ nūꝙ itellexit illū tex. de resti. q2 lr̄a ibi h̄ nō dicit poti⁹ dicit imo oppositū dū dicit ꝙ in hereditate nulla reperit̄ hereditas primi pupilli p̄mortui. nā si beneficiū restōnis deberet iplorari nō reperiret̄ hereditas illa in hereditate scđa imo iciperet acqsitio a herede ipsi⁹ secūdi q implorato beneficio restōnis ex psona dfuncti adiret ⁊ agnosceret. ⁊ nō dicit qđ ibi ipo iure in hereditate vl̄i inuenit̄ hr̄ditas primi: q2 testator tacite inuitauit vltimū morietē ad hr̄ditatem primi substituēdo pupillariter tm̄mō vltio morieti. l. vl̄ singulis. s. de vulg. ⁊ pu. vnde sicut si substituisset eu3 pupillariter alteri fratri p̄morienti haberet hr̄ditatē fraterna3 ipsius premortui. ita ex illa tacita voluntate habebit hr̄ditatem fratris premortui ab intestato pp̄ter casum repētinum qui contingit in amborum persona. Sed aduerte quia ille tex. procederet ēt si casus repentinus non fuisset per ea que habentur in. l. pater filium. §. fi. ꝭ. ad leg. fal. ⁊. d. l. vel singulis. ¶ Item si attēdatur equiparatio Ang. quā facit de volūtate tacita ad exp̄ssam cogeret̄ vltio moriēs habere hr̄ditatē p̄mi morietis. l. s3 si plures. §. quos possum. s. de vulga. ⁊ pup. contrarium tamen videtur de iure verū ex quo testator expresse nō substituit per ea que habētur in. d. §. quos possum. vnde potest dici qđ ibi sit specialis casus in quo etiam de iure ffoꝝ fiebat transmissio hr̄detatis fraterne concurrēte tacita volūtate patris. ⁊ fm̄ hoc inuenitur in hereditate vltima rōne trāsmissiōis ⁊ possit etiam dici vt dicit Bar. qđ reperiet mediante beneficio restōnis in integ. ex psona defun-

6 cti equitate l3 h̄ ita nō cōformetur lr̄e. Subdit tñ Ange. ꝙ † in quātū dictū est heredi minoris dari beneficiū restōn'sad adeūdum hoc pcedit nisi minor fuisset infans ⁊ sui iuris: q2 isto casu est deterioris ɔditionis ꝙ ali⁹ minor p. l. si ifanti. C. de iure deli. vbi lr̄a dicit qđ si talis decedat hereditate nō adita habet̄ pinde ac si ifanti nunꝙ fuisset delata. si ergo fingit̄ nō delata ergo nō h3 locū restō. ⁊ p h̄ ēt aducit q2 ibi d2 ꝙ illa hereditas puenit ad illū ad quē deberet puenire si infanti hereditas nō fuisset delata. qđ ꝟbū puenire notat ppetuitatē. l. ij. §. puenisse. s. de here. vē. ⁊. l. puenisse. ꝭ. de ꝟ. sig. ⁊ sic dt se pluries ɔsuluisse de facto. l3 Bar. teneat oppositū p dictā. l. q duos. ⁊ dt Bal. pria vice idē cōsuluisse: s3 postea mutasse opi. adde qđ bal. hic seqt̄ bar. opi. ⁊ rñdet ad. l. si ifanti. qđ loqt̄ inspecto rigore iuris nō habito respectu ad bn̄ficiū restonis. ⁊ istā plene ēt tenebat dñs me⁹ dñs Frā. de rāpo. ⁊ hec ps vr̄ ēt rōnabilior: q2 ēt i illo vr̄ cōsummari lesio rōne minoris etatis iūcte cū morte: nā verisilr̄ si fuisset maior adiuisset. facit qđ no. gl. i. d. l. ad finē. C. de resti. milit. ¶ In glo. ɔstituisse i fi. supple q2 nō dat̄ hr̄di viuēti vt ibi ex q̄ tūc nō ē les⁹ s3 bñ dat̄ ei⁹ hr̄di ex eqtate pp lesionē ɔsummata3 cū morte iūcta absentia vt h̄. ¶ In gl. distictionē i fi. vl̄ f3 bar. pt̄ itelligi ꝙ tollat̄ distictio an fuerit abīs cā reipublice vl̄ alia ⁊ dūmō fuerit absens ex cā nō culpabili s3 de h̄ vl. dicvt. s. dixi.

Rei perduellionis.

Eius q est suspect⁹ de crie p̄t hereditas adi-

7 ri. h. d. ¶ † No. ꝙ hereditas ēt diffamati de crie maiestatis pōt adiri. qđ est clarū p habētē notitiā de innocētia. tñ idē vr̄ etiam si nō habeat notitiā de innocētia. q2 interim p̄t adiri. ⁊ si postea pbabit̄ crimē ⁊ ferat̄ sn̄ia desinet esse heres vt est text. in. §. p ɔ̄riū. insti. de here. q̄ ab intest. ⁊ sic ēt si vere delictū sit cōmissum interim pōt eē heres adiens illius hereditatē vt hic expsse pbat̄. ⁊ patet hic hoc ad literā dū dicit liquet. potest subaudiri maxie

8 vt etiam hic voluit Ang. ⁊ idem in effectu Bar. ¶ † Item no. casum in quo p mortē nō extinguit̄ crimē d quo in. l. ex iudicio rū. ff. de accu. ⁊ qualiter sn̄ia feratur ɔ̄ mortuū recurre ad gl. singularē in. d. §. p cōtrariū. ¶ In gl. sup vers. pōt querere. ibi quo ad opinionē. hec posset esse bona si cōcurreret cōis opinio: alias secus per. l. cum quidā. §. qđ dicitur. ⁊. l. si qs extraneus. §. j. cum ibi no. s. eo. ¶ In ea. gl. ibi secun. alibi tūc fuerit vel etiā fuit in eodem loco eadem die ⁊ hora ⁊ vidit semper qđ pater egit ⁊ bñ vidit qđ nihil fuit machinatum ɔ̄ rēpublicā. ⁊ ex hac glo. iūcta cū tex. no. bñ duo. p̄io qđ vbi negatiua ē coarctata certo loco ⁊ tpe ille pōt cadere in sensu testis. ⁊ sic vr̄ tūc posse pbari de quo p Cy. in. l. actor. C. de pba. ⁊ per Jo. an. plene in. c. c. bona. sup gl. extra de elec. ¶ Itē no. diligenter scđo qđ l3 in accusatione nō sit necesse poni diē ⁊ horā delicti. l. libelloꝝ. ꝭ. de accu. si tñ ponatur tunc accusans h3 necesse illa pbare. facit. l. habebat. s. de instito. nā si nō haberet necesse pbare filius nō potuisset hic eē certus de innocētia qđ diligenter not.

Pro herede.

9 Ultimā volūtatē ɔ̄dēdo pōt qs hereditatē adire. h. d. ¶ † No. qđ invltima volūtate pōt fieri quasi ɔ̄ctus aditionis. ⁊ sic facit ad not. in. l. q testō. §. fi. s. de test. ⁊ cōcor. qđ hr̄ i. l. si auia. C. de iure deli.

Cum bonis patris.

Ille act⁹ q i extraneo inducit aditionē i suo īducit imixtionē. h. d. ¶ Not. qđ dictū est in summario ⁊ sepe allegat̄ h̄ lex. ¶ In gl. cōuenit. in fi. no. bñ ex gl. qđ adire pp̄rie est extraneoꝝ ⁊ immiscere suoꝝ l3 impropie vnū q̄q3 ponat̄ p alio. ¶ In glo. nō vr̄ ibi differre vr̄. dic ꝙ quo ad casu3 istū nō differt su⁹ ab extraneo fm̄ verā opinionē. q2 ille act⁹ inducit imixtionē i suo q inducit aditionē i extraneo ⁊ ecōtra l3 quo ad alia pōt eē dr̄ia inter suū ⁊ extraneū: q2 suus fm̄ cōem opinionē trāsmittit ad quoscūq3 hereditatē nō agnitā. sec⁹ in extraneo de quo in. l. vētre. s. eo. tit. ¶ Itē suus si abstinuit pōt reuocare abstētionē. l. si quis suus. s. de iure deli. ⁊. l. fi. C. de repu. here. s3 extraneus postꝙ repudiauit non potest amplius adire. l. sicut. C. de repu. heredi.

Pupillus.

Minore restituto restituuntur actiōes cōfuse. h. d. ¶ No. qđ restitutio in integrū reponit omnia in p̄stinū statum. facit. l. qđ si minor. §. restitutio. s. de mi.

Summarium.

1 Possessio aliqualis dici potest in hereditate iacente.
2 Animus solus non sufficit ad actionem inducendam.
3 Heres an aliqñ teneatur vltra vires hereditarias.
4 Heres non conficiens inuentarium iuste obligatur.
5 Heres non conficiens inuentariū ad legata teneţur insolidu3.
6 Adire quid sit.
7 Repudiare an censeatur dicens se nolle adire.
8 Aditio an inducatur per facta.
9 Habitare in domo hereditaria differt ab eo quod est recolligere fructus ex ea.
10 Aditio per non factum quandoq3 inducitur.

Erit pro herede. Hereditas adit͂ l3 nih.l hereditariū attingat. h. d. Et p̄mo ponit dictū. Scdo illud p̄bat p exēplū de re nō hereditaria in qua ius nō habebat defunctus. tertio p exēplū de re nō hereditaria in q̄ nullū ius habebat. scda ibi vñ. tertia ibi idēq3. ¶ In tex. ibi successionē supple delatā ex testō vel ab intestato. no. q͛ adiri pōt hereditas etiā si nil hereditariū attingat. ¶ † Itē no. q͛ in hereditate iacēte pōt dici esse aliq̄lis possessio. sed tñ v͛a possessio non est in hereditate iacente. vt. l. i. §. sceuola. si quis test. lib. esse ius. fue. ¶ In gl. j. in fi. z de materia an creditor possideat pignus ciuiliter an naturalr̄. dic vt in. l. cū notissimi. C. de p̄scri. xxx. an. z. j. de vsufru. l. pignori. ¶ In gl. qualis. in fi. sed q̄no rñdet ad. l. q a seruo. gl. nō bene declarat sed forte voluit dicere q̄d ibi d3 intelligi de qualiquali possessione nō de v͛a. gl. vero in cōtrario dicit q͛ ibi loquit͂ de ficta possessione nō de v͛a. z iste gl. videnť p̄cedere inquantū dū litera ibi dicit q p seruū hereditariū acquiritur possessio intelligat͂. s. ipsi heredi sed si intelligatur q͛ acquiratur ipsi recipienti a seruo precario rē hereditariā tūc nō obstaret cōtrariū q2 potius quedā qualitas acqreť heredi quia diceret recipiēs a seruo possidere p̄cario ab hereditate l3 hereditas nō possidereť sicut etiā q̄nq3 d2 qs possidere p̄cario ab alio l3 ille alius nullā possessionē habeat vt q2 in p̄cario rogantē trāsla-

2 ta sit ōis possessio q̄d esse pōt. l. eū q. §. z h3. j. de p̄ca. ¶ † In gl. fi. ibi qualitercūq3 declaratus. no. bene gl. q̄ in effectu vult q͛ ad inducēdā actionē nō sufficit solus an mꝰ sed reqriť q̄d sit qualitercūq3 declaratꝰ. z fm istā gl. d3 intelligi glo. in. l. p herede. §. j. s. eo. dū dicit q̄d solus animꝰ sufficit q2 intelligi qualitercunq3 declaratꝰ. z sic etiā d3 intelligi gl. in. l. mutū. s. e. siue declareť p factū siue p dictū siue p nō factū. siue p scriptū vt h̄ plene p̄seqť Bar. z dicit etiā q͛ in foro cōsciētie nō teneť qs vltra vires hereditarias. Ange. vero h̄ dicit q͛ hereditas solo aīo adit͂ z sola etiā destinatione z sic declaratio animi requiriť solū ad p̄batione volūtatis. dixit esse tex. in. §. fi. insti. de here. qua. z dĭa. z. l. si aīa. C. eo. Nec obst. q̄d nemo obligať voto nisi deo. l. si qs rē. §. voto. j. ne polli. q2 rñdet q͛ aditio hereditatis nō fit p̄ncipalr̄ ad obligādū adeūtē sed ad acquirēdū sibi. facit. l3 nō alleget q͛ no. gl. in. l. si infanti. C. d iu. deli. Acqsitio aūt iterdū pōt fieri ignoranti. l. cū pater. §. surdo. de leg. ij. z etiā acceptāti ex sola animi destinatione. l. labeo. s. de iureiur. cū gl. z. l. quo eiū. §. i. rē ra. ha. p hoc etiā adducit q2 certū est q͛ repudiās nullā obligationē incurrit z tñ illa nuda volūtate ɔsummať. ergo eodē mō i aditione. z rñdet a. l. l. p herede. §. j. q͛ ibi litera d3 intelligi electiue nō cōparatiue. Itē rñdet ad dictū beati Tho. q͛ Bart. allegat q̄d loquiť q̄n qs in aīo p̄ncipalr̄ vouet se obligare quo casu in foro cōsciētie nulli teneť nisi deo. sed hic in aīo vouet velle acqrere q͛ pōt z ideo etiā est cōueniens eū obligari p regulā fm naturā. j. de re. iur. z h̄ dicit q͛ qs tenebiť rñdere interrogationi an destinauerit in aīo suo esse heres. fateť tñ q͛ in foro cōsciētie nō tenetur qs vltra vires hereditarias z dictū fuit sup rubrica. s. e. S3 aduerte q2 forte opinio Bar. est verior q2 aīus in corde retētus nihil operať. l. si repetēdi. C. de ɔdi. ob cau. z q2 paria sunt non esse vel nō apparere. l. in lege. s. de ɔtra. emp. vñ nō est verisimile legē voluisse quē obligari in dicto casu. Nec ob. tex. in. d. §. fi. dū dicit q͛ solo aīo qs fit heres: q2 illud d̄t vt denotet nō esse necesse aliqd hereditariū attingi nō vt nō sit necesse apparere de ipso aīo. z h̄ p̄bat expresse p tex. in. l. si qs extraneꝰ. §. j. s. eo. dū dicit q̄d solus animꝰ obligat quē hereditati. z postea exēplificat q̄n qs vtiť re nō hereditaria quasi hereditaria. z p opinione Bar. etiā bene facit. d. l. p herede. nā p̄prie loquēdo litera videť debere intelligi cōparatiue z nō electiue vt ibi etiā tangit Barto.

3 ¶ † Itē attēde in q̄tū dictū est q̄d in foro cōsciētie qs nō teneť vltra vires hr̄ditarias. nā istud est etiā dictū Bar. z cōe doc. tñ Fre. de senis in opere suo. c. xxj. vř dicere hoc verū in oblōne ex delicto in qua l3 de iure ciuili nō teneať heres q̄n ex delicto nihil puenit si lis nō fuit cū defuncto ɔtest. l. j. C. ne ex deli. defun. tñ de eq̄tate canonica teneť heres vsq3 ad vires hereditatis in dicto casu. vt in. c. pe. extra de sepul. z iō scdm eū cu heres vsurarū teneať ex delicto defuncti p̄pter crimē vsure cōmissum p eū tenebiť solū quatenus vires facultatis patiunť. z hoc p̄cedit ēt si nō sit factū inuentariū q2 illo nō cōfecto reduciť res ad ius q̄d erat ante tp̄s inuētionis inuētarij. sed ante inuentionē inuētarij heres teneoať insolidū creditorib9 ex contractu. sed ex delicto ad nihilū tenebať de iure ciuili si nihil puenerat ad heredem ex ipso delicto. z lis nō fuisset cū defuncto ɔtestata. de eq̄tate canonica tenebať vsq3 ad vires hereditarias. ergo et hodie nō cōfecto inuētario nō tenebiť heres vsurarij vel ex alio delicto vltra vires hereditatis. q2 sic etiā erat ante inuentionē inuētarij. z sic bene patet scdm eū q̄d in foro cōsciētie etiā bene teneret creditoribus ex cōtractu vltra vires hereditarias. est eīn iusta cōstitutio iuris positiui q̄ obligat heredē isolidū si nō facit inuētariū q2 imputet sibi ex quo negligit amplecti legis bñficiū. l. q̄d qs. j. de reg. iu. l. dāmū. li. vj. iō ex quo est iusta etiā seruari d3 in foro cōsciētie vt voluit Fred. in loco p̄alle. z facit q͛ no. Inno. extra de consti. q̄ in ecclesiarū. z in. c. q2 pleriq3. de imu. eccle. Nec ob. p̄dictis si dicať q̄d q̄n nō ɔficiť inuētariū lex p̄sumit heredē subtraxisse bona hereditaria q̄ potuissent sufficere ad satisfaciēdū. vt in. §. sancimꝰ. in auť. de here. z fal. coll. j. z ideo l3 in foro ɔtētioso teneať vltra vires. q2 talis forus inn tiť p̄sumptionib9 tñ secꝰ d2 in foro cōsciētie q innitiť veritati. vt in c. inq̄sitioni. vt in. c. a nobis. extra de sen. excō. nō pōt rñ deri q̄d tex. in. d. §. sancimus. dicit si vult vti bñficio legis d3 cōficere inuētariū q2 si nō ɔficeret z forte aliquas res subtraheret p̄pter q̄s nō bñ posset satis fieri iō tunc lex nō sibi subuenit. pōderandū est eīn q̄d nō simplr̄ p̄sumit eū subtraxisse s3 dicit q͛ pōt esse q̄d forte subtraxit. z sic vř respicere accidētiā facti z velle q̄d idē sit etiā si forte nihil subtraxerit ex quo illa dictio forte respicit factum seu facti accidētiā z nō iuris dispositionē. vt est tex. cū glo. in cle. j. extra de appel. vbi p̄mittit appellari corā vno ex pluribus iudicibus q2 forte alij non p̄nt haberi. z nā idē erit si forte alij etiā haberi ex natura illius dictiōis forte. vt ibi voluit gl. secꝰ q̄n respiceret iu-

4 ris dispositionē. vt in. l. si duo. cū ibi no. s. de arbi. ¶ † Et ex p̄dictis patet q̄d iusta fuit cā obligādi heredē nō cōficientē inuētariū: q2 imputet sibi cū de facili posset sibi succurrere faciendo inuētariū. vñ cū neglexerit legē ex iusta cā editā vcz ad obuiādū fraudib9 q̄ fieri possent iustū fuit eū obligari. facit. l. fin. §. sed q2 quidē. C. de iu. deli. sil'r etiā ante tp̄s inuētionis inuētarij erat iusta cā obligādi heredē de crimine. nā aut sciebat vires hereditatis nō sufficere z nihilominus adibat z tunc videbať velle se obligare ex causa donatiōis ar. l. j. s. de cōdi. inde. cū ibi no. aut ipse ignorabat. z tūc si nō diligēter p q̄rebat vires hereditatis erat sibi imputandū cū verisi'r scire posset hereditatē posse in se habere onera multa. l. si hereditatē. s. māda. ideo vř q̄d tūc esset sibi imputandū quare sic incōsulte adibat. Si aūt diligēter perquisiuisset vires hereditatis z tūc sibi visum fuisset hr̄ditatē esse soluendo sed postea apparuit debitū improuisum tunc bñ erat equū hoc casu sibi succurri. vt. l. si. in prin. C. de iu. deli. z sic in h̄ casu bene fuisset iustū ipsum nō teneri in foro ɔsciētie saltē vltra vires hereditatis. z h̄ casu possit saluari opi. Bar. z doc. z h̄ ante tp̄s inuētionis inuētarij s3 post tp̄s inuētionis inuentarū vř omo imputādū heredi si illud nō cōfecit. z tunc est iusta cā eu3 obligādi ar. de re. iu. l. dāmū. lib. vj. z extra de reg. iu. q̄ qs. iō vř q͛ etiā in foro ɔsciētie tūc teneať vltra vires q2 constitutio iuris ciuilis nō ɔtinēs manifestā iniq̄tatē nec nutriēs peccatū seruari d3 etiā in foro cōsciētie vt voluit Inn. in. d. c. q̄ in ecclesiar. z d. c. q2 pleriq3. z no. Fre. i loco p̄all'. saluo tñ eo q̄d s. dixi de obligatiōe ex cā vsuraria vel ex delicto q2 tūc sicut añ tp̄s inuētarij nō tenebať de iure canonico nisi quatenꝰ p̄ueniebat ad ip̄m heredē ita etiā nō tenebiť hodie l3 nō sit factū inuētariū q2 nō ɔficiēdo vř redigi ad priora tp̄a vt vř velle tex. in. d. l. fi. §. l3 q2 qui-

5 dā. cū. §. se. ¶ † Nec obs. si dicať q̄d hodie teneť ad legata insolidū nō ɔficiēs inuētariū. vt in auť. l3 cū testator. C. ad leg. fal. z i §. si vero nō fec. t. in auť. de here. z fal. z tñ olim erat secus. l. j. §. is q quadringēta. j. ad. l. fal. z sic vř q͛ indistincte multofortius ad alia debita debeat teneri isolidū ēt si ex delicto p̄ueniat; q2 p̄t rñderi q͛ in legato illō ɔtingit q2 volūtas testōis fuit obligare heredē ad solidū legatū. secꝰ est in oblōne ex delicto q2 lex canonica inducēs oblōnē ɔ heredē solū voluit iducere illā vsq3 ad vires hereditatis. vt i. c. pe. de sepul. z sic nūq͛ fuit ex legis volūtate inducta ad solidū iō illa nō d3 obligari ad solidū cū habuerit ortū solū ex legis dispōne non ab hoīe. lex aūt ciuilis nullo mō obligabat heredē ex delicto defuncti nisi aliqd ex ipso delicto p̄ueniret ad hr̄dē z tūc solū quatenꝰ p̄ueniebat vel vbi lis fuisset cōtestata cū defuncto. l. j. C. ne ex deli. defun. z p h̄ sit expeditus iste articulꝰ. an i foro ɔsciētie teneať heres nō faciēs inuētariū vltra vires hr̄ditarias de q̄ ēt tetigi sup rubrica l3 h̄ plenꝰ. z probis q̄ dixi. s. faciēdo d'tam iter legata z alia debita. facit q2 si bñ poderet. d. l. fi. in. §. l3 q2 qdā. z sequēs. z tex. in. §. sancimꝰ. cū se. z. §. si v͛o nō fecerit. de her. z fal. q̄ ad debita vř velle q͛ nō ɔficiēs inuētariū remaneat in antiq̄ iure l3 in legatis imutet. in. §. si v͛o no fecerit. z rō diuersitatis eē p̄t quā supiꝰ tetigi. ¶ In ea. gl. in fi. ibi fecit aliqd tāq͛ hr̄s h̄ est tāq͛ filiꝰ rōne subiecte materie vt ibi plene dcm fuit q2 poterat ibi facere tāq͛ filꝰ ēt si nō eēt hr̄s h̄ secꝰ. ¶ Extra gl. tāgit h̄ Bar. qd sit adire z qd repudiare z qd im̄scere z qd abstinere. l3 ang. h̄ nitiť reprobare eū iquā-

6 tū d̄t † q͛ adire est potētia nō ipeditā adeūdi p actionē volūtatꝪ declaratiuā iēē deduceť. nā fm ang. nō vř bñ dixisse q2 oīa priꝰ sunt ipotētia q̄ i actu z actꝰ est exceptio potētie, z potēt a est cā actꝰ z iō si adire ē ipa potētia q̄ ipa executio erit cā sue cause q͛ est absurdū z ipossibile fm naturā. Itē reprobat ēt q͛ fm eū ad essentiā aditiōis vl' repudiatiōis nō reqriť declaratio l3 solū q̄ ad p̄bationē vt supiꝰ dixi post eū. S3 tu potes saluare Bart. q2 Ang. cauillauit v͛ba eiꝰ. nā nō dixit bar. q͛ adire eēt potētia p̄ut refert ang. l3 dixit q͛ ē potētia adeūdi nō ipeditā deducere

in actũ declaratiuũ volũtatis ꝛ sic aliter loquit᷑ ꝙ referat ange. Jtẽ pôt dici qꝺ requirit᷑ ꝺclaratio animi vt voluit hic gl. nec ẽ verisimile qꝺ lex habuerit respectũ obligãdi heredez ad nudũ aim in corde retẽtũ vt etiã. ſ. dixi sup gl. Jtẽ ẽt nitit᷑ reprobare bart. inquãtũ in immixtione nõ facit mẽtionẽ de potẽtia q2 ſm eũ licet suis sit q̃sita hereditas ipso iure tñ ad acqsitionez incõmutabilẽ neccessari⁹ ẽ anim⁹ ꝛ ꝑ ꝯñs potẽtia similiter nõ ipedita q̃ ꝑcedat imixtionẽ: ſʒ certe lʒ ange. dicat verũ in se nõ ꝑ hoc sequit᷑ necessario qꝺ nõ possit sustineri dictũ bart. dũ dicit qꝺ imiscere est hereditatẽ ꝑ ius acqsitiõis acceptare ꝛ iõ ex hoc nõ meruit reprobationẽ. Jtem adde dictis bar. inquãtũ tangit an ꝑ verba dispõnis suspẽsiua inducat᷑ aditio. ꝛ facit drĩam an qs dicat volo esse heres vt nũc inducat᷑ aditio an ꝟo dicat nolo adire vt tũc nõ inducat᷑ regl'r ꝑ no. i. l. serui electiõe. ȷ. de leg. j. nã ipse idẽ nõ videtur facere drĩam inter ꝓdicta duo in. l. si qs su⁹. ſ. de in. deli. ꝛ ꝑ illa ꝑte facit q2 vtrobiq3 verbũ volo respicit infini. q2 ẽ aptũ natũ ad futurũ ꝛ etiã ad omne tꝑs vt no. gl. i. l. v. ꝟ. stipulatio. ȷ. de ver. obli. An aũt si qs dicat nolo adire inducatur repudiatio bar. qꝺ nõ nisi sequat᷑ lapsus anni i. l. si qs suus. ꝑalleg. mouet᷑ ꝑ l. filiũ matris. ꝟ. f. ȷ. ad tertu. Sed certe ille tex. si bene ponderetur potius ꝓbat oppositũ q2 vult qꝺ ita demũ intra annũ audiat᷑ si ali⁹ nõ adiuit ꝛ sic vult apertam esse viã aliis sequẽtibus i gradu in adeũdo qꝺ esse nõ pôt nisi ille ꝓm⁹ sit exclus⁹. l. quãdiu. la iij. ſ. eo. ꝛ iõ ibi forte posset dici ꝙ ibi illa verba fuerũt deliberate ꝓlata, ideo induxerunt repudiationẽ. alias esset sec⁹ de quo plane consueuit dici in. l. qui se patris. C. vñ libe. ꝛ in. ꝺ. l. si quis seruus. Jtẽ adde dictis bar. qꝺ drĩa est ꝓprie loquẽdo inter adire ꝛ pro herede gerere. vt ẽ gl. in. l. si quis mihi bona. ꝟ. si qs mãdatis. ſ. eo. lʒ vnũ q̃nq3 ꝑ reliq̃ ponat᷑ facit qꝺ not. in filii in. l. cũ bonis. ſ. e. Jtẽ adde inquãtũ dicit qꝺ si qs accersitis amicis dixit sitis testes ꝙ volo adire hereditatẽ talis vt ꝑ hoc intelligit᷑ hereditas adita. ꝛ hoc operet᷑ solẽnitas ꝑambula adhibita in cõuocando amicos quasi ꝑpter hec itelligant᷑ deliberate ꝓlata ꝟba ꝓdicta per. l. pamphilo. ꝟ. ꝑpositis. ȷ. de leg. iij. nã ang. dicit hoc dictum nõ esse verũ q2 nulla vltima volũtas potest confici nisi accersitis amicis ꝛ ad hoc accersitis qñ qs testat᷑ vel cũ qs codicillat᷑ ꝛ ideo nõ videt᷑ opi. bar. bona per no per gl. in. l. serui elec. de leg. j. Nec ob. ꝟ. ꝑpositũ. q2 nõ est alibi ſm Dyn. q2 respõdet qꝺ ibi ꝟbũ volo legare inducit ꝺispõnẽ ꝑpter duo simul iuncta. s. q2 amici fuerũt accersiti ad act. ꝛ q2 i mortis articulo illa ꝟba fuerũt dicta vt ibi patet ſm eũ ꝛ eodẽ modo si qs esset in periculo mortis ꝛ accersitis amicis diceret volo adire inducit᷑ aditio ꝑ illum tex. allegat no. per gl. in. ꝺ. l. serui elec. de leg. j. ¶ Tu adde qꝺ si ponderem⁹ verba illius tex. tria ibi cõcurrerũt. s. duo superius dicta. Jtẽ ꝛ tertiũ q2 fuit iterrogat⁹ an ea q̃ dixit vellet habere locũ ꝛ sic nõ videant᷑ sufficere dicta duo. Jtez nõ est verũ ꝙ sit necesse ꝯuocare testes ad actionẽ codicilli imo possunt esse fortuiti vt patet i. l. fi. ad fi. C. de codicil. ꝛ ideo puto veri⁹ esse dictũ bar. nã illud qꝺ fuerit in discrimine mortis nõ vr̃ inducere cãm finalem sed poti⁹ illud qꝺ ꝺ2 de cõuocatiõe amicorũ nã illa ratio viget etiã si dicta verba ꝑ nõ existẽtẽ in discrimine mortis proferant᷑ q2 vr̃ tũc ꝟba deliberate ꝓferre eodẽ modo qñ ad interrogationẽ alteri⁹ rñdet ꝑ ea q̃ habent᷑ in. l. in emẽtis. C. de cõtrah. emp. ꝛ sic ibi duo iteruenerũt quorũ qꝺ lʒ videret᷑ sufficere vt qñ ꝓfert ꝟba ꝯgregatis amicis vel etiã qñ ad iterrogationẽ alteri⁹. Circa ħ tñ scꝺ3 qñ ꝓferunt᷑ i vltia volũtate adde qꝺ no. i. l. iubem⁹. C. de test. Jtẽ adde inquãtũ dicit an ꝑ ꝑparatoria inducat᷑ aditio. nã gl. i. l. j. C. quoꝝ bo. i ꝟbo filiũ ad fi. vr̃ velle ꝙ si qs dicat se hr̃dẽ titij ꝛ agat petitiõe hr̃ditatis ꝯ seiũ qꝺ sibi expediat ꝓbare illũ agẽtẽ adiuisse: ſʒ forte gl. illa nõ bñ ꝺ2 q2 cũ aditio cõsistat i solo aĩo qualitercũq3 declarato vt supius est dictũ satis vr̃ declarari aĩus agẽtis in adeũdo ex quo narrat se istitutũ ꝛ itẽtat petitionẽ hereditatis cũ illã nõ posset intẽtare nisi eẽt heres ꝛ sic vr̃ facere actũ qui citra ius ꝛ nomẽ hr̃dis fieri nõ pôt 8 ideo ꝺ2 induci aditio. l. ꝑ hr̃de. ꝟ. papi. ſ. e. ¶ † Jtẽ adde inquãtũ tãgit an ꝑ facta inducat᷑ aditio. nã in scꝺo mẽbro vr̃ velle ꝙ habitãs in domo hr̃ditaria nõ videat᷑ adire ſʒ i tertio vr̃ velle oppositũ ꝛ sic vr̃ sibi fuisse ꝯrius. nisi dicas qꝺ in scꝺo mẽbro loquat᷑ qñ habitat non cũ tota familia ſʒ in tertio qñ cũ tota: sed certe illa differentia iure nõ probatur imo indistincte videt᷑ dici qꝺ habitans in domo hereditaria videtur adire in dubio. l. j. C. 9 de repu. here. ¶ † Jtem adde q2 in tertio mẽbro facit differẽtiã an qs habitet in domo hr̃ditaria an vero recolligat fruct⁹. nã hec differentia non videtur iure ꝓbari ꝛ vtrobiq3 videtur eadem ratio. nam sicut habitans percipit fructum qui consistit in habitando videtur ex hoc adire ita videtur quod si fructus cõsistat in alio sicut in fundo quod percipiens talem fructũ in dubio videtur adire. ꝛ hoc etiam videtur voluisse Bal. in. ꝺ. l. j. C. de repu. here. ꝛ no. bene quod si vendit institutus rem hereditariam etiam tunc videtur adire vt etiam est tex. in. l. si quis mihi bona. ꝟ. ſʒ qꝺ si mãdauit. ſ. e. qꝺ no. ꝑpter ea q̃ dixi post ang. i 10 l. ꝑ hr̃de i pri. ſ. e. ti. vbi vr̃ male dixisse. ¶ † Jtẽ adde inq̃tũ tãgit an ꝑ nõ factũ inducat᷑ aditio. ꝛ cõcludit ꝙ sic ꝛ isert ꝙ si vir mortu⁹ a vxore nõ restituit dotẽ cũ filiũ extẽt ex vxore cões infantes qꝺ ꝓ ħ vr̃ adire. nã Bal. tʒ ꝯriũ i. l. cũ antiquiorib⁹. C. e. q2 ſm eũ in aditiõe anim⁹ ꝛ volũtas attẽdit᷑. l. potuit. C. e. l. ac. C. sic requirit᷑ qꝺ positiuũ ad qꝺ ẽt allegat dictã. l. cã antiquiorib⁹. ꝛ rñdet ad. l. si pecuĺiũ. ꝟ. sicut. de pec. le. qꝺ ibi iteruenit ꝯdõ per quã qs nõ vr̃ ꝯ se disponere q̃ rõ cessat qñ nulla dispõ iteruenit. tu potes tenere cũ Bar. q2 tex. ẽ ꝓ eo. i. l. recusare. ſm intel. Ja. de ra. ȷ. e. ꝛ sic. l. potuit. ꝺ2 suppleri ꝑ dictã. l. recusare. vt sic sufficiat animus q̃lrcũq3 declarat⁹. Potes tñ ꝯcludere ꝙ si nõdũ lapsus erat annus ꝛ dos erat in pecunia qꝺ nõ vr̃ adiuisse marit⁹ q2 tũc nõ pt dici cessasse i restĩ. ex quo nõdũ euenerat dies ſʒ si lapsus erat annus tũc si adiecta erat pena satis pôt ꝑsumi ꝙ voluerit adire ex quo cessauit. nã nõ est verisimile qꝺ voluerit i dubio incidere in penã. ar. l. cũ de indebito. de ꝓba. ꝛ. l. merito. ff. ꝓ socio. saltẽ si hereditas erat soluendo. Si autẽ nõ fuisset pena adiecta tũc esset magnũ dubiũ. tñ idẽ vr̃ dicẽdũ q2 al's ꝑ lapsum diei fuisset i mora ꝛ ꝯsequẽter i ꝯtumacia q̃ reputat᷑ delictũ. l. si filiꝰ. ſ. de iterro. act. cũ ibi no. ꝑ gl. ꝛ ex hoc etiã tenet᷑ ad iteresse. l. qꝺ te. si cer. pe. cum materia sua. ꝛ. l. vinũ. e. ti. ꝛ facit qꝺ no. idẽ Bar. in questione sua que incipit debitor in diem. ¶ Ultimo adde inquantuz tangit an ille q. est heres tituĩ institutus a seio si dubitat an titius adiuerit hereditatẽ seij an possit ex iure deliberandi illã adire. ꝛ finaliter concludit qꝺ sic lʒ hoc dubiũ indiscussum dimiserit i l. is pôt. circa finẽ. ſ. e. nã dictũ suũ nõ est sine dubitatiõe: q2 lʒ ħ nõ sit necessitas ꝑcisa a ꝑncipio tñ tꝑe quo mõ tractat᷑ ꝺ aditione vr̃ putare se necessariũ si putat titiũ adiuisse ꝛ iõ videret᷑ qꝺ tũc nõ posset adire ꝛ maxime cõditionaliter ꝑpter regulã actus legitimi. ȷ. de re. iu. vñ tutius videret᷑ eẽ ꝙ tanq̃ heres se gerat. nã tũc ex quo facit ad cõseruãdũ inducet᷑ etiã acqsitio ꝑ. l. seruꝰ ꝛ. l. qui ob pactionẽ. ȷ. pro empto. ex quo sumus in materia que hʒ originẽ ab actu voluntario secus qñ hʒ originẽ ab actu necessario per ea que habentur in. l. si qs putat. ſ. e. ꝛ qꝺ ibi dixi. ꝛ tene bñ mẽti qꝺ vltimo hic dicit Bar. qꝺ autoritas nõ pôt interponi nisi per verba non autẽ per signa per id qꝺ hr̃ ꝑ gl. in. l. j. al's. iij. de auto. tu. ꝛ i. l. j. in fi. de tute. ꝛ hec sufficiãt de ista. l.

SI pupillus. Restõ pupilli ꝓdest fideiussori. h. d. ¶ Not. qꝺ sublata causa fideiussiõis ꝑ restitutionẽ i integrũ liberantur fideiussores. ¶ Jn gl. iij. ibi solutio. hec ꝟa. ꝛ de materia plene in. ꝺ. l. j. ꝛ ti. j.

Summarium.

1 Aditio hereditatis in actu a persona inseparabili consistit.
2 Jus rei mutatur ad mutationem dominij.
3 Aditio an possit per procuratorem fieri.
4 Mandatũ generale sufficit in acquirenda bonoꝝ possessione.

PAulus. Per ꝓcuratorẽ hereditas adiri nõ pôt ꝛ mutatiõe ꝑsone desinit peculiũ eẽ castrẽse. h. ꝺ. ¶ † No. qꝺ aditio hereditatis ꝯsi 1 stit in actu insepabili a ꝑsona ħ est i volũtate ꝑsone 2 inherẽt ipt fieri ꝑ ministrũ. ¶ † Jtẽ no. ꝙ mutatiõe dñij mutat᷑ ius rei. ꝛ sic facit qꝺ si res reipublice vel eccl'ie vẽdat᷑ ꝑuate ꝑsone legitime qꝺ illa ammodo possit ꝑscribi spacio q̃ ꝑscribuntur res ꝑuatoꝝ. h. ꝺ. ſm Dy. ¶ Jn gl. ij. ibi nõ ꝑ aliena. ꝓ hoc faciat q2 qs motũ sui animi nõ pot alij cõmittere vt no. in. l. sicuti. ſ. de arb. ꝛ facit qꝺ hr̃ in. l. q2 rõ. ſ. de cõdi. isti. ꝛ ħ scꝺa rõ gl. est magis generalis ꙗ ꝑma ꝛ cõcludit in oi ꝓcuratore tã generali ꙗ speciali ꝛ etiã qñ mãdatũ daret᷑ suspensiuũ ꝑut tãgit gl. ȷ. circa finẽ. puta qꝺ adeat᷑ si reperiat᷑ esse soluẽdo. nã vr̃ qꝺ etiã ꝑ ꝓcuratorẽ specialẽ habentẽ dictum mandatum non possit hereditas adiri prout etiam tenuit Hug. vt tangit hic gl. in fi. nam etiã tunc habet locum hec secũda ratio gl. ¶ Jn ea. gl. ibi ꝑma placet ꝛ illa communiter tenetur. ꝛ iste tex. qui loquitur indistincte. ꝛ per. l. j. in fi. ſ. de offi. proc. Ce. per locum a speciali ꝛ per rõ 3 nes. ſ. tactas in glo. ꝛ maxime per secundã. † Et no. bene ex gl. tres opiniones i hac materia. nã vna fuit opinio qꝺ non posset adiri hr̃ditas indistincte ꝑ ꝓcuratorẽ siue sit generalis siue specialis sit. Scꝺa fuit qꝺ per specialẽ possit adiri nõ ꝑ ĝnalẽ quẽ gl. ſ. reprobat. Tertia fuit qꝺ posset ꝑ vtrũq3 adiri. ſʒ illa est oĩno cõtra istum tex. ꝛ nõ obstat responsio data in versu tertij dicũt. q2 diuinat ꝛ destruit istam literã. Quarta fuit opi. extra glo. qꝺ posset adiri per generalem ꝛ non per specialem. q2 i generali cessat ratio ꝑma posita in gl. sed hec opinio nõ est bona q2 nõ cessat saltẽ secũda rõ gl. ꝛ vbicunq3 concurrunt plures rões finales sufficit vnã adesse vt in. ꝟ. affinitatis. insti. de nup. ꝛ no. ꝑ glo. in. l. liberorum. ꝟ. notantur. ff. de his qui no. infa. Jtez q2 est spãle in ꝓcuratore cesaris vt. l. j. in fi. ſ. de offi. ꝓcu. cesa. ꝛ sic i ꝯrium erit ius commune. i. ius singulare. ſ. de legi. Jtem q2 in acquirenda hereditate vr̃ requiri speciale mandatu. per. l. si quis mihi bona. ꝟ. iussuz. ſ. eo. ꝛ. ȷ. ad treb. l. git. ꝟ. j. ꝛ sic nõ ꝺ2 sufficere 4 aliq̃ modo ĝnale. † No. tñ ex gl. ꝙ i acq̃rẽda bonorum possessione sufficit

ne sufficit mādatū gñale. ꝛ cū gl. trāseūt doc. sed forte de iure cō trariū est verius qꝛ bonoꝝ possessio quātū ad effectuꝫ est heres. vt in. §. quos aūt. insti. de bono. possess. ꝛ obligatur in effectu one ribus hereditariȷs sicut heres vt ibi patet. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. ff. de bono. possess. ꝛ ideo videtur quod cū etiā in bonoꝝ possessione versēt magnū periculū ꝑpter onera hereditaria sicut in hereditate qđ illa nō dꝫ queri sine speciali mādato. ꝛ ꝑ hoc bñ. d. l. qui ita. §. j. ff. ad treb. vbi requirit spāle mandatū in acq̄sitione hereditatis fienda ex restitutione fideicōmissaria ꝛ tñ tūc nō trāseūt nisi iura vtilia. l. j. §. j. ff. ad treb. eodē ergo mō lꝫ ꝑ bonoꝝ possessionem transeūt solū iura vtilia tñ ꝑpter periculū onerū hereditarioꝝ dꝫ requiri spāle mādatū. ꝛ ꝑ h̄ etiā bñ facit theorica Bart. quā ipse ponit in. l. si filius. ff. de dona. vbi dicit qđ qñ acquisitio est multū periculosa requirit tūc spāle mādatū. Nō obstat qđ pōt peti per nō habentē mandatū ꝛ postea ratificari: qꝛ ꝑ hoc bene pōt inferri qđ pōt etiā peti ꝑ habentē gñale mandatū si postea sequatur ratificatio sicut etiā si alias in casu in quo requiratur spāle mādatū actus fieret ꝑ ꝓcuratorē generalē. nā lꝫ tūc non sufficiat. l. illud. §. si talis. ff. de mino. tñ poterat ratificari. ꝛ hec opinio vr̄ de iure verioꝛ ꝑ ꝓdicta lꝫ doc. oēs trāseūt cū glo. ꝛ de materia huius legis aliqđ tetigit Bal. in. l. j. C. q admit. ad bo. pos. in. xxix. ꝛ. xxx. oppositionibus. lꝫ ibi nō tāgit id qđ ꝓxime dixi ꝛ tene mēti qꝛ est opinio noua ꝛ ꝯ gl. ꝛ ꝯ oēs doc. ¶ Ultimo adde ꝙ tenēdo opinionē Hugolini de qua hic fit mētio in fine gl. si heres q scit hereditatē sibi delatā nō velit adire nisi sit soluēdo remediū ꝛ cōsiliū est ꝙ nō cōstituat ꝓcuratorē ad adeūdū sed ad petēdū bonoꝝ possessionē inquātū hereditas sit soluēdo. nā cū in agnitione bonoꝝ possessiōis reqrat factū nec sufficiat sola volūtas bñ pōt adȷci dicta ꝯditio. ꝛ sic hoc casu quodāmodo erit necessaria bonoꝝ possessio prout voluit Bal. sup rubrica. C. qui admit. ad bonoꝝ possessionem possant.

Summarium.

1 Abstentio simulata non potest prodesse.
2 Simulatio ex duabus coniecturis presumitur.
3 Mercatoꝛ bona sua dans alicui timoꝛe aduerse fortune non censetur hoc in fraudem facere.

Si is qui bonis. Abstētio facta mala fide nō ꝓdest ꝛ ꝑsumit mala fide facta si oīa bona patris emit vel per interpositam personam fuerit mercatus. hoc dicit.

1 ¶ † No. ꝙ simulata abstētio nō hꝫ ꝓdesse. ¶ † Itē not. duas
2 coniecturas ex qbus ꝑsumit simulatio ꝛ fraus scꝫ qñ oīa bona filius emit facit qđ hr̄ in. l. oēs. §. lucius. ff. q in frau. cre. Alia est qñ ꝑ interpositā ꝑsonā. facit. ff. de auto. tu. l. pupillus. §. sed ꝛ si ꝑ interpositā ꝑsonā. ꝛ facit ista lex in arg. si qs alienauit oīa, deinde postea cōmiserit delictū ex quo als bona cōsueuerit publicari ꝙ ꝑsumat vēditio fuisse facta in fraudē de quo plene p Bar.
3 in. l. post ꝯctū. ff. de donatio. † Itē facit ꝙ si mercatoꝛ timēs aduersam fortunā donauerit bona sua alicui ꝙ illud non habeat nocere creditoribus quasi ꝑsumat in fraudē eoꝝ ꝑ hāc. l. scđm Bal. Itē facit si aliqs timēs ꝯueniri petitione hereditatis acq̄siuit titulū a quodā nō habēte ius, vt sic euitaret cōuentionem petitionis hereditatis q̄ nō dat ꝯ titulo possidētē qꝛ titulus talis ꝑsumat simulatus ꝛ in fraudē acq̄sit⁹. ꝛ nō ꝓdest possessori ꝛ iō caut⁹ dꝫ esse aduocat⁹ agētis petitiōe hereditatis. fm Ange. vt articulet ꝛ ꝓbet oīno si pōt ꝯ illū q se ꝑtēdit hr̄e titulū qđ ille q titulū ꝯtulit nullū habebat ius. qꝛ tūc sibi nō ꝓderit sicut nec hic ꝓfuit filio q redemit bona paterna a non habēte ius de quo ꝑ Cy. in. l. cogi. C. de peti. heredi. ¶ In glo. mercatis. in fi. hec gloss. vr̄ etiā ꝯ tex. q expresse videt loq qñ prio se abstinuit. postea emit. vñ Dy. volēs gl. saluare exponit lr̄am dū dicit abstinuit. i. abstinere ꝓposuit. sed ista expositio violat lr̄am. iō dic aliter ad. l. si seruū. §. fi. put voluit sentire gl. sequēs: qꝛ ibi precessit vera abstētio q̄ nō ꝑsumebat simulata. iō sequēs delictū non hꝫ nocere ei q abstinuit. sꝫ h̄ lꝫ ꝓcessisset ꝓbalis abstentio presumebat fuisse ficticia ꝛ simulata in fraudē creditoꝛis nō vera ꝓpter coniecturas positas in litera. ideo mirū si talis abstentio nō ꝓdest. ¶ In gl. ij. ibi, vel verius. cōiunge istā cū ꝓcedēti. qꝛ si cōstat ꝙ emit bona fide nō nocet talis emptio. secus si ꝯstat qđ mala fide. in dubio ꝟo si emit oīa bona ꝑsumit fraus. ar. l. oēs. §. lucius. q̄ in frau. cre. ꝛ idē si certas res emit ꝑ interpositas ꝑsonas. ꝛ sic clandestine ꝑ id qđ dixi in notabilibus. ꝛ de materia per Cy. in. d. l. ij. ꝛ per Bar. in. d. l. post contractum.

Summarium.

1 Hereditas filio nō querit sed patri scđm ius digestoꝝ.
2 Filiusfamilias circa que iussum suum nequeat interponere.
3 Filius in potestate nō pōt filiū suū habere in potestate.

Filiusfamilias. Nō vꝫ aditio facta iussu p̄ris a nepote q est i ptāte aui. h. d. ¶ † No. ꝙ de iure isto ffoꝝ hereditas
1 mr̄is nō q̄rebat filio sꝫ parēti in cui⁹ erat ptāte sicut ꝛ alia aduētitia iuxta. l. plꝫ. ff. eo. lꝫ aliq dixerint ꝯꝛiū ꝛ nō bñ. vt
2 no. i. l. is q heres. §. fi. ff. e. ꝛ in. l. j. C. q admit. ad bon. pos. ¶ † Itē nota ꝙ filiusfamilias nō pōt iussuꝫ iponere circa id qđ citra iussuꝫ alteri⁹ facere nō pōt ꝛ ad hoc venit ꝯꝛiū formatū in fine gl.
3 ¶ † Itē no. ꝙ fili⁹ q est in potestate p̄ris nō pōt hr̄e in sui potestate filiū suū ipsi⁹ filȷ. ꝛ iō nepos nō est in ptāte patris sui viuēte auo. facit qđ hr̄ in. l. nec mea. ff. de adul. ¶ In gl. fi. ibi vel dic cōiter tenet qđ etiā ante ius authēticoꝝ ꝑ iura codicis hoc est ꝑ l. fi. C. de bo. que lib. nō reqrebat iussus vt ibi no. ꝛ etiā in. l. j. C. q admit. ad bo. pos. pñt. ꝛ in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. eo. ꝛ multo fortius idē de iure authēticoꝝ. ¶ In ea. gl. i fi. solue qđ ibi fili⁹ nō pōt seruū suū manumittere vindicta: qꝛ ipse erat minoꝛ. xxv. an. q nō pōt manumittere seruū nisi cā cognita ꝑ iudicē ꝛ approbata, ipse aūt nō pōt in suo facto eē iudex sꝫ patri manumittēti apđ eū bñ pōt eē autoꝛ: qꝛ tūc cognoscit de fcō alieno nō suo. ꝛ sic cessat rō ꝓhibitiua. ꝛ ꝑtertim i hiꝯq fiūt ex officio publico nō curat patria potestas. l. nā qđ. ff. ad tre. sꝫ hic erat eadē rō ꝓhibitiōis: qꝛ ille q iubet dꝫ habere aliū cui iubet in sua potestate: ꝛ ideo cū hic nō haberet nō est mirādū si nō potest iubere.

Summarium.

1 Mandans hereditatem adiri debet esse certus de causa acquisitionis ꝛ quote.
2 Iussus potest nutu ꝛ literis explicari.
3 Mutus adire ꝛ iubere potest.

1 **Pater quoties.** † In mādāte hr̄ditatē adiri reqrit certitudo cause acq̄sitiōis ꝛ quote. h. d. ¶ In gl. existat. ibi existere possit. sic exponit gl. qꝛ si iā eēt heres nō desideraret ampli⁹ mādatū p̄rnū. ¶ In ea. gl. ibi lꝫ distigue. hec solutio vr̄ ꝯtra tex. in. d. §. sꝫ si mādaui. vbi loquit qñ ꝑ aliū hereditas dꝫ queri. ꝛ iō Ange. dicit qđ credit Azo. voluisse cui⁹ fuit hec solutio qđ vbi fili⁹ instituit contemplatiōe patris tunc p̄ris sciētia requirat. ꝛ sic loquat tex. iste. secus vbi instituit fili⁹ cōtēplatiōe ipsius filȷ vel simpliciter: qꝛ tūc desiderat sciētia filȷ in quo fundat aditio. ꝛ dicit hūc esse notabilē itellectū. sꝫ certe nō vr̄ bonus. qꝛ fm ista tpa nō erat differētia inter ꝓdictos casus. qꝛ vtrobiqꝫ acquirebat ex toto hereditas p̄ri cui etiā omnia aduētitia ꝑ filiū querebant. l. placet. ff. e. ꝛ pp ꝓdicta gl. hic forte remisit ad no. in ꝯꝛȷs in qb⁹ in effectu notat qđ attēdi dꝫ anim⁹ tā in iubēte ꝙ in adeūte si de illo cōstet. sꝫ vbi nō constat recurritur ad cōiecturas. ꝛ in dubio si putat institutionē factā ex semisse vr̄ hr̄e animū etiā ad totū si in toto sit facta. secus ecōtra ꝑ ea q̄ habent in. d. §. sꝫ si mādaui. ꝛ fꝫ hoc nō erat differētia iter iubentē ꝛ mādātē. ꝛ hoc etiā videt voluisse. Dy. in. l. ex semisse. ff. eo. Sed cōtra istud fortiter facit qđ habet in. l. cū qdā. §. pe. ff. e. vbi attendit sciētia adeūtis ꝛ nō iubētis. vñ Bar. hic ꝛ Ange. post eū dixit qđ in mādāte reqrit certitudo cause ꝛ quote. lꝫ nō tāta quāta reqrit in filio ꝑ. d. l. cū quidā. §. pe. ꝛ aliter nō declarant. Poteſ dicere clarius qđ vbi constat de mente patris ꝙ in omnē euentū velit acquirere tūc nō requirat ꝙ habeat ꝓcisam certitudinē. sꝫ sufficit qđ filius illaꝫ habeat. l. si qs mihi bona. §. iussuꝫ. ff. e. vbi pꝫ qđ si dꝫ filiū esse scriptū tñ p̄r nō est certus pōt mādare filio qđ si reperiat se scriptū adeat ꝛ ꝑ hoc est etiā qđ hr̄ in. l. eū q. §. j. ff. eo. vbi p̄r mādat filio ꝙ si hereditas est soluendo adeat. ꝛ sic sub ꝯditiōe lꝫ ipse fili⁹ debeat adire pure. ꝛ sir sufficit filiū scire hereditatē esse delatam lꝫ pater hoc nesciat dūmodo velit acqrere vt est tex. in. d. l. cū quidā. §. pe. Sꝫ vbi nō cōstat de mēte tunc recurre ad ꝯiecturas, ꝛ in casibus in quib⁹ ꝑsumit institutū hr̄e animū acqrēdi ꝑsumet etiā in patre. vt si putauit instōnē factā ex semisse cū esset i totū ꝛ hoc casu nō requirit certitudo quote. vt. d. §. si mādaui. secus esset ecōtra vt ibi pꝫ. ꝛ hoc casu possit loq hic. Itē lꝫ i filio reqrat certitudo cause. l. si is ad quē. ff. e. tñ in patre nō semꝑ reqrit qꝛ si putet delatā hereditatē ex testō cū sit delata abintestato dūmō fili⁹ sit cert⁹ poterit fili⁹ adire ꝛ nō reqret hoc casu certitudo in patre. qꝛ verisimile est ꝙ si voluit adiri delatā ex testō. fortius delatā abintestato cū illa cōsueuerit pauciora onera habere. ꝛ hoc ꝓbat in. d. §. sꝫ si mādaui. secus esset ecōtra si putasset delatā abintestato. ꝛ illā mādasset adiri cū delata fuisset ex testō. qꝛ tūc nō posset filius adire lꝫ ipse esset certus hereditatē ex testō delatā ex quo pater non fuit certus qꝛ nō est verisimile qđ p̄r sic de facili velit acquirere delatam ex testamēto que cōsueuit esse magis onerata. sicut delata abintestato que consueuit esse minus grauata. vt. d. §. sed si mādaui. ꝛ hoc casu possit loq iste tex. ꝛ eodē modo si putauit delatā ex substōne q̄ cōsueuit esse minus grauata ꝛ erat delata ex instōne q̄ cōsueuit esse magis grauata nō poterit fili⁹ adire lꝫ ipse sit cert⁹. vñ hoc casu reqret ēt in p̄re certitudo. ꝛ sic ēt intelligat

iste tex. sec⁹ eēt cž si putasset delata ex istōne: cū eēt delata ex sub stōne q2 tūc sufficiet certitudo in filio p id qd. s. in fil'i dixi. z qd hr in. d. §. sz si mandaui. ¶ Ex pdictis ptz qualiter dicta verba debēt intelligi ꝙ nō tāta certitudo reqrit in parte quāta requi rit in filio: q2 si cōstat de mēte h' esticlarū z vbi nō cōstat de mē te tūc ex cōiecturis dephēdit etiā interdū certitudinē requiri in vtroqz interdū sufficere in solo filio vt patet ex predictis.

2 3 **Mutus pater.** † Jussus de adeūdo pōt nutu z literis explicari. h. d. ¶ † No. ꝙ mutus dūmodo nō careat intellectu pōt iubere z etiā hrditatē adire seu gerere se p herede. nā ex signis poterit apparere de eius animo. de quo plene p Bar. in. l. mutus. s. eodem.

Summarium.

1 Hereditas viuentis repudiari non potest.
2 Uenire an possit quis contra factum suum inualidum.
3 Pactum de succedendo non pōt firmari iuramento.
4 Mulier nō pōt matrimonio constante rem dotalem alienare.

Qui supstitis. Non nocet nobis repudiatio facta de bonis vi1 uētis. h. d. ¶ † No. ꝙ hereditas viuētis nō pōt repudiari. z rō est q2 añ mortē nō est delata. ergo non pōt adiri z gñr nec repudiari. l. is pōt. s. e. ti. z ideo q2 repudiatio est nulla nō phibet post mortē adire. secus autē est qñ repudiatio esset valida. l. sicut. C. de repu. here. ¶ In gl. ij. ibi sol. ibi tacite. nā ibi pncipal'r z expsse remittebat ius pronatus qd est ius v'le includēs sub se etiā ius succedēdi ipsi liberto. iō tacite sub dicta vniuersalitate intelligit remissum lz expsse nō potuisset remitti vt dicit gl. facit ꝙ hr in. l. qdā. ff. de acq. re. do. vbi multa trāsiūt cū vniuersitate q p se specifice al's nō trāsirēt. ¶ In ea. gl. in fi. nā h' fuit simplex renūciatio. in ꝯrio ꝟo, donauit rē tanꝗ hereditariā viuente illo de cuius hereditate tractabat qd nullo mō erat licitū. iō ibi tanꝗ ab indigno postea auferr. hic aūt nihil attingit hereditariū. ¶ In gl. fi. ibi idē si iuret. hoc verū de iure ciuili. secus de iure canonico nā tūc pp̄ter iurm̄ fuari dz pactū de nō succedēdo. vt est tex. in. c. quāuis. de pac. li. vj. z pualet h' casu ius canonicū ciuili: q2 iurm̄ est qd spūale. z in materia spūali vel peccati pferr ius canonicū iuri ciuili. etiā i foro ciuili. vt no. p gl. in. c. possessor. extra de reg. iur. li. vj. z p Jo. an. z Jo. cal. in c. j. extra de ope. no. nū. z p legistas in. l. puilegia. C. de sa. san. ec. Aduerte tñ q2 Saly. in. l. pactū ꝙ dotali. C. de pact. fm do. suū do. Richar. limitat dictū. c. dupl'r. Prio q2 dixit illud pcedere in terminis suis qñ mulier q̄ renūciauit fuit dotata. nā tūc tale pactū non vr̄ ꝯtinere iniqtatē. sec⁹ si filia nihil penit⁹ recepisset. q2 tūc scdm eos etiā si renūciaret cum iurō nō piudicaret q2 vr̄ tūc quodāmodo quādā iniqtatē cōtinere vt filia excludat nihilo recepto. Itē dicit illud. c. hre locū qñ pr̄ nō institueret filiā q2 tunc bñ posset venire p. l. si pronus nō aluerit. ff. de bo. lib. nā vr̄ pater voluisse illā excludere ne veniat ꝯ eius volūtatē non sic scdm eius volūtatē. Itē tertio dicūt ꝙ si superat tpe renūciationis frater masculus cuius cōtēplatione pr̄ fecit filiā renunciare ꝟisil'r ꝙ si cōtingit fratrē istū pmori z patrē decedere ab intestato ꝙ poterit tunc filia venire tanꝗ cessauerit cā ꝯtēplatio renūciationis. iō nō dz nocere. ar. l. iubemus. C. ad vell. z sunt notabiles limitationes ad dictū. c. tñ pma est multū dubia q2 cōiter doctores simpl'r dicūt pactū de nō succedēdo iurō firmari de iure canonico z facit rō posita ibi i tex. q̄ vniformiter locū hz. s. q2 seruari dz iurm̄ qd nō vergit in dispēdiū salutis eterne nec i alterius piudiciū. ergo cū rō illa indistincte militet ēt si nil receperit filia vr̄ ꝙ etiā habeat locū dispositio. ar. l. illud. s. ad. l. aquil. cū si. z pertium cū rō sit ibi expssa. facit qd no. gl. in cle. j. de ele. z sic ꝙ ibi dr̄ de dote notauit facti accidētiā nō iuris ministeriū attēta rōne ibi posita. Alie aūt due limitationes satis vident rōnabiles. Fateor tñ ꝙ maiorē eqtatē hz pactū qñ mulier recepit dotē ꝗ qñ nihil recipit. tñ vtrobiqz dz illud seruari ex quo vtrobiqz hz locū rō litere. An aūt tale pactū filie habeat nocere suis filijs. Bart. hic simpl'r dicit ꝙ nō etiā si habeat venire ex psona matris vt q2 velint succedere auo cū auūculis vel patruis quo casu nō possent ex eoꝝ psona venire cū sint in gradu posteriori. facit qd hr in aut. cessante. z in aut. post fratres. C. de legi. here. z in aut. de nup. §. solito. col. iiij. nā factū filie nō dz preiudicare ipsius filijs q tale ius hñt a iure ar. l. si arrogator. s. de adop. Sz aduerte q2 tale factū filie est a iure approbatū ideo videret nocere vnde forte ipse Bar. in. l. liberoꝝ. in pn̄pe. col. j. de ver. sig. dicit ꝙ si filia excludit facto suo vel ppr̄ ei⁹ odiū nō nocet filijs ar. l. si vn⁹. §. an̄ oia. s. de pac. z. l. nō tm̄. §. si emācipat⁹. ff. de ꝯtra. sec⁹ si ppr̄ alteri⁹ fauorē vt si p statutū excludat filia femina ex tātib⁹ masculis vt tūc itelligit etiā exclusus fili⁹ filie. sz aduerte q2 in renūciatiōe gl. vr̄ sentire ꝙ noceat filijs in. d. c. ꝗuis. in gl. fi. Sz potes dicere ꝙ illa gl. loqt z dz itelligi qñ dn̄t venire tanꝗ heredes mr̄is q2 in hereditate mr̄is nō reperiet hrditatē auꝗ al's forte reqrerēt si filia nō fuisset p pactū exclusa. Itē attēde q2 dictū Bar. vr̄ pcedere qñ filia in vita pr̄is mortua esset. nā tunc vocat eius locū fili⁹ eius p id qd hr̄ in. l. gallus. de libe. z posth. z. l. posthumoꝝ de iniu. test. z istud etiā voluit Bal. i. d. l. pactū. de colla. Sal. tñ in. d. l. pactū. de pac. vr̄ dicere ꝙ hoc casu poterit venire ex psona ppria vt si haberet succedere cū filiis alteri⁹ filie vel filij sec⁹ si haberet necesse venire ex psona mr̄is vt qñ vellet venire cū auūculis v'l patruis. sz veri⁹ puto dictū Bar. z bal. hoc casu q2 renūciatio fcā p matrē habebat i se tacitā cōditionē si successio sibi deferret. nā in vita pr̄is nō hz fili⁹ ius succedēdi vel filia vt legit z no. in. l. si. s. de li. agno. z ideo si cōtigat ꝙ moriat filia añ patrē i effectu hr̄ p nō facta renūciatio q2 excludit poti⁹ p mortē ꝗ p renūciationē. sz vbi filia decederet post mortē pr̄is tūc posset pcedere distinctio an fili⁹ filie habeat venire ex psona sua vt tūc sibi nō noceat renūciatio mr̄is ex quo ex ei⁹ psona nō venit. an ꝟo habeat venire ex psona mr̄is vt qñ vult venire cū patruis vel auūculis nā tūc vr̄ ꝙ hēat nocere. nā ex q mr̄ supuixit z sic tractari potuit de successiōe pr̄is cui renūciatio habuit effectū z sicut si ipsa renūciasset post mortē pr̄is portio sua accresceret fratrib⁹ suis. l. j. C. qñ nō pe. par. nō aūt veniret ad filios suos. ita vr̄ ꝙ etiā hoc casu ex quo supuixit pater z est exclusa pp renunciationē accrescat portio sua fratrib⁹. nec pōt dici filios suos subitrasse gradū mr̄is ex q supuixit mr̄ post mortē pr̄is p id qd hr̄ i. l. si qs exheredato. de iniu. test. z. l. si qs filiū. C. de iof. fi. test. z hoc pl⁹ placet ꝗ id qd notauit Bal. i. d. l. pactū. vbi dicit pōderādū an filia renūciet lz aliqd recipiat si non recipit pro pte sua vt tūc nō noceat filijs. sec⁹ si recipit aliqd p pte sua z vocat se ꝯtētā z renūciat q2 tūc nocebit filijs cū vr̄ partē suā tūc hr̄e z dat ꝯsiliū si vult pr̄ excludi ēt filios filie ꝙ det aliqd filie z faciat filiā vocari ꝯtētā pte sua z renūciare cū iurō sz certe non video q̄re tūc filij filie nō pn̄t venire ab itestato si veniāt ex psona sua ex q filia est exclusa a successiōe ab itestato lz habuerit aliqd: q2 illō nō hz tāꝗ hr̄s vt p hoc dr̄ succedere defuncto iō ex q est exclusa dz hrditas venire ad sequētes i gradu ex successorio edicto i. §. placebat. isti. de legi. agn. succes. l. j. i pn̄. z. §. qb⁹. ff. de succes. edic. z tene mēti pdicta qm̄ sunt d pane lucrādo z q̄tidiana.

2 ¶ † In ea. gl. ibi vbi nō tenet. circa istū articulū an possit qs venire ꝯ factū suū inualidū q2 doc. z gl. nō pfecte loquunt in. l. post mortē. s. de ado. Potes cōcludere fm Jo. de cal. in. c. si qs psbyteroꝝ. in fine tertie oppositiōis extra de re. ec. nō alie. aliq̄ additō. q2 aut qs vult venire noie alteri⁹ vel ad alteri⁹ ꝯmodū. Aut vult venire suo noie z ad cōmodū suū. Prio casu si ē remot⁹ ab admistratiōe nō pt. xj. q. ij. c. monem⁹. sec⁹ si nō sit remot⁹ ab administratione. l. iubem⁹. §. econom⁹. C. de sa. san. eccle. z in. d. c. si qs psbyteroꝝ. z. xxxv. q. ix. qd qs cōmisit. z ideo plat⁹ vel economus eccl'e q male alienauit pōt ipse idē reuocare noie eccl'e nisi esset remot⁹ ab administratione. facit ēt qd no. in. l. j. C. de lib. cā. z l. si tibi liberū. C. d euic. Scdo casu ex ꝯuētione seu reuocatiōe remouet periculū aie vel ꝟtit fauor rei publice v'l libertatis. z tūc pōt ꝯuenire ēt nō obstāte ꝙ allegaret turpitudinē suā p ꝙ hr̄ i §. q2 eis. xxxv. q. ix. z in. c. tenor. z in. c. lator. z. c. consanguinei. ex de re iud. z no. i. c. inter dilectos. extra de dona. z facit qd no. in l. j. z. l. interrogatā. C. de lib. cā. l. si tibi liberū. C. de euic. Aut nō cōtigūt pdictā ex reuocatiōe nec aliqd pdictoꝝ z tūc aut factū erat oino nullū aut erat aliqd sz vēit cassandū. prio casu aut vult venire ꝯ i iudicio aut ex iudiciū. si i iudi. tūc si vult ꝯuenire agēdo nō pt q2 vr̄ allegare turpitudinē suā. i. c. cū sup. ex d ꝯces. pb. z. l. si creditorib⁹. C. d ser. pig. da. manu. Excipiēdo aūt posset p id qd hr̄ i. l. j. z p totū. C. de ꝯdi. ob cau. Circa tñ hoc adō qd no. bar. i. l. iusiurādū. §. pcurator. s. d iureiu. Si āt vult ex iudiciū ꝯuenire tūc si act⁹ erat null⁹ ex defectu ptātis faciētis v'l ex defectu forme ptꝯuenire vt i. c. nosti. z. c. inotuit. z. c. cū terra. ex d ele. h' tñ vr̄ limitādū nisi diuturnitas tpis iteruenerit q2 tūc interdū ꝯuenire nō poterit vt est casus fz vnū intel. i. d. l. post mortē. Si aūt defect⁹ erat i recipiēte tūc si illū sciebat act. faciēs nō pōt ꝯuenire i. c. diuersis fallacijs. z ibi de materia. ex de cle. ꝯiu. z i. c. veniēs. de fi. pl. sec⁹ si ignorauit p id qd hr̄ i. d. c. nosti. z. c. cū terra. z. c. inotuit. ¶ Ultio casu qñ act⁹ tenebat lz erat cassād⁹ tūc nō pōt venire ꝯ p id ꝙ hr̄ i. d. c. sicut. ex de ele. z p. l. pfūdū. s. de fui. rust. pdi. z de materia i. d. c. nosti. z in. c. penitētes. lx. di. lz pleni⁹ habes materiā p pdicta z habes etiā ex pdictis intellectū. l. quēadmodū. d agri. z cēsi. C. li. xj. z ēt tex. z gl. insti. q. alie. li. in pn̄. z §. j. qb⁹ pz qd admittit qs ꝯ factū suū vt reuocet illud. nā illō iō est q2 de iure nō tenuit z q2 ꝟsat i reuocatiōe fauor publice vtilitatis. ¶ In ea gl. ibi de pacto future successiōis. attēde q2 hic loqt de pacto d nō succedēdo qd vt dixi firmat iuramētō de iure canonico qd dz seruari ēt i foro ciuili vt dixi z pbat p ea q habent i silī i. c. lz mulieres. de iureiu. li. vj.

3 † Pactū ꝟo de succedēdo cū sit cōtra bonos mores. l. fi. C. de pac. z. l. stipulatio hoc mō ꝯcepta. de ꝟ. ob. nō firmaret iuramētō p regulam non est obligatoriū. de re. iu. li. vi. z de materia huius pacti future successiōis plene tangit in. d. l. stipulatio hoc modo concepta. vbi etiam di xi z in. d. l. fi. C. de pac. maxime per Bar. z aliquid per saly. in. l. pactum.

pactū ꝙ dotali.eo.ti.⁊ p gl.⁊ doc.in.l.pactū.C.de colla.⁊ ibi ēt p Bal. ¶ In ea.gl.ibi nō posse repudiari.supple etiā p pactū iuro nō firmatū in casu isto in quo agit de hereditate viuētis ſ3 vbi nō ageret de hereditate viuētis tūc l3 ius de futuro nō tollat simplici repudiatione tn̄ tolli pōt p pactū.l.i.⁊ ibi not.C.de pac.⁊ siſr p renūciationē q̄ fieret in p̄ntia,partis.⁊ō ꝯdicētis cū illa habeat vim pacti.l.tale pactū.in prin.ſ.de pac.⁊ idē si in iudicio fiat ꝓpter iudicis autoritatē vt no.in.l.plurīū.ſ.e.de quo p Cy.in.d.l.j.⁊ dixi in.l.si ita scriptū.§.si sub cōditione.ꝟ.de le.ij.

4 ¶ † Extra gl.dicit h̄ Ang.Bar. tenere hic q̄ si mulier alienat rē dotalē ꝯstāte m̄rimonio nō trāsfert dn̄ū rei dotalis etiā postea dissoluto matrimonio l3 interuenerit iur̄m ex eo ꝯct⁹ nō firmat p iur̄m ſ3 tm̄modo mulier iurās impedit venire ꝯ iur̄m ⁊ iō filiꝰ eius poterit agere ad rē ipsam dotalē vēdicādā ex quo dn̄ū nō fuit trāslatū.⁊ q̄ sibi nō obstabit iur̄m cū ex pte iurantis iur̄m sit psonale ⁊ nō egrediat iurātis psonā l3 ex pte eiꝰ cui iurat sit in rē vt no.Inn.in.c.veritatis.extra de iureiu.⁊ facit ꝙ h̄r in.l.ēt si in rem.ſ.de iureiu.S3 ipse Ang.dicit ꝙ huic dicto fortiter obstat q̄ ex iuro orit duplex vinculū.vnū ꝙ afficit solū aiam iurātis si piuret ⁊ istud nō trāsit in heredē q̄ est mere psonale. Aliud est vinculū ciuile ō astringit ad nō veniēdum ꝯ ⁊ istud vinculū ꝯctū in psona defuncti trāsmittit in heredē.sicut ⁊ relique obligatiōes psonales.⁊ p h̄ allegat text.in auf.de iureiu.a morē.p̄sti.§.j.col.v.facit ēt l3 nō alleget ꝙ h̄r in.l.nam ⁊ postea.§.fi.cū.l.seq.⁊.l.si duo p̄roni.§.idē.julianꝰ.de iureiu.⁊ q̄ h̄r in.l.cū qs.§.codicillis.ꝟ.de leg.iij.vbi l3 heres nō posset repelli ex cā piurij.poterit tn̄ repelli ex h̄ capite q̄ obligatꝰ est ad nō veniēdū ꝯ iur̄m defuncti cui succedit. Tu adde ꝙ dcm̄ bart.q̄ Ang.h̄ refert cōiter nō h̄r in lect.⁊ ipse idē Bar.vr̄ tenere ꝯtra in.l.si qs p eo.ꝟ.de fideiuſ.vbi dicit ꝙ l3 iura videant simplr̄ dicere iur̄m debere seruari interpositū sup ꝯctu rei dotalis vel minoris tn̄ dēat itelligi qn̄ ꝯctꝰ firmet iuro p id q̄ no.p gl.i auf.sacrā.C.si aduer.vē.⁊ hāc ptē ꝙ ꝯctꝰ firmet iuro tenuit ēt Io.an.post Io.mona.⁊ archi.in.c.quāuis de pac.li.vi.in nouella.⁊ m.c.cū.C.laicꝰ extra de fo.cōp.li.vj.⁊ idē sequit Io.cal.in addi.suis in.c.cū ꝯtingat.de iureiu.mouet q̄ al's de facili possent fraudari dicta iura si ex cā onerosa cederent alicui iura bona si de recipiētī cessionē q̄ ille posset agere ad reuocationē vēdicando rē ex quo dn̄ū nō esset trāslatū ⁊ ꝯctꝰ nō esset firmatus non obstaret sibi exceptio piurij ex quo ipse nō iurauit.⁊ p hac pte dicit esse casum in dicto.c.quāuis.de pac.lib.vj.vbi dicit lr̄a q̄ quāuis pactū ꝙ filia facit de nō succedēdo p̄ri iprobat lex ciuilis tn̄ si sit firmatū iuro p̄stito ab eodē oīno fuari d3 ⁊ sic ex tenore l.tere nō cauillādo appet de mēte litere eē ꝙ pactū tūc seruet. Nec ob.si dicat ꝙ rō q̄ ibi sequit ſc3 q̄ nō vtit in piudiciū alterꝰ nec in salutis aie dispēdiū vr̄ ꝯcernere iur̄m per id q̄ h̄r in.c.si p̄o.⁊.c.cū ꝯtingat.de iureiu.q̄ l3 dicta rō posset adaptari ad iur̄m tn̄ ēt pōt adaptari ad pactū vt ex se p3.⁊ facit ꝙ h̄r i c.fi.allas.j.de pac.⁊ iō ad illud d3 adaptari ex q̄ ex ordine litere tex.vr̄ loq de pacto.nec vr̄ bona pūctatio quā aliq faciūt cauillādo vt ibi tex.punctet an p̄bū ab eadē vt sic ꝯiūgat cū sequētibꝰ dū dicit oīno seruari debere ⁊ nō cū pcedētibꝰ dū dicit p̄stitū:q̄ vt dicit Io.cal.in.d.c.cū ꝯtingat.illud est violare lr̄am illā de cuiꝰ mēte vr̄ esse ꝙ cū pcedētibꝰ ꝯstruat.⁊ hec opi.vr̄ esse cōis vt p3 ex p̄dictis satis placet p ea q̄ supius sunt dicta.

Summarium.

1 Voluntas qn̄q3 p verba ⁊ qn̄q3 p facta declarari pōt.
2 Voluntas delata quocūq3 voluntatis indicio recusari pōt.
3 Matrimonium per quid valide contrahatur.

1 **Recusari.** Breuis est ⁊ nō sūmat. ¶ † No ta ꝙ volūtas pt declarari p̄ p̄ba ⁊ ēt p facta de q̄ plene p Bar.i.l.gerit.ſ.e. ¶ † Itē

2 no.ꝙ h̄rditas iā delata pt recusari q̄cūq3 indicio voluntatis.⁊ p h̄ dt Bar.vt refert h̄ Ang.l3 in lectura nō habeat ꝙ si soror ꝑmisit h̄rditatē p̄rnā diu possideri p fratres ⁊ cū agebat aliqd petebat ab eis vt a fratribꝰ suis exclusa ꝙ vr̄ repudiasse potentie succedēdi nō ex solo cursu tpis q̄ nō p̄scribit nisi lōgissimo tpe.l.l3.C.e.sed intelliget repudiasse tacite p.l.pcula.ſ.de p̄ba.q̄ intelligo si nō errauit in iure per id q̄ h̄r.ꝟ.e.l.claudius.secꝰ dicit si diu siluit ⁊ cū fratribꝰ nihil habuit cōe q̄ nihil ab eis petijt nec cū eis rōnē calculauit de aliquibus gestis.nā tunc diuturnū silētiū nō induceret repudiatione p dictā.l.l3.

3 ¶ † Itē inducit iste tex.p Cy.⁊ Bal.post eū ad substētationē libelli si dicat in eo ꝙ titiꝰ ꝯxit m̄rimoniū p p̄ba de p̄senti cum Berta.Nā vr̄ ꝙ nō pcedat q̄ m̄rimoniū nō fit p p̄ba sed p cōsensum.l.nuptias.ꝟ.de reg.iur.nā intelligit dixisse ꝯxit p verba declarantia ꝯsensum. ¶ In gl.ij.ibi apparet eū nolle,puta p signa.facit.l.nutū.ſ.e.⁊ fm̄ Ia.de are.satis apparet si sciēter patitur rē hereditariā perire.⁊ si.no.ꝙ negligēdo etiā declaratur volūtas ⁊ sic facit ꝙ si pater nō soluit dotē delatā filio suo p pter mortē vxoris sue ꝙ videat adire p filio si forte erat infans saltē qn̄ alias incurreret penā de quo per Bart.in.l.gerit.ſ.e.⁊ ibi dixi l3 Bal.teneat ꝯriū i rubrica.C.q admit.ad bo.pos.p̄nt.in p̄.circa octauū.⁊ m.l.cū antiquioribꝰ.C.de iu.deli. Sed opi.Bar.videt verior p dictū Ia.de are.hic positū.⁊ per id q̄ dixi in.d.l.gerit. Nec ob.ꝙ delinquēdo qs non fit heres.l.si qs extraneus.ſ.e.q̄ illud verū qn̄ cōstaret de delicto.secꝰ vbi sumus in dubio q̄ tūc potius presumitur adire ꝙ delinquere si qualitas facti non repugnat arg.l.merito.ff.pro socio.

Summarium.

1 Putans se nihil agere si quid tamē egerit valet quod agit.
2 Veritas est opinioni preferenda.

Qui se pupillū. Error adeūtis in etate ꝓpria aditionē non impedit.h.d. ¶ In tex.ibi pubes supple ⁊ curatorē nō haberet p ea q̄ no.in.l.impuberibꝰ.ſ.e. ¶ In tex.ibi

1 nocebit.ratio ē q̄ talis error nō circūscribit volūtatē. ¶ † No.ꝙ l3 qs putet se nihil agere tn̄ v3 id q̄ agit.⁊ sic facit ꝙ si aliqs ꝯhat matrimoniū p p̄ba d p̄nti cū aliq̄ quā putat alij nuptā si re p̄a nō est nupta nihilominꝰ tenebit m̄rimoniū fm̄ Cy.⁊ Bal. peccat tn̄ tūc tal's ꝓpter intentionē corruptā ⁊ de illa d3 penitētiā agere p id q̄ habet in gl.in.§.cogitatio.de peni.di.ij.⁊ q̄

2 no.etiā per canonistas in.c.j.extra de eo q mit.in pos. ¶ † Item no.ꝙ prefert veritas opi.Et sic facit ꝙ si aliqs percutiat aliquē laicū putās ipm̄ esse clericū p hoc nō sit excōicatus l3 de intētiōe corrupta debeat agere penitētiā. An aūt ecōtra percutiēs clericū quē putat laicū sit excōicatꝰ.tenēdū est ꝙ nō p id q̄ no.gl.in.l.si qs ignorās.C.loca.de quo etiā p canonistas in.c.si vero aliqs.extra de sen.excō.⁊ aliqd etiā m.l.itē apud labeonē.§.si quis virginē.de iniurijs.⁊ Bar.etiam in.l.diuus.ꝟ.de sica.vbi respondet ad.l.eum qui.§.pe.de iniur.

Summarium.

1 Papinianus ⁊ si acutissimo fuerit ingenio reprehenditur tamen a Paulo.
2 Sententia ex alia causa q̄ allegatum sit iuuari potest.
3 Errans in iure non censetur suo iuri renunciare.
4 Error iuris voluntatem repudiandi impedit.

Clodius. Qui adit ex posteriori testō inualido p errorem vr̄ ex p̄ori repudiare ſ3 papinianū ſ3 fm̄ paulū cōtrariū est dicendū.h.d.

1 ¶ † Itē no.ꝙ l3 papinianꝰ fuit acutissimi igenij.vt l.cū acutissimi.C.de fideic.tn̄ interdū male dixit vn̄ hic reprehē

2 dit p paulū scd̄m vnū intelle. ¶ † Itē not.ꝙ snīa pōt ex alia cā iuuari q̄ sit allegatū si forte iudici videat illā ex actis posse iuuari vt hic.p hac scd3 vnū intel.⁊ facit q̄ h̄r i.l.titianꝰ.ſ.q cū eo.

3 ¶ † Itē no.scd3 verū intel.q̄ errās iure nō vr̄ suo iuri,repudiare.⁊ ad hoc allegat ista lex:q̄ sepe reuocat i dubiū an errore faciēs aliqd q̄ si sciēs faceret piudicaret sibi ⁊ perderet lucrū eodē modo ⁊ tūc sibi piudicet. Potes cōcludere ꝙ aut tractat de lucro q̄sito l3 cū ptāte repudiandi.aut de lucro q̄rendo. Primo casu nō facit sibi preiudiciū etiā fm̄ papi.l.que fideicōmissum.ꝟ.de leg.ij.iuncta.l.cū pater.§.surdo.eo.ti.⁊.l.si qs ita hereditatē.cū ibi no.ſ.de ꝯdi.insti. Scd̄o casu aut querit an preiudicet sibi

4 vi repudiationis aut ex vi delicti aut ex lapsu tpis. † Primo casu repudiatio nō p̄iudicat sibi q̄ error etiā iuris impedit voluntatē repudiādi.facit q̄ h̄r.ſ.e.l.si is ad quē.⁊.l.si p errorē.ſ.de iuris.om.iu.⁊.ꝟ.de le.iij.l.si mater.fallit in duobus casibus. Primus est cū ex eadē scriptura qs vellet vti ⁊ allegare ꝯria.exēplū in.l.fi.C.de codicil.secꝰ qn̄ ex diuersa vt in hac.l.fm̄ snīam pauli.etiā tāgit per gl.⁊ Bar.in.d.l.fi.vnde nō pcederet lex illa qn̄ qs p̄io dixisset se h̄dē ex testō postea diceret ex codicillis se fideicōmissariū vniuersalem esse quo tūc ex diuersis scripturis se fundaret.nā hoc casu nō loquit illa.l.sed Bal.ibi tenet oppositum q̄ fm̄ eum est eadē rō etiā in dicto casu si sciebat vtrāq3 dispositionē esse factā l3 errauerit errore iuris ideo h3 locum dispositio.ar.l.illud ad leg.aquil. Fatet tn̄ q̄ in diuersis scripturis facilꝰ pōt cadere ignorantia q̄ h̄ns notitiā testamēti pōtest ignorare scripturā codicillor.l.non est ferendus.ſ.de trans.⁊ facit ꝙ no.in.l.cū heres.ꝟ.de li.le.sed tutius puto tenere glo.⁊ Bar.q̄ sine dubio maior vr̄ ꝯrietas ex eadē scriptura velle inniti via directa instōnis ⁊ via obliqua fideicōmissi vniuersalis q̄ si velit vti via ex testamēto ⁊ ex alia scriptura codicillor vti via fideicōmissi et sic non est eadē rō vtrobiq3 quicqd sentiat Bal. Fallit scd̄o qn̄ qs vult vti iure spāli ꝯ dispositionem iuris cōis.exēplū p3 in reuocatoria que dat p̄rono ad reuocandū alienata p l.bertum in eius fraudē.⁊ sic intelligit lex si p̄ronus.ꝟ.de bo.lib. Scd̄o casu qn̄ tractat de excludēdo ex vi delicti tūc piudicat error iuris vt p3 in matre que excludit non petendo tutorē filio intra tps deoitū etiā per errorē iuris.l.ij.C.si aduer.delic.⁊.l.fi.C.q pe.tu. Tertio casu qn̄ tractat de excludēdo a lucro ex lapsu tpis dic ꝙ error iuris nocet si potuit ꝯsulere peritiores.alias non vt p3.ꝟ.

de bo. pos. in. l. in bonor. et dicit Bar. q ubi nõ pіudicatur vi taci te repudiationis: qz et si constaret q nollet repudiare nihilominus pіudicaret sibi ex lapsu tpis, adde q gl. in. l. si ego. ff. de neg. ge. expresse tenet qd in. l. bonor. rē ra. ha. preiudicaret vi tacite re pudiationis. Sz potes saluare illã gl. intelligẽdo eã de tacita re nũciatiõe facta a iure et sic nõ curabitur an de volũtate opposita appareat cũ fictio sit contra veritatẽ assumptio. facit q no. gl. in. §. ac cedit. C. de rei vx. ac. et in. §. si vo cõstãte. in auf. de san. epis. col. ix. Et intellige psumpta. i. psumptione iuris et de iure contra quã non admittitur pbatio iuxta no. i. l. siue possidetis. C. de pba. et in. c. is qui. extra de spõsa. ¶ In gl. fi. in fi. dicit tñ hic Ang. q credit ppter istũ errorẽ succurrendũ esse heredi errãtis et decedẽtis hẽditare nõ adita ex clausula gñali si nõ potuit consulere pitiores sicut suc curritur qñ heres script9 nõ põt hereditatẽ adire. l. vetre. cũ ibi no. ff. eo. et arg. l. in bonor. ff. de bo. pos. quod tene menti.

Summarium.

1 Immiscens se bonis hereditarijs post coheredũ abstentio nem priuilegio legis priuatur.
2 Usure marito permittuntur quandoqz.
3 Obligatio personalis que respectu rerum contrahitur, ad here des ipso iure transmittitur.

De neptis. Implicãs seu se imiscens vniuerse hẽditati, post resti tutionẽ in integrũ coheredis restituti aduersus aditio nẽ vniuersis oneribus hẽditarijs tenetur. h. d. ¶ 1 No. q imiscẽs se oib9 bonis hereditarijs post abstẽtionẽ coheredũ pdit priuilegiũ. l. cũ hereditate. ff. e. secus qñ solũ imiscet se i pte sua vt ibi et in. l. si minor. ff. e. de q dicendũ vt in dictis iuribus. ¶ 2 Itẽ no. interdũ vsuras pmitti marito p alimẽtis q prestat vxori dote sibi nõ soluta. An aũt vsure sint licite de iure canoni co dic vt plene dixi in. l. insulã. §. vsuras vbi et Bar. tãgit. ff. so. ma. et aliqd tetigi etiã i. l. diuortio. e. ti. p canonistas in. c. salubri ter extra de vsur. ¶ 3 Itẽ not. fm Ang. q obligatio psonalis cõtracta respectu rerũ trãsit ipso iure in successorẽ rerũ sec9 si nõ eẽt cõtracta qz tũc nõ seqtur fundus possessorẽ. l. j. §. si heres. ff. ad treb. et qd hr in tex. no. in. l. si. ff. de cõhẽ. emp. sz certe iste tex. hoc non pbat qz hic agitur de obligatiõe hereditaria. et est etiã successor vniuersalis nõ simpliciter rerũ nõ obligatio coheredũ lz sit facta re spectu rerũ hereditariarum nõ vr obligare istã seiã p id qd ha betur in. l. cum hereditas ex fideicõmisso. ff. ad trebel.

Summarium.

1 Acceptãs vnã portionem qñ aliã habere cogi possit.
2 Repudiatio vnius portionũ eodẽ iure delatarũ nõ valet.
3 Paterna an possit dimitti substõne pupillari superueniente.

Aristo. Ei q post abstẽtionem coheredis oia bonaq administrat cõpetũt oia iura he reditaria. h. d. ¶ In tex. ibi denegaturũ. supple nisi forsitã veniat intra biẽniũ scdm. l. fi. C. de repu. here. ¶ No. q hec lex differt a pcedenti. prio qz in pcedẽtj fuit facta abstentio p bñficiũ restõnis in integrũ. sed hic scdm vnũ intelle. p bñficiũ ptoris mortui dãtis filiis in ptãte bñficiũ abstinendi. insti. de here. quali. et differentia. §. sz his. Scdo differt etiã intel ligendo q hic p bñficiũ restõnis in integrũ sit facta abstentio qz in. l. pcedenti tractatur de actionibus dãdis contra heredes q totũ est amplexus. hic de actiõibus sibi dãdis contra debitores hereditarios. ¶ Extra gl. Bar. hic psequtur materiã an acceptãs vnã portio nem cogatur aliã hre et psequtur quatuor casus pncipales. Pri mus est qñ deferũtur plures portiones ex dispõne testãtis. Se cundus qñ vna defertur ex dispõne testãtis alia p ius accrescen di. Tertio qñ plures hereditates alicui deferuntur. Quarto qñ plura legata. et de isto vltimo remittit Bar. Et circa pmũ casuz psequtur qñ deferũtur eodẽ iure eidẽ et etiã qñ diuerso puta vna iure instõnis. alia iure substõnis vulgaris. Itẽ qñ deferũtur ei dẽ p se et qñ p aliũ et qñ mixtim et oib9 dic vt hic p eũ. ¶ 1 No. tñ diligenter ex dictis p eũ circa istũ casum pncipalẽ q vbi plures portiones deferũtur eidẽ eodẽ iure non est dria an inchoetur a repudiatione an ab aditione: qz semp habẽdo vnã cogitur habe re aliã eo mõ quo voluit testator p. l. si solũ. ff. eo. secus qñ deferũ tur diuerso iure. puta qz vna iure instõnis altera iure substitutio nis vulgaris: qz tunc bñ distinguitur an inchoet ab aditione an a repudiatione. et sic loqtur. l. si tu ex parte. in fi. et qd ibi no. ff. e. q lex scdm eũ nõ hz locũ qñ eodẽ iure plures portiones deferũ tur. Aduerte tñ qz ipse idẽ sensit cõtrariũ in. l. j. et. ñ. ff. e. vt ibi etiam 2 tetigi. sz forte istud veri9. † Et no. bñ qz hic vr velle q si vni defe runt ples portiões eodẽ iure si repudiat vnã q repudiatio non valebit p. l. si solus. Sed cõtrariũ vr voluisse Ang. in. d. l. ũ. si sciebat aliã portionẽ delatã: qz cũ non possit repudiatio valere de vna nisi et repudiet altera vr q in cõñam videat aliã repudiare ar. l. illud. ff. eo. et scdm hoc ad. l. si solus. posset dici q ibi volebat so lum vnã repudigare sed aliam amplecti ideo nõ potest. ¶ Glo. tñ in. d. l. j. et. ñ. ff. e. vr sensisse opi. Bar. iõ nõ est sine dubitatione iste articulus. tñ rõ videtur magis stringere p opi. Ange. ¶ In tertio casu facit subdistinctionẽ p qnqz casus quos psequere vt hic p eũ inquãtũ tangit qñ plures hereditates diuersor deferũ tur ex testõ vnius ex illis qui est quartus casus subdiuisus p eũ. Diligẽter pondera rõnẽ quã ponit. l. q patri. ff. e. ti. nã dicit qd ratio est qz quos pater põt sibi facere necessarios potest et filio suo. l. sed si plures. §. quos possum. ff. de vul. et pup. ideo sicut fa cit sibi necessariũ illũ quẽ instituit in pluribus partibus si agno scat vnã qz erit necessarius in alijs ita facit cũ filio suo agnoscat et instõnẽ quã fecit de eo: qz cogetur postea acceptare substitu tionẽ sicut et cogeretur acceptare instõnẽ alterius partis. et hec se cũdũ eũ vr esse mens. l. quidã eulogio. C. eo. ti. et dicte. l. q pater. nã hec rõ si bñ ponderetur hz locũ etiã si filius fuerit exhereda tus et etiã si fuerit institutus si se abstinuerit et sic vr q etiã tunc 3 hz locũ in. d. l. q patri. de q dic vt plene ibi dictũ fuit. ¶ † Item pondera inquãtum dicit q ppter supuenientiã pupillaris sub stitutionis põt dimittere paternã scdm. l. cũ hereditate. ff. eo. nã hoc nõ videtur verũ qz videtur hoc casu sibi imputandum quare adiuit paternã sciens expresse se substitutum pupillo ideo cogi tur tunc acceptare pupillarẽ innuit. argu. l. si qs heres. ff. eo. et hic etiã ipse idẽ tenet in. l. testõ. C. de impu. et alijs substi. et sic in hoc sibi fuit cõtrarius. et cõtrariũ etiã tenuit Ange. vt dixi in. d. l. q patri. et idẽ tenebat dñs meus dñs Frãciscus de rã. in. l. quidã eulogio. Nec obst. d. l. cũ hereditate. qz ibi vna portio deferebatur ex dispositione testantis. alia ex dispositione legis virtute iuris accrescẽdi cũ qua mitius agitur. l. celsus. ff. de arbi. sz hic ambe de ferebãtur ex dispositione hoĩs seu eiusdẽ testatoris. Item adde quarto inquãtũ dicit qd si filius est institutus solus et datus si bi substitutus pupillari. q si ipse pupillus adiuit hereditatẽ et postea substitutus ex pupillari adeat q potent restitui. in inte grũ ex psona pupilli aduersus aditionẽ factã p pupillũ p. l. non solũ. ff. de resti. in inte. nã istud nõ vr esse verum: qz ex quo substi tutus approbauit volũtatẽ testatoris adeũdo ex pupillari vide tur etiã approbasse aditionẽ factã p pupillũ scdm volũtatem te stantis. vt est casus sing. q nõ est alibi in. l. pater. in fi. de priuile. cre. cõiuncta gl. mag. in ver. vel melius. quã seqtur etiã ibi Bar. et sic. l. non solũ haberet locũ in successione ab intestato pupillo qd diligẽter no. nõ aũt in succedente sibi ex substitutione pupil lari. et est singularis limitatio ad illã legẽ. Ultimo pondera in quãtum dicit q si extraneus est institutus et pupillus exhere datus et alius ab intestato substitutus q si institutus adiuit lz postea restituatur in integrũ nihilominus cõfirmate sunt tabule pupillares p aditionẽ semel factã et remanẽt firme lz nullũ com modũ sentiat ex hic ipse q adiuerit qd tene mẽti. qz vidi alias du bitari et non vr bñ tex. de hoc expressus tñ est satis rationabile dictũ: qz ex quo sunt semel cõfirmate et remanet etiã nomẽ here dis lz nõ cum effectu. l. et si sine. §. sed qd papinianus. de mino. satis est cõueniẽs qd remaneãt firme nec irritentur facto ipsius restitutionẽ petẽtis licet secus sit in legatis particularibus. fa cit. l. j. in fi. ff. vt in pos. le. cetera dic vt per eum et c.

¶ Queãdmodũ testamenta aperiantur. Rubrica.

¶ In gl. rubrice. ibi aditionis hereditatis. supple tam ex testõ pagani q militis vt sic cõprehẽdat ti. de mili. test. quiest post ti. de iu. deli. ¶ In ea. gl. ibi aperiri. supple etiã inspici et scribi nã alias nõ posset bñ deliberare. facit qd no. in simili. in auf. qui se mel. C. de te. et in. c. vltra tertiã. extra de testi. et i. l. j. §. j. ff. de edẽ.

Summarium.

1 Copia ĩspiciẽdi et describẽdi vltimã volũtate cui dẽat fieri.
2 Trãsactio de cõtrouersijs testamẽti quando possit fieri.
3 Citatio partis an requiratur in apertura testamẽti.
4 Cõtradictio vnius testamentum reddit suspectum.
5 Sigillo quando credatur.
6 Sigillum pupillum melius q priuatum custoditur.
7 Scriptura adiutorio egens vt fidem faciat que sit.
8 Testes dicẽtes se nõ interfuisse instro an dicãtur singulares.
9 Affirmantibus plus creditur q negantibus.
10 Instrumentum qualiter debeat coadiuuari si testes dicant se non interfuisse eius confectioni.
11 Instrm qñ possit reprobari p duos testes in eo nõ descriptos.
12 Notario an credat potius q testi alter q scriptũ sit deponẽti.
13 Instrumento an sit indistincte credendum.
14 Instro an sit fides adhibẽda testib9 se no recordari dicẽtibus.

Omnibus. Oẽs quoril interest hre copiã testamẽti phet pete re vt illud inspiciat et describat et super contro uersijs que ex testõ pficiscũtur no põt trãsigi nec experiri veritas nisi inspectis et cognitis verbis eius. h. d. Et primo ponit verba edicti. secundo

secundo eius ratione. tertio incipit illud exponere. secunda ibi
ratio. tertia ibi. §. si quis. ¶ In tex. ibi quicūq3. supple quorum
verisimiliter interest ꝛ quos verisimile est nō petere calūnie cau-
1 sa ſm Dy. ¶ † No. ꝙ cuilibet petenti ꝑpter probabile interesse
debet fieri copia inspiciēdi ꝛ describēdi vltimā volūtatē. ꝛ intel
lige respectu particule ad ipsum pertinentis vt. l. fi. cū ibi no. C.
de preci. impe. offe. ꝛ in. c. ꝯtingit. extra de fide instru. nam l3 iu-
dex habeat totū legere vt ibi tñ nō faciat potestatē inspiciēdi ꝛ
describēdi nisi respectu partis quā viderit ad petētē pertinere.
2 ¶ † Itē no. ꝙ non pōt trāsigi de cōtrouersijs testamēti nisi in-
spectis ꝛ cognitis eius verbis. cōcor. l. de his. ff. de trāsac. ꝛ intel
lige inspectis ꝑ se vel ꝑ aliū. nā alias sequeret̄ ꝙ secus nō posset
transigere qđ est falsum ſm Ange. ꝛ siľr intellige cognitis ꝑ se
vel per aliū alias sequeretur ꝙ pupillus nō posset transigere vel
idiota qui cognitionē literarū nō haberet qđ siľr est falsum. ꝛ ꝑ
pter p̄dicta cauti debēt esse trāsigētes ſm Ange. vt poni faciat
in instr̄o trāsactionis illa verba ꝙ deuenerūt ad transactionē3
inspectis prius ꝛ cognitis ꝟbis testamēti. dicit tñ ipse se de fa-
cto semel vidisse trāsactionē in qua dicebat̄ ꝙ soror trāsegerat
cū fratre ꝛ adiecta fuerūt dicta ꝟba ꝛ vltra illa etiā fuerūt adie-
cta h̄ verba quā trāsactionē dicta soror fecit sciēs ex dicto testō
ab hereditate paterna plus se nō posse cōsequi petere vel habe-
ret tñ testm̄ dicebat oppositū ꝑpter qđ dicit se cōsuluisse ꝙ trās
actio nullius erat momēti q2 nō est verum qđ illa soror habuit
notitiā testamēti cū nō intellexerit illud vt patet ex tenore testi
iunctis dictis ꝟbis transactionis. facit. l. scire leges. ff. de legi. ꝛ
ad predicta vide Fred. de senis in cōsi. clxxxix. incipiēte querit̄
an dña. ꝛ q̄ dixi in. l. q rome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. ¶ In
ea. gl. j. ibi sola incisione. sed certe illud est verū qñ fieret ꝑ testa-
torē vel de eius volūtate. ꝛ sic loquit̄. l. nostra h̄ allegata. secus
si ꝑ eius voluntatem ꝑut eueniret qñ post eius mortē fieret. nā
tunc esset secus ꝑ id qđ habetur in. l. si vnus. C. de test. vñ potes
dicere ſm Dy. ꝛ Ray. qđ alia etiā est vtilitas q2 nō erat opus
portare originale de loco ad lo꜀ū. ꝛ sic nō poterit de facili perdi
ꝑut alias posset. facit qđ habet̄ in. l. pretor in fi. ꝛ. l. si qs ex argē
tarijs. ff. de edē. ꝛ extra de fi. instr. c. accepimus. ff. de priui. cū ꝑ-
sone li. vj. ꝛ de cōfir. vti. vel inuti. cū dilecta. Itē ꝓderit q2 faciet
fidem exēplū ꝯ dantē illud. facit qđ not. in auc. si qs in aliquo.
C. de edē. ¶ In gl. alieno noīe i fi. no. ex hac gl. plura. Primo
qđ interesse petētis sibi dari ꝑtātē inspiciēdi tabulas seu testm̄
ꝓbat̄ ꝑ iuramentū de calūnia. Scđo qđ illud pōt etiā ꝑ ꝓcura
torē p̄stari. Tertio qđ ista petitio nō fit in figura iudicij sic nec
petitio bo. pos. de qua in. l. ij. §. si cā cognita. j. de bo. pos. ꝑ prio
dicto facit qđ hr̄. in. l. thesaurus. ff. ad exibē. s3 Ja. de ra. ꝛ Cy.
h̄ in addi. ꝛ Bal. post eū tenēt ꝯriū dicētes ꝙ imo alia ꝓbatio
reqret̄ ꝑ. l. iij. §. cā. j. de car. edic. Nec ob. d. l. thesaurus. q2 ibi nul
lum fiebat p̄iudiciū parti aduerse h̄ secus q2 per inspectionē in-
formabat̄ de iuribus aduersarij. sed Bar. ꝛ Ang. hic transeūt
cū gl. nō facta mētione de dicta opi. ꝛ illa vr̄ tutior cū hic agat
de modico p̄iudicio: q2 l3 legi debeat totū etiā audiēte ipso petē
te nō tñ d3 dari copia inspiciēdi ꝛ scribēdi nisi illius partis quā
iudex viderit ad petētē spectare vt in. l. fi. C. de p̄ci. impera. offe.
vbi etiā ꝑ doc. ꝛ est tex. optimus in. c. cōtingit extra de fi. instru.
Ideo d3 sufficere iur̄m sicut etiā videmus ꝙ quo ad primū de
cretū quia illud est p̄iudiciū modici sufficit ꝓbatio ꝑ iur̄m iuxta
no. in. l. cū ꝓponas. C. de bo. auc. iu. pos. ꝛ in. c. qm̄ frequēter. §. i
alijs. alias. §. fi. vt li. nō cōte. ¶ Circa scđm attēde q2 ꝓcurator
debebit iurare in hac forma. s. ꝙ credit dñ3 cuius noīe petit nō
fore calūnie cā postulaturū. facit qđ no. gl. in. l. q bona. §. si alie-
no. hic alleg. ꝛ in. l. pretor. e. ti. ꝛ q2 vt pt3 ex dicta forma non iu
rat ꝓcurator tūc in animā dñi. ideo in prestatione talis iuramē
ti nō requirit̄ speciale mādatū vt voluit gl. si recte ponderet̄, in
d. §. si alieno. l3 Jo. an. tenuerit ꝯriū in. c. fi. de iura. calū. li. vj. per
illū tex. sed nō bene vt etiā dicit Bar. in. d. §. si alieno. q2 ibi loq
tur de alio iuramēto. s. de iuramēto calūnie qđ prestatur ad so-
lēnitatē iudicij ꝛ in quo h3 iurare in aiam dñi. ꝛ de materia dic
plene ꝑ Bar. in. d. §. si alieno. ꝛ ꝑ hoc patet ꝙ vltima opi. hic in
gl. posita nō est vera. Nec ob. l. ij. alleg. hic in glo. q2 loquit̄ in iu
ramento calūnie qđ prestat̄ ad solēnitatē iudicij qđ prestari d3
in animā dñi vt predixi. sed hic in iuramento calūnie qđ p̄stat̄
ad ꝓbationē interesse in quo nō est necesse ꝙ iuret̄ in animam
3 dñi vt est dictū. ¶ † Circa tertiū attende q2 gl. vr̄ sentire ꝙ non
reqrat̄ citatio partis sicut nec qñ petit̄ bo. pos. iuxta no. in. d. §.
si cā cognita. l3 Ja. de ra. h̄ tenet ꝯtra vt refert Cy. ꝛ etiā Bal.
q2 imo reqretur partis citatio per id qđ habet̄ in. l. j. ꝛ. ij. j. ex q.
cau. in pos. ea. ꝛ in. l. iij. §. cause. j. de car. edic. sed tutius est tenere
gl. cū qua transit Bar. ꝛ Ange. qñ solū petitur apertura ad fi-
nem inspiciēdi ꝛ describendi q2 illa reputatur modici preiudi-
cij adeo ꝙ pōt fieri interdū corā honestis ꝑsonis si copia testiū
pro tunc nō possit haberi. l. ij. C. eo. secus si peteretur aperiri ad
finē vt insinuet̄ ꝛ publicet̄ testm̄ q2 tūc bene requiritur partis
citatio iuxta id qđ no. in. l. publicati. C. de testa. ꝛ hoc casu ꝓce-
dat opi. Ja. de ra. Et no. ex glo. ſm Bal. ꝙ eo casu quo petitur
exhiberi instr̄m ad finē vt inspiciat̄ d3 extra formā iudicij ꝓcedi
qđ est no. scđm eū. Et adde dictis Bar. inquātū dicit ꝙ ex quo
verba referunt̄ ad iudicē inducit̄ officiū iudicis vt hic iuncta. l.
cū ab initio. j. e. nā de hoc etiā est gl. sing. in. l. si soror. C. de colla.
¶ In gl. testamēti. ibi l3 non de rigore. nō. diligēter ex hac gl.
vnū intelle. l. si mater. de excep. rei iudi. q2 scđm istū intelle. retra-
ctatur ipsa snīa ipso iure de equitate tamen ꝛ non de rigore sed
in. d. l. si mater. ponitur etiam alia lectura sc3 ꝙ retractetur ope
restitutionis in integrū de quo dic vt ibi. ꝛ pondera etiā qđ hic
retractet̄ fauore vltime voluntatis per rōnē. l. de his. ff. de trāsa.
ꝛ que ponitur hic in ver. ratio. Alia est lectura que tangitur ibi
in gl. qđ retractetur de equitate fauore matris. de quo dic vt ibi
per glo. ꝛ Bart.

Si quis leget.

Si vn⁹ ex testib⁹ necessarijs scri
ptis i instr̄o ꝯdicit instr̄o facit fi
4 dē instrumēti vacillare. h. d. ſm Bar. vel sic ſm Bal. † Cōtradi
ctio vni⁹ testis nō īpedit aperturā testamēti s3 illā reddit suspe-
ctam. h. d. ¶ In tex. ibi suū. i. a se positū. ꝛ intellige ꝙ nō bñ ap-
parebat forma sigilli. nā alias si ex forma appareret suū esse sigil
lum vt q2 essent ibi eius arma vel litere hoc demonstrarēt tūc vi
deret̄ standū sigillo vt tāgit gl. ¶ No. ꝙ dictū est in summario
etiā aliud cōmode notari non pōt. ¶ No. bñ etiā vltra summa-
riū ꝙ vbi vnus ex testibus descriptis in instr̄o ꝯdicit instr̄o red
dit̄ instr̄m suspectū ad hoc sepe allegat̄. ꝛ sic vr̄ ꝙ nō faciat fidē
nisi ex alijs coadiuuet̄. l. iubem⁹. de testa. C. ꝛ. l. solem⁹. C. de fal.
qđ tñ est intelligendū vt hic tāgit gl. no. qñ est vnus de testib⁹
necessarijs ad solēnitatē instrumēti al's nō redderet instr̄3 suspe
ctū ex quo esset vn⁹ solus. l. iurisiurādi. C. de testi. ꝛ in. c. veniēs.
el. j. extra de testi. ¶ In gl. neget. ibi si non est suū sigillū. supple
nec apparet eū scripsisse qđ alieno sigillo sigillauerit iuxta id qđ
habet̄ in. l. ad testium. §. si figura. ꝛ se. ff. de testa. nā tūc si alieno
sigillo sigillasset. ꝛ de hoc fecisset mētionē in subscriptione si ap
pareret ex figura sigilli illud esse cu3 quo sigillauit ꝛ apparet ex
forma sigilli sigillū esse suū: vt q2 sunt ibi arma sua ꝛ litere etia3
dicūt. sec⁹ qñ hoc non bñ appareret vt q2 adeo deleta est forma
sigilli qđ nō bene apparet q̄ arma sint ibi vel litere nō p̄nt bene
5 legi. ¶ † Et ex predictis patet qđ vbi apparet forma sigilli et
sigillū erat ꝓpriū vel etiā alienū ꝛ ex subscriptione apparet qđ
cū sigillo alteri⁹ sigillauit stabit̄ sigillo l3 ipse neget vel dubitet
vt vr̄ velle hec gl. ꝛ Dy. ꝛ tetigi sup litera. s3 cōtrariū tenet hic
Ja. de ra. Cy. q2 l3 credat̄ sigillo ꝯ se obligātē vt in. l. ne satisda-
tio all'. in glo. tñ nō credit̄ ꝯ testificātem qđ patet q2 mortuo ali
quo ex testibus necessarijs testm̄ nō valet seu nō habebit effica-
ciam vt no. in. l. publicati. C. de testa. ꝛ. j. eo. l. ij. in prin. ꝑ doc. s3
Bar. stat cū gl. q2 standū est sigillo etiā in alio actu ꝙ̄ vbi agit̄
de aliquo obligādo per. l. tribunus. ff. de testa. ꝛ sic ratio Jac. de
ra. nō est bona. non r̄ndet tñ ad id qđ dixit de morte. sed tenēdo
opi. gl. ꝛ Bar. oporteret dici qđ verū est qđ ꝑpter mortē vnius
ex testibus ante publicationē testamēti testamētū nō h3 effica-
ciā qñ aliqua essent sigilla que nō bene haberent formā debitā
nā sec⁹ vr̄ si debitā formā habeāt ꝛ bñ cognoscatur q2 si talia
sigilla faciūt fidem cōtra testē expresse contradicentē sigillo vel
dubitātē de illo multo fortius debent facere fidē teste nō ꝯdicē
te l3 mortuo. sed forte pōt dici ꝙ verior est de iure opi. Ja. de ra.
q2 hic erāt sigilla priuata ꝛ nō credit̄ sigillo p̄uato nisi approbe
tur vel ꝑ partē aduersa3 vel alias ꝑ testē vt no. Bar. post Gul.
de cu. in. l. si ꝓcuratorē absentis. ff. de ꝓcu. l3 sec⁹ sit in sigillo pu
blico q2 facit fidem in dubio ꝯ illū cui⁹ est sigillū iuxta id qđ ha-
betur in. l. si qua per calūniā. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ per cano. in. c. post
6 cessionem. extra de ꝓba. † Et pro predictis etiā faciat q2 sigillū
publicū melius custodit̄ ꝙ̄ priuatū ꝛ ideo nō sic de facili pōt ap
poni circa ꝯscientiā eius cuius est sigillū sicut pōt priuatū. facit
l. vnica. §. l3 ne fraudādi. C. de la. liber. tol. ¶ In gl. fient. ibi in
ducit suspicionē. aduerte q2 dupliciter pōt ītelligi hec gl. cū tex.
vno modo qđ faciat suspicionē sed nō tñ plenā ꝓbationē vt. j.
sentit gl. in ver. plenā. ꝛ sic in dubio stabit̄ nihilomin⁹ testō nisi
alias indirecte probet̄ cōtra testm̄. ꝛ istū intelle. tetigit Inn. i. c.
cū Joānes. extra de fi. instr. in gl. mag. in ꝟ. dicūt tñ quidā. ꝛ for-
te non male circa mediū. Alius fuit intellectus qđ inducit suspi
cionē adeo ꝙ nisi coadiuuet̄ istr̄3 nō valebit. ꝛ istā posuit Inn.
in prin. dicte glo. mag. in qua glo. subtilissime examinat mate-
riā huius. §. ꝛ ex cui⁹ dictis Bart. hic pro maiori parte sumpsit
dicta sua. Cōis opinio esse vr̄ qđ si vnus est de testib⁹ ascriptis
in testō. ꝛ de numero necessario tūc ꝓcedat secūda opinio q2 tūc
instr̄m vr̄ remanere sine debita solēnitate cū testes describant̄
in instr̄o vt fidem illi imponāt vt in auc. de instr. cau. ꝛ fide. §. s3
ꝛ si qs ꝛ. §. si vero. Si aūt nō sit de numero necessario vel de non
descriptis ꝛ tūc ꝓcedat prima opi. sed ꝯtra istam opi. fortiter fa
cit q2 instr̄m facit plenā fidē ex q̄ habet debitas solēnitates vt
in. l. cū precibus. C. de ꝓba. ꝛ sic videt̄ qđ ꝑ vnū testē nō possit
reprobari q2 dictū vni⁹ testis nō facit plenā ꝓbationē sed semi-

plenā vt in.l.iurisiurādi.de testi.⁊ no.in.l.admonēdi de iureiu.
minus aūt plena nō dꝫ vincere magis plenā.sed potius ecōtra.
⁊ ꝑ h facit qd hic no.Ja.de are.qui cōcludit ꝙ cū scriptura ta-
bellionis facit plenā fidē si testis examinatus dicat se aliter di-
xisse ꝙ sit scriptū ꝙ stabit poti⁹ scripture tabellionis:qꝛ illa quo
ad acta facit fidē sine subscriptione testiū.l.in donationib⁹.⁊.l.
in hac.C.de dona.⁊ ideo nō dꝫ reprobari ꝑ minus plenā h est
per dictū vnius ꝯdicētis eidē.⁊ sic vr̄ ꝙ eodē mō sit dicendū in
ꝓposito.⁊ tenēdo hanc opinionē posset rñderi ad istū text.ꝓut
hic voluit sentire Bal.notabiliter:qꝛ interdū scriptura nititur
virib⁹ suis ex autoritate scribētis vt qꝛ est scriptura manu tabel
lionis cū debitis solēnitatibus ⁊ tūc illa facit plenā fidē iō non
eneruabit ꝑ dictū vnius testis etiā descripti in instr̄o.⁊ lꝫ sit de
numero necessario ⁊ ꝓ h qꝛ remanet etiā autoritas notarij qui
possit etiā vt testis ad cōfirmationē instrumēti examinari.facit
qd habet in.l.hac cōsultissima.C.q test.fac.pos.iō ex quo vnus
tm̄ ꝯdicit vr̄ ꝙ lꝫ reddat suspectū instr̄m tn̄ nō reprobatur nisi
aliud ꝓbet.Fateor tn̄ ꝙ iudex posset tūc inquirere de veritate.
facit.l.iubemus.C.de ꝓba.tn̄ si ali⁹ nō reperiat vr̄ ꝙ debeat sta
7 re instr̄o per predicta. ¶ †Quedā vero est scriptura q̄ nō nitit
ꝓprijs viribus sed eget coadiuuatiōe vt est scriptura priuata te
stamēti in scriptis quā opꝫ coadiuuari ꝑ dicta testiū.⁊ tunc bn̄
est fatēdū ꝙ si vn⁹ de numero necessario ꝯdicit ꝙ tūc nō facit fi
dē:qꝛ illa de se nō faciebat fidē sed demū si coadiuuaret ꝑ testes
in sufficiēti numero iō nimirū si tunc nō ꝓbat si vnus ꝯdicit qꝛ
non est coadiuuata ꝓut reqrebat fm formā iuris.⁊ hec opinio
forte est verior de iure ⁊ etiā rōnabilior ꝓpter supius dicta.tn̄
cōiter doc.vt Bar.Bal.⁊ Ang.⁊ etiā Jo.cal.in.d.c.cū Joan.
in distinctionib⁹ tenēt qd supius dixi vcꝫ si vnus testis descri-
ptus in instrumēto d numero necessario ꝯdicat illi etiā si sit pu
blicū instr̄m in effectu eneruet vires ei⁹.nā vt dixit Bal.⁊ An
ge.h ꝙ ꝑ dictū talis testis nō impediet aptura tabularū nec ēt
iudiciū possessoriū.facit qd no.in.l.ij.⁊.l.fi.in ver.sigillorum.C.de
edic.di.adri.tol.tn̄ bn̄ impediet victoria in iudicio petitorio:qꝛ
illud est grauis p̄iudicij.sꝫ p̄cedētia sunt p̄iudicij modici scd̄m
eū ⁊ ideo in petitorio nō stabit illi instr̄o nisi ꝑ alias ꝓbationes
fides imponat.l.iubemus.C.de ꝓba.⁊ h etiā posuit Ang.in.l.
cū ab initio.seu i.l.vel negare.j.e.si aūt diceret testis se nō recor-
dari tūc standū esset instr̄o ꝑ dictā.l.cū p̄cibus.⁊ ꝑ no.in.d.c.cū
Joā.etiā ꝑ Cy.in.l.si qs decurio.s.alleg.Aduerte tn̄ qꝛ etiā te-
nēdo opi.cōem vr̄ esse dubiū an faciat fidē in iudicio possessorio
qꝛ nō censet paruū p̄iudiciū imo magnū est cōmodū possessoris
vt insti.de interdi.in.§.cōmodū.iō vr̄ ꝙ quo ad illud impediat
nisi forte aliqd allegaret qd reqreret ꝓlixiorē tractatū qꝛ tūc ta
lia bn̄ sunt reseruanda in iudicio plenario ⁊ sic petitorio.l.iij.§.
ibidē.s.ad exhibē.⁊ facit ꝙ no.in.l.j.C.de edic. ¶ In ea.gl.ibi
sed Jo.dicit h opi.cōiter nō tenet vcꝫ ꝙ spāle sit in testō vt vox
vnius faciat tātā fidē lꝫ possit allegari.j.e.l.sed ⁊ si qs.ibi vnus
assit an oēs.sed nō multū facit si bn̄ pōderet vn̄ nō dꝫ dici spā-
le in testō:qꝛ ois negās suā esse scripturā ꝑ quā actus gestus dꝫ
ꝓbari reddit illā suspectā siue autor scripture sit tabellio vel qs
alius.l.si qs decurio.C.de fal.⁊.l.in exercēdis.C.de fi.instr.⁊ iō
dicūt cōiter ꝙ siue in testō siue in alio instr̄o vnus testis ꝯdicit
scripture dꝫ attēdi an ille testis sit de nūero necessario ad substā
tiā instr̄i seu ei⁹ solēnitatē vt tūc reddat suspectū adeo ꝙ nō va-
leat nisi aliter coadiuuet.secus si nō sit de numero necessario vt
voluit gl.in fi.ꝓ q̊ facit qd hr̄ in.l.cū tabule.j.de bo.pos. ¶ In
ea.gl.ibi.l.marit⁹.solue vt ibi:qꝛ ibi erat testis q non erat omni
exceptiōe maior nā erat domestic⁹.facit.l.etiā.C.de testi. ¶ Ex
tra glo.tractat h Bar.qn̄ testes ꝯdicūt instr̄o q̊ dꝛ reprobētur
siue oēs testes inscripti ꝯdicāt instr̄o siue aliq siue etiā vnus tm̄
siue ille sit de numero necessario siue de nō necessario.⁊ siue ꝯdi
8 cāt testes nō inscripti siue vnus tm̄.† Cuius dictis adde primo
circa primū inquātū dubitat an si testes dicant se nō interfuisse
instr̄o reprobēt instr̄m cuꝫ qlibet videat deponere tm̄ de seipso
⁊ nō de alijs ⁊ sic videant singulares.⁊ tādē ꝯcludit ꝙ dicunt
cōtestes lꝫ sint singulares in sensitiua cognitione:qꝛ de h nō cu
randū qm̄ semꝑ testis dꝫ reddere cām sui dicti ꝑ sensitiuā cogni
tionem,suimet sensus nō alterius siue affirmatiue siue negatiue
deponat.l.testiū.C.de testi.⁊ ꝓ h etiā videt esse casus in.l.vel ne
gare.j.eo.fm Ang.faciat etiā qd hr̄ in.c.tertio loco.extra de ꝓ
ba.⁊ in.c.tā literis.in fi.extra de testi.⁊ ꝓ hoc etiā dicto allegat
Ange.qꝛ qn̄ querit de ꝓbatione huius vniuersalis iurisditiōis
vel imperij vel possessionis alicuius vel sacerdotij.lꝫ testes depo
nētes ꝑ cognitionē sensitiuā deponāt de particularibus inferē
tibus ip̄m vniuersale nō dicūtur singulares:siue cā sit ciuilis si-
ue crialis.allegat no.ꝑ gl.q̄ reputat singularis in.l.ob carmen.
§.fi.s.de testi.ꝑ Jnn.in.c.qual'r el.ij.extra de accu.exēplū ponit
si duo testes dixerūt titiū sacerdotē ⁊ interrogati de cā scientie
vnus rñdet qꝛ vidit eū inchoare celebrare missaꝫ ad altare.ali⁹
qd vidit eū cōficere corpus dn̄i.vel interrogati suꝑ iurisditiōe
dixerunt ꝙ viderunt titiū exercētē impiū in tali castro.⁊ inter-
rogati de cā scientie vnus dixit ꝙ vidit cū fecit decapitari seiū.
alter dixit ꝙ vidit cū fecit suspēdi semproniū.vel interrogati su
ꝑ possessione dixerunt titiū vidisse possedisse.interrogati de cā
sciētie vnus dixit ꝙ vidit titiū recolligere vuas natas in re.ali⁹
qd vidit eū recolligere frumētū.nā scd̄m eū ꝓbāt dicti testes ex
quo sunt contestes in p̄ncipali dicto.⁊ sic eodē modo in ꝓposi
to si querit de falsitate instrumēti si qlibet testis negat se inter-
fuisse vel negat se signasse tabulas testamēti ꝓbata dꝫ dici fal-
sitas qꝛ sunt cōtestes in principali dicto. ¶ Tu adde primo in eo
qd dixit de ꝓbatione sacerdotij ꝙ nō vr̄ illud verū:qꝛ talis pro
batio necessario nō ꝯcludit:qꝛ pōt esse ꝙ re vera non esset sacer-
dos ⁊ tn̄ sciuisset celebrare missam:ꝓbatio autē dꝫ ꝯcludere ne-
cessario in.c.in p̄ntia.extra de ꝓba.⁊ facit qd habet i.c.j.de cle.
ꝑ sal.ꝓmo.sꝫ bn̄ ꝓbāt ꝙ ille gerebat se ꝓ sacerdote.Et supposi-
to ꝙ eēt sacerdos si dicat eū irreglarē qꝛ dicat eū fuisse excōica
tū ⁊ celebrasse ⁊ celebratio ꝓbaret mō p̄dicto tūc videret ꝓcede
re dictū Ang.de q̊ ꝑ gl.in.c.nihilomin⁹.iij.q.ix.vbi glos.valde
no.Scd̄o adde ꝙ an ⁊ qn̄ posset ꝓpēdi ꝙ testes sint singulares
⁊ sic an ꝓcedat ꝙ dicit Ang.⁊ qd dicit gl.in.d.l.ob carmē.§.fi.
⁊ Jnn.in.d.c.qualiter.⁊ gl.i.d.c.nihilomin⁹ est magnū dubiū
suꝑ quo recurre ad ea que plene dixi in.l.inter pares.§.j.j.de re
iudi.⁊ adde etiā qꝛ opi.q̄s tangit h Bar.circa istū articulū ha-
buit ab Jnn.in.d.c.cū Joānes. ¶ Scd̄o principaliter adde in
quātum dicit ꝙ si duo ex testibus descriptis in instr̄o de nūero
necessario vel nō necessario ad solēnitatē instr̄i ꝯdicūt instr̄o ne
gando se fuisse p̄ntes vel dicēdo rem fore aliter gestā ꝙ ꝑ illos
ꝓbat falsitas instr̄i vt in.l.optimā.C.de ꝯhē.stip.nā dicit An-
ge.ꝙ hoc est verū nisi per alios testes in instr̄o descriptos coad
iuuet instr̄m.⁊ debēt scd̄m eū esse tot quot sunt ꝯdicētes.nā tūc
preponderabit ꝓbatio ꝓ instr̄o ꝓpter autoritatē notarij ⁊ pro
9 hoc est gl.lꝫ nō alleget in.§.verborum.insti.d inuti.stipu.† Sed si
testes coadiuuātes instr̄m nō essent tot q̄s sunt reprobātes tūc
stabit testibus approbātibus qꝛ autoritas tūc nihil opat tāq̄
cōfusa.Tu adde hoc verū qn̄ testes q sunt plures ꝯ instr̄m sunt
maioris autoritatis vel eiusdē ꝙ sint testes pauciores deponē-
tes ꝓ instr̄o.sec⁹ si illi pauciores eēnt maioris autoritatis lꝫ alij
essent numero plures ꝑ id qd hr̄ in.d.l.ob carmē.§.fin.⁊ in.c.in
nostra.extra de testi.⁊ Jnn.in.c.cū Jo.ad fi.dū remisit ad no.
iiij.q.iij.si testes.Ex h etiā voluit forte Ang.dū subiūxit ꝙ ne-
gabat qn iudex ex fama ꝯscie ⁊ ex autoritate ⁊ dignitate testiū
⁊ ex aptitudie negotij ⁊ testimonij iudex possit hinc ⁊ inde aīm
suū inclinare ꝑ id qd hr̄ in.d.l.ob carmē.§.fi.⁊ in.l.luci⁹.de his
10 q no.infa. ¶ †Itē aduerte circa istū articulū qꝛ pōt esse dubiuꝫ
qualiter debeat coadiuuari instr̄m si duo testes negāt se īterfuis
se nunqd sufficiet ꝙ alij duo deponāt se interfuisse:an ꝑo sit ne
cesse qd etiā dicāt qd illi q negauerūt se interfuisse interfuerunt.
Jnn.h examiat in.d.c.cū Joānes.⁊ ponit opi.Una fuit ꝙ nō
iuuet nisi deponāt etiā illos fuisse p̄ntes q negarūt se interfuisse
alias etiā si essent centū q deponerēt se interfuisse ꝯctui si nō de-
ponerēt illos q negarūt se interfuisse fuisse p̄ntes nō iuuaretur
instr̄m:qꝛ lꝫ probent ꝯctum esse factū tn̄ remanet qd notarius
falso scripsit testes qd nō debebat scribere.⁊ ideo ex quo cōstat
instr̄m saltem in parte falsum nullatenus probabit ip̄m instr̄m
ꝑ id ꝙ hr̄.iij.q.ix.in.c.pura ⁊ simplex.⁊.ix.dis.si ad sacras.facit
ꝙ cōsueuit dici in.l.si ex falsis.C.de trāsac. ¶ Scd̄a fuit opi.ꝙ
iuuet ꝑ dictos testes q dicūt se interfuisse lꝫ nō dicāt de alijs ex
eo qꝛ quodāmō vident singulares illi q negauerūt se iterfuisse.
¶ Tertia fuit opi.ꝙ etiā si non coadiuuet instr̄m nō reprobet
per testes qui dicūt se non interfuisse cū illi videātur singulares
⁊ nil ꝓbarent.sed prima opi.rationabilior vr̄ qꝛ re vera nō sunt
censendi singulares vt superius est dictum.⁊ determinauit hic
Bar.⁊ rō videt demonstrare pro vna opi.si qs bene cōsideret.
¶ Itē adde inquanū tāgit qn̄ vnus de descriptis ⁊ de nume-
ro necessario ꝯdicit instr̄o nā si simpl'r negat se interfuisse ꝓce-
dāt ea q̄ dixi super gl.sed si negarent se interfuisse ⁊ ꝓbaret etiā
per testes ipsos fuisse alibi in dicto tpe tunc bn̄ videt quod re-
probet instr̄m ꝑ id qd habet in.l.optimā.de cōtrah.stip.⁊ hoc
etiā voluit Jnn.in.d.c.cū Joānes. ¶ Itē adde inquantū tan
git qn̄ testes nō descripti ꝯdicūt instr̄o.nā dicit h Ange.qd nō
sufficiūt duo sed reqrūtur saltē tres etiā si ꝯdicūt ꝑ indirectum
alleg.no.ꝑ glo.insti.d inuti.stipu.§.itē verborum.sed certe glo.ibi
dicit ꝙ qn̄ per indirectū cōtradicūt sufficiūt duo.⁊ ideꝫ etiā sen-
sit in.l.optimā.Et subdit Ang.ꝙ Bar.hic inherēdo opi.Ja.
de bu.dicit per duos etiā nō descriptos reprobari instr̄m si sint
optime opinionis vt.d.l.optimā.⁊ ꝓpterea dicit cautos esse de
bere aduocatos vtriusqꝫ partis in articulādo ⁊ probando de
legalitate ⁊ fide notarij in fauorē instrumēti ⁊ de optima opi.⁊
fide testium cōtradicentium instrumento pro reprobatione in-
strumēti.nā si ꝓbationes essent pares presumeretur in dubio ꝓ
instrumēto.l.cū precibus.C.de ꝓba.Si sunt dispares stādū eīt
ꝓbationi q̄ magis p̄pōderat.⁊ in h versabit arbitriū iudicis.al
leg.l.lucius.ff.de infami.⁊.l.iij.§.item diuus.de testi.⁊.d.l.ob
carmen.

carmē.§.fi. ¶ Et est dīligēter no.fm ang.qđ dixit Bar.de dcā cautela adhibēda qz p hoc dat gnālē doctrinā qđ vbicūqz optima opi.testiū est cā inducta plene ,pbatiōis q̄ al'as plena nō esset ibi est articulandū z probandū de optima opi. Et p hoc infert qđ si statutū bono.disponat qđ ad ,pbationē mortis alicui⁹ qui extra territoriū dicat̄ decessisse sufficiat ,pbatio p tres testes optime opinionis deponētes de fama qđ nō erit probata mors nisi probet̄ illos testes deponētes esse optime opiniōis z fame. Dicit tū se audiuisse qđ Jo.de ligna.cōsuluit ɔ̄riū sed nō bñ fz eū ,ppter theoricā supradictā. Adde qđ idē qđ Jo.de ligna.tenuit z cōsuluit dñs meus dñs fran.de rāp.in auß.sed cū testōr. C.ad legē falci.qz fm eū qlibet p̄sumit̄ bonus nisi probet̄ contrariū.facit qđ hr̄ in.l. ab ea pte.C.de pba.z in.l. cū pr̄.§. rogo. de le.ij.z in.c.vno.extra de scruti.z qđ no.in.l. si ꝓo.§ q pro rei. ff.qui sat.sda.cogā.z in.c.si forte.de elec.lib.vi. Nec ob.theorica Bar.qz si bñ pōderentur ꝟba eius nō videt̄ probare theoricā Ang.nā dixit qđ quo ad coadiuuāda dicta testiū vtile est articulare de bona fama z opiniōe ipsorū z ecōtra qđ notari⁹ erat persona suspecta vel nō adeo bone opi.fz nō dicit qđ al's vbi nihil est probatū ɔ̄ testes qđ nō p̄sumātur esse bone opiniōis z fame. Forte tū pōt dici ꝙ si simpl'r statutū dicat qđ debeāt̄ tres testes bone opinionis z fame tūc nisi probet̄ aliqđ in ɔ̄riū p̄sumat̄ pro eis z iō probēt. Sz vbi statutū reqrit qđ sint optime. z sic in suplatiuo tūc forte procedere posset opinio Ang.qz lz p̄sumat̄ qs qđ sit bone opinionis nō tū p̄sumat̄ in suplatiuo qđ sit optime lz Jo.de lig.z do.Frā.sentiāt ɔ̄riū qz tex.vñ sumit̄ auß. sz eū testōr.reqrit tres esse optime opi.z tū dicunt qđ in dubio illud p̄sumit̄.

11 ¶ † Itē adde inquātū dicit Ang.bar.h̄ velle qđ p duos testes ēt nō descriptos ī instr̄o reprobet instr̄z.nā dz itelligi qñ autoritas testiū ,ppōderat autoritati tabelliōis pz qz bar. vult in dubio ceteris parib⁹ stari debere istr̄o.fz Jnn.in.d.c.cū Joānes.tz qđ p duos testes idoneos ēt oī exceptione maiores aut p tres ad pl' ī dubio reprobet̄ instr̄m.z final'r ēt inclinat ꝙ duo sufficiāt.nā fm eū satis iustū vr̄ qđ duo testes tales seu eorū dcā debeāt p̄ferri autoritati tabelliōis cuiuscūqz sit autoritatis z p ɔ̄ns ipi istr̄o ꝙ recipit fidē z approbationē a sola autoritate notarij.facit qđ hr̄ ī.d.c.cū Joānes z ī.l.vbi nuer⁹ de testi.z ī.c. ī noī ex̄ de testi.z ī.l.quoties.C.d naufra.li.xi.z p hoc ēt si cōparatio lr̄az facit vacillare fidē instr̄i vt pz ī auß.de istr.caute.z fide ī pn̄.z.§.j.ergo multo forti⁹ dcā duoz testiū idoneoz ar.auß. multomagis.C.d sac.san.eccle.z ei⁹ qđ no.ī.c.cū ī cūctis.ī pn̄.extra de ele. Nec ob.si dicat̄ qđ instr̄m hz vim duoz testiū. Itē est tabelliōis autoritas q̄ hz saltē vī vni⁹ z sic videret̄ qđ debeāt reqri q̄tuor testes ad reprobationē vt ēt sensit gl.ī.c.tertio loco ex̄ de ,pba.z ī auß.de instr.cau.z fide.§.si ꝓo aliqđ tale.z facit qđ no.Spe.ī ti.de istr.edi.§.restat ī.j.col.vl' saltē tres vt dixit gl.ī.l. ī exercēdis.C.de fi.istru.z ī.§.itē ꝟboz.isti.de inuti.stip. nisi eēt ,pbatio idirecta vt ibi tāgit gl.qz rñdet Jnn.z volūt ēt doc.ī.l.ī exercēdis qđ istr̄m hz vim duoz testiū pp autoritatē tabelliōis z nō ex se tm̄.z iō in argumēto bis sumit̄ idē qz bis sumit̄ autoritas tabellionis.nā tacite de illa fit mētio eo ipo qđ d'istr̄m habere vim duoz testiū.qz illđ est vt dixi ,ppter autoritatē tabellionis z postea exp̄sse fit mētio iterato de eadē.ēt iō argumētū non ɔcludit. Itē nō obstat scđo si dicat̄ qđ instr̄m hz vi tot testiū qt ɔtinent̄ in eo.z sic si ī eo descripti sunt septē testes vt in testō hz vim.vij.testiū.l.si.cū ibi no.C.de codicil.z.l.j.cū ibi no.C.de test. qz rñderi pōt fm Jnn.qđ illđ verū qñ nihil ,pbatur cōtra autoritatē tabelliōis.secus qñ cōtra illā ,pbatur vt in casu ,pposito. ¶ Itē nō obstat tertio si dicatur qđ instrumentū hz vim duoz testiū z sic saltē deberēt reqri tres qz reqrit̄ fortior ,pbatio ad vincendū aliā z illa q̄ est eque fortis vel min⁹ fortis aliam nō vincit facit qđ no.ī.c.in nr̄a.extra de testi.z ī.l.ob carmē.§.fi.ff.de testi. qz rñderi pōt vt voluit Jo.cal.ī.d.c.cū Joānes.in suis distinctionibus qđ ,pbatio q̄ surgit ex instr̄o est p̄sumptiua ,ppter autoritatē tabellionis vt in.c.ad audi tiā.extra de probatio.q̄ fit p testes est vera ,pbatio qz deponūt de veritate facta p sensuz corporeum.l.testiū.C.de testi.p̄sumptiua vero ,pbatio dz cedere vere ,pbationi vt ī.c.,ppoluisti.extra de ,pba.z p hoc etiā qz qñ ɔcurrūt due presumptiones quarū vna est fortior altera ,ppōderat magis fortis z illi stamus.vt no.in.l.diu⁹.ff.de resti.in inte.z in c.trāsmissa.extra qui fi.sint le.z in.c.cū inter.extra de elec.z hec opi.vr̄ verior d iure quā vt dixi sequit̄ Jnn.Jo.an.z Jo.cal.z sequebat̄ etiā dñs meus dñs Frāc.de rāpo.ī.d.l.in exercēdis.lz Bar.z ang.aliter hic dixerunt.

12 ¶ † Itē adde qz tangit Jac.de are.quid si testis examinatus per notariū dicat se nō ita dixisse vt scripsit notarius vel nuncius dicat se non ita retulisse vt scripsit notarius an crederetur scripture tabellionis an vero dicto testis vel nuncij.z argūt pro z cōtra vt hic etiā tāgit Cy.in addi.z final'r ēt concludit qđ standū est scripture qz illa facit plenā probationē z ad eius esse nō requirūtur testes .l.in donatiōib⁹. C.de dona.ideo talis ,pbatio tanꝙ plena nō eneruat̄ p semp.enaz.ar.eius qđ hr̄ ī.l.hac cōsultissima.§.plz.C.de testa.z.l.volum⁹.e.ti.z insti.qui.mo.test.infir.§.ex eo.saluo nisi tabellio eēt suspectus qz tūc talis suspicio cōfirmaret̄ per dictū predictoz z sic ambo p̄dicta facerēt plenā fidē.ar.l.si quis ex argentarijs.§. j.ff.de edē.z.l.si cui.§.hisdē.ff.de accu.z.l.diu⁹.de custo.reo. Idē dicit Ang.ēt si nō sit suspect⁹ si oēs testes examinati p notariū dicerēt se hoc nō dixisse ,put scripsit notari⁹ allegat r.o.in Spe. de teste.§.fi.ver.sed pone ecce.sed certe illū ver.non reperio:vide ibi in.§.j.allegat etiā no.per Cy.in.l.si quis decurio.de fal.z qđ etiā hic no.bar. Tu adde qđ iuris si nunci⁹ dicat le aliquē citasse z ecōtra ille dicat se nō citatū an credat̄ nūcio.nā d hoc plene posuit Spe.in ti.de cita.§.sequ r.ꝟ.fz nunqđ crederet̄. z ibi plene p Jo.an.ī addi.vbi ɔcludit h̄ esse arbitrariū inspecta q̄litate persone citati z q̄litate p̄iudicij.nā fm euz si esset ep̄s z persona notabilis q diceret se nō citatū p̄sonaliter z nūci⁹ vilis ɔdōnis q diceret oppositū z diceret̄ citatū esse in ꝑa ɔtumacia ,ppter citationē p̄sonalē z sic ageret̄ de graui p̄iudicio deberet iudex arbitrari nō esse credēdū nūcio.cōiter tū p statuta ,uidēt̄ ꝙ nūcio iurato credat̄ de quo dic vt ibi z ēt p bar.in ex̄ua.ad reprimēdā

13 in ꝟ.nūciū. ¶ † Ultio ɔclude si qrit an stari debeat istr̄o.qz aut sum⁹ in cāu in q̄ ,pbatio nō recipit̄ ɔ̄ instr̄m.exēplū ī.l.fi.C.arbi. tute.z in.l.antiq.C.ad velle.ī qbus ius exp̄sse disponit nō posse ,pbari ɔ̄.z facit qđ no.ī.c.is q extra de spōsa.z tūc clarū vr̄ ꝙ stari debeat instr̄o vt in dictis iurib⁹.z.l.cū pcibus.C.de pba. sed hoc limitat no.Jnn.in.c.cū ioānes.esse verū qñ quis vult ,pbare cōtra ɔtenta in ipso instrumēto:sed fatet̄ instrumētū esse verz secus si vellet dicere instrumentū fore falsum z false fabricatum qz tunc bene admitteret̄ ,pbatio in cōtrariū:qz talis ,pbatio nō rejcit̄ per dictas leges si bene ponderent̄.ideo remanemus sub regula ꝙ reprobari pōt istr̄m p istū tex.z ea q̄ superi⁹ sunt dicta aut sum⁹ in casu in quo ,pbatio admittit̄ ɔ̄ instr̄m z tūc attēde aut ɔ̄dicit vnus testis tm̄ aut plures.si vnus z tūc aut est de nō descriptis z nō reddit instr̄z suspectū qz vox vni⁹ vox nulli⁹.l.iurisiurādi.C.de te.canonizata.iiij.q.iij.z extra de testi.c.veniēs.el j.z.c.lz.idē vr̄ si sit scriptura q̄ nō reqrit de se testiū subscriptionē vt est scriptura actoris.l.ī donationib⁹.C.de dona. z iō si testis examinat⁹ dicit se aliter dixisse ꝙ dicit notari⁹ stādū vr̄ scripture tabelliōis qz illa d se facit plenā fidē.z sic nō dz eneruari p dictum vni⁹ talis lz descripti ī scriptura de q̄ dixi superi⁹ aut talis ɔ̄dicēs est de descriptis in instr̄o ꝙ requirit ad solēnitatē testiū subscriptionē seu testes esse descriptos.z tūc si nō est de numero necessario nō iualidat instr̄m p.d.l.iurisiurādi. z voluit etiā hic gl.fi.in fi.si aūt est de numero necessario tunc aut scriptura non innitit̄ ,ppriis viribus sed eget testiū ɔfirmatione z tūc clarū qđ nō ,pbabit ex quo nō cōfirmat̄ p testes in numero sufficiēti vt h̄ est casus fm vnū intellectū. Si aūt scriptura innitit̄ ,ppriis virib⁹ vt qz est publica tūc fm cōem opinionē reddit instr̄m suspectū adeo ꝙ sibi nō credit̄ nisi al'r coadiuuet̄.C.de pb.l.iubem⁹. z sic dicūt colligi ex isto tex.cū gl.tū an hoc sit verz de iure supi⁹ dixi z nō mirz fz io.cal.si hoc cāu magis credit̄ testi ꝙ supra qñ dicit se nō dixisse ,put scripsit tabellio qz ibi agit̄ d facto suo.hic sec⁹.si aūt sint plures testes q ɔ̄dicāt tūc si sunt de descriptis reprobāt istr̄z nisi coadiuuet̄.z qual'r possit coadiuuare dixi superi⁹. Si aūt sint de nō descriptis tūc an reprobēt istr̄m si sunt idonei.fuerūt opi.vt.ff.dixi si sint tm̄ duo.tū vt dixi, Jnn.tz ꝙ sic z illa vr̄ verior opi. vt supi⁹ dixi.z de mā p Jo.cal.in.d.c.cū Joānes.

14 ¶ † Itē adde dictis bar.iquātū dixit qđ si testes dicāt se no recordari qđ nihilomin⁹ stat̄ istr̄o.z idē voluit Jnn.ī.d.c.cū Joānes nā hoc est verū fm bal.qñ est scriptura publica q̄ innitit̄ suis virib⁹.z ex se facit fidē.sec⁹ si esset scriptura p̄uata q̄ egeret coadiuuari adminiculo testiū qz tūc cū illa nō faciat fidē nisi sit adiuuata p testes tūc nō faceret fidē ex q̄ testes illā ñ coadiuuāt lz dicūt se nō recordari p id qđ hr̄ ī illo.§.z sic dicit etiā fuisse de mēte gl. hic qđ est no. ¶ Itē ēt adđ ꝙ ēt tenēdo opi.cōem qđ si testis descript⁹ in instrumēto de nūero necessario ɔtradicit illi qđ reddit eū suspectū vt nō valeat nisi coadiuuet̄.ꝙ opz dici qđ illđ nō sit ex eo qz min⁹ plena ,pbatio ipugnet magis plenā.lz ex eo qz vr̄ instr̄m remanere sine debita solēnitate cū reqrat ad sui solēnitatē numerū necessariū testiū q iō admittunt̄ in instr̄o vt p illos fides ei iponat̄ vt est tex.cū glo.in.§.si ꝓo.aliqđ tale.z in.§.si ꝓo moriat̄.in auß.de instr.caut.z fide.lz ɔ̄ istud dictū multū facit dictum Ja.de are.vt.ff.tetigi.z qz iste tex.videt̄ loqui in scriptura que proprijs viribus nō innitit̄.de quo superius plene dixi.

Summarium.

1. Testamentum dicitur instrumentum.
2. Pertinere ad aliquem siue esse alicuius aliquid pōt dupliciter.
3. Publicum quot modis quid dicatur.
4. Testamentum quid proprie dicatur.
5. Sententia que est nulla dicitur abusiue sententia.
6. Tabellio de testō imperfecto instrumentum facere tenetur.
7. Testis non iuratus falsum deponens non punitur.
8. Notarius de actu reuocato instrumentum conficere debet.

9 Testamētum nō aperitur viuente testatore.
10 Testamentū si aperiri petatur causa cognita proceditur.
11 Exemplū tabularū te stamenti petens illas sigillare debet.
12 Mors alicuius qualiter probetur. ꝛ nu. 13.
14 Fama nō plene probat.
15 Permisso vno permittitur quod ex illo sequitur.
16 Instrumēta diem ꝛ consulem habere debent.
17 Exhibitio testamenti statim debet fieri.
18 Tabulas testamēti habēs officio iudicis ad exhibē. cogi pōt.
19 Heredi quādo detur vendicatio tabularum.

Tabularū testi. Instrm̄ testi nō ē solū hr̄dis sꝫ vniuersoꝝ quorū interest quo ad vtilitatē. h. d. ¶ † No. qꝺ testm̄ ēt dꝛ instrm̄. facit qꝺ hr̄ in. l. j. §. de fide instr. ꝛ adde qꝺ no. bar. in. l. in fraudē. §. neqꝫ. ff. de iu. fis. vbi tāgit si statutū puniat facientē falsū instrm̄ an habebit locū i falsitate acta iudicij de quo dic vt ibi.

2 ¶ † Itē no. ex tex. cōiūcta gl. qꝺ qd esse alicuiꝰ dꝛ dupl'r. vno mō quo ad ꝓprietatē seu dn̄iū. alio mō q̄ ad vtilitatē. ¶ Et no. hn̄ qꝺ aliqd pōt eē alicuius quo ad vtilitatē lꝫ nō sit illiꝰ quo ad ꝓprietatē. ꝛ sic facit qꝺ si est sylua q̄ est vniuersitatis ville quo ad ꝓprietates lꝫ illa nō sit singuloꝝ respectu ꝓprietatis. l. in tm̄. §. vniuersitatis. ꝛ qꝺ ibi no. §. de re. diui. ꝛ l. sicut. ꝛ qꝺ ibi no. §. qꝺ cuiusqꝫ vniuer. nō tn̄ si qlibet de villa pcipit vtilitatē pascuādi i illa pōt dici cuiuslibet quo ad vtilitatē. iō i cā dicte sylue nō posset tūc singularis de villa eē testis de quo in. d. §. vniuersitatis. i l. in oibꝰ. C. de testi. Cy. ꝛ Cano. in. c. nuncius. extra de testi.

3 ¶ † Ultimo no. qꝺ aliqd dꝛ eē publicū vno mō quo ad autoritatē alio mō quo ad vtilitatē vt hic ēt colligit cōiūcta gl. ¶ In gl. publicā. ibi qꝺ nō. plꝫ no. diligēter ex hac gl. qꝺ si nō viuāt testes subscripti i testō i scriptis i nūero necessario ꝙ tūc tale testm̄ nihil ꝓbat. ꝛ idē voluit gl. i. l. publicati. C. de test. ꝛ i. l. ij. C. e. ꝛ sic vr̄ ꝙ si sigilla nō faciūt fidē testibꝰ mortuis multo minꝰ faciet si dē eis ꝯdicētibꝰ ar. ff. de reg. iur. l. q pōt inuitis. ꝛ p h̄ vr̄ ꝙ hec gl. cū alijs. §. alle. ꝯdicat gl. i. l. j. §. fi. §. eo. vbi gl. dicit p̄sumi p sigillo qn̄ suū est sigillū ipsiꝰ sigillātis. ꝛ idē si alienū si i subscriptiōe appareat, cū alieno sigillo sigillasse qꝺ ex forma sigilli hn̄ apparet. nā tūc fꝫ illā gl. vr̄ ꝙ sigillū ꝓbet lꝫ testis ꝯdicat. iō vr̄ dicēdū alterū de duobꝰ vcꝫ vl' qꝺ hec gl. debeat itelligi qn̄ nō erat suū sigillū nec apparebat ex subscriptiōe ꝙ alieno sigillo sigillasset. vl' si erat suū vel appebat i subscriptiōe qꝺ sigillasset alieno sigillo nō hn̄ apparebat forma sigilli. ꝛ sic hec gl. tūc nō ꝯdiceret illi sꝫ potiꝰ ꝯcordaret i effectu cū illa. Uel scđo si volumꝰ dicere qꝺ ꝯdicat oīno pōt dici qꝺ hec ē ꝑior qꝛ h̄ erat sigillū priuatū qꝺ nō facit fidē nisi recognoscat seu approbet lꝫ secꝰ sit i publico sigillo vt no. Gul. ꝛ bar. in. l. si pcuratorē abstitē. §. de ꝓcu. de quo ēt dixi i. d. §. fi. ¶ In eadē gl. ibi p manū publicā sꝫ qn̄o pōt esse scriptū p manū publicam cū secretū ꝛ ignoretur quid ibi contineat, facit qꝺ hr̄ i. l. hac ꝯsultissima. C. de test. ꝛ i. l. iubemꝰ. eo. ti. ꝛ i. ti. ꝺ test. §. j. posses dicere ꝙ est ignotū alijs quā ipsi tabelliōi q scripsit. sꝫ certe nō video ēt qn̄o tūc faceret fidē. lꝫ esset scriptū manu tabelliōis ꝛ ēt subscripsisset se dicendo rogatū a testatore de illo ēt si signū suū appōat: qꝛ nō erāt ibi p eū testes subscripti nec ꝯn̄r appareret ꝙ eēnt rogati vn̄ vr̄ qꝺ gl. ꝺbeat intelligi qn̄ notariꝰ i residuo charte q̄ sup ē post clausurā vel up ipsa charta clausa ex latere supiori stabat i effectu h̄ mō. Pateat vniuersis hāc scripturā inspecturis qꝺ talis testator corā me notario ꝛ testibꝰ h̄ subscriptis publice dixit ꝙ istud testm̄ sic ligatū subscriptū ꝛ sigillatū erat suū testm̄: ꝛ de hoc me rogauit vt publicū cōficerē instrm̄ corā testibꝰ p̄fatis ad h̄ ēt rogatis. nā tūc vr̄ ꝙ tale testm̄ faciat ēt fidē si notariꝰ ēt apposuit suū sigillū lꝫ al's tenor testi nō sit scriptꝰ p manū tabelliōis sꝫ manu testatoris vel alterius puati. ꝛ h̄ ēt vr̄ fuisse de mēte bar. hic, dū dixit ꝙ notario dꝫ credi i testō iscriptis ꝺ solēnitate testi qꝛ credit i nūcupatiuo ēt ꝺ volūta. ꝛ no. ꝙ lꝫ hodie cōiter nō fiāt testā i scriptis nūcupatiua. ꝛ iō notariū dicūt ꝙ talis volēs facere testm̄ nūcupatiuū ēt sine scriptis. i hūc modū face. pcurauit, lꝫ iteruenīat scriptura nō ꝓpter h̄ dn̄r eē i scriptis qꝛ scriptura nō fit ad subs tā sꝫ ad ꝓbationē rei geste. l. ꝯtū. ff. de pig. ꝛ. l. ꝯtū. ff. de fi. instr. In. e. gl. i. fi. hī. dt gl. istā eē verā ñ petit vt edat iudi. secꝰ si vt sibi edat p id ꝙ hr̄ i. c. ꝯtingit. extra de fi. istru. Sꝫ potes tenere gl. ēt si petat sibi edi qꝛ loqt i casu dubij qn̄ sumꝰ i dubio an aliqd sit scriptū ꝛ iurat no calū. cā petere. nā pōt petere sibi edi vt sic videat an aliqd sit sibi relictū ꝛ sic an sua itersit. fateor tn̄ qꝺ iudex nō ꝺbebit statī facere sibi edi sꝫ debebit facere legi p aliū audiētē ēt ipō petēte. ꝛ si nihil repiat sibi relictū nec sua iteresset sibi edi tūc nullā faciat fieri editionē. si aūt videat aliquā ꝑticulā ad eū spectare tūc illā tm̄ faciat edi vt i. d. c. ꝯtingit. ꝛ i. l. fi. C. ꝺ pcū. pera. offe. dt tn̄ Bal. ꝛ ēt ang. hic ꝙ iterdū ille cui nihil ē alscriptū pōt petere apiri ꝛ ispici testm̄. exēplū ponit in filio pterito q vult dicere testm̄ nullū. nā sibi dꝫ dari copia testi ꝙ vult īpugnare. ꝛ sil'r si eēt veniēs ab itestato q i nihilo eēt ꝺscriptꝰ q vellet redarguere testm̄ de falso. nā non bene posset illud redarguere nisi haberet copiā testamenti.

Testamētū. Omnis scriptura que ꝑ'ria facie ptinet ad testm̄ ptinet ad h̄ edictū. h. d. ¶ In tex. ibi falsa. i. nō vera. ¶ In tex. ibi vl' iniusta. expone ꝓpter ꝑteritionē filij iā nati. l. posthumꝰ. §. idē ꝛ circa. §. ꝺ iniuf. test. ¶ In tex. ibi vel irrita forte ꝓpter capitis dānationē testatoris post testm̄ ꝯtingēs. l. si qs filiū exheredatū. §. irritū. §. de iniuf. te. ꝛ isti. q. mo. test. infir. §. nō tn̄. ¶ In tex. ibi vel rupta. s. natiuitate posthumi ꝑteriti. l. posthumo. C. de ꝯtrata. ꝛ facit qꝺ hr̄ in. l. j. ꝛ. ij. §. de iniuf. test. ¶ In tex. ibi imꝑfecta. s. rōne solēnitatis. vt qꝛ deficit nūerꝰ testiū necessariꝰ. facit qꝺ hr̄ in. d. l. j. ꝛ. ij. §. de iniu. testa. ꝛ. l. hac cōsultissima. in ꝑn. ꝛ. §. ex imperfecto. C. de test. ¶ In tex. ibi materia. siue in charta siue ēt i tabulis cereis ꝓut cōsueuerūt iterdū facere ātiq. facit qꝺ hr̄ i. l. j. ff. de bo. pos. fꝫ tab.

4 in ꝑn. ¶ † No. vltra sūmariū ꝑmo qꝺ ꝓprie nō dꝛ testm̄ id ꝙ est falsum vel nullū sꝫ abusiue. nā vt dicit ang. vr̄ tūc eē oppositū in obiecto sicut qn̄ dicimꝰ hō mortuꝰ vl' falsus pcurator aut falsꝰ denariꝰ. facit qꝺ no. p glo. i. l. ij. C. de hereti. ꝛ i. l. falsus. C. de furtis. ꝛ i. l. si hō mortuꝰ. ff. de ꝟb. ob. ꝛ sile est ēt cū dꝛ oculꝰ lapideꝰ vl'

5 depictus. ¶ † Et no. hn̄ ex p̄dictis ꝙ snīa q̄ est nulla nō ꝓpe dꝛ snīa sꝫ abusiue. ꝛ sil'r vr̄ de ꝯtractu de q̄ tetigi in. l. j. §. j. §. de pac. facit ꝙ vr̄ in. l. iiij. §. ꝯdēnatū. ff. de re iudi. ꝛ iō cū statuta debeāt accipi ꝓprie ꝛ nō iꝓprie nec ꝯn̄r abusiue vt in. l. cōstitutiōibꝰ ad municip. ꝛ i. l. qcqd astrigēde. de ꝟb. ob. ꝛ no. p Dyn. i. l. j. ff. ꝺ ver. sig. Statutū loquēs de executiōe instrumētoꝝ ꝛ testamētorū nō vēdicabit sibi locū i falsis nullis vel simulatis fm̄ ang. facit. l. diuus. ꝛ qꝺ ibi no. p bar. §. de test. mili. ꝛ i. l. j. §. j. ff. qꝺ vi aut clā. vbi bar. notabilr̄ loquit. ꝛ adꝺ ēt glo. q̄ reputat sing. i. c. le. ad ꝯpescēdas. ad fi. ꝺ seques. pos. ꝛ fruc. q̄ allegat ꝙ lꝫ p statutū reijciat exceptio nullita. nō itelligit reiecta nullitas q̄ ꝓuenit ex defectu nullitatis ꝙ ē no. ¶ In gl. imꝑfecta. ibi ꝛ iterdictū de tab. exhi. ꝛ q̄ sit dr̄ia iter illud iterdictū ꝛ hoc edictū tāgit p bar. §. e. l. j. ꝛ p gl. i. l. j. C. de tab. exhi. q̄ aūt sit dr̄ia iter edictū ꝛ iterdictū in ḡnē sumptū tetigit gl. i. l. ꝑtor. §. j. ff. de op. no. nūcia. ꝛ bar. i. l. j. i ꝑn. e. ti. ¶ In ea. gl. ibi p falso ꝛ nō ꝑfecto intellige rōne solēnitatis. nā si esset nō ꝑfectū rōne ꝑteritiōis sꝫ al's ꝑfectū rōne solēnitatis hn̄ haberet locū istud edictū vt no. i. d. l. si qs legatū all'. in gl. itē intellige qn̄ est nō ꝑfectū rōne solēnitatis nec pōt aliꝙ vtilitatē afferre si eēt verꝫ. secꝰ si posset aliquā vtilitatē afferre vt qꝛ diceret ꝯditū inter liberos vel iter veniētes ab itestato. l. hac ꝯsultissima. §. ex imꝑfecto. ꝛ. §. pe. C. de test. vel ēt ageret de ꝓbādo volūtatē defuncti circa alienationē alicuiꝰ rei hr̄de existēte minore. l. fi. §. ꝺ re. eoꝝ. nā i dictis casibꝰ volūtas lꝫ minꝰ solēnis ꝓbat iō tūc haberet locū istud edictū. ꝛ sil'r si eēt falsū tale testm̄ hr̄et locū pena legis cor. ꝺ fal. ꝛ sic dꝫ itelligi ꝛ limitari. d. l. si qs legatū. ꝓut ēt ibi tāgit Bar. ex q̄ illa scriptura eēt ꝑ aliquā vtilitatem afferret. ꝛ sic falsitas esset tūc ꝑiudicialis ꝛ p ꝯn̄s punibilis. l. damꝰ. cū ibi no. C. de falsis. sꝫ vbi est testm̄ vel instrm̄ falsū ꝛ nō ꝑfectū rōne solēnitatis nec poterat aliquā vtilitatē afferre si eēt verꝫ ipm̄ testm̄ seu istrm̄ testi tūc nō hꝫ locū istud edictū vt dixit glo. qꝛ nō iterest rōne alicuiꝰ vtilitatis ex q̄ nō est verū. Itē nec rōne vidicte qꝛ tūc nō pōt accusari de falso ex q̄ nō fuit ꝑfectū rōne solēnitatis. nā lꝫ falsū ꝯmittēs ꝓuenerit ad actū primū vt sic videret puniēdus ac si ꝑfecisset per id qꝺ hr̄ i. l. j. ff. de extraor. crimi. Tn̄ qꝛ delictū nō fuit ꝯsūmatū ex eo qꝛ noluit qꝛ nō ꝑfecit eū quo ad solēnitatē cū posset parcitur sibi. l. q falsaꝫ. ff. ad le. corne. de fal. ¶ In. e. gl. ibi sꝫ p falso ꝛ ꝑfecto. hoc itellige nisi lis esset ꝯtestata sup crimine falsi. nā tūc postea nō hr̄et locū hoc edictū lꝫ tale testm̄ esset ꝑfectū q̄ ad solēnitatē vt ē tex. sing. q nō est alibi fm̄ vnā lecturā i. l. fi. ff. de tab. exhi. ¶ In eadē glo. ibi p ꝟo ꝛ imꝑfecto. itellige rōne solēnitatis ꝛ qn̄ vtilitatē aliquā posset afferre vt qꝛ eēt iter liberos vt iter veniētes ab itestato vel ageret de ꝓbāda volūtate defūcti vel ēt ꝓpter vīculū naturalis obligatiōis q̄ fm̄ gl. orit ex testō minus solēni. l. error cū ibi no. C. de iuris ꝛ facti igno. cuiꝰ naturalis vigore forte vellet vti retētiōe iuxta ea q̄ habent in. d. l. error. ꝛ meliꝰ in. l. cū qs. C.

6 de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ i. l. j. §. de ꝯdi. inde. † Et ex hoc no. ꝙ tabellio tenet ꝯficere instrm̄ ēt de testō iꝑfecto hoc est minꝰ solēni ꝛ reducere ipm̄ i publicā formā cū illa tali quali solēnitate. secꝰ si eēt testm̄ iꝑfectū rōne volūtatis vt qꝛ postꝙ testator incepisset testari supuenisset sibi mors vl' furor āteꝙ ꝯpleret nā tale testm̄ nō deberet i publicā formā redigere ex quo nō fuit habitꝰ ꝓ absoluto ab ipō testāte. l. si is q. ꝛ qꝺ ibi no. §. ꝺ test. ꝛ. l. fideicōmissaria. §. j. ff. ꝺ le. iij. ꝛ. l. furiosus. C. q test. fa. pōt. ¶ In eadē gl. ibi vl' dic vt ibi, tene ꝑcedētē solutionē declaratā vt. §. ꝛ ex p̄dictis satis patere pōt an si testm̄ ē falso fabricatū sꝫ ē nullū an habeat locū pena falsi. ang. hic dicit ꝙ si nullitas ē euidēs nō hꝫ locū pena falsi. ꝛ idē dicit i teste q falsum deposuit nō iuratꝰ vel corā notario qꝛ tūc dictū eiꝰ ē nullū euidēter ꝛ tūc nō hꝫ locū pena falsi: lꝫ fallūꝫ deposuerit p. l. si qs legatū. ff. de fal. habebit tn̄ fm̄ eū locū pena extra ordinaria p crimē stellionatꝰ icursuꝫ fm̄ ꝯno. Cy. i. l. j. C. ꝺ sepul. viola. Si ꝟo nullitas non apparet ex serie ipsius instrumenti

instrū testi sʒ est latēs.exēplū hʒ eū si ɔfectū est falsuz testm̄ ī quo filiꝰ est pteritꝰ vel falsuz instrm̄ p notariū īa ɔdēnatū de falso vł si loquimur de teste depositū est testimoniū falsuz p testē infamē q erat testificari ꝓhibitꝰ tūc bn̄ habebit locū pena falsi ꝑ dictā.l.si qs legatū.Tu adde p̄io ꝙ lʒ nullitas sit euidēs nō sp cessat pena falsi.exēplū si fuit pctm̄ ī materia vt ē tex.cū gl.i.d.l.si qs legatū.ī pn̄.iō dcm̄ suū dʒ restrigi qn̄ fuit pctm̄ ī forma seu ī solēnitate testi.ꝛ qn̄ tale fuit pctm̄ ꝙ si eēt verū testm̄ nullā vtilitatē afferret nā tūc bn̄ cessat pena falsi qꝛ tūc vr̄ nō ɔsūmatū delictū ex eo

7 qꝛ noluit iō parcit̄ vt.d.l.q fallaꝛ.ꝟ.de fal.¶†Itē adde inquātū dicit ꝙ si testis dponit falsum nō iuratꝰ ꝙ nō pōt puniri d falso nā ɔ̄triū est verū qꝛ tūc dictū testis nō dꝛ peccare ī forma ex eo qꝛ de forma substātiali nō est iuramētū cū possit a ptibꝰ remitti vt no.i.c.tuis.extra de testi.p gl.ꝛ doc.in.l.j.ꝟ.j.ꝟ.de ferijs.ꝛ expsse hoc tenuit Ricar.de malū.ꝛ ēt bar.in.d.l.si qs legatū.sʒ qn̄ deponit ex̄ iudiciū vł corā notario sine mādato iudicis bn̄ dꝛ tunc peccare ī forma.facit qd no.i.l.iubemꝰ.ꝛ.l.interrogatis.C.de li.cau.iō tūc nō hʒ locū pena falsi ex q̄ dcm̄ eēt euidenter nullū. tn̄ fm Cy.in.d.l.j.de sepul.vio.ꝓpter mēdaciū posset extra ordinē puniri qd tene mēti.ꝛ de materia plene p bar.i.d.l.si qs legatū. vbi plene examinat an qn̄ instrm̄ est falsuz sʒ nullū habeat locū pena falsi.ꝛ qn̄ silr̄ tractat ēt d teste deponēte falsū si eiꝰ dictū sit nullū.qn possit puniri pena falsi.d qbꝰ dic vt ibi supiꝰ tetigi.Et facit ad materiā qd no.Jo.an.i rła factū ltie.de re.iuris ī mercu.li.vj.vbi tagit qd iuris si post iurm̄ añ ꝙ testis deponat excōicet̄ vel efficiat īfamis an sufficiat habilitas q̄ fuit fm tps iuramēti.

Si plura sunt. Siue sint pl'es scripture eiusdē testi sine diuersoꝝ testamētorū oim dʒ fieri editio.h.d.No.ꝙ dcm̄ est i summario.¶In gl.pła in fi.no.bn̄ ex p̄ia lec.qd nō sp pluralitas scripturaꝝ īducit plu

8 ralitatē factoꝝ.nā fallit ꝑꝑ vnicā sigillationē vt h̄ pʒ.¶†Not. ēt ex tertia lec.qd ēt de actu reuocato dʒ notariꝰ ɔficere instrm̄ ꝛ inter sua ꝓthocol a redigere seu iter suas rogatiōes.ꝛ ꝑꝑ.h.d.h bar.ꝛ ang.ꝙ lʒ testōꝛ peniteat ɔdidisse testm̄ nō tn̄ ꝑptterea poterit notariꝰ illd dilacerare nec omittere qn ponat iter suas rogatiōes et n̄ testōꝛ h vellet.ꝛ idē i alio actu sup q̄ cōfectū eēt instrm̄ lʒ ptes vellent ab illo recedere.facit qd hr̄ in.l.acta.ꝟ.de re iudi. Forte tn̄ posset dici qd si corā septē testibꝰ notariꝰ eēt rogatꝰ vt dilaceraret et ipm testm̄ qd forte tūc illd posset facere ar.l.nram.C. de test.lʒ deberet de hoc facere mētionē qn̄o corā testibꝰ fuit rogatꝰ p testatorē vt dilaceraret alr̄ nō crederet̄ sibi.ꝛ iō nō eēt tutū tūc illd dilacerare.bar.tn̄ simplr̄ dixit qd ēt volēte testōꝛe nō dʒ dilacerare.sʒ forte eiꝰ dictū dʒ limitari de iure scdm predicta.

Si dubitet. Si dubitet̄ de vita testatoris nō dʒ apiri testm̄ nisi cā cognita.h.d. vł sic petēs edi testm̄ dʒ facere fidē de morte testatoris qꝛ si testatoꝛ viuit edi nō dʒ.h.d.In tex.ibi ip̄aꝝ scripturā.supple ꝑ pte vł i gl. ꝛ dn̄.ꝟ.dicit tabulas itellige i totū vł potes exponere qd.ꝟ.loqt̄

9 de tabulis testi h loqt̄ d alia scriptura puta de codicil.¶†No. p̄io qd vbi testōꝛ viuit nō dʒ apiri testm̄ nec p ɔ̄ns edi seu exhiberi.qd intellige nisi sit ipsemet testatoꝛ q velit illud inspicere qꝛ sibi testm̄ nō debeat latere cū habeat potētiā illudɔfirmādi ꝛ et destituēdi.l.qd p manꝰ.de iu.codi.ꝛ.l.cācellauerat.ꝟ.de his q in testō delē.ꝛ.C.d test.i.l.nraꝛ.¶Quid aūt si notariꝰ dicat se habuisse i mādatis a testatōꝛe d nō ostēdēdo testm̄ nisi elapsis certis annis.an tūc post mortē testātis sit cōpellēdꝰ añ dictū tps. bar.vt refert hic ang.formauit dubiū ꝛ n̄ decidit i.l.pupillares. ꝟ.e.Sʒ ipē dicit qd nō est credēdū tali tabelliōi ex quo de tali cōmissiōe aliter non apparet.p.l.iusiurādi.C.de testi.aliq̄ tn̄ lectu.

10 nō hn̄t dcm̄ bar.i.d.l.pupillares.¶†Itē no.qd qn̄ petit̄ apriri testamētū ꝓcedit̄ cā cognita ꝛ sic vr̄ regri ptis citatio.l.in cause. ꝟ.cā cognita.ꝟ.de mino.qd vr̄ eē ɔ̄ no.p gl.i.l.j.i pn̄.ꝟ.e.i ꝟ.alieno noie.vbi dicit qd hec qd non expedit in figura iudicij sicut nec cōpetit bonoꝝ possessio de qua hr̄ in.l.iij.ꝟ.si cā cognita.ꝟ.d bo.pos.Sʒ dic qd interdū qs petit testm̄ aperiri.ꝛ soli est qd an interlit petētis ꝛ tūc tale interesse ꝓbat̄ per iuramentū.ꝛ dʒ fieri apertura ēt parte nō citata ex q̄ nō est d alio qd nisi de interesse. Interdū vo dubitat̄ an venerit casus in q̄ testm̄ debeat aperiri.vt qꝛ dubitat̄ an testatoꝛ viuat ꝛ tūc bn̄ debeat cā cognita ꝓcedi ꝛ sic parte citata.ꝛ ista loquit̄ hic fʒ ang.de quo ēt p bar.i d.l.j.ꝟ.e.¶Itē no.ꝙ allegās quē viuere vr̄ debere ꝓbare illud qd itellige veꝝ qn̄ p al.qs ꝓsumptiōes erat ꝓsumptio i oppositū

11 alr̄s ꝓsumit̄ qs viuere vsqꝫ ad.c.ānos vt tagit h gl.¶†Itē no. ꝙ ille q accipit exēplū tabulaꝝ testi dʒ illas sigillasse postea ꝛ sic vr̄ illas approbare ar.l.ij.C.de re.alie.nō alie.ꝛ sic vr̄ fateri ꝙ in originali stet scriptura put in exēplo.ꝛ sic facit ꝙ exēplū ꝓbet ɔ̄ ipsum tē exēplū ꝛ silr̄ ɔ̄ ipm ꝓducētē sicut ꝓbat d ātē ipm exēplū.l.si qs ex argētarijs.ꝟ.j.ꝟ.de edē.ꝛ fm p̄dicta dʒ limitari ꝙ hr̄ i auc.n qs i auc.C.de edē.vbi dꝛ qd exēplū nō ꝓbat qd verū est reguli lʒ fallit ɔ̄ sumentē ꝛ ꝓducente exēplū vel ɔ̄ ipm dātē facit qd hr̄ in auc.si dicat̄.C.de testi.ꝛ qd hr̄ p Inn.in.c.cū olim extra de censi.vbi ꝓducēs instrm̄ vr̄ fateri ea q in eo ɔtinent̄.ꝛ facit ēt qd no.i.c.venerabilis.extra de exce.¶In gl.licuerit.ibi sʒ rn̄de ꝛc.no.bn̄ ex gl.ꝙ vbi nō apparet ꝓsumptio i oppositū ꝓsumit̄ qs viuere vsqꝫ ad.c.annos.ꝛ fundata ꝛ ꝓbata ē a iure itētio allegātis tūc aliquē viuere.ꝛ ad hoc sepe allegat̄ hec gl.cū q̄ trāseūt h doc.ꝛ marie bar.ꝛ Bal.i.l.ab hostibꝰ.ꝟ.ex q.cau.ma. ꝛ facit ēt ꝙ no.gl.i.l.lʒ si de sua.ꝟ.ti.j.ꝛ qd ibi ēt dixi ꝙ tene mēti ꝓ practica.In veteri tn̄ testō put hr̄ Gene.vj.c.vr̄ ꝙ deberet eē tps.c.xx.āno.nā ibi dꝛ ꝙ erūt dies illiꝰ.s.hoīs cētūꝛ.xx.sʒ quo ad foꝝ iudiciale seruādū vr̄ qd dicit hec gl.cū q̄ vt dixit trāseūt doc.ꝛ dicit hic bar.qd appareret aliquē fuisse vltra mare cū fuisset.lxx.āno.qd si lapsuz est postea tm̄ tps ꝙ trāsactū sit tps.c.annoꝝ ꝙ satis erit ꝓbata mors eiꝰ ex iuris ꝓsumptiōe nisi aliud i

12 ɔ̄triū ꝓbet̄.¶†In ea.gl.i fi.no.bn̄ ex gl.qualr̄ ꝓbet̄ mors qꝛ p vnū testē vł aliā ꝓsumptionē.ꝛ h quātū ad istd edictū.qꝛ h agit̄ de modico p̄iudicio cū solū ꝓbet̄ ad finē vt possit testm̄ aperiri ispici ꝛ describi.vbi āt eēt cā grauissimi p̄iudicij vt qꝛ tractaret̄ d iferēdo penā mortis vel mutilatiōis mēbri vel aliquātulū minꝰ grauissimi vt qn̄ ē qō statꝰ vł fame vł grauis vt cū ē qō solū d cōmodo pecuniario respectu ꝓprietatis plene ꝓsequit̄ bar.qłr i dictis casibꝰ debeat ꝓbari cū q̄ trāsit h bal.ꝛ ang.ꝛ addūt tn̄ ꝙ si qrit̄ de morte eiꝰ q in lōginqs partibꝰ dꝛ decessisse ꝛ cuiꝰ mortis notitia de facili hr̄i nō pōt.vt qꝛ dꝛ mortuus in mari vel ēt i conflictu belli poterit ꝓbari mors ꝑ illos q interfuerūt p.l. quoties.C.de naufra.li.x.ꝛ ēt tūc sufficiet iter agnatos ꝛ cognatos ipsū hr̄i p mortuo.ꝛ silr̄ sufficiet si dicat̄ aliquē decessisse i bello ꝓbari ꝙ fuit visus itrare bellū ꝛ bello finito n̄ fuit iuētꝰ i numero viuētiū.l.pe.vł fi.ꝟ.d his q no.īfa.ꝛ facit qd no.Cy.i auc.hodie.

13 C.d repu.†Quid aūt si testis dixerit ꝙ viderit titiū mori nō aūt dixit qd vidit eū mortuū an ꝓbet mortē.vr̄ ꝙ nō p id qd hr̄ i.l. fi.C.d ɔdi.isti.sʒ ɔ̄triū vr̄ tenere gl.i.l.si qdē.C.so.ma.fʒ ang.Nec ob.p̄dictis.d.l.fi.qꝛ lʒ aliud sit quē eē in vltio vite momēto aliud quē eē mortuū vt ibi pʒ testis hoc nō dicit qd viderit eū i vltimo vite momēto sʒ vidit eū mori.ab h seculo migrar.facit ꝙ hr̄ i auc.d here.ꝛ fal.ꝟ.his oibꝰ.ꝛ.ꝟ.hic nobis.Preterea ēt si dixit qd vidit eū in vltimo vite momēto satis vr̄ ēt dicere qd vidit eū mortuū qꝛ alr̄ nō pōt scire vel videre ꝙ sit vltimū vitē momētū. ꝛ iō ēt virtualr̄ d morte vr̄ deponere.facit qd no.i simili p Inn. i.c.fraternitatis extra d testi.Adde p̄dictis qꝛ bart.vr̄ ɔcludere qd vbi agit̄ d cōmodo pecuniario respectu ꝓprietatis ꝙ tūc nō regrat̄ vera probatio sed sufficiat presumptiua per famā vel qꝛ vidit fieri licitū p attinētes.nā Cy.vr̄ tenere ɔ̄triū i.l.si qdē.C.so.ma.ꝛ illa opi.forte est verioꝛ qꝛ vbi est cā i q̄ agit̄ de pleno p̄iudi

14 cio reglr̄ regrit̄ plēa ꝓbatio vt.l.iudices.cū ibi no.C.d iud.†Fama aūt reglr̄ nō ꝓbat plene.l.iij.eiusdē.ꝟ.de testi.ꝛ.l.admonēdi.ꝟ.de iureiu.cū ibi no.p gl.ꝛ doc.ꝛ p bar.i.l. de minoꝛe.ꝟ.toꝛmenta.de q̄sti.ꝛ ideo vr̄ qd si mors est de recēti ꝛ i loco ī quo verisilr̄ pūt hr̄i testes ꝙ nō sufficiat dicta ꝓbatio per famā. vel qd cōsanguinei fecerūt luctū.secꝰ si forte sit mortuꝰ i tali loco i q̄ d facili nō pūt hr̄i testes vt qꝛ mortuꝰ est in lōginqs partibꝰ.nā tūc ꝓcedere poterit dcm̄ bar.vt ēt sentit Cy.ꝛ idē etiā si eēt valde longū tps in quo qs esset mortuus.iō sufficeret ꝓbare Caroluz mortuū vel iustinianū p famā vt dicit Inn.i.c.cū cām.extra de iureiu.¶In gl.qd aliud.ibi aliq̄ signa.no.ex gl.ꝙ in instrīs apponunt̄ signa.ꝛ sic facit ꝙ ad solēnitatē istrī reqrat̄ ꝙ sit appositū signū tabelliōis.facit qd hr̄ i.l.fi.C.d assesso.ꝛ cōiter tenet̄ qd nō ꝓbet si ɔsuetudo est i loco signū apponi de q̄ p bar.i.l.ad testiū.ꝟ.si signa.ꝟ.de test.ꝛ in rubrica prime constitutiōis ffoꝝ.

15 **Inspectio tab.** Nō sumat̄.¶†No.ꝙ cui pmittit vnū vr̄ pmitti ēt ꝙ ex illo sequit̄.ꝛ facit iste tex.fʒ bal.ꝙ nō sufficiat vidisse dcā testm̄ nisi qs illa legerit ad itellectū ad h ꝙ dicat̄ illa ꝓcuctatꝰ d q i auc.q sec. C.d ꝓb.ꝛ p Inn.ꝛ cano.i.c.vltra tertiā.ex d testi.n̄ eni alr̄ pt dici ꝓcuctatꝰ ꝛ pfecte scrutatꝰ.facit.l.vrbana.ꝟ.ꝓfecisse.ꝟ.d ꝟ.sig.

16 **Diē aūt.** Inspectio ꝛ descriptio tabulaꝝ testamēti fieri dʒ sine die ꝛ cōsule.h.d.¶†No.q i instrīs inter cetera q̄ requirunt̄ ad eoꝝ solēnitatē requirit̄ ꝙ habeant diē ꝛ cōsulē vt h ꝓbat̄.sʒ istd qd dicit d ɔsule cōiter nō seruat̄ sʒ ponit̄ nomē pape i terris ecclie.ꝛ nomē impatoꝛ s i terris iperij facit ꝙ hr̄ i auc.vt ꝓpo.nomē ipera.ꝟ.j.ꝛ p totū col.v.ꝛ i.l.ɔnali. C.d tab.li.x.¶In gl.ispectio.ibi h nō.h satis vr̄ ꝓcedere respectu legatarioꝛ.tn̄ respectu hr̄dis nō vr̄ ꝓcedere qꝛ ex q̄ mādato testōris testm̄ ē cōditū satis pōt dici de mādato heredis cōditū cū eiꝰ ꝑsonā repn̄tet i auc.d iureiu.a moꝛē.ꝑs.i pn̄.ꝛ.ꝟ.j.ꝛ.l.fi.C. de ipu.ꝛ ali.sub.ꝑterea ēt vr̄ posse idē in legatario cū legatarius cēseat̄ hr̄s respectu rei legate.l.id tps.ꝟ.j.ꝟ.de vsuca.iō dicebat Ja.d are.ꝛ Cy.post eū ꝙ gl.ꝓcedit qn̄ petit̄ exhibitio ab illo q tenet̄ solūmō rone possessoꝛij seu detētiōis ipiꝰ testi.secꝰ si petat̄ ab ipso tabelliōe.Bar.hic alr̄ loquit̄.Tu potes coniūgere dicta oim simul.qꝛ interdū agit̄ rei vē.qꝛ dꝛ testm̄ esse heredis scriptū in charta ꝓpria testatoris ꝛ ꝑpter h petit̄ exhiberi ꝛ tūc plenarie dʒ fieri exhibitio p id qd hr̄.ꝟ.l.pri.ꝛ no.i.l.iij.C.e.Aut petit̄ exhibitio officio iudicis p hoc edictū vel ēt petit̄ p interdictū de

tab. exhi. z tūc aut petit ab illo q solū tenet rōne possessionis. z detētiōis instri z tūc dz fieri sine die z cōsule vt hic est casus fm vnū itellectū. Aut petit a tabellione q tenet rōne publici officij z tūc aut petit ad hūc finē an petēs sit haliq descript⁹ i ipo istro z per 9ñs an ipsi⁹ petētis intersit z tūc dz fieri sine die z 9sule. z ita etiā pōt intelligi hic z facit qd habet extra de fi. istru. c. cōtingit. Aut qrit postꝙ cōstat ꝗdeinteresse petentis z sic qd i aliquo est descriptus z tūc dz fieri cū die z cōsule. z rō est qz rōne officij tabelliōis spectat ad eū dare in publica forma z p 9ñs cū die et cōsule cū talia requirant ad solēnitatē instri iuxta no. in. d. l. generali. de tab. lib. x. z i aut. vt ꝑpona. nomē impera. z qz dz fieri ad finē vt possit ꝓbare d iure suo. z qz ꝓbatio alr fieri nō posset nisi exhiberet sibi istrm i publica forma. dicit tn̄ hic bar. z ang. qd solū illa particula q̄ tangit ipsum petētē debebit sibi p notariū dari z iō legatario dabit copia sui legati cū institutione heredis nā istitutio ē caput testamēti. insti. de leg. §. ante heredis. spectat etiā ad legatariū habere institutionē vt sic posset ipsum hrēdē p legato 9ueniri. l. argētarius. §. edi. ff. de edē. z qd habet in. d. c. cōtingit. z i. l. fi. C. de preci. impera. offe. heredi aūt dabit copia totius testamēti. facit. ꝟ. l. proxi.

17 **Utrū aūt.** Ex cādat termin⁹ ad exhibēdū tabulas. h. d. ¶ † No. qd exhibitio testi dz statī fieri si illi⁹ habeat copiā ita ꝙ statī illā possit facere. sec⁹ si nō possit cōmode statim illā facere qz tūc dabit sibi tempus arbitrio iudicis ad exhibendum. facit quod habetur insti. de offi. iudi. §. j.

Si qs nō patiatur. Hoc edictū cōpetit ꝯ cōfitētē ꝯ negātē ꝓo cōpetit iterdictū de tabulis exhibēdis heredi cōpetit rei vē. z a-

18 ctio ad exhibēdū p ipsis tabulis testi. h. d. cū sequēti. ¶ † No. ꝙ si aliqs cōfitet se habere tabulas z nō allegat cām pp quā nō d beat exhibere pōt cogi officio iudicis ad exhibēdū. vnde tūc ꝓcedet de plano z sine figura iudicij z fiet sibi ꝓceptū in cōfessū. l. si debitoris. ff. de iudi. z facit qd no. i. l. j. ff. eo. Si aūt dicit se habere tabulas ſʒ dubitet an debeat exhibere qz dubitet an mortu⁹ sit testator tūc adhuc hʒ locū h̄ edictū z recurrit ad id qd habet. ff. eo. §. ſʒ si dubitet. Si ꝓo neget se habere tabulas vel allegat causam quare nō teneat exhibere tūc recurrit ad interdictū de tab. exhi. z rō diuersitatis est fm bal. qz p hoc edictū ꝓcedit officio iudicis vt. l. cū ab initio. ꝟ. eo. z no. p bar. ff. e. l. j. z vbi agit officio iudicis nō reqrit tāta solēnitas vt no. in rubrica. ff. de inter. ac. ſʒ qñ agit p iterdictū agit iure actiōis in factū que ex illo descēdit. vt insti. de iterdic. §. fi. C. de interdic. ideo qñ qs negat qz tūc opz magis solēniter ꝓcedi quā qs cōfitet vt pz ex. d. l. si d bitori. z. l. si reus paratus. ff. de pcu. ideo merito ꝯ negātem dat

19 interdictū de tab. exhi. et nō istud edictū. ¶ † Ultimo not. ꝙ heredi dat vēdicatio tabularū intellige qñ erant scripte in charta testatoris alias secus p id ꝙ hr̄ i. §. litere. isti. d re. di. ¶ In. l. ipsi tn̄. in gl. fi. ibi qd est speciale in chartis. z q̄ sit rō spālitatis tangit p Cy. in. l. instrumēta. C. ad exhi. qz actio ad exhibēdū dat qñ interest rōne iuris qd qs hʒ in re vel pro re vel qz sit sibi debita vt. l. j. z. ij. z. iij. ff. ad exhi. qd nō cōtingit in litera scripta i charta aliena. nā scriptura cedit charte vt in. §. litere. isti. de re. diui. dat tn̄ subsidiū ne pereat facultas ꝓbādi actio. in factū. ar. l. qm̄ C. de hereti. ¶ In ea. glo. ibi respondeo sic. z an tūc debeat edi cum die et consule. dic vt dictum fuit. ff. eo. l. ij. §. diem.

Summarium.

1 Pretor signatores cōpellere pōt ad recognoscendū sigilla.
2 Exhibitio testamenti officio iudicis dicitur fieri.
3 Judex cogere potest testes vt compareant ad testificandum.
4 Testes iurare debent etiā in summaria causa.
5 Judex bononieñ. doctores ad iurandū cogere potest de sufficiētia examinandi.
6 Apertura testamenti corā quibus debeat fieri.
7 Officium nemini damnosum esse debet.
8 Impeditus adire an possit transmittere.

Cum ab initio. Prio loquit qñ oēs testes sunt pñtes i eodē territorio. scdo qñ qdā sunt pñtes qdā abñtes. tertio qñ oēs sūt abñtes. Scda ibi. l. ſʒ si maior. tertia ibi l. ſʒ si qs. i ꝟsi. z si forte. z istis legib⁹ vsqʒ ad. l. pupillares. exclusiue tractat quale dbeat eē officiū iudicis i apiēdo tabulas postꝙ liquet illas apiri debere. z istud sit p summario. vel pōt sic sūmari fʒ ang.

1 † Ad ꝓtoris officiū spectat 9pellere signatores seu testes vt veniant ad recognoscēdū sigilla vel negādū se sigillasse z licet aliqua pars signatoꝝ nō inueniat pōt tn̄ testm̄ aperiri z recitari. z ex cā oibus etiā absentibus corā ꝓsonis optie opinionis z tūc ꝓsentes apture dicūt ipsum resignare z postmodum mitti ad signatores in quocūqʒ loco 9sistāt vt eorū sigilla recognoscant aut negēt. h. d. cū trib⁹ sequētib⁹. ¶ In ter. ibi signatores. i. illos q testes dicunt sigillasse z se subscripsisse i testō ꝓut 9sueuit fieri i testō i scriptis. l. hac cōsultissima. C. de test. ¶ In

2 l. ſʒ si qs. ibi agnoscat. supple an suū sit sigillū vl' nō. ¶ † No. primo qd exhibitio testi q̄ fit p hoc edictū dr fieri officio iudicis. de

3 quo dictū fuit in. l. j. in pri. ff. eo. ¶ † No. scdo qd iudex pōt cogere testes vt corā se cōpareāt ad testificādū de quo in. l. si qñ. C. de testi. z tagit etiā i gl. z sic facit ꝙ testes sint citādi vl' saltē monēdi vt ꝓhibeāt testimoniū. facit. l. ꝑsbyteri. C. de epi. z cle. Si autē nō sint citati nec moniti in aliquo casu testimoniū valeat an ꝓo oio sit nullū recurre ad no. p bar. in. l. post legatū. §. is vero. ꝟ. de his q. vt idig. vbi 9cludit qd valere pōt si testis p se nō veniat ſʒ

4 9ductus a parte d quo dic vt ibi plene p eū. ¶ † Itē no. ex text. coniūcta gl. qd etiā i causa summaria testes dicūt iurare vt hic ꝓbat iuncta. l. j. cū ibi no. ff. eo. de quo etiā p bart. in extraua. ad reprimēdā. in ver. summarie. z in ver. sine figura iudicij. z in. l. si

5 liusra. ꝟ. d dona. ¶ † Itē no. arg. fm Ja. de rauē. z Cy. qd archidiaconus bononiēsis pōt cogere doctores ad iurādū de idoneitate, z sufficiētia examinādi vel 9uētuādi. z hoc est etiā tex. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. iud. ſʒ ipsi nō allegēt. ¶ Itē not. ꝙ dʒ testimoniū si testis negauit se signasse. Et sic facit qd si testes dicūt se nō iterfuisse instro qd ꝓbēt z dicant cōtestes ſʒ Inn. de hoc dubitauerit in. c. cū Joānes. extra d fi. istr. z Bar. i. l. fi. §. fi. ff. eo. nā satis ē qd sunt 9cordes in dicto ſʒ sint singulares i sensitiua cognitione: qz id nō curat cū qlibet testis habeat deponere de sensu suo ꝓprio. l. testiū. C. d testi. siue deponat affirmatiue z sic p approximationē sensus ad rē sensatā. siue negatiue, z sic p remotionē sensus a re sensata. ꝓut etiā tetigit bar. in. d. l. j. §. fi. ¶ Itē no. qd ad publicā vtilitatē spectare dr qd vltime volūtates defunctoꝝ habeāt exitū z effectū. facit qd no. i. l. qz defūcto

6 rū. ff. de inter. acti. ¶ † Itē no. qd qñ aptura testi fit ad finem vt possit inspici z describi illa ꝑt fieri corā maiori pte signatoꝝ seu testiū q dicunt sigillasse. z sic nō est necesse ꝙ tūc oēs intersint. secus qñ fieret ad finē isinuādi z publicādi testm̄ qz tūc reqrit oēs interesse z cū iuramēto sua sigilla recognoscere. l. publicati. cum ibi no. C. de test. ¶ Itē no. qd qñ vn⁹ de testib⁹ est absens a loco vbi dz aperiri testm̄ dñt tabule testi mitti ad eū. qd intellige qñ cōmode id fieri pōt nā al's sufficeret maiorē ptē adesse vt hic in ver. sed si maior. Itē intellige illud verū qñ testis est extra territoriū iudicis loci vbi est testm̄. vel si est intra territoriū est i loco aliqualr remoto cū territoriū sit valde latū de quo tāgit cū gl.

7 ¶ † Itē no. ꝙ offīi nemini dz eē dānosum. z ad sepe all'. hec. l. ¶ Itē no. ꝙ ex cā ēt oib⁹ testib⁹ abñtib⁹ ꝑt apiri testm̄. ¶ Not. tn̄ ꝙ tūc dz apiri corā viris optie opiniōis vt sic ois falsitas euitet ar. l. fi. C. de fideicō. z p h̄ vr̄ ꝙ nō sufficeret apturā fieri corā viris bōe opiōis si aliī eēnt meliozis opiniōis. z qz ſʒ qs ꝓsumat bon⁹ nō tn̄ repit qd ꝓsumat optim⁹. Cautū vr̄ ꝙ notari⁹ faciēs mētionē ꝙ aptura fuit facta corā talib⁹ viris optie opinio. facit qd dixi. ff. e. l. j. §. fi. ¶ Itē no. ꝙ h̄ casu qñ fit abñtib⁹ testib⁹ aptura dñt tabule resignari z postea remitti ad testes q signauerūt prio loco vt sua recognoscāt sigilla. z ex h̄ no. ꝙ iterdū ex cā necessitatis ꝑposterat ordo. sic ēt iterdū faciūt iudic. fm bal. qz si piculū ē i mora faciūt ꝓceptū z iustificāt illō vt si ille cui fit sentiat se grauatū cōpareat receptur⁹ iustitie cōplemētū. d q̄ i. l. pupillo. §. meminisse. p gl. z bar. ꝟ. d op. no. nū. ¶ Ultio faciūt iste leges ꝙ si p'les sūt delegati q tulerūt sniāʒ ꝙ ab oib⁹ sit appellādū si oim copia hr̄i ꝑt. al's salti corā maiori pte z si nulli⁹ possit hr̄i copia appellari possit corā honestis ꝓsonis d q̄ hodie ē dicēdū ꝓut hr̄ i cle. j. ex̄ d ap. iter. z gl. ¶ In gl. cogat ibi. l. j. vl' ēt ponēdo eū i bāno fʒ ang. p id ꝙ hr̄ i. l. j. ꝟ. d reg. reis. nā mul. modis ꝑt 9tumacia puniri. l. 9tumacia. ꝟ. d re iud. ¶ In gl. recognoscere. i. ñ. z q̄ sit forma iuramēti testis remittit ang. ad no. i. l. iurisiurādi. ſʒ tu recurre ad gl. meliorē i. c. fraternitatis. ex̄ de test. ¶ In gl. ſʒ si maior. i fi. cū gl. trāseūt doc. ſʒ puto illā itelligēdā sane: qz bñ ē vez ꝙ oi casu fiet aptura siue maior ps tm̄ possit hr̄i siue minor siue nulli: ſʒ tn̄ dico qd qñ maior ps signatoꝝ repit tūc poterit fieri aptura ipsis pñtib⁹ z recognoscētib⁹ sua sigilla ēt si ñ adhibeant aliī viri honesti z optie opionis. z sic itelligo istā. l. ſʒ si maior. sec⁹ qñ maior ps nō repit qz tūc dñt adhiberi ēt aliī viri vt h̄ i. l. ſʒ si maior. ꝟ. ſʒ si forte. ꝙ tn̄ credo ꝓcedere nedū qñ oēs sūt abñtes nec pñt hr̄i. vt i. d. ꝟ. ſʒ si forte. imo esset z qñ maior ps pōt hr̄i p istā. l. ſʒ si maior. a 9rio sensu. ¶ In gl. aberit. ibi vel refert. potes 9iūgere hāc solutionē cū ꝓcedēti qz agit de aptura ad finē vt ispiciat z dscribat testm̄ tūc qz de modico piudi. agit mittet ad testē q nō est in loco iudicij si ēt sit intra idē territoriū: ſʒ vbi fieret ad finē publicatiōis tūc si ē extra territoriū mittet ad eū obseruato eo qd dicet cū gl. fi. hui⁹. l. Si aūt sit itra territoriū tūc si ē in loco valde remoto qz ē territoriū valde latū ad hūc mittet ad eū fm bar. z sic ēt ꝑt itelligi h̄. itellige sernato eo ꝙ dicet cū gl. fi. sec⁹ si sit i loco ꝓpīq. Et ꝓdicta ꝓa nisi aliter se hēat 9suetudo vt dicit gl. z facit ꝙ no. gl. i. c. testes. iij. q. ix. z no. ꝙ qñ cogunt venire de loco ad locū dñt sibi ministrari expēse expēsis ꝓducētis vt i. l. si qñ. C. de testi. z in decre. statutū. §. ꝓterea. d rescri. li. vj. z ibi ēt tāgit gl. remediū qñ qs calūniose petit dilationē ad ꝓducēdos testes quos dicit hr̄e in ptib⁹ multum longinquis

longinqs.nā inter cetera est vnū remediū q̄ iudex faciat depo ni expēsas p nūcio et etiā p testib⁹ i eūdo et redeūdo.nā verisilr nō faciet ps si calūniose poterit pp grauedinē expēsarū ex bursandarū de q̄ et in.c.constitut⁹.extra de fideiusso. ¶ In gl. dānosum.in fi.sȝ potes dicere qd ibi officiū habebat culpā ad- mixtā iō nimirū si in casu illo est sibi dānosuȝ.facit qd ibi no.gl. ¶ In gl.obsignēt.ibi sane.intellige supple fm Dy.et Cyn.q2 est officiū publicū autoritate sȝ nō administratione ideo cōpetit et mulieri regulariter.l.q testamēta.§.mulier.ff.de testi.q alias nō esset p id qd hr̄ i.l.alienā.C.de pcu. ¶ In gl.fi.i fi. no. bene ex hac glo.practicā qn in cā ciuili iudex corā se nō hȝ testes:q2 si facit eos examinari intra territoriū forte q2 est psona egregia et existens in loco vbi iudiciū agitat.facit.l.ad egregias.ff.de iure iur.et.l.psbyteri.C.de epi.et cle.vel est extra locū intra territoriū longinquo,iuxta id qd dixi in prin.huius.l.debet ad testes mit tere vnū ex suis ministris seu notariis q recipiat iuramētū et di- cta testiū et postea sibi deferat auf.sȝ iudex.C.de epi.et cle.Si aūt facit examinari extra territoriū debet cōmittere receptionē iura- mēti et examinationē iudici illi⁹ territorii et iudex dicta testium examinatorū clausa et sigillata dȝ remittere iudiciū ɔmittenti et tūc postea iudex cōmittens debebit aperire et publicare vt hic dicit gl.Sed vidi dubitari de facto an semp qn̄ testes sunt extra territoriū cogat iudex cōmittere examinationē extra territoriū. et pdicta faciūt qd sic sȝ in ɔtrariū est tex.cū glo.in.§.hec oia scim⁹. in auf.de testi.col.vij.vbi dicit gl.qd hoc e arbitrariū q2 poterit iudex si hȝ testes suspectos psertim si magnitudo est hoc etiā sua deat iubere qd corā se pducant.et alias nō recipiet eos.et istud et tetigit Azo in summa.de test.ver.pducēdi.et host.in summa de testi.§.qn̄.ꝟ.et not.et Archi.in.c.pūtiū.§.testes.de testi.i.vj. et ibi p Jo.an.sup gl.j.et sic et de facto cōsului apud ciuitatē For liuii.dȝ tamē iudex diligēter cōsiderare an verisimiliter testes sint suspecti vel nō.nā in dubio deberet poti⁹ cōmittere p ea que hic habent.Nec ob.pdictis.§.sȝ si qs.dū dicit mitti debet.q2 lo quit qn̄ agit de aptura ad fine inspiciēdi et describēdi vt tetigit gl.vel potes dicere qd debet intelligi qn̄ iudici aliud nō vr̄.sec⁹ si iudici aliter videat ppter verisimilē suspicionē quā pcipit.vt p doc.in locis palle. ¶ Ultimo Ang.no.hic gl.i ver.aliqua cā.

8 qd †vbi qs est impeditus adire ppter impedimētū iuris et facti nō trāsmittit her editatē.de quo dicēdū vt plene dictū fuit in.l. vētre.§.ti.j.Et qd dixi.§.iudicē posse arbitrari testes extra eius iurisditionē existētes debere ɔparere corā eo intellige sane quia nō poterit cogere eos venire ex quo nō sunt de sua iurisditiōe p id qd habet in.l.fi.ff.de iur.om.iu.sȝ poterit pcedere ad vlterio ra illis nō receptis iuquātū ps volēs eos pducere nō faciat eos corā iudice cōparere.et sic dȝ intelligi qd superi⁹ dixi:q2 pcise nō poterit eos cogere sed p indirectū coget ptē ad faciendū qd illi cōpareat:q2 alias nō audiet eū quo ad receptionē dictoȝ testiū.

Summarium.

1 Tabule pupillares signate viuo pupillo nō sunt aperiēde.
2 Voluntas testatoris apparens ex cōiecturis seruari debet.
3 Curator ventri in testamēto potest dari.
4 Notario dicenti se mandatum habere de non ostendēdo testa mento non creditur.
5 Exemplar in quo differat ab exemplo.
6 Natura nō eget ministerio humano.
7 Legatariis subuenitur pro tabulis ex istis vel occultatis.

1 **Pupillares.** †Tabule pupillares de p se signate nō aperiunt viuo pu pillo nisi ex cā.h.d.cū.l.se.i qua ponit cā. ¶ †No.qd 2 lȝ nō appareat de expressa volūtate testātis si tamē de illa appareat ex cōiecturis est seruāda sicut si expresse de illa ap pareret.facit.l.lȝ imperator.et.l.si seru⁹ plurium.§.fi.ff.de lega.j. ¶ Itē no.q eo ipso qd scde tabule sunt p se signate vr̄ testator tacite voluisse ne aperiant viuo pupillo.facit insti.de pupil.sub 3 sti.§.igit.et iō nō aperiūt eo viuo nisi ex cā. ¶ †Itē not.qd cura tor pōt dari vētri i testō.intellige tn̄ qd debebit p iudicē ɔfirma ri:q2 de mero iure nō tȝ datio curatoris in testō.l.j.ff.de ɔfir.tu. ¶ In gl.fi.l.ii mulier.in fi.intellige tn̄ quod tutor dat⁹ posthu mo non poterit administrare nisi nato posthumo.nam interim dari dȝ curator vētri.l.vētri.ff.de tu.et cu.da.ab his.Quare aūt possit dari tutor i testō et nō curator:potes dicere qd rō e q̄ colli git ex.l.i copulādis.C.de nup.et qd ibi no.q2 tutor dat pricipalr psone et scdario rebus.sȝ curator ecōtrario qn̄ psona erat futura in ptāte ipsi⁹ dātis voluit lex q posset dare tutorē q principalr ptātē hȝ in psonā.l.j.ff.de tute.q rō cessat i curatore q nō dat vt 4 dixi pricipalr vt habeat ptātē i psonā. ¶ †Ultimo i aliqb⁹ lec. vt tāgit hic Ang.ponit bar.an credat soli notario asserēti se ha buisse in mādatis a testatore de nō ostēdēdo testō nisi elapso cer to tpe et nō decidit.lȝ ipē dicit qd nō dȝ credi notario si de tali cō missiōe alr nō apparet.p.l.iurisiurādi.C.de testi.de quo et dixi i l.ij.§.si dubitet.ff.e.qd intellige sane qn̄ i scriptura testi nō e de fcā mētio.sȝ si apparet et i aliq̄ pte testatorē hoc dixisse corā testi bus et apparet testiū solēnizatū:tūc faceret fidē sicut et i aliis ɔtē tis i eo.faciat.l.iij.C.e.et sic dcm̄ ang.dȝ itelligi qn̄ solū p ꝟba ta bellōis ɔstat.sec⁹ si p ei⁹ scripturā solēnizatā.vl si alr appet p te.

5 **Si in duob⁹.** Sufficit vnū ex exēplarib⁹ aperiri vt tabule testamēti dicant apte.h. d. ¶ †No.ex hac.l.ɔiūcta.l.fi.j.e.dr̄iam inter exēplar et exēplū nā primū est originale nō scdm̄ de q̄ et i.l.ij.ff.de fide instr.Et fa- cit iste tex.qd si notari⁹ rogat⁹ de istro plura de eodē ɔficiat oia dicant publica et auf.et si quodlibet eoȝ faciat fidē.Si tn̄ inter dicta exēplaria esset varietas recurret ad ibreuiatura q̄ appella tur ptocollū et ei credēdū erit velut matrici scripture.vt i auf.de tabel.post mediū in gl.ptocollū.col.v.q glo.tenemēti fm ang. q2 est melior q sit i iure de quo et p Bar.i.l.sempronius pculo. j.de leg.ij.et ibi et dixi.et p lȝ pȝ qd in casu hui⁹ pricipii si dubita ret an aliud exemplar i aliquo discreparet possit peti aperiri.et si in aliquo discreparet recurret ad.d.l.semproni⁹.et ad ea q̄ ibi plene dixi.et que habentur etiam in glo.preallegata.

6 **Si sui natura.** Quod natura facit non eget ministirio seu offō iudicis.h.d. ¶ †No.q sufficit naturalr fieri.facit.l.j.§.ɔ̄situ de aq̄ qti. ¶ Itē no.q nō refert a q̄ flat dūmō fiat de quo i.l.cū seru⁹.j.de ꝟ.ob.Et inducit iste tex.ad.q.vulgatam.Si equ⁹ veniat sine ragatio ad brauiū q2 forte cecidit et venit prio aū alios an debeat hr̄e bra- uiū ille cui⁹ e equ⁹.nā vr̄ q sic p istū tex.Contrariū determinat Dy.q2 cū agat de obligatione iducenda dȝ inspici a quo fiat p id qd no.i.l.ij.j.de cōdi.et demō.lȝ sec⁹ qn̄ agit de conseruatiōe iuris quesiti vt hic.et.l.j.§.ɔ̄situ.de aqua quoti.de quo p Cy.i.l. gall⁹.§.fi.et i addi.ff.de lib.et post.et p Dy.et Bar.in.l.j.§.item acqrim⁹.j.de acq.pos.et ibi bene dixi:q2 inspici debēt ꝟba statu ti an dicāt brauiū debere dari equo pmo veniēti seu illi cui⁹ equ⁹ prio venerit.an ꝟo dicāt q q pmo venerit cū equo habeat bra- uiū.et qd iuris qn̄ ꝟba erant dubia ibi dixi.nā in dubio vr̄ iter- pretāda q sufficiat equū pri⁹ venire.nā ille act⁹ fit pricipalr pro pter experiēdas vires eq.et iō rōne subiecte materie debem⁹ face re interpretationē illi ɔgruētē.l.si vno.ff.loca.attēditū dȝ ɔsue tudo in talibus.ar.l.iij.§.fi.ff.de testi.et.l.de quibus.ff.de legi.et cōiter seruat q dat equo primo venienti etiam sine ragatio.

7 **Si tabule.** †Subueniēdū e legatariis si tabule sunt exuste suppresse vel alr occultate.h.d. ¶ In tex.ibi nō ɔpareāt.supple q2 forte sunt delete vl icise sine volūtate testatoris. ¶ In tex.ibi suppresse.i.subtracte.et sic amo te de loco ad locū.et in hoc pōt differre a sequēti.vt facit in.l.iij. §.si qs dolo.de tab.exhi. ¶ No.qd dcm̄ e i summario.et itellige qd subueniet ɔ̄ delētē vel cōburētē p actionē.l.aql.l.in lege aq- lia si deletū.et.l.si qs tabulas.ff.ad legē aq.Cōtra supprimētē vl occultātē subueniet p actionē furti vl iterdicti de tabul.exhi.vt.l. q tabulas.et.l.qdā tabulaȝ.j.de fur.et.d.l.iij.§.si qs dolo.de tab. exhi.et iterdū et p legē cornel.de falsis.l.paul⁹.j.de fal.Itē sub- ueniet ɔ̄ ipsum hr̄dē dūmō posset pbari qd ɔtinebat in eis.vn̄ legatarii audient agētes et petētes incertū.sȝ in pcessu debebūt certificare vt hic dicit gl.et sic vr̄ qd qn̄qȝ incerta admittit peti tio sed nō incerta pbatio.facit.l.j.§.si quis argentum.ff.depo.

Sicut codicilli. Tabule pupillares et co dicilli sunt pars pncipa lis testi et iō debēt aperiri cū ipso testō pricipali nisi seor suȝ sint signate vl tacite alis testator iusserit.h.d. ¶ In tex.ibi videnr.et iō debēt aperiri cū testō nisi expsse vl tacite aliud testa tor voluerit vt in summario.et patet.ff.e.l.pupillares.et.C.e.l.iij. et etiā tangit hic in glo.

Si quis fecerit. Aperto exēplo nō di cunt tabule publica- te seu aptesȝ demū si authēticū sit aptū.h.d. ¶ No. qd dictū est i summario.et facit tex.iste fm bal.et Ange.q nō dicat qs peūctatus dicta testiū lȝ viderit exēplū si nō vidit originale.qd e valde no.facit qd no.in auf.q semel.C.de pba.et i.c.vltra tertiā.extra de testi.sȝ forte dȝ itelligi verū nisi illud exēplum esset scriptū manu eiusdē tabellionis q scripsit ori ginale.nā tūc cū sit verisimile q cōtineat illud idē qd originale verisimile vr̄ hr̄e pfectā notitiā dictoȝ testiū.ideo nō poterit am plius testes producere:q2 vr̄ eadē rō que subest quādo velit ori ginale et per cōsequens idem ius.l.illud.ff.ad legē aquiliam etc.

Deo gratias.

¶ Cōmētaria aurea eximii doctoris dn̄i Joānis de Jmola,in Primā Jnfortiati partē.cū Sūmariis Adnotatiōibus ac Re pertorio in vnū volumen coacto,expliciunt feliciter.

¶ Lugduni,Et officina Gasparis trechsel.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y. Quaterniones sunt omnes:x et y demptis,qui sunt terniones.

A
JO. D. JMOL.
Super
Prim. Inforciat.
Part.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm